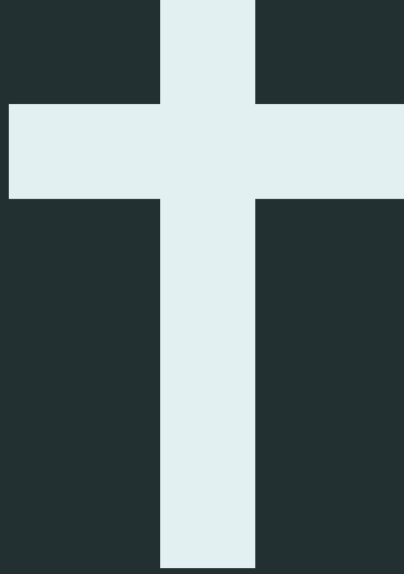

Biblica® Baibụlụ Nsọ n'Igbo Ndị Ugbu a nke dịrị
onye ọbụla ịgụ

The Holy Bible in the Igbo language of Nigeria: Biblica®
Baibụlụ Nsọ n'Igbo Ndị Ugbu a nke dịrị onye ọbụla ịgụ

Biblica® Baibụlụ Nsọ n'Igbo Ndị Ugbu a nke dịrị onye ọbụla ịgụ
The Holy Bible in the Igbo language of Nigeria: Biblica® Baibụlụ Nsọ n'Igbo Ndị
Ugbu a nke dịrị onye ọbụla ịgụ

copyright © 2020 Biblica, Inc.

Language: Igbo

Contributor: Biblica, Inc.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: "The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible."

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Baibụlụ Nsọ n'Igbo Ndị Ugbu a nke dịrị onye ọbụla ịgụ

Ndị Biblica, Inc. degharịrị ya n'afọ © 1980, 1988, 2019, 2020

Biblica® Open Igbo Contemporary Bible™

Copyright © 1980, 1988, 2019, 2020 by Biblica, Inc.

"Biblica" bụ akara e ji mara ụlọ ọrụ a, nke edebanyere dika iwu si kwado n'ụlọ ọrụ dī n'obodo United States, ebe a na-enye akara a na ikike maka azụm ahịa ndị Biblica, Inc. Ọ bụ ha ka e nyere ikike idenye ya.

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/contact-us>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-12

Contents

Jenesis	1
Opupu	72
Levitikos	132
Onuogugu	173
Diuteronomi	235
Joshua	284
Ndi Ikpe	319
Rut	353
1 Samuel	359
2 Samuel	403
1 Ndi Eze	441
2 Ndi Eze	485
1 Ihe E Mere	528
2 Ihe E Mere	575
Ezra	620
Nehemaya	635
Esta	657
Job	667
Abu Oma	718
Ilu	864
Ekiliziasit	916
Abu nke Abu	930
Aizaya	940
Jeremaya	1049
Abu Akwa	1148
Izikiel	1161
Daniel	1235
Hosiya	1255
Juel	1272
Emos	1279
Obadaya	1292
Jona	1294
Maika	1297
Nehum	1307
Habakuk	1312
Zefanaya	1317
Hegai	1323
Zekaraya	1326
Malakai	1340
Matiu	1344
Mak	1394
Luk	1424
Jon	1472
Oru Ndi Ozi	1507
Ndi Rom	1552
1 Ndi Korint	1574
2 Ndi Korint	1595

Ndi Galeshia	1609
Ndi Efesos	1616
Ndi Filipai	1623
Ndi Koloşi	1629
1 Ndi Tesalonaika	1634
2 Ndi Tesalonaika	1639
1 Timoti	1642
2 Timoti	1648
Taitos	1652
Filimon	1655
Ndi Hibru	1657
Jemis	1673
1 Pita	1679
2 Pita	1685
1 Jon	1689
2 Jon	1695
3 Jon	1696
Jud	1697
Mkpughe	1699

Jenesis

Mmalite ihe niile

¹ Na mmalite Chineke kere eluigwe na ụwa. ² Ụwa bụ ihe na-enweghị ụdịdị ọbụla, burụkwa ihe ọgbọrọ n'efu. Ọchịchiri gbara n'elu ogbu mmiri di omimi. Mmuo nke Chineke na-erughari n'elu ogbu mmiri ahụ.

³ Mgbe ahụ Chineke kwuru si, “Ka ihè di,” ihè dikwara. ⁴ Chineke huru na ihè ahụ mara mma. Ọ kpara oke n'etiti ihè na ọchịchiri. ⁵ Chineke kporo ihè ahụ Ehihie, kporo ọchịchiri ahụ Abali. Uhuruchi di, ututu dikwa. Ọ buru ubochi nke mbu.

⁶ Chineke kwukwara si, “Ka mbara puta nke ga-ekewapu mmiri di n'elu mbara ahụ site na mmiri nke di n'okpuru mbara ahụ” ⁷ Ya mere, Chineke mere mbara, kewapu mmiri di n'okpuru mbara ahụ site na mmiri nke di n'elu mbara ahụ. Ọ sikwa otu a diri. ⁸ Mbara ahụ ka Chineke kporo mbara eluigwe. Uhuruchi di, ututu dikwa. Ọ buru ubochi nke abuo.

⁹ Chineke kwuru si, “Ka mmiri di n'okpuru mbara eluigwe chikota onwe ha onu n'otu ebe, ka ala akoro puta.” Ọ sikwa otu a diri. ¹⁰ Chineke kporo ala akoro ahụ “ala,” kporo mmiri ahụ chikotara onwe ha onu “osimiri.” Chineke lere anya hu na ha di mma.

¹¹ Chineke kwuru si, “Ka ala puputa ahijia ndu di iche iche: ahijia na-amiputa mkpuru, na osisi di n'elu ala nke na-amiputa mkpuru, nke mkpuru okuku ya di n'ime ya, dika udidi ha di iche iche si di.” Ọ sikwa otu a diri. ¹² Ala puputara ahijia ndu di iche iche: ahijia na-amiputa mkpuru dika udidi ha si di, na osisi na-amiputa mkpuru, nke mkpuru okuku ya di n'ime ya, dika udidi ha si di. Chineke lere anya hu na o di mma. ¹³ Uhuruchi di, ututu dikwa. Ọ buru ubochi nke ato.

¹⁴ Chineke kwuru si, “Ka ihè nke na-enye ihè diri na mbara eluigwe, ikewapu ehie site n'abali. Ka ha buru ihe ama igosi oge di iche iche, ubochi di iche iche, na afo di iche iche. ¹⁵ Ka ha buru ihè na mbara eluigwe inye ihè n'elu ụwa.” Ọ si otu a diri. ¹⁶ Chineke mere ihè ukwu abuo, nke kacha idi ukwu ka o buru nke ga-achi ehie, ma nke di nta ka o buru nke ga-achi abali. Ọ mekwara kpakpando di iche iche. ¹⁷ Chineke debere ha na mbara eluigwe inye ihè n'ụwa, ¹⁸ ichi ehie na abali na ikpa oke n'etiti ihè na ọchịchiri. Chineke lere anya hu na o di mma. ¹⁹ Uhuruchi di, ututu dikwa. Ọ buru ubochi nke ano.

²⁰ Chineke kwuru si, “Ka mmiri juputa n'ihe ndi na-eku ume, ka umu anu ufe fegharikwa n'elu ụwa, ma n'elu mbara igwe.” ²¹ Ya mere Chineke kere anu ukwu niile bi na mmiri, na anu niile nwere ndu bi na mmiri, na udi ihe obula nwere ndu na-akpughari akpughari ndi juputara na mmiri, dika udidi ha si di, na anu ufe niile dika udidi ha si di. Chineke lere anya hu na o di mma. ²² Chineke goziri ha, si ha, “Mubaanu, dikwanu ukwu n'onuogugu, juputanu osimiri niile. Ka anu ufe dikwa ukwu n'onuogugu n'elu ụwa.” ²³ Uhuruchi di, ututu dikwa. Ọ buru ubochi nke ise.

²⁴ Chineke kwuru si, “Ka ala weputa umu anu di iche iche nwere ndu dika udidi ha si di: anu ulo, anu na-akpuhari n’ala, na anu ohia, nke obula dika udidi ya si di.” O si otu a diri. ²⁵ Chineke mere umu anu ohia, dika udidi ha si di, mee anu ulo, dika udidi ha si di, na anu niile nwere ndu nke na-akpuhari n’ala dika udidi ha si di. Chineke lere anya hu na o di mma.

²⁶ Mgbe ahụ, Chineke kwuru si, “Ka anyi mee mmadu n’oyiyi anyi, dika udidi anyi si di, ka ha chia azu niile nke osimiri, na anu ufe niile nke eluigwe, na anu ulo niile, na anu ohia niile, na ihe niile e kere eke nwere ndu nke na-akpu akpu n’ala.”

²⁷ Ya mere, Chineke kere mmadu n’oyiyi nke ya,
n’oyiyi Chineke ka o kere ha,
nwoke na nwanyi ka o kere ha.

²⁸ Chineke goziri ha si ha, “Mianu mkpuru, mubaanu, juputanu n’uwa, meenu ka ihe niile diri n’okpuru unu. Chianu azu niile nke osimiri na anu ufe niile nke eluigwe na ihe niile e kere di ndu nke na-akpuhari akpuhari n’ala.”

²⁹ Mgbe ahụ, Chineke siri “Enyela m unu ahija ubi niile na-amị mkpuru di n’elu uwa, na osisi obula miri mkpuru, nke mkpuru okuku ya di n’ime ha, ka ha buru ihe oriri gi. ³⁰ Ma umu anumanu niile na anu ufe niile, na anu niile e kere eke na-akpuhari akpuhari n’ala, anu obula nwere ndu n’ime ha ka m na-enye ahija ndu niile ka o buru ihe oriri ha.”

³¹ Chineke leghariri anya n’ihe o kere, hu na o di ezi mma. Uhuruchi di, ututu dikwa. O buru ubochi nke isii.

2

¹ Otu a ka e si ruzuo oru ike eluigwe na uwa na ihe niile di n’ime ha.

² N’ubochi nke asaa, Chineke kwusiri oru ya nke o na-aru, o zukwara ike site n’oru ya niile. ³ Chineke goziri ubochi nke asaa ahụ mee ya ka o buru ubochi di nsọ, n’ihi na o bu n’ubochi ahụ ka o zuru ike site n’oru nke ike ihe niile.

Adam na Iiv

⁴ Nke a bu akuko banyere usoro okike eluigwe na uwa mgbe e kere ha, n’ubochi ahụ mgbe ONYENWE ANYI Chineke kere eluigwe na uwa.

⁵ Ahija obula epuputabeghi n’ohia, o nwekwaghi ihe ubi obula sitere n’ala puputa, n’ihi na ONYENWE ANYI Chineke ezitebeghi mmiri ozuzo n’elu uwa, o nwekwaghi mmadu obula no na-aru oru ubi, ⁶ ma mmiri si n’ala na-asoputa na-aso n’elu ala niile. ⁷ ONYENWE ANYI Chineke kpuru mmadu site n’aja nke ala, kunye ya ume ndu n’imi ya, nke mere ka mmadu ghoo ihe di ndu.

⁸ ONYENWE ANYI Chineke kuru ubi a gbara ogige n’akuku owuwa anyanwu, n’Iden. O tinyere mmadu ahụ o kpuru n’ime ubi a. ⁹ ONYENWE ANYI Chineke mere ka osisi di iche iche si n’ala puputa, osisi ndi di mma ile anya na nke dikwa mma iri eri. N’etiti ogige a, e nwere osisi na-enye ndu, na osisi nke imata ihe oma na ihe ojo.

¹⁰ E nwere iyi si n’Iden na-asoputa na-asobanye n’ime ogige ahụ ime ka ala ahụ nwee mmiri. Site n’ebe ahụ, iyi a kewara nwee ngalaba anọ.

¹¹ Aha ngalaba nke mbu bu Paishon. O sooro ogologo gafee ala niile nke Havila, ebe a na-enweta olaedo. ¹² (Olaedo di n’ala ahụ mara mma. Eso

osisi na-esi isi uto na nkume di oke onuahia a na-akpo oniks dikwa n'ebe ahụ.) ¹³ Aha ngalaba nke abuo bu Gaihon. O sitere n'ala Kush* gafee. ¹⁴ Aha osimiri nke ato bu Taigris. O na-asola n'akuku owuwa anyanwu nke ala Asho.† Aha osimiri nke ano bu Yufretis.

¹⁵ ONYENWE ANYI Chineke weere mmadu ahụ tinye ya n'ogige Iden, ka o na-ako ya ma burukwa onye na-elekota ya. ¹⁶ ONYENWE ANYI Chineke nyere mmadu ahụ iwu si ya "I nwere ike iri mkpuru osisi niile di n'ubi a, ¹⁷ ma i gaghị eri mkpuru si n'osisi imata ihe oma na ihe ojo. N'ih na ubochi i riri ya i ga-anwuri." "

¹⁸ ONYENWE ANYI Chineke kwuru si, "O dighi mma ka nwoke noro naani ya. Aga m emere ya onye inyeaka nke kwesiri ya."

¹⁹ ONYENWE ANYI Chineke sitere n'ala kpuo umu anumanu niile nke ohia na umu anu ufe niile nke eluigwe. O dutere ha ka o mara ihe mmadu ahụ ga-akpo ha. Ihe obula mmadu ahụ kporo ihe obula ndi a nwere ndu, nke ahụ bukwa aha ya. ²⁰ Ya mere, mmadu ahụ nyere anu ulo niile na anu ufe niile na anu ohia niile aha.

Ma n'ebe Adam no, o nweghi onye inyeaka kwesiri ya. ²¹ Ya mere, ONYENWE ANYI Chineke mere ka nwoke ahụ daa n'ura. Mgbe o no narahụ ura, o weputara otu ogiriga site na ngu di ya n'ahu, mechikwaa ebe o si weputa ya. ²² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI Chineke ji otu ogiriga o si n'ahu nwoke ahụ weputa, mee nwanyi, dutere ya nwoke ahụ.

²³ Nwoke ahụ kwuru si,
"Nke a bu okpukpu si n'okpukpu m,
na anu ahụ si n'ahu m,
a ga-akpo ya 'nwanyi,'
n'ih na e si n'ime nwoke weputa ya."

²⁴ O bu nke a mere nwoke ga-eji hapu nne na nna ya, e jikota ya na nwunye ya, ha ga-abu otu anu ahụ.

²⁵ Nwoke ahụ na nwunye ya gba oto, ma ihere emeghi ha.

3

Mmehie na Odida

¹ Agwo di aghughu karia umu anu ohia niile ONYENWE ANYI Chineke kere. O biakwutere nwanyi ahụ si ya, "O bu ezie na Chineke si unu erila mkpuru si n'osisi niile di n'ogige a?"

² Nwanyi ahụ zara si ya, "Anyi nwere ike rie mkpuru si n'osisi niile di n'ogige a ³ ma Chineke kwuru si, 'Unu erila mkpuru si n'osisi di n'etiti ogige a, unu emetukwala ya aka, ka unu ghara inwu.' "

⁴ Agwo gwara nwanyi ahụ si, "Unu agaghị anwu. ⁵ N'ih na Chineke maara na o buru na unu erie ya, anya unu ga-emeghe, unu ga-amata ezi ihe na ajo ihe."

⁶ Nwanyi ahụ huru na mkpuru si n'osisi ahụ di mma iri eri, na o di mma n'anya, na o bu osisi mara mma e si enweta amamihe. O ghororo mkpuru ahụ rie, nyekwa di ya, onye nke na ya no, o rie. ⁷ Mgbe ahụ, anya ha abuo meghere, ha choputara na ha gba oto. Ya mere, ha dukotara ahia fig, jiri ya mere onwe ha akwa.

⁸ Mgbe nwoke ahụ na nwunye ya nuru uda njehari ONYENWE ANYI Chineke n'ogige ahụ n'oge uhuruchi, ha zoro onwe ha site n'ebe ONYENWE

* **2:13** 2:13 Kush bu aha e ji maara ala ndi Sudan maobu Itiopia n'asusu ndi Hibru. Mgbe obula e kwuru banyere Kush n'akwukwo ogbugba ndu ochie, o bu ala ahụ ka a na-ekwu ihe banyere ya.

† **2:14** 2:14 Asho na Asiria bu otu ihe

ANYỊ Chineke nọ n'etiti osisi ndị dị n'ogige ahụ. ⁹ Ma ONYENWE ANYỊ Chineke kporo nwoke ahụ oku sị ya, "Ebee ka ị nọ?"

¹⁰ Ọ zara sị, "Anụrụ m ụda ụkwụ gị n'ogige, n'ihia ya, aturụ m ụjọ, ebe ọ bụ na m gba ọtọ. Ezokwara m onwe m."

¹¹ ONYENWE ANYỊ Chineke juru ya sị, "Onye gwara gị na ị gba ọtọ? I riela mkpuru si n'osisi ahụ m nyere gị iwu sị gị erila?"

¹² Nwoke ahụ siri, "Nwanyị ahụ i mere ka mụ na ya nọdu, ọ bụ ya nyere m mkpuru sitere n'osisi ahụ, m rie."

¹³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ Chineke siri nwanyị ahụ, "Gini bụ ihe a i mere?"

Nwanyị ahụ zara sị, "Ọ bụ agwo ghogburu m, mee m ka m rie ya."

Ikpe Omuma

¹⁴ Ya mere, ONYENWE ANYỊ Chineke gwara agwo ahụ sị, "N'ihia ihe a i mere,

"Ihe a buru onu ka ị bụ n'etiti anụ ụlọ niile
na n'etiti anụ ohia niile.

Afo gi ka ị ga-eji na-aga ije,
aja ka ị ga na-eri
ogologo ubochi ndu gi niile.

¹⁵ Aga m eme ka iro
diri n'etiti gi na nwanyị ahụ,
n'etiti mkpuru gi na mkpuru ya,
mkpuru ya ga-etipia gi isi,
gi onwe gi ga-ata ya aru n'ikiri ukwu."

¹⁶ Ọ gwara nwanyị ahụ sị ya,
"Aga m eme ka ihe mgbu nke imu nwa gi baa uba nke ukwu,
ọ bụ site n'ihia mgbu ka ị ga-eji muputa umu gi.
Ochicho nke obi gi ga-adi n'aka di gi,
ọ bụ ya ga-achikwa gi."

¹⁷ Ọ gwara Adam sị, "N'ihia na ị nara nwunye gi nti, rie mkpuru site
n'osisi ahụ m nyere gi iwu sị, 'Gi erila mkpuru sitere na ya,'
"Ala bụ ihe a buru onu n'ihia gi,
site n'oke ndogbu n'oru ka ị ga-eri ihe si na ya puta
ogologo ubochi ndu gi niile.

¹⁸ Ọ ga-eruputara gi ogwu na uke,
ị ga-erikwa ahia nke ubi.

¹⁹ Site n'osuso nke ga-agbaputa gi n'ihu
ka ị ga-eri nri gi
tutu ruo mgbe ị loghachiri n'ala
ebe ọ bụ site n'ala ka e si meputa gi
n'ihia na aja ka ị bụ,
n'aja ka ị ga-alaghachikwa."

²⁰ Adam* gurụ nwunye ya Iiv,† n'ihia na ọ bụ nne mmadu niile di ndu.

²¹ Emesia, ONYENWE ANYỊ Chineke weere akpukpo anu meere Adam na
nwunye ya uwe oyiyi. ²² ONYENWE ANYỊ Chineke siri, "Lee, mmadu adila
ka onye obula n'ime anyi site n'imata ihe oma na ihe ojoo. Ugbu a, ka ọ
gharakwa ị setipu aka ya goro mkpuru osisi ahụ na-enye ndu rie, si otu
a diri ndu ruo mgbe ebighi ebi." ²³ N'ihia nke a, ONYENWE ANYỊ Chineke
churu ya site n'ogige Iden ka ọ gaa na-arụ ru n'ala e si weputa ya.
²⁴ Mgbe ọ churu mmadu, o dochiri n'owuwa anyanwu nke ogige Iden

* 3:20 3:20 Maobu, Nwoke ahụ † 3:20 3:20 Eleghi anya Iiv putara Idu ndu

ndị mmụọ ozi dị ike a na-akpọ Cherubim, na mma agha na-acha ọkụ, ka ha na-eche ọnu ụzọ e si aba n'ebe osisi ahụ na-enye ndụ dị nche.

4

Ken na Ebel

¹ Emesịa, Adam na nwunye ya liv dinakoro dika di na nwunye. Iiv tūuru ime mụọ nwa nwoke, onye ha gurū Ken. Iiv siri, "Site n'inyeaka ONYENWE ANYI, amutala m nwa nwoke!" ² Emesịa Iiv mutara nwanne ya nwoke Ebel.

Ebel ghorọ onye na-azụ igwe aturu. Ma Ken ghorọ onye ọrụ ubi. ³ Mgbe ụfọdu oge gasiri, Ken wetaara ONYENWE ANYI ụfọdu ihe ubi ya dika onyinye. ⁴ Ma Ebel, ya onwe ya nyekwara onyinye site n'igwe ewu na aturu ya e bu ụzọ mụọ, nke mara abuba. ONYENWE ANYI nabatara Ebel na onyinye ya, ⁵ ma o nabataghị Ken na onyinye ya. Nke a wutere Ken, mee ka o wee iwe di ukwu. Ihu ya agbaru.

⁶ Ma ONYENWE ANYI juru ya si, "Gini mere i ji ewe iwe? Gini mere ihu gi ji gbaru? ⁷ O buru na i mee ihe ziri ezi, agaghị anabata gi? O burukwanu na i ju ime ihe ziri ezi, mmehie no n'onu uzọ na-eche gi ila gi n'iyi. Lezie anya hu na i meriri ya."

⁸ Ken gwara nwanne ya Ebel si, "Bia soro m ka anyi banye oha." Mgbe ha no n'ebe ahụ, Ken jidere nwanne ya gbuo ya.

⁹ Emesịa, ONYENWE ANYI juru Ken ajuju si, "Ebee ka Ebel nwanne gi nwoke no?"

O zaghachiri, "Amaghi m. Abu m onye nche nwanne m?"

¹⁰ Ma ONYENWE ANYI zara si ya, "Gini ka i mere? Gee nti, obara nwanne gi na-akpoku m site n'ala. ¹¹ Site ugbu a gaa n'ihu i burula onye a buru onu, na onye e si n'ala chupu, ala ahụ meghepuru onu ya nabata obara nwanne gi, site n'aka gi. ¹² Mgbe i kuru ihe obula n'ime ya, ala agaghị enye gi mkpuru ya n'uju. Site ugbu a gaa n'ihu, i ga-abu onye na-awaghari awaghari na onye na-abaghị n'ihe n'awa."

¹³ Ken zara ONYENWE ANYI, "Ntaramahuhu i nyere m di ukwu kari nke m nwere ike ibu. ¹⁴ Ugbu a, abu m onye i si n'ala ubi ya chupu. Abukwa m onye i si n'ihu gi chupu. Bido taa aga m abu onye na-awaghari awaghari n'ime uwa. Onye obula hukwara m ga-egbu m."

¹⁵ ONYENWE ANYI zara si ya, "O nweghi onye ga-egbu gi, n'ih na aga m atukwasiri onye obula meturu gi aka ntaramahuhu okpukpu asaa kari nke m nyere gi." Ya mere, ONYENWE ANYI kara Ken akara iji gbochie onye obula huru ya igbu ya. ¹⁶ Ken sitere n'ihu ONYENWE ANYI puo gaa biri n'ala Nod,* obodo di n'akuku owuwa anyanwu Iden.

¹⁷ Ken na nwunye ya dinakoro, nwunye ya turu ime muta nwa nwoke aha ya bu Enok. N'oge a, Ken no na-ewu otu obodo o guru Enok, nke bu aha nwa ya nwoke. ¹⁸ Enok bu nna Irad, Irad bu nna Mehujael, Mehujael bu nna Metusael, Metusael aburu nna Lamek.

¹⁹ Lamek luru umu nwanyi abuo. Aha nwunye ya nke mbu bu Ada. Aha nke ozo bu Zila. ²⁰ Ada mutara Jabal, onye bu nna ndi na-azu anu ulo, na ndi na-ebi n'ulo ikwu. ²¹ Aha nwanne ya nwoke bu Jubal, onye mbu bu nna ndi na-akpo ubo akwara, na ndi na-afu opi. ²² Zila, mutara otu nwa nwoke aha ya bu Tubal Ken, onye bu nna ndi niile na-akpu ihe di iche iche e ji bronz maobu igwe kpuo. Aha nwanne nwanyi Tubal Ken bu Naama.

²³ Lamek kporo ndi nwunye ya si ha,

* 4:16 4:16 Nod putara Awaghari Nke a di n'amaokwu 4:12,16

“Geenu m nti, Ada na Zila,
unu ndi nwunye Lamek, nuru okwu si m n'onu.

Egbuola m otu nwoke n'ih na o meruru m ahụ,
otu nwokorobia n'ih na o mehara m ahụ.

²⁴ O buru na a ga-abotara Ken obo ugboro asaa,
mgbe ahụ, a ga-abotara Lamek obo iri ugboro asaa na asaa.”

²⁵ Adam na liv dinakoro ozo, liv turu ime muta nwa nwoke o guru Set. N'ih na liv kwuru si, “Chineke enyela m nwa nwoke ozo n'onodu Ebel onye Ken gburu.” ²⁶ Set mutara nwa nwoke guo ya Enosh.

N'oge ahụ ka umu mmadu bidoro ikpoku aha ONYENWE ANYI.

5

Site n'Adam ruo Noa

¹ Nke a bu usoro ihe ndeputa banyere agburu Adam.

Mgbe Chineke kere mmadu, o kere ya n'oyiyi Chineke. ² O kere ha nwoke na nwanyi, goziekwa ha. Mgbe e kere ha, o kporo ha mmadu.

³ Mgbe Adam gbara nari afo na iri afo ato, o muru nwa ya nwoke n'oyiyi nke ya, na n'udidi nke ya. O guru ya Set. ⁴ Site n'oge a muru Set, Adam diri ndu nari afo asato ozo, o muru umu ndi ikom na umu ndi inyom.

⁵ Adam nwuru mgbe o gbara nari afo itoolu na iri afo ato.

⁶ Set gbara nari afo na ise mgbe o ghoro nna Enosh, ⁷ Mgbe o ghochara nna Enosh, Set diri ndu ruo nari afo asato na asaa ozo, muta umu ndi ikom na umu ndi inyom. ⁸ Set nwuru mgbe o gbara nari afo itoolu na iri afo na abuo.

⁹ Mgbe Enosh gbara iri afo itoolu, o ghoro nna Kenan. ¹⁰ Mgbe o ghochara nna Kenan, Enosh diri ndu nari afo asato na iri afo na ise, muta umu ndi ikom na umu ndi inyom. ¹¹ Enosh nwukwara mgbe o nozuru nari afo itoolu na afo ise.

¹² Mgbe Kenan gbara iri afo asaa ka o ghoro nna Mahalalel. ¹³ Mgbe o ghochara nna Mahalalel, Kenan diri ndu nari afo asato na iri afo ano muta umu ndi ikom na umu ndi inyom. ¹⁴ Kenan nwuru mgbe o gbara nari afo itoolu na afo iri.

¹⁵ Mgbe Mahalalel gbara iri afo isii na afo ise ka o ghoro nna Jared.

¹⁶ Mgbe o ghochara nna Jared, Mahalalel diri ndu nari afo asato na iri afo ato, muta umu ndi ikom na umu ndi inyom. ¹⁷ Mahalalel nwuru mgbe o gbara nari afo asato na iri afo itoolu na ise.

¹⁸ Mgbe Jared di nari afo na iri afo isii na abuo ka o ghoro nna Enok.

¹⁹ Mgbe o ghochara nna Enok, Jared diri ndu nari afo asato ozo muta umu ndi ikom na umu ndi inyom. ²⁰ Jared nwuru mgbe o gbara nari afo itoolu na iri afo isii na abuo.

²¹ Mgbe Enok gbara iri afo isii na afo ise ka o ghoro nna Metusela.

²² Mgbe o ghochara nna Metusela, Enok soro uzo Chineke nari afo ato. N'oge a, o mutara umu ndi ikom na umu ndi inyom. ²³ Onuogugu nke afo niile Enok biri ndu, bu nari afo ato na iri afo isii na ise. ²⁴ Enok soro uzo Chineke ruo na a hukwaghi ya n'ih na Chineke kporo ya.

²⁵ Mgbe Metusela gbara nari afo na iri afo asato na asaa ka o ghoro nna Lamek. ²⁶ Mgbe o ghochara nna Lamek, Metusela diri ndu nari afo asaa na iri afo asato na abuo ozo muta umu ndi ikom na umu ndi

inyom. ²⁷ Metusela nwurū mgbe ọ gbara narị afọ itoolu na iri afọ isii na itoolu.

²⁸ Mgbe Lamek gbara narị afọ na iri afọ asatọ na abụọ ka ọ mụtara nwa nwoke. ²⁹ Lamek gurū ya Noa, n'ihì na ọ sịrị: "Ọ ga-akasị anyị obi n'ime oke ọrụ na ndọgbu anyị na-adọgbu onwe anyị n'ọrụ n'ala a ONYENWE ANYỊ bụrụ ọnụ." ³⁰ Mgbe a mụsịrị Noa, Lamek dirị ndụ narị afọ ise na iri afọ itoolu na ise ọzọ mụta ụmụ ndị ikom na ụmụ ndị inyom. ³¹ Lamek nwurū mgbe ọ gbara narị afọ asaa na iri afọ asaa na asaa.

³² Mgbe Noa gbara narị afọ ise ọ ghọrọ nna Shem, Ham na Jafet.

6

Ajọ omume dị n'ime Ụwa

¹ Mgbe ndị mmadụ bidoro mụbaa n'ụwa, mgbe a mụtakwaara ha ọtutu ụmụ ndị inyom, ² ka ụmụ ndị ikom Chineke bidoro ilekwasi ụmụ ndị inyom ndị mmadụ anya, hụ na ha mara mma. Ha duuru ndị inyom ọbụla masịrị ha ka ha bụrụ nwunye ha. ³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ sịrị, "Mmụọ m na mmadụ agaghị anọgide n'igba mgba n'ime mmadụ ruo ebighị ebi, n'ihì na mmadụ efu ka ọ bụ.* Ọnụọgụgụ ndụ ya ga-abụ narị afọ na iri afọ abụọ."

⁴ Ndị Nefilim nọ n'ụwa n'oge ahụ, ma n'oge sotere ya mgbe ahụ, ụmụ ndị ikom Chineke na-abakwuru ndị inyom ụmụ mmadụ, site na mmekọrịta dị otu a mụọ ụmụ. Ndị a bụ ndị dike mgbe ochie ahụ, ndị a ma ama.

⁵ ONYENWE ANYỊ hụrụ otu ịba ụba nke ajọ omume mmadụ si dị ukwuu, hụkwa na echiche uche nke obi ya niile dị naanị n'ime ihe ọjọọ, mgbe niile.

⁶ O wutere ONYENWE ANYỊ nke ukwuu na o kere mmadụ, mkpuruobi ya juputakwa n'ihe mgbu. ⁷ N'ihì ya, ONYENWE ANYỊ sịrị, "Aga m esi n'ụwa kpochapụ mmadụ niile m kere eke. E e, mmadụ na anụmanụ niile, na ihe e kere eke na-akpugharị n'elu ala, na anụ ufe niile. N'ihì na o wutere m na m kere ha." ⁸ Ma Noa nwetara ihuoma n'anya ONYENWE ANYỊ.

Noa na uju mmiri

⁹ Nke a bụ akụkọ banyere usoro ndụ Noa na ezinaụlọ ya.

Noa bụ onye ezi omume. Onye na-enweghị ịta ụta ọbụla n'etiti ndị bi n'oge ya. O mere ihe n'uzọ Chineke chọrọ ya. ¹⁰ Noa mụtara ụmụ ndị ikom atọ aha ha bụ, Shem, Ham, na Jafet.

¹¹ Ma n'anya Chineke, ụwa bụ ihe ruru arụ, juputakwa n'ihe ike. ¹² Chineke hụrụ otu ụwa si jọgbuo onwe ya na njo, hụkwa na ụmụ mmadụ bụ ndị ihe ọjọọ riri ahụ. ¹³ Chineke sịrị Noa, "Aga m ebibi ihe niile bụ mmadụ, n'ihì na ụwa juputara n'ihe ike n'ihì omume mmadụ. E e, aga m ebibi ụwa na ndị niile nọ n'ime ya. ¹⁴ Ya mere, jiri osisi gofa wuore onwe gị ụgbọ mmiri. Rụnye ọtutu ọnụlọ n'ime ya. Jiri korota techie elu ya na ime ya. ¹⁵ Otu a ka i ga-esi wuo ya: mee ka ogologo ụgbọ mmiri ahụ dirị narị mita na iri mita anọ, obosara ya dirị iri mita abụọ na atọ, ịdị elu ya dirị mita iri na atọ na ọkara. ¹⁶ Meere ụgbọ mmiri ahụ ihe e ji ekpuchi elu ya. Mekwa oghere ga-adị ọkara mita site n'ebe ihe mkpuchi elu ụgbọ mmiri ahụ gbadata. Tinye ọnụ ụzọ n'akụkụ ụgbọ mmiri ahụ, ma ruokwa okpukpu nkwasata atọ, nke ala ala, nke etiti na nke elu elu. ¹⁷ N'ihì na aga m eweta uju mmiri n'ụwa, ibibi ihe niile nwere ndụ dị n'okpuru eluigwe. Ihe niile e kere eke na-eku ume ndụ ga-anwụ. Ihe niile nọ n'ụwa ga-ala

* **6:3** 6:3 Maọbụ, Mmụọ m agaghị adigide n'ime mmadụ ruo ebighị ebi n'ihì na ha bụ ihe ruru arụ.

n'iyi. ¹⁸ Ma aga m eme ka ogbugba ndu m diri gi. I ga-abanye n'ugbo mmiri ahụ, gi na umu gi ndi ikom, na nwunye gi, na ndi nwunye umu gi ndi ikom. ¹⁹ I ga-ewebata ihe niile e kere eke di ndu, abuo abuo, oke na nwunye, ichebe ha ndu. ²⁰ Udi nnunu di iche iche, abuo abuo, na udi anumanu obula di iche iche, na udi anu na-akpu akpu di iche iche, ga-abiakwute gi ka i debe ha ndu. ²¹ I ga-ewebata udi nri di iche iche a na-eri eri, chikotaa ha ka o buru nri nke gi na nke ha."

²² Noa mere ihe niile dika Chineke nyere ya iwu ime.

7

¹ Mgbe ubochi ahụ zuru, ONYENWE ANYI kporo Noa si ya, "Baa n'ime ugbo mmiri, gi na ezinaulo gi niile, n'ih na n'ime ndi niile bi n'ogbo a, o bu naani gi bu onye ezi omume m huru. ² Kporo umu anumanu ndi a a guru dika ndi di ocha, dika udi ha si di asaa asaa, oke na nwunye. Otu a kwa, kporokwa umu anumanu ndi a guru dika ndi na-adighi ocha, dika udi ha si di, abuo abuo, oke na nwunye, ³ na umu anu ufe asaa asaa, dika udi ha si di, oke na nwunye, maka idebe udi ndi a niile ndu n'awa. ⁴ N'ih na ubochi asaa site taa, aga m ezidata mmiri ozuzo n'awa. Mmiri a ga-ezo iri ubochi ano, ehie na abali. Aga m ekpochapu site n'elu uwa ihe niile nwere ndu nke m kere."

⁵ Ya mere, Noa mere ihe niile ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu.

⁶ Noa gbara nari afo isii mgbe mmiri ukwu a bidoro izo n'elu uwa. ⁷ Noa banyere n'ugbo mmiri ahụ, ya na umu ya ndi ikom na nwunye ya, na ndi nwunye umu ya ndi ikom igbanari uju mmiri ahụ. ⁸ Umụ anumanu ndi di ocha, na ndi na-adighi ocha, abuo abuo, tinyere anu ufe na ihe niile e kere eke na-akpughari n'ala, abuo abuo kwa, ⁹ oke na nwunye, biakwutere Noa soro ya banye n'ugbo mmiri ahụ, dika Chineke nyere Noa n'iwu. ¹⁰ Mgbe abali asaa gafere, uju mmiri ahụ biakwasiri uwa.

¹¹ N'afọ nari isii nke ndu Noa, n'onwa nke abuo, n'ubochi nke iri na asaa, bu ubochi isi iyi niile di n'ime ime ala nuputara n'elu ala, mmiri niile di na mbara eluigwe ka a hapuru ka ha wudata n'awa. ¹² Mmiri zogidere na-esepughị aka iri ubochi ano, ehie na abali.

¹³ N'ubochi ahụ kpomkwem, Noa banyere n'ugbo mmiri ahụ, ya na Shem, Ham na Jafet, bu umu Noa, na nwunye Noa, na ndi nwunye ato nke umu ya. ¹⁴ Ha onwe ha, na anu ohia obula, n'udi ya, na anu ulo obula, n'udi ya na ihe obula e kere eke na-akpughari n'ala, n'udi ya, na anu ufe obula n'udi ya, na aha nnunu obula na ihe obula nwere nku. ¹⁵ Ha biakwutere Noa n'ime ugbo mmiri ahụ, abuo abuo site n'ihe niile obula e kere eke, nke nwere ume ndu n'ime ha. ¹⁶ Ma ndi banyerenu bu oke na nwunye, site na ihe niile nwere ndu dika Chineke nyere ya n'iwu. Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI mechiri onu uzọ di n'ugbo mmiri ahụ.

¹⁷ Uju mmiri nogidere n'awa iri ubochi ano. Mgbe mmiri ndi a na-aba uba, ha buliri ugbo mmiri ahụ elu site n'elu ala. ¹⁸ Mmiri ndi a toro na-ala elu na-abawanyekwa uba n'elu uwa. Ugbo mmiri ahụ segooro n'elu mmiri. ¹⁹ Mmiri ndi ahụ toro laa elu kpuchie ugwu ukwu niile di n'okpuru mbara eluigwe. ²⁰ Mmiri ndi a toro kpuchiri ugwu niile, ruo na ila elu mmiri ndi a site n'elu ugwu ukwu niile ruru mita asaa. ²¹ Ihe niile nwere ndu nke na-ejehari n'elu uwa kubiri ume. Anu ufe, na anu ulo, na anu ohia, na ihe niile e kere eke juputara n'awa, na umu mmadu niile. ²² Ee, ihe niile na-eku ume nke bi n'elu ala nwuru. ²³ Ihe niile nwere ume ndu n'elu uwa ka e kpochapuru. Mmadu na anumanu, na anu na-akpughari

n'ala na nnunụ niile. A lara ha niile n'iyi. Ma ọ bụ naanị Noa na ndị niile so ya nọdụ n'ugbo mmiri ahụ ka a hapụrụ ndụ.

²⁴ Nari ụbọchị na iri ụbọchị ise ka mmiri dọrọ n'elu ụwa dum.

8

¹ Ma Chineke chetara Noa na ụmụ anụ ọhia niile, na ụmụ anụ ụlọ niile so ya nọdụ n'ugbo mmiri ahụ. O zitere ifufe, mee ka o fee n'elu mmiri ahụ ime ka mmiri ahụ bido ịta. ² A kpochiri isi iyi mmiri niile dị n'ime ime ala, kpochiekwara ọnụ ụzọ mmiri ozuzo nke mbara eluigwe. Mmiri kwusiri isi na mbara eluigwe na-ezokwasị ụwa. ³ Mmiri ahụ dị n'ụwa ji nwayọọ na-ata. Mgbe nari ụbọchị na iri ụbọchị ise gafesiri, mmiri ahụ atalatala. ⁴ N'ụbọchị iri na asaa nke ọnwaa asaa, ụgbọ mmiri ahụ gara nkwasi n'elu ugwu Ararat. ⁵ Mmiri a gara n'ihu na-ata ruo ọnwaa nke iri. N'ụbọchị nke mbụ nke ọnwaa iri, e bidoro ihu elu ugwu ndị ozo anya.

⁶ Mgbe iri ụbọchị anọ gafere, Noa meghere oghereikuku ọ runyere n'akuku ụgbọ mmiri ahụ, ⁷ site n'ebe ahụ zipu otu ugo nke na-efepu na-efebatakwa, tutu ruo mgbe mmiri korọ n'elu ala. ⁸ Emesia, o zipuru otu nduru iyi mata ma mmiri ọ kọla n'ala, ⁹ ma nduru ahụ achotaghị ebe o nwere ike ibe, n'ihia na mmiri ka tojuru elu ụwa niile. N'ihia ya, nduru ahụ loghachikwutere Noa n'ime ụgbọ ahụ. Noa setipuru aka ya nwubata nduru ahụ n'ugbo. ¹⁰ Mgbe abali asaa gafere, Noa zipuru nduru ahụ ozo ¹¹ N'oge anyasi, nduru a loghachiri. O kpụ akwukwo oliv ọhuru ọ kubitere n'ọnụ ya. Nke a gosiri Noa na mmiri ahụ atala n'elu ala. ¹² Mgbe abali asaa gafere, Noa zipukwara nduru ahụ ozo. Ma n'oge a, ọ lotakwaghị ozo.

¹³ N'ụbọchị mbụ nke ọnwaa mbụ n'afọ nari isii na otu nke ndụ Noa, mmiri ahụ atachala n'elu ala. Mgbe ahụ, Noa kpughepuru ihe mkpuchi nke ụgbọ mmiri ahụ, hụ na mmiri atachala n'elu ala. ¹⁴ Ma ọ bụ n'ụbọchị iri abuo na asaa nke ọnwaa abuo ka mmiri ji takorochaa n'elu ala.

¹⁵ Mgbe ahụ, Chineke gwara Noa okwu si ya, ¹⁶ "Site n'ugbo mmiri pụta, gi na nwunye gi, na ụmụ gi ndi ikom, na ndi nwunye ụmụ gi ndi ikom. ¹⁷ Kpopta anụ niile di ndu nke gi na ha no, anụ ufe, na ụmụ anumanu, na ihe e kere eke niile na-akpughari n'ala, ka ha gaa n'ụwa muo omumu, baa uba, juputa n'elu ya."

¹⁸ Ya mere, Noa si n'ugbo mmiri ahụ pụta, ya na ụmụ ya, na nwunye ya, na ndi nwunye ụmụ ya. ¹⁹ Ma anumanu niile obula nke di ndu, na ihe niile na-akpughari n'ala, na anụ ufe niile, ihe niile na-ejeghari n'ụwa, ka udi ha si di, sitere n'ugbo mmiri ahụ pụta.

²⁰ Mgbe ahụ, Noa wuru ebe ichu aja* nye ONYENWE ANYI. O hooro site n'anụ ụlọ ndi di ocha na anụ ufe ndi di ocha chuo aja nsure oku. ²¹ ONYENWE ANYI nuru isisi utu nke aja nsure oku ahụ kwuo n'obi ya si, "Agaghị m abụ ala ọnụ ozo n'ihia mmadu, ebe ọ bụ na izuzu obi mmadu bu ime ihe ojo site na mgbe ọ bu nwata, agakwaghị m ala ihe niile e kere eke na-eku ume ndu iyi ozo, dika m mere.

²² "Ogologo oge niile ụwa ga-anogide, oge iku mkpuru na oge iwe ihe ubi, oge oyi na oge okpomoku, okochi na udu mmiri, ehie na abali, agaghị ebi."

* **8:20** 8:20 Aja mbu a churu n'Akwukwo Nso nye Onyenwe anyi bu aja nsure oku Noa churu, mgbe o ji anumanu a na-ewepughị ihe obula n'ahu ya chuo aja.

9

Ogbugba Ndu Chineke na Noa gbara

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, Chineke goziri Noa na umu ya si ha: "Munụ, baanụ, juputanụ n'ụwa. ² Egwu unu na ụjọ unu ga-adakwasị anumanụ niile nke ụwa nke di ndu, na anu ufe niile nke eluigwe, na ihe e kere eke niile na-akpughari n'ala, na azu niile di n'osimiri. Ewerela m ha niile nyefee unu n'aka. ³ Ihe obula di ndu nke na-ejeghari ejeghari ga-abu nri unu. Enyela m unu ihe niile ugbo a dika m si nye unu ahija ndu niile.

⁴ "Ma unu agaghị eri anu obula nke obara ndu ya di ya n'ahu. ⁵ Ma gbasara obara ndu unu, unu ga-asara onu unu n'ihu m. Anumanu obula ga-asara onu ya n'ihu m. Mmadu obula kwa ga-asara onu ya n'ihu m banyere ndu mmadu ibe ya.

⁶ "Onye obula wufuru obara mmadu, n'aka mmadu ka a ga-awufu obara nke ya, n'ihhi n'oyiyi Chineke ka Chineke mere mmadu.

⁷ Ma unu onwe unu, mianu mkpuru, mubaanu, juputanu uwa, baakwanu uba n'ime ya."

⁸ Chineke gwara Noa na umu ya si, ⁹ "Ugbo a, ana m ehiwe ogbugba ndu n'etiti mu na unu, na n'etiti agburu unu ndi ga-anochi unu, ¹⁰ na n'etiti ihe niile nwere ndu nke unu na ha so, umu anu ufe, na umu anu ulo, na umu anu ohia niile, ndi ahụ niile so unu si n'ugbo mmiri puta, bu ihe niile nwere ndu n'ụwa. ¹¹ Ebe o bu na m ehiwela ogbugba ndu m n'etiti mu na unu, o gaghi emekwa ozọ na a ga-eji uju mmiri kpochapu ihe niile e kere eke, o gaghi emekwa ozọ na a ga-eji uju mmiri bibie uwa."

¹² Chineke kwuru si, "Nke a bu ihe ama nke ogbugba ndu nke m natinye n'etiti mu na unu, na n'etiti ihe niile nwere ndu so unu, ogbugba ndu nke ga-adi nye ogbo niile na-abia n'ihu. ¹³ Etinyela m eke na egwurugwu m na mbara eluigwe, ka o buru ihe ama nke ogbugba ndu di n'etiti mu na uwa. ¹⁴ Mgbe obula m zitere igwe ojii n'ụwa, o buru na eke na egwurugwu aputa ihè na mbara eluigwe, ¹⁵ aga m echeta ogbugba ndu m mere ka o diri n'etiti mu na unu, na n'etiti mu na ihe niile nwere ndu site n'ihe niile e kere eke. O gaghi emekwa ozọ na mmiri ga-aghọ uju mmiri ibibi ihe niile nwere ndu. ¹⁶ Mgbe obula eke na egwurugwu putara n'igwe ojii, aga m ahụ ya cheta ogbugba ndu ebighi ebi nke di n'etiti Chineke na ihe niile nwere ndu site n'ihe niile e kere eke no n'elu uwa."

¹⁷ Chineke gwara Noa si, "Nke a bu ihe ama ogbugba ndu ahụ m hiwere n'etiti mu na ihe niile nwere ndu n'ụwa."

Umu ndi ikom Noa

¹⁸ Umu ndi ikom Noa ndi si n'ugbo mmiri puta bu Shem, Ham na Jafet. (Ham bu nna Kenan.) ¹⁹ Ndi a bu umu ndi ikom ato Noa muru. O bu site na ha ka ndi mmadu niile gbasara n'ụwa niile si puta.

²⁰ Noa, onye oru ubi, bidoro iku ubi vaini a gbara ogige. ²¹ Mgbe o nuru mmanya si n'ubi a, nubiga ya oke, o gbaara oto dinaa ala n'ime ulo ikwu ya. ²² Ham, nna Kenan, huru oto nna ya, gaa kororo umunne ya abuo no n'ezi ihe o huru. ²³ Ma Shem na Jafet weere akwa tukwasị n'ubu ha, were azu jere ije ruo n'ebe nna ha no, hapu akwa ahụ ka o dakwasị nna ha kpuchikwaa oto ya. Ma ha chepuru ihu n'ebe ozọ mgbe ha na-eme nke a, n'ihhi ya, ha elekwasighi oto nna ha anya.

²⁴ Mgbe Noa si n'ura mmanya ya bilie, chọputa ihe nwa ya nwoke nke nta mere, ²⁵ o kwuru si,

“Onye a buru onu ka Kenan bu!

Ohu ndi ohu,

ka o ga-aburu umunne ya.”

²⁶ O sikwara,

“Ngozidi ONYENWE ANYI Chineke Shem.

Ka Kenan buru ohu Shem.

²⁷ Ka Chineke mee ka ebe obibi Jafet saa mbara,

ka Jafet biri n'ulo ikwu Shem,

meekwa ka Kenan buru ohu ya.”

²⁸ Mgbe uju mmiri ahụ gabigachara, Noa biri ndu nari afọ atọ na iri afọ ise ozo. ²⁹ Onuogugu afọ Noa niile mgbe o nwuru, bu nari afọ itoolu na iri afọ ise.

10

Uoro omumu umu Noa

¹ Ndi a bu akuko banyere Shem, Ham na Jafet, umu ndi ikom ato Noa muru. Ha onwe ha mutara umu nke aka ha, mgbe uju mmiri gafesiri.

Umu Jafet

² Umu ndi ikom Jafet bu:

Goma, Magog, Madai, Javan, Tubal, Meshek na Tiras.

³ Umu ndi ikom Goma bu:

Ashkenaz, Rifat na Togama.

⁴ Umu ndi ikom Javan bu:

Elisha, Tashish, Kitim na Rodanim. ⁵ (Site n'agburu ndi a bi n'akuku mmiri ka e nwetara mba di iche iche, n'agburu ha n'ime obodo ha di iche iche, ndi obula n'ime ha nwekwara asusu nke ha.)

Umu Ham

⁶ Umu ndi ikom Ham bu:

Kush,* Ijpt, Put na Kenan.

⁷ Umu ndi ikom Kush† bu:

Seba, Havila, Sabta, Raama na Sabteka.

Umu ndi ikom Raama bu:

Sheba na Dedan.

⁸ Kush bu nna Nimrod, onye mesiri buru dike n'agha n'uwa. ⁹ O bu dike n'ichu nta, n'ihu ONYENWE ANYI. O bu nke a mere e ji na-ekwu okwu na-asi, “I di ka Nimrod, dike n'ichu nta, n'ihu ONYENWE ANYI.” ¹⁰ Obodo ndi bu mmalite alaeze ya bu, Babel,‡ Erek, Akad na Kalne, ndi di n'ala Shaina.§ ¹¹ Site n'ala ahụ o gara Asiria, ebe o wuru obodo Ninive na Rehobot Ia, na Kala, ¹² na Resin, nke di n'etiti Ninive na Kala, ya bu obodo ukwu ahụ.

¹³ Ijpt bu nna ndi

* **10:6** 10:6 Kush na-ekwu banyere ala di n'ugwu ugwu Najil, n'ala Itiopia, nakwa ala Sudan. Mizraim bu maka ndi Ijpt, ebe Put na-ekwu banyere ndi Libiya, maobu ndi bi gburugburu ala Somalia. † **10:7** 10:7 O bu n'ime ala Arab ka mba asaa ndi Kush di. ‡ **10:10** 10:10 Maobu, Babilon § **10:10** 10:10 Shaina bu ala Babilon ochie.

Lud, ndi Anam, ndi Lehab, ndi Naftuh, ¹⁴ ndi Patrus, ndi Kasluh (onye ndi Filistia* sitere na ya) na ndi Kafto.

¹⁵ Kenan bu nna

Saidon, okpara ya, na ndi Het, ¹⁶ ndi Jebus, ndi Amorait, ndi Gigash, ¹⁷ ndi Hiv, ndi Aka, ndi Sini, ¹⁸ ndi Avad, ndi Zema na ndi Hamat.

Emesia, ndi ikwu Kenan gbasara, ¹⁹ oke ala ndi Kenan sitere na Saidon ruo Gera, gbatia ruo Gaza, ruokwa Sodom, Gomora, Adma na Zeboim, nke di nso Lasha.

²⁰ Ndi a bu umu ndi ikom Ham, dika ikwu ha na asusu ha si di, n'oke ala ebe ha bi, na obodo ha di iche iche.

Umu Shem

²¹ A muru Shem umu ndi ikom, onye nwanne nwoke nke toro ya bu Jafet. O bukwana nna nna ochie umu ndi ikom niile Eba mutara.

²² Umu ndi ikom Shem bu Elam,† Ashua, Apakshad, Lud na Aram.

²³ Umu ndi ikom Aram bu, Uz, Hul, Geta na Meshek.

²⁴ Apakshad bu nna Shela, Shela buru nna Eba.

²⁵ Eba mutara umu ndi ikom abuo: Aha otu n'ime ha bu Peleg, n'ihi na o bu n'oge ndu ya ka e kewara uwa. Aha nwanne ya nwoke bu Joktan.

²⁶ Joktan bu nna Almodad, Shelef, Hazamavet, Jera, ²⁷ Hadoram, Uzal, Dikla, ²⁸ Obal, Abimael, Sheba, ²⁹ Ofia, Havila na Jobab. Ndi a niile bu umu ndi ikom Joktan.

³⁰ Akuku ala ha bi gbasaru site na Meshu ruo Sefa n'ala ugu ugu nke owuwa anyanwu.

³¹ Ndi a niile bu umu ndi ikom Shem, dika ikwu ha na asusu ha si di, n'oke ala ebe ha di, na obodo ha di iche iche.

³² Ndi a bu ndi ikwu umu Noa ndi ikom dika usoro omumu ha si di, dika ha si biri na mba di iche iche. O bu site na ndi a ka mba niile si gbasaru ruo akuku niile nke uwa mgbe uju mmiri ahụ gafechara.

11

Ulo elu Babel

¹ N'oge ahụ, uwa niile nwere naanị otu asusu, okwu niile bukwana otu.

² Mgbe ndi mmadu gbasara n'akuku owuwa anyanwu ha chotara ala di larịi na Shaina biri n'ebe ahụ.

³ Ha gwaritara onwe ha okwu si, "Bianu ka anyi kpuo brik,* kpuo ha oku nke oma." Ya mere, ha kpuru brik kama nkume, jirikwa bitumen kama uru. ⁴ Mgbe ahụ, ha kwuru si, "Bianu ka anyi wuore onwe anyi obodo na

* **10:14** 10:14 Ndi Filistia bu mba si n'agburu (agwara ugwa) abuo, otu agburu sitere n'Eshia, ebe nke ozu bu agburu ndi Ocha. Njem mbu ha duuru ha gaa ala Kriit, ebe ha gara biri. Jer 47:4; Ems 9:7 Emesia, ha busoro ndi Ijpt agha na senchuri nke iri na ato, ma bichie ala ha. Mgbe e sitere n'ala Ijpt chupu ha, ha gara biri n'akuku onu mmiri ala Kenan. † **10:22** 10:22 Aha ochie e ji mara Asiria. * **11:3** 11:3 Maobu, Aja uru

ụlọ elu, nke elu ya ga-eru n'eluigwe, ka anyị si otu a meere onwe anyị aha, ka anyị ghara ibụ ndị a ga-agbasa n'ụwa niile.”

⁵ ONYENWE ANYỊ rịdatara hụ obodo ahụ na ụlọ elu ahụ ndị mmadụ na-ewu. ⁶ ONYENWE ANYỊ sịrị, “Lee! Ọ buru na ha malitere ime ihe dị otu a, ugbo a ha bu otu ndi, nweekwa otu asusu, o nweghi ihe ha zubere ime nke ha na-apughị ime. ⁷ Ngwa, ka anyị rịda gaa gbaruo asusu ha, ka onye o bua ghara ighota asusu ibe ya.”

⁸ ONYENWE ANYỊ mere ka ha gbasaa n'elu ụwa niile. Ha kwusikwara iwu obodo ahụ. ⁹ Ọ bukwa nke a mere e ji kpoọ obodo ahụ Babel† n'ihia na ọ bu n'ebe ahụ ka ONYENWE ANYỊ wetara oghaaghara n'asusu ndi niile bi n'ụwa. Ọ bukwa n'ebe ahụ ka ONYENWE ANYỊ si gbasasịa ha n'elu ụwa dum.

Site na Shem ruo Ebram

¹⁰ Nke a bu akuko banyere usoro ezinaulo Shem.

Mgbe afo abuo gafechara site n'oge uju mmiri ahụ, n'oge Shem gbara nari afo, o mutara Apakshad. ¹¹ Shem diri ndu, mgbe o musiri Apakshad, nari afo ise ozo, mutakwa umu ndi ikom na umu ndi inyom.

¹² Mgbe Apakshad gbara iri afo ato na ise, o mutara Shela. ¹³ Mgbe o muchara Shela, o diri ndu nari afo ano na ato ozo, muta umu ndi ikom na umu ndi inyom.

¹⁴ Shela gbara iri afo ato mgbe o muru nwa ya nwoke Eba. ¹⁵ Mgbe o ghoru nna Eba, o diri ndu nari afo ano na ato, muta umu ndi ikom na umu ndi inyom.

¹⁶ Eba gbara iri afo ato na ano mgbe o muru Peleg. ¹⁷ Mgbe o ghoru nna Peleg, o diri ndu nari afo ano na iri ato ozo muta umu ndi ikom na umu ndi inyom.

¹⁸ Peleg gbara iri afo ato mgbe o muru Reu. ¹⁹ Emesia, mgbe o ghoru nna Reu, o diri ndu nari afo abuo na itoolu ozo muta umu ndi ikom na umu ndi inyom.

²⁰ Reu gbara iri afo ato na abuo mgbe o muru Serug. ²¹ Emesia, o diri ndu nari afo abuo na asaa ozo, mgbe o musiri Serug, o mutakwara umu ndi ikom na umu ndi inyom.

²² Serug gbara iri afo ato mgbe o muru Nahu. ²³ Emesia, mgbe o ghoru nna Nahu, o diri ndu nari afo abuo ozo muta umu ndi ikom na umu ndi inyom.

²⁴ Nahu gbara iri afo abuo na itoolu mgbe o muru Tera. ²⁵ Emesia, mgbe o ghoru nna Tera, o diri ndu nari afo na afo iri na itoolu ozo, muta umu ndi ikom na umu ndi inyom.

²⁶ Mgbe Tera gbara iri afo asaa, o ghoru nna Ebram, Nahu na Haran.

Ezinaulo Ebram

²⁷ Nke a bu akuko gbasara usoro ezinaulo Tera.

Tera ghoru nna Ebram, Nahu na Haran. Haran ghoru nna Lot. ²⁸ Haran nwuru n'ihu nna ya Tera n'ala ebe a no muo ya, nke bu na Uo, obodo ndi Kaldia. ²⁹ Ebram na Nahu luru nwunye. Aha nwunye Ebram bu Serai ma aha nwunye Nahu bu Milka. Milka bu nwa Haran, onye bu nna Milka na Iska. ³⁰ Ma Serai bu nwanyi aga, o mutaghi nwa obula.

† **11:9** 11:9 Babel ya bu Babilon putara oghaaghara n'asusu Hibru.

³¹ Tera kpọrọ nwa ya Ebram, na nwa nwa ya Lot, onye bụ nwa Haran, † na nwunye nwa ya Serai, bụ nwunye Ebram, duru ha hapụ Ụọ, obodo ndị Kaldia, pụọ gawa n'ala Kenan. Ma mgbe ha bjarutere n'obodo Haran, ha kwusiri biri n'ebe ahụ.

³² Ọ bụ n'obodo Haran ka Tera nọ nwụọ, mgbe ọ gbara nari afọ abụọ na ise.

12

Okpukpọ Ebram

¹ ONYENWE ANYI gwara Ebram okwu si, “Site n'obodo gi, sikwa na umunna gi na ezinaulo nna gi, gaa n'ala m ga-egosi gi.

² “Aga m eme gi mba ukwu,
aga m agozi gi,
aga m eme ka aha gi di ukwu,
i ga-abu ngozi.

³ Aga m agozi ndi na-agozi gi,
ma onye obula kochara gi ka m ga-akocha;
a ga-agozikwa agburu niile no n'awa
site na gi.”

⁴ Ya mere, Ebram hapuru gaa dika ONYENWE ANYI gwara ya. Lot sokwa ya. Ebram agbaala iri afọ asaa na ise mgbe o si na Haran bulie ije. ⁵ O duru nwunye ya Serai na Lot nwa nwanne ya, chikotakwa aku niile ha kpakobara, na ndi ohu niile ha nwetara n'ala Haran, chee ihu iga n'ala Kenan. Emesia ha rutere n'ebe ahụ.

⁶ Ebram jere ije n'ime ala Kenan jeruo n'ebe osisi ukwu More, nke di n'obodo Shekem. Ndi Kenan bi n'ala ahụ n'oge ahụ. ⁷ ONYENWE ANYI mere ka Ebram hu ya anya, o siri, “Aga m enye mkpuru gi ala a.” Ya mere, Ebram wuru ebe ichu aja n'ebe ahụ nye ONYENWE ANYI onye gosiri ya onwe ya.

⁸ Emesia, Ebram hapuru ebe ahụ chee ihu n'ala uguwu di n'owuwa anyanwu Betel, maa ulo ikwu ya. Obodo Betel di n'akuku odida anyanwu, ma obodo Ai di n'akuku owuwa anyanwu ebe o mara ulo ikwu ya. N'ebe nsọ ahụ Ebram wuru ebe ichu aja, noro n'ebe ahụ kpokuo aha ONYENWE ANYI.

⁹ Ozo, Ebram si n'ebe ahụ pụọ gaa ije rute Negev.*

Ebram ejee Ijpt

¹⁰ N'oge ahụ, oke unwu dara n'ala ahụ. † N'ihia ya, Ebram hapuru ala ahụ gaa n'ala † Ijpt, ebe o biri nwa oge. ¹¹ Ma mgbe ha na-akwado ibanye ala Ijpt, o gwara Serai nwunye ya si, “Amaara m na i bu nwanyi mara mma. ¹² Mgbe ndi Ijpt ga-ahụ gi, ha ga-asị, ‘Onye a bu nwunye ya.’ Mgbe ahụ, ha ga-egbu m ma hapu gi ndu. ¹³ Gwa ha na i bu nwanne m nwanyi, ka ha meso m mmeso oma n'ihia gi. Ha ga-echebekwa m ndu n'ihia gi.”

¹⁴ Mgbe Ebram rutere Ijpt, ndi Ijpt huru na nwunye ya bu nwanyi mara mma. ¹⁵ Mgbe ndi ozi Fero huru ya, ha toro ya n'ihu Fero. N'ihia nke a, ha kpobatarara Serai n'uloeze Fero. ¹⁶ Fero mesoro Ebram mmeso oma n'ihia nwunye ya. Ebram nwetara igwe aturu, na ehi, na nne inyinya ibu, oke na nwunye, na ndi ohu ndi nwoke na ndi nwanyi, na inyinya kamel.

† **11:31** 11:31 Haran bu aha mmadu, burukwa aha obodo di n'ala Mesopotamia. Obodo e ji ife onwa mara, di ka a makwara obodo Ụọ. * **12:9** 12:9 Ihe aha a putara bu “ala kporo nku.” Nke a bu n'ihia ala ahụ togboro n'efu, gbatia gbaada ndida Jerusalem, n'uzo ozara. † **12:10** 12:10 Jen 26:1; 41:56 † **12:10** 12:10 N'oge a, ukọ mmiri ozuzo e metutabeghi ihe ubi n'ala Ijpt, n'ihia na ha na-esite na iyi ha ruru na-agba ubi ha mmiri.

¹⁷ Ma ONYENWE ANYI jiri ajoọ oria tie Fero na ndi ezinaulo ya ihe otiti n'ih i Serai nwunye Ebram. ¹⁸ Mgbe ahụ, Fero kpọrọ Ebram si ya, "Gini bu ihe a i mere? Gini mere i gwaghi m na o bu nwunye gi? ¹⁹ Gini mere i ji si na o bu nwanne gi nwanyi, si otu a mee m ka m kpọrọ ya ka o buru nwunye m? Ugbu a, lee nwunye gi, kpọrọ ya laa." ²⁰ Fero nyere iwu banyere Ebram na ndi ikom so ya. Ha zilagara ya, ya na nwunye ya, na ihe niile o nwere.

13

Nkewa Ebram na Lot

¹ Ebram na nwunye, na ihe niile ha nwere hapuru ala Ijpt, gaa ije biaruwo Negev. Lot sokwa ha. ² N'oge a, Ebram aghoola ogaranya di ukwu, onye nwere akunuba nke otutu anu ulo, na olaocha, na olaedo.

³ Ha sitere na Negev puo ije site n'otu ebe ruo n'ebe ozo tutu ha erute Betel, n'ebe di n'etiti Betel na Ai, ebe o mara ulo ikwu ya na mbu. ⁴ N'ebe nso o wukwara ebe ichu aja na mbu, n'ebe ahụ Ebram kpokuru aha ONYENWE ANYI.

⁵ Ugbu a Lot, onye ya na Ebram so na njem ya, bukwa onye nwere akunuba nke igwe ewu na aturu, na igwe ehi, na otutu ulo ikwu. ⁶ Ma ala ebe ha no ezurughi ha mgbe ha nokoro onu n'ih i na ihe onwunwe ha di ukwu ruo na ha enweghi ike inoko onu. ⁷ Nke a mere esemokwu ji daputa n'etiti ndi ozuzu anu ulo Ebram na ndi ozuzu anu ulo Lot. Ndi Kenan na ndi Periz bikwa n'ala ahụ n'oge ahụ.

⁸ Ya mere Ebram gwara Lot si, "Biko, ka esemokwu ghara idi n'etiti mu na gi, maobu n'etiti ndi ozuzu anu ulo m na ndi ozuzu anu ulo gi, n'ih i na anyi bu umunne. ⁹ Lee, o bu na ala a niile adighi n'ihu gi? Ka anyi kewaa. O buru na i gaa n'akuku aka ekpe, aga m aga n'akuku aka nri. Ma o buru na i gaa n'akuku aka nri gi, aga m aga n'akuku aka ekpe."

¹⁰ Lot lelitere anya hu na mbara ala Jordan bu ala mmiri na-ezokwasi nke oma, ala dika ubi a gbara ogige ONYENWE ANYI, dika ala ndi Ijpt nke di na nso nso Zoa. (Ihe a mere tupu ONYENWE ANYI ebibie obodo Sodom na Gomora.) ¹¹ Ya mere, Lot horo nye onwe ya mbara ala Jordan niile, chee ihu iga n'akuku owuwa anyanwu. Ya na Ebram kewara. ¹² Ebram noduru n'ala Kenan, ma Lot gara biri n'etiti obodo ndi ahụ di na mbara ala. O mara ulo ikwu ya nso nso obodo Sodom. ¹³ Ma ndi Sodom bu ndi obi tara mmiri, ndi na-emehie nke ukwu megide ONYENWE ANYI.

¹⁴ Mgbe Lot siri n'ebe ahụ puo, ONYENWE ANYI gwara Ebram okwu si ya, "Site n'ebe ahụ i no lelie anya gi, lee anya n'ugwu na ndida, n'owuwa anyanwu na odida anyanwu. ¹⁵ Ala ahụ niile i huru ka m ga-enye gi na mkpuru gi ruo mgbe ebighi ebi. ¹⁶ Aga m eme ka mkpuru gi baa uba dika aja di n'ala. O buru na mmadu enwe ike iguta onuogugu aja di n'ala, ha ga-enwe ike guta onuogugu mkpuru gi. ¹⁷ Bilie jeharia n'ala ahụ niile n'akuku ya obula, n'ih i na ana m enye gi ha niile."

¹⁸ Ya mere, Ebram bughariri ulo ikwu ya, gaa biri n'akuku osisi ukwu Mamre nke di na Hebron. O wuru ebe ichu aja nye ONYENWE ANYI n'ebe ahụ.

14

Ebram anaputa Lot

¹ N'oge ahụ kwa, Amrafel, eze Shaina, na Ariok, eze ndi Elasa, na Kedoloma eze Elam, na Tidal eze Goiim, ² buru agha megide Bera eze

Sodòm, na Biasha eze Gómora, na Shínab, eze Adma, na Shemeba eze Zeboiim, na eze obodo Bela (ya bú Zoa). ³ Ndi eze obodo ndi a: Sodòm, Gómora, Adma, Zeboiim na Bela, jikótara ndi agha ha onu na Ndagwurugwu Sidim (ya bú, ndagwurugwu osimiri nnu ahụ). ⁴ Ha fere ofufe n'okpuru ochichi eze Kedoloma afọ iri na abụọ, ma n'afọ nke iri na atọ, ha nupuru isi.

⁵ N'afọ nke iri na anọ, eze Kedoloma na ndi eze ya na ha jikoro onu buru agha megide ma merie ndi Refaim* bi n'Ashterot Kenaim na ndi Zuzim bi na Ham na ndi Emim bi Kiriatem na Shave, ⁶ na ndi Hor n'obodo ugwu Sia, ruo obodo El Paran, nke di n'akuku ozara. ⁷ Mgbe ahụ, ha chighariri azu gaa En Mishpat (ya bú Kadesh). Ha meriri ala niile nke ndi Amalek nakwa ndi Amorait bi na Hazezon Tama.

⁸ Mgbe ahụ kwa, ndi agha ndi eze obodo Sodòm na eze Gómora, na eze Adma, na eze Zeboiim, na eze Bela (ya bú Zoa) puru doo onwe ha n'usoro ibu agha na Ndagwurugwu Sidim, ⁹ imegide Kedoloma eze Elam, Tidal eze Goiim, Amrafel eze Shaina na Ariok eze Elasa. Ya bú eze ise buru agha megide eze anọ. ¹⁰ Ma Ndagwurugwu Sidim juputara n'olulu apiti. Mgbe ndi agha eze Sodòm na Gómora bidoro igba oso. Ufodu n'ime ha dabanyere n'ime olulu ndi a, ma ndi foduru gbapuru oso gbaga n'ugwu. ¹¹ Ma eze anọ ndi a banyere n'ime obodo Sodòm na Gómora bukoru aku ha, na ihe oriri ha niile laa. ¹² Ha buuru Lot, nwa nwanne Ebram, onye bi na Sodòm na ihe niile o nwere, buru ha na-ala ebe ha si bia.

¹³ Ma otu onye gbara oso ndu site n'ebe ahụ gara koru Ebram onye Hibru ihe mere. N'oge a, Ebram bi n'ebe di nso n'osisi ukwu nke Mamre, onye Amori, nwanne Eshkol na Anea, ndi ha na Ebram gbara ndu. ¹⁴ Mgbe Ebram nuru na adorla Lot nwa nwanne ya n'agha, o kpokotara ndi ikom a zuru azu na-ejere ya ozi, ndi a muru n'ulo ya. Onuogu ha di nari ndi ikom atọ na iri na asato, ha churu ndi agha ahụ oso tutu ha erute Dan. ¹⁵ N'abalị, Ebram kere ndi agha ya ibuso ndi ahụ agha. O meriri ha, chuo ha oso, churo ha Hoba, nke di n'akuku ugwu Damaskos. ¹⁶ Ebram nwetaghachiri ihe niile ahụ ha dotara n'agha, dulata nwanne ya Lot, na ihe onwunwe ya niile, tinyere ndi inyom, na ndi ozo niile a dotara n'agha.

Melkizedek agozie Ebram

¹⁷ Mgbe Ebram si na mmeri ahụ o meriri Kedoloma na eze ndi ozo ahụ na-alota, eze Sodòm biara zute ya na Ndagwurugwu Shave (nke a na-akpo Ndagwurugwu Eze).

¹⁸ Melkizedek, eze† Salem, onye nchujaja Chineke nke kachasi ihe niile elu, weputara achicha na mmanya, ¹⁹ o goziri Ebram si ya, “Ngozị diri Ebram site n'aka Chineke nke kachasi ihe niile elu, Onye kere eluigwe na uwa.

²⁰ Ngozị dikwara Chineke nke kachasi ihe niile elu, onye weere ndi iro gi nyefee gi n'aka.”

Mgbe ahụ, Ebram nyere ya otu uzọ n'ime uzọ iri nke ihe niile.

²¹ Eze Sodòm gwara Ebram si, “Nyeghachi m naani ndi mmadu, ma debere onwe gi ihe ndi ozo.”

²² Ma Ebram zara eze Sodòm si, “Eweliri m aka m elu nuo iyi nye ONYENWE ANYI Chineke nke kachasi ihe niile elu, Onye kere eluigwe na uwa, si ²³ na agaghị m esi n'aka gi were ihe obula bu nke gi, o buladi eriri

* **14:5** 14:5 Refaim Aha a Refaim putara ndi o gbaa dimkpa Jen 15:20 † **14:18** 14:18 Salem Eleghi anya, nke bu aha ochie e ji mara obodo Jerusalem.

maobu eriri akpukpoukwu. Ka i ghara i si, 'O bu m mere ka Ebram baa ogaranya.' ²⁴ Naani ihe m ga-anara bu ihe umu okorobia m ndi a riri, ya na oke ruuru Anea, na Eshkol, na Mamre so m gaa. Nye ha oke ruuru ha."

15

Ogbugba Ndu Chineke na Ebram

¹ Mgbe nke a gasiri, okwu ONYENWE ANYI ruru Ebram site n'ohu, si ya, "Atula egwu, Ebram

Abu m ota gi,

ugwo oru di ukwu nke i nwere."

² Ma Ebram zara si ya, "Gi, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI, gini bu ihe i ga-enye m ebe o bu na m amutaghi nwa? Lee, o bu Elieza, onye Damaskos, ga-eketa aku m niile." ³ Ebram gara n'ihu kwuo si, "Ebe o bu na m amutaghi umu, o bu ohu no n'ulo m ga-eketa aku m."

⁴ Ma okwu ONYENWE ANYI rutere ya, "Nwoke a agaghi eketa ihe i nwere, kama nwa nwoke nke ga-esi n'ahu gi puta ga-eketa ihe i nwere." ⁵ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI kpoputara Ebram n'ezì si ya, "Lelie anya gi elu na mbara eluigwe, guo kpakpando niile i huru onu, ma i ga-enwe ike iguta ha." O gwara ya si, "Otu a ka mkpuru gi ga-adi. A gaghì aguta ha onu."

⁶ Ebram kweere n'ihe ONYENWE ANYI kwuru. N'ihì nke a, a gunyere ya okwukwe a dika ezi omume.

⁷ ONYENWE ANYI gwakwara ya si, "Mu onwe m bu ONYENWE ANYI, onye si n'ala Uo nke ndi Kaldia kpoputa gi, inye gi ala a ka o buru ihe nweta gi."

⁸ Ma Ebram zara si, "Biko, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI olee otu m ga-esi mara na m ga-enweta ya?"

⁹ ONYENWE ANYI zara si ya, "Wetara m nwa nne ehi gbara afo ato, na nne ewu gbara afo ato, na ebule gbara afo ato, na nduru, na nwa kpalakwukwu."

¹⁰ Ebram wetaara ya ihe ndi a niile bowaa ha uzọ abuo, doo ha n'usoro ka otu akuku chee akuku nke ozọ ihu. Ma o bowaghi umu nnunu ndi ahụ.* ¹¹ Mgbe anu ufe fekwasiri ozu anu ndi ahụ, Ebram chupuru ha.

¹² Mgbe anwu bidoro ida, Ebram dara n'oke ura, oke ujọ na oke ochichiri dakwasiri ya. ¹³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara ya si, "Mata nke oma na umu umu gi ga-anọ dika ndi obia n'ala na-abughi nke ha. A ga-edo ha onodu dika ndi ohu, mejoọ ha nari afo anọ. ¹⁴ Ma aga m ata mba ahụ ha na-efe dika ohu ahuhu. N'ikpeazu, ha ga-eji otutu aku si n'ebe ahụ puta. ¹⁵ Ma i ga-anwu n'udo. A ga-eli gi mgbe i kara ezi nka. ¹⁶ Mgbe ogbo anọ gasiri, umu umu gi ga-alotakwa n'ala a. N'ihì na mmehie ndi Amorait erubeghi n'uju ya."

¹⁷ Mgbe anwu dara, mgbe ochichiri gbachiri ebe niile, ite oku na-akwu anwuru oku nke nwere owa na-enwu oku si n'etiti ibe anu ndi ahụ gafee.

¹⁸ N'ubochi ahụ ka ONYENWE ANYI na Ebram gbara ndu. O si, "Ndi agburu gi ka m ga-enye ala ndi a, malite n'iyi ndi Ijpt ruo n'iyi ukwu Yufretis.

¹⁹ Ala ndi Ken, na nke ndi Keniz, na nke ndi Kadmon, ²⁰ na ala ndi Het, na nke ndi Periz na nke ndi Refaim, ²¹ na ala ndi Amorait na nke ndi Kenan na nke ndi Gigash na nke ndi Jebus."

* **15:10** 15:10 N'ogbugba ndu niile a na-eji anumanu a chuo aja. Ndi ahụ gbara ndu na-esi n'etiti anu ndi ahụ a kpowara okara abuo gafee, maka imesi ogbugba ndu di otu a ike. Jen 15:17; Jer 34:18

16

Hega na Ishmel

¹ Ma Serai nwunye Ebram, amụtaghị nwa. Serai nwere odibo nwanyị onye Ijipt, aha ya bụ Hega. ² Ya mere ọ gwara Ebram sị, “Lee, ugbu a, ONYENWE ANYỊ egbochiela m ịmụta ụmụ.* Ugbu a, bakwuru nwanyị na-ejere m ozi. Ma eleghị anya, aga m esi na ya wulite ezinaụlọ m.”

Ebram kweere ihe Serai kwuru. ³ Ya mere Serai nwunye Ebram, duuru Hega, odibo nwanyị ya, onye Ijipt, dunye Ebram ka ọ bụrụ nwunye ya. Ihe a mere na ngwụcha afọ iri site na mgbe Ebram bịaara biri n’ala Kenan. ⁴ Ebram na Hega dinara. Hega tūrū ime.

Ma mgbe Hega matara na ọ dirịla ime, ọ malitere ileda nne ya ukwu bụ Serai anya. ⁵ Mgbe ahụ, Serai gwara Ebram sị, “Ọ bụ gị butere ahụhụ a m nọ n’ime ya. Ọ bụ m were nwaodibo nwanyị m kunye gị n’aka, ma ugbu a ọ hūrū na ọ dị ime, abūrūla m onye ọ na-eleda anya. Ka ONYENWE ANYỊ kpee ikpe a n’etiti mụ na gị.”

⁶ Ebram zara Serai sị, “Lee, ohu gị nwanyị dị gị n’aka. Jiri ya mee ihe ọbụla dị gị mma n’anya.” N’ihi nke a, Serai mesiri ya ihe ike, nke mere ka o si n’ebe Serai nọ gbapụ.

⁷ Ma mmụọ ozi ONYENWE ANYỊ hūrū ya n’akụkụ isi iyi mmiri dị n’ozara, n’akụkụ ụzọ Shua, ⁸ juo ya sị, “Hega, ohu nwanyị Serai, olee ebe i si bịa, olee ebe ka ị na-ejekwa?”

Hega zara sị, “Ọ bụ site n’ihu nne m ukwu Serai ka m na-agba ọsọ.”

⁹ Mmụọ ozi ONYENWE ANYỊ gwara ya sị, “Laghachikwuru nne gị ukwu. Doo onwe gị n’okpuru ya.” ¹⁰ Mmụọ ozi ONYENWE ANYỊ sịkwa ya, “Aga m amụba ụmụ gị, ka a hapụ inwe ike ịgụta ole ha dị.”

¹¹ Mmụọ ozi ONYENWE ANYỊ gwakwara ya sị,
“Ị dị ime ugbu a,

ị ga-amụ nwa nwoke.

Aha ị ga-agụ ya bụ Ishmel

n’ihi na ONYENWE ANYỊ anụla maka nhụju anya gị.

¹² Nwoke dika ịnyinya ibu a na-azughị azụ ka ọ ga-abụ.

Ọ ga-emegide onye ọbụla,

onye ọbụla ga-emegidekwa ya.

Ọ ga-ebi n’ime ibu iro,

megide ụmụna ya niile.”

¹³ Hega kpọkuru aha ONYENWE ANYỊ, onye gwara ya okwu sị, “Ị bụ Chineke m na-ahụ m.” N’ihi na Hega kwuru sị, “Ahụla m, ugbu a, onye ahụ na-ahụ m.” ¹⁴ Ọ bụ ya mere e ji na-akpọ olulu mmiri ahụ, Bịa-Lahai-Roj.†

Ọ ka dị ebe ahụ, n’etiti Kadesh na Bered. ¹⁵ Emesịa, Hega mụtaara Ebram nwa nwoke. Ebram kpọrọ nwa nwoke ahụ Hega mụtaara ya Ishmel. ¹⁶ Ebram gbara iri afọ asatọ na isii mgbe Hega mụtaara ya Ishmel.

17

Ọgbugba ndụ nke obibi ugwu

* **16:2** 16:2 Amụtaghị nwa bụ ihe ndị mmadụ na-ahụta dị ka ntaramahụhụ si n’aka Chineke. Ọ bụrụ na nwanyị amụtaghị nwa, n’ebe ụfọdụ, omenaala na-akwado ya ị họtara di ya nwanyị ọzọ, onye ga-amurū ya ụmụ. Ụmụ niile nwanyị ahụ ga-amụta na-abụ nke nwanyị ahụ na-amụtaghị nwa. Jen 20:18; 30:3 † **16:14** 16:14 Ma o bụ, Olulu Mmiri nke Onye ahụ dị ndụ na-ahụ m.

¹ Mgbe Ebram gbara iri afọ itoolu na itoolu, ONYENWE ANYỊ gosiri ya onwe ya si ya, “Abụ m Chineke Onye pụrụ ime ihe niile. Jegharia ije n’ihu m, buru onye na-enweghi ita uta obula. ² Aga m eme ka ogbugba ndu m diri n’etiti mu na gi, mekwa ka i mubaa nke ukwu n’onuogugu.”

³ Ebram dara n’ala, kpudo ihu ya n’ala. Chineke gwara ya si, ⁴ “Lee, nke a bu ogbugba ndu di n’etiti mu na gi. I ga-abu nna otutu mba. ⁵ Aha gi agaghi abukwa Ebram, kama o ga-abu Ebrahim, n’ihi na emeela m gi nna nke otutu mba. ⁶ Aga m eme gi ka i mubaa nke ukwu. Aga m eme ka i ghoo otutu mba di iche iche, ndi eze ga-esitekwa na gi puta. ⁷ Aga m eme ka ogbugba ndu mu na gi gbara guzosie ike, ka o dikwara umu umu ndi ga-esote gi n’ogbo niile na-abia. O bu ogbugba ndu na-egosi na m bu Chineke gi, na Chineke umu umu gi niile ga-eso gi. ⁸ Ala Kenan niile, ebe i no ugbu a dika obia ka m ga-enye gi na umu umu gi ga-esote gi dika ihe nketa ebighi ebi. Aga m abu Chineke ha.”

⁹ Chineke gwara Ebrahim okwu si ya, “Ma n’ebe i no, i ghaghi irube isi imezu ihe ogbugba ndu m kwuru, gi onwe gi na umu umu gi ndi ga-esote gi, ruo ogbo niile. ¹⁰ Nke a bu ogbugba ndu di n’etiti mu na gi na umu umu gi ndi ga-esote gi, ogbugba ndu nke unu na-aghaghi idebe. A ga-ebi nwoke obula n’etiti unu ugwu. ¹¹ A ga-ebi unu ugwu, bipu elu ahụ nke anu ahụ unu. Nke a ga-abu ihe ama nke ogbugba ndu di n’etiti mu na unu. ¹² N’oge o gbara mkpuru ubochi asato, unu ga-ebi nwoke obula n’agburu unu ugwu: ndi a muru n’ulo, maobu ndi eji ego zuta site n’aka ndi mba ozo, ndi na-esighi na mkpuru nke afọ gi. ¹³ A ga-ebi ha niile ugwu. Ma a muru ha n’ezinaulo gi ma i ji ego zuta ha site n’aka onye mba ozo. Ogbugba ndu m nke ga-aputa ihe n’anu ahụ gi bu ogbugba ndu ebighi ebi. ¹⁴ Nwoke obula a na-ebighi ugwu nke anu ahụ ka a ga-ebipu site n’etiti umunna ya. N’ihi na o mehiela megide ogbugba ndu m.”

¹⁵ Chineke gwakwara Ebrahim si, “Ma n’ebe Serai nwunye gi no, i gaghi akpokwa ya Serai ozo, kama aha ya ga-abu Sera. ¹⁶ Aga m agozi ya, sitekwa na ya nye gi nwa nwoke. Aga m agozi ya ruo na o ga-abu nne nke otutu mba. Ndi eze ga-achi otutu mmadu ga-esite na ya puta.”

¹⁷ Ebrahim dara kpuru ihu n’ala, chikwa ochi n’obi ya si, “O bu onye gbara nari afọ ka a ga-amuru nwa? Sera, onye gbara iri afọ itoolu o ga-amu nwa?” ¹⁸ Ebrahim gwara Chineke si, “A sikwa na i ga-ekwe mee ka Ishmel buru onye di ndu n’ihu gi.”

¹⁹ Ma Chineke zara si ya, “Ee, kama Sera nwunye gi ga-amutara gi nwa nwoke. I ga-agu ya Aizik. Ogbugba ndu m ga-adikwara ya na agburu ya ruo mgbe ebighi ebi. ²⁰ Ma banyere Ishmel, anula m ihe i kwuru. Aga m agozi ya mee ya ka o baa uba ma dikwa ukwu n’onuogugu. O ga-agho nna ndi eze iri na abuo. Aga m eme ya ka o ghoo mba di ukwu. ²¹ Ma ogbugba ndu m ka m ga-eme ka o guzosie ike n’ebe Aizik no, onye Sera ga-amutara gi n’oge dika ugbu a n’afọ ozo.” ²² Mgbe o gwasiri Ebrahim okwu, Chineke si n’ebe o no puo.

²³ N’ubochi ahụ, Ebrahim duuru Ishmel nwa ya nwoke, na ndi ikom niile a muru n’ezinaulo ya, tinyere ndi e ji ego zuta, ndi ikom niile no n’ezinaulo ya, bie ha ugwu dika Chineke gwara ya ka o mee. ²⁴ Ebrahim gbara iri afọ itoolu na itoolu mgbe e biri ya ugwu, ²⁵ Ishmel nwa ya gbara afọ iri na ato. ²⁶ E biri Ebrahim na nwa ya bu Ishmel ugwu n’otu ubochi ahụ. ²⁷ Ndi ikom niile no n’ezinaulo Ebrahim, ndi a muru n’ulo ya na ndi e si n’aka ndi mba ozo zuta ka e biri ugwu n’oge Ebrahim biri ugwu.

18

Ndị ọbịa atọ

¹ ONYENWE ANYỊ gosiri Ebrahim onwe ya n'akụkụ osisi ukwu dị na Mamre, mgbe Ebrahim nọdurụ ala n'ihu ụlọ ikwu ya, n'etiti ehie. ² O lelitere anya ya hụ ndị ikom atọ ka ha guzo ebe ọ nọ nso. Mgbe ọ hụrụ ha, o sitere n'ihu ụlọ ikwu ya gbakwuru ha izute ha, kpọọ isiala.

³ Ọ sịrị, "Onyenwe m, ọ buru na m natara amara n'ihu gị, agabigala ohu gị. ⁴ Biko, ka ekutere unu mmiri ntakiri, ka unu sachaa ukwu unu, zurukwa ike n'okpuru osisi a. ⁵ Ka m wetara unu nri ntakiri unu ga-eri nke ga-agba unu ume tupu unu agawa n'ihu n'ije unu ugbu a unu biara na nke ohu unu."

Ha zara sị ya, "Ọ dị mma. Mee dika i kwuru."

⁶ Ya mere, Ebrahim mere ngwangwa banyekwuru Sera n'ụlọ ikwu ya sị ya, "Mee ngwa, maputa ihe otutu sia atọ* site na ọka a kworo nke oma jiri meta achicha."

⁷ Mgbe ahụ, Ebrahim gbagara n'igwe ehi ya, hopta otu nwa ehi nakaghị aka nke ahụ ya dị mma, nye ya otu ohu ya onye mere ngwangwa gbuo ya, dozie ya maka oriri. ⁸ Emesịa, Ebrahim buuru mmiri ara ehi nke rahuru arahu, na mmiri ara ehi, na anu ahụ a kwadoro dozie ha n'ihu ndi obia ahụ. O guzokwara nso nso ebe ha nọ n'okpuru osisi ahụ mgbe ha na-eri nri.

⁹ Ha juru ya sị, "Ebee ka Sera nwunye gị nọ?"

Ọ zara sị, "Ọ nọ n'ime ụlọ ikwu."

¹⁰ Ọ sịrị ya, "N'ezie, mu onwe m ga-aloghachikwute gị n'oge a n'afọ ozo, Sera nwunye gị ga-amuta nwa nwoke."

Sera guzo n'ime ụlọ ikwu ahụ nke dị n'azu Ebrahim na-ege nti n'ihe ha na-ekwu. ¹¹ N'oge a, Ebrahim na Sera emeela nnoo agadi, gbaakwa isi awo. Sera agafeela oge imuta nwa. ¹² Ya mere, mgbe Sera nuru ihe Onyenwe anyi kwuru, ọ chirị ọchi sị, "Agadi nwanyị dika m o si ana amuta nwa, ugbu a onyenwe m karala nka?"

¹³ ONYENWE ANYỊ juru Ebrahim ajuju sị, "Gini mere Sera ji achị ọchi? Gini mere o ji kwuo sị, 'Olee otu agadi nwanyị dika m ga-esi muo nwa?'"

¹⁴ Ọ dị ihe nyiri ONYENWE ANYỊ ime? Mu onwe m ga-aloghachikwute gị n'oge a kara aka, Sera nwunye gị ga-amuta nwa nwoke."

¹⁵ Ma ujo turu Sera. N'ihi ya, ọ gorọ ago sị, "Achighi m ọchi."

Ma Ọ zara sị, "Ọ bu ezie, Sera, i chirị ọchi."

Ebrahim arịọ arịọ banyere Sodom

¹⁶ Mgbe ndi ikom atọ ahụ biliri ibidokwa ije ha, ha chere ihu iga obodo Sodom,† Ebrahim dupukwara ha. ¹⁷ Mgbe ha na-aga n'uzo, ONYENWE ANYỊ tulere sị, "O kwesiri ka m zochiere Ebrahim ihe m chorọ ime? ¹⁸ Ebrahim aghaghị ibu mba di ukwu dika ike. A ga-agozikwa agburu niile nọ n'ụwa site na ya. ¹⁹ N'ihi na ahoputala m ya, ka ọ tuziere umu ya na ụlọ ya ndi ga-esote ya igbaso uzo ONYENWE ANYỊ site n'ime ihe di mma na ihe ziri ezi, ka ONYENWE ANYỊ mezuoro Ebrahim ihe niile o kwere ya na nkwa."

²⁰ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ kwuru sị, "Mkpụ akwa m na-anu site na Sodom na Gomora di ukwu, otu a kwa, mmehie ha jobigara njo oke.

* **18:6** 18:6 Ya bu ihe ruru kilogram iri na isii † **18:16** 18:16 Onodu obodo Sodom agbanwebeghi, o buladi ugbu a, o ka di na ndida akuku osimiri Nwuru anwu nke bukwa osimiri Nnu.

21 Ugbu a, ana m aga ka m jiri anya m hu ma ihe ha mere o di njo dika mkpu akwa m na-anu si di. Ma o sighi otu ahụ diri, aga m amata.”

22 Mgbe ahụ, ndi ikom abuo n'ime ha gawara Sodom. Ma Ebrahim no na-eguzo n'ihu ONYENWE ANYI. 23 Ebrahim jeruru Onyenwe anyi nso juo ya si, “Uche gi o bu ikpochapu ndi ezi omume na ndi ajo omume? 24 O buru na i chota iri ndi ezi omume ise n'ime obodo ahụ, i ga-ekpochapu obodo ahụ? I gaghị agbaghara† ya n'ihu iri ndi ezi omume ise no n'ime ya? 25 O bughị ezi ihe na i ga-ala ndi ezi omume na ndi ajo omume n'iyi. N'ihu na i gaghị emeso ndi ezi omume dika i si mesoo ndi na-eme ajo ihe. O kwesighi ka onye ga-ekpe uwa niile ikpe, kpee ikpe ziri ezi?”

26 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI zara si ya, “O buru na m achota iri ndi ezi omume ise n'obodo Sodom, aga m agbaghara obodo ahụ niile n'ihu ha.”

27 Ebrahim kwukwara ozo si, “Ugbu a m nwere ike kwuwaputa okwu n'ihu Onyenwe anyi, mu onye bu naani aja na ntu. 28 Eleghị anya o buru na e nweta naani iri ndi ezi omume anọ na ise, i ga-emebi obodo ahụ?”

ONYENWE ANYI zara si, “Agaghị m ebibi ya ma o buru na m achota iri mmadu anọ na ise n'ime ya.”

29 Ozokwa, o siri ya, “O burukwanu na a ga-achota naani iri mmadu anọ?”

ONYENWE ANYI zara si ya, “N'ihu iri mmadu anọ, agaghị m ebibi ya.”

30 Mgbe ahụ o siri, “Biko, ka iwe hapu iwe Onyenwe anyi ma m kwuo okwu. Eleghị anya, achota naani iri mmadu ato n'ebe ahụ?”

ONYENWE ANYI zaghachiri si ya, “Agaghị m emebi ya, ma o buru na m achota iri mmadu ato n'ime ya.”

31 O kwuru si, “Ebe o bu na m amalitela igwa gi, Onyenwe anyi okwu, biko kwere ka m gaa n'ihu. O buru na a ga-achota naani iri mmadu abuo?”

ONYENWE ANYI zara si, “N'ihu iri mmadu abuo ahụ agaghị m emebi ya.”

32 N'ikpeazu, Ebrahim kwuru si, “Ka iwe hapu iwe Onyenwe anyi. Ka m kwuo naani otu ugboro a. O burukwanu na a chota naani mmadu iri n'ebe ahụ?”

ONYENWE ANYI zara si, “N'ihu mmadu iri ahụ, agaghị m ebibi ya.”

33 Mgbe ONYENWE ANYI gwachara Ebrahim okwu, o hapuru ya gawa ebe o na-aga. Ebrahim laghachiri azu n'ulo ya.

19

Mbibi Sodom na Gomora

1 N'oge anyasi, ndi mmuo ozi abuo ahụ biarutere Sodom. Lot no ala n'onu uzo ama obodo ahụ. Mgbe o huru ha, o biliri jekwuru ha, hulata ihu ya n'ala. 2 O siri, “Ndi nwe m, batanu n'ulo ohu unu. Unu nwere ike saa ukwu unu, nookwa onodu abali. Chi bo, unu nwere ike ibilikwa bido iga n'ihu n'ije unu.”

Ha zara si, “Ee, anyi ga-edina n'ama.”

3 Ma Lot riosiri ha ike. N'ikpeazu ha sooro ya laa n'ulo ya. O kwadooro ha ihe oriri, ya bu achicha na-ekoghi eko ka o ghere. Ha rikwara ya. 4 Tupu ha abanye irahu ura, ndi ikom obodo ahụ, ndi ikom Sodom, biara gbaa ulo ahụ gburugburu, ma umu okorobia ma ndi agadi, ndi niile si n'akuku obodo ahụ. 5 Ha kporo Lot oku si ya, “Olee ebe ha no, bu ndi ikom ahụ biara n'ulo gi n'abali a? Kpootara anyi ha ka anyi na ha dinakoo.”

6 Lot pukwuru ha n'ezi, mechie uzo ulo ya, 7 si ha, “Bikonu, ndi enyi m, unu emela ihe ojo di otu a. 8 Leenu, enwere m umu nke aka m, umu

† 18:24 Maobu, i gaghị echebe ya

agboghọ abụọ na-amaghị nwoke. Ka m kpọputara unu ha, ka unu mee ha ihe masiri unu. Ma hapụnụ ndị ikom ndị a, n'ihị na ha bụ ndị batara izere ndụ n'ụlọ m."

⁹ Ha zara si ya, "Puọra anyị n'uzọ. Mbiarambia ka i bụ! Leenụ mbiarambia a! O choro ibụ onye ikpe. Anyị mee gi ihe, o ga-ajoro gi njo kariya ihe anyị ga-eme ha." Ha nuru Lot aka nughachi ya azu, malite itiwa onu uzọ ulọ ya.

¹⁰ Ma ndi ikom ahụ nọ n'ulọ Lot, setipuru aka ha dojata ya n'ulọ, ma mechie uzọ ahụ. ¹¹ Ha tiri ndi ikom ndi ahụ nọ n'onu uzọ ihe otiti nke mere ka ha kpuo isi, onye ukwu ha na onye nta ha. N'ihị ya, ha enweghi ike ichota onu uzọ ulọ ahụ.

¹² Ndi ikom abụọ ahụ gwara Lot si, "O nwere onye obula ozo i nwere n'ebe a? Ndi ogo nwoke, maobu umu gi ndi ikom, maobu umu gi ndi inyom, na o bu onye obula bu nke gi n'obodo a. Site n'ebe a kporu ha! ¹³ N'ihị na anyi na-aga imebi obodo a, mkpu akwa ruru ONYENWE ANYI nti megide ndi bi n'obodo a adila ukwu, nke mere o ji zite anyi ibibi ya."

¹⁴ Ya mere, Lot puru gaa gwa ndi ogo ya nwoke, ndi na-akwado ilu umu ya ndi inyom, si ha, "Oso, sinu n'obodo a puo. N'ihị na ONYENWE ANYI na-akwado ibibi ya." Ma ndi ogo ya nwoke ndi a chere na o na-egwu egwu.

¹⁵ N'ututu, mgbe chi na-abota, ndi mmuo ozi a kwagidere Lot si ya, "Oso, kporo nwunye gi na umu gi ndi inyom abuo ndi a site n'ebe a gbapu, ma o bughị ya, a ga-ekpochapu unu n'ihị ajo omume ndi obodo a."

¹⁶ Mgbe Lot ka nọ na-eche ihe o ga-eme, ndi ikom ahụ jidere ya n'aka, jidekwa nwunye ya, na umu ya ndi inyom abuo duru ha puo n'obodo ahụ, n'ihị na ONYENWE ANYI nwere obi ebere n'ebe ha nọ. ¹⁷ Mgbe ha si n'ime obodo kporuta ha, otu onye n'ime ha gwara ha si, "Gbalaganu n'ihị ndu unu. Unu elekwala anya n'azu. Unu akwusikwala ebe obula na mbara ala. Gbaganu n'ugwu, n'ihị na o buru na unu emeghi otu a, a ga-ekpochapu unu."

¹⁸ Ma Lot siri ha, "Mba, ndi nwe m, bikonu, ¹⁹ ohu unu achotala amara n'ihu unu, unu egosila m obi ebere di ukwu site n'ichebe ndu m. Ma agaghi m enwe ike gbalaga n'ugwu ka mbibi a ghara idakwasị m, m nwuo. ²⁰ Lee obodo di nso nke m nwere ike igbaga. O bu obodo di nta. Kwere ka m gbaga n'ebe ahụ. Obodo nta ka o bu, o bughị ya? Aga m echebekwa ndu m na ya."

²¹ O zara si ya, "O di mma, aga m emere gi dika ariri gi si di. Agaghi m emebi obodo nta ahụ. ²² Ma mee ngwangwa, n'ihị na o nweghi ihe obula m ga-eme tutu ruo mgbe i ruru n'ebe ahụ." (O bu nke a mere e ji akpo aha obodo ahụ Zoa.)

²³ Mgbe Lot rutere obodo Zoa, anwu awalitela n'ala ahụ. ²⁴ Mgbe ahụ ONYENWE ANYI sitere n'eluigwe zokwasị obodo Sodom na Gomora nkume oku nke ONYENWE ANYI mere ka o si n'eluigwe zoo. ²⁵ Otu a ka o si kwatuo obodo ndi ahụ niile di na mbara ala ahụ niile, na ndi niile bi n'obodo ndi ahụ. O kwatukwara ihe niile na-epe n'ala. ²⁶ Ma mgbe nwunye Lot lere anya n'azu, otu mgbe ahụ, o ghorọ ogidi nnu.

²⁷ N'ututu echi ya, Ebrahim biliri jeruo ebe ahụ o guzoro n'ihu ONYENWE ANYI n'ubochi gara aga. ²⁸ O lepuru anya n'ebe obodo Sodom na Gomora di, na n'ebe mbara ala ndi ahụ niile di. O huru anwuru oku di ukwu nke si n'ala ahụ na-alali elu. Anwuru oku a di ka anwuru oku si n'ebe a kwanyere oku na-enwusi ike.

²⁹ Ya mere, mgbe Chineke bibiri obodo ndi ahụ di na mbara ala, o chetara Ebrahim, kpoputa Lot site n'oke mbibi ahụ e bibiri obodo ndi ahụ Lot bi n'ime ha.

Lot na umu ya ndi inyom

³⁰ Emesija, Lot na umu ya ndi inyom abuo hapuru obodo Zoa, n'ihi na o turu egwu ibi n'ime Zoa. O gara biri n'ime ogba nkume ya na umu ya ndi inyom abuo. ³¹ Otu ubochi, ada ya siru nke nta, "Nna anyi emeela agadi, o nwekwaghi nwoke obula no n'awa a, onye ga-enye anyi umu, dika omenaala si di n'awa niile. ³² Ka anyi mee ka nna anyi nuu mmanya, ka anyi na ya dinako, ka anyi chebe agburu anyi site na nna anyi."

³³ N'abali ahụ, ha mere ka nna ha nuu mmanya, nke ada banyere soro nna ya dina. Ha abuo nwere mmeko. Ma o amaghi mgbe ada ya dinara maobu mgbe o bilikwara.

³⁴ N'echi ya, ada gwara nwanne ya nke nta, "Mu na nna anyi dinara n'abali gara aga. Ka anyi mee ka o nuokwa mmanya n'abali taa, ka i gaakwa ka gi na ya dina. Ka anyi mee ka agburu anyi digide site na nna anyi." ³⁵ Ha mere ka nna ha nuu mmanya n'abali ahụ, ada ya nke nta banyere ya na nna ya dinaa. Dika o dikwa na mbu, nna ha amataghi mgbe o dinara ala maobu mgbe o bilitere.

³⁶ Ya mere, umu ndi inyom Lot abuo ndi a turu ime site n'aka nna ha. ³⁷ Nke ada mutara nwa nwoke onye o guru Moab. O bu ya bu nna nna ndi Moab ruo taa. ³⁸ Nwa ya nke nta mutakwara nwa nwoke onye o guru Ben-Ammi. O bu ya bu nna nna ndi Amon ruo taa.

20

Ebrahim na Abimelek

¹ Ugbu a, Ebrahim sitere n'ebe ahụ bilie gaa na mpaghara Negev biri n'ebe di n'agbata Kadesh na Shua. O noro n'obodo Gera nwa oge nta.

² N'ebe ahụ, Ebrahim kwuru maka Sera, nwunye ya, si "O bu nwanne m nwanyi." Abimelek, eze Gera, ziri ozi kporo Sera.

³ Ma Chineke biakwutere Abimelek na nro n'anyasi, si ya, "Onye nwuru anwu ka i bu, n'ihi nwanyi nke i kporo, nwanyi a bu onye nwere di."

⁴ Ma Abimelek abjabeghi Sera nso, ya mere o ji si, "Onyenwe m, i gabibi mba aka ya di ocha? ⁵ O bu na ya onwe ya agwaghi m si, 'o bu nwanne m nwanyi,' nke nwanyi n'onwe ya, ekwuokwa si, 'Nwanne m nwoke ka o bu?' E ji m uche di ocha na aka di ocha mee ihe niile m mere."

⁶ Chineke zara ya si, "Amaara m na i ji uche di ocha mee ihe i mere. O bu ya mere m ji gbochie gi imehie megide m. O bukwa ya mere m ji gbochie gi imetu ya aka. ⁷ Ugbu a, nyeghachi nwoke a nwunye ya. N'ihi na o bu onye amuma. O ga-ekpere gi ekpere, ka i ghara inwu. Ma o buru na i dughachighi nwanyi a nye di ya, unu ga-anwu, gi na ndi gi niile."

⁸ Ya mere, Abimelek biliri n'isi ututu echi ya, kpo nzuko nke ndisi ozi ya niile, kororo ha ihe mere. Ha turu ujo nke ukwu. ⁹ Emesija, Abimelek kpo batara Ebrahim si ya, "Gini bu ihe a i mere anyi? Gini bu ihe o joo m mere i ji butere mu na alaeze m ihe oke ikpe omuma di otu a? Ihe a i mere m bu ihe na-ekwesighi ekwesi." ¹⁰ Abimelek juru Ebrahim si, "O bu gini ka i huru i jiri mee omume di otu a?"

¹¹ Ebrahim zara ya, "N'ihi na asiri m n'obi m, 'N'ezie, itu egwu Chineke adighi n'ebe a. Ha ga-egbu m n'ihi nwunye m.' ¹² Ewezugakwa nke a, o bu nwanna m nwanyi, n'ihi na otu nna muru anyi, ma o bughu otu nne,

tupu ọ buru nwunye m. ¹³ Mgbe Chineke sitere n'ezinaulo nna m zipu m ije ebe di anya, agwara m ya si, 'Otu a ka i ga-esi gosi na i huru m n'anya, ebe obula anyi gara, kwuo gbasara m, "Onye a bu nwanne m." "

¹⁴ Mgbe ahụ, Abimelek duputara aturu, na ehi, na ndi ohu ndi ikom, na ndi ohu ndi inyom, nye Ebrahim. O kponyekwara ya Sera nwunye ya.

¹⁵ Abimelek siri, "Lee n'ala m niile, birikwa n'ebe obula masiri gi."

¹⁶ Mgbe ahụ, o siri Sera, "Ana m enye nwanne gi puku shekel olaocha, ka o buru ihe m ji kwuo ugwo mmeso ojojo m mesoro gi. Ejikwa m ya na-egosi na i bu onye aka ya di ocha."

¹⁷ Mgbe ahụ, Ebrahim kpokuru Chineke n'ekpere. Chineke gworo Abimelek na nwunye ya, na ndi inyom ndi ohu ya niile, ka ha nwee ike imuta umu ozo. ¹⁸ N'ih na ONYENWE ANYI mechiri akpanwa ndi inyom niile no n'ezinaulo Abimelek n'ih Sera nwunye Ebrahim.

21

Omumu Aizik

¹ ONYENWE ANYI jiri amara leta Sera dika o kwuru na o ga-eme. ONYENWE ANYI meere Sera ihe o kwere na nkwa. ² Sera turu ime, mura Ebrahim nwa nwoke n'oge o merela agadi. O muru ya n'oge ahụ a kara aka Chineke kwere ya na nkwa. ³ Ebrahim guru nwantakiri ahụ Sera muru ya aha, kpo ya Aizik. ⁴ Mgbe Aizik noro ubochi asato site n'ubochi a muru ya, Ebrahim biri ya ugu dika Chineke si nye ya n'iwu. ⁵ Ebrahim agbaala nari afo mgbe a muru Aizik nwa ya nwoke.

⁶ N'oge ahụ, Sera kwuru si, "Chineke ewetarala m ochi. Ndi niile nuru akuko a ga-esoro m chia ochi." ⁷ O kwukwara si, "Onye gaara agwa Ebrahim si ya na Sera ga-azulite umuntakiri. Ma otu o di, amutarala m ya nwa nwoke ugbo a o merela agadi."

Ebrahim achupu Hega na nwa ya

⁸ Nwata ahụ tokwara, ruo mgbe a kwusiri ya ara.* N'ubochi ahụ a kwusiri ya ara, Ebrahim kporo oriri. ⁹ Ma mgbe Sera huru na nwa nwoke ahụ Hega onye Ijpt mutaara Ebrahim no na-akwa emo, ¹⁰ o gwara Ebrahim okwu si ya, "Chupu ohu nwanyi a na nwa ya. N'ih na nwa nwoke ohu nwanyi agaghi eso nwa m nwoke Aizik keta oke n'ihe nketa."

¹¹ Okwu a wutere Ebrahim nke ukwu n'ih na ihe banyere nwa ya nwoke Ishmel na-emetu ya n'obi. ¹² Ma Chineke gwara Ebrahim si, "Ekwela ka obi joo gi njo n'ih nwantakiri a na ohu gi nwanyi. Gee nti n'ihe obula Sera gwara gi. N'ih na o bu site n'Aizik ka a ga-akpo mkpuru gi aha. ¹³ Aga m eme ka nwa gi nwoke nke ohu gi mutara ghoo mba di ukwu, n'ih na mkpuru afo gi ka o bu."

¹⁴ Ebrahim biliri n'isi ututu echi ya, kwadoo ihe oriri na mmiri onunu nke di n'ime karama akpuko, bunye ha Hega. O bukwasiri ha n'ubu Hega, zipu ya na nwa ya nwoke. Hega si n'ebe ahụ puo wagharia n'ime ozara Biasheba.

¹⁵ Mgbe mmiri di na karama akpuko ahụ gwusiri, o nibere nwantakiri ahụ n'okpuru otu osisi ohia. ¹⁶ Hapu ya gaa nodu ala n'ebe ditu anya, ihe dika nari nzo ukwu, n'ih na o kwuru n'obi ya si, "Achoghi m ihu nwantakiri nwoke a anya mgbe o na-anwu." Mgbe o noduru ebe ahụ, o bidoro ikwa akwa.

* **21:8** 21:8 N'usoro omenaala, o bu mgbe nwantakiri gbara afo abuo, maobu ato ka a na-akwusi ya ara. N'oge ochie, i kwusi nwantakiri ara na-abu oge mmemme na oke oriri.

17 Ma Chineke nūrū ikwa akwa nwantakiri nwoke ahụ. Mmụọ ozi Chineke sikwa na mbara eluigwe kpọọ Hega oku si ya, “Hega, gini na-eme gi? Atula egwu, n’ihi na Chineke anula† olu akwa nwantakiri ahụ n’ebe ahụ o dina. 18 Gaa kulite nwantakiri ahụ kasie ya obi, n’ihi na aga m eme ya ka o ghọọ mba di ukwu.”

19 Mgbe ahụ, Chineke meghere anya ya, mee ka o hụ olulu mmiri di n’ebe ahụ. O gara kujuo karama akpukpo ahụ mmiri, ma nye nwantakiri ahụ mmiri ka o nūọ.

20 Chineke nonyeere nwantakiri ahụ mgbe o na-eto. O biri n’ozara ahụ ghọọ onye na-agba akụ nke oma. 21 Mgbe o bi n’ozara Paran, nne ya chọtaara ya nwunye site n’Ijpt.

Nkwekorita e nwere na Biasheba

22 N’oge a, Abimelek na Fikol onyeisi ndi agha ya, biakwutere Ebrahim si ya, “Chineke nonyeere gi n’ihe niile i na-eme. 23 Ugbu a, nūora m iyi n’aha Chineke na i gaghi aghogbu m maobu ghogbuo umu m, maobu umu m. Gosi m n’obodo a i bi n’ime ya dika onye obia udi oboma m gosiri gi.”

24 Ebrahim zara si ya, “O di mma, aga m anuru gi iyi.”

25 Mgbe ahụ, Ebrahim kosaara Abimelek ihe banyere olulu mmiri nke ndi na-ejere ya ozi ji anya ike nara ndi na-ejere Ebrahim ozi. 26 Abimelek zara si, “Amaghi m onye mere ihe di otu a. I gwaghi m na ihe di otu a mere, anughi m ya ma o bughi naani taa.”

27 Mgbe ahụ, Ebrahim kpuputara aturu, na ehi, nye Abimelek. Ha abuo gbara ndu nkwekorita. 28 Mgbe Ebrahim sitere n’igwe aturu ya weputa nne aturu asaa nupu ha ka ha nupu iche, 29 Abimelek juru Ebrahim si ya, “Gini ka i ji nne aturu asaa ndi a i hoputara iche eme?”

30 Ebrahim zara si, “Nabata umu aturu asaa ndi a dika ihe akaebe na-egosi na o bu m gwuru olulu mmiri a.”

31 Ya mere, e bidoro ikpo ebe ahụ Biasheba, n’ihi na n’ebe ahụ ka mmadu abuo a no nuritaara onwe ha iyi.

32 Mgbe ha gbachara ndu nkwekorita na Biasheba, Abimelek na Fikol onyeisi agha ya laghachiri azu n’ala ndi Filistia. 33 Ebrahim kuru osisi tamarisk na Biasheba. Ebe ahụ ka o no kpokuo aha ONYENWE ANYI, Chineke ebighi ebi. 34 Ebrahim bigidere n’ala ndi Filistia ogologo oge.

22

Onwunwa a nwara Ebrahim

1 Mgbe ihe ndi a gasiri, Chineke nwara Ebrahim. O siri ya, “Ebrahim.” Ebrahim zara si, “Lekwa m.”

2 Chineke siri, “Duru nwa gi nwoke, naani otu nwa gi nwoke, Aizik onye i huru n’anya, gaa n’ala Moria. Jiri ya choro m aja nsure oku n’elu otu n’ime ugwu di n’ebe m ga-egosi gi.”

3 N’isi ututu echi ya, Ebrahim biliri kwadoo inyinya ibu ya. O duuru ndi ikom abuo na-ejere ya ozi, na nwa ya nwoke Aizik. O gbutere nku ga-ezuru ya ichu aja nsure oku, bilie gawa ebe ahụ Chineke gwara ya maka ya. 4 N’ubochi nke ato, Ebrahim lepuru anya hu ebe ahụ n’ebe di anya. 5 O gwara ndi na-ejere ya ozi si, “Nodunu n’ebe a, unu na inyinya ibu anyi, ka mu na nwokorobia a gaa n’ebe ahụ. Anyi feecha ofufe, anyi ga-aloghachikwute unu ozọ.”

† 21:17 21:17 Chineke anula Maobu, Chineke na-anu, bu ihe Ishmel putara.

⁶ Ebrahim boro nwa ya nwoke Aizik ukwu nkụ ahụ e ji achụ aja nsure ọkụ n'isi, ma ya onwe ya jidere ọkụ na mma. ⁷ Aizik gwara nna ya Ebrahim si, "Nna m."

Ebrahim zara, "Ehee, nwa m."

Aizik siri, "Ọkụ na nkụ dị n'ebe a, olee nwa aturu e ji achụ aja nsure ọkụ?"

⁸ Ebrahim zara, "Nwa m, Chineke n'onwe ya ga-eweta nwa aturu e ji achụ aja nsure ọkụ." Ha abuo gakwara n'ihu n'ije ha.

⁹ Mgbe ha ruru ebe ahụ Chineke gwara ya maka ya, Ebrahim wuru ebe ichu aja n'ebe ahụ, doo nkụ ndi ahụ niile n'usoro n'elu ya. O kere nwa ya Aizik agbu, tukwasị ya n'elu ebe ichu aja ahụ, na n'elu nkụ ndi ahụ. ¹⁰ Mgbe ahụ Ebrahim setipuru aka ya, welite mma ka o gbuo nwa ya nwoke. ¹¹ Ma mmuo ozi ONYENWE ANYI si n'eluigwe kpoo ya oku si ya, "Ebrahim! Ebrahim!"

Ebrahim zara, "Lekwa m n'ebe a."

¹² O siri ya, "Emetukwala nwokorobia ahụ aka. Emekwala ya ihe obula. N'ih na amatala m ugbu a na i na-atu egwu Chineke, ebe o bu na i kwenyere iji nwa gi nwoke, naani otu nwa nwoke i nwere choro m aja."

¹³ Ebrahim leliri anya hu otu ebule nke eriri oha jidere na mpi ya. Ebrahim gara jide ebule ahụ, were ya choo aja nsure oku n'onodu nwa ya nwoke. ¹⁴ Ya mere, Ebrahim kpoo ebe ahụ, "ONYENWE ANYI ga-aroputa.*" Ya mere ruo taa a na-asị, "N'ugwu ONYENWE ANYI, a ga-aroputa."

¹⁵ Mmuo ozi ONYENWE ANYI sitere n'eluigwe kpoo Ebrahim oku nke ugboro abuo, ¹⁶ si, "Mu onwe m, bu ONYENWE ANYI, ji onwe m na-anu iyi na-ekwuputa si, ebe o bu na i mere ihe di otu a, na i kwenyere iji nwa gi nwoke, naani otu nwoke i nwere choro m aja, ¹⁷ aga m agozi gi n'ezie, mekwa ka umu umu gi mubaa n'onuogugu dika kpakpando nke mbara eluigwe na dika aja di n'onu mmiri osimiri. Umu umu gi ga-enwetara onwe ha onu uzọ ama ndi iro ha. ¹⁸ Sitekwa na mkpuru gi ka a ga-agozikwa agburu niile no n'awa, n'ih na i rubeere m isi."

¹⁹ Emesia, Ebrahim laghachikwuru ndi na-ejere ya ozi. Ha niile laghachikwara Biasheba. Ebrahim birikwara na Biasheba.

Umu umu Nahọ

²⁰ Mgbe ihe ndi a gasiri, e ziri Ebrahim ozi si ya, "Lee, Milka ya onwe ya amukwaarala nwanne gi nwoke bu Nahọ, umu ndi ikom.

²¹ Aha ha bu Uz, onye bu okpara, na Buz nwanne ya, Kemuel bu (nna Aram),

²² Kesed, Hazo, Pildash, Jidlaf na Betuel."

²³ Betuel muru Ribeka.

Milka mutaara Nahọ, nwanne Ebrahim umu ndi ikom asato ndi a.

²⁴ Iko ya nwanyi, onye aha ya bu Reuma, mukwaara ya umu ndi ikom. Ha bu Teba, Gaham, Tahash na Maaka.

23

Onwu Sera

¹ Sera di ndu ruo nari afo na iri afo abuo na asaa. ² O nwuru na Kiriati Arba (nke bu Hebron), n'ala Kenan. Ebrahim ruru uju n'ih Sera, kwaa akwa nke ukwu n'ih onwu ya.

* **22:14** 22:14 Maobu, Onyenwe anyi Jaire

³ Ebrahim sitere n'ebe ozu nwunye ya di puo, jekwuru umu Het gwa ha si, ⁴ "Abu m obia na onye obodo ozo n'etiti unu. Resinu m ala m ji eme ebe olili n'ebe a, ka m nwee ike lie onye m nwuru anwu."

⁵ Umu Het zara Ebrahim si, ⁶ "Nna anyi ukwu, gee anyi nti. Nwa eze di ukwu ka i bu n'etiti anyi, lie onye gi nwuru anwu n'ili ahụ nke kachasi mma n'ime ili anyi nwere. O nweghi onye obula n'ime anyi ga-aju inye gi ala olili ya maka ili onye gi nwuru anwu."

⁷ Mgbe ahụ, Ebrahim biliri kpoọ isiala n'ihu ndi nwe ala, bu ndi Het, ⁸ si ha, "O buru ochicho unu ka m lie onye m nwuru anwu, geenu m nti ma rioro m Efron nwa Zoha, ⁹ ka o resi m ogba Makipela, nke bu nke ya, nke di na ngwusi ohia ya. Gwa ya ka o resi m ya nonu ahia o ruru ka o buru ebe olili m nwere n'etiti unu."

¹⁰ Efron onye Het nonwe ya so nodu n'ebe ahụ n'etiti ndi ya. O zara Ebrahim n'ihu ndi Het niile biara nonu uzo ama obodo ¹¹ si ya, "Mba! Nna m ukwu, gee m nti. Ana m enye gi ala ahụ na ogba di n'ime ya n'ihu ndi a niile bu ndi m. Gaa lie onye gi nwuru anwu n'ime ya."

¹² Ozo Ebrahim kporo isiala nye ndi nwe ala, ¹³ o siru Efron, n'ihu ha niile, "Biko gee m nti, aga m akwu gi onuahia iji zuo ala ahụ. Nara m ya ka m nwee ike lie onye m nwuru anwu n'ime ya."

¹⁴ Efron zara Ebrahim, ¹⁵ "Gee m nti, nna m ukwu, o bu ezie na ala ahụ ruru nari shekel olaocha anọ, ma ginu ka nke a bu n'etiti mu na gi? Gaa lie onye gi nwuru anwu n'ime ya."

¹⁶ Ebrahim kwenyere n'ego ole Efron choro ka o kwuo. O ji ihe otutu tuputara Efron ego ruru onuahia o kporo aha n'ihu ndi Het niile, nari shekel olaocha anọ, dika ihe otutu nke di n'oge ahụ n'etiti ndi na-azu ahia.

¹⁷ Site n'oge ahụ, ala ahụ Efron nwere na Makipela, nke di nso na Mamre, ala ahụ na ogba di n'ime ya, na osisi niile di n'ime ala ahụ niile gburugburu, ¹⁸ ghoru nke Ebrahim dika ihe nzuta ya n'ihu umu Het, n'ihu ndi niile ndi biara nonu uzo e si abata obodo ahụ. ¹⁹ Emesia, Ebrahim liri Sera nwunye ya n'ime ogba ahụ di n'ala di na Makipela na nso Mamre (nke di na Hebron) n'ala ndi Kenan. ²⁰ Ya mere, ala ahụ na ogba di n'ime ya ka ndi Het resiri Ebrahim ka o buru nke ya, ebe a na-eli ozu.

24

Aizik na Ribeka

¹ Ugbu a, Ebrahim aghoola agadi n'ahụ ya ma nonuogugu afọ ya. ONYENWE ANYI agoziela ya n'uzo niile ² O gwara onyeisi ndi ozi n'ulo ya, onye nke na-elekota ihe niile o nwere si ya, "Tinye aka gi n'okpuru apata m.* ³ Achoro m ka i jiri aha ONYENWE ANYI Chineke nke eluigwe na uwa, nura m iyi, na i gaghị achotara nwa m nwoke nwunye site n'etiti ndi Kenan, ndi m bi n'etiti ha. ⁴ Kama na i ga-aga n'ala nke m na umunna m lutara nwa m, bu Aizik, nwunye n'etiti umunna m."

⁵ Ohu ahụ juru ya, "O burukwanu na nwaagboghọ ahụ achoghi isoro m loghachi n'ebe a, m ga-akporo nwa gi nwoke laghachi n'obodo i si bia?"

⁶ Ebrahim siru ya, "Lezie anya hu na i kpoaghachighi nwa m nwoke n'ebe ahụ. ⁷ ONYENWE ANYI, Chineke nke eluigwe, bu onye kpoputara m site n'ulo nna m nakwa obodo nke aka m, onye ahụ gwara m okwu ma kwem nkwa site n'ihu iyi nye si, 'Aga m enye umu umu gi ala a.' O ga-ezipu mmuo

* **24:2** 24:2 N'usoro ihu iyi a, o putara na ogbugba ndu a maobu nkwa ahụ, ga-adigide n'agburu Ebrahim niile. Jenesis 47:29.

ozi ya ka ọ gaa n'ihu gi ka i nwee ike inwetara nwa m nwoke nwunye site n'ebe ahụ. ⁸ Ma ọ buru na nwanyi ahụ achoghị isoro gi loghachi, mgbe ahụ, i ga-abu onye nwere onwe ya puo n'iyi a i nuru. Naani na i gaghi eme ka nwa m nwoke laghachi n'ebe ahụ." ⁹ Ya mere, ohu ahụ tinyere aka ya n'okpuru apata nna ya ukwu Ebrahim, nuo iyi banyere okwu ndi a.

¹⁰ Emesia, ohu a duuru inyinya kamel iri n'ime ndi nna ya ukwu nwere puo. O sitekwara n'aka nna ya ukwu were ihe oma di iche iche maka njem a, gawa Aram Naharaim, rute n'obodo Nahọ. ¹¹ O mere ka inyinya kamel ndi ahụ makpuru ala n'akuku olulu mmiri di n'azu obodo ahụ. O bu n'oge anyasi, oge umu nwanyi ji apata iseta mmiri n'ebe ahụ.

¹² Mgbe ahụ, o kpere ekpere si, "ONYENWE ANYI, Chineke nke nna m ukwu Ebrahim, mee ka ihe gaara m nke oma taa. Gosi nna m ukwu Ebrahim obi ebere gi. ¹³ Lee, ana m eguzo n'akuku isi iyi mmiri a, umu nwanyi ndi obodo a na-abia iseta mmiri. ¹⁴ Kwere ka o si otu a diri na nwaagboghọ nke m ga-asi, 'Biko, zie ite gi ka m nuru mmiri.' O buru na onye ahụ asi m, 'Nuo, aga m ekutekwa mmiri nke inyinya kamel gi ga-anu,' ka onye ahụ buru onye i hoputara ohu gi Aizik. N'uzo di otu a ka m ga-esi mata na i gosila nna m ukwu obi ebere."

¹⁵ Tupu o kpechaa ekpere a, lekwa Ribeka ada Betuel, nwa nwoke Milka, onye bu nwunye Nahọ, nwanne Ebrahim. O na-apata bukwasị ite n'ubu ya. ¹⁶ O bu nwaagboghọ mara mma nke ukwu, onye na-amatabeghi nwoke, nke nwoke obula na-edinabeghi. O gara n'olulu mmiri kujuo ite ya si n'ebe ahụ na-arigoputa.

¹⁷ Ohu ahụ mere ngwangwa jekwuru ya si ya, "Biko nyetu m mmiri si n'ite mmiri gi."

¹⁸ O mere ngwangwa budata ite ahụ n'aka ya, hulata ya si ya, "Nuo, onyenwe m."

¹⁹ Mgbe o nyechara ya mmiri, o siri, "Aga m ekutekwa mmiri nye inyinya kamel gi ndi a ruo mgbe ha nujuru afo." ²⁰ Ngwangwa, o wupuru mmiri di n'ite ya n'ime ihe anu ulo ji anu mmiri, gbara oso gaa kute mmiri ozo na-agbanye n'ime ihe ahụ. O kugidere mmiri tutu ruo mgbe inyinya kamel ndi ahụ nujuchara afo. ²¹ Mgbe ihe ndi a na-eme, ohu ahụ gbara nkiti na-ele ya anya ichoputa ma ONYENWE ANYI emeela ka ije ya buru ihe gara nke oma.

²² Mgbe inyinya kamel ndi ahụ nusiri mmiri, nwoke ahụ weputara mgbanimi olaedo nke otutu ya bu otu beka,† na mgbaaka olaedo abuo nke otutu ha bu shekel iri. ²³ O juru ya si, "Nwa onye ka i bu? Ohere o di n'ulo nna gi ebe mu na inyinya kamel ndi a ga-anọ n'abali a?"

²⁴ O zara si ya, "Abu m nwa Betuel, nwa Milka nwunye Nahọ." ²⁵ O sikwara, "Anyi nwere nri anu ulo, nweekwa ebe i ga-edina n'abali a."

²⁶ Nwoke ahụ hulatarala ala kpo isiala nye ONYENWE ANYI. ²⁷ Kwuo si, "Ngosi diri ONYENWE ANYI, bu Chineke nna m ukwu Ebrahim, onye na-esitebeghi n'ebe nna m ukwu no wezuga ebere ya na ikwesi ntukwasị obi ya. Ma banyere mu onwe m, ONYENWE ANYI e duola m n'ije a, kporo m rute n'ulo ndi ikwu nna m ukwu."

²⁸ Nwaagboghọ ahụ gbalara gaa koro ndi ezinaulo nne ya ihe ndi a. ²⁹ Ribeka nwere otu nwanne nwoke aha ya bu Leban. Leban gbara oso gbakwuje nwoke ahụ n'isi iyi mmiri ahụ. ³⁰ Mgbe o huru mgbanimi, na mgbaaka ndi ahụ nwanne ya nwanyi yi n'aka ya, ma nukwa ihe Ribeka kwuru banyere ihe nwoke ahụ gwara ya, o jekwuru nwoke ahụ, hu ya ka

† 24:22 24:22 Maobu, okara shekel

ya na ịnyịnya kamel ya guzo n'akụkụ olulu mmiri. ³¹ Ọ siri ya, "Bia, gi onye ONYENWE ANYI goziri. Gini mere i ji guzo n'ebe a. Edozielara m gi ulo ebe i ga-edina na ebe ịnyịnya kamel ndi a ga-anọ."

³² Ya mere, nwoke ahụ gara n'ulo, ebe Leban nyere aka butukwaara ya ibu nke ịnyịnya kamel ndi ahụ bu. E wetara nri nye ịnyịnya kamel ndi ahụ, wetara ya mmiri nke ya na ndi ikom so ya ji saa ukwu ha. ³³ E doziri ya ihe oriri, ma o zara si, "Agaghị m eri ihe obula tutu ruo mgbe m kwuru ihe m ji bia."

Leban siri, "Ngwa, kwuonu."

³⁴ Ya mere, o siri, "Abụ m ohu Ebrahim. ³⁵ ONYENWE ANYI agoziela nna m ukwu, mee ya ka o buru ogaranya. O nyela ya igwe aturu, na igwe ehi, na olaocha na olaedo, na otutu ndi ohu nwoke na nwanyi, na ịnyịnya kamel, na ịnyịnya ibu. ³⁶ Sera nwunye nna m ukwu mtaara ya otu nwa nwoke mgbe o merela agadi. Ihe niile nna m ukwu nwere ka o nyefere nwa ahụ n'aka. ³⁷ Nna m ukwu mere ka m nura ya iyi si, 'I gaghị esite n'etiti umu ndi inyom Kenan ndi anyi bi n'ala ha lutara nwa m nwoke nwunye. ³⁸ Kama i ga-aga n'ezinaulo nna m, na nke ndi ikwu m chotara nwa m nwoke nwunye.'

³⁹ "Mgbe ahụ, ajuru m nna m ukwu, 'O burukwanu na nwanyi ahụ ekweghi iso m loghachi?'

⁴⁰ "O siri, 'ONYENWE ANYI, onye m na-ejeghari n'ihu ya, ga-eziga mmuo ozi ya ka o soro gi gaa ime ka ije gi nwee isi, ka i nwee ike chotara nwa m nwoke nwanyi site n'etiti ndi ikwu m na ezinaulo nna m. ⁴¹ I ga-abu onye nwere onwe gi site n'iyi i nuru ma o buru na mgbe i gakwuru ndi ikwu m, ha juru ikponye gi nwanyi ahụ. I ga-abu onye nwere onwe gi site n'iyi i nuru m.'

⁴² "Mgbe m rutere n'isi iyi mmiri taa, ekwuru m si, 'ONYENWE ANYI Chineke nna m ukwu Ebrahim, o buru na o masi gi, biko mee ka ije a m biara buru nke ga-aga nke oma. ⁴³ Lee, ka m na-eguzo n'akuku isi iyi mmiri a, ka nwaagboghohu ahụ biara ikuru mmiri nke m ga-asị, "Biko kwere ka m si n'ite gi nurutu ntakiri mmiri," ⁴⁴ ma o buru na o si m, "Nuo, aga m ekutekwa mmiri nye ịnyịnya kamel gi ndi a," ka onye di otu a buru nwanyi ahụ ONYENWE ANYI chotara Aizik nwa nna m ukwu.'

⁴⁵ "Tupu m kpesia ekpere a n'obi m, lekwa Ribeka ka o bu ite mmiri ya n'ubu ya na-abia. O gbadara n'isi iyi mmiri ahụ kute mmiri. Asiri m ya, 'Biko nye m mmiri ka m nuo.'

⁴⁶ "Ngwangwa, o sitere n'ubu ya budata ite, si m, 'Nuo, aga m ekutekwa mmiri nke ịnyịnya kamel ndi a ga-anu.' Ya mere, anuru m, o nyekwara ịnyịnya kamel m ndi ahụ mmiri ha nuru.

⁴⁷ "Mgbe ahụ, ajuru m ya, 'Nwa onye ka i bu?'

"O siri m, 'Abu m nwa Betuel onye bu nwa Nahu nke Milka mtaara ya.'

"Mgbe ahụ etinyere m ya mgbanimi ahụ n'imi ya, tinyekwa olaaka ahụ n'aka ya abuo. ⁴⁸ Ehulatara m ala kpo isi ala nye ONYENWE ANYI. Etoro m ONYENWE ANYI, Chineke nke nna m ukwu Ebrahim, onye duru m n'ezi uzọ inweta nwa nwanne nna m ukwu dika nwunye nwa ya nwoke. ⁴⁹ Ugbu a, o buru na unu ga-egosi nna m ukwu obioma na ikwesi ntukwasị obi gwanu m. O burukwanu na o gaghị esi otu a diri, gwanu m ka m mata uzọ m ga-agbaso."

⁵⁰ Leban na Betuel zara si ya, "Ihe niile si n'aka ONYENWE ANYI. Anyi enweghi ike igwa gi okwu ojoo maobu nke oma. ⁵¹ Lee Ribeka, kporo ya laa, ka o buru nwunye nwa nna gi ukwu, dika ONYENWE ANYI kwuru."

⁵² Mgbe ohu Ebrahim nuru ihe ha kwuru, o dara n'ala kpoọ isiala nye ONYENWE ANYI. ⁵³ Mgbe ahụ kwa, ohu ahụ weputara ihe icho mma oiaedo, na oiaocha di iche iche na uwe nye ha Ribeka. O weputakwara onyinye ndi ozo di oke onuahia nye nwanne ya nwoke na nne ya. ⁵⁴ Emesia, mgbe ihe ndi a gasiri, ya na ndi ikom so ya riri, nuo, dinaakwa n'abali ahụ.

Mgbe ha si n'ura teta, o kwuru si, "Zilaga m ka m lakwuru nna m ukwu."

⁵⁵ Ma Leban na nne ya zara si ya, "Ka nwantakiri nwanyi a nonyere anyi ihe di ka ubochi iri tupu o soro gi laa."

⁵⁶ Ma o zara ha si, "Unu egbochila anyi. Ebe o bu na ONYENWE ANYI emeela ka ije m buru ihe gara nke oma, zilaga m ka m laghachikwuru nna m ukwu."

⁵⁷ Ha zara si ya, "Ka anyi kpoọ nwantakiri nwanyi ahụ juo ya ihe bu uche ya." ⁵⁸ Ya mere ha kporo Ribeka juo ya si, "I ga-eso nwoke a gaa?"

O zara si, "E, aga m aga."

⁵⁹ Ya mere, ha zipuru nwanne ha nwanyi Ribeka, tinyere nwanyi lekotara ya anya mgbe o di na nwantakiri, na ohu Ebrahim na ndi ikom so ya. ⁶⁰ Ha goziri Ribeka si ya,

"Nwanne anyi nwanyi muo omumu,
muruo puku kwuru puku,
ka mkpuru afo gi nwetara onwe ha,
onu uzo ama ndi iro ha."

⁶¹ Ribeka biliri, ya na ndi inyom na-ejere ya ozi, ha rigoro n'elu inyinya kamel ndi ahụ, soro nwoke ahụ. Ya mere, ohu ahụ duuru Ribeka laa.

⁶² N'oge a, Aizik biara n'ebe mbata obodo Bia-Lahai-Roi n'ihi na o bi na Negev. ⁶³ Aizik putara itughari uche n'ohia n'oge uhuruchi. O lepuru anya hu otutu inyinya kamel na-abianu. ⁶⁴ Ribeka n'onwe ya lepukwara anya hu Aizik. O sitere n'elu inyinya kamel ridata, ⁶⁵ juo ohu ahụ si, "Onye bu nwoke a si n'ohia na-abia izute anyi?"

Ohu ahụ zara si ya, "O bu nna m ukwu" N'ihi nke a, Ribeka weere akwa mkpudo ya kpuchie ihu ya.

⁶⁶ Ohu ahụ koro Aizik akuko otu ije ya niile si gaa. ⁶⁷ Aizik kpo batara Ribeka n'ulo ikwu Sera, nne ya. O luru Ribeka, onye goro nwunye ya. Aizik huru ya n'anya, ma nweta nkasiobi n'ihi onwu nne ya.

25

Onwu Ebrahim

¹ Ebrahim luru nwunye ozo, onye aha ya bu Keturah. ² O muru ya Zimran, Jokshan, Medan, Midian, Ishbak na Shua. ³ Jokshan bu nna Sheba na Dedan. Umụ ndi ikom Dedan bu Ashurim, Letushim, na Leumim. ⁴ Umụ ndi ikom Midian bu Efaa, Efe, Hanok, Abida, na Eldaa. Ndi a niile bu umu Keturah.

⁵ Ebrahim nyere Aizik ihe niile o nwere. ⁶ Ebrahim nyere umu ndi ikom ndi iko ya nwanyi mutara onyinye di iche iche, zipu ha n'ala di n'ebe owuwa anyanwu, mgbe o ka no ndu, ka ha ghara ino nwa ya nwoke Aizik nso.

⁷ Ebrahim di ndu ruo nari afo na iri afo asaa na ise. ⁸ Ebrahim kubiri ume ndu nwuo mgbe o mere nnoo ezigbo agadi, agadi nwoke nke ndu juru afo, e mere ka o lakwuru ndi ya. ⁹ Umụ ya, Aizik na Ishmel, liri ya n'ogba Makipela n'akuku Mamre, n'ala ubi Efron nwa Zoha onye Het, ¹⁰ ala ahụ Ebrahim zuru site n'aka ndi Het. Ebe ahụ ka e liri Ebrahim ya na Sera

‡ 24:67 24:67 Cheta n'oge a, Sera a nwulari afo ato gara aga. Jen 17:17; 23:1; 25:20

nwunye ya. ¹¹ Mgbe Ebrahim nwurụ, Chineke gọziri nwa ya nwoke Aizik onye bi n'oge ahụ na nso nso Bịa-Lahai-Rọj.

Umụ umụ Ishmel

¹² Nke a bụ akụkọ banyere usoro ezinaụlọ Ishmel nwa Ebrahim onye Hega, nwanyị Ijpt ahụ na-ejere Sera ozi mụrụ ya.

¹³ Ndị a bụ aha umụ ndị ikom Ishmel n'usoro omumụ ha.

Nebaiot bụ nwa mbụ ya.
Ndị ọzọ bụ Keda, Adbel, Mibsam,
¹⁴ Mishma, Duma, Masa,
¹⁵ Hadad, Tema, Jetua,
Nafish na Kedema.

¹⁶ Ndị a bụ umụ Ishmel, ndị a bụkwa aha ndịisi ikwu iri na abụọ ha, dika ebe obibi ha si dị, na dika omuma ụlọ ikwu ha si dị.

¹⁷ Ishmel biri ndụ ruo narị afọ na iri afọ na asaa. O nwurụ, e mere ka o lakwuru ndị ya. ¹⁸ Umụ umụ ya bi n'ala dị site na Havila ruo Shua nso nso oke ala ndị Ijpt, n'uzọ e si aga Ashọ. Ha na umunna ha ndị ọzọ ebighi n'udo.

Jekob na Iso

¹⁹ Nke a bụ akụkọ banyere usoro agburụ Aizik nwa Ebrahim.

Ebrahim bụ nna Aizik. ²⁰ Aizik gbara iri afọ anọ mgbe o luru Ribeka, nwa Betuel, onye Aram si n'obodo Padan Aram, nwanne Leban, onye Aram.

²¹ Aizik kpere ekpere rịọọ ONYENWE ANYI ka o nye nwunye ya nwa n'ih na o bụ nwanyị aga. ONYENWE ANYI zara ekpere ya. Nwunye ya, Ribeka diiri ime. ²² Umụ o bu n'afọ bidoro na-alu ogu n'ime afọ ya. N'ih nke a, o kwuru si, "Gini mere ihe di otu a ji eme m?" Ya mere, o gara juta ase n'aka ONYENWE ANYI.

²³ ONYENWE ANYI gwara ya si,
"Mba abuo di gi n'afọ,
uzo mba abuo di n'ime gi ka a ga-ekewa.
Otu uzo ga-adi ike kari nke ozo,
nke okenye ga-ejere nke nta ozi."

²⁴ Mgbe oge ime ya zuru, umụ abuo di n'akpanwa ya. ²⁵ Ahu nwa nke mbu buru uzo puta na-acha uhie uhie, ahụ ya niile dika uwe aji. N'ih ya, ha kpọrọ aha ya Iso. ²⁶ Emesia, nwanne ya putara, ma aka ya jidere ikiri ukwu Iso. N'ih ya, a kpọrọ aha ya Jekob. Aizik gbara iri afọ isii mgbe Ribeka muru ha.

²⁷ Ha abuo toro, Iso ghorọ onye oka n'ichu nta, onye na-epioghari n'ohia, ebe Jekob bu nwoke di nwayo, onye na-anọ n'etiti ulọ ikwu. ²⁸ Aizik huru Iso n'anya n'ih na utọ anu Iso na-egbute n'ohia na-adi ya mma, ma Ribeka huru Jekob n'anya.

Iso eree onodu okpara ya

²⁹ Otu ubochi, Jekob no na-esi ofe mgbe Iso si n'ohia bata. Aguu na-agukwa ya nke ukwu. ³⁰ Iso rioro Jekob si, "Nyetu m ufodu n'ime nri a

na-acha uhie uhie i na-esi ka m rie, n'ihhi na aguu na-agu m hie nne." (O bu ihe a mere e ji na-akpo ya Edom.)*

³¹ Ma Jekob zara ya, "Buru uzọ resi m onodu ibu okpara gi."

³² Iso siri, "Gini bu uru onodu ibu okpara bara mgbe m na-anwu n'aguu?"

³³ Jekob siri ya, "Buru uzọ nuro m iyi." Ya mere, o nuru ya iyi, si otu a resi Jekob onodu okpara ya.

³⁴ Mgbe ahụ, Jekob nyere Iso achicha na ofe lentil o siri. O riri, nuko, bilie otu puo.

Ya mere Iso ledara onodu ibu okpara nna ya anya.

26

Abimelek na Aizik

¹ N'oge a, unwu dara n'ala ahụ. Unwu a di iche n'unwu mbu nke dara n'oge Ebrahim di ndu. Aizik jekwuru Abimelek* eze ndi Filistia n'obodo Gera. ² ONYENWE ANYI gosiri Aizik onwe ya, si, "Agakwala Ijpt; biri n'ala ahụ m si gi biri n'ime ya. ³ Noro n'ala a nwa oge nta, aga m anonyere gi ma goziekwa gi, n'ihhi na gi na umu umu gi ka m ga-enye ala ndi a niile. Aga m emezukwa iyi ahụ m nuru nye Ebrahim nna gi. ⁴ Aga m eme ka umu umu gi muba, mee ka ha hie nne n'onuogugu dika kpakpando di na mbara eluigwe. Ha ka m ga-enye ala ndi a niile. Aga m esite na mkpuru gi gozie mba niile nke uwa. ⁵ Ihe ndi a niile ka m ga-eme n'ihhi na Ebrahim rubere isi ime ihe m gwara ya, na idebe iwu m na ukuru m, na ido aka na nti m." ⁶ Ya mere, Aizik nogidere n'obodo Gera.

⁷ Mgbe ndi obodo ahụ juru ya banyere nwunye ya, o gwara ha si, "O bu nwanne m nwanyi." O turu ujo i si ha, "Nwunye m ka o bu," O chere n'obi ya si, "Ndi ikom obodo a nwere ike gbuo m n'ihhi Ribeka. N'ihhi na Ribeka n'onwe ya mara mma ile anya."

⁸ Mgbe Aizik noro ebe ahụ ogologo oge, Abimelek eze ndi Filistia, sitere na oghereikuku ya lepu anya hu Aizik ka o no na-egwusa Ribeka nwunye ya egwu. ⁹ Ya mere, Abimelek kporo Aizik si, "Nwunye gi ka o bu n'ezie. Gini mere i ji gwa anyi na o bu nwanne gi nwanyi?"

Aizik zara ya, "O bu n'ihhi na m chere na-enwere ike igbu m n'ihhi ya."

¹⁰ Abimelek siri, "Gini bu ihe a i mere anyi? Otu nwoke n'etiti anyi gaara akporo nwunye gi dinaa ya. I gaara esi otu a wetara anyi ikpe omuma."

¹¹ Ya mere, Abimelek nyere ndi niile ya iwu, si ha, "Onye obula meturu nwoke a maobu nwunye ya aka, aghaghi ime ka o nwuo."

¹² Aizik kuru mkpuru ubi n'ala ahụ. N'otu afọ ahụ kwa, o si n'ala ahụ webata ihe ubi nari okpukpu kari nke o kuru, n'ihhi na ONYENWE ANYI goziri ya. ¹³ Nwoke a bara uba, gho ogaranya. Akunuba ya gara n'ihu na-amuba, tutu ruo mgbe o ghororo nno onye ogaranya a ma ama. ¹⁴ O nwere otutu igwe anu ulo, na igwe ehi, na ndi ikom na-ejere ya ozi. N'ihhi ihe ndi a, ndi Filistia bidoro inwe anya ukwu megide ya. ¹⁵ Ndi Filistia wujuru aja n'olulu mmiri ndi ahụ niile ndi na-ejere nna ya ozi gwuru n'oge nna ya Ebrahim di ndu.

¹⁶ Abimelek kporo Aizik si ya, "Si n'ala a kwapu gaa n'ebe ozo, n'ihhi na iba uba gi na idi ike gi adila ukwu kari nke anyi."

* **25:30** 25:30 Edom putara uhie. * **26:1** 26:1 Abimelek, bu aha ndiji na-achi obodo a na-aza. Abimelek nke anyi nuru ihe banyere ya n'akwukwo Jenesis isi 20, a nwulari. O nwuru ihe dika iri afọ asato gara aga. Onye nke a bu eze ozo.

¹⁷ Ya mere Aizik si n'ebe ahụ kwapụ, gaa maa ụlọ ikwu ya na Ndagwurugwu Gera, biri n'ebe ahụ. ¹⁸ O gwugharịkwara olulu mmiri ndi ahụ e gwuru n'oge nna ya Ebrahim, nke ndi Filistia kpojuru aja mgbe Ebrahim nwurụ, kpoọ olulu mmiri ndi a otu aha ahụ nna ya kpoọ ha na mbụ.

¹⁹ Ozo, ndi na-ejere Aizik ozi gwuru olulu mmiri oheru na ndagwurugwu Gera ahụ, gwute mmiri nke si n'ala na-asoputa. ²⁰ Ma ndi ozuzu anu ulọ obodo Gera sesiri ndi ozuzu anu ulọ Aizik okwu. Ha kwuru si, "Mmiri a bu nke anyi!" Nke a mere Aizik ji kpoọ olulu mmiri ahụ Esek, n'ih i se okwu nke ha sesiri ya. ²¹ Ha gwuru olulu mmiri ozo, ma ndi ahụ biakwara ozo bido izo ya. N'ih i ya Aizik kpoọ olulu mmiri ahụ Sitna. ²² O si n'ebe ahụ puo gaa n'ebe ozo gwuo olulu mmiri ozo. Ma o nweghi ndi biara zo ya. N'ih i ya o kpoọ olulu mmiri ahụ Rehobot. O kwuru si, "Ugbu a, ONYENWE ANYI enyela anyi ebe sara mbara, ebe ihe ga-anọ gaara anyi nke oma."

²³ O sitere n'ebe ahụ kwapụ gaa Biasheba. ²⁴ N'abal i ahụ, ONYENWE ANYI mere ka o hu ya anya, si ya, "Abu m Chineke nna gi Ebrahim. Atula egwu, n'ih i na anonyere m gi, aga m agozi gi, mubaa onuogugu umu umu gi n'ih i ohu m Ebrahim."

²⁵ Ya mere, o wuru ebe ichu aja n'ebe ahụ kpokuo aha ONYENWE ANYI. O makwara ulọ ikwu ya n'ebe ahụ. Ndi na-ejere ya ozi gwukwara olulu mmiri.

Ogbugba ndu Aizik na Abimelek

²⁶ Abimelek na Ahuzat, onye ndumodu ya, na Fikol onyeisi ndi agha ya sitere Gera jekwuru Aizik. ²⁷ Aizik juru ha si, "Gini mere unu ji biakwute m, ebe o bu na unu kpoọ m asi, chupukwa m site n'etiti unu?"

²⁸ Ha si, "Anyi huru nke oma na ONYENWE ANYI nonyeere gi, ya mere anyi ji si, 'O kwesiri ka inu iyi di n'etiti anyi na gi,' ka anyi na gi gbaakwa ndu ²⁹ na i gagh i eme anyi ihe ojoo dika anyi na-esigh i mee gi ihe ojoo. I lezie anya nke oma, i ga-ah u na anyi meere gi ihe oma mgbe anyi hapuru gi ka i laa n'udo. Ugbu a, anyi maara na i bu onye ONYENWE ANYI goziri agozi."

³⁰ Aizik meere ha mmemme nri di ukwu; ha riri, nuokwa. ³¹ N'isi ututu echi ya, ndi ikom ah u niile nuritaara onwe ha iyi igba ndu. Aizik zilagara ha, ha hapuru ya laa n'udo.

³² N'otu ubochi ah u kwa, ndi ohu Aizik biakwutere ya gwa ya banyere olulu mmiri ha na-egwu, si ya, "Anyi achotala mmiri n'olulu ah u anyi na-egwu." ³³ O kpoọ ya Shiba. O bukwa nke a mere e ji akpo obodo ah u Biasheba† ruo taa.

Ndi inyom Iso luru

³⁴ Mgbe Iso gbara iri afo ano, o luru Judit nwa Beiri, onye Het. O lukwara Basemat nwa Elon, onye Het. ³⁵ Ha ghor o Aizik na Ribeka ihe onodu obi ilu.

27

¹ Mgbe Aizik ghor o agadi, n'oge anya ya na-adigh i ahuzi uzo nke oma, o kpoọ Iso okpara ya, si ya, "Nwa m nwoke."

O zara si, "Lee m n'ebe a."

² Aizik gwara ya si, "Ugbu a, emeela m agadi, amakwagh i m ubochi onwu m. ³ Ya mere, were ihe ichu nta gi, uta gi na ak u gi, gaa n'ohia,

† 26:33 26:33 Nke a putara Olulu mmiri inu iyi

gbutere m anụ. ⁴ Siere m nri uto otu ahụ o si amasị m, butere m ya ka m rie, ka mụ onwe m gozie gi tupu m nwuo.”

⁵ Ma Ribeka no na-ege nti mgbe Aizik na-agwa nwa ya Iso okwu. Nke mere na mgbe Iso gwara n'ohia ichu nta, ⁶ Ribeka gwara Jekob nwa ya okwu si ya, “Lee, anuru m ka nna gi na-agwa nwanne gi Iso okwu si ya, ⁷ ‘Gaa n’ohia gbute anu, siere m nri uto, ka m nodu n’ihu ONYENWE ANYI nye gi ngozi ikpeazu tupu m nwuo.’ ⁸ Ugbu a, nwa m nwoke, gee nti nke oma, mee ihe niile m gwara gi. ⁹ Gaa ugbu a n’igwe anu ulo wetara m umu nwa ewu abuo di mma ka m jiri ha siere nna gi nri di uto, udi ahụ na-amasi ya. ¹⁰ I ga-eburu ya bujere nna gi ka o rie, ka ya onwe ya gozie gi tupu o nwuo.”

¹¹ Ma Jekob gwara Ribeka nne ya okwu si ya, “Nwanne m nwoke Iso bu onye gbara aji. Ahu nke m na-akwo murumuru. ¹² Gini ga-eme ma nna m metu m aka n’ahu? N’ihi ya, aga m abu onye na-agho ya aghughu, aga m esi otu a wetara onwe m ibu onu kama ngozi.”

¹³ Nne ya gwara ya si, “Nwa m nwoke ka obubu onu gi dakwasị m. Naani mee ihe m kwuru. Gaa wetara m ha.”

¹⁴ Ya mere, o gara weta ha nye nne ya. O ji ha sie nri di uto, udi nke na-amasi nna ya. ¹⁵ Emesia, Ribeka chiputara uwe Iso okpara ya, ndi di mma, ndi o debere n’ulo ya, nye ya nwa ya nta bu Jekob. ¹⁶ O jikwa akpukpo anu umu ewu nwere aji aji kee Jekob n’aka na n’akuku olu ya na-akwo murumuru.* ¹⁷ O bunyere nwa ya nwoke Jekob nri ahụ na-ato uto, na achicha o mere.

¹⁸ O jekwuuru nna ya si ya, “Nna m.”

O zara si, “Ahaa, nwa m, onye ka i bu?”

¹⁹ Jekob zara nna ya si ya, “Abu m Iso, okpara gi. Emeela m ihe i si m mee. Biko bilie ka i rie anu m gbutere n’ohia, ka gi onwe gi gozie m.”

²⁰ Ma Aizik juru nwa ya nwoke si, “Olee otu i si chota ya ngwangwa, nwa m?”

Jekob zara ya si, “O bu ONYENWE ANYI Chineke gi mere ka ihe gaara m nke oma.”

²¹ Mgbe ahụ Aizik gwara Jekob si, “Bia nso ka m metu gi aka nwa m nwoke, ka m mata ma i bu Iso n’eziokwu.”

²² Jekob jere nna ya Aizik nso, onye meturu ya aka kwuo si, “Olu bu olu Jekob ma aka gi bu aka Iso.” ²³ O choputaghị na o bu Jekob, n’ihi na aka ya di aji aji dika nke Iso. Ya mere, o goziri ya. ²⁴ Ma o jukwara ya ajuju ozọ si ya, “I bu nwa m nwoke Iso n’eziokwu?”

Jekob zara si ya, “E, abu m ya.”

²⁵ Mgbe ahụ, Aizik zara si ya, “Butere m ufodu n’ime anu ahụ i gbutere ka m rie, nye gi ngozi m.”

Jekob butere ya bunye ya. O riri ya. ²⁶ Mgbe ahụ, nna ya Aizik siri ya, “Bia n’ebe a nwa m nwoke, sutu m onu.”

²⁷ Ya mere, o jekwuuru ya sutu ya onu. Mgbe Aizik nuru isisi uwe ya, o goziri ya, si,

“N’ezie, isisi nwa m nwoke

dika isisi ala ubi

nke ONYENWE ANYI goziri.

²⁸ Ka Chineke nye gi site n’igirigi nke eluigwe,

na mmanu nke ala,

uba nke mkpuru ubi na mmanya oheru

²⁹ Ka otutu mba jeere gi ozi,

* **27:16** 27:16 Ya bu ebe aji n’adighi

ka ndị mmadụ kpọọ isiala nye gị.
 Bụrụ onye ọchịchị n'ebe ụmụnna gị nọ,
 ka ụmụ nne gị mụrụ kpọọ isiala nye gị.
 Ka ndị niile na-abụ gị ọnụ bụrụ ndị a bụrụ ọnụ,
 ka ndị na-agozi gị bụrụ ndị a goziri agozi."

Ịsọ ariọọ ka a gozie ya

³⁰ Mgbe Aizik gozichara Jekọb, ka Jekọb si n'ihu ya na-apụ, lee Ịsọ ka o si ichụ nta na-alọbata. ³¹ Ya onwe ya sikwara nri na-atọ uto butere nna ya. Mgbe ahụ, ọ gwara ya sị, "Ka nna m, bilie, rie anụ nwa ya si n'ohia gbute, ka gị onwe gị nye m ngozi gị."

³² Aizik zara sị ya, "Ị bụ onye?"

Ọ zara sị, "Abụ m nwa gị nwoke Ịsọ, ọkpara gị Ịsọ."

³³ Oke ahụ ọma jijiji mara Aizik, ọ sị, "Onye kwanụ bụ onye ahụ gara gbute anụ butere m ya? Eriri m ya tupu ị bata. Agoziri m ya. N'ezie, onye a goziri agozi ka ọ ga-abụ."

³⁴ Mgbe Ịsọ nūrụ okwu ndị a si n'ọnụ nna ya, o jiri oke olu kwaa akwa nke obi ilu gwa nna ya sị ya, "Gozie m, mụ onwe m, nna m."

³⁵ Ma ọ zara sị ya, "Nwanne gị ejirila ụzọ aghughọ bịa nara ngozi gị."

³⁶ Ịsọ kwuru sị, "E meziri kpọọ ya Jekọb,† onye aghughọ. Lee, ọ ghoghbuola m ugboro abụọ. Nke mbụ, ọ naara m ọnọdụ ibụ ọkpara m, ugbu a ọ narakwala m ngozi m." Ọ juru ajuju sị, "Ọ bụ na ị nweghị ngozi ọ bụla fọdurụ nke ị ga-agozi m?"

³⁷ Aizik zara sị ya, "Emeela m ya ka ọ bụrụ onyeisi n'ebe ị nọ, mee ụmụnna ya niile ndị na-ejere ya ozi. Enyela m ya mkpuru ubi niile na mmanya ọhuru. Gini ọzọ ka m nwere ike imere gị, nwa m nwoke?"

³⁸ Ịsọ juru nna ya sị, "Nna m, ọ bụ naanị otu ngozi ka ị nwere? Goziekwa m nna m!" Ịsọ kwara akwa n'oke olu.

³⁹ Nna ya Aizik zara sị ya,

"Ebe obibi‡ gị ga-adipụ adipụ,
 site n'ebe akunuba nke ala di,
 site n'ebe igirigi nke eluigwe di.

⁴⁰ Nriju afo gị ga-abụ site na mma agha,

ị ga-ejekwara nwanne gị ozi.

Ma mgbe ị mesiri nwere onwe gị,

ị ga-atopu agbụ ya,
 site n'olu gị."

Jekọb agbakwuru Leban

⁴¹ Ịsọ buru iro n'obi megide Jekọb n'ihu ngozi ahụ nna ya nyere ya. O kwuru n'ime onwe ya sị, "Oge a ga-eru ụjụ n'ihu nna m na-abia nso, n'oge ahụ aga m egbu nwanne m Jekọb."

⁴² Mgbe a gwara Ribeka ihe nwa ya nwoke nke okenye bụ Ịsọ kwuru, o ziri kpọọ nwa ya nwoke nke nta bụ Jekọb sị ya, "Lee, Ịsọ nwanne gị na-akasi onwe ya obi site n'echiche ọ na-eche igbu gị. ⁴³ N'ihu nke a, nwa m nwoke, mee ihe m gwara gị, gbapụ ọsọ ngwangwa, gbakwuru nwanne m Leban na Haran, ⁴⁴ Nọdụ n'ebe ahụ ruo mgbe iwe nwanne gị ga-adaju.

⁴⁵ Mgbe nwanne gị kwusiri iwe iwe megide gị, mgbe o chefuru ihe ị mere

† 27:36 27:36 Jekọb putara onye aghughọ maobu onye na-ewere ọnọdụ onye ọzọ n'ike. ‡ 27:39 27:39 Ala Edom ebe ndị agburu Ịsọ biri, bụ ala akoro, ala nkume nkume, nke na-adighi emeputa nri nke ọma di ka ala Kenan. Jen 36:8; 2Ez 8:20

ya, aga m ezitere gi ozi ka i lota. N'ihigini ka m ga-eji gbara aka unu abuo n'otu ubochi."

⁴⁶ Mgbe ahụ Ribeka gara gwa Aizik si, "Ike idi ndu agwula m n'ihigini ndi inyom Het ndi a. O buru na Jekob esite n'etiti ndi inyom ala a, site n'etiti ndi inyom Het ndi a luo nwunye, mara na onwu ga-akara m idi ndu mma."

28

¹ Aizik kporo Jekob gozie ya, nye ya iwu si ya, "Alula nwunye site n'ala Kenan. ² Kama bilie gaa Padan Aram n'ulo nna nne gi, Betuel, luru nwunye site n'umu ndi inyom Leban. ³ Ka Chineke Onye puru ime ihe niile, gozie gi, mee ka i mia mkpuru, mubaa, gho otutu mba. ⁴ Ka Chineke nye gi na umu umu gi ngozi ahụ o kwere nkwa inye Ebrahim. Ka i nweta ala a, nke i bi n'ime ya ugbu a dika obia, bu ala ahụ Chineke kwere Ebrahim na nkwa inye ya." ⁵ Mgbe ahụ Aizik zipuru Jekob n'ije ya, o gara Padan Aram, n'ulo Leban nwa Betuel onye Aram, nwanne Ribeka onye bu nne Jekob na Iso.

⁶ Iso huru ka Aizik siri gozie Jekob, ziga ya Padan Aram ka o gaa luo nwunye n'ebe ahụ, nyekwa ya iwu mgbe o na-agozi ya si, "Alula nwanyi na Kenan," ⁷ Jekob rubekwara nna ya na nne ya isi gawa Padan Aram. ⁸ O dokwara Iso anya na ndi inyom Kenan di njo n'anya nna ya Aizik. ⁹ N'ihigini ya, Iso gakwuru Ishmel luru Mahalat, ada Ishmel, nwa Ebrahim, onye bu nwanyi Nebaiot, tinyekwara ndi nwunye o luru na mbu.

Nro Jekob roro na Betel

¹⁰ Jekob hapuru Biasheba gawa Haran. ¹¹ Mgbe chi na-eji, o kwusiri ebe o ga-anọ zuo ike abali. Mgbe o chorọ idina ala, o weere otu n'ime nkume ndi di n'ebe ahụ hinye n'isi ya, dinara ala irahu ura. ¹² N'abali ahụ, o roro nro, hu mbube e ji ari elu. E mere ka o guzo site n'awa ruo n'eluigwe. O hukwara ndi mmuo ozi Chineke ka ha si na ya na-arigo na-aridakwa. ¹³ N'elu ya, o huru ONYENWE ANYI ka o guzo, nukwa ka o na-agwa ya okwu si, "Mu onwe m bu ONYENWE ANYI, Chineke nna gi Ebrahim, na Chineke Aizik. Aga m enye gi na umu umu gi ala ahụ nke i dina n'elu ya. ¹⁴ Umụ gi ga-adi ukwu, di ka aja di n'ala. Ha ga-ejuputa ala a, site n'owuwa anyanwu ruo n'odida anyanwu, sitekwa n'ugwu ruo na ndida. A ga-esitekwa na gi na mkpuru gi, gozie mba niile nke uwa a. ¹⁵ Anonyeere m gi. Aga m echebe gi ebe obula i na-aga. Aga m akpoghachite gi n'ala a. Agaghị m ahapu gi tutu ruo mgbe m mezuoro gi ihe niile m kwere gi na nkwa."

¹⁶ Jekob tetara n'ura si, "N'ezie ONYENWE ANYI no n'ebe a. Ma amaghi m ya." ¹⁷ O turu egwu si, "Lee ka ebe a si di oke egwu, o nweghi ihe ebe a bu kariya ulo Chineke, n'ezie o bu onu uzọ ama eluigwe."

¹⁸ N'isi ututu echi ya, Jekob weere nkume ahụ o hinyere n'isi ya guzo ya dika ogidi, wusa mmanu n'elu ya. ¹⁹ O kporo ebe ahụ Betel, o bu ezie na Luz bu aha obodo ahụ na mbu.

²⁰ Mgbe ahụ, Jekob kwere nkwa si, "O buru na Chineke ga-anonyere m, chebe m n'ije m na-eje, o buru na o ga-enye m ihe oriri m ga-eri na uwe m ga-eyi, ²¹ m loghachi n'ulo nna m n'udo, mgbe ahụ, ONYENWE ANYI ga-abu Chineke m. ²² Nkume a m doziri elu dika ogidi ga-abu ulo Chineke. Aga m eke ihe niile i nyere m uzọ iri, nyeghachi gi otu uzọ."

29

Jekob erute n'ulo Leban

¹ Jekọb gara n'ihu n'ije ya rute n'ala di n'owuwa anyanwu. ² N'Ebe Nso a, o huru otu olulu mmiri, hukwa uzọ igwe aturu ato ndi no n'akuku olulu mmiri n'ihia na ndi na-elekota ha na-enye ha mmiri site n'olulu mmiri ahụ. Nkume e ji mechie onu olulu mmiri ahụ buru ibu. ³ N'ihia na mgbe igwe aturu niile biakotara n'olulu mmiri ahụ, ndi ozuzu aturu na-emeghepu nkume ahụ nye ha mmiri. Emesia, ha na-ejikwa nkume ahụ mechie onu olulu mmiri ahụ.

⁴ Jekọb jekwuru ndi na-elekota aturu ahụ juo ha si, "Umunna m, ebee ka unu si?"

Ha zara si ya, "Anyi si Haran."

⁵ O juru ha si, "Unu maara Leban, nwa Nahọ?"

Ha zara si, "Anyi ma ya."

⁶ Ozọ Jekọb juru ha si, "Ahụ o dikwa ya mma?"

Ha zara si ya, "E, ahụ di ya. Lee nwa ya nwanyi Rachel ka o chi aturu ya na-abia."

⁷ Jekọb kwuru si, "Lee, anyanwu ka na-acha. O rubeghi oge e ji achibata igwe umu anu ulo. Nyenu ha mmiri ka ha nuo, ka ha laghachi gaa taa ahihia."

⁸ Ha zara si ya, "Anyi agaghi enye ha mmiri tutu ruo mgbe igwe aturu niile biakotara, mgbe e wepuru nkume e ji mechie onu olulu mmiri, mgbe ahụ ka anyi ga-enye ha mmiri."

⁹ Mgbe Jekọb na ndi ozuzu aturu ndi a kpu okwu n'onu, Rachel chiri aturu nna ya biakwute ha, n'ihia na onye ozuzu aturu nwanyi ka o bu.

¹⁰ Mgbe Jekọb huru Rachel nwa Leban nwanne nne ya, hukwa igwe aturu Leban, o meghepuru nkume ahụ e ji mechie onu olulu mmiri ahụ nye igwe aturu Leban, nwanne nne ya mmiri ka ha nuo. ¹¹ Emesia, Jekọb suturu Rachel onu, kwaa akwa n'oke olu. ¹² Jekọb kowaara Rachel na o bu onye ikwu nna ya, burukwa nwa Ribeka. N'ihia ya Rachel ji oso gbalaa n'ulo ha kororo nna ya.

¹³ Mgbe Leban nuru maka Jekọb nwa nwanne ya nwanyi, o mere ngwangwa puo izute ya. O makuru ya, sutu ya onu, kororo ya laa n'ulo. N'ebe ahụ, Jekọb kororo ya ihe ndi a niile. ¹⁴ Leban siri ya, "N'ezie, i bu okpukpu m na anu ahụ m."

Ije ozi Jekọb n'ihia Rachel na Lia

O nonyeere ya otu onwa. ¹⁵ Leban siri Jekọb, "O bu n'ihia na i bu onye ikwu m ka i na-agbara m odibo n'efu? Gwa m ego ole m ga-akwu gi n'ihia oru i na-aruru m?"

¹⁶ Leban muru umu ndi inyom abuo. Aha nke okenye bu Lia. Aha nke nta bu Rachel. ¹⁷ Ima mma Lia di ya n'anya, ma Rachel mara mma n'ahu, maakwa mma ile anya. ¹⁸ O bu Rachel ka Jekọb huru n'anya. N'ihia ya Jekọb gwara Leban si, "Aga m aruru gi oru* afọ asaa ma o buru na i ga-ekwe ka m luo Rachel."

¹⁹ Leban zara Jekọb si ya, "O di mma na i luru Rachel kari na onye ozo ga-alu ya. Soro m nodu n'ebe a." ²⁰ Ya mere Jekọb gbara odibo afọ asaa maka Rachel. Ma afọ asaa ndi a dika abali ole na ole n'anya Jekọb n'ihia ihunanya o nwere n'ebe Rachel no.

²¹ Jekọb gwara Leban, okwu si ya, "Kponye m nwunye m n'ihia n'ubochi m ezuola. Achoro m ibakwuru ya."

* **29:18** 29:18 Onye obula choro ilu nwanyi na-akwu nna nwaagboghọ ahụ ego akụ, n'isi ya. Jen 34:12 Ma o buru na o nweghi ego ikwu ego akụ, o ga-aruru nna nwanyi ahụ oru ruzuo ego ole, maobu afọ ole ruru ihe o kwesiri ikwu dika ego akụ, n'isi onye ahụ.

22 Leban kpọkọtara ndị niile bi n'ebe ahụ mere ha n'oke oriri.
23 †N'anyasị ụbọchị ahụ, Leban kpọrọ nwa ya nwanyị bụ Lia kpọbara Jekọb, ọ bakwuuru ya. 24 Leban nyekwara Lia odibo ya, Zilpa, ka ọ bụrụ odibo nwanyị ya.

25 Mgbe chi boro, Jekọb hụrụ na ọ bụ Lia ka Leban kpọnyere ya. Jekọb siri Leban, "Gini bụ ihe a i mere m? Ọ bughị n'ihị Rechel ka m ji gbaara gi odibo? Gini mere i ji ghogbuo m?"

26 Leban zara si ya, "Ọ bughị omenaala anyị ibu ụzọ kee nwantakiri nwanyị nke nta di tupu nke ada. 27 Otu ọ di, chere ka mmemme izu ụka nke onye nke a gafee. Mgbe ahụ, aga m akpọnyekwa gi onye nke ọzọ a maka odibo i ga-agbara m afọ asaa ọzọ."

28 Jekọb mere ka o si kwuo. O debezuru mmemme otu izu ụka onye nke a, Leban kpọnyere ya nwa ya Rechel ka ọ bụrụ nwunye ya. 29 Leban nyere nwa ya nwanyị, Rechel, odibo ya nwanyị bụ Bilha, ka ọ bụrụ odibo ya. 30 Jekọb bakwukwara Rechel. Ọ hụrụ Rechel n'anya nke ukwu karịa Lia. Ọ gbakwara Leban odibo afọ asaa ọzọ.

Ụmụ Jekọb

31 Mgbe ONYENWE ANYỊ hụrụ na Lia bụ nwanyị a kpọrọ asi, o meghere akpanwa ya, ma Rechel bụ nwanyị aga. 32 Lia tūrụ ime mụọ nwa nwoke, kpọọ ya Ruben. N'ihị na o kwuru si, "Ọ bụ n'ihị na ONYENWE ANYỊ ahula nsogbu m, ugbu a di m ga-ahụ m n'anya."

33 Ọ tūrụ ime ọzọ mụọkwa nwa nwoke. O kwuru si, "ONYENWE ANYỊ anula na m bụ nwanyị a kpọrọ asi, ọ bụ ya mere o ji nye m nwa nwoke ọzọ." Ya mere ọ kpọrọ aha ya Simion.

34 Lia tūrụ ime ọzọ, mgbe ọ mūrụ nwa nwoke, o kwuru si, "N'ezie, ugbu a ka di m ga-arapara m n'ahụ, n'ihị na amụorala m ya ụmụ ndị ikom atọ." Ya mere ọ kpọrọ aha ya Livayi.

35 Ọ tūrụ ime ọzọ mụọ nwa nwoke. O kwuru si, "Ugbu a aga m eto ONYENWE ANYỊ." Ya mere, ọ kpọrọ aha ya Juda. Lia mụsiri nwa a kwusi ịmụ ụmụ.

30

1 Rechel hụrụ na ya amughị nwa obula nye Jekọb, o kworo ekworo megide nwanne ya nwanyị. Ya mere, ọ siri Jekọb, "Nye m ụmụ. Ọ bụrụ na i meghi otu a, aga m anwu."

2 Jekọb were iwe megide Rechel, si ya, "Abụ m Chineke onye gbochiri gi mkpuru nke afọ?"

3 *Mgbe ahụ Rechel gwara Jekọb si ya, "Lee odibo m nwanyị Bilha, bakwuru ya ka ọ mụọ nwa n'ikpere m abuo, ka mụ onwe m site na ya burukwa onye mutara ụmụ."

4 Rechel nyere Jekọb Bilha, odibo nwanyị ya, Jekọb bakwuuru ya. 5 Bilha tūrụ ime mụọra Jekọb nwa nwoke. 6 Nke a mere ka Rechel kwuo si, "Chineke ekpeputala m. Ọ nula aririọ m nye m nwa nwoke." N'ihị nke a, Rechel gurụ nwa ahụ Dan.

7 Bilha, odibo nwanyị Rechel, tūrụ ime ọzọ mutara Jekọb nwa nwoke nke abuo. 8 Rechel kwuru si, "Mgba di ukwu ka mụ na nwanne m nwanyị gbara, m merie." Ọ kpọọ ya Naftali.

† 29:23 29:23 Ụmụ nwanyị a luru alu na-eji akwa mkpudo kpuchie ihu ha. Jen 24:65 * 30:3 30:3 Anyị hụrụ na omenaala a bụ nke sitere n'ala ndi si n'akuku owuwa anyanwu, n'ulo Ebrahim. Jen 16:2 Ugbu a, Jekọb na-eme otu ihe ahụ.

⁹ Lịa hụrụ na ya akwụsila ịmụ nwa, ọ kpọrọ Zilpa, odibo ya nwanyị kpọnye Jekọb ka ọ buru nwunye ya. ¹⁰ Zilpa, odibo nwanyị Lịa, mụtara Jekọb nwa nwoke. ¹¹ Mgbe nke a mere, Lịa kwuru si, “Nke a bu ihuoma.” O kpọrọ nwa ahụ Gad.

¹² Zilpa, odibo nwanyị Lịa mụtara Jekọb nwa nwoke nke abụọ. ¹³ Mgbe ahụ Lịa kwuru si, “Onụ ejula m obi, n’ihi na ụmụ nwanyị ibe m ga-akpọ m onye ihe na-agara nke oma.” Lịa kpọrọ nwantakiri nwoke ahụ Asha.

¹⁴ Otu ubochi, n’oge a na-aghọ aka wiiti, Ruben nwa Lịa, gara n’ohia hụ ahịhia a na-akpọ mandreki.† O kụtara nne ya ụfọdụ n’ime ahịhia a. Mgbe Rechel hụrụ ahịhia a, ọ rịrọ Lịa si ya, “Biko nyetu m ụfọdụ n’ime mandreki ndi a nwa gi nwoke kutara.”

¹⁵ Ma Lịa zara si ya, “O zubeere gi na i napuru m di m? I chokwara inapu m mandreki ndi a nwa m nwoke wetaara m?”

Rechel zara Lịa si, “O di mma, ka gi na ya dinaa n’abali a ka ọ buru ihe mgbanwo maka mandreki nwa gi nwoke.”

¹⁶ Ya mere, mgbe Jekọb si n’ohia na-alobata n’uhuruchi ubochi ahụ, Lịa puru izute ya, si ya, “I ga-abakwute m n’ihi na m ejirila m ahịhia mandreki nwa m nwoke m zuta gi.” Ha dinara n’abali ahụ.

¹⁷ Chineke nuru olu Lịa, ọ turu ime mụtara Jekọb nwa nwoke nke ise.

¹⁸ Lịa siri, “Chineke akwụla m ugwo maka odibo m nwanyị m nyere di m.” Ya mere ọ kpọrọ aha ya Isaka.

¹⁹ Lịa tukwara ime ọzọ mụtara Jekọb nwa nwoke nke isii. ²⁰ Ugbu a Lịa kwuru si, “Chineke enyela m ezi onyinye di oke onu. Ugbu a, di m ga-eji nkwanye ugwu leta m n’ihi na amurala m ya umu ndi ikom isii.” O kpọrọ aha ya Zebulon.

²¹ Emesia, Lịa muru nwa nwanyị, kpọọ ya Daina.

²² Chineke chetara Rechel. O nuru olu ya, meghee akpanwa ya. ²³ N’ihi ya, Rechel turu ime muta nwa nwoke. O siri, “Chineke ewepula nkocha diri m.” ²⁴ Rechel kpọrọ aha ya Josef, di ka ọ siri, “Ka ONYENWE ANYI nyekwa m nwa nwoke ọzọ.”

Nkwekọrịta Jekọb na Leban

²⁵ Mgbe Rechel musiri Josef, Jekọb jekwuru Leban si ya, “Zilaga m ka m laghachi n’ebe m na ala nke m. ²⁶ Kponye m ndi nwunye m, ndi m ji n’ihi ha gbara gi odibo, ha na umu m, ka m lakwaa. I maara otu m siri gbaara gi odibo. Kponye m ha ka m duru ha laghachi ebe m si bia.”

²⁷ Leban siri Jekọb, “O buru na m achotala amara n’ihu gi biko nodu, n’ihi na esi m n’igba afa choputa na ONYENWE ANYI agoziela m n’ihi gi.”

²⁸ Leban siri, “Kwuo ego ole i choro ka m kwuo gi, aga m akwu ya.”

²⁹ Jekọb zara si Leban, “Gi onwe gi maara otu m si gbara gi odibo na ihe mere igwe anu ulo gi ndi m lekotara. ³⁰ N’ihi na ole na ole ka i nwere mgbe m biara, ma ugbu a, ha abaala uba nke ukwuu. ONYENWE ANYI esitela n’ukwu m gozie gi. Ugbu a, kedu mgbe m ga-arukwanu oru nke mu onwe m maka ezinaulo m?”

³¹ Leban juru Jekọb si, “Kedu ihe m ga-enye gi?”

Jekọb gwara ya si, “Enyela m ihe obula, kama o nwere otu ihe m choro ka i mee. O buru na i mee ya, aga m alaghachi ilekota igwe anu ulo gi.

³² Kwere ka m jegharịa n’etiti igwe anu ulo gi, ka m hoputa site n’etiti igwe aturu gi ndi niile turu agwa agwa, na umu aturu niile di oji, na ewu niile

† 30:14 30:14 Mandreki, bu ahịhia nke umu mmadu na-asị, na o nwere ogwu na-eweta mkpali ochicho mmekọrịta n’ahụ mmadu, na-emekwa ka nwanyị obula tara ya turu ime. Abk 7:13

turū agwa agwa. Aturū na ewu ndi a niile m ga-ahoputa ga-abu ugwo oru m. ³³ Ezi omume m ga-azara n'odinihu, mgbe obula i biara nyochaa ugwo oru i kwuru m. Ewu obula na-atughị agwa agwa, maobu aturu obula na-ejighi oji i choputara n'etiti igwe ewu na aturu nke m ka a ga-agu di ka ihe e zuru n'ohi."

³⁴ Leban zara si ya, "O di mma. Ya diri dika i kwuru." ³⁵ N'otu ubochi ahụ, o hoputachara mkpi niile turu agwa maobu ntupo na nne ewu niile ndi nwere turu agwa maobu ntupo na nke obula nwere aji ocha n'ahu ya. O hoputakwara aturu ojii niile, nyefee ha n'aka umu ya ka ha lekotaa ha. ³⁶ Leban jere ije abali ato nke kewapuru ha site n'ebe Jekob no. Ma Jekob nogidere na-elekota igwe anu ulo Leban ndi ozo.

³⁷ Mgbe ahụ Jekob gara gbute ngalaba osisi popla, na osisi alumond, na osisi plenu, kpechapu ahụ agbugbo osisi ndi a, si otu a mee ka ime ime ngalaba osisi ndi a di ocha puta ihè. ³⁸ O togboro osisi ndi a o kpechaputara n'ebe ewu na aturu ndi a na-anu mmiri, ka ha cherita ihu ebe igwe anu ulo ndi a no mgbe obula ha na-anu mmiri. Nke a mere mgbe igwe anu ulo ndi a na-enwe ekpomoku nke igba ibe ha, n'oge ha biara inu mmiri, ³⁹ o bu n'ihu ngalaba osisi ndi a ka ha na-anu na-agba onwe ha. Mgbe anu ulo ndi a muru umu, ahụ umu ha na-atu agwa agwa maobu nwe ntupo. ⁴⁰ Jekob na-edo umu igwe ewu na aturu ndi a n'otu akuku, ma o na-eme ka anu ulo ndi ozo chee ihu ha n'anụ ulo Leban ndi turu agwa agwa, maobu na-eji oji. N'uzo di otu a, o kewaputaara onwe ya anu ulo nke ya. O tinyekotaghị ha n'anụ ulo Leban. ⁴¹ Mgbe obula nne anu ulo ndi ahụ siri ike no n'onodu ituru ime, Jekob na-edobe ngalaba osisi ndi ahụ n'akuku ebe ha na-anu mmiri n'ihu ha, ka ha noro n'ebe ahụ gbaa onwe ha. ⁴² Ma o buru na anu ulo ndi ahụ adighi ike, Jekob anaghị edebe osisi ndi a n'ihu ha. Ya mere, igwe ewu na aturu ndi na-esighi ike gaara Leban. Ma ndi siri ike gaara Jekob. ⁴³ Site n'uzo di otu a, Jekob ghoru onye nwere aku hie nne. O nwekwara otutu igwe anu ulo na otutu ndi na-ejere ya ozi nwoke na nwanyi, na otutu inyinya kamel, na otutu inyinya ibu ndi ozo.

31

Jekob ahapu Padan Aram

¹ Jekob nuru na umu ndi ikom Leban na-asi, "Jekob ewerechaala ihe niile nna anyi nwere. O sitere n'ihe nna anyi nwere kpata akunuba ya niile." ² Jekob hukwara na omume Leban n'ebe o no adighikwa otu o di na mbu.

³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri Jekob, "Laghachi n'ala nna gi ha, lakwuru umunna gi, aga m anonyere gi."

⁴ Ya mere, Jekob ziri Rechel na Lia ozi ka ha biakwute ya n'ohia ebe o no na-elekota igwe anu ulo ya. ⁵ O siri ha, "Ahula m na omume nna unu n'ebe m no adighikwa otu o di na mbu. Ma Chineke nna m ha nonyeere m. ⁶ Unu maara na eji m ike m niile ruora nna unu oru. ⁷ Ma nna unu ghogburu m, gbanwee ugwo oru m ugboro iri. Otu o di, Chineke ekweghi ka nna unu meruo m ahu. ⁸ O buru na o si, 'Ndi turu agwa agwa ga-abu ugwo oru gi,' mgbe ahụ, igwe anu ulo niile na-amu umu na-abu ndi turu agwa. Ma o buru na o si, 'Ndi niile nwere ntupo ga-abu ugwo oru gi,' mgbe ahụ, igwe anu ulo niile na-amu umu na-enwe ntupo ocha n'ahu ha. ⁹ Chineke napuru nna unu anu ulo ya ma nye m ha.

¹⁰ "N'oge umu anu ulo ji atu ime, eweliri m anya hu na nro na umu mkpi niile na-agba igwe nne ewu bu umu mkpi ndi turu agwa agwa, ndi

nwere akara maọbụ ndị nwere ntupọ ọcha n'ahụ ha. ¹¹ Mgbe ahụ, mmụọ ozi Chineke siri m na nrọ, 'Jekọb.' Azara m si, 'Lee m n'ebe a.' ¹² O siri m, 'Lelie anya gi elu, lee ka i hụ na mkpi niile na-agba igwe nne ewu ndi a bu mkpi ndi ahụ turu agwa agwa, ndi nwere akara maobu ndi nwere ntupọ ọcha. N'ih i na ahula m ihe niile Leban na-eme gi. ¹³ Mu onwe m bu Chineke nke Betel, ebe i wukwasiri mmanu n'ogidi nkume ahụ, ebe i kwekwara m nkwa. Ugbu a, kulie, hapu obodo a, laghachi n'ala a no muo gi.' "

¹⁴ Rachel na Lia zara si ya, "Anyi ka nwere oke n'ihe nketa n'ulo nna anyi? ¹⁵ O bughị dika ndi obia ka o gunyeziri anyi? N'ih i na o reela anyi, ripiakwa ugwo isi anyi. ¹⁶ N'ezie, aku ndi ahụ Chineke napuru nna anyi bu nke anyi na nke umu anyi. Ya mere, mee ihe obula Chineke si gi mee."

¹⁷ Jekob biliri, kukwasu umu ya na ndi nwunye ya n'elu inyinya kamel, ¹⁸ duru igwe anu ulo ya niile, na ihe o kpatara na Padan Aram, lakwuru nna ya Aizik n'ala Kenan.

¹⁹ Ka Leban gara ikpachapu aji umu aturu ya, Rachel zuuru arusi ezinaulo nna ya. ²⁰ Jekob ghokwara Leban onye Aram aghugho n'ih i na o gwagh i ya na o na-agbapu oso. ²¹ Ya mere, o buru ihe niile o nwere gbapu oso, gbafee iyi ukwu Yufretis, chee ihu n'ala ugwu ugwu Gilead.

Leban achuso Jekob oso

²² Abali ato agafeelari tupu a gwa Leban na Jekob agbalaala. ²³ O duuru ndi ikwu ya chuo Jekob oso abali asaa tupu o chukwute ya n'ala ugwu ugwu Gilead. ²⁴ Ma Chineke biakwutere Leban onye Aram na nrọ n'abali si ya, "Kpachapu anya gi, hu na o nweghi ihe i gwara Jekob, maobu okwu di mma, maobu nke di njo."

²⁵ Jekob amaala ulo ikwu ya n'ala ugwu Gilead mgbe Leban chukwutere ya. Leban na ndi ikwu ya makwara ulo ikwu nke ha n'ebe ahụ. ²⁶ Leban siri Jekob, "Gini bu ihe a i mere? I ghogbuola m. I burula umu m ndi inyom dika ndi a dotara n'agha? ²⁷ Gini mere i ji ghogbuo m, zoro ezo gbapu? Gini mere i gwagh i m ka m jiri onu na ibu abu nke ya na ikpo ubo akwara na iti igba so, zilaga gi? ²⁸ Gini mere i nyeghi m ohere ka m sutu umu umu m na umu m ndi inyom onu si ha laa nke oma? Omume a i mere bu omume nzuzu. ²⁹ Enwere m ike meruo gi ahụ ugbu a, ma Chineke nke nna gi mere ka m hu ya anya na nrọ n'abali gara aga. O doro m aka na nti si m, 'Kpachapu anya gi hu na o nweghi ihe i gwara Jekob, maobu okwu di mma, maobu nke di njo.' ³⁰ Ugbu a, i na-ala n'ih i na o guru gi aguu ilaghachi n'ulo nna gi, ma gini mere i ji zuru chi m?"

³¹ Jekob zara si Leban, "N'ih i na m turu egwu, n'ih i na m chere si na i ga-eji ike napu m umu gi ndi inyom a. ³² Ma o buru na i chota onye obula ji chi gi ndi a, onye ahụ ga-anwu. N'ihu ndi ikwu gi ndi a, chogharia n'onwe gi, lee ma i ga-achota ihe obula bu nke gi di m n'aka. O buru na i chota ya, were ya." Ma Jekob amaghi na Rachel zuuru chi ndi ahụ.

³³ Ya mere, Leban bara n'ulo ikwu Jekob, na n'ime ulo ikwu Lia, na n'ime ulo ikwu ndi odibo nwanyi abuo ya, ma o nweghi ihe o chotara. O sitere n'ulo ikwu Lia puta baa n'ulo ikwu Rachel. ³⁴ N'oge a, Rachel ewerela arusi ezinaulo ndi ahụ tinye ha n'ime akwa e ji anokwasu n'elu inyinya kamel nodu odu n'elu ya. Leban choghariri ebe niile n'ime ulo ikwu ahụ ma o chotaghi arusi ezinaulo ndi ahụ.

³⁵ Mgbe ahụ, Rachel gwara nna ya Leban si, "Biko, ewela iwe nna m ukwu, n'ih i na enweghi m ike ibili oto n'ihu gi. Anọ m n'onodu ndi inyom

na-anọ kwa ọnwá.” Leban chọghariri ebe niile, ma ọ hụghị arụsị ezinaulo ndi ahụ.

³⁶ Iwe were Jekọb megide Leban. O ji iwe juọ Leban si, “Gini bu ngehie m? Gini bu mmehie m mere i ji si otu a na-achusi m ike? ³⁷ Ugbu a, i chọgharịala n’ibu m niile, gini ka i chọtara bu nke gi? Weputa ya n’ihu ndi ikwu gi na n’ihu ndi nke m, ka ha kpeere mu na gi ikpe.

³⁸ “Iri afọ abuo ka mu na gi noro. O nweghi mgbe ime puru umu ewu na aturu gi; o nwekwaghi mgbe m riri ebule si n’igwe anu ulo gi. ³⁹ *O nweghi mgbe m welataara gi anu ulo nke anu ohia dogburu, kama akwuru m ugwo ha. I mekwara ka m kwughachi gi anu ulo obula e zuru n’ohi, maobu n’ehihie, maobu n’abali. ⁴⁰ N’ime oke anwu nke ehie ka m ruuru gi oru. Ruokwara gi oru n’oge oyi na-atu, n’abali ura sikwa n’anya m puo. ⁴¹ Otu a ka o diri m iri afọ abuo m jeere gi ozi. Aruru m gi oru afọ iri na anọ maka umu gi ndi inyom abuo ndi a, afọ isii ka m lekotara igwe ewu na aturu gi. I nokwa n’ime ihe ndi a gbanwee ugwo oru m ugboro iri. ⁴² A si na Chineke m, Chineke Ebrahim, onye ahụ a na-atu egwu nke Aizik, anonyereghi m, i gaara ezilaga m n’aka efu, agaara m agbara aka laa. Ma Chineke ahula irusi oru ike m, na nhuju anya m niile, o bu ya mere o ji baara gi mba n’abali gara aga.”

⁴³ Mgbe ahụ Leban zaghachiri si Jekọb, “Ndi inyom ndi a bu umu m. Umaka ndi a bu umu m. Igwe anu ulo ndi a bu nke m. Ihe ndi a niile i na-ahu anya bu nke m. Olee otu m ga-esi meruo umu m, na umu umu m ahụ? ⁴⁴ Ugbu a, bia ka anyi gbaa ndu mu na gi, ka o buru ihe ama n’etiti anyi.”

⁴⁵ Ya mere, Jekọb weere otu nkume guzo ya oto dika ogidi. ⁴⁶ Jekọb gwakwara ndi so ya si ha, “Tutukota nkume.” Ha tutukotara nkume wusa ha n’otu ebe mee ka o laa elu. Emesia, ha noduru n’akuku nkume ndi ahụ rie nri.† ⁴⁷ Leban kporo nkume ndi ahụ Jega-Sahaduta, n’asusu nke ya. Jekọb kporo ya Galeed, n’asusu nke ya.

⁴⁸ Emesia, Leban siru, “Ka nkume ndi a buru ihe ama n’etiti mu na gi taa.” Nke a mere e ji kporo ya Galeed. ⁴⁹ A kpokwara ya Mizpa, n’ihi na Leban siru, “Ka ONYENWE ANYI buru onye ga-eche mu na gi nche ihu na onye obula n’ime anyi debere ogbugba ndu a, mgbe anyi na-anoghi ibe anyi nso. ⁵⁰ O buru na i mee umu m ndi inyom ihe ojoo, maobu luo ndi inyom ndi ozo tinyere ha, o nweghi onye n’ime anyi ga-amata, ma cheta na Chineke ga-abu onyeama n’etiti mu na gi.”

⁵¹ Leban gwakwara Jekọb si, “Lee nkume ndi a a wusara n’ebe a na ogidi m mere ka o guzo n’etiti mu na gi. ⁵² Nkume ndi a a wusara bu akaebe, ogidi a bukwa ihe ama. Agaghi m agabiga nkume ndi a a wusara gafeeta n’akuku nke gi ime gi ihe ojoo. Gi onwe gi agaghi agabiga nkume ndi a a wusara na ogidi a gafeeta n’akuku nke m ime m ihe ojoo. ⁵³ Ka Chineke Ebrahim na Chineke Nahọ,‡ Chineke nna ha, buru onye ikpe n’etiti mu na gi.”

* **31:39** 31:39 O buru na anu ohia adogbuo aturu e nyere onye ozuzu aturu ka o lekota, onye ozuzu aturu ahụ ga-eweta ufodu n’ime anu ahụ a dogburu adogbu, iji gosi ihe mere. Mgbe ahụ, o nweghi onye obula ga-asu ya kwuo ugwo obula, n’ihi anu ulo ahụ nwuru anwu. Opu 22:13 † **31:46** 31:46 Oge obula mmadu na ibe ya gbara ndu, ha na-eri nri a na-akpo, nri ogbugba ndu iji mesie ogbugba ndu ahụ ike. ‡ **31:53** 31:53 Nahọ bu nwanne Ebrahim, Jen 11:26; 22:20 burukwa nna Leban. Jen 24:24,29 Leban bu nwoke na-efe otutu chi. Jen 31:19

Ya mere Jekob ji onye ahụ a na-atụ egwu nke nna ya Aizik n'ụọ iyi. ⁵⁴ Ọ churu aja n'ala ugwu ugwu ahụ, kpọọ ndị ikwu ya niile oriri. Mgbe ha richara nri, ha rahuru ụra n'ebe ahụ.

⁵⁵ N'isi ụtutu echi ya, Leban biliri sutu umu ya ndi inyom na umu umu ya onu. O goziri ha, hapu ha laghachi ulo ha.

32

Jekob akwadobe maka izute Iso

¹ Jekob n'onwe ya hapuru gawa n'ihu n'ije ya. Ndi mmuo ozi Chineke zutere ya n'uzo. ² Mgbe Jekob huru ha, o kwuru si, "Ebe a bu ulo ikwu Chineke!" O kporo ebe ahụ, Mahanaim.

³ Mgbe ahụ, Jekob zipuru ndi ozi ka ha jee hu Iso nwanne ya nwoke n'ala Sia,* n'obodo Edom. ⁴ O ziri ha ozi si, "Ihe a bu ihe unu ga-agwa nna m ukwu Iso, 'Odibo gi Jekob kwuru si, O bu na nke Leban ka m jere kemgbe, o bukwa ebe ahụ ka m no ruo ugwu a. ⁵ Enwere m otutu ehi, na inyinya ibu, na igwe aturu na ewu, na ndi odibo ndi nwoke na ndi nwanyi. Ana m ezigara onyenwe m ozi a ka m nata ihuma n'ebe o no.'"

⁶ Mgbe ndi ozi ahụ loghachikwutere Jekob, ha gwara ya si ya, "Anyi jekwuru nwanne gi nwoke Iso di ka i ziri anyi. Ugwu a, o na-abia. O chi nari ndi ikom ano na-abia izute gi."

⁷ Ujo turu Jekob nke ukwu, obi ya juputakwara na nsogbu. N'ihhi nke a, o kewara ndi niile so ya uzo abuo, tinyere anu ulo ya, na igwe ehi ya na inyinya kamel ya. ⁸ O chere n'obi ya si, "O buru na Iso aluso otu n'ime uzo abuo a ogo, otu uzo foduru ga-enwe ike gbalaga."

⁹ Mgbe ahụ, Jekob kpere ekpere si, "Chineke nke nna m Ebrahim, Chineke nke nna m Aizik, ONYENWE ANYI, gi onye gwara m si, 'Laghachi n'ala gi na n'ebe umunna gi no, aga m eme ka ihe gaara gi nke oma.'"

¹⁰ Ekwesighi m obi ebere na ikwesi ntukwasị obi nke i gosiri ohu gi. Mgbe m gabigara Jordan a, enweghi m ihe obula kari mkpanaka m, ma ugwu a, abụ m omuma ulo ikwu abuo. ¹¹ Zoputa m, ario m gi, site n'aka nwanne m Iso, n'ihhi na egwu na-atu m na o ga-abia luso m agha, lusokwa ndi nne a na umuntakiri ha agha. ¹² O bu gi kwuru si, 'Aga m eme ka ihe gaara gi nke oma, meekwa ka umu umu gi diri ka aja nke di n'onu osimiri, nke mmadu na-apughị iguta onu.'"

¹³ Jekob rahuru n'ebe ahụ n'abali ahụ. Site n'ihe niile o nwere, o hoputara onyinye o ga-enye nwanne ya Iso. ¹⁴ O kwadoro inye ya: nari nne ewu abuo (200), iri mkpi abuo (20), nari nne aturu abuo (200), iri ebule abuo (20) ¹⁵ Iri nne inyinya kamel ato (30) na umu ha, na iri nne ehi ano (40), oke ehi iri (10), iri nne inyinya ibu abuo (20), oke inyinya ibu iri (10). ¹⁶ O weere onyinye ndi a niile nyefee n'aka ndi ozi ya n'usoro dika udi ha si di. O gwara ndi na-ejere ya ozi si ha, "Burunu uzo na-aga, meenu ka ohere di n'etiti igwe anu na igwe ibe ya."

¹⁷ O nyere onye mbu iwu si ha, "Mgbe Iso nwanne m zutere unu juo unu ajuju si, 'Onye bu nna unu ukwu? Ebee ka unu na-aga? Onye nwe anu ulo ndi a niile unu chi na-aga?' ¹⁸ Unu ga-aza si ya, 'Anu ulo ndi a bu nke ohu gi Jekob. Ha bu onyinye e zitere onyenwe m Iso, lee ka o na-abia n'azu anyi.'"

¹⁹ Otu ozi ahụ ka Jekob ziri onye nke abuo na onye nke ato, na ndi ozo niile chi igwe anu ulo, si ha, "Unu ga-agwa Iso otu ihe ahụ mgbe unu

* **32:3** 32:3 Ala Sia nke di nso iyi Jabok, ga-emesia buru ala di mkpa n'oge ochichi eze Devid na Solomon. Jen 14:6; 33:14,16

zutere ya. ²⁰ Hụkwanyị na unu gwara ya si, 'Ohu gi Jekob no n'azu anyi.' " Echiche ya bu, "Aga m eji onyinye ndi a niile m na-ezipuru ya mee ka obi ya dajuo, nke o ga-abu mgbe mu na ya zutere, ma eleghi anya, o ga-anabata m." ²¹ Mgbe o zipuchasiri onyinye ndi ahụ niile, Jekob rahuru ura n'ulo ikwu ya n'abali ahụ.

Mgba Jekob na Chineke gbara

²² N'abali ahụ, Jekob biliri duru ndi nwunye ya abuo na ndi odibo nwanyi ya abuo, na umu ya iri na otu, site n'ebe na-adighi omimi nke iyi Jabok kpofee ha. ²³ Mgbe o kpofechara ha, o bufekwara ihe niile o nwere. ²⁴ Emesia, Jekob loghachiri nodu naani ya. Mgbe ahụ, otu nwoke biara gbaso ya mgba. Ha abuo gbagidere mgba a tutu chi ebido ibo. ²⁵ Mgbe nwoke ahụ huru na o pughi imeri Jekob na mgba ahụ, o tiri Jekob aka n'okpu, mee ka okpu ya hikwapu site n'onodu ya. ²⁶ Mgbe nke a mesiri, nwoke ahụ gwara Jekob si ya: "Hapu m aka ka m laa, n'ihu na chi ebidola ibo."

Ma Jekob zara si ya, "O bu naani mgbe i goziri m ka m ga-ahapu gi ka i laa."

²⁷ Mgbe ahụ nwoke ahụ juru Jekob ajuju si ya, "Gini bu aha gi?"

O zara si, "Aha m bu Jekob."

²⁸ Nwoke ahụ zara si ya, "Aha gi agaghi abukwa Jekob, kama o ga-abu Izrel, n'ihu na gi na Chineke na ndi mmadu gbara mgba, i mmeri."

²⁹ Jekob siri, "Biko gwa m aha gi."

Ma o zaghachiri, "Gini mere i ji aju aha m?" Mgbe ahụ, o goziri ya n'ebe ahụ.

³⁰ Jekob kporo aha ebe ahụ Peniel, n'ihu na o siri, "Ahula m Chineke ihu na ihu, ma e chebere ndu m."

³¹ Anyanwu awaala mgbe Jekob si Peniel gafee. Ma n'ihu ihe mere ya n'okpu, o naghị agazikwa ije. ³² O bu ihe a mere umu Izrel adighi eri akwara anu jikotara ukwu anu na okpu ya ruo taa. N'ihu na ihe ahụ mere Jekob metutara akwara ukwu ya.

33

Jekob ezute Iso

¹ Jekob lepuru anya n'ihu, hu Iso ka o na-abia, ya na nari ndi ikom anu ndi so ya. N'ihu ya, o kesara umuntakiri ndi ahụ, n'etiti Lia, na Rechel na ndi odibo nwanyi ya abuo. ² O mere ka ndi odibo nwanyi ya abuo ahụ na umu ha buru uzo, Lia na umu ya esoro n'azu, ebe Rechel na Josef no n'azu azu. ³ Ma ya onwe ya buru uzo na-aga n'ihu ha niile, na-akpo isiala nye Iso ugboro asaa, tutu ruo mgbe o biarutere nwanne ya nwoke nso.

⁴ Ma Iso gbaara oso biakwute ya, makuo ya, jikuo ya aka n'olu, sutu ya onu. Ha abuo kwara akwa. ⁵ Mgbe Iso leliterere anya hu ndi inyom ndi a na umuntakiri ndi ahụ. O siri, "Ndi ole bu ndi a gi na ha so?"

Jekob siri, "Ha bu umu Chineke sitere n'amara ya nye ohu gi."

⁶ Mgbe ahụ, ndi odibo nwanyi abuo na umu ha rutere nso, kpo isiala. ⁷ Lia na umu ya biarutekwara kpo isiala, n'ikpeazu Rechel na Josef biara kpo kwa isiala.

⁸ Iso siri, "Igwe ewu na aturu ndi a niile m zutere n'uzo, gini ka o putara?"

Jekob zara, "Ha bu maka inata ihuoma n'aka gi, onyenwe m."

⁹ Ma Iso siri, "Nwanne m nwoke, debere onwe gi ihe i nwere, n'ihu na enwere m aku hie nne."

¹⁰ Jekob siri, “E, biko, o buru na m achotala ihuoma n’anya gi, nara m onyinye ndi a. N’ihi na ihu gi anya dika ilekwasi Chineke anya n’ihu, nke ka nke, otu a i ji ihu ocha nabata m. ¹¹ Biko nara onyinye ndi ahụ e wetaara gi, n’ihi na Chineke emelara m amara. Enwekwara m ihe ga-ezuru m.” Jekob kwagidere ya, o naara onyinye ndi ahụ.

¹² Mgbe ahụ, Iso siri, “Bilienu ka anyi malite ije ilaghachi. Aga m esonyere unu.”

¹³ Ma Jekob siri ya, “Onyenwe m, i maara na umuntakiri ndi a adighi ike, aga m ejikwa nwayo chia umu aturu ndi a na ehi ndi na-enye umu ha ara. O buru na a chia ha n’ike n’ime otu ubochi, umu anumanu ndi a niile ga-anwu. ¹⁴ Ya mere, ka onyenwe m buru ohu ya uzọ na-aga, ma ka m jiri nwayo nwayo na-abia, dika ike igwe anu ndi a na umuaka ndi a si di. Tutu ruo mgbe m ga-ezute onyenwe m na Sia.”

¹⁵ Iso siri, “O buru otu a, ka m hapuru gi ufodu ndi a mu na ha so.”

Ma Jekob siri, “N’ihi gini kwanu? Ka m huta naani ihuoma n’anya onyenwe m.”

¹⁶ Iso laghachikwara azu na Sia n’otu ubochi ahụ. ¹⁷ Ma Jekob na ezinaulo ya jere Sukot, ebe o wuuru onwe ya ulo obibi, wuokwara anu ulo ya ulo obibi ha. O bu nke a mere e ji kpo ebe ahụ Sukot.

¹⁸ Mgbe Jekob si Padan Aram loaghachi, o rutere obodo Shekem nke di n’ala Kenan n’udo. O mara ulo ikwu ya n’ihu obodo ahụ. ¹⁹ O zuru ala ebe o mara ulo ikwu ya n’aka umu Hamo, nna Shekem, o kwuru nari mkpuru olocha maka ala ahụ. ²⁰ N’ebe ahụ, o wuru ebe ichu aja, kpo aha ya El Elohe Izrel.*

34

Daina na nwa eze Shekem

¹ Ugbu a, Daina nwa nwanyi Lia muru Jekob puru ileta ndi inyom ala ahụ. ² Mgbe Shekem, nwa Hamo onye Hiv, onye na-achi mpaghara ahụ, huru ya, o kporo ya jiri ike ya na ya dinaa. ³ Mkpuruobi ya gara n’ebe Daina nwa Jekob, o huru nwantakiri nwanyi ahụ n’anya, gwakwa ya okwu di nro. ⁴ Shekem siri nna ya bu Hamo “Lutara m nwaagboghọ a, ka o buru nwunye m.”

⁵ Mgbe Jekob nuru na e meruru Daina nwa ya nwanyi, n’ihi na umu ya ndi ikom no n’ohia ebe ha na-azu anu ulo, o gbara nkiti na-emeghi ihe obula ruo mgbe ha lotara.

⁶ Hamo bu nna Shekem, pukwuuru Jekob ka ha kparita uka. ⁷ Umụ ndi ikom Jekob si n’ohia na-alota mgbe ha nuru ihe merenu, iwe na onuma juputara ha obi nke ukwu n’ihi na Shekem mere ihe na-eweta ihere n’Izrel site n’idinakwuru ada Jekob, ihe a na-ekwesighi ime eme.

⁸ Ma Hamo siri ha, “Nwa m nwoke Shekem huru nwa unu nwanyi n’anya. Biko, kwerenu ka o luo ya. ⁹ Kwerenu ka anyi na unu na-alurita. Ka anyi na-alu umu ndi inyom unu, ka unu na-alukwa umu ndi inyom anyi. ¹⁰ Unu nwere ike biri n’etiti anyi. Ala a ghere oghe nye unu. Birinu n’ime ya, na-azukwanu ahia n’ime ya, nwekwanu aku n’ime ya nye onwe unu.”

¹¹ Shekem gwara nna na umunne Daina ndi ikom si, “Kwerenu ka m chota ihuoma n’ebe unu no, aga m enyeka unu ihe obula unu choro ka m nye unu. ¹² Ihe obula unu si m kwuo dika ego aku olulu nwunye,

* **33:20** 33:20 Nke a putara Chineke Izrel di ike nke ukwu.

ya na onyinye ọbụla unu si m nye aga m enye unu. Naanị kwerenụ ka nwaagboghọ a buru nwunye m.”

¹³ Ma ụmụ Jekọb jiri aghughọ zaa Shekem na Hamọ nna ya mgbe ha na-agwa ha okwu, n’ihi na e meruru Daịna nwanne ha nwanyi. ¹⁴ Ha siri ha, “Anyi enweghi ike ime ihe a, i kporo nwanne anyi nwanyi kponye nwoke a na-ebighi ugwu. Nke a ga-aburu anyi ihe ihere. ¹⁵ Anyi nwere ike ikwenye ka o luo ya ma o buru na unu ga-adi ka anyi, ka e bie ndi nwoke unu niile ugwu. ¹⁶ Mgbe ahụ anyi ga-edunye unu ụmụ ndi inyom anyi, ma kporokwa ụmụ ndi inyom unu dika ndi nwunye anyi. Anyi ga-ebi n’etiti unu, soro unu buru otu ndi. ¹⁷ O buru na unu agaghi ekwe ka e bie unu ugwu, anyi ga-akporo nwanne anyi nwanyi laa.”

¹⁸ Obi toro Hamọ na Shekem nwa ya nwoke uto n’ihi ihe ụmụ ndi ikom Jekọb kwuru. ¹⁹ Nwokokorobia ahụ bu onye a na-asopuru kari onye ọbụla n’ulo nna ya ebughi oge ime ihe ha kwuru, n’ihi na ihe banyere nwa nwanyi Jekọb di ya mma nke ukwu. ²⁰ Emesia, Hamọ na Shekem nwa ya nwoke gara n’onu* uto ama nke obodo ha gwa ndi ikom obodo ha okwu, si. ²¹ “Ndi ikom ndi a nwere mmasi n’ebe anyi no. Kwerenu ka ha biri n’ala anyi, ka ha na-agagharị kwa n’ime ya. Anyi nwere ala buru ibu nke ga-ezuru anyi na ha. Ha ga-alu ụmụ nwanyi anyi, anyi ga-alukwa ndi nke ha. ²² Ma o di otu ihe ha chorọ ka anyi mee tupu ha ekwere ibi n’etiti anyi ka anyi na ha buru otu ndi. O bu ibi ndi ikom anyi niile ugwu dika e si bie ha ugwu. ²³ O buru na unu chorọ ka anu ulo ha niile na aku ha niile buru nke anyi, o di mma ka anyi kwenyere ha, ka ha binyere anyi.”

²⁴ Ndi ikom niile biara n’onu uto ama obodo ahụ kwenyere n’okwu Hamọ na nwa ya nwoke Shekem. E bikwara nwoke ọbụla no n’obodo ahụ ugwu.

²⁵ O ruo n’ubochi nke ato, mgbe onya ugwu ha na-egbu ha mgbu, ụmụ ndi ikom Jekọb abuo, Simion na Livayi, umunne Daịna, jiri mma agha ha pukwuru ndi bi n’obodo ahụ na-atughi anya na ihe di otu a ga-eme, gbuo ndi ikom niile no n’obodo ahụ. ²⁶ Ha gbukwara Hamọ na Shekem nwa ya nwoke, kpoputa Daịna site n’ulo Shekem, laghachi n’ulo ha. ²⁷ Mgbe ahụ ụmụ ndi ikom Jekọb niile biakwasiri ndi a e gburu egbu, kwakoo ihe niile di n’obodo ahụ niile, n’ihi mmeru e meruru nwanne ha nwanyi. ²⁸ Ha kwakoro ngwongwo niile di n’obodo ahụ, kpuru kwa anu ulo niile, igwe ewu na aturu, igwe ehi na igwe inyinya ibu niile, na ihe niile di n’ime obodo ahụ, na ihe niile di n’ubi ndi ahụ obodo nwere. ²⁹ Aku ha niile, na ndi inyom ha niile na umuntakiri ha, na ihe niile di n’ime ulo ha, ka ha weere dika ihe a dotara n’agha.

³⁰ Mgbe Jekọb huru ihe ụmụ ya mere, o kporo Simion na Livayi si ha, “Unu ebuterela m nsogbu mee ka m buru ihe na-esi isi ojoo n’etiti ndi Kenan na ndi Periz nwe ala a. Ebe anyi di ole na ole, o buru na ha ejikota onwe ha onu luso m agha, ha ga-ekpochapu mu na ezinaulo m.”

³¹ Ma ha zara si ya, “O kwesiri ka o meso nwanne anyi nwanyi mmeso dika o bu akwuna?”

35

Jekob aloghachi Betel

* **34:20** 34:20 O bu n’onu uto ama nke obodo ka ndi okenye na-ezuko, akparita uka. Jen 19:2; 23:10; Rut 4:1,11; 2Sa 15:2

¹ Chineke siri Jekob, "Bilie, gaa Betel, birikwa n'ebe ahụ. Wuo ebe ichu aja nye Chineke, onye mere ka i hu ya mgbe i na-agbanari Iso nwanne gi nwoke."

² Ya mere, Jekob gwara ndi ezinaulo ya na ndi niile so ya si, "Wezuganu chi ndi ala ozo di n'etiti unu. Doonu onwe unu ocha, gbanweekwanu uwe unu. ³ Bilienu, ka anyi gaa Betel, ebe m ga-ewu ebe ichu aja nye Chineke, onye zara m oku n'ubochi nsogbu m, ma nonyekwara m na njem nke m gara." ⁴ Ya mere, ha nyere Jekob chi ndi ala ozo niile ha ji n'aka, na ola* niile di ha na nti. Jekob chiri ha niile lie ha n'okpuru osisi ook di na Shekem. ⁵ Ha biliri ije. Egwu Chineke dakwasiri obodo niile gbara ha gburugburu. O dighi ndi chusoro ha.

⁶ Jekob na ndi niile so ya rutere Luz, nke a na-akpokwa Betel nke di na Kenan. ⁷ Jekob wuru ebe ichu aja n'ebe a, kpo aha ebe ahụ El Betel, n'ih na o bu n'ebe ahụ ka Chineke gosiri ya onwe ya mgbe o na-agbanari Iso nwanne ya nwoke.

⁸ Mgbe nke a gasiri, Debora, nwanyi lekotara Ribeka mgbe o bu nwantakiri, nwuru. E liri ya n'okpuru osisi ook di na Betel. A kpokwara ebe ahụ, "Osisi ook ebe ikwa akwa."

⁹ Chineke gosiri Jekob onwe ya ozo, mgbe o sitere na Padan Aram puta, goziekwa ya. ¹⁰ Chineke siri ya, "Aha gi bu Jekob ma a gaghị akpokwa gi Jekob ozo, kama aha gi ga-abu Izrel." Ya mere o kporo ya Izrel.

¹¹ Chineke siri ya, "Abu m Chineke onye puru ime ihe niile. Muo omumu, baakwa uba nonuogugu. Otu mba na igwe mba ga-esi na gi puta. Ndi eze ga-esitekwa gi n'ahu puta. ¹² Ala ahụ m nyere Ebrahim na Aizik ka m na-enyeka gi. Aga m enyeka ya umu umu gi ndi ga-esote gi." ¹³ Emesia, Chineke si n'ebe ahụ ha no kparitaa uka puo.

¹⁴ Jekob wuru ogidi nkume n'ebe ahụ Chineke no gwa ya okwu. O wusara onyinye ihe onu wukwasikwa mmanu n'elu ogidi nkume ahụ.

¹⁵ Jekob kporo ebe ahụ ya na Chineke no kparitaa uka Betel.

Onwu Rechel na Aizik

¹⁶ Ha biliri ije, site na Betel. Ma mgbe ha ka no ebe di anya site n'obodo Efrat, Rechel muru nwa, ma o nwere ihe mgbu ka o na-amu nwa. ¹⁷ Mgbe o sitere n'oke ihe mgbu na-amuputa nwa ahụ, nwanyi na-agho nwa gwara ya, "Atula egwu, n'ih na o bu nwa nwoke ozo ka i mutara." ¹⁸ Ma tupu Rechel ekuo ume ikpezu, n'ih na o na-anwu, o kporo aha nwa ohuru ahụ Ben-Oni, ma nna ya kporo ya Benjamin.

¹⁹ Rechel nwuru, e lie ya n'akuku uzọ gara Efrat, nke a na-akpokwa Betlehem. ²⁰ Jekob wuru ogidi n'elu ili ya, nke na-eguzokwa ruo taa, igosi ebe e liri Rechel.

²¹ Izrel malitere ije ya, tutu ruo ebe o wuru ebe izuika ya n'ala di n'ofe ozo nke Migdal Eda. ²² Mgbe Izrel bi n'ala ahụ, Ruben gara dinakwuru Bilha, iko nwanyi nna ya. E mekwara ka Izrel nu ihe a Ruben mere.

Umu ndi ikom Jekob di iri na abuo.

²³ Umu Lia bu,
Ruben, okpara Jekob.
Simion, Livayi, Juda, Isaka na Zebulon.

²⁴ Umu Rechel bu,
Josef na Benjamin.

* **35:4** 35:4 N'oge ahụ, ndi mmadu kwenyere na olanti ha na-eyi bu ihe na-ehekwa ha.

- 25 Ụmụ Bilha, odibo nwanyị Rachel bụ,
Dan na Naftalị.
26 Ụmụ Zilpa, odibo nwanyị Lia bụ,
Gad na Asha.

Ụmụ ndị ikom ndị a ka a mụrụ Jekọb na Padan Aram.

27 N'ikpeazu, Jekọb biakwutere nna ya Aizik na Mamre nke dị nso na Kiriath Arba (ebe a na-akpọ Hebron). Ebe ahụ ka Ebrahim na Aizik biri na mbụ. 28 N'oge ahụ Aizik gbara nari afọ na iri afọ asatọ. 29 O dīkwaghị anya site n'oge a, Aizik nwurụ, mgbe o mere nnoọ agadi. Ụmụ ya ndị ikom abụọ, Işo na Jekọb, liri ya.

36

Ụmụ ụmụ Işo

1 Nke a bụ akụkọ banyere usoro agbụrụ Işo, onye a na-akpọ Edom.

2 Işo luru ndị inyom a site n'ala Kenan. Onye nke mbụ bụ Ada nwa Elon, onye Het. Nke abụọ bụ Oholibama, nwa Ana, nwa nwa Zibion, onye Hiv. 3 Onye nke atọ bụ Basemat, nwa Ishmel, onye nwanne ya nwanyị bụ Nebaiot.

4 Ada mụrụ Işo Elifaz, ebe Basemat mụrụ Reuel. 5 Oholibama mụtaara Jeush na Jalam na Kora. Ndị a bụ ụmụ Işo ndị a mụtaara ya n'ala Kenan.

6 Emesịa, Işo duuru ndị nwunye ya na ụmụ ya ndị ikom na ndị inyom, na ndị niile nọ n'ezinaulọ ya. O chikọrọ anụ ụlọ ya niile, na akụ niile o kpatara n'ala Kenan kwapụ gaa biri n'ala dị anya site n'ebe nwanne ya Jekọb nọ. 7 Ebe o bụ na akunuba ha nwere dīkariri ukwu ha ibikota onụ, tinyekwara na ala ebe ha bi enwezighi ike ibuli ha n'ihị anụ ụlọ niile ha nwere. 8 Ya mere, Işo gara biri n'ala ugwu ugwu Sia, Işo bụkwa Edom.

9 Nke a bụ akụkọ banyere usoro agbụrụ Işo, nna obodo Edom, n'ala ugwu ugwu Sia.

10 Ndị a bụ aha ụmụ ndị ikom Işo mụtaara.

Elifaz bụ ọkpara Ada, nwunye Işo. Nwanne ya bụ Reuel, nwa Basemat, nwunye Işo.

11 Ụmụ Elifaz ndị ikom bụ,

Teman, Omaa, Zefo, Gatam na Kenaz. 12 Elifaz nwa Işo nwere iko nwanyị aha ya bụ Timna, onye mụtaara ya Amalek. Ndị a niile bụ ụmụ ndị ikom Ada, nwunye Işo.

13 Ụmụ ndị ikom Reuel bụ,

Nahat, Zera, Shama na Miza. Ndị a niile bụ ụmụ ụmụ Basemat, nwunye Işo.

14 Ndị a bụ ụmụ Oholibama, nwunye Işo. Oholibama bụ nwa Ana na nwa nwa Zibion. O mụtaara Işo Jeush, Jalam na Kora.

15 Ndị a bụ onumara si n'etiti ụmụ ụmụ Işo.

Site n'etiti ụmụ Elifaz, ọkpara Işo,

e nwere Onumara Teman, onumara Omaa, onumara Zefo, onumara Kenaz. 16 Onumara Kora, onumara Gatam na onumara Amalek. Ndị eze ndị a bụ ụmụ Elifaz n'ala Edom. Ha bụ ụmụ ụmụ Ada.

- 17 Ndi bu umu Reuel, nwa Iso,
e nwere onumara Nahat, onumara Zera, onumara Shama, onumara
Miza. Onumara ndi a bu umu Reuel n'ala Edom. Ha bu umu
Basemat, nwunye Iso.
- 18 Ndi a bu umu Oholibama, nwunye Iso,
onumara Jeush, onumara Jalam, na onumara Kora. Ndi a bu onumara
umu Oholibama nwa Ana, nwunye Iso.
- 19 Ndi a niile bu umu ndi ikom Iso (ya bu, Edom). Ndi a bukwa
onumara ha.
- 20 Ndi a bu umu ndi ikom Sia onye Hor, ndi bi n'akuku ala ahụ:
Lotan, Shobal, Zibion, Ana, ²¹ Dishon, Eza na Dishan. Umu ndi ikom
Sia n'ala Edom, ha bu ndi onumara Hor.
- 22 Umu ndi ikom Lotan bu,
Hori na Homam. Timna bukwa nwanne nwanyi Lotan.
- 23 Umu ndi ikom Shobal bu,
Alvan, Manahat, Ebal, Shefo na Onam.
- 24 Umu ndi ikom Zibion muru bu
Aja na Ana. Ana bu nwoke ahụ choputara isi iyi mmiri ime ala ahụ
nke mmiri di oku si n'ime ya na-asoputa n'ozara, mgbe o na-elekota
inyinya ibu nna ya Zibion.
- 25 Umu Ana bu,
Dishon na Oholibama nwa nwanyi Ana.
- 26 Umu ndi ikom Dishon bu,
Hemdan na Eshban na Itran na Keran.
- 27 Umu ndi ikom Eza bu,
Bilhan na Zaavan na Akan.
- 28 Umu ndi ikom Dishan bu,
Uz na Aran.
- 29 Ndi a bu ndi onumara Hor,
onumara Lotan, onumara Shobal, onumara Zibion, onumara Ana,
³⁰ onumara Dishon, onumara Eza na onumara Dishan.
Ndi a niile bu ndi onumara Hor dika nkewa ha si di n'ala Sia.

Ndi eze Edom

- ³¹ Ndi a bu ndi eze chiru n'Edom tupu ndi Izrel enwee eze mbu ha.
- 32 Bela, nwa Beoa chiru dika eze n'Edom. Isi obodo ya bu Dinhaba.
- 33 Mgbe Bela nwuru, Jobab nwa Zera onye Bozra nochiri ya dika eze.
- 34 Mgbe Jobab nwuru, Husham onye si n'ala Teman nochiri ya dika eze.
- 35 Mgbe Husham nwuru, Hadad nwa Bedad, onye meriri ndi Midia
n'agha n'ala Moab nochiri dika eze. Isi obodo ya bu Avit.
- 36 Mgbe Hadad nwuru, Samla onye Masrika nochiri ya dika eze.
- 37 Mgbe Samla nwuru, Shaul onye sitere na Rehobot di n'akuku osimiri
nochiri ya dika eze.
- 38 Mgbe Shaul nwuru, Baal-Hanan nwa Akboa nochiri ya dika eze.
- 39 Mgbe Baal-Hanan nwa Akboa nwuru, Heda nochiri ya dika eze. Aha
obodo ya bu Pau. Aha nwunye ya bu Mehetabel, nwa Matred nwa nwa
Mezahab.

- ⁴⁰ Ndi a bu ndiisi onumara Iso, dika aha ha si di, dika ikwu ha na
akuku ebe ha bi si di:

Timna, Alva, Jetet,

⁴¹ Oholibama, Elaa, Pinon,

⁴² Kenaz, Teman, Mibza,

⁴³ Magdiel na Iram.

Ndi a bu ndiisi onumara n'Edom, dika ebe obibi ha na ala obi ha si di.

Nke a bu ezinaulo Iso bukwa nna ndi Edom.

37

Nro Josef

¹ Jekob bigidere n'ala Kenan, ala ahụ nna ya buru ụzọ biri n'ime ya.

² Nke a bu usoro akuko banyere ezinaulo Jekob.

Josef, onye gbarala afọ iri na asaa, na-esonyere umunne ya ndi ikom na-azụ igwe anụ ụlọ, ya onwe ya bu naani nwantakiri na-enyere umu Bilha na umu Zilpa ndi nwunye nna ya aka. Ma Josef na-ewetara nna ha akuko maka ihe ojoo ha na-eme.

³ Ma Izrel huru Josef n'anya kariya umu ya ndi ikom ndi ozo niile n'ihi na Josef bu nwa a muuru ya n'oge agadi ya. O kwara ya uwe mwuda nwere otutu agwa. ⁴ Mgbe umunne ya choputara na nna ha huru ya n'anya kariya onye obula n'ime ha, ha kporo ya asi, ha adighi agwakwa ya okwu oma.

⁵ Otu oge, Josef roro nro, mgbe o kororo umunne ya nro a o roro, ha kporo ya asi kariya. ⁶ O gwara ha, "Geenu nti na nro a m roro. ⁷ Anyi niile no n'ubi na-achikota oka, ngwangwa ukwu oka nke m biliri guzoro oto, ebe ukwu oka nke unu niile gbara ukwu oka nke m gburugburu, na-akpo isiala nye ya."

⁸ Umunne ya juru ya, "I na-akowa na o bu gi ga-abu eze anyi? Na o bu gi n'ezie ga-achi anyi?" Ha kporo ya asi kariya n'ihi nro ya na okwu ya niile.

⁹ Josef rokwarara nro ozo, kokwara umunne ya. O siri, "Geenu nti, aroro m nro ozo. Ma na nro nke ugbo a, anyanwu na onwa na kpakpando iri na otu na-akpo isiala nye m."

¹⁰ Ma mgbe o kororo nna ya na umunne ya nro a. Nna ya baara ya mba, si, "Nro nke a i roro bu nro gini? O bu ezie na anyi niile, mu onwe m na nne gi na umunne gi, ga-abia na-akporo gi isiala?" ¹¹ Umunne ya kwosiri ya ekworo n'ihi ya, ma nna ya debere ihe ndi a niile n'obi ya.

Orire e rere Josef

¹² Ka o di, umunne ya gara ilekota igwe anu ulo nna ha na Shekem.

¹³ Izrel siri Josef, "Dika i maara, umunne gi no na-eche anu ulo na Shekem. Bia, aga m eziga gi n'ebe ahụ."

Josef zara si, "O di mma."

¹⁴ Ya mere, o gwara ya, "Gaa ka i choputa ma ihe o na-agazikwara umunne gi na igwe anu ulo ndi ahụ nke oma, ma weghachiri m ozi." O sitere na Ndagwurugwu Hebron zipu ya.

O bjaruru Shekem, ¹⁵ ma otu nwoke huru ya ka o na-awaghari gburugburu n'ohia di n'ebe ahụ, o juru ya, "Gini ka i na-achọ?"

¹⁶ O siri, "Ana m achọ umunne m. Biko, i nwere ike igwa m ebe ha no na-azụ igwe anu ulo ha?"

¹⁷ Nwoke ahụ zara si, "Ha esitela n'ebe a puo. Anuru m ka ha na-asi, 'Ka anyi gaa Dotan.'"

Ya mere, Josef gwara Dotan icho umunne ya. O hukwara ha n'ebe di nso na Dotan. ¹⁸ Ma ha lepuru anya hu ya ka o na-abia, gbaa izu otu ha ga-esi gbuo ya.

¹⁹ Ha sịrịtara onwe ha, “Lee eze nrọ ahụ ka ọ na-abịa! ²⁰ Ugbu a, biana, ka anyị gbuo ya, tūba ya n’ime otu olulu ndị a.* Anyị ga-asịkwa na anụ ọhịa erielā ya. Mgbe ahụ, anyị ga-ahụkwa ihe nrọ ya niile ga-abụ.”

²¹ Ruben nūrū ihe a, ma napụtakwa ya site n’aka ha. Ọ sịrị, “Ka anyị hapụ igbu ya.” ²² Ruben sịrị ha, “Ka unu hapụ ikwafu ọbara. Kama tūnyenū ya n’ime olulu a dī n’ozara. Ma unu akpatukwala ya aka.” Ma nzube ya bụ inaputa ya site n’aka ha, dulaara ya nna ya.

²³ Ya mere, mgbe Josef biakwutere ụmūnne ya, ha yipūrū ya uwe mwūda ya, uwe mwūda nwere ọtūtū agwa o yi n’ahụ. ²⁴ Ha duru ya tūnye ya n’ime olulu. Ọ bụ olulu togborọ n’efu, nke mmiri na-adighi n’ime ya.

²⁵ Mgbe ha nọdurū ala bido iri nri, ha leliri anya ha hū igwe ndi ahia Ishmel si Gilead. Inyinya kamel ha bu ụda na mgbaa na maa. Ọ bukwa Ijpt ka ha bu ihe ndi a na-aga.

²⁶ Mgbe ahụ, Juda jurū ụmūnne ya, “Uru gini ka ọ ga-abara anyi igbu nwanne anyi, ma kpuchie ọbara ya? ²⁷ Biana, ka anyi resi ya ndi Ishmel ndi a, ka aka anyi ghara n’imetū ya, n’ihi na nwanne anyi na otu anū ahū anyi ka ọ bụ.” Ụmūnne ya gere ya nti.

²⁸ Mgbe ndi ahia Midia ahū rutere, ha sitere n’olulu dọpūta Josef resi ya ndi Ishmel ahū, ndi kwurū ụmūnne Josef iri mkpūrū shekel ọlaocha abuo. Ha duuru Josef gaa Ijpt.

²⁹ Ruben mechara loghachi gaa n’olulu ahū, ma ka ọ na-ahughī Josef n’ime olulu a, ọ dōwara uwe ya. ³⁰ O jekwuru ụmūnne ya si ha, “Nwata ahū anokwaghī ebe ahū! Mū onwe m, olee ebe m ga-ala?”

³¹ Ụmūnne ya gburu otu ewu were uwe Josef biane n’ime ọbara ya. ³² Ha chiri uwe mwūda ahū nwere ọtūtū agwa jekwuru nna ha si ya, “Anyi hurū uwe a n’ime ọhịa. Leruo ya anya ka i mara maobu uwe mwūda nwa gi.”

³³ Ọ matara na ọ bụ ya, si, “E, nke a bụ uwe nwa m nwoke. Ajo anū erielā ya. Anū ọhịa adokasiala Josef n’ezie.”

³⁴ Mgbe ahū, Jekob dōwara uwe ya, yiri akwa mkpe, ruo ujū ọtūtū ubochi n’ihi nwa ya. ³⁵ Ụmū ya ndi ikom na ụmū ya ndi inyom niile biara ikasi ya obi, ma ọ jurū inabata nkasiobi obula. Ọ siri, “Aga m alakwuru nwa m n’ala mmuo site n’iru ujū.” Nna ya kwagidere akwa n’ihi ya.

³⁶ Ugbu a, ndi Midia ahū rere† Josef n’Ijpt, resi ya Potifa, otu n’ime ndiisi na-ejere Fero ozi, onye bu onyeisi ndi nche Fero, bu eze Ijpt.

38

Juda na Tama

¹ N’oge ahū, Juda hapūrū ụmūnne ya gaa binyere otu nwoke onye Adulam a na-akpo Hira. ² N’ebe ahū, Juda hurū otu nwaagboghō, nwa otu nwoke onye Kenan, aha ya bụ Shua. Ọ lūrū ya ma bakwuru ya. ³ Ọ tūrū ime mūo nwa nwoke, onye Juda gurū aha Ia ⁴ Nwunye ya dikwara ime ọzo mūta nwa nwoke nke ya bụ nwunye ya gurū Onan. ⁵ Ọ mukwara nwa nwoke ọzo, onye ọ kpōrō Shela. Ọ bụ na Kezib ka ọ mūrū ya.

⁶ Juda lūtaara Ia, okpara ya, nwunye onye aha ya bụ Tama. ⁷ Ma n’ihi na Ia, okpara Juda, di njo n’anya ONYENWE ANYI. ONYENWE ANYI gburu ya.

⁸ Mgbe ahū, Juda siri Onan, “Bakwuru nwunye nwanne gi ka ikuchie ya, ka i si otu a wulite mkpūrū maka nwanne gi.” ⁹ Onan ma na mkpūrū a

* **37:20** 37:20 Ebe ala ala olulu mmiri ndi a na-agbasa agbasa kariya onu ha. Jer 38:6,13 † **37:36** 37:36 Ire maobu izuta mmadu dika ohu bu otu n’ime ahia ndi bi n’ozara na-azu. Jen 17:12; 37:26

agaghị abụ nke ya. N'ihia ya, mgbe ọbụla ọ bakwuru nwunye nwanne ya, ọ na-anyusa mkpuru nwa ya n'ala, ime ka ọ ghara inye nwanne ya nwoke nwa. ¹⁰ Ma ihe a o mere joro njoro n'anya ONYENWE ANYI. N'ihia ya ONYENWE ANYI gbukwara ya.

¹¹ Juda siri nwunye nwa ya, bu Tama, "Laa n'ulo nna gi noro dika nwanyi di ya nwuru tutu Shela nwa m nwoke etoo." Ma echiche ya bu, "ka ọ ghara inwu dika umunne ya." Tama lara gaa biri n'ulo nna ya.

¹² Mgbe otutu oge gasiri, nwunye Juda nwa Shua nwuru. Mgbe oge nkasiobi ya gasiri, Juda jere Timna, ya na enyi ya Hira, onye Adulam, ilekota ndi na-akpuchapu igwe ewu na aturu ya aji.

¹³ A gwara Tama si ya, "Nna di gi na-aga Timna ikpacha aturu ya aji." ¹⁴ O yipuru uwe mkpe ya, were akwa mkpuchi kpuchie onwe ya gaa nodu ala n'onu uzoro ama Enayim, nke di n'uzoro e si aga Timna. O mere otu a n'ihia na ọ matara na Shela etoola, ma enyeghi ya ka ọ buru nwunye ya.

¹⁵ Mgbe Juda huru ya, o chere na ọ bu otu nwanyi akwuna, ebe ọ bu na o kpuchiri ihu ya. ¹⁶ Ma ebe ọ mataghi na ọ bu nwunye nwa ya, o jekwuru ya ebe ọ noduru ala n'akuku uzoro si ya, "Bia, kwere ka mu na gi dinaa."

Tama juru, "Gini ka i ga-enye m ma ọ buru na m kwere ka mu na gi dinaa?"

¹⁷ O zara, "Aga m ezitere gi otu nwa ewu site n'igwe ewu na aturu m."

O juru, "I ga-enye m ihe akaebe ruo mgbe i ga-ezite ya?"

¹⁸ O siri, "Kedu ihe akaebe m ga-enye gi?"

O zara, "Mgbaaka akara gi na eriri ya, na mkpanaka di gi n'aka." O nyere ya ihe ndi a. O bakwuru ya nke mere na ọ turu ime. ¹⁹ Mgbe o si n'ebe ahụ puo, o yipuru akwa ahụ o ji kpuchie ihu ya, yirikwa uwe mkpe ya.

²⁰ Mgbe Juda zigara enyi ya onye Adulam ka ọ gaa wegara ya nwa ewu ahụ, ma nataghachi ihe ibe ahụ, ọ hughu ya. ²¹ O juru ndi ikom bi n'ebe ahụ si, "Olee nwanyi akwuna ulo arusi ahụ na-anodu n'onu uzoro ama Enayim?"

Ha siri, "O nweghi nwanyi akwuna ulo arusi norola n'ebe a."

²² Ya mere, ọ laghachiri gaa gwa Juda, "Ahughu m ya. Ozokwa, ndi ikom ndi bi n'ebe ahụ siri, 'O nweghi nwanyi akwuna* ulo arusi norola n'ebe a.'"

²³ Juda zara, "Ka o jide ihe niile o ji, ma ọ bughu otu a anyi ga-aghọ ihe ochi. Lee, ezigarala m ya nwa ewu a, ma gi onwe gi achotaghi ya."

²⁴ Mgbe onwa ato gasiri, ozi ruru Juda nti si, "Tama nwunye nwa gi gbara akwuna, bia site n'igba akwuna diri ime."

Juda siri, "Kpọtanụ ya ka akpoo ya oku."

²⁵ Ma mgbe ha kpoo ya na-aputa, o zigara nna di ya ozi, si, "O bu nwoke nwee ihe ndi a tuwara m ime. O sikwara, Leruo anya ma i ga-amata onye nwe ihe ndi a: mgbaaka akara a na eriri ya, na mkpanaka a."

²⁶ Juda ghotara ha, si, "O bu onye ezi omume kari m, ebe ọ bu na m juru ikporo ya kponye nwa m nwoke Shela ka ọ buru nwunye ya." O dinakwaghi ya ozoro.

²⁷ Mgbe oge omumu nwa ya ruru, ejima ka ahuru n'akpanwa ya. ²⁸ Mgbe ọ na-amu ha, otu n'ime ha seputara aka ya. Nwanyi na-aghọ nwa weere eriri na-acha uhie uhie kee ya na nkwoji aka kwuo si, "O bu nke a bu uzoro puta." ²⁹ Ma nwa ahụ mesiri sekpuo aka ya, nwanne ya nke ozoro eburu ya uzoro puta. Nwanyi ahụ siri, "O bu otu a ka i si tikaputa?" A kporo ya

* **38:22** 38:22 N'oge ochie, umu nwanyi akwuna bu ndi na-efe chi ndi ha na-ewe ka chi omumu. Jen 38:21

Perez.† ³⁰ Emesija, nwanne ya, nke bu eriri uhie uhie ahụ na nkwoji aka putakwara. A kporo ya Zera.

39

Josef na nwunye Potifa

¹ A kporo Josef gaa n'ala Ijpt. Potifa, bu nwoke Ijpt, otu n'ime ndiisi na-ejere Fero ozi, na onyeisi ndi agha na-eche nche zuuru ya site n'aka ndi Ishmel, bu ndi duuru ya gaa n'ebe ahụ.

² ONYENWE ANYI nonyeere Josef, nke mere na ihe gaara ya nke oma n'ulo nna ya ukwu onye Ijpt. ³ Nna ya ukwu huru na ONYENWE ANYI nonyeere Josef, hukwa na ONYENWE ANYI na-eme ka ihe niile o mere gaara ya nke oma. ⁴ Josef hutara amara n'ihu ya, gho onyeozi nke aka ya. Potifa mere ya onye na-elekota ezinaulo ya. Nyefee ya ihe niile o nwere ka o buru onye na-elekota ha. ⁵ Site n'oge a, o mere ka o buru onye na-elekota ezinaulo ya na ihe niile o nwere, ONYENWE ANYI goziri ezinaulo onye Ijpt ahụ n'ihu Josef. Ngozi ONYENWE ANYI dikwasiri n'ihe niile Potifa nwere, ma ihe o nwere n'ulo ma ndi o nwere n'ubi ya. ⁶ Ya mere, o hapuru ihe niile o nwere n'aka Josef. Nke a mere na o mazighi iheozo na-eme, ma o bughiri nri nke o na-eri.*

Josef n'onwe ya mara mma ahụ dikwa mma ile anya. ⁷ Mgbe oge nta gasiri, nwunye Potifa lere Josef anya si ya, "Bia ka anyi abuo dinaa."

⁸ Ma Josef juru. O gwara nwunye nna ya ukwu si, "Lee, nna m ukwu anaghi echegbu onwe ya banyere ihe obula n'ulo a. O werela ihe niile o nwere nyefee m n'aka ka m lekota ha anya. ⁹ O nweghi onye onodu ya di elu kari nke m n'ulo a. O gbochighi m ihe obula ma o bughigi, n'ihu na i bu nwunye ya. Olee otu m ga-esi mee oke ihe ozo di otu a, mee mmehie megide Chineke." ¹⁰ O bu ezie na nwanyi a nogidere na-enye Josef nsogbu site n'ubochi ruo ubochi ma Josef juru iso ya dinaa, jukwa inonyere ya.

¹¹ Otu ubochi, Josef batara n'ime ulo iru oru ya. O nweghi ndi ozo na-eje ozi no n'ime ulo n'ubochi ahụ. ¹² Nwunye Potifa jidere Josef n'uwe mwuda ya, rigo ya si ya, "Bia ka anyi dinaa." Ma Josef si n'ime ulo ahụ gbapu, hapu uwe mwuda ya n'aka nwunye Potifa.

¹³ Mgbe nwanyi a huru na Josef agbapula, hapu uwe ya, ¹⁴ o kporo ndi na-eje ozi n'ezinaulo ya si ha, "Lee, onye Hibru a di m kpo batara n'ulo a choro iji anyi gwurie egwu. O biakwutere m n'ime ulo choo ka mu na ya dinaa. E tiri m mkpu n'olu ike. ¹⁵ Mgbe o nuru ka m welitere olu m tie mkpu enyemaka m tiri, o sitere n'ime ulo a gbapu, ma hapuru m uwe ya."

¹⁶ Nwanyi a debere uwe ahụ n'akuku ya ruo mgbe nna ya ukwu lotara n'ulo. ¹⁷ Mgbe ahụ, o gwara di ya okwu ndi a si, "Onye ohu Hibru a i kpobataara anyi bakwutere m iji m gwurie egwu. ¹⁸ Ma mgbe m welitere olu tie mkpu enyemaka o sitere n'ulo gbapu hapuru m uwe ya."

¹⁹ Mgbe nna ya ukwu nuru ihe nwunye ya gwara ya si, "Otu a ka ohu gi si meso m mmeso," o were iwe di oku. ²⁰ Nna ukwu Josef weere ya tunye n'ulo mkporo, n'ebe a na-etinye ndi mkporo eze Ijpt.

Ma ebe ahụ Josef no n'ulo mkporo, ²¹ ONYENWE ANYI nonyeere ya. O meere ya ebere, mekwa ka o nweta ihuoma n'ebe onyeisi ndi nche ulo mkporo ahụ no. ²² Onyeisi ndi na-eche ulo mkporo mere Josef onyeisi ndi mkporo niile no n'ime ulo mkporo ahụ. Josef ghoru onye a na-aju

† **38:29** 38:29 Perez bu nna ochie Devid. Rut 4:18-22; Mat 1:3-6; Luk 3:32-33 * **39:6** 39:6 Usoro iri nri ndi Ijpt di iche site na nke ndi Juu, n'ihu uzọ esi akwado ha tupu e rie ha. Jen 43:32

otu ihe si aga n'ime ụlọ mkpọrọ ahụ. ²³ Onyeisi ndị nche ụlọ mkpọrọ ahụ enyeghikwa onwe ya nsogbu maka ihe ọbụla. N'ihị na ONYENWE ANYỊ nonyeere Josef, mee ka ihe ọbụla ọ na-eme gaa nke ọma.

40

Josef akọwaa nrọ

¹ Mgbe ụfọdụ oge gasiri, onye na-ebu iko ihe ọñụñụ eze Ijipt na onye na-esiri ya nri mehiere megide nna ha ukwu, eze Ijipt. ² N'ihị ya, Fero were iwe megide ndị ozi ya abụọ ndị a, onyeisi ndị na-ebu iko ya na onye na-esiri ya nri. ³ O tinyere ha na nga, n'ụlọ mkpọrọ dī n'ụlọ onyeisi ndị nche, ebe ahụ a tūbara Josef. ⁴ Onyeisi ndị nche mere Josef onye na-elekota ha.

Ha nọrọ n'ụlọ mkpọrọ ọtutụ ụbọchị. ⁵ Ha abụọ, onye ahụ na-esiri eze nri, na onye na-ebu iko eze Ijipt, rọrọ nrọ n'otu abali. Nrọ nke onye ọ bụla nwere nkọwa nke ya.

⁶ Mgbe chi boro, Josef biakwutere ha hụ na ihu ha gbaruru agbaru. ⁷ N'ihị ya, ọ juru ndị ozi Fero ndị a ha na ya nọ n'ụlọ mkpọrọ dī n'ụlọ nna ya ukwu si ha, "Gini mere ihu unu ji gbaruo taa?"

⁸ Ha zara si ya, "Anyi roro nrọ ojo, ma onye nkọwa ya adighi."

Josef siri ha, "O bughị Chineke nwee ike ikowa nrọ? Koroonu* m ha."

⁹ Onyeisi ndị na-ebu iko koro Josef nrọ ya. O siri ya, "Aroro m nrọ hụ osisi vaini n'ihu m. ¹⁰ Osisi vaini a nwere alaka ato. Mgbe m nọ na-ele anya, osisi vaini ahụ mara ifuru, miputa mkpuru n'uyoko n'uyoko, ha chakwaa. ¹¹ Ebe ọ bu n'iko Fero dī m n'aka, a ghororo m mkpuru vaini ndi a, piputa mmiri ha pine n'ime iko mmanya Fero, bunye ya ka ọ nuo."

¹² Josef siri ya, "Nke a bu ihe nrọ gi putara. Alaka ato ahụ bu abali ato. ¹³ N'ime abali ato Fero ga-akpopta gi, mee ka i nwere onwe gi. Fero ga-enyeghachikwa gi oru gi. I ga-etinyekwa Fero iko ya n'aka dika i si eme na mbu mgbe i bu onye na-ebu iko ya. ¹⁴ Mgbe ihe gaara gi nke oma, chetakwa m, ma gosi m obioma, gwara m Fero ka o si n'ulo mkporo a weputa m. ¹⁵ O bu ntoro ka atoro m site n'ala ndi Hibru. N'otu aka ahụ, n'ebe a o dikwaghị ihe ojo ọ bula m mere nke kwesiri ka atunye m n'ulo mkporo a."

¹⁶ Mgbe onyeisi ndi na-esiri Fero nri huru na nkowa nrọ ahụ di mma, o siri Josef, "Mu onwe m, na nrọ m nke m, ebu m nkata achicha ato n'isi. ¹⁷ Nkata nke di n'elu juputara na achicha di iche iche e gheere eze, bu Fero. Ma umu nnunu biara na-eri achicha ndi ahụ di na nkata m bu n'isi."

¹⁸ Josef zara si ya, "Lee ihe nrọ gi putara. Nkata ato ahụ bu abali ato. ¹⁹ N'ime abali ato ka Fero ga-esi n'ulo mkporo kpoputa gi, nye iwu ka e bepụ gi isi, kwuba gi n'elu osisi. Umụ nnunụ ga-erichapụ anụ ahụ gi."

²⁰ N'abali nke ato, site n'ubochi ndi a roro nrọ ha, Fero mere mmemme ncheta omumu ya. O kporo ndi niile na-ejere ya ozi oriri. O ziri ozi ka a gaa n'ulo mkporo kpoputa onyeisi ndi na-ebunye ya iko ihe onunụ na onyeisi ndi na-esiri ya nri. ²¹ O nyeghachiri onyeisi ndi na-ebu iko ya oru ya, weghachi ya nonodu ya. Nwoke a bunyekwara Fero iko ya dika o si eme na mbu. ²² Ma o kwugburu onyeisi ndi na-esiri ya nri, dika Josef si kwaaa nrọ ha.

²³ Ma onyeisi ndi ahụ na-ebu iko eze echetaghị Josef. O chefuru ya.

* **40:8** 40:8 Maobu, Unu zere m nrọ unu

41

Nrọ Fero na nkọwa ya

¹ O ruo mgbe afọ abụọ gasiri, Fero rọrọ nrọ hụ onwe ya ka o guzo n'akukụ mmiri Nail. ² N'ebe ahụ, ọ hụrụ ehi asaa ndị si n'osimiri Nail na-aputa. Ehi ndị a buru ibu, maa mma. Ahụ ha na-akwọ mụrụmụrụ. Ha putara, bido ita nri n'etiti ahịhịa riidi. ³ N'atufughị oge, ehi asaa ọzọ soro ha n'azụ sikwa n'osimiri Nail na-aputa. Ma ehi ndị a tara ahụ nke ukwu. Ha bụ nnọọ ọkpukpu ọkpukpu, jọọ njọ ile anya. Ha bịara guzo n'akukụ ehi ndị ahụ buru ibu. ⁴ Mgbe ahụ, ehi ndị a bụ naanị ọkpukpu ọkpukpu bịara richapụ ehi ndị ahụ buru ibu. Mgbe nke a mere Fero kwolitere.

⁵ Emesịa, Fero rahukwara ụra ọzọ, rọrọ nrọ nke ugboro abụọ, hụ ogbe ọka asaa ndị miri n'otu ukwu ọka. Ogbe ọka ndị a buru ibu maa ezi mma. ⁶ Emesịa, ọ hukwara ogbe ọka asaa ọzọ ka ha mịkwara n'otu ukwu ọka ahụ. Ma ndị a ọ hụrụ kponwusiri akponwu, fikpokwa afikpo. Ọ bụ ikuku si n'owuwa anyanwu mere ka ha kponwuo. ⁷ Ogbe ọka ndị a fikporo afikpo loro ogbe ọka asaa ndị ahụ buru ibu. Fero kwolitere hụ na ihe ndị a bụ nrọ.

⁸ Mgbe chi boro, o nweghi udo na mmuo ya. O ziri ozi kpokota ndi majiki niile, na ndi okachamara niile nke Ijipt. Fero kororo ha ihe o roro na nrọ. Ma o dighi onye nwere ike ikowara ya ihe nrọ ya putara.

⁹ Ma n'oge ahụ, onyeisi ndi na-ebu iko jekwuuru Fero gwa ya si, "Taa ka m chetara mmehie m. ¹⁰ Oge ahụ Fero were iwe megide ndi na-ejere ya ozi, o tinyere mu na onyeisi ndi na-esi nri n'ulo mkporo nke di n'ebe onyeisi ndi nche eze bi. ¹¹ Onye obula n'ime anyi abuo roro nrọ n'otu abali, nrọ obula nwekwara nkowa nke ya. ¹² O nwere nwokorobia onye Hibru anyi na ya no n'ulo mkporo n'oge ahụ. Ọ bụ ohu onyeisi ndi nche eze. Anyi kororo ya nrọ anyi roro. Ọ kowakwaara anyi ihe nrọ anyi putara nye onye obula nkowa nke nrọ ya. ¹³ Ihe niile mere dika o si kowara anyi. E nyeghachiri m onodu m, ma kwuba onye nke ọzọ n'osisi."

¹⁴ Ya mere Fero ziri ozi ka a kpo Josef. E mere ngwangwa weputa ya site n'ulo mkporo ahụ. Mgbe o kpuchara afonụ* ya, gbanwee uwe ya, o biakwara n'ihu Fero.

¹⁵ Fero gwara Josef si, "Aroro m nrọ ma o nweghi onye obula nwere ike ikowara m ihe nrọ m roro putara. Ma anula m na a kororo gi nrọ a roro, i nwere ike ikowa ihe nrọ ahụ putara."

¹⁶ Josef zara si ya, "Enweghi m ike ikowa nrọ n'ike aka m. Ma Chineke ga-enye Fero osisa udo dika o choro."

¹⁷ Mgbe ahụ, Fero malitere ikowara Josef nrọ ya. O kwuru si, "Eguzoro m n'akukụ osimiri Nail na nrọ m. ¹⁸ Mgbe ahụ, ahuru m ehi asaa si na mmiri ahụ puta. Ehi ndi a mara abuba, ma gbaa agba. Ha bidokwara ita nri n'etiti ahịhịa riidi.† ¹⁹ Emesịa, a huru m ehi asaa ọzọ ka ha sikwa n'osimiri ahụ puta. Ehi ndi a ejighi ahụ. Ha bụ ọkpukpu ọkpukpu, jọọ njọ ile anya. N'ezie, ahutubeghi m udi ehi di otu a n'ala Ijipt niile. ²⁰ Ehi asaa ndi a joro njọ riri ehi ndi ahụ buru ibu, bụ ndi bu ha ọzọ si n'osimiri ahụ puta. ²¹ Ma mgbe ha risiri ehi ndi a, nri ahụ emeghi ka udidị ha gbanwee. Ha dikwa otu ha di. Mgbe m husiri ihe a, etetara m n'ura.

²² "Mgbe m roro nrọ ọzọ, a huru m ogbe ọka asaa nke miri n'otu ukwu ọka. Ọka asaa ndi a buru ibu, di mma ile anya. ²³ Ogbe ọka asaa ọzọ

* **41:14** 41:14 Otu ihe e ji maara ndi Ijipt bu ikpucha agiri isi na afonụ ha, ma nke a bughị omenaala ndi juu. † **41:18** 41:18 Ahịhịa riidi bu ahịhịa na-epu n'akukụ osimiri Nail

mikwara n'elu ukwu oka ahụ, ma ndị a kponwuru akponwu, fikpokwa afikpo n'ih i n'ikuku si n'owuwa anyanwu chakporo ha. ²⁴ Ma oka ndi a fikporo afikpo lodara oka asaa ndi ahụ mara mma. Akoolara m ndi majiki ihe ndi a, ma o dighi onye n'ime ha nwere ike ikowara m ihe nro ndi a putara.”

²⁵ Mgbe ahụ, Josef siri Fero, “Nro abuo Fero roro putara otu ihe. Chineke esitela na nro ndi a gwa Fero ihe o na-aga ime. ²⁶ Ehi asaa ndi ahụ buru ibu bu afo asaa. Ogbe oka asaa ndi ahụ buru ibu bukwa afo asaa. O bu otu nro ahụ, o bu ezie na i roro ya ugboro abuo. ²⁷ Ehi asaa ndi ozo ahụ di okpukpu okpukpu ndi putara mgbe ndi nke mbu putachara bu afo asaa. Otu a kwa ogbe oka ndi ozo fikporo afikpo nke ikuku si n'owuwa anyanwu mere ka ha fikpo bu afo asaa. Ha na-egosi afo asaa mgbe oke unwu ga-adi.

²⁸ “Dika m gwara Fero na mbu, Chineke egosila gi ihe o choro ime. ²⁹ Afo asaa na-abia ga-abu afo asaa mgbe nri ga-adi ukwu n'ala Ijpt niile. ³⁰ Emesia afo asaa oke unwu ga-eso ha. Mgbe ahụ, a ga-echefu uba niile nke ala Ijpt. Unwu a ga-ala obodo n'iyi. ³¹ Agaghi etetakwa na e nwere oge iba uba ihe oriri n'ala a, n'ih i oke unwu ahụ nke ga-eso ya ga-adi oke ukwu. ³² Ihe mere Fero ji roo nro a ugboro abuo bu n'ih i na Chineke ekpebiela na ihe ndi a ga-emezuriri. Chineke ga-emekwa ya n'oge na-adighi anya.

³³ “Ma ugbu a, ka Fero choo onye nwere ezi nghota na amamihe. Ya mee ya onyeisi ochichi n'ala Ijpt niile. ³⁴ Ka Fero mee nhoputa ndi nlekota ala Ijpt. Ka e debe otu uzọ n'ime uzọ ise nke nri niile a ga-enweta n'oge ahụ nri ga-adi ukwu n'ala Ijpt. ³⁵ Ka ha kpokotaa nri niile ga-adi n'oge iba uba nke ihe oriri, nke ga-adi n'afọ ndi a na-abia. Ka ha kpokota ha n'ulo ichebe nri nke ga-adi n'okpuru ochichi Fero. Ka o buru nri e debere n'obodo di iche iche. ³⁶ A ga-echebe nri ndi a nke oma maka ndi bi n'ala a, ka o buru nri a ga-eri n'ime afo asaa ndi ahụ nke unwu ga-adi n'ala Ijpt, ka unwu ghara ibibi ala a.”

³⁷ Ntuputa ahụ di mma n'anya Fero na ndisi ochichi ya. ³⁸ Fero juru ndisi ochichi ya, “Anyi ga-achotali onye ozo dika nwoke a, onye mmuo nke Chineke di n'ime ya?”

³⁹ Ya mere Fero tughariri si Josef, “Ebe Chineke kpugheere gi ihe ndi a, o nweghi onye ozo nwere ezi nghota na amamihe dika gi. ⁴⁰ Gi onwe gi ga-abu onye na-elekota ulozeze m. Ndi m niile ga-erube isi n'iwu obula i nyere. O bu naani n'ocheeze ka m ga-eji di ukwu kariya gi.”

Josef aghoo onye na-achi Ijpt

⁴¹ Fero gwara Josef, “Lee, emeela m gi onye nlekota ala Ijpt niile.” ⁴² Mgbe ahụ, Fero gbaputara mgbaaka‡ eze ya gbanye ya Josef n'aka. O yikwasikwara Josef uwe e ji ezi akwa ocha duo, nyanye ya ihe inya n'olu nke e ji olaedo kpuo. ⁴³ O mere ka o nyaa inyinya ugbo ya nke abuo. Ndi oti mkpu na-etikwa n'ihu ya, “Gbuonu ikpere n'ala.” Otu a ka Fero si mee Josef onye na-achi ala Ijpt niile.

⁴⁴ Fero gwakwara Josef si, “O bu mu onwe m bu Fero! O nweghi onye obula ga-ewelita aka maobu ukwu ya n'ala Ijpt niile ma o bugh i site n'ike i nyere ya.” ⁴⁵ Fero guru Josef aha Zafanat-Pania. § O kponyekwara

‡ 41:42 41:42 Mgbaaka a na-agbanye na mkpishaka bu ihe e ji emesi okwu ike. Est 3:10 § 41:45 41:45 Aha a putara, Onye nwere ike di ka chi nke nwere ike ndu na onwu.

ya, Asenat, nwa Pọtifera, onye nchụaja obodo a na-akpọ On,* ka ọ buru nwunye ya. Josef biara gazuo ala Ijipt.

⁴⁶ Josef gbara iri afọ atọ mgbe o bidoro iguzo n'ihu Fero eze Ijipt. O si n'ihu Fero puo, malite ijeghari ebe niile n'ala Ijipt. ⁴⁷ N'afọ asaa ahụ nke a na-eriju afọ, ala meputara nri n'ebe ọ dị ukwu. ⁴⁸ N'ime afọ asaa ndi a nke nri juru ebe niile n'Ijipt, Josef chikotara nri niile nke si n'ubi, ma chekwaa ha n'ulo e wuru maka iche nri n'obodo niile ahụ. N'obodo obula, ka ọ na-etinye ihe oriri nke si n'ubi gbara ya gburugburu. ⁴⁹ Josef chekwara oka di ukwu n'onuogugu, dika aja di n'akuku osimiri. A kwusiri igu ha onu n'ih na ha hiri nne nke ukwu nke na ha enweghi onuogugu.

⁵⁰ Tupu oge unwu ahụ ebido, Asenat nwa nwanji Pọtifera, onye nchụaja nke On, mutara Josef umu ndi ikom abuo. ⁵¹ Josef guru okpara ya Manase,† n'ih na ọ siri, "Chineke emeela ka m chefuo ahuhụ m niile, mekwa ka m chefuo ndi ezinaulo nna m." ⁵² Josef guru nwa ya nke abuo Ifrem.‡ Ọ siri, "N'ih na Chineke emeela ka m mia mkpuru n'ala nke ahuhụ m."

⁵³ Afọ asaa nke uba nri nke diri n'ala Ijipt mechara gabiga. ⁵⁴ Afọ asaa nke unwu bidoro biawa dika Josef kwuru. Unwu no n'obodo niile, ma n'ala Ijipt niile nri di. ⁵⁵ Ka agu jidere ala Ijipt niile, ndi mmadu tikuru Fero ka o nye ha nri. Ma Fero gwara ndi Ijipt niile, "Jekwurunụ Josef. Ihe obula ọ gwara unu meenu ya."

⁵⁶ Mgbe unwu ahụ gbasara ruo n'akuku niile nke ala ahụ, Josef meghepuru ulo ichebe nri niile bido iresi ndi Ijipt nri, n'ih na unwu ahụ di njo n'ala Ijipt niile. ⁵⁷ Mba niile biara Ijipt izu nri site n'aka Josef n'ih na unwu ahụ di njo n'awa niile.

42

Umunne Josef abiaruo Ijipt

¹ Ugbu a, Jekob nuru na oka di n'Ijipt. Ọ siri umu ya, "Kedu ihe anyi jiri noro na-elerita onwe anyi anya" ² Ọ siri, "Lee anuru m na oka di n'Ijipt. Gbadatanu n'ebe ahụ zutara anyi oka ka anyi di ndu ghara inwu."

³ Umunne Josef iri ndi ahụ gbadara Ijipt izuta oka. ⁴ Ma Jekob ekweghi ka Benjamin nwanne nta Josef soro ha gaa, n'ih na ọ turu egwu na ihe ndaba ojoo nwere ike ibiakwasị ya. ⁵ Otu a, umu Izrel so n'otutu ndi ozo ndi jekwara izuru nri n'Ijipt, n'ih na unwu ahụ di njo n'ala Kenan.

⁶ N'oge a, Josef na-achi ala Ijipt, burukwa onye iresi ndi obodo oka di n'aka. Ya mere, mgbe umunne Josef rutere, ha biara hulata kpo isiala nye Josef. ⁷ Mgbe Josef huru umunne ya, ọ matara ndi ha bu. Ma ọ kpaa agwa dika onye na-amaghi ha, gwa ha okwu n'olu ike, si ha, "Ebee ka unu si bia?"

Ha zara, "Anyi si ala Kenan bia. Anyi biara izuru nri."

⁸ Josef matara umunne ya, ma ha onwe ha amataghi onye ọ bu. ⁹ Josef chetakwara nro ndi ahụ ọ roro banyere ha. Ọ gwara ha okwu si ha, "Unu bu ndi nnyocha. Ichoputa adighi ike ala anyi mere unu ji bia."

¹⁰ Ha zara si, "Nna anyi ukwu, anyi bu ndi ohu gi biara izuru nri. ¹¹ Anyi niile bu umu otu nna. Ndi ohu gi bu ndi kwesiri ntukwasị obi. Anyi abughi ndi nnyoputa."

¹² Ma Josef gwara ha si, "Mba! Unu biara ichoputa akuku obodo anyi nke a na-echezighi nke oma."

* **41:45** 41:45 Pọtifera bu onye nchụaja nke obodo On. † **41:51** 41:51 Aha a bu Manase putara Nchefu. ‡ **41:52** 41:52 Ifrem putara Uba.

¹³ Ha zara si ya, “Ndi ohu gi di umunne iri na abuo. O bukwa otu nna muru anyi niile. Nna anyi na nwanne anyi nta, onye ikpeazu o muru no na Kenan ugbo a. Ma otu onye n’ime anyi anwuola.”

¹⁴ Josef siri, “Ihe unu na-ako na-egosi na unu bu ndi nnyoputa, dika m gwara unu. ¹⁵ Nke a ka a ga-eji anwale unu. N’aha Fero di ndu, unu agaghi esi n’ebe a laa tutu nwanne unu nke nta ahụ abia n’ebe a. ¹⁶ Zipunu otu onye n’ime unu ka o gaa kpota nwanne unu nwoke. Ma aga m etinye ndi foduru n’ulo mkporo, tutu m choputa ma ihe unu kwuru o bu eziokwu maobu ugha. O buru ugha n’ezie, dika Fero na-adi ndu, unu bu ndi nnyoputa.” ¹⁷ O tinyere ha niile n’ulo mkporo, hapu ha n’ebe ahụ abali ato.

¹⁸ Josef gwara ha, n’ubochi nke ato, “Nke a bu ihe unu ga-eme ma di ndu, n’ihi na abụ m onye na-atu egwu Chineke. ¹⁹ O buru na unu bu ndi ezi mmadu, ka otu onye n’ime unu nodu n’ebe a, n’ulo mkporo, ka ndi foduru buru oka bulaara ndi ezinaulo unu no n’agu. ²⁰ Ma kpotarany m nwanne unu nke nta n’ebe a, nke a ga-egosi na okwu unu bu eziokwu, na unu agaghikwa anwu.” Ha mere otu a.

²¹ Ha gwaritara onwe ha okwu si, “N’ezie, o bu n’ihi nwanne anyi nwoke ka ahuhu ndi a ji abiakwasị anyi. Anyi huru obi mgbawa ya, mgbe o nari o ka anyi chebe ndu ya, ma anyi egeghi ya nti. O bu nke a mere mmekpa ahụ ndi a ji biakwasị anyi ugbo a.”

²² Ruben zara si ha, “O bu na mu agwaghi unu si unu hapu imejo nwantakiri ahụ, ma unu egeghi nti? Ugbo a, anyi na-asa ajuju banyere obara ya.” ²³ Ha amataghi na Josef na-anu ihe ha na-okwu, n’ihi na onye nsughari okwu no n’etiti ha.

²⁴ O sitere n’ebe ha no tugharia gaa kwaa akwa. O loghachikwutere ha ozo gwakwa ha okwu. O si n’etiti ha kpoputa Simion kee ya agbu ka ha na-ele ya anya.

²⁵ Josef nyere iwu ka e kpojuo oka n’akpa ha, tinyekwara onye obula ego o kwuru n’akpa ya. O nyere iwu ka e nye ha ihe ha ga-eri n’uzo. Mgbe e mesiri ihe ndi a, ²⁶ ha bokwasiri inyinya ibu akpa oka ha n’otu n’otu. Ha hapuru Ijpt lawa.

²⁷ Mgbe ha ruru ebe ha noro onodu abali, otu n’ime ha meghere akpa ya ka o nye inyinya ibu ya oka, o huru ego ya n’onu akpa ya. ²⁸ O gwara umunne ya si, “Lee, e tighachiri ego m kwuru. Lee ya n’akpa oka m.”

Ike gwuru onye obula n’ime ha. Site n’ahu ima jijiji ha leritara onwe ha anya si, “Gini bu ihe a Chineke mere anyi?”

²⁹ Mgbe ha lakwutere nna ha Jekob n’ala Kenan, ha kororo ya ihe niile dakwasiri ha. Ha gwara ya si, ³⁰ “Nwoke na-achi ala ahụ gwara anyi okwu n’olu ike. O mesoro anyi mmeso dika anyi bu ndi biara inyochaputa obodo ha. ³¹ Ma anyi gwara ya si, ‘Anyi bu ndi kwesiri ntukwasị obi, ndi nabughị ndi nnyoputa obodo. ³² Anyi di umunne iri na abuo ndi nwere otu nna. Otu n’ime anyi anokwaghi, ma nke ntakiri na nna anyi no na n’ala Kenan taa.’

³³ “Mgbe ahụ, nwoke a, onye na-achi ala ahụ, siri anyi, ‘Nke a ka m ga-eji mata ma unu bu ndi ezi mmadu. Hapurunu m otu nwanne unu. Burunu oka, bulaara ndi ezinaulo unu agu na-agugbu. ³⁴ Ma kpotara m nwanne unu nke nta. Mgbe ahụ ka m ga-ama ihe unu bu. Ma unu bu ndi nnyoputa maobu ndi ezi mmadu. Mgbe ahụ, aga m ahapuru unu nwanne unu. Unu ga na-azukwa ahia n’ala a.’”

³⁵ Mgbe ha bidoro iwuputasi oka di n’akpa ha, lee, n’ime akpa oka onye obula, a chotara ego o kwuru n’akpa ya. Mgbe ha na nna ha huru ego ndi

a, ha tury egwu. ³⁶ Ya mere, nna ha Jekob gwara ha si, “Unu agbawala m aka umu. Josef anoghi, Simion anokwaghi. Ma unu na-achọ iwezuga Benjamin. Naani m ka ihe niile ndi a na-emegide!”

³⁷ Mgbe ahụ, Ruben gwara nna ya si, “I nwere ike gbuo umu m ndi ikom abuo ma o buru na m akpoghachighi Benjamin. Tifee ya n’aka m, aga m akpoghachikwara gi ya.”

³⁸ Ma Jekob siri, “Nwa m agaghi eso unu gaa. N’ihi na nwanne ya anwuola, o bukwa naani ya ka o foduru. O buru na nsogbu ezute ya n’uzo n’ije a, unu ga-eme ka m jiri isi awo m laa n’ili n’onodu mwute.”

43

Njeru Ijpt nke ugboro abuo

¹ Ma unwu a siri oke ike n’ala ahụ n’oge a. ² O ruo, mgbe ha richara nri ha zutara n’Ijpt, nna ha gwara ha si, “Jeghachinu, zutara anyi ntakiri nri.”

³ Juda gwara nna ya bu Jekob si, “Nwoke ahụ dosiri anyi aka na nti ike si, ‘Unu agaghi ahụ ihu m ma o buru na nwanne unu esoghi unu bia.’ ⁴ O buru na i ga-edunyere anyi nwanne anyi, anyi ga-agbada gaa zutara gi nri. ⁵ Ma o buru na i gaghi edunyere anyi ya, anyi agaghi agbada, n’ihi na nwoke a siri anyi, ‘Unu agaghi ahụ ihu m ma o buru na nwanna unu esoghi unu.’”

⁶ Mgbe ahụ Izrel siri, “Gini mere unu ji wetara m nsogbu di otu a, site n’igwa nwoke ahụ na unu nwere nwanne ozo.”

⁷ Ha zara si, “Nwoke a juru anyi ajuju di iche iche banyere onwe anyi, na ndi ezinaulo anyi. O si, ‘Nna unu, o di ndu ugbo a? Unu nwere nwanne ozo?’ Ya mere, anyi zara ajuju niile. O nweghi otu anyi siri mara na o ga-asị anyi kpota nwanne anyi.”

⁸ Mgbe ahụ, Juda siri nna ya Izrel, “Dunye m nwantakiri a ka anyi bilie gawa, ka anyi di ndu ghara inwu, ma anyi onwe anyi, ma gi, ma umuntakiri anyi. ⁹ Aga m eji onwe m gbaa ebe n’ihi ya. I nwere ike itife ya n’aka m. O buru na m akpotaghachighi ya, kpobata ya n’ihu gi, mgbe ahụ, ita uta buru nke m n’ihu gi, n’ubochi ndu m niile. ¹⁰ A si nnoo na anyi egbughi oge niile a, anyi gaara aga ma lotakwari ugboro abuo.”

¹¹ Mgbe ahụ nna ha Izrel gwara ha si, “O buru na o ga-adiriri otu a, gini ozo ka anyi ga-eme. Kama mgbe unu na-aga, werenu n’akpa unu onyinye inata ihuoma nke bu ihe niile kachasi mma nke si n’ala a welaara nwoke a. Werenu nwantinti mmanu otite, na nwantinti mmanu anu, ha na uda di iche iche, na eso osisi maá, na aku, na alumond. ¹² Werekwanu ego okpukpu abuo n’aka unu. Weghachirinu ya ego ahụ e tinyere n’onu akpa unu, eleghi anya o bu n’ohihie anya ka ha ji tinye ya. ¹³ Ngwa, kporonu nwanne unu nwoke bilienu laghachikwurunu nwoke ahụ. ¹⁴ Ka Chineke Onye puru ime ihe niile, mee ka nwoke ahụ nwee obi ebere n’ebe unu no. Ya meekwa ka o nwee ike ihapuru unu nwanne unu Simion na Benjamin ka ha soro unu lota. O burukwanu uche Chineke na m ga-agbara aka umu, ya mee dika o si choo.”

¹⁵ Ya mere, ndi ikom ahụ weere onyinye ndi a, na okpukpu ego abuo n’aka, ma kporokwa Benjamin. Ha biliri ije. Garuo Ijpt, ma guzo n’ihu Josef. ¹⁶ Mgbe Josef lepuru anya hu Benjamin n’etiti ha, o gwara onye na-elekota ulo ya si, “Duru ndi ikom ndi a gaa n’ulo. Gbuo anu, kwadoo nri, n’ihi na ndi a ga-eso m rie nri ehizie.”

¹⁷ Odibo a mere dika Josef ziri ya. O duuru ndi ikom ndi ahụ gaa n'ulo Josef. ¹⁸ N'oge a, mgbe a kpobatarara ha n'ulo, ndi ikom ndi ahụ turu ujo, n'ihina a kpobatarara ha n'ime ulo Josef. Ha siri, "O bu n'ihina ego ahụ e tighachiri n'akpa anyi n'oge mbu ka e ji kpobata anyi, ka o nwee ike ichota uzọ o ga-esi megide anyi, mesie anyi ike, si otu a were anyi na inyinya ibu anyi dika ndi ohu ya."

¹⁹ Ha biaruru odibo Josef ahụ nso gwa ya okwu n'onu uzọ ulo ahụ. ²⁰ Ha siri ya, "Nna anyi ukwu, anyi biara ebe a n'oge mbu izu ihe oriri. ²¹ Ma, mgbe anyi rutere ebe anyi noro onodu abali, anyi meghere akpa anyi, choputa ego anyi kwuru n'ihina nri ahụ anyi zuru ka o di n'onu akpa anyi n'otu na otu. E sepukwaghi ya ihe o bu. Ya mere, anyi weghachiri ya n'oge a. ²² Anyi jikwa ego ozọ anyi ga-eji zuo ihe oriri. Ma anyi amaghi onye tinyere ego ahụ n'ime akpa anyi."

²³ Odibo ahụ zara si ha, "Udo diri unu, unu atula egwu, n'ihina Chineke unu, na Chineke nna unu enyela unu akụ zoro ezo n'ime akpa unu. Ego unu kwuru ruru m aka." Mgbe ahụ, o hapuru ha gaa choputa Simion.

²⁴ N'oge ahụ, odibo ahụ duuru ndi ikom ndi ahụ bata n'ulo Josef, nye ha mmiri ha ji saa ukwu ha. O nyekwara inyinya ibu ha nri. ²⁵ Mgbe ahụ, umu Jakob kwadoro onyinye inata ihuoma ha ji bia, nke ha ga-enye Josef ma o bata n'etiti ehie, n'ihina ha anula na ha ga-eri nri n'ebe ahụ.

²⁶ Mgbe Josef lotara ulo, ha wetaara ya onyinye di n'aka ha, daa n'ala, kpo isiala nye ya. ²⁷ Josef juru ha ajuju banyere odimma ha, juokwa ha si, "Agadi nna unu, nke unu gwara m ihe banyere ya, ahụ o dikwa ya? O ka dikwa ndu."

²⁸ Ha zaghachiri si ya, "Ahụ di ohu gi bu nna anyi. O ka no ndu." Ha hulatarara isi ha, kpo isiala nye ya.

²⁹ Mgbe Josef welitere anya ya elu hu nwanne ya Benjamin, onye bu nwanne afo ya, o juru ha ajuju si, "Onye a o bu nwanne unu nke nta ahụ unu gwara m ihe banyere ya?" Tupu ha asaa ya ihe obula, o lere Benjamin anya si ya, "Ka amara Chineke diri gi, nwa m nwoke." ³⁰ Mgbe ahụ kwa Josef mere osiso puo n'ezichọ ebe o ga-akwa akwa n'ihina ohuhu o huru nwanne ya anya ozọ meturu ya nnoo n'obi. O puru banye n'ime ulo ya kwaa akwa.

³¹ Emesia, o sara ihu ya, puta, jisie onwe ya ike nye odibo ya iwu ka o bute nri ahụ.

³² Ha doziiri ya nri nke ya iche, doziekwara umunne ya nri nke ha iche. Otu a kwa, ha dozikwara ndi Ijpt ya na ha na-eriko nri, nri nke ha iche. N'ihina o bu ihe aru n'anya ndi Ijpt na ha na ndi Hibru ga-erikota nri onu. ³³ Ma mgbe e nyere ha onodu n'ihu Josef, e mere ka ha nodu dika ha si togo ibe ha. Nke okpara buru uzọ nodu, onye na-eso ya anodukwa. Otu a ka ha niile siri nodu ruo n'onye ikpezu n'ime ha. Ha leritara onwe ha anya n'ihina o juru ha anya. ³⁴ O sitekwara na nri e doziri ya nyebinye ha nri. Nri e nyere Benjamin di ukwu okpukpu ise karia nri nke e nyere ha niile. Ha na ya riri, nuokwa n'uju.

44

Iko olocha a chotara n'akpa

¹ Mgbe ahụ Josef nyere odibo no n'ulo ya iwu si, "Gbajuo akpa ndi ikom ndi a nri. Tinyere ha nri nke onye obula n'ime ha nwere ike ibu, tinyekwa ego nke onye obula n'ime ha kwuru n'onu akpa ya. ² Ma tinye iko olocha

m n'ime ọnu akpa onye nke nta n'ime ha. Tinyekwa ego ọ kwurụ n'ihị nri ọ zuru n'ime akpa ya." Odibo a mere dika Josef gwara ya.

³ Mgbe chi boro, ha zipuru ndi ikom ndi a, ha na inyinya ibu ha. ⁴ Mgbe ha ji naani ihe nta gafee obodo ahụ, Josef gwara odibo ya si, "Billie, chuso ndi ikom ndi ahụ oso. I zute ha, si ha, 'Gini mere unu ji were ihe ojojo kwughachi ihe oma?' ⁵ Gini mere unu ji zuru iko olocha nna m ukwu, iko o ji anu ihe onunu na nke o ji aju ase? Unu emeela ihe ojojo n'ihị ihe a unu mere.'"

⁶ Mgbe odibo ahụ zutere ha, ọ gwara ha ihe ndi a. ⁷ Ma ha zara si ya, "Nna anyi ukwu, gini mere i ji ekwu udi okwu ndi a? Ihe aru ka ọ bu anyi ime ihe di otu a. ⁸ Lee, ego anyi chotara n'onu akpa anyi ka anyi sitere n'ala Kenan weghachi. Olee otu anyi ga-esi zuru olocha maobu olocha site n'ulo nna gi ukwu? ⁹ Onye obula n'ime anyi a chotara iko a n'aka ya ga-anwu. Anyi onwe anyi ga-aghoru nna anyi ukwu ndi ohu."

¹⁰ Odibo ahụ zara si ha, "Ka ọ diri dika unu kwuru. Onye obula a chotara ya n'aka ga-abu ohu m. Ma ndi a na-achotaghi ya n'aka ha enweghi ita uta obula."

¹¹ Ha mere ngwangwa, onye obula todatara akpa ya. Onye obula kwa meghere akpa ya. ¹² Odibo ahụ malitere n'onye ukwu n'etiti ha choo rute n'onye nta. O bu n'akpa Benjamin ka a chotara iko ahụ. ¹³ Mgbe ahụ, ha dowara uwe ha n'ihị mwute. Onye obula n'ime ha tighachiri ibu ya n'elu inyinya ibu ya. Ha niile bidokwara ilaghachi azu n'obodo ha si puta.

¹⁴ Mgbe Juda na umunne ya loghachiri n'ulo Josef, ha huru Josef ka ọ no n'ebe ahụ. Ha dara n'ala n'ihu ya. ¹⁵ Ma Josef juru ha si, "Gini bu ihe a unu mere? O bu na unu amataghi na onye dika m nwere ike imata onye zuru iko m?"

¹⁶ Ya mere Juda si ya, "Gini ka anyi ga-ekwu? Olee otu anyi ga-esi gosi n'aka anyi di ocha? Chineke ekpugheela ikpe omuma ndi ohu gi. Lee, anyi bukwa ndi ohu onyenwe m. Anyi onwe anyi, tinyekwara onye a chotara iko ahụ n'aka ya."

¹⁷ Ma Josef siri, "O ga-aburu m ajo omume ime ihe di otu ahụ. Naani nwoke ahụ a choputara iko ahụ n'akpa ya bu onye ga-abu ohu m. Ma unu onwe unu nwere ike laa n'udo jekwuru nna unu n'udo."

Aririo n'ihị Benjamin

¹⁸ Juda jekwuuru ya, si, "Biko, onyenwe m, kwere ka ohu gi gwa gi okwu. Ewesola mu bu ohu gi iwe n'ihị na i no onodu di ka Fero. ¹⁹ Onyenwe m, ọ bu gi juru ndi ohu gi ajuju si, 'Unu nwere nna maobu nwanne?' ²⁰ Anyi zara si, 'Anyi nwere nna onye bu agadi, na otu nwa nwoke ọ mutara n'agadi ya. Nwanne nwantakiri nwoke a anwula, ya mere naani otu a foduru n'ime umu nke nne ha mutara. Nna ya hukwara ya n'anya.'

²¹ "Mgbe ahụ, i si ndi ohu gi, 'Kpota nwantakiri a ka m hu ya anya.' ²² Ma anyi gwara onyenwe m si na 'Nwata a apughi ihapu nna ya, n'ihị na nna ya ga-anwu ma ọ buru na ọ hapu ya.' ²³ Ma i gwara ndi ohu gi si, 'Unu agaghi ahụ ihu m anya ozo, ma ọ buru na nwanne unu a esoghi unu gbadata.' ²⁴ Mgbe anyi lakwuuru ohu gi bu nna anyi, anyi gwara ya okwu onyenwe m kwuru.

²⁵ "Mgbe nna anyi gwara anyi si, 'Laghachi gaa zuta nri,' ²⁶ anyi gwara ya na, 'Anyi agaghi agbada ma ọ buru na nwanne anyi nta agaghi eso anyi. N'ihị na anyi enweghi ike ihu nwoke ahụ anya, ma ọ buru na nwanne anyi nta esoghi anyi.'

27 “Oge ahụ, ohu gi bụ nna anyị siri anyị, ‘Unu maara na nwunye m muuru m umu nwoke abuo. 28 Otu n’ime ha funariri m, mgbe anu oha dokasiri ya iperipe na iperipe. Ruo ugbo a, ahubeghi m ya anya. 29 O buru na unu anapukwa m onye nke a, si otu a mee ka ihe ojoo zute ya, o putara na unu ga-eme ka m jiri isi awo m laa n’ili n’onodu obi ojoo?’

30 “Ya mere, o buru na m alaghachikwute ohu gi, bu nna anyi, ma nwantakiri a esoghi anyi, ebe o bu na e kekotara ndu nna anyi na ndu nwantakiri a, 31 mgbe o ga-ahu na nwantakiri a esoghi anyi, o ga-anwu. Mgbe ahụ, anyi bu ndi ohu gi, ga-eme ka nna anyi jiri isi awo laa n’ili n’onodu obi ojoo. 32 Biko, onyenwe m, eji m ndu m zoro nna m ebe na m ga-elezi nwantakiri a anya. Asi m ya, ‘O buru na m akpoghachighi nwantakiri a nye gi, ka ita uta buru nke m n’ihu gi bu nna m n’ubochi niile nke ndu m.’

33 “Ya mere ugbo a, biko, ka ohu gi nodu dika ohu onyenwe m n’onodu nwantakiri a, ka nwantakiri a soro umunne ya laghachikwuru nna anyi. 34 Aga m esi ana laghachikwuru nna m ma o buru na mu na nwantakiri a esoghi? Enweghi m ike ilekwasi ihe ojoo ga-adakwasi nna m anya.”

45

Umunne Josef amara onye o bu

1 N’oge a, Josef enwekwaghi ike ijite onwe ya aka n’ihu ndi na-ejere ya ozi. O welitara olu si, “Zipunu onye obula site n’ebe m no.” Ya mere, o nweghi onye ya na Josef no mgbe o koro umunne ya onye o bu. 2 O tiri mkpu akwa nke ndi Ijpt nuru, na nke ndi ulo Fero nukwara.

3 Josef gwara umunne ya si, “Mu onwe m bu Josef. Nna m o ka no ndu ugbo a?” Ma umunne ya enweghi onu ha ji asa ya, n’ihi na oke egwu jidere ha n’ihu ya.

4 Mgbe ahụ, Josef siri umunne ya, “Biko, bianu m nso.” Mgbe ha biara ya nso, o siri ha, “Abu m nwanne unu, Josef, onye unu rere ree gaa Ijpt. 5 Ma otu o di, ka o ghara iwute unu, unu atakwala onwe unu uta n’ihi orure unu rere m. N’ihi na o bu n’ihi ichebe ndu unu ka Chineke ji buru uzọ zite m n’ebe a. 6 Oge unwu agwachabeghi. O bu ezie na afọ abuo nke oke unwu agafeela, ma o foduru afọ ise ozo n’ihu, oge a na-agaghi ako ihe obula n’ala, maobu iwere ihe obula n’ubi. 7 Chineke zitere m ka m buru uzọ bia n’ebe a n’ihi ime ka ndu foduru unu n’uwa, na izoputa ndu unu site n’uzo nnaputa di oke egwu.

8 “Ya mere, o bughu unu zitere m n’ebe a, kama o bu Chineke. Ya onwe ya emeela ka m ghororo Fero nna, na onyeisi ezinaulo ya niile, na onye na-achi ala Ijpt niile. 9 Ugbo a, meenu ngwa lakwuru nna m, si ya, ‘Ihe ndi a ka Josef nwa gi nwoke kwuru, Chineke emeela m onye na-achi Ijpt niile. Egbula oge ibiakwute m. 10 I ga-ebi n’ala Goshen,* ka i nwee ike ino m nso, gi na umu gi, na umu umu gi, na igwe ewu na aturu gi, na igwe ehi gi, na ihe niile i nwere. 11 N’ebe ahụ ka m ga-enyekwa gi ihe i choro, n’ihi na unwu afọ ise ka di n’ihu na-abia. O buru na i meghe otu a, gi na ezinaulo gi na ihe niile bu nke gi ga-ada ukpa.’

12 “N’ezie, anya unu na n’anya nwanne m Benjamin, ahula na mu onwe m ji onu m na-agwa unu okwu ndi a. 13 Unu ga-akoro nna m maka nsopuru niile a na-enye m n’ala Ijpt na ihe niile unu huru. Kpotakwanu nna m osiso ebe a.”

* 45:10 45:10 Ala Goshen bu ala na-emeputa nri n’ebe o di ukwu. O di na mpaghara akuku onu mmiri osimiri Najil.

¹⁴ Ugbu a, ọ dakwasiri n'olu Benjamin, nwanne ya, kwaa akwa. Benjamin jidekwara ya n'olu kwaa akwa. ¹⁵ Emesia, o suturu umunne ya niile onu, bekwasi kwa ha akwa. N'ikpeazu, umunne ya kpanyeere ya uka.

¹⁶ Mgbe akuko a ruru ulo Fero na umunne Josef biara, ọ toro Fero na ndiisi ozi niile ya uto. ¹⁷ Fero gwara Josef si ya, "Gwa umunne gi, ka ha mee ihe otu a, ha bokwasị inyinya ibu unu ibu laghachikwa n'ala Kenan. ¹⁸ Ha ruo, ha kpota nna gi, na ezinaulo ha, ka ha loghachikwute m n'ala Ijpt. N'ih na aga m enye ha ala kachasi mma n'Ijpt. Ha onwe ha gakerikwa uru ala ahụ.

¹⁹ "Gwakwa umunne gi okwu si ha, 'Sitenu n'ala Ijpt were ugboala, nke unu ga-eji budata ndi nwunye unu na umuntakiri unu. Dutekwanu nna unu. ²⁰ Unu esogbula onwe unu banyere ngwa ulo unu, n'ih na ihe niile di mma n'ala Ijpt bu nke unu.'"

²¹ Ya mere umu Izrel mere ihe ndi a. Josef nyere ha ugboala dika Fero nyere n'iwu. O nyekwara ha nri ha ga-eri n'uzo. ²² O nyere onye o bua n'ime ha uwe mgbanwe ohuru, ma o nyere Benjamin nari shekel olocha ato, na uwe mgbanwe ise. ²³ O zipuru nna ya ihe ndi a: inyinya ibu iri ndi e bokwasiri ihe mara mma niile si n'ala Ijpt, na nne inyinya ibu iri ndi e bokwasiri oka na achicha, na ihe ndi ozo di iche iche, n'ih ije ya. ²⁴ O zipuru umunne ya. Ma oge ha na-achọ ihapu ya, ọ gwara ha si, "Unu esekwala okwu n'uzo."

²⁵ Mgbe ahụ, ha hapuru ala Ijpt mechaa rute ala Kenan, biakwute Jekob nna ha. ²⁶ Ha gwara ya si, "Josef ka no ndu. N'ezie, ọ bu ya na-achi ala Ijpt niile." Ma o siiri Jekob ike inabata akuko a. O kwenyeghi na ọ bu eziokwu. ²⁷ Ma mgbe ha gwasiri ya ihe niile Josef gwara ha, mgbe ọ hukwara ugboala niile Josef zitere ka e jiri bute ya, mmuo nna ha Jekob loghachiri. ²⁸ Mgbe ahụ Izrel kwuru si, "Ekwetala m! Josef nwa m ka di ndu. Aga m aga hu ya anya tupu m nwuo."

46

Jekob abiaruo Ijpt

¹ Izrel biliri ije, ya na ihe niile o nwere rute Biasheba. Ebe a, ọ churu aja nye Chineke nke nna ya Aizik.

² Chineke gwara Izrel okwu n'ohu nke abali. O siri, "Jekob! Jekob!"

O zara si, "Lee m n'ebe a."

³ Chineke gwara ya si, "Abu m Chineke, Chineke nke nna gi. Atula egwu igbada Ijpt n'ih na aga m eme gi ka i ghoo mba di ukwu n'ebe ahụ.

⁴ Mu onwe m ga-eso gi agbada n'ala Ijpt. Mu onwe m ga-akpolatakwa gi ozo. Josef n'onwe ya ga-eji aka ya ekpuchikwa gi anya."

⁵ Jekob mechara si na Biasheba puta. Umu Izrel kuuru Jekob nna ha, na umuaka ha na ndi nwunye ha, kubanye n'ugboala ahụ Fero zitere ka ha ji bute ya. ⁶ Ha buuru anu ulo ha niile, na ihe onwunwe ha niile, nke ha kpatara n'ala Kenan, gaa Ijpt. Jekob na agburu ya niile so. ⁷ Umu ya ndi ikom niile, na umu umu ya ndi ikom niile, na umu ya ndi inyom niile, na umu umu ya ndi inyom niile, na ndi niile bu mkpuru afọ ya, ka ọ kporo gaa Ijpt.

⁸ Ndi a bu aha umu ndi ikom Izrel, ya bu Jekob na umu umu ya, ndi sooro ya gaa Ijpt.

- Ruben, ọkpara Jekọb
- ⁹ Ụmụ ndị ikom Ruben bụ,
Hanok, na Palu, na Hezron na Kami.
- ¹⁰ Ụmụ ndị ikom Simion bụ,
Jemuel, na Jamin, na Ohad, na Jakin, na Zoha, na Shaul. Nne Shaul bụ
nwanyị Kenan.
- ¹¹ Ụmụ ndị ikom Livayi bụ,
Geshon, na Kohat, na Merari.
- ¹² Ụmụ ndị ikom Juda bụ,
İa, na Onan, na Shela, na Perez, na Zera. Ma İa na Onan nwurụ n'ala
Kenan.
Ụmụ ndị ikom Perez bụ,
Hezron na Hamul.
- ¹³ Ma ụmụ ndị ikom Isaka bụ,
Tola, na Puva, na Jashub, na Shimiron.
- ¹⁴ Ụmụ ndị ikom Zebulon bụ,
Sered, na Elon, na Jaliil.
¹⁵ Ndi a bụ ụmụ ndị ikom Lia mụrụ Jekọb n'ala Padan Aram. O
mụtakwa otu nwanyị aha ya bụ Daina. Ụmụ ndị ikom na ndi
inyom ndi a di iri ato na ato.
- ¹⁶ Ụmụ ndị ikom Gad bụ,
Zefon, na Hagi, na Shuni, na Ezbon, na Eri, na Arodi na Areli.
- ¹⁷ Ụmụ ndị ikom Asha bụ,
Imna, Ishva, Ishvi na Beriya. Nwanne ha nwanyị bụ Sera.
Ụmụ Beriya bụ,
Heba na Malkiel.
¹⁸ Ndi a bụ ụmụ a mụrụ Jekọb site na Zilpa, odibo nwanyị
ahụ Leban kponyere Lia nwa ya nwanyị. Ha di iri na isii
n'onuogugu.
- ¹⁹ Ụmụ ndị ikom Jekọb site na Rachel nwunye ya bụ,
Josef na Benjamin.
²⁰ N'ala Ijpt, a mụrụ Josef Manase na Ifrem, site na nwunye ya
Asenat nwa nwanyị Potifera, onye nchuaja nke On.
- ²¹ Ụmụ ndị ikom Benjamin bụ,
Bela, Beka, Ashbel, Gera, Neeman, Ehi, Rosh, Mupim, Hupim na Aad.
²² Ndi a bụ ndi ikom nke Rachel mụrụ Jekọb. Ha di iri na anọ.
- ²³ Nwa nwoke nke Dan mụrụ bụ,
Hushim.
- ²⁴ Ụmụ ndị ikom Naftali bụ,
Jaziil, na Guni, na Jeza, na Shilem.
²⁵ Ndi a bụ ụmụ ndi ikom a mụrụ Jekọb site na Bilha, odibo
nwanyị ahụ Leban kponyere nwa ya nwanyị Rachel. Ha niile
di asaa.
- ²⁶ Ya mere, ndi niile so Jekọb gaa Ijpt, ndi bu ụmụ ụmụ ya, na-
agughị ndi nwunye ụmụ Jekọb niile, di iri mmadu isii na isii.
²⁷ Tinyere ụmụ ndi ikom abuo amutara nye Josef n'Ijpt, ndi si
n'ezinaulo Jekọb gara Ijpt di iri asaa.

²⁸ Jekob zipuru Juda ka jekwuru Josef ijuta ya uzọ Goshen. Mgbe ha rutere n'ala Goshen, ²⁹ Josef kwadoro inyinya ugbo ya gawa Goshen izute nna ya Izrel. Mgbe Josef biara n'ihu nna ya, o makuru ya, bee akwa ogologo oge.

³⁰ Izrel gwara Josef si, "Ugbu a ejikerela m inwu, ebe m huru ihu gi anya ozọ, mata na i ka di ndu."

³¹ Mgbe ahụ, Josef gwara umunne ya na ndi ezinaulo nna ya niile si, "Ka m gaa kororo Fero. Ka m gaa si ya, 'Umunne m na ezinaulo nna m, ndi bi n'ala Kenan abiakwutela m. ³² Ha bu ndi ozuzu aturu, ndi na-elekota anu ulo. Ha chi igwe ewu na aturu ha, na igwe ehi ha, na ihe niile ha ji biri.' ³³ Ya mere, o buru na Fero akpo unu juo unu ajuju si, 'Gini bu oru aka unu?' ³⁴ Unu ga-asị ya, 'Ndi ohu gi bu ndi ozuzu anu ulo site na mgbe anyi bu umunta, dika nna nna anyi ha bu.' Mgbe ahụ, o ga-ekwe ka unu biri n'ala Goshen. N'ih i na ndi niile na-azu ewu na aturu bu ndi akporo asi n'ala Ijpt."

47

¹ Josef gara gwa Fero si, "Nna m na umunne m ejirila igwe ewu na aturu ha, igwe ehi ha na ihe niile ha nwere site n'ala Kenan bia n'ebe a. Ha no n'ala Goshen." ² Mgbe o gara igwa Fero okwu, o duuru mmadu ise n'etiti umunne ya ndi ikom gosi ha Fero.

³ Fero juru umunne ya ajuju si ha, "Gini bu oru aka unu?"

Ha zara si ya, "Ndi ohu gi bu ndi ozuzu aturu dika nna nna anyi ha."

⁴ Ha kwukwara si, "Anyi biara ino dika obia n'ala a n'ih i na unwu a siri oke ike n'ala Kenan. O nweghi nri igwe ewu na aturu anyi nwere iri n'ala ahụ. Ya mere, anyi na-ario ka i nye ndi ohu gi ike ka ha biri n'ala Goshen."

⁵ Fero gwara Josef si, "Nna gi na umunne gi abiakwutela gi. Ha biri n'ala Goshen. ⁶ Ala Ijpt dikwa gi n'ihu. Horo ebe obula masiri gi nke dikwa ezi mma nye nna gi na umunne gi ka ha biri. Ka ha biri na Goshen. O burukwa na i maara ndi ikom n'etiti ha ndi nwere ike, mee ha ndi na-elekota igwe anu ulo m."

⁷ Josef kpotara nna ya Jekob, mee ka o guzo n'ihu Fero. Jekob no n'ebe ahụ gozie Fero. ⁸ Fero juru Jekob si, "I gbaala afo ole ugbu a?"

⁹ Jekob zara Fero si ya: "Ebiela m dika onye obia nari afo na iri afo ato. Onuogugu afo ndi a ehighi nne, ma ha juputara n'ahuhu na nsogbu. Ma a norubeghi m onuogugu afo nna m ha gbara mgbe ha biri n'awa dika obia." ¹⁰ Jekob goziri Fero, site n'ihu ya puo.

¹¹ Ya mere, Josef mere ka nna ya na umunne ya biri n'ala Ijpt. O nyere ha ala kachasi mma n'ala ahụ na mpaghara Ramesis, dika Fero nyere n'iwu. ¹² Josef nyere nna ya na umunne ya na ezinaulo nna ya nri dika onuogugu nke umu ha si di.

Unwu na ukọ nri

¹³ Ma nri adighi n'ala ahụ niile n'ih i na unwu ahụ di nnoo njo. Ihe siri ike n'ala Ijpt ma n'ala Kenan n'ih i unwu a. ¹⁴ Josef chikotara ego niile di n'ala Ijpt, na n'ala Kenan, nke ndi mmadu ji kwuo ugwo nri ha zuru webata ha n'ulozeze Fero. ¹⁵ Mgbe ego niile di ndi mmadu n'aka gwuchara n'ala Ijpt ma n'ala Kenan, ndi Ijpt niile biakwutere Josef si ya, "Nye anyi nri, gini mere anyi ga-eji nwuo n'ihu gi? Ego anyi agwula."

¹⁶ Mgbe ahụ Josef zara si ha: "Jirinụ anu ulo unu kwuo ugwo nri m ga-enye unu, ebe o bu na ego unu agwula." ¹⁷ Ya mere, ha kputaara Josef anu ulo ha. Josef nyere ha nri n'onodu inyinya ha, na aturu ha, na ewu

ha, na ehi, na inyinya ibu ha. O were nri zuo ha n'afọ ahụ n'onodu anụ ulo ha niile.

¹⁸ Mgbe afọ ahụ gafesiri, ha biakwutekwara ya n'afọ nke ozo si ya, "Anyi agaghị ezoro onyenwe anyi na ego anyi agwula, na igwe anụ ulo anyi bukwa nke gi. O nweghi ihe ozo foduru anyi kariha ahụ anyi na ala anyi.

¹⁹ Gini mere anyi ga-eji noo n'aguu n'ihu gi? Zuru anyi na ala anyi n'onodu ugwo anyi ga-akwu maka nri i ga-enye anyi. Ka anyi na ala anyi buru ndi ohu Fero. Nye anyi mkpuru ubi ka anyi diri ndu ghara inwu, ka ala a ghara ibu ihe togboro n'efu."

²⁰ Ya mere, Josef zutaara Fero ala Ijpt niile. Ndi Ijpt niile n'otu n'otu rere ala ha n'ihu oke unwu ahụ dakwasiri ha. Mgbe ahụ, ala ha niile ghorọ nke Fero. ²¹ Ya mere, Josef si otu a mee ka ndi Ijpt niile ghoọ ndi ohu Fero, site n'otu obodo n'ala ahụ ruo na nke ozo ya. ²² Ala nke Josef na-azutaghi n'oge a bu naani ala ndi nchujaja. N'ihu na ndi nchujaja si n'aka Fero na-enweta nri ha site n'oge ruo n'oge. Ha nwekwara nri na-ezuru ha site na oke ahụ Fero na-enye ha. Ya mere ha ereghi ala ha.

²³ Mgbe ahụ, Josef gwara ndi mmadu ahụ niile okwu si, "Lee, azuola unu taa, zukwaa a ala unu nye Fero. ²⁴ N'oge owuwe ihe ubi, otu uzọ n'ime uzọ ise nke ihe unu nwetara n'ubi unu bu nke Fero. Deberenu onwe unu uzọ anọ foduru ka o buru ihe unu ga-aku n'ubi na ihe unu ga-eri na ihe ndi ezinaulo unu, na nke umuntakiri unu ga-eri."

²⁵ Ha zara si ya, "I zoputala ndu anyi. Ka anyi huta amara n'ihu nna anyi ukwu. Anyi ga-abu ndi ohu Fero."

²⁶ Josef mere ka nke a buru iwu n'ala Ijpt niile ruo taa, na Fero ga-ewe otu uzọ n'ime uzọ ise nke ihe obula si n'ala. Naani ihe si n'ala ndi nchujaja bu nke na-esoghi n'iwu a.

²⁷ Izrel biri na Goshen nke di n'ala Ijpt. Ha kpatara aku hie nne, mubaa n'omumu, ma n'onuogugu.

²⁸ Jekob biri n'ala Ijpt afọ iri na asaa. Ya mere, afọ niile Jekob gbara bu nari afọ na iri afọ anọ na asaa. ²⁹ Mgbe ubochi onwu Izrel na-abiaru nso, o kporo Josef nwa ya si ya, "O buru na m ahutala amara n'ihu gi, tinye aka gi n'okpuru apata m, kwee m nkwa na i ga-egosi m obi ebere na ezi ntukwasị obi. Elila m n'ala n'Ijpt. ³⁰ Kama, mgbe m nwuru, site n'ala Ijpt bupu m. Buru ozu m gaa lie ya ebe e liri nna m ha."

O zara, "Aga m eme dika i kwuru."

³¹ O siri ya, "Nuroo m iyi na i ga-eme ya." Josef nuroo ya iyi. Izrel n'onwe ya, kporo isiala dika o dabere n'elu mkpanaka ya.

48

Jekob agozie umu Josef

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, a gwara Josef si, "Lee nna gi na-aria oria." Josef biliri duru umu ya ndi ikom abuo bu Manase na Ifrem gawa ileta ya.

² Mgbe a gwara Jekob okwu si ya, "Nwa gi nwoke Josef abiala ileta gi." Izrel chikotara ume ya, jisie ike, nodu ala n'elu akwa ya.

³ Mgbe ahụ, Jekob siri Josef, "Chineke, Onye puru ime ihe niile gosiri m onwe ya na Luz, n'ala Kenan, ma goziekwa m. ⁴ O siri m, 'Lee, aga m eme ka i mja mkpuru, baakwa uba n'onuogugu. Aga m eme ka i ghoọ ogbako otutu mba. Aga m enye gi ala a ka o buru ihe nketa ebighi ebi maka agburu gi ndi ga-esote gi.'

⁵ "Ugbu a, ana m eme umu gi ndi ikom abuo ndi a, ndi a mutaara gi n'ala Ijpt, umu nke m. Ha abuo, Ifrem na Manase, ga-abu umu m, dika

Ruben na Simiõn si buru umu m. ⁶ Ma umu ozo a ga-amutara gi ga-abu nke gi. O bu aha umunne ha ndi a ka a ga-eji mara ha n'ala nketa nke ha. ⁷ Ana m eme nke a n'ih na mgbe m si Padan Aram puta, nne unu Rechel, nwuru n'ala Kenan mgbe anyi ka no n'uzo ije anyi n'ebe ditu anya site na Efrat. N'akuku uzo e si aga Efrat, ya bu Betlehem, ka m likwara ya."

⁸ Mgbe Izrel huru umu ndi ikom abuo Josef kpọ bja, o juru Josef ajuju si, "Ndi a, bu ndi ole?"

⁹ Josef zara nna ya si, "Ha bu umu ndi ikom ndi Chineke nyere m n'ebe a."

Ya mere, Jekob gwara ya si, "Kpotara m ha, ka m gozie ha."

¹⁰ N'oge a, Izrel adighi ahuzikwa uzo nke oma n'ih ime agadi ya. Ya mere, Josef duuru umu ya ndi ikom ndi ahụ bja nso ebe nna ya no. Mgbe ahụ, Jekob suturu ha onu, makuo ha.

¹¹ Izrel siri Josef, "O nweghi mgbe m lere anya na m ga-ahụ ihu gi ozo. Ma Chineke emeela ka m hukwa umu gi."

¹² Josef sitere n'ikpere* Jekob kupu umu ya, bja hulata isi ala. O kpuru ihu ya n'ala mgbe o mere nke a. ¹³ Josef kpoozo ha abuo, Ifrem n'aka nri ya nke bu aka ekpe Izrel, na Manase n'aka ekpe ya nke bu aka nri Izrel, kpota ha bja nna ya nso. ¹⁴ Ma Izrel setiri aka nri bikwasị ya n'isi Ifrem, nwa nke nta. Ma aka ekpe ya ka o setipuru bikwasị n'isi Manase bu okpara.

¹⁵ Mgbe ahụ, o goziri Josef si ya.

"Ka Chineke, onye nna m ha

Ebrahim na Aizik jere ije n'ihu ya

Chineke onye burii Onye zuru m dika aturu

ogologo ndu m niile ruo taa,

¹⁶ Mmuo ozi ahụ naputara m site n'ihe egwu niile,

ya gozie umu ndi ikom ndi a.

Ka ha buru ndi a kpokwasiri aha m

na aha nna m ha Ebrahim na Aizik,

ka ha mubaa

hie nne n'elu uwa."

¹⁷ O wutere Josef mgbe o huru na nna ya bikwasiri aka nri ya n'isi Ifrem. O jidere aka nna ya iwepu ya n'isi Ifrem, ka o tukwasị ya n'isi Manase.

¹⁸ Mgbe ahụ, Josef siri nna ya, "I bikwasijoro aka gi. Onye a bu okpara, bikwasị aka nri gi n'isi ya."

¹⁹ Ma nna ya juru, si ya, "Amaara m ihe m na-eme nwa m, Manase ga-aghọ oke obodo, ma nwanne ya nke nta ga-akarị ya idi ukwu, n'ih na umu umu ya ga-aghọ otutu mba di iche iche." ²⁰ O goziri ha n'ubochi ahụ si,

"N'aha gi ka Izrel ga-ekwuputa ngozi a,

'Ka Chineke mee gi dika Ifrem na Manase.'"

Ya mere o buru uzo kpoo Ifrem tupu Manase.

²¹ Mgbe ahụ, Izrel gwara Josef okwu si ya, "Lee, mu onwe m na-aga inwu. Ma Chineke ga-anonyere unu, kpoghachikwa unu azu n'ala nna unu ha. ²² Mu onwe m na-enye gi otu akuku ugwu karja nke umunne gi, bu ala ugwu ahụ m sitere na mma agha m na uta m naputa ndi Amorait ka o buru nke gi."

* **48:12** 48:12 I kuu mmadu n'ikpere, bu mmemme iji gosiputa na onye ahụ eku n'ikpere, a burula nwa onye ahụ kuu ya.

49

Jekob agozie umu ya

- ¹ Mgbe ahụ, Jekob kpokotara umu ya ndi ikom niile n'otu si ha, "Zukoonyu ka m gwa unu ihe ga-adakwasị unu n'ubochi di n'ihu.
- ² "Zukoonyu nuru, umu ndi ikom Jekob nuru okwu nna unu Izrel.
- ³ "Ruben, okpara m ka i bu, ume m, ihe ngosi mbu nke ike m, onye nsopuru kwesiri, onye mbu n'idi ike.
- ⁴ Onye na-agbanwe agbanwe dika mmiri di n'iyi, i gaghi abukwa onye mbu, n'ihu na i banyere n'ihe ndina nna gi, i dinara n'ihe ndina m, meruo ya.
- ⁵ "Simion na Livayi bu umunne. Mma agha ha bu ngwa ihe ike.
- ⁶ Ka obi m ghara isonye n'izuzu ha, ka m ghara isonye n'ogbakọ ha, n'ihu na ha gburu mmadu n'oge iwe ha, bipukwa nkwonkwo ukwu umu ehi na-echeghi echiche.
- ⁷ Ihe a buru onu ka iwe ha bu, n'ihu na o di njọ. Onuma ha, o jobigara njọ oke. Aga m ekesa ha n'etiti umu Jekob Kpasaa ha n'etiti ndi Izrel.
- ⁸ "Gi, Juda, umunne gi ga-eto gi. Aka gi ga-adi n'olu ndi iro gi. Umu ndi ikom nna gi ga-akpo isiala nye gi.
- ⁹ I bu nwa odum, gi, Juda, i si n'ichu nta lota, nwa m. Dika odum, o na-amakpu, na-edina ala, dika nne odum, onye ga-anwa anwa kpotee ya?
- ¹⁰ Mkpataka eze agaghi esite n'ebe Juda no wezuga onwe ya, maobu mkpanaka onyendu esi n'agbata ukwu ya puo, tutuu ruo mgbe eze ahụ nwe ya ga-abia, irube isi nke mba niile ga-abu nke ya.
- ¹¹ O ga-ekenye inyinya ibu ya n'osisi vaini, n'alaka kachasi mma ka o ga-ekenye nwa inyinya ibu ya.* O ga-asakwa uwe ya na mmanya. Uwe mwuda ya ka o ga-asukwa n'obara mkpuru vaini.
- ¹² Anya ya ga-acha uhie uhie kariya mmanya vaini. Eze ya ga-enwupukwa ocha kariya mmiri ara ehi.
- ¹³ "Zebulon ga-ebi n'akuku osimiri. O ga-abu ebe izuike nye ugbo mmiri. Oke ala ya ga-agbatipu ruo Saidon.
- ¹⁴ "Isaka di ike dika inyinya ibu na-amakpu n'etiti ogba aturu.

* **49:11** 49:11 Nke a na-egosiputa iba uba n'ebe o di ukwu, maobu mmadu ibu ogaranya.

- 15 Mgbe ọ hụrụ otu ebe izuike ya si dị mma,
 hụ otu ala ya si maa mma,
 ọ ga-ehudata isi ya ibu ibu arụ;
 were onwe ya nye irụ ọrụ ike.
- 16 “Dan ga-eme ka ikpe ziri ezi rute ndị ya aka
 dika otu n’ime ebo Izrel.
- 17 Dan ga-adị ka agwọ dị n’akụkụ okporoụzọ,
 dika ajuala dị n’uzọ ọhia,
 nke na-ata ịnyinya n’ikiri ukwu,
 si otu a mee ka onye na-agba ịnyinya dalaa azụ.
- 18 “O ONYENWE ANYI, ana m ele anya nnapụta gi.
- 19 “Gad bu onye usuu ndi o-ji-egbe-aga ga-abiakwasị,
 ma ọ ga-aluso ha ọgụ, chụọkwa ha ọsọ.
- 20 “Asha ga-esi n’ubi ya weputa nri gbara abụba,
 nke na-adị ndi eze mma.
- 21 “Naftali dika nne ele a hapuru ahapu,
 nke na-amuputa umu ele mara mma.
- 22 “Dika osisi vaini a kuru n’akuku iyi,
 nke alaka ya na-awasa rigoro n’elu mgbidi,
 na nke na-amị ezi mkpuru, otu a ka Josef di.
- 23 Ndi na-agbata uta sitere n’obi ilu luso ya agha,
 ha gbara ya akụ site n’ikpo asi.
- 24 Ma aka o ji jide uta nke ya adaghị mba,
 ike agwughị ogwe aka ya,
 n’ihi aka Onye di ike nke Jekob,
 n’ihi Onye ozuzu aturu, Oke Nkume Izrel,
- 25 n’ihi Chineke nna gi, onye na-enyere gi aka,
 n’ihi Onye puru ime ihe niile, ka ọ gozie gi,
 site na ngozi nke eluigwe site n’elu,
 ngozi nke osimiri di n’okpuru ala,
 ngozi nke ara na akpanwa.
- 26 Ngozi niile nke nna gi, di ukwu karija,
 ngozi niile nke ugwu ukwu mgbe ochie,
 kariakwa ngozi nke ugwu nta mgbe ochie,
 Ka ngozi ndi a di iche dikwasị n’isi Josef,
 dikwasị n’egedege ihu Josef, onye bu onyendu n’etiti umunne ya.
- 27 “Benjamin dika nkita ohia nke na-adogbu anu.
 N’utuutu, ọ na-eri anu ọ dogburu.
 N’anyasi ọ na-ekesakwa ihe o gbutere.”
- 28 Ndi a bu ebo iri na abuo di n’Izrel. Ihe ndi a bukwa ihe nna ha gwara
 ha mgbe ọ goziri ha, nye onye obula n’ime ha ngozi nke ruuru ya.

Onwu Jekob

- 29 Emesia, o nyere ha ndumodu si ha, “N’oge na-adighi anya site ugbu a,
 aga m anwu. Unu aghaghị ili m n’ebe e liri nna m ha, n’ala Kenan, n’ime

ogba ahụ dị n'ohia Efron, onye Het. ³⁰ N'ime ogba dị n'ohia Makipela, nke dị nso na Mamre, n'ala Kenan, ohia Ebrahim zutara site n'aka Efron onye Het, maka ili ozu. ³¹ N'ebe ahụ ka e liri Ebrahim na Sera nwunye ya. N'ebe ahụ kwa ka e liri Aizik na Ribeka nwunye ya. N'ebe ahụ ka m liri Lija. ³² Ebrahim nna nna m zuru ala ahụ na ogba dị n'ime ya site n'aka umu Het."

³³ Mgbe Jekob kwuchara okwu ndumodu ikpeazu ndi a nye umu ya ndi ikom, o chikotara ukwu ya n'elu akwa, kuo ume ikpeazu. A chikotara ya na ndi ya.

50

Olili Jekob

¹ Josef dakwasiri n'ihu nna ya, kwaa akwa, sutukwa ya onu. ² Josef nyere iwu, ka ndi dibia na-ejere ya ozi gbasie ozu nna ya. Ya mere, ndi dibia ahụ gbasikwara Izrel. ³ O were ha iri ubochi anọ igbasi ozu, n'ihi na nke a bu oge o kwesiri iwe ha ime ya. Mgbe nke a gasiri, a kwara ya n'ala Ijpt iri ubochi asaa.

⁴ Mgbe oge iru uju gafesiri, Josef gwara ndi ulo Fero si ha, "O buru na m ahutala amara n'ihu unu, biko, gwaranu m Fero otu a, si ya, ⁵ 'Nna m mere ka m nuora ya iyi mgbe o na-anwu, si, "Lee, agala m inwu, i ga-eli m n'ili m, nke m gwuuru onwe m n'ala Kenan." Ugbu a, biko ka m gaa lie nna m, ma loghachikwa.'"

⁶ Fero zara si ya, "Gaa lie nna gi dika o mere ka i nuo iyi na i ga-eme."

⁷ Ya mere, Josef gara ili nna ya. Otutu ndi mmadu sokwa ya. Ndiisi ochichi Fero, na ndi okenye ulo ya, na ndi okenye a ma ama n'ala Ijpt. ⁸ Ndi ozo bukwa ndi ulo Josef niile, umunne ya, na ndi ulo nna ya. Naani umuntakiri, na igwe ewu na aturu ha, na igwe ehi ha, ka ha hapuru n'ala Goshen. ⁹ Ma inyinya ugbo na ndi na-agba inyinya, so ya gaa. Igwe mmadu gara ije a buru ibu nke ukwu.

¹⁰ Mgbe ha ruru ebe izocha oka nke Atad, n'ofe ozo nke Jordan, ha weere iti aka n'obi di ukwu tie aka n'obi ha n'ebe ahụ. Josef ruru uju ubochi asaa maka nna ya n'ebe ahụ. ¹¹ Mgbe ndi bi n'ala Kenan huru oke iru uju nke ebe izocha oka nke Atad ahụ, ha siri, "Nke a buuru ndi Ijpt iru uju di ukwu." N'ihi nke a, ha kporo ebe ahụ di nso na Jordan Ebel-Mizraim.

¹² Umu Jekob mere dika nna ha gwara ha. ¹³ N'ihi na ha buuru ozu ya laa n'ala Kenan, lie ya n'ogba ahụ di n'ohia Makipela, nke bu ala ubi Ebrahim zuru dika ala olili ozu, site n'aka Efron, onye Het; n'akuku Mamre. ¹⁴ Emesia, Josef laghachiri Ijpt ya na umunne ya, na ndi niile sooro ya gaa olili ozu nna ya, ngwangwa elichara nna ya.

Josef agbaghara umunne ya

¹⁵ Mgbe umunne Josef huru na nna ha anwula, ha siri, "Eleghi anya Josef ga-akpo anyi asi, kwughachi anyi ugwo ihe ojoo niile anyi mere ya?"

¹⁶ N'ihi nke a, ha zipuru Josef ozi si, "Nna gi nyere iwu a tupu o nwuo.

¹⁷ 'Gwa Josef si ya, Arioo m gi, gbaghara ihe ojoo niile umunne gi mere, na mmehie ha mere megide gi.' Ugbu a, gbaghara mmehie anyi bu ndi ohu Chineke nna gi." Mgbe Josef nuru ihe ha kwuru, o kwara akwa.

¹⁸ Umunne ya biakwara daa n'ihu ya, si, "Anyi bu ndi ohu gi."

¹⁹ Ma Josef siri ha, "Unu atula egwu. Abu m Chineke onye na-ekpe ikpe nke m ga-eji taa unu ahuhu? ²⁰ O bu ezie na unu chere ime m ihe ojoo, ma Chineke chere ya ka o buru ezi ihe, iji debe otutu ndu dika o na-eme taa.

²¹ Ya mere, ụjọ atụla unu. Mụ onwe m ga-azụ unu na ụmuntakiri unu.” Ọ kasiri ha obi, gwa ha okwu bara ha n’obi.

Onwu Josef

²² Josef biri n’Ijpt, ya na ụmụne ya, na ndi ulo ha. Josef gbara nari afo na iri. ²³ Josef huru umu Ifrem, na umu umu ya. Ọ nokwa ndu hu umu Makia nwa Manase, ndi e kukwasiri n’ikpere ya.

²⁴ Mgbe ahụ, Josef siri ụmụne ya, “Agala m inwu, ma Chineke ga-abia ileta unu. Ọ ga-esi n’ala a kpoputa unu kpopakwa unu n’ala ahụ ọ nuru Ebrahim na Aizik na Jekob iyi, na ọ ga-enye ha.” ²⁵ Mgbe ahụ, Josef mere ka umu Izrel nuro ya iyi si, “Mgbe Chineke biara ileta unu, unu aghaghi i site n’ebe a chikoro okpukpu m.”

²⁶ Josef nwuru mgbe ọ gbara nari afo na iri. Ha gbasiri ozu ya, tinye ya n’ime igbe ozu, n’ala Ijpt.

Opupu

Eze na-amaghi Josef

¹ Ndi a bu aha umu ndi ikom Izrel, ndi sooro Jekob gaa biri n'ala Ijpt, onye obula n'ime ha kpọ ezinaulo ya.

² Ruben, Simion, Livayi na Juda;

³ Isaka, Zebulon na Benjamin;

⁴ Dan, na Naftali;

Gad na Asha.

⁵ Onuogugu umu Jekob ndi sooro ya gaa biri n'Ijpt di iri mmadu asaa. Ma Josef nori n'Ijpt.

⁶ Emesja, Josef na umunne ya niile nwuru, ma ogbo ahụ niile nwukwara. ⁷ Ma ihe gaara umu umu Izrel nke oma, ha mubara, di ukwuu n'onuogugu, juputa ala ahụ niile.

⁸ Ma mgbe eze ohuru nke na-amaghi Josef malitere ichi ochichi n'ala Ijpt, ⁹ o siri ndi ya, "Lee, ndi Izrel abaala uba nke ukwuu n'onuogugu dikwa ike kara anyi. ¹⁰ Ngwanu, ka anyi were amamihe meso ha mmeso ojo, ma o bughu otu a, ha ga-amuba kara, mgbe agha ga-adaputa n'etiti anyi na ndi iro anyi, ha ga-esoro ndi iro anyi luso anyi agha, site n'ala a gbapu."

¹¹ N'ihu nke a, ha tinyere ndiisi ohu ga na eledo ha, bu ndi ga-eji oru manye kpagbuo ha. Ha wuuru Fero obodo Payitom na Ramesis, ebe o na-echekwa ihe. ¹² Ma dika a na-ata umu Izrel ahuhu na-eleghi anya n'azu, otu a kwa ka umu Izrel gara n'ihu na-amuba n'onuogugu na-agbasakwa. Nke a mere ka ndi Ijpt tuo ndi Izrel egwu. ¹³ Ha ji oke oru mekpaa umu Izrel ahụ nke ukwuu, ¹⁴ mee ka ndu umu Izrel buru ndu juputara n'ihu ilu. Ha nyere ha oru ike nke ikpu brik na uru, tinyere oru di iche iche n'ubi ha. N'ime oru niile ha na-aru, ndi Ijpt mesiri ha ike nke ukwuu.

¹⁵ Mgbe ahụ kwa, eze Ijpt gwara ndi inyom Hibru na-agho nwa, ndi aha ha bu Shifra na Pua* si, ¹⁶ "Mgbe obula unu na-agho nwa ndi inyom Hibru, unu lezie anya n'okwute e ji amu nwa, o buru nwoke, gbuonu ya, ma o burukwanu nwanyi, hapunu ya ka o diri ndu." ¹⁷ Ma ndi inyom ndi a na-agho nwa emeghi ihe eze Ijpt gwara ha, n'ihu na ha turu egwu Chineke. Kama ha hapuru umu ndi ikom ndi a ndu. ¹⁸ Emesja, eze Ijpt kporo ndi inyom abuo ahụ juo ha si, "Gini mere unu ji nupu isi n'iwu m nyere unu site n'ihapu igbu umuntakiri ndi ikom Hibru a muru, dika m gwara unu?"

¹⁹ Ndi inyom ahụ zara Fero si, "Ndi inyom Hibru na-adi ike kara ndi inyom Ijpt n'imụ nwa. Ha na-amuputachari umu ha tupu anyi erute."

²⁰ Ya mere, Chineke goziri ndi inyom ndi ahụ na-agho nwa. Umu Izrel gara n'ihu na-amuba, gho mba di ukwuu. ²¹ Chineke n'onwe ya, nyekwara ndi inyom ahụ na-agho nwa ezinaulo nke aka ha n'ihu na ha turu egwu Chineke.

* **1:15** 1:15 Aha ndi inyom ndi a na-elekota ndi inyom Hibru ime na-eme, ziputara n'ebe o doro anya na ha bu ndi Ijpt.

²² Mgbe ahụ, Fero nyere ndị ya niile iwu a, “A ga-atunye umuntakiri ndi ikom Hibru niile a muru oheru n’ime osimiri Nail, ma a ga-edebe umuntakiri oheru bu ndi inyom ndu.”

2

Omumu Mosis na mgbapu ya

¹ N’oge a, otu nwoke onye Hibru si n’ebo Livayi, gakwara luo otu nwaada onye Livayi. ² Nwanyị a tūru ime, muo otu nwa nwoke. Mgbe o huru na nwa oheru ahụ mara mma, o zoro ya n’ulo onwa ato. ³ Mgbe o na-enweghikwa ike izo nwantakiri a gaa n’ihu, o jiri ahija papiros* kpaa nkata, were korota tee n’ahụ nkata ahụ niile igbochi mmiri ibata n’ime ya. O kunyere nwantakiri ahụ n’ime ya buru nkata ahụ debe ya n’akuku osimiri Nail ebe ahija mmiri na-eto. ⁴ Nwanne nwantakiri ahụ, nke nwanyị, gakwara guzo n’ebe di anya na-eche nwantakiri ahụ nche, ihu ihe ga-eme ya.

⁵ O dighi anya, ada Fero biara n’akuku osimiri Nail ahụ isa ahụ. Mgbe o no na-asa ahụ, umu agboghọ na-ejere ya ozi malitere igaghari n’akuku osimiri Nail. Ma ada Fero lepuru anya hu nkata ahụ n’etiti riidi, zie otu n’ime ohu ya nwanyị ka o gaa bute ya. ⁶ Mgbe o buputara ya, meghee ya, ada Fero huru nwantakiri ahụ ka o na-akwa akwa. O nwere omiko n’ebe nwantakiri ahụ no. O siri, “Nwatakiri a ga-aburiri otu n’ime umu ndi Hibru.”

⁷ Mgbe ahụ, nwanne nwanyị nwantakiri a juru ada Fero si, “O bu m gaa chooro gi otu nwanyị n’ime ndi inyom Hibru ka o na-elekotaara gi nwantakiri a anya?”

⁸ Ada Fero zaghachiri si, “Ee, gaa mee otu ahụ.” Nwaagboghọ ahụ gara ngwangwa n’ulo ha kpo nne nwantakiri ahụ. ⁹ Mgbe ha biaghachiri, ada Fero gwara nne nwantakiri ahụ si ya, “Kuru nwantakiri a, gaa zuputara m ya. Aga m akwu gi ugwo nke oma.” Ya mere, nwanyị ahụ kuuru nwantakiri ahụ, gaa zuo ya. ¹⁰ Mgbe nwantakiri ahụ tolitere, nne ya kulaara ya ada Fero, ka o buru nwa ada Fero. Aha ada Fero guru ya bu Mosis, n’ihi o siri, “Esi m na mmiri guputa ya.”

Mosis agbapu oso

¹¹ Otu ubochi, mgbe Mosis toro, o puru gaa n’ebe umunna ya no, ilele ha mgbe ha no na-aru oru ike ha. O huru otu onye Ijpt ka o na-eti onye Hibru ihe, bu otu n’ime umunna ya. ¹² Mosis lere anya n’akuku abuo. Mgbe o huru na o dighi onye na-ele ya anya, o gburu onye Ijpt ahụ, lie ya n’ime aja. ¹³ N’echi ya, Mosis puru hu ndi Hibru abuo ka ha na-alu ogu. Mosis juru onye nke ikpe mara ajuju si ya, “Gini mere i ji si otu a na-eti nwanna gi ihe?”

¹⁴ Ma onye ahụ juru Mosis ajuju si, “Onye mere gi onyeisi na onye ikpe n’etiti anyi? I na-achọ igbu m di ka i si gbuo onye Ijpt ahụ?” Mgbe ahụ Mosis turu ujo. O kwuru n’ime onwe ya si, “Ndi mmadu amatala banyere ihe ahụ m mere.”

¹⁵ Mgbe Fero nuru ihe Mosis mere, o gbaliri igbu Mosis. Ma Mosis si n’ihu Fero gbapu oso gbaga ala Midia.† N’ebe ahụ o gara nodu ala n’akuku olulu mmiri. ¹⁶ Ma o nwere otu onye nchujaja obodo Midia mutara umu agboghọ asaa. N’oge a, ha biara iseta mmiri na igbanye ya n’ime ihe igbanye mmiri

* 2:3 2:3 Bu ahija na-epu n’akuku mmiri † 2:15 2:15 Midian bu otu n’ime umu Ebrahim mutara n’ikpeazu. Jen 25:2 Ndi Midia na-ebi n’akuku uguwu nke Uguwu Sainai.

anụ ụlọ maka inye igwe anụ ụlọ nna ha mmiri. ¹⁷ Ma ụfọdụ ndị na-azụ atụrụ biara chụpụ ha. Mosis biliri ọtọ, bịa napụta ha, nyere ha aka nye igwe anụ ụlọ ha mmiri.

¹⁸ Ha loghachikwutere nna ha, Reuel,[‡] onye juru ha si, “Gini mere unu ji lota n’oge taa?”

¹⁹ Ha zara nna ha si, “Otu onye Ijpt naputara anyi site n’aka ndi ozuzu aturu. O setaara anyi mmiri, nyekwa igwe anu ulo anyi mmiri.”

²⁰ Nna ha juru ha si, “Olee ebe o no? Gini mere unu ji hapu ya n’ebe ahụ? Gaanụ kpọọ ya ka o soro anyi rie nri.”

²¹ Mosis nabatara oku ahụ Reuel kpọrọ ya ka ha na ya biri. O sokwara ha biri. Reuel kponyere Mosis Zipora, otu nwa ya nwanyi, ka o buru nwunye ya. ²² Zipora mutara nwa nwoke, onye Mosis kpọrọ aha ya Geshom. N’ihi na Mosis sirị, “Abụ m onye obia n’ala ndi ozo.”

²³ O ruo, mgbe otutu ubochi gara, Fero eze Ijpt nwuru. N’oge a, umu Izrel no na-asu ude n’ime onodu ibu ohu ha. Ha kwara akwa nke ukwu. Akwa ha kwara ka e nyere ha aka n’ihi onodu ibu ohu ha ruru Chineke nti.

²⁴ Chineke nuru isu ude ha. O chetara ogbugba ndu ahụ ya na Ebrahim, na Aizik, na Jekob gbara. ²⁵ Chineke huru umu Izrel, ihe banyere ha metukwara ya n’obi.

3

Mosis n’ihu oha na-enwu oku

¹ N’oge a, Mosis na-azu igwe anu ulo Jetro ogo ya nwoke, onye nchujaja na Midia. Otu ubochi, o duuru igwe anu ulo ndi a gaa n’akuku ozara. O batara Horeb,* ugwu Chineke. ² N’ebe ahụ, mmuo ozi nke ONYENWE ANYI mere ka o hu ya n’oku na-ere n’etiti oha. Mosis huru na o bu ezie na oha ahụ na-enwu oku ma o naghị ere oku. ³ N’ihi ya, Mosis chere n’obi ya si, “Aga m aga nso leruo ihe omimi a anya, otu oku si enwu ma oha anaghi ere oku.”

⁴ Mgbe ONYENWE ANYI huru na o tughariri ka o hu ihe na-eme, Chineke kpọrọ ya oku site n’ime oha ahụ, “Mosis! Mosis!”

O si, “Lekwa m n’ebe a.”

⁵ Mgbe ahụ, o sirị ya, “Abiakwala nso. Yipu akpukpukwu gi, n’ihi na ebe i guzo bu ala di nso.” ⁶ O sirị, “Abụ m Chineke nke nna gi. Chineke nke Ebrahim, Chineke nke Aizik na Chineke nke Jekob.” Mosis zoro ihu ya, n’ihi na o turu egwu ilegide Chineke anya.

⁷ Mgbe ahụ ONYENWE ANYI sirị, “N’ezie, ahula m nhuju anya nke ndi m no n’Ijpt, anukwala m mkpu akwa ha, n’ihi aka ike nke ndi na-achi ha dika ndi ohu. N’ihi na ama m ahuhu ha na-agabiga. ⁸ Ya mere, agbadatala m inaputa ha site n’aka ndi Ijpt na ikpopta ha site n’ala ahụ, idubata ha n’ala oma ahụ, nke sara mbara, ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya. Ala ebe ndi Kenan, na ndi Het, na ndi Amorait, na ndi Periz, na ndi Hiv, na ndi Jebus bi. ⁹ Ugbu a, akwa umu Izrel eruola m nti, ahukwala m otu ndi Ijpt si na-emegbu ha. ¹⁰ Ugbu a, aga m eziga gi ka i jekwuru Fero, ka i duputa ndi m bu umu Izrel site n’ala Ijpt.”

¹¹ Mosis sirị Chineke, “Onye ka m bu na m ga-ejekwuru Fero, meekwa ka umu Izrel site n’ala Ijpt puta?”

[‡] **2:18** 2:18 Reuel bu aha ozo e ji mara Jetro ogo Mosis. Ọpụ 3:1; Ọnụ 10:29 * **3:1** 3:1 Ugwu a na-aza, Ugwu Chineke maobu Ugwu Sainai. Ọpụ 4:27; 18:5

¹² Chineke gwara ya si, “Aga m anonyere gi. Nke a ga-abu ihe ama nye gi na o bu m na-eziga gi. Mgbe i sitere n’ala Ijpt kpoputa umu Izrel, unu niile ga-efe m ofufe n’elu uguwu a.”

¹³ Ma Mosis juru Chineke si, “O buru na m agwa umu Izrel si, ‘Chineke nna nna unu zitere m izi unu ozi,’ ha ga-aju m si, ‘Gini bu aha ya?’ Gini ka m ga-aza ha?”

¹⁴ Chineke siru Mosis, “ABU M ONYE M BU. Naani gwa umu Izrel na ‘ABU M zitere gi.’”

¹⁵ Chineke gakwara n’ihu gwa Mosis si, Si otu a gwa umu Izrel okwu. “ONYENWE ANYI, Chineke nna nna unu, Chineke Ebrahim, Chineke Aizik na Chineke Jekob, zitere m ibiakwute unu.”

Nke a bu aha m ruo mgbe ebighi ebi,
aha nke e ji echeta m
site n’ogbo ruo n’ogbo.

¹⁶ “Gaa, kpopota ndi okenye Izrel niile zie ha si, ‘ONYENWE ANYI Chineke nna nna unu, Chineke Ebrahim, Chineke Aizik, na Chineke Jekob, egosila m onwe ya, si m, Eleruola m onodu unu anya hu ihe a na-eme unu n’ala Ijpt. ¹⁷ Ekweela m nkwa ikpoputa unu site n’ahuhu unu na-ahu n’ala Ijpt duru unu baa n’ala nke ndi Kenan, na ndi Het, na ndi Amorait, na ndi Periz, na ndi Hiv, na ndi Jebus bi n’ime ya. Ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya.’

¹⁸ “Ndi okenye Izrel ga-anabata ozi gi. Mgbe ahụ gi na ha ga-eso gaa n’ihu eze Ijpt gwa ya si, ‘ONYENWE ANYI, Chineke ndi Hibru ezutela anyi. Kwere ka anyi gaa njem n’ime ozara abali ato gaa choro ONYENWE ANYI Chineke anyi aja.’ ¹⁹ Amaara m rii na eze Ijpt agaghi ekwe ka unu gaa, tutu ruo mgbe e ji aka ike kwagide ya. ²⁰ Ma aga m esetipu aka m tie Ijpt ihe otiti, site n’ihe iribama di iche iche nke m ga-eme n’etiti ya. Mgbe nke a gasiri, o ga-ahapu unu ka unu laa.

²¹ “Aga m emekwa ka unu nweta amara n’ihu ndi Ijpt, ka unu ghara igba aka mgbe unu na-ala. ²² Nwanyi obula ga-ario site n’aka nwanyi Ijpt onye agbataobi ya na nwanyi obia bi n’ulo ya, ihe niile e ji olaocha na olaedo kpuo, na akwa di iche iche. Unu ga-eyikwasu ha umu unu ndi ikom na umu unu ndi inyom, bia si otu a kwakoro ngwongwo ndi Ijpt.”

4

The iribama nye Mosis

¹ Mosis zagbachiri ya si, “Gini ga-eme ma o buru na ha agaghi ekwenye ihe m kwuru maobuaju ige m nti? O buru na ha asi, ‘ONYENWE ANYI egosighi gi onwe ya.’”

² Ma ONYENWE ANYI juru Mosis ajuju si ya, “Gini ka i ji n’aka?”
Mosis zara si, “O bu mkpanaka.”

³ ONYENWE ANYI siru ya, “Tupu ya n’ala.”

Mosis tupuru ya n’ala. Ma otu mgbe ahụ, o ghoru agwo. Mosis sitere n’ebe agwo ahụ no gbapu oso. ⁴ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu ozo si ya, “Jide agwo ahụ aka n’odudu ya.” Mgbe Mosis mere nke a, agwo ahụ ghoghachikwara mkpanaka. ⁵ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, “O buru na i mee ihe iribama a, ha ga-ekwere ihe i gwara ha. Ha ga-aghota na ONYENWE ANYI Chineke nna nna ha, Chineke Ebrahim, Chineke Aizik, na Chineke Jekob gosiri gi onwe ya.”

⁶ ONYENWE ANYI gwara ya okwu ozo si, "Tinye aka gi n'ime uwe i yi n'ime ahụ gi." Mgbe Mosis tinyere aka ya weputa ya, o chotara na ekpenta juputara n'aka ahụ nke na-enwu ezi ocha.

⁷ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, "Tinyekwa aka gi n'ime uwe i yi n'ime ahụ gi." Mosis mere otu a. Mgbe o weputara aka ya ozo, o huru na o dighachiri dika akuku anu ahụ ya ndi ozo.

⁸ Mgbe ahụ ONYENWE ANYI siri, "O buru na umu Izrel ekweghi gi maobu nabata ihe ama nke mbu, ha ga-ekwe ihe iribama nke abuo a. ⁹ Ma o buru na ha ekwenyeghi n'ihe iribama abuo ndi a ma o bukwanu gee gi nti; kute mmiri n'osimiri Nail, wupu ya n'ala akoro. Mmiri ahụ nke i kutere site n'osimiri ga-agbanwe, gho obara n'ala akoro."

¹⁰ Mosis siri ONYENWE ANYI, "Biko Onyenwe m, abughi m onye mara ekwu okwu. O nwebeghi oge m ji buru onye oka okwu, na mgbe gara aga maobu site na mgbe i gwara ohu gi okwu. Lee, onye nwere ire na egbugbere onu di aru ka m bu."

¹¹ ONYENWE ANYI juru Mosis ajuju si, "Onye mere onu mmadu? Onye na-emekwa ka nti mmadu chie ya, maobu ka mmadu daa ogbi? Onye na-eme ka mmadu hu uzor, maobu kpuo isi? O bughi mu onwe m bu ONYENWE ANYI? ¹² Ugbu a, gaa mee ihe m gwara gi. Aga m enyere gi aka ikwu okwu nke oma. Aga m agwakwa gi ihe i ga-ekwu."

¹³ Ma o rioro, "Biko Onyenwe m, ziganu onye ozo."

¹⁴ ONYENWE ANYI were iwe di oku megide Mosis si ya, "Kedu maka nwanne gi nwoke Eron onye Livayi, amaara m na o bu onye oka okwu. Lee, o na-abia izute gi. O ga-anuri onu mgbe o chotara gi. ¹⁵ I ga-agwa ya okwu, tinye okwu gi n'onu ya. Aga m enyere unu abuo aka ikwu okwu nke oma, aga m ezikwa unu abuo ihe unu ga-eme. ¹⁶ O ga-abu onye na-ekwuchite onu gi n'ebe ndi mmadu no. I ga-anu dika Chineke n'ebe o no, n'ih na i ga-agwa ya ihe niile o ga-ekwu. ¹⁷ Ma i ga-ejide mkpanaka a di n'aka gi ka i nwee ike jiri ya mee ihe iribama."

Nloghachi Mosis n'Ijpt

¹⁸ Emesia, Mosis loghachiri n'ulo ebe o bi, jekwuru Jetro ogo ya nwoke rioro ya si, "Biko kwere ka m laghachi n'Ijpt gaa chotara ma o nwere ndi ikwu m ka di ndu."

Jetro siri, "Gaa n'udo."

¹⁹ Ugbu a ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu n'ala Midia si ya, "Laghachi Ijpt n'ih na ndi niile choru igbu gi anwuchaala." ²⁰ Mosis kporo nwunye ya, na umu ya ndi ikom, nokwas i n'elu inyinya ibu, laghachi n'ala Ijpt. O jikwa mkpanaka Chineke ahụ n'aka ya.

²¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, "Mgbe i ruru Ijpt, hu na i gara n'ihu Fero mee ihe ebube niile m nyere gi ike ime. Ma aga m eme ka obi ya sie ike, ka o ghara ikwe ka ndi m laa. ²² I ga-agwa Fero okwu si ya, 'Nke a bu ihe ONYENWE ANYI kwuru, Izrel bu Okpara m. ²³ Agwara m gi okwu si, 'Hapu nwa m nwoke ka o si n'ala Ijpt puo gaa ebe o ga-anu fee m ofufe,' ma i juruaju. Ugbu a aga m egbu okpara gi.'"

²⁴ Mgbe Mosis na ezinaulo ya na-alaghachi Ijpt, ha rutere ebe ha ga-ezu ike abali. N'ebe ahụ, ONYENWE ANYI biakwutere Mosis choo igbu ya. ²⁵ Ma Zipora nwunye Mosis weere mma ntakiri bie nwa ya ugwu. O were ihe o biputara n'ugwu a metu n'ukwu Mosis, kwuo si, "N'ezie, i bu di obara n'ebe m no." ²⁶ N'ih ya, ONYENWE ANYI hapuru Mosis. (Mgbe ahụ, Zipora kwuru si, "I bu di obara," n'ih obibi ugwu ahụ.)

²⁷ Ugbu a, ONYENWE ANYỊ gwara Erōn okwu sị, “Gaa n’ime ọzara ka izute Mosis.” Erōn gara jekwuru Mosis n’ugwu Horeb, ugwu Chineke, sutu ya ọnụ. ²⁸ Mgbe ahụ Mosis gwara Erōn ihe niile ONYENWE ANYỊ ziri ya ka o kwuo, ya na ihe iribama ndị ahụ niile o nyere n’iwu ka o mee.

²⁹ Mosis na Erōn jeruru Ijpt kpọọ nzukọ ndị okenye ụmụ Izrel niile. ³⁰ Erōn gwara ha ihe niile ONYENWE ANYỊ gwara Mosis. Mosis, n’onwe ya mere ihe iribama ahụ niile n’ihu anya ha. ³¹ Mgbe ahụ, ha kwenyere; dika ha nūrū na ONYENWE ANYỊ eletala ụmụ Izrel, ma hūkwā ahūhū ha. Ha kpọrọ isiala fee ya ofufe.

5

Mosis n’ihu Fero

¹ Emesịa, Mosis na Erōn jekwuuru Fero guzo n’ihu ya gwa ya okwu sị, “The a ka ONYENWE ANYỊ, Chineke Izrel kwuru, ‘Hapụ ndị m ka ha gaa meere m mmemme dī nsọ n’ime ọzara.’ ”

² Fero zara sị, “Onye ka ONYENWE ANYỊ bụ m ga-eji gee ntị n’olu ya ihapụ ụmụ Izrel ka ha si n’ebe a pụọ? Amaghị m onye ọ bụ, agaghị m ekwekwa ka Izrel gaa ebe ọbụla.”

³ Ha zara sị, “Chineke ndị Hibru zutere anyị. Biko kwere ka anyị gaa njem ụbọchị atọ* n’ime ọzara nọ n’ebe ahụ chụọrọ ONYENWE ANYỊ Chineke anyị aja. Ọ būrū na anyị ajụ ige ntị n’olu ya, ọ ga-eji ọrịa ọjọọ maọbụ mma agha kpochapụ anyị.”

⁴ Eze Ijpt zara ha sị, “Mosis na Erōn, gini mere unu ji na-ewepụ ụmụ Izrel aka site n’ọrụ ha? Laghachinū n’ọrụ unu!” ⁵ Fero gara n’ihu sị, “Lee, ka ndị obodo a si dī ọtụtụ ugbo a, ihe unu na-eme bụ naanị igbochi ha irū ọrū ha.”

⁶ N’ụbọchị ahụ kwa, Fero nyere ndị nlekota† ụmụ Izrel na ndị o mere ndịisi n’ebe ụmụ Izrel nọ iwu sị, ⁷ “Unu enyekwala ụmụ Izrel ahịhịa ha ga-eji kpū brik‡ dika unu na-eme n’oge gara aga. Kama, ha ga-achota ahịhịa ahụ n’onwe ha. ⁸ Ozo, meenū ka ọnūogugū brik ha na-akpū dīrī ka ọ dī na mbū, unu emela ka ọ dīrī ala. Ha bū ndị umengwū. Ọ bū ya mere ha ji na-eti mkpu, ‘Ka anyị gaa n’ọzara gaa chūọrọ Chineke anyị aja.’ ⁹ Nyenū ha ọrū dī ike, nke ga-ezi ha na ha ekwesighi ina ntị n’okwu ụgha Mosis na Erōn na-ekwuru ha.”

¹⁰ Ndị na-achị ndị ohu na ndị nlekota jekwuuru ụmụ Izrel sị ha, “The a ka Fero kwuru: ‘Agaghị m enyekwa unu ahịhịa ọzo. ¹¹ Gaanū chotara onwe unu okporo ahịhịa ebe ọbụla unu nwere ike ichota ya, ma nke a agaghị eme ka e gbubilata ọrū unu kwesiri irū.’ ” ¹² Ya mere ndị ha gbasasiri n’ala Ijpt niile ichikota okporo ahịhịa ha ji akpū brik. ¹³ Ndị na-achị ha nọgidere na-akwagide ha sị ha, “Ruchaanū ọrū unu kwesiri irū n’ụbọchị dika unu si arū ya mgbe a na-enye unu ahịhịa.” ¹⁴ Ndịisi ọrū Fero malitere iti ndị Izrel ha hōpūtara maka inyere ha aka ilekota ndị ọrū ihe, na-ajū ha ajūjū sị, “Gini mere unu akpūtaghị oke ọnūogugū brik unu kwesiri ikpūta unyaahū maọbụ taa?”

* **5:3** 5:3 N’ala Ijpt ehi na oke ehi bụ anumanū a na-ahūta ka ihe dī nsọ. Ya mere, ndị Izrel ji sị na ha ga-aga njem abalī atọ n’ime ọzara nọ n’ebe ahụ chūọrọ Onyenwe anyị aja. † **5:6** 5:6 Ndị nlekota ndị ohu na-arū ọrū bū ndị Ijpt, ma ndịisi ndị ọrū ahụ, bū ndị Izrel. ‡ **5:7** 5:7 Brik bū ūrū a gwakotara ya na okporo ọka. Ọ bū okporo ọka ahụ e tinyere ya na-enye aka ime ka o sie ike mgbe a na-amī ya n’anwū. N’oge owuwe ihe ubi, a na-egbupū elu okporo ọka, ma hapū ogwe ya. Ọ bū ogwe ya ahụ, ka ụmụ Izrel na-egburu, gwakota ya n’ūrū jiri ya kpū brik.

¹⁵ Mgbe ahụ, ndịisi orụ ndị Izrel b̄akwutere Fero kwaara ya akwa s̄i ya, “Ḡin̄i mere i ji si otu a na-emeso nd̄i ohu ḡi mmeso? ¹⁶ O d̄igh̄i okporo ah̄ih̄ia a na-enye nd̄i ohu ḡi, ma ha na-as̄i anȳi, ‘Kp̄on̄u brik!’ A na-etikwa nd̄i ohu ḡi ihe, ma ita ̄ta ekwesigh̄i id̄iri anȳi kama ita ̄ta d̄iri nd̄i ḡi.”

¹⁷ Fero zaghachiri ha s̄i, “Nd̄i umengw̄u! N’ezie nd̄i umengw̄u ka unu b̄u. O b̄u ya mere unu ji n̄ogide na-as̄i, ‘Ka anȳi gaa ch̄or̄o ONYENWE ANȲi aja.’ ¹⁸ Laghachin̄u az̄u ugbo a n’or̄u unu. A gagh̄i enye unu okporo ah̄ih̄ia ōb̄ula. Ma unu ga-ar̄up̄utar̄iri on̄oḡuḡu brik d̄i ka a ch̄or̄o n’aka unu.”

¹⁹ Nd̄iisi or̄u um̄u Izrel gh̄otara na ha n̄o na nsogbu mgbe a gwara ha okwu s̄i ha, “Unu ga-akp̄utar̄iri on̄oḡuḡu brik unu kwesiri ikp̄u kwa ̄b̄och̄i.” ²⁰ Mgbe ha si n’ihu Fero p̄ūo, ha zutere Mosis na Er̄on ebe ha n̄o na-eche ha. ²¹ Nd̄i nlek̄ota or̄u nd̄i a gwara Mosis na Er̄on okwu s̄i, “Ka ONYENWE ANȲi lee unu anya ma kpee unu ikpe. Unu emeela ka anȳi b̄ur̄u ihe na-esi aj̄o isi n’ihu Fero na nd̄i na-ejere ya ozi. Unu etinyela mma agha n’aka ha nke ha ga-eji gbuo anȳi.”

Nkwa mgbap̄uta nke Chineke kwere

²² Mgbe ah̄u Mosis laghachikwuru ONYENWE ANȲi j̄ūo ya s̄i, “Onyenwe anȳi, ḡin̄i mere i ji butere nd̄i a nsogbu? Ḡin̄i mere i ji zite m? ²³ N’ihi na site na mgbe m jekwuuru Fero gwa ya okwu n’aha ḡi, o meela ka nsogbu dakwas̄i nd̄i a, ma i nap̄utabegh̄i nd̄i ḡi.”

6

¹ Mgbe ah̄u, ONYENWE ANȲi gwara Mosis okwu s̄i, “Ugbo a, i ga-ah̄u ihe m ga-eme Fero. N’ihi ike aka m, o ga-ezip̄u ha. N’ihi ike aka, o ga-ach̄up̄u ha site n’ala ya.”

² Chineke gara n’ihu gwa Mosis s̄i, “M̄u onwe m b̄u ONYENWE ANȲi.” ³ Egosiri m Ebrahim na Aizik na Jek̄ob onwe m d̄ika Chineke, Onye p̄ur̄u ime ihe niile. Ma o d̄igh̄i mgbe m mere ka ha mata aha m d̄ika ONYENWE ANȲi. ⁴ Emere m ka ōgb̄ugba nd̄u m guzosie ike n’etiti m̄u na ha, ōgb̄ugba nd̄u nke inye ha ala Kenan ebe ha biri d̄ika nd̄i ōb̄ia. ⁵ Ugbo a, an̄la m is̄u ude um̄u Izrel, b̄u nd̄i ah̄u nd̄i Ij̄ipt mere ka ha b̄ur̄u nd̄i ohu. Echetakwala m ōgb̄ugba nd̄u m.

⁶ “Ya mere, gwa um̄u Izrel, ‘Ab̄u m ONYENWE ANȲi. Aga m akp̄op̄uta unu site n’on̄od̄u ib̄u ohu nd̄i Ij̄ipt. Aga m eme ka unu nwere onwe unu site n’on̄od̄u ib̄u nd̄i ohu nye ha. Aga m eji aka ike m nke m ga-esetip̄u, ya na ihe ngosip̄uta d̄i ukwuu nke ikpe ikpe m, gbap̄uta unu. ⁷ Mgbe ah̄u, aga m ewere unu ka unu b̄ur̄u nd̄i m. Aga m ab̄u Chineke unu. Unu ga-amata na m b̄u ONYENWE ANȲi, onye kp̄op̄utara unu site n’aka ib̄u ohu n’ala Ij̄ipt. ⁸ Aga m akp̄obata unu n’ala ah̄u m weliri aka m elu, n̄ūo n’iyi, nye Ebrahim, na Aizik, na Jek̄ob, ime ka o b̄ur̄u ihe nketa unu. Ab̄u m ONYENWE ANȲi.’”

⁹ Mosis gwara um̄u Izrel ihe nd̄i a, ma ha egegh̄i nt̄i n’ihi id̄a mba nke obi ha na ah̄uh̄u sitere na nd̄ogbu n’or̄u ha.

¹⁰ ONYENWE ANȲi gwara Mosis okwu ōz̄o s̄i, ¹¹ “Gaa gwa Fero eze Ij̄ipt, ka o hap̄u um̄u Izrel ka ha p̄ūo n’ala ya.”

¹² Mosis kwuru n’ihu ONYENWE ANȲi s̄i, “Mgbe um̄u Izrel na-añagh̄i m nt̄i, olee otu Fero ga-esi n̄aa m nt̄i? Nke ka nke, enwegh̄i m ike ikwu okwu nke ōma.”

Agburu Mosis na Er̄on

13 ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron okwu banyere umu Izrel na banyere Fero eze Ijipt. O nyere ha iwu si ha site n'ala Ijipt kporuta umu Izrel.

14 Ndi a bu aha ndisi ebo Izrel niile.

Umu ndi ikom Ruben, okpara Izrel bu,
Hanok na Palu, Hezron na Kami.
Ndi a bu agburu Ruben.

15 Umu ndi ikom Simion bu,
Jemuel, Jamin, Ohad, Jakin, Zoha na Shaul (onye nne ya bu onye Kenan).
Ndi a bu agburu Simion.

16 *Ndi a bu umu ndi ikom Livayi n'usoro e si muo ha:
Geshon, Kohat na Merari.
Livayi n'onwe ya gbara nari afo na iri afo ato na asaa mgbe o nwuru.

17 Umu ndi ikom Geshon, n'agburu ha,
bu Libni na Shimei, n'usoro ezinaulo ha.

18 Umu ndi ikom Kohat bu,
Amram, Izha, Hezron na Uziel.
Kohat gbara nari afo na iri afo ato na ato mgbe o nwuru.

19 Umu ndi ikom Merari bu
Mahali na Mushi.
Ndi a niile si n'agburu Livayi, dika ihe e dere banyere ha si di.

20 Amram luru Jokebed, nwanne nna ya. Eron na Mosis bu umu ha ndi ikom.
Ma Amram gbara nari afo na iri afo ato na asaa mgbe o nwuru.

21 Umu ndi ikom Izha bu
Kora, Nefeg na Zikri.

22 Umu ndi ikom Uziel bu,
Mishael, Elzafan na Sitri.

23 Eron luru Elisheba, nwa Aminadab, na nwanne nwanyi Nashon. Umu ha bu, Nadab, na Abihu, Elieza na Itama.

24 Umu ndi ikom Kora bu,
Asia, Elkena na Abiasaf.
Ndi a bu ndi ikwu Kora.

25 Elieza, nwa Eron luru otu n'ime umu Putiel, onye mutaara ya Finehaz.

Ndi a bu aha ndisi ezinaulo Livayi dika ikwu ha si di.

26 O bukwa Mosis na Eron ka ONYENWE ANYI gwara okwu si, "Sitenu n'ala Ijipt duputa umu Izrel dika onuogugu ha si di." 27 Ha bu ndi gwara Fero, eze Ijipt okwu banyere ime ka umu Izrel site n'ala Ijipt puo. O bukwa otu Mosis na Eron ahụ.

Eron ga-ekwuchitere Mosis onu ya

* 6:16 6:16 N'usoro omumu a, o bu naani ndi ikom ato e buru uzo muo ka a kporo aha. Mosis na Eron so na ndi ikom ato Amram bu uzo muta.

²⁸ Otu ụbọchị, ONYENWE ANYỊ gwara Mosis okwu n'Ijpt, ²⁹ ọ siri ya, "Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ, gaa gwa Fero eze Ijpt ihe niile m gwara gi."

³⁰ Mosis kwuru n'ihu ONYENWE ANYỊ si, "Lee, abụ m onye na-adighi ekwuzi okwu nke ọma, gini mere Fero ga-eji gee ntị n'ihe m ga-agwa ya?"

7

The iribama di iche iche

¹ Mgbe ahụ ONYENWE ANYỊ gwara Mosis okwu si, "Emeela m gi ka i diri ka Chineke n'ebe Fero nọ. Nwanne gi Erọn ga-abukwa onye amuma gi.*

² I ga-agwa Erọn ihe niile m gwara gi. O ga-ekwukwa ha n'ihu Fero, rịọọ ya ka o kwere ka umu Izrel hapu ala Ijpt. ³ Ma aga m eme ka obi Fero sie ike. O bu ezie na m ga-eme otutu ihe iribama n'ihe ebube n'ala Ijpt, ⁴ ma Fero agaghi ege unu nti. Mgbe ahụ aga m eme ka aka m biakwasị Ijpt. Aga m esite n'oke oru nke ikpe omuma di oke egwu, mee ka ndi m, Izrel, dika usuu ha niile si di, site n'ala Ijpt puo. ⁵ Ndi Ijpt ga-amata n'ezie na m bu ONYENWE ANYỊ, mgbe m setipuru aka n'Ijpt, ma site n'etiti ha kpoputa umu Izrel."

⁶ Mosis na Erọn mere dika ONYENWE ANYỊ nyere ha iwu. ⁷ N'oge a, mgbe ha gwara Fero okwu, Mosis agbaala iri afọ asato. Ma Erọn agbaala iri afọ asato na ato.

Mkpanaka Erọn agho agwo

⁸ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ gwara Mosis na Erọn si, ⁹ "Mgbe Fero ga-agwa unu okwu si, 'Meenu ihe ebube.' I ga-agwa Erọn okwu si ya, 'Were mkpanaka gi tupu ya n'ala n'ihu Fero.' O ga-aghọ agwo."

¹⁰ Mgbe ahụ, Mosis na Erọn jekwuuru Fero mee dika Onyenwe anyi nyere ha n'iwu. Erọn tupuru mkpanaka ya n'ala n'ihu Fero na ndi ozi ya. O ghoro agwo. ¹¹ Ma Fero kpokotara ndi maara ihe, na ndi mgbaasi, na ndi majiki no n'Ijpt. Ha biara mee udi ihe iribama ahụ Mosis na Erọn mere site n'ihe nzuzo nke akaoru ha. ¹² Onye obula n'ime ha tupuru mkpanaka ya, nke ghokwara agwo. Ma mkpanaka ahụ Erọn tupuru, nke ghoro agwo, loro mkpanaka ndi ahụ niile ndi Ijpt tupuru. ¹³ Fero nyichiri obi ya, mee ka o sie ike. O geghi Erọn na Mosis nti dika Onyenwe anyi kwuru.

Mmiri agho obara

¹⁴ ONYENWE ANYỊ gwara Mosis si, "Obi Fero siri ike. O bu nke a mere o ji na-aga n'ihu na-aju ka ndi m laa. ¹⁵ Ma otu o di; n'isi ututu echi, jekwuru Fero tupu o gaa n'osimiri.† Guzoro n'akuku osimiri Nail, jidekwa mkpanaka ahụ ghoro agwo n'aka gi. ¹⁶ I ga-agwa Fero si, 'ONYENWE ANYỊ, Chineke ndi Hibru, ezitela m ka m gwa gi si, hapu ndi m ka ha gaa n'ozara fee m ofufe. Tutu ruo ugbo a, i juru ige nti.' ¹⁷ Ugbo a ONYENWE ANYỊ kwuru nke a si, 'I ga-amata site na nke a na mu onwe m bu ONYENWE ANYỊ. Aga m ewere mkpanaka a nke m ji n'aka tie n'osimiri Nail. O ga-agbanwe ghoro obara. ¹⁸ Azu niile di n'ime ya ga-anwu. Osimiri ahụ ga-esikwa isi dika ihe rere ure. Nke a ga-eme ka o buru ihe rara ahụ nye ndi Ijpt inu mmiri site na ya.' "

* **7:1** 7:1 Nke a putara, ga-abu onu na-ekwuru gi † **7:15** 7:15 Ndi Fero na-aga n'osimiri Nail ututu ubochi niile, n'ihu ikpe ekpere nye chi Nail, onye ha weere ka nna chi niile. Ya mere, mmadu ime ihe obula ga-emetuta osimiri Nail dika onye ahụ imetu aka na mkpuruobi ndi Ijpt. N'ihu na ha kwenyere na ihe obula mee osimiri Nail, n'ala Ijpt ga-aghọ ozara.

¹⁹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ gwara Mosis sị ya, “Gwa Erọn ka o setipụ mkpanaka ya n’elu mmiri niile dị n’Ijpt. Nke a metụtara osimiri ha niile, mmiri ntakiri ha niile, ọdọ mmiri ha niile, na ebe niile ha na-echekota mmiri. Ọbara ga-ejuputa ebe niile n’Ijpt, ite mmiri na ite aja na ite osisi niile.”

²⁰ Mosis na Erọn mere dị ka ONYENWE ANYỊ nyere ha n’iwu ime. N’ihu Fero na ndiisi ọrụ ya, Erọn weliri mkpanaka ya tie ya n’elu mmiri dị n’osimiri Naił. N’otu ntabi anya, mmiri ahụ gbanwere ghoọ ọbara. ²¹ Ka azụ dị n’ime mmiri Naił nwusiri, mmiri ahụ malitere na-esi isi ọjọ, nke mere ka ndi Ijpt hapụ inwe ike inu mmiri sitere na ya. Ọbara juputakwara n’ala Ijpt niile.

²² Ma ndi majiki Ijpt jikwa ihe nzuzo ha mee ka mmiri chaa ọbara ọbara.† Nke a mere ka Fero nyichie obi ya. Ọ naghị Mosis na Erọn nti, dika ONYENWE ANYỊ gwara ha na ọ ga-eme. ²³ Fero tughariri laghachi n’uloeze ya, na-echeghi echiche banyere ihe niile ahụ e mere. ²⁴ Ya mere, ndi Ijpt niile gwuru olulu mmiri n’akuku osimiri ahụ icho mmiri onunu ebe ha na-enweghi ike inu mmiri sitere n’osimiri Naił.

Awo ejuputa n’ala Ijpt

²⁵ Ubochi asaa gasiri, site n’ubochi ONYENWE ANYỊ tichara ihe otiti ahụ na Naił.

8

¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ gwara Mosis sị, “Jekwuru Fero gwa ya, ‘Nke a bu ihe ONYENWE ANYỊ kwuru. Hapu ndi m, ka ha gaa fee m ofufe. ² Ọ buru na i ju ihapu ha ka ha gaa, aga m eme ka awo juputa n’ala Ijpt niile. ³ Osimiri Naił ga-ejuputa n’awo. Ha ga-abata n’uloeze gi na n’ime onuulo ndina gi, ma n’elu ihe ndina gi, ma n’ulo ndi na-ejere gi ozi, ma n’ulo ndi gi niile, na n’ebe a na-esi nri, ma n’ime ihe e ji agwakota utu oka. ⁴ Awo ndi a ga-arigokwa n’ahu gi, na n’ahu ndi gi, na n’ahu ndi na-ejere gi ozi.’ ”

⁵ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ gwara Mosis sị, “Gwa Erọn, ‘Setipu aka gi ya na mkpanaka gi n’elu osimiri niile, na mmiri nta na ọdọ mmiri ndi Ijpt, mee ka awo juputa ala Ijpt niile.’ ”

⁶ Erọn setipuru aka n’elu mmiri niile nke Ijpt, awo putara kpuchie ala ahụ niile. ⁷ Ma ndi majiki Ijpt jikwa ihe nzuzo ha mee ihe ahụ Mosis na Erọn mere. Ha mekwara ka awo juputa ala ahụ niile.

⁸ Fero kporo Mosis na Erọn riio ha sị, “Riionu ONYENWE ANYỊ ka o wepuru mu na ndi m awo ndi a. Emesia aga m ekwe ka ndi gi gaa churo ONYENWE ANYỊ aja.”

⁹ Mosis zaghachiri Fero sị, “Gi ka o diri igwa m mgbe m ga-ario aririo a n’isi gi na n’isi ndi gi, ka e wezuga awo ndi a site n’ulo unu, ma hapu naani ndi no n’osimiri Naił.”

¹⁰ Mgbe ahụ Fero siri Mosis, “Achoro m ka i mee ya echi.”

Mosis zaghachiri Fero sị, “O di mma, ka o diri dika i kwuru. Mgbe ahụ, i ga-amata na o nweghi onye dika ONYENWE ANYỊ Chineke anyi. ¹¹ Awo ndi a niile ga-apu site n’ebe i no, na site n’ulo gi na site n’ulo ndi na-ejere gi ozi na site n’ulo ndi Ijpt niile. Ọ bu naani n’osimiri Naił ka ha ga-anọ.”

¹² Mgbe Mosis na Erọn sitere n’ulo Fero puo, Mosis kpokuru ONYENWE ANYỊ ka o wepu awo ndi a o mere ka ha biakwasị Fero. ¹³ ONYENWE ANYỊ

† 7:22 7:22 Ihe iribama (oria na-eфе eфе) niile ndi a di iche iche gosiputara ike Chineke n’ebe ihe niile e kere eke di, karichasia n’ebe ihe e kere eke nke ndi mmadu na-eфе dika chi. Ọ bu n’etiti onwa mbu n’afọ ruo n’onwa anọ ka ihe iribama niile ndi ahụ mere.

mere ihe Mosis rịọrọ. Awọ ndị ahụ niile nwurụ n'ime ụlọ, na n'ama, na n'ohịa. ¹⁴ E kpokọtara ozu awọ ndị a niile n'ebe dị iche iche. Isi ojọọ ha wetara n'ala ahụ dị egwu. ¹⁵ Ma mgbe Fero huru na awọ ndị a anwuchaala, o mechiri obi ya ju ige Mosis na Erọn ntị, dika ONYENWE ANYI kwuru na o ga-eme.

Umụ ndanda nta na-eke efe ejuputa ala Ijpt

¹⁶ Ya mere, ONYENWE ANYI gwara Mosis si ya, "Gwa Erọn, setipuru mkpanaka gi, tie n'aja nke ala n'ala Ijpt niile, aja ya ga-aghọ anwu nta nke na-ata ata." ¹⁷ Mosis na Erọn mere nke a. Mgbe Erọn setipuru aka tie mkpanaka ya n'elu ala, anwu nta juputara n'ala Ijpt niile, n'ahu ndi mmadu, na n'ahu anumanu ha. Ndanda ndi a juputakwara n'uzuzu niile di n'ala ahụ. ¹⁸ Ndi Ijpt na-eme majiki gbaliri iji ihe nzuzo ha mee otu ihe ahụ Erọn mere, ma ha enweghi ike ime ka anwu nta obula puta.

Ebe o bu na anwu nta ndi a juputara n'ahu mmadu na n'ahu anumanu niile. ¹⁹ Naani ihe ndi na-eme majiki gwara Fero bu, "Nke a bu akaoru Chineke." Ma Fero mere ka obi ya sie ike. O choghi ige, o buladi ndi majiki ya nti, dika ONYENWE ANYI kwuru na o ga-eme.

Usuu ijiji ejuputa ala Ijpt

²⁰ ONYENWE ANYI gwara Mosis si ya, "Bilie n'isi ututu echi jekwuru Fero. Mgbe o ga-aga n'osimiri,* gwa ya okwu si, 'Nke a bu ihe ONYENWE ANYI kwuru, Hapu ndi m ka ha gaa fee m ofufe. ²¹ O buru na i choghi ime otu a, aga m eme ka igwe ijiji juputa n'ala Ijpt niile. Ha ga-ejuputa gi n'ahu na n'ahu ndi na-ejere gi ozi, na n'ahu ndi gi niile, na n'ime ulo unu niile.

²² " 'N'ubochi ahụ, igwe ijiji ndi a agaghi emetu ndi no na Goshen ebe ndi m bi. Mgbe ahụ ka i ga-amata na mu bu ONYENWE ANYI biara ije n'ala a. ²³ Aga m emekwa ka o puta ihè na o nwere ihe di iche n'etiti ndi m na ndi gi. Ihe iribama a ga-emezukwa echi.' "

²⁴ N'echi ya, ONYENWE ANYI mere dika o kwuru. Igwe ijiji di egwu n'onuogugu biara n'ala Ijpt, juputa n'ulo Fero, na n'ulo ndi niile na-ejere ya ozi, na n'ala Ijpt niile. E mere ka ala Ijpt buru ihe e ji ijiji mebie.

²⁵ Mgbe ihe ndi a na-eme, Fero kporo Mosis na Erọn gwa ha okwu si, "Gaanu choro Chineke unu aja, ma ka o buru n'ala Ijpt."

²⁶ Mosis zaghachiri Fero si, "Nke ahụ abughi ihe ziri ezi, n'ihu na aja anyi na-aga ichuru ONYENWE ANYI Chineke anyi bu ihe ruru aru n'anya ndi Ijpt. O buru na anyi achu aja a n'ihu ha, ha ga-eji nkume tugbuo anyi. ²⁷ Anyi ga-aga njem ubochi ato n'ime ozara gaa choro ONYENWE ANYI Chineke anyi aja, dika o nyere anyi iwu ka anyi mee."

²⁸ Fero zaghachiri ha si, "Aga m ekwenye ka unu ga choro ONYENWE ANYI Chineke unu aja n'ozara, ma unu agaghi aga ebe di anya. Ugbu a, kperenu m ekpere."

²⁹ Mosis zara Fero si ya, "Ngwangwa m si n'ihu gi puo, aga m ario ONYENWE ANYI aririo. Echi, a ga-esite n'ulo Fero, na n'ulo ndi na-ejere ya ozi, na n'ulo ndi Ijpt niile wezuga ijiji ndi a. O ga-adi mkpa na Fero ga-elezi anya hapu igho aghughu ozo site iju ka umu Izrel gaa choro ONYENWE ANYI aja."

³⁰ Mgbe ahụ, Mosis sitere n'ihu Fero puo roro ONYENWE ANYI ka o mee ka ijiji ndi a gabiga. ³¹ ONYENWE ANYI mere dika Mosis roro. Ijiji ndi a sitere n'ulo Fero na ulo ndi na-ejere ya ozi na ulo ndi Ijpt niile puo. O

* **8:20** 8:20 Eleghi anya o na-aga isa ahụ

nwekwaghị ijiji ọ bụla fọdurụ n'ala ahụ. ³² Ma n'oge a, Fero gara n'ihu ime ka obi ya sie ike. O kweghị ka ụmụ Izrel laa.

9

Orịa metụtara ụmụ anụ ụlọ

¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ gwara Mosis sị ya, “Jekwuru Fero sị ya. ‘Nke a bụ ihe ONYENWE ANYỊ Chineke ndị Hibru kwuru, “Hapụ ndị m ka ha gaa fee m.” ² Ọ bụrụ na ị jụ, ma gaa n'ihu igbochi ha, ³ aka ONYENWE ANYỊ ga-ewebata oke orịa na-eefe efe nke ga-abiakwasị igwe anụ ụlọ unu niile dị n'ubi. Ya bụ, ịnyịnya unu, na ịnyịnya ibu unu, na ịnyịnya kamel unu, na ehi unu, na aturụ unu na ewu unu. ⁴ ONYENWE ANYỊ ga-akpa oke n'etiti anụ ụlọ ndị Ijipt na nke ndị Izrel. N'ihia ya, o nweghị anụ ụlọ ọbụla si n'etiti anụ ụlọ ndị Izrel ga-anwu.’”

⁵ ONYENWE ANYỊ ekwuola oge nke a ga-amalite sị, “Echi ka ONYENWE ANYỊ ga-eme ihe dị otu a n'ala a.” ⁶ N'ututu echi ya, ONYENWE ANYỊ mere dika o kwuru. Igwe anụ ụlọ niile dị n'Ijipt nwurụ. Ma ọ dighị otu n'ime anụ ụlọ ụmụ Izrel nwurụ. ⁷ Mgbe ahụ Fero zipurụ ndị mmadụ ndị gara choputa na o nweghị otu n'ime anụ ụlọ ụmụ Izrel nwurụ. Ma ọ buladi mgbe ọ choputara na nke a bụ eziokwu, ọ gbanweghị obi ya, ọ nogidere jụ ikwe ka ndị Izrel laa.

Orịa etuto

⁸ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ gwara Mosis na Erọn sị, “Sitenụ n'ekwu e ji esi nri kporo ntụ nke Mosis ga-awuli elu n'ihu Fero. ⁹ Ntụ ahụ ga-efesasi, dika uzuzu n'ala Ijipt niile. Ọ ga-ebute etuto nke ga-aghọ ọnya n'ahụ ndị mmadụ na ụmụ anụmanụ dị iche iche dị n'ala ahụ niile.”

¹⁰ Mosis na Erọn kpooro ntụ gaa guzo n'ihu Fero. Mgbe Fero nọ na-ele anya Mosis wuliri ntụ ahụ elu. Ọ ghoro etuto, nke gbawara ghoọ ọnya n'ahụ ụmụ mmadụ na ụmụ anụmanụ niile. ¹¹ Ndị majiki Ijipt enweghị ike iguzo* n'ihu Mosis, n'ihia etuto ndị juputara ha n'ahụ dika ọ dị n'ahụ ndị Ijipt ndị ozo. ¹² Ma ONYENWE ANYỊ mere ka obi Fero sie ike. Ọ juru ige Mosis na Erọn ntị dika ONYENWE ANYỊ gwara Mosis na ọ ga-eme.

Mkpurụ mmiri a

¹³ ONYENWE ANYỊ gwara Mosis ozo sị, “Bilie n'isi ututu echi gaa gwa Fero okwu sị ya, ‘Nke a bụ ihe ONYENWE ANYỊ Chineke ndị Hibru kwuru, Hapụ ndị m ka ha gaa fee m ofufe. ¹⁴ Ma ọ bughị ya, n'oge a, aga m ezite orịa ojoọ niile nke na-eefe efe, ka ha biakwasị gi, na ndị na-ejere gi ozi, na ndị Ijipt niile. Nke a ga-eme ka unu ghotā na ọ dighị Onye ozo dika m n'elu ụwa niile. ¹⁵ N'ihia na tupu oge a, agaara m esetipu aka m, jiri ajo orịa tie gi na ndị gi niile nke ga-egbuchapụ unu site n'elu ụwa. ¹⁶ Ma ọ bụ n'ihia nke a ka m ji guzobe gi, ka m gosiputa ike m n'ebe ino, ka e nwe ike kwusaa aha m n'ụwa niile. ¹⁷ Ma ị nọ na-ebuli onwe gi elu megide ndị m, jụ na ha agaghị ala. ¹⁸ Ya mere, n'oge dika oge a echi, aga m ezipu oke ifufe nke ya na akummiri igwe so n'ala Ijipt niile. Udi ifufe a adibeghị mbụ n'ala Ijipt, malite n'oge a toro ntala ya rute ugbu a. ¹⁹ Ya mere, nye iwu ka a gaa ngwangwa n'ubi unu webata anụ ụlọ unu na ihe ndị ozo unu nwere n'ebe a ga-echebe ha, n'ihia na oke ifufe nke ya na mkpurụ mmiri so ga-egbu mmadụ na anụ ụlọ ọbụla a hapuru n'ezị.’”

* **9:11** 9:11 Ihe otiti orịa, bụ ihe iribama ndị mbụ, metutara naanị ihe ndị ahụ niile nke ndị Ijipt na-eefe dika chi. Ma ihe otiti orịa nke ugbu a, metutara ndị majiki Ijipt dika ihe ido aka na ntị, ka ha gharakwa ị biaghachi n'ihia imaa Mosis aka n'ihu.

²⁰ Ụfọdụ ndị na-ejere Fero ozi, ndị na-atụ okwu ONYENWE ANYỊ egwu mere ngwangwa gaa dulata anụ ụlọ ha, na ndị ohu ha. ²¹ Ma ndị ahụ na-enweghị nrube isi nye okwu ONYENWE ANYỊ hapụrụ ndị ohu ha nakwa anụ ụlọ ha n'ohia.

²² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ gwara Mosis, “Setipụ aka gị n'eluigwe. Nke a ga-eme ifufe nke ya na mkpụrụ mmiri so malite izokwasị ala Ijpt niile, na ụmụ mmadụ, na anụmanụ, na ihe niile a kpurụ n'ubi n'Ijpt.” ²³ Mgbe Mosis setipụrụ mkpanaka ya n'ihu eluigwe, ONYENWE ANYỊ zidatara egbe eluigwe na oke ifufe nke ya na mkpụrụ mmiri so. Amụma egbe eluigwe chakwara n'ala. Ya mere, ONYENWE ANYỊ zidatara oke ifufe nke ya na mkpụrụ mmiri so n'ala Ijpt. ²⁴ Mkpụrụ mmiri dara, amụma gbukwara n'ihu nakwa n'azụ. N'ezie, ọ bụ oke ifufe dī njo, ụdī nke a na-ahụtūbeghī n'ala Ijpt kemgbe ọ ghọrọ nnukwu mba. ²⁵ Mkpụrụ mmiri ahụ tigburu ihe niile dī n'ohia, ma mmadụ ma anụmanụ niile dī n'ala Ijpt. O feturu ihe niile na-epu n'ubi, ma ahīhīa niile dī n'osisi. ²⁶ Ma akūkū ebe mkpụrụ mmiri ndī a na-erughī bụ naanī Goshen, ebe ụmụ Izrel bi.

²⁷ Mgbe ahụ Fero ziri ozi ka a kpọ Mosis na Erōn. O kwuputara n'ihu ha sị, “N'oge a, emehiela m. ONYENWE ANYỊ bụ onye ezi omume, mụ na ndị m bụ ndị mejoro. ²⁸ Kpee ekpere rīo ONYENWE ANYỊ n'ihī na oke mkpụrụ mmiri na egbe eluigwe a ezuola. Aga m ekwe ka unu gaa, unu agaghī atufukwa mgbe.”

²⁹ Mosis gwara Fero sị ya, “Mgbe m si n'obodo a pụọ, aga m esetipụ aka m n'ebe ONYENWE ANYỊ nọ, egbe eluigwe a, na ifufe a nke ya na mkpụrụ mmiri so ga-akwusikwa. Site na nke a, ị ga-amata na ụwa niile bụ nke ONYENWE ANYỊ. ³⁰ Ma amaara m na gī onwe gī na ndī na-ejere gī ozi adighī atụ ONYENWE ANYỊ Chineke egwu.”

³¹ Oke ifufe ahụ nke ya na mkpụrụ mmiri so mebiri ihe a kpurụ n'ubi, dika flakisi na oka balī. N'ihī na n'oge a, oka balī emenyela isi, flakisi etojuokwala maa ifuru. ³² Ma ifufe na mmiri ukwu ahụ emebighī oka wiiti na spelti, n'ihī na ha achabeghī.

³³ Mosis hapụrụ Fero si n'obodo ahụ pụọ. Ọ gbasapụrụ aka ya abụọ n'ihu ONYENWE ANYỊ, egbe eluigwe na mkpụrụ mmiri ahụ kwusiri. Mmiri ozuzo kwusikwara izo n'ala ahụ. ³⁴ Mgbe Fero hụrụ na mmiri ozuzo na mkpụrụ mmiri na egbe eluigwe akwusila, o mehiere ọzọ. Ya na ndị na-ejere ya ozi gara n'ihu nyichie obi ha. ³⁵ Ya mere, Fero mere ka obi ya sie ike. Ọ jurū ikwere ka ụmụ Izrel pụọ, dika ONYENWE ANYỊ gwararī Mosis.

10

Igurube ejuputa ala Ijpt

¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ gwara Mosis okwu sị ya, “Jekwuru Fero n'ihī na emeela m ka obi ya, na obi ndī na-ejere ya ozi sie ike, ka m nwee ike ruo ọrụ iribama ndī a dī iche iche n'etiti ha. ² Nke a ga-abụ akūkō unu ga-akoro ụmụ unu, na ụmụ unu, banyere otu m si mesie ndī Ijpt ike, na otu m si ruo ọrụ iribama m n'etiti ha, ime ka unu mata na m bụ ONYENWE ANYỊ.”

³ Ọzọ, Mosis na Erōn jekwuuru Fero gwa ya sị, “Nke a bụ ihe ONYENWE ANYỊ Chineke ndī Hibru kwuru, ‘Ọ bụ ruo olee mgbe ka ị ga-ajụ iwedata onwe gī ala n'ihu m? Hapụ ndī m ka ha gaa fee m ofufe. ⁴ Ọ bụrụ na ị jū ikwere ka ha gaa, n'ututu echi, aga m ezite igurube n'ala Ijpt. ⁵ Igurube ndī a ga-ekpuchi ihu ala Ijpt niile, ka mmadụ ọbula hapụ ihu ala anya.

Ha ga-erichapụ ihe ndị fọduru bụ nke ifufe na mkpuru mmiri ahụ na-emebigi, tinyere osisi niile na-eto eto n'ubi unu. ⁶ Ha ga-ejuputa n'ulo gi, na n'ulo ndi na-ejere gi ozi, na n'ulo ndi Ijipt niile. Ihe di otu a bu udi ihe na-emetubeghi na mbu, nke nna gi maobu nna nna gi ha na-ahutubeghi udi ya site na mgbe ha bidoro ibi n'ala a tutu ruo ugbu a.'” Mgbe ahụ, Mosis tughariri hapu Fero puo.

⁷ Ndi na-ejere Fero ozi biakwutere ya, juo ya si, “Ruo ole mgbe ka nwoke a ga-anogide na-aburu anyi ihe onwunwa? Hapu ndi a ka ha laa, ka ha nwee ike ife ONYENWE ANYI Chineke ha ofufe. O bu na i ghotabeghi na e bibiela Ijipt?”

⁸ Mgbe ahụ, a kpoghachiri Mosis na Eron azu n'ihu Fero. O gwara ha si, “O di mma, gaa feenu ONYENWE ANYI Chineke unu ofufe.” Fero jukwara ha si, “Olee ndi n'etiti unu ga-eso unu jee?”

⁹ Mosis zaghachiri si, “Anyi niile na-aga, umuntakiri na ndi okenye, umu anyi ndi ikom na ndi inyom, igwe ehi anyi na igwe ewu na aturu anyi; n'ih na anyi na-aga ime mmemme di nsọ nye ONYENWE ANYI.”

¹⁰ Fero siru, “Ka ONYENWE ANYI nonyere unu. Ma agaghi m ekwe ka unu na ndi inyom unu, na umuntakiri unu gaa. O doro anya na unu na-atu atumatu ojojo n'ime obi unu. ¹¹ O gaghi adi otu a! Jeenu naani* unu bu ndi ikom gaa fee ONYENWE ANYI unu ofufe, n'ih na nke a bu ihe unu narijo.” Mgbe ahụ a chupuru Mosis na Eron site n'ihu Fero.

¹² ONYENWE ANYI gwara Mosis si, “Setipu aka gi n'ala Ijipt ka igurube juputa na ya, kpuchie ebe niile, richapu ihe niile na-eto eto di n'ala ahụ bu nke ifufe na mkpuru mmiri ahụ hapuru.”

¹³ Ya mere, Mosis setipuru mkpanaka ya n'elu ala Ijipt, ONYENWE ANYI mere ka ifufe nke si n'ebe anyanwu si awa fee n'ubochi ahụ niile na abali ahụ niile. N'utu ya, ifufe ahụ si n'ebe anyanwu si awa bubatara igurube ndi ahụ. ¹⁴ Ha niile kpuchichara ala Ijipt niile, site n'otu akuku ruo n'akuku nke ozo. Nke a bu mbata igurube kachasi ibe ya njo n'Ijipt. Ijipt agaghi enwekwa nke dika ya ozo. ¹⁵ Ha kpuchiri ala niile ruo mgbe ochichiri gbachiri ya. Ha richapuru ihe niile na-eto n'ubi, na mkpuru niile na-ami n'osisi, bu nke ifufe na mkpuru mmiri ukwu ahụ hapuru. N'ikpeazu, o dighi ahia ndu foduru n'ala ma n'elu osisi n'Ijipt niile.

¹⁶ Na-atufughi oge, Fero ziri ozi ka a kpo Mosis na Eron. Mgbe ha biara, o gwara ha si, “Emehiela m megide unu na ONYENWE ANYI bu Chineke unu.

¹⁷ Biko gbagharakwa m mmehie nke a, ma rijo ONYENWE ANYI bu Chineke unu ka o wepuru m onwu nke a. Ekwere m nkwa na agaghi m ajukwa ozo ka unu laa.”

¹⁸ Mosis hapuru Fero puo gaa kpeere ONYENWE ANYI ekpere.

¹⁹ Ngwangwa, ONYENWE ANYI zitere ikuku nke si n'ebe anyanwu na-ada bia, nke bupuru igurube ndi ahụ site n'ala Ijipt, buba ha n'Osimiri Uhie. O dikwaghi otu igurube foduru n'ala Ijipt niile. ²⁰ Ma ONYENWE ANYI mere ka obi Fero sie ike, o kweghi ka umu Izrel gaa fee Chineke ofufe.

Ochichiri n'ala Ijipt

²¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis si, “Setipu aka gi abuo n'eluigwe ka ochichiri gbaa n'ala Ijipt niile.” ²² Mosis setipuru aka ya n'eluigwe. Oke ochichiri gbara abali ato n'ala Ijipt niile. ²³ Ndi Ijipt ahughi

* **10:11** 10:11 N'usoro ofufe chi ndi Ijipt, o bu naani ndi ikom na-ahu ma na-emekwa ihe niile banyere ofufe, ndi inyom na umuntakiri adighi e sonyere ha. Ihe mere Fero ji na-ekwenyeghi na ndi inyom na umuntakiri ha ga-eso gaa, bu n'ih ime ka ndi ikom ha nogide n'ohu n'ala Ijipt.

ihu ibe ha. Ha ahapughikwa ebe obibi ha abali atọ ahụ. Ma ụmụ Izrel nwere ihè n'ebe niile ha bi.

²⁴ Mgbe ahụ, Fero kporọ Mosis si ya, "Gaanụ fee ONYENWE ANYI unu ofufe. Unu na ndị inyom na ụmụ unu nwere ike iga, ma unu ga-ahapụ igwe ehi unu na igwe anụ ụlọ unu gaa."

²⁵ Mosis zara, "Ị ghaghị ihapụ anyị ka anyị were ihe aja na aja nsure oku, nke anyị chee n'ihu ONYENWE ANYI Chineke anyị. ²⁶ Igwe anụ ụlọ anyị ga-esoro anyị. O nweghị ihe o bula anyị ga-ahapụ n'ihu na anyị ga-eji ụfọdụ n'ime ha fee ONYENWE ANYI Chineke anyị ofufe. O bụkwa naanị mgbe anyị ruru n'ebe ahụ ka anyị nwere ike imata ihe anyị ga-eji fee ONYENWE ANYI anyị ofufe."

²⁷ Ma ONYENWE ANYI mere ka obi Fero sie ike. O kweghị ka ha laa. ²⁸ Fero gwara Mosis si, "Si n'ihu m puo. Lezie anya hụ na ị biaghị n'ihu m ozo. Ụbọchị obula ị nwara bia n'ihu m, onye nwuru anwu ka ị ga-abu."

²⁹ Mosis zaghachiri Fero si, "Ihe i kwuru di mma, agaghị m abiakwa n'ihu gi ozo."

11

Ogbugbu ụmụ e buru ụzọ mụo

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis, "Aga m ewetara Fero na Ijipt otu ihe otiti ozo. Mgbe nke a gasiri, o ga-ekwe ka unu si n'ebe a puo. N'eziokwu, o ga-eji aka ya chupu unu n'ala ya. ² Gwa nwoke na nwanyi Izrel obula ka ha jikere. Ha ripo ndi agbataobi ha bu ndi Ijipt, ka ha nye ha ihe obula e ji olaocha na olaedo kpuo." ³ ONYENWE ANYI mere ka ụmụ Izrel nweta ihuoma n'ebe ndi Ijipt, na ndi agbataobi ha no. Nke ka nke, Mosis ghoro onye a na-asopuru n'etiti ndi ozi Fero na n'ihu ndi Ijipt niile.

⁴ Ya mere, Mosis siri, "Ihe a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'N'ihe dika n'etiti abali taa, aga m agafe n'ime ala Ijipt niile. ⁵ Mgbe nke a na-eme, ndi ikom niile e bu uzo mụo* n'ala Ijipt ga-anwu, site n'okpara Fero, onye no ugbu a n'ocheeze ya, ruo n'okpara ohu onye nwanyi na-akwo ihe na nkume ikwo nri, na ụmụ ehi niile e bu ụzọ mụo. ⁶ Mgbe nke a mere, iti mkpu akwa di ukwu ga-adi n'ala Ijipt, udi ga-ada n'ala Ijipt niile nke na-adibeghi n'ala Ijipt, udi iti mkpu akwa nke na-agaghi adikwa ozo. ⁷ Ma n'ebe ụmụ Izrel no, nkita agaghi agbo nwoke maobu nwanyi maobu anumanu obula uja.' Site na nke a, ị ga-amata na ONYENWE ANYI na-akpa oke n'etiti ndi Izrel na ndi Ijipt. ⁸ Ndi ochichi gi ndi a ga-abia gbuo ikpere ripo m si m, 'Biko kporo ndi gi puo n'obodo anyi.' Mgbe ha mesiri nke a, aga m apu." Iwe were Mosis mgbe o si n'ulo Fero na-aputa.

⁹ ONYENWE ANYI agwalari Mosis si ya, "Fero agaghi ege gi nti. Nke a ga-enye m ohere ime otutu ihe ebube di iche iche n'Ijipt." ¹⁰ O bu ezie na Mosis na Eron mere ihe ebube ndi a n'ihu Fero, ma ONYENWE ANYI mere ka obi Fero sie ike, ka o hapu ikwe ka ụmụ Izrel si n'ala ya puo.

12

Mmemme Ngabiga na nke achicha na-ekoghi eko

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron okwu n'ala Ijipt si ha, ² "Onwa a ga-aburu unu isi onwa. O ga-abu onwa mbu nke onwa niile n'afu unu. ³ Gwa ogbakọ ụmụ Izrel niile okwu si ha, N'afu obula, n'abali iri nke onwa a, nwoke obula ga-eweta nwa aturu n'isi ezinaulo obula. ⁴ Ezinaulo obula

* **11:5** 11:5 Gbaa gburugburu ala niile di n'etiti owuwa anyanwu, odinihu ezinaulo obula na-adabere n'okpara.

nke dikariri nta, nke na-enweghi ike iweta na iricha otu nwa aturu, ga-ejekwuru ezinaulo ozo dikwa nta, ka ha jikota onwe ha onu weta nwa aturu. Ndi ga-ejikota onwe ha onu aghaghi ibu uzo pia mmadu ole ha ga-adi nwee ike richaa otu aturu. ⁵ Nwa aturu a ga-eweta ga-abu oke gbara naani otu afo, nke na-enweghi ntupo obula n'ahu ya. Unu nwere ike horo aturu maobu ewu. ⁶ Unu ga-elekota ya anya ruo n'ubochi nke iri na ano nke onwa a. N'abali ubochi ahụ ka ogbako Izrel niile ga-egbu ya. ⁷ Ha ga-ewere obara ya tee n'elu na n'akuku ibo onu uzo nke di n'ezinaulo ha niile, ebe ha ga-anọ rie anu aturu ahụ. ⁸ Ha ga-eri anu aturu a, nke a ga-ahu n'oku n'abali ahụ, ya na achicha na-ekoghi eko, na ahija ndu na-elu ilu. ⁹ A gaghi eri nwa aturu obula na ndu, a gaghi esikwa ya esi, kama a ga-ahu ya n'oku. A ga-ahu akuku ahụ nwa aturu obula n'oku, tinyere isi ya, ukwu ya na ihe di n'ime afo ya. ¹⁰ Unu agaghi erifodu ya ruo n'ututu echi ya. Nke obula ga-afodu n'abali ahụ, a ga-akpo ya oku. ¹¹ Otu a ka unu ga-esi rie ya: yirinu uwe unu, na akpukpokwu unu.* Jirikwanu mkpara unu. Jikerenu dika ndi na-aga njem di anya. Unu ga-eri anu aturu a na achicha na-ekoghi eko ngwangwa. A ga-akpo oriri a Mmemme Ngabiga ONYENWE ANYI.

¹² "Aga m agafe n'ala Ijpt n'abali ahụ, igbu ndi ikom niile e bu uzo muo n'ala Ijpt, ma mmadu, ma anumanu. Aga m emekwa ka ikpe omuma bjakwasị chi ndi ozo ahụ niile Ijpt na-eefe ofufe. Abu m ONYENWE ANYI. ¹³ Obara ahụ unu ga-ete n'onu ibo ulo unu ga-abu ihe ama igosi ebe unu bi, n'ih na mgbe m huru obara ahụ, aga m agafe unu. O nwekwaghi ihe otiti ga-abjakwasị unu mgbe m ga-egbu ndi Ijpt.

¹⁴ "Ubochi a ga-aburu unu ihe ncheta nye ogbo niile ndi na-eso n'azu. Unu ga-emekwa ya ka o buru mmemme nye ONYENWE ANYI. Ukpuru nke na-adigide adigide site n'ogbo ruo n'ogbo. ¹⁵ Ubochi asaa ka unu ga-eri achicha na-ekoghi eko.† N'ubochi mbu nke ubochi asaa ahụ, ka unu ga-esite n'ulo unu wezuga ihe iko achicha niile, n'ih na onye obula riri nri nke ihe na-eko achicha di n'ime ya site n'ubochi mbu ruo n'ubochi nke asaa, aghaghi ibipu ya site n'ala Izrel. ¹⁶ Unu ga-ewere ubochi mbu na ubochi nke asaa, nke mmemme ahụ, nwee mkpokota di nsọ. Onye obula agaghi aru oru obula n'ubochi abuo ndi a, kariakwa isi nri unu ga-eri.

¹⁷ "Unu ga-edobekwa mmemme achicha na-ekoghi eko n'ih na o bu n'ime otu ubochi a ka m sitere n'ala Ijpt kpoputa unu dika usuu ndi agha. Unu ga-emekwa mmemme ubochi a ka o buru ukpuru nke na-adigide adigide site n'ogbo ruo n'ogbo ¹⁸ N'onwa mbu, n'anyasi nke ubochi nke iri na ano, ka unu ga-eri achicha a na-ejighi ihe na-eko achicha mee ruo n'anyasi nke ubochi iri abuo na otu. ¹⁹ N'ime ubochi asaa ahụ, agaghi ahụ ihe na-eko achicha n'ulo unu. A ga-esite n'ogbako ndi Izrel bipu onye obula riri ihe obula nke ihe na-eko achicha di n'ime ya. Iwu a diri ndi obia niile n'ala Izrel, dikwara ndi nwa afo ala. ²⁰ Unu agaghi eri ihe obula e ji ihe na-eko achicha mee. N'ebe obibi unu niile, o bu naani achicha na-ekoghi eko ka unu ga-eri."

²¹ Mgbe ahụ, Mosis kpokotara ndi okenye umu Izrel niile gwa ha okwu si, "Gaanu hoputa umu aturu n'ih agburu unu niile, gbuonu aturu ngabiga

* **12:11** 12:11 Akpukpokwu na belit abughi ihe ndi mmadu na-eyi mgbe obula ha no n'ulo. Mgbe umu Izrel yiri ha, ha na-eziputa okwukwe na olileanya ha nwere banyere opupu ha site n'ala Ijpt.

† **12:15** 12:15 O bu nri a ha riri n'abali ubochi ahụ mere e ji akpo ncheta Mmemme Ngabiga, Mmemme achicha na-ekoghi eko.

ndi a. ²² Were ahīhīa hisop, denye ya n'obara si n'aturū ndi a nke a ga-awūnye n'efere, tee ya n'elu ibo na n'akukū abūo nke onū ụzọ ụlọ unu. Onye obūla n'ime unu agaghī apū n'ezi tutu ruo ụtutu. ²³ Mgbe ONYENWE ANYI ga-agafe igbu ndi Ijpt, o ga-ahū obara ahū n'awara na mbudo ibo onū ụzọ ụlọ unu. O ga-agafe ụlọ unu, gharakwa ikwe ka onye mbibi bata n'ụlọ unu gbuo unu.

²⁴ "Unu ga-edobe mmemme a dika iwu ga-adigide nye unu na umu unu. ²⁵ Mgbe unu batara n'ala ahū ONYENWE ANYI ga-enye unu dika o kwere na nkwa, unu ga-edobe ofufe# a. ²⁶ Mgbe umu unu ga-ajū unu ajuju si, 'Gini ka ofufe a putara?' ²⁷ Unu ga-azaghachi ha si, 'O bu aja ngabiga anyi na-achuru ONYENWE ANYI n'ihī na o gafere ulo umu Izrel n'ala Ijpt, mgbe o gburu ndi Ijpt, ma o nweghi onye obula n'ime anyi o gburu.'" ²⁸ Umū Izrel mezuru ihe niile ONYENWE ANYI gwara ha site n'onu Mosis na Eron.

²⁹ N'ime etiti abali ubochi ahū, ONYENWE ANYI gburu ndi ikom niile e bu uzọ muo n'ala Ijpt, malite n'okpara Fero onye no n'ocheeze ya, ruo n'okpara nke onye Ijpt no n'ulo mkporo olulu. O gbukwara umu anu ulo niile e bu uzọ muo. ³⁰ N'abali ahū kwa, Fero na ndi ozi ya, na ndi Ijpt niile biliri. Oke iti mkpu akwa dakwara n'ala Ijpt, n'ihī na o dighi ezinaulo onwu na-erughi.

Opurū umu Izrel

³¹ N'otu abali ahū, Fero zipuru ozi ka a kpo Mosis na Eron. Mgbe ha biara, o gwara ha si, "Ngwa bilienu, unu bu umu Izrel niile. Kewapunu onwe unu site n'etiti anyi. Gaanu, fee ONYENWE ANYI unu ofufe dika unu rioro. ³² Durunu igwe ehi na aturu unu mgbe unu na-aga. Goziekwanu m mgbe unu na-apu."

³³ Ndi Ijpt gbaliri ime ka umu Izrel hapu ha ngwangwa. Ha siritara onwe ha, "O buru na umu Izrel ahapughi anyi ugbu a, anyi niile ganwukwa." ³⁴ Ya mere, umu Izrel buuru utu oka e ji eme achicha na-ekoghi eko, nke ha tinyere n'efere e ji agwakota ya. Ha ji akwa kechie ha, bukwasī ha n'ubu ha. ³⁵ Ha mekwara ihe ndi ozọ dika Mosis gwara ha. Ha rioro ndi Ijpt ka ha nye ha ihe iji ngwa nke olaocha na olaedo, na uwe. ³⁶ ONYENWE ANYI nyere ndi ya amara n'ihu ndi Ijpt, ha nyere ha ihe niile ha rioro. Site n'uzo di otu a, umu Izrel naputara ndi Ijpt ihe niile ha ji biri n'ulo.

³⁷ Mgbe nke a gasiri, umu Izrel malitere ije ha site na Ramesis. Mgbe ha hapuru Ramesis, na-eje Sukot, ha di nari puku ndi ikom isii, na-agughi ndi inyom na umuntakiri. ³⁸ Otutu mmadu di iche iche sooro ha n'ije ha. Ha dukwa igwe anu ulo, igwe ewu na aturu ha, nke di ukwu n'onuogugu. ³⁹ Ha ji utu oka ha si Ijpt buputa mee achicha na-ekoghi eko. N'ihī na a chupuru ha achupu site n'Ijpt, ha enweghi ezi ohere kwadooro onwe ha ihe oriri.

⁴⁰ Tupu ha hapu ala Ijpt, umu Izrel ebiela n'ebe ahū nari afọ anọ na iri afọ atọ. ⁴¹ Mgbe nari afọ anọ na iri afọ atọ zuru, n'ubochi ahū o zuru, usuu ndi ONYENWE ANYI niile hapuru Ijpt. ⁴² ONYENWE ANYI chere nche n'abali ubochi ahū maka ikpoputa ha site n'ala Ijpt. N'ihī ya, abali ubochi ahū bu mgbe puru iche nye umu Izrel maka iji iche nche sọpuru ONYENWE ANYI n'ogbo ha niile.

Iwu metutara Mmemme Ngabiga

12:25 12:25 Ofufe n'ebe ana-ekwu banyere mmemme ahū.

⁴³ ONYENWE ANYI kporo Mosis na Eron gwa ha si, “Ndi a bu usoro iwu metutara Mmemme Ngabiga:

“Onye mba ozo agaghi eri anu nwa aturu ahụ. ⁴⁴ Ohu obula a kwuru ugwo n’isi ya ga-eri ya naani ma e biri ya ugwu. ⁴⁵ Ohu e goro oru, maobu onye obia obula agaghi eri ya.

⁴⁶ “A ga-eri ya naani n’ime otu ulo. O gaghi apu n’ezi. Unu agaghi atapia okpukpu obula nke nwa aturu ahụ. ⁴⁷ Nzuko niile nke umu Izrel ga-eme Mmemme Ngabiga a.

⁴⁸ “Onye mba ozo bi n’etiti unu choro isoro unu na Mmemme Ngabiga ONYENWE ANYI aghaghi ibi ndi ikom niile no n’ezinaulo ya ugwu. Mgbe ahụ, o ga-abiaru nso isoro na mmemme, n’ihi na a ga-agu ya dika nwa afọ ala. O dighi onye ikom a na-ebighi ugwu ga-eri nri ahụ. ⁴⁹ Otu iwu a diri nwa afọ ala na ndi obia niile bi n’ala Izrel.”

⁵⁰ Umu Izrel mere ihe ndi a niile, dika ONYENWE ANYI nyere ha n’iwu site n’onu Mosis na Eron. ⁵¹ O bukwa n’otu ubochi ahụ ka ONYENWE ANYI sitere n’ala Ijpt duputa umu Izrel, dika usuu ha niile si di.

13

Ido nsọ nke umu e bu uzo muo

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, ² “Dooro m nsọ onye obula bu okpara, onye obula e bu uzo muo n’etiti umu Izrel, na n’etiti mmadu ma n’etiti anu ulo, nke m ka o bu.”

³ Mosis gwara ndi Izrel si, “Chetanu ubochi taa, ubochi unu si n’ala Ijpt puta, ala ebe unu bu ndi ohu, n’ihi na ONYENWE ANYI sitere n’ike aka ya di ukwu kpoputa unu site n’ebe ahụ. Unu erikwala achicha obula e ji ihe na-eko achicha mee. ⁴ Taa, n’onwa Abib, bu ubochi unu na-ahapu ala Ijpt. ⁵ Mgbe ONYENWE ANYI dubatara unu n’ala ndi Kenan, ndi Het, ndi Amorait, ndi Hiv na ndi Jebus bi n’ime ya, bu ala ahụ o nuru n’iyi nye nna nna unu ha na o ga-enye unu, ala mmiri ara ehi na mmanu anu n-eru na ya, unu ga-eme ofufe mmemme a n’onwa a. ⁶ Unu ga-eri achicha na-ekoghi eko ubochi asaa ahụ. N’ubochi nke ikpezu n’ime ubochi asaa ahụ, unu ga-eme mmemme oke oriri n’ihu ONYENWE ANYI. ⁷ Rienu achicha na-ekoghi eko n’ime ubochi asaa ndi ahụ. Achicha e ji ihe na-eko achicha mee agaghi adi n’ulo unu. Achicha e ji ihe na-eko achicha mee agaghi adi n’oke ala unu niile. ⁸ N’oge obula i na-eme mmemme a, kowaara nwa gi nwoke ihe kpatara i ji eme mmemme a, si ya, ‘Ana m eme mmemme a maka icheta ihe ONYENWE ANYI meere m, mgbe m si n’Ijpt puta.’ ⁹ Imezu mmemme a ga-adiri unu dika ihe iribama n’ala unu, dirikwa ka ihe ngosi n’egedege ihu unu, ichetara unu na ONYENWE ANYI ji aka ike ya duputa anyi site n’ala Ijpt. ¹⁰ Unu ga na-eme mmemme a n’oge a kara aka n’afọ obula.

¹¹ “Mgbe ONYENWE ANYI dubatara unu n’ala ndi Kenan, nyefee unu ala ahụ dika o nuru n’iyi nye nna nna unu ha, ¹² unu ga-enyefe ONYENWE ANYI umu ndi ikom unu niile e bu uzo muo. Ozo, umu oke anu ulo niile e bu uzo muo bu nke ONYENWE ANYI. ¹³ Jiri nwa aturu gbaputa nwa inyinya ibu* mbu e bu uzo muo. O buru na unu achoghi igbara nwa inyinya ibu ahụ, unu aghaghi igbaji ya olu. Ma unu aghaghi igbara umu ndi ikom niile e bu uzo muo.

* **13:13** 13:13 Inyinya ibu bu otu n’ime anu na-adighi ocha na nke e kwesighi ka e jiri ya nye onyinye obula. Onu 18:15; Lev 11:2-23 Ma n’ihi iba uru ha n’ihe banyere oru, Chineke nyere oghere maka iji nwa aturu gbara ha.

14 “N’oge di n’ihu, mgbe nwa gi nwoke ga-aju gi si, ‘Gini ka ihe ndi a putara?’ I ga-azaghachi ya si, ‘ONYENWE ANYI jiri aka ike di ukwu duputa anyi site n’Ijpt, site n’ala nke ohu. 15 Mgbe Fero mesiri obi ya ike, ju ka anyi si n’ala ya puo, ONYENWE ANYI gburu umu ndi ikom niile e bu uzọ muo n’ala Ijpt, ma mmadu ma anu ulo. N’ihi ya, ana m eji umu oke anu ulo niile e bu uzọ muo achu aja nye ONYENWE ANYI. Ma umu m ndi ikom niile e bu uzọ muo ka m na-agbaputa.’ 16 Mmemme a ga-adi ka ihe iribama n’anya unu, dirikwa ka ihe ngosi n’egedege ihu unu, ichetara unu na ONYENWE ANYI ji aka ike ya duputa anyi site n’ala Ijpt.”

Ngafe Osimiri Uhie

17 Mgbe Fero mesiri kwere ka umu Izrel laa, Chineke edughị ha site n’uzo ahụ gafere ala ndi Filistia. O bu ezie na uzo ahụ di nso kari.† Chineke mere nke a n’ihi na o chere n’obi ya si, “O buru na ndi a ezute agha, ha nwere ike igbanwe obi ha tugharia ilaghachi azu n’Ijpt.” 18 Ya mere, Chineke duuru ha ga n’uzo Osimiri Uhie, nke gara n’uzo nke ozara. Umu Izrel kwadokwara akwado ibu agha mgbe ha si n’ala Ijpt puo.

19 Mosis buuru okpukpu Josef mgbe ha na-ala. N’ihi na o mere ka umu Izrel nuo iyi na ha ga-eme otu a, na-asị, “Chineke ga-eleta unu n’ezie, mgbe ahụ, unu aghaghị iburu okpukpu m si n’ebe a puo.”

20 Ha si Sukot bilie ije, maa ulo ikwu ha na Etam, na nsotu ozara. 21 ONYENWE ANYI ji ogidi igwe ojii na-eje n’ihu ha n’ehihie, idu ha n’uzo ha niile. N’abali, o ji ogidi oku, inye ha ihe ka ha nwee ike iga njem n’ehihie nakwa n’abali. 22 Ma ogidi igwe ojii n’ehihie na ogidi oku ahụ n’abali, o dighi nke hapuru onodu ya n’ihu ha.

14

1 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis, 2 “Gwa umu Izrel ka ha chigharia azu jee maa ulo ikwu ha na ncherita ihu Pi Hahiro, nke di n’etiti Migdol na osimiri. O bu n’akuku osimiri, na ncherita ihu obodo Baal-Zefon ka ha ga-ama ulo ikwu ha. 3 Fero ga-asị banyere umu Izrel, ‘Ha na-awaghari gburugburu ala ahụ n’onodu mgbagwoju anya ebe ozara riri ha.’ 4 Aga m eme ka obi Fero sie ike ka o chuso unu oso n’azu, ma m ga-ewetara onwe m otuto site na Fero na ndi agha ya niile. Ndi Ijpt niile ga-ama na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.” Ndi Izrel mekwara otu ahụ.

5 Mgbe a gwara eze Ijpt na ndi a agbaala oso, obi Fero na ndi ozi ya gbanwere megide ndi Izrel. Ha siri, “Gini bu ihe anyi mere, site na izipu ndi Izrel n’oru ife anyi?” 6 Na-atufughị oge, Fero rigoro n’elu ugbo agha ya, duru ndi agha ya ichuso ha. 7 O chiri ugbo agha di nari isii e leziri anya hoputa, tinyere ugbo agha Ijpt niile. Ndisi agha ndi Ijpt noch a n’elu ha niile. 8 ONYENWE ANYI mere ka obi Fero eze Ijpt sie ike. O chosoro umu Izrel, ndi na-aga n’ihu n’ije ha, na-atughị egwu maobu ida mba. 9 Ndi Ijpt chosoro ha oso, inyinya Fero na ugbo agha, na ndi na-agba inyinya na ndi agha ndi ozọ chosoro ndi Izrel oso chukwute ha n’ebe ha na-ezu ike n’akuku osimiri di nso na Pi Hahiro na ncherita ihu Baal-Zefon.

10 Mgbe ndi agha Fero na-abia nso, ndi Izrel lere anya n’azu, hu ndi Ijpt ka ha na-abia nso. Ha turu egwu, tie mkpu akwa, kpokuo ONYENWE ANYI. 11 Ha juru Mosis si, “O bu na o nweghi ili di n’ala Ijpt, i ji kwagide anyi ka anyi niile bia nwuo n’ebe a n’ozara? Gini mere i ji kwagide anyi ka anyi hapu Ijpt? 12 O bu na anyi agwaghị gi n’ala Ijpt si gi, ‘Hapu anyi ka anyi

† 13:17 Uzo ahụ di nso nke ha esiteghị, juputara n’otutu ebe mgbaba e wusiri ike nke ndi agha Ijpt na-eche nche.

noḡide na-ejere ndi Ijpt ozi?' O gara akara anyi mma i bu ohu ndi Ijpt karija inwu n'ozara."

¹³ Mosis zaghachiri ha si, "Unu atula egwu. Guzosienu ike. Unu ga-ahu uzọ di ebube ONYENWE ANYI ga-esi zoputa unu taa. Ndi Ijpt a unu na-ahu taa, unu agaghi ahukwa ha ozọ. ¹⁴ Noronu jii. ONYENWE ANYI ga-aluru unu oḡu."

¹⁵ Mgbe ahu, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, "Gini mere i ji na-akpoku m. Gwa umu Izrel ka ha gaa n'ihu. ¹⁶ Welie mkpanaka gi elu. Setipu ya n'elu osimiri ahu ka o kewaa abuo. Uzọ ga-adikwa n'etiti osimiri ahu. Umu Izrel ga-esitekwa n'ala akoro gafee. ¹⁷ Aga m eme ka obi ndi Ijpt sie ike, ka ha sorokwa unu n'azu banye. Aga m ewetara onwe m otuto site na Fero, na ndi agha niile, na ugbọ agha niile nakwa ndi na-agba inyinya ya. ¹⁸ N'oge ahu, ndi Ijpt ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI. M ga-enweta nsopuru site na Fero, na ugbọ agha ya niile, na ndi na-agba inyinya ya."

¹⁹ Mgbe ahu, mmuo ozi Chineke, onye na-aga n'ihu ndi agha Izrel, sitere n'ihu puo gaa nodu n'azu ha. Otu a kwa, ogidi igwe ojii ahu sitere n'ihu gaa n'azu ha. ²⁰ Nke a mere ka ogidi igwe ojii ahu diri n'etiti umu Izrel na ndi Ijpt. N'abali ubochi ahu, Onyenwe anyi mere ka ogidi igwe ojii ahu nye umu Izrel ihè, ma ndi Ijpt noḡidere n'ochichiri. Otu a, ndi Ijpt enweghi ike biarute n'ebe umu Izrel no.

²¹ Mgbe ahu, Mosis setipuru aka ya n'elu Osimiri Uhie ahu. ONYENWE ANYI ji oke ifufe si n'owuwa anyanwu, nke fere n'abali ahu niile, nughachi osimiri ahu, mee ka osimiri ahu kebie uzọ abuo, ka uzọ puta n'ala osimiri ahu. ²² Umu Izrel sitere n'etiti osimiri ahu gafee. Mmiri osimiri ahu ghooro mgbidi n'aka nri ha ma n'aka ekpe ha.

²³ Mgbe ndi agha Ijpt na-achu ha oso huru ha ka ha na-agafe, ha sogidere ha baa, o buladi n'etiti osimiri ahu. Ndi agha Ijpt niile sooro ha, ya bu, ugbọ agha Fero, ndi agha ya na ndi na-agba inyinya ya niile. ²⁴ N'isi ututu echi ya, ONYENWE ANYI ledatara anya site n'ogidi igwe ojii ahu na-enye ihe. O legidere ndi agha Ijpt anya, tinyekwa ha ujo n'obi nke mere na ha amakwaghi onwe ha. ²⁵ O mebiri ukwu ugbọ agha ha mee ka o siere inyinya ha ike idokpu ugbọ agha ndi ahu. Mgbe ahu, ndi Ijpt kwuru si, "Ka anyi sinu n'ichu ndi Izrel gbapu, n'ih na ONYENWE ANYI na-aluru ha oḡu, na-emegidekwa anyi."

²⁶ Mgbe umu Izrel gafesiri ruo n'akuku nke ozọ nke osimiri ahu, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, "Setipu aka gi ozọ ka mmiri ahu kpuchigide ndi Ijpt, na ugbọ agha ha niile, na ndi na-agba inyinya ya."

²⁷ Mosis setipuru aka n'elu osimiri ahu. N'ututu ya, mmiri osimiri ahu soghachiri gaa ebe o no na mbu. Ndi Ijpt chosiri uzọ ha si agbapu ike, ma ONYENWE ANYI mere ka osimiri ahu kpuchie ha. ²⁸ Osimiri ahu kpuchigidere ugbọ agha ha niile, na ndi na-agba inyinya, na ndi agha Fero niile ndi chuuru umu Izrel baa n'ime osimiri ahu. O nweghi otu onye n'ime ha foduru ndu.

²⁹ Ma umu Izrel esitelari n'ala nke mmiri koro gafee osimiri ahu. Mgbe ha na-agafekwa, akuku abuo nke osimiri ahu guzoro oto dika mgbidi, n'aka nri ha ma n'aka ekpe ha. ³⁰ Site n'uzọ di otu a, ONYENWE ANYI zoputara umu Izrel site n'aka ndi Ijpt. Umu Izrel hukwara ozu ndi Ijpt n'ikpere mmiri osimiri ahu. ³¹ Umu Izrel turu egwu Onyenwe anyi mgbe ha huru ihe iribama ndi a ONYENWE ANYI ji zoputa ha site n'aka ndi Ijpt. Ha kwenyere na ONYENWE ANYI, kwenyekwa na Mosis ohu ya.

15

Abụ Mosis

- ¹ Mgbe ahụ, Mosis na ụmụ Izrel bụkuru ONYENWE ANYỊ abụ dị otu a si,
 “Aga m abụku ONYENWE ANYỊ abụ
 n’ihi na o buliela onwe ya elu nke ukwu.
 Ọ tūnyela ịnyinya
 na onye na-agba ya n’osimiri.
- ² “ONYENWE ANYỊ bụ ike m na abụ m.
 Ọ ghọrọla m nzọpụta.
 Ọ bụ Chineke m, aga m etokwa ya,
 Chineke nke nna m, aga m ebulikwa ya elu.
- ³ Onye na-ebu agha ka ONYENWE ANYỊ bụ.
 N’ezie, aha ya bụ ONYENWE ANYỊ.
- ⁴ Ụgbọ agha Fero na usuu ndị agha ya,
 ka ọ tūnyere n’osimiri ahụ.
 Ndịisi agha Fero, ndị ahọrọ ahọ,
 ka o mere ka Osimiri Uhie rie.
- ⁵ Ogbu osimiri ahụ ekpuchiela ha.
 N’ime mmiri ahụ dị omimi ka ha rịdaruru dika nkume.
- ⁶ Aka nri gị ONYENWE ANYỊ, dị ike,
 dika ebube.
 Aka nri gị, ONYENWE ANYỊ
 na-etipiasị ndị iro.
- ⁷ “N’oke ike nke ịdị elu gị,
 Ị lụgbuola ndị niile na-ebili imegide gị.
 I zipurū iwe gị dị oku,
 o repịara ha dika igbugbo ọka.
- ⁸ I sitere na nkuume nke oghere imi gị,
 mee ka mmiri osimiri guzoro ọtọ.
 Mmiri ahụ na-erugharị erugharị guzoro n’otu ebe dika mgbidi;
 ogbu mmiri kpukọtara rahụ n’ala ala nsọtụ nke osimiri.
- ⁹ Onye iro nyara isi si,
 ‘Aga m achuso ha, gafee ha.
 Aga m ekesa ihe a kwatara n’agha.
 Nyejuo onwe m afọ site na ha.
 Aga m amịpụta mma agha m.
 Jiri aka m laa ha n’iyi.’
- ¹⁰ Ma i kupurū ikuku si gị n’imi pụta,
 osimiri riri ha,
 ha mikpuru n’ime osimiri ukwu ahụ
 dika igwe.
- ¹¹ Onye dika gị ONYENWE ANYỊ,
 n’etiti chi niile?
 Onye dika gị?
 Onye dị ebube n’ịdị nsọ.*
 Onye otuto ya na-eyi egwu.
 Onye na-arū ọrụ dị ebube?

* **15:11** 15:11 Onye ịdị nsọ ya dị ukwu

- 12 “I setipurū aka nri gị,
ala meghere ọnụ ya loo ndị iro gị niile.
- 13 Site n’ebere gị,
i duputara ndị ị zoputara.
Sitekwa n’ike gị dī ebube, i duru ha
ruo n’ebe obibi gị dī nsọ.
- 14 Ụwa niile nūrū ya, maa jijiji.
Ndị Filistia ka oke ihe mgbu bīakwasiri.
- 15 Ndị eze Edom ga-anọ n’onodu obi ilo mmiri.
Ndị ndu Moab niile ga-abu ndi oma jijiji ga-ejidekwa,
ndi Kenan niile n’onodu itu egwu ga-agbaze;
16 oke egwu na oke ụjọ ejidela ha.
- Site n’ike nke aka gị,
ha ga-anọ juu dika nkume,
tutu ruo mgbe ndi gi, ONYENWE ANYI, gafechara,
tutu ruo mgbe ndi gi, ndi i zutara nye onwe gi, gafechara.
- 17 Gi onwe gi ga-akpobata ha, kuọ ha dika mkpuru,
n’elu ugwu nke ihe nketa gi.
N’ebe ahụ, ONYENWE ANYI, i mere ka o buru ebe obibi gi,
ebe nsọ ahụ, Onyenwe anyi, nke i ji aka gi toọ ntọala ya.

- 18 “ONYENWE ANYI ga-abu eze
ruo mgbe niile ebighi ebi.”
- 19 Mgbe inyinya Fero, na ugbo agha ya, na ndi na-agba inyinya,
gabayere n’osimiri, ONYENWE ANYI mere ka mgbidi mmiri ahụ dagbuo
ha. Ma umu Izrel sitere n’ala mmiri korọ gafee.

Abu Miriam na ndi inyom

- 20 N’oge ahụ, Miriam onye amuma nwanyi, nwanne Eron weere igba iti
egwu n’aka ya, duo ndi inyom ndi so ya, jiri igba egwu nke ha na-etekwa
egwu. 21 Miriam buru abu si ha,
“Bukuonu ONYENWE ANYI abu,
n’ihi na o bu onye e buliri elu nke ukwu.
Inyinya na ndi na-agba ha,
ka o tnyere n’ime osimiri.”

Mmiri ilu Mara na Elim

- 22 Mgbe ihe ndi a mesiri, Mosis nogidere na-edu umu Izrel. Ha sitere
n’Osimiri Uhie ahụ bilie ije, jeruo ozara Shua. Ha jere ije n’ime ozara abali
ato, ma ha achotaghi mmiri onunu. 23 Mgbe ha ruru Mara, ha enweghi ike
inu mmiri di n’ebe ahụ, n’ihi na mmiri ahụ na-elu ilu. (O bu ilu ilu a mere
e ji kpoọ ya Mara.) 24 N’ebe a, umu Izrel malitere itamu ntamu, megide
Mosis si, “Olee mmiri anyi ga-anu?”

- 25 Mosis tikuru ONYENWE ANYI mkpu akwa. ONYENWE ANYI gosiri Mosis
osisi o ga-atunye n’ime mmiri ahụ. Mgbe Mosis mere otu a, mmiri ahụ
malitere idi uto onunu.

- O bukwa na Mara ka ONYENWE ANYI no nye ha ukpuru ya na iwu ya maka
iji ya nwalee ha. 26 O siri, “O buru na unu ga-ege nti nke oma n’okwu
ONYENWE ANYI Chineke unu, mee ihe ziri ezi n’anya ya, o burukwa na
unu eleruo anya idebe iwu ya na ukpuru ya niile, o dighi oria nke m
tinyere n’ahụ ndi Ijpt nke m ga-etinye n’ahụ unu. N’ihi na mu onwe m
bu ONYENWE ANYI, onye na-agwo unu oria niile.”

²⁷ Ha b̄iaruru n'obodo Elim, ebe e nwere isi iyi mmiri ala na-asoputa di iri na abuo, na iri osisi nkwu asaa. Umụ Izrel mara ulo ikwu ha n'akuku mmiri ahụ.

16

Mána na Kweel, nri di iche Onyenwe anyi zitere

¹ Ogbako umu Izrel niile hapuru obodo Elim, jere ije b̄iarute n'ozara Sin nke di n'etiti Sainai na Elim. Ha b̄iaruru n'ebe ahụ n'abali iri na ise nke onwa abuo, site na mgbe ha hapuru Ijipt. ² N'ozara ahụ, nzuko ahụ niile tamuru ntamu megide Mosis na Eron. ³ Umụ Izrel gwara ha si, "O gaara adi anyi mma ma a si na ONYENWE ANYI gburu anyi n'ala Ijipt. N'ebe ahụ ite anu di iche iche na-adọ n'ihu anyi, anyi na-erikwa udi nri obula anyi chorọ. Ugbu a, i dubatala anyi n'ozara ka anyi niile nwuo n'aguu."

⁴ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, "Lee anya, aga m esi n'eluigwe zitere unu achicha. Onye obula ga-aga tutukotara onwe ya ihe oriri ubochi obula dika o chorọ. Aga m eji nke a lee ha ule imata ma ha game ihe m nyere ha n'iwu. ⁵ Gwa ha na n'ubochi nke isii, ha ga-ewere nri ha ga-ericha n'ubochi ahụ, ma nri ha ga-eri n'ubochi nke asaa, ka ha ga-achikota n'ubochi nke isii."

⁶ Mosis na Eron kpokotara umu Izrel si ha, "N'anyasi a ka unu ga-amata na o bu ONYENWE ANYI duputara unu site n'ala Ijipt. ⁷ Unu ga-ahukwa ebube ONYENWE ANYI n'ututu echi, n'ihi na ONYENWE ANYI anula ntamu unu megide ya. Onye ka anyi bu unu ga-eji na-atamu ntamu megide anyi?" ⁸ Mosis kwukwara si, "Mgbe ONYENWE ANYI nyere unu anu unu ga-eri n'anyasi a, nyekwa unu achicha ga-eju unu n'ututu, unu ga-amata na o bu ONYENWE ANYI, n'ihi o nula ntamu unu megide ya. Onye ka anyi bu? O bughị anyi ka unu na-atamu megide kama o bu ONYENWE ANYI ka unu na-atamu megide."

⁹ Mgbe ahụ, Mosis gwara Eron okwu si ya, "Gwa nzuko Izrel niile okwu si ha, 'Putanu bia n'ihu ONYENWE ANYI, n'ihi na o nula ntamu unu.' "

¹⁰ Mgbe Eron no na-agwa nzuko Izrel okwu, ha lepuru anya n'ozara hu ebube ONYENWE ANYI ka o putara ihe n'igwe ojii.

¹¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ¹² "Anula m ntamu nke umu Izrel na-atamu. Gwa ha si, 'N'anyasi taa, unu ga-ata anu, n'ututu echi unu ga-eri achicha. Mgbe ahụ, unu ga-amata na abụ m ONYENWE ANYI Chineke unu.' "

¹³ N'oge uhuruchi ubochi ahụ, nnunu kweel* b̄iara kpuchie omuma ulo ikwu ahụ. N'isi ututu echi ya, igirigi dakwara gburugburu omuma ulo ikwu ahụ. ¹⁴ Mgbe ala korọ mmiri igirigi ahụ, ihe dika achicha mbadamba nta juputara n'ala ozara ahụ niile. ¹⁵ Mgbe umu Izrel huru ya, ha juritara onwe ha ajuju si, "Gini bu nke a?"

Mosis zaghachiri ha si, "O bu achicha ONYENWE ANYI nyere unu ka unu rie. ¹⁶ Ihe ndi a bu iwu ONYENWE ANYI nyere, 'Ka onye obula chikota naani nke o ga-ericha. Ihe otutu omaa† maka otu onye dika onuogugu ha si di n'ezinaulo.' "

¹⁷ Umụ Izrel mere dika a gwara ha, ufodu chikotara nke hiri nne, ufodu nke di nta. ¹⁸ Mgbe ha ji ihe otutu omaa tuo ya, ha choputara na onye chikotara hie nne enweghi karia nke zuru ya, onye chikotakwara nke nta, o dighi ihe foduru ya inweta. Onye obula chikotara di ka ihe ga-ezuru ya si di.

* **16:13** 16:13 Ya bu okuku ogazi † **16:16** 16:16 Ya bu ihe ruru otu kilogram na uma ano

¹⁹ Mosis gwara ha si, “Ka onye obula hu na o nweghi nke ga-afodu ruo ututu echi ya.”

²⁰ Ma ufodu n’ime ha egeghi Mosis nti. Ha riforo nri ahụ debe ya. Ma mgbe chi echi ya borọ, ha choputara na ha ereela ure juputa n’ikpuru, ma na-esikwa isi di njo. Mosis were iwe di ukwu megide umu Izrel n’ihi ya.

²¹ Site n’ubochi ahụ, gaa n’ihu, ezinaulo obula na-ewebata nri n’ututu obula, dika mkpa ha siri di. Mgbe anwu wara, nri ahụ niile foduru na-agbaze. ²² N’ubochi nke isii, ha na-ewere nri okpukpu abuo karia ka ha na-ewe n’ubochi ndi ozo. Mgbe ndisi nzuko Izrel huru mgbanwe di otu a, ha bjara kororo Mosis. ²³ Mosis zara si ha, “Nke a bu iwu ONYENWE ANYI nyere: ‘Ubochi echi bu ubochi izuike, ubochi nke asaa di nsọ nye ONYENWE ANYI. Ya mere, sienu ihe niile unu nwere isi taa, n’ihi na unu agaghi esi ihe obula echi. Nri obula unu riforo, hapunu ya ka o buru nri unu ga-eri echi.’”

²⁴ Ha mere dika Mosis gwara ha. Mgbe chi echi borọ, ha choputara na nri ha di mma dikwa ufo, ikpuru adighikwa n’ime ya. ²⁵ Mosis gwara ha si, “Nke a ga-abu ihe oriri unu taa, n’ihi na o bu ubochi izuike nye ONYENWE ANYI. O dighi nri unu ga-ahu nke unu ga-achikota taa. ²⁶ Abali isii ka unu ga-achikota nri unu ga-eri. Ma n’abali nke asaa bu ubochi izuike, unu agaghi ahụ nri unu ga-achikota.”

²⁷ Ufodu lefuru okwa ahụ Mosis maara ha anya. Ha puru n’ubochi izuike ahụ icho nri, ma o nweghi nke ha nwetara. ²⁸ N’ihi nke a, ONYENWE ANYI juru Mosis ajuju si ya, “Ruo ole mgbe ka unu ga-anogide na-enupu isi n’iwu m na ido aka na nti m? ²⁹ Lee, ONYENWE ANYI enyela unu ubochi izuike. Ya mere, n’ubochi nke isii o na-enye unu nri ga-ezuru unu abali abuo. Onye obula n’ime unu kwesiri inogide n’ulo unu. Unu ekwesighi ipu apu.” ³⁰ N’ihi nke a, ndi Izrel niile zuru ike n’ubochi nke asaa.

³¹ Ndi Izrel kpokwara aha nri ahụ ha na-achikota mana. O di ocha dika mkpuru koriana. O na-atokwa ufo dika achicha e ji mmanu anu mee.

³² Emesia, Mosis gara n’ihu gwa ha okwu si, “ONYENWE ANYI enyela iwu si, ‘Na unu ga-eji ihe otutu omaa tuputa mana nke unu ga-edebe. O ga-abu ihe ncheta ga-adiri ogbo ndi Izrel niile na-abia n’ihu. N’uzo di otu a, umu unu ga-ahu udi achicha m jiri zuo unu n’ime ozara mgbe m gbaputara unu site n’ala ndi Ijpt.’”

³³ N’ihi nke a, Mosis nyere Eron iwu si ya, “Turu otutu omaa mana tnye ya n’ime ite nta. Bute ya debe ya n’ihu ONYENWE ANYI, ka o buru ihe ga-adigide nye ogbo di n’ihu.”

³⁴ Emesia, Eron donyere mana a n’ihu Ihe Ama e debere n’ime ulo ikwu, dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n’iwu. ³⁵ Ndi Izrel niile riri mana ndi a iri afo ano[‡] tutu ruo mgbe ha batara n’ala ebe ndi mmadu bi, tutu ruo mgbe ha bjarutere n’oke ala Kenan.

³⁶ (Ihe otutu omaa bu otu otutu n’ime otutu iri nke ga-eju ihe otutu efaf.)

17

Mmiri si na nkume

¹ Ogbako umu Izrel niile sitere n’ozara Sin bilie ije ha, na-aga site n’otu ebe ruo n’ebe ozo dika ONYENWE ANYI nyere n’iwu. Ha mara ulo ikwu ha na Refidim, ma o dighi mmiri di nke ndi mmadu ga-anu. ² N’ihi nke a, ha sesiri Mosis okwu, si, “Nye anyi mmiri ka anyi nuo.”

‡ **16:35** 16:35 Mana kwusiri isi n’elu dara umu Izrel, mgbe ha mesiri mmemme oriri achicha na-ekoghi eko n’ala Kenan. Jos 5:10-12

Mosis zara, si, “Gini mere unu ji esesi m okwu? Gini mere unu ji cho ọ inwaputa ntachiobi ONYENWE ANYI?”

³ Ma akpiri mmiri kporo ndi a nku n’ebe ahụ, nke a mere ka ha tamuo ntamu megide Mosis. Ha siri, “Ọ bukwa n’ihi gini ka i ji site n’obodo Ijpt kporuta anyi, ime ka anyi, umuntakiri anyi na anu ulo anyi nwuo n’ihi akpiri ikpo nku?”

⁴ N’ihi ya, Mosis tikuru ONYENWE ANYI mkpu akwa si, “Gini ka m ga-eme banyere ndi a. Lee, ha cho ọ itugbu m na nkume.”

⁵ Ma ONYENWE ANYI zaghachiri Mosis, si ya, “Gaa n’ihu ndi a, kporo ufodu n’ime ndi okenye Izrel. Jirikwa mkpanaka ahụ n’aka gi, bu nke i tiri n’elu osimiri Nail gaa. ⁶ Lee, Aga m eguzo n’ihu gi n’akuku nkume di na Horeb. I ga-aku mkpara gi n’elu nkume ahụ. Mmiri ga-asopotakwa site na ya, ka ndi mmadu nuo.” Ya mere, Mosis mere otu a n’ihu ndi okenye Izrel niile.

⁷ N’ihi nke a, o kporo aha ebe ahụ Masa na Meriba n’ihi esemokwu umu Izrel na n’ihi nwale ha nwalere ONYENWE ANYI, na-asi, “ONYENWE ANYI o nonyeere anyi, ka o bu na o nonyereghi anyi?”

Mmeri e meriri ndi Amalek n’aha

⁸ Ndi Amalek* biara luso umu Izrel aha na Refidim. ⁹ Mosis gwara Joshua okwu si ya, “Hoputa ufodu ndi ikom ka ha gaa luso ndi Amalek aha. Echi, mu onwe m ga-eguzoro n’elu ugwu, jidekwa mkpara Chineke n’aka m.”

¹⁰ Ya mere, Joshua puru gaa luso ndi Amalek aha dika Mosis gwara ya. Ma Mosis na Eron na Hua, rigoro n’elu ugwu ahụ. ¹¹ Ndi Izrel na-enwe mmeri mgbe obula Mosis weliri aka ya elu, ma ndi Amalek na-emeri mgbe obula Mosis wedatara aka ya. ¹² Mgbe ike gwuru aka Mosis, ha butere nkume tinye n’okpuru ya mee ka o nokwasị n’elu ya. Eron na Hua jidere aka Mosis abuo welie ya elu, otu onye n’akuku a, onye nke ozo n’akuku nke ozo. Ime ka aka Mosis guzosie ike tutu ruo mgbe anwu dara. ¹³ N’ihi nke a, Joshua na ndi aha ya meriri ndi aha Amalek site n’iji mma aha gbuo ha.

¹⁴ Emesia, ONYENWE ANYI siri Mosis, “Dee ihe niile ndi a n’akwukwo, ka o buru ihe ncheta. Gughariakwa ya na nti Joshua. N’ihi na aga m ehichapu ihe niile a ga-eji cheta Amalek n’elu uwa.”

¹⁵ Mosis wuru ebe ichu aja nye ONYENWE ANYI. O kporo ya ONYENWE ANYI Nisi, nke putara, ONYENWE ANYI bu okoloto m. ¹⁶ Mosis siri, “N’ihi na-eweliri aka elu n’ebe ocheeze ONYENWE ANYI di. ONYENWE ANYI ga na-ebuso ndi Amalek aha site n’ogbo ruo n’ogbo.”

18

Ndumodu Jetro

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, Jetro, nna nwunye Mosis, onye bukwa onye nchujaja Midia, nuru banyere ihe niile Chineke meere Mosis na Izrel ndi nke ya, na uzo ONYENWE ANYI si naputa Izrel site n’aka ndi Ijpt.

² Jetro ogo nwoke Mosis kporo Zipora, nwunye Mosis, mgbe Mosis chulara ya ³ na umu ya ndi ikom abuo. Aha nwa ya nke mbu bu Geshom, nke putara, abu m obia na mba ozo. ⁴ Aha nwa nwoke nke abuo bu Elieza, nke bu, ONYENWE ANYI bu onye inyeaka m. N’ihi na mgbe Mosis muru Elieza o kwuru si, “Chineke nna m bu onye inyeaka m, n’ihi na o naputara m site na mma aha Fero.”

* **17:8** 17:8 Ndi Amalek bu umu umu Iso, Jen 36:12 Ha bu ndi ojo, na-apunara ndi mmadu na-aga n’ozara ihe n’ike.

⁵ Jetro, ogo nwoke Mosis, biakwutere ha n'ime ozara. O dutere umu ndi ikom Mosis abuo na nwunye Mosis. N'oge ahụ, Mosis na umu Izrel mara ulo ikwu ha n'akuku ugwu Chineke. ⁶ O ziri Mosis ozi si, "Mu bu Jetro ogo gi nwoke biakwutere gi, nwunye gi na umu gi abuo sokwa m."

⁷ N'ihia ya, Mosis gara zute ogo ya nwoke, kpo isiala nye ogo ya, sutu ya onu. Emesia, o kpobatarara ha n'ime ulo ikwu ya. Jetro na ogo ya Mosis kwuritarara okwu, juo ihe banyere otu ihe si agara ibe ha. ⁸ Mosis koro nna nwunye ya ihe niile ONYENWE ANYI mere Fero na ndi Ijipt niile n'ihia ndi Izrel. O kokaara ya banyere ihe ndakwasị niile dakwasiri ha n'ime ozara, na otu ONYENWE ANYI si naputa ha.

⁹ Jetro soro Mosis nuriya onu nke ukwu n'ihia ihe niile ONYENWE ANYI meere ndi Izrel, na otu o siri naputa ha site n'aka ndi Ijipt. ¹⁰ Jetro kwuru si, "Onye a goziri agozi ka ONYENWE ANYI bu. Onye naputara unu site n'aka ndi Ijipt na site n'aka Fero. ¹¹ Ugbu a, amaara m na ONYENWE ANYI kachasi chi ndi ozo niile elu, n'ihia na o zoputara ndi ya site n'aka ndi Ijipt ndi sitere na mpako ha meso Izrel mmeso." ¹² Jetro, nna nwunye Mosis choro Chineke aja nsure oku na aja ndi ozo. Emesia, Eron na ndi okenye Izrel biara soro Mosis na ogo ya nwoke rie ihe n'ihu Chineke.

¹³ N'ubochi nke ozo ya, Mosis biara nodu ala ikpere ndi mmadu ikpe. Igwe mmadu nogidere Mosis site n'ututu ruo n'anyasi. ¹⁴ Ogo Mosis huru ihe niile o na-emere ndi mmadu, nke a mere na o juru, "Gini bu ihe nke a i na-emere ndi a? Gini mere i ji nodu ala naani gi, ndi a niile gbaa gi gburugburu malite n'ututu ruo n'anyasi?"

¹⁵ Mosis zara nna nwunye ya si, "N'ihia na ha biara ijuta m ihe si n'aka Chineke. ¹⁶ O buru na esemokwu adiri n'etiti mmadu obula na ibe ya, ha na-abiakwute m, ka m kpebie ihe di n'etiti mmadu na ibe ya. Ana m eme ka ha mata iwu na ukpuru Chineke."

¹⁷ Mgbe Jetro, nna nwunye Mosis, nuru ihe ndi a niile, o siri Mosis, "The i na-eme adighi mma. ¹⁸ Ike ga-agwu gi, gwukwa igwe mmadu ndi a. Oru a i na-aru di ukwu kariya gi. Naani gi agaghi ebuli ya. ¹⁹ Ugbu a, gee m nti. M ga-adu gi odu, ka Chineke nonyekwara gi. O ga-adi mma ma o buru na i bu onye na-anochi anya ndi a n'ihu Chineke. N'uzo di otu a, i nwere ike iweta nsogbu niile ha nwere n'ihu Chineke. ²⁰ Ihe ozo i ga-eme bu nke a: i ga-akuziri ha iwu na ukpuru Chineke, gosikwa ha uzo ha ga-esi bie ndu, na oru ha kwesiri iru. ²¹ Ma site n'etiti ndi a hoputa ndi ikom tozuru, ndi ikom na-atu egwu Chineke, ndi kwesiri ntukwasị obi na ndi koro uru n'ezighi ezi* asi. Mee ha ndiisi na-achi imerime puku ndi mmadu, ndiisi nari mmadu, ndiisi iri mmadu ise na ndiisi mmadu iri. ²² Mee ka ha buru ndi ikpe nye ndi mmadu oge niile. Nye iwu ka ha na-ewetara gi okwu dikarisi ike, ma na-ekpe ikpe gbasara okwu di mfe na ndi ozo niile di iche iche. N'uzo di otu a, ndi ikpe ndi ahụ ga-enyere gi aka ime ka ibu aru gi di mfe. ²³ O buru na i ga-eme ihe niile ndi a, o burukwa na Chineke ekwenye, i ga-enwe ike nagide nsogbu niile. Mmadu niile ga-ewere udo na onu birikwa."

²⁴ Mosis gere nti n'ihia niile nna nwunye ya gwara ya. O mekwara ihe niile o kwuru. ²⁵ O sitere n'etiti umu Izrel hoputa ndi kwesiri ekwesi mee ka ha buru ndiisi. Ufodu ka o mere ndiisi na-elekota imerime puku mmadu, ufodu na-achi nari mmadu, ufodu, iri mmadu ise, ufodu, mmadu iri. ²⁶ Ha jere ozi dika ndi ikpe nye ndi mmadu n'oge niile. Ha na-ewetara

* **18:21** 18:21 Ya bu ndi na-enweghi anya ukwu

Mosis okwu niile siri ike, ma ha onwe ha na-ekpe ikpe banyere okwu nke dīkarīsiri nta.

²⁷ Mgbe ahụ, Mosis zilagara nna nwunye ya. Jetro laghachikwara n'obodo nke aka ya.

19

Ụmụ Izrel n'ugwu Sainai

¹ N'ọnwa nke atọ, site n'oge ndi Izrel hapuchara obodo Ijpt, n'ubochi ahụ, ha bjaruru ozara Sainai. ² O bu site na Refidim ka ha si bjaruo ozara Sainai, mee ebe obibi ha n'ebe ahụ, n'akuku ugwu Sainai.

³ Mosis rigooro n'elu ugwu ahụ izute Chineke. Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI sitere n'elu ugwu ahụ kpọ Mosis oku si ya, "Otu a ka i ga-esi gwa ulọ Jekob okwu. I ga-akoro umu Izrel: ⁴ 'Unu onwe unu ahula ihe m mere ndi Ijpt, hukwa otu m siri buru unu na nku ugo,* si otu a, dotara unu onwe m. ⁵ N'ih nke a, o buru na unu ga-erubere m isi nke oma ma debe ogbugba ndu m, unu ga-abu ihe onwunwe nke m di oke onuahia. N'ezie, uwa niile bu nke m, ⁶ ma unu ga-aburu m alaeze ndi nchujaja, na mba di nsọ.' Okwu ndi a ka i ga-agwa umu Izrel."

⁷ Mosis gara kpokota ndi okenye ndi Izrel, gwa ha okwu niile nke ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu. ⁸ Ndi mmadu niile a jikwa otu olu zaghachi ya si, "Ihe obula ONYENWE ANYI kwuru ka anyi ga-eme." Mosis gwara ONYENWE ANYI ihe niile ndi Izrel kwuru.

⁹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, "Lee, agaje m izute gi n'ime igwe ojii gbara ochichiri. Achoro m ka umu Izrel niile were nti ha nuru mgbe m ga-agwa gi okwu, ozokwa, ka ha kwerekwa na gi ruo mgbe niile." Mosis gwara ndi Izrel niile okwu nke ONYENWE ANYI gwara ya.

¹⁰ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu ozọ si, "Ridakwuru ndi m, doo ha nsọ taa na echi. N'ih na nke a ga-abu nkwardo ha izute m. Ka ha saa uwe ha mmiri, ¹¹ jikerekwa n'ubochi nke atọ. N'ih na m ga-aridata n'elu ugwu Sainai n'ihu mmadu niile. ¹² I ga-akpa oke n'ebe ha na-agaghi agafe. Nye ha iwu si ha, 'Kpacharanu anya ka unu ghara ibia ugwu ahụ nso, maobu metu ala ugwu ahụ aka. N'ih na onye o bula meturu ugwu ahụ aka aghaghi inwu.' ¹³ Agaghi emetu onye mmebi iwu ahụ aka, kama, a ga-eji nkume tugbuo ya, maobu e were aku gbagbuo ya, maobu mmadu maobu anumanu, o gaghi adi ndu. Mmadu obula agaghi abiaru ugwu ahụ nso, ruo mgbe ha nuru opi nke a ga-afu. Mgbe ahụ, ha nwere ike bia nso ugwu ahụ."[†]

¹⁴ Ya mere, Mosis si n'ugwu ahụ ridakwuru umu Izrel. O doo ndi mmadu ahụ nsọ. Ha niile ji mmiri saa uwe ha. ¹⁵ Mosis dorọ ha aka na nti si ha, "Jikerenu n'ubochi nke atọ. Nwoke na nwanyi enwekwala mmekorita obula."

¹⁶ Mgbe o ruru n'ututu ubochi nke atọ ahụ, oke igwe ojii kpuchiri elu ugwu ahụ. Amuma malitere na-egbuke, egbe eluigwe malitekwaru igba. N'ikpezu, opi ike dara. Mmadu niile turu egwu, makwa jijiji. ¹⁷ Mosis duuru ndi mmadu ahụ niile si n'ulo ikwu ha puta gaa izute Chineke. Ha niile guzokwara n'ala ugwu ahụ. ¹⁸ Mgbe ahụ, anwuru oku kpuchiri ugwu Sainai. Ma lee! ONYENWE ANYI ridatara dika ire oku n'elu ugwu ahụ. Anwuru oku rigoro elu dika anwuru oku nke ohia na-ere oku. Ala oma

* **19:4** 19:4 O bu na nku ka nne ugo na-ebu umu ya ma o na-erughari n'elu Dit 32:11. † **19:13** 19:13 Eron na umu ya ndi ikom abuo, na iri ndi okenye Izrel asaa ahụ nwere ike irigoro ugwu ahụ. Opu 24:1,9-10.

jijiji di ukwuu dakwasikwara ugwu ahụ. ¹⁹ Mgbe opi ike ahụ na-ada ike ike, Mosis malitere igwa Chineke okwu. Chineke zaghachiri Mosis okwu site n'olu dara uda dika egbe eluigwe.

²⁰ ONYENWE ANYI ridatara biaruo n'elu ugwu Sainai. O gwara Mosis ka o rigota bia zute ya. Mosis rigoro n'elu ugwu ahụ ijekwuru Chineke.

²¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, "Rida gaa dọọ ndi mmadu ahụ aka na nti ka ha ghara igafe oke ala ahụ biaruo nso ihu ONYENWE ANYI anya ka ha ghara ila n'iyi. ²² O buladi ndi nchujaja ndi chorọ ibiaru ONYENWE ANYI nso aghaghị ido onwe ha nsọ. Ma o bughị otu a, ONYENWE ANYI ga-eme ka ha niile nwuo."

²³ Mosis zaghachiri ONYENWE ANYI si, "Ndi mmadu agaghị arigota n'ugwu Sainai n'ihia na gi onwe gi adọla anyi aka na nti si, 'Kpaanụ oke gburugburu ugwu a, doo ya nsọ.'"

²⁴ Ma ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si: "Gbada gaa kpogota Eron ka gi na ya soro rigota n'elu ugwu a. Ma lezie anya ka ndi nchujaja na ndi Izrel ghara irigota n'ebe a ibiakwute ONYENWE ANYI, ma o bughị otu a, o ga-eji ike laa ha n'iyi."

²⁵ Ya mere, Mosis ridakwuru ndi Izrel ga gwa ha.

20

Iwu Iri

¹ Chineke kwuru okwu ndi a niile si:

² "Mụ onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke unu, onye kpoputara unu site n'Ijpt, bu ala nke ibu ohu.

³ "I gaghị enwe chi ozo tinyere m.

⁴ Gi emerela onwe gi arusi a piri api, n'oyiyi nke udi obula nke yiri ihe di n'eluigwe maobu nke yiri ihe di n'owa, n'okpuru ya maobu n'ime mmiri, n'okpuru uwa. ⁵ Gi akpola isiala nye ha, efekwala ha ofufe, n'ihia na Mụ onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke gi, abụ m Chineke ekworo. Onye na-ata umu na umu umu ahuhu, n'ihia ajo omume nke ndi muru ha, o buladi ruo n'ogbo nke ato na nke anọ, nke ndi ahụ kporo m asi. ⁶ Ma na egosi ihunanya nye puku ogbo niile nke ndi huru m n'anya, bu ndi na-edebe ihe niile m nyere n'iwu.

⁷ Gi ejikwala aha ONYENWE ANYI bu Chineke gi eme ihe efu, n'ihia na ONYENWE ANYI agaghị agu onye ji aha ya eme ihe efu dika onye ikpe na-amaghị.

⁸ Cheta ubochi izuike site n'ido ya nsọ. ⁹ N'ime ubochi isii ka i ga-eje ozi gi niile. O bukwa n'ime ha ka i ga-aruzu oru gi niile. ¹⁰ Ma ubochi nke asaa bu ubochi izuike nke ONYENWE ANYI Chineke gi. I gaghị aru oru obula n'ubochi ahụ, gi onwe gi, nwa gi nwoke na nwa gi nwanyi, onye oru gi nwoke, onye oru gi nwanyi, maobu anu ulo gi obula, obuladi onye obia bi n'obodo gi. ¹¹ N'ihia na o bu n'ime ubochi isii ka ONYENWE ANYI kere eluigwe na uwa, na oke osimiri, na ihe niile di n'ime ha. O zuru ike n'ubochi nke asaa. N'ihia nke a ONYENWE ANYI goziri ubochi nke asaa doo ya nsọ, ka o buru ubochi izuike.

¹² Soporu nne gi na nna gi, dika ONYENWE ANYI Chineke gi nyere gi n'iwu, ka ubochi ndu gi di ogologo n'ala ahụ nke ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi.

¹³ Gi egbula mmadu.

14 Gị akwala iko.

15 Gị ezula ohi.

16 Agbala ama ụgha megide onye agbataobi gị.

17 Gị enwela anya ukwu n'ebe ụlọ onye agbataobi gị di. Gị enwekwala anya ukwu n'ebe nwunye onye agbataobi gị di, maọbụ ohu ya nwoke maọbụ ohu ya nwanyi, ehi ya maọbụ inyinya ibu ya, ma ọ bụkwanụ n'ihe ọbụla nke onye agbataobi gị nwere di."

18 Mgbe ndi Izrel hụrụ egbe eluigwe, na amuma ọkụ, na opi ike, hụkwa ugwu ahụ ka o jupụtakwara n'anwuru ọkụ, ha mara jijiji n'ihi egwu. Ha guzoro n'ebe di anya, 19 si Mosis, "Biko ka gị onwe gị gwa anyi okwu, anyi ga-anụ ma ka Chineke gharakwa igwa anyi okwu, ma ọ bughị ya, anyi ga-anwu."

20 Mosis siri ndi Izrel, "Unu atukwala ụjọ, n'ihi na Chineke biara inwale unu ime ka unu na-atụ ya egwu mgbe ọbụla ka unu ghara imehie megide ya."

21 N'ihi nke a, mmadu niile guzoro n'ebe di anya site n'ugwu ahụ. Ma Mosis bara n'ime igwe ojii ahụ, ebe Chineke n'onwe ya nọ.

Iwu megidere ikpere arusi

22 ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, "Gwa umu Izrel okwu si, 'Unu onwe unu ahula na m si n'eluigwe gwa unu okwu. 23 Unu emerela onwe unu chi ozọ tinyere m, chi ọlaocha maọbụ chi ọlaedo. Unu emerela onwe unu ha.

24 " 'Ebe ichu aja unu ga-ewuru m ga-abu nke unu ji naani aja wuo. N'ebe ahụ ka unu ga-achuru m aja nsure oku na aja udo. Unu ga-ejikwa igwe ewu na aturu, na ehi churo m aja. Unu ga-ewuru m ebe ichu aja naani ebe ọbula m mere ka aha m buru ihe a na-asopuru, n'ebe ahụ ka m ga-abia gozie unu. 25 O buru na unu ewuo ebe ichu aja nkume, unu ejikwala nkume a wara awa, n'ihi na unu ga-eme ka o ghara idi nsọ ma o buru na unu ejiri ngwa oru wagharia nkume ya. 26 Unu ejila ihe nri go bgoro n'ebe ichu aja m, ka a ghara ikpughe oto unu n'elu ya.'

21

Iwu ndi ozọ di iche iche

1 "Ndi a bu iwu i ga-edebe n'ihu ha.

Ndi ohu bu ndi Hibru

2 "O buru na i goro ohu onye Hibru, o ga-agbara gi odibo afọ isii. Ma n'afọ nke asaa, o ga-abu onye nwere onwe ya laakwa n'akwughị ugwo ọbula. 3 O buru na sooso ya biara, sooso ya ga-ala, ma o buru na o nwere nwunye tupu o buru ohu, ya na nwunye ya ga-eso ala. 4 O buru na nna ya ukwu kponyere ya nwunye onye mutaara ya umu ndi ikom na umu ndi inyom, nwanyi ahụ na umu ya ga-abu nke nna ya ukwu, naani nwoke ahụ ga-enwere onwe ya.

5 "Ma o buru na ohu ahụ asi, n'ezie, 'Ahuru m onyenwe m na nwunye m na umu m n'anya, achoghi m inwere onwe,' 6 mgbe ahụ, onyenwe ya ga-eduru ya biakwute Chineke. Mgbe o kpobatasiri ya n'onu uzọ, onyenwe ya ga-eji agiga dupuo nti ya.* Malite n'oge ahụ, o ga-abukwa ohu ya ruo ogwugwu ndu ya.

* 21:6 21:6 Otu omenaala ndi ala Siria na mba niile bi ha gburugburu na-eme, bu iji agiga dupuo mmadu nti. Mgbe a dupuru mmadu nti, o na-egosiputa na onye di otu a bu ohu onye ozọ.

7 “A si na nwoke eree nwa ya nwanyi dika ohu, agaghi ala otu ndi ohu nwoke si ala. 8 O buru na ihe nwanyi ahụ amasikwaghi onyenwe ya, onye hooro ya nye onwe ya, onyenwe ya ga-ekwere ka a gbaputa ya. Ma o gaghi eresi ya ndi obia. N’ihi na onyenwe ya emeela nwanyi ahụ ihe ojojo mgbe o juru na o gaghi alukwa ya ozo. 9 O buru na o choro ka nwa ya nwoke luo ya dika nwunye ya, o ga-emeso ya dika omenaala si kwado e si emeso ndi bu nwaada. 10 O burukwa na o luta ya dika nwunye nke aka ya, mesiakwa luta nwunye ozo, o gaghi akwusi inye ya uwe maobu ihe oriri. O gaghi agonarikwa ya ihe obula kwesiri ya dika nwunye. 11 O buru na o mereghi ohu nwanyi a ihe ndi a, nwanyi a puru ihapu ya gaara onwe ya na-akwughi ugwo obula. Mgbe ahụ, o ga-enwerekwa onwe ya.

Ihe ike na mmeru ahụ

12 “Ozokwa, o buru na mmadu etigbuo mmadu ibe ya, aghaghi ime ka onye di otu a nwuo. 13 Ma o buru na o mere ya na-amaghi ama, o burukwa na Chineke kwagidere omume di otu a, mgbe ahụ, a ga-ahoputara ya ebe o ga-agbaga, jee zere ndu. 14 O burukwa na onye obula akpachara anya jiri aghughu gbuo mmadu ibe ya, a ga-adoputa ya, o buladi site n’ebe ichu aja m, gbuo ya.

15 “O buru na onye obula etie nna ya maobu nne ya ihe, a ghaghi ime ka onye di otu a nwuo.

16 “Onye obula tooro mmadu ibe ya, ma o rere ya n’ahia, maobu na a choputara ya n’aka ya, a ga-eme ka onye di otu a nwuo.

17 “Aghaghi ime ka onye obula ga-akpo nna ya maobu nne ya iyi nwuo.

18 “O buru na mmadu abuo aluo ogu ma otu n’ime ha ewere nkume maobu osisi tie onye nke ozo. O buru na o nwughi, kama na o meruru ahụ, dinaakwa n’ihe ndina ya, 19 o buru na onye ahụ ebilie were mkpara ya na-ejeghari, ikpe agaghi ama onye ahụ tiri ya ihe, kama o ga-akwu ugwo ihe onye ahụ ji gwoo onwe ya, na oge onye ahụ o tiri ihe ji noo n’ihe ndina, ruo mgbe ahụ ya ga-adi mma.

20 “O buru na ohu obula anwuo site n’ihe otiti nke onyenwe ya tiri ya, ma ohu ahụ o bu nwoke maobu nwanyi, a ga-adọ onyenwe ya aka na nti site n’inye ya ntaramahuhu. 21 Otu o di, o buru na ohu ahụ di ndu n’ubochi mbu, maobu n’ubochi nke abuo, a gaghi enye onyenwe ya ntaramahuhu n’ihi na ohu ahụ bu akụ ya.

22 “O buru na mmadu abuo esite n’ilu ogu ha meruo nwanyi di ime ahụ, mee ka ime ahụ puo, ma nwanyi ahụ emerughu nnukwu ahụ, di nwanyi ahụ ga-anara site n’aka onye ahụ meruru nwunye ya ahụ ihe niile obula o kwuru na a ga-akwu ya, bukwa nke ndi na-ekpe ikpe kpebiri. 23 Ma o buru na nwanyi ahụ a nwuo n’ihi mmeru ahụ ahụ e meruru ya, a ga-eme ka nwoke ahụ meruru ya ahụ nwuo. 24 O buru na o bu anya ka a kukporo, anya n’onodu anya. O burukwa otu eze ka e tipuru, eze n’onodu eze. Otu ahụ kwa, aka n’onodu aka, ukwu n’onodu ukwu. 25 Ida oku n’onodu ida oku, onya mma, n’onodu onya mma, ihe otiti n’onodu ihe otiti.

26 “O buru na mmadu obula esite n’ihe otiti o tiri ohu ya kukporo ya anya, a ga-eme ka ohu ahụ nwere onwe ya, maobu ohu nwoke maobu ohu nwanyi, n’ihi na o jirila anya ya gbara onwe ya. 27 O buru na mmadu obula etipu eze ohu ya nwoke maobu ohu ya nwanyi, a ga-eme ka ohu ahụ nwere onwe ya n’ihi eze ya nke e tipuru.

28 “O buru na ehi ejiri mpi ya soda mmadu si otu a mee ka onye ahụ nwuo, a ga-atugbu ehi ahụ na nkume. Mmadu obula agaghi erikwa anu ehi ahụ. Ma a ga-agu onyenwe ehi ahụ dika onye ikpe na-amaghi. 29 O

buru na ehi ahụ na-asokari ndi mmadu mpi mgbe niile, agaghị eri anụ ya. Kama, ọ buru na adoola onyenwe ya aka na nti banyere ehi ahụ otutu oge, ma o meghi ihe obula banyere ya, a ga-eme ka ehi ahụ na onyenwe ya nwuo. ³⁰ Ma ọ buru na ndi nwe mmadu achoo ka a kwuo ha ugwo kama igbu onyenwe ehi ahụ, ndi ikpe ga-ekpebi ego ole onyenwe ehi ga-akwu ha. ³¹ Otu a ka a ga-esikwa kpee ikpe nke ga-aputa ma ọ buru na ehi asoda nwokorobia maobu nwaagboghho obula. ³² Kama ọ buru na ehi asoda ohu nwoke maobu ohu nwanyi, onyenwe ehi ahụ ga-akwu onyenwe ohu ahụ iri mkpuru olaocha ato.† Emesia, a ga-eji nkume tugbuo ehi ahụ.

³³ “Ọ buru onye obula meghere olulu maobu gwuo olulu, ghara imechi ya, nke mere na ehi mmadu maobu inyinya ibu adaba n’ime ya, ³⁴ onye ahụ gwuru olulu ahụ ga-akwu onyenwe anụ ulo ahụ onuogugu ego o jiri zuta ya. Mgbe ahụ ọ ga-eburu ozu anụ ahụ nwuru anwu.

³⁵ “Ọ buru na oke ehi mmadu emeruo oke ehi onye ozo ahụ, emesia ehi di otu a anwu, a ga-ere ehi nke di ndu, kewaa ego ya uzo abuo. Otu a kwa, a ga-ekewa ehi nke nwuru anwu, nye mmadu abuo ahụ otu uzo otu uzo. ³⁶ Ọ buru na amaara na oke ehi ahụ na-aso mpi mgbe niile n’oge gara aga, ma onyenwe ya emeghi ihe obula banyere ya, ọ ga-akwuzu ugwo ehi ahụ nwuru anwu. Emesia ehi ahụ nwuru anwu ga-aburu nke ya.

22

Nchekwa akụ na nkughachi

¹ “Ọ buru na mmadu ezuru ehi maobu aturu gbuo ya, maobu ree ya, ọ ga-akwughachi ehi ise n’onodu ehi ahụ. N’onodu otu aturu o zuuru, ọ ga-akwughachi aturu ano.

² “Ọ buru na e jide onye ohi mgbe ọ na-egbuka ulo onye ozo, ọ burukwa na e tigbuo ya, mee ka ọ nwuo, iwu ejideghi onye ahụ gburu ya. ³ Kama ọ buru na e tigburu onye ahụ mgbe chi bocharala, omuma ikpe ga-adiri onye ahụ tigburu ya.

“Ọ buru na e jide onye ohi, a ga-eme ka ọ kwughachi ihe o zuru n’ohi. Ọ buru na o nweghi ike kwughachi, a ga-ere ya dika ohu, jiri ego e retara kwuo ugwo o ji. ⁴ Ọ buru na a chota ihe o zuru n’aka ya, maobu ehi, maobu inyinya ibu, maobu aturu, ọ ga-akwughachi onuahia ya okpukpu abuo.

⁵ “Ọ buru na mmadu akpachara anya hapu anụ ulo ya ka ọ gaa taa nri n’ubi maobu n’ubi vaini, maobu n’ubi onye ozo, onyenwe anụ ulo ahụ ga-akwu ugwo ihe niile anụ ulo ya mebiri, ma ihe ọ ga-eji kwuo ugwo ahụ aghaghị ibu ihe oru ubi di mma nke o si n’ubi ya maobu n’ubi vaini ya weputa.

⁶ “Ọ buru na oku na-agba banye n’ogwu, repia ogbo oka di n’ubi mmadu maobu oka guzoro eguzo, ma ọ bukwanu ohia niile, onye ahụ tinyere oku ahụ ga-akwughachi ugwo ihe ahụ niile nke oku repiara.*

⁷ “Ọ buru na mmadu enye enyi ya maobu onye agbataobi ya ego, maobu ihe obula ka o debere ya, ma onye ohi agaa zuru ya site n’ulo ya, a si na e jide onye ohi di otu a, ọ ga-akwughachi ugwo ihe o zuru okpukpu abuo. ⁸ Ọ buru na a choputaghi onye ohi ahụ, onye nwe ulo ahụ aghaghị ibia n’ihu Chineke, ka a choputa maobu ya n’onwe ya setipuru aka were ihe ahụ, bu akụ nke onye ozo kpatara. ⁹ Ọ buru na onye ehi ya, maobu inyinya ibu

† **21:32** 21:32 Iri mkpuru olaocha ato bu onuahia a na-ere maobu jiri zuta ohu. Zek 11:12,13; Mat 26:13; 27:3,9 * **22:6** 22:6 Ọ bu osisi ogwu ogwu puru n’ohia ka a na-eji agba ubi ogige maobu gbachie uzo.

ya, maobu aturu ya, maobu uwe, maobu ihe obula furu efu, nke mmadu na-asi, 'Nke a bu ya.' Mmadu abuo ndi a ga-aga n'ihu ndi ikpe.† Onye obula ndi ikpe a mara ikpe‡ ga-akwughachi ibe ya ugwo okpukpu abuo.

10 "O buru na anu ulo mmadu nyere onye agbataobi ya n'aka idebe anwuo, maobu meruo ahụ, maobu gbafuo, ma anu ulo ahụ o bu inyinya ibu, maobu ehi, maobu aturu, maobu anu ulo ozo, o buru na o dighi onye huru mgbe ihe ndi a dakwasiri anu ulo ahụ, 11 mgbe ahụ, onye agbataobi ahụ e nyere anu ndi a n'aka idebe ga-anu iyi n'ihu ONYENWE ANYI. Iyi ahụ o nuru ga-egosi onyenwe anu ulo ahụ na o zughị ya n'ohi. N'ih i nke a, o gaghị akwughachi ugwo obula. 12 Ma o buru na o zuru anu ulo ahụ n'ohi site na nke agbataobi ya, o ghaghị ikwughachi ugwo niile nye onyenwe ya. 13 O buru na anu ohia gburu ya, o ga-eweta ufodu n'ime anu ahụ a dogburu adogbu, iji gosi na anu ohia dogburu ya.§ O ga-esikwa otu a gbanari ikpe omuma. N'ih i nke a, o gaghị akwukwa ugwo obula n'ih i anu ulo ahụ.

14 "O buru na mmadu agbaziri anu ulo site n'aka onye agbataobi ya, o buru na anu ulo ahụ anwuo, maobu meruo ahụ mgbe onyenwe ya na-anoghi n'ebe ahụ, onye ahụ a gbazinyere anu ulo ahụ ga-akwu ugwo ya. 15 O buru na anu ulo ahụ no na nke onyenwe ya, onye gbaziri ya agaghị akwu ugwo obula. O buru na a kwuru ego mgbazi obula n'isi anumanu a, onye gbaziri ya agaghị akwughachi ego obula, n'ih i na ego mgbazi o kwuru ka a ga-ewere dika ugwo.

Ibi ndu di ka o kwesiri

16 "O buru na nwoke arafuo nwaagboghọ na-amaghị nwoke,* site n'ime ka ha abuo dinaa, nwoke ahụ ga-akwu ugwo isi nwaagboghọ ahụ. O galukwa ya dika nwunye ya. 17 O buru na nna nwaagboghọ ahụ ekwenyeghi ka nwoke ahụ luo ya, nwoke ahụ aghaghị ikwu ugwo isi nwaagboghọ ahụ.

18 "E kwesighi ihapu nwanyi mgbaasi ndu.

19 "Onye obula ya na anu obula dinakoro, e kwesiri ime ka o nwuo.

20 "Onye obula churu aja nye chi ozo ma o bughị naani ONYENWE ANYI, a ga-eme ka o nwuo.

21 "O kwesighi ka mmadu obula mesie onye obia ihe ike n'uzo obula. Unu aghaghị icheta na unu bu ndi obia n'ala Ijipt.

22 "Unu emegbula nwanyi obula di ya nwuru, maobu onye obula na-enweghi nne na nna. 23 Unu megbuo ha, mee ka ha tikuo m, aga m anu mkpu akwa ha, nyere ha aka. 24 Mgbe ahụ, iwe m di oke oku ga-eripia unu. Aga m ejikwa mma agha tigbuo unu. Ndi nwunye unu ga-aghokwa ndi inyom na-enweghi di, umu unu ga-abukwa ndi na-enweghi nna.

25 "O buru na i gbazinyere onye Hibru ego, onye bu nwa mgbei, i gaghị anara ya omurunwa. 26 O buru na i nara ya uwe ya n'ih i ego ahụ i gbazinyere ya, ekwela ka uwe ahụ nogide n'aka gi ruo mgbe anwu dara. 27 N'ih i na uwe ahụ nwere ike buru naani ihe o nwere, maobu uwe o ga-eji rahụ ura. O buru na i zighachighi ya, o tikuo m site n'ikwa akwa, aga m anuru mkpu akwa ya, n'ih i na abụ m onye obi ebere.

28 "Ekwulula aha Chineke, abukwala onye na-achị ndi gi onu.

29 "Atufukwala oge obula n'ikwughachi onyinye unu kwesiri inye. Maobu nke mkpuru ala ubi gi, na nke mmanya vaini gi, na ugwo i kwesiri ikwu.

† 22:9 22:9 Maobu, Chineke ‡ 22:9 22:9 Bu ndi nnochite anya Chineke § 22:13 22:13 Jen 31:39 * 22:16 22:16 Dit 22:28-29

“I gaghị inye m nwa gị nwoke e buru ụzọ mụọ. ³⁰ Otu a ka i ga-emekwa banyere mkpuru mbu nke ehi gị na aturu gị. I ga-ewebata ya nye m n’ubochi nke asato site n’oge a muru ha, mgbe i hapusiri ha nne ha ubochi asaa.

³¹ “Unu ga na-aburu m ndi di nsọ. N’ihi nke a, wezuganu onwe unu n’ebe anu a dogburu adogbu di. Unu erikwala anu di otu a, kama tupuru nu ya nkita.

23

Ikpe ziri ezi na inwe obi ebere

¹ “I gaghị agbasa akuko ụgha obula. Esokwala mmadu ojoo nwekoo ihe obula site n’igba ama i maara na o bughị eziokwu.

² “I gaghị eso igwe mmadu mee ihe ojoo. Mgbe i na-agba akaebe n’uloikpe, i gaghị esonye igwe mmadu ndi na-atughari ikpe ziri ezi. ³ N’ebe nwa ogbenye no, i gaghị ekpelara ya n’oge ikpe n’ihi na o bu nwa ogbenye.

⁴ “O buru na i hu ehi, maobu inyinya ibu nke kpafuru akpafu, o burukwa na o bu nke onye iro gi, duru ya dulatarara onye iro gi ahụ. ⁵ O buru na i hu onye kporo gi asi ka o na-agbali iwelite inyinya ibu ya nke dara n’ihi ibu di arọ o bu, elefula ya anya, kama gaa nyere ya aka bulite inyinya ahụ.

⁶ “Ewezugala ikpe ziri ezi n’ebe ndi ogbenye no, n’ihi onodu ogbenye ha. ⁷ Ebola mmadu ibe gi ebubo ụgha. Esonyekwala gbuo onye aka ya di ocha, maobu onye na-eme ihe ziri ezi. N’ihi na mu onwe m agaghị ahapu onye na-emebi iwu na-ataghi ya ahuhu kwesiri ya.

⁸ “Erikwala ngari, n’ihi na iri ngari na-eme ka ndi na-ahu uzọ kpuo isi, meekwa ka okwu onye aka ya di ocha gbagoo agbagoo.

⁹ “Abukwala onye na-emegbu ndi obia, n’ihi na i maara ihe banyere onodu ndi obia nke oma. Gi onwe gi burii obia n’Ijpt.

Iwu maka Ubochi nke asaa na afọ nke asaa

¹⁰ “Afọ isi ka i ga-agma mkpuru n’ala ubi gi, ghokwa ihe omume ya. ¹¹ Ma n’afọ nke asaa, arula oru obula n’ala ahụ ozo, hapu ka ala ahụ zuru ike. Mgbe ahụ ndi ogbenye n’etiti unu ga-aga n’ebe ahụ weta ihe oriri. Mkpuru ndi ozo foduru ga-adiri umu anu ohia di iche iche. Iwu ndi a ga-adiri ubi vaini na ubi oliv unu niile.

¹² “I ga-aru oru gi niile n’ime ubochi isii. I ga-ezuka ike n’ubochi nke asaa. Izuika a ga-adikwara ehi gi na inyinya ibu gi, na ndi ohu gi no n’ezinaulo gi na ndi obia niile bi n’etiti unu.

¹³ “Kpachapunu anya hu na unu mezuru ihe niile ndi a m gwara unu. Unu akpokwala chi ndi ozo aha. Unu ekwuputakwala ihe banyere ha n’onu unu.

Mmemme ato a na-eme kwa afọ

¹⁴ “Ugboro ato n’afọ ka unu ga-emere m memme a.

¹⁵ “Meenu Memme Achicha na-ekoghi eko, ubochi asaa ka unu ga-eri achicha nke e jighi ihe na-eko achicha mee. Unu ga-eri ya na mgbe a kara aka, n’onwa Abib. N’ihi na o bu n’onwa ahụ ka unu si n’ala Ijpt puta.

“O dighi onye obula ga-agba aka efu bia n’ihu m.

16 “Mee Mmemme Owuwe Ihe ubi,* bụ nke ị ga-eji mkpuru mbu nke ihe niile ị kuru n’ubi unu.

“Meekwanu Mmemme Nchikota Ihe, n’ogwugwu afọ obula.† Mgbe unu si n’ubi na-achibata mkpuru ubi unu niile.

17 “Ugbo ato n’afọ ka ndi ikom niile ga-abia chee onwe ha n’ihu Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI.

18 “Unu etinyekwala ihe obula nke nwere ihe na-eko achicha n’ime ya, mgbe unu na-achu obara nke aja n’ihu m.

“Maobu hapu abuba nke aja mmemme m ka o digide ruo ututu.‡

19 “Wetanu mkpuru mbu niile nke ala ubi unu, bu ndi kachasi mma, n’ulo ONYENWE ANYI bu Chineke unu.

“Unu esikwala nwa ewu n’ime mmiri ara nne ya.§

Nkwa onye ga-edu ha

20 “Lee, ana m eziga mmuo ozi n’ihu unu, ichebe unu n’ije unu nakwa ikpobatakwa unu n’ebe ahụ M doziri nye unu. 21 Geenu ya nti, nurukwa olu ya. Unu enupukwarala ya isi, n’ihi na o gaghị agbaghara njehie unu niile, n’ihi na Aha m di n’ime ya. 22 O buru na unu elezie anya nke oma, gee ya nti, mee ihe niile m nyere unu n’iwu, mgbe ahụ, mu onwe m ga-abukwara ndi iro unu onye iro, megidekwa ndi na-emegide unu. 23 Mmuo ozi m ga-ejekwa n’ihu unu, ikpobatakwa unu n’ala ndi Amorait, na ndi Het, na ndi Periz, na ndi Kenan, na ndi Hiv, na ndi Jebus. Aga m ehichapu obodo ndi a niile. 24 Unu agaghị akpo isiala nye chi ha niile. Unu efekwala ha, maobu gbasoro omenaala ha. Kama, kwatuonu ha. Tipiasiakwanu ebe nkume nso* niile nke chi ha. 25 Ma unu ga-efe ONYENWE ANYI bu Chineke unu. Mgbe ahụ, ngozi ya ga-adikwasị nri unu na mmiri onunu unu. Aga m ewezugakwa oria n’etiti unu. 26 Nwanyị aga na nwanyị ime ya na-apu agaghị adi n’ala unu. Aga m emekwa ka unu nwee ogologo ndu.

27 “Aga m ezipu oke ujo m ka o noro unu n’ihu tinye ogbaaghara n’ime mba niile unu ga-ezute. Aga m eme ka ndi iro unu tugharia gbaa oso. 28 Ozokwa, aga m eziga ebu ka o chupu ndi Hiv na ndi Kenan na ndi Het site n’uzo unu. 29 Ma agaghị m achupu ha n’otu afọ, n’ihi na nke a ga-eme ka ala ahụ niile togboro n’efu, umu anu ohia a baa uba karja unu. 30 Ma aga m achupu ha nwantinti nwantinti, tutu ruo oge unu ga-adi otutu, mgbe onuogugu unu ga-akari nke ha ukwu, mgbe unu ga-ejuputa ala ahụ niile.

31 “Aga m etinye oke ala unu site n’Osimiri Uhie ruo n’osimiri Mediterenja, sitekwa n’ozara ruo n’osimiri Yufretis. Aga m enyefe ndi niile bi n’ala ahụ n’aka unu. Unu ga-achupukwa ha. 32 Unu na ha agbala ndu obula. Unu na chi ha enwekwala mmeko obula. 33 Unu ekwela ka ha biri n’ala unu, ma o bughị ya, ha ga-eme ka unu mehie megide m, n’ihi n’ife chi ha di iche iche aghaghị iburu unu ihe ima n’onya.”

24

Mmesi ike nke ogbugba ndu ahụ

* 23:16 23:16 Aha ozo a na-akpo mmemme owuwe ihe ubi bu mmemme Izu, guo ya n’akwukwo Opu 34:22, n’ihi na o bu izu asaa, mgbe Mmemme Ngabiga gafesiri ka a na-eme ya. O bukwa n’ogwugwu owuwe ihe ubi. † 23:16 23:16 Mmemme nchikota mkpuru bu ihe na-egosi na e wechaala ihe ubi. Dit 16:13 ‡ 23:18 23:18 Ya bu chi obubo § 23:19 23:19 Otu n’ime omenaala di n’usoro ofufe ndi Kenan bu isi nwa ewu n’ime mmiri ara nne ya. Dit 14:21 * 23:24 23:24 Ebe a manyere ogidi, ka e ji amata ebe bu ebe ichu aja ha.

¹ Ọ gwara Mosis si, “Rigokwute ONYENWE ANYI, gi na Eron, na Nadab, na Abihu, na mmadu iri asaa site na ndi okenye Izrel. Ma unu ga-eefe ofufe site n’ebe di anya. ² Emesia, o bu naani Mosis ga-abiarute ONYENWE ANYI nso. Ndi nke ozo agaghi abiaru nso. Ndi mmadu ndi ozo agaghikwa eso ya rigota.”

³ Mgbe ahụ, Mosis bjara gwa ndi Izrel okwu niile na iwu niile ONYENWE ANYI nyere. Ha niile zaghachiri ya n’otu olu si, “Anyi ga-emezu ihe niile ONYENWE ANYI kwuru.” ⁴ Mosis deturu ihe niile ONYENWE ANYI kwuru.

N’isi ututu echi ya, o biliri wuo ebe ichu aja na ndida ugwu ahụ. O gwunyere ogidi nkume iri na abuo nke nochiri anya ebo iri na abuo umu Izrel. ⁵ Mosis ziputara umu okorobia Izrel, ndi churu aja nsure oku ma werekwa umu oke ehi chuo aja udo nye ONYENWE ANYI. ⁶ Mosis tinyere okara obara ehi ndi ahụ n’ime efere. Ma o fesara okara obara nke foduru n’elu ebe ichu aja ahụ. ⁷ Emesia, Mosis guzoro n’ebe ahụ guputa na nti mmadu niile, ihe di n’Akwukwo Ogbugba ndu ahụ. Mgbe umu Izrel nuru ya, ha weere otu olu kwuo si, “Anyi anla, anyi ga-eme ihe niile ONYENWE ANYI kwuru. Anyi ga-erube isi.”

⁸ Mgbe ahụ, Mosis weere obara ahụ di n’ime efere, fesaa ya n’ahụ ndi ahụ niile, si, “Nke a bu obara ogbugba ndu ahụ nke di n’etiti unu na ONYENWE ANYI, dika okwu niile ndi a si di.”

⁹ Mosis rigoro n’elu ugwu, ya na Eron, na Nadab na Abihu, na mmadu iri asaa site na ndi okenye Izrel. ¹⁰ Ha huru Chineke nke Izrel. N’okpuru ukwu ya abuo, e were ihe dika ebe nzokwasị ukwu nke e ji nkume safai mee. Nkume ndi a na-enwukwa ezi onwunwu dika mbara eluigwe. ¹¹ Ọ bu ezie na ndi okenye Izrel huru Chineke anya ma o laghi ha n’iyi. Kama o mere ka ha noo n’ihu ya rie, nuo.

¹² Mgbe nke a gasiri, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, “Rigota, bjakwute m n’elu ugwu, nodukwa ebe ahụ, maka na aga m enye gi mbadamba nkume nke iwu na ukpuru di na ya, nke m ji aka m dee maka i ji kuziere ha.”

¹³ Mosis biliri, ya na Joshua onye na-agara ya ozi. Mosis n’onwe ya rigokwara n’elu ugwu Chineke. ¹⁴ Ọ gwara ndi okenye Izrel okwu si, “Cherenu anyi n’ebe a tutu ruo mgbe anyi ga-alaghachikwute unu. Unu na Eron na Hua no, onye obula nwere nsogbu jekwuru ha.”

¹⁵ Ngwangwa, Mosis rigoro n’elu ugwu ahụ, oke igwe ojii kpuchiri ugwu ahụ niile, ¹⁶ ebube ONYENWE ANYI kpuchikwara elu ugwu ahụ. Ọ bu ubochi isii ka igwe ojii kpuchiri ugwu ahụ. N’ubochi nke asaa, ONYENWE ANYI sitere n’etiti igwe ojii ahụ kpoo Mosis oku. ¹⁷ Ma n’ebe ndi Izrel no, ebube ONYENWE ANYI na-enwu dika oku na-achọ irechapu ugwu ahụ. ¹⁸ Mosis banyere n’ime igwe ojii ahụ mgbe o na-arigo ugwu ahụ. Ọ nogidere n’elu ugwu ahụ iri ubochi ano, ehie na abali.

25

Onyinye maka owuwu ulo nzute

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, ² “Gwa umu Izrel ka ha wetara m onyinye. I ga-anabatara m onyinye ahụ site n’aka nwoke obula onye o meturu n’obi inye onyinye a.

³ “Ndi a bu Onyinye i ga-anata n’aka ha:

“olaocha, olaedo na bronz.

- ⁴ Ogbo na-acha anụnụ anụnụ, nke odo odo, nke uhie uhie, nke ezi akwa
 ocha,
 na nke aji ewu;
⁵ akpukpo anụ ebule e sijiri uhie uhie, akpukpo ehi mmiri,
 na osisi akashia;
⁶ mmanụ oliv nke a ga-etinye n'iheokụ,
 ụda isi uto a na-etinye na mmanụ nsọ, na ụda na-eme ka aja nsure oku
 na-esi isi uto;
⁷ nkume oma oniks, na nkume ndi ozo a na-ahionye n'efood,* na nke a
 na-ahionyekwa n'ihe mgbochi obi.

⁸ "Mee ka ha wuoro m ebe nsọ. Mụ onwe m ga-ebikwa n'etiti ha. ⁹ Wuo
 ulo nzute a na ihe icho ya mma niile, ka o buru otu ihe dika oiyi m ga-
 egosi gi.

Igbe ogbugba ndu

¹⁰ "Ha ga-eji osisi akashia wuo igbe ogbugba ndu nke idi ogologo ya ga-
 abu otu mita na sentimita iri. Obosara ya bu sentimita iri isii na asato. Ila
 elu ya ga-abukwa sentimita iri isii na asato. ¹¹ Machie olaedo a nuchara
 anucha n'ime na azu ya niile, jiri olaedo kpuo ihe gburugburu akuku ya
 niile. ¹² Kpuo mgbaaka olaedo anọ maka ya, kwunye ha n'ukwu anọ ya,
 ya bu mgbaaka abuo n'otu akuku, mgbaaka abuo n'akuku nke ozo ya
¹³ Jirikwa osisi akashia mee mkpara ogologo. Emesia, were olaedo machie
 mkpara ndi a. ¹⁴ I ga-etinye mkpara ndi ahụ n'ime mgbaaka ahụ di n'akuku
 igbe ahụ, ka o buru ihe iji na-ebu ya. ¹⁵ N'ihia nke a, mkpara olaedo ndi
 ahụ ga-adigide n'ime mgbaaka olaedo igbe a oge niile. ¹⁶ Ya mere, mgbe
 a rusiri igbe ogbugba ndu ahụ, tnye Ihe Ama ahụ m nyere gi n'ime ya.

¹⁷ "I ga-ejikwa olaedo a nuchara anucha mee ihe mkpuchi igbe ogbugba
 ndu ahụ. Ogologo ya ga-adi nzo ukwu anọ. Obosara ya ga-abu nzo ukwu
 abuo na okara. ¹⁸ I ga-eji olaedo a nuchara anucha, nke e tipia etipia
 kpuo cherubim abuo na nsotu abuo nke ebe mkpuchi ahụ. ¹⁹ Ruo otu
 cherub n'otu nsotu, otu cherub na nsotu nke ozo; mee ka cherubim ndi
 a na okwuchi igbe ahụ buru otu na nsotu abuo ahụ. ²⁰ Cherubim ndi a
 ga-agbasa nku ha laa elu, were ha na-ekpuchi okwuchi ahụ. Cherubim ndi
 ahụ ga-eche onwe ha ihu, na-ele anya n'ebe okwuchi ahụ di. ²¹ Tukwasị
 ihe mkpuchi ahụ n'elu igbe ogbugba ndu ahụ. Tinyekwa Ihe Ama ahụ m
 nyere gi n'ime igbe ahụ. ²² N'ebe ahụ, n'etiti cherubim abuo ndi ahụ di
 n'elu ihe mkpuchi igbe ogbugba ndu, ka m ga-ezute gi, nye gi iwu niile i
 ga-enye ndi Izrel.

Tebul na achicha di nsọ.

²³ "Jiri osisi akashia mee tebul nke ogologo ya ga-adi iri sentimita itoolu.
 Obosara ya ga-abu iri sentimita anọ na ise. Ila elu ya ga-abu iri sentimita
 isii na asaa. ²⁴ I ga-eji olaedo a nuchara anucha machie ya nke oma,
 jirikwa olaedo kpuo onu onu ya gburugburu. ²⁵ I ga-etinye ihe njikota a
 kpuru akpu gburugburu onu onu ya, nke ga-aha ka otu obu aka† dimkpa.
 A ga-eji mpempe olaedo techie ihe njikota ahụ gburugburu. ²⁶ Kpuo
 mgbaaka olaedo anọ maka tebul ahụ, kwunye ha n'akuku anọ ahụ nke
 ukwu anọ ya. ²⁷ Mgbaaka ndi ahụ ga-adi nso nso, ihe njiko ahụ ka ha jide
 mkpara ndi ahụ, i ji ebu tebul ahụ. ²⁸ Jiri osisi akashia mee mkpara a ga-eji

* **25:7** 25:7 Efood bu uwe di nso nke onyeisi nchujaja na-eyi. Opu 28:4,6-14 † **25:25** 25:25 Ihe
 dika inchi ato

na-ebu tebul ahụ. Jiri ọlaedo techie ha. ²⁹ Ọzọkwa, jiri ọlaedo a nuchara anucha kpuo efere di iche iche, na iko di iche iche, na okwa di iche iche, nke e ji awupu onyinye. ³⁰ Dọkwasi achicha nke iche n'Ihu n'elu tebul ahụ, n'ihu m, oge niile.

The idoba oriṅa

³¹ "Jiri ọlaedo a nuchara anucha kpuo ihe idokwasị oriṅa. Kpuo ukwu ala ala ya, na alaka ya, mee ka iko ya niile yiri okoko osisi, na isi ya niile, na ifuru ya niile buru otu ya na ahụ ya. ³² Alaka isii ga-esite n'akuku abuo nke ihe idokwasị oriṅa ahụ waputa, alaka ato n'otu akuku ya, alaka ato n'akuku nke ozo. ³³ Iko ato e mere dika okoko osisi alumonnd ya na ifuru, ya na okoko ya niile ga-adi n'otu alaka, iko ato n'alaka nke ozo, otu a ka o ga-adi n'alaka isii niile ahụ na-awaputa site n'ihe idokwasị oriṅa ahụ. ³⁴ N'elu ihe idoba oriṅa ahụ, o ga-adi iko anọ dika ifuru osisi alumonnd, ya na ebe o si awaputa na okoko ya. ³⁵ Otu isi ga-adikwa n'okpuru alaka abuo si n'etiti ihe idoba oriṅa ahụ puta. Isi nke abuo ga-adi n'okpuru alaka abuo nke ozo. Isi nke ato ga-adi n'okpuru alaka nke ato, ya bu ha niile alaka isii. ³⁶ Isi nwaputa ya na alaka ya niile ga-adikotakwa onu, ha na ihe idokwasị oriṅa ahụ, nke e ji ọlaedo a nuchara anucha ruo.

³⁷ "I ga-eme oriṅa asaa, dọba ha n'elu ihe idokwasị iheoku ahụ, ka ha na-enye ihè naani n'ebe ihu ya. ³⁸ Mkpaa ya na ihe ikpakepu oku ya niile, ga-abu ọlaedo a nuchara anucha. ³⁹ Ọlaedo a nuchara anucha nke di iri kilogram ato na anọ ka a ga-eji kpuo ihe idokwasị oriṅa ahụ na ngwongwo ndi a niile. ⁴⁰ Lezie anya hu na i mere ihe ndi a niile n'usoro ihe atụ nke e gosiri gi n'elu ugu.

26

Ulo nzute

¹ "Ruọ ulo nzute nke ga-enwe akwa mgbochi iri, nke e ji ezi ogho na-acha anunu anunu, na ngwakota anunu na uhie, na uhie uhie kpaa akwa ndi a. Onye oru aka na-eme nka kpanyekwara oyiyi cherubim n'ime ha. ² Akwa mgbochi ndi a ga-aha n'otu. O nweghi nke ga-aka ibe ya. Ogologo akwa mgbochi obula ga-abu mita iri na abuo na okara. Obosara ya bu otu mita na sentimita asato. ³ Dukotaa akwa mgbochi ise n'otu, dukotaakwa ise nke ozo n'otu. ⁴ Jiri akwa na-acha anunu anunu dunye anya nko n'elu onu akwa mgbochi nke otu uzọ, otu a ka i ga-emekwa na nsotu onu akwa mgbochi nke ozo. ⁵ Dunye iri anya nko ise n'otu akwa mgbochi, dunyekwa iri anya nko ise n'onu akwa mgbochi nke ozo. Mee ka anya nko ndi a chee ibe ha ihu. ⁶ I ga-emekwa iri nko ọlaedo ise, nke i ga-eji jikota akwa mgbochi abuo ahụ n'otu, si otu a mee ka ulo nzute ahụ buru otu.

⁷ "I ga-eji akpukpo aji ewu mee akwa mgbochi maka i ji kpuchie elu ulo nzute ahụ. Iri na otu ka ha ga-adi n'onugugu. ⁸ Akwa mgbochi iri na otu ndi a ga-aha n'otu. O ga-abu mita iri na ato na okara n'ogologo. Ebe obosara ya bu otu mita na iri sentimita asato. ⁹ Dukotaa ise n'ime akwa mgbochi ahụ. Debe ya iche. Dukotakwa isii nke foduru debekwa ya iche. Pijie akwa mgbochi nke isii uzọ abuo n'ihu ulo nzute ahụ. ¹⁰ Dunyekwa iri anya nko ise n'elu onu otu akwa mgbochi ndi ahụ. Meekwa otu ihe ahụ n'onu akwa mgbochi nke ozo e debere iche. ¹¹ Meekwa iri nko bronz ise, mee ka nko ahụ baa n'anya nko nke ozo, i ji jikota ulo nzute ahụ ka o buru otu. ¹² Ma banyere ogologo akwa mgbochi nke foduru maka ulo nzute, ya bu okara akwa mgbochi nke maputara, nke a ga-akwuba n'azu

ulo nzute ahụ. ¹³ Akwa mgbochi ahụ ga-eji ihe ruru okara mita n'ogologo karia n'akuku abuo. Uma ndi a maputara ga-akwudata n'akuku abuo nke ulo nzute ahụ ikpuchi ya. ¹⁴ I ga-eji akpukpo ebule e sijiri uhie uhie mee ihe mkpuchi maka ulo nzute ahụ, ya na akwa mkpuchi ozo nke e ji akpukpo ehi mmiri mee maka ikpukwasị n'elu ya.

¹⁵ "I ga-emere ulo nzute ahụ mbudo ibo osisi akashia, guzo oto. ¹⁶ Mbudo ibo obula ga-adị mita anọ na okara n'ogologo, dirikwa iri sentimita asaa n'obosara. ¹⁷ Mbudo ibo ndi a ga-enwe ihe nhionye abuo nke ga-abanye n'ime ibe ya ijiko ha n'otu. I ga-arụ mbudo ibo ulo nzute ahụ niile otu a. ¹⁸ I ga-arụ mbudo ibo iri abuo maka akuku ndida nke ulo nzute ahụ. ¹⁹ Meekwa iri ukwu olaocha anọ n'okpuru ha. Otu mbudo ibo ga-enwe ukwu abuo, otu ukwu n'okpuru otu ihe nhionye, otu ukwu n'okpuru ihe nhionye nke ozo. ²⁰ N'akuku nke ozo, bu akuku ugwu nke ulo nzute ahụ, i ga-arukwa iri mbudo ibo abuo. ²¹ Rukwaa iri ukwu olaocha anọ, ukwu abuo n'okpuru mbudo ibo obula. ²² N'ebe isi isi nsotu, ya bu akuku odida anyanwu nke ulo nzute, i ga-arụ mbudo ibo isii. ²³ Ruo mbudo ibo abuo, ga-adị na nkuku niile nke nsotu ulo nzute ahụ. ²⁴ N'isi nkuku abuo ndi a, ha ga-anọ iche iche site n'okpuru ruo n'elu ya, ma a ga-ejiko ha onu n'ime otu mgbaaka, ha abuo ga-adị otu ahụ. ²⁵ Ha niile ga-adị mbudo ibo asato na ukwu olaocha di iri na isii, ya bu ukwu abuo n'okpuru mbudo ibo obula.

²⁶ "Jiri osisi akashia mee osisi ntubichi, ise maka mbudo ibo ndi di n'otu akuku nke ulo nzute, ²⁷ ise nke ozo maka ndi di n'akuku nke ozo, ise nke ozo maka mbudo ibo di n'akuku odida anyanwu, n'ebe ndida ndida nke ulo nzute ahụ. ²⁸ Osi ntubichi nke di n'etiti ga-esite n'otu isi ruo n'isi nke ozo nke mbudo ibo ahụ. ²⁹ Jiri olaedo machie mbudo ibo ndi ahụ niile, kpuo mgbaaka olaedo ka o buru onodu ichikota osisi ntubichi ndi a. Jirikwa olaedo machie osisi ntubichi ndi a.

³⁰ "Guzobe ulo nzute a n'usoro dika udidi ihe ahụ m ziri gi n'elu ugwu si di.

³¹ "Meekwa akwa mgbochi nke e ji ogho na-acha anunu anunu, ngwakota anunu na uhie, uhie uhie na ezi akwa ocha a kpara nke oma, onye nka kpanyekwara oyiya cherubim n'ime ya. ³² Were anya nko olaedo kwuba ya n'elu ogidi osisi akashia anọ nke e ji olaedo machie, mee ka o guzoro n'elu ukwu olaocha anọ. ³³ Konye akwa mgbochi ahụ na nko ndi ahụ, ma donye igbe ihe ama ahụ n'azu akwa mgbochi ahụ. Akwa mgbochi ahụ ga-ekewapu Ebe Nso ahụ site n'Ebe Kachasi Nso.* ³⁴ Tineye ihe mkpuchi mmehie ahụ n'elu igbe ihe ama n'ime Ebe Kachasi Nso. ³⁵ Donye tebul ahụ na mputa nke akwa mgbochi ahụ, n'akuku ugwu nke ulo nzute ahụ. Donyekwa ihe idokwasị iheoku na ncherita ihu tebul ahụ, n'akuku ndida.

³⁶ "I ga-eme akwa mgbochi maka onu uzo mbata nke ulo ikwu ahụ nke eji ogho na-acha anunu anunu na ngwakota anunu na uhie, na uhie uhie, na ezi akwa ocha a kpara nke oma, nke bu akaoru onye nka. ³⁷ I ga-aruru akwa mgbochi a anya nko olaedo na ogidi ise nke osisi akashia nke e ji olaedo machie. I ga-arukwa ukwu bronz ise maka ha.

* **26:33** 26:33 O bu naani onyeisi nchujaja na-aba n'ime ebe ahụ a na-akpo Ebe Kachasi Nso. O bu naani otu ubochi n'afọ, nke bu ubochi ikpuchi mmehie ndi Izrel, ka o na-aba n'ebe ahụ.

27

Ebe ichu aja

¹ “I ga-eji osisi akashia wuo ebe ichu aja. Idi elu ya ga-abu otu mita na iri sentimita anọ. Ogologo ya na obosara ya ga-aha n’otu, mita abuọ na iri sentimita atọ, mita abuọ na iri sentimita atọ. ² Rnye mpi n’akuku anọ nke ebe ichu aja ahụ n’otu n’otu. Mee ka mpi ndi a na ebe ichu aja ahụ buru ihe e jikotara n’otu. Jiri bronz machie ebe ichu aja a. ³ Jiri bronz kpuo ngwongwo niile di iche iche, ya bu efere ikpofu ntu, shovel ya niile, efere ikwosa mmiri niile, ngaji eze iduta anu na efere ndi e ji agu oku. ⁴ I ga-eme ngiga mbadamba, ihe okpukpa bronz, meekwa mgbaaka bronz nke ga-adi n’akuku anọ nke ngiga ahụ. ⁵ Tinye ya n’okpuru oghere di n’ebe ichu aja ahụ. Tinye ya ka o diri n’etiti ebe ichu aja ahụ. ⁶ Jiri osisi akashia mee mkpara osisi maka ebe ichu aja ahụ, were bronz machie ha. ⁷ A ga-eme ka mkpara ahụ baa n’ime mgbaaka ndi ahụ, ka ha di n’akuku abuọ nke ebe ichu aja ahụ mgbe obula a na-ebu ya. ⁸ Jiri obodobo osisi ruo ebe ichu aja ahụ, ka o nwee oghere n’ime, dika igbe. I ga-arụ ya dika e gosiri gi n’elu ugwu ahụ.

Ogige ulo nzute

⁹ “I ga-arukwa ogige maka ulo nzute ahụ. N’akuku ndida ya ga-adi iri mita anọ na ise n’ogologo. O ga-enwekwa akwa mgbochi nke e ji ezi akwa ocha a kpara nke oma mee. ¹⁰ Iri ogidi abuọ ga-adi na iri ebe ndokwasị abuọ nke e ji bronz kpuo. Anya nko ogidi ndi ahụ ha na ihe ikegide ha ga-abu olaocha. ¹¹ Otu a kwa, akuku ugwu ga-adikwa iri mita anọ na ise. O ga-enwe akwa mgbochi, nwekwa iri ogidi abuọ na iri ebe ndokwasị abuọ nke e ji bronz kpuo, ya na anya nko nke olaocha na ihe e ji ekegide ha n’ogidi ahụ.

¹² “Akuku odida anyanwu nke ogige ahụ ga-adi iri mita abuọ na atọ n’obosara. O ga-enwe akwa mgbochi, na ogidi iri na ebe ndokwasị iri. ¹³ N’akuku owuwa anyanwu, ebe anwu na-awalite, akwa mgbochi ahụ ga-adikwa iri mita abuọ na atọ n’obosara. ¹⁴ Akwa mgbochi nke ogologo ya di mita isii na sentimita iri asato ga-adi n’otu akuku nke onu uzo mbata ahụ. O nwere ogidi atọ na ebe ndokwasị atọ. ¹⁵ Otu a kwa, akwa mgbochi nke idi ogologo ya di mita asaa ga-adi n’akuku nke ozo. O ga-enwekwa ogidi atọ na ebe ndokwasị atọ.

¹⁶ “Banyere onu uzo mbata nke ogige ahụ, mee akwa mgbochi ga-adi mita itoolu nke e ji ogho na-acha anunu anunu, ngwakota anunu na uhie, uhie uhie na ezi akwa ocha a kpara nke oma, akaoru nke onye na-akpa ihe icho mma. O ga-enwe ogidi anọ na ihe ndokwasị anọ. ¹⁷ Ogidi niile di gburugburu ogige ahụ ga-enwe ihe njikota olaocha na nko, tinyere ebe ndokwasị bronz. ¹⁸ Ogologo ogige ahụ ga-abu iri mita anọ na ise. Ebe obosara ya ga-adi iri mita abuọ na atọ. O ga-enwe akwa mgbochi nke idi elu ya di iri mita abuọ na atọ, nke e ji ezi akwa ocha a kpara nke oma mee, nwekwa ebe ndokwasị bronz. ¹⁹ Ngwongwo niile nke e ji eje ozi n’ulo nzute ahụ, ihe obula bu oru ha, tinyere ntu ya niile na nke ogige ahụ, ga-abu ihe e ji bronz ruo.

Mmanu imu oku

²⁰ “Nye ndi Izrel niile iwu ka ha wetara gi mmanu oliv asuru asu nke a na-agwaghi ihe maka itinye n’iheoku ime ka oku oriona na-enwu mgbe niile. ²¹ N’ime ulo nzute ahụ, na mputa nke akwa mgbochi nke kpuchiri igbe Ihe Ama ahụ, Eron na umu ya ndi ikom ga-eme ka oriona ndi ahụ di

n'ihu ONYENWE ANYI, na-enwu oku, site n'uhuruchi ruo n'ututu. Nke a bu ukpuru ga-adigide n'etiti ndi Izrel nye ogbo niile di n'ihu.

28

Uwe ndi nchujaja

¹ “Ugbu a, site n'etiti umu Izrel kpobata nwanne gi nwoke Eron, ya na umu ya ndi ikom, bu Nadab, na Abihu, na Elieza na Itama. Ka ha jeere m ozi dika ndi nchujaja. ² Meere Eron nwanne gi nwoke uwe nsọ, nke ga-enye ya ugwu na nsopuru. ³ Gwa ndi niile nwere onyinye nka n'idu akwa, bu ndi m nyere amamihe n'ihe ndi a, si ha duoro Eron uwe puru iche, nke e ji edo ya nsọ, ime ya onye na-ejere m ozi dika onye nchujaja. ⁴ Nke a bu udi uwe ha ga-adu: Ihe mgbochi obi, efod, uwe ime ahụ akpara akpa na-enweghi aka na uwe mwuda buru ibu, na uwe ime ahụ nke turu agwa agwa na akwa a na-atuhi n'isi na nke a na-eke n'ukwu. Ha ga-aduru Eron nwanne gi nwoke na umu ya ndi ikom uwe ndi a di nsọ. Ka ha na-ejere m ozi dika ndi nchujaja. ⁵ Ka ha jiri ogbo olaedo, nke na-acha anunu anunu, nke ngwakota anunu na uhie, nke uhie uhie nakwa nke ezi akwa ocha du ha.

Efod

⁶ “Weere ogbo olaedo, na nke na-acha anunu anunu, na ngwakota anunu na uhie, na uhie uhie na ezi akwa ocha a kpara nke oma mee efod ahụ, nke bu akaoru onye nka. ⁷ O ga-enwe akwa n'ubu ya abuo nke e ji ejikota onu nkuku ya abuo, ka e nwe ike na-ekechisi ya ike. ⁸ Ihe okike nke ukwu ahụ nke onye nka kpaziri nke oma ga-adi ka ya. Ya na efod ahụ bu otu, nke e ji ogbo na-acha edo edo, nke anunu anunu, na ngwakota anunu na uhie na uhie uhie, nakwa nke ezi akwa ocha a kpara nke oma mee.

⁹ “Were nkume oniks abuo, gbunye aha umu ndi nwoke Izrel n'elu ya, ¹⁰ n'usoro dika e si muo ha, isii n'elu otu nkume, isii foduru na nkume nke ozo. ¹¹ Gbunye aha umu ndi nwoke Izrel n'elu nkume abuo ndi ahụ, dika onye nka si egbunye akara na nkume. Mgbe ahụ, hionye nkume ndi ahụ n'ime ihe olaedo ahụ a kpara akpa, ¹² jikota ha n'elu akwa ubu nke efod ahụ ka o buru nkume ncheta mgbe ebigi ebi nye umu Izrel. Eron ga-ebukwa aha ndi a n'elu ubu ya abuo, dika ihe ncheta n'ihu ONYENWE ANYI. ¹³ I ga-eji olaedo mee ihe icho mma a turu atu. ¹⁴ Jirikwa olaedo a nuchara anucha kpuo eriri a tuihotara dika udo, jikota eriri olaedo ahụ na ihe icho mma ndi ahụ.

Ihe mgbochi obi

¹⁵ “I ga-adu ihe mgbochi obi nke ikpe, nke bu oru aka onye nka. Mee ya dika efod ahụ: jiri ogbo edo edo, nke anunu anunu, na ngwakota anunu na uhie, na nke uhie uhie nakwa ezi akwa ocha a kpara nke oma mee ya. ¹⁶ Akuku ano ya ga-aha n'otu, iri sentimita abuo na ato n'ogologo, iri sentimita abuo na ato n'obosara, nke apajiri uzo abuo. ¹⁷ Mgbe ahụ, hionye n'elu ya ahiri nkume ano ndi di oke onuahia. Udi ga-adi n'ahiri nke mbu bu, nkume kanelian, krisolait na beril, ¹⁸ n'ahiri nke abuo, ga-abu nkume tokwoisi, safai na emeraludu. ¹⁹ N'ahiri nke ato ga-abu nkume jasint, ageeti na ametisiti. ²⁰ N'ahiri nke ano, ga-abu nkume topaazi, oniks na jasp. Hionye ha n'ime ihe olaedo a kpara akpa. ²¹ Ha niile ga-adi nkume iri na abuo, nke obula na-anochi anya aha umu ndi ikom Izrel. Egbunyere aha ebo iri na abuo ahụ, otu n'otu, nke obula dika aha ya si di.

22 “Jiri ọlaedo a nuchara anucha mee eriri a kpara akpa dika ụdọ, maka ihe mgbochi obi. 23 Kpukwaa mgbaaka ọlaedo abụọ, dūnye ha na nkuku abụọ nke ihe mgbochi obi ahụ. 24 Dūnye ụdọ ọlaedo abụọ ndi ahụ n’elu mgbaaka ndi ahụ di na nkuku ihe mgbochi obi ahụ, 25 were isi ndi ọzọ nke ụdọ ahụ dūnye n’ihe ahụ a kpara akpa, konye ha n’elu ubu efood ahụ, n’ebe ihu ya. 26 I ga-emekwa mgbaaka ọlaedo, konye ha na nkuku abụọ nke ihe mgbochi obi ahụ, n’ime onu onu ya ebe di nso efood ahụ. 27 I ga-akpu mgbaaka ọlaedo abụọ ọzọ, konye ha n’elu ubu abụọ nke efood ahụ, n’okpuru n’ebe n’ihu ya, na nso nso ebe a dukotara ya, n’elu ihe okike ukwu nke efood ahụ. 28 A ga-eji eriri na-acha anunu kekota mgbaaka ihe mgbochi obi ahụ na mgbaaka efood ahụ, jikota ya na ihe okike ukwu ahụ, ime ka ihe mgbochi obi ahụ ghara itoghapu site n’efood ahụ.

29 “N’uzo di otu a, mgbe obula Eron banyere n’Ebe Nso, o ga-ebu aha umu ndi ikom Izrel niile n’elu obi ya, n’elu ihe mgbochi obi nke ikpe ahụ, dika ihe ncheta n’ihu ONYENWE ANYI mgbe niile. 30 I ga-etinyekwa n’ime ihe mgbochi obi ahụ umu nkume abụọ e ji ajuta ase nke bu Urim na Tumim.* Ha ga-adi n’elu obi Eron mgbe obula o gara n’ihu ONYENWE ANYI. Otu a kwa, Eron ga-ebukwa ihe e ji ajuta ase banyere ndi Izrel n’elu obi ya mgbe niile, n’ihu ONYENWE ANYI.

Uwe ndi nchujaja ndi ozo

31 “O bu akwa nke na-acha anunu anunu, ka i ga-eji duo uwe mwuda efood ahụ. 32 O ga-enwe oghere n’etiti ya ebe a ga-esi na-etinye isi. A ga-enwe ihe okpukpa gburugburu oghere a dika nke olu uwe agha, ime ka o sie ike, ghara idoka. 33 N’onu ala ala uwe ahụ gburugburu, i ga-akpanye ihe okpukpa oyiyi mkpuru pomegranet. O bu ogho nke na-acha anunu anunu, ngwakota anunu na uhie na uhie uhie ka i ga-eji. I ga-akpanyekwa atanu ọlaedo n’etiti ha. 34 N’onu onu ala uwe mwuda ahụ, a ga-adunye otu atanu ọlaedo, otu oyiyi mkpuru pomegranet, gbaa gburugburu. 35 Mgbe obula Eron na-eje ozi ya, o ghaghị iyi ya. Aga na anu mgbirigba atanu ahụ ka o na-aku, mgbe o banyere n’Ebe Nso ahụ n’ihu ONYENWE ANYI, na mgbe o si n’ebe ahụ na-aputa, ka o ghara inwu.

36 “I ga-ejikwa ọlaedo a nuchara anucha mee efere ntakiri, gbunye akara di otu a n’elu ya:

Ihe nso diri Onyenwe anyi.

37 Kenye eriri na-acha anunu anunu i ji jikota ya na ihe ike n’isi ahụ; o ga-adi n’ihu akwa ike n’isi ahụ. 38 O ga-adi n’egedege ihu Eron. O ga-ebukwa ikpe omuma metutara njehie gbasara ihe nso niile nke umu Izrel doro nso, na onyinye ha niile. O ga-adi n’egedege ihu Eron mgbe niile, ka ha buru ndi ONYENWE ANYI ga-anabata.

39 “Jiri ezi akwa ocha kpaa uwe ime ahụ. Werekwa ezi akwa ocha mee akwa ike n’isi ahụ. Ihe ike n’ukwu ahụ ga-abu oru aka onye nka na-akpanye ihe icho mma. 40 Meekwara umu ndi ikom Eron uwe ime ahụ, ihe ike n’ukwu na akwa ike n’isi, inye ha uguwu na nsopuru. 41 Mgbe i yinyekwasiri Eron nwanne gi na umu ya ndi ikom uwe ndi a, tee ha mmanu, doo ha nso. Chee ha n’ihu m ka ha buru ndi na-ejere m ozi dika ndi nchujaja.

42 “Meekwara ha uwe ukwu nke eji akwa ocha mee, maka ikpuchi anu ahụ ha. O ga-esite n’ukwu ruo n’ikpere. 43 Eron na umu ya ndi ikom

* 28:30 28:30 Urim na Tumim bu nkume e ji ajuta ase, na ntuziaka site n’ebe Chineke no.

aghaghị iyi ha mgbe niile ha ga-aba n'ime ụlọ nzute, maọbụ mgbe ha na-abia nso ebe ichu aja ije ozi n'Ebe Nso. Ka ha ghara imeta ihe ikpe omuma, ma nwuo.

"Nke a ga-abu iwu na ukpuru ebighi ebi, nke ga-adiri Eron na umu umu ya.

29

Ido ndi nchujaja nso

¹ "Nke a ga-abu usoro mmemme nke i ga-eme, iji doo Eron na umu ya ndi ikom nso, ka ha na-ejere m ozi dika ndi nchujaja. Were nwa oke ehi na ebule abuo nke na-enweghi ntupo obula. ² Werekwa oka wiiti a kworo nke oma, mee achicha nke na-enweghi ihe na-eko achicha e tinyere n'ime ha, achicha mbadamba na-ekoghi eko nke e ji mmanu oliv gwakotaa, ya na achicha mbadamba ozọ di nta na-ekoghi eko nke e tere mmanu n'ahu ya. ³ Mgbe ahụ, i ga-etinye achicha ndi a niile n'ime otu nkata, bute ha n'ime nkata ahụ, wetakwa nwa oke ehi, na ebule abuo. ⁴ Kpopta Eron na umu ya ndi ikom n'onu uzọ ulọ nzute, jiri mmiri saa ha ahụ. ⁵ Yikwasị Eron uwe ime ahụ, uwe mwuda nke efod, efod ahụ na ihe mgbochi obi. Were ihe okike efod ahụ nke akpaziri nke oma kegide ya efod ahụ n'ahu. ⁶ Tuhakwa akwa ike n'isi ahụ n'isi ya. Tinye okpu nso ahụ n'elu akwa ike n'isi ahụ. ⁷ Werekwa mmanu nso ahụ, tee ya, site n'iwukwasị ya n'isi ya. ⁸ Kpota umu ya ndi ikom, yikwasị ha uwe ime ahụ. ⁹ Kekwasikwa ha ihe okike n'isi. Keekwa Eron na umu ya ndi ikom ihe ike n'ukwu. Mgbe ahụ oru ndi nchujaja ga-abu nke ha site n'ukpuru ebighi ebi.

"N'uzo di otu a ka i ga-esi doo Eron na umu ya ndi ikom nso.

¹⁰ "Kpota oke ehi ahụ n'ihu ulọ nzute. Eron na umu ndi ikom ga-ebikwasị aka ha n'elu isi ya. ¹¹ Gbuo ya n'ihu ONYENWE ANYI n'onu uzọ ulọ nzute ahụ. ¹² Jiri mkpisiaka gi ruta ufodu n'ime obara oke ehi ahụ tee ya na mpi di n'ebe ichu aja ahụ. Wupu obara foduru n'ukwu ala ala ebe ichu aja. ¹³ Were abuba niile kpuchiri ihe ime ya, mba-umeju nke di n'umeju ya, akuru ya abuo ya na abuba di n'elu ha, kpo ha oku n'elu ebe ichu aja. ¹⁴ Ma anu oke ehi ahụ, akpukpo ya na mgbiri afọ ya, ka i ga-akpo oku n'azu omuma ulọ ikwu ahụ. O bu aja mmehie.

¹⁵ "Were otu n'ime ebule ndi ahụ, ka Eron na umu ya ndi ikom bikwasị aka ha n'elu isi ya. ¹⁶ Gbuo ya. Werekwa obara ya fesaa n'akuku ya niile nke ebe ichu aja. ¹⁷ Bowasị ebule ahụ ntakiri ntakiri, sachaa eriri afọ ya na ihe di ya n'ime, ha na ukwu ya niile, tinyeko ha na isi ya na akuku anu ndi ozọ. ¹⁸ Kpo ebule ahụ niile oku n'elu ebe ichu aja. O bu aja nsure oku nye ONYENWE ANYI, nke isisi ya di ezi mma. Aja a churu nye ONYENWE ANYI site n'oku.

¹⁹ "Were ebule nke ozọ, ka Eron na umu ya ndi ikom ga-ebikwasị aka ha n'elu isi ya. ²⁰ Gbuo ya. Were ufodu n'ime obara ya tee Eron na umu ya n'onu nti aka nri ha, na isi mkpuru aka nke aka nri ha, ya na isi mkpuru ukwu nke ukwu aka nri ha. Werekwa obara nke foduru fesaa n'akuku ya niile nke ebe ichu aja ahụ. ²¹ I ga-esite n'elu ebe ichu aja were ufodu obara, ya na ufodu mmanu nso, fesa ya n'ahu Eron na n'elu uwe ya, n'ahu umu ya ndi ikom, nakwa n'elu uwe ha niile. Mgbe ahụ, ya na umu ya ndi ikom ga-abu ndi e doro nso nye ONYENWE ANYI, ha na uwe ha.

²² "Were abuba ebule ahụ, na akuku odudu ya nwere abuba, na abuba nke kpuchiri ime ya, mba-umeju nke di n'umeju ya, akuru ya abuo na abuba gbara ha gburugburu, na apata aka nri ya (n'ihu na ebule ahụ bu

ebule ido nsọ), ²³ site na nkata achicha ahụ a na-ejighi ihe na-eko achicha mee, nke na-adị n'ihu ONYENWE ANYI. Were otu achicha di gburugburu, otu ogbe achicha a gwakotara mmanu oliv, na otu mbadamba ogbe achicha, ²⁴ tinye ihe ndi a niile n'aka Eron na umu ya ndi ikom, mee ka ha fufee ha n'ihu ONYENWE ANYI dika aja mfufe. ²⁵ Mgbe ahụ, nara ha site n'aka ha. Kpoo ha oku n'elu ebe ichu aja ha na aja nsure oku, ka o buru ihe isisi ya di ezi mma nye ONYENWE ANYI. Onyinye nsure oku nye ONYENWE ANYI. ²⁶ Mgbe i weputara obi ebule ahụ e ji doo Eron nsọ, fufee ya n'ihu ONYENWE ANYI dika aja mfufe. O ga-abukwa oke nke gi.

²⁷ "Doo akuku ebule ido nsọ ahụ nsọ, ndi nke bu oke Eron na umu ya ndi ikom, ya bu, obi ya e fufere efufe na apata ya e chere n'ihu ONYENWE ANYI. ²⁸ Nke a ga-abu oke Eron na umu umu ya ga-eketa dika ukpuru mgbe ebighi ebi n'aka ndi Izrel. Mgbe niile obula ha na-achu aja udo maobu aja ekele, ka nke a buru onyinye umu Izrel na-enye ONYENWE ANYI site n'aja ha.

²⁹ "Uwe nsọ Eron ndi a niile ka a ga-edebe n'ihhi mmemme ido nsọ. A ga-eji ha na-edo umu ya nsọ bu ndi ga-anochi anya ya site n'ogbo ruo n'ogbo. ³⁰ Nwa ya nwoke obula nke nochiri anya ya dika onye nchujaja, nke biara n'ulo nzute m ije ozi n'Ebe Nso ga-eyi uwe ndi a ubochi asaa.

³¹ "Were anu ebule ido nsọ ahụ, sienu anu ahụ n'ebe di nsọ. ³² Eron na umu ya ndi ikom ga-eri anu ebule ahụ, na achicha ndi ahụ di n'ime nkata n'onu uzọ ulo nzute. ³³ Ha ga-eri ihe ndi aja niile ahụ nke e ji chuo aja mkpuchi mmehie, n'oge ido nsọ ha. O dighi onye obula ozọ ga-eso ha rie ya, n'ihhi na ha bu ihe di nsọ. ³⁴ O buru na ufodu n'ime anu na achicha ido nsọ ndi ahụ afodu ruo ututu, a ga-akpo ha oku. A gaghii eri ya ozọ, n'ihhi na o bu ihe di nsọ.

³⁵ "O bu otu a ka a ga-esi doo Eron na umu ya ndi ikom nsọ, dika ihe niile m nyere gi n'iwu si di. O ga-ewe ubochi asaa iji doo ha nsọ. ³⁶ I ga-achu aja oke ehi dika aja mmehie maka ikpuchi mmehie kwa ubochi. I ga-emekwa ka ebe ichu aja m di ocha, site n'ichu aja mkpuchi mmehie n'elu ya, na ite ya mmanu n'ihhi iji doo ya nsọ. ³⁷ Ubochi asaa ka i ga-edo ebe ichu aja nsọ site n'ichu aja mkpuchi mmehie. Mgbe ahụ ebe ichu aja ga-abu ebe dikarisiri nsọ. Ihe obula meturu ebe ichu aja ahụ ga-adị nsọ.

³⁸ "Ma nke a bu ihe i ga-achu n'elu ebe ichu aja kwa ubochi, i ga-eji umu aturu abuo gbara otu afu chuo aja. ³⁹ Chuo otu n'oge ututu; chuokwa nke ozọ n'oge uhuruchi. ⁴⁰ I ga-ewere nwa aturu, tinyere lita utu oka abuo a kwoziri akwozi nke a gwokotara n'otu lita mmanu oliv asuru asu, chuo aja. Wetakwa otu lita mmanya dika aja ihe onunu. ⁴¹ Jirikwa nwa aturu nke ozọ, ya na otu udi aja mkpuru oka na aja ihe onunu ya dika i mere n'ututu. Aja isisi ya di ezi mma, nke e sitere n'oku a na-achu nye ONYENWE ANYI.

⁴² "A ga na-achu aja nsure oku a oge niile n'ogbo niile, n'onu uzọ ulo nzute m ka a ga-achu ya, n'ihu ONYENWE ANYI. N'ihhi n'ebe ahụ ka m ga- ezute gi gwa gi okwu. ⁴³ N'ebe ahụ kwa ka m ga- ezute ndi Izrel niile. N'ihhi ya, aga m esite n'idi ebube m doo ebe ahụ nsọ.

⁴⁴ "E, aga m edo ulo nzute ahụ nsọ, ya na ebe ichu aja, na Eron na umu ya ndi ikom, ka ha na-ejere m ozi dika ndi nchujaja. ⁴⁵ Mgbe ahụ, aga m ebi n'etiti umu Izrel, burukwa Chineke ha. ⁴⁶ Ha ga-amata na m bu ONYENWE ANYI Chineke ha. Onye sitere n'ala Ijpt kpopta ha, ka m si otu a biri n'etiti ha. Abu m ONYENWE ANYI Chineke ha.

30

Ebe ichu aja uda na-esi isi uto

¹ “Jiri osisi akashia ruo ebe ichu aja ihe nsure oku na-esi isi uto. ² Akuku ano ya ga-aha n’otu. Ogologo ya na obosara ya ga-adi iri sentimita ano na ise. Idi elu ya ga-adi iri sentimita itoolu. Mpi ya niile ga-esi na ya puta. ³ Jiri olaedo a nuchara anucha machie elu ya, akuku ya niile nakwa mpi ya niile. I ga-ejikwa olaedo kpulite onu onu ya gburugburu. ⁴ Kpune mgbaka olaedo abuo n’okpuru ihe ahụ akpulitere akpulite, abuo na ncherita ihu akuku obula, ebe ga na-ejide mkpara e ji ebu ya. ⁵ I ga-eji osisi akashia mee mkpara, jiri olaedo machie ha. ⁶ I ga-adoba ebe ichu aja ahụ n’ihu akwa mgbochi nke kpuchiri igbe iwu ogbugba ndu ahụ, n’ihu oche ebere ahụ di n’elu igbe iwu ogbugba ndu, n’ebe m ga-ezute gi.

⁷ “Ututu niile, mgbe Eron doziri oriona, o ga-esure ihe nsure oku na-esi isi uto n’elu ebe ichu aja ahụ. ⁸ N’anyasi kwa, mgbe o na-amunye oku n’oriona ahụ, o ga-esurekwa ihe nsure oku. Ihe nsure oku na-esi isi uto nke ga-adi n’ihu ONYENWE ANYI site n’ogbo ruo n’ogbo. ⁹ Unu echekwala ihe nsure oku na-esi isi uto na-adighi nsọ n’elu ya, maobu aja nsure oku, maobu aja ihe oriri, unu awupula onyinye ihe onunu n’elu ya. ¹⁰ Otu ugbo n’afọ Eron ga-ekpuchi mmehie n’elu mpi ya. Mmemme mkpuchi mmehie a nke a na-eme otu ugbo n’afọ, aghaghi ibu nke e ji obara nke si n’aja a churu n’ihi mkpuchi mmehie,* n’ihi ogbo niile nke na-abia. A ga na-edo ebe ichu aja nsọ otu a. Nke a bu ebe dikarisiri nsọ nye ONYENWE ANYI.”

Utu n’ihi ikpuchi mmehie

¹¹ Mgbe nke a gasiri, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ¹² “Mgbe obula a guru mmadu onu, onye Izrel obula ga-akwu ONYENWE ANYI ugwo o ji gbara mkpuruobi ya. Nke a di mkpa, ka ihe otiti obula ghara ibiakwasị ha mgbe i ga-agu ha onu. ¹³ Ihe onye a guru onu ga-akwu bu okara shekel, dika shekel nke ebe nsọ si di. Okara shekel bu iri gera abuo.† Okara shekel a bu onyinye nye ONYENWE ANYI. ¹⁴ Ndi kwesiri inye onyinye a bu ndi niile gbara iri afọ abuo gbagoo. O bu ndi a kwesiri inye ONYENWE ANYI onyinye a. ¹⁵ Ndi ogaranya agaghi enye kari okara shekel. Otu a kwa ndi ogbenye agaghi enye ihe di ntakiri kari okara shekel. N’ihi na onyinye a bu onyinye unu na-enye ONYENWE ANYI maka ikpuchiri mkpuruobi unu mmehie. ¹⁶ Nabata ego niile ndi a site n’aka umu Izrel, ma jiri ya jee ozi di n’ulo nzute. Ihe onyinye a ga-eme bu ikpotu uche ONYENWE ANYI n’ebe unu no n’ihi mkpuchi mmehie maka ndu unu.”

Efere mmiri osisa

¹⁷ Ozokwa, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, ¹⁸ “Jiri bronz kpuo efere ukwu na ihe ndokwasị ya, maka isa ihe. Wunye mmiri n’ime ya, dosa ya n’etiti ulo nzute na ebe ichu aja. ¹⁹ Eron na umu ya ndi ikom ga na-asa ukwu na aka ha site na ya. ²⁰ Mgbe obula ha na-aba n’ulo nzute ahụ, ha ga-eji mmiri saa onwe ka ha ghara inwu. Ozokwa, mgbe ha na-abiaru nso n’ebe ichu aja, maka ije ozi iche onyinye n’ihu ONYENWE ANYI site n’oku, ²¹ ha ga-asa aka ha na ukwu ha, ka ha ghara inwu. Nke a ga-abu ukpuru diri Eron na umu ya ndi ikom site n’ogbo ruo n’ogbo.”

Mmanu Nso

²² Ozokwa, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ²³ “Were eso osisi na-esi isi uto ndi a di iche iche: maá, nke otutu ya ruru kilo isii, na ihe ruru

* **30:10** 30:10 Maobu, ido nsọ † **30:13** 30:13 Mat 17:24

kilo sinamon abuo na uma itoolu, na kilo kalamus ato, ²⁴ na kilo kashia isii, na lita anọ na uma asato nke mmanu oliv,‡ dika otutu shekel ebe nsọ ahụ si di. ²⁵ I ga-eji ya meputa mmanu nsọ, nke di nsọ, nke a gwakotara nke oma dika nke onye na-eme mmanu na-esi isi uto mere. O ga-abu mmanu otite di nsọ. ²⁶ I ga-ewere mmanu ahụ tee ulo nzute ahụ niile na igbe iwu ogbugba ndu ahụ, ²⁷ na tebul ahụ, na ngwongwo ya niile, na n'ihe idosa oriona, na n'ihe niile di ya n'ahụ, na n'ebe idosa ihe nsure oku na-esi isi uto, ²⁸ na n'ebe ichu aja nke aja nsure oku, na ngwongwo ya niile, na n'ite isa ukwu na aka, na n'ebe a na-adoba ya. ²⁹ I ga-edo ha nsọ, ka ha buru ihe dikariri nsọ. Ihe obula meturu ha ahụ ga-adikwa nsọ.

³⁰ "I ga-eji mmanu otite a tee Eron na umu ya ndi ikom. Ha niile ga-adikwa nsọ, buru ndi na-ejere m ozi dika ndi nchujaja. ³¹ Gwa umu Izrel okwu si ha, 'Nke a bu mmanu nsọ m, nke di nsọ site n'ogbo ruo n'ogbo. ³² Agaghi awusa ya n'ahụ mmadu. O nwekwaghi onye kwesiri imeputa mmanu otite di otu a. O di nsọ, unu kwesikwara ido ya nsọ. ³³ A ga-esite n'etiti ndi m wezuga onye obula mere udi mmanu isi oma a, maobu tee ya onye na-abughi onye nchujaja m.'"

The nsure oku na-esi isi uto

³⁴ Mgbe ahụ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, "Were uda na-esi isi uto, dika eso osisi stakit, na onyicha, na galbanom, na ezigbo frankisens a na-agwaghi ihe, nke otutu ha niile ga-abu otu ihe. ³⁵ Mee ihe nsure oku na-esi isi uto, nke a gwakotara nke oma, bu oru onye na-eme mmanu isi uto. Tinyekwa ya nnu, ka o buru ihe nsure oku a nuchara anucha, nke dikwa nsọ. ³⁶ Gwerie ufodu n'ime ya ka o dika uzuzu. Wusa ya n'ihu igbe iwu ogbugba ndu ahụ n'ime ulo nzute, ebe m ga-ezute gi. O ga-abu ihe dikarisi nsọ nye unu. ³⁷ Unu emerela onwe unu nke dika otutu udi ihe nsure oku a. Huta ya ka ihe di nsọ n'ebe ONYENWE ANYI no. ³⁸ Onye obula meere onwe ya udi ihe nsure oku a, inu isisi ya, a ga-ekewapu onye ahụ site n'etiti umunna ya."

31

Bezalel na Oholiab

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, ² "Lee, ahoputala m Bezalel nwa Uri, nwa Hua, onye si n'ebo Juda, ³ emejuputakwala m ya na Mmuo nke Chineke, n'amamihe, nghota, ihe omuma na ike ije ozi oru nka di iche iche, ⁴ icheputa ihe nka di iche iche, nke metutara olaocha na olaedo na bronz, ⁵ iwa nkume na ido nkume, ikwa nka osisi, na iru oru nka di iche iche. ⁶ Ozokwa, ahoputala m Oholiab, nwa Ahisamak, onye si n'ebo Dan, ka o buru onye inyeaka Bezalel.

"Enyekwala m ndi nka niile amara iru oru di iche, nke ga-enyere ha aka iru ihe ndi a niile m nyere gi iwu iru:

⁷ "ya bu, ulo nzute ahụ,
na igbe iwu ogbugba ndu ahụ, na ebe mkpuchi mmehie di ya n'elu,
na ngwongwo ndi ozo niile di n'ulo ikwu ahụ,

⁸ na tebul, na ngwongwo ya,
ma ihe idokwasị oriona nke olaedo a nuchara anucha,
na ngwongwo ya,

- ⁹ na ebe ichu aja nke aja nsure oku na-esi isi utu, na ebe ichu aja nke aja nsure oku, na ngwongwo ya, na ite mmiri isa ukwu na aka, na ukwu ite ahụ.
- ¹⁰ Na uwe oma ahụ akpara akpa, ma uwe nsọ Erọn onye nchụaja na uwe nke umu ya ndi ikom, mgbe ha na-eje ozi dika ndi nchụaja.
- ¹¹ Ya na mmanu nsọ ahụ, na ihe nsure oku na-esi isi utu e mere maka Ebe Nso.

“Ha ga-aruzu ihe ndi a n’usoro dika m si nye gi ya n’iwu.”

Ubochi izuike

¹² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri Mosis, ¹³ Gwa ndi Izrel, “Unu aghaghi ido ubochi izuike m nsọ. N’ihi na nke a ga-abu ihe iribama n’etiti mu na unu ruo ogbo niile ga-abia, ka unu maara na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, onye na-edo unu nsọ.

¹⁴ “Ubochi izuike m di nsọ nye unu. N’ihi nke a, unu ga-edebe ya nsọ. O buru na onye obula edebeghi ya nsọ, o ga-anwu. O burukwa na onye obula aruo oru obula n’ubochi izuike m, a ga-ewezuga ya site n’ebe unu no. ¹⁵ Ubochi isii ka unu ga-aru oru unu niile. Ma ubochi nke asaa di iche. O bu ubochi izuike. O bukwa ubochi di nsọ nye ONYENWE ANYI. N’ihi nke a, onye obula ruru oru obula n’ubochi Izuike ga-anwu. ¹⁶ Ndi Izrel ga-edebe ubochi Izuike, na-eme mmemme ya n’ogbo niile, dika ogbugba ndu nke ebighi ebi. ¹⁷ O ga-abu ihe iribama nke ga-adigide n’etiti mu na ndi Izrel ruo mgbe ebighi ebi. N’ihi na n’ubochi isii ka ONYENWE ANYI kere eluigwe na uwa. O kwusiri oru n’ubochi nke asaa, zuo ike, turu ndu.’”

¹⁸ Mgbe ONYENWE ANYI gwasiri Mosis okwu ndi a n’elu ugwu Sainai, o nyere ya mbadamba nkume abuo nke iwu ogbugba ndu ahụ. O bukwa mbadamba nkume ndi ahụ nke mkpisiaka Chineke dere ihe n’elu ha.

32

Oiyi nwa ehi olaedo

¹ Mgbe ndi mmadu ahụ huru na Mosis anoola odu iridata site n’elu ugwu Sainai, ha zokotara, biakwute Erọn, si ya, “Bilie, meere anyi chi ndi ga-edu anyi, n’ihi na nwoke a bu Mosis onye duputara anyi site n’ala Ijpt, anyi amaghi ihe mere ya.”

² Erọn zara si ha, “Yiputanu olanti olaedo ndi nwunye unu, na umu unu ndi ikom na ndi inyom yi. Wetara m ha.” ³ Ngwangwa, ha niile yipuru olanti ha weta ha nye Erọn. ⁴ O naara ya n’aka ha, were ngwa oru e ji egbunye akara, kputara ha arusi nwa oke ehi. Mgbe ahụ, ha kwuru si, “Ndi Izrel, ndi a bu chi unu, nke sitere n’ala Ijpt duputa unu.”

⁵ Mgbe Erọn huru na umu Izrel juputara n’obi anuri, n’ihi ihe ahụ o kpuru, o wuru ebe ichu aja n’ihu nwa ehi ahụ o kpuru, kwuo okwu si, “Echi, a ga-enwe oke mmemme nye ONYENWE ANYI!” ⁶ Ya mere na echi ya, ha biliri n’oge, bido ichu aja nsure oku, na aja udo, nye nwa ehi ahụ a kpuru akpu. Mgbe nke a gasiri, ha noduru ala iri ihe na inu ihe onunu, biliekwa oto gwurie egwu ime onwe ha obi utu.

⁷ N’oge ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, “Gbada osiso, n’ihi na ndi gi, ndi i duputara site n’Ijpt emerula onwe ha. ⁸ N’otu ntabi anya a, ha ahapula uzọ m niile. Ha akpuolara onwe ha arusi nwa oke ehi, nke ha na-efe ofufe, nke ha chukwaara aja nye. Ha kwukwara si, ‘Ndi Izrel, ndi a bu chi unu, nke duputara unu site n’ala Ijpt.’”

⁹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ siri Mosis, “Ahụla m na ndị a bụ ndị isiike, na ndị na-enupu isi. ¹⁰ Ugbu a, hapụ m ka iwe m bjakwasi ha, ka m laa ha n’iyi. Aga m eme ka gị onwe gị bụ Mosis buru mba ukwu n’onodu ha.”

¹¹ Ma Mosis rioro ONYENWE ANYỊ Chineke ya aririo si ya, “Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ gini mere iwe gị ji di oku otu a n’ebe ndi gi no bu ndi nke i ji ike ebube gi, na otutu ihe iribama di itunanya, duputa site n’ala Ijpt? ¹² N’ihi gini ka ndi Ijpt ga-ekwu si, ‘O bughị ime ha ihe ojojo ka o ji duputa ha, ka o nwee ike gbuo ha n’ugwu ndi a, ma kpochapukwa ha site n’elu uwa a?’ Site n’iwe gi di oku chigharia, kwere ka o dajuo. Chighariakwaa site n’atumatu ojojo a n’ebe ndi gi no. ¹³ Cheta nkwa ahụ i kwere ndi ohu gi bu Ebrahim, Aizik, na Izrel. N’ihi na i ji onwe gi nujo iyi nye ha si, ‘Aga m eme ka mkpuru gi mubaa dika kpakpando nke eluigwe. Aga m enye ha ala m kwere umu umu gi na nkwa ka o buru ihe nketa ha ruo mgbe ebighi ebi.’ ” ¹⁴ Ya mere, ONYENWE ANYỊ gbanwere obi ya. O lakwaghi ha n’iyi.

¹⁵ Mgbe ahụ, Mosis tughariri site n’ugwu ahụ ridata, mbadamba nkume abuo nke iwu ogbugba ndu ahụ di ya n’aka. E dere ha ihe n’ihu abuo, n’ihu nakwa n’azu. ¹⁶ Mbadamba nkume ndi ahụ bu akaoru Chineke, ihe e dere n’elu ha bu ihe Chineke n’onwe ya dekwasiri n’elu mbadamba nkume ndi ahụ.

¹⁷ Mgbe Joshua nuru uzu si na ndida ugwu ahụ, nke umu Izrel niile na-eme, o gwara Mosis okwu si, “Uzu agha di n’omuma ulo ikwu.”

¹⁸ Ma Mosis zara si,
 “Mba, nke a abughị uzu ndi meriri n’agha,
 maobu uzu ndi e meriri n’agha,
 kama o bu olu abu ka m na-anu.”

¹⁹ Mgbe Mosis biaruru nso ebe ahụ ha mara ulo ikwu ha, hu nwa oke ehi ahụ a kpuru akpu na egwu a na-ete, iwe were ya nke ukwu. O tupuru mbadamba nkume ndi ahụ o ji n’aka. Kurie ha na ndida ugwu ahụ. ²⁰ Mosis weere nwa oke ehi ahụ ha kpuru akpu, kpojo ya oku. Mgbe ahụ, o gweriri ya dika ntụ. Fesaa ya n’elu mmiri mee ka umu Izrel nujo mmiri ahụ.

²¹ O gwara Eron okwu si, “Gini ka ndi a mere gi i ji bute udi mmehie ojojo di otu a tukwasi ha n’isi?”

²² “Eron zara si ya, ka iwe gi ghara idi oku, onyenwe m. Gi onwe gi maara ndi a, mata otu ha si buru ndi ojojo. ²³ Ha siri m, ‘Meere anyi chi ndi ga-edu anyi, n’ihi na nwoke a bu Mosis onye duputara anyi site n’ala Ijpt, anyi amaghi ihe mere ya.’ ²⁴ Asiri m ha, ‘Onye obula nke nwere ihe icho oma olaedo, ya yipu ya.’ Mgbe ahụ, ha wetara m olaedo ndi a, nke m tubara n’ime oku. Ihe si na ya puta bu nwa ehi a kpuru akpu!”

²⁵ Mosis huru na omume ndi a jogbuziri onwe ya na njo n’ihi na Eron mere ka isi kopu ha. Nke mere ka ha buruzia ihe ochi n’ebe ndi iro ha di. ²⁶ O guzoro n’onu uzo ulo ikwu ahụ kwuo si, “Onye obula dinyeere ONYENWE ANYI ya bjakwute m.” Ndi Livayi niile bjakwutere ya.

²⁷ Mgbe ahụ, o siri ha, “Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Chineke nke Izrel kwuru, ‘Nwoke obula nyara mma agha ya n’akuku ya,* jeharia n’etiti omuma ulo ikwu umu Izrel, site n’otu isi ruo n’isi nke ozo. Ya gbuo obuladi nwanne ya nwoke, maobu enyi ya, maobu onye agbataobi ya.’ ” ²⁸ Ndi Livayi mezuru ihe Mosis gwara ha. Ya mere ndi nwuru n’ubochi ahụ di puku mmadu ato. ²⁹ Mgbe ahụ, Mosis gwara ndi Livayi okwu si, “Taa, unu

* 32:27 32:27 Nwoke o bula kee mma agha ya n’ukwu ya

ekewaputala onwe unu nye ONYENWE ANYI. N'ihhi na unu gburu umu unu ndi ikom na umunne unu ndi ikom. Ugbu a, o goziela unu taa."

³⁰ N'echi ya, Mosis gwara ndi Izrel okwu si ha, "Unu emeela mmehie di ukwuu megide ONYENWE ANYI. Ma aga m alaghachikwuru ONYENWE ANYI n'elu ugwu ahụ riọọ ya. Ma eleghi anya, aga m ariota maka ikpuchi mmehie unu."

³¹ Ya mere, Mosis jekwuuru ONYENWE ANYI si ya, "Biko Onyenwe anyi, ndi a emeela mmehie di ukwuu megide gi, n'ihhi na ha akpuolara onwe ha chi olaedo. ³² Ma ugbu a, biko, gbaghara mmehie ha. O buru na i gaghi agbaghara ha, biko hichapu aha m site n'akwukwo ahụ i dere."

³³ Ma ONYENWE ANYI zara si Mosis, "Onye obula mehiere megide m ka a ga-ehichapu aha ya site n'akwukwo m. ³⁴ Ma ugbu a, duru ndi a gaa ebe ahụ m gwara gi. Mmụọ ozi m ga-edu unu n'ije a. Ma otu o di, mgbe m biara ileta ndi a, aga m ata ha ahuhu n'ihhi mmehie ha."

³⁵ Ya mere, ONYENWE ANYI mere ka oria di egwu biakwasị ha, n'ihhi ihe ha ji nwa ehi ahụ, bu nke Eron kpuru mee.

33

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, "Duru ndi a i si n'ala Ijpt kpoputa baa n'ala ahụ m kwere Ebrahim, na Aizik na Jekob na nkwa, n'ihhi na agwara m ha si, 'Aga m enye umu umu unu ala a, ka o buru ihe nketa ha.'

² Aga m ezipu Mmụọ ozi m ka o gaa n'ihu unu chupuru unu ndi Kenan, na ndi Amorait, na ndi Het, na ndi Periz, na ndi Hiv, na ndi Jebus. ³ Gbago n'ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya, ma agaghi m eso unu n'ije unu, n'ihhi na unu bu ndi isiike. O buru na m esoro unu, unu ga-anwa m onwunwa, nke ga-eme ka m laa unu n'iyi n'uzo."

⁴ Mgbe ndi mmadu ahụ nuru okwu olu ike ndi a, ha malitere iru uju, o dighikwa onye obula yinyere ihe icho mma ya n'ahu ha. ⁵ N'ihhi na ONYENWE ANYI agwala Mosis si, "Gwa umu Izrel, 'Unu bu ndi isiike. A si na m no n'etiti unu, otu ntabi anya ezuorola m ila unu n'iyi. Ugbu a, yipunu ihe icho mma niile unu yi n'ahu, aga m ekpebi ihe m ga-eme unu.'"

⁶ Ya mere, ndi Izrel yipuru ihe icho mma ha niile. N'ugwu Horeb ka ha no mgbe ihe ndi a mere.

Ulo nzute

⁷ N'oge a, Mosis na-ewere ulo ikwu manye n'azu omuma ulo ikwu, o na-akpo ya ulo nzute. O na-amanye ya n'ebe di anya site n'ebe umu Izrel mara ulo ikwu ha. Onye o bu nke choro ijuta ONYENWE ANYI ase, na-apu, gaa n'ulo nzute ahụ nke di n'azu omuma ulo ikwu. ⁸ Mgbe obula Mosis na-aga n'ulo ikwu nzute ahụ, ndi Izrel niile na-aputa guzoro n'onu uzo ulo ha, na-ele ya anya tutu Mosis abanye n'ulo ikwu ahụ. ⁹ Mgbe o banyere n'ulo ikwu ahụ; ogidi igwe ojii ahụ na-abia guzochie n'onu uzo mgbe ONYENWE ANYI na Mosis na-akpari uka. ¹⁰ N'oge obula, ndi mmadu huru ogidi igwe ojii ahụ ka o guzo n'onu uzo ulo ikwu nzute ahụ, ha onwe ha na-eguzokwa, onye obula, n'onu uzo ulo ikwu ha, kpo isiala. ¹¹ N'ime ulo nzute ahụ, ONYENWE ANYI na-agwa Mosis okwu ihu na ihu, dika mmadu si agwa enyi ya okwu. Mgbe ha kparichara uka, Mosis na-aloghachi azu n'ebe umu Izrel mara ulo ikwu ha. Ma nwokorobia ahụ na-enyere ya aka, bu Joshua, nwa Nun, na-anogide n'ulo ikwu nzute ahụ.

Nkwa ONYENWE ANYI kwere ndi ya

¹² Mgbe Mosis na ONYENWE ANYI no na-ekwurita okwu, ihe Mosis gwara ya bu nke a, "O dila anya kengbe i na-agwa m si m, 'Duru ndi m baa

n'ala ahụ e kwere na nkwa inye ha.' Ma matakwa na ị gwabeghi m onye ị ga-edunyere m ga-eduzi m ụzọ. I kwuola na ị maara aha m, kwukwaa na achotala m ihuoma n'ebe ị nọ. ¹³ Biko, ọ buru na o si otu a di, zi m ụzọ gi, nke ga-eme ka m mata gi, gaakwa n'ihu inweta ihuoma site n'ebe ị nọ. Chetakwa na mba a di ukwu bu ndi gi."

¹⁴ O zara si, "Mu onwe m ga-eso gi gaa, aga m enyekwa gi izuika."

¹⁵ Mgbe ahụ Mosis siri ya, "O buru na ị gaghi eso anyi n'ije a, ekwela ka anyi si n'ebe a zopu ukwu. ¹⁶ O buru na ị soghi anyi, olee otu a ga-esi mata na mu onwe m, na ndi gi achotala ihuoma gi? Olee otu ọ ga-esi puta ihè na mu na ndi gi bu mba di iche site na mba ndi ozọ di n'ụwa?"

¹⁷ Ma ONYENWE ANYI zara Mosis si, "E, aga m eme ihe ị rioro m, n'ihu na ị chotala ihuoma m. N'ezie, amara m onye ị bu, marakwa aha gi."

¹⁸ Mgbe ahụ, Mosis rioro si, "Gosi m ebube gi."

¹⁹ Ma ONYENWE ANYI zara si, "Aga m eme ka ị hu idi mma m, aga m akowakwara gi ihe aha m bu ONYENWE ANYI putara. Onye m chorọ imere ebere ka m ga-emere ebere, ọ bukwa onye m chorọ imere omiiko ka m ga-enwere omiiko. ²⁰ Ma ị pughi ihu ihu m n'ihu na mmadu obula enweghi ike ihu ihu m ma dirikwa ndu."

²¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri, "Lee, e nwere ebe di nso n'akuku m, n'elu nkume, ebe i nwere ike iguzo. ²² Mgbe ebube m ga-agafe, aga m ezo gi n'okpuru nkume, werekwa aka m kpuchie gi, tutu ruo mgbe m gafachara.

²³ Emesia, aga m eweli aka m, ka ị nwee ike ihu azu m anya, ma ị pughi ihu ihu m."

34

Mbadamba nkume oheru

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis, "Waputa mbadamba nkume abuo dika nke mbu, aga m edekwasị n'elu ha okwu niile nke di n'elu mbadamba nkume ndi mbu ahụ, bu nke ị tupiasiri. ² Jikere n'ututu, rigoro ugwu Sainai ka ị chee onwe gi n'ihu m n'elu ugwu ahụ. ³ Onye obula esokwala gi, ma ọ bukwanyu nodu nso ugwu ahụ. Ekwekwala ka igwe ehi maobu igwe aturu kpaa nri nso nso ugwu ahụ."

⁴ Mosis biliri n'isi ututu, waa mbadamba nkume abuo dika ndi nke mbu, rigoro ugwu Sainai dika ONYENWE ANYI gwara ya. O jikwa nkume abuo ahụ n'aka ya. ⁵ N'oge ahụ, ONYENWE ANYI ridatara n'ime ogidi igwe ojii, guzo n'ihu Mosis, kwuputa aha ya bu ONYENWE ANYI. ⁶ O si n'ihu Mosis gafee na-ekwu na-asị, "ONYENWE ANYI, ONYENWE ANYI, Chineke omiiko na onye amara, onye na-adighi ewe iwe osiso, na onye babigara uba oke n'ihunanya na ikwesi ntukwasị obi. ⁷ Onye na-egosi ihunanya ya nye imerime puku, ma na-agbaghara ajo omume na nnupu isi, na mmehie. Ma ọ dighi ahapu ka onye ikpe mara laa na-anataghi ahuhu, ọ na-ata umu na umu umu ha ahuhu n'ihu mmehie nna nna ha ruo n'ogbo nke ato na nke ano."

⁸ Otu mgbe ahụ, Mosis hulataro kpoọ isiala, ⁹ si ya, "O buru n'ezie na m achotala ihuoma n'anya gi, Onyenwe m, ka Onyenwe m, biko soro anyi gaa. O bu ezie na ndi a bu ndi isiike, gbaghara anyi ajo omume anyi, na mmehie anyi niile, ka ị nabatakwa anyi dika ndi nke gi."

¹⁰ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri, "Mu onwe m na gi na-agba ndu. N'ihu ndi gi niile, aga m aru oke oru itunanya di ukwu, udi nke a na-emetubeghi mbu n'ụwa, maobu na mba ọ bula. Ndi niile unu bi n'etiti ha ga-ahụ oru ONYENWE ANYI. Oru ahụ di oke egwu nke m ga-aru n'ihu unu. ¹¹ Debe ihe

niile m nyere gi n'iwu taa. Aga m esite n'ihu unu chupu ndi Amorait, ndi Kenan, ndi Het, ndi Periz, ndi Hiv na ndi Jebus. ¹² Kpacharanu anya ka unu na ndi bi n'ala ahụ unu na-aba n'ime ya ghara igba ndu. Ka ha ghara i bu ihe ima n'onya n'etiti unu. ¹³ Kama, tikpoonu ebe ichu aja ha niile. Kurienu ogidi arusi ha niile. Gbutukwaanu osisi Ashera ha jiri mere chi ha. ¹⁴ Unu efela chi ozọ, n'ihu na ONYENWE ANYI, onye aha ya bu Ekworo, bu Chineke na-ekwo ekworo.

¹⁵ "Kpacharanu anya ka unu na ndi bi n'ala ahụ ghara igba ndu, n'ihu na mgbe ha na-akwaso chi ha iko, na-achukwa aja nye chi ha, ha ga-akpo unu oku nri, mgbe ahụ, unu ga-eri site n'ihe aja ha. ¹⁶ Mgbe unu lutara ufodu ndi inyom ha dika nwunye nye umu unu ndi ikom, ndi inyom ndi a na-akwaso chi ha iko, ga-eme ka umu unu ndi ikom soro ha n'omume di otu a.

¹⁷ "Unu akpula chi obula.

¹⁸ "Na-emenu mmemme achicha na-ekoghi eko. Rieniu achicha na-ekoghi eko ubochi asaa, dika m nyere n'iwu na a ga-eme n'ubochi ndi ahụ a hoputara, n'onwa Abib, n'ihu na o bu n'onwa ahụ ka unu si n'ala Ijipt puta.

¹⁹ "Nwa nwoke obula e bu uzọ muo bu nke m, tinyere umu anu ulo, ma ehi, ma aturu, ma ewu. ²⁰ E nwere ike igbaputa nwa oke inyinya ibu site n'iwere nwa aturu dochie n'onodu ya. O buru na i kpebie na i gaghi agbaputa ya, mgbe ahụ, i ga-agbaji olu ya. Ma umu unu ndi ikom niile ka a ga-agbaputa.

"O nweghi onye obula n'ime unu ga-abia guzo m n'ihu na-ejighi onyinye.

²¹ "N'oge iku ihe n'ubi na n'oge owuwe ihe ubi, ruonu oru naani ubochi isii. Zukwanu ike n'ubochi nke asaa.

²² "Mee Mmemme Izu Uka asaa, bu nke i ga-eji mkpuru mbu nke oka wiiti mee, na Mmemme Nchikota Ihe n'ogwugwu afọ obula. ²³ Ugboro ato n'afọ ka ndi ikom unu niile ga-abia chee onwe ha n'ihu Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI nke Izrel. ²⁴ N'ihu na aga m esite n'ihu unu chupu mba di iche iche. Meekwa ka ala unu saa mbara. O dighi onye obula ga-enwe anya ukwu n'ebe ala unu di, mgbe unu na-aga iche onwe unu n'ihu ONYENWE ANYI bu Chineke unu, ugbo ato n'afọ.

²⁵ "Unu etinyekwala ihe obula nke nwere ihe na-eko achicha n'ime ya, mgbe unu na-achụ obara nke aja nye m. Unu ahapukwala aja sitere na Mmemme Ngabiga ka o noo ruo ututu.

²⁶ "Wetanu mkpuru mbu niile nke ala ubi unu, bu ndi kachasi mma n'ulo ONYENWE ANYI, bu Chineke unu.

"Unu esikwala nwa ewu n'ime mmiri ara nne ya."

²⁷ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, "Dee iwu ndi a m nyere gi, n'ihu na dika okwu ndi a si di, ka ogbugba ndu mu na gi na umu Izrel gbara si di." ²⁸ Mosis na ONYENWE ANYI no n'ebe ahụ iri ubochi anọ, ehie na abali. Ma n'oge ndi a niile o righi nri obula. O nukwaghi ihe onu nu obula. O dere na mbadamba nkume abuo ahụ okwu niile nke ogbugba ndu ahụ, nke bu iwu iri ahụ.

Mosis aridata site n'ugwu Sainai

²⁹ Mgbe Mosis ji mbadamba nkume abuo nke ihe ama ahụ na-aridata site n'elu ugwu ahụ, o mataghi na ihu ya na-egbuke egbuke, n'ihu onodu nke o noo n'ihu ONYENWE ANYI. ³⁰ N'ihu mgbuke ahụ ihu Mosis na-egbuke, ujo ekweghi Eron na umu Izrel biaruo ya nso. ³¹ Ma Mosis kporo ha ka ha biakwute ya. N'ihu ya, Eron na ndi ndu nzuko Izrel biara ka ha na Mosis

kparịta ụka. ³² Mgbe e mesiri, ndi Izrel niile biakwutere ya. O nyekwara ha iwu ndi ahụ ONYENWE ANYI nyere ya n'elu ugwu Sainaị.

³³ Mgbe Mosis gwachara ha okwu, o weere akwa kpuchie ihu ya. ³⁴ Ma mgbe obula o na-abanye n'ihu ONYENWE ANYI ka ha kparịta ụka n'ime ulo nzute ahụ, o na-ekepu akwa ahụ o ji kpuchie ihu ya tutu ruo mgbe o nochara puta. Mgbe o putara, o na-agwa ndi Izrel ihe niile ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu. ³⁵ Ha hukwara na ihu ya na akpukpo ihu ya na-egbuke egbuke. Emesia, Mosis na-ekpuchikwa ihu ya tutu ruo mgbe o ga-abanye n'ime ka ya na ONYENWE ANYI kparita ụka.

35

Usoro Iwu metutara ubochi izuike

¹ Emesia, Mosis kporo nzuko umu Izrel niile gwa ha si, "Ndi a bu iwu ONYENWE ANYI nyere nke unu na-aghaghị idebe. ² Ruonu oru ubochi isii, ubochi nke asaa bu ubochi izuike, ubochi di nsọ nke izuike nye ONYENWE ANYI. Onye obula ruru oru n'ubochi nke asaa ga-anwu. ³ Unu amunyela oku n'ebe obibi unu n'ubochi izuike ahụ."

Onyinye maka oru ulo nzute

⁴ Mgbe ahụ Mosis gwara nzuko Izrel niile si, "Nke a bu iwu ONYENWE ANYI nyere, ⁵ sitenu n'ihe unu nwere wetara ONYENWE ANYI onyinye. Onye obula nke o masiri, ya wetara ONYENWE ANYI onyinye nke ihe ndi a:

"Olaocha, olaedo na bronz,

⁶ ogho na-acha anunu anunu, nke odo odo, nke uhie uhie na nke ezi akwa ocha,
na aji ewu;

⁷ akpukpo ebule e sijiri uhie uhie, akpukpo ehi mmiri,
na osisi akashia;

⁸ mmanu oliv nke a ga-etinye n'iheoku,

uda a na-etinye na mmanu nsọ, na uda na-eme ka aja nsure oku na-esi isi utọ;

⁹ nkume oma oniks, na nkume ndi ozo a na-ahionye n'efood, na nke a na-ahionyekwa n'ihe mgbochi obi.

¹⁰ "Unu niile ndi nwere onyinye ikwa nka, bianu ruo ihe ahụ niile ONYENWE ANYI nyere anyi n'iwu iru, nke bu ihe ndi a:

¹¹ "ulo nzute ahụ, na ihe mkpuchi ya, na nko ya niile, na mbudo ibo ya, na mkporo osisi ya, na ogidi ya, na ukwu ya niile.

¹² Rukwanu igbe ogbugba ndu ahụ, na mkpara ahụ e ji ebu ya. Ya na oche ebere ahụ. Mekwaanu akwa mgbochi nke ga-ekpuchi ebe nsọ ahụ,

¹³ na tebul ahụ, na mkpara e ji ebu ya, na ngwongwo ya niile, na achicha nke iche n'Ihu ONYENWE ANYI.

¹⁴ Mekwaa ebe idokwasị oriōna maka ihè, ya na ngwongwo ya niile, iheoku na mmanu maka imu oku;

¹⁵ n'ebe ichu aja ihe nsure oku na mkpara ya. Mmanu nsọ ahụ na ihe nsure oku na-esi isi utọ nke e ji uda mee;

akwa mgbochi maka onu uzo nke di n'ebe mbata ulo nzute ahụ;

¹⁶ ebe ichu aja nke aja nsure oku ya na ihe okpukpa bronz ya, mkpara e ji ebu ya na ngwongwo ya niile,

efere ukwu ahụ na ihe ndokwasị ya.

¹⁷ Akwa mgbochi nke ogige ụlọ ahụ na ogidi ha, na ihe ndokwasị ya, nakwa akwa mgbochi nke ọrụ ụzọ e si abanye n'ogige ahụ;

¹⁸ Ịntu maka ikpogide ụlọ ikwu ahụ na nke ogige ahụ, na ụdọ ha,

¹⁹ uwe niile a kpara akpa nke a na-eyi eje ozi n'ebe nsọ ahụ, ma uwe nsọ nke Erọn, onye nchụaja na uwe nke ụmụ ya ndị ikom na-eyi mgbe ha na-eje ozi ha dika ndị nchụaja.”

²⁰ Ugbu a, ọgbakọ ụmụ Izrel niile siri n'ihu Mosis puo. ²¹ Onye ọbụla choro n'ụzọ na onye nke mmuo ya kwaliri laghachiri azu bia wetara ONYENWE ANYI onyinye n'ihu oru nke ulo nzute ahụ na n'ihu ije ozi di n'ime ya na n'ihu uwe nsọ ndi ahụ. ²² Ndi niile o meturu n'obi, ma ndi nwoke ma ndi nwanyi biara weta onyinye ha. Ha wetaara ONYENWE ANYI onyinye ihe icho mma nke olaedo di iche iche: ihe ikpochi uwe, olanti, olaaka na ihe ndi ozo e ji achọ mma di iche iche, nke e ji olaedo kpuo. Ha chere ha n'ihu ONYENWE ANYI dika aja mfufe. ²³ Ufodu mmadu wetara akwa na-acha anunu anunu na ngwakota anunu na uhie na nke uhie uhie maobu ezi akwa ocha maobu akpukpo aji ewu, akpukpo ebule e sijiri obara obara na akpukpo ehi mmiri. ²⁴ Ndi ozo wetara olaocha na bronz, dika onyinye ha nyere ONYENWE ANYI, ufodu wetara osisi akashia nke a ga-eji wuo ulo ikwu ahụ. ²⁵ Umụ nwanyi ndi bu oka n'idu akwa na ikwe akwa turu eri na-acha anunu anunu, na ngwakota anunu na uhie, nke na-acha uhie uhie na nke ezi akwa ocha, webata ha dika onyinye. ²⁶ Ufodu umu nwanyi kwa ji onyinye nka puru iche ha nwere kpaa aji ewu dika akwa puru iche. ²⁷ Ndi ndu niile wetakwara nkume oniks na nkume ndi ozo nke ihionye n'ihe a ga-eji duo efod na ihe mgbochi obi ahụ. ²⁸ Ha wetakwara uda di iche iche, mmanu oliv nke a ga-etinye n'iheoku, nke a ga-eji mee mmanu otite di nsọ, mekwa ihe nsure oku na-esi isi utu. ²⁹ N'uzo di otu a ka umu Izrel niile, ma nwoke ma nwanyi, ndi choro inyeaka n'oru ahụ ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu si weta onyinye ha. Onye ọbụla n'ime ha nyere ONYENWE ANYI onyinye afọ ofufu.

Bezalel na Oholiab

³⁰ Mgbe ahụ, Mosis gwara ndi Izrel si, “Lee, ONYENWE ANYI ahoputala Bezalel, nwa Uri, nwa Hua, onye si n'ebo Juda. ³¹ O mejuputala na Mmuo nke Chineke, n'amamihe, nghota na ihe omuma na ike ije ozi oru nka di iche iche. ³² Icheputa ihe nka di iche iche, nke metutara olaocha na olaedo na bronz, ³³ iwa nkume na ido nkume, ikwa nka osisi nakwa oru nka niile di iche iche. ³⁴ Ma o tinyela n'ime ya na Oholiab, nwa Ahisamak, onye si n'ebo Dan, amara ikuziri ndi ozo ihe. ³⁵ O mejuputala ha n'ike ije ozi oru nka di iche iche, dika igbunye akara, ise ihe osise, ikpanye ihe icho mma n'akwa di iche iche, ya bu iji ogho na-acha anunu anunu, ngwakota anunu na uhie, uhie uhie nakwa n'ezi akwa ocha na nke ndi okpa akwa. Ha niile bukwa ndi nka na ndi ncheputa ihe icho mma doro anya.”

36

¹ Ya mere, Bezalel na Oholiab na ndi nka niile ONYENWE ANYI nyere ike na nghota imata otu ha ga-esi ruo oru iwu ebe nsọ ahụ ga-aru oru ahụ dika ONYENWE ANYI nyere n'iwu.

² Mgbe ahụ, Mosis kporo Bezalel na Oholiab na ndi nka ndi ahụ ONYENWE ANYI nyere ike na nghota, ndi weputara obi ha ibia iru oru ahụ. ³ Ha si n'aka Mosis nara onyinye ndi ahụ niile umu Izrel wetara maka iru oru ebe

nsọ ahụ. Ndi mmadu nọkwa na-eweta onyinye afọ ofufu ha ututu niile. ⁴ N'ihia ya, ndi oru nka niile no na-arụ oru n'ebe nsọ ahụ hapuru oru ha na-arụ, ⁵ biakwute Mosis, si ya, "Lee, onyinye ndi mmadu na-eweta adila ukwu kariha ihe a chorọ maka iru oru a ONYENWE ANYI nyere n'iwu."

⁶ Mgbe ahụ, Mosis nyere iwu, ha zisara ozi ahụ n'omuma ulo ikwu niile si, "Ka nwoke maobu nwanyi obula gharakwa inwe ihe obula nke o ga-eweta dika onyinye maka oru ebe nsọ a." N'ihia nke a, ndi mmadu kwusiri iweta ihe ozọ. ⁷ N'ihia na onyinye e wetara adila ukwu kariha ihe a chorọ maka oru ahụ.

Oru ulo nzute

⁸ Ndi niile mara nka n'etiti ndi oru ahụ ji ezi ogho na-acha anunu anunu, ngwakota anunu na uhie na uhie uhie wuo ulo nzute ahụ. Onye oka kpanyekwara oiyi cherubim n'ime ha. ⁹ Akwa mgbochi ndi a ha n'otu. Idi ogologo ha n'otu n'otu bu mita iri na abuo na okara. Obosara ha bu otu mita na sentimita asato. ¹⁰ E jikotara akwa mgbochi ise n'otu, jikotakwa akwa ise nke ozọ n'otu. ¹¹ Ha ji akwa na-acha anunu anunu dunye anya nko n'elu onu akwa mgbochi nke otu uzọ, otu a ka emekwara menyekwa na nsotu onu akwa mgbochi nke ozọ. ¹² Ha dunyere iri anya nko ise n'otu akwa mgbochi, dunyekwa iri anya nko ise n'onu akwa mgbochi nke ozọ, mee ka anya nko ndi a chee ibe ha ihu. ¹³ Emesia, ha ji iri nko olaedo ise jikota uzọ akwa mgbochi abuo ndi a, si otu a mee ka ulo nzute ahụ ghọ otu.

¹⁴ Ha ji akpukpo aji ewu mee akwa mgbochi maka i ji kpuchie elu ulo nzute ahụ. Iri na otu ka ha ga-adi n'onuogugu. ¹⁵ Akwa mgbochi iri na otu ndi a ha n'otu. O ga-abu mita iri na ato na okara n'ogologo, ebe obosara ya bu otu mita na iri sentimita asato. ¹⁶ Ha dukotara ise n'ime akwa mgbochi ahụ, debe ya iche. Dukotakwa isii nke foduru debekwa ya iche. ¹⁷ Mgbe ahụ, ha dunyekwara iri anya nko ise n'elu onu otu akwa mgbochi ndi ahụ. Mekwaa otu ihe ahụ n'onu akwa mgbochi nke ozọ e debere iche. ¹⁸ Ha mekwara iri nko bronz ise, iji jikota ulo nzute ahụ ka o buru otu. ¹⁹ Mgbe ahụ, ha ji akpukpo ebule e sijiri uhie uhie mee ihe mkpuchi maka ulo nzute ahụ, ya na akwa mkpuchi ozọ nke e ji akpukpo ehi mmiri mee maka ikpukwasị n'elu ya.

²⁰ Ha meere ulo nzute ahụ mbudo ibo osisi akashia, guzo oto. ²¹ Mbudo ibo o bu la di mita anọ na okara n'ogologo, dirikwa iri sentimita asaa n'obosara, ²² nwee ihe nhionye abuo nke ga-abanye n'ime ibe ya ijiko ha n'otu. Ha ruru mbudo ibo ulo nzute ahụ niile otu a. ²³ Ha ruru mbudo ibo iri abuo maka akuku ndida nke ulo nzute ahụ, ²⁴ ma mekwaa iri ukwu olaocha anọ n'okpuru ha. Otu mbudo ibo ga-enwe ukwu abuo, otu ukwu n'okpuru otu ihe nhionye, otu ukwu n'okpuru ihe nhionye nke ozọ. ²⁵ N'akuku nke ozọ bu akuku ugu nke ulo nzute ahụ, ha rukwara iri mbudo ibo abuo, ²⁶ rukwaa iri ukwu olaocha anọ, ukwu abuo n'okpuru mbudo ibo obula. ²⁷ N'ebe isi isi nsotu ya bu akuku odida anyanwu nke ulo nzute, ha ruru mbudo ibo isii. ²⁸ Mbudo ibo abuo ka e mere maka nkuku niile nke nsotu ulo nzute ahụ, ²⁹ N'isi nkuku abuo ndi a, mbudo ibo ndi a no iche iche site n'okpuru ruo n'elu ya; ma e jikoro ha onu n'ime otu mgbaaka. Emere ka ha abuo yie ibe ya. ³⁰ Ha niile di mbudo ibo asato na ukwu olaocha di iri na isii, ya bu ukwu abuo n'okpuru mbudo ibo obula.

³¹ Ha ji osisi akashia mekwaa osisi ntubichi, ise maka mbudo ibo ndi di n'otu akuku nke ulo nzute ahụ, ³² ise nke ozọ maka ndi di n'akuku nke ozọ, ise nke ozọ maka mbudo ibo di n'akuku odida anyanwu, n'ebe

ndịda ndịda nke ụlọ nzute ahụ ³³ Ha mere osisi ntubichi nke dị n'etiti ka ọ gabiga site n'otu isi ruo n'isi nke ọzọ nke mbudo ibo ahụ. ³⁴ Ha ji ọlaedo machie mbudo ibo ndị ahụ niile. Kpukwaa mgbaaka ọlaedo ka ọ buru ọṅọdu ichikọta mkporo osisi ahụ niile. Ha ji ọlaedo machiekwa mkporo osisi ndị ahụ niile.

³⁵ Ha ji ogbo na-acha anụnụ anụnụ, ngwakọta anụnụ na uhie, uhie uhie na ezi akwa ọcha a kpara nke oma mee akwa mgbochi. Onye nka kpanyekwara oyiya cherubim n'ime ya. ³⁶ Ha mere ogidi osisi akashia anọ maka ya were ọlaedo machie ha. Ha meere ha anya nko; wukwara ha ukwu ọlaocha anọ. ³⁷ Ha mere akwa mgbochi maka ọṅụ ụzọ mbata nke ụlọ ikwu ahụ, nke e ji ogbo na-acha anụnụ anụnụ, na ngwakọta anụnụ na uhie, na uhie uhie, na ezi akwa ọcha a kpara nke oma, nke bu akaorụ onye nka. ³⁸ Ha ruru ogidi ise ya na anya nko ha. Ha ji ọlaedo machie isi ogidi ahụ na ihe mkporo ha, were bronz ruo ukwu ise ha.

37

Igbe Ogbugba ndu

¹ Bezalel ji osisi akashia wuo igbe ogbugba ndu nke idi ogologo ya bu otu mita na sentimita iri. Obosara ya ga-abu sentimita iri isii na asato. Ila elu ya ga-abukwa sentimita iri isii na asato. ² O ji ọlaedo a nuchara anucha machie n'ime na azu ya, jirikwa ọlaedo kpuo ihe gburugburu akuku ya niile. ³ O kpuru mgbaaka ọlaedo anọ maka ya, kwunyekwa ha n'ukwu anọ ya, ya bu mgbaaka abuo n'otu akuku, mgbaaka abuo n'akuku nke ọzọ ya. ⁴ O jikwa osisi akashia ahụ mee okporo osisi, machiekwa ha ọlaedo. ⁵ O tinyekwara mkpara ndi ahụ n'ime mgbaaka ahụ di n'akuku igbe ahụ; ka ọ buru ihe iji na-ebu ya.

⁶ Emesia, o ji ọlaedo a nuchara anucha mee ihe e ji ekwuchi igbe ahụ. Aha a na-akpo okwuchi igbe a bu Oche Ebere. Idu ogologo ya di otu mita na sentimita iri, obosara ya di iri sentimita asaa. ⁷ Mgbe ahụ, o ji ọlaedo a nuchara anucha, nke e tipara etipia, kpuo cherubim abuo na nsotu abuo nke ebe mkpuchi ahụ. ⁸ A runyere otu cherub n'otu nsotu, otu cherub na nsotu nke ọzọ; n'isi nsotu abuo ahụ, ka o jikotara ha onu ka ha na okwuchi igbe ahụ buru otu. ⁹ Cherubim ndi a gbasara nku ha laa elu, were ha na-ekpuchi okwuchi ahụ. Cherubim ndi ahụ cheritara onwe ha ihu, na-ele anya n'ebe okwuchi ahụ di.

Tebul

¹⁰ Emesia, o mere tebul nke idi ogologo ya bu iri sentimita itoolu. Obosara ya bu iri sentimita ise, ila elu ya bu iri sentimita asaa. O bu osisi akashia ka o ji mee ya. ¹¹ O bukwaa ọlaedo a nuchara anucha ka e ji machie ya. A kpanyekwara ihe okpukpu ọlaedo gburugburu onu onu ya. ¹² A runyere ihe n'onu onu tebul ahụ nke ila elu ya ga-eru sentimita asato. Ihe a di gburugburu onu onu tebul ahụ, ọ bukwaa ọlaedo a kpuru akpu ka e ji ruo ya. ¹³ Ha kpuru mgbaaka ọlaedo anọ maka tebul ahụ; kwunyekwa ha n'akuku anọ ahụ n'ebe ukwu anọ ya di. ¹⁴ E tinyere mgbaaka ndi ahụ nso nso ihe njiko ahụ ka ha jide mkpara ndi ahụ, e ji ebu tebul ahụ. ¹⁵ O jikwa osisi akashia mee okporo osisi ahụ e ji ebu tebul ahụ. Jirikwa ọlaedo machie ya. ¹⁶ O mekwara ihe niile na-adi n'elu tebul ahụ: efere, ngaji, okwa na iko, nke e ji awupu aja ihe onunu. O bukwaa ọlaedo a nuchara anucha ka o ji kpuo ha.

Ihe idoba oriṅa

¹⁷ Ha ji ọlaedo a nuchara anucha kpuo ihe idokwasị oriṅa. Ha kpuru ukwu ala ala ya, na alaka ya, mekwaa ka iko ya niile yiri okoko osisi, n'isi ya niile, na ifuru ya niile buru otu ya na ahụ ya. ¹⁸ Alaka isii sitere n'akuku abuo nke ihe idokwasị oriṅa ahụ waputa, alaka ato n'otu akuku ya, alaka ato n'akuku nke ozo. ¹⁹ Iko ato e mere dika okoko osisi alumondu ya na ifuru, ya na okoko ya niile dikwa n'otu alaka; iko ato n'alaka nke ozo, otu a ka o ga-adị n'alaka isii niile ahụ na-awaputa site n'ihe idokwasị oriṅa ahụ. ²⁰ N'elu ihe idoba oriṅa ahụ, enwere iko anọ dika ifuru osisi alumondu, ya na ebe o si awaputa na okoko ya. ²¹ Otu isi di n'okpuru alaka abuo si n'etiti ihe idoba oriṅa ahụ puta, isi nke abuo ga-adị n'okpuru alaka abuo nke ozo, isi nke ato ga-adị n'okpuru alaka nke ato, ya bu ha niile alaka isii. ²² Isi nwaputa ya na alaka ya niile dikotara onu, ha na ihe idokwasị oriṅa ahụ, nke e ji ọlaedo a nuchara anucha ruo.

²³ Ha mekwara oriṅa asaa ya, ma mkpa ya na ihe ikpakepu oku ya niile. Ha bu ọlaedo a nuchara anucha. ²⁴ Ha sitere na iri kilogram ato na anọ nke ọlaedo a nuchara anucha kpuo ihe idokwasị oriṅa ahụ na ngwongwo ya niile.

Ebe ichu aja ihe nsure oku na-esi isi uto

²⁵ Ha ji osisi akashia wuo ebe ichu aja a na-anọ esure ihe nsure oku na-esi isi uto. Akuku anọ ya ha n'otu. Ogologo ya na obosara ya bu iri sentimita anọ na ise. Idi elu ya bu iri sentimita itoolu. Mpi ya niile si na ya puta.

²⁶ Ha ji ọlaedo a nuchara anucha machie elu ya; akuku ya niile nakwa mpi ya niile. Ha jikwa ọlaedo kpulite onu onu ya gburugburu. ²⁷ Ha kpunyere mgbaaka ọlaedo abuo n'okpuru ihe ahụ akpulitere akpulite, abuo na ncherita ihu akuku o bula, ebe a ga na-ejide mkpara e ji ebu ya.

²⁸ Ha ji osisi akashia mee mkpara ndi ahụ. Jirikwa ọlaedo machie ha.

²⁹ Ha mekwara mmanu otite di nsọ, na ezigbo ihe nsure oku na-esi isi uto nke a na-agwaghi ihe; bu oru nke onye na-eme mmanu isi uto.

38

Ebe ichu aja ihe nsure oku

¹ Ha ji osisi akashia wuo ebe ichu aja nke aja nsure oku. Nke ila elu ya di otu mita na iri sentimita ato. Ogologo ya na obosara ya ha n'otu. Ha di mita abuo na iri sentimita ato, mita abuo na iri sentimita ato. ² Ha runyekwara mpi n'akuku anọ nke ebe ichu aja ahụ n'otu n'otu. Mee ka mpi ndi a na ebe ichu aja ahụ ghoo nke e jikotara n'otu. Ha jikwa bronz machie ebe ichu aja a. ³ Ha ji bronz kpuo ngwongwo niile di iche iche, ya bu efere ikpofu ntụ, shovel ya niile, efere ikwosa mmiri niile, ngaji eze iduta anu na efere ndi e ji agu oku. ⁴ Ha mere ngiga mbadamba maka ebe ichu aja ahụ, ihe okpukpa bronz, nke ga-adị n'okpuru oghere onu onu ya. ⁵ Ha kpuru mgbaka bronz ndi a ga-eji jide mkpara ndi ahụ maka akuku anọ nke ngiga bronz ahụ. ⁶ Ha mere mkpara osisi akashia ndi a, were bronz machie ha. ⁷ Ha mere ka mkpara ndi ahụ baa n'ime mgbaaka ndi ahụ, ime ka ha diri n'akuku abuo nke ebe ichu aja ahụ maka iji n'ebu ya. Ha ji obodobo osisi ruo ya dika igbe.

Efere isa ihe

⁸ Ha ji bronz kpuo efere ukwu na ihe ndokwasị ya. O bu enyo nke ndi inyom ahụ ndi na-eje ozi n'onu uzo ulo nzute ka e ji kpuo ha.

Ogige ulo nzute

⁹ Ozo, ha mere ogige ahụ. Iḍi ogologo nke n'akukū ndiḍa ḍi iri mita anọ na ise. O nwere akwa mgbochi nke e ji ezi akwa ocha a kpara nke oma mee. ¹⁰ Iri ogidi abuo ga-adi na iri ebe ndokwasị abuo nke e ji bronz kpuo. Anya nko ogidi ndi ahụ ha na ihe ikegide ha ga-abu olocha. ¹¹ Otu a kwa, akukū ugwu dikwa iri mita anọ na ise. O nwere iri ogidi abuo na iri ebe ndokwasị abuo nke e ji bronz kpuo, na anya nko nke olocha na ihe e ji ekegide ha n'ogidi ahụ.

¹² Akukū odida anyanwu ḍi iri mita abuo na ato. Nwekwaa akwa mgbochi, nwere ogidi iri na ebe ndokwasị iri, tinyere anya nko olocha na ihe e ji ekegide ha n'ogidi ahụ. ¹³ N'akukū owuwa anyanwu, ebe anwu na-awalite dikwa iri mita abuo na ato n'obosara. ¹⁴ Akwa mgbochi nke ogologo ya ḍi mita isii na sentimita iri asato bu ihe ḍi n'otu akukū nke onu uzo mbata ahụ. O nwere ogidi ato na ebe ndokwasị ato. ¹⁵ Otu a kwa, akwa mgbochi nke idi ogologo ya ḍi mita asaa bu ihe ḍi n'akukū nke ozo nke onu uzo mbata nke ogige ahụ. O ga-enwekwa ogidi ato na ebe ndokwasị ato. ¹⁶ Akwa mgbochi niile nke ogige ahụ gburugburu bu ezi akwa ocha a kpara nke oma. ¹⁷ Ogidi obula nwere ihe ndokwasị bronz. Nko niile na ihe njikota niile ka e jikwa olocha machie. O bukwa naani olocha ka e ji mee okporo osisi ndi ahụ.

¹⁸ Akwa mgbochi nke onu uzo mbata nke ogige ahụ bu ihe e ji ogho na-acha anunu anunu, ngwakota anunu na uhie, uhie uhie na nke ezi akwa ocha a kpara nke oma mee; akaoru nke onye na-akpa ihe icho mma. O ḍi mita itoolu n'ogologo, yikwaa akwa mgbochi nke ebe ogige ahụ, ḍi mita abuo na iri sentimita ato n'idi elu. ¹⁹ O bu ogidi anọ ka e ji jidesie ha ike na ihe ndokwasị bronz anọ, nko na okporo osisi ha niile bu olocha. E jikwa olocha machie isi ogidi ndi ahụ. ²⁰ Ntu niile nke ulo nzute ahụ nakwa n'ogige ya gburugburu bu bronz ka e ji kpuo ha.

Ngwongwo e ji wuo ulo nzute

²¹ Ndi a bu ngwongwo niile e ji wuo ulo nzute ahụ; ebe a ga-edebe Ihe Ama ahụ. O bu ndi Livayi deputara ihe niile ndi a n'usoro dika Mosis si nye ha n'iwu. O bukwa Itama, nwa Eron onye nchujaja, lekotara ndi niile ruru oru idekota ya. ²² Bezalel, nwa Uri, nwa Hua, onye si n'ebo Juda, ruzuru ihe niile dika ONYENWE ANYI si nye ya Mosis n'iwu. ²³ Onye na-enyere ya aka bu Oholiab nwa Ahisamak, onye ebo Dan, bu onye oka a maara aha ya, o bu onye oka ihe otutu, na onye oka idunye ihe icho mma ḍi iche iche n'akwa na-acha anunu anunu, nke ngwakota anunu na uhie, uhie uhie nakwa ezi akwa ocha. ²⁴ Iḍi arọ nke onyinye olaedo niile sitere n'aja mfufe ahụ nke ndi mmadu wetara maka iru ebe nsọ ahụ, bu otu puku na nari kilogram ise.

²⁵ Iḍi arọ nke olocha enwetara n'aka ogbako ahụ, bu puku kilogram anọ, na nari kilogram isii na iri ise dika shekel ebe nsọ si ḍi. ²⁶ Ha niile turu otu beka, otu isi, dika utu mgbe e kere utu okara shekel dika otutu shekel ebe nsọ si ḍi, e nyere n'isi onye obula nke gabigara n'ebe ndi a guru onu no, bu ndi gbara iri afo abuo rigoo. Onuogugu ha ḍi nari isii, na puku ato, na nari ise, na iri ise. ²⁷ Iḍi arọ nke olocha niile e ji ruo ukwu ibo niile nke ebe nsọ ahụ, na ukwu ogidi niile e ji jidesie akwa mgbochi ndi ahụ ike bu puku kilogram ato, na nari kilogram isii. Iḍi arọ nke olocha e ji wuo ukwu obula bu iri kilogram ato na isii. ²⁸ Iḍi arọ nke olocha e ji menye nko n'ibo osisi niile, na nke e ji machie okporo osisi niile, na nke e ji techie isi ogidi osisi niile, bu iri kilogram abuo.

²⁹ Idi arọ nke bronz niile ndi mmadu wetara dika onyinye aja mfufe bu puku kilogram ato, na nari kilogram ato, na iri isii. ³⁰ E ji bronz ndi a wuo ukwu ogidi niile a manyere n'ihu uzọ e si abata ogige ulọ nzute ahụ. E jikwa ya wuo ebe ichu aja bronz ahụ, na ihe okpukpu bronz ahụ, na ngwongwo niile e ji eje ozi n'ebe ichu aja, ³¹ na ukwu ogidi a manyere n'ihu ulọ nzute, na ntu niile e ji wuo ulọ nzute ahụ, na ogige gbara ya gburugburu.

39

Uwe ndi nchujaja

¹ Ha sitekwara n'ogho akwa na-acha anunu anunu na nke na-acha ngwakota anunu na uhie (odo odo), nke na-acha uhie uhie, meere ndi nchujaja uwe akpara akpa nke oma iyi jee ozi n'ebe nsọ ahụ. Ha meekwara Erọn uwe nsọ, n'usoro iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis.

Efọd

² Ha ji oghe oiaedo, na nke na-acha anunu anunu, nke na-acha ngwakota anunu na uhie, na nke na-acha uhie uhie, nakwa nke ezi akwa ocha a kpara nke oma mee efod ahụ. ³ Ha tipjara mpempe oiaedo ndi ahụ mee ka o di mbadamba. Biputasia ha ntakiri ntakiri dika eriri maka i ji ha kpanye n'etiti oghe ndi a na-acha anunu anunu; ngwakota anunu na uhie, nke uhie uhie nakwa nke ezi akwa ocha ahụ, nke bu akaoru onye nka. ⁴ Ha duru akwa na-adi n'ubu maka efod ahụ, nke e jikotara na nkuku ya abuo, maka i ji na-ekechisi ya ike. ⁵ Ihe okike nke ukwu ahụ, nke onye nka kpaziri nke oma yiri ya, ya na efod ahụ bu otu, nke e ji oghe na-acha edo edo, anunu anunu, ngwakota anunu na uhie na uhie uhie nakwa nke ezi akwa ocha a kpara nke oma mee, dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

⁶ Ha doziri nkume oniks ndi ahụ n'ime ihe oiaedo a kpara akpa; ma gbunye aha umu ndi ikom Izrel niile n'elu ya dika onye oka si egbunye aha mmadu n'elu mgbaaka akara. ⁷ Ha jikotara ha n'elu akwa ubu nke efod ahụ, ka o buru nkume ncheta mgbe ebighi ebi nye umu Izrel, dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

Ihe mgbochi obi

⁸ Ha mekwara ihe mgbochi obi, nke bu oru aka onye nka. Ha mere ya dika e si mee efod ahụ. O bu oghe edo edo, nke na-acha anunu anunu, nke ngwakota anunu na uhie, nke uhie uhie na ezi akwa ocha a kpara nke oma ka e ji mee ya. ⁹ O ha n'otu, iri sentimita abuo na ato n'ogologo, iri sentimita abuo na ato n'obosara; nke apajiri uzọ abuo. ¹⁰ Mgbe ahụ, ha hionyere ahiri nkume anọ ndi di oke onuahia n'ime ya. Udi di n'ahiri nke mbu bu: nkume kanelian, krisolait na beril, ¹¹ n'ahiri nke abuo bu: nkume tokwoisi, safai na emeraludu. ¹² N'ahiri nke ato bu: nkume jasint, ageeti na ametisiti. ¹³ N'ahiri nke anọ bu: nkume topaazi, oniks na jasp. Ahionyere ha n'ime ihe oiaedo a kpara akpa. ¹⁴ Ha di nkume iri na abuo, nke obula na-anochi anya aha umu ndi ikom Izrel. Egbunyere aha ebo iri na abuo ahụ, otu n'otu, nke obula dika aha ya si di.

¹⁵ Ha ji oiaedo a nuchara anucha mee eriri a kpara akpa dika udo, maka ihe mgbochi obi. ¹⁶ Ha mere ihe oiaedo abuo nke a kpara akpa, ya na mgbaaka oiaedo abuo. Dunyewa mgbaaka ndi ahụ na nkuku abuo nke ihe mgbochi obi ahụ. ¹⁷ Ha dunyere udo oiaedo abuo ndi ahụ n'elu mgbaaka ndi ahụ di na nkuku ihe mgbochi obi ahụ. ¹⁸ Were isi ndi ozọ nke udo ahụ dunye n'ihe ahụ a kpara akpa. Konye ha n'elu ubu efod ahụ,

n'ebe ihu ya. ¹⁹ Ha mere mgbaaka ọlaedo. Konyekwa ha na nkuku abụọ nke ihe mgbochi obi ahụ, n'ime ọṅụ ọṅụ ya ebe dị nso efoḍ ahụ. ²⁰ Mgbe ahụ, ha kpuru mgbaaka ọlaedo abụọ ọzọ, konyekwa ha n'elu ubu abụọ nke efoḍ ahụ, n'okpuru n'ebe ihu ya, na nso nso ebe a dukotara, n'elu ihe okike ukwu nke efoḍ ahụ. ²¹ Ha jikwa eriri na-acha anụnụ kekota mgbaaka ihe mgbochi obi ahụ na mgbaaka efoḍ ahụ, jikota ya na ihe okike ukwu ahụ, ime ka ihe mgbochi obi ahụ hapu itoghapu site n'efoḍ ahụ, dika iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis si di.

Uwe ndi ozo

²² O bu akwa nke na-acha anunu anunu,* ka ha ji duo uwe mwuda efoḍ ahụ, oru onye okwe akwa. ²³ A ga-enwe oghere n'etiti uwe mwuda ahụ, dika oghere olu uwe agha, nwekwa akwa nta a dunyere n'okpuru oghere a, ime ka o sie ike gharakwa idoka. ²⁴ Ha ji ogho na-acha anunu anunu, ngwakota anunu na uhie, nke na-acha uhie uhie na ezi akwa ocha a kpara nke oma kpanye oiyi mkpuru pomegranet, gburugburu n'onu ala ala uwe mwuda ahụ. ²⁵ Ha dunyewara atanu e ji ọlaedo a nuchara anucha kpuo, gburugburu n'onu onu ala ya n'etiti pomegranet ndi ahụ. ²⁶ Otu atanu, otu oiyi mkpuru pomegranet, otu a ka a dunyere ya gburugburu onu onu ala uwe mwuda ahụ, nke a ga-eyi mgbe a na-eje ozi, dika iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis si di.

²⁷ Ha ji ezi akwa ocha metara Eron na umu ya ndi ikom, uwe ime ahụ, akaoru nke onye okpa akwa, ²⁸ jirikwa ezi akwa ocha mee akwa ike n'isi, okpu akwa ocha, na uwe ukwu nke ezi akwa ocha a kpara nke oma. ²⁹ Ihe ike n'ukwu bu nke e ji ogho na-acha anunu anunu, ngwakota anunu na uhie uhie, na uhie uhie, nke ezi akwa ocha a kpara nke oma, oru aka onye nka na-akpanye ihe icho mma, dika ONYENWE ANYI si nye Mosis n'iwu.

³⁰ Ha mere efere, bu okpu nsọ ahụ, site n'olaedo a nuchara anucha, gbunyekwa akara n'elu ya, dika ihe e dere n'elu mgbaaka akara:

Ihe nsọ diri Onyenwe anyi.

³¹ Mgbe ahụ, ha kenyere ya eriri na-acha anunu anunu i ji jikota ya na ihe ike n'isi ahụ, dika ONYENWE ANYI nyere ya Mosis n'iwu.

Nrucha oru iwu ulo nzute

³² Otu a ka ha si rucha oru iwu ulo nzute ahụ. Ndi Izrel mere ihe niile dika ONYENWE ANYI si nye Mosis n'iwu. ³³ Mgbe ahụ, ha butere Mosis ulo nzute ahụ:

ulo ikwu ahụ ya na ngwongwo ya niile, ya bu nko ya niile, mbudo ibo ya niile, mkporo osisi ya niile, ogidi ya niile na ukwu ya niile,

³⁴ na akpukpo ebule e sijiri uhie uhie, akpukpo ehi mmiri e ji emechi elu ulo nzute ahụ, na akwa mgbochi,

³⁵ na igbe iwu ogbugba ndu ahụ, ya na mkpara e ji ebu ya, na oche ebere ya,

³⁶ na tebul ahụ, ya na ngwongwo ya niile na achicha nke iche n'Thu Onyenwe anyi,

³⁷ na ihe idokwasị oriṅa e ji ọlaedo a nuchara anucha kpuo, na iheoku ya niile na ngwongwo ya niile, na mmanu oliv maka imu oku,

³⁸ na ebe ichu aja ọlaedo, mmanu nsọ na uda na-esi isi utọ na akwa mgbochi nke onu uzọ ulo nzute,

* **39:22** 39:22 Maabu, buluu

³⁹ na ebe ichu aja bronz ahụ, na ihe okpukpa bronz ya, mkpara ya niile na ngwongwo ya niile, efere ukwu ahụ ya na ihe ndokwasị ya,
⁴⁰ akwa mgbochi nke ogige ulọ ahụ, na ogidi ya na ihe ndokwasị ya nakwa akwa mgbochi nke onu uto e si abanye n'ogige ahụ; uto na ntu ikpogide ogige ahụ; ngwongwo niile nke ulọ nzute ahụ, ulọ ikwu nzute ahụ
⁴¹ na uwe niile a kpara akpa, nke a na-eyi eje ozi n'ebe nsọ ahụ, ma uwe nsọ nke Erọn, onye nchujaja, na uwe nke umu ya ndi ikom na-eyi mgbe ha na-eje ozi ha dika ndi nchujaja.

⁴² Ndi Izrel niile ruzuru oru ndi a niile dika ONYENWE ANYI si nye ya Mosis n'iwu. ⁴³ Mosis n'onwe ya hukwara oru ndi a niile, nabata ya ka nke e jere dika iwu ONYENWE ANYI nyere si di. N'hi ya, Mosis goziri ha.

40

Nguzo e guzobere ulọ nzute

¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ² "Guzobe ulọ nzute ahụ n'ubochi mbu nke onwa mbu. ³ Donye igbe ogbugba ndu nke Ihe Ama ahụ n'ime ya. Konyekwa akwa mgbochi nke ga-ezo ya. ⁴ Webata tebul ahụ, na ngwongwo di n'elu ya, webatakwa ihe idoba oriona ahụ. Mnyekwa oriona ndi ahụ oku. ⁵ Doo ebe ichu aja olaedo ahụ nke e mere maka ichu aja ihe nsure oku na-esi isi uto n'ihu igbe iwu ogbugba ndu ahụ. Konyekwa akwa mgbochi nke kwesiri idi n'onu uto e si abata n'ime ulọ nzute ahụ.

⁶ "Doo ebe ichu aja nke aja nsure oku ahụ n'ihu onu uto ibata n'ulo nzute bu ulọ ikwu ahụ. ⁷ Donye efere ukwu isa mmiri ahụ n'etiti ulọ nzute na ebe ichu aja ahụ. Gbajukwaa ya mmiri. ⁸ Guzobe ogige gburugburu ulọ nzute ahụ. Konyekwa akwa mgbochi n'onu uto ogige ahụ.

⁹ "Were mmanu nsọ ahụ tee ulọ nzute ahụ, ya na ihe niile di n'ime ya, si otu a doo ha nsọ ma ngwongwo icho mma ya niile. O ga-abu ebe di nsọ. ¹⁰ Mgbe ahụ, tee ebe ichu aja nke aja nsure oku ahụ mmanu ya na ihe ya niile e ji eje ozi. Doo ebe ichu aja ahụ nsọ, o ga-abukwa ebe dikarisiri nsọ. ¹¹ Tekwaa efere ukwu isa mmiri ahụ na ukwu ya mmanu. Doo ha nsọ.

¹² "Kpobata Erọn na umu ya ndi ikom n'onu uto ulọ nzute. Jiri mmiri saa ha ahụ n'ebe ahụ. ¹³ Yikwasị Erọn uwe nsọ ya. Tekwaa ya mmanu, ido ya nsọ maka i jere m ozi dika onye nchujaja. ¹⁴ Mekwaa ka umu ya ndi ikom biaruo nso, yikwasikwa ha uwe ime ahụ. ¹⁵ Tee ha mmanu dika i si tee nna ha, ime ka ha buru ndi na-ejere m ozi dika ndi nchujaja. Otite mmanu ha ga-abu nye oru nchujaja ha nke ga-adigide site n'ogbo ruo n'ogbo." ¹⁶ Mosis mezuru ihe niile dika ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu ime.

¹⁷ O ruo, n'ubochi mbu nke onwa mbu, n'afọ nke abuo, e mere ka ulọ nzute ahụ guzo oto. ¹⁸ Mosis mere ka ulọ nzute ahụ guzo oto site n'itinye mbudo ibo ya niile, ukwu ya na mkporo osisi ya niile n'onodu ha. ¹⁹ Emesia, o gbasapuru ihe mkpuchi n'elu ulọ nzute ahụ, tukwasikwa okpukpu ihe mkpuchi nke abuo n'elu ya dika ONYENWE ANYI nyere ya iwu.

²⁰ O tinyere Ihe Ama n'ime igbe ogbugba ndu ahụ. Emesia, o tukwasikwara mkpara e ji ebu igbe ahụ n'akuku igbe ahụ, were okwuchi igbe ahụ, nke bu Oche Ebere ahụ, kpuchie igbe iwu ogbugba ndu ahụ.

²¹ Emesia, o bubatara igbe ahụ n'ime ulọ nzute ahụ, kwunyekwa akwa

mgbochi nke mgbochi, kewapu igbe iwu ogbugba ndu ahụ, dika ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu.

²² Mosis donyere tebul ahụ n'akuku ugwu nke ulo nzute ahụ, na mputa nke akwa mgbochi ahụ. ²³ O dokwasiri achicha ahụ a na-edo n'ihu ONYENWE ANYI n'elu tebul ahụ, dika ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu.

²⁴ O dokwasiri ihe idoba oriona ahụ n'ime ulo nzute n'akuku tebul ahụ, n'akuku ndida nke ulo nzute ahụ. ²⁵ O mnyere oriona ndi ahụ n'ihu ONYENWE ANYI dika ONYENWE ANYI si nye n'iwu.

²⁶ Mosis debere ebe ichu aja olaedo ahụ n'ime ulo nzute nso nso ebe akwa mgbochi ahụ di, ²⁷ surekwaa ihe nsure oku na-esi isi utu n'elu ya, dika ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu.

²⁸ O kwubara akwa mgbochi n'onu uzọ ulo nzute ahụ. ²⁹ Debekwa ebe ichu aja nke aja nsure oku ahụ nso onu uzọ iba ulo nzute ahụ. O surekwara aja nsure oku n'elu ya, na aja onyinye mkpuru oka dika ONYENWE ANYI si nye ya n'iwu.

³⁰ O dobara efere isa mmiri ahụ n'etiti ulo nzute na ebe ichu aja, wujuo ya mmiri, maka iyi sachaa ihe. ³¹ Mosis, na Eron, na umu ya ndi ikom na-eji ya akwocha aka ha, sakwaa ukwu ha. ³² Mgbe obula ha na-abanye n'ulo nzute na mgbe ha na-abia nso ebe ichu aja, ha na-asacha, dika ONYENWE ANYI nyere ya Mosis n'iwu.

³³ Mosis guzobere ogige ahụ gburugburu ulo nzute ahụ na ebe ichu aja ahụ. O konyekwara akwa mgbochi n'uzo mbata nke ogige ulo nzute ahụ. Otu a, Mosis ruzuru oru niile ahụ.

Ebube ONYENWE ANYI

³⁴ Mgbe ahụ, igwe ojii kpuchiri ulo nzute ahụ, ebube ONYENWE ANYI juputakwara n'ime ya. ³⁵ Mosis n'onwe ya enweghi ike ibanye n'ime ulo nzute ahụ n'ihu igwe ojii kpuchiri elu ya na ebube ONYENWE ANYI juputara n'ulo nzute ahụ.

³⁶ N'ime njehari ha niile, mgbe obula igwe ojii ahụ si n'elu ulo nzute ahụ bilie, mgbe ahụ ka umu Izrel na-ebuli njem. ³⁷ Ma o buru na igwe ojii ahụ ebilighi, umu Izrel adighi ebulikwa njem tutuu ruo mgbe o biliri. ³⁸ Igwe ojii ONYENWE ANYI ahụ na-anogide n'elu ulo nzute ahụ n'ehihie ma n'abali, oku na-esi n'ime ya na-enwuputa. Ndi Izrel niile na-ahukwa ya anya ubochi niile nke ha jehariri n'ozara.

Levitikọs

Aja nsure ọkụ

¹ ONYENWE ANYỊ sitere n'ụlọ nzute ahụ kpọ Mosis oku, gwa ya si, ² "Gwa umụ Izrel si, 'Mgbe onye ọbụla n'ime unu wetaara ONYENWE ANYỊ onyinye, ka onyinye ọ ga-eweta buru anụ ụlọ si n'etiti igwe ehi maọbu igwe ewu na aturu.

³ " 'Ọ buru na ọ bu onyinye aja nsure ọkụ* e wetara site n'igwe ehi, ọ bu oke ehi nke na-enweghi ntupọ ka ọ ga-eweta. N'onu ụzọ ụlọ nzute ka ọ ga-eweta ya, ka ọ buru ihe ONYENWE ANYỊ ga-anabata. ⁴ Onye ahụ wetara ya ga-ebikwasị aka ya n'isi anụ aja nsure ọkụ ahụ, a ga-anabata ya maka iji kpuchie mmehie ya. ⁵ Nwoke ahụ ga-egbu nwa oke ehi ahụ n'ihu ONYENWE ANYỊ. Umụ ndi ikom Eron, bu ndi nchujaja ga-ewere obara ya fesa ya n'akuku niile nke ebe ichu aja, n'onu ụzọ e si abata ụlọ nzute ahụ. ⁶ I ga-agba ehi aja nsure ọkụ ahụ akpukpo, bokasia ya ntakiri ntakiri. ⁷ Umụ Eron, ndi nchujaja ga-etinye ọkụ n'ebe ichu aja ahụ, doo nku n'usoro n'elu ya. ⁸ Mgbe ahụ, umụ Eron ndi nchujaja ga-atukwasị akuku ehi ahụ niile, na isi ya, na abuba ya, n'elu nku ahụ na-enwu ọkụ n'ebe ichu aja ahụ. ⁹ Ma a ga-asacha ihe ndi di n'ime afo ya, na ukwu ya mmiri. Onye nchujaja ga-akpo ha niile ọkụ n'ebe ichu aja ahụ. Ọ bu onyinye aja nsure ọkụ, onyinye e nyere site n'ọkụ nke di ezi uto nye ONYENWE ANYỊ.

¹⁰ " 'Ọ buru na onyinye aja nsure ọkụ ahụ si n'igwe ewu na aturu, ọ ga-aburiri mkpi maobu ebule na-enweghi nkwaru. ¹¹ Onye wetara ya ga-egbu ya n'ihu ONYENWE ANYỊ n'akuku ebe ichu aja chere ihu n'ugwu. Umụ ndi ikom Eron, bu ndi nchujaja, ga-efesa obara ya n'akuku niile nke ebe ichu aja ahụ. ¹² Mgbe nke a gasiri, onye ahụ wetara ya, ga-abo ya. Onye nchujaja ga-ewere akuku ya niile, na isi ya, na abuba ya tukwasị ha n'elu nku ahụ na-enwu ọkụ di n'ebe ichu aja. ¹³ Ma ihe ndi di n'ime afo ya, na ukwu ya, ka onye ahụ ga-asa mmiri, tupu onye nchujaja eweta ha niile kpoo ha ọkụ n'ebe ichu aja. Ọ bu onyinye aja nsure ọkụ, onyinye e nyere site n'ọkụ, nke isisi ya di ezi uto nye ONYENWE ANYỊ.

¹⁴ " 'Ọ buru na onyinye ọ na-enye ONYENWE ANYỊ dika aja nsure ọkụ bu site n'umu anu ufe, ọ ghaghi ibu nduru, maobu nwa kpalakwukwu. ¹⁵ Onye nchujaja ga-ewebata anu ufe ahụ n'ebe ichu aja, tubipu isi ya, wusa obara ya n'akuku ebe ichu aja. ¹⁶ Ọ ga-ewepu akpa nri ya, na ihe di ya n'ime, tunye ha n'akuku owuwa anyanwu nke ebe ichu aja ahụ; ebe a na-ekposa ntụ. ¹⁷ Ọ ga-ejide nku ya abuo nyawaa ha, ma ọ gaghi anyakapucha ha. Mgbe ahụ, onye nchujaja ahụ ga-akpo ya ọkụ n'elu ebe ichu aja. Ọ bu aja nsure ọkụ, onyinye e nyere site n'ọkụ, nke isisi ya di ONYENWE ANYỊ ezi uto.

2

Aja mkpuru oka

¹ " 'Mgbe onye ọbụla wetaara ONYENWE ANYỊ onyinye mkpuru oka, onyinye ya ga-abu nke ezi uto oka a kworo nke oma. Ha ga-awukwasị ya

* **1:3** 1:3 Aja nsure ọkụ Ọ bu ụzọ anu ato ka a na-eji achu aja nsure ọkụ, nke a na-adaba dika aka si ruo onye ahụ na-achu aja. Nke mbu bu ehi, nke diri ndi ogaranya. Ozokwa, bu ewu na aturu, ma banyere ndi ogbenye, ihe ha ga-eweta bu nnunu nduru ma ọ bu kpalakwukwu. Lev 1:3,10,14; 5:7; 12:8; Luk 1:24

mmanụ oliv, tinyekwa ihe nsure ọkụ na-esi isi uto n'elu ya, ² ọ ga-ebutere ya umụ Eron ndi nchujaja. Onye nchujaja ga-ekpoju utu oka na mmanụ ahụ n'aka, tinyekwara ihe nsure ọkụ na-esi isi uto niile ahụ, kpoọ ihe ndi a ọkụ dika oke ncheta* n'elu ebe ichu aja. Ọ ga-abukwa onyinye nsure ọkụ, nke na-esi isi uto nye ONYENWE ANYI. ³ Ma nke foduru n'onyinye oka ahụ bu nke Eron na umụ ya. Ọ bu oke dikarisiri nsọ nke onyinye nsure ọkụ niile echere n'ihu ONYENWE ANYI.

⁴ “Ọ buru na onyinye mmadu wetara bu achicha eghere n'ite e ji eghe ihe, ọ ga-abu nke e ji ezi utu oka a kworo nke oma mee. Ọ ga-abu ogbe achicha agwara mmanụ oliv nke a na-ejighi ihe na-eko achicha† mee, maobu achicha mbadamba e tere mmanụ nke a na-ejighi ihe na-eko achicha mee. ⁵ Ọ buru na onyinye mmadu wetara bu achicha e ghere eghe, achicha ahụ aghaghi ibu nke e mere site n'ezi utu oka a kworo nke oma, nke a gwakotara mmanụ, nke na-enweghi ihe na-eko achicha n'ime ya. ⁶ Nyawasia ya, wukwasị ya mmanụ n'elu, ọ bukwa onyinye mkpuru oka. ⁷ Ọ buru na onyinye mkpuru oka gi bu ihe e siri n'ite, ọ ghaghi ibu ezi utu oka a kworo nke oma, e tinyeturu mmanụ oliv. ⁸ I ga-ebute onyinye mkpuru oka ahụ bunye ya onye nchujaja. Ọ ga-eche ya n'ihu ONYENWE ANYI n'ebe ichu aja. ⁹ Onye nchujaja ga-ekporo ufodu n'aka dika oke ncheta n'ime onyinye oka ahụ, kpoọ ya ọkụ n'elu ebe ichu aja dika aja e surere n'okụ, nke isisi ya na-atọ ONYENWE ANYI ezi uto. ¹⁰ Ma nke foduru n'onyinye oka ahụ bu nke Eron na umụ ya. Ọ bu oke dikarisiri nsọ nke onyinye nsure ọkụ niile echere n'ihu ONYENWE ANYI.

¹¹ “Unu etinyela ihe na-eko oka obula n'onyinye mkpuru oka unu na-enye ONYENWE ANYI, n'ihia na unu ekwesighi ikpo ihe na-eko achicha maobu mmanụ anu ọkụ n'onyinye nsure ọkụ unu na-enye ONYENWE ANYI. ¹² Unu nwere ike nye ONYENWE ANYI achicha e ji ihe na-eko achicha na mmanụ anu mee n'oge onyinye owuwe ihe ubi, ma a gaghi eme otu a n'oge onyinye ochuchu aja nsure ọkụ, nke na-esi isi uto. ¹³ Unu aghaghi itinye nnu‡ n'ime onyinye mkpuru oka obula unu na-enye. Unu ahapula ogbugba ndu Chineke unu n'onyinye mkpuru oka unu. Tinyenu nnu n'onyinye unu niile.

¹⁴ “Ọ buru na onyinye mkpuru oka i na-ewetara ONYENWE ANYI bu mkpuru mbu nke ubi gi, site n'oka ohuru gi weta oka a suru asu, maobu nke a huru n'okụ. ¹⁵ Tine ya mmanụ na uda na-esi isi uto. Ọ ga-abu onyinye oka. ¹⁶ Onye nchujaja ga-ewere oke ncheta n'ime oka ahụ a suru asu, nke a gwara mmanụ na uda na-esi isi uto, dika onyinye nsure ọkụ nye ONYENWE ANYI.

3

Aja Udo

¹ “Ọ buru na onye obula achoo inye onyinye aja udo, o nwere ike jiri anu ulo si n'igwe ehi, oke ehi maobu nwunye ehi. Ma anu ahụ ọ ga-ewebata n'ihu ONYENWE ANYI aghaghi ibu ehi na-enweghi nkwaru. ² Onye ahụ wetara ya, ga-ebikwasị aka ya n'isi anu ahụ, gbuo ya n'onu uzọ ulo nzute. Mgbe ahụ umụ Eron ndi ikom, bu ndi nchujaja,* ga-efesa obara ya n'akuku niile nke ebe ichu aja. ³ Site n'onyinye aja udo, i ga-eweta onyinye

* **2:2** 2:2 Nke nochiri anya utu oka ahụ niile † **2:4** 2:4 Ihe na-eko achicha Ọ bu naani n'oge aja udo na mmemme izu asaa, ka a na-etinye ihe na-eko achicha n'utu oka a na-eweta. Lev 7:13; 23:17

‡ **2:13** 2:13 Nnu Nnu na-echekwa ihe ka ọ ghara imebi. * **3:2** 3:2 Lev 1:5

nsure ọkụ nye ONYENWE ANYI: abụba niile kpuchiri ihe dị n'ime afọ ya, na abụba niile nke metụtara ha, ⁴ akurū ya abụọ na abụba nke dị n'elu ha ruo n'akụkụ ukwu ya, na umeju ya na abụba kpuchiri umeju ya, nke ọ ga-ewepụ ya na akurū ya. ⁵ Mgbe ahụ, ụmụ Eron ga-esunye ha ọkụ n'elu aja nsure ọkụ a tụtwasiri n'osisi e sunyere ọkụ, ọ bụ onyinye nsure ọkụ, nke na-esi isi uto nye ONYENWE ANYI.

⁶ “Ọ bụrụ na onyinye aja udo a na-achurū ONYENWE ANYI bụ site n'igwe ewu maobu aturū, ọ ghaghị ibu mkpi maobu nne ewu na-enweghi ntupo. ⁷ Ọ bụrụ onyinye aturū, onye ahụ ga-ewebata ya n'ihu ONYENWE ANYI. ⁸ Ọ ga-ebikwasị aka ya n'isi aturū ahụ, gbuo ya n'onu uto uto nzute. Ndi nchujaja, ụmụ Eron, ga-efesa obara ya n'akukū niile nke ebe ichu aja ahụ. ⁹ I ga-esite n'onyinye aja udo a, weta onyinye nsure ọkụ nye ONYENWE ANYI: abuba ya, na abuba niile di n'odudu ya nke a ga-esite n'akukū okpukpu azu ya beputa, na abuba kpuchiri ihe di n'ime afọ ya; na abuba niile nke metutara ha, ¹⁰ na akurū ya abuo, na abuba kpuchiri ha ruo n'akukū ukwu ya, na umeju ya, na abuba kpuchiri ya; nke ọ ga-ewepụ ya na akurū ya. ¹¹ Onye nchujaja ga-akpo ha oku n'ebe ichu aja dika ihe oriri, onyinye nsure oku nye ONYENWE ANYI.

¹² “Ọ bụrụ na onye obula eweta ewu dika onyinye ọ na-eche n'ihu ONYENWE ANYI, ¹³ ọ ga-ebikwasị aka ya n'isi ewu ahụ, gbuo ya n'onu uto uto nzute. Ụmụ Eron ndi ikom ga-efesa obara ya n'akukū niile nke ebe ichu aja. ¹⁴ Ọ bụ site n'onyinye nke i wetara ka i ga-esi chee onyinye nsure oku nye ONYENWE ANYI: abuba niile kpuchiri ihe di n'ime afọ ya na abuba niile metutara ha, ¹⁵ na akurū ya abuo, na abuba kpuchiri ha ruo n'akukū ukwu ya, na ihe kpuchiri umeju ya; nke ọ ga-ewepụ ya na akurū ya. ¹⁶ Onye nchujaja ga-akpo ha oku n'elu ebe ichu aja dika ihe oriri, onyinye nsure oku, nke na-esi isi uto. Abuba niile bu nke ONYENWE ANYI.

¹⁷ “Iwu ndi a ga-adigide site n'ogbo ruo n'ogbo. Unu ga-edebezu ya n'ebe obula unu bi. Unu agaghị eri abuba maobu obara obula.” †

4

Aja mmehie, na usoro aja ndi ozo

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, ² “Gwa ụmụ Izrel okwu, si ha, ‘Mgbe onye obula mehiere na-amaghi ama, megide ihe obula ONYENWE ANYI nyere n'iwu:

³ “Ọ bụrụ na onye nchujaja e tere mmanu emehie na-amaghi ama, si otu a weta ikpe omuma n'isi oha mmadu. Ọ ga-ewetara ONYENWE ANYI otu oke ehi na-enweghi ntupo dika aja mmehie, n'ihu mmehie ahụ o mere. ⁴ Ọ ga-ewere oke ehi ahụ bia n'onu uto uto nzute, n'ihu ONYENWE ANYI. Ọ ga-ebikwasị aka ya n'isi ya, gbuo ya n'ebe ahụ n'ihu ONYENWE ANYI. ⁵ Mgbe ahụ, onye nchujaja e tere mmanu ga-eburu ufodu obara oke ehi ahụ baa n'ime uto nzute. ⁶ Ọ ga-edenye mkpisiaka ya n'ime obara ahụ, fesa ya ugboro asaa n'ihu ONYENWE ANYI, n'ihu akwa mgbochi nke ebe nsọ ahụ. ⁷ Onye nchujaja ga-etekwasị ufodu obara ahụ na mpi di n'ebe ichu aja nke aja nsure oku ihe na-esi isi uto, n'ihu ONYENWE ANYI n'ime uto nzute. Obara foduru n'oke ehi ahụ ka ọ ga-awusa n'ukwu ebe ichu aja nke aja nsure oku ahụ, n'onu uto iba uto nzute. ⁸ Ọ ga-ewepu abuba niile site n'oke ehi aja mmehie, abuba niile kpuchiri ihe di n'ime afọ ya na nke jikotara ha, ⁹ na akurū ya abuo na abuba kpuchiri ha ruo n'akukū ukwu ya, na ihe kpuchiri umeju ya, nke ọ ga-ewepu ya na akurū ya, ¹⁰ dika e si

† 3:17 3:17 Lev 7:25-26; 17:10-14.

ewepu abuba oke ehi e ji chuo aja udo. Mgbe ahụ, onye nchujaja ga-akpo ha oku n'elu ebe ichu aja nke aja nsure oku. ¹¹ Ma akpukpo anu oke ehi ahụ na ahụ ya niile, ma isi ya, na ukwu ya, na ihe di n'ime afọ ya, na mgbiri afọ ya, ¹² ihe niile foduru n'oke ehi ahụ, ka a ga-ebupu n'azu ebe obibi umu Izrel, ebe di ocha, ebe a na-ekpofu ntụ. Ebe ahụ ka a ga-anọ kpo ya oku, n'oku a kwanyere n'ebe a na-ekpofu ntụ.

¹³ “O buru na nzuko Izrel niile emehie na-amaghi ama, mee ihe obula megidere ihe ONYENWE ANYI nyere n'iwu nke a na-adighi eme eme, o bu ezie na ndi obodo amaghi okwu a, mgbe ha ghotara ikpe omuma ha ¹⁴ matakwa mmehie ha mehiere, nzuko ahụ aghaghi iweta nwa oke ehi dika aja mmehie, duru ya chee ya n'ihu ulo nzute. ¹⁵ Ndi okenye nzuko Izrel ga-ebikwasị aka* ha n'isi oke ehi ahụ n'ihu ONYENWE ANYI. A ga-egbu ehi ahụ n'ihu Onyenwe anyi. ¹⁶ Mgbe ahụ, onye nchujaja e tere mmanu ga-ewere ufodu n'ime obara ya baa n'ulo nzute. ¹⁷ O ga-edenye mkpisiaka ya n'ime obara ahụ fesa ya ugboro asaa n'ihu ONYENWE ANYI, n'ihu akwa mgbochi ahụ. ¹⁸ O ga-ete obara ufodu n'elu mpi nke di n'ebe ichu aja nke di n'ihu ONYENWE ANYI, n'ulo nzute. O ga-awu obara nke foduru n'ukwu ala ala, n'ebe ichu aja nke aja nsure oku, n'onu uzọ ulo nzute. ¹⁹ O ga-eweputa abuba niile di ya n'ahụ kpo ha oku n'elu ebe ichu aja. ²⁰ O ga-eme oke ehi ahụ ihe o mere oke ehi aja mmehie. N'uzo di otu a, onye nchujaja ga-ekpuchi mmehie ndi Izrel. A ga-agbagharakwa ha. ²¹ Emesia, onye nchujaja ga-eburu ozu oke ehi ahụ gaa n'azu obodo kpo ya oku n'ebe ahụ, dika o mere oke ehi nke mbu. Nke a bu aja mmehie n'ihu nzuko Izrel.

²² “Mgbe otu n'ime ndisi obodo mehiere na-amaghi ama, si otu a megide ihe ONYENWE ANYI Chineke nyere n'iwu banyere ihe a na-agaghi eme eme, mgbe o ghotara ikpe omuma ya. ²³ O burukwa na-eme ka o mata mmehie ya, o ghaghi iweta mkpi na-enweghi nkwaru dika onyinye n'ihu mmehie ya. ²⁴ O ga-ebikwasị aka ya n'isi mkpi ahụ. Gbuo ya n'ebe a na-egbu anu aja nsure oku, n'ihu ONYENWE ANYI. O bu aja mmehie. ²⁵ Mgbe ahụ, onye nchujaja ga-aruru ufodu n'ime obara aja mmehie ahụ na mkpisiaka ya tee ya n'elu mpi ebe ichu aja nke aja nsure oku.† Nke foduru ka o ga-awupu n'ukwu ala ala ebe ichu aja. ²⁶ O ga-akpo abuba ya niile oku n'ebe ichu aja dika o si kpo abuba anu e ji chuo aja udo oku. N'uzo di otu a, onye nchujaja ga-ekpuchiri onyeisi ahụ mmehie ya. A ga-agbaghara ya.

²⁷ “O buru na otu onye n'etiti ndi obodo ahụ emehie na-amaghi ama, mee ihe megidere ihe obula ONYENWE ANYI nyere n'iwu nke a na-adighi eme eme, mgbe ha ghotara ikpe omuma ha, ²⁸ o burukwa na-amata mmehie ha mere, ha ga-eweta nne ewu na-enweghi ntupo dika onyinye n'ihu mmehie ya. ²⁹ O ga-ebikwasị aka ya n'elu isi aja mmehie ahụ, e gbuo ya n'ebe a na-achu aja nsure oku. ³⁰ Onye nchujaja ga-ewere ufodu obara ahụ na mkpisiaka ya tee ya na mpi nke ebe ichu aja nke aja nsure oku, o ga-awu obara foduru n'ukwu ala ala ebe ichu aja. ³¹ O ga-ewepu abuba ya niile dika a na-eme n'aja udo. Onye nchujaja ga-akpo ha oku n'ebe ichu aja, dika ihe na-esi isi utọ nye ONYENWE ANYI. N'uzo di otu a, onye nchujaja a ga-ekpuchikwara ha mmehie. A ga-agbagharakwa ha.

³² “Ma o buru na mmadu eweta otu aturu dika onyinye n'ihu aja mmehie ya, o ghaghi ibu nne aturu na-enweghi ntupo. ³³ O ga-eweta ya n'ebe a na-egbu anu aja nsure oku. O ga-ebikwasị ya aka n'isi, gbuo ya n'ebe ahụ, ka o buru aja mmehie ya. ³⁴ Onye nchujaja ga-ewere ufodu obara anu aja

* 4:15 4:15 Lev 8:14,22; Onu 8:8-10 † 4:25 4:25 Lev 9:9

mmehie ahụ na mkpisiaka ya, tee ya na mpi dị n'ebe ichu aja nke aja nsure oku. O ga-awu obara foduru n'ukwu ala ala nke ebe ichu aja. ³⁵ Ha ga-ewepu abuba ya niile, dika a na-eme n'aturu aja udo. Onye nchujaja ga-akpo abuba ahụ oku n'elu ebe ichu aja dika onyinye nsure oku a churu nye ONYENWE ANYI. N'uzo di otu a, onye nchujaja ga-ekpuchikwara ha mmehie n'ihu iwu ha dara. A ga-agbaghara ha mmehie ha.

5

¹ “O buru na mmadu obula emehie n'ihu na o juru ikwuputa mgbe o nuru okwa amaara n'oha maka igba ama banyere ihe o huru maobu ihe o maara, o bu onye ikpe mara.

² “Onye na-amaghi ama metu ihe ruru aru aka, dika ozu anu obula iwu megidere, maobu anu ulo, maobu anu ohia, maobu anu obula na-akpu akpu n'ala. O ghoola onye ruru aru, na onye ikpe mara. ³ Ma o buru na ha emetu ihe obula ruru aru si n'ahu mmadu puta aka, ihe obula ga-eme ya ka o hapu idi ocha, o bu ezie na ha amaghi na o bu ihe ruru aru, mgbe o matara ya, o ga-abu onye ikpe mara. ⁴ O buru na mmadu a nuo iyi nzuzu, nke ga-akwagide ya ime ihe obula maobu ihe di mma, maobu ihe di njo, mgbe onye ahụ ghotara na o bu iyi nzuzu ka o nuru, o burula onye ikpe mara. ⁵ Onye obula sitere n'uzo di otu a buru onye ikpe mara, ga-ekwuputa mmehie ya,* dika o si di. ⁶ O ga-ewetara ONYENWE ANYI nne aturu, maobu nne ewu site n'igwe ewu na aturu, dika aja ikpe omuma maka mmehie ha mere. Onye nchujaja ga-achuru ha aja mkpuchi mmehie maka mmehie ha.

⁷ “O buru na o nweghi ike iweta aturu, o ga-ewetara ONYENWE ANYI nduru abuo, maobu kpalakwukwu abuo, dika ihe ikpe omuma mmehie ha. Otu n'ime nnunu ndi a ga-abu maka aja mmehie, nke ozo ga-abu maka aja nsure oku. ⁸ O ga-eweta ha nye onye nchujaja. Onye ga-ewere nnunu nke mbu chuo aja mmehie. O ga-atubipu olu ya, kama o gaghi ekwapucha isi nnunu ahụ site n'ahu ya. ⁹ O ga-efesa ufodu obara aja mmehie ahụ n'akuku ebe ichu aja, ma obara foduru ka o ga-awusa n'ukwu ala ala ebe ichu aja. Nke a ga-abu aja mmehie. ¹⁰ Onye nchujaja ga-eji nnunu nke ozo chuo aja nsure oku. O ga-agbaso usoro e debere maka ichu aja nsure oku.† O ga-ekpuchikwara ha mmehie ha mere. A ga-agbagharakwa ha.

¹¹ “O buru na onye ahụ enweghi ike iweta nduru abuo, maobu kpalakwukwu abuo, o ga-eweta iko oka asaa a kworo nke oma ka o buru onyinye aja mmehie. O gaghi etinye ya mmanu oliv na uda na-esi isi utu, n'ihu na o bu aja mmehie. ¹² Ha ga-ewere ya biakwute onye nchujaja, onye ga-ekporo nke ga-eju ya aka ya dika oke ncheta. Kpoo ya oku n'ebe ichu aja nke onyinye nsure oku e chere n'ihu ONYENWE ANYI. Nke a ga-abukwa aja mmehie ya. ¹³ N'uzo di otu a, onye nchujaja ga-achuru ya aja ikpuchi mmehie ya niile. A ga-agbagharakwa ya. Utu oka foduru ga-abu nke onye nchujaja, dika e si mee ya n'aja onyinye mkpuru oka.’”

Aja ikpe omuma

¹⁴ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, ¹⁵ “Mgbe onye obula sitere na-amaghi ama mehie, meruo ihe nsu niile nke ONYENWE ANYI, buru onye nke n'ekwesighi ntukwasị obi nye ONYENWE ANYI. O ga-ewetara ONYENWE ANYI otu ebule na-enweghi ntupo site n'igwe anu, dika onuahia ya si di

* 5:5 5:5 Onu 5:7 † 5:10 5:10 Lev 1:14-17

n'ọlaọcha, n'usoro shekel nke ebe nsọ.‡ Ọ bụ aja ikpe ọmụma. ¹⁶ Ọ ga-akwughachikwa ụgwọ ihe nsọ ndị ahụ niile nke ọ na-emezughị. Ọ ga-atụkwasi otu ụzọ n'ime ụzọ ise nke ọnụahịa ya n'elu ya, were ha niile nye onye nchụaja. Onye nchụaja ahụ ga-ewere ebule ahụ na ihe ndị a chụọrọ ya aja mkpuchi mmehie, n'ihị ikpe ọmụma ya. A ga-agbagharakwa ya.

¹⁷ “Ma ọ buru na mmadu ọbụla emehie, mee ihe ọbụla megidere iwu ọbụla ONYENWE ANYI nyere, ọ bụ ezie na e mere mmehie a na-amaghị ama, ma ikpe mara ha, ọ ga-atakwa ahụhụ soo ya. ¹⁸ Ọ ga-ewetara onye nchụaja ihe aja ikpe ọmụma nke bụ otu ebule na-enweghị ntupọ site n'igwe anụ, nke ọnụahịa ga-abụ ihe o ruru. N'uzọ dị otu a, onye nchụaja ga-achuru ya aja mkpuchi mmehie n'ihị ihe ọjọọ o mere na-amaghị ama. A ga-agbaghara ya mmehie ya. ¹⁹ Ọ bụ aja ikpe ọmụma, n'ihị na onye mehiere megide ONYENWE ANYI ka ọ bụ.”

6

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, ² “Ọ buru na onye ọbụla emehie buru onye na-ekwesighi ntukwasi obi nye ONYENWE ANYI, site n'iduhie onye agbataobi ya banyere ihe e tinyere ya n'aka idebe, maọbụ izunari mmadu ihe, maọbụ iji aghughọ nara mmadu ibe ya ihe; ³ maọbụ site n'ijide ihe furu efu nke ọ chọtara ghaa ụgha banyere ya. Ma ọ buru na ha a n'ụọ iyi na ha ejighi ya, maọbụ gbasara ụdi mmehie mmadu puru ime. ⁴ Mgbe ha mehiere n'uzọ ọbụla n'ime ụzọ ndị a niile, ghọta na ikpe mara ha. Ha aghaghị inyeghachi onye nwe ihe ahụ ha zuru n'ohi, maọbụ ihe ha punara n'ike, maọbụ ihe e nyere ya idebe, ma ọ bukwanu ihe ahụ furu efu ọ chọtara, ⁵ maọbụ ihe ọbụla ọ n'uru n'iyi ụgha. Ọ ga-akwughachi ihe ndị a niile n'uju, tukurwasikwa otu ụzọ n'ime ụzọ ise* nke ọnụahịa ihe ahụ, nyeghachi ya onye nwe ya, n'ubochi ahụ ọ ga-eweta aja ikpe ọmụma ya. ⁶ Ọ ga-ewetara onye nchụaja n'ihu ONYENWE ANYI, aja ikpe ọmụma ya nke bụ ebule na-enweghị ntupọ site n'igwe anụ, nke ọnụahịa ya ga-abụ ihe ahụ e gbubiri iji ikwu ụgwọ mmehie. ⁷ N'uzọ dị otu a, onye nchụaja ga-ekpuchikwara ya mmehie ya n'ihu ONYENWE ANYI, a ga-agbaghakwara ha n'ihị ihe ọbụla ha mere nke ikpe ji maa ha.”

Aja nsure oku

⁸ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ⁹ “Nye Eron na umu ya ndi ikom iwu si: ‘Ndi a bu usoro iwu metutara aja nsure oku. Aja nsure oku ga-adigide n'ekwu ahụ di n'ebe ichu aja site n'abalı ruo n'ututu. A ga-akwanyekwa oku na-adi n'ebe ichu aja hapu ya ka o nwuo abalı niile. ¹⁰ Mgbe chi boru, onye nchụaja ga-eyiri uwe ime ahụ ya nke akwa ocha, nakwa uwe elu ahụ ya, gaa kpopu ntụ di n'ekwu nke ebe ichu aja nsure oku ahụ, wusa ha n'akuku ebe ichu aja ahụ. ¹¹ Mgbe o mesiri nke a, ọ ga-agbanwe uwe ya, kporo ntụ ahụ, buru ya puo n'azu ogige ahụ gaa wufuo ya n'ebe ahụ e mere ka ọ di ocha. ¹² Oku di n'ebe ichu aja ga na-enwu mgbe niile, a gaghı ekwe ka ọ nyuo. N'ututu niile onye nchụaja ga-akwanye ya nku ohuru, tukwasikwa aja nsure oku n'elu ya surekwaa abuba aja udo n'elu ya. ¹³ Oku ga-enwugide n'ebe ichu aja mgbe niile. A gaghı ekwe ka ọ nyuo mgbe ọbula.’

Aja mkpuru oka

¹⁴ “ ‘Ndi a bu usoro iwu gbasara onyinye mkpuru oka. Umu Eron ndi ikom ga-eguzo n'ihu ebe ichu aja iche ya n'ihu ONYENWE ANYI. ¹⁵ Mgbe

‡ 5:15 5:15 Ya bu onu ego, dika ndi ikpe kpebiri ya. * 6:5 6:5 Onu 5:7

ahụ, onye nchụaja ga-ekpoju ọka ahụ a kwọrọ nke ọma, na ụfọdụ mmanụ oliv, tinyere ụda na-esi isi uto n'aka ya dika oke ncheta. Kpọọ ya ọkụ n'elu ebe ichu aja ka o nochie anya onyinye ahụ niile, nke isisi ya di ONYENWE ANYI ezi mma. ¹⁶ †Eron na umu ya ndi ikom ga-eri nke foduru. Ma a ga-eri ya na-ejighi ihe na-eko achicha, n'ime ebe nsọ, n'ogige ulo nzute ka a ga-anọ eri ya. ¹⁷ Agaghị etinye ya ihe na-eko achicha ma a na-eghe ya. Enyela ya ka o buru oke ruuru ha site n'onyinye nsure oku e chere n'ihu m. Ha bukwa ihe dikarisiri nsọ, dika aja ikpe omuma na aja mmehie. ¹⁸ Nwoke obula sitere n'agburu Eron, onye nchụaja, nwere ike iri ya. O bu oke o ga na-eketa site n'onyinye nsure oku niile echere n'ihu ONYENWE ANYI ruo n'ogbo niile na-abia. Ihe obula meturu ha ahụ ga-aghọ ihe di nsọ."

¹⁹ ONYENWE ANYI gwakwara Mosis si, ²⁰ "Nke a bu aja Eron na umu ya ndi ikom ga-achuru ONYENWE ANYI n'ubochi a ga-ete ya mmanu. O ga-abu otutu ruru lita abuo nke oka di ezi mma dika aja onyinye a na-achu mgbe niile. Ha ga-enye otu okara ya n'ututu, nye nke ozo n'uhuruchi. ²¹ Ha ga-etinye ya mmanu, ghee ya n'ite. I ga-ebubata ya mgbe a gwokoro ya nke oma, chee ya dika aja oka a nyawasiri anyawasi nke isisi ya di ONYENWE ANYI ezi mma. ²² Nwa nwoke ahụ nke ga-anochi ya dika onye nchụaja e tere mmanu bu onye ga-akwado ya. O bu oke ruuru ONYENWE ANYI ebighi ebi, burukwa nke a ga-esure oku kpamkpam. ²³ Onyinye mkpuru oka obula nke onye nchụaja nyere ka a ga-akpo oku kpamkpam. A gaghị eri ya eri."

Aja mmehie

²⁴ ONYENWE ANYI siri Mosis, ²⁵ "Gwa Eron na umu ya ndi ikom, si, 'Ndi a bu usoro iwu unu ga-edebe banyere aja mmehie. A ga-egbu anu aja mmehie n'ihu ONYENWE ANYI, n'ebe ahụ a na-egbu anu aja nsure oku. O bu ihe dikarisiri nsọ. ²⁶ Onye nchụaja churu ya ga-eri anu ya, o bu n'akuku ebe nsọ ahụ, ya bu n'ogige ulo nzute ahụ ka a ga-anọ rie ya. ²⁷ Ihe obula meturu anu nke obula aka, ga-aghọ ihe di nsọ. O burukwa na obara ya efesa n'uwe obula, i ga-asu uwe ahụ n'akuku ebe nsọ ahụ. ²⁸ A ghaghị itiwa ite aja e ji sie anu ahụ. O burukwanu n'ite bronz ka e siri ya, a ga-asa ite ahụ mmiri nke oma, saa ya ka o di ezi ocha. ²⁹ Nwoke obula a muru n'ezinaulo ndi nchụaja nwere ike iri anu ahụ, o bu ihe dikarisiri nsọ. ³⁰ Ma a gaghị eri anu aja mmehie obula, bu nke e webatara obara ya n'ime ulo nzute maka ikpuchi mmehie n'Ebe nsọ ahụ. Aghaghị ikpo ya oku.

7

Aja ikpe omuma

¹ "Ndi a bu usoro iwu banyere aja ikpe omuma, bu nke dikarisiri nsọ. ² A ga-egbu anu aja ikpe omuma ahụ n'ebe a na-egbu anu aja nsure oku, were obara ya fesaa n'akuku niile nke ebe ichu aja. ³ Abuba ya niile ka a ga-enye dika onyinye: abuba di n'odudu ya, na abuba niile kpuchiri ihe di n'ime afọ ya, ⁴ na akuru abuo ya, na abuba nke di n'elu ha, ruo n'akuku ukwu ya, na umeju ya, na abuba kpuchiri ya. ⁵ Onye nchụaja ga-akpo ha oku n'elu ebe ichu aja dika onyinye nsure oku nye ONYENWE ANYI. O bu aja ikpe omuma. ⁶ Nwoke obula a muru n'ezinaulo ndi nchụaja nwere ike iri anu foduru na ya, maobu n'ebe nsọ ka aghaghị ino rie ya. O bu ihe dikarisiri nsọ.

† 6:16 6:16 Lev 2:3

7 “Otu iwu a metụtakwara aja ikpe omuma na aja mmehie. Anụ ọbụla fọdurụ ga-abụ nke onye nchụaja ahụ nke ji ha chụọ aja mkpuchi mmehie. Oke ya ka ọ bụ. 8 Onye nchụaja nke churụ aja nsure ọkụ n’isi onye ọbụla, ka ọ dirị iwere akpukpọ niile si n’anụ ahụ o ji chụọ aja nye onwe ya. 9 A ga-ebunye onye nchụaja churụ aja mkpuru ọka nke e ji utu ọka chụọ, utu ọka fọdurụ. Otu a ka ọ ga-adikwa n’aja achicha ọbụla a nuru anụ, maobu nke e siri esi, maobu nke e ghere eghe. Ihe ọbụla fọdurụ ga-abụ nke onye nchụaja ahụ. 10 Aja mkpuru ọka ọbụla, ma nke e tinyere mmanu, ma nke a na-etinyeghi mmanu, nke fọdurụ ga-abụ nke umu ndi ikom Eron.

Aja udo

11 “Ndi a bu usoro iwu gbasara aja udo nke mmadu ọbụla nwere ike churo ONYENWE ANYI n’aja:

12 “O buru na ha enye ya dika aja ekele, tinyere aja ekele a ha ga-eweta ogbe achicha a na-ejighi ihe na-eko achicha mee, nke a gwakotara ya na mmanu oliv, na mbadamba achicha a na-ejighi ihe na-eko achicha mee, nke e tere mmanu n’elu ya, nakwa achicha e ji oka a kworo nke oma a gwakotara ya na mmanu n’ime ya. 13 O ga-ewetakwa onyinye achicha ozọ nke e ji ihe na-eko achicha, ya bu, yiist mee, tinyere aja udo nke ekele ha. 14 Ha ga-esikwa na ya weta otu n’ime onyinye ọbụla, chee n’ihu ONYENWE ANYI, dika onyinye. O bu nke ndi nchujaja ahụ na-efesa obara anu e ji chuo aja udo n’elu ebe ichu aja. 15 Ma anu ahụ eji chuo aja onyinye udo nke ekele, ka a ga-eri n’otu ubochi ahụ e ji ha chuo aja. O nweghi nke a ga-ahapu ka o bo chi.

16 “Ma o buru na onyinye mmadu wetara bu onyinye afo ofufu, maobu onyinye o wetara n’ihi nkwa o kwere, a ga-eri anu aja ahụ n’ubochi ahụ a churu ya, nweekwa ike rie nke fọdurụ ma chi bo. 17 Ma anu ọbụla fọdurụ n’ime anu aja ahụ, nke a na-erichapughi n’ubochi nke abuo ahụ ka a ga-akpo oku. 18 O buru na e rie anu aja udo ahụ n’ubochi nke ato, a gaghị anabata ya. A gaghị agunyere ya onye ahụ wetara ya n’ihi na ihe ruru aru ka o bu. Onye ọbụla riri ya ga-abu onye ikpe mara.

19 “Anu ọbụla nke meturu ihe ruru aru aghoala ihe na-adighi ocha. A gaghị eri ya. A ga-akpo ya oku. Ma n’ebe anu ndi ozọ di, onye ọbụla e mere ka o di ocha nwere ike iri ya. 20 A ga-esite n’etiti ndi m kewapu onye ọbụla riri anu e ji chuo aja udo nye ONYENWE ANYI mgbe onye ahụ no n’onodu adighi ocha. 21 Onye ọbụla meturu ihe ọbụla ruru aru aka, ma iru aru ahụ o si na mmadu, ma o si n’anu ohia, ma o si n’ihe ọbụla ozọ, a ga-esite n’etiti ndi ya kewapu ya ma o buru na onye ahụ anoro n’onodu ahụ rie anu e ji chuo aja udo nye ONYENWE ANYI.’”

Iwu megidere iri abuba na obara

22 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis si, 23 “Gwa umu Izrel okwu si ha, ‘Unu erila abuba ehi, maobu nke ewu, maobu nke aturu. 24 Abuba anu ọbụla nwuru anwu maobu nke anu ohia gburu adighi mma oriri. E nwere ike jiri ha mee ihe ozọ. 25 A ga-ekewapu mmadu ọbụla site n’etiti ndi ya, bu onye na-eri abuba anumanu nke a ga-esite na ya chee onyinye nsure oku nye ONYENWE ANYI. 26 Ozokwa, unu erila obara nnunu maobu nke anumanu n’ebe ọbụla unu bi.* 27 Onye ọbụla riri obara ka a ga-ekewapu site n’etiti ndi ya.’”

Oke ndi nchujaja

* 7:26 7:26 Jen 9:4

²⁸ ONYENWE ANYI gwakwara Mosis si, ²⁹ “Gwa ụmụ Izrel okwu si ha, ‘Onye ọbụla wetaara ONYENWE ANYI onyinye aja udo aghaghi iweta ụfọdụ n’ime onyinye ahụ dika onyinye pụrụ iche nye Onyenwe anyi. ³⁰ Ha ga-eji aka ha chee onyinye nsure ọkụ ahụ n’ihu ONYENWE ANYI. Ha ga-eweta abụba ahụ, ya na obi anụ, fufee obi anụ ahụ n’ihu ONYENWE ANYI dika aja mfufe. ³¹ Onye nchụaja ga-akpọ abụba ahụ ọkụ n’ebe ichu aja, ma obi anụ ahụ ga-abụ nke Erọn na ụmụ ya ndi ikom. ³² Unu ga-enye onye nchụaja apata aka nri nke anụ aja udo ahụ, dika onyinye. ³³ Nwa Erọn, onye ji ọbara na abụba chụọ aja udo ahụ ga-ewere apata aka nri ya dika oke ruuru ya. ³⁴ Site n’onyinye ụmụ Izrel na-enye n’oge aja udo, ewerela m obi anụ ahụ a na-efufe efufe, na apata anụ a na-eche n’ihu m nye Erọn, onye nchụaja na ụmụ ya ndi ikom ka ha buru oke ruuru ha mgbe ọbụla ụmụ Izrel na-achụ aja udo.’”†

³⁵ Nke a bu akuku anu ahụ e ji chụọ aja nsure ọkụ nye ONYENWE ANYI, nke e nyekwara Erọn na ụmụ ya ndi ikom n’ubochi ahụ e chere ha n’ihu ONYENWE ANYI ijere ya ozi dika ndi nchụaja. ³⁶ N’ihi na n’ubochi ahụ e tere ha mmanu ka ONYENWE ANYI nyere ụmụ Izrel iwu si ha nye Erọn na ụmụ ya ndi ikom oke ndi a oge niile, site n’ogbo ruo n’ogbo.

³⁷ Ndi a bu usoro iwu metutara aja nsure ọkụ, na aja mkpuru oka, na aja mmehie, na aja ikpe omuma, na onyinye ido nsọ, na aja udo. ³⁸ ONYENWE ANYI nyere Mosis iwu ndi a n’ugwu Sainai n’ubochi ahụ o nyere ụmụ Izrel iwu si ha, wetara ONYENWE ANYI onyinye n’ozara Sainai.

8

Ido Erọn na ụmụ ya nsọ

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, ² “Kpota Erọn na ụmụ ya ndi ikom, chitakwa uwe ha, weta mmanu nsọ, oke ehi nke aja mmehie na ebule abuo ahụ, na nkata achicha a na-ejighi ihe na-eko achicha mee. ³ Kpokotaa ogbakọ ụmụ Izrel niile ka ha bia n’onu uzọ ulọ nzute.” ⁴ Mosis mere ihe ONYENWE ANYI gwara ya ka o mee. Ogbakọ ụmụ Izrel zukotara n’onu uzọ ulọ nzute ahụ.

⁵ Mosis gwara ogbakọ ahụ si, “Nke a bu ihe ONYENWE ANYI nyere n’iwu ka e mee.” ⁶ Mgbe ahụ, Mosis kpoputara Erọn na ụmụ ya ndi ikom n’ihu, jiri mmiri saa ha ahụ. ⁷ O yikwasiri Erọn uwe ime ahụ, kee ya ihe okike a na-eke n’ukwu, yikwasikwa ya uwe mwuda na efod ahụ, jiri ihe okike ahụ a chorọ mma kegidesie efod ahụ ike n’ahụ ya. ⁸ O tukwasiri ya ihe igbochi obi ahụ n’ahụ, tinye Urim na Tumim n’ime ihe igbochi obi ahụ. ⁹ O tuhikwara akwa ike n’isi ahụ n’isi Erọn, tinye n’ihu akwa ike n’isi ahụ, okpu nsọ e ji olaedo kpuo, nke bu akara ido nsọ, dika ONYENWE ANYI si nye Mosis n’iwu.

¹⁰ Mgbe ahụ, Mosis weere mmanu nsọ ahụ tee n’ulo nzute ahụ, na n’ihe niile di n’ime ya, ido ha nsọ. ¹¹ O fesakwara ufodu n’ime mmanu ahụ ugboro asaa n’ebe ichu aja, fesakwa ya ugboro asaa n’elu ngwongwo niile di n’ebe ichu aja, na n’efere e ji asa ihe, na ukwu ya, ido ha nsọ. ¹² O wusara Erọn ufodu mmanu nsọ ahụ n’isi, tee ya mmanu, n’ihi ido ya nsọ. ¹³ O kpotara ụmụ ndi ikom Erọn nsọ, o yikwasiri ha uwe ime ahụ, kee ha ihe okike nke ukwu, kekwasị ha ihe okike n’isi, dika iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis si di.

¹⁴ O kputara oke ehi e ji achu aja mmehie, mee ka Erọn na ụmụ ya ndi ikom bikwasị aka ha n’elu isi ya. ¹⁵ Mosis gburu oke ehi ahụ, were

† 7:34 7:34 Ọpụ 29:27

ufọdu n'ime ọbara ahụ, jiri mkpisiaka ya rụta ọbara tee na mpi niile di n'ebe ichu aja, ido ebe ichu aja ahụ nso. O wupuru ọbara nke fọdurụ n'ukwu ala ala nke ebe ichu aja ahụ. Otu a ka o si doo ya nso, ikpuchiri ya mmehie. ¹⁶ Mosis wekwara abuba niile di gburugburu ihe di n'ime afo ehi ahụ, mba-umeju nke umeju ya, akuru abuo ya na abuba di n'elu ha, kpoọ ya oku n'ebe ichu aja. ¹⁷ Ma oke ehi ahụ, akpukpo ya, anu ya na mgbiru afo ya, ka o kporo oku n'azu omuma ulo ikwu ahụ dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

¹⁸ O weere ebule ahụ, chee n'ihu ONYENWE ANYI, dika aja nsure oku. Eron na umu ya ndi ikom bikwasiri aka ha n'elu isi ya. ¹⁹ Mgbe ahụ, Mosis gburu ebule ahụ, fesa ọbara ya n'akuku niile nke ebe ichu aja. ²⁰ O bowasiri ebule ahụ ntakiri ntakiri, kpoọ isi ya, iberibe anu ya na abuba ya oku. ²¹ O sachara ihe di n'ime afo ya na ukwu ya niile mmiri, kpoọ ebule ahụ niile oku n'ebe ichu aja. N'ihu na o bu aja nsure oku nke isisi ya di ONYENWE ANYI ezi mma, n'ihu na o bu dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

²² O kpuputara ebule nke ozo, bu ebule nke ido nso, Eron na umu ya ndi ikom bikwasiri aka ha n'elu isi ya. ²³ Mgbe ahụ, Mosis gburu ya, were ufodu n'ime ọbara ya tee Eron n'onu nti aka nri, na n'isi mkpuru aka nke aka nri ya, na n'isi mkpuru ukwu nke aka nri ya. ²⁴ Mosis kpotara umu ndi ikom Eron nso, weere ufodu ọbara ahụ tee n'onu nti aka nri ha, na n'isi mkpuru aka nke aka nri ha, na n'isi mkpuru ukwu nke aka nri ha. O fesakwara ọbara n'akuku niile nke ebe ichu aja ahụ. ²⁵ O weere abuba ya, akuku odudu ya nwere abuba, na abuba niile nke kpuchiri ihe di n'ime afo ya, na mba-umeju nke di n'umeju ya, akuru ya abuo na abuba ha, na apata aka nri ya. ²⁶ O sitere na nkata achicha ahụ a na-ejighi ihe na-eko achicha mee, nke di n'ihu ONYENWE ANYI, weputa otu ogbe achicha, na otu ogbe achicha a gwakotara mmanu oliv, na otu mbadamba ogbe achicha, tukwasu ha n'elu abuba ndi ahụ, na n'elu apata aka nri ahụ. ²⁷ O tinyere ihe ndi a niile n'aka Eron na umu ya ndi ikom, ha fufere ha n'ihu ONYENWE ANYI dika aja mfufe. ²⁸ Mosis naara ya site n'aka ha, kpoọ ha oku n'elu ebe ichu aja, ya na aja nsure oku, ka o buru aja ido nso nke isisi ya di ezi mma, onyinye nsure oku nye ONYENWE ANYI. ²⁹ Mosis werekwara obi ebule ido nso ahụ, fufee ya n'ihu ONYENWE ANYI, dika aja mfufe, dika ONYENWE ANYI nyere n'iwu. Nke a bu oke Mosis.

³⁰ Mgbe ahụ, Mosis weere ufodu n'ime mmanu nso ahụ, na ufodu n'ime ọbara ahụ di n'ebe ichu aja fesa ya Eron na uwe ya, fesakwa ya umu ndi ikom Eron n'uwe ha. Otu a ka o si doo Eron na uwe ya, na umu ya ndi ikom na uwe ha nso.

³¹ Mgbe ahụ, Mosis gwara Eron na umu ya ndi ikom si, "Sienu anu ahụ n'onu uzọ ulo nzute. Norokwanu n'ebe ahụ rie ya na achicha ahụ di n'ime nkata onyinye ido nso, dika a gwara m, si, 'Eron na umu ya ndi ikom ga-eri ya.' ³² Ihe obula fọdurụ na anu ahụ na achicha ahụ, ka unu ga-akpo oku." ³³ O siri ha: "Unu esikwala n'onu uzọ ulo nzute a puo ruo ubochi asaa, tutu ruo mgbe ubochi ido nso unu zuruoke, n'ihu na ido nso unu ga-anọ ubochi asaa. ³⁴ Ihe niile e mere n'ubochi taa bu ihe ONYENWE ANYI nyere n'iwu, banyere ichu aja maka mkpuchi mmehie unu." ³⁵ Unu aghaghi inogide n'onu uzọ ulo nzute ehie na abali ubochi asaa, mezuokwa ihe ONYENWE ANYI nyere n'iwu, ka unu ghara inwu. N'ihu na nke a bu iwu e nyere m.

³⁶ Ya mere, Eron na umu ya ndi ikom mezuru ihe niile dika ONYENWE ANYI si nye n'iwu site n'onu Mosis.

9

Mbido ọrụ ndị nchụaja

¹ N'ụbọchị nke asatọ, Mosis kpọrọ Eron na ụmụ ya ndị ikom, na ndị okenye Izrel. ² O gwara Eron si, "Site n'ime igwe ehi were nwa oke ehi i ga-eji chụọ aja mmehie. Werekwa ebule na-enweghị ntupọ i ga-eji chụọ aja nsure ọkụ, nke m ga-eche n'ihu ONYENWE ANYI. ³ O gwakwara ụmụ Izrel si ha, 'Họronụ mkpi a ga-eji chụọ aja mmehie, na nwa ehi, na nwa aturụ na-enweghị ntupọ, ndị gbara naanị otu afọ, a ga-eji chụọ aja nsure ọkụ, ⁴ na ehi, na ebule a ga-eji chụọ aja udo n'ihu ONYENWE ANYI, tinyere mkpuru ọka a gwara mmanụ. N'ihia na taa ka ONYENWE ANYI ga-eme ka unu hụ ya anya.'"

⁵ Ha wetara ihe ndị a niile bịa n'ọnu ụzọ ụlọ nzute dika Mosis nyere n'iwu. Ogbakọ ụmụ Izrel niile biara nso guzo n'ihu ONYENWE ANYI. ⁶ Mgbe ahụ, Mosis siri ha, "Ihe ndị a bụ ihe ONYENWE ANYI nyere unu n'iwu idebe, ka ebube ya si otu a pụta ihè n'ihu unu."

⁷ Mosis siri Eron, "Bia nso n'ebe ichu aja. Chuo aja mmehie, na aja nsure oku nke a ga-eji kpuchie mmehie gi na mmehie ndi ahụ niile. Chuo aja onyinye diri ndi ahụ, maka ikpuchiri ha mmehie ha, dika ONYENWE ANYI nyere n'iwu."

⁸ Eron biara nso n'ebe ichu aja, gbuo nwa ehi ahụ ka o buru aja mmehie nke ya. ⁹ Umụ Eron buteere ya obara ehi ahụ. O tinyere mkpisiaka ya n'ime obara ahụ tee ya na mpi di n'ebe ichu aja. O wuru obara foduru n'ukwu ala ala ebe ichu aja ahụ. ¹⁰ O kporo abuba ya, na akuru ya abuo, na ihe kpuchiri umeju si n'aja mmehie ahụ oku n'ebe ichu aja dika ONYENWE ANYI nyere Mosis iwu. ¹¹ Ma anu ahụ ya, na akpukpo ya, ka o kporo oku n'azu ebe obibi.

¹² Emesia, o gburu anu e wetara maka aja nsure oku ahụ. Umụ ya ndi ikom nyere ya obara anu ahụ, nke o fesara gburugburu ebe ichu aja. ¹³ Ha nyefere ya aja nsure oku ahụ n'aka n'otu ha si boọ ya, tinyere isi ya. O kporo ihe niile oku n'ebe ichu aja. ¹⁴ O sachara ihe di n'ime afọ ya, na ukwu ya, kpoọ ha oku, dika aja nsure oku.

¹⁵ Emesia, Eron wetara onyinye nke di maka ndi mmadu, o were ewu ahụ bu maka mmehie ndi mmadu, gbuo ya, were chuo aja mmehie, dika o mere nke mbu.

¹⁶ O chukwara aja nsure oku n'usoro dika iwu e nyere si di. ¹⁷ O webatakwaraja aja mkpuru oku ahụ, kporo nke juru ya aka, kpoọ ya oku n'elu ebe ichu aja, tinyekwara aja nsure oku nke ututu ahụ.

¹⁸ N'ikpeazu, o gburu ehi na ebule ahụ, nke bu aja udo ndi Izrel. Umụ Eron buteere ya obara nke o fesara gburugburu ebe ichu aja. ¹⁹ O chikotara abuba niile di ehi na ebule ndi ahụ n'ahụ, na odudu ha, na abuba kpuchiri ihe ime ha, ya na akuru ha, na abuba kpuchiri umeju ha, ²⁰ tukwasị ha n'obi anu ndi ahụ, kpoọ ha oku n'ebe ichu aja. ²¹ Mgbe ahụ, Eron fufere, dika onyinye mfufe, obi anu ahụ, na apata aka nri ha n'ihu ONYENWE ANYI dika Mosis nyere n'iwu.

²² Eron weliri aka ya elu n'ebe umu Izrel no, gozie ha. Emesia, mgbe o chuchara aja mmehie, na aja nsure oku na aja udo, o sitere n'ebe ichu aja ahụ ridata.

²³ Mosis na Eron bara n'ime ulọ nzute. Mgbe ha putara, ha goziri oha mmadu ahụ. Mgbe ahụ kwa, ebube ONYENWE ANYI putara ihè nye mmadu niile n'ogbakọ ahụ. ²⁴ Oku sitekwara n'ebe ONYENWE ANYI no daa, rechapu

aja nsure ọkụ ahụ, na abụba ahụ dị n'ebe ichụ aja. Mgbe ndị Izrel huru ya, ha tiri mkpu ọnu. Daa, kpuo ihu n'ala.

10

Onwụ Nadab na Abihu

¹ Ma ụmụ Eron, Nadab na Abihu, were ọkụ tinye n'ihe igu ọkụ ha, tinyekwa ụda na-esi isi n'ọkụ ahụ, si otu a chee ọkụ na-adighi nsọ n'ihu ONYENWE ANYI, n'uzo megidere ihe e nyere n'iwu. ² N'ihia ya, ọkụ sitere n'ihu ONYENWE ANYI daa rechapu ha, ha nwuru n'ihu ONYENWE ANYI. ³ Mgbe ahụ, Mosis gwara Eron si, "Nke a bu ihe ONYENWE ANYI bu n'obi mgbe o kwuru si,

"N'etiti ndi niile na-abiaru m nso
ka a ga-edo m nsọ
o bukwa n'ihu oha mmadu,
ka a ga-asopuru m.*"

Ma Eron gbara nkiti.

⁴ Mgbe ahụ, Mosis kporo Mishael na Elzafan, ụmụ Uziel, nwanne nna Eron si ha, "Bianu nso. Gaanu buputa ozu umunne unu site n'ihu ebe nsọ, buru ha gaa n'azu ebe obibi." ⁵ Ha bira ghanye aka n'uwe ime ahụ ha buru ha bupu n'azu omuma ulo ikwu, dika Mosis nyere n'iwu.

⁶ Mosis tughariri si Eron na umu ya, Elieza na Itama, "Unu ekwekwala ka ntutu isi unu kpasaa akpasa iziputa na unu na-eru uju. Unu adowakwala uwe unu. N'ihia na o buru na unu emee otu a, unu ga-anwu. Iwe ONYENWE ANYI ga-abiakwasikwa ogbako Izrel niile. Ma ndi ikwu gi, umu Izrel ndi ozo, nwere ike ruo uju n'ihia Nadab na Abihu. ⁷ Ozo, unu ahapula onu uzo ulo nzute, ka unu ghara inwu, n'ihia na mmanu nsọ nke ONYENWE ANYI di n'ahu unu." Ha mere dika Mosis gwara ha.

⁸ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Eron si, ⁹ "Gi na umu gi ndi ikom agaghi anu mmanya, maobu ihe onunu obula na-aba n'anya mgbe unu na-aba n'ulo nzute ka unu ghara inwu. Agburu unu niile ga-esogide iwu a ruo ogbo niile na-abia. ¹⁰ Oru unu ka o bu ikpa oke n'etiti ihe di nsọ na ihe na-adighi nsọ, na n'etiti ihe di ocha na ihe na-adighi ocha. ¹¹ Oru unu bukwa izi umu Izrel ukpuru niile ONYENWE ANYI nyere ha site n'aka Mosis."

¹² Mosis siru Eron na umu ya ndi ikom foduru, bu Elieza na Itama, "Werenu onyinye mkpuru oka nke foduru site na onyinye nsure oku, nke a kwadoro na-etinyeghi ihe iko achicha obula, bu nke e nyere ONYENWE ANYI. Rienu ya n'akuku ebe ichu aja, n'ihia na o bu ihe dikarisiri nsọ.

¹³ Rienu ya n'ime ebe nsọ ahụ, n'ihia na o bu oke ruru unu na umu unu ndi ikom site n'onyinye nsure oku e nyere ONYENWE ANYI; n'ihia na nke a bu ihe e nyere m n'iwu. ¹⁴ Ma unu na umu unu ndi ikom na ndi inyom ka o dikwara iri obi anu na apata ya, nke e fufere n'ihu ONYENWE ANYI. Kama, o bu n'ebe di ocha ka unu ga-anu rie ya. Nke a bu oke enyere unu na umu unu site n'aja udo nke umu Izrel. ¹⁵ Apata ukwu anu nke aja mbuli na obi anu ahụ nke e fufere, ka a ga-eweta ya na abuba ya nye dika onyinye sitere n'oku. A ga-efufe ha n'ihu ONYENWE ANYI dika aja mfufe. Nke a ga-abu oke ruuru unu na umu unu mgbe niile, dika ONYENWE ANYI nyere n'iwu."

¹⁶ Mgbe Mosis juru ajuju banyere mkpi ahụ e ji chuo aja mmehie, o choputara na a kpoala ya oku. O wesoro Elieza na Itama umu ndi ikom Eron iwe si ha, ¹⁷ "Gini mere unu erighi anu ahụ e ji chuo aja mmehie

* 10:3 10:3 A ga-ebulikwa m elu.

n'akukụ ebe nsọ ahụ? Ọ bụ nke dịkarịsiri nsọ; e nyere unu ya maka iwepụ omuma ikpe diri ọgbako Izrel, na ikpuchi mmehie ha n'ihu ONYENWE ANYI. ¹⁸ Ebe ọ bụ na e webataghị ọbara ya n'ime Ebe Nsọ ahụ, unu gaara anọ n'akukụ ebe nsọ ahụ rie anụ ewu ahụ, dika m nyere unu n'iwu."

¹⁹ Ma Erọn zara Mosis si ya, "Lee, taa ka ha churu aja mmehie na aja nsure oku ha n'ihu ONYENWE ANYI. Ma lee udi ihe dakwasiri m. Ọ gaara ato ONYENWE ANYI utọ ma a si na m riri anụ aja mmehie ndi a n'ubochi di otu a?" ²⁰ Mgbe Mosis nuru nke a, o nwere afọ ojuju n'ihu osisa Erọn nyere.

11

Nri di ocha na ndi na-adighi ocha

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis na Erọn, si, ² "Gwanu umu Izrel, si, 'N'ime anumanu niile di n'awa, ndi a bu anumanu unu ga-eri. ³ Unu nwere ike iri anumanu obula ukwu ya wara njakpa.* nke na-ataghari onu.†

⁴ "Ma o di ufodu ndi na-ataghari nri maobu ndi nwere naani ukwu wara njakpa, unu agaghị eri anu ha. Ha bu inyinya kamel, o bu ezie na o na-ataghari nri, ma ukwu ya awaghị njakpa. Unu agaghị eri ha n'ihu na o bu anu na-adighi ocha. ⁵ Ewi: Ọ na-ataghari nri ya, ma o nweghi ukwu wara njakpa. Ọ bụ anu na-adighi ocha nye unu. ⁶ Ewi nkume: Ọ na-ataghari nri ya, ma o nweghi ukwu wara njakpa. Ọ bụ anu na-adighi ocha nye unu. ⁷ Ezi: Ọ bụ n'ezie na ukwu ya wara njakpa ma o dighi ataghari nri ya. Ọ bụ anu na-adighi ocha nye unu. ⁸ Unu emetukwala ozu ha aka maobu rie anu ha, n'ihu na ha bu ihe na-adighi ocha nye unu.

⁹ "N'ime ihe niile e kere eke di ndu biri na mmiri, maobu n'iyi nta na n'oke osimiri, unu nwere ike iri udi obula nwere ntu na akpirikpa n'ahu ha. ¹⁰ Ma unu ekwesighi iri ihe obula nke na-enweghi ntu maobu akpirikpa, ma ha bu anu na-enuputa enuputa, maobu na ha so n'anu ndi ozo di ndu bi na mmiri, unu kwesiri iso ha aso. ¹¹ Ebe ha bu ihe na-aso oyi nye unu, unu ekwesighi iri ha, unu ga-agukwa ozu ha ka ihe na-adighi ocha. ¹² Ihe obula bi n'ime mmiri nke na-enweghi ntu na akpirikpa n'ahu ha, bu nke unu ga-aso aso.

¹³ "Ndi a bu nnunu ndi unu ga-aso aso, nke unu na-ekwesighi iri n'ihu na ha bu ihe aru a na-aso oyi: ugo, udele na udele ojii, ¹⁴ ndagbu na ogankwo di iche iche, ¹⁵ ugoloma obula di iche iche, ¹⁶ enyi nnunu, egbe abali, nnunu oke osimiri na egbe di iche iche, ¹⁷ okwukwu nta, komorant na okwukwu ukwu, ¹⁸ okwukwu nwere mpi, okwolo na udele, ¹⁹ ugbala, utu di iche iche, nnunu odu nta‡ na usu.

²⁰ "Umụ ahuhụ niile na-eefe efe nke na-aga ije n'ukwu anọ bu ihe ruru aru nye unu, unu agaghị eri ya. ²¹ Ma e nwere ufodu umu ahuhụ na-eefe efe nke na-aga ije n'ukwu anọ ndi unu nwere ike iri: ndi a bu ndi nwere ogwe ukwu nke ha ji na-awu awu n'ala, ²² ndi a ka unu ga-eri n'etiti ha, igurube di iche iche, na akpankwu di iche iche, na abuzu di iche iche, na ukpana di iche iche. ²³ Ahuhụ ndi ozo niile na-eefe efe, ndi nwere ukwu anọ, bu ihe ruru aru. Unu ekwesighi iri ha.

²⁴ "Iri ha ga-eme ka unu ruo aruo. Onye obula meturu ozu ha aka ga-abu onye ruru aru site n'oge o bituru ha aka tutu ruo n'abali nke ubochi ahụ. ²⁵ Onye obula meturu otu n'ime ozu ha aka ga-asakwa uwe ya, guokwa onwe ya dika onye na-adighi ocha ruo uhuruchi.

* **11:3** 11:3 Ya bu wara abuo † **11:3** 11:3 Nke na-ata nri ya ugboro abuo ‡ **11:19** 11:19 Maobu, hoopoe

²⁶ “ ‘Anumanu ọbula ukwu ya na-awasaghi abuo, maobu nke na-adighi ataghari nri ya ugboro abuo, ruru aru. Onye ọbula meturu ozu ya aka ga-abu onye ruru aru. ²⁷ N’ime anumanu niile na-aga ije n’ukwu ano, anumanu ọbula na-aga ije n’obuaka ya ruru aru, unu agaghi eri ya. Onye ọbula meturu ozu ya aka ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi. ²⁸ Onye ọbula ga-ebu ozu ya ga-asa uwe ya, burukwa onye ruru aru ruo uhuruchi, n’ihi na o bu ihe ruru aru n’ebe unu no.

²⁹ “ ‘N’ime anumanu niile na-enuputa enuputa n’ala, anumanu ndi a bu ndi ruru aru: nkapi, na oke, na agu iyi dika udi ha si di, ³⁰ na oba mmiri, § na ngwere aghu, na ngwere, na ngwere uzuzu, na ogumagala. ³¹ N’ime ihe niile na-enuputa enuputa n’ala ndi a ruru aru n’ebe unu no. Onye meturu ozu ha aka ga-abu onye ruru aru tutu ruo uhuruchi ubochi ahu. ³² Ihe ọbula nke ozu ha dakwasiri ga-abu ihe ruru aru, maobu osisi, maobu akwa, maobu akpukpo a na-akwa n’ala, maobu akpa, ihe ọbula nke eji ya eme. A ga-etinye ya na mmiri, o ga-adigide n’ime mmiri tutu ruo uhuruchi, mgbe ahu ka o ga-adi ocha. ³³ O buru na otu n’ime ihe ndi a adanye n’ite aja, a ga-etiwa ite ahu. Ihe niile di n’ite ahu aburu ihe ruru aru. ³⁴ Ihe oriri ọbula nke mmiri si n’ite a meturu aburu ihe ruru aru. Mmiri onunu ọbula di n’ime ite ahu rukwara aru. ³⁵ Ihe ọbula ozu anumanu di otu a dakwasiri, maobu ite oku eji eghe ihe, maobu ekwu a ga-etiwa ha. N’ihi na ha bu ihe ruru aru, unu ga-agu ha dika ihe ruru aru. ³⁶ O burukwa na ozu anumanu ahu adaba n’isi iyi, maobu n’olulu mmiri, mmiri ahu ga-adi ocha, kama onye ga-emetu anu ahu aka ga-abu onye ruru aru. ³⁷ O buru na ozu anu ahu adakwasi mkpuru ubi a na-aga iku n’ubi, o gaghi emeru ha. ³⁸ Ma o buru na e tinyere mmiri n’elu mkpuru oghigha ndi ahu, ozu adakwasi n’elu ya, ha ga-abu ihe ruru aru.

³⁹ “ ‘O buru na anumanu unu kwesiri iri eri anwu, onye ahu meturu ya aka ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi. ⁴⁰ Onye ọbula riri ozu anu ahu, maobu bufuo ozu ya, ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi. O ga-asa uwe ya mmiri.

⁴¹ “ ‘Anumanu ọbula na-akpughari n’ala bu ihe ruru aru nye unu. Unu erikwala ha. ⁴² Unu agaghi eri anumanu ọbula na-akpughari n’ala, ma ha na-akpughari n’afu ha, ma ha na-agagharu n’ukwu ano, ma ha nwere ukwu di otutu. Ha bu ihe ruru aru. ⁴³ Unu emerula onwe unu site n’iri anumanu ndi a na-akpughari n’ala. Unu abula ndi na-emeru onwe unu site n’anumanu ndi a, maobu mee ka unu buru ndi e meruru site na ha. ⁴⁴ Abu m ONYENWE ANYI Chineke unu. Doonu onwe unu nsu, n’ihi na adi m nsu. Unu emerula onwe unu site n’imetu anumanu ndi a na-akpughari n’ala aka. ⁴⁵ Abu m ONYENWE ANYI, onye si n’ala Ijpt kpoputa unu, ka m buru Chineke unu. Unu aghaghi idi nsu, n’ihi na adi m nsu.

⁴⁶ “ ‘Ndi a bu usoro iwu metutara umu anumanu, na anu ufe, na anu bi na mmiri, na anu ndi na-arighari arighari n’ala. ⁴⁷ Ka unu si otu a kpaa oke n’etiti ndi ruru aru na ndi di ocha, n’etiti ihe e kere eke di ndu ndi unu nwere ike iri n’ihi na ha di ocha, na ndi unu na-ekwesighi iri n’ihi na ha ruru aru.’ ”

12

Idi ocha nke nwanyi muru nwa ohuru

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis si ya, ² “Nye umu Izrel iwu ndi a si ha, ‘Mgbe nwanyi tuuru ime mesia muo nwa nwoke, o ga-abu onye na-adighi

ọcha ụbọchị asaa, dika o si adi mgbe o no n'adighi ọcha nke nsọ ya n'oge a kara aka. ³ N'ụbọchị nke asato site n'oge a muru ya, a ga-ebi nwa nwoke ahụ ugwu. ⁴ N'ime iri abali ato na ato site n'ụbọchị nwanyi ahụ musiri nwa ahụ, o ga-anokwa na-adighi ọcha nke obara gbara ya. O gaghị emetu ihe di nsọ aka, maobu banye n'ime ebe nsọ, ruo mgbe ụbọchị ime ya ka o di ọcha gasiri. ⁵ Mgbe nwanyi di ime muru nwa nwanyi, o ga-abu onye n'adighi ọcha iri ụbọchị na anọ, dika o si adi mgbe o no na nsọ ya. O ga-echere tutu iri ụbọchị isii agwusia, ime ya ka o di ọcha.

⁶ "Mgbe ụbọchị idi ọcha ya zuru, ma o muru nwa nwoke maobu nwa nwanyi, o ga-ewetara onye nchujaja n'onu uzọ ulọ nzute otu nwa aturu gbara otu afo maka onyinye aja nsure oku, na otu nwa kpalakwukwu maobu otu nduru maka onyinye aja mmehie. ⁷ Onye nchujaja ga-anarakwa ha chee ha n'ihu ONYENWE ANYI, चुओरु ya aja ikpuchi mmehie. Mgbe ahụ ka o ga-adi ọcha site n'iso obara ya.

"Nke a bu usoro iwu diiri nwanyi obula muru nwa nwoke, maobu nwa nwanyi. ⁸ O buru na aka erughi ya iweta nwa aturu, o ga-eweta umu kpalakwukwu abuo, maobu umu nduru abuo. Otu ga-abu maka aja nsure oku, nke ozo ga-abu maka aja mmehie. Onye nchujaja ga-ewere ha चुओरु ya aja ikpuchi mmehie, ka o dikwa ọcha ozo."

13

Usoro iwu gbasara oria elu ahụ

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron okwu si ha, ² "Mgbe mmadu huru etuto, maobu onya, maobu ntupo na-eko eko n'akpukpo anu ahụ ya nke di ka ihe oria ekpenta na-eweta, a ga-eduru onye ahụ bia n'ihu Eron onye nchujaja maobu umu ya ndi ikom, bu ndi nchujaja. ³ Onye nchujaja ga-eleru oria ahụ di ya n'ahụ anya. O buru na aji di gburugburu ebe ahụ ebidola icha ọcha, o burukwa na ebe ahụ mibara ime, o bu oria ekpenta. Mgbe onye nchujaja leruchara ya anya, o ga-ekwuputa na onye ahụ bu onye ruru aru. ⁴ O burukwanu na aji di gburugburu ebe ahụ di ọcha, ma na ebe ahụ emighi emi kari akuku ahụ ya ndi ozo, onye nchujaja ga-edebe onye ahụ ebe o ga-anọ naani ya abali asaa. ⁵ Mgbe ụbọchị asaa gasiri, onye nchujaja ga-ele ya ahụ ozo. O buru na onya ahụ alabeghi, na o nwekwaghi mgbanwe obula, a ga-edebekwa ya abali asaa ozo. ⁶ Mgbe abali asaa nke a gafekwara, onye nchujaja ga-elekwa ya ahụ ozo. O buru na o ditula ya mma, na onya ahụ agbasaghi n'anụ ahụ ya, onye nchujaja ga-asị na o di ọcha, n'ihia na o bu naani onya efu. Onye ahụ ga-asakwa uwe ya mmiri, mgbe ahụ di ọcha. ⁷ Ma o buru na onya ahụ agbasaa n'ahụ ya mgbe o gosicharala onye nchujaja onwe ya maka nsacha idi ọcha, o ga-alaghachikwa azu ga hu onye nchujaja ahụ ozo. ⁸ Onye nchujaja ga-eleru ya anya, o buru na onye nchujaja achoputa na onya ahụ na-agbasa, o ga-agu onye ahụ dika onye ruru aru, o bu oria na-eefe efe.

⁹ "Mgbe obula mmadu nwere ihe di ka oria na-eefe efe n'ahụ ya, a ghaghị ikpotara ya onye nchujaja. ¹⁰ Onye nchujaja ga-ele anya n'akuku anu ahụ ya zara aza ichoputa ma o di ọcha, ma aji di gburugburu ebe ahụ o na-acha ọcha, na ihukwa ma o nwere onya di gburugburu ebe ahụ. ¹¹ O buru na onye nchujaja ahụ ihe ndi a, o bu oria ekpenta n'ezie. O ga-agukwa onye ahụ dika onye ruru aru. A gaghị edebekwa ya ile ya ahụ, n'ihia na o burulari onye ruru aru.

¹² "O buru na onye nchujaja elee onye ahụ anya hu na oria ọcha ahụ enuputala n'akuku ahụ ya niile, site n'ukwu ya ruo n'isi ya, ¹³ onye

nchụaja a ga-eleru ya anya, ọ buru na ọria ahụ enuputala n'ahụ ya niile, ọ ga-ekwuputa na onye ahụ di ọcha, ebe ọ bu na ọria ahụ enuputala mee ka anụ ahụ ya chawa ọcha. ¹⁴ Ma ọ buru na e nwere akuku ahụ ya ọnya ọ huru putara, ọ ga-agu ya dika onye na-adighi ọcha. ¹⁵ Onye nchụaja ga-enyocha ọnya ahụ. Kwuputa na onye ahụ ruru aru. Ọnya ahụ ruru aru n'ihia na ọria ekpenta ka ọ bu. ¹⁶ Ọ buru n'onye ahụ agbanwe na-acha ọcha, ha ga-agakwuru onye nchụaja. ¹⁷ Onye nchụaja ga-ele ya ahụ. Ọ buru na ọnya niile ahụ na-acha ezi ọcha, onye nchụaja ga-agu ya dika onye na-enweghi ntupo. Ndi di ọcha ka ha ga-abu.

¹⁸ “Ọ buru na etuto toro mmadu n'ahụ alaa, ¹⁹ ma akpukpo anụ ahụ ya anogide na-acha ọcha, maobu na-acha obara obara, a ga-ejekwuru onye nchụaja ka o lee ya anya n'ahụ. ²⁰ Ọ buru na onye nchụaja achoputa na e nwere ọria di n'okpuru akpukpo ahụ ya, choputakwa na aji ya na-acha ọcha, onye nchụaja ga-agu mmadu ahụ dika onye ruru aru, n'ihia na ekpenta esitela n'etuto ahụ puta. ²¹ Ọ buru na onye nchụaja achoputa na aji ọcha adighi n'akpukpo ahụ ya, choputakwa na ọnya ahụ abanyeghi n'ime, onye nchụaja ga-edebe onye ahụ ubochi asaa. ²² N'ime ubochi asaa ahụ, ọ buru na ọnya ahụ abaa uba kari ka ọ di na mbu, onye nchụaja ga-agu mmadu ahụ dika onye na-adighi ọcha. Ọ bu ọria na-emeru emeru ka ọ bu. ²³ Ma ọ buru na ọ baghi uba kari, onye nchụaja ga-agu mmadu ahụ dika onye di ọcha, n'ihia na ihe a bu etuto lara ala.

²⁴ “Ọ buru na oku agbaa mmadu, mee ka ọnya puta ya n'ahụ: ọ buru na ọnya ahụ ebido na-acha obara obara, maobu na-acha ezigbo ọcha, ²⁵ onye nchụaja ga-elezi onye di otu a anya. Ọ buru na aji di gburugburu ebe ọnya ahụ di na-acha ọcha, maobu na ọnya ahụ mibara ime kari, ọ ghoala ekpenta nke si n'onye ahụ nuputa. Onye nchụaja ga-agu mmadu ahụ dika onye na-adighi ọcha. Ọ bu ọria ekpenta. ²⁶ Ma ọ buru na onye nchụaja elee ya hu na aji di gburugburu ebe ahụ adighi ọcha, ọ burukwa na ọ dighi ala kari akpukpo ahụ, na ọ na-anacha, mgbe ahụ onye nchụaja ga-edebe onye ahụ iche ubochi asaa. ²⁷ N'ubochi nke asaa, onye nchụaja ga-elezi onye ahụ anya nke oma. Ọ buru na ọ choputara na ọnya ahụ na-abasaa n'akpukpo ahụ ya, onye nchụaja ga-agu onye ahụ dika onye na-adighi ọcha. Ọria na-emeru emeru ka ọ bu. ²⁸ Ma ọ buru na ọ gbanweghi, burukwa na ọ basaghi n'akpukpo ahụ ma ọ na-anacha, ọ bu ihe oziza sitere n'oku rere onye ahụ, onye nchụaja ga-agu ya dika onye di ọcha, n'ihia na ọ bu apa ọnya lara ala.

²⁹ “Ọ buru na nwoke maobu nwanyi obula enwee ọnya n'isi, maobu na nti ya, ³⁰ onye nchụaja ga-elezi ọnya ahụ anya. Ọ buru na ọ di ala kari akpukpo ahụ ya, ọ burukwa na aji di na ya na-acha odo odo di irighiri, onye nchụaja ga-agu ha dika ndi na-adighi ọcha. Ọ bu ọria na-emeru emeru nke di n'isi maobu n'agba. ³¹ Ma ọ buru na onye nchụaja achoputa na ọnya ahụ adighi abasa abasa, maobu na aji di n'ebe ahụ adighi eji ojii, onye nchụaja ga-edebe onye ahụ ubochi asaa. ³² N'ubochi nke asaa onye nchụaja ga-elezi ọnya ahụ anya. Ọ buru na ọnya ahụ abasaghi kari, ọ buru na o nweghi aji na-acha edo edo, ọ burukwa na o mibaghi emiba, ³³ ọ ga-akpuchapu aji niile di n'akuku ebe ahụ ọnya mere ya, ma ọ gaghi akpuchapu aji di n'onye ahụ n'onwe ya. Onye nchụaja ga-edebe onye ahụ ubochi asaa. ³⁴ N'ubochi nke asaa, onye nchụaja ga-elezi ọnya ahụ anya. Ọ buru na ọ basaghi kari, maobu mibanye n'ime kari anụ ahụ, a ga-agu mmadu ahụ dika onye di ọcha. Ọ ga-apu sachaa uwe ya, buru onye di ọcha. ³⁵ Ma ọ buru na mgbe a guchara ya n'onye di ọcha ọnya

ahụ emesịa basaa n'ahụ ya. ³⁶ Onye nchụaja ga-ele ya anya. Ọ buru na onya ahụ agbasaala n'akpukpo ahụ ya, onye nchụaja a gaghi achowa aji na-acha edo edo. Onye ahụ ruru aru. ³⁷ Ma ọ buru n'uche onye nchụaja na onya ahụ adighi abasa abasa, ọ burukwa na aji ojii epuputala n'ebe ahụ, onya ahụ alaala. Onye di ocha ka mmadu ahụ bu. Onye nchụaja ga-ekwuputa na ọ di ocha.

³⁸ "Mgbe nwoke maobu nwanyi obula nwere ntupo ocha n'anụ ahụ ya, ³⁹ onye nchụaja ga-ele ya ahụ. Ọ buru na ntupo ahụ adighi achazi ezi ocha, ọ bu oko nuputara onye ahụ n'ahụ. Onye ahụ di ocha.

⁴⁰ "Mgbe aji na-adighikwa nwoke n'isi, ọ bu isi nkwocha, onye ahụ di ocha. ⁴¹ Otu aka ahụ, ọ buru na isi ya esite n'egedege ihu ya kwochasia, ọ bughị ekpenta, onye di ocha ka ọ bu. ⁴² Kama ọ buru na onye ahụ enwee etuto n'isi ya maobu n'egedege ihu ya nke na-acha obara obara, na ocha ocha, o nwere ike buru oria ekpenta na-enuputa ya n'isi maobu n'egedege ihu. ⁴³ N'ihia ya, onye nchụaja ga-elezi ya anya. Ọ buru na etuto ahụ toro ya n'isi maobu n'egedege ihu na-acha obara obara, na ocha ocha, ọ ga-abu na ọ ghoola oria ekpenta. ⁴⁴ Onye nchụaja ga-agu ya dika onye ekpenta. Ọ bukwa onye ruru aru, n'ihia onya ahụ di ya n'isi.

⁴⁵ "Onye obula a choputara na ọ bu onye ekpenta ga-eyi uwe dokara adoka, hapu agiri isi ya ka ọ dika nke onye ara. Ọ ga-ekpuchi elu egbugbere onu ya, na-eti mkpu na-asi, 'Onye ruru aru ka m bu. Onye ruru aru ka m bu!' ⁴⁶ Ubochi niile nke ọ no n'oria ahụ, ọ gaghi ebi n'ime obodo n'etiti umu mmadu n'ihia na onye ruru aru ka ọ bu.

Usoro iwu banyere Oria na-efe efe

⁴⁷ "Ọ buru na a huru ntupo yiri ntupo oria na-efe efe n'uwe aji anu maobu n'uwe ogbo ocha, ⁴⁸ maobu n'akpukpo anu obula, maobu n'ihe obula e ji akpukpo aji anu maobu uwe ogbo ocha, uwe a kpara akpa, maobu nke a turu atu mee. ⁴⁹ Ọ burukwa na ntupo di n'uwe ahụ, maobu n'akpukpo anu ahụ, maobu nke a kpara akpa, maobu nke aturu atu, maobu n'ihe akpukpo anu obula na-acha ahijia ndu maobu uhie uhie, o nwere ike ibu oria na-efe efe. A ga-ewegara onye nchụaja uwe ahụ ka o lezie ya anya. ⁵⁰ Onye nchụaja ga-ele ya anya, were ya debe ya iche ubochi asaa. ⁵¹ N'ubochi nke asaa, onye nchụaja ga-ele ya anya ozọ. Ọ buru na ntupo ahụ agbasaa n'uwe ahụ maobu n'ihe ahụ a kpara akpa, maobu n'ihe ahụ a turu atu, maobu n'ihe akpukpo anu ahụ, n'ime ubochi asaa ndi a, n'agbanyeghi ihe e ji ha eme, ọ bu oria ojoo na-efe efe. Ihe ahụ bu ihe ruru aru. ⁵² A ga-akpo uwe ahụ, maobu akwa aji anu ahụ, maobu akwa aji anu a kpara akpa, maobu akwa ogbo ocha ahụ, maobu ihe akpukpo anu obula oku, n'ihia na oria na-efe efe di n'ime ya, n'ihia na oria na-eweta mbibi ka ọ bu. A ghakwaghi iji oku rechapu ya.

⁵³ "Ma ọ buru na onye nchụaja ahụ ele hu na ntupo ahụ agbasaghi n'uwe ahụ, maobu n'akwa ahụ a kpara akpa, maobu akwa a turu atu, maobu n'ihe akpukpo anu ahụ obula. ⁵⁴ Ọ ga-enye iwu ka a saa ihe ndi ahụ niile mmiri, wezugakwa ya iche ruo ubochi asaa ozọ. ⁵⁵ Mgbe a sachara ihe ahụ mmiri, onye nchụaja ga-ele ya anya ozọ. Ọ buru na ntupo ahụ agbanwebeghi, ọ buru na ọ na-achakwa dika o si acha na mbu, mgbe ubochi ndi a gasiri, ọ bu ezie na ọ gbasaghi, ọ bu ihe ruru aru. A ga-akpo ya oku, ma ntupo ahụ ọ di n'ihu uwe ahụ maobu n'azu ya. ⁵⁶ Ma ọ buru na onye nchụaja elee ya anya hu na ucha ntupo di n'ihe ahụ adighi ukwu n'ihia nsacha a sachara ya na mmiri, ọ ga-achakapu akuku uwe ahụ, maobu akwa ahụ a kpara akpa maobu nke a turu atu. ⁵⁷ Ọ buru na ntupo ahụ

emesia pụta ọzọ n'uwe ahụ, maọbụ n'akwa ahụ a kpara akpa, maọbụ nke a tūrū atū, maọbụ n'akpukpọ anū ahū, o gosiri na ọ na-agbasa agbasa. Ihe ọbụla nwere ntupọ ahū ka a ga-akpọ ọkụ. ⁵⁸ Uwe maọbụ ihe a kpara akpa, maọbụ ihe a tūrū atū, maọbụ ihe akpukpọ anū ọbụla a sara mmiri nke ntupọ dī na ya pūrū, a ga-asa ya mmiri ọzọ. Ọ ga-abukwa ihe dī ọcha.”

⁵⁹ Ndị a bụ usoro iwu metutara ntupọ dika ntupọ ọria na-eefe efe nke dī n'uwe aji anū maọbụ uwe ogbo ọcha, maọbụ n'ihe a kpara akpa maọbụ n'ihe a tūrū atū, maọbụ n'ihe akpukpọ anū. Iwu ndi a ga-enye aka ichoputa ma ha rūrū arū, maọbụ na ha dī ọcha.

14

Usoro ido ulo na ndi ekpenta ocha

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis, si, ² “Ndị a bụ usoro iwu gbasara onye ọria ekpenta n'oge a na-eme mmemme idi ọcha ya, mgbe e dutere ya biakwute onye nchujaja. ³ Onye nchujaja ga-apu gaa n'azu ebe obibi nodu n'ebe ahū lee ya ahū, ichoputa ma ọria ekpenta ya ọ laala n'ezie. Ọ buru na ọria ya alaala, ⁴ onye nchujaja ga-enye iwu ka e weta nnunu abuo di ndu, na ufodu osisi sida, na eriri ogbo uhie, na hisop, maka onye ahū a ga-emere mmemme idi ọcha. ⁵ Onye nchujaja ga-enye iwu ka e gbuo otu n'ime nnunu abuo ahū n'elu mmiri e si n'odo mmiri na-aso aso kute nke di n'ime ite aja. ⁶ Ọ ga-ewere nnunu nke ọzọ di ndu, ya na osisi sida ahū, na ogbo uhie ahū, na hisop ahū, denye ha n'ime obara nnunu ahū e gburu n'elu mmiri ahū. ⁷ Mgbe ahū, onye nchujaja ga-eefe obara ahū ugboro asaa n'ahū onye ahū a na-eme ka ọ di ọcha site n'oria ekpenta. Ọ ga-ekwuputakwa na a gwoola onye ahū. Emesia, ọ ga-ahapu nnunu ahū ka o felaa n'ohia.

⁸ “Onye ahū e mere ka ọ di ọcha ga-asacha uwe ya, kpuchaa ntutu isi ya, saakwa ahū ya. Mgbe ahū, ọ ga-adi ọcha. Emesia, ọ ga-esoro ndi mmadu biri n'obodo. Ma ọ gaghị abanye n'ulo nke aka ya tutu ubochi asaa agafee. ⁹ N'ubochi nke asaa, ọ ga-akpuchapu ntutu isi ya, na afunu ya, na ikuanya ya, na aji ndi ọzọ di ya n'ahū. Ọ ga-asa uwe ya na ahū ya niile. Mgbe ahū, a ga-agu ya n'onye di ọcha.

¹⁰ “N'ubochi nke asato, ọ ga-ewere ebule abuo na-enweghi ntupo, na otu nne aturu nke na-enweghi ntupo gbara otu afo, ya na iri iko oka a kworo nke oma a gwakotara mmanu oliv maka aja mkpuru oka, na otu iko mmanu. ¹¹ Onye nchujaja ahū lere ya ahū si na ha di ọcha, ga-ewere aja ndi a, ha na onye ahū a na-aga ime ka ọ di ọcha chee n'ihu ONYENWE ANYI n'onu uto ulo nzute.

¹² “Mgbe ahū, onye nchujaja ahū ga-ewere otu n'ime umu ebule ahū, na otu iko mmanu chuo ya dika onyinye aja ikpe omuma. Ọ ga-efufe ha n'ihu ONYENWE ANYI dika aja mfufe. ¹³ Ọ ga-egbu nwa ebule ahū n'akuku ebe nsọ ahū, n'ebe a na-anọ egbu anu aja mmehie na aja nsure oku. Ọ bụ onye nchujaja ga-ewere anu aja ikpe omuma a, dika o were nke aja mmehie. Ọ bụ ihe dikarisiri nsọ. ¹⁴ Onye nchujaja ahū ga-ewere ufodu n'ime obara aja ikpe omuma ahū, tee n'onu nti aka nri nke onye ahū a na-eme ka ọ di ọcha. Ọ ga-etekwa ya n'isi mkpuru aka nke aka nri ya, na n'elu isi mkpuru ukwu nke ukwu aka nri ya. ¹⁵ Emesia onye nchujaja ga-awunyetu mmanu oliv ahū n'obuaka nke aka ekpe ya, ¹⁶ ọ ga-aranye otu mkpisiaka nri ya n'ime mmanu di n'obuaka ya, ọ ga-ewere mkpisiaka ya fesa ufodu n'ime ya ugboro asaa n'ihu Onyenwe anyi. ¹⁷ Onye nchujaja ga-ewere mmanu ahū foduru n'obuaka ya tee ya onye ahū n'onu nti aka nri nke onye ahū a na-aga ime ka ọ di ọcha, na n'isi mkpuru aka nke aka nri ya, na n'isi

mkpuru ụkwu nke aka nri ya, n'elu ọbara aja ikpe omuma ahụ mee. ¹⁸ Ọ ga-ete mmanu ahụ fọdurụ n'aka ya, n'isi onye ahụ a na-eme ka ọ dị ọcha. Onye nchụaja ga-ekpuchikwara ha mmehie ya n'ihu Onyenwe anyị.

¹⁹ “Mgbe ahụ, onye nchụaja ga-achụ aja mmehie, kpuchiere onye ahụ a ga-eme ka ọ dị ọcha site na-adighi ọcha ha mmehie ya. Emesịa, onye nchụaja ga-egbu aja nsure oku ahụ, ²⁰ were ya na onyinye mkpuru ọka chụoro onye ahụ aja, maka ikpuchiri ya mmehie ya. Mgbe ahụ, a ga-agu onye ahụ n'onye dị ọcha.

²¹ “Ọ buru na ọ bu ogbenye onye na-enweghi ike iweta ihe ndi a, ha aghaghi iwere otu nwa ebule dika aja ikpe omuma nke a ga-efufe n'ihu aja ikpuchi mmehie ha, Ọ ga-ewetakwa iko ọka a kworo nke oma asaa maobu ihe otutu efaa a gwara mmanu oliv dika aja mkpuru ọka, ya na otu iko mmanu. ²² Ọ ga-ewetakwa nduru abuo maobu kpalakwukwu abuo, nke obula o nwere ike iweta. Otu ga-abu maka aja mmehie, nke ozọ ga-abu maka aja nsure oku.

²³ “Ọ ga-ewere ha nye onye nchụaja n'onu ụzọ ụlọ nzute n'ihu ONYENWE ANYI, n'ubochi nke asato ya, maka ime ka ha di ọcha. ²⁴ Onye nchụaja ga-ewerekwa nwa aturu aja ikpe omuma ahụ, ya na otu iko mmanu oliv ahụ, fufee ha n'ihu ebe ichu aja nye ONYENWE ANYI. ²⁵ Ọ ga-egbu nwa aturu aja ikpe omuma ahụ, were ufodu ọbara ya tee n'onu nti aka nri onye ahụ a na-aga ime ka ọ di ọcha, na n'isi mkpuru aka nke aka nri ya, na n'isi mkpuru ụkwu nke aka nri ya. ²⁶ Onye nchụaja ahụ ga-awunye ufodu mmanu oliv ahụ n'obuaka nke aka ekpe ya, ²⁷ ọ ga-ewere mkpisiaka nri ya fesa ufodu mmanu ahụ nke di n'obuaka ya ugboro asaa n'ihu ONYENWE ANYI. ²⁸ Ọ ga-etekwa ufodu mmanu ahụ di n'aka ya n'ebe ndi ahụ o tere ọbara ikpe omuma ahụ, nke bu n'onu nti onye ahụ nke a na-eme ka ọ di ọcha, na n'isi mkpuru aka nke aka nri ya, na n'isi mkpuru ụkwu nke aka nri ya. ²⁹ Mmanu nke foduru n'aka ya ka onye nchụaja ga-ete n'isi onye ahụ a na-eme ka ọ di ọcha, ikpuchi mmehie ha n'ihu ONYENWE ANYI. ³⁰ Emesịa, ọ ga-eji nduru abuo ahụ maobu kpalakwukwu abuo ahụ, nke obula o nwere ike iweta, chuo aja. ³¹ Otu ga-abu maka aja mmehie, nke ozọ ga-abu maka aja nsure oku, ha na aja mkpuru ọka. N'uzo di otu a, onye nchụaja ga-ekpuchiri ya mmehie ya n'ihu ONYENWE ANYI, bu onye ahụ a na-eme ka ọ di ọcha.”

³² Ndi a bu usoro iwu diri onye obula e sitere n'oria ekpenta mee ka ọ di ọcha, onye aka ya na-erughi iweta ihe o kwesiri iweta, bu nke e ji eme ka ọ di ọcha.

Oría na-efe efe di n'ulo

³³ ONYENWE ANYI gwara Mosis na Erón okwu si, ³⁴ “Mgbe unu banyere ala Kenan, bu ala ahụ m na-enye unu, ọ buru na o nwee ulo obula m webatara oria na-efe efe, ³⁵ onyenwe ulo ahụ ga-ejekwuru onye nchụaja si ya, ‘Ahula m ihe yiri oria na-efe efe n'ulo m.’ ³⁶ Onye nchụaja ahụ ga-enye iwu ka a kwapusia ihe niile di n'ulo ahụ tupu ọ gaa lezie ulo ahụ anya, ka ihe niile di n'ulo ahụ ghara ibu ihe ruru aru, ma ọ buru na achoputa oria na-efe efe n'ulo ahụ. Mgbe a kwaputasi ihe di n'ulo ahụ, onye nchụaja ga-aga lee ulo ahụ. ³⁷ Ọ ga-ele ntupo di n'ahu ulo ahụ. Ọ buru na ntupo ahụ na-acha ahija ndu ahija ndu, maobu ọbara ọbara,* ọ burukwa na ha miri emi karia aja ulo ahụ n'ile anya, ³⁸ onye nchụaja ga-esi n'onu ụzọ ụlọ ahụ puo, kpochie ulo ahụ ubochi asaa. ³⁹ N'ubochi nke asaa, onye nchụaja

* 14:37 14:37 Nke na-acha mmanu nri mmanu nri

ga-ałoghachi bja lee ụlọ ahụ ọzọ. Ọ bụrụ na ntụpọ ahụ agbasaala n'aja ụlọ ahụ, ⁴⁰ onye nchụaja ga-enye iwu ka e tida akụkụ aja ụlọ ahụ bufuo ya n'ebe a na-ekpofu ihe ruru aru n'azu obodo. ⁴¹ Ọ ga-enyekwa iwu ka a kpuchaa aja ụlọ niile di n'ime ụlọ ahụ, bufukwaa aja niile a kpuchaputara n'ebe a na-ekpofu ihe ruru aru n'azu obodo. ⁴² A ga-ebute nkume ọzọ jiri ha dochie ndi ahụ e bupusiri. A ga-ejikwa urọ ọhuru tee ụlọ ahụ ọzọ.

⁴³ “Ma ọ bụrụ na ntụpọ ahụ aputa ọzọ, mgbe e bupusiri nkume ndi ahụ, ma mgbe a kpuchasiri aja ụlọ ma techikwaa ya, ⁴⁴ onye nchụaja ga-abia lee ya. Ọ bụrụ na ọ hụ na ntụpọ ahụ agbasaala ọzọ, ọ ga-agụ ụlọ ahụ dika ihe ruru aru, n'ihi na ntụpọ ahụ bu ọria na-efe efe. ⁴⁵ Ọ ga-enye iwu ka a kwatuo ụlọ ahụ bufukwaa ihe niile e jiri ruo ya, nkume niile, osisi niile na urọ niile, n'ebe a na-ekpofu ihe ruru aru n'azu obodo.

⁴⁶ “Onye ọbula banyere n'ulo ahụ n'oge e mechiri ya, ga-abu onye ruru aru ruo n'oge uhuruchi. ⁴⁷ Onye ọbula dinara ala maobu rie nri n'ime ya, ga-asacha uwe ya.

⁴⁸ “Ma ọ bụrụ na onye nchụaja abia hụ na ntụpọ ahụ aputaghị ọzọ, mgbe e techara ụlọ ahụ urọ nke ugboro abuo, ọ ga-agụ ya n'ulo di ọcha, n'ihi na ọria ahụ na-efe efe alaala. ⁴⁹ Ọ ga-ejikwa nnunu abuo, na osisi sida, na ogbo uhie, na osisi hisop mee mmemme ido ihe ọcha. ⁵⁰ Ọ ga-egbu otu n'ime nnunu ndi ahụ n'elu mmiri e si n'iyi na-aso aso kute, nke di n'ime ite aja. ⁵¹ Ọ ga-edenye osisi sida ahụ, na ogbo uhie ahụ, na osisi hisop ahụ, n'ime ọbara nnunu ahụ na mmiri ahụ. Ọ ga-efesa ọbara ahụ n'ulo ahụ ugboro asaa. ⁵² Ọ bu ọbara nnunu ahụ, na mmiri ahụ, na nnunu nke ọzọ ahụ di ndu, na osisi sida ahụ na hisop ahụ, na ogbo uhie ahụ ka ọ ga-eji mee ka ụlọ ahụ di ọcha. ⁵³ Ọ ga-ahapu nnunu ahụ di ndu ka o fepu felaa n'ohia di n'azu obodo. Nke a ga-abu otu e si kpuchiere ụlọ ahụ mmehie ya. Ọ ga-adikwa ọcha.”

⁵⁴ Ndi a bu usoro iwu metutara ọria ekpenta, na oko, ⁵⁵ na ọria na-efe efe di n'uwe maobu n'ulo, ⁵⁶ maobu etuto, maobu ntupọ, maobu onya. ⁵⁷ Iwu ndi a ga-enye aka imata ihe ruru aru maobu ihe na-adighi ọcha.

Ndi a bu usoro iwu metutara ọria ekpenta na ọria na-efe efe.

15

The nsoputa ndi na-ebute adighi ọcha

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron okwu si ha, ² “Gwa umu Izrel okwu si ha, ‘Nwoke ọbula ihe nsoputa si n'ahu ya na-asoputa, bu onye ruru aru.

³ Onye ahụ ruru aru mgbe ihe ahụ si ya n'ahu na-asoputa, ruokwa aru mgbe ihe ahụ kwusiri isọ. Otu a ka ihe osuso ahụ si eme ka onye ahụ ruo aru.

⁴ “ ‘The ọbula onye ahụ ji anodu ala, maobu nke o ji dinaa bu ihe ruru aru. ⁵ Onye ọbula meturu ihe ndina ya aka ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi. Ọ ga-asa uwe ya, na ahụ ya mmiri. ⁶ Onye ọbula noduru ala n'ihe onye ahụ noduru ala n'oge ahụ ọ bu onye ruru aru, ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi. Ọ ga-asa uwe ya, na ahụ ya mmiri.

⁷ “ ‘Onye ọbula meturu nwoke ahụ ihe si n'ahu ya na-asoputa aka ga-asa uwe ya na ahụ ya mmiri, buru onye ruru aru ruo uhuruchi.

⁸ “ ‘Onye ọbula di ọcha nke onye ahụ busara onu mmiri ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi. Ọ ga-asa uwe ya na ahụ ya mmiri.

⁹ “ ‘The ọbula onye ahụ ji anokwasị n'elu anumanu ọ na-agba ga-abu ihe ruru aru. ¹⁰ Onye ọbula ga-eburu, maobu metu ihe ọbula o ji nodu ala aka ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi. Ọ ga-asa uwe ya na ahụ ya mmiri.

11 “Ọ buru na nwoke ahụ ruru aru ebughi uzọ saa aka ya tupu o metu mmadu aka, onye ahụ o meturu aka ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi. Ọ ga-asa uwe ya na ahụ ya mmiri.

12 “A ga-etiwa ite aja obula onye ahụ meturu aka, jiri mmiri nachaa ihe osisi obula o meturu aka.

13 “Mgbe e mere ka onye ahụ buru onye di ocha site n’ihe nsoputa a, o ga-anọ ubochi asaa maka idi ocha ya. Ọ ga-asa uwe ya na ahụ ya n’ime mmiri na-asọ asọ tupu o buru onye di ocha. 14 N’ubochi nke asato, o ga-ewere nduru abuo maobu umu kpalakwukwu abuo bia n’ihu ONYENWE ANYI n’onu uzọ ulọ nzute, were ha nye onye nchujaja. 15 Onye nchujaja ga-eji ha choro ya aja n’ebe ahụ. Otu n’ime nnunu abuo ahụ ga-abu maka aja mmehie, nke ozọ maka aja nsure oku. N’uzọ di otu a, o ga-ekpuchiri nwoke ahụ mmehie ya n’ihu ONYENWE ANYI n’ihi ihe osusọ ahụ.

16 “Nwoke obula mkpuru nwa ya si ya n’amu puo, ga-asa ahụ ya nke oma, buru onye ruru aru ruo uhuruchi. 17 A ga-asacha ihe obula mkpuru nwa ahụ meturu, maobu akwa maobu akpukpo anu. Ha ga-abu ihe ruru aru ruo uhuruchi. 18 Mgbe nwoke na nwanyi dinakoro, ma nwoke ahụ anyuputa mkpuru nwa, ha abuo ga-asa ahụ ha nke oma, buru ndi ruru aru ruo uhuruchi.

19 “Mgbe obara si nwanyi n’ahu puo dika o kwesiri n’oge a kara aka n’onwa obula, nwanyi ahụ ga-abu onye ruru aru ubochi asaa. Onye obula meturu ya aka n’oge a ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi.

20 “Ihe obula o dinara n’elu ya n’oge a, maobu ihe o nokwasiri n’elu ya ga-aru aru. 21 Onye obula meturu ihe ndina ya aka, ga-asa uwe ya na ahụ ya. Ọ ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi. 22 Onye meturu ihe o ji nodu ala aka ga-asa uwe ya na ahụ ya. Ọ ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi. 23 Ọ burukwa na o bu ihe ndina ya, maobu ihe ozọ nke o ji nodu ala, onye obula meturu ya aka ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi.

24 “Nwoke dinakwuru nwanyi obara si n’ahu ya na-aputa, o buru na obara ahụ emetu ya, o ga-abu onye ruru aru abali asaa. Ihe ndina obula o dinara n’elu ya ga-abu ihe ruru aru.

25 “Ọ buru na obara si nwanyi n’ahu na-aputa agafee oge o kwesiri ikwusi maobu na o putara n’oge o na-ekwesighi iputa, nwanyi ahụ ga-anogide buru onye ruru aru ogologo ubochi ndi ahụ niile obara ahụ si ya n’ahu na-aputa. 26 Ihe obula o dinara n’elu ya mgbe obara si ya n’ahu na-aputa, maobu ihe obula o noduru ala n’elu ya, ga-abu ihe ruru aru, dika mgbe obara nke oge a kara aka. 27 Onye obula meturu ihe ndina ya maobu ihe o noduru ala n’elu ya aka, ga-aru aru ruo uhuruchi. Ọ ga-asakwa uwe ya na ahụ ya mmiri.

28 “Mgbe obara ahụ kwusiri, o ga-agu ubochi asaa site n’oge o kwusiri. Mgbe abali asaa ahụ zuru, o ga-abu onye di ocha. 29 N’ubochi nke asato, o ga-ewere nduru abuo maobu umu kpalakwukwu abuo, nye onye nchujaja n’onu uzọ ulọ nzute. 30 Onye nchujaja ahụ ga-eji otu choro ya aja mmehie, werekwa nke ozọ choro ya aja nsure oku. N’uzọ di otu a, o ga-ekpuchiri ya mmehie ya n’ihu ONYENWE ANYI, n’ihi adighi ocha nke ihe osusọ ya.

31 “Unu ga-ekewapu umu Izrel site n’ihe ndi ahụ na-emeru ha, ka ha ghara inwu n’onodu adighi ocha ha n’ihi imeru ulọ nzute m, nke di n’etiti ha.”

32 Ndi a bu usoro iwu gbasara ndi ikom ihe si n’ahu ha na-asoputa, na ndi ikom ruru aru n’ihi mkpuru nwa si ha n’ahu puo. 33 Ọ bukwa iwu diri nwanyi obara si n’ahu ya puo n’oge a kara aka, na nwoke maobu nwanyi

ọbụla ihe si n'ahụ ya na-asọputa, na nke dịrị nwoke ọbụla ya na nwanyi ga-edinakọ n'oge nwanyi ahụ bu onye ruru aru.

16

Ubochi mkpuchi mmehie

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu mgbe umu ndi ikom Eron abuo ndi ahụ biara n'ihu ONYENWE ANYI nwusiri. ² ONYENWE ANYI siri Mosis, "Gwa nwanne gi nwoke Eron si ya ka o ghara ibata mgbe obula o chorọ, n'ime Ebe ahụ Kachasi Nso nke di n'azu akwa mgbochi, nke di n'ihu ebe mkpuchi mmehie di n'elu igbe ogbugba ndu ahụ, ma o bughị ya o ga-anwu. N'ihu na aga m aputa ihe n'ime igwe ojii di n'elu ebe mkpuchi ahụ.

³ "Otu a ka Eron ga-esi na-abata n'Ebe ahụ Kachasi Nso. O ga-eweta nwa oke ehi n'ihu aja mmehie, na ebule o ga-eji choo aja nsure oku, ⁴ O ga-eyikwasị onwe ya uwe mwuda ocha,* ya na uwe ime ahụ di ocha. O ga-eke gburugburu ukwu ya ihe ike n'ukwu akwa ocha, keekwa akwa ocha n'isi ya. Ndi a bu uwe di nso, n'ihu ya, o ga-ebu uzọ saa ahụ tupu o na-eyi ha. ⁵ O ga-esi n'aka ogbakọ umu Izrel nata mkpi abuo n'ihu aja mmehie, na otu ebule n'ihu aja nsure oku.

⁶ "Eron ga-eweta oke ehi nke ya, maka aja mmehie iji kpuchie mmehie nke ya na nke ezinaulo ya. ⁷ Emesia, o ga-ewere mkpi abuo ndi ahụ chee ha n'ihu ONYENWE ANYI n'onu uzọ ulo nzute ahụ. ⁸ O ga-eke nza n'isi mkpi abuo ahụ, ichoputa nke diri ONYENWE ANYI nke ozọ aburu nke o ga-ahapu. ⁹ Mkpi ahụ nza mara ga-abu nke ONYENWE ANYI, ya ka Eron ga-egbu dika aja mmehie. ¹⁰ Ma mkpi ahụ nke nza mara dika ewu na-ewere onodu iburu mmehie ka a ga-eche na ndu n'ihu ONYENWE ANYI, n'ihu iji ya mee mmemme mkpuchi mmehie, a ga-ahapu ya ka o buru mmehie niile kpafuo n'ozara.

¹¹ "Eron ga-eweta oke ehi maka aja mmehie nke ya onwe ya, iji kpuchie mmehie ya na nke ezinaulo ya. O ga-egbu oke ehi ahụ maka aja mmehie nke ya onwe ya. ¹² O ga-esite n'ebe ichu aja di n'ihu ONYENWE ANYI were ihe igu oku juputara n'icheku oku. O ga-ewerekwa uda na-esi isi utọ ruru mkpoju aka abuo, were ha bata n'ime akuku nke ozọ nke akwa mgbochi ahụ. ¹³ N'ebe ahụ o ga-awunye uda ndi ahụ na-esi isi utọ n'elu icheku oku ahụ n'ihu ONYENWE ANYI, ka anwuru oku nke uda ndi a kpuchie ebe mkpuchi mmehie ahụ di n'elu Ihe Ama ahụ ka o ghara inwu. ¹⁴ O ga-ewebatakwa ufodu obara oke ehi ahụ, jiri mkpisiaka ya fesa ya n'ihu ebe mkpuchi mmehie ahụ, n'akuku owuwa anyanwu, fesakwa ya ugboro asaa n'ihu ebe mkpuchi mmehie ahụ.

¹⁵ "Emesia, o ga-esi n'ebe ahụ puo gaa gbuo mkpi aja mmehie umu Izrel, werekwa obara ya bata n'azu akwa mgbochi fesa ya n'elu ebe mkpuchi mmehie ahụ, na n'ihu ya, dika o jiri obara nwa oke ehi ahụ mee. ¹⁶ N'uzo di otu a, o ga-ekpuchiri Ebe ahụ Kachasi Nso mmehie ya, n'ihu mmehie na nnupu isi umu Izrel, ihe obula mmehie ndi ahụ bu. O ga-achukwa udi aja a n'ihu ulo nzute ahụ, n'ihu na o di n'etiti ebe obibi ruru aru nke umu Izrel. ¹⁷ O nweghi onye obula ozọ ga-anọ n'ime ulo nzute ahụ, site n'oge Eron banyere n'Ebe ahụ Kachasi Nso ichu aja mkpuchi mmehie tutu ruo mgbe o putara, mgbe o chuchara aja mkpuchi mmehie maka onwe ya na ezinaulo ya, na maka umu Izrel niile.

* **16:4** 16:4 Ndi nchaja na-eyipu uwe ije ozi ha, hapu ya n'ime ulonso ukwu Onyenwe anyi, mgbe ha jesiri ozi. Izk 44:17-19

18 “Mgbe o si n’ebe ahụ pụta, gaa n’ebe ichụ aja dị n’ihu ONYENWE ANYỊ kpuchiere ya mmehie ya. Ọ ga-ewere ụfọdụ ọbara nwa oke ehi ahụ na nke mkpi ahụ tee ya na mpi niile dị n’ebe ichụ aja ahụ. 19 Ọ ga-eji mkpisiaka ya fesa ụfọdụ ọbara ahụ n’elu ebe ichụ aja ahụ ugboro asaa iji hichapụ adighi ọcha ya n’ihi iru aru ụmụ Izrel, na ido ya nsọ.

20 “Mgbe Erọn chụchara aja mkpuchi mmehie maka Ebe ahụ Kachasi Nso, ụlọ nzute, nakwa ebe ichụ aja, ọ ga-akpabata mkpi ahụ e debere ndu. 21 Ọ ga-ebikwasị aka ya abụọ n’isi ya, kwuputa ajọ omume na nnupu isi ụmụ Izrel niile, mmehie ha niile, bokwasị ha mkpi ahụ n’isi. Ọ ga-ezipụ mkpi ahụ pụọ n’ime ọzara site n’aka onye ahụ a họtara ime nke a. 22 N’uzọ dị otu a, mkpi ahụ ga-eburu mmehie ndi ahụ niile baa n’ebe mmadu ọbula na-ebighi. Nwoke ahụ ga-ahapụkwa ya n’ozara.

23 “Mgbe ahụ, Erọn ga-aba n’ime ụlọ nzute ahụ,† yipụ uwe akwa ọcha ndi nchujaja ahụ niile o yi n’ahụ ya tupu ọ banye n’Ebe ahụ Kachasi Nso. Ọ ga-awusa ha n’ebe ahụ. 24 Ọ ga-eji mmiri saa ahụ ya n’akuku ebe nsọ ahụ, yirikwa uwe efu ya. Mgbe ahụ, ọ ga-aputa bịa chuo aja nsure oku nke onwe ya, na aja nsure oku nke ndi ahụ, maka ikpuchiri onwe ya, na ikpuchikwara ndi ahụ mmehie ha. 25 Ọ ga-akpokwa abuba anu e ji chuo aja mmehie ahụ oku n’elu ebe ichụ aja.

26 “Mgbe nwoke ahụ kpugara mkpi ahụ n’ozara hapu ya, lotara, ọ ga-asa ahụ ya na uwe ya tupu ọ laghachi n’ime obodo. 27 Oke ehi nakwa mkpi maka ichụ aja mmehie ahụ, bu nke ewebatara ọbara ha n’ime Ebe ahụ Kachasi Nso, maka ikpuchi mmehie, ka aghaghị ibupu n’azu omuma ulo ikwu; a ga-akpo akpukpo ha, anu ahụ ha na mgbirị afo ha niile oku. 28 Onye ga-akpo ha oku ga-asa uwe ya, saakwa ahụ ya tupu ọ laghachi n’ime obodo.

29 “Nke a ga-aburu unu ukpuru ebighi ebi. N’afọ ọbula, unu ga-ebu onu, hapu iru ọru ọbula, n’ubochi iri nke onwa asaa. Iwu a diri nwa afo ala maobu onye obia bi n’etiti unu.‡ 30 N’ihi na n’ubochi a ka a na-ekpuchiri unu mmehie unu, ime ka unu diri ọcha. Mgbe ahụ, unu ga-abu ndi di ọcha site na mmehie unu niile n’ihu ONYENWE ANYI. 31 Ọ bu ubochi izuike nye unu, burukwa ubochi unu ga-ebu onu. Iwu a enweghi mgbanwe! 32 Onye nchujaja e tere mmanu, nke e doro nsọ dika onye nchujaja inochi nna ya, ga-achụ aja mkpuchi mmehie ndi a, yirikwa akwa ọcha ahụ, bu uwe nsọ ahụ. 33 Ọ ga-ekpuchiri Ebe ahụ Kachasi Nso na ulo nzute, ebe ichụ aja na ndi nchujaja, na mkpokota ndi obodo niile mmehie ha.

34 “Nke a ga-abu iwu ebighi ebi nye unu. Otu ugboro n’otu afo ka a ga-ekpuchi mmehie maka mmehie ndi Izrel niile.”

E mezuru ihe ndi a niile dika ONYENWE ANYI si nye ya Mosis n’iwu.

17

Iwu banyere iri ọbara

1 ONYENWE ANYI gwara Mosis si, 2 “Gwa Erọn, na ụmụ ya ndi ikom, na ụmụ Izrel niile okwu si ha, ‘Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI nyere n’iwu. 3 Onye ọbula bu onye ulo Izrel gbuo ehi, maobu nwa aturu, maobu ewu n’ogige ebe obibi,* maobu n’azu ebe obibi, 4 ma o wetaghị ya n’onu uzọ ulo nzute iche ya dika onyinye n’ihu ONYENWE ANYI, n’ihu ulonso ONYENWE ANYI, a ga-agu onye ahụ dika onye ikpe iwufu ọbara mara. Ọ wufuola ọbara, n’ihi ya, a ga-esite n’etiti ndi ya kewapu ya. 5 Ihe e ji nye iwu a bu ka ụmụ Izrel

† 16:23 16:23 Izk 42:14 ‡ 16:29 16:29 Lev 23:27,32; Onu 29:7 * 17:3 17:3 Ya bu omuma ulo ikwu

wetara ONYENWE ANYI aja niile ha na-achụ ugbo a na mbara ezi ọbụla. Ha kwesiri iwetara ya ONYENWE ANYI site n'aka onye nchụaja n'ọnu ụzọ ụlọ nzute, ka o jiri ya chụọrọ ha aja udo. ⁶ N'ụzọ di otu a, onye nchụaja ga-efesa ọbara ahụ n'ebe ichụ aja di n'ọnu ụzọ ụlọ nzute, kpọkwa abụba ya oku, ka o buru aja nsure oku nke isisi ya di ONYENWE ANYI ezi uto. ⁷ O kwesikwaghị ka ndi Izrel chuo aja ha ozo na mbara ezi nye arusi ewu ndi ha na-akpo isiala nye. Iwu a ga-adigide nye ha na umu ha niile, site n'ogbo ruo n'ogbo.'

⁸ "Gwa ha, 'Onye Izrel ọbụla, maobu onye obia bi n'etiti unu, nke ga-achụ aja nsure oku maobu aja ozo, ⁹ ma o webataghị ya n'ọnu ụzọ ụlọ nzute, ebe a ga-achuru ya ONYENWE ANYI, ka a ga-ewezuga site n'etiti ndi ya.

¹⁰ " 'Onye Izrel ọbụla maobu onye obia bi n'etiti ha, nke riri ọbara ọbụla ka m ga-eche ihu m megide. A ga-ewezuga ya site n'etiti ndi m. ¹¹ N'ih na ndu ihe nwere ndu di n'obara ya, o bu n'ih nke a ka m ji nye iwu na a ga-awusa ọbara niile n'elu ebe ichu aja, maka iji ya kpuchie mmehie unu. O bu ọbara na-ekpuchi mmehie maka ndu mmadu.† ¹² N'ih nke a, a siri ndi Izrel, "O dighi onye ọbụla n'etiti unu, maobu onye obia ọbụla nke bi n'etiti unu ga-eri ọbara."

¹³ " 'Onye Izrel ọbụla, na onye obia ọbụla binyere unu nke gara ichu nta, gbuo anu maobu nnunu ọbụla a na-eri eri, ga-awufu ọbara ya were aja kpuchie ya. ¹⁴ N'ih na ndu ihe niile nwere ndu di n'obara. O bu ya mere m ji nye umu Izrel iwu si unu erila ọbara anumanu ọbụla, n'ih na ndu ihe niile nwere ndu di n'obara ya. N'ih ya onye ọbụla riri ọbara, a ga-ekewapu ya site n'etiti ndi m.

¹⁵ " 'Mmadu ọbụla, maobu nwa afọ ma o bukwanu onye obia, nke riri anu nwuru n'onwe ya, maobu nke anu ohia dogburu,‡ ga-eji mmiri saa uwe ya na ahụ ya, o ga-abukwa onye ruru aru ruo uhuruchi tupu o di ocha ozo. ¹⁶ Ma o buru na o saghi uwe ya na ahụ ya, ikpe omuma di ya n'isi.' "

18

Iwu banyere mmeko di iche iche

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ² "Gwa umu Izrel okwu ndi a si ha, 'Mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke unu. ³ Ya mere, o bu ezie na unu ebiela n'etiti ndi Ijpt, ma unu ekwesighi ibi ndu unu dika ha si ebi. Unu ekwesikwaghị ibi ndu dika ndi Kenan ebe m na-akpobata unu. Unu agbasola omenaala ha. ⁴ Unu ga-edebe iwu m niile, gbasookwa ukpuru m niile n'ih na abu m ONYENWE ANYI Chineke unu. ⁵ Debenu iwu m na ukpuru m, n'ih na onye na-edebe ha ga-adi ndu* site na ha. Abu m ONYENWE ANYI.

⁶ " 'Onye ọbụla ya na mmadu bu nwanne e jekwurukwala ya ka ha nwe mmeko edina, i ji kpughee oto ya. Mu onwe m bu ONYENWE ANYI.

⁷ " 'I gaghị eleda nna gi anya site na i jekwuru nne gi ka gi na ya nwe mmeko edina. Nne gi ka o bu; gi na ya agaghị enwe udi mmeko di otu a.

⁸ " 'I gaghị e jekwuru nwunye nna gi ka gi na ya nwe mmeko edina. Nke a bu ileda nna gi anya.

⁹ " 'I gaghị e jekwuru nwanne gi nwanyi ka gi na ya nwe mmeko edina, maobu nwa nwanyi nke a muru nna gi, maobu nwa nwanyi nke nne gi muru, ma a muru ya n'ulo ma a muru n'ama.

† 17:11 17:11 Hib 9:22 ‡ 17:15 17:15 Opu 22:31 * 18:5 18:5 Izk 20:11; Rom 10:5

10 “ Ị gaghị e jekwuru nwa nwanyị nke nwa gị nwoke muru, maobu nwa nwanyị nke nwa gị nwanyị muru i nwe mmeko edina; n’ihi na nke a ga-eweta nleda anya nye gi.

11 “ Ị gaghị e jekwuru nwa nwanyị nwunye nna gị muru, ka gị na ya nwe mmeko edina, n’ihi na o bu nwa nna gị muru; nwanne gị nwanyị ka o bu.

12 “ Ị gaghị e jekwuru nwanne nwanyị nna gị ka gị na ya nwe mmeko edina, n’ihi na obara jikoro ya na nna gị, ha bu otu ahụ.

13 “ Ị gaghị e jekwuru nwanne nne gị nke nwanyị, ka gị na ya nwe mmeko edina, n’ihi na obara jikoro ya na nne gị, ha bu otu ahụ.

14 “ Ị gaghị eleda nwanne nna gị nke nwoke anya, site n’ijekwuru nwunye ya, ka gị na ya nwe mmeko edina. N’ihi na nwunye nwanna gị ka o bu.

15 “ Ị gaghị e jekwuru nwunye nwa gị nwoke ka gị na ya nwe mmeko edina; nwunye nwa gị nwoke ka o bu; gị na ya agaghị enwe mmekorita obula gosiri mkpughe oto ya.

16 “ Ị gaghị e jekwuru nwunye nwanne gị nwoke ka gị na ya nwe mmeko edina, n’ihi na nke a bu omume nleda anya nye nwanne gị nwoke.

17 “ Ị gaghị e jekwuru nwanyị na nwa ya nwanyị ka gị na ha nwe mmeko edina. Ị gaghị akporo nwa nwanyị nwa ya nwoke, maobu nwa nwanyị nke nwa ya nwanyị muru dinaa ya; n’ihi na otu obara ka ha bu. Ihe di otu a bu aru.

18 “ Ị gaghị alu nwanne nwanyị nwunye gi, dika nwunye ozo gi, n’ihi ikpagbu ya, gi na ya a na-enwe mmekorita edina, i na-ekpughe oto nwunye gi mgbe o ka di ndu.

19 “ E jekwurukwala nwanyị ka gị na ya nwe mmeko edina, mgbe o no n’onodu adighi ocha nke (iso uba) nsọ nwanyị ya n’oge a kara aka.

20 “ A kporokwala nwunye onye agbataobi gi idina ya, si otu a meruo onwe gi n’ihi mmeko di otu a.†

21 “ Ị gaghị enye nwa gi ka e jiri ya choro Molek aja.‡ N’ihi na i kwesighi imeru aha Chineke gi. Mu onwe m bu ONYENWE ANYI.

22 “ Gi na nwoke edinala, dika nwanyị na nwoke si edina. Ihe akporo asi ka o bu.

23 “ Gi na anumanu obula edinakwala, site otu a meruo onwe gi. Nwanyị agakwaghị ewere onwe ya nye ka ya na oke anumanu nwee mmekorita, aru a na-adighi eme eme ka o bu.

24 “ Unu emerukwala onwe unu site na-ime ihe ndi a, n’ihi na ihe ndi a bu ihe mba ndi ahụ na-eme. O bukwala n’ihi ya ka m ga-eji chupu ha site n’ala ahụ m ga-enye unu. 25 O buladi ala ahụ niile ghoru ihe ruru aru site n’omume ndi a. O bu nke a mere m ji ata ndi bi n’ime ya ahuhu n’ihi mmehie ha. Ala ahụ meghere onu ya gboputa ndi bi n’ime ya. 26 Unu ga-edebe iwu m na ukuru m ndi a niile. Unu emekwala ihe aru ndi a, ma ndi amuru n’ala ma ndi obia niile bi n’etiti unu. 27 Ala m na-aga inye unu ruru aru n’ihi na ndi bi n’ime ya na-eme omume ndi a ruru aru. 28 Unu emekwala ihe aru ndi a, n’ihi na o buru na unu emee ha, o ga-emege onu ya gboputa unu, dika o si mee mba niile bu ndi buru unu uzo biri n’ime ya.

29 “ Onye obula n’etiti unu mere ihe aru ndi a, ka a ga-ekewapu site n’etiti ndi ya. 30 N’ihi ya, lezienu anya ka unu debe iwu m, ka unu ghara ime ihe aru ndi a, nke ndi buru unu uzo biri n’ala ahụ mere. Ka unu

† 18:20 18:20 Opu 20:14; Mat 5:27-28; 1Ko 6:9; Hib 13:4 ‡ 18:21 18:21 Lev 20:2-5

gharakwa imerụ onwe unu site n'omume arụ ndị a. Abụ m ONYENWE ANYỊ Chineke unu.' ”

19

Iwu ndị ọzọ

¹ ONYENWE ANYỊ gwara Mosis okwu sị ya, ² “Gwa ọgbakọ ụmụ Izrel niile okwu sị ha: ‘Dịnyị nsọ, n’ihi na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu, dị nsọ.

³ “ ‘Onye ọbụla n’ime unu aghaghị isopurụ nne na nna ya, debekwa iwu m nyere maka ụbọchị izuike, n’ihi na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu.

⁴ “ ‘Unu akpọla isiala nye arụsị, unu emekwarala onwe unu chi ndị e ji ọla kpụọ. Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu.

⁵ “ ‘Mgbe unu ga-achurụ ONYENWE ANYỊ aja udo, soronụ ụkpụrụ m nyere unu chụọ ya, ka m nabata ya. ⁶ Unu ga-eri ya n’ụbọchị ahụ unu churụ ya, maọbụ n’ụbọchị nke na-eso ụbọchị ahụ. Nke ọbụla fọdurụ ruo ụbọchị nke atọ ka unu ga-esure oku. ⁷ Ọ burụ na unu erie ya n’ụbọchị nke atọ ihe arụ ka ọ bụ. A gaghị anabata aja ọbụla unu ga-eri n’ụbọchị nke atọ. ⁸ Ikpe ga-ama onye ga-eri ya n’ụbọchị nke atọ n’ihi na o meela ka ihe nsọ ONYENWE ANYỊ burụ ihe arụ. A ga-ekewapụ onye ahụ site n’etiti ndị ya.

⁹ “ ‘Mgbe unu na-ewe ihe ubi, unu ewechala ihe niile dị n’akụkụ ubi niile, maọbụ chikotachaa irighiri ihe ubi niile fọdurụ n’ala. ¹⁰ A ghorochochakwala mkpuru vainị niile miri n’elu vainị gi, maọbụ chikoro mkpuru ndị dara n’ala. Hapuru ha ụmụ ogbenye na ndị ọbia, n’ihi na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu.

¹¹ “ ‘Unu ezula ohi.

“ ‘Unu aghala ụgha.

“ ‘Unu aghogbula ibe unu.

¹² “ ‘Unu anụla iyi ụgha, si otu a weta nkocha nye aha ONYENWE ANYỊ Chineke unu. Abụ m ONYENWE ANYỊ.

¹³ “ ‘Unu ejila ike pụnara onye agbataobi unu ihe ya, maọbụ zuru ihe o nwere n’ohi.

“ ‘Kwuonụ onye ọbụla unu goro ọrụ ụgwọ ọrụ ya ọsịiso. Unu echela ka chi boọ tupu unu akwọ ya ụgwọ ya.

¹⁴ “ ‘Akochala onye ntị chiri, edochikwarala onye isị ihe n’uzọ. Tụọ egwu Chineke. Abụ m ONYENWE ANYỊ.

¹⁵ “ ‘Unu ekpela ikpe na-ezighi ezi, unu elela mmadụ anya n’ihu mgbe unu na-ekpe ikpe, ma onye unu na-ekpe ikpe ọ bụ ọgaranya maọbụ ogbenye. Kama kpeenụ ikpe kwụ ọtọ.

¹⁶ “ ‘Unu ejegharila na-agbasa okwu nkwujọ n’etiti ndị mmadụ.

“ ‘Emela ihe ọbụla ga-ebutere onye agbataobi gi onwu. Abụ m ONYENWE ANYỊ.

¹⁷ “ ‘Akpọla nwanne gi asị n’ime obi gi. Tụọ onye agbataobi gi mmehie ya n’ihu ya, ka i ghara iketa oke n’ikpe omuma diri ya.

¹⁸ “ ‘Abọla ọbọ, ebukwala iro n’obi megide onye ọbụla n’etiti ndị gi. Kama hụ onye agbataobi gi n’anya dika i si hụ onwe gi n’anya. Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ unu.

¹⁹ “ ‘Unu ga-edebe iwu m niile.

“ ‘Unu ejila otu ụdị anụ ụlọ unu na-agba ụdị anụ ụlọ ọzọ dị iche.

“ ‘Akula ụdị mkpuru abụọ n’ubi.

“ ‘Eyila uwe e ji ụzọ ihe abụọ, dika aji anụ na ogho dūọ.

20 “O buru na nwoke obula akporo nwaagboghọ bu ohu nwanyi nke a na-agbaputabeghi, maobu nke na-enwerebeghi onwe ya, nke nwoke ozọ chorọ ilu, mee ka ha abuo dinakoo, a ga-ekpe ha abuo ikpe n’uloikpe, ma a gaghi egbu ha, n’ihi na nwanyi ahụ abughi onye nwe onwe ya. ²¹ Ma nwoke ahụ ga-eweta aja ikpe omuma nye ONYENWE ANYI n’onu uzọ ulo nzute. O ga-abukwa ebule ka o ga-eji chuo aja ahụ. ²² Onye nchujaja ga-eji ebule aja ikpe omuma ahụ churo nwoke ahụ aja mkpuchi mmehie ya n’ihu ONYENWE ANYI, n’ihi mmehie o mere. A ga-agbaghakwara ya mmehie ya.

²³ “Mgbe unu batara n’ala ahụ kuọ mkpuru osisi di iche iche, unu erila mkpuru osisi ahụ miri n’afọ nke mbu, o bu ihe ruru aru. Ruo n’afọ nke ato, ha bu ihe ruru aru. Unu agaghi eri ha. ²⁴ N’afọ nke ano, mkpuru nke osisi ndi ahụ niile ga-amị di nsọ. Unu ga-eji ya nye ONYENWE ANYI onyinye otuto. ²⁵ Site n’afọ nke ise, mkpuru obula ga-abu nke unu. N’uzo di otu a ihe ha ga-amiputa ga-adi ukwu. Mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke unu.

²⁶ “Unu erila anu obula obara di n’ime ya.

“Unu agbala afa maobu juta mmuo ase.

²⁷ “Unu akpuchala agiri isi di gburugburu akuku isi unu, maobu chabie onu onu afunu unu.

²⁸ “Unu akala ihe obula n’ahu unu, n’ihi onye nwuru anwu maobu jiri mma oku dee ihe n’ahu unu. Abu m ONYENWE ANYI.

²⁹ “Emerula nwa gi nwanyi site n’ikwagide ya ka o buru akwuna, ka ala unu ghara ijuputa n’igba akwuna na ihe ojoo di iche iche.

³⁰ “Debenu iwu niile m nyere maka ubochi izuika m. Sopukwaranu ebe nsọ m. Abu m ONYENWE ANYI.

³¹ “Unu ejekwurula ndi na-aju mmuo ojoo ase maobu chogaa ndi dibia afa, n’ihi na unu ga-emeru onwe site na ha. Mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke unu.

³² “Bilienu oto n’ihu okenye, sopuru ndi okenye, ma tunu egwu Chineke unu. Abu m ONYENWE ANYI.

³³ “Mgbe onye obia soro unu biri n’ala unu, unu emejola ya. ³⁴ Mesonu onye obia bi n’etiti unu mmeso dika o bu otu n’ime ndi amuru n’ala. Huru ha n’anya dika unu si hu onwe unu, n’ihi na o nwere oge unu bu obia n’ala Ijpt. Abu m ONYENWE ANYI Chineke unu.

³⁵ “Unu ejila ihe otutu aghugho mgbe unu na-atu ihe di ogologo, maobu ihe di aru, maobu ihe di ukwu, ³⁶ Jirinu ezi ihe otutu tuo ogologo, maobu ihe di aru, maobu ihe di ukwu. Abu m ONYENWE ANYI Chineke unu, onye si n’ala Ijpt kputa unu.

³⁷ “Debenu ukuru m niile, na iwu m niile, gbasonu ha. Abu m ONYENWE ANYI.’”

20

Ahuhu n’ihi mmehie

¹ ONYENWE ANYI siri Mosis, ² “Gwa umu Izrel, ‘Onye Izrel obula maobu onye obia obula bi n’etiti unu, nke weere nwa ya nye maka ichuru Molek aja, aghaghi ime ka o nwuo. Ndi mmadu ga-ewere nkume tugbuo ya. ³ Mu onwe m ga-emegide onye ahụ, bipu ya site n’etiti ndi ya, n’ihi na o merula ebe nsọ m, mee ka aha m gharakwa idi nsọ, site n’iji umu ya churo Molek aja. ⁴ O buru na ndi obodo elezie anya mee omume dika a ga-asị na ha amaghi ihe onye ahụ mere, hapukwa igbu ya, mgbe o were otu n’ime umu ya nye Molek, ⁵ mu onwe m ga-emegide onye ahụ na ezinaulo ya bipu ha

site n'etiti ndi ya. Otu a kwa ka m ga-eme ya na ndi niile so ya meruọ onwe ha site n'ife arusi Molek.

6 “ ‘Aga m edo ihu m megide onye obuła gara juo ase site n'aka mmuọ ojoo, maobu onye gara na dibia afa gbaa afa, site n'iso ha kwaa iko. Aga m ekewapu onye ahụ site n'etiti ndi ya.

7 “ ‘Doonu onwe unu nsọ, ma dikwanu nsọ n'ihhi na abu m ONYENWE ANYI Chineke unu. 8 Debenu ukpuru m niile, ma gbasoonu ha n'ihhi na abu m ONYENWE ANYI onye na-edo unu nsọ.

9 “ ‘Onye obuła kochara nne ya maobu nna ya ka a ga-egbu n'ihhi na o kochara nne na nna ya. Obara onye di otu a ga-adikwa ya n'isi.

10 “ ‘O buru na nwoke obuła edinakwuru nwunye nwoke ozo, ya bu nwunye onye agbataobi ya, nwoke ahụ na nwanyi kwara iko ka a ga-egbu.

11 “ ‘Nwoke obuła ya na nwunye nna ya dinakoro nwe mmeko, emerula nna ya. A ga-egbu nwoke ahụ na nwanyi ahụ. Obara ha ga-adi ha n'isi.

12 “ ‘O buru na nwoke obuła edinakwuru nwunye nwa ya, wetara onwe ha ikpe omuma, a ga-egbu ha abuo n'ihhi na o bu aru ka ha mere.

13 “ ‘O buru nwoke na nwoke ibe ya edinakoro nwee udi mmeko edina nwoke na nwanyi, a ga-egbu ha abuo n'ihhi na ihe ha mere bu ihe ruru aru. Obara ha ga-adi ha n'isi.

14 “ ‘O buru na nwoke aluo nwanyi na nne muru ya, ajo ihe ka o bu. Nwoke ahụ na ndi inyom ndi ahụ ka a ga-akpo oku, ka ihe ojoo di otu a hapu idi n'etiti unu.

15 “ ‘O buru na nwoke na anumanu enwee mmekorita, a ga-egbu nwoke ahụ gbukwaa anumanu ahụ.

16 “ ‘O buru na nwanyi obuła abiaruo anumanu obuła nsọ dinakwuru ya inwe mmeko, a ga-egbu nwanyi ahụ na anumanu ahụ, n'ihhi na ha kwesiri onwu. Obara ha ga-adi ha n'isi.

17 “ ‘Nwoke obuła ya na nwanne ya nwanyi nwere mmeko edina, maobu nwa afo nne ya maobu nwa nwunye nna ya, a ga-ekpochapu ha site n'ihu oha mmadu n'ihhi na o bu ihe ihere di ukwu ka ha mere. O merula nwanne ya, n'ihhi ya ikpe omuma di ya n'isi.

18 “ ‘Nwoke obuła nke ya na nwanyi no na nsọ nwanyi ya dinakoro nwee mmeko ekpugheela adighi ocha nwanyi ahụ. Nwanyi ahụ n'onwe ya ekpugheekwala adighi ocha nke ya. A ga-ebipu ha abuo site n'etiti ndi ha.

19 “ ‘I gaghi enwe mmeko edina n'etiti gi na nwanne nwanyi nne gi maobu nwanne nwanyi nna gi, n'ihhi na nke a bu ihe nleda anya nye onye obara jikoro gi na ya. Ikpe omuma ga-adiri unu abuo.

20 “ ‘O buru na nwoke obuła na nwunye nwanne nna ya edinaa, o bu omume ileda anya nye nwanne nna ya. Ha ga-ebu mmehie ha. Ha ganwu na-amutaghi nwa.

21 “ ‘O buru na nwoke aluo nwunye nwanne ya, o bu omume ruru aru, n'ihhi na o bu ihe nleda anya nye nwanne ya. Ha ga-agba aka nwa.

22 “ ‘Debenu iwu ndi a na ukpuru ndi a, ma gbasoonu ha ka ala ahụ m na-eduba unu n'ime ya hapu imeghe onu ya gbupu unu. 23 Unu agbasola omenaala ndi mba niile a m na-achupu site n'ala m na-enye unu, n'ihhi na ha na-eme ihe ndi a niile m nyere unu n'iwu emela. O bu nke a mere ihe banyere ha ji so m oyi. 24 Ma agwala m unu si, “Unu ga-eketa ala ha. Aga m enye ya unu ka o buru ihe nketa unu. Ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya.” Abu m ONYENWE ANYI Chineke unu onye kewaputara unu doo unu iche site na mba ndi ozo niile.

²⁵ “ ‘Unu aghaghị ikpa oke n’etiti anumanu ndi di ocha iri eri, na anumanu ndi na-adighi ocha, na n’etiti anu ufe di ocha iri eri na ndi ruru aru.* Unu emerula onwe unu site n’iri anumanu maobu anu ufe, maobu ihe ozọ na-akpughari n’ala, ndi ahụ m kewapuru ichi dika ihe ruru aru. ²⁶ Unu ga-adi nsọ nye m, n’ihi na mụ, bu ONYENWE ANYI, di nsọ. Ekewaputala m unu, doo unu ichi, site n’etiti ndi mba ozọ niile, ka unu buru nke m.

²⁷ “ ‘A ga-eji nkume tugbuo nwoke maobu nwanyi obula nke na-aju mmuo ojoo ase, maobu dibia afa no n’etiti unu ka o nwuo. Obara ha ga-adikwa ha n’isi.’ ”

21

Iwu nke ndi nchujaja

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, “Gwa ndi nchujaja, umu ndi ikom Eron okwu si ha, ‘Onye nchujaja ekwesighi imeru onwe ya mgbe mmadu nwuru n’etiti umunna ya. ² Kariakwa ma onye ahụ bu onye di ya nnoo nso, dika nne ya, maobu nna ya, maobu nwa ya nwoke, maobu nwa ya nwanyi, maobu nwanne ya nwoke, ³ maobu nwanne ya nwanyi na-alubeghi di, onye o na-elekota n’ihi na o nweghi di. N’ihi ya, o nwere ike meruo onwe ya. ⁴ Ma o gakwaghi eme onwe ya ka o ghara idi ocha n’etiti ndi ogo ya, ma site otu a meruo onwe ya.

⁵ “ ‘Ndi nchujaja ekwesighi ikpucha isi ha, maobu kpuchapu akuku afuonu ha, maobu kaa ihe obula n’akpukpo ahụ ha.* ⁶ Ha ga-abu ndi di nsọ nye Chineke ha, ndi na-agaghi emekwa ka aha Chineke ha ghara idi nsọ. N’ihi na o bu ha na-eche n’ihu ONYENWE ANYI onyinye aja nsure oku, bu nri Chineke ha. N’ihi ya, ha aghaghị idi nsọ.

⁷ “ ‘Onye nchujaja agaghi alu nwanyi e meruru site n’igba akwuna, maobu nwanyi luturu di nke kewapuru onwe ya site n’ahu di ya, n’ihi na ndi nchujaja bu ndi di nsọ nye Chineke ha. ⁸ Guo ha dika ndi di nsọ n’ihi na o bu ha na-eche nri Chineke n’ihu ya. Guo ha dika ndi di nsọ n’ihi na mụ onwe m bu ONYENWE ANYI di nsọ, mụ onwe m na-eme ka unu di nsọ.

⁹ “ ‘O buru na nwa nwanyi onye nchujaja emeruo onwe ya site n’igho onye akwuna, o sitela na ndu ojoo di otu a wetara nna ya ihe ihere. A ga-akpo ya oku.

¹⁰ “ ‘Onyeisi nchujaja, onye ahụ sitere n’etiti umunna ya, onye awusara mmanu nsọ n’isi ya, onye ahoro doo nsọ iyiri uwe onye nchujaja ahụ, agaghi ahapu agiri isi ya ka o kpasasia, maobu dowaa uwe ya. ¹¹ O gaghi abanye ebe ozu di. O gaghi emeruo onwe ya, o buladi ma ozu ahụ o bu nke nne ya maobu nke nna ya. ¹² O gaghi esi n’ebe nsọ Chineke ya puo, maobu mee ya ka o ghara idi nsọ, n’ihi na e doola ya nsọ site na ite ya mmanu nsọ nke Chineke ya. Abụ m ONYENWE ANYI.

¹³ “ ‘Nwanyi onyeisi nchujaja ga-alu ga-abu nwanyi na-amaghi nwoke. ¹⁴ O gaghi alu nwanyi di ya nwuru, maobu nwanyi ya na di ya na-ebikwaghi, maobu nwanyi akwuna. Nwanyi o ga-alu ga-abu naani nwanyi na-amaghi nwoke nke si n’etiti umunna ya, ¹⁵ ka o ghara ime ka umu ya ghara idi nsọ n’etiti umunna ya. Abụ m ONYENWE ANYI onye na-edo ya nsọ.’ ”

¹⁶ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, ¹⁷ “Gwa Eron, ‘N’ogbo niile nke na-abia, o nweghi onye obula n’ime umu umu gi nke akuku ahụ ya na-ezughị oke

* **20:25** 20:25 Dit 14:3-21 * **21:5** 21:5 Lev 19:28; Izk 44:20

ga-abia nso iwetara Chineke ya ihe oriri. ¹⁸ O nweghi nwoke obula nwere orusi obula ga-abia nso, o nweghi nwoke kpuru isi, maobu onye ngwuro, maobu onye imi mpia, maobu onye ukwu maobu aka ya na-ezughị oke,† ¹⁹ maobu onye okpukpu ukwu ya maobu okpukpu aka ya gbajiri, ²⁰ maobu onye mkpumpu azu di, maobu nwa akakpo, maobu onye na-adighi ahuzi uzọ, maobu onye agba na-ata, maobu onye akpukpa di n'ahụ, maobu onye mkpuru amu ya chipiara echiya. ²¹ O nweghi nwa nwa Eron onye nchujaja obula nwere orusi ga-abia iwetara ONYENWE ANYI aja onyinye site n'oku. Ebe o bu na o nwere orusi, o gaghi abia nso iwetara Chineke ya nri. ²² Ma o nwere ike iri nri ahụ dikarisiri nso nke sitere na nri Chineke ya, tinyekwara nri ahụ di nso. ²³ Kama o gaghi abia nso akwa mgbochi ahụ maobu biaruo ebe ichu aja nso, n'ihị ezughị oke ya. Ka o ghara imeru ebe nso m, n'ihị na abụ m ONYENWE ANYI onye na-edo ha nso.' "

²⁴ Ya mere Mosis nyere Eron na umu ya ndi ikom na umu Izrel niile iwu ndi a.

22

Idi nso nke onyinye ochuchu aja

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, ² "Gwa Eron na umu ya ndi ikom ka ha jiri nsopuru nabata onyinye di nso nke umu Izrel na-edo nso nye m, ka ha ghara imeru aha nso m. Abụ m ONYENWE ANYI.

³ "Gwa ha si, 'N'ogbo unu niile na-abia, o buru na enwee onye obula n'agburu unu nke biara nso n'ihe ndi ahụ di nso umu Izrel na-edo nso nye ONYENWE ANYI, mgbe onye ahụ no onodu dika onye ruru aru, a ga-esi n'ihu m wezuga onye ahụ. Abụ m ONYENWE ANYI.

⁴ " 'Onye obula bu nwa nwa Eron nke oria ekpenta na-aria, maobu nke ihe si n'ahụ ya na-asoputa agaghi eri aja di nso tutu ruo mgbe e mere ka o diri ocha. O ga-abukwa onye ruru aru ma o buru na o metu ozu aka, maobu onye mkpuru nwa na-esite n'ahụ awusi, ⁵ maobu na o meturu anu na-akpughari akpughari n'ala aka, nke na-emeru ya, maobu na o meturu mmadu aka nke mere ka o buru onye ruru aru n'agbanyeghi ihe o bu na-emeru ya. ⁶ Onye ahụ meturu ihe ndi a aka ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi. O gaghi eri ihe nso obula tutu ruo mgbe o sachara ahụ. ⁷ Mgbe anyanwu dara ka o ga-adi ocha, nweekwa ike iri ihe di nso, n'ihị na o bu nri ya. ⁸ O gaghi eri anu nwuru anwu, maobu nke anu ozo dogburu,* n'ihị na ihe ndi a ga-emeru ya. Abụ m ONYENWE ANYI.

⁹ " 'Ndi nchujaja kwesiri idebe ukpuru m, ka ha ghara ibu ndi ikpe mara si otu a nwuo n'ihị na ha leliri ha anya. Abụ m ONYENWE ANYI onye na-edo ha nso.

¹⁰ " 'O nweghi onye obula na-esiteghi n'ezinaulo ndi nchujaja ga-eri aja nso ahụ. Onye bu obia na onye e goro oru no n'ulo onye nchujaja agaghi eri ya. ¹¹ Otu o di, o buru na onye nchujaja weere ego nke aka ya gbata ohu, maobu na a muru ohu ahụ n'ulo ya, ohu ahụ nwere ike iri aja nso ahụ. ¹² O buru na nwa nwanyi onye nchujaja aluo onye na-abughị onye nchujaja, o gaghi eri ihe obula site n'ime aja nso a. ¹³ Ma nwa nwanyi onye nchujaja nke di ya nwuru, maobu na ya na di ya ebikwaghi, o burukwa na o mutaghi nwa obula, o loghachi bia biri n'ulo nna ya dika o mere

† 21:18 21:18 Ihe ndi a gunyere ma mmadu ma anumanu, dika e deputara ha site n'amaokwu iri na isii gbadaa. * 22:8 22:8 Opu 22:31

mgbe ọ bụ agbọghọ, o nwere ike iri nri dị n'ụlọ nna ya. Ọ dịkwaghị onye na-ekwesighị iri ya,† nke ga-eri ya.

14 “‘Ọ bụrụ na onye ọbụla erie onyinye nsọ ahụ na-amaghị ama, ọ ga-eweghachiri onye nchụaja ihe niile o riri tụtwasịkwa ya otu ụzọ n'ụzọ ise ọzọ. 15 Ndi nchụaja ekwesighị imeru onyinye nsọ ụmụ Izrel na-eche n'ihu ONYENWE ANYI, 16 site n'ikwenye ka ndi mmadu efu rie onyinye nsọ ahụ, si otu a wetara ndi riri ya ikpe omuma nke ya na nkwughachi so. Abu m ONYENWE ANYI onye na-edo ha nsọ.’”

Aja na-ezughị oke

17 ONYENWE ANYI gwara Mosis si, 18 “Gwa Erọn na ụmụ ya ndi ikom na ụmụ Izrel niile okwu si ha, ‘Ọ bụrụ na onye ọbụla, onye Izrel maọbụ onye ọbịa n'Izrel, eweta aja nsure oku nye ONYENWE ANYI imezu nkwa o kwere, maọbụ dika onyinye afọ ofufu, 19 ọ ga-eweta otu oke nke na-enweghị nkwaru nke si n'igwe ehi, maọbụ aturu, maọbụ ewu, ka a nabata ya n'aha. 20 Ewebatala ihe ọbụla nke nwere nkwaru, n'ihi na agaghị m anabata ya n'aha gi. 21 Mgbe onye ọbụla wetara ehi maọbụ aturu maọbụ ewu site n'igwe anu, dika onyinye aja udo ọ na-enye ONYENWE ANYI maka imezu nkwa, maọbụ onyinye afọ ofufu, ọ ga-abu nke na-enweghị orusi maọbụ ntupo ọbụla tupu a nabata ya. 22 Anumanu ọbụla kpuru isi, maọbụ nke meruru ahụ, maọbụ nke ukwu maọbụ aka gbajiri, maọbụ nke akpukpa di n'ahụ ya, maọbụ ihe nwere ure, maọbụ nke onya di n'ahụ, agaghị abu ihe onyinye nye ONYENWE ANYI. Unu atukwasikwala ha n'ebe ichu aja dika onyinye nye ONYENWE ANYI. 23 Unu nwere ike jiri ehi maọbụ aturu‡ nke akuku ahụ ya tara ata, maọbụ nke otu akuku ya buru ibu karia ibe ya chuo aja onyinye si n'obi, ma a gaghị e ji ya chuo aja imezu nkwa. 24 Unu agaghị enye anumanu ọbụla nke mkpuru amu ya chipiara echipia, maọbụ nke piara apia, maọbụ nke a dowapuru adowapu maọbụ nke a chakapuru achakapu, dika onyinye n'ihu ONYENWE ANYI. Unu enykwala udi onyinye a n'ala unu. 25 Unu esitekwala n'aka onye ọbịa nata udi onyinye a, ma webata ya dika nri a na-enye Chineke unu. A gaghị anabata ha n'onodu unu, n'ihi na ha nwere nkwaru, nwekwa ntupo.’”

26 ONYENWE ANYI siri Mosis, 27 “Mgbe a muru nwa ehi, maọbụ nwa aturu, maọbụ ewu oheru, a ga-ahapu ya na nne ya ubochi asaa. Site n'ubochi nke asato gaa n'ihu a ga-anabata ya dika onyinye ihe oriri i ji chuo aja nsure oku nye ONYENWE ANYI. 28 Egbula nne anu na nwa ya n'otu ubochi, maọbụ ehi maọbụ aturu. §

29 “Mgbe unu na-achuru ONYENWE ANYI aja ekele, chonu ya n'uzo ahụ a ga-anabata ya. 30 Riekwanu anu aja ahụ n'otu ubochi ahụ, ka ọ hapu ifodu ruo echi ya. Abu m ONYENWE ANYI.

31 “Unu ga-edebe iwu m ndi a niile, mee ha n'ihi na abu m ONYENWE ANYI. 32 Unu emekwala ka aha m ghara idi nsọ. A ga-edo aha m nsọ n'etiti umu Izrel, n'ihi na abu m ONYENWE ANYI onye na-edo unu nsọ. 33 Ọ bụ m kpoputara unu site n'ala Ijipt ka m buru Chineke unu. Abu m ONYENWE ANYI.”

23

Mmemme di iche iche

† 22:13 22:13 Nke a bu onye ọbịa maọbụ onye ala ọzọ ‡ 22:23 22:23 Lev 3:6 § 22:28 22:28 Dit 22:6-7

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ² “Gwa umu Izrel okwu si ha, ‘Ndi a bu mmemme a kara aka nye ONYENWE ANYI, nke unu ga-ekwusa dika mkpokota di nsọ.

Ubochi izuike

³ “ ‘Ubochi isii ka unu ga-eji ruo oru. Ma ubochi nke asaa, bu ubochi izuike, ubochi mkpokota di nsọ. Unu agaghi aru oru obula n’ubochi ahụ, n’ebe obula unu bi. O bu ubochi izuike nye ONYENWE ANYI.

Mmemme Ngabiga na Mmemme Achicha na-ekoghi eko

⁴ “ ‘Ndi a bu mmemme ONYENWE ANYI a kara aka, mkpokota di nsọ nke unu ga-ekwusa n’oge a kara aka. ⁵ N’onwa mbu, n’ubochi nke iri na anọ nke onwa ahụ, n’oge uhuruchi, mgbe anwu dara, ka Mmemme Ngabiga ONYENWE ANYI ga-adi. ⁶ Mmemme achicha na-ekoghi eko ONYENWE ANYI ka unu ga-ebido n’ubochi iri na ise nke onwa ahụ. Abali asaa ka unu ga-eri achicha a na-ejighi ihe na-eko achicha mee. ⁷ N’ubochi mbu nke mmemme a, unu ga-enwe mkpokota di nsọ, o dikwaghi onye obula ga-aru oru obula. ⁸ Unu ga-eweta aja e sitere n’oku chuo nye ONYENWE ANYI. N’ubochi nke asaa nweenu mkpokota di nsọ, unu arukwala oru nke ubochi ahụ.’ ”

Mmemme Mkpuru Mbu

⁹ ONYENWE ANYI gwara Mosis si ya, ¹⁰ “Gwa umu Izrel si ha, ‘Mgbe unu banyere n’ala ahụ m na-aga inye unu, ghotu mkpuru ihe ubi nke mbu unu, unu ga-ewetara onye nchujaja otu ukwu oka site n’oka unu ghotara n’ubi unu. ¹¹ O ga-anara unu ukwu oka ahụ fufee ya n’ihu ONYENWE ANYI, ka a nabata ya. O bu n’ubochi ahụ ga-esote ubochi izuike ka onye nchujaja ga-efufe ya. ¹² N’otu ubochi ahụ e fufere ukwu oka ahụ, unu ga-ewere nwa ebule na-enweghi ntupo, nke gbara naani otu afo, churo ONYENWE ANYI aja nsure oku. ¹³ Aja mkpuru oka ga-eso aja nsure oku a. O ga-eji iko oka a kworo nke oma iri na abuo a gwara mmanu oliv, ka o buru ihe e surere n’oku na-esi ezi isi oma nye ONYENWE ANYI. A ga-enyekwa iko mmanya ato dika onyinye ihe onunu. ¹⁴ Unu agaghi eri achicha, maobu oka e ghere eghe, maobu oka ohuru tutu ruo mgbe unu buru uzo weta onyinye nye Chineke unu. N’ebe obula unu bi, ukpuru a ga-adigide ruo ogbo niile.

Mmemme Izu Asaa

¹⁵ “ ‘Site n’ubochi ahụ sotere ubochi izuike, bu ubochi ahụ unu wetara ukwu oka nke onyinye mfufe, guputa izu asaa zuru ezu. ¹⁶ Guputakwa iri ubochi ise site n’ubochi izuike ahụ mezuru izu asaa ahụ ma wetara ONYENWE ANYI onyinye oka ohuru. ¹⁷ Site n’ebe obula unu bi, unu ga-ewetara ONYENWE ANYI ogbe achicha abuo nke unu ji iko oka a kworo nke oma iri na abuo, nke e ji ihe na-eko achicha mee, ya bu yiist, dika aja mfufe nke mkpuru mbu nye ONYENWE ANYI. ¹⁸ Tinyere achicha a, unu ga-eweta umu aturu asaa gbara otu afo, ndi na-enweghi ntupo, na otu nwa oke ehi, na ebule abuo. Ha ga-abu aja nsure oku nye ONYENWE ANYI, ya na aja mkpuru oka na aja ihe onunu, aja e sitere n’oku chuo, nke isisi ya di ezi mma nye ONYENWE ANYI. ¹⁹ Unu ga-ejikwa otu mkpi chuo aja mmehie. Werekwa umu aturu abuo gbara otu afo, otu afo, chuo aja udo. ²⁰ Onye nchujaja ga-efufe umu aturu abuo ndi a, na achicha ndi si na mkpuru mbu ahụ n’ihu ONYENWE ANYI dika aja mfufe. Ha bu aja di nsọ nye ONYENWE ANYI. O bukwa ndi nchujaja ga-ewere ha dika nri ha. ²¹ N’otu ubochi ahụ unu ga-akposakwa mkpokota di nsọ, unu arukwala oru nke ubochi ahụ. Nke a ga-abu ukpuru ga-adigide ebighi ebi site n’ogbo ruo n’ogbo niile, n’ebe obula unu bi.

22 “ ‘Mgbe unu na-ewe ihe ubi, unu ewechala ihe niile di n’akuku niile nke ubi unu. Hapuru nu ha umu ogbenye, na ndi obia. Hapukwara ha mkpuru ubi niile dara n’ala. Abu m ONYENWE ANYI Chineke unu.’ ”

Mmemme Opi

23 ONYENWE ANYI gwara Mosis si, 24 “Gwa umu Izrel si, ‘Ubochi mbu nke onwa nke asaa ga-abu ubochi izuike, ubochi mkpokota di nsọ nke a ga-eji opi na-ada oke uda cheta. 25 Unu arula oru obula n’ubochi ahụ, kama unu ga-achụ aja nsure oku nye ONYENWE ANYI.’ ”

Ubochi Mkpuchi Mmehie

26 ONYENWE ANYI gwara Mosis si, 27 “Ubochi nke iri nke onwa asaa a bu ubochi Mkpuchi Mmehie. O bu ubochi mkpokota di nsọ nye unu. Unu ga-ata onwe unu ahuhu bia wetara ONYENWE ANYI onyinye site n’oku. 28 Unu arula oru obula n’ubochi ahụ n’ihi na ubochi ahụ bu ubochi ichu aja mkpuchi mmehie unu n’ihu ONYENWE ANYI Chineke unu. 29 Onye obula na-ejighi ubochi ahụ weda onwe ya n’ala ka a ga-ekewapu site n’etiti ndi ya. 30 Aga m ebikwa onye obula ruru oru n’ubochi ahụ. 31 Unu agaghị aru oru obula. N’ebe obula unu bi, ukpuru a ga-adigide nye unu niile site n’ogbo ruo n’ogbo. 32 O ga-abu ubochi izuike zuruoke nye unu, unu ga-ewedakwa onwe unu n’ala. N’ubochi nke itoolu nke onwa ahụ, site n’uhuruchi ruo n’uhuruchi nke na-esote ya, unu ga-edebe izuike unu.”

Mmemme Ulo Ikwu

33 ONYENWE ANYI gwara Mosis si, 34 “Gwa umu Izrel, ‘N’ubochi nke iri na ise, n’onwa nke asaa, ka unu ga-amalite mmemme Ulo Ikwu ONYENWE ANYI. A ga-eme ya ubochi asaa. 35 N’ubochi nke mbu bu ubochi mkpokota di nsọ. Onye obula agaghị aru oru n’ubochi ahụ. 36 N’ubochi obula n’ime ubochi asaa ndi a niile ka a ga-ewetara ONYENWE ANYI onyinye site n’oku. N’ubochi nke asato ka mkpokota di nsọ ga-adi. A ga-achụ aja nsure oku nye ONYENWE ANYI, n’ubochi a. O bu mkpokota mmechi, n’ihi ya, a gaghi aru oru obula n’ubochi ahụ.

37 (“ ‘Ndi a bu mmemme a kara aka, mgbe a ga-ekwusa mkpokota di nsọ maka iwetara ONYENWE ANYI onyinye nri, ya bu, onyinye aja nsure oku, na onyinye mkpuru oka, na aja di iche iche, na onyinye ihe onunu dika e si hazie na o ga na-adi kwa ubochi. 38 Unu ga-enye onyinye ndi a, tinyere onyinye a na-enye ONYENWE ANYI n’ubochi izuike, na tinyere onyinye ndi ozọ unu na-enye na ihe ndi ozọ unu kwere na nkwa, na onyinye afo ofufu niile unu na-enye ONYENWE ANYI.)

39 “ ‘Ya mere, malite n’ubochi nke iri na ise nke onwa asaa, mgbe unu webatasiri ihe ubi unu, meere nu ONYENWE ANYI mmemme ubochi asaa, ubochi nke mbu, na ubochi nke asato ga-abu ubochi izuike. 40 N’ubochi nke mbu, unu ga-ewere ufodu mkpuru osisi di mma nke si n’osisi unu na-amị mkpuru, gbutekwa igu nkwa, na alaka osisi nwere ahijia ndu, na osisi popla, jiri ha mee mmemme obi utọ n’ihu ONYENWE ANYI Chineke unu ubochi asaa. 41 Mmemme ubochi asaa a ga-adi nye ONYENWE ANYI n’afọ niile, site n’ogbo ruo n’ogbo unu niile. O bukwa n’onwa nke asaa ka unu ga-eme mmemme a. 42 N’oge mmemme a, umu Izrel niile ga-ebi n’ulo e ji alaka osisi na ahijia wuo ubochi asaa. Umu afo Izrel niile ga-ebi n’ulo di otu a. 43 Nke a ga-echetara ogbo umu Izrel niile na mgbe m kpoputara unu site n’ala Ijpt, unu biri n’ulo e ji osisi na ahijia wuo n’ozara. Abu m ONYENWE ANYI Chineke unu.’ ”

⁴⁴ Mosis gwara ụmụ Izrel ihe gbasara mmemme niile a kara aka nye ONYENWE ANYI.

24

Iheokụ na mmanụ ya

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, ² “Nye ndi Izrel niile iwu ka ha wetara gi mmanụ oliv asuru asu, nke a na-agwaghị ihe, maka itinye n’iheokụ ime ka okụ oriọna na-enwu mgbe niile. ³ Na mputa nke akwa mgbochi nke kpuchiri igbe Ihe Ama ahụ, n’ime ụlọ nzute, Eron ga-amunye oriọna ndi ahụ n’ihu ONYENWE ANYI mgbe niile, site n’uhuruchi ruo n’ututu. Nke a bu ukpuru ga-adigide nye ogbo niile di n’ihu. ⁴ Ihe okụ olaedo a nuchara anucha ndi ahụ doo n’elu ihe idokwasị oriọna, n’ihu ONYENWE ANYI ga na-enwu okụ mgbe niile.

Achicha na-adị n’ihu ONYENWE ANYI

⁵ “Were oka a kworo nke oma mee ogbe achicha iri na abuo. Jiri ihe ruru iko oka asato mee otu ogbe achicha obula. ⁶ Doo achicha ndi a n’ahiri abuo n’elu tebul ahụ e ji olaedo a nuchara anucha kpuo, nke di n’ihu ONYENWE ANYI. Ogbe achicha isii ga-adị n’otu ahiri. ⁷ N’ogologo ahiri obula tinye insensi a na-agwaghị ihe, ka o buru ihe nochiri achicha ndi a dika onyinye nsure oku nye ONYENWE ANYI. ⁸ A ga-edo achicha ndi a n’ihu ONYENWE ANYI oge niile, ubochi izuike niile, n’onodu umu Izrel, dika ogbugba ndu ebighi ebi. ⁹ O diri Eron na umu ya ndi ikom, bu ndi ga-eri ya n’ime n’ebe nsọ ahụ, n’ihi na o bu oke dikarisiri nsọ, site n’oke ha mgbe niile, nke sitere n’onyinye nsure oku e chere nye ONYENWE ANYI.”

Onwu onye kochara ONYENWE ANYI

¹⁰ Otu nwokorobia, nke nna ya bu onye Ijpt ma nne ya bu onye Izrel, sitere n’etiti umu Izrel puta. O ruo na nwoke a nne ya bu onye Izrel na otu n’ime ndi ikom Izrel malitere ilu ogo. ¹¹ Mgbe ha na-alu ogo ahụ nwoke ahụ nne ya bu onye Izrel kwuluru Aha ahụ kochaa ya. N’ihi ya, a kporo ya ikpe n’ihu Mosis. (Aha nne ya bu Shelomit, nwa Dibri, onye ebo Dan.) ¹² Ha tinyere nwoke ahụ n’ulo mkporo na-eche ka ha nu okwu ONYENWE ANYI, imata ihe ha ga-eme ya.

¹³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis si, ¹⁴ “Kpuru onye nkwulu ahụ gaa n’azu obodo. Ndi niile nuru okwu ahụ o kwuru ga-ebikwasị ya aka ha n’isi. Mgbe ahụ, ogbakọ Izrel niile ga-eji nkume tugbuo ya. ¹⁵ Gwa umu Izrel okwu si ha, ‘Onye obula kochara Chineke ya ga-ebu mmehie ya n’isi ya. ¹⁶ Onye obula kwuluru aha ONYENWE ANYI ka a ga-egbu. Mmadu niile ga-agbakọ jiri nkume tugbuo onye ahụ. Onye obula kwuluru Aha ahụ, maobu obia, maobu nwa afo ala, ka a ga-egbu.

¹⁷ “ ‘Onye obula gburu mmadu ka a ga-egbu. ¹⁸ Onye gburu anu ulo na-abughi nke ya, ga-akwughachi ugwo ya. Ndu ga-alara ndu. ¹⁹ Onye obula meruru mmadu ibe ya ahụ, a ga-emerukwa onye ahụ ahụ n’ebe o meruru ibe ya ahụ. ²⁰ Onye tijiri mmadu okpukpu, a ga-etiji okpukpu nke ya. Anya ga-alara anya, eze ga-alakwa eze. Otu e si meruo mmadu ahụ, ka a ga-esi merukwa onye meruru ya ahụ. ²¹ Onye obula gburu anu ulo onye ozo, ga-akwu ugwo ya. Ma a ga-egbu onye obula gburu mmadu. ²² Unu ga-enwe otu iwu nke ga-adị nye ndi amuru n’ala, dikwara ndi obia niile. Abụ m ONYENWE ANYI Chineke unu.’ ”

²³ Mgbe ahụ, Mosis gwara ndị Izrel okwu, n'ihia ya ha dokpuuru onye nkwulu ahụ puo n'azu obodo, jiri nkume tugbuo ya n'ebe ahụ, dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

25

Afo izuike

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu n'ugwu Sainai si ya, ² "Gwa umu Izrel si ha, 'Mgbe unu batara n'ala ahụ m ga-enye unu, unu ga-eme ka ala ahụ nwee afo izuike nke ya nye ONYENWE ANYI. ³ Afo isii ka unu ga-aku ihe n'ubi, afo isii ka unu ga-ewe ihe ubi, kwachaakwa alaka osisi vaini unu. ⁴ Ma mgbe o ruru afo nke asaa, unu ga-ahapu ala ubi unu ka o zuo ike, afo izuike nye ONYENWE ANYI. Unu akula ihe obula n'ubi unu maobu kwachaa osisi vaini unu. ⁵ Unu agaghị ewe ihe ubi obula ga-epuputara onwe ha n'oge a, maobu tutuoto mkpuru osisi vaini ndi ga-ada ada. N'ihia na afo ahụ bu afo ozuzu ike diri ala ubi niile. ⁶ Ihe ubi puputara n'ala ahụ niile n'afo izuike ahụ bu nri diri unu onwe unu, na ndi odibo nwoke na nwanyi unu niile, na onye i goro oru, na onye obia bi n'etiti unu. ⁷ Ihe ubi ahụ dikwara anu ulo gi, na anu ohia bi n'ala gi. Ihe obula puputara n'ala bu ihe unu ga-eri.

Afo iri ise nke inwere onwe

⁸ "Guputa afo izuike asaa, afo asaa, uzọ asaa. Nguko afo izuike ndi a niile ga-enye iri afo anọ na itoolu. ⁹ N'ubochi nke iri nke onwa asaa, zipu onye ga-egbu opi ike, ya bu, n'ubochi mkpuchi mmehie, a ga-egbu opi ike n'ala Izrel niile. ¹⁰ Doonu afo nke iri ise ahụ nso, kwusaakwa inwere onwe nye mmadu niile n'ala ahụ niile. Afo ahụ ga-abu afo inwere onwe* nye unu. Onye obula n'ime unu ga-alaghachi n'ihe onwunwe nke ezinaulo ya, onye obula kwa ga-alaghachi n'agburu ya. ¹¹ Afo nke iri ise bu afo inwere onwe nye unu. A gaghị aku ihe obula n'ubi, a gakhaghị ewe ihe ubi obula puputara n'onwe ya, maobu mkpuru osisi vaini miri n'onwe ya. ¹² O bu afo inwere onwe, burukwa afo di nso nye unu, nke onye obula ga-eri naani ihe e wetara n'ubi.

¹³ " 'Onye obula ga-alaghachi n'ihe onwunwe nke ya, n'afo inwere onwe a.

¹⁴ " 'O buru na i resiri onye agbataobi gi ala, maobu na o nwere nke o zuru site n'aka gi, unu aghogbula ibe unu. ¹⁵ I ga-azuru ala site n'aka onye agbataobi dika onuogugu afo si di site n'afo inwere onwe. Ha ga-eresi gi ya dika onuogugu afo ole foduru maka iko ihe n'ala ahụ. ¹⁶ O buru na a zuru ala ahụ nso nso mmemme iri afo ise a, onuahia ala ahụ ga-adi ala, o burukwanu na o di anya site na mmemme ahụ, onuahia ya ga-adi elu, n'ihia na ugwo onye ahụ na-akwu bu ugwo ugboro ole o ga-aku ihe n'ala ahụ. ¹⁷ Unu emegbula ibe unu kama tunu egwu Chineke unu. Abu m ONYENWE ANYI Chineke unu.

¹⁸ " 'Gbasonu ukpuru m, ma lezie anya imezu ihe m nyere n'iwu, ka unu nwee ike ibi obi udo n'ala ahụ. ¹⁹ Mgbe ahụ, ala ga-amị mkpuru ya, unu ga-eriju afo, birikwa n'ala ahụ n'udo. ²⁰ Unu nwere ike juo ajuju si, "Gini ka anyi ga-eri n'afo nke asaa ahụ ebe o bu na anyi agaghị aku ihe obula, maobu wee ihe ubi obula n'afo ahụ?" ²¹ Aga m ezitere unu ngozi di ukwu n'afo nke isii, nke ga-eme ka ala mee ihe omume nke ga-ezuru unu afo ato. ²² Mgbe unu ga-aku ihe ubi n'afo nke asato unu ga na-eri site

* **25:10** 25:10 Inwere onwe putara mmeri maobu Jubili.

n'owuwe ihe ubi ochie unu tutu ruo n'afọ nke itoolu mgbe unu ga-ewebata ihe ubi ọhuru.

23 “ ‘Chetanụ na ala bụ nke m, n’ihi nke a, o kwesighi ka unu ree ala ọbụla kpamkpam. Unu bụ naanị ndị ọbịa na ndị nlekọta nye m. 24 N’ala obibi unu niile, unu ga-enye ohere maka mgbaputa ala erere ere.

25 “ ‘Ọ bụrụ na otu onye n’ime unu aghọọ onye ogbenye si otu a ree ala ya, nwanna ya di ya nso ga-abia gbaputa ala ahụ. 26 Ọ bụrụ na-enweghi onye ga-agbaputa ala ahụ nye ha, ma ha mesia ghoọ ndi bara ụba nwekwa ihe ga-ezu igbaputa ala ahụ n’onwe ha. 27 A ga-agụ afọ ole gara site na mgbe o rere ala ahụ, nyeghachi ya ego ole o kwesiri inweta. Onye rere ala ga-alaghachikwa n’ala ya. 28 Ọ bụrụ na onyenwe ya enweghi ike ichota ego ọ ga-eji gbara ya, ala ahụ ga-adi n’aka onye ahụ zuru ya tutu ruo n’afọ inwere onwe. Mgbe ahụ ọ ga-ewerekwa ala ahụ nyeghachi ya onye resiri ya.

29 “ ‘Onye ọbụla rere ụlọ obibi di n’obodo e ji mgbidi gbaa gburugburu nwere ikike mgbaputa ya naanị mgbe otu afọ zuru site na mgbe e rere ya. N’oge ahụ ka onye rere ya nwere ike igbaghachi ya. 30 Ọ bụrụ na a gbaputaghị ya tupu otu afọ agafee, ụlọ ahụ di n’ime obodo nwere mgbidi ga-abụ nke onye ahụ zuru ya mgbe niile, burukwa nke ụmụ ụmụ ya. A gaghị enyeghachikwa ya mgbe afọ inwere onwe ruru. 31 Ma ụlọ ndi di n’obodo nta na-enweghi mgbidi a ga-agụ ha dika ihe di n’ohia. E nwere ike igbaputa ha, ha bukwa nke a ga-eweghachite mgbe afọ inwere onwe ruru.

32 “ ‘Ma banyere obodo niile nke ndi Livayi di iche iche. Ha nwere ikike igbaputa ụlọ ha di n’ime nketa ha mgbe ọbụla. 33 Ihe onwunwe ndi Livayi bu nke e nwere ike igbaputa, bu ndi a, ụlọ niile e rere nke di n’obodo ha nwere. Ọ ga-abụ n’afọ inwere onwe ka aga enwetaghachi ha, n’ihi na ụlọ ndi ahụ di n’obodo ndi Livayi bu naanị oke ha nwere n’etiti ụmụ Izrel. 34 Ma a gaghị ere ala ebe ita nri nke anụ ụlọ gbara obodo ha gburugburu ere, n’ihi ọ bu ihe ha nwee n’oha ruo ebighi ebi.

35 “ ‘Ọ bụrụ na nwanne gi adaa ogbenye ruo na o nweghi ike inyere onwe ya aka, ọ di gi n’aka inyere ya aka, kpobata ya ka ọ bia biri n’ulo gi dika i ga-esi kpobata onye ọbịa. N’uzo di otu a, ọ ga-anogide biri n’etiti unu. 36 Tuọ egwu Chineke, kwerekwa ka nwanna gi soro gi biri n’ala ahụ. A nakwala uma maobu omurunwa ọbụla.† 37 I gaghị ana omurunwa n’ego i gbazinyere ha, maobu rie uru site na nri i resiri ha. 38 Mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke unu, onye kpoputara unu site n’ala Ijipt, inye unu ala Kenan, na i bu Chineke unu.

39 “ ‘Ọ bụrụ na onye Izrel ọbụla adaa ogbenye, resi gi onwe ya, emela ka o jere gi ozi dika onye ohu. 40 Kama i ga-emeso ya mmeso dika i ga-esi meso onye oru e goro ego, maobu dika onye ọbịa no n’etiti unu. Ọ ga-ejere gi ozi tutu ruo afọ inwere onwe. 41 N’afọ ahụ, i ga-ahapu ha na umu ha ka ha laghachikwuru ndi ikwu ha, si otu a nwetaghachi ala ubi di n’ezinaulo ha. 42 N’ihi na a kpoputara m ndi Izrel site n’ala Ijipt ka ha buru ndi na-ejere m ozi. Ya mere, a gaghị ere ha mgbe ọbụla dika ohu. 43 A gawkwaghi emegbu ha n’uzo di njo.‡ Tuonu egwu Chineke unu.

44 “ ‘Ma unu nwere ike gbara ndi ohu nwoke maobu nwanyi site n’etiti ndi mba ozo niile bi n’akuku unu. Unu nwere ike site n’ebe ahụ zuta ndi ohu. 45 Unu nwere ike izu ndi ohu site n’etiti ndi mbiarambia bi n’etiti unu, maobu site n’etiti ndi agburu ha a muru n’ala Izrel. Ndi di otu a

† 25:36 25:36 Opu 22:25 ‡ 25:43 25:43 Opu 1:13

ga-abụkwa ihe onwunwe unu. ⁴⁶ Unu nwere ike kenye ha ụmụ unu dika ihe nketa, ma mee ha ndi ohu unu ubochi ndu ha niile. Ma unu agaghị eji aka ike chia onye Izrel ibe unu.

⁴⁷ “ ‘O buru na onye obia bi n’etiti unu agho ogaranya, ma otu n’ime umunna unu adaa ogbenye were onwe ya resi onye obia ahụ bi n’etiti unu, maobu were onwe ya resi nwanna ndi ikwu onye obia ahụ, ⁴⁸ ha nwere ikike igbaputa ya mgbe ha resiri onwe ha. Otu n’ime umunna ya nwere ike gbaputa ha. ⁴⁹ Nwanne nne ya, maobu nwanne nna ya, maobu nwanna n’ikwu ha obula nwere ike igbaputa ya. O nwekwara ike igbaputa onwe ya ma o buru na o kpata ego. ⁵⁰ Ya na onye ahụ o resiri onwe ya ga-agu afọ ole o bu site na mgbe o rere onwe ya ruo n’afọ inwere onwe. Ego a ga-akwu n’ihi igbaputa ya ga-abu ego o ga-efu ikwu ohu ozọ ugwo iru oru onuogugu afọ ndi ahụ niile. ⁵¹ O buru n’otutu afọ foduru, o ga-esite n’onu ego e rere ha kwuo nke di ukwu dika ego mgbaputa ha. Naani ihe ntakiri ga-apu n’ime ego ahụ. ⁵² O buru naani afọ ole na ole foduru tupu afọ inwere onwe eruo, o ga-aguko ihe ego ahụ putara, kwuo ya maka igbara onwe ya dika o kwesiri. ⁵³ A ga-emeso ha dika ndi oru e goro ego kwa afọ, ma i ga-ahụ na onye ha no n’okpuru ya agaghị eji aka ike chia ha.

⁵⁴ “ ‘Ma o buru na e nweghi ike gbaputa ya site n’uzo ndi a niile, ya na umu ya ga-enwere onwe ha mgbe afọ inwere onwe ahụ zuru. ⁵⁵ N’ihi na mu ka umu Izrel bu ndi ohu nye. Ha bu ndi ohu m, ndi m kpoputara site n’ala Ijpt. Mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke unu.

26

Ugwọ oru nrube isi

¹ “ ‘Unu emerela onwe unu arusi* obula, maobu guzobe oyiyi apiri api, maobu ogidi nkume obula oto, nye onwe unu. Unu edokwala nkume a piri api obula n’ala unu maka ikpo isiala nye ya. Abu m ONYENWE ANYI Chineke unu.

² “ ‘Debenu iwu niile m nyere maka ubochi Izuike m,† sopuskwaranu ebe nsọ m. Abu m ONYENWE ANYI.

³ “ ‘O buru na unu ejegharja n’ukpuru m, lezie anya debe iwu m niile, ⁴ aga m enye unu mmiri ozuzo n’oge ya, nke ga-eme ka ala unu mia otutu ihe ubi. Osiso unu niile ga-ejuputakwa na mkpuru mgbe niile. ⁵ Unu ganogide na-azocha oka tutu ruo mgbe unu ga-ago mkpuru vaini unu, owuwe ihe ubi mkpuru vaini unu ga-adigidekwa ruo oge iku mkpuru n’ubi. N’uzo di otu a, unu ga-enwe nri ga-ezuru unu, unu ga-ebikwa n’udo n’ala unu.

⁶ “ ‘Aga m eme ka udo diri n’ala ahụ, unu ga-edina ala, o dighikwa onye ga-eme ka unu tuo egwu obula. Aga m ewezuga site n’etiti unu ajo anu obia, mma agha agaghị esitekwa n’ala unu bi n’ime ya gafee. ⁷ Unu gachu ndi iro unu oso. Ha ga-ada n’ihu unu site na mma agha. ⁸ Mmadu ise n’ime unu ga-achu nari mmadu oso. Nari mmadu n’etiti unu ga-achukwa iri puku mmadu oso. Ndi iro unu ga-ada n’ihu unu site na mma agha.

⁹ “ ‘Aga m eji ihuoma leta unu, mee ka unu mubaa ma juputa n’onuogugu. Aga m eme ka ogbugba ndu m n’ebe unu no digide. ¹⁰ Unu ga-enwebiga mkpuru ubi oke ruo na mgbe unu ka no na-eri ndi ochie unu ga-ewezuga ha n’akuku maka inye ohere iwebata ihe ubi ohuru. ¹¹ Aga m eme ka ebe obibi m diri n’etiti unu. Agaghị m aso unu oyi. ¹² Aga m

§ 25:49 25:49 Nwanna Onye ahụ ga-abu nwa nwoke nwanne nna ya. * 26:1 26:1 Opu 20:4

† 26:2 26:2 Lev 19:30

ejeghari n'etiti unu, buru Chineke unu, unu ga-abukwa ndi m. ¹³ N'ihhi na abụ m ONYENWE ANYI Chineke unu onye kpoputara unu site n'ala Ijipt, ka unu ghara ibu ndi ohu ozo. Etijiela m mkporo igwe nke ibu ohu unu, mee ka unu buru ndi ji nganga ejeghari.

Ahuhu n'ihhi Nnupu isi

¹⁴ “Ma o buru na unu aju ige m nti, jukwa imezu ihe ndi a m nyere unu iwu ya, ¹⁵ o buru na unu aju igbaso ukpuru m, so o iwu m ndi a oyi, si otu a mebie ogbugba ndu m, ¹⁶ mgbe ahụ, aga m eme ka oke ujo, na oria na-ebibi ebibi, na ahụ oku, biakwasị unu. Oriā ndi a ga-eme ka anya unu daa mba, o ga-eripiakwa anu ahụ unu. Unu ga-aku mkpuru ubi n'ubi unu ma ndi iro unu ga-eri ha. ¹⁷ Aga m eguzo megide unu n'oge ibu agha, mee ka ndi iro unu merie unu n'agha. Unu ga-agba oso mgbe onye obula na-adighi achu unu oso. Ndi kporo unu asi ga-achikwa unu.

¹⁸ “O buru na unu anogidesie ike ju ige m nti n'agbanyeghi ihe ndi a, aga m enye unu ntaramahuhu di okpukpu asaa n'ihhi mmehie unu. ¹⁹ Aga m etiji inya isi nganga unu, mee ka mbara eluigwe dijiri unu dika igwe, elu ala unu na-azokwasị ukwu ga-adikwa dika bronz. ²⁰ Unu ga-adogbu onwe unu n'oru n'efu, n'ihhi na ala unu agaghi emeputara unu ihe omume ya, osisi nke ala unu agaghi amikwa mkpuru ya.

²¹ “O burukwa na mgbe nke a mesiri, unu anogidekwa ju ime ihe m nyere n'iwu, aga m eme ka ntaramahuhu unu diri ukwu, ugboro asaa ozo, n'ihhi mmehie unu. ²² Aga m ezite anu ohia megide unu. Ha ga-adogbu umu unu, bibie anu ulo unu, meekwa ka unu di nta n'onuogugu, ruo na ndi a ga-ahu n'okporozo unu ga-adi ole na ole.

²³ “O burukwa na unu anogide ju ido aka na nti m, chie nti nogide na-ebu agha nnupu isi unu megide m, ²⁴ mu onwe m ga-ebu agha megide unu. Aga m eti unu ugbo ihe otiti asaa, n'ihhi mmehie unu. ²⁵ Aga m ewebata mma agha n'ebe unu no, ibo obo n'ihhi ogbugba ndu m unu mebiri. Mgbe unu ga-agba oso gbaba n'obodo unu, aga m ezite ihe mbibi ga-ebibi unu n'ebe ahụ. Aga m enyefekwa unu n'aka ndi iro unu. ²⁶ Aga m eme ka unu hapu inwe ihe oriri ga-ezuru unu. Otu ite nri naani ka ndi inyom iri ga-eji sie nri ha nwere. Ha ga-eji ihe otutu tuo ya mgbe ha na-eke ya. Unu ga-eri ya, ma afo agaghi eju unu.

²⁷ “O burukwa na unu agaa n'ihu ju ige m nti n'agbanyeghi ihe ndi a, nogide na-emegide m, ²⁸ mgbe ahụ, aga m egosi unu oke iwe m, nye unu ntaramahuhu di okpukpu asaa n'ihhi mmehie unu. ²⁹ Unu ga-eri anu umu unu ndi ikom, na anu umu unu ndi inyom. ³⁰ Aga m ebibikwa ulo arusi unu niile di n'elu ugu, gbutuo ebe ichu aja niile unu na-esure ihe nsure oku na-esi isi. Aga m atukota ozu unu n'elu arusi unu na-enweghi ume ndu, ka unu buru ihe m na-aso oyi. ³¹ Aga m eme ka obodo unu niile togboro n'efu, kudasiakwa ebe nsu unu niile. Agaghi m anabatakwa isisi utu nke aja unu. ³² Aga m eme ka ala unu togboro n'efu, mee ka onodu idi ala unu buru ihe ga-eju ndi iro unu ga-ebi n'ime ya anya. ³³ Aga m achusa unu na mba niile, miputa mma agha m jiri ya chuso unu oso. Ala unu ga-atogboro n'efu, a ga-etikpokwa obodo unu niile. ³⁴ Mgbe ahụ, ala ahụ ga-ezu ike, ogologo oge ndi ahụ niile o ga-atogboro n'efu. Mgbe unu ga-anu dika ndi ohu n'ala ndi iro unu. Ala ahụ ga-ezu ike, imejuputa afo izuike ya niile. ³⁵ Ogologo oge niile ala ahụ togboro n'efu, ala ahụ ga-ezu ike, udi izuike o na-enweghi n'afu izuike ndi ahụ unu bi n'ime ya.

36 “Ma ndi ahụ fọdurụ ndụ n’ime unu, aga m etinye ida mba n’obi ha n’ala ndi iro ha. Mkpọtụ ahịhịa nke ifufe na-ebugharị ga-eme ka ha gbapụ ọsọ. Ha ga-agba ọsọ dika ndi si n’ihu mma agha na-agba ọsọ. Ha ga-ada mgbe onye ọbụla na-adighi achu ha ọsọ. 37 N’ezie, ha ga-agba ọsọ mgbe onye ọbụla na-adighi achu ha ọsọ. Ha ga-adagide ibe ha mgbe ha na-agba ọsọ a, dika ndi si n’ebe a na-alu agha na-agbapụ ọsọ. Unu agaghị enwe ike iguzo n’ihu ndi iro unu. 38 Unu ga-ala n’iyi n’etiti ndi mba ọzọ, ala ndi iro unu ga-eri unu. 39 Ndi ahụ a hapuru na ndu n’etiti unu ga-ata ahuhu n’ala ndi iro ha n’ihi mmehie ha. Ha ga-atakwa ahuhu n’ihi mmehie nke nna nna ha.

40 “Ma ọ buru na ha ekwuputa mmehie§ ha niile, na mmehie niile nke ndi nna nna na ha na ha mehiere megide m, mmehie ekwesighi ntukwasị obi ha, na mmehie nnupu isi ha, nke ha mehiere megide m, 41 nke mere ka m doo onwe m imegide ha, na izipu ha gaa n’ala ndi iro ha, ọ buru na ha eweda onwe ha ala nabata ntaramahuhu m nyere ha n’ihi mmehie ha 42 aga m echeta ọgbugba ndu mu na Jekob gbara, ọgbugba ndu mu na Aizik gbara, na ọgbugba ndu mu na Ebrahim gbara. Aga m echeta ala ahụ. 43 Ma ala ahụ aghaghị itogboro n’efu. Ọ ghakwaghị inwezu izuike ruuru ya, oge ndi ahụ ọ togboro n’efu, mgbe ha na-ebighi n’ime ya. Ha ganata ntaramahuhu ruuru ha n’ihi na ha juru iwu m, sookwa ukpuru m oyi. 44 Ma ewezugakwa ihe ndi a niile, agaghị m aju ha,* maobu soọ ha oyi, ruo na ibibi ha kpamkpam mgbe ahụ ha no n’ala ndi iro ha. Agakwaghị m emebi ọgbugba ndu† mu na ha gbara n’ihi na abụ m Onyenwe anyi Chineke ha. 45 Kama n’ihi ha, aga m echeta ọgbugba ndu ahụ mu na nna nna ha gbara, ibu Chineke ha, ndi ahụ m kpọtara site n’ala Ijpt n’ihu mba niile. Abụ m ONYENWE ANYI.”

46 Ndi a bu iwu, na ukpuru na ndumodu ONYENWE ANYI guzobere n’ugwu Sainai, n’etiti ya onwe ya, na umu Izrel, site n’aka Mosis.‡

27

Iwu banyere nkwa di iche iche

1 ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, 2 “Gwa umu Izrel si ha, ‘O buru na mmadu e kwee nkwa puru iche iji mmadu nye ONYENWE ANYI onyinye, ihe ndi a ka o ga-eji gbara onye ahụ: 3 n’isi nwoke ọbụla gbara iri afọ abuo ruo iri afọ isii, o ga-akwu iri ọlacha shekel ise, dika ihe otutu ebe nsọ si di. 4 N’isi nwanyi ọbụla gbara iri afọ abuo ruo iri afọ isii o ga-enye iri ọlacha shekel ato. 5 N’isi nwoke gbara afọ ise ruo iri afọ abuo, o ga-enye iri ọlacha shekel abuo. N’isi nwanyi gbara afọ ise ruo iri afọ abuo, o ga-enye ọlacha shekel iri. 6 A ga-akwuru nwantakiri nwoke gbara site otu onwa ruo afọ ise, ọlacha shekel ise, kwura nwantakiri nwanyi gbara otu onwa ruo afọ ise ọlacha shekel ato. 7 N’isi nwoke gafere iri afọ isi, a ga-enye ọlacha shekel iri na ise. N’isi nwanyi gafere iri afọ isi a ga-enye ọlacha shekel iri. 8 O buru na e nwee onye ogbenye na-enweghi ego o ga-eji kwuo ugwo ndi a, a ga-akpotara ya onye nchaja, onye ga-ekwubi ihe onye ahụ kwere nkwa ga-akwu dika ego o nwere ruru.

9 “O buru anu ulo di mma inye ONYENWE ANYI dika onyinye ka e kwere nkwa inye, anu ulo e nyere ONYENWE ANYI ga-aghọ ihe di nsọ. 10 Onye kwere nkwa inye ya enweghi ike iji anu ulo nke ahụ ya na-ezughị oke gbanwere anu ulo ahụ na-enweghi ntupo. O nwekwaghị ike iji anu ulo

§ 26:40 26:40 1Jon 1:9 * 26:44 26:44 Rom 11:2 † 26:44 26:44 Dit 4:31 ‡ 26:46 26:46 Lev 7:38; 27:34

ahụ na-enweghị ntupọ gbanwere nke anụ ahụ ya na-ezughị oke. Ọ buru na o mee otu a, anụ ụlọ nke mbụ, na nke abụọ, ga-abụ ihe dị nsọ. ¹¹ Ọ buru na anụ ụlọ o ji kwee nkwa bụ anụ ụlọ ruru arụ,* ụdị anụ ụlọ ahụ a juru inabata dika onyinye maka iji ya chọọ aja nye ONYENWE ANYI, a ga-akputara onye nchụaja anụ ụlọ ahụ. ¹² Ọ bụ ya ka ọ diri ikpebi ma anụ ụlọ ahụ ọ di mma, ma ọ joro njo. Onu ego obula onye nchụaja kpebiri, ka onye wetara anụ ụlọ ahụ ga-akwu. ¹³ Ọ buru na onye nwe anụ ụlọ ahụ achọọ igbara ya, ọ ga-akwu ugwo anụ ụlọ ahụ, tukwasikwa n'elu ya otu ụzọ n'ime ụzọ ise nke onuahia anụ ụlọ ahụ.

¹⁴ “ ‘Ọ buru na mmadu enye ụlọ ya, dika ihe ga-adị nsọ nye ONYENWE ANYI, onye nchụaja ga-ekpebi maobu ụlọ di mma, ma ọ bukwanu ụlọ joro njo. Ọ ga-ekwukwa ihe bu onuahia ụlọ ahụ. ¹⁵ Ọ buru na onye ahụ nke na-edo ụlọ ya nsọ achọọ igbara ya, ọ ga-akwu onuahia ụlọ ahụ, tukwasikwa n'elu ya otu ụzọ n'ime ụzọ ise nke onuahia ụlọ ahụ. Emesia, ụlọ ahụ ga-abukwa nke ya.

¹⁶ “ ‘Ọ buru na mmadu ewere mpaghara ala ubi ezinaulo ya nye ONYENWE ANYI ka ihe ido nsọ, ihe a ga-iji mata onuahia ala ahụ ga-abu ụdị ihe ubi e nwere ike iku n'ime ya. Onuahia ala ubi e nwere ike ikunye oka bali ruru otu ihe otutu homa, ga-abu iri mkpuru ego olaocha shekel ise. ¹⁷ Ọ buru n'ime afọ inwere onwe ka o doro ala ahụ nsọ, agaghị agbanwe onuahia ya. ¹⁸ Ma ọ buru na o doro ala ahụ nsọ mgbe afọ inwe onwe ahụ gafere, onye nchụaja ga-agukoro ya onuahia ya dika afọ ole ọ foduru mgbe mmemme afọ inwere onwe ozo ga-adị. A ga-ewebilatakwa ihe onuahia ya ruru. ¹⁹ Ọ buru na onye doro ala ahụ nsọ achọọ igbara ala ya, ọ ga-akwu onuahia ahụ onye nchụaja kpebiri, tukwasị ya ego ruru otu ụzọ n'ime ụzọ ise nke onuahia ala ahụ. Mgbe ahụ ala ahụ ga-abukwa nke ya. ²⁰ Ọ buru na ọ gbaputaghị ala ahụ, maobu na o resila ya onye ozo, a gaghị agbaputakwa ala ahụ ozo. ²¹ Mgbe mmemme afọ inwere onwe ruru, ala ahụ ga-agho ala di nsọ, ala e doro nsọ nye ONYENWE ANYI. Ndi nchụaja ga-ewere ya ka ọ buru nke ha.

²² “ ‘Ọ buru na mmadu e doro ONYENWE ANYI ala ubi ọ zuru azu nsọ, nke na-abughị ala ezinaulo ha, ²³ onye nchụaja ga-agu afọ ole ọ foduru ruo mmemme afọ inwere onwe. Ọ ga-agwa onye ahụ ego ole ọ ga-akwu n'ihia ya. Ego obula ọ kwuru n'ubochi ahụ ga-abu ihe di nsọ nye ONYENWE ANYI. ²⁴ Mgbe afọ inwere onwe ahụ zuru, onye nwe ala ahụ, ya bu onye ahụ e si n'aka ya zuo ya, ga-ewerekwa ala ya. ²⁵ Onuahia obula a ga-ekpebi ga-abu n'usoro dika shekel ebe nsọ si di. Iri gera abuo† ga-abu otu shekel.

²⁶ “ ‘A gaghị edo nwa mbu anumanu mutara nsọ maobu ehi maobu aturu n'ihia na ha bu nke ONYENWE ANYI. ²⁷ Ọ buru otu n'ime anu ndi ahụ ruru aru, a ga-agbara ya n'onu ego nke akara bu onu ahia ya, tukwasikwa n'elu ya otu ụzọ n'ime ụzọ ise nke onuahia ya. Ọ burukwanu na onye nwe anu ụlọ ahụ achoghị igbarakwa ya, a ga-ere ya n'onu ahia dika o ruru.

²⁸ “ ‘A gaghị ere, maobu gbara ihe obula mmadu nwere, nke o doro nsọ‡ nye ONYENWE ANYI, maobu mmadu, maobu ala ezinaulo, maobu anu ụlọ, n'ihia na ihe obula nke e wezugara iche bu ihe dikarisiri nsọ nye ONYENWE ANYI.

²⁹ “ ‘Mgbaputa obula adighi nye onye obula e doro nsọ nye mbibi. A ghaghị ime ka ọ nwuo.

* **27:11** 27:11 Anu ụlọ ruru aru Ndi a bu anu ndi ahụ a juru inabata maka i ji chọọ aja, ha bu iniyina, iniyina kamel na iniyina ibu. † **27:25** 27:25 Opu 30:13 ‡ **27:28** 27:28 Jos 6:15-17

³⁰ “ ‘Otu ụzọ n’ime ụzọ iri nke ihe niile si n’ala, maọbụ mkpuru ọghigha nke ubi, maọbụ mkpuru nke osisi miri, bụ nke ONYENWE ANYI. Ha bụ ihe nsọ diri ONYENWE ANYI. ³¹ Onye ọbụla choro igbara otu ụzọ n’ime ụzọ iri nke ihe ubi ya aghaghị ikwu ọnụahịa ya, tukurasi ya otu ụzọ n’ime ụzọ ise nke ọnụahịa e kwesiri ire ya. ³² Otu ụzọ n’ụzọ iri nke igwe ehi na aturu niile, anu nke iri ọbụla nke na-agabiga n’okpuru mkpanaka onye ozuzu aturu mgbe a na-agu ha onu, ga-abu ihe di nsọ nye ONYENWE ANYI. ³³ A gaghị aho anu ulo a na-enye ONYENWE ANYI aho, ile ma ha di mma, maobu na ha di njo. A gaghị agbanwekwa ha. O buru na a gbanwee ha, ndi e ji gbanwee ha na ndi a na-achọ igbanwe ga-agho ihe di nsọ, a gaghị agbarakwa ha.’ ”

³⁴ Ndi a bu iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis n’ugwu Sainai ka o nye umu Izrel.

Onuogugu

Igu onu

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu n'ozara Sainai, n'ime ulo nzute, n'ubochi nke mbu,* n'onwa nke abuo nke afu abuo, mgbe umu Izrel putachara site n'obodo Ijipt. O siri, ² "Gaa guo ma choputa onuogugu ndi ikom niile e nwere n'etiti ogbako Izrel, dika ebo ha na agburu ha si di, na dika ezinaulo ha si dikwa. Deputa aha nwoke obula n'otu na otu. ³ Gi na Eron ga-agukota ndi ikom Izrel niile gbara iri afu abuo maobu kariya onu, bu ndi tozuru ije agha. Unu ga-edo ha n'usuu, n'usuu. ⁴ Otu nwoke, site n'ebo Izrel obula, onye bu onyendu ezinaulo, ga-esonyere unu n'oru a.

⁵ "Ndi a bu aha ndi ikom ndi ahụ ga-enyere unu aka.

"Site n'ebo Ruben, Elizọ na Shedeua,
⁶ site n'ebo Simion, Shelumiel nwa Zurishadai,
⁷ site n'ebo Juda, Nashon nwa Aminadab,
⁸ site n'ebo Isaka, Netanel nwa Zua,
⁹ site n'ebo Zebulon, Eliab nwa Helon,
¹⁰ Site n'umu Josef:
 site n'ebo Ifrem, Elishama nwa Amihud
 site n'ebo Manase, Gamaliel nwa Pedazo
¹¹ site n'ebo Benjamin, Abidan nwa Gidion
¹² site n'ebo Dan, Ahieza nwa Amishadai
¹³ site n'ebo Asha, Pagiel nwa Okran
¹⁴ site n'ebo Gad, Eliasaf nwa Deuel
¹⁵ site n'ebo Naftali, Ahira nwa Enan."

¹⁶ Ndi a bu ndi ikom e si n'ogbako ahụ hoputa, ndi bu ndi ndu ebo di iche iche n'Izrel. Ha bu ndi ndu ebo niile di n'Izrel.

¹⁷ Mosis na Eron nabatara ndi ikom ndi a, bu ndi e deputara aha ha.
¹⁸ Emesia, ha kporo nzuko ndi Izrel niile ka ha zuko n'ubochi mbu nke onwa abuo. Ndi niile zuko kowara ikwu ha na ezinaulo ha si puta n'otu na otu. Ma ndi ikom niile gbara site n'iri afu abuo gbago ka e denyere aha ha n'akwukwo n'otu na otu, ¹⁹ dika ONYENWE ANYI si nye Mosis n'iwu. Otu a kwa ka Mosis si guo ha onu n'ozara Sainai.

²⁰ Umu Ruben, bu okpara Izrel: Ndi ikom niile gbara iri afu abuo gbago; ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ²¹ Onuogugu ndi niile si n'ebo Ruben di iri puku ano, puku isii na nari ise (46,500).

²² Site n'umu Simion, ndi ikom niile gbara iri afu abuo gbago, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha na ezinaulo

* **1:1** 1:1 Nke a bu otu onwa site n'oge umu Izrel si Ijipt rute n'ozara Sainai, Opu 9:1 otu onwa mgbe aruchara ulo nzute ahụ n'ozara, Opu 40:17 burukwa mgbe abali iri na ise gafesiri site n'oge ha mere ncheta Mmemme Ngabiga n'ozara Sainai.

- ha si di. ²³ Onuogugu ndi niile si n'ebo Simion di iri puku ise, puku itoolu na nari atọ (59,300).
- ²⁴ Site n'umu Gad, ndi ikom niile gbara iri afo abuo gbagoo, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ²⁵ Onuogugu ndi niile si n'ebo Gad di iri puku anọ, puku ise na nari isii na iri ise (45,650).
- ²⁶ Site n'umu Juda, ndi ikom niile gbara iri afo abuo gbagoo, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ²⁷ Onuogugu ndi niile si n'ebo Juda di iri puku asaa, puku anọ na nari isii (74,600).
- ²⁸ Site n'umu Isaka, ndi ikom niile gbara iri afo abuo gbagoo, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ²⁹ Onuogugu ndi niile si n'ebo Isaka di iri puku ise, puku anọ na nari anọ (54,400).
- ³⁰ Site n'umu Zebulon, ndi ikom niile gbara iri afo abuo gbagoo, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ³¹ Onuogugu ndi niile si n'ebo Zebulon di iri puku ise, puku asaa na nari anọ (57,400).
- ³² Site n'umu Josef, ya bu umu Ifrem, ndi ikom niile gbara iri afo abuo gbagoo, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ³³ Onuogugu ndi niile si n'ebo Ifrem di iri puku anọ na nari ise (40,500).
- ³⁴ Site n'umu Manase, ndi ikom niile gbara iri afo abuo gbagoo, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ³⁵ Onuogugu ndi niile si n'ebo Manase di iri puku atọ, puku abuo na nari abuo (32,200).
- ³⁶ Site n'umu Benjamin, ndi ikom niile gbara iri afo abuo gbagoo, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ³⁷ Onuogugu ndi niile si n'ebo Benjamin di iri puku atọ, puku ise na nari anọ (35,400).
- ³⁸ Site n'umu Dan, ndi ikom niile gbara iri afo abuo gbagoo, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ³⁹ Onuogugu ndi niile si n'ebo Dan di iri puku isii, puku abuo na nari asaa (62,700).
- ⁴⁰ Site n'umu Asha, ndi ikom niile gbara iri afo abuo gbagoo, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ⁴¹ Onuogugu ndi niile si n'ebo Asha di iri puku anọ, otu puku na nari ise (41,500).
- ⁴² Site n'umu Naftali, ndi ikom niile gbara iri afo abuo gbagoo, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu di ka ikwu ha na ezinaulo ha si di. ⁴³ Onuogugu ndi niile si n'ebo Naftali di iri puku ise, puku atọ na nari anọ (53,400).

⁴⁴ Ndi a bu ndi ikom Mosis na Eron, na ndi ndu Izrel iri na abuo ndi ahụ guru onu, onye obula n'ime ha nochitere anya ezinaulo ya. ⁴⁵ Ndi Izrel niile gbara iri afo abuo gbagoo, ndi nwere ike ije agha ka a guru onu dika ezinaulo ha si di. ⁴⁶ Mgbako onuogugu ndi a niile di, nari puku isii, puku ato, nari ise na iri ise (603,550).

⁴⁷ A gunyekotaghi onuogugu ebo nna nna Livayi n'igu onu a, ⁴⁸ n'ih na ONYENWE ANYI gwara Mosis, si, ⁴⁹ "I gaghị agụ ndi ebo Livayi onu. I gakwaghị agbakonye onuogugu ha n'onuogugu ndi Izrel. ⁵⁰ Kama, i ga-ahoputa ndi Livayi ka ha buru ndi nlekota ulo nzute Ihe Ama, na ngwongwo niile, na ihe niile di nye ya. O bu ha ga-ebu ulo nzute ahụ na ngwongwo ya niile: ha ga na-elekota ihe banyere ya, o bukwa gburugburu ya ka ha ga-ama ulo ikwu ha. ⁵¹ Mgbe obula kwa a ga-ebughari ya maka njem, o bu oru ha iweda ya. Mgbe obula a ga-eguzo ya oto, o bukwa oru ndi Livayi iguzobe ya oto. Onye obula ozo ga-abia nso ka a ga-egbu. ⁵² Ebo Izrel ndi ozo ga-enwe ebe di iche nye onwe ha, ebe ha ga-ewu ulo ikwu ha. Ha ga-akwubakwa okoloto nke ha, igosi aha ebo ha. ⁵³ Ndi Livayi ga-ama ulo ikwu ha gburugburu ulo nzute Ihe Ama ahụ, ka iwe oku m ghara ibiakwasị n'ahụ nzuko umu Izrel. O bu oru ndi Livayi ilekota ulo nzute Ihe Ama ahụ."

⁵⁴ Ya mere, Izrel mere ihe ndi a niile ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

2

Usoro ebo di iche iche

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron si ha, ² "Umu Izrel ga-ama ulo ikwu ha gburugburu ulo nzute, n'ebe diputuru adipu site n'ulo nzute ahụ. Onye obula ga-ama ulo ikwu ya n'akuku okoloto ebo ya, ha na ihe iribama nke ulo ha."

³ N'akuku owuwa anyanwu, usuu ndi agha ebo Juda, ga-ama ulo ikwu ha n'akuku okoloto ha. Onyendu ha ga-abu Nashon nwa Aminadab. ⁴ Onuogugu usuu ndi agha ya di puku iri asaa na ano, na nari isii (74,600)

⁵ N'akuku ha ka usuu ndi agha ebo Isaka ga-amanye ulo ikwu ha. Onyendu ha bu Netanel nwa Zua. ⁶ Onuogugu usuu ndi agha ha di iri puku ise, puku ano na nari ano (54,400).

⁷ N'akuku ha ka usuu ndi agha ebo Zebulon ga-amanye ulo ikwu ha. Onyendu ha bu Eliab nwa Helon. ⁸ Onuogugu usuu ndi agha ha di iri puku ise, puku asaa na nari ano (57,400).

⁹ Onuogugu ndi niile a gkotara ha na Juda n'owuwa anyanwu nke ulo nzute ahụ di nari puku, iri puku asato na puku isii na nari ano (186,400). Ha ga-ebu uzo bulie ije.

¹⁰ N'akuku ndida ka usuu ndi agha ebo Ruben ga-ama ulo ikwu ha n'akuku okoloto ha. Onyendu ha bu Elizọ nwa Shedea. ¹¹ Onuogugu usuu ndi agha ha di iri puku ano, puku isii na nari ise (46,500).

¹² N'akuku ha ka ebo Simion ga-ama ulo ikwu ha. Onyendu ha bu Shelumiel nwa Zurishadai. ¹³ Onuogugu usuu ndi agha ha di iri puku ise, puku itoolu na nari ato (59,300).

- 14 Ebo Gad ga-esokwa ha. Onyendu ha bu Eliasaf nwa Deuel.*
- 15 Onuogugu usuu ndi agha ha di iri puku anọ, puku ise na nari isii na iri ise (45,650).
- 16 Ya mere onuogugu ndi niile ha na Ruben bikoro na ndida ulo nzute ahụ di nari puku, iri puku ise na otu, na nari anọ na iri ise (151,450) dika usuu ndi agha ha si di. Ebo ato a bu ndi na-eso ebo ato nke mbu ahụ n'oge obula umu Izrel no n'ije.
- 17 Ka ulo nzute na-azoli ije, ulo ikwu ndi Livayi ga-anọ n'etiti ulo ikwu ndi ozo. Ha ga-ebili ije n'usoro dika ha si maa ulo ikwu ha. Ndi obula n'onodu ha, n'okpuru okoloto nke na-akowa ndi ha bu.
- 18 N'akuku odida anyanwu ka ebo Ifrem ga-ama ulo ikwu ha dika okoloto ha si di. Onyendu ha bu Elishama nwa Amihud. 19 Onuogugu usuu ndi agha ha di iri puku anọ na nari ise (40,500).
- 20 Ebo Manase ga-amakwa ulo ikwu n'akuku ha. Onyendu ha bu Gamaliel nwa Pedazo. 21 Onuogugu usuu ndi agha ha di iri puku ato, puku abuo na nari abuo (32,200).
- 22 N'akuku ha ka ebo Benjamin ga-ama ulo ikwu ha. Onyendu ha bu Abidan nwa Gidion. 23 Onuogugu usuu ndi agha ha di iri puku ato, puku ise na nari anọ (35,400).
- 24 Ya mere onuogugu ndi niile ha na Ifrem bikoro n'akuku odida anyanwu nke ulo nzute ahụ di nari puku, puku asato na nari mmadu (108,100). Ha niile na-esokwa n'azu ndi Livayi na ulo nzute ahụ. Ndi a bu ndi na-eso n'onodu nke ato n'oge obula umu Izrel no n'ije.
- 25 Ebo Dan na usuu ndi agha ha ga-ama ulo ikwu ha n'akuku elu elu n'okpuru okoloto ha. Onyendu ha bu Ahieza nwa Amishadai 26 Onuogugu usuu ha di iri puku isii, puku abuo na nari asaa (62,700).
- 27 N'akuku ha ka ebo Asha ga-ama ulo ikwu ha. Onyendu ha bu Pagiel nwa Okran. 28 Onuogugu usuu ndi agha ha di iri puku anọ, otu puku na nari ise (41,500).
- 29 Otu aka ahụ ka ebo Naftali ga-ama ulo ikwu ha. Onyendu ha bu Ahira nwa Enan. 30 Onuogugu usuu ndi agha ha di iri puku ise, puku ato na nari anọ (53,400).
- 31 Ya mere onuogugu ndi niile ha na Dan bikoro n'akuku elu elu nke ulo nzute ahụ di nari puku, iri puku ise na puku asaa na nari isii (157,600). Ha ga-abu ndi ga-ekpe azu bilie ije n'okpuru okoloto ha.
- 32 Ndi a bu ndi Izrel, ndi a guru onu dika ezinaulo ha si di. Ndi ikom niile no n'omuma ulo ikwu, dika usuu ha di iche iche si di, nari puku isii, puku ato na nari ise na iri ise (603,550) n'onuogugu. 33 Ma otu o di, a gunyeghi ebo Livayi n'onuogugu† ndi Izrel ndi ozo dika iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis si di.

* 2:14 2:14 N'ime otutu akwukwo ndi Masoreti, akwukwo ise nke ndi Samaria nakwa akwukwo Volgeti, n'isi mbu na amaokwu iri na anọ ha, ihe e dere bu Reuel † 2:33 2:33 Onu 1:47-49

³⁴Ya mere, ndi Izrel mere ihe niile dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu. Otu a ka ha si maa ulo ikwu ha n'akuku okoloto ha. Otu a kwa ka ha si ebuli ije. Onye obula n'ime ha dika ebo ha na ezinaulo ha si di.

3

Igu ndi Livayi onu

¹Nke a bu akuko banyere usoro agburu Eron na Mosis n'oge ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu n'ugwu Sainai.

²Ndi a bu aha umu ndi ikom Eron, Nadab, okpara ya, Abihu, Elieza na Itama. ³Ndi a bu aha umu ndi ikom Eron, ndi e tere mmanu ibu ndi nchujaja, ndi e dorosoro n'ihu ije ozi dika ndi nchujaja. ⁴Ma ONYENWE ANYI mere ka Nadab na Abihu nwuo, n'ihu ya n'ime ozara Sainai, mgbe ha ji oku na-adighi nsoro wetara ya onyinye. Ebe o bu na ha amutaghii umu ndi ikom nke aka ha, o bu naani Elieza na Itama jere ozi dika ndi nchujaja ogologo ubochi ndu nna ha bu Eron.

⁵N'oge ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, ⁶“Kpokotaa ebo Livayi* niile were ha nyefee Eron onye nchujaja n'aka, ka ha buru ndi inyeaka ya. ⁷Ha ga-ejere ya na nzuko Izrel niile ozi n'ulo nzute ahụ site na iru oru metutara ebe obibi ahụ. ⁸Ha ga-elekota ngwongwo ulo nzute, ruo oru metutara ndi Izrel niile mgbe ha na-eje ozi ha n'ebe obibi ahụ. ⁹Were ndi Livayi nyefee Eron na umu ya ndi ikom n'aka. O bu ha ka a ga-esi n'etiti umu Izrel nyefee ha n'aka kpamkpam. ¹⁰Hoputa Eron na umu ya ndi ikom ka ha buru ndi na-eje ozi dika ndi nchujaja. Onye obula ozoro biara nso ebe nsoro ahụ ka a ga-egbu.”

¹¹ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, ¹²“Anarala m ndi Livayi dika ndi nochitere anya umu ndi ikom mbu niile a muru n'etiti ndi Izrel. Ndi Livayi niile bu nke m. ¹³N'ihu na ihe niile meghere akpanwa bu nke m. Site n'ubochi ahụ m gburu umu ndi ikom niile e buru uzoro muo n'ala Ijpt ka m dorosoro umu ndi ikom niile e buru uzoro muo n'etiti ndi Izrel nsoro nye onwe m, ma mmadu, ma anumanu bu nke m. Abụ m ONYENWE ANYI.”

¹⁴ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu n'ozara Sainai si ya, ¹⁵“Guo, choputa ihe onuogugu ebo Livayi bu.† Gosi ikwu na ezinaulo onye obula si n'ime ya puta. Choputa onuogugu ndi ikom niile site n'onye di otu onwa.” ¹⁶Ya mere, Mosis guru ha onu dika iwu o natara site n'okwu ONYENWE ANYI si di.

¹⁷Ndi a bu aha umu ndi ikom Livayi:
Geshon, Kohat na Merari.

¹⁸Ndi a bu aha ndi ikwu Geshon dika ezinaulo ha si di:
Libni na Shimei.

¹⁹Umu Kohat dika ikwu ha si di:
Amram, Izha, Hebron na Uziel.

²⁰Umu Merari dika ikwu ha si di:
Mahali na Mushi.

* **3:6** 3:6 Ndi Livayi di iche na ndi nchujaja, ha bu naani ndi inyeaka nye ndi nchujaja. O di n'akwukwo Onu 8:6-22; 18:1-6 O bu naani Eron, na umu ya bu ndi na-aga ozi dika ndi nchujaja. Nke a di n'akwukwo Onu 18:7 † **3:15** 3:15 Ndi ikom ebo Livayi adighi eso ndi ikom Izrel ndi ozoro ga agha. Ya mere na-adighi agunye ha n'onuogugu dika a na-agunye ndi ikom ebo ndi ozoro mgbe ha gbara iri afọ abuo. Oguo a guru ndi ikom Livayi bu n'ihu i were ha dochie anya ndi ikom niile e bu uzoro muo n'Izrel. Onu 3:40-49

Ndi a bu ndi agburu Livayi, dika ezinaulo ha si di.

- ²¹ Ndi Geshon bu ndi ikwu Libni na Shimei. Ndi a bu ndi ikwu Geshon.
- ²² Onuogugu ndi ikom di otu onwa gbagoo di puku asaa na nari ise (7,500).
- ²³ Ndi ikwu Geshon mara ulo ikwu ha n'akuku odida anyanwu, n'azu ulo nzute.
- ²⁴ Onyendu ezinaulo ndi Geshon bu Eliasaf nwa Lael.
- ²⁵ Oru diri umu Geshon bu ilekota ulo nzute ahụ, na ulo ikwu ya, na ihe mkpuchi ya, na akwa mgbochi onu uzọ ulo nzute. ²⁶ O dikwa ha n'aka ilekota akwa mgbochi niile nke ogige gbara ya gburugburu, na akwa e ji gechie onu uzọ ogige ahụ. Ha nwekwara oru ilekota ebe ichu aja, na udọ niile, na ozi niile metutara ihe ndi a.

- ²⁷ Nke Kohat bu ikwu ndi Aram, ndi Izha, ndi Hebron na ndi Uziel. Ndi a bu ndi ikwu Kohat.
- ²⁸ Onuogugu ndi ikom niile di otu onwa gbagoo di puku asato na nari isii (8,600).
- Oru diri ndi Kohat bu ilekota ebe nsọ.
- ²⁹ Ndi ikwu Kohat mara ulo ikwu ha n'akuku ndida nke ebe nsọ.
- ³⁰ Onyendu ezinaulo ndi ikwu Kohat bu Elizafan nwa Uziel.
- ³¹ Oru e tinyere ha n'aka bu ilekota igbe ogbugba ndu, tebul ahụ, ihe idoba oriona ahụ na ebe ichu aja. Ihe ozọ bu ilekota ngwongwo niile e ji eje ozi n'ebe nsọ ahụ, akwa mgbochi na ihe niile metutara otu e si e ji ha eje ozi.
- ³² Onyeisi ndi ndu nke ndi Livayi bu Elieza nwa Eron, onye nchujaja. O bu ya na-elekota ndi oru ha bu ihu maka ihe niile metutara ebe nsọ ahụ.

- ³³ Ndi Merari bu ikwu Mahali na Mushi. Ndi a bu ndi ikwu Merari.
- ³⁴ Onuogugu ndi ikom niile di otu onwa gbagoo di puku isii na nari abuo (6,200).
- ³⁵ Onyendu ezinaulo ndi ikwu Merari bu Zuniel nwa Abihail. Ha mara ulo ikwu ha n'akuku ugwu nke ulo nzute ahụ.
- ³⁶ Oru e tinyere n'aka ndi ikwu Merari bu ilekota mbudo niile nke ulo nzute ahụ, na mkporo ya niile, ukwu ya niile, na ngwongwo niile e kwesiri iji ruo oru metutara ha. ³⁷ Oru ndi ozọ bu ilekota ogidi osisi niile di gburugburu ogige ahụ ha na ukwu ha, ntu na udọ ha niile.

- ³⁸ Mpaghara akuku oyuwa anyanwu n'ihu ulo nzute ahụ ka e debere maka ulo ikwu Mosis na Eron, na nke umu ya ndi ikom. Oru ha bu ilekota ebe nsọ ahụ n'aha umu Izrel niile. Onye obula ozọ biara ebe nsọ ahụ nsọ ka a ga-egbu.

³⁹ Ya mere, onuogugu ndi ikom Livayi niile Mosis na Eron nwetara mgbe a guru ha onu n'ikwu n'ikwu dika iwu ONYENWE ANYI nyere ha si di, bu iri puku abuo na puku abuo (22,000). Nke a bu onuogugu ndi ikom niile di site n'otu onwa gaa n'ihu.

⁴⁰ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri Mosis, "Guo ndi ikom Izrel niile e buru uzọ muo, ndi di site n'otu onwa gbagoo. Choputa onuogugu ha, dee aha

ha niile n'akwukwo. ⁴¹ Nabata ndi Livayi ka ha buru nke m n'onodu ndi ikom niile e buru uzọ muo n'Izrel. Ozokwa, anu ulo ndi Livayi niile bu nke m, n'onodu umu mbu nke anu ulo niile a muru n'etiti anu ulo ndi Izrel niile. Abu m ONYENWE ANYI."

⁴² Ya mere, Mosis guru ndi ikom niile e buru uzọ muo n'Izrel, dika ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu, ⁴³ choputa na onuogugu ndi ikom e buru uzọ muo site n'onye di otu onwa ruo n'okenye di iri puku abuo na puku abuo na nari abuo na iri asaa na ato (22,273).

⁴⁴ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si: ⁴⁵ "Nye m ndi Livayi n'onodu ndi ikom niile e bu uzọ muo n'Izrel. Nyekwa m anu ulo ndi Livayi niile n'onodu anu ulo niile e bu uzọ muo n'Izrel. Ndi Livayi bu nke m. Mu onwe m bu ONYENWE ANYI. ⁴⁶ Ihe a ga-eji gbara nari umu ndi ikom Izrel abuo na iri ndi ikom asaa, na ato (273) ndi e buru uzọ muo maputara n'elu onuogugu ndi Livayi ⁴⁷ bu ego ruru shekel ise, na isi onye obula, udi shekel ebe nso, nke otutu ya bu iri gera abuo. ⁴⁸ Were ego mgbaputa a nye Eron na umu ndi ikom ya."

⁴⁹ Ya mere, Mosis natara ego mgbaputa ahụ n'isi onye obula di n'onuogugu ndi ahụ mara n'elu onuogugu ndi Livayi. ⁵⁰ Ego niile o natara site n'aka ndi ikom Izrel niile e bu uzọ muo bu olocha ruru puku shekel na nari shekel ato na iri isii na ise (1,365), dika ihe otutu shekel ebe nso si di. ⁵¹ Mosis nyere Eron na umu ya ego mgbaputa ndi a dika ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu.

4

Umu Kohat

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron okwu si, ² "Guo onu choputa, onuogugu umu Kohat di n'ebo Livayi dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ³ Guo ndi ikom niile gbarala iri afọ ato ruo iri afọ ise, ndi tozuru ije ozi n'ulo nzute.

⁴ "Nke a bu oru diri ndi Kohat n'ulo nzute, ilekota ihe ndi ahụ kachasi idi nso. ⁵ Mgbe omuma ulo ikwu ahụ ga-ebili ije ha, Eron na umu ya ndi ikom ga-eburu uzọ banye n'ulo nzute ahụ wetuo akwa mgbochi ahụ, jiri ya kpuchie igbe iwu ogbugba ndu ahụ. ⁶ Mgbe ahụ, ha ga-agbakwasị akpukpo anu ehi mmiri n'elu akwa mgbochi ahụ, sakwasikwa akwa na-acha anunu anunu* n'elu ya, tinyekwa mkporo osisi niile n'oghere ha kwesiri idi.

⁷ "N'elu tebul ahụ na-adi n'ihu Onyenwe anyi, ha ga-agbasa akwa anunu anunu tukwasikwa efere niile, ngaji niile, okwa niile na iko aja ihe onunu. Achicha ahụ na-adigide n'elu ya ga-adikwa ebe o di. ⁸ Ha ga-agbasakwa akwa uhie n'elu ya, jiri akpukpo anu ehi mmiri gbokwasikwa n'elu akwa uhie ahụ. Mgbe ahụ, ha ga-etinyekwa mkporo osisi e ji ebu tebul n'ime oghere o kwesiri idi.

⁹ "Ozo, ha ga-eji akwa anunu anunu sachie ihe idoba oriona ahụ nke na-enye ihè, ya na oriona ya niile, mkpa ya niile na ihe ikpakepu oku ya niile na ite mmanu ya niile, e ji awunye ya mmanu. ¹⁰ Emesia, ha ga-eji akpukpo anu ehi mmiri sachie ya na ngwongwo ya niile, tukwasị ya n'elu ihe e ji ebu ya.

¹¹ "Ha ga-ejikwa akwa anunu anunu tusaa n'elu ebe ichu aja ahụ e jiri olaedo mee, werekwa akpukpo anu ehi mmiri sachie ya, tinyekwa mkporo osisi e ji ebu ya n'oghere di n'akuku ebe ichu aja ahụ.

* 4:6 4:6 Maobu, buluu

¹² “The ndi ozo niile e ji eje ozi n’ebe nsọ ahụ ka ha ga-eji akwa anunu anunu kekootaa, jirikwa akpukpo anu ehi mmiri sachie ha, tukwasị ha n’elu ihe e ji ebu ha.

¹³ “A ga-ekpopu ntụ di n’ebe ichu aja bronz ahụ, jiri akwa na-acha ngwakota anunu na uhie, sachie ebe ichu aja bronz ahụ. ¹⁴ Emesia ha ga-atukwasị ihe niile e ji eje ozi n’ebe ichu aja ahụ n’elu akwa ahụ, ihe dika ite igu oku, na ndudu, na ihe ikpofu ntụ, na efere ikwosa mmiri niile. Akpukpo anu ehi mmiri ka a ga-eji sachie ha niile. Ma n’ikpeazu, mkporo osisi e ji ebu ya ka a ga-etinye n’ebe ha kwesiri idi.

¹⁵ “Mgbe Eron na umu ya kpuchisiri ulonso ahụ na ngwongwo niile nke ebe nsọ ahụ, dika ndi Izrel niile na-ejikere ibili ije, mgbe ahụ ka ndi Kohat ga-abata buru ihe ndi a. Ma ha agaghi emetu ihe nsọ ndi a aka ka ha ghara inwu. Oru ibu ihe ndi a niile di n’ime ulo nzute diri Ndi Kohat.†

¹⁶ “Elieza nwa Eron, onye nchujaja, ka oru ndi a di n’aka: mmanu e ji amu oku, na ihe nsure oku e ji uda di iche iche na-esi isi utu mee, na onyinye mkpuru oka a na-enye ubochi niile, na mmanu nsọ ahụ. N’aka ya ka oru metutara nlekota ulo nzute ahụ niile, ihe niile di n’ime ya na ngwongwo nsọ ya di iche iche di.”

¹⁷ ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron si, ¹⁸ “Unu ekwekwala ka agburu Kohat buru ndi e bipuru site n’ebo Livayi. ¹⁹ Otu a ka unu ga-esi meso ha mmeso ime ka ha diri ndu, ghara inwu, mgbe ha biara nso ihe ndi ahụ dikarisiri nsọ, Eron na umu ya ga-esoro ha banye gosi onye o bula n’ime ha ihe ha ga-ebu. ²⁰ Ma ndi Kohat ekwesighi ibanye ilekwasị ihe nsọ ndi ahụ anya, ka ha ghara inwu.”

Umu Geshon

²¹ Mgbe ahụ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, ²² “Guo onu choputa onuogugu umu Geshon, dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ²³ Mata onuogugu ndi ikom ole ha di, ndi kwesiri iru oru n’ulo nzute, ndi gbara iri afọ atọ ruo iri afọ ise.

²⁴ “The ga-abu oru ndi ikwu Geshon ga-abu ije ozi na ibu ibu. ²⁵ Ha ga-ebu akwa mgbochi ebe obibi ahụ na nke ulo nzute ahụ, tinyere akwa e ji sachie ya na akpukpo anu ehi mmiri e ji mee elu ulo ya na akwa mgbochi di n’onu uzọ ulo nzute ahụ. ²⁶ Ha ga-ebukwa akwa mgbochi niile e ji gechie ogige ahụ, akwa e ji gechie onu uzọ ama ogige gbara ebe ichu aja na ulo nzute ahụ gburugburu, udọ ya niile na ngwongwo niile e ji eje ozi. ²⁷ Oru ha niile, maobu ibu ihe ma o bukwanu iru oru ozo, ga-abu site na ntuziaka Eron na umu ya. I ga-ekenye ha oru diri ha n’ihe niile bu ihe ha ga-ebu. ²⁸ Nke a bu oru diri ikwu Geshon n’ulo nzute. Ha ga-anọ n’okpuru Itama, nwa Eron, onye nchujaja, onye bu onyeisi ha.

Umu Merari

²⁹ “Guo, choputa onuogugu umu Merari dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ³⁰ Choputa onuogugu ndi ikom ole ha di, ndi gbara iri afọ atọ ruo iri afọ ise, ndi toruru iru oru n’ulo nzute Onyenwe anyi. ³¹ Ije ozi ha dika o si metuta oru ulo nzute bu ibu mbudo ulo nzute ahụ niile, osisi ntubichi ya niile, ogidi osisi na ukwu ya niile; ³² tinyere ogidi osisi niile di ogige ahụ gburugburu na ukwu ha niile, ntu niile, udọ ha niile na ngwongwo ndi ozo e ji aru oru metutara ihe ndi a ha ga-ebu. Kenye nwoke obula oru nke ya. Kpo onye ahụ aha nye ya oru nke ya. ³³ Nke a bu oru diri ndi

† 4:15 4:15 Ndi Kohat, ndi agburu Geshon na umu Geshon bu ndi agburu Livayi. Ha bu ndi e nyere oru ibu ihe di iche iche n’ulo nzute. 4:24,29,34-49

agburu Merari mgbe ha na-aga ozi ha n'ulo nzute. Ha ga-anọ n'okpuru Itama, nwa Eron, onye nchaja, onye bu onyeisi ha."

Igu agburu Livayi niile onu

³⁴ Ya mere, Mosis na Eron na ndi ndu nzuکو umu Izrel guru ma choputa onuogugu umu Kohat, dika ikwu ha na ezinaulo ha si di.

³⁵ Ndi ikom niile gbara iri afo ato ruo iri afo ise, ndi toruru ije ozi n'ulo nzute ahụ ³⁶ dika ikwu ha si di bu puku abuo na nari asaa na iri ise (2,750). ³⁷ Ndi a niile bu ndi si n'ikwu Kohat ndi na-eje ozi n'ulo nzute. Mosis na Eron guru ha onu dika iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis si di.

³⁸ A guru umu Geshon onu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di.

³⁹ Ndi ikom niile gbara iri afo ato ruo iri afo ise, ndi toruru ije ozi n'ulo nzute, ⁴⁰ dika ikwu ha si di bu puku abuo na nari isii na iri ato (2,630). ⁴¹ Ndi a niile bu ndi si n'ikwu Geshon ndi na-eje ozi n'ulo nzute. Mosis na Eron guru ha onu dika iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis si di.

⁴² A guru umu Merari onu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di.

⁴³ Ndi ikom niile gbara iri afo ato ruo iri afo ise ndi toruru ije ozi n'ulo nzute ⁴⁴ dika ikwu ha si di bu puku ato na nari abuo (3,200). ⁴⁵ Ndi a niile bu ndi si n'ikwu Merari ndi na-eje ozi n'ulo nzute. Mosis na Eron guru ha onu dika iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis si di.

⁴⁶ Otu a ka Mosis na Eron na ndi ndu umu Izrel si guo ndi Livayi niile onu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ⁴⁷ Ndi ikom niile gbara iri afo ato ruo iri afo ise, ndi toruru ije ozi na ibu ulo nzute ahụ ⁴⁸ di puku asato na nari ise na iri asato (8,580). ⁴⁹ Dika iwu ONYENWE ANYI nyere site n'aka Mosis si di, e kenyere onye obula oru ya ma gwa ya ihe o kwesiri ibu.

A guru ha onu dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

5

Idebe omuma ulo ikwu ocha

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ² "Nye ndi Izrel iwu ka ha site n'omuma ulo ikwu ha kpopu onye ekpenta obula maobu onye ihe si n'ahu na-asoputa, na ndi meruru onwe ha site n'imetu onye nwuru anwu aka. ³ Iwu a metutara onye obula, nwoke na nwanyi. Kpopu ha ka ha gaa n'azu omuma ulo ikwu, ka ha ghara imeru ogige ulo ikwu ha bu ebe ahụ m binyere unu." ⁴ Ndi Izrel mezuru iwu a, site n'etiti ha kpopu ndi di otu a, dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

Ikwughachi ugwo

⁵ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ⁶ "Gwa umu Izrel okwu si ha, 'Mgbe onye obula, nwoke maobu nwanyi, mejoro mmadu ibe ya n'uzo obula, si otu a buru onye na-ekwesighi ntukwasị obi nye ONYENWE ANYI bu onye ikpe mara. ⁷ Onye di otu a aghaghi ikwuputa mmehie ya, kwughachi onye ahụ o mejoro ihe iwu kwuru na o ga-akwu. O ga-atukwasị n'elu ihe o na-akwughachi onye ahụ o mejoro ego ozo ruru otu uzo n'uzo ise. ⁸ Ma o buru na onye ahụ enweghi onye ikwu ya bu onye a ga-akwughachi

ugwo n'ihhi mejoo ahụ, ihe ikwughachi ugwo ahụ ga-abụ nke ONYENWE ANYI, aghaghị inye onye nchụaja. A ga-atukwasikwa ya ebule a ga-eji chuo aja mkpuchi mmehie n'ihhi onye ahụ mehiera. ⁹ Onyinye niile di nsọ ndi Izrel wetaara onye nchụaja bu nke onye nchụaja ahụ. ¹⁰ Onyinye di nsọ niile mmadu na-eweta bu nke onye na-eweta ya, ma onyinye e nyere onye nchụaja bu nke onye nchụaja.' "

Iwu banyere ekwesighi ntukwasi obi

¹¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, ¹² "Gwa umu Izrel okwu si ha, O buru na nwunye mmadu ejehie uzo buru onye na-ekwesighi ntukwasi obi n'ebe di ya no ¹³ site n'idinakwuru nwoke ozo n'uzo zoro ezo n'ebe di ya no ruo na achoputaghị adighi ocha ya (ebe a na-enweghi onye ga-agba akaebe megide ya, maobu na e jidere ya mgbe o na-akwa iko ahụ), ¹⁴ o buru na mmuo ekworo abiakwasi di ya, o burukwa na di nwanyi ahụ na-enyo nwunye ya enyo, na-ele ya anya dika onye meruru onwe ya, ma o bukwanu, o buru na di ya esite n'ekworo nyoo nwunye ya, o bu ezie na nwanyi ahụ bu onye na-emerughị onwe ya, ¹⁵ nwoke a ga-akporo nwunye ya biakwute onye nchụaja. O ga-eweta onyinye iji ibiaru nso n'ihhi nwunye ya, nke bu iko utu oka balị abuo a na-awukwasighi mmanu, maobu uda na-esi isi utu a gwakoro agwako, n'ihhi na o bu onyinye mkpuru oka e sitere n'obi juputara n'ekworo nye, onyinye ikpotu uche n'ikpe omuma.

¹⁶ " 'Onye nchụaja ga-akpobata nwanyi a mee ka o guzo n'ihu ONYENWE ANYI. ¹⁷ *O ga-ekunye mmiri nsọ n'ime ite aja, kporo aja n'ala site n'ulo nzute ahụ wunye ya n'ime mmiri ahụ. ¹⁸ Dika nwanyi ahụ guzo n'ihu ONYENWE ANYI, onye nchụaja ahụ ga-atosa agiri isi ya, tinye onyinye mkpuru oka ncheta ahụ, nke bu onyinye mkpuru oka ekworo ahụ n'obuaka nwanyi a. Onye nchụaja n'onwe ya ga-eguzo n'ihu nwanyi a jide ite mmiri ilu ahụ na-eweta obubu onu. ¹⁹ Mgbe ahụ, onye nchụaja ga-eme ka nwanyi a nuo iyi, mgbe o na-agwa ya okwu si, "O buru na o nweghi nwoke obula gi na ya nwere mmeko, o buru na i kpafughi ghoo onye na-adighi ocha mgbe i no n'ulo di gi, ka ihe ojoo obula ghara izute gi site na mmiri ilu a na-eweta obubu onu. ²⁰ Ma o buru na i kpafuola mgbe i ka no n'ulo di gi, o buru na i meruola onwe gi site na idinakwuru nwoke ozo na-abughị di gi," ²¹ (n'oge a, onye nchụaja ga-eme ka nwanyi a nuo iyi nke ya na obubu onu a so, gwa nwanyi okwu si ya) "ka ONYENWE ANYI mee ka ndi i no n'etiti ha buo gi onu ma kochaa gi mgbe o mere ka apata gi ree ure, mgbe o mere ka afọ gi koo eko. ²² Ka mmiri ilu a, nke na-eweta obubu onu banye gi n'ahụ ime ka afọ gi koo eko, imekwa ka akpanwa gi daa ada."

"Nwanyi ahụ ga-aza si, "Amen, ya diri m otu a."

²³ " 'Mgbe ahụ onye nchụaja ahụ ga-edo obubu onu ndi a n'akwukwo, sanye ha n'ime mmiri ilu ahụ. ²⁴ Mgbe ahụ, o ga-enye nwanyi a mmiri ilu ahụ na-eweta obubu onu ka o nuo, mmiri a ga-abanye ya n'ime ahụ, wetara ya ita ahuhu di ilu. ²⁵ Emesia, onye nchụaja ga-anara nwanyi ahụ onyinye mkpuru oka ekworo ahụ o ji n'obuaka ya, fegharị ya n'ihu ONYENWE ANYI, buru ya gaa n'ebe ichu aja. ²⁶ Onye nchụaja ga-esite n'onyinye mkpuru ahụ kporo nke ga-eju ya aka, nke na-anochite anya ha niile, suo ha oku n'elu ebe ichu aja. Emesia, o ga-enye nwanyi ahụ mmiri ahụ ka o nuo. ²⁷ O buru na nwanyi a emerula onwe ya, buru onye na-ekwesighi ntukwasi obi nye di ya, mgbe o nuru mmiri na-eweta obubu

* 5:17 5:17 Mmiri nsọ ahụ, na aja si n'ala ulo nzute ahụ, bu ihe na-egosi ikpe omuma sitere n'aka Chineke megide onye ahụ ikpe mara.

onu, o ga-abanye n'ime ya wetara ya ahuhu di ilu. Afọ ya ga-eko, buo ibu,† akpanwa ya a gaghi anagide nwa. O ga-agho onye a buru onu n'etiti ndi ya. ²⁸ Ma o buru na nwanyi emerughi onwe ya, kama o bu onye di ocha, o ga-abu onye nwere onwe ya site n'ikpe omuma. O ga-aturu ime mta umu.

²⁹ “ ‘Nke a bu iwu metutara ikwo ekworo mgbe nwanyi bi n'ulo di ya kpafuru meru onwe ya. ³⁰ Maobu mgbe ekworo juputara nwoke n'obi n'ihi na o guru nwunye ya dika onye na-ekwesighi ntukwasi obi. Onye nchujaja ga-eme ka nwanyi a guzo n'ihu ONYENWE ANYI, mezuokwa ihe niile n'usoro dika e si deputa ha n'ebe a. ³¹ A gaghi ama di nwanyi a ikpe dika onye mere ihe ojoo, kama nwanyi a ga-ebu ahuhu ya na mmehie ya naani ya.’ ”

6

Onye Nazirait

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, ² Gwa ndi Izrel si ha, “Mgbe nwoke maobu nwanyi nuru iyi* o ji kpebie ikwe nkwa puru iche nke ikewapu onwe ya nye ONYENWE ANYI dika onye Nazirait, ³ ha ga-ekewapu onwe ha site na inu mmanya, maobu detu ihe onunu obula na-aba n'anya ire. Ha agaghi anu mmiri mkpuru vaini, o gaghi ata mkpuru vaini ohuru maobu nke a mikporo amikpo. ⁴ Oge ahụ niile o bu onye Nazirait,† o gaghi eri ihe obula sitere na mkpuru osisi vaini maobu mkpuru ya maobu okpokoro azu ya.

⁵ “ ‘N'ime oge niile nke imezu nkwa ikewapu onwe ya nye ONYENWE ANYI, aguba agaghi agabiga ya n'isi. O ga-anogide buru onye di nsọ tutu ruo oge nkwa ikewapu onwe ya nye ONYENWE ANYI zuru. N'ihi nke a, o ga-ahapu agiri isi ya ka o too.

⁶ “ ‘N'ime oge niile nke imezu nkwa ikewapu onwe ya nye ONYENWE ANYI, o gaghi aga nso mmadu obula nwuru anwu, ⁷ o buladi na nna ya, maobu nne ya, maobu nwanne ya nwoke, maobu nwanne ya nwanyi anwu. O gaghi emeru onwe ya n'ihi ha, n'ihi na akara ikewapu onwe ya iche nye Chineke di ya n'isi. ⁸ N'oge niile nke ikewapu onwe ya, onye e doro nsọ nye ONYENWE ANYI ka o bu.

⁹ “ ‘O buru na mmadu anwu na mberede n'akuku onye nazirait, si otu a meru agiri isi ya nke na-egosi ido nsọ ya, o ghaghi ikpacha isi ya n'ubochi nke asaa bu ubochi ime ka o di ocha. ¹⁰ N'ubochi nke ozo ya, bu n'ubochi nke asato. O ghaghi iwetara onye nchujaja nduru abuo maobu umu kpalakwukwu abuo, n'onu uzọ ulo nzute ahụ. ¹¹ Onye nchujaja ahụ ga-ewere otu n'ime ha churo ya aja mmehie. O ga-ewerekwa nnunu nke ozo churo ya aja nsure oku maka ikpuchiri onye ahụ nwere akara ido nsọ mmehie ya, bu nke o mere site n'inu onye nwuru anwu nso. O ga-edokwa isi ya nsọ ozo n'ubochi ahụ. ¹² O ga-ekewapu onwe ya nye ONYENWE ANYI dika o mere na mmalite ubochi niile nke ido nsọ ya. Wetakwa otu nwa

† **5:27** 5:27 Afọ ya ga-aza aza * **6:2** 6:2 Inu iyi maka mkpebi i bu onye Nazirait bu ihe a na-adighi akwagide mmadu ka o mee. Ma oge ufodu, nne na nna nwantakiri nwere ike nuu iyi n'isi nwa ha. Mgbe mmadu horo inu iyi a, onodu a nwere ike buru maka nwa oge nta, ihe dika iri abali ato ma o bukwanu oge ndu ya niile. Ma mgbe nne na nna nuru iyi a n'isi nwa ha, nwa ahụ ga-abu onye Nazirait n'oge ndu ya niile. O di okpurukpu uzọ ihe ato na-eso inu iyi a: Nke mbu, onye ahụ agaghi anu mmanya maobu detu ihe onunu obula na-aba n'anya ire. Nke abuo, dika o na-adi ndu, o gaghi akpucha agiri isi ya, o gaghi akpachakwa afonu ya. Nke ato, o gaghi emetu ozu obula aka. † **6:4** 6:4 Onye e doro nsọ site na nkwa o kwere ikewapu onwe ya nye Onyenwe anyi.

ebule gbara otu afo maka aja ikpe omuma. A gaghị agunyere ya ubochi ndi ahụ niile gafere tupu o meruo onwe ya, n'ihu na o meruru onwe ya mgbe o no onodu imezu nkwa nkewapu.

¹³ “ ‘Nke a bu iwu diri onye Nazirait mgbe oge ido onwe ya nsọ nye ONYENWE ANYI zuru. A ga-eduru ya bia n'onu uzọ ulọ nzute ahụ. ¹⁴ N'ebe ahụ ka o ga-anọ chee onyinye ya ndi a n'ihu ONYENWE ANYI: nwa ebule na-enweghi ntupo, gbara otu afo, maka aja nsure oku na otu nwa nne aturu na-enweghi ntupo gbara otu afo maka aja mmehie, na otu ebule ahụ zuruoke maka aja udo, ¹⁵ tinyere aja mkpuru oka, na aja ihe onunu na otu nkata achicha a na-ejighi ihe na-eko achicha mee, na achicha e ji ezi utu oka a gwara mmanu oliv mee, na achicha mbadamba na-ekoghi eko nke e tere mmanu oliv.

¹⁶ “ ‘Onye nchujaja ahụ ga-eche ihe aja ndi a niile n'ihu ONYENWE ANYI, chuo aja mmehie na aja nsure oku. ¹⁷ O ga-iji nwa ebule ahụ chuo aja udo nye ONYENWE ANYI, ya na nkata achicha na-ekoghi eko ahụ. O ga-achukwa aja mkpuru oka, na aja ihe onunu.

¹⁸ “ ‘Mgbe ahụ, onye ahụ doro onwe ya nsọ nye ONYENWE ANYI ga-akpuchapu agiri isi ya nke bu ihe na-egosi ido nsọ ya. O ga-eme nke a na mbata onu uzọ ulọ nzute ahụ. Emesia, o ga-etinye agiri isi ahụ o kpuchaputara n'oku ahụ di n'okpuru aja udo ahụ.

¹⁹ “ ‘Mgbe a kpuchasiri onye ahụ agiri isi ya, nke na-egosi ido nsọ ya, onye nchujaja ga-ewere ubu aka ebule ahụ e siri esi, otu ogbe achicha na-ekoghi eko na otu mbadamba achicha na-ekoghi eko site na nkata ahụ, tinye ha niile n'aka onye ahụ. ²⁰ Onye nchujaja ahụ n'oge a, ga-ewere aja ndi a fufee ha n'ihu ONYENWE ANYI dika aja mfufe. Ha niile ga-abu ihe nsọ nye onye nchujaja ahụ, tinyere obi anu ahụ e fufere efufe, na apata anu ahụ e chere n'ihu ONYENWE ANYI. Mgbe nke a gasiri, onye ahụ doro onwe ya nsọ nwere onwe ya inu mmanya.

²¹ “ ‘Nke a bu iwu diri onye o bula kpebiri ikewapu onwe ya nye ONYENWE ANYI dika onye Nazirait. Onyinye onye ahụ ga-enye ga-abu dika nkwa ido nsọ ya si di, tinyere ihe ndi ozọ ha nwere ike inye. Onye di otu a aghaghị imezu nkwa obula o kwere dika iwu metutara onye Nazirait si di.’”

Ngozị nke ndi nchujaja

²² ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, ²³ “Gwa Eron na umu ya ndi ikom si, ‘Otu a ka unu ga-esi gozie ndi Izrel. Unu ga-asị ha,

²⁴ “ ‘ “ONYENWE ANYI gozie unu

ma chebe unu,

²⁵ ONYENWE ANYI mee ka ihu ya mukwasị unu,

ma meere unu amara,[‡]

²⁶ ONYENWE ANYI chee ihu ya n'ebe unu no,
nyekwa unu udo.”’

²⁷ “Otu a ka ha ga-esi kwuputa aha m nye umu Izrel. Mu onwe m ga-agozikwa ha.”

7

Onyinye ido ulọ nzute nsọ

¹ Mgbe Mosis guzobesiri ulọ nzute ahụ oto, o tere ya mmanu. Doo ya na ihe niile e ji choo ya mma nsọ. O tekwaro ebe ichu aja mmanu, doo ya nsọ, ya na ngwongwo ya niile. ² Mgbe ahụ, ndi ndu Izrel, ndisi ezinaulo niile, ndi bu ndi ndu ebo niile e tinyere oru igu ndi ahụ niile onu wetara

[‡] 6:25 6:25 Jen 43:29

onyinye ha. ³ Ha wetara dika onyinye ha nye ONYENWE ANYI ugboala isii ihe juputara n'ime ha, na ehi iri na abuo. Ndi ndu abuo obula wetara otu ugboala, ma ha niile n'otu na otu wetara otu ehi, otu ehi. Ha chere ihe ndi a niile n'ihu ulo nzute ahụ.

⁴ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ⁵ "Nabata onyinye ndi a niile, ka e jiri ha ruo oru ulo nzute, were ha nyefee ndi Livayi n'aka, onye obula dika mkpa oru ya si di."

⁶ Ya mere, Mosis nabatara ugboala ndi ahụ na ehi ndi ahụ, nyefee ha ndi Livayi n'aka. ⁷ O nyere umu Geshon ugboala abuo na ehi anọ, dika oru ha si di. ⁸ Nye umu Merari, ugboala anọ na ehi asato, dika oru ha si di. Ha niile no n'okpuru nlekota Itama nwa Eron, onye nchujaja. ⁹ Mosis enyeghi umu Kohat ihe obula n'ihu na o bu n'isi mbu aka ha ka ha ji ebu ihe nsọ ndi ahụ ha ketara ibu.

¹⁰ Ndi ndu umu Izrel niile wetara onyinye ido nsọ n'ubochi e tere ebe ichu aja ahụ mmanu ido ya nsọ. Ha wetara ha, debe ha n'ihu ebe ichu aja ahụ. ¹¹ N'ihu na Onyenwe anyi gwara Mosis okwu si, "Ka onyendu obula weta onyinye n'ubochi di iche iche, otu onye, otu ubochi, maka ido nsọ nke ebe ichu aja ahụ."

¹² Ya mere, Nashon nwa Aminadab onye si n'ebo Juda wetara onyinye nke ya n'ubochi nke mbu.

¹³ Onyinye o wetara bu:

efere olaocha nke idi arọ ya bu nari shekel na iri shekel ato, na otu efere ikwosa mmiri e ji olaedo kpuo nke idi arọ ya bu iri shekel asaa, dika ihe otutu shekel ebe nsọ si di. A wujuru efere abuo ndi a utu oka a gwara mmanu maka onyinye mkpuru oka.

¹⁴ O wetara otu efere olaedo, nke idi arọ ya bu shekel iri. A wujuru efere a uda na-esi isi utu.

¹⁵ O wetakwara otu nwa oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule nke gbara otu afọ maka aja nsure oku.

¹⁶ O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,

¹⁷ na ehi abuo, na ebule* ise, na mkpi ise, na umu ebule ise gbara otu afọ, otu afọ, ka a chuo maka aja udo.

Nke a bu onyinye Nashon nwa Aminadab nyere.

¹⁸ N'ubochi nke abuo, Netanel nwa Zua, onyendu ebo Isaka wetara onyinye nke ya.

¹⁹ Onyinye o wetara bu:

otu efere olaocha nke idi arọ ya bu nari shekel na iri shekel ato, na otu efere ikwosa mmiri e ji olaedo kpuo, nke idi arọ ya bu iri shekel asaa, efere abuo ndi a bu n'usoro dika shekel ebe nsọ si di. A wujuru efere obula ezi utu oka a gwara mmanu dika onyinye mkpuru oka.

²⁰ O wetara otu efere olaedo, nke idi arọ ya bu shekel iri. A wujuru efere a uda na-esi isi utu.

²¹ O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afọ maka aja nsure oku.

²² O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,

²³ na ehi abuo, na ebule ise, mkpi ise, na umu ebule ise gbara otu afọ, otu afọ, ka a chuo maka aja udo.

Nke a bu onyinye Netanel nwa Zua.

* 7:17 7:17 Ya bu oke aturu

24 N'ubochi nke atọ Eliab nwa Helon onyendu ebo Zebulon wetakwara onyinye nke ya.

25 Onyinye o wetara bu:

otu efere olaocha nke idi arọ ya bu nari shekel na iri shekel atọ, na otu efere ikwosa mmiri e ji olaedo kpuo, nke idi arọ ya bu iri shekel asaa, efere abuo ndi a bu n'usoro dika shekel ebe nsọ si di. A wujuru efere obula ezi utu oka a gwara mmanu dika onyinye mkpuru oka.

26 O wetara otu efere olaedo nke idi arọ ya bu shekel iri. A wujuru efere a uda na-esi isi utu.

27 O wetakwara otu nwa oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afọ maka aja nsure oku.

28 O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,

29 na ehi abuo, na ebule ise, mkpi ise, na umu ebule ise gbara otu afọ, otu afọ, ka a chuo maka aja udo.

Nke a bu onyinye Eliab nwa Helon wetara.

30 N'ubochi nke anọ, Elizọ nwa Shedeua onyendu ebo Ruben wetara onyinye nke ya.

31 Onyinye o wetara bu:

otu efere olaocha nke idi arọ ya bu nari shekel na iri shekel atọ, na otu efere ikwosa mmiri e ji olaedo kpuo, nke idi arọ ya bu iri shekel asaa, efere abuo ndi a bu n'usoro dika shekel ebe nsọ si di. A wujuru efere obula ezi utu oka a gwara mmanu dika onyinye mkpuru oka.

32 O wetara otu efere olaedo, nke idi arọ ya bu shekel iri. A wujuru efere a uda na-esi isi utu.

33 O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afọ maka aja nsure oku.

34 O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,

35 na ehi abuo, na ebule ise, mkpi ise, na umu ebule ise gbara otu afọ, otu afọ, ka a chuo maka aja udo.

Nke a bu onyinye Elizọ nwa Shedeua nyere.

36 N'ubochi nke ise Shelumiel nwa Zurishadai, onyendu ebo Simion butere onyinye nke ya.

37 Onyinye o wetara bu:

otu efere olaocha nke idi arọ ya bu nari shekel na iri shekel atọ, na otu efere ikwosa mmiri e ji olaedo kpuo, nke idi arọ ya bu iri shekel asaa, efere abuo ndi a bu n'usoro dika shekel ebe nsọ si di. A wujuru efere obula ezi utu oka a gwara mmanu dika onyinye mkpuru oka.

38 O wetara otu efere olaedo nke idi arọ ya bu shekel iri. A wujuru efere a uda na-esi isi utu.

39 O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afọ maka aja nsure oku.

40 O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,

41 ehi abuo, ebule ise, mkpi ise na umu ebule ise gbara otu afọ, otu afọ, ka a chuo maka aja udo.

Nke a bu onyinye Shelumiel nwa Zurishadai nyere.

42 N'ubochi nke isii, Eliasaf nwa Deuel onyendu ebo Gad butere onyinye nke ya.

43 Onyinye o wetara bu:

otu efere ọlaocha nke ịdị arọ ya bụ nari shekel na iri shekel atọ, na otu efere ịkwosa mmiri e ji ọlaedo kpuo, nke ịdị arọ ya bụ iri shekel asaa, efere abuo ndi a bụ n'usoro dika shekel ebe nsọ si di. A wujuru efere obula ezi utu oka a gwara mmanu dika onyinye mkpuru oka.

44 O wetara otu efere ọlaedo, nke ịdị arọ ya bụ shekel iri. A wujuru efere a uda na-esi isi utu.

45 O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afo maka aja nsure oku.

46 O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,

47 na ehi abuo, ebule ise, mkpi ise na umu ebule ise gbara otu afo, otu afo, ka a chuo maka aja udo.

Nke a bụ onyinye Eliasaf nwa Deuel nyere.

48 N'ubochi nke asaa, Elishama, nwa Amihud, onyendu ebo Ifrem butere onyinye nke ya.

49 Onyinye o wetara bu:

otu efere ọlaocha nke ịdị arọ ya bụ nari shekel na iri shekel atọ, na otu efere ịkwosa mmiri e ji ọlaedo kpuo, nke ịdị arọ ya bụ iri shekel asaa, efere abuo ndi a bụ n'usoro dika shekel ebe nsọ si di. A wujuru efere obula ezi utu oka a gwara mmanu dika onyinye mkpuru oka.

50 O wetara otu efere ọlaedo, nke ịdị arọ ya bụ shekel iri. A wujuru efere a uda na-esi isi utu.

51 O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afo maka aja nsure oku.

52 O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,

53 na ehi abuo, ebule ise, mkpi ise na umu ebule ise gbara otu afo, otu afo, ka a chuo maka aja udo.

Nke a bụ onyinye Elishama nwa Amihud nyere.

54 N'ubochi nke asato, Gamaliel nwa Pedazo onyendu ebo Manase nyere onyinye nke ya.

55 Onyinye o wetara bu:

otu efere ọlaocha nke ịdị arọ ya bụ nari shekel na iri shekel atọ, na otu efere ịkwosa mmiri e ji ọlaedo kpuo, nke ịdị arọ ya bụ iri shekel asaa, efere abuo ndi a bụ n'usoro dika shekel ebe nsọ si di. A wujuru efere obula ezi utu oka a gwara mmanu dika onyinye mkpuru oka.

56 O wetara otu efere ọlaedo, nke ịdị arọ ya bụ shekel iri. A wujuru efere a uda na-esi isi utu.

57 O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afo maka aja nsure oku.

58 O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,

59 ehi abuo, ebule ise, mkpi ise na umu ebule ise gbara otu afo, otu afo, ka a chuo maka aja udo.

Nke a bụ onyinye Gamaliel nwa Pedazo nyere.

60 N'ubochi nke itoolu, Abidan nwa Gidion onyendu ebo Benjamin nyere onyinye nke ya.

61 Onyinye o wetara bu:

otu efere ọlaocha nke ịdị arọ ya bụ nari shekel na iri shekel atọ, na otu efere ịkwosa mmiri e ji ọlaedo kpuo, nke ịdị arọ ya bụ iri shekel

asaa, efere abụọ ndị a bụ n'usoro dika shekel ebe nsọ si dī. A wujuru efere ọbụla ezi ụtụ ọka a gwara mmanụ dika onyinye mkpuru ọka.

⁶² O wetara otu efere ọlaedo, nke idị arọ ya bụ shekel iri. A wujuru efere a ụda na-esi isi uto.

⁶³ O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afọ maka aja nsure oku.

⁶⁴ O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,

⁶⁵ na ehi abụọ, ebule ise, mkpi ise na umu ebule ise gbara otu afọ, otu afọ, ka a chuo maka aja udo.

Nke a bụ onyinye Abidan nwa Gidiōni nyere.

⁶⁶ N'ubochi nke iri, Ahieza nwa Amishadai, onyendu ebo Dan butere onyinye nke ya.

⁶⁷ Onyinye o wetara bụ:

otu efere ọlaocha nke idị arọ ya bụ nari shekel na iri shekel ato, na otu efere ikwosa mmiri e ji ọlaedo kpuo, nke idị arọ ya bụ iri shekel asaa, efere abụọ ndị a bụ n'usoro dika shekel ebe nsọ si dī. A wujuru efere ọbụla ezi ụtụ ọka a gwara mmanụ dika onyinye mkpuru ọka.

⁶⁸ O wetara otu efere ọlaedo, nke idị arọ ya bụ shekel iri. A wujuru efere a ụda na-esi isi uto.

⁶⁹ O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afọ maka aja nsure oku.

⁷⁰ O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,

⁷¹ ehi abụọ, ebule ise, mkpi ise na umu ebule ise gbara otu afọ, otu afọ, ka a chuo maka aja udo.

Nke a bụ onyinye Ahieza nwa Amishadai nyere.

⁷² N'ubochi nke iri na otu, Pagiel nwa Okran, onyendu ebo Asha butere onyinye nke ya.

⁷³ Onyinye o wetara bụ:

otu efere ọlaocha nke idị arọ ya bụ nari shekel na iri shekel ato, na otu efere ikwosa mmiri e ji ọlaedo kpuo, nke idị arọ ya bụ iri shekel asaa, efere abụọ ndị a bụ n'usoro dika shekel ebe nsọ si dī. A wujuru efere ọbụla ezi ụtụ ọka a gwara mmanụ dika onyinye mkpuru ọka.

⁷⁴ O wetara otu efere ọlaedo, nke idị arọ ya bụ shekel iri. A wujuru efere a ụda na-esi isi uto.

⁷⁵ O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afọ maka aja nsure oku.

⁷⁶ O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,

⁷⁷ na ehi abụọ, ebule ise, mkpi ise na umu ebule ise gbara otu afọ, otu afọ, ka a chuo maka aja udo.

Nke a bụ onyinye Pagiel nwa Okran nyere.

⁷⁸ N'ubochi nke iri na abụọ, Ahira nwa Enan, onyendu ebo Naftali nyere onyinye nke ya.

⁷⁹ Onyinye o wetara bụ:

otu efere ọlaocha nke idị arọ ya bụ nari shekel na iri shekel ato, na otu efere ikwosa mmiri e ji ọlaedo kpuo, nke idị arọ ya bụ iri shekel asaa, efere abụọ ndị a bụ n'usoro dika shekel ebe nsọ si dī. A wujuru efere ọbụla ezi ụtụ ọka a gwara mmanụ dika onyinye mkpuru ọka.

- ⁸⁰ O wetara otu efere ọlaedo nke ịdị arọ ya bụ shekel iri. A wujuru efere a ụda na-esi isi uto.
- ⁸¹ O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afọ maka aja nsure oku.
- ⁸² O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,
- ⁸³ na ehi abụọ, ebule ise, mkpi ise na ụmụ ebule ise gbara otu afọ, otu afọ, ka a chọọ maka aja udo.
Nke a bụ onyinye Ahira nwa Enan nyere.
- ⁸⁴ Ndị a bụ onyinye ndị ndu ụmụ Izrel wetara maka ido ebe ichu aja nsọ n'oge e tere ya mmanụ:
efere ọlaocha iri na abụọ, na efere ọlaocha ikwosa mmiri iri na abụọ, na efere ọlaedo iri na abụọ. ⁸⁵ Ịdị arọ nke efere ọlaocha ọbụla dị otu narị shekel na iri shekel atọ. Ịdị arọ nke efere ikwosa mmiri ọbụla dị iri shekel asaa. Ịdị arọ efere ọlaocha niile ha wetara bụ puku shekel abụọ na narị shekel anọ,† dika ihe otutu shekel ebe nsọ si di. ⁸⁶ Ịdị arọ nke otu n'ime efere ọlaedo iri na abụọ ndị ahụ ụda nsure oku na-esi isi uto juru n'ime ha bụ iri shekel, dika ihe otutu shekel ebe nsọ si di. Ịdị arọ nke efere ọlaedo ndị ahụ niile bụ otu narị shekel na iri shekel abụọ.
- ⁸⁷ Onuogugu anụ ụlọ niile e wetara maka aja nsure oku bụ: oke ehi iri na abụọ, na ebule iri na abụọ, na ụmụ ebule iri na abụọ gbara otu afọ, otu afọ, tinyere ihe niile ha wetara maka aja mkpuru oka. E ji mkpi iri na abụọ chọọ aja mmehie.
- ⁸⁸ Anụ ụlọ niile e ji chọọ aja udo bụ, iri oke ehi abụọ na anọ, na iri ebule isii, na iri mkpi isii, na ụmụ ebule iri isii ndị gbara naanị otu afọ, otu afọ.

Ndị a niile bụ onyinye e nyere maka ido ebe ichu aja nsọ n'oge e tere ya mmanụ.

⁸⁹ Mgbe Mosis banyere n'ulo ikwu ahụ ka ya na Onyenwe anyị kparia ụka, ọ nuru olu ahụ ka ọ na-agwa ya okwu site n'etiti cherubim abụọ ndị ahụ n'elu ebe mkpuchi mmehie di n'elu igbe iwu ogbugba ndu gwa ya okwu. N'uzo di otu a ka ONYENWE ANYI si gwa ya okwu.

8

Idoba oriona

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ² “Gwa Eron okwu si ya, ‘Mgbe ọbụla i mụnyere oriona asaa nke iheokụ, i ga-edozi ha ka ihè ha na-enwuputa naanị n'ihu iheokụ ahụ.’ ”

³ Eron mere otu a. O doziri oriona ndi ahụ ka ha chee ihu n'ihe idoba oriona, dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu. ⁴ Otu a ka esi mee ihe idoba oriona ahụ. O bụ naanị ọlaedo ka e ji kpọọ iheokụ ahụ, site n'ukwu ya ruo n'okooko niile e ji chọọ ya mma. A kpuru iheokụ ahụ n'usoro dika oyi ONYENWE ANYI gosiri Mosis si di.

Ido ndi Livayi nsọ

⁵ Mgbe ahụ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, ⁶ “Ugbu a, site n'etiti umu Izrel, kpoputa umu Livayi, doo ha iche, mee ha ka ha diri ocha. ⁷ Ime ka ha di ocha, lee ihe i ga-eme. Fesa ha mmiri na-asachapu mmehie.

† 7:85 7:85 Puku shekel abụọ na narị shekel anọ nke a bụ kilogram iri abụọ na asato

Hukwa na ha kpuchapuru aji niile di ha n'ahu, ma sachaa uwe ha. Si otu a mee ka ha buru ndi di ocha. ⁸ Gwa ha ka ha weta nwa oke ehi na onyinye mkpuru oka, bu utu oka a gwara mmanu. Ha ga-ewetakwa nwa oke ehi ozo; ka o buru ihe ha ji achu aja mmehie. ⁹ Emesia, kpobata umu Livayi n'onu uzo ulo nzute ahụ. Meekwa ka ogbako ndi Izrel niile zuko n'ebe ahụ. ¹⁰ Kpopta ndi Livayi n'ihu ONYENWE ANYI, ma mee ka ndi Izrel niile bikwasị ha aka ha. ¹¹ Mgbe ahụ, Eron ga-ewere ndi Livayi chee ONYENWE ANYI n'ihu dika onyinye mfufe ndi Izrel niile na-enye ya. N'uzo di otu a, umu Livayi niile ga-abu ndi jikere ijere ONYENWE ANYI ozi.

¹² "Emesia, ndi Livayi ga-abia bikwasị aka ha n'isi oke ehi abuo ndi ahụ jiri otu n'ime oke ehi abuo ndi ahụ chuo aja mmehie nye ONYENWE ANYI, jiri nke ozo chuo aja nsure oku, maka ikpuchi mmehie ndi Livayi. ¹³ Mgbe ahụ, mee ka ndi Livayi guzo n'ihu Eron na umu ndi ikom, werekwa ha nyefee ONYENWE ANYI n'aka dika a ga-asị na ha bu onyinye mfufe a na-enye ONYENWE ANYI. ¹⁴ Otu a ka i ga-esi doo ndi Livayi nsọ ime ka ha diri iche site n'igwe umu Izrel ndi ozo. O bu m nwe ndi Livayi.

¹⁵ "Mgbe i dosiri ndi Livayi nsọ, cheekwa ha n'ihu Onyenwe anyi dika aja mfufe,* ha ga-abia n'ime ulo nzute ahụ ije ozi diri ha. ¹⁶ Ha bu nke m site n'etiti umu Izrel niile. Anarala m ha ka ha buru nke m n'onodu umu niile e bu uzo muo, nwa nwoke nke nwanyi obula n'Izrel. ¹⁷ N'ihu na nwa nwoke mbu obula a muru n'etiti ndi Izrel bu nke m, ma mmadu ma anumanu niile. Egoro m ha nsọ nye onwe m, site n'abali ubochi ahụ m tigbusiri umu niile e bu uzo muo n'Ijpt. ¹⁸ Ewerela m ndi Livayi n'onodu umu nwoke mbu niile a muru n'Izrel. ¹⁹ Site n'etiti ndi Izrel niile, ewerela m ndi Livayi nye Eron na umu ya ndi ikom dika onyinye, ka ha ruo oru niile di n'ime ulo nzute ahụ n'onodu umu Izrel. Ka ha kpuchiere ha mmehie ha niile ka ihe otiti nke nrija nrija ghara ibiakwasị umu Izrel, mgbe obula ha bjara nso ebe nsọ ahụ."

²⁰ Ya mere, Mosis na Eron na nzuko niile nke umu Izrel chere umu Livayi n'ihu ONYENWE ANYI, n'usoro dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu. ²¹ Ndi Livayi niile doru onwe ha ocha, sachakwaa uwe ha niile. Eron chere ha n'ihu ONYENWE ANYI dika onyinye aja mfufe, churo ha aja ikpuchi mmehie, ime ka ha di ocha. ²² N'ikpeazu, ndi Livayi bjara ije ozi ha n'ulo nzute n'okpuru Eron na umu ya ndi ikom. Ha nyekwara ndi Livayi oru dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

²³ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ²⁴ "Iwu m ndi a metutara ndi Livayi niile. Nwoke onye Livayi obula ga-ebido iru oru n'ulo nzute m mgbe o gbara iri afọ abuo na ise. ²⁵ O ga-akwusikwa iru oru n'ime ya mgbe o gbara iri afọ ise, mgbe oge ezumike oru ya ga-amalite. ²⁶ Ha nwere ike inyere umunne ha aka n'iru oru ha n'ime ulo nzute, ma ha onwe ha agaghị aru oru ahụ. Otu a ka i ga-esi dozie oru ije ozi nke ndi Livayi."

9

Mmemme Ngabiga

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu ndi a n'ozara Sainai n'onwa mbu n'afọ nke abuo site n'oge ha hapuru ala Ijpt. O siru ya, ² "Gwa umu Izrel ka ha mee Mmemme Ngabiga n'oge a kara aka. ³ Ha mee ya n'oge a kara aka, malite n'uhuruchi abali iri na anọ nke onwa a. Ha ga-eme ya n'usoro dika iwu na ukpuru e ji eme ya si di."

* 8:15 8:15 Opu 29:24

⁴ Ya mere, Mosis gwara ndi Izrel si ha mee Mmemme Ngabiga. ⁵ Ha mekwara ya n'ozara Sainai malite n'uhuruchi abali iri na anọ nke onwa mbu. * Ndi Izrel mere ihe niile n'usoro dika iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis si di.

⁶ Ma ufodu n'ime umu Izrel esoghi mee Mmemme Ngabiga ahụ n'ihina ha ruru aru site n'inọ ozu nso. N'ihia ya, ha biakwutere Mosis na Eron n'ubochi ahụ, ⁷ si Mosis, "Anyi ghorọ ndi ruru aru n'ihia inọ ozu mmadu nso. Gini ga-egbochi anyi iso ndi Izrel ndi ozo iwetara ONYENWE ANYI onyinye n'oge a kara aka?"

⁸ Mosis zara si ha, "Cherenu ka m ga juta ONYENWE ANYI ihe bu uche ya banyere mkpa unu."

⁹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, ¹⁰ "Gwa umu Izrel okwu si ha, 'O buru na e nwee onye Izrel obula nke meruru onwe ya n'oge Mmemme Ngabiga site n'inọ ozu mmadu nso, maobu site n'inọ n'ije, ha nwekwara ike iso mee Mmemme Ngabiga ONYENWE ANYI. ¹¹ Kama ha game ya n'uhuruchi abali iri na anọ nke onwa abuo. Ha ga-eri nwa aturu ha, achicha na-ekoghi eko,† na ahia ilu. ¹² Ha agaghi erifo ihe obula n'ime ya ruo chi obubo ubochi so ya. Ha agaghi agbaji okpukpu obula nke nwa aturu ahụ. Mgbe ha mere Mmemme Ngabiga, ha ga-esorokwa uzo niile e si eme memme ahụ mee nke ha. ¹³ Ma obula no n'onodu idi ocha, onye nke na-anoghi n'ije n'oge Mmemme Ngabiga ma kpachapuru anya hapu isoro ndi ozo n'oge memme a, a ga-ewezuga‡ ya site n'etiti umu Izrel niile, n'ihia na o juru iwetara ONYENWE ANYI onyinye n'oge a kara aka. Onye di otu a ga-ebu ahuhu mmehie ya n'isi ya.

¹⁴ " 'Onye obia bi n'etiti unu chorọ iso na Mmemme Ngabiga ONYENWE ANYI, o ga-eme ya n'usoro dika iwu na ukpuru e nyere si di. Unu ga-enwe otu iwu ahụ nye onye amuru n'ala na mbiarambia.' "

Igwe ojii kpuchiri ulo nzute

¹⁵ N'ubochi ahụ e guzobere ulo nzute ahụ bu ulo ikwu nke igbe iwu ogbugba ndu ahụ, igwe ojii kpuchiri ya. Site n'uhuruchi ruo n'ututu igwe ojii ahụ di n'elu ulo nzute ahụ dika oku n'ile anya. ¹⁶ Otu a ka o digidere mgbe niile. Igwe ojii kpuchidere ya, ma n'abali o na-acha di ka oku. ¹⁷ Mgbe o bu igwe ojii ahụ si n'elu ulo nzute ahụ bilie, umu Izrel na-ebuli njem, ma mgbe obula igwe ojii ahụ na-anogide, ha na-anogidekwa.§ ¹⁸ Mgbe ONYENWE ANYI nyekwara iwu, ha na-akwusi, maa ulo ikwu ha. Oge niile igwe ojii nogidere n'elu ulo nzute ahụ ka umu Izrel na-anogidekwa n'ulo ikwu ha. ¹⁹ O buru na igwe ojii ahụ anotee anya, umu Izrel n'onwe ha na-erube isi n'iwu ONYENWE ANYI hapu iga n'ihu n'ije ha. ²⁰ Oge ufodu, igwe ojii ahụ na-anogide naani abali ole na ole. Dika iwu ONYENWE ANYI si di, ha na-ama ulo ikwu ha, maobu bulie njem ha. ²¹ Oge ufodu, igwe ojii ahụ na-anogide naani site n'uhuruchi ruo n'ututu. Mgbe o si n'elu ulo nzute ahụ bilie n'ututu, umu Izrel na-ebuli njem ha. O buru n'ehie, maobu n'abali, mgbe obula igwe ojii ahụ biliri, umu Izrel na-ebuli njem ha. ²² O buru na igwe ojii ahụ anodu n'elu ulo nzute ahụ abali abuo, maobu otu onwa, maobu otu afo, umu Izrel na-anogide n'ulo ikwu ha. Ma ngwangwa igwe ojii ahụ biliri, ha onwe ha na-ebulikwa njem ha. ²³ Site n'iwu ONYENWE ANYI na-enye, ha na-ama ulo ikwu ha, sitekwa n'iwu

* 9:5 9:5 Bu ubochi ngabiga umu Izrel † 9:11 9:11 Achicha nke yiist na-adighi n'ime ya ‡ 9:13 9:13 A ga-ewezuga Maobu, a ga-egbu onye di otu § 9:17 9:17 1Kọ 10:1

ONYENWE ANYI nyere ha, ha na-ebili njem. Ha mere ihe niile ONYENWE ANYI kwuru n'usoro dika iwu o nyere ha site n'onu Mosis si di.

10

Opi olaocha

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, ² "Kpuo opi olaocha abuo, jiri ha na-akpo mkpokota nzuko umu Izrel na ime ka ha mara mgbe mbuli ije nke omuma ulo ikwu ruru. ³ Mgbe a furu opi abuo ahụ, nzuko Izrel niile ga-ezuko n'ihu gi n'onu uzọ ulo nzute. ⁴ Ma o buru naani otu opi ka a furu, o bu ndi ndu, ndiisi ikwu Izrel niile ga-ezuko biakwute gi. ⁵ Otu uda opi ike ga-egosi na ebo Izrel niile mara ulo ikwu ha n'akuku owuwa anyanwu ga-ebuli ije. ⁶ Opi ike ahụ daa uda nke ugboro abuo, o na-egosi na ndi mara ulo ikwu ha na ndida ga-ebuli ije. Ida uda nke opi ike bu ihe e ji amata na oge ibuli ije eruola. ⁷ Mgbe a ga-akpokota ndi Izrel niile a ga-egbu opi, kama uda ya ga-adi iche.

⁸ "O bu naani umu ndi ikom Eron, ndi nchujaja ga-egbu opi ndi a. Nke a bu iwu ga-adigide nye unu site n'ogbo ruo n'ogbo niile. ⁹ Mgbe unu gara ibu agha n'ala unu imegide onye iro na-akpagbu unu, funu opi ike. Nke a ga-eme ka ONYENWE ANYI Chineke unu cheta unu, ma naputa unu site n'aka ndi iro unu. ¹⁰ Unu ga-egbukwa opi ndi a n'oge anuri, n'oge mmemme unu a kara aka, na n'oge mmemme onwa ohuru niile. Gbukwaanu opi mgbe unu na-achụ aja nsure oku unu, na aja udo unu niile. Ka o buru ihe a ga-eji na-echeta unu n'ihu Chineke unu. Mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke unu."

Ndi Izrel ahapu Sainai

¹¹ N'ubochi iri abuo, n'ime onwa nke abuo, n'afọ nke abuo, igwe ojii ahụ biliri site n'elu ulo nzute nke igbe iwu ogbugba ndu ahụ. ¹² Mgbe ahụ, umu Izrel biliri ije site n'ozara Sainai jeharia site n'otu ebe ruo n'ebe ozo tutu igwe ojii ahụ akwusi n'ozara Paran. ¹³ Nke a bu njem mbu ha mere dika ONYENWE ANYI si nye Mosis iwu banyere ije ha.

¹⁴ Usuu omuma ulo ikwu nke ebo Juda buru uzọ bulie ije a, n'okpuru okoloto ha. Nashon, nwa Aminadab, bu onyendu ha. ¹⁵ Netanel nwa Zua bu onyendu usuu ebo Isaka. ¹⁶ Eliab nwa Helon bu onyendu usuu ebo Zebulon ¹⁷ Mgbe ahụ, e wedara ulo nzute ahụ. Umu Geshon na Merari buru ya, bilikwaa ije ha.

¹⁸ Usuu omuma ulo ikwu ebo Ruben biliri ije, n'okpuru okoloto ha. Elizo nwa Shedeua bu onyendu ha. ¹⁹ Shelumiel nwa Zurishadai bu onyendu usuu ebo Simion. ²⁰ Eliasaf nwa Deuel bu onyendu usuu ebo Gad. ²¹ Mgbe ahụ, umu Kohat ndi bu ihe nsọ ndi ahụ niile, biliri ije ha. Tutu ha erute, e guzobere ulo nzute ahụ n'ebe o kwesiri idi.

²² Usuu omuma ulo ikwu ebo Ifrem biliri ije n'okpuru okoloto ha. Elishama nwa Amihud bu onyendu ha. ²³ Gamaliel nwa Pedazo bu onyendu usuu ebo Manase. ²⁴ Abidan nwa Gidioni bu onyendu usuu ebo Benjamin.

²⁵ Na ngwusi usoro ahụ, usuu omuma ulo ikwu ebo Dan biliri ije n'okpuru okoloto ha. Onyendu ha bu Ahieza nwa Amishadai. ²⁶ Pagiel nwa Okran bu onyendu usuu ebo Asha. ²⁷ Ahira nwa Enan bu onyendu usuu ebo Naftali. ²⁸ Nke a bu usoro usuu umu Izrel si bilie ije ha.

²⁹ Mosis gwara Hobab nwa Reuel,* nna nwunye ya onye Midia okwu si, “Anyi ebiliela ije iga ebe ahụ ONYENWE ANYI gwara anyi si, ‘Aga m enye unu.’ Bia ka i soro anyi. Anyi ga-emezi gi nke oma n’ihi na ONYENWE ANYI ekwela Izrel nkwa otutu ezi ihe.”

³⁰ Ma o zara si, “E e, agaghị m eso unu. Ana m alaghachi n’ala nke aka m ilaghachikwuru umunna m.”

³¹ Ma Mosis zara si ya, “Biko ahapula anyi n’ihi na i maara ebe anyi nwere ike kwusi zuo ike n’ozara. I ga-aburu anyi anya anyi ji ahụ uzo. ³² O buru na i soro anyi, anyi ga-ekenye gi ihe oma obula ONYENWE ANYI ga-enye anyi.”

³³ Ya mere ha sitere n’ugwu ONYENWE ANYI bilie ije. Jeekwa ije abali ato. Igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI na-aga ha n’ihu ubochi ato ndi ahụ niile ichotara ha ebe ha ga-akwusi zuo ike. ³⁴ Igwe ojii ONYENWE ANYI di n’elu ha n’ehie mgbe ha si n’omuma ulo ikwu ha bilie ije.

³⁵ Mgbe obula igbe ogbugba ndu ahụ biliri ije, Mosis na-ekwu si, “Bilie O ONYENWE ANYI,

ka ndi iro ya buru ndi a chusasiri;

ka ndi iro gi niile site n’ihu gi gbalaga.”

³⁶ Ma mgbe obula igbe ogbugba ndu biara ebe izuike, Mosis na-ekwukwa si,

“Loghachi O ONYENWE ANYI,

biakwute otutu mmadu ndi a, bu imerime puku ndi Izrel.”

11

Oku si n’ebe ONYENWE ANYI no

¹ Mgbe na-adighi anya umu Izrel bidoro itamu ntamu n’ihi ihe ike niile ha na-ezute n’ije ha. Ma ntamu a ruru ONYENWE ANYI nti. N’ihi ya, ONYENWE ANYI were iwe di ukwu megide ha. Oku sitere n’ebe ONYENWE ANYI no, ree n’etiti ha, repia ufodu ndi bi n’akuku ngwusi omuma ulo ikwu ahụ. ² Mgbe nke a mere, umu Izrel tikuru Mosis mkpu akwa. Mosis kpere ekpere nye ONYENWE ANYI n’ihi ha, oku ahụ kwusikwara. ³ N’ihi ya, a kporo ebe ahụ Tabera, n’ihi oku ahụ si n’ebe ONYENWE ANYI no ree n’etiti ha.

ONYENWE ANYI ezite nnunu kweel

⁴ Ndi amakekwu so umu Izrel n’ije a malitere itamu ntamu banyere nri ndi ozo na-agu ha agu. Nke a mere ka umu Izrel malite ikwa akwa, nasị, “A sikwari na anyi nwere anu anyi ga-ata. ⁵ Anyi chetara azu anyi tara n’Ijpt, nke na-adighi efu anyi ego, ya na kukumba, na melon,* na liik, na ayo† na galiik. ⁶ Ma ugbu a, anyi enweghikwa agu iri nri, n’ihi na site n’ubochi ruo n’ubochi, o bu naani mana bu ihe oriri anyi nwere.”

⁷ Mana dika mkpuru korianda, na-acha ka eso osisi kporo nku. ⁸ Ndi Izrel na-ejeghari na-achikota ha. Emesia, ha na-eji nkume e ji akwo nri na-akwori ha. Oge ufodu, ha na-eji ikwe nri suo ya. Emesia, ha na-esi ya esi, maobu ghee ya eghe. O na-atu dika ihe e ji mmanu oliv ghee. ⁹ Mana ndi a na-ada mgbe igirigi dara n’omuma ulo ikwu n’abali.

¹⁰ Mosis nuru mkpu akwa umu Izrel niile, nke na-ada n’ezinaulo obula n’akuku onu uzo ulo ikwu ha. Iwe were ONYENWE ANYI nke ukwu. Otu a kwa, obi joro Mosis njo nke ukwu. ¹¹ Mosis juru ONYENWE ANYI si, “Gini mere i ji bokwasị ohu gi nsogbu di otu a n’isi? Gini ka m mere na

* 10:29 10:29 Opu 2:18 * 11:5 11:5 Nke a bu wota melon. † 11:5 11:5 Maobu, yabasi

m ahutakwaghị amara n'ebe i nọ, nke mere i ji bukwasi m ibu arọ nke ilekọta ndị a? ¹² O bu m turu ime ndi a niile? O bu m muru ha? Gini mere i ji si m kuru ha n'aka m gawa n'ala ahụ i nuru n'iyi inye nna nna ha, † dika m bu nne nwa na-ekughari nwantakiri? ¹³ Ebee ka m ga-achota anu ga-ezuru igwe mmadu ndi a? Lee na ha na-akwasa m akwa na-asị m, 'Nye anyi anu!' ¹⁴ Agaghị m ebulate ibu ichikota ndi a niile n'onwe m! Ibu a di m arọ nke ukwu. ¹⁵ O buru na i ga-esi otu a meso m mmeso, biko napu m ndu m ugbu a, n'ih i na onwu m ga-egosi na m natara amara n'ebe i nọ. Site n'onodu a ga-ewetara m mbibi wezuga m."

¹⁶ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, "Kpọkọta iri ndi okenye umu Izrel asaa, ndi i maara na ha bu ndi ndu, na ndi nlekota ije ozi n'etiti umu Izrel. Kpota ha n'ulo nzute m ka ha soro gi guzoro. ¹⁷ Aga m abia n'ebe ahụ gwa gi okwu. Mgbe ahụ kwa, aga m ewere ufodu n'ime Mmuo m di n'ime gi tinye n'ime iri ndi ndu asaa ahụ. Ha ga-enyere gi aka ibu ibu arọ nke ichikota umu Izrel. N'uzo di otu a, o gaghị abukwa ibu diri naani gi ibu.

¹⁸ "Ugbu a, gwa ndi Izrel niile si ha, 'Doonu onwe unu nsọ, kwadoonu maka echi, mgbe unu ga-ata anu. ONYENWE ANYI nuru mgbe unu kwara akwa si, "A sikwa na anyi nwere anu anyi ga-ata. Ihe diri anyi mma n'Ijpt kari otu o di ugbu a." ¹⁹ Anu unu ga-eri abughi naani nke otu ubochi, maobu ubochi abuo, maobu ubochi ise, maobu iri, ma o bukwanu iri ubochi abuo! ²⁰ Kama unu ga-eri ya otu onwa zuru ezu, ruo mgbe o ga-esi unu n'imi sputa, ghoru unu ihe isoyo. N'ih i na unu ajula ONYENWE ANYI, onye no n'etiti unu, kwaa akwa n'ihu ya, si, "Gini mere anyi ji site n'ala Ijpt puta?"' "

²¹ Ma Mosis siru ONYENWE ANYI, "Onuogugu ndi ikom di nari puku isiiS ndi ji ukwu eje ka m no n'etiti ha, ma i na-asị, 'Aga m enye ha anu otu onwa.' ²² O ga-ezuru ha ma o buru na e gbuoro ha igwe ehi na aturu? O bu azu niile nke di n'oke osimiri ga-ezuru ha ma egbuo ha niile nye ha?"

²³ ONYENWE ANYI siru Mosis, "Aka ONYENWE ANYI o di mkpumkpu? Ugbu a, i ga-ahu ma m ga-emezu okwu m, maobu na m agaghị emezu ya."

²⁴ Ya mere, Mosis puru ga gwa umu Izrel ihe ONYENWE ANYI kwuru. O chikotara iri ndi okenye asaa ahụ nye ha onodu gburugburu ulo nzute ahụ. ²⁵ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI ridatara n'ime igwe ojii. Ya na Mosis kparitaa uka. ONYENWE ANYI weere ufodu n'ime Mmuo di n'ime Mosis, tinye ya n'ime iri ndi okenye asaa ndi ahụ. Mgbe Mmuo a batara n'ime ha, ha niile buru amuma. Ma ha ebughi amuma gaa n'ihu.

²⁶ Ma mmadu abuo n'ime iri ndi okenye asaa ndi ahụ, Eldad na Medad nogidere n'omuma ulo ikwu ha. O bu ezie na e deputara aha ha dika ndi ndu, ma ha esoghi ndi ozo gaa n'ulo nzute. Ma Mmuo ahụ biakwasiri ha n'ebe ahụ ha nọ. Ha bukwara amuma. ²⁷ Otu okorobia gbapuru oso gaa kororo Mosis si ya, "Eldad na Medad na-ebu amuma n'omuma ulo ikwu ha."

²⁸ Joshua nwa Nun, onyeozu Mosis site na mgbe o bu okorobia, gwara Mosis okwu si ya, "Onyenwe m Mosis, mee ka ndi a kwusi ibu amuma."

²⁹ Ma Mosis zara si, "O bu n'ih i ikwochitara m ekworo ka i ji choo ka m kwusi ha? O gaara ato m utu ma a si na ndi ONYENWE ANYI niile bu ndi amuma, ndi ONYENWE ANYI ga-etinye Mmuo ya n'ime ha!" ³⁰ Mgbe ahụ Mosis na ndi okenye Izrel ndi ahụ niile loghachiri n'ebe ulo ikwu ha di.

³¹ Otu oke ifufe sitere n'ebe ONYENWE ANYI nọ bja si n'osimiri bute otutu nnunu a na-akpo kweel. O mere ka nnunu ndi a daa n'ebe umu Izrel mara ulo ikwu ha, n'ime ogige ya niile. Nnunu ndi a fere ihe dika otu mita site n'elu ala, n'akuku niile, ruo n'ebe mmadu puru iji ukwu jeruo n'otu ubochi. Ha juputakwara ebe niile. ³² Ya mere ndi Izrel biliri ubochi ahụ niile, na n'abalị ahụ niile, na echi ya niile puo ichikota nnunu kweel ndi a! Onye gbutere nke nta gbutezuru ihe otutu homa iri. Ha gbasara ha akuku niile nke ogige omuma ulo ikwu ahụ. ³³ Ma mgbe anu ndi a ka di ha n'onu, ONYENWE ANYI were iwe di ukwu megide ha. O tiri ha nria nria na-eefe efe. ³⁴ N'ihia nke a, a kporo aha ebe ahụ Kibrot Hataava, n'ihia na n'ebe ahụ ka e liri ndi Izrel nwuru n'ihia oke ochicho nri.

³⁵ Site na Kibrot Hataava, ndi Izrel biliri njem rute Hazerot ebe ha noro.

12

Miriam na Eron eguzo megide Mosis

¹ Miriam na Eron malitere ikwu okwu megide Mosis, n'ihia na o luru nwunye onye Kush. ² Ha kwuru si, "O bu naani site n'onu Mosis ka ONYENWE ANYI si agwa ndi ya okwu? O naghị esitekwa n'onu anyi kwuo okwu?" ONYENWE ANYI nuru ihe ndi a ha kwuru.

³ (Ma nwoke ahụ bu Mosis di umeala n'obi nke ukwu karịa onye obula no n'elu ala.)

⁴ Na mberede, ONYENWE ANYI siri Mosis, na Eron, na Miriam, "Putanu, bja n'ulo nzute, unu mmadu ato" Ya mere ha ato putara. ⁵ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI ridatara n'ime igwe ojii, guzoro na mbata onu uzọ ulo nzute ahụ, kpoputa Eron na Miriam. Mgbe ha abuo bjara nso. ⁶ ONYENWE ANYI gwara ha si, "Geenu nti n'okwu m ndi a:

"Mgbe onye amuma no n'etiti unu,

Mu onwe m bu ONYENWE ANYI na-egosi ya onwe m site n'ohu.

Ana m agwa ya okwu site na nro.

⁷ Ma n'ebe ohu m Mosis no, o sighi otu a diri,
o bu onye kwesiri ntukwasị obi n'ulo m niile.

⁸ N'ebe o no, ana m agwa ya okwu ihu na ihu
n'uzo doro anya, o bughị site n'ilu,
o na-ahukwa udiri ONYENWE ANYI.

Gini mere ujo atughi unu

ikwu okwu megide ohu m Mosis?"

⁹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI were iwe di oku megide ha. O si n'ebe ha no puo.

¹⁰ Ma mgbe igwe ojii ahụ hapuru ulo nzute ahụ, lee Miriam ebe o guzo, ekpenta tiwaputara ya n'ahu dika nzu ocha. Mgbe Eron tughariri ebe o no hu na o ghoala onye ekpenta, ¹¹ o gwara Mosis okwu si, "Biko, onyenwe m, atala anyi ahuhu n'ihia mmehie anyi sitere na nzuzu mee. ¹² Ekwela ka Miriam diri ka nwa ohuru nwuru anwu nke akpukpo ahụ ya rere ure n'oge o si n'akpanwa nne ya na-aputa."

¹³ Ya mere Mosis tikuru ONYENWE ANYI mkpu akwa si ya, "Chineke, biko, gwoo ya!"

¹⁴ Ma ONYENWE ANYI zara Mosis si ya, "O buru na nna ya gburu ya asu n'ihu, o gaghị abu onye ruru aru abali asaa? Ya mere, hapu ya ka o buru onye e sitere n'ogige omuma ulo ikwu Izrel wezuga abali asaa. Mgbe oge a gafesiri, o nwere ike iloghachi." ¹⁵ Ya mere e wezugara Miriam site

n'ogige omuma ulo ikwu Izrel abali asaa. Ndi Izrel niile noduru chere ya ruo mgbe o loghachiri, tutu ha ebilie n'ije ozọ.

¹⁶ Mgbe ihe ndi a gasiri, ha hapuru Hazerot rute n'ozara Paran ebe ha wuru ogige ulo ikwu ha.

13

Nledo ala Kenan

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ² "Ziga ufodu ndi ikom ka ha gaa legharia anya n'ala Kenan, ala ahụ m na-enye Izrel. Ziga mmadu iri na abuo, otu onyendu site n'ebo Izrel obula."

³ Ya mere, dika iwu ONYENWE ANYI nyere ya si di, Mosis zipuru ha site n'ozara Paran. Ha niile bu ndi ndu n'etiti umu Izrel.

⁴ Nke a bu aha ha:

Site n'ebo Ruben, Shamua nwa Zakua,

⁵ Shafat nwa Hori, onye si n'ebo Simion.

⁶ Kaleb nwa Jefune, onye si n'ebo Juda.

⁷ Igal nwa Josef, onye si n'ebo Isaka.

⁸ Hoshea nwa Nun, onye si n'ebo Ifrem

⁹ Palti nwa Rafu, onye si n'ebo Benjamin.

¹⁰ Gadiel nwa Sodi, onye si n'ebo Zebulon.

¹¹ Gadi nwa Susi, onye sitere n'ebo Manase (ya bu ebo Josef).

¹² Amiel nwa Gemali, onye si n'ebo Dan.

¹³ Setua nwa Maikel, onye si n'ebo Asha.

¹⁴ Nabi nwa Vofusi, onye si n'ebo Naftali.

¹⁵ Geuel nwa Maki, onye si n'ebo Gad.

¹⁶ Ndi a bu aha ndi ikom ndi ahụ Mosis zipuru inyocho ala ahụ. (O bu n'oge a ka Mosis gbanwere aha Hoshea nwa Nun, ka o buru Joshua.)

¹⁷ Mosis zipuru ha iga ledoo ala Kenan, o siri, "Gbagoonu site n'uzo Negev gakwanu n'ala ugwu ugwu. ¹⁸ Letanu otu ala ahụ di. Choputanu udi ndi bi n'ime ya, ma ha di ike ma ha bu ndi na-adighi ike, ma ha di otutu ma ha di ole na ole. ¹⁹ Letanu udi ala ha bi n'ime ya, ma o di mma ma o joro njo. Choputanu udi obodo di n'ebe ahụ, ma ha bu obodo mgbidi na-adighi gburugburu ha, ma ha bu obodo e wusiri ike. ²⁰ Letanu otu ala ahụ di. O na-epuputa ihe ka o bu ala ukpa? Letanu ma ha nwere otutu osisi ka o bu na osisi adighi n'ime ya. Gbalianu ka unu weta ufodu n'ime mkpuru osisi di n'ala ahụ." (O bu oge mkpuru mbu nke osisi vaini.)

²¹ Ya mere ndi a gara ledoo ala ahụ anya site n'ozara Zin ruo na Rehob, nke di nso na Lebo Hamat. ²² Ha gara site na Negev rute Hebron, ebe Ahiman na Sheshai na Talmi, umu umu Anak bi. (Ma ewuru Hebron afo asaa tupu e wuo obodo Zoan di n'Ijpt.) ²³ Mgbe ha rutere Ndagwurugwu Eshkol,* ha gbutere otu alaka osisi vaini nke nwere uyoko mkpuru vaini. Mmadu abuo butere ya n'osisi tinyere ufodu mkpuru osisi pomegranet na fig. ²⁴ A kporo ebe ahụ Ndagwurugwu Eshkol, n'ihhi uyoko mkpuru osisi vaini ndi Izrel gbutere n'ebe ahụ. ²⁵ Mgbe iri abali ano gasiri, ndi nledo a sitere n'ije ha loghachi.

* **13:23** 13:23 Eshkol putara Uyoko nke a dikwa n'amaokwu nke 13:24

Akuko ndi nledo ala ahụ

²⁶ Ha lotara biakwute Mosis na Erōn na nzuko niile nke umu Izrel, na Kadesh nke di n'ozara Paran. Ndi nledo ahụ korọ akuko otu ha si gaa n'ogbako umu Izrel niile. Gosikwa mkpuru osisi si n'ala ahụ. ²⁷ Nke a bu akuko ha korọ Mosis, "Anyi ruru n'ala ahụ i si anyi gaa leta. O bukwa ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya. Ndi a bu mkpuru osisi si n'ala ahụ. ²⁸ Ma ndi bi n'obodo ahụ siri ike. Obodo ha buru ibu burukwa nke e wusiri ike. Anyi hukwara umu umu Anak n'ebe ahụ. ²⁹ Ndi Amalek bi na Negev, ndi Het na ndi Jebus na ndi Amorait bi n'ala ugwu ugwu. Ma n'akuku osimiri Mediterenian na ndagwurugwu mmiri Jordan ka ndi Kenan bi."

³⁰ Ma Kaleb kwuru okwu mere ka obi sie ndi Izrel ike n'oge a ha guzoro n'ihu Mosis si ha, "Ka anyi gaanu otu ihu nweta ala ahụ. N'ih na anyi nwere ike imeri ha."

³¹ Ma ndi nledo ahụ soro ya gaa zara si, "Anyi enweghi ike ibu agha megide ndi a; ha di ike karia anyi." ³² Ndi a gbasara akuko ojoo n'etiti umu Izrel banyere ala ahụ ha gara ledoo. Ha siri, "Ala ahụ anyi gara ledoo anya bu ala na-eripia ndi bi n'ime ya. Ndi niile anyi huru n'ebe ahụ gbara nnoo dimkpa ³³ Anyi huru ndi Nefilim n'ebe ahụ (ndi bu umu umu Anak, ndi sitere na ndi Nefilim). N'anya anyi, anyi dika ukpana n'ebe ha no, otu a ka anyi dikwa n'anya ha."

14*Nnupu isi nke umu Izrel*

¹ N'abali ahụ, ogbako Izrel niile weliri olu ha bido iti mkpu akwa. Ha kwagidere akwa a abali niile. ² Ndi Izrel niile tamuru ntamu megide Mosis na Erōn. Ogbako ahụ niile si ha, "O gaara aka mma ma a si na anyi nwuru n'ala Ijpt maobu n'ozara a. ³ Gini mere ONYENWE ANYI ji akpobata anyi n'ala a ime ka anyi daa n'ihu mma agha. Ndi nwunye anyi na umu anyi ga-aghọ ndi a dotara n'agha. O garaghi akara anyi mma ilaghachi azu n'Ijpt?" ⁴ Ya mere ha kwekoritara n'etiti onwe ha si, "Ka anyi hoputaranu onwe anyi onyendu ga-edughachi anyi azu n'Ijpt."

⁵ Mgbe ahụ, Mosis na Erōn dara kpuo ihu n'ala n'ihu ogbako ndi Izrel niile zukotara n'ebe ahụ. ⁶ Mmadu abuo n'ime ndi nledo ahụ, Joshua nwa Nun na Kaleb nwa Jefune, dowara uwe* ha. ⁷ Ha gwara nzuko Izrel si, "Ala ahụ anyi gara ledoo anya bu ala mara mma. ⁸ O buru na ihe banyere anyi na-atọ ONYENWE ANYI uto, o ga-edu anyi bata n'ala ahụ, ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya. ⁹ Unu enupukwala isi megide ONYENWE ANYI. Unu atukwala egwu ndi bi n'ime ala ahụ, n'ih na anyi ga-meri ha. ONYENWE ANYI nonyeere anyi. O wepukwala aka nchebe ya n'ahụ ha. Unu atula egwu ha."

¹⁰ Ma naani nzaghachi ogbako ndi Izrel nyere n'ih okwu nkasiobi ndi a bu iche uche otu ha ga-esi jiri nkume tugbuo Joshua na Kaleb. N'oge a, ebube ONYENWE ANYI putara ihe n'ulo nzute ahụ nye ndi Izrel niile. ¹¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, "Ruo ole mgbe ka ndi a ga-anogide na-eleda m anya? Ruo ole mgbe ka ha ga-anọ ju ikwenye na m, n'agbanyeghi otutu ihe iribama nke m mere n'etiti ha. ¹² Aga m eji nrija nrija nke na-eefe efe tigbuo ha. Napu ha ihe ha nwere. Ma aga m emekwa gi ka i ghoo mba di ukwuu, nke ga-adi ukwuu, dikwa ike karia ha."

* **14:6** 14:6 Mgbe mmadu dowara uwe ya, nke a na-egosiputa onodu iru uju na iwe.

¹³ Ma Mosis rioro ONYENWE ANYI si ya, "Gini ka ndi Ijpt ga-eche banyere nke a, mgbe ha ga-anu ya? Ha maara nke oma otu i siri jiri ike gi naputa ndi a site n'etiti ha. ¹⁴ Ha agwakwala ndi bi n'obodo ndi a ihe banyere ya. Ndi obodo ndi a anula ihe banyere gi ONYENWE ANYI, matakwa na i nonyeere Izrel, na gi bu ONYENWE ANYI na ndi Izrel na-ekwurita okwu ihu na ihu. Ha anukwala na ogidi igwe ojii gi ONYENWE ANYI na-eguzo n'elu, n'isi anyi. Ha matakwara na i na-edu anyi n'ime ogidi igwe ojii n'ehihie, na n'ime ogidi na-enwu oku n'abali. ¹⁵ Ma ugbu a, o buru na i gbusie ndi gi a dum, mba niile nuru akuko ndi a banyere gi ga-asi, ¹⁶ 'ONYENWE ANYI enweghi ike ikpobata ndi a n'ala ahụ o kwere nkwa inye ha. O bu ya mere o ji gbuo ha n'ozara.'

¹⁷ "Ugbu a ka Onyenwe anyi gosi ike ya di ukwuu, dika i si kwuo. ¹⁸ ONYENWE ANYI bu onye na-adighi ewe iwe osiso, onye juputara n'ihunanya, onye na-agbaghara mmehie na nnupu isi. Ma o dighi ahapu onye ikpe mara ka o laa na-anataghi ahuhu, o na-ata umu ahuhu n'ihie mmehie nna nna ha ruo n'ogbo nke ato na nke ano. ¹⁹ Dika idi ukwuu nke ihunanya gi si di; gbaghara mmehie nke ndi a mere, dika i si agbaghara ha kemgbe ha hapuru Ijpt ruo ugbu a."

²⁰ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI zaghachiri Mosis si ya, "Agbagharala m ha dika i rioro. ²¹ Ma dika m na-adi ndu na dika o bu eziokwu na uwa niile ga-ejuputa n'ebube ONYENWE ANYI. ²² O dighi otu onye n'etiti ndi ikom niile hurula ebube m, na oru iribama niile m ruru n'ime Ijpt, na n'ime ozara a, ma buru onye nupuru isi nye m na onye nwaara m ugoro iri ndi a, ²³ o nweghi onye obula n'ime ha ga-ahu ala ahụ m sitere n'ihu iyi kwee nkwa inye nna nna ha. O nweghi onye obula n'ime ndi a leliri m ga-ahu ala ahụ anya. ²⁴ Ma ohu m nwoke Kaleb bu nwoke nwere mmuo di iche. O rubeere m isi n'ihe niile. Aga m akpobata ya n'ala ahụ o banyere dika onye nledo. Umụ umụ ya niile ga-eketa ya. ²⁵ Ma ugbu a, ebe ndi Izrel na-atu ndi Amalek na ndi Kenan bi n'ime ndagwurugwu ahụ egwu, echi, unu ga-atugharia laghachi azu n'ozara ahụ; chee uzọ gaje Osimiri Uhie ahụ ihu."

²⁶ ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron okwu si, ²⁷ "Ruo ole mgbe ka ogbakọ ojojọ a ga-anogide na-atamu ntamu megide m? N'ihie na anula m ntamu niile nke ndi Izrel a. ²⁸ Gwa ha si, 'Di ka m na-adi ndu, ka ONYENWE ANYI kwubiri, aga m emeso unu mmeso dika unu kwunyere ya na nti m. ²⁹ Unu niile ga-anwupia n'ime ozara a! Onye obula n'ime unu niile gbarala iri afọ abuo maobu karia, nke tamuru ntamu megide m. ³⁰ O nweghi onye obula n'ime unu ga-abanye n'ala ahụ, m sitere n'aka m welie elu nuọ iyi ime ka o buru ebe obibi unu, karia Kaleb nwa Jefune na Joshua nwa Nun. ³¹ Ma ebe unu turu egwu si na umu unu na-aga ibu ndi ohu nye ndi bi n'ala ahụ. Lee na aga m edubata ha n'ime ala ahụ. Ha ga-eketakwa ala ahụ unu juru, nke unu ledara anya. ³² Ma unu onwe unu, ozu unu ga-ada aghara aghara n'ozara a. ³³ Umụ unu ga-abukwa ndi ozuzu aturu n'ime ozara a iri afọ ano, na-ata ahuhu n'ihie ekwesighi ntukwasị obi, ruo mgbe ozu onye ikpezu n'ime unu ga-atogboro n'ime ozara. ³⁴ Iri afọ ano ka unu ga-ata ahuhu n'ihie mmehie unu, matakwa ihe o putara bu mu iguzo megide unu, ya bu otu afọ ga-anochi otu ubochi n'ime iri ubochi ano ahụ unu ji ledoo ala ahụ anya. ³⁵ Mu onwe m, bu ONYENWE ANYI, ekwuola ya. Nke a ka m na-aghaghie ime ka o dakwasị ajo nzuko ndi a, bu ndi gbakoro megide m. Ha ga-ezute ogwugwu ha n'ozara, n'ebe a ka ha ga-anwu.'"

³⁶ Ya mere ndi ahụ Mosis zipurū iledo ala ahụ, ndi ahụ lotara mee ka ogbako umu Izrel tamuo ntamu n'ihu akuko ojo ha gbasara. ³⁷ Ndi ikom ndi ahụ e si n'onu ha gbasaa akuko ojo banyere ala ahụ, ka e ji nri nri na-efe efe tigbuo n'ihu ONYENWE ANYI. ³⁸ N'ime ndi ikom gara ledoo ala ahụ anya, o bu naani Joshua nwa Nun na Kaleb nwa Jefune foduru ndu.

³⁹ Mgbe Mosis gwara umu Izrel okwu niile si n'onu ONYENWE ANYI, ha ruru uju di ilu. ⁴⁰ N'isi ututu echi ya, ha biliri n'oge bulie ije iga n'ala ugwu ugwu ahụ. Ha siri, "Anyi emehiela. Ugbu a anyi ejikerela ije n'ala ahụ ONYENWE ANYI kwere anyi nkwa."

⁴¹ Ma Mosis zara si ha, "Gini mere unu ji enupu isi n'iwu ONYENWE ANYI nyere? Nke a agaghi aga nke oma. ⁴² Unu arigokwala, n'ihu na ONYENWE ANYI anoghi n'etiti unu. Ndi iro unu ga-emerikwa unu. ⁴³ N'ihu na ndi Amalek na ndi Kenan no na-eche unu n'ebe ahụ! Ebe o bu na unu esitela n'ebe ONYENWE ANYI no wezuga onwe unu, o gaghị anonyere unu, unu ga-adakwa n'ihu mma agha."

⁴⁴ N'agbanyeghikwa nke a, na ha enweghi nkwado. Ha rigooro ruo ebe kachasi elu n'obodo ahụ di n'ugwu, o bu ezie na Mosis maobu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI esighi n'omuma ulo ikwu ahụ puo. ⁴⁵ Mgbe ahụ, ndi Amalek na ndi Kenan bu ndi bi n'obodo ugwu ahụ, ridatara luso ha ogo. Tidaa ha n'ala ruo Homa.

15

Ochuchu aja ndi ozo di iche iche

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ² "Gwa umu Izrel okwu si ha, 'mgbe unu batara ala ahụ m na-enye unu dika ulo unu, ³ o buru na unu echee n'ihu ONYENWE ANYI aja nsure oku nke isisi ya di utu nye ONYENWE ANYI, maobu nke si n'igwe ehi, maobu nke si n'igwe ewu na aturu, maobu aja nsure oku, maobu aja ndi ozo, maka imezu nkwa puru iche maobu onyinye afo ofufu, maobu aja mmemme. ⁴ Onye wetara onyinye a aghaghi iweta n'ihu ONYENWE ANYI aja mkpuru oka nke bu ezi utu oka ruru lita abuo nke e ji mmanu ruru otu lita gwakotaa. ⁵ O ga-eweta otu lita mmanya dika onyinye ihe onunu maka nwa aturu obula e ji chuo aja nsure oku maobu aja uzo.

⁶ "O buru nwa ebule ka e ji achu aja ahụ, weta lita ezi utu oka ano na okara, nke a gwakotara ya na mmanu jitu ntakiri kariya otu lita, ⁷ tinyekwa ya mmanya jitu ihe nta kariya otu lita ka o buru onyinye ihe onunu nye ha, dika aja nke isisi ya di utu nye ONYENWE ANYI.

⁸ "Mgbe i ji nwa oke ehi chuo aja nsure oku, maobu aja imezu nkwa, maobu aja udo nye ONYENWE ANYI, ⁹ tinyere oke ehi ahụ, i ghaghị iji ezi utu oka ruru lita isii na okara, nke a gwakotara ya na mmanu ruru lita abuo. ¹⁰ Wetakwa lita mmanya abuo nke ga-abu onyinye ihe onunu. O ga-abu onyinye e sitere n'oku nye, nke isisi ya di utu nye ONYENWE ANYI. ¹¹ Nke a bu usoro a ga-agbaso n'oge obula e ji nwa oke ehi, maobu nwa ebule, maobu nwa aturu, maobu nwa ewu chuo aja. ¹² Meenu ya maka anu ulo obula n'oge niile obula unu na-achu aja.

¹³ "Onye obula bu nwa afo ala aghaghi ime ihe ndi a mgbe obula o wetara onyinye e sitere n'oku nye dika onyinye isisi ya di utu nye ONYENWE ANYI. ¹⁴ N'ogbo niile na-abia, mgbe obula onye obia, maobu onye ozo bi n'etiti unu wetara onyinye e sitere n'oku nye, nke isisi ya di utu nye ONYENWE ANYI, o ghaghị igbaso uzo a nye onyinye ya. ¹⁵ Ogbako umu Izrel ga-enwe otu iwu ga-adiri unu na ndi obia bi n'etiti unu. Nke a bu

ukpuru ebighi ebi ga-adiri ogbo niile na-abia. Unu na ndi obia ga-abu otu n'ihu ONYENWE ANYI. ¹⁶ Otu iwu na otu ukpuru bu ihe ga-adiri onye obula, diala na ndi obia bi n'etiti unu.' "

¹⁷ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ¹⁸ "Gwa ndi Izrel okwu si ha, 'mgbe unu banyere n'ala ahụ m na-akpobata unu n'ime ya, ¹⁹ o buru na unu erie nri di n'ala ahụ, wetanụ ufodu n'ime nri ahụ dika onyinye nye ONYENWE ANYI. ²⁰ Wetanụ ogbe achicha site n'oka mbu unu ga-akwo, chee ya n'ihu ONYENWE ANYI dika onyinye e wetara site n'ebe izocha oka. ²¹ Unu aghaghị inye ONYENWE ANYI onyinye a sitere n'oka mbu obula unu kworo, site n'ogbo ruo n'ogbo.

Onye mehiere na-amaghi ama

²² " 'O buru na unu amaghi ama ghara idebe iwu ndi a niile ONYENWE ANYI nyere site n'aka Mosis, ²³ bu iwu ndi a niile ONYENWE ANYI nyere unu site n'aka Mosis, site n'ubochi ahụ ONYENWE ANYI nyere ha ruo n'ogbo niile nke na-abia. ²⁴ O buru na e mere ya na-amaghi ama, o buru na ogbako umu Izrel amaghi ama mee ya, mgbe ahụ, ogbako umu Izrel ga-eji nwa oke ehi chuo aja nsure oku, aja na-esi isi utu nke ONYENWE ANYI na-anabata. Aghaghị iwetakwa mkpuru oka, na onyinye ihe onunu nke ya na aja ahụ so, tinyere otu mkpi maka aja mmehie. ²⁵ Onye nchujaja ga-ekpuchitere nzuko Izrel niile mmehie ha. A ga-agbagharakwa ha mmehie ha niile, n'ihia na o bu mmehie ha mere na-amaghi ama. Ha e cheela n'ihu ONYENWE ANYI aja onyinye nri n'ihia amaghi ama ha ya na aja mmehie. ²⁶ A ga-agbaghara nzuko Izrel niile na ndi obia no n'etiti ha mmehie ha, n'ihia na mmadu ndi a niile akpachaghị anya mehie.

²⁷ " 'O buru na o bu naani otu onye mehiere na-amaghi ama, o ga-eweta nwa nne ewu gbara otu afọ maka aja mmehie. ²⁸ Onye nchujaja a ga-eji ya chuo aja ikpuchitere onye ahụ na-amaghi ama mehie mmehie ya n'ihu ONYENWE ANYI. Mgbe ekpuchichara mmehie ya, a ga-agbaghara onye ahụ. ²⁹ O bu otu iwu a diri onye obula mehiere na-amaghi ama, maobu nwa afọ Izrel, maobu onye obia nke bi n'etiti unu.

³⁰ " 'Ma onye obula kpachapuru anya mehie, maobu nwa afọ maobu onye obia, nke na-ekwulu ONYENWE ANYI, a ga-ebipu onye di otu a site n'etiti ndi Izrel. ³¹ N'ihia na ha eledala okwu ONYENWE ANYI anya, mebie ihe o nyere n'iwu. A ghaghị ibipu onye di otu a, mmehie ha ga-adikwa ha n'isi.' "

Onye meruru ubochi izuike

³² Mgbe umu Izrel no n'ozara, e jidere otu onye n'ime ha ka o na-akpa nkụ n'ubochi izuike. ³³ Ndi huru ya ebe o na-akpa nkụ duuru ya jekwuru Mosis na Eron na ogbako umu Izrel. ³⁴ Ha tinyere ya n'ulo mkporo n'ihia na o doghi anya ihe e kwesiri ime ya. ³⁵ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, "Nwoke a ghaghị inwu. Ogbako Izrel niile ga-atu ya nkume n'azu obodo." ³⁶ Ya mere, ogbako ahụ kpopuru ya n'azu obodo jiri nkume tugbuo ya, dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

Ihe icho mma onu onu uwe

³⁷ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ³⁸ "Gwa umu Izrel okwu si ha, 'N'ogbo niile na-abia unu ga-adunye eriri akwa n'onu ala ala uwe unu. Unu ga-eji eriri na-acha anunu anunu dunye ya. ³⁹ Eriri akwa ndi a di n'onu onu uwe unu ga-eme ka unu cheta iwu niile ONYENWE ANYI nyere unu. Ka unu rube isi na ha hapu imeru onwe unu site na igbaso ihe ojo niile na-agu obi unu na anya unu. ⁴⁰ Mgbe ahụ unu ga-echeta irube isi

n'iwu m niile, buru ndi e doro nsọ nye Chineke unu. ⁴¹ Abụ m ONYENWE ANYI Chineke unu, onye si n'ala Ijpt kpọpụta unu ibu Chineke unu. Abụ m ONYENWE ANYI Chineke unu.' ”

16

Nnupu isi Kora na Datan na Abiram

¹ Ugbu a, Kora nwa Izha, nwa Kohat, nwa Livayi, na ufodu ndi agburu Ruben bu Datan, na Abiram umu Eliab, na On, nwa Pelet nupuru isi ² bilie imegide Mosis. Ndi so ha bu nari ndi ikom abuo na iri ise, ndi ndu a maara nke oma, ndi so nodu n'ulo nzuko ukwu ndi Izrel. ³ Ha kporo ogbako imegide Mosis na Eron si ha, “Omume unu agafeela oke! Ogbako Izrel di nsọ, onye obula n'ime ha kwa. ONYENWE ANYI nonyeere ha. Gini mere unu ji ebuli onwe unu elu karja ogbako ONYENWE ANYI?”

⁴ Mgbe Mosis nuru ihe ndi a ha kwuru, o dara n'ala kpuo ihu ya n'ala. ⁵ Mgbe ahụ, o gwara Kora na ndi niile sonyeere ya, si, “N'ututu echi, ONYENWE ANYI ga-eme ka amara ndi bu ndi ya na onye di nsọ. O ga-eme ka onye ahụ biaruo ya nso. Onye o ga-ahoputa ka o ga-emekwa ka o biaruo ya nso. ⁶ Lee ihe i ga-eme, Echi gi onwe gi Kora, na ndi niile nonyeere gi, chirinu ihe igu oku, ⁷ munye ha oku. Tinyekwanu uda na-esi isi utu n'ime ha, were ha bia n'ihu ONYENWE ANYI. Onye ahụ ONYENWE ANYI hoputara ga-abu onye ahụ di nsọ. O zuorola unu, unu umu Livayi!”*

⁸ Mgbe ahụ, Mosis gwakwara Kora okwu ozọ si ya, “Ugbu a, geenu nti, unu ndi Livayi! ⁹ O bu ihe di nta n'anya unu na Chineke nke Izrel kewaputara unu site na nzuko ndi Izrel niile, mee ka unu biaruo ya nso, n'ihu ije ozi n'ulo nzute ONYENWE ANYI, nakwa iguzo n'ihu nzuko Izrel niile ijere ha ozi? ¹⁰ O kpobatala gi na ndi Livayi ibe gi nso ebe o no. Ugbu a, unu na-achokwa oru nchujaja? ¹¹ O bu ONYENWE ANYI ka gi na ndi sonyeere gi gbara izu megide. Onye ka Eron bu unu ji atamu ntamu megide ya?”

¹² Mgbe ahụ, Mosis ziri ozi ka a kpo Datan na Abiram, umu ndi ikom Eliab, ma ha siru, “Anyi agaghi abia. ¹³ O bu na o zurughi gi na i si n'ala Ijpt ebe mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru kpopta anyi igbuchapu anyi n'ozara a? Ugbu a i chokwara ime onwe gi onyenwe anyi? ¹⁴ Nke kachasi nke, i kpobatabeghi anyi n'ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya. I nyebeghi anyi ihe nketa ala ubi na ubi vaini. I choru ihupusi ndi ikom ndi a mkpuru anya? Anyi agaghi abia!”

¹⁵ Mgbe ahụ, oke iwe were Mosis. O kpokuru ONYENWE ANYI si ya, “Anabatakwala aja ha niile! O dibeghi oge m naara ha ihe obula, obuladi otu inyinya ibu! O nwekwaghi onye obula n'ime ha m mejoro.”

¹⁶ Mgbe ahụ, Mosis siru Kora, “Echi, gi na ndi na-esonyere gi ga-aputa bia n'ihu ONYENWE ANYI. Eron ga-abiakwa. ¹⁷ Nwoke obula ga-eweta ihe igu oku nke ya, tinye ya uda na-esi isi utu, chee ha n'ihu ONYENWE ANYI. Ha niile di ihe igu oku nari abuo na iri ise. Gi na Eron ga-ejikwa nke unu bia.” ¹⁸ Ya mere, nwoke obula wetara ihe igu oku nke ya, munye ya oku, ma tinye ya uda na-esi isi utu. Ha niile guzoro n'onu uzọ ulo nzute ahụ, ha na Mosis na Eron. ¹⁹ Mgbe Kora kpokotara ndi na-eso ya imegide Mosis na Eron n'ihu onu uzọ ulo nzute, ebube ONYENWE ANYI putara ihe nye ogbako Izrel niile. ²⁰ ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron okwu si, ²¹ “Sitenu n'etiti ogbako ndi a puo, ka m bibie ha n'otu ntabi anya.”

* **16:7** 16:7 Nke a na-egosi na ha agafeela oke e nyedebere ha. † **16:9** 16:9 Dit 10:8 ‡ **16:14** 16:14 I ga-eme ha ka ndi ohu.

²² Ma Mosis na Eron dara kpuo ihu n'ala n'ihu ONYENWE ANYI rijo ya si, "O Chineke, gi bu Chineke nwe ndu mmadu niile, i ga-ewe iwe megide nzuko niile n'ihu mmehie otu onye?"

²³ Ma ONYENWE ANYI zara Mosis si ya, ²⁴ "Gwa nzuko Izrel niile si ha, 'Wezugu onwe unu site n'ulo ikwu Kora, Datan na Abiram.' "

²⁵ Mosis biliri jekwuru Datan na Abiram, ndi okenye Izrel sokwa Mosis. ²⁶ Mgbe Mosis ruru n'ebe ahụ, o doro nzuko Izrel aka na nti si, "Ngwa, sinu n'ulo ndi ojo a wezuga onwe unu. Unu ebitukwala ihe obula bu nke ha aka. Ma o bughu otu a, a ga-agunyeko unu na mmehie ha, lako unu na ha n'iyi." ²⁷ Ya mere mmadu niile wezugara onwe ha site n'omuma ulo ikwu Kora, na Datan na Abiram. Ma Datan na Abiram putara guzoro n'onu uzo ulo ikwu ha, ha onwe ha na ndi nwunye ha niile, na umu ha niile, na umuntakiri ha niile.

²⁸ Mgbe ahụ, Mosis kwuru si, "Ugbu a ka unu ga-amata na o bu ONYENWE ANYI zitere m ime ihe ndi a niile m mere. N'ihu na-emeghi m ha site n'uche nke onwe m. ²⁹ O buru na ndi ikom ndi a anwu onwu chi ha, bu udi nleta nke diri mmadu obula, mgbe ahụ, matanu na o bughu ONYENWE ANYI zitere m. ³⁰ Ma o buru na ONYENWE ANYI emee ihe oheru di iche, mee ka ala meghee onu ya, lodaa ndi a niile, na ihe niile bu nke ha, si otu a mee ka ha rida n'ala ili na ndu, mgbe ahụ, unu ga-amata na ndi ikom ndi a eledala ONYENWE ANYI anya."

³¹ Mgbe Mosis kpu okwu a n'onu ya, lee ala ahụ Kora, na Datan, na Abiram, na ndi ezinaulo ha niile guzo n'elu ya kewara abuo n'otu ntabi anya ahụ, ³² ala ahụ meghere onu ya, loo ha, na ezinaulo ha niile, na ndi ahụ niile so Kora, na ihe niile ha nwere. ³³ Ha niile ridaruru n'ala ndi nwuru anwu na ndu. Ala ahụ kpuchikwara ha niile, si otu a mee ka ha laa n'iyi. ³⁴ Ndi Izrel niile no ha gburugburu gbara oso, mgbe ha tiri mkpu akwa, na-asi, "Ala na-agakwa iloda anyi."

³⁵ Mgbe ahụ, oku si n'ebe ONYENWE ANYI no dara, rechapu nari mmadu abuo na iri ise ndi ahụ na-enye onyinye aja nsure oku na-esi isi uo.

³⁶ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ³⁷ "Gwa Elieza nwa Eron, onye nchujaja, ka o site n'oku ahụ weputa ihe igu oku ndi ahụ niile n'ihu na ha di nsọ. O ga-ekposakwa icheku oku niile n'akuku niile. ³⁸ Ha bu ihe igu oku nke ndi ikom sitere na mmehie ha tufuo ndu ha. Ka etipia ihe igu oku ndi ahụ. Mee ha ka ha gho ihe sara mbara nke a ga-eji machite ebe ichu aja, n'ihu na e chere ha n'ihu ONYENWE ANYI, ha aghola ihe di nsọ. Ka ha buru ihe iribama nye ndi Izrel niile."

³⁹ Ya mere Elieza, onye nchujaja, chikotara ihe igu oku bronz ndi ahụ nke ndi ahụ a kporo oku wetara, tipia ha, mee ka ha gho ihe sara mbara e ji ekpuchi ebe ichu aja, ⁴⁰ dika ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu site n'onu Mosis. Ka o buru ihe ncheta nye ndi Izrel niile na onye mba ozo a na-enyeghi ike, nke na-esiteghi n'agburu Eron, ekwesighi ibiaru ONYENWE ANYI nso isure aja nsure oku nye ya, ka ihe mere Kora na ndi sonyere ya ghara ime ha.

⁴¹ Ma n'ututu echi ya, nzuko Izrel niile malitere itamu ntamu megide Mosis na Eron si, "Unu egbuchaala ndi nke ONYENWE ANYI."

⁴² Ma mgbe ogbakọ Izrel zokotara imegide Mosis na Eron, mgbe ha chere ihu n'ulo nzute, na mberede, igwe ojii kpuchiri ulo nzute ahụ, ebube ONYENWE ANYI putakwara ihe. ⁴³ Mgbe ahụ, Mosis na Eron gara n'ihu ulo nzute ahụ. ⁴⁴ Ma Onyenwe anyi gwara Mosis si, ⁴⁵ "Sinu n'etiti ogbakọ a puo ka m bibie ha n'otu ntabi anya." Ha dara kpuo ihu n'ala.

⁴⁶ Mgbe ahụ, Mosis sirị Eron, “Ngwa, were ihe igu oku ma site n’ebe ichu aja gunye ya oku. Tinye ya uda na-esi isi utu. Burukwa ya gaa ngwangwa n’etiti nzuko Izrel ka i kpuchiere ha mmehie ha, n’ihi na iwe oku ONYENWE ANYI adakwasila ha. Nri na nri na-eefe efe amalitekwalarị ibibi ha.” ⁴⁷ Eron mere dika Mosis kwuru. O mere ngwangwa gbaba n’etiti ndi Izrel n’ihi na nri na nri ahụ ebidola n’ezie idakwasila ha. Eron mụnyere uda na-esi isi utu ahụ oku, si otu ahụ kpuchiere ha mmehie ha niile. ⁴⁸ O guzokwara n’etiti ndi di ndu na ndi nwuru anwu tutu ihe otiti ahụ akwusi. ⁴⁹ Ma ihe otiti ahụ egbuolarị puku mmadu iri, puku anọ na nari asaa (14,700). A gunyeghi ndi niile ahụ so Kora nwuo n’ubochi gara aga. ⁵⁰ Mgbe ahụ, Eron laghachikwutere Mosis n’onu uzu ulu nzute ahụ, n’ihi na nri na nri ahụ na-eefe efe akwusila.

17

Mkpanaka Eron epuputa ahijia

¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ² “Gwa umu Izrel okwu, sitekwa n’aka ha nata mkpanaka iri na abuo otu mkpanaka n’isi onyendu nke ebo obula. Dekwasila aha onyendu obula n’ahu mkpanaka nke ya. ³ Ma n’elu mkpanaka Livayi dekwasi aha Eron. A ga-enwe otu mkpanaka maka onyendu ebo obula. ⁴ Tinye mkpanaka ndi a niile n’ime ulu nzute, n’ihu Ihe Ama ahụ, ebe m na-ezute gi. ⁵ Mkpanaka nke onye ahụ m hoputara ga-ama ifuru ndu. M ga-ewezugakwa ntamu niile nke ndi Izrel site n’ebe m no, bu nke ha na-atamu megide unu.”

⁶ Ya mere, Mosis gwara ndi Izrel okwu ndi a. Ndi ndu ha nyere ya mkpanaka iri na abuo, otu mkpanaka n’isi otu onyeisi maka onyeisi ebo ha n’otu n’otu. Mkpanaka Eron dikwa n’etiti nke ha. ⁷ Mosis chiri ha niile dozie ha n’ihu ONYENWE ANYI n’ime ime ulu nzute Ihe Ama ahụ.

⁸ N’echi ya, Mosis banyere n’ulu nzute Ihe Ama ahụ choputa na o bughị naani na mkpanaka Eron, onye nochitere anya ebo Livayi, amaala ifuru, kama na o waala okoko ma miakwa mkpuru osisi chara acha a na-akpo alumond. ⁹ Mgbe ahụ, Mosis sitere n’ihu ONYENWE ANYI weputa mkpanaka ndi ahụ niile gosi ha ndi Izrel niile. Ha huru ha, ma nwoke obula weghachiri mkpara osisi nke ya.

¹⁰ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, “Tinye mkpanaka Eron n’ihu Ihe Ama ahụ, ka o digide n’ebe ahụ dika ihe ama nye ndi nnupu isi. Nke a ga-eme ka ntamu ndi a megide m kwusi, ka ha ghara inwu.” ¹¹ Ya mere, Mosis mezuru ihe niile dika ONYENWE ANYI nyere ya n’iwu.

¹² Ma ndi Izrel zara Mosis si ya, “Ndi nwuru anwu ka anyi bu! Ofufu ka anyi furu. N’ezie anyi bu ndi furu efu. ¹³ Onye obula biaruru nso ebe obibi ONYENWE ANYI ga-anwu. Anyi niile ga-anwu?”

18

Oru ndi nchujaja na ndi Livayi

¹ ONYENWE ANYI gwara Eron si, “Gi, na umu gi ndi ikom gi, na ezinaulo nna gi ga-ebu ahuhu ajo omume metutara ebe nsu ahụ. Gi na umu gi ndi ikom naani ka o di n’aka isa ajuju ihe ojojo obula banyere oru nchujaja. ² Site n’ebo unu kpobata umunna gi ndi Livayi ka ha sonyere gi ma nyere gi aka mgbe gi na umu gi ndi ikom na-eje ozi n’ulu nzute Ihe Ama. ³ Ha ga-anu gi n’okpuru ije ozi niile n’ulu nzute, ma ha agaghi abiaru nso ngwongwo e ji choo ebe nsu ahụ mma, maobu n’ebe ichu aja. Ma o bughị otu a, gi na ha ga-anwu. ⁴ Ha ka o diri, isonye gi n’ilekota ulu ikwu ahụ, ya bu, ihe

niile metutara ulo ikwu anya. O nweghi onye ozo nke ga-abia nso ebe i no.

⁵ “Gi ka o diri ilekota ihe niile metutara ebe nso ahụ, na ebe ichu aja ahụ, ka oke iwe ONYENWE ANYI ghara idakwasị onye obula n’ala Izrel ozo. ⁶ Mu onwe m ahoputala umunna gi ndi Livayi site n’etiti ndi Izrel, were ha nye gi dika onyinye, ka ha buru ndi e doro nso nye ONYENWE ANYI maka iru oru ulo nzute. ⁷ Ma o bu naani gi, na umu gi ndi ikom, ga-aga ozi dika ndi nchujaja, ozi metutara ebe ichu aja, na ihe niile di n’azu akwa mgbochi ahụ. Ana m enye gi oru nchujaja dika onyinye. Onye obula ozo biara nso ebe nso ahụ ga-anwu.”

Oke ndi nchujaja na ndi Livayi

⁸ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Eron okwu si ya, “Mu onwe m emeela gi onye nlekota onyinye niile a na-eche n’ihu m, onyinye niile di nso nke umu Izrel wetara m ka m na-enye gi na umu gi ndi ikom dika oke ruuru unu site n’ukpuru ebighi ebi.* ⁹ Unu ga-enwere akuku aja ahụ kachasi nso nke a na-edopu iche site n’oku. Site n’onyinye niile nke a na-ewetara m, bu onyinye mkpuru oka maobu aja mmehie maobu aja ikpe omuma, ndi ahụ a na-edopu iche dika ihe kachasi nso, ha ga-abu oke gi na umu gi ndi ikom. ¹⁰ A ga-eri ha dika ihe dikariri nso. Nwa nwoke obula ga-eri ya. Unu ga-agu ha dika ihe di nso.

¹¹ “Nke a bukwa nke gi: Ihe obula nke ewezugara site n’onyinye nke aja mfufe niile nke ndi Izrel wetara. Mu onwe m na-ewere nke a nye gi na umu gi ndi ikom, na umu gi ndi inyom dika oke unu n’ukpuru ebighi ebi. Onye obula nke dooro onwe ya ocha n’ezinaulo nwere ike iri ya.

¹² “Ana m enye gi mmanu oliv nke kachasi mma, na mmanya ohuru nke kachasi mma na oka, bu mkpuru mbu nke owuwe ihe ubi ha na-ewetara ONYENWE ANYI. ¹³ Mkpuru mbu nke ihe niile di n’ala nke ha na-ewebatara ONYENWE ANYI, ga-abu nke gi. Onye obula nke di ocha n’ezinaulo unu nwere ike iso rie ya.

¹⁴ “Ihe niile e doro nso n’ala Izrel niile nye ONYENWE ANYI bu nke gi. ¹⁵ Ihe niile e bu uzọ muo, ma mmadu ma anu ulo, nke e nyere ONYENWE ANYI dika onyinye, bu nke gi. Ma unu aghaghị igbara umu ndi ikom niile e bu uzọ muo, na umu oke anu ulo niile e bu uzọ muo ndi na-adighi ocha. ¹⁶ Mgbe ha di otu onwa, a ga-eji shekel olaocha ise, n’usoro shekel ebe nso, nke bu iri ihe otutu gera abuo gbaputa ha.

¹⁷ “Ma a gaghi agbara nwa ehi mbu, maobu nwa aturu mbu maobu nwa ewu mbu. Ha di nso. Fesa obara ha n’elu ebe ichu aja ahụ, ma kpoo abuba ha oku dika onyinye e nyere site n’oku, nke na-esi isi utu nye ONYENWE ANYI. ¹⁸ Ozu anu ndi a niile e gburu ga-abu nke gi, dika obi anu na apata ukwu aka nri anu nke aja mfufe a na-eche n’ihu ONYENWE ANYI n’ebe ichu aja si buru nke gi. ¹⁹ Ihe obula e dopuru iche site n’onyinye nso niile umu Izrel chere n’ihu ONYENWE ANYI ka m na-enye gi na umu gi ndi ikom, na umu gi ndi inyom dika oke ruuru unu n’ukpuru ebighi ebi. O bu ogbugba ndu nnu ebighi ebi n’ihu ONYENWE ANYI nye gi na umu umu gi.”

* **18:8** 18:8 Ndi nchujaja na ndi Livayi enweghi oke, maobu ihe nketa obula, dika ebo ndi ozo. Ihe ndi Livayi ketara bu naani obodo ufodu ebe ha ga-ebi na ala ebe anu ulo ha ga na-ata ahija. N’ihi i ji tie ha aka n’obi, o bu ha nwe onyinye otu uzọ n’ime uzọ iri ha na-anata site n’aka umu Izrel, nke a di n’amaokwu. 18:25-32 O bu oke ha iri ufodu ihe ndi Izrel ji chuo aja, Dit 18:1-8 ozokwa, ha nwere ike iri onyinye ndi ozo niile e chere n’ihu ebe ichu aja, ha na ndi ezinaulo ha, ma o gaghi abu n’ime ulo nzute ahụ 18:11.

²⁰ ONYENWE ANYI gwara Erõn okwu si ya, “Unu agaghì enwe ihe nketa nke ala, a gaghì ekenyekwa unu ala òbùla n’ala Izrel niile. N’ihi na mụ onwe m bụ oke na ihe nketa unu nwere n’etiti ụmụ Izrel.

²¹ “Enyela m ndị Livayi, onyinye otu ụzọ n’ụzọ iri ahụ ụmụ Izrel niile na-akwubatarara m. Nke a bụ ihe nketa ha n’ihi orụ ha na-arụ n’ụlọ nzute. ²² Site ugbo a gaa n’ihu, o nweghì onye Izrel òbùla kwesiri ibia nso ụlọ nzute ahụ, ka ha ghara iwetara onwe ha ikpe òmuma, mmehie na onwu. ²³ Ọ bụ naanị ụmụ Livayi ga-arụ orụ n’ụlọ nzute ahụ. Ha ka ọ dịrị ibu ahụhụ ajọ omume òbùla banyere ezejighì ozi nke ụlọ nzute. Ụkpurụ a ga-adị ebighì ebi ruo ogbo niile dī n’ihu. Ndị Livayi agaghì enwe ihe nketa nke aka ha n’etiti ụmụ Izrel. ²⁴ Kama, enyela m ndị Livayi onyinye otu ụzọ n’ime ụzọ iri ahụ niile ndị Izrel na-ewetara ONYENWE ANYI ka ọ buru ihe nketa ha. Ọ bụ nke a mere m ji kwuo si, ‘Ha agaghì enweta ihe nketa n’etiti ụmụ Izrel.’”

²⁵ ONYENWE ANYI gwakwara Mosis okwu si, ²⁶ “Gwa ndị Livayi okwu si, ‘Mgbe unu si n’aka ụmụ Izrel nata onyinye otu ụzọ n’ime ụzọ iri ahụ m nyere unu dika ihe nketa, unu aghaghì isite n’onyinye ahụ nye otu ụzọ n’ime ụzọ iri dika onyinye nye ONYENWE ANYI. ²⁷ A ga-agụ onyinye unu wetara dika ọ bụ onyinye oka unu si n’ebe izocha oka weta, maobu dika mmanya unu si n’ebe izocha mmanya weta. ²⁸ N’uzo dī otu a, unu onwe unu ga-eche onyinye unu n’ihu ONYENWE ANYI site n’onyinye otu ụzọ n’ime ụzọ iri unu si n’aka ụmụ Izrel nata. Site n’onyinye ndi a unu natara, unu ga-enye Erõn onye nchujaja onyinye ahụ ruuru ONYENWE ANYI. ²⁹ Onyinye unu ga-enye dika nke ruuru ONYENWE ANYI ga-abu akuku onyinye ndi ahụ kachasi mma, na ndi kachasi idi nso.’

³⁰ “Gwa ndi Livayi okwu si ha, ‘Mgbe unu wetara akuku onyinye ndi ahụ kachasi mma, a ga-agunyere unu ya dika a ga-asị na ọ bụ onyinye unu si n’ebe izocha oka, na n’ebe izocha mmanya vaini unu weta. ³¹ Unu na ezinaulo unu nwere ike iri ndi foduru n’ulo unu, maobu n’ebe obula masiri unu, n’ihi na ha bu ugwo oru unu n’ihi ozi niile unu jere n’ulo nzute. ³² Ikpe omuma agaghì adiri unu mgbe unu na-eri ya ma ọ buru na unu chere onyinye ndi ahụ kachasi mma n’ihu ONYENWE ANYI. Ma kpachapunu anya hu na unu e merughì onyinye ndi a di nso umu Izrel webatara. Ọ buru na unu emee nke a, unu ga-anwu.’”

19

Mmiri ido ihe ocha

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis na Erõn okwu si ha, ² “Ndi a bu ukpuru di n’iwu ahụ ONYENWE ANYI nyere. Gwa umu Izrel ka ha wetara gi nwa nne ehi na-acha uhie uhie nke na-enweghi ntupo, na nke udo yoku na-agabeghi n’olu ya. ³ Nye ya Elieza onye nchujaja, ka ọ kpuru ya puo n’azu ogige, ebe otu onye ga-egbu ya mgbe ọ no na-ele ya anya. ⁴ Elieza bu onye nchujaja ga-aruru ufodu n’ime obara ya na mkpisiaka ya, fesa ya na ncherita ihu ulo nzute ahụ ugboro asaa. ⁵ Mgbe ahụ, onye ozo ga-akpo nwa nne ehi ahụ oku mgbe Elieza nokwa na-ele ya anya. Ọ ga-akpo akpukpo ya, anu ya, obara na mgbirị afọ ya oku. ⁶ Onye nchujaja ga-ewere osisi sida, na osisi hisop, na ogbo uhie, tuba ha n’etiti ebe ahụ a kporo nwa nne ehi ahụ oku. ⁷ Emesia, onye nchujaja ahụ ga-asacha uwe niile o yi; sakwaa ahụ ya. Ọ ga-aloghachikwa azu n’ime ogige ahụ ebe ọ ga-anọ dika onye na-adighi ocha ruo n’uhuruchi. ⁸ Onye ahụ kporo nwa ehi ahụ oku aghaghì isa uwe

ya niile, sakwaa ahụ ya. Ọ ga-anọkwa ọnọdu onye na-adighi ọcha ruo anyasi.

⁹ “Mgbe ahụ, onye nke di ọcha, ga-ekpokota ntụ ozu nwa nne ehi ahụ, wunye ya n’ebe di ọcha n’azu ogige ahụ. Ebe ahụ ka nzuko Izrel ga-edebe ya maka ikporo wunye na mmiri e ji asachapu adighi ọcha. Ọ bu maka nsacha puo na mmehie. ¹⁰ Ma onye ahụ ga-ekpokota ntụ nsure oku nwa nne ehi ahụ aghaghi isa uwe ya niile, sakwaa ahụ ya, nokwaa dika onye na-adighi ọcha ruo n’uhuruchi. Iwu a ga-adigidere ndi Izrel na ndi obia binyere ha site n’ogbo ruo n’ogbo.

¹¹ “Onye obula meturu ozu mmadu aka ga-abu onye na-adighi ọcha ubochi asaa. ¹² Ha aghaghi iji mmiri e ji asachapu adighi ọcha saa ahụ ha n’ubochi nke ato na n’ubochi nke asaa. Mgbe ahụ, ha ga-adi ọcha. Ma o buru na ha asaghi ahụ ha n’ubochi nke ato nakwa n’ubochi nke asaa, ha ga-anogide buru ndi na-adighi ọcha o buladi mgbe ubochi asaa ahụ gafesiri. ¹³ Onye obula meturu ozu mmadu aka ma o saghi ahụ ya dika usoro a si di, o meruola ebe nsọ ONYENWE ANYI. A ga-ewezuga onye di otu a site n’etiti ndi Izrel. Ebe o bu na a wusaghi ya mmiri nsacha ahụ; o ga-anogide buru onye na-adighi ọcha.

¹⁴ “Mgbe mmadu nwuru n’ulo ikwu, ndi a ga-abu iwu unu ga-eso. Ndi no n’ime ulo ikwu ahụ mgbe o nwuru na onye obula banyere n’ulo ikwu ahụ, ga-abu ndi na-adighi ọcha ubochi asaa. ¹⁵ Ihe obula nke ghere oghe, nke na-enweghi ihe mkpuchi eriri e ji kechie elu ya, ga-abu ihe na-adighi ọcha.

¹⁶ “Onye gara n’ohia metu onye e gburu n’agha aka, maobu onye nwuru n’uzo ozo di iche, ma o bukwanu metu okpukpu, maobu ili onye nwuru anwu aka, o ga-abu onye na-adighi ọcha ubochi asaa.

¹⁷ “Ma banyere onye ahụ na-adighi ọcha, kporo ntụ site n’ime aja mmehie ahụ a kporo oku, tnye ya n’ime ite, wukwasị ya mmiri e si n’iyi na-eru eru kute. ¹⁸ Mgbe ahụ, nwoke nke no n’onodu idi ọcha ga-ewere ufodu hisop, denye ya na mmiri ahụ fesaa ya n’ime ulo ikwu ahụ, na ngwongwo niile e ji dozie ulo ahụ, na ndi mmadu no n’ebe ahụ. Ọ ga-efesakwa ya n’ahụ onye obula meturu okpukpu, maobu onye e gburu egbu, maobu onye nwuru anwu ma o bukwanu ili aka. ¹⁹ Nwoke ahụ di ọcha ga-efesakwa ndi ahụ ruru aru n’ubochi nke ato na n’ubochi nke asaa. N’ubochi nke asaa ka o ga-eme ka ha di ọcha. Ndi ahụ a na-edo ọcha gasa uwe ha mmiri, saa ahụ ha, n’uhuruchi ubochi ahụ ka ha ga-adi ọcha. ²⁰ Ma o buru na ndi ahụ meruru onwe ha e doghi onwe ha ọcha, aghaghi iwepu ha site n’etiti ogbako Izrel. N’ihi na ha meruru ebe nsọ ONYENWE ANYI. E fesakwaghi ha mmiri nke idi ọcha n’ahụ, nke mere na ha adighi ọcha. ²¹ Nke a bu ukuru ga-adigide mgbe ebighi ebi.

“Nwoke ahụ na-efesa mmiri ahụ e ji edo mmadu ọcha, aghaghi isacha uwe ya niile. Onye obula meturu mmiri nke idi ọcha ahụ aka, ga-abu onye na-adighi ọcha ruo n’uhuruchi. ²² Ihe obula kwa onye na-adighi ọcha meturu aka, ga-agho ihe na-adighi ọcha, onye obula metukwara ya aka ga-abu onye na-adighi ọcha ruo n’uhuruchi.”

20

Mmiri si na nkume

¹ Umụ Izrel, bu nzuko ahụ niile rutere n’ozara Zin n’onwa nke mbu. Ha manyere ulo ha na Kadesh. Ọ bukwa n’ebe ahụ ka Miriam nwuru. E lie ya.

² Ma mmiri onunu adighi nye ndi nzuko ahụ. Ya mere na ha gbakotara imegide Mosis na Eron. ³ Ha sesiri Mosis okwu si, “O gaara akara anyi mma ma a si na anyi nwuru mgbe umunna anyi nwuru n’ihu ONYENWE ANYI. ⁴ Gini mere i ji kpobata ogbako nke ONYENWE ANYI n’ime ozara a, ime ka anyi na anu ulo anyi niile nwuo n’ebe a? ⁵ Gini mere i ji si n’ala Ijpt kpoputa anyi, kpobata anyi n’ebe ojojo a? O nweghi mkpuru oghigha maobu fiig, enweghi mkpuru vaini maobu mkpuru pomegranet. O dighi mmiri di nke ha ga-anu.”

⁶ Mosis na Eron si n’ebe ogbako ahụ no tugharia gaa n’onu uzọ ulo nzute, daa kpuo ihu ha n’ala. E mee ka ha hu ebube ONYENWE ANYI anya. ⁷ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, ⁸ “Were mkpara ahụ, gi na nwanne gi Eron kpokota nzuko Izrel niile. Gwa nkume ahụ okwu n’ihu ha, o ga-asoputa mmiri ya. Unu ga-eme ka mmiri si na nkume ahụ soputa nye ogbako ahụ, ka ha na igwe anu ulo ha, nuo mmiri.”

⁹ Ya mere Mosis sitere n’ihu ONYENWE ANYI weere mkpara ahụ dika iwu ONYENWE ANYI nyere ya si di. ¹⁰ Emesia, Mosis na Eron kpokotara umu Izrel niile n’ihu nkume ahụ. Mgbe ha biaruru nso, Mosis gwara ha okwu si ha, “Geenu nti unu ndi nupu isi! O bu site na nkume a ka anyi ga-eye unu mmiri?” ¹¹ Mgbe ahụ Mosis weliri aka ya elu jiri mkpara ahụ tie nkume ahụ ugboro abuo. Mmiri sitere na ya soputa. Ogbako Izrel niile na igwe anu ulo ha nukwara mmiri.

¹² Ma ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron okwu si, “Ebe o bu na unu juru ikwenye n’okwu m, jukwa ido m nso n’ihu ndi Izrel niile, unu agaghi edubata ogbako ndi a n’ala ahụ m na-aga inye ha.”

¹³ A kporo ebe ahụ mmiri Meriba,* n’ihi na o bu n’ebe ahụ ka Izrel wesoro ONYENWE ANYI iwe. O gosikwara ha idi nso ya.

Edom aju na Izrel ga-agafe

¹⁴ Mosis sitere n’ozara Kadesh, zipu ndi ozi ka ha gakwuru eze Edom, si ya,

“Otu a ka nwanne gi bu Izrel na-ekwu: I nula akuko ihe nhuju anya niile dakwasiri anyi. ¹⁵ Nna anyi gara biri n’ala Ijpt. Anyi biri n’ebe ahụ otutu afo. Ndi Ijpt mekpara anyi na nna nna anyi ha ahụ. ¹⁶ Ma mgbe anyi tikuru ONYENWE ANYI mkpu akwa, o nuru akwa anyi, zitere anyi mmuo ozi ya, onye duputara anyi site n’ala Ijpt.

“Ugbu a, anyi no na Kadesh obodo di nso n’oke ala gi. ¹⁷ Biko kwere ka anyi si n’ala gi gafee. Anyi ga-akpachara anya hu na anyi esiteghi n’ubi ihe okuku gi maobu n’ubi vaini gi gafee. Anyi agaghi anu mmiri obula site n’olulu mmiri gi. Anyi ga-anogide naani n’okporozo eze. Anyi agaghi ahapu ya, chee ihu akuku aka nri maobu aka ekpe, tutu ruo mgbe anyi gafechara oke ala gi.”

¹⁸ Ma eze Edom zara si,

“Unu amanyela ukwu; o buru na unu anwaa anwa bata n’ala m, aga m eji ndi agha m zute unu.”

¹⁹ Ma ndi Izrel zara ozi o ziri si ya,

“O bu naani n’okporozo ka anyi ga-esi gafee. O buru na anyi maobu anu ulo anyi a nuo mmiri di n’ala gi, anyi ga-akwu onuahia ya. Naani mkpa anyi bu igafe. O dighi ihe ozo anyi choro.”

²⁰ Ma eze Edom anaghi nti, o gwaghara ha onu si,

“Unu agaghi esite n’ala gabiga.”

* **20:13** 20:13 Meriba putara Esemokwu.

Edom chikotara otutu ndi agha di ike duru ha puo iga izute ha. ²¹ Ebe o bu na ndi Edom ekweghi ka ndi Izrel si n'oke ala ha gafee, ndi Izrel tughariri azu hapu isi uzo ahu.

Onwu Eron

²² Ogbako Izrel niile sitere na Kadash bulie ije gagide rute n'ugwu Hor. ²³ N'ugwu Hor, n'oke ala Edom, Onyenwe anyi gwara Mosis na Eron okwu si ha, ²⁴ "Oge eruola mgbe Eron ga-anwu. O gaghi abanye n'ala ahu m nyere umu Izrel, n'ih na unu abuo nupuru isi n'iwu m na mmiri Meriba. ²⁵ Ugbu a, kporo Eron na nwa ya nwoke Elieza, duru ha gaa n'ugwu Hor. ²⁶ N'ebe ahu ka i ga-eyipu Eron uwe onye nchujaja o yi, yikwas i ha Elieza nwa ya nwoke. O bukwa n'ebe ahu ka Eron ga-anu nwuo."

²⁷ Ya mere Mosis mere dika ONYENWE ANYI nyere ya iwu. Ha ato rigoro n'ugwu Hor mgbe nzuko Izrel niile no na-ele ha anya. ²⁸ Mgbe ha ruru n'elu ugwu ahu, Mosis yipuru Eron uwe onye nchujaja ya yikwas i ha nwa ya nwoke Elieza. Eron nokwa n'ebe ahu, n'elu ugwu ahu nwuo. Emesia, Mosis na Elieza tughariri site n'ugwu ahu loghachi. ²⁹ Mgbe ogbako Izrel nuru ihe banyere onwu Eron ha ruru uju n'ih na iri ubochi ato.

21

Mbibi obodo Arad

¹ Mgbe eze Kenan, bu Arad, onye bi na Negev nuru na ndi Izrel na-agbaso uzo ahu na-aga obodo Atarim, o chikotara ndi agha ya, pukwuru ndi Izrel, luso ha agha. O dotara ufodu n'ime ha n'agha. ² Mgbe ahu, ndi Izrel kwere ONYENWE ANYI nkwa si, "O buru na i ga-enyere anyi aka imeri eze Arad na ndi ya, anyi ga-ebibi obodo ha niile kpamkpam." ³ ONYENWE ANYI nara nti n'ariri ha, nyere ha aka imeri ndi Kenan ahu. Mgbe ahu, umu Izrel bibiri obodo ha niile, na ndi niile bi n'ime ya. Ya mere, aha a kporo ebe ahu niile bu Homa.

Agwo Bronz Ahu

⁴ Mgbe ahu, umu Izrel sitere n'ugwu Hor bilie ije ha, si uzo gwara Osimiri Uhie, ka ha nwee ike gaa gburugburu ala ndi Edom. Ma ndi Izrel enweghi ntachiobi oge niile ha no n'ije a. ⁵ Ha kwuru okwu megide Chineke na Mosis si, "Gini mere i ji site n'ala Ijpt kputa anyi ka anyi nwusia n'ozara a? Lee na nri obula adighi n'ebe a, mmiri onunu adighikwa, ike iri mana a na-enweghi isi agwukwala anyi."

⁶ Ya mere, ONYENWE ANYI zitere agwo ojoo na-ata ata n'etiti ha. Agwo ndi a tagbukwara otutu n'ime umu Izrel. ⁷ Mgbe ahu, ndi Izrel biakwutere Mosis si ya, "Anyi emehiela, n'ih na anyi ekwuluola ONYENWE ANYI, kwulukwaa gi onwe gi. Biko rioro anyi ONYENWE ANYI ka o wezugara anyi agwo ojoo ndi a." Mosis rioro ariri n'ih na.

⁸ Mgbe ahu, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, "Kpuo otu agwo yiri agwo ndi a. Kwuba ya n'onu ogologo osisi nke i ga-amanye n'ala ebe mmadu niile ga-ahu ya anya. Onye obula agwo ojoo a tara ga-adi ndu ma o buru na o ga-ewelite anya ya elu lekwas i agwo ahu i kwubara n'elu osisi ahu." ⁹ Ya mere, Mosis ji bronz kputa agwo yiri otu n'ime agwo ndi ahu, tinye ya n'onu osisi di ogologo. Onye obula kwa agwo ahu tara nke welitere anya ya elu lee agwo bronz ahu anya, dikwara ndu.

Njem iga obodo Moab

¹⁰ Umu Izrel biliri njem, manye ulo ikwu ha na Obot. ¹¹ Ha sikwa n'Obot bilie njem, maa ulo ikwu ha na Iye Abarim, n'ozara ahu nke chere ihu

n'obodo Moab, n'uzo owowa anyanwu. ¹² Ha si n'ebe ahụ bilie njem, manye ulo ikwu ha na Ndagwurugwu Zered. ¹³ Ha sitekwara n'ebe ahụ bilie njem, maa ulo ikwu ha n'ofe iyi Anon nke di n'ozara ruru n'oke ala ndi Amorait. Iyi Anon bu oke ala Moab, n'etiti ndi Moab na ndi Amorait.

¹⁴ N'ihhi nke a, n'Akwukwo Agha di iche iche nke ONYENWE ANYI na-asị,
“Waheb n'ime Sufa ya na ndagwurugwu niile

Anon ¹⁵ na mgbadata ndagwurugwu ndi ahụ
nke gbasapuru ruo n'ebe Ar di,
nke togboro n'oke ala Moab.”

¹⁶ Mgbe ahụ, umu Izrel niile biliri njem bjarute Bja bu n'olulu mmiri ahụ ONYENWE ANYI nyere Mosis iwu si, “Kpokotaa ndi Izrel niile, n'ihhi na m na-aga inye ha mmiri.”

¹⁷ Mgbe ahụ, umu Izrel buru abu a.

“Soputa gi olulu mmiri!

Buonu abu banyere mmiri a!

¹⁸ Olulu mmiri umu ndi eze gwuru
nke ndi ndu anyi doziri.

Mkpara eze ha na mkpara ha, ka ha ji gwuo ya.”

Emesia, ha hapuru ozara ahụ, gaa n'ihu ruo n'obodo Matana. ¹⁹ Ha si Matana jeruo Nahaliel, si Nahaliel jeruo Bamot. ²⁰ Sitekwa Bamot rute na ndagwurugwu ahụ di n'ohia Moab, ruo n'ugwu Pisga, nke chere ihu n'ala ahụ togboro n'efu.

Mmeri e meriri Saihon na Og

²¹ Ndi Izrel zipuru ndi ozi ka ha jekwuru Saihon, eze ndi Amorait, si ya,

²² “Biko, kwere ka anyi site n'obodo gi gafee. Anyi agaghi atughari banye n'ime ala ubi gi maobu n'ubi vaini, maobu nuo mmiri site n'olulu mmiri obula di n'ala gi. Anyi ga-eje n'okporozo eze tutu ruo mgbe anyi ga-agabiga oke ala gi.”

²³ Ma Saihon ekweghi na umu Izrel ga-esi n'oke ala ya gafee. O chikotara ndi agha ya niile, zopu ije ibu agha megide ndi Izrel n'ime ozara ahụ. Mgbe o rutere Jehaz, o lusoro Izrel agha. ²⁴ Ma Izrel jiri mma agha gbuo ya. Nwetara onwe ha ala ya, site n'iyi Anon ruo n'iyi Jabok, gamiekwa rute n'oke ala ha na ndi Amon, ha kwusiri n'ihhi n'oke ala ndi Amon siri ike kari. ²⁵ Ndi Izrel lugburu obodo niile nke ndi Amorait bichie n'ime ha, tinyere Heshbon na obodo nta niile gbara ya gburugburu. ²⁶ Heshbon bu isi obodo Saihon, eze ndi Amorait onye busoro eze naara achị Moab agha dota ala ya niile n'agha ruo Anon.

²⁷ O bu nke a mere ndi na-arọ abu ji kwuo si,
“Bja na Heshbon ka e wukwaa ya,
ka e mee ka isi obodo eze Saihon guzosie ike.

²⁸ “N'ihhi na oku esitela na Heshbon puo.

Ire oku esitela n'obodo ukwu Saihon,
rechapu obodo Ar, nke di na Moab,
ndi nwe ebe niile di elu nke Anon.

²⁹ Ahuhu diri gi Moab!

Ndi a lara n'iyi ka unu bu, unu ndi Kemosh.
Umu ya ndi ikom aghola ndi na-enweghi ebe obibi.
A dotala umu ndi inyom n'agha,
nye Saihon eze ndi Amorait.

30 “Ma anyị ebibiela ha,
bibie Heshbōn ruo riji na Dibōn,
bibie ha ruo Nofa,
ruokwa riji Medeba.”

31 Ya mere, ụmụ Izrel bichiri n’ala ndị Amōrait.

32 Emesịa, Mosis zipurụ ndị nnyoputa ka ha ga nyochaa Jeza. Ụmụ Izrel tigburu obodo niile dị gburugburu ya chupukwa ndị Amōrait bi n’ebe ahụ. 33 Mgbe ahụ, ha chigharịrị gbagoo n’uzọ gwara Bashan. Ma Oḡ, eze Bashan, na ndị agha ya niile biliri chiri agha puo izute ha na Edrei.

34 Ma ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu, si, “Atula ya egwu n’ihi na ewerela m ya na ndị agha ya niile, na ala ya, nyefee gi n’aka. Mee ya ihe i mere Saihōn eze ndị Amōrait onyeisi obodo ya bu Heshbōn.”

35 Ya mere, ha gburu ya, tinyere ụmụ ya na ndị agha ya niile, nahapughị onye obula ndu nye ha. Ha nwetakwara ala ha, biri n’ime ya.*

22

Balak akpoo Belam oku

1 Ndị Izrel biliri njem bjarute n’obosara ala Moab. Manye ulo ikwu ha n’akuku Jōdan ebe chere ihu n’obodo Jeriko.

2 Ma Balak nwa Zipoa ahulari ihe niile Izrel mere ndi Amōrait. 3 Oke ujo jidere ndi Moab n’ihi na ndi Izrel di otutu. N’ezie, oke ujo di ukwu jidere ndi Moab n’ihi umu Izrel.

4 Ndị Moab jekwuru ndi okenye Midia si ha, “Igwe mmadu ndi a garichapu ihe niile gbara anyi gburugburu. Ha ga-eripia ha dika ehi si erichapu ahija ndu di n’ala.”

Ya mere, Balak nwa Zipoa, onye bu eze ndi Moab n’oge ahụ, 5 zigara ndi ozi ya ka ha jekwuru Belam, nwa Beoa onye bi n’obodo ya bu Petoa, nke di nso n’iyi ukwu Yufretis. O ziri ya si,

“Lee otu ndi sitere n’Ijpt puta. Lee ka ha si kpuchie elu ala a; ugbu a, ha bi n’akuku m. 6 Ugbu a, bia ka i buoro m ha onu, n’ihi na ha di ike karia m. Ma eleghi anya aga m enwe ike merie ha, ma chupukwa ha site n’ala m. N’ihi na amaara m na ndi obula i goziri bu ndi a goziri agozi, ndi obula i buru onu ga-anogide buru ndi a buru onu.”

7 Ndị ozi o zigara bu ndi okenye obodo Moab na Midia. Ha ji ego ijuta ase n’aka ha. Mgbe ha ruru, ha ziri Belam ozi Balak ziri.

8 Belam gwara ha okwu si, “Nodunu n’ebe a n’abali a. Aga m ewetara unu osisa obula ONYENWE ANYI nyere m.” Ya mere, ndi ozi ahụ si Moab nonyeere ya.

9 N’abali ahụ, Chineke biakwutere Belam juo ya si, “Ndi ikom ndi a bjara ileta gi, ha bu ndi ole?”

10 Belam siri Chineke, “Balak nwa Zipoa eze Moab zitere m ozi si m, 11 ‘Otu ndi esitela n’ala Ijpt puta, ndi di ukwu n’onuogugu. Achoro m ka i bia buoro m ha onu. Ma eleghi anya aga m enwe ike luso ha agha, ma chupukwa ha.’”

12 Ma Chineke siri Belam, “Esola ha aga! I gaghị abụ ndi a onu, n’ihi na ha bu ndi a goziri agozi.”

* 21:35 21:35 Mgbe ndi Izrel meriri eze niile ndi a n’agha, ha bichiri ala niile di n’owuwa anyanwu Jōdan. Ha bichiri ala ndi Moab ruo o buladi n’ala ugwu Bashan, nke di na mpaghara ugwu Hemon. Ndi juu na-eme mmemme banyere mmeri a ha meriri eze Saihōn, na Oḡ. Abụ 135:10-11; 136:19-20

¹³ Mgbe chi boro, Belam biliri gwa ndi ozi Balak si ha, "Laghachinu n'obodo unu n'ih na ONYENWE ANYI ekweghi ka m soro unu."

¹⁴ Ya mere, ndi ozi Moab laghachikwuru Balak gwa ya si, "Belam juru iso anyi loghachi."

¹⁵ Balak nwara ike ya ozo. N'oge a, o zipuru umu eze ndi di otutu na ndi a maara aha ha kari ndi mbu. ¹⁶ Ha jiri ozi a biakwute Belam si ya, "The a ka Balak nwa Zipoa si anyi zie gi, O si gi ekwela ka ihe obula gbochie gi ibiakwute m. ¹⁷ N'ih na aghaghi isopuru gi n'ebe o di ukwu m,* mekwaa ihe obula i si m mee. Naani bia ka i buoro m ndi a onu."

¹⁸ Ma Belam zaghachiri si, "O buru na Balak enye m uloeze ya nke juputara n'olaocha na olaedo, apughi m ime ihe obula di ukwu maobu nke nta igabiga iwu ONYENWE ANYI bu Chineke m. ¹⁹ Ma otu o di, nonu ka chi bo dika ndi ozo ahụ mere ka m nwee ike choputa ma o di ihe ONYENWE ANYI ga-atukwasị n'ih o kwuru na mbu."

²⁰ N'abali ahụ, Chineke gwara Belam okwu si ya, "Ebe o bu na ndi a biara ikpo gi oku, bilie soro ha gaa, kama jikere ikwu naani okwu m ga-etinye gi n'onu."

Inyinya ibu Belam

²¹ Ya mere, mgbe chi echi ya boro, Belam rigooro n'elu inyinya ibu ya soro umu eze Moab gaa. ²² Ma iwe were Chineke n'ih na o na-aga, ma mmuo ozi ONYENWE ANYI guzochiri uzọ igbochi ya. Belam na ndi odibo ya abuo no na-elu inyinya ibu ya. ²³ Mgbe inyinya ibu ahụ huru mmuo ozi ONYENWE ANYI ka o guzochiri n'uzo, jide mma a miputara amiputa n'aka ya, inyinya ibu ahụ chighariri onwe ya hapu okporouzo, tnye isi n'ohia. Ma Belam tiri ya ihe ichughachi ya n'uzo.

²⁴ N'oge a, mmuo ozi ONYENWE ANYI guzochiri n'uzo di warawara, nke di n'etiti mgbidi ogige ubi vaini abuo. ²⁵ Mgbe inyinya ibu ahụ huru mmuo ozi ONYENWE ANYI, o tnyere isi n'ahụ mgbidi ogige ubi ahụ, choo isite n'ebe ahụ gafee. Mgbe o na-eme nke a, o mere ka mgbidi ahụ chihapu Belam ukwu. Ya mere Belam tiri inyinya ibu ahụ ihe ozo.

²⁶ Mgbe ahụ, mmuo ozi ONYENWE ANYI gawara n'ihu n'okporouzo ahụ nochie uzọ ahụ ebe di nnoo mkpakota, ebe inyinya ibu ahụ na-agaghi enwe ike gafee, maobu ichighari aka nri maobu aka ekpe. ²⁷ N'ih nke a, mgbe inyinya ibu ahụ huru mmuo ozi ONYENWE ANYI o dinara ala n'okporouzo. N'oke iwe, Belam ji mkpara di ya n'aka tie ya ihe ozo. ²⁸ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI mere ka inyinya ibu ahụ kwuo okwu. O juru Belam ajuju si, "Gini ka m mere gi i ji tie m ihe ugboro ato?"

²⁹ Belam zara inyinya ibu ahụ si, "O bu n'ih na i meela ka m di ka onye nzuzu! N'ezie, a si na m ji mma agha n'aka m, agaara m egbu gi."

³⁰ Inyinya ibu ahụ gwara Balam okwu ozo si ya, "O bu na mu onwe m abughi inyinya ibu gi nke i na-anọ n'elu ya ogologo oge ndi a niile? O dila mgbe m si otu a meso gi omume n'ime ndu m niile?"

Belam zara si ya, "Ee."

³¹ Mgbe ahụ ka ONYENWE ANYI meghere anya Belam. O huru mmuo ozi ONYENWE ANYI ka o ji mma agha ya guzochie uzọ. Belam dara n'ala, gbatia onwe ya n'ala n'ihu ya.

³² Mmuo ozi ONYENWE ANYI ahụ juru Belam ajuju si, "Gini mere i ji tie inyinya ibu gi ihe ugboro ato? Abiara m igbochi gi ka ila n'iyi di na-eche gi ghara irute gi. ³³ Ugboro ato ka inyinya ibu a huru m, ma site n'ihu m

* 22:17 22:17 Nke a bu ikwu ya ugwo di mma

wezuga onwe ya. A si na o bughị ntugharị o tugharị site n'ebe m nọ, n'ezie, ugbo a, a gara m egbu gi ma hapu inyinya ibu gi ndu."

³⁴ N'oge a, Belam siri mmuo ozi ONYENWE ANYI, "Emehiela m. Amaghi m na i guzo n'uzo igbochi m. O buru iwe na-ewe gi, ejikeere m ilaghachi azu."

³⁵ Ma mmuo ozi ONYENWE ANYI siri Belam, "Soro ndi ikom a gaa, ma kwuo naani ihe m si gi kwuo." Ya mere, Belam soro ndi ozi eze Balak gaa.

³⁶ Mgbe Balak nuru na Belam no n'uzo na-abia, o puru gaa izute Belam n'otu obodo Moab nke di n'onu mmiri Anon, nke di na ngwucha oke ala ya. ³⁷ Mgbe o biarutere, Balak juru Belam ajuju si ya, "Eziri m gi ozi ka i bia ngwangwa, ginị mere i biaghi? O bu na m enweghi ike isopuru gi?"

³⁸ Belam zaghachiri, "Lee, Abiakwutelam gi ugbo a, ma enweghi m ike ikwu ihe obula di m mma. O bu naani ihe Chineke tinyere m n'onu ka m ga-ekwu."

³⁹ Belam sooro Balak gaa Kiriat Huzot. ⁴⁰ Balak jiri ehi na aturu chuo aja. O nyere Belam ufodu, nyekwa ma ndi ozi eze ndi ya na ha no n'ebe ahụ. ⁴¹ N'ututu echi ya, Balak kporo Belam, duru ya rigoo Bamot Baal.† O sitere n'ebe ahụ hu nsotu omuma ulo ikwu ndi Izrel.

23

Amuma Belam nke mbu

¹ Belam siri, "Wuoro m ebe ichu aja asaa n'ebe a. Kwadokwaara m oke ehi asaa na ebule asaa." ² Balak mezuru dika Belam gwara ya. Ha abuo gburu otu oke ehi na otu nwa ebule n'ebe ichu aja asaa ahụ n'otu na otu.

³ Mgbe ahụ, Belam gwara Balak si, "Guzoro n'ebe a n'akuku aja gi ka m gaa n'ihu choputa ma eleghi anya ONYENWE ANYI ga-ezute m. Aga m agwa gi ihe obula o kpughere m." Ya mere, Belam rigooro n'ebe ohia na-adighi.

⁴ Chineke zutere ya n'ebe ahụ. Belam gwara ya si, "Edoziela m ebe ichu aja asaa, gbukwaa otu oke ehi na otu ebule n'elu ha niile n'otu na otu."

⁵ N'oge a, ONYENWE ANYI tinyere Belam ozi n'onu si ya, "Laghachi gaa zie Balak ozi a."

⁶ Mgbe Belam loaghachiri o huru ya ka o guzoro n'akuku ihe aja ya ndi ahụ, ya na ndisi Moab niile. ⁷ Nke a bu ozi Belam ziri:

"Balak esitela n'obodo Aram kpota m.

Eze Moab esitela n'owuwa anyanwu nke ugwu ahụ kpota m.

O siri m, bia buoro m Jekob onu

bia kwutoo Izrel.

⁸ M ga-esi ana buo

onye Chineke na-abughi onu onu?

M ga-esi ana

kochaa onye ONYENWE ANYI na-akochaghi?

⁹ Esitela m n'elu nkume ndi a hu ha.

Elegidere m ha anya site n'ugwu ahụ,

hu na ha bu ndi biri onwe ha,

ndi di iche site n'etiti mba niile ozo.

¹⁰ Onye puru iguta ole uzuzu Jekob di?

Maobu guta ole otu uzo n'ime nkewa ano nke Izrel di.

O ga-atu m utu inwu udi onwu ndi na-eme ezi omume.

Ka ogwugwu ndu m buru ihe nwere ike iyi nke ha!"

† 22:41 22:41 Baal aha nke putara onye nzoputa bu chi egbe eluigwe nke ndi ala Siria na Kenan.

11 Balak siri Belam, "Gini bu ihe a i mere m? Akpotara m gi ka i buoro m ndi iro m onu, ma ugbu a, o dighi ihe ozo i mere kara naani igozu ha!"

12 Ma Belam zaghachiri si ya, "O bughu ihe ONYENWE ANYI tinyere m n'onu ka m ga-ekwu?"

Amuma Belam nke abuo

13 Mgbe ahụ, Balak siri ya, "Soro m bia n'ebe ozo ebe i ga-ahụ ha; o bu naani nsotu omuma ulo ikwu ha ka i ga-ahụ, i gaghị ahụ ha niile. Site n'ebe ahụ buoro m ha onu." 14 Ya mere, eze Balak duuru Belam gaa n'ohia Zofim, n'elu ugwu Pisga, wuo ebe ichu aja asaa n'ebe ahụ. O jikwa otu oke ehi, otu oke ehi, na otu ebule, otu ebule, chuo aja n'ebe ichu aja ndi ahụ.

15 Belam siri Balak, "Guzoro n'ebe a n'akuku ihe aja gi, ebe mu onwe m ga-ezute ya n'ofe nke ozo."

16 Ma ONYENWE ANYI zutere Belam gwa ya ihe o ga-ekwu si ya, "Laghachikwuru Balak zie ya ozi a."

17 Ya mere, o loghachiri azu n'ebe ahụ Balak na umu eze Moab guzoro n'akuku ihe aja ha. Balak juru ya si, "Gini ka ONYENWE ANYI siri?"

18 Ma Belam zaghachiri si ya:
"Bilie oto Balak, nuru ozi.

Naa nti n'okwu m, gi nwa Zipoa.

19 Chineke agaghị agha ugha, n'ihina o bughu mmadu.

O gaghị agbanwe obi ya, n'ihina o bughu nwa mmadu.

O kwuola okwu, ma ghara ime ihe o kwuru?

O kwela nkwa ma ghara imezu nkwa o kwere?

20 Chineke enyela m iwu si m gozie ha.

O goziela ha, a puhikwa igbanwe ya!

21 "O nweghi ajo ihe nke ahuru n'ime Jekob,
ahughikwa mwute obula n'Izrel.

ONYENWE ANYI Chineke ha nonyeere ha.

Iti mkpu nke Eze dikwa n'etiti ha.*

22 Chineke kpotara ha site n'Ijpt.

Ha di ike dika ehi ohia.

23 O dighi mgbaasi ga-emegide ha.

O dikwaghị igba afa a puru iji megide Izrel.

N'ihina ugbu a, ihe di otu a ka a ga-ekwu banyere Jekob
na Izrel. 'Lee, ihe Chineke mere ha.'

24 Ha na-ebili oto dika nne odum,

ha na-enughari onwe ha dika odum,

nke na-adighi edina ala tutu o richaa ihe o gburu,
ma nuokwa obara ihe ahụ o tigburu!"

25 Mgbe ahụ, Balak siri Belam, "Abula ha onu ma oli, ma o bukwanu gozie ha ma oli."

26 Ma Belam zaghachiri, "O bu na m agwaghị gi, ihe obula nke ONYENWE ANYI ga-ekwu ka m ga-eme?"

Amuma Belam nke ato

27 Mgbe ahụ, Balak siri Belam, "Bia, aga m akporo gi gaa n'ebe ozo. Eleghi anya o ga-amasi Chineke ka i si n'ebe ahụ buoro m ha onu." 28 Ya mere, Balak duuru Belam gaa n'elu ugwu Peoa nke na-elegide ozara ahụ anya.

* 23:21 23:21 Maobu, O bu eze ha!

²⁹ Belam gwara Balak okwu si ya, “Wuoro m ebe ichu aja asaa ozo. Doziekwa umu oke ehi asaa na ebule asaa e ji achu aja.” ³⁰ Balak mere dika Belam gwara ya. O ji otu oke ehi na otu ebule chuo aja n’ebe ichu aja ahụ n’otu na otu.

24

¹ N’oge a, Belam aghotala n’uche ya na o masiri ONYENWE ANYI igozị Izrel. Ya mere, o horoghi igba afa dika o mere n’oge ndi gara aga, kama o chere ihu ya n’ozara. ² Mgbe Belam lepuru anya o huru umu Izrel dika ha si maa ulo ikwu n’ebo n’ebo. Mgbe ahụ kwa, Mmụọ nke Chineke dakwasiri ya. ³ O buru amuma ndi a si,

“Okwu si n’onu Belam nwa Beoa puta,
okwu onye ahụ anya ya saghere asaghe.

⁴ Okwu onye ahụ na-anu okwu Chineke
onye na-ahụ ohu site n’aka onye puru ime ihe niile.
Onye na-ada n’ala ma anya ya na-eghe oghe.

⁵ “Lee ka ebe obibi gi si maa mma, gi Jekob,
ebe obibi gi niile, gi Izrel!

⁶ “Dika ndagwurugwu di iche iche ka ha gbasapuru,
dika ubi a gbara ogige di n’akuku osimiri,
dika osisi aloos nke ONYENWE ANYI kuru,
dika osisi sida di n’akuku mmiri.

⁷ Mmiri ga-esi n’ite mmiri ha na-eruputa,
mkpuru ha ga-enwekwa mmiri di ukwu.

“Eze ha ga-adi ukwu karja Agag,
a ga-ebulikwa alaeze ha elu.

⁸ “Chineke sitere n’ala Ijpt kputa ha.
Ha nwere ike dika atụ.
Ha ga-eripia mba niile na-ebili imegide ha.
Ha ga-anyajisi okpukpu ha niile,
jirikwa otutu aku ha gbatuo ha.

⁹ Ha na-amakpuru, dinara ala dika odum,
dika nne odum, onye puru ikpote ha?

“Ngozị na-adiri onye o bula na-agozị gi,
ma obubu onu na-adiri onye obula na-akocha gi.”

¹⁰ Iwe Balak di oku megide Belam n’oge a. O kuketara aka ya abuo n’iwe. Tie mkpu si Belam, “Akporo m gi ka i bia buoro m ndi iro m onu. Ma i goziela ha ugboro ato a. ¹¹ Si n’ebe m no wezuga onwe gi! Laghachi n’ulo gi! Akwadobere m inye gi onodu di elu, ma ONYENWE ANYI e gbochiela gi inweta ugwo oru a.”

¹² Belam zara Balak si, “O bu na m agwaghi ndi ozi gi niile, bu ndi i zitere m, ¹³ ‘na a sikwari na Balak enye m olaocha na olaedo niile nke di n’uloeze ya, apughi m ime ihe obula n’ike aka, maobu ihe oma maobu ihe ojo, i gabiga iwu ONYENWE ANYI. O bukwa naani ihe ONYENWE ANYI na-ekwu ka m ga-ekwu? ¹⁴ Ugbo a, ana m alakwuru ndi m, ma bia, ka m doo gi aka na nti banyere ihe ndi a ga-eme ndi gi n’ubochi ndi a na-abia n’ihu.”

Amuma Belam nke anọ

- ¹⁵ Ya mere Belam kwuru okwu ndị a:
 “Amuma Belam nwa Beoa,
 amuma nke onye ahụ anya ya n’ahụ ụzọ nke oma,
¹⁶ amuma onye ahụ nke na-anụ okwu Chineke,
 onye ihe omuma ya si n’ebe Onye kachasi ihe niile elu na-abia.
 Onye na-ahụ ohu site n’aka Onye puru ime ihe niile.
 Onye na-ada n’ala, ma anya ya abuo ghekwa oghe.
- ¹⁷ “Ana m ahụ ya, ma o bughị ugbu a,
 ana m ele ya anya, ma o nohị nso.
 Otu kpakpando ga-esi n’ime Jekob zolie.
 Mkpapa eze ga-esi n’etiti Izrel bilie.
 O ga-etipia egedege ihu ndi Moab,
 na okpokoro isi ndi ikom Shet niile.
- ¹⁸ A ga-meri Edom,*
 Sia, onye iro ya, ka a ga-meri n’agha.
 Ma Izrel ga-eto, gho onye di ike.
- ¹⁹ Otu onye ochichi ga-esi na Jekob puta.
 Bibie ndi niile foduru n’obodo ahụ.”

Amuma Belam nke ise

- ²⁰ Mgbe ahụ, Belam lepuru anya legide ulo ndi Amalek niile, buo amuma banyere ha si:
 “Amalek bu mba mbu n’etiti mba niile,
 ma ikpeazu ya bu mbibi!”

Amuma Belam nke isii

- ²¹ O huru ndi Ken anya, kwuo okwu ya:
 “E, i bi ugbu a n’ebe e wusiri ike,†
 akwu gi di n’ime oke nkume ahụ!
²² Ma, a ga-ebibi unu ndi Ken niile,
 mgbe Asho ga-adota unu n’agha.”

Amuma Belam nke asaa

- ²³ Ndi a bu okwu o ji mechie amuma ya:
 “Onye ga-adi ndu mgbe Chineke ga-eme ihe ndi a?
²⁴ Ugbo mmiri ga-esi n’onu mmiri Saipros bia.
 Ha ga-eji ike dobe ndi Eba‡ na ndi Asho n’okpuru ha,
 ma a ga-ebibikwa ha onwe ha.”
- ²⁵ Emesia, Belam biliri laghachi n’ulo ya, ma Balak gbasoro uzọ nke ya.

25*Moab emee ka Izrel mehie*

- ¹ Mgbe Izrel bi na Shitim, ndi ikom ha malitere isoro ndi inyom Moab na-akwa iko. ² Ndi inyom a kporo ha ka ha bia soro na mmemme ichu aja nye chi ha niile. Ndi Izrel riri nri ihe aja ahụ, kpo kwa isiala nye chi ndi a niile. ³ Ya mere, ndi Izrel sonyere na-akpo isiala nye chi Baal nke Peoa.*
 Nke a mere ka iwe ONYENWE ANYI nwuru oku megide ha.

* **24:18** 24:18 Ndi Edom si n’agburu Iso. Jen 36:1-9 † **24:21** 24:21 Ya bu nke n’adigide adigide
 ‡ **24:24** 24:24 Eba bu nna nna ndi Hibru. Jen 10:21; 1Ih 1:25-27 * **25:3** 25:3 Ha sitere n’ikpo isiala kekota onwe ha n’ahu Baal-Peoa.

⁴ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, “Duru ndi ndu ebo niile nke Izrel gbuo ha ma kwunye ha n’osisi n’ihu ONYENWE ANYI n’etiti ehie, ka oke iwe ONYENWE ANYI di oku ghara ibiakwasị ndi Izrel.”

⁵ Ya mere, Mosis siri ndi okaikpe Izrel, “Onye obula n’ime unu aghaghi igbu ndi unu, bu ndi jikotara onwe ha na Baal nke Peoa.”

⁶ Mgbe ahụ, otu nwoke onye Izrel kpobatarara n’ime ulo ikwu otu nwanyi onye Midia, n’ihu Mosis na nzuko Izrel niile, mgbe ha niile no na-akwa akwa n’onu uzọ ulo nzute ahụ. ⁷ Mgbe Finehaz na Elieza, nwa Eron, onye nchujaja huru ihe a, o hapuru ogbako Izrel. O were ube n’aka ya, ⁸ soro nwoke ahụ baa n’ime ulo, ebe ya na nwaagboghọ ahụ dina. O mara ha ube ahụ, nke si n’ahụ nwoke ahụ gafee mikpuo n’afọ nwaagboghọ ahụ. Nke a mere ka ihe otiti ahụ na-emegide ndi Izrel kwusi. ⁹ Ma tupu ihe otiti ahụ akwusi, ndi mmadu onuogugu ha ruru iri puku abuo na anọ (24,000) anwulari.

¹⁰ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, ¹¹ “Finehaz nwa Elieza, nwa Eron, onye nchujaja, emeela ka iwe m megide Izrel dajuo. N’ihi na o nwere inu oku n’obi dika mu onwe m banyere idebe nsopuru m nsọ n’etiti ha, ka m ghara isite n’inu oku nke obi m bibie ha. ¹² Ya mere, gwa ya, na m na-eme ka ogbugba ndu udo m diri ya. ¹³ Ya na umu umu ya ka ogbugba ndu ebighi ebi nke iru oru nchujaja ga-adiri, n’ihi na o nwere inu oku n’obi banyere nsopuru nke Chineke ya, si otu a choro ndi Izrel aja ikpuchi mmehie.”

¹⁴ Aha nwoke Izrel ahụ e gburu ya na nwanyi onye Midia ahụ bu Zimri, nwa Salu, onyendu otu ezinaulo n’ebo Simion. ¹⁵ Aha nwanyi Midia ahụ e gburu bu Kozbi, nwa nwanyi Zua, onye bu otu n’ime ndisi ezinaulo na Midia.

¹⁶ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ¹⁷ “Mesoo ndi Midia mmeso dika ndi iro. Gbukwaa ha. ¹⁸ N’ihi na ha mesoro unu mmeso dika ndi iro mgbe ha ji uzọ aghughọ ghogbuo unu n’okwu Peoa, na n’okwu Kozbi nwanne ha nwanyi, bu nwa nwanyi otu n’ime ndisi Midia, onye e gburu mgbe ihe otiti ahụ biara n’ihi okwu Peoa.”

26

Igu onu nke ughoro abuo

¹ Mgbe ihe otiti ahụ niile gasiri, ONYENWE ANYI gwara Mosis na Elieza nwa Eron, onye nchujaja okwu si ha, ² “Gaanu guo, choputa onuogugu nzuko niile nke umu Izrel dika ezinaulo ha si di; ndi niile gbara iri afọ abuo gafee. Choputa onuogugu ndi nwere ike ije agha.” ³ Ya mere, na mbara ala Moab, n’akuku osimiri Jordan, na ncherita ihu Jeriko, ka Mosis na Elieza onye nchujaja no gwa ha okwu si ha, ⁴ “Guonu ndi ikom gbara iri afọ abuo gafee onu, dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n’iwu.”

Ndi a bu ndi Izrel si Ijpt puta:

⁵ Umu umu Ruben, okpara Izrel, bu ndi a:
site na Hanok, ikwu Hanok,

site na Palu, ikwu Palu,

⁶ site na Hezron, ikwu Hezron

site na Kami, ikwu Kami

⁷ Ndi a bu agburu Ruben. Onuogugu ha di iri puku anọ, puku ato na nari asaa na iri ato (43,730).

- ⁸ Nwa Palu bu Eliab, ⁹ umu Eliab bu Nemuel, Datan na Abiram. Datan na Abiram bu ndi ndu ogbako ahụ nupuru isi megide Mosis na Eron. Ha sonyere ndi ahụ so Kora mgbe ha nupuru isi megide ONYENWE ANYI. ¹⁰ Ala meghere onu ya, loo ha na Kora, ma oku rechapuru nari mmadu abuo na iri ise ndi ozo ahụ sonyere ha. Onwu ha ghoru ihe ido aka na nti. ¹¹ Otu o di, ndi niile si n'ezinaulo Kora anwuchaghi.
- ¹² Umu umu Simion dika ikwu ha si di bu,
site na Nemuel, ikwu Nemuel,
site na Jamin, ikwu Jamin,
site na Jakin, ikwu Jakin,
¹³ Site na Zera, ikwu Zera,
site na Shaul, ikwu Shaul.
¹⁴ Ndi a bu ndi agburu Simion. Onuogugu ndi ikom ha di iri puku abuo, puku abuo na nari abuo (22,200).
- ¹⁵ Umu umu Gad dika ikwu ha si di bu ndi a:
ikwu Zefon, site na Zefon,
ikwu Hagi, site na Hagi,
ikwu Shuni, site na Shuni,
¹⁶ ikwu Ozni, site na Ozni,
ikwu Eri, site na Eri,
¹⁷ ikwu Arodi, site na Arodi,
ikwu Areli, site na Areli,
¹⁸ Ndi a bu agburu Gad. Ndi a guru onu di iri puku ano na nari ise (40,500).
- ¹⁹ Umu ndi ikom Juda abuo, Ia na Onan, nwuru n'ala Kenan.
- ²⁰ Ma umu umu Juda ndi ozo, dika ikwu ha di iche iche si di bu ndi a:
ikwu Shela, site na Shela,
ikwu Perez, site na Perez,
ikwu Zera, site na Zera.
²¹ Ikwu abuo ozo si n'agburu Perez bu ndi a:
Ikwu Hezron, site na Hezron,
Ikwu Hamul, site na Hamul.
²² Ndi a bu agburu Juda. Ndi a guru onu di iri puku asaa, puku isii na nari ise (76,500).
- ²³ Umu umu Isaka dika ikwu ha si di bu ndi a:
ikwu Tola, site na Tola,
ikwu Pua, site na Pua
²⁴ ikwu Jashub, site na Jashub,
ikwu Shimron, site na Shimron.
²⁵ Ndi a bu agburu Isaka. Ndi a guru onu di iri puku isii, puku ano na nari ato (64,300).
- ²⁶ Umu umu Zebulon dika ikwu ha si di bu ndi a:
ndi Sereed, site n'ikwu Sereed,
ndi Elon, site n'ikwu Elon,
ndi Jaliil, site n'ikwu Jaliil.
²⁷ Ndi a bu agburu Zebulon. Ndi a guru onu di iri puku isii na nari ise (60,500).

- 28 Ụmụ ụmụ Josef dika ha si di n'agburu Manase na Ifrem bu ndi a:
- 29 Ụmụ ụmụ Manase bu ndi a:
ndi Makia, site n'ikwu Makia. Makia bu nna Gilead.
Ikwu Gilead, site na Gilead.
- 30 Ndi a bu umu umu Gilead:
ikwu Leza, site na Leza,
ikwu Helek, site na Helek.
- 31 Ikwu Asriel, site na Asriel.
Ikwu Shekem, site na Shekem.
- 32 Ikwu Shemida, site na Shemida,
ikwu Hefa, site na Hefa.
- 33 (Hefa mutara nwoke a na-akpo Zelofehad. Ma Zelofehad amutaghị nwoke obula kama ndi inyom ndi a ka o mutara, Mahla, na Noa, na Hogla, na Milka, na Tiaza.)
- 34 Ndi a bu agburu Manase. Ndi a guru onu di iri puku ise, puku abuo na nari asaa (52,700).
- 35 Ndi a bu umu umu Ifrem dika ikwu ha si di:
ikwu Shutela site na Shutela,
ikwu Beka site na Beka,
ikwu Tahan site na Tahan.
- 36 Ndi a bu umu umu Shutela:
ikwu Eran site na Eran.
- 37 Ndi a bu agburu Ifrem. Ndi a guru onu di iri puku ato, puku abuo na nari ise (32,500).
Ndi a bu umu umu Josef dika ikwu ha si di.
- 38 Ndi a bu umu umu Benjamin dika ikwu ha si di:
ikwu Bela site na Bela,
ikwu Ashbel site Ashbel,
ikwu Ahiram site na Ahiram.
- 39 Ikwu Shufam site na Shufam,
ikwu Hufam site na Hufam.
- 40 Umụ ụmụ Bela site na Aad, na Naaman bu,
ikwu Aad site na Aad,
ikwu Neeman site na Neeman.
- 41 Ndi a bu agburu Benjamin. Ndi a guru onu di iri puku anọ,
puku ise na nari isii (45,600).
- 42 Umụ ụmụ Dan dika ikwu ha si di bu ndi a:
ikwu Shuham, site na Shuham.
Ndi a bu naani ikwu di na Dan. 43 Ha niile si n'agburu Shuham.
Ndi a guru onu di iri puku isii, puku anọ na nari anọ (64,400).
- 44 Umụ ụmụ Asha dika ikwu ha si di bu ndi a:
ikwu Imna site na Imna,
ikwu Ishvi, site na Ishvi,
ikwu Beriya, site na Beriya.
- 45 Ikwu e nwere site n'umu umu Beriya bu ndi a:
ikwu Heba, site na Heba,
ikwu Malkiel, site na Malkiel.
- 46 Asha mutakwara otu nwa nwanyi aha ya bu Sera.
- 47 Ndi a bu agburu Asha. Ndi a guru onu di iri puku ise, puku ato
na nari anọ (53,400).

⁴⁸ Umụ umụ Naftalị dika ikwu ha si dị bu ndị a:
 ikwu Jaziil, site na Jaziil,
 ikwu Guni, site na Guni,
⁴⁹ ikwu Jeza, site na Jeza,
 ikwu Shilem, site na Shilem.

⁵⁰ Ndi a si n'agburu Naftalị. Ndi a guru onu di iri puku anọ, puku ise na nari anọ (45,400).

⁵¹ Ya mere, onuogugu ndi ikom niile tozuru ije agha n'Izrel di nari puku isii, otu puku na nari asaa, na iri ato (601,730).

⁵² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ⁵³ "I ga-ekenye ha ala ahụ ka o buru ihe nketa ha dika onuogugu aha ha si di. ⁵⁴ Ndi di ukwu n'onuogugu ga-eketa ala di ukwu, ma ndi di nta ga-eketa ala di nta. Ihe nketa nke onye obula ga-enweta ga-adi ka onuogugu ahụ e dere. ⁵⁵ Lezie anya hu na e kesara ala ahụ site n'ife nza. Ala ndi obula ga-eketa ga-abu dika aha nna ochie ebo ha si di. ⁵⁶ A ga-esite n'ife nza kenye ndi obula ihe nketa nke ha dika idi ukwu maobu idi nta ha si di."

⁵⁷ Ndi a bu ndi Livayi a guru onu dika ikwu ha si di,
 ikwu Geshon, site na Geshon,
 ikwu Kohat, site na Kohat,
 ikwu Merari, site na Merari.

⁵⁸ Ndi a sikwa n'agburu Livayi:
 ikwu Libni,
 ikwu Hebron,
 ikwu Mahali,
 ikwu Mushi, na
 ikwu Kora.

(Kohat bu nna nna Amram. ⁵⁹ Aha nwunye Amram bu Jekobed, nwa nwa Livayi, onye a muru n'agburu ndi Livayi n'Ijpt. O mutaara Amram umu ndi a: Eron na Mosis, na Miriam, nwanne ha nwanyi. ⁶⁰ Eron mutara Nadab, na Abihu, na Elieza, na Itama. ⁶¹ Ma Nadab na Abihu nwuru mgbe ha chere oku na-adighi nsọ n'ihu ONYENWE ANYI.)

⁶² Onuogugu umu ndi ikom Livayi niile di otu onwa gaa n'ihu di iri puku abuo na puku ato (23,000). Ma a gunyekoghi onuogugu agburu Livayi n'onuogugu ndi Izrel, n'ihu na agburu Livayi enweghi oke obula mgbe e kenye agburu Izrel niile ihe nketa ha.

⁶³ Ya mere, ndi a bu nchoputa onuogugu umu Izrel, dika Mosis na Elieza onye nchajaja kwadobere guo na mbara ala Moab, n'akuku osimiri Jordan, na ncherita ihu obodo Jeriko. ⁶⁴ Ma n'etiti ndi a, o nweghi otu onye obula Mosis na Eron onye nchajaja guru n'onuogugu mgbe ha guru ndi Izrel onu n'ozara Sainai. ⁶⁵ N'ihu na ONYENWE ANYI gwara ndi Izrel ahụ na ha ganwu n'ime ozara ahụ. Naani ndi a hapuru ndu bu Kaleb, nwa Jefune, na Joshua nwa Nun.

27

Umụ ndi inyom Zelofehad

¹ Umụ ndị inyom Zelofehad nwa Hefa, nwa Gilead, nwa Makia, nwa Manase bụ ndị si n'agburu Manase nwa Josef. Aha ndị inyom ndị a bụ: Mahla, Noa, Hogla, Milka na Tiaza. Ha biara, ² n'onu ụzọ ụlọ nzute, guzo n'ihu Mosis, na Elieza onye nchụaja, na ndị ndu niile na ogbako Izrel niile kwuo si, ³ "Nna anyị Zelofehad nwuru n'ozara ma o bughị otu n'ime ndị sonyere Kora, bụ ndị ahụ zọtara megide ONYENWE ANYI. O nwuru onwu n'ihie mmehie nke ya. Ma otu o di, o mutaghị nwoke. ⁴ Gini ga-eme a ga-eji hichapu aha nna anyị site n'agburu ya n'ihie na o mutaghị nwoke? O bụ uche anyị na e kwesiri ikenye anyị oke n'oge a na-enye umunne nna anyị oke."

⁵ Ya mere, Mosis butere mkpa ha n'ihu ONYENWE ANYI. ⁶ Ma ONYENWE ANYI zaghachiri Mosis si ya, ⁷ "Ihe umu Zelofehad na-ekwu ziri ezi. I ghaghị ikenye ha oke n'etiti umunne nna ha, ma nyefee ha oke ruru nna ha.

⁸ "Gwa ndi Izrel si ha, 'O buru na nwoke obula anwu na-amutaghị nwoke, oke niile ruru ya ga-alara nwa ya nwanyi. ⁹ Ma o buru na o mutaghị nwa nwanyi, oke ruru ya ga-alara umunne ya ndi nwoke. ¹⁰ A sikwa na o nweghi umunne ndi nwoke, mgbe ahụ oke ya ga-alara umunne nna ya ndi nwoke. ¹¹ O burukwa na o nweghi ndi nwoke bu umunne nna ya, mgbe ahụ ihe nketa ya ga-alara onye dikariri ya nso n'ikwu ya, ka o buru nke ya. Nke a bu iwu diri ndi Izrel niile dika ONYENWE ANYI si nye ya Mosis n'iwu.' "

Joshua agho onyendu

¹² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya: "Gaa rigoro n'ugwu Abarim site n'ebe ahụ lefee anya n'ofe mmiri Jordan leruo ala ahụ nke m nyere umu Izrel anya. ¹³ Mgbe i lechasi ya, i ga-anwu dika nwanne gi Eron nwuru. ¹⁴ N'ihie na unu nupuru isi nye okwu m n'ozara Zin, mgbe ogbako umu Izrel sesiri m okwu. Unu abuo nupuru isi n'iwu m ido m nso n'ihu ha." (Ndi a bu mmiri Meriba Kadesh, nke di n'ozara Zin.)

¹⁵ Mosis zara ONYENWE ANYI si ya, ¹⁶ "Ka ONYENWE ANYI, Chineke nwe mmuo nke mmadu niile, hoputa onyendu ga-elekota ogbako a. ¹⁷ Onye ga na-apu na-abatakwa n'ihu ha, onye ga na-edu ha puo, duru ha batakwa, ka ndi ONYENWE ANYI ghara idi ka aturu na-enweghi onye ozuzu."

¹⁸ Ya mere, ONYENWE ANYI siri Mosis, "Kporo Joshua, nwa Nun, onye nwere mmuo Chineke n'ime ya, bikwasi ya aka gi. ¹⁹ Mee ka o guzo n'ihu Elieza onye nchujaja, nakwa n'ihu ogbako niile, nyefee ya oru nke ibu onyendu n'ihu ha. ²⁰ Nyekwa ha ufodu ikike* gi, ka nzuko niile nke umu Izrel nwee ike rubere ya isi. ²¹ Ma ya onwe ya ga-eguzo n'ihu Elieza onye nchujaja, onye ga-ajuru ya ase site na mkpebi Urim n'ihu ONYENWE ANYI. O bu site n'okwu onu ya ka ha ga-apu, site n'okwu onu ya ka ha ga-ana abata. Ma ya onwe ya, ma ndi Izrel niile, tinyekwara nzuko niile."

²² Ya mere, Mosis mere dika ONYENWE ANYI nyere ya iwu. O duuru Joshua mee ka o guzo n'ihu Elieza onye nchujaja na ogbako niile. ²³ Mosis bikwasiri aka ya abuo n'isi Joshua, rara ya nyefee maka ije ozi ahụ niile dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

28

Aja nke ubochi niile

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ² "Nye ndi Izrel iwu a si ha, 'Lezienu anya hu na unu na-eche n'ihu m, n'oge niile a kara aka, nri ahụ

* 27:20 27:20 Maabu, ebube nke ya na ikike so

a na-enye maka onyinye m a na-enye site n'okụ, nke isisi ya na-adị m ezi mma.' ³ Sị ha, 'Nke a bụ onyinye unu na-enye site n'okụ nke unu na-eche n'ihu ONYENWE ANYI: ụmụ atụrụ abụọ gbara otu afo, nke na-enweghị ntupọ, ka e jiri ha chụọ aja nsure okụ kwa ubochi niile. ⁴ Chụọ otu nwa atụrụ n'oge ututu, chụokwa nke ozo n'oge uhuruchi. ⁵ I ga-ejikwa lita utu oka abụọ a kwoziri akwozi nke a gwokotara n'otu lita mmanu oliv asuru asu, chụọ aja mkpuru oka. ⁶ Nke a bụ aja nsure okụ ahụ ONYENWE ANYI nyere iwu ya n'ugwu Sainai na a ga na-achuru ya mgbe niile, dika aja isisi ya di ezi mma, aja nke a churu site n'okụ nye ONYENWE ANYI. ⁷ Mmanya ga-eso aja a ga-abu otu lita mmanya gbara uka n'isi otu aturu obula, i ga-awusa aja ihe onunu a n'ebe nsọ nye ONYENWE ANYI. ⁸ N'oge anyasi, i ga-ewerekwa nwa aturu nke abuo, ya na otu udi aja mkpuru oka na aja ihe onunu di ka i mere n'ututu, jiri chuo aja. Nke a bukwa aja e sitere n'okụ chuo, nke isisi ya di ezi mma nye ONYENWE ANYI.

Aja nke ubochi izuike

⁹ " 'N'ubochi izuike, jiri umu aturu abuo gbara otu afo, otu afo, ndi na-enweghị ntupọ, ha na aja ihe onunu na aja mkpuru oka e ji lita utu oka anọ na okara a kwoziri akwozi, nke a gwaziri mmanu mee. ¹⁰ Nke a bụ aja nsure okụ nke Ubochi Izuike, tinyere aja nsure okụ na aja ihe onunu ndi ahụ a na-achụ n'oge ha.

Aja nke ubochi mbu n'onwa

¹¹ " 'Ozo, n'ubochi mbu nke onwa obula, a ga-achuru ONYENWE ANYI aja nsure oku di iche, nke a ga-eji umu oke ehi abuo, na otu ebule, na umu ebule asaa gbara otu afo, otu afo, ndi na-enweghị ntupọ chuo. ¹² Tinyere oke ehi obula, i ga-eji lita utu oka isii na okara a kwoziri nke oma, nke a gwara mmanu chuo aja. Ma lita utu oka anọ na okara a kwoziri nke oma, nke a gwakotakwara mmanu ka a ga-eji chuo aja mkpuru oka maka otu ebule obula. ¹³ Ma n'isi otu nwa aturu obula, o bu lita utu oka abuo a kwoziri nke oma, nke a gwakotara ya na mmanu ka a ga-eji chuo aja mkpuru oka. A ga-eji ha chuo aja nsure oku nke isisi ya ga-atokwa ONYENWE ANYI ezi utu. ¹⁴ Aja obula a churu ga-enwe aja ihe onunu nke ga-eso ya, lita mmanya abuo maka otu oke ehi, ihe ji ntakiri karia otu lita mmanya n'isi otu ebule, na otu lita n'isi otu nwa aturu. Nke a ga-abu aja nsure oku nke a ga-achu n'oge onwa ohuru o bula, n'ime afo obula, ¹⁵ n'agbanyeghi aja nsure oku na aja ihe onunu nke a na-achu dika mgbe ha si di, a ga-eche otu mkpi n'ihu ONYENWE ANYI dika aja mmehie.

Mmemme Ngabiga

¹⁶ " 'N'ubochi nke iri na anọ nke onwa mbu, ka a ga-edebe Mmemme Ngabiga. ONYENWE ANYI. ¹⁷ N'ubochi na-eso ya, bu abali iri na ise nke onwa ahụ ka a ga-eme mmemme. N'ime abali asaa ka a ga-eri achicha a na-ejighi ihe na-eko achicha mee. ¹⁸ N'ubochi mbu mmemme a bidoro, a ga-akpo nzuko di nsọ nke ndi Izrel niile. O dighi oru siri ike a ga-aru n'ubochi ahụ. ¹⁹ Unu ga-eji umu oke ehi abuo, na otu ebule, na umu ebule asaa gbara naani otu afo, otu afo, nke na-enweghị ntupọ obula churo ONYENWE ANYI aja nsure oku. ²⁰ N'isi otu oke ehi obula, a ga-achu aja mkpuru oka nke a ga-eji lita utu oka isii na okara a kwoziri nke oma, a gwakotara ya na mmanu chuo. N'isi ebule obula, lita utu oka anọ na okara. ²¹ Ma n'isi otu nwa aturu obula, a ga-enye lita utu oka abuo a kwoziri nke oma. ²² Tinye otu mkpi n'ihichu aja mmehie maka ikpuchiri

unu mmehie unu. ²³ A ga-achụ aja ndị a, tinyere aja ndị ozo niile a na-achụ n'ubochi niile. ²⁴ A ga-achụ aja ndị a ubochi niile n'ime ubochi asaa nke mmemme ahụ. Ha ga-abụ aja nke isisi ha di ONYENWE ANYI ezi uto. A ga-achụ ha, chukwaa aja nsure oku na aja ihe onunụ nke a na-achụ dika mgbe ha si di. ²⁵ N'ubochi nke asaa nweenu mkpokota di nsọ, unu arukwala oru nke ubochi ahụ.

Mmemme Izu Asaa

²⁶ " 'N'ubochi mbu nke mkpuru mbu, mgbe unu na-eche onyinye oka ohuru unu n'ihu ONYENWE ANYI n'oge mmemme Izu Asaa, nweenu mkpokota di nsọ. Unu arukwala oru nke ubochi ahụ. ²⁷ Unu ga-achụ aja nsure oku, nke isisi ya di ezi mma nye ONYENWE ANYI. O bu umu oke ehi abuo, na otu ebule, na umu ebule asaa gbara otu afo, otu afo, ka a ga-eji chuo aja a. ²⁸ Ihe unu ga-etinye n'ihe ndi a bu aja mkpuru oka a ga-eji lita utu oka isii na okara a kwoziri akwozi, nke a gwakotara ya na mmanu chuo, n'isi otu oke ehi. Lita utu oka anọ na okara, n'isi otu ebule, ²⁹ na lita utu oka abuo, n'isi otu nwa aturu obula. ³⁰ Ozokwa, a ga-eji otu mkpi chuo aja maka mkpuchi mmehie unu. ³¹ Dozie aja ndi a tinyere aja ihe onunụ ha, ya na aja nsure oku na aja mkpuru oka ya na aja ahụ so. Hukwanu na anu ulo e ji chuo aja ndi a bu ndi na-enweghi ntupo obula.

29

Mmemme Opi Ike

¹ " 'Ubochi unu ga-egbu opi ike ga-adi n'abalị mbu nke onwa asaa n'afọ obula. N'ubochi ahụ, a ga-enwe mkpokota di nsọ nke mmadu niile. Unu agaghị aru oru obula n'ubochi ahụ. ² N'ubochi ahụ, unu ga-achụ aja nsure oku a ga-eji otu oke ehi, na ebule, na umu aturu asaa gbara otu afo, otu afo ndi na-enweghi ntupo, chuo. Nke a bu aja na-adi ONYENWE ANYI ezi mma, ma na-esi ya isi uto. ³ Aja mkpuru oka ka a ga-eji lita utu oka isii na okara a gwakotara ya na mmanu chuo, n'isi oke ehi ahụ, lita anọ na okara, n'isi ebule, ⁴ na lita abuo, n'isi otu nwa aturu obula. ⁵ Tinyere otu mkpi a ga-eji chuo aja maka mkpuchi mmehie unu. ⁶ Aja ndi a niile bu nke a ga-etinye nye n'aja nsure oku a na-achụ kwa onwa, na aja nsure oku a na-achụ ubochi niile, ha na aja mkpuru oka, na aja ihe onunụ dika e depụtara. Ha bu aja ihe oriri a na-achuru ONYENWE ANYI, aja nwere isisi di uto.

Aja ikpuchi mmehie

⁷ " 'N'ubochi nke iri nke onwa asaa ahụ, unu ga-enwekwa nzuko di nsọ. Unu ga-ebudata onwe unu n'ala. O nweghikwa udi oru obula unu ga-aru. ⁸ N'ubochi ahụ, unu ga-achuru ONYENWE ANYI aja nsure oku, nke isisi ya na-atọ ya uto. A ga-eji otu nwa oke ehi, na otu ebule, na umu ebule asaa gbara otu afo, otu afo ndi na-enweghi ntupo chuo aja a. ⁹ Aja mkpuru oka ga-eso ya. A ga-eji lita utu oka isii na okara a gwakotara ya na mmanu chuo aja nwa oke ehi ahụ. Jiri lita utu oka anọ na okara chuo aja ebule, ¹⁰ jirikwa lita utu oka abuo chuo aja n'isi otu n'ime nwa aturu obula. ¹¹ Tinyekwa otu mkpi a ga-eji chuo aja mmehie. A ga-atukwasị nke a n'aja mkpuchi mmehie a na-achụ, tinyere aja nsure oku a na-achụ ubochi niile, na aja mkpuru oka, na aja ihe onunụ niile.

Mmemme Ulo Ikwu

¹² " 'N'ubochi iri na ise nke onwa asaa, a ga-enwe mkpokota di nsọ nke umu Izrel niile. N'ubochi ahụ, onye obula agaghị aru oru obula, n'ihi na o

bụ mmalite mmemme abali asaa n'ihu ONYENWE ANYI. ¹³ Cheenu onyinye a na-enye site n'oku n'ihu ONYENWE ANYI nke isisi ya na-atọ ya uto, jirinụ oke ehi iri na atọ, na ebule abụọ, na umu ebule iri na anọ ndi na-enweghi ntupọ, ndi gbara otu afo, otu afo, chuo aja nsure oku. ¹⁴ A ga-atukwasikwa aja mkpuru oka nke e ji lita utu oka isii na okara gwakota ya na mmanu, n'isi otu n'ime oke ehi iri na atọ ndi ahụ niile. Lita anọ na okara n'isi otu ebule n'ime ebule abụọ ndi ahụ, ¹⁵ ma lita abụọ n'isi otu n'ime nwa aturu obula. ¹⁶ Tinyekwa otu mkpi maka ichu aja mmehie, ya na aja nsure oku a na-achụ n'oge ha, tinyere aja mkpuru oka na aja onyinye ihe onunụ so ha.

¹⁷ “ ‘N’ubochi abụọ nke mmemme a, a ga-eji oke ehi iri na abụọ, ebule abụọ, na umu ebule iri na anọ gbara otu afo, otu afo, ndi na-enweghi ntupọ chuo aja. ¹⁸ Ihe ga-eso aja oke ehi, na ebule na umu aturu ndi ahụ n'onuogugu ha, bu aja mkpuru oka, na aja ihe onunụ dika e si nye ya n'iwu. ¹⁹ Tinyekwa otu mkpi maka aja mmehie, ya na aja nsure oku a na-achụ n'oge ha, na aja mkpuru oka, na aja ihe onunụ so ha.

²⁰ “ ‘N’ubochi nke atọ nke mmemme ahụ, i ga-ewere umu oke ehi iri na otu, na ebule abụọ, na umu ebule iri na anọ ndi gbara otu afo, otu afo, ndi na-enweghi ntupọ, chuo aja. ²¹ Ihe ga-eso aja oke ehi na ebule na umu aturu ndi ahụ n'onuogugu ha bu aja mkpuru oka na aja ihe onunụ dika e si nye ya n'iwu. ²² Tinyekwa otu mkpi maka aja mmehie, ya na aja nsure oku a na-achụ n'oge ha, na aja mkpuru oka, na aja ihe onunụ so ha.

²³ “ ‘N’ubochi nke anọ nke mmemme ahụ, i ga-ewere umu oke ehi iri, ebule abụọ, umu ebule iri na anọ ndi gbara otu afo, otu afo, ndi na-enweghi ntupọ, chuo aja. ²⁴ Ihe ga-eso aja oke ehi, ebule na umu aturu ndi ahụ n'onuogugu ha bu aja mkpuru oka, na aja ihe onunụ dika e si nye ya n'iwu. ²⁵ Tinyekwa otu mkpi maka ichu aja mmehie ya na aja nsure oku a na-achụ n'oge ha, tinyere aja mkpuru oka, na aja onyinye ihe onunụ so ha.

²⁶ “ ‘N’ubochi nke ise nke mmemme a, i ga-ewere umu oke ehi itoolu, ebule abụọ na umu ebule iri na anọ ndi gbara otu afo, otu afo, ndi na-enweghi ntupọ chuo aja. ²⁷ Ihe ga-eso aja oke ehi, ebule na umu aturu ndi ahụ n'onuogugu ha bu aja mkpuru oka na aja ihe onunụ dika e si nye ya n'iwu. ²⁸ Tinyekwa otu mkpi maka aja mmehie, ya na aja nsure oku a na-achụ n'oge ha, na aja mkpuru oka, na aja ihe onunụ so ha.

²⁹ “ ‘N’ubochi nke isii nke mmemme ahụ, i ga-ewere umu oke ehi asato, na ebule abụọ, na umu ebule iri na anọ ndi gbara otu afo, otu afo, ndi na-enweghi ntupọ, chuo aja. ³⁰ Ihe ga-eso aja oke ehi, na ebule, na umu aturu ndi ahụ n'onuogugu ha bu aja mkpuru oka, na aja ihe onunụ dika e si nye ya n'iwu. ³¹ Tinyekwa otu mkpi maka aja mmehie, ya na aja nsure oku a na-achụ n'oge ha, na aja mkpuru oka, na aja ihe onunụ so ha.

³² “ ‘N’ubochi nke asaa nke mmemme ahụ, were umu oke ehi asaa, ebule abụọ na umu ebule iri na anọ, ndi gbara otu afo, otu afo, ndi na-enweghi ntupọ, chuo aja. ³³ Ihe ga-eso aja oke ehi, ebule na umu aturu ndi ahụ n'onuogugu ha bu aja mkpuru oka na aja ihe onunụ dika e si nye ya n'iwu. ³⁴ Tinyekwa otu mkpi maka aja mmehie, ya na aja nsure oku a na-achụ n'oge ha, na aja mkpuru oka, na aja ihe onunụ so ha.

³⁵ “ ‘N’ubochi nke asato ndi Izrel niile ga-enwe oke nzuko. I gaghị aru oru obula n'ubochi ahụ. ³⁶ Chuo aja nsure oku, nke isisi ya di ONYENWE ANYI ezi uto. I ga-eji otu nwa oke ehi, otu ebule na umu ebule asaa ndi gbara otu afo, otu afo, ndi na-enweghi ntupọ obula, chuo ya. ³⁷ Ihe ga-eso

aja oke ehi, ebule na umu aturu ndi ahụ bu aja mkpuru oka na aja ihe onunu dika e si nye ya n'iwu. ³⁸ Tinyekwa otu mkpi maka aja mmehie ya na aja nsure oku a na-achụ n'oge ha, na aja mkpuru oka, na aja ihe onunu so ha.

³⁹ "Tiyere onyinye a na-enye dika nkwa e kwere si di, na onyinye afọ ofufu unu, unu ga-akwadoro ONYENWE ANYI onyinye ndi a n'oge mmemme a kara aka unu: aja nsure oku unu, onyinye mkpuru oka na onyinye ihe onunu na aja udo."

⁴⁰ Ya mere Mosis gwara umu Izrel ihe niile ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu igwa ha.

30

Ikwe nkwa

¹ Mosis kpokotara ndi ndu ebo Izrel niile gwa ha si: "The ndi a ka ONYENWE ANYI nyere n'iwu: ² Mgbe nwoke obula kwere ONYENWE ANYI nkwa, maobu nuo iyi ime ihe obula, o gaghị emebi nkwa di otu a. Kama o ga-emezu ihe niile dika o kwuru ya.

³ "O buru na nwaagboghọ nọ n'ulo nna ya ekwe ONYENWE ANYI nkwa maobu nuo iyi ime ihe obula, ⁴ o buru na nna ya anu mgbe o na-ekwe nkwa maobu nuo iyi ime ihe ahụ, ma gba ya nkiti,* onye di otu a aghaghị imezu nkwa niile ndi ahụ o kwere. ⁵ Ma o buru na nna ya aju mgbe o nuru banyere ya na o gaghị emezu nkwa di otu ahụ, mgbe ahụ, nkwa ahụ maobu iyi o nuru ga-abu ihe efu. ONYENWE ANYI ga-agbaghakwara ya, n'ihhi na nna ya juru na o ga-emezu nkwa ya.

⁶ "O buru na o mesia luo di, mgbe o nusiri iyi, maobu kwee nkwa nzuzu o kwesiri imezu, ⁷ di ya nu banyere ya ma gba ya nkiti n'ubochi ahụ o nuru ya, nkwa ahụ ga-eguzogide, o ga-emezu ya. ⁸ Ma o buru na di ya aju inabata nkwa ahụ, maobu onunu iyi nzuzu ahụ, ojuju di ya juru nkwa ahụ ga-eme ka iyi ahụ maobu nkwa ahụ ghara idi ire. ONYENWE ANYI ga-agbaghakwara ya.

⁹ "Ma nkwa obula nke nwanyi di ya nwuru maobu nwanyi ya na di ya kewara, ihe obula nke o ji onu ya kwuo ka o ghaghị imezu.

¹⁰ "Ma o buru na nwanyi ya na di ya bi e kwee nkwa maobu site na kwagide nuo iyi, ¹¹ di ya nu ihe banyere ya, ma gba nkiti maobu ogbochighi ya, mgbe ahụ, inu iyi na nkwa ndi ahụ niile nke o kwere ga-eguzo. ¹² Ma o buru na di ya juru ikwenye ka nkwa ahụ digide n'ubochi mbu o nuru ya, nkwa ahụ maobu onunu iyi ahụ aghola ihe efu. ONYENWE ANYI ga-agbaghakwara ya. ¹³ Ya mere, di ya nwere ike iju, maobu mesie nkwa ahụ, maobu iyi ahụ o nuru ike. ¹⁴ O buru na di ya ekwughị ihe obula site n'otu ubochi ruo n'ubochi ozo, mgbe ahụ, o gosiri na o kwenyere ka nwunye ya mezuo nkwa maobu iyi ndi ahụ niile. ¹⁵ O buru na o mesia ju na nwunye ya agaghị emezu nkwa ahụ o kwere, ikpe omuma niile di n'ihhi emezughị nkwa ahụ di ya n'isi."

¹⁶ Ndi a bu usoro iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis banyere mmekorita nke nwoke na nwunye ya. O metutakwara nna na nwa ya nwanyi onye bi n'ulo ya.

31

Ibo obọ megide ndi Midia

* 30:4 30:4 Ma o kwughị ihe obula

¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ gwara Mosis okwu si ya, ² “Taa ndị Midia ahụhụ, ka i si otu a bọrọ ndị Izrel ọbọ ihe ọjọọ ndị Midia mere ha. Mgbe i mesiri nke a, i ga-anwu.”

³ Ya mere, Mosis gwara ndị Izrel okwu si, “Kwadoonu ndị ikom unu ibuso ndị Midia agha, maka ibotara ONYENWE ANYỊ ọbọ. ⁴ Sinu n’ebo ọbula di n’Izrel guputa puku ndị ikom puku ndị ikom.” ⁵ Ya mere, e sitere n’igwe ndị ikom niile nọ n’Izrel zipu puku ndị ikom iri na abuo, ka ha gaa buo agha. Ebo ọbula zipuru otu puku ndị ikom. ⁶ Mosis zipuru ha ibu agha, otu puku, otu puku site n’ebo ọbula. Finehaz nwa Elieza, onye nchujaja, du ha gaa agha ahụ. O bu ngwongwo si n’ebe nsọ, tinyere opi ike nke a ga-afu.

⁷ Ha busoro ndị Midia agha dika ONYENWE ANYỊ nyere Mosis n’iwu. Ha gburu onye ọbula bu nwoke. ⁸ N’ime ndi ha gburu n’agha ahụ bu ndi eze Midia ise a na-akpo Evi, Rekem, Zua, Hua na Reba. Ha jikwa mma agha gbuo Belam nwa Beoa. ⁹ Ndi agha Izrel chikotara ndi inyom niile, na umuntakiri niile nọ n’ala Midia dika ndi ha dotara n’agha. Ha chikotara ngwongwo niile ndi Midia ji biri, tinyere igwe ehi, na igwe ewu na aturu ha niile, dika ihe ha dotara n’agha. ¹⁰ Emesia, ha munyere oku n’obodo ndi Midia niile na ebe ha mara ulo ikwu, rechapu ha n’oku. ¹¹ Ha chikotara ihe niile ha dotara n’agha, ma mmadu ma anu ulo. ¹² Ndi a niile ha dotara n’agha na ngwongwo niile ha lutara n’agha ka ha buteere Mosis, na Elieza onye nchujaja na ogbakọ Izrel niile na mbara ala Moab, n’akuku osimiri Jordan na ncherita ihu Jeriko.

¹³ Mosis na Elieza onye nchujaja na ndi ndu ogbakọ Izrel niile puru gaa zute ha n’azu ebe ha mara ulo ikwu ha. ¹⁴ Ma Mosis were iwe megide ndisi agha, ya bu ndi ahụ na-achi imerime puku ndi agha, na ndi ochiagha na-achi nari ndi agha, ndi si ibu agha lota.

¹⁵ Mosis juru ha si, “Gini mere unu ji debe ndi inyom niile ndi a ndu? ¹⁶ O bu ndi a bu ndi gbasoro ndumodu Belam, rafuo ndi Izrel mee ka ha ghoo ndi na-ekwesighi ntukwasị obi nye ONYENWE ANYỊ n’ihe gbasara okwu Peoa. O bu nke a mere ka nri nri ojuo ahụ na-efe efe dakwasị ndi nke ONYENWE ANYỊ. ¹⁷ Ugbu a, gbuonu umunta ndi nwoke niile, na ndi inyom niile matarala nwoke. ¹⁸ Naani umuntakiri ndi nwanyi ha nke nwoke na-edinabeghi ka unu ga-ahapu ka ha diri ndu. Unu nwere ike debere onwe unu ndi di otu a.

¹⁹ “Ma ugbu a, unu niile bu ndi soro gbuo mmadu, maobu bitu ozu ha aka, unu abatala n’ime ogige Izrel tutu ubochi asaa agafee. N’oge a, doonu onwe unu ocha, dokwaanu ndi niile unu dotara n’agha ocha, n’ubochi nke ato na n’ubochi nke asaa. ²⁰ Debekwanu uwe niile ocha, ya na ihe niile e ji akpukpo anu na aji ewu, maobu osisi, mee.”

²¹ Mgbe ahụ, Elieza onye nchujaja gwara ndi ikom niile ahụ jere agha okwu si ha, “Nke a bu iwu ONYENWE ANYỊ nyere Mosis. ²² Otu o di olaedo, olaocha, bronz, igwe, gbamgbam na opu, ²³ na ihe o bula ozọ bu nke ga-anagide oku, ka a ga-eme ka o gabiga site n’oku, mgbe ahụ o ga-adikwa ocha. Ma aghaghi iga n’ihu ime ka ha di ocha site n’isacha ha n’ime mmiri nke nsacha. Ma ihe ọbula nke na-agaghi anagide oku ka a ga-eji mmiri sachaa, maka ido ya ocha. ²⁴ N’ubochi nke asaa, unu aghaghi isacha uwe unu niile, buru ndi di ocha. Mgbe ahụ, unu puru iloghachi n’omuma ulo ikwu ndi Izrel.”

Ike ihe nkwata n’agha

²⁵ Ma ONYENWE ANYI siri Mosis, ²⁶ “Gi na Elieza onye nchujaja, na ndiisi ezinaulo nke ogbakọ Izrel niile, ga-aguko ihe niile unu dotara n’agha choputa onuogugu mmadu na anumanu. ²⁷ Mgbe ahụ, kee ihe ndi a niile uzọ abuo. Okara ya ga-abu nke ndi ikom ahụ niile gara agha, ma okara nke ozọ ka a ga-enye ogbakọ Izrel niile. ²⁸ Ma ONYENWE ANYI nwere oke site n’oke ndi ahụ jere agha: mmadu, na ehi niile, na inyinya ibu niile, na aturu na ewu niile. Oke ONYENWE ANYI bu otu uzọ n’ime nari ise obula. ²⁹ Nye Elieza onye nchujaja oke sitere n’aja a dika ihe ONYENWE ANYI ketara. ³⁰ Otu aka ahụ kwa, site n’oke ndi Izrel ga-eketa, kee utu. Otu uzọ n’ime iri ise, maobu mmadu, maobu ehi, maobu inyinya ibu, maobu aturu, maobu ewu, maobu igwe anu ulo uzọ. Were ha nye ndi Livayi, ndi o di n’aka ilekota ulo nzute ONYENWE ANYI, ka o buru oke nke ha.” ³¹ Ya mere, Mosis na Elieza onye nchujaja mere dika ONYENWE ANYI nyere ha n’iwu.

³² Ihe nweta bu nke foduru n’ihe ndi agha lutara n’agha bu ndi a, bu aturu di nari puku isii, iri puku asaa na puku ise (675,000), ³³ Ehi di iri puku asaa na puku abuo (72,000), ³⁴ inyinya ibu di iri puku isii na otu puku (61,000), ³⁵ Umụ agboghọ na-amatabeghi nwoke di iri puku ato na puku abuo (32,000).

³⁶ Ya mere, okara e nyere ndi gara luo agha di:

Igwe ewu na aturu di nari puku ato na iri puku ato na puku asaa na nari ise (337,500). ³⁷ N’ime ya, utu e nyere ONYENWE ANYI site n’igwe aturu ahụ di nari isii na iri asaa na ise (675).

³⁸ Igwe ehi di iri puku ato na puku isii (36,000). N’ime ya, ihe e nyere ONYENWE ANYI bu iri asaa na abuo (72).

³⁹ Inyinya ibu di iri puku ato na nari ise (30,500). Nke e nyere ONYENWE ANYI bu iri isii na otu (61).

⁴⁰ Onuogugu umu agboghọ di puku iri na isii (16,000). Ndi e nyere ONYENWE ANYI di iri ato na abuo (32).

⁴¹ Mosis nyere Elieza bu onye nchujaja ONYENWE ANYI oke n’ihe ndi ahụ niile a turu n’utu, dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n’iwu.

⁴² Ma okara nke ahụ diri ndi Izrel, nke Mosis kewaputara site na nke ndi ikom luru agha. ⁴³ Okara nke nzuko di, igwe ewu na aturu, nari puku ato, iri puku ato, puku asaa na nari ise (337,500), ⁴⁴ igwe ehi, iri puku ato na isii (36,000), ⁴⁵ inyinya ibu, iri puku ato na nari ise (30,500), ⁴⁶ umu agboghọ, puku iri na isii (16,000). ⁴⁷ Site n’oke ndi Izrel Mosis hoputara otu uzọ n’ime iri ise, ma mmadu ma anu ulo dika ONYENWE ANYI nyere n’iwu. O nyere ha ndi Livayi na-elekota ulo nzute ONYENWE ANYI mmadu na anu ulo ndi a.

⁴⁸ Mgbe ahụ, ndiisi agha niile na ndi ochiagha na-achi imerime puku ndi agha, na ndi na-achi nari ndi agha biakwutere Mosis, ⁴⁹ si ya, “Ndi ohu gi aguola ndi niile gara agha no n’okpuru anyi, choputa na o nweghi onye obula a na-achọ achọ. ⁵⁰ Ya mere, anyi wetaara ONYENWE ANYI onyinye site n’ihe anyi kwatara n’agha. Onyinye anyi bu ihe onye obula nwetara, ihe olaedo a na-agba n’ukwu na mgbaaka, na olaaka ikike, na olanti na ihe iyi n’olu niile, i ji ha chuo aja mkpuchi mmehie n’ihi onwe anyi n’ihu ONYENWE ANYI.”

⁵¹ Mosis na Elieza onye nchujaja natara onyinye olaedo ndi ahụ bu ihe a kpuru akpu site n’aka ha. ⁵² Idi arọ nke ihe olaedo niile nke ndi ochiagha na-achi imerime puku ndi agha, na ndi na-achi nari ndi agha, nke Mosis

na Elieza chere n'ihu ONYENWE ANYI dika onyinye, di nari kilogram na iri itoolu.* ⁵³ Ndi ahụ luru agha ahụ nwekwara otutu ihe ndi ozo ha debeere onwe ha. ⁵⁴ Mosis na Elieza onye nchujaja natara onyinye olaedo ndi a di iche site n'aka ndi ochiagha na-achi otutu puku ndi agha na nari ndi agha. E webatara onyinye ndi a n'ulo nzute, debe ha n'ihu ONYENWE ANYI ka o buru ihe ncheta nye ONYENWE ANYI n'ihu ndi Izrel niile.

32

Ndi ketara ala n'owuwa anyanwu

¹ Mgbe ndi Izrel rutere ala Jeza na Gilead, ndi ebo Ruben na Gad ndi nwere otutu igwe ehi, na igwe ewu na aturu choputara na ala ahụ di mma nke ukwu maka izu anu ulo. ² Ya mere, ha biakwutere Mosis na Elieza onye nchujaja, na ndi ndu nzuko Izrel, si ha, ³ "Ala ndi a: Atarot, Dibon, Jeza, Nimra, Heshbon, Eleale, Sebam, Nebo, na Beon, ⁴ bu ala nke ONYENWE ANYI meriri n'agha n'ihu nzuko Izrel, di mma maka izu anu ulo. Anyi onwe anyi kwa nwere igwe ewu na aturu. ⁵ O buru na anyi achotala amara n'ihu unu, biko, kwerenu ka akuku ala a buru ihe nketa nke anyi bu ohu unu. Unu emekwala ka anyi soro ndi Izrel gafee n'akuku nke ozo nke osimiri Jodan."

⁶ Mosis juru ndi Gad na Ruben ajuju si, "Unu na-ekwu na unu choro ino n'ebe a mgbe umunna unu ndi ikom niile ga-agafe osimiri Jodan ilu agha niile ahụ di na-eche ha? ⁷ O bu n'ihu ginu ka unu ji eme ka ndi Izrel daa mba ghara igafe banye n'ala ahụ ONYENWE ANYI nyerela ha? ⁸ Otu a ka nna unu ha mere mgbe m si Kadash Banea zipu ha inyocha ala ahụ. ⁹ Mgbe ha letasiri ala ahụ si na Ndagwurugwu Eshkol loghachi, ha mere ka obi ndi Izrel niile daa mba ibanye n'ala ahụ ONYENWE ANYI nyere ha. ¹⁰ N'ihu nke a ONYENWE ANYI were iwe di oku megide ha n'ubochi ahụ. O nuru iyi kwuo si, ¹¹ 'N'ihu na unu juru iyi obi unu niile gbasoo m, o nweghi onye obula n'ime ndi ahụ o si n'ala Ijipt kpoputa, ndi gbara iri afọ abuo rigoo, ga-ahụ ala ahụ m kwere Ebrahim na Aizik na Jekob nkwa inye ha.' ¹² Naani ndi onunu iyi a na-emegideghi bu Kaleb, nwa Jefune onye Keniz,* na Joshua nwa Nun, n'ihu na ha jiri obi ha niile sogide ONYENWE ANYI. ¹³ Iwe ONYENWE ANYI diiri oku megide Izrel, o mere ka ha wagharia n'ozara iri afọ anọ, tutu ruo mgbe ogbo ahụ niile nke mere ihe ojoo n'anya ya nwuchara.

¹⁴ "Ma lee unu ugbu a, agburu ndi mmehie, o bukwa otu ihe ahụ ka unu na-eme! Unu na-achọ ime ka iwe di ukwu wee ONYENWE ANYI megide ndi Izrel. ¹⁵ O buru na unu aju iso ONYENWE ANYI ugbu a, ONYENWE ANYI ga-emekwa ka ndi Izrel nogide n'ozara. Mbibi na ila n'iyi nke ga-abiakwasi ha ga-abukwa nke unu ji aka unu kpatara ha."

¹⁶ Ma ha zara si ya, "O gaghi adi otu a! Anyi ga-ewuru anu ulo anyi ulo, tnye igwe ewu na aturu anyi n'ime ha. Anyi ga-ewukwara ndi nwunye anyi na umuntakiri anyi obodo ebe ha ga-anọ. ¹⁷ Ma anyi onwe anyi ga-eburu ngwa agha anyi, buru ndi Izrel niile ozo uzọ gaa n'ihu ilu ogo, tutu anyi edubata ha n'ala nke ha ga-eketa. Ma ndi nwunye anyi na umuntakiri anyi ga-anọ n'obodo e wusiri ike, ikpuchite ezinaulo anyi niile site n'aka ndi iro bi anyi gburugburu. ¹⁸ Anyi agaghi alota n'ulo anyi tutu onye Izrel obula enweta ihe nketa nke ya. ¹⁹ Anyi achoghi ihe nketa, n'ofe Jodan nke

* **31:52** 31:52 Ya bu puku shekel iri na isii na nari asaa na iri ise * **32:12** 32:12 Nkwa e nyere banyere akwukwo Jenesi isi nke 15:19, nakwa n'isi nke 36:11, mere ka anyi mata na ndi Keniz bu ndi Kenan. Ha bu ndi si n'agburu Iso.

ozọ, n'ihì na anyị ewerela oke nke anyị n'ebe a, n'akụkụ ọwụwa anyanwụ Jodan."

²⁰ Mgbe ahụ, Mosis zara sị ha, "Ọ dị mma, ọ bụrụ na unu ga-eme dika unu kwuru, jikere onwe unu, n'ihu ONYENWE ANYI, ibu agha. ²¹ Ọ bụrụ na ndị agha unu ga-eso gafee n'ofe ozọ nke osimiri Jodan, soro ndị ozọ buo agha tutu ruo mgbe ONYENWE ANYI chupuchara ndị iro ya niile, ²² mgbe ahụ, e merichaa mba ndị ahụ niile n'ihu Onyenwe anyị, unu nwere ike iloghachi n'ebe a, bụrụ ndị ikpe na-amaghị n'ebe ONYENWE ANYI na ndị Izrel nọ. Ala a dị n'owụwa anyanwụ, ga-abụ ihe nketa unu nwere site n'aka ONYENWE ANYI.

²³ "Ọ bụrụkwanụ na unu ajụ ime dika unu kwuru, mgbe ahụ, ọ bụ ONYENWE ANYI ka unu na-emehie megide. Matakwanụ na unu ga-emesia nata ugwo ọrụ mmehie unu. ²⁴ Wuonụ obodo ebe ndị inyom na umụ unu ga-ebi, wuokwanụ ulọ anụ maka igwe ewu na aturụ unu, ma mezuokwanụ ihe niile unu kweere na nkwa."

²⁵ Ndị ebo Gad na Ruben siri Mosis, "Anyị bụ ndị ohu gị ga-eme dika onyenwe anyị nyere n'iwu. ²⁶ Umụ anyị niile, na ndị inyom anyị niile, na igwe ewu na aturụ anyị, na ehi anyị niile, ga-anọ n'ebe a, n'obodo ndị a anyị wuru n'ala Gilead. ²⁷ Ma anyị, ndị ohu gị, ndị niile tozuru ije agha, ga-agafe osimiri Jodan ibu agha n'ihu ONYENWE ANYI, dika onyenwe anyị si kwuo."

²⁸ Mgbe ahụ, Mosis nyere Elieza, bụ onye nchụaja, na Joshua nwa Nun, na ndiisi ezinaulo nke ebo Izrel niile iwu banyere ha, ²⁹ Ọ siri ha, "Ọ bụrụ na ndị ebo Gad na Ruben, onye ọbụla nke jikere iga agha, ga-eso unu gafee Jodan n'ihu ONYENWE ANYI, mgbe ahụ, oge unu lụgburu ndị ala ahụ niile, unu aghaghị inye ha ala Gilead dika ihe nketa ha. ³⁰ Ma ọ bụrụ na ha ajụ iso unu, ha ga-eso ndị ozọ keta oke n'ala Kenan."

³¹ Ndị ebo Gad na Ruben zara sị, "Ihe ọbụla ONYENWE ANYI nyere n'iwu ka anyị ga-eme. ³² Anyị ga-ejikere soro ONYENWE ANYI jee agha n'ala Kenan. Ma ihe nketa anyị ga-adị n'ebe a, n'akụkụ Jodan."

³³ Mosis nyere ndị ebo Gad, na Ruben, na ọkara Manase nwa Josef, alaeze niile Saihon eze Amorị nakwa alaeze niile nke Og, eze ndị Bashan na-achi. O nyere ha ala ahụ niile, na obodo niile dị n'ala ahụ gburugburu.

³⁴ Ndị ebo Gad wughariri ma wusiekwa obodo ndị a, Dibon, Atarot, Aroea ³⁵ Atrot-Shofan, Jeza, Jogbeha, ³⁶ Bet-Nimra na Bet-Haran bụ obodo e wusiri ike, wukwaara igwe ewu na aturụ ha ulọ anụ n'ime ya. ³⁷ Ma ndị ebo Ruben wughariri obodo ndị a: obodo Heshbon, Eleale, Kiriatem, ³⁸ Nebo na Baal-Meon (ma a gbanwere aha ha) na Sibma. Ha gbanwere aha obodo niile ndị ahụ ha wughariri, guo ha aha ọhuru.

³⁹ Ndị agburu Makia, nwa Manase gara n'obodo Gilead lụgbuo ya, chupu ndị Amorit bi n'ebe ahụ. ⁴⁰ Ya mere, Mosis were obodo Gilead nye Makia, umu Manase ka ha biri n'ebe ahụ. ⁴¹ Jia, onye sikwa n'ebo Manase gara buso otutu obodo nta ndị ozọ agha, lụgbuo ha. Ọ gbanwere aha obodo nta ndị a, guo ha Havot Jaja. ⁴² N'oge a kwa, otu nwoke a na-akpo Noba duuru ndị agha gaa n'obodo Kenat, na n'obodo nta ndị ozọ gbara ya gburugburu, lụgbuo ha, bichie n'ime ha. Ọ gbanwere aha obodo ndị ahụ niile bido ikpo ha Noba, nke bụ aha ya onwe ya.

33

Njeharị umu Izrel

¹ Ndi a bu usoro mbili ije umu Izrel, site n'oge ha hapuru Ijipt dika ha si noo n'igwe n'igwe. O bu Mosis na Eron duuru ha n'ije ndi a. ² Mosis, n'onwe ya, dere usoro ije ha ndi a n'akwukwo dika ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu.

³ Ha biliri njem site na Ramesis, n'ubochi nke iri na ise n'onwa nke mbu, ubochi na-esota nke e mere Mmemme Ngabiga. Ha niile zopuru ije n'atughi egwu n'ihu ndi Ijipt, ⁴ mgbe ndi ha no na-eli umu ha niile ndi e buru uzọ muo, bu ndi ONYENWE ANYI tigburu n'etiti ha n'ih na ONYENWE ANYI kpere chi ha niile ikpe.

⁵ Ndi Izrel hapuru Ramesis, bja maa ulo ikwu ha na Sukot.

⁶ Ha hapuru Sukot bjaruo Etam, nke di n'onu onu ozara ahụ.

⁷ Ha hapuru Etam laghachi azu gaa Pi Hahiro, nke di nso n'akuku opuwa anyanwu Baal-Zefon, ebe ha manyere ulo ikwu ha na ndida ugwu Migdol.

⁸ Mgbe ha hapuru Pi Hahiro, ha sitere n'etiti Osimiri Uhie gafee gaa ije ubochi ato bata n'ozara Etam. Ha manyere ulo ikwu ha na Mara.

⁹ Mgbe ha hapuru Mara, ha batara Elim, ebe e nwere mmiri iri na abuo si n'ala na-asoputa, na iri osisi nkwu asaa. Ha noro odu di ukwu n'ebe a.

¹⁰ Mgbe ha hapuru Elim, ha wuru ulo ikwu ha n'akuku Osimiri Uhie.

¹¹ Emesja, ha hapuru Osimiri Uhie gaa maa ulo ikwu ha n'ozara a na-akpo Sin.

¹² Ha hapuru ozara Sin gaa maa ulo ikwu ha na Dofka.

¹³ Emesja, ha hapuru Dofka bjaruo Alush maa ulo ikwu ha.

¹⁴ Mgbe ha hapuru Alush, ha rutere Refidim, ebe ndi Izrel na-ahughi mmiri onunu.

¹⁵ Ha hapuru Refidim bjaruo n'ozara Sainai ebe ha mara ulo ikwu ha.

¹⁶ Ha hapuru ozara Sainai bjaruo Kibrot Hataava ebe ha mara ulo ikwu ha.

¹⁷ Ha hapuru Kibrot Hataava bjaruo Hazerot ebe ha mara ulo ikwu ha.

¹⁸ Ha hapuru Hazerot bjaruo Ritma ebe ha mara ulo ikwu ha.

¹⁹ Ha hapuru Ritma bjaruo Rimon-Perez ebe ha mara ulo ikwu ha.

²⁰ Ha hapuru Rimon-Perez bjaruo Libna ebe ha mara ulo ikwu ha.

²¹ Ha hapuru Libna bjaruo Rissa ebe ha mara ulo ikwu ha.

²² Ha hapuru Rissa bjaruo Kehelata ebe ha mara ulo ikwu ha.

²³ Ha hapuru Kehelata bjaruo n'ugwu Shefa ebe ha mara ulo ikwu ha.

²⁴ Ha hapuru ugwu Shefa bjaruo Harada ebe ha mara ulo ikwu ha.

²⁵ Ha hapuru Harada bjaruo Makhelot ebe ha mara ulo ikwu ha.

²⁶ Ha hapuru Makhelot bjaruo Tahat ebe ha mara ulo ikwu ha.

²⁷ Ha hapuru Tahat bjaruo Tera ebe ha mara ulo ikwu ha.

²⁸ Ha hapuru Tera bjaruo Mitka ebe ha mara ulo ikwu ha.

²⁹ Ha hapuru Mitka bjaruo Hashmona ebe ha mara ulo ikwu ha.

³⁰ Ha hapuru Hashmona bjaruo Moserot ebe ha mara ulo ikwu ha.

³¹ Ha hapuru Moserot bjaruo Bene Jaakan ebe ha mara ulo ikwu ha.

³² Ha hapuru Bene Jaakan bjaruo Ho Hagidgad ebe ha mara ulo ikwu ha.

³³ Ha hapuru Ho Hagidgad bjaruo Jotbata ebe ha mara ulo ikwu ha.

³⁴ Ha hapuru Jotbata bjaruo Abrona ebe ha mara ulo ikwu ha.

³⁵ Ha hapuru Abrona bjaruo Ezion Geba ebe ha mara ulo ikwu ha.

³⁶ Ha hapuru Ezion Geba bia maa ulo ikwu ha na Kadesh, nke di n'ozara Zin.

³⁷ Ha hapuru Kadesh bia maa ulo ikwu ha n'ugwu Hor n'oke ala ndi Edom. ³⁸ Eron, bu onye nchujaja gbagoro n'ugwu Hor site n'iwu ONYENWE ANYI. N'ebe o no nwuo, n'ubochi mbu nke onwa nke ise, n'afu nke iri anu site na mgbe umu Izrel si Ijpt puta. ³⁹ Eron gbara nari afu na iri afu abuo na ato mgbe o nwuru n'ugwu Hor.

⁴⁰ Onye Kenan bu eze Arad, onye bi na Negev n'ime ala Kenan, nuru na ndi Izrel na-abia.

⁴¹ Ha hapuru ugwu Hor biaruo Zalmona ebe ha mara ulo ikwu ha.

⁴² Ha hapuru Zalmona biaruo Punon ebe ha mara ulo ikwu ha.

⁴³ Ha hapuru Punon biaruo Obot ebe ha mara ulo ikwu ha.

⁴⁴ Ha hapuru Obot biaruo Iye Abarim, n'oke ala ndi Moab.

⁴⁵ Ha hapuru Iye Abarim biaruo Dibon Gad ebe ha mara ulo ikwu ha.

⁴⁶ Ha hapuru Dibon Gad biaruo Almon Diblataim ebe ha mara ulo ikwu ha.

⁴⁷ Ha hapuru Almon Diblataim biaruo n'ugwu Abarim nke di nso na Nebo ebe ha mara ulo ikwu ha.

⁴⁸ Ha hapuru ugwu Abarim bata n'obosara ala Moab n'akuku osimiri Jordan, na ncherita ihu Jeriko, ebe ha mara ulo ikwu ha. ⁴⁹ Mgbe ha no n'ebe a, ha manyere ulo ikwu ha n'ebe di iche iche n'akuku osimiri Jordan, site na Bet-Jeshimot rute rij ebe a na-akpo Ebel-Shitim, n'obosara ala Moab.

⁵⁰ N'obosara ala Moab, n'akuku Jordan, na ncherita ihu Jeriko ka ONYENWE ANYI no gwa Mosis okwu si ya, ⁵¹ "Gwa umu Izrel okwu si ha, 'Mgbe unu gafere osimiri Jordan banye n'ala Kenan, ⁵² unu aghaghi ichupu ndi niile bi n'ebe ahụ ma bibie chi niile ha na-eke, ndi ha ji nkume tuo na ndi ha kpuru akpu. Unu ga-ebibikwa ebe niile di n'elu ugwu niile, ebe ha na-anu eke arusi ha niile ofufe. ⁵³ Nwetanu ala ahụ, birikwa n'ime ya, n'ihia na enyela m unu ala ahụ ka unu nwere ya. ⁵⁴ Unu ga-eke ala ahụ site n'ife nza, dika agburu unu niile si di. Ndi bara uba nye ha ihe nketa di ukwu, ndi di ole na ole nye ha ihe nketa di nta. Ihe o bu ruuru agburu obu site n'ife nza ga-abu nke ha. Kee ya dika ebo nna nna unu ha si di.

⁵⁵ "Ma o buru na unu achupughi ndi niile bi n'ala ahụ, ndi unu hapuru ga-aburu unu iberibe unyi n'anya unu. Ha ga-adikwara unu ka ogwu nke ga-adikasi unu ahụ. Ha ga-enye unu nsogbu n'ala ahụ unu na-aga ibi n'ime ya. ⁵⁶ Mgbe ahụ kwa, aga m emeso unu udi mmeso ahụ m na-akwado imeso ha ugbu a."

34

Oke ala na Kenan

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ² "Nye ndi Izrel iwu si ha, 'Mgbe unu banyere n'ala Kenan, ndi a bu oke ala ndi ahụ unu ga-enweta dika ihe nketa unu:

³ "Oke ala unu n'akuku ndida ga-etinyetu aka n'ozara Zin. Ala unu na ala ndi Edom ga-enweko oke ala. N'akuku owuwa anyanwu, oke ala ndida unu ga-ebido na ngwucha Osimiri Nnu, ⁴ gafee ndida Akrabim, gabiga ruo ozara Zin, gbada ndida ruo Kadesh Banea. Site n'ebe ahụ o ga-aga ruo Haza Ada, gafee ruo Azmon, ⁵ ebe o ga-echighari gbasoro iyi Wadi nke Ijpt ma kwusi n'osimiri Mediterenja.

- ⁶ Oke ala unu n'akuku odida anyanwu ga-abu onu mmiri osimiri Mediterenja. Nke a ga-abu oke ala unu.
- ⁷ Oke ala unu n'akuku ugu ga-amalite n'osimiri Mediterenja ruo n'ugwu Hor. ⁸ O ga-esitekwa n'ugwu Hor ruo Lebo Hamat, gbatjakwa ruo Zedad, ⁹ ruo Zifron tutu kwusi na Haza Enan. Nke a ga-abu oke ala unu n'akuku ugu.
- ¹⁰ Oke ala unu n'akuku owuwa anyanwu ga-ebido na Haza Enan ruo Shefam. ¹¹ Oke ala ahụ ga-agbada site Shefam ruo Ribla n'akuku owuwa anyanwu Ain. Site n'ebe ahụ, o ga-agbasoro ndida odida anyanwu Osimiri Galili. ¹² Mgbe ahụ, o ga-aga ogologo ogologo, gbasoro osimiri Jodan, tutu kwusi n'Osimiri Nnu.

“ ‘Nke a bu ala unu, na oke ala ya n'akuku obula.’ ”

¹³ Mosis nyere ndi Izrel iwu si, “Kesaanu ala a dika ihe nketa site n'ife nza. ONYENWE ANYI enyela iwu ka enye ya ebo itoolu na okara ndi ahụ foduru. ¹⁴ N'ih i na ebo Ruben na Gad tinyere okara ebo Manase, enwetari ala ihe nketa ha. ¹⁵ Ebo abuo n'okara ndi a enwetala ihe nketa nke ha n'akuku owuwa anyanwu osimiri Jodan, na ncherita ihu obodo Jeriko.”

¹⁶ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ¹⁷ “Ndi a bu aha ndi ikom m hoputara ihu na e kenye unu ala ahụ dika ihe nketa unu. Elieza onye nchujaja, na Joshua nwa Nun. ¹⁸ Site n'ebo obula hoputa otu onyendu ka ha nye aka ikesa ala nketa ahụ.

¹⁹ “Ndi a bu aha ndi a hoputara:

“Kaleb nwa Jefune, site n'ebo Juda.

²⁰ Shemuel nwa Amihud, site n'ebo Simion

²¹ Elidad nwa Kislou, site n'ebo Benjamin.

²² Buki nwa Jogli, onyendu si n'ebo Dan.

²³ Haniel nwa Efod, onyendu si n'ebo Manase, nwa Josef.

²⁴ Kemuel nwa Shiftan, onyendu si n'ebo Ifrem, nwa Josef.

²⁵ Elizafan nwa Panak, onyendu si n'ebo Zebulon.

²⁶ Paltiel nwa Azan, onyendu si n'ebo Isaka.

²⁷ Abihud nwa Shelomi, onyendu si n'ebo Asha.

²⁸ Pedahel nwa Amihud, onyendu si n'ebo Naftali.”

²⁹ Ndi a bu ndi ikom ONYENWE ANYI nyere iwu si ha kenye ndi Izrel ihe nketa ha n'ala Kenan.

35

Obodo ndi Livayi

¹ N'oge a, mgbe ndi Izrel ka no n'akuku osimiri Jodan n'obosara ala Moab, na ncherita ihu Jeriko, ka ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ² “Nye ndi Izrel iwu ka ha nye ndi Livayi ufodu obodo ebe ha ga-ebi. Obodo ndi a ga-abu ndi si n'ihe nketa ndi Izrel ketara. Nyekwa ha ala ebe anu ulo ha ga-anu na-akpa nri, nke ga-agba obodo ndi a gburugburu. ³ Obodo ndi a ga-aburu ha ebe obibi, ma ala niile gbara ha gburugburu ga-abu ebe ita nri nke igwe ehi na aturu, na anu ulo ha niile.

4 “Ala ebe ita nri nke obodo niile nke unu ga-enye ndi Livayi ga-adi nari mita anọ na okara n’ogologo site na mgbidi obodo ga gburugburu mgbidi obodo obula. 5 Ya mere n’obodo ndi Livayi obula, ala izu anu ulo ga-adi nari mita anọ na okara site na mgbidi ha ruo n’oke ala ha. O ga-adi nari mita anọ na okara n’akuku owuwa anyanwu, nari mita anọ na okara n’akuku odida anyanwu, nari mita anọ na okara n’akuku ugwu, nari mita anọ na okara n’akuku ndida. Obodo ha ga-adikwa n’etiti ala izu anu ulo ndi a.

Obodo mgbaba

6 “Obodo isii n’ime obodo ndi ahụ unu na-enye ndi Livayi ga-abu obodo mgbaba, ebe onye obula gburu mmadu na-amaghi ama nwere ike gbaga izere ndu ya. Tinyere obodo ndi a unu ga-enyekwasị ha iri obodo anọ na abuo ozo. 7 Ya mere obodo niile a ga-enye ndi Livayi ga-adi iri obodo anọ na asato, tinyere obosara ala izu igwe ewu na aturu nke gbara obodo ndi a gburugburu. 8 Obodo unu na-enye ndi Livayi site n’ihe nketa ndi Izrel ga-abu dika unu si keta oke unu. A ga-esite n’aka ebo nwere otutu obodo weputa otutu obodo, ma site n’aka ebo obodo ha nwere na-ehighi nne weputa ole na ole.”

9 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, 10 “Gwa ndi Izrel si ha, ‘mgbe unu gafere Jordan banye n’ala Kenan, 11 hoputanu ufodu obodo ka o buru obodo mgbaba ebe mmadu nwere ike igbabanye ma o buru na o gbuo mmadu na-amaghi ama. 12 Obodo ndi a ga-abu ebe mgbaba nye onye na-ezere ndu site n’aka onye ahụ choro iboro obo,* ka a ghara igbu onye e boro ebubo igbu mmadu tutu ruo mgbe e buru uzọ kpee ya ikpe n’ihu ogbako. 13 Obodo isii ndi a unu weputara ga-abu obodo mgbaba. 14 Hoputa obodo mgbaba ato n’akuku ozo nke Jordan. Ka ato ndi ozo diri na Kenan. 15 Obodo ndi a agaghi abu ebe izere ndu maka naani ndi Izrel, kama o dikwara ndi obia na ndi ozo bi n’etiti unu, ka onye na-akpachaghi anya gbuo mmadu gbaga ebe ahụ izere ndu ya.

16 “O buru na mmadu e jiri mkpirisi igwe tigbuo mmadu ibe ya, a ga-agu onye di otu a dika ogbu mmadu. A ga-egbukwa ya. 17 A sikwa na mmadu ejide n’aka ya nkume nke o nwere ike jiri tugbuo mmadu, o buru na o tuo mmadu nkume ahụ tugbuo ya, o bu ogbu mmadu. Ogbu mmadu ahụ aghakwaghi inwu. 18 A sikwa na mmadu ji ihe e ji osisi tuo n’aka ya, nke o nwere ike i ji tigbuo mmadu, o buru na o tie mmadu ihe osisi ahụ, tigbuo ya, o bu ogbu mmadu. A ghaghi ime ka ogbu mmadu ahụ nwuo. 19 Onye na-abo obo obara ga-egbu ogbu mmadu ahụ n’onwe ya mgbe obula o zutere ya. 20 O buru na mmadu esite n’ekworo nuo onye ozo aka, maobu kpachara anya tuo onye ahụ ihe nke mere ka o nwuo, 21 maobu na o sitere n’obi onuma jiri aka ya tie mmadu ihe nke mere ka o nwuo, a ga-egbu onye ahụ, n’ihi na ogbu mmadu ka o bu. Onye na-agwachite ochu ga-egbu ogbu mmadu ahụ mgbe obula o zutere ya.

22 “Ma o buru na mmadu ebughi iro n’obi nutuo mmadu ibe ya na mberede, maobu tuo ya ihe, 23 maobu tutuo nkume nke datara dagbuo mmadu ibe ya mgbe o na-ahughi ya, bu onye na-abughi onye iro ya, onye o na-ebughi n’obi imejo, 24 mgbe ahụ, ndi ogbako ga-ekpe ikpe n’etiti onye e boro ebubo na onye na-agwachite ochu dika usoro iwu ndi a si di. 25 Nzuko aghaghi ichekwa onye e boro ebubo na o gburu mmadu site n’aka onye na-agwachite ochu, zilaga onye ahụ e boro ebubo n’obodo mgbaba, bu ebe ha

* 35:12 35:12 Onye obula ga-aboro obo a, ga-abu nwanne onye e gburu egbu.

gbalagara. Onye ahụ e boro ebubo ga-anogide n'obodo mgbaba ahụ tutu ruo mgbe onyeisi nchụaja nwurū, bụ onye ahụ e tere mmanụ nsọ.

²⁶ “Ma ọ buru na ogbu mmadu a ahapu obodo mgbaba ahụ puo, ọ burukwa, ²⁷ na onye ahụ na-abo obo obara achota ya n'azu obodo mgbaba ahụ, o nwere ike igbu onye ahụ e boro ebubo, ikpe igbu mmadu agaghị ama ya. ²⁸ Onye ahụ e boro ebubo na o gburu mmadu aghaghị ino n'ime obodo mgbaba ahụ tutu ruo mgbe onyeisi nchụaja nwurū. Ọ bụ naani mgbe onyeisi nchụaja nwuchara, ka ha nwere ike ilaghachi n'ulo ya, n'ihe nketa ya.

²⁹ “Ndi a bu usoro iwu ga-adigide nye unu site n'ogbo ruo n'ogbo, n'ebe obibi unu niile.

³⁰ “Onye obula gburu mmadu ga-anwu. A ga-ama ya ikpe onwu naani mgbe e nwere kariya otu onye akaebe. Ọ dighi onye obula a ga-egbu n'ihikaebe nke otu onye gbara megide ya.

³¹ “Unu a narakwala ihe igbara isi n'onodu ndu nke onye gburu mmadu, bu onye nke ikpe onwu mara. Aghaghị ime ka ha nwuo.

³² “Unu a narakwala ihe mgbaputa site n'aka onye obula nke gbagara n'obodo mgbaba, site otu a kwere ka ha loghachite azu ga biri n'ala nke aka ha tupu onyeisi nchụaja anwu.

³³ “Unu emerukwala ala ahụ nke unu bi n'ime ya. Obara igbu ochu na-emeru ala. Ọ dikwaghị mkpuchi mmehie a ga-eme banyere ala a wufuru obara n'ime ya, ma ọ bughị naani obara nke onye ahụ gburu ochu ahụ.

³⁴ Unu emerula ala ahụ unu na-aga ibi n'ime ya. N'ihika na mu onwe m bikwa n'ebe ahụ, mu bu ONYENWE ANYI bi n'etiti umu Izrel.’ ”

36

Oke umu ndi inyom Zelofehad

¹ N'oge ahụ, ndiisi ezi agburu Gilead, nwa Makia, nwa Manase, otu n'ime umu Josef, biakwutere Mosis na ndi ndu, na ndiisi ezi umu Izrel si ha: ² “Mgbe ONYENWE ANYI nyere unu onyenwe m iwu inye umu Izrel ala ahụ n'ihe nketa site n'ife nza, onye nyekwara gi iwu iwere ihe nketa nwanne anyi nwoke Zelofehad nyefee n'aka umu ya ndi inyom. ³ Ugbu a, ọ buru na ha aluo ndi ikom Izrel si n'ebo ozọ, mgbe ahụ, ihe nketa ha ga-abu nke anapuru anyi, tukwasị n'ihe nketa nke ebo ebe ha luru di. N'uzo di otu a, ihe nketa anyi ga-abu nke e wepuru ihe site na ya. ⁴ Mgbe afọ inwere onwe nye Izrel ruru, a ga-agunye ihe nketa ha n'ebo ebe ha luru di. A ga-esi otu a wepu ala ha site n'ihe nketa nke nna nna anyi ha ketara.”

⁵ Mgbe ahụ, Mosis nyere ndi Izrel ntuziaka site n'iwu ONYENWE ANYI si, “Ihe ndi ikom ebo Josef na-ekwu ziri ezi. ⁶ Ma nke a bu iwu ONYENWE ANYI na-enye maka umu ndi inyom Zelofehad. Ha nwere ike ilu onye obula masiri ha, ma onye ha ga-alu ga-aburiri onye si n'agburu ebo nna ha. ⁷ O nweghi ihe nketa obula n'Izrel ga-esi n'aka otu ebo gafee n'ebo ozọ. N'ihika na ihe nketa nke ebo obula ga-adigidere ha dika otu e siri kee ya nye nna nna ha. ⁸ Nwa nwanyi Izrel obula ketara ala n'ebo Izrel o bula ga-alu di site n'agburu ebo nna ya. Ka ala ha ghara igafere ebo ozọ. ⁹ Ọ dighi ihe nketa obula ga-esi n'otu ebo feere ebo ozọ. N'ihika na ebo Izrel obula ga-edebere onwe ha ala ha ketara.”

¹⁰ Ya mere, umu ndi inyom Zelofehad mere dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu. ¹¹ Umu Zelofehad ndi a: Mahla, na Tjaza, na Hogla, na Milka, na Noa, luru ndi ikom si n'ebo nna ha. ¹² Ha luru di n'agburu umu Manase, nwa Josef. N'uzo di otu a, ihe nketa ha digidere n'ebo na agburu nna ha.

¹³ Ndi a bu iwu na ukpuru ONYENWE ANYI sitere n'aka Mosis nye ndi Izrel n'oge ha no n'obosara ala Moab, n'akuku osimiri Jordan, na ncherita ihu Jeriko.

Diuteronomi

Umụ Izrel ebulikwa ije

¹ Ndi a bu okwu ahụ Mosis gwara Izrel niile mgbe ha nọ n'owuwa anyanwu Jodan,* n'ozara n'Araba, ebe chere ihu n'obodo Suf, n'etiti Paran na Tofel na Leban, na Hazerot, na Dizahab. ² Site n'ugwu† Horeb ruo Kadesh Banea, bu njem abali iri na otu ma e soro uzọ gawara ugwu Sia.

³ O bu n'abali mbu nke onwa iri na otu, nke afọ iri anọ ka Mosis gwara umu Izrel ihe niile ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu banyere ha. ⁴ Nke mere mgbe o lughbuchara Saihon, eze ndi Amorait, onye na-achi na Heshbon, lughbukwaa Og, eze ndi Bashan na Edrei, onye na-achi n'Ashtarot.

⁵ N'owuwa anyanwu Jodan, n'ala ndi Moab ka Mosis nọ kowaara umu Izrel iwu ndi a si ha,

⁶ ONYENWE ANYI Chineke anyi gwara anyi n'ugwu Horeb si, "Unu anọla otutu oge n'ugwu a. ⁷ Ugbu a bilienu ije, baa n'ala ugwu ugwu ndi Amorait. Gaakwanu n'ala niile ndi agbataobi ha bu Araba, n'ugwu niile na n'ebe di ala ala na Negeb, n'onu mmiri nke oke osimiri, garuokwanu ala ndi Kenan na nke ndi Lebanon, gagidekwanu ruo n'osimiri ukwu Yufretis. ⁸ Lee, enyela m unu ala ahụ niile! Baanu n'ime ya, bichiekwanu ala ahụ ONYENWE ANYI nuru iyi na o ga-enye nna nna unu bu Ebrahim, Aizik, Jekob na umu umu ha niile ndi ga-esote ha."

Nhoputa ndi ndu

⁹ N'oge ahụ, agwara m unu umu Izrel okwu si, "Unu buuru m oke ibu aro, apughikwa m ibu unu naani m. ¹⁰ ONYENWE ANYI Chineke unu emeela ka unu mubaa dika kpakpando nke eluigwe. ¹¹ Ka ONYENWE ANYI Chineke nna nna unu ha meekwa ka unu mubaa n'onuogugu, puku kwuru puku, ya goziekwa unu dika o kwere na nkwa. ¹² Ma olee otu naani m ga-esi buo ibu unu, doziekwa ise okwu unu na nsogbu unu niile? ¹³ Hoputanu ufodu ndi ikom nwe amamihe, nghota, na ndi a na-akwanyere ugwu, site n'ebo niile unu n'otu n'otu, aga m emekwa ha ndisi unu."

¹⁴ Unu zara si m, "Ihe ahụ i zubere ime di mma."

¹⁵ Ya mere, a kporo m ndisi n'ebo di iche iche, ndi ikom maara ihe, na ndi a na-asopuru, mee ka ha buru ndisi ochichi unu, ufodu ha na-elekota puku mmadu, ufodu nari mmadu, ndi ozo na-elekota iri mmadu ise, ndi ozo mmadu iri, ka ha buru ndi ndu ebo di iche iche. ¹⁶ Adoro m ndi ikpe unu a aka na nti n'oge ahụ si ha, "Nuru ikpe niile metutara esemokwu di n'etiti umunna unu, ma kpeenu ikpe obula na-eleghi mmadu anya n'ihu ma ikpe ahụ o di n'etiti umunna unu ndi Izrel, maobu n'etiti ndi Izrel na ndi obia. ¹⁷ Kpeenu ikpe ziri ezi nye onye ukwu na onye nta. Elekwala ndi unu na-ekpe ikpe anya n'ihu, n'ihu na unu na-ekpe ikpe unu n'onodu Chineke." Enyekwara m ha iwu si ha wetaranu m ikpe niile siri unu ike ka m leba ha anya. ¹⁸ N'oge ahụ, agwara m unu ihe niile unu na-aghaghi ime.

Nzipu ndi Nnyoputa

* **1:1** 1:1 Nke a bu n'ofe Jodan † **1:2** 1:2 Ugwu Horeb Aha ozo a na-akpo ugwu Horeb bu ugwu Sainai.

¹⁹ Emesịa, dika iwu ONYENWE ANYỊ Chineke anyị nyere si dị, anyị hapụrụ ugwu Horeb, chee ihu gawa n'ala ugwu ugwu ndị Amōrait. Ụzọ anyị si gafee ọzara ukwu ahụ dị egwu nke unu ji anya unu hụ tutu anyị erute Kadesh Banea. ²⁰ Mgbe ahụ agwara m unu okwu sị, "Unu erutela n'ala ugwu ugwu ndị Amōrait, ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke anyị na-enye anyị. ²¹ Lee, ONYENWE ANYỊ Chineke unu enyela unu ala ahụ. Gaanụ nweta ya ka ọ buru nke unu dika ONYENWE ANYỊ Chineke nna nna unu gwara unu sị, Unu atula egwu, ka obi unu gharakwa ida mba."‡

²² Ma unu niile biakwutere m sị m, "Ka anyị zipu ndị nnyocha ka ha gaa mata ezi ụzọ e si abanye n'ala ahụ. Anyị ga-ekpebikwa obodo ndị anyị ga-ebu ụzọ banye."

²³ Ntupụta unu juru m afo, n'ihhi ya, esitere m n'etiti unu hoputa mmadu iri na abuo, otu onye site n'ebo obula. § ²⁴ Ndi a puru, gbagoo ala ugwu ugwu ahụ tutu bjaruo na Ndagwurugwu Eshkol. Ha leghariri anya n'ala ahụ. ²⁵ Ha ghotara ufodu n'ime mkpuru osisi miri n'ala ahụ, bulatara anyị. Ha wetakwaara anyị ozi, sị, "Ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke anyị na-aga inye anyị di mma."

Nnupu isi umu Izrel

²⁶ Ma unu juru iga n'ala ahụ, si otu a nupu isi megide iwu ONYENWE ANYỊ Chineke unu nyere. ²⁷ Unu no n'ulo ikwu unu tamu ntamu na-asị, "N'ezie ONYENWE ANYỊ ahughị anyị n'anya. Lee ka o si site n'ala Ijpt duputa anyị were anyị nyefee n'aka ndi Amōrait ka ha laa anyị n'iyi! ²⁸ Ebee ka anyị nwere ike iga ugbo a? Umunna anyị gara nyochaa ala ahụ emenyela anyị egwu. Ha siri, 'Na ndi bi n'ala ahụ toro ogologo kari anyị burukwa ndi di ike. Ha sikwara na mgbidi e ji gbaa obodo ha gburugburu topuru ruo n'eluigwe! Anyị hukwara umu Anak* n'ebe ahụ.' "

²⁹ Ma agwara m unu sị, "Ka ujo ghara itu unu, unu atula ndi ahụ egwu. ³⁰ ONYENWE ANYỊ Chineke unu, onye na-aga n'ihu unu, ga-aluru unu ogo, † dika o si lora unu ogo n'ihu anya unu, n'ala Ijpt, ³¹ nakwa n'ime ọzara, ebe unu no hụ otu ONYENWE ANYỊ Chineke unu si bulie unu elu dika nna si ebuli nwa ya elu, n'uzo niile unu gbasoro tutu unu erute ebe a."

³² Ma agbanyeghi nke a, unu ekwenyeghi na ONYENWE ANYỊ Chineke unu, ³³ bu onye gara n'ihu unu n'ije unu niile, ichoputara unu ebe unu ga-ama ulo ikwu unu, onye jikwa oku duo unu n'abali, jiri igwe ojii duo unu n'ehihie, jiri zi unu uzo unu ga-agbaso.

³⁴ Ma otu o si di, mgbe ONYENWE ANYỊ nuru ntamu unu, iwe di ukwu were ya, n'ihhi ntamu unu, o nuru iyi si, ³⁵ "O nweghi otu onye n'ime ogbo ojoo a ga-anọ ndu hu ala oma ahụ m nuru iyi inye nna nna unu, ³⁶ kariakwa Kaleb, nwa Jefune. O ga-ahụ ala ahụ anya, aga m enye ya na umu umu ya ala ahụ o zokwasiri ukwu ya, n'ihhi na o ji obi ya niile sogide ONYENWE ANYỊ."

³⁷ O bukwa n'ihhi unu ka ONYENWE ANYỊ ji weso m iwe, na-asị, "Gi onwe gi kwa, i gaghị aba n'ebe ahụ! ³⁸ Kama Joshua, nwa Nun, onye na-enyere gi aka, ga-edu ha banye n'ebe ahụ. Gbaa ya ume n'ihhi na o bu ya ga-edu ndi Izrel inweta ala ahụ dika ihe nketa ha. ³⁹ O bukwa umuntakiri ahụ na-amaghi ihe di iche site n'ihhe oma na ihe ojoo ka m ga-enye ala ahụ. Ha ga-abanye n'ime ya, nweta ya dika ihe nketa. ⁴⁰ Ma unu onwe unu, bilienu, chigharia gawa n'ime ọzara. Cheenu ihu unu n'Osimiri Uhie."

‡ 1:21 1:21 Jos 1:6,9 § 1:23 1:23 Onu 13:2-3 * 1:28 1:28 Umu Anak Umu Anak bu ndi bi n'ala Kenan. Ha bu ndi a kwara dika ndi gbara nnoo dimkpa, topukwa etopu. Onu 13:28 † 1:30 1:30 Opu 14:14; Dit 3:22; 20:4; Neh 4:20

⁴¹ Mgbe ahụ, unu kwuputara mmehie unu si, “Anyị emehiela megide ONYENWE ANYỊ. Anyị ga-agbago n’ala ahụ gaa lụọ ọgụ, dika ONYENWE ANYỊ Chineke anyị nyere anyị n’iwu.” Ya mere, onye ọbụla n’ime unu yikwasiri ihe agha ya na-eche na ọ di mfe igbago n’obodo ndi ahụ di n’ugwu.

⁴² Ma ONYENWE ANYỊ siri m, “Gwa ha, ‘Unu arigokwala, gaa buo agha, n’ihi na agaghị m anonyere unu. Ndi iro unu ga-emerikwa unu.’”

⁴³ Ya mere, agwara m unu, ma unu anaghị ntị. Unu nupuru isi n’iwu ONYENWE ANYỊ, jiri nganga juru unu obi bilie, rigoo n’obodo ahụ di n’ugwu.

⁴⁴ Ndi Amorị bu ndi bi n’ugwu ahụ putara, ha chusasiri unu dika anụ si eme, tidaa unu n’ala site na Sia ruo Homa. ⁴⁵ Emesịa, unu loghachiri bia kwaa akwa n’ihu ONYENWE ANYỊ, ma o geghi ntị nye olu akwa unu, ọ nakwaghị unu ntị. ⁴⁶ N’ihi ya, unu noro otutu oge na Kadesh.

2

Mwaghari n’ozara

¹ Anyị laghachiri azu chee ihu n’ozara n’uzo gwara Osimiri Uhie, dika ONYENWE ANYỊ gwara m. Otutu afo ka anyi no na-awaghari gburugburu ugwu Sia.

² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ siri m, ³ “Unu agbaala ala ugwu ugwu a gburugburu ogologo oge, cheenu ihu n’akuku ugwu. ⁴ Nye umu Izrel iwu ndi a: ‘Unu ga-aga site n’ala umunna unu ndi Edom gafee. Ndi Edom bu umu umu Iso, onye biri na Sia. Ha ga-atu egwu mgbe ha nuru na unu ga-esi n’ala ha gafee, ma kpachapunu anya. ⁵ Unu akpasukwala ha ka ha luso unu ogu, n’ihi na agaghị m enye unu ala obula sitere n’ala ha, o buladi ebe ga-ezuru unu izokwasị ukwu unu. Enyela m Iso ala niile nke ugwu Sia dika nke aka ya.* ⁶ Jirinu olaocha kwuo ha uguo nri obula unu riri, jirikwanu olaocha kwuo ha uguo n’ihi mmiri obula unu nuru.’”

⁷ ONYENWE ANYỊ Chineke unu agoziela unu n’ihe obula bu akaoru unu. O cheela nzo ukwu unu nche iri afo ano ndi a niile unu waghari n’ozara ukwu a. ONYENWE ANYỊ Chineke unu anonyerela unu, o dikwaghị ihe koru unu.

⁸ Ya mere, anyi sitere n’ala umunna anyi bu umu Iso,† ndi bi na Sia gafee. Anyi hapukwara uzo Araba nke si Elat na Eziyon Geba, tugharia gawa elu elu uzo ozara Moab.

⁹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ doru anyi aka na ntị si, “Unu esogbula maobu luso ndi Moab ogu n’ihi na unu enweghi oke n’ala ha, n’ihi na enyela m umu umu Lot ala Ar ka o buru ihe nketa nke ha.”

¹⁰ (Ndi biri n’ebe ahụ na mgbe gara aga bu ndi Emim, agburu ha gbara dimkpa dikwa otutu n’onuogugu. Ha toro ogologo dika ndi Anak. ¹¹ A na-eche na ha bu ndi Refaim, dika ndi Anak, ma ndi Moab na-akpo ha ndi Emim. ¹² Ma mgbe gara aga o bu ndi Hor bi na Sia, ma ndi Edom, umu Iso, chupuru ha. Ha bibiri ndi Hor bichikwaa ala ha, dika umu Izrel si bichie n’ala ahụ ONYENWE ANYỊ nyere ha dika ihe nketa.)

¹³ ONYENWE ANYỊ gwara anyi okwu si, “Ugbu a bilienu, gafee Ndagwurugwu Zered.” Anyi bilikwara gafee.

¹⁴ Iri afo ato na asato gasiri, site na mgbe anyi hapuru Kadesh Banea ruo mgbe anyi gafere Ndagwurugwu Zered! N’oge a, ogbo ndi ikom ahụ niile na-alu agha anwuchaala site n’omuma ulo ikwu, dika ONYENWE ANYỊ

* **2:5** 2:5 Ndi Edom, ndi Moab na ndi Amor nwere ka ha si buru umunna ndi Izrel. Chineke nyere ha ala nke aka ha, Jen 36:6-8; Jos 24:4 † **2:8** 2:8 Umu Iso Ha kwesiri ikpo ndi Edom umunna ha, n’ihi na nna nna ha bu Iso bu nwanne Jekob. Jen 25:24-26; Jos 24:4

ñurū ha n'iyi. ¹⁵ E, aka ONYENWE ANYI dī megide ha, ruo mgbe o mere ka ha niile nwuchaa site n'omuma ụlọ ikwu ahụ.

¹⁶ Mgbe onye nke ikpeazụ n'ime ndi niile a tozuru ije agha nwuchara, ¹⁷ ONYENWE ANYI sirị m, ¹⁸ "Taa, ụmụ Izrel ga-esi na Ar gafee oke ala ndi Moab. ¹⁹ Mgbe unu bara n'ala ndi Amon, unu esogbula ha, unu alusola ha oḡu, n'ihī na agaghī m enye unu ala ndi Amon. Enyela m ụmụ ụmụ Lot ala ahụ dika ihe onwunwe ha."

²⁰ † Ndi bi n'ebe a na mbu bu ndi Refaim, ma ụmụ Amon na-akpo ha ndi Zamzum. ²¹ Ha bu agburu di ukwu n'onuogugu, siekwa ike nke ukwu, ha toro ogologo dika ụmụ Anak. ONYENWE ANYI sitere n'aka ndi Amon laa ha n'iyi, bu ndi chupuru ha ma bichie n'obodo ha. ²² ONYENWE ANYI mekwara otu ihe ahụ nye ndi agburu Iso bu ndi bi n'ugwu Sia mgbe o lara ndi Hor bu uzọ biri n'ebe ahụ n'iyi. Ha chupuru ha, bichie ala ha ruo taa. ²³ Ebe ozokwa ONYENWE ANYI mere ihe di otu a bu mgbe o mere ka ndi Kafto laa ndi Avim n'iyi. Ha bichiri obodo nta niile ndi Avim nwere nke di gburugburu ebe ahụ rukwaa Gaza.

Mmeri Saihon eze Heshbon

²⁴ Emesia, ONYENWE ANYI sirị, "Gafeenu ndagwurugwu di warawara nke Anon, baakwanu n'alaeze Saihon, onye Amori, eze obodo Heshbon. Lusonu ya agha, bichiekwanu n'ala ya n'ihī na enyefeela m ya bu eze na ala ya n'aka unu. ²⁵ Site taa gaa n'ihu, aga m etinye egwu na ujọ n'obi ndi niile bi n'okpuru mbara eluigwe. Ha ga-anu akuko unu tuo oke egwu, maakwa jijiji n'ihī unu."

²⁶ Esitere m n'ozara Kedemot zipu ndi ozi, ka ha jekwuru Saihon, eze Heshbon, zie ya ozi na anyi chorọ udo, si, ²⁷ "Kwere ka anyi site n'obodo gi gafee. O bu naani n'okporozo ka anyi ga-anu. Anyi agaghī atughari gaa n'aka nri maobu n'aka ekpe. ²⁸ Renye anyi ihe oriri anyi ga-eri na mmiri anyi ga-anu n'onu ahia olaocha. Naani kweere ka anyi gabiga n'ukwu ala, ²⁹ dika ụmụ Iso, bu ndi bi na Sia, nakwa ndi Moab bi n'obodo Ar meere anyi, ruo mgbe anyi gafere Jordan banye n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke anyi na-enye anyi." ³⁰ Ma Saihon, eze Heshbon, ekweghi ka anyi si n'ala ya gafee. N'ihī na ONYENWE ANYI Chineke unu mere ka mmuo ya sie ike, meekwa ka o mesie obi ya ike, ka o si otu a nyefee ya n'aka unu dika o mere ugbu a.

³¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara m si, "Lee, amalitela m iwere Saihon na obodo a nyefee unu n'aka. Ngwanu, malitenu ibuso ya agha! Merienu ya, nwetakwanu ala ya."

³² Mgbe Saihon na ndi agha ya niile putara izute anyi n'agha n'ebe a na-akpo Jehaz, ³³ ONYENWE ANYI Chineke anyi nyefere ya n'aka anyi. Anyi gburu ya, gbukwaa ụmụ ya ndi ikom niile, na ndi agha ya niile. ³⁴ N'oge ahụ, anyi meriri obodo ya niile, bibiekwa ha niile kpamkpam, ma ndi ikom, ma ndi inyom, ma umuntakiri. Anyi ahapughi mmadu onye ndu. ³⁵ Ma ihe ndi anyi bukororo bu naani anu ulo, na ngwongwo ndi ozọ di iche iche anyi si n'obodo ndi anyi meriri kwata. ³⁶ Anyi lugburu ndi niile bi n'obodo di site n'Aroea ruo n'onu ndagwurugwu di warawara nke Anon, na site n'etiti ndagwurugwu ahụ ruo Gilead. O nweghi obodo obula rara anyi ahụ imeri, n'ihī na ONYENWE ANYI Chineke nyefere ha niile n'aka anyi. ³⁷ Ma dika usoro iwu ONYENWE ANYI Chineke anyi si di, anyi abanyeghi ala ndi Amon obula maobu ruokwa n'ala di n'akuku iyi Jabok nso, maobu n'obodo ndi ahụ niile di n'ugwu.

3

Izrel emerie eze Og

¹ Ihe ọzọ bụ na anyị chighariri, gbagoo n'uzọ gawara Bashan. Ma Og, eze Bashan, ya na ndị agha ya niile biliri chiri agha pụta izute anyị n'agha na Edrei. ² Ma ONYENWE ANYI gwara m okwu, si, "Atula ya egwu, n'ihu na ewerela m ya na ndị agha ya niile, na ala ya, nyefee gi n'aka. Mee ya ihe i mere Saihon eze ndi Amorait, onyeisi obodo Heshbon."

³ Ya mere, ONYENWE ANYI bụ Chineke anyi nyefere Og, eze Bashan na ndi agha ya niile n'aka anyi. Anyi gbuchapukwara ha niile, na-ahapughi onye obula ndu. ⁴ N'oge ahụ, anyi lugburu obodo ya. O dighi obodo obula n'ime iri obodo isii ahụ niile nke anyi na-anaraghi ha, ya bụ akuku Agob niile bụ alaeze Og n'ime Bashan. ⁵ Obodo ndi a bụ obodo e wusiri ike, nwechara mgbidi di elu nke ukwu, nwekwaa onu uzọ na mkporo e ji akpochi ha. Anyi lugbukwara otutu obodo nta ndi ozo, ndi na-enweghi mgbidi. ⁶ Anyi bibiri ihe niile di n'obodo Bashan, dika anyi mere n'obodo Saihon, eze Heshbon. Anyi gburu mmadu niile bi n'ime ha, nwoke, nwanyi, na umuntakiri. ⁷ Ma anu ulo ha niile, na ihe nkwata si n'obodo ha niile, bu ihe anyi lutara n'agha nye onwe anyi.

⁸ Mgbe ahụ, anyi napuru ala ahụ site n'aka eze abuo ndi Amorait, ya bụ ala ndi di n'akuku owuwa anyanwu osimiri Jordan. Ha di site na ndagwurugwu Anon ruo n'ugwu Hemon. ⁹ (Aha ndi Saidon na-akpo ugwu Hemon bu Sirion, ma ndi Amorait na-akpo ya Senia.) ¹⁰ Anyi meriri obodo ndi ahụ niile di n'ala di larịi, meriekwa Gilead niile na Bashan, tutu ruo obodo Saleka na Edrei, obodo ndi di n'alaeze Og, eze Bashan. ¹¹ (Og, eze ndi Bashan bu naani onye foduru ndu n'agburu ndi Refaim. E ji igwe kwaa ihe ndina ya, nke ogologo ya di mita anọ, nke obosara ya bukwa mita abuo. Ihe ndina a di ruo taa n'obodo Raba, otu n'ime obodo ndi Amon.)

Ihe nketa n'owuwa anyanwu Jordan

¹² Mgbe anyi nwetara ala ndi a, eweere m ya nye ndi Ruben, na Gad, ya bụ, oke ala di n'ebe obodo ugwu Aroea, nke di n'akuku ndagwurugwu Anon. Tinyekwara okara obodo ugwu Gilead, na obodo niile di n'ime ya. ¹³ Ala foduru na Gilead nakwa Bashan niile na alaeze Og ka m nyere otu okara ebo Manase. Nke a bụ ala Agob niile di na Bashan, bụ ndi amaara dika ala ndi Refaim. ¹⁴ Jaia, onye si n'ebo Manase, were ala niile di n'Agob, o buladi ruo n'oke ala ndi Geshua na ndi Maaka. O kporo ya n'aha ya, nke mere na ruo taa ihe a na-akpo Bashan bu Havot Jaia, nke putara, obodo Jaia. ¹⁵ Makia ka m nyere Gilead. ¹⁶ Ma Ebo Ruben na Gad ka m nyere ala niile di site na Gilead ruo n'etiti ndagwurugwu Anon, na site na ndagwurugwu a ruo n'iyi Jabok, nke bu oke ala umu Amon. Etiti ndagwurugwu Anon bukwa oke ala ebo Ruben na Gad. ¹⁷ Oke ala ha n'akuku odida anyanwu bu osimiri Jordan nke di n'Araba. Oke ala a sitere na Kineret gbatia ruo n'Osimiri Araba (ya bu Osimiri Nnu), nke di na mgbada ugwu Pisha.

¹⁸ Enyekwara m unu iwu n'oge ahụ si, "ONYENWE ANYI Chineke unu enyela unu ala a ka unu nwere ya. Ma ndi unu niile, ndi bu dimkpa, ndi jikeere maka agha, ga-agafe noro ndi Izrel ndi ozo n'ihu. ¹⁹ Otu o di, ebe o bu na unu nwere otutu anu ulo, ndi nwunye unu na umuntakiri unu ga-ebi n'obodo ndi m nyere unu, lekotaa anu ulo unu anya, ²⁰ tutu ruo mgbe ONYENWE ANYI ga-enye umunna unu mmeri dika o nyere unu. Mgbe ha nwetara ala ONYENWE ANYI Chineke anyi na-enye ha n'ofe Jordan, onye obula n'ime unu nwere ike loghachi bia biri n'ala unu."

Mosis agaghị agafe osimiri Jodan

²¹ N'oge ahụ, agwara m Joshua okwu sị, "I jirila anya gị hụ ihe ONYENWE ANYỊ Chineke gị mere eze abụọ ndị a. Otu a ka ọ ga-emekwa alaeze niile dị n'ofe Jodan ebe unu na-aga. ²² Atụla ha egwu, n'ihị ONYENWE ANYỊ Chineke gị ga-alurū gị ọgụ."

²³ N'oge ahụ, arịrịọ m ONYENWE ANYỊ arịrịọ sị ya, ²⁴ "Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ ị malitela igosi mụ bụ ohu gị ịdị ukwu gị na ike gị. O nweghị chi ọzọ dị n'eluigwe maọbụ n'ụwa puru iru ọrụ ebube niile ị rurū. ²⁵ Kwere ka m gafee hụ ala ọma ahụ dị n'ofe ọzọ nke Jodan, ala ugwu ugwu ahụ mara mma, na Lebanon."

²⁶ Ma n'ihị unu, ONYENWE ANYỊ wesoro m iwe jū ige m ntị! ONYENWE ANYỊ gwara m okwu sị m, "O zuola! Agwakwala m ihe ọbụla banyere okwu a. ²⁷ Gaa, rigoruo n'elu ugwu Pisga, site n'ebe ahụ lepụ anya n'akụkụ ugwu na ndịda ma n'akụkụ ọwụwa anyanwụ na ọdịda anyanwụ. Ọ bụ anya gị ka ị ga-eji hụ ala ahụ, n'ihị na ị gaghị agafe osimiri Jodan. ²⁸ Nye Joshua ike ka ọ nọchie ọnọdụ gị. Gbaakwa ya ume,* n'ihị na ọ bụ ya ga-edu ndị a gafee Jodan iketa ala ahụ niile ị ga-ahụ." ²⁹ Ya mere, anyị nọdurū na ndagwurugwu ahụ dị nso na Bet-Peoa.

4

Nrube isi di mkpa

¹ Ugbu a, O Izrel, gee ntị n'ụkpurū na iwu niile m na-aga ikuziri unu ka unu na-eme ma ọ burū na unu chorọ ịdị ndụ banye, ma nwetakwa ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke nna nna unu ha na-enye unu. ² Unu atukwasịla iwu ọzọ n'elu iwu ndị a, ma ọ bukwanū site na ha wepū iwu ọbụla. Kama, meenū ihe iwu ndị a na-ekwu, n'ihị na ha si n'aka ONYENWE ANYỊ Chineke unu.

³ Unu ji anya unu hụ ihe ONYENWE ANYỊ mere na Baal-Peoa. ONYENWE ANYỊ Chineke unu sitere n'etiti unu bibie ndị niile gbasoro Baal nke Peoa. ⁴ Ma unu niile nọgidesiri ike soro ONYENWE ANYỊ Chineke unu bụ ndị dị ndụ taa.

⁵ Lee, ezila m unu ụkpurū na iwu niile ONYENWE ANYỊ Chineke m sị m zi unu, iwu unu na-aghaghị idebe n'ala ahụ unu na-aga inweta. ⁶ Lezienū anya hụ na unu debere ha, n'ihị na nke a ga-egosi mba gbara unu gburugburu na unu bụ ndị nwere nghota na amamihe. N'ihị na mgbe ha nūrū banyere ụkpurū ndị a, ha ga-ekwu okwu sị, "N'ezie, ndị juputara na mba ukwu a bụ ndị nwere nghota na amamihe." ⁷ Olee mba ọzọ dị ukwu, nke e mere ka chi ha nọọ ha nso dika ONYENWE ANYỊ Chineke anyị si na-anọ anyị nso mgbe ọbụla anyị kpokuru ya n'ekpere? ⁸ Olee mba ukwu ọzọ dika nke nwere ụkpurū na iwu ziri ezi dika iwu ndị a m na-enye unu taa?

⁹ Naanị kpachapūnū anya unu, ma cheenū onwe unu nche mgbe niile, ka unu ghara ichefu ihe ndị a niile unu ji anya unu hụ, ka ha gharakwa isi n'obi unu pūọ ụbọchị niile nke ndụ unu. Kama kuziere ha ụmụ unu, na ụmụ ụmụ ndị ga-esote ha. ¹⁰ Cheta ụbọchị ahụ unu bīara guzo n'ihu ONYENWE ANYỊ Chineke unu n'ugwu Horeb, n'ụbọchị ahụ ọ gwara m okwu sị m, "Kpọkọtaa ụmụ Izrel ka ha bīa n'ihu m, nūrū okwu m, ka ha nwee ike mūta itū m egwu ụbọchị niile nke ha ga-ebi n'ala ahụ, ka ha nweekwa ike ikuziri ụmụ ha." ¹¹ Ọ bụ n'ala ugwu ahụ ka unu bīara nso, guzo, mgbe ọkụ si n'ugwu ahụ na-ere, na-alali elu iru eluigwe, ya na igwe ojii* nakwa

* **3:28** 3:28 Ọnụ 27:18,23; Dit 31:3,7-8,23 * **4:11** 4:11 Maọbụ, anwūrū ọkụ dị oji

oke ọchịchiri. ¹² Mgbe ahụ ONYENWE ANYỊ sitere n'ọkụ ahụ gwa unu okwu. Unu nūrụ ụda olu ya, ma unu ahughị oyiyi ọbụla anya, naanị ụda olu. ¹³ O nyere unu ọgbughba ndụ ya, nke unu na-aghaghị idebe. Ha dị iwu iri. O dere ha na mbadamba nkume abụọ. ¹⁴ E, ọ bụ n'oge ahụ ka ONYENWE ANYỊ nyere m iwu sị m nye unu ụkpurụ na iwu unu ga-agbaso mgbe unu banyere n'ala ahụ dị n'ofe Jodan, nke unu na-aga inweta.

Ido aka na ntị banyere ikpere arụsị

¹⁵ Unu maara na unu ahughị ụdidi ONYENWE ANYỊ anya n'ubochi ahụ o sitere n'ọkụ gwa unu okwu n'ugwu Horeb. Ya mere kpachapurunụ onwe unu anya ¹⁶ ka unu ghara imerụ onwe unu site n'ikpu oyiyi ọbụla dika arụsị, ụdi oyiyi ihe ọbụla, maobu n'udi nwoke maobu n'udi nwanyi, ¹⁷ maobu n'udi anumanu, maobu n'udi nnunu na-eefe efe, ¹⁸ maobu n'udi anu na-akpu akpu, ma ọ bukwanu n'udi azu bi na mmiri. ¹⁹ Mgbe unu lere anya na mbara eluigwe hu anyanwu, onwa, na kpakpando, dika ha si basaa na mbara eluigwe, unu ekwela ka unu buru ndi a na-arafu ikpo isiala nye ha na ife ha ofufe bu ihe ndi a ONYENWE ANYỊ Chineke unu kere nye mba niile bi n'okpuru eluigwe. ²⁰ Ma banyere unu, Onyenwe anyi kporo unu, kporuta unu site n'ime oku na-agbaze igwe, site n'Ijpt puta, ka unu buru ihe nketa ya, dika unu di ugbu a.

²¹ ONYENWE ANYỊ wesoro m iwe n'ih ihi unu, ọ nūrụ iyi na m agaghị agafe osimiri Jodan ibanye n'ala oma ahụ nke ONYENWE ANYỊ Chineke gi na-enye gi dika ihe nketa gi. ²² Aghaghị m inwu n'ala a. Agaghị m agafe Jodan. Ma unu ga-agafe gaa nweta ala oma ahụ. ²³ Lezienụ anya ka unu ghara ichefu ọgbughba ndu unu na ONYENWE ANYỊ Chineke unu nwekoru, unu emerela onwe unu arusi yiri ụdidi ihe ọbụla, ndi ahụ iwu ONYENWE ANYỊ Chineke unu nyere megidere. ²⁴ N'ih ihi na ONYENWE ANYỊ Chineke unu bu oku na-erepia erepia. O bu Chineke ekworo.

²⁵ Mgbe i ga-amu umu, nwekwa umu umu, mgbe unu birila otutu oge n'ala ahụ, ọ buru na unu emeruo onwe unu site n'imere onwe unu ụdi arusi ọbụla, si otu a mee ihe di njo n'anya ONYENWE ANYỊ Chineke unu, ma kpasuo ya iwe ²⁶ ana m akpoku eluigwe na uwa ka ha buru ndi akaebe mu na unu taa, na a ga-ala unu n'iyi ngwangwa n'ala ahụ bu nke unu na-agafe Jodan inweta. Unu agaghị ebi ogologo oge n'ebe ahụ, n'ih ihi na a ga-ekpochapu unu. ²⁷ ONYENWE ANYỊ ga-eme ka unu gbasasia n'etiti mba ndi ozo. O bukwa naanị mmadu ole na ole ga-afodu ndu n'etiti mba ndi ahụ ONYENWE ANYỊ ga-achuga unu. ²⁸ N'ebe ahụ, unu ga-eefe chi ndi bu oru aka mmadu nke e ji osisi tuo na nke e ji nkume pia, nke na-adighi ahụ uzo, nke na-adighi anu ihe, nke na-apugh ihi nri ma ọ bukwanu inu isisi. ²⁹ Ma ọ buru na unu anoro n'ebe ahụ choo ONYENWE ANYỊ Chineke unu, unu ga-achotakwa ya, mgbe unu ji obi unu niile na mkpurubi unu niile choo ya. ³⁰ Mgbe mkpagbu biara, mgbe ihe ilu ndi a biakwasiri unu n'oge di n'ihu, unu ga-emesia loghachikwute ONYENWE ANYỊ Chineke unu, unu ga-egekwa nti n'ihe o ga-agwa unu. ³¹ N'ih ihi na ONYENWE ANYỊ Chineke unu bu Chineke na-eme ebere. O gagh i agonari unu maobu laa unu n'iyi, maobu chefuo ọgbughba ndu ya na nna nna unu ha gbara, nke o ji iyi o nūrụ mesie ike.

ONYENWE ANYỊ bu Chineke

³² Nyochaanụ ihe mere n'oge gara aga, tupu a muo unu, na tupu Chineke ekee mmadu n'uwa. Juonu ajuju n'uwa niile, juta ma ihe ukwu di otu a o metula mgbe ọbula. ³³ O nweela ndi mmadu nūrụ olu Chineke mgbe o si

n'ọkụ gwa ha okwu dika unu mere, ma ha anwughị? ³⁴ O nweela chi ọzọ nwaraka ka o site na mba ọzọ nwetara onwe ya otu mba, site n'ihe nwalee, site n'ihe iribama na ihe ebube di iche iche, site n'agha, n'aka di ike, na ogwe aka esetipuru esetipu, maobu n'ihe di oke egwu di iche iche, dika ihe niile nke ONYENWE ANYI Chineke unu mere n'ala Ijpt n'ihu anya unu abuo?

³⁵ O gosiri unu ihe ndi a ka unu mara na ONYENWE ANYI bu Chineke n'ezie, na o dikwaghị onye ọzọ ma o bughị ya. ³⁶ O sitere n'eluigwe mee ka unu nu olu ya maka ido unu aka na nti. N'ụwa, o mere ka unu hu oke ogidi oku ahụ o wuru, unu nukwara olu ya n'etiti oku ahụ. ³⁷ N'ihị ihunanya o nwere n'ebe nna nna unu no na n'ihị nhoputa o hoputara umu umu ha, ka o ji si n'Ijpt duputa unu n'ihu ya. O bukwa ike aka ya ka o ji mezuo nke a. ³⁸ Ka o site n'ihu unu chupu mba di ukwu na ndi di ike, ma kpobata unu n'ala ha, inye unu ala ahụ dika ihe nketa unu, di ka o si di taa.

³⁹ Matanụ nke oma, ma nabata okwu a n'obi unu na ONYENWE ANYI bu Chineke n'eluigwe na n'ụwa. O nwekwaghị chi ọzọ di ma o bughị ya. ⁴⁰ Debenụ ukpuru ya na iwu ndi a niile m na-enye unu taa, ka ihe niile gaara unu na umu unu nke oma, ka unu biekwa n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke na-enye unu ruo mgbe niile.

Obodo mgbaba

⁴¹ Mgbe ahụ, Mosis hoputara obodo ato n'ofe owuwa anyanwu nke osimiri Jodan, ⁴² ebe onye obula gburu mmadu ga-agbaba oso ndu, ma o buru na ha gburu onye agbataobi ha na-amaghị ama, na-akpoghị ya asi na mgbe gara aga. O ga-agbaba n'otu ime obodo ndi a ichebe ndu ya. ⁴³ Obodo ndi ahụ bu, Beza, nke di n'ugwu elu ya di larii n'ime ozara. A hoputara ya maka ebo Ruben. Ramot, nke di na Gilead, maka ebo Gad, na Golan, nke di na Bashan, maka ebo Manase.

Okwu mmalite tupu enye iwu

⁴⁴ Nke a bu iwu Mosis chere n'ihu umu Izrel. ⁴⁵ Ndi a bu ihe ama, na ukpuru, na iwu Mosis nyere umu Izrel nke ha aghaghị idebe mgbe ha si n'Ijpt puta ⁴⁶ na ndagwurugwu Bet-Peoa nke di n'owuwa anyanwu Jodan, n'ala Saihon, eze ndi Amorait, onye na-achi na Heshbon, bu onye Mosis na ndi Izrel meriri n'agha mgbe ha si n'Ijpt puta. ⁴⁷ Ndi Izrel nwetaara onwe ha ala ya na ala Og, eze Bashan. Eze abuo ndi a bu eze ndi Amorait ndi ala ha di n'owuwa anyanwu nke osimiri Jodan. ⁴⁸ Ala a sitere n'Aroea, n'onu mmiri Anon ruo n'ugwu Sirion (ya bu ugwu Hemon), ⁴⁹ ruo n'ala Araba niile, nke di n'owuwa anyanwu osimiri Jodan, ruokwa n'Osimiri Nnu, n'ala ala ugwu Pisga.

5

Iwu iri

¹ Mosis kpokotara Izrel niile gwa ha okwu si, Geenu nti, unu Izrel, n'ukpuru ndi a na iwu ndi a niile m na-aguputa na nti unu taa, mutanu ha, hukwanu na unu debere ha! ² Anyi na ONYENWE ANYI Chineke anyi gbara ndu n'ugwu Horeb.* ³ O bughị ONYENWE ANYI na nna nna anyi ha gbara ndu, kama o bu anyi na ya, anyi niile ndi di ndu taa. ⁴ ONYENWE ANYI sitere n'etiti oku gwa unu okwu ihu na ihu n'ugwu ahụ. ⁵ E guzoro m n'etiti unu na ONYENWE ANYI mgbe ahụ, ikwuputara unu

* 5:2 5:2 Opu 19:5; Dit 4:23

okwu ONYENWE ANYI, n'ihhi na unu turu egwu oku ahụ, unu arigoghikwa n'ugwu ahụ.

Ọ sirị:

6 “Mụ onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke unu, onye kpoputara unu site n'Ijpt, bu ala nke ibu ohu.

7 “Gị enwela chi ozo tinyere m.

8 Gị emerela onwe gị arusi a piru api, n'oyiyi nke udi obula nke yiri ihe di n'elugwe maobu nke yiri ihe di n'uwa, n'okpuru ya maobu n'ime mmiri, n'okpuru uwa. 9 Gị akpola isiala nye ha, efekwala ha ofufe, n'ihhi na Mụ onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke gị, abụ m Chineke ekworo. Onye na-ata umu na umu umu ahuhu, n'ihhi ajo omume nke ndi muru ha, o buladi ruo n'ogbo nke ato na nke ano, nke ndi ahụ kporo m asi. 10 Ma na-egosi ihunanya nye puku ogbo niile nke ndi huru m n'anya, bu ndi na-edebe ihe niile m nyere n'iwu.

11 Gị ejikwala aha ONYENWE ANYI bu Chineke gị eme ihe efu, n'ihhi na ONYENWE ANYI agaghị agu onye ji aha ya eme ihe efu dika onye ikpe na-amaghị.

12 Debe ubochi izuike site n'ido ya nsọ, dika ONYENWE ANYI Chineke gị nyere gị n'iwu. 13 N'ime ubochi isii ka i ga-eje ozi gị niile. Ọ bukwa n'ime ha ka i ga-aruzu oru gị niile, 14 ma ubochi nke asaa bu ubochi izuike nke ONYENWE ANYI Chineke gị. I gaghị aru oru obula n'ubochi ahụ, gị onwe gị, nwa gị nwoke na nwa gị nwanyi, onye oru gị nwoke, onye oru gị nwanyi, ehi gị, inyinya ibu gị maobu anu ulo gị obula, o buladi onye obia bi n'obodo gị, ka ohu gị nwoke na ohu gị nwanyi zuru ike dika gị onwe gị si ezu ike. 15 I ga-echetakwa na i bu ohu n'ala Ijpt, ma ONYENWE ANYI Chineke mere ka i si n'ohu puta. Ọ bu ike ya di ukwu ka o ji naputa gị. Ọ bu ya mere ONYENWE ANYI Chineke gị ji nye iwu na i ga-edebe ubochi izuike nsọ.

16 Sọpuru nne gị na nna gị, dika ONYENWE ANYI Chineke gị nyere gị n'iwu, ka ubochi ndu gị di ogologo, ka ihe dikwara gị mma n'ala ahụ nke ONYENWE ANYI Chineke gị na-enye gị.

17 Gị egbula mmadu.

18 Gị akwala iko.

19 Gị ezula ohi.

20 Gị agbala ama ugha megide onye agbataobi gị.

21 Gị enwela anya ukwu n'ebe nwunye onye agbataobi gị di. Gị enwekwala aguu inwetara onwe gị ulo onye agbataobi gị, maobu n'ebe ala ya, maobu ohu ya nwoke, maobu ohu ya nwanyi, maobu ehi ya, maobu inyinya ibu ya, ma o bukwanu n'ihe obula nke onye agbataobi nwere di.”

22 Iwu ndi a ka ONYENWE ANYI sitere n'olu ike kwuputa nye ogbako unu niile n'elu ugwu ahụ, site n'oku ahụ na igwe ojii ahụ na oke ochichiri ahụ. O nweghi okwu ozo o tukwasiri n'elu ya. O mechara dee ha na mbadamba nkume abuo, nye m ha.

23 Ma mgbe unu nuru oke olu ahụ kwuru okwu site n'oke ochichiri ahụ, hukwa ire oku ahụ di egwu na-enwu n'elu ugwu, ndisi unu, ndi ndu ebo obula na ndi okenye unu biakwutere m. 24 Unu siru, “ONYENWE ANYI bu Chineke anyi egosila anyi ebube ya, na idi ukwu ya, anyi anukwala olu ya site n'ime oku ahụ. Taa anyi ahula na mmadu puru idi ndu obuladi ma

Chineke kpanyere ha ụka. ²⁵ Ma ugbu a n'ihị gịni ka anyị ga-eji nwụọ? Ọkụ a, nke na-enwusi ike ga-erechapụ anyị. Anyị ga-anwụ ma ọ bụrụ na anyị anụ olu ONYENWE ANYỊ Chineke anyị gaa n'ihu. ²⁶ N'ihị na onye dị n'etiti mmadụ, nke nūrụ olu Chineke dị ndụ ka ọ na-ekwu okwu site n'etiti ọkụ, dika anyị nūrụ ma dirị ndụ. ²⁷ Gaa nso nūtara anyị ihe ONYENWE ANYỊ Chineke anyị na-ekwu, mgbe ahụ, gwa anyị ihe ọbụla bụ nke ọ gwara gị, anyị ga-anụ, mekwa ya."

²⁸ ONYENWE ANYỊ nūrụ olu okwu mgbe unu gwara m okwu, ONYENWE ANYỊ sirị m, "Anụla m ihe ndị a gwara gị. Ihe niile ha kwuru ziri ezi. ²⁹ Lee, ọ ga-adị nnoọ mma ma mkpuruobi ha dị otu a, itụ egwu m, na idebe ihe niile m nyere ha n'iwu, ka ihe gaara ha na ụmụ ha nke ọma mgbe niile ebighi ebi.

³⁰ "Gaa, gwa ha ka ha laghachi n'ụlọ ikwu ha. ³¹ Ma gị onwe gị, guzo n'ebe a n'akukụ m, ka m nye gị iwu m na ụkpuru m niile, i ga-akuziri ha idebe iwu m, ha aghakwaghị idebe ha n'ala ahụ m gaje inye ha ka ha nweta."

³² Lezienụ anya ime ihe ndị ahụ niile ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu nyere unu n'iwu. Unu esitela na ha wezuga onwe unu gaa n'aka nri maọbụ n'aka ekpe. ³³ Jekharianụ ije n'uzọ niile ONYENWE ANYỊ Chineke unu nyere unu n'iwu, ka unu dirị ndụ, baa ụba, ma meekwa ka ndụ unu dị ogologo n'ala ahụ unu na-aga inweta.

6

Ihu ONYENWE ANYỊ n'anya

¹ Ndị a bụ iwu, na ụkpuru, na ikpe niile nke ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu, nyere m n'iwu ka a kuziere unu ka unu debe, n'ala ahụ unu na-agafe Jodan inweta. ² Ihe e ji nye iwu ndị a bụ ka unu na ụmụ unu, na ụmụ ụmụ unu, tūọ egwu ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu, site n'idebe iwu ya, ogologo ndụ unu niile. Ọ bụrụ na unu emee ya, unu ga-enwe ndụ ogologo. ³ Nūrụ Izrel ma lezie anya n'irube isi, ka ihe gaara unu nke ọma, ka unu baa ụba nke ukwuu n'ala ahụ mmiri ara ehi na mmanụ anụ na-eru n'ime ya, ọ bụladị dika ONYENWE ANYỊ Chineke nna nna unu ha kwere unu na nkwa.

⁴ Nūrụ gị Izrel, ONYENWE ANYỊ bụ Chineke anyị, ONYENWE ANYỊ bụ otu. ⁵ Were obi gị niile, na mkpuruobi gị niile, na uche gị na ike gị niile, hụ ONYENWE ANYỊ Chineke gị n'anya. ⁶ Iwu ndị a m na-enye gị taa ka i ga-eme ka ọ dirị gị n'obi. ⁷ I ga-akuziri ya ụmụ gị. Kwuo okwu banyere ha mgbe i na-anọdụ ala n'ụlọ gị, mgbe i na-aga n'okporoụzọ, mgbe i na-edina ala na mgbe i si n'ihe ndina bilie. ⁸ Keenụ ha dika ihe iribama n'elu aka unu, kekwasikwa ha dika ihe ncheta n'egedege ihu unu. ⁹ Dee ha n'elu ibo ọnụ ụzọ ụlọ gị na nke ọnụ ụzọ ama gị.

¹⁰ Mgbe ONYENWE ANYỊ Chineke ga-akpobata unu n'ala ahụ ọ nūrụ iyi nye nna nna unu ha, bụ Ebrahim, na Aizik, na Jekob, na inye unu, ala sara mbara nke juputara n'obodo unu na-ewughị, ¹¹ na ụlọ ihe ọma dị iche iche juputara n'ime ya nke unu na-azughị, na olulu mmiri unu na-egwughị n'onwe unu, na ubi vainị na otutu osisi oliv unu na-amaghị ndị kurụ ha, mgbe unu riri ihe rijuo afo, ¹² leronu anya, ka unu ghara ichefu ONYENWE ANYỊ, onye mere ka unu site n'ala Ijipt pụta, bụ ala ebe unu bụ ohu.

¹³ ONYENWE ANYỊ bụ Chineke gị, ka i ga-atụ egwu, naanị ya ka i ga-eke ofufe, ọ bụkwa aha ya ka i ga-eji nūọ iyi. ¹⁴ Unu agbasola chi ndị ọzọ, bụ chi ndị niile a gbara unu gburugburu na-eke. ¹⁵ N'ihị na ONYENWE ANYỊ

Chineke unu, onye nọ n'etiti unu, bụ Chineke ekworo. O ga-eme ka iwe ya dị oku megide unu, o ga-ekpochapụkwa unu site n'elu ụwa. ¹⁶ Anwala ONYENWE ANYI, bụ Chineke gi onwunwa, dika unu nwara ya na Masa. ¹⁷ Lezienụ anya hụ na unu debere iwu niile na ukpuru niile, na ihe ama niile ONYENWE ANYI Chineke unu nyere unu. ¹⁸ Meenụ ihe ziri ezi, na nke di mma n'anya ONYENWE ANYI, ka ihe niile gaara unu nke oma, ka unu nweekwa ike ibanye, ma nweta ezi ala ahụ ONYENWE ANYI ji inu iyi kwee nna nna unu ha na nkwa. ¹⁹ Ka unu chupụkwa ndi iro unu niile site n'ala ahụ, dika ONYENWE ANYI n'onwe ya kwuru.

Osisa nye umu umu

²⁰ N'oge na-abia, mgbe nwa nwoke gi ga-aju gi si, "Gini bu isi ihe ama ndi a, na ukpuru ndi a, na iwu ndi a ONYENWE ANYI Chineke anyi nyere unu?" ²¹ I ga-aza ya si, "Anyi buru ndi ohu Fero n'ala Ijipt, ma site n'ike ya di ukwu, ONYENWE ANYI kpoptara anyi site n'ala Ijipt. ²² N'ihu anyi, ONYENWE ANYI zipuru otutu ihe iribama di iche iche na ihe ebube di iche iche, di ukwu jockwa njo n'ahu Ijipt na eze Fero nakwa ndi ulo ya niile. ²³ Ma o mere ka anyi site n'Ijipt puta, ikpobata na inye anyi ala ahụ o ji inu iyi kwee nna nna anyi ha na nkwa. ²⁴ N'ihia ya ka ONYENWE ANYI ji nye anyi iwu ka anyi debe ukpuru ndi a niile, na-atu ONYENWE ANYI Chineke anyi egwu, ka anyi buru ndi ihe ga-agara nke oma ubochi niile, ndi a na-edebe ndu, dika o di taa. ²⁵ O buru na anyi elezie anya debe iwu ndi a niile ONYENWE ANYI Chineke anyi nyere anyi, dika o nyere anyi n'iwu, anyi ga-abu ndi na-ejeghari n'ezi omume."

7

Iwu banyere ikpochapu ndi Kenan

¹ Mgbe ONYENWE ANYI bu Chineke unu ga-akpobata unu n'ala ahụ unu na-abanye inweta, mgbe o si n'ihu unu chupu otutu mba ndi a n'ihu unu, bu ndi Het, ndi Gigash, ndi Amorait, ndi Kenan, ndi Periz, ndi Hiv na ndi Jebus, bu mba asaa ndi di ike nke ukwu, baakwa uba kari unu; ² mgbe ONYENWE ANYI bu Chineke unu nyefere ha n'aka unu, unu meriekwa ha, lezienụ anya hụ na unu bibiri ha kpamkpam. Ka unu na ha ghara igba ndu, unu emekwarala ha ebere. ³ Unu na ha aluritakwala di na nwunye, unu enyekwala umu ha ndi ikom umu unu ndi inyom ka ha luo, maobu lutara umu unu ndi ikom umu ha ndi inyom. ⁴ N'ihia na nke a ga-eme ka umu unu site n'iso m tugharia, malite ife chi ndi ozo. Mgbe ahụ iwe ONYENWE ANYI ga-adi oku megide unu, laakwa unu n'iyi ngwangwa. ⁵ Kama otu a ka unu ga-eme: tikponu ebe ichu aja ha niile. Kurienu ogidi arusi ha niile. Gbutukwaanu osisi Ashera ha, ma suo arusi ha niile oku. ⁶ N'ihia na unu bu ndi di nsọ nye ONYENWE ANYI bu Chineke unu. ONYENWE ANYI bu Chineke unu ahoputala unu site n'agburu niile di n'awa a, ka unu buru ndi nke ya, ihe onwunwe ya di oke onuahia.

⁷ O bughu n'ihia na unu di ukwu n'onuogugu kari ndi mba ozo, ka ONYENWE ANYI ji hoputa unu, hu unu n'anya otu a, n'ezie unu dikarisiri nta n'onuogugu. ⁸ Kama, o bu n'ihia ONYENWE ANYI huru unu n'anya, mezuokwa iyi o nuru nye nna nna unu ha, ka o ji site n'aka ya di ike gbaputa unu site n'ala ebe unu bu ndi ohu, site n'ike nke Fero, bu eze Ijipt. ⁹ Matanu nke oma na ONYENWE ANYI bu Chineke unu bu Chineke. O bu Chineke kwesiri ntukwasu obi, onye na-edebe ogbugba ndu ihunanya

ya ruo puku ogbo, nye ndi niile huru ya n'anya, ndi na-edebe ihe niile o nyere n'iwu. ¹⁰ Ma

onye kporo ya asi, o na-eji mbibi kwughachi ya ugwo n'ihu ya,

o gaghị egbu oge ikwughachi onye kporo ya asi ugwo n'ihu ha.

¹¹ N'ihia ya, hu na unu devezuru iwu na ukporu ndi a m na-enye unu taa.

¹² O buru na unu elezie anya, naa nti n'iwu ndi a, debe ha, ma mezuokwa ha, ONYENWE ANYI bu Chineke unu ga-emezuru unu ogbugba ndu ihunanya ahu dika o nuru n'iyi nye nna nna unu ha. ¹³ O ga-ahu unu n'anya, gozie unu, meekwa ka unu baa uba n'onuogugu. O ga-agozi unu n'omumu, gozie ihe okuku nke ala unu, oka unu, na mmanya ohuru unu, na mmanu unu, na umu ehi unu muru, na umu igwe aturu unu muru, n'ala ahu o nuru nna nna unu ha iyi inye unu. ¹⁴ A ga-agozi unu karja mba ndi ozo niile di n'uwa. O dighi onye obula n'ime unu, maobu nwoke maobu nwanyi ga-anu na-amutaghi nwa, o dikwaghi anu ulo unu ga-agba aka nwa. ¹⁵ ONYENWE ANYI ga-ewepuru unu orja niile. O gaghị ekwe ka orja ndi Ijpt obula, nke unu na-echeta nke oma dakwasị unu, orja ndi a niile ka o ga-eme ka o biakwasị ndi iro unu! ¹⁶ Mba obula ONYENWE ANYI bu Chineke unu nyefere unu n'aka ka unu ga-ala n'iyi. Unu emerela ha ebere, unu efekwala chi niile ha, n'ihia na nke a ga-aburu unu ihe ima n'onya.

¹⁷ Ma eleghi anya, unu ga na-eche n'ime onwe unu si, "Mba ndi a di ike karja anyi, olee otu anyi ga-esi chupu ha?" ¹⁸ Ma unu atula egwu! Naani chetanu ihe ONYENWE ANYI bu Chineke unu mere Fero na ndi Ijpt niile.

¹⁹ Unu ji anya unu hu onwunwa ukwu niile, ihe iribama niile na ihe ebube niile, n'aka ahu di ike na ogwe aka esetipuru esetipu, nke ONYENWE ANYI bu Chineke unu ji kpoputa unu. ONYENWE ANYI bu Chineke ga-emekwa otu ihe ahu n'ebe ndi niile a unu na-atu egwu ugbu a. ²⁰ Karisia, ONYENWE ANYI bu Chineke unu ga-ezipu ebu n'etiti ha tutu ruo mgbe o buladi ndi foduru ndu, ndi ahu ga-ezo onwe ha site n'ebe unu no, ghoru ndi e bibiri. ²¹ Unu amala jijiji n'ihu ha, n'ihia na ONYENWE ANYI bu Chineke unu, onye no n'etiti unu bu Chineke di ukwu, dikwa egwu. ²² ONYENWE ANYI bu Chineke unu, ga-achupu mba ndi a ntakiri ntakiri. O gaghị ekwe ka unu chupu ha otu ugboro, ma o bughu ya, umu anu ohia ojoo ga-amuba megide unu. ²³ ONYENWE ANYI Chineke unu ga-enyefe ha n'aka unu, o ga-etinye ha oke ogbaaghara n'obi, tutu ruo mgbe ha lara n'iyi. ²⁴ Eze ha niile ka o ga-enyefe n'aka unu, unu ga-ehichapukwa aha ha n'elu uwa. O dikwaghi onye puru iguzo n'ihu unu, n'ihia na unu ga-ebibi ha niile. ²⁵ Kporonu arusi niile nke apiri api nke chi niile ha oku. Unu enwela anya ukwu n'ebe olaocha maobu olaedo di ha n'ahu di. Unu ewerela ya ka o buru nke unu, ka unu ghara ibu ndi o matara n'onya, n'ihia na o bu ihe aru nye ONYENWE ANYI bu Chineke unu. ²⁶ Unu ewebatala ihe aru obula n'ulo unu, ka unu ghara ibu ihe e debere iche nye mbibi dika ya. Kporonu ihe aru ahu asi, ledakwanu ya anya, n'ihia na ihe e debere iche nye mbibi ka o bu.

8

Echezola ONYENWE ANYI

¹ Lezie anya hu na i devezuru iwu ndi a niile m nyere gi taa. O buru na i debe ha, o bughu naani na i ga-adi ndu, kama i ga-amuba, banyekwa inweta ala ahu ONYENWE ANYI kwere nna nna gi ha na nkwa. ² Chetakwa otu ONYENWE ANYI bu Chineke gi si duo gi n'ime ozara iri afo anu ndi a

niile. O wedara mmuọ gi ala, nwakwaa gi ọnwunwa imata ihe di gi n'obi, ichoputa ma i ga-edebekwa iwu ya. ³ E, o wedatara mmuọ gi ala mgbe o mere ka ihe oriri ko gi, mgbe o mere ka i rie manà, nri ahụ gi na nna gi na-amaghị ihe o bu. O mere nke a igosi gi na izi gi na o bughị naanị achicha ka mmadu ga-eji di ndu, kama o bu n'okwu niile nke si n'onu ONYENWE ANYI puta. ⁴ Iri afo anọ ndi a niile, uwe gi akaghị nka, ukwu gi azakwaghị aza. ⁵ N'ihia ya, mata nke a n'obi gi, na dika nna si adọ nwa ya aka na nti, otu a ka ONYENWE ANYI bu Chineke gi si adọ gi aka na nti.

⁶ Debe iwu ONYENWE ANYI Chineke gi. Na-ejeghari ije n'uzo ya, ma natukwa ya egwu. ⁷ N'ihia na ONYENWE ANYI Chineke gi na-ewebata gi n'ala mara mma, bu ala nwere iyi, na odo mmiri, ala nwere mmiri nke si n'ime ya na-asoputa asoghari n'ugwu na ndagwurugwu, ⁸ o bu ala na-eputa okaka wiiti na oka bali, na osisi vaini, na osisi fiig, na osisi pomegranet, na mmanu oliv, na mmanu anu. ⁹ O bukwaa ala juputara n'ihe oriri, ebe a na-agaghị enwe ukọ nri. O bu ala ebe igwe juputara n'ime ya di ka ha bu nkume, ala ebe ola juputakwara n'ugwu ya niile.

¹⁰ Mgbe i riri rijuo afo, too ONYENWE ANYI Chineke gi n'ihia ala mara mma nke o nyere gi. ¹¹ Ma lezie anya ka i ghara ichefu ONYENWE ANYI Chineke gi, na-edebeghi iwu ya niile, na ikpe ya niile, na ukpuru ya niile, nke m na-enye gi taa. ¹² Ka o ghara i bu, mgbe i riri rijuru afo, mgbe i wuuru onwe gi ezi ulo di mma birikwa n'ime ha, ¹³ mgbe igwe ehi na igwe aturu gi mubara, mgbe oloacha na oloado gi mubara, na mgbe ihe niile i nwere mubara. ¹⁴ Kpachara anya hu na nganga abanyeghi gi n'obi, ime ka i chefuo ONYENWE ANYI Chineke gi onye mere ka i site n'Ijpt, sitekwa n'ala ibu ohu puta. ¹⁵ Onye duuru gi n'ime ozara ukwu ahụ di egwu, ebe agwo ojojo na akpi juputara, ebe na-ekpo oku, nke mmiri na-adighi. O sitere na nkume nye gi mmiri onunu. ¹⁶ O ji manà nyejuo gi afo n'ozara, manà ahụ nna gi ha na-amaghị ihe o bu na mbu. O mere ya n'ihia iweda mmuọ gi ala, na inwale gi, ka ihe si otu a gaara gi nke oma. ¹⁷ I nwere ike kwuo si, "O bu site n'ike aka m ka m ji baa uba." ¹⁸ Ma cheta ONYENWE ANYI Chineke gi, n'ihia na o bu ya onwe ya na-enye gi ike i ji akpata aku, ime ka ogbugba ndu ya guzosie ike, bu nke o nuru nna nna gi ha n'iyi, dika o di taa.

¹⁹ Ma o buru na i chefuo ONYENWE ANYI bu Chineke gi, gbasoo chi ndi ozo, fee ha ofufe ma kpookwa isiala nye ha, ana m agba ama megide gi taa na i ghaghị ila n'iyi. ²⁰ O buru na unu egeghị nti n'olu ONYENWE ANYI Chineke unu, ime ihe o choro, o ga-ala unu n'iyi, dika o si bibie mba ndi a niile di iche iche o na-ebibi n'ihia unu.

9

O bughị n'ihia ezi omume Izrel

¹ Nuru, Izrel! Taa ka i na-aga igafe osimiri Jordan ibanye ka inweta ala mba ndi di ukwu na ndi di ike kariya gi, inweta obodo ndi di ukwu nke nwere mgbidi ha di elu ruo n'eluigwe. ² Ndi bi n'ime ha bu ndi Anak, ndi gbara dimkpa, too ogologo nke ukwu. I maara banyere ha. I nukwaala ka e kwuru si, "Onye puru iguzo onwe ya n'ihu umu Anak?" ³ Ma mata taa na ONYENWE ANYI Chineke gi bu onye na-aga n'ihu gi dika oku na-erepia erepia. O ga-ala ha n'iyi. O bukwaa ya ga-eme ka unu lugbuo ha, chupu ha, bibiekwa ha ngwangwa dika ONYENWE ANYI kwere gi na nkwa.

⁴ Mgbe ONYENWE ANYI Chineke gi sitere n'ihu gi chupu ha, asila onwe gi, "ONYENWE ANYI akpobatala m n'ebe a, ka m nweta ala a n'ihia ezi omume m." Mba, o bu naanị n'ihia ajo omume nke mba ndi a bi n'ala ahụ ka

ONYENWE ANYI ji esite n'ihu gi chupu ha. ⁵ O bughị n'ihie ezi omume gi, maobu izi ezi nke obi gi ka i ga-eji nweta ala ahụ, kama o bu n'ihie ajo omume nke mba ndi a bi n'ime ya ka ONYENWE ANYI Chineke gi ga-eji achupu ha site n'ihu gi. O na-emekwa ya n'ihie imezu nkwa ahụ o kwere nna nna gi ha bu Ebrahim, Aizik, na Jekob. ⁶ Ya mere, ghotu ya nke oma na ONYENWE ANYI Chineke gi anaghi enye gi ezi ala a ka inweta ya n'ihie ezi omume gi, n'ihie na unu bu ndi isiike.

Nwa ehi olaedo

⁷ Chetakwa nke a ma echefukwala otu i si kpasuo ONYENWE ANYI Chineke gi iwe, mgbe mgbe, n'ime ozara. Site n'ubochi i hapuru Ijipt tutu ruo taa, ka i na-enupu isi n'ebe ONYENWE ANYI no. ⁸ Unu kpasuru ONYENWE ANYI iwe n'ugwu Horeb, ya mere o jiri were iwe laa unu n'iyi. ⁹ Mgbe m rigooro n'elu ugwu ahụ inata mbadamba nkume ndi ahụ bu mbadamba nkume ogbugba ndu di n'etiti ONYENWE ANYI na unu, anoro m n'elu ugwu ahụ iri ubochi ano, ehie na abali, o dighi nri m riri, o dighikwa mmiri m nuru. ¹⁰ ONYENWE ANYI nyere m mbadamba nkume abuo ndi ahụ, nke eji mkpisiaka Chineke dee. Edekwasiri n'elu ha iwu niile nke ONYENWE ANYI gwara unu n'ugwu ahụ site n'etiti oku, n'ubochi mkpokota ahụ.

¹¹ Mgbe iri abali ano gwuru ONYENWE ANYI nyere m mbadamba nkume abuo ndi ahụ, bu mbadamba nkume ogbugba ndu. ¹² Mgbe ahụ ka ONYENWE ANYI gwara m si m, "Ridata osiso, n'ihie na ndi gi, ndi i si n'Ijipt duputa, emerula onwe ha, ha emeela ngwangwa iwezuga onwe ha site n'iwu m nyere ha. Ha emeela onwe ha nwa ehi a kpuru akpu, ka o buru chi ha."

¹³ ONYENWE ANYI gwara m si, "Ahula m na ndi a bu ndi isiike n'ezie. ¹⁴ Hapu m, ka m kpochapu ma hichapukwa aha ha site n'okpuru eluigwe. Aga m emekwa gi ka i gho mba di ike kara, dikwa otutu n'onuogugu kara ha."

¹⁵ Ya mere, atughariri m malite isi n'ugwu ahụ na-enwu oku ridata, ejikwa m mbadamba nkume abuo nke ogbugba ndu ahụ n'aka m. ¹⁶ Mgbe m lepuru anya, ahuru m na unu emeela mmehie megide ONYENWE ANYI Chineke unu. Unu akpuolara onwe unu arusi n'udi nwa ehi. Unu esitela n'igbaso iwu ONYENWE ANYI wezuga onwe unu osiso. ¹⁷ Mgbe ahụ, ewere m mbadamba nkume abuo ahụ, tupu ha site n'aka m abuo, kurie ha n'ihu unu.

¹⁸ Mgbe ahụ, adara m n'ala ozo n'ihu ONYENWE ANYI. Iri ubochi ano, ehie na abali, erighi m nri maobu nuo ihe onunu obula, n'ihie mmehie niile unu mere. Unu mere ihe ojobo n'anya ONYENWE ANYI si otu a kpasuo ya iwe nke ukwu. ¹⁹ Aturu m egwu iwe na onuma nke ONYENWE ANYI, n'ihie na iwe ya di ukwu megide unu ruo na ikpochapu unu. Ma n'oge ahụ, ONYENWE ANYI gere nti n'ariri m. ²⁰ N'oge ahụ, Eron n'onwe ya, noro n'oke nsogbu, n'ihie na ONYENWE ANYI were iwe megide ya, choo ibibi ya, ma aroro m ONYENWE ANYI ariri n'ihie ya. ²¹ Mgbe ahụ, ewere m ngwa oru mmehie unu, ya bu nwa ehi ahụ unu kpuru, kpo ya oku, tipia ya, gwerie ya nke oma dika ntu, wanye ntu ya n'ime mmiri nke si n'ugwu na-asoputa.

²² Ozokwa, unu kpasuru ONYENWE ANYI iwe na Tabera, na Masa, o buladi na Kibrot Hataava.

²³ Mgbe ONYENWE ANYI si na Kadesh Banea zipu unu o si unu, "Gaanu nweta ala ahụ m nyere unu." Ma unu nupuru isi n'iwu ONYENWE ANYI Chineke unu nyere unu. Unu ekwenyeghi maobu rubere ya isi. ²⁴ Site

n'ubochi m maara ndi unu bu, o dibeghi mgbe unu na-enupughi isi n'ebe ONYENWE ANYI no.

²⁵ O bu ya mere m jiri daa n'ala n'ihu ONYENWE ANYI iri ubochi ano, ehie na abali, n'ihu na ONYENWE ANYI kwuru na o ga-ala unu n'iyi. ²⁶ Ekpere m ekpere n'oge ahụ nye ONYENWE ANYI si ya, "Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI biko, alala ndi gi n'iyi, n'ihu na ha bu ihe nketa gi, burukwa ndi i ji ike aka gi na ebube gi gbaputa site n'Ijpt. ²⁷ Elekwasi nupu isi ha na isiike ha anya, kama, cheta nkwa gi, nke i kwere ndi ohu gi, Ebrahim, Aizik, na Jekob. Biko, agunyela ndu ojo ha, na mmehie ha megide ha. ²⁸ Ma o bughu otu a, ndi obodo ahụ nke i si na ya kpoputa anyi ga-asị, 'O bu n'ihu na ONYENWE ANYI apughi inye ha ala o kwere ha na nkwa ka o ji laa ha n'iyi. N'ihu na o kporo ha asi, ka o ji kpopata ha n'ime ozara mee ka ha nwuo n'ebe ahụ.' ²⁹ Ma ha bu ndi gi, ha bukwa ihe nketa gi. Ha bu ndi i sitere n'ike gi di egwu na ike nke aka gi kpoputa site n'Ijpt."

10

Mbadamba nkume abuo ozo

¹ N'oge ahụ, ONYENWE ANYI gwara m, si, "Waputa mbadamba nkume abuo dika nke mbu, were ha biakwute m n'elu ugwu. Ozo, wuokwara onwe gi igbe osisi. ² Aga m edekwasị n'elu mbadamba nkume ndi a, okwu niile nke di n'elu mbadamba nkume ndi mbu, bu nke i tupiasiri. I gatinyekwa ha n'ime igbe ahụ."

³ Ya mere, eji m osisi akashia kwaa igbe ahụ. A waputakwara m mbadamba nkume abuo yiri ndi nke mbu, were ha rigoro ugwu ahụ. ⁴ ONYENWE ANYI dere n'elu mbadamba nkume ahụ ihe ndi ahụ o dere na mbu, bu iwu iri ndi ahụ o gwara unu n'elu ugwu site n'ime oku, n'ubochi mkpokota ahụ. ONYENWE ANYI nyekwara m ha. ⁵ Mgbe m si n'ugwu ahụ rịdata, etinyere m mbadamba nkume abuo ahụ n'ime igbe ahụ m kwara, dika ONYENWE ANYI nyere m n'iwu. Ha dikwa n'ebe ahụ ruo taa.

⁶ (Umụ Izrel gara ije site n'olulu mmiri nke Bene Jaakan garuo Mosera, n'ebe ahụ ka Eron no nwuo, e lie ya n'ebe ahụ. Elieza, bu okpara ya nochiri onodu ya dika onye nchaja. ⁷ Site n'ebe ahụ, ha gagidere ije ruo Gudgoda, sitekwa na ya ruo Jotbata, ala nke iyi na-aso aso juru n'ime ya. ⁸ N'oge ahụ, ONYENWE ANYI kewaputara ebo Livayi ibu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, na iguzo n'ihu ONYENWE ANYI ijere ya ozi na ikwuputa ngozi n'aha ya, dika ha si eme ruo taa. ⁹ O bu nke a mere ndi Livayi enweghi oke maobu ihe nketa n'etiti ndi Izrel ibe ha; ONYENWE ANYI bu ihe nketa ha, dika ONYENWE ANYI Chineke unu gwara ha.)

¹⁰ Ugwu a, anola m n'elu ugwu ahụ iri ubochi ano, ehie na abali, dika m mere n'oge mbu, ONYENWE ANYI gekwara m nti n'oge ugwu a. O bughu ochicho ONYENWE ANYI ibibi unu. ¹¹ ONYENWE ANYI gwara m, "Bilie, gaa ka i duru ndi a gaa na njem ha, ka ha banye, ma nwetakwa ala ahụ nke m kwere nna nna ha na nkwa inye ha."

Sopuru ONYENWE ANYI

¹² Ugwu a, Izrel, gini ka ONYENWE ANYI Chineke gi na-ana n'aka gi ma o bughu ka i tuo egwu ONYENWE ANYI bu Chineke gi, jee ije na nrube isi nye ya, ihu ya n'anya, na iwere obi gi niile na mmuo gi niile fee ya ofufe, ¹³ na ilezi anya debezuo iwu na ukpuru ONYENWE ANYI, ndi m na-enye gi taa, n'ihu odimma gi.

¹⁴ Ụwa na eluigwe na ebe niile kachasi elu nke eluigwe, na ihe niile di n'ime ha, bu nke ONYENWE ANYI Chineke gi. ¹⁵ Ma ONYENWE ANYI nwere mmasi n'ahu nna nna unu ha, hukwa ha n'anya, o horo unu, na naani umu ha niile, site n'etiti mba niile dika o di taa. ¹⁶ N'ihu nke a, biekwanu obi unu ugwu, kwusikwanu ibi ndu nke isiike. ¹⁷ N'ihu na ONYENWE ANYI, bu Chineke unu bu Chineke kachasi chi niile, burukwa Onyenwe kachasi ndi nwenu niile. Chineke ukwu ahụ, onye di ike dikwa egwu, onye na-adighi ele mmadu anya n'ihu, o nakwaghị eri ngari. ¹⁸ O na-aluru ndi na-enweghi nna, na umu nwanyi na-enweghi di ogu. O na-ahu ndi obia n'anya, na-enyekwa ha nri na uwe. ¹⁹ Ya mere, unu onwe unu kwa, hunu ndi obia n'anya, n'ihu na unu onwe unu bururi ndi obia n'ala Ijpt. ²⁰ Tuo ONYENWE ANYI Chineke gi egwu, feekwa ya ofufe. Ya ka i ga-arapara n'ahu,* o bukwa naani n'aha ya ka i ga-anu iyi. ²¹ O bu ya bu onye i ga-eto otuto, o bu ya bu Chineke gi, onye ruru gi oru ndi ahụ di oke egwu na ebube, nke gi onwe gi ji anya gi hu. ²² Nna nna unu ndi gara n'Ijpt di naani iri mmadu asaa, ma ugbu a, ONYENWE ANYI Chineke gi emeela ka imubaa dika kpakpando nke mbara igwe.

11

Ihu ONYENWE ANYI n'anya na irubere ya isi

¹ Hu ONYENWE ANYI bu Chineke gi n'anya, na-edebezukwa ikpe ya na ukpuru ya na ihe niile o nyere n'iwu. ² Chetanu taa na o bughu umu unu, kama o bu unu onwe unu jiri anya unu hu ido aka na nti ONYENWE ANYI Chineke unu. O bu unu huru idi ukwu ya, idi ike ya, irusi oru ike nke ike ya, ³ ihe iribama ya niile na ihe niile o mere n'Ijpt, otu o si megide Fero eze Ijpt na ndi ala Ijpt niile. ⁴ Unu huru ihe o mere ndi agha Ijpt na inyinya ha, na ugbo agha ha. Otu o si mee ka ha laa n'iyi n'ime Osimiri Uhie, mgbe ha na-achu unu oso, na otu ONYENWE ANYI si wetara ha ila n'iyi ebighi ebi. ⁵ O bughu umu unu huru ihe o meere unu n'oge ahụ niile unu no n'ozara tutu unu erute n'ebe a, ⁶ na ihe o mere Datan na Abiram, umu Eliab, ndi si n'ebo Ruben, otu ala si meghee onu ya loda ha, ha na ezinaulo ha, ulo ikwu ha na ihe obula nke di ndu ha nwere n'etiti Izrel niile. ⁷ Ma o bu anya unu huru oke ihe itunanya ndi a niile ONYENWE ANYI mere.

⁸ Lezienu anya debe iwu ndi a m na-enye unu taa, ka unu nwee ike, baa bichikwaa ala ahụ unu na-agafe Jordan inweta, ⁹ ka unu bie ogologo ndu n'ime ala ahụ ONYENWE ANYI nuru n'iyi inye nna nna unu ha, na umu umu ha, ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya. ¹⁰ N'ihu na ala a unu na-aga ibanye n'ime ya inweta adighi ka ala Ijpt, ebe unu si puta, ebe i na-agma mkpuru gi, were ukwu tuwara mmiri uzọ,* dika a na-eme n'ubi akwukwo nri. ¹¹ Ma ala unu na-agafe Jordan inweta bu ala nwere ugwu na ndagwurugwu, nke na-anu mmiri ozuzo si n'eluigwe. ¹² O bu ala nke ONYENWE ANYI Chineke unu n'onwe ya na-elekota! Site n'ubochi ruo n'ubochi, sitekwa na mbido afo ruo n'ogwugwu afo, anya ya adighi apu na ya.

¹³ Ya mere, o buru na unu ga-eji ntukwasu obi rube isi n'iwu ya niile, nke m na-enye unu taa, o burukwa na unu ga-eji obi unu niile na mmuo unu niile hu ONYENWE ANYI Chineke unu n'anya, o burukwa na unu ga-efe ya ofufe, ¹⁴ o ga na-ezite mmiri ozuzo n'oge ya, mmiri ozuzo nke mbu na nke ikpeazu, nke ga-eme ka oka unu mia mkpuru hiri nne, ka unu nwee otutu

* **10:20** 10:20 Ya ka i ga-ejidesi aka ike * **11:10** 11:10 Nke a bu n'ala ebe ihe okuku na-adighi eto ma a gbaghi ya mmiri.

vaini, nweekwa mmanu oliv. ¹⁵ O ga-eme ka anu ulo gi nwee ahija ha ga-ata, gi onwe gi ga-enwekwa ihe oriri di ukwuu. Afọ ga-ejukwa gi n'ihe i nwere.

¹⁶ Ma lezienu anya, ka ahapu irafu obi unu mee ka unu wezuga onwe unu, bido ife chi ndi ozo ofufe, kpookwa isiala nye ha. ¹⁷ Mgbe ahụ, iwe ONYENWE ANYI ga-adị oku n'ebe unu no, o ga-agbachi eluigwe, mmiri agaghị ezo, ala agaghị epuputakwa ihe ubi, unu ga-alakwa n'iyi n'otu ntabi anya, n'ezị ala ahụ ONYENWE ANYI na-enye unu. ¹⁸ Meenu ka okwu m ndi a digide n'obi unu na n'ime mmuo unu. Keenu ha dika ihe iribama n'elu aka unu, kekwasikwa ha dika ihe ncheta n'egedege ihu unu. ¹⁹ Kuzierenu ha umu unu, na-ekwu ihe banyere ha mgbe i na-anodu n'ulo gi, na mgbe i na-aga n'okporozo, mgbe i na-edina ala na mgbe i si n'ihe ndina bilie. ²⁰ Dee ha n'elu ibo onu ulo gi na nke onu uzọ ama gi. ²¹ Ka ubochi ndu unu na nke umu unu di ogologo n'ala ahụ unu na-aga ibi n'ime ya, nke ONYENWE ANYI kwere nna unu na nkwa. Dika ogologo ubochi niile ha nke eluigwe di n'elu, uwa dikwa n'okpuru ya.

²² O buru na unu elezie anya debe iwu niile m na-enye unu taa, na-ahukwa ONYENWE ANYI Chineke unu n'anya, na-eso uzọ ya, na-adaberekwa na ya, ²³ ONYENWE ANYI ga-achupu mba niile bi n'ala ahụ unu na-aga inweta, unu ga-anapukwa ha ala ahụ, o buladi na ha buru ibu, siekwa ike kari unu. ²⁴ Ebe obula unu zonyere ukwu unu n'ala ahụ aghoala nke unu, site na ndida Negeb ruo Lebanon, sitekwa n'Osimiri Yufretis ruo Osimiri Mediterenja. Ha ga-abu nke unu. ²⁵ O dighi onye obula puru imegide unu n'ihia na ONYENWE ANYI Chineke unu ga-emenye ha egwu na ujo n'afọ n'uzo obula unu na-aga, dika o kwere na nkwa.

²⁶ Lee, taa, ana m eche n'ihu unu ngozi ONYENWE ANYI na obubu onu. ²⁷ Ngozi ga-adiri unu ma o buru na unu edebe iwu ONYENWE ANYI Chineke unu, nke m na-enye unu taa. ²⁸ Nkocha ahụ ga-adị ma o buru na unu aju irube isi nye iwu niile nke ONYENWE ANYI, bu Chineke unu, wezuga onwe unu n'uzo ahụ nke m nyere unu n'iwu taa site n'igbaso chi ndi ozo, nke unu na-amaghị. ²⁹ Mgbe ONYENWE ANYI Chineke unu mere ka unu nweta ala ahụ, a ga-esite n'elu ugwu Gerizim kwuputa ngozi ga-adiri unu, a ga-esitekwa n'elu ugwu Ebal kwuputa obubu onu ga-adakwasị unu. ³⁰ Gerizim na Ebal bu ugwu di n'ofe Jordan, n'akuku okporozo di n'odida anyanwu. O di nso n'ebe osisi ukwu ndi ahụ toro na More, n'ala ndi Kenan ahụ bi n'Araba, n'akuku Gilgal. ³¹ N'ihia na unu na-aga igafe osimiri Jordan, ibanye nweta ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke unu na-enye unu. Mgbe unu nwetara ya biri n'ime ya, ³² hunu na unu rubere isi debe iwu niile na ukpuru niile m na-eche n'ihu unu taa.

12

Ebe a ga-anọ fee Onyenwe anyi

¹ Ndi a bu iwu na ukpuru niile unu na-aghaghị idebe ogologo ubochi niile unu ga-ebi n'ala ahụ, ONYENWE ANYI Chineke nna unu ha nyere unu, dika ihe nweta. ² Tikpoonu ebe niile nke di n'elu ugwu niile di elu na n'elu ugwu niile di nta, nakwa n'okpuru osisi mgbasa obula, bu ebe mba niile unu na-anapu ala ha fere chi niile ha ofufe. ³ Kwatuokwanu ebe ichu aja ha niile, tijisie ogidi nsọ ha niile, kpookwa osisi Ashera ha oku, gbutukwaanu arusi niile a apiri api nke chi niile ha. Kpochapukwanu aha ha niile site n'ebe niile ahụ.

⁴ Unu agaghị efe ONYENWE ANYỊ Chineke unu ofufe dika ndi ahụ na-efe arụsị na-eme. ⁵ Kama unu choputa ebe ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu ga-ahoputa, site n'etiti ebo Izrel niile, ebe o ga-akpokwasị aha ya. N'ebe ahụ ka unu ga-abiakwute ya. ⁶ O bukwa n'ebe ahụ ka unu ga-ewetara ONYENWE ANYỊ aja nsure oku unu, na aja ndi ozo niile, na otu uzọ n'uzọ iri unu, na onyinye puru iche unu, bu onyinye unu kwere nkwa inye, na onyinye afọ ofufu unu, na onyinye umu mbu igwe ehi, na igwe ewu na aturu unu. ⁷ Unu na ezinaulo unu ga-anokwa n'ebe ahụ, n'ihu ONYENWE ANYỊ Chineke unu, rie oriri unu. N'ihu ya kwa ka unu ga-anurikwa onu, n'ih ihe niile ahụ unu setipuru aka unu ime, na n'ih ngozi ONYENWE ANYỊ Chineke unu goziri unu.

⁸ Unu agaghị emekwa ihe masiri unu, dika unu si eme taa, n'ih na onye obula na-eme ihe obula o chere na o ziri ezi n'anya ya, ⁹ n'ih na iwu ndi a ebidobeghi idi ire, ebe o bu na unu abanyebeghi n'ebe izuike ahụ, na ihe nketa ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu na-enye unu. ¹⁰ Kama, mgbe unu gafere osimiri Jordan, birikwa n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu na-enye unu dika ihe nketa, mgbe ONYENWE ANYỊ nyere unu izuike, meekwa ka unu nwere onwe unu site n'ebe ndi iro unu no. ¹¹ Mgbe ahụ, unu ga-eweta ihe ndi ahụ niile m nyere unu n'iwu: aja nsure oku unu niile, na aja ndi ozo, na onyinye ahụ puru iche unu kwere nkwa inye, unu ga-eweta ya n'ebe ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu hoputara ebe o kpokwasiri aha ya. ¹² Unu na umu unu ndi ikom, na umu unu ndi inyom, na ndi odibo nwoke na nwanyi niile unu, na ndi Livayi bi n'obodo unu, ndi na-enweghi ihe nketa nke aka ha, ga-anọ n'ebe ahụ nuri onu n'ihu ONYENWE ANYỊ Chineke unu. ¹³ I gaghị achu aja nsure oku gi n'ebe obula masiri gi, ¹⁴ o bu naani n'ebe ahụ ONYENWE ANYỊ ga-ahoputa. O ga-ahoputa otu ebe, n'ala otu ebo. O bu naani n'ebe ahụ ka i ga-esure aja unu niile, o bukwa n'ebe ahụ ka i ga-eweta onyinye gi niile.

¹⁵ Otu o di, i puru ino n'ebe obula gbuo anu i ga-eri, dika o bu ele maobu mgbada ugbu a. Rie anu mgbe obula o guru gi agu, na-erikwa ya mgbe obula i nwetara ya, dika ngozi ONYENWE ANYỊ Chineke unu na-enye unu. Ma onye di ocha, ma onye na-adighi ocha nwere ike iso rie ya. ¹⁶ Naani iwu di n'iri anu ndi a bu na i gaghị eri obara ya, wusa obara ya n'ala, dika mmiri. ¹⁷ Ma o nweghi onyinye obula a na-enye ONYENWE ANYỊ i kwesiri ino n'ulo gi rie. I kwesighi ino n'ulo gi rie onyinye ndi a: onyinye otu uzọ n'uzọ iri nke oka na mmanya ohuru gi, na nke mmanu oliv, na umu mbu nke igwe ehi na igwe ewu na aturu gi, na ihe obula i kwere na nkwa, na onyinye afọ ofufu gi, na onyinye ndi ozo puru iche. ¹⁸ Kama unu ga-eri ha n'ihu ONYENWE ANYỊ bu Chineke unu, n'ebe ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu ga-ahoputa, gi onwe gi, na umu gi ndi nwoke na umu gi ndi nwanyi, na ndi odibo nwoke na nwanyi niile unu, na ndi Livayi si n'obodo unu niile, unu ga-anurikwa onu n'ihu ONYENWE ANYỊ bu Chineke unu, n'ih niile aka gi ruputara. ¹⁹ Echefukwala ndi Livayi, gi na ha ga na-enweko ihe ndi a niile, ogologo ubochi niile i biri n'ala ahụ.

²⁰ Mgbe ONYENWE ANYỊ, bu Chineke gi mere ka oke ala gi saa mbara, dika o kwere gi na nkwa, i nwee oke agu maka iri anu na-asị, "Achoro m iri anu," mgbe ahụ, i nwere ike rie anu dika i si choo. ²¹ O buru n'ebe ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gi kpokwasiri aha ya di gi anya site n'ebe i no, i nwere ike gbuo anu ulo site n'igwe ehi maobu ewu na aturu nke ONYENWE ANYỊ nyere gi, dika m si nye gi n'iwu. Gbuo ha n'obodo ebe i bi, riekwa ha otu i choro. ²² Rie ha dika i ga-esi rie ele maobu mgbada. Onye obula

n'ime unu nwere ike rie ya, ma onye di ocha ma onye na-adighi ocha. ²³ Ma lezie anya hu na i righi obara, n'ihhi na ndu di n'obara. I gaghi erikota anu obula na ndu ya. ²⁴ Erila obara, wusa ya n'ala dika mmiri. ²⁵ Erila ya, ka ihe si otu a gaara gi na umu umu gi nke oma, n'ihhi na i na-eme ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI.

²⁶ Ma were ihe ndi ahụ niile i doro nso, ya na ihe obula i kwere ONYENWE ANYI na nkwa gaa n'ebe ahụ ONYENWE ANYI ga-ahoputa. ²⁷ Chuọ aja nsure oku n'elu ebe ichu aja ONYENWE ANYI Chineke gi, ma anu na obara. A ghaghi iwusa obara anu ahụ e ji chuọ aja n'akuku ebe nchujaja nke ONYENWE ANYI Chineke gi. Ma i nwere ike rie anu ahụ e ji chuọ aja. ²⁸ Lezie anya, debe iwu ndi a niile m na-enye gi. O buru na i mee ya, ihe ga-agara gi na umu gi nke oma, n'ihhi na o bu ihe di mma n'anya ONYENWE ANYI Chineke gi, na ihe ziri ezi ka i ga na-eme.

²⁹ ONYENWE ANYI Chineke gi ga-ala mba niile bi n'ala ahụ i na-aga ibuso agha n'iyi. Ma mgbe i si n'ala ahụ chupu ha, i ga-ebichi n'ala ha. ³⁰ Mgbe i lachara ha n'iyi, lezie anya ka i ghara ima n'onya, site n'iju ajuju ka ijuputa otu ha si efe chi ha, na-asị, "Mba ndi a o si ana na-efe chi ha ofufe? Anyi ga-emekwa otu a." ³¹ Ekwala ONYENWE ANYI bu Chineke gi dika ha si efe chi ha, n'ihhi na mgbe ha na-efe chi ha ofufe, ha na-eme ihe aru di iche iche nke ONYENWE ANYI kporo asi. O buladi umu ha ndi ikom na ndi inyom ka ha na-esure n'oku nye chi ha di iche iche dika aja.

³² Lezienu anya hu na unu na-eme ihe niile bu nke m nyere unu n'iwu. Unu etinyela ihe n'ime ya maobu wepukwa ihe site na ya.

13

*Ikpere chi ndi ozo**

¹ O buru na onye amuma, maobu onye na-akowa nro aputa n'etiti gi kwee nkwa na ihe iribama maobu ihe di ebube na-aga ime, ² o burukwa na ihe iribama ahụ maobu ihe ebube ahụ e kwuru maka ya emezuo, emesia onye amuma ahụ na-asị, "Ka anyi gbaso chi ndi ozo di iche, ka anyi feekwa ha," bu chi ndi i na-amaghi, ³ egela okwu onye amuma maobu oro nro ahụ nti. N'ihhi na ONYENWE ANYI bu Chineke unu na-ele unu ule imata ma unu jikwa obi unu, na uche unu hu ya n'anya. ⁴ O bu ONYENWE ANYI bu Chineke unu ka unu ga-eso, naani ya ka unu ga-atu egwu. Debenu iwu ya niile na-erubekwara ya isi, na-ejere ya ozi, jidesiekwa ya ike. ⁵ A ga-egbu onye amuma ahụ maobu onye oro nro ahụ nke chorọ iduhie unu, n'ihhi na o chorọ iweta nnupu isi megide ONYENWE ANYI bu Chineke unu, onye kporotara unu site n'ala Ijpt, onye gbaputara unu site n'onodu ibu ndi ohu. Ihe o chorọ ime bu iduhie gi, ka i ghara ibi udi ndu ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi chorọ ka i bie. Onwu ya ga-eme ka i wezuga ihe ojoo site n'etiti gi.

⁶ O buru na ezi enyi gi maobu nwanne gi nwoke maobu nwa gi nwoke maobu nwunye gi i huru n'anya ejiri aghughu gwa gi okwu si gi, "Bia ka anyi gaa fee chi ndi ozo ofufe" (bu chi ndi i na-amaghi maobu nke nna gi ha na-amaghi, ⁷ chi nke ndi ala ahụ gbara unu gburugburu, ma ha bu ndi bi gi nso ma ha bu ndi bi n'ebe di anya, site n'otu nsotu nke ala ahụ ruo nsotu nke ozo), ⁸ ekwenyewala maobu naa nti n'ihe o na-ekwu. Enwekwala obi ebere n'ebe o no, ekpuchikwala atumatu ojoo ya niile. ⁹ I ghaghi igbu ha. Buru uzọ setipu aka gi tuo ya nkume, ka ndi ozo soro gi tugbuo ya. ¹⁰ Jiri nkume tugbuo ya, n'ihhi na o chorọ ime ka i site n'iso ONYENWE ANYI

* 13: 13:1 Maobu, ikpere arusi

Chineke, wezuga onwe gi, ka i puo, ma chigharia site n'iso ya, bu ONYENWE ANYI, onye mere ka i site n'ala Ijipt puta, ala ebe i no n'ime ya dika ohu. ¹¹ Izrel niile ga-anukwa banyere ihe ojojo o mere, ha ga-atukwa ihe ojojo di otu a egwu, o dikwaghi onye obula n'etiti gi ga-achokwa ime ihe ojojo di otu ahụ.

¹² Mgbe i bi n'obodo ndi ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi, o buru na akuko esite n'otu obodo ndi a ruo gi nti si, ¹³ na ufodu ndi mmadu jogburu onwe ha eduhela ndi obodo ha, na-asi, "Ka anyi gaa fee chi ndi ozo ofufe" (bu chi ndi i na-amaghi na mbu), ¹⁴ tupu i mee ihe obula, i ga-eburu uzo juo ase, juputa nke oma, ma nyochaputa ma okwu ahụ o bu eziokwu. O buru na o bu eziokwu na-achoputakwara n'ihe aru di otu a mere n'etiti unu, ¹⁵ i ghaghi ibuso obodo ahụ agha jiri mma agha gbuo ndi mmadu niile bi n'ime obodo ahụ. I ghaghi ibibi ya kpamkpam, ma ndi mmadu ma anu ulo ha. ¹⁶ Ihe nkwa niile i si n'obodo ahụ kwata ka i ga-ekpokota n'otu ebe, n'ama di n'etiti obodo ahụ. A ga-akpokwa ha niile oku, gbaakwa obodo ahụ niile oku, dika aja nsure oku nye ONYENWE ANYI bu Chineke unu. Ruo mgbe ebighi ebi, obodo ahụ ga-abu mkpomkpo ebe, a gaghị ewugharikwa ya ozo. ¹⁷ O dighi ihe ndi ahụ e debere nye mbibi nke e kwesiri ihu n'aka gi. Nke a ga-emekwa ka iwe oku ONYENWE ANYI dajuo, ka o gosikwa gi obi ebere. O ga-enwekwa omiiko n'ahụ gi, meekwa ka i baa uba n'onuogugu, dika o ji ihu iyi kwee nna nna gi ha na nkwa. ¹⁸ ONYENWE ANYI Chineke gi ga-eme ihe ndi a ma o buru na i na-erubere ya isi, na-edebekwa iwu ya niile, nke m na-enye gi taa, ma na-eme ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI Chineke gi.

14

Nri kwesiri oriri na ndi na-ekwesighi

¹ Unu onwe unu bu umu ONYENWE ANYI Chineke unu, ya mere unu egbula onwe unu mma, maobu kpuchapu agiri isi di nso nso egedege ihu unu n'ih i onye nwuru anwu.* ² N'ih i na onye di nso ka i bu nye ONYENWE ANYI Chineke gi. O bukwa gi ka ONYENWE ANYI horo site na ndi niile no n'elu uwa, i bu ihe oke onuahia nye ya.

³ Erila ihe obula m kwuru na o bu ihe ruru aru. ⁴ Ndi a bu anumanu unu ga-eri: ehi, aturu, na ewu, ⁵ na ele nta, na mgbada, na aturu ohia, na ewu ohia, ele ukwu, na anigo bi n'elu ugwu. ⁶ Anumanu obula ukwu ya wara njakpa, nke na-ataghari onu ka unu ga-eri. ⁷ Ma otu o di, n'etiti anu ndi ahụ na-ataghari nri maobu ndi ukwu ha wara njakpa, ndi a ka unu na-agaghi eri, inyinya kamel, na ewi maobu ewi nkume, na anu ndi ozo yiri ha, o bu ezie na ha na-ataghari onu, ma ha enweghi ukwu wara njakpa. Ha bu ihe na-adighi ocha nye unu. ⁸ Ezi bukwa anu na-adighi ocha; o bu ezie na o nwere ukwu wara njakpa, ma o dighi ataghari nri. Unu agaghi emetula ozu ha aka maobu rie anu ha.

⁹ N'ime ihe niile e kere eke, di ndu, biri na mmiri, unu nwere ike iri nke obula nwere ntu na akpirikpa, ¹⁰ ma ihe obula nke na-enweghi ntu na akpirikpa, unu erila ha, n'ih i na ha ruru aru.

¹¹ Unu ga-eri nnunu obula di ocha, ¹² ma unu agaghi eri ndi a: ugo, na udele, na udele ojii, ¹³ na ndagbu, na ogankwo, na ndagbu di iche iche, ¹⁴ na ugoloma obula di iche iche, ¹⁵ na enyi nnunu, na egbe abali, na nnunu oke osimiri, na egbe di iche iche, ¹⁶ na okwukwu nta, na okwukwu

* **14:1** 14:1 Ihe ndi a bu usoro mmemme iru ugu nke ndi na-eme omenaala. Lev 19:27-28

ukwu, na okwukwu nwere mpi, ¹⁷ na okwolo na udele, na komorant, ¹⁸ na ugbala, na utù dī iche iche, na nnunụ ọdụ nta, na usụ.

¹⁹ Ụmụ ahụhụ niile na-efe efe rụrụ arụ nye unu, unu erila ha, ²⁰ Ma unu nwere ike iri ụmụ ahụhụ ndị ahụ nwere nku, ndị dī ọcha.

²¹ Unu erila anụ ọbụla nwurụ anwụ. Ma otu o si dī, onye ọbịa n'etiti unu nwere ike rie ya. I nwere ike inye ya, maọbụ resi ya onye ahụ, ma erila ya, n'ihī na onye dī nsọ nye ONYENWE ANYỊ Chineke gị ka ị bụ.

Esila nwa ewu maọbụ nwa aturụ n'ime mmiri ara nne ya.

Onyinye otu ụzọ n'ụzọ iri

²² Ị ghaghị inye otu ụzọ n'ụzọ iri nke mkpuru ubi gị afọ niile. ²³ Ị ga-erikwa mkpuru ndị a n'ihu ONYENWE ANYỊ, bụ Chineke gị, n'ebe ahụ ọ ga-ahoputa ka ọ buru ebe obibi ya, ị ga-anọ n'ebe ahụ rie otu ụzọ n'ụzọ iri nke ọka gị, na mmanya vainị ọhuru gị, na mmanụ oliv gị, na nwa mbụ nke igwe ehi gị, na igwe ewu na aturu gị. Ihe e ji eme nke a bụ ka ị muta itu egwu ONYENWE ANYỊ Chineke gị ubochi ndu gị niile. ²⁴ Ọ buru na ebe ONYENWE ANYỊ hoputara dī anya, ọ burukwa na ONYENWE ANYỊ Chineke gị agoziela gị ruo na ị pughi ibu otu ụzọ n'ụzọ iri gị gaa n'ebe ahụ (n'ihī na ebe ahụ ONYENWE ANYỊ hoputara dī anya), ²⁵ mgbe ahụ, gbanwee otu ụzọ n'ụzọ iri nata ọlaocha, were ọlaocha ahụ jee n'ebe ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gị hoputara. ²⁶ Were ọlaocha ahụ zuo ihe ọbụla ị chorọ: ehi, na aturu, na mmanya, maọbụ mmanya siri ike na-aba n'anya maọbụ ihe ọbụla ọzọ nke ị chorọ. Mgbe ahụ, gị na ezinaulo gị ga-eri nri n'ihu ONYENWE ANYỊ Chineke gị, nuriakwa onu. ²⁷ Echefukwala ime ka ndi Livayi soro gị rie ihe ị kpatara, n'ihī na ha enweghi ihe nketa ọbụla, maọbụ ihe ubi dika gị.

²⁸ N'ogwugwu afọ atọ ọbụla, ị ga-eweta otu ụzọ n'ụzọ iri nke ihe ubi gị, chikota ha n'ebe a ga-echebe ha n'obodo gị, ²⁹ ka ndi Livayi, ndi na-enweghi ihe nketa n'etiti gị, na ndi ọbịa, na ndi inyom di ha nwuru anwu, na umu mgbei niile no n'obodo gị, bia n'ebe ahụ were nri ha gari, rijuokwa afọ. N'uzo di otu a, ONYENWE ANYỊ Chineke gị ga-agozi gị, goziekwa oru aka gị niile.

15

Afọ inwere onwe

¹ N'ogwugwu afọ asaa ọbụla, ị ga-akagbu ugwo niile mmadu ji gi. ² Otu a ka a ga-esi mee ya: Onye ọbụla e ji ugwo ga-akagbu ugwo niile onye Izrel ibe ya ji ya. Ọ gaghị elekwa anya na onye agbataobi ya maọbụ nwanna ya ga-akwu ya ugwo ahụ, n'ihī na oge a na-ekwusa mgbaghara ugwo ONYENWE ANYỊ eruola. ³ Mgbaghara a erughi n'ebe ndi ọbịa no,* ma ị ghaghị ikagbu ugwo ọbụla nwanna gi ji gi. ⁴ Otu ọ di, o kwesighi ka ndi ogbenye diri n'etiti gi, n'ihī n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gi na-enye gi ka inweta dika ihe nketa gi, ọ ga-agozi gi nke ukwu, ⁵ ma ọ buru na i rube isi nye ONYENWE ANYỊ Chineke gi, ma lezie anya debe iwu ndi a niile m na-enye gi taa. ⁶ ONYENWE ANYỊ Chineke gi ga-agozi gi dika o kwere na nkwa. Ị ga-agbazinye otutu mba ego, ị gaghị anọ n'uko! Ị ga-achi otutu mba, ma ha agaghị achi gi.

⁷ Ma mgbe ị banyere n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu na-enye gi, a si na e nwee onye ogbenye n'etiti gi, nke bu onye Izrel ibe gi, ị gaghị emechi obi gi maọbụ kechie aka gi megide ya, ⁸ ị ghaghị igbazinye ya ihe

* **15:3** 15:3 Ndi ọbịa kwesiri ikwu ugwo a, n'ihī na ha adighi eso umu Izrel na-ahapu ala ha ka o zuo ike nye Onyenwe anyi, mgbe afọ asaa ruru. Ya mere, ha nwere ego ikwu ugwo ha ji. Lev 25:1-7

dị ka o si chọọ. ⁹ Lezie anya ka i ghara inwe ụdị echiche ojọọ a n'obi gi si, "Afo mgbaghara ụgwọ na-abia nso," n'ihia ya, i kechie obi gi ju ibinye nwanna gi nọ na mkpa ihe o choro. O buru na onye ahụ nọ na mkpa akwaa akwa kpokuo ONYENWE ANYI, a ga-agu gi dika onye ikpe mmehie mara. ¹⁰ I ghaghị inye ha site n'afọ ofufu, meekwa nke a na-enweghị obi ilu, mgbe ahụ, n'ihia nke a, ONYENWE ANYI bu Chineke gi ga-agozi gi n'oru gi niile nakwa ihe niile nke i tinyere aka na ya. ¹¹ A ghaghị inwe ndi ogbenye n'etiti unu, o bu ya mere iwu a jiri di mkpa. Gbasapu aka n'ebe nwanna gi na n'ebe ndi ogbenye na ndi nọ na mkpa nọ.

Mmeso a na-emeso ndi ohu

¹² O buru na onye Hibru ibe gi, ndi nwoke maobu ndi nwanyi, eresi gi onwe ha, gbakwara gi odibo afo isii, n'afọ nke asaa, i ghaghị ihapu ha ka ha nwere onwe ha. ¹³ Mgbe o hapuru ulo gi, ezipukwala ya n'aka efu! ¹⁴ I ga-esite n'igwe anu ulo gi, na n'ebe izocha oka gi, na n'ebe izocha vaini gi, nye ya onyinye puru iche iji si ya laa n'udo. Nye ya onyinye a dika ONYENWE ANYI Chineke gi si gozie gi. ¹⁵ Cheta na i buru ohu n'ala Ijpt ma ONYENWE ANYI bu Chineke gi gbaputara gi. O bu n'ihia ya ka m ji na-enye gi iwu a taa.

¹⁶ Ma o buru na ohu gi asi gi, "Achoghi m ihapu gi," n'ihia na o huru gi na ndi ulo gi n'anya, hukwa na ihe na-agara gi na ya nke oma, mgbe gi na ya nọ. ¹⁷ Were agiga kpopuo nti† ya n'onu uzọ ulo gi. O ga-abukwara gi ohu ogologo ndu ya niile. Otu aka ahụ kwa ka i ga-eme ohu gi nwanyi.

¹⁸ Enwela obi mwute mgbe obula i na-ahapu ohu gi ka o nwere onwe ya, n'ihia na i ga-echeta na o ruru gi oru afo isii, ihe i mefukwara erughi okara ihe i gaara eji goo ndi oru. ONYENWE ANYI Chineke gi ga-agozikwa gi n'ihe niile i na-eme.

Anu ulo e bu uzọ muo

¹⁹ Nwa oke ehi obula maobu nwa aturu obula maobu nwa ewu obula e bu uzọ muo n'ime igwe anu ulo gi ka i ga-edo nsọ nye ONYENWE ANYI Chineke gi, ejila nwa mbu nke ehi gi e buru uzọ muo aru oru ubi, akpachakwala aji nwa ewu maobu nwa aturu obula e buru uzọ muo di n'ime igwe ewu na aturu gi. ²⁰ Gi na ezinaulo gi ga-eri anu ndi a n'ihu ONYENWE ANYI Chineke gi afo obula n'ebe o hoputara. ²¹ Ma o buru na nwa anu obula e buru uzọ muo nwere nkwaru, dika ngwuro maobu isi maobu nkwaru obula nke joro njo, i gaghị eji ya achu aja nye ONYENWE ANYI Chineke gi. ²² Kama, ka o buru ihe oriri nye ezinaulo gi n'ime ulo gi. Onye obula, ma ndi di ocha ma onye ruru aru n'oge ahụ ga-eri ya, dika onye obula puru iri anu ele maobu anu mgbada. ²³ Ma erila obara ya. Wusa ya n'ala dika mmiri.

16

Mmemme Ngabiga

¹ Debe onwa Abib* iche maka ime Mmemme Ngabiga ONYENWE ANYI Chineke gi, n'ihia na o bu n'onwa Abib ka ONYENWE ANYI Chineke gi mere ka i si n'ala Ijpt puta n'abali. ² I ga-eji anu si n'igwe aturu na ehi gi churo ONYENWE ANYI Chineke gi aja ngabiga n'ebe ahụ ONYENWE ANYI ga-ahoputa dika ebe obibi nye aha ya. ³ Erila ya na achicha e ji ihe na-eko achicha mee, kama ubochi asaa ka i ga-eri achicha na-ekoghi eko, ya bu, achicha

† **15:17** 15:17 Ikpoku nti bu akara e ji amara onye bu ohu na mgbe ochie. * **16:1** 16:1 Nke a bu n'etiti onwa ato na onwa ano n'afọ, dika anyi si agu afo nke anyi.

ahụhụ, iji cheta na i si n'ala Ijpt pụta ngwangwa. Nke a ga-eme ka i nwee ike na-echeta mgbe i sitere n'ala Ijpt pụta, ụbọchị niile nke ndụ. ⁴ Ka ihe ọbụla na-eko achicha ghara ịbata n'ezinaụlọ gị abali asaa ndị ahụ. Unu ahapụkwala anụ ọbụla unu churụ n'aja n'oge uhuruchi nke ụbọchị mbụ, nọọ ruo ụtutu.

⁵ I gaghị achụ aja ngabiga n'obodo ọbụla ONYENWE ANYỊ Chineke gị nyere gị, ⁶ kariakwa n'ebe ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gị họtara dika ebe obibi nye ya ka i ga-anọ chụọ ya. N'ebe ahụ ka i ga-achụ aja ngabiga gị n'oge uhuruchi, mgbe anwụ dachara, n'oge mgbe dika oge ụbọchị ahụ i sitere n'Ijpt pụta. ⁷ I ga-ahụ ya n'okụ riekwa ya n'ebe ahụ ONYENWE ANYỊ bụ Chineke ga-ahọtara. N'ụtutu, i ga-alaghachikwa n'ụlọ ikwu gị. ⁸ Ụbọchị isii ka i ga-eri achicha na-ekoghị eko, n'ụbọchị nke asaa, nweenu mkpọkọta nye ONYENWE ANYỊ Chineke gị, arụkwala ọrụ ọbụla.

Mmemme owuwe ihe ubi

⁹ Guputa izu asaa site na mgbe i malitere itinye mma iwe ihe ubi n'ukwu ọka guzoro eguzo n'ubi gị. ¹⁰ Meenu Mmemme Izu Uka asaa nye ONYENWE ANYỊ, bụ Chineke gị, site na inye onyinye afọ ofufu, n'usoro otutu ngozi ONYENWE ANYỊ bụ Chineke gị ji gozie gị. ¹¹ O bụ oge inuri onu nye gị na umu gị ndi ikom na ndi inyom, ndi ohu gị nwoke na nwanyi, ndi Livayi bi n'obodo gị, ndi obia, ndi na-enweghi nna na ndi inyom di ha nwuru bi n'etiti gị. Meenu nke a n'ihu ONYENWE ANYỊ Chineke gị, n'ebe ahụ o họtara dika ebe obibi nye aha ya. ¹² Cheta na i buri ohu n'ala Ijpt, n'ih i nke a, unu echefula iwu ndi a.

Mmemme ulo ikwu

¹³ Mmenu mmemme ulo Ikwu. Unu aghaghi ime ya ubochi asaa mgbe unu wechara ihe ubi, ya bu, mgbe unu chikotachara oka site n'ebe izocha oka, nakwa ebe izocha mmanya unu niile ¹⁴ O bụ oge inuri onu, nye gị onwe gị, umu ndi ikom na ndi inyom gị, ndi odibo nwoke na nwanyi unu niile, ndi Livayi, ndi obia, umu mgbei na umu nwanyi niile di ha nwuru anwu ndi bi n'obodo gị niile. ¹⁵ A ga-eme mmemme a nye ONYENWE ANYỊ Chineke gị ubochi asaa n'ebe ahụ ONYENWE ANYỊ n'onwe ya họtara. N'ih i na ONYENWE ANYỊ Chineke gị ga-agosi ihe ubi gị niile, goziekwa akaoru gị niile, ime ka onu gị zuo oke.

¹⁶ Ugboro ato n'afọ ka ndi ikom unu niile aghaghi ibia chee onwe ha n'ihu Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYỊ unu, n'ebe o ga-ahọtara: n'oge mmemme ndi a: Mmemme Achicha na-ekoghị eko, Mmemme Izu Uka asaa na Mmemme Ulo Ikwu. O dighi onye ọbụla ga-agba aka efu bia n'ihu ONYENWE ANYỊ. ¹⁷ Onye ọbụla ga-eweta onyinye dika o nwere ike na dika ONYENWE ANYỊ Chineke gị si gozie ya.

Ndi ikpe

¹⁸ I ga-ahọtara ndi ikpe, na ndisi ozi n'ebo niile, na n'obodo ọbụla ONYENWE ANYỊ Chineke gị na-enye gị. Ha ga-eme ka ezi ikpe diri ndi mmadu niile. ¹⁹ Ekpekwa ikpe aghugho, maobu kpee ikpe ile mmadu anya n'ihu. Erikwala ngari, n'ih i na iri ngari na-eme ka anya onye amamihe kpuo isi, meekwa ka okwu onye aka ya di ocha gbagoo agbago. ²⁰ Gbasoo ikpe ziri ezi, mee ka ikpe ziri ezi digide, ka i diri ndu, nweta ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gị na-enye gị.

Ikpere arusi†

† 16:20 16:21 Ikpere chi ndi ozo

²¹ Amanyela oyiyi osisi chi Ashera ọbụla ị n'akụkụ ebe ịchụ aja ị wuru nye ONYENWE ANYỊ Chineke ị. ²² Eguzokwala ogidi nkume ọbụla n'ihhi na ha bụ ihe ONYENWE ANYỊ Chineke ị kpọrọ asi.

17

¹ Achurula ONYENWE ANYỊ bụ Chineke ị ehi maọbụ aturu nwere nkwaru ọbụla maọbụ ntupu. Onyinye ị otu a bụ ihe aru n'ebe ọ nọ.

² Ọ buru na ị nu na onye ọbụla n'ime obodo ndi ahụ ONYENWE ANYỊ nyere ị, nwoke maọbụ nwanyi na-eme ihe ị njo n'anya ONYENWE ANYỊ Chineke ị ime ihe megidere ọgbugba ndu ya, ³ ọ buru na onye ahụ efee chi ndi ọzọ, maọbụ kpoọ isiala nye ha, maọbụ fee anwu, maọbụ onwa, maọbụ kpakpando nke mbara eluigwe bụ ihe m na-enyeghi n'iwu, ⁴ ọ buru na e mere ka ị maara n'ihe ị otu a ị maọbụ ị nu ya, ị ghaghị iju ase, nyochaa ya nke oma. Ọ buru na ihe ị nuru bụ eziokwu, ọ buru n'ezie na e mere ihe aru ị otu a n'ala Izrel, ⁵ kpọrọ nwoke maọbụ nwanyi ahụ mere ihe ojuo ị otu a, kpọpota ya n'onu uzo ama obodo, tuo ya nkume, tugbuo ya. ⁶ Ma otu o si ị, a gaghị eme ka onye ahụ nwuo site naani n'ama otu mmadu, kama ọ ga-anwu site n'ama mmadu abuo maọbụ ato gbara. ⁷ Ndi ahụ gbara akaebe n'isi ya ga-eburu uzo tuo ya nkume, tupu mmadu niile esoro tugbuo ya. Site n'uzo ị otu a, unu ga-ekpochapu ihe ojuo site n'etiti ị.

Ulo ikpe

⁸ Ọ buru na unu enwee okwu siri ike na mkpebi, dika igbu ochu, maọbụ okwu na uka metutara mmadu, maọbụ ilu ogu nke mmeru ahụ daputara n'ime ya, ihe unu ga-eme bụ iweta ikpe ahụ n'ebe obibi ONYENWE ANYỊ Chineke ị hoputara, ⁹ n'ihu ndi nchujaja, bụ ndi Livayi na onye no n'ochie ikpe n'oge ahụ ka ha ghubie ikpe ahụ. ¹⁰ Ị ga-emekwa dika mkpebi ha nyere ị n'ebe ahụ ONYENWE ANYỊ ga-ahoputa. Lezie anya hu na i mezuru ihe niile dika ha si tuziere ị aka. ¹¹ Mee dika iwu ha ziri ị si ị, na dika mkpebi ha nyere ị si ị. Ewezugala onwe ị site n'okwu ha nyere ị n'uzo ọbụla ¹² Ma onye ahụ ledara onye nchujaja na onye ikpe ahụ a hoputara ije ozi nye ONYENWE ANYỊ Chineke ị ga-anwu. Unu ga-esi n'ala Izrel wezuga ihe ojuo ị otu ahụ. ¹³ N'uzo ị otu a, mmadu niile ga-anu ihe mere onye ahụ nupuru isi, ha ga-atu egwu ghara ibu ndi mpako.

Inwe eze

¹⁴ Mgbe ị banyere n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke ị na-enye ị, merie ndi bi n'ime ya, biri n'ime ya, i nwere ike malite iche n'obi ị si, "Anyi kwesiri inwe eze dika mba ndi ozo niile ị anyi gburugburu." ¹⁵ O si otu a diri, lezie anya hu na onye ị ga-eme eze bụ onye ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke ị ga-ahoputa. Onye ahụ aghaghị ibu onye Izrel n'ihhi na i kwesighi ime onye mba ozo eze ka ọ chia ị. ¹⁶ Hu na eze ahụ ị hoputara enweghi otutu inyinya. Eze ahụ ekwesikwaghị izipu ndi ga-aga Ijpt izuputara ya otutu inyinya ozo, n'ihhi na ONYENWE ANYỊ agwala ị si, "Ị gaghị alaghachi Ijpt ozo." ¹⁷ Eze ahụ agaghị enwe otutu nwunye, n'ihhi na nke a ga-eme ka obi ya si n'ebe ONYENWE ANYỊ no puo. Ọ gakhaghị ababiga uba olocha na olaedo oke.

¹⁸ Mgbe ọ nokwasiri n'ocheeze dika eze, ọ ga-esite n'akwukwo iwu a ndi nchujaja bụ ndi Livayi na-edebe, deputara onwe ya iwu a metutara obibi ndu ndi eze. ¹⁹ Ihe ahụ o deputara ka ọ ga-agu mgbe niile na ndu ya. Nke a ga-eme ka ọ muta itu egwu ONYENWE ANYỊ Chineke ya, na igbaso ihe niile ị n'iwu na ukpuru ndi a. ²⁰ Igu akwukwo iwu a mgbe niile ga-eme

ka ọ mata na o nweghi ụzọ o si di elu karija ụmụna ya. Ọ ga-emekwa ka ọ ghara iwezuga onwe ya site n'iwu a n'uzọ ọbụla. Mgbe ahụ, ya onwe ya, na ụmụ ụmụ ya ga-achị alaeze Izrel ogologo oge.

18

Ihe nketa ndi nchujaja na ndi Livayi

¹ Ndi nchujaja bu ndi Livayi, na ndi ebo Livayi niile agaghi enwe oke maobu ihe nketa obula dika ebo ndi ozo n'Izrel. Ihe onyinye ichu aja niile e wetara n'ihu ONYENWE ANYI site n'oku bu ihe nketa ha. ² Ha agaghi enwe ihe nketa obula n'etiti umu Izrel ndi ozo, n'ihu na ONYENWE ANYI aburu la ihe nketa nke ha dika o kwere ha na nkwa.

³ Nke ga-abu oke ruuru ndi nchujaja n'ebe ndi mmadu no, n'ebe ndi na-achu aja, site n'anu ehi maobu aturu: a ga-enye onye nchujaja ubu aka ya, agba ya abuo na afu ya. ⁴ Ha ga-enwetakwa mkpuru mbu nke owuwe ihe ubi unu, ya bu, oka mbu unu, mmanya vaini ohuru unu, mmanu oliv unu na aji mbu a kpuchaputara site n'ahu igwe aturu unu. ⁵ N'ihu na ONYENWE ANYI Chineke unu ahoputala ebo Livayi na umu umu ha site n'ebo niile nke Izrel ka ha buru ndi ga-eguzo jee ozi n'ihu ONYENWE ANYI oge niile.

⁶ Onye Livayi obula si n'ebe o bi kwapu gaabiri n'obodo ozo n'Izrel nwere ike ije n'ebe ichu aja ONYENWE ANYI hoputara, ⁷ o ga-eje ozi n'aha ONYENWE ANYI bu Chineke ya dika umuna ya ndi Livayi na-eje ozi n'ihu ONYENWE ANYI. ⁸ O ga-esokwa keta oke a na-ekenye ndi Livayi bi n'obodo ahụ, n'agbanyeghi na o na-enweta ego site n'orire e rere ihe onwunwe ezinaulo ya.

Ikpere arusi

⁹ Mgbe i banyere n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi, amutakwala ime omume aru dika ndi mba bi n'ala ahụ. ¹⁰ Ka a hapu ichota onye obula n'etiti gi nke na-ewere nwa ya nwoke maobu nwanyi nye ka a kpo ya oku n'ihu ichuru chi ndi mba ozo aja. Ka onye Izrel obula ghara ibu onye na-aju mmuo ase maobu onye mgbaasi maobu na-agba aja, ¹¹ maobu onye na-aku mmadu ibe ya ogwu, maobu onye na-aju mmuo ojoo ase, maobu dibia afa maobu onye na-aju ase site n'aka ndi nwuru anwu. ¹² Onye obula na-eme ihe ndi a bu onye ONYENWE ANYI kporo asi. O bukwa n'ihu ihe aru ndi a ka ONYENWE ANYI Chineke gi ji na-achupu ndi bi n'ala a. ¹³ I ghaghi ibu onye zuruoke n'uzo niile n'ihu ONYENWE ANYI Chineke gi.

Onye amuma nke ga-abia

¹⁴ Mba ndi i na-aga inweta ala ha bu ndi na-aju ase site n'aka ndi mgbaasi na ndi na-agba aja, ma ONYENWE ANYI Chineke gi anabataghi na i ga-eme ihe di otu ahu. ¹⁵ Kama ONYENWE ANYI Chineke gi ga-eme ka onye amuma nke di ka m biliere unu site n'etiti unu, site n'etiti ndi unu bu Izrel. O bu ya ka unu ga-ana nti. ¹⁶ N'ihu na nke a bu ihe gi onwe gi rioro ONYENWE ANYI bu Chineke gi n'ugwu Horeb, n'ubochi mkpokota ahu. I kwuru si, "Anyi achoghi inu olu ONYENWE ANYI maobu hu oku ahu di egwu anya ozo, ka anyi ghara inwu."

¹⁷ N'ihu ya, ONYENWE ANYI gwara m okwu si m, "Ihe ha kwuru di mma. ¹⁸ Aga m eme ka onye amuma bilie n'etiti ha, onye Izrel dika gi. Aga m agwa ya ihe o ga-ekwu, okwu niile m tinyere n'onu ya ka o ga-agwa ha. ¹⁹ Onye obula juru ige nti n'okwu m niile nke onye amuma ga-agwa ha n'aha m ka mu onwe m ga-emesi ike. ²⁰ Ma onye amuma obula sitere na nganga obi ya kwuo okwu n'aha m, bu okwu nke m na-ezighi ya ka

o kwuo, ga-anwụ, maọbụ onye amụma ọbụla nke kwuru okwu n'aha chi ndị ọzọ, onye amụma ahụ ga-anwụkwa.”

²¹ I nwere ike ikwu n'obi gị si, “Olee otu anyị ga-esi mata na okwu e kwuru si n'aka ONYENWE ANYỊ n'ezie?” ²² Otu a ka unu ga-esi mata, ọ buru na ihe onye amụma buru n'amụma n'aha ONYENWE ANYỊ emezughị, okwu ahụ esighị n'ebe ONYENWE ANYỊ nọ bịa. Ọ bụ okwu onye amụma ahụ cheputara kwuo n'onwe ya. Unu atula ya ujo.

19

Obodo mgbaba

¹ Mgbe ONYENWE ANYỊ Chineke gị bibiri mba ndi ahụ nwe ala ahụ ọ na-enye gị, mgbe ị chupuru ha bichie n'obodo ha nakwa ulo ha niile, ² mgbe ahụ, kewaputa* obodo ato n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gị na-enye gị inweta, doo ha iche. ³ Kewaa ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gị na-enye gị dika ihe nketa uzọ ato ka otu obodo mgbaba diri n'otu akuku. Wuzie uzọ e si aga n'obodo ndi a ka ọ diri onye na-agba osọ mfe igbaje n'ebe ahụ.

⁴ Nke a bu iwu banyere onye ọbula gburu mmadu gbaba n'ebe ahụ maka izere ndu. Ọ buru na mmadu esite na-amaghi ama gbuo onye agbataobi ya, bu onye ọ na-akpoghi asi n'oge gara aga, ọ ga-agbaba n'obodo ahụ n'ihi ize ndu ya. ⁵ Ọ buru na mmadu na ibe ya agaa n'ohia iwa nku ma isi anyike ya esite n'osisi ya dapu dagbuo nwoke ahụ so ya gaa iwa nku, nwoke ahụ na-awa nku ga-agbala n'ime otu obodo ndi a ichebe ndu ya. ⁶ Ma ọ bughị otu a, onye ahụ na-agba ugwo ochu ga-esite n'onuma juru ya obi chuo nwoke ahụ osọ, chukwute ya, gbuo ya ma ọ buru na obodo mgbaba ahụ adiri n'ebe di anya, ọ bu ezie na nwoke ahụ abughi onye kwesiri onwu, ebe ọ bu na o siteghị n'ekworo gbuo onye o gburu. ⁷ Ọ bu nke a mere m ji nye unu iwu ka unu weputara onwe unu obodo mgbaba ato.

⁸ Ọ buru na ONYENWE ANYỊ Chineke gị emee ka oke ala gị saa mbara dika ọ nuru nna nna gị ha n'iyi na ọ ga-eme, ọ burukwa na o nye gị ala niile dika o kwere na nkwa, ⁹ n'ihi na i leziri anya gbasoo iwu ndi a m nyere gị taa ihu ONYENWE ANYỊ Chineke gị n'anya, na ije ije dika uzọ ya si di, mgbe ahụ, i nwere ike hoputa obodo ato ọzọ, nke ga-abu obodo izere ndu. ¹⁰ N'uzo di otu a, ị ga-enwe ike gbochie onwu ndi aka ha di ocha. Obara onye na-adighi ihe o mere agaghi adikwa gị n'isi, n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gị na-enye gị dika ihe nketa.

¹¹ Ma ọ buru na nwoke ọbula echere onye ọ kporo asi n'uzo, gbuo ya, mesia gbara osọ gaa n'ime otu obodo ndi a, ¹² ndi okenye obodo ya ga-ezi ndi mmadu ka ha gaa kputa ya site n'ebe ahụ. Ha ga-ewerekwa ya nyefee n'aka onye ga-aboro onye ahụ nwuru anwu obo, ka o gbuo ya. ¹³ Emerela ya ebere. I ghaghi ikpochapu site n'Izrel ikpe omuma nke so iwufu obara ndi aka ha di ocha, ka ihe gaara gị nke oma.

¹⁴ Mgbe ị batara n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gị na-aga inye gị dika ihe nketa, ehigharila oke ala onye agbataobi gị n'ala ahụ enyere gị inweta.

Ndi akaebe

¹⁵ Amala onye ọbula ikpe mmehie n'ihi ama otu onye gbara. E kwesiri inwe ndi akaebe abuo, maobu ato tupu a maa mmadu ikpe.

* **19:2** 19:2 Obodo ato Ndi a bu obodo ato ọzọ tinyere ndi mbu e kewaputarala n'owuwa anyanwu Jodan n'ihi ize ndu. Ndi a ga-adị n'ebe odida anyanwu nke Jodan.

¹⁶ O buru na onye obula achoo imegide onye ozo site n'igba ama ugha, ¹⁷ a ga-eduru mmadu abuo ahụ bia n'ihu ONYENWE ANYI na n'ihu ndi nchujaja na ndi ikpe na-arụ oru n'oge ahụ. ¹⁸ Ndi ikpe ga-enyocha okwu ahụ nke oma. O buru na a choputa na onye akaebe ahụ gbara ama ugha, ¹⁹ o ga-ata ahuhu ahụ nwoke ahụ o gbagidere akaebe gaara ata. N'uzo di otu a, i ga-ekpochapu ndi ojoo site n'etiti gi. ²⁰ Ndi niile nuru ya ga-atu egwu, ha agaghị emekwa ihe ojoo di otu ahụ ozo. ²¹ Emekwala ebere obula. Ndu laara ndu, anya laara anya, eze laara eze, aka laara aka, ukwu laara ukwu.

20

Ibu agha

¹ Mgbe i puru ibuso ndi iro gi agha, o buru na i lee anya hu na ndi iro gi nwere otutu inyinya, ugbo agha na ndi agha di ukwu n'onuogugu kari gi, unu atula egwu, n'ihi na ONYENWE ANYI Chineke gi, onye ahụ mere ka i si n'ala Ijipt puta n'udo, nonyeere gi. ² Tupu agha ebido, otu onye nchujaja ga-eguzo n'ihu ndi agha Izrel gwa ha okwu si, ³ "Geenu nti, unu ndi Izrel, taa, unu na-apu ibuso ndi iro unu agha. Unu atula egwu. Unu atula ujo. Ka obi unu gharakwa ida mba. ⁴ N'ihi na ONYENWE ANYI Chineke unu gaseo unu gaa, o ga-aluru unu ogo imegide ndi iro unu, o ga-enyekwa unu mmeri."

⁵ Mgbe ahụ, ndi ochiagha ga-esi otu a gwa ndi agha Izrel okwu si ha, "O nwere onye obula n'ime unu wuru ulo ohuru o na-edobeghi nso nye ONYENWE ANYI? Ka onye di otu a laghachi n'ulo ya. Ka onye ahụ ghara inwu n'agha hapu ulo ya, ka nwoke ozo doo ya nso nye ONYENWE ANYI! ⁶ O di nwoke obula kuru ubi vaini ohuru nke o na-esitebeghi n'ime ya ghoo mkpuru obula? Ya laa, ka o ghara inwu n'agha, hapuru ya onye ozo nke ga-eri mkpuru si na ya! ⁷ O di nwoke nwere nwaagboghoo o kwere nkwa na o ga-alu? Ya laa, gaa luo nwanyi! N'ihi na o buru na o nwuo n'agha, nwoke ozo ga-alu ya." ⁸ Mgbe ahụ, ndi ochiagha ahụ ga-ekwukwa si, "O di onye egwu na-atu? O buru na o nwere onye ujo na-atu, ya laghachi n'ulo ya ka itu ujo ya hapu ijide ndi ozo." ⁹ Mgbe ndisi agha gwachara ndi agha ha okwu ndi a, ha ga-ahoputa ndisi ga-achikota usuu ndi agha.

¹⁰ Mgbe i biaruru obodo obula nso ibuso ya agha, i ga-ebu uzo kpo ndi bi n'ime ya oku, maka ime udo. ¹¹ O buru na ha anabata ime udo, megheere gi onu uzo ama ha, ndi niile bi n'ime obodo ahụ ga-aburu gi ndi oru na-agbakwara gi odibo. ¹² Ma o buru na ha ekweghi ime udo, luso gi agha, mgbe ahụ, ndi agha gi ga-agba ya gburugburu. ¹³ Mgbe ONYENWE ANYI Chineke gi nyefere gi ya n'aka, were mma agha gbuo nwoke obula no n'ime ya. ¹⁴ Ma umu nwanyi niile na umuntakiri niile, anu ulo niile na ihe nkwata niile nke ndi obodo ahụ ka i ga-edebere onwe gi. I ga-ewerekwa ihe nkwata nke ONYENWE ANYI Chineke gi nyere site n'aka ndi iro gi mee ihe di gi mma. ¹⁵ Iwu ndi a metutara naani mmeso i ga-emeso obodo ndi tere anya. O metutaghi obodo ndi na-adighi n'ime mba ndi a di nso.

¹⁶ Ma otu o di, n'obodo niile ndi ahụ ONYENWE ANYI Chineke na-enye gi dika ihe nketa, o nweghi ihe obula na-eku ume i ga-ahapu ndu. Laa ihe niile na-eku ume n'iyi. ¹⁷ I ghaghị ila obodo ndi a n'iyi: obodo ndi Het na nke ndi Amorait, nke ndi Kenan na nke ndi Periz, nke ndi Hiv na nke ndi Jebus, dika ONYENWE ANYI Chineke gi nyere gi n'iwu. ¹⁸ Ma o bughu otu a, ha ga-akuziri gi ime ihe ndi ahụ niile ruru aru ha na-eme mgbe ha na-eфе chi ha di iche iche, mee ka i mehie megide ONYENWE ANYI Chineke gi.

¹⁹ Mgbe ị nọchibidoro obodo ọbụla ogologo oge, na-ebu agha megide ya maka iwere ya, ebibila osisi na-amị mkpuru dị n'ime ya site n'iji anyuike gbutuo ha. N'ihia na i nwere ike rie mkpuru osisi ha, egbutula ha. Osisi dị n'ohia ha ọ bụ ndị mmadu, na ị ga-anọchibido ha? ²⁰ Naanị osisi na-adighi amị mkpuru ka ị ga-egbutu, nke a na-adighi eri mkpuru ya eri. Jiri ha meere onwe gi ngwa ọgụ, dika ubibi, na nkwas, na ihe unu ji etitu mgbidi obodo ahụ.

21

Onwu amaghị ihe kpatara ya

¹ Mgbe ị batara n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi inweta, biri n'ime ya, ọ buru na ị hu otu onye e gburu egbu ka ọ togbo n'ime ohia, ma ị maghi onye gburu ya, ² ndi okenye gi, na ndi ikpe ga-aputa, tuo idi anya nke obodo niile di gburugburu ohia ahụ, site n'ebe ahụ onye ahụ e gburu egbu togbo. ³ Ndi okenye obodo ahụ ga-ewere nwa nne ehi a na-ejibeghi ruo ọrụ, maobu nyara yoku obula ⁴ ha ga-eduru ya gaa na ndagwurugwu nke mmiri na-eru n'ime ya, ndagwurugwu a na-egwuzebeghi mgbe obula iru ọrụ ubi n'ime ya, nke a na-akughi mkpuru n'ime ya, gbajie olu nwaagbogho ehi ahụ n'ebe ahụ. ⁵ Ndi nchujaja, umu Livayi, ga-abia, n'ihia na ONYENWE ANYI Chineke gi ahoputala ha ka ha buru ndi na-ejere ya ozi. Ha ka ọ hoputakwara ikwuputa ngozi n'aha ONYENWE ANYI, na ikpe niile metutara mmeru ahụ. ⁶ Mgbe ahụ, ndi okenye niile nke obodo ndi ahụ dikarisiri ozu ahụ nso, ga-akwo aka ha n'elu nwaagbogho ehi ahụ,* nke ahụ a gbajiri olu n'ime ndagwurugwu ahụ. ⁷ Ha ga-ekwuputa si, "Aka anyi di ocha, ọ bughị anyi gburu nwoke a, anyi amakwaghị onye gburu ya. ⁸ ONYENWE ANYI, kpuchiere ndi gi Izrel mmehie ha, bu ndi gi ị gbaputara. Agula ndi gi dika ndi ikpe mara n'ihia onwu nwoke a na-emeghi ihe ojoo." Otu a ka a ga-esi kpuchie mmehie n'ihia mwufu obara ahụ. ⁹ N'uzo di otu a, ka ị ga-esi wezugara onwe gi ikpe omuma gaara abụ nke gi n'ihia obara onye ahụ nwuru anwu, ebe ọ bu na i meela ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI.

Ilu ndi inyom a dotara n'agha

¹⁰ Mgbe ị puru ibuso ndi iro gi agha, ọ buru na ONYENWE ANYI Chineke gi emee ka i merie ndi iro gi, dota ufodu n'ime ha n'agha, ¹¹ ọ buru na ị hu nwaagbogho mara mma nke masiri gi n'etiti ndi a dotara n'agha, i nwere ike iduru ya ka ọ buru nwunye gi. ¹² I ga-akpobata ya n'ulo gi, mee ka ọ kpucha agiri isi ya, bekwaa mbo ya niile, ¹³ yipu uwe ahụ o yi mgbe e jidere ya. Ọ ga-anodu n'ulo gi ruo ujū n'ihia nna ya na nne ya otu onwa. Emesia, i nwere ike ibakwuru ya ghoo di ya, ya onwe ya ga-aghokwa nwunye gi. ¹⁴ Ọ buru na ihe ya amasikwaghị gi, ị ga-ahapu ya ka ọ gaa ebe obula ọ choro. I gaghi ere ya n'onu ego obula maobu kpasi ya agwa dika ohu, ebe ọ bu na ị wedala ya n'ala site n'ihu oto ya anya.

Oke ruru okpara

¹⁵ Ọ buru na nwoke luru ndi inyom abuo, ma hu otu n'ime ha n'anya kari nke ozo, ọ burukwa na ndi inyom abuo ahụ mutara ya umu ndi ikom, ma nwanyi ahụ ọ kporo asi buuru uzo muta nwa nwoke, ¹⁶ mgbe nwoke ahụ na-eke ihe onwunwe ya, ọ gaghi ewere oke ruuru okpara ya, nke nwanyi ahụ ọ kporo asi mutara kenye nwa nwoke nke nwanyi ahụ

* **21:6** 21:6 Omume di otu a, ziputara na ha bu ndi aka ha di ocha n'onwu onye ahụ e gburu.

o huru n'anya muru. ¹⁷ O ga-anabata nwa nwoke nke nwanyi ahụ o na-ahughị n'anya mutara di ka okpara, nye ya, oke abuo site n'ihe niile o nwere. N'ihị na nwoke ahụ bu mmalite ume ya, onodu nke i bu okpara bukwa nke ya.

Nwa isiike

¹⁸ O buru na nwoke amuta nwa nwoke na-eme isiike, nke na-enupu isi, onye na-adighi ege nna ya na nne ya nti, o buladi mgbe ha doro ya aka na nti. ¹⁹ Nne ya na nna ya ga-eduru ya gaa n'ihu ndi okenye, nonu uzo ama obodo ha. ²⁰ Ha ga-agwa ndi okenye obodo ahụ, "Nwa anyi nwoke a na-eme isiike, na-enupu isi, o dighi ege nti n'olu anyi. O bu onye mmefu na onye na-anubiga mmanya oke." ²¹ Ndi ikom niile nke obodo ahụ ga-ewere nkume tugbuo ya. N'uzo di otu a, unu ga-ekpochapu ihe ojojo ahụ n'etiti unu. Ndi Izrel niile ga-anu ihe mere, ujo ga-atukwa ha.

Iwu di iche iche

²² O buru na nwoke obula emee ihe ojojo kwesiri onwu, o buru na e kpee ya ikpe onwu, kwugbuo ya n'osisi, ²³ unu agaghị ahapu ozu ya ka o digide n'elu osisi abali ahụ niile. Hunu na e liri ya n'otu ubochi ahụ, n'ihị na onye obula a kwubara n'elu osisi bu onye Chineke buru onu. Emerula ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi dika ihe nketa.

22

¹ O buru na i hu ehi, maobu aturu nwanna gi ka o na-akpafu, emela dika a ga-asị na i hughị ya, jide ya, kpulaara ya onye nwe ya. ² O buru na i maghi onye nwe ya, maobu na nwanna gi ebighi nso, were ya laa n'ulo gi, hapu ya n'ebe ahụ tutu onye nwe ya achowa ya, mgbe ahụ ka i ga-ewere ya nyeghachi ya. ³ Otu a kwa ka i ga-eme ma i hu inyinya ibu nwanna gi, maobu uwe, maobu ihe obula i ga-atututa. Were ya debere onye nwe ya.

⁴ O buru na i hu inyinya ibu, maobu ehi nwanna gi ka ha dara n'uzo, elela anya n'ebe ozo, gaa nyere ya aka bulie ya.

⁵ Nwanyi ekwesighi iyi uwe ndi ikom, nwoke agaghị eyikwa uwe ndi inyom. N'ihị na ihe aru ka o bu n'anya ONYENWE ANYI Chineke gi.

⁶ O buru na i hu akwu nnunu togbo n'ala, maobu nke di n'elu osisi, o burukwa na o bu nnunu nke no n'elu umu ya, maobu n'elu akwa ya, ewerela nne na umu nnunu ya. ⁷ Hapu nne nnunu ka o laa, ma were naani umu ya. Ihe ga-agakwara gi nke oma n'ihị ya, i ga-enwekwa ndu ogologo.

⁸ *Mgbe i wuru ulo, wuokwa ihe mgbochi gburugburu elu ya, nke game ka onye obula ghara isi n'elu ya dapu, si otu a wetara ulo na onye nwe ya ikpe omuma nke iwufu obara.

⁹ Akula udi mkpuru abuo n'ubi vaini gi. O buru na i mee otu a, ihe okuku ndi a, na mkpuru ha miri ga-abu ihe ruru aru.

¹⁰ Ejikola ehi na inyinya ibu maka ido ihe e ji ako ala ubi.

¹¹ Eyila uwe e ji uzo ihe abuo kpa, dika uwe aji anu na ogho ocha kpa.

¹² I ga-akpanyere onwe gi ihe ogho akpara akpa, n'akuku ano nke uwe mgbokwasi gi.

Mmekorita nwoke na nwanyi

¹³ O buru na nwoke aluo nwaagboghọ, mesie mgbe o dinakwuru ya kpebie n'obi ya na o chokwaghị ilu ya ozo, ¹⁴ o buru na nwoke a ekwutoo nwaagboghọ ahụ, mebie aha ya kwuo na nwaagboghọ ahụ amatalari

* **22:8** 22:8 Iwu a bu ihe di mkpa n'ihị na elu ulo ha na-adi larji, nke bu na mmadu nwere ike ijehari n'ebe ahụ, maobu dinaa ala n'abali n'oge okpomoku.

nwoke tupu ha abụọ alụ, ¹⁵ nne nwaagboghọ ahụ, na nna ya, ga-ewere ihe ga-egosi na nwa ha amabeghi nwoke gaa n'ihu ndi okenye obodo ahụ, n'onu ụzọ ama. ¹⁶ Nna nwaagboghọ ahụ ga-agwa ndi okenye, "Enyere m nwoke a nwa m nwanyi dika nwunye, ma ugbo a, o chokwaghi ilu ya. ¹⁷ Ugbo a, o boola ya ebubo ihere, si, 'Achoputaghi m ihe obula n'ahu nwa gi nwanyi a ihe na-egosi na o maghi nwoke.' Ma nke a bu ihe ngosi na ada anyi amaghi nwoke." Mgbe ahụ ndi muru ya ga-agbasapu akwa ahụ n'ihu ndi okenye obodo ahụ. ¹⁸ Ndi okenye obodo ahụ ga-akporo nwoke nyekwa ya ahuhu. ¹⁹ Ha ga-emekwa ya ka o kwuo nna nwaagboghọ ahụ nari shekel olaocha, n'ihu na o boro nwaagboghọ Izrel na-amaghi nwoke ebubo ugha. Nwaagboghọ ahụ ga-anogide buru nwunye nwoke ahụ. Nwoke ahụ agaghi achupukwa ya ubochi ndu ya niile.

²⁰ Ma o buru na ebubo nwoke ahụ bu eziokwu, na achoputaghi ihe gosiri na nwaagboghọ ahụ amaghi nwoke. ²¹ A ga-eduru nwaagboghọ ahụ puta n'onu ụzọ ulo nna ya, n'ebe ahụ ka ndi ikom obodo ya ga-anọ were nkume tugbuo ya. N'ihu na o mere ihe ihere jogburu onwe ya n'Izrel, site n'ibi ndu akwuna mgbe o ka no n'ulo nne ya na nna ya. I ghaghi ikpochapu ihe ojoo ahụ site n'etiti unu.

²² O buru na e jide nwoke ebe ya na nwunye onye ozo dina, ma nwoke ahụ dinara ya ma nwanyi ahụ o dinara aghaghi inwu. N'uzo di otu a, i ga-ekpochapu ihe ojoo a site n'Izrel.

²³ Ma o buru na nwaagboghọ na-amaghi nwoke a na-alu alu na nwoke ozo edinako n'ime obodo, ²⁴ ya na nwoke ahụ ka a ga-eduru gaa n'onu ụzọ ama obodo, were nkume tugbuo ha n'ebe ahụ, ka ha nwuo, nwaagboghọ ahụ ga-anwu n'ihu na o tighi mkpu, ma nwoke ahụ ga-anwu n'ihu na o mebiela nwunye nwoke ibe ya na-achọ ilu. Unu aghaghi ikpochapu ihe ojoo site n'etiti unu.

²⁵ Ma o buru na nwoke ezute nwaagboghọ na-amaghi nwoke a na-alu alu n'ohia, were ike mee ka ha abuo dina, o bu naani nwoke ahụ ga-anwu. ²⁶ Aka nwaagboghọ ahụ di ocha, o dighi mmehie o mere nke ikpe onwu ji adiri ya, n'ihu na onodu ya di ka onodu mmadu ahụ onye iro ya biakwasiri na mberede gbuo ya. ²⁷ A puru i si na nwaagboghọ ahụ tiri mkpu ma o dighi onye no inaputa ya.

²⁸ O buru na nwoke obula ejiri ike jide nwaagboghọ na-amaghi nwoke, nke nwoke obula na-ekwebeghi nkwa ilu, mee ka ha abuo dina, ²⁹ nwoke ahụ ga-akwu nna nwaagboghọ ahụ iri shekel olaocha ise. O ga-alukwa nwaagboghọ ahụ n'ihu na o mebiela ya. O gkwaghi achupu ya ubochi niile nke ndu ya.

³⁰ Nwoke obula agaghi alu nwunye nna ya, n'ihu na o bu nwunye nna ya. Ime ihe di otu a bu imeru ihe ndina nna ya.

23

Ndi na-agaghi esonye na mkpokota ahụ

¹ Nwoke obula echipara mkpuru amu ya, maobu nke e bipuru mkpuru amu ya, agaghi esonye na mkpokota ONYENWE ANYI.

² Nwa obula a mutara site n'ikwa iko agkwaghi esonye na mkpokota ONYENWE ANYI, umu umu ya, ruo n'ogbo nke iri, agkwaghi esonye na mkpokota ONYENWE ANYI.

³ Onye Amon, maobu onye Moab, agaghi esonye na mkpokota ONYENWE ANYI, o buladi ruo n'ogbo nke iri ha. ⁴ N'ihu na ha e jighi achicha na mmiri bia zute unu n'uzo mgbe unu si Ijpt puta, ha goro Belam, nwa Beoa, onye

si Peto nke di na Aram Naharaim, ka o buo unu onu. ⁵ Ma ONYENWE ANYI Chineke gi egeghi Belam nti, kama ONYENWE ANYI Chineke gi gbanwere ibu onu ahụ mee ka o ghooro gi ngozi, n'ih i na ONYENWE ANYI Chineke gi huru gi n'anya. ⁶ Achola udo ndi Amon na Moab, na odimma ha ubochi ndu gi niile ruo mgbe ebighi ebi.

⁷ Ma eledala ndi Edom anya, n'ih i na ndi Edom bu umunna unu. Unu eledala ndi Ijipt anya, n'ih i na unu biri dika ndi obia n'ime ala ha. ⁸ Umụ a ga-amuru ha n'ogbo nke ato ha nwere ike ibata na mkpokota nke ONYENWE ANYI.

Adighi ocha n'omuma ulo ikwu

⁹ Mgbe unu mara ulo ikwu unu maka ibu agha megide ndi iro unu, wezuganu onwe unu site n'ih e obula na-adighi ocha. ¹⁰ Nwoke obula n'etiti gi nke na-adighi ocha site n'inyu mkpuru nwa n'ahu ya n'abali, gapu gaa nodu n'azu omuma ulo ikwu. ¹¹ O ga-anọ n'ebe ahụ ruo uhuruchi, emesia, o ga-asa ahụ ya loghachi n'ulo ikwu n'anyasi.

¹² I ga-enwekwa otu ebe ndi gi ga-anọ jee n'ogwe ga-adi n'azu omuma ulo ikwu. ¹³ Onye obula n'ime unu ga-enwe shovel dika otu n'ime ngwa agha ya. Mgbe obula kwa o jere n'ogwe, o ga-eji ya gwuo ala kpochie nsi o nyuru. ¹⁴ Ulo ikwu gi ga-adi nsọ, n'ih i na ONYENWE ANYI Chineke gi na-ejeghari n'etiti gi ichebe gi, na inaputa gi site n'aka ndi iro gi. ONYENWE ANYI achoghi ihu ih e obula na-adighi mma n'anya, ka o ghara ilaghachi azu iso gi.

Iwu ndi ozọ

¹⁵ O buru na ohu esite n'aka onye nwe ya gbakwute unu, akwagidela ya ka o loghachi, ¹⁶ hapu ya ka o biri n'etiti gi n'ime obodo obula masiri ya, emegbukwala ya.

¹⁷ O dighi nwoke maobu nwanyi, onye Izrel ga-aghọ akwuna ulo arusi. ¹⁸ I gaghie ewebata n'ulo ONYENWE ANYI Chineke gi, onyinye obula site n'ego nwanyi na-agba akwuna kpatara, maobu site n'ego nwoke ahụ na-edebe onwe ya dika akwuna nye ndi ikom ibe* ya kpatara, iji mezuo nkwa obula. N'ih i na ha abuo bu ih e ruru aru n'anya ONYENWE ANYI Chineke gi.

¹⁹ A nakwala onye Izrel ibe gi omurunwa, n'ih e obula i binyere ya, maobu ego, maobu nri, ma o bukwanu ih e obula ozọ nwere ike imuta omurunwa. ²⁰ Onye mba ozọ ka i ga-ana omurunwa n'ih e i binyere ya, o bughie onye Izrel ibe gi. Ka ONYENWE ANYI bu Chineke gi gozie gi n'ih e niile i tinyere aka gi ime n'ala ahụ nke i na-aba inweta.

²¹ Mgbe i kwere ONYENWE ANYI bu Chineke gi nkwa, alala azu n'ikwughachi ya, n'ih i na ONYENWE ANYI Chineke gi chorọ ka i kwughachi nkwa gi osiso. O ga-abukwara gi mmehie ma i meghi ya. ²² Ma o gaghie aburu gi mmehie ma o buru na i kweghi nkwa obula! ²³ Ih e obula nke i kwere na nkwa, jisie ike hu na i mezuru nke ahụ dika okwu gi si di, n'ih i na o bu onyinye afọ ofufu nye ONYENWE ANYI Chineke gi.

²⁴ O buru na i banye n'ubi vaini onye agbataobi gi, i nwere ike ghorọ mkpuru vaini obula i chorọ rachaa n'ebe ahụ, ma etinyela mkpuru obula n'akpa gi. ²⁵ Otu a kwa, i banye n'ubi oka onye agbataobi gi, ghorọ mkpuru oka obula i chorọ n'aka gi, nookwa n'ebe ahụ taa ya, ma i gaghie etinye mma iwe ih e ubi n'ime oka ha ndi guzoro eguzo.

* **23:18** 23:18 Maobu, ego e retara na nkita

24

¹ O bụrụ na nwoke akporo nwanyi, luo ya, ma emesia ihe nwanyi ahụ amasikwaghi ya n'ih na o di ihe o chotara n'ahụ ya nke na-adighi mma, o ga-edede akwukwo alukwaghi m nye nwanyi ahụ n'aka, zilaa ya. ² O bụrụ na emesia, nwoke ozo aluo ya, ³ ma nwoke ahụ ekpebiekwa igbara ya akwukwo achokwaghi m, maobu na nwoke a mesiri nwuo, ⁴ nwoke mbu ahụ luru nwanyi ahụ agaghi alu ya ozo, n'ih na nwanyi a aburula onye ruru aru nye nwoke ahụ. O bukwa aru n'anya ONYENWE ANYI ma di ya nke mbu luo ya ozo. Ihe di otu a ga-eweta ihe ojoo n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke na-enye gi dika ihe nketa.

⁵ Nwoke obula luru nwunye ohuru agaghi apu soro ndi agha, maobu soro ruo oru ozo puru iche, otu afo ka o ga-enwere onwe ya ino n'ulo ya, ya na nwunye ya, ime onwe ha obi utu.

⁶ Mmadu agaghi ewere nkume ikwu nri dika ihe ebe, n'ih na o bu ihe onye nwe ya ji achota nri ubochi ya.

⁷ O bụrụ na onye obula ezuru nwanna ya onye Izrel n'ohi, meso ya mmeso dika ohu, maobu ree ya, onye ohi ahụ ga-anwu. Nke a bu ikpochapu ihe ojoo n'etiti gi.

⁸ Gbalisie ike ihu na i na-eso iwu niile onye nchujaja, bu onye Livayi nyere gi banyere ndi nwere oria ekpenta, n'ih na agwala m ya usoro ha ga-agbaso. ⁹ Chetakwa ihe ONYENWE ANYI Chineke gi mere Miriam, mgbe i si n'Ijpt na-aputa.

¹⁰ O bụrụ na i binye mmadu ihe obula, abanyekwala n'ulo ya inata ihe a na-enye gi di ka ihe ebe. ¹¹ Guzo n'ezi! Ka onye ahụ i na-ebinye ihe wetara gi ihe ibe ahụ n'ezi. ¹² O bụrụ na o bu onye ogbenye na-enweghi ihe, e jidela ihe ibe ya naba ura abali. ¹³ Weghachiri ya akwa ahụ n'anyasi, ka onye agbataobi gi jiri ya hie ura abali. Mgbe ahụ ha ga-ekele gi, ONYENWE ANYI Chineke gi ga-agukwara gi ya n'ezi omume.

¹⁴ Emegbula nwa ogbenye mkpa na-akpa i goro oru, ma onye ahụ o bu nwa Izrel ma o bukwana onye obia bi n'obodo gi. ¹⁵ Kwuo ya ugwo ya ubochi niile tupu anwu adaa, n'ih na ebe o bu nwa ogbenye, obi ya dabeere n'ugwo ahụ i ga-akwu ya. O bụrụ na i meghe otu a, o ga-akwa akwa kpokuo ONYENWE ANYI megide gi. A ga-agukwara gi ya dika mmehie.

¹⁶ Agaghi eme ka ndi muru umu nwuo n'ih ihe umu ha metara, maobu mee ka umu nwuo n'ih ihe ndi muru ha metara, onye obula ga-anwu n'ih mmehie nke aka ya.

¹⁷ Ikpe ziri ezi ga-adiri, o buladi onye obia na nwa mgbei, anarakwala nwanyi di ya nwuru anwu uwe ya dika ihe ibe. ¹⁸ Cheta mgbe niile na i bururi ohu n'ala Ijpt, ma ONYENWE ANYI Chineke gi gbaputara gi, n'ih nke a ka m ji enye gi iwu ndi a.

¹⁹ O bụrụ na i lefuo ukwu oka ufodu anya mgbe i na-ewe ihe ubi n'ubi gi, alaghachila azu n'ubi gi ichiri ha. Hapuru ya ndi obia, na ndi inyom di ha nwuru anwu, na umu mgbei, ONYENWE ANYI Chineke gi ga-agozi gi, o ga-emekwa ka i baa uba. ²⁰ Mgbe i na-akutusi mkpuru osisi oliv gi, ejeghachila azu n'alaka obula inyochazi ya, ichoputa ma i ghotachaala mkpuru niile miri n'elu ha. Hapuru ndi obia na umu mgbei, na ndi inyom di ha nwuru mkpuru obula foduru. ²¹ Otu a ka i ga-emekwa n'ih banyere mkpuru ubi vaini gi. Atutukochala mkpuru niile miri n'elu ya. Hapuru ndi obia, na ndi mgbei, na ndi inyom di ha nwuru ihe niile foduru. ²² Chetakwa na o nwere mgbe i bu ndi ohu n'ala Ijpt. O bu n'ih ya ka m ji na-enye gi iwu a.

25

¹ Mgbe esemokwu dị n'etiti ndị mmadụ, ha ga-ebuga ikpe ha n'uloikpe ebe ndị ikpe ga-elenye anya n'ikpe ahụ, maa onye ajọ omume ikpe, meekwa ka onye aka ya dị ọcha nwere onwe ya. ² Ọ burukwa na onye ikpe mara kwesiri ka apịa ya utari, onye ọkaikpe ga-eme ka onye ahụ dinaa ala n'ihu ya, ka apiakwa ya onuogugu utari kwesiri ajọ omume ya, ³ ma agaghị eti ya karịa onu utari iri anọ. Ọ buru na e tie onye ahụ ikpe mara onu utari kariri nke a, ọ ga-abu onye e leliri anya n'ihu ndi Izrel ibe ya.

⁴ Mgbe ehi* na-azocha ọka, ejila ihe kechie ya onu.

⁵ Ọ buru na nwoke anwu na-amutaghị nwa, nwunye ya ahụ agaghị alu di n'ama, kama nwanne nwoke di ya ga-aluru ya, ha ga-edinakokwa. ⁶ Nwa nwoke mbu nwanyi ahụ ga-amu ga-aza aha nwoke ahụ nwuru anwu, ka a ghara ihichapu aha ya n'ala Izrel.

⁷ Ma ọ buru na nwoke ahụ aju ilu nwunye nwanne ya nwuru anwu, nwanyi ahụ ga-ejekwuru ndi okenye obodo ahụ n'onu uzọ ama, gwa ha si, "Nwanne di m ajula ime ka aha nwanne ya nwoke digide n'Izrel. O kweghi iru oru kwesiri nwanne di n'ebe m no." ⁸ Ndi okenye obodo ga-akpo ya, duọ ya odu. Ọ buru na ọ nogide ju si, "Achoghi m ilu ya," ⁹ nwanyi ahụ ga-ejekwuru ya n'ihu ndi okenye, topu akpukpokwu o yi n'ukwu aka nri ya, buo ya asu n'ihu, si ya, "Otu a ka a na-eme nwoke obula juru iwuli ulo nwanne ya nwoke." ¹⁰ A ga-ama ahiri ya n'Izrel dika, "Ezinaulo nwoke ahụ e sitere n'ukwu ya yipu akpukpokwu ya."

¹¹ Mgbe ndi ikom abuo na-alu ogu, ọ buru na nwunye otu n'ime ha abia inaputa di ya site n'aka onye na-eti ya ihe, ma nwanyi ahụ esetipu aka jide nwoke ahụ n'amu ya, ¹² a ga-egbupu aka nwanyi ahụ. Ebere adighi ya.

¹³ Enwela uzọ ihe otutu abuo n'ime akpa gi, nke di arọ, na nke na-adighi arọ.† ¹⁴ Enwela udi ihe otutu abuo n'ulo gi, nke ukwu na nke nta. ¹⁵ I ghaghị inwe ezi ihe otutu na nke zuru ezu. Nke a ga-eme ka ndu gi di ogologo, dikwa mma n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi. ¹⁶ N'ih i na ONYENWE ANYI Chineke gi kporo onye obula na-eme ihe ndi a asi, bu onye obula na-agho aghughu.

¹⁷ Cheta ihe ndi Amalek mere gi n'uzo mgbe i si n'Ijpt na-aputa. ¹⁸ Chetakwa na ha luro gi ogo mgbe ike gwuru gi, mgbe i dara mba, tigbuo ndi niile ji nwayo na-abia n'azu. Ha atukwaghi egwu Chineke. ¹⁹ Mgbe ONYENWE ANYI Chineke gi mere ka i nwere onwe gi site n'aka ndi iro gbara gi gburugburu, mgbe o mere ka i zuru ike n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi dika ihe nketa, ime ka i nweta ya, i ghaghị igbuchapu ndi Amalek, ka ha buru ndi a na-agaghị echetakwa ozo n'okpuru eluigwe. Echefukwala ime otu a.

26

Onyinye mkpuru mbu na otu uzọ n'uzo iri

¹ Mgbe i ga-aba n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi dika ihe nketa, mgbe i nwetara ya, birikwa n'ime ya, ² i ga-ewere ufodu n'ime mkpuru niile si n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi, tinye

* **25:4** 25:4 Otutu oge, ehi bu ihe na-azocha ọka n'ebe izocha ọka. A na-eji osisi kegide anu ndi a na nkume igwe nri, mgbe ha na-agahari, ukwu ha bu ihe na-azocha mkpuru ọka site n'igbugbo ya. N'otu oge ahụ, nkume igwe nri ahụ na-egweri ọka ndi a ka ọ buru utu ọka. † **25:13** 25:13 Nke ukwu na nke nta

ya n'ime nkata, were ya gaa n'ebe ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu ga-ahọputa, dika ebe a kpokwasiri aha ya. ³ I ga-agwakwa onye nchujaja nọ n'orụ n'oge ahụ okwu si: "Ana m ekwuputa taa nye ONYENWE ANYỊ Chineke gi na abiala m n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ n'uru nna nna anyi ha n'iyi inye anyi." ⁴ Onye nchujaja ahụ ga-anara nkata ahụ, dọba ya n'ihu ebe ichu aja ONYENWE ANYỊ Chineke gi. ⁵ Mgbe ahụ, i ga-ekwuputa n'ihu ONYENWE ANYỊ Chineke gi si, "Nna nna m bu onye Aram na-awaghari awaghari, onye jere Ijpt izere ndu.* Ha di ole na ole mgbe ha gara Ijpt, ma n'Ijpt ha ghorọ mba di ukwu, ndi di ike, na ndi bara uba n'onuogugu. ⁶ Ma ndi Ijpt mejoro anyi, mee ka anyi taa ahuhu n'ihu oru di ike nke ha bokwasiri anyi. ⁷ Mgbe ahụ, anyi tikuru ONYENWE ANYỊ Chineke nna nna anyi. ONYENWE ANYỊ nuru olu anyi, hukwa mmegbu a na-emegbu anyi, na ndogbu anyi na-adogbu onwe anyi n'oru, na onodu ojojo anyi. ⁸ ONYENWE ANYỊ ji aka di ike na ogwe aka o setiri eseti, n'otutu ihe oke egwu na oru iribama, na ihe ebube, si n'Ijpt kpopta anyi. ⁹ O kpatara anyi n'ebe a, nye anyi ala a, ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya. ¹⁰ Ya mere, ugbu a, ONYENWE ANYỊ, lee, ewebatala m mkpuru mbu sitere n'ala i nyere m." Doba nkata ahụ n'ihu ONYENWE ANYỊ Chineke gi, kpoaka isiala nye ya n'ebe ahụ. ¹¹ Mgbe ahụ, gi na ndi Livayi, na ndi mbiarambia bi n'etiti unu, ga-anuri onu n'ihe oma niile ONYENWE ANYỊ Chineke gi nyere gi na ezinaulo gi.

¹² N'afọ nke ato obula, i ga-enye onyinye puru iche, onyinye otu uzo n'uzo iri, nke ihe ubi gi. N'afọ ahụ, i ga-enye ndi Livayi, na ndi obia, na umu mgbei, na ndi inyom di ha nwuru, onyinye otu uzo n'uzo iri gi, ka ha rie ya n'obodo gi di iche iche, ka afọ jukwa ha. ¹³ I ga-ekwuputa n'ihu ONYENWE ANYỊ Chineke gi si, "Esitela m n'ulo wepu oke ahụ di nsọ, nye ha ndi Livayi, na ndi obia, na umu mgbei, na ndi inyom di ha nwuru, dika i nyere m n'iwu, enupughi m isi maobu chefu iwu gi obula. ¹⁴ Erighi m ihe obula si n'ime ya mgbe m na-eru ujū maobu wepu ihe obula n'ime ya n'onodu adighi ocha m, o dikwaghi nke m ji choro ndi nwuru anwu aja. Egeela m nti n'olu ONYENWE ANYỊ Chineke m, meekwa ihe niile i nyere m n'iwu. ¹⁵ Site n'ebe obibi nsọ gi di n'eluigwe ledata anya gi, gozie ndi gi Izrel na ala a i nyere anyi, ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya, dika i kwere nna nna anyi ha na nkwa."

Igbaso iwu ONYENWE ANYỊ

¹⁶ ONYENWE ANYỊ Chineke gi na-enye gi iwu taa si gi gbaso ukpuru ndi a na iwu ndi a. Lezie anya hu na i ji obi gi niile na mkpuruobi gi niile debe ha. ¹⁷ I kwuputala taa na ONYENWE ANYỊ bu Chineke gi, i kweekwala nkwa na i ga-ege ya nti, debe iwu ya niile, na ukpuru ya niile, na i ga-emekwa ihe niile o si gi mee. ¹⁸ Taa kwa, ONYENWE ANYỊ ekwuputala na unu bu ndi nke aka ya, dika o kwere na nkwa, na i ga-edebekwa ihe niile o nyere n'iwu. ¹⁹ O kwuru na o ga-emekwa ka i kari mba niile o kere elu, n'otuto, n'aha, nsopuru na ija mma. Na unu ga-abukwa mba di nsọ nye ONYENWE ANYỊ Chineke unu, dika o kwere na nkwa.

27

Ebe ichu aja n'ugwu Ebal

¹ Mosis na ndi okenye Izrel nyere ndi Izrel iwu si, "Debenu iwu ndi a niile m na-enye unu taa. ² Mgbe i gabigara osimiri Jodan ruo n'ala ahụ

* 26:5 26:5 Onye a na-ekwu banyere ya bu Jekob, Hos 12:12; Jen 43:3; 45:7,11

ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi, bukotaanu nkume buru ibu n'otu ebe, jirikwa uru ocha techie ha. ³ Deputa n'elu nkume ndi ahụ iwu na ukpuru ndi a mgbe i batara n'ala ahụ mmiri ara ehi na mmanu anu n'ere n'ime ya, nke ONYENWE ANYI Chineke nna nna gi kwere nkwa inye gi. ⁴ Mgbe i nokwa n'ofe ozọ nke osimiri Jordan, doo nkume ukwu ndi a n'ugwu Ebal, dika m na-enye gi n'iwu taa. Jirikwa uru ocha techie ha. ⁵ Wuokwara ONYENWE ANYI Chineke gi ebe ichu aja ya n'ebe ahụ. Ebe ichu aja eji naani nkume wuo, nke ejighi ihe ngwa oru igwe ruo ihe bu la na ya. ⁶ Jiri nkume a na-awaghi awa wuore ONYENWE ANYI Chineke gi ebe ichu aja ahụ, chukwa aja n'elu ya nye ONYENWE ANYI Chineke gi. ⁷ Chuo aja udo n'ebe ahụ, rie ha, ma nuriakwa onu n'ihu ONYENWE ANYI Chineke gi. ⁸ Deputa iwu ndi a nke oma, n'elu nkume ndi ahụ i guzobere."

Ibu onu site n'ugwu Ebal

⁹ Mgbe ahụ, Mosis na ndi nchujaja, bu ndi Livayi, gwakwara ndi Izrel niile okwu si, "Nnonu jii, gi Izrel, gekwaa nti! Taa, i ghoala ndi nke ONYENWE ANYI Chineke unu. ¹⁰ N'ihu ya debe iwu niile ONYENWE ANYI Chineke gi na ukpuru niile ndi m nyere gi taa."

¹¹ N'otu ubochi ahụ ka Mosis nyere ha iwu si,

¹² Mgbe unu gafere Jordan, ebo ndi a: Simion, na Livayi na Juda na Isaka na Josef na Benjamin, ga-eguzo n'elu ugwu Gerizim gozie umu Izrel ¹³ Agburu Ruben, Gad, Asha, Zebulon, Dan na Naftali ga-eguzo n'elu ugwu Ebal kwuputa obubu onu.

¹⁴ Ndi Livayi ga-eji olu di elu guputa ya nye umu Izrel niile,

¹⁵ "Onye a buru onu ka mmadu ahụ bu nke na-apị arusi maobu oyiyi obula, akaoru onye nka, nke bu ihe aru n'anya ONYENWE ANYI, ma na-eguzobe ya na nzuzo."

Ndi mmadu niile ga-aza si, "Amen."

¹⁶ "Onye a buru onu ka onye ahụ bu, nke na-eleli nna ya na nne ya."

Umu Izrel niile ga-aza, "Amen."

¹⁷ "Onye a buru onu ka onye ahụ bu nke na-ehighari oke ala onye agbataobi ya."

Umu Izrel niile ga-aza, "Amen."

¹⁸ "Onye a buru onu ka onye ahụ bu nke na-eduhie onye isi uzọ."

Umu Izrel niile ga-aza, "Amen."

¹⁹ "Onye a buru onu ka onye ahụ bu nke na-adighi ekpe ikpe ziri ezi nye ndi obia, na umu mgbei, na ndi inyom di ha nwuru."

Umu Izrel niile ga-aza, "Amen."

²⁰ "Onye a buru onu ka onye ahụ bu nke na-abakwuru nwunye nna ya soro ya dinaa, n'ihu na o merula ihe ndina nna ya."

Umu Izrel niile ga-aza, "Amen."

²¹ "Onye a buru onu ka onye ahụ bu nke ya na anumanu obula na-edina."

Umu Izrel niile ga-aza, "Amen."

²² "Onye a buru onu ka onye ahụ bu, nke ya na nwanne ya nwanyi na-akwa iko, bu nwanne ya nke nne ya muru, maobu nke nwunye nna ya muru."

Umu Izrel niile ga-aza, "Amen."

²³ "Onye a buru onu ka onye ahụ bu, nke ya na nne nwunye ya na-edina."

Umu Izrel niile ga-aza, "Amen."

²⁴ "Onye a buru onu ka onye ahụ bu, nke na-etigbu mmadu ibe ya na nzuzo."

Umụ Izrel niile ga-aza, "Amen."

25 "Onye a buru onu ka onye ahụ bu, nke na-anara ngari maka itigbu onye na-emeghi ihe ojoo obula."

Umụ Izrel niile ga-aza, "Amen."

26 "Onye a buru onu ka onye ahụ bu, nke na-adighi eme ka iwu ndi a guzosie ike site na-edebeghi ha."

Umụ Izrel niile ga-aza, "Amen."

28

Nrube isi na ngozi

1 O buru na i debezuo ma gbasookwa iwu ndi a niile ONYENWE ANYI Chineke gi sitere n'aka m na-enye gi taa, ONYENWE ANYI Chineke gi ga-eme ka i ghoo mba kachasi mba niile n'owa elu. 2 Ngozi ndi a niile ga-abiakwasi gi, zuo gi ahụ, ma o buru na i rubere ONYENWE ANYI Chineke gi isi.

3 Onye a goziri agozi ka i ga-abu n'obodo, burukwa onye a goziri agozi n'ala ubi.

4 Ihe a goziri agozi ka mkpuru nke afo gi ga-abu na mkpuru nke ala ubi gi na mkpuru nke anu ulo gi, umu ehi gi muru na umu igwe ewu na aturu gi.

5 Ihe a goziri agozi ka abo gi na ihe i ji agwo achicha ga-abu.

6 Onye a goziri agozi ka i ga-abu mgbe i na-abata na mgbe i na-apu apu.

7 ONYENWE ANYI ga-eme ka ndi iro obula buliri onwe ha elu imegide gi buru ndi e meriri n'ihu anya gi. Ha ga-esite n'otu uzoo buso gi agha, ma ha ga-esite n'uzoo asaa si n'ihu gi gbalaga.

8 ONYENWE ANYI ga-ezipu ngozi ya ka o dikwasi n'elu oba gi na n'elu ihe obula i tinyere aka gi. ONYENWE ANYI Chineke gi ga-agozi gi n'ala ahụ o na-enye gi.

9 ONYENWE ANYI ga-eme ka i guzosie ike dika ndi nsọ ya, dika o sitere n'inu iyi kwee nkwa ime ma o buru na i debe iwu ONYENWE ANYI Chineke gi, ma jee ije n'uzoo ya niile. 10 Mgbe ahụ, ndi niile no n'owa ga-ahuta na o bu aha ONYENWE ANYI ka a kpokwasiri gi. Ha ga-atukwa gi egwu.

11 *ONYENWE ANYI ga-eme ka i babiga uba oke na mkpuru nke afo gi, na mkpuru nke anu ulo gi, na mkpuru nke ihe ubi gi, n'ala ahụ o nuru n'iyi nye nna nna gi na o ga-enye gi.

12 ONYENWE ANYI ga-emeghepu eluigwe ebe uloku ya di, zidata mmiri n'ala gi n'oge ya, ma gozie akaoru gi niile. I ga-agbazinye otutu mba ihe, ma gi onwe gi agaghi esite n'aka onye obula gbaziri ihe obula. 13 ONYENWE ANYI ga-eme ka i buru isi, o bughu odudu. O buru na i naa nti n'iwu ndi a ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi taa, lezie anya igbaso ha, i ga-anogide n'elu, i gaghị anọ n'okpuru. 14 Ewezugala onwe gi site n'iwu niile ndi a m na-enye gi taa, maobu gaa n'aka nri maobu n'aka ekpe, igbaso chi ndi ozo na ife ha ofufe.

Nnupu isi na obubu onu

15 Ma otu o di, o buru na i ju irubere ONYENWE ANYI Chineke gi isi, jukwa ilezi anya, gbasoo iwu ya na ukuru ya niile, nke m na-enye gi taa, obubu onu ndi a ga-adakwasi gi.

16 I ga-abu onye a buru onu n'obodo, buru onye a buru onu n'ala ubi,

17 Abo gi na ihe igwo achicha gi ga-abu ihe a buru onu.

* 28:11 28:11 Dit 30:9

¹⁸ Ihe a buru onu ka mkpuru nke afo gi ga-abu, ihe a buru onu ka mkpuru nke ala gi ga-abu, ya na umu nke igwe anu ulo gi, na umu ehi gi na nke igwe ewu na aturu gi muru.

¹⁹ Onye a buru onu ka i ga-abu mgbe i na-abata abata na mgbe i na-apu apu.

²⁰ ONYENWE ANYI ga-ezidata n'isi gi obubu onu, na ogbaaghara, tinyere nkocha n'ihe niile nke i tinyere aka gi, tutu ruo mgbe i ghoru onye e bibiri ebibi buru onye lara n'iyi na mberede, n'ihie ihe ojo niile i mere site n'ihapu m. ²¹ ONYENWE ANYI ga-ezite ajo oria n'etiti gi tutu ruo mgbe a ga-ekpochapu gi site n'ala ahụ i gaje iba n'ime ya inweta. ²² ONYENWE ANYI ga-eti unu oria na-eripia eripia, ahụ oku na oria na-aza anu ahụ, oke okpomoku na mma agha, ukọ mmiri ozuzo na oria na-eripia ihe ubi, na omuma ebu ga-abiakwasị gi tutu ruo mgbe i lara n'iyi. ²³ Mbara eluigwe nke i na-ahụ anya ga-aghọ bronzi, ala i na-azokwasị ukwu gi ga-aghọ igwe. ²⁴ ONYENWE ANYI ga-eme ka mmiri kwesiri izo n'ala gi gho uzuzu na aja. Ha ga-esi na mbara eluigwe na-ezodata n'ala tutu ruo mgbe i lara n'iyi.

²⁵ ONYENWE ANYI ga-eme ka ndi iro gi merie gi n'agha. I ga-esi otu uzọ puta ibuso ha agha, ma i ga-esi uzọ asaa gbalaga. I ga-aghoro ndi uwa ihe a na-asọ oyi mgbe ha huru ihe dakwasiri gi. ²⁶ Ozu unu ga-aghoro umu anu ufe niile na anu ohia niile ihe oriri. O nwekwaghị onye ga-anọ menye ha egwu chupu ha. ²⁷ ONYENWE ANYI ga-ezite etuto ndi Ijipt ka ha biakwasị gi, ya na onya, na agba, na oko. O dikwaghị ihe a ga-eji gwọ ha. ²⁸ ONYENWE ANYI ga-ezitere gi isi mgbaka, na ikpu isi, na ogbaaghara nke obi. ²⁹ I ga-asoghari isi n'etiti ehie dika onye kpuru isi n'asoghari n'ochichiri. O dighi ihe obula ga-agara gi nke oma. Site n'ubochi ruo n'ubochi, i ga-abu onye a na-emegbu emegbu, na onye a na-anapu ihe ya n'ike oge niile, na-enweghi onye ga-anaputa gi.

³⁰ Gi na nwanyi ga-enwe nkwekorita ilu di na nwunye, ma nwoke ozo ga-eduru ya dinaa ya n'ike. I ga-ewu ulo ma i gaghị ebi n'ime ya. I ga-aku ubi vaini ma i gaghị eri mkpuru si na ya. ³¹ N'ihu anya gi ka a ga-egbu ehi gi, ma i gaghị ata iberibe anu ya. A ga-anapu gi inyinya ibu gi n'ihu anya gi ma a gaghị eweghachiri gi ya. Aturu gi ka a ga-enye ndi iro gi. O dikwaghị onye ga-anaputa ha. ³² A ga-ewere umu gi ndi ikom na ndi inyom nye ndi mba ozo. O ga-agu gi aguu ogologo oge ka i hu ha anya, ma i pughi inyere ha aka. ³³ Mba nke i na-amaghị ga-eri mkpuru ubi i tara ahuhu ku n'ala gi. I ga-abu naani onye a na-emegbu emegbu na onye a na-akpagbu ubochi ndu gi niile. ³⁴ Ihe ndi a niile i ga-eji anya gi hu ga-eme ka i nwe isi mgbaka. ³⁵ ONYENWE ANYI ga-eme ka etuto nke na-egbu oke mgbu a na-apughi igwota agwota too gi n'ikpere na ogwe ukwu gi abuo, o ga-agbasa site n'obu ukwu gi abuo ruo n'opi isi gi.

³⁶ ONYENWE ANYI ga-achupu gi na eze ahụ i hoputara nye onwe gi, chupu gi nye mba ozo, ebe gi na nna nna gi ha, na-amaghị. N'ebe ahụ, i ga-eche chi ndi ozo nke e ji osisi na nkume kpuo. ³⁷ I ga-abu ihe iju anya, na ihe e ji atụ ilu, na ihe akuko, n'etiti mba ahụ niile ONYENWE ANYI ga-achuga gi.

³⁸ I ga-aku otutu mkpuru n'ubi ma i ga-aghota ntakiri mkpuru, n'ihie na igurube ga-ericha ihe i kuru n'ubi. ³⁹ I ga-aku ubi vaini lekotakwa ya anya, ma i gaghị aracha mkpuru ya maobu nu mmanya si na ya, n'ihie na ikpuru ga-eri ha. ⁴⁰ Osisi oliv ga na-eto ebe niile, ma mmanu oliv agaghị adi nke i ga-ete n'ahụ n'ihie na mkpuru oliv ga-adasisi na-akaghị aka oge ha mara ifuru. ⁴¹ I ga-amuta umu ndi ikom na ndi inyom ma ha agaghị

adigide n'ihhi na a ga-adota ha n'agha. ⁴² Igwe igurube ga-erichasi osisi niile di n'ubi gi, ya na ihe i kuru n'ubi gi.

⁴³ Onye obia bi n'etiti gi ga-aba uba kara gi. Ihe ga na-agara ya nke oma, ma ihe ga na-ajoro gi njo. ⁴⁴ O ga-ebinye gi ihe, o bukwaghi gi ga-ebinye ya! O ga-abu isi ma i ga-abu odudu.

⁴⁵ Obubu onu ndi a niile ga-abiakwaso gi. Ha ga-achuso gi oso, chukwute gi tutu ruo mgbe a lara gi n'iyi, naani n'ihhi na i juru irubere ONYENWE ANYI Chineke gi isi, na idebe iwu na ukuru ndi a o nyere gi. ⁴⁶ Ha ga-abu ihe iribama na ihe ebube nye gi, na mkpuru gi niile, ruo mgbe ebighi ebi. ⁴⁷ N'ihhi na i juru iji onu na obi utu fee ONYENWE ANYI Chineke gi n'oge ihe na-agara gi nke oma. ⁴⁸ Ya mere, n'onodu agu na akpiri ikpo nku, n'onodu igba oto na uko ka i ga-eke ndi iro ahụ ONYENWE ANYI na-ezite imegide gi. O ga-anyakwaso yoku igwe n'olu gi ruo mgbe o lara gi n'iyi.

⁴⁹ ONYENWE ANYI ga-eme ka mba si n'ebe di anya na nsotu uwa, biakwaso gi, imegide gi. Mba a ga-adi gara gara dika ugo, o ga-abukwa mba i na-amaghi asusu ha, ⁵⁰ Mba na-enweghi ihu ochi nke na-adighi asopuru okenye maobu were ihuoma leta umuntakiri. ⁵¹ Ha ga-erichapu mkpuru nke anu ulo gi niile na mkpuru nke ihe ubi gi niile tutu ruo mgbe i ghoro ihe e bibiri ebibi. O newkwaghi ihe ga-afoduru gi, maobu oka, maobu mmanya ohuru maobu mmanu oliv, maobu umu ehi maobu ewu na aturu gi muru, ruo mgbe e mere ka i laa n'iyi. ⁵² Mba ahụ ga-anochigide obodo ndi ahụ niile di n'ala gi tutu ruo mgbe mgbidi ndi ahụ niile e wusiri ike, nke i na-atukwaso obi dara. O ga-anochigide ndi ahụ niile di n'ala ahụ niile ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi.

⁵³ I ga-erikwa anu ahụ umu gi ndi ikom na ndi inyom ndi ONYENWE ANYI Chineke gi nyere gi n'ihhi oke nochigide nke ndi agha nochigidere gi na n'ihhi oke mkpagbu nke ndi iro. ⁵⁴ O buladi nwoke ahụ dikasiri nwayo na-enwekwa mmetuta mmadu n'etiti unu ga-agho onye afo tara mmiri nke ukwuu megide nwanne ya nwoke, maobu nwunye nke o huru n'anya, maobu umu ya, ndi ka di ndu. ⁵⁵ O gaghị enye onye obula n'ime ha ufodu n'ime anu ahụ umu ndi o na-eri, n'ihhi na o bu naani ya bu ihe oriri foduru ya, n'ihhi ahuhu nke nochi ndi iro nochiri onu uzọ obodo gi niile butere. ⁵⁶ Nwanyi nke dikarisi nwayo na-enwekwa mmetuta mmadu n'etiti unu, nke di oke nwayo, nke ihe na-emetuta na o dighi amasi ya izogidesi obu ukwu ya ike n'ala, ga-aju ikenye di ya o huru n'anya, nwa ya nwoke maobu nwa ya nwanyi, ⁵⁷ o buladi akpanwa si n'etiti ukwu ya puta na umu ohuru o muru. N'onodu ojo n'oke uko ya, o choro iri ha na nzuzo, n'ihhi ahuhu nke ndi iro gi mere ka o biakwaso gi n'oge nochigide nke obodo gi niile.

⁵⁸ O buru na i lezighi anya gbasoo okwu iwu niile e dere n'ime akwukwo a, o buru na i sopurughi aha a di ebube na nke di egwu, bu ONYENWE ANYI Chineke gi, ⁵⁹ ONYENWE ANYI ga-ezitere gi na umu umu gi ihe otiti di oke egwu, oke mbibi nke ga-adi ogologo oge, na oria di oke njo nke na-adighi ala ala. ⁶⁰ O ga-ezitere gi oria ndi ahụ niile di n'Ijpt, nke i na-atu ujo ha, ha ga-arapara gi n'ahu. ⁶¹ O bughu naani nke a! ONYENWE ANYI ga-eme ka udi oria obula, na udi ihe otiti obula, o buladi ndi na-adighi n'ime Akwukwo Iwu a, biakwaso gi, tutu ruo mgbe a ga-ekpochapu gi. ⁶² O bu ezie na i di ukwuu n'onuogugu dika kpakpando nke eluigwe, maobu naani mmadu ole na ole n'ime gi ga-afodu. Ihe ndi a niile ga-emezu n'ihhi na i geghi nti n'olu ONYENWE ANYI bu Chineke gi. ⁶³ Dika mmuba i mubara n'onuogugu, na idi ukwuu nke akunuba gi si buru ihe nyere ONYENWE ANYI obi utu, otu

a ka ọ ga-esi ọtkwaa ya uto ibibi gi, na ime ka i daa ukpa. Ọ ga-esi n'ala ahụ i na-aga inweta hopu gi.

⁶⁴ N'ih i na ONYENWE ANYI ga-eme ka i gbasasịa n'etiti mba niile, site n'otu nsotu uwa ruo na nsotu nke ozo. N'ebe ahụ, i ga-efekwa chi ndi ozo, nke gi, maobu nna nna gi ha, na-amaghi, chi e ji osisi na nkume kpuo. ⁶⁵ N'etiti mba ndi a, obi agaghi eru gi ala, obu ukwu gi agaghi enwe ebe izuike. N'ebe ahụ, ONYENWE ANYI ga-enye gi mkpuruobi na-ama jijiji, anya nke ike gwuru n'ih i enweghi olileanya, na obi na-ada mba. ⁶⁶ Ndu gi ga-ekonye n'elu n'ih i oke egwu. I ga-anọ n'egwu, ehie na abali, i gagh i ejikwa ndu gi n'aka. ⁶⁷ N'ututu, i ga-as i, "Ewoo, a sikwa na ugbu a bu uhuruchi!" N'uhuruchi i ga-asikwa, "Ewoo, a sikwari na ugbu a bu ututu!" I ga-ekwu ihe ndi a n'ih i ihe egwu juru gi obi, na n'ih i ihe ndi ah u niile anya gi na-ah u. ⁶⁸ ONYENWE ANYI ga-eme ka i soro ugb o mmiri loghachi n'Ij ipt, n'ije ah u m kwuru na i gagh i ejekwa ozo. N'ebe ah u i ga-ewere onwe gi resi ndi iro gi dika ohu ndi ikom maobu ndi inyom, ma o digh i onye ga-ach o izu gi.

29

Imesi ogbugba ndu ike

¹ Ndi a bu okwu nke ogbugba ndu ah u ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu ka ya na umu Izrel gbaa n'ala Moab na-agbanweghi ogbugba ndu ah u ya na ha gbara n'ugwu Horeb.

² Mosis kpokotara umu Izrel niile gwa ha okwu si,

Unu ji anya unu hu ihe ONYENWE ANYI mere n'Ij ipt megide Fero, na ndi ozi ya, na ala ya niile. ³ Anya unu huru oke nwale niile, na ihe iribama ndi ah u, na oru ebube niile ah u. ⁴ Ma tutu ruo taa, ONYENWE ANYI enyebeghi unu obi nwere nghota, na anya na-ah u uzo, maobu nti na-anu ihe, nke ga-enyere unu aka inomi ihe ndi a niile. ⁵ Ma ONYENWE ANYI na-as i, "N'ime iri afo an o ndi ah u nke m duuru unu n'ime ozara, uwe unu emeghi ochie, akpukpukwu unu akapughi n'ukwu unu. ⁶ O digh i achicha unu riri, o dikwaghi mm anya maobu ihe onun u na-aba n'anya unu nuru. E mere m ihe ndi a ime ka unu mata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke unu."

⁷ Mgbe unu rutere ebe a, Saihon, eze ndi Heshbon, na Og, eze ndi Bashan, putara ibuso anyi agha, ma anyi lughuru ha. ⁸ Anyi weere ala ha nye agburu Ruben, na Gad, na otu okara ebo Manase, dika ihe nketa ha.

⁹ N'ih i ya, lezie anya idebe ukpuru niile nke ogbugba ndu a, ka ihe niile unu na-eme gaara unu nke oma. ¹⁰ Unu niile, ndi ndu unu, na ndiisi unu, na okenye, na ndiisi ochichi, na ndi ikom niile nke Izrel, unu ndi guzo n'ihu ONYENWE ANYI Chineke taa, ¹¹ na umuntakiri unu, na ndi nwunye unu, na ndi obia bi n'etiti unu, ndi na-egburu unu nku, na ndi na-echukwara unu mmiri.* ¹² Unu guzo n'ebe a taa ka unu na ONYENWE ANYI Chineke gbaa ndu. Unu guzokwa, maka ogbugba ndu a unu na ONYENWE ANYI na-agba taa, nke e ji inu iyi mesie ike, ¹³ ime ka o puta ih e nye unu taa na unu bu ndi nke ya, imekwa ka unu mata na o bu Chineke unu, dika o kwere nna nna unu ha, Ebrahim, na Aizik, na Jakob na nkwa. ¹⁴ Ogbugba ndu a nke ya na inu iyi so nke m na-eme ka o diri abughi naani n'ih i unu, ¹⁵ ndi soro anyi guzo n'ebe a taa, n'ihu ONYENWE ANYI Chineke anyi, kama o bukwa n'ih i ndi ah u na-anoghi n'ebe a.

* **29:11** 29:11 Nke a bu oru nleda anya nke ndi bu ohu na-ar u. Jos 9:21,23,27

¹⁶ Unu onwe unu maara otu anyị si bie n'ala Ijipt, na otu anyị si gafee mba ndị ahụ niile anyị gafere n'uzọ. ¹⁷ Unu huru n'etiti ha ihe aru ha niile, na arusi niile e ji osisi, na nkume na oloacha, na olaedo kpuo. ¹⁸ Lezienụ anya ka unu hu na obi onye obula n'ime unu, nwoke maobu nwanji, agburu maobu ebo obula n'Izrel, esighi n'ebe ONYENWE ANYI bu Chineke anyi no puo, bido chewe echiche ife chi ndi mba ozo ndi a niile. Lezienụ anya hu na mgborogwu na-eweputa nsi na-elu ilu di otu a adighi n'etiti unu.

¹⁹ Mgbe onye di otu a nuru okwu inu iyi a, na ha ga-agozi onwe ha, na-eche, "Ihe ga-agara m nke oma, o bu ezie na m nogidere na-agbaso uzo isiike m." Ha ga-eweta mbibi nye ala a gbara mmiri nke oma nyekwa ala ahụ kporo nku. ²⁰ N'ihu na ONYENWE ANYI agaghị agbaghara onye di otu a! Iwe ya, na ekworo ya, ga-adi oku megide nwoke ahụ. Obubu onu niile e dere n'ime akwukwo a ga-abiakwasikwa ya. ONYENWE ANYI ga-ehichapukwa aha ya, ka a ghara inukwa ihe banyere ya n'uwa. ²¹ ONYENWE ANYI ga-akpa oke n'etiti ya na ebo niile nke Izrel, maka iwetara ya mbibi, di ka obubu onu niile nke ogbugba ndu nke e dere n'ime Akwukwo Iwu a si di.

²² Mgbe ahụ, umu unu ndi ga-eso unu n'ogbo ndi di n'ihu, na ndi obia si ebe di anya bia, ga-ahu oke ihe otiti ojojo a biakwasiri ala a, ya na oria niile ONYENWE ANYI mere ka o biakwasi ya. ²³ Ala ahụ niile ga-abu ala nnu, nke oku repiara, ala nke a na-adighi aku ihe obula n'ime ya, ala na-adighi ami mkpuru, nke ahia na-adighi epu n'elu ya. Ala dika ala Sodom na Gomora, na Adma, na Zeboim, nke ONYENWE ANYI sitere n'oke iwe ya mebie. ²⁴ Mba niile ga-aju si, "Gini mere ONYENWE ANYI ji mee ihe di otu a n'ala a? Gini kpatara oke iwe oku a?"

²⁵ Osiya ya ga-abu, "O bu n'ihu na ndi a hapuru idebe ogbugba ndu ha na ONYENWE ANYI, Chineke nke nna nna ha gbara, ogbugba ndu ha na ya gbara mgbe o mere ka ha site n'Ijipt puta. ²⁶ N'ihu na ha fere chi ndi ozo ofufe, kpoakwa isiala nye ha, bu chi ndi nke ha na-amaghi, chi ndi nke o na-enyeghi ha. ²⁷ O bu ya mere iwe ONYENWE ANYI ji di oku megide ala a, meekwa ka o zidata n'isi ha obubu onu niile e dere n'ime akwukwo a. ²⁸ N'oke iwe ya na onuma ya ka ONYENWE ANYI ji hopu ha site n'ala ha, werekwa ha tuba n'ala ozo, dika o di ugbu a."

²⁹ Ihe niile e zoro ezo diri ONYENWE ANYI Chineke anyi, ma ihe ndi ahụ niile e kpughere ekpughe diri anyi, dikwara umu anyi ruo mgbe ebighi ebi, ka anyi nwee ike igbaso na imezu okwu niile nke iwu a.

30

Ibiaghachikwute ONYENWE ANYI na ngozi ya

¹ Mgbe ihe ndi a niile ga-emezu n'ebe unu no, ya bu, ngozi niile na obubu onu niile m guputara n'ihu unu, o buru na unu ga na-atughari uche na ha n'etiti mba ndi ahụ ONYENWE ANYI Chineke unu ga-achuba unu, ² o burukwa na unu ekpemie n'obi unu n'oge ahụ iloghachikwute ONYENWE ANYI Chineke unu, o buru na unu, na umu unu ga-eji obi unu niile na mmuo unu niile mezu iwu ndi a niile m nyere unu taa. ³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI bu Chineke unu ga-anaputa unu. O ga-enwe obi ebere n'ebe unu no kpokotakwa unu site na mba niile ebe o chusasiri unu. ⁴ A sikwari na o bu n'ala di na nsotu uwa n'okpuru eluigwe ka a chugara unu, n'ebe ahụ ONYENWE ANYI bu Chineke gi ga-achikota unu, kpooghachitekwa unu. ⁵ ONYENWE ANYI bu Chineke unu ga-akpolata unu n'ala ahụ bu nke

nna nna unu ha. Unu ga-enwetakwa ya, ọ ga-eme ka ihe gara unu nke ọma, meekwa ka unu baa ụba karịa nna nna unu ha. ⁶ ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu ga-ebi obi unu, na obi ụmụ unu, na nke ụmụ ụmụ unu ugwu, ka unu were obi unu niile na mmụọ unu niile, hụ ya n'anya, ma dika ndụ. ⁷ ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu ga-eme ka ọbụbụ ọnụ ndị a biakwasị ndị iro unu, ndị kporo unu asị na ndị na-akpagbu unu. ⁸ Unu ga-emesiakwa rubere ONYENWE ANYỊ isi, gbasookwa iwu ya niile nke m na-enye unu taa. ⁹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu ga-eme ka unu babiga ụba oke n'ọrụ niile nke aka unu, n'ime mkpuru nke afọ, n'ime mkpuru nke anụ ụlọ gị, na mkpuru nke ala ubi gị. Obi ga-atokwa ONYENWE ANYỊ uto ozo, ime gị ka i baa ụba dika ọ toro ya n'ebe nna unu ha no. ¹⁰ Ma ọ buru na unu erubere ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu isi, debekwa iwu ya na ukpuru ya niile nke e dere n'Akwukwo iwu a, jirikwa obi unu niile na mmụọ unu niile biaghachikwute ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu.

Ndu maobu onwu

¹¹ Idebe iwu ndi a m na-enye unu taa abughị ọrụ siri ike, ọ bukwaghị ihe kariri unu ike ime. ¹² N'ihia na iwu ndi a adighi n'eluigwe nke i ga-eji si, "Onye ga-arigo n'eluigwe wedatara m ya ka m nu ihe ọ na-ekwu, ma debekwa ya." ¹³ Iwu a adighikwa n'ofe ozo nke oke osimiri, nke i ga-eji si, "Onye ga-agafe ga weta ya, kposaa ya nye anyi ka anyi nu, ma debekwa ihe ọ na-ekwu?" ¹⁴ Mba, okwu ahụ di gị nso, ọ di gị n'onu, dirikwa n'obi gị, ka i nwee ike idebe ha.

¹⁵ Lee, edoola m n'ihu gị taa ndu na oganihu, onwu na ila n'iyi. ¹⁶ Enyela m gị iwu taa, si gị hụ ONYENWE ANYỊ bụ Chineke gị n'anya, ana m asikwa gị gbasoo uzo ya, ma debekwa iwu na ukpuru ya niile, ka i diri ndu, ghookwa mba buru ibu, ka ONYENWE ANYỊ bụ Chineke gị gozie gị n'ala ahụ i na-aga inweta.

¹⁷ Ma ọ buru na obi gị e si n'iso ya tugharia, ọ burukwa na i ju ige nti, ọ buru na a dokpufuo gị mee ka i fee chi ndi ozo ofufe ma ikpo isiala nye ha, ¹⁸ agwala m gị hooaha taa, na i ga-ala n'iyi, i gaghị enwe ogologo ndu n'ala ahụ i na-agafe osimiri Jordan inweta.

¹⁹ Ana m akpoku eluigwe na uwa* taa ka ha buru ndi akaebe m, na edebela m n'ihu gị onwu na ndu, debekwa n'ihu gị ngozi na obubu onu. Ugbu a, horo ndu, ka gị na umu gị di ndu ²⁰ ka i hụ ONYENWE ANYỊ bụ Chineke gị n'anya, naa nti n'olu ya, daberekwa na ya. N'ihia na ONYENWE ANYỊ bụ ndu gị, ọ ga-enye gị ubochi ndu gị niile n'ala ahụ o kwere nkwa i nye nna nna gị ha Ebrahim, na Aizik, na Jekob.

31

Joshua anochie anya Mosis

¹ Mgbe Mosis gwachara umu Izrel okwu ndi a niile, ² ọ gwakwara ha okwu ozo si, "Ugbu a, agbaala m otu nari afọ na iri afọ abuo! Enwekwaghị m ike idu unu, n'ihia na ONYENWE ANYỊ agwala m si, i gaghị agafe osimiri Jordan. ³ ONYENWE ANYỊ Chineke gị n'onwe ya ga-ebu gị uzo gabiga osimiri a. Ọ ga-ebibi mba niile ndi a n'ihu gị. I ga-enwetakwa ala ha. Joshua ga-edu gị gabiga osimiri a, dika ONYENWE ANYỊ kwuru. ⁴ ONYENWE ANYỊ ga-emekwa ha ihe o mere Saihon na Og, bu eze ndi Amorait, ndi o kpochapuru ha na ala ha. ⁵ ONYENWE ANYỊ ga-enyefe ndi bi n'ebe ahụ n'aka unu, unu ga-ekpochapukwa ha dika m nyere unu n'iwu. ⁶ Dinu ike! Nweenu obi ike!

* 30:19 30:19 Dit 4:26; 8:19

Unu atula ha egwu! N'ihhi na ONYENWE ANYI Chineke unu ga-anonyere unu. O gaghi agbakuta unu azu, o gawkwaghi ahapu unu."

⁷ Mgbe ahụ, Mosis kpọrọ Joshua, gwa ya okwu n'ihu ụmụ Izrel, si ya, "Dị ike! Nwee obi ike! N'ihhi na o bu gi ga-edu ndi a baa n'ala ahụ ONYENWE ANYI nuru iyi inye nna nna ha, i ga-emekwa ka ha keta ala a dika ihe nketa ha. ⁸ ONYENWE ANYI n'onwe ya ga-eburu gi uzọ, o ga-anonyekwara gi, o gaghi ahapu gi maobu gbakuta gi azu. Atula egwu, adala mba."

Nguputa akwukwo iwu

⁹ Mgbe ahụ, Mosis deputara iwu ndi ahụ niile n'akwukwo, were ya nye ndi nchujaja, ụmụ Livayi, ndi na-ebu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI ahụ. Mosis nyekwara ndi okenye Izrel akwukwo a e dere iwu niile. ¹⁰ Mgbe ahụ, Mosis nyere ha iwu si, "Na ngwucha afọ asaa obula, n'afọ ahụ a na-akagbu ugwo niile, n'oge a na-eme Mmemme ulo Ikwu, ¹¹ mgbe Izrel niile ga-abia n'ihu ONYENWE ANYI bu Chineke unu, n'ebe ahụ o ga-ahoputa, i ga-aguputa ihe a site n'akwukwo iwu a n'ihu mmadu niile ka ha nuru ya. ¹² Kpokota mmadu niile n'otu ebe, ndi ikom, na ndi inyom na umuntakiri,* na ndi obia bi n'etiti obodo unu, ka ha nuru, ma muta itu egwu ONYENWE ANYI Chineke unu na ilezi anya igbaso okwu niile di n'iwu a. ¹³ Umuntakiri ha, ndi na-amabeghi iwu ndi a, aghaghi inu na imuta itu egwu ONYENWE ANYI Chineke unu, ubochi ndu unu niile n'ala ahụ unu na-agafe Jordan inweta."

Okwu ikpezu Onyenwe anyi gwara Mosis

¹⁴ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, "Lee, ubochi onwu gi na-abiaru nso. Kporo Joshua ka gi na ya soro bia n'ulo nzute ebe m ga-anọ nye ya oru o ga-aru." Mosis na Joshua sooro bia guzo onwe ha n'onu uzọ ulo nzute.

¹⁵ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gosiri ha onwe ya n'ime ogidi igwe ojii nke guzochiri onu uzọ ulo nzute ahụ. ¹⁶ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, "I ga-anwu, jekwuru nna nna gi ha. Mgbe i nwuru, ndi a ga-amalite ife chi ozọ ofufe ndi di n'ala ahụ ha na-abanye. Ha ga-agbakuta m azu, mebie ogbugba ndu mu na ha gbara. ¹⁷ N'ubochi ahụ, iwe m ga-adi oku megide ha, aga m agbakuta ha azu, zoo ihu m n'ebe ha no. A ga-alakwa ha n'iyi. Odachi na ahuhu di iche iche ga-abiakwasị ha, nke ga-eme ka ha si, 'Chineke anyi anokwaghi n'etiti anyi, o bu ya mere odachi ndi a ji biakwasị anyi.' ¹⁸ Aga m echepu ihu m site n'ebe ha no n'ubochi ahụ, n'ihhi ajo omume ha nke ife chi ozọ ofufe.

¹⁹ "Ugbu a, deputaranu onwe unu abu a n'akwukwo, kuziekwara ya umu Izrel, ka o buru ihe akaebe m megide ha. ²⁰ Mgbe m mere ka ha bata n'ala ahụ m kwere nna nna ha na nkwa, ala ahụ mmiri ara ehi na mmanu anu na-erughari n'ime ya, mgbe ha rijukwara afọ, baakwa uba, ha ga-ebido ife chi ozọ ofufe, ju m, ma mebikwaa ogbugba ndu m. ²¹ Ma mgbe otutu ihe odachi na ahuhu ga-abiakwasị ha, abu a ga-eme ka ha cheta ihe mere nsogbu ha niile ji biakwasị ha, n'ihhi na abu a ga-adigide site n'ogbo ruo n'ogbo. Amaara m nke oma ugbu a, o buladi tupu ha abanye n'ala ahụ m kwere nkwa inye ha site n'inu iyi, udi mmadu ha bu." ²² Ya mere, n'ubochi ahụ, Mosis dere abu ahụ, kuziekwara ya umu Izrel.

²³ Mgbe ahụ ONYENWE ANYI nyere Joshua nwa Nun iwu si ya, "Dị ike, nwee obi ike, i ghaghi ikpobata umu Izrel n'ala ahụ m sitere n'inu iyi kwee ha na nkwa. Mu onwe m ga-anonyere gi."

* **31:12** 31:12 O bu naani na mmemme nke a, ka a na-akpokota ndi inyom na umuntakiri, ka ha bia nuru ihe a na-aguputa site n'akwukwo iwu ahụ.

²⁴ Mgbe Mosis dechara okwu niile nke iwu ndị a n'akwụkwọ, site na mbido ruo n'ogwugwu, ²⁵ o nyere ndị Livayi na-ebu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI iwu si ha, ²⁶ "Werenụ Akwụkwọ Iwu a tinye ya n'akụkụ igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI Chineke unu, ka ọ buru ihe igba ama megide unu. ²⁷ N'ihị na amaara m na unu bu ndi nnupu isi, na ndi isiike. Lee, ọ buladi taa m no ndu n'etiti unu, unu na-enupu isi n'ebe ONYENWE ANYI no, unu ga-esi ana ghara inupu isi mgbe m nwuru? ²⁸ Kpọkọtaanu ndi okenye unu niile, na ndi ochichi agburu unu niile, ka m kwuputa okwu ndi a mgbe ha na-anu ya. Ka m kpokuokwa eluigwe na uwa ka ha gbaa ama megide ha. ²⁹ N'ihị na amaara m na mgbe m nwuru, unu ga-aghọ ndi ruru aru nke ukwu, unu ga-ewezuga onwe unu site n'ebe iwu ndi ahụ m nyere unu di. Amakwaara m na n'ubochi ndi ahụ na-abia, ihe ojoo ga-adakwasị unu, n'ihị ihe ojoo niile unu mere n'ihu ONYENWE ANYI nke unu ji kpasuo ya iwe site n'ihe ndi ahụ unu ji aka unu kpuo."

Abu Mosis

³⁰ Ya mere, Mosis guputara okwu niile di n'abu a site na mbido ruo ogwugwu na nti nzuko ndi Izrel niile.

32

- 1 Gee nti, gi eluigwe, nuru ihe m na-ekwu!
Gee nti, uwa, nuru okwu si m n'onu.
- 2 Ka okwu m daa dika mmiri ozuzo
ka okwu m daa dika igirigi,
ka o daa dika nshansa mmiri n'elu ahija,
dika oke mmiri ozuzo n'ahija na-epuputa epuputa.
- 3 Aga m eto aha ONYENWE ANYI
toonu idi ukwu Chineke anyi!
- 4 O bu oke nkume ahụ, oru ya zuruoke,
uzo ya niile ziri ezi.
Chineke kwesiri ntukwasị obi, nke na-adighi eme ihe ojoo,
onye ezi omume na onye ziri ezi ka o bu.
- 5 Ha emerula onwe ha, ha abukwaghi umu ya,
ha bu ogbo gbagoro agbago, ndi udiri ha gbanwere agbanwe
- 6 O bu otu a ka unu si emeso ONYENWE ANYI
unu ndi nzuzu, ndi na-enweghi uche?
ONYENWE ANYI o bughị nna unu, onye kere unu,
onye kpuru unu mee ka unu guzosie ike?
- 7 Cheta ubochi ochie ndi ahụ gara aga,
tulee ogbo ndi ahụ gara aga
juo nna gi, o ga-akoro gi.
Juo ndi okenye gi, ha ga-eme ka o doo gi anya.
- 8 Mgbe Onye kachasi ihe niile elu nyere mba obula ihe nketa nke ha,
mgbe o kesara umu mmadu,
mgbe o guzobere oke ala nye ndi niile
dika onugugu umu Izrel si di.
- 9 N'ihị na oke ONYENWE ANYI nwetara bu ndi ya
Jekob bu ihe nketa e kenyerere ya.

- 10 N'ala dị n'ozara ka ọ chọtara ya,
n'ala togboro n'efu, nke kporo nku.
O kpuchitere ya, lezie ya anya,
o chebere ya dika o bu mkpuru anya ya,
- 11 dika ugo nke na-akpote umu di n'akwu ya,
nke na-erughari n'elu umu ya,
nke na-agbasapu nku ya ijide ha,
nke na-ebu ha na nku ya,
- 12 ONYENWE ANYI naani ya duru ya,
chi ala ozo esokwaghi ya.
- 13 O mere ka o rikwasị n'ebe niile di elu nke ala ahụ,
jiri mkpuru na-amị n'ala ubi ahụ zuo ya.
O ji mmanu anu si na nkume zuo ya,
ya na mmanu si n'oke nkume,
- 14 na mmiri ara rahuru arahu nke igwe ehi, na mmiri ara rahuru arahu
nke igwe ewu na aturu,
na umu aturu na mkpi gbara abuba,
na oke ebule Bashan di ezi mma,
tinyere ezi obi oka wiiti.
I nukwara mmanya na-agbo ufufu, nke bu obara mkpuru vaini.
- 15 Ma Jeshurun mara abuba, ma gbagharịa ukwu ya,
ebe nri juru ya onu, o buru ibu, maa mma ile anya.
O hapuru Chineke kpuru ya,
ju oke nkume ahụ, bu Onye Nzoputa ya.
- 16 Ha sitere na chi ndi ala ozo ha kpasuo ekworo ya,
meekwa ka iwe wee ya n'ih ihe aru nke arusi ha.
- 17 Ha churu aja nye umu mmuo, ndi na-abughi Chineke,
bu chi ndi ha na-amaghi,
chi ndi ka putara ohuru,
chi ndi ahụ nna nna ha na-atughi ujo ha.
- 18 I gbakutara Oke Nkume ahụ muru gi azu,
i chefuru Chineke ahụ muru gi.
- 19 ONYENWE ANYI huru ihe di otu a, ju ha,
n'ih na umu ya ndi ikom na ndi inyom kpasuru ya iwe.
- 20 "Aga m ezo ihu m n'ebe ha no," ka o kwuru,
"ka m hu ihe onodu ikpezu ha ga-abu,
n'ih na ha bu ogbo gbagoro agbago,
umu na-ekwesighi ntukwasị obi.
- 21 Ha esitela n'ih na-abughi chi kpalie ekworo m,
jiri arusi ha na-abaghi uru mee ka iwe wee m.
Mu onwe m ga-esite na ndi na-abughi ndi kpalie ekworo ha,
sitekwa na mba na-enweghi nghota kpalie iwe ya.
- 22 N'ih na a muyela oku n'onuma m,
oku ga-enwu ruo ala mmuo n'okpuru uwa.
O ga-erepia uwa na mkpuruobi niile,
o ga-amunye oku na ntoala ugwu ukwu niile.
- 23 "Aga m ekpokwasị mbibi n'elu ha,
zipu aku m niile megide ha.

- 24 Aga m eziga ọnwụ na-eripia eripia megide ha,
na ịla n'iyi nke na-ebibi ebibi, na ọrịa ọjọọ na-egbu egbu.
Aga m eziga anụ ọhia ndị ga-eji eze tapiasia ha,
na ajuala na-akpu akpu n'uzuzu, nke elo ọnwụ dī n'ọnu ya.
- 25 N'okporouzo, mma agha ga-eme ka ha gbara aka ụmu,
n'ime ụlọ ha, ihe oke egwu ga-abiakwasị ha.
Ụmu okorobia na agboghobia ga-ala n'iyi,
ọ buladi ụmuntakiri na ndi agadi isi awọ.
- 26 Ekwuru m na m ga-achusasị ha,
hichapu ncheta ọbula banyere ha n'etiti ụmu mmadu.
- 27 Ma ihe banyere inya isi onye iro tinyere m ụjọ n'obi,
ka onye iro ghara ighotahie kwuo si,
'Aka anyi ewetarala anyi mmeri,
ọ bughị ONYENWE ANYI mere ihe ndi a niile.' "
- 28 Ha bu mba na-enweghi uche,
ndi na-enweghi mmuo nghota ọbula n'ime ha.
- 29 A sikwari na ha maara ihe, nwee uche
nakwa ighota ihe ikpeazu ha ga-abu.
- 30 Kedu ka otu onye ga-esi chuo otu puku mmadu oso,
kedu ka mmadu abuo ga-esi chuo iri puku mmadu oso,
ma o bughị na Oke Nkume ha erefuola ha,
ma o bughị na ONYENWE ANYI echepula ihu ya n'ebe ha no?
- 31 N'ihia na nkume ha adighi ka Nkume anyi,
dika ndi iro anyi, n'onwe ha, jiri onu ha kwuo.
- 32 Osiso vaini ha si n'osiso vaini Sodom,
na n'ubi di na Gomora
mkpuru vaini ha juputara na nsi,
uyoko vaini ha juputara n'ilu ilu.
- 33 Mmanya vaini ha bu elo agwo,
elo ajuala na-ebute ọnwu.
- 34 "Nke a o bughị ihe m dokotarala chere oge,
chezie ha nke oma n'uloaku m?
- 35 O bu m ka ibo obo diri m, aga m akwughachi.
Mgbe oge ruru ukwu ha ga-agbuchapu,
ubochi mbibi ha na-abia nso,
ila n'iyi ha chi oso na-abiakwasị ha."
- 36 ONYENWE ANYI ga-ekpe ndi ya ikpe,
o ga-enwe omiiko n'ahu ndi ohu ya,
mgbe o huru na ike ha nwere agwula,
mgbe otu onye na-agaghi afodu, ohu na onye nwe onwe ya.
- 37 O ga-asikwa, "Ugbu a, olee ebe chi niile ha no,
bu oke nkume ahụ ha ghabara izere ndu n'ime ya,
- 38 chi ndi ahụ riri abuba ihe ichu aja ha,
nuokwa mmanya ha ji chuo aja ihe onunu?
Ha bilie bia nyere unu aka!
Ha buru ulo ndo nye unu!"
- 39 "Ugbu a, hunu na mu onwe m abu m ya!
O dighikwa chi oso di ma o bughị m.

Mụ onwe m na-eme ka a nwụọ, mụ onwe m na-eme ka a dị ndụ.

Mụ onwe m na-etipụ mmadụ ọnya, mụ onwe m na-agwọ ya,
mmadụ ọbụla apughikwa inaputa onye m ji n'aka m.

⁴⁰ Ana m eweli aka n'eluigwe na-ekwuputa n'inụ iyi si,
dika m na-adị ndụ ruo mgbe ebighị ebi,

⁴¹ mgbe m mụrụ mma agha m na-egbu amụma,
mgbe aka m jidere mma agha ahụ n'ọndụ ikpe ikpe,
aga m abọ ọbọ megide ndị iro,
kwughachi ndị ahụ niile kpọrọ m asi.

⁴² Aga m eme ka àkụ m nūjuo ọbara afo,
ma mma agha ga-ebibi anụ ahụ,
ọbara ndị e gburu egbu, na nke ndị a dọtara n'agha,
na isi ndị ndu ndị iro."

⁴³ Nūriany ọny mba niile, unu na ndị ya,
n'ihu na ọ ga-abọ ọbọ ọbara ndị ohu ya,
ọ ga-abọ ọbọ megide ndị iro ya,
kpuchiere ala ya na ndị ya mmehie ha.

⁴⁴ Mosis na Joshua* nwa Nun soro bịa guputa mkpuru okwu abụ a na nti ndi Izrel. ⁴⁵ Mgbe Mosis guputachara abụ a nye ndi Izrel, ⁴⁶ ọ gwara ha okwu ndi a si, "Na-atugharinu uche n'okwu niile m kwuputara nye unu taa, ka unu si otu a nyefeekwa ya n'aka umu unu, ka ha onwe ha lezie anya debe okwu niile di n'iwu ndi a. ⁴⁷ N'ihu na okwu ndi a abughị okwu efu, ndu unu dabeere na ha. Unu debe ha, unu ga-adị ndu ogologo n'ime ala ahụ unu na-aga inweta n'ofe ọzọ nke osimiri Jodan."

Onwu Mosis n'ugwu Nebo

⁴⁸ N'otu ubochi ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, ⁴⁹ "Bilie ga n'ugwu Nebo nke di n'etiti ugwu Abarim, n'ala Moab, na ncherita ihu Jeriko, leekwa ala Kenan anya, bu ala ahụ m na-enye umu Izrel dika ihe nketa ha. ⁵⁰ Mgbe i huseri ala a, i ga-anwu n'ebe ahụ n'elu ugwu ahụ, lakwurukwa nna nna gi ha, dika Eron nwanne gi si nwuo n'ugwu Hor, lakwuru ha. ⁵¹ N'ihu na gi na Eron juru irubere m isi n'ihu umu Izrel, na mmiri Meriba Kadesh, nke di n'ozara Zin, unu edoghi m nsọ n'ihu ndi Izrel.† ⁵² N'ihu ya, i ga-esite n'ebe di anya hu ala ahụ m na-enye umu Izrel, ma i gaghị aba n'ime ya."

33

Mosis agozie umu Izrel

¹ Nke a bu ngozi Mosis, onye nke Chineke, jiri gozie umu Izrel, tupu ọ nwuo. ² Ọ siri,

"ONYENWE ANYI si n'ugwu Sainai bịa,
ọ waliteere ha site n'ugwu Sia,
o nwuputara site n'ugwu Paran
Ya na igwe ndi nsọ so bịa
site n'akuku ndida, site n'ala ala ugwu ahụ.

³ N'ezie, ọ bu gi na-ahụ ndi mmadụ ahụ n'anya,
ndi nsọ ahụ niile di gi n'aka.
N'ukwu gi ka ha na-ada kpoọ isiala,
gi na-akuziri ha ihe,

* **32:44** 32:44 Joshua Hosea bu ọzọ ọzọ e si akpo aha a † **32:51** 32:51 Onu 20:11-13

- 4 iwu ahụ Mosis nyere anyị,
ihe onwunwe nke ogbako Jekob.
- 5 O bu ya bu eze na Jeshurun,
mgbe ndi ndu ndi mmadu zuko
ha na ebo niile nke Izrel.
- 6 “Ka ebo Ruben diri ndu ghara inwu,
ma ka onuogugu ndi ikom ya diri ole na ole.”
- 7 Ihe a ka o kwuru banyere Juda,
“Nuru, ONYENWE ANYI, akwa Juda,
kpolata ya n’ebe ndi ya no.
Aka ya ka o ji aluru onwe ya ugu ichebe ihe o bu n’uche.
Buru ya onye inyeaka megide ndi iro ya.”
- 8 Banyere Livayi o kwuru si,
“Urim na Tumim gi diri
ohu gi ahụ kwesiri ntukwasị obi.
I nwara ya onwunwa na Masa,
gi na ya sekwara okwu na mmiri Meriba.
- 9 Onye ahụ lere nne na nna ya anya si,
‘Ejighi m ha koro ihe.’
O gunyeghikwa umunne ya dika ndi o maara,
o nabatakwaghi umu nke aka ya.
Ma o debere okwu gi,
cheziekwa ogbugba ndu gi.
- 10 O na-akuziri Jekob ikpe gi,
na-akuzikwara Izrel iwu gi.
O na-achukwa aja uda na-esi isi utu n’ihu gi,
na-achukwa aja nsure oku n’ebe ichu aja gi.
- 11 Gozie akunuba ya ONYENWE ANYI,
ka oru aka ya burukwa ihe na-atu gi utu.
Tijie ukwu ndi niile na-ebili imegide ya,
tigbuo ndi iro ya ka ha ghara inwe ike ibili ozo.”
- 12 Mosis kwuru banyere ebo Benjamin si,
“Ka onye ahụ ONYENWE ANYI huru n’anya zuru ike na-atughu ujo n’ime ya.
N’ihi na o ga-ekpuchi ya ogologo ubochi niile.
O bukwana n’etiti ubu ya abuo ka onye ONYENWE ANYI huru n’anya na-
ano.”
- 13 Banyere Josef o kwuru si,
“Ka ONYENWE ANYI gozie ala ya,
ya jiri igirigi di oke onuahia nke eluigwe di n’elu,
na ogbu mmiri di n’okpuru ala,
- 14 na ihe oma niile anyanwu na-eweta,
na ihe oma niile onwa na-eweputa,
- 15 na onyinye oma niile si n’ugwu ukwu ochie,
na iba uba ugu ebighi ebi ndi ahụ,
- 16 na onyinye oma niile si n’ala na uju ya niile,
na ihuma onye ahụ na-ebi n’ohia nta ahụ na-enwu oku.
Ka ihe ndi a niile diri n’isi Josef,
n’iku anya onye bu nwa eze, n’etiti umunna ya.
- 17 N’ima mma, o di ka nwa oke ehi e bu uzọ muo,
mpi ya di ka mpi ehi ohia.
Ya ka o ga-eji soda mba niile

o bụladị mba ndị ahụ dī na nsotụ ụwa.
Otu a ka iri puku kwurū puku ndị Ifrem dī
otu a ka imerime puku ndị Manase dī.”

¹⁸ Banyere Zebulun, o kwuru si,

“Nuria, gi Zebulun, n’opupu gi,
ma gi Isaka, nuria n’ebe obibi gi.

¹⁹ Ha ga-akpo ndi mmadu oku n’elu ugwu ukwu,
no n’ebe ahụ chụọ aja ezi omume,
ha ga-eri site n’iba ụba nke ihe dī n’osimiri,
site n’akụ nzuzo dī n’aja.”

²⁰ Banyere Gad, o kwuru si,

“Ngozị na-adiri onye ahụ na-eme ka ebe obibi Gad saa mbara.
Gad na-ebi dika odum,
na-adokapu aka maobu isi.

²¹ O hoooro ala nke kachasi mma nye onwe ya;
oke ruuru onyendu ka e wepuru dobere ya.

Mgbe ndi ndu ndi mmadu zuko,
o mezuru ezi ihe dī ONYENWE ANYI n’obi,
na ikpe ya niile banyere Izrel.”

²² Banyere Dan, o kwuru si,

“Dan bu nwa odum,
onye na-esi na Bashan maputa.”

²³ Banyere Naftali, o kwuru si,

“Naftali bu onye njuputa nke ihuoma ONYENWE ANYI diri,
o juputakwara na ngozi ya,
o ga-eketa akuku ndida nke iyi ukwu.”

²⁴ Banyere Asha, o kwuru si,

“Onye a goziri karichasia n’umu ndi ikom ka Asha bu,
ka ihe banyere ya toọ umunna ya uto,
ka o jirikwa mmanu* saa ukwu ya.

²⁵ Ihe mkpochi nke onu uzo ama gi ga-abu bronz na igwe,
dika ubochi ndu gi niile si di, otu a ka idi ike gi ga-adi.

²⁶ “O nweghi onye dika Chineke Jeshurun,
onye na-agba eluigwe dika inyinya ibia inyere gi aka,
onye na-agba igwe ojii dika inyinya n’idi ukwu ya.

²⁷ Chineke ebighi ebi bu ebe mgbaba gi.

N’okpuru gi ka aka ebighi ebi ya di.

O ga-esite n’ihu gi chupu ndi iro gi, kwuokwa si,
‘Bibie ha!’

²⁸ Ya mere Izrel ga-ebi naani ya n’udo,
isi iyi mmiri Jekob di chim,

n’ala ahụ juputara na mkpuru ubi na mmanya ohuru
ebe igirigi nke eluigwe na-ada.

²⁹ Onye a goziri agozi ka i bu, gi Izrel,
onye di ka gi

ndi ONYENWE ANYI zoputara?

O bu ota gi na onye inyeaka gi,
na mma agha gi di ebube.

* **33:24** 33:24 Mmanu bu ihe ngosi na mmadu bu ogaranya n’oru ubi, nke kachasi, o buru na onye di otu a na-akpo mkpuru oliv nke e si na ya emeputa mmanu. Jen 49:20; Job 29:6.

Ndị iro gị ga-eji egwu daa n'ihu gị,
 ị ga-azọdakwa ebe ha niile dị elu.”

34

Onwụ Mosis

¹ Mgbe ahụ, Mosis sitere na mbara ala Moab rigoruo n'elu n'ugwu Nebo, ruo n'elu Pisga, nke dị na ncherita ihu Jeriko. N'ebe ahụ ONYENWE ANYỊ mere ka ọ hụ ala ahụ niile anya site na Gilead ruo Dan; ² ya na ala Naftalị niile n'oke ala Ifrem, na nke Manase, na ala Juda niile ruo n'osimiri Mediterenja.* ³ Mosis hukwara ala Negev, na akukụ ala ahụ niile dị site na Ndagwurugwu Jeriko, obodo nkwụ, ruo Zoa. ⁴ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ gwara Mosis si ya, “Nke a bụ ala ahụ m sitere n'ihu iyi kwee Ebrahim, Aizik na Jekob nkwa mgbe m kwuru si, ‘Aga m enye ya umụ umụ gị.’† Ugbu a emeela m ka i jiri anya gị hụ ya ma ị gaghị agabiga banye n'ime ya.”‡

⁵ Ya mere, Mosis, onyeoziri ONYENWE ANYỊ nwurụ n'ebe ahụ, n'ala Moab, dika ONYENWE ANYỊ kwuru. ⁶ ONYENWE ANYỊ liri ya na Moab, na ndagwurugwu chere ihu na Bet-Peoa, ma ruo taa, ọ dighi onye obula maara ebe ili ya di. ⁷ Mosis gbara nari afọ na iri afọ abuo mgbe ọ nwurụ, ma n'oge ahụ ike ka di ya n'ahụ, anya ya na-ahukwa uzọ nke oma. ⁸ Umụ Izrel ruru ujụ n'ihu Mosis, iri ubochi atọ n'obosara ala Moab, tutu ruo mgbe oge iru ujụ na ikwa akwa gasiri.

⁹ Joshua nwa Nun, juputara na mmuo amamihe,§ n'ihu na Mosis ebikwasila ya aka n'isi. Ya mere, umụ Izrel nara Joshua nti, gbasookwa iwu niile ONYENWE ANYỊ nyere ha site n'onu Mosis.

¹⁰ O dibeghi onye amuma ozo putarala n'ala Izrel niile, nke dika Mosis,* onye ya na ONYENWE ANYỊ kparitara uka ihu na ihu,† ¹¹ onye mere ihe iribama ndi a niile, ruokwa oru ebube niile nke ONYENWE ANYỊ ziri ya ka o mee n'Ijpt, n'ihu Fero, na ndi ozi ya niile, nakwa n'ala ahụ niile. ¹² N'ihu na o nwebekwaghi onye ozo gosirila ike di oke egwu, maobu ruo oru di oke egwu udi nke Mosis ruru n'ihu ndi Izrel niile.

* **34:2** 34:2 Osimiri Mediterenja di n'odida anyanwu † **34:4** 34:4 Jen 12:7 ‡ **34:4** 34:4 Dit 3:27
 § **34:9** 34:9 Aiz 11:2 * **34:10** 34:10 Dit 18:15,18 † **34:10** 34:10 Opu 33:11; Onu 12:8; Dit 5:4

Joshua

Iwu ONYENWE ANYI nyere Joshua

¹ Mgbe Mosis, bu odibo ONYENWE ANYI nwuru, ONYENWE ANYI gwara Joshua nwa Nun, onye na-enyere Mosis aka okwu si, ² “Mosis, odibo m anwuola.* Ugbu a, jikere onwe gi,† meekwa ka ndi m jikere igafe ofe ozo nke osimiri Jodan, ibanye n’ala ahụ m na-aga inye ha, bu ndi Izrel. ³ Ana m agwa gi ihe m gwara Mosis mgbe o di ndu si, Ebe obula unu ga-azokwasị ukwu unu n’ala, ala ahụ ga-abu nke unu. ⁴ Oke ala unu ga-abu site n’ozara di na ndida ruo Lebanon, ma site n’iyi ukwu Yufretis, tinyere ala niile nke ndi Het, ruo n’osimiri ukwu ahụ di n’odida anyanwu. ⁵ O dighi onye obula puru iguzo imegide gi ubochi niile nke ndu gi.‡ Aga m anonyere gi dika m si nonyere Mosis.§ Agaghi m ahapu gi aka. Agaghi m agbakutakwa gi azu.* ⁶ Dirị ike, nweekwa ume, n’ihi na i ga-abu onye ga-edu ndi a iketa ala ahụ m nuru n’iyi inye nna nna ha ochie.

⁷ “Naani dirị ike, nweekwa ume. Lezie anya ime ihe niile Mosis bu odibo m nyere gi n’iwu. Ewezugala onwe gi na ya gaa aka nri maobu aka ekpe, ka ihe si otu a gaara gi nke oma n’ebe obula i na-aga. ⁸ Esitela n’onu gi wezuga ihe di n’Akwukwo Iwu a. Kama na-atughari uche gi na ya ehie na abali, ka i si otu a lezie anya imezu ihe niile e dere n’ime ya. Mgbe ahụ i ga-aba uba, ihe ga-agakwara gi nke oma. ⁹ O bu na m enyebeghi gi iwu si gi, Nwee obi ike, dirikwa ike! Wezuga ujọ niile na ida mba nke obi. Cheta na mu, bu ONYENWE ANYI Chineke gi, nonyeere gi ebe obula i na-aga.”

¹⁰ Mgbe ahụ, Joshua nyere ndisi Izrel niile iwu si ha, ¹¹ “Jegharianu n’etiti ebe obibi umu Izrel gwa mmadu niile okwu si ha ‘Dozierenu onwe unu ihe unu ga-eri n’uzo, n’ihi na n’ime ubochi ato, anyi ga-agafe osimiri Jodan, imeri na inweta ala ahụ ONYENWE ANYI bu Chineke na-enye unu.’”

¹² Joshua kpokotara ndisi ebo Ruben, na Gad, na okara ebo Manase, gwa ha okwu si, ¹³ “Chetanu iwu ahụ Mosis odibo ONYENWE ANYI nyere unu, mgbe o siri, ‘ONYENWE ANYI Chineke unu na-enye unu izuike. O nyekwala unu ala a.’ ¹⁴ Kama ndi nwunye unu, na umuntakiri unu, na anu ulo unu, ga-anọ n’ala a di n’owuwa anyanwu nke Mosis nyere unu. Ma ndi agha unu, ndi jikeere ejike, ga-eduru ndi Izrel ndi ozo gafee osimiri Jodan inyere umunna ha aka, ¹⁵ tutu ruo mgbe ONYENWE ANYI Chineke unu nyere ha izuike, dika o si nye unu, na tutu ruo mgbe ha nwetara ala niile bu nke ONYENWE ANYI Chineke unu ga-enye ha. Mgbe nke a mezuru, unu ga-alaghachi azu, nweta ala ahụ Mosis onyeozu ONYENWE ANYI nyere unu n’akuku owuwa anyanwu osimiri Jodan.”

¹⁶ Mgbe ahụ, ha zara Joshua, “Ihe obula nke i nyere anyi n’iwu anyi game ha, ebe obula i zigara anyi ka anyi ga-aga. ¹⁷ Anyi ga-ege gi nti dika anyi si gee Mosis nti. Ka ONYENWE ANYI Chineke gi nonyere gi dika o si nonyere Mosis. ¹⁸ Onye obula nupuru isi n’iwu i nyere anyi, o ga-anwu. Naani dirị ike, nweekwa obi ike.”

* **1:2** 1:2 Onu 12:7 † **1:2** 1:2 N’oge a, ndi Izrel no na Shitim Jos 2:1; 3:1 n’ala Moab Dit 34:3 di n’akuku Jodan. ‡ **1:5** 1:5 Dit 7:24 § **1:5** 1:5 Opu 3:12; Dit 31:8,23 * **1:5** 1:5 Dit 31:6,8; Hib 13:5

2

Rehab na ndị Nnyoputa

¹ Joshua nwa Nun sitere na Shitim zipụ ndị nnyoputa abụọ na nzuzo si ha, “Gaanụ leta otu ihe si aga n’ala ahụ, karịsịa n’obodo Jeriko.”* Ha gara n’obodo ahụ baa n’ụlọ nwanyị akwuna aha ya bụ Rehab nọọ ọnođụ n’ebe ahụ.

² Ma otu onye gwara eze Jeriko okwu si, “Lee, ụfọdụ ụmụ ndị ikom Izrel batara obodo a n’abalị inyochaputa ala anyị.” ³ Mgbe eze Jeriko nūrụ okwu a, o zigaara Rehab ozi si, “Kpọputa ndị ikom ahụ batara n’ụlọ gị n’ihi na ha bịara iledo ala anyị.”

⁴ Ma nwanyị ahụ zoro mmadụ abụọ ahụ. Mgbe ndị ahụ e ziri ozi bjarutere, ọ gwara ha okwu si, “Ọ bụ eziokwu na ndị ikom ahụ bakwutere m, ma amaghị m ebe ha si bịa. ⁵ Ma ha apuọlarị. Ha hapuru obodo a mgbe a na-achọ imechi ọnu ụzọ ama, n’oge ọchịchiri bidoro igba. Amaghị m ebe ha gara. Ma, n’uche m, ọ buru na unu achuso ha ọsọ ọsịsọ unu nwere ike ijide ha.” ⁶ (N’eziokwu ọ bụ Rehab n’onwe ya mere ka mmadụ abụọ ahụ rigoro n’elu ụlọ ebe o zoro ha n’okpuru ahịhia flakisi ọ wusara n’ebe ahụ.) ⁷ Ya mere, ndị ikom ahụ puru na-achụ ndị nnyoputa ahụ n’akukụ ụzọ gara ngabiga Jodan. Ma ngwangwa ha puru, e mechiri ọnu ụzọ ama e si abata obodo ahụ.

⁸ Ma tupu ndị nnyoputa ahụ edina ala irahu ụra n’abalị ahụ, Rehab rịgokwuru ha, ⁹ gwa ha si, “Ama m na ONYENWE ANYỊ enyela unu ala a,† marakwa na oke ụjọ nke egwu unu adakwasila anyị, nke mere na ndị niile bi n’ime ala a na-agbaze n’egwu n’ihi unu, ¹⁰ n’ihi na anyị anula otu ONYENWE ANYỊ si mee ka mmiri dī n’Osimiri Uhie taa n’ihi unu, mgbe unu si n’Ijpt pụta. Anyị nūkwara ihe unu mere Saihōn, na Ọg, bụ eze abụọ ndị Amōrī, ndị bi n’owuwa anyanwu osimiri Jodan, otu unu si bibie ha, gbuchapu ndị niile bi n’ala ahụ. ¹¹ Ma mgbe anyị nūrụ ihe ndị a, obi anyị gbazere n’ihi ụjọ, mmuọ onye ọbula dara mba n’ihi unu, n’ihi na ONYENWE ANYỊ Chineke unu bụ Chineke n’eluigwe na n’uwa.

¹² “Ugbu a, ebe ọ bụ na m emelara unu ebere, jirinụ ONYENWE ANYỊ nūoro m iyi na unu ga-emere ezinaulo m ebere. Gosinụ m ihe iribama n’eziokwu, ¹³ na unu ga-emekwa ka ndu nna m, na nne m, na umunne m ndị ikom na ndị inyom, na ndị ezinaulo ha niile diri, na unu ga-anaputa anyị site n’onwu.”

¹⁴ Ndị ikom ahụ kwere ya nkwa si, “Ndu anyị lara ndu unu. Ọ buru na i gbaghi anyị ama, anyị ga-egosi gị obi ebere na ikwesi ntukwasị obi mgbe ONYENWE ANYỊ ga-enye anyị ala a.”

¹⁵ Ụlọ Rehab dī n’akukụ mgbidi obodo ahụ. O ji ụdọ site na oghereikuku wedata ndị ikom abụọ ahụ. ¹⁶ Ọ gwakwara ha si, “Gbalaganu n’ugwu, zonu onwe unu n’ebe ahụ ubochi ato, tutu ndi ahụ na-achọ unu alaghachi azu. Mgbe ahụ, unu nwere ike iputa laghachi ebe unu si bịa.”

¹⁷ Ndị ahụ gwara ya si, “Iyi a i mere ka anyị nūo agaghi adi ire megide anyị, ¹⁸ ma ọ buru na n’ubochi ahụ anyị ga-abata ala a, i wereghi ụdọ ahụ na-acha uhie uhie kenye ya na oghereikuku i si wedata anyị, ma ọ burukwa na ikpobataghi n’ulo gị nna gị, na nne gị, na umunne gị ndi

* **2:1** 2:1 Jeriko bụ obodo ochie e wuru nke oma, wusikwaa ike. Obodo e ji mgbidi e wusiri ike gbaa gburugburu, nke otutu iyi, tinyekwara osimiri gbara gburugburu. Jos 15:1-6 E wuru ya ka o nwee ike inagide atumatu obula nke ndi iro na-atu, maka iba n’ime ya. O ruru ihe dika kilomita asato ma a na-aga n’akukụ odida anyanwu nke osimiri Jodan, burukwa uzọ dī oke mkpa a ga-eji baa n’ala nkwa ahụ. † **2:9** 2:9 Jen 35:5

ikom, na ndị ezinaụlọ gị niile. ¹⁹ O bụrụ na onye ọbụla esite n'ụlọ gị pụọ n'ezie, ọbara ya agaghị adị anyị n'isi, anyị agaghị abụkwa ndị ikpe mara. Ma ikpe ọmụma dịrị anyị ma ọ bụrụ n'ihe ọbụla emee onye ọbụla gị na ya so n'ime ụlọ. ²⁰ Ma ọ bụrụ na ị gbaa anyị ama, ọ dīkwaghị iwu ji anyị imezu iyi a i mere ka anyị n'ụrọ gị."

²¹ Rehab zara sị ha, "Dịka okwu niile unu kwuru si dī, otu a ka ọ ga-adị."

O zilagara ha. Ha pụkwara gaara onwe ha. Ma Rehab kekwasiri ụdọ uhie uhie ahụ n'ọnụ oghereikuku ụlọ ya.

²² Ndị ikom abụọ ahụ gara zoo onwe ha n'ugwu ahụ. Ha n'orọ ụbọchị atọ n'ebe ahụ dīka Rehab gwara ha, tutu ndị ahụ na-achụ ha laghachiri n'obodo Jeriko. Ndị a chọrọ ha gaa ebe niile, n'okporoụzọ niile, ma ha ahughị ha. ²³ Emesịa, mmadụ abụọ ahụ e zipurū iledo ala ahụ anya sitere n'ebe ha zoro onwe ha riputa, gafee osimiri Jōdan, laghachi n'ebe ụmụ Izrel nọ. Ha bīara kọrọ Joshua nwa Nun otu ha si gaa ije ha. ²⁴ Ha gwara Joshua sị, "N'ezie, ONYENWE ANYỊ enyela anyị ala ahụ niile, n'ihu na ndị niile bi n'ala ahụ na-atụ anyị ụjọ."

3

Ngabiga osimiri Jōdan

¹ N'isi ụtutu, Joshua na ụmụ Izrel niile hapurū Shitim bīaru n'akukū osimiri Jōdan, maa ụlọ ikwu n'ebe ahụ. N'ebe a ka ha nọ chere tutu ruo mgbe ha ga-agafe. ² Mgbe ụbọchị atọ gasiri, ndịisi ụmụ Izrel gabigara jeharịa n'etiti ọmụma ụlọ ikwu ahụ, ³ nye ha iwu sị, "Mgbe unu hūrū igbe ọgbugba ndū ONYENWE ANYỊ Chineke unu, ka ndị nchūaja, ụmụ Livayi, bulitere ya, unu onwe unu ga-esi n'ebe unu nọ bilie soro ha n'azu. ⁴ Ma a ga-enwe oke n'etiti unu na ha, ihe dīka otu kilomita site n'ebe igbe ọgbugba ndū ahū dī. Unu agaghị abīaru ya nso. Nke a bụ maka ị mara ụzọ unu ga-eso, n'ihu na unu esibeghị n'uzọ a gaa ije mbū."

⁵ Joshua gwara ndị Izrel sị, "Doonū onwe unu nso, n'ihu na echi ka ONYENWE ANYỊ ga-eme oke ihe ebube dī iche iche n'etiti unu."

⁶ Joshua gwara ndị nchūaja sị ha, "Bulienu igbe ọgbugba ndū ahū, gabiga n'ihu ndī Izrel." Ha buliri igbe ọgbugba ndū ahū, bido iga n'ihu ụmụ Izrel.

⁷ Mgbe ahū, ONYENWE ANYỊ gwara Joshua sị, "Taa, ka m ga-amalite ime ka ị dī ukwu n'anya ụmụ Izrel niile, ka ha niile mata na dīka m si n'onyere Mosis, otu a ka m ga-esi n'onyere gị. ⁸ I ga-enye ndī nchūaja bụ ndī na-ebu igbe ọgbugba ndū iwu si, 'Mgbe unu ruru n'ọnụ mmiri osimiri Jōdan, banyekwanū gaa guzo n'ime osimiri ahū.'"

⁹ Mgbe ahū, Joshua gwara ụmụ Izrel niile sị, "Bianū nso, bianū nūrū okwu niile nke ONYENWE ANYỊ Chineke unu. ¹⁰ Otu a ka unu ga-esi mata n'ezie na Chineke dī ndū nọ n'etiti unu, unu ga-amatakwa na ọ ghaghị inapū ndī Kenan, na ndī Het, na ndī Hiv, na ndī Periz, na ndī Gigash, na ndī Amōrait, na ndī Jebus ala ha n'ihu unu. ¹¹ Lee, igbe ọgbugba ndū ONYENWE ANYỊ, Onyenwe ụwa niile ga-agabiga n'ihu unu banye n'ime Jōdan. ¹² Ugbu a sitenū n'ebo Izrel niile hōputa ndī ikom iri na abū, site n'ebo ọbūla otu onye. ¹³ Ngwangwa ndī nchūaja bụ igbe ọgbugba ndū ONYENWE ANYỊ, Onyenwe ụwa niile zonyere ụkwū na Jōdan, mmiri Jōdan nke si n'ebe elu ya na-aridata ga-akwūsi isọ, guzoro dīka mgbidi."

¹⁴ Ya mere, mgbe ndī Izrel sitere n'ụlọ ikwu ha bilie njem igabiga osimiri Jōdan, ndī nchūaja bụ igbe ọgbugba ndū buuru ha ụzọ na-aga ha n'ihu.

¹⁵ N'oge owuwe ihe ubi ọbūla, osimiri Jōdan na-etoju etoju, sojukwaa

akukū ya niile.* Ma ngwangwa ndi nchūaja bu igbe ogbūgba ndū a biaruru nso zonye ukwū ha n'onyū mmiri Jōdan, ¹⁶ mmiri si n'elu elu osimiri ahū kwūshiri isō, o gara elu tūkota onwe ya dika mgbidi n'ebe di anya, n'obodo a na-akpo Adam, nke di nso obodo Zaretan. Ebe mmiri nke na-eruda na-asobanye osimiri Araba, ya bu, osimiri Nnu kwūshiri isō kpmkpam. Ya mere, ndi Izrel gabigara na ncherita ihu Jeriko. ¹⁷ Ndi nchūaja bu igbe ogbūgba ndū ONYENWE ANYI guzoro n'ala akoro n'etiti Jōdan, Izrel niile gabigakwara tutu ruo mgbe mba ahū niile gafeshiri n'ala akoro.

4

¹ Mgbe mba ahū niile gafeshiri osimiri Jōdan, ONYENWE ANYI gwara Joshua okwu si ya, ² "Site n'etiti ndi umu Izrel hoputa ndi ikom iri na abuo, otu onye site n'ebo obula, ³ ka onye obula n'ime ha site n'ebe ahū ndi nchūaja guzoro n'etiti osimiri Jōdan buputa otu nkume, otu nkume, gwa ha ka ha debe nkume ndi a ha buputara n'ebe unu ga-anọ onodu abali taa."

⁴ Ya mere, Joshua kporo ndi ikom iri na abuo ndi ahū, ndi o hoputara, site n'etiti ndi Izrel, otu onye site n'ebo obula, ⁵ O gwara ha si, "Sitenu n'etiti osimiri Jōdan, ebe ndi bu igbe ogbūgba ndū ONYENWE ANYI Chineke unu guzoro, buputa nkume. Onye obula n'ime unu ga-ebuputa otu nkume, tukwasị n'ubu ya, dika onuogugu ebo Izrel niile si di, ⁶ ka ha buru ihe iribama n'etiti unu. N'oge di n'ihu, mgbe umu unu ga-aju unu ajuju si, 'Gini bu isi ogidi nkume a di n'ebe a?' ⁷ Unu ga-asikwa ha, 'O bu ihe na-echetara anyi otu osimiri Jōdan si kwusi isō, mgbe ndi bu igbe ogbūgba ndū ONYENWE ANYI zonyere ukwū ha n'osimiri ahū.' Nkume a ga-abukwara umu Izrel niile ihe ncheta ruo mgbe ebighi ebi."

⁸ Umu Izrel mere dika Joshua gwara ha. Ha buputara nkume iri na abuo site n'etiti osimiri Jōdan, dika ONYENWE ANYI si nye Joshua n'iwu si na otu onye, n'ebo Izrel obula, ga-ebuputa otu nkume. Ha buuru nkume iri na abuo ndi ahū gaa n'ebe ha noro onodu abali, debe ha n'ebe ahū. ⁹ Joshua n'onwe ya kwa ji nkume iri na abuo ahū nke si n'etiti osimiri Jōdan wuo ogidi iribama, n'ebe ahū ndi nchūaja bu igbe ogbūgba ndū ahū guzoro. Ha dikwa n'ebe ahū ruo taa.

¹⁰ Ndi nchūaja, ndi bu igbe ogbūgba ndū ahū, guzoro n'etiti osimiri Jōdan, tutu ruo mgbe e mezuru iwu ahū niile ONYENWE ANYI nyere Joshua site n'onyū Mosis. Mgbe ahū kwa, ndi Izrel mere ngwangwa gafee osimiri Jōdan. ¹¹ Ngwangwa ha niile gafetasiri, igbe ogbūgba ndū ONYENWE ANYI na ndi nchūaja gafetakwara n'akukū nke ozo, ka ndi mmadu na-ele ha anya. ¹² Ndi agha umu Ruben, na umu Gad, na okara ebo Manase, buuru umu Izrel niile uzo gafee, idu ha n'agha, dika Mosis nyere ha n'iwu. ¹³ Ndi agha onuogugu ha ruru iri puku ano (40,000), ndi jikeere nke oma ibu agha, duuru ebo ndi ozo, gafere n'ihu ONYENWE ANYI bata n'obosara ala Jeriko maka ibu agha.

¹⁴ Ubochi ahū bu ubochi ONYENWE ANYI buliri Joshua elu nke ukwuu n'ihia na o mere Joshua ka o di ukwuu n'anya ndi Izrel niile, si otu a mee ka ha tuo ya egwu nke ukwuu dika ha si tuo Mosis egwu, ma sopuskwara ya ubochi niile nke ndu ya.

¹⁵ Mgbe ahū, ONYENWE ANYI gwara Joshua okwu si, ¹⁶ "Nye ndi nchūaja, ndi bu igbe ogbūgba ndū ahū iwu ka ha si n'osimiri Jōdan puta."

* 3:15 3:15 Jos 4:18; 1Ih 12:15

¹⁷ Ya mere Joshua nyere ndị nchụaja iwu si ha, “Sitenụ n’osimiri Jodan pụta.”

¹⁸ Mgbe ndị nchụaja bu igbe ọgbugba ndụ ONYENWE ANYỊ ahụ si n’osimiri Jodan rịpụta, dika ọbụ ụkwụ ha na-emetụ n’ala akorọ, mmiri osimiri ahụ sọghachiri n’onọdụ ya ruchie akụkụ ya niile, ka ọ dị na mbụ.

¹⁹ Ihe iribama a mere n’ubochi nke iri, n’onwa nke mbụ. N’ubochi ahụ ka ndị Izrel niile gafere osimiri Jodan, gaa maa ụlọ ikwu ha na Gilgal, ebe di n’owuwa anyanwu obodo Jeriko. ²⁰ Nkume iri na abuo ahụ ha si n’osimiri Jodan buputa, ka Joshua guzobere na Gilgal. ²¹ O siri ndi Izrel, “N’oge di n’ihu, mgbe umu unu ga-aju ndi bu nna ha ajuju si, ‘Gini ka nkume ndi a putara, Gini kwa ka ha na-egosi?’ ²² Gwa ha, ‘Izrel gafere osimiri Jodan n’ala akorọ.’ ²³ N’ihi na ONYENWE ANYI bu Chineke unu mere ka osimiri Jodan takpoo n’ihu unu tutu ruo mgbe unu gafesiri n’ofe nke ozo. ONYENWE ANYI Chineke unu mere osimiri Jodan ihe o mere osimiri Uhie* mgbe o mere ka osimiri Uhie takpoo n’ihu anyi, tutu ruo mgbe anyi gafesiri n’ofe ya nke ozo. ²⁴ O mere ihe ndi a niile ka ndi niile bi n’elu uwa mata na aka ONYENWE ANYI di ike.† O mekwara ya ka unu onwe unu tuo egwu ONYENWE ANYI Chineke unu, mgbe niile.”‡

5

¹ Mgbe ndi eze ndi Amorait niile, ndi bi n’ofe ozo nke osimiri Jodan, n’akuku odida anyanwu, na ndi eze ndi Kenan niile bi n’akuku oke osimiri Mediterenja, nuru na ONYENWE ANYI emeela ka osimiri Jodan takpoo n’ihu umu Izrel, ruo mgbe anyi niile gafesiri, obi loro ha mmiri. O dikwaghi ike obula foduru ha iguzo n’ihu umu Izrel.

Obibi ugwu na Gilgal

² Ma n’oge ahụ, ONYENWE ANYI gwara Joshua okwu si ya, “Jiri nkume mee mma i ga-eji bie umu Izrel niile ugwu ozo.” ³ Ya mere, Joshua ji nkume mee mma ntakiri e ji bie umu Izrel niile ugwu. Ebe a no bie umu Izrel ugwu bu ebe a na-akpo Gibiat Haaralot.

⁴ Nke a bu ihe mere o ji mee otu a: Ndi ikom niile si n’Ijpt puta, ndi tozuru ije agha, nwuru n’uzo, n’ime ozara, mgbe ha hapuchara Ijpt. ⁵ Mgbe umu Izrel niile si Ijpt puta, e biri ndi nwoke niile no n’etiti ha ugwu. Ma n’ime iri afro ano ahụ ha na-awaghari n’ozara, o nweghi umu ha ndi nwoke a muru n’oge a e biri ugwu. ⁶ Ndi Izrel niile awaghari ala n’ozara iri afro ano tutu ruo mgbe ndi ikom niile toruru ije agha, bu ndi hapuru Ijpt nwuchara, ebe o bu na ha juru irubere ONYENWE ANYI isi. N’ihi na ONYENWE ANYI nuru iyi si ha na ha agaghi ahụ ala ahụ anya, bu ala ahụ o kwere nna nna ha na nkwa, inye anyi, ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya. ⁷ ONYENWE ANYI mere ka umu ndi nnupu isi a mutara nochie anya ha. O bukwa ndi a ka Joshua biri ugwu, n’ihi na tutu ruo ugbu a, e bibeghi ha ugwu. ⁸ Mgbe e bizuru mba niile ahụ ugwu, ha noduru n’ebe ahụ ha mara ulo ikwu tutu onya obibi ugwu ha alaa.

⁹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Joshua okwu si, “Taa, ewezugala m site n’ebe unu no ihe nkocha nke ya na Ijpt so.” N’ihi nke a, ha kporo ebe ahụ Gilgal.* O bukwa aha ya ruo taa.

¹⁰ Mgbe umu Izrel mara ulo ikwu ha na Gilgal n’ala ihe n’adighi nke Jeriko, ha mere Mmemme Ngabiga n’uhuruchi nke ubochi iri na ano nke onwa ahụ. ¹¹ N’ubochi sotere ubochi ngabiga, n’otu ubochi ahụ, ha riri

* 4:23 4:23 Opu 14:21 † 4:24 4:24 1Ez 8:42; Abu 106:8; 89:13; Opu 15:16 ‡ 4:24 4:24 Opu 14:14; Dit 6:2; Abu 76:6 * 5:9 5:9 Jos 4:9; 9:6

ufọdu ihe ubi nke ala Kenan. O bu achicha a na-ejighi ihe na-eko achicha mee, na oka ahuru n'oku ka ha tara. ¹² Manà kwusikwara n'echi ya mgbe ha riri nri sitere n'ala ahụ. Umụ Izrel ahukwaghị manà anya ozo, ma n'afọ ahụ ha riri ihe omume ubi si n'ala Kenan.

Odida Jeriko

¹³ Mgbe Joshua no nso obodo Jeriko, o weliri anya ya elu hu otu nwoke ka o guzo n'ihu ya. Nwoke a miputara mma agha ya jide ya n'aka ya. Joshua jekwuru ya juo ya si ya, "I dinyeere anyi ka i dinyeere ndi iro anyi?"

¹⁴ Nwoke ahụ zaghachiri ya si, "O dighi onye m dinyeere, kama abịara m ugbo a dika ochiagha usuu ndi agha ONYENWE ANYI." Joshua dara n'ala kpoo ihu ya n'ala kpoo isiala nye ya, si ya, "Ejikerela m ime ihe obula i nyere n'iwu. Onyenwe m, gini ka i chorọ ka m mee?"

¹⁵ Ochiagha usuu ndi agha ONYENWE ANYI zara si Joshua, "Yipu akpukpoukwu gi, n'ih i na ebe ahụ i guzo bu ala di nso." Joshua mere dika o gwara ya.

6

¹ Ma e mechiri onu uzo e si abata Jeriko nke oma, n'ih i umu Izrel. O dighi onye obula na-apu n'ezi, o dighikwa onye na-abata n'ime ya.

² Ma ONYENWE ANYI gwara Joshua si, "Lee, enyefela m obodo a bu Jeriko, ya na eze ya, na ndi di ike ibu agha no n'ime ya, n'aka gi. ³ Gi na ndi agha gi zonu ije gburugburu obodo a. Unu ga-ejehari gburugburu mgbidi obodo a otu ugbo n'ubochi. Unu ga-esi otu a jeharia ubochi isii. ⁴ Ndi nchaja asaa, ndi ga-eji opi mpi ebule asaa ga-ebu uzo gawa n'ihu. Ndi nchaja ndi ozo ga-ebu igbe ogbugba ndu. N'ubochi nke asaa, unu ga-agba obodo ahụ gburugburu ugboro asaa. Mgbe unu na-eme nke a, ndi nchaja asaa ahụ ga na-afu opi mpi ebule ha. ⁵ Emesia, ndi nchaja ga-afusi opi ahụ ike otu ugbo ozo, ha ga-afu ya ka o daa uda nke ukwu. Mgbe mmadu niile nuru uda opi a, ha niile ga-eti mkpu nke ga-ada ezi uda. Nke a ga-eme ka mgbidi obodo ahụ daa. Mgbe ahụ, onye agha obula ga-esite n'ebe obula o no banye n'ime obodo ahụ."

⁶ Ya mere, Joshua nwa Nun kpore ndi nchaja si ha, "Burunu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI ahụ, ka ndi nchaja asaa n'ime unu werekwa opi mpi ebule buru uzo na-aga n'ihu ya." ⁷ Mgbe ahụ Joshua nyere ndi Izrel iwu si ha, "Zolienu ije! Gbaanu obodo a gburugburu, ka ndi agha na-aga n'ihu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI."

⁸ Mgbe Joshua gwachara ndi Izrel okwu, ndi nchaja asaa ahụ bu opi ike n'aka ha, n'ihu ONYENWE ANYI, gafere n'ihu na-afu opi ike ha. Ndi bu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI sochiri ha azu. ⁹ Ndi agha na-aga n'ihu ndi nchaja bu ndi na-afu opi ike, ebe ndi agha ndi ozo na-esote igbe ogbugba ndu n'azu. N'oge a niile ha na-azo ije, ndi na-afu opi ike gara n'ihu na-eme nke a. ¹⁰ Ma Joshua nyere ndi Izrel iwu si ha, "Unu emela mkpotu agha obula, maobu kwee ka anu olu unu, maobu kwuo okwu obula, tutu ruo ubochi m ga-asu unu tie mkpu. Mgbe m nyere unu iwu a, tienu ezi mkpu."

¹¹ Ya mere, e buuru igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI ahụ jeharia obodo ahụ gburugburu otu ugboro n'ubochi ahụ. Mgbe ha mesiri nke a, onye obula laghachiri n'ebe ulo ikwu ya di rahụ ura abali.

¹² Joshua biliri n'isi ututu echi ya, ndi nchaja bulikwara igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI. ¹³ Ndi nchaja asaa ahụ bu opi ike asaa ndi ahụ, na-aga n'ihu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, na-afu opi ike ha na-esepughị

† 5:13 5:13 Maobu, ndi na-emegide anyi

aka. Ndi agha no n'ihu ha, ebe ndi nche na-eso ndi bu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI n'azu, n'oge niile a a na-afu opi ike ndi a na-esepughị aka. ¹⁴ N'ubochi nke abuo, ha gbara obodo ahụ gburugburu otu ugboro, laghachikwa n'ulo ikwu ha. Otu a ka ha mere ruo n'ubochi nke isii.

¹⁵ Ma n'isi ututu ubochi nke asaa, ha bilitere mgbe chi na-abobeghi, gbaa obodo ahụ gburugburu ugboro asaa dika ha na-eme. Ma o di iche n'ubochi ahụ, bu naani na ha gbara obodo ahụ gburugburu ugboro asaa. ¹⁶ O ruo, n'oge njeghari nke ugboro asaa ahụ, mgbe ndi nchujaja asaa ndi a fusiri opi ike asaa ndi ahụ ike kari, ka Joshua gwara ndi Izrel si ha, "Tienụ mkpu! N'ihị na ONYENWE ANYI enyela unu obodo a! ¹⁷ Gbuonu ihe niile na-eku ume ndu, n'ihị na obodo a na ihe niile di n'ime ha bu ihe e doro nsọ nye ONYENWE ANYI. Ma o bu naani Rehab, nwanyi akwuna ahụ ka unu ga-ahapu ndu, ya na ndi obula no n'ulo ya. N'ihị na o zoro ndi anyi zigara inyochaputa obodo ahụ. ¹⁸ Ma unu onwe unu, wezuganu onwe unu puo n'ebe ihe ndi a kwadoro mbibi di, ka unu gharakwa iweta ila n'iyi nye onwe unu site na iwere ihe obula n'ime ha. Ma o bughị otu a, unu ga-eme ka mbibi dakwasị ulo ikwu umu Izrel niile. ¹⁹ Ma ihe niile e ji olaocha na olaedo kpuo, na ihe niile e ji bronz na igwe kpuo, ka a ga-edo iche nye ONYENWE ANYI. A ga-ewebata ha n'uloaku ONYENWE ANYI."

²⁰ Mgbe uda opi ike ahụ dasiri ike, ndi agha tiri mkpu, na uda opi ike ahụ. Mgbe ndi ikom tiri oke mkpu, mgbidi ahụ dara dapiasia, nke mere na onye obula chere ihu banye n'ime obodo ahụ, lugbuo obodo ahụ. ²¹ Ha debere obodo a iche nye ONYENWE ANYI site n'iji mma agha ha gbuchapu ihe niile di ndu n'obodo ahụ, ma nwoke, ma nwanyi, ma nwantakiri, ma okenye, ma ehi, ma aturu, ma inyinya ibu, ihe niile di n'ime ya.

²² Mgbe ahụ, Joshua gwara ndi ikom abuo ahụ buru uzọ gaa nnyochaputa obodo ahụ anya si ha, "Mezuonu nkwa unu kwere. Gaanu n'ulo nwanyi akwuna, kpoputa ya na ndi niile di n'ulo ya." ²³ Ya mere, umu okorobia abuo ahụ bu ndi mere nledo ala ahụ, bara n'ulo ahụ, kpoputa Rehab na nna ya na nne ya na umunne ya na ndi ikwu ya niile. Ha kpoputara ndi ezinaulo ya niile debe ha n'otu ebe nke di n'azu omuma ulo ikwu umu Izrel.

²⁴ Ha kporo obodo ahụ oku, ya na ihe niile di n'ime ya. Ma ha weputara naani olaocha na olaedo, na ihe niile e ji bronz na igwe kpuo, tnye n'uloaku ONYENWE ANYI. ²⁵ Joshua mere ka Rehab, nwanyi akwuna ahụ, na ndi ezinaulo ya niile diri ndu. N'ihị na Rehab zoro ndi ikom abuo Joshua zigara, mee ka ha di ndu, bu ndi gara inyochaputa obodo Jeriko. Ya mere, o binyere ndi Izrel ruo taa.

²⁶ Mgbe ahụ, Joshua gbara obodo Jeriko iyi si, "Obubu onu ka a na-abu nwoke obula n'ihu ONYENWE ANYI nke ga-ebili wuokwa obodo Jeriko ozo.

"Ndu okpara* ya ka o ga-eji

toọ ntala ya niile,

ndu nwa ya nke nta,

ka o ga-eji guzobe onu uzọ ama ya niile oto."†

²⁷ Ya mere, ONYENWE ANYI nonyeere Joshua. Akuko a koro banyere ya gbasara nke ukwu n'ala ahụ niile.

7

Mmehie Ekan

* **6:26** 6:26 Ya bu, okpara ya ga-anwu mgbe o ga-atọ ntala n'ihị iwughari obodo ahụ. † **6:26** 6:26 1Ez 16:34

¹ Ma ụmụ Izrel ekwesighị ntụkwasi obi n'ihe gbasara ihe ndị ahụ e debere iche nye ONYENWE ANYỊ. N'ihị na Ekan nwa Kami, nwa Zimri,* nwa Zera, onye si n'ebo Juda gara were ụfọdụ n'ime ihe ndị ahụ. Nke a mere ka iwe wee ONYENWE ANYỊ nke ukwu megide ụmụ Izrel.

² Emesịa, Joshua si Jeriko zipụ ụfọdụ ndị mmadụ ka ha gaa Ai, obodo dị Bet-Aven nso, n'ọwụwa anyanwụ Betel. Ọ gwara ha sị ha, "Gaanụ nnyoputa akụkụ ala ahụ niile." Ya mere, ndị ahụ gara nnyochaputa obodo Ai.

³ Mgbe ha loghachiri azụ, ha gwara Joshua sị ya, "Ai bụ obodo nta. Ọ gaghi ewe karịa puku mmadụ abụọ maọbụ atọ imeri obodo ahụ. Ọ bakwaghi uru ka anyị niile gaa tigbuo obodo a, n'ihị na ha dị mmadụ ole na ole." ⁴ N'ihị nke a, ihe dika puku ndị agha atọ ka e zigara imeri obodo Ai. Ma ngwangwa, ndị agha obodo Ai meriri ndị agha ụmụ Izrel, chụọ ha ọsọ. ⁵ Ihe dika iri mmadụ atọ na isii n'etiti ndị agha Izrel ka e gburu n'agha ahụ. Ndị Ai churụ ha ọsọ site n'uzọ ama obodo ruo n'ebe a na-awa nkume, gbuo ha na mgbada ugwu ahụ. N'ihị nke a, ndị agha Izrel dara mba, obi lokwara ha mmiri.

⁶ Mgbe ahụ, Joshua na ndị okenye Izrel sitere n'obi mwute dọwaa uwe ha, daa n'ala kpuo ihu n'ala n'ihu igbe ogbugba ndụ ONYENWE ANYỊ site n'ututu ruo n'anyasi. Ha wekwara ntụ wụkwasi onwe ha n'isi igosi obi mwute ha. ⁷ Mgbe ahụ kwa, Joshua siri, "Ewoo, Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ! N'ihị gini ka i ji mee ka ndị a gabiga osimiri Jodan, inyefe anyị n'aka ndị Amorait, ime ka ha tigbuo anyị? Ọ gaara adi anyị mma nke oma ma ọ buru na anyị noduru n'ofe ọzọ nke Jodan. ⁸ Biko, Onyenwe m, Gini ka m ga-ekwu ugwu a ụmụ Izrel sitere n'ihu ndị iro ha gbaa ọsọ? ⁹ N'ihị na mgbe ndị Kenan na ndị bi n'akụkụ ala ahụ ga-anụ maka mmeri e meriri anyị, ha ga-agba anyị gburugburu luso anyị agha, bipu aha anyị n'ụwa. Ọ bukwa gini ka i ga-eme banyere aha ukwu gi di ebube?"

¹⁰ Ma ONYENWE ANYỊ siri Joshua, "Bilie otọ! Gini bụ nke a, na i dara kpuo ihu n'ala? ¹¹ Izrel emehiela. Ha emehiela ogbugba ndụ m nyere ha n'ihu idebe, ha ewerela ụfọdụ n'ime ihe ndị ahụ e doro iche nye ONYENWE ANYỊ. Ọ bughị naanị na ha zuru ohi, ha nokwa n'elu ya ghaa ụgha banyere ya. Ha ewerekwala ihe ndị ahụ tinyekota n'ihe nke aka ha. ¹² Ọ bụ n'ihị nke a mere na ụmụ Izrel enwekwaghi ike iguzo n'ihu ndị iro ha. Ọ bukwa nke a mere ha ji tugharị gbaa ọsọ, n'ihị na ha aghoala ndị kwesiri ka e bibie. Ya mere, agaghi m anonyere unu ọzọ, tutu ruo mgbe unu wezugara ma mebie site n'etiti onwe unu, ihe obula e debere iche maka mbibi.

¹³ "Bilie! Doo Izrel nsọ. Gwa ndị m okwu sị ha, 'Onye obula n'etiti unu ga-ejikere doo onwe ya nsọ maka echi. N'ihị na ONYENWE ANYỊ, Chineke Izrel na-ekwu sị, Ihe ndị e doro nsọ di n'etiti unu, Izrel. Unu apughikwa iguzosi ike n'ihu ndị iro unu, tutu ruo mgbe unu ga-esite n'etiti onwe unu wezugara ihe ndị ahụ.'

¹⁴ " 'N'ututu echi, unu ga-aputa n'ebo n'ebo. Ebo obula ONYENWE ANYỊ hoputara ga-aputa n'ikwu n'ikwu,† ikwu obula ONYENWE ANYỊ hoputara ga-aputa bja n'ezinaulo n'ezinaulo, ulo obula nke ONYENWE ANYỊ horo, ndi ikom ya ga-aputa n'otu n'otu. ¹⁵ Ma onye obula e jidere ji ihe ndi ahụ e doro nsọ ka a ga-akpo oku, ya onwe ya, na ihe niile o nwere, n'ihị o

* **7:1** 7:1 Zabdi, di na nsughari Griik nke akwukwo nsọ e dere n'asusu Hibru. † **7:14** 7:14 Ọ bụ nkume abụọ a na-eji ajuta ase n'ihu Chineke, nke a na-akpo Urim na Tumim, ka ha ji choputa eziokwu banyere ihe mere. Ọpụ 28:30; Lev 8:8; Ọnụ 27:21; 1Sa 28:6; Ezr 2:63; Neh 7:63-65

mebiela iwu oğbugba ndụ ONYENWE ANYỊ, meekwa ihe jọgburu onwe ya na njọ n'Izrel.'”

¹⁶ N'ih i nke a, Joshua biliri n'isi ụtụtụ. O mere ka ebo niile dị n'Izrel bjaruo nso n'ebo n'ebo, ebo Juda ka a hōrō. ¹⁷ Mgbe ahụ, e mere ka ikwu niile dị n'ebo Juda bjaruo nso, ikwu Zera ka ahọputara. Mgbe e mere ka ikwu Zera pụta n'ezinaụlọ ha niile n'otu n'otu, ezinaụlọ Zimri bụ nke ahọputara. ¹⁸ Joshua mere ka ndị ikom niile dị n'ezinaụlọ Zimri pụta n'otu n'otu, ma e jidere Ekan, nwa Kami, nwa Zimri, nwa Zera onye ebo Juda.

¹⁹ Mgbe ahụ, Joshua siri Ekan, “Nwa m, nye ONYENWE ANYỊ, Chineke Izrel otuto, nyekwa ya nsopuru. Gwa m ihe i mere. Ezonari kwala m ihe o joo i mere.”

²⁰ Mgbe ahụ, Ekan zara Joshua si ya, “O bu eziokwu! Emehiela m megide ONYENWE ANYỊ, Chineke Izrel. Lee ihe m mere. ²¹ Mgbe m huru n'etiti ihe ndi a kwatara n'agha, otu uwe mwuda Babilon[‡] mara mma, na nari Shekel olaocha abuo, na mkpirisi olaedo idi arọ ya ruru iri shekel ise. E nwere m anya ukwu n'ebe ihe ndi a di, chiri ha. Lee, ezoro m ha n'ime ala n'ulo ikwu m, olaocha ahụ dikwa n'okpuru ya.”

²² Ya mere, Joshua zigara ufodu ndi ikom ka ha gaa choo ihe ahụ Ekan zoro. Ndi a gara n'ulo ikwu ahụ, choputa ihe ahụ ezuru n'ohi. Dika Ekan kwuru, ihe ikpezụ ha huru bu olaocha ahụ. ²³ Ha chikotara ha niile chitara ha Joshua. Mgbe ha bjaruru ebe Joshua na ndi Izrel niile no, ha chisara ya n'ala n'ihu ONYENWE ANYỊ.

²⁴ Mgbe ahụ, Joshua na ndi Izrel niile, duuru Ekan, nwa Zera, chikorokwa olaocha ahụ, na uwe mwuda ahụ, na mkpirisi olaedo ahụ, na umu ya ndi ikom na umu ya ndi inyom, na ehi na inyinya ibu ya, na igwe ewu na aturu ya, na ulo ikwu ya, na ihe niile o nwere, gaa na Ndagwurugwu Akọ. ²⁵ Mgbe ahụ, Joshua siri, “Gini mere i ji wetara anyi nsogbu ndi a? ONYENWE ANYỊ ga-eme ka nsogbu dakwasikwa gi onwe gi taa.”

Ndi Izrel niile weere nkume tugbuo ha n'ebe ahụ. Emesia, a kporo ha oku. ²⁶ Ha tukotara otutu nkume tukwasị ya n'elu Ekan. Nkume ndi a di n'ebe ahụ ruo taa. O bukwa n'uzo di otu a ka iwe oku ONYENWE ANYỊ ji dajuo. Ya mere, e ji akpo ebe ahụ Ndagwurugwu Akọ ruo taa.

8

Mbibi Ai

¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ siri Joshua, “Atula egwu, adakwala mba. Chiri ndi agha gi niile gaa Ai, n'ih i na ugbo a, unu onwe unu ga-emeri ha. Aga m eme ka i merie eze ndi Ai, na ndi ya na obodo ya, na ala ya. ² I ga-emekwa obodo Ai na eze ya ihe i mere Jeriko na eze ya. Ma ihe di iche na nke a bu na unu ga-edebere onwe unu ihe niile unu kwatara n'agha, ya bu anu ulo niile na ngwongwo obodo ahụ niile. Jikerenu ibuso ha agha. O bukwa n'azu obodo ha ka unu ga-esi luso ha agha.”

³ Mgbe ahụ, Joshua na ndi agha ya niile, biliri gaa ibuso Ai agha. Joshua hoputara iri puku ndi agha ato zipu ha n'abali ⁴ o nyere ha iwu a, “Lee! Unu ga-aga zoo onwe unu n'ohia di n'azu obodo Ai. Unu ezola onwe unu n'ebe di anya site n'obodo ahụ, kama nonu nso, nookwanu na njikere. ⁵ Mu na ndi niile so m ga-abiaru obodo ahụ nso. Mgbe ha ga-aputa iluso

[‡] 7:21 7:21 N'asusu ndi Hibru, ihe e ji mara Babilon bu Shaina. Jen 10:10

anyị ọgụ dika ha mere na mbụ, anyị ga-agbakwa ọsọ n'ihu ha, ⁶ Ha ga-achụ anyị ọsọ, tutu ruo mgbe anyị mere ka ha niile hapụ n'obodo ha pụta. N'ihị n'uche ha, ha ga-asi, 'Ha na-agbara anyị ọsọ dika ha mere na mbụ, bjanụ ka anyị chụọ ha ọsọ gbuo ha.' Ya mere, dika anyị na-agbapụ site n'ebe ha nọ, ⁷ unu ga-esite n'ebe unu zoro onwe unu bilie, nweta obodo ahụ, n'ihị na ONYENWE ANYỊ Chineke unu ga-enyefe ya n'aka unu. ⁸ Mgbe unu weere obodo ahụ, unu ga-esunye obodo ahụ ọkụ. Meenụ ihe ONYENWE ANYỊ nyere n'iwu. Hunụ na unu mezuru ihe ndị a m nyere unu n'iwu."

⁹ Mgbe Joshua nyesiri ha iwu ndi a, o zipuru ha. Ha hapukwara n'abalị ahụ gaa zoo onwe ha n'ohia di n'etiti Betel na odida anyanwu Ai. Ma Joshua na ndi agha ndi ozọ foduru noduru n'abalị ahụ n'etiti ndi Izrel.

¹⁰ N'isi ututu echi ya, Joshua chikotara ndi agha ya, ya na ndi ndu Izrel gara n'ihu ha, ruo Ai. ¹¹ Ndi agha niile ha na ya so, chere ihu ha gaa nso obodo ruo n'ihu ya. Ha mara ulo ikwu ha n'akuku ugwu obodo Ai, ndagwurugwu bu ihe kewara ha na obodo ahụ. ¹² Joshua chiri ihe ruru puku ndi agha ise, zoo ha n'akuku odida anyanwu obodo ahụ, n'etiti Betel na Ai. ¹³ Ya mere, ndi agha were onodu ha n'usoro, ndi ga-ebu agha no n'akuku ugwu, ndi niile zoro onwe ha n'akuku odida anyanwu nke obodo ahụ. Ma n'abalị ahụ, Joshua gara nodu na ndagwurugwu ahụ.

¹⁴ Mgbe eze Ai huru nke a, ya na ndi ikom obodo ahụ niile mere ngwangwa puo n'isi ututu izute ndi Izrel n'otu ebe, nke chere ihu n'Araba. Ma o mataghi na o nwere ndi agha zubere imegide ya ndi zoro onwe ha n'ohia di n'azu obodo. ¹⁵ Joshua na ndi Izrel niile mere ka ha chughachi ha azu site n'ihu ha, ha gbara ọsọ na-aga akuku ozara ahụ niile dika ndi e meriri emeriri. ¹⁶ N'ihị nke a, a kpokuru ndi ikom niile no n'ime obodo Ai si ha puta bia chuo umu Izrel oso, ha churu Joshua na-aga, e si otu a raputa ha n'ebe di anya site n'obodo ahụ. ¹⁷ O dikwaghi otu onye nwoke nke foduru na Ai maobu na Betel. Ha hapukwara obodo ahụ ka o ghere oghe, gaa ichu ndi Izrel oso.

¹⁸ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI kporo Joshua si ya, "Setipu ube di gi n'aka n'uzo Ai, n'ihị na aga m enye gi obodo a." Joshua mere dika ONYENWE ANYI gwara ya. ¹⁹ Mgbe ndi agha ahụ zoro onwe ha n'ime ohia lere anya hu na Joshua setiri aka ya, ngwangwa, ha wuputara site n'ebe ha zoro onwe ha, gbara oso gbaba n'obodo Ai, merie ya, mune ya oku.

²⁰ Ma mgbe ndi agha Ai lere anya n'azu, hu ka anwuru oku si n'obodo ha na-alali elu, ha dara mba n'ime onwe ha. Ohere obula adighikwa nye ha igbalaga gaa otu uzo maobu uzo ozọ. N'ihị na ndi Izrel ahụ buuru uzo gbaa oso, ndi ahụ gbara na-aga n'ozara, chighariri bido iluso ndi agha Ai ahụ na-achụ ha oso ogu. ²¹ N'ihị na mgbe Joshua na ndi agha Izrel so ya lepuru anya hu ka anwuru oku si n'obodo Ai na-arigo elu, ha matara na ndi ha zoro onwe ha n'ohia abanyela obodo Ai, lughbuo ya. Ya mere, Joshua na ndi agha so ya tughariri bido igbu ndi agha obodo Ai. ²² Ndi agha Izrel ahụ gara kpo obodo ahụ oku putakwara, site n'obodo ahụ, bido iluso ndi agha Ai ogu. Nke a mere ka ndi agha Ai nodu n'etiti uzo ndi agha Izrel abuo. Otu n'ihu ha, ndi nke ozọ n'azu ha. Ya mere, ndi agha Izrel menyuru ha anya, gbuo ha, ruo na o dikwaghi otu onye foduru n'ime ha, maobu onye gbapuru agbapu. ²³ Naani eze Ai ka e jidere na ndu. A kpotakwara ya biaruo n'ebe Joshua no.

²⁴ Mgbe ndi agha Izrel gbusiri ndi agha Ai niile no n'ohia na n'ozara, ha loghachiri azu gbuo ndi niile foduru n'ime obodo ahụ. ²⁵ Ndi niile e gburu n'ubochi ahụ, ma nwoke ma nwanyi di puku iri na abuo. O bukwa

ndi niile nọ n'obodo ahụ ka e gburu. ²⁶ N'ihii na Joshua nọgidere setipụ ùbe o ji n'aka ya, megide obodo Ai, tutu e bibie ndi niile nọ n'obodo ahụ kpamkpam. ²⁷ Ma ndi Izrel kwaara anụ ụlọ, na ihe nkwaata n'agha nke obodo ahụ, dika okwu ONYENWE ANYI nyere Joshua n'iwu si di.

²⁸ Ya mere, Joshua kpọrọ obodo Ai oku, mee ya ka o ghọọ mkpọmkpọ ebe nke togborọ n'efu ruo taa. ²⁹ Ma Joshua kwubara eze ndi Ai n'elu osisi site n'ututu ruo n'anyasi. Mgbe anyanwu dara, Joshua nyere iwu ka e wedata ozu eze Ai site n'osisi ahụ, tusa ya n'ihu onu uto e si abata obodo ahụ. Emesia, ha tukotara otutu nkume n'elu ya. Nkume ahụ ha tukotara dikwa n'ebe ahụ ruo taa.

Nguputa akwukwo iwu n'ugwu Ebal

³⁰ Mgbe ahụ, Joshua wuuru ONYENWE ANYI, Chineke Izrel ebe ichu aja n'elu ugwu Ebal, ³¹ dika Mosis onyeozu ONYENWE ANYI nyere ndi Izrel n'iwu. O wuru ya dika ihe e dere n'akwukwo iwu Mosis si di, ebe ichu aja a na-ejighi nkume a wara awa wuo, nkume a na-ejighi ngwa oru igwe waa. N'elu ebe ichu aja a ka ha churu ONYENWE ANYI aja nsure oku na aja udo. ³² Ma mgbe ndi Izrel nọ na-ele anya, Joshua deputara iwu ndi ahụ Mosis nyere ha n'elu nkume. ³³ Izrel niile, ha na ndi okenye ha, na ndi ochiagha ha, na ndi ikpe ha, guzo n'akuku abuo nke igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, na ncherita ihu ndi nchaja, bu ndi Livayi ndi na-ebu ya. Ma ndi obia bi n'etiti ha, ma ndi amuru n'ala ahụ nọ n'ebe ahụ. Okara n'ime ha gara guzo n'akuku ugwu Gerizim, okara ndi ozo guzoro n'akuku ugwu Ebal, dika Mosis onyeozu ONYENWE ANYI nyere n'iwu na mbu, na ha ga-agozi ndi Izrel.

³⁴ Emesia, Joshua guputara na nti ha,* okwu niile nke iwu ahụ, ya na ngozi na obubu onu so ya,† dika ihe niile e dere n'Akwukwo‡ Iwu si di. ³⁵ Iwu niile Mosis nyere ha ka Joshua guputara na nti ndi Izrel niile. Ndi inyom na umuntakiri, na ndi obia niile bi n'etiti umu Izrel so nokoro n'oge a ndi Izrel niile zukoro.

9

Aghugho ndi Gibion

¹ Mgbe eze ndi niile bi n'akuku odida anyanwu osimiri Jordan, nuru banyere ihe ndi a, ya bu, ndi niile bi n'ala ugwu ugwu n'odida anyanwu ndagwurugwu, na ndi bi ogologo akuku osimiri Mediterenia ruo Lebanon, eze ndi Het na nke ndi Amorit na nke ndi Kenan na nke ndi Periz na nke ndi Hiv na nke ndi Jebus, ² ha niile zukotara ibu agha megide Joshua na umu Izrel.

³ Ma mgbe ndi Gibion* nuru ihe Joshua mere Jeriko na Ai, ⁴ ha sitere n'aghugho choo uto ha ga-esi zoputa onwe ha. Ha zipuru ndi ozi, ndi bokwasiri inyinya ibu ha akpa mere ochie, na karama akpukpo mere ochie, nke a duchiri ebe di iche iche n'ahu ha. ⁵ Ndi ahụ yikwasiri n'ukwu ha akpukpokwu kara nka nke a kwachiri akwachi, na uwe mere nnoo ochie. Achicha niile ha ji bu nri ha, kporo nku maakwa ebu. ⁶ Mgbe ha bjaruru n'ebe ndi Izrel mara ulo ikwu ha na Gilgal, ha jekwuuru Joshua, gwa ya na ndi Izrel okwu si ha, "Anyi si n'ala di anya bia. Ugbu a, biko anyi choo ka anyi na unu gbaa ndu."

* **8:34** 8:34 Dit 31:11; Neh 8:3 † **8:34** 8:34 Dit 28:2,15,45; 29:20-21; 30:19 ‡ **8:34** 8:34 Jos 1:8

* **9:3** 9:3 O ga-ewe onye si Jerusalem na-aga Gibion, ije njem ruru iri kilomita.

⁷ Ndi ikom Izrel zaghachiri si ndi Hiv† ahụ, “Olee otu anyi si amata na unu ebighi anyi nso? Ma eleghi anya unu bi anyi nso, anyi na unu o ga-esi anaa gbaa ndu?”

⁸ Ha zara Joshua si ya, “Anyi bu ndi ohu unu.”

Ma Joshua juru ha ajuju si, “Olee ndi unu bu? Ebee ka unu si bia?”

⁹ Ha zara ya si, “Ala anyi, ebe ndi ohu gi si bia di anya nke ukwu. Anyi biara n’ihi na anyi anula akuko banyere ONYENWE ANYI Chineke unu, na ihe niile o mere n’Ijpt. ¹⁰ Anyi anukwala ihe niile o mere eze abuo ndi Amorait, ndi no n’owuwa anyanwu Jordan, Saihon eze Heshbon, na Og eze Bashan, onye chiru n’Ashtarot. ¹¹ Ndi okenye anyi na ndi niile bi n’ala anyi siru anyi, ‘Werenu ihe unu ji aga njem, jekwurunu ndi Izrel si ha, “Anyi bu ndi ohu unu, kwerenu ka anyi na unu gbaa ndu.”’ ¹² Lee achicha ndi a bu nke anyi ji mgbe anyi hapuru ala anyi. Ha di oku mgbe anyi hapuru ulo anyi ibia njem a, n’ihi na e si n’ebe a na-eghe ya weputa ya, ma ugbu a, dika unu huru, ha akpola nku, bidokwa ima ebu. ¹³ A gbajuru karama akpukpo anyi ndi a mmanya ohuru mgbe anyi hapuru, ma ugbu a, karama ndi a adowaala. Uwe anyi, na akpukpokwu anyi, emeela ochie n’ihi iga ije di anya.”

¹⁴ Ndi ikom Izrel rituru ufodu n’ime ihe oriri ha ji bia, ma ha ajutaghi ihe bu uche ONYENWE ANYI. ¹⁵ Mgbe ahụ, Joshua na ndi ahụ gbara ndu udo ikwe ka ha di ndu. Ndiisi nzuko Izrel mesiri ogbugba ndu ahụ ike site n’ihu iyi.

¹⁶ Mgbe ubochi ato gasiri site na mgbe umu Izrel na ndi Gibion gbara ndu, ndi Izrel nuru na ndi Gibion bu ndi agbataobi ha, ndi bi ha nso. ¹⁷ Ya mere, ndi Izrel buliri ije gaa ichoputa ebe ndi a si bia, si otu a biaro obodo ha niile n’ubochi nke ato. Aha obodo ha bu Gibion, Kefira, Beerot na Kiriath Jearim. ¹⁸ Ma ndi Izrel ebusoghi ha agha n’ihi na ndiisi nzuko Izrel ejirila aha ONYENWE ANYI, Chineke Izrel nuo iyi idebe ha ndu.

Ma nzuko Izrel niile tamuru ntamu megide ndiisi ha n’ihi ogbugba ndu a. ¹⁹ Ma ndiisi Izrel kwuru si, “Anyi anula iyi n’ihu ONYENWE ANYI, Chineke Izrel si, na anyi agaghi emetu ha aka, ugbu a kwa anyi agaghi eme ha ihe obula. ²⁰ Ma nke a ka anyi ga-eme. Anyi ga-ekwe ka ha di ndu, n’ihi na o buru na anyi emezughi iyi anyi nuru, iwe ONYENWE ANYI ga-adakwasu anyi niile.” ²¹ Ya mere, ndiisi kwukwara si, “Anyi ga-ahapu ha ka ha diri ndu, kama ha ga-ahọ ohu ndi Izrel, ndi ga na-awara anyi nku na ndi ga na-ekutere anyi mmiri.” N’uzo di otu a, e mere ka ha diri ndu.

²² Emesia, Joshua ziri ozi kpo ndiisi obodo Gibion juo ha ajuju si, “Gini mere unu ji ghogbuo anyi site n’igwa anyi, ‘Anyi bi n’ebe dipuru anya, site n’ebe unu bi,’ ebe o bu na unu bi anyi nso? ²³ Ugbu a, unu ga-abu ndi a buru onu. Site n’ubochi taa gaa n’ihu, unu aghola ndi ohu anyi, ndi ga na-awara anyi nku mgbe niile, na ndi ga na-ekutere anyi mmiri nke anyi ga-eji ruo oru n’ulonso Chineke m.”

²⁴ Ha zara Joshua si, “Anyi mere nke a n’ihi na agwala anyi na ONYENWE ANYI Chineke gi nyere Mosis iwu si ya merie ala ndi a niile, ma kpochapu ndi niile bi n’ime ya. O bu nke a mere ujo ji tuo anyi. O bukwa ya mere anyi ji mee ihe di otu a, n’ihi ichebe ndu anyi. ²⁵ Ma ugbu a, anyi di unu n’aka. Unu nwere ike ime anyi ihe di unu mma.”

²⁶ N’ihi nke a, Joshua ekweghi ka ndi Izrel gbuo ha. ²⁷ Joshua mere ha ndi owa nku na ndi ose mmiri nye umu Izrel, na ihukwa banyere ihe ndi di

† 9:7 9:7 Ndi Hiv, bukwa ndi a na-akpo ndi Amorait, si Mesopotamia puta. Jos 9:1; 10:5; 13:4

mkpa n'ebe ichu aja ONYENWE ANYI, n'ebe ahụ ONYENWE ANYI ga-ahoputa. O bukwaa nke a ka ha bu ruo taa.

10

Nguzo nke anyanwu

¹ Mgbe Adoni-Zedek, eze Jerusalem nuru na Joshua emerela Ai, laa ya n'iyi, gbukwaa eze ya, dika o lara Jeriko na eze ya n'iyi, mgbe o hukwara na ndi Gibion na ndi Izrel emeela udo, na ha bikwa nso ndi Izrel, ² o turu egwu nke ukwu, ya na ndi ya. N'ihi na Gibion bu obodo a ma ama, dika otu n'ime obodo ndi eze, ndi ikom ya bukwaa ndi di ike, n'ihi na o dikwa ukwu karia Ai. Ndi ikom ya niile maara otu e si ebu agha. ³ Ya mere, Adoni-Zedek, eze Jerusalem ziri ozi zigara eze ndi a: Homa, eze Hebron, Piram, eze Jamut, Jafia, eze Lakish, na Debja, eze Eglon, na-asi, ⁴ "Bianu nyere m aka, ka anyi gaa tigbuo Gibion, n'ihi na ha na Joshua na umu Izrel emeela udo."

⁵ Mgbe ahụ, eze ise ndi Amorait ndi a, eze Jerusalem, na eze Hebron, na eze Jamut, na eze Lakish na eze Eglon chikotara ndi agha. Ha na ndi agha ha gara were onodu ha imegide Gibion, ha lusokwara ha ogu.

⁶ Ma ndi Gibion mere ngwangwa zigara Joshua ozi n'ulo ikwu di na Gilgal si ya, "Bia nyere ndi ohu gi aka. Bia ngwangwa zoputa anyi, n'ihi na eze niile nke ndi Amorait, ndi bi n'ugwu, abiala n'ebe a, ha na ndi agha ha ibuso anyi agha."*

⁷ Joshua na ndi agha ya niile, tinyere ndi ahụ niile ibu agha were anya, hapuru Gilgal gawa izoputa Gibion. ⁸ Ma ONYENWE ANYI gwara Joshua okwu si ya, "Atula ha egwu! N'ihi na ha bu ndi e meriri emeriri. Enyela m ha n'aka unu ila ha n'iyi. O dikwaghi otu onye n'etiti ha nwere ike iguzo n'ihu unu."

⁹ Joshua biakwutere ha na mberede, n'ihi na ogologo abali niile ka o si Gilgal gaa njem. ¹⁰ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI tinyere ha n'onodu ogbaaghara mgbe ha zutere ndi Izrel. Nke a mere ka ndi agha Izrel lugbuo ha na Gibion. N'ezie, onugugu ndi ha tigburu na Gibion di nno ukwu. Ma ha chukwara ndi foduru oso churo ha Bet-Horon, na Azeka, na Makeda, na-egbu ha n'uzo. ¹¹ Mgbe ha si n'ihu Izrel gbapu oso n'uzo nrida Bet-Horon na-aga Azeka, ONYENWE ANYI sitere n'elu na-atudakwasị ha otutu mkpuru mmiri. Onugugu ndi mkpuru mmiri ndi a dagburu di ukwu karia ndi umu Izrel ji mma agha ha gbuo.

¹² N'ubochi ahụ, ONYENWE ANYI mere ka ndi Izrel lugbuo ndi Amorait. Joshua gwara ONYENWE ANYI okwu n'ihu ndi Izrel niile si, "Gi, anyanwu, guzo n'otu ebe na mbara eluigwe Gibion.

Gi, onwa, guzokwa n'otu ebe na mbara eluigwe na Ndagwurugwu Aijalon"

¹³ Anyanwu guzoro,
onwa guzokwa.

Ha abuo adaghi tutu ruo mgbe ndi agha mba ahụ gbuchasiri ndi iro ha.

Ihe banyere akuko agha a ka e dere n'akwukwo Jasha.

Ya mere, anyanwu guzoro n'otu ebe n'etiti mbara eluigwe. O nokwa n'otu ebe ihe dika otu ubochi zuru ezu. ¹⁴ O nweghi ubochi ozo dika ubochi ahụ n'oge niile gara aga. O dibekwaghi ubochi yiri ubochi ahụ

* **10:6** 10:6 Ogbugba ndu ahụ di n'etiti umu Izrel na ndi Gibion, putara na Joshua ga na-enyere ha aka, n'oge obula e nwere ndi biara ibuso ha agha.

ruo taa. Ọ bụ ụbọchị ONYENWE ANYỊ mere ka anyanwụ na ọnwá kwụsị, n'ihì naanị ekpere otu nwoke. N'ihì na ONYENWE ANYỊ na-eburu Izrel agha.

¹⁵ Joshua na ndị Izrel niile laghachiri n'omuma ụlọ ikwu dị na Gilgal.

Ogbugbu ndi eze Amọri ise

¹⁶ Ma n'oge ahụ a na-alụ agha ahụ, ndị eze ise ahụ si n'ogbo agha gbapụ, zoo onwe ha n'ime ogba nkume dị na Makeda. ¹⁷ Mgbe ozi ruru Joshua ntị, na a chọtala eze ise ndị ahụ, ebe ha zoro onwe ha n'ime ogba nkume dị na Makeda, ¹⁸ Joshua nyere iwu sị, “Werenụ nkume buru ibu mechie ọnụ ogba nkume ahụ. Debekwanụ ndị nche n'ebe ahụ, ka ha chee ndị eze ahụ nche. ¹⁹ Ma unu eguzola n'ebe ahụ n'onwe unu, chusonụ ndị iro unu, na-egbukwanụ ha site n'azụ. Unu ekwela ka ha gbaba n'obodo ha dị iche iche, n'ihì na ONYENWE ANYỊ Chineke unu enyefeela ha n'aka unu.”

²⁰ Ya mere, Joshua na ndị Izrel tigbuchara ha kpamkpam n'uzọ dị egwu, ọ bụ naanị mmadụ ole na ole n'ime ha nwere ike gbaba n'ime obodo ha e wusiri ike. ²¹ Ndị agha niile laghachikwuru Joshua n'omuma ụlọ ikwu ha dị na Makeda n'udo. Ọ dīkwaghị onye ọbụla nwara anwa kwuo okwu megide ndị Izrel n'ala ahụ.

²² Mgbe ahụ Joshua sịrị, “Megheenu ọnụ ogba nkume ahụ, weputanụ ndị eze ise ahụ.” ²³ Ya mere, ha kpọtara ndị eze ise ahụ site n'ogba nkume ahụ, ha bụ eze Jerusalem, na eze Hebron, na eze Jamut, na eze Lakish, na eze Eglon. ²⁴ Mgbe a kpọtara ha n'ihu Joshua, ọ kporo ndị ikom Izrel niile ka ha zụkọta, ọ gwara ndịisi agha bụ ndị so ya jee, “Bianụ nso, zokwasinụ ukwụ unu n'olu eze ndị a.” Ya mere, ha bīara zokwasị ukwụ ha n'olu ha.

²⁵ Joshua sịrị ha, “Unu atụla egwu, maobụ daa mba. Dinụ ike, nweekwanụ ume, n'ihì na otu a ka ONYENWE ANYỊ ga-eme ndị iro unu niile bụ ndị na-ebuso unu agha.” ²⁶ Emesịa, Joshua ji mma agha ya gbuo eze ise ndị a. Ọ kwubara ha n'elu osisi ise, ebe ha nọ ruo n'oge anyasị.

²⁷ Ma mgbe anwụ bidoro ida, Joshua nyere iwu ka e site n'osisi wedata ozu ndị eze ise ahụ, tūba ha n'ime ogba nkume ahụ, ebe ha zoro onwe ha. Ha ji nkume dī ukwuu mechie ọnụ ogba nkume ahụ. Nkume ukwuu ahụ dīkwa n'ebe ahụ ruo taa.

Obodo ndi ọzọ Joshua lụgburu

²⁸ N'otu ụbọchị ahụ, Joshua lara obodo Makeda n'iyi, jiri mma agha gbuo eze ya, na onye ọbụla bi n'ime ya. Ọ dīkwaghị onye ọbụla nọ n'ime obodo ahụ ọ hapuru ndụ. Otu ihe ahụ o mere eze Jeriko ka o mere eze Makeda.

²⁹ Joshua na ndị Izrel niile so ya sitere na Makeda gaa na Libna luso ya agha. ³⁰ ONYENWE ANYỊ nyekwara obodo a na eze ya n'aka Izrel. Joshua weere mma agha ya tigbuo mmadụ niile dī n'ime ya. O nweghị onye ọbụla nke ọ hapuru ndụ n'ebe ahụ. O mekwara eze obodo a ihe o mere eze Jeriko.

³¹ Site na Libna, Joshua na ndị Izrel gara ruo Lakish, luso ha agha. ³² Ma ONYENWE ANYỊ nyefere Lakish n'aka umụ Izrel. Joshua lụgburu ya n'ụbọchị nke abụọ ya. Ha weere mma agha ha tigbuo mmadụ niile bi n'ime ya, dika ha mere Libna. ³³ Ma mgbe a na-alụ agha na Lakish, Horam eze Gaza, duuru ndị agha ya bī inyere ndị obodo Lakish aka, ka ha si otu a gbochie ndị agha Izrel ibata n'ime ya. Ma ndị agha Joshua gburu ya, laa ndị agha ya niile n'iyi, ruo na ọ fọdughị otu onye.

³⁴ Emesịa, n'ụbọchị ahụ kwa, Joshua na ndị Izrel hapuru Lakish gaa Eglon lụgbuo ya. ³⁵ Ha were obodo ahụ n'otu ụbọchị ahụ, jiri mma agha ha tigbuo mmadụ niile dī n'ime obodo ahụ, dika ha mere na Lakish.

³⁶ Mgbe Joshua na ndị Izrel sitere n'Eglon puo, ha gara Hebron buso ya agha. ³⁷ Ha weere obodo ahụ, jiri mma agha gbuo eze ha, na obodo nta niile gbara ya gburugburu. Ha gburu ndị mmadụ niile bi n'ime ya dika ha mere n'Eglon. O dikwaghi otu onye a hapuru ndu.

³⁸ Joshua na ndị Izrel niile ya na ha so laghachiri azu gaa busoo Debja agha. ³⁹ Ha meriri obodo a, na obodo nta niile gbara ya gburugburu, na eze ya, jiri mma agha gbuchapu ha niile, mmadụ niile no n'ime ya ka ha gburu kparamkam. Ha ahapughi onye obula ndu, ha mere Debja na eze ya dika ha mere Libna na eze ya, na Hebron kwa.

⁴⁰ Ya mere, Joshua na ndị agha ya meriri obodo ahụ niile, na ala ahụ niile. O meriri eze niile nke obodo ugwu ahụ, na ndị bi na Negeb, na mgbada ala ugwu di n'odida anyanwu, na mgbada ala ugwu ugwu ahụ. O gbuchara mmadụ niile bi n'ala ahụ, dika ONYENWE ANYI, Chineke Izrel si nye ya iwu. ⁴¹ Joshua tigburu ha niile site na Kadesh Banea ruo Gaza, sitekwa na Goshen† ruo Gibion. ⁴² Eze ndi a niile, na ala ha niile, ka Joshua meriri n'otu oge ibu agha, n'ihi na ONYENWE ANYI, Chineke Izrel na-aluru Izrel agha.

⁴³ Emesija, Joshua na ndi Izrel niile laghachiri n'omuma ulo ikwu ha di na Gilgal.

11

Mmeri nke ndi eze si n'ugwu

¹ Mgbe Jabin eze Hazo nuru nke a, o ziri ozi zigara Jobab eze ndi Madon, zigakwara ndi eze obodo Shimron na Akshaf, ² na ndi eze bi n'obodo ugwu ugwu, na ndi bi n'ime Araba, na ndida Kineret, na ndagwurugwu odida anyanwu, na n'ime Nafot Doa, nke di n'odida anyanwu, ³ zigakwara eze ndi Kenan ndi bi n'owuwa anyanwu, na odida anyanwu, zigakwara eze ndi Amorit, na eze ndi Het, na eze ndi Periz, na nke ndi Jebus nke di n'ala ugwu. O zigakwara eze ndi Hiv ndi bi na ndida Hemon, na mpaghara Mizpa. ⁴ Ndi eze a niile kwekoritara chikotaa ndi agha ha niile n'otu. Ndi agha ha chikotara di ukwu dika aja di n'akuku osimiri. Ha ji otutu inyinya na otutu ugbo agha. ⁵ Eze ndi a niile zukoro maa ulo ikwu ha n'akuku mmiri Merom, maka ibuso Izrel agha.

⁶ Ma ONYENWE ANYI siru Joshua, "Atula ha egwu, n'ihi na echi, n'oge dika ugbo a, aga m ewere ha niile nonodu ndi egburu egbu nyefee ha n'aka Izrel. I ga-ebipu nkwonkwo ukwu inyinya ha niile, kpookwa ugbo agha ha niile oku."

⁷ Ya mere, Joshua na ndi agha ya niile biaruru akuku mmiri Merom na mberede, luso ha agha. ⁸ ONYENWE ANYI nyefere ndi agha ha n'aka ndi Izrel, ndi lugburu ha, chuo ha oso ruo n'oke ala Saidon, ruokwa ebe a na-akpo Mizrefot Maim, na ruo n'akuku owuwa anyanwu, n'ime Ndagwurugwu Mizpa. Ya mere, o nweghi o buladi otu onye iro a hapuru ndu n'agha ahụ. ⁹ Joshua na ndi agha ya mere ha ihe ONYENWE ANYI kwuru na a ga-eme ha. Ha gbupuru nkwonkwo ukwu inyinya ha niile, surekwaa ugbo agha ha niile n'oku.

¹⁰ Mgbe ahụ, Joshua laghachiri azu busoo Hazo agha merie ya, were mma agha gbuo eze ya, n'ihi na Hazo buru isi obodo alaeze ahụ niile. ¹¹ Ha ji mma agha gbuo ndi niile bi n'obodo ahụ, bibie ha kparamkam, o dighi onye a hapuru nke na-eku ume. O sukwara Hazo oku.

† 10:41 10:41 Ka anyi ghara iche na Goshen nke a, bu otu ihe ya na nke ahu di n'akuku mmiri n'ala Ijpt, nke a di ndida ala Palestia. Jos 11:16; 15:51

¹² Joshua weere obodo niile nke ndi eze ahụ na ndi eze ha niile,* jiri mma agha gbuchapụ ha. O lakwara ha niile n'iyi, dika Mosis onyeozu ONYENWE ANYI nyere n'iwu. ¹³ Ma ndi Izrel esughị obodo ọbụla n'ime ndi ahụ niile e wuru na mkputamkpu ala ọkụ, kariakwa obodo Hazo, nke Joshua kporo ọkụ. ¹⁴ Ihe niile a kwatara n'agha n'obodo ndi a, na anụ ụlọ ha niile, ka ndi Izrel weere. Ma ha gburu mmadu niile. Ha ahapughị ọ buladi otu onye ndu. ¹⁵ N'ihia na nke a bu iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis onyeozu ya. Mosis nyekwara Joshua otu iwu a. Ugbu a Joshua emeela dika a gwara ya. O mezuru ihe ndi a niile, bu nke ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

¹⁶ Ya mere, Joshua meriri ala ahụ niile, bu ala ugwu ugwu ahụ, na ala Negeb, na ala Goshen, na obosara ala odida anyanwu ahụ niile, na ala Araba, na ala ugwu ahụ niile, na ala ahụ di na mgbada ugwu Izrel. ¹⁷ N'ihia nke a, ala ndi Izrel nwere gbasara n'uzo niile site n'ugwu Halak, nke di nso na Sia, ruo Baal-Gad nke di na Ndagwurugwu Lebanon, na ndida ugwu Hemon. Joshua jidere ma gbukwaa ndi eze ndi ala ahụ niile. ¹⁸ O were Joshua ogologo oge imeri obodo ndi a niile na eze ha n'agha. ¹⁹ O dikwaghị obodo ozo e mere ka ha na umu Izrel di n'udo kari naani ndi Hiv, ndi bi na Gibion. Obodo ndi ozo niile ka a lara n'iyi. ²⁰ N'ihia na o bu ONYENWE ANYI, n'onwe ya, mere ka ndi eze ahụ nyichie obi ha, ka ha luso Izrel agha, ka o si otu a laa ha n'iyi, kpochapukwa ha niile, na-emereghị ha amara, dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

²¹ N'oge ahụ kwa, Joshua gara kpochapụ ndi Anak ahụ bi n'ala ugwu ugwu, ya bu, na Hebron, na Debia, na Anab, na ala ugwu ugwu Juda, na ala ugwu ugwu Izrel. O gburu ha niile, laa obodo ha n'iyi. ²² O dikwaghị otu onye Anak a hapuru ndu n'oke ala Izrel niile, kariakwa ndi foduru na Gaza, na Gat, na n'ime Ashdod.

²³ Ya mere, Joshua meriri ala ahụ niile dika ONYENWE ANYI si nye ya Mosis n'iwu. O nyekwara ndi Izrel ala ahụ dika ihe nketa ha. O kenyere ha ala ahụ dika ebo ha si di. Site n'oge ahụ gaa n'ihu, ala ahụ dara juu. Ibu agha adighikwa n'ime ya ozo.

12

Onuogugu ndi eze e meriri

- ¹ Ndi a bu ndi eze ala ndi ahụ ndi Izrel lara n'iyi, bu ala ndi ahụ ha nwetara n'akuku ọwụwa anyanwu osimiri Jordan. Obodo niile a lara n'iyi bu ndi di site na ndagwurugwu iyi Anon ruo n'ugwu Hemon ha na akuku ọwụwa anyanwu Araba.
- ² Saihon, eze ndi Amorait, onye bi na Heshbon. Ala ya gbatiri site n'Aroea, n'akuku ndagwurugwu Anon, na n'etiti ndagwurugwu iyi Anon, ruo iyi Jabok, nke bu oke ala umu Amon. Okara ala Gilead, nke di n'ugwu iyi Jabok bukwa ala ya.
- ³ O bukwa Saihon na-achi akuku ọwụwa anyanwu Araba site n'osimiri Kineret ruo n'osimiri Araba (ya bu, Osimiri Nnu), ruo Bet-Jeshimot, gbadaakwa akuku ndida ndida ruo na mgbada ugwu Pisga.
- ⁴ Ha merikwara Og, eze Bashan, onye bu otu n'ime ndi eze ikpeazu ndi agburu Refaim. Isi alaeze ya di n'Ashtarot na Edrei.
- ⁵ O chiru n'ugwu Hemon, Saleka, ala Bashan niile ruo n'oke ha na ndi Geshua na Maaka nwere, nakwa okara nke Gilead, bu oke ala Saihon, bu eze Heshbon.

* 11:12 11:12 Dit 7:2; 20:16

⁶ O bụ Mosis onyeoziri ONYENWE ANYI, na ụmụ Izrel, lara eze abụọ ndị a n'iyi. Mosis nyekwara ebo Ruben, na ebo Gad, na ọkara ebo Manase ala ha.

⁷ Ndi a bụ aha ndi eze niile Joshua na ụmụ Izrel meriri, n'ofe osimiri Jodan, n'akuku odida anyanwu, site na Baal-Gad nke di na ndagwurugwu Lebanon, ruo n'ugwu Halak nke di na mgbago n'uzo Sia. Joshua nyere ebo Izrel niile ala ha ndi a dika ihe nketa, n'usoro dika ebo ha si di. ⁸ Ala ndi ozo bukwa ala ugwu ugwu ahụ, na ala di na mgbada ugwu odida anyanwu, na ala Araba, na ala ndi di na mgbada ugwu, na ozara, nakwa Negev. Ndi a bụ ala ndi Het, na ndi Amorit, na ndi Kenan, ndi Periz, na ndi Hiv, na ndi Jebus.

Ndi a bụ ndi eze ahụ:

⁹ Eze Jeriko, otu
eze Ai (nke di nso na Betel), otu
¹⁰ eze Jerusalem, otu
eze Hebron, otu
¹¹ Eze Jamut, otu
eze Lakish, otu
¹² eze Eglon, otu
eze Gaza, otu
¹³ eze Debja, otu
eze Geda, otu
¹⁴ eze Homa, otu
eze Arad, otu
¹⁵ eze Libna, otu
eze Adulam, otu
¹⁶ eze Makeda, otu
eze Betel, otu
¹⁷ eze Tapuqa, otu
eze Hefa, otu
¹⁸ eze Afek, otu
eze Lasharon, otu
¹⁹ eze Madon, otu
eze Hazo, otu
²⁰ eze Shimron Meron, otu
eze Akshaf, otu
²¹ eze Teanak, otu
eze Megido, otu
²² eze Kedesh, otu
eze Jokneam, n'ime Kamel, otu
²³ eze Doa, (n'ime obodo Naftod), otu
eze Goiim, n'ime Gilgal,* otu
na ²⁴ eze Tjaza, otu.

Ha niile di ndi eze iri ato na otu.

13

Ala foduru

* **12:23** 12:23 Ka o doo anyi anya n'obodo Gilgal nke a, abughị otu ihe ya na nke di nso n'obodo Jeriko.

¹ N’oge a, Joshua aghoola agadi nwoke,* ONYENWE ANYI kporo ya si ya, “Ugbu a, i ghoola agadi, ubochi ogwugwu ndu gi abiala nso, ma otutu ala foduru ndi a ga-meri.

² “Ndi a bu ala nke foduru unu ga-enweta:

“ala ndi Filistia niile na ala ndi Geshua niile,[†] ³ site n’osimiri Saiho di n’onu Ijpt ruo n’oke ala Ekron, n’akuku ugu ya, nke a gunyere ndi Kenan, na ndisi ise ndi Filistia: ndi Gaza, ndi Ashdod, ndi Ashkelon, ndi Gat, na ndi Ekron;

nakwa ala ndi Ava, ⁴ site na ndida ala ahụ niile di n’ugwu;

n’ala ndi Kenan, na Meara, nke bu ala ndi Saidon, ruo n’Afek, na oke ala ndi Amorait;

⁵ na ala ndi Gebal niile;

na Lebanon niile ruo n’owuwa anyanwu, site Baal-Gad n’okpuru ugu Hemon ruo na mbata Hamat.

⁶ “Ndi niile bi n’ala ugu site na Lebanon ruo Mizrefot Maim, ya bu, ndi Saidon niile, Mu onwe m ga-achupu ha site n’ihu umu Izrel. Ihe diri gi bu ike ala ahụ ka o buru ihe nketa nye ndi Izrel, dika mu onwe m nyere gi iwu. ⁷ Ya mere, kere ebo itoolu, na okara Manase, ala ndi a niile, ka o buru ihe nketa ha.”

Ala di n’owuwa anyanwu Jordan

⁸ Okara ebo Manase, na ebo Ruben, na Gad, enwetala ihe nketa ha n’ofe ozo nke Jordan, n’akuku owuwa anyanwu, dika Mosis onyeozi ONYENWE ANYI nyere ha.

⁹ Ala ha gbatiri site n’Aroea nke di na ndagwurugwu Anon, na site n’obodo di n’etiti ndagwurugwu ahụ, ruo n’ala di larii nke gbatiri site na Medeba ruo Dibon. ¹⁰ O gbatikwara ruo n’oke ala ndi Amon, tinyere obodo niile nke Saihon, eze ndi Amorait na-achi mgbe o bi na Heshbon.

¹¹ O gunyekwara Gilead, n’oke ala ndi Geshua, na ndi Maaka, na ugu Hemon niile, na Bashan niile, ruokwa Saleka. ¹² Ya bu, obodo niile nke Og eze ndi Bashan na-achi, mgbe isi alaeze ya di n’Ashtarot na Edrei. (O bu eze ikpeazu n’agburu ndi Refaim.) Mosis busoro Saihon na Og agha, tigbuo ha, napukwa ha ala ha. ¹³ Ma ndi Izrel achupughị ndi Geshua na ndi Maaka, ya mere, ha nogidere na-ebi n’etiti umu Izrel ruo taa.

¹⁴ O nweghi ala o kenyerere ebo Livayi. N’ihi na ONYENWE ANYI kwere ha nkwa na ihe nketa ha ga-abu ihe aja onyinye niile e si n’oku na-ewetara Onyenwe anyi Chineke Izrel.

¹⁵ Nke a bu ala Mosis nyere ebo Ruben dika agburu ha si di, ka o buru ihe nketa ha.

¹⁶ Ala ha gbatiri site n’Aroea, na ndagwurugwu iyi Anon, sitekwa n’obodo di n’etiti ndagwurugwu ahụ na ala di larii gabiga gafee Medeba, ¹⁷ ruo Heshbon, na obodo ndi ozo di n’ala larii ahụ, tinyere obodo Dibon, na Bamot Baal, na Bet-Baal-Meon, ¹⁸ na Jahaz, na

* **13:1** 13:1 N’oge a, Joshua agbaala ihe dika iri afo itoolu, maobu nari afo, ebe Kaleb ga-adi ihe dika iri afo asato na ise. Jos 14:10; 23:1-2; 24:29 † **13:2** 13:2 Ndi Geshua biri n’akuku onu mmiri n’oke ala Ijpt, na ndida ala Filistia.

Kedemot, na Mefaat, ¹⁹ na Kiriatem, na Sibma, na Zeret Shaha, nke di n'ugwu nta di na ndagwurugwu ahụ; ²⁰ na Bet-Peoa, na Bet-Jeshimot, nke di n'ebe di na mgbada ugwu Pisga; ²¹ na obodo niile di n'ala larịi ahụ, na ala Saihon niile, onye bu eze ndi Amori nke chirị na Heshbon. Mosis lugburu ya, lugbukwaa ndiisi Midia bu Evi, na nke Rekem, na nke Zua, na nke Hua, na nke Reba, umu ndi eze ha na Saihon jikotara aka buo agha. ²² Tinyere ndi ha gburu n'ogbo agha, umu Izrel ji mma agha gbuo Belam nwa Beoa, onye na-agba aja.

²³ Ya mere, oke ala ebo Ruben di n'onu mmiri osimiri Jordan. Obodo ukwu na obodo nta ndi a bu ihe ha nwetara dika ihe nketa ha. Ezinaulo obula nwetakwara oke nke ha dika ikwu ha si di.

²⁴ Mosis nyekwara ebo Gad ala nke ha site n'ala ahụ ha lugburu, dika ikwu ha si di.

²⁵ Ndi a bu ala ebo Gad nwetara: ala ahụ niile di na Jeza, na obodo Gilead niile, na okara ala ndi Amon nke ruru Areoa, n'akuku Raba. ²⁶ Na ala sitere Heshbon ruo Ramat Mizpa, na Betonim, na sitekwa Mahanaim ruo oke ala Debai. ²⁷ N'ime ndagwurugwu ala ha bu Bet-Haram, na Bet-Nimra, na Sukot, na Zafon, na ala foduru n'alaeze Saihon eze Heshbon, nke di n'akuku owuwa anyanwu osimiri Jordan n'oke ala ya ruokwa nsotu osimiri Galili.‡

²⁸ Obodo ndi a na obodo nta ndi ozọ bu ihe nketa umu Gad dika agburu ha si di.

²⁹ Mosis nyekwara ikwu obula di n'okara ebo Manase ala nke ha, dika mkpa ha si di.

³⁰ Ala ha ketara gbatiri ruo Mahanaim. O bu ha nwekwa ala Bashan niile, na ala niile Og, eze Bashan, na-achi, tinyere iri obodo nta isii di na Bashan, nke Jaja wuru. Ha nwetakwara ³¹ okara Gilead, na Ashtarot, na Edrei bu isi obodo alaeze Og n'ime Bashan.

Ala ndi a niile ka e nyere okara ebo Manase, ya bu ikwu niile e nwere site n'umu Makia, okpara Manase.

³² Ndi a bu otu Mosis si keere umu Izrel ala di n'akuku owuwa anyanwu osimiri Jordan, mgbe umu Izrel mara ulo ikwu ha n'obosara ala Moab, na ncherita ihu obodo Jeriko. ³³ Ma Mosis enyeghi ebo Livayi ala obula, n'ih na o gwara ha na ONYENWE ANYI, Chineke Izrel bu ihe nketa ha nwere, dika o kwere ha na nkwa.

14

Okike ala di n'owuwa anyanwu Jordan

¹ Otu a ka esi kenye ndi Izrel ala Kenan, bu nke Elieza onye nchujaja,* na Joshua, nwa Nun, na ndi ndu ikwu niile di n'ebo Izrel kere. ² Ebo obula n'ime ebo itoolu na okara ahụ foduru nwetara ihe nketa ha site n'ife nza, dika ONYENWE ANYI nyere ya Mosis n'iwu. ³ Ma Mosis enyelari ebo abuo na okara ala nke ha n'ofe ozọ nke osimiri Jordan, n'akuku odida anyanwu. Ma o kenyeghi ndi Livayi ihe nketa obula n'etiti ha. ⁴ N'ih na umu Josef

‡ 13:27 13:27 Osimiri Galili bukwa Osimiri Kineret * 14:1 14:1 Elieza bu nwa Eron. Opu 6:23; 28:1

dị ebo abụọ, ya bụ Manase na Ifrem.† Enyeghị ndị Livayị oke n’ala ahụ, karia obodo ufođụ ebe ha ga-ebi na ebe ita nri nke anụ ulọ ha. ⁵ Ndi Izrel keere ala ahụ n’usoro dika iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis si di.

Ala Kaleb ketara

⁶ N’oge a, umu Juda zipuru ndi ozi ndi jekwuuru Joshua na Gilgal. Kaleb, nwa Jefune, onye Keniz so ha n’ije a. Mgbe ha biarutere, Kaleb gwara Joshua okwu si ya, “I chetakwara okwu ahụ ONYENWE ANYI gwara Mosis onye nke Chineke banyere gi na banyere mu onwe m, mgbe anyi no na Kadesh Banea? ⁷ Agbara m iri afo anọ n’oge ahụ Mosis onyeozu ONYENWE ANYI si na Kadesh Banea zipu anyi iga iledo ala ndi Kenan anya. Mgbe anyi loghachiri, agwara m ya okwu, kowaara ya ihe m chere n’obi m bu eziokwu. ⁸ Ma umunna anyi, ndi anyi na ha so gaa, menyere umu Izrel egwu, mee ka obi ha daa mba icho ibanye n’ala ahụ e kwere anyi na nkwa. Ma ebe m nogidere jiri obi m niile soro ONYENWE ANYI Chineke m, ⁹ Mosis nuru iyi si m, ‘Ebe o bu na i ji obi gi niile soro ONYENWE ANYI Chineke m, ala ahụ i jeghariri ije n’elu ya ga-abu ihe nketa nye gi na umu gi ruo mgbe ebighi ebi.’

¹⁰ “Ugbu a, dika ONYENWE ANYI kwere na nkwa, o meela ka m di ndu. Nke a bu iri afo anọ na ise kemgbe ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu ndi a, mgbe Izrel na-awaghari n’ozara. Ma ugbu a, lee, agbaala m iri afo asato na ise taa. ¹¹ M di ike taa dika m di n’ubochi ahụ Mosis zipuru m. Dika ike m di mgbe ahụ, adikwa m ike ugbu a, ipu buo agha ma batakwu ¹² Ya mere, nye m ala ugwu ugwu ahụ ONYENWE ANYI kwere m nkwa n’ubochi ahụ. Gi onwe gi nuru n’oge ahụ na umu Anak bi n’ebe ahụ, na obodo ha bukwara ibu, na e jikwa mgbidi e wusiri ike gbaa ha gburugburu. Ma site n’inyeaka ONYENWE ANYI, aga m achupu ha dika ONYENWE ANYI kwuru.”

¹³ N’ihi nke a, Joshua goziri Kaleb nwa Jefune. O nyere ya obodo Hebron ka o buru ihe nketa ya. ¹⁴ Ya mere, obodo Hebron ghorọ ihe nketa Kaleb nwa Jefune onye Keniz bido mgbe ahụ, n’ihi na o ji obi ya niile soro ONYENWE ANYI, Chineke Izrel. ¹⁵ Tupu oge a, aha a na-akpo Hebron bu Kiriath Aaba, nke putara Obodo Aaba. Aaba bukwu aha nwoke kachasi idi ukwu n’etiti ndi Anak niile.

Site n’oge a gaa n’ihu, e nwere udo n’ala ahụ niile.

15

Oke ndi Juda

¹ Ala ndi a ka e nyere ndi Juda dika ikwu di n’ebo ahụ si di. Ikwu obu la ketara ala nke ha site n’ife nza. Ala Juda gbatiri nnoo ruo n’oke ala Edom, gbatikwa ruo n’ozara Zin, kwusi n’onu onu ndida ozara a.

² N’akuku ndida, oke ala ha malitere n’onu onu ndida osimiri Nnu.*

³ Site n’ebe akuku ndida nriigo Akrabim, gafee ruo n’ozara Zin, ma rigoo n’akuku nke ndida Kadesh Banea, gafee Hebron rigoruo na Aada, gba gburugburu gaa Kaka; ⁴ site n’ebe ahụ ruo Azmon, puo gbasoro iyi di n’oke ala ndi Ijpt gagide ruo n’osimiri Mediterenja. Nke a bu oke ala n’ebe ndida.

† **14:4** 14:4 Jekob mere umu ndi ikom abuo a mutara Josef n’ala Ijpt ndi nke ya, i ga-aguta nke a n’akwukwo Jen 48:5 N’ihi onodu ohuru a ha nwere dika umu Jekob, o nyere ha ikike i keta oke n’ihe o nwere, dika umu ya ndi ozo si keta. * **15:2** 15:2 Maobu, Osimiri Nwuru anwu.

- ⁵ Oke ala ha n'owuwa anyanwu bu oke osimiri Nnu, ruo n'onu mmiri osimiri Jodan.
- Oke ala ha n'akuku ugwu bidoro n'onu mmiri osimiri Jodan, ⁶ gbatiri ruo Bet-Hogla, ma ruo n'ugwu Bet-Araba,† rukwaa na nkume Bohan, nwa Ruben. ⁷ Site n'ebe ahụ, o gbatiri ruo na Ndagwurugwu Akọ na Debja, tugharja gbatirikwa ruo Gilgal, na ncherita ihu ala ala Adumim nke di n'akuku ndida ndagwurugwu ahụ. Site n'ebe ahụ o gbatiri ruo na mmiri En-Shemesh, kwusi na En-Rogel. ⁸ Oke ala ahụ gbagoro Ndagwurugwu nke Ben Hinom, rukwaa n'akuku ndida Jebus n'ebe e wuru obodo Jerusalem. Oke ala ahụ sitekwara ebe ahụ gbago ruo n'elu di n'akuku odida anyanwu nke Ndagwurugwu Hinom, na nsotu ugwu nke Ndagwurugwu Refaim. ⁹ Site n'elu ugwu ebe ahụ, oke ala ahụ gbatiri ruo na mmiri ime ala Neftoa, puta site n'ebe ahụ ruo obodo niile di nso ugwu Efron. Site n'Efron, oke ala ahụ gbadara ruo Baala (nke aha ya ozo bu Kiriat Jearim). ¹⁰ Oke ala ahụ mere dika o ga-agba Baala gburugburu n'akuku odida anyanwu, site n'ebe ahụ puta n'ugwu Sia, sitekwa n'ebe ahụ ruo n'akuku ugwu Jearim (ya bu Kesalon), gbatia ruo na ndida Bet-Shemesh, gafee ruo n'odida anyanwu oke ala Timna. ¹¹ O sikwara ebe ahụ ruo ndida ugwu Ekron, tugharja ruo Shikeron, gafee ya, ruo n'ugwu Baala, sitekwa n'ebe ahụ ruo Jabneel, oke ala ahụ kwusiri n'osimiri.
- ¹² Oke ala ha n'akuku odida anyanwu bu onu mmiri osimiri Mediterenja.

Ndi a bu oke ala gbara ndi Juda gburugburu dika ikwu ha niile si di.

Kaleb emerie Hebron na Debja

- ¹³ Dika iwu ONYENWE ANYI nyere si di, Joshua nyere Kaleb nwa Jefune oke n'etiti ndi Juda. O kenyere ya Kiriat Aaba, ya bu, Hebron. Aaba bu nna nna Anak. ¹⁴ Kaleb sitere n'obodo Hebron chupu ndi ikom ato, bu Sheshai, na Ahiman, na Talmai, umu Anak n'ala ha. ¹⁵ O si n'ebe ahụ bilie iluso ndi bi na Debja ogo. Nke a na-akpo Kiriat Sefa n'oge mbu. ¹⁶ Kaleb siru, "Nwoke obula ga-aga busoo Kiriat Sefa agha ma merie ya ka m ga-akponye Aksa, bu nwa m nwanyi ka o buru nwunye ya." ¹⁷ Ya mere, Otniel, nwa Kenaz, nwa nwanne Kaleb, lugburu obodo ahụ n'agha. N'ih i nke a, Kaleb kponyere ya Aksa, bu nwa ya nwanyi ka o buru nwunye ya.
- ¹⁸ Otu ubochi, mgbe Aksa biakwutere Otniel, o kwagidere ya ka o rigo ala ubi site n'aka nna ya.‡ Mgbe Aksa si n'elu inyinya ibu ya ridata, Kaleb juru ya si, "Gini ka i choro ka m mere gi?"
- ¹⁹ O zaghachiri, "Nyem onyinye puru iche. Ebe o bu na i nyela m ala Negev, biko nyekwa m isi mmiri ufo." N'ih i nke a, Kaleb nyere ya isi mmiri mgbago na isi mmiri nke ndida.

²⁰ Nke a bu ihe nketa ebo Juda dika ikwu ha niile si di.

- ²¹ Obodo niile nke ndi ebo Juda di na Negev, n'akuku ndida n'oke ala Edom bu ndi a:
 Kabzeel, Eda, Jaguo, ²² Kina, Dimona, Adada, ²³ Kedesh, Hazo, Itnan,
²⁴ Zif, Telem, Bealot, ²⁵ Hazo Hadata, Keriot Hezron (ya bu Hazoa),
²⁶ Amam, Shema, na Molada, ²⁷ Haza Gada, Heshmon, Bet-Pelet,

† 15:6 15:6 Maobu, Osimiri Mediterenja Onu 34:14 ‡ 15:18 15:18 Nkp 1:14

- ²⁸ Haza Shual, Bīasheba, Biziotīa, ²⁹ Baala, Iyim, Ezem, ³⁰ Eltolad, Kesil, Homa, ³¹ Ziklag, Madmanna, Sansanna, ³² Lebaot, Shilhim, Ain na Rimōn. Onuogugū obodo ndi a di iri abuo na itoolu. Obodo nta ndi ozo gbara ha niile gburugburu.
- ³³ Obodo niile ndi a di na ndida ugwu ka e nyekwara ebo Juda. Obodo ndi a bu, Eshtaol, Zora, Ashna, ³⁴ Zanoa, En-Ganim, Tapuoa, Enam, ³⁵ Jamut, Adulam, Soko, Azeka, ³⁶ Shaaraim, Aditaim na Gedera (maobu Gederotaim). Ha niile di obodo iri na ano. Obodo nta ndi ozo gbakwara ha gburugburu.
- ³⁷ Ebo Juda ketara Zenan, Hadasha, Migdal Gad, ³⁸ Dilean, Mizpa, Jekteel, ³⁹ Lakish, Bozkat, Eglon, ⁴⁰ Kabon, Laamam, Kitlish, ⁴¹ Gederot, Bet-Dagon, Naama na Makeda. Obodo ndi a di iri na isii, tinyekwara obodo nta ha. Ndi Juda ketakwara:
- ⁴² Libna, Eta, Ashan ⁴³ Ifta, Ashna, Nezib, ⁴⁴ Keila, Akzib na Maresha. Ha niile di obodo itoolu, tinyekwara obodo nta ha niile.
- ⁴⁵ Ha ketakwara Ekron, na obodo nta ya niile. ⁴⁶ O bu ha nwekwa obodo niile di n'akuku odida anyanwu Ekron, ndi di nso nso Ashdod, na obodo nta niile di ha nso. ⁴⁷ Ma Ashdod n'onwe ya, na umu obodo nta ya niile, na Gaza na obodo nta ya niile, ruo n'iyi Ijpt, na ruo n'oke osimiri Mediterenja.
- ⁴⁸ Ha nwetakwara ala ndi di n'ugwu ugwu bu, Shamia, Jatja, Sokoh, ⁴⁹ Dana, Kiriya-Sana (ya bu Debja), ⁵⁰ Anab, Eshtemo, Anim, ⁵¹ Goshen, Holon na Gailo, ha niile di obodo iri na otu tinyere obodo nta ha niile.
- ⁵² Obodo ndi ozo bu Arab, Duma, Eshan, ⁵³ Janim, Bet-Tapuoa, Afeka, ⁵⁴ Humta, Kiriya Aba nke bu Hebron na Zior, obodo itoolu tinyere obodo nta ha niile.
- ⁵⁵ Maon, Kamel, Zif, Juta, ⁵⁶ Jezril, na Jokdeam, Zanoa, ⁵⁷ Kain, Gibeon na Timna, obodo iri tinyere obodo nta ha niile.
- ⁵⁸ Halhaul, Bet Zoa, Gedoa, ⁵⁹ Maarat, Bet-Anot na Eltekon, obodo isii tinyere obodo nta ha niile.
- ⁶⁰ Kiriya Baal, ya bu, Kiriya Jearim na Raba, obodo abuo tinyere obodo nta ha niile.
- ⁶¹ Obodo ha ndi di n'ozara bu ndi a: Bet-Araba, Midin, Sekaka, ⁶² Nibshan, Obodo Nnu na En-Gedi, obodo isii tinyere obodo nta ha niile.

⁶³ Ma ebo Juda enweghi ike ichupu ndi Jebus bi n'ime Jerusalem; ruo taa ndi Jebus bi na Jerusalem, n'etiti umu Juda.

16

Oke Ifrem na Manase

- ¹ Ala e kenyere umu umu Josef bidoro n'osimiri Jordan n'akuku owuwa anyanwu Jeriko gbatiri ruo n'ozara. O sitere na Jeriko gbagoo ala ugwu ugwu ahụ, ruokwa Betel. ² O sitekwara Betel (ya bu Luz), gafee ruo Atarot, ebe ndi Akai bi. ³ Site n'ebe ahụ, o gbatiri n'akuku odida anyanwu rute ala ndi Jaflet, ruo ala mgbada mgbada Bet-Horon. O si n'ebe ahụ ruo Gaza, tutu kwusi n'osimiri Mediterenja.

⁴ Umu Josef bu Ifrem, na Manase nwetara ihe nketa ha.

Ebo Ifrem

⁵ Ndi a bu ala nke ikwu di iche iche di n'ebo Ifrem nwetara.

Oke ala ha n'akuku owuwa anyanwu malitere n'Atarot-Ada. Site n'ebe ahụ, o ruru n'akuku elu elu Bet-Horon; ⁶ sitekwa n'ebe ahụ ruo n'osimiri Mediterenja. Oke ala ha n'akuku ugwu malitere na Mikmetat, gafee n'akuku owuwa anyanwu ruo Taanat Shailo, gafee ya ruo na Janoa. ⁷ O sitere na Janoa gbadaa ruo Atarot, na Naara, biaruo Jeriko, gafee, kwusi n'osimiri Jodan. ⁸ Oke ala ahụ n'akuku odida anyanwu sitere na Tapuoa gaa ruo iyi Kana, na ruo n'osimiri Mediterenja. Nke a bu ala ebo Ifrem ketara, dika ikwu ha si di.

⁹ E tinyere obodo ukwu na obodo nta niile ekeputara iche n'ih i ebo Ifrem n'etiti ihe nketa umu Manase.

¹⁰ Ma ha achupughị ndi Kenan ndi bi na Gaza.* N'ih i nke a, ndi Kenan binyere ndi Ifrem ruo taa, ma e mere ka ha buru ndi oru ngo.

17*Okara ebo Manase*

¹ Nke a bu oke e kenyere ndi ebo Manase, bu okpara Josef, ya bu Makia okpara Manase, onye bu nna nna ndi Gilead. Onye natara ala Gilead na Bashan, n'ih i na ndi agburu Makia bu dike n'agha. ² Ya mere, oke a diiri ndi foduru n'ebo Manase dika ezinaulo ha si di. Agburu Abieza, Helek, Asriel, Shekem, Hefa na Shemida. Ndi a bu umu ndi ikom agburu Manase, nwa Josef, dika ikwu ha si di.

³ Ma Zelofehad, nwa Hefa, nwa Gilead, nwa Makia, nwa Manase, amutaghi umu ndi ikom kama o mutara naani umu ndi inyom, ndi aha ha bu nke a: Mahla, Noa, Hogla, Milka na Tiaza. ⁴ Ndi inyom ndi a biakwutere Elieza, onye nchujaja na Joshua nwa Nun, n'ihu ndi ndu umu Izrel niile si ha, "ONYENWE ANYI gwara Mosis si ya kenye anyi ala nke anyi, dika o si kenye umu ndi ikom ikwu anyi." Ya mere, dika ONYENWE ANYI nyere ya Mosis n'iwu, Joshua nyere ha ihe nketa ruuru ha n'etiti umunne nna ha, dika ndi ozozo si keta. ⁵ Manase chitara ala oke iri, tinyere Gilead, na Bashan nke di n'akuku owuwa anyanwu Jodan, ⁶ n'ih i na e mere ka ndi inyom Manase keta oke n'etiti ndi ikom ebo Manase. Ala foduru na Gilead bu ndi ikom ebo Manase nwe ya.

⁷ Oke ala ebo Manase gbatiri site n'Asha ruo na Mikmetat, nke di n'akuku owuwa anyanwu Shekem. O gbatikwara n'akuku ndida site n'ebe ahụ tinyere ndi bi n'ala En-Tapuoa. ⁸ Ala di gburugburu Tapuoa bu ala ebo Manase, ma obodo Tapuoa n'onwe ya, nke di n'oke ala ebo Manase, bu obodo ebo Ifrem. ⁹ Oke ala umu Manase gbatiri ga ndida ruo na mmiri iyi Kana. Ufodu obodo ndi Ifrem di n'ebe ahụ, n'etiti obodo ndi Manase, kama oke ala ndi Manase n'akuku ugwu iyi ahụ kwusiri n'osimiri Mediterenja. ¹⁰ Ala di na ndida bu nke e kenyere Ifrem, ma ala mgbago ugwu bu nke Manase. Ala ndi Manase gbatiri ruo n'osimiri Mediterenja ma ha na ndi Asha nwekoru oke ala n'akuku ugwu, ebe ha na ndi Isaka nwere oke ala n'akuku owuwa anyanwu.

* **16:10** 16:10 Jos 15:63; 17:12-13; Nkp 1:29

¹¹ Manase ka e nyere obodo ndị a, nke dị n'ala e nyere Isaka na Asha: obodo Bet-Shan, na Ibleam, na Doa, na Endoa, na Teanak, na Megido, na obodo nta niile gbara ha gburugburu. Obodo nke atọ bụ Nafot.

¹² Ma ụmụ Manase enweghị ike ichụpụ ndị Kenan bi n'obodo ndị ahụ, n'ihị na ndị Kenan nọgidere bichie obodo ndị a. ¹³ Ma n'ikpeazụ, mgbe ụmụ Izrel ghorọ ndị dị ike, ha achụpughị ndị Kenan niile bi n'obodo ndị a kpamkpam, kama ha mere ka ha buru ndị na-ejere ụmụ Izrel ozi, dika ndị ohu ha.

¹⁴ Ma ụmụ ụmụ Josef* siri Joshua, "Gini mere i ji nye anyi naani otu uzọ ala ka o buru ihe nketa anyi? I huru na ONYENWE ANYI goziri anyi mee ka onuogugu anyi baa uba."

¹⁵ Joshua zara si ha: "O buru na ala ugwu ugwu Ifrem agaghị ezuru unu n'ihị na unu bara uba n'onuogugu, gaanu n'oke ohiha suchasia ala, n'ime ala ndi Periz, na nke ndi Refaim."

¹⁶ Ụmụ Josef zara Joshua si, "Ala ugwu ugwu a agaghị ezuru anyi. Ozo, ndi Kenan niile bi n'ala di larii nwere ugboala igwe, ma ndi niile bi na Bet-Shan, na umu obodo nta ha na ndi bikwa na Ndagwurugwu Jezril."

¹⁷ Ma Joshua zara umu Josef, ya bu, Ifrem na Manase, si ha, "Unu di ukwu n'onuogugu, burukwa ndi di ike, o bughị naani otu oke ka unu ga-eketa, ¹⁸ n'ihị na ala ugwu ugwu oke ohiha ahụ bukwa nke unu. Suchaanu ya, ruo na nsotu ya, ka o buru nke unu. O bu ezie na ndi Kenan bi n'ime ya nwere ugbo agha igwe,† burukwa ndi siri ike, unu nwere ike ichupu ha."

18

Okike ala foduru

¹ Ogbako Izrel niile zokotara na Shailo* maa ulo nzute n'ebe ahụ. N'oge a, ala ahụ niile biara n'okpuru ochichi ndi Izrel, ² ma e nwekwara ebo Izrel asaa a na-ekenyebeghi ala nke ha dika ihe nketa.

³ Ya mere, Joshua juru umu Izrel ajuju si ha, "Ruo ole mgbe ka unu ga-eche tupu unu ekpochapu ndi niile bi n'ala a, inweta ala ONYENWE ANYI Chineke nna nna unu nyere unu? ⁴ Hoputanu ndi ikom ato site n'ebo obula, ndi m ga-eziga ka ha gaa jegharị n'ala niile ahụ, dee ya n'akwukwo nkowa otu ihe nketa obula si di, n'akuku ya niile. Mgbe ahụ, ha ga-aloghachikwute m. ⁵ Ha ga-eke ala ahụ foduru uzọ asaa. Ma ebo Juda ga-anogide n'ala ha n'akuku ndida, umu umu Josef kwa ga-anogide n'ala ha n'akuku ugwu. ⁶ Unu deputachaa uzọ asaa ndi a n'akwukwo, werenu ya biakwute m ka m feere unu nza n'ihu ONYENWE ANYI Chineke anyi ichoputa ebo ga-eketa akuku obula n'ala ahụ. ⁷ Ma ndi Livayi agaghị eketa ala obula n'etiti unu, n'ihị na ihe nketa ha bu oru nchujaja ha na-aru n'ihu ONYENWE ANYI. Ebo Gad, na Ruben, na okara ebo Manase agaghị enwetakwa oke ozọ, n'ihị na ha anarala ihe nketa nke ha n'ofe Jodan, n'akuku owuwa anyanwu, ebe Mosis onyeozi ONYENWE ANYI kwere ha na nkwa na ha ga-ebi."

* **17:14** 17:14 Ụmụ ụmụ Josef bụ ebo Ifrem na Manase Jos 14:4 † **17:18** 17:18 Dit 20:1 * **18:1** 18:1 Obodo a n'oge ochie, bụ isi obodo ebe ochichi ndi Izrel di, nakwa ebe ha na-aga akpo isiala nye Onyenwe anyi. Site Jerusalem jeruo ya bu ihe ruru iri kilomita anọ. Ulo Ikwu ahụ digidere na Shailo ruo n'oge Samuel bu onyeisi nchujaja 1Sa 4:1-11, tutu ruo mgbe ebugara ya na Gibion. Nkp 18:31; 1Ih 16:39; 21:29; Jer 7:12

⁸ Ya mere, mgbe ndị ikom nledo ahụ gwara ijeghari n'ala ahụ niile, Joshua gwara ha okwu si, "Jeenụ jegharia n'ala ahụ niile. Deputakwanu otu unu chere a ga-esi kee ya n'akwukwo. Mgbe unu lotara aga m anọ n'ebe a bu Shailo juta ONYENWE ANYI ase site n'ife nza, choputa ala nke ebo obula ga-eketa." ⁹ Ndi ikom ahụ gabigara ala ahụ, deputa ya n'akwukwo, n'obodo n'obodo dika o si di n'oke asaa. Mgbe ha mesiri nke a, ha lohachikwutere Joshua n'omuma ulo ikwu n'ime Shailo.

¹⁰ Joshua feere ha nza na Shailo n'ihu ONYENWE ANYI, n'ebe ahụ ka o no keere ndi Izrel ala ahụ dika ebo ha si di.

Oke umu Benjamin

- ¹¹ Ndi mbu e kenyere ala site n'ife nza bu ebo Benjamin dika ikwu ha si di. Ala niile e kenyere ebo Benjamin bu nke di n'etiti ala e nyere ebo Juda na Josef.
- ¹² Oke ala ha n'akuku ugwu sitere n'osimiri Jordan ruo n'akuku ugwu Jeriko. N'odida anyanwu o sitere na Jeriko ruo ala ugwu ugwu ahụ niile, ruokwa n'ozara Bet-Aven. ¹³ Oke ala ahụ sitekwara n'akuku ndida ruo n'akuku Luz (ebe a na-akpokwa Betel), ruokwa Atarot-Ada, nke di n'akuku ndida ugwu di na mgbada Bet-Horon.
- ¹⁴ Site n'ugwu ahụ chere Bet-Horon ihu n'akuku ndida, oke ala ahụ gbadara ndida gbasoro akuku odida anyanwu puta na Kiriath Baal, ya bu, Kiriath Jearim, otu n'ime obodo ndi Juda. Nke a bu oke ala ahụ n'odida anyanwu.
- ¹⁵ Oke ala ha na ndida sitere na nsotu akuku Kiriath Jearim rute n'isi iyi mmiri Neftoa. ¹⁶ O sitekwara n'ebe ahụ gbada ruo na ndida ugwu ahụ nke chere ihu na Ndagwurugwu nke Ben Hinom, n'akuku ugwu Ndagwurugwu nke Refaim. O sitekwara n'ebe ahụ gafee ruokwa n'akuku ndida ugwu obodo ndi Jebus, ruo En-Rogel. ¹⁷ Site n'En Rogel oke ala ahụ gbatiri ruo En-Shemesh, gafee ruo Gelilot, nke chere ihu na nriko ugwu Adumim. O si n'ebe ahụ ruo na nkume Bohan, nwa Ruben. ¹⁸ O sitere n'ebe ahụ gafee n'akuku ugwu Bet-Araba gbadata rute n'Araba, ¹⁹ o gafere gbatiri ruo n'akuku Bet-Hogla na mgbago ugwu, puta n'akuku ugwu nke osimiri Nnu, nke bu n'akuku ndida onu mmiri osimiri Jordan. Nke a bu oke ala ha n'akuku ndida.
- ²⁰ Oke ala ha n'akuku owuwa anyanwu bu osimiri Jordan. Ndi a bu ihe nketa umu Benjamin, dika oke ala ya niile si di gburugburu, di ka ikwu ya niile si di n'akuku niile.
- ²¹ Ndi a bu obodo e kenyere ebo Benjamin, dika ikwu ha si di: Jeriko, Bet-Hogla, Emek Keziz, ²² Bet-Araba, Zemaraim, Betel, ²³ Avim, Para, Ofra, ²⁴ Kefa Amoni, Ofni, Geba, obodo iri na abuo na obodo nta ha ndi ozo.
- ²⁵ Na Gibion, Rema, Beerot, ²⁶ Mizpa, Kefira, Moza, ²⁷ Rekem, Iapeel, Tarala, ²⁸ Zela, Haelef na obodo ndi Jebus, nke aha ya bu Jerusalem, Gibeon na Kiriath Jearim, obodo iri na anọ na obodo nta niile gbara ha gburugburu.
- Ndi a bu ihe nketa umu Benjamin maka ikwu ya niile.

19

Oke umu Simion

¹ Ndi nke abuo sitere n'ife nza nweta oke ha bu ebo Simion dika ikwu ha si di. Ala ha ketara di n'ime ala e kenyere ndi Juda.

² Ihe nketa umu Simion bu ndi a:

Biasheba (maobu Sheba), Molada, ³ Haza Shual, Bala, Ezem, ⁴ Eltolad, Betul, Homa, ⁵ Ziklag, Bet-Makabot, Haza Susa, ⁶ Bet-Lebaot na Sharuhem, obodo iri na ato na obodo nta ndi ozo gbara ha gburugburu.

⁷ Na Ain, Rimon, Eta na Ashan, obodo ano na obodo nta ha, ⁸ tinyekwara obodo nta ndi ozo niile gbara obodo ukwu ndi a gburugburu, ruo obodo Baalat-Bia, ya bu (obodo Rema di na Negev).

Nke a bu ihe nketa ebo Simion dika ikwu ha si di. ⁹ E sitere n'oke umu Juda weputa oke umu Simion, n'ihu na ihe umu Juda ketara di ukwu karia ihe ha kwesiri iketa. O bu nke a mere umu Simion ji nweta ihe nketa site n'etiti ala ndi Juda.

Oke umu Zebulon

¹⁰ Ebo nke ato nwetara ihe nketa ha site n'ife nza bu ebo Zebulon dika ikwu ha si di.

Ala ha nwetara gbatiri ruo Sarid. ¹¹ Site n'ebe ahụ, oke ala ahụ gbatiri gaa n'akuku odida anyanwu, ruo Marala na Dabeshet, rukwaa iyi di n'ihu Jokneam. ¹² O si na Sarid chigharia ihu n'akuku owuwa anyanwu, oke ala ahụ ruru n'oke ala Kislot Teboa, gbakorokwa ruo Daberat, ruokwa Jafia. ¹³ O gbatikwara n'akuku owuwa anyanwu ruo Gat Hefa, Et Kazin na Rimon, tugharia n'uzo e si aga Nea. ¹⁴ N'ebe ahụ, o gara gburugburu n'akuku ugu ruo Hanaton, ruokwa na Ndagwurugwu Ifta El ebe o soturu.

¹⁵ Obodo ndi a niile dikwa n'ime ihe nketa umu Zebulon: Katat, Nahalal, Shimron, Idala na Betlehem.* Obodo niile ndi a di iri na abuo, tinyere obodo nta niile gbara ha gburugburu.

¹⁶ Obodo ndi a niile na obodo nta ha, so n'ala umu Zebulon nwetara dika ihe nketa ha, dika ikwu ha si di.

Oke Umu Isaka

¹⁷ Ebo nke ano sitere n'ife nza nweta ihe nketa ha bu umu Isaka dika ikwu ha si di. ¹⁸ Ala na obodo ha ketara bu ndi a:

Jezril, Kesulot, Shunem, ¹⁹ Hafaraim, na Shion, Anaharat, ²⁰ Rabit, Kishion, Ebez na ²¹ Remet, En-Ganim, En-Hada na Bet-Pazez.

²² Oke ala ha ruru na Taboa, Shahazuma na Bet-Shemesh, ma kwusi n'osimiri Jodan.

Obodo ndi a niile di iri na isii, tinyere obodo nta niile gbara ha gburugburu.

²³ Ya mere, obodo ukwu ndi a na obodo nta ha di n'ala ahụ ebo Isaka nwetara dika ihe nketa ha, di ka ikwu ha si di.

Oke umu Asha

²⁴ Ebo nke ise e kenyere ala site n'ife nza bu umu Asha dika ikwu ha si di. ²⁵ Ala na obodo ha ketara bu ndi a:

Helkat, Hali, Beten, Akshaf, ²⁶ Alamelek, Amad na Mishal. Oke ala ha n'akuku odida anyanwu gbatiri ruo Kamel na Shioa-Libnat. ²⁷ O sitere n'ebe ahụ tugharia n'akuku owuwa anyanwu gawa Bet-Dagon, ma ruokwa Zebulon na Ndagwurugwu Ifta El, ma gbago ruokwa Bet-Emek na Neiel. O sikwa n'ebe ahụ gafee, ruo Kabul, n'akuku aka ekpe.

²⁸ O gara ruo Ebron, Rehob, Hamon na Kana, ruokwa ebe obodo Saidon

* **19:15** 19:15 Obodo Betlehem nke a, di iche na Betlehem di na Juda. 1Sa 17:12; Rut 1:1

gbasapuru. ²⁹ Oke ala ahụ mere dika o na-alaghachi azu bjaruo Rema, ruokwa obodo e wusiri ike bu Taia, tughariakwa gawa Hosa puta n'onu mmiri osimiri Mediterenja nke di n'akuku Akzib ³⁰ na Umma, Afek na Rehob.

Onuogugu obodo ndi a niile bu iri abuo na abuo tinyere obodo nta ha niile.

³¹ Obodo ndi a na obodo nta ha niile di n'ala ahụ ebo Asha nwetara dika ihe nketa, dika ikwu ha si di.

Oke umu Naftali

³² Ebo nke isii e nyere ihe nketa site n'ife nza bu ebo Naftali, dika ikwu ha si di.

³³ Oke ala ha malitere na Helef ruo n'osisi ukwu di na Zaananim, Adami Nekeb na Jabneel, gafee ruo Lakum, kwusi n'osimiri Jordan. ³⁴ Site n'ebe ahụ oke ala ha gara n'akuku odida anyanwu ruo Aznot Tabo, site n'ebe ahụ ruo Hukok, rute Zebulon na ndida, na Asha n'odida anyanwu, ruokwa Juda n'akuku owuwa anyanwu Jordan.

³⁵ Obodo niile e wusiri ike e kenyere ha bu ndi a: Zidim, Zea, Hamat, Rakat, Kineret, ³⁶ Adama, Rema, Hazo, ³⁷ Kedesh, Edrei, En-Hazoa, ³⁸ Iron,† Migdal El, Horem, Bet-Anat na Bet-Shemesh.

Ya mere, onuogugu obodo ndi a niile bu iri na itoolu, tinyere obodo nta niile gbara ha gburugburu.

³⁹ Obodo ndi a na obodo nta ha niile ka ebo Naftali dika ikwu ha si di, nwetara dika ihe nketa ha.

Oke umu Dan

⁴⁰ Site n'ife nza ebo Dan, bu ebo nke asaa nwetara ihe nketa dika ikwu ha si di. ⁴¹ Oke ala ihe nketa ha bu ndi a:

Zora, Eshtaol, Ia-Shemesh, ⁴² Shaalabin, Aijalon, Ithla, ⁴³ Elon, Timna, Ekron, ⁴⁴ Elteke, Gibeton, Baalat, ⁴⁵ Jehud, Bene-Berak, Gat Rimon,

⁴⁶ Me-Jakon na Rakon, obodo di n'oke ala, na ncherita ihu Jopa.

⁴⁷ Mgbe oke ala umu Dan ketara sitere n'aka ha puo. Ha gara buso obodo Leshem agha merie ha, were mma agha tigbuo ndi niile bi n'ime ya, bichie ya. Ha kporo obodo ahụ Dan, nke bu aha nna nna ha ochie.

⁴⁸ Obodo ndi a na obodo nta ha bu ihe nketa ebo Dan nwetara dika ikwu ha si di.

Oke Joshua

⁴⁹ Mgbe e kechara ala ahụ niile, nye ebo obula ala dika onuogugu ha niile si di, umu Izrel nyere Joshua, nwa Nun ihe nketa ha n'etiti ha.

⁵⁰ N'ihia na ONYENWE ANYI ekwuola na Joshua nwere ike iwere ala obula o chororo. Ya mere, ha nyere Joshua obodo Timnat Sera nke di n'ugwu Ifrem. Joshua wughariri obodo ahụ biri n'ime ya.

⁵¹ Ndi a bu oke ala nke Elieza onye nchujaja, Joshua nwa Nun na ndisi ulo ebo umu Izrel, kere na Shailo site n'ife nza n'ihu ONYENWE ANYI, n'onu uzoro ulo nzute. Ha si otu a kebie ala ahụ.

20

Obodo mgbaba

¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Joshua okwu si ya, ² "Gwa umu Izrel okwu si ha hoputara onwe unu obodo mgbaba dika m gwara unu site

† 19:38 19:38 Maqbu, Yiron

n'aka Mosis. ³ Ka obodo ndi a buru ebe onye gburu mmadu n'oghom na-amaghi ama ga-agbaga n'ihizere ndu ya site n'aka onye ahụ ga-achọ ịbọrọ ọbọ ọchụ. ⁴ Mgbe onye gburu mmadu ahụ na-amaghi ama ghabara n'ime otu obodo ndi a, ọ ga-eguzo n'onu ụzọ ama obodo ahụ gwa ndi okenye obodo ahụ ihe niile mere. Ndi okenye ahụ ga-akpobata ya n'ime obodo ahụ, nye ya ebe ọ ga-ebi n'etiti ha. ⁵ Ọ burukwa na onye ikwu onye ahụ nwuru anwu abia ịbọrọ ọbọ ọchụ ahụ, ndi okenye obodo ahụ agaghị ekwe ka e gbuo onye ahụ gburu mmadu na-amaghi ama, n'ihizere na onye ahụ akpachaghị anya mee ihe o mere. ⁶ Onye ahụ gburu mmadu na-amaghi ama ga-anogide n'obodo ahụ ruo mgbe ọ ga-akwuru n'ihu nzuko maka ikpe ruokwa mgbe onyeisi nchujaja nọ n'oge ahụ nwuru. Mgbe ahụ, o nwere ike laghachi n'ulo nke aka ya na n'obodo ya bu ebe o si gbapu osọ."

⁷ Obodo ndi ha kewaputara iche dika obodo mgbaba bu, Kedesh,* nke di n'ime Galili, n'ala ugwu ugwu ndi Naftali; na Shekem,† nke di n'ala ugwu ugwu Ifrem na Kariat Aba,‡ nke a na-akpokwa Hebron. Ọ di n'ala ugwu ugwu Juda. ⁸ Ha kewaputara obodo atọ ọzọ n'ihizere otu ihe ahụ, n'akuku ọwụwa anyanwu osimiri Jordan n'ofe Jeriko. Obodo atọ ndi a bu, Beza, nke di n'ozara, n'ala larii ahụ e nyere ebo Ruben, na Ramot; nke di n'ime Gilead bu ala ebo Gad; na Golan, n'ime Bashan, nke e si n'ala ebo Manase weputa. ⁹ Obodo mgbaba ndi a a hoputara bu maka ndi obia bi n'etiti umu Izrel, na maka umu Izrel. Ọ bu ebe onye obula gburu mmadu na-amaghi ama ga-agbaga. Onye na-aboro ọbọ ọchụ agaghị egbukwa onye ahụ tupu e kpee ya ikpe n'ogbako ndi Izrel.

21

Obodo ndi Livayi

¹ Emesija, ndi ndu ezinaulo Livayi biakwutere Elieza, onye nchujaja, na Joshua, nwa Nun, na ndiji ebo Izrel, ² na Shailo, n'ime ala Kenan, si ha, "ONYENWE ANYI nyere iwu site n'aka Mosis ka enye anyi obodo ufodu ebe anyi ga-ebi, na ala ebe anu ulo anyi ga na-ata ahijia."

Oke umu Kohat, Geshon, na Merari

³ N'ihizere nke a, dika iwu ONYENWE ANYI si di, umu Izrel sitere n'ihizere nketa ha nye ndi Livayi obodo ufodu, nyekwa ha ala ebe anu ulo ha ga-anọ taa nri.

⁴ Ndi buru ụzọ nweta oke site n'ife nza bu ikwu Kohat dika ikwu ha si di. E sitere n'ala ndi Juda, na Simion, na Benjamin nye ha obodo iri na atọ, ka ọ buru ihe nketa umu Kohat ndi si n'ebo Livayi, ndi bukwa umu umu Eron onye nchujaja.

⁵ Ma ndi foduru n'umu Kohat ka e nyere obodo iri site n'obodo nke ikwu ndi ebo Ifrem, na Dan, na okara ebo Manase.

⁶ Umu Geshon nwetara obodo iri na atọ site n'ife nza. Obodo ha nwetara di na Bashan. Ha sikwa n'ala ndi ikwu ebo Isaka na Asha, na Naftali, na okara ebo Manase nweta oke ahụ.

⁷ Umu Merari dika ikwu ha si di ketara obodo iri na abuo site n'ala ndi ebo Ruben, na Gad, na Zebulon.

* **20:7** 20:7 Jos 21:32; 1Ih 6:76 † **20:7** 20:7 Jos 21:21; 2Ih 10:1 ‡ **20:7** 20:7 Jos 14:15; 21:11,13

- ⁸ Ya mere, ụmụ Izrel mezuru iwu niile ONYENWE ANYỊ nyere Mosis site n'ikenye ndị Livayị obodo ha ga-ebi, nakwa ebe anụ ụlọ ha ga-ata nri.
- ⁹ Ha sitere n'ebo Juda na Simiṛon, keputa obodo ndị a akpọrọ aha ¹⁰ kenye ndị ikwu Kohat, ndị bụ ụmụ ụmụ Eron, burukwa ụmụ ụmụ Livayị. Ọ bụ ha ka e bụ ụzọ kenye ihe nketa site n'ife nza.
- ¹¹ E kenyere ha obodo Kiriya Aaba, nke a na-akpọkwa Hebron. Obodo a dị n'ala ugwu ugwu Juda, ya na ala gbara ya gburugburu ka ọ buru ebe ita nri anụ ụlọ. (Aaba bụ nna nna ndị Anak.) ¹² Ma eburularị ụzọ nye Kaleb nwa Jefune obodo ukwu na obodo nta niile, na ala ubi niile dị n'akuku ya ka ọ buru ihe nketa ya. ¹³ Ya mere, ụmụ ụmụ Eron, onye nchụaja, ka e kenyere obodo Hebron, nke bukwa obodo mgbaba, kenyekwa ha obodo ndị a: Libna, ¹⁴ Jafia, Eshtemoa, ¹⁵ Holon, Debja, ¹⁶ Ain, Jata na Bet-Shemesh. E nyekwara ha ala niile gbara obodo ndị a gburugburu ka ọ buru ebe anụ ụlọ ha ga-anọ taa nri. Ya mere, ọ bụ obodo itoolu ka e si n'ala ebo Juda na Simiṛon kenye ha.
- ¹⁷ Ebo Benjamin nyere ha obodo anọ ndị a, Gibiṛon, Geba, ¹⁸ Anatot, Almon na ala dị ya gburugburu ebe anụ ụlọ ha ga-anọ taa nri, bụ obodo anọ.
- ¹⁹ Ya mere, obodo niile e nyere ndị nchụaja, ụmụ ụmụ Eron dị iri na atọ, tinyere ebe anụ ụlọ ha ga-anọ taa nri.
- ²⁰ Ụmụ Kohat* ndị fọdurụ, ndị agburu Livayị ka e kenyere obodo anọ ndị a site n'aka ebo Ifrem.
- ²¹ E sitere n'ala ugwu ugwu Ifrem nye ha: Shekem, nke bụ obodo mgbaba na Gaza, ²² Kibzaim na Bet-Horon, tinyere ebe ita ahijia nke anụ ụlọ ha, bụ obodo anọ.
- ²³ Ha sitere n'ala ndị ebo Dan keta obodo anọ ndị a: Elteke na Gibeton, ²⁴ Aijalon na Gat Rimon, tinyere ebe ita nri nke anụ ụlọ ha, bụ obodo anọ.
- ²⁵ Okara ebo Manase nyere ha obodo abuo, Teanak, Gat Rimon na ebe ita ahijia nke anụ ụlọ ha.
- ²⁶ Ya mere, obodo niile na ebe ita ahijia nke anụ ụlọ e nyere ndị fọdurụ n'ikwu Kohat dị iri.
- ²⁷ Ụmụ Geshon, ndị agburu Livayị, ketara obodo abuo ndị a, ya na ebe ita nri nke anụ ụlọ ha.
- Okara ebo Manase nyere:
Golan, n'ime Bashan, nke bụ obodo mgbaba, na Be Eshtera.
- ²⁸ Ebo Isaka nyere ha obodo anọ. Obodo ndị a bụ, Kishiṛon, Daberat, ²⁹ Jamut na En-Ganim, tinyere ebe ita nri nke anụ ụlọ ha, obodo anọ.
- ³⁰ Ebo Asha nyekwara ha obodo anọ. Ha bụ, Mishal, Abdon, ³¹ Helkat na Rehob, tinyere ebe ita nri nke anụ ụlọ ha, obodo anọ.
- ³² Ebo Naftali nyere ha obodo atọ, nyekwa ha ala ebe anụ ụlọ ha ga-anọ taa nri. Obodo ndị a bụ, Kedesh, n'ime Galili, nke bukwa obodo mgbaba, Hamot Doa na Katan.

* **21:20** 21:20 Ndị a abughị ndị nchụaja n'ihia na ha e sghi n'agburu Eron. Onu 26:57; 1Ih 6:1,66-70

³³ Obodo iri na atọ, na ebe ịta ahịhia nke anụ ụlọ ka e nyere ikwu Geshon.

Oke ụmụ Merari

³⁴ Ndi ikwu Merari, bu ụmụ ụmụ Livayi fọduru nwetara site n'aka: Ebo Zebulon,

Jokneam, Kata, ³⁵ Dimna na Nahalal, obodo anọ tinyere ebe ịta nri nke anụ ụlọ ha.

³⁶ Ebo Ruben nyere ha obodo anọ:

Beza, Jahaz, ³⁷ Kedemot, Mefaat na ala ebe anụ ụlọ ha ga-anọ kpaa nri.

³⁸ Ebo Gad nyere ha obodo anọ. Obodo ndi a bu,

Ramot, n'ime Gilead nke bu obodo mgbaba, Mahanaim, ³⁹ Heshbon na Jeza, tinyere ebe ịta nri nke anụ ụlọ ha, bu obodo anọ.

⁴⁰ Onuogugu obodo niile e kenyerere agburu Merari bu obodo iri na abuo, ha bu ndi foduru na ndi Livayi.

⁴¹ Onuogugu obodo niile na ebe ịta nri nke anụ ụlọ e sitere n'ala umu Izrel nye ndi Livayi di iri anọ na asatọ. ⁴² Obodo obula nwere ala gbara ya gburugburu ebe anụ ụlọ ga-anọ kpaa nri.

⁴³ Ya mere, ONYENWE ANYI nyere umu Izrel ala ahụ o nuru iyi inye ndi nna nna ha. Ha nwetara ya, biri n'ime ya. ⁴⁴ ONYENWE ANYI nyere ha izuika n'akuku niile, dika o nuru n'iyi nye ndi nna nna ha. O dikwaghị otu n'ime ndi iro ha obula guzogidere ha, n'ihia na ONYENWE ANYI nyefere ndi iro ha niile n'aka ha. ⁴⁵ O nweghi otu n'ime nkwa oma niile ONYENWE ANYI kwere Izrel nke na-emezughị. O mezuru nkwa niile o kwere ha.

22

Nloghachi ndi bi n'owuwa anyanwu Jodan

¹ Emesia, Joshua kpokotara ndi agha si n'ebo Ruben, na Gad, na okara Manase, gwa ha okwu si: ² "Unu emeela ihe niile Mosis onyeoziri ONYENWE ANYI nyere unu n'iwu. Unu egeela nti n'olu m, mee ihe niile m nyere unu n'iwu. ³ E, unu aruzuola oru ahụ ONYENWE ANYI Chineke unu nyere unu. Unu ahapughị umunna unu n'ogbo agha ogologo ubochi ndi a niile. ⁴ Ugbu a, ONYENWE ANYI Chineke unu enyela umunna unu mmeri. O meekwala ka ha zuru ike dika o kwere nkwa na o ga-eme. Ugbu a, laghachinu n'ulo unu, laghachikwanu n'ala unu, ala ahụ Mosis onyeoziri ONYENWE ANYI nyere unu n'ofe ozọ nke osimiri Jodan. ⁵ Ma lezienu anya nke oma idebe iwu na ukpuru niile nke Mosis onyeoziri ONYENWE ANYI nyere unu: nke bu ihu ONYENWE ANYI Chineke unu n'anya, iga ije n'irube isi nye ya, irube isi n'iwu ya niile, idabere na ya, na iji obi unu niile na mkpuruobi unu niile fee ya ofufe."

⁶ Ya mere, Joshua goziri ha, zipu ha, ha lakwara n'ulo nke aka ha. ⁷ Okara ebo Manase ka Mosis nyere ihe nketa nke ha n'ime ala Bashan, ma okara ebo Manase nke ozọ nwetara ihe nketa nke ha n'akuku odida anyanwu osimiri Jodan. Mgbe Joshua na-ezilaga ha n'ulo ha, o goziri ha, gwa ha okwu si, ⁸ "Werenu otutu aku unu lutara n'agha laa. Mgbe unu ruru, kenenu ndi ikwu unu ufodu ihe site n'ime aku ndi iro unu a." N'ihia na ihe ha kwatara n'agha di ukwu: igwe anụ ụlọ, na olaocha, na olaedo, na bronz, na igwe, na uwe di iche iche.

⁹ Ya mere, ndị agha Ruben na Gad, na ọkara ebo Manase, hapụrụ ndị agha Izrel na Shaילו, n'ime ala Kenan, n'ofe osimiri Jodan, laghachi n'ala nke ha dị na Gilead, nke ha nwetara dika iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis si di.

¹⁰ Mgbe ha rutere Gelilot di n'akuku Jodan, n'ala ndi Kenan, umu Ruben, ndi Gad na okara ebo Manase wuru ebe ichu aja di ukwu n'ebe ahụ n'akuku Jodan. ¹¹ Mgbe ndi Izrel nuru na ha e wuola ebe ichu aja n'oke ala Kenan, na Gelilot, n'ebe di nso Jodan, n'ofe ala ndi Izrel, ¹² ogbako Izrel niile zokotara na Shaילו, jikere iga ibuso umunna ha ahụ agha.

¹³ Ya mere, umu Izrel zigara Finehaz, nwa Elieza, bu onye nchujaja ka o ga n'ala Gilead, ya bu ijekwuru umu Ruben, na umu Gad, na okara ebo Manase. ¹⁴ Ndi so Finehaz n'ozu a bu ndi ndu iri. Otu onyendu sitere n'otu ebo, n'ime ebo iri nke umu Izrel.

¹⁵ Mgbe ndi a rutere n'ala Gilead, ha kpokotara umu Ruben, na umu Gad, na okara ebo Manase gwa ha okwu si, ¹⁶ "Otu a ka ogbako niile nke ONYENWE ANYI siri, 'Olee udi njehie di nke a, nke unu mere megide Chineke? Olee otu unu si wezuga onwe unu site n'ebe ONYENWE ANYI no, gaa wuore onwe unu ebe ichu aja, si otu a nupu isi megide ya? ¹⁷ O putara na mmehie Peoa ezubereghi anyi? Ruo taa anyi asachapubeghi onwe anyi site na mmehie ahụ, o bu ezie n'oria na-eefe efe dakwasiri nzuko nke ONYENWE ANYI. ¹⁸ Ugbu a, unu na-achokwa isite n'ebe ONYENWE ANYI no chigharia.

"O buru na unu enupu isi megide ONYENWE ANYI taa, matakwanu na echi ya, o ga-eweso nzuko Izrel niile iwe. ¹⁹ O buru na unu wuru ebe ichu aja ahụ n'ihu na ala unu ruru aru, biakwutenu anyi n'akuku nke ozo, nke osimiri a, ebe ONYENWE ANYI bi n'etiti anyi, n'ime ulo nzute obibi ya. Anyi ga-ekenyekwa unu ala anyi. Ma unu enupula isi megide ONYENWE ANYI site n'iwu ebe ichu aja ozo, ebe o bu na e nwere otu ebe bu ezi ebe ichu aja nye ONYENWE ANYI Chineke anyi. ²⁰ Mgbe Ekan, nwa Zera, ziputara onwe ya dika onye na-ekwesighi ntukwasu obi n'ihe metutara ihe e doro nso, o bu na nzuko Izrel niile esoghi keta oke n'ahuhu dakwasiri ya? O bughi naani ya nwuru n'ihu mmehie ahụ."

²¹ Nke a bu nzaghachi umu Ruben, na umu Gad na okara ebo umu Manase, nyere ndi ndu umu Izrel niile; ²² "Chineke onye kachasi chi niile, bu ONYENWE ANYI! Chineke onye kachasi chi niile, bu ONYENWE ANYI! Ya onwe ya maara, ka Izrel niile matakwa. A si na nke a bu nnupu isi, a sikwari na o bu enweghi ntukwasu obi nye ONYENWE ANYI, unu ahapula anyi ka anyi diri ndu. ²³ O buru na anyi sitere na nnupu isi wuo ebe ichu aja a maka ichu aja udo maobu aja mkpuru oka, ka ONYENWE ANYI n'onwe ya taa anyi ahuhu.

²⁴ "Ma nke ahụ abughi ihe anyi bu n'obi! Anyi wuru ya n'ihu na anyi turu ujo na n'oge di n'ihu, umu unu ga-agwa umu anyi okwu si, 'Gini ka unu na ONYENWE ANYI, Chineke Izrel nwekoru? ²⁵ ONYENWE ANYI e jirila osimiri Jodan kpaa oke n'etiti anyi na unu, unu umu Ruben na Gad. Unu enweghi oke n'ime ONYENWE ANYI!' N'uzo di otu a, umu unu nwere ike ime umu anyi ka ha kwusi itu egwu ONYENWE ANYI.

²⁶ "O bu nke a mere anyi ji kpebie si, 'Ka anyi jikere wuo ebe ichu aja, ma o bughi ebe ichu aja nsure oku maobu aja ndi ozo,' ²⁷ Kama, o bu ebe ichu aja* ihuba ama n'etiti unu na anyi, nakwa ogbo ndi nke ga-esote anyi, na anyi ga-eefe ONYENWE ANYI ofufe n'ulonso ya, site na ichuru ya aja

* 22:27 22:27 Jen 31:48; Jos 22:34; 24:27

nsure oku, na aja udo. Mgbe ahụ, n'oge di n'ihu, umu umu unu agaghi asi umu umu anyi, 'Unu enweghi oke n'ime ONYENWE ANYI Chineke.'

²⁸ "Echiche obi anyi bu na o buru na umu umu unu ekwuo ihe di otu a, umu anyi ga-azaghachi ha si, 'Lee ebe ichu aja nna anyi ha wuru, nke yiri ebe ichu aja ONYENWE ANYI. E wughi ya maka ichu aja nsure oku, kama e wuru ya dika ihe ama na-egosi nnweko di n'etiti anyi na unu.'

²⁹ "Anyi agaghi enupu isi n'ebe ONYENWE ANYI no; anyi agaghi esitekwa n'iso ONYENWE ANYI Chineke wezuga onwe anyi, site n'iwuru onwe anyi ebe ichu aja nke aja nsure oku, na aja mkpuru oka maobu udi aja ozo di iche iche. Ebe ichu aja anyi maara bu ebe ichu aja ONYENWE ANYI Chineke anyi, nke guzo n'ihu ulo nzute ya."

³⁰ Mgbe Finehaz onye nchujaja, na ndi ndu nzuko ahụ, bu ndisi ezinaulo ndi Izrel nuru ihe umu Ruben, na umu Gad, na umu Manase kwuru, o masiri ha. ³¹ Ya mere, Finehaz nwa Elieza, bu onye nchujaja, siri Ruben, na Gad, na Manase, "Taa ka anyi maara na ONYENWE ANYI no n'etiti anyi,† n'ihu na unu emehieghi megide ONYENWE ANYI dika anyi chere. Ya mere, unu azoputala ndi Izrel site na mbibi gaara abiakwasị ha site n'aka ONYENWE ANYI."

³² Mgbe ahụ Finehaz, nwa Elieza, onye nchujaja, na ndi ndu ahụ laghachitere Kenan site na nzuko ha na umu Ruben na Gad na okara Manase mere n'ala Gilead kororo Izrel ihe ha gatara. ³³ Okwu a toro umu Izrel utu. Ha nuriri onu, too Chineke otuto. Ha ekwukwaghi okwu ibu agha megide umu Ruben, umu Gad na umu Manase, banyere ibibi ala ha bi n'ime ya.

³⁴ Ya mere, umu Ruben na umu Gad kororo ebe ichu aja ha wuru, "Ebe ichu aja akaebe," n'ihu na ha siri, "O bu ihe akaebe igosi mmadu niile na ONYENWE ANYI bukwa Chineke anyi."

23

Okwu ikpeazu Joshua kwuru

¹ Ma mgbe otutu oge gasiri, site n'oge ONYENWE ANYI mere ka Izrel nwee ezumike n'ebe ndi iro gbara ha okirikiri no, Joshua aghola agadi, gbaa otutu afo. ² Ya mere, Joshua kororo ndi Izrel niile, ndi okenye ha, ndi ndu ha, ndi odozi okwu ha na ndisi ha, si ha, "Emeela m agadi gbaakwa otutu afo. ³ Unu onwe unu ejirila anya unu hu ihe niile ONYENWE ANYI Chineke unu mere mba ndi a niile, n'ihu unu. O luru unu ogo, nyere unu aka imeri ndi iro unu. ⁴ Unu huru na ekekwarala m unu ala mba ahụ niile nke foduru ka ha buru ihe nketa ebo unu, site na Jordan, tinyekwara mba niile ndi ahụ m kpochapuru n'akuku osimiri Mediterenja di na mpaghara odida anyanwu. ⁵ ONYENWE ANYI bu Chineke unu ga-akwapu ndi bi n'ime ha n'ihu unu. O ga-achupu ha n'ihu unu, mee ka unu nweta ala ha, dika ONYENWE ANYI Chineke unu kwere unu nkwa.

⁶ "Ya mere, dinu ike, lezienu anya idebezu na irube isi n'ihe niile e dere n'Akwukwo Iwu Mosis. Unu esila n'ime ya wezuga onwe unu n'uzo obula. ⁷ Lezienu anya ka unu na mba ndi a foduru n'ala a ghara inwe mmeko obula. Unu akpotukwala chi ha niile aha. Unu anukwala iyi n'aha ha, maobu fee ha ofufe, maobu kpo isiala nye ha. ⁸ Kama raparanu* n'ahu ONYENWE ANYI Chineke unu dika unu mere ruo taa.

⁹ "ONYENWE ANYI achupula mba di ukwu na mba siri ike site n'ebe unu no. O nwekwaghi otu mba n'ime ha o kwere ka ha merie unu.

† 22:31 22:31 Opu 25:8; Lev 26:11-12; 2Ih 15:2 * 23:8 23:8 Dit 10:20

¹⁰ Otu nwoke n'ime unu achuola puku ndi ikom ndi iro unu oso. N'ih na ONYENWE ANYI Chineke unu aluolara unu ogo, dika ya onwe ya kwere nkwa. ¹¹ N'ih ya, lezienu onwe unu anya nke oma ka unu hu ONYENWE ANYI Chineke unu n'anya.

¹² "Ma o buru na unu alaghachi azu, ma kwere ka e jikoo unu na mba ndi a foduru n'etiti unu. O buru na unu na ha ebido ilurita di na nwunye, na-emekorita ihe onu, ¹³ maranu nke oma, na ONYENWE ANYI Chineke unu agaghi achupuru unu mba ndi a site n'ala unu. Kama ha ga-aburu unu igbudu na onya. Ha ga-abukwara unu apipia n'akuku unu, na ogwu n'anya unu, ruo mgbe unu ga-ala n'iyi n'ezi ala a, nke ONYENWE ANYI Chineke unu nyere unu.

¹⁴ "Mgbe na-adighi anya, mu onwe m ga-agbaso uzo ahu ndi niile bi n'uwa na-aghaghi igbaso. Unu niile maara n'ime obi unu na n'ime mkpuruobi unu na o nweghi otu n'ime nkwa oma ONYENWE ANYI Chineke unu kwere nye unu nke na-emezughu. E mezuola nkwa ndi a niile; o nweghi nke obula a na-emezughu. ¹⁵ Ma dika ezi nkwa niile ONYENWE ANYI Chineke unu kwere si buru ihe e mezuru emezu, otu a kwa ka ONYENWE ANYI ga-esi mee ka ihe ojoo niile o bara mba ya mezuo n'isi unu, tutu ruo mgbe o mere ka unu laa n'iyi n'ezi ala ahu o na-enye unu. ¹⁶ O buru na unu emebie ogbugba ndu ONYENWE ANYI Chineke unu, nke o nyere unu iwu idebe, tugharia malite igbaso na ife chi ndi ozo na ikpo isiala nye ha, iwe ONYENWE ANYI ga-adi oku megide unu, unu ga-alakwa n'iyi ngwangwa n'ala oma ahu o nyere unu."

24

Imesi ogbugba ndu ike

¹ Joshua kpokotara ebo Izrel niile na Shekem. O kporo ndi okenye Izrel na ndiisi ha na ndi ikpe ha na ndi nlekota ha. Ha niile biara chee onwe ha n'ihu Chineke.

² Mgbe ahu, Joshua gwara ndi Izrel niile si, "Otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke nke Izrel kwuru, 'Nna nna unu ochie ha, nke bu Tera, nna Ebrahim, na Nah, bikwara n'akuku owuwa anyanwu nke ofe osimiri Yufretis, ebe ha no fee chi ndi ozo ofufe. ³ Ma mu onwe m kpoputara nna nna unu Ebrahim site n'ala ahu di n'ofe osimiri dubata ya n'ala Kenan, nye ya otutu umu umu, site na nwa ya bu Aizik. ⁴ Umumu m nyere Aizik bu Jekob na Iso. Iso ka m nyere ala ugwu ugwu Sia, ka o nweta ma Jekob na ezinaulo ya gara n'ala Ijpt.

⁵ "Emesia, ezigara m Mosis na Eron, ma wetara ndi Ijpt ihe otiti ojoo niile di iche iche site n'ihe m mere n'ebe ahu. N'ikpeazu, akpoputara m ndi m site n'ala Ijpt. ⁶ Ma mgbe unu rutere n'Osimiri Uhie, ndi agha Ijpt gbaputara chiru ugbo agha ha na ndi agha na-agba inyinya ha chwa unu oso. ⁷ Mgbe ndi Izrel huru ha, ha tiri mkpu kpokuo ONYENWE ANYI. O tinyere oke ochichiri n'etiti unu na ndi Ijpt. O mere ka oke osimiri kpuchie ha, mee ka ha mikpuo n'osimiri ahu. Unu niile hukwara ihe m mere ndi Ijpt. Emesia, unu bikwara n'ozara otutu afo.

⁸ "Ma emesia, emere m ka unu bata n'ime ala ndi Amorait, ndi bi n'akuku owuwa anyanwu osimiri Jordan. Ha lusoro unu ogo, ma eweere m ha nyefee unu n'aka. E bibiri m ha n'ihu unu, ma unu nwetara ala ha. ⁹ Mgbe Balak nwa Zipoa, eze Moab, jikeere ibuso Izrel agha, o zigaara Belam, nwa Beoa ozi ka o bia buo unu onu. ¹⁰ Ma egeghi m Belam nti. Kama emere m ya ka o gozie unu. Anaputara m unu site n'aka ya.

11 “ ‘Emesia, unu gafere osimiri Jodan bjaruo Jeriko. Ndi ikom Jeriko busoro unu agha, otu a kwa ka ndi Amorait, na ndi Periz, na ndi Kenan, na ndi Het, na ndi Gigash, na ndi Hiv, na ndi Jebus. Ma eweere m ha niile nyefee unu n’aka. 12 E zigara m ebu n’ihu unu nke chupuru ha n’ihu unu, bu eze abuo ndi Amorait. O bughu mma agha na uta unu ka unu ji mee nke a. 13 *Ya mere enyere m unu ala ahụ, nke unu na-adogbughi onwe unu n’ihi ya, nyekwa unu otutu obodo nke unu na-ewughu, bu ala ndi a unu bi n’ime ya ugbu a. Enyere m unu ubi vaini na ubi oliv nke unu na-akughu, nke unu na-eri mkpuru ha.’

14 “Ya mere ugbu a, tūonụ egwu ONYENWE ANYI, feekwanu ya ofufe n’uzo ikwesi ntukwasu obi na n’eziokwu. Wezaganu chi ndi ahụ niile nna nna unu ha fere ofufe n’ofe osimiri Yufretis ahụ, na n’Ijpt. Feenu naani ONYENWE ANYI ofufe. 15 O burukwanu na o masighi unu ife ONYENWE ANYI, hoputaranu onwe unu taa onye unu ga-efe. Ma o bu chi ndi ahụ nna nna unu ha fere n’ofe ozo nke osimiri, maobu chi ndi Amorait, ndi unu bi n’ala ha. Ma n’ebe mu onwe m na ezinaulo m no, anyi ga-efe ONYENWE ANYI.”

16 Ndi Izrel niile zara si ya, “O nweghi ihe ga-eme ka anyi hapu ONYENWE ANYI fee chi ndi ozo! 17 O bu ONYENWE ANYI Chineke anyi, ya onwe ya si n’ala Ijpt, ebe anyi bu ndi ohu, kpoputa anyi na nna anyi ha. O ruru oru iribama ndi ahụ niile di oke egwu n’ihu anyi. O chebere anyi n’ije anyi niile n’etiti mba ndi ahụ niile anyi si n’ala ha gafee. 18 O bu ONYENWE ANYI chupuru ndi Amori na otutu mba ndi ozo bi n’ala a. E, anyi onwe anyi ga-efe ONYENWE ANYI, n’ihi na o bu Chineke anyi.”

19 Joshua zaghachiri ndi Izrel si, “Unu apughi ife ONYENWE ANYI ofufe; n’ihi na o bu Chineke di nsọ, burukwa Chineke ekworo. O gaghi agbaghara unu nnupu isi unu na mmehie unu niile. 20 O buru na unu agbakuta ONYENWE ANYI azu, fee chi ala ozo ofufe, o ga-echighari laa unu n’iyi, n’agbanyeghi na o nonyerela unu ubochi ndi a niile.”

21 Ma ndi Izrel siri Joshua, “Mba, kama ONYENWE ANYI ka anyi ga-efe ofufe.”

22 Mgbe ahụ, Joshua siri, “Unu bu ndi ama megide onwe unu na unu ahorola ife ONYENWE ANYI ofufe.”

Ha zara si, “E, anyi bu ndi akaebe.”

23 Joshua siri, “Ugbu a, wezaganu chi ndi mba ozo niile di n’etiti unu. Werekwanu obi unu nye maka irubere ONYENWE ANYI Chineke Izrel isi.”

24 Ndi ahụ siri Joshua, “Anyi ga-efe ONYENWE ANYI Chineke anyi ofufe. Anyi ga-egakwa nti n’olu ya, mee ihe o nyere n’iwu.”

25 Ya mere, Joshua na ndi Izrel gbara ndu n’ubochi ahụ na Shekem. O nyere ha iwu na ukpuru ha ga-edebe. 26 Joshua dere iwu ndi a umu Izrel kwere na ha ga-eme n’Akwukwo Iwu Chineke. Emesia, o buputara otu nkume buru ibu guzo ya n’okpuru osisi ukwu ook di n’akuku ebe nsọ ONYENWE ANYI.

27 Joshua siri ndi ahụ niile, “Lee, nkume a ga-abu ihe ama megide anyi. N’ihi na o nula okwu niile nke ONYENWE ANYI gwara anyi. O ga-abukwa ihe ama megide unu, ma o buru na unu mee ihe mmekpu megide Chineke unu.”

28 Emesia, Joshua zilara onye obula, ka ha laa n’ihe nketa nke aka ha.

Onwu Joshua na Elieza

29 O dighi anya, mgbe ihe ndi a gasiri, Joshua nwa Nun, odibo ONYENWE ANYI nwuru, mgbe o gbara nari afo na iri. 30 E liri ya n’oke ala nke ihe

* 24:13 24:13 Dit 6:10-11

nketa ya, na Timnat Sera,[†] n'ime ala ugwu ugwu Ifrem, n'akuku ugwu di n'ala Gaash.

³¹ Ndi Izrel fere ONYENWE ANYI ofufe ubochi niile nke ndu Joshua, na nke ndu ndi okenye ahụ, bu ndi gara n'ihu bie ndu mgbe o nwusiri, ndi maakwara ihe niile nke ONYENWE ANYI ruuru ndi Izrel.

³² Okpukpu Josef ndi Izrel chitara mgbe ha si n'ala Ijipt puta, ka ha liri na Shekem, n'ime ala ahụ Jekob zuru nari mkpuru olocha n'aka umu Hamo nna Shekem. Ala a ghorọ n'ihe nketa umu Josef.

³³ Elieza nwa Eron, nwukwara. E liri ya n'ala ugwu ugwu ndi Ifrem, na Gibeza, obodo e nyere nwa ya bu Finehaz.

[†] **24:30** 24:30 Jos 19:50; Nkp 2:9

Ndi Ikpe

Agha ndi Izrel juru

¹ Mgbe Joshua nwuru, umu Izrel juru ONYENWE ANYI si, "Olee ebo ga-ebu uzọ gaa luso ndi Kenan agha n'ihhi anyi?"

² ONYENWE ANYI zara, "O bu ebo Juda. Enyefeela m ala ahụ n'aka ha."

³ Ndi Juda gwara umu nwanne ha ndi ebo Simion si, "Soronu anyi banye n'ala ahụ anyi ketara site n'ife nza, ka anyi ga luso ndi Kenan agha. Anyi ga-esokwara unu banye n'ala nke unu." Ya mere, ndi ebo Simion* soro ha gaa.

⁴ Mgbe Juda busoro ha agha, ONYENWE ANYI nyefere ndi Kenan, na ndi Periz n'aka ha, mee ka ha gbuo puku ndi agha iri n'ime obodo Bezek.

⁵ N'ebe ahụ ka ha zutere Adoni-Bezek, buso ya agha, tigbukwaa ndi Kenan na ndi Periz. ⁶ Ma Adoni-Bezek gbapuru oso zoo onwe ya, ma ha chugidere ya, jide ya, gbupu ya isi mkpuru aka ya abuo na isi mkpuru ukwu ya abuo.†

⁷ Mgbe ahụ, Adoni-Bezek siri, "Iri ndi eze‡ asaa ka m mesoro udi mmeso a unu mesoro m, o bukwa nri si na tebul m dapu ka ha riri. Ugbu a Chineke akwughachila m ugwo oru ojo m." Ha kpuru ya gaa Jerusalem, ebe o no nwuo.

⁸ Ndi Juda busoro obodo Jerusalem agha, were mma agha gbuchapu mmadu niile bi n'ime ya, ma gbaakwa obodo ahụ niile oku.

⁹ Mgbe nke a gasiri, ndi agha Juda busoro ndi Kenan bi na ndida ala ugwu ugwu ahụ, bu Negev, ya na akuku odida anyanwu n'ebe di ala ala.

¹⁰ Ha jekwuru ndi Kenan bi n'obodo Hebron (nke a na-akpo Kiriath Aza on mbu) merie Sheshai, na Ahiman, na Talmai. ¹¹ Site n'ebe ahụ, ha jekwuru ndi bi na Debai (nke a na-akpo Kiriath Sefa, n'oge mbu).

¹² Kaleb siri, "Nwoke obula ga-aga buso Kiriath Sefa agha ma merie ya ka m ga-akponye Akasa bu nwa m nwanyi ka o buru nwunye ya." ¹³ Otniel nwa Kenaz, nwanne nta Kaleb, lughuru obodo ahụ n'agha. N'ihhi nke a, Kaleb kponyere ya Akasa, bu nwa ya nwanyi ka o buru nwunye ya.

¹⁴ Otu ubochi, mgbe Akasa biakwutere Otniel, o kwagidere ya ka o ripo ala ubi site n'aka nna ya. Mgbe Akasa si n'elu inyinya ibu ya ridata, Kaleb juru ya si, "Gini ka i choro ka m mere gi?"

¹⁵ O zaghachiri, "Nyem onyinye puru iche. Ebe o bu na i nyela m ala Negev, biko nyekwa m isi mmiri ufodu." N'ihhi nke a, Kaleb nyere ya isi mmiri mgbago na isi mmiri nke ndida.

¹⁶ Umunna nwunye Mosis, onye Ken, si n'obodo nkwa nkwa soro ndi Juda, gaa biri n'etiti ndi ahụ bi n'ozara Juda, na Negev, nke di nso n'Arad.

¹⁷ Ndi ikom Juda sooro ndi ikom Simion, umunna ha, luso ndi Kenan bi na Zefat agha, bibie obodo ahụ kpamkpam. N'ihhi nke a, a gughariri obodo ahụ, kpo ya Homa. ¹⁸ Ndi agha Juda lughbukwara obodo Gaza, na Ashkelon, na Ekron, tinyere ala niile gbara ha gburugburu.

* **1:3** 1:3 Ebo Simion na ebo Juda si n'agburu Lia Nkp 1:17 † **1:6** 1:6 I gbupu isi mkpuru aka, na mkpisiukwu nke ndi e jidere n'agha, bu ihe a na-ejighi kporo ihe na mba ndi di n'etiti owuwa anyanwu. Mgbe e gbupuru isi mkpuru aka na mkpisiukwu onye agha, onye di otu a agaghị e nwe ike jide ngwa agha ozọ, maobu gaa ije. ‡ **1:7** 1:7 Ala Kenan bu mba e kewara na mpaghara na mpaghara, maobu n'obodo nta n'obodo nta. Mpaghara, maobu obodo nta obula nwere eze na-achi ya. Otutu obodo ndi a gbara isi obodo ahụ gburugburu. § **1:16** 1:16 Nke a bu Jeriko

¹⁹ ONYENWE ANYI nonyeekwara ndi Juda mee ka ha kpochapu ndi niile bi n'obodo niile di n'ala ugwu ugwu ahụ. Ma ha enweghi ike ichupu ndi bi n'ala ndagwurugwu ahụ, n'ih na ndi ahụ nwere ugbo agha igwe di iche iche. ²⁰ E nyekwara Kaleb obodo Hebron, dika Mosis kwere ya na nkwa. Kaleb chupuru umu Anak ato site n'ala ahụ. ²¹ Ndi ebo Benjamin enweghi ike chupu ndi Jebus bi na Jerusalem. N'ih nke a, ha soro umu Benjamin biri ruo taa.

²² Ma ndi sitere n'ebo Josef busoro obodo Betel agha. ONYENWE ANYI nonyeere ha. ²³ Mgbe ha zipuru ndi ikom iga nyochaputa obodo Betel, nke a na-akpo Luz, ²⁴ ndi nnyoputa ahụ huru otu nwoke si n'obodo ahụ na-aputa. Ha gwara ya okwu si ya, "Zi anyi uzọ anyi ga-esi banye n'ime obodo a, anyi ga-ahụ na e mesoro gi mmeso di mma." ²⁵ Ya mere, nwoke ahụ gosiri ha uzọ, ha ji mma agha gbuo mmadu niile bi n'ime obodo ahụ, ma ha hapuru nwoke ahụ na ezinaulo ya ndu. ²⁶ Emesia, nwoke ahụ kporo ezinaulo ya gaa biri n'ala ndi Het wuro onwe ya otu obodo n'ebe ahụ. O kporo aha obodo ahụ Luz, nke bukwa aha obodo ahụ ruo taa.

²⁷ Manase achupughi ndi Bet-Shan na obodo nta ya ndi ozo, maobu Teanak na obodo nta ya ndi ozo, maobu Doa, maobu Ibleam, maobu Megido, tinyere obodo nta niile ndi ozo gbara ha gburugburu. N'ih na ndi Kenan bigidere n'ebe ahụ. ²⁸ Mgbe umu Izrel diri ike kari, ha manyere ndi Kenan i ruru ha oru, ma ha achupughi ha site n'ala ahụ. ²⁹ Ifrem enwekwaghi ike chupu ndi Kenan bi na Gaza. Ndi Kenan gara n'ihu biri n'etiti ha n'ebe ahụ. ³⁰ Otu a kwa, ebo Zebulon achupughi ndi Kenan bi n'ala Kitron, maobu na Nahalol, kama ha mere ha ndi ohu na-aru oru ike. ³¹ Ozokwa, ndi ebo Asha achupughi ndi niile bi n'Ako, na Saidon, na Ahlab, na Akzib, na Helba, na Afik, maobu Rehob. ³² Ndi Asha binyere n'etiti ndi Kenan bu ndi bi n'ala ahụ, n'ih na ha achupughi ha. ³³ Ndi ebo Naftali achupughikwa ndi bi na Bet-Shemesh, maobu ndi bi na Bet-Anat. Kama ndi Naftali binyere ndi Kenan bi n'ala ahụ. Ma ndi bi na Bet-Shemesh, na Bet-Anat ghoru ndi ohu ndi Naftali. ³⁴ Ma banyere ndi ebo Dan, ndi Amorait chupuru ha chuba ha n'elu ugwu. Ha ekwenyeghi ka ha ridata na ndida ugwu ahụ. ³⁵ Ma ndi Amorait nogidesiri ike n'ugwu Heres, na Aijalon, na Shaalbim, ma mgbe ike ebo Josef bara uba, ha meriri ha, mee ha ndi ohu ha. ³⁶ Oke ala umu ndi Amorait malitere na mgbago Akrabim ruo, ma gafeekwa ebe a na-akpo Sela.

2

Mmuo ozi ONYENWE ANYI abia Bokim

¹ Mmuo ozi ONYENWE ANYI sitere na Gilgal bia Bokim gwa ndi Izrel okwu si ha, "Mu onwe m kporutara unu site n'Ijpt, kpobata unu n'ala a dika m kwere nna unu ha na nkwa. Asiri m, 'Agaghi m ala azu imezu ogbugba ndu mu na unu, ² unu na ndi bi n'obodo ahụ agbakwala ndu obula, kama unu ga-etitu ebe ichu aja ha.' Ma unu erubeghi isi n'okwu a, gini mere unu emeghi nke a? ³ Agwara m unu, na 'agaghi m esite n'ihu unu chupu ha; ha ga-adiri unu dika onya n'akuku niile, ebe chi niile ha ga-abukwara unu ihe na-eweta onwunwa.*' "†

⁴ Mgbe Mmuo ozi ONYENWE ANYI ahụ kwusiri okwu ndi a, umu Izrel niile kwara akwa nke ukwu. ⁵ N'ih nke a, ha kporo ebe ahụ Bokim. Ha chupuru ONYENWE ANYI aja n'ebe ahụ.

* 2:3 2:3 Maobu, Ihe ima n'onya † 2:3 2:3 Opu 23:33; Dit 7:17

Nnupu isi na Mmeri

⁶ Mgbe Joshua zilagasiri ndi Izrel niile, onye obula n'ime ha gara n'ihe nketa ya, inweta ya, dika ebo obula di n'Izrel si di. ⁷ Ndi Izrel fere ONYENWE ANYI ofufe ubochi niile nke ndu Joshua, na nke ndu ndi okenye ahụ, bu ndi gara n'ihu bie ndu mgbe o nwusiri, bukwa ndi huru oru ukwuu niile nke ONYENWE ANYI ruuru ndi Izrel.

⁸ Ma Joshua, nwa Nun, onyeozu ONYENWE ANYI nwuru, mgbe o gbara otu nari afo, na afo iri. ⁹ E liri ya n'oke ala nke ihe nketa ya, n'obodo Timnat Heres, n'ala ugwu ugwu nke ebo Ifrem, n'uzo mgbago ugwu Gaash.

¹⁰ Emesia, ogbo ahụ niile nwuru dika ndi nna nna ha, ogbo ozo tolitere, ndi na-amaghi ONYENWE ANYI maobu ihe ndi nke o mere nye umu Izrel.

¹¹ Mgbe ahụ, ndi Izrel mere ihe ojoo n'anya ONYENWE ANYI site n'ife Baal ofufe.

¹² Ha gbakutara ONYENWE ANYI azu, bu Chineke ahụ, nna ha fere ofufe, onye kpoputara ha site n'ala Ijpt. Ma ha malitere ife na isopuru, na ikpo isiala nye otutu chi di iche iche, bu chi nke ndi bi ha gburugburu. Ha si otu a kpasuo ONYENWE ANYI iwe.

¹³ Ha gbakutara ONYENWE ANYI azu, fee chi Baal na Ashtoret ofufe.* ¹⁴ Ya mere, ONYENWE ANYI† were iwe megide Izrel, rara ha nye n'aka ndi ji aka ike punara ha ihe ha nwere. O weere ha resi ndi iro ha gbara ha gburugburu, bu ndi ha enwekwaghi ike iguzogide.

¹⁵ Dika o nuru ya n'iyi nye ha, mgbe obula umu Izrel puru ibu agha, aka ONYENWE ANYI megidere ha ime ka ha buru ndi e meriri emeriri. Onodu ha joro njo nke ukwuu.

¹⁶ N'ih i onodu ojoo a, ONYENWE ANYI mere ka ndi ikpe si n'etiti ha puta, inaputa ha site n'aka ndi a ji ike na-apunara ha ihe ha nwere. ¹⁷ Ma umu Izrel egeghi ndi ikpe ahụ nti, kama ha nogidere na-akpo isiala nye ma na-agbasokwa chi ndi ozo. Dika nna nna ha na-emeghi, ha mere ngwangwa wezuga onwe ha site n'uzo ONYENWE ANYI, buru ndi na-enupu isi n'ebe iwu ONYENWE ANYI di. ¹⁸ Ma mgbe obula ONYENWE ANYI nyere umu Izrel onye ikpe, o na-anonyere onye ikpe ahụ ogologo ubochi niile nke ndu ya. O na-esitekwa n'aka onye ikpe a naputa umu Izrel n'aka ndi iro ha n'ih i na ONYENWE ANYI nwere obi ebere n'ahụ umu Izrel, mgbe ha na-asu ude, n'ih i mmegbu na mkpagbu niile ndi iro ha na-emegbu ha, ma na-akpagbukwa ha. ¹⁹ Ma mgbe obula onye ikpe a nwuru, umu Izrel na-alaghachi azu biwe ndu ojoo kari nke nna nna ha ochie. Ha na-agbaso chi ndi ozo, na-akpo isiala nye ha, na ife ha ofufe. Ha juru iwezuga agwa ojoo ha ndi a ma o bukwa uzu isiike ha.

²⁰ N'ih i nke a, ONYENWE ANYI were iwe di oku megide Izrel, ma si, "N'ih i na mba a emebiela ogbugba ndu ahụ m nyere nna ha n'iwu, jukwa ige m nti, ²¹ agaghi m achupukwa site n'ihu ha mba ndi ahụ Joshua hapuru mgbe o nwuru. ²² Aga m eji ha nwalee Izrel, ichoputa ma ha ga-elezi anya idebe uzo ONYENWE ANYI, gaakwa ije n'ime ya dika nna nna ha mere m."

²³ ONYENWE ANYI hapuru mba ndi ahụ niile ka ha nogide. O chupughi ha ngwangwa site na inyefe ha n'aka Joshua.

3

¹ Ndi a bu aha mba di iche iche ONYENWE ANYI hapuru n'ala ahụ iji nwaputa ndi Izrel ahụ niile na-esoghi mgbe e buru agha n'ime ala Kenan.

² O mere nke a naani ka o kuziere ogbo niile ndi Izrel ibu agha, bu ndi ahụ na-amabeghi ihe agha bu n'oge gara aga. ³ Ndiisi ise nke ndi Filistia,

‡ 2:7 2:7 Maobu, gbasokwara § 2:10 2:10 Ya bu, oru ebube * 2:13 2:13 Abu 106:36 † 2:14 2:14 Nkp 3:8; 2Ez 17:20

na ndi Kenan niile, ndi Saidon na ndi Hiv, ndi bi n'elu ugwu Lebanon, site n'ugwu Baal-Hemon ruo na mbata obodo Hamat. ⁴ A ga-esite na ndi a nwaputa okwukwe umu Izrel ma imata ma ha ga-edebe iwu ONYENWE ANYI sitere n'onu Mosis nye nna nna ha ochie.

⁵ N'ih i nke a, umu Izrel biri n'etiti ndi Kenan, ndi Het, ndi Hiv, ndi Periz, ndi Amorait, na ndi Jebus. ⁶ Ha lutaara onwe ha umu ha ndi inyom na nwunye,* werekwa umu ha ndi inyom nye umu ha ndi ikom, feekwa chi ha niile ofufe.

Otniel, onye ikpe

⁷ Umu Izrel mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI. Ha chefuru ONYENWE ANYI Chineke ha, malite ife chi Baal, na Ashera ofufe. ⁸ N'ih i ya, iwe oku ONYENWE ANYI kpaliri megide umu Izrel. O raara ha nye n'aka eze Kushan Rishataim, eze Aram Naharaim, onye ndi Izrel noro n'okpuru ochichi ya afo asato. ⁹ Ma mgbe umu Izrel kpokuru ONYENWE ANYI, o mere ka Otniel, nwa Kenaz, bilie n'etiti ha. Otniel bu nwa nwanne Kaleb nke nta. O bukwa ya naputara umu Izrel site n'aka ndi iro ha. ¹⁰ Mmuo ONYENWE ANYI biakwasiri ya, nke mere ka o buru onye ikpe ndi Izrel, o puru ibu agha. ONYENWE ANYI nyefere Kushan Rishataim bu eze ndi Aram n'aka Otniel, onye ike ya kariri nke ya. ¹¹ Sitekwa n'oge ahụ gaa n'ihu, udo diiri n'ala niile iri afo ano, mgbe Otniel na-ekpe Izrel ikpe. N'ikpeazu, Otniel, nwa Kenaz nwuru.

Ehud

¹² Umu Izrel bidoro ime ihe ojoo n'anya ONYENWE ANYI. Ya mere, ONYENWE ANYI nyefere ha n'aka Eglon, eze Moab. ¹³ O kpotara ndi Amon† na ndi Amalek ka ha dinyere ya. Eglon biara buso ndi Izrel agha, nweta obodo Nkwu, ya aburuzia nke ha. ¹⁴ Afo iri na asato site n'oge ahụ ka umu Izrel noro n'okpuru ochichi Eglon, eze Moab.

¹⁵ Ma mgbe umu Izrel tikuru ONYENWE ANYI banyere onodu ojoo ha, o zitere ha onye nzoputa. Aha nwoke ahụ bu Ehud, nwa Gera, onye sitere n'agburu Benjamin. O bu onye na-eme aka ekpe. Ya onwe ya bukwa onye na-ebugara Eglon, eze Moab, ego utu niile umu Izrel na-atu kwa afo. ¹⁶ Tupu o malite ije ya, o buru uzọ kwadebere onwe ya mma agha nwere ihu abuo na nzuzo. Ogologo mma ahụ ga-eru ihe dika site n'onu mkpisiaka ruo n'isi mbu aka. Ehud kekwasiri mma ahụ n'apata ukwu aka nri ya, yikwasị ya uwe mwuda ya. ¹⁷ O bunyere Eglon, eze Moab ego utu ahụ. Eglon bu nwoke buru oke ibu. ¹⁸ Mgbe Ehud nyesiri eze Eglon ego utu ahụ o ji bia, o zilagara ndi butere ego ahụ. ¹⁹ Mgbe o biaruru nso n'obodo Gilgal, ebe arusi di iche iche a piri api di, o laghachiri azu jekwuru eze Eglon si ya, "Enwere m ozi m ga-ezi gi, ma o ga-abu na nzuzo."

Mgbe ahụ, eze zipuru ndi so ya nodu, ka ya na Ehud naani nwee ike ino kparia uka ha na nzuzo.

²⁰ Ehud biakwutere ya mgbe o no naani ya n'onuulo di n'ime n'elu uloeze ya, si, "Enwere m ozi Chineke si m zie gi." Dika eze ahụ si n'ochie ya bilite oto, ²¹ Ehud tinyere aka ekpe ya n'ime uwe ya, miputa mma ahụ nwere ihu abuo nke o kegidere n'apata ukwu aka nri ya. O weere ya mapuo eze Eglon afo. ²² O buladi isi mma ahụ sooro ihu mma ahụ mibanye n'ime afo ukwu eze Eglon. Onu mma ahụ putakwara n'azu eze

* **3:6** 3:6 Opu 34:15-16; Dit 7:3-4; Jos 23:12 † **3:13** 3:13 Ndi Amon bu ndi si n'agburu Lot, nke a di n'akwukwo Jen 19:38, ebe ndi Amalek si n'agburu Iso (i ga-aguta nke a n'akwukwo Jen 36:12,16). O bughị naani na ha bu ndi agbataobi ndi Izrel, ma ha bu ndi iro ka ndi iro niile nke ndi Izrel nwere (guo Dit 25:17-18).

ahụ. Ehud amiputaghị mma ahụ, kama abuba dị n'afọ eze ahụ kpuchiri ya. ²³ Ya mere, Ehud puru n'ezi, mechibido ya onu uto niile e si abanye n'onuulo elu ahụ, kpochie ha.

²⁴ Mgbe o puchara, ndi na-ejere eze ozi biara choo ibanye n'ulo ahụ. Ma mgbe ha huru na a kpochiri onu uto ulo ahụ akpochi, ha kwuru n'onwe ha si, "O ga-abu na o na-anyu nsi n'ulo mposi." ²⁵ Ma mgbe oge di anya gasiri ma eze aputaghị, ha enweghi ike ijide onwe ha ozo. Ha weere otughe uto tughee onu uto ahụ, hu ebe eze ha togboro n'ala, nwuo.

²⁶ Mgbe ahụ ha no na-eche, Ehud gbapuru. O sitere n'ebe ahụ arusi ndi ahụ a piri api di gbafee, gbaga Seira. ²⁷ Mgbe o ruru n'ebe ahụ, o furu opi ike n'ala ugwu ugwu Ifrem, ndi Izrel sooro ya site n'ugwu ahụ rida, ya onwe ya na-edu ha.

²⁸ O siri ha, "Soronu m n'azu, n'ihia na ONYENWE ANYI enyela ndi Moab ndi iro unu n'aka unu." Ya mere, ha sooro ya gbadaa, gaa nochie uto niile ndi Moab nwere ike isi gafee osimiri Jordan. Ha ekwekwaghị ka onye Moab obula si n'ebe ahụ gafee. ²⁹ N'ubochi ahụ, ha gburu puku ndi agha Moab iri, ha niile siri ike burukwa dimkpa. O nweghi otu onye gbapuru. ³⁰ N'ubochi ahụ, e mere ka Moab nodu n'okpuru ndi Izrel. Ala ahụ nwere ozuzu ike na udo, iri afọ asato.

Shamga

³¹ Mgbe Ehud chisiri, Shamga, nwa Anat rigotara ichi. O tigburu nari ndi Filistia isii. O bu ndudu e ji achie ehi ka o ji tigbuo ha. Ya onwe ya kwa, zoputara ndi Izrel.

4

Debora

¹ Mgbe Ehud nwusiri, umu Izrel mekwara ihe ojoo megide ONYENWE ANYI. ² N'ihia ya, ONYENWE ANYI renyere ha n'aka Jabin, eze Kenan, onye chiri n'obodo Hazo. Aha onyeisi ndi agha ya bu Sisera, onye bi n'obodo a na-akpo Heroshet Hagoyim. ³ N'ihia na o nwere nari ugbọ agha igwe itoolu, ma megbukwaa umu Izrel nke ukwu iri afọ abuo, ha tikuru ONYENWE ANYI mkpu akwa, ka o nyere ha aka.

⁴ N'oge a, Debora, bu nwanyi na-ebu amuma, nwunye Lapidot bu onyendu umu Izrel. ⁵ O na-anoo n'okpuru osisi nkwu a na-akpo Nkwu Debora, nke di n'agbata Rema na Betel, bu n'ala ugwu ugwu Ifrem na-ekpe ikpe. N'ebe ahụ ka umu Izrel na-ejekwuru ya ka o doziere ha okwu ha niile. ⁶ O ziri ozi kpo Barak, nwa Abinoam, onye bi n'obodo Kedesh, nke di n'ime Naftali, o siri ya, "ONYENWE ANYI Chineke umu Izrel na-enye gi iwu, 'Gaa chikotaa puku ndi agha iri bu ndi sitere n'ebo Naftali na Zebulon, duru ha jeruo ugwu Taboa. ⁷ Aga m edute Sisera, ochiagha ndi agha Jabin, mee ka o biaruo nso iyi ukwu Kishon, ya na ugbọ agha ya niile na ndi agha ya niile ma nyefee ha n'aka gi.'"

⁸ Barak siri ya, "Ejikeere m iga ma o buru na i ga-eso m. O burukwanu na i ju iso m, agaghị m aga."

⁹ Debora siri, "Aghaghị m isoro gi jee ma n'ihia mkpebi gi n'ihe a, nsopuru agaghị abụ nke gi, n'ihia na ONYENWE ANYI ga-enyefe Sisera n'aka nwanyi." Ya mere, Debora biliri soro Barak jee obodo Kedesh. ¹⁰ Barak sitere n'ebo Zebulon na Naftali kpokotaa ndi ikom ga-eso ya jee agha ahụ, puku ndi agha iri ndi dinyere ya. Debora sokwa ya jee.

¹¹ N'oge a, Heba, * onye Ken, ahapula ndi Ken ndi ozo, ndi bu umu umu Hobab, nwanne nwunye Mosis gaa maa ulo ikwu ya n'okpuru osisi ukwu di na Zaananim, nke di nso Kedesh.

¹² Mgbe ha gwara Sisera na Barak nwa Abinoam arigorola n'elu ugwu Taboa, ¹³ Sisera kpokotara ndi agha ya niile, tinyere nari ugbo agha itoolu ya, site na Haroshet Haroyim gaa n'iyi ukwu Kishon.

¹⁴ Mgbe ahụ, Debora siri Barak, "Gaa n'ihu! Taa bu ubochi nke ONYENWE ANYI nyefere Sisera n'aka gi. O bu na ONYENWE ANYI apubeghi jee n'ihu gi?" N'ihia nke a, Barak duuru puku ndi agha iri ahụ gbada ndida ugwu Taboa. ¹⁵ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI jiri mma agha ya chusaa Sisera na ndi agha ya na ugbo agha igwe ha n'ihu Barak. Sisera n'onwe ya hapuru ugbo agha ya jiri ukwu gbapu oso.

¹⁶ Barak na ndi agha ya churu ndi agha ahụ oso, ha na ugbo agha igwe ha niile, churo ha Haroshet Hagoyim. Ha ji mma agha tigbuo ndi agha Sisera niile. O dikwaghi otu onye n'ime ha foduru ndu. ¹⁷ Ma Sisera gbapuru oso gaa zoo onwe ya n'ulo ikwu Jael, nwunye Heba, onye Ken. N'ihia udo di n'etiti eze Jabin, onye Hazo, na ndi ezinaulo Heba, onye Ken.

¹⁸ Jael puru ije zute Sisera si ya, "Bia Onyenwe m, bakwute m. Atula ujo." Ya mere na o bara n'ime ulo ikwu ya, o weere akwa ichu oyi kpuchie ya.

¹⁹ Mgbe ahụ, o siri ya, "Akpiri na-akpo m nku, nyetu m mmiri ka m nuo." O meghere karama akpukpo mmiri ara ehi, nye ya ihe onunu, jirikwa akwa ahụ sachie ya.

²⁰ Sisera gwara nwanyi ahụ bu Jael okwu si, "Guzo n'onu uzo ulo a. O buru na onye obula abia juo gi, 'O nwere onye gbatara n'ebe a?' si ya, 'Mba.'"

²¹ Ike gwuru nnoo Sisera. Mgbe ahụ, o malitere irahu ura, Jael, nwunye Heba, weputara otu ntu e ji a kpogide ulo ikwu ahụ n'ala, werekwa mkpirisi igwe n'aka ya. O jiri nwayoo jekwuuru Sisera ebe o dina na-arahu ura, kpo ya ntu ahụ n'egedege ihu ya. Otu a ka Sisera si nwuo.

²² Mgbe Barak biara icho Sisera, Jael jekwuru ya si, "Bia ka m gosi gi nwoke ahụ i na-achọ." Barak sooro ya jee, ma lee, Sisera anwolarị site na ntu ahụ a kporo ya n'isi.

²³ N'ubochi ahụ, Chineke meriri Jabin, eze ndi Kenan n'ihu umu Izrel.

²⁴ Aka umu Izrel bu nke di ike na-adikwa ike nke ukwu megide Jabin bu eze Kenan ruo mgbe ha lara ya n'iyi.

5

Abu Debora

¹ N'ubochi ahụ, Debora na Barak nwa Abinoam buru abu* si,

² "Mgbe ndi ndu na-edu n'Izrel,
mgbe ndi mmadu jikwa afọ ofufu nye onwe ha,
toonu ONYENWE ANYI!

³ "Nurunu nke a, unu ndi eze, Geenu nti, unu ndiisi!
Mu onwe m, o buladi mu onwe m, ga-abuku Onyenwe anyi abu.
Aga m abu abu otuto nye ONYENWE ANYI, bu Chineke Izrel.

* **4:11** 4:11 Ezi mmekorita nke di n'etiti ndi Izrel na ndi Ken, bidoro n'oge Mosis. Opu 3:1 Ndi Ken nyeere umu Izrel aka imeri ndi iro ha, mgbe ha na-achọ inweta Kenan bu ala nkwa ahụ Nkp 1:16

* **5:1** 5:1 Banyere mmeri ahụ di ukwu

- 4 “ONYENWE ANYI, mgbe i si Sia puta,
mgbe i sitere n’ala Edom gabiga,[†]
uwa mara jijiji, mmiri ozuzo di ukwu
sikwa na mbara eluigwe zodata.
- 5 E, o buladi ugwu ukwu niile mara jijiji n’ihu ONYENWE ANYI.
Ugwu Sainai makwara jijiji n’ihu ONYENWE ANYI, Chineke Izrel.
- 6 “N’ubochi Shamga, nwa Anat,
n’ubochi Jael, ndi inyinya ibu na-azu ahia n’ozara kwusiri,
ndi ije niile na-esi n’akuku uzọ gbagoro agbagoro na-aga.
- 7 O dikwaghi ihe gara aga n’obodo Izrel,
tutu ruo mgbe m biara,
ee, mgbe m bu Debora biara dika nne nye Izrel.
- 8 Mgbe umu Izrel horo ife chi ndi ozọ ofufe,
mgbe agha biara n’onu uzọ ama niile,
ahughi o buladi otu uta maobu ube.[‡]
E, o buladi n’etiti iri puku ndi agha ano, a hughi otu ngwa agha obula.
- 9 Ma ugbu a, ana m anuri onu banyere ndi na-achi umu Izrel.
Ndi ji obi ha niile were onwe ha nye n’etiti ndi Izrel.
Toonu ONYENWE ANYI!
- 10 “Kwuputani ya, unu ndi na-agba inyinya ibu di ocha,
unu ndi na-anokwasị n’elu akwa di oke onuahia n’elu inyinya unu,
na unu ndi na-eji ukwu na-agaghari n’okporozo.
Tuleenu ¹¹ olu abu igwe mmadu ndi no n’akuku olulu mmiri niile.
Ha na-ako akuko mmeri niile nke ONYENWE ANYI,
ya bu, mmeri nke obodo nta ya niile n’Izrel.
- “Mgbe ahụ, ndi nke ONYENWE ANYI
ridara gaa n’onu uzọ ama niile e si abata n’obodo.
- 12 ‘Teta, teta, gi Debora!
Teta, teta, buo abu.
Bilie, gi Barak nwa Abinoam, bilie!
Duru ndi ahụ niile i dotara n’agha.’
- 13 “Ndi foduru na ndi a na-asopuru ridatara,
ndi nke ONYENWE ANYI biakwutere m imegide ndi di ike.
- 14 Ufodu si Ifrem bia, bu ndi ahụ nwere mgborogwu n’ala ndi Amalek,
ndi Benjamin sokwa puta,
ndi ndu sikwa Makia bia,
ndi na-eso ndi ndu sikwa Zebulon puta.
¹⁵ Ndi ndu ebo Isaka pukwutekwara Debora.
E, Isaka sokwara Barak
na ndagwurugwu ahụ ka ezigara ha n’okpuru ya.
Ma n’etiti ndi Ruben,
ha no na-atughari uche.
- 16 Gini mere unu ji nodu n’etiti ogba aturu,
inu uda oja a na-egburu igwe aturu?
N’etiti obodo niile nke Ruben,
ka e nwere otutu ntughari uche.

[†] 5:4 5:4 Duuru anyi gabiga ozara Edom [‡] 5:8 5:8 Ndi iro ha ekwekwaghi ka onye Izrel obula jide ngwa agha obula.

- 17 Ndi Gilead n'ogidere n'ofe ozo nke osimiri Jodan.
 Ndi Dan n'ogidekwara n'ime ugbo mmiri ha.
 Ndi Asha n'ogidere n'ahu udo
 n'akuku onu mmiri.
- 18 Ma ndi Zebulon na Naftali jiri ndu ha chuo aja,
 puo n'ozara ibu agha ahụ.
- 19 "Ndi eze ala Kenan biara ogo na Teanak,
 n'akuku mmiri ala Megido.
 Ma ha enweghi mmeri obula.
 Ha akwataghi olocha maobu ihe nkwata ozo n'agha.
- 20 O buladi kpakpando niile
 di na mbara eluigwe luru ogo megide Sisera.
- 21 Mmiri na-achi oku nke iyi ukwu Kishon bupuru ha niile.
 Ya mere, mkpuruobi m gaa n'ihu,
 zoo ukwu gi n'ala, di ike dika odum!
- 22 Gee nti nuru uda nzo ukwu nke inyinya ndi iro.
 Leekwa mwuli elu nke ukwu inyinya ahụ!
- 23 Ma Mmuo ozi ONYENWE ANYI siri,
 'Buo Meroz§ onu.'
 'Buo ndi bi na ya onu ebe o di ukwu,
 n'ihu na ha abighi nyere ONYENWE ANYI aka imeri ndi iro ya.'
- 24 "Onye a goziri karichasia ka Jael,
 nwunye Heba onye Ken bu,
 e, onye a goziri karichasia ndi inyom niile na-ebi n'ulo ikwu.
- 25 Nwoke ahụ rioro mmiri, ma o nyere ya mmiri ara ehi,
 o ji iko kwesiri ndi a na-asopuru nye ya mmiri ara ehi rahuru arahụ.
- 26 O setipuru aka ya were ntu ji ulo ikwu ahụ,
 aka nri ya welitere mkpirisi igwe nke onye oru ji aru oru.
 O kporo ya Sisera otu mkpo, kporie ya isi,
 o kpwasiri, ma kpomie ntu ahụ n'egedege ihu ya.
- 27 N'ukwu ya ka o milara n'ala,
 n'ebe ahụ o dara, ka o dinara.
 N'ukwu ya ka o milara n'ala, n'ebe o dara,
 n'ebe ahụ o milara n'ala, n'ebe ahụ o dara nwuo.
- 28 "Nne Sisera si na oghereikuku lepu anya
 n'azu oghere inata ikuku, o tiri mkpu,
 'Gini mere ugboala igwe ya ji anọ odu ibia?
 Gini ji na mkpotu ukwu ugboala ya adawabeghi?'
- 29 Ma otu n'ime ndi inyom na-ejere ya ozi, nke makarisiri ibe ya n'ihe.
 E, ya onwe ya kwukwara si,
- 30 'O bu na ha adighi achota ma na-ekekwa otutu ihe a kwatara n'agha:
 onye agha obula ga-eketa otu nwaagboghọ, maobu abuo.
 Sisera ga-enweta uwe nwere otutu agwa di iche iche,
 uwe nwere otutu agwa ndi a kpara nke oma
 uwe ndi akpaziri nke oma maka inya n'olu m,

§ 5:23 5:23 Meroz bu obodo di n'ebo Naftali. Ha esonyeghi ndi Izrel mgbe ha na-alu agha, ha e nyeghikwa aka jide ndi iro Izrel e meriri emer, mgbe ha na-agbapu oso ndu, ya mere e ji buo ha onu.

ihe ndi a niile dika ihe nkwata n'agha?'

- 31 "ONYENWE ANYI, biko, ka ndi iro gi niile si otu a laa n'iyi.
Ka ndi niile huru gi n'anya nwuputa ihe dika anyanwu
mgbe o biliri n'ike."
E nwere izuike n'ala ahụ iri afọ anọ.

6

Gidiyon

¹ Ozokwa, umu Izrel mere ihe ojojo n'anya ONYENWE ANYI, n'ih i ya, ONYENWE ANYI nyefere ha n'aka ndi Midia* afọ asaa. ² N'ih i na ndi Midia mekpara ha ahụ nke ukwuu, umu Izrel meere onwe ha ebe obibi n'ugwu, n'ime ogba nkume, na n'ebe e wusiri ike di iche iche. ³ Mgbe obula ndi Izrel ghasiri mkpuru n'ubi ha, ndi Midia, ndi Amalek na ufodu ndi ozo si n'owuwa anyanwu na-abia buso ha agha. ⁴ Ha na-ebichi ala ahụ, bibie ihe niile a kuru n'ubi n'ala ahụ niile ruo na Gaza. O nweghi ihe obula di ndu ndi Izrel nwere, ma aturu, ma ehi, ma inyinya ibu, ha na-ahapu. ⁵ Dika usuu igurube ka ha na-abia, ha na anu ulo ha niile, na ulo ikwu ha niile. Onuogugu ha di ukwuu ruo na-apughi iguta ole ha di, maobu inyinya kamel ha. Ha na-abata n'ala ahụ n'ih i ibibicha ya. ⁶ Site n'omume ojojo ndi a, e mere ka umu Izrel buru ndi dara ubiam nke ukwuu n'ih i ochichi ndi Midia. N'ikpeazu, umu Izrel tikuru ONYENWE ANYI ka o nyere ha aka.

⁷ Mgbe umu Izrel tikuru ONYENWE ANYI n'ih i mkpagbu ndi Midia na-akpagbu ha, ⁸ ONYENWE ANYI zitere onye amuma, onye gwara ha okwu si, "The a bu ihe ONYENWE ANYI Chineke nke Izrel kwuru, Esi m n'ala Ijpt, ala ahụ unu bu ndi ohu n'ime ya, kpopta unu. ⁹ Anaputara m unu site n'aka ike ndi Ijpt na site n'aka ndi niile kpagburu unu, chupu ha site n'ihu unu, ma nye unu ala ha. ¹⁰ Agwara m unu si, 'Mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke unu. Unu efela chi niile nke ndi Amorait, ndi unu bi n'ala ha.' Ma unu juru ige m nti."

¹¹ Mmuo ozi ONYENWE ANYI biara nodu odu n'okpuru osisi ukwu ook di n'Ofra, n'ala ubi Joash, onye obodo Abieza, ebe nwa ya a na-akpo Gidiyon no na-azocha mkpuru oka wiiti n'ime ebe izocha mkpuru vaini n'ih i na o na-ezo onwe ya ka ndi Midia hapu ihu ya anya. ¹² Mmuo ozi ONYENWE ANYI putara ihe n'ebe ahụ gwa ya okwu si, "Gi dike na dimkpa n'agha, ONYENWE ANYI nonyeere gi."

¹³ Gidiyon zara si, "Biko onyenwe m, ma o buru na ONYENWE ANYI nonyeere anyi, gini mere ihe ndi a niile ji na-adakwasị anyi? Ebeekwanu ka ihe iribama ahụ niile di nke nna anyi ha gwara anyi si, 'O bughị site n'Ijpt ka ONYENWE ANYI siri gbaputa anyi?' Ma ugbu a, ONYENWE ANYI ajula anyi, hapu anyi n'aka ndi Midia ka ha laa anyi n'iyi."

¹⁴ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI nyere ya iwu si ya, "Ngwa, jiri ike gi di ukwuu puo, gaa ka i gbaputa umu Izrel site n'aka ndi Midia. Mu onwe m na-ezigakwa gi."

¹⁵ Ma Gidiyon siri ya, "Biko, Onyenwe m, olee otu m ga-esi zoputa Izrel? Lee, esi m n'ikwu dikarisiri nta n'ime Manase puta. Mu onwe m bukwa onye dikarisiri ala n'ezinaulo m."

* 6:1 6:1 Ndi Midia, bu ndi si n'otu agburu n'ime umu ndi Ketura mutara Ebrahim.

16 Ma ONYENWE ANYI zara si ya, "Mu onwe m ga-anonyere gi. I ga-ebibikwa ndi Midia niile."

17 Gidiyon zaghachiri si, "O buru na m achotala ihuoma n'anya gi, nye m ihe iribama nke ga-egosi na o bu gi n'ezie na-agwa m okwu. 18 Biko esikwala ebe a puo ruo mgbe m loghachiri weta onyinye m ga-eche n'ihu gi."

ONYENWE ANYI zara si ya, "Aga m eche ruo mgbe i loghachiri."

19 Gidiyon mere ngwangwa laa n'ulo ya, gbuo otu nwa ewu, sie ya. O jikwa utu oka mee achicha, nke ihe na-eko achicha na-adighi n'ime ya. Emesia, o tinyere anu ahụ n'ime nkata, wunyekwa ofe n'ime ite, buru ha jekwuru Mmuo ozi ahụ, ebe o no na-eche ya n'okpuru osisi ook ahụ.

20 Mmuo ozi nke Chineke siru ya, "Were anu a na ogbe achicha ahụ na-ekoghi eko, tukwasu ha n'elu nkume a, wupukwa ofe ahụ." Gidiyon mere otu a. 21 Mgbe Mmuo ozi ONYENWE ANYI ahụ meturu onu mkpanaka ahụ nke di n'aka ya n'elu anu na achicha ahụ na-ekoghi eko. Oku sitere n'oke nkume ahụ nwuru, rechapu anu ahụ na achicha n'ekoghi eko ahụ. Mmuo ozi nke ONYENWE ANYI ahụ gbara baru site n'ihu ya. 22 Mgbe Gidiyon ghotara na o bu Mmuo ozi nke ONYENWE ANYI, o tiri mkpu akwa si, "Ewoo! Onyenwe m ONYENWE ANYI! Ahula m Mmuo ozi ONYENWE ANYI ihu na ihu!"

23 Ma ONYENWE ANYI siru ya, "Udo diru gi, atula egwu! I gaghị anwu."

24 Ya mere, Gidiyon wuuru ONYENWE ANYI ebe ichu aja n'ebe ahụ, kpoo ya, ONYENWE ANYI bu Onye Udo. Ulo nchujaja ahụ dikwa n'ime obodo Ofra n'ala ndi Abieza ruo taa.

25 N'abali ubochi ahụ, ONYENWE ANYI gwara Gidiyon okwu si ya, "Were oke ehi nna gi, bu oke ehi nke abuo, nke gbara afo asaa. Dotuo ebe ichu aja nna gi wuru maka Baal, gbutukwaa ogidi osisi Ashera di n'akuku ya. 26 Mgbe ahụ, wuoro ONYENWE ANYI bu Chineke gi ebe ichu aja, n'elu ebe a di oke elu. Jiri osisi Ashera ahụ nke i gbuturu kwanye oku, chuo oke ehi nke abuo ahụ dika aja nsure oku."

27 Ya mere, Gidiyon duuru mmadu iri site na ndi na-ejere ya ozi, ndi nyeere ya aka imezu ihe niile dika ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu. Kama, site n'egwu maka ndi ikwu nna ya, na ndi bi n'obodo ahụ, o mere ihe ndi a niile n'ime abali.

28 Mgbe chi boru, mgbe ndi obodo ahụ malitere ijeghari, ha huru na a kwatuola ebe ichu aja Baal, hukwa na e gbutuola ogidi osisi Ashera di n'akuku ya, ma werekwa oke ehi nke abuo chuo aja n'elu ebe ichu aja ohuru ahụ!

29 Ha juritara onwe ha ajuju si, "Onye mere ihe di otu a?"

Mgbe ha ji nwayoo jugharia ajuju, a gwara ha si, "O bu Gidiyon nwa Joash mere ya."

30 Ndi obodo ahụ siru Joash, "Kpuputa nwa gi. O ga-anwuru, n'ihu na o kwadala ebe ichu aja Baal, gbutuo ogidi osisi Ashera, nke di n'akuku ya."

31 Ma Joash tinyere onu juo ha ajuju si ha, "Baal, o gwara unu na o choro ka unu nyere ya aka? Unu na-acho izoputa ya? Onye obula weputara onwe ya maka iluru Baal ogu ga-anwu tupu chi echi aboo. O buru n'ezie na Baal bu chi, hapunu ya ka o tigbuo onye ahụ mebiri ebe ichu aja ya."

32 Ya mere, n'ubochi ahụ, ha malitere ikpo Gidiyon "Jerub-Baal." Ha kwuru si, "Ka Baal luro onwe ya ogu," n'ihu na o kwadara ebe ichu aja Baal.

33 Mgbe na-adighi anya, usuu ndi agha Midia, na ndi Amalek, na obodo niile gbara ha gburugburu jikotara onwe ha n'otu, bia ibu agha megide umu Izrel. Ha niile gafere osimiri Jordan, biaru na Ndagwurugwu Jezril

ebe ha mara ụlọ ikwu. ³⁴ Mgbe ahụ, Mmuo Nso ONYENWE ANYI biakwasiri Gidion. O furu opi ike nke o ji kpokota ndi agha ka ha zukoo. Ndi agha niile si n'ikwu Abieza pukwutere ya. ³⁵ Otu aka ahụ, o zipuru ndi ozi ka ha jekwuru ndi agha ndi Manase, na nke ndi Asha, na nke ndi Zebulon, na nke ndi Naftali, ikpo ha ka ha bia soro ya gaa ibu agha. Ha niile kwenyere pukwute ya maka agha ahụ.

³⁶ Gidion siri Chineke, "O buru n'ezie na i ga-azoputa Izrel site n'aka m dika i kwere na nkwa, ³⁷ lee, aga m edebe aji anu n'ebe izocha oka. O buru na igirigi adakwasị naani n'elu aji anu ahụ ma ala ebe o togbọ gbakoo agbako, mgbe ahụ aga m amata na i ga-anaputa Izrel site n'aka m, dika i kwuru." ³⁸ Ihe a mezukwara dika Gidion si ripo ya. Mgbe chi boru, o gara welite aji anu ahụ choputa na o juputara na mmiri. Mmiri o si na ya piputa juru otu efere miri emi.

³⁹ Mgbe ahụ, Gidion siri Chineke, "Ka iwe gi ghara idi oku megide m. Ka m rikwuo naani otu ihe ozo. Kwere ka m jiri aji anu a nwalee otu ugboro ozo, kama n'oge a, mee ka mmiri ghara idi n'aji anu ahụ, ma ka igirigi juputa n'ala ebe o togbọ." ⁴⁰ N'abali ahụ, Chineke mere otu a. Ala niile gbaa gburugburu dere mmiri site n'igirigi, ma mmiri obula adighi n'aji anu ahụ.

7

Gidion emerie ndi Midia

¹ Jerub-Baal, onye bukwa Gidion, na ndi agha ya niile biliri n'isi ututu, maa ulo ikwu ha n'isi iyi Harod. Ma ndi agha Midia mara ulo ikwu nke ha n'akuku uguwu ebe ndi Izrel no, n'ime ndagwurugwu nke di nso n'ugwu nta More. ² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Gidion okwu si ya, "Lee, ndi ikom gi di otutu. Agaghi m enyefe ndi Midia n'aka ha, ma o bughu otu a, Izrel ga-anyanya isi megide m, si, 'Ike aka m azoputala m.'" ³ Ugbu a, maa okwa nye ndi agha si ha, 'Onye obula ujo na-atu, ya hapu uguwu Gilead laghachi azu.' " N'ihini nke a, iri puku ndi agha abuo na abuo laghachiri azu n'ulo nke aka ha. Ma ndi agha di puku iri n'onuogugu foduru.

⁴ Ma ONYENWE ANYI gwara Gidion, si ya, "Lee, ndi agha gi ka di otutu. Duru ha gbada na mmiri ala, m ga-anwale ha ma webilatara gi onuogugu ha n'ebe ahụ. O buru na m si, 'Onye nke a ga-eso gi jee,' o ga-eje, ma o buru na m si, 'Onye nke a agaghi eso gi jee,' o gaghi eso jee."

⁵ Ya mere, Gidion duuru ha bia na mmiri ala ahụ. N'ebe ahụ, ONYENWE ANYI gwara ya okwu si ya, "Kewapu ndi ji ire ha rachara mmiri dika nkita, site na ndi ahụ gburu ikpere n'ala inu mmiri." ⁶ O bu naani nari ndi agha ato ji obu aka ha kwolite mmiri ha nuru. Ma ndi agha foduru gburu ikpere ha abuo n'ala tinye onu ha na mmiri, nuo mmiri.

⁷ ONYENWE ANYI siri Gidion, "O bu nari ndi ikom ato ndi a raara mmiri ka m ga-eji zoputa gi, ma rarakwa ndi Midia nye gi n'aka. Zilaga ndi foduru ka ha laa n'ulo nke aka ha." ⁸ Gidion zilagara ndi Izrel ndi a n'ulo ikwu ha ma hapu naani nari mmadu ato ndi naputara ndi ahụ na-ala ala ngwongwo niile ha ji ebu agha, na opi ike.

Ndi Midia mara ulo ikwu ha na ndagwurugwu, n'ebe na-adighi anya site n'ebe Gidion no. ⁹ N'abali ahụ, ONYENWE ANYI gwara Gidion okwu si ya, "Bilie, gaa luso omuma ulo ikwu ahụ agha, n'ihini na ana m aga inyefe ha n'aka gi. ¹⁰ Ma o buru na ujo na-atu gi ibuso ha agha, duru Pura onyeozu gi gaa nso n'omuma ulo ikwu ahụ, ¹¹ naa nti, nuru ihe ha na-ekwu. Emesia,

* 7:2 7:2 Idi otutu nke onuogugu ndi agha ha

ị ga-abụ onye a gbara ume ibu agha megide omuma ụlọ ikwu ahụ.” Ya mere, ya na Pura onyeozu ya gara n’ebe di nso, n’ebe ndi nche omuma ụlọ ikwu ahụ nọ. ¹² Ma lee, usuu ndi agha Midia, na ndi Amalek, na ndi obodo ndi ozọ ahụ si n’owuwa anyanwu bia juputara na ndagwurugwu ahụ di ka igurube. N’ezie, inyinya kamel ha di otutu, dika aja di n’akuku oke osimiri.

¹³ Gidion rutere mgbe otu onye nọ na-akoro enyi ya banyere nro o roro. O na-asi, “Aroro m nro, ebe otu ogbe achicha di gburugburu, e ji oka bali mee dabatarara n’ime ụlọ ikwu ndi Midia. O ji ike di egwu tie ụlọ ikwu a, nke mere na ụlọ ikwu a dajiri, kpuo ihu n’ala.”

¹⁴ Onye ibe ya zara si, “Nke a abughi ihe ozọ karia mma agha Gidion nwa Joash, onye Izrel na-aga ibiakwute anyi n’ebe a. Chineke enyefeela ndi Midia na ụlọ ikwu ya niile n’aka ya.”

¹⁵ Mgbe Gidion nuru nro ahụ, na nkowa ya, o kporo isiala kelee Chineke. O laghachiri na omuma ụlọ ikwu ndi Izrel si ha, “Bilienu oto! N’ihi na ONYENWE ANYI enyefeela unu omuma ụlọ ikwu ndi Midia n’aka.” ¹⁶ O kewara ndi agha ya uzọ ato, nyekwa onye obula n’ime ha opi ike, na ite aja nke iheoku di n’ime ya.

¹⁷ O siri ha, “Unu na-ele m anya, meekwa ihe m na-eme. Mgbe anyi biaruru nso na mputa ebe ụlọ ikwu ahụ di, meenu ihe obula unu huru m mere. ¹⁸ Mgbe obula mu na ndi so m n’azu furu opi ike anyi, unu niile ga-afukwa opi ike unu n’akuku obula unu nọ, tie mkpu, si, ‘Anyi dinyere ONYENWE ANYI, dinyekwara Gidion.’”

¹⁹ N’abali ahụ, mgbe etiti abali ahụ gabigasiri, Gidion na nari ndi agha ya gbeere egbere ruo na mputa ebe ndi agha Midia mara ụlọ ikwu ha. N’oge a, ha ka gbanwere ndi agha na-eche nche. ²⁰ Uzọ ndi agha Gidion ato ahụ furu opi ike ha, tiwakwaa ite aja ha. Ha ji owaoku ndi ahụ n’aka ekpe ha na opi ike ha gaje igbu n’aka nri ha, ha tiri mkpu si, “Mma agha ONYENWE ANYI, na mma agha Gidion!” ²¹ Onye obula n’ime ha guzoro n’ebe o kwesiri ino gburugburu omuma ụlọ ikwu ahụ. Ndi Midia niile malitere igba oso, na-etikwa mkpu akwa mgbe ha na-agbalaga.

²² Mgbe ha furu nari opi ike ato ndi ahụ, ONYENWE ANYI mere ka ndi ikom niile nọ n’akuku niile nke omuma ụlọ ikwu ahụ tugharia were mma agha gburita onwe ha. Ndi agha ahụ gbapuru oso gbara gaa Bet-Shita n’uzo Zerera, gbarukwaa nke oke ala Ebel-Mehola, nke di nso Tabat. ²³ A kpoputara ndi Izrel si Naftali, na Asha na Manase niile ka ha puta chuso ndi Midia oso. ²⁴ Gidion ziri ozi n’ala ugwu ugwu Ifrem si ha, “Putanu gbochie uzọ niile ndi Midia si agbafere. Cheenu onu mmiri Jordan niile nche ruo na Bet-Bara.”

Ya mere, a kpoputara ndi ikom niile nọ na Ifrem, bu ndi gbochiri mmiri Jordan ruo na Bet-Bara. ²⁵ Ha jidekwara ochiagha ndi Midia abuo, ndi aha ha bu Oreb na Zeeb. Ha gburu Oreb n’elu nkume nke na-aza aha ya ruo taa. E gbukwara Zeeb n’ebe a na-azocha vaini. Ebe ahụ na-azakwa aha Zeeb ruo taa. Ha bipuru Oreb na Zeeb isi buru ha jekwuru Gidion n’akuku osimiri Jordan.

8

Zeba na Zalmuna

¹ Ndi Ifrem juru Gidion ajuju si ya, “Gini mere i ji meso anyi mmeso di otu a? O bu gini mere i zighi ozi kpo anyi mgbe i gara ibuso ndi Midia agha?” Ha tara ya uta nke ukwu.

² Ma Gidiyon zaghachiri ha si, "Gini ka m rupu tara e ji atunyere nke unu. O bu na ntutu kota ihe ubi Ifrem adighi mma kara owuwe ihe ubi nke Abieza? ³ Chineke nyefere unu Oreb na Zeeb, ndi ndu Midia, n'aka. Gini ka m rupu tara a ga-eji tunyere nke unu?" Okwu a mere ka onuma ha n'ebe o no dajuo.

⁴ N'oge a, Gidiyon gabigara, gafee osimiri Jordan, ya na nari ndi agha ato so ya. Ike gwuru ha nke ukwu ma ha nogidere na-achusi ndi iro ha oso ike. ⁵ O siri ndi ikom Sukot, "Nyetunu ndi agha m achicha n'ih na ike gwuru ha. Ana m na-achuso Zeba na Zalmuna, ndi eze Midia oso."

⁶ Ma ndiisi Sukot siri, "Anyi ga-esi ana nye ndi agha gi achicha? Ijidela Zeba na Zalmuna n'aka gi?"

⁷ Mgbe ahụ, Gidiyon zaghachiri, "N'ih nke a, mgbe ONYENWE ANYI nyefere m Zeba na Zalmuna n'aka, aga m eji ogwu na uga na-e pu n'ozara dokasia unu ahụ."

⁸ O sitere n'ebe ahụ gaa Peniel* riokwaa ndi obodo ahụ otu ariri ahụ. Ma otu udi osisa ahụ ndi Sukot nyere ka ndi Peniel nyekwara. ⁹ Ya mere, o gwara ndi ikom Peniel si, "Mgbe m nwere mmeri lota, aga m akwatu ulo elu a."

¹⁰ N'oge a, Zeba na Zalmuna na puku ndi agha iri na ise foduru ha no na Kako. Ndi a bu naani ndi agha foduru n'ime usu ndi agha ndi Midia niile. N'ih na onuogugu ndi agha e gburu egbu di nari puku na iri puku abuo.

¹¹ Gidiyon rigoro site uzo ndi na-achi anu ulo nke di n'owuwa anyanwu obodo Noba na Jogbeha, biakwas ndi agha ahụ na mberede n'ih na ha no n'atughi egwu ihe obula ime ha. ¹² Zeba na Zalmuna, eze abuo ndi Midia, gbapuru oso, ma Gidiyon na ndi agha ya chugidere ha oso, jide ha. Ha gweriri ndi agha ha niile.

¹³ Emesia, Gidiyon nwa Joash, sitere n'okporozo Heres lota agha ahụ.

¹⁴ N'ebe ahụ ka Gidiyon no jide otu nwokorobia onye Sukot. O juru ya ajuju, nwokorobia ahụ deputakwaara ya aha ndiisi obodo Sukot. Ha di iri asaa na asaa, ndi okenye obodo ahụ. ¹⁵ Mgbe Gidiyon biaruru obodo Sukot, o gwara ha okwu si, "Ngwa lenu Zeba na Zalmuna ndi unu kpariri m maka ha, kwuo si, 'Ijidela Zeba na Zalmuna n'aka gi ugbu a nke mere na anyi ga-enye ndi ikom gi ike gwuru achicha?' " ¹⁶ O jidere ndi okenye obodo ahụ, were ogwu na uga taa ndi ikom Sukot ahuhu ime ka ha mara ihe. ¹⁷ O kwaturu ulo elu Peniel gbukwaa ndi ikom obodo ahụ niile.

¹⁸ Mgbe ahụ, o juru Zeba na Zalmuna, "Ndi ikom di ana ka unu gburu na Taboa?"

Ha zara si ya, "Ha nwere udi di ka gi onwe gi, onye obula nwere udi di di ka nwa eze."

¹⁹ Gidiyon zaghachiri si, "Ndi ahụ bu umunne m ndi ikom, ndi nke nne m muru. Ugbu a, ONYENWE ANYI n'onwe ya maara na a si na unu egbughi ha, agaraghi m egbu unu." ²⁰ O chighariri gwa Jeta, okpara ya, si ya, "Gbuo ha!" Ma Jeta amiputaghi mma, n'ih na o bu naani nwokorobia. O turu egwu igbu ha.

²¹ Zeba na Zalmuna, gwara Gidiyon okwu si, "Jiri aka gi gbuo anyi. 'A hu dimkpa, a hu ike ya.' " N'ih nke a, Gidiyon were aka ya gbuo ha, chikorokwa ihe olu niile ha nyakwasiri inyinya kamel ha n'olu.

Efod Gidiyon

* **8:8** 8:8 Ebe Jekob gbasoro Chineke mgba Jen 32:30-31

²² Mgbe ahụ, ndị Izrel gwara Gidiyon si ya, “Bia ka i buru eze anyi! Gi na umu gi ndi ikom, na ezinaulo gi niile, ga-abu ndi ga-achi, n’ihi na i gbaputala anyi site n’aka usuu ndi agha Midia.”

²³ Ma Gidiyon gwara ha okwu si, “Mu onwe m na umu m agaghị abụ eze unu, n’ihi na ONYENWE ANYI Chineke bu eze unu.” ²⁴ O siri, “Enwere m otu arifo m ga-arifo unu. Onye obula n’ime unu nye m olanti site n’oke unu nwetara site n’ihe nkwata n’agha.” (O bu omenaala ndi Ishmel niile iyi olanti olaedo.)

²⁵ Ha jiri obi utu kwenye, gbasaa akwa n’ala, tinyechaa olanti ha n’ime ya. Onye obula n’ime ha mere nke a. ²⁶ Idi aru nke olanti olaedo ndi a bu otu puku na nari shekel asaa, na-agunyeghi ihe icho mma ndi ozo, na ihe olu, na uwe odo odo ndi eze Midia na-eyi, na ihe olu di n’olu inyinya kamel ha. ²⁷ Gidiyon jiri olaedo ahụ niile kpuo efofo debe ya n’Ofra, n’obodo nke aka ya. Ma mgbe na-adighi anya, umu Izrel niile malitere igbaso na ife ihe ahụ ofufe. N’uzo di otu a, o ghororo Gidiyon na ezinaulo ya ihe ima n’onya.

Onwu Gidiyon

²⁸ Otu a ka Midia si ghoọ ndi Izrel meriri emeri. Midia eweliteghi isi ya ozo. N’ihi nke a, Izrel biri n’udo iri afro ano, n’ubochi niile Gidiyon di ndu.

²⁹ Jerub-Baal, nwa Joash laghachiri n’ulo nke aka ya, biri n’ebe ahụ. ³⁰ O mutakwara iri umu ndi ikom asaa, n’ihi na o luru otutu ndi inyom. ³¹ O nwekwara iko nwanyi n’obodo Shekem, onye mutaara ya nwa nwoke aha ya bu Abimelek. ³² Mgbe ihe ndi a gasiri, Gidiyon nwa Joash, nwuru, mgbe o kasiri nka nke ukwu. E liri ya n’ili nna ya Joash n’obodo Ofra, n’ala Abieza.

³³ O dighi anya ka Gidiyon nwusiri, umu Izrel laghachiri azu bido ife chi Baal. Ha guzobere Baal-Berit† ka o buru chi ha. ³⁴ Ma umu Izrel echetaghị ONYENWE ANYI Chineke ha, onye naputara ha site n’aka ndi iro ha niile gbara ha gburugburu. ³⁵ Ha ekwesighikwa ntukwasị obi nye ezinaulo Jerub-Baal (ya bu Gidiyon) dika ezi ihe niile o mere ha si di.

9

Abimelek

¹ Otu ubochi, Abimelek nwa Jerub-Baal jekwuuru umunne nne ya ndi ikom bi na Shekem, na ndi ikwu nne ya niile si ha, ² “Jekwurunu ndi Shekem juo ha, ‘Kedu nke kara unu mma: o bu ka umu iri ndi ikom asaa Jerub-Baal muru chia unu, ka o bu ka otu onye chia unu?’ Chetakwanu na mu na unu bu otu anu ahụ na obara.”

³ Mgbe umunne nne ya ndi ikom gwara ndi Shekem ihe Abimelek kwuru, ha kwekoritara iso ya n’ihi na ha kwuru si, “Nwanne anyi ka o bu.” ⁴ Ha sitere n’ulo arusi Baal-Berit nye ya iri shekel olaedo asaa. Abimelek ji ego ndi a goo ndi efulefu jogburu onwe ha, ndi na-akpoghi ndu ha ihe obula, ndi kwenyere ma gbasoro ya. ⁵ O gara n’ulo nna ya n’obodo Ofra. N’ebe ahụ, o gburu iri ndi ikom asaa ahụ bu umunna ya n’elu otu nkume. Kama Jotam, bu odudu nwa Jerub-Baal, zoro onwe ya gbapu. ⁶ Mgbe ahụ, ndi Shekem na ndi Bet Milo kporo nzuko n’okpuru osisi ukwu di n’obodo ahụ n’akuku ogidi e guzobere oto na Shekem. N’ebe ahụ ka ha no mee Abimelek eze Izrel.

⁷ Mgbe Jotam nuru ya, o rigooro n’ugwu Gerizim* guzo n’ebe ahụ tikuo ndi Shekem niile mkpu si ha, “Geenu m nti ka Chineke nwe ike gee unu

† 8:33 8:33 Baal-Berit bu arusi, ulo ya di n’obodo Shekem. * 9:7 9:7 Dit 11:29; 27:12; Jos 8:33

ntị. ⁸ Otu mgbe, osisi niile pụrụ ije iga tee otu onye mmanụ ka ọ bụrụ eze ga-achị ha. Ha siri osisi oliv, 'Bụrụ eze anyị.'

⁹ "Ma osisi oliv juru ha ajuju si, 'O kwesiri ka m hapu iweputa mmanu m a nke a na-esite na ya sọpuru Chineke† na umu mmadu, noo onodu ifeghari alaka m n'elu osisi ndi ozo?'

¹⁰ "Ozokwa, ha rioro osisi fiig ka o buru eze ha.

¹¹ "Ma osisi fiig siri, 'O buru na m ekwere na m ga-abu eze unu, o putara na m ga-akwusi imiputa mkpuru osisi na-atoto utoto, noo onodu ifeghari alaka m n'elu osisi ndi ozo?'

¹² "Ozokwa, ha rioro osisi vaini ma o ga-ekwenye ibu eze ha.

¹³ "Ma osisi vaini ahụ zara si ha, 'O buru na m ekwere ibu eze unu, o putara na m ga-akwusi imiputa mkpuru osisi e ji eme mmanya nke na-enye Chineke na umu mmadu obi utoto, noo onodu ifeghari alaka m n'elu osisi ndi ozo?'

¹⁴ "N'ikpeazu, osisi niile jekwuuru ogwu ohia, 'Bia ka i buru eze anyi.'

¹⁵ "Ogwu ohia siri osisi niile, 'O buru n'ezie na unu choroto ite m mmanu ka m buru eze unu, bianu zere ndu n'okpuru ndo m kpokwanu isiala nye m. O buru na unuaju ime nke a, ka oku si n'ogwu ohia puta rechapu sida niile di na Lebanon!'

¹⁶ "Ugbu a, omume unu o ziri ezi ma sitekwa n'ezi obi na unu mere Abimelek eze? Mmeso unu mesoro Jerub-Baal na ezinaulo ya o ziri ezi? Unu omesoro ya dika o kwesiri ya? ¹⁷ Chetakwanu na nna m luru ogu maka unu, kpo ndu ya ihe efu, n'ihini inaputa unu site n'aka ndi Midia.

¹⁸ Ma taa, unu enupula isi megide nna m na ezinaulo ya, gbuo iri umu ndi ikom asaa ya n'elu otu nkume, meekwa Abimelek nwa ya nwoke nke ohu nwananyi ya mutara eze ga-achidi ndi Shekem niile, n'ihini na o bu onye nke unu. ¹⁹ Nke a o gosiri na omume unu ziri ezi, sitekwa n'obi ochan'ebe Jerub-Baal na ezinaulo ya no taa? O buru na unu mere otu a, ka Abimelek buru onye ga-ewetara unu onu ka unu bukwara ndi ga-ewetara ya onu.

²⁰ Ma o buru na omume unu ezighi ezi, ka oku si n'Abimelek puta repia unu, ndi Shekem na Bet Milo, ka oku sitekwa n'ebe unu bu ndi Shekem na Bet Milo, puta repia Abimelek."

²¹ Emesia, Jotam gbapuru, gbaga Bia, biri n'ebe ahụ n'ihini egwu Abimelek bu nwanna ya.

²² Mgbe o gasiri afoto atoto Abimelek bidoro ichi Izrel, ²³ Chineke kpaliri iro di ukwu n'etiti Abimelek na ndi nwe obodo Shekem, nke bu na ha mere omume ihu abuo megide Abimelek. ²⁴ Chineke mere nke a n'ihini na o choroto ibota oboto obara iri umu Jerub-Baal asaa ahụ n'isi Abimelek, na ndi Shekem ahụ bu ndi nyeere ya aka gbuo umunne ya. ²⁵ N'onodu imegide ya, ndi Shekem dorodidi ikom ufodu n'elu ugwu niile, ndi zoro n'ebe ahụ na-apunara ndi obula na-esite n'ebe ahụ agafe ihe ha nwere. E mere ka Abimelek mata na ihe di otu a na-eme.

²⁶ N'oge ahụ, Gaal, nwa Ebed, chikotara umunne‡ ya ndi ikom gaa biri na Shekem, ndi Shekem nwere ntukwasidi obi n'ebe o no. ²⁷ Mgbe ha puru baa n'ubi, chikota mkpuru vaini, zochaa ha, ha mere mmemme n'ulo chi ha. Mgbe ha no na-eri na-anu, ha kochara Abimelek. ²⁸ Mgbe ahụ, Gaal nwa Ebed siri, "Onye bu Abimelek? Gini mere na anyi bu ndi Shekem ga-eji noro n'okpuru ya? O bughini nwa Jerub-Baal? O bukwaghini Zebul bu onye na-esote ya? O bu ka anyi fee ezinaulo Hamo, nna Shekem ofufe. O bu maka gini ka anyi ga-eji fee Abimelek ofufe? ²⁹ A sikwari na ndi a no

† 9:9 9:9 chi di iche iche, nke bu n'ebe o metutara ndi n'efe arusi ‡ 9:26 9:26 Maobu, Ndi ikwu ya

n'okpuru ochichi m, mgbe ahụ, m ga-ewezuga Abimelek. Aga m asi ya, 'Kpọputa ndi agha gi niile.' "

³⁰ Mgbe Zebul onye na-achi obodo ahụ nuru ihe Gaal nwa Ebed kwuru, o were nnoo oke iwe. ³¹ O zigara Abimelek ndi ozi na nzuzo ka ha si ya, "Gaal nwa Ebed na ndi ikwu ya abiala obodo Shekem. Ha akpaliela obi ndi obodo a niile ka ha megide gi. ³² Ugbu a, gi na ndi agha gi, bianu n'abali zoo onwe unu n'ohia. ³³ N'utu, mgbe anwu wara, busonu obodo a agha. Mgbe Gaal na ndi ya putara iluso gi agha, mee ha ihe di gi mma."

³⁴ Ya mere, Abimelek na ndi agha ya di n'otu ano, jiri abali bilie jeruo Shekem zoo onwe ha na nso obodo ahụ. ³⁵ Gaal nwa Ebed puru guzo n'onu ama obodo ahụ mgbe Abimelek na ndi ya sitere n'ebe ha zoro onwe ha puta.

³⁶ Mgbe Gaal huru ha, o kporo Zebul si ya, "Lee ndi mmadu si n'elu ugwu ndi a na-aridata."

Zebul zara si ya, "O bughị mmadu ka i na-ahụ, kama o bu onyinyo ugwu ka i na-akpo mmadu."

³⁷ Gaal kwukwara okwu si, "Lee ndi mmadu si n'etiti ala ahụ na-aridata, ndi ozo sikwa n'akuku uzo ebe osisi iju ase di."

³⁸ Mgbe ahụ, Zebul sirị ya, "Olee uru o bara na i turu onu, gi onye na-asi, 'Onye bu Abimelek na anyi ga-efe ya ofufe?' O bu ndi a abughị ndi ahụ i kochara? Pukwuru ha gaa luso ha ogo."

³⁹ Ya mere, Gaal duuru ndi nwe Shekem puo iluso Abimelek ogo. ⁴⁰ Ma Abimelek churu ya oso ruo mbata onu uzo ama, otutu bukwa ndi egburu ka ha na-agba oso. ⁴¹ Abimelek nogidere n'Aruma n'oge ahụ. Ma Zebul churu Gaal na ndi ikwu ya site na Shekem.

⁴² N'echi ya, ndi Shekem putara baa n'ohia. E mere ka Abimelek mara nke a. ⁴³ N'hi ya, Abimelek kere ndi agha ya uzo ato. Ha niile zokwara onwe ha n'ohia. Mgbe o huru ka ndi mmadu si n'ime obodo ahụ na-aputa, o biliri buso ha agha. ⁴⁴ Abimelek na usuu ndi agha so ya maputara, gbara oso were onodu n'onu uzo ama obodo ahụ. Emesia, uzo abuo n'ime uzo ato nke ndi agha na-eso ya chere ihu n'ohia gbuo ndi ahụ niile no n'ebe ahụ. ⁴⁵ Ubochi ahụ niile, Abimelek busoro obodo ahụ agha tutu ruo mgbe o meriri ya, gbuo ndi niile bi n'ime ya. Emesia, o lara obodo ahụ niile n'iyi, fesaa nnu n'ala ya niile.

⁴⁶ Mgbe ndi nwe ala no n'ulo elu Shekem nuru ihe mere, ha gbabanyere n'ebe e wusiri ike nke ulo arusi El Berit. ⁴⁷ Mgbe Abimelek nuru na ha ezukotala n'ebe ahụ, ⁴⁸ ya na ndi agha ya rigoro ugwu Zalmon. O ji anyuike gbutuo ufodu ngalaba osisi nke o tukwasiri n'ubu ya. O nyere ndi agha ya iwu si, "Ngwa, meenu ihe unu huru na m mere." ⁴⁹ Ya mere, ndi agha ya niile gbuturu alaka osisi buru ha soro Abimelek. Ha tukotara alaka osisi ndi a niile n'akuku ebe ahụ e wusiri ike mune ha oku ka o regbuo ndi mmadu no n'ime ya. Ya mere, ndi mmadu niile no n'ulo elu Shekem, nwoke na nwanyi, ndi onugugu ha ruru otu puku nwuru.

⁵⁰ Ozo, Abimelek gara obodo Tebez luso ya agha, merie ya. ⁵¹ Ma e nwere n'ime obodo ahụ, otu ulo elu e wusiri ike, ebe ndi obodo ahụ niile, nwoke na nwanyi, gbabanyere. Ha kpochidoro onwe ha uzo, rigoro n'elu ulo ahụ. ⁵² Abimelek gara n'ulo elu ahụ ibuso ya agha. Ma mgbe o na-abiaru onu uzo ama ulo elu ahụ isunye ya oku, ⁵³ otu nwanyi tudara nkume igwe nri n'isi ya, nke tiwara okpokoro isi ya.

⁵⁴ Ngwangwa, Abimelek kporo onye na-ebu ihe agha ya si ya, "Seputa mma agha gi jiri ya gbuo m, ka ndi mmadu ghara i si banyere m, 'O bu

nwanyị gburu ya.' " Ya mere nwokorobia ahụ were mma agha ya dughbuo ya, o nwukwara. ⁵⁵ Mgbe ndi Izrel huru na Abimelek anwuola, ha niile lara n'ulo ha.

⁵⁶ Otu a ka Chineke si kwughachi Abimelek ihe ojoo o mere megide nna ya site n'igbu iri umunna ya asaa. ⁵⁷ Chineke mekwara ka ndi Shekem nata ugwo oru ihe ojoo ha. Obubu onu Jotam nwa Jerub-Baal mezuwara n'isi ha.

10

Tola

¹ Mgbe Abimelek nwusiri, Tola nwa Pua, nwa nwa Dodo, biliri izoputa Izrel. O si n'ebo Isaka puta. O bukwa n'obodo Shamia ka o bi, n'ime obodo e wukwasiri n'elu ugwu Ifrem. ² O kpere Izrel ikpe iri afo abuo na ato. Mgbe o nwuru, e liri ya na Shamia.

Jaia

³ Onye ikpe ozo nochiri ya bu Jaia, onye si Gilead puta. O kpere Izrel ikpe iri afo abuo na abuo. ⁴ O nwere umu ndi ikom iri ato, ndi na-agba inyinya ibu iri ato. Ha nwekwara obodo iri ato nke aka ha na Gilead, nke a na-akpokwa Havot Jaia ruo taa. ⁵ Ma mgbe Jaia nwuru, e liri ya na Kamon.

Jefta

⁶ Ozokwa, umu Izrel mere ihe joro njo n'ihu ONYENWE ANYI, ha fere chi Baal na Ashtoret, chi ndi Aram, chi ndi Saidon, nke ndi Moab, nke ndi Amon, na chi ndi Filistia ofufe. Ndi Izrel hapuru ONYENWE ANYI, ha efekwaghi ya ofufe. ⁷ Nke a mere ka ONYENWE ANYI wee iwe megide ha. O nyefere ha n'aka ndi Filistia na ndi Amon, ⁸ ndi mekpara ha ahụ, chie ha onu n'ala. Afo iri na asato ka ndi Filistia megburu ndi Izrel bi n'akuku owuwa anyanwu osimiri Jordan, n'ime ala ndi Amorait, ya bu na Gilead. ⁹ Ndi Amon gafekwara osimiri Jordan ibuso ndi Juda, ndi Benjamin na ndi Ifrem agha. Ihe ndi a mere ka onodu umu Izrel di nnoo njo nke ukwu. ¹⁰ N'ikpeazu, umu Izrel tikuru ONYENWE ANYI mkpu akwa, rjoo ya ka o gbaputa ha. Ha kwuputara si, "Anyi emehiela megide gi,* anyi ahapula gi Chineke anyi, fee arusi Baal ofufe."

¹¹ Ma ONYENWE ANYI siri ndi Izrel, "Mgbe ndi Ijpt, ndi Amorait, ndi Amon, ndi Filistia, ¹² ndi Saidon, ndi Amalek na ndi Maon kpagburu unu; unu tikuru m mkpu akwa inyere unu aka, o bu na m anaputaghi unu site n'aka ha? ¹³ Ma unu nogidere na-agbakuta m azu oge niile, na-efe chi ndi ozo ofufe. Ya mere, gawaranu onwe unu, agaghi m anaputakwa unu ozo. ¹⁴ Kpokuonu chi ndi ahụ bu ndi unu hoputaara onwe unu, ka ha zoputa unu mgbe obula nsogbu dakwasiri unu!"

¹⁵ Ma ndi Izrel siri ONYENWE ANYI, "Anyi emehiela. Mee anyi ihe obula i chere di gi mma, ma biko, zoputa anyi taa." ¹⁶ Ha sitere n'etiti ha wezuga chi ala ozo niile di iche iche, fee ONYENWE ANYI ofufe. O nweghikwa ike nagide onodu ojoo ndi Izrel gaa n'ihu.

¹⁷ Mgbe a kpokotara ndi Amon maka ibu agha, ha mara ulo ikwu ha na Gilead, ndi Izrel zokotakwara maa ulo ikwu nke ha na Mizpa. ¹⁸ Ndi ndu obodo Gilead gwaritara onwe ha si, "Onye obula ga-amalite agha megide ndi Amon ga-abu onyeisi ndi niile bi na Gilead."

* 10:10 10:10 Dit 1:10; 1Sa 12:10

11

¹ Otu o di, Jefta, onye Gilead, bu dimkpa n'agha. Nna ya bu Gilead; nne ya bu akwuna. ² Nwunye Gilead mutaara ya otutu umu ndi ikom ozo. Mgbe ha tolitere, ha chupuru Jefta site n'obodo ahụ, si ya, "I gaghi eketa ihe obula n'ezi nna anyi, n'ih na nwa nwanyi ozo ka i bu." ³ N'ih nke a, Jefta gbapuru site n'ulo nna ya, gaa biri n'obodo Tob. Mgbe na-adighi anya, otutu ndi isi na-anu oku biara nonyere ya ma sorokwa ya.

⁴ O ruo mgbe otutu oge gasiri, ndi Amon busoro umu Izrel agha. ⁵ Ndi okenye Gilead jere ikpopta Jefta site n'ala Tob. ⁶ Ha siri ya, "Bia buru onyeisi agha anyi ka anyi nwee ike ibuso ndi Amon agha."

⁷ Jefta siri ha, "Unu akpoghi m asi,* ma chupukwa m site n'ulo nna m? Gini mere unu ji na-achọ m ugbu a unu no n'oke nsogbu?"

⁸ Ndi okenye Gilead siri ya, "na-agbanyeghi nke a, anyi abaghachikwutela gi ugbu a, bia ka anyi na gi luso ndi Amon agha. I ga-abukwa onyeisi anyi niile bi na Gilead."

⁹ Jefta zara, "A sikwari na m esoro unu gaa luso ndi Amon agha, o buru na ONYENWE ANYI enyefee ha n'aka m, m ga-abu onyeisi unu n'ezie?"

¹⁰ Ndi okenye Gilead zara, "ONYENWE ANYI bu onye akaebe, na anyi aghaghi ime dika i kwuru." ¹¹ Ya mere, Jefta sooro ndi okenye Gilead, ha mekwara ya onyeisi ha na ochiagha ha. O kwughachikwara okwu ya niile n'ihu ONYENWE ANYI n'obodo Mizpa.

¹² Mgbe ahụ, Jefta zipuru ndi ozi ka ha jekwuru eze ndi Amon juo ya ajuju si, "Gini bu ihe i nwere megide anyi i ji ebuso ala anyi agha?"

¹³ Eze ndi Amon zaghachiri ndi ozi Jefta, "Mgbe umu Izrel si n'ala Ijpt pta, ha ji aka ike napu anyi ala anyi, site n'osimiri Anon ruo na Jabok, rukwaa n'osimiri Jodan. Ugbu a nyeghachinu anyi ala ahụ niile n'udo."

¹⁴ Jefta zighachiri ndi ozi ka ha jekwuru eze ndi Amon, ¹⁵ na-asi,

"The ndi a ka Jefta siri: Izrel esiteghi n'aka ike napu Moab maobu Amon ala ha.† ¹⁶ Kama, mgbe ha si Ijpt rigoputa, Izrel sitere n'ozara biaru Osimiri Uhie, sikwa n'ebe ahụ ruo Kadesh. ¹⁷ Mgbe ahụ, Izrel zipuru ndi ozi ka ha jekwuru eze Edom si ya, 'Kwere ka anyi si n'ala gi gafere,' ma eze Edom juru aju. Ha zipukwara ozi nye eze Moab, ma o kwenyeghi. N'ih ya, Izrel nogidere na Kadesh.

¹⁸ "Ozo, ha sitere n'ozara gaa gburugburu Edom na Moab, site n'akuku owuwa anyanwu ala Moab, maa ulo ikwu ha n'ofe Anon. Ha abaghi n'oke ala Moab, n'ih na Anon bu oke ala ya.

¹⁹ "Mgbe ahụ, umu Izrel zigara ndi ozi ka ha jekwuru Saihon eze ndi Amorait, onye bi na Heshbon, si ya, 'Biko, ka anyi site n'ala gi gafee ruo n'ala nke anyi.' ²⁰ Ma eze Saihon atukwasighi Izrel obi isite n'oke ala ya gabiga. N'ih nke a, o chikotara usuu ndi agha ya, ma ulo ikwu na Jahaz, buso umu Izrel agha.

²¹ "Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI, Chineke Izrel nyere Saihon na ndi agha ya niile n'aka Izrel. Ha merikwara ha. Izrel nwetara ala niile nke ndi Amorait, bu ndi bi n'ala ahụ. ²² Ha nwetara ala niile ahụ, site n'Anon ruo Jabok, sitekwa n'ozara ruo Jodan.

²³ "Ma ugbu a, ONYENWE ANYI, Chineke Izrel achupula ndi Amorait n'ihu ndi ya bu Izrel. Olee ikike i nwere iwere ala ahụ? ²⁴ O bughu ihe chi gi, Kemosh, nyere gi ka i ga-enweta? Otu aka ahụ kwa, ihe obula ONYENWE ANYI Chineke anyi nyere anyi ka anyi ga-enweta. ²⁵ I di mma karia Balak nwa Zipoa, eze Moab? O nwere mgbe o choro Izrel okwu,

* 11:7 11:7 Jen 26:27 † 11:15 11:15 Dit 2:9,19

maobu luso ha agha? ²⁶ O bu nari afo ato kemgbe umu Izrel malitere ibi na Heshbon na Aroea, na n'ime obodo ndi ozogbara ha gburugburu ruo n'iyi Anon. O bukwa ginị mere na inaputaghi ala ndi a n'oge ndi ahụ? ²⁷ Emegideghi m gi, kama o bu gi na-emejo m, site n'ibuso m agha. Ka ONYENWE ANYI, onye na-ekpe ikpe ziri ezi kpebie ikpe a taa n'etiti ndi Izrel na ndi Amon."

²⁸ Ma eze Amon egeghi nti n'ozi Jefta ziri ka e zie ya.

²⁹ N'oge ahụ, mmuo ONYENWE ANYI dakwasiri Jefta. Site n'ike mmuo ahụ, o duuru ndi agha Izrel gafee obodo Gilead na Manase, gafeekwa Mizpa, nke di n'ime Gilead, gaa luso ndi Amon agha. ³⁰ Jefta kwere ONYENWE ANYI nkwa si ya, "O buru na i ga-enyefe ndi Amon n'aka m, ³¹ ihe obula sitere n'onu uzogulo m puta izute m mgbe m loghachiri n'onodu mmeri megide ndi Amon, ga-abu nke ONYENWE ANYI. Aga m eji ya chuo aja nsure oku."

³² Jefta duuru ndi agha ya gaa ibuso Amon agha. ONYENWE ANYI nyekwara ya mmeri di ukwu. ³³ O bibiri iri obodo abuo site n'Aroea ruo nso nso Minit, ruokwa Ebel-Keramim. Otu a ka Izrel si merie ndi Amon.

³⁴ Mgbe Jefta loghachiri n'ulo ya na Mizpa, ma lee ada ya nwanyi onye ji iti egwu na ite egwu puta izute ya. O bu naani ya ka nna ya mutara. Ewezuga ya, nna ya amutaghi nwa nwoke maobu nwa nwanyi ozog. ³⁵ Mgbe Jefta huru ya, o dowara uwe ya, tie mkpu si, "Ewoo, nwa m nwanyi! I wetarala obi m ihe mgbu, n'ihina ekwela m ONYENWE ANYI nkwa, nke m na-aghaghi imezu."

³⁶ O zara, "Nna m, lee, i ghaghi imezu ihe i kwere ONYENWE ANYI na nkwa. Jiri m mee ihe i kwere ONYENWE ANYI na nkwa, n'ihina o nyela gi mmeri di ukwu n'ebe ndi Amon, ndi iro gi no. ³⁷ Ma o di otu ihe m choro irio gi, biko kwere ka m soro umu agboghobibe m gaa wagharia n'ugwu ndi a, ka mu na ha kwaa akwa onwa abuo, n'ihina agaghi m alu di."

³⁸ Nna ya zara si ya, "E, nwa m, i nwere ike iga." O puru gaa, jeharia, kwaakwa akwa, ya na umu agboghobu ndi enyi ya, ruo mgbe onwa abuo ahụ zuru. ³⁹ Mgbe onwa abuo gasiri, o laghachikwutere nna ya, onye ji ya mezu nkwa ahụ o kwere. O bu nwaagboghobu na-amatabeghi nwoke.

Malite n'oge ahụ ka o ghorogomenaala ndi Izrel, ⁴⁰ na umu agboghobu na-apu kwa afo, gaa, noo abali ano n'ihina icheta ada Jefta, onye Gilead.

12

Jefta na ndi Ifrem

¹ Mgbe ahụ, ndi Ifrem kpokotara ndi agha ha na Zafon zigara Jefta ozi si ya, "Gini mere i kpoghi anyi ka anyi bia nyere gi aka iluso ndi Amon agha? Anyi na-abia iwere oku irechapu gi na ezinaulo gi."

² Jefta zaghachiri ha si, "Akporo m unu mgbe mu na ndi m na ndi Amon na-ese okwu di ukwu ma unu juru ibia. Unu azoputaghi m site n'aka ha.

³ Mgbe m huru na unu achoghi inyere anyi aka, e tinyere m ndu m n'aka m, gabiga n'ofe nke ozogibuso ndi Amon agha. Ma ONYENWE ANYI nyeere m aka imeri ha. Ugbu a, n'ihina ginị ka unu ji bia iluso m ogu taa?"

⁴ Jefta kpokotara ndi ikom Gilead puo buso ndi Ifrem agha. Ndi Gilead tidara ha n'ala n'ihina ndi Ifrem siri, "Ndi gbapuru agbapu site n'Ifrem na Manase ka unu bu." ⁵ O nochiri akuku Jordan di ndi agha Ifrem n'azu, ebe ndi agha Ifrem nwere ike isi gbapu. Mgbe obula onye agha Ifrem obula gbapuru oso choo igafe osimiri ahụ, ndi agha Gilead ga-ejide ya juo ya si, "I bu onye Ifrem?" O buru na onye ahụ ekwuo na ya abughi onye Ifrem,

⁶ ha siri, "O di mma, kpoo, 'Shibolet.'" O buru na onye ahụ akpo, "Sibolet," n'ihu na o kpoputaghị mkpuru okwu ahụ nke oma, ha na-akpuru ya gbuo ya na ngabiga mmiri Jordan. O bu onuogugu iri puku ano, na puku abuo ndi Ifrem ka e gburu mgbe ahụ.

⁷ Jefta duuru ndi Izrel afo isii. Mgbe o nwuru, e liri ya n'otu obodo Gilead.

Ibzan, Elon, na Abdon

⁸ Onye ikpe ozo Izrel nwere bu Ibzan onye bi na Betlehem.* ⁹ O nwere iri umu ndi ikom ato na iri umu ndi inyom ato. O kenyere ndi ikom ikwu ozo umu ya ndi inyom. Otu a kwa, o sikwa n'ikwu ozo lutara umu ya ndi ikom iri ndi inyom ato. O kpere Izrel ikpe afo asaa. ¹⁰ Ibzan nwuru, e lie ya na Betlehem.

¹¹ Onye ozo kpere Izrel ikpe bu Elon, onye Zebulon. O kpere Izrel ikpe afo iri. ¹² Emesia, Elon nwuru, e lie ya n'Aijalon, n'ime ala Zebulon.

¹³ Onye ozo kpere Izrel ikpe bu Abdon nwa Hilel, onye Piraton. ¹⁴ O nwere iri umu ndi ikom ano na iri umu umu ato ndi na-agba iri inyinya ibu asaa. O kpere umu Izrel ikpe afo asato. ¹⁵ Mgbe ahụ, Abdon nwa Hilel nwuru, e lie ya na Piraton ala di n'Ifrem, n'obodo ugwu ndi Amalek.

13

Omumu Samsin

¹ Ndi Izrel mehiekwara ozo n'ihu ONYENWE ANYI. N'ihu nke a, ONYENWE ANYI kwenyere ka ndi Filistia merie ha. Ndi Izrel noro n'okpuru ochichi ha iri afo ano.

² N'oge ahụ, o nwere otu nwoke onye Zora aha ya bu Manoa. Nwoke a si n'agburu Dan, nwunye ya bu nwanyi aga nke mere na o mutaghị nwa. ³ Otu ubochi, mmuo ozi ONYENWE ANYI gosiri nwanyi a onwe ya, gwa ya okwu si, "O bu ezie na i bu nwanyi aga nke mere na i mutaghị nwa ma na mgbe na-adighi anya, i ga-aturu ime muta nwa. ⁴ Ma site ugbu a, gaa n'ihu, anukwala ihe onu nu obula na-aba n'anya. Erikwala ihe obula ruru aru. ⁵ I ga-aturu ime, mukwaa nwa nwoke, onye aguba agaghị aba n'isi ya,* n'ihu na o ga-abu onye e kewapuru nye Chineke site n'ime akpanwa. O ga-ebute uzọ n'igbaputa Izrel site n'aka ndi Filistia."

⁶ Nwanyi ahụ gbara oso gbalaa gaa gwa di ya si ya, "Otu onye nke Chineke egosila m onwe ya. O dokwara m anya na o bu mmuo ozi Chineke, n'ihu na o di oke ebube n'ile anya. Ma ajuighi m ya ebe o siri bia, o gwakwaghị m aha ya. ⁷ Kama o siri m, 'I ga-adị ime, muta nwa nwoke. Ma ugbu a, i gaghị anu mmanya vaini maobu ihe obula na-aba n'anya, maobu rie ihe obula ruru aru, n'ihu na nwantakiri ahụ ga-abu onye e doro nsọ nye Chineke, site n'ime akpanwa ruo n'onwu ya.'"

⁸ Mgbe ahụ, Manoa kpere ekpere ripo ONYENWE ANYI aririo si, "Biko, Onyenwe anyi, ka onye nke Chineke ahụ i ziteere anyi biaghachikwa ozo, kuziere anyi otu anyi ga-esi zulite nwa nwoke a ga-amuta."

⁹ Chineke zara ekpere ya. Mmuo ozi ahụ biakwutekwara nwunye Manoa mgbe o no n'ubi; maobu naani ya no, di ya anoghi ya. ¹⁰ Ya mere, nwanyi ahụ gbara oso gaa gwa di ya si, "Lee, nwoke ahụ biakwutere m ubochi a, abiala ozo!"

* **12:8** 12:8 Obodo Betlehem nke a di n'ala Zebulon, o dighi na Juda. * **13:5** 13:5 Onu 6:5; 6:2; 1Sa 1:11

¹¹ Manoa biliri, soro nwunye ya. Mgbe o bjarutere ebe nwoke ahụ nọ, ọ juru ya ajuju si, “Ọ bu gi bu nwoke ahụ gwara nwunye m okwu n’oge gara aga?”

Ọ zara si ya, “E, ọ bu m.”

¹² Manoa gwara ya okwu si, “Mgbe okwu gi mezuru, gini bu iwu banyere ndu na oru nwa nwoke a?”

¹³ Mmuo ozi ONYENWE ANYI zagbachiri, “Nwunye gi aghaghi imezu ihe niile m nke m gwara ya. ¹⁴ Ka o ghara iri ihe obula si n’osisi vaini,† maobu nuo mmanya obula maobu ihe obula na-aba n’anya, maobu rie ihe ruru aru obula.”

¹⁵ Manoa rioro Mmuo ozi ONYENWE ANYI si ya, “Ọ ga-amasi anyi ma i nodu chere ka anyi kwadoro gi nwa ewu.”

¹⁶ Ma Mmuo ozi ONYENWE ANYI zara ya, “A sikwari na i mee ka m noro, agaghi m eri nri gi obula. Ma o buru na i kwadoo aja nsure oku, were ya choro ONYENWE ANYI aja.” Ma Manoa aghotaghi na onye ahụ bu Mmuo ozi ONYENWE ANYI.

¹⁷ Mgbe ahụ, Manoa juru Mmuo ozi ONYENWE ANYI ahụ, si, “Biko, gini bu aha gi, ka anyi nye gi nsopuru diiri gi mgbe okwu gi mezuru?”

¹⁸ Ọ zara, “N’ihi gini kwa ka i na-aju banyere aha m?‡ Ọ bu ihe kariri nghota.” ¹⁹ Mgbe ahụ, Manoa weere nwa ewu, ya na ufodu mkpuru oka, jiri ha choro ONYENWE ANYI aja n’elu nkume. Mgbe ahụ kwa, ONYENWE ANYI mere ihe di ebube nke ukwu mgbe Manoa na nwunye ya guzo na-ele anya: ²⁰ Mgbe ire oku ahụ sitere n’ebe ichu aja ahụ na-arigo na-aga elu, Mmuo ozi ONYENWE ANYI wuliri elu soro ire oku ahụ rigoro gawa n’eluigwe! Mgbe Manoa na nwunye ya huru ka nke a na-eme, ha kpuru ihu ha n’ala. ²¹ Mgbe Mmuo ozi ONYENWE ANYI na-egosighi onwe ya ozo nye Manoa na nwunye ya, ka Manoa ghotara na o bu Mmuo ozi ONYENWE ANYI ka ha huru.

²² Manoa gwara nwunye ya si, “Anyi aburu ndi nwuru anwu, n’ihi na anyi ahula Chineke!”

²³ Ma nwunye ya zara si ya, “Ọ buru na ONYENWE ANYI choro igbu anyi, o garaghi anara aja nsure oku, na aja mkpuru oka anyi churu nye ya. Ozokwa, o garaghi egosi anyi ihe ndi a niile maobu gwa anyi ihe ndi a.”

²⁴ Emesia, nwanyi ahụ muru nwa nwoke, onye ha guru Samsin. ONYENWE ANYI gozikwara nwantakiri ahụ mgbe o na-etolite. ²⁵ Mmuo ONYENWE ANYI bidokwara na-agba ya ume n’oge niile, mgbe o no Mahane Dan, nke di n’etiti Zora na Eshtaol.

14

Olulu nwunye Samsin

¹ Samsin gbadara n’obodo Timna* ebe o huru otu nwaagboghọ onye Filistia. ² Mgbe o lotara n’ulo, o gwara nne na nna ya, “Ahuru m otu nwanyi n’ime Timna† sitere n’umu ndi inyom Filistia; ugbo a, lutara m ya na nwunye.”

³ Nne na nna ya zara ya, “Ọ bu na o dighi nwanyi di n’etiti ndi inyom umunne gi, maobu n’etiti ndi anyi niile? Gini mere o ji buru n’etiti ndi Filistia a na-ebighi ugwu ka i si lutara onwe gi nwunye?”

† **13:14** 13:14 Onu 6:3-4; Nkp 13:4 ‡ **13:18** 13:18 Jen 32:29 * **14:1** 14:1 Timna bu otu obodo n’ihe nketa ebo Dan Jos 19:43 Ọ bu obodo ndi Filistia, tupu ndi Izrel e merie ha. † **14:2** 14:2 Jen 38:13; Jos 15:10,57

Ma Samsin siri nna ya, “Gaa lɔtara m ya. N’ihi na o ziri ezi n’anya m.”
 4 (Nne na nna ya aghoṭaghi na aka ONYENWE ANYI di n’olulu nwunye a Samsin choṛo ilu. N’ihi na ONYENWE ANYI na-achọ ụzọ o ga-esi megide ndi Filistia, ndi na-achi umu Izrel n’oge ahu.)

5 Samsin na nne na nna ya gawara obodo Timna maka olulu nwanyi a. Mgbe ha na-erute ubi vaini di obodo Timna nso, otu nwa odum sitere n’ohia maputa, gboro uja na-abiakwute Samsin. 6 N’otu oge ahu, Mmuo ONYENWE ANYI biakwasiri Samsin n’ike. O jekwuuru odum ahu, were aka ya abuo dowaa ya onu, dika a ga-asị na o bu nwa ewu. Ma Samsin agwaghi nne na nna ya ihe mere. 7 Ma mgbe ha biaruru Timna, Samsin na nwaagboghọ ahu kparitara uka. Ihe banyere nwaagboghọ ahu di Samsin ezi mma.

8 O laghachiri mgbe ubochi ole na ole gasiri ka o kporo ya. Ma mgbe o tughariri ka o hu ozu odum ahu, o huru na igwe anu bizi n’ime ozu odum ahu, na-emeputakwa mmanu anu. 9 O koputara mmanu anu ahu tinye n’aka ya, malite iracha ka o na-aga n’uzo. Mgbe o biakwutere nne na nna ya, o nyebinyere ha ufodu, ha onwe ha rachakwara ya. Ma o gwaghi ha na o wetara ya site n’ozu odum.

10 Nna ya gara ihu nwanyi ahu ma Samsin kpokotara umu okorobia obodo ahu meere ha oriri dika omenaala ha si di. 11 Mgbe Samsin rutere, a kponyere ya ndi biara mmemme onuogugu ha di iri ato.

12 Mgbe ahu, Samsin gwara ha okwu si ha, “O nwere ajuju, gwa m, gwa m, gwa m, m choṛo ka unu kowaa m. O buru na unu enwee ike kowaa ya, site taa ruo n’ubochi asaa nke mmemme a, aga m enye unu iri uwe mwuda ato, nyekwa unu iri uwe mwuda ato ozo akpara akpa. 13 O burukwanu na unu enweghi ike kowaa ya, unu ga-enye m iri uwe mwuda ato, na iri uwe mwuda ato akpara akpa.”

Ha niile kwenyere si, “O di mma. Kwuo ka anyi nu.”

14 O gwara ha si,

“The oriri si n’ime onye na-eri eri na-aputa,
 ozokwa, ihe di utu si n’ime onye di ike puta.”
 Mgbe ubochi ato gasiri, ha enwebeghikwa ike kowaa ya.

15 Ma n’ubochi nke ano, ha jekwuuru nwunye Samsin gwa ya okwu si, “Choṛo uzo rafuta di gi onu, ka o gwa gi ihe okwu a putara. Ma o bughi ya, anyi ga-akpo gi na ezinaulo nna gi oku. O bu inapu anyi ihe anyi nwere ka unu ji kpo anyi oku bia n’ebe?”

16 Mgbe ahu nwunye Samsin buuru onwe ya tuo n’elu ahu ya, n’ebe akwa, si, “I kporo m asi! N’ezie, i hughi m n’anya. I tuuru ndi m ilu, ma i gwaghi m osisa ya.”

O siri ya, “Lee, agwaghi m nne na nna m, o bukwa gi ka m ga akowara ya?” 17 Ma nwanyi ahu kwagidere akwa abali asaa ha no na mmemme ahu. N’ikpeazu, n’ubochi nke asaa, Samsin kowaa ya okwu ahu n’ihi na o nogidere na-enye ya nsogbu. Nwanyi ahu gakwara kowaa umu okorobia obodo ihe okwu ahu putara.

18 Ma tupu anwu adaa n’ubochi nke asaa ahu, ndi ikom obodo ahu siri ya,

“Olee ihe di utu karia mmanu anu?

Gi ni dikwa ike karia odum?”

Ma Samsin zara si ha,

“A si na unu enyeghi nwa ehi m nsogbu,

‡ 14:5 14:5 N’oge ahu, otutu odum bi na ndida ala Palestia.

unu agaraghị enwe ike kowaa ya.”

¹⁹ Otu mgbe ahụ kwa, Mmuo ONYENWE ANYI biakwasiri ya. O sitere n'ebe ahụ puo, gaa n'obodo Ashkelon. § N'ebe ahụ ka o no tigbuo iri mmadu ato, napu ha uwe ha niile, chiru ha chinye ndi ahụ kowaara ya ilu ahụ. Ma site n'oke iwe, o laghachiri n'ulo nna ya. ²⁰ E duuru nwunye Samsin dunye enyi Samsin ka ha abuo buru di na nwunye.

15

Samsin egbuo ndi Filistia

¹ Mgbe oge nta gasiri, n'oge owuwe ihe ubi, mgbe a na-aghọ oka, Samsin weere nwa ewu* nta, gaa ileta nwunye ya. O gwara nna nwunye ya si, “Ana m aga n'onuulo nwunye m.” Ma nna nwunye ya ekweghi ka o banye.

² Nna ya siri, “O doro m anya na i kporo nwa m nwanyi asi, o bu n'ih nke a ka m jiri kenye ya enyi gi nwoke ka o buru nwunye ya. Nwanne ya nwanyi nke nta, o maghi mma karia ya? Kporo ya ka o nochie anya ya.”

³ Samsin siri ha, “N'oge a, o ziri m ezi i bokwara obo n'ebe ndi Filistia no.” Aghaghị m imesi ha ike. ⁴ Ya mere, Samsin puru gaa jide nari nkita ohia ato, wetakwa owa ufodu. O kekotara odudu ha abuo abuo. O kenyere owa n'agbata otu nkita ohia na ibe ya. ⁵ Emesia, o munnyere oku n'owa ahụ niile. O mekwara ka nkita ohia ndi ahụ dokpuru owa a munnyere oku baa n'ubi oka ndi Filistia, si otu a rechapu oka niile guzoro eguzo n'ubi, na ubi vaini niile, ha na osisi oliv niile oku.

⁶ Mgbe ndi Filistia choputara ihe mere, ha juru si, “Onye mere ihe di otu a?” A gwara ha, “O bu Samsin ogo onye Timna, n'ih na a kponyere enyi ya nwunye ya.”

N'ih nke a, ndi Filistia niile zokotara kpoputa nwaagboghohu ahụ na nna ya kporo ha oku. ⁷ Ma Samsin gwara ha okwu si, “Ebe o bu na unu mere ihe di otu a, agaghị akwusi tutu m boru obo ihe ojoo unu mere.” ⁸ Ya mere, o pukwuru ha ozo, site n'oke iwe, gbuo otutu mmadu n'ime ha. Mgbe nke a gasiri, o gara biri n'ime otu ogba nkume nke Etam.

⁹ Ndi Filistia gara maa ulo ikwu ha n'ala Juda, gbasaa n'ala ahụ ruo obodo Lehi. ¹⁰ Ndi Juda juru ajuru si ha; “O bu ginị mere unu ji bia n'ebe a ibuso anyi agha?”

Ha zara si, “Anyi na-achọ ijide Samsin, ka anyi megwara ya ihe ojoo o mere anyi.”

¹¹ N'ih nke a, ndi Juda zipuru puku ndi agha ka ha gaa jide Samsin n'ogba nkume ahụ nke Etam. Ndi a biara juo Samsin ajuru si ya, “Gini bu ihe a i mere anyi? O bu na i maghi na ndi Filistia na-achị obodo anyi?”†

Samsin zara si ha, “The m mere bu imegwata ha ihe ha mere m.”

¹² Ha siri ya, “Anyi abiala ka anyi kee gi agbu, dokpuru gi, nye n'aka ndi Filistia.”

Samsin siri ha, “Nuoronu m iyi na unu agaghị eji aka unu gbuo m.”

¹³ Ha zara si ya, “Anyi agaghị egbu gi kama anyi ga-eke gi agbu.” Ya mere, ha kere ya agbu, duru ya jekwuru ndi Filistia. ¹⁴ Mgbe o na-abiaru Lehi, ndi Filistia tiiri mkpu, bia izute ya. Mmuo ONYENWE ANYI biakwasiri

§ **14:19** 14:19 Ashkelon bu otu obodo n'ala Palestia. * **15:1** 15:1 Mgbe nwoke luru nwanyi, o buru na nna nwanyi di otu a a naraghị ego isi aku, o bu onyinye nwa ewu nta ka o ga-ewegara nwunye ya ahụ, mgbe obula o gara ihu ya. Nwanyi ahụ ga-ebikwa n'ulo nna ya, n'ih na nna ya a naghi ego aku n'isi ya. Ma mgbe obula di nwanyi ahụ ga-abia, o ga-ewetara ogo ya otutu onyinye. Nwa ewu nta bu onyinye onye obula na-enye n'oge ahụ. Jen 38:17 † **15:11** 15:11 Lev 26:25; Dit 28:43; Nkp 13:1; 14:4; Abụ 106:40-42

Samsin n'ebe ọ dị ukwuu. Nke a mere ka eriri ahụ e kere ya n'aka ịrị ka eriri ogbo flakisi erere ọkụ, sitekwa n'aka ya dapụsịa. ¹⁵ Mgbe ahụ Samsin lere anya gburugburu, hụ ọkpụkpụ agba ịnyinya ibu nke ọgboro n'ala n'ebe ahụ. Ọ tụtụlitere ya, were ya tigbuo puku ndị agha Filistia.

¹⁶ Mgbe ahụ, Samsin kwuru si,
 “E ji m agba ịnyinya ibu
 mee ka ha dị ka ịnyinya ibu.
 E ji m agba ịnyinya ibu
 tigbuo puku ndị ikom.”

¹⁷ Mgbe o kwuchara ihe ndị a, o tufuru ọkpụkpụ agba ịnyinya ibu ahụ; a kpọkwara ebe ahụ Ramat Lehi.

¹⁸ N'oge a, akpịrị kpọrọ Samsin nkụ nke ukwuu, n'ihị ya, ọ kpọkuru ONYENWE ANYỊ n'ekpere si, “Lee, i nyela ohu gị mmeri a dị ukwuu! Ma ugbo a, ị ga-ekwe ka m nwụọ n'ihị akpịrị ịkpọ nku, si otu a daba n'aka ndị a na-ebighị ugwu?” ¹⁹ Chineke gbawara olulu ahụ nke dị n'ime Lehi, mee ka mmiri si na ya nupụta. Mgbe Samsin n'uru mmiri ahụ, ike ya loghachiri, mmuọ ya biaghachikwara. Ya mere, a kpọrọ isi iyi ahụ En-Hakkore. Mmiri ala ahụ ka ịkwara na Lehi n'ebe ahụ ruo taa.

²⁰ Ya mere, Samsin kpere umụ Izrel ikpe iri afọ abụọ n'oge ndị Filistia.

16

Samsin na Delaịla

¹ Otu ụbọchị, Samsin gara n'otu obodo ndị Filistia a na-akpọ Gaza, soro otu nwanị akwuna bi n'ebe ahụ hie ụra abali. ² A gwara ndị Gaza si, “Samsin nọ n'obodo a.” N'ihị ya, ha gbara ebe ahụ gburugburu ma nọdu na-eche n'ọnu ụzọ ama obodo ahụ abali niile. Ọ dighị ihe ha mere n'abali ahụ n'ihị na ha zubere si, “Mgbe chi boro, anyị ga-egbu ya.”

³ Ma Samsin dinara n'ulo nwanị akwuna ahụ ruo n'etiti abali ahụ. Mgbe ọ putara, ọ gara ruo n'ọnu ụzọ obodo ahụ, foro ibo ọnu ụzọ obodo ahụ, ya na ibo ya abụọ, bukwasi ya n'ubu ya, buru ha gaa n'elu ugwu chere obodo Hebron ihu.

⁴ Ọ dighị anya, Samsin hụrụ otu nwaagboghọ, onye ọ hụrụ n'anya. Aha nwaagboghọ a bụ Delaịla, onye si n'obodo dị na Ndagwurugwu Sorek.

⁵ Ndị eze ndị Filistia, * biakwutere Delaịla rịọọ ya si, “Gbalija lee ma ị ga-enwe ike chọpụta ebe ike Samsin si abịa, ka anyị nwee ike imata ụzọ anyị ga-esi jide ya, kee ya agbụ. Ọ buru na i meere anyị nke a, anyị na-ekwe nkwa na onye ọbụla n'ime anyị ga-enye gị puku shekel na narị shekel ọlaocha.”†

⁶ N'ihị nke a, Delaịla gwara Samsin okwu si ya, “Gwa m ebe ike gị si abịa. Gwakwa m otu mmadu puru isi kee gị agbụ, merie gị.”

⁷ Mgbe ahụ, Samsin zara si ya, “Ọ buru na mmadu e jiri akwara eriri asaa dị ọhuru, ndị a na-amikpoghị amikpọ kee m, m ga-abukwa onye na-adighị ike ịka mmadu ọbụla ọzọ.”

⁸ Ngwangwa, ndịisi ndị Filistia wetara ya eriri asaa dị ọhuru ndị a na-amibeghị n'anwu, o weere ha kee Samsin. ⁹ Ma o mere ka ufodu ndị ikom Filistia zoo onwe ha n'otu akuku ulo ya. O tiri mkpu si, “Samsin, lee, ndị Filistia abiala ijide gị!” Otu mgbe ahụ kwa, Samsin biliri ọbisie eriri ahụ

* **16:5** 16:5 Filistia bụ ala nwere obodo ise n'ime ya, nke ndị eze ise na-achị. Jos 13:3 † **16:5** 16:5 A chikọta ego niile e kweere na nkwa inye n'ihị ijide Samsin, ọ bụ ọnu ego a na-akwu n'isi narị ohu na iri asaa na ise.

dika o bu eriri e ji ogho mee nke biara oku nso. Ya mere, a choputaghi ebe ike Samsin si abia.

¹⁰ Emesia, Delaila gwara Samsin si ya, "Lee, i kwaala m emo, ghaara m ugha. Biko, gwa m uzọ a ga-esi kee gi agbu."

¹¹ Samsin zara si ya, "Lee, o buru na e jiri udọ ohuru nke a na-ejibeghi kee ihe mgbe obula, kee m, aga m adikwa dika ndi ozọ."

¹² Ya mere, Delaila chikotara udọ ohuru jiri ya kee ya nke oma. Ma ufodu ndi ikom Filistia zokwara onwe ha n'ime ime ulo ahụ. Ozokwa, Delaila tiri mkpu si, "Samsin, lee, ndi Filistia abiala ijide gi." Ma Samsin biliri dobisie eriri ahụ e ji kee ya ka a ga-asị na o bu ogho ka e ji mee ha.

¹³ Mgbe ahụ, Delaila gwara ya si, "Lee, i na-eme ka abụ m onye nzuzu, ghaara m ugha. Gwa m eziokwu, otu a ga-esi kee gi agbu."

Samsin zara si ya, "Lee, e kewara agiri isi di m n'isi uzọ asaa, i were uzọ nkekota asaa e kekotara agiri isi m, kpanyekotaa ha n'ihe i ji ekwe akwa, were ntu osisi i ji akpachi akwa kpachie ya, mgbe ahụ, aga m adikwa ka ndi ozọ." Mgbe Samsin rahuru ura, Delaila weere agiri isi Samsin kpanyekotaa ya n'ihe o ji ekwe akwa. ¹⁴ O jikwa ntu osisi o ji akpachi akwa, kpachikotasie agiri isi Samsin ike.

Ozọ, Delaila siri ya, "Samsin, ndi Filistia abiala ijide gi." Ma Samsin bilitere n'ike fokoro ntu osisi ahụ, na ihe eji akpa akwa, na akwa akpara akpa.

¹⁵ Mgbe ahụ, Delaila gwara ya okwu si, "Olee ka i si kwuo na i huru m n'anya, ebe o bu na i nweghi ike igwa m ihe di gi n'obi? Lee, ugbo ato ndi a, i mere m ka m dika onye nzuzu, ma i gwabeghi m ebe ike gi di ruo ugbu a." ¹⁶ Delaila sikwara otu a nyegide Samsin nsogbu tutu ruo mgbe Samsin na-enweghikwa ike inagide nsogbu ya.

¹⁷ Ya mere, o gwara ya ihe niile, "O dibeghi mgbe aguba obula gara n'elu isi m, n'ihia na abụ m onye Nazirait, onye e doro nsọ nye Chineke ka m bu, site n'afọ nne m. O burukwa na a kpuchapu agiri isi m, mgbe ahụ, ike niile di m n'ahụ ga-apu. Mgbe ahụ, aga m adikwa ka ndi ozọ."

¹⁸ Mgbe Delaila matara na o gwala ya ihe niile, o ziri ozi kpo ndiisi ndi Filistia ahụ, si, "Biaghachinu otu ugbu a, n'ihia na o gwara m ihe niile." Ya mere, ndiisi ndi Filistia loghachiri jiri ego olaedo ahụ n'aka ha. ¹⁹ Ma Delaila mere ka o dinaa n'apata ukwu ya rahuru ura. Mgbe ahụ, o kpobatarara nwoke na-akpucha isi, ka o kpuchapu agiri isi niile di Samsin n'isi, si otu a mee ka ike ghara idikwa ya. Ike ya hapuru ya.

²⁰ O tiri mkpu si, "Samsin, lee, ndi Filistia abiala ijide gi."

Ma mgbe Samsin bilitere site n'ura, o chere n'obi ya, "Aga m apu ka m si mee na mbu megharia aru ma nwere onwe m." Ma o maghi na ONYENWE ANYI ahapula ya.

²¹ Ndi Filistia jidere ya, ghuru ya anya ya abuo, duru ya gbadata Gaza. N'ebe ahụ, ha jiri udọ bronz kee ya agbu, nye ya oru inyaghari igwe na-akwo oka n'ulo mkporo ha tinyere ya. ²² Mgbe na-adighi anya, agiri isi ya malitekwarara ito ozọ.

Onwu Samsin

²³ Ugbu a, ndiisi ndi Filistia niile zokotara ichuru chi ha bu Dagon,‡ aja di ukwu, na inuri onu, na-asị, "Chi anyi enyela Samsin bu onye iro anyi n'aka anyi."

‡ **16:23** 16:23 Dagon bu chi ahia ndu nye ndi Filistia. Ogidi oyiyi ya bu okara mmadu na okara azu. N'asusu ndi Hibu, Dagon putara mkpuru oka, ebe mkpuru okwu a Dag putara azu.

²⁴ Mgbe ndi mmadu huru ya, ha toro chi ha si,
 “Chi anyi enyela onye iro anyi
 n’aka anyi,
 onye mere ka ala anyi togboro n’efu
 gbukwaa otutu ndi anyi.”

²⁵ Mgbe ha ka no n’obi utu, ha tiri mkpu si, “Duputara anyi Samsin, ka o kpaa anyi ochi.” Ya mere, e duputara Samsin site n’ulo mkporo ka o meere ha ihe egwuregwu.

Ha mere ka o guzo n’etiti ebe ogidi e ji wuo ulo ahụ di. ²⁶ Mgbe ahụ, Samsin siri onye na-eji ya n’aka si, “Debe m n’ebe m ga-emetu ogidi ndi ulo a na-eguzo na ha aka, ka m nwe ike dabere na ha.” ²⁷ N’oge a, mmadu ejuputala n’ime ulo ahụ, nwoke na nwanyi; ndiisi ochichi ndi Filistia nokwa n’ebe ahụ. Ndi ozu onuogugu ha ruru puku ato, nwoke na nwanyi, no n’elu ulo ahụ na-ele Samsin, ebe o na-emere ha ihe ochi. ²⁸ Mgbe ahụ, Samsin kpere ekpere riuo ONYENWE ANYI ariri si, “O! Onyenwe m ONYENWE ANYI, biko cheta m naani otu ugbo a. Biko, Chineke, nye m ike n’otu ohere a m nwere, ka m nwee ike iboro obo n’ahu ndi Filistia n’ihi, o buladi, mkpuru anya m abuo.” ²⁹ Mgbe ahụ, Samsin jidesiri ogidi abuo di n’etiti ulo ahụ aka ike, aka nri ya n’otu, aka ekpe ya na nke ozu. ³⁰ Samsin kpere ekpere si, “Ka m soro ndi Filistia nwuo!” O ji ike ya niile nuo ogidi ahụ aka. Otu mgbe ahụ kwa, ulo arusi ahụ dara, dakwasị ndiisi ochichi Filistia ndi ahụ, na ndi niile no n’ime ulo ahụ. Ya mere, ndi niile so Samsin nwuo n’oge ahụ di otutu kari ndi Samsin gburu mgbe o di ndu.

³¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, umunna ndi ikom Samsin, na ndi ezinaulo nna ya biara n’ebe ahụ, buru ozu ya. Ha liri ya n’agbata Zora na Eshtaol, ebe e liri nna ya Manoa. Samsin kpere umu Izrel ikpe iri afro abuo.

17

Arusi Maika

¹ E nwere otu nwoke si n’ala ugwu ugwu Ifrem, aha ya bu Maika. ² Otu ubochi, Maika gwara nne ya okwu si ya, “I chetara puku na nari ego olaocha shekel ndi ahụ funariri gi, nke i ji n’ihi ya bu onye zuru ya onu n’oge gara aga? Eji m olaocha ahụ. O bu m weere ya.”

Nne ya siri, “Ka ONYENWE ANYI gozie gi nwa m!”

³ Mgbe o nyeghachiri nne ya puku na nari ego olaocha shekel ahụ, nne ya gwara ya si, “Ana m edo olaocha ndi a nsọ nye ONYENWE ANYI n’ihi nwa m nwoke maka iji ya mee oyiyi a piri api na arusi a kpuru akpu. Aga m emesia nyeghachi gi ya.”

⁴ Ya mere, o nyeghachiri nne ya olaocha ahụ, Nne ya weere nari ego olaocha shekel abuo wegara okpu uzu olaocha, onye jiri ya mee oyiyi a piri api na ihe a kpuru akpu. E tinyere ha n’ulo Maika.

⁵ Nwoke ahụ bu Maika nwere ulo arusi, o mere efood na arusi ezinaulo* di iche iche, mee otu n’ime umu ya ndi ikom ka o buru onye nchujaja ya.

⁶ N’ubochi ndi a, Izrel enweghi eze na-achi ha. N’ihi nke a, onye obula na-eme ihe obula o choro, na ihe obula di ya mma n’anya.

⁷ Otu nwokorobia onye Livayi, sitere n’obodo Betlehem nke di na Juda, bu onye binyere ndi agburu Juda, ⁸ hapuru obodo ahụ, bu Betlehem Juda icho onodu n’ebe ozu. Mgbe o na-aga, o biaruru n’ulo Maika n’ala ugwu ugwu Ifrem.

⁹ Maika juru ya, “Ebee ka i si bia?”

* 17:5 17:5 Maobu, terafim

Ọ siri "Abu m onye Livayi si Betlehem di na Juda. Ana m achoro onwe m ebe m ga-anọ."

¹⁰ Mgbe ahụ, Maika siri ya, "Soro biri n'ulo m, ghokwara m nna na onye nchujaja, aga m akwu gi mkpuru ego olocha shekel iri kwa afo, nyekwa gi uwe, na ihe oriri." ¹¹ Ya mere, onye Livayi ahụ kwere n'ihe o gwara ya, nwokorobia ahụ sooro ya biri ka otu n'ime umu ya ndi ikom. ¹² Mgbe ahụ, Maika nyere onye Livayi ahụ oru, nwokorobia ahụ ghororo ya onye nchujaja, birikwa n'ulo ya. ¹³ Mgbe ahụ, Maika kwuru, "Ugbu a, amaara m na ONYENWE ANYI ga-agozu m nke ukwu, n'ihi na onye Livayi a aghola onye nchujaja m."

18

Ebo Dan ebiri na Laish

¹ N'oge ahụ kwa, umu Izrel enweghi eze obula na-achi ha.

Ebo Dan na-achokwara onwe ha ebe obibi nke ga-abu ala nke aka ha, n'ihi na ruo ugbu a, ha enwebeghi ike chupu ndi bi n'ala ahụ e kenyere ha dike ihe nketa nke ha. ² N'ihi nke a, ebo Dan sitere n'ikwu ise di n'ebo ha hoputa mmadu ise. Ndi a bu dimkpa, na dike n'agha, burukwa ndi si n'obodo Zora na Eshtaol. Ha zipuru mmadu ise ndi a ka ha gaa nyochaa ala ahụ ha na-achọ ibi n'ime ya.

Mgbe ndi ahụ jeruru obodo ugwu ugwu Ifrem, ha gara nodu odu abali n'ulo Maika. ³ Mgbe ha no nso ulo Maika, ha nuru asusu nwokorobia onye Livayi ahụ bu onye nchujaja. Ha kputara ya n'otu akuku juo ya ajuju si, "Onye kputara gi ebe a? Gini ka i na-eme n'ebe a? Gini mere i ji bia n'ebe a?"

⁴ Nwokorobia ahụ kwara ha ihe Maika meere ya. O gwara ha, "O nyere m oru, abukwa m onye nchujaja ya."

⁵ Ha siri ya, "O di mma! Biko, juta Chineke ase, choputa ma ije anyi a o ga-agakwa nke oma."

⁶ Onye nchujaja ahụ zara si ha, "Gaa n'udo. Ije unu nwere ngozi ONYENWE ANYI."

⁷ Ya mere, ndi ikom ise ndi ahụ biliri ije biaruo n'obodo Laish, ebe ha huru na ndi ahụ na-ebi n'udo, na-enweghi nsogbu obula. Ha dike ndi obodo Saidon, ndi onwe ha juru afo, ndi na-adighi atu anya ihe egwu obula. Ha bu ndi bara uba, ebe o dighi ihe obula koru uko n'ala ahụ. Oro, ha bi n'ebe di anya site n'obodo ndi Saidon. O dikwaghi ihe ha na mmadu obula nwekoru.

⁸ Mgbe ndi nyocha ahụ laghachiri n'obodo Zora na Eshtaol, ndi ebo Dan ibe ha juru ha, si, "Unu si anaa jee? Gini ka unu choputara?"

⁹ Ha zara si, "Bianu, ka anyi gaa buso ha agha. Anyi ahula ala ahụ, o dikwa mma nke ukwu. Gini ka unu na-agbara nkiti? Unu egbula oge iba n'ebe ahụ nweta ya. ¹⁰ Mgbe unu ruru ebe ahụ, unu ga-ahụ ndi na-adighi atu anya ihe egwu obula, na ala sara mbara nke Chineke na-etinye unu n'aka. Ala nke ihe obula na-adighi ako n'ime ya."

¹¹ Ya mere, nari ndi agha isii ndi si n'ebo Dan biliri gaa ibuso obodo ahụ agha. Ha sikwa Zora na Eshtaol puo. ¹² Mgbe ha na-aga, ha rutere Kariat Jearim, nke di na Juda, maa ulo ikwu ha n'ebe ahụ. O bu ya mere e ji akpo ebe ahụ di n'akuku odida anyanwu Kariat Jearim Mahane Dan ruo taa. ¹³ Emesia, ha puru n'ala ugwu ugwu Ifrem, biarute n'ulo Maika.

¹⁴ Mmadu ise ndi ahụ gara nnyochaputa ala (ya bu ala Laish) ahụ gwara umunna ha si, "Unu maara na n'ime otu ulo ndi a na e nwere efodu, n'ufodu arusi ezinaulo ndi di iche iche, na oiyi a kpuru akpu nke eji ola

wuo? Ugbu a, maranụ ihe unu ga-eme.”¹⁵ Ya mere, ha gara n’ebe ahụ, banye n’ụlọ nwokorobia Livayi ahụ, ebe o bi n’ụlọ Maika, jụọ ya maka ọdịmma ya.¹⁶ Nari ndi ikom Dan, ndi jikere ibu agha, guzo n’onu ụzọ ama.¹⁷ Mgbe ahụ, ndi nnyocha ise ahụ banyere n’ime ụlọ ahụ buru arusi ọla ahụ, na efọd ahụ, na arusi ezinaulo ndi ahụ, ma onye nchujaja ahụ na nari ndi agha isii ndi ji ngwa agha guzo n’onu ụzọ ama.

¹⁸ Mgbe ndi ikom ahụ banyere n’ụlọ Maika buru arusi ọla ahụ, efọd ahụ na arusi ezinaulo ndi ọzọ ahụ, onye nchujaja ahụ siri ha, “Gini ka unu na-eme?”

¹⁹ Ha zara si ya, “Mechie onu gi! Ekwukwala okwu obula. Soro anyi bia buru nna anyi na onye nchujaja anyi. O ga-abara gi uru kari ibu onye nchujaja nye otu ebo na otu agburu n’Izrel, kari ibu onye nchujaja nke naani otu nwoke n’ime ezinaulo ya.”²⁰ Mgbe ahụ, obi toro nwokorobia onye nchujaja ahụ uto isoro ha gaa. O buuru efọd ahụ, arusi ezinaulo ndi ọzọ ahụ na oiyi ahụ a piri api soro ndi ahụ gawa.²¹ Ha malitekwara ije ha, umuntakiri ha, na igwe anu ulo ha, na ngwongwo ha ka ha tinyere n’ihu ha.

²² Mgbe ha gamituru nke nta site n’ulo Maika, ndi ikom ndi bi nso ulo Maika kpokotara onwe ha chuso ndi Dan, gafee ha.²³ Maika na ndi so ya na-etikwa mkpu na-akpoku ha si ha kwusi ije ha. Ma ndi ebo Dan juru Maika ajuju si ya, “Gini na-eme gi iji kpoputa ndi gi ka ha bia luso anyi agha?”

²⁴ O zaghachiri, “Unu chiri chi ndi m mere, kporo onye nchujaja m puo. Gini ozo ka m nwekwara? Olee otu unu siaju, ‘Gini na-eme gi?’ ”

²⁵ Ndi ikom Dan zara si ya, “Lezie anya kpachara anya banyere udi okwu i na-ekwu. N’ihi na i kwuo udi okwu a gaa n’ihu, ufodu ndi ikom isi nanu oku ga-abia luso gi agha gbuo gi na ndi ezinaulo gi.”²⁶ Ya mere, ndi ebo Dan gbara ya nkiti na-aga ebe ha na-aga. Mgbe Maika huru na ha di otutu kari ya, o hapuru ha, tugharia laghachi n’ulo ya.

²⁷ Umụ Dan chiri arusi ahụ niile Maika mere, durukwa onye nchujaja ya gawa n’obodo Laish, obodo no n’udo, nke na-adighi atu anya ihe egwu obula. Ha busoro ndi obodo ahụ agha, suo obodo ahụ oku.²⁸ O dighi onye obula nwere ike bia inyere ndi obodo ahụ aka n’ihi ha bi n’ebe di anya site n’obodo Saidon. O nwekwaghị obodo obula ha na ha na-emekorita. Obodo a di na ndagwurugwu di nso na Bet-Rehob.

Emesia, ndi ebo Dan wughachiri obodo ahụ ozo, biri n’ime ya.²⁹ O bu nke a mere e ji kpoa aha obodo ahụ Dan, nke bu aha nna ha ochie, onye bu nwa Izrel. Ma tupu ebo Dan ebibie ya, aha obodo a n’oge gara aga bu Laish.³⁰ N’ebe ahụ ndi Dan guzobeere onwe ha arusi, Jonatan, nwa Geshom, nwa Mosis, na umu ya ndi ikom niile ghororo ndi nchujaja nye ebo Dan ruo n’oge a dotara ala ahụ n’agha.³¹ * Ndi ebo Dan nogidere na-eferusi ndi ahụ Maika mere oge ahụ niile ulo nzute Chineke di na Shailo.

19

Onye Livayi na iko ya nwanyi

¹ N’oge a, Izrel enweghi eze na-achi ha.

N’oge ahụ kwa, o di otu nwoke, onye Livayi bi n’ebe di anya n’ala ugwu ugwu Ifrem. Nwoke a gara Bethlehem, n’ime Juda, kporo otu nwaagboghọ ka o buru iko ya nwanyi.² Ma iko ya nwanyi ahụ kwara iko megide ya. O hapuru ya laghachi n’ezinaulo nne na nna ya na Bethlehem, Juda. O noro

* **18:31** 18:31 Dit 12:1-32; Jos 18:1,8; Nkp 18:18; 21:12

onwa anọ n'ebe ahụ. ³ Nwoke ahụ kpebiri iga n'ụlọ nna nwaagboghọ ahụ iriọ ya ka ọ loghachi. Ọ kpọrọ otu n'ime ndi ohu ya, duru inyinya ibu abụ. Mgbe nwoke ahụ biaruru n'ụlọ ahụ, iko ya nwanyị kpobatarara ya n'ụlọ nna ya. Mgbe nna nwaagboghọ ahụ huru ya, o jiri onu kelee ya ekele. ⁴ Nna nwanyị ahụ rioro ya ka ọ nonyere ha ufođu oge. N'ihhi nke a, ọ nonyere ha ubochi ato. Ha niile noro onodu obi uto abali ato ahụ niile, rie nuokwa.

⁵ N'ubochi nke anọ, nwoke ahụ na iko ya jikeere n'isi ututu ilaghachi. Ma nna nwanyị ahụ rioro ha si ha, "Jirinu ihe oriri gbaanu onwe unu ume. Emesia unu nwere ike ilawa." ⁶ Ya mere, ha abuo noduru ala rie ihe, nuokwa ihe onunu. Mgbe e mesiri, nna nwaagboghọ ahụ siru ha, "Biko, nodunu rahụ ura n'abali taa, meekwanu onwe unu obi uto." ⁷ Ma mgbe nwoke ahụ biliri ka ọ laa, nna nwaagboghọ ahụ, nogidere ya, nke a mere ka o kwenye ino ruo echi ya. ⁸ N'isi ututu ubochi nke ise, ha bilikwara ngwangwa jikere ihapu ma ilaghachi. Ozokwa, nna nwaagboghọ ahụ rikwara ha si ha, "Biko, nogidenu n'ututu taa, ma n'oge ehie unu nwere ike laa." N'ihhi nke a, ha nogidekwara rie, nuo.

⁹ Mgbe nwoke ahụ na iko ya nwanyị, na ohu ya, jikeere ihapu, nna nwaagboghọ ahụ rikwara ha si ha, "Biko, lee chi ebidola iji ugbo a, abali adikwala nso. Biko, nogide n'ulo m naani abali taa. Anyi ga-emekwa onwe anyi obi uto abali taa niile. Ma unu ga-amalite ije unu n'isi ututu echi. Mgbe ahụ, unu ga-ala n'udo." ¹⁰ Ma nwoke ahụ ekweghi ino onodu abali ozo, ọ hapuru gawa n'uzo ije Jebus (ya bu Jerusalem), ya na inyinya ibu ya abuo akwadoro maka njem nakwa iko ya nwanyị.

¹¹ Ha rutere ebe ahụ oge chi na-akwado iji. Ohu ya siru nna ya ukwu, "Bia, ka anyi kwusi n'obodo ndi Jebus a, no onodu abali."

¹² Ma nna ya ukwu zaghachiri, "Mba! Anyi agaghi aba n'obodo ndi na abughi umu Izrel. Anyi ga-aga n'ihu ruo Gibe." ¹³ O kwukwara si, "Bia ka anyi gbalia iru Gibe maobu Rema, no onodu abali n'otu n'ime ebe ndi a." ¹⁴ Ya mere, ha gara n'ihu n'ije ha. Anwu dara dika ha na-eru Gibe di na Benjamin. ¹⁵ N'ebe ahụ ka ha kwusiri ino onodu abali. Ha gara noro na mbara ama obodo ahụ, ma o nweghi onye obula kpobatarara ha ka ha rahụ ura n'ulo ya.

¹⁶ N'anyasi ahụ, otu agadi nwoke zutere ha ka o si iru oru n'ubi na-aloghachi, onye si n'obodo ugwu ugwu Ifrem, ma o bi ka onye obia na Gibe (ndi bi n'ebe a bu ndi Benjamin). ¹⁷ Mgbe agadi nwoke a huru ndi ije ahụ na mbara ama obodo ahụ, ọ juru ha ajuju si, "Ebee ka unu si bia? Ebee ka unu na-aga?"

¹⁸ Nwoke ahụ zara si ya, "Anyi si Betlehem di na Juda na-aloghachi n'ulo anyi di n'ebe di anya n'ala ugwu ugwu Ifrem. Esi m ebe ahụ gaa Betlehem di na Juda, ma ugbo a, ana m aga n'ulo ONYENWE ANYI. O nweghi onye kpobatarara anyi n'ulo ya. ¹⁹ Anyi nwere ihe oriri nke inyinya ibu anyi gari, achicha na mmanya nke anyi bu ndi ohu gi ga-eri, ya bu, mu onwe m na ohu gi nwanyị na nwokorobia so anyi. Anyi achoghi ihe obula n'aka onye obula."

²⁰ Agadi nwoke ahụ siru ha, "Batanu n'ulo m dika ndi obia nke m. Ka m nye unu ihe niile bu mkpa unu. Naani unu anola onodu abali n'ama."

²¹ N'ihhi nke a, ọ kpobatarara ha n'ulo ya. O duuru inyinya ibu ha, nye ha ihe oriri. Emesia, ha sara ukwu* ha mmiri, nodu ala rie ma nuokwa.

* **19:21** 19:21 Isacha ukwu bu omenaala i ji gosi na-anabatara mmadu mgbe ọ batara n'ulo. Mmemme a bu ihe a na-eme ebe ndi mmadu na-eji ukwu aga ogologo uzo, n'ala ebe uzuzu juputara. Jen 18:4; Jon 13:5

22 Ma mgbe ha risiri nri, nọrọ na-ezu ike, na-akpakọrịta ụka, na mberede, ndi ikom ụfọdu sitere n'obodo ahụ, ndi jọgburu onwe ha n'omume gbara ụlọ ahụ gburugburu. Ha malitekwarara iti aka n'uzọ ahụ na iti mkpu na-akpọku agadi nwoke ahụ, si ya, "Kpọputa onye ọbia ahụ nọ n'ime ụlọ gị ka anyị mara ya."

23 Agadi nwoke ahụ bu onyenwe ụlọ ahụ pụkwuuru ha n'ezi, si ha, "Biko ụmụna m, unu emela ihe ọjọọ di otu a. Nwoke a nọ n'ụlọ m dika ọbia. Unu emela ihe ihere di otu a. 24 Ka m kpọputara unu nwa m nwanyi na-amaghi nwoke, na iko nwanyi nwoke a ka unu jiri ha mee ihe ọbula unu chorọ ma hapunu nwoke a. Unu emela ihe ihere di otu a."

25 Ma ndi ikom ahụ egeghi ya nti. Ya mere, nwoke ahụ kpọputara iko ya nwanyi zipuru ha ya n'ezi. Ha niile n'otu na otu, dinakwuru nwanyi ahụ abali ahụ niile. Mgbe chi na-achọ ibo, ha hapuru ya ka o laa. 26 N'isi ututu, nwanyi ahụ biliri laghachi azu n'ụlọ ahụ iko ya nwoke nọ. Ma o dara n'ala n'ihu onu uzọ ụlọ ahụ togboro n'ebe ahụ tutu chi abozie.

27 Mgbe nwoke ahụ biliri n'ututu, meghee uzọ ka o malite ije ya, o huru iko ya nwanyi ahụ ka o togbo n'onu uzọ ahụ. Aka ya abuo dikwa n'onu uzọ mbata ụlọ ahụ. 28 Nwoke ahụ kpokuru ya si ya, "Ngwa, bilie ka anyi laa." Ma nwaagboghọ ahụ ekwughi okwu ọbula. Nwoke ahụ buliri ya, tukwasị ya n'elu inyinya ibu ya, buru ya laa n'obodo nke aka ya.

29 Mgbe o biaruru obodo ya, o banyere n'ụlọ ya weputa mma jiri ya bowaa ozu iko ya nwanyi ahụ uzọ iri na abuo. O zigaara ebo iri na abuo niile di n'Izrel otu uzọ, otu uzọ. 30 N'ihhi nke a, Onye ọbula huru ihe ọjọọ a kwuru si, "O nwebeghi onye ọbula mere udi ajo omume di otu a kemgbe umu Izrel si n'obodo Ijpt puta. Chee echiche banyere ihe a. Tulee ya ma gwa anyi ihe anyi ga-eme?"

20

Ndi Izrel ebuso ebo Benjamin agha

1 Mgbe ahụ, ndi Izrel niile ndi si n'ala Dan ruo Biasheba, tinyere ndi si n'ala Gilead, putara dika otu mmadu, bia zuko n'ihu ONYENWE ANYI na Mizpa. 2 Ndi ndu ebo Izrel niile weere onodu na nzuko nke ndi Chineke, onuogugu ha bu nari puku ndi agha ano, ndi na-ebu mma agha. 3 Mgbe na-adighi anya, nzuko umu Izrel niile na Mizpa ruru umu Benjamin nti. Mgbe ahụ, ndiisi Izrel niile kporo nwoke ahụ e gburu iko ya nwanyi si ya, "Kporo anyi otu ihe ọjọọ a si mee."

4 Ya mere, onye Livayi ahụ, di nwanyi ahụ e gburu kwuru si, "Mu na iko m nwanyi biaruru obodo Gibeaa, obodo nta ndi Benjamin, kwusi n'ebe ahụ ino onodu abali. 5 N'oge abali, ndi ikom Gibeaa biara gba ulọ anyi nọ n'ime ya gburugburu. Nzube ha bu igbu m. Ma ha jidere iko m nwanyi, dinakwuru ya n'ike, tutu ruo mgbe o wuru. 6 N'ihhi ya, abwasiri m ahụ iko m nwanyi uzọ iri na abuo, zisa ya n'akuku niile nke ihe nketa ndi Izrel niile n'ihhi na ndi ikom Gibeaa ndi ahụ emeela ihe ọjọọ na ihe ihere n'ala Izrel. 7 Ugbu a, unu umu Izrel niile, unu onwe unu tuleenu okwu a, nyekwanu ndumodu ihe a ga-eme ebe a."

8 Ndi mmadu niile kulitere dika otu onye, si, "O nweghi onye ọbula ga-ala na be ya. O nweghi onye ọbula ga-esi n'ebe a laa n'ulo ya. 9 Ma ugbu a, nke a bu ihe anyi ga-eme ndi Gibeaa. Anyi ga-eke nza choputa ndi ga-aga luso ndi Gibeaa agha. 10 Anyi ga-esite n'ebo niile nke Izrel hoputa mmadu iri site na nari mmadu, hoputa nari mmadu site na puku mmadu, hoputakwa puku mmadu site n'iri puku mmadu, ka ha hu maka iwetara

ndi agha ihe oriri. Mgbe ndi agha a rutere Geba di na Benjamin, anyi puru ikwughachi ha ugwo ruru ha dika ihe ihere niile ha mere n'ala Izrel si di." ¹¹ Ya mere, ndi Izrel niile jikotara onwe ha onu ibu agha ahụ dika otu onye, megide obodo ahụ.

¹² Ndi ebo Izrel zipuru ndi ozi ka ha gazuo ebo Benjamin niile, si ha, "Gini bu ihe ojo nke a jogburu onwe ya emere n'etiti unu? ¹³ Ugbu a, kpoputara anyi ndi ikom ojo di a si n'obodo Gibeaa ka anyi gbuo ha. Anyi ga-esikwa otu a hichapu ihe ojo a site n'Izrel."

Ma umu Benjamin egeghi ndi Izrel ibe ha nti. ¹⁴ Ha sitere n'obodo ha di iche iche zukotaa na Gibeaa maka ibuso ndi Izrel agha. ¹⁵ N'ubochi ahụ, ndi Benjamin sitere n'obodo ha di iche iche kpokota iri puku ndi ikom abuo na puku isii bu ndi na-amiputa mma agha, tinyere nari ndi ikom asaa ahụ zuruoke site na ndi bi na Gibeaa. ¹⁶ N'ime ndi agha ndi a, e nwere nari ndi agha asaa, ndi a maara nke oma dika ndi na-agbata uta nke oma.* Ha bu ndi na-eme aka ekpe, onye obula n'ime ha nwere ike iji okwute mata otu agiri isi, ghara imahie ya.

¹⁷ Ma onuogugu ndi agha umu Izrel, ma o buru na e wezuga umu Benjamin, di nari puku ano.

¹⁸ Ma tupu agha ahụ ebido, ndi agha Izrel buru uzọ gaa Betel ijuta Chineke ase. Ha juru ya si, "Olee ebo ga-edu anyi ibuso ndi agha Benjamin agha?"

ONYENWE ANYI zara si ha na o bu Juda ga-ebu uzọ.

¹⁹ N'ihhi nke a, n'isi ututu echi ya, ndi agha umu Izrel niile buliri ihe agha ha puo, maa ulo ikwu ha nso nso Gibeaa. ²⁰ Emesia, ndi Izrel puru izute ndi Benjamin, doo onwe ha n'usoro ibu agha na Gibeaa. ²¹ Ma n'ubochi ahụ, ndi Benjamin si Gibeaa nuputa n'igwe gbuo ndi agha Izrel onuogugu ha di iri puku abuo na puku abuo. ²² Ndi agha Izrel gbaritara onwe ha ume, ma werekwa onodu ibu agha dika ha mere n'ubochi mbu. ²³ Ndi agha Izrel kwara akwa nke ukwu n'ubochi ahụ n'ihu ONYENWE ANYI site n'ututu ruo anyasi. Ha juru ONYENWE ANYI ase ozọ si ya, "Anyi ga-aga n'ihu iluso umunna anyi ndi Benjamin ogu?"

ONYENWE ANYI zara si ha, "Gaanu ga luso ha agha."

²⁴ N'ihhi nke a, ndi Izrel jekhachikwara ozọ ibuso umu Benjamin agha n'ubochi nke abuo ya. ²⁵ N'oge a kwa, ndi agha Benjamin si n'obodo Gibeaa puta ibuso ha agha. Ha gburu ndi agha Izrel onuogugu ha di puku iri na asato. Ndi a niile bukwa ndi ji mma agha ebu agha.

²⁶ Mgbe ahụ, ndi Izrel niile gara Betel, nodu n'ebe ahụ, kwaa akwa n'ihu ONYENWE ANYI Ha erighi nri obula n'ubochi ahụ site n'ututu ruo n'anyasi. Ha chere n'ihu ONYENWE ANYI onyinye aja udo, ma चुokwa aja nsure oku. ²⁷ Ndi Izrel juru ase site n'aka ONYENWE ANYI. (N'oge ndi ahụ, igbe ogbugba ndu Chineke di n'ebe ahụ. ²⁸ Finehaz nwa Elieza, nwa nwa Eron na-eje ozi nchujaja n'ebe ahụ.) Umu Izrel juru ONYENWE ANYI ase si ya, "O bu anyi gaakwa ozọ ibuso umunna anyi ndi Benjamin agha, ka i si anyi agala?"

ONYENWE ANYI zara si ha, "Gaanu, n'ihhi na aga m ahụ na unu meriri ndi agha Benjamin echi."

²⁹ N'ihhi nke a, umu Izrel kewaputara ndi zoro onwe ha n'ohia, gburugburu obodo Gibeaa. ³⁰ N'ubochi nke ato ya, ha puru gaakwa izute ndi Benjamin, ha were onodu ha imegide ndi Gibeaa dika ha mere n'oge gara aga. ³¹ Ndi Benjamin putara izute ha, e mere ka ha site n'obodo puo.

* 20:16 20:16 Nkp 3:16; 1Ih 12:2

Ha malitere igbu ndi Izrel dika ha mere na mbu, nke mere na ndi ikom iri ato dara nwuo n'ohia ma na uzo, otu nke gawara obodo Betel, na nke ozo gawara obodo Gibe. ³² Ya mere, mgbe ndi agha Benjamin malitere na-asị, "Lee, anyi emerielala ha dika anyi mere na mbu," ndi Izrel no na-ekwu si, "Ka anyi gbara oso na-aga ruo mgbe ha ga-anọ ebe di anya site n'obodo ha."

³³ Ndi ikom niile nke Izrel sitere n'onodu ha bilie, doo onwe ha n'usoro na Baal-Tama, ndi Izrel ndi zoro onwe ha waputara site n'onodu ha n'odida anyanwu nke Geba, si n'ohia maputa. ³⁴ Iri puku ndi ikom Izrel ahụ zuruoke gara na ncherita ihu Gibe busoo ya agha. Agha ahụ di ike nke ukwu nke mere na ndi Benjamin amataghi na oke mbibi na-abiakwasị ha. ³⁵ ONYENWE ANYI meriri ndi Benjamin n'ihu Izrel, n'ubochi ahụ; ndi Izrel gburu ndi agha Benjamin onuogugu ha di iri puku abuo, na puku ise, na otu nari. Ha niile bukwa ndi na-eji mma agha aga agha. ³⁶ Mgbe ahụ, ndi Benjamin n'onwe ha, huru na e emerielala ha.

Ugbu a, ndi ikom Izrel nyere ndi Benjamin ohere iga n'ihu, n'ih na ha dabere na ndi ha zoro n'ohia n'akuku Gibe. ³⁷ Ndi ahụ zoro n'ohia gbaputara osiso gbaba n'obodo Gibe, kesaa onwe ha, were mma agha gbuchapu ndi niile no n'obodo ahụ. ³⁸ Ndi Izrel na ndi zoro n'ohia kwekotara na ha ga-eme ka anwuru oku di ukwu na-ala elu elu site n'obodo ahụ, ³⁹ ma mgbe ahụ, ndi Izrel ga-ebido ibo obo ogbugbu egburu ha.

Ndi Benjamin egbuolari iri ndi Izrel ato, n'ih ya ha siri, "Anyi na-emeri ha dika anyi mere n'agha mbu." ⁴⁰ Ma mgbe anwuru oku malitere ila elu site n'obodo ahụ, ndi Benjamin lere anya n'azu hu ka anwuru oku na-ala elu site n'akuku niile nke obodo ahụ. ⁴¹ Mgbe ahụ, ndi Izrel bidoro igbu ha, oke egwu jidere ndi Benjamin n'ih na ha gotara na ila n'iyi adakwasila ha. ⁴² Ha si n'ihu ndi Izrel gbaa oso, gbaga n'uzo gawara n'ozara, ma ha enweghi ike igbanari agha ahụ. Ndi Izrel si n'obodo Gibe gbaputa gburu ha n'ebe ahụ. ⁴³ Ha gbara ndi Benjamin gburugburu n'akuku owuwa anyanwu Gibe, gbuo otutu n'ime ha n'ebe ahụ. ⁴⁴ Ndi agha Benjamin e gburu n'agha ubochi ahụ di puku iri na asato. ⁴⁵ Mgbe ha chighariri na-agbala n'uzo ozara na-aga n'ebe oke nkume Rimon di, ndi Izrel gburu puku ndi agha ise n'ime ha n'uzo ahụ. Ha chugidere ndi Benjamin oso ruo Gidom, gbukwaa puku ndi agha ha abuo.

⁴⁶ Ya mere, ndi Benjamin e gburu n'agha n'ubochi ahụ di iri puku abuo, na ise. Ndi a bu ndi agha mma agha, dike na dimkpa n'agha. ⁴⁷ Naani nari ndi agha isii n'ime ha tughariri gbapu oso gbalaga n'ozara, n'ebe nkume Rimon di. Ha nogidere n'ebe ahụ onwa ano. ⁴⁸ Mgbe ahụ, ndi agha Izrel hapuru ha, laghachi azu, gaa n'obodo ndi Benjamin niile gbuo ndi niile no n'ime ha, igwe anu ulo, na ihe ndi ozo niile di n'ime ha. Obodo niile ha ruru, ha kporo ha oku.

21

Ndi nwunye ndi ikom Benjamin

¹ Mgbe ndi ikom Izrel niile zukotara na Mizpa, ha nuru iyi si, "O nweghi onye obula n'ime anyi ga-ekwe ka nwoke obula si n'ebo Benjamin luo umu anyi ndi inyom."

² Ndi Izrel niile gara Betel, nodu ebe ahụ ruo mgbede n'ihu Chineke. Ha welitere olu bee akwa dara uda. ³ "Ha siri, ONYENWE ANYI, Chineke Izrel,

gini mere ihe di otu a ji dakwasị Izrel? Gini mere a ga-eji na-achọ otu ebo Izrel achọ taa?"

⁴ N'isi ụtụtụ echi ya, ha biliri ngwangwa ruo ebe ichu aja. Ha churu aja nsure oku, na aja udo n'ebe ahụ.

⁵ Emesija, ha juritara onwe ha ajuju si, "O nwere ebo Izrel na-enweghi onye nochiri anya ha n'ihu ONYENWE ANYI anyi mgbe anyi zuko na Mizpa?" N'ihu na ha nuru iyi kwuo na onye obula juru ibia n'ihu ONYENWE ANYI na Mizpa aghaghi inwu.

⁶ Ma oke iru uju di n'ala Izrel dum n'ihu ihe dakwasiri umunna ha, bu ndi Benjamin. Ha niile kwuru si, "Taa, otu ebo Izrel alaala n'iyi, e kpochapula ya. ⁷ Olee otu anyi ga-esi nwetara ndi foduru nwunye ha ga-alu ebe anyi nuru iyi site n'aha ONYENWE ANYI na anyi agaghi enye ha umu anyi ndi inyom?" ⁸ Mgbe ahụ, ha juru ajuju si, "O nwere ebo Izrel na-esoghi anyi zokota mgbe anyi zokotara n'ihu ONYENWE ANYI na Mizpa?" Ha choputara na o nweghi onye obula si na Jebesh Gilead bia. ⁹ N'ihu na mgbe ha gururu ndi zokoro onu, ha choputara na o nweghi ndi si Jebesh Gilead bia.

¹⁰ Ya mere, nzuko ahụ zipuru puku ndi agha iri na abuo, ndi di ike n'etiti ha, ka ha gaa jiri mma agha gbuchapụ mmadu niile bi na Jebesh Gilead, ndi nwoke, na ndi nwanyi, na umuntakiri. ¹¹ Nke a bukwa ihe unu ga-eme, "Gbuonu ndi ikom niile na umu nwanyi niile matarala nwoke." ¹² Onuogugu umu agboghọ na-amabeghi nwoke ha chotara na Jebesh Gilead di nari ano. Ndi agha ahụ kpotara ha na Shailo, n'ime Kenan, ebe ndi Izrel mara ulo ikwu ha.

¹³ Emesija, ha zigara ufodu mmadu ka ha jekwuru ndi agha Benjamin na nkume Rimon maka ime udo. ¹⁴ Mgbe ndi Benjamin loghachiri, e dunyere ha nari ndi inyom ano, ndi Jebesh Gilead, bu ndi e mere ka ha di ndu. Ma umu agboghọ ndi a ezughi onuogugu ha niile.

¹⁵ Oge ahụ bu nnoo oge iru uju di ukwuu n'ala Izrel maka onodu ndi Benjamin, n'ihu na ONYENWE ANYI emeela ka ebo ndi Izrel hapu izu ezu. ¹⁶ Ndi okenye Izrel juritara onwe ha si, "Gini ka anyi ga-eme ilutara umunna anyi nwunye ebe o bu na umu agboghọ ndi Benjamin anwuchaala? ¹⁷ Ndi Benjamin foduru ndu aghaghi inweta ndi ga-anochi anya ha," bu ihe ha kwuru, "ka otu n'ime ebo Izrel ghara ibu ndi e kpochapuru ekpochapu. ¹⁸ Ma anyi enweghi ike inye ha ndi nwunye site n'umu anyi ndi inyom, n'ihu na umu Izrel nuru iyi si, 'Onye aburu onu ka o bu, bu onye obula nke nyere onye Benjamin nwunye.' ¹⁹ Ma lee, e nwere memme ONYENWE ANYI a na-eme afo niile na Shailo, n'akuku ugwu Betel, na mpaghara owuwa anyanwu nke uzo ahụ sitere Betel gaa Shekem, na n'akuku ndida Lebona."

²⁰ Ya mere, ha gwara ndi ikom Benjamin, bu ndi choro nwunye okwu si ha, "Gaanu zoo onwe unu n'ubi vaini di n'agbata uzo ahụ, ²¹ ma na-elepụ anya. Mgbe umu agboghọ Shailo ga-aputa ite egwu ha, sitenu n'ubi vaini gbaputanu jide ha, ka onye obula n'ime unu jide otu nwaagboghọ kpuru ya laa n'ala Benjamin, ka ha buru nwunye unu. ²² O buru na nna ha maobu umunne ha abiakwute anyi iju ajuju banyere ha, anyi ga-agwa ha okwu si, 'Biko, gosinu anyi amara, site n'ihapu ha ka ha luo umu agboghọ ahụ, n'ihu na anyi achotaghi umu agboghọ ga-ezuru ha niile mgbe anyi gburu ndi niile bi na Jebesh Gilead. O nwekwaghi uzo ozo unu gaara esi nye ha umu unu ndi nwanyi ghara ibu ndi ikpe mara.'"

²³ Ya mere, ndi Benjamin mere dika ndumodu e nyere ha si di. Onye obula n'ime ha jidere otu nwaagboghọ n'ike mgbe ha na-ete egwu n'oge

mmemme ahụ ka ọ buru nwunye ya. Ha lara n'ihe nketa ha, wughachi obodo ha, biri n'ime ya.

²⁴ Mgbe ihe ndi a gasiri, umu Izrel laghachiri n'obodo ha, n'otu n'otu, onye obula kwa laghachiri n'ebo ya, n'ikwu ya, n'ihe nketa nke aka ya.

²⁵ N'ubochi ndi a, Izrel enweghi eze na-achi ha.* N'ihini nke a, onye obula na-eme ihe obula o choro, na ihe obula di ya mma n'anya.†

* **21:25** 21:25 Nkp 17:6; 18:1; 19:1 † **21:25** 21:25 Dit 12:8; Nkp 17:6

Rut

Rut na Naomi

¹ N'oge ndị ahụ, mgbe ndị ikpe na-achị, oke unwụ dara n'ala Izrel. N'ihì unwụ a, otu nwoke, onye Betlehem, obodo dī na Juda, kwakọrọ ihe ya niile, duru nwunye ya, na ụmụ ya ndị ikom abụọ, hapụ obodo ya gaa biri dika ọbịa n'ala Moab. ² Aha nwoke a bụ Elimelek. Aha nwunye ya bụ Naomi, ma aha ụmụ ya ndị ikom abụọ bụ Mahlon na Kiljon. Ha bụ ndị Efrat* si Betlehem nke dī na Juda. Ha bjarutere n'ala Moab biri n'ebe ahụ.

³ Ma Elimelek di Naomi nwurū, hapụ naanị Naomi, na ụmụ ya ndị ikom abụọ. ⁴ Ha luru ndị nwunye site n'etiti ndị inyom Moab. Aha nke mbụ bụ Opa, ebe aha nke abụọ bụ Rut. Ha biri n'ebe ahụ ihe dī ka afo iri. ⁵ Mahlon na Kiljon mechara nwuọ. Ya mere, Naomi ghorọ onye gba aka di, na onye gba aka ụmụ.

Naomi na Rut alaghachi n'obodo Betlehem

⁶ Mgbe Naomi nọ n'ala Moab nū na ONYENWE ANYI eletala ndi Izrel site n'inye ha ihe oriri, Naomi na ndi nwunye ụmụ ya abụọ kwadoro ilaghachi azu n'ala Izrel. ⁷ Ya mere, Naomi na ndi nwunye ụmụ ya abụọ hapuru ala Moab ebe ha bi kemgbe, malite igbaso uzọ ha ga-esi laghachi n'ala Juda.

⁸ Mgbe ahụ, Naomi gwara ndi nwunye ụmụ ya abụọ okwu si ha, "Ngwa, onye ọbula n'ime unu laghachi n'ulo nne ya.† Ka ONYENWE ANYI gosi unu obioma dika unu si gosi mu onwe m, na ndi unu nwuru anwu. ⁹ Ka ONYENWE ANYI nyekwa unu di ozọ ma meekwa ka unu chota udo n'ezinaulo ozọ."

Mgbe ahụ Naomi suturu ha onu, ha niile kwara akwa. ¹⁰ Ma Opa na Rut zara Naomi si ya, "E, anyi agaghi ala. Anyi ga-esoro gi laghachikwuru ndi gi."

¹¹ Naomi zara si ha, "Laghachinu ụmụ m, o bu n'ihì ginì ka unu ga-eji soro m laa? E nwere m ike imuta ụmụ ndi ikom ozọ ndi ga-abu di unu?‡ ¹² Laghachinu azu ụmụ m. Emeela m agadi ilu di ozọ. A sikwari na olileanya foduuru m ilu di na imuta ụmụ ndi ikom n'abalì taa, ¹³ unu ga-echere ruo mgbe ha tolitere? Unu ga-anọ na-alughì di ozọ? Mba, ụmụ m ndi inyom, onodu m di ilu kari nke unu, n'ihì§ na ONYENWE ANYI eseputala aka ya imegide m."

¹⁴ Ha welitere olu ha kwaa akwa ozọ. Mgbe ahụ Opa suturu nne di ya onu ma Rut kwusiri ike n'ebe o nọ.

¹⁵ Ma Naomi gwara ya si, "Lee, nwunye nwanne di gi alaghachikwurula ndi nwe ya na chi ya niile, soro ya laa."

¹⁶ Ma Rut zara, "Akwagidela m ka m hapu gi, maobu ime ka m site n'iso gi chigharia. Aga m esoro gi gaa ebe ọbula i na-aga. Aga m esokwa gi biri n'ebe ọbula i ga-ebi; ndi gi ga-abu ndi m, Chineke gi ga-abukwa Chineke m, ¹⁷ ebe i nwuru ka m ga-anwu, ebe ahụ kwa ka a ga-eli m. Ka ONYENWE

* **1:2** 1:2 Efrata bu aha ezinaulo ebe Elimelek si puta. O bu Elimelek guru mpaghara ala ahụ di nso Betlehem, Efrata. Mgbe ufodu a na-akpokwa ya Betlehem Efrata. Rut 4:11; Jen 35:19; 1Sa 17:12; Mai 5:2 † **1:8** 1:8 Omenaala bu na ndi ada na-alubeghi di, na ndi ada di ha nwuru, na-ebinyere nne ha. Jen 24:28,67 N'akwukwo Rut isi abuo, amaokwu nke iri na otu, e mere ka anyi mata na nna Rut ka di ndu. ‡ **1:11** 1:11 Ajuru a bu n'ihì omenaala ndi juu, nke bu, na nwanji obula na-amutaghi nwa tupu di ya a nwuo, na nwanne di ya ga-aluru ya. Jen 38:6-8; Dit 25:5-10 § **1:13** 1:13 Nkp 2:15; Job 19:12; Abu 38:2

ANYỊ mesoo m mmeso, otu ọbụla mmeso ahụ si dị n'ọ, ma ọ bụrụ na m ekwere ka ihe ọzọ, ma ọ bughị ọnwụ, kewaa mụ na gị." ¹⁸ Mgbe Naomi huru na Rut ekpebiela n'ime onwe ya iso ya, ọ kwusiri igwa ya okwu ọzọ.

¹⁹ Ya mere, ha abuo gagidere ije rute Bethlehem. Mgbe ha batara Bethlehem, obodo ahụ mere mkpotu, n'ih i n'ota ha. Ndị inyom juru si, "Ọ bụ Naomi bụ nke a n'ezie?"

²⁰ Ma Naomi zara ha si, "Unu akpokwala m Naomi, kama kpoonu m Mara, n'ih i na Onye puru ime ihe niile emeela ka ndu m juputa n'ih i ilu.

²¹ Aka m juru eju mgbe m si n'ebe a puo, ma ONYENWE ANYI emeela ka m gbara aka lota. Gini mere unu ji akpo m Naomi ebe ọ bụ na ONYENWE ANYI gbakutara m azu, ebe ọ bụ na Onye puru ime ihe niile mere ka nsogbu dakwasị m."

²² Otu a ka Naomi na Rut onye Moab bu nwunye nwa ya si laghachi n'ala Juda. Oge ha ji lobata n'obodo Bethlehem bu oge a na-amalite igbo oka bali.*

2

Rut ezute Boaz

¹ Ma Naomi nwere otu nwanne di ya, onye bara uba, burukwa onye a maara nke oma, onye si n'agburu Elimelek. Aha nwoke a bu Boaz.

² Rut onye Moab, gwara Naomi okwu si ya, "Kwere ka m gaa n'ubi ebe a na-agho oka, ka m lee ma m ga-achota ihuoma n'ihu ndi na-agho oka, ndi ga-ekwere ka m tutukota oka* ndi ha hapuru."

Naomi zara si ya, "O di mma nwa m, gaa." ³ Ya mere, Rut puru gaa natutu oka n'azu ndi na-ewe ihe ubi. Ma dika ihe si di, Rut choputara na ubi ọ na-atutu oka bu ubi Boaz, onye si n'agburu Elimelek.

⁴ N'oge ahụ, Boaz n'onwe ya si na Bethlehem bjarute n'ubi ahụ, kelee ndi ahụ na-agho mkpuru n'ubi si ha, "ONYENWE ANYI nonyere unu."

Ha niile zakwara si ya, "ONYENWE ANYI gozie gi."

⁵ Mgbe Boaz huru Rut, ọ juru onyeisi ndi oru ubi ya si, "Onye ka nwanyi a bu?"

⁶ Onye nlekota oru ubi ahụ zaghachiri, "Ọ bụ onye Moab ahụ so Naomi lota. ⁷ O siri, 'Biko kwere ka m soro ndi oru n'azu tutukotaa ukwu oka ha hapuru.' Kemgbe ututu ọ b'ara, ọ kwusibeghi oru ya kariakwa naani nwa mgbe nta o zuru ike n'okpuru ndo."

⁸ Ya mere, Boaz gwara Rut okwu si ya, "Nwa m nwanyi, gee m nti. Agakwala itutu oka n'ubi ọzọ, esitekwala n'ebe a puo. Soro umu agboghọ na-ejere m ozi nodu n'ebe a. ⁹ Lezie anya n'ubi ebe ndi ikom na-ewe ihe ubi, ma soro umu agboghọ ndi a. Enyela m ndi ikom ndi a iwu ka ha ghara imetu gi aka. Mgbe obula aguu mmiri guru gi, gaa n'ite mmiri ndi ahụ ndi ikom gbanyere mmiri kuru mmiri nuo."

¹⁰ Mgbe Boaz na-agwa ya okwu, Rut hulatarara isi ya ala. Emesia o kwuru si, "Gini mere m ji chota udi amara di otu a n'ebe i no, na i hutara m, ebe i maara na m bu naani onye mba ọzọ?"

¹¹ Boaz zara si ya, "Anula m ihe niile i meere nne di gi site n'oge di gi nwuru, na otu i si hapu nne gi na nna gi, na ala ebe amuru gi, bia n'ebe a ibi n'etiti ndi i na-amaghi na mbu. ¹² Ka ONYENWE ANYI kwughachi gi

* **1:22** 1:22 N'oge owuwe ihe ubi, oka bali bu ihe ubi mbu a na-eweta, mgbe izu uka ole na ole gasiri, ọ bụrụ oge owuwe ihe ubi wiiti. Rut 2:23; 2Sa 21:9 * **2:2** 2:2 I tutukota oka ndi a hapuru mgbe a na-ewe ihe ubi, bu oke ndi inyom di ha nwuru anwu, na umu mgbei na ndi oja. Lev 19:9; Dit 24:19

ugwo ihe oma ndi a i mere. Ka ONYENWE ANYI onye bu Chineke Izrel, onye i gbabara n'okpuru nku ya izere ndu kwughachi gi nkwughachi di ukwu n'ihhi ezi oru gi niile."

¹³ Rut zara si ya, "Ka m gaa n'ihu na-achota amara n'ebe i no, onyenwe m. N'ihhi na i kasiela m obi, gwakwa m, odibo nwanyi gi, okwu di nro. O bu ezie na m abughi otu n'ime ndi odibo nwanyi gi."

¹⁴ Mgbe oge iri nri ruru, Boaz siri ya, "Bia nso n'ebe a, were ufodu nri rie, sunyekwa achicha gi n'ime mmanya viniga."†

Mgbe o soro ndi ahụ na-ewe ihe ubi ndu ala iri ihe, o nyere ya ufodu oka a huru n'oku. O riri, rijuo afo ma nri e nyere ya foduru. ¹⁵ Mgbe o biliri ichikotakwa oka, Boaz nyere umu okorobia ya iwu, "Hapunu ya ka o chikota oka o buladi n'etiti ukwu oka ndi guzo eguzo, unu agwala ya okwu ihere obula. ¹⁶ Unu sitekwa n'ukwu oka miputara ya ufodu tusara ya n'ala ka o tuturu. Unu abarala ya mba."

¹⁷ Ya mere, Rut tuturu oka n'ubi ahụ ruo oge anyasi. Mgbe o fuchasiri oka bali niile o tututara, o nwetara ihe nwere ike iru otu bushel. ¹⁸ O buuru ya baa n'ime obodo, bunye ya nne di ya, nyekwa ya nri o riforo mgbe o rijuchara afo.

¹⁹ Nne di ya juru ya, "Ebee ka i tuturu oka taa? Ebee ka i ruru oru? Ka nwoke ahụ hutara gi buru onye a goziri agozi."

Rut kororo nne di ya banyere onye ahụ o ruru oru na nke ya. O siri, "Aha nwoke mu na ya ruru oru bu Boaz."

²⁰ Mgbe ahụ Naomi zara nwunye nwa ya si, "Onye ONYENWE ANYI goziri ka o bu, onye na-ahapubeghi igosi ebere ya nye ndi di ndu na ndi nwuru anwu. Nwoke a bu otu n'ime ndi agburu anyi, otu onye n'ime ndi onye mgbaputa anyi."‡

²¹ Mgbe ahụ Rut, onye Moab siri, "Ihe o sikwara m bu, 'Nonyere ndi oru m tutu ruo mgbe ha ghochara oka niile di n'ubi m.' "

²² Naomi siri Rut, nwunye nwa ya, "Nwa m nwanyi, o kaara gi mma ime dika o kwuru. Soro umu agboghoro no n'ubi ya n'azu tutuoka i na-atutu, n'ihhi na n'ubi onye ozoro, e nwere ike imeru gi ahụ."

²³ Ya mere, Rut sogidere umu agboghoro Boaz na-atutu oka, tutu ruo ogwugwu igho oka bali na wiiti. Ya na nne di ya bigidekwara.

3

Rut ejekwuru Boaz

¹ Otu ubochi, Naomi, nne di Rut, gwara ya okwu si, "Nwa m nwanyi, o bu na o rubeghi mgbe m ga-achotara gi ulo nke aka gi, ebe a ga-anolekotazie gi anya nke oma? ² O bu na Boaz, onye gi na umu agboghoro ya so ruo oru ichikota oka abughi onye agburu anyi? Lee, n'abali taa ka o ga-afucha oka bali n'ebe izocha oka. ³ Ugbu a, gaa saa ahụ gi, teekwa mmanu isi utu, yirikwa uwe mara mma. I mesia, gaa n'ebe izocha oka,* ma ekwekwala ka o hu gi, tutu ruo mgbe o risiri nri nuokwa ihe onunu.

† **2:14** 2:14 O bu mmanya gbara uka a wunyere mmanu ntakiri, ka e ji emeputa mmanya viniga.

‡ **2:20** 2:20 Onye mgbaputa anyi Onye di otu a, aghaghi ibu onye metutara nwoke ahụ nwuru anwu. O nwere ike buru nwanne ya maobu nwanna ya. O bu ya ka o diri dika iwu ahụ si di, inwetaghachi maobu zughachite ala niile nke onye ahụ nwuru anwu. Iwu ahụ bu, na onye mgbaputa a di nso, ga-alu nwunye nwanne maobu nwanna ya ahụ nwuru anwu, ma o buru na o mutaghi nwa. Dit

25:5-10 * **3:3** 3:3 O bu oru umu anumanu izocha oka n'oge ehie. Ma n'oge uhuruchi, mgbe ikuku n'efe, ndi oru ubi na-eji ihe dika nkata na-awuli oka ahụ elu n'ihhi izocha ya. Dika ha na-awuli ya elu, ikuku na-ebufu igbugbo oka na ahija, ma mkpuru oka na-adigide n'ime nkata ahụ.

⁴ Leziekwa anya chọputa ebe ọ ga-edina rahụ ụra. Mgbe ị maara na ọ rahula ụra nke ọma, gaa kpughepụ akwa o ji kpuchie ụkwụ ya, dinaakwa ala n'ebe ahụ. Ọ ga-agwa ị ihe ị ga-eme.”

⁵ Rut zara ị, “Aga m eme ihe ọbụla ị ị m mee.” ⁶ Ya mere, Rut puru n'abalị ahụ gaa n'ebe ịzocha ọka ahụ, meekwa ịka nne di ya gwara ya.

⁷ Mgbe Boaz risiri nri ma n'ụkwụ ihe ọhụrụ, mmụọ ya ịkwa mma, ọ gara ka ọ dinaa ala na nsọtụ ebe atụkọtara akpa ọka. Rut jiri nwayọọ gaa n'ebe ahụ, kpughepụ akwa o ji kpuchie ụkwụ ya abụọ, dina n'akụkụ ụkwụ ya. ⁸ N'etiti abalị Boaz kujara teta na mberede, tugharia, ma lee o nwere nwanyị dina n'ala ala ụkwụ ya.

⁹ Ọ juru ya ị, “Ị bu onye?”

Rut zara ya ị, “Abụ m Rut, ohu ị nwanyị, onyenwe m. Were ọhụ ọhụ akwa ị kpukwasị m,† n'ihina ị bu onye agburu mgbaputa m ị nso.”

¹⁰ Boaz zara ị ya, “ONYENWE ANYI ọzie ị, nwa m nwanyị. Ịhunanya i gosiri ugbo a akariala nke i gosiri na mbu, n'ihina i gbasoghi umu okorobia, ma ha bu ọgaranya maobu ogbenye. ¹¹ Ma ugbo a, nwa m nwanyị, atula ọjọ. Aga m emezuru ị ịka i si ịjọ, n'ihina mmadu niile maara na ị bu onye nwere ezi agwa. ¹² Ọ bu ezie na m bu onye mgbaputa ị nso nke ezinaulo anyi, ma o nwere onye ọzọ ị ezi nso kari m. ¹³ Nodu n'ebe a n'abalị a. N'ututu, ọ buru na onye ahụ ekwere imezu ọru ya ịka onye mgbaputa, ya ruo ya. Ọ buru na o kwere, ọ ị mma, ọ burukwanu na o kweghi, ịka ONYENWE ANYI na-adi ndu, aga m emezu ya. Ugbo a, dinara ala ruo ututu.”

¹⁴ Ya mere, Rut dinara n'ụkwụ ya ruo ututu. Ma chi abozibeghi nke ọma mgbe o si n'ebe ahụ bilie n'ihina Boaz ịri ya, “Ekwela ka onye ọbụla mata na nwanyị ịjara n'ebe ịzocha ọka.”

¹⁵ O gwakwara Rut okwu ị ya, “Chita akwa mgbokwasị ị, gbasaa ya.” Ya mere Rut gbasara akwa ya, Boaz manyere ya otutu ọka balị isii, bokwasị ya Rut, onye buuru ya banye n'ime obodo.

¹⁶ Mgbe Rut ịkwutere nne di ya, Naomi juru ya ị, “Nwa m nwanyị, olee otu ihe si gaa?”

Rut gwara ya ihe niile Boaz meere ya, ị, ¹⁷ “Ọ manyeere m otutu ọka balị isii ndi a si m, ‘O kwesighi ka ị gbara aka lakwuru nne di ị.’”

¹⁸ Naomi zara si ya, “Chere, nwa m nwanyị, ruo mgbe ị ga-ahụ otu okwu a ga-esi bie. Nwoke a agaghi ezu ike tutu ruo mgbe o kwubiri okwu a taa.”

4

Boaz aluọ Rut

¹ Ya mere, Boaz puru gaa n'onu ọzọ ama obodo ahụ, nodu ala n'ebe ahụ. Ọ ịghị anya onye mgbaputa ahụ ị nso nke Boaz kwuru okwu banyere ya si n'ebe ahụ na-agafe. Boaz kporo ya ị, “Enyi m ịjara nodu ala.” Ọ ịjara nodu ala.

² Boaz kporo mmadu iri, ndi bu ndi okenye obodo ahụ, gwa ha, “Nodunu ala n'ebe a.” Ha mere otu ahụ. ³ Mgbe ahụ, ọ gwara nwoke onye mgbaputa ahụ ị nso ị, “Naomi, onye si n'ala ndi Moab lota, na-achọ ire ala nwanna anyi nwoke Elimelek. ⁴ Ahuru m na o kwesiri ka m buru ọzọ gwa ị ka ị zuo ya n'ihu ndi a no ọdu n'ebe a, na n'ihu ndi okenye obodo anyi. Ọ buru na ị ga-agbara ya, gwa m, ọ burukwanu na ị gaghị agbara ya, gwa m,

† 3:9 3:9 Mgbe nwoke were akwa, maobu onu akwa gbasaa nwanyị n'ahụ, nke a na-egosi na ọ choro ilu ya. Izk 16:8

ka m mara ihe m ga-eme. N'ih na o bu gi ka o diri igbaputa ya. Mu onwe m na-esote gi."

O zara si, "Aga m agbaputa ya."

⁵ Mgbe ahụ, Boaz siri, "N'ubochi i ga-azuru ala ahụ site n'aka Naomi ka i ga-enwetakwa Rut onye Moab bu nwunye onye ahụ nwuru anwu, ime ka aha onye ahụ nwuru anwu na ihe nketa ya na-adigide."

⁶ Na nke a, onye nchekwa mgbaputa ahụ siri, "Apughị m igbaputa ya n'ih na e nwere m ike itinye ihe nketa m na nsogbu. Gi onwe gi gbaputa ya. Nke a agaghị ekwe m omume."

⁷ Na mgbe ochie n'ala Izrel,* ime ka mgbaputa ihe na iwefe ihe site n'aka baa n'aka zuo oke, otu onye ga-eyipu akpukpokwu† ya were ya nye onye nke ozọ. Otu a ka e si ekpebi okwu gbasara orire na ozuzu, na-ime ka ihe ndi ozọ guzosie ike n'ala Izrel.

⁸ N'ih ya, mgbe nwoke ahụ gwara Boaz si ya, "Zuru ala ahụ n'onwe gi," o yiputara akpukpokwu ya.

⁹ Mgbe ahụ, Boaz kwuputara na nti ndi okenye ndi ahụ na ndi mmadu no n'ebe ahụ si ha, "Unu bu ndi akaebe na esitela m n'aka Naomi zuru ala niile Elimelek, na Kilion na Mahlon nwere. ¹⁰ Azurukwala m Rut onye Moab, nwunye Mahlon ka o buru nwunye m, ime ka aha onye nwuru anwu na ihe nketa ya na-adigide, ka aha ha hapu ifu n'etiti ndi ikwu ya maobu site n'obodo ebe amuru ya. Taa unu niile bu ndi akaebe m."

¹¹ Mgbe ahụ, ndi okenye na ndi niile no n'onu uzọ ama kwuru si, "Anyi bu ndi akaebe. Ka ONYENWE ANYI mee nwanyi a na-abata n'ezinaulo gi ka o diri ka Rachel na Lia,‡ ndi ebo Izrel niile sitere na ha puta! Ka i burukwa ogaranya n'agburu Efrata, ghokwa onye a ma ama na Bethlehem. ¹² Site n'umu ONYENWE ANYI ga-enye gi site na nwanyi a, ka ezinaulo gi diri ka nke Perez§ onye Tama muru Juda."

Nwa nwoke a mutara Naomi

¹³ Boaz kpoo Rut ka o buru nwunye ya. Mgbe ya na Rut dinakoro, ONYENWE ANYI nyeere ya aka ituru ime. O mukwara nwa nwoke. ¹⁴ Mgbe ahụ, ndi inyom obodo ahụ biakwutere Naomi si ya, "Onye a goziri agozi ka ONYENWE ANYI bu, onye na-agbawaghị gi aka onye agburu mgbaputa di nso. Ka aha ya buru ihe ga-ada uda n'ala Izrel niile. ¹⁵ Ya wetakwara gi ntute na ndu gi ma burukwa onye ga-azu gi n'isi awo gi. N'ih na nwunye nwa gi, onye huru gi n'anya, onye baara gi uru kari ndi ikom asaa, amurala gi nwa nwoke."

¹⁶ Naomi kuuru nwantakiri ahụ, jikuo ya n'apata ya, lekotaa ya. ¹⁷ Ndi inyom ndi agbataobi ya siri, "Ugbu a, n'ikpeazu, Naomi enwetala nwa nwoke ozọ!" Ha guru ya Obed. O bukwara onye ahụ bu nna Jesi, onye bu nna Devid.

Usoro omumu Devid

¹⁸ Nke a bu usoro ndi a muru site na Perez.

Perez muru Hezron

¹⁹ Hezron muru Ram

* **4:7** 4:7 Dit 25:7-10 † **4:7** 4:7 Gbaa mba niile di n'etiti owuwa anyanwu gburugburu, akpukpokwu bu ihe na-egosiputa onye nwe ihe. Mgbe mmadu nyere onye ozọ akpukpokwu ya, n'ih ihe obula, nke a putara inye ya ikike i si, site ugbu a gawa ihe ahụ a burula nke gi. Abu 60:8; Ems 2:6; 8:6 ‡ **4:11** 4:11 Rachel na Lia bu ndi muru ebo niile nke Izrel, n'otu aka ahukwa, agburu Devid na onye nzoputa ahụ sitere na Rut puta. I ga-aguta nke a n'akwukwo Mat 1:5,6,16 § **4:12** 4:12 Perez bu nna ochie Boaz. Mat 1:3; Luk 3:33

Ram mұru Aminadab
²⁰ Aminadab mұru Nashon
Nashon mұru Salmon
²¹ Salmon mұru Boaz
Boaz mұru Obed
²² Obed mұru Jesi
Jesi mұru Devid.

1 Samuel

Omumụ Samuel

¹ O nwere otu nwoke onye Zuf, si na Ramataim, n'ala ugwu ugwu Ifrem. Aha ya bụ Elkena nwa Jeroham, nwa Elihu, nwa Tohu, nwa Zuf, onye Ifrem.

² Elkena luru ndi inyom abuo, aha nke mbu bu Hana, ebe aha nke abuo bu Penina. Penina nwere umu, ma Hana enweghi nwa.

³ Kwa afo, nwoke a na-esi n'obodo ya gaa Shailo ife ofufe na ichuru ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile aja. O bu n'ebe ahụ ka umu ndi ikom abuo Elayi a na-akpo Hofni na Finehaz, bu ndi nchujaja ONYENWE ANYI no.* ⁴ N'ubochi obula Elkena na-achu aja ya, o na-ekenye Penina na umu ya ndi ikom na ndi inyom otutu oke site n'anụ o ji chuo aja. ⁵ Ma o na-enye Hana oke mmadu abuo, n'ihu na o huru ya n'anya, o bu ezie na ONYENWE ANYI mechiri akpanwa ya. ⁶ Ma Penina na-eme ka obi joo Hana njo kari, site n'ikpasu ya iwe, n'ihu na ONYENWE ANYI mechiri akpanwa ya. ⁷ Ihe ndi a na-eme kwa afo. Penina na-akwa Hana emo, na-achi ya ochi oge niile ha gara n'ulo ONYENWE ANYI, si otu a na-eme ka o na-akwa akwa, gharakwa iri nri. ⁸ Mgbe Hana bidoro ikwa akwa otu a, Elkena na-aju ya si, "Hana, o bu ginị mere i ji na-akwa akwa? Ginị mere i naghị eri nri? Ginị mere obi ji ajo gi njo? O bu na mu adighi gi mma kari umu ndi ikom iri nye gi?"

⁹ Otu ubochi mgbe ha risiri nri, nuokwa ihe onunu na Shailo, Hana biliri oto. N'oge a, Elayi onye nchujaja noduru ala n'uche ya n'akuku onu uzo ulo ONYENWE ANYI. ¹⁰ N'onodu obi mwute Hana kwara akwa, kpee ekpere, kpokuo ONYENWE ANYI. ¹¹ O kwere nkwa si, "O! ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, o buru na i ga-elekwasị anya na nhuju anya nke ohu gi nwanyi ma cheta m, ghara ichefu ohu gi nwanyi, ma nye ya nwa nwoke, mgbe ahụ, aga m enyeghachi ya ONYENWE ANYI ogologo ubochi niile nke ndu ya. Aguba agakwaghi aga n'isi ya mgbe obula."

¹² Mgbe o nogidere na-ekpe ekpere nye ONYENWE ANYI, Elayi no na-ele ya anya n'onu. ¹³ Ka Hana no na-ekpe ekpere n'obi ya, naani egbugbere onu ya na-emeghari emeghari, ma enweghi onye na-anu olu ya. Mgbe ahụ, Elayi chere n'obi ya na o bu nwanyi mmanya na-egbu. ¹⁴ Elayi siru ya, "Ruo ole mgbe ka i ga-akwusi inubiga mmanya oke? Si n'ebe mmanya di wezuga onwe gi!"

¹⁵ Ma Hana zara si ya, "Mba, onyenwe m, anughi m mmanya obula! Kama abu m nwanyi obi ya di ilu nke ukwu. Anọ m na-ekwuputara ONYENWE ANYI ihe di m n'obi. ¹⁶ Biko agula ohu gi nwanyi dika onye ajo omume. Esi m n'obi mwute na-akwasara ONYENWE ANYI uwa m."

¹⁷ Elayi zara si ya, "Laa n'udo, ka Chineke Izrel mezuoro gi dika aririo gi niile si di."

¹⁸ Hana zara si, "Ka m buru onye si n'aka gi nata ihuma." O jiri obi utu laghachi, malitekwa iri nri ya. Ihu ya agbarukwaghi ozo.

¹⁹ N'isi ututu echi ya, ha biliri kpo isiala n'ihu ONYENWE ANYI, mgbe ahụ, ha laghachiri n'ulo ha di na Rema. Mgbe ha laruru, Elkena bakwuru nwunye ya Hana, ONYENWE ANYI chetakwara ya. ²⁰ Mgbe oge ruru, o mere

* **1:3** 1:3 Onye Izrel obula kwesiri iga n'ihu Onyenwe anyi maka ife ofufe, ugboro ato kwa afo. Dit 16:16-17; Opu 23:14-19 Ebe ulo nzute na igbe ogbugba ndu ahụ di, bu ihe dika iri kilomita ato n'ebe ugwu ugwu Jerusalem. 1Sa 3:3; Jos 18:1

ka Hana turu ime, muo nwa nwoke. O guru ya Samuel, n'ihu na o siri, "Aririo m ONYENWE ANYI maka ya."

Hana edoo Samuel nso

²¹ Mgbe di ya, bu Elkena na ndi ezinaulo ya gara Shailo ichuru ONYENWE ANYI aja nke afo ahụ, na ichukwa aja metutara nkwa di iche nke o kwere ONYENWE ANYI, ²² Hana esoghi ha, o gwara di ya, "Mgbe nwantakiri a kwusiri inu ara,† ka m duru ya ga chee ya n'ihu ONYENWE ANYI, o gabikwa n'ebe ahụ ruo mgbe ebighi ebi."

²³ Elkena bu di ya siri ya, "Mee ihe obula i chere kwesiri ekwesi. Nodu ruo mgbe o hapuru inu ara, ma ka ONYENWE ANYI mezu okwu ya." Hana nogidere n'ulo tutu ruo mgbe o zulitere nwantakiri ahụ, kwusi ya inu ara.

²⁴ Mgbe o kwusiri nwantakiri ahụ inu ara, nwantakiri ahụ ka di ntakiri. Ma o duuru ya, jiri oke ehi gbara afo ato, na iri lita utu oka abuo na abuo, na otu karama mmanya, gaa n'ulo ONYENWE ANYI di na Shailo. ²⁵ Mgbe ha ji oke ehi ahụ chusia aja, ha kpotaara Elayi nwantakiri ahụ. ²⁶ Mgbe ahụ, o siri, "Onyenwe m, dika i si na-adi ndu, o bu m bu nwanyi ahụ guzoro onwe ya nso n'ebe i no kpee ekpere nye ONYENWE ANYI. ²⁷ N'ihu nwa a ka m kpere ekpere, ONYENWE ANYI emelara m ihe m rioro n'aka ya. ²⁸ Ma ugbu a, ana m enyeghachi ya ONYENWE ANYI ka o buru nke ya ndu ya niile." O fere ONYENWE ANYI ofufe n'ebe ahụ.

2

Ekpere Hana

- 1 Mgbe ahụ Hana kpere ekpere si:
"Obi m na-anuri onu n'ime ONYENWE ANYI;
n'ime ONYENWE ANYI ka e buliri mpi* m elu.
Onu m na-anyanya isi megide ndi iro m,
n'ihu na-enwere m mmasi na nzoputa gi.
- 2 "O nweghi onye di nso dika ONYENWE ANYI;
o nweghi onye di kari gi,
o nweghi nkume ozọ yiri Chineke anyi.
- 3 "Anogidela na-ekwu okwu site na mpako,
ekwekwala ka onu gi kwuputa okwu nganga.
N'ihu na ONYENWE ANYI bu Chineke maara ihe niile,
ya bu onye na-anwale oru niile.
- 4 "Uta ndi na-ebu agha agbajielala
ma ndi ahụ dara mba ka e nyere ike.
- 5 Ndi na-eriju afo e meela onwe ha ndi oru ngo maka nri,
ma ndi na-adighi eriju afo na mbu aghoala ndi agu adighi agukwa.
Nwanyi aga amutala umu asaa
ma nwanyi ahụ muru otutu umu adighi amutakwa.
- 6 "ONYENWE ANYI na-eweta onwu, ya na-emekwa ka a di ndu,
o bu ya na-eme ka mmadu daa n'ura onwu, na-emekwa ka ha di ndu
ozọ.

† 1:22 1:22 N'oge ochie, adighi anapu umuntakiri ara osiiso, kama o bu mgbe ha gbara afo ato maobu kari. * 2:1 2:1 N'ebe a, mpi na-akowa maka ike

7 ONYENWE ANYỊ na-ezite ụbiam na akunuba;
 ọ na-eweda n'ala, ma na-ebulikwa elu.
 8 Ọ na-esite na ntụ welite onye ogbenye
 na-ebuli ndị mkpa na-akpa site n'ikpo ntụ.
 Ọ na-eme ka ha soro ụmụ eze nọdụ,
 na-emekwa ka ha keta ocheeze nsopurụ.

“N’ihi na ntọala ụwa bụ nke ONYENWE ANYỊ
 n’elu ya ka ọ dọkwasi ụwa.

9 Ọ ga-echebe ụkwụ ndị nsọ ya
 ma ndị ajoy omume ka ọ ga-eme ka ha dere duu n’ime ọchịchiri.

“Ọ bughị site n’idi ike ka mmeri si abia.

10 Ndị ahụ na-ebuli onwe ha imegide ONYENWE ANYỊ ka a ga-etipia.
 Onye kachasi ihe niile elu ga-ebigbo site n’eluigwe megide ha.
 ONYENWE ANYỊ ga-ekpe nsotu niile nke ụwa ikpe.

“Ọ ga-enye eze ya ike

bulikwaa idi ike† nke onye ya e tere mmanu.”

11 Mgbe ahụ, Elkena na Hana laghachiri Rema, ma ha hapuru Samuel
 n’ebe ahụ. Nwata ahụ ghorọ onyeozị ONYENWE ANYỊ, n’ihi na ọ nọ na-
 enyere Elayi onye nchajaja aka.

Ụmụ ojoo Elayi

12 Ụmụ Elayi bụ ndị omume ha jọgburu onwe ya; ha na-eleli ONYENWE
 ANYỊ anya. 13 Dika mmeso ndi nchajaja n’ebe ndi mmadu si di: mgbe onye
 obula biara ichu aja, onyeozị onye nchajaja na-abia mgbe a na-esi anu, jiri
 ndudu nwere eze ato n’aka ya. 14 Ọ na-adunye ya n’ime efere anu maobu
 ite, maobu iko e ji esi anu. Ihe obula ndudu ahụ duputara ka onye nchajaja
 na-ewere. Otu a ka ha si emeso ndi Izrel niile na-abia na Shailo. 15 Mgbe
 ufodu, tupu e suree abuba anu n’ebe ichu aja,‡ ndi ozi onye nchajaja na-
 abia gwa onye wetara anu ichu aja si ya, “Nye onye nchajaja anu ndu nke
 ọ ga-ahụ n’oku, n’ihi na ọ choghi iri anu e siri esi, kama anu ndu ka ọ
 choro.”

16 Ọ buru na onye ji anu ahụ bia ichu aja agwa onyeozị ahụ okwu si,
 “Chere ka anyi buru uzọ suo abuba ndi a oku tupu i were ihe i choro,”
 onyeozị ahụ na-aza si, “Nye m anu ahụ ugbu a, ọ buru na i nyeghi m ya
 aga m eji ike were ya.”

17 Mmehie umu okorobia ndi a na-eme di ukwuu n’anya ONYENWE ANYI,
 n’ihi na ha na-eleda onyinye a na-ewetara ONYENWE ANYI anya.

18 N’oge a, Samuel na-agakwa ozi ya n’ihu ONYENWE ANYI. Ọ bụ ezie na
 ọ bụ naani nwantakiri, ọ na-eyi akwa ọcha efod dika ndi nchajaja. 19 Afọ
 obula, nne ya na-akwara ya uwe mwuda, nke ọ na-ewetara ya mgbe ya
 na di ya biara ichu aja. 20 Tupu ha alaa, Elayi na-agosi Elkena na Hana
 si, “Ka ONYENWE ANYI nye gi umu ozo, ndi ga-anochi anya onye a i rioro
 maka ya, nke i nyeghachiri ONYENWE ANYI.” 21 ONYENWE ANYI gosiri Hana
 amara. Ọ turu ime muta umu ndi ikom ato, na umu ndi inyom abuo. Ma
 Samuel tokwara n’ije ozi ya n’ihu ONYENWE ANYI.

22 N’oge a, Elayi aburula nnoo agadi. Ọ nokwa na-anu ihe ojoo niile umu
 ya ndi ikom na-eme ndi Izrel niile, ya na otu ha si edinakwuru umu nwanji

† 2:10 2:10 Maobu, mpi ‡ 2:15 2:15 N’iwu e nyere banyere ichu aja, abuba na anu niile abuba
 kpuchiri ka a na-akpo oku n’elu ebe ichu aja. Lev 3:3-5,16; 4:8-10

na-eje ozi n'ọ̀nụ ụzọ ebe ịchụ aja ụlọ nzute. ²³ Ya mere, Elayi gwara ụmụ ya si, "Anụla m site n'ọ̀nụ ndị ONYENWE ANYI, banyere ihe ọjọọ niile dị iche iche unu na-eme. Gini mere unu ji na-eme ihe ọjọọ dị otu a? ²⁴ Ọ bughị akụkọ ọma ka m na-anụ site n'ọ̀nụ ndị ONYENWE ANYI banyere unu. ²⁵ Ọ buru na mmadu emehie megide mmadu, Chineke nwere ike gbooro ya ogu. Ma ọ buru na mmadu emehie megide ONYENWE ANYI, onye ga-egboro ya ogu?" Ma ụmụ ya ndi ikom egeghi nna ha nti, n'ihu na ONYENWE ANYI na-akwado ila ha n'iyi.

²⁶ Nwata ahụ bu Samuel na-eto, na-agba dimkpa, burukwa onye ihe ya di ONYENWE ANYI na mmadu mma.

Amuma megide ezinaulo Elayi

²⁷ Otu onye nke Chineke biara gwa Elayi okwu si ya, "Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru: Ọ bu na m eziputaghi ike m n'uzo putara ihe mgbe nna nna gi ha bu ohu n'ala Ijipt n'okpuru Fero? ²⁸ Ahoputara m nna nna unu ochie site n'etiti ebo niile nke Izrel mee ya ka ọ buru onye nchujaja m, ka ọ chuo aja n'ebe ichu aja m, isure ihe nsure oku na-esi isi utu, na iyi uwe efood ndi nchujaja n'ihu m. Enyere m ezinaulo nna nna gi onyinye niile Izrel ji chuo aja nsure oku. ²⁹ Gini mere unu ji na-eleli aja a na-achuru m, na onyinye a na-ewetara m n'usoro dika m si nye ya n'iwu anya? Gini mere i ji na-asopuru umu gi karija m, ime onwe unu ka unu gbaa abuba site n'idebere onwe unu akuku kachasi mma nke onyinye niile umu Izrel, ndi m, na-ewetara m.

³⁰ "N'ihu ya, otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, kwuputara, si, 'Ekwere m nkwa na ndi ezinaulo gi na nke nna gi ga-eje ozi n'ihu m ruo mgbe ebighi ebi,' ma ugbo a, otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya, 'O gaghi adikwa otu a n'ebe m no! N'ihu na ndi na-asopuru m ka m ga-asopuru, ma ndi niile na-eleda m anya, ka a ga-akpo ihe efu. ³¹ Oge na-abia mgbe m ga-ebipu ike gi na ike ezinaulo nna gi, wezuga ha ka nwoke obula n'ezinaulo gi hapu ito gho agadi. ³² I ga-ahu mkpagbu n'ebe obibi m; a ga-emere Izrel ihe oma nke ga-eme ka i nwee anya ufu, ma ọ dighi onye ga-eme agadi n'ezinaulo gi. ³³ Onye obula n'ime unu nke m na-ebipughi site n'ebe ichu aja m ga-adi ndu naani n'onodu anya mmiri akwa nke ga-ekpuchi ya anya, na iru uju nke obi. Umu umu gi niile ga-anwu tupu ha eruo agadi.

³⁴ " 'The ga-adakwasu umu gi ndi ikom, bu Hofni na Finehaz, ga-aburu gi ihe ama. Ha abuo ga-anwu n'otu ubochi. ³⁵ Aga m akpolite nye onwe m, onye nchujaja kwesiri ntukwasu obi, onye ga-eme ihe di m n'uche na n'obi. Aga m eme ka ezinaulo ya guzosie ike. O ga-eje ozi n'ihu Onye m e tere mmanu oge niile. ³⁶ Mgbe ahụ, ndi niile foduru n'ezinaulo gi ga-abia kpo isiala nye ya, ripo ya ego na ihe oriri. Ha ga-asu, "Biko, nyetu m opu m ga-aru n'etiti ndi nchujaja, ka m hu ihe m ga-eri." "

3

Onyenwe anyi akpo Samuel

¹ Nwata ahụ bu Samuel nokwa na-ejere ONYENWE ANYI ozi n'ihu Elayi. N'ubochi ndi ahụ okwu ONYENWE ANYI di uko, adighikwa ahụ otutu ohu.

² O ruru n'otu abali, ka Elayi dinara ala n'onodu ya irahu ura, ebe ọ bu na anya ya akala nka nke bu na ọ dighi ahuzikwa uzọ nke oma. ³ Mgbe ahụ, oriṅa* Chineke anyubeghi, Samuel dinara n'ulonso ONYENWE ANYI,

* **3:3** 3:3 Oriṅa di n'ebe nsọ ahụ kwesiri i na-enwu oku ehie na abali obula. Opu 27:20-21; 30:7-8 Ọ bu n'isi ututu tupu chi abo ka ihe a mere.

n'ebe ahụkwa ka igbe ọgbugba ndụ Chineke dị. ⁴ ONYENWE ANYỊ kpọrọ Samuel oku,

Samuel zara sị, "Lee m n'ebe a." ⁵ O biliri jekwuru Elayi, sị ya, "Lee m abjala m."

Ma Elayi siri ya, "Mba, akpoghị m gi, laghachi gaa dinaa ala." Samuel gara dina ala.

⁶ Ọzọkwa, ONYENWE ANYỊ kpọrọ ya sị, "Samuel!" Samuel gbaara ọsọ jekwuru Elayi sị ya, "Lee m, gini ka m ga-eme?"

Ma Elayi zara sị ya. "Mba akpoghị m gi oku, nwa m. Laghachi gaa dinaa ala."

⁷ Ma Samuel amatabeghi onye ONYENWE ANYỊ bu, ekpughebeghi okwu ONYENWE ANYỊ nye ya.

⁸ ONYENWE ANYỊ kpọrọ ya oku nke ugbo atọ; ọzọkwa Samuel biliri jekwuru Elayi sị ya, "Lee m, gini ka i choro ka m mee?"

Mgbe ahụ, Elayi ghotara na o bu ONYENWE ANYỊ na-akpo nwantakiri ahụ, ⁹ n'ihu ya o gwara Samuel okwu sị, "Laghachi, dinaa ala. O buru na o kpo gi ozo, sị ya, 'Lee m, kwuo, ONYENWE ANYỊ, n'ihu na ohu gi na-ege nti.' " Ya mere Samuel laghachiri gaa dinaa ala.

¹⁰ ONYENWE ANYỊ biara guzo onwe ya n'ebe ahụ, kpo ya ozo dika o si kpo ya na mbu sị, "Samuel! Samuel!"

Samuel zara sị, "Lee m, kwuo, n'ihu na ohu gi na-anu."

¹¹ ONYENWE ANYỊ gwara Samuel sị, "Lee, ana m aga ime ihe n'Izrel nke ga-eme ka nti nuru ya zuo wuruwuru. ¹² N'oge ahụ aga m emezu ihe niile m kwuru megide Elayi na ezinaulo ya, site na mmalite ruo ogwugwu.

¹³ N'ihu na agwara m ya na m ga-ekpe ezinaulo ya ikpe, ruo mgbe ebighi ebi, n'ihu mmehie ahụ o maara ihe banyere ya. N'ihu na umu ya mere onwe ha ndi a na-eleli anya,† ma o meghi ihe obula ikwusi ha. ¹⁴ Ya mere, anuola m iyi nye ulo Elayi sị, 'Ikpe omuma dikwasiri ulo Elayi bu nke a na-agaghi eji onyinye maobu ichu aja kpuchie.' "

¹⁵ Samuel dinara ala tutu ruo ututu. Mgbe chi boru, o meghere onu uzọ ulo nzute ONYENWE ANYỊ dika o na-eme. Ma egwu turu ya igwa Elayi ohu ahụ. ¹⁶ Ma Elayi kpọrọ ya sị, "Samuel, nwa m."

Samuel zara sị, "Lee m n'ebe a."

¹⁷ Elayi juru ya sị, "Gini ka o gwara gi? Ezola ihe obula n'ebe m no. Ka Chineke meso gi mmeso, otu obula mmeso ahụ si di njo, ma o buru na i zoo ihe obula o gwara gi n'ebe m no." ¹⁸ Ya mere, Samuel gwara ya ihe niile, o zokwaghi ihe obula. Mgbe ahụ Elayi kwuru okwu sị, "Ya onwe ya bu ONYENWE ANYỊ, ya meekwa dika o si di ya mma n'anya."

¹⁹ ONYENWE ANYỊ nonyeere Samuel mgbe o na-eto, meekwa ka amuma niile Samuel buru mezu. ²⁰ Ndi Izrel niile, site na Dan ruo Biasheba, matara na Samuel bu onye amuma ONYENWE ANYỊ kwesiri ntukwasị obi.

²¹ ONYENWE ANYỊ gakwara n'ihu na-egosi onwe ya na Shilo. N'ebe ahụ o gosiri onwe ya nye Samuel site n'okwu ya.

4

¹ Okwu Samuel rutere ndi Izrel niile nti.

Ndi Filistia adota igbe ọgbugba ndu n'agha

Mgbe Izrel puru izute ndi Filistia n'agha, ha mara ulo ikwu ha na Ebeneza, ma ndi Filistia mara nke ha n'afek. ² N'agha a luru n'ubochi ahụ, ndi Filistia doro onwe ha n'usoro izute ndi Izrel, dika agha na-agbasa, ndi

† 3:13 3:13 1Sa 2:12,17,22

Filistia lughuru umu Izrel, gbukwaa puku mmadu ano n'ime ha. ³ Mgbe ndi agha Izrel foduru laghachiri n'ulo ikwu ha, ndi okenye Izrel juritara onwe ha si, "Gini mere ONYENWE ANYI ji kwe ka ndi Filistia merie anyi taa. Ka anyi gaa Shailo buputa igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, ka o soro anyi jee agha, ka o naputa anyi site n'aka ndi iro anyi."

⁴ Ya mere, ha zigara ndi mmadu ka ha gaa Shailo. Ha sitere n'ebe ahụ bute igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, onye ahụ na-anokwasị n'uche ebere n'etiti cherubim. Umu ndi ikom Elayi abuo, bu Hofni na Finehaz, nonyeere igbe ogbugba ndu Chineke ahụ.

⁵ Mgbe e bubatara igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI ahụ n'ebe ndi agha Izrel mara ulo ikwu ha, ndi Izrel tiri mkpu mere ka ala maa jijiji. ⁶ Mgbe ndi Filistia nuru uda mkpu a, ha juru si, "Gini na-eme? O bu gini kpatara oke iti mkpu a n'ulo ikwu ndi Hibru?"

Mgbe a gwara ha na o bu n'ihu na igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI erutela, ⁷ ujo turu ndi Filistia. Ha siri, "Chi abatala n'omuma ulo ikwu ahụ. Ahuhu diri anyi n'ihu na ihe di otu a emetubeghi n'oge gara aga. ⁸ *Ahuhu diri anyi! Onye ga-anaputa anyi site n'aka chi ndi a di ike? N'ihu na o bu chi ndi a ji ihe otiti di iche iche tie ndi Ijipt mgbe umu Izrel no n'ozara. ⁹ Unu di ike, unu ndi Filistia, burukwanu ndi ikom, ma o bughu otu a, unu ga-agho ohu ndi Hibru dika ha buru unu ndi ohu. Burunu ndi ikom, luo agha!"

¹⁰ Ndi Filistia luru ogu dika dike, lughuo ndi Izrel. Ndi agha ji ukwu eje ogu onuogugu ha di iri puku ato nwuru n'otu ubochi ahụ. Ma ndi foduru gbalara n'ulo ikwu ha. ¹¹ Ndi Filistia dotara igbe ogbugba ndu Chineke n'agha, ma gbukwaa Hofni na Finehaz umu Elayi.

Onwu Elayi

¹² Ma otu nwoke onye Benjamin gbapuru oso site n'ogbo agha ahụ, gbara ruo Shailo n'otu ubochi ahụ, o yi uwe dowara adowa, aja dikwa ya n'isi.

¹³ Mgbe o rutere, Elayi no n'uche ya n'akuku uzọ, na-eche, n'ihu na obi ya na-ama jijiji, n'ihu igbe ogbugba ndu Chineke. Mgbe nwoke ahụ batara n'ime obodo, koo ihe mere, mkpu akwa dara n'obodo ahụ niile.

¹⁴ Elayi nuru iti mkpu ahụ juo si, "Gini bu isi uzu a?"

Onyeozu ahụ mere ngwangwa bata gwa Elayi okwu. ¹⁵ Elayi agbaala iri afo itoolu na afo asato n'oge a, nke mere na o naghị ahukwa uzọ. ¹⁶ Nwoke ahụ gwara Elayi si, "Esi m n'ihu agha gbalata. Anọ m n'ebe ahụ taa hụ ka agha si gaa."

Elayi juru si, "Nwa m, o bu gini mere?"

¹⁷ Onyeozu ahụ zara si, "Izrel sitere n'ihu ndi Filistia gbaa oso. E tigbukwara otutu n'ime ndi agha ha. Ozọ, umu gi abuo, Hofni na Finehaz nwuru. E burukwara igbe ogbugba ndu Chineke."

¹⁸ Mgbe onyeozu ahụ kwutere maka igbe ogbugba ndu Chineke. Elayi sitere n'uche ya dalaa azu n'akuku onu uzọ ama, dajie olu ya, nwuo! N'ihu na o meela nnoo agadi. O bukwa onye buru ibu. Ya onwe ya kpekwarat umu Izrel ikpe iri afo ano.

¹⁹ Nwunye nwa ya, bu nwunye Finehaz, di ime, nookwa nso oge imu nwa ya. Mgbe o nuru maka obubu e buuru igbe ogbugba ndu Chineke, nukwa maka onwu nna di ya na di ya, o muputara nwa ya n'ike. Ma o nwuru n'ihu ihe mgbu nke afo ime. ²⁰ Ma mgbe o na-anwu, ndi inyom

* **4:8** 4:8 N'ihu na ndi Filistia e kwenyeghi na Chineke, kama ha kweere na chi arusi. † **4:18** 4:18 Maobu, Duru umu Izrel

na-eji ya ime, sirị ya, “Atula egwu, adala mba, i muola nwa nwoke.” Ma o zaghi ha ihe obula. O nakwaghi ha nti.

²¹ O guru nwantakiri aha, kpoọ ya Ikabodu, kwuo si, “Ebube esitela n’Izrel puo,” n’ihi obubu e buuru igbe ogbugba ndu Chineke, na n’ihi onwu nna di ya na di ya. ²² O kwuru si, “Ebube esitela n’Izrel puo, n’ihi na e buuru igbe Chineke.”

5

Igbe ogbugba ndu n’Ashdod na Ekron

¹ Mgbe ndi Filistia buuru igbe ogbugba ndu Chineke, ha si Ebeneza buru ya buga Ashdod. ² Ha butere igbe ogbugba ndu Chineke, buba ya n’ime ulo Dagon,* doba ya n’akuku Dagon. ³ Mgbe ndi Ashdod tetara n’isi ututu echi ya, ma lee, Dagon adaala, kpuo ihu ya n’ala n’ihu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI. Ha bulikwara Dagon elu doghachi ya n’onodu ya. ⁴ Ma n’ututu echi ya, Dagon adakwala kpuo ihu n’ala n’ihu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI. Isi ya na aka ya abuo dakapuru, togboro na mbata onu uzo, O bukwa naani ogwe ahụ ya foduru. ⁵ O bu nke a mere, site mgbe ahụ ruo taa, ndi nchujaja Dagon na ndi niile na-abata n’ulo Dagon, adighi azo ukwu ha n’onu uzo mbata ulo Dagon di n’Ashdod.

⁶ Aka ONYENWE ANYI malitere idi arọ n’ahụ ndi Ashdod, ha na obodo ndi ozo gbara ya gburugburu, o ji etuto di iche iche menye ha egwu ma bibiekwa ha n’Ashdod n’oke ala ya niile. ⁷ Mgbe ndi Ashdod huru ihe na-eme, ha sirị, “Anyi achoghị ka igbe ogbugba ndu Chineke nke Izrel diri n’etiti anyi, n’ihi na aka ya di ike n’ahụ anyi, otu aka ahukwa na chi anyi Dagon.” ⁸ Ya mere, ha ziri ozi kpokota ndisi ndi Filistia niile, juo ha si, “Gini ka anyi ga-eme igbe chi ndi Izrel?”

Ha zara, “Ka e buru igbe chi ndi Izrel buga ya n’obodo Gat.” Ya mere ha buuru igbe Chineke nke Izrel buga Gat.

⁹ Ma mgbe ha bubatara ya na Gat, aka†ONYENWE ANYI malitere imegide obodo ahụ. O tinyere ndi obodo ahụ n’onodu oke egwu. O tiri ndi bi n’obodo ahụ ihe otiti, ma nwantakiri ma dimkpa, etuto di iche iche toro ha n’ahụ. ¹⁰ Ya mere, ha zilara igbe ahụ Ekron.

Ma mgbe igbe ahụ na-abata Ekron, ndi Ekron kwara akwa si, “Ha e burula igbe ogbugba ndu chi ndi Izrel butere anyi, ka anyi na ndi anyi nwusia!” ¹¹ Ya mere, ha kpokotara ndisi ndi Filistia niile si ha, “Sinu n’obodo zipu igbe chi ndi Izrel, maobu zighachinu ya n’obodo e si bute ya na mbu, ka o hapu igbuchapu anyi na ndi anyi.” N’ihi egwu maka onwu ejidela ndi niile bi n’obodo. Aka Chineke dikwa ike nke ukwu megide obodo ahụ. ¹² Ndi na-anwughị ka e mere ka etuto juputa ha n’ahụ, mkpu akwa nke ndi obodo ahụ ruru eluigwe.

6

Mbughachi igbe ogbugba ndu

¹ Igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI ahụ noro n’obodo ndi Filistia onwa asaa. ² Emesija, ndi Filistia kporo ndi nchujaja ha na ndi na-aju mmuo ase juo ha si, “Gini ka anyi ga-eme banyere igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI? Gwa anyi otu anyi ga-esi zilaga ya n’ala ya.”

* **5:2** 5:2 Dagon bu arusi kachasi arusi ndi ozo nke ndi Filistia na-efe. Guo ihe nkwa banyere ya na Nkp 16:23 † **5:9** 5:9 Dit 2:15; 1Sa 5:11; 12:15

³ Ndi ahụ zara si, “Ọ buru na unu ezighachi igbe ogbugba ndu chi ndi Izrel, unu ezighachila ya n’aka efu, kama jirinụ onyinye aja ikpe omuma zilaga ya. Unu mee nke a, ihe otiti ndi a ga-ala. Unu ga-amatakwa ihe mere o ji na-ata unu ahuhu ndi a.”

⁴ Ha juru, “Olee udi onyinye aja ikpe omuma anyi ga-enye.”

A gwara ha, “Dika onuogugu ndisi obodo Filistia si di ise, unu ga-eziga onyinye* oiyi etuto ise nke e jiri olaedo kpuo na oiyi oke ise nke e jikwa olaedo kpuo, n’ihi na o bu otu udi ihe otiti ahụ ka o ji tie unu na ndisi obodo unu niile. ⁵ Jiri olaedo kpuo oiyi etuto na oke ndi ahụ na-emebi ala unu, si otu a nye chi ndi Izrel nsopuru. Ma eleghi anya o ga-ewezuga aka ike ya site n’ebe unu na chi unu di iche iche na ala unu no. ⁶ Gini mere unu ga-eji nyichie obi unu dika ndi Ijipt na Fero mere? Mgbe Chineke mesiri ha ike, o bu na ha ahapughi ndi Izrel ka ha laa?

⁷ “Wunu ugboala ohuru, werekwanu nne ehi abuo na-enye umu ara kegide n’ugbo ahụ. Ehi ndi a ga-abu ndi a na-ejibeghi ko o ru ubi mbu. Mgbe unu kegidere ehi ndi a, chirinu umu ha chuba ha n’ebe a na-edebe ehi. ⁸ Werenu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI tinye n’ugboala ahụ, tinyekwa ihe olaedo ndi ahụ unu na-enye ka o buru aja ikpe omuma unu n’ime igbe nta unu ga-etinye n’akuku ya. Zilaganu ya n’uzo o ga-agbaso. ⁹ Ma guzonu na-ele ya anya. O buru na o gafee oke ala anyi banye Bet-Shemesh, unu ga-amata na o bu ONYENWE ANYI mere ka ihe ojo ndi a dakwas anyi. Ma o buru na o meghe otu a, o buru na o loghachi, anyi ga-amata na ihe otiti a bu naani ihe ndaba nke dakwasiri anyi, o sikwaghi n’aka ONYENWE ANYI.”

¹⁰ Ha were dika okwu ndi a si di. Ha weere nne ehi abuo na-enye umu ara kegide ha n’ugboala ahụ, werekwa umu ha kpochie n’ogba ahụ. ¹¹ Igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI na igbe nta ahụ e tinyere oke na oiyi etuto olaedo ndi ahụ a kpuru akpu ka ha dokwasiri n’elu ugboala ahụ. ¹² Ehi ndi ahụ dokpuru ugbo ahụ gawa n’uzo Bet-Shemesh. Ha na-ebekwa muuu mgbe ha na-aga. Ha sogidere uzo ahụ na-aga. Ha echigharighi gaa aka nri maobu aka ekpe. Ndi eze ndi Filistia sogidekwara ha n’azu tutu rute n’oke ala Bet-Shemesh.

¹³ N’oge a, ndi Bet-Shemesh no n’ubi na-ewe ihe ubi nke oka wiiti na ndagwurugwu ala ahụ. Mgbe ha lepuru anya hu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, onu juru ha obi. ¹⁴ Mgbe ugboala ahụ batara n’ubi nwoke a na-akpo Joshua na Bet-Shemesh, o kwusiri n’akuku otu nkume ukwu di n’ebe ahụ. Ngwangwa, ndi no n’ebe ahụ gbuwasiri osisi e ji mee ugbo ahụ, gbukwaa ehi abuo ahụ, were ha choro ONYENWE ANYI aja nsure oku. ¹⁵ Ndi ikom Livayi no n’ebe ahụ buliri igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI na igbe nta ahụ di n’akuku ya nke olaedo niile a kpuru akpu di n’ime ya, dokwas ha n’elu nkume. Ndi Bet-Shemesh† churu otutu aja nsure oku na aja ndi ozo nye ONYENWE ANYI n’ubochi ahụ. ¹⁶ Mgbe ndi eze ise obodo ndi Filistia huru ihe mere, ha laghachiri n’Ekron n’ubochi ahụ.

¹⁷ Onyinye etuto olaedo ise a kpuru akpu nke ha nyere ONYENWE ANYI di ka aja ikpe omuma n’ihi ihe mere ha bu maka obodo ndi Filistia ndi a, Ashdod, Gaza, Ashkelon, Gat na Ekron. ¹⁸ Ha wetakwara oke olaedo a dika onuogugu obodo ndi Filistia si di, bu nke ndisi ise ahụ nwere, obodo ndi e wusiri ike, na obodo nta niile ha. Nkume ukwu ahụ ebe a

* **6:4** 6:4 Onyinye olaedo ndi ahụ bu i ji mee ka obi juru Chineke n’ihi etuto ndi ahụ o mere ka o too ha. 1Sa 6:5,6,9,12 † **6:15** 6:15 Bet-Shemesh bu otu n’ime obodo ndi Livayi ketara. Jos 21:16 O bu naani ndi Livayi na-ebu igbe ogbugba ndu Chineke. Dit 10:18

dokwasiri igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, bu ihe akaebe n'ubi Joshua, onye Bet-Shemesh ruo taa.

¹⁹ Ma ONYENWE ANYI tigburu iri ndi ikom asaa n'etiti ndi Bet-Shemesh n'ih na ha nyobara anya n'ime igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI ahụ. N'ih ya ndi Bet-Shemesh ruru uju n'ih ndi ahụ niile ONYENWE ANYI tigburu. ²⁰ Ndi Bet-Shemesh juru si, "Onye puru iguzo n'ihu ONYENWE ANYI, bu Chineke a di nsọ? Olee ebe anyi ga-ezigakwa igbe ogbugba ndu a?"

²¹ Ha zipuru ndi ozi ka ha gaa gwa ndi Kariat Jearim si ha, "Ndi Filistia ezighachila igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI. Bianu buru ya gaa n'obodo unu."

7

¹ Ya mere, ndi ikom Kariat Jearim biara buru igbe ogbugba ndu* ONYENWE ANYI bubata ya n'ulo Abinadab nke di n'elu ugwu. Ha doro Elieza, okpara Abinadab nsọ, ka o buru onye na-elekota igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI.

Mmeri Samuel meriri ndi Filistia na Mizpa

² Igbe ahụ digidere na Kariat Jearim ogologo oge, iri afọ abuo zuruoke. Ma n'oge a niile, ndi Izrel no na-eru uju n'ih ONYENWE ANYI.† ³ Ya mere, Samuel gwara ezinaulo Izrel niile si, "O buru na unu ji obi unu niile na alaghachikwute ONYENWE ANYI, mgbe ahụ, wezuganu chi niile nke ndi ala ozo, na arusi Ashtoret site n'etiti unu. Kpebienu n'obi unu ibiakwute ONYENWE ANYI, feekwa naani ya ofufe. O ga-anaputakwa unu site n'aka ndi Filistia." ⁴ Ya mere, ndi Izrel wezugara arusi Baal na Ashtoret ha, bido ife naani ONYENWE ANYI.

⁵ Samuel gwara ha si, "Unu ndi Izrel, zukotanu na Mizpa, ka m riuo ONYENWE ANYI ariuo n'isi unu." ⁶ Mgbe ha niile zuko n'ebe ahụ, ha kuuru mmiri wupu ya n'ala n'ihu ONYENWE ANYI. N'ubochi ahụ kwa, ha buru onu, kwuputa mmehie si, "Anyi emehiela megide ONYENWE ANYI." O bu na Mizpa ka Samuel malitere ikpe umu Izrel ikpe.

⁷ Mgbe ndi Filistia nuru na umu Izrel zuko na Mizpa, ndi eze ndi Filistia chikotara ndi agha ha, bia ibuso Izrel agha. Mgbe umu Izrel nuru na ha na-abia nso, ha turu ujo nke ukwu. ⁸ Ha siri Samuel, "Akwusila itiku ONYENWE ANYI Chineke anyi mkpu akwa n'ih anyi, kpeekwa ekpere ka o zoputa anyi site n'aka ndi Filistia." ⁹ Mgbe ahụ, Samuel weere nwa aturu na-anu ara jiri ya churo ONYENWE ANYI aja nsure oku, rikwa ONYENWE ANYI ka o nyere Izrel aka. ONYENWE ANYI zara ekpere ya.

¹⁰ N'oge ahụ, mgbe Samuel no na-esure aja nsure oku ahụ, ndi Filistia biaruru nso ibuso Izrel agha, ma ONYENWE ANYI sitere n'elugwe were oke olu egbe elugwe nke dara oke uda chusasia ha. O mere ka ogbaaghara bata n'etiti ndi Filistia. Nke a mekwaru ka umu Izrel kpochapu ha, ¹¹ Ndi ikom Izrel si na Mizpa puta chuso ndi Filistia oso, na-etigbu ha n'uzo ruo na ndida Bet-Ka.

¹² Mgbe ahụ, Samuel weere otu nkume doo ya n'agbata Mizpa na Shen, kpo ebe ahụ, Ebeneza, nke putara, "Nkume inyeaka," n'ih na o siri, "N'ezie, ONYENWE ANYI enyerela anyi aka ruo ugbu a."

¹³ Ya mere, mmeri a e meriri ndi Filistia mere ka ha ghara ibuso Izrel agha ozo, n'ih na ONYENWE ANYI kwusiri ha ime nke a ubochi niile nke ndu

* **7:1** 7:1 Igbe ogbugba ndu ahụ digidere n'ebe a, ruo oge Devid biara bulata ya na Jerusalem. 1Sa 6:21; Abụ 132:6; 2Sa 6:2-3 † **7:2** 7:2 Eleghi anya n'ih na ONYENWE ANYI chepuru ihu ya site n'ebe ha no.

Samuel. ¹⁴ E nyeghachiri ndị Izrel obodo niile ndị Filistia dotara n'agha na mbụ, nke dī site n'Ekron ruo Gat. Ndị Izrel naputara oke ala ndị a site n'aka ndị Filistia. N'uzo dī otu a, e mere ka udo dī n'etiti ndị Izrel na ndị Amorait.‡

¹⁵ Samuel nogidere dika onye ikpe ndị Izrel ubochi niile nke ndu ya. ¹⁶ Afọ niile, o na-ejeghari site n'otu obodo ruo n'obodo ozo, site n'obodo Betel ruo Gilgal, ruokwa Mizpa. § O na-anokwa n'obodo ndi a na-ekpe ndi Izrel ikpe. ¹⁷ Ma o na-aloghachi na Rema, n'ihhi na o bu n'ebe ahụ ka ulo ya di. O kpekwarara ndi Izrel ikpe n'ebe ahụ, wuokwara ONYENWE ANYI ebe ichu aja n'ebe ahụ.

8

Izrel ariọọ ka e nye ha eze

¹ Mgbe Samuel ghorọ agadi, o mere umu ya ndi ikom ka ha buru ndi ikpe ndi Izrel. ² Juel, okpara ya, na Abija, nke na-eso ya ka o hoputara. Ha nokwa na Biasheba na-ekpe ndi Izrel ikpe. ³ Ma umu ya esoghi uzo ya.* Ha na-agbaso naani ihe ga-abara ha.† Ha na-erikwa ngari, na-ekpe ikpe na-ezighi ezi.‡

⁴ N'ihhi ya, ndi okenye umu Izrel niile zukotara, biakwute Samuel na Rema si ya, ⁵ "I meela agadi, umu gi ndi ikom adighikwa eso uzo gi. Ugbu a hoputara anyi onye ga-abu eze anyi, onye ga na-edu anyi, dika mba ndi ozo."

⁶ Ma obi adighi Samuel utọ mgbe ha rioro si, "Nye anyi eze ga-edu anyi." N'ihhi ya, Samuel kpokuru ONYENWE ANYI n'ekpere. ⁷ ONYENWE ANYI gwara ya, "Gee nti n'ihe niile ndi a na-agwa gi; o bughu gi ka ha juru, kama o bu mu onwe m ka ha juru ibu eze ha. ⁸ Site n'ubochi m mere ka ha si n'Ijpt puta ruo taa, ha na-agbakuta mazu, na-efe chi ndi ozo. O bukwa otu a ka ha na-eme gi ugbu a. ⁹ Mee dika ha rioro, ma echefula igwa ha udi omume eze ahụ ga-achi ha ga-emeso ha."

¹⁰ Samuel gwara ndi Izrel na-ariọ ka e nye ha eze ihe ONYENWE ANYI kwuru. ¹¹ O zara si ha, "Ihe ndi a bu udi mmeso eze ahụ ga-achi unu ga-emeso unu: O ga-eduru umu unu ndi ikom mee ha ndi na-agba oso n'ihu ugbọ agha ya na inyinya ya. ¹² Ufodu ka o ga-eme ochiagha, ndi ga-elekota otutu puku ndi agha, maobu iri ndi agha ise; ndi ufodu ga-abu ndi ga-ako ubi ya, ndi ozo ga-ewebatakwa ihe owuwe ubi ya, ma ndi ozo ga-akpuru ya ngwa agha na ihe niile e ji anya ugbọ agha ya. ¹³ O ga-eduru umu unu ndi inyom mee ka ha buru ndi na-esiri ya mmanu otite na-esi isi utọ, na ndi na-esiri ya nri, na ndi na-eghere ya ihe oghighe. ¹⁴ O ga-anarakwa unu ubi unu, na ubi vaini unu, na ubi oliv unu ndi kachasi mma, were ha nye ndi na-ejere ya ozi. ¹⁵ O ga-ewere otu uzo n'ime uzo iri nke mkpuru ubi unu na ubi vaini unu nye ndisi oru ya na ndi na-ejere ya ozi. ¹⁶ O ga-akwagidekwa unu ka unu nye ya ndi ohu unu, ndi ikom n'ime ha, na ndi inyom n'ime ha, ya na anu ulo unu ahụ di ezi mma, na inyinya ibu unu. ¹⁷ O ga-ewerekwa otu uzo n'uzo iri nke igwe anu ulo unu, meekwa ka unu onwe unu burukwa ndi ohu ya. ¹⁸ Mgbe ubochi ndi ahụ biara, mgbe ihe ndi a bidoro imezu, unu ga-akwa akwa, rioro ka e wezugara unu

‡ **7:14** 7:14 Ndi Amori bu aha ozo eji mara ndi niile bu ndi Kenan. Jen 14:5-7 § **7:16** 7:16 Betel, Gilgal na Mizpa bu obodo ato ndi so n'oke ala Benjamin ketara. O bukwa na mpaghara ala ndi a, ka ulonso Chineke di. Jos 18:11-28; Jos 4:19 * **8:3** 8:3 1Sa 12:3; Jer 22:15-17 † **8:3** 8:3 Opu 18:21 ‡ **8:3** 8:3 Opu 23:6-8; Dit 16:19

eze ahụ unu hoputaara onwe unu, ma ONYENWE ANYỊ agaghị aña unu ntị n'ubochi ahụ.”

¹⁹ Ma ndị Izrel juru ige Samuel ntị. Ha siri, “Anyị choro eze ga-achi anyi. ²⁰ Mgbe ahụ, anyị onwe anyị ga-adị ka ndị mba niile ozo, anyị ga-enwe eze ga na-edu anyi, na-aga n'ihu anyi na-ebukwa agha anyi.”

²¹ Samuel gwara ONYENWE ANYỊ ihe niile ha kwuru. ²² Ma ONYENWE ANYỊ zara ya ozo si, “Mee ihe ha kwuru, nye ha eze.”

Mgbe ahụ, Samuel gwara ndi ikom Izrel okwu si ha, “Laanụ, nwoke obula n'obodo ya.”

9

Samuel etee Sol mmanu ibu eze

¹ E nwere otu nwoke si Benjamin aha ya bu Kish nwa Abiel, nwa Zeroa, nwa Bekorat, nwa Afia, onye Benjamin, burukwa oke mmadu a maa ama.

² O nwere nwa nwoke aha ya bu Sol, onye bu okorobia no n'uju ya. O nweghi nwoke ozo e ji atunyere ya n'Izrel niile. O toro ogologo kariya onye obula site n'ubu ruo n'isi.

³ Otu ubochi, ufodu n'ime inyinya ibu Kish nna Sol nwere kpafuru. N'ihia ya, Kish kporo Sol gwa ya okwu si, “Duru otu odibo ka gi na ya soro ga chogharia inyinya ibu ndi a.” ⁴ Ha choro inyinya ndi ahụ gaa n'ala ugwu ugwu Ifrem, na n'akuku Shalisha, ma ha ahughi ha. Ha chokwara ha gaa n'akuku Shaalim, ma ha ahughi ha n'ebe ahụ. Emesia, ha choro inyinya ibu ndi ahụ gaa n'ala niile nke ndi Benjamin, ma ha ahughi ha ebe obula.

⁵ N'ikpeazu, mgbe ha choro ha rute n'ala Zuf, Sol gwara onyeozu ahụ ya na ya so, si, “Ka anyi laghachi, n'ihia na o buru na nna m elee anya anyi ma o hughu anyi, o ga-amalite iche echiche banyere anyi kariya inyinya ibu ndi a.”

⁶ Ma odibo ahụ zara ya si, “Lee, e nwere otu onye nke Chineke bi n'obodo a; o bukwa onye mmadu niile na-asopuru n'ihia na ihe obula o kwuru n-emezu. Ka anyi gaa hu ya, ma eleghu anya o ga-agwa anyi uzọ anyi ga-esi.”

⁷ Sol siri odibo ya, “O buru na anyi agaa, ginu ka anyi ga-enye nwoke ahụ? Nri di na-akpa anyi agwula, o dikwaghi onyinye anyi nwere nke anyi ga-enye onye nke Chineke. Ginu ka anyi nwere?”

⁸ Onyeozu ahụ zara ya ozo si, “Lee, enwere m otu mkpuru shekel olaocha. Aga m enye ya onye Chineke a ka o gwa anyi uzọ anyi ga-esi.” ⁹ (Na mgbe gara aga n'Izrel, o buru na mmadu agaa iju Chineke ase, o na-asi, “Bia ka anyi jekwuru onye ohu uzọ,” n'ihia na onye a na-akpo onye amuma taa, ka a na-akpo onye ohu uzọ n'oge ahụ).

¹⁰ Sol siri odibo ya, “O di mma, Bia ka anyi gaa.” Ha biliri gawa n'obodo ebe onye Chineke ahụ no.

¹¹ Mgbe ha na-arigo ugwu ibanye obodo ahụ, ha zutere ufodu umu agboghọ ka ha na-aputa iseta mmiri, juo ha ajuju si, “Onye ohu uzọ ahụ o no n'ebe a?”

¹² Umu agboghọ ahụ zara ha si, “E, o no ya. Lee ya ka o na-aga n'ihu unu. Unu jesie ike unu ga-ahụ ya. Ugbu a ka o batara obodo anyi, n'ihia na o na-aga iso ndi mmadu gaa ichu aja n'ebe di elu. ¹³ Ngwangwa unu banye n'obodo, unu ga-ahụ ya tupu o gaa n'ebe di elu iri ihe. N'ihia na ndi mmadu agaghị ebido iri ihe tutu ruo mgbe o rutere, n'ihia na o ghaghị igozu

ihe aja ahụ tupu ndị a kpọrọ oku ebido iri ihe.* Gbagoonụ unu ga-ahụ ya n'oge dika nke a.”

¹⁴ Ya mere, ha mere ngwangwa, baa n'ime obodo ahụ. Dika ha na-abata n'ime obodo, lee Samuel ka ọ na-abiakwute ha; ọ na-aga n'ebe ahụ dị elu.

¹⁵ Ma n'ubochi borọ tupu ubochi Sọl na-abia, ONYENWE ANYI kpughere nke a nye Samuel. ¹⁶ “Dika mgbe a echi, aga m ezitere gi otu nwoke si n'ala Benjamin. I ga-ete ya mmanụ nke ga-eme ya ka ọ buru onyendu Izrel ndi m. O ga-azoputa ha site n'aka ndi Filistia, n'ihi na ahula m ahuhu nke ha no n'ime ya; anukwala m ikwa akwa ha.”

¹⁷ Mgbe Samuel huru Sọl, ONYENWE ANYI gwara ya si, “Lee nwoke ahụ m gwara gi ihe banyere ya! O bu ya ga-achi ndi m.”

¹⁸ Ma Sọl bjaruru Samuel nso juo ya si, “Biko, zi m ebe ulo onye ohu uzo di.”

¹⁹ Samuel zara si ya, “Mu onwe m bu ohu uzo ahụ. Gaanu n'ihu m rigoruo n'ebe di elu, n'ihi na mu na unu ga-eso rikoo nri taa. N'ututu echi aga m agwa gi ihe di gi n'obi. Aga m ezilagakwa gi. ²⁰ Enyela obi gi nsogbu maka inyinya ibu ndi ahụ furu efu n'abali ato gara aga, n'ihi na a chotala ha. Ma, onye ka mmadu ahụ bu, onye ndi Izrel niile na-achosi ike? O bughị gi na ezinaulo nna gi.”

²¹ Ma Sọl zara si, “O bughị onye Benjamin ka m bu, onye sitere n'ebo kachasi nta n'Izrel; o bughị agburu m dikarisiri nta n'etiti agburu niile ozọ di n'ebo Benjamin? Gini mere i ji agwa m udi okwu di otu a?”

²² Mgbe ahụ, Samuel duuru Sọl na onyeozu ya kpobata ha n'ime ulo ukwu, nye ha onodu n'isi oche n'etiti iri mmadu ato o kporo oriri. ²³ Samuel gwara onyeisi ndi na-esi nri okwu si, “Weta anu ahụ m nyere gi, nke ahụ m si gi ka i debe iche.”

²⁴ Onye na-esi nri weere ukwu anu ahụ na ihe ndi so ya debe ya n'ihu Sọl. Samuel siri, “Lee, ihe ndi e wepuru ka e debere gi. Rie, n'ihi na e debere gi ya maka oge akara aka, site n'oge ahụ m kwuru si, 'Akporo m ndi mmadu oku nri.'” Sọl sooro Samuel rie nri n'ubochi ahụ.

²⁵ Mgbe ha sitere n'ebe ahụ di elu ridata n'obodo. Samuel kpanyere Sọl uka n'elu ulo ya. ²⁶ N'isi ututu mgbe ha biliri, Samuel kporo Sọl n'ulo elu si, “Jikere, ka m zilaga gi.” Mgbe Sọl kwadoro, ya na Samuel sooro puo n'ezi. ²⁷ Ka ha na-arida na-abiaru nsotu obodo ahụ, Samuel siri Sọl, “Gwa onyeozu ahụ ka o gafee n'ihu anyi.” Onyeozu ahụ mekwara otu a, ma, “Gi onwe gi chere ntakiri oge n'ebe a ka m mee ka i nuru ozi sitere n'aka Chineke.”

10

¹ Mgbe ahụ, Samuel weere karama mmanu wukwasị ya n'isi, sutukwa ya onu n'agba si ya, “O bu na ONYENWE ANYI etebeghi gi mmanu ime gi onyendu ihe nketa ya? ² Mgbe i ga-ahapu m n'ebe a, i ga-ahụ ndi ikom abuo n'akuku ili Rechel na Zelza, n'ala Benjamin, ha ga-agwa gi, 'A chotala inyinya ibu ndi ahụ furu efu, ugbo a, nna gi akwusila iche ihe gbasara inyinya ibu ya, ma o nokwa na-echegbu onwe ya n'ihi gi, o na-aju, 'Olee ihe m ga-eme banyere okpara m?'”

³ “Mgbe i ruru n'osisi ukwu Taboa, i ga-ezute ndi ikom ato ndi na-aga ife Chineke ofufe na Betel. Otu n'ime ha ga-ebu umu ewu ato, nke ozọ ga-eji ogbe achicha ato, ma nke ato ga-eji otu karama mmanya. ⁴ Ha ga-aju

* **9:13** 9:13 Otutu oge, iri nri na ibu abu bu otu n'ime ihe a na-eme ma a chusia aja ufodu.

gị banyere ọdịmma gị, nyekwa gị ogbe achicha abụọ, nke ị ga-anara site n'aka ha.

⁵ “Emesia, ị ga-aga Gibeaa nke Chineke, ebe ndị agha ndị Filistia mara ụlọ ikwu nche. Mgbe ị na-abata obodo ahụ, ị ga-ezute ndị amụma, ndị si n'ebe dị elu ahụ na-arịdata. Ha ga na-akpọ une, na egwu otiti, na oja, na ụbọ akwara. Ha ga na-ebukwa amụma. ⁶ N'oge ahụ, mmụọ ONYENWE ANYỊ ga-abiakwasị gị, ị ga-esorokwa ha buo amụma. Ị ga-abụkwa onye a gbanwere, onye dị iche. ⁷ Mgbe ihe iribama ndị a mezuru ị ga na-eme ihe ọbụla i cheputara n'obi gị, n'ihị na Chineke nonyeere gị.

⁸ “Ị ga-aga Gilgal* chere m n'ebe ahụ abalị asaa, n'ihị na ana m abia ichụ aja nsure oku na aja udo. Aga m agwa gị ihe ị ga-eme mgbe m bịa.”

Sol ebuo amuma

⁹ Mgbe ọ na-atughari ka ọ si ebe Samuel nọ puo, Chineke gbanwere ya, nye ya obi ọhuru, ihe iribama ndị ahụ mezuokwara n'ubochi ahụ. ¹⁰ Mgbe ya na onye na-ejere ya ozi rutere Gibeaa, ndị amụma nọ n'ahiri zutere ha. Mmụọ nke Chineke biakwasiri ya n'ebe ọ dị ukwu, o sooro ha malite ibu amụma. ¹¹ Mgbe ndị niile maara Sol huru ya ka o so ndị a na-ebu amụma, ha juru onwe ha ajuju si, “Gini mere nwa Kish? Sol, ọ ghoala otu n'ime ndị amụma?”

¹² Otu n'ime ndị bi n'ebe ahụ juru si, “Onye ka nna ha bu?” Nke a bu mmalite okwu ahụ a na-ekwu si, “Sol ọ ghoala otu n'ime ndị amụma?”

¹³ Mgbe Sol buchara amụma, ọ rigooro gaa n'ebe ichụ aja ahụ di n'elu ugwu.

¹⁴ Mgbe nwanne nna ya huru Sol, ọ juru ya ajuju si, “Olee ebe ị gara?”

Sol zara ya si, “Anyi gara icho inyinya ibu ndi ahụ furu efu, ma anyi achotaghi ha, n'ihị ya anyi gara n'ebe onye amuma a na-akpo Samuel ijuta ase ebe ha no.”

¹⁵ Ma nwanne nna Sol siri, “Gwa m ihe Samuel gwara gi.”

¹⁶ Sol zara ya si, “O gwara anyi na a chotala inyinya ibu ndi ahụ.” Ma okwu gbasara alaeze, dika Samuel siri kwuo ya, ọ gwaghi ya ihe ọbula.

¹⁷ Emesia, Samuel kporo nzuko ndi Izrel niile na Mizpa,† ka ha bia zute ONYENWE ANYI. ¹⁸ O gwara ha si, “Otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel kwuru, ‘Mu onwe m si n'ala Ijipt kpoputa Izrel ma naputakwa unu site n'aka ike ndi Ijipt, na site n'aka alaeze niile bu ndi kpagburu unu.’ ¹⁹ Ma ugbu a, unu ajula Chineke unu onye na-azoputa unu site n'ihe ndakwasị na njuju anya unu niile. Unu kwukwara si, ‘Mba, nye anyi eze ga-achi anyi.’ Ugbu a, doonu onwe unu n'usoro n'ihu ONYENWE ANYI dika ebo unu na ikwu unu niile si di.”

²⁰ Samuel mere ka ebo Izrel niile bjaruo nso n'ebo n'ebo, nza‡ mara ebo Benjamin. ²¹ O mere ka ebo Benjamin bjaruo nso n'agburu n'agburu, nza mara agburu Matri. N'ikpeazu nza ahụ mara Sol, nwa Kish. Ha choghariri ya ma ha ahughi ya. ²² Ha juru ONYENWE ANYI ase ozo, “Nwoke ahụ ọ biala n'ebe a?”

ONYENWE ANYI siri, “E, Lee, o zoro onwe ya n'etiti akpa ndi ahụ.”

²³ Ha gbaara gaa n'ebe ahụ kpoputa ya. Mgbe ọ putara guzoro n'etiti ha, ha huru na o toro ogologo kari onye ọbula site n'ubu ruo n'isi.

* **10:8** 10:8 Ebe mbu e wuru ulonso Chineke n'ime ala Kenan bu n'obodo Gilgal. Jos 4:19-24

† **10:17** 10:17 Oge ọbula ndi Izrel nwere ihe di mkpa ha ga atule, ọ bu n'obodo Mizpa ka ha na-ezuko Nkp 20:2; 21:1; 1Sa 7:5-6 ‡ **10:20** 10:20 O bu site na-ijuta ase n'Urim na Tumim ka mmadu ji amata ihe ọ ga-eme. Onu 27:21; 1Sa 28:6

²⁴ Samuel gwara ndị ahụ niile okwu sị, “Onye a bụ nwoke ahụ ONYENWE ANYỊ hopụtara ka ọ buru eze unu. Ọ dighi onye ozo dika ya n’Izrel!”

Mgbe ahụ, mmadu niile tiri mkpu sị, “Ka eze di ogologo ndu gaa n’ihu!”

²⁵ Ozokwa, Samuel gwara ndị Izrel ihe bu oru eze, na ihe ruuru ya. O dekwara ihe ndi a n’akwukwo, debe akwukwo ahụ n’ihu ONYENWE ANYI. Emesia, Samuel mechiri nzuko ahụ. Onye obula laghachikwara n’ulo ya.

²⁶ Mgbe Sol laghachiri n’obodo ya, bu Gibe, ndi ikom ndi Chineke meturu aka n’obi sooro ya. ²⁷ Ma ufodu ndi efulefu jogburu onwe ha kwuru si, “Olee otu nwoke a ga-esi zoputa anyi?” Ha leli ya anya, jukwa iwetara ya onyinye inata ihuoma. Ma Sol gbachitere ha nkiti.

11

Mmeri Sol meriri ndi Amon

¹ N’oge ahụ, Nahash, eze ndi Amon,* duuru ndi agha ya bilie imegide ndi Izrel bi n’ala Jebesh Gilead. Ma ndi Jebesh rioro ya si, “Ka anyi na gi gbaa ndu, anyi ga-anọ n’okpuru ochichi gi.”

² Ma Nahash, onye Amon zara si ha, “Mu na unu ga-agba ndu ma o buru na unu ekwenye ka m ghuputa anya aka nri nke onye obula n’ime unu, si otu a wetara Izrel niile ihe nkocha.”

³ Ndi okenye obodo Jebesh zara si, “Nye anyi abali asaa ka anyi ziga ndi ozi n’ala Izrel niile. O buru na o nweghi onye kwere ibia zoputa anyi, anyi ga-ewere onwe anyi nyefee gi n’aka.”

⁴ Mgbe ndi ozi ha zipuru biaruru Gibe, nke bu obodo Sol, ha kororo ndi mmadu ihe ndi a, ha niile dapuru n’akwa. ⁵ Ma n’oge a, Sol si n’ubi nalota, soro umu ehi ya n’azu, o juru, “O bu gini na-eme onye obula? Gini mere na ha ji ebe akwa?” Ha kororo ya ihe banyere ozi e si Jebesh zite.

⁶ Mgbe Sol nuru ozi a, Mmuo nke Chineke biakwasiri ya n’ike, iwe wekwara ya nke ukwu. ⁷ O kpuputara ehi abuo bokasia ha, zipu ndi ozi ka ha buru ha ga obodo niile di n’Izrel. Ozi ha ga-ezi ndi obodo obula bu nke a. “O bu ihe e mere ehi ndi a ka a ga-eme ehi onye obula juru iso Sol na Samuel jee ogu.” ONYENWE ANYI mere ka egwu jide ndi Izrel niile. N’ihi ya, ha niile biakwutere Sol dika otu mmadu. ⁸ Mgbe Sol kpokotara ha na Bezek, onugugu ndi ikom Izrel di narị puku ato, tinyekwara iri puku mmadu ato, ndi sitere na Juda.

⁹ Ha gwara ndi zitere ozi ahụ okwu sị ha, “Zienu ndi ikom Jebesh Gilead, ‘Echi, tupu anyanwu achaa n’uju ya, a ga-anaputa unu.’” Mgbe ndi ozi a gara zie ndi ikom Jebesh Gilead ozi a, ha nuriri onu nke ukwu. ¹⁰ Ndi ikom Jebesh ziri ozi gwa ndi Amon si ha, “Echi, anyi ga-enye unu onwe anyi, ka unu mee anyi ihe masiri unu.”

¹¹ Ma n’ututu echi, Sol na ndi agha ya biaruru. O kewara ndi agha ya uzo ato, buso umu Amon agha na mberede n’isi ututu. O gbugidere ha ututu niile ruo mgbe anyanwu chara n’uju ya, chusasia ndi foduru n’ime ha. Nke a mere na o nweghi ebe a ga-ahu ka ndi agha Amon abuo nokotara.

Nnabata Sol dika eze

¹² Ndi Izrel niile biakwutere Samuel juo ya si, “Olee ndi ahụ si na Sol agaghi abu eze anyi? Kpoptara anyi ha ka anyi gbuo ha!”

¹³ Ma Sol zara si, “O nweghi onye obula a ga-egbu taa, n’ihi na taa, ONYENWE ANYI anaputala Izrel!”

* **11:1** 11:1 Ndi Amon bu umu umu Lot, Jen 19:38; Dit 2:19 n’oge Ndi Ikpe na-achi n’Izrel, ha gbaliri ibuso ha agha ka ha nara ha ala ha. Nkp 3:13; 11:4-33

¹⁴ Samuel gwara ha sị, “Bianụ ka anyị gaa Gilgal mee ibụ eze a ka ọ dị ọhụrụ ọzọ.” ¹⁵ Ya mere, mmadụ niile gara Gilgal. Na mmemme puru iche, ha mere Sol eze n’ihu ONYENWE ANYI. Ha chụkwara aja udo nye ONYENWE ANYI n’ebe ahụ. Onụ juputakwara n’obi Sol na ndị Izrel niile.

12

Okwu ikpeazu Samuel kwuru

¹ Mgbe ahụ, Samuel gwara umu Izrel sị, “Lee, emeelara m unu ihe unu rioro, Enyela m unu eze. ² Ugbo a, unu enweela eze, onye bu onyendu unu. Ma n’ebe mu onwe m no, aburula m agadi isi awo, umu m ndi ikom so norokwa n’etiti unu. Abu m onyendu unu site na mgbe m bu okorobia ruo taa. ³ Lee m ka m guzo n’ihu unu. Gbaanụ ama megide m n’ihu ONYENWE ANYI na n’ihu onye ya o tere mmanu. Onye ka m zuuru ehi ya? Onye ka m zuuru inyinya ibu ya? O di onye m ghogburu? O di onye m megburu? O di onye m si n’aka ya nara ego aka azu ime ka m ghara ikpe ikpe ziri ezi? Gwanu m ma o buru na m mere ihe ndi a, aga m emezi ya.”

⁴ Ha zara sị, “Mba o dibeghi mgbe i ghogburu anyi, maobu kpagbuo anyi, n’uzo obula. O nweghikwa onye i si n’aka ya were ihe obula.”

⁵ Samuel zara sị ha, “ONYENWE ANYI bu onye akaebe megide unu. Otu a kwa, onye ya o tere mmanu bu onye akaebe taa, na unu achotaghi ihe obula n’aka m.”

Ha zara sị, “E, o bu onye akaebe!”

⁶ Samuel gakwara n’ihu n’okwu ya sị, “O bu ONYENWE ANYI hoputara Mosis na Eron. O bukwa ya mere ka nna nna unu ha si n’Ijpt puta. ⁷ Ugbo a, guzonu ju n’ebe a n’ihu ONYENWE ANYI ka m chetara unu ihe oma niile ONYENWE ANYI meere unu na nna nna unu ha.

⁸ “Mgbe umu Jekob batara Ijpt, ha kpokuru ONYENWE ANYI ka o nyere ha aka. ONYENWE ANYI zitere Mosis na Eron, ndi kpoputara nna nna unu ha site n’Ijpt, mee ka ha bia biri n’ebe a.

⁹ “Ma ha chefuru ONYENWE ANYI bu Chineke ha, n’ihi ya o nyefere ha n’aka Sisera, bu ochiagha eze Hazo, nakwa n’aka ndi Filistia, na eze ndi Moab, bu ndi lusoro ha ogu. ¹⁰ Ha tikuru ONYENWE ANYI mkpu akwa, si ya, ‘Anyi emehiela,† anyi agbakutala‡ONYENWE ANYI azu, fee arusi Baal na Ashtoret. Ma ugbo a, naputa anyi site n’aka ndi iro anyi, anyi ga-efekwa gi.’ ¹¹ ONYENWE ANYI zitere Jerub-Baal, na Barak,§ na Jefta, na Samuel, ka ha zoputa unu site n’aka ndi iro no unu gburugburu, mee ka unu biri n’udo.

¹² “Ma mgbe unu huru na Nahash, eze ndi Amon na-achọ ibuso unu agha, unu turu egwu biakwute m si m, ‘Mba, anyi chorọ eze ga-achi anyi,’ n’agbanyeghi na ONYENWE ANYI Chineke unu bu eze unu. ¹³ Ugbo a, leenu eze unu hoputara, n’ihi na o bu unu rioro ONYENWE ANYI ka o nye unu ya; ONYENWE ANYI azakwala aririo unu. ¹⁴ Ugbo a, o buru na unu ga-atu egwu ONYENWE ANYI, fee ya, rubere ya isi, hapu inupu isi n’ebe iwu ya di, o burukwa na unu na eze unu ga-esogide ONYENWE ANYI Chineke unu, ihe niile ga-adi mma. ¹⁵ Ma o buru na unu enupu isi n’iwu ONYENWE ANYI, ju ige ya nti, aka ya ga-abiakwasị unu n’oke iwe, o ga-emekwa unu ihe o mere nna nna unu ha.

¹⁶ “Ugbo a, na-elenu anya ka unu hu oru itunanya niile ONYENWE ANYI na-aga iru. ¹⁷ Unu maara na ugbo a bu oge a na-aghọ mkpuru oka wiiti,

* **12:3** 12:3 Onu 16:15; Oru 20:33; 1Te 2:5; Opu 23:8; Dit 16:19 † **12:10** 12:10 Nkp 10:10 ‡ **12:10** 12:10 Nkp 2:13; 3:7 § **12:11** 12:11 N’ime akwukwo ufodu ihe i ga-ahu bu Bedan

ma aga m ekpe ekpere ka ONYENWE ANYI zite egbe eluigwe na mmiri ozuzo taa, ka unu ghotá ụdị ihe ojọọ unu mere n'anya ONYENWE ANYI mgbe unu rịọrọ ya sị ya nye unu eze.”

¹⁸ Mgbe ahụ Samuel kpọkuru ONYENWE ANYI, ONYENWE ANYI zidatakwara egbe eluigwe na mmiri ozuzo n'ụbọchị ahụ. Nke a mere ka mmadụ niile tụọ ONYENWE ANYI na Samuel egwu.

¹⁹ Ndị ahụ rịọrọ Samuel arịrịọ sị ya, “Biko kpeere anyị ekpere nye ONYENWE ANYI Chineke gị ka anyị bụ ndị ohu gị ghara ịnwu. N'ihì na, n'ezie, anyị ejirila aka anyị mee ka mmehie anyị mụbaa site n'irịọ ka e nye anyị eze.”

²⁰ Samuel zara sị, “Unu atụla egwu. Unu emeela ihe ojọọ ndị a niile, ma hụkwanụ na unu ji obi unu niile fee ONYENWE ANYI ofufe. Unu agbakutakwala ya azụ n'uzọ ọbụla. ²¹ Unu agbasola chi ndị ozo, n'ihì na ha abaghị uru. Ha agaghị enyere unu aka maọbụ naputa unu site n'aka ndị iro unu. ²² ONYENWE ANYI agaghị ahapụ ndị ya ọ họtara, n'ihì na ime ihe dī otu a bụ iwetara aha ya dī ukwu ihere. Ọ tọrọ ONYENWE ANYI uto ime unu mba puru iche nye onwe ya. ²³ Ma banyere mụ onwe m, ọ ga-aburu m ihe aru ma a sị na m ga-emehie megide ONYENWE ANYI site n'ikwusi ikpere unu ekpere. Aga m anogidekwa na-ezi unu ihe ndị ahụ dī mma, na ihe ndị ahụ kwesiri ekwesi. ²⁴ Naanị tūonụ egwu ONYENWE ANYI, werekwanụ obi unu fee ya ofufe n'ikwesi ntukwasị obi; chetanụ ihe ukwu niile o meere unu. ²⁵ Ma ọ buru na unu anogide na-eme ihe ojọọ, unu na eze unu ka a ga-ekpochapụ.”

13

Samuel abaara Sọl mba

¹ Sọl gbara iri afọ atọ* mgbe e mere ya eze. Ọ chikwara dika eze n'ala Izrel iri afọ anọ na abụọ.

² Sọl sitere n'etiti umu Izrel họtara puku ndị ikom atọ ka ha buru ndị agha ya. Sọl na puku abụọ nọ na Mikdash n'ala ugwu ugwu Betel. Otu puku nonyeere Jonatan na Gibeá, n'ala Benjamin. Ndị ikom ndị fọdurụ ka o zighachiri, onye ọbụla n'ulo ha.

³ Ma Jonatan busoro ndị agha Filistia nọ na Geba agha. Ndị Filistia nukwara ihe banyere ya. Mgbe ahụ, Sọl nyere iwu ka e gbuo opi ike n'ala Izrel niile, kwuo sị, “Unu ndị Hibru niile, geenụ ntị.” ⁴ Ya mere, umu Izrel niile nuru akuko ahụ nke kwuru sị, “Sọl ebusola omuma ulo ikwu ndị agha Filistia agha, n'ihì nke a, ndị Izrel niile aburula ndị a kpọrọ asị ugbu a n'etiti ndị Filistia.” Ya mere, ndị agha Izrel niile putakwara soro Sọl gaa Gilgal.

⁵ Ndị Filistia n'onwe ha chikotara ndị agha ha ibuso ndị Izrel agha. Onuogugu ugbo agha ha dī puku atọ, ndị na-agba inyinya ha nwere dī puku isii; ndị agha ha ndị ozo dī ukwu n'onuogugu. N'ezie, ha dī ukwu dika aja dī n'onu osimiri. Ha manyere ulo ikwu ha na Mikdash n'owuwa anyanwu Bet-Aven. ⁶ Mgbe ndị agha Izrel huru na onodu ha dī njo nke ukwu, hukwa na ndị iro na-emegide ha, ha zoro onwe ha n'ogba nkume, n'ime oke oha, n'etiti nkume, n'ime olulu na n'ime oghere ọbụla. ⁷ Ndị Hibru ufodu gafere Jordan ruo n'ala Gad na Gilead.

N'oge a, Sọl nọ na Gilgal, ndị agha niile ya na ha nọ na-amakwa jijiji n'ihì ujo. ⁸ Samuel gwararị Sọl ka o chere ya ruo abali asaa, ma mgbe

* **13:1** 13:1 N'ufodu akwukwo ndi ogbara oheru e nweghi onuogugu a

abalị asaa zuru Samuel abịaghị Gilgal. N'oge a, ndị agha Sọl malitere na-agbasasi. ⁹ Ya mere, Sọl kwuru si, "Wetaranụ m ihe aja nsure ọkụ na nke aja udo." Sọl chụkwara aja nsure ọkụ ahụ. ¹⁰ Ngwangwa ọ na-achụcha aja ndị ahụ, Samuel rutere, Sọl pụrụ izute ya, na ikele ya.

¹¹ Samuel sịrị, "Gịni bụ ihe a i mere?"

Sọl zara, "Mgbe m hụrụ na ndị a na-agba aghara aghara, na-esite n'ebe m nọ na-agbapụ, mgbe m lere anya lee, ma ahughị m ka i na-abịa dika i kwuru, mgbe m hụkwara ndị Filistia ka ha nọ na Mikdash, na-akwado ibuso anyị agha, ¹² echeere m, 'Ugbu a, ndị Filistia ga-arịdakwute m ibuso m agha na Gilgal, ma ariọbeghị m ihuoma ONYENWE ANYI.' Ya mere m, m jisie ike chọọ aja nsure ọkụ ahụ."

¹³ Samuel sịrị Sọl, "Ị kpara agwa onye nzuzu. I debeghị ihe ONYENWE ANYI Chineke gị nyere gị n'iwu idebe. A si na i mere nke a, ọ gaara eme ka alaeze gị guzosie ike n'ebe Izrel nọ ruo mgbe niile. ¹⁴ Ma ugbu a, alaeze gị agaghị adigide. ONYENWE ANYI achọputala otu nwoke dika ọchịchọ obi ya si dī, ọ họtakwala ya ibụ eze nke ndị ya; n'ihī na i debeghị ihe ONYENWE ANYI nyere gị n'iwu."

¹⁵ Samuel biliri hapụ Gilgal gaa Gibeā n'ala Benjamin. Mgbe Sọl gurū ndị agha so ya, ọ chọputara na ha dī naanị narị isii.

Ngwa agha ọbula adighi n'ala Izrel

¹⁶ Sọl na nwa ya nwoke Jonatan, na narị mmadụ isii ndị soo ha nọ na Gēbā n'ala Benjamin, ebe ndị Filistia mara ụlọ ikwu ha na Mikdash. ¹⁷ Ufọdụ n'ime ndị agha Filistia kere onwe ha ụzọ atọ site n'ụlọ ikwu ndị Filistia pụta; otu ụzọ chere ihu n'ụzọ Ofra n'akụkụ Shual, ¹⁸ nke ọzọ chere ihu ịga Bet-Horon, nke atọ chee ihu n'ụzọ oke ala dī na Ndagwurugwu Zeboiim, nke dī ọzara nso.

¹⁹ N'oge ahụ, e nweghị ike ịchọta otu ọkpụ ụzụ n'ala Izrel, n'ihī na ndị Filistia sịrị, "Ma ọ bughị otu a, ndị Hibru ga-akputara onwe ha mma agha maọbụ ụbe." ²⁰ Izrel niile na-ejekwuru ndị Filistia maka ịmụ ọgụ igwuze ala ha, maọbụ mma oge ha, maọbụ anyụike ha, maọbụ mma ha ji ewe ihe ubi. ²¹ Ihe ha na-akwụ maka ịmụ ọgụ igwuze ala, na mma oge ha bụ ụzọ abụọ nke shekel e kere ụzọ atọ, maka ịmụ anyụike, na ndụdụ, ya na ịpị ndụdụ e ji achị ehi bụ, otu ụzọ nke shekel e kere ụzọ atọ.

²² Nke mere na ahụtaghị mma agha† maọbụ ụbe ọbula n'aka ndị agha Izrel n'ubochi agha ahụ, ma ọ bughị naanị nke dī n'aka Sọl na Jonatan.‡

Jonatan ebuso ndi Filistia agha

²³ Ugbu a ndị Filistia e kewaputara iche a pụọla gaa n'ụzọ warawara dī na Mikdash.

14

¹ Otu ubochi, Jonatan nwa Sọl, kpọrọ nwokorobia na-ebu ihe agha ya si, "Bia, ka anyị gafee ndagwurugwu jeruo n'ụlọ ikwu ndị Filistia." Ma ọ gwaghị Sọl nna ya.

² Sọl na narị ndị ikom isii ya na-anọdụ n'ebe dī anya site na Gibeā, n'okpuru osisi pomegranet dī na Migrōn. ³ Otu n'ime ndị so Sọl bụ Ahija onye nchụaja, onye yi efọd.* Ọ bụ nwa Ahitub, onye bụ nwanne Ịkabodu. Ahitub bụ nwa nwa Finehaz, onye bụ nwa Elayi, onye nchụaja ONYENWE ANYI na Shailo. Ọ dīkwaghị onye ma na Jonatan apụọla.

† **13:22** 13:22 Nkp 5:8 ‡ **13:22** 13:22 Ọ bụ ụta na àkụ ka ndi Izrel ji lụọ ọgụ. * **14:3** 14:3 Ọ bụ n'ime efọd ka umu nkume abuo e ji ajuta ase n'ihu Chineke, nke bu Urim na Tumim na-adi. Opu 28:30

⁴ Tupu Jonatan eruo ebe ndị Filistia nọ, ọ ghaghị isite na nwa ụzọ warawara dị n'agbata nkume abụọ, a na-akpọ Bozez na Sene gabiga. ⁵ Nkume nke dị n'akụkụ elu elu, dị n'ihu Mikmash, nke dị n'akụkụ ndịda dị n'ihu Geba.

⁶ Jonatan gwara nwokorobia na-ebu ihe agha ya sị, "Bia, ka anyị gafee ga n'ebe nguzo ndị ahụ a na-ebighị ugwu, ma eleghị anya ONYENWE ANYỊ ga-alurū anyị oḡu. N'ihị na ọ dighị ihe purū igbochi ONYENWE ANYỊ izọpụta, site n'ọtụtụ mmadụ, maọbụ ole na ole."

⁷ Nwokorobia ahụ zara sị ya, "Gaa n'ihu, eji m obi m na mmuḡ m na-eso gị dika ọchịchọ gị si dijị."

⁸ Jonatan gwara ya sị, "Bia ka anyị ga, lee ihe anyị ga-eme. Anyị ga-apụkwuru ndị agha ahụ mee ka ha hụ anyị anya. ⁹ Ọ burū na ha asị, 'Guzonū ebe ahụ ruo mgbe anyị biakwutere unu,' anyị ga-echere ebe anyị nọ, anyị agaghị agakwuru ha. ¹⁰ Ma ọ burū na ha sị, 'Rigokwutenu anyị,' anyị ga-emekwa otu ahụ, n'ihị na ọ ga-aburū anyị ihe ama na ONYENWE ANYỊ enyela ha n'aka anyị."

¹¹ Ya mere, ha abụọ guzoro ebe ndị Filistia ga-ahụ ha. Mgbe ndị Filistia hūrū ha, ha tiri mkpu sị, "Lee, ndị Hibru esitela n'ọnụ† ebe ha zoro na-ariputa." ¹² Ndị ikom ndị na-anọ n'ebe nguzo ndị nche tikuru Jonatan na onye ahụ na-ebu ngwa agha ya sị, "Rigokwutenu anyị, ka anyị mee unu ihe."

Jonatan gwara onye ahụ na-ebu ngwa agha, "Soro m n'azụ rigota, n'ihị na ONYENWE ANYỊ ewerela ha nyefee n'aka Izrel."

¹³ Ya mere, Jonatan ji ikpere ya na aka ya rigoruo n'ebe ahụ; onye na-ebu ihe agha ya sokwa ya n'azụ. Ma ndị agha Filistia daghachiri azụ mgbe Jonatan na onye na-ebu ihe agha ya bidoro igbu ha. ¹⁴ Na ogbugbu mbụ ahụ, Jonatan na onye ahụ na-ebu ngwa agha ya gburu ọnuoḡuḡu ndị Filistia dijị iri abụọ. Ọ bụ n'ihe ha ka nketa ala ruru otu ọkara n'ekaa‡ n'ọtụtụ.

Izrel emerie ndị Filistia

¹⁵ Oke ọma jijiji dakwasiri ndị agha niile, na ndị nọ n'omuma ụlọ ikwu, ma ndị nọ n'ohia, ma ndị nọ n'ebe dipurū adipū, ma ndị na-ejeghari ejeghari ibu agha. Ala ahụ niile mara jijiji. Ọ bụ ọma jijiji nke Chineke zitere.

¹⁶ Ndị nche Sọl, bụ ndị nọ na Gibe a n'ime Benjamin, lepuru anyị hụ igwe ndị agha ka ha malitere igba barij n'ihu na-azụ. ¹⁷ Mgbe ahụ, Sọl gwara ndị agha ya na ha so, "Guḡonū ndị agha ọnu, chọputa onye na-anoghi n'ebe a." Mgbe ha mere nke a, ha chọputara, na Jonatan na onye na-ebu ihe agha ya anoghi n'ebe ahụ.

¹⁸ Sọl siri Ahija, "Bute igbe ogbugba ndụ Chineke." (N'oge ahụ igbe ogbugba ndụ dijị n'aka umu Izrel.) ¹⁹ Mgbe Sọl na-agwa onye nchajaja okwu, ụzụ na iti mkpu nke na-ada n'ulo ikwu ndị Filistia dara kari, n'ihị ya, Sọl gwara onye nchajaja ahụ okwu sị ya, "Sepu aka gị."

²⁰ Mgbe ahụ, Sọl na ndị niile ya na ha nọ jikotara onwe ha baa n'agha ahụ, ma lee, ndị Filistia ji mma agha na-egburita onwe ha. Ogbaghara dikwa n'ebe niile. ²¹ Ma ndị Hibru, ndị so ndị Filistia na-alu oḡu, tughariri dinyere ndị Izrel soro Sọl na Jonatan. ²² Emesija, ndị ikom Izrel niile, ndị ahụ zoro onwe ha n'ala ugwu ugwu Ifrem putara, mgbe ha hūrū na ndị Filistia na-agba ọsọ. Ha gbaputara soro ndị ọzọ ichu ndị Filistia ọsọ. ²³ Ya

† 14:11 14:11 1Sa 13:6; 14:22 ‡ 14:14 14:14 Maọbụ, ọkara furo n'ọtụtụ

mere, ONYENWE ANYI naputara ndi Izrel n'ubochi ahụ. E buru agha ahụ gabiga Bet-Aven.

Jonatan arachaa mmanu anu

²⁴ Ma ndi ikom Izrel no onodu nhuju anya n'ubochi ahụ, n'ihhi na Sol jiri inu iyi kechie ha, mgbe o kwuru si, "Onye a buru onu ka nwoke ahụ bu onye ga-eri nri obula site ugbo a ruo anyasi, tutu ruo mgbe m bosiri obo megide ndi iro m!" N'ihhi ya, o nweghi onye obula n'etiti ndi agha ya deturu ihe oriri onu.

²⁵ Ndi agha ahụ niile banyere n'ohia ebe mmanu anu di n'ala. ²⁶ Mgbe ha banyere n'ohia, ha huru mmanu anu ebe o na-asoputa, ma o nweghi onye meturu aka n'onu ya, n'ihhi na ha turu egwu iyi ahụ ha nuru. ²⁷ Ma Jonatan anughi na nna ya mere ka ndi ahụ nuo iyi, ya mere, o setipuru onu onu mkpanaka di ya n'aka ruta mmanu anu na ugbugbo ya, tinye n'onu ya rachaa. Nke a mere ka ike ya laghachite. ²⁸ Ma otu onye agha gwara ya si, "Nna gi ji inu iyi gbaa ndi agha niile iwu, si, 'Onye a buru onu ka nwoke ahụ bu, onye riri nri taa. O bu nke a mere ndi mmadu ji ada mba.'" "

²⁹ Jonatan zara si, "Nna m esitela n'iwu di otu a wetara ala anyi nsogbu. Lee ka m si nweta ike site na mmanu anu nta m rachara. ³⁰ O garaghi aka mma ma a si na ndi ikom riri ihe ha si n'aka ndi iro ha kwata n'agha? O bu na ogbugbu a gaara egbo ndi Filistia agaraghi adi ukwu kari?"

³¹ Ma ndi agha Izrel bu agu tigbuo ndi Filistia, chokwa ha oso site na Mikmash ruo Aijalon. Ha dakwara mba kari. ³² Ha dakwasiri ihe a kwatara n'agha, gbuo aturu na ehi na umu ehi, bido iri anu ha na ndu n'ihhi agu. ³³ Ma otu onye gwara Sol si, "Ndi ikom Izrel na-emehie megide ONYENWE ANYI site na iri anu obara ya di n'ahu ya."

Mgbe ahụ, o siri, "Ihe di otu a jogburu onwe ya. Nutenu nkume ukwu n'ebe a ugbo a." ³⁴ Sol siri, "Gaa n'etiti ndi ikom a gwa ha, 'Ka onye obula weta ehi na aturu ha choro igbu n'ebe a, ka e gbuo ha n'ebe a, rie anu ha. Unu emehiela megide ONYENWE ANYI site n'iri anu obara di n'ime ya.'" "

Ya mere, onye obula wetara ehi ya n'abali ahụ, gbuo n'ebe ahụ. ³⁵ Emesia, Sol wuuru ONYENWE ANYI ebe ichu aja. Nke a bu ebe ichu aja nke mbu o wuru.

³⁶ Mgbe ahụ, Sol gwara ndi agha ya si, "Ka anyi gaa cho ndi Filistia oso n'abali a niile, ma gbukwaa onye obula foduru n'ime ha."

Ndi agha ya zara si, "O di mma, mee dika i kwuru."

Ma onye nchujaja siri, "Ka anyi buru uzọ juta ihe bu uche Chineke."

³⁷ Mgbe ahụ, Sol juru Chineke si, "O bu m rida gaa chuso ndi Filistia? I ga-enyefe ha n'aka ndi Izrel?" Ma Chineke enyeghi ya osisa obula n'ubochi ahụ.

³⁸ Sol gwara ndisi agha Izrel okwu si, "Ihe emebiela! Anyi aghaghi ichoputa udi mmehie anyi mere taa, nke mere ONYENWE ANYI ji ju inye anyi osisa. ³⁹ N'ezie dika ONYENWE ANYI, onye na-asoputa Izrel na-adi ndu, a sikwari na o bu nwa m Jonatan ka a choputara na o bu ya ka ikpe mara, o ga-anwu!" Ma o dighi onye gwara ya ihe obula.

⁴⁰ Mgbe ahụ, Sol gwara ndi Izrel niile okwu si ha, "Guzonu onwe unu n'ebe ahụ, mu na nwa m Jonatan ga-eguzo onwe anyi n'ebe a."

Ndi ahụ zara si, "Mee ihe obula di gi mma."

⁴¹ Mgbe ahụ, Sol kpere ekpere nye ONYENWE ANYI, bu Chineke Izrel, "Gini mere na i zabeghi ohu gi taa? O buru na ikpe mara m maobu nwa m

Jonatan, zaa site n'Urim, ma ọ buru ndi ikom Izrel ka ikpe mara,[§] nye osisa site na Tumim." Nza ahụ mara Jonatan na Sọl, ma ikpe amaghị ndi ikom Izrel. ⁴² Mgbe ahụ, Sọl kwuru si, "Ugbu a feenu nza n'etiti mu na Jonatan, nwa m nwoke." Nza ahụ mara Jonatan.

⁴³ Sọl gwara Jonatan okwu si ya, "Gwa m ihe i mere."

Jonatan zara si ya, "Ọ bu naani mmanu anu ntakiri ka m ji onu mkpanaka m ruru rachaa. Ọ putara na m ga-anwu n'ihi ya?"

⁴⁴ Mgbe ahụ, Sọl zara si, "N'ezie Jonatan, i ghaghị inwu. Ka Chineke meso m mmeso, otu obula mmeso ahụ si sie ike, ma ọ buru na i nwughị n'ihi ihe a i mere."

⁴⁵ Ma ndi ikom ahụ siri Sọl, "Jonatan ọ ga-anwu, bu onye a wetara nzoputa a di ukwu n'Izrel? Nke a apughị ime! Dika ONYENWE ANYI naadi ndu, ọ buladi otu agiri isi agaghị esi n'isi ya dapu, n'ihi na Chineke ejirila ya ruo oru itunanya di ukwu taa." Ya mere, ndi agha ahụ zoputara Jonatan, e gbukwaghị ya.

⁴⁶ Emesia, Sọl kwusiri ndi agha ya ichu ndi Filistia oso. Ndi Filistia n'onwe ha lakwara n'ala nke ha.

⁴⁷ Site n'oge Sọl malitere ichi n'Izrel, o buru agha megide ndi iro ha n'akuku niile, ndi Moab, ndi Amon, ndi Edom, ndi eze Zoba na ndi Filistia. Ebe obula o chere ihu ọ na-alugbu. ⁴⁸ O buru agha di ukwu, lugbuo ndi Amalek; ma zoputa ndi Izrel site n'aka ndi niile na-emegbu ha site n'ipunari ha ihe ha nwere.

Ezinaulo Sọl

⁴⁹ Sọl mutara ndi ikom ato; Jonatan, Ishvi na Malkishua. Ọ mutakwara umu agboghọ abuo, Merab na Mikal. ⁵⁰ Aha nwunye Sọl bu Ahinoam, ada Ahimaaz. Ochiagha Sọl bu Abna, nwa Nea, nwanne nna Sọl. ⁵¹ Nea, nna Abna, na Kish, nna Sọl bu umunne. Ha bu umu Abiel.

⁵² Ndi Izrel na ndi Filistia no n'agha di egwu ubochi niile Sọl bu eze. Mgbe obula Sọl huru nwoke di ike, maobu dimkpa, ọ na-eduru ya mee ya ka ọ buru otu n'ime ndi agha ya.

15

ONYENWE ANYI aju eze Sọl

¹ Samuel siri Sọl, "Mu ka ONYENWE ANYI zitere ite gi mmanu ka i buru eze ndi ya, bu Izrel. Ya mere, gee nti n'ozi sitere n'aka ONYENWE ANYI bia.

² Ihe a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile* kwuru. 'Aga m ata ndi Amalek ahuhu n'ihi ihe ojo niile ha mere Izrel, mgbe ha nochiri ha n'uzo oge ha si Ijpt puta. ³ Ugbu a, gaa buso ndi Amalek agha. Gbuchapu ihe niile† ha nwere. Enwekwala omiiko n'ahu ha. Gbuo ndi ikom niile, ndi inyom niile, umuntakiri niile na umu na-anu ara, igwe ehi na aturu, inyinya kamel na inyinya ibu ha niile.'"

⁴ Ya mere, Sọl chikotara ndi agha ya mee ka ha zukotaa n'obodo Telaim. Onuogugu ha di nari puku abuo, ndi agha ji ukwu, tinyere puku ndi ikom iri si na Juda. ⁵ Sọl duuru ndi agha ya gaa zoo n'akuku iyi tara ata di nso n'obodo ndi Amalek. ⁶ Sọl zigaara ndi Ken ozi si ha, "Sitenu n'etiti ndi Amalek wezuga onwe unu ka m ghara ibibikota unu na ha. N'ihi na unu

§ 14:41 14:41 Akwukwo ndi Hibru ochie enweghi akuku a, nke bidoro na "Gini mere na i zabeghi ohu gi taa? ruo n'ebe asiri maobu ndi Izrel ka ikpe mara". * 15:2 15:2 Onye puru ime ihe niile † 15:3 15:3 Gbuchapu ihe niile nke a, n'okwu ndi Hibru putara i were ihe niile, tinyere mmadu na anu ulo, nyefee ONYENWE ANYI kpamkpan na-eleghi anya n'azu site ikpochapu ha. Usoro okwu a dikwa n'amaokwu ndi a: 1Sa 15:8,9,15,18,20,21

gosiri ndi Izrel obioma mgbe ha si n'Ijpt pta." Ya mere, ndi Ken sitere n'etiti ndi Amalek wezuga onwe ha.

⁷ Sɔl busoro ndi Amalek agha site na Havila ruo Shua, nke di n'owuwa anyanwu Ijpt. ⁸ O jidere Agag, eze ndi Amalek na ndu, ma jiri mma agha gbuchapu ndi ya niile. ⁹ Ma Sɔl na ndi agha ya debere Agag ndu, debekwa aturu na ehi kachasi mma, na umu ebule na aturu gbara abuba, na ihe ndi ozọ niile mara mma. N'ezie, ihe obula di mma n'anya ka ha juru ibibi. Ma ihe ndi ozọ niile nke na-amasighi ha, na nke na-abaghi uru, ka ha bibiri.

¹⁰ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI rutere Samuel nti, ¹¹ "O na-ewute m na m mere Sɔl ka o buru eze, n'ihi na o nupuru isi site n'okwu m, ju ime ihe m nyere ya n'iwu." O wutere Samuel nke ukwu mgbe o nuru ihe ONYENWE ANYI kwuru. Ya mere, o tikuru ONYENWE ANYI mkpu akwa abali ahụ niile.

¹² N'isi ututu echi ya, Samuel puru gawa icho Sɔl. Otu onye gwara ya si, "Sɔl agaala n'ugwu Kamel iwuru onwe ya ihe ncheta. O ga-esitekwa ebe ahụ gaa Gilgal."

¹³ N'ikpeazu, mgbe Samuel huru ya, Sɔl ji oke onu kelee Samuel si, "Onye ONYENWE ANYI goziri agozi ka i bu. Lee, emeela m ihe niile ONYENWE ANYI kwuru!"

¹⁴ Ma Samuel juru ya si, "Gini bu ube aturu ndi a m na-anu? Ebee ka ube igwe ehi ndi a si na-ada?"

¹⁵ Sɔl zara si, "Ndi agha m si n'etiti ndi Amalek chita ufodu n'ime aturu na ehi ndi mara mma nke ha chorọ iji choro ONYENWE ANYI Chineke gi aja. Ma anyi bibiri ihe ndi ozọ foduru." "

¹⁶ Mgbe ahụ Samuel gwara Sɔl si, "Ekwukwala ozọ! Gee nti nuru ihe ONYENWE ANYI gwara m n'abali!"

Sɔl zara ya si, "Kwuo, gini ka o gwara gi?"

¹⁷ Samuel gwara ya si, "O bughie ezie n'agbanyeghi na i diriji ntakiri n'anya gi onwe gi, ma i buru onyeisi ndi ebo Izrel niile? ONYENWE ANYI tere gi mmanu ibu eze ndi Izrel. ¹⁸ ONYENWE ANYI ziri gi ijere ya ozi, gwa gi si, 'Gaa, laa ndi ajo omume ahụ, bu ndi Amalek n'iyi; buso ha agha ruo mgbe i kpochapuru ha niile.' ¹⁹ Gini mere i geghi nti n'okwu ONYENWE ANYI ime ihe o kwuru? Gini mere i ji churu ihe nkwata gaa, si otu a mee ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI?"

²⁰ Ma Sɔl siri ya, "Ma erubeere m ONYENWE ANYI isi. Ejere m ozi ahụ ONYENWE ANYI zigara m. Anwutara m Agag eze Amalek na ndu, ma gbuchapu ndi Amalek niile. ²¹ Ndi agha sitere n'ihe a kwatara n'agha were ufodu aturu na ehi, bu ndi kachasi mma n'etiti ihe ndi ahụ e debere iche maka ila ha n'iyi, iji ha choro ONYENWE ANYI Chineke gi aja na Gilgal."

²² Ma Samuel siri,

"The na-atọ ONYENWE ANYI uto o bu onyinye na aja nsure oku dika nrube isi nye ihe si n'onu ONYENWE ANYI pta?"

Nrube isi di mma karija ichu aja ina nti di mma karija abuba ebule.

²³ N'ihi na nnupu isi dika mmehie igba afa, mpako dikwa njo dika ikpere arusi.

N'ihi na i jula okwu ONYENWE ANYI ya onwe ya ajukwala gi dika eze."

²⁴ Sɔl zara Samuel si ya, "Emehiela m. N'ezie, enupula m isi na ndumodu gi na n'iwu ONYENWE ANYI. O bu n'ihi na m turu egwu ndi Izrel ka m ji mee ihe ha chorọ. ²⁵ Biko, gbaghara m mmehie m ugbo a, biakwa soro m ka m gaa fee ONYENWE ANYI ofufe."

²⁶ Ma Samuel siri ya, “Agaghị m eso gi laghachi azu. Ebe i juru okwu ONYENWE ANYI, ONYENWE ANYI ajukwala gi dika eze ndi Izrel!”

²⁷ Mgbe Samuel tughariri ka o si n'ebe ahụ puo, Sol jidere ya n'onu onu uwe ya ime ka o loghachi azu, ma uwe ahụ dowara. ²⁸ Mgbe ahụ, Samuel zara si ya, “Taa ONYENWE ANYI adowapula alaeze Izrel site n'aka gi were ya nyefee otu n'ime ndi agbataobi gi, onye ka gi mma. ²⁹ Chineke, onye bu Ebube Izrel, anaghị agha ugha; o nakwaghị agbanwe obi ya, n'ihu na o bughị mmadu efu!”

³⁰ Ma Sol malitekwarara irio aririo ozo si, “Emehiela m. Ma, so puru m ugbu a n'ihu ndi okenye ndi m, na n'ihu ndi Izrel. Loghachi soro m ka m gaa fee ONYENWE ANYI Chineke gi ofufe.” ³¹ Ya mere, Samuel kwenyere soro Sol laghachi, Sol kpokwara isiala nye ONYENWE ANYI.

³² Mgbe ahụ, Samuel gwara ya okwu si ya, “Kpọtara m Agag, eze ndi Amalek.”

Agag ji ihu ochi biakwute ya, n'ihu na o chere si, “N'ezie oge onwu agaala.”

³³ Ma Samuel kwuru si,

“Dika mma agha gi si gbawa ndi inyom aka umu

otu a ka nne gi ga-esi buru onye na-enweghi nwa n'etiti ndi inyom.”

Samuel gburu Agag n'ihu ONYENWE ANYI na Gilgal.

³⁴ Emesja, Samuel lara n'ulo ya na Rema. Ma Sol laghachikwara na Gibe, obodo nke aka ya. ³⁵ Site n'oge ahụ ruo mgbe Samuel nwuru, o hukwaghị Sol anya ozo. Ma o rugidere uju n'ihu Sol oge ndi a niile. O wutekwara ONYENWE ANYI na o mere Sol eze ndi Izrel.

16

Samuel etee Devid mmanu

¹ Emesja ONYENWE ANYI siri Samuel, “Ruo ole mgbe ka i ga-anogide n-eru uju n'ihu Sol, ebe o bu na m ajula ya dika eze ndi Izrel? Ugbu a, gbajuo mmanu na mpi gi, bilie ije. Ana m eziga gi ka ijekwuru Jesi onye Betlehem, ahoro la m otu onye ga-abu eze site n'etiti umu ya ndi ikom.”

² Ma Samuel zara si, “Oleekwanu otu m ga-esi gaa n'ebe ahụ? O buru na Sol anu ya, o ga-egbu m.”

ONYENWE ANYI siri, “Were nwaagboghọ ehi, jiri ya n'aka, si, ‘Abiara m ichuru ONYENWE ANYI aja.’ ³ I ga-akpo Jesi ka o bia soro n'ochuchu aja ahụ. Mgbe ahụ, aga m egosi gi ihe i ga-eme. I ga-etekwara m ya mmanu, bu onye m nke ga-egosi gi.”

⁴ Samuel mere ihe ONYENWE ANYI kwuru. Mgbe o rutere na Betlehem, ndi okenye obodo ahụ ji ima jijiji puta izute ya. Ha juru ya si “O dikwa mma? Udo o dikwa?”

⁵ Ma Samuel zara ha si “E, udo di, Abiara m ichuru ONYENWE ANYI aja. Doonu onwe unu nsọ bia soro m gaa ichu aja ahụ.” O dokwara Jesi na umu ya ndi ikom nsọ, gwakwa ha ka ha soro gaa.

⁶ Mgbe ha ruru, Samuel huru Eliab kwuo n'obi ya si, “N'ezie, onye nke ONYENWE ANYI tere mmanu na-eguzo n'ihu ONYENWE ANYI.”

⁷ Ma ONYENWE ANYI zara Samuel si ya, “Ejila ihu mmadu maobu ito ogologo ya ekpebi, n'ihu na onye a abughu ya. ONYENWE ANYI adighi ahụ ihe dika mmadu si ahụ. Mmadu na-ele anya n'elu ahụ, ma ONYENWE ANYI na-ele anya n'obi.”

⁸ Jesi kporo Abinadab ka o gafee n'ihu Samuel. Ma Samuel siri, “ONYENWE ANYI ahoro ghi onye a.” ⁹ Jesi mere ka Shama bia gafee, ma

Samuel siri, "Mba ONYENWE ANYI ahoro ghi onye a." ¹⁰ Umụ ndi ikom Jesi asaa si otu a gafee n'ihu Samuel, ma Samuel siri ya, "ONYENWE ANYI ahoro ghi ndi a." ¹¹ O juru Jesi si, "Ndi a o gwuchaala umu ndi ikom i mutara?"

Jesi zara si "O foduru odudu nwa m, ma o no n'ohia na-azu aturu."

Samuel siri, "Ziga ozi kpolata ya, anyi agaghi anodu ala tutu ruo mgbe o biara."

¹² O zigara ozi ka akpo ya, mee ka o bia. O nwere ucha ahụ puru iche, nwee anya mara mma, dikwa mma ile anya.

Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Samuel okwu si ya, "O bu onye a, bilie tee ya mmanu."

¹³ Ya mere, Samuel weere mpi ahụ mmanu di tee ya n'ihu umunne ya. Site n'ubochi ahụ Mmuo ONYENWE ANYI biakwasiri Devid n'ebe o di ukwu. Emesia, Samuel laghachiri na Rema.

Devid agho onye na-ejere Sol ozi

¹⁴ Ugbu a, Mmuo ONYENWE ANYI esitela n'ime Sol puo, ONYENWE ANYI zitekwaro mmuo ojo nke biara na-esogbu Sol.

¹⁵ Ndi na-ejere Sol ozi gwara ya okwu si, "Lee, mmuo ojo si n'ebe Chineke no bia na-enye gi nsogbu. ¹⁶ Biko, ka onyenwe anyi nye ndi ohu ya no n'ebe a ike, ka ha gaa chota onye maara akpo ubo akwara nke oma. O ga-akpo ubo akwara mgbe obula mmuo ojo si n'ebe Chineke no bia biakwasiri gi, ime ka ahụ di gi mma."

¹⁷ Sol kwenyere si ha, "O di mma, gaanu chota ma kpotara m nwoke na-akpo ubo akwara nke oma."

¹⁸ Otu onye n'ime ndi na-eje ozi kwuru si, "Lee, ahula m otu n'ime umu ndi ikom Jesi, onye Betlehem, onye maara akpo ubo akwara nke oma. O bu dike na oka n'agha. O bu onye na-ekwu okwu nke oma, na nwoke mara mma ile anya. ONYENWE ANYI nonyekwara ya."

¹⁹ Sol zipuru ndi ozi ka ha jekwuru Jesi si ya, "Zitere m nwa gi nwoke Devid, onye na-azuru gi aturu." ²⁰ Ya mere Jesi zipuru Devid ka o jekwuru Sol. O mekwara ka Devid duru otu inyinya ibu nke o bukwasi achicha, na otu karama akpukpo mmanya, na otu nwa ewu, onyinye a na-enye Sol.

²¹ Devid biakwutere Sol, banye n'oru ijere ya ozi. Sol huru ya n'anya nke ukwu, n'ihia ya, Devid ghoru otu n'ime ndi na-ebu ihe agha Sol. ²² Mgbe ahụ, Sol ziri Jesi ozi si ya, "Biko, kwere ka Devid buru otu n'ime ndi agha m, n'ihia na ihe ya na-atu m utu."

²³ Mgbe obula mmuo ojo ahụ si n'ebe Chineke no bia malitere inye Sol nsogbu, Devid na-akpo ubo akwara ya. Ahụ Sol na-adajukwa, mmuo ojo ahụ na-esitekwa n'ebe o no wezuga onwe ya.

17

Devid na Golaiat

¹ N'oge a, ndi Filistia chikotara ndi agha ha onu, zukotaa n'obodo Sokoh nke di na Juda maka ibu agha. Ha mara ulo ikwu ha n'Efes Damim, nke di n'agbata Sokoh na Azeka. ² Mgbe ahụ, Sol na ndi Izrel niile zukotara maa ulo ikwu nke ha na ndagwurugwu İla. Ha doro onwe ha n'usoro agha izute ndi Filistia. ³ Ndi Filistia doro onwe ha n'elu ugwu n'otu akuku, ma ndi Izrel dokwara onwe ha n'elu ugwu n'akuku nke ozo. Ndagwurugwu dikwa n'etiti ha.

4 Mgbe ahụ, otu onye ọka agha aha ya bụ Golaiat,* onye obodo Gat, sitere n'etiti ụlọ ikwu ndị Filistia pụta. Nwoke a toro ogologo nke ukwu; ịdị ogologo ya ga-erukwa mita atọ. 5 O kpu okpu agha e ji bronz kpụọ, ma yiri uwe agha nke ịdị arọ bronz e ji kpụọ ya ga-erukwa iri kilogram ise na asaa. 6 O yikwa ihe agha o ji kpuchie ụkwụ ya abụọ nke e ji bronz kpụọ, nyakwasikwa n'ubu ya ụbe e ji bronz kpụọ. 7 A kpurụ ụbe ya ka ọ dīrī ka osisi e ji ekwe akwa, jiri igwe ịdị arọ ya ga-eru kilogram asaa kpụọ onụ onụ ụbe ahụ. Onye na-ebu ọta o ji ekpuchi obi ya nọkwa n'ihu ya.

8 Golaiat guzoro kpọkuo ndị agha Izrel sị ha, "Gini mere unu ga-eji pụta guzo n'usoro ibu agha. Ọ bụ na m abughị onye Filistia? Ọ bụkwa na unu onwe unu abughị ndị ozi Sọl? Họtutaranụ onwe unu otu nwoke, ka ọ biakwute m. 9 Ọ bụrụ na onye ahụ unu họtutara etigbuo m, anyị ga-aburū unu ndị ohu, ma ọ bụrūkwana m etigbuo ya, unu ga-aburū anyị ndị ohu!" 10 Mgbe ahụ, onye Filistia ahụ siri, "Taa, ana m ama usuu ndị agha Izrel aka n'ihu! Kpọtutaranụ m otu nwoke ka mụ na ya lụọ ọgụ." 11 Mgbe Sọl na ndị agha Izrel nūrū ihe onye Filistia a kwuru, ha mara jijiji tūkwā oke egwu.

12 Ma Devid bụ nwa Jesi, onye Efrat nke Betlehem dī na Juda. Jesi mūtara ndị ikom asatọ. N'oge nke Sọl, ọ ghọla agadi nwoke. 13 Atọ n'ime ụmụ ndị ikom Jesi, ndị bụ okenye, soro Sọl gaa agha. Aha ha bụ Eliab, ọkpara ya, Abinadab, nwa nke abụọ na Shama, nwa nke atọ. 14 Devid bụ ọdudū nwa. Ụmūnne ya ndị okenye atọ na-eso Sọl. 15 Ma Devid na-apụ jekwuru Sọl, ma na-alaghachikwa n'ụlọ ịzū aturū nna ya na Betlehem.

16 Golaiat, onye Filistia na-abiaru nso ututū na uhuruchi, na-eguzo onwe ya otu a iri ụbọchị anọ.

17 Otu ụbọchị, Jesi gwara Devid okwu sị, "Bia ka i wegara ụmūnne gị otu akpa ọka ndị a e ghere eghe. Chirikwa ogbe achicha iri ndị a chilara ha. 18 Wegakwara onyeisi usuu ha, iri chiizi,† ndị a. Chọputa otu ihe si agara ụmūnne gị‡ natakwa ha ihe i ga-egosi anyị na ha dī ndū." 19 Ha na Sọl na ndị ikom Izrel niile, nọ na ndagwurugwu Ịla, na-ebuso ndị Filistia agha.

20 Devid biliri njem n'isi ututū, hapū igwe aturū ya n'aka onye na-elekota aturū, buru onyinye ndị ahụ gawa dika Jesi nyere ya n'iwu. Ọ biarutere ụlọ ikwu ndị Izrel mgbe ha na-apụ n'ihu agha, ha na-etikwa mkpu agha. 21 Ndị Izrel na ndị Filistia dokwara onwe ha n'usoro izute onwe ha n'agha, ndị agha megide ndị agha. 22 Devid hapurū ihe ndị ahụ n'aka onye na-elekota akpa niile, gbara ọsọ gaa n'usoro ndị agha jūọ ụmūnne ya banyere udo ha. 23 Ma mgbe ha na ya nọ na-akparita ụka, onye mmeri n'ogbo agha, onye Filistia nke Gat, Golaiat bụ aha ya, sitere n'usoro ndị agha Filistia pụta, kwuokwa okwu niile ahụ dika ọ na-ekwu na mbụ. Devid nūrū ihe o kwuru. 24 Mgbe ndị Izrel niile hūrū nwoke a, ha gbara ọsọ pūọ n'ihu ya ma tūkwā oke egwu.

25 Ndị Izrel siri, "Unu hūrū nwoke a na-eguzo onwe ya? Ọ bụ ka ọ kparia nnoo ndị Izrel ka o ji aputa? Eze kwere nkwa inye onye ọbula ga-etigbu ya akū n'ebe ọ bara ụba. Ọ ga-akponyekwa ya nwa ya nwanyị ka ọ būrū nwunye ya, meekwa ka ndị ezinaulọ onye ahụ gharakwa itū utū taks ọzọ n'Izrel!"

26 Devid jurū ndị ikom nọ ya nso, "Gini ka a ga-emere nwoke ga-etigbu onye Filistia a, meekwa ka mkpari a ghara idiri Izrel ọzọ? Onye ka onye

* 17:4 17:4 Golaiat bụ onye si n'agburū ndị Anak, ndị Joshua kpochapurū n'ala Izrel niile, kariakwa ndị fodorū na Gaza, Ashkelon na Gat. Jos 11:21-22 † 17:18 17:18 Mmiri ara ehi kpukoro akpuko ‡ 17:18 17:18 Jen 37:14

Filistia a a na-ebighi ugwu bu, na o ga-aputa na-akpari ndi agha Chineke di ndu?"

²⁷ Ha gwara ya otu ihe ahụ ha kwuru na mbụ si ya na o bu ihe ahụ ka a ga-emere onye gburu ya.

²⁸ Mgbe Eliab, nwanne Devid nke okenye, nuru ka ya na ndi ikom ahụ na-ekwu okwu, o were iwe di oku megide ya, juo ya si, "Gini ka i biara ime n'ebe a? Onye kwa ka i hapuru aturu ole na ole ndi ahụ n'ozara? Amaara m udi nganga di n'ime gi na echiche ojoo juru gi obi. Ihe i ji bia n'ebe a bu naani ka ihuchata ihe na-eme n'agha."

²⁹ Ma Devid zara si ya, "Oleekwanu ihe m mere ugbu a? Adara m iwu n'ihina m juru ajuju?" ³⁰ Devid chigharikwara jekwuru onye ozo juokwa ya otu ajuju ahụ. O natakwarara otu udi osisa ahụ. ³¹ N'ikpeazu, mgbe a matara ihe bu uche Devid, e mere ka Sol mara ihe banyere Devid. Sol zikwara ozi ka a kpo ya.

³² Devid siri Sol, "Ka obi onye obula ghara ida mba n'ihina onye Filistia a; ohu gi ga-aga luso ya ogo."

³³ Ma Sol zaghachiri, "I pughi ibuso onye Filistia a agha, megide ya, n'ihina i bu naani nwantakiri, ma ya onwe ya bu onye na-ebu agha siteri na mgbe o bu okorobia."

³⁴ Ma Devid gwara Sol si, "Ohu gi bu onye na-elekota aturu nna ya. Mgbe odum maobu anu ohia bia biara buru aturu site n'igwe aturu ahụ, ³⁵ achuru m ya, tigbuo ya ma naputakwa aturu ahụ site n'onu ya. Mgbe o biliri imegide m, ejidere m ya n'aji ya, tie ya ihe, gbuo ya. ³⁶ Etigburu m odum na anu ohia bia ahụ, ugbu a, apukwara m ime onye Filistia a na-amaghi Chineke otu ihe ahụ, n'ihina o kpariala usuu ndi agha Chineke di ndu! ³⁷ ONYENWE ANYI ahụ naputara m site n'aka odum na anu ohia bia ga-anaputakwa m site n'aka onye Filistia a!"

N'ikpeazu, Sol siri Devid, "Gaa, ka ONYENWE ANYI nonyere gi."

³⁸ Mgbe ahụ, Sol yinyere Devid uwe ime ahụ nke ya, yikwasikwa ya uwe agha igwe, ma kpukwasị ya okpu bronz n'isi. ³⁹ Devid fanyere mma agha n'ime uwe ahụ, malite ijeghari ije, n'ihina o maghi otu e si eyi uwe ndi ahụ ejeghari.

O dighi anya, o gwara Sol okwu si, "Agaghi m eyi uwe ndi a n'ihina o doghi m ahụ." Ya mere, Devid yipuru ha. ⁴⁰ Emesia, o were mkpanaka ya n'aka ya, site n'iyi hoputa nkume ise di murumuru tinye ha n'akpa nta di n'ime akpa onye ozuzu aturu ya. O jidere ebe ya n'aka ya, malite ipukwuru onye Filistia ahụ.

⁴¹ Onye Filistia ahụ, na-abia nso na-apukwute Devid, onye ahụ na-ebu ota ya na-agakwa n'ihu ya. ⁴² O lere Devid anya hu na o bu naani nwantakiri nwoke, onye ahụ di mma, onye mara mma ile anya. N'ihina ya, o ledara Devid anya. ⁴³ O siri Devid, "Abu m nkita, na i ji mkpanaka na-abiakwute m?" Onye Filistia ahụ ji aha chi niile ya buo Devid onu. ⁴⁴ O siri, "Bia n'ebe a ka m were anu ahụ gi mere anu ufe nke eluigwe na anu ohia niile ihe oriri!"

⁴⁵ Ma Devid siri onye Filistia ahụ, "I ji mma agha na ube igwe na ube osisi, na-abiakwute m, ma eji m aha ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, Chineke nke usuu ndi agha Izrel ahụ i kpariri, na-abiakwute gi. ⁴⁶ Taa ka ONYENWE ANYI ga-enyefe gi n'aka m. Aga m etigbu gi, bepukwa gi isi. Taa aga m ewere anu ahụ ndi agha Filistia niile nyefee n'aka umu anu ufe niile nke eluigwe, na umu anu ohia niile nke uwa. Uwa niile ga-amatakwa na Chineke no n'Izrel. ⁴⁷ Ndi niile guzokwa n'ebe a ga-amata

na ONYENWE ANYI adighi eji mma agha maobu ube azoputa. N'ihu na agha a bu nke ONYENWE ANYI, o ga-ewerekwa unu niile nyefee anyi n'aka."

⁴⁸ Mgbe onye Filistia ahụ na-abia nso ibuso ya agha, Devid jiri oso gbara gaa n'ihu agha izute ya. ⁴⁹ O manyere aka n'ime akpa ya weputa otu nkume, maa ya mata onye Filistia ahụ n'egedege ihu. Nkume ahụ mikpuru n'egedege ihu ya, o dakwara kpuo ihu n'ala.

⁵⁰ Otu a ka Devid si jiri ebe na nkume merie onye Filistia ahụ. O gburu onye Filistia ahụ ma o jighi mma obula n'aka ya gbuo ya.

⁵¹ Devid gbaara oso jeruo n'ebe Golajat dara, miji mma agha ya site n'obo, jiri ya gbuo ya. O ji ya bepukwa isi ya!

Mgbe ndi Filistia huru na onye oka agha ha adaala nwuo, ha tughariri gbawa oso. ⁵² Mgbe ahụ, ndi agha Izrel na Juda tiri mkpu onu, biliekwa, malite ichu ndi Filistia oso. Ha churu ha oso churuo ha nonu uzọ ama Gat, na nonu uzọ ama Ekron. Ndi Filistia nwuru anwu dara nnoo aghara aghara n'uzo Shaaraim nke gawara Gat na Ekron. ⁵³ Emesja, ndi Izrel loghachiri bia kwakoro ihe niile di n'ulo ikwu ndi Filistia, nke ha hapuru gbaa oso.

⁵⁴ Devid buuru isi onye Filistia bulata na Jerusalem. Ma dobe ngwa agha onye Filistia ahụ n'ime ulo ikwu nke ya.

⁵⁵ Mgbe Sol no na-ele Devid anya ka o na-apu izute onye Filistia ahụ, o siri Abna, ochiagha ya, "Abna, nwa onye ka nwokorobia ahụ bu?"

Abna zara si, "Dika i si adi ndu, eze, amaghi m."

⁵⁶ Eze zara si, "Choputa onye muru nwokorobia a."

⁵⁷ Mgbe Devid si n'igbu onye Filistia ahụ loghachi, Abna duuru ya, dute ya n'ihu Sol. Isi onye Filistia a dikwa n'aka Devid.

⁵⁸ Sol juru ya si, "Nwokorobia, nwa onye ka i bu?"

Devid zara si, "Abu m nwa ohu gi nwoke Jesi onye Betlehem."

18

Ekworo Sol

¹ Mgbe Devid gwasiri Sol okwu, ihunanya di ukwu malitere n'etiti Jonatan na Devid. Jonatan huru Devid n'anya dika o si hu onwe ya. ² Sol mere ka Devid nogide n'uloeze. O kwekwaghi ka o laghachi n'ulo nna ya. ³ Jonatan na Devid gbara ndu n'ihu na Jonatan huru Devid n'anya dika o si hu onwe ya. ⁴ Jonatan yiputara uwe o yi n'ahu nye ya Devid, nyekwa ya uwe ime ahụ ya, na o buladi mma agha ya, ma uta ya na eriri ukwu* ya.

⁵ Devid jeziri ozi niile Sol ziri ya, o mere ihe niile nke oma nke a mere na Sol nyere ya okwa di elu n'etiti ndi agha ya. Onodu a di mma n'anya ndi Izrel nakwa n'anya ndi agha Sol.

⁶ Mgbe ndi agha ahụ na-aloghachite, mgbe Devid gbusiri onye Filistia† ahụ, ndi inyom‡ sitere n'obodo niile nke Izrel puta izute eze Sol. Ha na-abu abu na-ete egwu onu, nke ha ji ubo akwara na ihe egwu ndi ozo na-eti.

⁷ Dika ha na-ete egwu, ha buru abu si,

"Sol egbuola otutu puku ndi agha

ma Devid egbuola iri puku kwuru puku ndi agha."

⁸ Nke a were Sol iwe nke ukwu. O kwuru n'ime onwe ya si, "Gini bu nke a? Ha enyela Devid ugwu dika onye gburu iri puku kwuru puku ndi agha, ma mu onwe m ka ha nyere naani ugwu dika onye gburu otutu puku

* 18:4 18:4 Maobu, belit † 18:6 18:6 Ya bu, Golajat ‡ 18:6 18:6 Opu 15:20

ndị agha. Gịni ọzọ fọdurụ ya ugbo a, ma ọ bughị naanị inweta alaeze?"
⁹ Site n'ụbọchị ahụ gawa, Sọl malitere ile Devid anya ọjọọ.

¹⁰ N'echi ya, mmuọ ọjọọ Chineke zitere bịara dakwasị Sọl, ọ malitekwara ibu amuma n'ulo ya. Ma Devid kporo ụbọ akwara dika ọ na-eme mgbe obula. Ma n'oge a, o nwere ụbe di Sọl n'aka. ¹¹ O turu ụbe ahụ, kwuo n'obi ya si, "Aga m atugide Devid n'aja ulo ahụ." Ma Devid wezugara onwe ya, ugboro abuo ndi a.

¹² Sọl na-atu Devid egwu, n'ihhi na ONYENWE ANYI ahapula Sọl, ma nonyere Devid. ¹³ Emesia, Sọl mere ihe ga-eme ka ọ ghara ihukwa Devid anya ozo. O mere Devid ka ọ buru onye na-elekota puku ndi agha, ndi ọ na-edu na-aga ibu agha. ¹⁴ Ma ihe niile ọ na-eme na-agara ya nke oma, n'ihhi na ONYENWE ANYI na-anonyere ya. ¹⁵ Mgbe Sọl huru na ọ bu onye nwere uche nke oma, ọ turu ya ujo. ¹⁶ Ma Izrel na Juda niile huru Devid n'anya, n'ihhi na ọ na-edu ha n'agha.

¹⁷ Sọl gwara Devid okwu si ya, "Lee ada m nwanyi Merab. Aga m akponye gi ya, ka i luo ya. Naani jeere m ozi, luo kwa agha ONYENWE ANYI." N'ihhi na Sọl kwuru n'ime obi ya si, "Agaghi m ewelite aka m megide ya. Ka ndi Filistia mee nke ahụ."

¹⁸ Ma Devid sirị Sọl, "Onyekwanu ka m bu, ginikwa bu ezinaulo m maobu agburu m n'Izrel, nke m ga-eji buru ogo nwoke eze?" ¹⁹ O ruo, na mgbe a ga-eduru Merab, ada Sọl dunye Devid, akporo ya nye Adriel, onye Mehola ka ọ luo.

²⁰ N'oge a, a choputara na Mikal, ada Sọl huru Devid n'anya, mgbe e mere ka Sọl mata nke a, obi toro ya utu. ²¹ O kwuru n'obi ya si, "Aga m akponye ya nwa m nwanyi, ka ọ buru ihe ima n'onya nye ya, ka aka ndi Filistia si otu a megide ya." Ya mere, Sọl gwara Devid si ya, "Ugbo a i nwekwara ohere ozo igho ogo m nwoke."

²² Sọl nyere ndi ohu ya iwu si, "Gwanu Devid okwu na nzuzo si ya, 'Lee, ihe banyere gi masiri eze, ndi niile na-ejere ya ozi hukwara gi n'anya. Ugbo a, kwerenu ibu ogo ya.'"

²³ Ha gwara Devid okwu ndi a niile. Ma Devid zara si, "O bu ihe nta ibu ogo eze? Mu onwe m bu onye ogbenye, onye a na-amaghi ama."

²⁴ Mgbe ndi ohu Sọl gwara Sọl ihe Devid kwuru, ²⁵ ọ gwara ha si, "Gwanu Devid, 'Eze achoghi ihe ozo dika ugwo isi aku obula karia naani nari api ndi Filistia. Ka ọ buru obo ọ ga-aboro m n'isi ndi iro m.'" Ma ihe Sọl bu n'obi bu na a ga-egbu Devid n'ogu ahụ.

²⁶ Mgbe ndi ohu eze gwara Devid ihe eze kwuru, ọ toro ya utu, n'ihhi ya, o kwenyere ibu ogo eze. Tupu oge ahụ a kara aka eruo, ²⁷ Devid na ndi agha ya puru gbuo nari ndi Filistia abuo, werekwa api ha gosi eze. Sọl kponyere Devid Mikal, nwa ya nwanyi, ka ọ buru nwunye ya.

²⁸ Mgbe Sọl huru na ONYENWE ANYI na-anonyere Devid, hukwa na Mikal nwa ya nwanyi huru Devid n'anya, ²⁹ ọ turu Devid ujo karia na mbu. Sọl kpokwara Devid asi, guo ya dika onye iro ubochi ndu ya niile.

³⁰ Ndisi agha Filistia na-aputa ibu agha dika ha na-eme mgbe obula, ma Devid na-eme nke oma karia ndi ochiagha Sọl ndi ozo niile. Nke a mere ka Devid ghoo onye a mara aha ya n'ala ahụ niile.

19

Sọl agbalia igbu Devid

¹ Sọl gwara ndị ohu ya na ọkpara ya, Jonatan, ka ha gbuo Devid. Ma n'ihhi na ihe banyere Devid masiri Jonatan, ² ọ doro ya aka na nti, "Nna m Sọl na-achọ ohere igbu gi. Lezie anya chee ndu gi nche, ututu echi, gaa n'ebe i ga-ezo onwe gi ndu n'ebe ahụ. ³ Mụ na nna m ga-eso bịa n'akuku oha ebe ahụ i zoro onwe gi. Aga m agwa ya okwu banyere gi. Ihe obula m choputara, aga m agwa gi."

⁴ Jonatan kwuru okwu oma banyere Devid nye Sọl nna ya si ya, "Ka eze ghara ime ihe ozo megide Devid bu ohu ya. O nwebeghi ihe ozo o mere gi. N'ezie, ihe niile o mere bu ihe baara gi uru nke ukwu. ⁵ O kporo ndu ya asi mgbe o gburu onye Filistia ahụ. ONYENWE ANYI nyekwara ndi Izrel niile mmeri di ukwu. Obi dikwa gi utu mgbe i huru nke a. Gini mekwaranu i ga-eji mezo nwoke aka ya di ocha dika Devid, site n'igbu ya ebe o bu na ikpe amaghi* ya?"

⁶ Sọl nara Jonatan nti nuokwa iyi si, "Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, agaghi egbu ya."

⁷ Emesia, Jonatan kporo Devid gwa ya ihe mere. Jonatan duuru Devid gaa n'ihu Sọl. Ihe niile dizikwara dika o di na mbu.

⁸ Agha ozo dakwara. N'oge a, Devid duuru ndi agha ya puo ibuso ndi Filistia agha. O gburu otutu n'ime ha, chukwa ndi agha Filistia oso.

⁹ Ma mmuo ozo ONYENWE ANYI zitere biakwasiri Sọl dika o no n'ime ulo ya, ube ya dikwa ya n'aka. Mgbe Devid na-akpo n'ubo akwara, ¹⁰ Sọl turu ube ahụ ka o tugbuo Devid n'ahụ aja, ma o gbapuru site n'ihu Sọl, ma ube ahụ manyere n'aja ulo ahụ. Devid gbapuru oso zoo onwe ya n'abali ahụ.

¹¹ Sọl zipuru ndi agha ka ha chee ulo Devid nche, gbuo ya mgbe o putara n'ututu. Ma Mikal nwunye Devid gwara ya si, "O buru na i gbapughi, zoo onwe gi n'abali a, onye nwuru anwu ka i ga-abu n'ututu echi." ¹² Ya mere, Mikal sitere na oghereikuku wetuo Devid, ebe o si gbapu. ¹³ Emesia, Mikal kwaghariri ihe ndina Devid, were ihe a kpuru akpu tukwasi n'elu ya, werekwa akwa kpuchie ya, tinye ihe aji ewu n'ebe isi ya.

¹⁴ Mgbe ndi agha ahụ biaruru ijide Devid na ikpugara ya Sọl, Mikal gwara ha si, "Ahụ esighi ya ike."

¹⁵ Mgbe ahụ, Sọl zighachiri ndi ahụ azu n'ebe Devid no si ha, "Bute ya na ihe ndina o dina n'elu ya, ka m gbuo ya." ¹⁶ Mgbe ndi ikom ahụ batara, ha huru ihe a kpuru akpu ka o di n'elu ihe ndina, hukwa aji ewu ka o di n'akuku ebe isi nke ihe ndina ahụ.

¹⁷ Sọl juru Mikal si, "Gini mere i ji ghogbuo m otu a, mee ka onye iro m gbalaga?"

Mikal zara, "O bu ya siri m, 'Hapu m ka m puo, n'ihhi gini ka m ga-eji gbuo gi?'"

¹⁸ Mgbe Devid gbara oso gbalaga, o gakwuru Samuel na Rema, koro ya ihe niile Sọl mere ya. Ya na Samuel gara biri na Naiot. ¹⁹ Ozi ruru Sọl nti, "Devid no na Naiot n'ime Rema," ²⁰ ya mere, o zipuru ndi ikom ka ha gaa jide ya. Ma mgbe ha rutere, ha huru otu ndi amuma ka ha na-ebu amuma, hukwa Samuel ka o na-eguzo n'ebe ahụ dika onyeisi ha. Mmuo nke Chineke biakwasiri ndi ozi Sọl ahụ, mee ka ha malitekwa ibu amuma.

²¹ Mgbe Sọl nuru ihe mere, o zipukwara ndi agha ozo, ma ha onwe ha bukwara amuma! Otu ihe ahụ mekwara ndi o zipuru nke ugboro ato.

²² N'ikpezu ya onwe ya puru gaa Rema, ruo n'olulu mmiri Seku. O juru, "Ebe ka Samuel na Devid no?"

Ha siri, "Ha no na Naiot nke Rema."

* 19:5 19:5 Maobu, na e nweghi ihe o mere

²³ Ya mere, Sọl gara Naiọt nke dị na Rema. Ma Mmuọ nke Chineke biakwasiri ya, dika o na-aga n'uzo o malitere ibu amuma tutu ruo mgbe o biaruru Naiọt. ²⁴ O yipuru uwe ya buo amuma n'ihu Samuel. O gba otọ dinara ala n'ebe ahụ ehie ahụ, na abali ahụ niile. O bu nke a mere ndi mmadu ji si, "Sọl o ghoola otu n'ime ndi amuma?"

20

Devid na Jonatan

¹ Devid sitere na Naiọt n'ime Rema gbapu oso, chota Jonatan, si ya, "O bu ginị ka m mere? Ginị bukwa ihe ojoo m mere? Olee uzo m si mejoo nna gi, mere o ji na-achosi ike ka o napu m ndu m?"

² Jonatan siri ya, "Nke a abughi eziokwu. I gaghị anwu! Ihe di otu a adighi nna m n'obi, n'ihu na o na-agwa m ihe obula o na-ezube ime, o buladi ihe ukwu maobu ihe ntakiri. Amakwaara m na o gaghị ezonari m ihe di otu a. Mba, o bughi eziokwu."

³ Devid nuru iyi si, "Nna gi maara nke oma na m anatala amara n'ebe i no, n'ihu ya, o kwuola n'ime onwe ya si, 'Agaghị m agwa Jonatan, ka o ghara iwute ya.' Ma eji m ONYENWE ANYI na mkpuruobi gi na-anu iyi na-asị na o bu naani otu nzo ukwu di ugbu a n'etiti mu na onwu."

⁴ Jonatan siri Devid, "Ihe obula i choro ka m mee, aga m emere gi ya."

⁵ Devid siri ya, "Lee echi ga-abu mmemme onwa ohuru, e kwesiri m iso eze rie nri. Ma hapu m ka m ga zoo onwe m n'ohia tutu ruo uhuruchi nke nwanne echi. ⁶ O buru na nna gi ajuo ase m, si ya, 'Devid riosiri m aririo ike ka m hapu ya ka o gbaga Betlehem, bu obodo ya, n'ihu a na-achu aja nke diri agburu ya kwa afo.' ⁷ O buru na o si, 'O di mma,' mgbe ahụ, udo ga-adiri ohu gi. Ma o buru na o wee iwe nke ukwu, mara n'ezie na o zubere ime m ihe ojoo. ⁸ Ma gi onwe gi, meere ohu gi ebere, n'ihu na i meela ka o sooro gi baa n'ogbugba ndu n'ihu ONYENWE ANYI. O buru na ikpe mara m, gi onwe gi gbuo m. N'ihu ginị ka i ga-eji nyefee m n'aka nna gi?"

⁹ Jonatan siri, "Agaghị m eme ya, lee, a sikwa na m maara na nna m na-achọ igbu gi, o bu na m agaghị agwa gi?"

¹⁰ Devid juru ya, "Onye ga-agwa m ma o buru na nna gi aza gi okwu ike?"

¹¹ Jonatan siri ya, "Bia ka anyi puo gaa n'ohia." Ya mere, ha abuo puru jee n'ohia.

¹² Jonatan gwara Devid si, "Eji m aha ONYENWE ANYI, Chineke Izrel na-ekwe nkwa na-asị gi, n'oge ugbu a echi, maobu nwanne echi, aga m akpanyere nna m uka banyere gi, meekwa ka i mata ihe o na-eche banyere gi. O buru na obi di ya mma n'ebe i no, aga m eme ka i mata. ¹³ Ma o buru na nna m na-achọ imeru gi ahụ, ka ONYENWE ANYI mesoo Jonatan mmeso, otu obula o si di njo, ma o buru na m abiaghi gwa gi, zilaga gi ka i laa n'udo. Ka ONYENWE ANYI nonyere gi dika o si nonyere nna m. ¹⁴ Chetakwa, i ghaghị igosi m ihunanya na obi ebere ONYENWE ANYI, ma o buru na m anwu. ¹⁵ E wezugakwala ihunanya gi na obi ebere gi site n'ebe ezinaulo m di, o buladi mgbe ONYENWE ANYI bipuchara ndi iro Devid niile site n'elu uwa."

¹⁶ Jonatan na ulo Devid gbara ndu. O kwuru si, "Ka ONYENWE ANYI kpee ndi iro Devid niile ikpe." ¹⁷ Jonatan mere ka Devid site n'ihunanya o huru ya nura ya iyi. N'ihu na Jonatan huru Devid n'anya dika o huru onwe ya.

¹⁸ Mgbe ahụ, Jonatan siri Devid, “Echi bu mmemme onwa oheru. A ga-ele anya gi, n’ihi na onodu gi ga-atogboro n’efu. ¹⁹ Nwanne echi ya, n’oge uhuruchi, gaa n’ebe ahụ i zoro onwe gi mgbe nsogbu a malitere, chere n’ebe ahụ, n’akuku nkume Ezel. ²⁰ Aga m abia gbaa aku ato n’akuku ya dika a ga-asị na o nwere ihe m chorọ iji uta m gbata. ²¹ Emesia, aga m ezipu otu nwantakiri si ya, ‘Gaa chota aku ndi ahụ.’ O buru na i nu ka m na-agwa ya okwu si, ‘Lee aku ndi a di n’akuku azu gi, chita ha ebe a,’ mgbe ahụ, puta n’ihi, dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, udo diri gi, egwu obula adighi. ²² Ma o buru na m agwa nwantakiri ahụ okwu si ya, ‘Lee, aku ahụ di n’ihu gi,’ o putara na i ghaghị isi n’ebe a puo, n’ihi na ONYENWE ANYI ezipula gi. ²³ Ma ihe banyere okwu ahụ anyi kwuru, cheta na ONYENWE ANYI bu onye akaebe, n’etiti mu na gi ruo mgbe ebighi ebi.”

²⁴ Ya mere, Devid gara zoo onwe ya n’ohia. Mgbe oge mmemme onwa oheru ruru, eze Sol noduru ala iri nri. ²⁵ O noduru odu n’akuku aja ulo, bu ebe o di mbu ano, na ncherita ihu Jonatan. Abna noduru n’akuku Sol, ma oche Devid na-anọ enweghi onye no ya. ²⁶ Sol ekwughị ihe obula banyere ya n’ubochi ahụ, n’ihi na o chere na o di ihe ndaba mere, nke tinyere Devid n’onodu adighi ocha.* Sol kwuru n’obi ya si, “E, o ghaghị ibu ihe kpata ya.” ²⁷ Ma n’echi ya, bu abali nke abuo nke onwa oheru, onodu Devid togboro n’efu ozo. Mgbe ahụ, Sol siri nwa ya Jonatan, “Gini mere nwa Jesi abiaghị iso rie nri, ma unyaahu ma taa?”

²⁸ Jonatan zara si, “Devid rioro si m nye ya ike ka o gaa Betlehem. ²⁹ O siri m, ‘Kwere ka m gaa n’ihi na ndi ezinaulo anyi nwere aja mmemme ha na-eme n’obodo. Nwanne m nwoke nyere m iwu si m na m aghaghị ibia. O buru na m ahuta amara n’ebe i no, biko kwere ka m gaa hu umunne m.’ O bu nke a mere o biaghị na tebul eze.”

³⁰ Iwe were Sol nke ukwu. O gwara Jonatan okwu n’iwe si ya, “Gi nwa nke nwanyi na-enupu isi, nke uche ya gbagoro agbago. I na-eche na m amaghị na i dinyere nwa Jesi si otu a wetara onwe gi na nne gi ihere? ³¹ N’ihi na ubochi niile nwa Jesi di ndu n’uwa a, onodu gi na alaeze gi agaghị eguzosi ike. Ugbu a, puo, zipu ozi kpata m ya ka m gbuo ya!”

³² Jonatan juru nna ya Sol si, “Gini ka o mere? N’ihi gini ka a ga-eji mee ka o nwuo?” ³³ Ma Sol turu ube o ji n’aka ya ka o jiri ya tugbuo Jonatan, ma Jonatan zere ya. Nke a mere ka Jonatan mata n’ezie na nna ya na-achọ igbu Devid.

³⁴ Jonatan si na tebul ahụ bilie n’oke iwe puo, o righikwa nri n’ubochi nke abuo nke mmemme ahụ, n’ihi na omume ihere nna ya mesoro Devid wutere ya hie nne.

³⁵ N’ututu echi ya, dika ha kara aka, Jonatan gara n’ohia, ya na nwantakiri nwoke so gaa. ³⁶ O siri nwantakiri nwoke ahụ, “Gbara oso gaa chota aku ndi ahụ niile m na-agba.” Mgbe nwantakiri ahụ na-agba oso na-aga, Jonatan gbapuru aku, gbafee ya n’ihu nwantakiri ahụ. ³⁷ Mgbe nwokorobia ahụ na-ejeru nso ebe aku ahụ Jonatan gbara di, Jonatan kpokuru ya si ya, “Aku ahụ di n’ihu gi.” ³⁸ Mgbe ahụ, o tiri mkpu si, “Mee ngwangwa! Gawa osiso! Eguzokwala!” Nwokorobia ahụ chikotara aku ndi ahụ niile gbaghachikwute nna ya ukwu. ³⁹ Ma nwantakiri nwoke ahụ aghotaghị ihe Jonatan mere; ma Jonatan na Devid maara ihe gara. ⁴⁰ Jonatan nyere nwokorobia ahụ uta ya na aku ndi ahụ ka o chighachi ha n’obodo.

* 20:26 20:26 Lev 7:20-21; 15:1-5

⁴¹ Mgbe nwokorobia ahụ lara, Devid biliri site n'akụkụ ndịda nkume ahụ ebe o zoro onwe kpuo ihu ya n'ala, kpọọ isiala ugboro atọ, n'ihu Jonatan. Ha suritere onwe ha ọnụ, bekwakwaa akwa. Ma Devid kwara akwa karia.

⁴² N'ikpeazu, Jonatan gwara Devid okwu si, "Gaa n'udo, n'ihia na anyị ejirila aha ONYENWE ANYI n'ụọ iyi ibụ enyi n'etiti onwe anyi, na-asị, 'ONYENWE ANYI bụ onye akaebe n'ebe mụ na gị, na n'ebe ụmụ ụmụ m, na ụmụ ụmụ gị nọ ruo mgbe ebighi ebi.'" Ha kewara. Devid malitere ipụ, ma Jonatan tughariri baa n'obodo.

21

Devid n'obodo Nob

¹ Devid jere n'obodo Nob ihu Ahimelek, onye nchụaja. Ahimelek mara jijiji mgbe o hụrụ Devid. O siri Devid, "Gini mere naani gi ji bia? Gini mere o nweghi onye so gi?"

² Devid zara Ahimelek, onye nchụaja si, "Eze ziri m ozi di mkpa, ma si m, 'Ka onye obula ghara ima ihe obula banyere ozi a m na-eziga gi.' Ma banyere umu okorobia m, agwala m ha ebe ha ga-ezute m. ³ Ugbu a, ole e ihe oriri i nwere? Nye m ogbe achicha ise maobu ihe ozọ i nwere."

⁴ Onye nchụaja ahụ zara Devid si, "Enweghi m achicha ana edoghi nso n'ebe a. Ma otu o di, e nwere ufodu achicha e doro nso n'ebe a, ma o buru na umu okorobia gi na ha so debere onwe ha ocha, na-emetughị nwanyi ahụ."*

⁵ Devid zara si ya, "N'ezie, anyi ekwebeghi ka umu nwanyi bia anyi nso, dika anyi di mbu eme ma anyi na-eje ozi. Ndi ikom ndi a na-edo onwe ha nso o buladi mgbe njem anyi na-adighi nso ka ofoduzie njem nke taa."

⁶ Ebe nri ozọ na-adighi, onye nchụaja ahụ nyere Devid achicha nso, bu achicha nke iche n'Ihu ONYENWE ANYI, nke eweputara site n'ihu ONYENWE ANYI n'ime ebe ichu aja, debekwa achicha ohuru nke e ji gbanwee nke ochie di n'ebe ahụ.

⁷ Ma otu onye odibo Sol no n'ebe ahụ n'ubochi ahụ, onye e jigidere n'ihu ONYENWE ANYI. O bu Doeg, onye Edom onyeisi ndi na-azu anu ulo Sol.

⁸ Devid juru Ahimelek ajuju si ya, "I nweghi ube maobu mma agha n'ebe a? Ewetaghi m mma agha m maobu ngwa agha ozọ, n'ihia na ozi eze ziri anyi di oke ngwangwa."

⁹ Onye nchụaja zaghachiri, "Mma agha Golaiat, onye Filistia, onye ahụ i tigburu na ndagwurugwu Ila di n'ebe a, a fuchiri ya n'akwa n'azu efod. O buru na ichoro ya, were ya, n'ihia na o dighi mma agha ozọ di n'ebe a ma o bughị nke ahụ."

Devid siri, "O dighi nke dika ya, nye m ya."

Devid n'obodo Gat

¹⁰ N'ubochi ahụ, Devid gbapuru oso site n'ebe Sol no gbakwuru Akish eze ndi Gat. ¹¹ Ma ndi ozi Akish siri ya, "Onye a o bughị Devid, eze nke ala ahụ? O bughị ya bu isi abu ha na-abu mgbe ha na-ete egwu na-asị:

"Sol egbuola otutu puku ndi iro ya,

Devid egbukwaala iri puku kwuru puku ndi iro nke ya?"

¹² Mgbe Devid nuru okwu ndi a, o turu egwu ihe Akish eze Gat ga-eme ya.

¹³ N'ihia ya o gbanwere omume ya, bido ime dika onyeisi na-adighi mma. O bidokwara ika akara n'ibo, bidokwa na-agusasi onu mmiri n'ahunu ya.

¹⁴ Akish gwara ndi ozi ya okwu si ha, "Leenu nwoke a! O bu onyeisi mebiri! Gini mere unu ji kpotara m ya? ¹⁵ Ndi na-ayi ara ha koru m, nke

* 21:4 21:4 Opu 25:30; Lev 24:5-9; Mat 12:4.

mere unu ji kpọtara m nwoke a n'ebe a ka ọ bịa na-eme ka onye na-ayi ara n'ihu m? O kwesiri ka onye di otu a bata n'ulo m?"

22

Devid n'obodo Adulam na Mizpa

¹ Devid hapuru Gat gbaba n'ogba nkume Adulam. Mgbe umunne ya ndi ikom na ndi ezinaulo nna ya nuru nke a, ha jekwuru ya n'ebe ahụ. ² Ndi ozọ malitekwarara ibiakwute ya n'ebe ahụ, ndi niile no na mkpagbu di iche iche, ndi ji ugwo, na ndi ochichi Sol na-adighi mma. Ha niile jekwuru ya. O dighi anya Devid ghooro onyendu ha. Ihe ruru nari mmadu anọ so ya.

³ Devid sitere n'ebe ahụ jee Mizpa di na Moab riogo eze obodo ahụ si, "Biko, i ga-ekwe ka nna m na nne m puta bía biri n'etiti unu tutu ruo mgbe m matara ihe Chineke na-aga imere m?" ⁴ Ya mere, o hapuru ha ka ha nodu na nke eze Moab. Ha na ya nogidere oge niile Devid bi n'ebe ahụ e wusiri ike.

⁵ Ma Gad onye amuma sirị Devid, "Anogidela n'ebe ahụ e wusiri ike, kama laghachi n'ala Juda." Ya mere, Devid biliri gaa n'oke ohia Heret.

Sol egbuo ndi nchujaja Nob

⁶ Ugbu a Sol nuru na achotala ebe Devid na ndi ikom na-eso ya no. Sol, onye ji ube ya n'aka noduru ala n'okpuru osisi tamarisk nke di n'ugwu di na Gibeá. Ndi ozi ya guzokwa gburugburu ya. ⁷ Sol gwara ha si, "Geenu nti unu ndi ikom Benjamin! O bu unu niile ka nwa Jesi ga-enye ala ubi na ubi vaini? O bu unu niile ka o ga-eme ndi ochiagha na-achi otutu puku ndi agha, na ochiagha na-achi otutu nari ndi agha? ⁸ O bu ya mere unu ji dinyere ya imegide m? O dighi onye obula n'ime unu gwara m na nwa m na nwa Jesi gbara ndu. O dighi onye obula n'ime unu ihe gbasara m na-emetu n'obi igwa m na nwa m nwoke akpaliela ohu m imegide m, ichebiri m n'uzo, dika o mere n'ubochi taa."

⁹ Ma Doeg onye Edom, onye so ndi ozi Sol guzo n'ebe ahụ kwuru si, "Ahuru m mgbe nwa Jesi biakwutere Ahimelek, nwa Ahitub na Nob. ¹⁰ Ahimelek jutaara ya ase site n'aka ONYENWE ANYI, ma nyekwa ya ihe oriri na mma agha Golaiat onye Filistia."

¹¹ Mgbe ahụ, eze Sol zipuru ozi nye Ahimelek nwa Ahitub na ndi ezinaulo nna ya niile, ndi bu ndi nchujaja na Nob. Ha niile biara guzo n'ihu eze.

¹² Sol gwara ha okwu si, "Gee nti, gi nwa Ahitub."

Ahimelek zara si, "Ana m ege nti, onyenwe m."

¹³ Sol juru ya si, "Gini mere gi na nwa Jesi ji gbaa izu imegide m? Gini mere i ji nye ya nri na mma agha, jukwaara ya ase site n'aka Chineke? Gini mere i ji na-agba ya ume ka o nupu isi n'ebe m no, na ka o biakwa n'ebe a imegide m taa?"

¹⁴ Ahimelek zara eze si, "Onye n'etiti ndi ohu gi niile bu onye kwesiri ntukwasị obi dika Devid, ogo eze, na onyeisi ndi agha na-eche gi nche; o bukwa onye a na-enye nsopuru di ukwu n'ezinaulo gi? ¹⁵ Nke a o bu ubochi mbu m na-ajuru ya ase n'aka Chineke? O bughị! Ka eze ghara ibo ohu ya na ezinaulo nna m ebubo, n'ihina ohu gi amaghi ihe obula banyere okwu a niile."

¹⁶ Ma eze kwuru si, "I ga-anwu. Ahimelek gi na ezinaulo nna gi niile!"

¹⁷ O nyere ndi na-eso ya iwu si ha, "Gbuonu ndi nchujaja ndi a, n'ihina ha na Devid agbaala izuzu; ha makwa na o si n'ihu m na-agbapu, ma ha agwaghi m!"

Ma ndi agha eze juru isetipu aka ha megide ndi nchujaja ONYENWE ANYI.

¹⁸ Mgbe ahụ eze nyere Doeg iwu sị ya, “Gị onwe gị, chigharịa gbuo ha.” Ya mere, Doeg onye Edòm chighariri tigbuo ha. N’ubochi ahụ, o gburu iri ndi nchajaja asato na ise, ndi yi uwe akwa ocha efod. ¹⁹ O ji mma agha jee Nob, obodo ndi nchajaja, gbuo ezinaulo ndi nchajaja niile, nwoke na nwanyi, na umuntakiri, na umu na-anu ara. O gbukwara ehi na inyinya ibu na aturu ha niile.

²⁰ Otu n’ime umu Ahimelek nwa Ahitub, aha ya bu Abiata gbapuru, gbakwuru Devid. ²¹ O gwara Devid na Sol egbuola ndi nchajaja ONYENWE ANYI. ²² Mgbe ahụ, Devid siri Abiata, “N’ubochi ahụ, mgbe Doeg onye Edòm no n’ebe ahụ, amaara m na o ghaghị igwa Sol. Mu onwe m kpatara onwu ndi niile nke ndi ezinaulo nna gi. ²³ Soro m nodu n’ebe a, atula ujo, n’ihi na onye na-achọ ndu gi na-achokwa ndu nke m. Mmekpa ahụ obula agaghị adakwasị gi ma mu na gi nodu.”

23

Devid anaputa obodo Keila

¹ Otu ubochi, ozi rutere Devid nti na ndi Filistia na-ebuso ndi obodo Keila* agha na-apunara ha ihe niile ha nwere nke di n’ebe izocha oka ha niile. ² Devid juru ONYENWE ANYI ase si, “O bu m jee buso ndi Filistia a agha?”

ONYENWE ANYI zara ya, “Gaa, buso ndi Filistia agha, zoputa Keila.”

³ Ma ndi agha Devid siri ya, “Lee, anyi onwe anyi na-atu egwu ihe a ga-eme anyi, o buladi n’ime Juda, oleekwanu otu anyi ga-esi jee buso ndi Filistia niile agha na Keila?”

⁴ Devid juru ONYENWE ANYI ozo, ma ONYENWE ANYI zara ya nke ughoro abuo si, “Jee, ridaruo Keila, n’ihi na aga m anonyere gi; i ga-emerikwa ndi Filistia.” ⁵ Ya mere, Devid na ndi agha ya gara Keila buso ndi Filistia agha. Ndi agha Devid gburu otutu ndi Filistia kpokoro igwe anu ulo ha. Ha zoputakwara ndi Keila. ⁶ (Ugbu a, Abiata nwa Ahimelek chikwa efod n’aka gbadaa, mgbe o gbakwujere Devid na Keila).

Sol achuso Devid

⁷ Mgbe a gwara Sol na Devid no na Keila, o kwuru si, “Ahaa! Chineke enyefeela ya n’aka m, n’ihi na Devid e jirila aka ya kee onwe ya agbu site n’ibanye n’obodo nwere ibo onu uzo na mkporo e ji akpochi ha.” ⁸ Sol chikotara ndi agha ya iga Keila inochibido Devid na ndi ikom ya.

⁹ Mgbe Devid nuru ihe Sol na-achọ ime, o gwara Abiata onye nchajaja si ya, “Chita efod ahụ.”† ¹⁰ Devid siri, “O! ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, anula m na Sol na-achọ ibia laa Keila na obodo a n’iyi n’ihi m no n’ebe a. ¹¹ Ndi nwe Keila ha ga-arara m nye n’aka Sol? O bu ezie na Sol na-abia dika m nuru? O! ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, biko gwa ohu gi.”

Ma ONYENWE ANYI siri, “O ga-abia.”

¹² Ozokwa, Devid juru si, “Ndi nwe Keila ha ga-arara m na ndi ikom m nye n’aka Sol?”

ONYENWE ANYI siri, “Ha ga-eme otu a.”

¹³ N’ihi ya, Devid na ndi ikom ya onuogugu ha di nari ndi ikom isii, hapuru Keila puo na-awaghari site n’otu ebe gaa n’ebe ozo. Mgbe Sol nuru na Devid esitela na Keila puo, o jekwaghị ebe ahụ ozo.

* **23:1** 23:1 Jos 15:44; Neh 3:17,18 † **23:9** 23:9 Onu 27:21; 1Sa 23:6; 30:7

¹⁴ N’oge a, Devid n’ogidere n’ebe e wusiri ike di n’ozara, na n’ala ugwu ugwu nke ozara Zif. Ubochi niile, Sol choghariri ya ma Chineke enyefeghi Devid n’aka ya.

¹⁵ Mgbe Devid no na Horesh, nke di n’ozara Zif, o natara ozi na Sol na-abia igbu ya. ¹⁶ Jonatan, nwa Sol puru icho Devid. Mgbe o huru ya na Horesh, o gbara ya ume, nyere ya aka iguzosi ike n’ime Chineke. ¹⁷ Jonatan siru ya, “Atula egwu, nna m Sol apughi ichota gi. I ga-abu eze Izrel. Aga m abukwa onye na-eso gi dika Sol nna m maara nke oma.” ¹⁸ Ha abuo gbara ndu n’ihu ONYENWE ANYI. Devid n’ogidere na Horesh, ma Jonatan laghachiri n’ulo ya.

¹⁹ Ma ndi Zif biliri jekwuru Sol na Gibe a si ya, “Devid o zoghi onwe ya n’etiti anyi n’ogba nkume di n’ohia Horesh, n’ugwu Hakila, na ndida Jeshimon? ²⁰ Ugbu a, eze anyi, bia mgbe obula i choro, ka anyi gaa jidere gi ya. I ga-emekwa ya dika obi gi si choo.”

²¹ Sol zara ha si, “ONYENWE ANYI gozie unu n’ihi mmetuta onodu m na-emetuta unu n’obi. ²² Gaanu choputa nke oma ebe o na-ezo onwe ya, na onye huru ya, n’ihi na agwara m na o bu onye aghughu. ²³ Choputanu ebe o na-ezo onwe ya ma loghachikwanu bia gwa m ihe unu choputara. Mgbe ahụ, aga m eso unu jee. O buru na o no n’ala ahụ, aga m achoputa ya; e, aga m enyobanye anya choo ya n’ikwu niile nke Juda.”

²⁴ Ha biliri buru Sol uzo gawa Zif. N’oge a, Devid na ndi agha ya no n’ozara Maon, n’ime Araba, na ndida Jeshimon. ²⁵ Sol na ndi agha ya biarutere ebe ahụ malite chowa Devid. Mgbe a gwara Devid na Sol na-achọ ya, o duuru ndi agha ya gbada gaa n’oke nkume ahụ ma nogide n’ozara Maon. Mgbe Sol nuru nke a, o chugidekwara Devid oso gaa n’ebe ahụ.

²⁶ Mgbe ha ruru n’ebe ahụ, Sol na ndi agha ya no n’otu akuku ugwu ahụ, Devid na ndi agha ya nokwa n’akuku nke ozo, na-eme ngwa ka ha gbanari Sol. Ma Sol na ndi agha ya na-abia nnoo nso ijide Devid. ²⁷ Ma n’otu mgbe ahụ, onyeozu biakwutere Sol si ya, “Mee ngwangwa, lota, n’ihi na ndi Filistia aputala ibuso Izrel agha.” ²⁸ Ngwangwa, Sol sitere n’ichu Devid chigharia azu, lota ibuso ndi Filistia agha. Site n’oge ahụ, a kporo ebe ahụ Devid no, Sela Hamahlekot, nke putara, Nkume Nkewa. ²⁹ Devid si n’ebe ahụ puo gaa biri n’ebe e wusiri ike nke En-Gedi, ebe o zoro onwe ya.

24

Devid edoo Sol ndu

¹ Mgbe Sol sitere n’iluso ndi Filistia agha lota, a gwara ya si, “Devid no n’ozara En-Gedi.” ² Sol chiri puku ndi agha ato a zuru nke oma site n’Izrel niile, puo icho Devid na ndi ikom ya n’etiti ogba nkume, na n’akuku uzo di warawara nke Ewu Ohia.

³ Mgbe o biaruru nso n’ogba aturu nke di n’uzo ahụ, otu ogba nkume di n’ebe ahụ, Sol banyere n’ime ya, iga mposi. Devid na ndi ikom ya no n’ime ime ogba nkume ahụ. ⁴ Ndi ikom Devid siru ya, “Ahaa ugwu a bu oge gi! Taa bu ubochi ahụ ONYENWE ANYI kwuru okwu ya, mgbe o siru, ‘Aghaghi m inyefe gi onye iro gi n’aka, ka i mee ya dika o si masi gi.’” Ma Devid ji nwayoo gaa nso ebe Sol no bipu onu onu uwe mwuda ya.

⁵ Emesja, obi Devid malitere ima ya ikpe n’ihi na o bipuru onu onu uwe mwuda Sol. ⁶ O gwara ndi ya na ha so okwu si, “ONYENWE ANYI ekwela na m ga-emeso nna m ukwu, onye ONYENWE ANYI tere mmanu mmeso di otu

ahụ, maọbụ na m ga-eweli aka imegide ya. N'ihị na onye ONYENWE ANYỊ tere mmanụ ka ọ bụ." ⁷ Devid sitere n'okwu ndị a o kwuru baara ndị so ya mba. O nyeghị ha ohere ibuso Sọl agha. Emesịa, Sọl hapụrụ ọgba nkume ahụ.

⁸ Mgbe Sọl si n'ọgba nkume ahụ pụọ ịga n'ihu n'ije ya, Devid sitere n'ime ọgba nkume ahụ pụta, kpọọ Sọl oku sị ya, "Onyenwe m, eze!" Sọl tugharịrị ma Devid kpọrọ isiala nye ya, daa n'ala kpuo ihu ya n'ala. ⁹ Mgbe ahụ Devid gwara Sọl okwu sị, "Gini mere i ji na-ana ntị n'okwu ndị mmadụ na-ekwu, ndị ahụ na-asị Devid na-achọ ụzọ ọ ga-esi merụọ gị ahụ? ¹⁰ Taa, i jirila anya gị hụ na ọ bughị eziokwu. ONYENWE ANYỊ nyere gị n'aka m n'ime ọgba nkume ahụ ị banyere, ụfọdu ndị mụ na ha so gwara m ka m gbuo gị, ma ahapụrụ m gị ndụ n'ihị na m siri, 'Agaghị m eweli aka m megide nna m ukwu n'ihị na ọ bụ onye ONYENWE ANYỊ tere mmanụ.' ¹¹ Lee, nna m, lee iberibe uwe mwuda gị n'aka m. Ebiputara m ọnu ọnu uwe gị, ma ebughị m gị. Jiri nke a ghọta ma matakwa na ikpe nnupu isi na ajọ omume megide gị amaghị m. O nweghị ụzọ m si mejọọ gị, ma ị nọ na-achọsikwa m ike iwere ndụ m. ¹² Ka ONYENWE ANYỊ kpebie n'etiti mụ na gị, ka ONYENWE ANYỊ bọọ ọbọ ihe ojọọ niile i mere. Ma agaghị m emetụ gị aka. ¹³ Dika ilu ndị mgbe ochie si dị, 'Ihe ojọọ na-esi n'aka ndị na-eme ihe ojọọ,' ma agaghị m emetụ gị aka.

¹⁴ "Ma onye kwanụ ka eze Izrel na-achọ ijide? Onye ka ọ na-atufu oge ya ichoghari? Ọ bụ ozu nkita? Ka ọ bụ akpị? ¹⁵ Ka ONYENWE ANYỊ buru onye ikpe n'etiti mụ na gị, ya kpebiekwa okwu anyị. Ya leba okwu m anya kpeputa m, ya gosi na m bụ onye ikpe na-amaghị site n'inaputa m n'aka gị."

¹⁶ Mgbe Devid kwuchara okwu ndị a, Sọl zara sị ya, "Ọ bụ olu Devid nwa m di nke ahụ?" Ọ malitekwara ikwa akwa. ¹⁷ Ọ siri Devid, "I bụ ezi mmadụ karịa m,* n'ihị na i jirila ezi omume kwughachi m ajọ omume m. ¹⁸ E, i gosila m oke obi ebere taa, n'ihị na mgbe ONYENWE ANYỊ nyefere m n'aka gị, ị gbughị m. ¹⁹ Ebee ka onye ahụ nọ n'ụwa niile, nke puru ihapu onye iro ya mgbe ọ mara n'onya ya? Ka ONYENWE ANYỊ kwughachi gị ezi ihe n'ihị obi ebere i gosiri m taa. ²⁰ Ugbu a, amatala m na ị ghaghị ihu eze, ị ga-achikwa alaeze Izrel. ²¹ Biko, n'ụra m iyi n'aha ONYENWE ANYỊ na mgbe oge ahụ ruru, na ị gaghị egbu ụmụ m, maọbụ hichapu aha m site n'ezinaulo nna m."

²² Devid n'ụrụ Sọl iyi. Emesịa, Sọl laghachiri n'ulo ya, ma Devid na ndị ikom ya laghachiri n'ọgba nkume ha.

25

Devid na Nebal na Abigel

¹ Emesịa Samuel nwurụ. Izrel niile chikotara onwe ha ọnu zukota ruo ụjụ n'ihị ọnwụ ya. Ha liri ya n'ulo ya di na Rema. Emesịa, Devid gara n'ozara Paran biri n'ebe ahụ.

² Otu nwoke di, onye obodo Maon, onye ikwu Kaleb, nke nwere akunuba. O nwere igwe aturu di puku ato, na otu puku ewu, ndi o no n'ubi n'oge a na-akpuchapu aji ha n'obodo Kamel. ³ Aha nwoke a bu Nebal. Nwunye ya kwa, onye bu nwanyi mara mma, na onye nwere akonuche, ka a na-akpo Abigel. Nwoke a nwere omume ojoo; o kwara obi n'azu, afo takwara ya mmiri.

* 24:17 24:17 Jen 38:26

⁴ Mgbe Devid nọ n'ozara nụ na Nebal na-akpucha aji igwe ewu na aturu ya, ⁵ o zipuru ndi ikom iri si ha. "Jekwurunụ Nebal n'obodo Kamel, juo ya otu ihe si aga n'aha m. ⁶ Sinu ya, ndu gi, ndu ogologo, udo na ahụ ike nye gi na ezinaulo gi, udo na ahụ ike nye ihe niile i nwere.

⁷ "Anula m na i na-akpacha aji igwe ewu na aturu gi. Oge ndi ozuzu aturu gi no n'etiti anyi, anyi emejoghi ha, o nweghi ihe obula funariri ha oge ahụ niile ha noro n'obodo Kamel. ⁸ Juokwa ndi ikom gi, ha ga-agwa gi ma ihe m kwuru o bu eziokwu. Ya mere gosi umu okorobia ndi a ihuma, ebe o bu na ha na-abiakwute gi n'oge mmemme. Biko, nyetu ndi ohu gi ndi a, na mu bu Devid nwa gi, ihe obula aka gi ruru."

⁹ Umu okorobia Devid zipuru bjarutere zie Nebal ozi Devid ziri ha. Ha nogidekwara chere ka onye ha osisa.

¹⁰ Ma Nebal juru ha si, "Onye bu Devid? Onye bukwa nwa Jesi a? Otutu ndi ohu di taa bu ndi na-esi n'aka nna ha ukwu na-agbapu. ¹¹ M ga-ewere achicha m, na mmiri m, na anu m gburu n'ihu ndi na-akpachara m aji anu nye ndi m na-amaghi ebe ha si putata?"

¹² Ndi ikom Devid tughariri azu laghachi ebe ha si bia. Mgbe ha bjarutere, ha koru akuko banyere okwu niile Nebal kwuru. ¹³ Devid siriri ndi ikom ya, "Onye obula nyara mma agha!" Ha mere ihe o kwuru. Devid n'onwe ya nyanyekwara mma agha nke ya. Ihe di ka narị ndi ikom anọ sooro Devid puo, ebe narị mmadu abuo ndi ozu noduru na-eche ulo ha nche.

¹⁴ Ma otu n'ime ndi ikom Nebal gara koru Abigel, nwunye Nebal si ya, "Lee, Devid esitela n'ozara zite ndi ozi ka ha nye onyenwe anyi ekele ya, ma o kpariri ha, baakwara ha mba. ¹⁵ Ma ndi ikom ndi a† mesoro anyi mmeso oma, ha emejoghi anyi. Oge ahụ niile anyi no ha nso n'ohia o dighi ihe funariri anyi. ¹⁶ Ehihie na abali, ha buuru anyi mgbidi, ichebe anyi na aturu anyi, mgbe ha na-akpa nri n'akuku ebe ha no. ¹⁷ O di mma ka i mata ma marakwa ihe i ga-eme ngwangwa; n'ihu nsogbu di njo nke na-aga idiri nna anyi ukwu na ezinaulo ya niile. N'ihu o bu nwoke jogburu onwe ya, na o dighi onye puru igwa ya okwu."

¹⁸ Abigel mere ngwangwa chikota narị ogbe achicha abuo, karama akpukpo mmanya abuo, aturu ise e doziri edozi, otu bushel oka e ghere eghe, otu narị uyoko mkpuru vaini a mikporo amikpo na narị achicha fiig abuo, bukwasị ihe ndi a niile n'elu inyinya ibu. ¹⁹ O siriri umu okorobia na-ejere ya ozi, "Na-aganu n'ihu, ana m abia n'azu." Ma o gwaghi di ya Nebal ihe o na-aga ime.

²⁰ Mgbe o no n'elu inyinya ibu na-agbada uzu nke ugwu ahụ o huru Devid na ndi agha ya ka ha na-abia. O zutere ha ²¹ ma Devid nori na-ekwu na-asị, "O bu n'efu ka anyi nyeere nwoke a aka. Anyi chebere igwe ewu na aturu ya n'ozara; o dikwaghi otu furu efu, o dikwaghi otu nke e zuru ezu, ma o jirila ajo omume kwughachi m ihe oma m meere ya. ²² Ka Chineke meso Devid mmeso, otu obula mmeso ahụ si di njo, ma o buru na m ahapu otu mkpuru nwoke ndu n'etiti ihe niile o nwere na-eku ume, mgbe chi echi boru."

²³ Mgbe Abigel huru Devid, o mere ngwangwa si n'elu inyinya ibu ya rida, kpuo ihu n'ala, kpo isiala nye Devid. ²⁴ O dara n'ala n'ukwu ya, si, "Ka ajo omume ahụ dikwasị n'isi‡ ohu gi, onyenwe m. Biko, kwere ka ohu gi gwa gi okwu, gekwaa ntị n'ihu ohu gi nwere ikwu. ²⁵ Nebal bu nwoke

* **25:13** 25:13 Onye obula kee mma agha ya n'ukwu ya † **25:15** 25:15 Ndi a bu umu okorobia na-ejere Devid ozi. ‡ **25:24** 25:24 Gbaghara ita uta maobu ajo omume nke ohu gi

nwere obi ojoo, biko ka onyenwe m ghara igu ihe obula o kwuru n'ihe. O bu onye nzuzu, dika aha ya na-egosi. Aha ya putara nzuzu, nzuzu na-esokwa ya. Ma ahughị m ndi ozi ahụ i zitere, n'ezie ohu gi ahughị ndi ikom onyenwe m zitere. ²⁶ Ugbu a, onyenwe m, dika ONYENWE ANYI na-adi ndu ma gi onwe gi na-adikwa ndu, ebe o bu na ONYENWE ANYI gbochiri gi ka i ghara iba n'ikpe omuma nke igbu mmadu, na iji aka gi boru onwe gi obo, ka ndu ndi iro gi na ndi niile na-achọ ime onyenwe m ihe ojoo, dika Nebal. ²⁷ Ma kwerekwa ka onyinye a, nke ohu gi nwanyi wetaara nna m ukwu, buru nke a ga-enye ndi ikom na-eso gi.

²⁸ "Biko, gbaghara njehie ohu gi nwanyi, n'ihia na ONYENWE ANYI Chineke gi aghaghị imere onyenwe m alaeze nke ga-adigide, n'ihia na o bu agha ONYENWE ANYI ka i na-alu, agaghị ahuta ajo omume n'ime gi ogologo ubochi ndu gi niile. ²⁹ O bu ezie na mmadu puru i na-achu gi inapu gi ndu gi, ma ndu onyenwe m ga-abu ihe ONYENWE ANYI Chineke gi ga-ekechi na ngwungwu ndi di ndu. Ma ndu ndi iro gi ka o ga-atufu dika nkume esi n'akpa e ji efe ebe. ³⁰ Mgbe ONYENWE ANYI mezuru nye onyenwe m ihe oma niile nke o kwere na nkwa, meekwa ya onyendu ndi Izrel, ³¹ onyenwe m agaghị enwe akonuche nke ga na-esogbu ya n'ihia na o ji aka ya boru onwe ya obo, maobu nke iwufu obara. Mgbe ONYENWE ANYI Chineke gi mere ka ihe gaara onyenwe m nke oma, chetakwa ohu gi nwanyi."

³² Devid zara Abigel si ya, "Otuto diri ONYENWE ANYI, Chineke nke Izrel onye zitere gi taa ka i bia zute m. ³³ Ka ngozi diri gi n'ihia ezi uche gi, na n'ihia na i gbochiri m iwufu obara taa, gbochikwa m iji aka m boru onwe m obo. ³⁴ Ma o bughị otu a, dika ONYENWE ANYI Chineke nke Izrel na-adi ndu, bu onye jidere m site n'imeru gi ahu, o buru na i putaghị ngwa izute m, o dighi otu nwoke gaara adi ndu n'ulo Nebal n'ihia ututu echi."

³⁵ Devid naara ya ihe ndi ahu niile o wetara si ya, "Laghachi n'ulo gi n'udo. Anula m ihe i kwuru ma meekwa ihe i rioro."

³⁶ Mgbe Abigel batara n'ulo, o jekwuru Nebal ebe o no n'oriri o kporo, oriri dika oriri a na-enwe n'uloeze. O nuokwala mmanya nubigakwa ya oke; n'ihia ya o gwaghị ya ihe obula tutu ruo n'ututu. ³⁷ N'ututu, mgbe mmanya puru Nebal n'anya, nwunye ya gwara ya ihe ndi a niile. Nke a mere ka obi ya nwuo, ka o togboro dika nkume. ³⁸ Mgbe abali iri gafere, ONYENWE ANYI tiri Nebal ihe otiti, nke mere ka o nwuo.

³⁹ Mgbe Devid nuru na Nebal anwuala, o siri, "Otuto diri ONYENWE ANYI, onye kpechitere m okwu m megide Nebal n'ihia nleli anya o leliri m. O gbochiela ohu ya site n'ime ihe ezighi ezi, ma kwughachi Nebal ugwo mmehie ya."

Mgbe ahu Devid zigara ndi ozi ka ha gaa juo Abigel ma o ga-ekwe i ghoo nwunye ya. ⁴⁰ Ndi ozi Devid biakwutere Abigel na Kamel zie ya ozi si, "Devid zitere anyi biakwute gi iluta gi ka i ghoo nwunye ya."

⁴¹ Abigel kpuru ihu n'ala si ya, "Lee ohu gi nwanyi, ejikeere m ijere gi ozi, na isacha ukwu ndi na-ejere onyenwe m ozi." ⁴² Abigel mere ngwangwa jikere, kporo umu agboghohise na-ejere ya ozi, nokwasị n'elu inyinya ibu, soro ndi ahu Devid zitere lakwuru Devid. Otu a ka Abigel si ghoo nwunye Devid. ⁴³ Devid lukwara nwanyi ozo aha ya bu Ahinoam, § onye Jezril. Ha abuo bukwa ndi nwunye ya. ⁴⁴ N'oge a, Sol ewerela nwa ya nwanyi Mikal, onye bu nwunye Devid kponye Palti, nwa Laish, onye obodo Galim, dika nwunye.

§ 25:43 25:43 Ahinoam bu nwunye mbu Devid, onye mutara ya okpara mbu ya, a na-akpo Amnon. 1Sa 27:3; 2Sa 3:2

26

Devid edebekwa Sọl ndu ozo

¹ Ndi Zif jekwuru Sọl na Gibeaa gwa ya na Devid na-ezo onwe ya n'ugwu Hakila nke chere ihu n'ozara.

² N'ihia ya, Sọl biliri chiru puku ndi agha ato o leziri anya hoputa n'etiti ndi agha Izrel, duru ha gaa n'ozara Zif icho Devid. ³ Sọl mara ulo ikwu ya n'akuku uzo ugwu nta Hakila na ncherita ihu Jeshimon nke no n'okporozo. Ma ka Devid n'onwe ya no n'ime ozara, o huru na Sọl churu ya bata n'ime ozara, ⁴ Devid zipuru ndi nledo, matakwa na Sọl biara n'ezie.

⁵ Emesia, Devid puru jeruo ebe Sọl mara ulo ikwu ya. O huru ebe Sọl na Abna nwa Nea, onyeisi agha dinara ala. Sọl dina n'ime ogige ulo ikwu ahụ, ndi agha ya dinakwara gburugburu ya.

⁶ Devid siri Ahimelek onye Het, na Abishai, nwa Zeruya* onye bu nwanne Joab, "Onye ga-eso m gaa n'ogige ebe Sọl na ndi agha ya mara ulo ikwu ha?"

Abishai zara si, "Aga m eso gi gaa."

⁷ Ya mere, n'abali, Devid na Abishai jiri nwayo jeruo ebe ndi agha Sọl mara ulo ikwu ha. Ha huru Sọl ebe o dinara ala na-arahu ura. Ube ya ka o manyekwara n'ala n'akuku ebe isi ya di. Abna, na ndi agha ndi ozo dina gburugburu Sọl na-arahu ura.

⁸ Abishai siri Devid, "N'ezie, Chineke enyefeela gi onye iro gi n'aka taa. Ugbu a, kwere ka m gaa were ube magide ya n'ala otu ugboro; agaghi m atu ya ugboro abuo."

⁹ Ma Devid siri Abishai, "Mba egbula ya. Onye ga-eseti aka ya megide onye ONYENWE ANYI tere mmanu, ghara i bu onye ikpe na-amaghi?" ¹⁰ O siri, "N'ezie dika ONYENWE ANYI na-adu ndu, o bu ONYENWE ANYI ya onwe ya ga-etida ya, ma obu oge ya ga-eru mgbe o ga-anwu, ma o bukwanu o gaa agha, o nwufuo. ¹¹ Ma ONYENWE ANYI ekwela ka m setipu aka megide onye ONYENWE ANYI tere mmanu. Ugbu a, weta ube na ihe inu mmiri nke di n'akuku isi ya, ka anyi si n'ebe a puo."

¹² Devid weere ube ya na ite mmiri di n'akuku isi Sọl, ha sitere n'ebe ahụ puo. O dikwaghi onye huru ha. O dikwaghi onye tetara, n'ihia na ONYENWE ANYI mere ka ha daba n'oke ura.

¹³ Mgbe ahụ, Devid puru gafee n'ofe nke ozo, guzo onwe ya n'elu ugwu ebe di anya, ebe mbara di n'etiti ya na ha. ¹⁴ Devid kporo Abna nwa Nea na ndi agha oku si, "Abna, za m oku!"

Abna juru ya si, "Onye ka i bu i ji si otu a na-eti mkpu ikpote eze?"

¹⁵ Devid siri, "N'ezie, o bughu nwoke ka i bu? Onye dikwa ka gi n'Izrel niile? Gini mere i ji hapu ichezi onyenwe gi eze nke oma? Otu onye biara igbu onyenwe gi, bu eze. ¹⁶ Ihe a i mere adighi mma. N'ezikwu, dika ONYENWE ANYI na-adu ndu, gi na ndi ikom gi kwesiri onwu, n'ihia na gi na ndi gi echebeghi onyenwe unu, bu onye ONYENWE ANYI tere mmanu. Ebee ka ube eze, na ihe mmiri onunu ya, nke di n'akuku isi ya di?"

¹⁷ Mgbe ahụ, Sọl matara na o bu olu Devid, o siri, "O bu gi nwa m, Devid?"

Devid zara si ya, "E, o bu olu m, onyenwe m, eze." ¹⁸ O sika, "N'ihia gini ka onyenwe m ji na-achughari ohu ya? Gini ka m mere? Gini ka bu ihe

* **26:6** 26:6 Zeruya bu nwanne nwanyi Devid, onye toro ya n'usoro omumu ha. Nke a di n'akwukwo 1Ih 2:16 Abishai na Joab, ndi bu ndi ndu ndi agha, tinyere Asahel, bu umu nwanne nwanyi Devid, n'ihia na o bu Zeruya muru ha, guo nke a n'akwukwo 2Sa 2:13,18,24

ojuo i chotara n'aka m? ¹⁹ Ugbu a ka onyenwe m eze gee nti n'okwu ohu ya: O buru na ONYENWE ANYI kpaliri gi imegide m, mgbe ahụ aririọ m bu ka ONYENWE ANYI nara onyinye inata ihuoma. Otu o di, a si na o bu ndi mmadu na-akpali gi imegide m, ka ndi di otu a buru ndi a buru onu n'ihu ONYENWE ANYI. N'ih na ha esitela n'oke m nwere n'ihe nketa ONYENWE ANYI chupu m, si m, 'Gaa fee chi ndi ozo ofufe.' ²⁰ Ugbu a, ekwela ka obara m buru ihe a wufuru n'ala di anya, na-abughị n'ihu ONYENWE ANYI. Eze Izrel aputala icho akpi dika m, otu dinta si achoghari okwa n'elu ugwu."

²¹ Mgbe ahụ, Sol zara si, "Emehiela m. Loghachi n'ulo nwa m Devid. N'ih na i guru ndu m taa dika ihe di oke onuahia. Agaghi m emejo gi ozo. N'ezie, a kpaala m agwa dika onye nzuzu, meekwa ihe nke ukwu na-amaghi ama."

²² Devid zara ya si, "Lee ube eze, Zie otu n'ime ndi ikom gi ka o bia were ya. ²³ ONYENWE ANYI na-akwughachi nwoke obula ezi omume ya na ikwesi ntukwasị obi ya. ONYENWE ANYI nyere gi n'aka m taa ma ajula m igbu onye ya o tere mmanu. ²⁴ Ugbu a, ka ONYENWE ANYI zoputa ndu m, o buladi dika m si zoputa ndu nke gi taa. Ka o naputakwa m site na mkpagbu m niile."

²⁵ Sol siri Devid, "Onye a goziri agozi ka i bu nwa m, Devid. I ga-eme oke ihe, burukwa onye na-emeri n'agha."

Devid sitere n'ebe ahụ puo. Sol laghachikwara n'ulo ya.

27

Devid ebiri n'etiti ndi Filistia

¹ Devid chere n'ime onwe ya si, "Otu ubochi Sol ga-enweta m, bibie m. Ihe ka mma m ga-eme bu igbaga n'ala ndi Filistia. Nke a ga-eme ka Sol kwusi ichoghari m ebe obula n'Izrel. Aga m esikwa otu a, nwere onwe m site n'aka ya."

² Ya mere, Devid na nari ndi ikom isii ya, na ezinaulo ha, biliri jekwuru Akish nwa Maok, eze ndi Gat. ³ Devid na ndi agha ya sooro Akish biri na Gat. Onye obula du ezinaulo ya. Devid n'onwe ya du ndi inyom abuo ya: Ahinoam onye Jezril, na Abigel onye Kamel, nwunye ochie Nebal. ⁴ O dighi anya, Sol nuru na Devid agbalaala Gat, n'ih ya o kwusiri ichuso ya.

⁵ Devid gwara Akish si ya, "O buru na m anatala amara n'ebe i no, o ga-adi mma ka enye m otu obodo n'ime obodo nke ala a, ka m biri. N'ih gini ka ohu gi ga-eji soro gi biri n'obodo eze?"

⁶ Akish nyere ya Ziklag, n'ih ya, Ziklag bu obodo ndi eze Juda ruo taa. ⁷ Devid biri n'oke ala ndi Filistia otu afọ na onwa ano.

⁸ Devid na ndi ikom ya nogidere oge ahụ niile na-emegide ndi Geshua, ndi Gizi na ndi Amalek. (Site na mgbe ochie ndi a bi n'ala ahụ gbatiri ruo Shua na Ijpt) ⁹ Mgbe obula Devid wakporo akuku obula, o dighi ahapu nwoke maobu nwanyi ndu. Ma o na-akpuru aturu ha, na ehi ha, na inyinya ibu ha, na inyinya kamel ha, nakwa uwe ha. Emesia, o na-aloghachikwuru Akish.

¹⁰ O buru na Akish ajuo Devid ajuju si, "Ndi ole ka unu busoro agha taa?" Devid ga-aza si, "O bu ndi bi na ndida Juda", maobu "ndi ndida Jerahmel", maobu "ndi ndida Ken."* ¹¹ Ma o dighi nwoke maobu nwanyi onye o hapuru ndu, nke a ga-akpota na Gat, n'ih na o chere n'obi ya si, "Ha nwere ike ibia kwuo megide anyi, si, 'Otu a ka Devid mere.'" Otu a ka

* **27:10** 27:10 Ndi Jerahmel bu umu umu Juda site na nwa nwa ya bu Hezron, 1Ih 2:5,9,25 guo ihe banyere ndi Ken n'ihe e deputara n'akwukwo. Nkp 4:11

o na-emekwa otutu oge ahụ niile o bi n'etiti ndị Filistia. ¹² Akish kwenyere Devid, kwuo n'obi ya si, "Devid aburula ihe a kporo asi n'ebe ndi nke ya bu ndi Izrel no. O ga-abukwara m ohu ruo mgbe niile."

28

¹ N'oge ahụ, ndi Filistia chikotara ndi agha ha jikere iluso ndi Izrel agha. Akish eze Gat gwara Devid okwu, "Ghotakwa na gi na ndi agha gi ga-eso mu na ndi agha m gaa ibu agha."

² Devid zara ya si, "I ga-eji anya gi huru ihe ohu gi ga-eme."

Akish zara si, "O di mma aga m eme gi onye nche m ubochi ndu gi niile."

Onye mgbaasi Endo

³ N'oge a Samuel anwula, ndi Izrel niile rukwara uju n'ihia ya, lie ya n'obodo ya bu Rema. Sol achupusiakwala ndi niile na-aju mmuo ndi nwuru anwu ase na ndi dibia afa site n'ala ahụ.

⁴ Ndi Filistia zukotara, bia maa ulo ikwu ha na Shunem, ebe Sol na ndi Izrel niile zukotakwara maa ulo ikwu ha na Gilboa. ⁵ Mgbe Sol huru igwe ndi agha ndi Filistia, oke ujo jidere ya. ⁶ O juru ONYENWE ANYI ase, ma ONYENWE ANYI azaghi ya. O zaghi na nro, maobu site n'Urim, maobu site n'onu ndi amuma. ⁷ Mgbe ahụ, Sol siru ndi na-ejere ya ozi, "Chotara m nwanyi onye na-aju mmuo ndi nwuru anwu ase, ka m gakwuru ya juta ya ase."

Ha siru, "E nwere otu nwanyi di otu a n'Endoa."

⁸ Ya mere, Sol nwoghariri onwe ya, yiri uwe ozo, o ruo n'abal, ya na ndi ikom abuo gakwuru nwanyi ahụ. O siru, "Jutara m mmuo ase,* kpolitekwara m onye m ga-akpo aha ya."

⁹ Ma nwanyi ahụ siru ya, "N'ezie gi onwe gi maara ihe Sol mere. O kwusila ndi niile na-aju mmuo ndi nwuru anwu ase, na ndi dibia afa site n'ala a. N'ihia ginu ka iji a gbara ndu m onya, ime ka m nwuo?"

¹⁰ Ma Sol jiri ONYENWE ANYI nura ya iyi, "Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, agaghi ata gi ahuhu n'ihia ihe a."

¹¹ Mgbe ahụ, nwanyi ahụ juru, "Onye ka i choro ka m mee ka o rigokwute gi?"

Sol siru, "Mee ka Samuel rigokwute m."

¹² Mgbe nwanyi ahụ huru Samuel, o tiri mkpu si, "Ginu mere iji ghogbuo m? Gi onwe gi bu Sol!"

¹³ Eze siru ya, "Atula egwu! Ginu ka i na-ahụ?"

Nwanyi ahụ siru, "A huru m chi† ka o si n'ala na-arigoputa."

¹⁴ Sol juru, "Ginu ka onye ahụ yiri n'odidi?"

O siru, "O bu agadi nwoke na-arigota, e ji uwe mwuda kpuchie ahụ ya." Mgbe ahụ, Sol matara na o bu Samuel. O kpuru ihu n'ala, kpoakwa isiala.

¹⁵ Samuel siru Sol, "Ginu mere i ji esogbu m, site na ikpolite m?"

Sol zara, "Ano m n'oke nsogbu. Ndi Filistia na-ebuso m agha, ma Chineke esitekwala n'ebe m no wezuga onwe ya. O naghi azakwa m ozo, maobu site na ndi amuma, maobu site na nro. N'ihia ya ka m ji kpo gi, iju gi ihe m ga-eme."

¹⁶ Samuel siru, "N'ihia ginu ka i ji na-aju m, ebe o bu na ONYENWE ANYI ewezugala onwe ya site n'ebe i no, ghokwara gi onye iro? ¹⁷ ONYENWE ANYI emeela ihe o si na o ga-eme. O napula gi alaeze gi were ya nye Devid.‡ ¹⁸ Ihe ndi a niile na-aga idakwasu gi n'ihia na i geghi nti na ndumodu

* 28:8 28:8 Dit 18:10-11; 1Ih 10:13; Aiz 8:19 † 28:13 28:13 Maobu, mmuo ‡ 28:17 28:17 1Sa 15:28

ONYENWE ANYI, mgbe o were iwe di oku megide ndi Amalek. ¹⁹ ONYENWE ANYI ga-arara gi na ndi Izrel nyefee n'aka ndi Filistia, echi gi na umu gi ndi ikom ga-abia nonyeere m n'ebe a. ONYENWE ANYI ga-ararakwa ndi agha Izrel nye n'aka ndi Filistia."

²⁰ Ngwangwa, Sol dara n'ala, gbatia onwe ya n'oke egwu, n'ihhi okwu ndi a niile Samuel kwuru. Ike adighikwa n'ime ya n'ihhi aguu, ebe o bu na o ribeghi nri obula ubochi ahụ niile.

²¹ Mgbe nwanyi a huru onodu Sol, o gwara ya okwu si ya, "Onyenwe m, lee, ohu gi rubere isi mee ihe i si m mee. O bukwa ndu m ka m ji chuo aja imezu ihe i rioro m. ²² Ugbu a, biko, gee nti n'ihhe ohu gi na-aga igwa gi. Kwere ka m nye gi nri ka i rie, ka i nweta ike i ga-eji laghachi."

²³ Ma Sol juru iri obula.

Ma ndi ikom ya na ha so malitere irio ya tutu ruo mgbe o kwenyere bilie, nodu ala n'elu ihe ndina.

²⁴ Nwanyi ahụ mere ngwangwa gbuo nwa ehi gbara abuba o nwere n'ulo ya. O jikwa utu oka mee achicha nke etinyeghi ihe na-eko achicha n'ime ya, ²⁵ O doziri nri n'ihu Sol na ndi ikom ya. Ha rikwara ya. Ha biliri laa n'abalị ahụ.

29

Akish ezighachi Devid Ziklag

¹ Ndi Filistia chikotara ndi agha ha biaruo Afek, ma ndi agha Izrel zukotara n'akuku isi iyi Jezril. ² Mgbe ndiisi agha ndi Filistia malitere igafesi ha na ndi agha ha, ufodu n'ime ha du otutu nari ndi agha, ufodu, otutu puku ndi agha, Devid na ndi agha ya so n'azu, ha na Akish, eze ndi Filistia. ³ Ndiisi agha ndi Filistia juru eze Akish ajuju si, "Gini ka ndi Hibru ndi a na-eme n'ebe a?"

Akish gwara ha si, "Onye a o bughu Devid, onyeozi si n'aka Sol eze ndi Izrel gbapu? Mu na ya ebiela ihe kariri otu afo, ma achoputaghi ihe obula di njo n'ebe o no, site n'ubochi ahụ o hapuru Sol ruo ugbu a."

⁴ Ma ndiisi agha ndi Filistia were iwe megide ya. Ha siri ya, "Zilaga nwoke a, ka o laghachi n'onodu ozi ebe i mere ya onye nlekota. Anyi na ha agaghi eso jee n'ihu ogu, ma o bughu ya o ga-atugharia megide anyi n'agha. Olee uzọ ozo o ga-esi mee ka ya na nna ya ukwu di na mma ma o bughu site n'igbu ndi agha anyi ndi a?" ⁵ Onye a o bughu Devid ahụ ndi inyom Izrel ji guo egwu si,

"Sol egbuola otutu puku ndi iro ya,
ma Devid egbuola iri puku kwuru puku ndi iro?"

⁶ Ya mere, Akish kporo Devid si ya, "Dika ONYENWE ANYI na-adị ndu, i bu onye kwesiri ntukwasị obi. O gaara ato m utu ka i soro m buo agha. Site na mgbe i biakwutere m tutu ruo ugbu a, o nweghi mmejọ obula m choputara n'ime gi. Ma ndiisi anyi anabataghi gi. ⁷ Ugbu a, laghachinu azu, laa n'udo. Unu emeela ihe obula ga-akpasu ndiisi ndi Filistia iwe."

⁸ Devid juru Akish, "Ma gini ka m mere? Gini kwa ka i hutara megide ohu gi site n'ubochi m biakwutere gi ruo taa? Gini ga-eme ka m ghara iluso ndi iro onyenwe m, bu eze agha?"

⁹ Akish zaghachiri, "Ama m n'onye di mma ka i bu n'anya m, dika mmuo ozi nke Chineke. N'agbanyeghi nke a, ochiagha ndi Filistia asila, 'O gaghi eso anyi jee n'agha.' ¹⁰ Ya mere, bilie n'isi ututu, gi na ndi oru onyenwe gi ndi soro gi bia, bilienu n'isi ututu laghachi mgbe ihè diri unu."

¹¹ Devid na ndị ikom na-eso ya biliri n'isi ụtụtụ ilaghachi n'ala ndi Filistia. Ma ndi agha ndi Filistia gara n'ihu jeruo Jezril.

30

Devid ebibie ndi Amalek

¹ Mgbe Devid na ndi ikom ya rutere obodo Ziklag n'ubochi nke ato, ha huru na ndi Amalek abiala wakporo bi n'akuku ndida Negev na Ziklag. Ha buru agha megide Ziklag, gbaa obodo ahụ oku, ² dotakwa ndi inyom na ndi niile bi n'ime ya n'agha, ma okenye ma umuntakiri. Ha egbughị ha egbu, kama ha buuru ha laa.

³ Mgbe Devid na ndi ikom ya ruru Ziklag, ha huru na-esuola ya oku, dokpuru ndi inyom ha, na umu ndi ikom na ndi inyom n'agha. ⁴ Ya mere, Devid na ndi ikom ya kwara akwa ruo mgbe ike akwa gwuru ha. ⁵ Ndi inyom abuo Devid, Ahinoam onye Jezril na Abigel, nwunye ochie Nebal onye Kamel, sokwa na ndi a dotara n'agha ahụ. ⁶ Ihe a wetaara Devid oke nsogbu, n'ihia na ndi ikom ya no na-ekwu okwu iji nkume tugbuo ya; ha niile no n'obi ilu n'ihia umu ha ndi ikom na ndi inyom. Ma Devid chotara ike n'ime ONYENWE ANYI Chineke ya.

⁷ Devid siri Abiata, bu onye nchujaja, nwa Ahimelek, "Chitara m efod ahụ." Ya mere, Abiata chitara ya nye ya ⁸ Mgbe ahụ, Devid juru ONYENWE ANYI ase si, "O bu m chuso ndi a na-apunara ndi mmadu ihe? O buru na m achuso ha, aga m ejide ha?"

ONYENWE ANYI zara, "E, chuso ha oso, i ga-achukwute ha, ma nataghachikwa ihe niile ha were."

⁹ Mgbe ahụ, Devid na nari ndi agha isii ya biarutere n'odo mmiri Beso, ebe ha hapuru ufodu ndi ¹⁰ nari ndi ikom abuo n'ime ha enwekwaghị ike igafe ndagwurugwu Beso n'ihia ike ogwugwu, ma Devid na nari ano ndi ozo chusoro ha.

¹¹ Ha huru otu nwokorobia onye Ijpt n'ohia, duuru ya biakwute Devid. Ha nyere ya mmiri ka o nuo, nyekwa ya nri ka o rie. ¹² Ihe ha nyere ya bu achicha fiig,* na uyoko mkpuru vaini abuo nke a mikporo amikpo. Mgbe o richara ha, o nweghachiri onwe ya, n'ihia na o ribeghi nri obula, maobu nuo mmiri obula ubochi ato, ehie na n'abali.

¹³ Mgbe ahụ, Devid juru ya si, "I bu onye? Ebeekwa ka i si bia?"

O zara Devid si, "Abu m onye Ijpt, burukwa ohu onye Amalek. Onyenwe m hapuru m n'ebe a abali ato gara aga n'ihia na ahụ adighi m ike. ¹⁴ Anyi si obodo ebe anyi gara luo agha na-aloghachi mgbe ha hapuru m n'ebe a. Anyi gara lugbuo obodo ndi Keret,† nke di n'ime Negeb, na obodo di na ndida ala Juda na ala Kaleb. Anyi gbakwara obodo Ziklag oku."

¹⁵ Devid juru ya si, "I nwere ike duru m gaa ebe ha no."

Nwokorobia ahụ zara ya si, "O buru na i ga-anu iyi n'aha Chineke na i gaghị egbu m maobu were m nyeghachi onyenwe m, aga m eduru gi gaa ebe ha no."

¹⁶ O duuru ha jee n'ebe ndi Amalek no. Mgbe ha ruru ebe ahụ, ha huru ha ebe ha tusara onwe ha n'ala na-eri na-anu, na-etekwa egwu onu, n'ihia ihe di ukwu ha kwatara n'agha site n'ala ndi Filistia, na n'ala Juda. ¹⁷ Devid na ndi agha ya biakwasiri ha na mberede gbuo ha site n'abali ahụ ruo anyasi echi ya. O dikwaghị otu nwoke n'ime ha foduru ndu ma o bughị

* **30:12** 30:12 1Sa 25:18 † **30:14** 30:14 Ndi Keret, ha na ndi Filistia nwere ka ha si buru nwanne Zef 2:5 Ma ndi Keret mesiri soro Devid na-ahu agha 2Sa 15:18; 20:7; 1Ez 1:38,44

nari ndi ikom anọ makwasiri n'elu inyinya kamel ha gbalaga. ¹⁸ Devid nwetaghachiri ihe niile ndi Amalek kwatara n'agha, tinyere ndi inyom ya abuo. ¹⁹ O nweghi ihe furu efu, ma nke ukwu ma nke nta, umu ndi ikom na umu ndi inyom, ihe a kwatara n'agha, maobu ihe obula ozo ndi Amalek dotara n'agha. Devid nwetaghachiri ihe niile. ²⁰ Ozokwa, Devid chikotara igwe ehi na igwe ewu na aturu. Ndi ikom ya chiri ha, tinyere anu ulo ndi ozo, na-aga, na-asi, "Ndi a bu ihe Devid kwatara n'agha."

²¹ Emesia, Devid biarutere ebe nari ndi ikom abuo ndi ahụ nọ na Ndagwurugwu Beso. Ndi a bu ndi ahụ na-enweghi ike iso Devid n'ihu na ike gwuru ha. Ha putara zute Devid na ndi so ya. Mgbe Devid na ndi ikom ya biara ha nso, o juru ha otu ha mere. ²² Ma ndi ikom ojoo ahụ niile, na ndi okwu na uka nọ n'etiti ndi na-eso Devid siri, "N'ihu na ndi a esoghi anyi jee, ya mere ha agaghi eso anyi keta ihe ndi a anyi kwatara n'agha. Nyeghachi ha naani nwunye ha na umu ha; gwakwa ha ka ha laa."

²³ Ma Devid siri, "Mba, umunna m, unu ekwesighi isi otu a kee ihe ndi ahụ ONYENWE ANYI nyere anyi. O chebere anyi, nyefee n'aka anyi ndi agha ahụ niile biara imegide anyi. ²⁴ Unu chere na o di onye ga-ege unu nti mgbe unu na-ekwu okwu di otu a? Anyi niile ga-eketa oke; oke ndi jere agha na ndi chebere ihe anyi ga-abu otu." ²⁵ Site n'ubochi ahụ, Devid mere ka nke a buru iwu nye ndi Izrel niile ruo taa.

²⁶ Mgbe ha rutere Ziklag, Devid weere ufodu ihe ha kwatara n'agha zigara ndi okenye Juda, ndi bu ndi enyi ya, na-asi, "Lee onyinye ewetaara unu site n'ufodu n'ime ihe anyi kwatara site n'aka ndi iro ONYENWE ANYI."

²⁷ O zigara ha nye ndi bi na Betel, Ramot Negev na Jafia, ²⁸ nyekwa ndi nọ Aroea, Sifmot, Eshtemoa ²⁹ na Rakal, nyekwa ndi bi n'obodo ndi Jerameel na nke ndi Ken, ³⁰ nyekwa ndi bi na Homa, Bo Ashan, Atak ³¹ na Hebron na ndi nọ n'ebe niile ndi ahụ ebe Devid na ndi ya waghari.

31

Onwu Sọl na umu ya

¹ N'oge a, ndi Filistia lusoro ndi Izrel agha, ndi Izrel si n'ihu ha gbaa oso, ma otutu n'ime ha nwuru n'ugwu Gilboa. ² Ndi Filistia ji ike chuso Sọl na umu ya. Ha gburu umu ya ndi ikom, Jonatan, Abinadab na Malkishua. ³ Agha ahụ siri ike nke ukwu megide Sọl, mgbe ndi na-agba uta chukwutere ya ha meruru ya ahụ n'ebe o di ukwu.

⁴ Sọl gwara onye na-ebu ngwa agha ya, si, "Miputa mma agha gi, were ya magbuo m ka ndi a a na-ebighi ugwu ghara ibia jiri m mee ihe egwuregwu."

Ma onye na-ebu ngwa agha ya ekweghi, n'ihu onodu oke egwu. N'ihu ya, Sọl were mma agha nke ya, dakwasị n'elu ya. ⁵ Mgbe onye na-ebu ihe agha Sọl huru na o nwuola, ya onwe ya dakwasikwara n'elu mma agha nke ya, soro Sọl nwuo. ⁶ Ya mere, Sọl na umu ya ndi ikom ato, onye na-ebu ihe agha ya na ndi agha ya niile, nwuru n'otu ubochi ahụ.

⁷ Mgbe ndi Izrel nọ n'ofe ozo nke ndagwurugwu, na ndi nọ n'ofe Jodan, huru na ndi agha Izrel agbaala oso, na Sọl na umu ya ndi ikom anwuola, ha hapuru obodo ha niile gbapu oso. Ndi Filistia biakwara bichie n'ime ha.

⁸ N'echi ya, mgbe ndi Filistia biara iyipu ndi nwuru anwu ihe ha ga-achikoro, ha huru ozu Sọl na nke umu ya ndi ikom ato ka ha togbo n'ugwu Gilboa. ⁹ Ha bipuru Sọl isi, yipukwa ya ihe agha ya. Ha zipukwara ndi ozi gara n'ala ndi Filistia niile ikwusa akuko ihe mere n'ulo arusi ha nakwa

n'etiti ndị ha niile.* ¹⁰ Ha tinyere ihe agha Sọl n'ụlọ Ashtoret, kpogidekwa ozu ya n'aja ụlọ mgbidi obodo Bet-Shan.

¹¹ Mgbe ndị obodo Jebesh Gilead† nuru ihe ndị Filistia mere Sọl, ¹² ndị ikom ha niile bu ndị dimkpa, gara njem ogologo abali ahụ niile jeruo Bet-Shan. Ha sitere n'elu mgbidi obodo Bet-Shan tọda ozu Sọl na nke ụmụ ya ndị ikom buru ha laa Jebesh ebe ha nọ kpọọ ozu ha oku. ¹³ Ha liri okpukpu ha n'okpuru osisi Tamarisk di na Jebesh, buo onu ubochi asaa.

* **31:9** 31:9 Nkp 16:23-24; 2Sa 1:20 † **31:11** 31:11 1Sa 11:1-13

2 Samuel

Devid ahụ maka ọnwu Sọl

¹ Mgbe Sọl nwusiri, Devid si ebe ọ gara tigbuo ndi Amalek loghachi. Devid noro ubochi abuo na Ziklag. ² O ruo, n'ubochi nke ato, otu nwoke si n'omuma ulo ikwu Sọl biakwutere ya. Uwe nwoke a yi n'ahu dowara adowa. Isi ya dikwa aja aja. O batara daa n'ala n'ihu Devid n'onodu inye ya nsopuru.

³ Devid juru ya si, "Ebee ka i si bia?"

Nwoke ahụ zara si, "Esi m n'omuma ulo ikwu ndi Izrel gbaputa."

⁴ Devid juru ya si, "Gini mere? Biko gwa m."

Nwoke ahụ zara si, "Ndi agha Izrel niile agbaala oso. Otutu n'ime ndi agha Izrel anwukwala. Sọl na Jonatan nwa ya nwukwara!"

⁵ Devid juru ya si, "Olee otu i si mata na Sọl na Jonatan anwuala?"

⁶ Nwokorobia ahụ siri ya, "O daputara na m no n'ugwu Gilboa hu Sọl mgbe o dabeere n'ube ya. Mgbe ahụ ugbo agha ndi iro na ndi na-agba inyinya agha na-esosi ya ike. ⁷ Mgbe o huru m, o kporo m ka m biakwute ya. Azara m ya si, 'Gini ka m nwere ike ime?'

⁸ "O juru m si, 'I bu onye?'

"Azara m ya si, 'Abu m onye Amalek.'

⁹ "O si m, 'Biko, bia guzo n'akuku m ka i gbuo m, n'ihi na o bu ezie na m di ndu, ma ano m nnoo n'oke ihe mgbu nke onwu.'

¹⁰ "Ya mere, eguzoro m n'akuku ya, gbuo ya, n'ihi na amaara m na o gaghi adi ndu tee anya. O bukwa mgbe m gbusiri ya ka m kpupuru ya okpueze di ya n'isi, gbaputakwa ya mgbaaka di n'ogwe aka ya, chiri ha, ka m chitara gi ha, onyenwe m."

¹¹ Mgbe Devid na ndi ikom ya nuru ihe ndi a. Ha dowara uwe ha. ¹² Ha ruru uju. Kwaa akwa. Bukwaa onu ruo oge anyasi n'ihi Sọl na Jonatan nwa ya nwoke, na n'ihi ndi agha ONYENWE ANYI na ulo Izrel. N'ihi na ha dara site na mma agha.

¹³ Mgbe ahụ, Devid juru nwokorobia ahụ wetara ozi ahụ ajuju si, "Olee ebe i si bia?"

O zara si ya, "Abu m onye obia, onye Amalek."

¹⁴ Devid juru ya si, "Gini mere i ji setipu aka gi, na-atughi ujo, tigbuo onye ONYENWE ANYI tere mmanu?"

¹⁵ Devid kporo otu n'ime ndi ikom ya si ya, "Gbuo ya!" Nwoke ahụ weere mma agha gbuo ya. ¹⁶ Mgbe ahụ Devid siri ya, "Obara gi laa gi n'isi, n'ihi na i ji onu gi kwuputa si, 'Egburu m onye ONYENWE ANYI tere mmanu.'"

Abu akwa Devid maka Sọl na Jonatan

¹⁷ Emesia, Devid deputara abu akwa a n'ihi Sọl na Jonatan. ¹⁸ O nyere iwu ka akuziere ndi juda, abu uta a. E dere ya n'ime akwukwo Jesha.

¹⁹ "Ebube gi, gi Izrel, aburula ihe e gburu n'ebe gi niile di elu.

Lee ka ndi bu dike si daa!

²⁰ "Ekwutela ya na Gat.*

Ekwusala ya n'okporouzo Ashkelon.†
Ka ada ndi Filistia ghara inuri onu.

* **1:20** 1:20 Obodo Gat na Ashkelon di n'ala Filistia. 1Sa 6:17; 1Sa 27:2 † **1:20** 1:20 Otu obodo n'ime ala ndi Filistia Jer 25:20

Ka ụmụ inyom ndị a na-ebighị ugwu ghara iti mkpu ọñụ.

21 “Unu ugwu Gilboa,
ka igirigi maọbụ mmiri ozuzo ghara ibiakwasị unu.
Ka mmiri ozuzo gharakwa izokwasị n’aja mbuli elu unu.‡
N’ihi na n’elu unu ka a nọ meruọ ọta§ ndị dị ike.
E, ọta Sọl, nke a na-adighị etekwa mmanụ.

22 “Site n’ọbara ndị e gburu egbu,
site n’anụ ahụ ndị dị ike.
Ụta Jonatan aloghachighị azụ.
Mma agha Sọl agbaghikwa aka loghachi.

23 Sọl na Jonatan,
na ndụ ha bụ ndị a hụrụ n’anya. Ndi juputara n’amara.
Ma n’onwụ, nkewa ọbụla adighị n’etiti ha.
Ha dị gara gara karịa ugo.
Ha dị ike karịa ọdum.

24 “Umụada* Izrel,
kwaaranụ Sọl akwa.
Onye na-eji uwe uhie uhie chọọ unu mma.
Onye ji uwe na ihe ichọ mma ọlaedo chọọ unu mma.

25 “Lee ka ndị dị ike si daa n’etiti ọgbọ agha.
E gbuola Jonatan n’elu ugwu;

26 ana m eruru gi ụjụ, gi Jonatan, nwanne m
n’ihi na ihe di oke onuahia ka i buuru m.
Ihunanya† i nwere n’ebe m nọ di omimi
karia ihunanya ndi nwanyi.

27 “Lee ka ndị di ike si daa!
Ngwa agha niile aburu la ihe lara n’iyi!”

2

Devid aburu eze ndi Juda

1 Dika oge na-aga, Devid juru ONYENWE ANYI ase si, “M ga-ebili gbagoo n’otu obodo di na Juda?”

ONYENWE ANYI siri, “Gbagoo.”

Devid jukwara, “Olee ebe m ga-agbago?”

ONYENWE ANYI zara, “Hebron.”

2 Devid na nwunye ya abuo, Ahinoam onye Jezril, na Abigel nwunye ochie Nebal onye Kamel gara n’ebe ahụ. 3 Devid kpokwaara ndi ikom ahụ ya na ha so, onye obula n’ime ha durukwaara ezinaulo ya, ga biri na Hebron na obodo ndi ozo gbara ya gburugburu. 4 Ndi ikom Juda biakwutere Devid na Hebron. Tee ya mmanu ibu eze ebo Juda niile.

‡ 1:21 1:21 Ka ubi unu di n’elu ugwu ghara imiputa mkpuru § 1:21 1:21 O bu akpukpo anu a mikporo amikpo, nke e tere mmanu ka e ji eme ota. O bu mmanu ahụ e teere ya, na-eme ka o ghara ima ebu, meekwa ka o na-amị amị, i ji gbochie ka akụ a gbara ghara imife n’ota ahụ. Ma ota ndi a, n’ihi na ha amijuola obara n’ebe o di ukwu, ha adighi abakwa uru ota na-aba n’oge agha.

* 1:24 1:24 Maobu, Umụ ndi inyom Izrel. † 1:26 1:26 1Sa 18:1-4; 19:2; 20:17

Mgbe Devid nuru na o bu ndi ikom Jebesh Gilead liri Sol, ⁵ o zigaara ha ndi ozi ka ha si ha, "Ka ONYENWE ANYI gozie unu n'ihhi obioma unu gosiri site n'ili Sol, nna unu ukwu, n'uzo kwesiri ekwesi. ⁶ Ka ONYENWE ANYI gosikwa unu obioma na ikwesi ntukwasi obi. Mu onwe m ga-egosikwa unu otu udi amara a, n'ihhi ihe a unu mere. ⁷ Ma ugbu a, burunu dike na dimkpa, n'ihhi na Sol nna unu ukwu anwuola. Ozokwa, ndi Juda niile eteela m mmanu ibu eze ha."

Agha dara n'etiti ezinaulo Devid na Sol

⁸ Ma Abna* nwa Nea, ochiagha ndi agha Sol edurulari Ishboshet, nwa Sol, dubata ya n'obodo Mahanaim. ⁹ O noro n'ebe ahụ mee ya eze ndi Gilead, ndi Ashuri† na ndi Jezril; na ndi Ifrem, ndi Benjamin na Izrel niile.

¹⁰ Ishboshet nwa Sol gbara iri afo anọ mgbe o ghorọ eze ndi Izrel. O chikwara afo abuo. Ma otu o di, ndi Juda niile nogidere n'okpuru Devid. ¹¹ Ogologo oge niile Devid chiru dika eze ndi Juda na Hebron bu afo asaa na onwa isii.

¹² Otu ubochi, Abna nwa Nea, duuru ndi agha Ishboshet nwa Sol site na Mahanaim jee Gibion. ¹³ Ma Joab,‡ nwa Zeruaya dukwaara ndi agha Devid puo izute ha n'odo mmiri Gibion. Otu ndi noduru ala n'otu akuku odo mmiri, ndi nke ozo n'akuku ozo nke odo mmiri ahụ. Ha cheritara onwe ha ihu.

¹⁴ Abna gwara Joab si, "Ka ufodu umu okorobia puta n'ihu anyi maa aka mgba."

Joab siri, "Ka ha puta."

¹⁵ Ha putara ka a guputachara ha. Ha di mmadu iri na abuo site n'etiti ndi agha Benjamin na Ishboshet nwa Sol, mmadu iri na abuo site n'etiti ndi agha Devid. ¹⁶ Nwoke obula jidere ibe ya n'isi were mma agha ya manye ya n'akuku, si otu a wetara onwe ha onwu. O bu nke a mere e ji kporo ebe ahụ di na Gibion, Helkat Hazurim, nke putara Ala mma agha.

¹⁷ Agha siri ike dara n'ubochi ahụ. Ma ndi agha Devid lugburu Abna na ndi agha Izrel.

¹⁸ Umụ Zeruaya ato no n'ebe ahụ, ya bu, Joab, na Abishai na Asahel. Asahel bu nwoke na-agba oso dika mgbada. ¹⁹ O chuwara Abna oso, o dighi mgbe o tughariri gaa n'aka nri maobu n'aka ekpe mgbe o no na-achụ ya oso. ²⁰ Mgbe Abna lere anya n'azu hu ya ka o na-abia, o kporo ya oku si ya, "O bu gi Asahel?"

Asahel zara si, "O bu m."

²¹ Abna gwara ya okwu si ya, "Tugharia n'akuku aka nri maobu aka ekpe, jide otu n'ime umu okorobia ndi a. Napu ya ngwa agha ya niile." Ma Asahel akwusighi ichu ya oso.

²² Abna gwara Asahel ozo si, "Laghachi azu. Kwusi ichu m oso! Gini mere m ga-eji tigbuo gi? Olee otu m ga-esi lekwasị nwanne gi Joab anya n'ihu ma m gbuo gi?"

²³ Ma Asahel juru ilaghachi azu. N'ihhi ya, Abna weere isi ube ya mapuo ya afo. Ube ahụ sikwa ya n'azu puta. O dara n'ala, nwuo otu mgbe ahụ. Ndi niile biaruru ebe ahụ o dara nwuo kwusiri. Ha agakwaghi n'ihu ichu ndi ozo.

* **2:8** 2:8 Abna, bu nwa nwanne nna Sol. O bu ochiagha Sol, onye gbalisiri ike ihu n'ocheeze Sol digidere na-aga n'ihu. 1Sa 14:50; 2Sa 3:6 † **2:9** 2:9 Ndi Ashuri bu ndi ezinaulo si n'ebo Asha Nkp 1:31-32; Jos 19:24-31 ‡ **2:13** 2:13 Dika Abna, ochiagha Sol, bu nwa nwanne nna ya 1Sa 2:8 Otu a ka Joab, ochiagha Devid, Abishai na Asahel di nye Devid. Ha bu umu nwanne ya nwanyi.

²⁴ Ma Joab na Abishai chụgidere Abna ọsọ. Anwụ adaala mgbe ha bjarutere n'ugwu nta Ama, nke dị Gĩa nso, n'uzọ e si aga n'ozara Gibion.

²⁵ Ndi ikom Benjamin chikotara onwe ha onu dinyere Abna. Ha niile guzooro n'elu otu ugwu dika otu usuu ndi agha.

²⁶ Mgbe ahụ, Abna kporo Joab oku si ya, "O bu ruo ole mgbe ka anyi ga na-eji mma agha na-egburita onwe anyi? Olee mgbe i ga-akpoghachi ndi gi ka ha hapu ichu na igbu umunne ha? I maghi na ihe di otu a ga-eweta obi ilu?"

²⁷ Joab zara si, "Eji m aha Chineke nuo iyi na-asị na o buru na i gbara nkiti, ndi a gaara achuso umunna ha oso na-akwusighi ruo n'ututu echi."

²⁸ Mgbe ahụ, Joab furu opi§ ike ya. Nke a mere ka ndi ya kwusi ichu ndi Izrel. Ha kwusikwara ibu agha.

²⁹ N'abalị ahụ, Abna na ndi ikom ya jere ije gafee ndagwurugwu Jodan, gabigakwa osimiri Jodan, jee ije n'ututu echi ya tutu ha eruo Mahanaim.

³⁰ Joab kwusiri ichu Abna oso, o chikotara ndi agha niile. Mgbe o gurū ha onu, o choputara na mmadu iri na itoolu n'ime ndi ikom Devid, tinyere Asahel nwanne ya, bu ndi na-alotaghi agha. ³¹ Ma ndi ikom Devid gburu nari ndi agha Benjamin ato na iri isii, bu ndi so Abna. ³² Emesia, Joab na ndi agha ya buuru ozu Asahel gaa lie ya na Betlehem, n'ili nna ya. Ha jere ije abali ahụ niile tutu ha erute Hebron mgbe chi bidoro ibo.

3

¹ Agha di n'etiti ndi ulo Sol na ulo Devid diiri ruo oge toro ogologo. Ma ka Devid na-aga n'ihu na-esiwanye ike, ulo Sol na-aga azu na-ada ada.

Umụ Devid

² A mụtaara otutu umu ndi ikom nye Devid mgbe o no na Hebron.

Okpara ya bu Amnon nke, Ahinoam bu nwanyi Jezril muru.

³ Nke abuo bu Kiliab, nke Abigel, nwunye ochie Nebal, onye Kamel muru. Nke ato bu Absalom, nke Maaka nwa nwanyi Talmai, bu eze Geshua* muru.

⁴ Nke anọ bu Adonaija, nwa nwoke Hagit.

Nke ise bu Shefataya nwa Abital;

⁵ nke isii bu Iream, nwa nwoke Egla nwunye Devid.

Ndi a ka a mụtaara Devid na Hebron.

Abna adinyere Devid

⁶ O ruo, mgbe agha na-aga n'ihu n'etiti ulo Sol na ulo Devid, na Abna no na-eme ka onodu ya sie ike n'ulo Sol. ⁷ Ma Sol nwereriji otu iko nwanyi aha ya bu Rizpa, nwa Aja. Ishboshet juru Abna ajuju si, "Gini mere gi na iko nwanyi nna m ji dinaa?"

⁸ Iwe were Abna nke ukwu n'ih ihe Ishboshet kwuru. Ya mere, o zara, "O bu isi nkita nke ulo Juda ka m bu? Taa ka m ji obi m niile na-ejere ulo nna gi, bu Sol, na ezinaulo ya, na ndi enyi ya ozi. Ewerebeghi m gi nyefee n'aka Devid. Ma lee, ugbu a i na-ebo m ebubo ajo omume n'ihe metutara nwanyi a. ⁹ Ka Chineke mesoo Abna mmeso, otu obula mmeso ahụ si di njo, ma o buru na m emereghi Devid ihe ndi ahụ niile ONYENWE

§ 2:28 2:28 I fụu opi ike, nwere ike i bu ikpasa mbido agha, maobu mkpasa ka a kwusi agha. Nkp 7:16-20; 2Sa 2:28; 20:22 * 3:3 3:3 Geshua, bu otu mpaghara n'alaeze ndi Siria ebe Absalom gbalagara maka ize ndu. Jos 13:13; 1Sa 27:8; 2Sa 13:37-38; 14:32; 15:8

ANYI sitere n'ihu iyi kwee nkwa inye ya. ¹⁰ Inapu ulo Sol alaeze ahụ, na ime ka ocheeze Devid guzosie ike n'ebe Izrel niile na Juda niile no, site na Dan ruo Bíasheba.”† ¹¹ Ishboshet ekwughị ihe obula n'ihu na o na-atu Abna egwu.

¹² Ngwangwa, Abna zipuru ndi ozi ka ha jekwuru Devid si ya, “Onye nwee ala a? Ka mu na gi gbaa ndu. Aga m enyere gi aka kpoghachite ndi Izrel ka ha dinyeere gi.”

¹³ Devid siri, “O di mma. Mu na unu ga-agba ndu. Ma o di otu ihe m chorọ n'aka unu. Unu agaghi ahụ ihu m anya ma o buru na unu eduteghi Mikal, nwa Sol, mgbe unu ga-abia ihu m.” ¹⁴ Devid ziri Ishboshet nwa Sol ozi si ya, “Dulatara m nwunye m Mikal, n'ihu na o bu nari api ndi Filistia ka m ji lutara ya onwe m.”

¹⁵ Na-atufughi oge, Ishboshet nyere iwu ka e site n'aka di ya bu Paltiel, nwa Laish, kpoputa ya. ¹⁶ Mgbe ha du ya na-aga, Paltiel sogidere ya n'azu na-akwa akwa tutu ha eruo Bahurim. N'ebe ahụ ka Abna no si ya, “Laghachi ugbo a.” O tughariri laa.

¹⁷ Abna na ndi okenye Izrel kparitara uka. O chetaara ha si ha, “O dila anya kemgbe unu na-achọ ka Devid buru eze unu. ¹⁸ Ugbo a meenu ya, n'ihu na ONYENWE ANYI kweere Devid nkwa, ‘Site n'aka ohu m bu Devid ka m ga-esi zoputa ndi m bu Izrel site n'aka ndi Filistia, nakwa site n'aka ndi iro ha niile.’”

¹⁹ Abna gwakwara ndi Benjamin okwu. Emesia, o jere Hebron igwa Devid ihe niile ndi Izrel na ndi Benjamin zubere ime. ²⁰ Abna, ya na iri ndi ikom abuo so gawkuru Devid na Hebron. Mgbe ha ruru, Devid meere ha oke oriri. ²¹ Mgbe ahụ, Abna siri Devid, “Ka m gaa ngwangwa ga kpokotaa ndi Izrel niile, nye onyenwe m bu eze, ka gi na ha gbaa ndu, ka i buru eze ndi niile mkpuruobi gi na-achosi ike.” Ya mere Devid zilara Abna. O laa n'udo.

Joab egbuo Abna

²² N'otu mgbe ahụ, ndi ikom Devid na Joab si n'ebe ha gara ipunara ndi mmadu ihe lota, bukorọ otutu ihe nkwa. Ma Abna anoghikwa na Hebron ya na Devid, n'ihu na Devid ezipula ya, o puola n'udo. ²³ Mgbe Joab na ndi agha ya lotara, a kororo ya na Abna, nwa Nea, biara hu eze, na o laakwala n'udo.

²⁴ Ya mere Joab jekwuuru eze si ya, “Gini ka i mere? Lee, Abna biakwutere gi. Gini mere i ji hapu ya ka o laa? Lee ya ugbo a, o laala! ²⁵ I maara onye Abna nwa Nea bu? O biara igho gi aghugho, na inyocha njeghari gi, ichoputa ihe niile i na-eme.”

²⁶ Mgbe Joab si n'ihu Devid puta, o zipuru ndi ozi ka ha sochie Abna azu, gwa ya ka o laghachi. Ha huru ya n'olulu mmiri Sira. O sokwara ha laghachi, ma Devid amaghi ihe banyere nke a. ²⁷ Mgbe Abna loghachiri na Hebron, Joab duuru ya gaa n'akuku onu uzo ama, dika o chorọ ka ha kparitaa uka. Ngwangwa, o miputara nwa mma ya, jiri ya magbuo Abna, n'ihu ibo obo obara nwanne ya, bu Asahel.

²⁸ Mgbe emesiri, Devid nuru banyere ya, o siri, “Aka m di ocha, ya na nke alaeze m n'ihu ONYENWE ANYI banyere obara Abna, nwa Nea. ²⁹ Ka ikpe omuma a dakwasị Joab n'isi, nakwa ezinaulo nna ya niile, ka a gharakwa ihu n'ulo Joab onye na-adighi aria oria ahụ ihe ntokasi, maobu

† **3:10** 3:10 Mgbe obula e kwuru otu a, site na Dan ruo Bíasheba, o bu banyere ndi Izrel niile ka a na-ekwu maka ya. Nke a bu i site na nsotu ebe ugwu ruo na nsotu ndida. Nkp 20:1; 1Sa 3:20; 2Sa 17:11; 1Ez 4:25

orịa ekpenta, maọbụ onye ji mkpara eji akpa akwa, maọbụ onye ga-anwụ site na mma agha, maọbụ onye ụkọ nri adighi akọ.”‡

³⁰ Ya mere, Joab na Abishai nwanne ya gburu Abna, n’ihi na Abna gburu nwanne ha Asahel n’agha Gibion.

³¹ Emesịa, Devid kpọrọ Joab na ndi niile so ya si ha, “Dọwaanụ uwe unu, yikwasị onwe unu akwa mkpe, jeghariakwanụ n’onodu iru ụjụ n’ihi Abna.” Eze, bụ Devid n’onwe ya so ndi bu ozu Abna n’azu. ³² Ha liri Abna na Hebron. Eze na ndi Izrel niile kwara akwa n’akuku ili ahụ n’ihi Abna.

³³ Eze buru abụ akwa n’ihi Abna, si,
“O kwesiri ka Abna nwuo dika onye nzuzu?”

³⁴ E kekweghi aka gi abuo ihe.

E kekweghi ukwu gi abuo agbu.

I nwuru dika onye ndi ajo omume gburu.”

Mmadu niile bekwara akwa ozọ n’ihi ya.

³⁵ Mgbe ahụ, ndi mmadu biakwutere Devid riuo ka o ritu ihe, mgbe ihe ubochi ka di, ma Devid nuru iyi si, “Ka Chineke mesoo m mmeso, otu obula mmeso ahụ si di njo, ma o buru na m edetu achicha maobu ihe obula ozọ onu tutu ruo mgbe anyanwu dara.”

³⁶ Ndi mmadu nuru ihe o kwuru, okwu ahụ tokwara ha utu. N’ezie, ihe niile eze mere toro ha utu. ³⁷ N’ubochi ndi mmadu niile no ebe ahụ ka Izrel niile matara na eze amaghi ihe banyere onwu Abna, nwa Nea.

³⁸ Devid juru ndi ikom ya ajuju si, “Unu ghotakwara na onye a dara n’Izrel taa bu nwa eze na onye di mkpa? ³⁹ O bu ezie na m bu onye ONYENWE ANYI tere mmanu ibu eze, ma o nweghi ihe m puru ime umu ndi ikom Zeruaya ndi a, n’ihi na ha di ike karu m. Ka ONYENWE ANYI kwughachi onye ojojo ihe ojojo o mere.”

4

Onwu Ishboshet

¹ Mgbe Ishboshet nwa Sol nuru na Abna anwuola na Hebron. O turu egwu. Ndi Izrel tukwara egwu hie nne. ² N’oge a, nwa Sol nwere mmadu abuo ndi bu ndisi ndi na-aga apunara ndi mmadu ihe. Aha otu onye bu Baana, aha onye nke ozọ bu Rekab. Ha abuo bu umu Rimon onye Beerot, nke di n’ebo Benjamin. A na-agu ndi Beerot dika ndi Benjamin, ³ n’ihi na ndi Beerot gbara oso agha gbalaa Gitaim, obodo ndi Benjamin. Ha bikwa n’ebe ahụ ruo taa dika ndi obia.

⁴ (Jonatan nwa Sol nwere otu nwa nwoke dara ngwuro n’ukwu ya abuo. O gbara afọ ise mgbe akuko banyere Sol na Jonatan si Jezril biarute ha. Nwanyị na-eku ya kuuru ya bido igbapu oso, ma dika o na-agba oso, nwantakiri nwoke ahụ dara n’ala ghojo onye ngwuro. Aha ya bu Mefiboshet.)

⁵ N’oge a, Rekab na Baana umu Rimon, onye Beerot biaruru n’ulo Ishboshet n’oge ehie, mgbe o no na-ezu ike. ⁶ Ha banyere n’ime ime ulo, dika a ga-asị na ha na-aga iburu oka wiiti. Mgbe ha banyere n’ebe ahụ, ha mara Ishboshet mma n’afọ. Emesịa, Rekab na nwanne ya Baana si n’ulo ahụ zopu onwe ha.

⁷ Ha abatala n’ulo mgbe Ishboshet dinara n’elu ihe ndina ya, n’ime ulo ndina ya. Mgbe ha machara ya mma, gbuo ya, ha bipuru ya isi. Buru isi ya gbalaga. Jee ije abali ahụ niile gafee ozara. ⁸ Ha buuru isi Ishboshet butere Devid na Hebron, si eze, “Taa ka ONYENWE ANYI booro onyenwe m

‡ 3:29 3:29 Dit 21:6-9; 1Ez 2:32-33

eze ọbọ megide Sọl na mkpuru ya. Nke a bu isi Ishboshet, nwa onye iro gi Sọl, onye chosiri ike iwepu ndu gi.”

⁹ Ma Devid zara Rekab na Baana umu Rimon onye Beerot okwu si ha, “Dika ONYENWE ANYI si adi ndu, onye naputara m site na nsogbu m niile, ¹⁰ mgbe otu onye* biakwutere m gwa m na Sọl anwuola, na-eche n’obi ya na o wetaara m ozioma. Egburu m ya na Ziklag, si otu ahụ kwuo ya ugwo ozioma ahụ o chere na o wetaara m. ¹¹ O buladi kariya nke a, mgbe ndi ikom ajo omume gburu nwoke onye aka ya di ocha n’ulo ya, n’elu ihe ndina ya?† M ga-ahapu ibotara onye e gburu egbu ọbọ, si otu a kpochapu unu n’uwa!”

¹² Devid nyere umu okorobia ya iwu ka ha gbuo mmadu abuo ahụ. Ha gbukwara ha. Emesia, ha bipuru aka ha na ukwu ha. Were ozu ha kwuba ya n’akuku odo mmiri Hebron. Ha wekwaara isi Ishboshet, lie ya n’ili Abna na Hebron.

5

Devid aburu eze ndi Izrel niile

¹ Mgbe ahụ, ndi ebo Izrel niile biakwutere Devid na Hebron, si ya, “Lee, ọkpukpu gi na anu ahụ gi ka anyi bu. ² N’oge gara aga, mgbe Sọl bu eze na-achi anyi, o bu gi duuru ndi agha Izrel n’ogu niile, ma opupu ma mbata. ONYENWE ANYI siri gi, ‘I ga-azu ndi m, bu Izrel, i ga-abukwa onye ga-achi ha.’”

³ Mgbe ndi okenye Izrel niile biakwutere Devid na Hebron, ha na eze Devid gbara ndu n’ihu ONYENWE ANYI na Hebron. Ha tere Devid mmanu* ibu eze Izrel.

⁴ Devid gbara iri afo ato mgbe o malitere ibu eze. O chikwara iri afo ano. ⁵ O chiru ndi Juda niile na Hebron afo asaa na onwa isii. Chikwa ndi Izrel na Juda niile mgbe o no na Hebron na mgbe o no na Jerusalem iri afo ato na ato,

Devid adota Jerusalem n’agha

⁶ Eze na ndi ikom ya zoro ije garuo Jerusalem ibuso ndi Jebus bi n’ebe ahụ agha. Ndi Jebus gwara Devid si, “I gaghị abata n’ebe a, o buladi ndi isi na ndi ngwuro nwere ike ichughachi gi azu.” Ha na-eche si, “Devid agaghị abata n’ebe a,” ⁷ n’agbanyeghi okwu ndi a, Devid dotara ebe ahụ e wusiri ike nke Zayon n’agha, ya bu obodo Devid.

⁸ N’ubochi ahụ, Devid kwuru si, “Onye obula ga-emeri ndi Jebus ga-esite n’onu warawara ebe mmiri si abanye n’obodo a banyekwuru ndi ngwuro na ndi isi a bu ndi iro Devid.” O bu nke a mere ha ji ekwu okwu si, “Ndi isi na ndi ngwuro agaghị abata n’uloeze ahụ.”

⁹ Devid biiri n’ebe ahụ e wusiri ike, kpo ya obodo Devid. O wuru akuku ebe di gburugburu ya, site na Milo baa ruo n’ime ya. ¹⁰ Ma o gara n’ihu na-adi ukwu kariya, n’ihi na ONYENWE ANYI, Chineke, Onye puru ime ihe niile nonyeere ya.

¹¹ Hiram bu Eze Taia, zitere Devid osisi sida e ji ewu ulo, na ndi nka osisi, ndi na-ewu ulo. Ha wuuru Devid uloeze. ¹² Mgbe ahụ, Devid ghotara na ONYENWE ANYI emeela ka o guzosie ike dika eze ndi Izrel. Bulikwa alaeze ya elu n’ihi ndi ya Izrel.

* **4:10** 4:10 2Sa 1:2-16 † **4:11** 4:11 Jen 9:5-6; Abu 9:12 * **5:3** 5:3 Otite mmanu a, bu nke ugoro ato a na-ete Devid ibu eze ndi Izrel. 1Sa 16:13; 2Sa 2:4

13 Mgbe Devid sitere na Hebron kwabata na Jerusalem; o luru ndi inyom ozo, nwetakwara onwe ya otutu ndi iko nwanyi. O mutakwara otutu umu nwoke na umu nwanyi. 14 Ndi a bu aha umu a muru ya na Jerusalem: Shamua, Shobab, Netan, Solomon,† 15 Ibha, Elishua, Nefeg, Jafia, 16 Elishama, Eliada na Elifelet.

Devid emerie ndi Filistia

17 Mgbe ndi Filistia nuru na eteela Devid mmanu i bu eze ndi Izrel, ha puru ka igwe ha niile ha icho ya. Ma Devid nuru maka ya, gbaada n'ime ebe ahụ e wusiri ike. 18 Ma ndi Filistia biara, gbasaa onwe ha na Ndagwurugwu Refaim niile. 19 Mgbe ahụ, Devid juru ONYENWE ANYI ase si, "O bu m gaa buso ndi Filistia agha? I ga-enyefe ha n'aka m?"

ONYENWE ANYI zara si ya, "Gaa, n'ihu na aghaghi m inyefe ndi Filistia n'aka gi."

20 Ya mere, Devid gara Baal-Perazim, meriekwa ha n'ebe ahụ. O kwuru si, "ONYENWE ANYI enupula megide ndi iro m n'ihu m, dika idee mmiri si enupu." N'ihu ya, a kporo ebe ahụ Baal-Perazim. 21 Ndi Filistia hapuru arusi niile ha n'ebe ahụ. Devid na ndi ikom ya chikotara ha chipu.

22 Ma ndi Filistia loghachiri ozo, gbasaa onwe ha na Ndagwurugwu Refaim. 23 N'ihu nke a, Devid juru ONYENWE ANYI ase, o zara si, "Esitekwala n'ihu ha gaa, kama gaa gburugburu ruo n'azu ha, buso ha agha na ncherita ihu osisi balsam ndi ahụ. 24 Ngwangwa i nuru uda ikiri ukwu n'elu osisi balsam ndi ahụ, mee ngwa malite ogo, n'ihu na nke a putara na ONYENWE ANYI eburula unu uzo puo, itigbu ndi agha Filistia." 25 Devid mere dika ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu. O tibururu ndi Filistia, site na Geba ruo Gaza.

6

Mbubata igbe ogbugba ndu na Jerusalem

1 Emesia, Devid chikotara iri puku ndi agha Izrel ato a zuziri azuzi, 2 Ya na ndi ikom ya niile gara Baala n'ime* Juda, isi n'ebe ahụ bugota igbe ogbugba ndu Chineke, nke akpokwasiri Aha ya, bu aha ONYENWE ANYI. Onye puru ime ihe niile, onye na-anokwasiri n'etiti cherubim. 3 Ha dokwasiri igbe Chineke ahụ n'elu ugboala ohuru ehi na-adokpu, buputa ya site n'ulo Abinadab nke di n'elu ugwu nta. O bu Uza na Ahio, umu Abinadab, na-edu ugboala ohuru ahụ, 4 nke igbe ogbugba ndu Chineke di n'elu ya, Ahio butere uzo na-aga n'ihu igbe ahụ. 5 Devid na ndi Izrel weere ike ha niile na-anu onu n'ihu ONYENWE ANYI. Ha ji abu, ubo akwara, opi, une na ogene na ihe egwu di iche iche, dika igba na ekwe na-eti egwu.

6 Mgbe ha rutere n'ebe izocha oka nke Nakon, Uza setipuru aka ya, jide igbe ogbugba ndu Chineke ahụ, n'ihu na ehi ahụ zohiere ukwu. 7 Ma iwe ONYENWE ANYI di oku megide Uza, n'ihu omume enweghi nsopuru o mere. Ya mere, Chineke tibururu ya. O nwuo n'ebe ahụ n'akuku igbe Chineke.

8 Mgbe ahụ, iwe were Devid, n'ihu onuma ONYENWE ANYI dakwasiri Uza. Ruo taa, a na-akpo ebe ahụ Perez Uza.†

9 Devid turu egwu ONYENWE ANYI n'ubochi ahụ. O kwuru si, "Igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI o ga-esi ana biakwute m?" 10 O kweghi ebubata igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI ahụ n'ime obodo Devid, kama o bugara ya n'ulo Obed-Edom, onye Git. 11 Igbe ogbugba ndu ONYENWE

† 5:14 5:14 Ndi a bu umu ndi ikom Batsheba mtaara Devid 1Ih 3:5 ‡ 5:19 5:19 1Sa 23:2; 2Sa 2:1; 5:23 * 6:2 6:2 Ya bu Kiriath Jearim. 1Ih 13:6 † 6:8 6:8 Perez Uza putara ihe ntiwaputa megide Uza

ANYI nọrọ n'ụlọ Obed-Edom, onye Git ọnwá atọ. ONYENWE ANYI gọzikwara ya na ezinaulọ ya niile.

¹² Mgbe a gwara eze bụ Devid si, "ONYENWE ANYI agoziela ezinaulọ Obed-Edom na ihe niile o nwere, n'ihu igbe ọgbugba ndụ Chineke." N'ihu nke a, Devid ji oke ọñụ gaa n'ụlọ Obed-Edom, n'ihu ibugote igbe ọgbugba ndụ Chineke, buga n'obodo Devid. ¹³ Mgbe ndị bu igbe ọgbugba ndụ ONYENWE ANYI ahụ zọrọ nzọ ụkwụ isii; ọ na-eji oke ehi na nwa ehi gbara abụba chụọ aja. ¹⁴ Devid ji ike ya niile na-ete egwu n'ihu ONYENWE ANYI. Ọ yi uwe efọd e ji akwa ọcha dūọ n'ụbọchị ahụ, ¹⁵ mgbe ya na ndị Izrel niile ji iti mkpu na ụda ifu opi ike na-ebubata igbe ọgbugba ndụ ONYENWE ANYI.

¹⁶ Mgbe ha bu igbe ọgbugba ndụ ONYENWE ANYI na-abata n'obodo Devid, Mikal, nwa Sọl lepuru anya site na oghereikuku ụlọ. Mgbe ọ huru eze Devid ka ọ na-awuli elu na-etekwa egwu n'ihu ONYENWE ANYI, o ledara ya anya n'ime obi ya.

¹⁷ Ha bubatara igbe ọgbugba ndụ ONYENWE ANYI ahụ, guzobe ya n'ọnođụ ya n'ime ụlọ ikwu nke Devid manyere maka ya. Devid churu aja nsure oku na aja udo n'ihu ONYENWE ANYI. ¹⁸ Mgbe ọ chusiri aja nsure oku na aja udo ndi a, ọ goziri ndi Izrel n'aha ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile. ¹⁹ O nyekwara onye obula n'etiti igwe ndi Izrel niile ahụ, ma nwoke ma nwanyi, otu ogbe achicha, okpurukpu anu na achicha mkpuru osisi a mikporo amikpo. Ndi a niile lara, onye obula n'ulo nke ya.

²⁰ Mgbe Devid lotara ka ọ gozie ndi ulọ ya, Mikal, ada Sọl putara izute ya, si, "Lee ka eze Izrel si mee onwe ya onye di ukwuu taa! Ọ gbara onwe ya otọ na mbara, n'ihu ndi ohu nwanyi nke ndi odibo ya dika mmadu efu."

²¹ Ma Devid zara Mikal si ya, "Ọ bụ n'ihu ONYENWE ANYI onye hoputara m karịa nna gi maobu onye obula ozọ sitere n'ulo ya ka m tere egwu. E, ONYENWE ANYI ahụ hoputara m ibu onyendu Izrel, ndi nke ya. N'ezie, aga m aga n'ihu ikpa agwa dika onye nzuzu n'ihu isopuru ONYENWE ANYI. ²² E, aga m aga n'ihu igho onye na-enweghi uche, na onye e weturu ala n'anya onwe m. Ma umu agboghọ ndi ahụ i kwuru okwu ha, ha ga-asopuru m!"

²³ Mikal, ada Sọl amutaghi nwa obula ruo n'oge onwu ya.

7

Nkwa Chineke kwere Devid

¹ O ruo mgbe eze nosara ahụ n'uloeze ya, mgbe ONYENWE ANYI mekwara ka o site n'aka ndi iro ya no gburugburu zuru ike, ² ọ siri Netan, bu onye amuma, "Lee, mu onwe m na-ebi n'ulo sida, ma igbe ọgbugba ndu Chineke di n'ime ulọ ikwu."

³ Netan zaghachiri eze si, "Ihe obula di gi n'obi gaa n'ihu mee ya, n'ihu na ONYENWE ANYI nonyeere gi."

⁴ Ma n'abali ahụ, okwu ONYENWE ANYI rutere Netan nti, na-asi,

⁵ "Gaa gwa ohu m Devid si ya, 'Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, Ọ bu gi ga-ewuru m ulọ ebe m ga-ebi?' ⁶ N'ihu na ebibeghi m n'ulo site n'ubochi m si n'Ijpt kpoputa ndi Izrel ruo taa. Kama ana m ejeghari site otu ebe gaa ebe ozọ, were ulọ ikwu mere ebe obibi m. ⁷ N'ebe obula m na-ejeghari n'etiti ndi Izrel niile, ọ di mgbe m siri onye obula n'ime ndi ochichi ha, ndi m nyere iwu ka ha zuo ndi m Izrel, si, 'Gini mere unu ewubereghi m ulọ sida?'"

⁸ "Ma ugbu a, gwa Devid bu ohu m, si, 'Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru: Mu onwe m sitere n'ohia ebe ita nri nke umu

anụ ụlọ, sikwa n'ebe ị na-azụ igwe ewu na aturu kpoputa gi. Mee gi onye na-achị ndi m Izrel. ⁹ Anonyekwara m gi n'ebe obula ị gara, kpochapụ ndi iro gi niile site n'ihu gi. Ugbu a, aga m eme ka aha gi di ukwuu, dika aha ndi ikom dikarisiri ukwuu n'ụwa. ¹⁰ Aga m ahoputa otu ebe n'ihu ndi m Izrel, kukwa ha dika osisi ka ha biri n'ebe obibi nke aka ha; ka ha ghara ị bukwa ndi a na-esogbu ozo. Ndi ajo mmadu agaghị emegbukwa ha dika ha mere na mbu, ¹¹ dika ha na-emekwa siteri na mgbe m hoputara ndi ndu nye ndi m Izrel. Aga m enyekwa gi ezumike site n'ebe ndi iro gi niile no.

“ONYENWE ANYI na-ekwuputara gi, na ONYENWE ANYI ya onwe ya, gaguzobere gi ulo. ¹² Mgbe ubochi gi n'ụwa zuru, mgbe i ga-esoro nna nna gi ha dinaa n'onwu, aga m eme ka otu mkpuru gi bilie nochie onodu gi, onye bu anu ahụ na obara gi, aga m emekwa ka alaeze ya guzosie ike. ¹³ O bu ya ga-ewuru m ulo. Aga m eme ka ocheeze nke alaeze ya guzosie ike ruo mgbe ebighi ebi.* ¹⁴ Mu onwe m ga-aburu ya nna. Ya onwe ya ga-abukwara m nwa. O buru na o jehie, aga m eji mkpanaka mmadu taa ya ahuhu. Werekwa ihe otiti si n'aka ndi mmadu duo ya odu. ¹⁵ Ma agaghị ewezuga ihunanya m site n'ebe o no, dika m si wezuga ya site n'ebe Sol no, bu onye m wezugara site n'ihu gi. ¹⁶ Ulo gi na alaeze gi ga-adigide ruo mgbe ebighi ebi n'ihu m. A ga-eme ka ocheeze gi buru ihe guzosiri ike ruo mgbe ebighi ebi.’”

¹⁷ Netan ziri Devid ozi dika okwu niile nke ohu ahụ si di.

Ekpere Devid

¹⁸ Mgbe ahụ, eze Devid banyere nodu ala n'ihu ONYENWE ANYI, si:

“Onye ka m bu, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI, ginikwa ka ezinaulo m bu, na i mere ka m biaruo n'ogogo ha otu a? ¹⁹ Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI, dika a ga-asị na nke a bu ihe di nta n'anya gi. Ugbu a, i kwuola banyere odinihu nke ulo ohu gi, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI, nke a bukwa ukpuru metutara mmadu efu.

²⁰ “Ma gini ozo ka Devid ga-agwa gi? O, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI. N'ihu na i maara ohu gi nke oma. ²¹ N'ihu okwu gi na dika ochicho obi gi si di, i meela ihe a di ukwuu, meekwa ka ohu gi mata ha.

²² “Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI, lee ka i si di ukwuu! O dighi onye dika gi. O dikwaghị Chineke ozo di ma o bughị gi, dika anyi nuru ya na nti anyi. ²³ Olee ndi dika ndi gi, bu Izrel, bu otu mba n'elu ụwa nke Chineke gara igbaputa dika otu ndi nye onwe ya, na iji mere onwe ya aha, ruokwa oru itunanya di egwu dikwa ukwuu n'ihu ha, site n'ichupu mba di iche iche na chi niile ha site n'ihu ndi gi, bu ndi i gbaputara site n'Ijpt? ²⁴ I meela ka ndi gi Izrel guzosie ike, dika ndi nke gi ruo mgbe ebighi ebi. Ma gi onwe gi kwa, ONYENWE ANYI, aburu ala Chineke ha.

²⁵ “Ugbu a, ONYENWE ANYI Chineke, debe nkwa a nke i kwere banyere ohu gi na ulo ya ka o diri ruo mgbe ebighi ebi. Mezukwaa ihe niile dika nkwa gi si di ²⁶ Ka aha gi buru ihe di ukwuu ruo mgbe ebighi ebi. Mgbe ahụ, ndi mmadu ga-asị, ‘ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke na-achị Izrel’ A ga-emekwa ka ulo ohu gi bu Devid guzosie ike n'anya gi.

* 7:13 7:13 7:16

27 “O ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, Chineke Izrel, n’ihi na i kpugheerela ohu gi ihe a, na-asi, ‘Aga m ewuru gi ulo.’ Ya mere, ohu gi ji nwee obi ike ikpere gi ekpere a. 28 O, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI, i bu Chineke n’ezie. Okwu gi kwesiri ntukwasi obi.† I kweekwala ohu gi nkwa ihe oma ndi a. 29 Ugbu a biko, ka o masi gi igozu ulo ohu gi, ka o digide n’ihu gi ruo mgbe ebighi ebi. N’ihi na gi, o Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI ekwuola ya, sitekwa na ngozi gi, ulo ohu gi ga-abukwa ihe a goziri agozi ruo mgbe ebighi ebi.”

8

Mmeri n’agha nke Devid meriri

1 Mgbe ihe ndi a gasiri, Devid meriri ndi Filistia. Mee ka ha nodu n’okpuru ochichi ya. O naara obodo Meteg-Amaa site n’ochichi ndi Filistia.

2 Devid merikwara ndi Moab.* O mere ka ha dinaa n’ala. O jikwa udutu tua ha. Otutu abuo obula n’ime ha ka egburu. Otutu nke ato ka a hapuru ka ha diri ndu. Ya mere, ndi Moab ghoru ndi ohu Devid, nabutakwara ya utu kwa afu obula.

3 Devid merikwara Hadadeza nwa Rehob, eze Zoba. Mgbe o gara inweghachita ogidi e jiri mara ya, n’akuku osimiri Yufretis. 4 Devid nwudere otu puku inyinya ya na-adokpu ugbo agha, puku ndi agha asaa ndi na-agba ugbo agha, tinyere ndi agha ji ukwu eje di iri puku abuo. O bipuru akwara ukwu inyinya ndi ahụ niile o dotara n’agha, ma hapu naani nari inyinya.

5 Mgbe ndi Aram nke Damaskos biara inyere Hadadeza eze Zoba aka, Devid gburu iri puku ndi agha abuo na abuo n’ime ha. 6 O wuru ogige ndi agha n’alaeze ndi Aram nke Damaskos. Ndi Aram ghoru ndi ohu Devid, na-ewetakwa utu inata ihuoma. ONYENWE ANYI nyere Devid mmeri ebe obula o gara.

7 Devid chikotara ota olaedo ndiisi agha Hadadeza ji luo agha webata ha na Jerusalem. 8 Site na Teba† nakwa Beirutai, bu obodo Hadadeza na-achi. Eze Devid weere otutu bronz di ukwu.

9 Mgbe Tou, eze Hamat, nuru na Devid emeriela ndi agha Hadadeza niile, 10 o zipuru Joram, nwa ya nwoke, ka o gaa kelee Devid, n’ihi mmeri o meriri Hadadeza n’agha, bu onye ya na Tou no n’agha. Joram ji otutu akurungwa nke olaocha, nke olaedo na nke bronz bia.

11 Eze Devid doru akurungwa ndi a niile nsu nye ONYENWE ANYI, dika o si mee olaocha na olaedo si na mba niile ndi o lugburu. 12 Mba ndi a bu: Edom, Moab, ndi Amon, ndi Filistia na Amalek. O dokwara nsu nye ONYENWE ANYI ihe o kwatara n’agha site n’aka Hadadeza nwa Rehob, bu eze Zoba.

13 Devid meere onwe ya aha, mgbe o si n’itigbu puku ndi ikom Edom iri na asato na Ndagwurugwu Nnu loghachite.

14 O wuru ogige ndi agha n’ala Edom niile, ndi Edom niile ghoru ndi na-ejere Devid ozi. ONYENWE ANYI nyere Devid mmeri ebe obula o gara.

Ndi na-ejere Devid ozi

† 7:28 7:28 Opur 34:8; Jos 21:45; Jon 17:17 * 8:2 8:2 Ndi Moab bu ndi agburu Lot Jen 19:37, ha bichiri oke ala ndi Izrel n’akuku owuwa anyanwu nke Osimiri Nwuru anwu. Sol lugburu ha n’oge gara aga. 1Sa 14:47 Devid zigara ndi ezinaulo ya na nke ndi ikwu ya n’ala Moab, mgbe o gbara osu ndu site n’aka Sol. 1Sa 22:3-4 Agburu nna nna ochie Devid sitekwara n’ala Moab. Rut 1:22; 4:22

† 8:8 8:8 Ma o bukwanu, Beta

¹⁵ Devid chírì ndì Izrel niile, na-emere ndì ya ihe dì mma na ihe ziri ezi. O mesokwaghì onye ọ̀bùla mmeso ọ̀jọ̀. ¹⁶ Onyeisi ndì agha ya bụ Joab‡ nwa Zeruaya; ode akwụkwọ obodo bụ Jehoshafat, nwa Ahilud. ¹⁷ Zadok§ nwa Ahitub, na Ahimelek nwa Abiata, bụ ndì nchụaja; Seraya bụ ode akwụkwọ eze. ¹⁸ Benaya, nwa Jehoiada, bụ onyeisi ndì Keret na Pelet.* Ùmụ ndì ikom Devid bụkwa ndì nchụaja.

9

Devid na Mefiboshet

¹ Otu ụbọchì, Devid juru ajuju si, “O nwere onye fọdurụ ndụ n’ezinaulo Sọl? Achoro m igosi onye ahụ obi ebere n’ihi Jonatan.”

² O nuru ihe banyere otu nwoke aha ya bụ Ziba, onye bụ otu n’ime ndi ohu Sọl. O ziri ozi ka a kpọọ ya. Mgbe o biara n’ihu Devid, eze juru ya si, “O bụ gi bụ Ziba?”

O zara si, “E, onyenwe m, o bụ m ohu gi.”

³ Eze juru ya si, “O di onye fọdurụ ndụ n’ezinaulo Sọl? O buru na o di onye fọdurụ, achoro m igosi ya udi obioma Chineke na-egosi.”

Ziba zara ya si, “Otu nwa nwoke Jonatan, nke dara ngwuro no ndu.”

⁴ Eze juru, “Ebee ka o no?”

Ziba zaghachiri, “O no na Lo Deba, n’ulo Makia, nwa Amiel.”

⁵ Ya mere eze Devid ziri ka e site n’obodo Lo Deba, n’ulo Makia nwa Amiel kpota ya.

⁶ Mgbe Mefiboshet nwa Jonatan, nwa Sọl, biara n’ebe Devid no, o hulatarara isi, kporo ya isiala, n’onodu nsopuru.

Mgbe ahụ, Devid kporo ya aha si, “Mefiboshet,”

Mefiboshet zara si ya, “A bụ m ohu gi.”

⁷ Ma Devid sirì ya, “Atula egwu, n’ezie, aga m egosi gi obioma n’ihi nna gi Jonatan. Aga m enyeghachi gi ala niile nna nna gi Sọl nwere. Ma i ga-eso soro m na-eri nri na tebul m oge niile.”

⁸ Mefiboshet dara n’ala n’ihu eze si, “Eze, onye ka m bụ i ji egosi nkita nwuru anwu dika m obi ebere?”

⁹ Eze kporo Ziba ohu Sọl ahụ si ya, “Enyeghachila m nwa nna gi ukwu ihe niile Sọl na ulo ya nwere. ¹⁰ Gi na umu gi ndi ikom na ndi ozi gi ga-aru oru n’ubi ya iruputa nri. Ma Mefiboshet, nwa nna gi ukwu ga na-eri ihe na tebul m.” Ziba, nwere umu ndi ikom iri na ise, na iri ndi ozi abuo.

¹¹ O sirì eze, “Onyenwe m, ohu gi ga-eme ihe niile eze nyere m n’iwu.” Site n’oge ahụ, Mefiboshet riri nri na tebul* Devid dika o bụ otu n’ime umu ndi ikom eze.

¹² Mefiboshet nwekwara otu nwa nwoke aha ya bụ Mika. Ziba na ndi niile bi n’ulo ya niile ghoru ndi ohu Mefiboshet. ¹³ Ma Mefiboshet biri na Jerusalem n’ihi na o bụ na tebul eze ka o na-eri nri mgbe niile. O bụ onye dara ngwuro n’ukwu ya abuo.

‡ **8:16** 8:16 Joab bụ nwa nwanne nwanyị Devid. § **8:17** 8:17 Zadok bụ nwa nwa Elieza, onye nchụaja, 2Ih 24:3 nke nọgidere n’aru oru ya n’ikwesị ntukwasị obi nye Devid. O bụ ya tere Solomon mmanu ibu eze n’onodu Devid. 1Ez 1:32-35; 1Ih 23:1; 29:22 * **8:18** 8:18 Ndi Keret bụ ndi si obodo Kriit, ebe ndi Pelet si n’obodo Filistia. Ha bụ ndi agha e goro ego na-eche eze nche, guo akwukwo 1Ih 18:17 * **9:11** 9:11 Maobu, okpokoro iri ihe

10

Devid emerie ndi Amon

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, eze ndi Amon* nwuru. Hanon nwa ya ghorọ eze n'onodu ya. ² Mgbe ahụ, Devid chere si, "Aga m egosi Hanon nwa Nahash obi ebere dika nna ya si gosi m obi ebere." Ya mere, Devid zipuru ndi ozi ka ha gaa kasie ya obi n'ihu onwu nna ya.

Mgbe ndi ikom Devid rutere n'ala ndi Amon, ³ ndiisi ala Amon siri Hanon bu onyenwe ha, "I na-eche na Devid na-akwanyere nna gi ugwu site na izite ndi ozi ya ka ha bia kasie gi obi? O bu na Devid eziteghi ha ibiakwute gi, naani ka ha bia mee nledo n'obodo a, nyochaputa ya ma kwatuo ya?"

⁴ N'ihu nke a, Hanon jidere ndi ozi Devid n'ike, kpuchapu otu mpaghara afuonu nwoke obula, bipukwa uwe mwuda ha n'etiti ike ha, zilaga ha.

⁵ Mgbe a gwara Devid ihe mere, o zipuru ndi ozi ka ha gaa zute ndi ikom ahụ, n'ihu na e mere ha ihe ihere n'ebe o di ukwu. Eze siri, "Nodunu na Jeriko ruo mgbe afuonu unu tolitere, mgbe ahụ unu ga-alota."

⁶ Ma mgbe ndi Amon choputara na ha aburula ihe isọ oyi n'ebe Devid no, ha gara goo iri puku ndi agha abuo ji ukwu eje site n'Aram, Bet-Rehob nakwa Zoba. Ha gokwara eze Maaka ya na puku ndi ikom, tinyekwara iri puku ndi ikom na puku abuo ozo site n'ala Tob.

⁷ Mgbe Devid nuru nke a, o zipuru Joab na ndi agha ya niile bu dike na dimkpa n'agha. ⁸ Ndi Amon putara doo onwe ha n'usoro ibu agha, n'onu uzọ ama nke obodo ha. Ma ndi Aram, ndi si Zoba na Rehob, na ndi ikom Tob na Maaka, nopuru onwe ha na mbara ala.

⁹ Mgbe Joab huru na agha di megide ya n'ihu na azu, o hoputara ufodu ndi okachamara site n'etiti ndi agha Izrel, doo ha n'usoro izute ndi Aram. ¹⁰ O tinyere ndi ikom foduru n'okpuru ochichi Abishai, nwanne ya, zipukwa ha izute ndi Amon n'agha. ¹¹ Joab siri, "O buru na ndi agha Aram akaria m ike, puta bia nyere m aka; ma o burukwanu na ndi Amon akaria gi ike, aga m aputa bia naputa gi. ¹² Nwee obi ike, ka anyi luo ogu a dika ndi di ike, n'ihu ndi anyi, na obodo niile nke Chineke anyi. Ka ONYENWE ANYI meekwa ihe di mma n'anya ya."

¹³ Mgbe ahụ, Joab na ndi agha so ya biara nso ibuso ndi Aram agha, ha sitere n'ihu ha gbapu oso. ¹⁴ Mgbe ndi Amon huru ka ndi Aram na-agbapu oso, ha onwe ha gbakwara oso n'ihu Abishai, gbaba n'ime obodo. Ya mere, Joab sitere n'iluso ndi Amon agha loghachi, bia na Jerusalem.

¹⁵ Mgbe ndi Aram huru na ndi Izrel tigburu ha; ha lara, chikotaa onwe ha onu. ¹⁶ Hadadeza mere ka a kpota ndi Aram site n'ofe ozo nke Osimiri Yufretis. Ha gara Hiram, ha na ochiagha ndi agha Hadadeza, a na-akpo Shobak, onye na-edu ha.

¹⁷ Mgbe a gwara Devid banyere nke a, o chikotara ndi Izrel niile, gafee Jodan, jeruo Hiram. Ndi Aram doru usoro agha ha izute Devid, lusokwaa ya agha. ¹⁸ Ma ha sitere n'ihu ndi Izrel gbaa oso, Devid gburu nari ndi ikom asaa na-anya ugbo agha nke inyinya na-adokpu. Gbukwaa iri puku ndi agha ano na-eji ukwu eje. O tidara Shobak, bu ochiagha ndi agha ha, o nwuo n'ebe ahụ. ¹⁹ Mgbe ndi eze niile no n'okpuru ochichi Hadadeza huru na Izrel etigbuola ha, ha mere ka ha na ndi Izrel diri n'udo, burukwa ndi no n'okpuru ha.

Ya mere, ndi Aram turu egwu inyere umu Amon aka ozo.

* **10:1** 10:1 Ndi Amon bu mba na-ebi n'ozara, n'akuku owuwa anyanwu nke osimiri Jodan.

11

Devid na Batsheba

¹ N'oge okochi, mgbe ndi eze na-apu ibu agha, Devid zipuru Joab ochiagha ya, na ndi agha Izrel. Ha bibiri ndi Amon, nochibidokwa Raba. Ma Devid noduru na Jerusalem.

² N'otu uhuruchi, Devid sitere n'ihe ndina ya bilie, gagharja n'elu uloeze ya. O sitere n'elu ulo ahụ hụ otu nwanyị na-asa ahụ. Nwanyị ahụ mara mma nke ukwu n'ile anya. ³ Devid ziri ozi ka a juta onye nwanyị ahụ bu, ma a gwara ya na o bu Batsheba, nwa Eliam, nwunye Uraya onye Het. ⁴ Devid ziri ka a gaa kpota ya. Mgbe o biara, ya na Devid dinara. (Ka o ghuchasiri onwe ya site n'adighi ocha ya nke onwa ahụ.) O laghachiri n'ulo ya. ⁵ Nwanyị a mechara di ime, bia ziga ozi ka agwa Devid. O siri, "Adi m ime."

⁶ Mgbe Devid nuru ya, o zigaara Joab ozi si ya, "Zitere m Uraya, onye Het." ⁷ Mgbe Uraya biakwutere ya, Devid juru ya otu Joab mere, na otu ndi agha Izrel di na otu agha si aga. ⁸ Devid siri Uraya, "Laa n'ulo gi gaa saa ukwu gi." Uraya si n'uloeze puo. E zipukwara onyinye nke ndi na-ejere eze ozi ji sochie ya azu. ⁹ Ma Uraya agaghi n'ulo ya. Kama o so ndi na-ejere eze ozi dinaa n'onu uzọ e si abata uloeze.

¹⁰ Mgbe a gwara Devid na Uraya alaghi n'ulo ya, Devid kporo Uraya, juo ya ajuju si, "O bughi ije di anya ka i si lota? Gini mere i larughi n'ulo gi?"

¹¹ Uraya zara Devid, "Lee, igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, na Izrel na Juda niile no n'ulo ikwu. Nna m ukwu Joab na ndi agha nna m ukwu no n'ohia. M ga-esi ana laa n'ulo m, iri na inu ihe onunu na isoro nwunye m dinaa? Ana m anu iyi na agaghi m eme ihe di otu a."

¹² Devid gwara ya si, "O di mma, nodu n'ebe a taa, echi i ga-alaghachikwa n'ogbo agha." Uraya kwenyere nodu na Jerusalem ubochi ahụ, nakwa ubochi na-eso ya. ¹³ Emesia, Devid kporo ya oriri, meekwa ya ka o nubiga mmanya oke, ma nke a emeghi ka o laa n'ulo ya n'abali ahụ, kama o bukwa n'onu uzọ e si abata uloeze ka o dinara n'etiti ndi na-ejere eze ozi.

¹⁴ N'ututu echi ya, Devid degaara Joab akwukwo, zighachikwa ya site n'aka Uraya. ¹⁵ Ihe o dere n'akwukwo ahụ bu nke a, "Tinye Uraya n'ihu agha ebe ogu siri ike. Mgbe ndi iro na-apukwute unu, laanu azu, ma hapunu Uraya n'ihu ogu ka ndi iro gbuo ya."

¹⁶ Ya mere, mgbe Joab gbara obodo ahụ gburugburu, o tinyere Uraya n'ebe o maara na ndi di ike n'etiti ndi iro ha no. ¹⁷ Ndi ikom obodo ahụ putara buso Joab agha. Ufodu ndi agha Devid nwuru. Uraya onye Het, so na ndi egburu.

¹⁸ Mgbe ahụ, Joab zigara ozi gwa Devid otu agha si na-aga, ¹⁹ O gwara onyeozu ahụ si, "Mgbe i gwachara eze akuko ihe gbasara otu agha si gaa ²⁰ iwe nwere ike iwe eze nke ukwu, na o nwere ike juo gi si, 'Gini mere unu ji gaa mgbidi obodo ahụ nso ilu agha? O bu na unu amaghi na a ga-esi n'elu mgbidi ahụ gbaa aku? ²¹ Onye gburu Abimelek nwa Jeru-Beshet? O bughi na mgbidi obodo ka nwanyị no tuda aka nkume dagburu ya na Tebez? Gini mere unu ji jeruo mgbidi ahụ nso?' O buru na o juo gi ihe di otu a, gwa ya, 'Ohu gi bu Uraya, onye Het anwukwala.'"

²² Onyeozu ahụ biliri ije, mgbe o rutere, o gwara Devid ihe niile Joab ziri ya ka o zie. ²³ Onyeozu ahụ siri Devid, "Ndi ikom ahụ ji ike kariri anyi, ha putara i buso anyi agha na mbara ma anyi chughachiri ha azu. Churuo ha n'onu uzọ ama obodo ahụ. ²⁴ Mgbe ahụ, ndi ogba uta sitere n'elu

mgbidi malite igba ndi ohu gi akụ, ufodu n'ime ndi ikom eze nwuru. Ohu gi Uraya, onye Het, sokwa na ndi nwuru."

²⁵ Devid siri onyeozu ahụ, "Otu a ka i ga-agwa Joab, 'Ka ihe a ghara iwute gi n'obi, n'ihi na mma agha na-egbu otu onye dika o si egbu onye ozo. Lusie ogu ike, lugbukwaa obodo ahụ.' Jiri okwu ndi a gbaa ya ume."

²⁶ Mgbe nwunye Uraya nuru na di ya anwula, o ruru uju n'ihi ya. ²⁷ Mgbe oge iru uju ya gabigara, Devid ziri ka a kpota ya n'uloeze. O ghokwara nwunye ya. Mura ya nwa nwoke. Ma ihe Devid mere joro njo n'anya ONYENWE ANYI.

12

Netan abaara Devid mba

¹ Ya mere, ONYENWE ANYI zigara Netan ka o jekwuru Devid. Mgbe Netan biakwutere Devid, o kororo ya akuko a, "E nwere ndi ikom abuo bi n'otu obodo, otu bu ogaranya ma nke ozo bu ogbenye. ² Onye ogaranya a nwere otutu igwe aturu na igwe ehi. ³ Ma nwoke ogbenye ahụ enweghi ihe obula kara otu nwa nne aturu nta nke o zutara. O zultere ya, o tolite n'etiti ya na umu ya. O na-eri nri site na ihe oriri ya, na-anu mmiri site n'iko mmiri ya, n'obi ya ka o na-edinakwa. O no onodu dika nwa nwanyi nye ya.

⁴ "Otu ubochi, onye obia biara n'ulo onye ogaranya ahụ. Ma kama ogaranya ahụ ga-ewere otu aturu maobu ehi nke ya siere onye obia ya nri, o gara were nne aturu ogbenye ahụ, gbuo ya, jiri ya siere obia ya nri."

⁵ Devid were oke iwe megide nwoke ahụ, o siri Netan, "Ana m anu iyi n'aha ONYENWE ANYI di ndu na onye mere ihe di otu a aghaghi inwu! ⁶ O gaejikwa nwa aturu okpukpu ano kwughachi ogbenye ahụ ugwo otu aturu ahụ o weere, n'ihi na onye ogaranya ahụ egosighi na o nwere obi ebere obula."

⁷ Mgbe ahụ, Netan siri Devid, "O bu gi bu nwoke ahụ! Otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel siri, 'Mu onwe m tere gi mmanu ibu eze Izrel, mu onwe m naputakwara gi site n'aka Sol. ⁸ Enyere m gi ulo nna gi ukwu, nyefekwa ndi inyom nna gi ukwu n'aka gi, na alaeze Izrel na Juda, ka ha buru nke gi. Ma o buru na nke a ezughi, agaara m atukwasiri gi ihe ndi a niile okpukpu okpukpu. ⁹ Gini mere i ji lelia okwu ONYENWE ANYI anya, mee ihe a jogburu onwe ya? N'ihi na i jirila mma agha gbuo Uraya onye Het, zurukwa nwunye ya n'ohi. O bukwa mma agha ndi Amon ka i ji gbuo ya. ¹⁰ Ya mere, n'ihi ihe a i mere, mma agha agaghi esi n'ezinaulo gi puo, n'ihi na i ledara m anya kororo nwunye Uraya onye Het ka o buru nwunye gi.'

¹¹ "The a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'Aga m eme ka ihe ojoo si n'ezinaulo gi bilie megide gi. N'ihu gi ka m ga-eduru ndi nwunye gi dunye otu onye di gi nnoo nso, ya na ha ga-edinakwo n'ehihie ocha, n'ihu ndi Izrel niile. ¹² I mere mmehie gi na nzuzo, ma aga m eme nke a na mbara, n'ihu Izrel niile.'"

¹³ Mgbe ahụ, Devid siri Netan, "Emehiela m megide ONYENWE ANYI."

Netan zara si ya, "ONYENWE ANYI n'onwe ya agbagharakwala gi mmehie gi, i gaghi anwu. ¹⁴ Ma n'ihi na i meela ka ndi iro ONYENWE ANYI nwe ohere ikwulu na ileli ya anya, nwa nwoke ahụ amuru gi ga-anwu."

¹⁵ Mgbe Netan lara, ONYENWE ANYI mere ka nwantakiri ahụ nwunye Uraya muru Devid daa oria. ¹⁶ Devid roro Chineke ariro banyere nwantakiri ahụ. O buru onu, dinaa n'ala efu abali ahụ niile n'ihu ONYENWE ANYI. ¹⁷ Emesia, ndi okenye ulo ya roro Devid ka o bilie rie nri, ma o juru iri ihe obula.

¹⁸ N'ụbọchị nke asaa, nwantakiri ahụ nwurụ. Mgbe ahụ, ndị na-ejere Devid ozi tūrụ egwu otu ha ga-esi gwa ya na nwantakiri ahụ anwuola. N'ihị na ha kwuru n'ime onwe ha si, "Mgbe nwantakiri ahụ ka di ndu, anyi gwara ya okwu ma o geghi anyi nti. Anyi ga-esi anaa gwa ya na nwantakiri ahụ anwuola? O nwere ike imeru onwe ya ahụ."

¹⁹ Mgbe Devid huru na ha na-ekwurita okwu n'etiti onwe ha na nzuzo; o matara na nwa ahụ anwuola. O juru ha si, "Nwata ahụ o nwuola?"

Ha zara si ya, "E, o nwuola!"

²⁰ Mgbe ahụ, Devid sitere n'ala ebe o dina, bilie, saa ahụ, gbanwee uwe ya, baa n'ulo ONYENWE ANYI, kporo ya isiala. O loghachiri n'ulo ya nye iwu ka e wetara ya ihe oriri. O rikwara nri.

²¹ O juru ndi na-ejere ya ozi anya, n'ihị ya ha juru ya ajuju si, "Gini mere i ji eme omume di otu a? Mgbe nwantakiri ahụ no ndu, i buru onu, kwaakwa akwa, ma ugbu a, nwa ahụ anwuola, i kwusila iru uju. Ugbu a, i biliela na-erikwa nri."

²² Devid zara ha si, "Eburu m onu, kwaakwa akwa mgbe nwa ahụ no ndu, n'ihị na ekwuru m si, 'ma eleghi anya, ONYENWE ANYI ga-enwe omiko n'ebe m no mee ka nwa ahụ di ndu.' ²³ Ma ugbu a o nwuru, ginikwa ka m nwere dika uru ibu onu ozọ? M puru ime ka o di ndu ozọ? Aga m alakwuru ya, ma o gaghị alaghachikwutekwa m."

²⁴ Devid kasiri Batsheba nwunye ya obi, emesia, mgbe ya na ya dinakoro, o turu ime ozọ muo nwa nwoke onye ha koro aha ya Solomon. Ma ONYENWE ANYI huru nwantakiri ahụ n'anya. ²⁵ O zigara ozi site n'aka Netan, onye amuma, ka a guo ya Jedidaya n'ihị ONYENWE ANYI.

²⁶ N'oge a, Joab busoro Raba obodo ndi Amon agha dota isi obodo eze ha n'agha. ²⁷ Joab zigara Devid ozi si ya, "Ebuola m agha megide Raba dota isi mmiri onu ya n'agha. ²⁸ Ugbu a chikotaa ndi agha foduru bia lupuchaa agha a, ka i dota obodo a n'agha. O buru na i meghe otu a, aga m adota obodo a n'agha, a ga-akpokwasikwa ya aha m."

²⁹ N'ihị nke a, Devid duuru ndi agha Izrel jeruo Raba, buso ya agha, meriekwa ya. ³⁰ Devid kpupuru okpueze nke di n'isi eze ha, e kpunye ya n'isi nke ya onwe ya. Idi arọ nke okpueze ahụ ruru kilogram olaedo iri ato na anọ, nke e ji nkume ndi di oke onuahia choo mma. Devid sitekwara n'obodo ahụ kwakoro otutu ihe nkwa n'agha. ³¹ O kpoputara ndi no n'ebe ahụ, manye ha n'iru oru nke e ji mma nkwo e ji awa osisi, na igwe e ji egwu ala na anyuike n'aru. O mere ka ha ruo oru n'ebe a na-akpu blok brik. Devid mekwara otu ihe a n'obodo niile nke umu Amon. Emesia, ya na ndi agha ya niile laghachiri na Jerusalem.

13

Amnon na Tama, na onwu Amnon

¹ Absalom nwa Devid nwere otu nwanne nwanyi mara mma, aha ya bu Tama.* Ma Amnon, otu n'ime umu ndi ikom Devid, huru nwaagboghọ a n'anya.

² Ma ihunanya a Amnon huru Tama nwanne ya nwanyi mere ya ka o daa oria, n'ihị na o bu ihe rara Amnon ahụ ichoputa uzọ ya na Tama ga-esi nwee mmeko, ebe o bu na Tama bu nwaagboghọ na-amaghi nwoke.†

* **13:1** 13:1 Tama bu nwa nwanyi Maaka, nwa Talmi, eze Geshua 2Sa 3:3 Amnon bu okpara Devid, nke Ahinoam nwunye mbu ya mutara. N'usoro omenaala, o bu Amnon kwesiri inochi anya eze ma o nwuo. † **13:2** 13:2 Umu nwanyi ndi na-alubeghi di na-ebi naani ha n'ebe e doziri ha onodu. Adighi ekwe ka ha ga leta ndi ikom, o buladi ndi umunna ha, bu ndi nna ha mutara.

³ Ma Amnon nwere otu enyi di aghugho, onye aha ya bu Jonadab, nwa Shimea, nwanne Devid. ⁴ Otu ubochi, Jonadab biakwutere Amnon juo ya si, "Gini mere, gi bu nwa eze ji na-ata ahụ ututu niile? O bu na i gaghi akoro m?"

Amnon gwara ya si, "Ahuru m Tama n'anya, bu nwanne Absalom, nwanne m nwoke."

⁵ Jonadab gwara ya si, "O di mma. Lee ihe i ga-eme. Gaa dinaa ala, dika a ga-asị na ahụ adighi gi. Mgbe nna gi biara ileta gi, gwa ya okwu si ya, 'Achoro m ka nwanne m nwanyi bu Tama bia nye m ihe oriri. Achoro m ka o nodu n'ihu m sie nri ahụ, mgbe m na-ele ya anya, ka o jirikwa aka ya nye m nri ahụ.'"

⁶ Amnon mere otu a. Mgbe eze biara ileta ya, Amnon rioro ya si, "Biko, ka Tama bia ebe a gheere m achicha ole na ole ebe m ga-ahụ ya anya. Ka o jirikwa aka ya dozie ya n'ihu m ka m rie ya."

⁷ Devid kwenyere, zie Tama ka o gaa n'ulo Amnon gaa siere ya nri. ⁸ Tama gara n'ulo Amnon, banyekwa n'ime ulo ebe o dinaa, ka Amnon na-ele ya anya mgbe o na-agwoghari utu oka. Emesia, Tama gheere ya achicha mara mma. ⁹ Mgbe o cheziri achicha ahụ n'ihu Amnon, Amnon juru iri ya.

Ihe o mere mgbe ahụ bu inye ndi na-ejere ya ozi no n'ebe ahụ iwu si ha niile puo ngwangwa. Ha niile pukwara. ¹⁰ Mgbe ahụ, Amnon gwara Tama okwu si, "Ugbu a, wetara m nri ahụ n'ime ulo ndina m, bia jiri aka gi nye m ya." Tama bugaara ya achicha ahụ n'ime ulo ebe ihe ndina ya di. ¹¹ Ma mgbe Tama guzo n'ihu ya, Amnon jidere ya n'ike si ya, "Bia, soro m dinaa, nwanne m nwanyi."

¹² Tama zara si ya, "Mba! Nwanne m nwoke. Emerula m. Ihe di otu a ekwesighi ime n'ala Izrel. Emela ihe ojoo di otu a. ¹³ Olee ihe ga-abu onodu m? Olee kwanu ihe ga-abu onodu gi? Olee ebe m ga-agbala izo onwe m n'ih ihere ga-adiri m ma i mee ihe di otu a? I ga-adi ka otu n'ime ndi nzuzu ojoo di n'Izrel. Biko, gwa eze, o ga-ekwe ka i luo m." ¹⁴ Ma Amnon egeghi nti. Ebe o bu na o ka Tama ike, o jidere ya dinaa ya n'ike meruo ya.

¹⁵ Emesia, Amnon kporo Tama asi. N'ezie, o kporo ya asi ugbu a karia ihunanya o huru ya na mbu. O gwara Tama okwu si ya, "Bilie si n'ebe a puo osiso!"

¹⁶ Ma Tama kwara akwa si ya, "Mba! Iju m otu a ka njo karia ihe ojoo i mere m."

Ma Amnon egeghi ya nti. ¹⁷ O kporo nwokorobia na-ejere ya ozi si ya, "Chupu nwanyi a n'ezi, kpachiere m uzo n'azu." ¹⁸ Onyeoz i ya chupuru ya n'ezi, kpachie uzo n'azu ya. Uwe mwuda nwere aka ogologo ka Tama yi, n'ih i na o bu udi nke umu ndi inyom eze na-amaghi nwoke na-eyi. ¹⁹ Tama dowara uwe mwuda ahụ o yi n'ahụ, werekwa ntu kpokwas i onwe ya n'isi, buru aka ya n'isi na-eti mkpu akwa dika o na-ala.

²⁰ Nwanne ya nwoke, Absalom juru ya si, "Amnon, nwanne gi nwoke, o dinakwuuru gi? Ma ugbu a, nwanne m, gba nkiti, nwanne gi nwoke ka o bu. Etinyela ihe a mere n'obi." Tama noro dika onye mmadu niile juruaju n'ulo nwanne ya nwoke, bu Absalom.

²¹ Mgbe eze Devid nuru ihe ndi a niile, iwe were ya nke ukwu. ²² Absalom agwaghi Amnon okwu obula, maobu nke di mma, maobu okwu ojoo. Ma o kporo Amnon asi nke ukwu n'ih i onodu iweda n'ala o wedara nwanne ya Tama, mee ya ihe ihere.

‡ 13:19 13:19 Jos 7:6; 2Sa 1:2; Job 2:12; 42:6

Absalom egbuo Amnon

²³ Mgbe afọ abụọ gasiri, mgbe ndi na-akpuchara Absalom aji umu aturu ya no na Baal-Hazo, n'oke ala Ifrem, o kpokotara umu ndi ikom eze niile ka ha bia n'ebe ahụ. ²⁴ Absalom jekwuuru eze si ya, "Ndi na-akpucha aji umu aturu ohu gi biara. Eze na ndisi ozi ya, ha ga-abia sonyere m?"

²⁵ Ma eze zara si ya, "Mba, nwa m, anyi niile agaghi abia, anyi ga-abu ibu di arọ nye gi." N'agbanyeghi na Absalom rugidere ya ma o kweghi aga, kama o goziri ya.

²⁶ Mgbe ahụ, Absalom rioro nna ya si, "O di mma, o buru na i gaghị abia, i ga-emekwa ka nwanna m nwoke Amnon, na umu eze ndi ozọ bia?"

Eze juru ya si, "N'ihigini ka Amnon ga-eji soro gi gaa?" ²⁷ Ma Absalom rugidere ya, ya mere o zipuru Amnon na umu eze ndi ozọ ka ha soro ya gaa.

²⁸ Mgbe ahụ, Absalom nyere ndi na-ejere ya ozi iwu banyere Amnon si, "Cherenu ruo mgbe mmanya bidoro igbu ya, mgbe m sikwara unu tigbuo ya, unu atula egwu, tigbuonu ya. O bu m na-ekwu ihe ga-eme n'ebe a. Nweenu obi ike, meekwanu ya." ²⁹ Mgbe oge ruru, ndi ozi Absalom tigburu Amnon. Mgbe ahụ, umu eze niile biliri makwasi n'inyinya ha gbalaga.

³⁰ Mgbe ha ka no n'uzo na-agbaga Jerusalem, ozi eruolari Devid nti si, "Absalom egbuchaala umu eze niile, o dikwaghi otu onye n'ime ha foduru ndu!" ³¹ Eze biliri otọ, dowaa uwe ya, daa n'ala, gbatia onwe ya n'ihigini obi ojoo. Ndi na-ejere ya ozi dowakwara uwe ha n'ihigini egwu na obi ojoo.

³² Ma Jonadab, nwa Shimea, nwanne Devid, siri, "Onyenwe m, echekwala na e gburu umu ndi ikom eze niile, kama o bu naani Amnon! Nke a bu ihe Absalom jikere ime site mgbe Amnon wakporo nwanne ya nwanyi bu Tama, dina ya. ³³ Ma ugbo a, ka onyenwe m bu eze ghara itinye akuko banyere onwu umu ndi ikom eze niile, n'obi ya. O bu naani Amnon nwuru."

³⁴ Ma Absalom gbara oso gbalaga.

O dighi anya nwoke na-anọ n'elu mgbidi Jerusalem na-eche nche, lepuru anya hu ndi mmadu ka ha si n'uzo di n'akuku ugwu nta na-abia. Nwoke ahụ gara gwa eze si ya, "Ahuru m ndi si n'akuku Horonaim, n'akuku ugwu na-abia."

³⁵ Jonadab gwara eze si, "Lee, o bu umu ndi ikom eze na-alota dika m kwuru."

³⁶ Mgbe ha lobatara, ha bidoro ikwa akwa nke ukwu. Eze na ndi na-ejere ya ozi sokwa kwaa akwa.

³⁷ Absalom gbara oso gbakwuru Talmai nwa Amihud, eze Geshua. Ma eze Devid ruru uju nke ukwu maka onwu Amnon.

³⁸ Mgbe Absalom gbara oso gbaga Geshua, o noro n'ebe ahụ afọ atọ. ³⁹ O guru eze bu Devid agu igakwuru Absalom, n'ihigini o kasịela obi maka onwu Amnon.

14

Absalom aloghachi Jerusalem

¹ Joab, nwa Zeruaya matara na obi eze di n'ebe Absalom no. ² Joab zigara ozi na Tekoa, si n'ebe ahụ kpota otu nwanyi maara ihe. Mgbe nwanyi ahụ biaruru, Joab gwara ya si, "Mee onwe gi dika onye na-eru uju. Yiri akwa mkpe, etekwala mmanu otite. Kpaa agwa dika nwanyi no n'iru uju ogologo oge. ³ Emesia, jekwuru eze, gwa ya okwu ndi a m na-agwa gi." Joab tinyere okwu ndi ahụ n'onu ya.

⁴ Mgbe nwanyị ahụ si Tekoa gara na nke eze, ọ dara n'ala kpuo ihu ya n'ala isopuru eze. Ọ siri, "Biko nyere m aka, gi onye a na-asopuru!"

⁵ Eze juru ya ajuju si, "Gini bu mkpa gi?"

Ọ zara si, "Abu m nwanyị isi mkpe, di m anwula. ⁶ Enwere m umu ndi ikom abuo ndi gara luo ogo n'ohia. Mgbe ha na-alu ogo ahụ, o nweghi onye putara gboo ha. N'ihu ya, otu n'ime ha tigburu ibe ya. ⁷ Ma ugbo a, ndi ikwu di m na-esogbu m na-asị 'Kpopta onye ahụ gburu nwanne ya ka anyi gbuo ya n'ihu ndu nwanne ya o wepuru, ka anyi si otu a memilaa onye nke foduru ga-erita oke ezinaulo.' Ha chorọ isi otu a menyuo icheku oku nke foduru m, nke bu na di m agaghi enwezikwa aha maobu onye foduru ya n'elu uwa."

⁸ Eze siri nwanyị ahụ, "Laa n'ulo gi, aga m ahụ na o nweghi onye meturu ya aka."

⁹ Ma nwanyị ahụ si Tekoa siri ya, "Ka onyenwe m, bu eze, gbaghara mu na ezinaulo m, ka ikpe omuma obula ghara idiri eze na ocheeze ya."

¹⁰ Eze zara ya, "Enyela onwe gi nsogbu maka nke ahụ. Ọ buru na onye obula agwa gi okwu obula, kpotara m ya. Onye di otu a agaghi enyekwa gi nsogbu ozo."

¹¹ Mgbe ahụ ọ zara, "Biko, ka eze kpokuo aha ONYENWE ANYI Chineke ya ka ọ kwusi onye na-agwa ochu, ka ọ ghara igbu onye ozo, ka a gharakwa ila nwa m nwoke n'iyi."

Ọ siri, "Dika ONYENWE ANYI na-adị ndu,* otu agiri isi agaghi esi n'isi nwa gi dapu n'ala."

¹² Mgbe ahụ, nwanyị ahụ siri, "Biko kwere ka ohu gi nwanyị gwa onyenwe m eze otu mkpuru okwu ozo."

Ọ siri, "Gaa n'ihu kwuo."

¹³ Nwanyị ahụ siri, "Ọ bu n'ihu gini ka i chere ihe di otu a megide ndi nke Chineke? Mgbe eze na-ekwu otu a, ọ bu na ọ dighi ama onwe ya ikpe, n'ihu na eze a julā ikpoghachi nwa ya a chupuru achupu? ¹⁴ Anyi niile ga-anwu. Anyi dikwa ka mmiri a wusara n'ala, nke a na-apughị ichikotakwa ozo. Ma Chineke adighi anapu mmadu ndu ya, ma ọ na-emegehpu uzo ga-eme ka onye ọ chupuru achupu loghachikwutekwa ya."

¹⁵ "Ma ugbo a, ebe m biara igwa onyenwe m bu eze, okwu a, n'ihu na ndi mmadu emenyele m egwu. Ohu gi chere n'obi ya, 'Aga m agwa eze okwu; ma eleghi anya, ọ ga-emezuru ohu ya nwanyị ihe ọ rioro. ¹⁶ Ma eleghi anya eze ga-anaputa ohu ya nwanyị site n'aka nwoke ahụ na-agbalị ibipu mu na nwa m nwoke site n'ihe nketa nke Chineke.'

¹⁷ "Ugbo a, ohu gi nwanyị na-asị, 'Ka okwu onyenwe m eze kwuru wetara m izuika, n'ihu onyenwe m eze na-enyochaputa ihe oma maobu ihe ojoo dika mmuo ozi Chineke. Ka ONYENWE ANYI Chineke gi nonyere gi.'"

¹⁸ Mgbe ahụ, eze gwara nwanyị ahụ okwu si, "Achoro m ka i gwa m eziokwu n'ajuju a m na-aga iju gi."

Nwanyị ahụ zara si, "Ka onyenwe m, bu eze kwuo ihe di ya n'obi."

¹⁹ Devid juru ya si, "Aka Joab ọ di n'okwu ndi a niile?"

Nwanyị ahụ zara si ya, "Dika i na-adị ndu, onyenwe m, bu eze, ọ dighi onye obula ga-esi n'ihe onyenwe m bu eze kwuru, chee ihu n'aka nri maobu n'aka ekpe. E, ọ bu ohu gi Joab nyere m iwu ime nke a, ya gwakwara ohu gi nwanyị okwu niile ndi a. ²⁰ Ohu gi bu Joab mere ihe a ka ọ gbanwee otu onodu ihe di ugbo a. Onyenwe m nwere amamihe dika ndi mmuo ozi Chineke. Ọ maakwara ihe niile na-eme n'ala."

* **14:11** 14:11 1Sa 14:45; 1Ez 1:52; Mat 10:30; Oru 27:34

²¹ Eze siri Joab, “O di mma, aga m eme ya. Gaa kpoghachite nwokorobia ahu bu Absalom.”

²² Joab dara n’ala kpuo ihu ya n’ala, kpoo isiala, gozie eze. Joab siri, “Taa ka ohu gi maara na ahutala m amara n’ihu gi, onyenwe m bu eze, n’ihi na eze e merela ohu ya ihe o rioro.”

²³ Joab biliri gaa Geshua, kpolata Absalom na Jerusalem. ²⁴ Mgbe ha biaruru, eze gwara Joab okwu si, “Gwa ya ka o laa n’ulo ya. O gaghị abia n’ihu m, n’ihi na-achoghi m ihu ya anya.” Ya mere, Absalom lara n’ulo ya. O hukwaghị eze anya.

²⁵ O dighi nwoke mara mma dika Absalom n’ala Izrel niile. O dikwaghị onye na-adighi ekwu okwu banyere ima mma ya. N’ihi na ntupọ obula adighi ya n’ahu site n’opi isi ya ruo n’obọ ukwu ya. ²⁶ Mgbe obula o kpuchara ntutu isi ya, n’ihi na o bu otu ugboro n’afọ ka o na-akpucha agiri isi mgbe o bidoro inyị ya arọ. O na-atu agiri isi a na-akpuchaputa ya n’isi, idi arọ ya na-eru nari shekel abuo† ma a tuọ ya n’ihe otutu eze.

²⁷ Absalom mutara umu ndi ikom ato, na otu nwanyi, aha ya bu Tama. Nwaagboghọ a mara mma nke ukwu.

²⁸ Mgbe Absalom noro afọ abuo na Jerusalem na-ahughi eze anya, ²⁹ o ziri ozi ka Joab bia, ka o gaa ziere ya eze ozi, ma Joab abiaghị. Absalom zigakwara ozi ozo ka o bia ma Joab ekweghi ibia. ³⁰ N’ikpeazu, Absalom gwara ndi na-ejere ya ozi okwu si ha, “Gaanu sunye ubi oka bali Joab di n’akuku nke m oku.” Ha mekwara dika a gwara ha.

³¹ Mgbe ahụ, Joab biliri jee n’ulo Absalom, ma si ya, “Gini mere ndi na-ejere gi ozi ji gbaa ubi m oku?”

³² Absalom siri ya, “Lee ezitere m gi ozi, si, ‘Bia n’ebe a ka m ziga gi na nke eze ka i juta, ‘N’ihi gini ka m ji site na Geshua loghachita? O gara a kara m mma ma a si na m no n’ebe ahụ ruo ugbo a.’’ Ugbo a, achoro m ka mu hu ihu eze, o buru na onwe ajo omume di n’ime m, ya mee ka m nwuo.”

³³ Joab gakwuru eze, gwa ya ihe Absalom kwuru. Mgbe ahụ, eze kpoo Absalom, onye batara ma kpoo isiala n’ihu eze. Eze sutukwara ya onu.

15

Nzube ojoo Absalom

¹ Mgbe nke a gasiri, Absalom zutaara onwe ya ugbo agha na inyinya na-adokpu ya. O nwetakwara onwe ya iri ndi ikom ise ndi na-agba oso n’ihu ya. ² N’isi ututu, o na-ebili gaa guzo n’akuku onu uzo e si abata Jerusalem. O buru na o hu onye obula nwere okwu o choro ka eze mara ihe banyere ya, Absalom na-akpo onye ahụ juo ya si, “Olee obodo i si bia?” Onye ahụ na-aza si, “Ohu gi si n’otu n’ime ebo di n’Izrel.” ³ Absalom na-agwa onye ahụ si, “Ahuru m na okwu gi niile bu eziokwu. Ma o na-ewute m na eze enweghi onye na-enyere ya aka inu okwu ndi a niile.” ⁴ Absalom na-ekwukwa si, “Asi na m bu onye ikpe n’ala Izrel, onye obula nwere okwu na uka gaara abiakwute m ka m mee ka ikpe ziri ezi rute ya aka.”

⁵ Mgbe onye obula biara ikpo isiala nye ya n’onodu nsopuru, o na-eseti aka ya, jide onye ahụ sutu ya onu. ⁶ Otu a ka Absalom si na-akpaso ndi Izrel agwa, bu ndi ahụ niile na-abiakwute eze na-ario maka ikpe ziri ezi. O si otu a zuru obi ndi Izrel niile n’ohi.

⁷ Mgbe afọ ano gasiri, Absalom biakwutere eze rioo ya si, “Biko kwere ka m jee Hebron mezuoro ONYENWE ANYI nkwa m kwere ya. ⁸ Mgbe ohu gi

† 14:26 14:26 Nke a bu kilo abuo na uma ato

bi na Geshua n'ime Aram, ekweere m nkwa a, 'O buru na ONYENWE ANYI ga-eme ka m loghachi ozo na Jerusalem, aga m efe ya ofufe na Hebron.' "

⁹ Eze siru ya, "Gaa n'udo." Ya mere, o puru gaa Hebron.

¹⁰ Mgbe ahụ, Absalom zigara ndi ozi na nzuzo, ka ha gaa n'ebo niile nke ala Izrel. Nke a bu ihe o ziri ha, "Mgbe unu nuru uda opi ike, tienu mkpu si, 'Absalom aburu eze na Hebron.'" ¹¹ Nari mmadu abuo si Jerusalem soro Absalom gaa dika ndi o kporo oku oriri ma ha amaghi ihe obula. ¹² Mgbe Absalom nokwa na-achụ aja ahụ, o ziri ozi ka a kpo Ahitofel* onye Gailo, otu n'ime ndi na-adu Devid odu, ka o si Gailo bia nke bu obodo ya. Nke a mere ka nkwekorita nzuzo ojoo ahụ na-esi ike kari, ndi dinyere Absalom na-amubanyekwa.

Mgbapu Devid

¹³ O dighi anya, onyeozi biaruru Jerusalem gwa Devid na ndi Izrel niile kwagidere Absalom.

¹⁴ Mgbe ahụ, Devid gwara ndi oru ya niile ndi ya na ha no na Jerusalem, si, "Bilienu! Anyi aghaghi igbapu, ma o bughu otu a, o dighi onye n'ime anyi ga-agbanari Absalom. Anyi ga-ahapu ugbo a, ma o bughu ya, o game ngwa gafee anyi wetara anyi mbibi, werekwa mma agha gbuchapu ndi niile no n'obodo a."

¹⁵ Ndi na-ejere ya ozi zara si ya, "Anyi dinyere gi! Anyi jikekwara ime ihe obula onyenwe anyi eze kwuru."

¹⁶ Ya mere, eze na ndi ulo ya niile si na Jerusalem puo. O dighi onye o hapuru kariakwa ndi iko ya nwanyi iri n'ihu ilekota obieze ahụ. ¹⁷ Eze biliri puo, ya na ndi niile so ya, ha kwusiri n'oke ala nke obodo ahụ. ¹⁸ Ndi niile na-ejere ya ozi, gafere n'akuku ya, ha na ndi Keret na Pelet, na nari ndi ikom isii ndi Git, bu ndi so ya site na Gat, gafekwara noro n'ihu eze.

¹⁹ Mgbe ahụ, Devid tughariri kpo Itai, onye Git, ochiagha nari ndi agha isii ahụ si ya, "Gini mere i ji eso m? Laghachi azu soro eze Absalom, n'ihu na i bu obia n'Izrel, onye gbata oso ndu. ²⁰ O dibeghi anya kemgbe i biara. M ga-esi ana kwere ka i soro m na-awaghari, ebe o bu na m amaghi ebe m na-aga. Chiri ndi agha gi laghachi. Ka obioma na ikwesi ntukwasu obi dinyere unu."

²¹ Ma Itai zara eze si, "Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, onyenwe m na-adikwa ndu, ebe obula onyenwe m bu eze ga-anu, ma o putara ndu maobu onwu, n'ebe ahụ ka odibo gi ga-anokwa."

²² Devid siru Itai, "Gaa n'ihu, gabiga." Ya mere Itai, onye Git gabigara ya na ndi ikom ya niile, na ezinaulo niile ndi so ya.

²³ Obodo niile tiri mkpu akwa mgbe ndi ahụ niile na-agabiga. Eze gafere odo mmiri Kidron, ya na ndi mmadu niile chere ihu n'uzo ozara.

²⁴ Zadok biakwara, ya na ndi Livayi niile, ndi bu igbe ogbugba ndu Chineke. Ha dobara igbe ogbugba ndu Chineke n'ala. Abiata chugidere aja tutu ruo mgbe mmadu niile sitere n'obodo ahụ gabigasiri.

²⁵ Mgbe ahụ, eze siru Zadok, "Bughachi igbe Chineke a n'ime obodo. O buru na m ahuta amara n'anya ONYENWE ANYI, o ga-akpoghachi m mee ka m hu ya, na ebe obibi ya anya ozo. ²⁶ Ma o buru na o si, 'The banyere gi adighi atokwa m utu,' lee m, ya mee m otu o si di ya mma n'anya."

²⁷ Mgbe ahụ, eze gwara Zadok bu onye nchaja si, "Okwa i bu onye ohu uzo? Laghachi n'obodo n'udo, kporo Ahimaaz nwa gi nwoke, na Jonatan nwa Abiata. Gi na Abiata kporo umu unu ndi ikom abuo ndi a laghachi

* **15:12** 15:12 Ahitofel bu nna nna Batsheba, nke a di n'akwukwo 2Sa 11:3; 23:34

n'obodo. ²⁸ Aga m akwụsị chere n'ebe e si akwọfe osimiri Jodan, ruo mgbe ozi ga-esi n'ebe i nọ bịa." ²⁹ Mgbe ahụ, Zadok na Abiata bughachiri igbe Chineke na Jerusalem. Ha nọdụkwara n'ebe ahụ.

³⁰ Ma Devid na ndị so ya chere ihu irigo Ugwu Oliv. Mgbe ọ na-aga, Devid nọ na-akwa akwa. O yikwaghị ihe ọbụla n'ukwu ya, ma o ji ihe kpuchie isi ya.† Ndi niile so ya kpuchikwara isi ha na-akwakwa akwa ka ha na-arigo. ³¹ Mgbe a gwara Devid na Ahitofel onye na-adu ya ọdu dinyere Absalom, Devid kpere ekpere si, "O ONYENWE ANYI, biko, tugharia ndumodu Ahitofel ka ọ buru ndumodu nzuzu."

³² Mgbe Devid biaruru n'elu Ugwu Oliv, ebe ndi mmadu na-anọ na-efe Chineke ofufe, Hushai, onye Akai‡ nọ n'ebe ahụ na-eche izute ya. Uwe ya dọwakwara adowa, aja dikwa ya n'isi. ³³ Ma Devid siri ya, "Ọ buru na i soro m, i ga-abu ibu arọ nye m. ³⁴ Ma ọ buru na i laghachi n'obodo, si Absalom, 'Aga m abụ ohu gi, eze. Abụ m ohu nna gi n'oge gara aga, ugbu a aga m abụ ohu gi.' N'uzo di otu a i ga-enyere m aka mebie ndumodu Ahitofel. ³⁵ Ọ bu na Zadok na Abiata ndi nchaja agaghị eso gi nọdu n'ebe ahụ? Gwa ha ihe ọbụla i ga-anata n'uloeze. ³⁶ Umụ ha ndi ikom, Ahimaaz nwa Zadok na Jonatan nwa Abiata so ha nọdu n'ebe ahụ. Zitere m ha ka ha gwa m ihe ọbụla i nataru."

³⁷ Ya mere Hushai, enyi Devid, biarutere Jerusalem mgbe Absalom na-abata obodo ahụ.

16

Devid na Ziba

¹ Mgbe Devid gafechara elu ugwu ahụ na-agbada n'akuku nke ozo ya, Ziba, onye na-elekota akụ Mefiboshet, guzo na-eche ya. Ọ chi inyinya ibu bu nari ogbe achicha abuo, na otu nari uyoko mkpuru vaini a mikporo amikpo na nari uyoko mkpuru osisi ndi ozo, na karama akpukpo buru ibu manya juru n'ime ya.

² Eze juru Ziba si, "Gini mere i ji bute ihe ndi a?"

Ziba zara si, "Inyinya ibu ndi a bu nke ndi uloze ga-anokwasị. Achicha na mkpuru osisi ndi a bu nke ndi ikom gi ga-eri. Many a bu nke ndi na-ada mba n'ozara ga-anu."

³ Eze juru ya si, "Ebeekwanu ka nwa nna gi ukwu no?"

Ziba zara ya si, "Ọ nọ na Jerusalem n'ihu na ọ siri, 'Taa ulo Izrel ga-enyeghachi m alaeze nna nna m.'"

⁴ Eze gwara Ziba si ya, "N'ihu ya, enyela m gi ihe niile Mefiboshet nwere, ha ga-abukwa nke gi."

Ziba siri, "Ka m huta amara n'ihu eze, bu onyenwe m."

Shimei abuo Devid onu

⁵ Dika eze bu Devid na-abiaru obodo Bahurim,* lee, otu nwoke sitere n'agburu ulo Sol sitere n'ebe ahụ puta. Ọ bu Shimei† nwa Gera. Ọ na-akocha mgbe ọ na-aputa ya. ⁶ Ọ chiri nkume na-atu Devid na ndi ozi eze niile. Ọ bu ezie na ndi agha Izrel na ndi na-eche Devid nche gbara ya gburugburu n'aka nri na aka ekpe. ⁷ Ma dika Shimei na-akocha, ọ siri, "Si n'ebe a puo, si n'ebe a puo, gi ogbu mmadu, gi onye ojo! ⁸ ONYENWE ANYI akwughachila gi ugwo obara niile i wusiri n'ezinaulo Sol, onye i nochiri

† **15:30** 15:30 Nke a na-egosiputa onodu obi ojo na iru uju. Guo 2Sa 19:4; Est 6:12; Izk 24:17,23; Ajz 20:2-4 ‡ **15:32** 15:32 Ndi juu na ndi Akai nwere ka ha si buru nwanne, e dere nke a n'akwukwo. Jos 16:2 * **16:5** 16:5 2Sa 3:16 † **16:5** 16:5 2Sa 19:21; 1Ez 2:8,44-46

onọdụ ya dika eze. ONYENWE ANYỊ anapula gi alaeze ahụ, were ya nye Absalom nwa gi! Ugbu a, ihe i metara abiala gi ugwo, gi ogbu mmadu.”

⁹ Abishai, nwa Zeruaya‡ gwara eze okwu si, “N’ihi ginị ka nkita a nwuru anwu ga-eji na-akocha onyenwe m bu eze? Biko, ka m gafee gaa bipu ya isi.”

¹⁰ Ma eze zara si, “Gini jikoro mu na unu, unu umu ndi ikom Zeruaya. O buru na o na-akocha m n’ihi na ONYENWE ANYỊ si ya ‘Kochaa Devid,’ onye puru iju ajuju si, ‘Gini mere i ji na-eme ihe di otu a?’ ”

¹¹ Mgbe ahụ, Devid gwara Abishai na ndi ozi ya okwu si, “Nwa m nwoke, onye si n’ahụ m na-agbali inapu m ndu m. Gini ga-eme ka onye Benjamin a ghara ime kari? Hapu ya, ya kochaa, n’ihi na ONYENWE ANYỊ agwala ya ka o kochaa m. ¹² Ma eleghi anya, ONYENWE ANYỊ ga-ahụ onodu ahuhu m, nyeghachikwa m ngozi n’onodu nkocha ndi a.”

¹³ Ya mere, Devid na ndi ya gwara n’ihu ije ha n’uzo ahụ ma Shimei sokwara ha na-aga n’akuku ugwu ahụ na-akocha ha. O nogidekwara natu Devid nkume, na-ekpolikwa aja elu ka o na-awusa ha n’ahụ. ¹⁴ Ya mere, eze na ndi niile so ya gagidere biaruo n’akuku Jodan n’onodu ike ogwugwu. N’ihi ya, ha noduru n’ebe ahụ zuo ike.

Ndumodu Hushai na Ahitofel

¹⁵ Ma Absalom na ndi Izrel abatalari Jerusalem. Ahitofel sokwa ya. ¹⁶ Mgbe Hushai, enyi Devid, onye Akai biaruru, o gara hu Absalom si ya, “Ka eze di ogologo ndu, ka eze di ndu.”

¹⁷ Absalom siru Hushai, “O bu otu a ka i si egosi ihunanya i nwere na-ebe enyi gi no? Gini mere i soghi ya?”

¹⁸ Hushai zara Absalom si, “Mba! Onye ahụ ONYENWE ANYỊ na oha mmadu na ndi Izrel niile hoputara, nke onye ahụ ka m ga-abu. O bukwa onye ahụ ka m ga-adinyere. ¹⁹ Ma onye kwanu ka m kwesiri ijere ozi? O bughi nwa eze? Ejeere m nna gi ozi, ugbu a anokwa m jikere ijere gi ozi!”

²⁰ Absalom tughariri gwa Ahitofel okwu si, “Gini ozo ka m ga-eme? Nye anyi ndumodu gi. Gini ka anyi kwesiri ime?”

²¹ Ahitofel zara, “Ga dinaa ndi iko nwanyi nna gi ndi ahụ o hapuru ka ha lekotaa ulo. Mgbe ahụ, Izrel niile ga-anu na i meela onwe gi ihe na-aso oyi n’ebe nna gi no, aka ndi niile nonyere gi ga-akwukwa chim.” ²² Ya mere, ha manyeere Absalom ulo ikwu n’elu ulo; o kpokwaara ndi iko nwanyi nna ya dinaa ha n’otu n’otu, n’ihu ndi Izrel niile.

²³ N’oge ahụ, ndumodu obula Ahitofel duru di ka a ga-asu na o bu ozi si n’onu Chineke n’onwe ya bia. O buladi n’ebe Devid no, na n’ebe Absalom nokwa, otu a ka esi bulie ndumodu obula Ahitofel nyere elu.

17

¹ Ahitofel gwara Absalom si ya, “Kwere ka m hoputa puku ndi ikom iri na abuo ka m duru ha chuso Devid oso n’azu n’abali taa. ² Aga m abiakwasu ya mgbe ike gwuru ya, mgbe obi ya na-ada mba. Aga m emenye ya egwu nke ga-eme ka o maa jijiji. Mgbe ahụ, ndi niile so ya ga-agbasasikwa. O bu naani eze ka m ga-egbu ³ Aga m eme ka ndi ya niile loghachikwute gi. Onwu nke otu nwoke a i na-achosi ndu ya ike ga-eme ndi ozo niile iloghachikwute gi, onye obula ga-anu n’udo.” ⁴ Atumatu ahụ ziri ezi n’anya Absalom na ndi okenye niile nke Izrel.*

‡ 16:9 16:9 Zeruaya bu nwanne nwanyi Devid, ya mere Joab na Abishai bu umu nwanne ya.

* 17:4 17:4 Ha nabatara atumatu ahụ

⁵ Ma Absalom kwuru si, “Kpoo Hushai onye Akai ka anyi juo ya ihe o chere banyere okwu a.” ⁶ Mgbe Hushai biakwutere ya, Absalom siri ya, “Ahitofel nyere ndumodu di otu a. Gini ka i chere? Anyi ga-eme ihe o kwuru? O buru na anyi agaghi eme ya, gi onwe gi kwuo nke gi.”

⁷ Hushai zara Absalom si, “Ndumodu Ahitofel duru n’oge a adighi mma. ⁸ O siri, Gi onwe gi maara nna gi na ndi ikom ya; ha bu ndi dike n’agha, mkpurubi ha dikwa ilu ugbo a dika anu ohia bia a gbabara aka nwa n’ohia. Nna gi bu onye ihe banyere agha doro anya. O gaghị eso ndi ya noo onodu abali. ⁹ O buladi ugbo a, o zoola onwe ya n’ime otu olulu maobu n’ime ogba nkume. O buru na o puta buru uzobuso ndi agha gi agha, onye obula nuru ya ga-ekwu si, ‘Etigbuola ndi agha Absalom oke ntigbu.’ ¹⁰ Mgbe ahụ, o buladi dimkpa n’agha ndi nwere obi odum, ujo gatukwa ha. Ha agaghị ekwekwa iga n’ihu ogu. N’ihi na Izrel niile maara na nna gi bu dike. Ha maakwara na ndi agha ya bukwa ndi obi kara aka.

¹¹ “Ndumodu m na-enye bu nke a: chikotaa ndi Izrel niile, site na Dan ruo Biasheba, ha dika aja nke di n’akuku oke osimiri. O bukwa gi ga-edu ha n’agha ahụ. ¹² Mgbe ahụ, anyi ga-ebuso ya agha ebe obula anyi huru ya; anyi ga-abiakwasị ya dika igirigi si adakwasị ala. Anyi ga-egbu ya, gbukwaa ndi niile so ya. Otu onye agaghị afodukwa n’ime ha. ¹³ O burukwa na o zoo onwe ya n’otu obodo, mgbe ahụ Izrel niile ga-eweta udo n’obodo ahụ, anyi ga-adotu ya dobane ya na ndagwurugwu, ruo mgbe o buladi otu nkume ga-afodu n’ebe ahụ.”

¹⁴ Absalom na ndi ikom Izrel niile siri, “Ndumodu Hushai, onye Akai di mma karịa nke Ahitofel.” Ma ONYENWE ANYI ekpebielarị imebi ezi ndumodu Ahitofel ka o si otu a wetara Absalom ihe ndakwasị ojuo.

¹⁵ Hushai gwara Zadok na Abiata, ndi nchujaja, “Otu a na ihe ndi a ka Ahitofel duru Absalom na ndi okenye Izrel n’odu ka ha mee, ma otu a na nke a ka mu onwe dukwaranu n’odu. ¹⁶ Ugbo a, meenu ngwa, ziga ozi gwa Devid si, ‘Anokwala onodu abali n’uzo ngabiga nke osimiri n’ime ozara, kama gabiga na-atufughi oge, ma o bughị otu a, ma eze ma ndi niile ya na ha soo ga-abu ndi elodara.’”

¹⁷ Jonatan na Ahimaaz no n’akuku En-Rogel ka a ghara ihu ha mgbe ha na-abata n’obodo. Otu nwaagboghọ na-eje ozi na-aga zie ha ozi, ha onwe ha agaa zie eze Devid. ¹⁸ Ma otu nwokorobia huru ha gaa gwa Absalom. Ya mere, ha abuo mere ngwangwa baa n’ulo otu nwoke onye Bahurim, onye nwere olulu mmiri n’ogige ya, ha ridara n’ime olulu ahụ. ¹⁹ Nwunye nwoke ahụ weere ihe mkpuchi ya tusaa n’onu olulu mmiri ahụ gbasakwa mkpuru oka n’elu ya.† O dighi onye maara maka ya.

²⁰ Mgbe ndi ozi Absalom biaruru juo nwanyi ahụ, “Olee ebe Ahimaaz na Jonatan no?”

Nwanyi ahụ zara, “Ha agafeela mmiri iyi.” Ndi ozi Absalom chorọ ha ma ha ahughi ha. Ha laghachiri na Jerusalem.

²¹ Mgbe ha lawara, mmadu abuo ahụ sitere n’olulu mmiri ahụ rigoputa, gaa gwa eze Devid. Ha siri ya, “Bilie gafeenu mmiri ngwangwa, n’ihi na Ahitofel aduola Absalom odu otu a na otu a megide gi.” ²² Nke a mere Devid na ndi niile so ya biliri gafee osimiri Jodan. Mgbe chi ututu na-abo, ha niile no n’ofe nke ozo Jodan.

²³ Mgbe Ahitofel huru na-emeghi ndumodu ya, o biliri jikwaa inyinya ibu ya, laa n’ulo ya n’obodo ya. Mgbe o ruru n’ulo ya, o doziri n’ezinaulo ya n’usoro, were udo kwugbuo onwe ya. O nwuru. E lie ya n’ili nna ya.

† 17:19 17:19 Jos 2:4-6

Onwu Absalom

²⁴ Devid batara Mahanaim oge Absalom gabigara Jodan, ya na ndi ikom Izrel so ya. ²⁵ Absalom hoputakwara Amasa mee ya onyeisi ndi agha, n'onodu Joab. Amasa bu nwa nwoke Itra, onye Ishmel,[‡] onye luru Abigel, nwa nwanyi Nahash, onye bukwa nwanne nwanyi Zeruaya nne Joab.

²⁶ Absalom na ndi agha Izrel mara ulo ikwu ha n'ala Gilead.

²⁷ Mgbe Devid bjarutere Mahanaim, Shobi nwa Nahash onye obodo Raba nke di n'ala ndi Amon, na Makia[§] nwa Amiel onye si Lo Deba, na Bazilai, onye Gilead si Rogelim ²⁸ wetara ute e ji edina ala, na ite isi nri, na efere e ji eri nri bu oru onye okpu ite. Tinyere oka wiiti na oka bali, utu oka na oka a nara n'oku, akidi na lentil. ²⁹ O wetakwara mmanu anu, na bota, aturu na chiizi nke sitere na mmiri ara ehi nye Devid na ndi so ya ka ha rie. N'ih na ha siri, "Ike agwula ndi mmadu, agu na-agu ha, akpiri na-akpokwa ha nku, n'ime ozara."

18

¹ Devid gukotara ndi ya na ha so ma hoputa ndiisi agha. Doo ufodu ka ha chia otutu puku ndi agha, ufodu ka ha chia otutu nari ndi agha. ² Devid zipuru ndi agha ya, otu uzọ n'ime uzọ ato n'okpuru Joab, O hoputakwara Abishai, nwanne Joab, nwa Zeruaya, ka o chia otu uzọ. Ma otu uzọ nke foduru ka o tinyere n'aka Itai onye Gat. Eze gwara ndi agha ahụ si, "Mụ onwe m ga-edu unu gaa agha."

³ Ma ndi ikom ahụ siri, "I gaghi apukwa ozọ n'ih na o buru na anyi atugharia bido igba oso, o burukwa na otu okara n'ime anyi anwu, nke ahụ agaghi emetu ha n'obi. Naani gi ka ha na-achọ. I dikwa mkpa karia puku ndi agha iri. O ga-akara anyi mma ugbu a ka i na-ezitere anyi inyeaka site n'ime obodo."

⁴ Eze zara n'ikpeazu si, "The obula di mma n'anya unu ka m ga-eme."

Ya mere, eze guzoro n'akuku onu uzọ ama dika ndi ikom ya niile na-apu n'usu nke otutu nari, nakwa n'usu nke otutu puku. ⁵ Eze nyere ndiisi agha ya, bu Joab, Abishai na Itai, iwu si ha, "Bikonu, n'ih m, werenu nwayoo n'ebe nwokorobia ahụ bu Absalom no." Ndi agha niile nukwara mgbe eze nyere ndiisi niile iwu a banyere Absalom.

⁶ Ndi agha Devid si n'obodo puo izute ndi Izrel n'agha. Aluru agha a n'ohia Ifrem. ⁷ Ndi agha Devid tigbukwara ndi agha Izrel. Ha gburu iri puku ndi agha abuo n'ubochi ahụ. ⁸ Agha ahụ gbasara n'elu ala ahụ niile. Ndi nwuru n'ohia n'etiti umu Izrel kariri ndi e gburu egbu.

⁹ Absalom zutere ndi agha Devid. O na-anokwasị n'elu inyinya ya n'oge a, dika inyinya ahụ sitere n'okpuru osisi ook ukwu di n'ohia ahụ na-agbafee, agiri isi ya konyere n'alaka osisi ahụ, tūhikōtaakwa, nke mere na o kwuru n'etiti eluigwe na ala. Ma inyinya ya gbaara na-aga.

¹⁰ Otu n'ime ndi ikom ahụ huru ya, kororo Joab, "Lee, ahuru m Absalom ebe o kwu n'elu osisi ook."

¹¹ Joab siri nwoke ahụ onye gwara gi, "Gini, i huru ya? Gini mere i tigbughi ya ka o ruo n'ala n'ebe ahụ? Mgbe ahụ, agaara m enye gi shekel olaocha iri, na belit a na-enye onye bu dike n'agha."

¹² Ma nwoke ahụ zara si, "A sikwari na e nyere m puku olaocha n'aka m a, agaraghi m egbu ya. N'ih na anyi niile nuru mgbe eze na-agwa gi na Abishai na Itai si, 'Lezienụ anya banyere nwokorobia bu Absalom, n'ih

[‡] 17:25 17:25 Lee anya na 1Ih 2:17. Ufodu akwukwo mgbe ochie nke ndi Hibru nakwa ndi ozo na-asị Onye Izrel [§] 17:27 17:27 Makia bu nwoke ahụ nabatara Mefiboshet n'ulo ya. 2Sa 9:4

m.' ¹³ A sị na m gburu ya, ọ ga-abụ imegide eze. Ọ ga-emesiekwa chọputa onye mere ya. Ma ị onwe ị agaraghị aputa kwuchite ọnu m."

¹⁴ Joab siri, "Ọ bughị otu a ka m ga na-eche n'ihu ị." Ya mere, ọ chiri ịbe atọ n'aka ya, dubaa ha n'obi Absalom, mgbe Absalom ka ị ndu makwuru n'elu osisi ook. ¹⁵ Ụmụ okorobia iri ndi na-ebu ihe agha Joab gbara Absalom gburugburu, tigbuo ya.

¹⁶ Emesia, Joab furu opi ike nke mere ka ndi agha Devid na-achụ ndi Izrel kwusi ichu ha oso, n'ihu na Joab kwusiri ha. ¹⁷ Ha buuru ozu Absalom tuba ya n'olulu ukwu di n'oke ohia ahụ, werekwa nkume turo ya n'elu. Ndi agha Izrel niile gbalara n'ulo ha.

¹⁸ N'oge Absalom di ndu, o wuuru onwe ya ogidi ncheta. O wuru ogidi a na Ndagwurugwu Eze, n'ihu na o chere n'ime onwe ya si, "Enweghi m nwa nwoke ga-aza aha m." Ya mere, ọ guru ogidi ahụ aha nke ya onwe ya. Ọ bukwa Ogidi Absalom ka a na-akpo ya ruo taa.

Iru uju Devid

¹⁹ Mgbe ahụ, Ahimaaz, nwa Zadok,* biakwutere Joab si ya, "Biko, ka m gbara oso gaa zie eze ozioma a, na ONYENWE ANYI azoputala ya site n'aka ndi iro ya."

²⁰ Ma Joab zara si ya, "Ọ bughị ị ga-ezi eze ozi taa. I nwere ike ime ya mgbe oso, ma ọ bughị taa, n'ihu na nwa eze nwuru."

²¹ Joab gwara otu nwoke onye Kush si ya, "Gaa gwa eze ihe i huru." Nwoke ahụ kporo isiala, gbapu oso.

²² Ahimaaz nwa Zadok rikwara Joab oso si ya, "Otu obula o si di, biko kwere ka m gbaso onye Kush a."

Ma Joab zara si, "Nwa m nwoke, ịni mere i ji choo i ga? I nweghi ozi obula i ga-ezi nke ga-ewetara ị ugwo oru."

²³ Ọ rioro si, "Otu obula o si di, hapu m ka m gaa."

N'ikpeazu Joab kwenyere si ya, "Ọ di mma, gbara oso gaa." Ahimaaz sitere n'uzo di mkpumpku nke gafere obosara ala Jordan buru nwoke Kush ahụ uzo gbaruo.

²⁴ Devid no n'onu uzo ama n'oge a. Mgbe onye nche rigoruru n'elu mgbidi ebe ọ na-anọ, ọ huru otu nwoke ka ọ na-agba oso naani ya. ²⁵ Onye nche ahụ kporo Devid oku gwa ya na o nwere onye na-abia.

Ma eze zara ya si, "Ọ buru naani ya, o nwere ozioma." Mgbe onyeozi ahụ na-abiaru nso,

²⁶ onye nche ahụ lepukwara anya hu otu nwoke oso ka o ji oso na-abia naani ya. Ọ kpokwara oku oso si, "Onye oso na-abiakwa."

Eze zara si, "Onye ahụ ga-enwekwa ozioma."

²⁷ Onye nche ahụ zara si, "Onye nke mbu na-abia di ka Ahimaaz, nwa Zadok,"

Eze zara si, "Ọ bu ezi mmadu, ọ bukwa ozioma ka o ji na-abia."

²⁸ Mgbe ahụ, Ahimaaz kporo eze oku si, "Udo!" Ọ kporo isiala nye eze. Kpuokwa ihu ya n'ala si, "Ngosi na-adiri ONYENWE ANYI Chineke ị. Onye nke mebiri nzube ndi ahụ niile weliri aka imegide onyenwe m bu eze."

²⁹ Eze juru ya si, "Oleekwanu maka nwokorobia ahụ bu Absalom? Ọ nokwa n'udo?"

Ahimaaz zara si, "Mgbe Joab zipuru ohu eze, na mu onwe m, oke uzu di, ma amaghi m ihe kpatara ya."

³⁰ Eze gwara ya si, "Chere n'ebe a." Ahimaaz chighariri chere.

* 18:19 18:19 2Sa 15:36; 17:17

³¹ Mgbe ahụ, onye Kush ahụ bjarutere si, “Onyenwe m bụ eze, nuru ozioma a. Taa ONYENWE ANYI ekpeputala gi site n’inaputa gi n’aka ndi niile biliri imegide gi.”

³² Eze juru onye Kush ahụ, “Nwokorobia ahụ bụ Absalom, o nokwa n’udo?”

Onye Kush ahụ zaghachiri, “Ka ndi iro onyenwe m bụ eze na ndi niile na-ebili imejo gi di ka nwokorobia ahụ!”

³³ Okwu a meturu eze n’ahu nke ukwu, o biliri rigoo n’ulo nke di n’onu uzọ ama, nodu n’ebe ahụ kwaa akwa. O no na-akwa akwa mgbe o na-aga, na-eti mkpu akwa na-asị, “O, nwa m, Absalom! O nwa m, nwa m, Absalom. A sikwari na m nwuru n’onodu gi! O, Absalom nwa m, nwa m oo!”

19

¹ O dighi anya ozi ruru Joab nti si, “Lee, eze na-akwa akwa, na-eru uju n’ihi Absalom.” ² Mgbe ndi agha ya nuru na eze no n’oke iru uju n’ihi nwa ya, mmeri ha ghororo ha ihu mgbaru n’ubochi ahụ. ³ Ndi agha Devid niile zobatasiri onwe ha n’ime obodo dika a ga-asị na ha bu ndi ihere na-eme dika ndi e meriri n’agha. ⁴ Eze kpuchiri ihu ya nogidekwa na-akwa akwa na-asị, “O, nwa m Absalom! O! Absalom nwa m, nwa m!”

⁵ Emesia, Joab jekwuuru eze n’ulo si ya, “Anyi zoputara ndu gi, na ndu umu gi ndi ikom na ndi inyom, na ndi nwunye gi, na ndi iko gi nwanyi taa, ma lee ka i si emeso anyi. I na-eme ka ihere mee anyi, dika a ga-asị na anyi mere ihe ojojo. ⁶ I huru ndi iro gi n’anya, ma na-akpo ndi huru gi n’anya asi. I meela ya ka o puta ihè taa na o nweghi ihe ndi ochiagha gi na ndi agha gi bu n’anya gi. Ahuru m na o gaara abụ ihe ziri ezi n’anya gi ma a sikwari na Absalom di ndu taa, ma anyi niile anwujo. ⁷ Ugbu a, puo gaa kelee ndi agha gi. Eji m aha ONYENWE ANYI na-anu iyi na-asị na o buru na i puhu n’ezi kelee ha, otu onye n’ime ha agaghi afodu n’ebe a mgbe chi taa jiri, mgbe ahụ ihe ga-ajoro gi njo kari ihe niile i jirila anya gi hu na ndu gi.”

⁸ Ya mere, eze biliri nodu odu n’onu uzọ ama. Mgbe ndi agha nuru na eze no n’onu uzọ ama, ha niile putara guzo n’ihu ya.

Ma n’oge a, ndi Izrel niile agbalaala, onye obula n’ulo ya.

Devid aloghachi Jerusalem

⁹ N’etiti ebo Izrel niile, ndi mmadu no na-arụ uka na-asị, “Eze naputara anyi site n’aka ndi iro anyi. O bu ya naputara anyi site n’aka ndi Filistia. Ma ugbu a, o sitela n’ala a gbapu n’ihi Absalom.” ¹⁰ Absalom, onye anyi tere mmanu ka o chia anyi anwuola n’agha. Gini mere, unu a gaghi ekwu okwu i kpoghachite eze anyi?

¹¹ Eze Devid zigaara Zadok na Abiata, ndi nchujaja ozi a, “Juru ndi okenye Juda si, ‘N’ihi gini ka unu ga-eji buru ndi ikpezu ime ka eze loghachi n’obi ya, ebe o bu na ihe a na-ekwu n’ala Izrel niile eruola eze nti n’ebe o bi?’ ¹² Umunne m ka unu bu, okpukpu m na anu ahụ m. Gini mere unu ga-eji buru ndi ikpezu ga-akpolata eze n’ulo ya?’ ¹³ Gwakwanu Amasa si ya, ‘O bu na i bughu okpukpu m na anu ahụ m? Ka Chineke meso m mmeso otu obula mmeso ahụ si di njo, ma o buru na i bughu ochiagha m malite taa n’onodu Joab.’”

¹⁴ Amasa mere ka obi ndi okenye Juda rulata, dika otu mmadu. Ha zigara eze ozi, si, “Loghachikwute anyi, gi na ndi ohu gi niile.” ¹⁵ Mgbe ahụ, eze loghachitere na Jodan.

Ndi ikom Juda biarutere Gilgal izute eze, na ikpofeta ya Jodan. ¹⁶ Shimei, nwa Gera, onye Benjamin, nwoke ahụ sitere na Bahurim, mere ngwangwa soro ndi ikom Juda puta izute eze Devid. ¹⁷ Ya na puku ndi ikom Benjamin sokwa. Ziba, onyeozi Sol, na umu ya ndi ikom iri na ise, na iri ndi ozi abuo ndi ozi ya, mekwara ngwangwa ibiarute Jodan tupu eze erute n'ebe ahụ. ¹⁸ Ha gabigara mmiri n'ebe o di nta ikwofe ndi uloeze n'ugbo mmiri, na ime ihe obula di mma n'anya ya.

Mgbe Shimei nwa Gera gafere Jodan, o dara n'ala n'ihu eze, ¹⁹ si ya, "Ka Onyenwe m, ghara igukoro m njehie m nye m. Echetakwala otu ohu gi si mee ihe n'ezighi ezi n'ubochi onyenwe m hapuru Jerusalem puo. Ka eze ghara itinye ya n'obi ya, ²⁰ n'ih na mu bu ohu gi maara na m mehiere, ma taa abara m dika onye mbu site n'agburu Josef, ibia zute onyenwe m, bu eze."

²¹ Abishai nwa Zeruaya juru eze si ya, "O bu na Shimei agaghi anwu n'ih ihe a? N'ih nkocha o kochara onye ONYENWE ANYI tere mmanu bu eze."*

²² Ma Devid siri, "Gini jikotara mu na unu umu ndi ikom Zeruaya, nke mere na taa unu aghoola ndi na-emegide m? O kwesiri ka e gbuo onye obula n'ala Izrel taa? O bu na m amaghi na taa, abu m eze Izrel?" ²³ Ya mere eze gwara Shimei si, "I gaghi anwu. Eze jiri inu iyi kwee ya nkwa a."

²⁴ Mefiboshet, nwa nwa Sol biarukwara izute eze. Site n'ubochi eze hapuru Jerusalem, o sabeghi ukwu ya, ma uwe ya, o kpughikwa afuonu ya tutu ruo mgbe eze lotara n'udo. ²⁵ Mgbe o si Jerusalem puta izute eze, eze juru ya ajuju si, "Mefiboshet, gini mere i soghi m gaa?"

²⁶ O zara ya si, "Onyenwe m, eze, agwara m Ziba ohu m ka o doziere m inyinya ibu m, ka m soro eze, ma ebe m bu onye ngwuro, o ghogburu m. ²⁷ O kwuluru ohu gi n'ebe onyenwe m bu eze no. Ma onyenwe m bu eze dika mmuo ozi Chineke, n'ih ya mee m ihe masiri gi. ²⁸ N'agbanyeghi na ulo nna m niile dika ndi nwuru anwu n'ebe onyenwe m bu eze no, ma i nyere ohu gi onodu n'etiti ndi na-eri nri n'elu tebul gi. Gini bu ikike ozo m nwere iji riro eze ariro?"

²⁹ Eze siri ya, "N'ih gini ka i ka na-ekwuru okwu? Enyela m gi na Ziba iwu ka unu kee ala ahụ n'etiti onwe unu."

³⁰ Mefiboshet siri eze, "Ka o were ihe niile ebe onyenwe m bu eze loghachiri n'ulo ya n'udo."

³¹ Bazilai onye Gilead† sikwa na Rogelim bia iso eze kwofee osimiri Jodan, na izilaga ya site n'ebe ahụ. ³² N'oge a, Bazilai bu agadi nwoke, onye gbara iri afọ asato. O lekotara eze mgbe eze no na Mahanaim, n'ih na o bu ogaranya. ³³ Eze gwara Bazilai si ya, "Soro m gafee osimiri ka i soro m biri na Jerusalem. Aga m elekotakwa gi."

³⁴ Ma Bazilai zara eze si ya, "Afọ ole ka o foduru m idi ndu m ga-eji soro eze gaa Jerusalem? ³⁵ Agbaala m iri afọ asato. Enwere m ike ikowa ihe di iche n'etiti ihe di mma na nke na-adighi mma. O nwere uzo ohu gi si anu utu ihe oriri na ihe onunu? O nwere uzo m si anu olu ndi ikom na ndi inyom na-abu abu? Gini mere ohu gi ga-eji buru ibu aru nye onyenwe m na eze? ³⁶ Ohu gi ga-eso eze gafee osimiri Jodan, maobu n'ih gini ka eze ga-eji nye m onyinye ozo di iche. ³⁷ Biko, ka ohu gi laghachi, ka m nwee ike nwuo n'obodo m, n'akuku ili nna m na nne m. Ma lee ohu gi bu

* **19:21** 19:21 Opu 22:28; 1Sa 26:9 † **19:31** 19:31 2Sa 17:27-29; 1Ez 2:7

Kimham, ka o soro onyenwe m, bu eze gafee. Gi mekwara ya ihe obula di mma n'anya gi."

³⁸ Eze zara si ya, "O di mma, Kimham ga-eso m gafee, aga m emekwara ya ihe oma niile i rioro m."

³⁹ Ya mere, ndi ahụ niile gabigara Jodan, mgbe ahụ eze gabigakwara. Eze suturu Bazilai onu, goziekwa ya, Bazilai laghachiri n'ulo ya.

⁴⁰ Mgbe eze gabigara ruo Gilgal, Kimham sokwa ya gafee. Ndi agha Juda niile na otu okara ndi agha Izrel niile mere ka eze gabiga.

⁴¹ O dighi anya, ndi ikom Izrel niile no na-abiakwute eze na-asị ya, "Gini mere umunna anyi, ndi ikom Juda, jiri zopu eze kpofeta ya na ezinaulo na ndi ikom ya niile osimiri Jodan?"

⁴² Ma ndi ikom Juda zara ndi ikom Izrel, "Anyi mere nke a n'ihhi na eze bu onye metutara ahụ anyi. Gini mere iwe ji ewe unu maka nke a? Anyi erielā ihe obula site na nri eze? Ka anyi anarala ihe obula dobere onwe anyi?"

⁴³ Ma ndi ikom Izrel zara si, "Anyi di ebo iri n'Izrel, n'ihhi ya, anyi nwere oke iri n'ime Devid karia unu. Gini mere unu ji lelia anyi anya? Chetakwanu na o bu anyi bu uzọ kwuo okwu maka nlotā ya ibu eze anyi ozọ."

Ma ndi ikom Juda ejighi olu oma nye ndi Izrel osisa.

20

Nnupu isi Sheba megide Devid

¹ Mgbe ahụ, otu onye okwu na uka, aha ya bu Sheba, nwa Bikri, onye Benjamin no n'ebe ahụ n'oge a. O furu opi ike ya tie mkpu si, "Anyi enweghi oke n'ime Devid,

anyi enwekwaghi ihe nketa n'ime nwa Jesi.

Ndi Izrel, onye obula laa n'ulo ikwu ya!"

² Ya mere, ndi ikom Izrel niile tughariri hapu Devid, soro Sheba nwa Bikri. Ma ndi ikom Juda nogidere soro eze ha site na Jodan ruo Jerusalem.

³ Mgbe Devid loghachitere n'ulo ya na Jerusalem. O nyere iwu ka ndi iko ya nwanyi iri ndi ahụ o hapuru ilekota ulo, ndi ahụ ha na Absalom dinara, noro n'ulo di iche, ebe a no na-eche ha nche. Eze abakwurughi ha ozọ. Ha bu ndi emechibidoro uzọ, ha na-ebi ndu dika ndi di ha nwuru anwu tutu ruo ubochi onwu ha.

⁴ Mgbe ahụ, eze gwara Amasa okwu si, "Kpokota ndi agha Juda ka ha biakwute m n'ime abali ato. Gi onwe gi kwa ga-eso ha bia n'oge ahụ."

⁵ Amasa puru jee ikpokota ndi Juda; ma o were ya otutu oge karia abali ato.

⁶ Devid siri Abishai, "Lee nwoke a bu Sheba nwa Bikri na-aga ime ihe ojojo ga-adi njo karia nke Absalom mere. Chiri ndi agha nna gi ukwu chuso ya, ma o bughu ya, o ga-achota obodo e wusiri ike gbaba, ebe anyi napughu inweta ya." ⁷ Ya mere ndi agha Joab, na ndi Keret na Pelet, na ndi niile bu dike na dimkpa n'agha puru n'ikike ochichi Abishai. Ha si Jerusalem puo ichuso Sheba nwa Bikri.

⁸ Mgbe ha rutere n'oke nkume ahụ di na Gibion, Amasa putara izute ha. Joab yi uwe agha ya n'oge a; o fanyekwara mma agha ya n'obọ n'ukwu ya. Mgbe o gara n'ihu, mma ahụ si n'obọ ya daputa.

⁹ Joab kelere Amasa si ya, "Kedu ka i di nwanna m." Mgbe ahụ, Joab ji aka nri ya jide Amasa n'ahunu isutu ya onu, ¹⁰ Amasa elezighi anya hu na mma agha nta di n'aka Joab. Joab mabanyere ya n'ime afọ Amasa, mee

ka mgbirị afọ ya sọsikwaa n'ala. O maghị ya mma ahụ ugboro abụọ, n'ih na otu ugboro ahụ mere ka Amasa nwụọ. Mgbe ahụ, Joab na nwanne ya Abishai chụsoro Sheba nwa Bikri n'azụ.

¹¹ Mgbe ahụ, otu n'ime ndị agha Joab guzo n'akụkụ Amasa sị, "Onye ọbụla dinyeere Joab na Devid ya bịa soro Joab n'azụ." ¹² Ma Amasa togbọ n'ala n'etiti ụzọ. Ọbara sikwa ya n'ahụ na-asọputa. Mgbe nwoke ahụ huru na ọtutu ndị agha na-agbakọ ile Amasa, o bupuru ozu ya n'ụzọ, were uwe kpuchie ya n'ọhia. ¹³ Mgbe e bupụsiri ozu Amasa n'ụzọ, ndị agha niile sooro Joab gaa ijide Sheba, nwa Bikri.

¹⁴ Sheba gabigara ebo niile nke Izrel ruo Ebel-Bet-Maaka, gabigakwa oke ala ndị Bikri, bụ ndị zụkọtara soro ya. ¹⁵ Ndị agha Joab bịaara gbochie ya na Ebel-Bet-Maaka. Ha wuru ihe mgbochi ruo obodo ahụ, nọbichie mgbidi dī ya gburugburu. Ebe ha nọ na-akụ mgbidi ahụ ihe, ka ha kwatuo ya. ¹⁶ Otu nwanyị maara ihe si n'obodo ahụ kpọọ oku sị, "Geenu m ntị, geenu m ntị, gwanu Joab ka ọ bịa n'ebe a. Achọrọ m ịgwa ya okwu." ¹⁷ Joab pụtara gaa ya nso. Nwanyị ahụ juru sị, "Ọ bụ gị bụ Joab?"

Ọ zara sị, "E, ọ bụ m."

Mgbe ahụ, ọ gwara ya, "Gee ntị, ka i nụ ihe ohu gị nwere ikwu."

Joab siri ya, "Ana m ege ntị."

¹⁸ Ọ gara n'ihu sị, "N'oge ochie a na-ekwu sị, 'Gaa juta ase n'Ebel,' n'ụzọ dī otu a ka ha si ekwubi okwu. ¹⁹ Anyị bụ ndị udo na ndị kwesiri ntukwasị obi n'Izrel. I na-achọ ibibi obodo bụ nne n'Izrel. Gini mere i ji chọọ iloda ihe nketa nke ONYENWE ANYI?"

²⁰ Joab zara sị, "Mba! Ọ bughị uche m ịla obodo a n'iyi. ²¹ Ọ bughị otu a ka okwu ahụ dī. Otu nwoke a na-akpọ Sheba nwa Bikri, nke si n'obodo ugwu Ifrem e welieala aka ya imegide eze, bụ Devid. Nyefee nwoke a ọsịsọ n'aka m, aga m esi n'obodo a puo."

Nwanyị ahụ siri Joab, "A ga-atuputara gị isi ya site na mgbidi."

²² Nwanyị ahụ ji ndumọdụ nke amamihe ya gakwuru ndị obodo. Ha bipuru Sheba nwa Bikri isi, tuputara ya Joab. Ya mere na ọ furu opi ike ya, ndị ikom ya sitere n'obodo ahụ lasaa, onye ọbụla lara n'ulo nke ya. Joab laghachikwuru eze na Jerusalem.

Ndịisi na-ejere Devid ozi

²³ Ọ bụ Joab ka e mere onyeisi agha na-achị ndị agha niile nke Izrel. Benaya nwa Jehoiada bụ onye na-achikọta ndị Keret na ndị Pelet na-eche eze nche.

²⁴ Adoniram* na-ahụ maka ihe banyere ndị oru mmanye. Jehoshafat nwa Ahilud bụ onye na-edekọta ihe niile na-eme n'obodo.

²⁵ Sheva bụ ode akwukwo eze, Zadok na Abiata bụ ndị nchajaja.

²⁶ Ira, onye si n'obodo Jaia, bụ onye nchajaja eze Devid.

21

Ịbọ ọbọ ndị Gibion

¹ Ụnwu dara afọ atọ n'oge Devid na-achị, afọ kwa afọ. Devid choro ihu ONYENWE ANYI. Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri, "Ọ bụ maka Sọl na ọbara ulo ya kwafuru, n'ih na o gburu ndị Gibion."

* **20:24** 20:24 N'ime ụfọdụ akwukwo ndi Hibru maobu Griik, i ga-ahu Adoram, o bu otu onye ahụ.

² Eze kpọrọ ndị Gibiọn, gwa ha okwu. (Ndi Gibiọn abughị ndi Izrel, kama ha bu ndi foduru n'ime ndi Amorait,* ndi bi n'ala Kenan mgbe umu Izrel batara. Mgbe ahụ ha batara, ndi Izrel nuru iyi nye ndi Gibiọn† na ha agaghị egbu ha, ma Sol sitere n'inu oku nke obi n'ih i Izrel na Juda choo ikpochapu ha.) ³ Devid juru ndi Gibiọn ajuju si, "Gini ka m ga-emere unu? Gini ka m ga-eji kpuchie mmehie a e mere megide unu, ime ka unu gozie ihe nketa ONYENWE ANYI?"

⁴ Ndi Gibiọn zara ya si, "Nsogbu anyi na Sol na ndi ulo ya abughị ihe a ga-eji olocha maobu olaedo mezie. Anyi achokwaghị ka onye obula n'Izrel nwuo n'ih i anyi."

Devid sirị ha, "Gini ka unu choo ka m meere unu?"

⁵ Ha zara eze si, "Kwere ka anyi wezuga nwoke ahụ wetaara anyi mbibi na ila n'iyi, onye ahụ mere ka anyi ghara inwe ebe obibi obula n'ala Izrel.

⁶ Ka akponye anyi ndi ikom asaa site n'umu ya, ka anyi kwugbuo ha nye ONYENWE ANYI na Gibe a Sol, onye ONYENWE ANYI hoputara."

Eze zara si, "Aga m akponye unu ha."

⁷ Ma eze nwere omiiko n'ahụ Mefiboshet nwa Jonatan, nwa Sol, n'ih i igba ndu di n'etiti ya na Jonatan n'ihu ONYENWE ANYI. ⁸ Ma eze kpoooro Amoni na Mefiboshet, umu ndi ikom abuo nke Rizpa, nwa nwanyi Aia, bu ndi o mutara Sol. Nakwa umu ndi ikom ise nke Merab nwa Sol mutara mgbe o bu nwunye Adriel, nwa Bazilai onye Mehola. ⁹ O nyefere ha niile n'aka ndi Gibiọn; ndi Gibiọn kwubakwara ha n'ugwu n'ihu ONYENWE ANYI. Ha asaa nwuru n'otu ubochi na mmalite owuwe ihe ubi nke oka balị.

¹⁰ Ma Rizpa, nwa nwanyi Aia were akwa mkpe gbasara onwe ya n'elu nkume. O kweghikwa ka anu ufe bekwasi ha n'ehihie, maobu anu ohia n'abalị. O nogidere n'ebe ahụ site n'oge mmalite owuwe ihe ubi tutu ruo mgbe mmiri bidoro izokwasi anu ahụ ha. ¹¹ Mgbe a gwara Devid ihe Rizpa, nwa nwanyi Aia, iko nwanyi Sol mere, ¹² o gara chikotaa okpukpu Sol na nke nwa ya Jonatan site n'aka ndi nwe obodo Jebesh Gilead. Ha gara na nzuzo zuru ozu Sol na Jonatan site n'ama di na Bet-Shan, ebe ndi Filistia kwubara ha, oge ha gburu Sol na Gilboa. ¹³ Devid sitere n'ebe ahụ chikotaa okpukpu Sol na nke nwa ya nwoke Jonatan, chikotakwa okpukpu ndi ahụ akwugburu.

¹⁴ Ha liri okpukpu Sol na nke nwa ya nwoke Jonatan n'obodo Zela n'ala Benjamin, n'ime ili Kish nna Sol, meekwa ihe ndi ozo niile eze nyere n'iwu. Mgbe nke a gasiri, Chineke zara ekpere n'ih i ala ahụ.

Agha megide ndi Filistia

¹⁵ Emesia, ndi Filistia busokwara Izrel agha ozo. Devid na ndi agha ya pukwara iluso ha ogu. N'oge ha na-alu ogu a, ike gwuru Devid nke ukwu. ¹⁶ Mgbe ahụ, Ishibi-Benob, otu onye agburu Rafa, onye idi arọ nke bronz di n'onu ube ya ruru kilogram ato na okara, onye jikwa mma agha ohuru, biaruru Devid nso choo igbu ya. ¹⁷ Ma Abishai nwa Zeruaya biara nyere Devid aka, tigbuo onye Filistia ahụ. Site n'oge ahụ, ndi ikom Devid nuru iyi si ya, "I gaghị esokwa anyi gaa ibu agha ozo! Ka a ghara imenyu oriọna Izrel."

¹⁸ Mgbe oge gaturu, ha na ndi Filistia luru agha ozo na Gob. N'oge a, Sibekai,‡ onye Husha, gburu Saf, otu n'ime ndi agburu Rafa.

* **21:2** 21:2 Ndi Amori bu aha e ji maara ndi niile bi n'ala Kenan, tupu ndi Izrel e merie ma achupu ha. Jen 15:16; Jos 24:18 † **21:2** 21:2 Ndi Gibiọn bu ndi Hiv Jos 9:7; 11:19 ‡ **21:18** 21:18 Sibekai onye Husha, bu onye sitere n'akuku owuwa anyanwu nke ndida Bethlehem. O bu onyeisi agha nkewa nke asato n'etiti ndi ochiagha Devid. 1Ih 11:29; 27:11

¹⁹ N'agha ọzọ ha na ndị Filistia luru na Gob, Elhanan[§] nwa Jaja* onye Betlehem gburu nwanne Golaiat onye Gat,[†] onye ube ya nwere osisi di ogologo dika nke onye na-ekwe akwa ji ekwe akwa.

²⁰ N'agha ozokwa, bu nke a luru na Gat, e nwere otu nwoke gbara oke dimkpa, nke nwere mkpisiaka isii n'aka ya obula, nweekwa mkpisiukwu isii n'ukwu ya obula, ya bu, a gukootaa ha niile, iri mkpisiaka na mkpisiukwu abuo na anọ. O bukwa onye amuru n'agburu Rafa. ²¹ Mgbe o kochara Izrel, Jonatan nwa Shimei, nwanne nwoke Devid, gburu ya.

²² Mmadu anọ ndi a bu ndi agburu Rafa di na Gat. Devid na ndi agha ya gburu ha niile.

22

Abu otuto Devid

¹ Devid buuru ONYENWE ANYI okwu niile nke abu a mgbe ONYENWE ANYI naputara ya site n'aka ndi iro ya niile, nakwa n'aka Sol. ² O siri:

"ONYENWE ANYI bu oke nkume m. O bu ebe mgbaba m e wusiri ike, na onye nnaputa m.

³ Chineke m bu oke nkume m, onye m gbabara n'ime ya.

O bu ota m, na mpi nzoputa m.

Ya bu oke nkume m nke onye obula na-apughị iba n'ime ya, ebe mgbaba m, na onye nzoputa m, site n'aka ndi na-eme ihe ike.

⁴ "Akpokuru m ONYENWE ANYI; onye e kwesiri inye otuto. Azoputara m site n'aka ndi iro m.

⁵ Ebili mmiri nke onwu gbara m gburugburu; Ichi oku nke mbibi ojoo kpuchiri m.*

⁶ Udọ niile nke ili kere m agbu, Onya nke onwu guzogidere m.

⁷ "N'onodu oke mkpagbu m, akpokuru m ONYENWE ANYI, akpokuru m Chineke m.

Akwa m ruru ya nti.

O sitekwara n'ulonso ukwu ya nu olu m.

⁸ Uwa mere mkpotu maa jijiji, ntoala eluigwe makwara jijiji, ha mara jijiji n'ih iwe nke na-ewe ya.

⁹ Anwuru oku sitere ya n'imi puta; Oku na-erepia erepia sikwa n'onu ya puta. Icheku oku na-ere oku sitekwara n'ebe ahụ nwuputa.

¹⁰ O kewara mbara eluigwe, ridata; oke igwe ojii dikwa n'okpuru ukwu ya.

¹¹ O nokwasiri n'elu cherubim felie elu, O feliri elu n'elu nku nke ifufe.

¹² O mere ochichiri ihe mkpuchi nke gbara ya gburugburu, bu ochichiri mmiri igwe ojii nke mbara eluigwe.

§ 21:19 21:19 O bu nwanne nna Devid 1Ih 11:26 * 21:19 21:19 Maobu, Jaare-Oregim † 21:19 21:19 Dika akuko a koru n'akwukwo Ihe E Mere n'ubochi ndi eze, 1Ih 20:5 si di, Elhanan, nwa Jaja, gburu Lahmi nwanne Golaiat. Akuko a dakotara na nke a koru n'akwukwo 1Sa 17, ebe e dere na Devid tigburu Golaiat. Eleghi anya, ndi ndeputa okwu chere na "Lahmi nwanne ya," putara "onye Betlehem." * 22:5 22:5 Mmekpa ahụ nke na-eweta mbibi biakwasiri m

- 13 Site n'ihè nke na-enwuputa n'ahụ ya,
amuma egbe eluigwe nwuputara ire oku.
- 14 ONYENWE ANYI sitere n'eluigwe bigbo.
- Olu Onye kachasi ihe niile elu dara uda.
- 15 O gbara akụ ya, mee ka ndi iro gbasasia.
- O jikwa oke amuma nke egbe eluigwe chusaa ha.
- 16 E kpughere ala ala nke oke osimiri.
- Gbakwa ntala niile nke uwa otu,
- site n'iba mba nke ONYENWE ANYI,
na nkuume si n'imi ya puta.
- 17 "O sitere n'elu setipu aka ya,
jidesie m aka ike, o doputara m site n'ogbu mmiri niile.
- 18 O naputara m site n'aka ndi iro m di ike,
bu ndi kporo m asi, ndi dikwa ike karja m.
- 19 Ha guzogidere m n'ubochi ihe ndakwasị m.
- Ma ONYENWE ANYI buru m ihe ndabere.
- 20 O kpoputara m gaa n'ebe sara mbara,
O naputara m n'ihu na ihe m na-atu ya utu.
- 21 "ONYENWE ANYI mesoro m dika ezi omume m si di,
O kwughachiri m dika idi ocha nke aka m si di.
- 22 N'ihu na edebezuola m uzọ niile nke ONYENWE ANYI;
ikpe amaghi m n'ihu igbakuta Chineke azu.
- 23 Iwu ya niile di n'ihu m,
esibekwaghi m n'ukpuru ya wezuga onwe m.
- 24 Abu m onye na-enweghi ita uta n'ihu ya,
edebekwara m onwe m puo na mmehie.
- 25 ONYENWE ANYI kwughachiri m dika ezi omume m si di,
dika idi ocha m si di n'anya ya.
- 26 "N'ebe onye kwesiri ntukwasị obi no, i na-egosi onwe gi onye kwesiri
ntukwasị obi,
n'ebe onye zuruoke no, i na-egosi onwe gi onye zuruoke.
- 27 N'ebe onye di ocha no, i na-egosi onwe gi onye di ocha,
ma nye ndi uzọ ha na-ezighi ezi, I na-egosi onwe gi dika onye di
aghughu.
- 28 I na-azoputa ndi di umeala n'obi,
ma anya gi di n'ahu ndi mpako, I mee ka ha di ala.
- 29 O bu gi, ONYENWE ANYI, bu oriona m,
ONYENWE ANYI na-eme ka ochichiri m ghoo ihè.
- 30 Site n'inyeaka gi, apuru m iluso igwe ndi agha ogu;
sitekwa na Chineke m apukwara m iwufe mgbidi obula.
- 31 "Ma banyere Chineke, uzọ ya zuruoke;
okwu onu ONYENWE ANYI bu ihe a nuchara anucha.
O bu ota nke onye obula na-ezo onwe ya n'okpuru ya.
- 32 N'ihu na onye bu Chineke, ma o bughị naani ONYENWE ANYI?
Onye bukwa Oke Nkume ahụ, ma o bughị naani Chineke?
- 33 O bu Chineke na-enye m ike,
na-echebekwa uzọ m n'izuoke.
- 34 O na-eme ka ukwu m di gara gara, dika nke nne ele

- O na-emekwa ka m kwurū chīm n'ebe niile dī elu.
 35 O na-azū aka m abūọ ibu agha,
 ogwe aka m abūọ purū irōji ụta bronz.
 36 I na-eme ka inyeaka nke nzọpụta gị burū ọta m,
 inyeaka gị emeela m ka m dī ukwuu.
 37 I na-edozi ụzọ sara mbara nye ụkwū.
 Ka nkwonkwo ụkwū m ghara ịgbuchapū.
- 38 "Achurū m ndī iro m ọsọ, kpochapū ha.
 Alaghachighi m azū tutu ruo mgbe ha niile lara n'iyi.
 39 Etidara m ha n'ala kpamkpam. Ha enwekwaghī ike ibilite.
 Ha dara n'okpuru ụkwū m abūọ.
 40 O bụ gị nyere m ike ibu agha.
 I wedara ndī niile na-emegide m n'ala n'ihu m.
 41 I meela ka ndī iro m tugharia gbalaga.
 Ebibiekwala m ha niile.
 42 Ha bere akwa maka enyemaka, ma ọ dighi onye na-azọpụta ha.
 Ha kpokuru ONYENWE ANYI, ma ọ zaghi ha.
 43 Egwepiara m ha nke oma, mee ka ha diri ka ntū nke ala.
 Asurū m ha akwū, zotoo ha dika apiti nke okporouzo.
- 44 "I naputala m site n'aka ndī niile na-aluso m ọgū.
 I chebere m dika onyeisi nke otutu mba.
 Ndī m na-amaghi na mbū na-ejekwara m ozi.
 45 Ndī ala ozo na-ehulata n'ihu m n'ihī egwu,
 ngwangwa ha nurū olu m, ha na-erube isi nye m.
 46 Obi na-ada ha mba.
 Ha na-ama jijiji mgbe ha na-esite n'ebe niile ha e wusiri ike na-aputa.
- 47 "ONYENWE ANYI na-adi ndū. Otuto diri oke nkume m.
 Mbuli elu diri Chineke m, bụ oke nkume ahū, Onye nzọpụta m.
 48 O bụ Chineke ahū, onye na-aboro m obo.
 Onye na-emekwa ka mba dī iche iche noro n'okpuru m.
 49 Onye na-anaputa m site n'aka ndī iro m.
 I mere ka m dī elu kari ndī iro m.
 Naputakwa m site n'aka nwoke na-eme ihe ike.
- 50 N'ihī nke a, ONYENWE ANYI, aga m eto gī n'etiti mba niile dī iche iche.
 Aga m abuku aha gī abū otuto.
- 51 "Chineke na-enye eze ya mmeri dī ukwuu.
 O na-egosikwa onye ya o tere mmanū obi ebere.
 Ihe ndī a ka ọ na-emere Devid na umū umū ya, ruo mgbe niile ebighi ebi."

23

Okwu ikpeazu Devid

- 1 Ndī a bụ okwu ikpeazu Devid kwuru:
 "Okwu purū iche si n'onū Devid, nwa Jesi,
 ihe si n'onū nwoke ahū Chineke Onye kachasi ihe niile elu buliri elu.
 Nwoke ahū onye Chineke nke Jekob tere mmanū,
 onye bụ oka n'ibu abū n'ala Izrel.

- 2 “Mmụọ ONYENWE ANYị kwuru okwu site n’ọnu m,
okwu ya dịkwa m n’ire.
- 3 Chineke Izrel kwuru okwu,
Oke nkume Izrel siri m,
‘Mgbe mmadụ na-achi ndị ọzọ site n’ezi omume,
mgbe ọ na-achi site n’egwu Chineke.
- 4 Ọ dị ka ihè nke ụtutu, mgbe anyanwụ na-achawaputa
n’ụtutu nke igwe ojii na-adighi.
Dịka ihè na-acha mgbe mmiri zochara
nke na-eme ka ahijia ndụ na-epuputa n’ala.’
- 5 “Ọ bụrụ na ihe banyere ụlọ m ezighi ezi n’ebe Chineke nọ.
N’ezie, ọ garaghị ekwe ka ogbugba ndụ ebighi ebi diri n’etiti mụ na
ya,
Ogbugba ndụ e doro n’usoro nke e mere ka o guzosie ike n’uzọ niile.
N’ezie, ọ garaghị eme ka nzoputa m zuo oke.
Ma mezuwaara m ọchịchọ obi m niile.
- 6 Ma ndị ajoy mmadụ ka a ga-atufu n’akukụ dika ogwu,
nke mmadụ anaghị eji aka ekpokota.
- 7 Onye ọbula meturu ogwu aka,
bụ onye nwere ngwa ọrụ igwe maobu osisi ube.
A na-esure ha oku n’ebe ha togboro.”

Ndị ọka agha Devid

- 8 Ndị a bụ aha ndị dike n’agha Devid nwere:
Josheb-Bashebet, onye Takemon, bụ onyeisi nke mmadụ atọ. O weliri
ube ya megide nari ndị ikom asato, bụ ndị o gburu n’otu mgbe ibu agha.
- 9 Onye nke na-eso ya bụ Elieza, nwa Dodayi, onye Ahohi. Dika otu n’ime
ndị dike atọ ahụ, ya na Devid nọ mgbe ha na-akwa ndị Filistia emo, bụ ndị
zukoro na Pas Damim ibu agha.* Mgbe ahụ, ndị Izrel lara azu, ¹⁰ ma Elieza
guzoro na-alaghi azu. O gbugidere ndị Filistia ruo mgbe ike gwuru aka ya.
Aka ya rapakwaara na mma agha. ONYENWE ANYI nyekwara ha mmeri di
ukwu n’ubochi ahụ. Ndị agha ahụ laghachikwutere Elieza, maobu naani
ka ha yipusia ndị ahụ e gburu egbu ihe ha yi n’ahụ.
- ¹¹ Onye nke atọ bụ Shama, nwa Agee, onye Hara. Mgbe ndị Filistia
chikotara onwe ha n’otu ebe, nke e nwere otu ubi juputara na lentil, ma
ndị agha Izrel niile sitere n’ebe ha nọ gbapu. ¹² Ma naani Shama guzoro
n’etiti ubi lentil ahụ. Ọ naputara ya, tigbuo ndị Filistia niile ahụ. ONYENWE
ANYI nyere mmeri di ukwu.
- ¹³ N’oge owuwe ihe ubi, mmadụ atọ n’ime iri ndị dike atọ ahụ, jekwuru
Devid n’ogba nkume Adulam, mgbe otu ndị Filistia mara ulọ ikwu ha na
Ndagwurugwu Refaim. ¹⁴ Ma Devid nọ n’ebe ahụ ewusiri ike n’oge ahụ,
ma onodu ndị agha Filistia di na Betlehem. ¹⁵ Agụụ mmiri gurụ Devid nke
ukwu. Ọ si, “Ọ ga-amasi m ma ọ bụrụ na o nwere onye ga-ekunye m
mmiri onunu, site n’olulu mmiri di nso n’onu uzọ ama Betlehem!” ¹⁶ Ya
mere, ndị dike n’agha atọ ahụ wakpuru omuma ulọ ikwu ndị Filistia, seta
mmiri site n’olulu mmiri ahụ di n’akukụ onu uzọ ama Betlehem, bulatara
ya Devid. Ma Devid juru inu ya, kama ọ wufuru ya n’ala n’ihu ONYENWE
ANYI. ¹⁷ Ọ siri, “Ya bụrụ m ihe aru, ONYENWE ANYI, na m ga-eme nke a. Nke
a ọ bughị obara ndị ikom a, ndị ji ndụ ha chọọ aja n’ihi ikute mmiri a?”
Devid ekweghi anu ya.

* **23:9** 23:9 I lee anya n’akwukwo 1Ih 11:13 n’asusu Hibru Pas Damim putara gbakoro n’ebe ahụ

Nke a bụ ụdị ike dike atọ ahụ kpara.

¹⁸ Abishai, nwanne Joab, nwa Zeruya, bụ onyeisi ndị ikom atọ ahụ. O weliri ùbe ya megide nari ndị ikom atọ, tigbukwaa ha niile. N'ih i nke a ọ ghọrọ onye a ma ama dika mmadu atọ ndi a. ¹⁹ Ma anaghị asopuru ya n'ebe ọ di ukwu kari iri ndi ikom atọ ahụ? Ọ ghọrọ onyeisi ha. Ọ bụ ezie a na-agunyeghi ya dika otu onye n'ime ha.

²⁰ Benaya, nwa Jehoiada, onye si Kabzeel, bụ dike n'agha nke kpara ike di ukwu. O tigburu dimkpa abuo ndi Moab, ndi bu okaka n'agha. O ridakwukwara odum n'ime olulu na-amị amị n'ubochi mkpuru mmiri nazezo, gbuo ya. ²¹ O tigburu otu nwoke onye Ijpt, gbara dimkpa. Ọ bụ ezie na onye Ijpt ahụ ji ùbe n'aka ya, ma Benaya ji naani mkpo jekwuru ya. Punara onye Ijpt ahụ ùbe di n'aka ya. Jiri ya magbuo ya ²² Nke a bụ ụdị ike Benaya nwa Jehoiada kpara. Ya onwe ya nwekwara aha dika ndi dike atọ mbu. ²³ A na-asopuru ya n'ebe ọ di ukwu kari onye obula n'etiti iri dike atọ ndi ahụ, ma o rughị ogugo ndi dike atọ mbu ahụ. Devid mere ya onyeisi ndi na-eche ya nche.

²⁴ N'etiti iri ndi ikom atọ ahụ bụ:

Asahel, nwanne Joab,

Elhanan nwa Dodo, onye Betlehem

²⁵ Shama, onye Harod,

Elika, onye Harod,

²⁶ Helez onye Palti,

Ira, nwa Ikesh, onye Tekoa,

²⁷ Abieza, onye Anatot,

Mebunai, onye Husa,

²⁸ Zalmon, onye Ahohi,

Maharai, onye Netofa,

²⁹ Heled,[†] nwa Baana, onye Netofa,

Itai, nwa Ribai, nke Gibeon umu Benjamin,

³⁰ Benaya, onye Piraton,

Hidai, nke si n'akuku iyi di na Gaash,

³¹ Abi-Albon, onye Arba,

Azmavet, onye Bahurim

³² Eliaba, onye Shaalbon,

Umu Jashen,

Jonatan ³³ nwa Shama, onye Hara

Ahiam, nwa Shara nke Hara,

³⁴ Elifelet, nwa Ahasbai, onye Maaka,

Eliam, nwa Ahitofel, onye Gailo,

³⁵ Hezro, onye Kamel,

Parai, onye Aaba,

³⁶ Igal nwa Netan, onye Zoba,

nwa Hagri,

³⁷ Zelek, onye Amon,

Naharai, onye Beerot, onye na-ebu ihe agha Joab nwa Zeruya,

³⁸ Ira, onye Itra,

Gareb, onye Itra

³⁹ na Uraya, onye Het.

[†] 23:29 23:29 Heled bukwa Heleb

Ha niile dị iri ndị ikom atọ na asaa.

24

Devid agụọ ndị agha ya ọnu

¹ Ọzọkwa, ONYENWE ANYỊ were iwe dị ọkụ megide Izrel. Ọ kpaliri Devid imegide ha, si, “Gaa gụọ Izrel na Juda ọnu.”

² Ya mere, eze gwara Joab na ndiisi ọchịagha ya ha so, “Jegharịa n’ebo niile nke Izrel, site na Dan ruo Bíasheba, gụkọta ndị tozuru ije agha n’Izrel niile ka m nwee ike mata ole ọnuogụgụ ha dị.”

³ Joab zaghachiri eze, “Ka ONYENWE ANYỊ bụ Chineke gị, mee ka ndị agha mụbaa, otu onye narị ụzọ, otu onye narị ụzọ karịa. Ka anya onyenwe m, bụ eze, hụkwa ya. Ma n’ihi gịni ka onyenwe m bụ eze ji chọọ ime ihe dị otu a?”

⁴ Ma okwu eze dị ike karịa nke Joab na nke ndị ọchịagha ahụ. Ya mere, ha hapụrụ ihu eze pụọ ịgụ ndị agha Izrel ọnu.

⁵ Mgbe ha gabigachara Jodan, ha manyere ụlọ ikwu ha na nso Aroea, n’aka nri obodo ahụ dị n’etiti ndagwurugwu Gad na-eru Jeza, ⁶ ha gara Gilead ruokwa n’ala Taatim Hodshi, bjarukwaa Dan Jaan, jee gburugburu jeruo Saịdon. ⁷ Ha jere ruokwa n’ebe e wusiri ike nke Taia, na obodo niile nke ndị Hiv,* na nke ndị Kenan. N’ikpeazụ, ha gaara ruo Bíasheba n’ime ndịda Juda.

⁸ Mgbe ha jegharịchara n’ala ahụ niile; ha loghachitere na Jerusalem na ngwucha ọnwá nke itoolu na iri abalị abụọ ya.

⁹ Joab nyere eze ngụkọta ọnuogụgụ nke ndị agha Izrel. N’Izrel, ha dị narị puku asatọ, bụ ndị ikom ndị tozuru iji mma agha buo agha, na Juda ha dị narị puku ise.

¹⁰ Ma obi Devid bidoro ita ya ụta mgbe ọ gụchara ndị ikom na-alụ agha ọnu. Ọ siri ONYENWE ANYỊ, “Emehiela m nke ukwuu n’ihi ihe m mere. Ma ugbu a, ONYENWE ANYỊ biko, ariọ m gị, wezuga ikpe ọmụma nke dịiri ohu gị; n’ihi na emeela m ihe nzuzu dị ukwuu.”

¹¹ N’ututu echi ya, tupu Devid na-eteta n’ura, okwu ONYENWE ANYỊ eruola Gad onye amụma, bụ onye ọhụ ụzọ Devid, si, ¹² “Gaa gwa Devid, ‘Otu a ka ONYENWE ANYỊ na-ekwu: Ụzọ ihe atọ ka m na-eche gị n’ihu. Horo otu n’ime ha nke m ga-eme ka ọ biakwasị gị.’”

¹³ Ya mere, Gad jekwuuru Devid si ya, “Ọ bụ ka oke unwu ida n’ala gị afọ atọ? Ka ọ bụ na ị ga-agbalaga site n’ihu ndị iro gị ọnwá atọ, ka ha na-achụ gị ọsọ? Ka ọ bụ ka ajọ ọrịa na-eefe efe daa n’ala gị mkpuru ubochi atọ? Ugbu a, chee echiche, kpebie ọsịsa ị choro ka m weghachiri onye ahụ zitere m.”

¹⁴ Devid siri Gad, “Anọ m n’oke nsogbu, ọ ka mma ka anyị daba n’aka ONYENWE ANYỊ karịa idaba n’aka mmadu, n’ihi na obi ebere ya bara ụba.”

¹⁵ N’ihi ya, ONYENWE ANYỊ zitere ajọ ọrịa na-eefe efe n’ala Izrel, site n’ututu ahụ ruo oge akara aka. Ọ bụ iri puku mmadu asaa nwuru site na Dan ruo Bíasheba. ¹⁶ Mgbe mmuọ ozi ahụ setipuru aka ya ibibi Jerusalem, o wutere ONYENWE ANYỊ n’ihi oke mbibi ahụ. Ọ siri mmuọ ozi ahụ nke na-eweta nhuju anya nye ndị mmadu, “O zuola. Seghachi aka gị.” Mgbe ahụ, mmuọ ozi ONYENWE ANYỊ nọ n’ebe izocha ọka Arauna onye Jebus.

¹⁷ Mgbe Devid huru mmuọ ozi ahụ na-etida ndị mmadu, ọ siri ONYENWE ANYỊ, “Ọ bụ mụ onwe m mehiere; mụ bụ onye ozuzu aturu, mere ajọ

* **24:7** 24:7 Ndi Hiv, na ndi Kenan bu ndi bi n’ala ahụ tupu ndi Izrel e merie ha n’agha, chupu ha ma bichie ya.

omume. Ma ndị a bụ naanị ụmụ atụrụ, gịni kwanụ ka ha mere? Ka aka gị digide naanị n'ahụ m, digidekwa n'ahụ ndị ụlọ m.”

Devid ewuo ebe ichu aja

¹⁸ N'ubochi ahụ, Gad biara n'ụlọ Devid gwa ya si, “Gaa, wuore ONYENWE ANYI ebe ichu aja n'ebe izocha oka Arauna, onye Jebus.” ¹⁹ Ya mere, Devid rubere isi gaa mee dika iwu ONYENWE ANYI nyere site n'onu Gad. ²⁰ Mgbe Arauna weliri anya hu eze na ndi oru ya ka ha na-abia n'ebe o no, o putara kpo isiala nye eze. Kpudokwa ihu ya n'ala.

²¹ Arauna siri, “Gini mere onyenwe m, bu eze ji biakwute ohu ya?”

Devid zaghachiri, “Abiara m izuru ebe izocha oka gi, ka m nwee ike wuore ONYENWE ANYI ebe ichu aja; ka akwusi oria a na-eefe efe dakwasiri ndi mmadu.”

²² Arauna siri Devid, “Ka onyenwe m, bu eze were ihe obula o choro, werekwa chuo aja. Lee ehi maka iji chuo aja nsure oku, leekwa ihe igwe izocha oka niile, na osisi ndi ahụ niile a na-anyanye ehi n'olu,† ka ha buru nku. ²³ Eze, ihe ndi a niile ka mu bu Arauna na-enye eze, ka ONYENWE ANYI Chineke gi nabatakwa gi.”

²⁴ Ma eze zaghachiri Arauna, “Ee, aghaghi m ikwuzu gi ugwu ya, n'ih na agaghi m achuru ONYENWE ANYI, bu Chineke m aja nsure oku nke na-agaghi efu m ihe obula.”

Ya mere, Devid zuru ebe izocha oka ahụ na ehi ahụ niile, kwuo Arauna iri shekel olaocha ise, n'ih ha. ²⁵ Devid wuru ebe ichuru ONYENWE ANYI aja n'ebe ahụ. Chuokwa aja nsure oku na aja udo. Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI zara ekpere o kpere n'ih ala ahụ. Nri nri ahụ na-eefe efe nke dakwasiri Izrel kwusikwara.

† 24:22 24:22 Lit. yoku

1 Ndị Eze

Adonaija echie onwe ya eze

¹ Mgbe eze Devid ghorọ agadi, n'agbanyeghi na-eji otutu uwe kpuchie ya, ahụ ya ekpoghi oku. ² Ya mere, ndi na-ejere ya ozi siri ya, "Ka anyi chotara eze otu nwaagboghọ na-amaghi nwoke, onye ga-akwu n'ihu eze ma burukwa onye ga-elekota ya. O nwere ike idina n'akuku onyenwe anyi bu eze ime ka ahụ kpoo ya oku."

³ Ha gaghariri n'ala Izrel niile choo nwaagboghọ mara mma, chota otu nwaagboghọ onye Shunem, aha ya bu Abishag, kpotaara ya eze. ⁴ Nwaagboghọ a mara mma nke ukwu; o lekotakwara eze, jekwara ya ozi ma ya na eze enweghi mmeko obula.

⁵ N'oge a, Adonaija* onye nne ya bu Hagit, weputara onwe ya, kwuo si, "Aga m abụ eze." N'ihi nke a, o kwadooro onwe ya ugbo agha na otutu inyinya, kpokwa iri ndi ikom ise, ndi ga-agba oso n'ihu ya. ⁶ Na ndu Adonaija niile, o nweghi oge nna ya baara ya mba site n'iju ya, "Gini mere i ji akpa agwa di otu a?" O bu nwokorobia mara mma nke ukwu; o bu ya na-esotekwa nwanne ya Absalom.

⁷ Adonaija na Joab, nwa Zeruaya† tinyere Abiata‡ onye nchajaja, kparitara uka. Ha kwenyere inyere ya aka ka o gho eze. ⁸ Ma Zadok onye nchajaja, Benaya nwa Jehoiada, Netan onye amuma, Shimei, Rei na ndi agha niile na-eche Devid nche esonyeghi Adonaija.

⁹ Adonaija chiri aturu, ehi na umu ehi gbara abuba, gaa n'akuku En-Rogel choo aja na Nkume Zohelet. O kporo umunne ya niile bu umu ndi ikom eze na ndisi Juda niile, ndi na-ejere eze ozi oku, ¹⁰ ma o kpoghi Netan onye amuma, maobu Benaya, maobu ndi agha niile na-eche Devid nche. O kpokwaghi Solomon nwanne ya.

¹¹ Mgbe ahụ, Netan onye amuma juru Batsheba nne Solomon ajuju si, "I nughị na Adonaija nwa Hagit agho eze ugbo a, ma onyenwe anyi bu Devid amaghi ihe obula banyere ya? ¹² Ma ugbo a, ka m du odu otu i ga-esi zoputa ndu gi na ndu nwa gi Solomon. ¹³ Bakwuru eze Devid si ya, 'Onyenwe m bu eze, o bu na i kweghi m bu ohu gi nkwa si: "N'ezie, Solomon nwa gi ga-abu eze nonodu m, o ga-anodu n'ocheeze m"? Ma gini mere Adonaija ji buru eze?' ¹⁴ Mgbe i ka no na-akpanyere eze uka, mu onwe m ga-abiakwute gi gbaa okwu niile i na-ekwu ume."

¹⁵ Batsheba bakwuuru eze n'ime ulo. Eze emeela nnoo agadi nke ukwu. Abishag onye Shunem nokwa na-elekota ya. ¹⁶ Batsheba gburu ikpere n'ala, kpo isiala nye eze.

Mgbe ahụ, eze juru ya si, "Gini ka i na-achọ?"

¹⁷ Batsheba zara si ya, "Onyenwe m, i jiri ONYENWE ANYI Chineke gi nuoro m iyi, kwee m nkwa si na nwa m Solomon ga-abu eze, nodukwa n'ocheeze gi. ¹⁸ Ma ugbo a, Adonaija agho eze, ma gi onyenwe m bu eze amaghi ihe banyere nke a. ¹⁹ O jirila otutu igwe ehi na umu ehi gbara abuba, na aturu choo aja. O kpokwara umu ndi ikom eze niile na Abiata onye nchajaja, na Joab onyeisi agha. Ma o kpoghi Solomon bu ohu gi. ²⁰ Ma

* **1:5** 1:5 Adonaija, bu nwa nke ano a muru Devid. Okpara ya bu Amon, Kiliab na Absalom nwuru anwu, ma Kiliab nwuru n'oge o bu nwantakiri. 2Sa 3:4 † **1:7** 1:7 Zeruaya, bu nwanne nwanyi Devid. ‡ **1:7** 1:7 Abiata, bu nwa Ahimelek. 1Sa 22:20

ugbu a, onyenwe m eze, ndị Izrel niile na-ele gị anya isi n'ọnu gị nta onye ga-anochi anya gị, inokwasị n'ocheeze eze gị. ²¹ Ma ọ bughị otu a, ngwangwa onyenwe m bu eze ga-esoro ndị nna ya ha dina n'ọnwu, mu onwe m na nwa m Solomon ka a ga-emeso mmeso dika ndi mmebi iwu."

²² Mgbe Batsheba no na-akpanyere eze uka, Netan onye amuma batara. ²³ A gwara eze okwu si, "Netan onye amuma no n'ebe a." Ya mere, ọ gara n'ihu eze kporo isiala nye ya.

²⁴ Netan siri, "Onyenwe m, bu eze, ọ bu gị onwe gị siri Adonaija ga-abu eze mgbe i nwuru, na ọ ga-anokwasikwa n'ocheeze gị? ²⁵ Taa, ọ gaala jiri otutu igwe ehi, na umu ehi gbara abuba, na umu aturu chuo aja. O kporokwala umu ndi ikom eze niile. O kporokwara ndisi agha, na Abiata onye nchujaja. Ha na ya na-eri ihe oriri, na-anukwa ihe onunu, na-eti mkpu na-asi, 'Eze Adonaija ga-adi ruo mgbe ebighi ebi.' ²⁶ Ma ha akporghị mu bu ohu gị na Zadok, onye nchujaja, na Benaya nwa Jehoiada, na ohu gị bu Solomon. ²⁷ O bu site n'aka onyenwe m bu eze ka ihe nke a siri mee, ma i meghi ka ndi ohu ya mata onye ga-anodu n'ocheeze onyenwe m eze, mgbe ọ nohikwa ya?"

Devid emee Solomon eze

²⁸ Mgbe ahụ, Devid kwuru okwu si, "Kporonu m Batsheba." Batsheba batara, guzo n'ihu eze.

²⁹ Mgbe ahụ, eze nuru iyi si ya, "Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, Onye ahụ naputara m site na nsogbu m niile, ³⁰ otu ahụ m siri nuru gị iyi n'aha ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, si, na Solomon nwa gị ga-abu eze n'onodu m, ọ bu ya ga-anochi anya m, nodukwa n'ocheeze m. Otu ahụ ka m ga-eme n'ubochi taa."

³¹ Mgbe ahụ, Batsheba kporo isiala, gbukwaa ikpere n'ihu eze si ya, "Ka onyenwe m eze Devid diri ndu ruo mgbe ebighi ebi."

³² Mgbe ahụ, Devid nyere iwu si, "Kporo m Zadok onye nchujaja, na Netan onye amuma, na Benaya, nwa Jehoiada." Mgbe ha niile biara n'ihu eze, ³³ ọ siri ha, "Duru ndi ozi onyenwe unu, tinyere unu onwe unu, mee ka Solomon nwa m nokwasị n'elu inyinya muul nke mu onwe m, kporonu ya gbada Gaihon. ³⁴ N'ebe ahụ, ka Zadok onye nchujaja, na Netan onye amuma, tee ya mmanu ibu eze Izrel. Fukwaanu opi, tiekwanu mkpu si, 'Eze Solomon ga-adi ndu ruo mgbe ebighi ebi.' ³⁵ Mgbe ahụ, unu na ya ga-esokwa gbagota, ọ ga-abia nokwasị n'ocheeze m ichi n'onodu m. N'ihu na ọ bu ya ka m hoputara ichi eze n'Izrel na Juda."

³⁶ Benaya nwa Jehoiada zara eze si, "Amen, ka ONYENWE ANYI Chineke onyenwe m na eze, kwuputa ya ka ọ di otu a. ³⁷ Dika ONYENWE ANYI si nonyere onyenwe m bu eze, biko, ka o si otu a nonyere Solomon ime ka ocheeze ya di ukwu kari ocheeze onyenwe m bu eze Devid."

³⁸ Ya mere, Zadok, onye nchujaja, na Netan onye amuma, na Benaya, nwa Jehoiada, na ndi Keret na ndi Pelet,* duuru Solomon mee ya ka ọ nokwasị n'elu inyinya muul nke eze Devid. Emesia, ha duuru ya gaa Gaihon. ³⁹ N'ebe ahụ, Zadok onye nchujaja weputara mpi mmanu† ahụ di n'ulo nzute‡ Chineke, were tee Solomon n'isi. Ha fukwara opi. Mgbe

§ 1:33 1:33 Ndi ozi n'ulozeze, a na-ekwu ihe banyere ha n'ebe a, bu ndi agha eze. * 1:38 1:38 Ndi Keret na ndi Pelet, bu ndi nche eze Devid, ndi sitere na mba Kriit na Filistia. 1Sa 30:14; 2Sa 2:18
† 1:39 1:39 Mmanu a, bu udi mmanu otiti ahụ Chineke nyere Mosis iwu ka o mee n'Akwukwo Opu 30:22-33 ‡ 1:39 1:39 Ulo nzute, bu ulo ikwu ahụ Devid wuru maka i dọba igbe ogbugba ndu Chineke. Mgbe ahụ, ulo nzute ahụ ka di na Gibion. 1Ez 3:4; 2Sa 6:17

ahụ, ndị mmadụ niile tiri mkpu sị, “Ka eze Solomōn dīrī ndụ ruo mgbe ebighị ebi.” ⁴⁰ Ndị Izrel niile sooro ya rigoo, na-afụ oja na-añurikwa oke ọnu, ruo n’ala mara jijiji n’ihi oke ọzụ.

⁴¹ Adonaija na ndị ọbịa ya niile nūrū mkpu ọnu ahụ mgbe ha onwe ha na-erisi nri. Mgbe Joab nūrū opi ike ka ọ na-ada, ọ jurū sị, “Gini mere oke ọzụ dī otu a ji na-ada n’ime obodo.”

⁴² Ma mgbe ọ ka kpū okwu ahụ n’ọnu, lee Jonatan nwa Abiata onye nchūaja, ka ọ batara. Adonaija sīrī, “Bata! N’ihi na ị bụ ezi mmadụ amaara m na ọ bụ ozioma ka i ji bịa.”

⁴³ Jonatan zara ya sị, “Mba, ọ dighi otu ahụ! Onyenwe anyi eze Devid emeela Solomōn eze. ⁴⁴ Eze e zigala ya na Zadok onye nchūaja, na Netan onye amuma, na Benaya nwa Jehoiada, ndi Keret na ndi Pelet sokwa duru ya gaa. Ha mere ka ọ nọkwasi n’elu inyinya muul eze. ⁴⁵ Zadok onye nchūaja na Netan onye amuma eteela ya mmanu na Gaihon ibu eze. Ha esitekwala n’ebe ahụ nūrū ọnu na-alaghachikwa, ndi obodo niile nọkwa ugbu a na-eme mkpotu, na-añurikwa ọnu. O bukwa uzu ọnu ha ka unu nūrū. ⁴⁶ Solomōn na-anokwasi n’ocheeze ugbu a. ⁴⁷ Ozokwa, ndi na-ejere eze ozi abiala ikele onyenwe anyi eze Devid ekele, na-asi, ‘ka Chineke gi mee ka aha Solomōn buru aha a ma ama karia nke gi, ka ocheeze Solomōn dikwa ukwu karia nke gi.’ Eze nọkwa n’elu ihe ndina ya kpoọ isiala ofufe, ⁴⁸ sị, ‘Otuto dīrī ONYENWE ANYI, Chineke Izrel onye mere ka m jiri anya m hụ onye nọchiri anya n’ocheeze m taa.’”

⁴⁹ Mgbe ahụ, Adonaija, na ndi ọbịa ya si n’ebe ha na-eri ihe malie. Onye ọbula sikwa n’ebe ahụ gbapụ ọsọ, n’ihi ụjọ. ⁵⁰ Ma Adonaija turu egwu nke ukwu ihe Solomōn ga-eme ya, n’ihi ya, ọ gara jide mpi dī n’ebe ichu aja aka. ⁵¹ Mgbe ahụ, a gwara Solomōn sị, “Adonaija na-atu egwu ihe Solomōn ga-eme ya, n’ihi ya ọ na-ejide mpi ebe nchūaja aka. O na-asi, ‘Ka eze Solomōn nuora m iyi taa si na ọ gaghị eji mma agha gbuo ohu ya.’”

⁵² Solomōn zara sị, “O buru na o gosi onwe ya dika onye kwesiri ntukwasi obi, otu agiri isi dī ya n’isi agaghị ada n’ala, ma ọ buru na a huta ihe ojuo na n’aka ya, ọ ga-anwu.” ⁵³ Mgbe ahụ, eze Solomōn, zigara ndi ozi mere ka o site n’ebe nchūaja ridata. Adonaija biara kpoọ isiala nye eze Solomōn. Mgbe ahụ, Solomōn siri ya, “Laa n’ulo gi.”

2

Ndumodu Devid nyere Solomōn

¹ Mgbe ubochi onwu eze Devid na-abiaru nso, o nyere nwa ya Solomōn iwu si ya,

² “Oge onwu m eruola,” ka ọ siri, “Ya mere, dī ike, meekwa dika nwoke. ³ Debe iwu niile ONYENWE ANYI bụ Chineke gi nyere, bie ndu n’uzo ya niile. Debekwa ukpuru na ihe niile o nyere n’iwu, na ntuziaka ya niile dika e dere ya n’akwukwo iwu Mosis. Mee nke a ka ihe niile i ga-eme gaara gi nke oma, n’ihe niile i na-eme, n’ebe ọbula i na-eche ihu gi. ⁴ Ka ONYENWE ANYI mezu nkwa o kwere banyere m, si ‘O buru na umu gi na umu umu ha elezie anya n’otu ha si ebi ndu, ọ buru na ha ejegharia n’uzo ikwesi ntukwasi obi n’ihu m, jiri obi ha niile na mkpuruobi ha mee nke a, i gaghị achọ onye ga-anokwasi n’oche eze Izrel achọ.’”

⁵ “Ugbu a, gi onwe gi maara ihe Joab nwa Zeruaya mere m, ya bu ihe o mere mmadu abuo bu ndiisi agha Izrel, Abna nwa Nea, na Amasa nwa Jeta. O gburu ha, wufuo obara ha n’oge udo, dika a ga-asi na ọ bu ihe e mere n’agha. O jikwa obara ahụ meruo ihe okike o kere n’ukwu na

akpukpoukwu o yi n'ukwu. ⁶ I bu nwoke maara ihe, i makwaara ihe i ga-eme. Ekwela ka Joab, n'agbanyeghi isi awo ya, nwuo n'udo.

⁷ "Ma meere umu Bazilai onye Gilead ebere. Meekwa ka ha buru ndi na-eso gi rie ihe na tebul gi n'ih na ha ji obi ha zute m mgbe m na-agba oso ndu n'ih nwanne gi Absalom.

⁸ "Cheta Shimei, nwa Gera, onye Benjamin ahụ bi n'obodo Bahurim, onye kochara m nkocha jogburu onwe ya n'ubochi ahụ m jere Mahanaim. Mgbe o biara izute m na Jordan, eji m aha ONYENWE ANYI nuoro ya iyi si ya, 'Agaghi m eji mma agha gbuo gi.' ⁹ Ma achoghi m ka i hapu ya dika onye ikpe na-amaghi. I bu nwoke maara ihe. I makwaara ihe i ga-eme ya. Mee ka o jiri isi awo obara juru baa n'ili."

¹⁰ Emesja, Devid sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu. E liri ya na obodo Devid. ¹¹ Ma o chiri Izrel iri afo ano; o chiri afo asaa na Hebron, chikwa iri afo ato na ato na Jerusalem. ¹² Solomon noduru n'ocheeze nna ya Devid dika eze. Alaeze ya guzosiri ike nke ukwu. Ochichi ya gakwara nke oma.

Iguzosi ike nke ichi eze Solomon

¹³ Otu ubochi, Adonaija nwa Hagit, biakwutere Batsheba, nne Solomon. Mgbe Batsheba huru ya, o juru ya ajuju si, "O bukwa obibia udo ka i biara?"

Adonaija zara si ya, "E, abiaara m n'udo." ¹⁴ O kwuru si, "O nwere ihe m nwere igwa gi."

Nne Solomon zara si ya, "Kwuo."

¹⁵ O zara si, "Dika i maara, o bu m nwe alaeze a. Ndi Izrel niile lekwaranya na m ga-abu eze ha. Ma otu o di, ihe niile adighikwa ka o di na mbu, alaeze a aghola nke nwanne m, n'ih na o si n'aka ONYENWE ANYI rute ya aka. ¹⁶ Ugbu a, enwere m otu ihe m na-ario n'aka gi. Biko ajukwala imere m ya."

Batsheba siri ya, "Gini bu ario gi? Kwuo ihe o bu."

¹⁷ O zaghachiri ya si, "Biko rioro m Solomon eze, n'ih na amaara m na o ga-eme ihe obula i rioro ya, ka o kponye m Abishag, nwanyi Shunem ahụ, ka o buru nwunye m."

¹⁸ Batsheba zara si ya, "O di mma, aga m agwara gi eze okwu."

¹⁹ Emesja, Batsheba biakwutere eze Solomon igwa ya okwu banyere Adonaija. Mgbe o na-abata, eze sitere n'ocheeze ya bilie gaa izute ya, kpokwaa isiala nye ya nodu ala n'ocheeze ya. O mere ka e butere nne eze* ocheeze, o nodukwara ala n'aka nri ya.

²⁰ O siri, "Enwere m ario nta m choro irio gi. Ajukwala i mere m ya."

Eze zaghachiri, "Rio ya nne m. Agaghi maju i mere gi ya."

²¹ Ya mere o siri, "Biko, kwere ka enye nwanne gi nwoke Adonaija Abishag nwanyi Shunem, ka o buru nwunye ya."

²² Eze Solomon zara nne ya si, "Gini mere i ji rio m ka m nye Adonaija naani Abishag nwanyi Shunem ka o buru nwunye ya? I gaara ariokwa m si m nye ya alaeze m. N'ih na o bu ya toro m" I gaara ariokwa n'ih Abiata onye nchaja ma Joab nwa Zeruaya.

²³ Mgbe ahụ, eze Solomon ji ONYENWE ANYI nuo iyi si, "Ka Chineke meso m mmeso, otu obula mmeso ahụ si di njo, ma o buru na Adonaija ejighi ndu ya kwuo ugwo n'ih ario a. ²⁴ Ugbu a, dika ONYENWE ANYI na-adu ndu, bu onye ahụ mere ka m nogidesie ike n'ocheeze nna m Devid, onye mere

* **2:19** 2:19 N'uloeze mba ndi di n'owuwa anyanwu, nne eze bu onye a na-asopuru. A na-enyekwa ya oru ufodu ka o ruo, i ji kwanyere ya ugwu.

ka ọchịchị eze m malite dika o kwere na nkwa, a ga-eme ka Adonaija nwụọ taa.”²⁵ Eze Solomon zigara Benaya nwa Jehoiada ka ọ gaa gbuo Adonaija. Benaya gakwara tigbuo Adonaija.

²⁶ Eze kpọkwara Abiata onye nchụaja si ya, “Laghachi azụ n’ubi gi n’Anatot.† I kwesiri inwụ onwụ ma ọ bughị ugbo a ka a ga-egbu gi n’ihi na i buru igbe ogbugba ndụ Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI n’oge nna m Devid di ndu. I sokwa ya huọ ahuhu n’oge ahụ niile o nwere nsogbu.”²⁷ Ya mere, Solomon chupuru Abiata‡ ka ọ ghara ibu onye nchụaja ONYENWE ANYI ozo. Otu a ka o si mezuo§ bu okwu ahụ ONYENWE ANYI kwuru banyere ezinaulo Elayi na Shailo.

²⁸ Ma mgbe Joab nuru na Adonaija anwuola, ọ gbaara oso gaa n’ulo nzute ONYENWE ANYI jigide mpi di n’akuku ebe ichu aja aka. O bu ezie na Joab so Adonaija gbaa izu imegide Solomon, ma o soghi Absalom gbaa izu imegide Devid.²⁹ Mgbe a gwara eze Solomon, na Joab a gbabala n’ulo ikwu ONYENWE ANYI, nodu n’akuku ebe ichu aja. Solomon nyere Benaya, nwa Jehoiada iwu si, “Gaa, tituo ya n’ala.”

³⁰ Benaya banyere n’ime ulo nzute ONYENWE ANYI, si Joab, “Eze si gi, ‘puta ezi!’”

Ma ọ zara, “Mba, aga m anwu n’ebe a.”

N’ihi nke a, Benaya jekwuru eze gwa ya ihe Joab kwuru.

³¹ Mgbe ahụ, eze nyere Benaya iwu si ya, “Gaa mee dika o kwuru. Gbuo ya, liekwa ya. Nke a ga-eme ka ikpe omuma ghara idiri mu na ezinaulo nna m Devid n’ihi ikpe omuma diri Joab maka obara ndi aka ha di ocha o wusiri.³² ONYENWE ANYI ga-emekwa ka obara o wusiri laa ya n’isi, n’ihi na o ji mma agha gbuo ndi ikom abuo, ma nna m Devid amaghi maka ya. Ha abuo, ya bu Abna nwa Nea, ochiagha ndi Izrel, na Amasa nwa Jeta, ochiagha ndi Juda, ndi di mma ma burukwa ndi ezi omume kariya ya.³³ Ka ikpe omuma di n’ihi igbu ochu ndi a dikwasi Joab na umu umu ya n’isi ruo mgbe ebighi ebi. Ma n’ebe Devid na umu umu ya, na ulo ya, na ocheeze ya di, ka udo ONYENWE ANYI dikwasi ha ruo mgbe ebighi ebi.”

³⁴ Benaya nwa Jehoiada gara gbuo Joab. E liri ya n’ala nke ya* di n’ozara.

³⁵ Mgbe ahụ, eze hoputara Benaya, nwa Jehoiada ka ọ buru onyeisi ndi agha ya niile, ma mee Zadok onye nchụaja n’onodu Abiata.

³⁶ Emesia, eze ziri Shimei ozi si ya, “wuoro onwe gi ulo na Jerusalem, biri n’ebe ahụ, esitekwala n’ebe ahụ puo jee ebe obula.³⁷ N’ihi na ubochi i ga-apu gafee iyi di na Ndagwurugwu Kidron, mara nke oma na i ghaghi inwu. Obara gi ga-adikwa gi n’isi.”

³⁸ Shimei zara eze, “Okwu gi di mma. Ohu gi ga-eme dika onyenwe m bu eze kwuru.” Shimei biiri n’ime Jerusalem, nookwa otutu ubochi.

³⁹ Ma n’ogwugwu afọ atọ, ndi ohu abuo Shimei nwere gbapuru oso gbakwuru Akish, nwa Maaka, eze Gat.† Ndi mmadu biara gwa Shimei si ya, “Lee, ndi ohu gi no na Gat.”⁴⁰ Nke a mere ka o bilie, rikwasi n’elu inyinya ibu ya, gaa Gat, jekwuru Akish n’ihi icho ndi ohu ya. Shimei gara mee ka ndi ohu ya soro ya laghachite azu.

⁴¹ Mgbe a gwara Solomon na Shimei hapuru Jerusalem gaa Gat ma loghachikwa azu,⁴² eze ziri ozi kpo Shimei si ya, “O bu na m adoghi gi aka na nti, jiri aha ONYENWE ANYI nuo iyi si, ‘Mara nke oma n’ubochi

† 2:26 2:26 Anatot, bu otu n’ime obodo nke ebo Benjamin nyere ndi nchujaja Jos 21:18; Jer 1:1

‡ 2:27 2:27 O bu naani Abjata gbapuru mgbe a na-egbu ndi ezinaulo Elayi. 1Sa 22:17-20 § 2:27

2:27 1Sa 2:27-36 * 2:34 2:34 N’oge ochie, n’ihi na-enweghi ebe ili ozu nke ozuzu oha, a na-eli onye obula n’ala nke aka ya. † 2:39 2:39 Obodo Gat di na Filistia.

ọbụla ị ga-esi n'ebe a puo gaa n'ebe ọbụla ozo, na ị ga-anwu?' N'oge ahụ, ị zara m si m, 'Okwu gi di mma. Aga m emekwa ya.'⁴³ O bu ginị mere i ji mebie iyi ị nuru nye ONYENWE ANYI, jukwa idebe ihe m nyere gi n'iwu?"

⁴⁴ Eze gwakwara Shimei okwu si ya, "I maara ihe ojuo niile i mere megide nna m Devid. Ugbu a ONYENWE ANYI ga-akwughachi gi ugwo n'ihu omume ojuo gi. ⁴⁵ Ma eze Solomon ga-abu onye a goziri agozi. Ocheeze Devid ga-eguzosikwa ike n'ihu ONYENWE ANYI ruo mgbe ebighi ebi."

⁴⁶ Mgbe ahụ, eze nyere Benaya, nwa Jehoiada iwu ka o gbuo Shimei. O pukwara tituo ya, o nwuo.

Sitekwa n'oge ahụ, alaeze Solomon guzosiri ike n'aka ya.

3

Solomon ariọ maka amamihe

¹ Solomon na Fero eze Ijipt jikotara onwe ha n'otu, o luru nwa nwanyi Fero. O kpobatarara ya n'obodo Devid ruo mgbe o wusiri uloeze ya na ulonso ONYENWE ANYI, na mgbidi gbara Jerusalem gburugburu. ² N'oge ahụ, ndi Izrel ka na-achu aja ha n'ebe di elu niile, n'ihu na ewubeghi ulonso ukwu nye aha ONYENWE ANYI. ³ Ma Solomon gosiri ihunanya n'ebe ONYENWE ANYI no, site na igbaso ntuziaka niile nke Devid nna ya nyere ya, o bu naani na o churu otutu aja di iche iche, na ihe nsure oku na-esi isi utu n'ebe di elu di iche iche.

⁴ Eze gara Gibion n'ihu ichu aja, n'ihu na ebe ahụ bu ebe kachasi mkpa, di elu. Solomon churu otu puku aja nsure oku n'elu ebe ichu aja ahụ. ⁵ Na Gibion, ONYENWE ANYI mere ka Solomon hu ya anya na nro nke abali, Chineke siri ya, "Riọo ihe obula i chorọ ka m nye gi."

⁶ Solomon zara si, "I gosila ohu gi bu nna m Devid obi ebere di ukwu, n'ihu na o bu onye kwesiri ntukwasi obi nye gi, onye ezi omume nakwa onye obi ya ziri ezi. I nogidela na-egosi ya obi ebere di ukwu, nyekwa ya nwa nwoke ga-anokwasi n'ocheeze ya n'ubochi taa.

⁷ "Ugbu a, ONYENWE ANYI bu Chineke m, i meela ohu gi eze n'onodu nna m, bu Devid. Ma abu m naani nwantakiri* na-amaghi otu esi apu ma na-abatakwa.† ⁸ Ohu gi no n'ebe a, n'etiti ndi gi i hoputara, ndi bara uba nke ukwu, ndi a na-adighi aguta onu n'ihu n'onuogugu ha babigara uba oke. ⁹ Ya mere, nye ohu gi uche nghota nke m ga-eji chia ndi gi, na ighota ihe di iche n'etiti ezi ihe na ajo ihe. N'ihu na onye puru ichikota ndi gi a di ukwu?"

¹⁰ O masiri Onyenwe anyi na Solomon rioro nke a. ¹¹ Ya mere, Chineke zara si ya, "N'ihu na i rioro amamihe na nghota i ga-eji chia ndi m, ma i rioghi m ka m nye gi ndu ogologo, maobu akunuba, maobu onwu nye ndi iro gi. ¹² Aga m eme dika ihe i rioro si di. Aga m enye gi obi maara ihe na uche ighota ihe ziri ezi, nke ga-abu na o dighi onye obula dika gi, o dighikwa onye obula ga-adi ka gi. ¹³ Ozokwa, aga m enyekwa gi ihe ndi ahụ i na-arioghi m, akunuba, na nsopuru, ka o ga-abu n'ubochi niile nke ndu gi, i gaghị enwe onye obula ga-adi ka gi n'etiti ndi eze niile. ¹⁴ O burukwa na i jee ije n'uzo m niile, debe iwu m, meekwa ihe m gwara gi, dika nna gi Devid mere, aga m enye gi ogologo ndu." ¹⁵ Mgbe ahụ, Solomon si n'ura teta, ghotakwa na o bu nro ka o na-arọ.

‡ 2:44 2:44 2Sa 16:5-13 * 3:7 3:7 O bughị nwantakiri n'onuogugu afọ kama o bu n'amamihe, n'ihu n'oge a, o bu naani iri afọ abuo ka Solomon gbara. 1Ih 22:5; Jer 1:6 † 3:7 3:7 Maobu, na-amaghi otu m ga-esi aru oru m ndi a.

Ọ lọtara na Jerusalem bata guzo n'ihu igbe oğbugba ndụ Onyenwe anyị, chọọ aja nsure oku na aja udo. Emesịa, o meere ndị na-ejere ya ozi oke oriri.

Ikpe ziri ezi Solomon kpere

¹⁶ Mgbe ihe ndị a gasiri, umu nwanyị akwuna abuo biakwutere eze, guzo n'ihu ya.[‡] ¹⁷ Otu n'ime ha gwara ya si, "Onyenwe m, mu na nwanyị a bi n'otu ulo. Anyị abuo dikwa ime. Ma eburu m ya uzọ muo nwa nke m. ¹⁸ Mgbe ubochi ato gasiri ka m musiri nwa, ya onwe ya mukwara nwa nke ya. Naanị anyị abuo bi, o nweghi onye ozọ binyere anyị.

¹⁹ "Ma n'otu abali, nwa ya nwuru mgbe o dinakwasiri ya n'oge o na-arahu ura. ²⁰ Mgbe o biliri n'etiti abali, choputara na nwa ya anwuola, o kuuru ya nibe ya n'akuku m, kurukwanu nwa nke m di ndu nibe n'akuku ya onwe ya. ²¹ N'isi ututu, mgbe m tetara n'ura choo inye nwa m ara, achoputara m na o nwuola. Ma mgbe m leziri ya anya nke oma ka chi boru, ahuru m na nwa mu na ya dina abughi nwa nke m muru."

²² Mgbe ahụ, nwanyị nke ozọ kwuru si, "Mba, nwantakiri ahụ di ndu bu nwa m, ma nke nwuru anwu bu nwa gi." Nwanyị nke mbu zara si,

"Mba, o bughị eziokwu; nwa nke nwuru anwu bu nke gi, ma nke di ndu bu nke m." Otu a ka ha si na-arurita uka n'ihu eze.

²³ Eze kwuru si, "Onye nke a na-asị, 'Nwa m bu nke di ndu, ma nke gi bu nke nwuru anwu,' mgbe onye nke ozọ na-asị, 'Mba! Nwa gi bu nke nwuru anwu, ma nke m bu nke di ndu.'"

²⁴ Mgbe ahụ, eze siri, "Wetara m mma agha." Ya mere, ha wetaara eze mma agha. ²⁵ Eze nyere iwu si, "Kpowa nwa ahụ di ndu uzọ abuo, were otu okara nye otu onye, werekwa nke ozọ nye onye nke ozọ."

²⁶ Nwanyị ahụ nwa ya di ndu juputara nomjiko n'ebe nwa ya no, o gwara eze si, "Biko, onyenwe m, kunye ya nwantakiri ahụ di ndu. Egbukwala ya."

Ma onye nke ozọ siri, "Kpowa ya abuo. Nwa a agaghi abu nke gi, o gaghi abukwa nke m."

²⁷ Mgbe ahụ, eze kpebiri ikpe si, "Kuru nwantakiri a di ndu kunye ya nwanyị ahụ choo ka o di ndu. Egbula ya, n'ihi na nwanyị ahụ bu nne ya."

²⁸ Mgbe ndi Izrel niile nuru otu eze si kpebie ikpe a, ha sitere n'itu egwu nye eze nsopuru, n'ihi na ha huru na o si n'aka Chineke nweta amamihe§ ikpe ikpe ziri ezi.

4

Ndịisi ozi Solomon

¹ Ya mere Solomon ghoru eze ndi Izrel niile.

² Ndi a bu aha ndisi ochichi obodo eze Solomon hoputara inyere ya aka.

Azaraya,* nwa Zadok bu onye nchujaja.

³ Elihoref na Ahija, umu ndi ikom Shisha, bu ndi ode akwukwo. Jehoshafat, nwa Ahilud bu onye na-edeko akuko.

‡ 3:16 3:16 Ka o dozieere ha okwu. § 3:28 3:28 1Ez 3:9,11-12; 2Ih 1:12; Dan 1:17; Kol 2:2,3

* 4:2 4:2 Zadok muru Ahimaaz, Ahimaaz a muo Azaraya. Ya mere, Zadok ji buru nna nna Azaraya. Azaraya bu onyeisi nchujaja n'Izrel n'afu niile Solomon chiru, n'ihi na mgbe ahu Ahimaaz anwuola. 2Sa 15:27,36; 1Ih 6:8-9

⁴ Benaya, nwa Jehoiada bu onyeisi agha ndi Izrel. Zadok na Abiata, bu ndi nchuaja.

⁵ Azaraya nwa Netan bu onyeisi na-elekota ndi na-ejere eze ozi. Zabud nwa Netan bu onye nchuaja na onye ndumodu nye eze.

⁶ Ahisha, bu onyeisi na-elekota n'uloeze.

Adoniram nwa Abda bu onyeisi na-elekota ndi oru mmanye.

⁷ Eze Solomon hoputara ndi ikom iri na abuo ndi o mere ndiisi ga-elekota akuku iri na abuo nke o mere ka Izrel diri. Mmadu iri na abuo ndi a nwekwa oru iwetara eze ihe oriri. Nwoke obula n'ime ha nwe iwetara eze na ezinaulo ya ihe oriri otu onwa n'afu.

⁸ Nke a bu aha ndi ikom iri na abuo ahu.

Ben-Hua, onye na-achi ala ugwu ugwu Ifrem.

⁹ Ben-Deka, onye na-achi Makaz, na Shaalbim na Bet-Shemesh, na Elon Bethanan.

¹⁰ Ben-Hesed, onye na-achi Arubot, na Soko, na Ala Hefa niile.

¹¹ Ben-Abinadab, onye na-achi ala elu elu Doa. Nwoke a luru Tafat, nwa nwanyi Solomon.

¹² Baana, nwa Ahilud, onye na-achi Teanak, na Megido n'akuku Bet-Shan niile, nke di n'akuku Zaretan na ndida Jezril, sitekwa na Bet-Shan ruo Ebel-Mehola gafee ma ruokwa Jokmeam.

¹³ Ben-Geba, onye na-achi Ramot Gilead, na obodo niile nke ikwu Jaia, nwa Manase nwere n'ime Gilead, na akuku Agob niile nke di na Bashan, na iri obodo ukwu isii e ji mgbidi gbaa gburugburu, nke nwekwara mkporo bronz e ji kpuo uzọ ya.

¹⁴ Ahinadab nwa Ido, onye na-achi Mahanaim.

¹⁵ Ahimaaz, onye na-achi Naftali (o lukwara nwa nwanyi Solomon a na-akpo Basemat).

¹⁶ Baana nwa Hushai, onye na-achi Asha na Alot.

¹⁷ Jehoshafat nwa Parua onye na-achi Isaka.

¹⁸ Shimei nwa Ela onye na-achi Benjamin.

¹⁹ Gebea nwa Uri, onye na-achi Gilead (ala Saihon eze ndi Amorit, na nke Og eze Bashan). Naani ya ka e doro dika gvanọ ala ahụ.

Ihe a na-ebubata Solomon kwa ubochi

²⁰ N'oge a, ndi Juda na Izrel bara uba n'onuogugu dika aja di n'akuku osimiri. Ha dikwa ukwu n'onuogugu. Ha na-eri na-anu, na-emekwa onwe ha obi utu. ²¹ Ala niile Solomon na-achi sitere n'oke osimiri Yufretis ruo ala ndi Filistia, rukwaa n'oke ala ndi Ijpt.† Ndi niile a lugburu n'agha n'obodo ndi a na-atuta utu ha na-enye Solomon. Ha nogidekwara n'okpuru Solomon ubochi niile nke ndu ya.

²² Ihe oriri a na-ewebata n'ulo Solomon ubochi niile bu otu nari bushel utu oka na iri bushel asato, na iri akpa oka a kworo akwo isii, ²³ na ehi iri mara abuba, na iri ehi abuo a zuru n'ebe a na-azu anu, na nari aturu na ewu. A gunyeghi anu ele na mgbada na oke ele na okuko oma‡ a na-ewebata. ²⁴ N'ih na o chiru alaeze niile a ruo n'akuku odida anyanwu

† 4:21 4:21 Oke alaeze niile Solomon bu dika Chineke kweere ya Ebrahim na nkwa Jen 15:18-21; Dit 17; 11:24; Jos 1:4. ‡ 4:23 4:23 Ya bu, uguala mmiri

nke osimiri Yufretis, site na Tifsa ruo na Gaza. § O nwekwara udo n'akụkụ niile. ²⁵ N'oge ndụ Solomōn niile, Juda na Izrel site na Dan ruo Bīasheba bi n'udo. Nwoke ọbụla nọ n'okpuru osisi vainj na n'okpuru osisi fiig nke ya.*

²⁶ Onuogugụ ụlọ a na-etinye ụgbọ agha ịnyinya na-adokpụ nke Solomōn nwere dị puku anọ. Onuogugụ ịnyinya a na-agba agba o nwere dị puku iri na abụọ.†

²⁷ N'ọnwa ọbụla, ndị ahụ a hoputara ichi Izrel na-ewetara eze Solomōn na ndị ụlọ ya ihe oriri. Ha adighi ekwekwa ka otu ihe kọọ n'ụlọ ya. ²⁸ Ha na-ewetakwa ọka balị na ahijia ọka n'ebe o kwesiri, maka ịnyinya na-adokpụ ụgbọ agha na ịnyinya ukwụ ọsọ ndị ọzọ dika ihe ha ketara n'utu si di.

Amamihe Solomōn

²⁹ Chineke nyere Solomōn amamihe, na uche nghota, na mmụọ imuta otutu ihe nke bara ụba dika aja di n'akụkụ osimiri. ³⁰ Amamihe Solomōn di ukwuu kariya amamihe ndi si ọwụwa anyanwu.‡ N'ezie, o di ukwuu kariakwa amamihe ndi maara ihe n'Ijpt. ³¹ O maara ihe kariya onye ọbụla, kariya Etan onye Ezra, na Heman, na Kalkol, na Dada, umu ndi ikom Mahol. Ihe banyere idi ukwuu ya gbasara na mba niile gbara ha gburugburu. ³² O turu puku ilu ato, deekwa abụ onuogugụ ha di otu puku na ise. ³³ O kwuru okwu banyere osisi, site na osisi sida nke Lebanon ruo n'ahijia hisop nke na-eto na mgbidi aja, na ihe banyere umu anumanu na anu ufe, na anu na-akpughari n'ala nakwa azu. ³⁴ Ndi eze niile di n'uwa bu ndi biara inuru banyere amamihe ya zitere ndi si na mba niile di iche iche inuru okwu amamihe Solomōn.

5

Nkwado maka iwu Ụlonsọ ukwu

¹ Mgbe Hiram eze Taja* nuru na eteela Solomōn mmanu ibu eze n'onodu nna ya Devid, o zipuru ndi ozi ya ijekwuru Solomōn, n'ihia na ya na Devid bu enyi, dirikwa na mma. ² Mgbe ahụ, Solomōn zigara Hiram ozi, si ya:

³ "I maara na Devid nna m enweghi ike iwu ulonso ukwuu nye Aha ONYENWE ANYI Chineke ya, n'ihia agha niile o luru mgbe o di ndu.† O nokwa na-eche ka ONYENWE ANYI nye ya udo. ⁴ Ugbu a, ONYENWE ANYI Chineke m enyela m udo n'akukụ ọbụla. Enwekwaghị m ndi iro, ma o bukwanu ihe ndakwasị ojoo ọbụla. ⁵ N'ihia ya, ana m achọ iwu ulonso ukwu nye Aha ONYENWE ANYI Chineke m, dika ONYENWE ANYI gwara nna m Devid mgbe o siru ya, 'Nwa gi nwoke, onye m ga-eme ka o nodu n'ocheeze gi, ga-ewu ulonso ukwu nye Aha m.'

⁶ "Ya mere, nye iwu ka e gbutuoro m osisi sida nke Lebanon. Ndi oru m ga-esoro ndi nke gi n'oru a. Aga m akwu gi ihe ọbụla i kpebiri bu ugwo oru ha. I maara na anyi enweghi ndi oka igbutu osisi dika ndi Saidon."

§ 4:24 4:24 Tifsa ruo na Gaza, bu obodo di n'owuwa anyanwu nke ugwu. O bu oke alaeze Solomōn n'ugwu, burukwa obodo di mkpa nke di n'akukụ osimiri Yufretis. Gaza na Filistia bu obodo ndi di nso n'osimiri Mediterenjan. Ha bu oke ala n'owuwa anyanwu nke ndida alaeze ahụ. * 4:25 4:25 Nwoke ọbụla nọ n'okpuru osisi vainj na n'okpuru osisi fiig nke ya Nke a putara n'ezinaulo ọbụla, biri n'udo na nchekwa n'ulo ha. Jer 23:6. † 4:26 4:26 Dit 17:16 ‡ 4:30 4:30 Ebe a, na-ekwu banyere ebo ndi Arab bi na mpaghara owuwa anyanwu Palestia. Jen 25:6; Nkp 6:3,33; 7:12; 8:10 * 5:1 5:1 2Sa 5:11; 2Ih 14:1 † 5:3 5:3 1Ih 28:2-3; 22:7-8

⁷ Mgbe Hiram nuru ozi Solomon ziri, obi toro ya utu nke ukwu. O kwuru si, "Otuto diri ONYENWE ANYI taa, n'ihu na o nyela Devid nwa nwoke nwere amamihe ichi mba ukwu a."

⁸ Ya mere, Hiram zigaara Solomon ozi si,

"Anula m ozi i ziteere m. Aga m emekwa ihe niile dika i kwuru banyere i budatara gi osisi sida na osisi junipa. ⁹ Ndi ohu m ga-esi n'ugwu Lebanon budaruo ha n'osimiri Mediterenja. A ga-ekekota ha onu, zitere gi ha n'ebe i choro ino buru ha. Mgbe ha sere n'elu mmiri rute ebe i choro, anyi ga-atosakwara gi ha, ka i buru ha. Ma gi onwe gi ga-eme ihe bu ochicho m, site na-inye ndi ulo m ihe oriri."

¹⁰ N'uzo di otu a, Hiram nogidere na-ezitere Solomon osisi sida na junipa niile o choro. ¹¹ Solomon nyere Hiram na ezinaulo ya nari puku bushel, na iri puku bushel oka wiiti abuo, ka o buru ihe oriri nye ezinaulo ya, tinyekwara nari puku galonu, na iri puku galonu abuo nke mmanu oliv asuru asu. Solomon nogidere na-enye Hiram ihe ndi a kwa afo.

¹² ONYENWE ANYI nyere Solomon amamihe di ukwu dika o kwere ya na nkwa. Hiram na Solomon nwere mmeko udo, ha abuo gbakwara ndu.

¹³ Eze Solomon, sitere n'akuku Izrel niile kpobata ndi oru mmanye onuogugu ha di iri puku ato. ¹⁴ N'otu onwa, o na-eziga puku mmadu iri n'ime ndi a ka ha gaa Lebanon iru oru. N'onwa ozo, o na-ezigakwa puku mmadu iri ka ha gaa gbanwee ndi buuru uzo gaa. N'uzo di otu a, otu uzo n'ime iri puku mmadu ato ndi a na-anu na Lebanon otu onwa maka iru oru, ma ha na-alota zuo ike onwa abuo. Adoniram[‡] bu onyeisi ndi oru mmanye a. ¹⁵ Solomon nwere ndi oru ozo onuogugu ha di iri puku asaa na-ebu ibu, nweekwa ndi na-awa nkume n'ugwu onuogugu ha di iri puku asato. ¹⁶ N'agunyeghi ndi a, o nweekwara ndiisi, ndi na-elekota ndi oru ndi a, onuogugu ha di puku ato na nari ato. ¹⁷ Dika iwu eze si di, ha na-esite n'ebe a na-awa nkume ebuputa nkume di mma buru ibu nke e ji ewu ntuala ulonso ukwu ahu ¹⁸ Ndi ikom si Gebal, nyere ndi oru Solomon na ndi oru Hiram aka, igbutu osisi na iwa ha. Ha nyekwara aka ikwado nkume e ji ewu ulo ahu.

6

Solomon ewuo Ulonso Ukwu

¹ Solomon bidoro iwu ulonso ukwu ONYENWE ANYI ahu n'onwa Zif,* bu onwa nke abuo n'afu nke anu nke ibu eze ya. O bukwa n'afu nke mere ya nari afu anu na iri afu asato site n'oge ndi Izrel si n'ala Ijpt puta.

² Ulonso nke eze Solomon wuuru ONYENWE ANYI di iri mita abuo na asaa n'ogologo, mita itoolu n'obosara, ebe ila elu ya dikwa mita iri na anu. ³ Mputa onu ulo nke di n'ihu ulo ezumezu nke ulonso ahu di mita itoolu n'ogologo nke gbakwunyere ihe n'obosara ulonso ahu, dirikwa mita anu na okara n'obosara ya. ⁴ O meere ulonso ahu oghereikuku kpara nkpa n'ime ma saa mbara n'ezi, n'ebe elu elu mgbidi ulo ahu. ⁵ N'akuku mgbidi ulo ezumezu ahu nakwa mgbidi nke ime ebe nsu ahu, o wuru okpukpu gburugburu ulo ahu, nke nwere otutu ulo nta di iche iche gbaa gburugburu. ⁶ Obosara okpukpu ulo nke dikarisi ala[†] bu mita abuo na okara, obosara okpukpu nke ulo etiti di mita ato, otu a kwa, obosara okpukpu ulo nke ato di mita ato na okara. Mgbe e wuru mgbidi gbara ulonso ukwu ahu gburugburu, e wukwara ihe dika aka n'akuku mgbidi

[‡] 5:14 5:14 1Ez 12:18 * 6:1 6:1 Onwa Zif, bu onwa abuo n'afu, n'onuogugu afu ndi juu ma buru onwa ise n'afu n'onuogugu afu ugbu. [†] 6:6 6:6 Maabu, ulo nke mbu di n'ala

ahụ niile. O bụ n'elu ihe ndị a dika aka ka e dokwasiri osisi e ji wuo onuulo nta ndi ahụ. N'uzo di otu a, ka e ji gbochie imanye ihe obula n'aja ulonso ukwu ahụ.

⁷ Mgbe a na-ewu ulonso ukwu ahụ, o bụ naani nkume awara nke oma n'ebe a no gwuputa ha ka eji wuo ya. O nweghi onye nuru uzu itipia nkume, maobu uzu iwa osisi, maobu udi mkpotu ahụ ngwa oru mkpirisi igwe na-eme, n'ebe a no wuo ulonso ukwu ahụ, mgbe a na-ewu ya.

⁸ Onu uzo e si abata n'onu ulo ndi di n'okpukpu ulo elu nke mbu di n'akuku aka nri nke ulonso ukwu ahụ. E nwekwara uzo nrigo e wuru e si abanye n'onu ulo ndi di n'okpukpu ndi di n'etiti. A na-esitekwa na nke a rigoro ruo na nke ato. ⁹ Mgbe o wusiri ulonso ukwu a, Solomon jiri ibe osisi na osisi di obosara e si n'osisi sida meputa, wuo ihe mgbachị elu ulo ahụ. ¹⁰ O wuru otutu onuulo nta n'akuku mgbidi gbara ulonso ukwu ahụ gburugburu. O bukwa osisi sida ka e ji jikota mgbidi ulo ahụ na onuulo nta ndi ahụ. Idi elu nke obula n'ime ha bu mita abuo na okara.

¹¹ Okwu ONYENWE ANYI rutere Solomon nti, ¹² "Banyere ulonso ukwu a i na-ewu, o buru na i mee ihe m gwara gi, gbasoo ihe niile m nyere gi n'iwu, ma mezuo okwu m niile, aga m esite na gi mezuo nkwa ahụ m kwere nna gi Devid. ¹³ Aga m ebikwa n'etiti ndi Izrel, agaghi m ahapukwa ndi m, Izrel."

¹⁴ Emesia, Solomon wusiri ulonso ukwu ahụ. ¹⁵ O ji osisi sida di obosara machie ahụ ime ulonso ukwu ahụ site n'akuku ala ruo n'elu ya. E jikwa osisi junipa machie ala ulo ahụ niile. ¹⁶ O ji osisi sida kewaputa ihe ruru mita itoolu n'azu ulonso ukwu ahụ, site n'ala ulo ahụ ruo n'elu, n'ih iweputa site n'ulonso ahụ, ime ime ebe nsọ, nke bu Ebe Kachasi Nso. ¹⁷ Ulo ezumezu nke di n'ihu onuulo a di iri mita na asato. ¹⁸ Ahu ime ulonso ukwu ahụ bu osisi sida, nke a turu ihe otutu nke oiyi afufa ohia na okoko osisi wasara awasa n'elu ya. Ihe niile di n'ime ulo ahụ bu osisi sida, adighi ahụ nkume obula anya.

¹⁹ O kwadokwara ebe nsọ ahụ, ebe di n'ime ime ulo ahụ, maka idebe igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI n'ebe ahụ. ²⁰ Ime ime ebe nsọ ahụ, di mita iri n'ogologo, obosara ya dikwa mita iri, idi elu ya dikwa mita iri. † O ji olaedo a nuchara anucha machie ahụ ime ulo a niile, jiri osisi sida machie ebe nchaja ya. ²¹ Solomon ji olaedo a nuchara anucha machie ahụ ime ulonso ukwu ahụ. O gbatiri udo olaedo gafere n'ihu ime ime ebe nsọ ahụ, nke e jikwa olaedo machie. ²² Ya mere, o ji olaedo machie ime ya niile. O jikwa olaedo machie ebe ichu aja nke diiri ime ime ebe nsọ ahụ.

²³ O mere cherubim abuo, nke e ji osisi oliv tuo n'ime ime ebe nsọ ahụ, idi elu nke obula bu mita ise. ²⁴ Cherub nke mbu nwere nku abuo, otu nku di mita abuo na uma ato n'ogologo, nku nke ozo dikwa mita abuo na uma ato n'ogologo. Ya bu, mita ise site na uma isii, site n'onu otu nku ruo n'onu nku nke ozo. ²⁵ Cherub nke abuo dikwa iri mita na uma isii, n'ih na cherubim abuo ndi a bu otu n'otutu nakwa n'ibu ibu. ²⁶ Idi elu nke cherub obula ruru mita ise na uma isii. ²⁷ O tinyere cherubim ndi a nke gbasapuru nku ha n'ime ime Ebe Nso Kachasi Nso nke ulonso ukwu. Onu onu nke nku cherub obula na-emetu otu akuku ahụ ulo ahụ, ebe onu onu nke nku cherub obula na-emetu na nke ibe ya n'etiti onuulo ahụ. ²⁸ O jiri olaedo machie cherubim ndi ahụ.

† 6:20 6:20 Opu 37:25-28; 1Ez 7:48-50 § 6:20 6:20 Ogologo ime ime n'ulonso ukwu a, bu otutu abuo, ma a tanyere ya na Ebe Kachasi Nso nke ulo nzute ahụ. Opu 26

²⁹ N'ahụ aja ụlọnsọ ukwu ahụ gbaa gburugburu, ma n'ime ọnuụlọ nke dị n'ime na ndị dị na mputa, ka ọ pịkwasiri oyiyi cherubim, osisi nkwu na okoko osisi wara awa. ³⁰ O jikwa ọlaedo machie ala ụlọ nke ọnuụlọ niile dị n'ime ụlọ, na ọnuụlọ ndị dị na mputa ụlọnsọ ukwu ahụ.

³¹ O ji osisi oliv mee ibo ọnu ụzọ mbata nke ime ime ebe nsọ ahụ, osisi ndị a bụ otu ụzọ n'ụzọ ise nke obosara ebe nsọ ahụ. ³² N'ahụ ibo abụọ ahụ nke si n'osisi oliv, ọ tūnyere oyiyi cherubim abụọ, igu nkwu na okoko osisi wara awa. O ji ọlaedo etipịara etipia machie oyiyi cherubim na igu nkwu ndị ahụ. ³³ Otu a kwa, o ji osisi oliv mee mbudo ibo ọnu ụzọ e si abata n'ụlọ ezumezu ahụ, nke bụ otu ụzọ na nkewa anọ nke obosara ụlọ ezumezu ahụ. ³⁴ O jikwa osisi junipa mee ibo abụọ a na-emechikọta n'otu. ³⁵ Ọ piri oyiyi cherubim na oyiyi nkwu, na oyiyi okoko osisi wara awa, jiri ọlaedo techie ibo ndị ahụ na oyiyi a pịkwasiri ha.

³⁶ O wuru ogige n'ime ụlọnsọ ukwu ahụ. Ọ bụ ahiri nkume atọ e doziri edozi na otu ahiri osisi sida a kwachara nke oma ka e ji wuo ogige a.

³⁷ Ọ bụ n'ónwa Ziv, n'afọ nke anọ, nke ibụ eze Solomón ka a toro ntọala ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYI. ³⁸ Ọ bụ n'ime afọ iri na otu, n'ónwa Bul,* ya bụ ónwa nke asatọ, ka e wusiri ụlọnsọ ukwu ahụ, n'ihe niile ya dika ntuziaka e nyere si di. Ọ bụ afọ asaa ka o weere ya i ji rụchaa ụlọnsọ ukwu ahụ.

7

Solomón ewuo ụlọeze ya

¹ Solomón ji afọ iri na atọ wuo ụlọ nke ya, bịa rụchakwaa ụlọ ya niile. ² O wuru ụlọeze ukwu aha ya bụ Oke Ohia Lebanón,* nke ogologo ya di iri mita ise, obosara ya di iri mita abụọ na ise. Otu a kwa, idi elu ya di mita iri na ise. Osisida sida ukwu e ji ruo elu ya ka e mere ka ha nokwasị n'elu ogidi e doro n'ahiri n'ahiri. Ahiri ogidi ndi a dikwa anọ. ³ Ọ bukwa osisi sida ka e ji machie elu ụlọ ahụ. A kukwasiri osisi ndi a n'elu osisi sida ukwu ndi a a wara awa, ndi e mere ka ha nokwasị n'ogidi ndi ahụ. Ọnuogugu osisi ndi ahụ bụ iri anọ na ise. Ọ bukwa iri na ise ka e nwere n'ahiri obula. ⁴ Oghereikuku ya dikwa n'uzo ahiri atọ, otu n'elu ibe ya. E mere ka oghereikuku ndi di n'elu n'otu akuku chee oghereikuku ndi di n'akuku nke ozo ihu. ⁵ Onu uzo niile nwere mbudo onu uzo anọ. Ha di atọ atọ cheritara ibe ha ihu n'ebe mputa ya.

⁶ O wuru onu uzo mbata nke ogidi, nke ruru iri mita na anọ n'obosara, rukwaa iri mita anọ na ise n'idi ogologo. N'ihu ya, e nwere mputa onu ulo, n'ihu ya, e nwekwara ogidi na elu ebe kpuchiri ekpuchi.

⁷ E nwekwara onu ulo ozo a na-akpo, Ulo Ocheeze, maobu Ulo Ikpe ziri ezi ebe Solomón na-anọ ekpe ikpe. E ji osisi sida machie ahụ ya niile, site n'ala ruo n'elu. ⁸ Ulo obibi Solomón dikwa n'ogige di n'azu ulọ ikpe a. E wukwara ya dika e si wuo ulo ndi ozo. Solomón wukwara nwunye ya ulo yiri nke ya. Nwanyị a bụ nwa Fero, eze ndi Ijpt, nke Solomón na-alu.

⁹ E ji nkume di mma ma dikwa oke onuahia nke a wara awa na nke a kwadoro nke oma n'ime na n'ezi dika otutu si di, wuo ulo ndi a. Site na ezi ruo n'ogige ukwu ahụ ma sitekwa na ntọala ruo n'elu ya. ¹⁰ Nkume e ji toọ ntọala ulo ndi a bụ nkume buru ibu, ndi di ezi mma. Ufodu n'ime nkume ndi a ruru mita anọ na okara n'ogologo, ndi ozo di mita atọ na

* **6:38** 6:38 Onwa Bul, bụ onwa nke asatọ, n'ónuogugu afọ ndi Juu, ma buru onwa iri n'afọ n'ónuogugu ugbo a. * **7:2** 7:2 Aha a, bụ n'ihu ogidi osisi sida eji wuo ụlọeze, nke e si Lebanón buta, bụ ndi edoro n'ahiri n'ahiri dika osisi di n'ime ohia.

uma isii. ¹¹ N'elu nkume ndị a ka e doro nkume ndị ọzọ, ndị dị ezi mma, a waziri awazi dika otutu si di. Emesia, e dokwara osisi sida n'elu ha. ¹² Ogige ukwu ahụ bu nke eji ahiri nkume ato a wara awa dikwasiri n'elu ibe ya gbaa gburugburu, otu ahiri bu nke sida a wara awa dika o di n'ime ime ogige ulonso ukwu ONYENWE ANYI ahụ, ya na mputa onu ulo ya.

The ndi e ji choo ulonso ukwu mma

¹³ Eze Solomon zigara ozi na Taia, ka a kpota Huram. ¹⁴ Nne Huram bu nwanyi si n'ebo Naftali nke di ya nwuru anwu, ma nna ya bu onye Taia, onye maara nka di n'ikpu bronz. Huram juputara n'amamihe na nghota n'ihe omuma iru oru obula metutara bronz. O biakwutere eze bu Solomon, ruokwa oru niile enyere ya iru.

Ogidi bronz abuo

¹⁵ O kpuru ogidi bronz abuo, nke otutu ya ruru mita asato na otu uma n'ogologo, na mita ise na uma ano gburugburu ya. ¹⁶ O kpukwara ihe okpukpu bronz, nke isi ya yiri onu ite mmiri. A dokwasiri ha n'elu ogidi ola abuo ahụ. Otu n'ime ihe okpukpu bronz abuo ndi a di ihe ruru mita abuo na uma ato n'ogologo. ¹⁷ E nwekwara ihe e ji choo ha mma. O bu ola akpara akpa, nke yiri udo a turu atu ka e ji choo ha mma. Asaa di n'otu ihe okpukpu ola. ¹⁸ O kpuru ihe yiri mkpuru pomegranet, nke di n'ahiri abuo, nke o ji gbaa ihe icho mma ndi ahụ gburugburu, maka iji ha choo ihe okpukpu ola ndi ahụ di n'elu ogidi ndi ahụ mma. O mere otu ihe a maka ihe okpukpu ola obula. ¹⁹ Ihe okpukpu ola ndi di n'elu ogidi di na mgbe ulo ka o mere ka ha yie okoko osisi lili. Idi elu ha ruru otu mita na uma asato. ²⁰ N'elu ihe okpukpu ola di n'ogidi abuo ahụ, n'elu elu ha, ebe ahụ yiri onu ite mmiri nke di n'akuku ihe okpukpu ola ahụ, e nwere ihe yiri nari mkpuru pomegranet abuo e doro n'ahiri n'ahiri gburugburu ha. ²¹ O guzobere ogidi abuo ndi ahụ na mgbe onu uzọ ulonso ukwu ahụ. Ogidi nke di na ndida ka o kporo Jakin, ma nke di n'ugwu ka o kporo Boaz. ²² Ihe okpukpu ola di n'elu ogidi ndi a bu nke yiri okoko osisi lili. O bu n'uzo di otu a ka e si ruzuo oru niile metutara ogidi ndi ahụ.

Oke osimiri eji ola kpuo

²³ O mekwara Oke osimiri† nke ola awuru awu, nke di gburugburu n'udidi. Otutu ya bu mita abuo na uma ato n'ogologo, dikwa mita ise na uma ato, site n'otu onu ruo n'onu nke ozo. O bu eriri e ji atu ihe ruru ihe dika mita iri na ano ka e ji tuo ya gburugburu. ²⁴ N'okpuru onu ya, oyiya o ba gbara ya gburugburu, iri di na mita ano na okara obula. Oba ndi a di n'ahiri abuo, awukotara ha na Oke osimiri ahụ otu mgbe.

²⁵ E mekwara ka Oke osimiri ahụ guzo n'elu ehi iri na abuo. Ato na-eche ihu n'akuku owuwa anyanwu; ato na-eche ihu n'odida anyanwu; ato na-eche ihu n'akuku ndida, ato na-eche ihu n'akuku ugwu. Oke osimiri ahụ dikwasiri ha n'elu, ebe azu ha niile di n'ime n'etiti. ²⁶ Idi arọ ya ha ka otu otutu ntu-aka dimkpa. E mere onu ya ka o di ka onu iko mmiri, dikwa ka okoko lili na-awaputa awaputa. O na-erite puku galonu iri na abuo.

Ihe ndokwasị bronz

²⁷ O mekwara ihe ndokwasị bronz iri, nke e nwere ike ikpughari akpughari. Mita abuo ka ogologo nke otu ihe ndokwasị obula di, mita abuo ka obosara ya dikwa; idi elu ya di otu mita na okara. ²⁸ Ihe ndokwasị

† **7:23** 7:23 Ndị nchọaja na-eji mmiri di n'ime ya na-asa ukwu na aka ha, tupu ha a baa n'ulo nzute n'ihị ichu aja nsure oku nke na-esi isi uto. Opu 30:17-21

ahụ nwere ihe e ji jikọta ya dị n'etiti ya. Otu a ka e si mee ihe ndokwasị ahụ. ²⁹ N'elu ihe njikọta ahụ ka a wuru oyiyi dị iche iche, dika odum, na oke ehi, na ndi mmuṅo ozi cherubim nwere nku. N'elu, na n'okpuru odum, na oke ehi ndi ahụ, a wukwara ahijia na okoko osisi di iche iche. ³⁰ Otu ihe ndokwasị obula nwere ukwu bronz anọ di gburugburu, nweekwa okporo bronz ebe ukwu ndi a na-agbaghari. N'akuku anọ nke ihe ndokwasị ndi a, a runyere ebe a na-adokwasị efere. E ji oyiyi okoko osisi na ahijia choo ihe ndi a mma. ³¹ N'ime ihe ndokwasị ahụ, e nwere oghere nke nwere onu di gburugburu nke idi omimi ya bu sentimita iri anọ na ise. Oghere a di gburugburu, nwee ebe ndokwasị n'okpuru ya nke di sentimita iri isii na asato n'otutu. Oyiyi ihe apiri api dikwa gburugburu onu ya. Ihe njikota ha niile nwere akuku anọ nke ha n'otu, ha adighi gburugburu. ³² A na-adokpughari ihe ndokwasị a n'ukwu anọ o nwere. A dunyekotakwara ukwu anọ ndi a n'ime okporo ola e mekotara ya na ihe ndokwasị ahụ. Idi elu nke ukwu obula bu iri sentimita isii na asato. ³³ E mekwara ukwu ndi a dika ukwu ugboala nke inyinya na-adokpu. O bukwala ola ka e ji kpuo akuku ihe ndokwasị ahụ niile, ma okporo igwe ukwu, ma okporo igwe nta, na ihe niile jikotara ha.

³⁴ Ukwu ola nta anọ dikwa n'okpuru ihe ndokwasị ahụ, n'akuku obula. A wukotakwara ha na ihe ndokwasị ahụ. ³⁵ E nwere ihe a magidere gburugburu n'elu ihe ndokwasị obula, nke omimi ya di iri sentimita abuo na uma ato. Ola a, na ukwu ya, ka a wukotara na ihe ndokwasị ahụ otu mgbe. ³⁶ Ebe obula ohere di, o gbunyere oyiyi cherubim nwere nku, na oyiyi odum, na oyiyi osisi nkwi, n'ahu ibo ola ahụ e mere ka o diri gburugburu elu ihe ndokwasị ola ahụ. ³⁷ Ihe ndokwasị ola iri ndi ahụ ha otu. Ha yikwara ibe ha, n'ihu na e mere ka ha nwee otu udi.

³⁸ Huram jikwa bronz kpuo efere isa ihe iri. Ogbu efere obula di mita abuo na otu uma, otu efere maka ihe ndokwasị obula. Mmiri na-eju otu n'ime ha bu nari galonu mmiri abuo na iri anọ. ³⁹ O donyere ihe ndokwasị ola ise n'akuku ndida ulonso ukwu ahụ, donyewa ihe ndokwasị ola ise nke ozo n'akuku ugwu. O dobara ihe ichenye mmiri ukwu ahụ n'akuku ndida, n'ihu owuwa anyanwu nke ulonso ahụ, n'ebe chere ihu na ndida. ⁴⁰ O kpukwara ite di iche iche, shovel niile, na efere ikwosa mmiri niile.

N'ikpeazu, o ruchara oru niile di n'ulonso ONYENWE ANYI, nke eze Solomon tinyere ya n'aka iru.

⁴¹ Ogidi abuo ahụ;
ihe okpukpu abuo dika efere di n'elu ogidi abuo ahụ;
ihe okpukpu yiri udo a turu atu nke e ji choo ihe okpukpu abuo ahụ
dika efere mma.

⁴² Nari anọ nke mkpuru pomegranet a kpuru akpu maka ahiri ihe
abuo ahụ a kpuru akpu, ya bu, ahiri pomegranet abuo n'ihu otu ihe
okpukpu, iji choo ihe okpukpu ahụ yiri efere di n'isi elu ogidi ahụ
mma.

⁴³ Ihe ndokwasị iri na efere isa mmiri iri nke dokwasiri n'elu ha;

⁴⁴ na Oke osimiri ahụ na oke ehi iri na abuo ahụ di ya n'okpuru;

⁴⁵ ite niile, shovel niile na efere ikwosa mmiri.

Ihe ndi a niile nke Huram meere eze Solomon n'ihu ulonso ONYENWE ANYI, bu bronz na-egbu maramara ka eji mee ha. ⁴⁶ O bu n'ala uru,

‡ 7:38 7:38 Maqbu, ihe ruru nari lita asato na iri asato

n'obosara ala Jodan, n'etiti Sukot na Zaretan ka eze mere ka a noro kpuo ihe ndi a. ⁴⁷ Ma Solomon atughị ihe ndi a niile a kpuru n'ihe otutu, n'ih i na ha di otutu n'onuogugu, achoputaghikwa idi arọ nke bronz ahụ.

⁴⁸ Solomon mekwara ngwongwo niile di n'ime ulonso ONYENWE ANYI, ya bu:

ebe ichu aja e ji olaedo kpuo,

tebul olaedo nke a dokwasiri achicha nke iche n'Thu Onyenwe anyi.

⁴⁹ E jikwa olaedo a nuchara anucha kpuo ihe idokwasị oriṅa, ise n'akuku aka nri, ise n'akuku aka ekpe,§ n'ihu ime ime ebe nsọ; tinyere ihe icho mma oiyi okoko osisi, na oriṅa niile, na ihe iguta ihe niile;

⁵⁰ na efere olaedo a nuchara anucha di iche iche, na ihe ikpakepu oku niile, na efere ikwosa mmiri, na ngaji na ihe igu oku; na ihe ikonye ibo n'ih i ibo onuulo ndi di n'ime ime, bu Ebe Kachasi Nso, nakwa ibo ndi di n'onu uzo ulo ezumezu nke ulonso ukwu.

⁵¹ Mgbe a ruzuru oru niile nke eze Solomon nwere iru maka ulonso ukwu ONYENWE ANYI ahụ, o webatara ihe niile Devid bu nna ya doro nsọ n'ime ya, ya bu olaocha, olaedo na ngwongwo ndi ozọ niile. O tinyere ha n'ulokwu di n'ulonso ONYENWE ANYI.

8

Mbubata igbe ogbugba ndu n'ime Ulonso Ukwu

¹ Mgbe ahụ, eze Solomon kpokotara ndi okenye Izrel, na ndiisi ebo niile, na ndiisi ezinaulo Izrel niile, ka ha biakwute eze na Jerusalem, maka i site na Zayon bu obodo Devid bugota igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI. ² Ndị Izrel niile gbakotara biakwute eze Solomon n'oge a na-eme mmemme n'onwa Etanim* nke bu onwa asaa n'afọ.

³ Mgbe ndi okenye Izrel niile biarutere, ndi nchujaja buliri igbe ogbugba ndu ahụ. ⁴ Ha bugotara igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, ya na ulo nzute, na ngwongwo niile di nsọ di n'ime ya. Ndị nchujaja na ndi Livayi buliri ha elu. ⁵ Eze Solomon na ogbakọ Izrel niile, bu ndi zokotara n'ebe o no, no n'ihu igbe ogbugba ndu ahụ, na-achụ aja otutu aturu na otutu ehi nke a na-apughị iguta onu maobu gbakota onuogugu ha n'ih i iba uba.

⁶ Ndị nchujaja bubatara igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI ahụ n'ime ime ulonso ukwu ahụ, n'ime Ebe Kachasi Nso, dōba ya n'okpuru nku cherubim ahụ. ⁷ Cherubim ndi ahụ gbasara nku ha n'elu igbe ogbugba ndu ahụ, zochie igbe ogbugba ndu ahụ na okporo osisi ndi e ji ebu ya. ⁸ Okporo osisi ndi a di oke ogologo, na e nwere ike i site n'Ebe Nso, di n'ihu ime ime ebe nsọ ahụ hu isi ha anya, ma onye na-anoghi n'Ebe Nso ahụ adighi ahụ ha. Ha ka dikwa n'ebe ahụ ruo taa. ⁹ O nweghi ihe di n'ime igbe ogbugba ndu ahụ, kariakwa mbadamba nkume abuo ahụ Mosis tinyere n'ime ya n'ugwu Horeb, n'ebe ONYENWE ANYI na umu Izrel gbara ndu, mgbe ha si n'ala Ijpt puta.

¹⁰ Mgbe ndi nchujaja si n'Ebe Nso ahụ puta, igwe ojii juputara ulonso ukwu ONYENWE ANYI ahụ. ¹¹ Ndị nchujaja enwekwaghị ike jee ozi ha, n'ih i igwe ojii ahụ, n'ih i na ebube ONYENWE ANYI juputara n'ime ulonso ya.

§ 7:49 7:49 N'ulo nzute, o bu naani otu ihe idoba oriṅa nwere iheokwu asaa ka e nwere. Ma Solomon kpuru nke nwere iheokwu iri were dochie nke ochie ahụ. Opu 25:31-40; 26:35 * 8:2 8:2 Onwa Etanim, bu ihe di ka onwa itoolu, ma o bukwawu onwa iri ndi Juu.

¹² Mgbe ahụ, Solomon siri, “ONYENWE ANYI ekwuola na o ga-ebi n’oke igwe ojii. ¹³ Ma n’ezie, ewuola m ulonso puru iche, maa mma nye gi, ebe i ga-ebi ruo mgbe ebighi ebi.”

¹⁴ Dika ogbakọ Izrel niile na-eguzo n’ebe ahụ, eze chighariri onwe ya chee ha ihu, gozie ha. ¹⁵ Mgbe ahụ, o siri,

“Otuto diri ONYENWE ANYI, bu Chineke Izrel, onye ji aka ya mezuo nkwa nke o sitere n’onu ya kwee nna m Devid. N’ihi na o kwuru si, ¹⁶ ‘Site n’ubochi ahụ m si n’ala Ijpt kpoputa ndi m, ahoputaghi m obodo obula n’ebo obula nke Izrel, ka e wuru m ulonso ka Aha m diri n’ebe ahụ. Ma a horola m Devid i bu onye ga-achi ndi m Izrel.’

¹⁷ “Nna m, Devid bu n’obi iwu ulonso ukwu nye Aha ONYENWE ANYI, bu Chineke nke Izrel. ¹⁸ Ma ONYENWE ANYI siri nna m, Devid, ‘I mere nke oma ibu n’obi iwu ulonso ukwu nye Aha m. ¹⁹ Ma otu o di, o bughi gi ga-ewu ulonso ukwu ahụ, kama o bu nwa gi nwoke, anu ahụ gi na obara gi; o bu ya ga-ewu ulonso ukwu nye Aha m.’

²⁰ “Ugbu a, ONYENWE ANYI emezuola nkwa ahụ o kwere. A nochielala m nna m Devid, ugbu a, ana m anodu n’ocheeze nke Izrel dika ONYENWE ANYI kwere na nkwa. Ewuokwala m ulonso ukwu nye Aha ONYENWE ANYI, bu Chineke nke Izrel. ²¹ Edoziokwala m onodu ebe igbe ogbugba ndu ahụ ga-adi, n’ime ya ka ogbugba ndu ONYENWE ANYI di, bu nke ya na nna nna anyi ha gbara, mgbe o mere ka ha si n’ala Ijpt puta.”

Ekpere Solomon

²² Mgbe ahụ, Solomon guzoro n’ihu ebe ichu aja ONYENWE ANYI, na n’ihu ogbakọ umu Izrel niile, gbasapu aka ya abuo chilie ha elu, ²³ kwuo si,

“ONYENWE ANYI, Chineke nke Izrel, o dighi Chineke dika gi n’eluigwe nke di n’elu, maobu n’uwa, n’okpuru eluigwe. Gi onye na-edebe ogbugba ndu ihunanya gi na ndi ohu gi, bu ndi ji obi ha niile na-esozu gi. ²⁴ I mezuokwala nkwa niile i kwere nna m Devid, bu ohu gi. I ji onu gi kwee nkwa a ma taa, i jirila aka gi mezuo ya.

²⁵ “Ugbu a, O! ONYENWE ANYI, Chineke nke Izrel, mezuokwala nkwa niile i kwere Devid nna m, mgbe i siri, ‘O buru na umu umu gi elezie anya bie ndu n’uzu kwesiri ntukwasu obi n’ihu m, n’ihe niile ha na-eme, dika gi onwe gi mere, agaghi achu onye ga-anu n’ihu m n’ocheeze Izrel n’ime ha.’ ²⁶ Ma ugbu a, Chineke nke Izrel, ka okwu gi, bu nkwa nke i kwere ohu gi, bu nna m Devid, bia na mmezu.

²⁷ “Ma o bu ezie na gi Chineke ga-ebi n’elu uwa? Lee, eluigwe obuladi ebe kachasi elu nke eluigwe, ezughi iba gi. Olee otu ulu a nke m wuru ga-esi bata gi? ²⁸ Ma ONYENWE ANYI Chineke m, naa nti n’ekpere ohu gi, na ariri o na-ariri maka ebere. Nuru akwa na ekpere nke ohu gi na-ekpe n’ihu gi taa. ²⁹ Biko, mee ka anya gi abuo ghere oghe n’ebe ulonso ukwu a di, abali na ehie, bu ebe a i kwuru banyere ya, si, ‘Aha m ga-adi n’ebe ahụ,’ ka i si otu a nuru ekpere nke ohu gi ga-ekpe banyere ebe a. ³⁰ Nuru akwa ariri ohu gi na nke ndi gi Izrel niile, mgbe obula ha chere ihu ha n’ebe a n’ekpere. Biko, site n’eluigwe bu ebe obibi gi nuru, mgbe i nuru biko, gbagharakwa.

³¹ “Mgbe onye obula mehiere mmadu ibe ya, a kpo ya oku ka o bia nuu iyi, onye di otu a bia, guzo n’ebe a, n’ihu ebe ichu aja gi a, nuu iyi ahụ. ³² Mgbe ahụ, nuru olu ya n’eluigwe ma mee ihe ziri ezi. Kpeekwa ikpe n’etiti ndi ohu gi, maa onye meoro ikpe site n’itukwasu n’isi ha ihe o metara, meekwa ka onye aka ya di ocha nwere onwe ya, site n’imeso ha dika ezi omume ha si di.

³³ “Mgbe ndị iro meriri ndị gị Izrel, n’ihi na ha mehiere megide gị, ọ buru na ha aloghachikwute gị, too aha gị, na-ekpe ekpere, na-arịọ gị arịrịọ n’ulonso ukwu a, ³⁴ biko, site n’eluigwe nuru ekpere ha, gbaghara mmehie ndị gị Izrel. Meekwa ka ha loghachita n’ala ahụ nke i nyere nna nna ha.

³⁵ “Mgbe e gbochiri eluigwe, mee na mmiri adighi ezokwa, n’ihi na ndị gị emehiela megide gị, ọ buru na ha echee ihu n’ebe a kpee ekpere, too aha gị, si na mmehie ha chegharia, n’ihi na itaala ha ahuhu. ³⁶ Biko, site n’eluigwe nuru ma gbagharakwa mmehie ndị ohu gị, bu ndị gị Izrel. Kuziere ha ezi uzọ ha ga-esi bie ndu ma zidata mmiri ozuzo n’ala ahụ nke i nyere ndị gị ka ọ buru ihe nketa ha.

³⁷ “Mgbe unwu maobu ajo oria na-eefe efe ga-adakwasị ala a, maobu oria na-eripia ihe ubi maobu omuma ebu, maobu igurube maobu ukpana, maobu mgbe onye iro nochibidoro ha n’obodo ha niile, ihe mbibi niile maobu oria obula, ³⁸ ekpere obula maobu aririyo nke onye obula n’etiti ndị gị Izrel kpere ma riro, n’ihi ighota ihe otiti niile nke obi ha, ha gbasapu aka ha, ma chee ihu ha n’ebe ulonso ukwu di, ³⁹ mgbe ahụ, site n’eluigwe bu ebe obibi gị nuru aririyo ha. Gbaghara ma meekwa; mesoo onye obula dika ihe niile ha na-eme si di, ebe ọ bu na i maara obi ha niile, n’ihi na naani gị maara obi mmadu obula, ⁴⁰ ka ha tuo egwu gị oge niile nke ha na-ebi n’ala ahụ nke i nyere nna nna anyi ha.

⁴¹ “Ma banyere onye mba ozo, onye na-esonyeghi na ndị gị Izrel, kama o si n’ala ebe di anya bia n’ihi Aha gị, ⁴² n’ihi na ha ga-anu ihe banyere aha ukwu gị, n’aka gị di ike na ogwe aka gị e setipuru esetipu. Mgbe ha biara kpee ekpere n’ulonso a, ⁴³ mgbe ahụ, site n’eluigwe ebe obibi gị nuru aririyo ha. Mekwaa ihe niile nke onye mba ozo ahụ na-arịo n’ekpere, ka ndi niile nke uwa mara aha gị, tukwa egwu gị, dika ndi nke gị bu Izrel na-eme, ka ha matakwa na-akpokwasiri Aha gị n’ulo a nke m wuru.

⁴⁴ “Mgbe ndị gị ga-aga ibu agha megide ndi iro ha, n’ebe obula i na-eziga ha, mgbe ha chere ihu ha n’uzo obodo a nke i hoputara na n’ulonso ukwu a m wuru nye Aha gị, kpee ekpere nye ONYENWE ANYI, ⁴⁵ mgbe ahụ, site n’eluigwe nuru ekpere na aririyo amara ha, mezkwa ihe ha na-arịo (dinyekwara ha).

⁴⁶ “Mgbe ha mehiere megide gị, n’ihi na ọ dighi mmadu obula na-adighi emehie, i wee iwe megide ha, rara ha nyefee n’aka ndi iro ha, ndi dokpuru ha n’agha gaa n’obodo ozo, maobu obodo di anya maobu nke di nso; ⁴⁷ ọ buru na ha anoro n’ala ahụ a dokpuru ha gaa, chegharia n’obi ha, noro n’ala ebe ahụ eji ha riro gị, si, ‘Anyi emehiela, anyi emeela ihe n’adighi mma, anyi emekwala ajo omume’; ⁴⁸ ọ buru na ha ejiri obi ha na mmuo ha niile chegharia, n’ala ebe ndi iro ha, bu ndi doro ha n’agha, ma kpee ekpere nye gị chee ihu ha n’uzo ala a nke i nyere nna nna ha, n’obodo a nke i hoputara, ya na n’ulonso ukwu a m wuru nye Aha gị; ⁴⁹ mgbe ahụ, site n’eluigwe, ebe obibi gị, nuru ekpere ha na aririyo ha, nyekwara ha aka. ⁵⁰ Gbaghara ndi gị, bu ndi mehiere megide gị, gbaghara njehie niile ha mere megide gị, ma meekwa ka ndi dotara ha n’agha gosi ha obi ebere. ⁵¹ N’ihi na ha bu ndi gị na oke gị, ndi i mere ka ha si n’ala Ijpt puta, ala oke ita ahuhu nke nhuju anya.

⁵² “Ka anya gị ghere oghe n’aririyo mu bu ohu gị, nakwa n’aririyo ndi gị Izrel, biko, na-egakwa ha nti mgbe obula ha bekuru gị akwa. ⁵³ N’ihi na gị onwe gị kewaputara ha site na mba niile nke uwa ka ha buuru gị ihe nketa, dika i kwuputara site n’onu ohu gị bu Mosis, mgbe gị bu Onye

kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI mere ka nna nna anyi ha si n'ala Ijipt puta."

⁵⁴ Mgbe Solomon kpechara ekpere ndi a ya na ariri o rioro ONYENWE ANYI o si n'ihu ebe ichu aja ONYENWE ANYI, bu ebe o gburu ikpere n'ala, bilie, gbasapu aka ya abuo chilie ha elu. ⁵⁵ O guzoro gozie ogbako Izrel niile, gwa ha okwu n'oke olu si ha,

⁵⁶ "Onye a goziri agozi ka ONYENWE ANYI bu, onye nyere ndi ya, Izrel izuika dika o kwere na nkwa. O dikwaghi okwu obula nke na-emezughu n'ime ezi nkwa ahụ niile o kwere site n'onu Mosis ohu ya. ⁵⁷ Ka ONYENWE ANYI Chineke anyi dinyere anyi, dika o si dinyere nna nna anyi ha. Ka o gharakwa ihapu anyi, maobu gbakuta anyi azu. ⁵⁸ Ya nyekwa anyi mmuo ime ihe niile o choro, dika uche nsọ ya si di, na mmuo ijezi ije n'uzo ya niile, na idebe ukpuru na iwu niile nke o nyere nna nna anyi ha. ⁵⁹ Ka okwu m ndi a niile, nke m ji rio amara n'ihu ONYENWE ANYI dikwa ONYENWE ANYI Chineke anyi nso ehie na abali. Ka o nyekwara ohu ya na ndi Izrel niile aka, dika mkpa ubochi obula si di. ⁶⁰ Ka ndi niile bi n'uwu mara na ONYENWE ANYI bu Chineke, marakwa na o nweghi chi ozo di kariya ya. ⁶¹ Ya mere, werenu obi unu nyechasia ONYENWE ANYI bu Chineke anyi, kpankpan, na-ebinu ndu n'ukpuru ya, rubenu isi n'iwu ya, dika o di taa."

Ido Ulonso Ukwu ahụ Nso

⁶² Mgbe ahụ, eze ya na ndi Izrel niile churu aja di iche iche n'ihu ONYENWE ANYI. ⁶³ Solomon churu aja udo, bu nke o churu nye ONYENWE ANYI. Ehi di puku iri abuo na abuo, na ewu na aturu di nari puku na iri puku abuo. Ya mere, eze na ndi Izrel niile si otu a doo ulonso ONYENWE ANYI nso.

⁶⁴ N'otu ubochi ahụ kwa, eze doro etiti ogige di n'ihu ulonso ONYENWE ANYI ahụ nso. N'ebe ahụ ka o no choo aja nsure oku, aja onyinye mkpuru oka na aja abuba udo. O mere nke a n'ihu na ebe ichu aja bronz nke na-eguzo n'ihu Chineke di oke nta ibata aja nsure oku niile, aja mkpuru oka niile nakwa aja abuba udo niile ahụ.

⁶⁵ Ya mere, Solomon ya na ndi Izrel niile mere mmemme a n'oge ahụ, o bu nzuko di ukwu. Ndi mmadu biara sitere na Lebo Hamat ruo na mmiri iyi Ijipt. Ha mere mmemme a n'ihu ONYENWE ANYI Chineke anyi, ubochi asaa tinyere ubochi asaa ozokwa, ya bu agukota ha ubochi iri na ano. ⁶⁶ N'ubochi nke na-eso ya, o zilagara ndi ahụ niile. Ha goziri eze, laakwa n'ulo ha, n'inuru onu na obi utu n'ihu ihe oma niile nke ONYENWE ANYI meere ohu ya Devid, na ndi ya Izrel.

9

ONYENWE ANYI emee ka Solomon hu ya anya

¹ Mgbe Solomon rucharu ulonso ukwu ONYENWE ANYI, na uloze, ruzukwaa ihe niile bu nke o bu n'obi ime, ² ONYENWE ANYI mere ka o hu ya anya nke ugboro abuo dika o mere ka o hu ya anya na Gibion.*

³ ONYENWE ANYI siri ya,

"Anula m ekpere gi, na ariri gi, nke i rioro n'ihu m. Edoola m ulonso a nke i wuru nsọ, site n'itinye Aha m n'ebe ahụ ruo mgbe ebighi ebi. Anya m na obi m abuo ga-adikwa n'ebe ahụ ubochi niile.

* 9:2 9:2 1Ez 3:5; 11:9; 2Ih 1:7

⁴ “Ma gị onwe gị, ọ bụrụ na ị jiri obi zuruoke na omume ziri ezi, bie ndụ n’ikwesị ntukwasị obi n’ihu m dika Devid nna gị mere, na-eme ihe niile m nyere n’iwu, debe ụkpuru m na iwu m niile, ⁵ mgbe ahụ, aga m eme ka ocheeze ọchịchị gị n’Izrel guzosie ike ruo mgbe ebighị ebi, dika m kwere nna gị Devid nkwa, mgbe m siri, ‘Ị ghaghị inwe onye nnọchite anya n’ocheeze Izrel.’

⁶ “Ma ọ bụrụ na unu, maọbụ ụmụ ụmụ unu alaghachi azụ, site n’ebe m nọ, jụ idebe iwu na ụkpuru niile bụ nke m nyere unu, puo gbasoro chi ndị ọzọ ife ha ofufe na ikpo isiala nye ha, ⁷ mgbe ahụ, aga m esite n’ala ahụ nke m nyere ha wezuga Izrel. Aga m ajukwa ulonso a m doro nsọ nye Aha m. Izrel ga-aghọ ihe eji atụ ilu na ihe ikpa ọchị n’etiti ndị niile. ⁸ Ọ bụ ezie na ulonso ukwu a kachasi elu ugbu a, ma onodu ya gaeju ndị niile ga-esi n’akuku ya gafee anya. Ha ga-emi onu, si, ‘Gini mere ONYENWE ANYI ji mee ala a na ulonso a, ihe di otu a?’ ⁹ Ndị mmadu ga-aza, ‘N’ihi na ha gbakutara ONYENWE ANYI Chineke ha azu, onye kpoputara ha site n’ala Ijpt azu, makuo chi ndi ozo, na-akpo isiala na-efekwa ha ofufe. O bu n’ihi nke a ka O ji mee ka ihe ojobo niile ndi a biakwasị ha.’”

Oru ndi ozo Solomon ruru

¹⁰ N’ogwugwu iri afọ abuo, mgbe Solomon ji wuo ulo abuo ndi a, ya bu ulonso ONYENWE ANYI na uloeze. ¹¹ Eze Solomon nyere Hiram, eze Taja, iri obodo abuo di na Galili, n’ihi osisi sida, na osisi junipa, na olaedo niile Hiram butere ya dika o si choo ya. ¹² Ma mgbe Hiram si Taja gaa ihu obodo ndi a nke Solomon nyere ya, ha amasighi obi ya. ¹³ Ya mere, o juru si, “Nwanne m nwoke, udi obodo di anaa bu ihe a i nyere m?” N’ihi ya, o kporo ha Kabul,† aha o na-aza ruo taa. ¹⁴ Hiram zigaara eze olaedo di puku kilogram ano na iri asato.

¹⁵ Nke a bu akuko banyere ndi oru mmanye niile eze bu Solomon chikotara maka iru ulonso ukwu ONYENWE ANYI, na uloeze nke ya, na ebe e wusiri ike nke Milo, na mgbidi Jerusalem, Hazo, Megido nakwa Gaza. ¹⁶ Fero eze Ijpt buru agha na mbu merie Gaza, kpo ya oku, gbukwaa otutu ndi Kenan bi n’obodo ahụ, were ya nye nwa ya nwanyi, bu nwunye Solomon, ka o buru ihe o ji duo ya ulo. ¹⁷ Solomon wughariri obodo Gaza, wuokwa ndida Bet-Horon, ¹⁸ Baalat na Tadmō‡ nke di n’ozara n’ime ala ya. ¹⁹ O wukwara otutu obodo ebe nchikoba ihe, obodo ebe idebe ugbọ agha na inyinya ya niile. O wuru ihe obula guru obi ya aguu iwu na Jerusalem, Lebanon na n’oke ala ahụ niile o na-achi.

²⁰ Ndị niile foduru ndu n’etiti ndi Amorait, ndi Het, ndi Periz, ndi Hiv na Jebus (ndi ahụ abughị ndi Izrel), ²¹ ndi umu umu ha niile foduru n’ala ahụ, ndi ahụ ndi Izrel na-enweghi ike egbuchapu, ndi a ka Solomon mere ndi oru mmanye na ndi ohu, nke a bukwa onodu ha ruo taa. ²² Ma Solomon emeghi ka onye Izrel obula buru ohu. Kama ha bu ndi ikom agha, ndiisi oru n’ochichi, ndiisi ndi ochiagha, ndiisi ugbọ agha na ndi na-agba inyinya agha ya. ²³ Ndị a bukwa ndiisi na-ahụ ihe banyere oru niile nke Solomon ji n’aka. Ndị Izrel di narị ise na iri ise (550), ka e mere ndiisi na-elekota ndi oru Solomon.

²⁴ Emesia, ada Fero sitere n’obodo Devid puta gbago n’uloeze nke Solomon wuuru ya. Solomon wukwara ebe mputa nke ulo ahụ.

† **9:13** 9:13 Ala na-adighi ihe o di mma iji ya mee. ‡ **9:18** 9:18 Maobu, Tama n’asusu ndi Hibru

²⁵ Ugboro atọ n'afọ, § ka Solomọn na-achụ aja nsure oku, na aja udo n'elu ebe ichu aja o wuru nye ONYENWE ANYI, tinyere aja nsure oku ihe na-esi isi uto o na-achụ n'ihu ONYENWE ANYI. O si otu a wuchaa ulonso ukwu ONYENWE ANYI.

²⁶ Eze Solomọn wukwara otutu ugbo mmiri n'Eziön Geba,* bu nke di n'akuku Elat, n'onu mmiri Oke osimiri Uhie n'ala Edom. ²⁷ Hiram zigaara ndi ikom ya na-anya ugbo, ndi maara ihe banyere ime njem osimiri nke oma, ka ha soro ndi ikom Solomọn jee ozi n'ime ugbo ndi a. ²⁸ Ha nyaara ugbo gaa Ofia,† site n'ebe ahụ bulatara eze Solomọn olaedo nke idi arọ ya ruru puku kilogram iri na anọ na narị abụọ na asatọ.

10

Eze nwanyị Sheba biara ileta Solomọn

¹ Mgbe eze nwanyị Sheba nuru akuko Solomọn, na idi na mma nke di n'etiti ya na ONYENWE ANYI, o biara ka o were otutu ajuju siri ike nwalee Solomọn.* ² O biarutere Jerusalem, ya na otutu ndi ozi n'ebe ha bara uba, ndi so ya, tinyere otutu inyinya kamel ndi bu uda di iche iche, otutu olaedo na nkume di oke onuahia di iche iche. O biakwutere Solomọn, ya na ya kparitara uka banyere ihe niile nke di ya n'obi. ³ Solomọn zara ya ajuju ya niile; o dikwaghị ihe siiri eze ike ikowara ya. ⁴ Mgbe eze nwanyị Sheba huru amamihe niile nke Solomọn, hukwa uloze o wuru, ⁵ na ihe oriri a na-adokwasị n'elu tebul ya, usoro onodu nke ndisi ochichi ya, na ndi guzo na-ejere ya ozi n'uwe ha yi, onye na-ebu iko ihe onunu ya, na aja nsure oku niile o na-achụ n'ulonso ONYENWE ANYI, o dikwaghị ihe ozo o maara o ga-eme, maobu kwuo.

⁶ O siri eze, "Akuko niile m no n'ala m nu banyere ihe niile i ruputara na amamihe gi bu eziokwu. ⁷ Ma ekwenyeghi m akuko ndi a tutu ruo mgbe m biara jiri anya m abuo hu ha. N'ezie, ihe m nuru erughi okara; n'amamihe nakwa n'iba uba gi, i tukwasila ihe n'akuko m nuru. ⁸ Lee, udi onu ndi gi na-enwe. Lee, udi onu nke ndi ozi na-enwe, bu ndi na-eguzo n'ihu gi mgbe niile na-anu okwu amamihe gi. ⁹ Ngozi diri ONYENWE ANYI Chineke gi, onye nwere mmasi n'ebe i no, o debere gi n'ocheeze Izrel. N'ih ihunanya nke ONYENWE ANYI na-adi ruo mgbe ebighi ebi n'ebe Izrel no, o mee gi eze, ka i debe ikpe ziri ezi na ezi omume."

¹⁰ O nyere Solomọn onyinye olaedo idi arọ ya di puku kilogram anọ,† nyekwa ya otutu uda na-esi isi uto di iche iche, na otutu nkume di oke onuahia. O nwebeghi oge ozo ewebatara otutu uda na-esi isi uto dika ndi ahụ eze nwanyị Sheba nyere eze Solomọn.

¹¹ (Ozokwa, otutu ugbo mmiri nke eze Hiram bubatara olaedo site n'Ofia bulatara Solomọn. Ha sitekwara n'ebe ahụ bute osisi almuğ n'ebe o bara uba, na otutu nkume di oke onuahia di iche iche. ¹² Eze ji osisi almuğ ndi a wuo ogidi ndabere di n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI na nke uloze. O jikwa ya meere ndi na-abu abụ ubo akwara na une. O dibeghi

§ 9:25 9:25 O bu n'usoro uzọ mmemme atọ di mkpa nke ndi Izrel na-eme kwa afọ. Ndi a bu mmemme achicha ekoghi eko, mmemme owuwe ihe ubi, na mmemme ibi ulo ikwu. Opu 23:14-17; Dit 16:16; 2Ih 8:13 * 9:26 9:26 Obodo Eziön Geba di n'akuku Elat n'ala Edom, baara Solomọn uru n'ebe o di ukwu n'ih osimiri Uhie na oke osimiri India di ya nso. Onu 33:35; Dit 2:8; 1Ez 22:48 † 9:28 9:28 Otutu mmadu na-ama atụ ebe a ga-enwe ike chota obodo Ofia taa. Ufodu na-asị, na o bu n'onu mmiri Arebia ka o di, ndi ozo na-asị, o bu na mpaghara akuku onu mmiri Somalia. Ebe ndi ozo na-asị, na o di n'ala India maobu n'ala Zimbabwe. * 10:1 10:1 Maka inwaputa amamihe o nwere † 10:10 10:10 Talenti di narị na iri abuo

mgbe ọbụla ahuru maọbụ tubata osisi almug ha otu a site n'ubochi ahuruo taa.)

¹³ Eze Solomon nyekwara eze nwanyi Sheba ihe niile o choro na ihe niile bu nke o rioro, na-agunyeghi onyinye niile Solomon nyere ya dika eze o bu. Emesia, o hapuru laghachi n'ala nke aka ya, ya na ndi na-ejere ya ozi.

Ebube ibu eze Solomon

¹⁴ Otutu idi arọ nke olaedo Solomon na-enweta kwa afọ bu puku kilogram iri abuo na ato,‡ ¹⁵ na-agunyeghi uru nke na-esi n'aka ndi na-atu mgbereahia na ndi na-azu ahia na nke sitekwara n'aka ndi eze Arebia niile, nakwa n'aka ndisi na-achi obodo niile nke ala ahụ.

¹⁶ Eze Solomon kpuru nari ota olaedo ukwu abuo site n'olaedo etipara etipia. O bu olaedo nke idi arọ ya ruru kilogram isii na uma itoolu ka eji kpuo ota obula. ¹⁷ O kpukwara nari ota nta ato, nke sitere na olaedo etipara etipia. O bu olaedo idi arọ ya ruru kilogram ato na okara ka eji kpuo ota obula. Eze debere ha n'uloeze n'Oke Ohia Lebanon.

¹⁸ Eze mekwara ocheeze di ukwu nke e ji odu enyi na olaedo a nuchara anucha machie. ¹⁹ Ocheeze ahụ nwere ihe nrigo isii, o nwere elu di gburugburu n'azu ya. E nwere ebe ntukwasị aka n'akuku abuo ya, nke nwere oiyi odu abuo guzo n'akuku nke obula n'ime ha. ²⁰ Odu iri na abuo na-eguzo n'elu ihe nrigo isii ahụ, otu n'akuku isi abuo nke ihe nrigo obula. O dikwaghi alaeze ozo di nke e mere ihe di otu a nye. ²¹ Ihe niile Solomon nwere nke e ji anu ihe bu olaedo ka e ji mee ha. Ngwongwo niile nke di n'ime uloze n'Oke Ohia Lebanon bukwa olaedo a nuchara anucha ka e ji kpuo ha. O dighi ihe e ji olaocha kpuo, n'ihia na-agunyeghi olaocha dika ihe obula n'oge Solomon. ²² Eze nwere otutu ugbo mmiri e ji azu ahia n'oke osimiri, tinyere ugbo nke Hiram. Otu ugbo n'afọ ato, ka ugbo mmiri ndi a na-alota, buru olaedo, olaocha na odu enyi, enwe na adaka di iche iche bata.

²³ Eze Solomon bara uba n'aku, nwekwa amamihe karia ndi eze niile di n'uwa. ²⁴ Uwa niile na-abia icho ihu Solomon ka ha nuta okwu amamihe nke Chineke tinyere n'obi ya. ²⁵ Onye obula biakwutere ya na-ebutere ya onyinye inata ihuma, ya bu ngwa olaocha na olaedo, uwe di iche iche, ngwa agha, uda di iche iche, inyinya na inyinya muul, nke a bu kwa afọ, kwa afọ.

²⁶ Solomon chikobara otutu ugbo agha na inyinya di iche iche. O nwere ugbo agha di otu puku na nari anọ na inyinya agha di puku iri na abuo n'onuogu, ndi o debere ufodu n'ime ha n'obodo ugbo agha ya ma ndi ozo di na Jerusalem ebe ya onwe ya no. ²⁷ Eze mere ka olaocha baa uba dika nkume efu na Jerusalem. O mekwara ka osisi sida di otutu dika osisi sikamo nke di n'ala ala ugwu di iche iche. ²⁸ A na-esite n'Ijpt nakwa ala Kue atubatarara Solomon inyinya. Ndi ahia eze na-azuta ha site na Kue n'onu ahia a na-ere ha n'oge ahụ. ²⁹ Ha sitere n'Ijpt tubata otu ugbo agha n'onu ahia nari shekel olaocha isii, jirikwa otu nari shekel na iri shekel ise zuta otu inyinya. Ha zipukwara ha nye ndi eze niile nke ndi Het na ndi Aram.

11

Otutu ndi inyom Solomon

‡ **10:14** 10:14 Nari talenti isii na talenti iri isii na isii § **10:22** 10:22 Hibru ga-asị, Otutu ugbo nke Tashish

¹ Ma eze Solomon huru otutu ndi inyom mba ozo n'anya, tinyere nwa nwanyi Fero, ha bu ndi inyom ndi Moab, ndi Amon, ndi Edom, ndi Saidon na ndi Het. ² Ha bu ndi sitere na mba ndi ahụ ONYENWE ANYI gwara Izrel si, "Unu na ha agaghị alurita kwa di na nwunye, n'ihị na ha aghaghị ime ka obi unu gbasoo chi niile ha." Ma, n'agbanyeghi nke a, Solomon rapara ha n'ahụ n'ihị ihunanya. ³ Onuogugu ndi inyom Solomon luru di nari asaa, bu ndi amuru n'obi ndi eze. O nwekwara ndi iko nwanyi, onuogugu ha di nari ato. Ndi inyom ya duhiere obi ya. ⁴ Mgbe Solomon ghorog agadi, ndi inyom ndi a duhiere obi ya mee ka o gbasoo chi ndi ozo, nke mere na o jikwaghị obi ya niile gbasoo ONYENWE ANYI Chineke ya, dika Devid bu nna ya mere. ⁵ O gbasoro Ashtoret, bu chi ndi Saidon na Molek,* bu chi ruru aru nke ndi Amon. ⁶ N'uzo di otu a, Solomon mere ihe ojojo n'anya ONYENWE ANYI. O soghi uzo ONYENWE ANYI dika nna ya Devid si mee n'ubochi niile nke ndu ya.

⁷ N'elu ugwu di n'owuwa anyanwu Jerusalem,† Solomon wuru ebe di elu nye Kemosh, chi ruru aru nke ndi Moab, wuokwara Molek chi ruru aru nke ndi Amon. ⁸ O mekwara otu ihe ahụ nye ndi nwunye ya niile si mba ozo, bu ndi na-achụ aja nsure oku ihe na-esi isi uto, na-achukwa aja nsure oku di iche iche nye chi niile ha.

⁹ ONYENWE ANYI were iwe di ukwu megide Solomon, n'ihị na obi ya esitela n'ebe ONYENWE ANYI Chineke Izrel no puo, bu onye mere ka o hu ya anya ugboro abuo. ¹⁰ O bu ezie na o nyere Solomon iwu ka o ghara igbaso chi ndi ozo, ma Solomon erubeghi isi n'iwu a ONYENWE ANYI nyere. ¹¹ Ya mere, ONYENWE ANYI gwara Solomon okwu si, "Ebe o bu na i mere ihe di otu a, ju idebe ogbugba ndu m na ukpuru m, nke m nyere gi idebe, aghaghị m isite n'aka gi dokapu alaeze a, were ya nye otu n'ime ndi na-ejere gi ozi. ¹² Ma n'ihị nna gi Devid agaghị m eme ihe ndi a mgbe i di ndu. Aga m anapu nwa gi nwoke alaeze Izrel. ¹³ Ma agaghị m anapucha ya alaeze Izrel niile, kama aga m eme ka o buru eze otu ebo Izrel, n'ihị Devid, na n'ihị Jerusalem, obodo m hoputara nye onwe m."

Ndi iro Solomon

¹⁴ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI mere ka onye iro bilie megide Solomon. Onye a bu Hadad onye Edom, onye sikwa n'ezinaulo ndi eze Edom. ¹⁵ N'oge gara aga, mgbe Devid na-ebuso ndi Edom agha, Joab, onyeisi ndi agha, onye gara ili ndi agha e gburu egbu, tigburu ndi ikom niile no n'Edom. ¹⁶ Joab na ndi agha Izrel niile nogidere n'ebe ahụ onwa isii, tutu ruo mgbe ha gbuchapuru ndi ikom niile no n'Edom. ¹⁷ Ma Hadad, onye bu nwantakiri n'oge ahụ, gbapuru oso gbaga Ijpt, ya na ufodu ndiisi ochichi Edom, ndi jeere nna ya ozi. ¹⁸ Ha sitere n'ala Midia gaa Paran. Site na Paran, ha duuru ufodu ndi mmadu, ndi sooro ha gaa Ijpt, jekwuru Fero eze Ijpt, onye nyere Hadad ulo obibi na ala, nyekwa ya ihe oriri.

¹⁹ Hadad hutara amara n'ihu Fero, nke mere na o kponyere ya nwanne nwanyi Tapenes bu nwunye eze ka o buru nwunye ya. ²⁰ Nwanne Tapenes mutara ya nwa nwoke aha ya bu Genubat, onye Tapenes zulitere n'uloeze. Genubat biri n'etiti umu Fero.

²¹ Mgbe Hadad no n'Ijpt, o nuru na Devid sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu na Joab ochiagha ndi agha anwuokwala, o rioro Fero aririo ka o kwenye ka o laghachi n'Edom.

* **11:5** 11:5 Maobu, Milkom † **11:7** 11:7 Ugwu di n'owuwa anyanwu Jerusalem Ugwu a, bu Ugwu Oliv, nke aha ozo a na-akpo ya bu Ugwu ruru aru, 2Ez 23:13

²² Fero juru ya ajuju si ya, “Gini mere i ji choo ila? O nwere ihe i choo nke i na-adighi enweta n’ebe a?”

Hadad zara si ya, “O nweghi ihe koru m, kama kwere ka m laghachi.”

²³ Nwoke ozu Chineke mere ka o buru onye iro Solomon bu Rezon nwa Eliada, onye gbapuru site n’aka nna ya ukwu bu Hadadeza, eze Zoba. ²⁴ Devid lara ndi agha Zoba n’iyi, Rezon chikotara ndi ikom gbara ya gburugburu, gho onyendu ha, ndi nnupu isi a gara Damaskos biri n’ebe ahụ, na-achikwa n’ebe ahụ. ²⁵ Ogologo ubochi niile nke ndu Solomon, Rezon bu onye iro Izrel, tinyekwara nsogbu nke Hadad wetaara Izrel. Rezon bu eze ndi Aram, burukwa onye na-emegide Izrel.

Nnupu isi Jeroboam

²⁶ Jeroboam nwa Nebat, onye Ifrem nke Zereda, otu n’ime ndi ozi Solomon, biliri megide eze. Nne ya bu Zerua, nwanyi di ya nwuru anwu.

²⁷ Nke a bu akuko banyere otu o siri bilie imegide eze: Solomon wughariri Milo, wuziekwa ntipu di na mgbidi obodo Devid bu nna ya. ²⁸ Ugbu a Jeroboam, n’onwe ya, bu dimkpa. Mgbe Solomon huru otu nwokorobia a si aruzi oru ya nke oma, o mere ya onye nlekota ndi oru niile si n’ezinaulo Josef.

²⁹ Ma otu ubochi, mgbe Jeroboam si Jerusalem na-apu, o zutere Ahija onye amuma, onye Shilo, n’uzo, ebe o yi uwe oheru. O bukwa naani ha abuo no n’ohia mgbe ahu. ³⁰ Mgbe ahu, Ahija yipuru uwe oheru nke o yi n’ahu dwasia ya uzo iri na abuo. ³¹ Mgbe ahu, o gwara Jeroboam si, “Chiri iberibe iri nye onwe gi, n’ihi na otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel siri, ‘Lee, aga m anapu Solomon alaeze a, ma aga m enyekwa gi ebo iri n’ime ha. ³² Ma aga m ahapuru ya otu ebo, n’ihi ohu m Devid na n’ihi Jerusalem obodo m hoputara site n’ebo niile nke Izrel. ³³ N’ihi na ha ahapula m malite ikpo isiala nye Ashtoret, chi nwanyi ndi Saidon; na nyekwa Kemosh, chi ndi Moab; na nye Molek, chi umu Amon. Ha agbasoghi uzo m, ha emekwaghi ihe ndi ahu m guru dika ezi ihe. Ha edebeghi iwu m na ukuru m niile dika Devid nna Solomon mere.

³⁴ “Ma agaghi m anapu alaeze ya ugbu a, n’ihi ohu m Devid, onye m hoputara, na onye mere ihe toro m uzo. Aga m ahapu Solomon ka o nogide dika eze ubochi ndu ya niile. ³⁵ Ma aga m anapu alaeze ya site n’aka nwa ya, nye gi ebo iri. ³⁶ Nwa ya ka m ga-enye otu ebo, n’ihi na achoro m ka Devid ohu m nogide ibu eze Jerusalem, obodo m hoputara nye onwe m, ebe m mere ka Aha m diri. ³⁷ Ma otu o di, gi ka m ga-ewere. I ga-abukwa onye ga-achi ebe ahu niile obi gi choo; i ga-abu eze Izrel. ³⁸ O buru na i gee nti mee ihe niile m ga-enye gi n’iwu, jekwa ije n’irubere m isi, mee ihe ziri ezi n’anya m, site n’idebe ukuru niile na iwu niile, dika ohu m Devid mere, aga m anonyere gi. Aga m ewuru gi ulo ga-adigide dika m siri wuoro Devid. Aga m enyekwa gi Izrel. ³⁹ Aga m eweda agburu Devid n’ihi ihe a, ma ha agaghi abu ndi e wedara n’ala ruo ebighi ebi.’”

⁴⁰ Solomon gbaliri igbu Jeroboam, ma Jeroboam gbaara oso gbakwuru eze Shishak nke Ijpt.† O nokwara n’Ijpt ruo mgbe Solomon nwuru.

Onwu Solomon

⁴¹ Ma banyere ihe ndi ozu mere n’oge ochichi Solomon, nke bu, ihe niile o mere na amamihe o gosiputara, o bu na-edeghi ha n’akwukwo akuko nke Solomon? ⁴² Solomon chiri Izrel niile iri afro ano na Jerusalem. ⁴³ O sooro

† **11:40** 11:40 Eze Shishak, bu Fero mbu chiri Ijpt na senchuri nke iri. Mgbe ochichi puru site n’aka ezinaulo a, ahoputara onye ozu ga-achi 1Ez 14:25-26; 2Ih 12:2-9

nna nna ya ha dina n'ọnwu, e lie ya n'obodo Devid bu nna ya. Rehoboam nwa ya, ghokwara eze n'ọnodu nna ya.

12

Ochichi Rehoboam

¹ Rehoboam gara Shekem, n'ihia na Izrel niile zukoro ebe ahụ ime ya eze. ² Mgbe Jeroboam nwa Nebat nuru nke a (o ka no n'Ijpt ebe o gbagara oso ndu site n'aka eze Solomon), o sitere Ijpt lota. ³ Ya mere, ha ziri ozi kpo Jeroboam, ya na ogbako Izrel niile jekwuru Rehoboam si ya: ⁴ "Nna gi boro anyi ibu aro, ma ugbu a mee ka ibu aro na iyagba aro a nke o bokwasiri anyi, di mfe, anyi ga-ejere gi ozi."

⁵ Rehoboam zara ha si, "Laanu, ubochi ato gasia unu biaghachikwutenu m." N'ihia ya ndi ahụ lara.

⁶ Mgbe ahụ, eze Rehoboam gara inata ndumodu n'aka ndi okenye, bu ndi jeere nna ya Solomon ozi n'oge o di ndu, si ha, "Olee ndumodu unu ga-enye m maka mu inye ndi a osisa?"

⁷ Ha zara ya, "O buru na i ga-abu odibo nye ndi a taa, jeere ha ozi, nyekwa ha osisa di mma,* ha ga-anogide buru ndi ohu gi mgbe niile."

⁸ Ma o nabataghi ndumodu ndi okenye nyere ya, o gakwuru umu okorobia ndi ya na ha tokoro, bukwa ndi na-ejere ya ozi, ka ha nye ya ndumodu. ⁹ Rehoboam juru ha si, "Gini bu ndumodu unu? Gini bu osisa anyi ga-enye ndi a na-asị, 'Mee ka ibu aro nna gi bokwasiri anyi di mfe?'"

¹⁰ Umu okorobia ahụ, bu ndi ya na ha tokoro, zaghachiri si, "Gwa ndi ahụ siri gi, 'Nna gi bokwasiri anyi ibu aro, ma mee ka ibu anyi di mfe,' i ga-agwa ha, si, 'Mkpisịaka nta di n'aka m gbara okpotokpo karịa ukwu nna m. ¹¹ Nna m boro unu ibu aro; aga m atukwasi ihe n'ibu ahụ mee ka o di aro karịa. Nna m ji apipia doo unu aka na nti, maobu akpi ka m ga-eji mekpaa unu ahụ.'"

¹² Mgbe ubochi ato gasiri, Jeroboam na ndi Izrel† niile biaghachiri inuru osisa Rehoboam, dika eze kwuru, si, "Laghachitenu n'ubochi nke ato."

¹³ Eze sara ndi a okwu n'olu di ike. O juru ndumodu nke ndi okenye nyere ya, ¹⁴ ma gbasoro ndumodu nke umu okorobia nyere. O siri, "Nna m mere ka ibu unu di aro, aga m eme ka ibu unu di aro karịa. Nna m ji apipia doo unu aka na nti, aga m eji akpi mekpaa unu ahụ." ¹⁵ Ya mere, eze anaghi ndi ahụ nti, n'ihia mgbanwe nke onodu niile a sitere n'ebe ONYENWE ANYI no, ka e mezuo okwu ahụ ONYENWE ANYI gwara Jeroboam nwa Nebat site n'onu Ahija onye Shilo.

¹⁶ Mgbe Izrel niile huru na eze juru ige ha nti, ha zaghachiri ya si, "Olee oke anyi nwere n'ime Devid?"

Olee ihe nketa anyi nwere n'ime nwa Jesi?

Ndi Izrel, laanu n'ulo ikwu unu!

Gi Devid lekotakwa ulo nke gi."

Ya mere, ndi Izrel lara n'ulo ha. ¹⁷ Ma banyere ndi Izrel bi n'obodo niile nke Juda, Rehoboam gara n'ihu buru eze ha.

¹⁸ Eze Rehoboam zipuru Adoniram, onyeisi na-elekota ndi oru mmanye, ma ndi Izrel niile ji nkume tugbuo ya. Ma eze Rehoboam jisiri ike gbaba n'ime ugbo agha ya, gbalaga laa Jerusalem. ¹⁹ Ya mere, Izrel no na nnupu isi megide ulo Devid ruo taa.

* 12:7 12:7 Ilu 15:1; 2Ih 10:7 † 12:12 12:12 Ndi Izrel a na-ekwu banyere ha n'ebe a, bu ndi Izrel nke alaeze ugwu ugwu.

²⁰ Mgbe ndi Izrel nuru na Jeroboam alaghachitala, ha ziri ya ozi si ya puta n'ihu oha mmadu. N'ebe ahụ ka ha no mee ya eze Izrel. O dighi ebo obula kwenyere iso ulo Devid, kariakwa ebo Juda.

²¹ Mgbe Rehoboam biarutere Jerusalem, o kpokotara ndi ulo Juda niile na ndi ebo Benjamin, ha di nari puku na iri asato nonuogugu, umu okorobia ndi tozuru iga agha, ka ha gaa buso ulo Izrel agha ma weghachitekwa alaeze nokpuru ochichi Rehoboam, nwa Solomon.

²² Ma okwu Chineke rutere Shemaya onye nke Chineke nti, si, ²³ "Gwa Rehoboam, nwa Solomon eze Juda, na ndi Juda niile, na Benjamin na ndi ozonile, si ha, ²⁴ Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'Unu agakwala gaa buso umunna unu, bu ndi Izrel agha. Laghachinu, nwoke obula n'ulo ya, n'ihina o bu m na-eme nke a.'" Ya mere, ha rubere isi nokwu ONYENWE ANYI, onye obula n'ime ha laghachikwara n'ulo ya dika ONYENWE ANYI nyere n'iwu.

Oyiyi ehi olaedo di na Betel na Dan

²⁵ Mgbe ahụ, Jeroboam wusiri Shekem di n'ala ugwu Ifrem ike, biri n'ebe ahụ. N'ebe ahụ ka o si puo, gaa wuo obodo Peniel.‡

²⁶ Ma Jeroboam chere nobi ya, si "Ugbu a, ka alaeze nwere ike laghachikwa n'aka ulo Devid. ²⁷ N'ihina o buru na ndi mmadu gaa ichu aja n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI nke di na Jerusalem, obi ha nwere ike laghachikwuru onyenwe ha, bu Rehoboam eze Juda. Ha ga-egbu m, laghachikwuru eze Rehoboam."

²⁸ Mgbe o natachara ndumodu, eze kpuru umu ehi olaedo abuo. O siri ndi mmadu, "O bu oke oru nye unu igbago Jerusalem. Leenu chi unu, ndi Izrel, ndi sitere n'Ijpt kpopta unu." ²⁹ Otu n'ime ha ka o guzobere na Betel, tinyekwa nke ozon na Dan. ³⁰ Ihe a ghoru mmehie diri ha, n'ihina ndi mmadu na-abia kpo isiala nye nke di na Betel ma gaakwa ebe di anya, dika Dan, n'ihina ife ehi olaedo nke di n'ebe ahụ ofufe.

³¹ Jeroboam wuru ebe ichu aja n'ebe di elu di iche iche. O hoputara ndi nchujaja site n'etiti ndi Izrel niile,§ n'agbanyeghi na ha abughi ndi Livayi. ³² O hiwere mmemme a na-eme n'ubochi nke iri na ise nonwa nke asato, dika mmemme a na-eme na Juda. O chukwara aja n'ebe ichu aja. O mere nke a na Betel, churo umu ehi olaedo ahụ o kpuru aja. O tinyere ndi nchujaja noru n'ebe niile di elu nke o mere ka ha diri na Betel. ³³ N'ubochi nke iri na ise, nonwa asato, bu onwa nke ya onwe ya cheputara, o churu aja di iche iche n'elu ebe ichu aja o wuru na Betel. Ya mere, o hiwere mmemme a ka o diri ndi Izrel niile; ya onwe ya kwa gara chuo aja onyinye di iche iche n'elu ebe ichu aja.

13

Onye nke Chineke si Juda

¹ Otu onye nke Chineke si Juda bia Betel, site nokwu nke ONYENWE ANYI oge Jeroboam guzo n'ebe ichu aja ka o chuo aja. ² O tiri mkpu n'oke olu megide ebe ichu aja ahụ dika okwu ONYENWE ANYI si di, "Ebe ichu aja, ebe ichu aja! Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu: 'A ga-amu otu nwa nwoke n'ulo Devid, aha ya ga-abu Josaya.* O ga-eji ndi nchujaja niile nke ebe di elu, bu ndi na-achu aja n'elu gi, chuo aja n'elu gi. A ga-esurekwa okpukpu

‡ **12:25** 12:25 N'asusu Hibru Penuel bu otu ozo e si akpo Peniel § **12:31** 12:31 Mgbe ndi nchujaja gbapuru oso site na Jerusalem, n'ihina ize ndu site n'aka Jeroboam, o hoputara ndi nchujaja site n'etiti ndi Izrel niile, n'agbanyeghi na ndi a abughi ndi Livayi. 2Ih 11:13-17 * **13:2** 13:2 2Ez 23:15-16

ndi mmadu oku n'elu gi.' " ³ N'ubochi ahụ, onye nke Chineke ahụ kwuru okwu banyere ihe iribama ga-emezu. O kwuru si, "Nke a bu ihe iribama ONYENWE ANYI ji emesi okwu ya ike: Ebe ichu aja a ga-agbawa uzọ abuo. Ntu di n'elu ya ga-awusasi n'ala."

⁴ Mgbe eze Jeroboam nuru ihe onye nke Chineke ahụ kwuru megide ebe ichu aja Betel, o setipuru aka ya site n'ebe ichu aja ahụ si, "Jidenu nwoke a!" Ma aka ahụ o setipuru tugide nwoke ahụ kponwuru na o nwekwaghi ike iweghachi ya azu ozo. ⁵ Ozokwa, ebe ichu aja ahụ gbawara abuo, ntụ di n'elu ya wusikwara n'ala dika ihe iribama nke onye amuma Chineke nyere, site n'okwu ONYENWE ANYI.

⁶ Mgbe ahụ, eze sirị onye nke Chineke ahụ, "Biko, rigo ONYENWE ANYI Chineke gi, kpekwaro m ekpere ka e nyeghachi m aka m." Ya mere, onye nke Chineke ahụ rigo ONYENWE ANYI site n'ekpere, emekwara ka aka eze dighachi dikwa ka o di na mbu.

⁷ Emesia, eze gwara onye nke Chineke ahụ okwu si, "Soro m gaa n'ulo m. Aga m enye gi ihe oriri, nyekwa gi onyinye."

⁸ Ma onye nke Chineke ahụ zara eze si, "O buru na i nye m okara ihe niile i nwere, agaghi m eso gi baa n'ime ulo gi. Agaghi m erikwa nri gi maobu nuo mmiri n'ebe a. ⁹ N'ih na-enyere m iwu site n'okwu ONYENWE ANYI, si, 'Erila nri, anukwala mmiri, esitekwala uzọ i si gaa laghachi.'"

¹⁰ Ya mere, o sitere n'uzo ozo lawa, nke na-abughi uzọ o si bia Betel.

¹¹ Ma o nwere otu onye amuma bu agadi bi na Betel. Onye umu ya biara kororo ihe niile onye nke Chineke ahụ mere n'ubochi ahụ na Betel, ha kokwara nna ha ihe niile o gwara eze. ¹² Nna ha juru ha, "Olee uzọ o gara?" Umu ya ndi ikom ziri ya uzọ nke onye nke Chineke ahụ si Juda gara. ¹³ Mgbe ahụ, o sirị umu ya ndi ikom, "Jiekwaranu m inyinya ibu m." Ha jiekwara ya inyinya ibu, o nokwasiri n'elu ya. ¹⁴ O gbasoro onye nke Chineke n'azu, o huru ya ka o no ala n'okpuru osisi ook, O sirị ya, "O bu gi bu onye nke Chineke ahụ si Juda bia?"

O zara, "E, o bu mu onwe m."

¹⁵ Onye amuma ahụ sirị ya, "Soro m ka anyi gaa n'ulo m, ka i rie nri."

¹⁶ Ma o sirị, "Apughi m iso gi laghachi azu, maobu rie nri, ma o bukwa nuo mmiri obula n'ebe a. ¹⁷ N'ih na a gwara m site n'okwu ONYENWE ANYI si, 'Erikwala nri maobu nuo mmiri n'ebe ahụ, maobu soro uzọ i si gaa lotakwa.'"

¹⁸ Ma onye nke ozo sirị ya, "Mu onwe m bukwa onye amuma dika gi, mmuo ozi zikwara m ozi site n'okwu ONYENWE ANYI si, 'Kporo ya ka o soro gi laghachi n'ulo gi, ka o rie nri, nuokwa mmiri.' " (Ma o gwara ya okwu ugha.) ¹⁹ Ya mere, nwoke nke Chineke ahụ soro ya laghachi rie nri, nuokwa mmiri.

²⁰ Ma mgbe ha abuo nodu na-eri ihe na tebul, okwu ONYENWE ANYI rutere onye amuma agadi ahụ nti, bu onye mere ka o loghachi azu. ²¹ O kporo onye nke Chineke ahụ si Juda bia si ya, "Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu, 'N'ih na i nupula isi n'okwu onu ONYENWE ANYI, hapu idebe iwu ONYENWE ANYI Chineke gi nyere gi. ²² I laghachikwara n'ebe a, rie nri, nuokwa mmiri, bu ebe o gwara gi si gi, erila nri, anukwala mmiri. Ya mere, agaghi eli ozu gi n'ala ili nna gi ha.'"

²³ Mgbe onye nke Chineke ahụ risiri nri, nuokwa ihe onunu, ha kwadooro ya inyinya ibu nke onye amuma ahụ kpooghachiri ya azu. ²⁴ Dika o na-alaghachi, otu odum zutere ya n'uzo, dogbuo ya. Ma o hapuru ozu ya ka o togboro n'okporozo, ma inyinya ibu ya ma odum

ahụ dogburu nwoke ahụ guzokwa n'akukụ ozu ya. ²⁵ Ndị mmadụ na-agafe huru ozu ahụ ka ọ togboro n'uzo, hukwa ka odum ahụ guzo n'akukụ ya. Ndị a gara ko akuko ihe ha huru n'uzo n'obodo ebe onye amuma agadi ahụ bi.

²⁶ Mgbe onye amuma ahụ mere ka ọ laghachi azu nuru ihe mere, ọ siri, "Ọ bụ onye nke Chineke ahụ nupuru isi n'okwu ONYENWE ANYI. ONYENWE ANYI enyefeela ya n'aka odum, nke dogburu ma gbukwaa ya, dika okwu ONYENWE ANYI doro ya aka na ntị."

²⁷ Mgbe ahụ, ọ siri umu ya ndi ikom, "Jiekwaranu m inyinya ibu." Ha mere otu a. ²⁸ Ọ puru gaa chota ozu nwoke ahụ ka ọ togboro n'uzo. Inyinya ibu ya na odum ahụ guzokwa n'akukụ ozu ahụ. Odum erighi anu nwoke ahụ, ọ dogbukwaghị inyinya ibu ahụ. ²⁹ Onye amuma agadi ahụ buliri ozu onye nke Chineke ahụ dokwasị ya n'elu inyinya ibu ya, buru ya bughachi ya n'obodo, n'ihu iruru ya uju, nakwa ili ya. ³⁰ O liri ozu onye nke Chineke ahụ n'ili nke aka ya. Mgbe o liri ya, ọ kwara akwa si, "Ewo nwanna m!"

³¹ Mgbe o lisiri ya, ọ gwara umu ya ndi ikom si, "Mgbe m nwuru, lienu m n'otu ili a e liri onye nke Chineke; doonu okpukpu m ka ọ diri n'akukụ okpukpu ya. ³² N'ihu na ozi ahụ niile o ziri site n'okwu ONYENWE ANYI megide ebe ichu aja di na Betel, na megidekwa ebe ulo arusi niile di n'ebe di elu n'obodo Sameria aghaghị imezu."

³³ N'agbanyeghi ihe ndi a niile, Jeroboam esiteghị n'uzo ojoo ya tugharia. Kama ọ gara n'ihu hoputa ndi nchujaja maka ebe niile di elu site n'etiti ndi mmadu efu. Onye obula choro i bu onye nchujaja ka o doro nsọ maka ije ozi n'ebe niile di elu. ³⁴ †Nke a bu mmehie ezinaulo Jeroboam. Ọ bụ ya mere alaeze Jeroboam ji daa, meekwa ka e kpochapu ya n'elu uwa.

14

Amuma Ahija megide Jeroboam

¹ N'oge a, Abija nwa Jeroboam no n'oria nke di ukwu. ² N'ihu ya, Jeroboam siri nwunye ya, "Gaa, jikwaa onwe gi n'uzo mmadu na-enweghi ike imata na i bu nwunye Jeroboam. I ga-ejekwa Shailo, Ahija onye amuma no n'ebe ahụ, bu nwoke ahụ gwara m okwu na m ga-abu eze ndi nke a. ³ Chirikwa ogbe achicha iri, na achicha nta ole na ole, na otu karama mmanu anu, jekwuru ya. O ga-agwa gi ihe ga-eme banyere nwantakiri a." ⁴ Nwunye Jeroboam mere ihe o kwuru, o biliri jee n'ulo Ahija na Shailo.

Ahija bu agadi nwoke n'oge a. O naghị ahukwa uzo n'ihu nka o kara. ⁵ Ma ONYENWE ANYI agwalari Ahija okwu si ya, "Nwunye Jeroboam na-abia ijuta ase n'aka gi banyere nwa ya nwoke ahụ na-adighi ike, osisa di otu a ka i ganye ya. Mgbe o ga-abia ihu gi o ga-eme onwe ya dika o bughị nwunye Jeroboam."

⁶ Mgbe Ahija nuru uda nzo ukwu ya ka o na-abata n'onu uzo, o kporo ya oku si ya, "Bata, nwunye Jeroboam. Gini mere i ji jie ejiji dika onye ozo? Enwere m akuko ojoo m ga-akoro gi ⁷ Ga gwa Jeroboam si ya, Otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel kwuru, 'Esi m n'etiti ndi m welie gi elu, mee gi ka i buru onye ga-achi ndi m, bu Izrel. ⁸ Adowapuru m alaeze Izrel site n'ulo Devid nye gi ya, ma i geghi nti n'iwu m, ma obu debe ha dika ohu m Devid debere ihe niile m nyere ya n'iwu. Onye echiche obi ya na ihe na-atọ obi ya utọ mgbe niile bu idebe iwu m, na ime ihe ziri ezi n'anya m. ⁹ * Ma ihe ojoo i mere adila ukwu karia nke ndi niile bu gi uzo buru

† 13:34 13:34 1Ez 12:30; 2Ez 17:21 * 14:9 14:9 1Ez 12:28; 2Ih 11:15

eze mere. I kpuolara onwe gi chi ndi ozo, chi ndi e ji ola kpuo, si otu a kpasuo m iwe, gbakuta m azu gi.

¹⁰ “N’ihi ihe ndi a, aga m eme ka ihe ozoo biakwasị ezinaulo Jeroboam. Aga m ekpochapukwa umu ndi ikom gi niile, ma ndi ohu, ma ndi nwe onwe ha no n’ala Izrel. Aga m ekpochapukwa ulo Jeroboam dika mmadu si ekpochapu nsi anu, ruo mgbe e kpochapuru ha niile. ¹¹ Nkita ga-eri ozu ndi nke Jeroboam ndi nwuru n’ime obodo, ma ndi nwuru n’ohia ka anu ufe nke eluigwe ga-eri ozu ha. ONYENWE ANYI ekwuola ya.”

¹² “Ma gi onwe gi, Laa n’ulo gi. Mgbe i na-azobanye ukwu gi n’obodo, nwokorobia ahụ ga-anwu. ¹³ Ndi Izrel niile ga-akwa akwa n’ihi ya lie ya. O bu naani ya bu onye a ga-eli eli, n’ihi na n’ime ezinaulo Jeroboam, o bu naani n’ime nwokorobia a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel chotara ihe di mma.

¹⁴ “Ma ONYENWE ANYI ga-emekwa ka eze ozo bilie n’Izrel, onye ga-ekpochapu ezinaulo Jeroboam niile. O bidola taa, e, ma ugbu a kwa! ¹⁵ ONYENWE ANYI ga-eti Izrel ihe, mee ka o maa jijiji dika osisi achara nke ikuku na-ebughari n’ime mmiri. O ga-ehopu Izrel site n’ezi ala o nyere nna nna ha, fesaa ha n’ofe osimiri Yufretis, n’ihi na ha akpasuola iwe ONYENWE ANYI site n’iguzobe ogidi ofufe Ashera. ¹⁶ O ga-agbakuta Izrel azu n’ihi mmehie Jeroboam mere, ma meekwa ka Izrel niile soro ya mehie.”

¹⁷ Mgbe ahụ, nwunye Jeroboam biliri laghachi Tiaza. Ma nwokorobia ahụ nwuru mgbe o na-azobata ukwu ya n’onu uzo ulo ha. ¹⁸ Ha liri ya, ndi Izrel niile rukwara uju n’ihi ya, dika okwu ONYENWE ANYI si di, nke o kwuru site n’onu Ahija, onye amuma.

¹⁹ Ihe niile ozo Jeroboam mere, na ihe niile banyere ibu agha ya niile, na otutu ihe ozo di iche iche banyere ochichi ya, ka e dere n’akwukwo akuko ihe ndi eze Izrel mere. ²⁰ Jeroboam chiru Izrel iri afo abuo na abuo. O sooro ndi nna nna ya ha dina n’onu, nwa ya Nadab ghororo eze n’onodu ya.

Rehoboam, eze Juda

²¹ N’oge a, Rehoboam nwa Solomon, bu eze Juda. O gbara iri afo ano na otu mgbe o malitere ibu eze. O chiru afo iri na asaa na Jerusalem, bu obodo ahụ ONYENWE ANYI horo site n’etiti ebo niile nke Izrel, bu ebe o ga-akpokwasị Aha ya. Aha nne ya bu Naama, onye Amon.

²² Mgbe ahụ, ndi Juda mehiekwara megide ONYENWE ANYI. Ha sitere n’otutu mmehie ha mere, nke kariri mmehie nke ndi nna nna ha ochie mere, kpasuo ekworo ya. ²³ Ha wukwara nye onwe ha ebe ichu aja na ogidi arusi n’elu ugwu niile, na ogidi chi Ashera, na n’okpuru osisi obula akwukwo ndu di n’elu ya.† ²⁴ E nwere ndi ikom akwuna n’ala ahụ, ndi no n’ulo arusi ha di iche iche. Ndi mmadu mere udi ihe aru ahụ nke ndi mba niile ndi ahụ na-eme, bu mba ndi ahụ ONYENWE ANYI sitere n’ihu ndi Izrel chupu.

²⁵ N’afọ nke ise, nke ochichi eze Rehoboam, Shishak, eze Ijipt, busoro Jerusalem agha. ²⁶ O bukororo aku niile di n’ime ulo ONYENWE ANYI, na aku niile dikwa n’uloeze. O kwakoro ihe niile, werekwa ota olaedo niile ndi ahụ Solomon kpuru. ²⁷ Ma eze Rehoboam kpuru ota bronz i ji dochie ndi ahụ, nyefee ha n’aka ndiisi ndi nche, bu ndi na-eche n’onu uzo uloeze nche ka a lekota ha anya. ²⁸ Mgbe obula eze na-aga n’ulonso ukwu ONYENWE

† 14:23 14:23 Mgbe ndi Izrel wuru ebe ichu aja na ogidi arusi, ha nupuru isi site n’iwu Chineke nyere ha n’akwukwo Opu 23:24; 34:13-14; Dit 7:5; 12:2-3

ANYI, ndi nche na-ebu ota ndi ahụ, emesia, ha na-ebughachikwa ha n'ime ulo ndi nche.

²⁹ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Rehoboam, na ihe niile o mere, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ndi eze Juda?
³⁰ Agha digidere n'etiti Rehoboam na Jeroboam ubochi niile nke ndu ha.
³¹ Rehoboam sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'ebe e liri ha n'obodo Devid. Aha nne ya bu Naama, onye Amon. Abija nwa ya ghoro eze n'onodu ya.

15

Ochichi eze Abija

¹ Abija malitere ibu eze Juda, n'afọ iri na asato nke ochichi eze Jeroboam nwa Nebat. ² O chiri afọ ato na Jerusalem. Aha nne ya bu Maaka, nwa nwanyi Abishalom.

³ O mere mmehie niile nna ya mere n'ihu ya; o jighi obi zuruoke gbasoo ONYENWE ANYI Chineke ya, dika obi nna nna ya Devid di. ⁴ Ma n'ih i Devid, ONYENWE ANYI Chineke ya nyere ya oriona na Jerusalem, site na-ime ka nwa ya nwoke nochie onodu ya nakwa ime ka Jerusalem guzosie ike. ⁵ N'ih i na Devid mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI, o dighikwa iwu ONYENWE ANYI obula nke o na-edebeghi n'ubochi ndu ya niile, ma o bughi naani ihe banyere okwu Uraya, onye Het.

⁶ Agha di n'etiti Abija na Jeroboam n'ubochi niile nke ndu Abija. ⁷ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Abija, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ndi eze Juda? Agha digidere n'etiti Abija na Jeroboam. ⁸ Abija sooro nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'obodo Devid. Asa, nwa ya nwoke ghoro eze n'onodu ya.

Asa, eze Juda

⁹ N'afọ nke iri abuo nke ochichi Jeroboam eze Izrel, ka Asa ghoro eze Juda. ¹⁰ O chiri iri afọ ano na otu na Jerusalem. Aha nne nne ya bu Maaka, nwa nwanyi Abishalom.

¹¹ Asa mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI dika Devid nna ya mere.* ¹² O sitere n'ala ahụ niile chupu ndi ikom akwuna ulo arusi niile, wezugakwa arusi niile nke ndi nna nna ya ha mere. ¹³ O chudakwa obuladi nne nne ya bu Maaka, site n'onodu ya dika nne eze, n'ih i na o kpuru ihe aru, ogidi Ashera maka iji fee ya ofufe. Asa gbuturu ya kpo ya oku na ndagwurugwu iyi Kidron. ¹⁴ O bu ezie na o wezugaghi ugu niile di elu, ma Asa ji obi zuruoke jere ONYENWE ANYI ozi n'oge ndu ya niile. ¹⁵ O webatara n'ime ulonso ONYENWE ANYI olaocha na olaedo na ihe niile nke nna ya na ya onwe ya doro nsọ.

¹⁶ Ma agha digidere n'etiti Asa na Baasha, eze Izrel ubochi ochichi ha niile. ¹⁷ Baasha eze Izrel, busoro Juda agha, wuchie Rema igbochi onye obula na-apu apu maobu onye na-abata abata n'oke ala Asa, eze Juda.

¹⁸ Mgbe ahụ, Asa chiri olaocha na olaedo niile di n'uloaku ulonso ONYENWE ANYI, na ndi di n'uloeze ya, nyefee ya n'aka ndi ozi ya ka ha chiri ha zigara Ben-Hadad, nwa Tabrimom, nwa Hezion, bu eze Aram, onye na-achi na Damaskos, si, ¹⁹ "Biko, ka anyi gbaa ndu dika nna m na nna gi mere. Lee, ana m ezitere gi onyinye olaocha na olaedo. Ugbu a, mebie ogbugba ndu di n'etiti gi na Baasha, bu eze Izrel, ka o si n'ebe m no wezuga onwe ya."

* 15:11 15:11 2Ih 14:2; 1Ez 9:4; 14:8

²⁰ Ben-Hadad kwenyere eze Asa, zipu ndị ochiagha ndị agha ya ka ha gaa buso obodo Izrel niile agha. O lugburu Ijon, Dan, Ebel-Bet-Maaka na ala Kineret niile, tinyere ala niile nke ndị Naftali. ²¹ Mgbe Baasha nuru nke a, o kwusiri iwu Rema, laghachi biri na Tiaza. ²² Mgbe ahụ, eze Asa nyere iwu zigara ndị Juda niile, na o dighi onye iwu ahụ hapuru, ha biara bupusia nkume na osisi niile di na Rema, nke Baasha ji na-ewu ihe n'ebe ahụ. Eze Asa ji ihe ndi a wulie Geba nke Benjamin, wuokwa Mizpa.

²³ Ma banyere ihe ndi ozọ niile mere n'oge ochichi Asa, na ihe niile o rupertara na obodo niile ndi o wuru, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe e mere n'oge ndi eze Juda? Ma o rira oria nke metutara ukwu ya abuo, mgbe o mere agadi. ²⁴ Asa sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'ebe e liri ha, n'obodo Devid, bu nna ya. Jehoshafat nwa ya ghorọ eze n'onodu ya.

Nadab, eze Izrel

²⁵ Nadab, nwa Jeroboam, malitere ibu eze Izrel, n'afọ nke abuo nke Asa, eze Juda. O chiru Izrel afọ abuo. ²⁶ O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI. O gbasoro uzọ niile nke nna ya ma na-emekwa otu mmehie ahụ nke nna ya ji duba Izrel n'ime mmehie.

²⁷ Baasha nwa Ahija, onye si n'ebo Isaka gbara izu ojo megide ya. O tidara ya na Gibeton, n'otu obodo ndi Filistia, mgbe Nadab na ndi Izrel niile nochibidoro ya. ²⁸ Baasha gburu Nadab, nochie onodu ya dika eze, n'afọ nke ato nke ochichi Asa, eze Juda.

²⁹ Ngwangwa, mgbe o malitere ochichi ya, o gburu ndi ezinaulo Jeroboam niile. O kweghi ka onye obula na-eku ume fodu, kama o lara ha niile n'iyi, dika okwu ONYENWE ANYI kwuru site n'onu onyeozu ya, bu Ahija onye Shilo. ³⁰ Ihe ndi a mere n'ihhi mmehie niile Jeroboam mere, nke o mere ka Izrel mee, nakwa n'ihhi na o kpasuru ONYENWE ANYI, bu Chineke Izrel iwe.

³¹ Ma banyere ihe ndi ozọ niile mere n'oge ochichi Nadab, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Izrel? ³² Ma agha digidere n'etiti Asa na Baasha, eze Izrel, ubochi ochichi ha niile.

Baasha, eze Izrel

³³ N'afọ nke ato nke Asa, eze Juda, Baasha nwa Ahija ghorọ eze ndi Izrel niile na Tiaza. O chiru iri afọ abuo na abuo. ³⁴ O mere otutu ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI. O gbasoro uzọ ojo niile nke Jeroboam, jeekwa ije n'ime otu mmehie ahụ nke Jeroboam dubara ndi Izrel ime.

16

¹ Mgbe ahụ, ozi ONYENWE ANYI sitere n'onu Jehu, nwa Hanani banyere Baasha, eze Izrel si ya, ² "Esi m n'aja welie gi elu, mee gi onye ochichi ndi m Izrel. Ma i jeela ije n'uzo ojo niile nke Jeroboam. I meela ka ndi m bu Izrel mmehie, si otu a kpasuo m iwe site na mmehie ha. ³ Ya mere, aga m ekpochapu Baasha na ezinaulo ya, m ga-emekwa ulo gi ka o dika ulo Jeroboam, nwa Nebat. ⁴ *Onye obula nke metutara Baasha nke nwuru n'ime obodo ka nkita ga-eri ozu ya, ma ndi nwuru n'ohia ka anu ufe nke eluigwe ga-eri ozu ha."

⁵ Akuko niile banyere oru Baasha ruru, na ibu agha ya niile, e deghi ha n'akwukwo akuko oru ndi eze Izrel? ⁶ Baasha sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya na Tiaza. Ela, nwa ya nwoke, nochiri onodu ya dika eze.

* 16:4 16:4 1Ez 14:11; 21:24

⁷ Ma ozi ONYENWE ANYỊ si n'ọnu Jehu onye amuma, nwa Hanani b́ara Baasha na ndị ezinaulo ya n'ihu ihe ojuo niile o mere, si otu a kpasuo ONYENWE ANYỊ iwe. O bu ezie na o maara na Onyenwe anyi kpochapuru ezinaulo Jeroboam n'ihu ihe ojuo o mere, ma Baasha gara n'ihu mee ihe ojuo.

Ela, eze Izrel

⁸ Ela, nwa Baasha, malitere ibu eze Izrel n'iri afo abuo na isii nke ibu eze Asa, eze Juda. Ma naani afo abuo ka o chiri dika eze na Tiaza.

⁹ Mgbe ahụ, Zimri, ochiagha na-achi okara ugboala agha eze, gbara izuzu megide ya. N'oge a, Ela no na-anu mmanya na Tiaza, n'ulo Aza, onye na-elekota uloeze di n'obodo ahụ. O nukwara mmanya ahụ nubiya ya oke. ¹⁰ Zimri batara kúdaa ma gbukwaa ya. O bu n'iri afo abuo na asaa nke ochichi Asa, eze Juda. O buuru eze n'onodu ya.

¹¹ Ngwangwa o ghorọ eze, nokwasị n'ocheeze ya, o gburu mmadu niile no n'ezinaulo Baasha. O hapughi o buladi otu nwoke. O gburu ikwu na ibe Baasha, na ndi enyi ya niile. ¹² Ya mere, Zimri kpochapuru ndi ezinaulo niile Baasha, n'usoro okwu ONYENWE ANYI kwuru megide Baasha site n'onu onye amuma ya bu Jehu. ¹³ N'ihu mmehie niile nke Baasha na nwa ya Ela mere, na nke ha ji mee ka Izrel mehie, biakwa kpasuo iwe ONYENWE ANYI bu Chineke Izrel, site n'arusi ha niile na-abaghi uru.

¹⁴ Akuko banyere ochichi Ela, na ihe niile o mere e deghi ha n'akwukwo ochichi ndi eze Izrel?

Zimri, eze Izrel

¹⁵ N'afọ nke iri abuo na asaa nke ochichi Asa, eze Juda, ka Zimri chiri ubochi asaa na Tiaza. N'oge a, ndi agha Izrel mara ulo ikwu na Gibeton, obodo ndi Filistia na-ebu agha. ¹⁶ Mgbe ha nuru na Zimri egbuola eze ha, ha niile kwekotara mee Omri eze ohuru ha. Omri bu onyeisi agha ndi agha Izrel niile. ¹⁷ N'ihu nke a, Omri duuru ndi agha ahụ no na Gibeton b́a ibuso Tiaza, isi obodo Izrel agha. ¹⁸ Mgbe Zimri huru na-adotala obodo ahụ n'agha, o banyere n'ulo elu di n'uloeze, sunye onwe ya na uloeze ahụ oku. O si otu a nwuo, ¹⁹ n'ihu na Zimri n'onwe ya mere ihe ojuo n'anya ONYENWE ANYI dika Jeroboam. O kporo isiala nye arusi, dubakwa umu Izrel n'ime mmehie.

²⁰ Akuko banyere Zimri na ihe ojuo niile o mere e deghi ha n'akwukwo akuko ochichi ndi eze Izrel?

Omri, eze Izrel

²¹ Ma n'oge a, ndi Izrel kere onwe ha uzo abuo maka onye ga-abu eze ha. Otu uzo dinyeere Omri, ndi nke ozo dinyeere Tibni, nwa Ginat. ²² Ma ndi dinyeere Omri di ike kari ndi dinyeere Tibni, nwa Ginat. Ya mere, Tibni nwuru. Omri ghokwara eze Izrel.

²³ Asa, eze Juda anola iri afo ato na otu dika eze mgbe Omri malitere ibu eze Izrel. Omri chiri Izrel afo iri na abuo, afo isii n'ime afo ndi a na Tiaza. ²⁴ Omri zuru ala uguwu uguwu a na-akpo Sameria site n'aka Shema, kwuo ya talenti olocha abuo. O wuru obodo ohuru n'ugwu ahụ guo aha ya Sameria, n'ihu na aha onyenwe ala ahụ na mbu bu Shema.

²⁵ Ma Omri mere ihe ojuo n'anya ONYENWE ANYI kari ndi eze Izrel niile buru ya uzo. ²⁶ O kporo isiala nye arusi, dika Jeroboam nwa Nebat mere. O dubakwara ndi Izrel n'ime mmehie. N'ihu nke a o mere ka iwe wee ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, n'ihu arusi nzuzu ha.

²⁷ Akuko ihe niile Omri mere, o bu na e degi ha n'akwukwo akuko ochichi ndi eze Izrel? ²⁸ Omri sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya na Sameria. Ehab, nwa ya ghoru eze n'onodu ya.

Ehab, aghoo eze Izrel

²⁹ N'afu nke iri ato na asato nke ochichi eze Asa na Juda, ka Ehab, nwa Omri, malitere ichi dika eze n'Izrel. O chiri ndi Izrel iri afu abuo na abuo na Sameria. ³⁰ Ehab nwa Omri mere ihe ojuo n'anya ONYENWE ANYI kariya ndi eze niile buru ya uzo. ³¹ O bughu naani na o guru mmehie niile Jeroboam nwa Nebat mere di ka ihe di nta, kama o gara n'ihu luo Jezebel, nwa nwanyi Etbaal, eze ndi Saidon.† O bidokwara ikpo isiala nye arusi Baal, na ife ya ofufe. ³² O guzobere ebe ichu aja nye Baal, n'ulo arusi Baal nke o wuru na Sameria. ³³ Ehab manyere ogidi chi Ashera, si otu a kpasuo ONYENWE ANYI bu Chineke nke Izrel iwe kariya otu ndi eze Izrel niile bu ya uzo chia si mee.

³⁴ Mgbe Ehab na-achi, ka Hiel, onye Betel, wughachiri obodo Jeriko. Okpara ya bu Abiram nwuru, mgbe o toro ntoala obodo ahụ, ka o guzobere onu uzo ama ya oto, nwa ya nwoke nke nta aha ya bu Segub nwuru, imezu okwu ONYENWE ANYI kwuru site n'onu Joshua nwa Nun.

17

Ilaia ekwuo maka oke unwu nke ga-ada

¹ Ugbu a, Ilaia onye Tishbe, onye si obodo Tishbe, nke di n'ala Gilead, siri Ehab, "Eji m aha ONYENWE ANYI Chineke Izrel di ndu, onye m na-efe na onye m na-ejere ozi na-agwa gi na igirigi agaghi ada, mmiri agaghi ezo ozo n'afu ndi a na-abia kariya ma o bughu naani site n'okwu onu m!"

Ugoloma ebutere Ilaia nri

² Okwu ONYENWE ANYI rutere Ilaia nti, si ya, ³ "Si n'ebe a puo. Soro uzo owuwa anyanwu, gaa zoo onwe gi n'akuku iyi Kerit, n'akuku owuwa anyanwu ya, nke bu n'ihu Jordan. ⁴ Nodu n'ebe ahụ nuo mmiri si n'iyi ahụ, riekwa nri obula umu ugoloma ga-ebutere gi, n'ihia na enyela m ha iwu ka ha nye gi nri."

⁵ O mere ihe ONYENWE ANYI gwara ya ka o mee. O gara n'akuku iyi nta Kerit n'akuku owuwa anyanwu Jordan noro n'ebe ahụ. ⁶ Ugoloma na-ebutere ya achicha na anu, ututu na anyasi niile. O na-anukwa mmiri site n'iyi ahụ.

Ilaia na Nwanyi Zarefat

⁷ Ma mgbe ubochi ufodu gasiri, mmiri ahụ tara, n'ihia na mmiri adighi ezokwa n'ala ahụ. ⁸ Okwu ONYENWE ANYI biakwutere ya, ⁹ "Billie, jee Zarefat, obodo di Saidon nso, biri n'ebe ahụ. O nwere otu nwanyi di ya nwuru, onye m nyere iwu ka o nye gi nri." ¹⁰ Ilaia biliri jee Zarefat. Mgbe o ruru onu uzo ama e si abanye obodo ahụ, o huru otu nwanyi di ya nwuru ka o no na-achikota nku. Ilaia kporo ya oku si ya, "Biko, kutere m ntakiri mmiri n'iko ka m nuo." ¹¹ Mgbe nwanyi ahụ na-aga ikute mmiri ahụ, Ilaia kporo ya oku ozo si ya, "Biko, wetara m otu iberibe achicha ka m taa."

¹² Ma nwanyi ahụ zara si ya, "Dika ONYENWE ANYI Chineke na-adi ndu, enweghi m achicha obula n'ulo m. Naani ihe m nwere bu otu njuaka utu oka di n'ite, na mmanu ntakiri di na karama. Ugbu a, ana m achikota nku

† 16:31 16:31 Dit 7:3; Nkp 18:7

ka m baa ga siere onwe m siekwara nwa m nri, ka anyị rie, chere ọnwụ ga-abịa egburu anyị.”

¹³ Ịlajja siri ya, “Atụla egwu! Gaa mee dika i kwuru. Ma naanị buru ụzọ meere m ogbe achicha ntakiri site n’ihe i nwere, wetara m ya. Emesịa, mee nke gi na nwa gi ga-eri. ¹⁴ N’ihi na nke a bu ihe ONYENWE ANYI, Chineke Izrel kwuru, ‘Utu oka di n’ite ahụ agaghị agwụ, mmanụ ahụ di n’ite ahụ agakwaghị akọ tutu ruo ụbọchị ahụ ONYENWE ANYI ga-ezite mmiri ozuzo n’ala a.’”

¹⁵ Nwanyị ahụ mere dika Ịlajja kwuru. Sitekwa n’ụbọchị ahụ gaa n’ihu, ihe oriri akọkwaghị Ịlajja na nwanyị ahụ, na ezinaụlọ ya. ¹⁶ N’ihi na ụtụ oka ahụ agwughị, mmanụ akọkwaghị nwanyị ahụ, dika okwu ONYENWE ANYI kwuru site n’ọnụ Ịlajja, onye amụma.

¹⁷ Mgbe ihe ndi a gasiri, nwa nwanyị ahụ nwe ụlọ rịara oria. Oria a bịaara sie ike nke ukwuu na ume afọdughị n’ime ya. ¹⁸ Mgbe ahụ, nwanyị ahụ kwaara akwa biakwute Ịlajja si ya, “Ewoo, onye nke Chineke, gini ka i nwere megide m? I bịaara ka i chetara m mmehie m, na igbu nwa m nwoke?”

¹⁹ Ịlajja zara si ya, “Kunye m nwa gi nwoke.” Ịlajja kuuru ya site n’aka nne ya rigoo n’ulo elu ebe ya onwe ya na-edina,* nibe ya n’elu ihe ndina ya. ²⁰ O kpokuru ONYENWE ANYI si ya, “ONYENWE ANYI Chineke m, gini mere i ji wetara nwanyị a m bi n’ulo ya ihe mgbu site n’ikwe ka nwa nwoke ya nwuo?” ²¹ Ịlajja gbatiri onwe ya n’ahụ nwantakiri ahụ ugboro ato, kpokuo ONYENWE ANYI, si, “Biko, ONYENWE ANYI Chineke m, kwere ka mkpuruobi nwantakiri a laghachikwute ya.”

²² ONYENWE ANYI nuru ekpere Ịlajja, ndu nwantakiri ahụ laghachikwutere ya, o dikwara ndu ozo. ²³ Mgbe ahụ, Ịlajja kuuru ya si n’ulo elu ahụ ridata, kunye ya nne ya, gwa ya okwu si, “Lee, nwa gi di ndu!”

²⁴ Nwanyị ahụ siri Ịlajja, “Ugbu a, amatala m na i bu onye nke chineke, na okwu ONYENWE ANYI si n’ọnụ gi aputa bu eziokwu.”

18

Ịlajja na Ọbadaya

¹ Mgbe otutu oge gasiri, n’afọ nke ato, okwu ONYENWE ANYI rutere Ịlajja nti, “Bilie, gaa gosi Ehab onwe gi. Aga m emekwa ka mmiri zookwa n’ala a.” ² Ya mere, Ịlajja puru gaa igosi Ehab onwe ya.

Ma unwu di na Sameria n’oge a siri nnoo ike. ³ O nwere otu nwoke na-elekota ihe di n’ezinaulo Ehab. Aha ya bu Ọbadaya. (O bu nwoke ji obi ya niile kwere na ONYENWE ANYI. ⁴ Mgbe eze nwanyị bu Jezebel na-egbu ndi amuma ONYENWE ANYI choo igbuchapu ha, o bu Ọbadaya zoro nari ndi amuma n’ime ha n’ime ogba nkume. O zoro iri ndi amuma ise n’otu ogba nkume, zookwa iri ndi amuma ise foduru n’ime ogba nkume ozo. Emesia, o na-ewegara ha nri na mmiri n’ebe ahụ.) ⁵ Ehab kporo Ọbadaya si ya, “Jegharja n’ala a niile nyochaputa na ndagwurugwu na isi iyi niile, ebe ahijia ndu di. Gbutere inyinya na inyinya muul m ahijia ahụ ka ha taa ghara inwu, ka anyi gharakwa igbu ha.” ⁶ Ha kere ala ahụ n’etiti onwe ha. Ehab sitere otu akuku, ma Ọbadaya sitere akuku nke ozo.

⁷ O dighi anya, na mberede, Ọbadaya huru Ịlajja ka o na-abia izute ya. Ọbadaya matara na o bu ya. N’ihi ya, o dara n’ala kpuo ihu ya n’ala si, “O bu gi ka m huru n’ezie, onyenwe m, Ịlajja?”

* **17:19** 17:19 Onuulo a, bu ebe e debere maka ndi obia nakwa ichekwa ihe oriri.

⁸ Ịlajja zara sị ya, “E, ọ bụ m. Ugbo a gaa gwa onyenwe gị, ‘mụ bụ Ịlajja nọ n’ebe a.’”

⁹ Mgbe ahụ, Ọbadaya juru Ịlajja sị, “Gini bụ ihe m mejoro, nke mere i ji na-achọ inyefe ohu gị n’aka Ehab ka o gbuo ya? ¹⁰ Dika ONYENWE ANYI Chineke gị sị adi ndu, o nwebeghi mba maobu alaeze di nke nna m ukwu na-ezigaghi mmadu icho gi. Ebe obula o gara a na-akoro ya na Ịlajja anoghi n’ebe ahụ. Ehab na-eme ka eze obodo ahụ nuo iyi na ihe o na-ekwu bu eziokwu. ¹¹ Ma ugbo a, i na-asị m gaa gwa Onyenwe m na, ‘Ịlajja nọ n’ebe a.’ ¹² O burukwanu na m esite n’ebe a puo, onye ma ebe Mmuo ONYENWE ANYI ga-ebuga gi. Mgbe ahụ, o buru na Ehab abia hapu ihu gi, o ga-egbu m. N’ihi na mu bu ohu gi bu onye na-eke ONYENWE ANYI ofufe siteri na mgbe m bu okorobia. ¹³ O bu na onyenwe m anughi ihe m mere mgbe Jezebel no na-egbu ndi amuma ONYENWE ANYI? E zoro nari ndi amuma ONYENWE ANYI n’ime ogba nkume abuo, iri ise n’ime otu ogba nkume, iri ise n’ime otu ogba nkume ka m zoro ha, jirikwa nri na mmiri onunu zuo ha. ¹⁴ Ma ugbo a i na-agwa m si m, ‘Gaa gwa onyenwe gi na Ịlajja abiala.’ O ga-egbukwa m!”

¹⁵ Ma Ịlajja zara sị ya, “Dika ONYENWE ANYI Chineke Onye puru ime ihe niile na-adi ndu, onye m na-ejere ozi, ana m agwa gi na agaghi m esi n’ebe a puo tutu ruo mgbe m gosiri Ehab onwe m taa.”

Ịlajja n’ugwu Kamel

¹⁶ Mgbe ahụ, Ọbadaya puru gaa koro Ehab na Ịlajja abiala. Emesia, Ehab putara izute Ịlajja. ¹⁷ Mgbe o huru Ịlajja, Ehab siri ya, “O bu gi onwe gi bu nke a, gi onye na-emekpa Izrel ahụ?”

¹⁸ Ịlajja zara sị Ehab, “O nweghi mgbe m ji butere Izrel nsogbu. O bu gi onwe gi na ezinaulo nna gi na-ebutere Izrel nsogbu. Unu agbakwala iwu ONYENWE ANYIazu, gbasoro chi Baal di iche iche.* ¹⁹ Ugbo a, kpokota ndi Izrel niile ka ha zute m n’ugwu Kamel. Kpoptakwa ndi amuma Baal onuogugu ha di nari ano na iri mmadu ise, na ndi amuma Ashera, ndi di nari ano, bu ndi na-eso eze nwanyi Jezebel eriko ihe na tebul ya.”

²⁰ Ehab zigara ozi kpokota ndi Izrel niile, na ndi amuma ahụ niile. Ha niile biakwara n’ugwu Kamel. ²¹ Ịlajja gara n’ihu ndi a, si ha, “O bu ruo ole mgbe ka unu ga-akwusi inwe obi abuo? O buru na ONYENWE ANYI bu Chineke unu, soronu ya! Ma o burukwanu na unu ekpebie na Baal bu chi unu, soronu ya.”

Ma ndi zoro n’ebe ahụ ekwughi ihe obula.

²² Mgbe ahụ Ịlajja siri ha, “Leenu! O bu mu onwe m, naani m, bu onye amuma ONYENWE ANYI foduru, ma ndi amuma Baal di nari ano na iri ise n’onuogugu. ²³ Ugbo a wetanu oke ehi abuo ka ndi amuma Baal horo otu oke ehi, nke ha choro. Ha ga-egbujasi ya, tukwasi ya n’elu nkụ di n’ebe ichu aja, ma ha agaghi amunye oku obula n’okpuru ya. Mu onwe m ga-akwado oke ehi nke ozo tukwasi ya n’elu nkụ ma agaghi m amunyekwa oku n’okpuru ya. ²⁴ Emesia, unu ga-akpoku chi Baal† unu, mu onwe m kwa ga-akpoku aha ONYENWE ANYI. O ga-erukwa na chi ga-eji oku za, chi ahụ bu Chineke.”

Ndi Izrel niile zara sị, “Okwu gi di mma.”

²⁵ Ịlajja gwara ndi amuma Baal, sị, “Ebe unu di otutu, burunu uzo horo otu oke ehi n’ime ehi abuo a dozie ya. Unu amunyekwala ya oku n’okpuru,

* **18:18** 18:18 1Ez 16:30-33 † **18:24** 18:24 Baal, bu chi egbe eluigwe, nke otutu ndi Siria na ndi Kenan na-eke.

kama kpọkuonụ chi unu.” ²⁶ Ya mere, ndị amụma Baal weere oke ehi ahụ e nyere ha doziekwa ya.

Mgbe ahụ, ha kpọkuru aha Baal, chi ha. Site n’ụtụtụ tigidde mkpu ruo n’etiti ehihie na-asị “O Baal, biko, zaa anyị.” Ma o nweghị ihe ha nūrụ site n’onụ Baal. O dīkwaghị onye zara ha. Ha malitere ite egwu gburugburu ebe ichụ aja ahụ ha kwadoro.

²⁷ N’ihe dī ka n’etiti ehihie, Ịlaija malitere ichi ha ọchi, na ikwa ha emo. O gwara ha okwu si ha, “Tisienụ mkpu ike ka Baal nwe ike inụ aririọ unu. N’ezie, ọ bụ chi! Ma eleghị anya ọ nọ n’oke echiche, maọbụ o ji ọrụ n’aka, maọbụ ọ gara njem. Ma eleghị anya ọ na-arahụ ụra. O choro onye ga-akpote ya.” ²⁸ Ndị amụma a tiri mkpu n’oke olu dika ha si eme. Ha ji mma na ụbe na-egbukasi onwe ha ahụ, tutu ruo mgbe ọbara malitere isite ha n’ahụ na-agbaputa. ²⁹ Ma mgbe etiti ehihie gasiri, ha nọgidekwara na-ebu amụma ruo mgbe oge ichụ aja uhuruchi ruru, ma o nweghị onye zara ha, o nwekwaghị olu a nūrụ. O dīkwaghị onye nara ha ntị.

³⁰ Mgbe ahụ, Ịlaija kpọrọ ndị Izrel si ha, “Biaruenụ m nso.” Ha niile biaruru ya nso, o doziri ebe ichụ aja ONYENWE ANYI, bụ ndị ahụ a kwaturu n’ala na mbụ. ³¹ Ịlaija chiri nkume iri na abụọ, nke otu n’ime ha nọchiri anya otu ebo Jekob, onye okwu ONYENWE ANYI rutere si ya, “Aha gi ga-abụ Izrel.” ³² O ji nkume ndi a wuzie ebe ichụ aja ONYENWE ANYI. Emesia, o gwuru olulu miri emi, nke gbara ebe ichụ aja ahụ gburugburu. ³³ O tukwasiri nkụ n’elu ebe ichụ aja ahụ, tukwasikwa otu oke ehi o gbujasiri n’elu nkụ ndi ahụ. Emesia, o nyere ndi nọ n’ebe ahụ iwu si ha, “Gbajuonụ ite anọ mmiri. Butekwanụ mmiri ahụ bia wukwasị ya n’elu aja nsure oku a, na n’elu nkụ ndi a.” Mgbe ha mesiri nke a, Ịlaija gwara ha okwu si,

³⁴ “Gbajukwaanụ ite mmiri ndi ahụ, bute ha bia wukwasị mmiri ahụ nke ugboro abụọ n’elu aja nsure oku a.” Ha mere dika Ịlaija kwuru.

Ịlaija nyekwara ha iwu si, “Gbajukwaanụ ya nke ugboro atọ, bia wukwasị ya.” Ha mekwara otu a. ³⁵ Mmiri juputakwara n’ebe ichụ aja ahụ, na olulu ahụ dī ya gburugburu.

³⁶ Mgbe oge e ji achụ aja anyasi ruru, Ịlaija, onye amụma biara ebe ichụ aja ahụ nso kpee ekpere si, “O, ONYENWE ANYI Chineke Ebrahim, na Aizik, na Izrel, biko gosi taa na ọ bụ gi onwe gi bụ naanị Chineke n’Izrel, na mụ onwe m bukwa ohu gi. Gosikwa na m bụ onyeozu gi, na ọ bụ ihe i nyere m n’iwu ka m mere oge ndi a niile. ³⁷ Biko, ONYENWE ANYI m, zaa m ekpere m, zaa m ya, ka ndi Izrel niile mata na gi onwe gi, ONYENWE ANYI bụ Chineke, na gi onwe gi na-atugharikwa obi ha ilaghachikwute gi.”

³⁸ Mgbe ahụ, na mberede, oku ONYENWE ANYI sitere n’eluigwe daa, rechapụ oke ehi ahụ, na nkụ ahụ, na nkume, na ntụ, ma rechapukwa mmiri niile dī n’ime olulu ahụ dī gburugburu ebe ichụ aja ahụ.

³⁹ Mgbe ndi mmadu ahụ niile hūrụ ihe a mere, ha niile dara n’ala kpui ihu n’ala, na-eti mkpu na-asị, “ONYENWE ANYI, ya onwe ya bụ Chineke! ONYENWE ANYI ya onwe ya bụ Chineke!”

⁴⁰ Mgbe ahụ, Ịlaija nyere ha iwu si, “Jidenụ ndi amụma Baal niile. Unu ekwekwala ka otu onye n’ime ha laa.” Ha jidekwara ha niile. Ịlaija dukwaara ha niile gaa na ndagwurugwu iyi Kishon, gbuo ha n’ebe ahụ.

⁴¹ Emesia, Ịlaija gwara Ehab okwu si, “Gaa rie nri, nūokwa ihe onunụ; n’ihi na anurū m uzū oke mmiri ozuzo ka ọ na-ada.” ⁴² N’ihi nke a, Ehab sitere n’ebe ahụ puo gaa iri nri na inu ihe onunụ ma Ịlaija rigooro n’elu ugwu Kamel gbuo ikpere n’ala, kpui ihu ya n’ala n’etiti ikpere ya abụọ ikpe ekpere.

⁴³ N'oge a, ọ gwara nwokorobia na-ejere ya ozi si ya, "Gaa lee anya n'uzo oke osimiri." Ọ rigo lee anya, si,

"Ọ dighi ihe obula m huru."

Ilaija gwakwara ya otu a, ugboro asaa, si ya, "Jeghachi."

⁴⁴ O ruo na nke ugboro asaa, nwokorobia ahụ biaghachiri si Ilaija, "Onyenwe m, ahuru m igwe ojii di nta dika obu aka mmadu ka o si n'oke osimiri na-aputa."

Ya mere, Ilaija siru, "Gaa gwa Ehab, 'dozie ugbo agha gi, gbadaa tupu mmiri ozuzo egbochi gi ila.'"

⁴⁵ Ọ dighi anya, eluigwe gbajikotara nnoo oji. Oke ifufe bidokwara ife. Mmiri di ukwu bidokwara izo. Mgbe ahụ, Ehab gbaara ugbo agha ya laa Jezril. ⁴⁶ Ma ike ONYENWE ANYI biakwasiri Ilaija. Ọ fanyere onu uwe mwuda ya na belu o kere n'ukwu, gbapu oso buru Ehab uzo gbaruo obodo Jezril.

19

Ilaija agbaga n'ugwu Horeb

¹ Ehab kororo Jezebel ihe niile Ilaija mere, na otu o si jiri mma agha gbuo ndi amuma Baal niile. ² N'ihu nke a, Jezebel zigara onyeozu ka o ga zie Ilaija si, "Ka chi ndi a mesoo m mmeso, n'agbanyeghi otu mmeso ahụ si di njo, ma o buru na oge dika oge a echi, egbughi gi dika i si gbuo ndi amuma Baal."

³ Ilaija turu egwu, gbapu oso, n'ihu ichebe ndu ya. Mgbe o biaruru Biasheba, di na Juda, o hapuru nwokorobia na-ejere ya ozi n'ebe ahụ.

⁴ Ma ya onwe ya pukwara jee ije otu ubochi n'ozara naani ya. N'ikpeazu, o kwusiri nodu ala n'okpuru otu osisi brum, kpee ekpere rigo ka a napu ya ndu ya. Ekpere o kpere n'oge a bu, "O zuorela m ONYENWE ANYI, biko napu ndu m. O nweghi uzo m si di mma kari nna nna m ha." ⁵ O dinara n'okpuru osisi brum rahụ ura.

Ma lee, otu oge ahụ, mmuo ozi meturu ya aka, si ya, "Bilie, rie nri." ⁶ Ilaija biliri legharia anya, hu ogbe achicha na ite mmiri nta nke di n'akuku ebe o tukwasiri isi ya. O riri ogbe achicha ahụ a huru n'icheku oku, nuokwa mmiri ahụ. Emesia, o dinakwara ozo.

⁷ Mmuo ozi nke ONYENWE ANYI biaghachikwara nke ugboro abuo, si ya, "Bilie rie ihe, n'ihu na ije di gi n'ihu di ukwu." ⁸ Ilaija biliri rie ihe, nuokwa mmiri. Nri ahụ nyere ya ike ije ije iri ubochi anọ ozo, ehie na abali, tutu ruo mgbe o biaruru n'ugwu Horeb* nke bu ugwu Chineke. ⁹ N'ebe ahụ, o banyere n'otu ogha nkume rahụ ura abali n'ime ya.

ONYENWE ANYI aputa ihè nye Ilaija

Ma okwu ONYENWE ANYI rutere ya si, "Ilaija, ginu ka i na-eme n'ebe a?"

¹⁰ Ọ zaghachiri si, "Eji m inu oku n'obi na-ejere ONYENWE ANYI Chineke Onye puru ime ihe niile ozi. Ndi Izrel ajula ogbugba ndu gi, tidasiakwa ebe ichu aja gi, were mma agha gbukwaa ndi amuma gi niile, ugbo a, o bu naani mu onwe m bu onye foduru, ma ha na-achokwa iwepu ndu m."

¹¹ ONYENWE ANYI siru ya, "Puo gaa guzo n'elu ugwu, n'ihu ONYENWE ANYI, n'ihu na ONYENWE ANYI na-aga isite n'ebe ahụ gafee."

Mgbe ahụ, oke ifufe di ike gbawara ugwu ahụ, tipiasia nkume ndi ahụ n'ihu ONYENWE ANYI, ma ONYENWE ANYI anoghi n'ime ifufe ahụ. Mgbe ifufe ahụ gasiri, e nwere oke ala oma jijiji n'ugwu ahụ, ma ONYENWE ANYI

* **19:8** 19:8 Ugwu Horeb Maobu, Sajnai, o bu n'ebe a ka Chineke mere ka Mosis hu ya anya. Opu 3:1; 4:27; 31:18; 32:17

anọkwaghị n'ala oma jijiji ahụ. ¹² Mgbe ala oma jijiji ahụ gasiri, oku nwuuru, ma ONYENWE ANYI anoghi n'ime oku ahụ. Ma mgbe oku ahụ gasiri, nwa olu nta di nwayoọ dara. ¹³ Mgbe Ilaija nuru ya, o ji uwe mwuda ya kpuchie ihu† ya, puo gaa guzo n'onu uzo ogba nkume ahụ.

Mgbe ahụ, o nuru olu juru ya si, "Ilaija, gini ka i na-eme n'ebe a?"

¹⁴ O zaghachiri si, "Eji m inu oku n'obi na-ejere ONYENWE ANYI Chineke Onye puru ime ihe niile ozi. Ndi Izrel ajula ogbugba ndu gi, tidasiakwa ebe ichu aja gi, were mma agha gbukwaa ndi amuma gi niile, ugbu a o bu naani mu onwe m bu onye foduru, ma ha na-achokwa iwepu ndu m."

¹⁵ ONYENWE ANYI siri ya, "Sikwa uzo i si bia laghachi, gaa n'ozara Damaskos. Mgbe i ruru ebe ahụ, tee Hazael mmanu ibu eze Aram. ¹⁶ Teekwa Jehu, nwa Nimshi mmanu ibu eze Izrel. I ga-etekwa Ilaisha nwa Shafat, onye Ebel-Mehola mmanu ibu onye amuma n'onodu gi. ¹⁷ Onye obula gbanariri Hazael ga-anwu n'aka Jehu. Otu a kwa, ndi niile gbanariri mma agha Jehu ka Ilaisha ga-egbu. ¹⁸ Ma ghotu na o di puku mmadu asaa no n'Izrel, ndi na-egbubeghi ikpere ha n'ala nye Baal, maobu sutu ya onu, ife ya ofufe."

Okpukpo Ilaisha

¹⁹ Ilaija sitere n'ebe ahụ puo gaa chota Ilaisha nwa Shafat ebe o no na-ako ala ubi. Iri ehi abuo na ano e jikotara abuo abuo di ya n'ihu, ma ya onwe ya ji ehi abuo e jikotara onu, nke iri na abuo ya na-ako ala ubi. Ilaija jekwuru Ilaisha wukwasị ya uwe mwuda ya n'ubu ya. ²⁰ Mgbe ahụ, Ilaisha hapuru ehi ndi ahụ ebe ha guzoro n'ubi ahụ gbara oso gbakwuru Ilaija si ya, "Biko, kwere ka m gaa sutu nna m na nne m onu, si ha nodu nke oma. Emesia, aga m esokwa gi."

Ilaija zara si ya, "Laghachi azu, o bu gini ka m mere gi?"

²¹ Ilaisha laghachiri azu, gbuo ehi abuo ahụ e jikotara n'otu, kpoọ ihe ahụ e ji aru oru n'ubi oku, were ha sie anu ahụ nye ndi mmadu, ha rie. Mgbe ahụ, o biliri ije puo ga soro Ilaija, buru nwaodibo ya.

20

Ben-Hadad ebuso Sameria agha

¹ Ugbu a, Ben-Hadad, bu eze ndi Aram, chikotara ndi agha ya niile. Iri ndi eze ato na abuo sonyere ya, ha na inyinya ha na ugbo agha ha. O rigooro nochibido obodo Sameria buso ya agha. ² Mgbe ahụ, eze ndi Siria zigaara Ehab, eze Izrel ozi n'ime obodo si ya, "otu a ka Ben-Hadad siri, ³ 'Olaocha na olaedo gi, nkem ka ha bu, ndi nwunye gi na umu gi, bu ndi di mma karisia nke m ka ha bu.'"

⁴ Ehab eze Izrel, zighachiri ozi si, "O di mma, onyenwe m, mu onwe m, na ihe niile m nwere bu nke gi."

⁵ Ngwangwa ndi ozi Ben-Hadad biaghachiri zie Ehab ozi ozo si ya, "Otu a ka Ben-Hadad siri, 'O bu ezie na m ziteere gi ozi, si, olaocha gi na olaedo gi na ndi nwunye gi na umu gi ka i ga-enye m. ⁶ Ma ugbu a, n'oge di ka nke a, echi, aga m ezite ndi ozi m ka ha bia nyochaa ulo gi niile na ulo ndi ozi gi niile. Ihe obula di oke onuahia n'anya gi ka ha ga-ewere.'"

⁷ Eze Izrel kporo ndi okenye niile nke ala ahụ, si ha, "Leenu ugbu a, hukwanu otu nwoke a si achọ nsogbu. Mgbe o zitere m ozi inye ya ndi nwunye m, na umu, na olaocha m na olaedo m, ekwenyere m ya inye ya ihe ndi a."

† 19:13 19:13 Ilaija kpuchiri ihu ya, n'ihu na o nweghi onye obula ga-adi ndu, ma o hu ihu Chineke. Opu 3:6; Aiz 6:2

⁸ Ndi okenye na ndi Izrel zara si ya, "Añala ya nti! Enyela ya ihe obula."

⁹ Mgbe ahụ, o siri ndi ozi Ben-Hadad, "Gwanu onyenwe m, bu eze, 'M bu odibo gi jikeere ime ihe niile i buru uzọ kwuo na m ga-enye gi. Ma ekwenyeghi m n'ozu nke ugboro abuo a.'" Ndi ozi ahụ laghachiri koro Ben-Hadad ihe niile Ehab kwuru.

¹⁰ Ma Ben-Hadad zigakwaara Ehab ozi ozo si, "Ka chi ndi a mesoo m mmeso,* otu obula mmeso ahụ si di njo, ma o buru na aja Sameria gafodu inye onye obula n'etiti ndi ikom m otu njuaka."

¹¹ Ma eze Izrel zaghachiri, "Gwa ya, 'Onye na-ebu agha na-anya isi naani mgbe a luchara agha, o bughu tupu a luo agha.'"

¹² Ben-Hadad nuru ozi Ehab ziri mgbe ya na ndi eze ndi ozo ahụ no na-anu mmanya n'ulo ikwu ha manyere n'ogbo agha ahụ. Ben-Hadad nyere ndi agha ya iwu si ha, "Jikerenu, buso ndi Izrel agha." Ya mere, ha kwadoro ibuso obodo ahụ agha.

Ehab emerie Ben-Hadad

¹³ N'oge a, otu onye amuma biakwutere Ehab, bu eze Izrel si, "Otu a ka ONYENWE ANYI siri, 'I huru oke igwe ndi agha a? Aga m enyefe ha n'aka gi taa, mgbe ahụ i ga-amatakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.'"†

¹⁴ Ma Ehab juru si, "Onye ga-eme nke a?"

Onye amuma zara, "Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'O bu umu okorobia bu ndisi agha no n'okpuru ndi ochiagha na-achi akuku ala Izrel.'"

Ehab jukwara ozo, "Onye ga-amalite agha a?"

Onye amuma ahụ zara, "Gi onwe gi."

¹⁵ Mgbe ahụ, Ehab kpokotara umu okorobia bu ndisi agha si n'akuku obodo ya. Onuogugu ha di nari abuo na iri ato na mmadu abuo. Onuogugu ndi agha Izrel ndi ozo di puku asaa. ¹⁶ N'etiti ehie, mgbe Ben-Hadad na iri ndi eze ato na abuo ahụ, bu ndi ahụ biara inyere ya aka no na-anu mmanya, na-anubiga ya oke, ¹⁷ umu okorobia, bu ndi agha, ndi no n'okpuru ndi ochiagha na-achi akuku ala Izrel buru uzọ puo ibu agha.

Ma Ben-Hadad, n'onwe ya ezipulari ndi nledo, ndi loghachiri bia gwa ya si, "Ndi agha si Sameria na-abia."

¹⁸ O siri, "O buru na ha abia n'ihu udo, jidenu ha na ndu; o buru na ha biara maka ibu agha, jidenu ha na ndu!"

¹⁹ Ma umu okorobia ndi ochichi a bu ndi no n'okpuru ndisi, na-achi akuku ala ahụ sitere n'obodo zolie ije ebe ndi agha so ha n'azu, puo ibu agha. ²⁰ Onye obula n'ime ha gburu onye agha Siria obula luro ya ogo. Nke a mere ka ndi agha Siria gbapu oso, ndi agha Izrel chusokwara ha. Ma Ben-Hadad, eze Aram, na ndi agha na-agba inyinya, sitekwara n'ihu ogbo agha ahụ gbapukwa oso. ²¹ Ma eze ndi Izrel pukwuru ya, nwude otutu inyinya na ugbo agha, butere ndi Aram oghom di ukwu.

²² Emesia, onye amuma ahụ biakwutere eze Izrel si ya, "Mee onwe gi ka i di ike nke oma, mara ihe e kwesiri ka e mee, n'ihu n'etiti okochi na udu mmiri nke afo n'abia, eze Aram ga-abia ibuso gi agha ozo."

²³ Ma otu o di, ndisi agha eze ndi Aram duru ya odu si, "Chi ha bu chi ugu. N'ihu ya ka ha ji di ike karja anyi. Ma o buru na anyi ebuso ha agha n'obosara ala di lari, anyi aghaghi idi ike karja ha. ²⁴ Mee ihe a, wepu ndi eze a niile site n'ebe ha no, jiri ndi na-achi ala gbanwee ha. ²⁵ Kpokotaakwa ndi agha ozo, ndi di ukwu n'onuogugu, dika ndi agha i du gaa agha na mbu. Nyekwa anyi inyinya na ugbo agha ga-ezuru anyi.

* 20:10 20:10 1Ez 19:2; 2Ez 6:31 † 20:13 20:13 1Ez 20:28

Anyị ga-apụkwa buso ndị Izrel agha n'obosara ala dị larịi. Ọ dīkwaghị ihe ga-egbochi anyị imeri ha n'oge a." Ben-Hadad, eze Aram, kwenyere, meere ha dīka ha rīrōrō ya.

²⁶ Mgbe otu afọ gasiri, Ben-Hadad chīkōtakwara ndị Aram niile duru ha gaa Afek ibuso Izrel agha. ²⁷ Mgbe a kpōkōtara ndị agha niile nọ n'Izrel nye ha ngwa agha, ha pūrū izute ha. Ndị agha Izrel mara ụlō ikwu ha na ncherita ihu ndị agha Siria, dīka igwe ewu nta abụọ, ebe ndị Aram jupūtara ala ahụ niile.

²⁸ Onye nke Chineke bīara gwa eze ndị Izrel, "Otu a ka ONYENWE ANYỊ siri, 'N'ihī na ndị Aram na-eche na ONYENWE ANYỊ bụ chi nke ugwu, na ọ bughị chi ala ndagwurugwu, aga m arara igwe ndị agha a nyefee gị n'aka, ka gị na ndị gị mata n'ezikwu na m bụ ONYENWE ANYỊ.'" "

²⁹ Ọ bụ ụbōchī asaa ka ha mara ụlō ikwu ha na ncherita ihu ibe ha. Ma n'ụbōchī nke asaa ahụ, ndị agha malitere ibu agha. Ndị Izrel merūrū nari puku ndị agha Aram ahụ n'otu ụbōchī. ³⁰ Ma ndị fōdūrū n'etiti ndị agha Aram gbapūrū ọsọ gbalaga n'obodo Afek. Ebe ahụ ka mgbidi obodo Afek nọ dagbuo iri puku ndị agha abụọ na asaa n'ime ha. Ma Ben-Hadad n'onwe ya gbalagara, gbaba n'ime obodo ahụ, gaa zoo onwe ya n'ime ime otu ụlō.

³¹ Mgbe ahụ, ndiisi agha ya biakwutere ya sị ya, "Lee, anyị nūrū na ndị eze Izrel bụ ndị obi ebere. Ka anyị yiri akwa mkpe n'ukwu anyị, kee ụdō n'olu anyị, gaa rīrōrō eze Izrel. Ma eleghị anya ọ ga-edebe gị ndū."

³² Ya mere, ha yikwasiri onwe ha akwa mkpe, nyarakwa ụdō n'olu ha, jekwuru eze Izrel sị ya, "Ohu gị bụ Ben-Hadad na-asị, 'Biko, kwee ka m diri ndū.'" "

Eze jurū ha sị, "Ọ bụ ezie na ọ ka dī ndū ugwu a? Nwanne m ka ọ bụ."

³³ Okwu a mere ka ndị ozi eze Aram nwee olileanya. Ha mere ngwangwa kwugharīakwa ihe ahụ o kwuru. Ha siri, "E, Nwanne gị bụ Ben-Hadad."

Mgbe ahụ, eze Ehab nyere ha iwu sị, "Gaanū kpōpūta ya, dutekwanū ya n'ebe a." Mgbe Ben-Hadad bīara, Ehab mere ka ọ rigota n'ugbō agha nke ya.

³⁴ Mgbe ahụ, Ben-Hadad gwara Ehab sị, "Obodo niile nke nna m naara nna gị, ka m ga-enyeghachi gị. I nwere ike iwuru onwe gị ọdū ahia n'ama obodo Damaskos dīka nna m wuru n'ime Sameria."

Ehab kwuru, "Ọ burū na anyị agbaa ndū, aga m eme ka i nwere onwe gị." Ya mere, ha abụọ gbara ndū. Ehab hapūkwara ya ka ọ laa n'udo.

Onye amūma amaa Ehab ikpe

³⁵ Emesīa, okwu ONYENWE ANYỊ rutere otu onye n'etiti umū ndị amūma. Ọ gwara otu nwoke n'ime umū ndị amūma ahụ nọ ya nso sị ya, "Jiri ngwa agha dī gị n'aka tie m ihe." Ma nwoke ahụ jurū ime ihe onye amūma ahụ kwuru.

³⁶ N'ihī nke a, onye amūma gwara nwoke ahụ okwu sị, "Ebe ọ bụ na i jurū ime ihe ONYENWE ANYỊ nyere n'iwu, lee ihe ga-adakwasị gị. Mgbe i si n'ebe a na-ala n'ulo gị, ọdum ga-ezute gị n'uzo dogbuo gị." Amūma a mezukwara, n'ihī na mgbe nwoke ahụ tughariri si n'ebe ahụ na-ala, ọdum lūsorō ya ọgū n'uzo gbuo ya.‡

³⁷ Onye amūma ahụ pūkwara chōta onye ọzọ sị ya, "Biko, tie m ihe." Nwoke ahụ tiri ya ihe tihia ya ahụ. ³⁸ Mgbe ahụ, onye amūma ahụ e tiri ihe jiri akwa kechie ihu ya, ka mmadu obula ghara imata onye ọ bụ. Ọ pūrū gaa guzo n'akukū ụzọ ebe eze Izrel ga-esi gafee. ³⁹ Mgbe eze na-agafe,

‡ 20:36 20:36 1Ez 13:24.

onye amuma ahụ tiri mkpu sị, “Onyenwe m, biko gee m ntị. Lee, otu onye agha b̄iakwutere m mgbe m nọ n’ihu agha sị m, ‘Lee nwoke a a d̄otara n’agha; chee ya nche. Ekwekwala ka ọ gbanarị gi. N’ihi na ọ buru na o site n’aka gi gbapụ, § i ga-anwu, maobu i jiri otu talenti ọlaocha gbara isi gi.’⁴⁰ Ma mgbe m nọ na-arụ ọrụ ọzọ, nwoke ahụ a d̄otara n’agha gbapuru. Ahukwaghị m ya anya ọzọ.”

Mgbe ahụ, eze Izrel zara sị ya, “I jirila ọnu gi maa onwe gi ikpe. I ghaghị inata ahuhụ dirị gi.”

⁴¹ Mgbe ahụ, onye amuma ahụ mere ngwangwa wepu akwa ahụ o ji kechie anya ya abuo. Eze Izrel matakwarara na ọ bu otu onye n’ime ndi amuma. ⁴² Onye amuma ahụ gwara eze okwu sị ya, “Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, ‘Ebe i mere ka nwoke a laa, bu onye m nyere gi n’aka ime ka ọ nwuo, ugbu a, i ghaghị inwu n’onodu ya. A ga-alakwa ndi gi n’iyi, n’onodu ndi nke ya.’” ⁴³ N’ihi okwu a, eze Izrel ji iwe na ihu mgbaru laa n’ulo ya di na Sameria.

21

Ubi Nebot

¹ Mgbe nwa oge nta gasiri, Nebot, onye Jezril, nwere ubi vaini di na Jezril, n’akuku uloeze Ehab bu eze Sameria.* ² Ehab siri Nebot, “Nye m ubi vaini gi ka ọ buru ubi a gbara ogige, ebe m ga-aku akwukwo nri, ebe ọ di nso n’uloeze m. Aga m enye gi ubi vaini ọzọ di mma kariya ya, ma ọ burukwa na i chorọ, aga m akwu gi ego obula o ruru n’onu ahia ya.”

³ Ma Nebot zara sị Ehab, “Ala a bu ihe nketa ruuru m site n’aka nna nna m ha. M ga-esi anaa nye gi ya. ONYENWE ANYI ekwela na m ga-ewere ihe nketa nke nna nna m ha nye gi.”

⁴ Ehab jiri obi ufu na ihu mgbaru laa n’ulo ya n’ihi okwu a Nebot, onye Jezril gwara ya, sị, “Agaghị m enye gi ihe nketa nna nna m ha.” O dinara n’ihe ndina ya, chee ihu ya n’aja ulo, ju iri ihe obula.

⁵ Ma nwunye ya bu Jezebel, b̄iakwutere ya juo ya sị, “Gini mere i ji ju iri ihe? Gini mere i ji nogide n’obi ojoo na iwe?”

⁶ Ehab zara sị ya, “Agwara m Nebot, nwoke onye Jezril okwu sị ya, ‘Resi m ubi vaini gi, ma ọ buru na i chorọ, aga m enye gi ala ubi ọzọ mara mma n’onodu ya.’ Ma ọ juru juwaa isi inye m ubi ahụ.”

⁷ Mgbe ahụ, nwunye ya Jezebel juru ya ajuju sị ya, “O bughị gi bu eze na-achi Izrel? Bilie, rie nri, enyela obi gi nsogbu, n’ihi na aga m enyefe gi ubi vaini Nebot onye Jezril n’aka.”

⁸ Ya mere, Jezebel dere akwukwo n’aha Ehab, were mgbaaka akara eze kaa n’akwukwo ndi ahụ, zigara ha ndi okenye obodo na ndi a na-asopuru bi n’obodo ebe Nebot bi. ⁹ N’ime akwukwo ozi ndi a, o dere sị,

“Nyenu iwu ka mmadu niile buo onu. Kpokotaanu ndi Jezril niile, ka ha zukota. Mgbe unu zukoro, nyenu Nebot onodu n’oche di mkpa.

¹⁰ Hoputanu ndi ikom abuo, ndi na-abaghị uru ka ha puta n’ihu nzuko unu guzo gbaa ama ugha megide Nebot sị na ha nuru mgbe ọ kochara Chineke na eze.† Maanu ya ikpe onwu, kpupu ya n’azu obodo, jiri nkume tugbuo ya, ka ọ nwuo.”

¹¹ Ndi okenye na ndi a na-asopuru ndi bi n’obodo ahụ mere dika Jezebel nyere n’iwu n’akwukwo ahụ o degaara ha. ¹² Ha nyere iwu maka ibu onu,

§ 20:39 20:39 2Ez 10:24 * 21:1 21:1 Sameria bu isi obodo alaeze ugwu ugwu, ya mere ọ na-anochite anya alaeze ahụ n’ebe a. 1Ez 16:24 † 21:10 21:10 I kochaa Chineke na eze Opu 22:28; Lev 24:15-16; Oru 6:11

kpọkwa nzuko ndị obodo ahụ niile, meekwa ka Nebot nọdu n'ọche dị mkpa. ¹³ Mgbe ahụ, ndị ikom abụọ na-abaghị uru putakwara, nọdu na ncherita ihu ya, ha gbara ama ụgha megide Nebot, n'ihu ndị mmadụ, si, "Nebot kochara Chineke na eze." N'ihị nke a, ha dọkpụrụ ya gaa n'azụ obodo jiri nkume tugbuo ya. ¹⁴ Emesịa, ndị okenye na ndị a maara aha ha nke obodo Jezril, ziri ozi zigara Jezebel gwa ya na Nebot anwuola.

¹⁵ Ngwangwa Jezebel natara ozi na a tugbola Nebot, o sirị Ehab, "Bilie, gaa nwetara onwe gi ubi vainị Nebot, nwoke onye Jezril. Ubi ahụ o juru inye gi n'ego aburula nke gi ugbo a n'ihị na Nebot anwuola. O dikwaghị ndu ozo!" ¹⁶ Mgbe Ehab nuru na Nebot anwuola, o biliri puo, gaa ibanye n'ubi ahụ, inwetara onwe ya ubi vainị Nebot, onye Jezril.

¹⁷ Ma okwu ONYENWE ANYI rutere Ilaija, onye Tishbe, si ya, ¹⁸ "Bilie, gaa zute Ehab, eze Izrel onye bi na Sameria. O no ugbo a n'ime ubi vainị Nebot inwetara ya onwe ya. ¹⁹ Gwa ya si ya, 'Ihe a ka ONYENWE ANYI kwuru: I gbuola ochu mmadu si otu a nwetara onwe gi ihe nketa? Ebe ahụ nkita no rachaa obara Nebot ka ha ga-anọ rachaakwa obara gi. E, obara gi onwe gi.'"

²⁰ Mgbe ahụ, Ehab juru Ilaija ajuju si ya, "Onye iro m, i chorokwala m bia?"

Ilaija zara si ya, "E, achorola m gi bia n'ihị nnyefe i nyefere onwe gi ime ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI. ²¹ O sirị, 'Aga m eme ka ihe ojoo dakwasị gi. Aga m ekpochapu ndi agburu gi, site n'ezinaulo Ehab bipu nwoke obula, maobu ohu maobu onyenwe onwe ya n'Izrel. ²² Aga m eme ka ulo gi diri ka nke Jeroboam nwa Nebat, na dika nke Baasha nwa Ahija, n'ihị na i kpasuola m iwe, meekwa ka Izrel mehie.'

²³ "Ma banyere Jezebel, ONYENWE ANYI sirị, 'Umụ nkita ga-eri anu ahụ Jezebel n'akuku mgbidi aja ulo di n'obodo Jezril.'

²⁴ "Nkita ga-eri anu onye obula si n'ezinaulo Ehab nke nwuru n'ime obodo, ma anu ufe nke eluigwe ga-eri anu ndi obula nwuru n'ohia."

²⁵ (N'ezie, o nweghi onye obula ozo di ka Ehab, onye rere onwe ya nye ime ihe ojoo di ukwu n'anya ONYENWE ANYI, onye Jezebel nwunye ya kwagidere ime ihe ojoo di iche iche. ²⁶ Ehab bu onye mere mmehie di oke njo nke igbaso na ife arusi di iche iche ofufe dika ndi Amorait[‡] mere, bu ndi ahụ ONYENWE ANYI sitere n'ala a chupu ime ka ndi Izrel nweta ala ha.)

²⁷ Mgbe Ehab nuru okwu amuma ndi a, o dowara uwe ya, yikwasị onwe ya akwa mkpe, buo onu, dinaa n'akwa mkpe ahụ, jehariaakwa n'idi umeala.

²⁸ Ma okwu ONYENWE ANYI rutere Ilaija, onye Tishbe ozo, si ya, ²⁹ "I huru otu Ehab si weda onwe ya ala n'ihu m? N'ihị ihe a o mere, iweda onwe ya ala n'ihu m, agaghị m eme ka ihe ojoo ndi a m kwuru okwu banyere ha rute ya n'oge o di ndu. Kama aga m eme ka ihe ndi a dakwasị ezinaulo ya mgbe nwa ya ga-achi dika eze."

22

Amuma Mikaya megide Ehab

¹ Agha ozo adaghi n'etiti Aram na Izrel afọ ato. ² Ma n'afọ nke ato, Jehoshafat, eze Juda, gara ileta Ehab eze Izrel. ³ Eze Izrel sirị ndi ozi ya, "Unu amaghị na ala Ramot Gilead bu nke anyi, ma lee na anyi gbara nkiti iga naputa ya site n'aka eze Aram?"

[‡] **21:26** 21:26 Aha a, ka e ji mara ndi biri n'ala ahụ Chineke kwere Ebrahim na nkwa tupu umu Izrel a bia bichie na ya. Jen 15:16; Opu 23:23; Dit 1:7-8; 2Ez 21:11

⁴ Ya mere, ọ juru Jehoshafat, “I ga-eso m gaa buso Ramot Gilead agha?” Jehoshafat zaghachiri eze Izrel, si, “Otu m di ka gi onwe gi di, ndi m bukwa ndi gi, inyinya m bukwa nke gi.” ⁵ Ma Jehoshafat gwakwara eze Izrel, si, “Buru uzọ choputa ihe bu ntuziaka ONYENWE ANYI.”

⁶ Ya mere, eze Izrel kpokotara ndi amuma, onuogugu ha ruru nari ndi ikom anọ, juo ha si, “O bu m gaa buso Ramot Gilead agha, ka o bu m hapu iga?”

Ha zara, “Gaa, n’ihi na Onyenwe anyi ga-enyefe ha n’aka eze.”

⁷ Ma Jehoshafat juru, “O bu na e nwekwaghi onye amuma ONYENWE ANYI no n’ebe a, onye anyi nwere ike ijuta ase n’aka ya?”

⁸ Eze Izrel zaghachiri Jehoshafat, si, “A ka nwere otu onye amuma, onye anyi nwere ike isite n’aka ya juo ONYENWE ANYI ase, o bu Maikaya nwa Imla,* ma akporo m ya asi, n’ihi na o nweghi oge o na-ebu amuma ihe oma n’ebe m no, kama o bu naani nke ojo.”

Jehoshafat siru, “Eze ekwesighi ikwu okwu di otu a.”

⁹ Mgbe ahụ, eze Izrel kporo otu onye na-ejere ya ozi si ya, “Mee osiso kputa Maikaya nwa Imla n’ebe a.”

¹⁰ Ehab eze Izrel na Jehoshafat eze Juda, onye obula yi uwe eze ya, na-anokwasị n’ocheeze ya n’ebe izocha oka n’onu uzọ ama e si abata obodo Sameria. Ndi amuma ahụ niile nokwa na-ebu amuma n’ihu ha.

¹¹ Zedekaya nwa Kenaana, mere mpi igwe, o kwuputara si, “Nke a bu ihe ONYENWE ANYI na-ekwu, ‘Ihe ndi a ka i ga-eji sogide ndi Aram, ruo mgbe a ga-ala ha n’iyi.’”

¹² Ndi amuma ndi ozo niile na-ebu otu ihe ahụ n’amuma, na-asi, “Gaa, buso Ramot Gilead agha, i ga-enwekwa mmeri, n’ihi na ONYENWE ANYI ga-enyefe ya n’aka eze.”

¹³ Onyeozu ahụ nke gara ikpo Maikaya siru ya, “Lee, ndi amuma ndi ozo na-agupughi onye obula na-ebu amuma oganihu nye eze. Mee ka okwu gi na ha dakota. Kwuokwa ihe ga-adi eze mma.”

¹⁴ Ma Maikaya siru, “Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, aga m agwa ya naani ihe ONYENWE ANYI gwara m.”†

¹⁵ Mgbe o bjarutere, eze juru ya, “Maikaya, o bu anyi gaa buso Ramot Gilead agha, ka o bu anyi hapu?”

O zara, “Gaa, ma nwekwa mmeri, n’ihi na ONYENWE ANYI ga-enyefe ya n’aka eze.”

¹⁶ Eze siru ya, “Ugboro ole ka m ga-eme ka i nuo iyi na i gaghi agwa m ihe ozo, kari naani eziokwu n’aha ONYENWE ANYI?”

¹⁷ Mgbe ahụ Mikaya zara, “Ahuru m Izrel niile ka ha gbasasiri n’elu otutu ugwu dika aturu na-enweghi onye ozuzu aturu, ma ONYENWE ANYI siru, ‘Ndi a enweghi onyendu. Ka onye obula laghachi n’ulo ya n’udo.’”

¹⁸ Eze Izrel, siru Jehoshafat, “O bu na m agwaghi gi na o dighi mgbe o na-ebu amuma ihe oma banyere m, kama naani ihe ojo?”

¹⁹ Mikaya gara n’ihu, si, “Ya mere, nurunu okwu ONYENWE ANYI. Ahuru m ONYENWE ANYI ka o nokwasiri n’ocheeze ya, hukwa usuu nke eluigwe ka ha na-eguzo n’akuku ya, n’aka nri ya nakwa n’aka ekpe ya. ²⁰ ONYENWE ANYI siru, ‘Onye ga-aga rafuo Ehab ka o gaa buso Ramot Gilead agha, gaa nwuo n’ebe ahụ?’

“Otu onye tuputara aro nke a, ebe onye ozo tuputara nke ozo. ²¹ N’ikpezu otu mmuo putara, guzo n’ihu ONYENWE ANYI si, ‘Mu onwe m ga-arafu ya.’

* **22:8** 22:8 Nke a, abughi onye dere akwukwo Maika, nke bu otu akwukwo n’ime akwukwo nso

† **22:14** 22:14 Onu 22:38; 24:13

22 “ ‘ONYENWE ANYI juru si, Olee otu i ga-esi mee nke a?’

“ ‘Aga m apu gaa buru mmuo nrafu n'onu ndi amuma ya niile,’ ka o zara.

“ONYENWE ANYI siri, ‘I ga-enwe ike irafu ya. Gaa mee otu a.’

23 “Ma ugbu a, ONYENWE ANYI etinyela mmuo okwu ugha n'onu ndi amuma gi niile ndi a. ONYENWE ANYI ekwubiela n'ihe ojoo ga-adakwasi gi.”

24 Mgbe ahụ, Zedekaya nwa Kenaana, gara nso, maa Maikaya aka na nti, juo ya, “Olee uzo ka mmuo ahụ sitere na ONYENWE ANYI gara, mgbe o hapuru m bia igwa gi okwu?”

25 Maikaya zaghachiri, “I ga-achoputa nke a n'ubochi i ga-agbaba n'ime ime ulo izo onwe gi.”

26 Mgbe ahụ, eze Izrel nyere iwu si, “Jidenụ Maikaya kpugara ya Amon onye na-achi obodo a, na Joash nwa eze 27 i ga-asikwa, ‘Otu a ka eze siri: Tinye nwoke a n'ulo mkporo, nye ya naani achicha na mmiri onunu tutu ruo mgbe m loghachiri n'udo.’”

28 Maikaya kwuputara si, “O buru na i loghachi n'udo, o putara na o bughị ONYENWE ANYI si n'onu m kwuo okwu.” O kwukwara si, “Unu niile hubakwanu okwu m ndi a niile ama!”

Ehab anwuo na Ramot Gilead

29 Ya mere, eze Izrel na Jehoshafat eze Juda, puru gawa Ramot Gilead.

30 Eze Izrel gwara Jehoshafat, si, “Aga m ejikere onwe m dika m bu onye ozo banye n'ogbo agha, ma gi onwe gi yiri uwe eze gi.” Ya mere, eze Izrel nwoghariri onwe ya ka onye ozo baa n'ogbo agha.

31 Ma eze Aram enyelari ndi ochiagha ndi na-agba ugbu agha, onuogugu ha di iri ato na abuo, iwu si, “Unu ebusola onye obula agha, maobu onye ukwu maobu onye nta, kariakwa naani eze Izrel.” 32 Mgbe ndi ochiagha, na-achi ugbu agha huru Jehoshafat, ha chere n'obi ha, “N'ezie, onye a bu eze Izrel.” N'ih i ya ha tughariri ibuso ya agha, ma Jehoshafat tiri mkpu, 33 ndi ochiagha, na-achi ndi na-agba ugbu agha huru na o bughị eze Izrel, ma kwusi ichuso ya.

34 Ma otu onye doru uta ya gbapu ya na-ebughị onye obula n'obi, gbata ya eze Izrel n'etiti njiko nke uwe agha ya. † Eze gwara onye okwo ugbu agha ya, si, “Tugharia, si n'ebe a bupu m, n'ih na emerula m ahụ.” 35 Agha ahụ siri ike n'ubochi ahụ niile, e ji ihe mee ka eze kwuru oto n'ime ugbu agha ya na-eche ndi Aram ihu. Obara si n'onya ahụ sojuru n'ala ugbu agha ahụ, o nwuru n'uhuruchi ubochi ahụ. 36 Mgbe anyanwu na-ada, e tiri mkpu nke gazuru n'ogbo agha ndi Izrel, si, “Nwoke obula laa n'obodo ya, onye obula laakwa n'ala nke aka ya!”

37 Ya mere, eze nwuru, e buta ozu ya n'obodo Sameria, ebe a no lie ya. 38 Ha sachara ugbu agha ya n'odo mmiri di na Sameria (ebe ndi akwuna na-asa ahụ). Umụ nkita rachara obara ya, dika okwu ONYENWE ANYI kwubiri. §

39 Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Ehab na ihe niile o mere, uloze o wuru nke o ji odu choo mma, na obodo niile o wusiri ike, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Izrel?

40 Ehab sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu. Ahazaya nwa ya ghoru eze n'onodu.

Jehoshafat, eze Juda

† 22:34 22:34 Eleghi anya ebe uwe agha ya na-ekpuchiteghi § 22:38 22:38 1Ez 21:19

⁴¹ Jehoshafat nwa Asa ghorọ eze Juda, n'afọ nke anọ, nke ọchịchị Ehab eze Izrel. ⁴² Jehoshafat gbara iri afọ atọ na ise mgbe ọ malitere ibụ eze. Ọ chiri iri afọ abụọ na ise na Jerusalem. Aha nne ya bụ Azuba, nwa Shilhi. ⁴³ N'ihe niile o jere ije n'uzọ Asa bụ nna ya, o sitekwaghị n'ime ha wezuga onwe ya, o mekwara ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI. Naanị na o wezugaghị ebe di elu niile, nke mere na ndi mmadu gara n'ihu na-achụ aja, na-esurekwa ihe nsure oku na-esi isi uto n'ebe ahụ niile. ⁴⁴ Jehoshafat mere ka udo di n'etiti ya na eze Izrel.

⁴⁵ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ọchịchị Jehoshafat, ihe niile ndi o ruputara, ike o kpara n'otutu agha nke o buru, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Juda? ⁴⁶ O kpochapuru ndi ikom akwuna ulo arusi, bu ndi nke foduru, mgbe nna ya bu Asa chichara ọchichị. ⁴⁷ N'oge a, eze adighi n'ala Edom, kama o bu onye nnochite anya eze bu onye na-achi.

⁴⁸ Jehoshafat wuuru otutu ugbo mmiri eji azu ahia, maka ije n'ala Ofia iga bute olaedo ma ugbo mmiri ndi a agaghị ebe obula, n'ihị na ha mikpuru n'Eziọ Geba. ⁴⁹ N'oge ahụ, Ahazaya nwa Ehab siri Jehoshafat, "Kwere ka ndi ikom m soro ndi oru gi n'ugbo gi," ma Jehoshafat ekweghi.

⁵⁰ Mgbe ahụ, Jehoshafat sooro nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'ebe e liri ha n'obodo Devid, nna ya. Jehoram nwa ya ghorọ eze n'onodu ya.

Ahazaya, eze Izrel

⁵¹ Ahazaya nwa Ehab, malitere ibụ eze Izrel na Sameria, n'afọ iri na asaa nke ọchichị Jehoshafat, eze Juda. Ma o chiri Izrel naanị afọ abụọ. ⁵² O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI, n'ihị na o sooro uzọ ojoo niile nke nna na nne ya, na uzọ ojoo nke Jeroboam nwa Nebat, onye mere ka Izrel mee mmehie. ⁵³ O fekwara arusi Baal ofufe, kpookwa isiala nye ya, si otu a kpasuo ONYENWE ANYI, Chineke Izrel iwe, dika nna ya mere.

2 Ndi Eze

Ikpe omuma diri Ahazaya

¹ Moab nupuru isi megide Izrel mgbe Ehab nwuru. ² N'oge a, Ahazaya sitere na mgbe ulo elu ya di na Sameria daa, meruo ahụ nke ukwu. N'ihu orja a, o zigara ndi ozi, si ha, "Gaa juta ase n'aka Baal-Zebub,* bu chi Ekron, ma m ga-adiri site n'ihe mmeru ahụ a."

³ Ma mmuo ozi ONYENWE ANYI gwara Ilaia onye Tishbe okwu si ya, "Gaa zute ndi ozi eze Sameria zipuru, juo ha si, 'Gini mere unu ji aga Ekron iju ase? O bu na Chineke anoghi n'Izrel mere unu ji aga iju Baal-Zebub ase imata ma eze o ga-adi ndu?' ⁴ N'ihu nke a, otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'I gaghị esite n'elu ihe ndina ahụ bilie. I ghaghị inwu!' " Ya mere Ilaia puru gaa zie ndi ozi eze ozi ahụ.

⁵ Ndi ozi ahụ laghachiri azu. Ma mgbe eze huru ha, o juru ha si, "Gini mere unu ji loghachi?"

⁶ Ha zara ya, "Otu nwoke zutere anyi n'uzo si anyi, 'Laghachi ga zie eze ahụ zitere unu si ya: "Ihe ndi a, ka ONYENWE ANYI kwuru, O bu n'ihu na Chineke anoghi n'Izrel ka i ji zipu ndi mmadu ka ha gaa juta ase site n'aka Baal-Zebub, chi ndi Ekron? N'ihu nke a, i gaghị esite n'ihe ndina gi bilie. Ya doo gi anya na i ghaghị inwu!' " "

⁷ Eze juru ha si, "Onye bu nwoke a zutere unu n'uzo gwa unu okwu ndi a? Olee udi mmadu o bu?"

⁸ Ha zaghachiri ya, "O bu nwoke yi uwe e ji aji anu kpaa; o kere ihe okike akpukpo anu n'ukwu ya."

Eze siri, "O bu Ilaia, onye amuma si Tishbe!"

⁹ Mgbe ahụ, eze zigara otu onyeisi agha ya, na iri ndi agha ise ka ha gaa jide Ilaia. Mgbe ndi agha ahụ biarutere hụ Ilaia ka o no ala n'elu ugwu, onyeisi agha ahụ kporo Ilaia si ya, "Onye nke Chineke, eze si gi, 'rituo!' "

¹⁰ Ilaia zara si ha, "O buru na m bu onye nke Chineke dika i kwuru, ka oku si n'eluigwe daa rechapu gi na iri ndi agha ise so gi." Otu mgbe ahụ, oku sitere n'eluigwe daa rechapu iri ndi agha ise ahụ na onyeisi ha.

¹¹ Ozokwa, eze zigara otu onyeisi agha na iri ndi agha ise ozo ka ha gaa jide Ilaia. Mgbe ha biarutere hụ Ilaia, onyeisi agha ahụ kpokuru ya si ya, "Onye nke Chineke, eze si gi, 'rituo, bia ngwangwa!' "

¹² Ilaia zara si ya, "O buru na m bu onye nke Chineke dika i kwuru, ka oku si n'eluigwe daa rechapu gi na iri ndi agha ise gi na ha so." Ngwangwa, oku Chineke si n'eluigwe daa rechapu ha.

¹³ Ozokwa, eze zigara otu onyeisi agha na iri ndi agha ise ozo ka ha gaa jide Ilaia. Mgbe ndi agha a biara hụ Ilaia, onyeisi agha ahụ rigoro n'elu ugwu gbuo ikpere n'ala n'ihu Ilaia rijo ya amara si ya, "Onye nke Chineke, biko, meere ohu gi na iri ndi agha ise mu na ha so ebere. ¹⁴ Lee, oku esitela n'eluigwe rechapu ndisi agha abuo ahụ buru uzo, ha na ndi agha ha. Ugbu a, biko, ario m gi, chebe ndu anyi."

¹⁵ Mgbe ahụ, mmuo ozi ONYENWE ANYI gwara Ilaia okwu si ya, "Atula egwu! Soro ya gaa!" Ya mere, Ilaia sooro onyeisi agha ahụ gaa n'ihu eze.

* **1:2** 1:2 Baal-Zebub bu aha ndi Kenan, nke putara eze mmuo ojo, maobu ekwensu. Beel-Zebub nke putara, eze umu ijji bu aha ikwa emo nye chi ndi Kenan a na-akpo Baal-Zebub. Mat 10:25; 12:27

16 Mgbe Ilaija ruru n'ihu eze, o gwara eze okwu si ya, "The ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, o bu n'ih i na Chineke anoghi n'Izrel ka i ji zipu ndi ozi ka ha gaa juta ase site n'aka Baal-Zebub, chi ndi Ekron? Ebe o bu na i mere ihe di otu a, i gaghi esite n'ihe ndina gi bilie. I ga-anwuriri!" 17 O nwuru dika okwu ONYENWE ANYI nke Ilaija kwuru si di.

N'ih i na Ahazaya enweghi nwa nwoke obula, Jehoram† nochiri anya ya dika eze, n'af o nke abuo nke ibu eze Jehoram nwa Jehoshafat, bu eze Juda. 18 Akuko banyere ibu eze nke Ahazaya, na ihe niile o mere, e deghi ha n'akwukwo akuko ndi eze Izrel?

2

Ilaija alaa eluigwe

1 O ruo mgbe ONYENWE ANYI choro i koro Ilaija laa n'eluigwe site n'oke ifufe, Ilaija na Ilaisha no n'uzo sitere Gilgal. 2 Ilaija siri Ilaisha, "Nodu n'ebe a, n'ih i na ONYENWE ANYI ziri m ozi ka m gaa Betel."*

Ma Ilaisha zara si ya, "Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, na dika gi onwe gi nokwa na-adi ndu, agaghi m ahapu gi." Ya mere, ha abuo sooro gaa Betel.

3 N'ebe ah u, umu okorobia ndi amuma no na Betel putara zute ha abuo. Ndi amuma ah u biakwutere Ilaisha si ya, "I maara na ONYENWE ANYI gae si n'ebe i no wepu onyenwe gi Ilaija taa?"

Ilaisha siri, "Mu onwe m maara, ma unu noro nwayoo."

4 Mgbe ah u, Ilaija siri ya, "Ilaisha, nodu n'ebe a, n'ih i na ONYENWE ANYI ziri m ozi ka m gaa Jeriko."

Ma o zara, "Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, na dika gi onwe gi nokwa na-adi ndu, agaghi m ahapu gi." Ya mere ha abuo sokwaara ruo Jeriko.

5 Ndi otu ndi amuma no na Jeriko biakwutere Ilaisha nso juo ya, "I maara na ONYENWE ANYI ga-ewepu onyenwe gi taa?"

O zara, "E, amaara m, ya mere nonu nwayoo."

6 Mgbe ah u, Ilaija siri ya, "Nodu n'ebe a, n'ih i na ONYENWE ANYI ziri m ka m jee Jodan."

Ma o zara, "Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, na dika gi onwe gi nokwa na-adi ndu, agaghi m ahapu gi." Ya mere, ha abuo sooro na-eje.

7 Iri ndi amuma ise sitere n'etiti ndi amuma sooro ha guzoro n'ebe di anya na ncherita ihu ebe Ilaija na Ilaisha kwusiri n'akuku Jodan. 8 Mgbe ah u, Ilaija chiiri uwe mwuda ya, piakotaa ya, tie ya n'elu osimiri ah u. Mmiri ah u kewara uzo abuo, ala akoro putakwara. N'ebe ah u ka Ilaija na Ilaisha si gafee n'ofe ozo nke osimiri ah u.

9 Mgbe ha abuo gafesiri, Ilaija juru Ilaisha ajuju si ya, "Gini ka i choro ka m meere gi tupu e site n'ebe i no wepu m?"

Ilaisha rioro si ya, "Biko, mee ka m nweta udi mmuo i nwere okpukpu abuo."

10 Ilaija zara si ya, "The i rioro bu ihe siri ike omume. O buru na i hu m mgbe a na-ewepu m site n'ebe i no, i ga-enweta ihe i rioro. Ma o buru na i hughi m, i gaghi enweta ihe i rioro."

11 Mgbe ha na-aga n'ihu n'ije ha na-akparita uka, na mberede, ugbo oku nke inyinya oku na-adokpu putara ihe kewaa ha abuo. Mgbe ah u kwa oke ifufe buuru Ilaija rigoro n'eluigwe. 12 Ilaisha huru ya, lelie anya

† 1:17 1:17 Maobu, Joram dika a na-akpo ya mgbe ufodu * 2:2 2:2 Betel bu obodo di mkpa site n'oge nna nna ochie ndi Izrel. Rehoboam bu eze wuru ebe ichu aja na Betel n'uzo ima aka nye nke e wuru na Jerusalem. Jen 12:8; 22:10-22; 35:1-5; 1Ez 12:28-33

elu tie mkpu akwa si, “Nna m! Nna m! Usuu ugbo agha na usuu ndi na-agba inyinya Izrel!” O hukwaghi Ilaisha anya ozo. O jidere uwe o yi n’ahu dowaa ya ibe abuo.

¹³ Emesia, o chiri uwe mwuda Ilaisha nke dapuru mgbe e weliri ya elu, laghachi bia guzo n’akuku osimiri Jordan. ¹⁴ O tiri akwa ah† n’elu mmiri ah juo si, “Olee ebe ONYENWE ANYI, Chineke Ilaisha no?” Mgbe o tiri mmiri ah ihe, o kewakwara otu uzo n’aka nri nke ozo n’aka ekpe, Ilaisha gafere n’ofe nke ozo.

¹⁵ Mgbe ndi amuma ah si Jeriko n’ele anya, huru ihe mere, ha siri, “Mmuo Ilaisha adakwasila Ilaisha.” Ha gara zute ya, kpo isiala n’ihu ya. ¹⁶ Ha siri ya “Lee, anyi bu ndi ohu gi nwere iri ndi ikom ise ah siri ike. Kwere ka ha ga chogharja nna gi ukwu. Ma eleghi anya mmuo ONYENWE ANYI eburula ya tudakwa ya n’otu ugwu, maobu n’otu ndagwurugwu.”

Ilaisha zaghachiri, “Unu ezigala ha.”

¹⁷ Ma mgbe ha nogidere riosie ya arijo ike, ruo mgbe o nwekwaghi ike igbochi ha. O gwara ha si, “O di mma, ziganu mmadu ka ha gaa choo ya.” Ha zigara iri ndi ikom ise, ndi gara chogharja Ilaisha ubochi ato, ma ha achotaghi ya. ¹⁸ Ilaisha no na Jeriko mgbe ndi a loghachiri bia kororo ya otu ha si gaa. Mgbe ah, o gwara ha si, “O bu na m agwaghi unu si unu ejela?”

Ezi mmiri onunu

¹⁹ Ndi obodo ah siri Ilaisha, “Lee, onyenwe anyi, obodo anyi di n’ebe di mma, dika gi onwe gi na-ahu, ma mmiri di n’ime ya joro njo, ala ya adighi amiputa mkpuru dika o kwesiri.”

²⁰ Ilaisha zara si ha, “O di mma, gaanu tinye nnu n’ime efere ohuru wetara m ya.” Ha gara weta efere ohuru nke nnu juru n’ime ya.

²¹ Ilaisha buuru nnu ah gaa n’ebe mmiri ah si asoputa, wunye nnu ah n’ime ya. Mgbe o na-eme nke a, o kwuru okwu si, “The ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, ‘Agwoola m mmiri a. Onwu maobu amighi mkpuru nke ala agaghi adikwa.’ ” ²² Site n’ubochi ah gaa n’ihu, mmiri ah diiri ocha ruo taa, dika Ilaisha kwuru.

Nkocha a kochara Ilaisha

²³ Emesia, Ilaisha sitere na Jeriko puo ilaghachi Betel. Mgbe o na-aga n’uzo, ufodu umu okorobia nta sitere n’ime obodo puta, bidoro jiri ya n-eme ihe ochi, si ya, “Onyeisi nkwocha, site n’ebe a puo! Onyeisi nkwocha, site n’ebe a puo!” ²⁴ Ilaisha tughariri lee ha anya, buo ha onu n’aha ONYENWE ANYI. Otu mgbe ah, nne anu ohia abuo, a na-akpo bia, sitere n’ohia puta, dogbuo iri umu okorobia ano na abuo n’ime ha. ²⁵ Emesia, Ilaisha sitere n’ebe ah puo jeruo n’ugwu Kamel. Emesjakwa, o sitere n’ebe ah laghachi na Sameria.‡

3

Nnupu isi Moab

¹ Jehoram nwa Ehab, malitere ibu eze ndi Izrel na Sameria n’afu nke iri na asato nke ochichi Jehoshafat na Juda. Afu iri na abuo ka o chiri dika eze. ² O mere ihe ojo n’anya ONYENWE ANYI, ma o bughu dika nna ya na nne ya mere. O wezugara nkume ah e doru nsu nye Baal nke nna ya kpuru. ³ Otu o di, o nogidere na mmehie Jeroboam nwa Nebat, onye mere

† 2:14 2:14 Akwa ah Maobu, uwe mwuda Ilaisha 2Ez 2:8. ‡ 2:25 2:25 O bu n’obodo Sameria ka Ilaisha biri.

ka Izrel baa n'ime mmehie ife arụsị. Joram esiteghị na ha wezuga onwe ya.

⁴ Eze ndị Moab, bụ Misha, na ndị ya, bụ ndị na-azụ atụrụ. N'afọ niile, ọ na-atụrụ eze Izrel otu nari puku aji ebule, na otu nari puku atụrụ. ⁵ Ma mgbe Ehab eze Izrel nwurụ, eze Moab nupuru isi megide eze Izrel, jukwa inọ n'okpuru ya ọzọ. ⁶ Ya mere, eze Joram sitere na Sameria puo ga kpokota ndị Izrel niile. ⁷ O zigara Jehoshafat eze Juda ozi si ya, "Eze Moab enupula isi megide m. I ga-abia soro m iga buso ndị Moab agha?"

Ọ zaghachiri, "Aga m eso gi gaa. Mụ na gi bụ otu, ndị m bụ ndị gi, inyinya m bukwa inyinya gi."

⁸ "Ma olee ụzọ anyị ga-esi gaa ibu agha ahụ?"

Joram zara, "Anyị ga-esi ụzọ ọzara Edom.*"

⁹ Ya mere, eze Izrel na eze Juda, na eze Edom,† na ndị agha ha niile, zukọtara site ụzọ ọzara Edom iga ibuso Moab agha. Ha gara ije abali asaa n'ozara. Ma mmiri onu ha nwere gwusiri. Ọ dikwaghị mmiri diri anu ulo ha, na ndị agha ha.

¹⁰ Mgbe ahụ, eze Izrel tiri mkpu si, "Gini ka anyị ga-eme? Ọ ga-abụ na ONYENWE ANYI kpoputara anyị bụ eze atọ ndị a, n'ebe a, inyefe anyị n'aka ndị Moab, ka ha merie anyị?"

¹¹ Ma Jehoshafat, eze Juda, juru ajuju si, "Ọ bụ na o nweghi onye amuma ONYENWE ANYI no n'ebe a, onye anyi ga-esi n'aka ya juta ONYENWE ANYI ase, site na ya?"

Otu onyeisi agha ndi Izrel si ha, "Ilaisha, nwa Shafat, onye jeere Ilaisha ozi, no n'ebe a."

¹² Jehoshafat zara si, "Okwu ONYENWE ANYI di nonu ya." Ya mere, eze Izrel na Jehoshafat, na eze Edom, gakwuru ya.

¹³ Ilaisha zara eze Izrel si, "Gini ka mu na gi nwekoru? Jekwuru ndi amuma nne gi na nna gi, juta ha ase."

Eze Izrel zara si ya, "Mba, n'ihu na o bu ONYENWE ANYI kpoputara anyi bu eze atọ n'ebe a, ka o were anyi nyefee n'aka ndi Moab."

¹⁴ Ilaisha siri, "Ebe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-adi ndu, bu onye m na-eфе, a si na o bughu nsopuru m nwere n'ebe Jehoshafat eze Juda no, agaraghi m atupuru gi onu maobu lee gi anya n'ihu. ¹⁵ Ma ugbu a, kpotaranu m onye na-akpo ubo."

Mgbe okpo ubo ahụ malitere ikpo ubo ya, aka ONYENWE ANYI biakwasiri Ilaisha. ¹⁶ Ọ siri, "Ihe a ka ONYENWE ANYI kwuru, aga m eme ka ndagwurugwu a juputa n'olulu mmiri. ¹⁷ N'ihu na otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, Unu agaghi ahụ ifufe maobu mmiri ozuzo, ma ndagwurugwu a ga-ejuputa na mmiri, unu onwe unu ga-anu, na ehi unu, na anumanu ndi ozọ unu ga-anukwa mmiri. ¹⁸ Ma nke a bu ihe di nta n'ebe ONYENWE ANYI no, n'ihu na o ga-enyefekwa ndi Moab n'aka unu. ¹⁹ Unu ga-etigbu obodo obula e wusiri ike, na obodo ukwu niile. Unu ga-egbudakwa ezi osisi ha na-amị mkpuru, kpochie isi mmiri ha niile, werekwa nkume mebikwaa ezi ala ubi ha niile."

²⁰ O ruo, n'ututu, n'oge e ji achu aja nsure oku ututu, lee na mmiri sitere uzọ Edom sooro bia n'ebe ahụ ha gwuru olulu na ndagwurugwu ala ahụ sojuo ala ahụ niile.

* **3:8** 3:8 Ihe nke a putara, bu na ha ga-esi n'akuku odida anyanwu Osimiri Nwuru anwu gbaa gburugburu, puta n'akuku ndida obodo Moab ma buso ha agha. Ma tupu ha e nwee ike mee otu a, ha ga-esite n'oke ala ndi Edom, bu obodo ndi Juda na-achị gafee. † **3:9** 3:9 Eze Edom bu onyeisi alaeze Jehoshafat hoputara. I ga-ahu nke a n'akwukwo 1Ez 22:47; 2Ez 8:20

²¹ Mgbe ndị Moab nūrụ na ndị eze ahụ na-abia imegide ha, ha kpọkọtara ndị ikom ọbụla nwere ike ịlụ agha, ma okenye ma okorobia, pụta bia guzo n'oke ala ha. ²² Mgbe chi boro n'isi ụtutu, anyanwụ wara mụkwasi mmiri ahụ. Site n'ebe ha nọ, ndị Moab lepuru anya hụ mmiri ahụ ka ọ na-acha ọbara ọbara. ²³ Mgbe ahụ, ha sịrị tara onwe ha, "Leenu ọbara! Ọ ga-abụ na ndị agha eze atọ ndị a etigbuola onwe ha. Pụtanu, unu ndị Moab, ka anyị gaa kwakoro ihe nkwa na-agma!"

²⁴ Mgbe ha gbaara ọsọ biaruo n'ulo agha ndị Izrel, ndị agha Izrel biliri malite itigbu ha. Ya mere, ndị agha Moab sitere n'ihu ha gbalaga. Ma ndị agha Izrel banyere n'ime obodo ndị Moab, gbuo ihe niile ha huru n'uzo. ²⁵ Ha tidara obodo ndị Moab niile, tinye nkume n'ala ubi oma ndị Moab niile. Ha kpochiri isi mmiri niile, gbudasiaakwa ezi osisi niile na-amị mkpuru n'ala ahụ. N'ikpeazu, ọ bu naani otu obodo ndị Moab foduru, isi obodo a na-akpo Kia Hareset. Ndị ji udo na-ama nkume gbara obodo a gburugburu, bido ibuso ya agha.

²⁶ Mgbe eze Moab huru na agha ahụ anaghi agaziri ya nke oma, ọ chiri nari ndị agha asaa, ndị ji mma agha ebu agha, gbalia isi n'etiti ndị agha Izrel tikaputa, na ncherita ihu ebe eze Edom nọ, ma ha enweghi ike. ²⁷ Ya mere, o weere okpara ya, onye gaara abụ eze n'onodu ya, gbuo ya, dika aja n'elu mgbidi gbara obodo ahụ gburugburu nye chi Moab. Iwe di ukwu di n'ubochi ahụ megide Izrel. Ha kwusiri ibu agha, laghachi n'obodo nke aka ha.

4

Mmanu oliv nwanyi di ya nwuru

¹ Otu ubochi, otu nwanyi n'ime ndi inyom ndi amuma biakwutere Ilaisha rio ya si, "Ohu gi, bu di m anwula. I matara na o na-atu egwu* ONYENWE ANYI. Ma ugbo a, onye o ji ugwo na-abia ikporo umu m ndi ikom abuo ime ka ha buru ndi ohu ya."

² Ilaisha juru ya ajuju si, "Gini ka m ga-emere gi? Gwa m, gini ka i nwere n'ulo?"

Nwanyi ahụ zara si, "O nweghi ihe obula ohu gi nwanyi nwere n'ulo kari naani ntakiri mmanu."†

³ Ilaisha siri, "Jegharị na-ezi, gaa nata ndi agbataobi gi niile ite nke ihe obula na-adighi n'ime ya. Ha abukwala ole na ole. ⁴ Mgbe ahụ, baa n'ime ulo, gi na umu gi, mechibido onwe unu uzo. Malite igbanye mmanu ahụ n'ime ite ahụ niile, mgbe nke obula juru, bupu ya n'otu akuku."

⁵ Nwanyi ahụ hapuru ya, ga mechibido onwe ya na umu ya ndi ikom uzo. Ha na-ebutere ya ite niile ahụ nso, ebe ya onwe ya na-agbanye agbanye n'ime ha. ⁶ Mgbe o gbajuru ite ndi ahụ niile, o siri nwa ya, "Butere m ite ozo."

Ma o zara, "O nweghi ite ozo foduru." Mgbe ahụ, mmanu ahụ kwusiri igbaputa.

⁷ O gara gwa onye nke Chineke ahụ, onye siri, "Gaa, ree mmanu ahụ, kwukwaa ugwo unu ji. Gi na umu gi ndi ikom were nke foduru mee mkpa diri unu."

Nwanyi Shunem na nwa ya

* 4:1 4:1 O sopuru Onyenwe anyi † 4:2 4:2 Mmanu bu otu ngwa nri di mkpa na nri niile ndi si na mpaghara owuwa anyanwu na-eri. Mkpa o di bu na o na-edozi ahụ mma.

⁸ Otu ụbọchị, Ịlaisha gara n'obodo Shunem. Otu nwanyị nwere ugwu bi n'ebe ahụ. Nwanyị ahụ rịsiri ya ike ka o rie nri. N'ihị ya, mgbe ọbụla Ịlaisha si n'ebe ahụ gafee, ọ na-akwụsi n'ebe ahụ rie ihe. ⁹ Ma nwanyị ahụ gwara di ya okwu si, "O doro m anya nke ọma na nwoke a na-akwụsi n'ụlọ anyị mgbe niile bụ onye nsọ nke Chineke. ¹⁰ Biko, ka anyị doziere ya otu ọnuụlọ nta n'ime ụlọ elu anyị, ka anyị tinyere ya ihe ndina na tebul, na oche, na oriona, ka o nwee ebe ọ ga na-anọ mgbe ọbụla ọ biakwutere anyị."

¹¹ Otu ụbọchị, mgbe Ịlaisha biakwara n'ebe ahụ, ọ bara n'ọnuụlọ ahụ, dinaa n'ebe ahụ. ¹² Ọ siri Gehazi onye na-ejere ya ozi, "Gaa kpọọ onye Shunem a," Ya mere, ọ kpọrọ ya, ọ biara guzo n'ihu ya, ¹³ Ịlaisha gwara Gehazi, "Gwa nwanyị ahụ, si, 'Lee, otu i si enye onwe gi nsogbu niile ndi a maka anyị. Ugwu a, gini ka a ga-emere gi? Ọ bụ ka anyị gwa eze okwu banyere gi, ka ọ bụ igwa onyeisi ndi agha?'"

Ọ zara, "Ebi m n'etiti ndi m."

¹⁴ Ịlaisha juru, "Ginikwa ka anyị ga-emere nwanyị a?"

Gehazi siri, "N'ezie, o nweghi nwa nwoke, di ya emeekwala agadi."

¹⁵ Ịlaisha siri, "Kpọọ ya." Ya mere, Gehazi kpọrọ ya, ọ biara guzo n'onu ụzọ. ¹⁶ Ịlaisha siri, "Na mgbe di otu a n'afọ ọzọ, i ga-eku nwa nwoke n'aka gi abuo."

Ọ siri, "Mba, onyenwe m, biko, gi onye nke Chineke, agwala ohu gi nwanyị okwu ugha."

¹⁷ Ma dika Ịlaisha si kwuo, nwanyị ahụ tūruru ime, na mgbe ahụ n'afọ ọzọ ya, ọ muru nwa nwoke.

¹⁸ Nwata ahụ toputara, otu ụbọchị ọ puru jekwuru nna ya n'ubi, ebe ha no na-agho oka. ¹⁹ O tikuru nna ya si ya, "Isi m o, isi m o!"

Nna ya siri otu n'ime ndi ohu ya, "Kuru ya kulaara nne ya." ²⁰ O kuuru ya, kulaara ya nne ya, nwantakiri nwoke ahụ noduru n'apata nne ya ruo etiti ehie, mgbe ọ nwuru. ²¹ Nne ya kuuru ya rigoo n'elu ụlọ ahụ, togbo ya n'elu ihe ndina ahụ onye nke Chineke ahụ na-edina, mechie ụzọ puo.

²² O ziri ozi kpọọ di ya si ya, "Biko, zitere m otu okorobia na otu inyinya ibu, ka m jekwuru onye Chineke ahụ. Aga m alotakwa osiso."

²³ Ọ siri, "Gini mere i ji ejekwuru ya taa? Ọ bughị Onwa oheru, ọ bughikwa ụbọchị izuike."

Ọ zara si, "Udo di."

²⁴ Mgbe ahụ, ọ nokwasiri n'elu inyinya ibu ahụ, nye nwokorobia ahụ iwu si ya, "Gbasie oso ike. Akwusikwala igba oso ma ọ bughị mgbe m gwara gi kwusi." ²⁵ Ya mere, o buliri ije,‡ gawkuru onye nke Chineke n'ugwu Kamel.

Mgbe o lepuru anya hu ya ka ọ na-abia, onye nke Chineke siri odibo ya bu Gehazi, "Lee nwanyị Shunem ahụ. ²⁶ Gbara oso gaa zute ya juo ya si ya, 'O dikwa mma? Di gi ọ nokwa n'udo? Nwa gi ọ nokwa n'udo?'" Mgbe Gehazi zitere ya juo ajuju ndi a, nwanyị ahụ zara Gehazi si ya,

"E, anyi niile no n'udo, ihe niile na-aga nke oma."

²⁷ Ma mgbe ọ biakwutere onye nke Chineke, ọ dara n'ala n'ihu ya, jide ya n'ukwu ya abuo. Gehazi biaruru nso inupu ya, ma onyeozu Chineke siri ya, "Hapu ya aka, n'ihị na ọ di ihe na-enye ya nsogbu n'ime mmuo ya, ma ONYENWE ANYI zonariri m ya, ọ gwaghikwa m ihe mere."

²⁸ Nwanyị ahụ siri, "Onyenwe m, arioro m gi nye m nwa nwoke? Ọ bụ na m asighi gi, 'emeela m ka m nwee olileanya?'"

‡ 4:25 4:25 Njem a, ga-abu ihe di ka kilomita iri ato site n'obodo Shunem ruo n'ugwu a.

29 Ìlaisha sịrị Gehazi, “Ngwa, were ihe ike n’ukwu jikọta uwe mwụda gi, werekwa mkpanaka m n’aka gi, bilie gaa Shunem. Mgbe ị na-aga ekelekwala onye ọbụla ekele. Ọ burukwa na onye ọbụla ekelee gi, azala ekele ya. Gaa n’ụlọ ahụ. I ruo, tụtvasị mkpanaka m n’ihu nwantakiri nwoke ahụ.”

30 Ma nne nwantakiri ahụ zara sị, “Dịka ONYENWE ANYI na-adi ndu, na dika gi onwe gi nokwa na-adi ndu, agaghị m ahapụ gi laa.” Ìlaisha biliri soro ya bido ịla n’ụlọ ya.

31 Ma Gehazi butere ụzọ rute n’ụlọ ahụ, were mkpanaka ahụ tụtvasị n’ihu nwantakiri nwoke ahụ, ma nke a emeghi ka nwantakiri ahụ teta ma ọ bukwanụ kuo ume. Ya mere, Gehazi laghachiri izute Ìlaisha, gwa ya sị, “Nwata ahụ etetaghi.”

32 Mgbe Ìlaisha rutere n’ụlọ ahụ, ọ huru ka nwantakiri ahụ nwuru anwu dina n’elu ihe ndina ya. 33 Ọ banyere n’ime ọnuụlọ ahụ, mechibido ha abuo ụzọ, kpee ekpere, kpokuo ONYENWE ANYI. 34 Emesia, ọ makpuuru n’elu nwantakiri ahụ, tụtvasị onu ya n’onu nwantakiri ahụ, na anya ya abuo na nke nwantakiri ahụ, na aka ya abuo na nke ya. Mgbe o si otu a dinara n’elu nwantakiri ahụ, ahụ nwantakiri ahụ malitere ikpo oku ozo.

35 Ìlaisha biliri jeharia n’ime ulọ ahụ ugboro ole na ole, laghachikwa makpuru n’elu nwantakiri ahụ ozo. Emesia, nwantakiri ahụ zere uzere ugboro asaa, meghe anya ya abuo.

36 Ìlaisha kporo Gehazi sị ya, “Kporo nwanyi Shunem.” Ya mere, ọ kporo ya. Mgbe ọ biakwutere ya, ọ siri, “Kuru nwa gi.” 37 Ọ batara, daa n’ala n’ukwu ya, kporo isiala. Emesia, o kuuru nwa ya nwoke puo.

Onwu di n’ite nri

38 Ìlaisha loghachiri na Gilgal, mgbe unwu di n’ala ahụ. Otu ubochi, mgbe ya na ufodu ndi amuma no na-enwe nzuko, ọ gwara onye na-ejere ya ozi okwu sị ya: “Sikwasị ite ukwu ahụ n’oku, siere ndi a mu na ha no ihe oriri.”

39 Otu onye n’ime ha puru banye n’ohia ichikota akwukwo nri. Ọ huru osisi vaini toro n’ohia, chikotaa ufodu afufa ohia, § nke o kpojuru n’uwe mwuda ya dika ọ ga-ejidel. Mgbe ọ loghachiri, ọ gbupiasiri afufa ohia ndi a, wunye ha n’ime ite ahụ si n’oku, ọ bu ezie na o nweghi onye maara ihe ha bu. 40 Mgbe o ghere, a wuputara ya nye ndi ikom ndi ahụ. Ma mgbe ha bidoro iri ya, ha tiri mkpu akwa sị, “Onye nke Chineke, lee, onwu di n’ite nri a.” Ha enwekwaghi ike iri ya.

41 Ìlaisha kwuru okwu sị, “Kpotanu utu oka.” Ọ ghanyere ya n’ime ite ahụ sị, “Kunyerenu ha nri ka ha rie.” Ha riri ya. O nwekwaghi ihe na-egbu egbu di n’ite ahụ.

Ìlaisha enye nari ndi amuma nri

42 Otu nwoke si Baal-Shalisha bia, butere onye nke Chineke ogbe achicha iri abuo nke e ji oka bali mbu a ghotara n’ubi mee. O butekwaara ya isi oka ole na ole n’akpa. Ìlaisha siri, “Were ihe ndi a nye ndi anyi ka ha rie.”

43 Onye na-ejere ya ozi juru, “Olee otu m ga-esi chee ihe a n’ihu nari mmadu?”

Ma Ìlaisha zara, “Chiri ya nye ndi mmadu a ka ha rie, n’ihi na otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, ‘Ha ga-eriju afọ ha, nwekwa ndi ga-afodukwa.’”

44 Ya mere, o chere ya n’ihu ha, ha rikwara, nri ahụ fodukwara dika okwu ONYENWE ANYI si di.

§ 4:39 4:39 Mkpuru afufa ohia yiri kukumba n’odidi, buo ibu dika oroma ma ọ na-elu ilu n’onu.

5

Neeman onye ekpenta

¹ N'oge a, Neeman bụ ọchiagha ndị agha eze Aram,* Ọ bụ onye dị ukwu n'anya nna ya ukwu, burukwa onye a na-enye nsopuru n'ihhi na ONYENWE ANYI sitere n'aka ya nye ndị agha Aram mmeri n'ogbo agha di iche iche. Ọ bụ dike na dimkpa n'agha, maobu onye ekpenta.

² Otu mgbe, ufodu n'ime ndi agha Aram na-apunara ndi mmadu ihe puru ga dota otu nwaagboghọ nta site n'Izrel, onye na-ejere nwunye Neeman ozi. ³ Ọ siri nne ya ukwu, "Ọ gaara atọ m uto ma a si na nna m ukwu ga-aga hu onye amuma no na Sameria. Ọ ga-agwo ya oria ekpenta a."

⁴ Neeman nuru nke a, bilie gaa kororo eze Aram ihe niile nwaagboghọ a si Izrel kwuru. ⁵ Eze Aram siri, "Bilie, gaa, aga m ezigakwara eze Izrel† akwukwo ozi." Ya mere Neeman gara, o chiri talenti olocha iri, na puku shekel oloado isii, na uwe oma di iche iche, nke di iri n'onugugu. ⁶ Nke a bukwa ihe di n'ime akwukwo ahụ eze Aram degaara eze Izrel: "Nwoke a ji akwukwo a biakwute gi bu Neeman, onyeisi ndi agha m. Biko, achoro m ka i gworo ya oria ekpenta di ya n'ahu."

⁷ Ngwangwa eze Izrel guru akwukwo ahụ, o dowara uwe ya si, "Abu m Chineke? A puru m ime ka mmadu nwuo na ime ka mmadu di ndu? Gini mere nwoke a ji ezitere m onye m ga-agwo oria ekpenta? Lee ka o si na-achoro uzoro anyi ga-eji nwee esemokwu."

⁸ Mgbe Ilaisha onye Chineke nuru na eze Izrel dowara uwe ya, o ziri ozi a zigara ya si, "Gini mere i ji dowaa uwe gi? Zitere m Neeman. Ọ ga-amatakwa na e nwere onye amuma n'Izrel." ⁹ Ya mere, Neeman biarutere guzo n'onu uzoro ulo Ilaisha, ya na inyinya ya, na ugbo agha ya. ¹⁰ Ilaisha zigara onyeozu ya nke biara zie si ya, "Jee saa ahụ gi ugboro asaa n'osimiri Jordan. I mee nke a, ekpenta ahụ ga-esi n'akuku ahụ gi niile puo. I ga-adikwa ocha."

¹¹ Ma Neeman were iwe nke ukwu tugharia bido ilaghachi ebe o si bia. Mgbe o na-ala, o na-ekwu na-asị, "Echere m na o ga-apukwute m, guzo, kpokuo aha ONYENWE ANYI Chineke ya, fufee aka ya n'ebe ahụ oria m di, gworo m oria ekpenta m. ¹² Abana‡ na Fapa, bu osimiri di na Damaskos, ha adighi mma karia mmiri Izrel niile? O bu na m enweghi ike isa ahụ n'ime ha ma di ocha." O tughariri jiri onuma puo.

¹³ Ma ndi ozi Neeman jekwuru ya si ya, "Nna anyi, a si na o bu ihe siri ike nke ukwu ka onye amuma ahụ gwara gi si gi mee, i garaghi eme ya? Ma ihe o si gi mee bu naani 'Gaa saa ahụ gi ka i di ocha.'" ¹⁴ Ya mere, o gara sunye onwe ya n'ime osimiri Jordan ugboro asaa, dika onye nke Chineke gwara ya. Anu ahụ ya loghachiri di ocha ka anu ahụ nwantakiri.

¹⁵ Mgbe ahụ, Neeman na ndi niile ya na ha so laghachikwutere onye nke Chineke. O guzoro n'ihu ya si, "Ugbu a amatala m na o dighi Chineke ozu di n'uwa niile ma o bughu naani n'Izrel. Ya mere, biko, nara onyinye a site n'aka ohu gi."

¹⁶ Ma Ilaisha zara si ya, "Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, bu onye m na-ejere ozi, agaghi m ana gi ihe obula." Ma Neeman rioro ya aririo ka o nara ya, ma o juruaju.

¹⁷ Mgbe ahụ Neeman siri, "O buru na i gaghi anara, biko, kwerenu ka m kporo aja nke inyinya abuo nwere ike ibu. N'ihhi na site ugbu a gaa n'ihu, agaghi m achuru chi ozu aja nsure oku, ma o bughu naani ONYENWE ANYI."

* 5:1 5:1 Aha eze a, bu Ben-Hadad nke abuo 2Ez 8:7 † 5:5 5:5 Aha eze a, bu Joram. 2Ez 8:28

‡ 5:12 5:12 A na-akpokwa ya Amana

18 Ma ka ONYENWE ANYI gbaghara ohu gi naani otu ihe a. Mgbe nna m ukwu banyere n'ulo arusi Rimon ikpo isiala, mgbe o na-adabere n'aka m, nke ga-eme ka mu onwe m kpo kwaw isiala. Mgbe m si otu a kpo isiala n'ulo arusi Rimon, ka ONYENWE ANYI gbaghara ohu gi n'ihu nke a."

19 Ilaisha zara si ya, "O di mma, laa n'udo."

Mgbe Neeman lawara, o jerubeghi ebe di anya, 20 Gehazi, bu onyeozi Ilaisha onye nke Chineke, siri n'obi ya, "Nna m ukwu emezighi ikwere ka Neeman onye Aram laa na-anataghi ya ihe o ji bia. Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, aga m eji oso gbakwuru ya naputa ya ufo du ihe ahụ."

21 Ya mere, Gehazi gbara oso gbakwuru Neeman. Mgbe Neeman huru ya ka o gba oso na-abia, o si n'elu ugbu agha ya wudata gaa zute ya, juo ya si: "Udo o dikwa?"

22 "E, udo di," ka Gehazi zara, "Onyenwe m zitere m ka m gwa gi, 'Lee, umu okorobia abuo n'etiti ndi amuma si n'ugwu Ifrem biakwute m. Biko nye ha otu talenti olocha na uwe mgbanwe abuo.' "

23 Ma Neeman zara si ya, "Biko, were talenti abuo." O kwagidere Gehazi ka o nara ha. O kechiri talenti olocha abuo ahụ n'akpa abuo, tinyere uwe mgbanwe abuo. O bunyere ndi ohu ya ka ha buru ya na-aga n'ihu Gehazi.

24 Ma mgbe ha rutere n'ugwu, Gehazi naara ndi ohu Neeman ihe ndi ahụ, si ha laghachikwa. O zoro ihe ndi ahụ n'ime ulu.

25 Mgbe o batara n'ulo guzo n'ihu nna ya ukwu, Ilaisha juru ya si, "Ebee ka i si na-abia Gehazi?"

O zara, "Ohu gi ejeghi ebe obula."

26 Mgbe ahụ Ilaisha zara ya, "O bu na mmuo m esoghi gi mgbe nwoke ahụ si n'ugbu ya ridata izute gi? Oge a o bu oge inara ego, na inara uwe, na inara ubi oliv, na ubi vaini, na igwe ehi, na igwe aturu, na ndi ohu ndi ikom, na ndi ohu ndi inyom na-eje ozi? 27 N'ihu nke a, ekpenta ahụ di Neeman ga-abiakwasị gi, na umu umu gi, ruo mgbe ebighi ebi." Ya mere, Gehazi ghoru onye ekpenta si n'ihu ya puo. Anu ahụ ya bidokwara icha ocha dika ogho ocha.

6

Isi anyuike esee n'elu mmiri

1 Umu ndi amuma gwara Ilaisha okwu si, "Lee, ebe a anyi bi n'ihu gi di oke nta kari. 2 Ya mere, ka anyi gaa n'akuku Jordan gbute osisi anyi ga-eji wuo ulu ebe anyi ga-ebi."

O siri ha, "Meenu ka unu kwuru."

3 Ma otu onye n'ime ha rioro ya si, "Biko, nna anyi ukwu, soronu anyi."

O kwenyere na o ga-eso ha. 4 O sonyekwara ha.

Mgbe ha biaruru n'akuku Jordan, ha malitere igbutu osisi. 5 Ma mgbe otu n'ime ha no na-egbutu otu osisi, anyuike ya dabara n'ime mmiri. O tiri mkpu si, "Ewoo, onyenwe m. O bukwanu ihe a riotara ariota."

6 Mgbe ahụ, onye nke Chineke juru ya si, "Ebee ka o dabara?" Mgbe o ziri ya ebe o dabara, Ilaisha gbutere osisi tuba ya n'ebe ahụ, mee ka anyuike ahụ segolite na-erughari n'elu mmiri. 7 O siri, "Tutulite ya." O setiri aka ya weputa ya.

Isi ekpuo ndi agha Siria

⁸ N'oge a, eze ndi Aram* na ndi Izrel no n'agha. Mgbe ya na ndiisi agha ya kparitachara, o siri, "Aga m eguzobe omuma ulo ikwu m n'ebe di otu a na n'ebe di otu a."

⁹ Ngwangwa, onye nke Chineke zigaara eze Izrel† ozi si, "Lezie anya, unu ejekwala nso n'ebe ahụ, n'ihhi na eze Aram na ndi agha ya no n'ebe ahụ."

¹⁰ N'ihhi nke a, eze Izrel mere nchoputa banyere ebe ahụ onye nke Chineke gwara ya. Otutu mgbe Ilaisha doro eze aka na nti, n'ihhi ya, ha noro na nche n'ebe ahụ niile.

¹¹ Ihe ndi a mere ka iwe wee eze ndi Aram. O kpokotara ndiisi oru ya nye ha iwu si, "Gwanu m, onye n'ime anyi dinyere eze Izrel?"

¹² Otu onye n'ime ndi ochiagha ya siri, "O nweghi onye obula n'ime anyi, onyenwe m bu eze. O bu Ilaisha, onye amuma Izrel, bu onye na-agwa eze Izrel okwu niile i na-ekwu n'ime ebe ndina gi."

¹³ Ya mere, eze Aram nyere ha iwu si ha, "Gaanu, choputa ebe o no, ka m ziga ndi agha ga-aga jide ya." Ha gara lota, kororo ya na Ilaisha no na Dotan. ¹⁴ N'ihhi ya, n'otu anyasi eze Aram zigara otutu ndi agha ya, ndi ji inyinya na ugbo agha gbaa obodo ahụ gburugburu.

¹⁵ Mgbe onye na-ejere onye nke Chineke ozi biliri oto n'isi ututu puo, o huru otutu ndi agha na inyinya na ugboala, ka ha gbara obodo ha no gburugburu. O tiri mkpu si, "Ewoo, onyenwe m, gini ka anyi ga-eme ugbu a?"

¹⁶ Ma Ilaisha zara si ya, "Atula egwu, n'ihhi na ndi nonyere anyi di otutu kari ndi nonyeere ha."

¹⁷ Mgbe ahụ, Ilaisha kpere ekpere si, "ONYENWE ANYI, biko, saghee anya ya abuo ka o hu." ONYENWE ANYI meghere anya ohu Ilaisha, mee ka o hu inyinya oku, na ugboala oku juputara n'ugwu di gburugburu ebe ahụ niile.

¹⁸ Mgbe ndi iro ahụ na-abiaru ya nso, Ilaisha kpokuru ONYENWE ANYI n'ekpere si, "Mee ka isi kpuo ndi agha niile." O mekwara ka isi kpuo ha, dika Ilaisha rioro.

¹⁹ Ilaisha putara si ha, "Nke a abughi uzọ, nke a abukwaghi obodo unu na-achọ. Soronu m, ka m gosi unu nwoke unu na-achọ." O duuru ha jee Sameria.

²⁰ Mgbe ha biaruru Sameria, Ilaisha kpere ekpere si, "Biko, ONYENWE ANYI, ugbu a meghee anya ha, ka ha hu uzọ." ONYENWE ANYI meghere anya ha dika Ilaisha kpere n'ekpere; ha matakwarana na ha no na Sameria.

²¹ Mgbe eze Izrel huru ha, o juru Ilaisha ajuju si, "Nna m, i choro ka m gbuo ha?"

²² Ilaisha zara si ya, "Egbula ha. I ga-egbu ndi i ji mma agha na uta gi dota n'agha? Nye ha nri na mmiri, zilaga ha ka ha lakwuru onyenwe ha."

²³ Ya mere, o kwadooro ha oke oriri di ukwu, mgbe ha riri, nukwaa, o zilagara ha, ha lakwuuru nna ha ukwu. Site n'oge ahụ gaa n'ihu, ndi otu Aram na-apunara mmadu ihe kwusiri inye nsogbu n'oke ala ndi Izrel.

Unwu n'obodo Sameria

²⁴ Ma mgbe ufodu oge gasiri, Ben-Hadad, eze Aram, chikotara ndi agha ya niile puta bia gbaa Sameria gburugburu. ²⁵ N'ihhi nke a, oke unwu dara n'obodo Sameria. Nri kororo n'ala ahụ ruo na e bidoro ire otu isi inyinya ibu‡ iri shekel oloacha asato. E rekwara nsi nduru shekel ise.

* **6:8** 6:8 Nke bu Ben-Hadad nke abuo † **6:9** 6:9 Onye a na-akpo Joram ‡ **6:25** 6:25 Inyinya ibu so n'anu umu Izrel na-ekwesighi iri n'ihhi na o dighi ocha. Lev 11:4

²⁶ Mgbe eze Izrel na-agafe n'elu mgbidi gbara obodo ahụ gburugburu, otu nwanyị kpokuru ya sị ya, "Nyere m aka, onyenwe m eze."

²⁷ Ma eze zara sị ya, "Ọ buru na ONYENWE ANYỊ ekweghị inyere gị aka, ebee ka m ga-esi nwetara gị inyeaka? Ọ bụ site n'ebe izocha oka? Ka ọ bụ n'ebe izocha mmanya vaini?" ²⁸ Mgbe ahụ, eze juru ya sị, "Gini na-eme?"

Ọ zara, "Nwanyị a siri, 'Nye nwa gị nwoke ka anyị rie ya taa, echi anyị ga-eri nwa m nwoke.' ²⁹ Ya mere, na anyị siri nwa m rie ya. N'ubochi nke so ya asiri m ya, 'Weputa nwa gị nwoke ka anyị rie ya,' ma o zoola ya."

³⁰ Mgbe eze nuru okwu nwanyị a, ọ dowara uwe ya. Ma dika ọ na-agabiga n'elu mgbidi ahụ, ndi mmadu lere anya hu n'okpuru uwe, akwa mkpe di n'ime ahụ ya. ³¹ Ọ siri, "Ka Chineke mesoo m mmeso, otu obula mmeso ahụ si di njo, ma ọ buru na isi Ilaisha nwa Shafat anogide n'ahụ ya taa."

³² N'oge a, Ilaisha noduru ala n'ulo ya, ndi okenye sokwa ya nodu. Eze zipuru onyeozu, ma tupu o rute, Ilaisha gwara ndi okenye ahụ okwu si ha, "Unu ahula na ogbu mmadu a ezitela mmadu ka ọ bia gbupu m isi. Mgbe onyeozu ya biaruru, mechienu uzọ hapu ya n'ezi, n'ihhi na eze n'onwe ya ga-eso ya n'azu bia." ³³ Mgbe Ilaisha no na-agwa ha okwu, lee onyeozu ahụ ka ọ na-abiakwute ya.

Eze sokwa ya n'azu na-ekwu okwu na-asị, "ONYENWE ANYỊ emeela ka ihe ojojo di otu a dakwasị anyi. Gini mere m ga-eji lee anya inyeaka site n'aka ONYENWE ANYỊ ozo?"

7

¹ Ilaisha zara sị ya,* "Nuru okwu ONYENWE ANYỊ. N'ihhi na otu a ka ONYENWE ANYỊ na-ekwu,† N'oge dika mgbe a echi, a ga-ere otu akpa nta utu oka otu shekel, rekwa akpa nta oka balị abuo otu shekel n'onu uzọ ama obodo Sameria."

² Ochiagha ahụ, nke eze na-adabere n'aka ya, siri onye nke Chineke, "Lee, a sikwari na ONYENWE ANYỊ emeghee oghere idee nke eluigwe, nke a ọ puru ime?"

Ma Ilaisha zara ya, "I ga-eji anya gi abuo hu ya, ma i gaghị eri site n'ime ya."

Ogbaaghara n'ogige agha ndi Sameria

³ N'oge a, e nwere ndi ekpenta‡ anọ no n'ezi mgbidi gbara Sameria gburugburu, n'akuku onu uzọ e si abata obodo ahụ. Ha siritara onwe ha, "Gini ka anyi no n'ebe a na-eme? Ọ bụ ka anyi noro n'ebe a tutu anyi anwuo? ⁴ Ọ buru na anyi asi, 'Anyi ga-abanye n'ime obodo,' unwu di n'ebe ahụ, anyi ga-anwukwa. Ọ burukwanu na anyi anogide n'ebe a anyi ga-anwu. Ya mere ka anyi gafeenu banye n'omuma ulo ikwu ndi agha Aram, were onwe anyi nyefee ha n'aka. Ọ buru na ha edebe anyi ndu, anyi ga-adi ndu, ọ buru na ha egbuo anyi, anyi ga-anwukwa."

⁵ N'oge uhuruchi, ha biliri gaa n'omuma ulo ikwu ndi agha Aram. Mgbe ha biarutere n'onu ulo ikwu ahụ, o nwekwaghị onye no n'ebe ahụ, ⁶ n'ihhi na Onyenwe anyi mere ka ndi Aram nu uzu ugbọ agha na nke inyinya, na nke usuu ndi agha. Nke a mere ka onye obula gwa ibe ya si, "Lee, eze ndi Izrel egoola ndi agha ndi Het, na ndi eze Ijipt ibuso anyi agha." ⁷ Ha biliri gbapu oso n'abali ahụ, hapu ulo ikwu ha niile, na inyinya ha niile, na inyinya ibu ha niile, na ihe niile otu o si diri, ma gbapu oso ndu.

* **7:1** 7:1 2Ez 6:24-29 † **7:1** 7:1 2Ez 7:18-19 ‡ **7:3** 7:3 Onye obula na-arịa oria ekpenta a gaghị ebi n'ime obodo n'etiti umu mmadu. Lev 13:45-46; Onu 5:2-4; 12:10.

⁸ Mgbe ndị ekpenta ahụ rutere ogige ndị agha ndị Siria, ha banyere n'ime otu ụlọ rie ihe, n'kwaa ihe ọ̀nụ̀nụ̀ dị n'ime ya. Ha chiri ọ̀lọ̀cha na ọ̀lọ̀aedo na uwe ọ̀ma niile dị n'ime ya gaa zoo ha. Ọ̀zọ̀kwa, ha ọ̀ghachiri banye n'ụ̀lọ̀ ọ̀zọ̀ kwakọ̀rọ̀ ụ̀fọ̀dụ̀ ihe dị n'ime ya gaa zoo.

⁹ Ma mgbe ahụ ha siri tara onwe ha, "The anyị na-eme ezighị ezi. Taa bụ ụ̀bọ̀chị̀ ọ̀zioma, ma lee ka anyị na-agba nkịtị. Ọ̀ bụ̀rụ̀ na anyị echere ruo ihè ụ̀tụ̀tụ̀, a ga-achọ̀puta ajoyo omume anyị. Ugbu a biana, ka anyị gaa gwa ndị nọ n'ụ̀lọ̀eze, ihe anyị hụ̀rụ̀."

¹⁰ Ya mere, ha gara kpọ̀kuo ndị nche ọ̀nụ̀ ụ̀zọ̀ obodo ahụ, gwa ha si, "Anyị banyere n'ogige ndị agha Aram, o nweghị mmadu ọ̀bụ̀la nọ n'ebe ahụ, ọ̀ dighi olu mmadu anyị nuru n'ebe ahụ, naanị inyinya na inyinya ibu elibere n'osisi, na ụ̀lọ̀ ikwu ha a hapuru dika ha di." ¹¹ Ndị na-eche nche tiri mkpu kọ̀rọ̀ ndị nọ n'ụ̀lọ̀eze ihe mere.

¹² Eze biliri n'abalị ahụ gwa ndịisi ọ̀rụ̀ ya si, "Ka m gwa unu ihe ndị Aram mere anyị. Ha maara na anyị nọ n'oke aguu, n'ihia ya, ha akpacharala anya hapu omuma ụ̀lọ̀ ikwu ha gaa zoo onwe ha n'ime ọ̀hia. Echiche ha bụ, 'Ndị a ga-aputari, mgbe ahụ, anyị ga-ejide ha na ndu, banyekwa n'ime obodo ha.'"

¹³ Ma otu onye n'ime ndịisi agha ya zara si ya, "Ka ụ̀fọ̀dụ̀ mmadu duru inyinya ise ndị ahụ fọ̀durụ̀ n'obodo. Ọ̀ bụ̀rụ̀ na ndị a alotaghị ọ̀nọ̀dụ̀ ha ga-adị ka nke ndị Izrel niile fọ̀durụ̀ n'ebe, e, ha ga-adị ka ndị Izrel niile a guru dika ndị nwuru anwu. Ya mere, ka anyị zipu ha ka ha gaa chọ̀puta ihe mere."

¹⁴ Ya mere, ha họtara ugbo agha abuo na inyinya ndị na-adokpu ha. Eze zipuru ha ichuso ndị agha Aram, O nyere ndị na-agba ha iwu si, "Gaanu chọ̀puta ihe mere." ¹⁵ Ha sogidere ha ruo n'osimiri Jordan. N'akuku ụ̀zọ̀ niile juputara n'uwe na ngwa agha ndị agha Aram tufuru mgbe ha na-eme ngwangwa. Ndị ahụ e zipuru ọ̀ghachiri bia kọ̀rọ̀ eze ihe ha hụ̀rụ̀. ¹⁶ Ndị Izrel niile puru gaa kwakọ̀rọ̀ ihe dị n'omuma ụ̀lọ̀ ikwu ndị Aram. Nke bụ̀ na e rere otu akpa nta utu oka a kworo nke oma otu shekel, rekwa akpa oka balị abuo otu shekel dika ONYENWE ANYI si kwuo.

¹⁷ Eze họtara ochiagha ahụ, nke ọ̀ na-adabere n'aka ya, nye ya ọ̀rụ̀ ilekota ọ̀nụ̀ ụ̀zọ̀ obodo ahụ. Ma ndị si n'obodo na-enuputa nuturu ya, zo ya ukwu, zogbuo ya mgbe ha na-agbaputa. § Ọ̀ nwuru dika Ilaisha onye nke Chineke kwuru mgbe eze biakwutere ya unyaahụ, ijide ya. ¹⁸ Ihe niile mezuru dika onye nke Chineke gwara eze okwu si ya, "A ga-ere akpa nta oka balị abuo otu shekel na otu akpa nta utu oka otu shekel, n'onu ụ̀zọ̀ ama Sameria."

¹⁹ N'oge ahụ, ochiagha ahụ na-ejere eze ozi zara si ya, "The di otu a agaghị eme, ọ̀ buladi na ONYENWE ANYI emeghee eluigwe mee ka nri zoo, nke a ọ̀ ga-eme?" Ma onye nke Chineke zara ya, "I ga-eji anya gi hu ya, ma i gaghị eso rie ya." ²⁰ Ọ̀ bukwa otu a ka o si mee, n'ihia na ndị mmadu zogburu ya n'ukwu n'onu ụ̀zọ̀ ama, ebe ọ̀ nọ̀ nwuo.

8

Nloghachi nwanyi Shunem

¹ Ilaisha gwara nwanyi ahụ o mere ka nwa ya si n'onwu bilie okwu si ya, "Bilie, gi na ezinaulo gi, gaa n'obodo ọ̀zọ̀ ebe unu ga-anọ dika obia n'ihia na ONYENWE ANYI ekwuola na oke unwu ga-adakwasị ala Izrel afo

§ 7:17 7:17 Amuma ahụ mezuru n'isi ochiagha eze dika e kwuru ya. 2Ez 7:2

asaa.”² Nwanyị ahụ mere dika onye nke Chineke gwara ya, o biliri, ya na ezinaulo ya gaa biri n’ala ndi Filistia* afọ asaa.

³ Mgbe unwu ahụ gwasiri n’afọ nke asaa, o si n’ala ndi Filistia lota n’Izrel. Mgbe o lotara, o jekwuuru eze ka o nyere ya aka inwetaghachi ulo ya na ala ya. ⁴ Mgbe nwanyị ahụ biakwutere eze, eze no na-agwa Gehazi bu onye na-ejere onye nke Chineke ozi okwu si ya, “Biko, kororo m akuko ihe ukwu niile Ilaisha mere.” ⁵ Mgbe Gehazi na-akorọ eze otu Ilaisha si mee ka nwantakiri nwuru anwu di ndu ozo, nwanyị ahụ, onye bu nne nwantakiri ahụ, batara n’ime uloze.

Mgbe ahụ, Gehazi kwuru si, “Onyenwe m eze, onye a bu nwanyị ahụ, leekwa nwa ya nwoke, onye Ilaisha mere ka o di ndu ozo.” ⁶ Eze juru nwanyị ahụ ajuju si ya, “O bu eziokwu?” Nwanyị ahụ kororo eze akuko ihe niile mere.

Mgbe ahụ, eze dunyere ya otu onyeisi n’ime ndi ozi ya ka o nyere ya aka inwetaghachi ihe ya niile, ya na ugwo ruru ya n’ihi mkpuru ubi ya niile ha ghorọ mgbe ahụ o bi n’ala ndi Filistia.

Hazael egbuo Ben-Hadad

⁷ Mgbe ihe ndi a gasiri Ilaisha gara Damaskos, isi obodo ndi Siria. N’oge a, Ben-Hadad eze Aram, na-aria oria. “A gara gwa eze na onye nke Chineke abiala n’ebe ahụ.” ⁸ Mgbe eze nuru ya, o kororo Hazael si ya, “Were onyinye inata ihuoma n’aka gi wegara onye nke Chineke, site n’aka ya juta ONYENWE ANYI ase. Juo ya, ‘M ga-esi n’oria a bilie?’ ”

⁹ Hazael weere iri inyinya kamel anọ buru ezi ihe niile si n’ala Damaskos,† wetara Ilaisha onyinye ndi a si ya, “Nwa gi Ben-Hadad, eze Aram, zitere ka m juo gi si, ‘M ga-esi n’oria a bilie?’ ”

¹⁰ Ilaisha zara si ya, “Laa, gaa gwa ya si ya, ‘I ga-esi n’oria bilie.’ Ma ONYENWE ANYI egosila m na, n’ezie, o ga-anwu.” ¹¹ Mgbe Ilaisha no na-ekwu okwu a, o legidere Hazael anya n’ihu tutu ruo mgbe ihere mere ya. Mgbe ahụ, onye nke Chineke kwara akwa.

¹² Mgbe ahụ, Hazael juru Ilaisha ajuju si, “O bu ginị mere onyenwe m ji akwa akwa?”

Ilaisha zara si ya, “N’ihi na amaara m ihe ojoo i ga-eme umu Izrel n’oge di n’ihu. I ga-akpo obodo niile ha e wusiri ike oku, jiri mma agha gbuo umu okorobia ha. I ga-atupia umuntakiri na-anu ara, bowakwaa afọ ndi inyom di ime.”

¹³ Hazael siri, “Olee otu oru gi, bu nkita efu, ga-esi nwee ike imezu ihe ukwu a?”

Ilaisha zara, “ONYENWE ANYI egosila m na i ga-abu eze Aram.”

¹⁴ Mgbe Hazael, si n’ebe Ilaisha no laa, o biakwutere nna ya ukwu. Mgbe Ben-Hadad juru ya si, “Gini ka Ilaisha gwara gi?” Hazael zara si, “O gwara m na i ga-esi n’oria bilie.” ¹⁵ Ma n’echi ya, Hazael chiri akwa na-egbo oyi, banye ya na mmiri jiri ya baa n’ebe eze dina, gbasaa ya n’ihu eze, tutu ruo mgbe o nwuru. Emesia, Hazael ghorọ eze n’onodu ya.

Jehoram eze Juda

¹⁶ N’afọ nke ise nke ochichi Joram nwa Ehab eze Izrel, mgbe Jehoshafat bu eze Juda, ka Jehoram nwa Jehoshafat malitere ochichi ya dika eze Juda.

¹⁷ O di iri afọ ato na abuo mgbe o malitere ibu eze, o chiri afọ asato na

* **8:2** 8:2 O bughị naani n’ala Filistia na-emeputa nri kariya ala ugwu ugwu Izrel, kama ndi agha Siria adighi e buso ha agha mgbe mgbe, dika ha na-eme ndi Izrel. † **8:9** 8:9 Damaskos, bu isi obodo di mkpa ebe a na-azu ahia, nke di n’etiti mba Ijpt, na Eshia nke mpaghara Toki na Mesopotamia.

Jerusalem. ¹⁸ O soro ụzọ ndị eze Izrel dika ụlọ Ehab mere, n'ihhi na o luru ada Ehab. O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI. ¹⁹ Ma n'agbanyeghi nke a, n'ihhi ohu ya bu Devid ONYENWE ANYI achoghi ibibi Juda. N'ihhi na o kwere nkwa ime ka oriona diiri Devid na umu umu ruo mgbe ebighi ebi.

²⁰ N'oge Jehoram bu eze, ka Edom si n'okpuru Juda nupu isi, hoputara onwe ha eze. ²¹ Ya mere, Jehoram[‡] duuru ugbo agha ya niile gaa n'obodo Zaja. O biliri n'abaligi tiguu ndi Edom ahụ gbara ya na ndi ochiagha ugbo agha ya gburugburu; ma ndi agha ya gbaghachiri azu, laa n'ulo ha. ²² Ya mere, Edom ka na-enupu isi megide Juda, ruo taa.

Obodo Libna nupukwara isi n'otu oge ahụ.

²³ Akuko ihe niile Jehoram mere, e deghi ha n'akwukwo akuko ihe ndi eze Juda mere n'ubochi ndu ha? ²⁴ Joram sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'ebe e liri nna ya ha n'obodo Devid. Ahazaya nwa ya ghoru eze n'onodu ya.

Ahazaya eze Juda

²⁵ N'afu nke iri na abuo nke ochichi Joram nwa Ehab, bu eze Izrel, ka Ahazaya nwa Jehoram, bu eze Juda malitere ichi. ²⁶ Ahazaya gbara iri afu abuo na abuo mgbe o malitere ibu eze, o chiri otu afu na Jerusalem. Aha nne ya bu Atalaya,[§] nwa nwa Omri, eze Izrel ²⁷ O soro ụzọ niile nke ndi ezinaulo Ehab, mee ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI dika ezinaulo Ehab mere, n'ihhi na o luru nwanyi si n'ezinaulo Ehab.

²⁸ Ahazaya sooro Joram nwa Ehab, gaa ibuso Hazael eze Aram* agha na Ramot Gilead. Ndi Aram meruru Joram ahụ. ²⁹ Ya mere, eze Joram loghachitere na Jezril, ka a gwoo ya mmeru ahụ ndi Aram meruru ya na Ramot, n'agha nke ya na Hazael eze Aram luru.

Mgbe ahụ, Ahazaya nwa Jehoram eze Juda, gara Jezril ileta Joram nwa Ehab, n'ihhi na e meruru ya ahụ.

9

Jehu na onwu Jezebel

¹ Emesia, Ilaisha onye amuma, kporo otu onye n'ime umu ndi amuma si ya, "Jikere, fanye onu uwe mwuda gi n'eriri ikere n'ukwu gi,* werekwa karama mmanu oliv a n'aka gi, bia ka i gaa Ramot Gilead. ² I jeruo ebe ahụ, jee hu Jehu nwa Jehoshafat, nwa Nimshi anya. Mee ka o bilie site n'etiti ndi ha na ya no. Mekwaa ka gi na ya naani baa n'ime ulu. ³ Were karama mmanu wukwasị ya n'isi gwa ya okwu si, 'Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, eteela m gi mmanu ibu eze Izrel.' I mesia, meghe uzọ osiiso, sitekwa n'ebe ahụ gbapu oso."

⁴ Nwokorobia onye amuma ahụ gara Ramot Gilead. ⁵ Mgbe o jeruru, o huru ebe ochiagha ahụ noduru n'ala n'etiti ndisi agha ibe ya. O kwuru si, "Enwere m ozi m ga-ezi gi, ochiagha."

Jehu juru, "O bu onye n'ime anyi ka i choru izi ozi?"

O zara, "O bu gi ochiagha."

⁶ Jehu biliri baa n'ime ulu. Nwokorobia onye amuma ahụ wukwasiri ya mmanu n'isi, si ya, "Otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel siri, 'Eteela m gi mmanu ibu eze ndi nke ONYENWE ANYI, bu Izrel. ⁷ I ga-ekpochapu ezinaulo Ehab, nna gi ukwu, aga m esi otu a botara onwe m obo, n'ihhi obara ndi ohu

[‡] 8:21 8:21 Joram, nke a bu ikpobiri aha a na nkenke § 8:26 8:26 Atalaya, bu nwunye Joram, burukwa nwa eze Ehab, onye Jezebel muru ya. 2Ih 21:6 * 8:28 8:28 Maobu, Siria * 9:1 9:1 Lit. belit

m, bu ndi amuma na obara ndi ozi ONYENWE ANYI niile Jezebel wufuru. ⁸ Ezinaulo Ehab ga-abu ihe lara n'iyi. N'ala Izrel, m ga-esite n'ezinaulo Ehab bipu ndi ikom niile, maobu ohu maobu onye nwe onwe ya. ⁹ M ga-ala ulo Ehab n'iyi, ka m si laa ezinaulo Jeroboam nwa Nebat n'iyi, na dika m si lakwaa ezinaulo Baasha, nwa Ahija n'iyi. ¹⁰ Nkita ga-erikwa anu Jezebel nwunye Ehab na Jezril. O dikwaghi onye ga-eli ya." Mgbe o kwuchara okwu ndi a, onye amuma ahụ meghere uzọ gbapụ oso.

¹¹ Jehu jekwuuru ndiisi agha ibe ya. Otu onye n'ime ha juru ya si, "Gini ka onye ara ahụ choro bia? Udo o dikwa?"

Jehu zara, "Unu maara onye o bu, marakwa udi okwu ga-esi ya n'onu putu."

¹² Ha siru, "Ihe i kwuru abughi eziokwu, gwa anyi ihe o kwuru."

Jehu siru, "Ihe ndi a ka o gwara m, 'Otu a ka a ONYENWE ANYI kwuru, Eteela m gi mmanu ibu eze Izrel.'"

¹³ Ngwangwa ha chiri uwe mgbokwasu ha niile doo ha n'usoro n'ala ebe ahụ ka Jehu zokwasu ha ukwu. Ha furu opi ike tie mkpu si, "Jehu bu eze!"

Jehu egbuo Joram na Ahazaya

¹⁴ Otu a ka Jehu nwa Jehoshafat, nwa Nimshi, si gbaa izu megide Joram. (N'oge a, Joram na ndi Izrel niile na-eche Ramot Gilead nche, n'ihia Hazael eze Aram.) ¹⁵ Ma Joram bu eze, laghachitere na Jezril ebe o no ka ahụ di ya mma maka ahụ ndi Aram meruru ya mgbe ya na Hazael, eze Aram luru agha. Ya mere, Jehu siru, "O buru na nke a bu uche unu, ime m eze unu, unu ekwela ka onye obula si n'obodo a gbapu, gaa Jezril koo akuko a." ¹⁶ Mgbe ahụ, Jehu wukwasiru n'elu ugbo agha ya gbaga Jezril, n'ihia na Joram no n'ebe ahụ na-ezu ike. Ma Ahazaya, bu eze Juda gakwara ileta ya.

¹⁷ Mgbe onye nche no n'ulo elu Jezril huru Jehu na ndi agha ya ka ha na-abia, o tiri mkpu si, "Lee, o nwere ndi agha na-abia."

Joram eze Izrel nyere iwu si, "Zipu otu onye na-agba inyinya ka o gaa zute ha juo ha si, 'Udo o dikwa?'"

¹⁸ Onye ogbainyinya ahụ nokwasiru n'elu ya gbapu izute Jehu, si, "Otu a ka eze siru, 'Udo o dikwa?'"

Jehu zara, "Gini ka gi na udo nwekoro? Tugharia gaa soro m n'azu."

Onye nche ahụ ziri ozi si, "Onyeozu ahụ ezutela ha, kama o naghị alota."

¹⁹ Eze zipuru onye ogbainyinya nke abuo. Mgbe o biakwutere ha o siru, "Otu a ka eze siru, 'Udo o dikwa?'"

Jehu zara, "Gini ka gi na udo nwekoro? Chigharia soro m n'azu."

²⁰ Onye ahụ no na-eche nche siru, "O garuola ha nso, ma o dighi aloghachitekwa azu. Ma ogbugba inyinya dika o bu Jehu nwa Nimshi, n'ihia na o na-agba inyinya ya dika onye na-ayi ara."

²¹ Joram nyere iwu si, "Kwadooro m ugbo agha m." Mgbe a kwadooro ya, Joram eze Izrel, na Ahazaya, eze Juda, putara nokwasu n'ugbo agha, onye obula na nke ya, puo iga izute Jehu. Ha zutere ya n'oke ala ubi Nebot, onye Jezril. ²² Mgbe Joram huru Jehu, o juru, "I biara n'udo? Udo o dikwa, Jehu?"

Jehu zara, "Olee otu udo ga-esi diri, ebe o bu na ihe ojo niile nke ikpere arusi na mgbaasi nke Jezebel nne gi, juputara n'ebe niile."

²³ Joram chighariru ugbo agha ya bido igba oso. Mgbe o na-agba oso, o tiri mkpu kpokuo Ahazaya si ya, "Ahazaya, Aghughu di, ogbaaghara di!"

²⁴ Jehu jiri ike ya niile dotia uta o ji n'aka ya gba ya Joram. O gbatare Joram aku ahụ n'azu. Aku ahụ sikwa ya n'obi putu. Nke a mere ka Joram daa n'ime ugboala ya nwuo. ²⁵ Mgbe ahụ, Jehu siru Bidka, bu onyeisi agha

ya, “Bulie ya, t̄ba ya n’ubi Nebot onye Jezril. Chetakwa na mu na gi nokwasiri n’elu inyinya, anyi abuo, na-eso nna ya Ehab, mgbe ONYENWE ANYI kwuru okwu amuma a megide ya. ²⁶ ‘N’ezie, ahuru m obara Nebot na obara umu ya ndi ikom unyaahu, otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara, n’ihi ya, aghaghi m ime ka i kwughachi ugwo obara ha n’ala ubi a.’ Ugbu a, bulie ya t̄ba ya n’ala ubi a di ka okwu ONYENWE ANYI si di.”

²⁷ Mgbe Ahazaya eze Juda, huru ihe mere, o gbaara oso na-agbago n’uzo Bet Hagan. Ma Jehu chusoro ya, na-eti mkpu si, “Gbukwuonu ya.” Ha meruru ya ahụ ka o no n’ugbo agha ya, n’uzo iga Gua, nso Ibleam, o gbara oso ga Megido ebe o no nwuo. ²⁸ Ndi ohu ya ji ugbo agha bia buru ozu ya bubata ya na Jerusalem, lie ya n’ebe e liri nna nna ya ha, n’obodo Devid. ²⁹ N’afọ iri na otu nke ochichi Joram nwa Ehab, ka Ahazaya malitere ibu eze Juda.

Onwu Jezebel

³⁰ Mgbe Jezebel nuru na Jehu abiaruola Jezril, o banyere n’ulo ya, tee uri n’anya abuo, dozie agiri isi ya, puta bia nodu ala n’akuku oghereikuku, site n’ebe ahụ na-elepu anya n’ezi. ³¹ Mgbe Jehu batara n’onu uzo e si abata uloze, Jezebel kpokuru ya si, “I biara n’udo, gi Zimri, gi onye gburu nna gi ukwu.”

³² Jehu leliri anya elu lee anya na oghereikuku tie mkpu si, “Onye dinyeere m?” Onozi abuo maobu ato na-eje ozi n’uloze leputara anya lee ya anya. ³³ Jehu nyere ha iwu si ha, “Tudanu ya n’ala.” Ya mere, ha si n’elu ebe ahụ tuda ya n’ala. Mgbe o daruru ala, obara ya fesi si n’ahu mgbidi ulo na n’ahu inyinya ndi ji ukwu ha zojaa ya.

³⁴ Jehu banyere no n’ime uloze rie ihe, nukwaa ihe onunu. Emesia, o nyere iwu si, “Leenu nwanji a a buru onu; burunu ya gaa lie ya, n’ihi na o bu ada eze.”† ³⁵ Mgbe ha putara ili ya, o bu naani okpokoro isi ya na okpukpu ukwu ya abuo, na aka ya abuo ka ha huru. Ha ahukwaghi anu ahụ ya. ³⁶ Ha laghachiri gwa Jehu ihe ha huru. O zara si ha, “Nke a bu okwu ONYENWE ANYI, nke o kwuru site n’onu ohu ya Ilaija onye Tishbe si: ‘N’ala ubi di na Jezril ka nkita ga-anọ rie anu ahụ Jezebel. ³⁷ Ozu Jezebel ga-adi ka unyi n’ala ubi di na Jezril, ruo na mmadu enweghi ike ikwuputa si, Nke a bu Jezebel.’”

10

Ogwugwu ezinaulo Ehab

¹ Ugbu a, e nwere umu Ehab ndi ikom onuogugu ha di iri asaa ndi no na Sameria,* Jehu dere akwukwo ozi ziga Sameria, zigara ndisi obodo Jezril, zigakwara ndi okenye na ndi na-elekota umu Ehab ndi ahụ. O siri, ² “Ugbu a, mgbe akwukwo a rutere unu aka, ebe unu na umu ndi ikom nna unu ukwu no, ebe unu nwekwara ugbo agha na inyinya, na obodo e wusiri ike na ngwa agha, ³ hoputanu onye kachasi inwe ugwu ma kwesikwa n’ime umu ndi ikom nna unu ukwu, mee ka o nokwasị n’ocheeze nna ya. Mgbe ahụ, buo agha chebe ulo nna unu ukwu.”

⁴ Ma ha turu egwu n’ebe o di ukwu, si, “Lee, eze abuo† enweghi ike iguzogide ya, anyi onwe anyi ga-esi ana guzogide ya?”

† **9:34** 9:34 Jezebel bu ada Etbaal, eze ndi Saidon 1Ez 16:31 * **10:1** 10:1 Sameria, bu isi obodo alaeze Ugwu, site n’oge eze Omri chiru Izrel. 1Ez 16:24 † **10:4** 10:4 Eze abuo a na-ekwu banyere ha n’ebe a, bu Joram na Ahazaya. 2Ez 9:23-28

⁵ Ya mere, onye o di n'aka ilekota ezinaulo eze, onyeisi obodo, ndi okenye na ndi niile na-elekota umu Ehab, dere akwukwo a zigara Jehu, si ya, "Jehu, anyi niile bu ndi ohu gi. Anyi jikeere ime ihe niile i gwara anyi. Anyi agaghi ahoputa onye obula dika eze; gi onwe gi mee ihe obula i chere na o bu ya kachasi mma."

⁶ Mgbe ahụ, Jehu degaara ha akwukwo nke ugboro abuo si ha, "O buru na unu di nyeere m, o burukwa na unu ga-erube isi nye m, chirinu isi umu ndi ikom nna unu ukwu, biakwute m n'otu oge a echi na Jezril."

N'oge ahụ, umu eze iri ndi ikom asaa no n'aka ndisi obodo ahụ, ndi na-azulite ha. ⁷ Mgbe akwukwo ozi ahụ rutere ha, ndi ikom ahụ kporo umu ndi ikom eze di iri asaa n'onuogugu gbuo ha niile, chiri isi ha tinye na nkata zigara ya Jehu na Jezril. ⁸ Mgbe onyeozi biarutere, o gwara Jehu si, "Ha ebutala isi umu ndi ikom eze."

Mgbe ahụ, Jehu nyere iwu si, "Tukobanu ha onu n'oke abuo, n'onu uzo e si abata obodo, tutu ruo ututu."

⁹ N'ututu ya, Jehu puru, guzoro n'ihu ndi niile gbakoro n'ebe ahụ gwa ha okwu si, "Ndi Izrel, unu bu ndi ezi omume. O bu mu onwe m gbara izu ojo megide nna m ukwu, gbuo ya, ma onye gburu ndi a niile?" ¹⁰ Matanu nke oma na o nweghi okwu obula ONYENWE ANYI kwuru megide ezinaulo Ehab nke na-agaghi emezu. ONYENWE ANYI emeela ihe o kwere nkwa na o game site n'onu ohu ya Ilaija." ¹¹ Emesia, Jehu gburu ndi ikwu Ehab foduru n'obodo Jezril, ha na ndisi niile, na ndi enyi ya niile, na ndi nchujaja ya niile. O dikwaghi otu onye ikwu Ehab o hapuru ndu.

¹² Emesiakwa, Jehu hapuru Jezril gaa Sameria. Mgbe o na-aga n'uzo, o biaruru ebe a na-akpo Ebe Izuike Ndi ozuzu aturu. ¹³ N'ebe ahụ, o zutere ndi umunna Ahazaya, eze Juda, juo si, "Olee ndi ka unu bu?"

Ha zara, "Anyi bu ndi ikwu Ahazaya, eze Juda, anyi biara ka anyi juo maka odimma ndi ezinaulo eze na nne eze."

¹⁴ O nyere iwu si, "Jidenu ha na ndu." Ha jidere ha na ndu, gbukwaa ha niile n'akuku olulu miri nke Bet-Eked. Onuogugu ha di iri ano na abuo. O nweghi onye obula o hapuru ndu.

¹⁵ Mgbe o si n'ebe ahụ puo, o zutere Jehonadab nwa Rekab,‡ ka o na-abia izute ya. Jehu kelere ya, si, "Obi gi, o ziri ezi nwee nkwekorita, dika obi m di n'ebe i no?"

Jhonadab zara si ya, "E."

Jehu siri, "O buru na o si otu a diri, kwe m n'aka." Jehonadab kwere ya n'aka. Jehu n'onwe ya nyeere ya aka ka o rigota n'ugbo agha ya. ¹⁶ Mgbe ahụ, Jehu siri ya, "Ugbu a, soro m bia lee udi inu oku n'obi m nwere maka oru ONYENWE ANYI." Ha abuo sooro n'ugbo agha Jehu.

¹⁷ Mgbe ha biaruru Sameria, Jehu gburu ndi enyi na ndi ikwu Ehab niile, ndi foduru site n'ikwu Ehab, o bibiri ha dika okwu ONYENWE ANYI kwuru site n'onu onye amuma Ilaija.

Ogbugbu ndi nchujaja Baal

¹⁸ Emesia, Jehu kpokotara ndi obodo ahụ niile si ha, "Ehab fere Baal ofufe nke nta, Jehu ga-eke ya ebe o di ukwu. ¹⁹ Ugbu a, kpokotaanụ ndi amuma Baal niile, ndi niile na-eke ya, na ndi nchujaja ya niile. Hunu na onye obula n'ime ha biara, n'ihi na a ga-eme oke mmemme ichu aja nye

‡ **10:15** 10:15 Ndi Rekab, bu ndi sitere n'agburu Rekab, onye sitere n'agburu ndi Kena. Ha bu agburu na-ebi ndu ogologo n'ihi na anyi nuru ihe banyere ha n'akwukwo onye amuma Jer 35:5-10 Ha n'ebi n'ulo ikwu, burukwa ndi nwere ezi inu oku n'obi banyere ihe Chineke. Jetro, ogo nwoke Mosis si n'agburu a. Opu 3:1; 4:18; 18:5; Onu 10:29

Baal. Onye obula e lere anya ya n'ebe ahụ, ma a hughị ya, agaghị adi ndu." Ma Jehu ji aghughọ n'ihì ka ọ laa ndi a na-efe Baal n'iyi.

²⁰ Jehu siri, "Kposaanu na a ga-enwe oke mkpokota di nsọ nye Baal." Ya mere, ha kwusara ya. ²¹ O zipuru ozi nye ndi bi n'akuku Izrel niile. Ndi niile na-efe Baal biazuru. O dighi onye foduru nke na-abighi. Ha juputara n'ulonso ukwu Baal§ site n'otu isi ya ruo n'isi nke ozo. ²² Jehu siri onye na-elekota ulo ebe a na-edebe uwe ndi na-efe ofufe na-eyi, "Chiputa uwe nye ndi niile na-efe Baal." Ya mere, o chiputaara ha uwe.

²³ Mgbe ahụ, Jehu na Jehonadab nwa Rekab, banyere n'ebe nzuko Baal. Jehu siri ndi n'efe Baal, "Chozienu nke oma ka unu hu na o nweghi onye obula na-efe ONYENWE ANYI no n'ebe a, kariakwa naani ndi na-efe Baal."

²⁴ Mgbe ha malitere ichu aja na isure ihe nsure oku, Jehu emelarị ka iri ndi agha asato gbaa ulo ahụ niile gburugburu. O nyelarị iwu si, "O buru na unu ekwere ka otu onye si n'ime ulo a gbapu, unu ga-eji ndu unu kwughachi ugwo onye di otu ahụ."

²⁵ Ngwangwa Jehu chuchasiri aja nsure oku, o puru gwa ndi agha ya, na ndisi ha okwu si, "Baanu n'ime ulo gbuo ndi niile no n'ebe ahụ. Unu ekwela ka otu onye n'ime ha gbapu." Ha jiri mma agha gbuo ndi ahụ no n'ime ulo Baal, tupta ozu ha n'ezi. Emesia, ndi agha Jehu banyere n'ime ime ulo ebe ichu aja Baal, ²⁶ ha buputara ogidi nsọ e ji efe Baal, kpo ha oku. ²⁷ Ha kwaturu ogidi nsọ Baal, kwatukwaa ulo ichu aja ya. Ya mere e meghariri ya ka o buru ebe oha mmadu na-aga ogwe ruo taa.

²⁸ Jehu kpochapuru ofufe Baal n'ala Izrel niile. ²⁹ Ma otu o di, o siteghi na mmehie Jeroboam nwa Nebat wezuga onwe ya. Mmehie nke Jeroboam mere ka Izrel mehie, ya bu, mmehie nke ife arusi umu ehi e ji olaedo kpuo, di na Betel na Dan.

³⁰ ONYENWE ANYI gwara Jehu si, "N'ihì na i mere nke oma mezuo ihe niile ziri ezi n'anya m, n'ebe ezinaulo Ehab no, n'usoro ihe niile di n'uche m ime, umu umu gi ga-anokwasị n'ocheeze Izrel, ruo n'ogbo nke ano ha."

³¹ Ma Jehu akpachapughị anya iji obi ya niile debe iwu ONYENWE ANYI, Chineke Izrel. O siteghi na mmehie Jeroboam wezuga onwe ya, bu mmehie ahụ o mere ka Izrel mee.

³² N'oge ahụ, ONYENWE ANYI malitere ime ka ndi Izrel bido idi nta. Hazael eze Aram, buru agha merie otutu akuku Izrel, ³³ nke di n'owuwa anyanwu osimiri Jordan, na ala niile nke Gilead (n'oke ala ndi Gad, na nke ndi Ruben, na Manase), site n'Aroea nke di n'akuku ndagwurugwu Anon, ruo Gilead na Bashan.

³⁴ Akuko gbasara ochichi eze Jehu, na ihe niile o mere, na ikpa ike ya niile, e deghi ha n'akwukwo akuko ndi eze Izrel?

³⁵ Jehu sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya na Sameria. Nwa ya bu Jehoahaz nochiri anya ya dika eze. ³⁶ Ma ubochi niile Jehu bu eze Izrel n'ime Sameria di iri afọ abuo na asato.

11

Atalaya na Joash

¹ Mgbe Atalaya nne Ahazaya huru na nwa ya nwoke anwula, o gara n'ihu bido igbu ndi niile a muru n'ulo eze. ² Ma Jehosheba,* bu nwa

§ **10:21** 10:21 Ehab bu onye wuru ebe a, nke a na-anọ achuru arusi Baal aja na Sameria. 1Ez 16:32

* **11:2** 11:2 Eleghi anya, nne Jehosheba di iche na nne Atalaya, ma n'ihì na Jehosheba bu nwunye Jehoiada onye nchaja, o zoro Joash n'otu onulo n'ime ulonso ukwu 2Ih 22:11

nwanyị eze Jehoram,[†] ma burukwa nwanne nwanyị Ahazaya, kuuru Joash[‡] nwa Ahazaya, zopu ya site n'etiti umu ndi ikom eze, bu ndi a chorọ igbu egbu. O zoro ya na nwanyị na-elekota ya anya n'ime ulo ndina, ka Atalaya hapu ihu ya, nke a mere na-egbughi ya. ³ Ya na nwanyị na-elekota ya anya nogidere na nzuzo n'ime ulonso ONYENWE ANYI, afo isii, oge ahụ niile Atalaya na-achi n'ala ahụ.

⁴ N'afọ nke asaa, Jehoiada, ziri ozi kpoọ ndi ochiagha na-achi nari ndi agha, ndi Kariš na ndi nche oku, mee ka ha biakwute ya n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI. Ya na ha gbara ndu, o mekwara ka ha nuo iyi n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI. Mgbe ahụ, o gosiri ha nwa eze.* ⁵ O nyere ha iwu, si, "Nke a bu ihe unu ga-eme, unu bu ndi no n'otu ato ga-abia oru n'ubochi izuike, nke otu uzọ n'ime unu na-eche uloeze nche, ⁶ otu uzọ n'ime uzọ ato ga-anọ n'onu uzọ Sua, ebe otu uzọ ga-anọ n'onu uzọ ama, n'azu ndi na-eche nche n'ulonso ukwu Chineke. ⁷ Ma unu bu otu abuo ndi kwesiri iga ezumike site n'oru unu n'ubochi izuike, ga-eguzo na nche n'ulonso ukwu n'ihie eze. ⁸ Doonu onwe unu gburugburu eze, onye obula n'ime unu jide ihe agha n'aka ya. Onye obula nke na-abia nso ahiri unu, ka e gbuo ya. Noronu eze nso ebe obula o gara, mgbe o na-apu n'ezi na mgbe o na-aba n'ime."

⁹ Ndi ochiagha ndi a na-achi nari ndi agha mere dika Jehoiada, onye nchujaja nyere n'iwu. Onye obula kporo ndi ikom ya, ma ndi na-emechi oru, ma ndi na-abata iru oru n'ubochi izuike, biakwute Jehoiada, bu onye nchujaja. ¹⁰ O nyere ndi ochiagha ahụ ube na ota niile, ndi buriji nke eze Devid, ndi di n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI. ¹¹ Onye obula na ndi nche ahụ ji ngwa agha n'aka ya, ha guzoro onwe ha, nodu eze gburugburu, na nso ebe ichu aja na ulonso ukwu, site n'akuku ndida ruo n'akuku ugwu nke ulonso ukwu ahụ.

¹² Jehoiada kpoputara nwa eze, kpube ya okpueze n'isi, o nyere ya otu akwukwo nke ihe ogbugba ndu ahụ, chie ya eze. Ha tekwarara ya mmanu ibu eze. Ndi niile no n'ebe ahụ kuru aka, tie mkpu, si, "Ka eze diri ndu ruo mgbe ebighi ebi!"

¹³ Mgbe Atalaya nuru mkpotu nke ndi nche na ndi mmadu na-eme, o gawuru ndi ahụ no n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI. ¹⁴ O lepuru anya, ma lee eze, ka o guzo n'akuku ogidi,[†] dika omenaala mmemme ichi eze si di. Ndiisi na ndi na-afu opi no n'akuku eze. Ndi niile nke ala ahụ nokwa na-anuri onu na-afu opi. Atalaya dowara uwe ya, si, "Nnupu isi megide eze! Nke a bu nnupu isi megide ochichi!"

¹⁵ Jehoiada, bu onye nchujaja nyere ndiisi ochiagha na-achi nari ndi agha, bu ndi na-elekota usuu ndi agha, iwu si ha, "Sitenu n'ebe ahụ kpoputa ya n'etiti ahiri unu, onye obula nke gbasoro ya, werenu mma agha gbuo onye ahụ." N'ihie na onye nchujaja siri, "Agaghi egbu ya n'ime ulonso ONYENWE ANYI." ¹⁶ Ya mere, ha jidere ya, mgbe o rutere n'uzo ebe inyinya si abata n'ogige uloeze, ebe ahụ ka ha no gbuo ya.

¹⁷ Jehoiada mere ka ogbugba ndu di n'etiti ONYENWE ANYI na eze, na ndi mmadu, na ha ga-abu ndi nke ONYENWE ANYI. O mekwara ka ogbugba ndu diri n'etiti eze na ndi ahụ. ¹⁸ Ndi niile nke ala ahụ gara n'ulo nchujaja

[†] **11:2** 11:2 Mgbe ufodu a na-akpokwa ya Jehoram [‡] **11:2** 11:2 Joash bu nwa eku n'aka nke ka na-anu ara, o rubeghi otu afo mgbe ihe ndi a mere. **§ 11:4** 11:4 Ndi Kari bu ndi agha e goro ego si Eshia na mpaghara Toki. Ha bu ndi nochiri anya ndi agha Keret, ndi jere ozi n'oge eze Devid. 2Sa 8:18 * **11:4** 11:4 N'akwukwo 2Ih 23:2 n'ebe ahụ e mere ka anyi mara na akporo ndi Livayi, na ndiisi Juda niile n'oku nzuzo a. [†] **11:14** 11:14 2Ez 23:3; 2Ih 34:31

Baal kwatuo ya. Ha tidasiri ebe nchujaja na arusi niile di n'ebe ahụ mee ka o darisia, gbukwaa Matan onye nchujaja Baal n'ihu ebe ichu aja ahụ.

Mgbe ahụ, Jehoiada onye nchujaja, debekwara ndi nche ka ha lekota ulonso ukwu ONYENWE ANYI. ¹⁹ O kporo ndi ochiagha na-achi nari ndi agha, ha na ndi Kari, na ndi nche, ha na ndi ala ahụ niile, ha niile duputara eze site n'ulonso ONYENWE ANYI site n'onu uzọ ndi nche banye n'uloeze. Eze were onodu ya n'elu ocheeze. ²⁰ Ndi ala ahụ niile nuriri onu nke ukwu, obodo ahụ dakwara juu, n'ihina e ji mma agha gbuo Atalaya n'uloeze.

²¹ Joash‡ gbara afọ asaa mgbe o malitere ibu eze.

12

Joash emezie ulonso ukwu

¹ N'afọ nke asaa, nke ochichi Jehu n'Izrel, ka Joash malitere ibu eze na Juda. Iri afọ anọ ka o chiri dika eze na Jerusalem. Aha nne ya bu Zibia onye Biasheba. ² Joash mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI ubochi niile nke Jehoiada onye nchujaja ziri ya ihe. ³ Ma naani na o wezugaghi ebe ichu aja niile di n'ugwu. Ndi Juda nogidere na-achu aja di ichi ichi n'ebe ahụ, na-esurekwa ihe nsure oku na-esi isi utọ.

⁴ Joash siri ndi nchujaja, "Nakotaanu ego niile a na-ewebata dika onyinye di nsọ n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, ya bu, ego a na-anakota n'oge igu mmadu onu, na ego e webatara maka imezu nkwa ndi mmadu kwere, na ego e webatara n'ulonso ukwu dika onyinye afọ ofufe. ⁵ Ka onye nchujaja obula site n'aka otu n'ime ndi na-eche ego nara ego, a ga-eji mezie ihe obula a choputara na o mebiri n'ulonso ukwu ahụ."

⁶ Ma n'afọ nke iri abuo na ato nke ochichi eze Joash, o choputara na ndi nchujaja ahụ emezibeghi ihe mebiri n'ulonso. ⁷ Ya mere, eze Joash* kporo Jehoiada, onye nchujaja, kpokwaa ndi nchujaja ndi ozo juo ha, "Gini mere unu emezibeghi ulonso a? Site ugbu a gaa n'ihu, unu esitekwa n'aka ndi na-eche ego anara ego ozo, kama, nyefeenu ya maka iji dozie ulonso ukwu ahụ." ⁸ Ndi nchujaja ahụ kwenyere si, "Anyi agaghi esitekwa n'aka ndi mmadu nara ego obula. Otu a kwa, anyi agaghi emezikwa ulonso ukwu a n'onwe anyi."

⁹ Mgbe ahụ, Jehoiada wetara otu igbe mepuo oghere n'elu ya, debe ya n'akuku ebe ichu aja, n'aka nri dika mmadu na-abata n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI. Ndi nchujaja niile na-eche nche n'onu uzọ ulonso ahụ na-etinye ego niile e webatara n'ulonso ONYENWE ANYI n'ime igbe ahụ. ¹⁰ Mgbe obula ha huru na igbe ego ahụ ejuputala n'ego, onye ode akwukwo uloze na onyeisi nchujaja na-abia, guo ego ahụ e webatara n'ulonso ONYENWE ANYI, tnye ha n'akpa. ¹¹ Ha na-ewere ego ahụ a guru onu, nyefee n'aka ndi ikom ahoputara maka ilekota ndi oru na-emezi ulo ONYENWE ANYI. Ndi ahụ na-eji ya kwuo ndi okwa nka osisi na ndi na-ewu ulo, ¹² na ndi na-edo nkume, na ndi na-awa nkume ugwo. O bu sitekwa n'ego ahụ ka a na-azuta osisi na nkume a wara awa iji dozie ulonso ONYENWE ANYI, na ikwu ugwo ihe ndi ozo e ji emezi ihe niile ekwesiri imezi n'ulonso ukwu ahụ.

¹³ E jikwaghi ego ahụ e webatara n'ulonso kputa efere olaocha, ihe e ji akpakepu oku, efere ikwosa mmiri, opi maobu ihe ndi ozo nke e ji olaedo maobu olaocha kpuo maka ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI. ¹⁴ O bu ndi

‡ 11:21 11:21 Maobu, Jehoash * 12:7 12:7 N'oge a, eze Joash a gbaa afọ iri ato.

na-eje ozi, ndi ji ya ruzie ulonso ukwu ONYENWE ANYI ka e nyere ya. ¹⁵ O nweghi onye a siri ka o guzie otu e si jiri ego ahụ ruo oru, bu ndi e nyere ego ahụ maka ikwu ndi oru ugwo, n'ihi na ha bu ndi kwesiri ntukwasi obi. ¹⁶ E webataghi ego niile sitere n'aja ikpe omuma nakwa aja mmehie n'ime ulonso ukwu ONYENWE ANYI. O bu ndi nchujaja nwe nke ahụ.

¹⁷ N'oge ahụ, Hazael eze Aram, gara buso Gat agha, lugbuo ya, dota ya n'agha. Emesija, o chere ihu n'uzo Jerusalem imegide ya. ¹⁸ Ma Joash, bu eze Juda, chikotara ihe niile ahụ bu nke Jehoshafat, Jehoram na Ahazaya nna ya, ndi bu eze Juda doro nsọ nye Chineke, chirikwa onyinye nke ya onwe ya dokwara nsọ, na olaedo niile, na akụ niile e nwere ike ichota n'ulonso ONYENWE ANYI, na nke di n'uloeze, zigara Hazael, bu eze Aram. N'ihi ihe ndi a, o lara, hapu ibuso Jerusalem agha.

¹⁹ Akuko gbasara ochichi eze Joash, na ihe niile o mere, e deghi ha n'akwukwo akuko ihe ndi eze Juda niile mere n'oge ha. ²⁰ Ndi ozi ya gbara izu ojo megide Joash, gbukwaa ya na Bet Milo, n'uzo e si aga Sila. ²¹ Ndisi ozi ahụ gburu ya bu Jozabad nwa Shimeat, na Jehozabad nwa Shomea. O nwuru, e lie ya na ndi nna nna ya ha n'obodo Devid. Amazaya nwa ya, ghoru eze n'onodu ya.

13

Jehoahaz eze Izrel

¹ N'afu nke iri abuo na atọ nke ochichi eze Joash nwa Ahazaya na Juda, ka Jehoahaz nwa Jehu malitere ibu eze n'Izrel n'obodo Sameria. O chikwara na Sameria afu iri na asaa. ² Kama Jehoahaz bu eze ojo. O mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI. O soro uzo ojo niile nke Jeroboam nwa Nebat, onye dubara ndi Izrel na mmehie. ³ N'ihi nke a, iwe were ONYENWE ANYI nke ukwu megide Izrel. O mere ka ha noro n'okpuru ochichi Hazael eze Aram na Ben-Hadad nwa ya ogologo oge.

⁴ Ma Jehoahaz kpere ekpere roro ONYENWE ANYI n'oge a ka o nyere ya aka, ONYENWE ANYI gere ya nti, n'ihi na Chineke huru mmegbu* nke eze Aram na-emegbu ndi Izrel. ⁵ ONYENWE ANYI hoputaara Izrel onye nzoputa, ha sitere n'aka ike ndi Aram nwere onwe ha.† Izrel biri n'ulo nke aka ha dika ha biiri n'oge gara aga. ⁶ Ma ha esighi na mmehie niile nke ulu Jeroboam wezuga onwe ha, bu nke o jiri mee ka Izrel mehie, kama ha no na-ejehari n'ime ha. Ozokwa, ogidi Ashera ka guzoro na Sameria.

⁷ O dighi ihe foduru na ndi agha Jehoahaz ma o bughi naani iri ndi agha ise na-agba inyinya, na ugbu agha iri, na puku ndi agha iri. N'ihi na eze Aram alaala ndi nke foduru n'iyi, meekwa ka ha diri ka uzuzu mgbe a na-azocha mkpuru.

⁸ Akuko gbasara ochichi Jehoahaz, na ihe niile o mere, na ihe o rupertara, e deghi ha n'akwukwo akuko ihe ndi eze Izrel mere n'oge ha? ⁹ Jehoahaz sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya na Sameria. Nwa ya Jehoash nochiri anya ya.

Jehoash eze Izrel

¹⁰ N'afu iri atọ na asaa nke ibu eze Joash na Juda, ka Jehoash nwa Jehoahaz malitere ibu eze Izrel na Sameria. O chiru afu iri na isii. ¹¹ O mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI. O siteghi na mmehie Jeroboam nwa Nebat wezuga onwe ya, mmehie nke Jeroboam dubara Izrel ime. Jehoash nogidere n'ime ha.

* **13:4** 13:4 Opu 3:7,9; Nkp 2:18; 2Ez 14:28. † **13:5** 13:5 Neh 9:27; 2Ez 13:25; 14:25,27

¹² Akukọ gbasara ọchịchị Jehoash, na ihe niile o mere, na ihe ọ rụputara, tinyere agha o buru megide Amazaya eze Juda, e degħi ha n'akwukwo akukọ ihe ndi eze Izrel mere n'oge ha? ¹³ Jehoash soro nna nna ya ha dina n'onwu, Jeroboam anochie n'ocheeze ya. E liri Jehoash na Sameria, n'ebe e liri ndi eze Izrel ndi ibe ya.

¹⁴ N'oge a, Ilaisha no n'oria nke o ga-esite na ya anwu. Jehoash, bu eze Izrel gara ihu ya, o kwara akwa mgbe o huru ya si, "Nna m, nna m, usuu ugbo agha na usuu ndi na-agba inyinya Izrel!"

¹⁵ Ilaisha gwara ya okwu si, "Weputa uta na aku ufodu." O mere dika Ilaisha gwara ya. ¹⁶ Ilaisha gwakwara eze Izrel okwu si ya, "Jide uta ahụ n'aka gi abuo." Mgbe o jidere uta ahụ Ilaisha tukwasiri aka nke ya n'aka eze.

¹⁷ Ilaisha gwara ya si, "Meghee oghereikuku ahụ chere ihu n'owuwa anyanwu." O meghere ya. Mgbe ahụ Ilaisha gwara ya si, "Gba pu aku." Eze gbapuru aku. Ilaisha kwuru si, "Aku mmeri ONYENWE ANYI, aku mmeri megide Aram. I ga-ebibi ndi Aram kpankpan n'afek."

¹⁸ O siri, "Chilite aku ndi ahụ," o chilitere ha. Ilaisha gwara eze Izrel, "Gbaa ha n'ala." O gbara ha n'ala ugboro ato, ma kwusi. ¹⁹ Ma onye nke Chineke ahụ were iwe si ya, "I gaara apia ya n'ala ugboro ise maobu isii. Mgbe ahụ, i gaara enwe ike merie ndi Aram bibie ha kpankpan. Ma ugbo a, o bu naani ugbo ato ka i ga-emi ha."

²⁰ Ya mere, Ilaisha nwuru. E likwara ya.

N'oge ahụ, otutu ndi na-apunara mmadu ihe n'ike na-esi n'ala ndi Moab na-abia n'ala Izrel izu ohi site n'onwa nke ato n'afọ oheru obula. ²¹ Otu ubochi, mgbe ufodu ndi ikom na-eli otu nwoke nwuru anwu, ha huru ndi a na-apunara mmadu ihe n'ike. N'ih i nke a, ha mere ngwangwa site n'ujọ tubanye nwoke ahụ n'ili Ilaisha. Mgbe ozu nwoke ahụ dara metu okpukpu Ilaisha ahụ, nwoke ahụ nwuru anwu meghariri ahụ bilie, guzo n'ukwu ya abuo.

²² Hazael, eze Aram, busoro Izrel agha ubochi niile nke ndu Jehoahaz eze Izrel. ²³ Ma ONYENWE ANYI meere ha amara, nwee omiiko n'ebe ha no, ma gosikwa ha na ihe banyere ha na-emetu ya n'obi n'ih i ogbugba ndu ya na Ibrahim na Aizik na Jekob. Ruo taa, o kweghi ka e bibie ha, maobu ka e site n'ihu ya chupu ha.

²⁴ Emesia, Hazael eze Aram nwuru, Ben-Hadad nwa ya nochikwara n'onodu ya. ²⁵ Jehoash nwa Jehoahaz, weghachitere obodo niile nke o naara n'aka nna ya Jehoahaz site n'aka Ben-Hadad nwa Hazael. Ugboro ato ka Jehoash meriri ya, site otu a weghachi obodo niile nke Izrel.

14

Amazaya eze Juda

¹ N'afọ nke abuo nke ibu eze Jehoash nwa Jehoahaz n'Izrel, ka Amazaya nwa Joash eze Juda malitere ochichi ya. ² Amazaya gbara iri afọ abuo na ise mgbe o malitere ibu eze. O bu eze na Jerusalem iri afọ abuo na itoolu. Aha nne ya bu Jehoadin, onye Jerusalem. ³ O mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI, ma o meghi dika nna nna ya bu Devid mere. N'ih niile, o gbasoro nzọ ukwu nna ya Joash. ⁴ O wezugaghi ebe ichu aja niile di n'ugwu. Ndi Juda gara n'ihu na-achu aja na-esurekwa ihe nsure oku na-esi isi utu n'elu ugwu ahụ niile.

⁵ Mgbe alaeze ahụ siri ike n'ochichi ya, o gburu ndi ozi ahụ gburu eze, bu nna ya. ⁶ Ma o meghi ka umu ndi ogbu mmadu ahụ nwuo, n'usoro ihe e

dere n'akwukwo iwu Mosis, ebe ONYENWE ANYI nyere iwu si: "Agaghi eme ka ndi muru umu nwuo n'ih ihe umu ha metara, maobu mee ka umu nwuo n'ih ihe ndi muru ha metara, onye obula ga-anwu n'ih mmehie nke aka ya."

⁷ Amazaya bu onye gburu puku ndi agha Edom iri na Ndagwurugwu Nnu, dotakwa obodo Sela* n'agha, gugharia ya Jekteel,† nke bu aha a na-akpo ya ruo ubochi taa.

⁸ Mgbe ahụ, Amazaya zigara ndi ozi ka ha jekwuru Jehoash nwa Jehoahaz nwa Jehu, eze Izrel, zie ya ozi ima aka, si, "Bia, ka dimkpa na ibe ya zute ihu na ihu n'agha."

⁹ Ma Jehoash eze Izrel zighachiri ozi nye Amazaya eze Juda si ya, "Uke di na Lebanon zigaara osisi sida nke di na Lebanon ozi, si ya, 'Nye nwa m nwoke nwa gi nwanyi ka o buru nwunye ya.' Mgbe ahụ, anụ ohia nke di na Lebanon gafetere ebe ahụ, zopia uke ahụ. ¹⁰ I meriela Edom, n'ezie. Ugbu a, mpako abatala. Nuriya onu n'ih mmehie nke i nwetara, ma nodu n'ulo gi. N'ih gini ka i ga-eji kpaliere onwe gi nsogbu, si otu a wetara onwe gi na Juda odida?"

¹¹ Ma otu o di, Amazaya egeghi nti. Ya mere, Jehoash bu eze Izrel buliri agha, ya na Amazaya eze Juda zutere ihu na ihu n'agha na Bet-Shemesh, di n'ala Juda. ¹² Ndi Izrel meriri ndi Juda, mee ka ha gbalaga, nwoke obula n'ulo ya. ¹³ Jehoash bu eze Izrel nwudere Amazaya bu eze Juda, nwa Joash, nwa Ahazaya na Bet-Shemesh. Mgbe ahụ, Jehoash gara Jerusalem kwada mgbidi Jerusalem, site n'Onu uzọ ama Ifrem‡ ruo n'onu uzọ ama Nkuku, nke ogologo ya ruru nari nzo ukwu isii. ¹⁴ O chikoro olaedo na olaocha niile na ngwongwo niile ahutara n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, na nke di n'ulokwu nke uloze. O dotara otutu ndi mmadu n'agha, kporo laghachi na Sameria.

¹⁵ Ihe banyere akuko ndi ozo gbasara ochichi Jehoash, na ihe o mere, na ihe o ruputara, tinyere agha o luru megide Amazaya eze Juda, o bu na-edeghi ha n'akwukwo akuko ihe ndi eze Izrel mere n'oge ha? ¹⁶ Jehoash sooro nna nna ya ha dinaa n'onwu, e lie ya na Sameria, ebe e liri eze ndi Izrel ndi ozo. Jeroboam nwa ya ghoru eze n'onodu ya.

¹⁷ Amazaya nwa Joash, eze Juda noro ndu afu iri na ise, mgbe Jehoash nwa Jehoahaz, eze Izrel nwusiri. ¹⁸ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Amazaya, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Juda?

¹⁹ Ha gbara izuzu imegide ya n'ime Jerusalem, o gbapuru gbalaga Lakish. Ma ha zipuru ndi ikom churu ya gaa Lakish, gbuo ya n'ebe ahụ. ²⁰ Ha bulatara ozu ya n'elu inyinya, e lie ya na Jerusalem n'ebe e liri ndi nna nna ya ha, n'obodo Devid.

²¹ Mgbe ahụ, ndi Juda niile duuru Azaraya onye aha ya bukwa Uzaya, onye gbara afu iri na isii, mee ya eze n'onodu nna ya Amazaya. ²² O bu ya wughariri obodo Elat, nyeghachi ya Juda, mgbe Amazaya eze sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu.

Jeroboam nke abuo eze Izrel

²³ N'afu nke iri na ise nke Amazaya nwa Joash, eze Juda, Jeroboam nwa Jehoash eze Izrel ghoru eze na Sameria. O chiri iri afu anu na otu dika eze. ²⁴ Ma o mere ihe ojuo n'anya ONYENWE ANYI n'ih na o wezugaghi onwe ya site na mmehie Jeroboam nwa Nebat, onye ahụ dubara ndi Izrel

* **14:7** 14:7 Aha a na-akpo Sela n'asusu Griik bu Petra. Petra bu isi obodo Idumia. † **14:7** 14:7 Jos 15:38 ‡ **14:13** 14:13 Neh 8:16; 12:39

na mmehie. ²⁵ O bu ya weghachitara oke ala Izrel site na Lebo Hamat ruo n'osimiri Araba, dika okwu ONYENWE ANYI, Chineke nke Izrel si di, nke o kwuru site n'onu Jona nwa Amitai, onye amuma si Gat Hefa.

²⁶ ONYENWE ANYI huru onodu ojo nke ndi Izrel no n'ime ya; onye obula n'ime ha, ohu na onye nwe onwe ya, no n'oke ahuhu. O dikwaghi onye inyeaka obula ha nwere. ²⁷ Ma o bughu uche ONYENWE ANYI ila Izrel n'iyi kpmkpam n'okpuru eluigwe, n'ihu ya ka o mere ka Jeroboam nwa Jehoash naputa ha site n'aka ndi iro ha.

²⁸ Akuko niile gbasara ihe niile Jeroboam mere, na ike ya niile, na agha niile o buru, na otu o si nwetaghachiri ndi Izrel obodo Damaskos na Hamat, bu obodo ndi Juda, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe ndi eze Izrel mere n'ubochi ndu ha? ²⁹ Jeroboam sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'ebe e liri ndi eze Izrel nwuru anwu. Ma Zekaraya nwa ya ghoru eze Izrel n'onodu ya.

15

Azaraya eze Juda

¹ N'afu nke iri abuo na asaa nke ochichi Jeroboam n'Izrel ka Azaraya nwa Amazaya bidoro ichi dika eze na Juda.* ² O gbara afu iri na isii mgbe o malitere i bu eze. O chikwara na Jerusalem iri afu ise na abuo. Aha nne ya bu Jekolaya, onye Jerusalem. ³ O soro nzo ukwu nna ya bu Amazaya, mee ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI. ⁴ Kama dika eze ndi ozo, o wezugaghi ebe ichu aja di n'elu ugwu; ndi mmadu gara n'ihu na-achu aja nsure oku na aja na-esi isi utu n'ebe ahu.

⁵ ONYENWE ANYI tiri eze ihe otiti oria ekpenta ruo ubochi onwu ya.† O biri n'ulo ewupuru iche. Jotam‡ nwa nwoke eze ghoru onye nlekota uloze na-achikwa ndi ala ahu.

⁶ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Azaraya, na ihe niile o mere, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Juda? ⁷ Azaraya soro ndi nna nna ya dina n'onwu, e lie ya nso n'ebe e liri ha, n'ime obodo Devid. Jotam nwa ya ghoru eze n'onodu ya.

Zekaraya eze Izrel

⁸ N'afu nke iri ato na asato nke ochichi eze Azaraya bu eze Juda, ka Zekaraya, nwa Jeroboam ghoru eze Izrel na Sameria. O chiru onwa isii. ⁹ Dika ndi nna ya bu ya uzọ si mee, Zekaraya mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI. O mekwara dika Jeroboam nwa Nebat, onye dubara ndi Izrel na mmehie ikpo isiala nye chi ozo.

¹⁰ Shalum nwa Jebesh, na ndi ozo, gbara izu ojo megide ya, tigbuo ya n'ihu ndi Izrel niile. O ghokwara eze mgbe Zekaraya nwuru. ¹¹ Akuko metutara ihe ndi ozo mere mgbe Zekaraya bu eze, e deghi ha n'akwukwo akuko ihe ndi eze Izrel mere n'ubochi ndu ha. ¹² Ya mere, okwu ahu ONYENWE ANYI gwara Jehu mezuru, nke bu: "Umụ umụ gi ga-anokwasị n'ocheeze Izrel ruo n'ogbo nke anọ ha."

Shalum eze Izrel

¹³ Shalum nwa Jebesh malitere ibu eze n'afu nke iri ato na itoolu nke ochichi Uzaya eze Juda. O chiru otu onwa na Sameria. ¹⁴ Menahem nwa

* **15:1** 15:1 O bu n'ime senchuri nke asato (Tupu a muo Kraist) † **15:5** 15:5 A koru akuko a n'akwukwo 2Ih 26:16-21 ebe o putara ihè. Chineke mere ka eze ghoru onye ekpenta n'ihu nleda anya o ledara ndi nchujaja, mgbe o gara chuo aja, bu ihe o na-ekwesighi ime dika eze o bu. Onu 3:10; 16:39-40; 18:6-7 ‡ **15:5** 15:5 O bu Jotam no na-achi ala ahu n'onodu eze Azaraya ruo mgbe o nwuru.

Gadi sitere n'obodo Tiaza bjaruo Sameria gbuo Shalum nwa Jebesh gho eze n'onodu ya.

¹⁵ Akuko ndi ozo gbasara Shalum na izu ojoo ya, e deghi ha n'akwukwo ihe mere n'oge ndi eze Izrel na-achi.

¹⁶ N'oge ahụ, Menahem sitere na Tiaza buso obodo Tipsa agha, na onye obula bi n'obodo ahụ na gburugburu ya n'ih na ha ekweghi emeghe onu uzo ama ha. O tibururu Tifsa kwakoro ihe niile, bowakwaa afo ndi inyom niile di ime.

Menahem eze Izrel

¹⁷ N'afọ iri ato na itoolu nke Azaraya, eze Juda, Menahem nwa Gadi ghorọ eze ohuru ndi Izrel. O chiri afo iri dika eze na Sameria. ¹⁸ O mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI. N'oge ochichi ya, o sighi na mmehie Jeroboam nwa Nebat wezuga onwe ya, bu nke o mere ka Izrel mehie.

¹⁹ Mgbe ahụ, Pulš eze Asiria busoro ala ahụ agha. Menahem nyere ya otu puku talenti olocha, ime ka Pul kwagide ochichi ya, na ime ka aka ya siekwa ike n'alaeze Izrel. ²⁰ Menahem si n'aka ndi Izrel nweta ego a. Onye ogaranya obula turu iri shekel olocha ise nke e nyere eze Asiria. Mgbe eze Asiria natachara olocha ndi a, o si n'ala ahụ puo, o nogidekwaghi n'ala ahụ.

²¹ Akuko banyere Menahem na ihe niile o mere, e deghi ha n'akwukwo akuko ihe ndi eze Izrel mere n'ubochi ndu ha? ²² Menahem sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, Pekahaya nwa ya ghorọ eze n'onodu ya.

Pekahaya eze Izrel

²³ N'afọ nke iri ise, nke ochichi eze Azaraya na Juda, ka Pekahaya nwa Menahem bidoro ichi dika eze n'Izrel. Afo abuo ka o chiri n'ime Sameria. ²⁴ Ma Pekahaya mere ihe ojoo n'anya ONYENWE ANYI. O sighi na mmehie niile nke Jeroboam nwa Nebat wezuga onwe ya, bu nke o jiri mee ka Izrel mehie. ²⁵ Ma Peka nwa Remalaya, otu n'ime ndisi agha eze na iri ndi ikom ise ozo si Gilead gbara izu megide ya, gbuo ya n'uloeze di n'ime Sameria. Ha gbukwara Agob na Arie n'oge a ha gburu Pekahaya. Emesia, Peka ghorọ eze n'onodu ya.

²⁶ Akuko banyere Pekahaya na ihe niile o mere ka e dere n'akwukwo akuko ihe ndi eze Izrel mere n'ubochi ndu ha.

Peka eze Izrel

²⁷ N'afọ nke iri ise na abuo nke ochichi Azaraya eze Juda ka Peka nwa Remalaya ghorọ eze Izrel n'obodo Sameria. O chiri dika eze iri afo abuo. ²⁸ O mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI. O fere chi ozo ofufe, o sighi na mmehie Jeroboam nwa Nebat wezuga onwe ya, bu mmehie nke o dubara ndi Izrel n'ime ya.

²⁹ N'oge Peka bu eze Izrel, ka Tiglat-Pilesa, eze Asiria bira were Ijon, Ebel-Bet-Maaka, Janoa, Kedesh, Hazo, Gilead, Galili na ala ndi Naftali niile. O chupuru ndi mmadu niile mee ka ha gaa biri n'Asiria. ³⁰ N'oge ahụ, Hoshea nwa Elaa gbara izu ojoo megide Peka nwa Remalaya gbuo ya, buru eze n'onodu ya. O malitere ibu eze n'afọ nke iri abuo nke ochichi eze Jotam nwa Uzaya.

³¹ Akuko banyere Peka na ihe niile o mere, e deghi ha n'akwukwo akuko ihe ndi eze Izrel niile mere n'ubochi ndu ha?

Jotam eze Juda

³² N'afọ nke abụọ nke ọchịchị Peka nwa Remalaya eze Izrel ka Jotam nwa Ụzaya eze Juda malitere ọchịchị ya. ³³ Ọ gbara iri afọ abụọ na ise mgbe ọ ghọrọ eze. Ọ chiri afọ iri na isii na Jerusalem. Aha nne ya bụ Jerusha, nwa Zadok. ³⁴ O mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI dika nna ya Ụzaya mere. ³⁵ Kama, o wezugaghị ebe ichu aja di n'elu ugwu, ndi mmadu gara n'ihu na-achụ aja nsure oku di iche iche na aja na-esi isi uto n'ebe ahụ. Jotam wughariri Onu Uzọ ama nke di Elu nke ulonso ukwu ONYENWE ANYI.

³⁶ Ma banyere ihe ndi ozo niile nke oge ọchịchị Jotam na ihe o mere, ọ bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Juda? ³⁷ (N'ubochi ndi ahụ, ONYENWE ANYI malitere izite Rezin eze ndi Aram na Peka nwa Remalaya, imegide ndi Juda.) ³⁸ Jotam sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'ebe e liri ha, n'obodo Devid, bu obodo nna ya. Ehaz nwa ya nwoke ghoro eze n'onodu ya.

16

Ehaz eze Juda

¹ Ehaz* nwa Jotam, malitere ibu eze Juda n'afọ nke iri na asaa nke ọchịchị eze Peka nwa Remalaya eze Izrel. ² Ehaz gbara iri afọ abụọ mgbe ọ malitere ibu eze. Afọ iri na isii ka ọ chikwara n'ime Jerusalem, ma o meghe ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI bu Chineke ya, dika nna ya Devid mere. ³ Ọ gbasoro uzọ niile nke ndi eze Izrel, obuladi i ji nwa ya nwoke chuo aja n'oku. Ọ gbasoro omenaala niile ruru aru nke ndi mba ozo, ndi ahụ ONYENWE ANYI chupuru site n'ihu ndi Izrel. ⁴ Ọ churu aja surekwaa ihe nsure oku aja na-esi isi uto n'ebe niile di elu, n'elu ugwu niile, na n'okpuru osisi ndu obula.

⁵ Mgbe ahụ, Rezin eze Aram na Peka nwa Remalaya, eze Izrel rigooro iga buso Jerusalem agha, gbakwaa Ehaz gburugburu. Ma ha emerighi ya n'agha. ⁶ N'oge ahụ, Rezin eze Aram dotaghachiri obodo Elat nye onwe ya, site na i chupu ndi Juda bi n'Elat. Ndi Edom bara n'obodo Elat, ha bikwa n'ebe ahụ ruo taa.

⁷ Ehaz zigara ndi ozi ka ha gaa zie Tiglat-Pileasa, eze ndi Asiria ozi, si ya, "Abu m ohu gi, onyenwe m ka i bu. Bia naputa m site n'aka eze ndi Aram na eze ndi Izrel, ndi na-ebuso m agha."† ⁸ Ehaz weere olaedo na olaocha ahutara n'ime ulonso ukwu ONYENWE ANYI, na nke di n'aku niile di n'uloeze zigara eze Asiria dika onyinye. ⁹ Eze ndi Asiria nara ya nti site n'ibuso obodo Damaskos agha na imeri ya. O gburu Rezin, bulaa mmadu niile bi n'ime ya n'ike ka ha gaa biri n'obodo Kia.

¹⁰ Mgbe eze Ehaz gara Damaskos izute Tiglat-Pileasa bu eze Asiria. Ọ huru otu ebe nchujaja nke di na Damaskos. O zigaara Uraya onye nchujaja oyiyi ebe ichu aja ahụ. O dekwara ihe gbasara ya n'akwukwo, nke ga-akowa otu e si ewu ya. ¹¹ Ya mere, Uraya onye nchujaja, wuru ebe ichu aja nke di ka nke ahụ Ehaz huru na Damaskos. O wuchara ya tupu eze alota. ¹² Mgbe eze si Damaskos lota na Juda, ọ huru ebe ichu aja ahụ, biaruo ya nso, doo onyinye ichu aja ya n'elu ya. ¹³ Ọ churu aja nsure oku, na aja ihe nsure oku na-esi isi uto, na aja onyinye mkpuru oka. Ọ wukwasiri onyinye ihe onunu n'elu ebe ichu aja ahụ, fesakwa obara aja udo ya niile n'elu ebe ichu aja ahụ. ¹⁴ O wepuru ebe ichu aja bronz nke di n'ihu ONYENWE ANYI,

* **16:1** 16:1 Ehaz na nna ya Jotam, chikoro dika eze na Juda n'ime senchuri nke asato (Tupu a muo Kraist). † **16:7** 16:7 Aririo enyemaka a site n'ebe eze Pul no, mere ka ndi Izrel tufuo onodu i nwere onwe ha. 2Ih 28:20; Dit 28:36

o sitere n'ebe o di n'ihu ulonso ahụ, n'etiti ebe ichu aja oheru na ulonso ukwu ONYENWE ANYI, bute ya n'akuku ugwu nke ebe ichu aja oheru ya.

¹⁵ Eze Ehaz nyere Uraya, bu onyeisi nchajaja iwu, si, "O bu n'elu ebe ichu aja oheru a ka i ga na-esure aja nsure oku ututu niile, na onyinye mkpuru oka nke uhuruchi niile, na aja nsure oku eze, na onyinye mkpuru oka nke eze, na aja na onyinye nke ndi niile n'ala a, ya na onyinye mkpuru oka ha niile na onyinye ihe onunu ha niile. Fekwasị obara niile e ji chuo aja nsure oku na aja ndi ozo n'elu ebe ichu aja ahụ. Ma ebe ichu aja ola ahụ ga-adiri m iji juta ase." ¹⁶ Uraya onye nchajaja mere ihe niile dika eze Ehaz nyere ya n'iwu.

¹⁷ Eze bu Ehaz wepuru ihe njiko niile jikoro ihe ndokwasị ahụ niile a nabughari ebughari. O wepuru efere ukwu idoba mmiri a dokwasiri n'elu ehi ola ahụ di n'okpuru ya, ma dokwasị ya n'elu nkume. ¹⁸ N'ih i imekwa ka obi to o eze Asiria utu, o wepuru uzọ a na-esite maka ubochi izuike nke e wuru n'ime ulonso, na uzọ mbata eze si abanye n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI.

¹⁹ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Ehaz, na ihe ndi o mere, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Juda? ²⁰ Ehaz soro nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'ebe e liri ha n'obodo Devid. Hezekaya nwa ya ghoru eze n'onodu ya.

17

Hoshea eze Izrel nke ikpeazu

¹ N'afu nke iri na abuo nke ochichi Ehaz, bu eze Juda, ka Hoshea nwa Elaa ghoru eze Izrel n'obodo Sameria. O chiri dika eze afu itoolu. ² O mere ihe ozo n'anya ONYENWE ANYI mgbe o bu eze. Ma o bughị dika ndi eze Izrel ndi ozo bu ya uzọ.

³ Shalmanesa eze Asiria biara buso Hoshea agha, n'ih i na Hoshea no n'okpuru ochichi eze Asiria, burukwa onye na-atu utu nye ya kwa afu. ⁴ Ma eze Asiria choputara na Hoshea abughị onye kwesiri ntukwasị obi n'ih i na Hoshea eze Izrel zipuru ndi ozi ya ka ha jekwuru So, eze Ijipt, maka enyemaka. Ozokwa, Hoshea kwesiri itu utu nye eze Asiria dika o na-eme kwa afu. N'ih i ya Shalmanesa nwuchiri ya, tinye ya n'ulo mkporo. ⁵ Eze Asiria wakporo ala ahụ niile n'agha, gbago imegide Sameria, nochibido ya gburugburu, afu atọ. ⁶ N'afu itoolu nke ochichi Hoshea, eze Asiria dotara Sameria n'agha,* dokpuru ndi Izrel niile buga ha n'ala Asiria. O mere ka ha biri n'obodo Hala, n'ime Gozan nke di n'osimiri Hoboa, na n'ime obodo ndi Midia.

Ndota a dotara Izrel n'agha n'ih i mmehie

⁷ Ihe ndi a niile mere n'ih i na ndi Izrel mehiere megide ONYENWE ANYI, bu Chineke ha, onye ahụ mere ka ha site n'okpuru ike Fero, eze Ijipt puta. Ha kporo isiala nye† chi ndi ozo ⁸ gbasoro omenaala niile nke ndi mba ahụ ONYENWE ANYI chupuru site n'ala ha. Ha gbasokwara omenaala ozo ndi ahụ niile ndi eze ha webatara. ⁹ Ndi Izrel mere ihe ndi ahụ niile ONYENWE ANYI Chineke ha na-adighi anabata na nzuzo. Ha wuru ebe ichu aja nye chi di iche iche n'obodo ha niile, e, n'obodo ukwu ma n'obodo nta obula. ¹⁰ Ha manyeere onwe ha ogidi nkume, na ogidi chi Ashera n'elu ugwu obula, na n'okpuru osisi obula nwere ndo. ¹¹ Ha churu aja nsure oku

* **17:6** 17:6 Ndota a dotara ndi Izrel n'agha n'oge a, bu nke ugboro abuo. Nke mbu, bu n'oge Peka bu eze. 2Ez 15:29 † **17:7** 17:7 Fere chi ndi ozo ofufe

na-esi isi uto n'elu ugwu obula dika mba ndi naara ebi n'ala ahụ si eme, bu ndi ONYENWE ANYI chupuru site n'ala ha, mgbe Izrel biara biri n'ebe ahụ. Ha mere ihe ojojo di iche iche, nke mere ka iwe wee ONYENWE ANYI nke ukwu. ¹² E, ha fere arusi di iche iche ofufe, lefu anya na ONYENWE ANYI doro ha aka na nti si ha, "Unu emela ihe di otu a." ¹³ Mgbe niile ka ONYENWE ANYI na-eziga ndi amuma ya, na ndi oho uzo, ido Izrel na Juda aka na nti, si ha, "Sitenu n'ajo ihe unu na-eme chegharia. Debenu iwu na ukpuru m, dika iwu ahụ niile m nyere nna unu ha ka ha debe si di, nke m sikwa n'onu ndi ozi m bu ndi amuma nye unu."

¹⁴ Ma ndi Izrel juru ige nti. Kama ha kpachara anya kwesie olu ha ike dika nna nna ha mere, bu ndi na-ekwenyeghi na ONYENWE ANYI Chineke ha. ¹⁵ Ha juru ukpuru ya niile na ogbugba ndu ya, nke ya na ndi bu nna nna ha gbara na iwu nke o doro ha aka na nti ka ha debe. Ha gbasoro chi arusi bu ihe efu, ha onwe ha ghokwara ihe efu. Ha nomiri mba di iche iche ndi ahụ bi ha gburugburu, n'agbanyeghi na ONYENWE ANYI nyere ha iwu si, "Unu emela dika ha."

¹⁶ Ha juru idebe iwu niile ONYENWE ANYI Chineke ha nyere ha. Ha meere onwe ha ogidi arusi Ashera, kporo onwe ha oyiyi umu ehi abuo. Ha kporo isiala nye Baal, na anyanwu, na onwa, na kpakpando. ¹⁷ Ha jiri umu ha ndi ikom na umu ha ndi inyom choo aja nsure oku nye chi ndi mba ozo. Ha gakwara n'aja iju ase, na igba aja, si otu a nyefee onwe ha n'aka ime ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI, si otu a kpasuo ya iwe.

¹⁸ Ya mere, ONYENWE ANYI wesoro Izrel iwe nke ukwu, wezuga ha site n'ihu ya. O dikwaghi onye o kwere ka o fodu, kariakwa naani ebo Juda.† ¹⁹ Ma ndi Juda jukwara idebe ihe niile ONYENWE ANYI bu Chineke ha nyere ha n'iwu. Ha sooro omume ojojo ndi Izrel webatara. ²⁰ N'ih i nke a, ONYENWE ANYI juru ndi Izrel niile. O tara ha ahuhu site n'inyefe ha n'aka ndi na-apunara mmadu ihe n'ike tutu ruo mgbe o mere ka e site n'ihu ya wezuga ha.

²¹ Mgbe ONYENWE ANYI mere ka ndi Izrel dowapu onwe ha site n'alaeze Devid, ha mere Jeroboam nwa Nebat, eze ha. Ma Jeroboam mere ka Izrel site n'iso ONYENWE ANYI wezuga onwe ha. O mere ka ha mee mmehie di ukwu. ²² O dikwaghi mgbe umu Izrel sitere n'ime mmehie ahụ Jeroboam dubara ha puta, ²³ tutu ruo mgbe ONYENWE ANYI kpochapuru Izrel niile site n'ihu ya, dika o kwuru na o ga-eme, site n'onu ndi amuma na-ejere ya ozi. O bu nke a mere ndi Izrel ji gaa biri n'Asiria dika ndi a dotara n'agha ruo taa.

Ndi ohuru biara biri na Sameria

²⁴ Eze Asiria sitere n'ala Babilon, Kuta, Ava, Hamat na Sefavaim kpota ndi mmadu biara biri n'obodo Sameria inochi anya ndi Izrel niile e sitere n'ebe ahụ bupu. N'uzo di otu a, ha nwetara Sameria birikwa n'obodo ya niile. ²⁵ Ma mgbe ndi Asiria malitere ibi n'ebe ahụ, ha atughi egwu ONYENWE ANYI, maobu fee ya ofufe. N'ih i ya, ONYENWE ANYI zitere odum§ ndi batara n'etiti ha gbuo ufodu mmadu n'ime ha. ²⁶ Ya mere, e zigara eze Asiria ozi si ya, "Ndi ahụ i dotara n'agha mee ka ha bia biri n'obodo Sameria amaghi ihe chi nwe ala ahụ choro. O zitere odum n'etiti ha, nke na-egbu ha, n'ih i na ndi ahụ amaghi ihe o choro."

† **17:18** 17:18 Ndi alaeze ndida si n'agburu Simion na Benjamin, maobu naani ebo Juda gosiri onwe ha ndi kwesiri ntukwas i obi, guo akwukwo 1Ez 11:13,32 § **17:25** 17:25 N'ih i n'ala ahụ togoro n'efu nwa oge nta, nke mere ka odum bi n'ohia ndi Palestia mubaa. Lev 26:21-22

²⁷ Eze Asiria nyere iwu si: “Ka otu onye n’ime ndi nchujaja* e si na Sameria dota n’agha laghachi gaa biri n’ebe ahụ, izi ndi bi n’obodo ahụ ihe chi ala ahụ choro.” ²⁸ Ya mere, otu n’ime ndi nchujaja ebuuru site na Sameria gaa ala ozo, bira biri na Betel, kuziere ha otu ha ga-esi na-atu egwu ONYENWE ANYI.

²⁹ N’agbanyeghi nke a, ndi mba obula meere onwe ha chi nke aka ha n’obodo ahụ niile ebe ha bi n’ime ya. Ha guzobere chi ndi a n’ulo arusi nke ndi Sameria wuru n’ebe niile di elu. ³⁰ Ndi si Babilon mere chi ha a na-akpo Sukot Benot; ndi si Kut emee Neagal, ebe ndi si Hamat mekwara Ashima. ³¹ Ndi si Ava mekwara Nibaz, na Tatak, ma ndi si Sefavaim nasure umu ha n’oku dika aja nye Adramelek na Anamelek, bu chi ndi Sefavaim. ³² Ha turu egwu†ONYENWE ANYI, ma ha hoputara udi mmadu di iche iche site n’etiti onwe ha, ndi na-ejere ha ozi dika ndi nchujaja n’ulo chi ha di n’ebe niile di elu. ³³ Ha na-atu egwu ONYENWE ANYI ma ha gara n’ihu na-eke chi nke aka ha dika omenaala mba ebe ndi e si dota ha n’agha si di.

³⁴ Ruo taa, ha na-anogidesi ike n’ife ofufe dika uzo ochie ha si di. Ha adighi atu egwu ONYENWE ANYI, maobu mee dika ukpuru na iwu niile, maobu dika ntuziaka na ihe niile enyere n’iwu si di, bu nke ONYENWE ANYI nyere umu Jekob, onye o kporo Izrel. ³⁵ Mgbe ONYENWE ANYI na ndi Izrel gbara ndu, o nyere ha iwu si, “Unu atukwala chi ozo obula egwu, maobu kporo isiala nye ha. Unu efela ha ofufe maobu chuo aja nye ha. ³⁶ Ma ONYENWE ANYI, onye ji ike di ukwuu, na aka di ike e setipuru esetipu kporuta unu site n’ala Ijpt, bu naani onye unu ga-atu egwu. Ya ka unu ga-akpo isiala nye, ya ka unu ga-achuru aja. ³⁷ Unu ga-elezi anya hu na unu debere ukpuru na iwu niile, ntuziaka na ihe niile enyere n’iwu ndi a e deputara n’akwukwo nye unu. Unu atukwala egwu‡ chi ndi ozo. ³⁸ Unu echefula ogbugba ndu ahụ mu na unu gbara. Unu akpokwala isiala nye chi ndi ozo n’ihi egwu. ³⁹ Kama, tunu egwu ma fee ONYENWE ANYI Chineke unu. O bu ya ga-anaputa unu site n’aka ndi iro unu niile.”

⁴⁰ Ma ndi Izrel egeghi nti, kama, dika uzo ojoo ha si di, ha fere chi ozo ofufe. ⁴¹ O bu ezie na ndi a na-eke ONYENWE ANYI ofufe, ma ha nogidekwara na-ejere arusi niile ha ozi. Ruo taa, umu ha, na umu umu ha, gara n’ihu na-emekwa ihe nna nna ha mere.

18

Hezekaya eze Juda

¹ N’afọ nke ato nke ochichi Hoshea nwa Elaa eze Izrel ka Hezekaya nwa Ehaz eze Juda malitere ochichi nke ya. ² O gbara iri afọ abuo na ise mgbe o malitere i bu eze. O chiru iri afọ abuo na itoolu na Jerusalem. Aha nne ya bu Abija,* ada Zekaraya. ³ O mere ihe ziri ezi n’anya ONYENWE ANYI, dika nna nna ya Devid. ⁴ O wepuru ebe niile di elu, kurisie ogidi nsọ niile, gbutukwa ogidi Ashera niile. O tipiakwara agwo bronz ahụ Mosis mere, n’ihi na ruo n’oge ahụ, umu Izrel na-esure aja nsure oku na-esi isi utọ nye ya. (A kporo ya Nehushtan.)

⁵ Hezekaya tukwasiri ONYENWE ANYI, Chineke Izrel obi ya. N’ezie, o nwekwaghi onye ozo di ka ya n’etiti ndi eze Juda niile, ndi bu ya uzo chia, na ndi so ya. ⁶ O gbasoro ONYENWE ANYI n’uzo niile. O sitekwaghi n’uzo

* **17:27** 17:27 Onye n’otu n’ime ndi nchujaja ahụ Jeroboam hoputara, bu ndi na-achụ aja nye chi nwa ehi ahụ o kporu na Betel. 1Ez 12:31 † **17:32** 17:32 Kpokwara isiala nye ‡ **17:37** 17:37 Maobu, efekwala * **18:2** 18:2 Maobu, Abi

ONYENWE ANYI wezuga onwe ya. O debere ihe niile ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu. ⁷ ONYENWE ANYI nonyeere ya n'ebe obula o gara, ihe niile o mere gaara ya nke oma. O nupuru isi ju inokwa n'okpuru eze ndi Asiria, o fekwaghi ya ofufe. ⁸ O tigburu ndi Filistia n'ala ha niile ruo na Gaza, na obodo di ya gburugburu. O lara obodo ahụ niile n'iyi, obodo ukwu niile e wusiri ike na obodo nta niile a na-ewusighi ike.

⁹ N'afọ nke anọ nke ochichi Hezekaya, nke bukwa afọ nke asaa nke ochichi Hoshea nwa Elaa, bu eze Izrel, Shalmanesa, eze Asiria gbagoro imegide Sameria, nochibido ya gburugburu. ¹⁰ Mgbe afọ atọ gasiri, n'afọ nke isii nke ochichi Hezekaya, na afọ nke itoolu nke ochichi Hoshea, bu eze Izrel, ndi agha Asiria dotara Sameria n'agha. ¹¹ O bu n'oge ahụ ka eze Asiria bupuru ndi Izrel niile bulaa ha Asiria n'ime obodo Hala, na Gozan n'akuku iyi ukwu Hoboa, na n'obodo ndi Midia. ¹² Nke a mere n'ihia na ha juru ige nti n'olu ONYENWE ANYI bu Chineke ha, jukwa ime ihe o chorọ ka ha mee. Ha edebeghi ogbugba ndu ya na iwu niile Mosis onyeozu ONYENWE ANYI nyere ha. Ha juru ige nti n'iwu ndi a, maobu debe ha.

¹³ N'afọ nke iri na anọ nke ochichi eze Hezekaya, Senakerib bu eze Asiria, busoro obodo Juda niile e wusiri ike agha, merikwaa ha. ¹⁴ Mgbe ahụ, Hezekaya chorọ uzọ o ga-esi mee udo, zie ozi zigara eze Asiria n'obodo Lakish si ya, "Emehiela m, biko, site n'ala m puo. Aga m akwu gi ihe obula i chorọ n'aka m." Eze Asiria sitere n'aka Hezekaya eze Juda nara nari talenti olaocha atọ, na iri talenti olaedo atọ. ¹⁵ Hezekaya chiri olaocha niile o chotara n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, na akụ niile di n'uloeze, nye ya eze Asiria.

¹⁶ N'oge ahụ, Hezekaya bu eze Juda, nyakaputachara olaedo niile o ji techie ibo na ibo onu uzọ ulonso ukwu ONYENWE ANYI, chiri ihe ndi a niile nye eze Asiria.

Senakerib ebuo agha megide Jerusalem

¹⁷ Eze Asiria sitere na Lakish zipu ochiagha† onye okwa ya kasi ukwu, onyeisi ndi na-eje ozi na ochiagha ya na usuu ndi agha ka ha jekwuru Hezekaya na Jerusalem. Ndi agha a biaruru Jerusalem kwusi n'akuku olulu warawara‡ e gwuru ebe Odọ mmiri di elu si n'asofe, n'uzọ e si aga obosara ala ndi na-asu akwa. ¹⁸ Mgbe ha kporo eze oku ka o bia, Eliakim nwa Hilcaya, onye nlekota uloze, na Shebna, ode akwukwo eze, na Joa nwa Asaf, onye ndeko akuko ihe mere, puru jekwuru ha.

¹⁹ Ochiagha ahụ siri ha, "Gwanu Hezekaya:

"Otu a ka eze ukwu ahụ, bu eze Asiria na-ekwu, O bu na ginị ka ntukwasị obi gi dabere? ²⁰ I na-ekwu na i nwere ndumodu na ike ibu agha, maobu naani egbe onu§ ka i na-agba. O bu onye ka i na-atukwasị obi mere i ji enupu isi n'okpuru m? ²¹ Lee, amatara m na i na-atukwasị obi n'Ijpt, mkpanaka achara ahụ gbajiri agbaji, nke na-aduwa aka onye obula na-adabere na ya. Otu a ka Fero, eze Ijpt di nye ndi niile na-atukwasị ya obi. ²² Ma o buru na unu asi m, "Anyi na-atukwasị ONYENWE ANYI bu Chineke anyi obi." O bughu ya ka Hezekaya wezugara ebe ya niile di elu na ebe ichu aja ya niile, na-asi Juda na Jerusalem, "Unu aghaghi ikpo isiala n'ebe ichu aja di n'ime Jerusalem?"

† 18:17 18:17 A na-akpo Tatan ‡ 18:17 18:17 Olulu warawara mmiri nke eze Hezekaya gwuru, bu maka i ji webata mmiri n'ime obodo site n'iyi Gaihon. § 18:20 18:20 O bu sosọ okwu egbugbere onu

23 “Ma ugbo a, bịa kwee nna m ukwu, bu eze Asiria nkwa. Aga m enye gi puku inyinya abuo ma o buru na i nwere ike ichota ndi ga-agba ha. 24 I ga-esi ana ju otu onyeisi nke dikarisiri nta n’ime ndisi oru onyenwe m, na-agbanyeghikwa na i na-atukwasi obi n’Ijpt maka inweta ugbo agha na ndi na-agba inyinya? 25 Tinyere nke a, abiaara m ibuso ala a agha na ibibi ya ma enweghi okwu sitere na Chineke bia? O bu ONYENWE ANYI ya onwe ya gwara m ka m bilie megide obodo a, lakwaa ya n’iyi.’”

26 Mgbe ahụ, Eliakim nwa Hilcaya, Shebna na Joa siri ochiagha ahụ, “Biko, gwa ndi ohu gi okwu n’asusu Aramaik,* ebe o bu na anyi na-aghota ya. Agwala anyi okwu n’asusu Hibru, ebe ndi no n’elu mgbidi ga-anu.”

27 Ma ochiagha ahụ zaghachiri, “O bu n’ihi naani nna unu ukwu na nye unu onwe unu ka nna m ukwu ji zite m, ka m kwuo ihe ndi a? O bughị n’ihi ndi mmadu ahụ na-anodu n’elu mgbidi, ndi, dika unu, ha ga-eso rie nsi ha nyuru, nuokwa mamiri ha nyuru?”

28 Mgbe ahụ, ochiagha ahụ guzoro were oke olu kwuo n’asusu Hibru, si, “Nurunu okwu eze ukwu ahụ, bu eze Asiria. 29 Nke a bu ihe eze siri, unu ekwela ka Hezekaya duhie unu. O pughi izoputa unu site n’aka m. 30 Unu ekwela ka Hezekaya mee ka unu tukwasi ONYENWE ANYI obi. Mgbe o na-asị, ‘N’ezie, ONYENWE ANYI aghaghi inaputa anyi, a gaghi enyefe obodo a n’aka eze Asiria.’

31 “Unu anakwala Hezekaya nti. Ihe a ka eze Asiria kwuru: Pukwutenu m, bianu ka mu na unu mee udo.† Mgbe ahụ, onye obula n’ime unu ga-eri mkpuru si n’ubi vaini ya na nke si n’osisi fiig ya, nuokwa mmiri‡ nke si n’ihe icheta mmiri ya: 32 ruo mgbe m ga-abia duru unu gaa n’ala dika nke unu, bu ala mkpuru oka na nke mmanya ohuru, ala achicha na ubi vaini, ala mmanu anu na osisi oliv juputara n’ime ya. Horonu ndu ka unu ghara inwu.

“Unu egela Hezekaya nti, n’ihi na o bu nrafu ka o na-arafu unu mgbe o na-asị, ‘ONYENWE ANYI ga-anaputa anyi.’ 33 O nwere chi mba obula nke naputara ha site n’aka eze Asiria? 34 Olee ebe ka chi ndi Hamat na Apad no? Olee ebe ka chi ndi Sefavaim, Hena na Iva nokwa? Ha anaputala Sameria site n’aka m? 35 Olee chi n’ime chi mba ndi a niile bu nke zoputarala ala ya site n’aka m? Unu si ana chee na ONYENWE ANYI puru izoputa Jerusalem site n’aka m?”

36 Ma ndi ahụ niile gbara nkiti, ha ekwughị ihe obula, n’ihi na eze nyere ha iwu si, “Unu azaghachila ya.”

37 Mgbe ahụ, Eliakim nwa Hilcaya, onye na-elekota uloze, na Shebna ode akwukwo eze, na Joa nwa Asaf ode akwukwo, ha yi uwe ha dowara adowa, biakwute Hezekaya gwa ya ihe niile onyeisi agha ahụ kwuru.

19

A ga-agbaputa Jerusalem

1 Mgbe eze Hezekaya, nuru nke a, o dowara uwe ya, yikwasi akwa mkpe, baa n’ime ulonso ukwu ONYENWE ANYI. 2 O zipuru Eliakim onye nlekota uloze, Shebna ode akwukwo eze na ndi okenye n’etiti ndi nchujaja, bu ndi yikwa akwa mkpe, ka ha jekwuru Aizaya onye amuma, nwa Emoz. 3 Ha

* **18:26** 18:26 Asusu Aramaik (ndi Siria) bu asusu mba na mba ji emekorita ihe n’oge ahụ, ma o mesiri gho asusu ndi Juu, site na senchuri nke ise tupu a muo Kraist. † **18:31** 18:31 Na mgbe ochie a na-eme udo site n’igba ndu ‡ **18:31** 18:31 Nke a na-egosi onodu udo na oganihu.

siri ya, “Otu a ka Hezekaya siri, Ubochi taa bu ubochi ahuhu, na iba mba na nke ihe ihere. Ubochi jogburu onwe ya dika ubochi nwanyi no n’oke ihe mgbu nke imu nwa ma ike adikwaghi o ji amuputa nwa ya. ⁴ Ma eleghi anya ONYENWE ANYI Chineke gi, ga-anu okwu ahụ niile nke Rabashaka bu ochiagha, onye nna ya ukwu bu eze Asiria, zitere ikwa Chineke di ndu emo. Eleghi anya ONYENWE ANYI Chineke gi ga-abara ya mba n’ihi okwu ndi a niile o kwuru, bu ndi o nuru. Ya mere, kpeere anyi ekpere, anyi bu ndi foduru ndu.”

⁵ Mgbe ndi ozi eze Hezekaya biakwutere Aizaya, ⁶ o siri ha, “Otu a ka unu ga-asị nna unu ukwu, ‘Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, Atula egwu n’ihi okwu niile nke i nuru, bu nke ndi na-ejere eze Asiria ozi ji kwuluo m. ⁷ Gee nti, mgbe o nuru akuko di aana, aga m eme ka o choo ilaghachi n’obodo nke aka ya. N’ebe ahụ ka m ga-emekwa ka e jiri mma agha gbuo ya.’”

⁸ Mgbe ochiagha ahụ nuru na eze Asiria e sitela n’obodo Lakish pua, o laghachiri hu na eze Asiria na-ebuso obodo Libna agha.

⁹ N’oge ahụ, Senakerib natara ozi na Tiahaka, eze Kush,* na-aputa ibia ibuso ya agha. Ya mere, o zipuru ndi ozi ka ha ga zie Hezekaya ozi, si, ¹⁰ “Gwanu Hezekaya, eze Juda, Ekwela ka Chineke onye i na-atukwasị obi duhie gi, mgbe o na-asị, ‘Agaghi enyefe Jerusalem n’aka eze Asiria.’ ¹¹ N’ezie a, i nula ihe ndi eze Asiria mere obodo niile ha busoro agha, otu ha si bibie ha kpamkpam. Ma a ga-anaputakwa gi onwe gi? ¹² Chi niile nke mba niile ndi ahụ nna nna m ha lara n’iyi, ha naputara ha, bu chi ndi Gozan, Haran, Rezuf na nke ndi Eden, ndi no na Tel Asa? ¹³ Olee ebe eze ndi Hamat maobu eze Apad no? Olee ebe eze obodo Lair, Sefavaim, Hena na Iva nokwa?”

Ekpere Hezekaya

¹⁴ Mgbe Hezekaya natara akwukwo ozi a site n’aka ndi ozi ahụ, guo ya, o weere ya gaa n’ime ulonso ONYENWE ANYI, gbasaa ya n’ihu ONYENWE ANYI. ¹⁵ Hezekaya kpere ekpere nye ONYENWE ANYI, si, “O, ONYENWE ANYI, Chineke nke Izrel, onye ocheeze ya di n’etiti ndi cherubim, naani gi bu Chineke na-achi alaeze niile nke uwa. O bukwa naani gi kere eluigwe na uwa. ¹⁶ To o nti gi n’ala, o ONYENWE ANYI ma nuru; meghee anya gi abuo ONYENWE ANYI, ka ihu; gee nti nukwa okwu ndi ahụ Senakerib zitere, nke o ji ekwulu Chineke di ndu.

¹⁷ “N’eziokwu, ONYENWE ANYI, ndi eze Asiria alala mba niile a di iche iche na ala ha n’iyi, mee ka ha togboro n’efu. ¹⁸ Ha atunyekwala chi ha niile n’ime oku, repiakwa ha, n’ihi na o bughị chi ka ha bu, kama ha bu naani ihe a kpuru akpu, nke mmadu ji osisi na nkume pia. ¹⁹ Ugbu a, ONYENWE ANYI Chineke anyi, biko, zoputa anyi site n’aka ya, ka alaeze niile nke uwa mata na naani gi ONYENWE ANYI, naani, bu Chineke.”

Aizaya ebuo amuma odida Senakerib

²⁰ Mgbe ahụ Aizaya nwa Emoz zigaara Hezekaya ozi si, “Otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel siri, Anula m ekpere i kpere banyere Senakerib, eze Asiria. ²¹ Nke a bu okwu nke ONYENWE ANYI kwuru megide ya:

“Nwaagboghọ na-amaghi nwoke, bu Ada Zayon
na-eleli gi anya, ma jirikwa gi na-eme ihe ochi.
Nwaada Jerusalem

* **19:9** 19:9 Nke a bu Itiopia ugbu a

- na-efufekwa isi ya mgbe i na-agbapu oso
- 22 Onye ka i kpariri ma kwulukwaa?
 O bu onye ka i sitere na nganga gi
 welie olu okwu gi na anya gi elu megide?
 O bu megide Onye Nso nke Izrel?
- 23 I sitere n'aka ndi ozi gi
 kparia Onyenwe anyi, kwuluo ya,
 i sikwara,
 "Eji m otutu ugboala m
 rigoruo ebe di elu nke n'elu ugwu niile,
 n'ebe kachasi elu nke ugwu Lebanon.
 Egbudasiala m osisi sida ya niile toro ogologo,
 na osisi junipa ya niile kachasi mma.
 Ejeruola m na nsotu niile ya,
 bu ebe kachasi maa mma n'oke ohia ya niile.
- 24 Egwuola m otutu olulu mmiri n'ala ndi mba ozo,
 nukwa mmiri di n'ebe ahụ.
 O bu obu ukwu m ka m ji mee
 ka isi iyi niile di n'Ijpt takpo."
- 25 " O bu na i nubeghi?
 Na mgbe ochie ka m kpebiri ya.
 N'ubochi ndi ahụ gara aga ka m no pia opipia ya;
 ugbu a, emeela m ka o bia na mmezu,
 na i meela ka obodo nke mgbidi gbara gburugburu,
 ghoo mkpokota nkume.
- 26 Ndi bi n'ime ha, ndi a napuru ike ha nwere
 bu ndi dara mba, ndi e tinyekwara n'onodu ihere.
 Ha dika ahijia ndu puru n'ala ubi
 na ome na-epuputa epuputa
 nakwa ahijia na-etoputa n'elu ulo
 nke anwu na-achakpo tupu o tolite.
- 27 " Ma amaara m ebe i no onodu
 marakwa opupu gi na mbata gi
 marakwa oke iwe gi megide m.
- 28 N'ih i onuma di gi n'obi megide m,
 n'ih i na mkpari gi eruola m nti,
 aga m etinye nko m n'imi gi
 werekwa mkpumkpu igwe m kpachie egbugbere onu gi
 mee ka i laghachi
 site n'uzo ahụ nke i siri bia.'
- 29 "Ma nke a ga-abu ihe iribama, nye gi, Hezekaya:
 "N'afọ a unu ga-eri ihe na-epu n'onwe ya,
 n'afọ nke abuo unu ga-eri ihe ubi si na nke ahụ puputa.
 Ma n'afọ nke ato ghaanu mkpuru ubi, weenu ihe ubi;
 kuọ vaini n'ubi vaini, riekwanu mkpuru ha.
- 30 Ozokwa, ndi foduru n'alaeze Juda
 ga-agba mgborogwu n'okpuru ala, mikwaa mkpuru n'elu.
- 31 N'ih i na o bu site na Jerusalem ka ndi foduru ga-esi puta;
 otu ndi foduru ndu ga-esitekwa n'ugwu Zayon puta.

“O bu site n’inu oku n’obi nke ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ga-emezu nke a.

³² “Ya mere, nke a bu ihe ONYENWE ANYI kwuru banyere eze Asiria, si,
 “O gaghị azobata ukwu ya n’ime obodo a
 maobu gbaa o buladi otu aku n’ebe a.
 O gaghị eji ota jegharịa n’onu uzọ ama ya,
 maobu wuo mgbidi nnochibido megide ya.

³³ Uzọ o si bia ka o ga-esi laghachi;
 o gaghị abanye n’obodo a.
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

³⁴ Aga m echebe obodo a, zoputakwa ya
 n’ihi aha m, na n’ihi Devid, bu ohu m.’ ”

³⁵ N’abali ahụ, mmuọ ozi ONYENWE ANYI puru gaa tigbuo otu puku nari na puku iri asato na ise n’ulo ikwu ndi Asiria. Mgbe ndi mmadu tetara n’isi ututu, lee, ozu ka ha juputara ebe niile. ³⁶ Ya mere, Senakerib, eze Asiria biliri ije, laghachi n’ala ya. O laghachiri biri n’obodo Ninive.

³⁷ Otu ubochi, mgbe o no na-akpo isiala n’ulo chi ya a na-akpo Nisrok, umu ya ndi ikom aha ha bu Adramelek na Shareza were mma agha gbuo ya. Ha gbapuru oso gbaga n’ala Ararat. Isahadon, bu nwa ya nwoke, ghorọ eze n’onodu ya.

20

Oria Hezekaya

¹ N’oge ahụ, Hezekaya rịara oria ruo na o gaara anwu. Aizaya onye amuma nwa Emoz biakwutere ya si ya, “Otu a ka ONYENWE ANYI siri, Dozie ezinaulo gi, n’ihi na i ga-anwu. I gaghị esite n’ute oria a bilie.”

² Hezekaya tughariri chee ihu ya n’aja ulo, kpee ekpere nye ONYENWE ANYI, si, ³ “Chetakwa, ONYENWE ANYI, otu m si jegharịa n’ihu gi n’ikwesi ntukwasị obi, jiri obi m niile fee gi ofufe, ma meekwa ihe di mma n’anya gi.” Hezekaya bekwara akwa nke ukwu.

⁴ Tupu Aizaya esite n’etiti ogige uloze puo, okwu nke ONYENWE ANYI rutere ya ntị, si ya: ⁵ “Gaghachi azu, gaa gwa Hezekaya, onye na-achi ndi m, ‘Otu a ka ONYENWE ANYI bu Chineke nna gi Devid, kwuru: Anula m ekpere gi, ahukwala m anya mmiri akwa gi, aga m agwo gi. Aga m eme ka ahụ di gi ike n’ubochi nke ato site taa, mgbe ahụ i ga-aga n’ulonso ukwu ONYENWE ANYI. ⁶ Aga m atukwasị afo iri na ise n’ubochi ndu gi. Aga m anaputakwa gi na obodo a site n’aka eze Asiria. Aga m echebe obodo a n’ihi mu onwe m, na n’ihi Devid, bu ohu m.’ ”

⁷ Mgbe ahụ, Aizaya siri, “Kwadoonu mmanu fiig di oku.” Ha mere nke a, teekwasị ya n’elu etuto ahụ, ahụ dikwara ya mma.

⁸ Mgbe ahụ, Hezekaya juru Aizaya si, “Gini ga-abu ihe iribama na ONYENWE ANYI ga-agwo m, na m ga-aga n’ulonso ukwu ONYENWE ANYI n’ubochi nke ato na-abia n’ihu?”

⁹ Aizaya zara, “Nke a bu ihe ama ONYENWE ANYI nye gi na ONYENWE ANYI ga-emezu ihe o kwere na nkwa. I chorọ ka onyinyo a gaa n’ihu ihe nrigo iri, ka o bu ka o laa azu ihe nrigo iri?”

¹⁰ Hezekaya zara si, “O di mfe ka onyinyo gaa n’ihu nzo ukwu iri. Ma mee ka onyinyo a laa azu ihe nrigo iri.”

11 Mgbe ahụ, Aizaya, onye amụma rịrọ ONYENWE ANYỊ ka o meere Hezekaya nke a. ONYENWE ANYỊ mekwara ka onyinyo laghachi azụ ihe nrigo iri dika o si gbada n'ihe nrigo ụlọ Ehaz.

Ndị ozi si Babilon

12 N'oge ahụ, Merodak-Baladan,* nwa Baladan, bụ eze Babilon zigaara Hezekaya akwukwo ozi ekele na onyinye, n'ihi na ọ nuru na Hezekaya rịara orịa. 13 Hezekaya nabatara ndị ozi ahụ gosi ha ihe niile di n'uloaku ya, olocha, na oloed, uda di iche iche na-esi isi utọ na ezigbo mmanu oliv, ulọ ebe ngwa agha ya niile di, na ihe niile bu akụ o nwere. O dighi ihe di n'uloeze ya maobu n'alaeze ya niile nke o na-egosighi ha.

14 Mgbe ahụ, Aizaya onye amụma jekwuru eze Hezekaya juo ya si, "Gini ka ndi ikom ndi ahụ kwuru? Ebeekwa ka ha si biakwute gi?"

Hezekaya zara si, "O bu n'ala di anya ka ha si, ha si Babilon."

15 Onye amụma juru, "Gini ka ha huru n'ulo gi?"

Hezekaya zara si, "Ihe niile nke di n'ulo m ka ha huru. O dighi ihe niile di n'uloaku m nke m na-egosighi ha."

16 Mgbe ahụ, Aizaya siri Hezekaya, "Gee nti nuru okwu ONYENWE ANYI. 17 Lee, oge na-abia mgbe a ga-eburu ihe niile di n'uloeze gi, na ihe niile nke nna nna gi ha debere n'uloaku ruo taa, buru ha bulaa Babilon. O dikwaghi ihe ga-afodu, otu a ka ONYENWE ANYI kwuru. 18 A ga-ebupu ufodu n'ime umu gi, ndi bu ahụ na obara gi,† ndi a ga-amutara gi, buru ha puo n'ebe di anya, ha ga-abu ndi onozu n'uloeze nke eze Babilon."

19 Hezekaya zaghachiri, "Okwu ONYENWE ANYI nke i kwuru di mma." N'ihi na o chere n'obi ya si, "O bu na udo na nchekwa agaghi adi n'oge ndu m?"

20 Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Hezekaya, oru niile o ruru, tinyere odo mmiri o gwuru, na olulu owa mmiri‡ na-aga o gwuru, nke o ji webata mmiri n'ime obodo, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Juda? 21 Hezekaya sooro ndi nna nna ya dinaa n'onwu. Manase nwa ya ghoro eze n'onodu ya.

21

Manase eze Juda

1 Manase gbara afo iri na abuo mgbe o malitere ibu eze. O chiru iri afo ise na ise na Jerusalem. Aha nne ya bu Hefziba. 2 O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI, site n'igbaso ihe aru niile nke ndi mba ozo bi n'ala ahụ na mbu mere, bu ndi ONYENWE ANYI chupuru n'ihu ndi Izrel. 3 O wughariri ebe di elu niile nke nna ya Hezekaya lara n'iyi. O wukwara ebe ichu aja di iche iche nye Baal, piakwa ogidi Ashera, dika Ehab eze Izrel mere. O kporo isiala nye usuu ihe niile nke di na mbara eluigwe,* feekwa ha ofufe. 4 O wuru ebe ichu aja di iche iche, n'ime ulonso ONYENWE ANYI, nke ONYENWE ANYI, kwuru okwu banyere ya si, "O bu na Jerusalem ka m ga-etinye Aha m." 5 O wuru ebe ichu aja nye usuu ihe niile di na mbara eluigwe,† n'ogige abuo nke n'ulonso ONYENWE ANYI. 6 O jikwa nwa ya nwoke chuo aja n'ime oku, o gbara aja, choo osisa n'aka ndi mgbaasi, juta ase n'aka ndi na-aju

* 20:12 20:12 Merodak, bu aha chi ndi Babilon a na-akpo Maadok, O bu ya ka a guru nwa Baladan.

† 20:18 20:18 Umụ si n'ahụ gi puta ‡ 20:20 20:20 Hezekaya gbobichiri mmiri iyi Gaihon, gwuo olulu ebe mmiri a si aga, ka o diri ha mfe i nweta mmiri ma ndi iro gbaa Jerusalem gburugburu n'oge agha. 2Ih 32:30 * 21:3 21:3 Nke a bu anyanwu, onwa na kpakpando † 21:5 21:5 Nke a bu anyanwu, onwa na kpakpando

mmuo ojoo ase, ya na ndi dibia afa mekokwara ihe. O mere ihe di njo n'ebe o di ukwu n'anya ONYENWE ANYI, si otu a kpasuo ya iwe.

⁷ O were chi Ashera a piri api, bu nke o mere, debe n'ime ulonso ahụ, nke ONYENWE ANYI gwara Devid na nwa ya Solomon okwu, si, "N'ulonso a na n'ime Jerusalem, nke mu onwe m hoputara site n'ebo niile nke Izrel, ka m ga-akpokwasi Aha m ruo mgbe ebighi ebi. ⁸ Ma agaghi emekwa ka ukwu ndi Izrel wagharia ozo site n'ala ahụ nke m nyere ndi nna nna ha, naani ma o buru na ha elezie anya debe ihe niile m nyere ha n'iwu ma debekwa iwu niile nke ohu m bu Mosis nyere ha." ⁹ Ma ha egeghi nti, Manase duhiere ha, mee ka ha mee ihe di njo kara nke ndi mba niile ndi ONYENWE ANYI lara n'iyi site n'ihu ndi Izrel.

¹⁰ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI kwuru okwu site n'onu ndi amuma ya, si, ¹¹ "N'ih na Manase, eze Juda emeela ihe aru ndi a, o meela ihe di njo kara nke ndi Amorait,[‡] bu ndi bu ya uzo, o werela arusi ya duba Juda n'ime mmehie. ¹² Ya mere, nke a bu ihe ONYENWE ANYI, bu Chineke nke Izrel, siri: Lee, ana m aga iweta mbibi di ukwu nke ga-adakwasi Jerusalem na Juda, nke nti obula nuru ya ga-azu wuruwuru. ¹³ Aga m esetipu eriri itu otutu nke m ji megide Sameria na ihe itu mgbidi nke m ji megide ulo Ehab, n'elu Jerusalem. Aga m ehichapu Jerusalem dika mmadu si ehichapu efere, hichaa ya ihu na azu ma kpoo ya ihu n'ala. ¹⁴ Aga m agbakutakwa ndi foduru n'ihe nketa m azu, were ha nyefee n'aka ndi iro ha. Ha ga-aghọ ihe anaara n'ike, ghookwa ihe nkata n'agha nye ndi iro ha niile, ¹⁵ n'ih na ha emeela ihe di njo n'anya m, kpasukwaa m iwe, site n'ubochi nna nna ha si Ijpti puta obuladi ruo taa."

¹⁶ Nke ka nke, Manase gbukwara otutu ndi aka ha di ocha, ruo na o wusaara obara ha site n'otu akuku Jerusalem ruo n'akuku nke ozo ya, nke a agunyeghi mmehie ahụ nke o dubara ndi Juda ime, nke mere ka ha mee ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI.

¹⁷ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Manase na ihe niile o mere, tinyere mmehie niile nke o mere, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Juda? ¹⁸ Manase soro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'ime ubi a gbara ogige n'uloeze ya, bu ubi Uza a gbara ogige. Amon nwa ya ghorọ eze n'onodu ya.

Amon eze Juda

¹⁹ Amon gbara iri afọ abuo na abuo mgbe o malitere ibu eze. O chiri afọ abuo na Jerusalem. Aha nne ya bu Meshulemet, ada Haruz onye Jotba. ²⁰ O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI dika nna ya Manase mere. ²¹ O gbasoro uzo ahụ niile di iche nke nna ya gbasoro. O fere arusi niile nke nna ya fere, kpookwa isiala nye ha. ²² O juru iso ONYENWE ANYI, bu Chineke nna nna ya ha, jukwa ibi ndu irube isi nye ya.

²³ Ndi na-ejere Amon ozi gbara izu megide ya, ha gburu eze n'ime uloze ya. ²⁴ Mgbe ahụ, ndi ala ahụ gburu ndi niile ahụ gbara izu megide eze Amon. Ha mere Josaya nwa ya nwoke eze n'onodu ya.

²⁵ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Amon na ihe ndi o mere, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Juda? ²⁶ E liri ya n'ili nke aka ya, di n'ogige Uza. Josaya nwa ya ghorọ eze n'onodu ya.

[‡] **21:11** 21:11 Nke a bu aha ozuzu e ji mara ndi niile bi n'ala Kenan tupu ndi Izrel abia buso ha agha ma merie ha. **§ 21:21** 21:21 Nkp 2:12-13; 1Ez 11:33

22

Akwukwo iwu a chotara

¹ Afọ asatọ ka Josaya gbara mgbe ọ malitere ibụ eze Juda. Iri afọ atọ na otu ka ọ chiri na Jerusalem. Aha nne ya bụ Jedida, nwa Adaya onye Bozkat.

² O mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI, gbasookwa ụzọ niile nke nna nna ya Devid kpankpam, o sighi n'ụzọ a wezuga onwe ya gaa n'aka nri maobu n'aka ekpe.

³ N'afọ nke iri na asatọ nke ochichi ya, eze Josaya, zigara ode akwukwo bu Shefan nwa Azalaya, onye bukwu nwa nwa Meshulam, ka ọ gaa n'ulonso ONYENWE ANYI. O siri ya, ⁴ "Gakwuru Hilcaya onyeisi nchujaja, si ya, gukota ego nke e webatara n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, bu nke ndi na-eche onu uzọ nakotara site n'aka ndi mmadu. ⁵ Gwa ha ka ha nyefee ya n'aka ndi ikom ahoputara maka ilekota oru n'ulonso ahụ. Ka ndi ikom a kwuo ndi oru na-aruzi ulonso ONYENWE ANYI ugwo oru, ⁶ ya bu, inye ya ndi okpo ntu, ndi na-ewu ulo, na ndi na-edo nkume ulo. Ha jirikwa ego ahụ zuta osisi na nkume a wara awa, maka i ji dozie ulonso ahụ. ⁷ O dighi mkpa ka ha guzie otu ha si mefuo ego nke e nyefere ha n'aka, n'ihu na oru ha egosila na ha kwesiri ntukwasị obi."

⁸ Hilcaya onyeisi nchujaja, siri Shefan ode akwukwo, "Achotala m Akwukwo Iwu* n'ime ulonso ONYENWE ANYI." O nyere ya Shefan, onye nke gukwara ya. ⁹ Mgbe ahụ, Shefan, bu ode akwukwo, biakwutere eze, gwa ya si, "Ndi ozi gi enyefela ego niile nke di n'ulonso ONYENWE ANYI n'aka ndi oru na n'aka ndi nlekota no n'ulonso Onyenwe anyi." ¹⁰ Mgbe ahụ, Shefan bu ode akwukwo, gwara eze si, "O nwere akwukwo Hilcaya, onye nchujaja nyere m." Shefan guputara ihe di n'akwukwo a n'ihu eze.

¹¹ Mgbe eze nuru okwu niile di n'ime Akwukwo Iwu ahụ, o dowara uwe ya.† ¹² O nyere Hilcaya bu onyeisi nchujaja, Ahikam nwa Shefan, Akboa nwa Mikaya, Shefan ode akwukwo na Asaya, bu onye oru eze, iwu, si ha, ¹³ "Gaanu juta ONYENWE ANYI ase, n'isi m na n'isi ndi m, na Juda niile, banyere ihe niile e dere n'akwukwo a nke a chotara. N'ihu na onuma ONYENWE ANYI di ukwu bu nke na-ere oku megide anyi, n'ihu na ndi bu anyi uzọ erubeghi isi n'okwu nke akwukwo iwu a, ha agbasoghi ihe niile e dere n'ime ya banyere anyi."

¹⁴ Hilcaya onye nchujaja, Ahikam, Akboa, Shefan na Asaya, jekwuuru Hulda, bu onye amuma nwanyi. Onye bu nwunye Shalum, nwa Tikva, nwa Hahas, o bu onye na-elekota uwe. Hulda na-ebi na mpaghara Jerusalem e wuru ohuru.

¹⁵ O siri ha, "Otu a ka ONYENWE ANYI bu Chineke nke Izrel kwuru: Gwanu nwoke ahụ ziri unu ka unu biakwutem, si, ¹⁶ 'Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu: Ana m aga iweta mbibi ga-adakwasị ebe a na ndi niile bi n'ime ya, dika ihe niile e dere n'ime akwukwo nke eze Juda guru, si di. ¹⁷ N'ihu na ha ajula m, gbakuta m azu, chuo aja nsure oku na-esi isi utu nye chi ndi ozo, kpasuo m iwe site na arusi niile nke aka ha meputara. Iwe m ga-adi oku megide ebe a, o gaghị akwusikwa.' ¹⁸ Gwanu eze Juda, onye ahụ zitere unu ijuta ase site n'onu ONYENWE ANYI si ya, 'Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel na-ekwu banyere okwu ndi ahụ i nuru. ¹⁹ N'ihu na o wutere gi n'obi, na i wedakwara onwe gi n'ala n'ihu Chineke, mgbe i nuru ihe m

* **22:8** 22:8 Akwukwo Iwu a, nke a chotara bu akwukwo Diuteronomi, Dit 31:24-26; 2Ih 34:14 Nchoputa akwukwo a, gosiri n'uzo putara ihè oke nnupu isi di n'ala Izrel megide iwu Chineke n'oge eze Manase na-achi. † **22:11** 22:11 N'oge ochie, ndi mmadu na-adowa uwe n'ihu obi mwute

kwuru megide ebe a na ndi bi n'ime ya, na ha ga-abu ihe a buru onu, na ihe togboro n'efu, n'ihu na i dowara uwe gi, bekwaa akwa n'ihu m, mu onwe m anukwala, otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara. ²⁰ Ya mere, aga m achikota gi nye nna nna gi ha, a ga-eli gi n'udo. Anya gi agaghị ahụ mbibi nke m ga-eme ka o biakwasị ebe a.'"

Ha laghachiri inye eze osisa ya.

23

Ogbugba ndu eze na ndi Juda

¹ Mgbe ahụ, eze zigara ozi kpokota ndi okenye Juda na Jerusalem. ² O gara n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, ya na ndi ikom Juda niile, ndi niile bi na Jerusalem, na ndi nchujaja, na ndi amuma niile, na ndi mmadu niile, site n'onye nta ruo na onye ukwu. O guputara na nti onye obula okwu niile si n'akwukwo ogbugba ndu ahụ, bu nke achotara n'ime ulonso ONYENWE ANYI. ³ Eze guzoro n'akuku ogidi, kwee nkwa n'ihu ONYENWE ANYI, igbaso ONYENWE ANYI, na iji obi ya niile, na mkpuruobi ya niile, debe ihe niile o nyere n'iwu, n'ihe ama ya niile na ukpuru ya niile. O si otu a mee ka okwu niile nke ogbugba ndu ahụ e dere n'akwukwo guzosie ike. Mgbe ahụ, ndi mmadu niile kwekwara nkwa idebe ogbugba ndu ahụ.

⁴ Eze nyere Hilcaya onyeisi nchujaja na ndi nchujaja na-esote n'okwa, na ndi na-eche onu uzọ mbata, iwu ka ha site n'ulonso ONYENWE ANYI kwaputasi ngwongwo niile e mere nye Baal, na Ashera, na usuu ihe niile nke mbara eluigwe.* O sunyere ha niile oku n'azu Jerusalem, n'ohia di na Ndagwurugwu Kidron, buru ntu ha bulaa Betel.† ⁵ O chudara ndi nchujaja arusi ndi ahụ niile, bu ndi eze Juda hoputara isure ihe na-esi isi utọ n'elu ebe di elu nke obodo Juda nakwa ebe di oku. N'ihu na ndi nchujaja ndi a achuola aja, surekwaa ihe nsure oku na-esi isi utọ n'ebe ichu aja di n'elu ugwu niile di n'obodo di iche iche na Juda, nakwa ndi di gburugburu Jerusalem. Ha bu ndi surere ihe nsure oku na-esi isi utọ nye Baal, na anyanwu, onwa na kpakpando, nyekwa usuu niile nke mbara eluigwe. ⁶ O sikwa n'ulonso ONYENWE ANYI bupu ogidi chi Ashera,‡ wezuga ya n'azu Jerusalem, na Ndagwurugwu Kidron. Ebe ahụ ka o no suo ya oku, supia ya ka o ghoo ntu, fesaa ya n'ebe a na-eli ndi mmadu efu. ⁷ O kwadakwara ulo obibi umu ndi ikom na-agba akwuna di no n'ulonso ONYENWE ANYI. N'ebe ndi inyom na-anọ na-akpara Ashera akwa.

⁸ O mere ka ndi nchujaja niile site n'obodo Juda niile bia, o merukwara ebe ichu aja niile nke di elu, site na Geba ruo Biasheba, ebe ndi nchujaja ndi a noro suree ihe nsure oku na-esi isi utọ. O kwaturu onu uzọ ama nke di n'ebe onu uzọ ama Joshua, onye bu govanọ obodo, nke di n'akuku aka ekpe nke onu uzọ ama obodo. ⁹ Ma e kweghi ka ndi nchujaja ahụ jee ozi n'ulonso ONYENWE ANYI di na Jerusalem, ma o nyere ha ike iso ndi nchujaja ndi ozọ rie achicha a na-ejighi ihe na-eko achicha mee.

¹⁰ Josaya meruru Tofet, laa ya n'iyi. Tofet bu ebe ichu aja di na Ndagwurugwu nke Ben Hinom. O mere nke a igbochi mmadu obula iji nwa ya nwoke, maobu nwa ya nwanyi churo chi Molek aja nsure oku. ¹¹ O sitere n'onu uzọ ulonso ukwu ONYENWE ANYI wepu inyinya ndi ahụ ndi eze Juda doro nsọ nye anyanwu. Inyinya ndi a di n'ogige ulonso ONYENWE

* **23:4** 23:4 Nke a bu anyanwu, onwa na kpakpando † **23:4** 23:4 Betel bu ebe Ulo Chineke di n'oge ochie, ma otutu ndi eze Izrel jiri ya mere ebe ha na-efe arusi ha. Jen 28:19; 1Ez 12:25-29

‡ **23:6** 23:6 Ashera bu chi ndi Kenan. N'oge Hezekaya na-achi Juda, o gbuturu ogidi a, ma Manase wughachiri ya n'oge nke ya di ka eze. 2Ez 18:4; 2Ez 21:3-5

ANYI n'ebe di nso n'ulo onyeozi aha ya bu Netan-Melek. Josaya kporo ugbo agha ndi a niile e doro nso nye anyanwu oku.

¹² Josaya kwadara ebe ichu aja niile nke ndi eze Juda wukwasiri n'elu uloeze, n'elu elu ulo Ehaz. O kwadakwara ebe ichu aja niile nke Manase wuru n'ime ogige abuo nke ulonso ukwu ONYENWE ANYI, kporo ha kpofuo n'ime Ndagwurugwu Kidron. ¹³ Eze merukwara ebe ichu aja niile di n'akuku owuwa anyanwu obodo Jerusalem n'akuku ndida nke Ugwu Mbibi, nke Solomon eze Izrel wuru nye chi Ashtoret, ihe aru ndi Saidon, na chi Kemosh, ihe aru ndi Moab, na chi Molek, ihe aru umu Amon. ¹⁴ Josaya kwadakwara ogidi nkume niile, gbutuo ihe arusi Ashera niile, werekwa okpukpu ndi mmadu wusa n'elu ala ahụ niile.

¹⁵ Josaya kwadakwara ogidi niile di na Betel, nke Jeroboam nwa Nebat wuru mgbe o dubara ndi Izrel na mmehie. O kwadara ebe ichu aja di n'ebe ahụ, kujisie nkume e doro n'ebe ahụ, gwerie ha dika ntụ. O kpokwara arusi Ashera oku. ¹⁶ Josaya legharikwara anya gburugburu hu otutu ili di n'elu ugwu. O ziri ndi ohu ya ka ha gaa chiputasi okpukpu di n'ili ahụ niile, kpoọ ha oku n'elu ebe ichu aja imeru ya, dika okwu ONYENWE ANYI si di, nke onye nke Chineke kwuputara mgbe o buru amuma banyere ihe ndi a.

¹⁷ Josaya juru ndi guzo n'ebe ahụ ajuju si, "O bu ili onye bu nke a?"

Ndi ikom obodo ahụ zara si, "O bu ili onye nke Chineke ahụ si Juda bia buo amuma megide ebe ichu aja Betel. O buru amuma na ihe ndi a i na-eme ebe ichu aja a ga-emezu."

¹⁸ Mgbe ahụ, Josaya zara si ha, "Hapunu ya ka o guzoro onwe ya. Ka nwoke obula gharakwa ichiputa okpukpu ya." Ha hapuru okpukpu ya, hapukwa okpukpu onye amuma ahụ si Sameria bia.

¹⁹ Dika o mere na Betel, otu a ka Josaya wepuru ma merukwaa ebe ichu aja niile di n'ebe niile di elu nke ndi eze Izrel wuru n'obodo niile nke Sameria, bu ebe ichu aja kpasuru ONYENWE ANYI iwe. ²⁰ O gburu ndi nchujaja chi ndi a niile n'elu ebe ichu aja ha, suo okpukpu ha oku n'elu ebe ichu aja ha. Mgbe o mesiri ihe ndi a, o laghachiri na Jerusalem.

²¹ Eze nyere ndi Juda niile iwu si ha, "Meerenu ONYENWE ANYI Chineke unu Mmemme Ngabiga, dika e dere ya n'akwukwo ogbugba ndu a." ²² O nwebeghi mgbe e mere udi Mmemme Ngabiga dika nke a n'oge obula, site n'ubochi ndi ikpe bu ndi duru Izrel maobu n'ubochi ndi eze Izrel na eze niile chiru Juda, o dighi nke yiri Mmemme Ngabiga a. ²³ Ma o bu n'afọ nke iri na asato nke ochichi eze Josaya, n'ime Jerusalem ka a no mee Mmemme Ngabiga a nye ONYENWE ANYI.

²⁴ Ozokwa, Josaya gara n'ihu kpochapu ndi niile na-ajuta mmuo ojo ase, na ndi dibia afa, na arusi ezinaulo di iche iche, na arusi a piru api, na ihe aru niile nke a huru n'ime Juda na Jerusalem niile. O mere nke a ka e mezuo ihe niile e dere n'ime akwukwo ahụ Hilcaya onye nchujaja chotara n'ulo ONYENWE ANYI. ²⁵ O dighi eze ozọ n'ime ndi niile buru ya uzọ chia nke dika Josaya, onye chigharikwutere ONYENWE ANYI. Onye ji obi ya niile, na mmuo ya niile na ike ya niile debe iwu niile e nyere Mosis.* O dikwaghi eze ozọ dika ya, onye biliri mgbe o nwusiri.

²⁶ Ma ihe ndi a emeghi ka iwe oku ONYENWE ANYI na-ewe megide Juda daju, bu iwe a kpasuru ya n'ih ihe ojo niile nke Manase mere. ²⁷ Ya mere, ONYENWE ANYI siri, "Aga m ekpochapu Juda niile site n'ihu m, dika m si kpochapu Izrel niile. Aga m ajukwa obodo ahụ m hoputara, bu

Jerusalem, jukwa ulonso ukwu a nke m kwuru banyere ya si, 'N'ime ya ka Aha m ga-adi.' "

²⁸ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Josaya na ihe niile o mere, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Juda?

²⁹ N'oge Josaya bu eze, Fero Neko, eze Ijipt, gbagoro gaa n'akuku osimiri Yufretis inyere eze Asiria aka. Eze Josaya pukwara izute ya n'agha, ma Neko zutere ya n'agha, gbuo ya na Megido. ³⁰ Ndi na-ejere Josaya ozi si na Megido buru ozu ya n'ime ugbo agha bulata ya na Jerusalem, lie ya n'ili nke aka ya. Ndi ala ahụ kpoooro Jehohaz nwa nwoke Josaya, tee ya mmanu, mee ya eze n'onodu nna ya.

Jehohaz eze Juda

³¹ Jehohaz gbara iri afo abuo na ato mgbe o bidoro ichi, ma o chiri na Jerusalem onwa ato. Aha nne ya bu Hamutal, nwa Jeremaya onye Libna.

³² O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI dika ndi eze buru ya uzo. ³³ Ma Fero Neko keere ya agbu na Ribla n'ala Hamat, ime ka o ghara ichikwa na Jerusalem. Neko kwagidere ndi Juda ka ha tuoro ya utu nari talenti olaocha, na otu talenti olaedo. ³⁴ Fero Neko mere Eliakim nwa nwoke Josaya, eze, n'onodu Josaya bu nna ya. O gughariri aha Eliakim ka o buru Jehoiakim. Ma o duuru Jehohaz gaa Ijipt, ebe o no nwuo. ³⁵ Jehoiakim kwuru Fero Neko olaocha na olaedo ahụ o nara n'aka ya. Ka o nwee ike mee nke a, o kere utu n'ala ahụ, werekwa ike nara ndi ala ahụ olaocha na olaedo, dika mkpebi ha si di banyere ihe onye ahụ ga-akwu.

Jehoiakim eze Juda

³⁶ Jehoiakim gbara iri afo abuo na ise mgbe o malitere ibu eze. O chiri afo iri na otu na Jerusalem. Aha nne ya bu Zebida nwa Pedaya, onye Ruma.

³⁷ O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI, dika ihe niile nna ya ha ndi bu ya uzo mere.

24

¹ N'oge Jehoiakim na-achi, Nebukadneza eze Babilon ji ike bata n'ala ya, mee ka Jehoiakim gho ohi ya afo ato. Ma o mesiri tugharia megide Nebukadneza, nupukwa isi n'okpuru ya. ² ONYENWE ANYI zigara ndi na-apunara mmadu ihe site na Kaldia, Aram, Moab na ndi Amon, ka ha ga bibie Juda. O bu n'usoro okwu ONYENWE ANYI kposara site n'onu ndi amuma ya. ³ N'ezie, ihe ndi a biakwasiri Juda dika ONYENWE ANYI si nye ya n'iwu, ka o si otu a kpochapu ha site n'ihu ya n'ihie mmehie niile Manase mere, na dika ihe niile o mere si di, ⁴ tinyere obara ndi aka ha di ocha nke o wusiri. N'ihie na o mere ka obara ndi aka ha di ocha juputa na Jerusalem. ONYENWE ANYI ekwekwaghi agbaghara ajo omume di otu a.

⁵ Akuko ozo niile gbasara ochichi Jehoiakim na ihe niile o mere, e deghi ha n'akwukwo akuko ihe e mere n'ubochi ndu ndi eze Juda? ⁶ Jehoiakim sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu. Jehoiakin nwa ya ghororo eze ohuru n'onodu ya.

⁷ Ma eze Ijipt esiteghi n'ala ya puta ozo, n'ihie na eze Babilon nochiri oke ala ya niile, site na mmiri iyi Ijipt ruo n'oke Osimiri Yufretis.

Jehoiakin eze Juda

⁸ Jehoiakin gbara afo iri na asato mgbe o malitere ibu eze. O chiri naani onwa ato na Jerusalem. Aha nne ya bu Nehushta, nwa Elnatan, onye Jerusalem. ⁹ O mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI, dika nna ya ha mere.

¹⁰ N'oge ọ bụ eze, ndịisi Nebukadneza, eze Babilon b́ara, gbaa Jerusalem gburugburu ma n'ochibido obodo ahụ n'agha. ¹¹ Nebukadneza, eze Babilon n'onwe ya, b́ara n'obodo ahụ mgbe ndị agha ya gbara ya gburugburu. ¹² Jehoiakin, bụ eze Juda, na nne ya na ndị ọrụ ya niile na ndịisi niile na ndịisi ozi ya niile were onwe ha nyefee Nebukadneza n'aka.

N'afọ asatọ nke ọchịchị eze Babilon ka ọ kpụrụ Jehoiakin dika onye mkporo. ¹³ Ọ kwakwara akụ niile dī n'ụlonsọ ukwu ONYENWE ANYI, na ndi nke dī n'ụlọeze, o gbukakwara ihe ọlaedo niile Solomon eze Izrel tinyere n'ụlonsọ ukwu ONYENWE ANYI buru ha bulaa Babilon, ihe a niile mere dika ONYENWE ANYI kwururij. ¹⁴ O bupukwara puku ndi ikom iri site na Jerusalem bulaa ha Babilon dika ndi a dotara n'agha. Ndi so n'ime ndi a bu ndisi niile na ndi agha niile. O bupukwara ndi na-akwa nka niile na ndi okpu uzu. Naani ndi na-enweghi ike, na ndi ogbenye ka o hapuru n'ala ahụ.

¹⁵ Nebukadneza kpururu Jehoiakin ka o ga biri na Babilon. O sikwa na Jerusalem kporo nne eze, na ndi nwunye eze, ndi ozi ya, na ndi niile a ma ama n'ala ahụ gaa Babilon. ¹⁶ Eze Babilon bupukwara ndi ikom niile di ike ma tozukwaa ibu agha, ndi onuogugu ha di puku asaa, tinyere otu puku ndi oru aka, na ndi oru nka, bulaa ha Babilon. ¹⁷ O mere nwanne nna Jehoiakin, bu Matanaya, eze n'onodu ya. O gughariri ya aha, kpo ya Zedekaya.

Zedekaya eze Juda

¹⁸ Iri afọ abuo na otu ka Zedekaya gbara mgbe o malitere ibu eze n'ime Jerusalem. Aha nne ya bu Hamutal, nwa Jeremaya onye Libna. O chiru dika eze na Jerusalem afọ iri na otu. ¹⁹ Ma o mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI dika Jehoiakin mere.* ²⁰ O bu n'ihu iwe ONYENWE ANYI ka ihe ndi a niile ji biakwasu Jerusalem na Juda. N'ikpezu, o sitere n'ihu ya chupu ha.

Odida Jerusalem

N'oge a, Zedekaya nupuru isi n'okpuru eze Babilon.†

25

¹ N'afọ nke itoolu nke ọchịchị ya, n'onwa nke iri, n'ubochi nke iri, Nebukadneza, eze Babilon duuru ndi agha ya niile bia ibuso Jerusalem agha. O mara ulo ikwu n'azu obodo ahụ, wukwaa mgbidi n'ochibido gburugburu obodo ahụ. ² Anochibidoro obodo a n'agha ruo n'afọ nke iri na otu nke ọchịchị eze Zedekaya.

³ N'ubochi nke itoolu nke onwa anọ n'afọ ahụ, oke unwu siri ike di n'obodo ahụ ruo na o dikwaghi nri di nke ndi mmadu ga-eri. ⁴ Mgbe ahụ, e tipuru oghere n'aja mgbidi obodo ahụ, ndi agha niile ji abali gbapu site n'onu uzu ama nke di n'etiti mgbidi abuo n'akuku ubi eze a gbara ogige, n'agbanyeghi na ndi Kaldia* no obodo ahụ gburugburu. Ha gbapuru chee ihu n'uzu Araba.† ⁵ Ma ndi agha Kaldia chusoro eze n'azu, chukwute ya na mbara ala Jeriko. Ndi agha ya niile sitere n'ebe o no gbasasia, hapu ya, ⁶ e jide ya.

Ha kpugara ya eze Babilon, n'obodo Ribla, ebe a no maa ya ikpe. ⁷ Ha gburu umu ndi ikom Zedekaya n'ihu ya. Ha ghupuru anya ya abuo, jiri udọ bronz kee ya agbu, kporo ya gaa Babilon.

* **24:19** 24:19 2Ih 36:12 † **24:20** 24:20 2Ih 36:13; Izk 17:15. * **25:4** 25:4 Maobu, Babilon † **25:4** 25:4 Ya bu ndagwurugwu Jodan

⁸ N'ubochi nke asaa, n'onwa nke ise nke afọ iri na itoolu nke ochichi eze Nebukadneza na Babilon, Nebuzaradan, ochiagha ndi nche, onyeisi n'oru eze Babilon, biarutere Jerusalem. ⁹ O sunyere ulonso ONYENWE ANYI oku, uloeze na ulo niile di na Jerusalem, ulo obula bu nke di mkpa ka o surere oku ¹⁰ Ndi agha Kaldia niile bu ndi no n'okpuru onyeisi ndi nche eze kwaturu mgbidi niile gbara Jerusalem gburugburu. ¹¹ Nebuzaradan, ochiagha ndi nche eze, buuru ufodu mmadu ndi foduru n'obodo, na ndi niile foduskwara, ha na ndi ozọ ahụ ji aka ha gbakwuru eze bulaa ha Babilon, ka ha ga biri n'ala ozọ. ¹² Ma ochiagha ahụ, hapuru ufodu na ndi ahụ bu nnoo ndi ogbenye onu ntụ, ka ha na-elekota ubi vaini niile a gbara ogige na ala ubi niile.

¹³ Ma ndi Babilon tipara ogidi bronz niile, ha na ihe ndokwasị niile na oke osimiri bronz ndi ahụ di n'ulonso ONYENWE ANYI, buru bronz ndi ahụ bulaa Babilon. ¹⁴ Ha chikoro ite niile, na shovel niile, na ihe ikpakepu oku, na ngaji ukwu niile na ngwa bronz niile nke e ji eje ozi n'ime ulonso ahụ. ¹⁵ Ochiagha ndi nche eze, chiri ihe igunye oku niile, efere ikwosa mmiri niile, ya bu ihe ndi ahụ niile e ji olaedo a nuchara anucha maobu olaocha kpuo.

¹⁶ O bukwaru bronz sitere n'ogidi abuo ahụ, oke Osimiri ahụ na ihe ndokwasị ya niile, nke eze bu Solomon mere n'ihu ulonso ONYENWE ANYI. Ha karihi ihe a ga-eji ihe otutu tuo. ¹⁷ I di elu nke otu n'ime ogidi abuo ndi a bu mita asato na uma[‡] n'otutu. Isi bronz nke e kpukwasiri n'otu ogidi di otu mita na okara[§] n'idi elu. O bukwa ihe yiri mkpuru pomegranet e ji bronz kpaa, ka e ji choo ya mma gburugburu ya niile. Ogidi nke abuo nwekwara pomegranet, yiri ibe ya.

¹⁸ Ochiagha ndi nche eze ahụ, kpuru Seraya, onyeisi nchujaja, na Zefanaya, bu onye nchujaja na-esote ya n'okwa, na ndi nche ato na-eche onu uzọ mbata. ¹⁹ O sitere n'etiti ndi ahụ foduru n'obodo kpuru otu onyeisi na-ahụ maka ndi agha, na ndi ikom ise na-enye eze ndumodu. O kpukwaara ode akwukwo, onye isi oru na-ahụ maka imanye ndi ga-aga agha, jidekwa iri ndi ikom isii ndi oru manye, ndi a huru n'ime obodo ahụ. ²⁰ Nebuzaradan, bu ochiagha kpuru ha niile dute ha n'ihu eze Babilon na Ribla. ²¹ N'ebe ahụ, na Ribla di n'obodo Hamat, ka eze no nye iwu ka e gbuo ha niile.

Ya mere, a dooro Juda n'agha, mee ka o ga biri n'ala ozọ.

²² Emesja, Nebukadneza eze Babilon hoputara Gedaliya nwa Ahikam, nwa nwa Shefan, ka o buru onye na-elekota ndi foduru na Juda, ²³ Mgbe ndiisi agha na ndi ikom ha nuru na eze Babilon emeela Gedaliya onye na-achi ala ahụ, ha biakwutere Gedaliya na Mizpa. Ndi biakwutere ya bu, Ishmel nwa Netanaya, Johanan nwa Kariya, Seraya nwa Tanhumet, onye Netofa, na Jaazanaya nwa onye Maaka, na ndi ikom ha. ²⁴ Gedaliya nuroo ha iyi, nukwaara ndi ikom ha, si, "Unu atula egwu n'ihu ndiisi oru Babilon. Birinu n'ala a, feekwa eze Babilon, ihe ga-agara unu nke oma."

²⁵ Ma n'onwa nke asaa, Ishmel nwa Netanaya, nwa Elishama, onye ya onwe ya si n'agburu eze, duuru mmadu iri bia Mizpa, tigbuo Gedaliya, na ndi ikom Juda na ndi Kaldia niile, bu ndi ya na ha no. ²⁶ Nke a mere ka ndi Juda niile, site n'onye nta ruo n'onye ukwu, ha na ndiisi agha ndi ahụ biliri gaa Ijpt, n'ihu na ha turu ndi Kaldia egwu.

Jehoiakin enwere onwe ya

‡ 25:17 25:17 Nzọ ukwu iri abuo na asaa § 25:17 25:17 Nzọ ukwu ano na okara

²⁷ N'afọ nke iri atọ na asaa, site na mgbe e mere ka Jehoiakin eze Juda gaa biri n'ala ọzọ, n'afọ Awel-Maduk* ghorọ eze Babilon, o mere ka Jehoiakin si n'ulọ mkporọ pụta nwere onwe ya. Ọ bụ n'ụbọchị nke iri abụọ na asaa nke ọnwá iri na abụọ ka o mere nke a. ²⁸ Ọ gwara ya okwu ọma, nye ya oche ọnọdụ ya dị elu karịa nke ndị eze ndị ọzọ ya na ha nọ na Babilon. ²⁹ N'ihị nke a, Jehoiakin gbanwere uwe mkporọ ya, wezuga ya. Sitekwa n'oge ahụ, tutu ruo mgbe ọ nwurụ, ya na eze na-erikọ nri. ³⁰ Site n'ụbọchị ruo n'ụbọchị, eze Babilon na-enye Jehoiakin oke ihe ruru ya kwa ụbọchị niile nke ọ dị ndụ.

* **25:27** 25:27 Ọ bụ ya bụkwa Evil-Merodak.

1 Ihe e mere

Usoro ọmụmụ site n'Adam ruo Ebrahim

Ruokwa ụmụ Noa

- ¹ Adam, Set, Enosh,
² Kenan, Mahalalel, Jared,
³ Enok, Metusela, Lamek,
na Noa.

⁴ Ụmụ Noa bụ Shem, Ham, na Jafet.

Ụmụ Jafet

- ⁵ Ụmụ ndị ikom Jafet bụ:
Goma, Magog, Madai, Javan, Tubal, Meshek na Tiras.
⁶ Ụmụ ndị ikom Goma bụ
Ashkenaz, na Rifat, na Togama.
⁷ Ụmụ ndị ikom Javan bụ:
Elisha, Tashish, Kitim, na Rodanim.

Ụmụ Ham

- ⁸ Ụmụ ndị ikom Ham bụ:
Kush, Ijipt, Put na Kenan.
⁹ Ụmụ ndị ikom Kush bụ:
Seba, Havila, Sabta, Raama, na Sabteka.
Ụmụ ndị ikom Raama bụ:
Sheba na Dedan.
¹⁰ Kush bụ nna Nimrod,
onye mesiri buru dike n'agha n'ụwa.
¹¹ Ijipt bụ nna
ndị Lud, ndị Anam, ndị Lehab, ndị Naftuh, ¹² ndị Patrus, na ndị Kasluh
(onye ndị Filistia sitere na ya) na ndị Kafto.
¹³ Kenan bụ nna
Saidon, ọkpara ya, na ndị Het, ¹⁴ ndị Jebus, ndị Amorit, ndị Gigash,
¹⁵ ndị Hiv, ndị Aka, ndị Sini, ¹⁶ ndị Avad, ndị Zema na ndị Hamat.

Ụmụ Shem

- ¹⁷ Ụmụ ndị ikom Shem bụ
Elam, Ashua, Apakshad, Lud na Aram.
Ụmụ Aram bụ
Uz, Hul, Geta na Meshek.
¹⁸ Apakshad bụ nna Shela;
Shela buru nna Eba.
¹⁹ Eba mutara ụmụ ndị ikom abuo:
Aha otu n'ime ha bụ Peleg,* n'ihi na o bụ n'oge ndu ya ka e kewara
ụwa; aha nwanne ya nwoke bụ Joktan.
²⁰ Joktan bụ nna
Almodad, Shelef, Hazamavet, Jera, ²¹ Hadoram, Uzal, Dikla, ²² Obal,
Abimael, Sheba, ²³ Ofia, Havila na Jobab. Ndi a niile bu umu ndi
ikom Joktan.

* **1:19** 1:19 Peleg putara Nkewa, n'ihi na mgbe a muru Peleg bu mgbe e mere ka asusu uwa niile kewasja.

- 24 Shem, Apakshad, Shela,
 25 Eba, Peleg, Reu,
 26 Serug, Nahō, Tera
 27 na Ebram, ya bụ Ebrahim.

Umụ ndị ikom Ebrahim

- 28 Umụ Ebrahim mụrụ bụ Aizik na Ishmel.

Umụ ndị ikom Hega

- 29 Ndi a bụ umụ umụ ha:
 Nebaiot (ọkpara Ishmel), Keda, Adbel, Mibsam, 30 Mishma, Duma,
 Masa, Hadad, Tema, 31 Jetua, Nafish na Kedema.
 Ndi a bụ umụ ndi ikom Ishmel.

Umụ ndị ikom Ketura

- 32 Ketura, iko nwanyị Ebrahim, mụtaara ya
 Zimran, Jokshan, Medan, Midian, Ishbak na Shua.
 Jokshan mụtara ndi a:
 Sheba na Dedan.
 33 Umụ ndi ikom Midian bụ:
 Efaa, Efe, Hanok, Abida na Eldaa.
 Ndi a niile bụ umụ umụ Ketura.

Umụ ndi ikom Sera

- 34 Ebrahim mụtara Aizik.
 Umụ ndi ikom Aizik bụ
 Iso na Izrel.

Umụ ndi ikom Iso

- 35 Iso mụrụ ndi a:
 Elifaz, Reuel, Jeush, Jalam na Kora.
 36 Umụ Elifaz bụ
 Teman, Omaa, Zefi, Gatam na Kenaz,
 na Amalek, site na Timna.
 37 Umụ ndi ikom Reuel bụ:
 Nahat, Zera, Shama, na Miza.

Ndi Edom

- 38 Umụ ndi ikom Sia bụ
 Lotan, Shobal, Zibion, Ana, Dishon, Eza na Dishan.
 39 Umụ ndi ikom Lotan bụ
 Hori na Homam. Timna bụkwa nwanne nwanyị Lotan.
 40 Umụ ndi ikom Shobal bụ
 Alvan,† Manahat, Ebal, Shefo na Onam.
 Zibion mụrụ
 Aja na Ana.
 41 Ana mụrụ
 Dishon.
 Umụ Dishon bụ
 Hamran, na Eshban, na Itran, na Keran.
 42 Umụ ndi ikom Eza bụ
 Bilhan, na Zaavan, na Akan.
 Umụ ndi ikom Dishan bụ
 Uz na Aran.

Ndi eze Edom

† 1:40 1:40 Maqbu, Alian, dika otutu akwukwo ndi Hibru na-edede ya. Jen 36:23.

⁴³ Ndi a bu ndi eze chiri n'Edom tupu ndi Izrel enwee eze nke ha. Bela nwa Beoa, onye aha obodo ya bu Dinhaba.

⁴⁴ Mgbe Bela nwuru Jobab nwa Zera, onye Bozra nochiri ya dika eze.

⁴⁵ Mgbe Jobab nwuru, Husham onye si n'ala Teman nochiri ya dika eze.

⁴⁶ Mgbe Husham nwuru, Hadad nwa Bedad, onye meriri ndi agha Midia n'ozara Moab, ghorọ eze. Isi obodo ya bu Avit.

⁴⁷ Mgbe Hadad nwuru, Samla onye Masrika nochiri ya dika eze.

⁴⁸ Mgbe Samla nwuru, Shaul onye sitere na Rehobot di n'akuku osimiri† nochiri ya dika eze.

⁴⁹ Mgbe Shaul nwuru, Baal-Hanan nwa Akboa, nochiri ya dika eze.

⁵⁰ Mgbe Baal-Hanan nwuru, Hadad nochiri ya dika eze. Akporo isi obodo ya Pai. Aha nwunye ya bu Mehetabel, nwa Matred, nwa nwa Mezahab.

⁵¹ Hadad mesiri nwukwa.

Ndiisi onumara n'Edom bu Timna, Alva, Jetet, ⁵² Oholibama, Elaa, Pinon, ⁵³ Kenaz, Teman, Mibza,

⁵⁴ Magdiel na Iram.

Ndi a bu ndiisi onumara n'Edom.

2

Umụ ndi ikom Izrel

¹ Izrel muru umu ndi ikom ndi a: Ruben, Simion, Livayi, Juda, Isaka, na Zebulon, ² Dan, Josef, Benjamin, Naftali, Gad na Asha.

Ndi Juda

Ruokwa umu Hezron

³ Juda mutara umu ndi ikom ato site na nwunye ya Bat-shua, onye Kenan. Aha ha bu Ia, Onan na Shela.

Ma Ia okpara Juda bu nno mmadu ojo n'ihu ONYENWE ANYI, n'ihu ya, ONYENWE ANYI gburu ya.

⁴ Juda mutakwara umu nwoke abuo ozo, Perez na Zera, site na Tama nwunye nwa ya nwoke.

Umu ndi nwoke niile Juda di ise.

⁵ Umụ ndi ikom Perez bu, Hezron na Hamul.

⁶ Zera muru:

Zimri, na Etan, na Heman, na Kalkol, na Dara. Ha di ndi ikom ise n'onogugu.

⁷ Ekan nwa Kami,

bu onye ahụ tinyere ndi Izrel na nsogbu, site n'ihe o mere nke gbasara ihe e doro nsọ.

⁸ Etan muru Azaraya.

⁹ Hezron mutara

Jerameel, Ram na Kaleb.

Umụ Ram nwa Hezron

¹⁰ Ram muru Aminadab,

Aminadab amuo Nashon onyendu a maara ama na Juda.

¹¹ Nashon muru Salma,

† 1:48 1:48 Eleghị anya o bu osimiri Yufretis

Salma amụọ Boaz.

¹² Boaz amụta Obed,
Obed amụọ Jesi.

¹³ Nwa nwoke mbụ Jesi mụrụ bụ
Eliab; nke abụọ bụ Abinadab,
nke atọ bụ Shimea. ¹⁴ Nke anọ bụ Netanel,
nke ise bụ Radai, ¹⁵ nke isii Ozem,
nke asaa Devid.

¹⁶ Ọ mụkwara ụmụ nwanyị abụọ site n'aka nwunye ya,
ndị aha ha bụ Zeruaya na Abigel. Zeruaya mụrụ Abishai, na Joab,
na Asahel.

¹⁷ Abigel, nwunye Jeta onye Ishmel mụrụ Amasa.

Kaleb nwa Hezron

¹⁸ Kaleb nwa Hezron lụrụ ụmụ nwanyị abụọ, Azuba na Jeriọt. Ọ mụrụ
ụmụ ndị ikom ndị a
Jesha, Shobab na Adon.

¹⁹ Mgbe Azuba nwurụ, Kaleb lụrụ nwunye ọzọ. Aha ya bụ Efrat, onye
mụtaara ya Hua.

²⁰ Hua mụrụ Uri, Uri mụtaara Bezalel.

²¹ Mgbe Hezron gbara iri afọ isii, ọ lụrụ ada Makia onye mụtaara ya
Segub. Makia bụ nna Gilead.

²² Segub mụrụ Jaia, onye chiri iri obodo abụọ na atọ na Gilead.

²³ Ma Geshua na Aram dotara obodo Jaia n'agha, dotakwa Kenat
n'agha, ya na iri obodo nta isii ndị ọzọ gbara ya gburugburu.
Ndi a niile bụ ụmụ Makia nna Gilead.

²⁴ Mgbe Hezron nwurụ n'obodo Kaleb Efrata, Abija nwunye Hezron
mụtaara ya Ashua, onye bụ nna Tekoa.

Jerameel nwa Hezron

²⁵ Jerameel okpara Hezron mụtaara Ram, onye bụ okpara ya,
mụokwa Buna, na Oren, na Ozem, na Ahija. ²⁶ Nwunye Jerameel nke
abụọ, aha ya bụ Atara, mụtaara Onam.

²⁷ Ram okpara Jerameel mụtaara ụmụ ndị ikom ndị a:
Maaz, na Jamin, na Eka.

²⁸ Ụmụ Onam mụrụ bụ
Shamai, na Jada.

Shamai mụkwara
Nadab, na Abishua. ²⁹ Abishua na nwunye ya Abihail mụrụ Aban, na
Molid.

³⁰ Ụmụ Nadab mụrụ bụ
Seled, na Apaim. Seled nwurụ na-amụtaghi nwa ọbula.

³¹ Ma Apaim mụtaara Ishi.
Ishi mụrụ Sheshan, Sheshan amụtakwa Alai.

³² Jada nwanne Shamai mụtaara ụmụ ndị ikom abụọ,
Jeta na Jonatan. Jeta amụtaghi nwa ọbula,

³³ ma Jonatan mụtaara ụmụ ndị ikom abụọ:
Pelet na Zaza.

Ndi a bụ ụmụ Jerameel.

³⁴ Sheshan mụtaara otutu ụmụ nwanyị, ma o nweghi nwa nwoke.

O nwere otu ohu bu onye Ijipt, aha ya bu Jaha. ³⁵ O weere ada ya nwanyi nye odibo ya bu Jaha, ka o buru nwunye ya. O mutara ya otu nwa nwoke aha ya bu Atai.

- ³⁶ Atai muru Netan,
Netan muru Zabad,
³⁷ Zabad amuo Eflal.
Nwa Eflal bu Obed,
³⁸ ma Obed muru Jehu.
Jehu amuo Azaraya.
³⁹ Azaraya bu nna Helez,
Helez muru Eleasa.
⁴⁰ Eleasa muru Sismai,
Sismai amuo Shalum.
⁴¹ Shalum bu nna Jekamaya,
ebe Jekamaya muru Elishama.

Ikwu Kaleb

- ⁴² Umụ ndi ikom Kaleb nwanne Jerameel bu
Mesha onye bu okpara ya, nna Zif,
onye muru Maresha nna Hebron.
⁴³ Hebron muru ndi a:
Kora, Tapuqa, Rekem na Shema.
⁴⁴ Shema muru Raham,
onye bu nna Jokean.
Rekem muru Shamai.
⁴⁵ Okpara Shamai bu Maon,
onye muru Bet Zoa.
⁴⁶ Efaa, iko nwanyi Kaleb,
mutaara ya Haran, Moza na Gazez.
Haran mutakwara nwa o kporo aha ya Gazez.
⁴⁷ Jadia mutara ndi ikom ndi a:
Regem, Jotam, Gesham, Pelet, Efaa na Shaaf.
⁴⁸ Maaka, iko nwanyi ozọ Kaleb nwere mutaara ya ndi a:
Sheba na Tiahana,
⁴⁹ o mutakwara Shaaf, onye bu nna Madmanna,
Sheva nna Makbena, tinyere Gibeaa.
Aha nwa nwanyi Kaleb mutara bu Aksa.
⁵⁰ Ndi a bu umu Kaleb.

- Umụ Hua, okpara Efrata muru bu,
Shobal, nna Kiriath Jearim, ⁵¹ Salma nna Betlehem, na Haref, nna Bet-
Gadea.
⁵² Umụ Shobal nna Kiriath Jearim muru bu
Haroe, onye muru okara ndi ikwu Menuhot. ⁵³ Ya mutakwara ndi
ikwu Kiriath Jearim, ndi Itra, ndi Put, ndi Shumat na ndi Mishra.
N'ime ndi a ka ndi Zorat na ndi Eshtaol si puta.
⁵⁴ Salma mutara ikwu ndi a:
Betlehem, ndi Netofa, ndi Atrot Bet Joab, ufodu ndi Manaha na ndi
Zoa. ⁵⁵ Ufodu ha bu ikwu ndi ode akwukwo, ndi bi n'obodo Jabez:
ndi Tirait, na ndi Shimea, na ndi Suka. Ndi a niile bu ndi Ken, ndi
sitere n'agburu Hamat, nna ndi ikwu Rekab.

3

Ụmụ ndị ikom Devid

¹ Ndi a bu umu ndi ikom Devid, ndi amuru ya mgbe o no na Hebron.

Okpara ya bu Amnon, nke Ahinoam bu nwanyi Jezril muru.

Nwa ya nke abuo bu Daniel, onye nne ya bu Abigel onye Kamel.

² Nke ato bu Absalom, nwa Maaka, nwa nwanyi Talmai, bu eze Geshua.

Nke ano bu Adonaija, nwa nwoke Hagit

³ Nke ise bu Shefataya, nwa Abital.

Nke isii bu Iream, nke nwunye ya bu Egla muru.

⁴ Umu ndi ikom isii ndi a ka a mutaara Devid na Hebron, ebe o no chia dika eze afọ asaa na onwa isii.

Devid chiru na Jerusalem iri afọ ato na ato. ⁵ Ndi a bukwa umu a muru ya n'ebe ahụ:

Shamua,* Shobab, Netan na Solomon. Mmadu ano ndi a bu ndi Batsheba nwa nwanyi Amiel muru.

⁶ Ndi ozo bukwa Ibha, Elishua,† Elifelet, ⁷ Noga, Nefeg, Jafia, ⁸ Elishama, Eliada na Elifelet. Ha niile di itoolu n'onuogugu.

⁹ Ndi a niile bu umu ndi ikom Devid, na-agunyeghi umu ndi ikom ndi iko ya nwanyi mutara. Tama bu nwanne ha nwanyi.

Ndi eze Juda

¹⁰ Ndi a bu umu Solomon: Rehoboam, na Abija,

na Asa,

na Jehoshafat,

¹¹ na Joram,‡

na Ahazaya,

na Joash,

¹² na Amazaya,

na Azaraya,

na Jotam,

¹³ na Ehaz,

na Hezekaya,

na Manase,

¹⁴ na Amon,

na Josaya.

¹⁵ Umu ndi ikom Josaya:

Johanan nwa mbu ya,

na Jehoiakim nwa ya nke abuo,

na Zedekaya nwa ya nke ato,

na Shalum nwa ya nke ano.

¹⁶ Umu Jehoiakim bu ndi a,

Jehoiakin nwa ya,

* **3:5** 3:5 Shimea bu uzọ ozo e si akpo Shamua † **3:6** 3:6 Elishua ma o bukwanu Elishama.

‡ **3:11** 3:11 Joram ma o bukwanu Jehoram

na Zedekaya.

Umụ umụ Jehoiakin

- ¹⁷ Ndi a bu umu ndi ikom Jehoiakin, eze ahụ a dotara n'agha: Shealtiel, nwa ya, ¹⁸ Malkiram, Pedaya, Shenaza, Jekamaya, Hoshama na Nedabaya.
- ¹⁹ Umụ ndi ikom Pedaya bu Zerubabel na Shimei.
- Umụ ndi ikom Zerubabel bu ndi a: Meshulam na Hananaya. Shelomit bu nwanne ha nwanyị. ²⁰ E nwekwara ndi ikom ise ozo aha ha bu Hashuba, Ohel, Berekaya, Hasadaya na Jushab-Hesed.
- ²¹ Umụ Hananaya muru bu Pelataya na Jeshaya. Jeshaya muru Refaya; Refaya muru Anan na Obadaya, Obadaya muru Shekanaya.
- ²² Umụ Shekanaya bu ndi a: Shemaya na umu ya ndi ikom: Hatush, Igal, Bariya, Nearaya na Shafat. Ha di isii n'onuogugu.
- ²³ Umụ Nearaya bu ndi a, Elioenai, Hezekaya na Azrikam. Ha di ato n'onuogugu.
- ²⁴ Ndi Elioenai muru bu ndi a: Hodavaya, Eliashib, Pelaya, Akub, Johanan, Delaya na Anani. Ha niile di asaa n'onuogugu.

4

Umụ umụ Juda

- ¹ Ndi ikwu Juda bu Perez, Hezron, Kami, Hua na Shobal.
- ² Shobal muru Reaya, onye bu nna Jahat. Jahat bu nna Ahumai na Lahad, ndi a bu ndi ikwu Zorat.
- ³ Ndi a bu umu Etam: Jezril, na Ishma, na Idbash, aha nwanne ha nwanyị bu Hazelelponi.
- ⁴ Penuel bu nna Gedoa, Eza bu nna Husha.
- Ndi a bu umu Hua, bu okpara Efrata, nna Betlehem.
- ⁵ Ashua nna Tekoa luru ndi nwunye abuo: Hela na Naara.
- ⁶ Naara mutara ya Ahuzam, na Hefa, na Temeni, na Haahashitari. Ndi a bu umu ndi ikom Naara.
- ⁷ Umụ ndi ikom Hela mutara bu Zeret, Zoha, Etnan ⁸ na Koz, onye bu nna Anub na Hazobeba, nakwa nke ikwu Ahahel, nwa Harum.

⁹ Jabez bu nwoke a na-asopuru kariya umunne ya ndi ikom niile. Nne ya kporo aha ya Jabez, si, "A muru m ya n'ihe mgbu." ¹⁰ Jabez tikuru Chineke Izrel mkpu akwa si ya, "Biko gozie m, mee ka oke ala m saa mbara. Kwere ka aka gi dikwasị m, ma wezuga m site n'ihe mmeru ahụ obula, ka m si otu a gbanari ihe mgbu." Chineke zara ekpere ya meere ya ihe o rioro.

- ¹¹ Kelub, nwanne nwoke Shua muru Mehia, nna Eshton, ¹² Eshton muru Bet-Raafa, na Pasea, na Tihina. Tihina muru Ir Nahash. Ndi a niile bu ndi ikwu Reka.
- ¹³ Umụ ndi ikom Kenaz mutara bu,

- Otniel na Seraya.
 Otniel amụta
 Hatat na Meonotai. ¹⁴ Meonotai bụ nna Ofra.
 Seraya bụ nna Joab,
 Joab bụ nna Ge Harashim. A kpọrọ ha Ge Harashim n'ihhi na ha bụ ndi
 ñka.
¹⁵ Kaleb nwa Jefune mụrụ
 Iru, Elaa na Naam.
 Ma Elaa mụrụ
 Kenaz.
¹⁶ Ụmụ ndi ikom Jehalelel mụrụ bụ ndi a:
 Zif, Zifa, Tiria na Asarel.
¹⁷ Ụmụ Ezra bụ
 Jeta, Mered, Efaa na Jalon.
 Otu n'ime ndi nwunye Mered luru mụtara Miriam, Shamai na Ishba, bụ
 nna Eshtemoa. ¹⁸ Ndi a bukwa umu ndi ikom Bitaya, bụ nwa nwanyi
 Fero, nke Mered luru.
 Nwunye ya nke si n'ebọ Juda muru Jered bụ nna Gedoa, Heba nna Soko
 na Jekutiel nna Zanoa.
¹⁹ Ụmụ ndi ikom nwunye Hodia, nwanne nwanyi Naham,
 bụ nna Keila onye Gam na Eshtemoa onye Maaka.
²⁰ Ụmụ ndi ikom Shimon muru bụ
 Amnon, Rina, Ben-Hanan na Tilon.
 Ishi muru
 Zohet na Ben-Zohet.
²¹ Ụmụ Shela nwa Juda muru bụ
 Ia, nna Leka, Laada, nna Maresha, na ikwu ndi oru ikpa ezi akwa
 ocha no na Bet Ashbea
²² na Jokim, ndi ikom Koziba, na Joash na Saraf, ndi chiru na Moab
 na Jashubi Lehem. Aha ndi a sitere n'akwukwo akuko mgbe ochie.
²³ Ha bu ndi okpu ite, ndi biri na Netaim ya na Gedera. Ha biri n'ebe
 ahụ n'ihhi iruru eze oru.

Umu umu Simion

- ²⁴ Simion muru
 Nemuel, Jamin, Jarib, Zera na Shaul.
²⁵ Shaul muru Shalum nna Mibsam. Mibsam bukwa nna Mishma.
²⁶ Ụmụ Mishma muru bụ
 Hamuel nwa ya, Zakua nwa ya na Shimei nwa ya.
²⁷ Shimei muru ndi ikom iri na isii, na ndi inyom isii. Umunne ya ndi
 ikom enweghi otutu umu dika ya onwe ya. N'ihhi ya, ndi ikwu ya adighi
 ukwu n'onuogugu dika ndi ozo na Juda. ²⁸ Ha biri na Biasheba, Molada,
 Haza Shual, ²⁹ Bilha, Ezem, Tolad, ³⁰ Betuel, Homa, Ziklag, ³¹ Bet-Makabot,
 Haza-Susim, Bet-Biri na Shaaraim. O bu ha bi n'obodo ndi a niile tutu ruo
 n'oge ochichi Devid. ³² Obodo gbara ha gburugburu bu Etam, Ain, Rimon,
 Token na Ashan, obodo ise, ³³ tinyere obodo nta niile gbara obodo ndi a
 gburugburu ruo na Baalat. Ndi a bu ebe obibi ha.

Ha nwekwara akwukwo usoro omumu.

- ³⁴ Meshobab, Jamlek,
 Josha nwa Amazaya, ³⁵ Juel,
 Jehu nwa Joshibaya, nwa Seraya, nwa Asiel,

³⁶ nakwa Elioenai, Jaakoba, Jeshohaya,
Asaya, Adiel, Jesimiel na Benaya,

³⁷ na Ziza nwa Shifi, nwa Alon, nwa Jedaya, nwa Shimri, nwa Shemaya.

³⁸ Ndi ikom ndi a e deputara aha ha bu ndi ndu ikwu ha.

Ezinaulo ha mubara nke ukwu, ³⁹ ha gakwara na mputa Gedoa n'akuku owuwa anyanwu ndagwurugwu ichoro igwe anu ulo ha ebe ita nri. ⁴⁰ Ha chotara ebe ita ahija anu ulo mara mma, nke sara mbara, nke di juu, burukwa ebe nsogbu na-adighi. Ufodu n'ime umu Ham ebiela n'ebe ahụ na mbu.

⁴¹ Ndi ikom ndi a e dere aha ha n'akwukwo usoro omumu bjara n'oge Hezekaya na-achi dika eze Juda. Ha busoro umu Ham agha n'ebe obibi ha, busokwa ndi Meunim bi n'ebe ahụ agha, bibie ha kpamkpam, dika o di ruo taa. Emesia ha bichiri ebe ahụ n'ihia na ebe ita ahija nke igwe anu ulo ha n'ebe ahụ. ⁴² Ozokwa, nari ndi ikom ise n'ime ndi a si n'ebo Simion, ndi ndu ha bu Pelataya, Nearaya, Refaya na Uziel, umu Ishi busoro obodo ugwu ugwu Sia agha. ⁴³ Ha gburu ndi Amalek foduru ndu n'ebe ahụ, bichie ala ahụ ruo taa.

5

Umu umu Ruben

¹ Okpara Izrel bu Ruben. Ma n'ihia na o meruru ihe ndina nna ya site na idinakwuru nwunye nna ya, a napuru ya onodu okpara ya were ya nye umu nwanne ya Josef mutara. N'ihia ya, akwukwo akuko usoro omumu umu Izrel akpoghi Ruben okpara. ² O bu ezie na Juda di ike kara umunna ya, burukwa eziokwu na onyendu si na Juda puta, maabu Josef ka e nyere oke ruuru okpara. ³ Ruben, okpara Izrel muru ndi ikom ndi a:

Hanok, na Palu, na Hezron, na Kami.

⁴ Juel muru

Shemaya, nna Gog,

Gog muru Shimei. ⁵ Shimei muru Maika,

Maika amuo Reaya. Reaya amuo Baal.

⁶ Baal muru Beera, onye Tiglat-Pilesa eze ndi Asiria dotara n'agha. Beera bukwa onyendu ndi Ruben.

⁷ Ndi umunna ha dika agburu niile ha si di, bu ndi e deputara aha ha dika usoro omumu ha si di;

Jeiel onyeisi, na Zekaraya, ⁸ na Bela nwa Azaz nwa Shema, nwa Juel.

Ha nwere ebe obibi ha site n'Aroea ruo n'ugwu Nebo, rukwaa Baal-Meon. ⁹ Ha bu ndi ozuzu aturu, nwekwa otutu igwe anu ulo. O bukwa n'akuku owuwa anyanwu, n'onu ozara ruo n'osimiri Yufretis ka ha na-azu ha, n'ihia na anu ulo ha nwere bara uba na Gilead.

¹⁰ N'oge Sol bu eze Izrel, umu Ruben meriri ndi Haga n'agha, bichie ala ha niile di n'owuwa anyanwu Gilead.

Umu umu Gad

¹¹ Umu Gad bi n'akuku ha site na Bashan ruo Saleka.

¹² Juel bu onyendu na Bashan, Shafam na-esote ya, ya na Janai na Shafat.

- ¹³ Umunna ha, ndi bu ndi ndu ikwu asaa a bu, Maikel, na Meshulam, na Sheba, na Jorai, na Jakan, na Zia, na Eba.
¹⁴ Ndi a bu umu ndi ikom Abihail, nwa Huri, nwa Jaroa, nwa Gilead, nwa Maikel, nwa Jehishai, nwa Jado, nwa Buz.
¹⁵ Ahi nwa Abdiel, nwa Guni bu onyeisi n'etiti umunna ya.

¹⁶ Ndi Gad nwere ebe obibi na Gilead n'ime Bashan, na n'obodo nta niile gbara ya gburugburu. Ha bikwa n'ebe ahijia anu ulo na-ata juputara na Sharon ruo n'ebe oke ala ha kwusiri.

¹⁷ E denyere aha ndi a niile n'akwukwo usoro omumu n'oge Jotam bu eze Juda, na n'oge Jeroboam bu eze Izrel.

¹⁸ Ndi Ruben na ndi Gad, na okara ebo Manase nwere iri puku mmadu anọ na anọ na nari asaa na iri isii (44,760) ndi jikeere ije agha, ndi di ike, ndi a zuru iji ota na mma agha, na uta ibu agha. ¹⁹ Ha busoro ndi Haga, na Jetua, na Nafish na ndi Nodab agha. ²⁰ E nyeere ha aka ibuso ha agha, Chineke nyefere ndi Haga na ndi niile na-enyere ha aka n'aka ha, n'ih na ha kpokuru ya n'oge ogu ahụ. O zara ekpere ha n'ih na ha tukwasiri ya obi. ²¹ Ha ji ike chikoro anu ulo ndi Haga, di iri puku inyinya kamel ise, nari puku aturu abuo na iri puku ise, puku inyinya ibu abuo. Ha dokpukwara nari puku ndi mmadu n'agha. ²² E gbukwara otutu ndi mmadu n'ih na agha ahụ bu nke Chineke luru n'onwe ya. Ha bichiri ala ahụ tutu ruo mgbe a dooro Izrel niile n'agha.

Okara ebo Manase

²³ Okara ebo Manase di ukwu n'onuogugu; ha nwere ebe obibi ha site n'ala Bashan ruo Baal-Hemon, ya bu, ruo Senia, ugwu Hemon.

²⁴ Ndiisi ikwu ha niile bu ndi a: Efaa, Ishi, Eliel, Azriel, Jeremaya, Hodavaya na Jadiel. Ndi a niile bu dimkpa n'agha, ndi a ma ama na ndiisi ezinaulo. ²⁵ Ma ha bu ndi na-ekwesighi ntukwasiri obi nye Chineke nna nna ha. Kama ha meruru onwe ha site n'ife chi niile nke ndi bi n'ala ahụ na mbu, bu ndi Chineke lara n'iyi n'ihu ha. ²⁶ N'ih nke a, Chineke nke Izrel kpaliri mmuo Pul, bu eze Asiria (ya bu Tiglat-Pilesa* eze ndi Asiria), ka o bilie megide ndi Ruben, ndi Gad na okara ebo Manase, dota ha n'agha, buru ha gaa Hala, na Hoboa, na Hara na osimiri Gozan, ebe ha no ruo taa.

6

Umu umu Livayi

- ¹ Livayi muru ndi a:
 Geshon, Kohat na Merari.
² Kohat muru
 Amram, Izha, Hebron na Uziel.
³ Amram muru
 Eron, Mosis na Miriam.
 Eron muru
 Nadab, Abihu, Elieza na Itama.
⁴ Elieza muru Finehaz;
 Finehaz aburu nna Abishua
⁵ Abishua bu nna Buki,
 Buki aburu nna Uzi.
⁶ Uzi muru Zerachaya,

* 5:26 5:26 Tiglat-Pilesa bukwa onye a na-akpo Pul, hu nke a n'akwukwo 2Ez 15:19

Zerahaya amụọ Meraiot.

⁷ Meraiot mụrụ Amaraya,
Amaraya amụọ Ahitub.

⁸ Ahitub mụrụ Zadok,
Zadok amụọ Ahimaaz.

⁹ Ahimaaz mụrụ Azaraya,
Azaraya amụọ Johanan.

¹⁰ Johanan mụrụ Azaraya

ọ bụ ya bụ onye ahụ bụ onye nchụaja ụlọnsọ ukwu ahụ Solomọn wuru
na Jerusalem.

¹¹ Azaraya mụrụ Amaraya,
Amaraya amụọ Ahitub.

¹² Ahitub mụrụ Zadok,
Zadok amụọ Shalum.

¹³ Shalum mụrụ Hilcaya,
Hilcaya amụọ Azaraya.

¹⁴ Azaraya mụrụ Seraya,
Seraya amụọ Jehozadak,

¹⁵ A dọtara Jehozadak n'agha mgbe ONYENWE ANYỊ mere ka Nebukad-
neza dọkpuru ndị Juda na Jerusalem n'agha.

¹⁶ Ụmụ ndị ikom Livayi bụ,
Geshom, Kohat na Merari.

¹⁷ Geshom mụrụ
Libni na Shimei.

¹⁸ Ụmụ Kohat bụ
Amram, Izha, Hebron, na Uziel.

¹⁹ Merari mụtara
Mahali na Mushi.

Ndị a bụ ikwu Livayi ndị e deputara dika aha nna ha si di.

²⁰ Ikwu Geshom bụ
Libni, Jahat,
Zima, ²¹ Joa,
Ido, Zera
na Jeaterai.

²² Ikwu Kohat bụ
Aminadab, Kora,
Asia, ²³ Elkena,
Ebiasaf, Asia,
²⁴ Tahat, Uriel,
Uzaya na Shaul.

²⁵ Ụmụ ụmụ Elkena bụ
Amasai na Ahimot.

²⁶ Ụmụ ụmụ Ahimot bụ
Elkena, Zofai, Nahat, ²⁷ Eliab,
Jeroham, Elkena
na Samuel.

²⁸ Ụmụ Samuel bụ
Juel, okpara ya,
na Abija nke abuo.

²⁹ Ụmụ ụmụ Merari bụ
Mahali, Libni,

Shimei, Uza,
³⁰ Shimea, Hagiya
 na Asaya.

Ndi na-abu abu n'uloonso ukwu

³¹ Ndi a bu ndi ikom Devid hoputara nye oru ilekota ndi obu abu n'ulo ONYENWE ANYI mgbe e bubatara igbe ogbugba ndu n'ebe ahụ. ³² Ha jere ozi ibu abu ha n'ihu ulo ikwu, ya bu, ulo nzute, tutu ruo mgbe Solomon wuchara ulonso ONYENWE ANYI na Jerusalem. Ha jere ozi ha dika usoro ije ozi ha si di.

³³ Ndi a bu ndi ikom ahụ jere ozi, ha na umu ha ndi ikom:

Site n'ikwu Kohat:

Heman, obu abu.

Ndi a bu nna nna ya ochie: Juel, nwa Samuel,

³⁴ nwa Elkena, nwa Jeroham,

nwa Eliel, nwa Toa,

³⁵ nwa Zuf, nwa Elkena,

nwa Mahat, nwa Amasai,

³⁶ nwa Elkena, nwa Juel,

nwa Azaraya, nwa Zefanaya,

³⁷ nwa Tahat, nwa Asia,

nwa Ebiasaf, nwa Kora,

³⁸ nwa Izha, nwa Kohat,

nwa Livayi, nwa Izrel.

³⁹ Asaf onye na-enyere Heman aka, na-eje ozi n'akuku aka nri ya.

Ndi bu nna nna ya ochie bu ndi a: Berekaya, nwa Shimea,

⁴⁰ nwa Maikel, nwa Baaseya,

nwa Malkija, ⁴¹ nwa Etni,

nwa Zera, nwa Adaya,

⁴² nwa Etan, nwa Zima,

nwa Shimei, ⁴³ nwa Jahat,

nwa Geshom, nwa Livayi.

⁴⁴ Onye ozo na-enyere Heman aka bu Etan, onye ikwu Merari. O na-anọ n'aka ekpe ya.

Ndi bu nna nna ochie Etan bu ndi a, Kishi, nwa Abdi,

nwa Maluk, ⁴⁵ nwa Hashabaya,

nwa Amazaya, nwa Hilcaya,

⁴⁶ nwa Amzi, nwa Bani,

nwa Shema, ⁴⁷ nwa Mahali,

nwa Mushi, nwa Merari,

nwa Livayi.

⁴⁸ Umunna ha ndi Livayi ufodu ka e tinyere n'oru di iche iche n'ulo ikwu, bu ulo Chineke. ⁴⁹ Ma Eron na umu umu ya bu ndi churu aja onyinye n'elu ebe ichu aja nke aja nsure oku, nakwa n'elu ebe ichu aja ihe na-esi isi utu, nke metutara oru ije ozi niile n'ime Ebe ahụ Kachasi Nso, na-ekpuchikwara Izrel mmehie niile ha, n'usoro dika ihe niile si di nke Mosis ohu Chineke nyere n'iwu.

⁵⁰ Umụ umụ Eron bu
 Elieza, na Finehaz,

na Abishua, ⁵¹ na Buki,
na Uzi, na Zerahaya,
⁵² na Meraiot, na Amaraya,
na Ahitub, ⁵³ na Zadok,
na Ahimaaz.

⁵⁴ Ndi a bu ala na obodo di iche iche umu Eron ketara, nke e nyere ikwu Kohat, umu umu Eron, n'ih i na o bu ha ka e bu uzọ kenye oke site n'ife nza.

⁵⁵ Hebron, n'ime Juda, ya na ala ita nri anu ulo niile di ya gburugburu.

⁵⁶ Ma ala ubi na obodo nta niile gbara Hebron gburugburu ka e nyere Kaleb nwa Jefune. ⁵⁷ Ya mere e nyere umu umu Eron Hebron (obodo mgbaba), na Libna, na Jatia, na Eshtemoa, ⁵⁸ na Hilen, na Debja, ⁵⁹ na Ashan, na Juta, na Bet-Shemesh, tinyere ebe ita nri nke anu ulo ha.

⁶⁰ Site n'ebo Benjamin e nyere ha obodo Gibion, Geba, Alemet, na Anatot, tinyere ebe ita nri nke anu ulo ha.

Obodo ndi a, nke e kere n'etiti ndi ikwu Kohat, di iri na otu n'onuogugu.

⁶¹ E fere nza tupu e nye ndi foduru n'ime ikwu Kohat obodo iri site n'ala okara ebo Manase.

⁶² E fekwara nza nye agburu niile di n'ikwu Geshom obodo iri na ato na Bashan, site n'ala ebo Isaka, na Asha, na Naftali, na agburu niile di n'ikwu Manase.

⁶³ E fekwara nza nye ikwu Merari obodo iri na abuo site n'ala ebo Ruben, na Gad, na Zebulon.

⁶⁴ Otu a ka ndi Izrel si nye ndi Livayi obodo ndi a na ebe ita nri nke anu ulo di.

⁶⁵ Site n'ebo Juda, na Simion, na Benjamin ka e si kenye ha obodo ndi ahụ a kporo aha ha na mbu.

⁶⁶ E sitere n'ala ndi ebo Ifrem kenye ufodu n'ime ndi agburu Kohat obodo ufodu.

⁶⁷ N'ala ugwu ugwu Ifrem e kenye ha Shekem (obodo mgbaba), na Gaza, ⁶⁸ na Jokmeam, na Bet-Horon, ⁶⁹ na Aijalon, na, Gat Rimon, tinyere ebe ita nri nke anu ulo gbara ya gburugburu.

⁷⁰ Site n'okara ebo Manase, ndi Izrel nyere ndi ikwu Kohat foduru obodo ndi a: Anea na Bileam, tinyere ala ebe ita nri anu ulo ha.

⁷¹ Ndi Geshom natara obodo ndi a:

Site n'agburu okara ebo Manase ha natara Golan, nke di na Bashan, na Ashtarot, tinyere ebe ita nri nke anu ulo ha.

⁷² Ebo Isaka nyere ha Kedesh, Daberat, ⁷³ Ramot na Anem, tinyere ebe ita nri anu ulo niile di ha gburugburu.

⁷⁴ Ebo Asha nyere ha Mashal, Abdon, ⁷⁵ Hukok na Rehob, tinyere ebe ita nri anu ulo niile di ha gburugburu.

⁷⁶ Ebo Naftali nyere ha Kedesh n'ime Galili, Hamon na Kiriatem, tinyere ebe ita nri nke anu ulo ha.

⁷⁷ Ndi ebo Zebulon nyere umu Merari ndi Livayi foduru ala ndi a: Jokneam, Kata, Rimon na Taboa, tinyere ebe ita nri anu ulo ha.

- ⁷⁸ Ma n'ofe osimiri Jodan, n'owuwa anyanwu obodo Jeriko, ndi ebo Ruben nyere ha obodo Beza di n'ozara, nyekwa ha Jahaz, ⁷⁹ Kedemot na Mefaat, tinyere ebe ita nri nke anu ulo ha niile.
- ⁸⁰ Ndi ebo Gad nyere ha Ramot nke Gilead, Mahanaim, ⁸¹ Heshbon na Jeza, tinyere ebe ita nri nke anu ulo ha niile.

7

Umụ umụ Isaka

- ¹ Isaka muru umu anọ:
Tola, na Pua, na Jashub, na Shimron.
- ² Umụ Tola ndi ghorọ ndisi ezi bu ndi a:
Uzi, na Refaya, na Jeriel, na Jamai, na Ibsam, na Samuel. N'oge Devid bu eze, onuogugu ndi agha sitere n'etiti ha di iri puku abuo na abuo, na nari isii. (22,600).
- ³ Uzi muru
Izrahaya.
- Izrahaya amuta ndi a:
Maikel, Obadaya, Juel na Ishaya. Ha niile bukwa ndisi ikwu ha. ⁴ Ndi bu ndi agha n'etiti umu umu ha n'oge Devid bu eze ruru iri puku ato na isii (36,000), n'ihia na ha niile luru otutu ndi inyom, muo otutu umu.
- ⁵ Umunne ha bu ndi na-alu agha bu ndi agburu Isaka di iri puku asato na asaa (87,000) n'onuogugu, dika e deputara aha ha n'akwukwo usoro omumu.

Umụ umụ Benjamin

- ⁶ Benjamin muru ndi ikom ato:
Bela, Beka na Jediael,
- ⁷ Bela muru umu ise:
Ezbon, Uzi, Uziel, Jerimot na Iri. Ha niile bu ndisi ezi. Onuogugu ndi agha ha di iri puku abuo na abuo na iri ato na anọ (22,034). E dekwara aha ndi a niile n'akwukwo usoro omumu.
- ⁸ Umụ ndi ikom Beka muru bu
Zemira, Joash, Elieza, Elioenai, Omri, Jeremot, Abija, Anatot na Alemet.
- ⁹ Akwukwo ebe e dere usoro omumu ha deputara aha ndisi ezinaulo, na iri puku ndi agha abuo na nari abuo (20,200).
- ¹⁰ Jediael muru otu nwa nwoke:
aha ya bu Bilhan.
- Umụ Bilhan bu
Jeush, Benjamin, Ehud, Kenaana, Zetan, Tashish na Ahishaha. ¹¹ Umụ ndi ikom Jediael ndi a bu ndisi ezinaulo. E nwere n'etiti ha ndi agha onuogugu ha di puku iri na asaa na nari abuo (17,200), ndi no na njikere ibu agha.
- ¹² Ndi Shupim na ndi Hupim bu umu umu Er ebe ndi Hushim bu umu umu Aha.

Umụ umụ Naftali

- ¹³ Umụ Naftali mutara bu
Jaziel, Guni, Jeza na Shalum bu umu Bilha.

Umụ umụ Manase

- ¹⁴ Umụ Manase:

Asriel, onye iko ya nwanyị bụ onye Aram mụtara, na Makia. Makia bụ nna Gilead. ¹⁵ Makia sitere n'etiti ndị Hupim na Shupim luo nwunye. Aha nwanne ya nwanyị bụ Maaka. Otu onye ozo si n'agburu Manase bụ Zelofehad, onye mụtara naani umu ndi inyom. ¹⁶ Maaka nwunye Makia mụtara otu nwa nwoke o guru Peresh. Aha nwanne ya bụ Sheresh, onye mụtara Ulam na Rakem.

¹⁷ Nwa nwoke Ulam mụtara bụ Bedan.

Ndi a bu umu Gilead, nwa nwa Makia, nwa Manase.

¹⁸ Hamoleket, nwanne nwanyị Makia muru Ishod, Abieza na Mahla.

¹⁹ Shemida muru umu ikom ndi a: Ahian, Shekem, Liiki na Aniam.

Umu umu Ifrem

²⁰ Umu Ifrem bu Shutela, Bered, Tahat, Eleada, Tahat ²¹ na Zabad nwa ya, na Shutela nwa ya.

Eza na Elead bu ndi gara ichikoro anu ulo ndi Gat, ndi ikom nwe obodo ahụ jidere ha gbuo ha n'ebe ahụ. ²² Ifrem nna ha ruru uju nke ukwu n'ih i onwu ha, ma umunna ya kasiri ya obi. ²³ Mgbe nwunye ya muru nwa nwoke ozo, o kporo aha ya Beriya, nke putara, Ihe ndaba ojoo, n'ih i onwu Elead na Eza. ²⁴ Aha nwa Ifrem nke nwanyị bu Sheera. Sheera bu onye wuru akuku ugu na ndida Bet-Horon, wuokwa Uzen-Sheera.

²⁵ Ndi a bukwu umu Ifrem: Refa, nna Reshef, onye bu nna Tela. Tela bu nna Tahan,

²⁶ onye bu nna Ladan, Ladan bu nna Amihud, onye bu nna Elishama. ²⁷ Elishama bu nna Nun, onye bu nna Joshua.

²⁸ Betel na obodo ndi ozo gbara ya gburugburu, ya bu Naaran, n'akuku owuwa anyanwu, na Gaza na obodo nta ya, ndi di n'odida anyanwu, na Shekem, na obodo ndi ozo, tutu ruo Aya, na obodo nta ya niile, so n'ala ha. ²⁹ Umu Manase, nwa Josef, nwa nwa Izrel, bikwa n'obodo ndi a di n'oke ala ha: Bet-Shan, na Teanak, na Megido, na Doa, tinyere obodo nta ha niile.

Umu umu Asha

³⁰ Asha muru ndi a: Imna, Ishva, Ishvi na Beriya. Nwa ya nwanyị bu Sera.

³¹ Beriya amuta ndi a: Heba na Malkiel, onye bu nna Biazait.

³² Heba bu onye muru Jaflet, Shoma na Hotam. Nwanne ha nwanyị bu Shua.

³³ Umu Jaflet muru bu Pasak, Bimhal na Ashvat. Ndi a bu umu Jaflet.

³⁴ Shoma amuo Ahi, Roga, Huba na Aram.

³⁵ Nwanne ya nwoke Helem muru Zofa, Imana, Shelesh na Amal.

³⁶ Zofa amuta ndi a:

- Sua, Hanefa, Shual, Beri, Imra, ³⁷ Beza, Hod, Shama, Shilsha, Itran na Beera.
- ³⁸ Jeta mұtara
Jefune, Pispa na Ara.
- ³⁹ Ula amұta
Ara, Haniel na Rizia.
- ⁴⁰ Umu umu Asha ndi a niile bu ndiisi ezi, ndi a sara anya na mmiri hoputa, ndi bu dimkpa n'agha, ndi ndu a ma ama. Onuogugu ndi ha tozuru ije agha di puku iri abuo na isii (26,000), ndi e deputara aha ha n'akwukwo usoro omumu.

8

Usoro omumu Sol

- ¹ Benjamin mұtara umu ndi ikom ise. Aha ha n'usoro dika e si muo ha bu:
Bela nke mbu,
nke abuo Ashbel, nke ato Ahara,
² nke ano Noha, na nke ise Rafa.
- ³ Ndi ikom Bela muru bu
Aada, Gera, Abihud, ⁴ Abishua, Neeman, Ahoa, ⁵ Gera, Shefufan na Hiram.
- ⁶ Umu Ehud ndi bu ndiisi ezinaulo na Geba, ndi bukwa ndi e si na Geba chupu mee ka ha gaa biri na Manahat bu ndi a:
⁷ Neeman, Ahija na Gera, onye chupuru ha na onye bukwa nna Uza na Ahihud.
- ⁸ A mұtara Shahraraim umu ndi ikom na Moab mgbe o gbachara ndi nwunye ya abuo bu Hushim na Baara alukwaghi m. ⁹ Nwunye ya Hodesh mұtara Jobab, Zibia, Mesha, Malkam, ¹⁰ Jeuz, Sakia na Miama. Ndi a bu umu ya ndi ikom, ndi bukwa ndiisi ezi. ¹¹ Tupu o chupu nwunye ya Hushim, o mұtaara ya Abaitub, na Elpaal.
- ¹² Elpaal muru ndi a:
Eba, Misham, Shemed (onye wuru obodo Ono na Lod, na obodo nta gbara ha gburugburu). ¹³ Umu ya ndi ozu bu Beriya, na Shema, ndi bu ndiisi ezinaulo ndi bi n'Aijalon. O bu ha chupuru ndi Gat site n'obodo ahụ.
- ¹⁴ Beriya muru Ahio, Shashak, Jeremot, ¹⁵ Zebadaya, Arad, Eda, ¹⁶ Maikel, Ishpa na Joha, ndi a bu umu ndi ikom Beriya.
- ¹⁷ Zebadaya, Meshulam, Hizki, Heba, ¹⁸ Ishmerai, Izlaya na Jobab bu umu Elpaal.
- ¹⁹ Jakim, Zikri, Zabdi, ²⁰ Elienai, Ziletai, Eliel, ²¹ Adaya, Beraya na Shimrat bu umu Shimei.
- ²² Ishpan, Eba, Eliel, ²³ Abdon, Zikri, Hanan, ²⁴ Hananaya, Elam, Antotija, ²⁵ Ifdeya na Penuel bu umu ndi ikom Shashak.
- ²⁶ Jeroham muru Shamsheari, Sheharaya, Atalaya, ²⁷ Jareshaya, Ilaija na Zikri bu umu ndi ikom Jeroham.
²⁸ Ndi a niile bu ndiisi ezi, ndi ndu, ndi bi na Jerusalem, ndi e deputara aha ha n'akwukwo usoro omumu.
- ²⁹ Jeiel nna Gibion biri na Gibion.
Aha nwunye ya bu Maaka. ³⁰ O muru Abdon, okpara ya, Zua, Kish, Baal, Nea, Nadab, ³¹ Gedoa, Ahio na Zeka ³² na Miklot, onye bu nna Shimea. Ha onwe ha bikwa ndi umunna ha nso na Jerusalem.

- ³³ Nea mụrụ Kish, nna Sọl. Ma Sọl mụrụ Jonatan, Malkishua, Abinadab na Esh-Baal.
- ³⁴ Jonatan mụrụ nwa nwoke a na-akpọ Merib-Baal, nna Maika.
- ³⁵ Ụmụ Maika mụrụ bụ, Piton, Melek, Tarea na Ehaz.
- ³⁶ Ehaz amụọ Jehoadaa nna Alemet, Azmavet na Zimri. Zimri mụrụ Moza. ³⁷ Moza mụrụ Binea, nna Rafa, nna Eleasa, nna Azel.
- ³⁸ Azel mụrụ ụmụ ndị ikom isii ndị a: Azrikam, Bokeru, Ishmel, Shearaya, Obadaya na Hanan. Ndị a bụ ụmụ ndị ikom Azel.
- ³⁹ Eshek nwanne nwoke Azel mụrụ ndị ikom atọ: Ụlam, ọkpara ya na Jeush, na Elifelet. ⁴⁰ Ụmụ Ụlam bụ dike na dimkpa ndị a zuru ịgba ụta. Onuogugu ụmụ ha na ụmụ ụmụ ha di otu nari na iri mmadu ise, 150.
- Ha niile sikwa n'ebo Benjamin.

9

¹ E dere usoro omumu umu Izrel niile n'ime akwukwo ndi eze Izrel na Juda. Emesia, a dororo ha n'agha buru ha gaa Babilon n'ihikwesighi ntukwasii obi ha.

Ndi Jerusalem

- ² N'ime ndi a, ndi bu uzọ lota bia birikwa n'ihe onwunwe ha n'obodo nke aka ha bu ufodu ndi Izrel, na ndi nchujaja, na ndi Livayi, na ndi na-eje ozi n'ulosọ ukwu.
- ³ Ndi si n'ebo Juda, na Benjamin, na Ifrem na Manase lota bia biri na Jerusalem bu ndi a:
- ⁴ Utai nwa Amihud, nwa Omri, nwa Imri, nwa Bani, onye ikwu Perez, nwa Juda.
- ⁵ N'ezinaulo Shilo:
Asaya nwa mbu ya na umu ya ndi ikom.
- ⁶ Umụ Zera,
Jeuel so n'ime ha.
Onuogugu ndi Juda niile lotara di nari isii na iri itoolu (690).
- ⁷ Umụ Benjamin:
Salu nwa Meshulam, nwa Hodavaya, nwa Hasenua;
- ⁸ na Ibneia nwa Jeroham;
Elaa nwa Uzi, nwa Mikri;
na Meshulam nwa Shefataya, nwa Reuel, nwa Ibnija.
- ⁹ Ha niile bu ndiisi ezi. Onuogugu ndi Benjamin niile lotara ndi e dere aha ha n'akwukwo usoro omumu ha, di nari itoolu na iri ise na isii (956).
- ¹⁰ Ndi nchujaja:
Jedaya, Jehoiarib na Jakin;
- ¹¹ Azaraya nwa Hilkaya, nwa Meshulam, nwa Zadok, na Meraiot, nwa Ahitub. Azaraya bu onye na-elekota ulosọ ukwu Chineke.
- ¹² Ndi nchujaja ozọ lotaranu bu Adaya nwa Jeroham, nwa Pashua, nwa Malkija.

Onye ọzọ bụ Maasai nwa Adiel, nwa Jazera, nwa Meshulam nwa Meshilemit, nwa Imea

¹³ Onuogugu ndi nchajaja lotaranu bu otu puku na nari asaa, na iri isii (1,760). Ha niile bukwa ndiisi ezinaulo, ndi tozuru etozu iru oru ha, ndi oru ha bu ije ozi n'ulonso Chineke.

¹⁴ Ndi Livayi:

Shemaya nwa Hashub, nwa Azrikam, nwa Hashabaya onye ikwu Merari.

¹⁵ Bakbaka, Heresh, Galal, na Matanaya nwa Mika, nwa Zikri, nwa Asaf;

¹⁶ Obadaya nwa Shemaya, nwa Galal, nwa Jedutun;

na Berekaya nwa Asa, nwa Elkena onye biri n'obodo nta ndi Netofa.

¹⁷ Ndi nche onu uzọ ulonso si n'ebo Livayi:

Shalum, onyeisi ha, Akub, Talmon, Ahiman na umunna ha. ¹⁸ Ha no ruo ugbu a n'onu uzọ ama Eze, n'akuku owuwa anyanwu. Ha bu ndi nche onu uzọ ama si n'omuma ulo nke ndi Livayi.

¹⁹ Shalum bu nwa Kore, na nwa nwa Ebiasaf na Kora. Ya na umunna ya ka o bu oru ha ilekota ebe a na-eje ozi, na onu uzọ ulonso ukwu ahụ dika nna nna ha lekotara, cheekwa ulo nzute ONYENWE ANYI nche.

²⁰ Finehaz nwa Elieza bu onyeisi ndi mbu ruru oru a na mgbe ochie, ONYENWE ANYI nonyekwaara ya.

²¹ Mgbe ahụ, Zekaraya nwa Meshelamaia bu onye na-elekota onu uzọ e si abata n'ime ulo ikwu.

²² Onuogugu ndi na-eche onu uzọ nche n'oge ahụ bu nari abuo na iri na abuo (212). E deputara aha ha n'akwukwo usoro omumu nke obodo nta ha.

Ndi nche onu uzọ ama ndi a bu ndi Devid na Samuel onye amuma hoputara nye ha onodu a n'ihhi na-atukwasiri ha obi. ²³ Ha na umu umu ha ka e tinyere ya n'aka iche ulo nzute ONYENWE ANYI nche. ²⁴ Ha na-eche akuku anọ ya niile, owuwa anyanwu, odida anyanwu, uguwu na ndida. ²⁵ Ubochi asaa ka ha na-anọ n'oru a. Emesja, umunna ha na-abia gbanwee ha. Ya mere, ha na-agbanwe onwe ha ubochi asaa asaa. ²⁶ Ma ndiisi nche onu uzọ ama anọ ndi ahụ bu ndi Livayi ka esitere n'itukwasiri obi nyefee oru ilekota ime ulo niile nakwa ulokwu niile di n'ime ulo Chineke n'aka. ²⁷ Ha na-eche nche gburugburu ulonso Chineke abali niile, n'ihhi na o bu ha ka o di n'aka iche ya nche. O bukwa ha ka e nyefere oru imeghe ya ututu niile.

²⁸ Ufodu n'ime ha ka o di n'aka ilekota ngwongwo e ji achu aja. Ha na-agu ya onu mgbe obula e webatara ya, na mgbe obula a na-ewepu ya.

²⁹ Ndi ozọ na-elekota ihe niile e ji choo ulonso ahụ mma, ya na utu oka, na mmanya, na ihe nsure oku na-esi isi utu, na uda di iche iche. ³⁰ Ma o bu ndi nchajaja ndi ozọ ka e nyere oru isu, igwakota na ikpukota uda na ihe nsure oku na-esi isi utu. ³¹ Matitaia, onye Livayi, okpara Shalum, onye ikwu Kora, ka esitere na ntukwasiri obi nyefee ya oru ime achicha onyinye. ³² Ufodu n'ime ndi ikwu Kohat ka o di n'aka ime achicha puru iche, a na-adokwasiri n'elu tebul, n'ubochi izuike niile.

³³ Ndi obu abu, ndi bu ndiisi ezinaulo ndi Livayi na-anogide n'ime onuulo ndi di n'ulonso ukwu n'ihhi na e kweghi ka ha ruo oru ozọ ebe o bu na ha na-aru oru ibu abu ehie na abali niile.

³⁴ Ha niile bu ndiisi ezinaulo n'ebo Livayi. Ndi ndu dika e deputakwara aha ha n'akwukwo usoro omumu. Ha bikwa na Jerusalem.

Usoro omumu Sọl

- ³⁵ Jeiel nna Gibion bu na Gibion ka o bi,
 Aha nwunye ya bu Maaka. ³⁶ O muru Abdon, okpara ya, Zua, Kish,
 Baal, Nea, Nadab, ³⁷ Gedoa, Ahio, Zekaraya na Miklot. ³⁸ Miklot bu
 nna Shimeam. Ha onwe ha sokwa umunna ha biri na Jerusalem.
- ³⁹ Nea muru Kish nna Sọl, onye bu nna Jonatan, Malkishua, Abinadab
 na Esh-Baal.
- ⁴⁰ Jonatan muru
 Merib-Baal nna Maika.
- ⁴¹ Maika muru
 Piton, Melek, Tahrea na Ehaz.
- ⁴² Ehaz muru Jada. Jada bu nna Alemet, Azmavet na Zimri. Zimri
 muru Moza. ⁴³ Moza muru Binea, nna Refaya, nna Eleasa, nna Azel.
- ⁴⁴ Azel muru umu isii:
 Azrikam, Bokeru, Ishmel, Shearaya, Obadaya na Hanan. Ndi a bu umu
 ndi ikom Azel.

10*Onwu Sọl*

¹ N'oge a ndi Filistia lusoro ndi Izrel agha, ndi Izrel si n'ihu ha gbaa
 osọ, ma otutu n'ime ha nwuru n'ugwu Gilboa. ² Ndi Filistia ji ike chuso
 Sọl na umu ya. Ha gburu umu ya ndi ikom, Jonatan, Abinadab na
 Malkishua. ³ Agha ahụ siri ike nke ukwu megide Sọl, mgbe ndi na-agba
 uta chukwutere ya ha meruru ya ahụ.

⁴ Sọl gwara onye na-ebu ngwa agha ya, si, "Miputa mma agha gi,
 were ya magbuo m ka ndi a a na-ebighi ugwu ghara ibia jiri m mee ihe
 egwuregwu."

Ma onye na-ebu ngwa agha ya ekweghi, n'ih i onodu oke egwu. N'ih
 ya, Sọl were mma agha nke ya, dakwas i n'elu ya. ⁵ Mgbe onye na-ebu ihe
 agha Sọl huru na o nwuola, ya onwe ya dakwasikwara n'elu mma agha
 nke ya, nwukwa. ⁶ Ya mere, Sọl na umu ya ndi ikom ato nwuru, ndi niile
 si n'ulo ya nwukwara n'otu mgbe ahụ.

⁷ Mgbe ndi Izrel niile no na ndagwurugwu huru na ndi agha agbaala
 osọ, na Sọl na umu ya ndi ikom anwuola, ha hapuru obodo ha niile gbapu
 osọ. Ndi Filistia biakwara bichie n'ime ha.

⁸ N'echi ya, mgbe ndi Filistia biara iyipu ndi nwuru anwu ihe ha ga-
 achikoro, ha huru ozu Sọl na nke umu ya ndi ikom ka ha togbo n'ugwu
 Gilboa. ⁹ Ha yipuru ya ihe niile oyi, buru isi ya na ihe agha ya, zipukwa ndi
 ozi gara n'ala ndi Filistia niile ikwusa akuko ihe mere nye ndi ha niile na
 arusi ha niile. ¹⁰ Ha tinyere ihe agha ya n'ulo chi ha, kwubakwa okpokoro
 isi ya n'ulo Dagon.

¹¹ Mgbe ndi Jebesh Gilead niile nuru ihe ndi Filistia mere Sọl, ¹² ndi ikom
 ha niile bu ndi dimkpa, biliri gaa buru ozu Sọl na umu ya, bulata ha na
 Jebesh. Ha liri okpukpu ha n'okpuru osisi ukwu di na Jebesh, buo onu
 ubochi asaa.

¹³ Sọl nwuru n'ih i ekwesighi ntukwas i obi ya nye ONYENWE ANYI, o
 debeghi okwu ONYENWE ANYI, karisia, o gara na nke onye na-aju mmuo
 ojo ase, n'ih i juta ya ase, ¹⁴ ma o jughi ase site n'onu ONYENWE ANYI. O
 bu nke a mere ONYENWE ANYI ji gbuo ya, were alaeze ya nyefee Devid nwa
 Jesi n'aka.

11

Devid agho eze Izrel

¹ Ndi Izrel niile gbakotara biakwute Devid na Hebron si ya, "Lee, okpukpu gi na anu ahụ gi ka anyi bu. ² N'oge gara aga, o buladi mgbe Sol bu eze, o bu gi duuru ndi agha Izrel n'ogu niile, ma opupu ma mbata. ONYENWE ANYI bu Chineke gi, siri gi, 'I ga-azu ndi m, bu Izrel, i ga-abukwa onye ga-achi ha.'"

³ Mgbe ndi okenye Izrel niile biakwutere eze Devid na Hebron, ya na ha gbara ndu n'ihu ONYENWE ANYI na Hebron. Ha tere ya mmanu ibu eze Izrel, dika ONYENWE ANYI kwere na nkwa site n'onu Samuel.

Devid emerie Jerusalem

⁴ Devid na ndi Izrel zooro ije garuo Jerusalem nke bu Jebus. Ma ndi Jebus bi n'ebe ahụ, ⁵ gwara Devid si, "I gaghị abata n'ebe a." N'agbanyeghi okwu ndi a, Devid dotara ebe ahụ e wusiri ike nke Zayon n'agha, ya bu obodo Devid.

⁶ Devid ekwuolarị si, "Onye obula buru uzọ buo agha megide ndi Jebus ga-abu onyeisi ochiagha ndi agha." Joab nwa Zeruaya bu onye mbu gara, n'ihia ya, o nwetara ike ibu ochiagha.

⁷ Devid biiri n'ebe ahụ e wusiri ike. O bu nke a mere e ji akpo ya obodo Devid. ⁸ O wuru obodo gburugburu ya, site na Milo ruo na mgbidi gbara ya gburugburu. Ma Joab wuzikwara akuku obodo ahụ nke foduru. ⁹ Ma Devid gara n'ihu na-adi ukwu karịa, n'ihia na ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, nonyeere ya.

Ndi oka agha Devid

¹⁰ Ndi a bu ndiisi ndi dike n'etiti ndi agha Devid. Ha na ndi Izrel niile nyere ichi eze Devid ezi nkwado ime ka ochichi ya ruo n'akuku niile nke ala ahụ, dika ONYENWE ANYI kwere na nkwa. ¹¹ Nke a bu ndeko onuogugu ndi dike n'agha Devid nwere:

Jashobeam, onye Hakmon, bu onyeisi n'etiti ndiisi ndi ozo. O weliri ube ya megide nari ndi ikom ato, bu ndi o gburu n'otu mgbe ibu agha.

¹² Onye nke na-eso ya bu Elieza nwa Dodayi, onye Ahohi, onye bu otu n'ime ndi dike ato ndi ahụ. ¹³ Ya na Devid no na Pas Damin mgbe ndi Filistia zukoro n'ebe ahụ ibu agha. N'otu ebe, nke e nwere otu ubi juputara n'oka bali, ma ndi agha Izrel si n'ogbo agha gbapu oso n'ihia ndi Filistia. ¹⁴ Ma ha were onodu ha n'etiti ubi ahụ, ha naputara ya, tigbuo ndi Filistia niile ahụ. ONYENWE ANYI nyere mmeri di ukwu.

¹⁵ Mmadu ato n'ime iri ndiisi agha ato ahụ jekwuru Devid na nkume di n'ogba Adulam, na mgbe otu ndi Filistia mara ulo ikwu ha na Ndagwurugwu Refaim. ¹⁶ Ma Devid no n'ebe ahụ ewusiri ike n'oge ahụ, ma onodu ndi agha ndi Filistia di na Betlehem. ¹⁷ Aguu mmiri guru Devid nke ukwu, o si, "O ga-amasi m ma o buru na o nwere onye ga-ekunye m mmiri onu site n'olulu mmiri di nso n'onu uzọ ama Betlehem!" ¹⁸ Ya mere, ha ato wakpuru omuma ulo ikwu ndi Filistia, seta mmiri site n'olulu mmiri ahụ di n'akuku onu uzọ ama Betlehem, bulatara ya Devid. Ma Devid juru inu ya, kama o wufuru ya n'ala dika onyinye nye ONYENWE ANYI, kwuo si, ¹⁹ "Chineke ekwela ka m mee nke a. M ga-anu obara ndi ikom a, bu ndi ji ndu ha chuo aja n'ihia ikute mmiri a?" N'ihia na ha ji ndu ha chuo aja iga kute ya, Devid ekweghi anu ya.

Nke a bu udi ike dike ato ahụ kpara.

²⁰ Abishai, nwanne Joab bu onyeisi ndi ikom ato ahụ. O weliri ube ya megide nari ndi ikom ato, tigbukwaa ha niile. N'ih i nke a, o ghororo onye a ma ama dika mmadu ato ndi a. ²¹ N'etiti mmadu ato ahụ, a na-asopuru ya karia, o ghororo onyeisi ha. O bu ezie na-agunyeghi ya dika otu onye n'ime ha.

²² Benaya, nwa Jehoiada, onye si Kabzeel, bu dike n'agha, kpara ike di ukwu. O tigburu dimkpa abuo ndi Moab, ndi bu okaka n'agha. O ridakwukwara odum n'ime olulu na-am i am i n'ubochi mkpuru mmiri nazeo, gbuo ya. ²³ O tigburu otu nwoke onye Ijipt, nke ogologo ya di mita abuo na okara. O bu ezie na onye Ijipt ahụ ji ube buru ezigbo ibu n'aka, nke okporo ya dika nke onye na-ekwe akwa ji ekwe akwa, ma Benaya ji naani mkpo jekwuru ya, punara onye Ijipt ahụ ube di ya n'aka, jiri ya magbuo ya. ²⁴ Nke a bu udi ike Benaya nwa Jehoiada kpara. Ya onwe ya nwekwara aha dika ndi dike ato ahụ. ²⁵ A na-asopuru ya n'ebe o di ukwu karia onye obula n'etiti iri dike ato ndi ahụ, ma o rughi ogugo ndi dike ato mbu ahụ. Devid mere ya onyeisi ndi na-eche ya nche.

²⁶ Ndi bu dike n'agha bu ndi a:

Asahel nwanne Joab,

Elhanan nwa Dodo onye Betlehem,

²⁷ Shamot onye Haroa,

Helez onye Pelon,

²⁸ Ira nwa Ikesh, onye Tekoa,

Abieza onye Anatot,

²⁹ Sibekai onye Husha,

Ilai onye Ahohi,

³⁰ Maharai onye Netofa,

Heled nwa Baana, onye Netofa,

³¹ Itai nwa Ribai, nke Gibe a umu Benjamin,

Benaya onye Piraton,

³² Hurai onye si n'akuku iyi di na Gaash,

Abiel onye Arba,

³³ Azmavet onye Baharum,

Eliaba onye Shaalbon,

³⁴ Umu Hashem onye Gizon,

Jonatan nwa Shagee, onye Hara,

³⁵ Ahiam nwa Saka, onye Hara,

Elifal nwa Uo,

³⁶ Hefa onye Mekerat,

Ahija onye Pelon,

³⁷ Hezro onye Kamel,

Naarai nwa Ezbai,

³⁸ Juel nwanne Netan,

Miba nwa Hagri,

³⁹ Zelek onye Amon,

Naharai onye Beerot, onye na-ebu ngwa agha Joab, nwa Zeruaya,

⁴⁰ Ira onye Itra,

Gareb onye Itra,

⁴¹ Uraya onye Het,

Zabad nwa Alai,

- ⁴² Adina nwa Shiza, onye Ruben, onye bụ onyeisi ebo Ruben na iri mmadụ atọ ahụ na-eso ya.
- ⁴³ Hanan nwa Maaka,
Joshafat onye Mitna,
- ⁴⁴ Uzia onye Ashterat,
Shama na Jeiel ụmụ Hotam, onye Aroea,
- ⁴⁵ Jediael nwa Shimri,
Joha nwanne ya, onye Tiza,
- ⁴⁶ Eliel onye Mahavi,
Jeribai na Joshavia ụmụ Elnaam,
Itma onye Moab,
- ⁴⁷ Eliel, Obed, na Jaasiel onye Mezoba.

12

Ndị dike n'agha so Devid

- ¹ Ndị a bụ ndị ikom bjakwutere Devid na Ziklag, mgbe e si n'ihu Sọl nwa Kish chụpụ ya. (Ha so n'ime ndị ọka agha nyeere Devid aka ibu agha. ² Ngwa agha ha bụ ụta, ha nwere ike iji aka nri maọbụ aka ekpe gbapụ àkụ maọbụ fee ebe; ndị a bụ ndị ikwu Sọl si n'ebo Benjamin.)
- ³ Onyeisi ha bụ Ahieza na Joash, bụ ụmụ Shema onye Gibeaa.
Ndị ọzọ bụ, Jeziel na Pelet ụmụ Azmavet,
Beraka, Jehu onye Anatot, ⁴ Ishmaya onye Gibion, dimkpa n'etiti iri mmadụ atọ ndị ahụ, onye bụ onyendu iri mmadụ atọ ahụ,
Jeremaya, Jahaziel, Johanan, Jozabad onye Gedera, ⁵ Eluzai, Jerimot,
Bealia, Shemaraya, na Shefataya onye Haruf;
- ⁶ Elkena, Ishaya, Azarel, Joeza na Jashobeam, ndị Kora;
- ⁷ Juela na Zebadaya ụmụ Jeroham onye Gedoa.
- ⁸ Ndị a bụkwa dike n'agha sitere n'ebo Gad gbasoo Devid n'ebe e wusiri ike ya dị n'ozara. Ha bụkwa ndị ọka n'iji ụbe na ọta alụ agha. Ha dịkwa gara gara dika ele n'elu ugwu, ihu ha dịkwa ka ihu ọdum.
- ⁹ Eza, bụ onyeisi ha.
Obadaya bụ onye na-eso ya, tupu Eliab esoro.
- ¹⁰ Onye nke anọ bụ Mishmana. Ndị ọzọ n'usoro ha bụ, Jeremaya,
¹¹ na Atai bụ nke isii, na Eliel bụ nke asaa,
¹² na Johanan bụ nke asatọ, na Elzabad bụ nke itoolu,
¹³ na Jeremaya onye nke iri, nakwa Makbanai onye nke iri n'otu.
- ¹⁴ Ndị a, ndị sitere n'ebo Gad bụ ndịisi agha. Onye na-adighi ike n'ime ha dị ike dika narị ndị agha, ma onye dị ike n'ime ha dị ike dika puku ndị agha.
- ¹⁵ O bụ ha gafere osimiri Jodan n'udu mmiri, mgbe Jodan tofere akụkụ ya niile, chusaa ndị niile bi na ndagwurugwu, n'akụkụ ọwụwa anyanwụ na ọdịda anyanwụ.
- ¹⁶ Ndị ọzọ sitekwara n'ebo Benjamin na Juda bjakwute Devid n'ebe ya e wusiri ike. ¹⁷ Mgbe ahụ, Devid pụrụ iga zute ha, si ha, "O bụrụ na unu b́ara n'udo inyere m aka, ejikeere m inabata unu ka unu d́nyere m. Kama ọ b́rụkwanụ na unu b́ara irara m nye n'aka ndị iro m, ebe aka m dị ọcha, ka Chineke nna nna anyi hụ ihe dị unu n'obi kpee unu ikpe."

18 Mgbe ahụ, Mmuo Nso dakwasiri Amasai, onyendu iri ndi ikom ato ahụ, mee ka o gwa Devid okwu si ya,

“Anyi bu ndi gi, Devid!

Anyi so gi n’azu, gi nwa Jesi!

Udo, udo ga-abu nke gi,

udo ga-abukwa nke ndi na-enyere gi aka,

n’ihi na Chineke gi na-enyere gi aka.”

Ya mere, Devid nabatara ha mee ha ndiisi agha na-apunara ndi mmadu ihe.

19 Ufodu n’ime ndi ebo Manase gbasoro Devid, mgbe o gara sonyere ndi Filistia n’iluso Sol ogo. Ma ya na ndi agha ya enyereghị ndi Filistia aka, n’ihi na mgbe ndi Filistia gbachara izu, ndi ndu ndi Filistia zilagara ya. Ha kwuru si, “Isi anyi ka anyi ga-atufu ma o buru na Devid ahapu anyi n’ogbo agha gbakwuru nna ya ukwu bu Sol.” 20 Mgbe Devid gara Ziklag, ndi a bu ndi ikom si n’ebo Manase ndi gbasoro ya: Adna, Jozabad, Jediael, Maikel, Jozabad, Elihu na Ziletai. Ndi a niile bu ndiisi agha na-achi puku ndi agha n’ebo Manase. 21 Ha nyeere Devid aka imegide ndi agha nkwata ahụ, n’ihi na ha niile bu dike n’agha, burukwa ndiisi agha. 22 Site n’ubochi ruo n’ubochi, otutu ndi ikom na-agbafeta soro Devid, tutu ruo mgbe ha ghorogwe ndi agha, ndi agha nke Chineke.

Ndi ozo biakwutere Devid na Hebron

23 Ndi a bu ndi jikeere ibu agha, ndi chikwa ngwa agha biakwute Devid na Hebron, n’ihi na ha chorogwe ka o bia buru eze ha n’onodu Sol, dike ONYENWE ANYI kwuru.

- 24 Ndi sitere n’ebo Juda, ndi bu ota na ube ha di puku isii na nari asato. (6,800)
- 25 Ndi Simion a maara aha ha n’ibu agha di puku asaa na otu nari. (7,100)
- 26 Ndi Livayi di puku anogwe na nari isii. (4,600), 27 tinye Jehoiada, onyendu n’ezinaulo Eron na puku ndi ikom ato na nari asaa (3,700), 28 na Zadok, nwokorobia bu dike na dimkpa n’agha, onyendu ndiisi agha iri abuo na abuo (22) ndi si n’ezinaulo ya.
- 29 Umụ Benjamin, ndi ikwu Sol, di puku ato (3,000), n’ihi na n’oge a, otutu ha nonyeere Sol.
- 30 Umụ Ifrem di iri puku abuo na nari asato (20,800), ndi di ike n’agha, ndi a makwaara aha ha n’ikwu ha.
- 31 Site n’okara ebo Manase, ndi onuogugu ha di puku iri na asato (18,000) ka a hoputara iga inyere Devid aka ibu eze.
- 32 Umụ Isaka; nari ndiisi abuo (200), na ndi ha na-edu. Ndiisi a bu ndi nwere nghota oge ha no n’ime ya marakwa ihe Izrel kwesiri ime n’oge ahụ.
- 33 Umụ Zebulon di iri puku ise. (50,000) Ha enweghi obi abuo obula iso Devid. A zukwara ha n’iji udi ngwa agha obula na-ebu agha.
- 34 Onuogugu ndi ndu umu Naftali di otu puku (1,000), tinyere ndi agha di puku iri ato na asaa (37,000), ndi ji ube na ota.
- 35 Umụ Dan di iri puku abuo na asato, na nari isii. (28,600) Ha bukwa ndi agha jikeere ibu agha.
- 36 Umụ Asha di iri puku anogwe (40,000). Ha bu ndi ibu agha dororo nnoo anya.
- 37 Sitekwa n’owuwa anyanwu Jordan, site n’ebo Ruben na Gad, na okara ebo Manase bi, ndi agha onuogugu ha di nari puku na iri abuo

(120,000), ndị ji ụdị ngwa agha ọbụla pụtara soro Devid. Ha bukwa ngwa agha ha pụta.

³⁸ Ndi a niile bu ndi agha na-eje ozi n'usoro ndi ji obi ha puta.

Ha nwekwara mkpebi mgbe ha si ebe ọbụla ha si pụta ibia Hebron ime Devid eze. Ndi Izrel niile jikwa otu obi pụta ime Devid eze Izrel. ³⁹ Mgbe ha pụkwutere Devid, ha so ya rie, ñuọ, abali atọ. O bukwa ihe ndi ezinaulo ha kwadoro ha ji bia ka ha riri. ⁴⁰ Ndi Isaka, na Zebulon, na Naftali si ebe di anya bute nri. Inyinya ibu, na inyinya kamel, na inyinya muul na ehi ka ha ji bute nri ndi a. O bukwa nri di iche iche ka ha butere, dika utu oka, na achicha e ji mkpuru fiig mee, na achicha ndi ozo di iche, na mmanya, na mmanu, na igwe ehi, na igwe aturu. Ha si otu a bute nri ndi a n'ihi na oke onu juputara n'ala Izrel niile.

13

Mbughachi igbe ọgbugba ndu

¹ Devid na ndisi agha ya na-achi imerime puku ndi agha, na otutu nari ndi agha, zokoro gbaa izu. ² O gwara ogbakọ Izrel niile ahụ si, "O buru na o di unu mma, o burukwa na o bu ochicho ONYENWE ANYI Chineke anyi, ka anyi ziga ozi zie umunna anyi niile bi n'akuku niile nke ala Izrel, na ndi nchujaja na ndi Livayi niile, bi n'obodo ha na ndi bi n'ebe ita nri nke anu ulo ha, ka ha bia, soro anyi. ³ Ka anyi gaa bulata igbe ogbugba ndu Chineke n'ihi na e lefuru ya anya n'oge ahụ niile Sol bu eze." ⁴ Ha niile kwekoritara ime nke a n'ihi na okwu ahụ di ndi niile zokoro mma.

⁵ Mgbe ahụ, Devid kpọrọ ndi Izrel niile oku ka ha zuo ezuo site n'ebe niile ha bi, site n'oke ala ha na ndi Ijipt, ya bu iyi Shiho, ruo n'oke ala di n'ugwu, ya bu Lebo Hamat, ka ha gaa bulata igbe ogbugba ndu Chineke site na Kariat Jearim. ⁶ Devid na ndi Izrel niile jere Baala n'ime Juda, ya bu Kariat Jearim, i si n'ebe ahụ bugota igbe ogbugba ndu Chineke, bu ONYENWE ANYI, onye na-anokwasị n'etiti cherubim, igbe ahụ nke akpokwasiri aha ya.

⁷ Ha ji ugboala ohuru ehi na-adokpu buru igbe ogbugba ndu Chineke site n'ulo Abinadab, Uza na Ahio na-eduzi ugboala ahụ uzọ. ⁸ Devid na ndi Izrel niile weere ike ha niile na-anu onu n'ihu Chineke, jiri abụ, ubo akwara, opi, une na ogene na iti egwu na-etekwa egwu.

⁹ Mgbe ha rutere n'ebe izocha oka nke Kidon, Uza setipuru aka ya ijide igbe ogbugba ndu ahụ, n'ihi na ehi ahụ zohiere ukwu. ¹⁰ Ma iwe ONYENWE ANYI di oku megide Uza, o tigburu ya n'ihi na o meturu igbe ogbugba ndu ahụ aka. Ya mere, o nwuru n'ebe ahụ n'ihu Chineke.

¹¹ Mgbe ahụ, iwe were Devid n'ihi onuma ONYENWE ANYI dakwasiri Uza, ruo taa, a na-akpo ebe ahụ Perez Uza.

¹² Devid turu egwu Chineke n'ubochi ahụ, o kwuru si, "M ga-esi anaa bubatara onwe m igbe ogbugba ndu a?" ¹³ O bubataghi igbe ogbugba ndu ahụ n'ime obodo Devid, kama o bugara ya n'ulo Obed-Edom, onye Git. ¹⁴ Igbe ogbugba ndu Chineke ahụ noro n'ezinaulo Obed-Edom n'ulo ya onwa atọ. ONYENWE ANYI gozikwara ezinaulo ya na ihe niile o nwere.

14

Ezinaulo Devid

¹ Hiram bu eze Taia zitere Devid ndi ozi, na ndi okwa nka osisi na ndi na-edo nkume, ka ha nyere Devid aka iwu ulozeze ya. O nyekwara ya osisi

sida o ji ewu ụlọ ahụ. ² Devid ghọtara na ONYENWE ANYỊ emeela ka o guzosie ike dika eze ndị Izrel, na ebuliela alaeze ya elu nke ukwuu n'ihị ndị ya Izrel.

³ Devid luru ndị inyom ozo mgbe o jere biri na Jerusalem. Nke a mere ka o muo otutu umu nwoke na umu nwanyi. ⁴ Ndi a bukwa aha umu a muru ya n'ebe ahụ: Shamua, Shobab, Netan, Solomon, ⁵ Ibha, Elishua, Elpelet, ⁶ Noga, Nefeg, Jafia, ⁷ Elishama, Beeliada na Elifelet.

Devid emerie ndi Filistia

⁸ Mgbe ndi Filistia nuru na eteela Devid mmanu i bu eze ndi Izrel niile, ha puru n'igwe ha icho ya. Ma Devid nuru maka ya, jikere puo izute ha. ⁹ Ma ndi Filistia biara, buoro ihe niile di na Ndagwurugwu Refaim. ¹⁰ Devid juru Chineke ase si, "O bu m gaa buso ndi Filistia agha? I ga-enyefe ha n'aka m?"

ONYENWE ANYI zara si ya, "Gaa, aga m enyefe ha n'aka gi."

¹¹ Ya mere, Devid na ndi ikom ya gara Baal-Perazim, meriekwere ha n'ebe ahụ. O kwuru si, "Chineke enupula megide ndi iro m site n'aka m, dika idee mmiri si enupu." N'ihị ya, a koro ebe ahụ Baal Perazim. ¹² Ndi Filistia hapuru chi niile ha n'ebe ahụ, Devid nyere iwu ka e suo ha niile oku.

¹³ Ndi Filistia bukwara agha bia na ndagwurugwu ahụ ozo. ¹⁴ N'ihị nke a, Devid juru Chineke ase ozo. Chineke siru ya, "Esitekwala n'ihu buso ha agha, kama gbaa ha gburugburu, buso ha agha na ncherita ihu osisi balsam ndi ahụ. ¹⁵ Ngwangwa i nuru uda ikiri ukwu n'elu osisi balsam ndi ahụ, mgbe ahụ ka unu ga-apu ibu agha, n'ihị na nke a putara na Chineke eburula unu uzo puo, itigbu ndi agha Filistia." ¹⁶ Devid mere dika Chineke nyere ya n'iwu. Ha tibururu ndi agha Filistia site na Gibion ruo Gaza.

¹⁷ Ya mere, aha Devid bidoro na-ewu ewu; ONYENWE ANYI tinyekwara ujo ya n'obi mba niile.

15

Mbubata igbe ogbugba ndu na Jerusalem

¹ Mgbe Devid wuchara ulo obibi ya n'obodo Devid, o doziri ebe a ga-adosa igbe ogbugba ndu Chineke. O mara ulo ikwu maka ya. ² Devid kwuru si, "O nweghi onye obula ga-ebu igbe Chineke kariakwa ndi Livayi, n'ihị na ONYENWE ANYI hoputara ha ibu igbe ONYENWE ANYI na ije ozi n'ihu ONYENWE ANYI ruo mgbe ebighi ebi."

³ Ya mere, Devid kpokotara ndi Izrel niile, na Jerusalem ibubata igbe Onyenwe anyi n'ebe ahụ o kwadoro na a ga-adosa ya.

⁴ O kpokotara umu Eron na ndi Livayi:

⁵ Ndi Kohat na umunna ha di otu nari na iri abuo. (120)
Uriel bu onyeisi ha.

⁶ Umụ Merari na umunna ha di nari abuo na iri abuo. (220)
Asaya bu onyeisi ha.

⁷ Umụ Geshom na umunna ha di otu nari na iri ato. (130)
Juel bu onyeisi ha.

⁸ Umụ Elizafan na umunna ha di nari abuo (200).
Shemaya bu onyeisi ha.

⁹ Umụ Hebron na umunna ha di iri asato. (80)

Eliel bu onyeisi ha.

¹⁰ Umu Uziel na umunna ha di otu nari na iri na abuo. (112)
Aminadab bu onyeisi ha.

¹¹ Devid kporo Zadok na Abiata, ndi nchujaja na Uriel, Asaya, Juel, Shemaya, Eliel, na Aminadab ndi Livayi si ha, ¹² "Unu bu ndiisi ezinaulo di iche iche, n'ebo Livayi. Doonu onwe unu nsu unu na umunna unu ibulata igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, Chineke Izrel n'ebe a m doziri n'ihu ya. ¹³ Na mbu, ONYENWE ANYI Chineke tara anyi ahuhu n'ihu na anyi esoghi omenaala ime ka unu bu ndi Livayi buru ya. Anyi ajutaghi ya ase otu a ga-esi bulata ya n'uzo o kwesiri." ¹⁴ Ya mere, ndi nchujaja na ndi Livayi mezuru omenaala ido onwe ha nsu maka ibulata igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, Chineke Izrel ahu. ¹⁵ Ndi Livayi jiri osisi ogologo buru igbe Chineke ahu n'isi ubu aka ha dika Mosis nyere n'iwu n'usoro dika okwu ONYENWE ANYI si di.

¹⁶ Devid nyekwara ndi ndu Livayi iwu si ka ha hoputa site n'etiti umunna ha ndi abu na ndi egwu, ndi ga-abu abu onu, nke ya na ngwa egwu ndi a ga-eso: ubo akwara, une na ogene.

¹⁷ Ndi Livayi hoputara Heman nwa Juel; ma site n'etiti umunna Juel ha hoputara Asaf, nwa Berekaya. Sitekwa n'etiti umunna ha ndi Merari ha hoputara Etan nwa Kushaya, ¹⁸ tinyere ndi a, ha hoputara umunna ha ndi a, ndi na-esote ha n'okwa: Zekaraya, Jaaziel, Shemiramot, Jehiel, Unni, Eliab, Benaya, Maaseia, Matitaia, Elifelehu, Mikneya, Obed-Edom na Jeiel bu ndi na-eche onu uzo.

¹⁹ Heman, Asaf na Etan ka a hoputara maka iku ogene bronz. ²⁰ Zekaraya na Aziel, Shemiramot, Jehiel, Unni, Eliab, Maaseia na Benaya bu ndi na-akpo ubo akwara dika usoro abu *alamot*, si di ²¹ Matitaia, Elifelehu, Mikneya, Obed-Edom, Jeiel na Azazaya bukwa ndi na-akpo une dika usoro abu *Sheminit* si di. ²² Onyeisi ndi na-abu abu a hoputara bu Kenaniya, onye bukwa onyeisi ndi Livayi. A hoputara ya n'ihu na o bu onye nwere nghota banyere abu.

²³ Berekaya na Elkena bu ndi na-eche onu uzo ebe igbe ahu di. ²⁴ Shebanaya, Joshafat, Netanel, Amasai, Zekaraya, Benaya na Elieza, ndi bu ndi nchujaja bu ndi na-afu opi n'ihu igbe ogbugba ndu Chineke. Obed-Edom na Jehaya ga-esokwa ndi ga-eche onu uzo ebe igbe ahu di nche.

²⁵ Devid na ndi okenye Izrel, na ndiisi agha na-achi puku ndi agha, ji oke onu gaa n'ulo Obed-Edom n'ihu ibugote igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI ahu. ²⁶ N'ihu na Chineke nyeere ndi Livayi na-ebu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI aka, o bu oke ehi asaa na ebule asaa ka a churu n'aja. ²⁷ O bu ezi akwa ocha ka e ji kee Devid ekike, dika ndi Livayi niile bu ndi bu igbe ogbugba ndu ahu, na ndi obu abu, na Kenaniya, bu onyeisi otu ndi na-abu abu yi akwa ocha n'ahu ha. Devid yikwa uwe efood e ji akwa ocha duo. ²⁸ Ya mere, ndi Izrel niile ji iti mkpu, na-ifu opi mpi ebule na-ifu opi ike, ikpo ubo akwara, iku ogene na une, bulata igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI.

²⁹ Mgbe ha bu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI na-abata n'obodo Devid, Mikal nwa Sol, lepuru anya site na oghereikuku ulo. Mgbe o huru eze Devid ka o na-ayori egwu na-anuri onu, o ledara ya anya n'ime obi ya.

16

Abu ekele

¹ Ha bubatara igbe oğbugba ndụ Chineke ahụ guzobe ya n'ime ụlọ ikwu nke Devid manyere maka ya. Ha chekwara aja nsure oku na aja udo n'ihu Chineke. ² Mgbe Devid chụsirị aja nsure oku na aja udo ndị a, o gọziri ndị Izrel n'aha ONYENWE ANYỊ. ³ O nyekwara onye obula n'Izrel, ma nwoke ma nwanyi, otu ogbe achicha, okpurukpu anu na achicha mkpuru osisi a mikporo amikpo.

⁴ O hoputara ufodu ndi Livayi ka ha nodu n'ihu igbe oğbugba ndu ONYENWE ANYI ahụ inye ONYENWE ANYI, Chineke Izrel ekele na otuto na irio ya ngozi n'isi ndi ya Izrel. Ndi a bu ndi o nyere ije ozi a: ⁵ Asaf bu onyeisi ndi a. Ndi ozo bu Zekaraya, Jeiel, Shemiramot, Jehiel, Matitaia, Eliab, Benaya, Obed-Edom na Jeiel. Oru ha bu ikpo ubo akwara, na une, ma oru Asaf bu onye na-aku ogene ola na-ada uda. ⁶ Benaya na Jahaziel, ndi nchujaja, ketara oru ifu opi n'ihu igbe oğbugba ndu Chineke kwamgbe kwamgbe.

⁷ N'ubochi ahụ ka Devid buru uzọ hoputa Asaf na ndi otu ya ka ha nye ONYENWE ANYI otuto n'usoro di otu a:

⁸ Nyenu ONYENWE ANYI otuto, kwuputakwa aha ya,
meenụ ka amata n'etiti mba niile banyere ihe niile o ruru.

⁹ Bukuonu ya abụ, bukuonu ya abụ otuto;
kwuputaranu mba niile oru ebube ya niile.

¹⁰ Nurianu n'ime aha nsọ ya;
ka obi ndi niile na-achọ ONYENWE ANYI nuria onu.

¹¹ Na-achonu ONYENWE ANYI na ike ya,
chonu ihu ya mgbe niile.

¹² Chetanu oru ebube niile nke o ruru,
ihe iribama ya niile na ikpe ziri ezi niile nke si n'onu ya puta.

¹³ Unu, umu Izrel, bu ohu ya
umu Jekob, ndi o hoputara.

¹⁴ Ya onwe ya bu ONYENWE ANYI Chineke anyi;
ikpe ya di n'owa niile.

¹⁵ O na-echeta oğbugba ndu ya ruo mgbe ebighi ebi;
bu nkwa o kwere nye puku ogbo.

¹⁶ Oğbugba ndu ahụ nke ya na Ebrahim gbara,
na iyi o nuru nye Aizik.

¹⁷ O mere ka o guzoro nye Jekob dika ukpuru,
ma n'ebe Izrel no dika oğbugba ndu ebighi ebi:

¹⁸ Si, "Aga m enye gi ala Kenan
ka o buru ihe nketa gi."

¹⁹ Mgbe ha di ole na ole n'onuogugu,
n'ezie, ole na ole, burukwa obia n'ala ahụ.

²⁰ Ha waghari site n'otu mba gaa mba ozo,
sitekwa n'otu alaeze gaa na alaeze ozo.

²¹ O kweghi ka onye obula mekpaa ha ahụ;
o baara ndi eze mba n'ihi ha, si:

²² "Unu emetukwala ndi m e tere mmanu aka,
unu emekpakwala ndi amuma m ahụ."

²³ Bukuonu ONYENWE ANYI abụ, unu uwa niile;
kwuputanu nzoputa ya site n'otu ubochi ruo n'ubochi nke ozo.

- 24 Kwusaanụ ebube ya n'etiti mba niile,
kọsakwanụ banyere oke ọrụ ya niile n'etiti ndị niile dị iche iche.
- 25 N'ihị na ONYENWE ANYỊ dị ukwu, ọ bụkwa onye kachasi ka e nye otuto.
Onye a na-atụ egwu karịa chi ọzọ niile ka ọ bụkwa.
- 26 N'ihị na chi niile nke mba niile dị iche iche bụ arụsị efu,
maọbụ ONYENWE ANYỊ kere eluigwe niile.
- 27 Ima mma na ebube dị n'ihu ya;
ike na ọnụ dị n'ebe obibi ya.
- 28 Nyenụ ONYENWE ANYỊ, unu ezinaụlọ nke mba niile dị iche iche,
nyenụ ONYENWE ANYỊ nsọpuru na ike.
- 29 E, nyenụ ONYENWE ANYỊ nsọpuru ruuru aha ya,
werenụ onyinye bịa n'ihu ya.
Kpọọnụ isiala nye ONYENWE ANYỊ n'ima mma nke ịdị nsọ ya.
30 Maa jijiji n'ihu ya, unu ụwa niile.
Elu ụwa niile kwụ chīm, a pughị iwezuga ya n'ọnọdụ ya.
- 31 Ka eluigwe nūrĩa, ka ụwa nwekwa obi uto;
ka ha kwuputa n'etiti mba niile si, "ONYENWE ANYỊ na-achi."
- 32 Ka osimiri bigbo, na ihe niile dị n'ime ya,
ka ala ubi niile na ihe niile dị n'ime ha juputa n'obi uto.
- 33 Ka osisi niile nke oke ọhia bụ abụ,
ka ha bụ abụ ọnụ n'ihu ONYENWE ANYỊ,
n'ihị na ọ na-abia ikpe ụwa ikpe.
- 34 Keleenụ ONYENWE ANYỊ, n'ihị na ọ dị mma,
n'ihị na ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.
- 35 Tikuonụ ya mkpu si, "Zoputa anyị, gi Chineke, Onye nzoputa anyị;
chikota anyị, ma naputakwa anyị site n'aka mba dị iche iche,
ka anyị nwee ike nye aha nsọ gi ekele;
ma nyaakwa isi n'ime otuto gi."
- 36 Otuto ịrị ONYENWE ANYỊ, bụ Chineke nke Izrel,
site n'ebighị ebi ruo ebighị ebi.
Mgbe ahụ, mmadụ niile siri, "Amen" na "Toonu ONYENWE ANYỊ."
- 37 Devid hapuru Asaf na ndị Livayi ibe ya n'ihu igbe ogbugba ndu
ONYENWE ANYỊ ahụ ubochi niile ije ozi mgbe niile, dika ọrụ ubochi obula
si di. 38 Obed-Edom nwa Jedutun so n'ime ha, ya na Hosa, na iri mmadu
isii na asato ozọ. Obed-Edom nwa Jedutun na Hosa bu ndi na-eche onu
uzo.
- 39 Devid nyefekwara Zadok, onye nchujaja, na ndi nchujaja ibe ya, oru
ino n'ihu ulo nzute ONYENWE ANYI, n'ebe di elu nke Gibion. 40 N'ih
ichu aja nsure oku mgbe niile n'elu ebe ichu aja nke aja nsure oku nye
ONYENWE ANYI, ututu na anyasi niile n'usoro dika e si dee ya n'akwukwo
iwu ONYENWE ANYI, nke o nyere ndi Izrel. 41 Devid hoputakwara Heman,
na Jedutun, na ndi ozọ a kporo aha hoputa inye ONYENWE ANYI ekele, "n'ih
ihunanya ya na obi ebere ya nke na-adi ruo mgbe ebighi ebi." 42 Heman
na Jedutun bu ndi o diri ifu opi, na iku ogene ola, na ihe egwu ndi ozọ eji
na-enye Chineke otuto. Umụ ndi ikom Jedutun bu ndi no nche n'onu uzo
ama.

⁴³ Mgbe mmemme ahụ gwusiri, onye ọbụla lara n'ụlọ ya. Devid lakwara igọzi ezinaụlọ ya.

17

Nkwa Onyenwe anyị kwere Devid

¹ Mgbe Devid nọsara ahụ n'ụlọeze ya, ọ siri Netan onye amuma, "Lee, mụ onwe m na-ebi n'ụlọ sida, ma igbe ọgbugba ndụ ONYENWE ANYI dị n'okpuru ụlọ ikwu."

² Netan zagbachiri Devid, "The ọbụla dị gị n'obi, mee ya, n'ihhi na Chineke nonyeere gị."

³ Ma n'abalị ahụ, okwu Chineke rutere Netan ntị, na-asị,

⁴ "Gaa gwa ohu m Devid si ya, 'Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru: Gị onwe gị agaghị ewuru m ụlọ ebe m ga-ebi, ⁵ n'ihhi na ebibeghi m n'ụlọ site n'ubochi m si n'Ijpt kpọputa Izrel ruo taa. Kama e sitela m n'otu omuma ụlọ ikwu baa na nke ọzọ, sitekwa n'otu ebe obibi gaa ebe nke ọzọ. ⁶ N'ebe ọbụla m na-ejeghari n'etiti ndi Izrel niile, ọ dī mgbe m siri onye ọbụla n'ime ndi ndu ha, ndi m nyere iwu ka ha zuo ndi m, si, "Gini mere unu ewubereghi m ụlọ sida?"'

⁷ "Ma ugbu a, gwa Devid bu ohu m, si, 'Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru: Mụ onwe m sitere n'ohia ebe ita nri nke umu anu ulo, sikwa n'ebe i na-azu igwe ewu na aturu kpọputa gi, mee gi onye na-achi ndi m Izrel. ⁸ Anonyekwara m gi n'ebe ọbụla i gara, kpochapu ndi iro gi niile site n'ihu gi. Ugbu a, aga m eme ka aha gi dika aha ndi ikom dikarisiri ukwu n'ua. ⁹ Aga m ahoputa otu ebe n'ihhi ndi m Izrel, kukwa ha dika osisi ka ha biri n'ebe obibi nke aka ha, ka ha ghara i bukwa ndi a na-esogbu ọzọ. Ndi ajo mmadu agaghị emegbukwa ha dika ha mere na mbu, ¹⁰ dika ha na-emekwa siteri na mgbe m hoputara ndi ndu nye ndi m Izrel. Aga m eme ka ndi iro gi niile noro n'okpuru gi.

"'Ana m ekwuputara gi na ONYENWE ANYI ga-ewuru gi ulo. ¹¹ Mgbe ubochi gi n'ua zuru, mgbe i gakuwuru ndi nna nna gi ha, aga m eme ka otu mkpuru gi bilie nochie onodu gi, ọ ga-abu otu n'ime umu ndi i muru. Aga m emekwa ka alaeze ya guzosie ike. ¹² O bu ya onwe ya ga-ewuru m ulo, aga m emekwa ka ocheeze ya guzosie ike ruo mgbe ebighi ebi. ¹³ Mụ onwe m ga-aburu ya nna, ya onwe ya ga-abukwara m nwa. Agaghị m ewezuga ihunanya m site n'ebe ọ nọ, dika m mere onye bu gi uzọ chia. ¹⁴ Aga m eme ka ọ chia ulo m na n'alaeze m ruo mgbe ebighi ebi. A ga-emekwa ka ocheeze ya buru ihe guzosiri ike ruo mgbe ebighi ebi.'"

¹⁵ Netan ziri Devid ozi dika okwu niile nke ohu ahụ si dī.

Ekpere Devid

¹⁶ Mgbe ahụ, eze Devid banyere nodu ala n'ihu ONYENWE ANYI, si:

"Onye ka m bu, ONYENWE ANYI Chineke, ginikwa ka ezinaulo m bu, na i mere ka m biaruo n'ogogo ha otu a? ¹⁷ O Chineke m, dika a ga-asị na nke a bu ihe di nta n'anya gi, ugbu a, i kwuola banyere odinihu nke ulo ohu gi. Ma gi onwe gi ONYENWE ANYI Chineke na-ele m anya dika a ga-asị na m bu onye onodu ya di elu karichasia nke umu mmadu niile.

¹⁸ "Gini ozọ ka Devid ga-agwa gi, n'ihhi nsopuru i nyere ohu gi? N'ihhi na i maara ohu gi nke oma, ¹⁹ O ONYENWE ANYI, n'ihhi okwu gi na dika ochicho obi gi si di, i meela ihe a di ukwu, meekwa ka ọ mata nkwa ndi a niile di ukwu.

²⁰ “ONYENWE ANYI, ọ dighi onye dika gi, ọ dikwaghị Chineke ọzọ di ma ọ bughị gi, dika anyi nuru ya na nti anyi. ²¹ Olee ndi dika ndi gi, bu Izrel, bu otu mba n'elu uwa ndi Chineke ha gara igbaputara onwe ya ka ọ buru otu ndi, na iji mere onwe gi aha, ruokwa oru itunanya di egwu dikwa ukwu n'ihu ha, site n'ichupu mba di iche iche na chi niile ha site n'ihu ndi gi, bu ndi i gbaputara site n'Ijpt? ²² I mere ka ndi gi Izrel buru ndi nke gi ruo mgbe ebighi ebi. Gi onwe gi kwa, ONYENWE ANYI, aburula Chineke ha.

²³ “Ma ugbu a, ONYENWE ANYI, mee ka nkwa a nke i kwere banyere ohu gi na ulo ya buru nke ga-eguzosie ike ruo mgbe ebighi ebi. Mezukwaa ihe niile dika nkwa gi si di, ²⁴ ka o nwee ike guzosie ike. Ka aha gi buru ihe di ukwu ruo mgbe ebighi ebi. Mgbe ahụ ndi mmadu ga-asị, ‘ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, Chineke nke na-achi Izrel, bu Chineke Izrel.’ A ga-emekwa ka ulo ohu gi Devid guzosie ike n'ihu gi.

²⁵ “Gi onwe gi, Chineke m, e kpugheerela ohu gi na i ga-ewuru ya ulo. Ya mere, ohu gi ji nwee obi ike ikpere gi ekpere. ²⁶ Gi onwe gi, ONYENWE ANYI, bu Chineke. I kweekwala ohu gi nkwa ihe oma ndi a. ²⁷ Ugbu a, ọ masiri gi igosi ulo ohu gi, ime ka ọ diri na-aga n'ihu gi ruo mgbe ebighi ebi, n'ihu na gi ONYENWE ANYI, agoziela ya. Ọ ga-abukwa ihe a goziri agozi ruo mgbe ebighi ebi.”

18

Mmeri di iche iche Devid meriri

¹ Mgbe nke a gasiri, Devid meriri ndi Filistia, mee ka ha nodu n'okpuru ochichi ya. Ọ naara obodo Gat na obodo nta ndi ozo gbara ya gburugburu site n'aka ndi Filistia.

² Devid merikwara ndi Moab, ha ghoru ndi ohu ya, na-ebutakwara ya utu kwa afo obula.

³ Devid merikwara Hadadeza eze Zoba, na nso Hamat, mgbe ọ na-aga iguzobe ogidi eji mara ya n'akuku osimiri Yufretis. ⁴ Devid nwudere otu puku inyinya ya na-adokpu ugbo agha, puku ndi agha asaa ndi na-agba ugbo agha, tinyere ndi agha ji ukwu eje di iri puku abuo. O bipuru akwara ukwu inyinya ndi ahụ niile ọ dotara n'agha, ma hapu naani nari inyinya.

⁵ Mgbe ndi Aram nke Damaskos biara inyere Hadadeza eze Zoba aka, Devid gburu iri puku ndi agha abuo na abuo n'ime ha. ⁶ O wuru ogige ndi agha n'alaeze ndi Aram nke Damaskos, ndi Aram ghoru ndi ohu Devid, na-ewetakwara ya utu inata ihuoma. ONYENWE ANYI nyere Devid mmeri ebe obula ọ gara.

⁷ Devid chikotara ota olaedo nke ndiisi agha Hadadeza na-ebu na Jerusalem. ⁸ Site na Tibhat nakwa Kun, bu obodo ndi Hadadeza na-achi, Devid weere otutu bronz di ukwu, nke Solomon ji kpuo Osimiri bronz ahụ, ogidi niile na ngwongwo ndi ozo niile nke e ji bronz kpuo.

⁹ Mgbe Tou eze Hamat nuru na Devid emerielala ndi agha niile nke Hadadeza, eze Zoba, ¹⁰ o zipuru Hadoram nwa ya nwoke, ka ọ gaa kelee eze Devid n'ihu mmeri o meriri Hadadeza n'agha, bu onye ya na Tou no n'agha. Hadoram ji otutu akurungwa nke olaedo, nke olaocha na nke bronz di iche iche bia.

¹¹ Eze Devid doro akurungwa ndi a niile nsọ nye ONYENWE ANYI, dika o mere olaocha na olaedo o wetara na mba ndi a: Edom, Moab, ndi Amon, ndi Filistia na Amalek.

¹² Abishai nwa Zeruaya gburu puku ndi Edom iri na asato na Ndagwu-rugwu Nnu. ¹³ O wuru ogige ndi agha n'Edom, ndi Edom niile ghorọ ndi na-ejere Devid ozi. ONYENWE ANYI nyere Devid mmeri ebe obula o gara.

Ndịisi ozi Devid

¹⁴ Devid chirị ndi Izrel niile, na-emere ndi ya ihe di mma na ihe ziri ezi.

¹⁵ Joab nwa Zeruaya bu onyeisi agha ya;
Jehoshafat nwa Ahilud bu onye na-edekota akuko.

¹⁶ Zadok nwa Ahitub, na Ahimelek nwa Abjata, bu ndi nchujaja.
Shavsha bu ode akwukwo eze.

¹⁷ Benaya nwa Jehoiada bu onyeisi ndi Keret na Pelet.
Umụ ndi ikom Devid bukwa ndiisi n'oru eze.

19

Devid emerie ndi Amon

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, Nahash eze ndi Amon nwuru, nwa ya ghorọ eze n'onodu ya. ² Mgbe ahụ, Devid chere si, "Aga m egosi Hanon nwa Nahash obi ebere n'ihu na nna ya gosiri m obi ebere." Ya mere, Devid zipuru ndi ozi ka ha gaa kasie ya obi n'ihu onwu nna ya.

Mgbe ndi ozi Devid biakwutere Hanon n'ala ndi Amon ikasi ya obi, ³ ndiisi ala Amon siri Hanon, bu onyenwe ha, "I na-eche na Devid na-akwanyere nna gi ugwu site na izite ndi ozi ya ka ha bia kasie gi obi? O bu na ndi ozi ya abiakwuteghi gi, naani ka ha mee nledo, nyochaputa otu obodo a di ma kwatuo ya?" ⁴ N'ihu nke a, Hanon jidere ndi ozi Devid n'ike, kpuchapu ha aji, bipukwa uwe mwuda ha n'etiti ike ha, zilaga ha.

⁵ Mgbe otu onye biara zie Devid ihe banyere ndi ikom ahụ, o zipuru ndi ozi, ka ha gaa zute ha, n'ihu na e mere ha ihe ihere n'ebe o di ukwu. Eze siri, "Nodunu na Jeriko tutu ruo mgbe afonu unu tolitere, mgbe ahụ unu ga-alota."

⁶ Ma mgbe ndi Amon choputara na ha aburula ihe iso oyi n'ebe Devid no, Hanon na ndi Amon zipuru otu puku talenti olocha iji gbazite ugbo agha na ndi na-agba ugbo agha site na Aram Naharaim, na Aram Maaka, nakwa Zoba. ⁷ Ha goro ugbo agha onuogugu ya di iri puku ato, na puku abuo. Ha gokwara eze Maaka na ndi agha ya, ndi biara maa ulo ikwu agha ha na nso Medeba, ebe ndi Amon sikwa n'obodo ha niile chikota onwe ha puta ilu agha.

⁸ Mgbe Devid nuru nke a, o zipuru Joab na ndi agha ya niile bu dike na dimkpa n'agha. ⁹ Ndi Amon putara doo onwe ha n'usoro ibu agha, n'onu uzọ ama obodo ha. Ma ndi eze ahụ biara agha, nopuru onwe ha na mbara ala.

¹⁰ Mgbe Joab huru na agha di megide ya n'ihu na azu, o hoputara ufodu ndi okachamara site n'etiti ndi agha Izrel, doo ha n'usoro izute ndi Aram.

¹¹ O tinyere ndi ikom foduru n'okpuru ochichi Abishai, nwanne ya, e zipuru ha izute ndi Amon n'agha. ¹² Mgbe Abishai na-apu, Joab gwara ya okwu si ya, "O buru na ndi Aram esie ike kari m, mgbe ahụ, i ga-bia naputa m. O burukwanu na ndi Amon adiri ike kari gi, aga m abia naputa gi. ¹³ Nwee obi ike, ka anyi luo ogu a dika ndi di ike, n'ihu ndi anyi na obodo niile nke Chineke anyi. Ka ONYENWE ANYI meekwa ihe di mma n'anya ya."

¹⁴ Mgbe ahụ, Joab na ndi agha so ya biara nso ibuso ndi Aram agha, ha sitere n'ihu ha gbapu oso. ¹⁵ Mgbe ndi Amon huru ka ndi Aram na-agbapu

ọsọ, ha onwe ha gbakwaara ọsọ n'ihu Abishai, gbaba n'ime obodo. Ya mere, Joab laghachiri na Jerusalem.

¹⁶ Ma mgbe ndi Aram huru na ndi Izrel tigburu ha, ha zipuru ndi ozi gara kpota ndi Aram site n'ofe ọzọ nke Osimiri Yufretis. O bu Shofaka ochiagha ndi agha Hadadeza na-edu ha.

¹⁷ Mgbe a gwara Devid banyere nke a, o chikotara ndi Izrel niile, puo gafee Jordan. O gara nso imegide ha, o doru usoro agha ya na ncherita ihu ha. Devid doru usoro ndi agha ya izute ndi Aram n'agha, ha lusokwara ya agha. ¹⁸ Ma ha sitere n'ihu ndi Izrel gbaa ọsọ. Devid gburu puku asaa n'ime ndi ikom na-anya ugbo agha, gbukwaa iri puku ndi agha anọ ndi na-eji ukwu eje. O gbukwara Shofaka, bu ochiagha agha ha.

¹⁹ Mgbe ndi eze niile no n'okpuru ochichi Hadadeza huru na Izrel etigbuola ha, ha mere ka ha na Devid diri n'udo, burukwa ndi no n'okpuru ya.

Ya mere, ndi Aram adighikwa njikere inyere umu Amon aka ọzọ.

20

Ndota adotara Raba

¹ N'oge okochi, mgbe ndi eze na-apu ibu agha, Joab duuru ndi agha puo ibu agha. O bibiri ala ndi Amon niile, gaa Raba nochibido ya, ma Devid noduru na Jerusalem. Joab busoro Raba agha, mee ka o ghoo mkpomkpo ebe. ² Devid kpupuru okpueze nke di eze ha n'isi, ahutara n'idi arọ nke okpueze ahụ ruru kilogram olaedo iri ato na anọ, nke e ji nkume ndi di oke onuahia choo mma, e kpunyere ya Devid n'isi. O sitekwara n'obodo ahụ kwakoro otutu ihe nkwa n'agha. ³ O kpoputara ndi no n'ebe ahụ, manye ha n'iru oru nke e ji mma nkwo e ji awa osisi, na igwe e ji egwu ala, na anyuike na-aru. Otu a ka Devid mekwara obodo niile nke ndi Amon. Emesia, Devid na ndi agha ya niile laghachiri na Jerusalem.

Agha megide ndi Filistia

⁴ Mgbe oge gaturu, agha ọzọ daara ha na ndi Filistia, na Gaza. Mgbe ahụ, Sibekai, onye Husha, gburu Sipai, otu n'ime ndi agburu Refaim. Nke a mere ka ndi Filistia chilie aka ha elu, buru ndi a lughuru n'agha.

⁵ N'agha ọzọ ha na ndi Filistia luru, Elhanan, nwa Jaja, gburu Lami nwanne Golaiat, onye Gat. Onye ube ya nwere osisi di ogologo dika nke onye na-ekwe akwa ji ekwe akwa.

⁶ N'agha ọzokwa, bu nke a luru na Gat, e nwere otu nwoke gbara oke dimkpa, nke nwere mkpisiaka isii n'aka ya obula, nweekwa mkpisiukwu isii n'ukwu ya obula, ya bu, a gukoota ha niile, iri mkpisiaka na mkpisiukwu abuo na anọ. O bukwa onye amuru n'agburu Rafa. ⁷ Mgbe o kochara Izrel, Jonatan nwa Shimea, nwanne Devid gburu ya.

⁸ Ndi a bu ndi agburu Rafa di na Gat. Devid na ndi agha ya gburu ha niile.

21

Devid aguo ndi agha ya onu

¹ Ekwensu biliri megide Izrel, mgbe o kpaliri Devid ka o guo Izrel onu. ² Ya mere, Devid gwara Joab na ndisi agha okwu si, "Gaa guo umu Izrel niile onu, site na Biasheba ruo Dan. Emesia, bia gwa m ihe i gutara ka m mata ole onuogugu ha di."

³ Ma Joab zaghachiri, "Ka ONYENWE ANYI mee ka ndi agha ya mubaa, otu onye nari uzọ karia. Ma onyenwe m eze, o bu na ndi a niile abughi ndi

nọ n'okpuru ọchịchị onyenwe m? N'ihị gịni ka onyenwe m ji na-achọ ime ihe a? N'ihị gịni ka ọ ga-eji wetara Izrel ikpe ọmụma?"

⁴ Ma okwu eze dị ike karịa nke Joab. Ya mere, Joab puru gagharia n'Izrel niile, mechara loghachikwa na Jerusalem. ⁵ Joab nyere Devid ngukota onuogugu nke ndi agha Izrel niile. N'Izrel niile, ha di otu nde, na nari puku ndi ikom ndi tozuru iji mma agha buo agha, tinyekwara nari puku ndi ikom anọ na iri asaa n'ala Juda ndi na-amiputa mma agha.

⁶ Ma Joab agunyeghi ndi Livayi, na ndi Benjamin n'onuogugu ahụ, n'ihị na iwu eze amasighi ya n'obi n'uzo obula. ⁷ Iwu banyere onuogugu a adighikwa Chineke mma n'anya. Ya mere, ọ tara ndi Izrel ahuhu n'ihị ya.

⁸ Mgbe ahụ, Devid siri Chineke, "Emehiela m nke ukwu site n'ihe a m mere. Ma ugbu a, biko, ario m gi, wezuga ikpe ọmụma diiri ohu gi; n'ihị na emeela m ihe nzuzu di ukwu."

⁹ ONYENWE ANYI gwara Gad, onye ohu uzo Devid, si, ¹⁰ "Gaa gwa Devid, 'Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu: Uzo ihe ato ka m na-eche gi n'ihu. Horo otu n'ime ha nke m ga-eme ka o biakwasị gi.'"

¹¹ Ya mere Gad jekwuuru Devid si ya, "Ihe a ka ONYENWE ANYI kwuru, Horo nke di gi mma. ¹² Oke unwu nke ga-adi afo ato, ka o bu onwa ato nke mkpochapu n'ihu ndi iro unu, site na mma agha ha ga-eru unu ahụ, ka o bu ubochi ato nke mma agha ONYENWE ANYI, bu ajo oria na-eefe efe ida n'ala a, nke mmuo ozi ONYENWE ANYI ga-eme ka o biakwasị ala Izrel niile. Ugbu a, chee echiche, kpebie osisa i choro ka m weghachiri onye ahụ zitere m."

¹³ Devid siri Gad, "Ano m n'oke nsogbu. O ka mma ka m daba n'aka ONYENWE ANYI karia idaba n'aka mmadu. N'ihị na obi ebere ya bara uba nke ukwu."

¹⁴ N'ihị ya, ONYENWE ANYI zitere ajo oria na-eefe efe n'ala Izrel, iri puku ndi ikom asaa dara nwuo. ¹⁵ Chineke zipuru mmuo ozi i ga bibie Jerusalem, ma dika mmuo ozi ahụ na-eme nke a, ONYENWE ANYI huru ya, o wutere ya n'ihị mbibi ahụ. O siri mmuo ozi ahụ nke na-ebibi ndi mmadu, "O zuola! Seghachi aka gi." Mgbe ahụ, mmuo ozi ONYENWE ANYI na-eguzo n'ebe izocha oka Arauna onye Jebus.

¹⁶ Mgbe Devid leliri anya elu hu mmuo ozi ONYENWE ANYI ka o guzo n'etiti mbara eluigwe na uwa, hukwa mma agha o ji, nke o chere ihu ya na Jerusalem, ya na ndi okenye Izrel yi akwa mkpe, dara n'ala kpuo ihu n'ala.

¹⁷ Devid siri Chineke, "O bughị m nyere iwu ka a guo ndi tozuru ibu agha onu? O bu mu onwe m, mu bu onye ozuzu aturu, mehiere mee ajo omume. Ma ndi a bu naani umu aturu, gini kwanu ka ha mere? ONYENWE ANYI Chineke m, biko ekwela ka oria a na-eefe efe nogide n'ahu ndi gi, ka aka gi digide naani n'ahu m, digidekwa n'ahu ndi ulo m."

Devid e wuo ebe ichu aja

¹⁸ Mgbe ahụ, mmuo ozi ONYENWE ANYI nyere Gad iwu ka o gwa Devid, ka o gaa wuore ONYENWE ANYI ebe ichu aja n'ebe izocha oka Arauna, onye Jebus. ¹⁹ Ya mere, Devid rubere isi gaa dika okwu ahụ Gad kwuru n'aha ONYENWE ANYI.

²⁰ Mgbe Arauna no n'ebe izocha oka, o tughariri hu mmuo ozi ahụ, umu ya ndi ikom ano ndi so ya guzo n'ebe ahụ zoro onwe ha. ²¹ Mgbe Devid biakwutere Arauna, Arauna weliri anya hu ya, o hapuru ebe izocha oka ahụ, bia kpo isiala nye Devid, kpudokwa ihu ya n'ala.

²² Devid siri ya, “Nye m ebe a, bu ala ebe izocha oka gi, ka m nwee ike wuore ONYENWE ANYI ebe ichu aja, ka akwusi oria a na-efe efe dakwasiri ndi mmadu. Resi m ya n'onu ahia o ruru.”

²³ Ma Arauna zara si Devid, “Were ya ka onyenwe m eze mee ihe obula di ya n'obi. Aga m enye ehi maka iji chuo aja nsure oku, ihe nzocha oka niile ka ha buru nku na oka wiiti maka ichu aja mkpuru oka. Aga m enye ha niile.”

²⁴ Ma eze Devid zaghachiri Arauna, “ee, aghaghi m ikwuzu gi onuahia ya. N'ih na agaghi m ewere ihe bu nke gi nye ya ONYENWE ANYI, maobu chuo aja nsure oku nke na-agaghi efu m ihe obula.”

²⁵ Ya mere, Devid kwuru Arauna nari shekel olaedo isii iji zuru ebe ahụ. ²⁶ Devid wuru ebe ichuru ONYENWE ANYI aja n'ebe ahụ, चुोकवा aja nsure oku na aja udo. O kpokuru ONYENWE ANYI, ONYENWE ANYI zakwara ya, site n'oku nke si n'elugwe daa n'elu ebe ichu aja nke aja nsure oku ahụ.

²⁷ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI nyere mmuo ozi ahụ iwu ka o tinyekwa mma agha ya n'obo ya. ²⁸ Mgbe Devid huru na ONYENWE ANYI azala ekpere ya n'ebe izocha oka nke Arauna onye Jibus, o chukwara aja ozo nye ONYENWE ANYI. ²⁹ Ulo ikwu ONYENWE ANYI na ebe ichu aja nke aja nsure oku ahụ Mosis wuru n'ozara di n'ebe di elu Gibion, n'oge ahụ. ³⁰ Ma Devid ejerughi ebe ahụ ijuta Chineke ase, n'ih na ujo turu ya mgbe o huru mma agha ahụ di n'aka mmuo ozi ONYENWE ANYI.

22

¹ Mgbe ahụ, Devid siri, “Ebe a ka a ga-ewuru ONYENWE ANYI Chineke ulo, nakwa ebe ichu aja nke aja nsure oku nye Izrel.”

Nkwado maka iwu Ulonso ukwu

² Ya mere, Devid nyere iwu ka a kpokota ndi obia niile bi n'Izrel, site n'etiti ha o hoputara ndi ga-edozi nkume a wara awa nke e ji wuo ulo Chineke. ³ Devid wetara otutu igwe di ukwuu, nke ha ji akputa ntu maka ibo onu uzo ama niile, na nke ikpu ihe njikota niile. O wetakwara bronz a na-apughi ikowa idi arọ ya. ⁴ O webatakware osisi sida n'apughi iguta onuogugu ha, n'ih na ndi Taja na Saidon butere ha n'onuogugu riri nne nye Devid.

⁵ Mgbe ahụ, Devid kwuru, “Solomon nwa m bu nwantakiri, onye namachabeghi ihe. Ma ulonso a ga-ewuru ONYENWE ANYI ga-abu ulo di ukwuu, nke ga-enwe aha a ma ama, na nke mara ezi mma n'anya mba niile di n'ua. N'ih ya, aga m akpakoba ihe niile e ji ewu ya.” Ya mere, tupu Devid anwo, o kwakotara ngwongwo riri nne.

⁶ O kporo Solomon, bu nwa ya, nye ya iwu iwuru ONYENWE ANYI, bu Chineke nke Izrel ulo. ⁷ Devid gwara Solomon si, “Nwa m, o di m n'obi* iwu ulo maka aha ONYENWE ANYI bu Chineke m, ⁸ ma okwu ONYENWE ANYI ndi a ruru m nti si m, 'I wusiala otutu obara, bukwa otutu agha. I gaghi ewu ulo nye Aha m, n'ih na i wusiala otutu obara n'elu ala n'ihu m. ⁹ Ma i ga-amuta otu nwa nwoke onye ga-abu mmadu udo, na onye ga-enwe izuike n'oge ya. Aga m enye ya izuike site n'aka ndi iro ya n'akuku niile. Aha ya ga-abu Solomon. Aga m enye Izrel udo na ahụ di juu n'oge ochichi ya. ¹⁰ Ya onwe ya ga-ewuru m ulo ahụ. O ga-aburu m nwa, mu onwe m ga-abukwara ya nna. Aga m emekwa ka ocheeze alaeze ya n'Izrel guzosie ike ruo mgbe ebighi ebi.’

* 22:7 22:7 Maobu, o guru m aguu

¹¹ “Ya mere, ugbo a nwa m, ka ONYENWE ANYI nonyere gi mgbe i ga-ewu ulo ONYENWE ANYI Chineke gi, dika o kwuru na i ga-eme. ¹² ONYENWE ANYI nyekwa gi amamihe na nghota nke i ga-eji chia ezi ochichi mgbe i ghoroz eze Izrel, ka i si otu a debe iwu ONYENWE ANYI Chineke gi. ¹³ Mgbe ahụ, i ga-enwe oganihu, ma o buru na i lezie anya idebe iwu na ukpuru niile nke ONYENWE ANYI nyere Mosis maka Izrel. Di ike, nwee obi ike. Atula ujo, maobu daa mba.

¹⁴ “Ejisiela m ike chikotaa ihe maka ulonso ONYENWE ANYI, nari puku talenti olaedo na nde talenti olaocha, na igwe, na bronz, nke a na-apughig iguta idi arọ ha, na osisi, na nkume. I nwere ike itinyekwa ihe ndi ozo n’ime ha. ¹⁵ Lee, i nwekwara otutu ndi oru ndi na-awa nkume, na ndi na-edo nkume, na ndi oka osisi, na ndi a maara aha ha n’ihe gbasara nka n’oru di iche iche, ¹⁶ olaedo, na olaocha, na bronz, na igwe, ndi oru n’enweghi onuogugu. ONYENWE ANYI aghaghi inonyere gi. Bilie, ruo oru diiri gi.”

¹⁷ Devid nyere ndiisi Izrel iwu ka ha nyere nwa ya Solomon aka, mgbe o ga-ewu ulo ahụ. ¹⁸ O gwara ha okwu si, “O bu na ONYENWE ANYI Chineke anonyereghi unu? O bu na o nyebeghi unu udo n’akuku niile? N’ihi na o nyela m mmeri n’ebe ndi iro m no. Ugbo a, ala a dikwa n’aka ONYENWE ANYI na n’aka ndi ya. ¹⁹ Ya mere, tinyenu obi unu na mmuo unu n’igbaso ONYENWE ANYI Chineke unu. Malitekwanu iwu ulonso ONYENWE ANYI Chineke, ka unu nweekwa ike ibubata igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, na ihe nso ndi ozo n’ime ulonso ukwu ahụ a ga-ewu n’ihi Aha ONYENWE ANYI.”

23

Ndi Livayi

¹ Mgbe Devid ghoroz nnoo agadi, ubochi ndu ya jukwara ya afọ, o mere Solomon nwa ya, eze Izrel.

² N’oge a, o kpokotara ndi ndu Izrel niile, tinyekwara ndi nchujaja na ndi Livayi. ³ A guru ndi Livayi niile onu, bu ndi gbara iri afọ ato gbagoo, choputa na ha di iri puku ndi ikom ato na asato n’onuogugu. ⁴ Devid siri, “N’ime ndi a, ka iri puku ndi ikom abuo na ano buru ndi ga-ahu maka oru ulonso ukwu ONYENWE ANYI, puku ndi ikom isii a buru ndiisi na ndi ikpe, ⁵ puku ndi ikom ano aburu ndi nche onu uzo ama, ebe puku ndi ikom ano ndi ozo ga-eji ihe egwu di iche iche nke m kwadobere maka ito ONYENWE ANYI, na-eto ya.”

⁶ Devid kewara ndi Livayi n’oke, n’oke dika umu ndi ikom Livayi si di: Geshon, Kohat na Merari.

Ikwu Geshon

⁷ E kekwaro ikwu Geshon uzo abuo dika umu ya si di,

Ladan na Shimei.

⁸ Ndi sitere n’ezinaulo Ladan di ndi ikom ato:

Jehiel, onyeisi ha, Zetam na Juel.

⁹ Umụ Shimei bu,

Shelomot, Hazieli na Haran, ha di ndi ikom ato.

Ndi a niile bu ndiisi ezinaulo n’ikwu Ladan.

¹⁰ Umụ Shimei bu,

Jahat, Ziza,* Jeush na Beriya.

* **23:10** 23:10 N’ime otutu akwukwo Hibru ihe a na-ebe bu Zina

Ha dị ndị ikom anọ.

¹¹ Jahat bụ onye mbụ, Ziza onye nke abụọ. Ma Jeush na Beriya amụtaghị otutu ụmụ ndị ikom. N'ihia ya, a gụnyekọtara ha dika otu ezinaulo, kenye ha otu oru.

Ikwu Kohat

¹² Ụmụ ndị ikom Kohat bụ

Amram, Izha, Hebron na Uziel. Ha dị ndị ikom anọ.

¹³ Ụmụ ndị ikom Amram bụ,

Eron na Mosis.

Eron ka e kewapuru iche, ido ya nsọ ya na ụmụ ya ruo ebighi ebi, maka ido ihe niile kachasi nsọ nsọ, ichu aja n'ihu ONYENWE ANYI, ije ozi n'ihu ya nakwa ikwuputa ngozi n'aha ya ruo ebighi ebi. ¹⁴ Ụmụ Mosis, onye nke Chineke ka a gụnyekọtara dika ndi si n'ebo Livayi.

¹⁵ Ụmụ ndị ikom Mosis bụ,

Geshom na Elieza.

¹⁶ Ụmụ ndị ikom Geshom bụ

Shubuel, onye mbụ.

¹⁷ Ụmụ ụmụ Elieza bụ

Rehabaya onye mbụ.

Elieza amụtaghị ụmụ ndi ikom ozo, ma ụmụ ndi ikom Rohabaya di otutu.

¹⁸ Ụmụ ndị ikom Izha bụ

Shelomit onye mbụ.

¹⁹ Ụmụ ndị ikom Hebron bụ

Jereaya onye mbụ, na Amaraya, onye nke abụọ,

Jahaziel onye nke atọ, na Jekameam, onye nke anọ.

²⁰ Ụmụ ndị ikom Uziel bụ

Maika, onye mbụ, na Ishaya, onye nke abụọ.

Ikwu Merari

²¹ Ụmụ ndị ikom Merari bụ

Mahali na Mushi

Ụmụ ndi ikom Mali bụ

Elieza na Kish

²² Elieza nwuru na-amutaghia umu ndi ikom. O bu naani umu ndi inyom ka o mutara. Umụ nwanne nna ha, umu ndi ikom Kish, luru ha.

²³ Ụmụ ndi ikom Mushi bụ

Mahali, Eda na Jeremot. Ha di ndi ikom atọ.

²⁴ Ndi a bu umu umu Livayi dika ezinaulo ha si di, ndiisi ezi, dika e si debanye aha, na dika e si guo ha onu n'otu n'otu, ya bu ndi na-aru oru n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, ndi gbara iri afro abuo gbagoo. ²⁵ N'ihia na Devid kwuru si, "Ebe o bu na ONYENWE ANYI, Chineke Izrel enyela ndi ya udo, ebe o bukwa na o ga-ebi na Jerusalem ruo ebighi ebi. ²⁶ Ugbu a, o dikwaghia mkpa o di na ndi Livayi ga na-ebughari ulo ikwu, maabu ngwongwo obula nke ije ozi niile ya." ²⁷ Igu ndi Livayi onu bu otu n'ime ihe ikpezu Devid mere tupu o nwuo. A guru ndi Livayi gbara iri afro abuo gbagoo onu.

²⁸ Oru e nyere ndi Livayi niile bu inyere umu Eron ndi nchujaja aka n'ofufe n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI: ilekota ogige, na onuulo nta ndi di

n'akukū ya niile, na ime ka ihe nsọ niile dī ọcha, na irū ọrū ọbụla e nyere ha n'ulọ Chineke. ²⁹ O bụkwa ọrū ha iwebata achicha a na-eche n'ihu Chineke, na utu ọka e ji enye onyinye mkpuru ọka, na achicha mbadamba a na-ejighi ihe na-eko achicha mee. Ọrū ha bụkwa igwakota ihe e ji eme achicha, na ighe ya, na ilekota ihe otutu niile e ji atụ ihe. ³⁰ Ututu ọbụla, na anyasi ọbụla, o bu ọrū ha iguzo n'ihu ONYENWE ANYI ibu abụ otuto, na ekele. ³¹ Ha na-enyekwa aka n'ihe gbasara aja nsure oku a na-achụ n'ubochi izuike, na n'oge mmemme onwa ohuru, na mmemme ndi ozo niile a kara aka. Mgbe niile ka ha ga-eje ozi ha n'ihu ONYENWE ANYI dika usoro ha na onuogugu ha si di.

³² Ya mere, e tinyere ọrū ilekota ulọ nzute ONYENWE ANYI, na ulonso ukwu ahụ n'aka ha. Ha ka o dikwara inyere ndi ikwu ha, bu ndi nchujaja ahụ, umu Eron, aka n'oru ha niile n'ulonso ukwu ahụ.

24

Ndi nchujaja na oru ha di iche iche

¹ Ndi a bu otu e si kenye umu Eron oru ije ozi ha:

Umu ndi ikom Eron bu Nadab, na Abihu, na Elieza, na Itama. ² Ma Nadab na Abihu nwuru tupu nna ha anwuo. Ha amutaghi umu ndi ikom, ya mere, Elieza na Itama jere ozi dika ndi nchujaja. ³ Devid kewara ha dika usoro ije ozi ha ga-esi di. O bu Zadok onye ikwu Elieza, na Ahimelek onye ikwu Itama nyeere Devid aka ime nke a. ⁴ Onuogugu ndi ndu a chotara n'ikwu Elieza kariri onuogugu ndi ndu a chotara n'ikwu Itama. N'ih ya, e sitere n'ikwu Elieza nweta ndisi ezinaulo iri na isii, sitekwa n'ikwu Itama nweta ndisi ezinaulo asato. ⁵ E kere ha na-eleghi onye obula anya n'ihu, site n'ife nza, n'ih na e nwere ndisi ozi ebe nsọ, nweekwa ndisi ozi Chineke n'etiti ndi ikwu Elieza na Itama.

⁶ Ode akwukwo Shemaya, nwa Netanel, onye Livayi, dekotara aha ndi a niile n'ihu eze, na ndisi ozi eze, ya bu, Zadok onye nchujaja, na Ahimelek nwa Abjata, na ndisi ezi ndi nchujaja, na nke ndi Livayi. E sitere n'ikwu Elieza, horo otu ezinaulo, sitekwa n'ikwu Itama horo otu ezinaulo.

⁷ Nza nke mbu mara Jehoiarib
nke abuo a maa Jedaya

⁸ nke ato, Harim
nke ano, Seorim

⁹ nke ise, Malkija
nke isii, Mijamin

¹⁰ nke asaa, Hakoz
nke asato, Abija

¹¹ nke itoolu, Jeshua
nke iri, Shekanaya

¹² nke iri na otu, Eliashib
nke iri na abuo, Jakim

¹³ nke iri na ato, Hupa
nke iri na ano, Jeshebeab

¹⁴ nke iri na ise, Bilga
nke iri na isii, Imea

¹⁵ nke iri na asaa, Hezia
nke iri na asato, Hapizez

¹⁶ nke iri na itoolu, Petahaya
nke iri abuo, Jehezkel

- 17 nke iri abụọ na otu, Jakin
 nke iri abụọ na abụọ, Gamul
 18 nke iri abụọ na atọ, Delaya
 nke iri abụọ na anọ, Maazaya.

19 Otu a ka e si keere ha usoro ije ozi ha mgbe ha batara n'ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYỊ. E mere ya dị ka ụkpụrụ nna nna ha Eron nyere ha si dị, dika ONYENWE ANYỊ, Chineke Izrel si nye ya n'iwu.

Ndị ndu ọzọ e nwere n'ebo Livayi

20 Ndị a bụkwa ndị ndu a họtara n'ebo Livayi:

- Site n'ụmụ Amram, a họtara Shubuel.
 Site n'ụmụ Shubuel a họtara Jehdeia.
 21 Site n'ụmụ Rehabaya, onye mbụ a họtara bụ Ishaya.
 22 Site na ndị Izha a họtara Shelomot.
 Sitekwa n'ụmụ Shelomot a họtara Jahat.
 23 Site n'ụmụ Hebron a họtara
 Jeraya, nwa mbụ ya, Amaraya nwa nke abụọ ya, Jahaziel nwa nke atọ
 ya na Jekameam nwa nke anọ ya.
 24 A họtara Maika nwa Uziel,
 sitekwa n'ụmụ Maika họtara Shamia.
 25 A họtara nwanne Maika nke nwoke aha ya bụ Ishaya,
 sitekwa n'ụmụ Ishaya họtara Zekaraya.
 26 Site n'ụmụ Merari e nwere Mahali na Mushi.
 A họtakwara Beno nwa Jaazia.
 27 Sitekwa n'ụmụ Merari a họtara ụmụ Jaazia ndị a:
 Beno, Shoham, Zakua na Ibri.
 28 Site n'ụmụ Mahali a họtara Elieza, ma Elieza n'onwe ya amụtaghị
 nwa nwoke.
 29 Site n'ụmụ Kish a họtara Jerameel.
 30 Site n'ụmụ Mushi, a họtara Mahali, na Eda na Jerimot.

Ndị a niile bụ ndị Livayi dika ezinaụlọ ha si dị.

31 Dika e mere mgbe a na-ahọtara ụmụ Eron, e ji ife nza kenye ha niile orụ ha kwesiri iru n'otu n'otu, onye ukwu ha na onye nta ha. E mere ya n'ihu eze Devid, na Zadok, na Ahimelek, na ndịisi ezinaụlọ ndị nchụaja na ndị Livayi niile. Mgbe a na-efe nza a, e mesoro ndị ikom niile otu mmeso, ma okenye ha ma ndị na-etolite etolite.

25

Ndị na-abụ abụ

1 Devid na ndịisi agha ndị Izrel họtara ndị ga na-ebu amụma mgbe ndị ji ụbọ akwara, une na ogene na-eti egwu. Ha sitere n'ụmụ Asaf, Heman na Jedutun, họtara ha. Ndị a bụ aha ndị ruru orụ nke a:

- 2 Ndị amụma na-ebu amụma, ndị nke bụ ụmụ Asaf:
 Zakua, Josef, Netanaya na Asarela bụ ụmụ Asaf nọ n'okpuru Asaf, onye
 nọ n'okpuru eze bụ onyeisi ha.
 3 Ma nye Jedutun, ụmụ ndị ikom ya:

Gedaliya, Zeri, Jeshaya, Shimei, Hashabaya na Matitaia. Ha dị isii n'ọnuogugụ nọrọ n'okpuru nna ha bụ Jedutun, onye na-ebu amụma, na-eji une na-enye ONYENWE ANYỊ ekele na otuto.

⁴ Ma nye Heman, ụmụ ndị ikom ya:

Bukaya, Matanaya, Uziel, Shubuel, Jerimot, Hananaya, Hanani, Eliata, Gidalti, Romamti-Eza, Joshbekasha, Maloti, Hotia, na Mahaziot. ⁵ Ndi a niile bụ ụmụ Heman, onye bụ ọhụ ụzọ eze. Dịka nkwa Chineke kwere maka ibuli ya elu, Chineke nyere ya ụmụ ndị ikom iri na anọ, na ụmụ ndị inyom atọ.

⁶ Ụmụ ndị ikom ndị a niile nọ n'okpuru nna ha, maka ibụ abụ n'ụlọ ONYENWE ANYỊ na-eji ikpọ ụbọ na une na iti ọla na-ada ụda, n'ihị ofufe ụlọ Chineke.

Asaf, na Jedutun, na Heman nọkwa n'okpuru nlekọta eze. ⁷ Ọnuogugụ ha tinyere ụmụ nne ha ndị e nyere ọzụzụ n'ihe gbasara abụ, bụ ndị nwere nghọta n'ihe banyere abụ a na-abụku ONYENWE ANYỊ, dị narị abụọ, na iri asatọ na asatọ (288). ⁸ Ha ji ife nza kee ọrụ ha, ma onye ukwu ma onye nta n'ime ha, ndị nwere nghọta ma ndị a na-azụ azụ, n'otu aka ahụ.

⁹ Nza nke mbụ e fere mara Josef nwa Asaf, ya na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).

Nke abụọ, Gedaliya na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).

¹⁰ Nke atọ, Zakua na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).

¹¹ Nke anọ, Izri na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).

¹² Nke ise, Netanaya na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).

¹³ Nza nke isii mara Bukaya, na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).

¹⁴ Nke asaa, Jesarela na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).

¹⁵ Nke asatọ, Jeshaya na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).

¹⁶ Nke itoolu, Matanaya na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).

¹⁷ Nke iri, Shimei na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).

¹⁸ Nke iri na otu, Azarel na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).

¹⁹ Nza nke iri na abụọ mara Hashabaya, na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).

²⁰ Nke iri na atọ, Shubuel na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).

²¹ Nke iri na anọ, Matitaia na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).

²² Nke iri na ise, Jeremot na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).

²³ Nke iri na isii, Hananaya na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).

- ²⁴ Nke iri na asaa, Joshbekasha na ụmụ ya ndị ikom na ụmụne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).
- ²⁵ Nza nke iri na asatọ mara Hanani, na ụmụ ya ndị ikom na ụmụne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).
- ²⁶ Nke iri na itoolu, Maloti na ụmụ ya ndị ikom na ụmụne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).
- ²⁷ Nke iri abụọ, Eliata na ụmụ ya ndị ikom na ụmụne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).
- ²⁸ Nke iri abụọ na otu, Hotia na ụmụ ya ndị ikom na ụmụne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).
- ²⁹ Nke iri abụọ na abụọ, Gidalti na ụmụ ya ndị ikom na ụmụne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).
- ³⁰ Nke iri abụọ na atọ, Mahaziot na ụmụ ya ndị ikom na ụmụne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).
- ³¹ Ebe nza nke iri abụọ na anọ mara Romamti-Eza, na ụmụ ya ndị ikom na ụmụne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).

26

Ndị nche ọmụ ụzọ

¹ Usoro otu ndị nche ọmụ ụzọ ụlonsọ ahụ.

Site na ndị Kora:

Meshelemaia, nwa Kore, otu n'ime ụmụ Asaf. ² Meshelemaia nwekwara ụmụ ndị ikom:

nke mbụ bụ Zekaraya, na Jediael nke abụọ, Zebadaya, bụ nke atọ, Jatniel, nke anọ

³ Elam, nke ise na Jehohanan, bụ nke isii na Eliehoenai bụ onye nke asaa.

⁴ Obed-Edom nwekwara ụmụ ndị ikom. Ha bụ ndị a:

Shemaya, nwa mbụ ya, Jehozabad, osote ya, Joa, nke atọ, Saka, bụ onye nke anọ

Netanel, nke ise, ⁵ Amiel, nke isii

Isaka, nke asaa na Peuletai, onye bụ onye nke asatọ.

N'ihì na Chineke gòziri Obed-Edom.

⁶ Shemaya, nwa ya mụtakwara ụmụ ndị ikom, ndị bụ ndị ndu n'ezinaụlọ nna ha, n'ihì na ha bụ dike na dimkpa. ⁷ Ụmụ ndị ikom Shemaya bụ,

Otni, Refael, Obed na Elzabad;

ụmụne ya bụ Elihu na Semakaya bụkwa dike na dimkpa.

⁸ Ndị a niile bụ ụmụ ụmụ Obed-Edom; ha na ụmụ ha ndị ikom, na ndị ikwu ha niile bụ dimkpa ndị nwere ike iru ọrụ ahụ.

Ha niile bụ ụmụ ụmụ Obed-Edom. Ha dị iri isii na abụọ (62) n'ọmụogugụ.

⁹ E sitekwara n'ezinaụlọ Meshelemaia họtara ndịisi iri na asatọ (18) ndị bụkwa ezi ndị ndu.

¹⁰ Hosa, nwa Merari nwekwara ụmụ ndị ikom:

Shimri onye nke mbụ (ọ bụ ezie na ọ bughị ọkpara ya ma nna ya họtara ya ka ọ bụrụ onye mbụ).

¹¹ Hilcaya, nke abụọ, Tebalaya, nke atọ

na Zekaraya onye nke anọ.

Ụmụ ndị ikom na ụmụne Hosa nwere dị iri na atọ (13).

- ¹² E kere ndị nche ụlọnsọ ukwu niile n'otu n'otu. Otu ndị a nwekwara ndịisi. E kenyekwara otu ọbụla ọrụ dika e si kenye ụmụna ha ọrụ ha n'ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYỊ. ¹³ E sitere n'ife nza kenye ma nwantakiri ma okenye, ọnu ụzọ ha ga-eche nche, dika ezinaulo ha si di.
- ¹⁴ Site n'ife nza, Shelemaya ketara iche ọnu ụzọ di n'akuku ọwụwa anyanwu nche. Zekaraya nwa ya, onye ndumodu nwere uche, sitekwara n'ife nza keta iche ọnu ụzọ di n'akuku ugwu, ya na ndi otu ya.
- ¹⁵ Obed-Edom na ndi otu ya na-eche ụzọ di na ndida. Umụ ya bu ndi na-eche ulọ ebe a na-achikota ihe.
- ¹⁶ Shupim na Hosa na-eche ọnu ụzọ di n'odida anyanwu ya na ọnu ụzọ ama Shaleket nke di n'uzọ elu elu.

Ndi nche na-esota ndi nche ibe ha.

- ¹⁷ Ya mere, o bu ndi Livayi isii na-eche nche n'onu ụzọ di n'akuku ọwụwa anyanwu ubochi niile. Mmadu anọ na-anọ n'ugwu, anọ na ndida, abuo n'ebe a na-achikobata ihe.
- ¹⁸ N'ogige nke di n'odida anyanwu e nwere ndi nche anọ n'uzọ, ndi nche abuo ọzọ n'ime ogige n'onwe ya.

¹⁹ A hoputara ndi nche ndi a site n'ikwu Kora na Merari.

Ndi nche ulokwu na ndi ọrụ ọzọ

- ²⁰ Ufodu ndi Livayi ka e nyefere ọrụ ilekota ulokwu, na ulọ a na-echekota onyinye niile e doro nsọ nke e webatara n'ulọnsọ ukwu Chineke.
- ²¹ Ndi agburu Ladan, ndi si n'ikwu Geshon, ndi bu ndisi ezinaulo nna ha Ladan, bu onye Geshon, bu Jehieli, ²² na umu ndi ikom Jehieli, Zetam na nwanne ya nwoke Juel. Ndi a bu ndi na-elekota ulokwu niile di n'ulọnsọ ONYENWE ANYỊ.

²³ Site na ndi Amram, na ndi Izha, na ndi Hebron, na ndi Uziel.

- ²⁴ Shubuel nwa Geshon, na nwa nwa Mosis ka e nyere ọrụ ibu onyeisi ulokwu di n'ulọnsọ ahụ. ²⁵ Umuna ya site na Elieza bu ndi a, Rehabaya nwa ya nwoke, Jeshaya nwa nwoke Rehabaya, Joram nwa nwoke Jeshaya na Zikri nwa nwoke Shelomit.
- ²⁶ Shelomit na umuna ya ka o di n'aka ilekota ulokwu nke ihe nsọ niile, nke Devid bu eze, na ndisi ezinaulo niile, ndi bu ndisi agha na-achi otutu puku ndi agha, na ndisi agha na-achi otutu nari ndi agha, na ndisi agha ndi ọzọ, doro nsọ. ²⁷ Ufodu ihe agha na ihe sitere n'ihe a kwatara n'agha ka ha doro nsọ maka idozi ulọnsọ ukwu ONYENWE ANYỊ. ²⁸ Ya na ihe niile nke Samuel, bu onye ọhụ ụzọ, na Sol, nwa Kish na Abna, nwa Nea na Joab, nwa Zeruaya na ihe niile ndi ọzọ e doro nsọ. O bu n'aka Shelomit na umuna ya ka o di ilekota ha.
- ²⁹ Site n'ikwu Izha, Kenaniya, na umu ndi ikom ya ka ozi diri puo n'ulọnsọ, dika ndisi na ndi ikpe nye ndi Izrel.
- ³⁰ Site na ndi Hebron,

Hashabaya na ụmụna ya ndị bụkwa dimkpa, ọnụogụgụ ha dị otu puku na nari asaa, ka e mere ndiisi ala Izrel dị n'akuku ọdida anyanwu osimiri Jodan. Ihe niile banyere ọrụ ONYENWE ANYI, na ijere eze ozi dị ha n'aka. ³¹ Jeraya bụ onyendu ndị Hebron, dika akwukwo e dekozo usoro omumu si gosi.

N'ihia na n'afọ nke iri anọ nke ochichi eze Devid n'Izrel, ka e mere nnyocha n'akwukwo usoro omumu choputa na e nwere ndi di ike ọrụ n'etiti ndi Hebron. A choputara ndi a n'obodo Jeza nke di na Gilead. ³² Jeraya nwere ndi ikwu ya, ndi bu dimkpa, na ndi di ike ọrụ, ọnụogụgụ ha di puku abuo na nari asaa. Ndi a niile bukwa ndi ndu ezinaulo di iche iche. Ya mere, Devid, eze Izrel, mere ha ndiisi ebo Ruben, na ebo Gad, na okara ebo Manase. Ọrụ ha bu ilekota ihe banyere ofufe Chineke na ije ozi niile metutara eze.

27

Usoro ndi agha na ndi ndu

- ¹ Nke a bu usoro ndi Izrel, dika ọnụogụgụ ha si di, ndiisi ezinaulo, na ndi ochiagha na-achị otutu puku ndi agha, ndi ochiagha na-achị otutu nari ndi agha, na ndiisi ozi ha, bu ndi na-ejere eze ozi n'ihe niile gbasara nkewa e kewara ndi agha dika iru ọrụ ha si di n'onwa n'onwa n'ime onwa niile nke afọ. Nkewa obula nwere ndi agha ọnụogụgụ ha di iri puku ndi agha abuo na anọ (24,000).
- ² Ndi a bu aha ochiagha na-achị ndi agha n'onwa obula. Onyeisi nkewa nke mbu, maka onwa nke mbu bu Jashobeam nwa Zabdiel. Ọnụogụgụ ndi agha di na nkewa ya bu iri puku abuo na anọ (24,000). ³ O si n'ikwu Perez nke di n'ebo Juda, o bu onyeisi ndiisi agha nke onwa mbu.
- ⁴ Onyeisi nkewa nke abuo, maka onwa nke abuo bu Dodayi, nwa Ahohi bu onyeisi agha nkewa nke abuo. Miklot bu onyendu otu a, ọnụogụgụ ndi agha di na nkewa a bu iri puku abuo na anọ (24,000).
- ⁵ Onyeisi nkewa nke ato, maka onwa nke ato bu Benaya nwa Jehoiada, onye nchujaja. O bu onyeisi, ọnụogụgụ ndi agha di na nkewa ya bu iri puku abuo na anọ (24,000). ⁶ Nke a bu Benaya ahụ bu dike n'agha n'etiti iri ndiisi agha ato, ma burukwa onye na-achị iri ndi agha ato ahụ. Amizabad nwa ya ka e tinyere ilekota nkewa nke ato a.
- ⁷ Onyeisi nkewa nke anọ, maka onwa nke anọ bu Asahel, nwanne Joab. Zabadaya nwa bu onye nnochiri anya ya. Ọnụogụgụ ndi agha di na nkewa ya bu iri puku abuo na anọ (24,000). Zabadaya nwa ya, nochiri anya ya mgbe o nwuru.
- ⁸ Onyeisi nkewa nke ise, maka onwa nke ise bu Shamhut onye Izha. Ọnụogụgụ ndi agha di na nkewa ya bu iri puku abuo na anọ (24,000).
- ⁹ Onyeisi nkewa nke isii, maka onwa nke isii bu Ira nwa Ikesh, onye Tekoa, bu onyeisi agha nkewa nke isii. Ọnụogụgụ ndi agha di na nkewa ya bu iri puku abuo na anọ (24,000).
- ¹⁰ Onyeisi nkewa nke asaa, maka onwa nke asaa bu Helez onye Pelon. Onye sitere n'ikwu Ifrem. Ọnụogụgụ ndi agha di na nkewa ya bu iri puku abuo na anọ (24,000).
- ¹¹ Onyeisi nkewa nke asato, maka onwa nke asato bu Sibekai onye Husha. Onye sitere n'ikwu Zera. Ọnụogụgụ ndi agha di na nkewa ya bu iri puku abuo na anọ (24,000).

- ¹² Onyeisi nkewa nke itoolu, maka ọnwá nke itoolu bú Abieza onye Anatot. Onye sitere n'ikwu Benjamin. Ọnụọgụgụ ndị agha dị na nkewa ya bú iri puku abụọ na anọ (24,000).
- ¹³ Onyeisi nkewa nke iri, maka ọnwá nke iri bú Maharai onye Netofa, site n'ikwu Zera. Ọnụọgụgụ ndị agha dị na nkewa ya bú iri puku abụọ na anọ (24,000).
- ¹⁴ Onyeisi nkewa nke iri na otu, maka ọnwá nke iri na otu bú Benaya onye Piraton, nke ikwu Ifrem. Ọnụọgụgụ ndị agha dị na nkewa ya bú iri puku abụọ na anọ (24,000).
- ¹⁵ Onyeisi nkewa nke iri na abụọ, maka ọnwá nke iri na abụọ bú Heldai onye Netofa. Onye sitere n'ezinaulọ Otniel. Ọnụọgụgụ ndị agha dị na nkewa ya bú iri puku abụọ na anọ (24,000).

Ndị ndu ebo Izrel

¹⁶ Ndị a bú ndị ndu ebo Izrel niile:

- Elieza nwa Zikri bú onyendu ndị Ruben;
 Shefataya nwa Maaka bú onyendu ndị Simiọn;
¹⁷ Hashabaya nwa Kemuel bú onyendu ndị Livayi;
 Zadok bú onyendu ụmụ Eron;
¹⁸ Elihu nwanne Devid bú onyendu ndị Juda;
 Omri nwa Maikel bú onyendu ndị Isaka;
¹⁹ Ishmaya nwa Ọbadaya bú onyendu ndị Zebulun;
 Jerimot nwa Azriel bú onyendu ndị Naftali;
²⁰ Hoshea nwa Azazaya bú onyendu ndị Ifrem;
 Juel nwa Pedaya bú onyendu ọkara ebo Manase;
²¹ Ido nwa Zekaraya bú onyendu ọkara ebo Manase nke ọzọ dị na Gilead;
 Jaasiel nwa Abna bú onyendu ndị Benjamin;
²² Azarel nwa Jeroham bú onyendu ndị Dan.

Ndị a niile bú ndị ndu ebo Izrel niile.

²³ Mgbe Devid gurụ ụmụ Izrel ọnu. Ọ gughị ndị gbara site n'iri afọ abụọ gbadaa ala, n'ihì na ONYENWE ANYÌ kwere nkwa ime ka ọnụọgụgụ ụmụ Izrel baa ụba dika kpakpando eluigwe. ²⁴ Joab nwa Zeruya, agụchaghị mmadụ niile ọnu n'ihì na Chineke tara Izrel ahụhụ n'ihì ịgụ ọnu a. Ya mere, e denyeghị ọnụọgụgụ mmadụ ole a gụgara n'akwụkwọ akụkọ Devid eze Izrel nwere.

Ndị na-elekọta ihe eze nwere

- ²⁵ Azmavet nwa Adiel, bú onye na-elekọta ụlọ ịchịkọta ihe eze. Ma Jonatan nwa Ụzaya bú onyeisi ndị na-ahụ maka ụlọ nchịkọta ihe dị n'akụkụ ala ahụ niile, ma n'obodo ukwu, ma n'obodo nta, ma n'ụlọ nche ndị Izrel niile.
- ²⁶ Ezri nwa Kelub bú onye na-elekọta ubi eze na ndị na-arụ ọrụ n'ime ya.
- ²⁷ Shimei onye Ramat na-elekọta ubi vainị niile. Otu a kwa, Zabdi onye Sifma ka ọ dị n'aka imeputa mmanya na ichekwa ha.
- ²⁸ Baal-Hanan onye Gedera na-elekọta ubi oliv na osisi sikamọ eze, nke dị n'oke ala ndị Filistia na Izrel. Joash ka ọ dị n'aka iweta mmanụ oliv.
- ²⁹ Shitrai onye Sharon na-elekọta igwe ehi eze ndị na-ata nri na Sharon.

Shafat nwa Adlai na-elekọta igwe ehi ndị nke dị n'ala ndagwurugwu.

³⁰ Obil onye Ishmel nwe ilekọta ịnyinya kamel eze.

Jehdeia onye Meronot na-elekọta ịnyinya ibu.

³¹ Jaziz onye Haga bụ onyeisi na-elekọta igwe aturu.

Ndị a niile bụ ndịisi na-elekọta akụ niile nke eze Devid nwere.

³² Jonatan nwanne nna Devid bụ onye ndumọdụ na nwoke nwere ezi nghọta. O bụkwa ode akwukwọ.

Jehiel nwa Hakmoni bụ onye na-elekọta umu eze ndị ikom.

³³ Ahitofel bụ onye na-adu eze odu.

Hushai onye Akai bụ enyi eze.

³⁴ Mgbe Ahitofel nwuru, Jehoiada nwa Benaya na Abiata nochiri anya ya.

Joab bụ ochiagha igwe ndị agha eze.

28

Nzube Devid banyere Ulonso ukwu

¹ Devid kpokotara ndịisi ozi niile nke Izrel, ka ha zuko na Jerusalem, bụ ndị ndu ebo Izrel niile, na ndị ochiagha nke otu ndị agha nọ n'oru eze. Ndị ozo bụ ndịisi agha na-achi otutu puku ndị agha, na ndịisi agha na-achi otutu nari ndị agha, na ndịisi ozi na-elekọta ihe niile na anu ulo niile nke eze na umu ya ndị ikom nwere, tinyere ndị ozi niile nọ n'uloeze, na ndị bụ dimkpa na ndị niile bụ dike n'agha.

² Eze Devid biliri kwuru oto si, "Geenu m nti, unu umunna m, na ndi m. O buru ihe di m n'obi iwu ulo nke ga-abu ebe izuike nye igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, nke ga-abu ebe mgbakwasị ukwu nye Chineke anyi. Edokotachaala m ihe e ji ewu ya, ³ ma Chineke siri m, 'O bughị gi ga-ewu ulo nye Aha m, n'ih na i bu onye na-ebu agha, onye wufuru obara site n'igbu otutu mmadu n'agha.'

⁴ "Ma otu o di, ONYENWE ANYI, Chineke Izrel esitela n'etiti ikwu m hoputa m, mee m eze Izrel ruo ebighi ebi. O horo ebo Juda dika onyendu. O bukwa site n'ebo Juda ka o si horo ulo nna m, sitekwa n'etiti umunne m ndi ikom horo m. Mee m eze Izrel. ⁵ ONYENWE ANYI enyela m otutu umu ndi ikom, ma site n'ime ha o hoputara Solomōn nwa m ka o nokwasị n'ocheeze nke alaeze ONYENWE ANYI dika eze Izrel. ⁶ O gwara m, 'Solomōn nwa gi, bu onye ga-ewuru m ulo m, na ogige m niile, n'ih na ahoputala m ya i buru m nwa, aga m abukwara ya nna. ⁷ O burukwa na o debe ihe niile m nyere n'iwu, mezu o ha dika o si eme n'oge a. Aga m eme ka alaeze ya digide ruo ebighi ebi.'

⁸ "Ya mere, ugbu a ana m enye unu iwu n'ihu ndi Izrel niile, na n'ihu ogbakọ ndi nke ONYENWE ANYI, na n'ihu Chineke anyi. Kpachapunu anya choputa ma debekwa iwu niile nke ONYENWE ANYI Chineke unu, ka unu nwee ike nweta ezi ala nke a; ma nyefeekwa ya dika ihe nketa n'aka umu umu unu ruo ebighi ebi.

⁹ "Ma gi, Solomōn nwa m, mara Chineke nke nna gi, jiri obi zuruoke, na mmuo nwere njikere mgbe niile fee ONYENWE ANYI ofufe, n'ih na ONYENWE ANYI na-enyocha obi mmadu niile. O na-aghotakwa ihe niile anyi bu n'obi na echiche niile. O buru na i chosie uzo ya ike, i ga-achota ya, ma o buru na i ju ya, o ga-aju gi ruo ebighi ebi. ¹⁰ Kpachapu anya, n'ih na ONYENWE ANYI ahoro la gi iwuru ya ulonso ya. Di ike, ruokwa oru a e tinyere gi n'aka."

¹¹ Mgbe ahụ, Devid nyere Solomon nwa ya ihe e sere gbasara otu o ga-esi wuo ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYỊ ahụ, na nke ụlọ ndị ọzọ niile ga-adị n'ime ya, na n'akụkụ ya; ụlọakụ ya niile, na ime ụlọ elu ya, na ime ụlọ ya, na ụlọ ebe ikpuchi mmehie. ¹² O nyekwara ya ihe osise gosiri ihe niile nke Mmuo Nso tinyere ya n'uche banyere ogige ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYỊ ahụ, na onuulo niile di ya gburugburu, maka ụlọ nchikota akụ nke ụlọnsọ Chineke nakwa akụ niile nke e doro nso. ¹³ Devid nyekwara Solomon iwu otu o ga-esi kewaa ndi nchujaja na ndi Livayi, na iwu metutara oru ije ozi niile nke ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYỊ, na iwu metutara ngwongwo niile e ji eje ozi. ¹⁴ O weputara oiaedo di ukwu maka iji ya kpuo ngwongwo oiaedo a ga-eji jee ozi di iche iche. O weputakwa oiaocha di ukwu maka iji ya kpuo ngwongwo oiaocha a ga-eji jee ozi di iche iche. ¹⁵ O weputara oiaedo nke e ji akpu iheokpu na ihe idoba iheokpu. Weputakwa oiaocha ga-ezu ikpu oriona oiaocha, na ihe idoba ha. ¹⁶ O weputara oiaedo e ji akpu tebul achicha nso, na oiaedo e ji akpu tebul ndi ozo, na oiaocha e ji akpu tebul oiaocha. ¹⁷ O weputara oiaedo a nuchara anucha a ga-eji kpuo ndudu e ji aduru anu e ji chuo aja, efere ikwosa mmiri na ite mmiri; oiaedo zuru nke e ji akputa efere oiaedo obula, na oiaocha zuru nke e ji akputa efere oiaocha obula, weputakwa oiaocha na oiaedo. ¹⁸ N'ikpeazu, o weputara oiaedo a nuchara anucha a ga-eji kpuo ebe ichu aja ihe nsure oku na-esi isi utu. O nyere ya ihe osise gosiri otu a ga-esi wuo ugbo agha, ya bu, mmuo ozi cherubim ndi ahụ e ji oiaedo kpuo, ndi gbasapuru nku ha n'elu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI.

¹⁹ Devid kwuru si, "E deela ihe niile gbasara osise ụlọnsọ ukwu a n'akwukwo nke m sitere na ntuziaka ONYENWE ANYI nweta. ONYENWE ANYI nyekwara m nghota banyere ihe niile metutara osise ụlọnsọ ukwu a."

²⁰ Devid gwakwara nwa ya Solomon okwu si, "Di ike, nwee obi ike, ruo oru a. Atula ujo, adakwala mba, n'ih na ONYENWE ANYI Chineke, bu Chineke m, nonyeere gi. O gaghị ahapu gi, maobu gbakuta gi azu. O ga-ahụ na ihe niile gaara gi nke oma, tutu ruo mgbe oru iwu ụlọnsọ ONYENWE ANYI gwusiri. ²¹ Ndi nchujaja ndi a niile, na ndi Livayi jikeere iru oru niile metutara ụlọnsọ ukwu Chineke ahụ. Ndi ozo bu ndi oka oru di iche iche ndi o meturu n'obi ga-abiakwa inyere gi aka, ma ndi ozi, ma ndi Izrel niile; ha ga-emezu iwu obula i nyere ha."

29

Onyinye di iche iche e nyere

¹ Mgbe ahụ, Devid gwara ogbako Izrel niile okwu si ha, "Nwa m Solomon, onye Chineke hoputara ibu eze n'onodu m, bu nwantakiri namachabeghi ihe. Ma oru o nwere iru di ukwu, n'ih na ulo ukwu a abughi mmadu ka o diri, kama o bu nye ONYENWE ANYI Chineke. ² Ma n'ike m niile, agbaljala m wetachaa ihe niile a ga-eji wuo ụlọnsọ ukwu Chineke m ebe ha di ukwu: oiaedo a ga-eji kpuo ihe oiaedo niile, oiaocha a ga-eji kpuo ihe oiaocha niile, bronz a ga-eji kpuo ihe bronz niile, igwe a ga-eji kpuo ihe igwe niile, na osisi a ga-eji ruo ihe osisi niile, nkume di oke onuahia oniks, a ga-ahionye ahionye, na nkume di oke onuahia tokwoisi, na nkume ndi ozo ucha ha di iche iche, na nkume ndi ozo mara mma, tinyere mabul. ³ Ugbu a, n'ih mmasi m n'ebe ụlọnsọ Chineke m di, ana m enye akụ nke aka m niile, ya bu oiaedo na oiaocha m, iji ya nye aka, maka iwu ụlọnsọ ukwu Chineke m. Ihe ndi a ka m na-enye, tukwasikwa n'elu ihe ndi ozo niile bu nke m nyerela, n'ih ụlọnsọ ukwu a: ⁴ bu puku

talenti ọlaedo atọ (ọlaedo e si Ọfịa bubata), na puku talenti ọlaocha asaa nke a nuchara anucha, nke a ga-eji machite ahụ ụlọ niile nke ụlọ ndị ahụ. ⁵ Maka ọrụ niile a ga-eji ọlaedo ruo, na nke a ga-eji ọlaocha ruo, na ọrụ niile ndị nka ga-arụ. Ugbu a, onye jikeere iwere onwe ya nyechasịa ONYENWE ANYỊ n'aka taa?"

⁶ Mgbe ahụ, ndịisi ezinaulo, na ndịisi ozi nke ebo Izrel niile, na ndịisi agha na-achị ọtutụ puku ndị agha, na ndịisi agha na-achị ọtutụ narị ndị agha, na ndịisi ozi na-elekota ọrụ eze, jiri obi ha niile nye onyinye. ⁷ Ha nyere maka ọrụ ụlonsọ ukwu Chineke. Ha nyere puku talenti ọlaedo ise, na puku darik ọlaedo iri, nyekwa puku talenti ọlaocha iri, na puku talenti bronz iri na asato, na narị puku talenti igwe. ⁸ Ndị niile nwere nkume dị oke ọnụahịa dị iche iche webatara ya tinye ha n'ụlọakụ dị n'ụlọ nso ukwu ONYENWE ANYỊ, nke Jehiel onye Geshon na-elekota. ⁹ Ndị Izrel niile nūriri ọñụ n'ihì otu ndịisi ha jiri weputa obi nye onyinye, n'ihì na ha ji ọñụ na obi ha niile nye ONYENWE ANYỊ onyinye. Eze Devid n'onwe ya nūrìkwara ọñụ nke ukwu.

Ekpere Devid

¹⁰ N'ihu ọha Izrel niile, Devid kelere ONYENWE ANYỊ ekele sị,
 "Otuto dīrī gī ONYENWE ANYỊ
 Chineke nna anyị Izrel
 site n'ebighi ebi ruo ebighi ebi.

¹¹ Gī onwe gī, ONYENWE ANYỊ nwe idī ukwu, na ike,
 na ima mma, na ugwu eze, na ebube,
 n'ihì na ihe niile n'eluigwe na n'ụwa bụ nke gī.

Gī onwe gī, ONYENWE ANYỊ nwe alaeze.

Gī kwa ka e buliri elu dika onye na-achị isi n'elu ihe niile.

¹² Akunuba na nsopuru na-esite n'ebe i nọ abia.

Gī onwe gī na-achikwa ihe niile.

Ọ bukwa n'aka gī ka ume na ike dī
 ibuli ihe niile elu, na inye ihe niile ike.

¹³ Ugbu a, Chineke anyị, anyị na-enye gī ekele
 na-etokwa aha gī dī ebube.

¹⁴ "Ma onye ka m bụ, ole ndị kwa ka ụmụ Izrel bụ, na i kweere ka anyị gbasapụ aka anyị nye gī onyinye. Ihe niile anyị nwere sitere n'aka gī bia, ha kwa ka anyị na-enyeghachi gī. ¹⁵ Anyị bụ ndị ọbia na ndị mbiarambia n'ihu gī, dika nna nna anyị ha. Ụbọchị ndụ anyị n'ụwa dī ka onyinyo, nke olileanya na-adighi n'ime ya. ¹⁶ O, ONYENWE ANYỊ Chineke anyị, ihe niile ndị a anyị bukorọ maka iji ruora gī ụlonsọ si n'aka gī bia. Ha niile bukwa nke gī. ¹⁷ Amaara m, Chineke m, na i na-anwale obi, na i na-enwekwa mmasi n'ihe ziri ezi. Ihe ndị niile ka m onwe m nyere site n'afọ ofufu nakwa obi ziri ezi. Ma ugbu a, ahula m ọñụ ndị gī, bụ ndị nọ n'ebe a, ji were afọ ofufu nye gī onyinye ha. ¹⁸ Ya mere, gī ONYENWE ANYỊ, Chineke nna anyị Ebrahim na Aizik, na Izrel, biko, mee ka ụdị ọchịchọ a digide n'ime obi ndị gī ruo ebighi ebi, meekwa ka ha jiri obi ha niile gbasoo gī mgbe niile. ¹⁹ Nye nwa m Solomōn obi zuruo nke ọ ga-eji debe iwu gī niile, ọchịchọ gī niile na ụkpuru gī niile, ya na mmụọ imezu ihe niile metutara owuwu ụlonsọ ukwu a nke m kwadooro ihe niile ndị a."

²⁰ Mgbe ahụ, Devid gwara ndị Izrel okwu sị, "Toonu ONYENWE ANYỊ Chineke unu!" Ha niile toro ONYENWE ANYỊ Chineke nna ha, kpọọ isiala nye Onyenwe anyị na eze.

Nnabata Solomōn dika eze

²¹ N'echi ya, ha wetara otu puku oke ehi, na otu puku ebule, na otu puku umu ebule jiri ha choro ONYENWE ANYI aja nsure oku. Tinyere aja ihe onunu na otutu aja ndi ozo n'ebe o bara uba n'ihu umu Izrel niile. ²² Emesia, ha jiri onu rie oriri, nukwaa ihe onunu n'ihu ONYENWE ANYI.

Ha nokwa n'ebe ahụ nabata Solomon, nwa Devid dika eze nke ughoro abuo, teekwa ya mmanu n'ihu ONYENWE ANYI ka o buru onye ochichi. Ha mekwara Zadok onye nchaja. ²³ Ya mere, Solomon nokwasiri n'ocheeze ONYENWE ANYI dika eze, n'onodu nna ya Devid. O bara uba nke ukwu. Ndi Izrel rubekwara ya isi. ²⁴ Ndiisi ochichi niile, na ndiisi Izrel niile, na umu ndi ikom eze Devid niile kwuputara nrube isi ha nye Solomon, eze oheru.

²⁵ ONYENWE ANYI mere ka Solomon di ukwu hie nne n'anya ndi Izrel niile. O yikwasiri ya ebube nke alaeze n'udi o dibeghi eze obula buru ya uzọ chia n'Izrel nweturula.

Onwu Devid

²⁶ Devid nwa Jesi bu eze ndi Izrel niile. ²⁷ O chiri Izrel iri afo ano. O chiri afo asaa na Hebron, chakwa iri afo ato na ato na Jerusalem. ²⁸ O nwuru mgbe o ghoro ezigbo agadi. O bukwa onye biri ogologo ndu, onye nwekwara akunuba na nsopuru. Solomon nwa ya nwoke nochiri ya dika eze.

²⁹ Ihe niile gbasara ochichi eze Devid, site na mmalite ruo n'ogwugwu, ka e dere n'akwukwo akuko Samuel, onye ohu uzọ, na n'akwukwo Netan, onye amuma, na n'akwukwo Gad onye ohu uzọ. ³⁰ Akuko ndi a gosiri ihe gbasara ochichi eze ya, na idi ike ya, na ihe niile mere ya, na ihe mere ndi Izrel, na ndi eze ndi mba ozo bi ha gburugburu.

2 Ihe e mere

Solomon ariṣo amamihe

¹ Solomon nwa Devid mere onwe ya ka o guzosie ike n'alaeze ya, n'ih na ONYENWE ANYI Chineke ya n'onyeere ya, meekwa ka o di ukwuu hie nne.

² Mgbe ahụ, Solomon gwara ndi Izrel niile okwu, ya bu, ndiisi agha na-achi otutu puku ndi agha, na ndiisi agha na-achi otutu nari ndi agha, na ndi ikpe, na ndi ndu niile no n'Izrel, na ndiisi ezinaulo niile. ³ Solomon ya na ogbako ahụ niile, gara n'ebe di elu nke Gibion, n'ihu n'ebe ahụ ka ulo nzute Chineke di, bu nke Mosis onyeozu ONYENWE ANYI wuru n'ozara.

⁴ Ma Devid esitelari na Kariat Jearim buputa igbe ogbugba ndu Chineke ahụ, bulaa ya n'ulo ikwu nke o wuru maka ya na Jerusalem. ⁵ Ebe ichu aja bronz ahụ Bezalel nwa Uri, nwa Hua wuru dikwa na Gibion, n'ihu ulo nzute ONYENWE ANYI. Solomon na ogbako ahụ na-ajuta ya ase n'ebe bronz ahụ. ⁶ Solomon jere n'ebe ichu aja ahụ e ji bronz kpuo, nke di n'ihu ONYENWE ANYI, n'ime ulo nzute, jiri anu ulo onuogugu ha di otu puku chuo aja nsure oku n'elu ya.

⁷ N'abali ubochi ahụ na Gibion, ONYENWE ANYI mere ka Solomon hu ya anya, si ya, "Riso ihe obula i chorok ka m nye gi."

⁸ Ma Solomon zara Chineke, si, "I gosila nna m bu Devid obi ebere di ukwuu. Ugbu a, i meekwala m eze nonodu ya ⁹ Ugbu a, ONYENWE ANYI bu Chineke, ka nkwa gi nke i kwere nna m, bu Devid, buru ihe e mezuru, n'ihu na i meela m eze ndi a bara uba n'onuogugu dika aja nke ala. ¹⁰ Biko, nye m amamihe na nghota, nke m ga-eji edu ndi a napu na-abata, n'ihu na onye puru ichikota ndi gi a di ukwuu?"

¹¹ Chineke zara Solomon si ya, "Ebe o bu na i righi m ka m nye gi akunuba, maobu ogologo ndu; ebe o bukwa na i righi m ka m mee ka ndi kporo gi asi nwusia, maobu ka m mee ka i nwee nsopuru kari, kama mkpa na-akpa gi bu ka m nye gi amamihe na nghota i ga-eji duzie ndi m, nke m mere gi eze ha. ¹² Ya mere, enyela gi amamihe na nghota dika i rioro. Aga m enyekwa gi akunuba na nsopuru di ukwuu, nke eze obula nke buru gi uzo na-enwebeghi. O dikwaghi onye nke ga-eso gi ga-enwe udi ya."

¹³ Mgbe ahụ, Solomon sitere n'ebe di elu nke Gibion, site n'ihu ulo nzute ahụ, loghachi na Jerusalem. O chiru dika eze n'Izrel.

¹⁴ Solomon chikobara otutu ugbo agha na inyinya di iche iche. O nwere ugbo agha di otu puku na nari ano na inyinya agha di puku iri na abuo nonuogugu, ndi o debere ufodu n'ime ha n'obodo ugbo agha ya ma ndi ozoko di na Jerusalem ebe ya onwe ya no. ¹⁵ Eze mere ka olocha na oloed baa uba na Jerusalem, dika nkume efu. O mekwara ka osisi sida di otutu dika osisi sikamo nke di n'ala ala ugwu di iche iche ¹⁶ A na-esite n'Ijpt nakwa ala Kue atubataru Solomon inyinya. Ndi ahia eze na-azuta ha site na Kue nonu ahia a na-ere ha n'oge ahụ. ¹⁷ Ha sitere n'Ijpt tubata otu ugbo agha nonu ahia nari shekel olocha isii; jirikwa otu nari shekel na iri shekel ise zuta otu inyinya. Ha zipukwara ha nye ndi eze niile nke ndi Het na ndi Aram.

2

Nkwado maka iwu ulonso ukwu

¹ Solomọn nyere iwu ka e wuo ụlọ nso ukwu nye Aha ONYENWE ANYỊ, ka e wuokwara ya bụ Solomọn ụlọeze. ² O manyere ndị ọrụ ọ̀nụ̀ọ̀gụ̀gụ̀ ha dị iri puku asaa (70,000) na-ebu ibu, na ndị na-awa nkume n'ugwu ọ̀nụ̀ọ̀gụ̀gụ̀ ha dị iri puku asato (80,000), na ndị o doro dika ndịisi ha, ọ̀nụ̀ọ̀gụ̀gụ̀ ha dị puku ato na narị isii (3,600).

³ Solomọn zigara Hiram eze Taja ozi sị ya,

“Zidatara m osisi sida dika i mere n'oge nna m Devid wuru ụlọeze nke ya. ⁴ Ugbu a, ana m akwado iwu ụlọnsọ ukwu nye Aha ONYENWE ANYỊ Chineke m, na ido ya nsọ nye ya maka ichụ aja nsure ọkụ na-esi isi uto n'ihu ya, na idebe n'ebe ahụ achicha nsọ a na-edo n'usoro mgbe niile. Na isure aja nsure ọkụ ututu na anyasi, na n'ubochi izuike niile, na n'onwa oheru na n'oge mmemme ndi ozo niile a kara aka nke ONYENWE ANYỊ Chineke anyi. Nke a bu ukpuru na-adigide nye umu Izrel ruo ebighi ebi.

⁵ “Ulonso m ga-ewu ga-adị ukwu n'ihu na Chineke anyi di ukwu karia chi ndi ozo niile. ⁶ Ma onye puru iwu ulonso nye ya, ebe o bu na eluigwe, obuladi ebe kachasi elu nke eluigwe, ezughi iba gi? Onye ka mu onwe m bu, na m ga-ewu ulonso nye ya, ma o bughị naani ebe a ga-anọ chọ aja di iche iche n'ihu ya?

⁷ “Zitere m, onye nka, onye maara otu e si eji oiaedo na oiaocha, na bronz, na igwe aru oru. Onye bukwa onye maara oru nka metutara akwa di iche iche, akwa ngwakota anunu na uhie, na nke uhie uhie, na nke anunu anunu. O ga-abukwa onye igbunye akara n'ihe doro anya, onye ga-aru oru na Juda na n'ime Jerusalem, ebe o ga-eso ndi nka m, bu ndi nna m Devid hoputara ruo oru.

⁸ “Zitekwarara m osisi sida, na osisi junipa, na osisi algum, ndi sitere n'ohia Lebanon, n'ihu na ndi gi bu okachamara n'oru iwa osisi. Aga m ezitekwa ndi m ga-abia soro ha ruo oru, ⁹ ime ka osisi ha ga-egbutere m di ukwu, n'ihu na ya bu ulonso ga-ebu ibu, maakwa mma. ¹⁰ Aga m enye ndi oru gi, bu ndi na-awa osisi, nari puku bushel na iri puku bushel oka wiiti abuo a kworo akwo, na nari puku bushel na iri puku bushel oka bali abuo, na nari puku galonu ite mmanya vaini na iri galonu abuo, nakwa nari puku galonu mmanu na iri galonu mmanu oliv abuo.”

¹¹ Hiram, eze Taja zighachiiri Solomọn akwukwo ozi sị ya.

“O bu n'ihu na ONYENWE ANYI huru ndi ya n'anya ka o ji mee gi eze ha.”

¹² Hiram kwukwara si,

“Otuto diri ONYENWE ANYI, bu Chineke Izrel. Onye kere eluigwe na uwa. Onye nyere Devid, bu eze, nwa nwere nghota na akonuche di otu a, iwuru ONYENWE ANYI ebe obibi, na iwukwa uloze nke aka ya.

¹³ “Ana m ezitere gi Hiram-Abi, onye oka maara oru ya nke oma.

¹⁴ Onye nne ya si n'ebo Dan nke di n'Izrel, ma nna ya bu onye Taja. O bu onye a zuru n'oru ikpu uzu nke oma, n'ihe gbasara oiaedo, na oiaocha, na bronz, na igwe, na nkume, na osisi. O makwa otu e si eji akwa odo odo, na akwa anunu anunu, na akwa uhie uhie na ezi akwa ocha aru oru. Igbunye udi akara obula n'ihe nakwa icheputa ihe o ga-eji ihe obula enyere ya mee doro ya anya nke oma. O ga-esonye ndi nka gi, na ndi nke onyenwe m Devid, bu nna gi.

¹⁵ “Ugbu a, ka onyenwe m zitere ndi ohu ya oka wiiti ahụ, na oka bali, na mmanya vaini, na mmanu oliv, dika o kwere na nkwa. ¹⁶ Anyi ga-egbutu osisi niile i choro site n'ugwu Lebanon, sitekwa n'osimiri budata ha obodo Jopa, ebe i nwere ike isite buruo ha Jerusalem.”

¹⁷ Emesịa, Solomọn gụrụ ndị ọbịa niile bi n'ala Izrel ọrụ, dika Devid mere, achọputara na ha dị narị puku iri ise na atọ, na narị isii (153,600). ¹⁸ O mere iri puku ndị ọrụ asaa (70,000) n'ime ha ka ha buru ndi na-ebu ibu, na ọnuogugu di iri puku asatọ (80,000) ka ha buru ndi ga-awa nkume, meekwa puku ndi ikom atọ na narị isii (3,600), ndi ga-abu ndisi ọrụ ime ka ọrụ na-aga nke oma.

3

Solomọn ewuo ulonso ukwu

¹ Mgbe ahụ, Solomọn malitere iwu ulonso ukwu ONYENWE ANYI. O bu n'ugwu Moria, nke di na Jerusalem, ka e wukwasiri ya, n'ebe ahụ ONYENWE ANYI mere ka Devid bu nna ya hu ya anya. O bu n'ala ebe izocha oka Arauna, onye Jebus, ebe ahụ Devid hoputara. ² O bidoro iwu ulo ahụ n'abalị nke abuo, nke onwa abuo, n'afọ nke ano, nke ochichi eze ya.

³ Ntoala Solomọn toro maka iwu ulonso Chineke di iri mita abuo na asaa n'ogologo, mita itoolu n'obosara. (Nke a bu ma ejiri ihe otutu ochie). ⁴ Idi ogologo mputa onu ulo nke ulonso ukwu ahụ di mita itoolu, dika idi ogologo obosara ulo nso ahụ n'onwe ya. Idi elu ya dikwa mita itoolu.

O jikwa olaedo a nuchara anucha machie ime ya. ⁵ O ji osisi junipa machie ahụ ime ulo ezumezu ahụ, jirikwa olaedo a nuchara anucha techie osisi ndi ahụ niile. Emesia, e sere oiyi nkwu di iche iche, na oiyi udo igwe n'ahụ ulo ahụ iji choo ya mma. ⁶ O ji nkume di oke onuahia di iche iche choo ime ulonso ahụ mma, ya na olaedo nke e si na Pavaim bute. ⁷ Ogidi osisi silin niile, na ibo onu uzọ niile, na aja ulo niile, na onu uzọ niile di n'ulonso ukwu ahụ ka o ji olaedo techie. O gbukwara egbugbu oiyi cherubim na mgbidi ya niile.

⁸ O wuru Ebe ahụ Kachasi Nso; nke ogologo onu ulo ya di mita iri, otu a kwa, obosara ya di mita iri. O ji olaedo di ezi mma nke onuahia ya ruru narị talenti isii techie ahụ ime ulo ahụ niile. ⁹ Idi arọ olaedo e ji kpuo ntu e ji wuo ya di iri shekel ise. E jikwa olaedo techie akuku elu elu nke ime onu ulo a.

¹⁰ Solomọn tinyere oiyi mmuo ozi cherubim abuo o kpuru n'ime Ebe ahụ Kachasi Nso, werekwa olaedo machie ha. ¹¹ Idi ogologo nku cherubim ndi a ruru mita iri. Idi ogologo otu nku cherub nke mbu ruru mita abuo na okara. Onu nku a na-emetu ahụ ime ulo nke ulonso ukwu, ma onu onu nku nke ozo, nke idi ogologo ya ruru mita abuo n'okara, na-emetu onu otu nku cherub nke ozo. ¹² N'otu aka ahụ, otu nku cherub nke abuo ruru mita abuo na okara n'ogologo. Onu nku ya na-emetu akuku nke ozo nke ahụ ime ulonso ukwu, ma nku ya nke ozo, nke rukwara mita abuo na okara n'ogologo, na-emetu onu onu otu nku cherub nke mbu. ¹³ Nku cherubim ndi a gbasapuru ruo mita iri n'ogologo. Ha guzo oto n'ukwu ha, na-eche ihu n'onu ulo ezumezu ahụ.

¹⁴ O ji akwa na-acha anunu anunu, na uhie uhie, na odo odo, na ezi akwa ocha, mee akwa mgbochi, nke a kpnyekwara oiyi cherubim n'ime ya.

¹⁵ O wuru ogidi abuo di n'ihu ulonso ahụ, nke idi elu ya ruru mita iri na asaa. O kpukwara ihe a dokwasiri n'elu ogidi ndi a, nke idi elu ha di mita abuo na okara. ¹⁶ O kpukwara ihe yiri udo igwe a turu atu, nke e kokwasiri n'elu ogidi abuo ndi ahụ. Kpuokwa narị mkpuru pomegranet, nke a ganyekotara ya na udo igwe ahụ. ¹⁷ O guzobere ogidi abuo ndi ahụ n'ihu ulonso ukwu ahụ, otu n'akuku ugwu nke ozo n'akuku ndida. Ogidi nke di na ndida ka o kporo Jakin, ma nke di n'ugwu ka o kporo Boaz.

4

Ngwongwo di n'ulonso

¹ Solomōn wukwara ebe ichu aja bronz. Ogologo ya ruru iri mita na okara. Obosara ya rukwara iri mita na okara; ma idi elu ya di mita ise na uma ato. ² O mekwara Oke osimiri nke ola awuru awu, nke di gburugburu n'udidi. Otutu ya bu ihe ruru mita abuo na uma ato n'ogologo, dikwa mita ise na uma ato, site n'otu onu ruo n'onu nke ozo. O bu eriri e ji atu ihe nke ruru ihe dika mita iri na ano ka e ji tuo ya gburugburu. ³ N'okpuru onu ya, oyiya umu oke ehi gbara ya gburugburu, iri di na mita ano na okara obula. Ehi ndi ahụ di n'ahiri abuo. A wukotara ha na Oke osimiri ahụ otu mgbe.

⁴ E mekwara ka Oke osimiri ahụ guzo n'elu ehi iri na abuo. Ato na-eche ihu n'akuku owuwa anyanwu; ato na-eche ihu n'odida anyanwu; ato na-eche ihu n'akuku ndida, ato na-eche ihu n'akuku ugwu. Oke osimiri ahụ dikwasiri ha n'elu, ebe azu ha niile di n'ime n'etiti. ⁵ Idi arọ ya ha ka otu otutu ntu-aka dimkpa. E mere onu ya ka o di ka onu iko mmiri, dikwa ka okoko lili na-awaputa awaputa. O na-erite puku galonu iri na asato.

⁶ A kpukwara efere ukwu iri nke e ji asacha ihe e wetara maka ichu aja nsure oku. Ise n'ime ha di n'akuku ndida olulu mmiri ahụ, ise n'akuku ugwu. Ndi nchujaja na-esite naani na olulu mmiri ahụ ekuru mmiri ha ji asacha ihe.

⁷ O kpuru ihe idoba oriona olaedo iri n'usoro dika Chineke nyere ya n'iwu. O debere ha n'ime ulonso ukwu ahụ, ise n'akuku ndida ulo ahụ, ise n'akuku nke ugwu.

⁸ O mekwara tebul iri donye n'ulonso ukwu ahụ, ise n'akuku ndida, ise n'akuku ugwu. O kpukwara otu nari efere olaedo maka ikwosa mmiri.

⁹ O mere ogige ndi nchujaja, mekwa otu ogige ukwu, na ibo onu uzọ maka itinye n'ogige ahụ. O jiri bronz machie ibo onu uzọ ndi ahụ. ¹⁰ Oke osimiri ahụ ka o dobara n'akuku ndida, na ncherita ihu owuwa anyanwu nke ulonso ahụ.

¹¹ Hiram kpukwara ite di iche iche, shovel niile,* na efere ikwosa mmiri niile.

N'ikpeazu, o ruchara oru di n'ulonso Chineke, nke eze Solomōn tinyere ya n'aka iru.

¹² Ogidi abuo ahụ;

ihe okpukpu abuo dika efere di n'elu ogidi abuo ahụ;

Ihe okpukpu yiri udọ a turu atu nke e ji choo ihe okpukpu abuo ahụ dika efere mma;

¹³ nari ano nke mkpuru pomegranet a kpuru akpu maka ahiri ihe abuo ahụ a kpuru akpu, ya bu, ahiri pomegranet abuo n'ihhi otu ihe okpukpu, iji choo ihe okpukpu ahụ yiri efere di n'isi elu ogidi ahụ mma;

¹⁴ ihe ndokwasị na efere isa mmiri ha,

¹⁵ na Oke osimiri ahụ na ehi iri na abuo ahụ di ya n'okpuru,

¹⁶ na ite niile, shovel niile, ihe iguru anu niile na ihe ngwongwo ndi ozo ya na ha so.

Ihe niile nke Hiram-Abi mere eze Solomōn n'ihhi ulonso ONYENWE ANYI, bu bronz e hichaziri nke oma. ¹⁷ O bu n'ala uru, n'obosara ala Jodan, n'etiti Sukot na Zaretan, ka eze mere ka a noro kpuo ihe ndi a. ¹⁸ Ihe

* 4:11 4:11 Ya bu, oseke

ndị a niile nke Solomōn mere dī ukwu nke ukwu; nke bụ na-enweghị ike ịgụkọta ihe ịdị arọ nke bronz ahụ bụ.

¹⁹ Solomōn mekwara ngwongwo niile dī n'ime ụlōnsọ Chineke, ya bụ,

ebe ịchụ aja e ji ọlaedo kpuọ,

na tebul niile nke a dọkwasiрі achicha nke iche n'Ihu ONYENWE ANYI,

²⁰ ihe ịdọkwasi oriona niile nke ọlaedo a nuchara anucha, ha na oriona ha niile, ka ọ na-enwu n'ihu ime ime ebe nsọ, dika e nyere n'iwu,

²¹ ihe ịchọ mma oyiyi okoko osisi, na oriona niile na ihe ịgụta ihe niile. E ji ọlaedo a nuchara anucha kpuọ ha niile.

²² Ọ kpukwara ihe ịkpakepụ ọkụ niile nke ọlaedo a nuchara anucha, na efere ịkwosa mmiri niile, na ngaji niile, na ihe ịgụ ọkụ niile, na ibo ọlaedo niile nke ụlōnsọ, ya bụ, ibo ọnụ ụzọ ime ime niile nke dīrị Ebe ahụ Kachasi Nsọ, na ibo ndị dī n'ọnụ ụlō ezumezu.

5

¹ Mgbe a ruzuru ọrụ niile nke eze Solomōn nwere ịrụ maka ụlōnsọ ukwu ONYENWE ANYI ahụ, o webatara ihe niile Devid bụ nna ya doro nsọ n'ime ya, ya bụ ọlaocha, ọlaedo na ngwongwo ndị ọzọ niile. O tinyere ha n'ụlōakụ dī n'ụlōnsọ Chineke.

Mbubata igbe ọgbugba ndu

² Mgbe ahụ, Solomōn kpọkọtara ndị okenye Izrel niile, na ndịisi ebo Izrel niile, na ndịisi ezinaulo Izrel niile na Jerusalem, maka ị site na Zayon, bụ obodo Devid bugota igbe ọgbugba ndu ONYENWE ANYI. ³ Ndị Izrel niile gbakotara biakwute eze n'oge a na-eme mmemme n'ọnwa Etanim, nke bụ ọnwa asaa n'afọ.

⁴ Mgbe ndị okenye Izrel niile biarutere, ndị Livayi buliri igbe ọgbugba ndu ahụ. ⁵ Ha bugotara igbe ọgbugba ndu ONYENWE ANYI, ya na ụlō nzute, na ngwongwo niile dī nsọ dī n'ime ya. Ndị nchujaja bụ ndị Livayi buliri ha elu. ⁶ Eze Solomōn na ọgbako Izrel niile, bụ ndị zukotara n'ebe ọ nọ, nọ n'ihu igbe ọgbugba ndu ahụ, na-achụ aja ọtutu aturu na ọtutu ehi nke a na-apughị ịguta ọnụ maobu gbakota ọnuogugu ha n'ihị iba ụba.

⁷ Ndị nchujaja bubatara igbe ọgbugba ndu ONYENWE ANYI ahụ n'ime ime ụlōnsọ ukwu ahụ, n'ime Ebe Kachasi Nsọ, dọba ya n'okpuru nku cherubim ahụ. ⁸ Cherubim ndị ahụ gbasara nku ha n'elu igbe ọgbugba ndu ahụ, kpuchie ya na okporo osisi ndị ahụ e ji ebu ya. ⁹ Okporo osisi ndị a dī oke ogologo, na isi ha sitere n'igbe ọgbugba ndu ahụ na-aputa, na e nwere ike ị site n'ihu ime ime ebe nsọ ahụ hụ ha anya, ma onye na-anoghị n'Ebe Nsọ ahụ adighị ahụ ha. Ha ka dikwa n'ebe ahụ ruo taa ¹⁰ O nweghị ihe dī n'ime igbe ọgbugba ndu ahụ, kariakwa mbadamba nkume abuo ahụ Mosis tinyere n'ime ya n'ugwu Horeb, n'ebe ONYENWE ANYI na umu Izrel gbara ndu, mgbe ha si n'ala Ijpt puta.

¹¹ Mgbe ndị nchujaja sitere n'Ebe Nsọ Kachasi Ebe Nsọ puta, n'ihị na ndi nchujaja ahụ niile doro onwe ha nsọ n'agbanyeghi usuu nke onye obula n'ime ha si puta. ¹² Ma ndi Livayi bu ndi obu abu, ya bu Asaf, Heman, Jedutun na umu ha ndi ikom na ndi ikwu ha guzoro onwe ha n'akuku ọwụwa anyanwu nke ebe ichu aja. Ha yi uwe ezi akwa ocha ma na-akpo ubo akwara, na-akukwa ogene ọla. Ndị nchujaja dī otu narị na iri abuo (120) n'onuogugu. Ndị na-afu opi sokwa ha. ¹³ Ndị obu abu ahụ na ndi na-afu opi jikoro onwe ha onu were otu olu bukuo ONYENWE ANYI abu

ekele na otuto. Ndi na-afu opi, na ndi na-aku oia na-ada uia, na ndi ji ngwa egwu ndi ozo sonyeere ha, welie olu ha elu too ONYENWE ANYI n'abu si:

“N’ihi na O di mma

Ihunanya ya na-adi ruo ebighi ebi.”

Mgbe ahụ igwe ojii juputara n’ulonso ukwu ONYENWE ANYI, ¹⁴ nke mere na ndi nchujaja enwekwaghi ike jee ozi ha, n’ihi igwe ojii ahụ, n’ihi na ebube ONYENWE ANYI juputara n’ime ulonso Chineke.

6

Ekpere Solomon

¹ Mgbe ahụ, Solomon siri, “ONYENWE ANYI ekwuola na o ga-ebi n’oke igwe ojii. ² Ma ewuola m ulonso puru iche, maa mma nye gi, ebe i ga-ebi ruo mgbe ebighi ebi!”

³ Dika ogbako Izrel niile na-eguzo n’ebe ahụ, eze chighariri onwe ya chee ha ihu, gozie ha. ⁴ Mgbe ahụ o siri,

“Otuto diri ONYENWE ANYI, bu Chineke Izrel. Onye ji aka ya abuo mezuo nkwa ahụ o ji onu ya kwee nna m Devid. N’ihi na o kwuru si, ⁵ ‘Site n’ubochi ahụ m si n’ala Ijpt kputa ndi m, ahoputaghi m obodo obula n’ebo obula nke Izrel, ka e wuru m ulonso ka Aha m diri n’ebe ahụ, maobu hoputa onye obula ka o buru onyendu ndi m Izrel. ⁶ Ma ugbu a, a horola m Jerusalem ka o buru ebe Aha m ga-adi, ahorokwala m Devid i bu onye ga-achi ndi m Izrel.’

⁷ “Nna m, Devid bu n’obi iwu ulonso ukwu nye Aha ONYENWE ANYI, bu Chineke nke Izrel. ⁸ Ma ONYENWE ANYI siri nna m, Devid, ‘I mere nke oma ibu n’obi, iwu ulonso ukwu nye Aha m. ⁹ Ma otu o di, o bughu gi ga-ewu ya, kama nwa gi nwoke nke si n’ahu gi puta ga-ewu ulonso ahụ nye Aha m.’

¹⁰ “Ugbu a, ONYENWE ANYI emezuola nkwa ahụ o kwere. A nochielam nna Devid, ana m anodu n’ocheeze nke Izrel dika ONYENWE ANYI kwere na nkwa. Ewuokwala m ulonso ukwu nye Aha ONYENWE ANYI, bu Chineke nke Izrel. ¹¹ N’ebe ahụ ka m dobara igbe ogbugba ndu, n’ime ya ka ogbugba ONYENWE ANYI di, bu nke ya na umu Izrel gbara.”

Ekpere Ido Nso

¹² Mgbe ahụ, Solomon guzoro n’ihu ebe ichu aja ONYENWE ANYI, na n’ihu ogbako umu Izrel niile, gbasapu aka ya abuo. ¹³ Solomon ji bronzi kpuo ihe nrigoro ino gwa oha mmadu okwu. Ogologo ihe nrigoro ahụ, obosara ya ruru mita abuo na okara mita abuo na okara. Idi elu ya ruru otu mita na okara. O debere ya n’etiti ebe mputa nke ogige ulonso ukwu ahụ. O guzoro n’elu ihe nri go ahụ, n’ihu ogbako Izrel niile, gbuo ikpere n’ala, gbasaa aka ya abuo chilie ha elu. ¹⁴ O siri,

“ONYENWE ANYI, Chineke nke Izrel, o dighi Chineke dika gi n’eluigwe maobu n’uwa. Gi onye na-edebe ogbugba ndu ihunanya gi na ndi ohu gi, bu ndi ji obi ha niile na-eso uzoghi. ¹⁵ I mezuokwala nkwa niile i kwere nna m Devid, bu ohu gi. I ji onu gi kwee nkwa a, ma taa, i jirila aka gi mezuo ya.

¹⁶ “Ugbu a, O! ONYENWE ANYI, Chineke nke Izrel, mezuokwala nkwa niile i kwere Devid nna m, mgbe i siri, ‘O buru na umu umu gi elezie anya bie ndu dika iwu m si di n’ihu m, n’ihe niile ha na-eme, dika gi onwe gi mere, agaghi achu onye ga-anu n’ihu n’ocheeze Izrel n’ime ha.’ ¹⁷ Ma

ugbu a, ONYENWE ANYI bu Chineke nke Izrel, ka okwu gi, bu nkwa nke i kwere ohu gi Devid bia na mmezu.

¹⁸ “Ma o bu ezie na Chineke ga-ebinyere umu mmadu n’elu uwa? Lee, eluigwe, obuladi ebe kachasi elu nke eluigwe ezughị iba gi. Olee otu ulo a nke m wuru ga-esi bata gi! ¹⁹ Ma ONYENWE ANYI Chineke m, naa nti n’ekpere ohu gi, na ariri o na-ario maka ebere. Nuru akwa na ekpere nke ohu gi na-ekpe n’ihu gi. ²⁰ Biko, mee ka anya gi abuo ghere oghe n’ebe ulonso ukwu a di, ehie na n’abali, bu ebe a i kwuru si, na i ga-akpokwasị Aha gi n’ebe ahụ. Biko, ka i nuru ekpere ohu gi ga-ekpe banyere ebe a. ²¹ Nuru kwa ariri niile nke ohu gi na nke ndi gi Izrel niile, mgbe obula ha chere ihu ha n’ebe a n’ekpere. Biko, site n’eluigwe bu ebe obibi gi nuru, mgbe i nuru biko, gbagharakwa.

²² “Mgbe onye obula mehiere mmadu ibe ya, a kpo ya oku ka o bia nuoyi iyi, onye di otu a bia guzo n’ebe a, n’ihu ebe ichu aja gi a, nuoyi iyi ahụ, ²³ mgbe ahụ, nuru olu ya n’eluigwe ma mee ihe ziri ezi, kpeekwa ikpe n’etiti ndi ohu gi. Maa onye meoro ikpe site n’itukwasị n’isi ha ihe o metara, meekwa ka onye aka ya di ocha nwere onwe ya, site n’imeso ha dika ezi omume ha si di.

²⁴ “Mgbe ndi iro meriri ndi gi Izrel, n’ihi na ha mehiere megide gi, o buru na ha aloghachite, too aha gi, na-ekpe ekpere, na-ario ariri n’ihu gi n’ulonso ukwu a, ²⁵ biko, site n’eluigwe nuru ekpere ha, gbaghara mmehie ndi gi Izrel. Meekwa ka ha loghachita n’ala ahụ nke i nyere ha na nna nna ha.

²⁶ “Mgbe e gbochiri eluigwe, mee na mmiri adighi ezokwa, n’ihi na ndi gi emehiela megide gi, o buru na ha echee ihu n’ebe a kpee ekpere, too aha gi, si na mmehie ha chegharia, n’ihi na itaala ha ahuhu, ²⁷ biko, site n’eluigwe nuru ma gbagharakwa mmehie ndi ohu gi, ndi gi Izrel. Kuziere ha ezi uzo ha ga-esi bie ndu ma zidata mmiri ozuzo n’ala ahụ nke i nyere ndi gi ka o buru ihe nketa ha.

²⁸ “Mgbe unwu, maobu ajo oria na-efe efe ga-adakwasị ala a, maobu oria na-eripia ihe ubi, maobu omuma ebu; maobu igurube, maobu ukpana, maobu mgbe ndi iro ga-anochibido ha n’obodo ha niile, ihe mbibi niile maobu oria obula, ²⁹ ekpere obula maobu ariri nke onye obula n’etiti ndi gi Izrel kpere ma riro, n’ihi ighota ihe otiti na ihe mgbu niile, ha gbasapu aka ha, ma chee ihu ha n’ebe ulonso ukwu di; ³⁰ mgbe ahụ, site n’eluigwe bu ebe obibi gi nuru ariri ha. Gbaghara ma meekwa; mesoo onye obula dika ihe niile ha na-eme si di, ebe o bu na i maara obi ha niile (n’ihi na naani gi maara obi umu mmadu), ³¹ ka ha tuo egwu gi, jeekwa ije n’irubere gi isi n’oge niile ha na-ebi n’ala ahụ nke i nyere nna nna anyi ha.

³² “Ma banyere onye mba ozo, onye na-esonyeghi na ndi gi Izrel, kama o si n’ala ebe di anya bia n’ihi ukwu gi, n’aka gi di ike na ogwe aka gi e setipuru esetipu. Mgbe ha biara kpee ekpere n’ulonso a, ³³ mgbe ahụ, site n’eluigwe ebe obibi gi nuru ariri ha. Mekwaa ihe niile nke onye mba ozo ahụ na-ario n’ekpere, ka ndi niile nke uwa mara aha gi, tukwa egwu gi, dika ndi nke gi bu Izrel na-eme. Ka ha matakwa na-akpokwasiri Aha gi n’ulo a nke m wuru.

³⁴ “Mgbe ndi gi ga-aga ibu agha megide ndi iro ha, n’ebe obula i neziga ha, mgbe ha chere ihu ha n’uzo obodo a nke i hoputara na n’ulonso ukwu a m wuru nye Aha gi, kpee ekpere, ³⁵ mgbe ahụ, site n’eluigwe nuru ekpere na ariri amara ha, mezukwa ihe ha na-ario.

³⁶ “Mgbe ha mehiere megide gi, n’ihi na o dighi mmadu obula na-

adighi emehie, i wee iwe megide ha, rara ha nyefee n'aka ndi iro, ndi ga-adokpuru ha n'agha gaa n'obodo ozo, maobu obodo di anya maobu nke di nso; ³⁷ o buru na ha anoro n'ala ahụ a dokpuru ha gaa, chegharia n'obi ha, noro n'ala ebe a dotara ha n'agha, roro gi, si, 'Anyi emehiela, anyi emeela ihe n'adighi mma, meekwa ajo omume.' ³⁸ O buru na ha ejiri obi ha na mmuo ha niile chegharia, n'ala ebe ndota n'agha ha, bu ebe a kporo ha gaa, ma kpee ekpere nye gi chee ihu ha n'uzo ala a nke i nyere nna nna ha, n'obodo a nke i hoputara, ya na n'ulonso ukwu a m wuru nye Aha gi ³⁹ mgbe ahụ, site n'eluigwe, ebe obibi gi, nuru ekpere ha na aririo ha niile, nyekwara ha aka. Gbaghara ndi gi, bu ndi mehiere megide gi.

⁴⁰ "Ugbu a, Chineke m, biko ka anya gi na nti gi ghere oghe n'ekpere niile a na-ekpe n'ebe a.

⁴¹ "Ma ugbu a, bilie, O ONYENWE ANYI Chineke, bata n'ebe izuika gi, gi na igbe ogbugba ndu nke ike gi.

Ka ndi nchujaja gi, O ONYENWE ANYI Chineke, yiri nzoputa dika uwe. Ka ndi gi kwesiri ntukwasị obi nuri onu n'ih i di mma gi.

⁴² O ONYENWE ANYI Chineke, agbakwala onye gi e tere mmanu azu. Chetakwa oke ihunanya nke i kwere Devid bu ohu gi na nkwa."

7

Ido ulonso ukwu nsọ

¹ Ngwangwa, mgbe Solomon kpesiri ekpere a, oku sitere n'eluigwe daa repia aja nsure oku ahụ na aja ahụ niile. Ebube ONYENWE ANYI juputakwara n'ulonso ukwu ahụ, ² Ndi nchujaja enweghi ike ibanye n'ime ulonso ukwu ONYENWE ANYI n'ih i ebube ONYENWE ANYI nke juputara ulonso ahụ. ³ Mgbe oha ndi Izrel niile huru oku ahụ si n'elu daa, hukwa ebube ONYENWE ANYI ka o guzo n'elu ulonso ukwu ahụ, ha dara n'ala kporo isiala nye ONYENWE ANYI, kelee ya ekele si:

"N'ih i na O di mma

ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighi ebi."

⁴ Mgbe ahụ, eze na ndi a niile churu aja di iche iche n'ihu ONYENWE ANYI.

⁵ Eze Solomon churu aja ehi nke di puku iri abuo na abuo, na ewu na aturu di nari puku na iri abuo. Ya mere, Eze na ndi ahụ niile si otu a doo ulonso Chineke nsọ. ⁶ Ndi nchujaja guzo n'ihu oru ha, ha na ndi Livayi. Ha jiri ngwa egwu ONYENWE ANYI nke eze Devid mere maka i na-eto ONYENWE ANYI, bukwa nke o ji mgbe o nyere ekele, na-asị, "Ihunanya ya na-adi ruo ebighi ebi." Na ncherita ihu ndi Livayi, ndi nchujaja furu opi ike ha mgbe ndi Izrel guzoro oto.

⁷ Mgbe ahụ, Solomon dororo etiti ogige di n'ihu ulonso ONYENWE ANYI ahụ nsọ. N'ebe ahụ ka o no choo aja nsure oku, aja onyinye mkpuru oka na aja abuba udo. O mere nke a n'ih i na ebe ichu aja bronze nke o ruru enweghi ike ibata aja nsure oku niile, aja mkpuru oka niile nakwa aja abuba ndi ahụ.

⁸ Ya mere, Solomon mere mmemme a n'oge ahụ, ubochi asaa, ya na ndi Izrel niile. O bu nzuko di ukwu. Ndi mmadu biara sitere na Lebo Hamat ruo na mmiri iyi Ijpt. ⁹ N'ubochi nke asato, ha nwere ogbako, n'ih i na ha mere mmemme nke ido ebe ichu aja nsọ n'ime ubochi asaa, meekwa mmemme* ahụ abali asaa ozo. ¹⁰ Ya mere, n'ubochi nke iri abuo na ato

* 7:9 Ya bu, mmemme Ulo ikwu

n'ónwa nke asaa, o zilagara ndị ahụ niile n'ụlọ ha, n'ịnrị ọñụ na obi uto n'ihì ihe ọma niile nke ONYENWE ANYỊ Devid na Solomọn na ndị ya Izrel.

ONYENWE ANYỊ e mee ka Solomọn hụ ya

¹¹ Mgbe Solomọn rụchara ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYỊ, na ụlọeze, mezukwaa ihe niile bụ nke o bu n'obi ime n'ụlọnsọ ONYENWE ANYỊ nakwa n'ụlọeze nke ya onwe ya. ¹² ONYENWE ANYỊ mere ka ọ hụ ya n'ọhụ abalị sị ya,

“Anụla m ekpere gị, ahọrọkwala m ebe a nye onwe m, ka ọ bụrụ ebe ịchụ aja.

¹³ “Mgbe ọbụla m mere ka mmiri ghara izo, maọbụ zidata igurube ka ha bịa bibie ihe ubi unu, maọbụ zidata ọrịa n'etiti unu, ¹⁴ ọ bụrụ na ndị m ndị a kpọkwasịrị aha m, ewedata onwe ha n'ala, kpee ekpere, chọsie ihu m ike, sitekwa na mmehie ha chigharịa, aga m esite n'eluigwe za ekpere ha, gbaghara ha mmehie ha, mee ka ala ha dīrī ndu. ¹⁵ Anya m ga-eghere oghe mgbe niile; otu a kwa, ntị m ga-egherekwa oghe ihu na ịñụ ekpere niile a na-ekpe n'ụlọnsọ a. ¹⁶ Edoola m ụlọnsọ a nsọ nye onwe m, ka Aha m dī n'ebe ahụ ruo ebighị ebi; anya m abụọ na obi m ga-adikwa n'ebe ahụ ụbọchị niile.

¹⁷ “Ma gị onwe gị, bie ndụ n'ikwesị ntukwasị obi n'ihu m dika Devid nna gị mere, na-eme ihe niile m nyere n'iwu, debe ụkpụrụ m na iwu m niile. ¹⁸ Aga m eme ka ocheeze ọchịchị gị guzosie ike, dika mụ na nna gị Devid gbara na ndụ, mgbe m siri, ‘Ị ghaghị inwe onye nnọchite anya n'ọcheeze nke ga-achị Izrel.’

¹⁹ “Ma ọ bụrụ unu alaghachi azụ, gbakuta ụkpụrụ na iwu niile, bụ nke m nyere unu azụ, pụọ gbasoro chi ndị ọzọ ife ha ofufe, na ịkpọ isiala nye ha, ²⁰ mgbe ahụ, aga m esite n'ala m, bụ nke m nyere ha, hopu Izrel. Aga m ajukwa ụlọnsọ a m doro nsọ nye Aha m, meekwa ka ọ ghọọ ihe e ji atụ ilu na ihe ịkpa ọchị n'etiti ndị niile. ²¹ Ọ bụ ezie na ụlọnsọ ukwu a kachasi elu ugbo a, ma ọndụ ya ga-eju ndị niile ga-esi n'akụkụ ya gafee anya, ha ga-asị, ‘Gini mere ONYENWE ANYỊ ji mee ala a na ụlọnsọ a, ihe dī otu a?’ ²² Ndị mmadụ ga-aza, ‘Ọ bụ n'ihì na ha gbakutara ONYENWE ANYỊ, Chineke nna nna ha, onye kpọtara ha site n'ala Ijpt azụ, makụọ chi ndị ọzọ, na-akpọ isiala na-efekwa ha ofufe. Ọ bụ n'ihì nke a ka O ji mee ka ihe ọjọọ niile ndị a biakwasị ha.’ ”

8

Orụ ndị ọzọ Solomọn ruru

¹ N'ogwugwu iri afọ abụọ, mgbe Solomọn ji wuo ụlọnsọ ONYENWE ANYỊ na ụlọeze nke ya onwe ya, ² Solomọn wughariri obodo ndị ahụ Hiram* nyere ya, mee ka ndị Izrel biri n'ime ha. ³ Solomọn gara Hamat-Zoba, merie ha. ⁴ O wuru obodo Tadmō nke dī n'ozara na otutu obodo nchikoba ihe na Hamat. ⁵ O wugharikwara obodo Bet-Horon nke dī n'elu elu, wuokwa Ndida Bet-Horon ka ọ ghọọ obodo e wusiri ike nke nwere mgbidi, ibo ọñụ ụzọ ama na mkporo e ji kpochie ha. ⁶ O wukwara obodo Baalat na obodo niile nke ebe ịchikoba ihe, na obodo niile ebe idebe ụgbọ agha na ịnyinya ya niile. O wuru ihe ọbụla guru obi ya agụu iwu na Jerusalem, Lebanon na n'oke ala ahụ niile ọ na-achị.

⁷ Ndị niile fọdurụ ndụ n'etiti ndị Het, ndị Amorait, ndị Periz, ndị Hiv na Jebus (ndị a abughị ndị Izrel), ⁸ ndị umu umu ha fọdurụ n'ala ahụ, ndị ahụ ndị Izrel na-ebibighi, ndị a ka Solomọn mere ndị ọrụ mmanye na ndị ohu,

* 8:2 8:2 Maọbụ, Hiram

nke a bukwa onodu ha ruo taa. ⁹ Ma Solomon emeghi ka onye Izrel obula buru ohu, maka oru ya, kama ha bu ndi ikom agha, ndiisi ndi ochiagha ya, ndiisi ugbo agha na ndi na-agba inyinya agha ya. ¹⁰ Ha bukwa ndiisi ozi nke eze Solomon, nari ndi ikom abuo na iri ise bu ndiisi na-elekota ndi mmadu.

¹¹ Solomon kpoputara ada Fero site n'obodo Devid, gaa n'uloeze nke o wuuru ya, n'ih na o siri, "Nwunye m agaghi ebi n'uloeze Devid, bu eze Izrel, n'ih na ebe obula igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI banyere aburula ebe di nsu."

¹² Emesia, Solomon churu aja nsure oku nye ONYENWE ANYI, n'elu ebe ichu aja ONYENWE ANYI, nke o wuru n'ihu mputa onu ulo ulonso ukwu ahụ, ¹³ obuladi dika iwu metutara aja e kwesiri ichu kwa ubochi si di, bu nke Mosis nyere n'iwu. Aja ndi a bu maka Ubochi Izuike, Onwa Ohuru na udi mmemme ato a na-eme n'afu, ndi bu mmemme achicha ekoghi eko, mmemme izu uka asaa na mmemme ulo Ikwu. ¹⁴ O sitere n'usoro ije ozi nke Devid, hoputara otu ndi nchujaja oru di iche iche ha na-aru ubochi niile. O nyekwara ndi Livayi oru idu n'otuto a na-enye Chineke na inyere ndi nchujaja aka ime ihe ubochi obula n'ubochi ya. Kenyewa ndi na-eche onu uzọ ulonso ahụ niile nche oke oru ha n'otu n'otu, n'ih na nke a bu ihe Devid, onye nke Chineke nyere n'iwu. ¹⁵ Ha ewezugaghi onwe ha n'iso iwu niile eze nyere ndi nchujaja maobu ndi Livayi banyere ihe obula na ihe gbasakwara ulokwu niile.

¹⁶ A ruzuru oru niile Solomon zubere iru, site n'ubochi a toro ntoala ulonso ukwu ONYENWE ANYI tutu ruo mgbe ewuchara ya. Ya mere, e wuchara ulonso ukwu ONYENWE ANYI.

¹⁷ Mgbe ahụ, Solomon gara Ezion Geba na Elat nke di n'onu osimiri, n'ala Edom. ¹⁸ Hiram zigaara ya otutu ugbo mmiri nke ndi ikom ya na-anya ugbo mmiri na-edu, bu ndi maara ihe banyere ime njem n'osimiri nke oma. Ndi a, ha na ndi ikom Solomon nyaara ugbo gaa Ofia site n'ebe ahụ bulatara eze Solomon, olaedo idi aru ya ruru puku kilogram iri na ise na nari ato.

9

Eze nwanyi Sheba

¹ Mgbe eze nwanyi Sheba nuru akuko Solomon, o biara Jerusalem ka o were otutu ajuju siri ike nwalee ya. O du otutu ndi ozi bara uba bia, tinyere otutu inyinya kamel ndi bu uda di iche iche, otutu olaedo na otutu nkume di oke onuahia di iche iche. O biakwutere Solomon, ya na ya kparitara uka banyere ihe niile nke di ya n'obi. ² Solomon zara ya ajuju ya niile. O dikwaghi ihe siiri ya ike ikowara ya. ³ Mgbe eze nwanyi Sheba huru amamihe Solomon, ma hukwa uloeze o wuru, ⁴ na ihe oriri a na-adokwasị n'elu tebul ya, usoro onodu nke ndiisi ochichi ya, na ndi guzo na-ejere ya ozi n'uwe ha yi, ndi na-ebu iko ihe onunu n'uwe ha, na aja nsure oku niile o na-achu n'ulonso ONYENWE ANYI. O dikwaghi ihe ozu o maara o ga-eme, maobu kwuo.

⁵ O siri eze, "Akuko niile m no n'ala nu banyere ihe niile i ruputara na amamihe gi bu eziokwu. ⁶ Ma ekwenyeghi m ihe ha kwuru tutu ruo mgbe m biara jiri anya m abuo hu ha. N'ezie, ihe m nuru erughi okara nke idi ukwu amamihe gi. I tukwasila ihe n'akuko m nuru. ⁷ Lee, udi onu ndi gi na-enwe. Lee, udi onu nke ndi ozi na-enwe, bu ndi na-eguzo n'ihu gi mgbe niile na-anu okwu amamihe gi. ⁸ Ngozi diri ONYENWE ANYI Chineke

gị, onye nwere mmasị n'ebe ị nọ. O debere gị n'ocheeze ya dika eze ịchị n'aha ONYENWE ANYỊ bụ Chineke gị. N'ihị ihunanya nke Chineke gị nwere n'ebe Izrel nọ, na mmasị ya ime ka ha guzosie ike ruo mgbe ebighị ebi. O meela gị eze ha, ka ị debe ikpe ziri ezi na ezi omume.”

⁹ Emesịa, O nyere Solomon onyinye ọlaedo ịdị arọ ya dị puku kilogram anọ, nyekwa ya ụda dị iche iche, na nkume oke ọṅụahịa dị iche iche. Enwebeghị ụdị ụda dika ndị ahụ eze nwanyị Sheba nyere eze Solomon.

¹⁰ Ndị ohu Hiram na ndị ohu Solomon bubatara ọlaedo site n'Ofia. Ha butekwara osisi algum, na nkume dị oke ọṅụahịa dị iche iche. ¹¹ Eze ji osisi algum ndị ahụ mee nkwasị n'ụlọnsọ ONYENWE ANYỊ, na nke ụlọeze. O jikwa ya meere ndị na-abụ abụ ụbọ akwara na une. O nwebeghị oge ọzọ e nwere ụdị ngwa egwu e ji osisi ọma dị otu a kwaa n'ala Juda niile.

¹² Eze Solomon nyekwara eze nwanyị Sheba ihe niile ọ chọrọ na ihe niile bụ nke ọ rịrọ. O nyere ya karịa ihe niile o wetaara ya. Emesịa, ọ hapụrụ laghachi n'ala nke aka ya, ya na ndị na-ejere ya ozi.

Ebube ibu eze Solomon

¹³ Ọtụtụ ịdị arọ nke ọlaedo Solomon na-enweta kwa afọ bụ puku kilogram iri abụọ na atọ,* ¹⁴ na-agụnyeghị uru nke na-esi n'aka ndị na-atụ mgbereahịa na ndị na-azụ ahịa. Ọzọkwa, ndị eze niile nke dị Arebia na ndịisi na-achị obodo niile nke ala ahụ, na-enwetara Solomon ọlaocha na ọlaedo.

¹⁵ Eze Solomon kpụrụ narị ọta ọlaedo ukwu abụọ site n'ọlaedo etipịara etipia. Ọ bụ ọlaedo ịdị arọ ya ruru kilogram isii ka e ji kpụọ ọta ọbụla. ¹⁶ Ọ kpụkwara narị ọta nta atọ, nke sitere na ọlaedo etipịara etipia. Ọ bụ ọlaedo ịdị arọ ya ruru kilogram atọ na ọkara ka eji kpụọ ọta ọbụla. Eze debere ha n'ụlọeze n'Oke Ọhia Lebanon.

¹⁷ Eze mekwara ocheeze dị ukwu nke e ji ọdụ enyi na ọlaedo a nuchara anucha machie ¹⁸ Ocheeze ahụ nwere ihe n'riigo isii na ihe ịtụkwasi ukwụ eji ọlaocha ruo nke ejikọtara n'ahụ ya. E nwere ebe ntụkwasi aka n'akukụ abụọ ya, nke nwere oyiyi ọdum abụọ guzo n'akukụ nke ọbụla n'ime ha. ¹⁹ Ọdum iri na abụọ na-eguzo n'elu ihe n'riigo isii ahụ, otu n'akukụ isi abụọ nke ihe n'riigo ọbụla. Ọ dīkwaghị alaeze ọzọ dị nke e mere ihe dị otu a nye. ²⁰ Ihe niile Solomon nwere nke e ji anụ ihe bụ ọlaedo ka e ji mee ha. Ngwongwo niile nke dị n'ime ụlọeze n'Oke Ọhia Lebanon bụkwa ọlaedo a nuchara anucha ka e ji kpụọ ha. Ọ dighị ihe e ji ọlaocha kpụọ, n'ihị na-agụnyeghị ọlaocha dika ihe ọbụla n'oge Solomon. ²¹ Eze nwere ọtụtụ ụgbọ mmiri e ji azụ ahịa nke ndị ohu Hiram na-elekota. Otu ụgbọ n'afọ atọ, ka ụgbọ ndị a na-alota buru ọlaedo, ọlaocha na ọdụ enyi, enwe na adaka dị iche iche bata.

²² Eze Solomon bara ụba n'akụ, nweekwa amamihe karịa ndị eze niile dị n'ụwa. ²³ Ndị eze niile nke ụwa na-achọ ihu Solomon, ka ha n'ụta okwu amamihe nke Chineke tinyere n'obi ya. ²⁴ Onye ọbụla bjakwutere ya na-ebutere ya onyinye inata ihuoma, ya bụ ngwa ọlaocha na ọlaedo, na uwe dị iche iche, ngwa agha, ụda dị iche iche, ịnyinya na ịnyinya muul, nke a bụ kwa afọ, kwa afọ.

²⁵ Solomon nwere ụlọ anumanu dị puku anọ maka ịnyinya na ụgbọ agha, nweekwa puku ịnyinya iri na abụọ ndị o dobere n'obodo ụgbọ agha dị iche iche, na n'ebe eze nọ na Jerusalem. ²⁶ Ọ chiri ndị eze niile site n'osimiri Yufretis ruo n'ala ndị Filistia, rukwaa oke ala ndị Ijpt. ²⁷ Eze mere ka ọlaocha baa ụba na Jerusalem, dika nkume efu. O mekwara ka osisi sida

* **9:13** 9:13 Narị talenti isii na talenti iri isii na isii

dịka osisi sikamọ nke dị n'ala ala ugwu dị iche iche. ²⁸ A na-esite n'Ijpt na n'ala ndị ọzọ dị iche iche atubatara Solomon inyinya.

Onwu Solomon

²⁹ Ma banyere Ihe ndị ọzọ mere n'oge ọchịchị Solomon, site na mmalite ruo n'ogwugwu, ọ bụ na-edeghi ha n'akwukwo Netan onye amuma, n'ime akwukwo amuma Ahija, onye Shilo, nakwa n'ohu Ido onye ohu uzo, banyere Jeroboam nwa Nebat? ³⁰ Solomon chiri Izrel niile iri afọ anọ na Jerusalem. ³¹ O sooro nna nna ya ha dina n'onwu. E lie ya n'obodo Devid bu nna ya. Rehoboam nwa ya ghokwara eze n'onodu ya.

10

Nnupu isi Izrel megide ọchịchị Rehoboam

¹ Rehoboam gara Shekem n'ihi na Izrel niile zukoro ebe ahụ ime ya eze. ² Mgbe Jeroboam nwa Nebat nuru nke a (ọ nọ n'Ijpt ebe ọ gbagara ọso ndu site n'aka eze Solomon) o sitere Ijpt lota. ³ Ya mere, ha ziri ozi kpo Jeroboam, ya na ndi Izrel niile jekwuru Rehoboam si ya: ⁴ "Nna gi boro anyi ibu arọ, ma ugbo a mee ka ibu arọ na iyagba arọ a nke o bokwasiri anyi di mfe, anyi ga-ejere gi ozi."

⁵ Rehoboam zara ha si, "Biaghachikwutenu m mgbe ubochi ato gasiri." N'ihi ya ndi ahụ lara.

⁶ Mgbe ahụ, eze Rehoboam gara inata ndumodu n'aka ndi okenye, bu ndi jeere nna ya Solomon ozi n'oge ọ di ndu ya, si ha, "Olee ndumodu unu ga-enye m maka mu inye ndi a osisa?"

⁷ Ha zara ya, "O buru na i ga-emere ha ihe oma, mee ihe ga-atọ ha uto, nyekwa ha osisa di mma, ha ga-anogide buru ndi ohu gi mgbe niile."

⁸ Ma ọ nabataghi ndumodu ndi okenye nyere ya, ọ gakwuru umu okorobia ndi ya na ha tokoro, bukwa ndi na-ejere ya ozi, ka ha nye ya ndumodu. ⁹ Rehoboam juru ha si, "Gini bu ndumodu unu? Gini bu osisa anyi ga-enye ndi a na-asi, 'Mee ka ibu arọ nna gi bokwasiri anyi di mfe?'"

¹⁰ Umụ okorobia ahụ, bu ndi ya na ha tokoro, zaghachiri si, "Gwa ndi ahụ siri gi, 'Nna gi bokwasiri anyi ibu arọ, ma mee ka ibu anyi di mfe,' i ga-agwa ha, si, 'Mkpisiaka nta di n'aka m gbara okpotokpo karja ukwu nna m. ¹¹ Nna m boro unu ibu arọ; aga m atukwasị ihe n'ibu ahụ mee ka ọ di arọ karja. Nna m ji apipia dọ unu aka na nti, maobu akpi ka m ga-eji mekpaa unu ahụ.'"

¹² Mgbe ubochi ato gasiri, Jeroboam na ndi Izrel niile biaghachiri inuru osisa Rehoboam, dika eze kwuru, si, "Laghachitenu n'ubochi nke ato."

¹³ Eze sara ha okwu n'olu di ike. Ọ juru ndumodu ndi okenye ¹⁴ ma gbasoro ndumodu nke umu okorobia nyere, ọ siri, "Nna m mere ka ibu unu di arọ, aga m eme ka ibu unu di arọ karja. Nna m ji apipia dọ unu aka na nti, aga m eji akpi mekpaa unu ahụ." ¹⁵ Ya mere, eze anaghi ndi ahụ nti, n'ihi mgbanwe nke onodu niile a sitere n'ebe Chineke nọ, ka e mezuo okwu ahụ ONYENWE ANYI gwara Jeroboam nwa Nebat site n'onu Ahija onye Shilo.

¹⁶ Mgbe Izrel niile huru na eze juru ige ha nti, ha zaghachiri ya si, "Olee oke anyi nwere n'ime Devid?"

Olee ihe nketa anyi nwere n'ime nwa Jesi?

Ndi Izrel, laanu n'ulo ikwu unu!

Gi Devid lekotakwa ulo nke gi."

Nke a mere, ka ndi Izrel niile laa n'ulo ha. ¹⁷ Ma banyere ndi Izrel bi n'obodo niile nke Juda, Rehoboam gara n'ihu buru eze ha.

¹⁸ Eze Rehoboam zipurū Adoniram* onyeisi na-elekōta ndị orū mmanye ma ndị Izrel ji nkume tugbuo ya. Ma eze Rehoboam jisiri ike gbaba n'ime ugbo agha ya, gbalaga laa Jerusalem. ¹⁹ Ya mere, Izrel nọ na nnupu isi megide ulọ Devid ruo taa.

11

¹ Mgbe Rehoboam bjarutere Jerusalem, o kpokotara ndị ulọ Juda niile na ndị ebo Benjamin, ha dī narị puku na iri asatọ n'onuogugu, umu okorobia ndi tozuru iga agha, ka ha gaa buso ulọ Izrel agha ma weghachitekwa alaeze n'okpuru ochichi Rehoboam.

² Ma okwu ONYENWE ANYI rutere Shemaya, onye nke Chineke ntị: ³ "Gwa Rehoboam, nwa Solomōn eze Juda, na Izrel niile nọ na Juda na Benjamin, ⁴ Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'Unu agakwala gaa buso ndi Izrel ibe unu agha. Laghachinū, nwoke obula n'ulo ya, n'ih na o bu m na-eme ihe ndi a.'" Ya mere, ha rubere isi n'okwu niile nke ONYENWE ANYI. Ha tughariri laghachi azu n'iga megide Jeroboam.

Rehoboam ewusie obodo Juda ike

⁵ Rehoboam bigidere na Jerusalem wusie obodo ndi di na Juda ike n'ih nchedo. ⁶ Obodo ndi a bu Betlehem, Etam, Tekoa, ⁷ Bet Zoa, Soko, Adulam, ⁸ Gat, Maresha, Zif, ⁹ na Adoraim, Lakish, Azeka ¹⁰ Zora, Aijalon na Hebron. Obodo ndi a bukwa obodo ndi Juda na Benjamin e wusiri ike. ¹¹ O wusiri ha ike tinye ndisi agha n'ime ha, tinyekwa ihe oriri na mmanu oliv na mmanya. ¹² O tinyere ota na ube n'ebe niile a na-edebe ngwa agha n'obodo niile, n'ih iche obodo ya nke oma, ebe o bu naani Juda na Benjamin nọ n'okpuru ya.

¹³ Ma ndi nchujaja niile na ndi Livayi ndi sitere n'akuku niile nke Izrel dinyere ya. ¹⁴ Ndi Livayi hapuchara ebe ita nri anu ulo ha na ihe niile ha nwere bia biri na Juda na Jerusalem, n'ih na Jeroboam na umu ya ndi ikom juru ha dika ndi nchujaja ONYENWE ANYI. ¹⁵ O hoputara ndi nchujaja nke aka ya, maka ebe niile di elu, nakwa ife arusi ewu na nwa ehi ndi ahu o kpuru. ¹⁶ Ndi si n'ebo niile nke Izrel, ndi kpebiri n'obi ha icho ONYENWE ANYI, Chineke Izrel sooro ndi Livayi bia Jerusalem ichu aja nye ONYENWE ANYI Chineke nna nna ha. ¹⁷ Ha mere ka alaeze Juda sie ike. Ha kwagidekwara Rehoboam nwa Solomōn afo ato, na-agbasokwa n'uzo niile nke Devid na Solomōn n'oge a.

Ezinaulo Rehoboam

¹⁸ Rehoboam, luru Mahalat, bu nwa nwanyi Jerimot nwa Devid, na Abihail, nwa nwanyi Eliab, nwa Jesi. ¹⁹ O mutara ya umu ndi ikom ato ndi a: Jeush, na Shemaraya, na Zaham. ²⁰ Emesia, o lukwara nwunye ozo aha ya bu Maaka, nwa nwanyi Absalom. Umu ha mutara bu Abija, na Atai, na Ziza, na Shelomit. ²¹ Rehoboam huru Maaka nwa nwanyi Absalom n'anya kari ndi nwunye ya na ndi iko ya nwanyi niile. O nwere ndi nwunye iri na asato, nweekwa iri ndi iko nwanyi isii. O mutara iri ndi ikom abuo na asato, na iri umu nwanyi isii.

²² Rehoboam mere Abija nwa Maaka onyeisi n'etiti umu eze niile n'ih na o choro ime ya eze. ²³ O ji ezi uche zipuchaa umu ya ndi ikom gaa n'ala ndi Juda na Benjamin, nakwa n'obodo ndi ahu e wusiri ike. O nyere ha ihe e ji elekota ndu n'ebe o bara uba ma lukwara ha otutu ndi inyom.

* **10:18** 10:18 Maqbu, Hadoram

12

Shishak ebusoo Jerusalem agha

¹ Ma mgbe e mere ka alaeze Rehoboam guzosie ike, mgbe ọ dịkwa ike, ọ hapuru iwu ONYENWE ANYI ya na ndi Izrel* niile. ² N'ihia na ha ekwesighi ntukwasị obi nye ONYENWE ANYI, Shishak eze Ijipt busoro Jerusalem agha n'afọ nke ise nke ọchịchị eze Rehoboam. ³ O ji otu puku ugbo agha na nari abuo, na ndi agha na-agba inyinya di puku iri isii, na ndi agha ukwu ala, ndi a na-apughị iguta onu, ndi agha si Libia, Sukim na Kush, ndi sooro ya site n'ala Ijipt. ⁴ O merikwara obodo niile e wusiri ike nke Juda ma biarukwaa Jerusalem.

⁵ Mgbe ahụ, Shemaya onye amuma biakwutere Rehoboam na ndiisi Juda niile, ndi zokotara na Jerusalem n'ihia egwu Shishak, si ha, "Otu a ka ONYENWE ANYI siri, 'Unu ahapula m, n'ihia ya, ahapukwala m unu, nyefee unu n'aka Shishak.'"

⁶ Ndi ndu Izrel na eze wedara onwe ha n'ala si, "Onye ezi omume ka ONYENWE ANYI bu."

⁷ Mgbe ONYENWE ANYI huru otu ha si weda onwe ha n'ala, okwu ONYENWE ANYI biakwutere Shemaya, si, "Ebe o bu na ha ewedala onwe ha n'ala, agakwaghi m ebibi ha kama aga m eme ka ha nwe nzoputa ngwangwa. Agakwaghi m eji Shishak gosi Jerusalem oke iwe m. ⁸ Ma otu o di, ha gaburu ya ohu, ka ha nwe ike mata o di iche di n'etiti ijere m ozi na ijere ndi eze ala ozọ di iche iche ozi."

⁹ Mgbe Shishak eze Ijipt busoro Jerusalem n'agha; o bukorọ akụ niile di n'ime ulọ ONYENWE ANYI, na akụ niile dikwa n'uloeze. O kwakororo ihe niile, werekwa ota olaedo ndi ahụ Solomon kpuru. ¹⁰ Ma eze Rehoboam kpuru ota bronz i ji dochie ndi ahụ, nyefee ha n'aka ndiisi ndi nche, bu ndi na-eche n'onu uzọ uloeze nche ka a lekota ha anya. ¹¹ Mgbe obula eze na-aga n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, ndi nche na-eso ya buru ota ndi ahụ, emesia, ha na-ebughachikwa ha n'ime ulọ ndi nche.

¹² Mgbe eze wedara onwe ya n'ala, iwe ONYENWE ANYI na-eweso ya dajuru, O laghikwa ya n'iyi kpankpan. N'ezie, ezi ihe fodukwara na Juda.

¹³ Eze Rehoboam mere onwe ya ka o di ike na Jerusalem na-achikwa ka eze. O gbara iri afọ anọ na otu mgbe o malitere ibu eze, o chiru afọ iri na asaa na Jerusalem, bu obodo ahụ ONYENWE ANYI horo site n'etiti ebo niile nke Izrel, bu ebe o ga-akpokwasị Aha ya. Aha nne ya bu Naama, onye Amon. ¹⁴ O mere ihe ojoo, n'ihia na o dighi mgbe obula o kpebiri n'obi ya icho ONYENWE ANYI.

¹⁵ Ma banyere ihe ndi ozọ niile mere n'oge ochichi Rehoboam, site na mmalite ruo ogwugwu, o bu na e deghị ha n'akwukwo akuko nke Shemaya onye amuma na nke Ido onye onu uzọ, nke na-ahụ maka ihe banyere usoro omumu niile? Agha digidere n'etiti Rehoboam na Jeroboam ubochi niile nke ndu ha. ¹⁶ Rehoboam sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'obodo Devid. Abija nwa ya ghorọ eze n'onodu ya.

13

Abija eze Juda

* 12:1 12:1 Izrel n'ebe a na-ekwu maka ndi Juda, otu a ka o dikwa n'akwukwo 2Ih.

¹ Abija malitere ibụ eze Juda, n'afọ iri na asatọ nke ọchịchị eze Jeroboam.
² Ọ chiri afọ atọ na Jerusalem. Aha nne ya bụ Maaka,* otu n'ime ụmụ nwanyi† Uriel, onye Gibeaa.

Agha dgidere n'etiti Abija na Jeroboam. ³ Abija hoputara ndi ya di ike n'agha bu ndi onuogugu ha di nari puku anọ, ma Jeroboam eze Izrel hoputara ndi agha onuogugu ha di nari puku asatọ doo ha n'usoro.

⁴ Abija guzoro n'ugwu Zemaraim n'ala ugwu ugwu Ifrem jiri oke olu si "Jeroboam na ndi Izrel niile geenu m nti! ⁵ Unu amataghi na ONYENWE ANYI Chineke nke Izrel esitela n'ogbugba ndu nnu nyefee ọchichị ala Izrel niile n'aka Devid na umu umu ya ruo ebighi ebi? ⁶ Ma Jeroboam, nwa Nebat, bu onye oru Solomon nwa Devid, nupuru isi megide onyenwe ya. ⁷ Ndi efu niile na-abaghi uru chikotara onwe ha gbaa ya gburugburu guzogide Rehoboam nwa Solomon, mgbe o bu nwantakiri na onye na-enweghi ike inwe mkpebi, onye n'adighikwa ike iguzogide ha.

⁸ "Ma ugbu a, unu ejikerela imegide alaeze ONYENWE ANYI nke di n'aka umu umu Devid. N'ezie, unu bu igwe ndi agha bara uba, n'etiti unu ka umu ehi olaedo ahụ dikwa, bu nke Jeroboam mere ka ha buru chi unu. ⁹ Ma unu achupughi ndi nchujaja ONYENWE ANYI, bu umu Eron, chupukwa ndi Livayi ma meere onwe unu ndi nchujaja dika ndi mba ozọ na-eme? Onye obula ji nwa oke ehi na ebule asaa bia ido onwe ya nsọ na-aghorọ unu onye nchujaja nye ihe ndi ahụ na-abughi chi.

¹⁰ "Ma banyere anyi, ONYENWE ANYI bu Chineke anyi, anyi ahapubeghi ya. Ndi nchujaja na-ejere ONYENWE ANYI ozi bu umu Eron, ndi Livayi bukwa ndi na-enyere ha aka. ¹¹ Ha na-achụ aja nye ONYENWE ANYI kwa ututu na anyasi niile, na-esurekwa ihe nsure oku na-esi isi utu; ma na-edobekwa achicha edoro nsọ n'elu tebul ahụ di ọcha. Ha na-amunyekwa oku n'iheokụ ndi ahụ di n'elu ihe idoba oriọna olaedo kwa abali niile. N'ihia na anyi onwe anyi na-edebe iwu ONYENWE ANYI Chineke anyi; ma unu onwe unu ahapula ya, gbakuta ya azu. ¹² Chineke nonyeere anyi. O bukwa onyendu anyi. Ndi nchujaja ya ga-eji ifu opi ike tie mkpu agha megide unu. Unu ndi Izrel, unu alusokwala ONYENWE ANYI bu Chineke nna unu ha ogu n'ihia na mmeri agaghi abụ nke unu!"

¹³ Ma Jeroboam ezipulari ufodu ndi agha ya ka ha ga ndi agha Juda n'azu. Mgbe Jeroboam no n'ihu ndi Juda, ufodu ndi agha ya nokwa ndi Juda n'azu. ¹⁴ Mgbe ndi agha Juda tughariri hu na agha di ha n'ihu dikwa n'azu, ha tikuru ONYENWE ANYI mkpu nzoputa, ndi nchujaja fukwara opi ike ha. ¹⁵ Ndi Juda tiri oke mkpu agha. Mgbe ha na-eti mkpu a, Chineke mere ka Abija na ndi Juda merie Jeroboam na ndi Izrel. ¹⁶ Ndi agha Izrel gbara oso n'ihu ndi Juda, Chineke nyefere ha n'aka ndi Juda. ¹⁷ Abija na ndi agha ya gburu nari puku ndi Izrel ise n'ubochi ahụ. ¹⁸ Ya mere, ntukwasị obi nke Juda nwere n'ime ONYENWE ANYI Chineke nna ha mere ka ha merie Jeroboam na ndi Izrel.

¹⁹ Abija chukwara Jeroboam na ndi agha ya oso dota obodo ndi a n'agha: Betel, na Jeshana, na Efron, na obodo niile gbara ha gburugburu. ²⁰ Jeroboam enwetakwaghi ike ya ozọ oge niile Abija no dika eze. Ma o dighi anya ONYENWE ANYI tidara ya tigbuo ya.

²¹ Ma Abija gara n'ihu buru onye di ike, o luru nwunye iri na anọ, muo iri umu nwoke abuo na abuo, na umu ndi nwanyi iri na isii.

²² Akuko niile banyere ọchichị Abija, ihe o mere na ihe o kwuru, di n'akwukwo akuko nke Ido onye amuma dere.

* 13:2 13:2 Maobu, Mikaya † 13:2 13:2 Maobu, nwa nwa

14

¹ Abija sooro nna nna ya ha dina n'ọnwu, e lie ya n'obodo Devid. Asa, nwa ya nwoke ghorọ eze n'ọnọdu ya. Udo dika afọ iri n'ubochi ibu eze ya.

Asa eze Juda

² Asa mere ihe di mma na nke ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI bu Chineke ya. ³ O wezugakwa ebe ichu aja nke chi ozo niile di n'ugwu, tipia ogidi nsọ niile, gbujasiakwa ogidi Ashera. ⁴ O nyere Juda iwu ka ha choo ONYENWE ANYI Chineke nke nna ha, ka ha debekwa iwu ya na ukpuru ya niile. ⁵ O wezugakwa ebe niile a na-eefe arusi n'elu ugwu, bibiekwa ebe niile a na-esure ihe nsure oku na-esi isi utọ n'obodo Juda. Alaeze ahụ nwekwara udo n'okpuru ochichi ya. ⁶ O wuru otutu obodo e ji mgbidi gbaa gburugburu n'ala Juda niile. O nweghi onye busoro ya agha, n'ihu na ONYENWE ANYI nyere ya udo.

⁷ N'ihu nke a, o gwara ndi Juda si ha, "Ugbu a ka anyi kwesiri iwu obodo ndi a. Ka anyi wuokwa mgbidi gburugburu ha, wuokwa ulo elu nche, tinyesia ha niile ibo onu uzo ama, na mkporo e ji akpochi ya, ala a bu nke anyi, n'ihu na ONYENWE ANYI Chineke onye anyi ji obi anyi chosie ike enyela anyi udo." Ya mere, ha wuru ihe ndi a niile nwekwa oganihu.

⁸ Onuogugu ndi agha Asa ndi si Juda n'oge ahụ bu nari puku ato. Ngwa agha ha ji bu ota ukwu na ube. Ndi agha ya ozo si Benjamin di nari puku abuo na iri puku mmadu asato. Ndi a jikwa ota na uta. Ndi agha ndi a niile bu ndi a zuziri azuzi, burukwa ndi di ike.

⁹ Zera, bu onye Kush duru puku kwuru puku,* na nari ugbọ agha ato, bjaruo Maresha ibuso Juda agha. ¹⁰ Asa puru izute ya. Ha doro onwe ha n'usoro ibu agha na Ndagwurugwu Zefata nke di Maresha nso.

¹¹ Mgbe ahụ, Asa kpokuru ONYENWE ANYI Chineke ya, si, "ONYENWE ANYI o dighi onye dika gi n'inyere onye na-adighi ike aka n'ihu onye di ike nke ukwu. Nyere anyi aka, O ONYENWE ANYI Chineke anyi, n'ihu na anyi dabere na gi. O bukwa n'aha gi ka anyi na-apu ibuso igwe a agha. O ONYENWE ANYI i bu Chineke anyi. Ekwela ka o buru na mmadu efu meriri gi."

¹² ONYENWE ANYI tigbukwara ndi Kush niile ahụ n'ihu Asa na Juda. Ndi Kush gbakwara oso. ¹³ Asa na ndi agha ya churu ha oso churo ha obodo Gera ebe otutu ndi Kush dara, ruo na o nwekwaghi onye foduru ndu n'ime ha. E tibururu ha n'ihu ONYENWE ANYI na ndi agha ya. Ndi Juda bukororo otutu ihe nkwata n'agha di iche iche. ¹⁴ Ha bibiri obodo niile gbara Gera gburugburu, n'ihu na egwu ONYENWE ANYI dakwasiri obodo ndi ahụ niile. Ndi Juda bukororo otutu ihe nkwata n'ihu na otutu ihe di n'obodo ndi ahụ. ¹⁵ Ha busokwara ebe obibi ndi na-azu anu ulo agha, chikoro igwe aturu na ewu na inyinya kamel. Emesia ha laghachiri Jerusalem.

15

Mgbanwe Asa wetara

¹ Mgbe ahụ, Mmuo nke Chineke dakwasiri Azaraya nwa Oded. ² O puru jekwuru Asa si ya, "Geenu m nti, gi Asa na ndi Juda niile na Benjamin. ONYENWE ANYI ga-anonyere unu oge niile unu na-eme okwu ya. Unu gachota ya mgbe obula unu choro ya. Ma o ga-agbaka unu azu oge obula unu nupuru isi n'iwu ya.* ³ Ma otutu oge di anya ndi Izrel no na-enweghi

* **14:9** 14:9 Ihe ruru otu nde mmadu * **15:2** 15:2 Maobu, unu gbakwara ya azu

Chineke nke ezie, ha enweghikwa onye nchujaja ga-ezi ihe, ha enweghikwa iwu Chineke ⁴ Ma mgbe obula ha chigharikwutere ONYENWE ANYI, Chineke Izrel tikuo ya n'ime mkpagbu ha, o na-enyere ha aka. ⁵ N'oge ahụ, o dighi udo diri onye obula na-apu apu igaghari n'obodo, maka na ndi niile bi n'ala ahụ nọ n'onodu oke ogbaaghara. ⁶ Otu obodo na-azopia obodo ozo ebe otu mba na-emegidekwa mba ozo n'ihu na Chineke ji nsogbu di iche iche megide ha. ⁷ Ma unu ndi Juda, unu adala mba n'oru oma unu, n'ihu na a ga-akwu unu ugwo oru unu."

⁸ Mgbe Asa nuru okwu ndi a, bu amuma Azaraya nwa Oded, o bu onye a gbara ume. O wepuru ihe aru niile di n'ala Juda na Benjamin na nke di n'obodo niile ahụ o meriri n'agha ndi di n'ugwu Ifrem. O wuziri ebe ichu aja ONYENWE ANYI, nke di n'ihu mputa onu ulo ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI.

⁹ Mgbe ahụ, Asa kporo ndi Juda na Benjamin niile oku, ha na ndi obia niile si Izrel, n'ihu na otutu sitere n'ala Ifrem na Manase, na Simion gbafeta Juda, mgbe ha huru na ONYENWE ANYI Chineke nonyeere Asa.

¹⁰ Ha niile zokoro na Jerusalem n'onwa nke ato n'afọ nke iri na ise nke ochichi eze Asa. ¹¹ N'oge ahụ, ha ji nari ehi asaa na puku aturu na ewu asaa, churo ONYENWE ANYI aja n'ubochi ahụ. Anumanu ndi a so n'ihe ha kwatara n'agha. ¹² Emesia, n'ubochi ahụ, ha gbara ndu, kpebie na o bu naani ONYENWE ANYI Chineke nna ha ka ha ga-eke. ¹³ Ha kpebikwara na onye obula nke na-agaghi efe ONYENWE ANYI, Chineke Izrel ga-anwu, ma onye ahụ o bu nwoke maobu nwanji, nwantakiri maobu okenye. ¹⁴ Ha niile ji oke olu na iti mkpu na opi na opi ike, nuro ONYENWE ANYI iyi. ¹⁵ Ndi Juda niile nuriri onu n'ihu na ha ji obi ha niile nuọ iyi a. Ha jikwa obi ha niile choo Chineke. O mere ka ha chota ya. ONYENWE ANYI nyekwara ha udo n'akuku niile.

¹⁶ Eze Asa chudakwara nne nne ya bu Maaka, site n'onodu ya dika nne eze, n'ihu na o kpuru ihe aru, ogidi Ashera maka iji fee ya ofufe. Asa gbaturu ya, supia ya, kpo ya oku na ndagwurugwu iyi Kidron. ¹⁷ O bu ezie na o wezugaghi ugwu niile di elu site n'Izrel, ma Asa ji obi zuruoke jere ONYENWE ANYI ozi n'oge ndu ya niile ¹⁸ O webatara n'ime ulonso ukwu Chineke, olocha na olaedo na ihe niile, nke nna ya na ya onwe ya doro nsọ.

¹⁹ O dikwaghi agha ozo a luru tutu ruo n'afọ iri ato na ise nke ochichi eze Asa na Juda.

16

Afo Ikpeazu nke Asa

¹ N'afọ nke iri ato na isii nke ochichi Asa, Baasha eze Izrel, busoro Juda agha, wuchie Rema igbochi onye obula na-apu apu maobu onye na-abata abata n'oke ala Asa, eze Juda.

² Mgbe ahụ, Asa chiri olaocha na olaedo niile di n'uloaku ulonso ONYENWE ANYI, na ndi di n'uloeze ya, zigara Ben-Hadad, eze Aram, onye na-achi na Damaskos, si, ³ "Biko, ka anyi gbaa ndu dika nna m na nna gi mere. Lee, ana m ezitere gi olaocha na olaedo. Ugwu a, mebie ogbugba ndu di n'etiti gi na Baasha, bu eze Izrel, ka o si n'ebe m no wezuga onwe ya."

⁴ Ben-Hadad kwenyere eze Asa, zipu ndi ochiagha ndi agha ya ka ha gaa buso obodo Izrel niile agha. Ha lughuru Ijon, Dan, Ebel-Maim* na

* 16:4 16:4 Aha ozo e ji mara ya bu Ebel-Bet-Maaka

obodo niile a na-achikobata ihe di na Naftali. ⁵ Mgbe Baasha nuru nke a, o kwusiri iwu Rema, hapukwa oru ya. ⁶ Mgbe ahụ, eze Asa chiri ndi ikom niile nke Juda. Ha biara bupusja nkume na osisi niile di na Rema, nke Baasha ji na-ewu ihe. O ji ihe ndi a wulie Geba na Mizpa.

⁷ N'oge ahụ Hanani, bu onye ohu uzo biakwutere Asa, bu eze Juda si ya, "Ebe o bu na i hapuru ONYENWE ANYI Chineke gi, tukwasị eze Aram obi, lee na usuu ndi agha Siria esitela n'aka gi wezuga onwe ha. ⁸ Ndi Kush na ndi Libia, ha abughi usuu ndi agha ji otutu ugbo agha, na ndi na-agba inyinya? Ma mgbe i dabeere na ONYENWE ANYI, o nyefere ha n'aka gi. ⁹ N'ihi na anya ONYENWE ANYI na-agazu uwa niile, igba ha ume bu ndi obi ha zuruoke n'ebe o no. I meela omume nzuzu na nke a, site ugbu a gaa n'ihu i ga na-enwe agha."

¹⁰ Iwe were Asa megide onye ohu uzo a n'ihi nke a; iwe were ya nke ukwu nke mere na o tnyere Hanani n'ulo mkporo. Sitekwa n'oge ahụ, Asa bidoro imekpa ufodu n'ime ndi ya ahụ.

¹¹ Ihe banyere ihe ozo niile n'oge ochichi Asa, site na mmalite ruo ogwugwu ka e dere n'ime akwukwo ndi eze Juda na Izrel. ¹² N'ime iri afọ ato na itoolu nke ochichi ya, eze Asa rịara oria nke metutara ukwu ya abuo. O bu ezie na oria a siri noo ike ma n'ime onodu ya o choghi enyemaka site n'aka ONYENWE ANYI kama o bu naani ndi dibia ka o jekwuru. ¹³ Asa nwuru n'iri afọ ano na otu nke ochichi eze ya, sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu. ¹⁴ Ha liri ya n'ili nke o waara onwe ya n'obodo Devid. Ha dobere ya n'elu ihe idoba ozu nke juputara na uda di iche iche, na mmanu na-esi isi utu nke a gwokotara nke oma, surekwara ya ihe nsure oku n'ebe o di ukwu iji kwanyere ya ugu.

17

Jehoshafat eze Juda

¹ Jehoshafat nwa ya ghoru eze n'onodu ya, o mere onwe ya ka o di ike imegide Izrel. ² O tinyere ufodu ndi agha ya n'obodo niile di na Juda e wusiri ike, tinyekwa ufodu n'obodo ndi ozo di n'Ifrem, na ebe ndi ozo niile nke nna ya, Asa meriri n'agha.

³ ONYENWE ANYI nonyeere Jehoshafat n'ihi na o sooro nzo ukwu nna ya, bu Devid, onye buuru ya uzo chia. O jughi ase site n'aka Baal, ⁴ kama o choru ONYENWE ANYI, Chineke nna ya, dobekwa iwu ya niile, o bughikwa dika omume ndi Izrel si di. ⁵ N'ihi nke a ONYENWE ANYI mere ka ochichi ya guzosie ike. Ndi Juda niile tukwara utu ha dika o kwesiri wetara Jehoshafat, nke a mere ka o nwee akunuba ebe o di ukwu, nwekwa nsopuru. ⁶ O ji obi ya niile gbasoo uzo ONYENWE ANYI. Ozokwa, o sitere na Juda wezuga ebe niile di elu nakwa ogidi Ashera niile.

⁷ N'afu nke ato nke ochichi ya, o zipuru ndisi ochichi alaeze ya ndi a, Ben-Hail, Obadaya, Zekaraya, Netanel na Mikaya ka ha gaa zie ndi mmadu ihe n'obodo niile nke Juda. ⁸ Ufodu ndi Livayi ndi a sokwa gaa: Shemaya, Netanaya, Zebadaya, Asahel, Shemiramot, Jehonatan, Adonaija, Tobaija, Tob-Adonaija na ndi nchujaja ufodu, ndi di ka Elishama na Jehoram. ⁹ Ha ji akwukwo iwu ONYENWE ANYI, zie ihe na Juda. Ha jere gburugburu obodo niile nke Juda na-ezi ndi mmadu ihe.

¹⁰ Egwu ONYENWE ANYI dakwasiri alaeze niile di gburugburu Juda, n'ihi ya, ha ebukwaghi agha megide Jehoshafat. ¹¹ Ufodu n'ime ndi Filistia wetaara ya onyinye na olocha kwa afu n'uzo ikwanyere ya ugu, ma

ndị Arab, wetaara ya igwe anụ ụlọ dī puku ebule asaa na nari asaa, na puku mkpi asaa na nari asaa.

¹² Ya mere, Jehoshafat ghoro eze dī ike. O wusiri obodo ndi dī na Juda ike, wukwaa obodo ichikoba ihe. ¹³ O nwekwara ihe ndi o chikobara n'otutu obodo Juda. O debekwara ndi agha ibu agha doru anya n'ime Jerusalem.

¹⁴ Ngukota ha dika e si deko ya n'ezinaulo si di:

Ndi si Juda, ndiisi agha na-achi puku ndi agha (1,000),

Adna, onyeisi agha, na-achi nari puku ndi agha ato (300,000),

¹⁵ onye na-eso ya bu Jehohanan, onyeisi agha, na-achi nari puku ndi agha abuo na iri puku asato (280,000),

¹⁶ ozo, Amasiya nwa Zikri, onye ji afo ofufu* nye onwe ya maka oru ONYENWE ANYI, na-achi nari puku ndi agha abuo (200,000).

¹⁷ Ndi si Benjamin,

Eliada, dimkpa n'agha, na-achi nari puku ndi agha abuo (200,000), ndi ji aku na uta, na ota ebu agha.

¹⁸ Onye ozo bu Jehozabad, onye na-achi nari puku ndi agha na iri puku asato (180,000), ndi jikeere ibu agha.

¹⁹ Ndi a bu ndi ikom na-ejere eze ozi, n'agunyeghi ndi ahụ o tinyere ka ha nodu n'obodo niile e wusiri ike di n'ime Juda.

18

Amuma Maikaya megide Ehab

¹ Ugbu a, Jehoshafat nwere akunuba na ugwu buru ibu, biakwa gho ogo Ehab. ² Mgbe afo ole na ole gasiri, Jehoshafat gara Sameria ileta Ehab. Ehab gbuuru ya na ndi ya na ha yi otutu aturu na ehi, o kporo oriri kwagide ya ka o buso Ramot Gilead agha. ³ Ehab eze Izrel juru Jehoshafat eze Juda, si, "I ga-eso m buso Ramot Gilead agha?"

Jehoshafat zaghachiri, "Otu m di ka gi onwe gi di, ndi nke m bukwa ndi gi. Anyi ga-eso gi gaa agha." ⁴ Ma Jehoshafat gwakwara eze Izrel, si, "Buru uzọ chọputa ntuziaka ONYENWE ANYI."

⁵ Ya mere, eze Izrel kpokotara ndi amuma di nari ndi ikom ano n'onuogugu juo ha, si, "Anyi a ga-ebuso Ramot Gilead agha, ka o bu m hapu?"

Ha zara, "Gaa, n'ihi na Chineke ga-enyefe ha n'aka eze."

⁶ Ma Jehoshafat juru, "O bu na e nwekwaghi onye amuma ONYENWE ANYI no n'ebe a, onye anyi nwere ike ijuta ase n'aka ya?"

⁷ Eze Izrel zaghachiri Jehoshafat, si, "A ka nwere otu onye amuma, onye anyi nwere ike isite n'aka ya juo ONYENWE ANYI ase, o bu Maikaya nwa Imla,* ma akporo m ya asi, n'ihi na o nweghi oge o na-ebu amuma ihe oma n'ebe m no, kama o bu naani nke ojoo."

Jehoshafat siri, "Eze ekwesighi ikwu okwu di otu a."

⁸ Mgbe ahụ, eze Izrel kporo otu onye na-ejere ya ozi si ya, "Mee osiiso kpo Maikaya nwa Imla n'ebe a."

⁹ Ehab eze Izrel na Jehoshafat eze Juda, onye obula yi uwe eze ya, na-anokwasị n'ocheeze ya n'ebe izocha oka n'onu uzọ ama e si abata obodo Sameria. Ndi amuma ahụ niile nokwa na-ebu amuma n'ihu ha.

¹⁰ Zedekaya nwa Kenaana, mere mpi igwe, o kwuputara si, "Nke a bu ihe

* **17:16** 17:16 Hoptara * **18:7** 18:7 Nke a bughị onye dere akwukwo Maika, nke bu otu akwukwo n'ime akwukwo nsọ

ONYENWE ANYI na-ekwu, 'Ihe ndi a ka i ga-eji sogide ndi Aram, ruo mgbe a ga-ala ha n'iyi.' "

¹¹ Ndi amuma ndi ozo niile na-ebu otu ihe ahụ n'amuma, na-asi, "Gaa, busoo Ramot Gilead agha, i ga-enwekwa mmeri, n'ih i na ONYENWE ANYI ga-enyefe ya n'aka eze."

¹² Onyeoz i ahụ nke gara ikpo Maikaya siri ya, "Lee, ndi amuma ndi ozo na-agupugh i onye obula na-ebu amuma oganihu nye eze. Mee ka okwu gi na ha dakota. Kwuokwa ihe ga-adi eze mma."

¹³ Ma Maikaya siri, "Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, aga m agwa ya naani ihe Chineke m kwuru."

¹⁴ Mgbe o biarutere, eze juru ya, "Maikaya, o bu anyi gaa buso Ramot Gilead agha, ka o bu m hapu?"

O zara, "Gaa, ma nwekwa mmeri, n'ih i na a ga-enyefe ha n'aka gi."

¹⁵ Eze siri ya, "Ugboro ole ka m ga-eme ka i nuo iyi na i gagh i agwa m ihe ozo, kari naani eziokwu n'aha ONYENWE ANYI?"

¹⁶ Mgbe ahụ, Mikaya zara, "Ahuru m Izrel niile ka ha gbasasiri n'elu otutu ugwu dika aturu na-enwegh i onye ozuzu aturu ma ONYENWE ANYI siri, 'Ndi a enwegh i onyendu, ka onye obula laghachi n'ulo ya n'udo.' "

¹⁷ Eze Izrel siri Jehoshafat, "O bu na m agwagh i gi na o digh i mgbe o na-ebu amuma ihe oma banyere m, kama naani ihe ojo?"

¹⁸ Maikaya gara n'ihu si, "Ya mere, nurunu okwu ONYENWE ANYI: Ahuru m ONYENWE ANYI ka o nokwasiri n'ocheeze ya, hukwa usuu nke eluigwe ka ha na-eguzo n'aka nri ya nakwa n'aka ekpe ya. ¹⁹ Ma ONYENWE ANYI siri, 'Onye ga-aga rafuo Ehab, eze Izrel, ka o gaa buso Ramot Gilead agha, gaa nwuo n'ebe ahu?'

"Otu onye tuputara aro nke a, ebe onye ozo tuputara nke ozo.

²⁰ N'ikpeazu, otu mmuo putara guzo n'ihu ONYENWE ANYI si, 'Mu onwe m ga-arafu ya.'

"ONYENWE ANYI juru ya si, 'Olee otu i ga-esi mee nke a?'

²¹ "O zara, 'Aga m apu buru mmuo nrafu n'onu ndi amuma ya niile.'

"ONYENWE ANYI siri, 'I ga-enwe ike irafu ya. Gaa mee otu a.'

²² "Ma ugbu a, ONYENWE ANYI etinyela mmuo okwu ugha n'onu ndi amuma gi niile ndi a. ONYENWE ANYI ekwubiela n'ih e ojo ga-adakwasi gi."

²³ Mgbe ahụ, Zedekaya nwa Kenaana, gara nso maa Maikaya aka na nti, juo ya, "Olee uzo ka mmuo ahu sitere na ONYENWE ANYI gara, mgbe o hapuru m bia igwa gi okwu?"

²⁴ Maikaya zaghachiri, "I ga-achoputa nke a n'ubochi i ga-agbaba n'ime ime ulo izo onwe gi."

²⁵ Eze Izrel nyere iwu si, "Jidenu Maikaya kpugara ya Amon, onye nach i obodo a, na Joash, nwa eze. ²⁶ I ga-asikwa, 'Otu a ka eze siri: Tinye nwoke a n'ulo mkporo, nye ya naani achicha na mmiri onunu tutu ruo mgbe m loghachiri n'udo.' "

²⁷ Maikaya kwuputara si, "O buru na i loghachi n'udo, o putara na o bugh i ONYENWE ANYI si n'onu m kwuo okwu." O kwukwara si, "Unu niile, hubakwanu okwu m ndi a niile ama."

Onwu Ehab na Ramot Gilead

²⁸ Ya mere, eze Izrel na Jehoshafat eze Juda puru gawa Ramot Gilead.

²⁹ Eze Izrel gwara Jehoshafat, si, "Aga m ejikere onwe m dika m bu onye ozo banye n'ogbo agha, ma gi onwe gi yiri uwe eze gi." Ya mere, eze Izrel nwoghariri onwe ya ka onye ozo baa n'ogbo agha.

³⁰ Ma eze Aram enyelari ndi ochiagha, ndi na-agba ugbo agha iwu si, "Unu ebusola onye obula agha, maobu onye ukwu maobu onye nta, kariakwa naani eze Izrel." ³¹ Mgbe ndi ochiagha na-achi ugbo agha huru Jehoshafat, ha chere n'obi ha, "Onye a bu eze Izrel." N'ihia ya, ha tughariri ibuso ya agha, ma Jehoshafat tiri mkpu, nke mere na ONYENWE ANYI nyeere ya aka. Chineke wezugara ha site n'ebe o no, ³² n'ihia na mgbe ndi ochiagha, na-achi ndi na-agba ugbo agha huru na o bughia eze Izrel, ha kwusiri ichuso ya.

³³ Ma otu onye doro uta ya gbapu ya na-ebughi onye obula n'obi, gbata ya eze Izrel n'etiti njiko ihe ikpuchi obi na uwe agha ya. Eze gwara onye okwo ugbo agha, si, "Tugharia, si n'ebe a bupu m n'ihia na emerula m ahụ." ³⁴ Agha ahụ siri ike n'ubochi ahụ niile. Eze Izrel guzobere onwe ya ka o kwuru oto n'ime ugbo agha ya na-eche ndi Aram ihu ruo uhuruchi. O nwuru mgbe anyanwu dara.

19

¹ Mgbe Jehoshafat, eze Juda, laghachiri n'ulo ya na Jerusalem n'udo.*
² Jehu nwa Hanani, onye ohu ohu, puru gaa izute ya; o siri eze Jehoshafat, "O kwesiri ka i nyere onye ojo aka? O bukwa ndi na-akpo ONYENWE ANYI asi ka i na-ahu n'anya? N'ihia nke a iwe oku ONYENWE ANYI adakwasila gi.
³ Ma otu o di, achotara ezi ihe n'ime gi, i sitela n'ala a wezuga ogidi Ashera niile, dozieekwa obi gi icho Chineke."

Jehoshafat ahoputa ndi Ikpe

⁴ Jehoshafat biri na Jerusalem. O puru gagharia n'etiti ndi ya site na Biasheba ruo n'obodo ugwu ugwu Ifrem, laghachikwutekwa ONYENWE ANYI, bu Chineke nke nna nna ha. ⁵ O hoputara ndi ikpe n'ala ahụ, n'otu n'otu n'obodo ndi ahụ niile e wusiri ike nke Juda. ⁶ O gwara ha si, "Lezienụ anya ihe unu na-eme n'ihia na o bughia mmadu ka unu na-ekpere ikpe kama o bu ONYENWE ANYI, onye na-anonyere unu mgbe unu na-ekpebi ikpe.
⁷ Ugbu a, kwenu ka egwu ONYENWE ANYI diri n'ime unu. Kpeenụ ikpe ziri ezi, n'ihia na n'ebe ONYENWE ANYI Chineke anyi no, ikpe ikpe na-ezighi ezi, maobu ile mmadu anya n'ihu maobu iri ngari adighi ya."

⁸ Ozokwa, n'ime Jerusalem, Jehoshafat hoputara ufodu ndi Livayi, na ndi nchujaja, na ndiisi ezinaulo Izrel ka ha buru ndi na-ahazi iwu nke ONYENWE ANYI na-edozikwa esemoku. Ha bikwa na Jerusalem. ⁹ O nyere ha iwu ndi a, "Jirinu ikwesi ntukwasi obi, na itu egwu ONYENWE ANYI ruo oru unu. ¹⁰ Mgbe obula umunna unu ndi bi n'obodo unu di iche iche buteere unu ikpe igbu mmadu maobu ikpe mmebi iwu obula, maobu ihe megidere ihe e nyere n'iwu, maobu nke megidere ukpuru, ma o bukwanu megide iwu na usoro ime ihe, unu ga-adọ ha aka na nti ka ha ghara imehie megide ONYENWE ANYI. O buru na unu emeghi otu a, iwe ONYENWE ANYI ga-adakwasi unu na umunna unu. Ma o buru na unu aruo oru unu nke oma, unu agaghi emehie.†

¹¹ "Amaraya, onyeisi nchujaja, ga-abu onyeisi unu n'ihe obula metutara ONYENWE ANYI. Zebadaya nwa nwoke Ishmel, onyeisi nke ebo Juda ga-abu onyeisi unu n'ihe o bu metutara eze. Ndi Livayi ga-abu ndiisi ozi n'ihu unu. Burukwanu ndi di ike, unu atukwala ujo, ka ONYENWE ANYI nonyere ndi na-eme nke oma."

* 19:1 19:1 Na-emerughi ahụ obula † 19:10 19:10 Ikpe agaghi ama unu

20

Jehoshafat emerie ndi Moab na ndi Amon

¹ Mgbe oge nta gasiri, eze ndi Moab na nke ndi Amon, na ndi ozokwa, biara ibuso Jehoshafat na ndi Juda agha.

² Ufodu ndi mmadu biara gwa Jehoshafat si, "Lee, igwe usuu ndi agha na-abia imegide gi site n'Edom, nakwa n'ofe osimiri Nnu (osimiri nwuru anwu). Ha erutela Hazezon Tama, ebe a na-akpokwa En-Gedi."

³ Jehoshafat turu egwu nke ukwu, kpebiekwa icho inyeaka ONYENWE ANYI. N'ih i nke a, o kposara obubu onu nye ndi Juda niile. ⁴ Ndi Juda zokotara icho inyeaka ONYENWE ANYI; n'ezie, ha sitere n'obodo niile nke Juda bia icho ihu ONYENWE ANYI.

⁵ Mgbe ahụ, Jehoshafat guzoro n'etiti nzuko ndi Juda na Jerusalem n'ulonso ONYENWE ANYI n'ihu ogige ohuru ahụ, ⁶ si;

"O ONYENWE ANYI, Chineke nna nna anyi ha, o bughị gi bu Chineke onye bi n'eluigwe? O bukwa gi na-achị alaeze niile nke mba di iche iche. Ike na ume di n'aka gi, o dikwaghị onye puru iguzogide gi. ⁷ O Chineke anyi, o bughị gi onwe gi chupuru ndi bi n'ala, site n'ihu ndi gi Izrel, were ya nye umu umu Ebrahim, bu enyi gi nwoke? ⁸ Ha ebiela n'ime ya wukwaa ebe nsọ n'ime nye n'Aha gi na-asi, ⁹ 'O buru na ihe ojoo adakwasị anyi, maobu mma agha, ma nke ikpe omuma, maobu ajoo oria na-eefe efe, maobu oke unwu, anyi ga-eguzo n'ihu gi n'ulonso a nke a kpokwasiri Aha gi, kpokuo gi n'ime nsogbu anyi, gi onwe gi ga-aza anyi, zoputakwa anyi."

¹⁰ "Ugbu a lee, ndi ikom si Amon, na Moab, na n'ugwu Sia, ndi i na-ekweghi ka ndi Izrel banye n'oke ala ha mgbe ha si n'Ijpt puta, kama ha sitere n'akuku ozo gabiga si otu a chebe ndi a ndu. ¹¹ Lee ihe ha ji akwu anyi ugwo bu icho ka ha chupu anyi n'ala a i nyere anyi ka o buru ihe nketa anyi. ¹² O Chineke anyi, o bu na i gaghị ekpe ha ikpe? N'ih i na ike adighi n'ime anyi iguzogide igwe mmadu ndi a bara uba na-abia iluso anyi ogo. Anyi amakwaghị ihe anyi ga-eme, kama o bu na gi ka anya anyi na-adikwasị."

¹³ Ndi ikom Juda niile, ha na ndi nwunye ha, na umu ha, na umuntakiri ha guzoro n'ihu ONYENWE ANYI.

¹⁴ Mgbe ahụ, mmuo Nso ONYENWE ANYI dakwasiri Jahaziel nwa Zekaraya, nwa Benaya, nwa Jeiel, nwa Matanaya, bu onye Livayi, onye si n'ikwu Asaf, dika o guzo n'etiti mkpokota ahụ.

¹⁵ O siri, "Geenu m nti, unu ndi Juda niile na ndi bi na Jerusalem, na gi eze Jehoshafat. Nke a bu ihe ONYENWE ANYI na-asi unu. 'Unu atula ujo, maobu daa mba, n'ih i usuu ndi agha a niile di unu n'ihu. O bughị unu ka agha a diri, kama o bu Chineke nwe ya. ¹⁶ Echi pounu izute ha. Ha ga arigota site n'uzo warawara nrigo Ziz, unu ga-ahu ha na nsotu ndagwurugwu di tupu e ruo n'ozara Jeruel. ¹⁷ O bughị unu ka o diri ihu agha a, kama werenu onodu unu, guzosienu ike ka unu jiri anya unu hu nzoputa ONYENWE ANYI bu Chineke unu ga-enye unu, unu ndi Juda na Jerusalem. Unu atula egwu, unu adakwala mba. Pukwuru ha n'ihu agha mgbe chi echi boru, ONYENWE ANYI ga-anonyekwara unu."

¹⁸ Mgbe ahụ, Jehoshafat, na ndi Juda na ndi Jerusalem niile dara n'ala kelee ONYENWE ANYI, kpoọ isiala nye ya. ¹⁹ Mgbe ahụ kwa, ndi Livayi si n'agburu Kohat na Kora jiri ike ha niile too ONYENWE ANYI Chineke Izrel n'abu.

²⁰ N'isi ụtụtụ, ha pụrụ gawa n'ọzara Tekoa. Ma mgbe ha na-apụ, Jehoshafat guzoro ọtọ si, "Geenu m nti, unu ndi Juda na ndi bi na Jerusalem. Nweenu okwukwe n'ime ONYENWE ANYI bu Chineke unu, nwekwanu ntukwasi obi na ige ndi amuma ya nti, ka ihe gaara unu nke oma." ²¹ Mgbe ya na ndi ya gbasiri izu, Jehoshafat hoputara ndi ikom ndi ga-eji abụ too ONYENWE ANYI n'ihu ebube ya na idi nsọ ya. Mgbe ha na-aga n'ihu ndi agha, ha na-abu abụ na-asi:

"Nyenu ONYENWE ANYI ekele,

n'ihu na ihunanya ya na-adigide ruo ebighi ebi."

²² Mgbe ndi Juda malitere ibu abụ na ito otuto, ONYENWE ANYI cheere ndi agha Amon na nke ndi Moab, na ndi nke si n'ugwu Sia n'uzo, merie ha.

²³ Ma ndi agha Amon na Moab buru uzo luso ndi agha si n'ugwu Sia ogo. Mgbe ha lakwara onwe ha n'iyi, ogo dakwara n'etiti ndi Moab na Amon.

²⁴ Mgbe ndi agha Juda rutere ebe ha ga-esi lepu anya hu ihe na-eme n'ozara ahụ, ha lepuru anya ihu usuu ndi agha ahụ, ma ihe ha huru bu ozu ndi agha togbocha n'ala. O dikwaghi otu n'ime ndi agha ahụ gbapuru na ndu. ²⁵ Ya mere Jehoshafat na ndi agha ya banyere n'ogbo agha ahụ kwakoro ihe nkwa n'agha. Ha butere otutu ngwa agha, na uwe na ihe ndi ozo di oke onuahia ma ha enweghi ike ibutecha ihe niile. Ihe nkwa n'agha hiri nne ruo na o were ha ubochi ato ibutecha ha. ²⁶ N'ubochi nke anọ ha zokotara na Ndagwurugwu Beraka* ebe ha no too ONYENWE ANYI otuto. O bu nke a mere e ji akpo ebe ahụ Ndagwurugwu Beraka ruo taa.

²⁷ Emesia, Jehoshafat duuru ndi Juda na Jerusalem niile laghachi na Jerusalem n'onu, n'ihu na ONYENWE ANYI emelara ha ihe ha kwesiri iji nuria onu n'ebe ndi iro ha no. ²⁸ Ha ji une, na ubo akwara, na opi ike bata Jerusalem, gaa n'ulonso ONYENWE ANYI.

²⁹ Egwu Chineke dakwasiri alaeze niile bi gburugburu, mgbe ha nuru otu ONYENWE ANYI si luo ogo megide ndi iro Izrel niile. ³⁰ Ya mere, udo diri n'alaeze Jehoshafat, n'ihu na Chineke nyere ya udo.

Ogwugwu ochichi Jehoshafat

³¹ Jehoshafat ghorọ eze juda. O gbara iri afọ ato na ise mgbe o malitere ibu eze juda. O chiri iri afọ abuo na ise na Jerusalem. Aha nne ya bu Azuba, nwa Shilhi. ³² O jere ije n'uzo niile nke Asa bu nna ya, o sitekwaghi n'ime ha wezuga onwe ya, o mekwara ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI. ³³ Naani na o wezugaghi ebe di elu niile, nke mere na ndi mmadu ka no na-ejighi obi ha niile tukwasi na Chineke nke nna nna ha.

³⁴ Ihe banyere ihe ndi ozo niile mere n'ochichi Jehoshafat, site na mbido ruo na ngwucha, ka e dere n'akwukwo ihe mere nke Jehu nwa Hanani, nke e debanyere n'ime akwukwo akuko ndi eze Izrel.

³⁵ Mgbe ihe ndi a gasiri, Jehoshafat, bu eze juda jikoro onwe ha na Ahazaya, eze Izrel, onye ahụ omume ya joro njo. ³⁶ Ha kwekoritara ka ha na ya wuo otutu ugbo mmiri e ji azu ahia. Emesia, ha wuru ugbo ndi a n'Ezion Geba. ³⁷ Elieza nwa Dodavahu, onye Maresha buru amuma megide Jehoshafat, na-asi, "N'ihu na i kwenyere ka gi na Ahazaya na-azuko ahia, ONYENWE ANYI ga-emebi ihe ndi a i ruru." Ugbo mmiri ahụ niile kpuru, ha enwekwaghi ike ijeru Tashish zuo ahia.

21

¹ Mgbe ahụ, Jehoshafat sooro nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'ebe e liri ha n'obodo Devid. Jehoram nwa ya ghorọ eze n'onodu ya. ² Umunne

* 20:26 20:26 Beraka putara Otuto

Jehoram, ndị bukwa ụmụ Jehoshafat bụ ndị a: Azaraya, Jehiel, Zekaraya, Azarayu, Maikel na Shefataya. Ndị a niile bụ ụmụ Jehoshafat, bụ eze Izrel. ³ Nna ha nyere onye ọbụla n'ime ha ọtụtụ onyinye nke ọlaocha, na ọlaedo, na ihe ndị di oke ọnụahịa, tinyere obodo e wusiri ike n'ime Juda. Ma o mere Jehoram eze, n'ihị na ọ bu ọkpara ya.

Jehoram eze Juda

⁴ Mgbe Jehoram mere onwe ya ka o guzosie ike n'ebe alaeze nna ya di, o weere mma agha gbuo ụmụnne ya ndi ikom niile, tinyere ufođu n'ime ndiisi Izrel. ⁵ Jehoram gbara iri afo ato na abuo mgbe o malitere ibu eze. O chiru afo asato na Jerusalem. ⁶ O soro uzọ ndi eze Izrel, dika ulo Ehab mere, n'ihị na o luru ada Ehab. O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI. ⁷ Ma n'agbanyeghi nke a, ONYENWE ANYI achoghi ibibi ulo Devid, n'ihị ogbugba ndu ahụ ONYENWE ANYI na Devid nwere. N'ihị na o kwere ya nkwa ime ka oriona diiri ya na umu umu ya ruo mgbe ebighi ebi.

⁸ N'oge Jehoram bu eze, ka Edom si n'okpuru Juda nupu isi, hoputara onwe ha eze. ⁹ Ya mere, Jehoram duuru ndisi agha ya na ugbo agha ya niile gaa n'ebe ahụ. O biliri n'abalı tigbuo ndi Edom ahụ gbara ya na ndi ochiagha ugbo agha ya gburugburu. ¹⁰ Ya mere, Edom ka na-enupu isi megide Juda, ruo taa.

Obodo Libna nupukwara isi n'otu oge ahụ, n'ihị na Jehoram gbakutara ONYENWE ANYI Chineke nna nna ya ha azu. ¹¹ O wukwara otutu ebe di elu n'otutu ugwu nke Juda, mee ka ndi bi na Jerusalem were onwe ha nye ife arusi. O si otu a duhiekwa Juda.

¹² Jehoram natara akwukwo ozi site n'aka Ilaia onye amuma, nke siri:

"Otu a ka ONYENWE ANYI Chineke nke nna gi Devid, kwuru, 'N'ihị na i soghi uzọ niile nke nna gi, bu Jehoshafat, maobu nke Asa bu eze Juda, ¹³ kama i sooro uzọ niile nke ndi eze Izrel, meekwa ka ndi Juda na ndi Jerusalem fee chi ozo, dika ulo Ehab mere. I gbuola umunne nke gi, ndi bu ndi si n'ezinaulo nke gi onwe gi, ndi ikom bu ndi di mma kari gi. ¹⁴ Ya mere, ugbo a, ONYENWE ANYI ga-eji ihe otiti nke oria tie ndi gi, umu gi ndi ikom, na ndi nwunye gi, na ihe niile i nwere. ¹⁵ Gi onwe gi kwa ga-ada n'oke oria, oria afo nke na-agaghi ekwe ngwota. Oria a ga-eme ka eriri afo gi na-enuputa kwa ubochi.'"

¹⁶ ONYENWE ANYI mekwara ka ndi Filistia, na ndi Arab, ndi bi nso ndi Kush, bia luso Jehoram agha. ¹⁷ Ha ji ike bata Juda, buru ihe niile di mma ha huru n'uloeze, tinyere umu nwoke ya niile na ndi nwunye ya niile. O bu naani Ahazaya, nwa ya nwoke nke nta ka ha hapuru.

¹⁸ O bu mgbe nke a gasiri ka ONYENWE ANYI mere ka oria afo nke a napughi igwota agwota biakwası Jehoram. ¹⁹ Mgbe afo abuo gasiri, eriri afo ya nuputara n'ihı oria ahü. O nwukwara n'oke ihe mgbu. Mgbe e liri ya, e meghi omenaala ikwanye oku olili dika a na-eme n'oge a na-eli ndi eze.

²⁰ O gbara iri afo ato na abuo mgbe o malitere ibu eze Jerusalem. O chiru afo asato nwuo. Onwu ya abughi ihe mwute nye onye obula. E liri ya n'obodo Devid ma o bughi n'ime ili a na-eli ndi eze.

22

Ahazaya eze Juda

¹ Ndi Jerusalem mere Ahazaya, nwa Jehoram nke nta, eze n'onodu ya, n'ihı na ndi na-apunara mmadu ihe n'ike, bu ndi ha na ndi Arab so bata

n'ụlọ ikwu ha, egbuolarị ụmụnne ya ndị okenye. Ya mere Ahazaya, nwa Jehoram bụ eze Juda malitere ichi.

² Ahazaya gbara iri afọ abụọ na abụọ mgbe ọ malitere ibụ eze. Ọ chiri otu afọ na Jerusalem. Aha nne ya bụ Atalaya nwa nwa Omri eze Izrel.

³ Ya onwe ya sokwara ụzọ niile nke ndị ezinaụlọ Ehab, n'ihia na nne ya gbara ya ume ime ajọ omume. ⁴ O mere ihe dị njọ n'anya ONYENWE ANYI dika ezinaụlọ Ehab mere n'ihia na ha ghorọ ndị ndumọdu ya mgbe nna ya nwusiri, nke a wetara odida ya. ⁵ O gbasokwara ndumọdu ha, mgbe o sooro Joram nwa Ehab, bụ eze Izrel, iga buso Hazael eze Aram agha na Ramot Gilead. Ndị Aram meruru Joram ahụ, ⁶ ya mere, ọ loghachitere na Jezril ka a gwọọ ya mmeru ahụ ha meruru ya na Ramot, n'agha nke ya na Hazael eze Aram luru.

Mgbe ahụ, Ahazaya nwa Jehoram, eze Juda gara Jezril ileta Joram nwa Ehab, n'ihia na e meruru ya ahụ.

⁷ Ọ bụ site na nleta Ahazaya gara leta Joram, ka Chineke si weta odida Ahazaya. Mgbe Ahazaya biarutere, ya na Joram puru iga zute Jehu nwa Nimshi, onye ahụ ONYENWE ANYI tere mmanu ka ọ laa ezinaụlọ Ehab n'iyi. ⁸ Mgbe Jehu nọ na-emezu ihe e kpebiri n'ikpe banyere ezinaụlọ Ehab, o zutere ndi ozi Juda na umu ndi ikom umunne Ahazaya, ndi na-ejere Ahazaya ozi, gbuo ha niile. ⁹ Ọ puru icho Ahazaya. Ndị ozi ya jidere ya ebe o zoro onwe ya na Sameria. Ha kputaara ya Jehu onye gburu ya. Ha liri ya, n'ihia na ha kwuru si, "Nwa Jehoshafat ka ọ bụ, onye jiri obi ya niile gbasoo ONYENWE ANYI." Ya mere, o nwekwaghị onye di ike n'ụlọ Ahazaya ijide alaeze ahụ.

Atalaya na Joash

¹⁰ Mgbe Atalaya, nne Ahazaya huru na nwa ya nwoke anwuola, ọ gara n'ihu bido igbu ndi niile a muru n'ulo eze, bu ndi ezinaulo eze Juda. ¹¹ Ma Jehosheba, bu nwa nwanyi eze Jehoram, kuuru Joash nwa Ahazaya zopu ya site n'etiti umu eze, bu ndi a chorọ igbu egbu. O zoro ya na nwanyi na-elekota ya anya n'ime ulo ndina. N'ihia na Jehosheba, bu nwa nwanyi eze Jehoram, bu nwanne Ahazaya, ma burukwa nwunye Jehoiada onye nchujaja, ya mere o jiri zonari Atalaya nwantakiri ahụ, ka ọ ghara igbu ya. ¹² Ya na ha nogidere na nzuzo n'ime ulonso Chineke, afọ isii, oge ahụ niile Atalaya na-achi n'ala ahụ.

23

¹ N'afọ nke asaa, Jehoiada gosiri idi ike nke obi ya. Ya na ndi ochiagha na-achi nari ndi agha gbara ndu. Ndị a bu: Azaraya nwa Jeroham, Ishmel nwa Jehohanan, Azaraya nwa Obed, Maaseia nwa Adaya na Elishafat nwa Zikri. ² Ha puru gaa akuku niile nke ala Juda kpokota ndi Livayi na ndisi ezinaulo Izrel site n'obodo niile. Mgbe ha biarutere Jerusalem, ³ ogbako ahụ niile na eze gbara ndu n'ulonso ukwu Chineke.

Mgbe ahụ, Jehoiada siri ha, "Nwa eze ga-achi dika ONYENWE ANYI kwere na nkwa banyere agburu Devid. ⁴ Ugbu a, nke a bu ihe unu ga-eme: Otu uzọ n'ime uzọ atọ nke ndi nchujaja na ndi Livayi, bu ndi ga-abia oru n'ubochi izuike ga-abu ndi ga-eche onu uzọ niile nche. ⁵ Otu uzọ n'ime uzọ atọ nke ozọ ga-anọ n'uloeze, ebe otu uzọ ga-anọ n'onu uzọ Ntoala. Ndị ozọ niile ga-anọ gburugburu mputa ulonso ONYENWE ANYI. ⁶ Ọ dighi onye obula ga-abata n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI karị naani ndi nchujaja na ndi Livayi ndi nọ oru, ha ga-abata n'ihia ha bu ndi edoro nsọ, ma ndi ozọ niile ga-edebe iwu ONYENWE ANYI, ghara ibata. ⁷ Ndị Livayi ga-edo onwe

ha gburugburu eze, onye ọbụla ga e jide ihe agha n'aka ya. Onye ọbụla batara n'ime ụlọnsọ ahụ ka a ga-egbu. Nọrọny eze nso, ebe ọbụla ọ gara, mgbe ọ na-apụ n'ezi na mgbe ọ na-aba n'ime."

⁸ Ndi Livayi na ndi ikom Juda niile mere dika Jehoiada, onye nchụaja nyere n'iwu. Onye ọbụla kpọrọ ndi ikom ya, ma ndi na-abata iru ọrụ n'ubochi izuike ma ndi na-emechi ọrụ. N'ih na Jehoiada onye nchụaja ezipughị otu ọbụla n'ime ndi ọrụ ahụ niile. ⁹ O nyere ndi ọchiagha ahụ na-elekota nari ndi agha, ụbe na ọta ukwu na ọta nta niile, ndi burij nke eze Devid, bu ndi di n'ulonsọ Chineke. ¹⁰ O guzobere ndi ikom niile ahụ, onye ọbụla ji ngwa agha ya n'aka ya, nọdu eze gburugburu na nso ebe ichu aja na ulonsọ ukwu ahụ. Site n'akuku ndida ruo n'akuku ugwu nke ulonsọ ukwu ahụ.

¹¹ Jehoiada na umu ya ndi ikom kpọtara nwa eze, kpube ya okpueze n'isi, ha nyere ya otu akwukwo nke ihe ọgbugba ndu ahụ, chie ya eze. Ha tekwarara ya mmanu ibu eze, tie mkpu si, "Ka eze diri ndu ruo mgbe ebighi ebi!"

¹² Mgbe Atalaya nuru mkpotu ndi mmadu, ndi na-agba oso na-eto eze, ọ gakwuru ha n'ulonsọ ukwu ONYENWE ANYI. ¹³ O lepuru anya, ma lee eze, ka o guzo n'akuku ogidi ya di na mbata. Ndisi na ndi na-afu opi no n'akuku eze, ndi niile nke ala ahụ nokwa na-anuri onu na-afu opi. Ndi obu abu jikwa iti egwu na-edu n'abu otuto. Mgbe ahụ, Atalaya dowara uwe ya, si, "Nke a bu nnupu isi megide eze! Nke a bu nnupu isi megide ochichi!"

¹⁴ Jehoiada, bu onye nchụaja zipuru ndi ochiagha na-achi nari ndi agha, bu ndi na-elekota usuu ndi agha, si ha, "Sitenu n'etiti ahiri ahụ kpuputa ya n'etiti ahiri unu, onye ọbụla nke gbasoro ya, werenu mma agha gbuo onye ahụ." N'ih na onye nchụaja siri, "Ka egbula ya na ulonsọ ukwu ONYENWE ANYI." ¹⁵ Ya mere, ha jidere ya mgbe o rutere na mbata nke onu uzọ inyinya n'ogige uloeze, ebe ahụ ka ha gburu ya.

¹⁶ Jehoiada mere ka ọgbugba ndu di, na ya, na ndi mmadu, na eze, ga-abu ndi nke ONYENWE ANYI. ¹⁷ Ndi niile ahụ gara n'ulo nchụaja Baal kwatuo ya. Ha tidasiri ebe nchụaja na arusi niile di n'ebe ahụ, gbukwaa Matan onye nchụaja Baal n'ihu ebe ichu aja ahụ.

¹⁸ Mgbe ahụ, Jehoiada nyefere nlekota nke ulonsọ ukwu ONYENWE ANYI n'aka ndi nchụaja bu ndi Livayi, bu ndi Devid nyere ọrụ ichu aja nsure oku nke ONYENWE ANYI n'ime ulonsọ, dika e dere ya n'iwu Mosis, n'iji onu na ibu abu dika Devid nyere n'iwu. ¹⁹ O debekwara ndi nche n'onu uzọ ama ulonsọ ukwu ONYENWE ANYI, igbochi ka onye ọbụla nke na-adighi ocha n'uzọ ọbụla ghara ibanye.

²⁰ O kpọrọ ndi ochiagha na-achi nari ndi agha, na ndi a na-asopuru, na ndi na-achi achi, na ndi ala ahụ niile, duputa eze site n'ulonsọ ONYENWE ANYI. Ha bara n'uloeze site n'onu uzọ ama nke di Elu, mee ka eze nokwasị n'elu ocheeze. ²¹ Ndi ala ahụ niile nuriri onu nke ukwu, obodo ahụ dakwara juu, n'ih na e ji mma agha gbuo Atalaya n'uloeze.

24

Joash edozie ulonsọ ukwu Onyenwe anyi

¹ Joash gbara afọ asaa mgbe e mere ya eze, ọ chiriri iri afọ anọ na Jerusalem. Aha nne ya bu Zibia onye Biasheba. ² Joash mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI n'afọ niile nke Jehoiada bu onye nchụaja, di ndu.

³ Jehoiada lụtaara ya ndị inyom abụọ, ndị mụtaara ya ụmụ ndị ikom na ụmụ ndị inyom.

⁴ Mgbe ihe ndị a gasiri, Joash kpebiri ime ka ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYI dī ọhụrụ. ⁵ O kpokọtara ndị nchụaja na ndị Livayi niile sị ha, “Gaanụ n’obodo Juda niile nakọtara ego ụtụ afo n’aka ndị Izrel niile, maka iwuzi ụlọnsọ Chineke unu. Meenụ ya ugbu a.” Ma ndị Livayi emeghi ya ngwangwa.

⁶ Ya mere, eze kporo Jehoiada bu onyeisi nchụaja sị ya, “Gini mere i mebeghi ka ndị Livayi gaa nakọtara, site n’aka ndị bi n’obodo Juda niile, na n’obodo Jerusalem, ego ụtụ nke Mosis ohu ONYENWE ANYI na ogbako ụmụ Izrel nyere n’iwu maka ụlọ ikwu nke iwu ogbugba ndu?”

⁷ N’oge a ụmụ ndị ikom Atalaya, nwanyi ojoo ahụ tipuru ụlọnsọ Chineke, bukorọ ihe nsọ niile e ji efe ONYENWE ANYI dī n’ime ya maka Baal.

⁸ Ya mere, eze nyere iwu ka e wuo igbe onyinye, nke a ga-adoba n’onu ụzọ e si abanye ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYI. ⁹ A kposara ya na Juda na Jerusalem niile sị ka ha wetara ONYENWE ANYI ụtụ nke Mosis ohu Chineke kwagidere ụmụ Izrel n’ozara na ha ga na-atụ. ¹⁰ Ndiisi na ndi mmadu niile jiri obi uto tuta utu ha. Ha jiri onyinye ha bja tunye ha n’igbe onyinye ahụ, tutu ruo mgbe o juru n’onu. ¹¹ Mgbe obula ndi Livayi bubataara ndi ozi eze igbe ahụ, ha hu na-atujuola ya ego, ode akwukwo eze ya na onyeozi nke onyeisi nchụaja ga-awuputa ihe dī n’igbe, ma bughachi okpokoro igbe ahụ n’onodu ya. Otu a ka ha mere otutu oge ruo mgbe ha nwetara otutu ego dī ukwu. ¹² Eze na Jehoiada weere ego ahụ niile nyefee ha n’aka ndi oru ulo ONYENWE ANYI dī n’aka, ha chotara ndi oka na-edo nkume, na ndi okpo ntu.* Ha tinyere oru ime ka ulonsọ ahụ dī ọhụrụ n’aka ndi a. Ha gokwara ndi uzu bira kpuo ihe niile gbasara bronz na igwe e ji ruo oru ahụ.

¹³ Ndi e nyefere oru ahụ n’aka ji obi ha niile ruo oru nke mere na oru ahụ gara n’ihu nke oma. Ha ruziri ulonsọ ukwu Chineke dika atumatu ya mbu si di, meekwa ya ka o sie ike kara. ¹⁴ Mgbe ha rusiri oru niile, ha weghachitere ego foduru, nye ya eze na Jehoiada, ha were ya ruta ngwa ije ozi maka ulonsọ ONYENWE ANYI, ngwa ije ozi na ihe isure aja nsure oku, na ngaji, ya na efere di iche iche, na ihe olaocha na olaedo. A na-achụ aja nsure oku n’ulonsọ nye ONYENWE ANYI ubochi niile Jehoiada di ndu.

¹⁵ Ma Jehoiada mere nnoo agadi, juputakwa n’otutu afo, o nwuru mgbe o gbara nari afo na iri afo ato. ¹⁶ E liri ya n’ebe a na-eli ndi eze n’obodo Devid n’ihi ihe oma niile o meere Izrel na Chineke na ulonsọ ya.

Ajoo omume Joash

¹⁷ Mgbe Jehoiada nwusiri, ndiisi Juda bira ikwanyere eze Joash ugwu. O gekwara ha nti. ¹⁸ Ha hapuru ulonsọ ukwu ONYENWE ANYI Chineke nna nna ha, fee ogidi Ashera na arusi ndi ozo. N’ihi ikpe omuma ha wetaara onwe ha, iwe Chineke dakwasiri Juda na Jerusalem. ¹⁹ ONYENWE ANYI zitere otutu ndi amuma, ndi bira buo amuma maka ikpoghachi ha azu, ma ha mesiri obi ha ike, ju ige nti.

²⁰ Mgbe ahụ, Mmuo nke Chineke biakwasiri Zekaraya nwa Jehoiada onye nchụaja. O guzoro n’ihu oha na eze gwa ha okwu sị; “Otu a ka Chineke siri, ‘Gini mere unu ji enupu isi n’iwu ONYENWE ANYI? Ihe agaghi agara unu nke oma. Unu agbakutala ONYENWE ANYI azu, ugbu a, ya onwe ya agbakutakwala unu azu.’”

* 24:12 24:12 Ya bu, kapinta

²¹ Ma ndịisi Juda niile gbara izu megide ya, sitekwa n'iwu eze nyere ha ji nkume tugbuo ya n'ogige ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYỊ. ²² Eze Joash echetaghị ebere nke nna Zekaraya bụ Jehoiada meere ya kama o gburu nwa ya. Ma mgbe ọ na-anwụ, ọ siri, "Ka ONYENWE ANYỊ hụkwa mmeso ojọọ a ma kwụọkwa unu ụgwọ ajọ omume unu niile."

²³ O ruo ka ọ gbara otu afọ, ndị agha Aram b́ara imegide Joash, ha wakporo Juda na Jerusalem gbuo ndị ndu niile site n'etiti ndị mmadụ. Ha zigaara eze ha nọ na Damaskos ihe niile ha kwatara n'ike. ²⁴ N'agbanyeghị na ndị Aram kpọọ naanị ndị ikom ole na ole b́a, ONYENWE ANYỊ raara igwe ndị agha d́ ukwu ranye ha n'aka. N'ihị na Juda gbakutara ONYENWE ANYỊ azụ, b́ Chineke nke nna nna ha, e mezuru ihe niile e kpere n'ikpe n'ahụ Joash. ²⁵ Mgbe ndị agha Aram lara, hapụ Joash n'ọnọdụ mmerụ ahụ d́ ukwu, ndịisi ozi ya gbara izu gbuo ya, n'ihị ogbugbu o gburu nwa Jehoiada, onye nchụaja. Ha gburu ya mgbe o dina n'ihe ndina ya. Emesịa, ha liri ya n'obodo Devid, ma ọ bughị n'ebe a na-eli ndị eze.

²⁶ Ndị gbara izu gbuo ya b́ Zabad, onye nne ya b́ Shimeat onye Amon, na Jehozabad, onye nne ya b́ Shimrit onye Moab. ²⁷ Ihe niile gbasara Joash na ụmụ ya, na amụma niile e buru banyere ya, na otu e si wuzie ụlọnsọ ukwu Chineke, ka e dere n'akwụkwọ akụkọ ndị eze Izrel niile. Mgbe Joash nwurụ, Amazaya nwa ya ghoro eze Juda.

25

Amazaya eze Juda

¹ Amazaya gbara iri afọ abụọ na ise mgbe e mere ya eze, ọ chiri d́ka eze iri afọ abụọ na itoolu na Jerusalem. Nne ya b́ Jehoadin onye Jerusalem. ² O mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYỊ, ma o jighi obi ya niile mee nke a. ³ Mgbe alaeze guzosiri ike n'okpuru ọchichi ya, o gburu ndị ozi ahụ gburu eze, b́ nna ya. ⁴ Ma o meghi ka ụmụ ha nwụ, kama ọ gbasoro usoro ihe e dere n'akwụkwọ iwu Mosis, ebe ONYENWE ANYỊ nyere iwu si: "Ndị mụrụ ụmụ agaghị anwụ n'ihị ihe ụmụ ha metara, maobu mee ka ụmụ nwụ n'ihị ihe ndị mụrụ ha metara, onye obula ga-anwụ n'ihị mmehie nke aka ya."

⁵ Amazaya kpokotara ndị Juda, guzo ha d́ka ezinaulo ha si d́, kenye ha n'okpuru ndị ọchigaha na-achi otutu puku ndị agha, na ndị na-achi otutu nari ndị agha, b́ ndị Juda na ndị Benjamin niile. Mgbe ọ gurụ ndị d́ afọ iri abụọ maobu kari onu, ọ choputara na ha d́ nari puku ndị ikom atọ ndị tozuru iji ube na ota buo agha. ⁶ O ji nari talenti olocha gota nari puku ndị agha site n'ala Izrel.

⁷ Ma otu onye nke Chineke biakwutere ya, si ya; "Eze, ka ndị agha a si Izrel ghara isonyere gi, n'ihị na ONYENWE ANYỊ anonyereghị ndị Izrel, ọ nonyereghị onye obula sitere n'Ifrem. ⁸ A sikwari na i jiri obi dimkpa ga agha a, Chineke ga-eme ka ndị iro gi merie gi, n'ihị na Chineke bu onye nwere ike inyere mmadụ aka maobu ime ka ọ sọ ngongo."

⁹ Amazaya siri onye nke Chineke ahụ, "Gini kwanu ka anyi ga-eme banyere nari ego talenti m kwuru maka ndi agha Izrel?"

Onye nke Chineke ahụ zara, "ONYENWE ANYỊ puru inye gi kari nke ahụ."

¹⁰ Amazaya zighachiri ndị agha Izrel ahụ azụ ka ha laa, b́ ndị a si n'Ifrem biakwute ya. Ha were iwe nke ukwu megide Juda, jirikwa oke iwe laghachi n'ulo ha.

¹¹ Amazaya duuru ndị agha ya gaa na Ndagwurugwu Nnu, ebe o gburu ndị ikom Sia d́ puku iri. ¹² Ndị agha Juda nwudoro puku ndị ikom iri ozo

na ndụ, duru ha gaa n'elu nkume dị elu, si n'ebe ahụ tuda ha niile, nke mere na ha niile kupiasiri.

¹³ Ma ndị agha ahụ Amazaya zilagara, ka ha ghara iso ya gaa agha, wakporo otutu obodo ndi Juda site na Sameria ruo Bet-Horon. Ha gburu puku mmadu ato n'ime ha, bukorokwa otutu ihe nkwata n'agha, buru ha laa.

¹⁴ Mgbe Amazaya sitere n'agha ebe o gburu otutu ndi Edom lota, o bulatara chi* nke ndi Sia. O guzobere ha dika chi ndi nke aka ya, kpo isi ala nye ha ma surekwa aja nsure oku na-esi isi utu nye ha. ¹⁵ Iwe ONYENWE ANYI di ukwu megide Amazaya. O zigaara ya onye amuma, onye siru, "N'ihini gini ka iji aju ase site n'aka chi nke ndi ahụ, bu ndi na-enweghi ike izoputa ndi ha site n'aka gi?"

¹⁶ Mgbe o ka kpu okwu n'onu ya, eze siru ya; "Mechie onu! I choronu? Ole mgbe ka anyi mere gi onye na-adu eze odu?"

Ya mere, onye amuma ahụ kwusiri, ma si, "Amaara m na Chineke ekpebiela ila gi n'iyi, n'ihini na i mere nke a ma jukwa ige nti na ndumodu m."

¹⁷ Emesia, mgbe Amazaya, eze Juda gbachara izu ya na ndi ndumodu ya, o zigara Jehoash nwa Jehoahaz, nwa Jehu, eze Izrel ozi ima aka, si, "Bia ka dimkpa na ibe ya zute ihu na ihu n'agha."

¹⁸ Ma Jehoash eze Izrel, zighachiri ozi nye Amazaya eze Juda, si; "Uke di na Lebanon zigaara osisi sida nke di na Lebanon ozi si ya, 'Nye nwa m nwoke nwa gi nwanyi ka o buru nwunye ya.' Mgbe ahụ, anu ohia nke di na Lebanon gafetere ebe ahụ zopia uke ahụ. ¹⁹ I na-asu onwe gi, na i meriela Edom, ugbu a, mpako abatala, isi a na-ebu gi. Ma nodu n'ulo gi. N'ihini gini ka i ga-eji kpaliere onwe gi nsogbu, si otu a wetara onwe gi na Juda odida?"

²⁰ Ma Amazaya egeghi nti, n'ihini na Chineke na-akwado inyefe ya n'aka Jehoash onye iro ha, n'ihini na ha choronu chi ndi Edom gawa. ²¹ Ya mere, Jehoash bu eze Izrel buliri agha. Ya na Amazaya eze Juda zutere ihu na ihu n'agha na Bet-Shemesh, di n'ala Juda. ²² Ndi Izrel meriri ndi Juda, mee ka ha gbalaga, nwoke obula n'ulo ya. ²³ Jehoash, bu eze Izrel nwudere Amazaya eze Juda, nwa Joash, nwa Ahazaya na Bet-Shemesh. Mgbe ahụ, Jehoash duuru ya bia na Jerusalem, kwada mgbidi Jerusalem, site n'Onu uzọ ama Ifrem ruo n'onu uzọ ama Nkuku, nke ogologo ya ruru nari nzo ukwu isii. ²⁴ O chikoro olaedo na olocha niile na ngwongwo niile ahutara n'ulonso ukwu Chineke, nke e tinyere n'aka Obed-Edom ilekota, tinyekwara aku niile di n'uloeze. O dooro otutu ndi mmadu n'agha, kporo laghachi na Sameria.

²⁵ Amazaya nwa Joash, eze Juda noro ndu afo iri na ise, mgbe Jehoash nwa Jehoahaz, eze Izrel nwusiri. ²⁶ Ma banyere ihe ndi ozu niile mere n'oge ochichi Amazaya, site na mmalite ruo ogwugwu, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ndi eze Juda na Izrel? ²⁷ Site n'oge Amazaya gbakutara ONYENWE ANYI azu, ha gbara izuzu imegide ya n'ime Jerusalem. O gbapuru gbalaga Lakish, ma ha zipuru ndi ikom churu ya gaa Lakish, gbuo ya n'ebe ahụ. ²⁸ Ha bulatara ozu ya n'elu inyinya, e lie ya n'ebe e liri nna nna ya ha n'obodo Juda.

26

Uzaya eze Juda

* 25:14 25:14 Ya bu, arusi

¹ Mgbe ahụ, ndị Juda mere Uzaya* eze n'ọnọdụ Amazaya nna ya, mgbe ọ dị naanị afọ iri na isii. ² Ọ bụ Uzaya wughariri obodo Elat, nwetaghachi ya nye Juda mgbe eze bụ Amazaya sooro ndị nna nna ya dinaa n'ọnwu.

³ Uzaya dị afọ iri na isii mgbe ọ malitere ichi dika eze. Ọ chiri iri afọ ise na abụọ na Jerusalem. ⁴ Ọ soro nzo ukwu nna ya bụ Amazaya mee ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI. ⁵ Uzaya chosiri Chineke ike ubochi niile nke Zekaraya na-adị ndụ, bụ onye mere ka ọ ghọta itụ egwu Chineke. Mgbe niile, dika ọ na-achọ ONYENWE ANYI, Chineke nyere ya ọganihu.

⁶ Ọ busoro ndị Filistia agha, ma kụdakwa mgbidi niile nke Gat, Jabna, na Ashdod. Emesia, o wuziri otutu obodo di n'akuku Ashdod na n'ebe ndi ozo n'obodo Filistia. ⁷ Chineke nonyeere ya n'ogu niile o lusero ndi Filistia, na ndi Arab bi na Gua Baal na ndi Meunim. ⁸ Ndi Amon na-atutara ya utu afu niile, ude aha ya ruru o buladi ala Ijpt n'ihl na o ghoru onye di ike nke ukwu.

⁹ Ọ wuru otutu ulu elu nche na Jerusalem na nkuku Onu Uzọ Ama, n'Onu Uzọ Ama Ndagwurugwu, na nkuku mgbidi, wusie ha ike. ¹⁰ Ọ wukwara otutu ulu elu nche siri ike n'ozara, gwuokwa otutu olulu mmiri n'ihl na o nwere otutu anu ulu na ndagwurugwu, na n'ala di larji. Ọ huru iru oru ubi n'anya, n'ihl ya, o nwere otutu ndi na-aru oru n'ubi na ubi vaini ya di n'ala ugwu ugwu, na n'ala ndi di na ndagwurugwu.

¹¹ Uzaya nwere ndi agha onugugu ha di ukwu, ndi a zuziri azuzi, na ndi no na njikere mgbe niile ipu ibu agha dika onugugu e kewaputara ha si di. Ọ bụ Jeiel, ode akwukwo na Maaseia, onyeisi ozi no n'okpuru Hananaya, otu n'ime ndiisi ozi eze, ka o di n'aka iguputa ndi agha ga-apu ibu agha. ¹² Ndi agha a nwekwara puku ndiisi agha abuo na nari isii, ya bu 2,600. ¹³ Onugugu ndi agha ahụ niile di nari puku ato na asaa, na nari ise, ya bu, 307,500. Ha bu ndi a zuziri nke oma, ndi di nnoo ike iguzo n'azu eze ibu agha megide ndi iro ya. ¹⁴ Uzaya nyere ndi agha niile, ota, na ube, na uwe agha, na okpu igwe, na uwe agha igwe, uta na nkume na-akwo murumuru, nke ndi na-atu iche ji alu ogo. ¹⁵ Ọ meputakwara ihe ncheputa ohuru na Jerusalem, nke ndi nwere amamihe cheputara, bu nke a ga-eguzobe n'ulu elu nche nakwa n'elu nkuku mgbidi, ka ndi agha nwee ike jiri ha gbaa aku maobu tuo nkume ukwu site n'elu mgbidi ahụ niile. Ude aha ya gbasara ruo ebe di anya, n'ihl na-eneere ya aka n'uzo di ukwu ruo mgbe o ghoru onye di ike.

¹⁶ Ma mgbe Uzaya ghoru onye di ike, nganga wetaara ya odida. Ọ bụ onye na-ekwesighi ntukwasị obi nye ONYENWE ANYI bụ Chineke ya, ọ banyere n'ime ulonso ONYENWE ANYI ka o chuo aja ihe nsure oku na-esi isi utu n'elu ebe ichu aja. ¹⁷ Azaraya onye nchujaja na ndi nchujaja ONYENWE ANYI iri asato ozo bu dimkpa jekwuru ya n'ebe ahụ. ¹⁸ Ha guzogidere eze bu Uzaya, si ya, "Uzaya, i kwesighi ibata n'ebe a jiri aka gi suree ihe nsure oku na-esi isi utu nye ONYENWE ANYI. Nke a bu oru diri naanl ndi nchujaja ndi bu umu Eron, ndi a hoputara doo iche maka oru a. Site n'ebe nso a puo, n'ihl na i gosila onwe gi dika onye na-ekwesighi ntukwasị obi. Ozo i gaghị enwekwa nsopuru site n'aka ONYENWE ANYI Chineke gi."

¹⁹ Uzaya onye ji ihe igu oku nke e ji esure ihe nsure oku na-esi isi utu ahụ n'aka, were iwe nke ukwu megide ndi nchujaja ahụ. Mgbe o no na-abara ndi nchujaja mba n'ihu ebe ichu aja nke di n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, lee ekpenta putara ya n'egedege ihu. ²⁰ Mgbe Azaraya onyeisi nchujaja, na ndi nchujaja ozo niile lere ya anya, ha huru na ekpenta agbaala ya

* 26:1 26:1 Onye a na-akpokwa Azaraya

n'egedege ihu ya, ha mere ka ọ site n'ebe ahụ puo ngwangwa. Ya onwe ya kwa chokwara isite n'ebe ahụ puo ngwangwa, n'ihhi na ONYENWE ANYI tiri ya ihe otiti.

²¹ Eze Uzaya bu onye ekpenta ruo ubochi onwu ya. O biri n'ulo ewupuru iche, ebe o bu onye ekpenta, na onye amapuru site n'ulonso ONYENWE ANYI. Jotam nwa ya ghorọ onye nlekota uloeze, na-achikwa ndi ala ahụ.

²² Ihe ndi ozọ niile mere n'oge ochichi Uzaya, site na mmalite ruo ogwugwu, onye amuma Aizaya nwa Emoz deturu ha n'akwukwo. ²³ Uzaya soro ndi nna nna ya dina n'onwu, e lie ya nso n'ohia ebe a na-eli ozu nke diiri ndi eze, maka na ndi mmadu siri, "O bu onye ekpenta." Jotam nwa ya, ghorọ eze n'onodu ya.

27

Jotam eze Juda

¹ Jotam gbara iri afọ abuo na ise mgbe e mere ya eze. O chiri afọ iri na isii na Jerusalem. Nne ya bu Jerusha nwa Zadok. ² O mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI dika nna ya Uzaya mere, ma o meghi dika nna ya, o banyeghi n'ime ulonso ONYENWE ANYI. Ma ndi mmadu gara n'ihu na-eme omume ha ruru aru. ³ Jotam wughariri Onu Uzọ Ama nke di Elu nke ulonso ukwu ONYENWE ANYI, ruokwa otutu oru n'elu mgbidi nke uguw Ofel. ⁴ O wuru otutu obodo n'ala uguw uguw Juda, wuokwa otutu ebe e wusiri ike na ulo elu nche n'oke ohia.

⁵ Jotam busoro eze ndi Amon agha, meriekwa ha. N'afọ ahụ, ndi Amon bunyere ya nari talenti olocha, na bushel oka iri puku na puku abuo, na bushel oka bali iri puku na puku abuo.

⁶ Jotam ghorọ eze di ike n'ihhi na o kpachara anya debe iwu ONYENWE ANYI Chineke ya.

⁷ Ihe ndi ozọ niile n'oge ochichi Jotam, tinyere ihe gbasara agha niile o luru, na ihe ndi ozọ niile nke o mere, e deturu ha n'akwukwo akuko ndi eze Izrel na Juda. ⁸ O gbara iri afọ abuo na ise mgbe e mere ya eze. O chiri afọ iri na isii na Jerusalem. ⁹ Jotam sooro ndi nna nna ya dina n'onwu, e lie ya n'obodo Devid. Ehaz nwa ya nwoke ghorọ eze n'onodu ya.

28

Ehaz eze Juda

¹ Ehaz gbara iri afọ abuo mgbe o malitere ibu eze. O chikwara afọ iri na isii n'ime Jerusalem, ma o meghi ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI, dika nna ya Devid mere. ² O gbasoro uzọ niile nke ndi eze Izrel, kpuokwa arusi di iche iche maka ofufe arusi Baal. ³ O surere ihe nsure oku na-esi isi utọ di iche iche n'ime Ndagwurugwu nke Ben Hinom, surekwaa umu ya n'oku. O gbasoro omenaala niile ruru aru nke ndi mba ozọ, ndi ahụ ONYENWE ANYI chupuru site n'ihu ndi Izrel. ⁴ O churu aja surekwaa ihe nsure oku aja na-esi isi utọ n'ebe niile di elu, n'elu uguw niile, na n'okpuru osisi ndu obula.

⁵ N'ihhi ya, ONYENWE ANYI Chineke ya nyefere ya n'aka eze ndi Aram. Ndi Aram lugburu ya, kporo otutu n'etiti ndi ya dika ndi mkporo kpoa ha n'Damaskos.

E nyefekwara ya n'aka eze Izrel, onye gburu otutu ndi agha ya. ⁶ N'otu ubochi, Peka nwa Remalaya gburu nari puku ndi agha Juda na iri puku abuo. Ihe ndi a mere n'ihhi na ha gbakutara ONYENWE ANYI Chineke nna nna ha azu. ⁷ Zikri onye Ifrem, onye bu dike n'agha, gburu Maaseia, nwa

eze, na Azrikam onye na-elekota ụlọeze. O gbukwara Elkena onye na-esota eze. ⁸ Ndi Izrel sitere n'etiti ụmụnne ha ndi Juda dọta ndi inyom, na ụmụ okorobia, na ụmụ agboghobia onuogugu ha di nari puku abuo n'agha. Ha bukokwaara otutu ihe ndi ozo ha kwatara n'agha laghachi na Sameria.

⁹ Ma Oded, onye amuma ONYENWE ANYI, no na Sameria n'oge a. O puru jekwuru ndi agha ahụ na Sameria si ha, "ONYENWE ANYI Chineke nna nna unu ha mere ka unu merie ndi Juda n'ih i na ha na-efe arusi. Ma unu ji onuma gbuo ha, nke mere na uzu turu ruo n'eluigwe. ¹⁰ Ugbu a, unu na-achokwa ime ndi ikom na ndi inyom Juda na Jerusalem ndi ohu unu? Ma unu abughi ndi ikpe mmehie mara n'ebe ONYENWE ANYI Chineke unu no? ¹¹ Ugbu a, geenu nti n'ihe m na-ekwu. Kpoghachinu umunna unu ndi a unu dotara n'agha n'ulo ha, n'ih i na ugbu a ONYENWE ANYI na-ewe oke iwe megide unu."

¹² Ufodu ndisi ndi Ifrem, bu Azaraya nwa Jehohanan, na Berekaya nwa Meshilemot, na Jehizkaya nwa Shalum, na Amasa nwa Hadlai, biliri guzogide ndi ahụ si agha na-alota. ¹³ Ha siri, "Unu akpobatakwalala ndi a unu dotara n'agha n'ebe a, n'ih i na unu mee ya, anyi ga-abu ndi ikpe maara n'ihu ONYENWE ANYI. Unu choro itukwas ihe na mmehie na ikpe omuma anyi? N'ih i na ikpe omuma anyi adila ukwu, iwe ya di oku na-adikwasikwa n'ahụ Izrel."

¹⁴ Ya mere, ndi agha ahụ hapuru ndi mkporo ahụ na ihe niile ha bulatara, n'ihu ndi ozi na igwe mmadu ahụ niile. ¹⁵ Mgbe ahụ, ndi ikom ahụ akporo n'aha n'aha duuru ndi mkporo ahụ, manye aka n'ihe ahụ niile a dotara n'agha weputa uwe, na nri, na mmanya na akpukpokuwu, na mmanu, nyeghachi ha ndi ahụ niile a dotara n'agha. Ha bulitere ndi oria no n'etiti ndi ahụ a dotara n'agha kukwas i ha n'elu inyinya ibu. Emesia, ha duuru mmadu ahụ niile dughachiri ha ndi ha no na Jeriko, obodo nkwi. Emesiakwa, ha laghachikwara azu na Sameria.

¹⁶ N'oge ahụ, eze Ehaz zigara ndi eze Asiria ozi ka o bia nyere ya aka. ¹⁷ Ndi Edom biara ozo buso Juda agha, ma dorokwa otutu n'ime ha n'agha. ¹⁸ Ndi Filistia na-ebusokwa ufodu obodo Juda di na mgbada ugwu, na Negeb agha. Ha meriri ma bichikwaa obodo ndi a; Bet-Shemesh, na Aijalon, na Gederot, na Soko, na Timna, na Gimzo, na obodo nta niile gbara ha gburugburu. ¹⁹ Ma ONYENWE ANYI wedara Juda n'ala n'ih i Ehaz, eze Izrel onye mere ka ihe ojoo baa uba na Juda, na-ekwesighi ntukwas i obi ya nye ONYENWE ANYI. ²⁰ Mgbe Tiglat-Pilesa* eze ndi Asiria biara, o wetaara Ehaz nsogbu kama enyemaka. ²¹ Ehaz weere ufodu ihe di n'ulonso ONYENWE ANYI, na nke di n'uloeze, sitekwa na n'ulo ndisi obodo, were ha nye eze Asiria, ma ihe ndi a enyeregh i ya aka.

²² N'oge nsogbu ya, eze Ehaz gwara n'ihu buru onye na-ekwesighi ntukwas i obi nye ONYENWE ANYI. ²³ O churu aja nye chi niile nke Damaskos, bu ndi meriri ya n'agha. O siri, "N'ih i na chi nke ndi eze Aram nyeere ha aka, ha ka m ga-achuru aja, ka ha nwee ike nyere m aka." Ma ha bu ihe wetaara ya odida, burukwa odida nye Izrel niile.

²⁴ Ehaz chikotara ngwongwo niile di n'ulonso ukwu Chineke, gbujas i ha. O mechiri onu uzọ niile e si abanye n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, ma wuo otutu ebe ichu aja na nkuku uzọ niile n'ime Jerusalem. ²⁵ N'obodo niile obula na Juda, o wuru ebe di elu maka ichu aja di iche iche nye chi ndi ozo, si otu a kpasuo ONYENWE ANYI, bu Chineke nna nna ya ha iwe.

* 28:20 28:20 Nke a bu otu ozo e si akpo Tiglat-Pilesa

²⁶ Ma banyere ihe ndị ọzọ niile mere n'oge ọchịchị ya, site na mmalite ruo ọgwugwu, ọ bụ na e degħi ha n'akwukwọ akukọ ihe mere n'oge ndi eze Juda na Izrel? ²⁷ Ehaz soro nna nna ya ha dina n'ọnwu, e lie ya n'obodo Jerusalem, ma ọ bughị n'ime ili ebe a na-eli ndi eze Izrel. Hezekaya nwa ya, ghorọ eze n'ọnọdu ya.

29

Hezekaya edoo ulonso ukwu Chineke nsọ

¹ Hezekaya gbara iri afọ abụọ na ise mgbe ọ malitere i bụ eze. Ọ chiri iri afọ abụọ na itoolu na Jerusalem. Aha nne ya bụ Abija, ada Zekaraya. ² O mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI dika nna nna ya Devid mere.

³ N'ónwa mbụ nke afọ ahụ e mere ya eze ka o meghere ulonso ONYENWE ANYI, mezie ime ya. ⁴ O kporo ndi Livayi, na ndi nchujaja niile oku n'akukọ ọwụwa anyanwu nke ulonso ukwu Chineke, ⁵ gwa ha okwu si ha, "Geenu m nti unu ndi Livayi, doonu onwe unu nsọ, dokwaanu ulonso ukwu ONYENWE ANYI Chineke nna nna unu nsọ. Wezuganu ihe aru niile di n'ebe nsọ nke ulonso ahụ. ⁶ N'ihu na nna anyi ha bu ndi na-ekwesighi ntukwasị obi; ha mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI bu Chineke anyi, hapu ya. Ha wepuru ihu ha site n'ebe obibi ONYENWE ANYI, gbakutakwa ya azu. ⁷ Ha mechikwara uzọ ndi e si abanye na mputa onu ulo ahụ, menyukwa oku di n'ime ya. E sureekwaghi ihe nsure oku na-esi isi utọ, ọ dikwaghi aja nsure oku obula a churu nye Chineke nke Izrel. ⁸ N'ihu nke a ka iwe ONYENWE ANYI ji dakwasị Juda na Jerusalem. O meela ka ha buru ihe oke egwu, na oke ihere na oke ujọ, dika unu jirila anya unu hu. ⁹ E gburu nna anyi ha n'agha, dotakwa ndi nwunye anyi na umu okorobia na umu agboghobia anyi n'agha n'ihu ya. ¹⁰ Ma ugbu a, achoro m ka anyi na ONYENWE ANYI Chineke nke Izrel gbaa ndu, ka iwe ya juru n'ebe anyi no. ¹¹ Umụ m, o kwesighi ka unu gbakuta oru unu azu ozo, n'ihu na ONYENWE ANYI hoputara unu iguzo n'ihu ya, na ijere ya ozi, na iru oru n'ihu ya, na ichuru ya aja ihe nsure oku na-esi isi utọ."

¹² N'oge a ndi Livayi ndi a malitere oru:

site n'ikwu Kohat:

Mahat na Amasai, na Juel nwa Azaraya;

n'ikwu Merari:

Kish nwa Abdi, na Azaraya nwa Jehalelel;

n'ikwu Geshon:

Joa nwa Zima, na Eden nwa Joa;

¹³ n'ikwu Elizafan:

Shimri, na Jeiel;

n'ikwu Asaf:

Zekaraya, na Matanaya;

¹⁴ n'ikwu Heman:

Jehiel, na Shimei;

n'ikwu Jedutun:

Shemaya, na Uziel.

¹⁵ Mgbe ha kpokotara umunna ha bu ndi Livayi, dokwaa onwe ha ocha, ha bara ido ulonso ONYENWE ANYI nsọ, dika eze nyere n'iwu, n'usoro okwu ONYENWE ANYI si di. ¹⁶ Ndi nchujaja banyere n'ime ebe nsọ ahụ ido ya nsọ. Ihe niile na-adighi ocha ha huru n'ime ya ka ha weputasiri

n'ogige ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYỊ ahụ. Ndi Livayi buuru ha gaa bufuo na Ndagwurugwu Kidron. ¹⁷ Ha bidoro mmemme ido nsọ a n'abalị mbụ n'ọnwá nke mbụ. N'abalị nke asatọ ha ruru na mputa ọ́nụ ụlọ nke ụlọnsọ ONYENWE ANYỊ. Ma o were ha abalị asatọ ọ́zọ idochasi ụlọnsọ ahụ nsọ maka ofufe, ha jezuru ozi niile n'abalị iri na isii nke ọ́nwá mbụ ahụ.

¹⁸ Mgbe ahụ, ha bakwuru eze bụ Hezekaya kọ́rọ́ ya si, "Anyị emeela ebe niile n'ụlọnsọ ONYENWE ANYỊ ka ọ́ dī nsọ, ebe ichụ aja nke aja nsure ọ́kụ na ngwongwo ya, na tebul idoba achicha e doro nsọ, na ihe niile dī n'ime ya. ¹⁹ Ọ́zọ, anyị edozielá ma dokwaa ngwongwo ahụ niile nsọ, bụ́ nke eze Ehaz wepuru n'ihí ekwesighi ntụkwasi obi ya mgbe ọ́ bụ́ eze. Ha dikwa ugbo a n'ihu ebe ichụ aja nke ONYENWE ANYỊ."

²⁰ N'ututu echi ya, eze bụ́ Hezekaya kpọ́kọ́tara ndiisi obodo niile, gaa n'ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYỊ ahụ. ²¹ Ha wetara oke ehi asaa, na ebule asaa, na umu ebule asaa, na mkpi asaa, maka ichụ aja mmehie n'ihí alaeze ahụ, maka ụlọnsọ ukwu ahụ, na ala Juda. Eze nyere ndi nchujaja bụ́ umu Eron iwu si ha gbuo anu ụlọ ndi ahụ n'ebe ichụ aja nye ONYENWE ANYỊ. ²² Ya mere, ha gburu oke ehi ahụ niile. Ndi nchujaja fesara ọ́bara ha n'elu ebe ichụ aja. Ha gbukwara ebule ndi ahụ fesa ọ́bara ha n'ebe ichụ aja, gbukwaa umu aturu ndi ahụ fesakwa ọ́bara ha n'ebe ichụ aja. ²³ Ha wetara mkpi ndi ahụ eji achụ aja mmehie n'ihu eze na ọ́gbakọ́ ahụ, ha bikwasikwara ha aka n'elu. ²⁴ Ndi nchujaja gburu mkpi ndi ahụ, chee ọ́bara ha n'elu ebe nchujaja maka ikpuchi mmehie ndi Izrel niile. N'ihí na eze nyere iwu ka a chụọ́ aja nsure ọ́kụ na aja mmehie n'ihí ndi Izrel niile.

²⁵ O mere ka ufodu ndi Livayi nodu n'ụlọnsọ ahụ, dika ndi na-abu abu. O nyere ha ogene, na une, na ubo akwara. O mere nke a n'usoro dika Devid na Gad, bụ́ ọ́hụ ụ́zọ́ eze, na Netan, bụ́ onye amuma, nke a bụ́ dika ONYENWE ANYỊ nyereriji n'iwu site n'aka ndi amuma ya. ²⁶ Ya mere, ndi Livayi ji ihe egwu Devid ndi ahụ niile guzoro na njikere, ma ndi nchujaja jikwa opi ha nke ha na-afu.

²⁷ Hezekaya nyere iwu ka a chụọ́ aja nsure ọ́kụ ahụ n'elu ebe ichụ aja. Mgbe a malitere isure aja ahụ ọ́kụ, a malitekwará ibu abu nye ONYENWE ANYỊ, na ifu opi na iti ihe egwu niile nke Devid, eze Izrel. ²⁸ N'oge mmemme ọ́chuchụ́ aja ahụ, mmadu niile kporo isiala nye Chineke, mgbe ndi abu na-abu abu, ndi opi na-afukwa opi ha. Ihe niile a no na-eme tutu ruo mgbe a chusiri aja niile ahụ.

²⁹ Mgbe ha chuchara aja ndi ahụ, eze na ndi niile no n'ebe ahụ gburu ikpere n'ala, kpokwaa isiala. ³⁰ Eze Hezekaya na ndiisi ozi ya nyere iwu ka ndi Livayi buo ufodu n'ime abu oma Devid, na nke Asaf onye amuma, maka iyi ya too ONYENWE ANYỊ. Ha mere otu a, kpookwa isiala nye Chineke.

³¹ Emesia, Hezekaya siri, "Ugbo a unu edoola onwe unu nsọ nye ONYENWE ANYỊ, bianu nso, webatanu aja na onyinye ekele n'ime ụlọnsọ ONYENWE ANYỊ." Ya mere, nzuko ahụ niile wetaara aja na onyinye ekele ha, ndi niile nwere mkpebi n'obi ha wetara aja nsure ọ́kụ.

³² Onuogugu anu ụlọ niile ha wetara bụ́ ndi a: iri oke ehi asaa, na nari ebule, na nari umu ebule abuo, ka e wetara maka aja nsure ọ́kụ nye ONYENWE ANYỊ. ³³ Anu ndi e doro nsọ maka ichụ aja di nari oke ehi isii na aturu na ewu di puku ato. ³⁴ Ma ndi nchujaja di ole na ole, ha apughikwa igba akpukpo anu niile ahụ maka aja nsure ọ́kụ, n'ihí ya, umunne ha bụ́ ndi Livayi nyeere ha aka tutu ruo mgbe ozi ahụ gwusiri, ruokwa mgbe e doro ndi nchujaja ndi ọ́zọ́ nsọ. N'ihí na ndi Livayi nwere obi ziri ezi karia

ndị nchụaja ido onwe ha nsọ. ³⁵ Aja nsure ọkụ bara ụba, tinyere abụba nke aja udo niile, na aja ihe ọñụñụ nke so aja nsure ọkụ ndị a.

Ọ bụ n'ụzọ dị otu a ka e si weghachite ije ozi na ịchụ aja nke na-adi n'ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYỊ. ³⁶ Hezekaya na ndị Juda niile nūriri ọñụ n'ihị ihe Chineke doziri nye ndị ya, n'ihị na ihe niile ndị a mere ngwangwa.

30

Mmemme Ngabiga

¹ Hezekaya zigaara ndị Izrel na Juda niile ozi, degakwara ndị Ifrem na Manase akwukwọ ikpọ oku ka ha bịa n'ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYỊ dī na Jerusalem maka ime Mmemme Ngabiga nye ONYENWE ANYỊ, bụ Chineke Izrel. ² Eze na ndịisi ya, na ndị nkpọkọta niile na Jerusalem kpebiri na Mmemme Ngabiga a ga-adi n'ọnwa nke abụọ. ³ Ha enweghị ike ime ya n'oge e kwesiri ime ya n'ihị na ọtụtụ ndị nchụaja enwebeghị ike doo onwe ha nsọ n'ọnwa ahụ. Otu a kwa, ndị Izrel enwebeghikwa ike zukọta na Jerusalem. ⁴ Eze na Izrel niile nwere otu mkpebi ime ya otu a. ⁵ Ha kpebiri ka e kwusaa n'ala Izrel niile site na Dan ruo na Bíasheba ka onye ọbụla bịa na Jerusalem maka ime Mmemme Ngabiga nye ONYENWE ANYỊ, Chineke Izrel. Ọtụtụ mmadụ n'Izrel esobeghị mee mmemme a dika e nyere ya n'iwu.

⁶ Ndị ọgba ọsọ weere akwukwọ ozi sitere n'aka eze na ndị ozi ya jegharịa n'Izrel na Juda niile dika ihe eze nyere n'iwu si:

“Unu ndị Izrel, loghachikwutenu ONYENWE ANYỊ Chineke Ebrahim, na Aizik, na Jekob, ka ọ laghachikwute unu bụ ndị eze Asiriya na-emeribeghị. ⁷ Unu adikwala ka nna unu ha, na ụmụnne unu ndị Izrel, ndị na-ekwesighị ntukwasị obi nye ONYENWE ANYỊ, bụ Chineke nna nna ha, nke a mere o jiri were ha mee ihe iju anya, dika unu huru ya. ⁸ Unu abụla ndị isiike dika ha, kama werenu onwe unu nye ONYENWE ANYỊ. Bìakwanu n'ụlọnsọ ya nke o doro nsọ ruo ebighi ebi. Fee ONYENWE ANYỊ Chineke unu ofufe, ime ka iwe ya juru n'ebe unu nọ. ⁹ Ọ buru na unu aloghachikwute ONYENWE ANYỊ, ọ ga-eme ka e gosi ụmụnna unu na ụmụ unu a dọtara n'agha obi ebere, meekwa ka ha site n'ebe e bugara ha loghachikwa. N'ihị na ONYENWE ANYỊ Chineke unu bụ onye obi ebere, na onye obioma; ọ gakwaghị agbakuta unu azu, ma ọ buru na unu echegharịa, loghachikwute ya.”

¹⁰ Ya mere, ndị ọgbọ ọsọ ozi ahụ sitere otu obodo gaa obodo ọzọ n'Ifrem, na Manase, ọ buladi ruo Zebulon. Ma ndị mmadụ chirị ha ọchị, kwaakwa ha emo. ¹¹ Ma otu ọ dī, ụfọdu ndị si n'ebọ Asha na Manase, na Zebulon wedatara onwe ha ala, bịa Jerusalem. ¹² Ma aka Chineke dinyere ndị Juda inye ha otu obi, ime ihe eze na ndịisi ya nyere n'iwu, site n'okwu ONYENWE ANYỊ.

¹³ Ya mere, ọtụtụ mmadụ biara Jerusalem n'ọnwa nke abụọ nke afọ ahụ, maka mmemme achicha ekoghị eko. ¹⁴ Ha niile jiri otu obi bibie ulọ arusi Baal niile dī na Jerusalem, kutuokwa ebe ịchụ aja na-esi isi uto niile, buru ha niile bufuo ha na Ndagwurugwu Kidron.

¹⁵ N'abalị nke iri na anọ nke ọnwa abụọ ahụ, ndị mmadụ ahụ niile gburu aturu Mmemme Ngabiga ha. Nke a mere ka ihere mee ndị nchụaja na ndị Livayi. Ha mekwara ngwangwa doo onwe ha nsọ were aja nsure ọkụ bịa n'ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYỊ. ¹⁶ Ha niile guzokwara n'ọnođu ha dika e dere ya n'iwu Mosis, onye nke Chineke. Ndị nchụaja fesara ọbara nke ndị Livayi bunyere ha n'aka, n'elu ebe ịchụ aja. ¹⁷ Ebe ọ bụ na ọtụtụ ndị so

n'igwe mmadu ahụ edobeghi onwe ha nsọ, ndi Livayi gbuuru ha aturu Mmemme Ngabiga n'ih na ha adighi ocha, ha apughikwa ido aturu ha nsọ nye ONYENWE ANYI. ¹⁸ O bu ezie na otutu ndi sitere n'Ifrem, na Manase, na Isaka, na Zebulon edoghi onwe ha ocha, ma ha sokwa rie oriri ngabiga ahụ, si otu a mebie ihe e dere n'iwu. Ma Hezekaya kpeere ha ekpere si, "Ka ONYENWE ANYI onye di mma gbaghara onye obula ¹⁹ bu ndi ji obi ha na-achọ ONYENWE ANYI Chineke nke nna nna ha, o buladi ma o buru na ha adighi ocha dika iwu nke ebe nsọ si di." ²⁰ ONYENWE ANYI nuru ekpere Hezekaya gwokwa ha.

²¹ Ya mere, ndi Izrel ahụ niile ji onu mee memme achicha ekoghi eko ahụ na Jerusalem ubochi asaa. Ma ndi nchujaja na ndi Livayi ji abu na ngwa egwu ONYENWE ANYI too ya otuto ubochi ahụ niile.

²² Hezekaya ji okwu di mma gbaa ndi Livayi ume n'ih ezi nghota ha nwere n'ijere ONYENWE ANYI ozi. N'ime ubochi asaa ahụ niile, ha churu aja udo, riekwa ihe ha ketara site n'aja niile a churu. Ha tokwara ONYENWE ANYI Chineke nna nna ha otuto.

²³ N'ih oke onu ha niile nwere, ha kpebiri ime memme ahụ gaa n'ihu ubochi asaa ozọ. ²⁴ Hezekaya eze Juda, nyere nzuko ahụ otu puku oke ehi, na puku aturu asaa. Ndi ozi eze niile nyekwara ha, otu puku oke ehi na puku aturu iri. Otutu ndi nchujaja dooro onwe ha nsọ. ²⁵ N'oge ahụ kwa, oke onu juputara n'obi ndi Juda niile, na n'obi ndi nchujaja na ndi Livayi, na n'obi ndi obia, na ndi sitere ala Izrel bia. ²⁶ Oke onu juputara na Jerusalem n'ih na site n'oge Solomon nwa Devid, eze Izrel ruo n'oge a, e mebeghi memme di otu a na Jerusalem. ²⁷ Mgbe ahụ, ndi nchujaja na ndi Livayi guzoro gozie oha mmadu ahụ niile. Chineke nukwara ekpere ha site n'ebe obibi ya di nsọ nke eluigwe.

31

¹ Mgbe ihe niile a gwusiri, ndi Izrel bu ndi no n'ebe ahụ puru gaa n'obodo niile di na Juda, kurisie ogidi nsọ niile, gbutukwa ogidi Ashera niile. Ha kwaturu ebe niile di elu na ebe ichu aja niile di na Juda, Benjamin, Ifrem na Manase. Mgbe ha lachara ha niile n'iyi, ndi Izrel niile laghachiri n'obodo nke aka ha nakwa n'ih onye obula nwere.

Onyinye maka ife ofufe

² Hezekaya kenyekwara ndi nchujaja na ndi Livayi n'usoro iru oru ha n'ulonso ukwu Chineke ubochi niile, maka oru ichu aja nsure oku na aja udo, na inye ekele, na ito ONYENWE ANYI n'onu uzọ ama ebe obibi ya. ³ Eze nyekwara utu nke ya site n'ih nweta ya maka iji chuo aja nsure oku, nke ututu na abali, ya na aja nsure oku nke ubochi izuike niile na onwa ohuru, na nke memme niile a kara aka a na-eme dika o di n'iwu ONYENWE ANYI. ⁴ O nyekwara ndi bi na Jerusalem iwu ka ha na-ewebatara ndi nchujaja na ndi Livayi oke nke ruuru ha, ka ha nwee ike lebanye anya nke oma n'iwu ONYENWE ANYI. ⁵ Ngwangwa e kwusara okwu a, umu Izrel niile wetara onyinye ha n'ebe o bara uba. Ha wetara mkpuru mbu nke oka ha, na mmanya vaini ohuru ha, na mmanu oliv, na mmanu anu, na ihe omume niile nke ubi. Ha wetakwara n'uba otu uzọ n'uzọ iri nke ihe niile ozọ ha nwere. ⁶ Ndi Izrel na Juda niile bi n'obodo Juda bubatakwara otu uzọ n'ime uzọ iri nke igwe ehi, na igwe ewu na aturu, na otu uzọ n'uzọ iri nke ihe nsọ niile edoro nsọ nye ONYENWE ANYI bu Chineke ha. Ha doro ha niile n'ukwu n'ukwu ⁷ Ha bidoro iwebata ihe ndi a site n'onwa nke ato n'afọ

ruo n'ónwa nke asaa. ⁸ Mgbe Hezekaya na ndiisi ya biara hu ukwu ihe ndi ahụ niile, ha toro ONYENWE ANYI, goziakwa ndi ya bu Izrel.

⁹ Hezekaya juru ndi nchujaja na ndi Livayi banyere onyinye ndi ahụ e bubatara. ¹⁰ Azaraya, onyeisi nchujaja, onye sitere n'ikwu Zadok zara si ya; "Lee, kemgbe ndi mmadu malitere iwebata onyinye ha n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI o nwebeghi ihe koru anyi. N'ezie, anyi nwere kari, n'ihina ONYENWE ANYI agoziela ndi ya. Leekwa ihe di ukwu ka foduru."

¹¹ Hezekaya nyere iwu ka e edozie ulo ichikoba ihe n'ime ulonso ukwu ONYENWE ANYI ahụ. Ha mekwara otu a. ¹² Emesia, ha jiri ikwesi ntukwasị obi bubata onyinye ndi ahụ, na onyinye nke otu uzọ n'ime uzọ iri, na onyinye e doro nsọ, tifee ha n'aka Konanaya, onye Livayi. Shimei nwanne ya nwoke bu onye na-esote ya. ¹³ Jehiel, Azazaya, Nahat, Asahel, Jerimot, Jozabad, Eliel, Ismakaya, Mahat na Benaya, bu ndi nlekota oru ndi no n'okpuru Konanaya na Shimei nwanne ya. Ndi a niile bu ndi eze Hezekaya na Azaraya onye nlekota ulonso ukwu Chineke hoputara.

¹⁴ Kore nwa Imna, onye Livayi, onye bukwa onye na-elekota onu uzọ ama di n'owuwa anyanwu, ka e tinyere oru ilekota onyinye afọ ofufu niile e wetaara Chineke. O bu ya nwekwa oru ikesa onyinye ndi ahụ niile e bubataara ONYENWE ANYI ha na onyinye ndi ozọ e doro nsọ. ¹⁵ Ndi na-enyere ya aka bu Eden, Miniamin, Jeshua, Shemaya, Amaraya na Shekanaya. Ha na-eke onyinye ahụ nye ndi nchujaja niile n'obodo ahụ, onye ukwu na onye nta, dika usoro iru oru ha si di. Ha ji ikwesi ntukwasị obi na-enyere ya aka.

¹⁶ Ozokwa, ndi ikom niile si n'ezinaulo ndi nchujaja, ndi gbara site n'afọ atọ gbago, ndi aha ha di n'akwukwo usoro omumu, bu ndi na-aru oru n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, na-eketa oke ihe oriri ha na-eri mgbe obula ha biara iru oru dika usoro oru ha si di. ¹⁷ Ha na-ekenye ndi nchujaja niile e dere aha ha n'akwukwo usoro omumu, kenyekwa ndi Livayi niile gbara site iri afọ abuo gbago ihe oriri dika usoro oru ha si di. ¹⁸ Ndi na-esokwa keta oke ndi a bu umuntakiri, na ndi inyom, na umu ndi ikom na ndi inyom na-etolite etolite, bu ndi niile e deputara aha ha n'akwukwo usoro omumu. Ndi a bu ndi kwesiri ntukwasị obi n'ido onwe ha nsọ.

¹⁹ A hoputara ufodu ndi ikom ndi oru ha bu ike nri nye ndi nchujaja niile bu umu umu Eron. Ndi nchujaja a na-ekwu ihe banyere ha n'ebe a bu ndi ahụ bi n'ala ubi nke gbara obodo ndi nchujaja gburugburu, maobu ndi bi n'obodo ndi ozọ. Ndi a bukwa ndi e dere aha ha niile n'akwukwo usoro omumu ndi Livayi.

²⁰ Ndi a bu ihe ndi Hezekaya mere n'ime Juda niile, o na-eme ihe di mma, na nke ziri ezi, n'ikwesi ntukwasị obi n'ihu ONYENWE ANYI bu Chineke ya.

²¹ N'ime ihe niile o mere, nke metutara ije ozi nke ulo ukwu Chineke, na idebe iwu niile na ukpuru niile Onyenwe anyi nyere, Hezekaya ji obi ya niile gbasoo Chineke. O jikwa obi ya niile jee ozi niile o jere. Nke a mekwara ka ihe gaara ya nke oma.

32

Senakerib abaa mba ibuso Jerusalem agha

¹ Mgbe Hezekaya ji ikwesi ntukwasị obi rucha oru ndi a niile, Senakerib bu eze Asiria, biara n'ime Juda megide ya. O nochibidoro obodo niile nke e wusiri ike, na-eche na o ga-meri ha nye onwe ya. ² Mgbe o doro eze anya na Senakerib biara ka o buo agha megide Jerusalem, ³ Hezekaya mere ngwangwa kpokota umu eze niile na ndiisi agha ya. Mgbe ha zukotara, ha

kpebiri iwuchi isi iyi ahụ niile na-esi n'azụ obodo na-asoputa. Ha mekwara otu a. ⁴ Ha kpokotara otutu ndi oru, ndi gara gbochie isi iyi niile, mee ka mmiri gharakwa isoputa n'ala ahụ niile. Ha mere nke a n'ihl na ha achoghil ka eze ndi Asiria na ndi agha ya nweta mmiri ha ga-anu mgbe ha biaruru ibuso Jerusalem agha. ⁵ Hezekaya wuzikwara mgbidi obodo ahụ, wusie ha ike n'ebe niile o na-ada ada. O wukwara mgbidi ozọ gburugburu mgbidi nke ochie ahụ. O wusikwara ebe siri ike nke Milo di n'obodo Devid ike, kpuokwa otutu ngwa agha na ota.

⁶ O tinyere ndi agha niile no n'obodo ahụ n'okpuru ndiisi agha na-achil ha, mee ka ha niile zokota n'onu uzọ ama nke obodo. N'ebe ahụ ka o no gwa ha okwu sil ha, ⁷ "Dirinu ike, unu adakwala mba. Unu atula ujo maobu daa mba n'ihl eze Asiria na usuu ndi agha ya, n'ihl na onye dinyeere anyi ka ya ike. ⁸ Ihe nonyere ya bu ogwe aka nke anu ahụ, ma nke nonyere anyi bu ONYENWE ANYI, Chineke anyi, inyere anyi aka na ibu agha anyi niile." Okwu a, nke Hezekaya bu eze Juda kwuru, mere ka ndi Juda nwee agbamume.

⁹ Mgbe e mesiri, mgbe Senakerib eze Asiria na ndi agha ya niile nochibidoro Lakish, o zipuru ndi oru ya gaa Jerusalem, ka ha jiri ozi a gaa maka Hezekaya, bu eze Juda na ndi Juda niile ndi no n'ebe ahụ:

¹⁰ "Nke a bu ihe Senakerib, bu eze Asiria siri: O bu na ginil ka ntukwasil obi gil dabere, mere i ji nogidesie ike na Jerusalem n'onodu nochibido a? ¹¹ Mgbe Hezekaya na-asil, 'ONYENWE ANYI bu Chineke anyi ga-azoputa anyi site n'aka eze Asiria,' o bu aghugho ka o na-aghọ unu. O na-eduhie unu, na-achọ ka unu nwuo n'agu nakwa akpiri ikpo nku. ¹² O bughil Hezekaya na onwe ya wezugara ebe ya niile di elu na ebe ichu aja ya niile, na-asil Juda na Jerusalem, 'Unu aghaghil ikpo isiala n'otu ebe ichu aja, chukwa aja n'elu ya'?

¹³ "Unu amaghil ihe mu na nna m ha bu ndi bu m uzọ chia mere ndi ala ozọ? Chi niile nke mba ndi ahụ niile ha nwere ike zoputa ala ha site n'aka m? ¹⁴ O bu onye n'etiti chi niile nke mba ndi a niile, bu ndi nna nna m ha bibiri, naputarala ndi ya site n'aka m? Anaa ka chi unu ga-esi zoputa unu site n'aka m? ¹⁵ Unu ekwela ka Hezekaya duhie unu, rafuokwa unu otu a. Unu ekwenyekwarala ya, n'ihl na o dighil chi obula maobu nke mba obula maobu alaeze obula puru inaputa ndi ya site n'aka m maobu n'aka nna m ha. Ka o buruzie chi unu ga-abu nke ganaputa unu site n'aka m!"

¹⁶ N'uzo di otu a ka ndi ozi Senakerib ahụ ji leda ONYENWE ANYI Chineke, na Hezekaya anya kwuokwa okwu mkpari megide ha. ¹⁷ Emesia, Senakerib dekwara akwukwo mkpari ndi ozọ, nke o no n'ime ya kwuluo ONYENWE ANYI Chineke Izrel, na-asil, "Dika chi ndi ala ozọ niile enweghil ike zoputa ndi ha site n'aka m, otu a kwa, Chineke nke Hezekaya apughikwa izoputa ndi ya site n'aka m." ¹⁸ Mgbe ahụ, ha ji oke olu kpokuo ndi Jerusalem, bu ndi no na mgbidi ahụ n'asusu Hibru, imenye ha egwu nakwa ime ka ujo tuo ha, ka ha nwee ike were obodo ahụ. ¹⁹ Ha kwuru okwu ojoo di iche iche banyere Chineke nke Jerusalem, dika ha si kwuo megide chi niile nke ndi ozọ di n'uwa, bu oru aka mmadu.

²⁰ Mgbe ahụ, Hezekaya bu eze, na Aizaya onye amuma, nwa Emoz, kpokuru Chineke nke eluigwe n'ekpere. ²¹ ONYENWE ANYI zipuru otu mmuo ozi, onye gara tigbuo ndi agha niile bu dike, ndi ochiagha na ndiisi niile no n'omuma ulo ikwu nke eze Asiria. Ya mere, Senakerib ji oke ihere

laghachi n'ala ya. Ma mgbe o gara n'ulo chi ya, ufodu n'ime umu ya ndi ikom, ndi bu anu ahụ na obara ya, were mma agha gbuo ya n'ebe ahụ.

²² Otu a ka ONYENWE ANYI si zoputa Hezekaya na ndi Jerusalem, site n'aka Senakerib eze Asiria, na sitekwa n'aka ndi iro ya ndi ozo. Udo dikwara n'ala ya niile. ²³ Site n'oge ahụ, Hezekaya ghorọ eze a maara aha ya na mba niile di Juda gburugburu. Otutu mmadu bidokwara ibutere ONYENWE ANYI onyinye di iche iche na Jerusalem. Hezekaya n'onwe ya nwetakwara onyinye nke ya.

Nganga, Oganihu, na onwu Hezekaya

²⁴ Ma n'oge ahụ, Hezekaya rịara oria, ruo na o gaara anwu. Ma o kpere ekpere rịo ONYENWE ANYI ka o gwo ya. O zara ekpere ya, gosikwa ya ihe iribama di ebube. ²⁵ Ma Hezekaya ejighi obi ya niile kelee Chineke ekele n'ihia na nganga batara ya n'obi. Nke a mere ka iwe wee ONYENWE ANYI megide ya na ndi Jerusalem na Juda. ²⁶ Mgbe Hezekaya na ndi Jerusalem wedara onwe ha n'ala, iwe ONYENWE ANYI dajuru n'ebe ha no, o takwaghi ha ahuhu n'oge niile ahụ Hezekaya di ndu.

²⁷ Ya mere, Hezekaya ghorọ eze bara ogaranya, burukwa onye a nasopuru. O wuru uloku maka ichebe olaocha ya na olaedo, na nkume di oke onuahia, na uda na-esi isi utu, na ota na efere olaedo ya. ²⁸ O wukwara otutu ulu ozo ebe a na-echebe oka, na mmanya vaini ohuru, na mmanu oliv. O wukwara ulu anumanu maka otutu igwe ewu na aturu ya. ²⁹ O wukwara otutu obodo nta di iche iche, nweekwa otutu igwe anu ulu, na igwe ehi, n'ihia na Chineke mere ka o baa uba.

³⁰ Hezekaya bukwa onye gbochiri mmiri iyi Gaihon n'akuku elu elu ya, gwuo olulu ebe mmiri ahụ si sogharịa na-asobata n'akuku odida anyanwu nke obodo Devid. Ihe niile o mere gaara ya nke oma. ³¹ Ma mgbe ndi ozi nke ndi na-achi Babilon zitere ka ha juo ya banyere ihe ebube ahụ nke mere n'ala ahụ, Chineke hapuru ya i nwalee ya, ka o mara ihe niile di ya n'obi.

³² Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Hezekaya, na oru ebere niile nke o ruru ka edere n'akwukwo ohu onye amuma bu Aizaya, nwa Emoz, dikwa n'akwukwo akuko ndi eze Juda na Izrel niile. ³³ Hezekaya sooro ndi nna nna ya dinaa n'onwu, e lie ya n'ugwu n'ebe ili ndi nna nna Devid di. Ndi Juda niile na ndi niile bi na Jerusalem kwanyere ya ugwu n'onwu ya. Manase nwa ya ghorọ eze n'onodu ya.

33

Manase eze Juda

¹ Manase gbara afọ iri na abuo mgbe o malitere ibu eze. O chiru iri afọ ise na ise na Jerusalem. ² O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI, site n'igbaso ihe aru niile nke ndi mba ozo bi n'ala ahụ na mbu mere, bu ndi ONYENWE ANYI chupuru n'ihu ndi Izrel. ³ O wughariri ebe di elu niile nke nna ya Hezekaya kwadara, o wukwara ebe ichu aja di iche iche nke Baal, piakwa ogidi Ashera di iche iche. O kporo isiala nye usuu ihe niile nke di na mbara eluigwe feekwa ha ofufe. ⁴ O wuru ebe ichu aja di iche iche, n'ime ulonso ONYENWE ANYI, nke ONYENWE ANYI, kwuru okwu banyere ya, si, "Aha m ga-adigide na Jerusalem ruo mgbe ebighi ebi." ⁵ O wuru ebe ichu aja nye usuu ihe niile di na mbara eluigwe n'ogige abuo di n'ulonso ONYENWE ANYI. ⁶ O jikwa umu ya chuo aja n'ime oku na Ndagwurugwu nke Ben Hinom. O gbara aja, taa amusu, choo osisa n'aka ndi mgbaasi, juta ase n'aka ndi na-aju mmuo ojoo ase, ya na ndi dibia afa mekwara

ihe. O mere ihe dị n'ọ n'ebe ọ dị ukwu n'anya ONYENWE ANYI si otu a kpasuo iwe ya.

⁷ O were oyiya apiri api nke o mere debe n'ime ulonso Chineke, nke Chineke gwara Devid na nwa ya Solomon okwu si, "N'ulonso a na n'ime Jerusalem, nke mu onwe m hoputara site n'ebo niile nke Izrel, ka m ga-akpokwasi Aha m ruo mgbe ebighi ebi. ⁸ Ma agaghi emekwa ka ukwu ndi Izrel hapu ala ahụ nke m kenyere nna nna unu, naani ma o buru na ha elezie anya debe ihe niile m nyere ha n'iwu banyere iwu niile, ukpuru niile na ntuziaka niile m nyere site n'aka Mosis." ⁹ Ma Manase duhiere Juda na ndi Jerusalem, mee ka ha mee ihe di njo kariya nke ndi mba niile ndi ONYENWE ANYI lara n'iyi site n'ihu ndi Izrel.

¹⁰ ONYENWE ANYI gwara Manase na ndi ya okwu, ma ha egeghi nti. ¹¹ N'ihia ya, ONYENWE ANYI mere ka ndi ochiagha nke eze ndi Asiria bia buso ha agha, bu ndi jidere Manase, gbanye ya nko igwe n'imi, were udo bronze kee ya agbu, kporo ya laa Babilon. ¹² N'oge ahụ ka anya doro Manase. O wedara onwe ya ala nke ukwu, rigo amara site n'aka ONYENWE ANYI Chineke nna nna ya. ¹³ ONYENWE ANYI nuru arigo ya mee ya ka o lotakwa n'alaeze ya na Jerusalem. Mgbe ahụ, Manase matara na ONYENWE ANYI bu Chineke n'ezie.

¹⁴ O bu n'oge a ka o wughachiri mgbidi nke abuo gburugburu obodo Devid, na mgbidi di n'odida anyanwu iyi Gaihon na ndagwurugwu Kidron. Site n'ebe ahụ, o wuru ya ruo nonu uzọ ama Azu, na gburugburu uguw Ofel ebe o wuliri ya elu. O dokwara ndisi agha ya n'obodo niile e wusiri ike di na Juda.

¹⁵ O wezugara chi ndi mba ozo niile, wepukwa oyiya ahụ o tinyere n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, kutuokwa ulo arusi o wuru n'ugwu ulonso, na ndi nke o wuru na Jerusalem. O sitere n'obodo bufuo ha. ¹⁶ Emesia, o wughariri ebe ichu aja ONYENWE ANYI di n'ulonso ukwu Chineke, chuo aja udo na aja ekele n'elu ya. O nyekwara ndi Juda niile iwu si ha fee ONYENWE ANYI Chineke nke Izrel ofufe. ¹⁷ Ma ufodu ndi Juda nogidekwara na-achụ aja n'ugwu, maobu naani ONYENWE ANYI Chineke ha ka ha na-achuru aja ndi a.

¹⁸ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Manase na ekpere nke o kpeere Chineke ya, na okwu niile ndi ohu gwara ya n'aha ONYENWE ANYI, bu Chineke nke Izrel, ka e dere n'akwukwo akuko ihe e mere n'oge ndi eze Izrel niile. ¹⁹ Ekpere ya, na osisa Chineke zara ya, na mmehie ya niile, na-ekwesighi ntukwasi obi ya, na ebe niile o wuru ulo arusi n'elu uguw, na ebe o manyere ogidi arusi Ashera, na arusi ndi ozo, tupu o weda onwe ya ala, ka e dere n'akwukwo akuko ndi amuma. ²⁰ Manase sooro ndi nna nna ya ha dina nonwu, e lie ya n'uloeze ya. Amon, okpara ya, nochiri ya.

Amon eze Juda

²¹ Amon gbara iri afọ abuo na abuo mgbe o malitere ibu eze. O chiru afọ abuo na Jerusalem. ²² O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI dika nna ya Manase mere. Amon kporo isiala, chukwa aja nye arusi niile, nke Manase mere. ²³ Ma o wedaghi onwe ya ala n'ihu ONYENWE ANYI dika Manase nna ya mere. Kama Amon gara n'ihu mee ka ikpe omuma ya mubaa.

²⁴ Ndi na-ejere Amon ozi gbara izu megide ya, ha gburu ya n'ime uloeze ya. ²⁵ Mgbe ahụ, ndi ala ahụ gburu ndi niile ahụ gbara izu megide eze Amon. Ha mere Josaya nwa ya nwoke eze nonodu ya.

34

Mgbanwe Josaya wetara

¹ Josaya gbara afọ asatọ mgbe e mere ya eze. Ọ chiri iri afọ atọ na otu na Jerusalem. ² O mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI, gbasookwa ụzọ niile nke nna nna ya Devid, o sighi n'uzọ a wezuga onwe ya gaa n'aka nri maobu n'aka ekpe.

³ N'afọ nke asatọ nke ochichi ya, mgbe o ka bu okorobia, o bidoro iji obi ya niile na-achọ Chineke nke nna ya Devid. N'afọ iri na abuo nke ochichi ya, o malitere ime ka Juda na Jerusalem di ocha site n'iwezuga ebe ichu aja niile di elu, na ogidi Ashera niile, na arusi a piri api na nke a kpuru akpu niile. ⁴ N'ihu ya o mere ka a kwatuo ebe ichu aja Baal n'ike. O kudara ebe ichu aja ihe nsure oku na-esi isi utu di n'elu ebe ichu aja Baal ndi ahụ, tijisie ogidi Ashera niile, na arusi na oyiya niile. O kujasiri ha niile, kpokoro ha ghasaa ha n'elu ili ndi na-eefe ha. ⁵ O kporo okpukpu ndi nchujaja ahụ oku n'elu ebe ichu aja arusi ha, si otu a mee ka Juda na Jerusalem di ocha. ⁶ N'obodo ndi Manase, na Ifrem na Simion, ruo na Naftali, na mkpomkpo ebe ha niile gburugburu. ⁷ O tituru ebe ichu aja nke arusi niile na ogidi arusi Ashera, gwepia arusi ndi a niile dika ntu. Otu a ka o mere n'ala Izrel niile tupu o laghachi Jerusalem.

⁸ N'afọ nke iri na asatọ nke ochichi Josaya, mgbe o mere ka ala ahụ na ulonso di ocha, o zigara Shefan nwa Azalaya, Maaseia onye na-achi obodo, na Joa nwa Joahaz, onye na-edeko akuko, ka ha wuzie ulonso ONYENWE ANYI, bu Chineke ya.

⁹ Ha jekwuru Hilcaya onyeisi nchujaja nye ya ego nke e webatara n'ulonso Chineke, nke ndi Livayi bu ndi na-eche onu uzọ nakotara site n'aka ndi Manase na Ifrem, na ndi niile foduru n'Izrel, na sitekwa n'aka ndi Juda na Benjamin, na ndi niile bi na Jerusalem. ¹⁰ Mgbe ahụ, ha nyefere ya n'aka ndi ikom ahoputara maka ilekota oru n'ulonso ONYENWE ANYI. Ndi ikom a kwuru ndi oru ruziri ma mezie ulonso ahụ ugwo. ¹¹ Ha nyekwara ndi okpo ntu na ndi na-ewu ulo ego iji zuta nkume a wara awa, osisi iji mee ihe njikota na osisi ikwado ulo, maka iji ruzie ulo a nke ndi eze Juda hapuru ka o dakasia.

¹² Ndi oru a ruru oru ha n'ikwesi ntukwasi obi. Ndi nlekota ha bu ndi Livayi ndi a: Jahat na Obadaya ndi si n'ikwu Merari, na Zekaraya na Meshulam ndisi n'ikwu Kohat. Ndi Livayi ndi ozo, ndi bu ndi nwere nghota n'iti ngwa egwu di iche iche ¹³ ka e mere ndi nlekota ndi na-ebu ibu. Ha lekotakwara ndi niile ruru oru di iche iche. Ufodu n'ime ndi Livayi ndi a bu ndi ode akwukwo na ndi na-edeko ihe, na ndi na-eche onu uzọ nche.

Nchota Akwukwo iwu

¹⁴ Mgbe ha na-eweputa ego anabatara n'ulonso ONYENWE ANYI, Hilcaya onye nchujaja chotara akwukwo Iwu ONYENWE ANYI, bu nke o nyere site n'aka Mosis. ¹⁵ Hilcaya siri Shefan ode akwukwo, "Achotala m Akwukwo Iwu n'ime ulonso ukwu ONYENWE ANYI." O nyere ya Shefan.

¹⁶ Mgbe ahụ, Shefan buuru akwukwo ahụ wegara ya eze, gwa ya si, "Ndi ozi gi na-eje ozi ha dika ihe niile i tinyere ha n'aka si di. ¹⁷ Ha enyefela ego niile nke di n'ulonso ONYENWE ANYI n'aka ndi nlekota oru, na ndi oru." ¹⁸ Emesia, Shefan ode akwukwo gwara eze okwu ozo si ya, "O nwere akwukwo Hilcaya nyere m." Shefan weputara ya guo ya na nti eze.

¹⁹ Mgbe eze nuru ihe niile e dere n'akwukwo iwu ahụ, o dowara uwe ya. ²⁰ O nyere Hilcaya, Ahikam nwa Shefan, Abdon nwa Maika, Shefan ode

akwukwo na Asaya, bu onye oru eze, iwu, si ha, ²¹ “Gaanu juta ONYENWE ANYI ase, n’isi m na n’isi ndi foduru n’Izrel na Juda, banyere ihe niile e dere n’akwukwo a bu nke achotara. N’ihi na onuma ONYENWE ANYI di ukwu bu nke a wukwasiri anyi, n’ihi na ndi bu anyi uzọ edebeghi okwu nke ONYENWE ANYI, ha agbasoghi ihe niile e dere n’ime akwukwo a banyere anyi.”

²² Ya mere, Hilkaya na ndi ahụ eze zipuru ya na ha, jekwuuru Hulda, onye amuma nwanyi, onye bu nwunye Shalum, nwa Tokhat, nwa Hasra. Onye nlekota ebe a na-edebe uwe. Hulda na-ebi na mpaghara Jerusalem e wuru oheru.

²³ O siri ha, “Otu a ka ONYENWE ANYI, bu Chineke nke Izrel, kwuru: Gwanu nwoke ahụ ziri unu ka unu biakwutem, si ²⁴ ‘Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu: Ana m aga iweta mbibi ga-adakwasị ebe a na ndi niile bi n’ime ya, obubu onu niile e dere n’ime akwukwo a, bu nke a guputara n’ihu eze Juda. ²⁵ N’ihi na ha ajula m, gbakuta m azu, chuo aja nsure oku na-esi isi utọ nye chi ndi ozo, kpasuo m iwe site na ihe niile nke aka ha meputara, a ga-awukwasị iwe m n’ebe a, o gaghị akwusikwa.’ ²⁶ Gwanu eze Juda, onye ahụ zitere unu ijuta ase site n’onu ONYENWE ANYI si ya, ‘Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel na-ekwu banyere okwu ndi ahụ i nuru. ²⁷ N’ihi na o wutere gi n’obi, na i wedakwara onwe gi n’ala n’ihu Chineke, mgbe i nuru ihe o kwuru megide ebe a na ndi bi n’ime ya, n’ihi na i wedara onwe gi n’ala n’ihu m, ma dowakwa uwe gi, bekwaa akwa n’ihu m. Mu onwe m anula, otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara. ²⁸ Ugbu a, aga m achikota gi nye nna nna gi ha, a ga-eli gi n’udo. Anya gi agaghị ahụ mbibi nke m ga-eme ka o biakwasị ebe a na ndi bi n’ime ya.’”

Ha laghachiri inye eze osisa ya.

²⁹ Mgbe ahụ, eze kporo ndi okenye Juda na Jerusalem niile. ³⁰ O gara n’ulonso ukwu ONYENWE ANYI, ya na ndi ikom Juda niile, ndi niile bi na Jerusalem, na ndi nchujaja, na ndi Livayi, na ndi mmadu niile, site n’onye nta ruo na onye ukwu. O guputara na nti onye obula okwu niile si n’akwukwo ogbugba ndu ahụ, bu nke achotara n’ime ulonso ONYENWE ANYI. ³¹ Eze guzoro n’akuku ogidi, kwee nkwa n’ihu ONYENWE ANYI, igbaso ONYENWE ANYI, na idebe iwu ya na ukpuru ya niile, na iji obi ya niile, na mkpuruobi ya niile rube isi n’okwu ogbugba ndu ahụ e dere n’akwukwo ahụ.

³² O mekwara ka ndi niile no na Jerusalem na Benjamin kwee Onyenwe anyi otu nkwa ahụ. Ndi niile bi na Jerusalem mezuwara ihe ndi a dika ogbugba ndu Chineke, bu Chineke nna nna ha si di.

³³ Josaya sitere n’ala niile bu nke ndi Izrel wezuga ihe aru niile bu arusi, o mere ndi niile no n’Izrel n’oge ahụ ka ha fee ONYENWE ANYI bu Chineke ha. N’ubochi ndu ya niile, ha esiteghi n’iso ONYENWE ANYI, bu Chineke nke nna nna wezuga onwe ha.

35

Josaya emee Mmemme Ngabiga

¹ Josaya mere Mmemme Ngabiga ONYENWE ANYI na Jerusalem n’ubochi iri na anọ nke onwa mbu n’afọ. Ha gburu aturu Mmemme Ngabiga n’ubochi ahụ ² O debekwara ndi nchujaja n’ime ulonso ukwu ONYENWE ANYI, gbaa ha ume ka ha bidokwa iru oru ha. ³ O siri ndi Livayi, bu ndi e doru nsọ nye ONYENWE ANYI, ndi na-emekwa ka ndi Izrel ghota ihe, “Donyenu igbe nsọ ahụ n’ulonso ukwu ahụ Solomon, nwa Devid, bu eze

Izrel wuru. Unu ekwesikwaghị ị na-ebugharị ya n'ubu unu ozo. Ugbu a jeerenụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu, na ndị ya Izrel ozi. ⁴ Kwadoonụ onwe unu n'usoro ezinaulo unu n'otu n'otu, dika ntuziaka ihe Devid, eze Izrel dere n'akwukwo si di, ya na nke Solomon nwa ya si dikwa.

⁵ “Werenụ onodu n'ebe nsọ unu na otu ndi Livayi, maka nkewa nke ezinaulo nna nna unu ha si di, bu ikwu ndi Izrel, ndi na-abughị ndi nchujaja. ⁶ Gbuonụ aturu ngabiga ndi ahụ, doonụ onwe unu nsọ, doziekwaranụ umunna unu ndi Izrel aja ha, ime dika ihe ONYENWE ANYỊ nyere Mosis n'iwu si di.”

⁷ Josaya nyere ndi niile no n'ebe ahụ onyinye igwe ewu na aturu onuogugu ya di iri puku ato, nke ha ga-eji chuo aja Mmemme Ngabiga. O nyekwara ha puku oke ehi ato site n'aku eze.

⁸ Ndisi ya nyekwara ndi nchujaja na ndi Livayi onyinye afo ofufu. Otu a kwa, Hilcaya na Zekaraya, na Jehiel, ndi na-elekota ulonso Chineke nyere ndi nchujaja puku ewu na aturu abuo na nari isii, nyekwa ha nari oke ehi ato, maka iji chuo aja Ngabiga. ⁹ Ndi bu ndi ndu n'ebo Livayi aha ha bu Konanaya, na Shemaya, na Netanel, na nwanne ya Hashabaya, na Jeiel, na Jozabad, nyere ndi Livayi puku ewu na aturu ise, na nari oke ehi ise maka iji ha chuo aja Ngabiga.

¹⁰ Mgbe e dozichara usoro ije ozi ahụ niile, ndi nchujaja weere onodu ha, ha na ndi Livayi n'oke oru ha n'usoro dika eze nyere n'iwu. ¹¹ Mgbe ahụ ndi Livayi gburu aturu ngabiga ahụ niile, were obara ha nye ndi nchujaja. Ha fesara ya n'ebe ichu aja mgbe ndi Livayi no na-agba anu ndi ahụ akpukpo. ¹² Ha kenyere ezinaulo obula anu ndi ahụ niile ka ha jiri nke ha ketara chuo aja nsure oku nye ONYENWE ANYỊ n'usoro dika e dere n'ime akwukwo Mosis. Otu a ka ha mekwara banyere ehi ndi ahụ. ¹³ Otu a kwa, dika e dere ya n'iwu Mosis, ha huru anu aja ngabiga ahụ n'oku, sie aja ndi di nsọ n'ite, buputa ha ngwangwa kee ha ndi mmadu niile. ¹⁴ Emesia, ha kwadooro onwe ha ihe, ma kwadokwara ndi nchujaja, n'ihia na ndi nchujaja, bu umu Eron, nori na-achu aja nsure oku na abuba anu ruo abali. Ya mere, ndi Livayi ji kwadoro onwe ha ma kwadokwara ndi nchujaja, bu umu Eron ihe.

¹⁵ Ndi ikwu Asaf ndi a, bu ndi na-abu abu, nokwa n'onodu ha n'usoro dika ihe Devid, na Asaf, na Heman, na Jedutun onye amuma eze nyere n'iwu. Ndi na-eche nche n'onu uzo ama ahapughi onodu ha, n'ihia na ndi Livayi ibe ha doziri ihe debere ha.

¹⁶ Ya mere, e doziri ofufe niile nke ONYENWE ANYỊ n'otu ubochi ahụ, maka ime Mmemme Ngabiga na ichu aja nsure oku niile n'ebe ichu aja ONYENWE ANYỊ, dika eze Josaya nyere n'iwu. ¹⁷ Ndi Izrel bu ndi no n'ebe ahụ mere Mmemme Ngabiga n'oge ahụ, meekwa mmemme achicha ekoghi eko ubochi asaa. ¹⁸ E mebeghi Mmemme Ngabiga n'udi a n'Izrel, site n'ubochi Samuel onye amuma, o nwebekwaghị eze Izrel obula nke merela mmemme a dika Josaya mere, ya na ndi nchujaja, ndi Livayi na ndi Juda niile na ndi Izrel niile bu ndi no n'ebe ahụ tinyere ndi Jerusalem. ¹⁹ O bu n'afu nke iri na asato nke ochichi Josaya, ka e mere Mmemme Ngabiga a.

Onwu Josaya

²⁰ Emesia, mgbe Josaya hazisiri ihe n'ulonso ahụ, Neko eze Ijpt gbagoro iga buo agha na Kakemish, nke di n'akuku osimiri Yufretis. Mgbe ahụ, Josaya pukwara izute ya n'agha. ²¹ Ma Neko zipuru ndi ozi biara zie Josaya ozi, si ya, “Olee esemokwu di ugbu a n'etiti mu na gi, gi eze Juda? O bughị ibuso gi agha ka m biara, kama o bu naani ulo mu na ha no

n'agha. Chineke siri m ka m mee ngwa; ya mere, egbochikwala Chineke onye nonyeere m, ka o ghara iji iwe bibie gi."

²² Ma Josaya esiteghi n'ebe o no chigharia, kama o nwoghariri onwe ya, ka a ghara imata onye o bu, maka iga buso ya agha. O geghikwa nti na okwu ahụ eze Neko kwuru nke si n'aka Chineke bia, kama o puru ibuso ya agha n'ala Megido.

²³ Ma mgbe ndi n'agba uta gbatara eze, bu Josaya uta, eze gwara ndi ozi ya si, "Bupunu m, n'ih i na emerula m ahụ n'ebe o di ukwu." ²⁴ Ya mere, ha sitere n'ugbo agha ya bulie ya bubanye ya n'ime ugbo agha ozo, bulata ya na Jerusalem, ebe o no nwuo. E liri ya n'ili nna nna ya ha, ndi Juda na Jerusalem niile ruuru ya uju.

²⁵ Jeremaya buuru Josaya abuakwa, ruo taa ndi ikom na ndi inyom nabu abu a iji na-echeta Josaya. Nke a ghoru omenaala n'Izrel, e dekwara ya n'akwukwo abuakwa di iche iche.

²⁶ Ihe ndi ozo niile Josaya mere, na oru ebere niile o ru ru n'usoro ihe e dere n'iwu ONYENWE ANYI, ²⁷ na akuko ndu ya site na mmalite ruo n'ogwugwu, ka e deputara n'akwukwo akuko ndi eze Izrel na Juda.

36

¹ Ndi ala ahụ kporo Jehoahaz, nwa nwoke Josaya mee ya eze na Jerusalem, n'onodu nna ya.

Jehoahaz eze Juda

² Jehoahaz gbara iri afọ abuo na ato mgbe o bidoro ichi, ma o chiru na Jerusalem onwa ato. ³ Eze Ijpt chudara ya site nochichi na Jerusalem, kwagide ndi Juda ka ha tuora ya utu nari talenti olaocha na otu talenti olaedo. ⁴ Eze Ijpt mere Eliakim, otu nwanne Jehoahaz, eze ndi Juda na Jerusalem. O gughariri aha Eliakim ka o buru Jehoiakim. Ma Neko duuru Jehoahaz nwanne nwoke Eliakim gaa Ijpt.

Jehoiakim eze Juda

⁵ Jehoiakim gbara iri afọ abuo na ise mgbe o malitere ibu eze. O chiru afọ iri na otu na Jerusalem. O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI Chineke ya. ⁶ Nebukadneza eze Babilon busoro ya agha, jiri udo bronz kee ya agbu, n'ih i duru ya gaa Babilon. ⁷ Nebukadneza bukwara efere na iko olaedo di n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, buru ha gaa buba ha n'uloeze ya di na Babilon.

⁸ Akuko ozo niile gbasara ochichi Jehoiakim, na banyere ihe aru niile o mere, na ihe niile a choputara megide ya, ka e dere n'akwukwo akuko ndi eze Izrel na Juda. Jehoiakin nwa ya ghoru eze n'onodu ya.

Jehoiakin eze Juda

⁹ Jehoiakin gbara afọ iri na asato* mgbe o malitere ibu eze, o chiru naani onwa ato na abali iri na Jerusalem. O mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI. ¹⁰ Emesia, n'afu nke ozo ya, Nebukadneza ziri ozi mee ka akporo ya, na otutu ihe ndi di oke onahia sitere n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, bulaa ha Babilon n'oge a. O mere nwanne nna Jehoiakin bu Zedekaya, eze Juda na Jerusalem.

Zedekaya eze Juda

* **36:9** 36:9 Otu akwukwo ndi Hibru, ufudu akwukwo ndi ozo na nke Siriak, ma karichasia akwukwo ndi Hibru na-eede afu asato. 2Ez 24:8

¹¹ Zedekaya gbara iri afọ abụọ na otu mgbe e mere ya eze. O chiri afọ iri na otu na Jerusalem. ¹² O mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI Chineke ya, o wedaghi onwe ya ala nara ndumodu Jeremaya bu onye amuma, onye na-ekwu okwu nke ONYENWE ANYI. ¹³ Ozokwa, o nupuru isi megide eze Nebukadneza, onye mere ka o nuo iyi n'aha Chineke. O ghorọ onye isiike, onye mechiri obi ya, ju ichigharikwute ONYENWE ANYI, Chineke Izrel. ¹⁴ N'ime ka ihe di njo karja, mmadu niile, tinyere ndi ndu n'etiti ndi nchujaja, nogidere buru ndi na-ekwesighi ntukwasi obi, site n'igbaso omenaala ruru aru nke mba niile gbara ha gburugburu. Ha meruru ulonso ONYENWE ANYI, nke o doro nsọ n'ime Jerusalem.

Odida Jerusalem

¹⁵ ONYENWE ANYI, Chineke nna nna ha, sitere n'onu ndi amuma ya gwa ha okwu mgbe na mgbe, ido ha aka na nti. O mere nke a n'ihina o nwere obi ebere n'ebe ha no, na n'ebe ulonso ukwu ya di. ¹⁶ Ma ha kwara ndi amuma Chineke ndi a emo, lelia okwu Chineke ha wetara anya, chia amuma ha buru ochi, tutu ruo mgbe ha kpasuru onuma ONYENWE ANYI megide ndi ya, ruo mgbe ihe obula na-adighikwa nke puru igbochi ngosiputa oke onuma a. ¹⁷ Ya mere, o welitara eze Kaldia imegide ha, bu onye ji mma agha gbuchapu umu okorobia ha n'ulo ebe nsọ ha. O nweghikwa omiiko n'ebe umu okorobia, maobu umu agboghodi, ndi okenye maobu ndi nria nria. Chineke weere ha niile nyefee ha n'aka Nebukadneza. ¹⁸ O sitere n'ulonso ukwu Chineke kpokoro ihe niile di n'ime ya, ma ihe ukwu ma ihe nta, tinyere aku niile di n'ime ulonso ONYENWE ANYI, na n'uloeze, na n'ulo ndiji ozi eze buru ha gaa Babilon. ¹⁹ Ha sunyere ulonso Chineke oku, kwatukwa mgbidi Jerusalem. Ha sunyere uloeze niile oku, mebikwaa ihe niile ndi bara uru di n'ime ya.

²⁰ Ha buuru ndi foduru, bu ndi niile gbanariri mma agha, gaa Babilon, ha ghorọ ya, ghokwara umu ya ndi nochiri anya ya, ndi ohu, tutu ruo mgbe ehiwere alaeze Peshia. ²¹ Ala ahụ nwere ubochi izuikwa niile kwesiri ya n'ebe o zuruoke, n'oge niile nke itogbo n'efu ya, o zuru ike, ruo mgbe iri afọ asaa ahụ zuru, n'imezu okwu ONYENWE ANYI kwuru site n'onu Jeremaya onye amuma.

²² Ma n'afọ mbu nke ochichi Sairos eze Peshia, ime ka okwu ONYENWE ANYI nke sitere n'onu Jeremaya mezu, ONYENWE ANYI kpaliri mmuo Sairos, eze Peshia ka o mee mkpasa n'alaeze ya niile, ma denyekwa ya n'akwukwo iwu, si,

²³ "Otu a ka Sairos, eze Peshia kwuru:

"ONYENWE ANYI, Chineke nke eluigwe, e nyela m alaeze niile nke di n'awa. O nyekwala m oru iwuru ya ulonso na Jerusalem, nke di na Juda. Ya mere, onye ya obula n'etiti ndi ya nwere ike iga, ka ONYENWE ANYI Chineke ha nonyekwara ha.' "

Ezra

Sairos enyere ndi na-alaghachi aka

¹ N'afọ mbụ nke ọchịchị Sairos, eze Peshia, ime ka okwu ONYENWE ANYI nke sitere n'ọnu Jeremaya mezu, ONYENWE ANYI kpaliri mmụọ Sairos, eze Peshia ka o mee mkpọsa n'alaeze ya niile, ma denyekwa ya n'akwukwo iwu, si,

² "Otu a ka Sairos, eze Peshia kwuru,

" 'ONYENWE ANYI Chineke nke eluigwe, e nyela m alaeze* niile nke di n'ụwa, o nyekwala m ọrụ iwuru ya ụlọnsọ na Jerusalem, nke di na Juda.

³ Ya mere, onye ya ọbụla n'etiti ndi ya nwere ike iga Jerusalem nke di na Juda, gaa wuo ụlọnsọ ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, bu Chineke no na Jerusalem. Ka Chineke ha nonyekwara ha. ⁴ Ma n'obodo ọbụla ebe ndi fọdurụ ndu bi, ka ndi no n'ebe ahụ nye ha onyinye ọlaocha na ọlaedo, na akụ na anụ ụlọ n'uzọ enyemaka, tinyere onyinye afọ ofufu maka ụlọnsọ ukwu Chineke nke di na Jerusalem.' "

⁵ Mgbe ahụ, Chineke tinyere ọchịchọ ilaghachi Jerusalem† n'obi ndisi ezinaulo Juda na Benjamin na ndi nchujaja, na ndi Livayi. Ha kwadokwara ilaghachi maka iru ọrụ ụlọnsọ ONYENWE ANYI ahụ na-atufughị oge.

⁶ Ndi Juu bi na gburugburu Peshia nyere ndi nke na-alaghachi Jerusalem onyinye ihe ọlaocha na ọlaedo, na anụ ụlọ na ihe ndi ozo, na onyinye di oke onuahia di iche iche, tinyere onyinye afọ ofufu ha.

⁷ Nke ka nke, eze Sairos chiputara otutu ngwongwo nke ụlọnsọ ONYENWE ANYI nke Nebukadneza sitere na Jerusalem bukorọ gaa debe n'ulo chi ya.

⁸ Sairos bu eze Peshia, chiputara ha site n'aka Mitredat, onye bu odozi akụ, onye guru ha onu nye Sheshbaza, onye bu onyeisi ndi Juu ahụ na-alaghachi Jerusalem na Juda.

⁹ Nke a bu onuogugu ngwongwo ndi ahụ:

efere ọlaedo iri ato (30),

efere ọlaocha otu puku (1,000),

efere ọlaocha iri abuo na itoolu (29),

¹⁰ efere nta ọlaedo iri ato (30),

efere ọlaocha nta nari ano na iri (410),

ngwongwo ndi ozo otu puku (1,000).

¹¹ N'ime ihe ndi a niile, onuogugu ihe e ji ọlaocha na ọlaedo kpọ di puku ise na nari ano (5,400).

Sheshbaza bulatara ihe ndi a mgbe ya na ndi ahụ a doro n'agha hapuru Babilon na-alota Jerusalem.

2

Onuogugu ndi lotara

* **1:2** 1:2 Alaeze Sairos gbatiri site n'India jeruo Ijipt, ma sitekwa n'ebe di warawara n'osimiri Uhie ruo Kush. † **1:5** 1:5 Nke a bu ogologo uzọ di nari kilomita itoolu maobu otu puku. O ga-ewe onye ije ihe dika onwa abuo, maobu ato iji ugboala nke inyinya na-adokpu ruo Jerusalem.

¹ Ugbu a, ndị a bụ ndị obodo niile a na-achị achị, bụ ndị sitere na ndọta n'agha nke Nebukadneza, eze Babilon, onye dọtara ha n'agha buru ha laa Babilon. Ha loğhachitere na Jerusalem nakwa Juda, onye oḅula n'obodo nke ha. ² Ndiisi ha na Zerubabel soo, bụ Jeshua, Nehemaya,* Seraya, Reelaya, Mōdekai, Bilshan, Mispa, Bigvai, Rehum na Baana.

Ihe ndeputa onuogugu ndi ikom Izrel bu nke a:

- ³ Ndi agburu Parosh, puku abuo, otu nari na iri asaa na abuo (2,172).
⁴ Umụ Shefataya, nari ato na iri asaa na abuo (372).
⁵ Umụ Ara, nari asaa na iri asaa na ise (775).
⁶ Umụ Pahat-Moab (site n'umu Jeshua na Joab), di puku abuo na nari asato na iri na abuo (2,812).
⁷ Umụ Elam, otu puku na nari abuo na iri ise na ano (1,254).
⁸ Umụ Zatu, nari itoolu na iri ano na ise (945).
⁹ Umụ Zakai, nari asaa na iri isii (760).
¹⁰ Umụ Bani, nari isii na iri ano na abuo (642).
¹¹ Umụ Bebai, nari isii na iri abuo na ato (623).
¹² Umụ Azgad, otu puku na nari abuo na iri abuo na abuo (1,222).
¹³ Umụ Adonikam, nari isii na iri isii na isii (666).
¹⁴ Umụ Bigvai, puku abuo na iri ise na isii (2,056).
¹⁵ Umụ Adin, nari ano na iri ise na ano (454).
¹⁶ Umụ Atea, site na Hezekaya, iri itoolu na asato (98).
¹⁷ Umụ Bezai, nari ato na iri abuo na ato (323).
¹⁸ Umụ Jora, otu nari na iri na abuo (112).
¹⁹ Umụ Hashum, nari abuo na iri abuo na ato (223).
²⁰ Umụ Giba, iri itoolu na ise (95).
²¹ Ndi ikom Betlehem, otu nari na iri abuo na ato (123).
²² Ndi ikom Netofa, iri ise na isii (56).
²³ Ndi ikom Anatot, otu nari na iri abuo na asato (128).
²⁴ Ndi ikom Azmavet, iri ano na abuo (42).
²⁵ Ndi ikom Kiriath Jearim,† Kefira na Beerot, nari asaa na iri ano na ato (743).
²⁶ Ndi ikom Rema na Geba, nari isii na iri abuo na otu (621).
²⁷ Ndi ikom Mikmash, otu nari na iri abuo na abuo (122).
²⁸ Ndi ikom Betel na Ai, nari abuo na iri abuo na ato (223).
²⁹ Ndi ikom Nebo, iri ise na abuo (52).
³⁰ Ndi ikom Magbish, otu nari na iri ise na isii (156).
³¹ Umụ Elam nke ozo, otu puku, nari abuo na iri ise na ano (1,254).
³² Umụ Harim, nari ato na iri abuo (320).
³³ Umụ Lod, Hadid na Ono, nari asaa na iri abuo na ise (725).
³⁴ Umụ Jeriko, nari ato na iri ano na ise (345).
³⁵ Umụ Senaa, puku ato, nari isii na iri ato (3,630).

³⁶ Ndi nchujaja:

ndi agburu Jedaya (site n'ezinaulo Jeshua), nari itoolu na iri asaa na ato (973)

³⁷ ndi Imea, otu puku na iri ise na abuo (1,052)

³⁸ ndi Pashua, otu puku na nari abuo na iri ano na asaa (1,247)

* **2:2** 2:2 Nehemaya a na-ekwu ihe banyere ya n'ebe a, abughi nke dere akwukwo Nehemaya

† **2:25** 2:25 Maobu, Kiriath Arim

³⁹ ndị Harim, otu puku, otu nari na asaa (1,107).

⁴⁰ Ndi Livayi:

Ndi agburu Jeshua na Kadmiel (nke umu Hodavaya), iri asaa na anọ (74).

⁴¹ Ndi obu abu:

Ndi agburu Asaf,[‡] otu nari, na iri abuo na asato (128).

⁴² Ndi nche onu uzọ ulonso ukwu:§

Ndi agburu Shalum, Atea, Talmon, Akub, Hatita na Shobai. Ha di otu nari, na iri ato na itoolu (139).

⁴³ Ndi na-eje ozi n'ulonso:

Ndi agburu* Ziha, Hasufa na ndi Tabaot,

⁴⁴ Keros, Siaha, Padon,

⁴⁵ Lebana, Hagaba, Akub,

⁴⁶ Hagab, Shalmal, Hanan,

⁴⁷ Gidel, Gaha, Reaya,

⁴⁸ Rezin, Nekoda, Gazam,

⁴⁹ Uza, Pasea Besai,

⁵⁰ Asna, Meunim, Nefusim,

⁵¹ Bakbuk, Hakufa, Hahua,

⁵² Bazlut, Mehida, Hasha,

⁵³ Bakos, Sisera, Tema,

⁵⁴ Nezaya na Hatifa.

⁵⁵ Agburu ndi na-ejere eze Solomon ozi, ya bu ndi agburu Sotai, Hasoferet, Peruda,

⁵⁶ Jaala, Dakon, Gidel

⁵⁷ Shefataya, Hatil, na Pokeret-Hazebaim na Ami.

⁵⁸ Ndi na-eje ozi n'ulonso, na umu ndi na-ejere eze Solomon ozi, di nari ato na iri itoolu na abuo (392).

⁵⁹ Ndi a bu ndi ozọ sitere n'obodo Tel Mela, Tel Hasha, Kerub, Adon na Imea, nke di n'ala Peshia lota. Ma ha enweghi ike igosi ezinaulo ebe agburu ha si n'Izrel.

⁶⁰ Ndi agburu Delaya, Tobaya na Nekoda, nari isii na iri ise na abuo (652).

⁶¹ Sitekwa n'etiti ndi nchujaja:

Ndi agburu Hobaya, Hakoz na Bazilai, nwoke luru ada Bazilai onye Gilead, a kpoo ya aha n'aha ha.

⁶² Ndi a choro ebe e deputara usoro omumu ha n'akwukwo, ma ha achotaghi ha, n'ihia ya, e wepuru ha n'oru nchujaja dika ndi na-adighi ocha. ⁶³ Onyeisi ochichi nyere iwu ka ha ghara iri ihe dikarisiri nsọ tutu ruo mgbe e nwere onye nchujaja na-eji Urim na Tumim ajuta ase.

⁶⁴ Nkpokota onuogugu ndi niile lotara di iri puku anọ na abuo, na nari ato, na iri isii (42,360), ⁶⁵ nke a agunyeghi ndi ohu ndi ikom na ndi inyom di puku asaa na nari ato na iri ato na asaa

[‡] **2:41** 2:41 Asaf bu otu n'ime ndi Livayi, onye Devid hoputara maka ihu ihe banyere abu. 1Ih 15:19; 16:5 § **2:42** 2:42 Ndi a bu ndi nche ulo ukwu, ha si n'ebo Livayi. 1Ih 15:18 * **2:43** 2:43 Maobu, ikwu

(7,337), ndị ikom na ndị inyom, ndị ọbụ abụ† di narị abụọ (200).⁶⁶ Inyinya di narị asaa na iri atọ na isii (736), ebe inyinya muul di narị abụọ na iri anọ na ise (245).⁶⁷ Inyinya kamel ha di narị anọ na iri atọ na ise (435), ebe inyinya ibu di puku isii, na narị asaa, na iri abụọ (6,720).

⁶⁸ Mgbe ha biarutere n'ụlọ ONYENWE ANYI di na Jerusalem, ụfọdụ n'ime ndiisi ezinaulo nyere onyinye afo ofufu maka i ji ruzie ulo Chineke ka o guzo n'onodu ya. ⁶⁹ Onye obula n'ime ha webatara n'uloaku ihe o nwere ike inye n'ihu oru a. Ha nyere darik olaedo di puku iri isii na otu (61,000),‡ maịna oloacha di puku ise (5,000)§ na onyinye uwe ndi nchujaja, otu narị (100).

⁷⁰ Ndi nchujaja, ndi Livayi, ndi obu abu, ndi na-eche onu uzo ama, na ndi na-eje ozi n'ulonso, tinyere ufodu ndi mmadu ozokwa, ha na ndi Izrel niile foduru gara biri n'obodo nke aka ha.

3

Mwughari ebe ichu aja

¹ Mgbe o ruru onwa asaa n'afu, ndi Izrel nokwa n'obodo ha niile, ndi mmadu zokotara n'otu na Jerusalem. ² Mgbe ahụ, Jeshua, nwa Jozadak na ndi nchujaja ndi ozo, na Zerubabel nwa Shealtiel na ndi na-enyere ya aka malitere iwughari ebe ichu aja Chineke Izrel maka ichu aja nsure oku n'elu ya dika Mosis onye nke Chineke si nye n'iwu. ³ N'agbanyeghi oke egwu maka ndi niile gbara ha gburugburu, ha gara n'ihu wughachikwa ebe ichu aja ahụ na ntala ya chukwa aja n'elu ya nye ONYENWE ANYI, bu aja nsure oku nke ututu na nke uhuruchi. ⁴ Ha mekwara mmemme ulo Ikwu dika e dere ya n'iwu Mosis, chukwa aja nsure oku di iche iche n'ubochi niile nke mmemme ahụ. ⁵ Mgbe ihe ndi a gasiri, ha churu aja nsure oku nke a na-achụ mgbe niile, na nke aja maka onwa ohuru, na aja ndi ozo maka mmemme ndi ozo di nsu a kara aka nke ONYENWE ANYI. Ha chukwara aja onyinye nke ha ji nye ONYENWE ANYI onyinye afo ofufu. ⁶ Ndi nchujaja bidoro ichu aja nsure oku nye ONYENWE ANYI n'abalị mbu nke onwa nke asaa. O bu ezie na a tobeghi ntala ulonso ukwu ONYENWE ANYI.

Mwughari ulonso ukwu

⁷ Ha nyere ndi oru na-edo nkume na ndi okpo ntu ego, nyekwa ndi Saidon na ndi Taia ihe oriri, na ihe onunu na mmanu oliv, ka ha nwee ike isite n'osimiri Lebanon budata osisi sida ndi ahụ rute Jopa, dika ikike Sairos bu eze Peshia si kwadoo ya.

⁸ N'onwa nke abuo nke afo abuo site mgbe ha biarutere n'ulo Chineke na Jerusalem. Mmadu niile ahụ lotara Juda so ruo oru. Zerubabel nwa Shealtiel, Jeshua nwa Jozadak na ndi foduru na umunne ha, bu ndi nchujaja na ndi Livayi, na ndi niile si na ndota n'agha lota Jerusalem, malitere iru oru ahụ. Ha hoputara ndi Livayi niile gbara iri afo abuo rigoo ka ha lekota ihe banyere oru ulo ONYENWE ANYI. ⁹ Jeshua na umu ya ndi ikom, na umunne ya, Kadmiel na umu ya, ndi si n'ikwu Hodavaya,

† **2:65** 2:65 Tinyere ndi Livayi na-abu abu, e nwere otutu ndi ozo na-abu abu n'oge mmemme di iche iche, dika n'oge olulu nwanyi, na n'oge mmemme olili, ya bu onwu. ‡ **2:69** 2:69 Maobu, narị kilogram ise, § **2:69** 2:69 Maobu, oloacha ruru puku kilogram atọ

ha na ụmụ Henadad na ụmụ ha, na ụmụnna ha, ha niile bụ ndị Livayi, jikọtara aka na-elekọta ndị na-arụ ụlọnsọ ukwu Chineke ahụ.

¹⁰ Mgbe ndị na-ewu ụlọ toro ntọala ụlọnsọ ONYENWE ANYI ahụ, ndị nchụaja ahụ niile yii uwe ha jide opi n'aka. Otu a kwa ndị Livayi, ụmụ ndị ikom Asaf jikwa ogene ha na-eto ONYENWE ANYI dika usoro iwu Devid, eze Izrel nyere ha si di. ¹¹ Ha ji abụ otuto na ekele bụkuo ONYENWE ANYI abụ si:

“O di mma,

ihunanya ya n'ebe Izrel nọ na-adi ruo ebighi ebi.”

Mmadu niile jiri oke olu too ONYENWE ANYI n'ihu ntọala ụlọnsọ ukwu ahụ ha toro. ¹² Ma ụfọdu ndị merela agadi n'etiti ndị nchụaja, na ndị Livayi, na ndị ndu nke ikwu di iche iche, bụ ndị chetara ụlọnsọ ukwu ahụ Solomon wuru, kwara akwa hie nne, mgbe ndi ozo nọ na-eti mkpu onu. ¹³ Ya mere, e sitere n'ebe di nnoo anya nu uzu onu na uda akwa ndi mmadu ahu. Ma o nweghi onye nwere ike ikowata nke bu mkpu akwa maobu mkpu onu, n'ihu na uzu ahu di ukwu.

4

Ndi iro

¹ Mgbe ndi iro Juda na Benjamin* nuru na ndi ahụ a dotara n'agha alotala, nukwa na ha na-ewughari ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, ² ha biakwutere Zerubabel na ndisi ezinaulo si ha, “Kwerenu ka anyi nyere unu aka n'oru iwu ulo a, n'ihu na anyi huru Chineke unu n'anya dika unu onwe unu si hu ya n'anya. Lee na kemgbe Isahadon eze Asiria butere anyi n'ebe a, anyi alabeghi azu ichuru ya aja.”

³ Ma Zerubabel, na Jeshua na ndisi ozo zara si ha, “Unu enweghi oke obula n'oru iwuru Chineke anyi ulonso. Naani ndi anyi ga-ewuru ONYENWE ANYI, Chineke Izrel ulo ukwu a dika Sairos eze Peshia nyere n'iwu.”

⁴ Ya mere ndi niile no ha gburugburu malitere ime ihe ga-ewetara ndi Juda ida mba n'obi, na ihe ga-eme ka ujo tuo ha iga n'ihu n'oru iwu ulo ahụ. ⁵ Ha ji ngari gota ufodu ndisi ka ha megide ha, mebikwaa atumatu ha niile n'oge niile Sairos bu eze Peshia, ruokwa n'oge Daraios ghoro eze ohuru Peshia.

Mmegide n'oge ochichi eze Ahasueros na Ataksekse

⁶ Na mmalite ochichi Sekse, ha deere ya akwukwo ebubo megide ndi Juda na Jerusalem.

⁷ N'ubochi niile ahụ Ataksekse bu eze ndi Peshia, ka Bishlam, na Mitredat, na Tabeel, na ndi otu ya foduru degaara Ataksekse akwukwo. E dere akwukwo ozi ahụ n'odide akwukwo ndi Aramaik, a sugharikwara ya n'asusu Aramaik.

⁸ Ndi ozo soro ha gbaa ajo izu a bu Rehum onyeisi ochichi, na Shimshai ode akwukwo. Ha deere Ataksekse akwukwo megide ndi Jerusalem si ya:

⁹ “Akwukwo ozi a si n'aka Rehum, onyeisi agha na Shimshai ode akwukwo, na ndi otu anyi ndi ozo, na ndi ikpe, na ndisi obodo na-elekota ndi ahụ niile si Tripolis, na Peshia, na Ereka, na Babilon, na Susa

* **4:1** 4:1 Sameria bu isi obodo alaeze ugwu, ndi agburu Benjamin bu ndi bi n'obodo ugwu Izrel, ya mere ha ji buru ndi Sameria.

nke dị n'Elam, ¹⁰ na otutu ndi ozo ahụ onye ukwu ahụ na onye a na-asopuru bu Ashobanipal† si n'ala ha bupu bute na Sameria, na obodo ndi ozo di n'odida anyanwu Yufretis.”

¹¹ Nke a bu ihe ha dere n'akwukwo ha zigaara

Eze Ataksekse.

O bu gi, eze ukwu Ataksekse, ka ndi ohu gi bi n'akuku odida anyanwu Yufretis na-edetara akwukwo a.

¹² Nke a bu ime ka i mata na ndi Juu si Babilon lota Jerusalem ohuru a ebidola iwughachi obodo ojoo nke nnupu isi ahụ. Ha ewuolari mgbidi ya, tokwaa ntala ya.

¹³ Anyi chorọ ka o doo gi anya na o buru na ha ewuchaa ya, o ga-abu nsogbu nye alaeze gi, n'ihia na ndi Juu agaghi ekwekwa ituru gi utu isi ha. ¹⁴ Ebe anyi na-asopuru gi dika nna anyi ukwu, anyi achoghi ka ihe ojoo mee n'alaeze gi, ya mere anyi ji kpebie idere gi akwukwo a. ¹⁵ Anyi chorọ ka i leba anya n'akwukwo akuko nke mgbe ochie, ka i choputa na o dighi mgbe Jerusalem na-ejighi buru obodo nnupu isi. N'ezie, o bu n'ihia nnupu isi a na nkwalu nke ha na-ekwalu ndi eze di iche iche, ka e ji bibie ya na mbu. ¹⁶ Anyi chorọ ka i mata na o buru na e wuchaa mgbidi obodo a, o ga-esi ike ka akuku alaeze gi a, nke di ruo n'osimiri Yufretis, burukwa nke gi ozo.

¹⁷ Eze ahụ si otu a saa akwukwo ahụ,

O siru ha, Rehum onyeisi ochichi, na Shimshai ode akwukwo, na ndi otu ha bi na Sameria ruo n'odida anyanwu nke osimiri Yufretis.

Ndeewonu.

¹⁸ Akwukwo ozi ahụ unu zitere anyi, aguola ma tapiakwaa ya n'ihu m.

¹⁹ Enyere m iwu ka e nyochaa choputa, e mere nyochaa, a choputakwara ya n'akwukwo na obodo a siteri n'oge gara aga bu obodo na-ebuli onwe ya megide otutu ndi eze,‡ burukwa ebe na-akpali nnupu isi na okwu na-eweta ogbaaghara. ²⁰ Jerusalem e nweela ufodu ndi eze nke chiru n'Izrel, ndi di ike a maara aha ha, ndi alaeze ha gbasara rute n'osimiri Yufretis, ndi a na-atukwara utu di iche iche. ²¹ Ugbu a, nye iwu ka ndi ikom ndi ahụ kwusi oru, ka a ghara iwuzi obodo a tutu ruo mgbe m ga-enye iwu. ²² Lezienu anya ka unu ghara i lepuru okwu a anya. Gini ga-eme ka a hapu ihe iyi egwu a ka o gaa n'ihu, ime ka ihe joro alaeze a njo kari?

²³ Ngwangwa a guru akwukwo ozi si n'aka eze Ataksekse, nye Rehum na Shimshai bu ode akwukwo, na ndi otu ha, ha mere osiso gawkuru ndi Juu na Jerusalem jiri ike kwagide ha ka ha kwusi iru oru ahụ.

²⁴ Ya mere, ha kwusiri iru oru n'ulonso ukwu Chineke na Jerusalem tutu ruo n'afu abuo nke ochichi Daraios eze Peshia.

5

Akwukwo ozi Tatenai dere

¹ Ugbu a, ndi amuma, bu Hegai, na Zekaraya nwa Ido buru amuma nye ndi Juu no na Juda nakwa Jerusalem. O bu n'aha Chineke nke Izrel, onye na-achị ha ka ha buru amuma ahụ. ² Mgbe ahụ, Zerubabel nwa Shealtiel,

† 4:10 4:10 Maabu, Osanapa, dika e si sugharia ya n'akwukwo nsu ufodu ‡ 4:19 4:19 Ebe a na-arutu aka na nsogbu, na nnupu isi diru n'oge ochichi eze Hezekaya, Jehoiakim nakwa Zedekaya, megide ochichi ike nke ndi iro ha na-achị ha. 2Ez 18; 19; 2Ez 24:20; 2Ih 36:13.

na Jeshua nwa Jozadak malitekwarra iwu ụlọnsọ Chineke n'Jerusalem. Ndi amụma Chineke ahụ nonyeere ha na-enyekwara ha aka.

³ Ma Tatenai, onye na-achị mba niile dị n'ọdịda anyanwụ Yufretis, na Sheta Bozenai, na ndị enyi ha, gara Jerusalem juo ndi Juu si; "Onye nyere unu ike ibido iwuzi ụlọnsọ a na mgbidi Jerusalem?" ⁴ Ha jukwara ha ajuju si: "Gini bu aha ndi na-arụ ụlọ a?" ⁵ Ma anya Chineke ha dikwasiri n'ahụ ndi okenye ndi Juu, ha akwụsighi ha oru ruo mgbe akwukwo ozi ruru Daraios, na mgbe osisa ya biara site n'akwukwo ozi.

⁶ Nke a bu akwukwo ozi Tatenai, onye na-achị ala di n'odida anyanwu Yufretis, na Sheta Bozenai, na ndisi ozọ degara eze Daraios: ⁷ Ha zigara ya akwukwo ozi, nke e si otu a dee,

Daraios bu eze nwe akwukwo a,
Anyi ekelee gi.

⁸ O di mma ka eze mata na anyi jeruru mpaghara ala Juda, n'ebe ahụ ụlọnsọ ukwu Chineke di. Anyi choputara na ndi ahụ ji nkume a wara awa na-ewu ya, na-edokwa osisi na-elu mgbidi ya. Oru ahụ na-agakwa n'ihu nke oma na-esepughị aka n'okpuru nlekota ha.

⁹ Anyi juru ndi okenye ajuju si: Onye nyere unu ikike ibido iwuzi ụlọnsọ a na mgbidi Jerusalem? ¹⁰ Anyi jukwara ha aha ha, ka anyi si otu a mee ka i mata aha ndi ndu ha.

¹¹ Ma nke a bu ihe ha zaghachiri anyi:

"Anyi onwe anyi bu ndi ohu Chineke nke eluigwe na uwa. Anyi na-ewughari ụlọnsọ nke otu eze ukwu ndi Izrel wuru n'oge gara aga. ¹² Ma n'ihu na nna nna anyi ha mere ka iwe wee Chineke nke eluigwe, o weere ha nyefee n'aka Nebukadneza, onye Kaldia, bu eze Babilon, onye bibiri ụlọnsọ a ma doro ndi bi n'ala ahụ n'agha laa Babilon.

¹³ "Ma otu o di, n'afọ mbu nke ochichi Sairos, eze Babilon, eze Sairos nyere iwu ka e wugharia ụlọnsọ Chineke a. ¹⁴ O sikwa n'ụlọnsọ di na Babilon weputa ngwongwo olaocha na olaedo si n'ụlọnsọ Chineke nke Nebukadneza si n'ụlọnsọ Chineke di na Jerusalem bupu bulaa n'ụlọnsọ di na Babilon. Mgbe ahụ eze Sairos nyefere ha n'aka otu nwoke a na-akpo Sheshbaza, onye o hoputara dika govanọ. ¹⁵ O gwara ya si, 'buru ngwongwo ndi a bulaa ha n'ụlọnsọ di na Jerusalem, wughariakwa ụlọnsọ Chineke n'onodu ya mbu.'

¹⁶ "Ya mere, o bu Sheshbaza a biara toọ ntọala ụlọnsọ di na Jerusalem. Sitekwa n'oge ahụ ruo ugbo a, ha no na-arụ ya ma ha aruchabeghi ya."

¹⁷ Ugbo a, o buru na o di eze mma n'obi, ya nye iwu ka e nyochaa n'ulo a na-echebe akwukwo ochie nke ndi eze Babilon, ichoputa maobu eziokwu na eze Sairos nyere iwu di otu a iwughari ụlọnsọ Chineke di na Jerusalem. Ka eze gwakwa anyi ihe bu mkpebi ya banyere okwu a.

6

Iwu Daraios

¹ Ya mere, Daraios nyere iwu ka a choputa n'ulo a na-echebe akwukwo ochie nke ndi Babilon ma o di akwukwo obula di otu ahụ. ² Emesia, a choputara otu akwukwo n'uloeze di na Ekbatana n'ala Midia. Nke a bu ihe e dere n'ime akwukwo ahụ:

Akwukwo ozi eze;

³ N'afọ mbụ nke Sairọs bụ eze, o nyere iwu banyere ụlọnsọ ukwu Chineke dị na Jerusalem ebe ndị Juu na-eke Chineke.

A ga-ewughachi ụlọnsọ ukwu ahụ ka ọ buru ebe ichu aja, ka a tosiekwa ntọala ya ike. Ịdị elu ya ga-adị iri mita atọ, obosara ya ga-abụkwa otu ihe ahụ. ⁴ Ahiri atọ nke oke nkume ka a ga-eji tọọ ntọala ya, tinyere otu ahiri osisi. A ga-esi n'ụlọakụ eze Sairọs kwuo ụgwọ ihe ndị a niile. ⁵ Ozokwa, a ga-ebughachikwa ngwongwo ọlaedo na ọlaocha niile nke ụlọ Chineke, ndị Nebukadneza sitere n'ụlọnsọ ahụ dị n'Jerusalem buru gaa Babilon, doghachikwa ha n'ụlọ Chineke.

⁶ Mgbe a gusiri ya, Daraios zighachiri Tatenai onye na-achị Yufretis,* na Sheta Bozenai, na ndịisi ozo nọ n'ọdida anyanwu Yufretis ozi si ha, Unu hapu ha ka ha ruo oru ha. ⁷ Unu egbochila owuwu ụlọ Chineke ahụ. Kwerenu ka onyeisi ndi Juu na ndi okenye Juu wughachi ụlọ Chineke a n'ebe e wuru ya na mbu.

⁸ Ozo, ana m enye iwu na nke a bu ihe unu na-aghaghị imere ndi okenye, na ndi Juu niile na-ewughari ụlọnsọ Chineke ahụ.

Ka unu site n'utu isi a na-aturu m kwuo ụgwọ e ji ewu ụlọ ahụ natufughi oge obula. ⁹ Unu nye ha ihe obula dikwa ha mkpa, umu oke ehi na ebule, umu aturu, ha ga-eji churo Chineke nke eluigwe aja. Nyekwanu ha oka wiiti, na mmanya, na nnu, na mmanu oliv, dika ndi nchujaja rioro, bu ndi no na Jerusalem, aghaghị inye ha ihe ndi a kwa ubochi niile na-esepughi aka. ¹⁰ Ka ha nwee ike ichu ezi aja nye Chineke nke eluigwe, kpeekwaara mu na umu m ekpere.

¹¹ Ana m enye iwu na onye obula ga-agbanwe okwu a, ka ehoputa osisi n'ulo ya jiri kwugbuo ya. A ga-emekwa ụlọ ya ka ọ buru ebe ikpofu ahija. ¹² Chineke ahụ, onye mere Jerusalem ebe obibi ya, ga-ebibi eze obula maobu mba obula gbanwere iwu a, maobu bibie ụlọnsọ ahụ ozo.

Ọ bu Daraios na-enye iwu a. Ka onye obula were ike ya niile debe ya.

Ido ụlọnsọ ahụ nsọ

¹³ Ya mere, n'ih iwu ahụ eze Daraios zitere, Tatenai, onyeisi ochichi n'ala ofe mmiri, na Sheta Bozenai, na ndi otu ha, mere ihe niile dika ozi ahụ si di na-atufughi oge obula. ¹⁴ N'ih iwu ya, ndisi Juu gara n'ihu n'oru, ihe na-agakwara ha nke oma site na nkwusa onye amuma, bu Hegai, na Zekaraya, nwa Ido. Ha wuchara ụlọnsọ ahụ dika iwu Chineke Izrel nyere si di, nakwa dika Sairos, na Daraios, na Ataksekkes, ndi eze Peshia, nyekwara n'iwu. ¹⁵ Ha wusiri ya n'abalị nke atọ n'onwa isii (di ka ogugu afọ ndi Juu si di) n'afọ nke isii nke ochichi Daraios.

¹⁶ Umụ Izrel, bu ndi nchujaja na ndi Livayi, na ndi foduru n'ime ndi e mere ka ha ga biri n'ala ozo, ji onu mee mmemme nke ido ụlọ nke Chineke ahụ nsọ na gbaghee ya. ¹⁷ N'ih iwu ido ụlọ ahụ nsọ, ha ji oke ehi di otu nari n'onugugu, na nari ebule abuo, na nari aturu anọ chuo aja, werekwa mkpi iri na abuo chuo aja mmehie n'ih ndi Izrel niile, dika ebo niile nke Izrel si di. ¹⁸ Ha guzobere ndi nchujaja na nkewa ha, ndi Livayi n'otu ha maka ije ozi nke Chineke na Jerusalem, dika e dere ya n'akwukwo iwu Mosis.

Mmemme Ngabiga

* 6:6 6:6 Maobu, Ala ofe mmiri

¹⁹ Ndị ahụ emere ka ha gaa biri n'ala ọzọ, mere Mmemme Ngabiga n'abalị iri na anọ nke ọnwá mbụ. ²⁰ Ndị nchụaja na ndị Livayi edoola onwe ha ọcha, ha niile dịkwa ọcha. Ndị Livayi n'onwe ha gburu otutu aturu Mmemme Ngabiga maka ndị nchụaja, na ndị Livayi ndị ọzọ, na ndị ahụ niile lotara alota site na mba ọzọ. ²¹ Ya mere, ndị Izrel niile bụ ndị ahụ lotara site n'ebe e mere ka ha gaa biri riri ihe ahụ, ha na ndị ahụ niile kewapuru onwe ha juu ibi ajoyo ndu nke ndị mba ọzọ bi n'ala ahụ na-ebi, n'ihị icho ONYENWE ANYI, Chineke nke Izrel. ²² Ha sokwa mee mmemme achicha na-ekoghi eko, nke ha mere ubochi asaa. Oke onu juputara n'ala Izrel niile n'ihị na ONYENWE ANYI mere ka eze Asiria nwee obioma n'ebe Izrel no, nyere ha aka iwughari ulonso ukwu Chineke, onye bu Chineke Izrel.

7

Ezra abiaruo Jerusalem

¹ Mgbe nke a gasiri, n'oge ochichi Ataksekse bu eze Peshia. Ezra bu nwa Seraya nwa Azaraya, Azaraya nwa Hilcaya, ² bu nwa Shalum, nwa Zadok, nwa Ahitub, ³ nwa Amaraya, nwa Azaraya, nwa Meraiot, ⁴ Meraiot nwa Zerahaya; Zerahaya nwa Uzi, Uzi nwa Buki; ⁵ Buki nwa Abishua, Abishua nwa Finehaz; Finehaz nwa Elieza, Elieza nwa Eron onyeisi nchujaja. ⁶ Ezra a si Babilon biarute. O bu onye oka n'ihe gbasara iwu ahụ ONYENWE ANYI, Chineke Izrel nyere Mosis. Eze nyere ya ihe niile nke o rioro, n'ihị na aka ONYENWE ANYI Chineke ya dikwasiri n'ahụ ya. ⁷ Ufodu ndi Izrel, ndi nchujaja, ndi Livayi, ndi obu abụ, ndi nche na ndi na-eje ozi n'ulonso, soro ya jee Jerusalem n'afọ asaa nke ochichi eze Ataksekse.

⁸ Ezra biaruru Jerusalem n'onwa nke ise, nke afọ asaa nke ochichi eze. ⁹ O hapuru Babilon n'abalị mbu nke onwa mbu, rute Jerusalem n'abalị mbu nke onwa ise n'ihị na Chineke nonyeere ya. ¹⁰ Nke a mere n'ihị na Ezra kpebiri n'obi ya imu, na idebe iwu ONYENWE ANYI, na ibu onye ozizi nke okwu Chineke nye umu Izrel.

Akwukwo ozi Ataksekse degara Ezra

¹¹ Nke a bu ndeputa akwukwo ozi eze, bu Ataksekse degaara Ezra onye nchujaja, na onye ozizi, na onye oka n'ihe gbasara iwu na upuru nke ONYENWE ANYI nyere Izrel:

¹² Ataksekse, eze na-achi ndi eze ozo, na-edegara Ezra akwukwo, bu onye nchujaja, burukwa onye nkuzi okwu Chineke nke eluigwe.

Ndeewo!

¹³ Ugbu a, ana m enye iwu ka onye Izrel obula bi n'alaeze m, ma ndi nchujaja, na ndi Livayi, ndi weputara onwe ha i soro gi gaa Jerusalem, ha nwere ike iga. ¹⁴ Eze na mmadu asaa ndi na-adu ya odu na-eziga gi Juda na Jerusalem ka i gaa leba anya n'iwu Chineke nke di gi n'aka. ¹⁵ Ozokwa, iga e were onyinye olaedo na olaocha ndi a eze na ndi ndumodu ya ji afọ ofufu nye Chineke nke Izrel, onye ebe obibi ya di na Jerusalem. ¹⁶ Tinyere olaedo na olaocha nke i nwere ike inata n'ala ahụ niile n'akuku niile nke Babilon, tinyekwara onyinye ihuoma si n'aka ndi mmadu, na ndi nchujaja niile, maka ulonso ukwu Chineke ha di na Jerusalem. ¹⁷ I ga-eji ego niile ndi a zuo oke ehi, na ebule, na aturu, na onyinye mkpuru oka, na onyinye ihe onunu, e ji achu aja n'ebe ichu aja nke ulonso Chineke di na Jerusalem.

¹⁸ O buru na ego amaputa n'ime ya, gi na umunne gi ga-eji ya mee ihe unu maara bu uche Chineke unu. ¹⁹ Ngwongwo niile e bunyere gi maka ije ozi n'ulonso Chineke, buru ha buruo n'ihu Chineke nke Jerusalem. ²⁰ Ma ihe ndi ozo nke foduru n'ihu ulonso Chineke gi, nke kwesiri na i mere, i nwere ike site n'ulokwu eze mee ha.

²¹ Mu, bu Ataksekse, na-eziga iwu a nye ndi na-elekota ego n'odida anyanwu osimiri Yufretis si ha, ihe obula Ezra, onye nchaja, na onye nkuzi okwu Chineke nke eluigwe chororo site n'aka unu, unu nye ya. ²² O buladi ruo olocha di otu nari talenti, ya na nari akpa oka wiiti ise, na nari galonu mmanya vaini isii, na nari efa* nke mmanu oliv na nnu n'otutu obula, dika o chororo ya. ²³ Ihe obula ozo, nke Chineke nke eluigwe chororo, ka e mee ha n'uzo kwesiri nye maka owuwu ulonso Chineke nke eluigwe. N'ihu gini ka iwe Chineke ga-eji dakwasi eze na umu ya ndi ikom? ²⁴ Ana m enyekwa iwu na ndi nchaja niile, ndi Livayi niile, ndi obu abu niile, ndi nche niile, ndi ozi ulonso niile, na ndi ozo niile na-aruru Chineke oru, agaghi atu utu obula.

²⁵ "Ugbu a, Ezra, i ga-eji amamihe Chineke gi nyere gi hoputa ndi ikpe, na ndisi, ndi ga-achi obodo niile di n'odida anyanwu nke osimiri Yufretis. O buru na ha amazighi iwu Chineke nke oma, i ga-akuziri ha.

²⁶ Ahuhu ga-adiri onye obula juru idebe iwu Chineke, na iwu eze, ga-abu onwu, maobu nchupu site n'ala ya gaa mba ozo, maobu inakoro ya ihe niile o nwere, maobu ituba ya n'ulo mkporo."†

²⁷ Otuto diri ONYENWE ANYI Chineke nna nna anyi ha, onye mere ka eze kpebie ime ka ulonso ONYENWE ANYI di na Jerusalem di mma ile anya.

²⁸ Keleekwa Chineke onye nyere m ihuoma n'ihu ndi ndumodu ya, na n'ihu umu eze, bu ndisi ochichi di ike. N'ihu na aka ONYENWE ANYI Chineke m nonyeere m. Eji m obi ike chikota ndisi site n'Izrel ka ha soro m gaa.

8

Ndisi ezinaulo niile so Ezra lota

¹ Ndi a bu usoro omumu ndisi ezinaulo ahụ niile sooro m site na Babilon laghachi mgbe Ataksekse bu eze:

² ndi ikwu Finehaz,

Geshom;

ndi ikwu Itama,

Daniel;

ndi ikwu Devid,

Hatush ³ ndi ikwu Shekanaya;

ndi ikwu Parosh,

Zekaraya na nari mmadu na iri ise (150) ndi so ya denye aha ha n'akwukwo.

⁴ Ndi ikwu Pahat-Moab,

Eliehoenai nwa Zerahaya di nari mmadu abuo (200),

⁵ ndi ikwu Zatu,

Shekanaya nwa Jahaziel na nari mmadu ato (300) so ya.

⁶ Ndi ikwu Adin,

Ebed nwa Jonatan na iri mmadu ise (50) so ya.

⁷ Ndi sitere n'ikwu Elam,

* **7:22** 7:22 Nke a bu nari galonu isii † **7:26** 7:26 E dere akwukwo ozi a, nke sitere n'amaokwu nke iri na abuo ruo nke iri abuo n'isii n'asusu Aramaik (ndi Siria) nke bu usoro asusu mba na mba ji emerikota ihe n'oge ahụ.

- Jeshaya nwa Atalaya, na iri ndi ikom asaa (70),
⁸ ndi sitere n'ikwu Shefataya,
 Zebadaya nwa Maikel, na iri ndi ikom asato (80).
⁹ Ndi sitere n'ikwu Joab,
 Obadaya nwa Jehiel na nari ndi ikom abuo na iri na asato (218),
¹⁰ ndi sitere n'ikwu Bani,
 Shelomit nwa Josifaya na nari ndi ikom na iri isii (160).
¹¹ Ndi sitere n'ikwu Bebai;
 Zekaraya nwa Bebai na ndi ikom iri abuo na asato (28),
¹² ndi sitere n'ikwu Azgad,
 Johanan nwa Hakatan na nari ndi ikom na iri (110).
¹³ Ndi sitere n'ikwu Adonikam,
 ndi ikpezu, ndi aha ha bu Elifelet, na Jeuel na Shemaya na iri ndi
 ikom isii (60) bu ndi so ha,
¹⁴ ndi sitere n'ikwu Bigvai,
 Utai na Zakua na iri ndi ikom asaa (70) bu ndi so ha.

Nlorute na Jerusalem

¹⁵ Akpokotara m ha n'akuku osimiri na-erubanye n'Ahava, anyi noro n'ebe ahụ ubochi ato. Mgbe m leruru anya n'etiti ndi mmadu zokoro, ha na ndi nchaja bira, a choputara m na o nweghi o buladi otu onye Livayi no n'ebe ahụ. ¹⁶ Mgbe ahụ, ezigara m ozi kpo Elieza, Ariel, Shemaya, Elnatan, Jarib, Elnatan, Netan, Zekaraya na Meshulam, ndi bu ndisi. Ezikwara m ozi kpo Joarib na Elnatan, bu ndi maara ihe. ¹⁷ Enyere m ha iwu ka ha gakwuru Ido, onyendu no na Kasifia. Agwara m ha ihe ha ga-agwa Ido na ndi Livayi ibe ya, bu ndi na-eje ozi n'ulonso di na Kasifia, ka ha zite ndi ga-eje ozi ka ha biakwute anyi maka ulonso Chineke. ¹⁸ Chineke gosikwara anyi obioma zitere anyi nwoke a na-akpo Sherebaya na umu ya, na umunne ya, ndi onugugu ha di iri na asato (18). Sherebaya bu nwa Mahali, nwa Livayi nwa Izrel, burukwa nwoke nwere ezi uche. ¹⁹ Chineke sitere n'ikwu Merari zite Hashabaya, na Jeshaya, tinyere umunne ya na umu ha ndi ikom, ndi onugugu ha di iri ndi ikom abuo (20). ²⁰ Ha zitekware nari abuo na iri abuo (220) site na ndi na-eje ozi n'ulonso. Otu nke Devid na ndisi ya hoputara hiwee, maka inyere ndi Livayi aka. E deturu aha ha niile n'otu n'otu.

²¹ N'ebe ahụ, ka m no kposaa obubu onu n'akuku osimiri Ahava, n'ihu iweda onwe anyi ala n'ihu Chineke anyi, na irio ya ka o duo anyi, umu anyi na aku anyi niile, n'uzo ziri ezi n'ije anyi, ma nonykwara anyi. ²² N'ihu na ihere ekweghi m rio eze ka o dunyere anyi ndi agha, na ndi na-agba inyinya ga-edu anyi, ichebe anyi n'uzo, site n'aka ndi iro. N'ihu na anyi agwalari eze na Chineke, onye anyi na-eje, na-echebe ndi niile na-eje ya; gwakwa ya na oke iwe ya na-adakwasị ndi niile gbakutara ya azu. ²³ Ya mere, anyi buru onu, kpee ekpere, rio Chineke ka o chebe anyi. O chebekwara anyi.

²⁴ Ahoputara m ndi nchaja iri na abuo ndi a: Sherebaya, Hashabaya na mmadu iri ndi ozọ bu umunna ha ka ha hu maka olaocha, na olaedo, na efere olaedo ahụ, na ihe ndi ozọ ahụ eze na ndi na-adu ya odu, na ndisi ochichi ya, na umu Izrel niile nyere maka ulonso ukwu Chineke anyi. ²⁵ Eji m ihe otutu tuo onyinye olaocha na olaedo na ihe ndi ozọ eze, na ndi ndumodu ya, na ndisi ozi ya, na ndi Izrel nyere maka ulonso ukwu Chineke. ²⁶ E jiri m ihe otutu tunye ha olaocha di nari talenti isii na iri ise (ya bu 650), na ngwongwo olaocha di otu nari talenti (ya bu 100), na

olaedo dị otu narị talenti (ya bụ 100). ²⁷ Iri efere ọlaedo abụọ (20) nke ọ̀nụahịa ya bụ puku darik (1,000),* tinyere efere bronz abụọ e hichaziri nke ọma, nke dị oke ọ̀nụahịa dị ka efere ọlaedo.

²⁸ Emesịa, agwara m ha okwu si ha, “Lee, unu onwe unu na ihe ndị a niile bụ ihe dị nsọ nye ONYENWE ANYỊ. Ọlaocha na ọlaedo ndị a bụkwa onyinye afo ofufu e nyere ONYENWE ANYỊ Chineke nna nna unu ha. ²⁹ Chenụ ha nche, debekwa ha nke ọma, tupu ruo mgbe unu ga-atụ ha n’ihu ndịisi nchụaja, na ndịisi Livayi, na ndịisi ụlọ nke Izrel n’ime Jerusalem, n’ime ụlọakụ nke ụlọ ONYENWE ANYỊ.” ³⁰ Ya mere, ndị nchụaja na ndị Livayi kwenyere ibu ọlaocha na ọlaedo, na ngwongwo ihe nsọ ndị ahụ, buga ha n’ụlọnsọ ukwu Chineke dị na Jerusalem.

³¹ Anyị hapurụ osimiri Ahava n’ubochi nke iri na abụọ nke ọ̀nwa mbụ, chee ihu anyị iga Jerusalem. Chineke nonyekwaara anyị, doputa anyị site n’aka ndị iro ọbụla, na n’aka ndị ohi. ³² N’ikpeazụ, anyị rutere Jerusalem n’udo, zukwaa ike ubochi atọ.

³³ N’ubochi nke anọ, site n’oge anyị ruru, e jiri ihe otutu tuokwa ọlaocha na ọlaedo ahụ, ha na ngwongwo ihe nsọ ndị ọzọ ahụ. E mere nke a n’ụlọnsọ ukwu Chineke. Ndị tūrū ha bụ Meremot nwa Ụraya onye nchụaja, na Elieza nwa Finehaz. Jozabad nwa Jeshua, na Noadaya nwa Binui, ndị Livayi, sokwa tūọ ha. ³⁴ Ihe niile zuru ezu dika idị arọ ha si dị. E dekwara ọ̀nụogugụ ihe a tuputara n’akwukwọ n’oge ahụ.

³⁵ Emesịa, onye ọbụla n’ime anyị si esi lota chụurū Chineke Izrel aja nsure oku. E ji oke ehi iri na abụọ chụọ aja maka ebo Izrel niile, ya na iri ebule itoolu na isii, na iri umu ebule asaa na asaa. Ma e ji mkpi iri na abụọ chụọ aja mmehie. E jichakwa ha niile chụọ aja nsure oku nye ONYENWE ANYỊ. ³⁶ E nyere ndịisi oru eze niile, na ndịisi ọchichi† niile dị n’ofe odida anyanwu osimiri Yufretis akwukwọ iwu ahụ eze nyere. Ndịisi a nyekwara aka n’oru iwughachi ụlọnsọ Chineke ahụ.

9

Ekpere Ezra banyere ilurita di na nwunye

¹ Mgbe e mesiri ihe ndi a, ndiisi biakwutere m si, “Ndi Izrel na ndi nchujaja, na ndi Livayi, ekwapughị onwe ha site n’etiti ndi agbataobi ha, na omume aru ha niile,* dika nke ndi Kenan, na ndi Het; na ndi Periz, na ndi Jebus, na ndi Amon, na ndi Moab, na ndi Ijipt, na ndi Amorait. ² Ha alutarala onwe ha nwunye site n’umu ndi inyom mba ozọ ndi a, lutakwara umu ha ndi ikom. Ha agwakotala mkpuru nsọ na ndi di iche iche no ha gburugburu. O bu ndi ndu na ndiisi ochichi ha bu ndi butere uzọ n’ibi ndu ekwesighi ntukwasị obi a.”

³ Ma mgbe m nuru nke a, adowara m uwe ahụ m na uwe mwuda m,† dopukwa ufodu agiri isi nke isi m, na aji afuonu m, nodukwa ala n’onodu mgbagwoju anya. ⁴ Mgbe ahụ, ndi niile mara jijiji n’okwu Chineke nke Izrel, gbakotara m gburugburu n’ihi ekwesighi ntukwasị obi nke ndi ahụ e mere ka ha jee biri na mba ozọ lotaranu. Mu onwe m nokwa n’onodu mgbagwoju anya ruo oge ichu aja nsure oku nke anyasi.

* **8:27** 8:27 Ya bụ kilogram asatọ na ụma anọ † **8:36** 8:36 Ndịisi oru eze bụ ndi ochichi nke mpaghara di iche iche nke alaeze ahụ di n’aka. Ndịisi ochichi ozọ niile na-arū n’okpuru ha. * **9:1** 9:1 Omume ruru aru, o bu mgbe onwa itoolu gasiri site na n’oge Ezra loghachiri Jerusalem ka ha mere ihe ndi a megidere iwu Chineke nyere ha n’akwukwọ. Dit 7:3-4; Nkp 3:5-6. † **9:3** 9:3 idowa uwe bu otu ihe na-egosi onodu iru uju. E deputara nke a n’akwukwọ Lev 10:6; Neh 13:25; 10:29-30.

⁵ N'ikpeazu, n'oge aja uhuruchi, esitere m n'iweda onwe m ala bilie, eji m uwe na uwe mwuda dokara adoka daa n'ala n'ikpere m, chilie aka m abuo elu, tikuo ONYENWE ANYI Chineke m ⁶ n'ekpere si,

"There na-eme m, Chineke m, amaghi otu m ga-esi lelie anya m lekwasị gi n'ihu, n'ih i na mmehie anyi babigara uba oke, ikpe omuma di na-eche anyi dikwa ukwu, n'ezie o ruola eluigwe. ⁷ Site n'ubochi nna nna anyi ha ruo taa, ikpe omuma anyi adila ukwu. N'ih i mmehie anyi, anyi na ndi eze anyi, na ndi nchajaja anyi ka enyefere n'aka mma agha, na ndota n'agha, na ipunara anyi ihe n'ike na nweda n'ala n'aka ndi eze ala mba ozo, dika o di taa.

⁸ "Ma ugbu a, na nwa oge nta a, gi bu ONYENWE ANYI Chineke anyi egosila anyi amara, mee ka ole na ole foduru anyi. O nyeela anyi onodu siri ike n'ime ebe nsọ ya. Chineke anyi na-enye anya anyi ihè, mee ka anyi kurutu ume ndu n'oge a site n'onodu ibu ohu anyi. ⁹ N'ih i na ndi ohu‡ ka anyi bu, ma n'ih i obioma na obi ebere gi, i gbakutaghi anyi azu n'onodu ibu ohu anyi. Kama i mere ka ndi eze Peshia gosi anyi obi ebere. Ha enykwala anyi ndu ohuru, nke anyi ga-eji nwee ike wughachi ulonso Chineke anyi, ma wuziekwa ebe ya niile dakporo adakpo. Ozokwa, o nyekwala anyi ebe ize ndu site na mwughari nke mgbidi Juda na Jerusalem.

¹⁰ "Ugbu a, Chineke anyi, ginikwa ka anyi nwere ikwu banyere ihe ndi a niile mere? Lee na anyi ahapula gi ozo, hapukwa igbaso iwu gi, ¹¹ nke i ji dodo anyi aka na nti site n'onu ndi amuma, bu ndi ohu gi. N'ih i na i si n'onu ha kwuo si, 'Ala ahụ unu na-abanye inweta bu ala nke ndi bi n'ime ya mere ka o ruo aru. N'ih i na ndi bi n'ime ya esitela n'omume ojoo ha mee ka akuku ala ahụ niile ruo aru. ¹² Ya mere, unu enykwala umu ha ndi ikom umu unu ndi inyom ka ha luru, maobu kwenye ka umu unu ndi ikom luo umu ha ndi inyom. Unu achokwala udo nke odimma obula n'etiti unu na ha n'oge obula, ka unu di ike, rie ezi ihe nke ala ahụ, hapukwara ya umu unu dika ihe nketa ha ruo mgbe ebighi ebi.'

¹³ "Ma ihe niile dakwasiri anyi bu maka ajo omume anyi, n'ih i ikpe omuma di ukwu anyi. Ma lee, Chineke anyi ataghi anyi ahuhu dika idi ukwu nke mmehie anyi si di, kama, o mekwara ka ole na ole n'ime anyi fodu. ¹⁴ Ma anyi o ga-emebi iwu gi ozo, site n'ilu ndi a ruru aru n'omume ha? I gagh i eweso anyi iwe ruo na i ga-ebibi anyi kpankpan, na-afodughi otu onye? ¹⁵ Ma gi, ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, i bu onye ezi omume. Lee anyi ka anyi guzo n'ihu gi n'onodu ikpe omuma anyi, o bu ezie na o nweghi onye obula n'ime anyi kwesiri iguzo n'ihu gi n'ih i nke a."

10

Nkwuputa mmehie

¹ Mgbe Ezra na-ekpe ekpere, na-ekwuputa mmehie ndi a, na-akwa akwa, na-atu onwe ya n'ala n'ihu ulo Chineke, igwe ndi Izrel di ukwu, bu ndi nwoke, na nwanyi, na umuntakiri gbara ya gburugburu soro ya na-akwa akwa di ilu. ² Mgbe ahụ, Shekanaya nwa Jehiel, onye agburu Elam, siri Ezra, "Anyi emehiela megide Chineke anyi, n'ih i n'ilu ndi inyom mba ozo ndi gbara anyi gburugburu. Ma otu o di, olileanya ka diri ndi Izrel. ³ Ugbu a ka anyi gbaa ndu n'ihu Chineke anyi, izilaga ndi inyom ndi mba ozo ndi a na umu ha dika ndumodu onyenwe m Ezra, na ndi na-atu egwu iwu

‡ 9:9 9:9 Ndi ohu N'oge a ndi juu nọ n'okpuru ochichi alaeze ozo. Neh 9:36; Dit 28:47-48

Chineke anyị si dị. Ka e mee ihe ndị a dika iwu si dị. ⁴ Biko, bilie gwa anyị ụzọ anyị ga-esi dozie ihe niile mebiri emebi. Anyị ga-eme ihe i kwuru.”

⁵ Mgbe ahụ, Ezra biliri jụọ ndịisi ndị nchụaja na ndị Livayi, na Izrel niile, ma ha ga-eme ihe Shekanaya kwuru. Ha niile nūrụ iyi kwenye na ha ga-eme ya. ⁶ Mgbe ahụ, Ezra si n'ihu ụlọ Chineke puọ banye n'ime ọnuụlọ Jehohanan, nwa Eliashib. Mgbe ọ nọ n'ebe ahụ, ọ righị nri ọbụla, ọ nughị mmiri ọbụla, n'ihị na ọ nogidere na-eru ụjụ n'ihị ekwesighị ntụkwasi obi nke ndị si n'ebe a dọtara ha n'agha lōta.

⁷ E zisara ozi na Juda na Jerusalem niile na a choro ihu ndi niile si esi lōta na Jerusalem. ⁸ Ndiisi na ndi okenye kpebiri na onye ọbụla nke na-abighi n'ubochi ato, dika atumatu ha si di, na a ga-anara onye ahụ akụ niile o nwere, kewapukwa onye ahụ site na mkpokota ndi Izrel e mere ka ha gaa biri n'ala ozo.

⁹ Mgbe ubochi ato ahụ zuru, ndi ikom Juda na Benjamin niile zuko na Jerusalem. N'ubochi nke iri abuo nke onwa itoolu, mmadu niile zuko no du n'ama di n'ihu ulonso Chineke. Mmiri di ukwu zoro n'ubochi ahụ. Ujo tukwara ndi ahụ niile zuko n'ihị oke mmiri ozuzo ahụ na n'ihị okwu ahụ. ¹⁰ Mgbe ahụ Ezra onye nchụaja, biliri oto, si ha, “Unu emehiela, n'ihị na unu luru ndi inyom mba ozo, si otu a tukwasi ihe n'ikpe omuma diri Izrel. ¹¹ Ugbu a, so purunu ONYENWE ANYI, bu Chineke nna nna unu ha, meekwanu ihe bu nzube ya. Kewapunu onwe unu site n'ebe ndi mba ozo no, nakwa ebe nwunye ndi unu si mba ozo lota.”

¹² Nzuko niile ahụ zara n'otu olu si. “Okwu gi ziri ezi, Anyi aghaghi ime dika i kwuru.” ¹³ Ma ha zakwara si, “Nke a abughi ihe anyi ga-eme n'otu ubochi ma obu n'ubochi abuo, n'ihị na aka otutu mmadu n'ime anyi di na mmehie ahụ. Mmiri na-ezosikwa ike, anyi enwekwaghi ike inogide ruo oge di anya. ¹⁴ Ka ndiisi anyi guzobe mkpokota niile. Ka ndi niile no n'obodo anyi ndi luru nwanyi site na mba ozo bia n'oge a kara aka, ha na ndi okenye na ndi ikpe nke obodo ọbụla, ruo mgbe oke iwe Chineke banyere okwu a sitere n'ebe anyi no puo.” ¹⁵ Ma ndi na-ekweghi ka e mee ya otu a bu naani Jonatan nwa Asahel na Jazeia nwa Tikva, na Meshulam na Shabetai onye Livayi.

¹⁶ Ya mere, ndi ahụ niile si esi lōta, mere dika mkpebi ahụ si di. Ezra hoputara ufodu ndi ikom, ndi bu ndiisi ezinaulo, e si n'ezinaulo ọbụla hoputa otu onye. E dekwara aha ndi niile a hoputara n'akwukwo. Ya mere, n'ubochi mbu nke onwa iri, ndi a malitere inyocha okwu ndi a. ¹⁷ Mgbe onwa ato gasiri, ya bu, n'abalị mbu nke onwa mbu n'afọ, ha rucharara oru banyere ndi ikom luru ndi inyom mba ozo.

Ndi luru ndi mba ozo

¹⁸ A choputara n'etiti umu ndi nchujaja, na ndi a luru ndi inyom si na mba ozo.

Ndi si n'ikwu Jeshua nwa Jozadak na umunne ya bu,

Maaseia, Elieza, Jarib na Gedaliya. ¹⁹ Ha niile jikoro aka kpebiekwa na ha ga-ezila ndi nwunye ha. Onye ọbụla wetara ebule site n'igwe aturu dika ihe ikpe omuma.

²⁰ Ndi si n'ikwu Imea bu Hanani, na Zebadaya.

²¹ Ikwu Harim: Maaseia, Ilaija, Shemaya, Jehiel na Uzaya.

²² Ndi si n'ikwu Pashua:

Elioenai, Maaseia, Ishmel, Netanel, Jozabad, na Eleasa.

²³ N'ime ndị Livayi:

Jozabad, Shimei, Kelaya (onye a na-akpọkwa Kelita), Petahaya, Juda na Elieza.

²⁴ N'ime ndị na-abụ abụ,
Eliashib.

N'ime ndị nche ọñụ ọzọ:
Shalum, Telem, na Uri.

²⁵ N'etiti ndị Izrel ndị ọzọ:

Site n'ikwu Parosh:

Ramaya, Izaya, Malkija, Mijamin, Elieza, Malkija na Benaya.

²⁶ Site n'ikwu Elam:

Matanaya, Zekaraya, Jehiel, Abdi, Jeremot na İlaija.

²⁷ Site n'ikwu Zatu:

Elioenai, Eliashib, Matanaya, Jeremot, Zabad na Aziza.

²⁸ Site n'ikwu Bebai:

Jehohanán, Hananaya, Zabai, na Atlai.

²⁹ Site n'ikwu Bani,

Meshulam, Maluku, Adaya, Jashub, Sheal na Jeremot.

³⁰ Site n'ikwu Pahat-Moab,

Adna, Kelal, Benaya, Maaseia, Matanaya, Bezalel, Binui, na Manase.

³¹ Site n'ikwu Harim:

Elieza, Ishija, Malkija, Shemaya, Shimeon, ³² Benjamin, Maluku na Shemaraya.

³³ Site n'ikwu Hashum,

Matenai, Matata, Zabad, Elifelet, Jeremai, Manase na Shimei.

³⁴ Site n'ikwu Bani,

Maadai, Amram, Uel, ³⁵ Benaya, Bedeia, Keluhi ³⁶ Venaya, Meremot, Eliashib ³⁷ Matanaya, Matenai na Jaasu.

³⁸ Site n'ikwu Bani:

Binui na Shimei, ³⁹ Shelemaya, Netan, Adaya, ⁴⁰ Maknadebai, Shashai, Sharai, ⁴¹ Azarel, Shelemaya, Shemaraya, ⁴² Shalum, Amaraya na Josef.

⁴³ Site n'ikwu Nebo:

Jeiel, Matitaia, Zabad, Zebina, Jadai, Juel na Benaya.

⁴⁴ Ndi a niile luru ndi inyom site na mba ọzọ. Ha zilagara ha na umu ha.

Nehemaya

Ekpere Nehemaya

¹ Nke a bụ okwu Nehemaya nwa Hakalaya:

N'ọnwa Kislev,* nke afọ ahụ mere ya iri afọ abụọ nke ọchịchị Ataksekse† mgbe m nọ n'ụlọeze dị na Susa,‡ ² otu nwanne m nwoke aha ya bụ Hanani,§ na ụfọdụ ndị ọzọ sitere Juda bịaara ileta m. Ajuru m ha ajuru otu ihe si agara ndị Juu ahụ fọdurụ, ndị si ebe dị iche iche lọta, juokwa ha maka Jerusalem.

³ Ha zara si: “Ndị ahụ niile lọtara* nọ n'oke nsogbu na ihere. A kudara mgbidi Jerusalem; e sukwarara ọnu ụzọ ama ya niile ọkụ.”

⁴ Mgbe m nuru okwu ndị a, anoduru m ala kwaa nnoo akwa. N'ezie, ajuru m iri ihe obula otutu ubochi, n'ihu na eji m oge m niile kpee ekpere riọ Chineke nke eluigwe aririọ, ⁵ si ya:

“Gị, ONYENWE ANYI Chineke nke eluigwe, onye di ukwu na onye dikwa egwu; gị onye na-edebe ogbugba ndu ihunanya nke ndi ahụ huru ya n'anya na-edebekwa iwu ya niile. Biko nuru aririọ m. ⁶ Leda anya ebere gị ka i nuru aririọ mu bu ohu gị na-arịọ gị ehie na n'abali. Ana m ekwuputa mmehie anyi bu umu Izrel, ma nke m na ezinaulo nna m mere megide gị. ⁷ Anyi emela ihe joro njo megide gị. Anyi edebeghi iwu gị na ukpuru gị nke i nyere ohu gị Mosis.

⁸ “Chetakwa ntuziaka inyere Mosis bu ohu gị, na-asị, ‘O buru na unu emehie, mu onwe m ga-achusa unu n'etiti mba di iche iche. ⁹ Ma o buru na unu alaghachikwute m, debe ihe niile m nyere unu n'iwu, a sikwa na a chusara unu mee ka unu gbasaa ga n'akuku niile nke uwa, aga m achikota unu mee ka unu laghachi na Jerusalem bu obodo m hoputara nye Aha m.’

¹⁰ “Anyi bu ndi ohu gị, burukwa ndi i ji aka gị di ike zoputa. ¹¹ Biko, Onyenwe anyi, nuru ekpere mu bu ohu gị, nuru kwere ekpere ndi ohu gị niile o na-atọ uto itu egwu aha gị. Mee ka ihe gara ohu gị nke oma taa site n'imere ya ebere n'ihu nwoke a.†”

N'oge ahụ abụ m onye na-ebu ihe onunụ eze.

2

Nehemaya abiaruo Jerusalem

¹ N'ọnwa Nisan, n'iri afọ abụọ nke ọchịchị eze Ataksekse, mgbe e wetaara eze mmanya. E buru m mmanya ahụ bugara ya eze. Ugbu a, o nwebeghi mgbe obula m jirila ihu mgbaru bja n'ihu eze. ² Ya mere, eze juru m, “Gini mere ihu gị ji gbaruo mgbe o dighi oria ji gị? Nke a na-egosi naani na obi joro gị njo.”

* **1:1** 1:1 Nke a bụ onwa itoolu n'afọ. Zek 7:1 † **1:1** 1:1 Nke bụ mgbe nari afọ itoolu n'otu gasiri site na mgbe ndi mbu si Babilon loghachitara. O bu na Senchuri nke anọ tupu a muo Kraist. Neh 2:1 ‡ **1:1** 1:1 O bu uloze di na ndagwurugwu mmiri Taigris, ebe ndi eze ato chiru obodo Peshia na-ebi n'oge oke oyi. Est 1:2; Dan 8:2 § **1:2** 1:2 O ga-abu onye nne ji ya na Nehemaya, onye biaara zie ya ozi banyere onodu Jerusalem. Neh 7:2 * **1:3** 1:3 E kewara alaeze Peshia mpaghara ato. N'obodo Sameria ka ndi na-achi mpaghara Juda no. † **1:11** 1:11 Eze a na-ekwu maka ya n'ebe bu Ataksekse, Ezr 4:21

Ujọ tūrụ m nnọọ nke ukwu. ³ Azara m eze sị, “Onyenwe m, ka ọchịchị eze dī ogologo ndū. Gīnị ga-eme ka obi dī m ụtọ ebe ọ bụ na obodo ahụ e liri nna nna m ha aghọla mkpọmkpọ ebe, nke a kpọkwara ọnụ ụzọ ama ya niile ọkụ?”

⁴ Eze sịrị m, “Ọ bụ gīnị ka ị chọrọ?”

Mgbe ahụ ekpere m ekpere n’obi m nye Chineke, ⁵ ma zaa eze sị, “Ọ bụrụ na ọ ga-amasị eze, biko, ọ bụrụkwa na ohu gị achọta ihuoma n’anya gị, ana m arịọ ka ị ziga m Juda, bụ obodo nna nna m ha, ka m gaa wughariakwa ya.”

⁶ Eze sịrị m, ebe nwunye ya nọkwa n’akụkụ ya, “Ije gị ọ ga-abụ ruo olee mgbe, olee mgbe ị ga-aloghachitekwa?” Ọ masịrị eze ị ziga m. Ya mere, enyere m ya oge.

⁷ Mgbe ahụ, asịrị m ya, “Ọ bụrụ na ọ ga-amasị eze, aga m achọ ka ị nye m akwukwọ nke m ga-enye ndịisi ọchịchị niile nọ n’akụkụ ọdịda anyanwụ osimiri Yufretis, ka ha kwere ka m site n’obodo ha gafee ruo mgbe m ga-eru na Juda. ⁸ Nyekwa m akwukwọ ozi m ga-enye Asaf, onye na-elekọta ọhịa eze, ka o nye m osisi nke a ga-eji ruzie ọnụ ụzọ dī n’akụkụ ụlọnsọ, na nke a ga-eji ruọ mgbidi obodo ahụ, na nke m ga-eji ruọ ụlọ nke aka m.” Eze meere m ihe ndị a niile, n’ihi na aka ebere Chineke dīnyere m. ⁹ Mgbe m rutere obodo ndị a dī n’akụkụ ọdịda anyanwụ osimiri Yufretis, enyere m ndịisi ọchịchị niile akwukwọ ahụ eze dere nye m. Eze dūnyere m ndịisi agha na ndị agha na-agba ịnyịnya ka ha chebe m n’ije m.

¹⁰ Ma mgbe Sanbalat,* onye Horonaim, na Tobaya, onye Amōn bụ onyeisi ọrụ ọchịchị, nūrụ ihe banyere ọbịbịa m, iwe were ha nke ukwu ịnụ na o nwere onye na-achọ inyere ndị Izrel aka.

Nehemaya eledo Mgbidi Jerusalem

¹¹ E rutere m Jerusalem, nọdụkwa ebe ahụ mkpuru ụbọchị atọ, ¹² eji m abalị puọ kpọrọ mmadu ole na ole. O nwebeghi onye ọbụla m gwara ihe Chineke tinyere m n’obi ime na Jerusalem. Ọ dighi ịnyịnya ọzọ anyi ji ma ọ bughị nke ahụ m na-agba.

¹³ N’abalị a puru m site n’Ọnụ ụzọ ama Ndagwurugwu† ruo n’isi iyi mmiri Nkita ọhịa,‡ sitekwa n’ebe ahụ ruo n’Ọnụ ụzọ ama ebe ikpofu ahịhịa.§ Anyi jeghariri ihu ebe niile mgbidi Jerusalem dara ada, na ọnụ ụzọ ama ya niile nke ọkụ rere. ¹⁴ Emesia, ejeruru m ọnụ ụzọ nke dī n’ebe isi iyi dī, ruokwa n’odo mmiri eze, ma ịnyịnya ibu m enweghi ike isite n’ebe ahụ gafee. ¹⁵ Ya mere, ejiri m n’abalị jeruo ndagwurugwu ahụ, leruo mgbidi ahụ anya. Emesia, atughariri m loghachi site n’ọnụ ụzọ Ama ndagwurugwu. ¹⁶ Ndịisi obodo amaghi ebe m gara maobu ihe m na-eme, n’ihi na agwabeghi m onye Juu obula ihe m bu n’obi, maobu ndi nchujaja, maobu ndi a na-asopuru, maobu ndi ochichị obodo, maobu onye ozọ obula ndi ga-aru ọrụ ahụ.

¹⁷ N’ikpeazu, agwara m ha sị, “Unu maara nke oma ihe dakwasiri obodo anyi. Lee otu mgbidi ya si dakasia, na otu ọnụ ụzọ ama ya si rechapu oku. Ka anyi wuzienu mgbidi Jerusalem, si otu a wepu ihe ihere a diiri anyi.”

¹⁸ Akooro m ha ochicho ahụ Chineke tinyere m n’obi na ihe mu na eze kwuru, na otu o si kwadoo ihe m gwara ya.

* **2:10** 2:10 Bụ onyeisi ọchịchị na Sameria. † **2:13** 2:13 Ọnụ ụzọ ama a dī n’ọdịda anyanwụ nke mgbidi Jerusalem, 2Ih 26:9; Neh 3:13. ‡ **2:13** 2:13 Agwọ, n’okwu ima atụ § **2:13** 2:13 Ọnụ ụzọ ama dī n’ebe a na-ekpofu ahịhịa, bụ ọnụ ụzọ ndi Juu na-esite mgbe ha na-edupu umu anumanu e ji achu aja, ị duru ha jeruo Ndagwurugwu nke Ben Hinom. Guo akwukwọ Neh 3:14; 2Ez 23:10

Ha zara m si, “O di mma, ka anyi wugharianu mgbidi ahụ.” Oru ahụ bidokwara na-atufughi oge.

¹⁹ Ma mgbe Sanbalat, onye Horon, na Tobaya, onyeozu ndi Amon, na Geshem onye Arab, nuru ya, ha kwara anyi emo si, “Gini bu ihe nke a unu na-eme? O bu eze ka unu na-enupu isi megide?”

²⁰ Ma azara m ha si, “Chineke nke eluigwe ga-eme ka ihe gara anyi nke oma. Anyi onwe anyi bu ndi ohu ya ga-amalite iwughachi mgbidi a, ma unu onwe unu, unu enweghi oke maobu onodu ziri ezi maobu ihe ncheta obula n’ime Jerusalem.”

3

Ndi wughariri mgbidi ahụ

¹ Mgbe ahụ, Eliashib onyeisi nchujaja na ndi nchujaja ibe ya wuru mgbidi ahụ ruo n’ulo elu Nari na ulo elu Hananel. Ha wukwara Onu Uzọ ama Aturu, kwuba ibo ya, doo ya nsọ. ² Ndi sitere obodo Jeriko rukwara oru n’akuku ha. Ma Zakua nwa Imri, ruru oru nke ha n’akuku ndi oru si Jeriko.

³ Umụ ndi ikom Hasena wuru Onu Uzọ ama Azu, dobe osisi ya, kwuba onu uzọ ya, kpukwa ihe mkpochi ya niile, na ihe ntuchi ya niile n’onodu ha. ⁴ Meremot, nwa Uraya, nwa Hakoz, ruziri akuku mgbidi nke ozọ. Onye na-eso ya bu Meshulam, nwa Berekaya, nwa Meshezabel, ruziri mgbidi, onye na-esota ya bu Zadok nwa Baana, onye ruzikwara mgbidi. ⁵ Akuku nke ozọ ka ndi ikom Tekoa ruziri, ma ndi ha a na-asopuru ekweghi ehudata ubu ha nye oru ahụ n’okpuru ndi nlekota ha.

⁶ Joiada nwa Pasea na Meshulam nwa Besodeia wuru Onu Uzọ Ama Jeshana. Ha tinyere osisi ya niile, kwuba ibo onu uzọ ya, ihe mkpochi ya na ihe ntuchi ya niile n’onodu ha. ⁷ Ndi ozọ ruru oru n’akuku ha bu Melataya, onye Gibion, na Jadon onye Meronot, na ndi si Gibion na Mizpa. Obodo ndi a di n’okpuru onyeisi ochichi akuku odida anyanwu Yufretis. ⁸ Uziel nwa Hahaya, bu okpu uzu olaedo, doziri otu akuku. Onye na-eso ya bu Hananaya, otu onye n’ime ndi na-eme mmanu otite na-esi isi oma, doziri nke na-esote nke ahụ. Ha doziri Jerusalem ruru ya na Mgbidi Obosara. ⁹ Onye na-eso ha bu Refaya nwa Hua onyeisi ochichi otu akuku Jerusalem. ¹⁰ Onye na-eso ya bu Jedaya nwa Harumaf, onye ruru akuku mgbidi ahụ chere ihu n’ulo nke aka ya. Onye na-eso ya n’oru a bu Hatush nwa Hashabneia. ¹¹ Onye ozọ bu Malkija nwa Harim, na Hashub nwa Pahat-Moab, ndi wughariri ulo elu oku, na otu akuku mgbidi ahụ. ¹² Shalum nwa Halohesh na umu ya ndi inyom meziri akuku mgbidi nke na-esota. O bu onyeisi ochichi otu akuku Jerusalem nke ozọ.

¹³ Hanun duuru ndi obodo Zanoa wuo Onu Uzọ Ndagwurugwu. Ha wuziri ya, tinye ibo ya, ihe mkpochi ya na ihe ntuchi ya niile n’onodu ha. Ha wuzikwara mpaghara ahụ nke idi ogologo ya ruru nari mita ise, ruo n’onu uzọ ama di n’ebe a na-ekpofu ahija.

¹⁴ Malkija nwa Rebab, onyeisi ochichi ala nke di Bet-Hakerem gburugburu, bu onye wuziri onu uzọ ama di n’ebe ikpofu ahija. O tinyere ibo ya, ihe mkpochi ya na ihe ntuchi ya niile n’onodu ha.

¹⁵ Shalum nwa Kol-Hoze, onyeisi ọchịchị ala dị Mizpa gburugburu, wuziri ọnu ụzọ ama isi iyi, kpuchie elu ya, tinye ya ibo ọnu ụzọ ya, ihe mkpochi na ihe ntuchi ya niile n'ọndu ha. O mezikwara mgbidi ahụ site n'ọdọ mmiri Siloam ruo n'ubi eze a gbara ogige, na ruokwa na nkwasanrịda dị site n'obodo Devid ma e site Jerusalem na-apụta. ¹⁶ Onye na-esoya bụ Nehemaya nwa Azbuk, onyeisi ọchịchị ọkara n'ime Bet Zoa.* O wuziri mgbidi ahụ ruo ncherita ihu ebe ili Devid, ruokwa ọdọ ebe emere maka ichekọta mmiri, na n'Ụlọ ndị Dike n'agha.

Orụ ndị Livayi ruru

¹⁷ Ndị na-esoya ya bụ ndị Livayi, ndị nke Rehum nwa Bani na-achikọta. Onye ọzọ bụ Hashabaya onyeisi ọchịchị ọkara ndị bi na Keila. O ruru ọrụ e kenyere ndị ya. ¹⁸ Onye ọzọ na-esoya ya bụ Binui nwa Henadad onye bụ onyeisi ọchịchị ọkara akụkụ Keila nke ọzọ. O du ndị Keila ibe ya ruo ọrụ ha ketara. ¹⁹ Onye na-esoya ya bụ Eza nwa Jeshua onyeisi ọchịchị obodo Mizpa. Ya na ndị otu ya ruziri akụkụ mgbidi ahụ dị na mgbago ebe ụlọ nchikọta ngwa agha ruo na nkuku ya. ²⁰ Onye ọzọ na-esoya ya bụ Baruk, nwa Zabai, onye ji nnoọ inu oku n'obi ruzie mgbidi ahụ site na nkuku ya ruo n'ọnu ụzọ e si abata ụlọ Eliashib, bụ onyeisi nchụaja. ²¹ Onye na-esoya ya bụ Meremot nwa Uraya, nwa Hakoz. O sitere n'ọnu ụzọ ụlọ Eliashib ruziri ruo na ngwucha ya.

Orụ ndị nchụaja ruru

²² Ndị nchụaja si n'akụkụ Jerusalem wuziri akụkụ nke na-esote ya. ²³ Isonye ha, Benjamin na Hashub wuziri akụkụ ahụ dị n'ihu ụlọ ha. Azaraya nwa Maaseia, onye bukwa nwa nwa Ananaya wuziri nke na-esote ya, nke dikwa n'akụkụ ụlọ ya. ²⁴ Binui nwa Henadad wuziri akụkụ nke ọzọ, nke sitere n'ihu ụlọ Azaraya ruo na nkuku mgbidi ahụ. ²⁵ Palal nwa Uzai wuziri akụkụ nke na-esoya ya site na nkuku mgbidi ahụ ruo n'ụlọ elu dị n'akụkụ elu elu ụlọeze n'ebe dị nso n'ogige ndị nche. Nke so ya bụ Pedaia nwa Parosh, ²⁶ na ndị na-eje ozi n'ụlọnsọ ahụ bụ ndị bi n'elu ugwu Ofel, wuziri akụkụ nke na-esote ruo n'ebe dị n'akụkụ ọwuwa anyanwu nke Ọnu Ụzọ Ama Mmiri, ruokwa n'ụlọ elu nche nke ụlọ ukwu ahụ. ²⁷ Ndị ikom Tekoa wuru akụkụ nke ọzọ na-esote ya. Ha sitere n'ebe chere ụlọ elu nche nke ụlọnsọ ukwu ahụ ihu, wuzie mgbidi ahụ ruo na mgbidi dị Ofel nso.

²⁸ Ụfọdụ ndị nchụaja wuziri akụkụ na-esote, nke dị n'ugwu, site n'Ọnu Ụzọ Ama Inyinya. Onye ọbụla wuziri mgbidi nke dị n'ihu ụlọ ya. ²⁹ Zadok nwa Imea wuziri nke na-esota, bu akụkụ mgbidi ahụ chere ihu n'ụlọ ya. Shemaya nwa Shekanaya onye na-eche Ọnu Ụzọ Ama Ọwuwa Anyanwu wuziri akụkụ nke na-esota. ³⁰ Hananaya nwa Shelemaya na Hanun nwa Zalaf nke isii, wuziri akụkụ mgbidi nke ọzọ. Meshulam nwa Berekaya wuziri akụkụ mgbidi na-esota, bukwa nke dị n'ihu ụlọ obibi ya. ³¹ Malkija ọkpụ ụzọ ọlaedo wuziri akụkụ na-esota ruo n'ụlọ ahụ ndị na-eje ozi n'ụlọnsọ, na ndị na-azụ ahịa na-anọkọ. Ụlọ a dị na ncherita ihu Ọnu Ụzọ Ama Nnyocha. Malkija sitekwara n'ebe ahụ wuzie mgbidi ahụ ruo n'ọnu ụlọ ahụ dị n'elu nkuku mgbidi ahụ. ³² Ndị ọkpụ ụzọ ọlaedo na ndị ahịa rụchara ọrụ iwuzi akụkụ mgbidi nke fọdurụ, site n'etiti ọnu ụlọ ahụ dị n'elu nkuku mgbidi ahụ ruo n'Ọnu Ụzọ Ama Aturu.

* **3:16** 3:16 Bụ ụlọ obibi ochie ndị nche, nke Devid wuru maka ndị agha na-eche ya nche mgbe ọ bụ eze. 2Sa 23:8-39

4

Ndị iro

¹ Iwe were Sanbalat nke ukwuu mgbe ọ nūrụ na anyị na-ewuzigharị mgbidi ahụ niile. O were iwe dị ọkụ, ọnụma jukwara ya obi. Ọ chiri ndị Juu ọchi, kwaakwa ha emo. ² N'ihu ndị otu ya na ndịisi agha Sameria, o kwuru si, "Gini ka ndị Juu ole na ole a na-adighi ike na-eme? Ha na-achọ iwugharị mgbidi obodo a? Ha ga-achụ aja? Ha ga-arucha ọrụ niile n'otu ubochi? Ha ga-esita n'aja a kụpịasiri akupia mee ka nkume ndi a di ndu, ka ọ bu site na nkume ochie ndi a akporo oku?"

³ Tobaya onye Amon, onye no ya n'akuku mgbe ahụ, kwukwara okwu si; "Leenu udi mgbidi ha na-ewu! O buru na nkita ohia arikwasị ya n'elu ọ ga-ada!"

⁴ Mgbe ahụ, e kpere m ekpere si, "Chineke, biko nūrụ emo a na-akwa anyi. Ka ikwa emo ha laghachikwa ha n'isi; ka a dotakwa ha n'agha buru ha jee mba ozo. ⁵ Elefula mmehie ha anya, agbagharakwala ha, n'ih na ha ledara gi anya, ledakwa anyi anya, bu ndi na-ewuzi mgbidi gi."

⁶ Ya mere, anyi wuziri mgbidi ahụ ruo mgbe ha niile ruru okara n'idi elu ya, n'ih na onye obula weputara obi ya iru ọrụ.

⁷ Ma mgbe Sanbalat, Tobaya, ndi Arab, ndi Amon na ndi Ashdod nūrụ na ọrụ iwuzi mgbidi Jerusalem na-aga n'ihu, nukwa na-emechichala ebe niile puru epu, iwe were ha nke ukwuu. ⁸ Ha niile gbara izu ichiri ndi agha bia imegide Jerusalem, ime ka ogbaaghara di n'obodo ahụ. ⁹ Ma anyi kpere ekpere nye Chineke, kwubakwa ndi nche iguzogide ha ehie na abali.

¹⁰ Mgbe ahụ, ndi Juda bidoro itamu ntamu na-asị, na ike ebidola igwu ndi ọrụ ha, na mkpomkpo ihe foduru ka buru ibu, na naani anyi apughi irucha mgbidi ahụ.

¹¹ Ma n'otu oge ahụ kwa, ndi iro anyi na-agba izu n'akuku, na-achọ igbu anyi mgbe anyi na-eleghi anya ha maobu mara ka ọrụ ahụ kwusi.

¹² Ndi Juu ndi bi ha nso biara otutu mgbe gwa anyi, "Ebe obula unu gbagara, ha ga-ebuso unu agha."

¹³ N'ih ya, eguzobere m ndi ufodu n'ebe niile dikarisiri ala n'azu mgbidi ahụ, n'ebe niile ghere oghe, e guzobere ha, kpanye ha mma agha, ube na uta n'aka dika ezinaulo ha si di. ¹⁴ Mgbe m lezichara ihe niile anya, eguzoro m oto si ndi ahụ a na-asopuru, na ndi ochichi niile na ndi ozo n'obodo ahụ, "Unu atula ha egwu. Chetanu na Onyenwe anyi, nke di ukwuu na-eyikwa egwu, ma bukwaaranu ezinaulo unu, umu unu ndi ikom ndi inyom, ndi nwunye unu na ulo unu agha."

¹⁵ Mgbe ndi iro anyi choputara na anyi amatala izu ojoo ha, na Chineke emebiekwala atumatu ha, anyi onwe anyi laghachiri n'oru anyi nke iwuzi mgbidi ahụ.

¹⁶ Sitekwa n'oge ahụ gaa n'ihu, anyi kere onwe anyi uzo abuo. Ufodu ndi ji ube, ota na uta na-anọ na nche mgbe ndi ozo na-arụ ọrụ. Ndisi niile putakwara guzo n'azu ndi Juda niile ebe ha no n'ihu ọrụ ha. ¹⁷ Ndi na-edo nkume na ndi ọrụ obula debere ngwa ogu ha n'ebe o ga-eru ha aka mgbe obula ha na-arụ ọrụ. ¹⁸ Ndi ozo tinyere mma agha ha n'ukwu ha. Ndi na-egbu opi nokwa m n'akuku mgbe niile maka ifu opi mgbe a choro ya.

¹⁹ Mgbe ahụ, asiri m ndi niile a na-asopuru, ndi ochichi na ndi mmadu ozo ahụ niile, "Oru anyi nwere iru di ukwuu, gbasapukwa, anyi

anọkọtaghị ọnyị n'otu ebe, ekewakwara anyị ebe dị iche iche na mgbidi.
²⁰ Ya mere, mgbe ọbụla unu nūrụ ụda opi, gbaranụ ọsọ bịa n'ebe m nọ. Chineke ga-alụkwara anyị ọgụ.”

²¹ Ya mere, anyị nọgidere n'ọrụ anyị site n'ihè mbụ nke ụtụtụ ruo mgbe kpakpando putara. Okara n'ime ndị ọrụ jikwa ụbe nọrọ na nche.

²² Agwara m ndịisi ọrụ niile okwu si ha na onyeisi ọrụ ọbụla na ndị na-enyere ya aka n'ọrụ ga-na-anọ na Jerusalem n'abalị niile. N'uzọ dị otu a, ndị ọrụ ga-arụ ọrụ ha n'oge ihe dị, ma ha ga-anọkwa na nche n'abalị.

²³ N'oge ndị a niile, eyipughị m uwe m yi n'ahụ. O nwekwaghị onye ọbụla ọzọ, ma ọbụ nwanne m nwoke, ma ọbụ ndị nche na-eso m onye yipuru uwe ya ma onye ukwu ma onye nta. Mma agha anyị na-adikwa anyị n'ukwu mgbe niile, ọbụladị mgbe anyị choro mmiri.

5

Nehemaya enyere ndị ogbenye aka

¹ N'oge ahụ, ụfọdụ ezinaụlọ bidoro itamu ntamu megide ndị Juu ibe ha.
² Ụfọdụ na-atamu na-asị, “Anyị na ụmụ anyị dị ukwu n'ọnuogugụ. O buru na anyị ga-eri nri dị ndu, o kwesikwara ka anyị nwee ike izuru ọka.”

³ Ndị ọzọ na-asịkwa, “Anyị agbaala ubi anyị, ubi vainị anyị na ulọ anyị n'ibe ka anyị nweta mkpuru ubi n'oge unwu.”

⁴ Ma ndị ọzọkwa na-asị, “Lee na anyị gbazitere ego anyị ji tuọ utu isi eze maka ubi anyị na ubi vainị anyị. ⁵ N'agbanyeghị na ọ bụ otu anụ ahụ na ọbara ka anyị na ndị Juu ọzọ nwere, dika ụmụ ha dị ka ụmụ anyị dikwa, ma anyị emeela ka ụmụ anyị ndị ikom na ndị inyom buru ndị ohu. Ụfọdụ n'ime ụmụ anyị ndị inyom aburulari ndị ohu, ma anyị enweghị ike nke aka anyị, n'ihị na ndị ọzọ bụ ndị nwezi ala ubi anyị na ubi vainị anyị niile.”

⁶ Iwe were m nke ukwu mgbe m nūrụ mkpu akwa ha na mkpesa ndị a. ⁷ Ya mere, mgbe m chesiri echiche banyere ya, e boro m ndị a na-asopuru na ndị ọchịchị ebubo. A gwara m ha, “Unu na-anara ụmunnna unu omurunwa ego unu enyere ha.” Ya mere, a kporo m nzuko ọha mmadu maka imegide ha. ⁸ N'ubochi nzuko ahụ, agwara m ha okwu si, “Otutu n'ime anyị na-agbali n'uzọ niile ihu na anyị zutaghachiri ụmunnna anyị ndị Juu bu ndị e resiri ndị mba ọzọ. Ma unu nọ n'ebe a na-agbali ime ha ka ha ghoọ ndị ohu unu. Ruo ole mgbe ka anyị ga-anogide na-agbaputa ha site n'onodu ibu ohu?” Ma ha niile ekwughị okwu ọbụla, n'ihị na ha enweghị ihe ha ga-ekwu.

⁹ Agwakwara m ha okwu ọzọ si, “Ihe unu na-eme joro njo. O kwesighi ka unu tuọ egwu Chineke si otu a gbanari nkocha nke ndị iro anyị, bu ndị mba ọzọ?” ¹⁰ Mụ onwe m na ụmunnna m na ndị na-ejere m ozi na-agbazinye ụmunnne anyị ego na ọka. Ma ka anyị kwusi inara omurunwa. ¹¹ Nyeghachinụ ha ala ubi ha niile ngwangwa, ma ubi vainị ha niile, ubi oliv ha niile, ulọ ha niile na omurunwa nke unu na-anara ha nke bụ otu uzọ n'ime nari nke ego, ọka, mmanya ohuru na mmanu.

¹² Ha siri, “Anyị ga-enyeghachi ha. Anyị agakwaghị anara ha ihe ọzọ. Anyị ga-emezu ihe i kwuru.”

Mgbe ahụ, akpokotara m ndị nchaja, mee ka ndị ndu na ndịisi ozi nyo iyi imezu nkwa ha. ¹³ Ayoghariri m onu onu uwe mwuda m si, “Otu a ka Chineke ga-esi yochapu site n'ulo ha na ihe nweta ha onye ọbụla nke na-agaghị edebezu nkwa a.”

Ndị niile zukoro kwere si, “Amen.” Ha tokwara ONYENWE ANYI: Ha niile mekwara ihe ha kwere na nkwa.

¹⁴ Ọzọ, n'ime afọ iri na abụọ ahụ a hoputara m ị bụ onyeisi ọchịchị na Juda, site n'iri afọ abụọ nke ịbụ eze Ataksekse ruo n'afọ iri atọ na abụọ ya, mụ na ụmụmme m esiteghị na nri a na-atụkọrọ onyeisi ọchịchị were ihe oriri ọbụla. ¹⁵ Ma ọ bughị otu a ka o si dị na mbụ, n'ihị na ndịisi ọchịchị niile buru m ụzọ chịa boro ndị ahụ ibu arọ dị ukwu. Ha na-anakọta site n'aka onye ọbụla iri mkpuru ọlaocha anọ, tinyere ihe oriri na mmanya ha na-ewebatakwa. Ọbụladi ndị na-enyere ha aka mekpakwara ndị mmadu ahụ. Ma emeghi m otu a, n'ihị ịtu egwu Chineke. ¹⁶ Kama, anogidesiri m ike n'oru iwughari mgbidi ahụ, achikotara ndi ikom m niile n'ebe ahụ n'ihị ije ozi a. Ọ dighikwa ala anyi zuru.

¹⁷ Ma otu ọ di, ndisi Juu onuogugu ha di otu nari na iri na ise na-eri nri na tebul m, tinyere ndi na-abiakwute anyi site na mba ndi di anyi gburugburu. ¹⁸ Ihe na-ezu nri a na-eri n'ulo m kwa ubochi bu otu ehi na aturu isii gbara abuba, na otutu okuku, * na udi mmanya di iche iche a na-ebubata kwa ubochi iri obula. N'agbanyeghi nke a, ọ dighi mgbe obula m nara site n'aka ha utu ihe oriri nke onye na-achi ala kwesiri inweta, n'ihị na ha onwe ha no na mkpa di ukwu.

¹⁹ Chineke m biko, echefula ihe m meere ndi a, gozie m n'uzo nke gi.

6

Izuzu ojoo megide Nehemaya

¹ Mgbe a gwara Sanbalat, na Tobaya, na Geshem onye Arab, na ndi iro anyi ndi ozo na m ewuzichaala mgbidi ahụ, na ọ dikwaghi ntipu foduru na ya, ọ bu ezie na n'oge ahụ, etinyebeghi m ibo n'onu uzo ama ya niile, ² Sanbalat na Geshem zitere m ozi a, "Bia ka anyi zukota n'otu obodo nta nke di n'obosara ala Ono."

Ma ha na-achọ uzo imeru m ahụ. ³ Ya mere, azara m ha site n'aka ndi ozi si, "Ana m aru oru di oke mkpa, agaghi enwe ike iridata. N'ihị ginị ka oru a ga-eji kwusi mgbe m ga-ahapu ya ibia n'ebe i no?" ⁴ Ha zitere ozi ahụ ugboro anọ, ma enyere m ha otu osisa ahụ ugboro anọ.

⁵ Na nke ugboro ise, Sanbalat zitere m onye na-ejere ya ozi, ya na akwukwo ozi nke e mechighi emechi o ji bia. ⁶ Nke a bu ihe e dere n'ime ya;

"Anula ya na mba niile, Geshem kwukwara otu ihe ahụ, na gi na ndi Juu na-akwado inupu isi. Ọ bu ya mere i ji na-ewu mgbidi ahụ. Ozi ahụ na-ekwukwa na gi onwe gi na-achọ ịbụ eze ha, ⁷ na i hoputala ndi amuma ndi ga-ekwuputa na Jerusalem na i bu eze ndi Juda. Ugbu a, ozi a ga-eru nti eze, ya mere, bia ka mu na gi kparitaa uka n'etiti onwe anyi."

⁸ Ma eziri m ya ozi si, "O nweghi eziokwu obula di n'ihe i na-ekwu, n'ihị na ha bu ihe i cheputara n'obi gi."

⁹ Nzube ha bu ime ka ujo tuo anyi. Ha na-echekwa si, "Ha ga-ada mba n'oru a ma hapukwa irucha ya."

Ma akpokuru m Chineke si ya, "Biko gbaa aka m ume."

¹⁰ Otu ubochi, a gara m n'ulo Shemaya, nwa Delaya, nwa Mehetabel, onye e mechibidoro uzo n'ulo ya. Ọ siru m, "Ka anyi zukota n'ulo Chineke, n'ime ulonso, ka anyi mechiekwa uzo niile nke ulonso ahụ, n'ihị na ndi ikom na-abia igbu gi, e, n'abalị ka ha na-abia igbu gi."

* 5:18 5:18 Maobu, umu nnunu

¹¹ Ma azara m si; “O kwesiri ka mụ onwe m bụ onyeisi ọchịchị gbaa ọsọ? O kwesiri ka mmadụ dika m* gbaa ọsọ gbaba n’ụlọnsọ Chineke izoputa ndụ ya? Agaghị m aga.” ¹² Mgbe ahụ ka o doro m anya na Chineke agwaghị ya okwu ọbụla, kama na ọ bụ Tobaya na Sanbalat zuru ya. ¹³ E goro ya oru ka o yinye m egwu, ka m site na-ime otu a mehie, mgbe ahụ, ha ga-ahụ ihe ha ga-eji nye m aha ọjọọ, kwaa m emo.

¹⁴ “Chineke m, cheta Tobaya na Sanbalat, n’ihi ihe ndị a niile ha mere, chetakwa Noadaya, bụ onye amụma nwanyị, na ndị amụma ndị ọzọ niile fọdurụ, bụ ndị ahụ choro ime ka m tuọ egwu.” ¹⁵ E wuchara mgbidi ahụ n’ubochi iri abuo na ise nke onwa Elul, n’ime iri ubochi ise na abuo.

Ogwugwu oru

¹⁶ Mgbe ndi iro anyi niile nuru ya, mba niile ndi no anyi gburugburu turu ujo, obi jukwara ha oyi, n’ihi na ha matara na-aruru oru a site n’inyeaka Chineke.

¹⁷ Ozo, n’ubochi ndi ahụ ndi juda a na-asopuru na e zigara Tobaya otutu akwukwo ozi, akwukwo ozi Tobaya na-erutekwa ha aka. ¹⁸ N’ihi na otutu ndi juda nuru iyi ino ya n’ukwu, n’ihi na ogo ya nwoke n’ala juda bu shekanaya nwa ara. Ozokwa, Jehohanan nwa nwoke Tobaya na-alu nwa nwanyi Meshulam, nwa Berekaya. ¹⁹ Ha niile nogidere na-agwa m otu Tobaya si buru ezigbo mmadu. Ma ha na-apukwa gaa kororo ya ihe niile m kwuru. N’ihi ya Tobaya zitere otutu akwukwo ozi ime ka ujo tuo m.

7

¹ Mgbe e wuzichara mgbidi ahụ, na mgbe m guzobesiri ibo n’onu uzo ya niile n’onodu ha, hoputakwa ndi obu abu na ndi nche, na ndi Livayi. ² Enyefere m oru ilekota Jerusalem n’aka nwanne m nwoke bu Hanani, ya na Hananaya onye bu onyeisi ulo ukwu ahụ e wusiri ike, n’ihi na ọ bu nwoke na-ekwu eziokwu, burukwa onye na-atu egwu Chineke kariya otutu ndi ozo. ³ Agwara m ha, “Na-emeghenu onu uzo ama naani mgbe chi boziri nke oma. Kpochiekwa ha mgbe ndi nche ka no na nche. Hoputakwanu ndi bi na Jerusalem ka ha buru ndi nche. Ufodu ga-eche n’ebe a hoputara ha, ufodu ga-eche n’akuku ulo nke aka ha.”

Onuogugu ndi lotara

⁴ N’oge a obodo ahụ buru ibu dikwa mbara, ma ndi bi n’ime ya di ole na ole n’onuogugu, ulo ndi di n’ime ya bukwa ihe ewugharibeghi. ⁵ Ya mere Chineke m tinyere ya n’obi m ka m chikota ndi niile a na-asopuru, ndi ochichị, na ndi niile bi n’obodo, maka idebanye aha n’akwukwo ezinaulo n’ezinaulo. Achotara m ebe e deputara usoro ndi mmadu niile bu uzo lota juda n’oge gara aga. Nke a bu ihe m choputara edere n’ime ya:

⁶ Ndi a bu ndi obodo niile a na-achi achi, bu ndi sitere na ndota n’agha nke Nebukadneza, eze Babilon, onye dotara ha n’agha buru ha laa n’ala ozo. Ha loghachitere na Jerusalem nakwa juda, onye obula n’obodo nke aka ya. ⁷ Ndisi ha na Zerubabel soo, bu Jeshua, Nehemaya, Azaraya, Raamaya, Nahamani, Modekai, Bilshan, Misperet, Bigvai, Nehum na Baana.

Ihe ndeputa onuogugu ndi ikom Izrel bu nke a:

* **6:11** 6:11 O bu naani ndi nchujaja ka o diri ibanye n’Ebe kachasi Nso nke ulonso ukwu ahụ. Onu 18:22

- 8 Ndi agburu Parosh, puku abuo, otu nari na iri asaa na abuo (2,172),
 9 nke Shefataya, nari ato na iri asaa na abuo (372),
 10 nke Ara, nari isii na iri ise na abuo (652),
 11 nke Pahat-Moab site n'umu Jeshua na Joab, puku abuo, na nari asato na iri na asato (2,818),
 12 nke Elam, otu puku, na nari abuo na iri ise na anọ (1,254),
 13 nke Zatu, nari asato na iri anọ na ise (845),
 14 nke Zakai, nari asaa na iri isii (760),
 15 nke Binui, nari isii na iri anọ na asato (648),
 16 nke Bebai, nari isii na iri abuo na asato (628),
 17 nke Azgad, puku abuo, na nari ato na iri abuo na abuo (2,322),
 18 nke Adonikam, nari isii na iri isii na asaa (667),
 19 nke Bigvai, puku abuo, na iri isii na asaa (2,067),
 20 nke Adin, nari isii na iri ise na ise (655),
 21 nke Atea (site na Hezekaya), iri itoolu na asato (98),
 22 nke Hashum, nari ato na iri ato na asato (328),
 23 nke Bezai, nari ato na iri abuo na anọ (324),
 24 nke Harif, otu nari na iri na abuo (112),
 25 nke Gibion, iri itoolu na ise (95).
 26 Ndi ikom Betlehem na Netofa, otu nari na iri asato na asato (188),
 27 ndi Anatot, otu nari na iri abuo na asato (128),
 28 ndi Bet-Azmavet, iri anọ na abuo (42),
 29 ndi Kiriath Jearim, Kefira na Beerot, nari asaa na iri anọ na ato (743),
 30 ndi Rema na Geba, nari isii na iri abuo na otu (621),
 31 ndi Mikdash, otu nari na iri abuo na abuo (122),
 32 ndi Betel na Ai, otu nari na iri abuo na ato (123),
 33 ndi Nebo nke ozo, iri ise na abuo (52),
 34 ndi agburu Elam nke ozo, otu puku, nari abuo na iri ise na anọ (1,254),
 35 ndi Harim, nari ato na iri abuo (320),
 36 ndi Jeriko, nari ato na iri anọ na ise (345),
 37 ndi Lod, Hadid, na Ono, nari asaa na iri abuo na otu (721),
 38 ndi Senaa, puku ato, na nari itoolu na iri ato (3,930).

39 Ndi nchujaja:

- ndi agburu Jedaya site n'ezinaulo Jeshua, nari itoolu na iri asaa na ato (973),
 40 ndi Imea, otu puku, na iri ise na abuo (1,052),
 41 ndi Pashua, otu puku, na nari abuo na iri anọ na asaa (1,247),
 42 ndi Harim, otu puku, na iri na asaa (1,017).

43 Ndi Livayi:

- ndi agburu Jeshua site na Kadmiel nke umu Hodavaya, iri asaa na anọ (74).

44 Ndi obu abu:

- ndi agburu Asaf, otu nari, na iri anọ na asato (148).

45 Ndi nche onu uzo ulonso ukwu:

- ndi agburu Shalum, Atea, Talmon, Akub, Hatita na Shobai otu nari, na iri ato na asato (138).

46 Ndi na-eje ozi n'ulonso:

- ndị agburu Ziha, Hasufa na ndị Tabaot,
⁴⁷ Keros, Sia, Padon,
⁴⁸ Lebana, Hagaba, Shalmal,
⁴⁹ Hanan, Gidel, Gaha,
⁵⁰ Reaya, Rezin, Nekoda,
⁵¹ Gazam, Uza, Pasea,
⁵² Besai, Meunim, Nefusim,
⁵³ Bakbuk, Hakufa, Hahua,
⁵⁴ Bazlut, Mehida, Hasha,
⁵⁵ Bakos, Sisera, Tema,
⁵⁶ Nezaya na Hatifa.
- ⁵⁷ Agburu ndi na-ejere eze Solomon ozi,
ya bu ndi agburu Sotai, Soferat, Perida,
⁵⁸ Jaala, Dakon, Gidel,
⁵⁹ Shefataya, Hatil,
Pokeret-Hazebaim na Amon.
- ⁶⁰ Ndi na-eje ozi n'ulonso na umu ndi na-ejere eze Solomon ozi, di
nari ato na iri itoolu na abuo (392).
- ⁶¹ Ndi a bu ndi ozo sitere n'obodo Tel Mela, Tel Hasha, Kerub,
Adon na Imea, nke di n'ala Peshia lota. Ma ha enweghi ike igosi
ezinaulo ebe agburu ha si n'Izrel.
- ⁶² Ndi agburu:
Dela, ndi Tobaya na ndi Nekoda, nari isii na iri anọ na abuo (642).
- ⁶³ Sitekwa n'etiti ndi nchujaja:
Ndi agburu:
Hobaya, Hakozi na Bazilai (nwoke luru ada Bazilai onye Gilead a kpoo
ya aha n'aha ha).
- ⁶⁴ Ndi a choro ebe e deputara usoro omumu ha n'akwukwo, ma
ha achotaghi ha n'ihia ya e wepuru ha n'oru nchujaja dika ndi
na-adighi ocha. ⁶⁵ N'ihia nke a, onyeisi ochichi nyere iwu ka ha
ghara iri ihe aja dikarisi nso, tutu ruo mgbe a ga-enwe onye
nchujaja na-eji Urim na Tumim ajuta ase.
- ⁶⁶ Nkpokota onuogugu ndi niile lotara di iri puku anọ na abuo,
na nari ato na iri isii (42,360), ⁶⁷ nke a agunyeghi ndi ohu ndi
ikom na ndi inyom di puku asaa, na nari ato na iri ato na asaa
(7,337), ndi ikom na ndi inyom, ndi obu abu* di nari abuo, na iri
anọ na ise (245). ⁶⁸ Inyinya di nari asaa na iri ato na isii (736),
inyinya muul nari abuo na iri anọ na ise (245), ⁶⁹ inyinya kamel
di nari anọ na iri ato na ise (435), ebe inyinya ibu di puku isii,
na nari asaa na iri abuo (6,720).
- ⁷⁰ Ma ufodu n'ime ndiisi ezinaulo nyere onyinye maka oru ahụ.
Onyeisi ochichi tinyere n'uloaku otu puku darik olaedo (1,000),† iri efere
olaedo ise (50) na uwe ndi nchujaja nari ise na iri ato (530). ⁷¹ Ufodu
ndiisi ezinaulo tinyere n'uloaku maka ije ozi ahụ, darik olaedo puku iri

* **7:67** 7:67 Tinyere ndi Livayi na-abu abu, e nwere otutu ndi ozo na-abu abu n'oge mmemme di
iche iche, dika n'oge olulu nwanyi, na n'oge olili na onwu Ezr 2:65 † **7:70** 7:70 Ya bu kilogram
asato na uma anọ

abuọ (20,000),‡ na otutu minas oloocha puku abuọ na nari abuọ (2,200).§
⁷² Nkpokota onuogugu nke ndi mmadu foduru nyere bu, darik olaedo puku iri abuọ (20,000), na minas oloocha puku abuọ (2,000), na uwe ndi nchujaja iri isii na asaa (67).

⁷³ Ndi nchujaja, na ndi Livayi, na ndi nche onu uzọ, ndi obu abu na ndi na-eje ozi n'ulonso, tinyere ufodu ndi mmadu na ndi Izrel niile foduru, gara birikwa n'obodo nke ha.

Ezra aguọ site n'akwukwo iwu

Mgbe onwa asaa ruru, n'oge a ndi Izrel niile e birila n'obodo nke aka ha,

8

¹ Ndi mmadu niile zukoro dika otu onye na mbara ala di n'Onu Uzọ Ama Mmiri. Ha gwara Ezra onye nkuzi ka o weta akwukwo Mosis, nke ONYENWE ANYI nyere ndi Izrel n'iwu.

² Ya mere, Ezra, onye nchujaja weputara akwukwo Iwu ahụ n'ubochi mbu nke onwa asaa n'ihu mkpokota ahụ bu nke ndi ikom na ndi inyom na onye obula ga-aghota ihe mejuputara. ³ O chere ihu n'Onu Uzọ Ama Mmiri were oke olu guo ya site n'ututu ruokwa ehihie n'ihu ndi nwoke, ndi nwanyi na ndi ozo nwere ike ighota ihe o na-agu. Mmadu niile gekwara nti na nguputa nke akwukwo iwu ahụ.

⁴ Ezra onye ode akwukwo, rigoro n'elu ihe mgbakwasị ukwu ha mere maka nke a. Ndi guzo n'aka nri ya bu, Matitaia, Shema, Anaia, Uraya, Hilcaya na Maaseia. Ndi guzo n'aka ekpe ya bukwa ndi a: Pedaia, Mishael, Malkija, Hashum, Hashbadana, Zekaraya na Meshulam.

⁵ Ezra meghere akwukwo ahụ mgbe mmadu niile na-ahuzu ya n'ihia na o guzoro n'ebe di elu mgbe o na-agu ya. Mmadu niile guzoro oto mgbe o na-agu ya. ⁶ Mgbe ahụ, Ezra goziri ONYENWE ANYI Chineke ukwu ahụ, mmadu niile zakwara si; "Amen! Amen!" Ha chiri aka ha abuọ elu, kpo isiala nye ONYENWE ANYI.

⁷ Ndi Livayi aha ha bu Jeshua, Bani, Sherebaya, Jamin, Akub, Shabetai, Hodia, Maaseia, Kelita, Azaraya, Jozabad, Hanan na Pelia, kuziri ndi mmadu ihe di n'Iwu mee ka ha ghota ya dika ha guzo n'ebe ahụ.

⁸ Ha guputara site n'akwukwo iwu Chineke ahụ, sugharia ya, kowazie okpurukpu okwu niile di n'ihe a guputara, mee ka ndi mmadu ghota ihe a na-aguputa nke oma.

⁹ Mgbe ahụ, Nehemaya, onyeisi ochichi, na Ezra, ode akwukwo na onye nchujaja, na ndi Livayi ahụ na-atuziri ndi mmadu ihe, gwara ndi ahụ niile si: "Taa bu ubochi di nsọ nye ONYENWE ANYI, Chineke unu. Unu erula uju maobu bee akwa." N'ihia na ha niile na-akwa akwa mgbe ha na-ege nti n'okwu niile nke iwu ahụ.

¹⁰ Nehemaya gwakwara ha si; "Laanu n'ulo unu gaa mee memme oriri na onunu nyekwanu ndi na-enweghi nke ha ga-eri. Ubochi taa di nsọ nye Chineke anyi. Unu erukwala uju, n'ihia na onu ONYENWE ANYI bu ike unu."

¹¹ Ndi Livayi mere ka ndi mmadu ahụ noro nwayoo, na-asị, "Noronu nwayoo, n'ihia na taa bu ubochi di nsọ, o bughị ubochi iru uju na anya mmiri."

‡ 7:71 7:71 Darik idi arọ ya ruru nari kilogram na iri kilogram asaa § 7:71 7:71 Idi arọ ya ruru otu tonu na uma abuọ

¹² Ya mere, ha niile lawara ị ga rie ma n'ụọ, na ikenye ndị ọzọ site n'ihe ha nwere. Ha gakwara ime mmemme nke oke ọñụ, n'ihhi na ha ghotara okwu agwara ha.

¹³ N'ubochi nke abuo nke onwa ahụ, ndiisi ezinaulo niile na ndi nchujaja, na ndi Livayi, zukoro n'ebe Ezra, bu onye nkuzi no, maka itinye uche n'akwukwo iwu ahụ. ¹⁴ Mgbe ha na-agu ya, ha choputara ebe ONYENWE ANYI gwara Mosis si ya na umu Izrel kwesiri ibi n'ulo ikwu mgbe obula a na-eme mmemme ulo ikwu nke a ga-eme n'onwa ahụ. ¹⁵ O kwukwara na ha ga-ekwusa okwu a n'obodo niile nke Juda na Jerusalem si; "Gaanu n'ala ugwu ugwu gbute alaka osisi oliv ulo, na alaka oliv ohia, na alaka osisi mietul,* na alaka nkwi, na alaka osisi ndi ozo na-enye ndo nke a ga-eji wuo ebe unu ga-ebi tutu ruo mgbe mmemme ahụ ga-agwusi, dika e dere ya n'akwukwo iwu."

¹⁶ Ya mere, ndi ahụ puru gaa weta alaka osisi, jiri ha wuore onwe ha ulo ahijia ha ga-ebi nwa mgbe nta n'elu ulo ha, na n'ogige ulo nke aka ha, nakwa n'ogige ulo Chineke, na mbara ala Onu Uzo Ama Mmiri, na n'akuku Onu Uzo Ama Ifrem. ¹⁷ Ndi ahụ niile si na ndota n'agha lota wuuru onwe ha ulo ikwu biri n'ime ya ubochi asaa ahụ niile e mere mmemme ahụ. Oke onu juputara obi mmadu niile, n'ihhi na site n'oge Joshua nwa Nun ruo n'oge a, o nwebeghi mgbe umu Izrel mere mmemme a n'uzo di otu a.

¹⁸ Ezra na-aguputa site n'akwukwo iwu Chineke kwa ubochi, site n'ubochi mbu ruo n'ubochi ikpeazu. Ha mere mmemme ahụ ubochi asaa ma n'ubochi nke asato ha nwere ogbako ofufe mmechi dika e dere ya n'iwu.

9

Nkwuputa mmehie

¹ N'ubochi nke iri abuo na ano nke otu onwa ahụ, ndi Izrel niile zukokwara na obubu onu, yiri uwe iru uju, kpokwasikwa onwe ha ntu n'isi. ² Ndi si n'agburu Izrel wezugakwara onwe ha site n'ebe ndi mba ozo niile no. Ha guzoro n'onodu ha kwuputa mmehie ha na ajo omume nke nna nna ha. ³ Ha guzokwara n'ebe ahụ ha no guo site n'akwukwo iwu nke ONYENWE ANYI, bu Chineke ha ruo awa ato. Ha jikwa awa ato nke ozo kwuputa mmehie ha, na ife ONYENWE ANYI Chineke ha ofufe. ⁴ Mgbe ahụ Jeshua, Bani, Kadmiel, Shebanaya, Buni, Sherebaya, Bani na Kenani rigoro guzo n'elu ihe nguzo ndi Livayi. Ha jiri oke olu kpokuo ONYENWE ANYI bu Chineke ha. ⁵ Ndi Livayi ndi a, Jeshua, Kadmiel, Bani, Hashabneia, Sherebaya, Hodia, Shebanaya na Petahaya siri, "Bilienu oto, too ONYENWE ANYI Chineke unu, onye na-adi site n'ebighi ebi ruo ebighi ebi."

"Ka aha gi di ebube buru ihe a goziri agozi, ka o buru ihe e buliri elu kari ngozi niile na otuto niile. ⁶ Gi onwe gi, naani gi bu ONYENWE ANYI. Gi kere eluigwe, o buladi eluigwe kachasi elu, na kpakpando niile nke mbara eluigwe, uwa na ihe niile di n'ime ya, oke osimiri niile na ihe niile di n'ime ha. O bu gi na-enye ihe niile ndu, usuu niile nke eluigwe na-akpokwa isiala nye gi.

⁷ "Gi, onwe gi bu ONYENWE ANYI Chineke ahụ, onye hoputara Ebram site n'obodo Uo nke ndi Kaldia, kpoputa ya, gugharia aha ya ka o buru Ebrahim. ⁸ I hukwara n'obi ya kwesiri ntukwasị obi nye gi, gi na ya gbakwara ndu na i ga-enye umu ya ala ndi Kenan, nke ndi Het, nke ndi

* **8:15** 8:15 Mietul bu ahijia na-esi isi uto. Aiz 41:19; 55:13

Amorait, nke ndị Periz, nke ndị Jebus na nke ndị Gigash. I mezuola nkwa gi n'ihhi na i bu onye ezi omume.

⁹ "I huru nsogbu na iru uju niile nke nna nna anyi ha n'ala Ijpt; i nukwara akwa ha n'akuku Osimiri Uhie. ¹⁰ I gosiri Fero na ndjisi ochichi ya na ndi ya niile otutu ihe iribama na oru ebube n'ihhi na i huru otu ha siri site na nganga juru ha obi mesoo ndi gi mmeso ojojo. Uwa niile maara aha gi taa n'ihhi oru ebube ndi a niile i ruru. ¹¹ I kewara Osimiri Uhie abuo mee ka ndi gi site n'ala akoro gafee. Ma i mere ka ndi iro ha na-achu ha oso nwuo n'ime oke osimiri ahụ. Ha mikpuru dika nkume danyere n'ime mmiri, nke oke osimiri. ¹² I ji ogidi igwe ojii duo nna nna anyi ha n'ehihie, ma were ogidi oku duo ha n'abali, inye ha ihè ka ha ghara ijehie uzo.

¹³ "I sitere n'eluigwe gwa ha okwu, i ridatara n'ugwu Sainai, i nyere ha iwu na ntuziaka niile ziri ezi, nyekwa ha ukpuru na ihe niile di mma nke enyere n'iwu. ¹⁴ I mere ka ha mata ubochi izuika gi di nso, nyekwa ha iwu site n'onu ohu gi Mosis, ka ha debe iwu gi na ukpuru gi niile. ¹⁵ I sitere n'eluigwe nye ha achicha mgbe aguu guru ha, sitekwa na nkume nye ha mmiri mgbe akpiri kporo ha nku. I sikwara ha baa n'ime ala ahụ inweta ala ahụ bu nke i weliri aka gi nuo iyi inye ha.

¹⁶ "Ma nna nna anyi ha erubeghi isi n'okwu gi, n'ihhi isiike ha na nganga ha. ¹⁷ Ha egeghi nti obula, ha echetakwaghi ihe iribama niile i meere ha. Kama ha nupuru isi hoputara onwe ha onyeisi ga-eduru ha ilaghachi Ijpt. Ma i bu Chineke onye na-eme ebere, onye na-agbaghara mmehie ndi gi mgbe obula. I bu onye obioma, onye iwe na-adighi ewe osiso. I juputara n'ihunanya na amara mgbe niile. N'ihhi ya, i gbakutaghi ha azu, ¹⁸ o buladi mgbe ha meere onwe ha nwa ehi ha kpuru akpu kwuo si, 'Nke a bu chi unu. O bu ya si n'ala Ijpt duputa anyi,' maobu mgbe ha mehiera megide gi n'uzo niile.

¹⁹ "Ma n'ihhi obi ebere gi nke di ukwuu, i hapughi ha ka ha nwuo n'ozara. Ogidi igwe ojii ahụ duuru ha ubochi niile, ma ogidi oku ahụ dukwara ha abali niile. ²⁰ I zitere ezi Mmuo nke gi ime ka ha nwee uche. I gbochikwaghi manà gi iru ha onu, i nyekwara ha mmiri n'ihhi akpiri ikpo nku ha. ²¹ Iri afo anọ ka i debere ha ndu n'ozara. O dighi ihe koro ha n'oge ahụ. Uwe ha akaghi nka, ukwu ha azaghi.

²² "I nyere ha alaeze na mba di iche iche, kenye ha obuladi ebe ndi dikarisiri anya. Ha nwetara ala Sahun bu eze Heshbon, na ala Og bu eze Bashan. ²³ I mere ka umu Izrel mubaa dika kpakpando nke eluigwe, i kpobatarara ha n'ala ahụ i gwara ndi bu nna ha ka ha baa nweta. ²⁴ Umu ha banyere nweta ala ahụ. I meriri ndi Kenan n'ihu ha, bu ndi bi n'ala ahụ. I weere ndi Kenan ahụ nyefee n'aka ha, ha na ndi eze ha, na ndi niile bi n'ala ahụ ka ndi gi jiri ha mee ihe obula ha kpebiri n'obi ha. ²⁵ Ndi gi nwetara ala mara mma, na otutu obodo e wusiri ike; ha nwetakwara otutu ulo nke ihe oma juru n'ime ha, na olulu mmiri e gwuru nke oma, na ubi vaini mkpuru di, na ubi oliv, na otutu osisi oma ndi ozo na-amị mkpuru. Ha rijuru afo, ahụ ha mara mma ile anya, ha nurikwara onu n'ihhi ngozi i goziri ha.

²⁶ "Ma ha nupuru isi n'okwu gi, ju iwu gi, gbuo ndi amuma turu ha mmehie ha n'ihu, meekwa otutu ihe ojojo ndi ozo di iche iche. ²⁷ N'ihhi nke a, i nyefere ha n'aka ndi iro ha, ndi kpagburu ha. Ma n'ime mkpagbu ha, ha kpokuru gi, i nokwa n'eluigwe nu ekpere ha, sitekwa n'obi ebere gi zigara ha ndi biara zoputa ha, na ndi naputara ha site n'aka ndi iro

ha.

²⁸ “Ma mgbe ihe bidoro igara ha nke oma, ha mekwara ihe joro njo n’ihu gi. Ozokwa, i nyefere ha n’aka ndi iro ha ka ndi iro ha merie ha. Ma mgbe obula ndi gi chegharikwutere gi, kpokuo gi ka i nyere ha aka, i na-anu ariri ha, sitekwa n’obi ebere gi gbaputa ha.

²⁹ “I doro ha aka na nti si ha loghachi debe ihe i nyere n’iwu. Ma ha sitere na nganga juru ha obi ju idebe iwu gi. Ha mehiere megide ihe niile i nyere n’iwu, o bu ezie na ha maara na idebe ya ga-ewetara ha ndu. Ma site n’isiike ha, ha gbakutara gi azu, buru ndi isiike na ndi juru ige nti. ³⁰ Ma i sitere na ntachiobi gi nye ha ogologo oge icheghari; i doro ha aka na nti site n’onu ndi amuma gi, ma ha egeghi nti. Ya mere, i kwenyekwara ka ndi iro ha merie ha ozo. ³¹ Ma n’ihi obi ebere gi i bibighi ha kpamkpam; i gbakutakwaghi ha azu n’ihi na i bu Chineke onye di ebere na onye amara.

³² “Ugbu a, Chineke anyi, Chineke di ukwuu, onye di ike dikwa ebube, onye na-edebe ogbugba ndu ihunanya ya, ka onodu ihe isi ike a ghara ibu ihe nta n’anya gi. Ntaramahuhu nke dakwasiri anyi, ndi eze anyi na ndi ndu anyi, ndi nchujaja anyi, ndi amuma anyi, nna nna anyi ha na ndi gi niile, site n’oge ndi eze Asiria buru uzo lugbuo anyi n’agha tutu ruo taa. ³³ Ma gi onwe gi bu onye ezi omume, n’ihe niile biakwasiri anyi; i mere ihe kwesiri, ebe anyi onwe anyi mere ajo omume. ³⁴ Ndi eze anyi, ndi ndu anyi na ndi nchujaja na nna nna anyi edebeghi iwu gi; ha anaghikwa nti n’ihe niile i nyere n’iwu maobu ihe ama gi nke i doro ha aka na nti idebe. ³⁵ O buladi mgbe ha no n’alaeze nke aka ha na-ekpori ndu, nke oke idi mma gi nke i mere ka o rute ha aka, n’ala oma ahụ sara mbara nwere ume i nyere ha, ha efeghi gi ofufe, ha esitekwaghi n’uzo ojo ha chigharia.

³⁶ “Ma lee, anyi bu ndi ohu taa, e, anyi bu ndi ohu n’ala ahụ i nyere nna nna anyi ha, ka o buru ebe ha ga-esi rie mkpuru o miputara na ihe oma o na-amiputa. ³⁷ N’ihi mmehie anyi, mkpuru oma niile a na-esi na ya weputa ka ndi eze ahụ niile i mere ka ha na-achi anyi na-ewere. Ha nwere ike n’ahụ anyi, na n’ebe anu ulo anyi di ka o si di ha mma. Anyi na-ahujukwa anya.

Nkwekorita nke mmadu niile

³⁸ “N’ihi ihe ndi a niile, anyi na-ekwe gi nkwa ugbu a na anyi ga-efe gi. Anyi, ndisi anyi, ndi Livayi na ndi nchujaja, na-etinye aha anyi n’ogbugba ndu a.”

10

¹ Ndi tinyere aka, n’akwukwo ahụ bu:

Onyeisi ochichi:

Nehemaya nwa Hakalaya.

Zedekaya, ² Ndi ozo bu Seraya, Azaraya, Jeremaya,

³ Pashua, Amaraya, Malkija,

⁴ Hatush, Shebanaya, Maluk,

⁵ Harim, Meremot, Obadaya,

⁶ Daniel, Gineton, Baruk,

⁷ Meshulam, Abija, Mijamin,

⁸ Maazaya, Bilgai na Shemaya.
Ndi a bu ndi nchujaja.

⁹ Ndi Livayi so tinye aka ha n'akwukwo bu,
Jeshua nwa Azanaya, Binui otu n'ime umu Henadad, Kadmiel,
¹⁰ ndi so ha na-aru oru: Shebanaya,
Hodia, Kelita, Pelaia, Hanan,
¹¹ Mika, Rehob, Hashabaya
¹² Zakua, Sherebaya, Shebanaya,
¹³ Hodia, Bani na Beninu.

¹⁴ Ndiisi ochichi tinyere aka ha bu,
Parosh, Pahat-Moab, Elam, Zatu, Bani,
¹⁵ Buni, Azgad, Bebai,
¹⁶ Adonaja, Bigvai, Adin,
¹⁷ Atea, Hezekaya, Azoa,
¹⁸ Hodia, Hashum, Bezai,
¹⁹ Harif, Anatot, Nebai,
²⁰ Magpiash, Meshulam, Hezia,
²¹ Meshezabel, Zadok, Jadaa,
²² Pelataya, Hanan, Anaia,
²³ Hoshea, Hananaya, Hashub,
²⁴ Halohesh, Pilha, Shobek,
²⁵ Rehum, Hashabna, Maaseia,
²⁶ Ahaya, Hanan, Anan,
²⁷ Maluk, Harim na Baana.

²⁸ "Ndi ozo foduru bu ndi nchujaja, ndi Livayi, ndi nche, ndi obu abu, ndi na-eje ozi n'ulonso na ndi ahụ niile sitere n'irube isi n'iwu Chineke wezuga onwe ha site n'ebe ndi mba ozo ahụ bi ha gburugburu no, ha na ndi nwunye ha na umu ha ndi ikom na ndi inyom, bu ndi niile tozuru igkota ihe. ²⁹ Ndi a niile sooro umunne ha ndi Izrel a na-asopuru, jikotaa onwe ha n'obubu onu na inu iyi igbaso iwu Chineke, nke o nyere site n'aka Mosis, bu ohu Chineke; na ilezi anya rube isi n'ihe niile enyere n'iwu, ntuziaka niile na ukpuru niile nke ONYENWE ANYI bu Onyenwe anyi.

³⁰ "Anyi kpebikwara na umu anyi ndi ikom na ndi inyom agaghi alu di maobu nwunye site na mba ozo.

³¹ "Anyi kpebikwara na o buru na ndi mba ozo eburu ngwa ahia ha maobu mkpuru ubi ha bia ire ya n'ubochi izuikwe, maobu n'ubochi ozo di nsọ, anyi agaghi azu ihe obula. Anyi na-ekpebikwa na anyi agaghi aru oru obula n'afọ nke asaa niile, kwekọkwa na anyi ga-agbaghara umunna anyi niile ji anyi ugwo n'afọ ahụ.

³² "Anyi kwekoritakwara na anyi ga-atu utu otu uzọ n'ime uzọ atọ nke otu shekel afọ niile maka iji kwadoo oru ulonso ukwu Chineke, ³³ maka ime ka ihe ndi a diri n'ulonso ukwu ahụ: achicha nsọ, onyinye oka nke ubochi niile, aja nsure oku na onyinye nke ubochi izuikwe, mmemme onwa ohuru niile, ha na mmemme ndi ozo niile a kara aka, maka aja di nsọ niile na aja ikpuchi mmehie ndi Izrel, maka ozi niile a na-aga n'ulonso Chineke anyi.

³⁴ "Anyi bu ndi nchujaja, ndi Livayi na ndi ozo, ejirila ife nza choputa mgbe ezinaulo obula n'etiti anyi ga-eji bubata nku n'ulo Chineke anyi

n'oge ya kwa afọ, maka ebe ichu aja nke ONYENWE ANYI Chineke anyi dika e dere ya n'iwu.

³⁵ “Anyi kpebikwara na mmadu niile n'otu n'otu ga na-ewebata mkpuru mbu nke ihe ubi ya n'ulonso ONYENWE ANYI, na mkpuru osisi obula, maobu ihe ubi ndi ozo.

³⁶ “Dika e dere ya n'Iwu, anyi ga-ewebata umu ndi ikom mbu anyi, na nwa mbu nke igwe ehi, na igwe ewu na aturu anyi niile, n'ulo Chineke anyi. A ga-enye ha ndi nchujaja na-eje ozi n'ebe ahụ.

³⁷ “Karisia, anyi ga-ewebata n'ulo ichikoba ihe nke ulonso Chineke anyi, nyekwa ha ndi nchujaja, utu oka mbu anyi kworo, ya na onyinye ndi ozo nke mkpuru ubi mbu anyi, dika mmanya vaini mbu, mmanu oliv mbu na mkpuru osisi ndi ozo. Anyi kpebikwara inye ndi Livayi otu uzo n'ime uzo iri nke ihe niile anyi nwetara n'ubi anyi, n'ih na o bu oru ndi Livayi inakota otu uzo n'uzo iri site n'obodo niile ebe anyi naruru. ³⁸ Ndi nchujaja bu umu umu Eron ga-eso ndi Livayi mgbe ha na-anakota onyinye otu uzo n'ime uzo iri ndi a. Ha ga-ewekota ihe ndi a niile webaa ha n'ulo Chineke anyi, ruo n'ime onuulo ichikoba ihe,* nke ulokwu. ³⁹ Ndi Izrel na ndi Livayi, kwesiri iweta onyinye oka ha, na mmanya vaini ohuru, na mmanu oliv n'ime ulo ichikoba ihe, n'ebe a na-edebe ngwongwo niile e ji eje ozi n'ulo ukwu ahụ, nke ndi nchujaja na-eje ozi, ndi nche na nke ndi obu abụ.

“Anyi agaghị agbakutakwa ulo Chineke anyi azu.”

11

Ndi ohuru ga-ebi na Jerusalem

¹ Ugbu a, ndiisi Izrel bi n'obodo nso Jerusalem n'oge a, ma e sitere n'ife nza hoputa otu uzo n'ime uzo iri nke ndi bi n'obodo ndi ozo niile ka ha bia biri na Jerusalem, bu obodo nso ahụ, ebe uzo itoolu foduru bikwa n'obodo nke aka ha. ² Ndi mmadu toro ndi niile jiri afọ ofufu horo ibia soro biri na Jerusalem.

³ Ndi a bu ndiisi ala ahụ a na-achi achị ndi biara biri na Jerusalem (ma otutu ndi Izrel, ndi nchujaja, ndi Livayi, ndi na-eje ozi n'ulonso na umu ndi na-ejere Solomon ozi biiri n'obodo Juda, onye obula n'ihe onwunwe ya n'obodo ha di iche iche. ⁴ Ebe ndi ozokwa bu ndi sitere na Juda na Benjamin, biiri na Jerusalem).

Ndi sitere n'agburu Juda bu ndi a:

Ataia nwa Uzaya, nwa Zekaraya, nwa Amaraya, nwa Shefataya, nwa Mahalalel, nwa Perez;

⁵ na Maaseia nwa Baruk, nwa Kol-Hoze, nwa Hazaia, nwa Adaya, nwa Joiarib, nwa Zekaraya, nwa onye Shilo.*

⁶ Onuogugu umu Perez niile bi na Jerusalem di nari anọ, na iri isii na asato (468). Ha bu ndi ikom gbara dimkpa.

⁷ Ndi sitere n'agburu Benjamin bu,

Salu nwa Meshulam, nwa Joed, nwa Pedaia, nwa Kolaya, nwa Maaseia, nwa Itiel, nwa Jeshaya, ⁸ ya na ndi na-eso ya bu umu Gabai na Salai. Onuogugu ha di nari itoolu na iri abuo na asato (928).

* **10:38** 10:38 Otutu onuulo nchikoba ihe di n'ogige ulonso ukwu ahụ. O bu n'ebe a ka a na-edebe ngwongwo niile di nso. Guo ebe ndi a; 1Ih 9:26; 2Ih 31:11; Neh 13:7; Mal 3:10. * **11:5** 11:5 Maobu, Shela

- ⁹ Juél nwa Zikri bú onyeisi ha. Juda nwa Hasenua bú onye na-eso ya, na onye na-achí akúkú ọhúrú nke obodo ahụ.
- ¹⁰ Ndi sitere n'etiti ndi nchụaja bú, Jedaya nwa Joiarib, na Jakin,
- ¹¹ na Seraya nwa Hilcaya, nwa Meshulam, nwa Zadok, nwa Meraiot, nwa Ahitub onye na-elekota ụlọ ukwu Chineke. ¹² Onuogugu ndi ikom ha na ha na-aruko oru n'ulo ukwu ahụ bú nari asato na iri abuo na abuo (822).
- Adaya, nwa Jeroham, nwa Pelalaya, nwa Amzi, nwa Zekaraya, nwa Pashua nwa Malkija, ¹³ na ndi ikom bú ndisi ezinaulo ndi so ya ruo oru di nari abuo na iri anọ na abuo (242) n'onuogugu,
- Amashai nwa Azarel, nwa Ahazai, nwa Meshilemot, nwa Imea, ¹⁴ na ndi otu ya n'oru ndi bukwa dimkpa, di otu nari na iri abuo na asato (128) n'onuogugu.
- Onyeisi ha bú Zabdiel nwa Hagedolin.
- ¹⁵ Site na ndi Livayi:
Shemaya nwa Hashub, nwa Azrikam, nwa Hashabaya, nwa Buni,
- ¹⁶ na Shabetai, na Jozabad, mmadu abuo na ndi ndu ndi Livayi, ndi o bu ha na-aru oru di n'ezi nke ulo Chineke;
- ¹⁷ Matanaya nwa Mika, nwa Zabdi, nwa Asaf, bú onyendu nke duru n'ekpere na ofufe ekele.
- Bakbukaya onye nke abuo n'etiti ndi otu ya, na Abda nwa Shamua, nwa Galal, nwa Jedutun, bú ndi na-enyere ya aka.
- ¹⁸ Onuogugu ndi Livayi niile no na obodo nsọ ahụ di nari abuo na iri asato na anọ (284).
- ¹⁹ Ndi nche onu uzọ ama, Akub, Talmon na ndi otu ha di otu nari na iri asaa na abuo (172) n'onuogugu, ha bú ndi na-eche nche n'onu uzọ ama niile.
- ²⁰ Ndi foduru n'Izrel, ha na ndi nchụaja, na ndi Livayi, no n'obodo Juda niile, onye obula n'ihe nketa ya.
- ²¹ Ndi ahụ niile na-eje ozi n'ulonso bi n'ugwu Ofel. Ndisi ha bú Ziha na Gishpa.
- ²² Onye na-elekota ndi Livayi bi na Jerusalem bú Uzi, nwa Bani, nwa Hashabaya, nwa Matanaya, nwa Matanaia, nwa Mika. Uzi bú otu onye si n'ikwu Asaf, ndi obu abu maka ije ozi nke ulo Chineke. ²³ Eze hoputara ndi obu abu nyekwa ha oru ha kwesiri iru ubochi niile.
- ²⁴ Petahaya nwa Meshezabel, onye bú otu n'agburu Zera, nwa Juda, bú onyeozi eze banyere ihe niile gbasara ndi mmadu ahụ.
- ²⁵ Obodo ufodu ebe ndi Juda bi bú ndi a: Kiriab, Dibon, Jekabzeel na obodo nta ndi di ha gburugburu, ²⁶ Jeshua, Molada, Bet-Pelet, ²⁷ Haza Shual, Biasheba na obodo ya niile, ²⁸ Ziklag, Mekona na obodo ya niile, ²⁹ En-Rimon, Zora, Jamut, ³⁰ Zanoa, Adulam na obodo nta di ha gburugburu, Lakish, ala di ya gburugburu, Azeka na obodo ya niile. Nke a putara na ndi mmadu bi site na Biasheba ruo na Ndagwurugwu Hinom.
- ³¹ Ndi agburu Benjamin biri na Geba, Mikmash, Aija, Betel na obodo di ya gburugburu, ³² Anatot, Nob, Ananaya, ³³ Hazo, Rema, Gitaim, ³⁴ Hadid, Zeboim, Nebalat, ³⁵ Lod, Ono na Ge Harashim.†
- ³⁶ Ufodu n'otu ndi Livayi, ndi ebe obibi ha di na Juda ka e zigara isoro biri n'ebo Benjamin.

† **11:35** 11:35 Maobu, Ndagwurugwu ndi na-akwa nka

12

Ndi nchujaja na ndi Livayi

¹ Ndi a bu ndi nchujaja na ndi Livayi ndi so Zerubabel nwa Shealtiel na Jeshua lota.

Seraya, Jeremaya, Ezra,*
² Amaraya, Maluk, Hatush,
³ Shekanaya, Rehum, Meremot,
⁴ Ido, Gineton, Abija
⁵ Mijamin, Maadaya, Bilga,
⁶ Shemaya, Joiarib, Jedaya,
⁷ Salu, Amok, Hilcaya na Jedaya.

Ndi a niile bu ndi ndu ndi nchujaja na ndi na-enyere ndi ndu aka n'ubochi Jeshua.

⁸ Ndi Livayi so ha bu ndi a: Jeshua, Binui, Kadmiel, Sherebaya, Juda nakwa Matanaya, onye ya na ndi otu ya na-elekota ofufe ekele.
⁹ Bakbukaya, na Unni, ndi otu ha no na ncherita ihu n'ofufe ahụ.

¹⁰ Jeshua muru Joiakim,
 Joiakim muru Eliashib,
 Eliashib muru Joiada,
¹¹ Joiada muru Jonatan,
 ebe Jonatan muru Jada.

¹² Ndi a bu ndisi ikwu ndi nchujaja n'oge ndu Joiakim.

Meraia bu onyeisi umu Seraya,
 Hananaya bu onyeisi umu Jeremaya,
¹³ Meshulam bu onyeisi umu Ezra,
 Jehohanan, onyeisi umu Amaraya;
¹⁴ Jonatan, onyeisi umu Maluk;
 Josef bu onyeisi umu Shekanaya†;
¹⁵ nke Harim, Adna,
 nke Meremot, Helkai;
¹⁶ Zekaraya, onyeisi umu Ido;
 Meshulam, onyeisi umu Gineton
¹⁷ Zikri, onyeisi umu Abija;
 Piltai, onyeisi umu Modaya na Miniamin
¹⁸ Shamua, onyeisi umu Bilga,
 Jehonatan, onyeisi umu Shemaya;
¹⁹ Matenai, onyeisi umu Joiarib;
 Uzi, onyeisi umu Jedaya;
²⁰ Kalai, onyeisi umu Salu;
 Eba, onyeisi umu Amok,
²¹ Hashabaya, onyeisi umu Hilcaya;

* **12:1** 12:1 Ezra nke a, abughi Ezra onye nchujaja. Onye bu oka n'ihe gbasara iwu Onyenwe anyi, nke si n'ezinaulo Seraya. Guo akwukwo Ezz 7:1-5 † **12:14** 12:14 Shekanaya otutu akwukwo ndi Hibru na-eede Shebayana

Netanel, onyeisi ndị Jedaya.

²² E dekotara aha ndịisi ezinaulo ndị Livayi niile n'ubochi Eliashib, Joiada, Johanan na Jada, nakwa nke ndi nchujaja n'akwukwo n'oge ochichi Daraios bu eze Peshia. ²³ E dekwara aha ndiisi ndi Livayi niile n'akwukwo tutu ruo n'oge Johanan nwa Eliashib di ndu. ²⁴ Ndi a bu ndiisi ndi Livayi n'oge ahụ: Hashabaya, Sherebaya, Jeshua, nwa Kadmiel na ndi otu ha. Ha kere onwe ha uzọ abuo. Uzọ abuo ndi a na-eguzokwa na-eche ibe ha ihu mgbe obula ha na-abuku Chineke abụ otuto na ekele. Otu uzọ na-amalite nke ozọ azaghachi, dika Devid onye nke Chineke si nye ya n'iwu.

²⁵ Ndi nche na-eche onu uzọ ulo ichikoba ihe nke ulonso bu ndi a: Matanaya, Bakbukaya, Obadaya, Meshulam, Talmon na Akub. ²⁶ Ha jere ozi ha n'oge Joiakim nwa Jeshua, nwa Jozadak, di ndu, na n'oge Nehemaya bu onyeisi ochichi, na n'oge Ezra bukwa onye nchujaja, na onye nkuzi okwu Chineke.

Ido mgbidi Jerusalem nsọ

²⁷ Mgbe a na-edo mgbidi Jerusalem oheru ahụ nsọ, e sitere n'obodo niile ndi Livayi bi kpoọ ha ka ha bia nye aka iji onu mee mmemme ido nsọ ahụ. Ha biakwara jiri abụ ekele na ihe egwu di iche iche dika ubo akwara, igba na une kelee Chineke. ²⁸ Ndi obu abụ sitekwara n'obodo niile di gburugburu Jerusalem bia, o buladi site n'obodo niile ndi Netofa, ²⁹ na Bet-Gilgal, na akuku Geba na Azmavet, n'ihia na ha ewuorola onwe ha obodo nta di iche iche gburugburu Jerusalem. ³⁰ Mgbe ndi nchujaja na ndi Livayi dochara onwe ha ocha, ha dokwara ndi Izrel niile, na onu uzọ ama niile, na mgbidi ahụ ocha.

³¹ E mere m ka ndi ndu Juda niile rigoro n'elu mgbidi ahụ. N'ebe ahụ ka m kenyere otu ndi obu abụ abuo inye ekele. Otu uzọ gara akuku aka nri nke elu mgbidi ahụ ruo n'Onu Uzọ Ama Ikpofu Ahijia. ³² Hoshaya na okara ndi ndu Juda na-eso ha n'azu, ³³ ha na Azaraya, Ezra, Meshulam, ³⁴ Juda, Benjamin, Shemaya, Jeremaya ³⁵ na ndi nchujaja ndi a ndi nafu opi, tinyere Zekaraya nwa Jonatan, nwa Shemaya. Ndi bu nna nna Zekaraya bu Matanaya, Mikaya na Zakua, ndi ikwu Asaf. ³⁶ Ndi otu ya, bu Shemaya, Azarel, Milalai, Gilalai, Maai, Netanel, Juda na Hanani. Ha niile ji ngwa egwu ha, udi ngwa egwu ndi ahụ Devid onye nke Chineke nyere n'iwu na ndi obu abụ ga-eji. Ezra, bu ode akwukwo no n'ihu na-edu ha. ³⁷ Mgbe ha rutere n'Onu Uzọ ama Isi Iyi, ha rigooro n'elu nkwaso nri go ulo elu e si abata n'obodo Devid, si ebe ahụ gafee uloze Devid, gaakwa loghachi n'Onu Uzọ Ama Mmiri, nke di n'akuku owuwa anyanwu obodo ahụ.

³⁸ Ndi obu abụ nke ozọ bu ndi na-enye ekele gara uzọ aka ekpe. Mu onwe m sooro ha n'elu mgbidi ahụ, tinyere okara ndi mmadu ahụ, gafee Ulo elu Ite Oku jeruo Mgbidi Sara Mbara. ³⁹ Anyi sitekwara n'ebe ahụ gafee Onu Uzọ Ama Ifrem, Onu Uzọ ama Jeshana, Onu Uzọ Ama Azu, Onu Uzọ Ama Ulo Elu Hananel, ruokwa n'Onu Uzọ Ama Ulo Elu Nari na ruo n'Onu Uzọ Ama Aturu, kwusi n'Onu Uzọ Ama Ndi Nche.

⁴⁰ Ya mere, uzọ ndi mmadu abuo na-abu abụ ekele nye Chineke zukotara bata n'ulonso ukwu. Esokwa m ha bata, mu na okara ndi ndu, ⁴¹ tinyere ndi nchujaja ndi a: Eliakim, Maaseia, Miniamin, Mikaya, Elioenai, Zekaraya na Hananaya. Ndi a niile ji opi ha. ⁴² Ndi ozọ sokwa bata bu ndi a: Maaseia, Shemaya, Elieza, Uzi, Jehohanan, Malkija, Elam na Eza. Onyendu ndi obu

ahụ ahụ niile bụ Jezrahaya. ⁴³ Ha churụ ọtutu aja n'ubochi ahụ n'ihia na Chineke nyere ha oke ọhụ. Umunta na ndi inyom sokwa nuri ọhụ. Ha nukwara ụda ọhụ ndi Jerusalem site n'ebe di anya.

⁴⁴ N'oge ahụ ka a hoputara ndi ikom na-elekota ulo ichikoba ihe, ebe a na-achikoba onyinye mkpuru mbu, na onyinye otu uto n'uzo iri. A na-esite n'obodo gbara Jerusalem gburugburu na-ewebata n'ulo ichikoba ihe onyinye niile e nyere n'iwu maka odimma ndi nchujaja na ndi Livayi. E si otu a na-ewebata ya n'ihia na oru ndi nchujaja na ndi Livayi na-aru na-atu ndi Juda utu nke ukwu. ⁴⁵ N'ihia na ha na-aru oru Chineke ahụ ha ketara iru, ya na oru ido ndi mmadu na ihe obula nsu. Otu a kwa ka ndi obu abu, na ndi na-eche nche si arukwa oru a dika iwu Devid na Solomon nwa ya nyere si di. ⁴⁶ O bu n'oge Devid na Asaf ka e bidoro inwe ndi ndu abu ito na ikele Chineke. ⁴⁷ Ya mere, n'oge Zerubabel na Nehemaya, ndi Izrel niile na-ewebata onyinye e ji akwagide oru ndi obu abu, na ndi nche, na ndi Livayi. Ha kewaputakwara oke ruru ndi Livayi ndi ozu iche, ndi Livayi n'onwe ha kwa, kewaputara oke ruru umu Eron n'ime ihe e nyere ha dika e si nye ya n'iwu.

13

Mgbanwe ikpeazu Nehemaya wetara

¹ N'ubochi ahụ, a guputara okwu Chineke na nti ndi Izrel site n'akwukwo iwu Mosis. Mgbe a na-aguputa ya, a choputara na o megidere iwu na onye Amon, maabu onye Moab, ga-eso n'ofufe ulonso ukwu Chineke. ² N'ihia na ha bu ndi iro umu Izrel. Ha enyeghi ha ihe oriri na ihe onunu kama ha zuru Belam ka o buo umu Izrel onu. (Ma Chineke anyi gbanwere ibu onu ahụ mee ka o ghoo ngozi.) ³ Mgbe a guputara iwu a, ndi Izrel chupuru ndi mba ozu niile no n'ogbako ha.

⁴ Ma tupu ihe ndi a niile emee, Eliashib onye bu onye nchujaja, onye e doro n'isi ilekota ime ulo a na-achikoba ihe n'ulo Chineke anyi, ya na Tobaya nwee ezi mmekorita, ⁵ o weere otu onuulo buru ibu a na-achikoba ihe nye ya. Na mbu, o bu onuulo ebe a na-achikota onyinye oka na uda na-esi isi utu, na ngwongwo ulonso, na efere mmanya ohuru, na mmanu oliv. Mosis enyelari ya n'iwu na o bu ndi Livayi na ndi obu abu na ndi nche nwe onyinye ndi ahụ. Ndi nchujaja nwekwa oke n'ihe ndi a.

⁶ Mgbe ihe ndi a na-eme, anoghi m na Jerusalem, n'ihia na n'iri afu ato na abuo nke ochichi Ataksekse, eze Babilon,* a loghachikwutere m eze. Ma e mesiri m nata ya ike ⁷ laghachikwa na Jerusalem. N'ebe a ka m no mata banyere ihe ojoo ahụ Eliashib mere, inye Tobaya otu onuulo nke di n'ogige ulo Chineke ka o buru ebe izuika ya. ⁸ Iwe were m nke ukwu, nke mere na m sitere n'onuulo ahụ tupusia ngwongwo Tobaya niile n'ezi. ⁹ Enyere m iwu ka e doo onuulo ndi ahụ niile ocha, a chighachikwara m ngwongwo ulo Chineke niile n'ime ha, ha na onyinye mkpuru oka, na uda na-esi isi utu ndi ahụ.

¹⁰ A choputakwara m na-enyebeghi ndi Livayi oke ihe ruru ha, nke mere na ndi obu abu, na ndi nche ndi o bu oru ha i doo ofufe, alaghachila n'ubi ha di iche iche. ¹¹ N'ihia ya, abaara m ha mba juo ha si: "Gini mere unu jiri gbakuta ulonso ukwu Chineke azu?" Mgbe ahụ akpoghachiri m ndi Livayi nyekwa ha oru ha n'ulonso.

* **13:6** 13:6 Sairos nyere onwe ya aha a, bu Eze Babilon, mgbe o meriri ndi Babilon n'agha.

¹² Ndị Juda niile bidokwara iweta ụtụ ha, na onyinye ọka, na mmanya vainị na mmanụ oliv ha n'ụlọ ichikoba ihe dị n'ụlonsọ. ¹³ E tinyere m Shelemaya onye nchụaja, na Zadok ode akwukwo, na Pedaia onye Livayi, ka ha buru ndị na-elekota ụlọ ichikoba ihe niile ahụ. Emekwara m Hanan nwa Zakua, nwa Matanaya, onye ga na-enyere ha aka, n'ihị na a gurụ ha dika ndị kwesiri ntukwasị obi. Orụ ha bu ikere ndị Livayi ibe ha niile oke.

¹⁴ Chineke m, biko cheta m n'ihị nke a, ehichapukwala ihe niile m ji obi m niile ruo n'ụlonsọ gi na ije ozi niile ya.

¹⁵ N'ubochi ndi ahụ, ka m huru na Juda ndi na-azocha mmanya vainị n'ubochi izuike, ndi ji inyinya ibu na-ebubata ogbe ọka, na-ebokwasị ha n'elu inyinya ibu, tinyekwara mmanya, na mkpuru vainị na fiig, na ibu niile obula. Ha na-ebubatakwa ha n'ime Jerusalem n'ubochi izuike. Nke a mere m ji dọọ ha aka na ntị megide ire nri n'ubochi ahụ. ¹⁶ Ndị si obodo Taia, bu ndi birila na Jerusalem no na-ebubata azu na ngwa ahia ndi ozo di iche iche, na-ere ha na Juda, nakwa na Jerusalem n'ubochi izuike. ¹⁷ A baara m ndi a na-asopuru na Juda mba, si ha, "Gini bu ihe ojojo nke a unu na-eme, na-emeru ubochi izuike?" ¹⁸ O bughị otu ihe a ka nna nna unu ha mere, nke mere na Chineke wetara odachi a tukwasị anyi nakwa obodo a? Ugbu a, unu na-akpali onuma tukwasị na nke di megide Izrel site n'imeru ubochi izuike?"

¹⁹ N'ihị nke a, enyere m iwu na a ga-emechi onu uzo ama Jerusalem n'uhuruchi tupu ubochi izuike, ruo mgbe ubochi izuike gafesiri. Emere m ka ufodu ndi ohu m na-anọ na nche n'ebe ahụ, ihu na o dighi onye ahia obula ga-abata n'ime obodo Jerusalem n'ubochi izuike. ²⁰ Ya mere, ndi na-azu ahia na ndi na-ere udi ngwa ahia di iche iche, na-anọ onodu abali n'azu Jerusalem, otu gboro maobu ugboro abuo. ²¹ Ma a dorọ ha aka na ntị, si, "Gini ka unu ji na-anọ onodu abali n'akuku mgbidi a? O buru na unu eme ya ozo, aga m enye iwu ka e jide unu." Site n'ubochi ahụ gaa n'ihu, ha abiakwaghị ozo n'ubochi izuike. ²² Mgbe ahụ, enyere m ndi Livayi iwu ka ha doo onwe ha ocha, nookwa na nche n'onu uzo ama, ihu na onye obula doro ubochi izuike nsọ.

Chineke m, biko, cheta m n'ihị ihe oma ndi a niile, nwee amara n'ebe m no, dika iba uba nke obi ebere gi si di.

²³ Ozo, n'ubochi ndi ahụ a huru m ndi ikom Juda ndi lutara ndi inyom site n'etiti ndi Ashdod, na ndi Amon, na ndi Moab, ²⁴ choputakwa na okara n'etiti umu ha na-asu naani asusu ndi Ashdod, maobu otu asusu nke ndi mba ozo, ma ha amaghị asusu Juda ma oli. ²⁵ Ya mere, abaara m ha mba, bukwaa ha onu. Ufodu ha ka m tiri ihe, dokwa ha n'agiri isi. Emesia, emere m ka ha nuo iyi n'aha Chineke si: "Unu agaghị ekwekwa ka umu ndi ikom na ndi inyom unu luo ndi mba ozo ma unu onwe unu agakwaghị alutara umu unu, maobu onwe unu, ndi inyom ndi mba ozo. ²⁶ O bughị olulu di na nwunye di otu a wetara odida Solomon? O nweghị eze ozo di na mba obula a puru iji tunyere Solomon, n'ihị na Chineke ya huru ya n'anya mee ya eze ndi Izrel niile. Ma o bu ndi nwunye mba ozo o luru dubara ya na mmehie ikpere arusi. ²⁷ Ugbu a, o bu ka anyi gere na ntị na unu onwe unu na-emekwa ajo ihe di otu a, na unu ekwesighi ntukwasị obi nye Chineke anyi, site n'ilu ndi inyom ndi mba ozo?"

²⁸ Ya mere, esitere m n'ebe m nọ chụpụ otu n'ime ụmụ ndị ikom Joiada, nwa Eliashib, onyeisi nchụaja, onye bụ ọgọ Sanbalat onye Hor.

²⁹ Cheta ha, Chineke m, n'ihị na ha merụrụ ọrụ nchụaja, na ọgbụgba ndụ ọrụ nchụaja, na nke ndị Livayị.

³⁰ Ya mere, e doro m ndị nchụaja, na ndị Livayị ọcha, wezugakwa ihe ọbụla nke na-ekwesighị n'ebe ha nọ. E kenyere m ha ọrụ, onye ọbụla n'ije ozi ya. ³¹ Emekwara m ka a na-ebubata nkụ nke ebe ichụ aja n'oge kwesiri, meekwa ka a na-ewebata onyinye mkpụrụ mbụ niile n'oge ha.

Cheta m Chineke, gosi m ihuoma gị.

Esta

Odida eze nwanyi Vashti

¹ Nke a bu ihe mere n'oge ochichi eze Sekses, bu Sekses nke chiri alaeze* nwere mpaghara di iche iche nke kariri otu nari na iri abuo na asaa (127), nke gbasakwara site n'India ruo Kush.† ² N'oge ahụ, isi ochichi obodo eze Sekses bu Susa‡ ebe ocheeze ya dikwa. ³ N'afọ nke ato nke ochichi ya, o mere mmemme oke oriri nye ndiisi oru ya niile. Ndi ozo o kpokwara bu ndiisi agha nke Peshia na Midia, na umu eze, na ndi ochichi sitere na mba di iche iche o na-achi.

⁴ Mmemme a were otu nari na iri ubochi asato (180). Eze jikwa oge a gosi akunuba, na ima mma na ebube nke alaeze ya. ⁵ Mgbe ubochi ndi a gafesiri, eze kporo oke oriri noro ubochi asaa n'ubi a gbara ogige di n'uloeze, nye ndi niile no na Susa, site n'onye ukwu ruo n'onye nta. ⁶ Ihe icho mma e ji dozie ogige ahụ bu ezi akwa mgbochi di ocha, nke e ji ogbo ocha kpaa na nke e jikwa ogbo na-acha anunu anunu kpaa. E jikwa eriri ogbo di ezi ocha na nke na-acha odo odo kekotaa akwa mgbochi ndi ahụ, n'ihe mgbaaka olocha di n'ogidi nkume di oke onuahia e wuru n'ebe ahụ. A dobakwara oche§ olocha na oloed ndi ahụ n'ebe e wulituru elu, nke e ji nkume mabul na nkume ndi ozo di oke onuahia, ndi na-acha ezi ocha, ndi na-acha odo odo na nke na-eji oji wuo ala ya. ⁷ E jikwa iko oloed nuo ihe onunu. Iko oloed obula e weputara n'ubochi ahụ di iche n'iche. O nweghi nke yiri ibe ya. E mekwara ka mmanya eze baa uba dika afọ oma aka eze si di. ⁸ E nyeghikwa iwu obula banyere iko mmanya ole mmadu kwesiri inu kama ndi chorọ ga-anu dika o si masi ha. N'ihu na eze agwalari ndiisi ozi ya na onye obula kwesiri inu dika o si choo.

⁹ N'otu oge ahụ, eze nwanyi Vashti, kpokwara oke oriri nye umu nwanyi niile no n'uloeze, Sekses.

¹⁰ N'ubochi nke asaa, mgbe obi di eze Sekses mma n'ihu mmanya o nuru, o nyere ndi onozu asaa ndi a na-ejere ya ozi iwu, ha bu, Mehuman, na Bizta, na Habona, na Bigta, na Abagta, na Zeta, na Kakas, ¹¹ si ha gaa kpo Vashti nwunye eze ka o biakwute ya. Eze nyekwara iwu ka Vashti kpuru okpueze n'isi ya, maka igosi ndi mmadu niile na ndi a na-asopuru no n'ebe ahụ ima mma ya. N'ihu na Vashti mara mma. ¹² Ma mgbe e mere ka ozi eze ruo ya nti, eze nwanyi, bu Vashti juru ibia. Nke a mere ka iwe wee eze nke ukwu.

¹³ Dika eze Sekses na-eme, o kpokwara ndi okachamara n'ihe gbasara iwu na ikpe ziri ezi. Eze na ndi a mara ihe, bu ndi maara ihe ubochi nyere kparitara uka. ¹⁴ Ha bukwa ndi na-anokari eze nso. Aha ha bu Kashena, na Sheta, na Admata, na Tashish, na Meres, na Masena, na Memukan. A maara aha mmadu asaa ndi a n'ala Midia na Peshia. Ha bu ndi na-aga n'ihu eze mgbe obula ha chorọ, burukwa ndi dikarisiri elu n'alaeze ahụ.

* **1:1** 1:1 E kewara alaeze a uzo isi, nwee isi ochichi iri abuo. Mpaghara obula no n'okpuru otu isi ochichi. † **1:1** 1:1 Nke bu mgbago osimiri Nail ‡ **1:2** 1:2 Susa bu otu n'ime isi obodo ano nke alaeze ahụ. Ndi ozo bu Babilon, Peshiapolis na Ekbatana. Obodo Susa bu na ndagwurugwu Taigria ka o di, o bukwa n'ebe ahụ ka ndi eze ato chiru alaeze a na-anọ n'oge oke oyi. § **1:6** 1:6 Ndi Peshia na-adabere n'uche ma ha na-eri ihe.

¹⁵ Eze jụrụ sị, “Dịka iwu si dị, gịni ka a ga-eme Vashti bụ nwunye eze n’ihi na o nupuru isi n’iwu eze Sekses nyere nke o zigaara ya site n’ọnu ndi onozu ya?”

¹⁶ Memukan kwuchitere ọnu ndi ọzọ sị, “The Vashti nwunye eze mere joro njo. O mehiela eze, mehiakwa ndi ochichi niile, na ndi niile bi n’akuku niile nke alaeze Sekses. ¹⁷ N’ihi na ndi inyom niile ga-amata ihe eze nwanyi mere, malite ileli ndi di ha anya, ma na-ekwu si, ‘Eze Sekses nyere Vashti nwunye ya iwu ka o bia n’ihu ya, ma o juru ibia.’ ¹⁸ N’ubochi taa ka ndi inyom ndisi nke Peshia na Midia, bu ndi nuru banyere omume nwunye eze mere, ga-azakwa ndisi ochichi alaeze gi n’uzo di otu a. A ga-enwe nleda anya na esemoku n’ala a mgbe niile.

¹⁹ “Ya mere, o buru na o masi eze, ya nye iwu, nke a ga-edeputa, ka o buru iwu n’ala Peshia na Midia, nke na-agaghi agbanwe, na Vashti agaghi abatakwa n’ihu eze Sekses ozo. Ka eze werekwa onodu eze nwanyi ahụ nye onye ozo ka ya mma. ²⁰ O ga-erukwa na mgbe a guputara iwu a eze nyere n’akuku alaeze a niile, ndi inyom niile ga-asopuru ndi di ha site n’onye dikarisiri nta n’etiti ha ruo n’onye di ukwu.”

²¹ Eze na ndisi ochichi ya nabatara ndumodu a, n’ihi ya, eze mere ihe Memukan kwuru. ²² O zipuru akwukwo ozi a nye akuku niile a nachi achị nke alaeze ahụ. E dekwara akwukwo ozi ahụ n’asusu di iche iche, na-ekwuputa n’asusu obula na nwoke obula kwesiri ibu onye nachi ezinaulo ya.

2

Esta agho eze nwanyi

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, ka iwe eze Ahasueros dajuru, o malitere iche echiche banyere Vashti. O chetara ihe Vashti mere, chetakwa ihe e kpebiri banyere ya. ² Mgbe ahụ, ndi na-ejere eze ozi siri ya, “Ka anyi gaa chotara eze umu agboghọ na-amaghi nwoke mara mma ile anya. ³ Ka eze hoputa ndi nchikota n’isi obodo niile, ndi ga na-ahoputa, ma na-akpobatakwa umu agboghọ ndi a niile mara mma, n’uloeze di na Susa. Ka Hegai, onozu eze burukwa onye ga-elekota ndi inyom ndi a. Ka e jirakwa ihe icho mma niile choo ha mma dika o si kwesi. ⁴ Emesia, nwaagboghọ ahụ ihe ya masiri eze kariya ga-abu nwunye eze n’onodu Vashti.” Ntuputa a toro eze utu nke ukwu. O nyere ha ike ka ha malite na-atufughi mgbe.

⁵ N’oge a, enwere otu onye Juu no n’obodo Susa nke ewusiri ike, a na-akpo Modekai nwa Jaja, nwa Shimei, nwa Kish, onye Benjamin. ⁶ O bu onye a dotara n’agha mgbe Nebukadneza bibiri Jerusalem. N’oge ahụ, e mere ka o hapu obodo ya gaa biri na Babilon bukwa oge a dotakwara Jekonaya* eze ndi Juda na otutu ndi ozo n’agha. ⁷ Modekai nwere nwa nwanne nna ya, aha ya bu Hadasa, ma a na-akpokwa ya Esta, onye mara mma n’ahụ dikwa mma ile anya. Nne ya na nna ya anwuola, ma Modekai kpobatarara ya n’ulo ya zuo ya dika nwa ya nwanyi.

⁸ Ya mere, n’ihi iwu ahụ eze nyere, e mere ka otutu umu agboghobia bia na Susa, n’ime ulu ukwu eze. O bukwa Hegai na-elekota ha niile. A kpobatakwarara Esta n’uloeze nyefee ya Hegai n’aka, onye na-elekota ebe obibi ndi iko nwanyi eze. ⁹ O masiri ya, o natakwarara ihuoma n’ebe o no. Ngwangwa o malitere inye ya nri puru iche, na ihe ndi ahụ niile e ji edozi ahụ na icho mma. O sitere n’etiti umu agboghọ no n’uloeze hoputa umu

* **2:6** 2:6 Nke a bu uzo ozo e si akpo aha Jehoiakin.

agboghọ asaa ndị na-ejere Esta ozi. O duuru ya na ndị na-ejere ya ozi dubaa n'ebe kachasi mma n'ogige ebe ndị inyom eze bi.

¹⁰ Ma Esta agwabeghi onye obula obodo ya maobu ihe banyere ezinaulo ya, n'ihu na Modakai nyere ya iwu ka o ghara igwa onye obula. ¹¹ Ubochi niile, Modakai na-abia n'ogige ulo ndi inyom na-aju ase otu Esta mere, n'ichoputa otu ihe si agara ya.

¹² Tupu o ruoro nwaagboghọ obula ibakwuru eze Sekses, o ga-anozu onwa iri na abuo n'ebe a na-achọ ya mma dika iwu e nyere banyere icho mma ndi inyom si di. A ga-eji mmanu maá choo ya mma onwa isii, werekwa mmanu isi uto di iche iche, na ihe icho mma ndi ozo kwadoo ya n'ime onwa isii nke ozo. ¹³ N'uzo di otu a, ka nwaagboghọ obula ga-adi gkwuru eze, bu Sekses. A na-enye ya ihe obula o chorọ site n'ebe obibi ha nke o ji aba n'uloeze. ¹⁴ A na-eme ka o banye n'uloeze n'anyasi, ma n'ututu, o na-aloghachi n'ulo ozo nke di n'ebe umu nwanyi eze bi. N'ebe ahụ ka Shashgaz, onozu eze no na-elekota ndi iko nwanyi eze. O gkwaghị aloghachi n'ebe eze ozo kariakwa ma ihe ya o masiri eze, eze akpoọ ya ka o biaghachi ozo.

¹⁵ Mgbe oge Esta (ada Abihail, onye bu nwanne nna Modakai, onye kporo nwantakiri nwaagboghọ a ka o buru nwa nke ya) ga-eji gaa n'ihu eze ruru, o nabatara ndumodu Hegai, onozu ahụ na-elekota ndi inyom. O hutara amara n'ihu mmadu niile ndi huru ya. ¹⁶ E mere ka Esta bakwuru eze n'onwa nke iri n'afọ nke asaa nke ochichi eze Ahasueros.

¹⁷ Eze huru Esta n'anya kari umu agboghọ ndi ozo niile. O natara amara na mmasi eze kari umu agboghọ na-amaghi nwoke ndi ozo. Ya mere, o weere okpueze kpukwasi ya n'isi mee ya eze nwanyi n'onodu Vashti. ¹⁸ Eze kporo oke oriri, n'ihu Esta, nye ndisi ochichi ya niile na ndi ozi ya niile. O kposara ezumike nye ndi oru niile n'alaeze ya, ma kesaakwa onyinye nye otutu ndi mmadu dika eze puru ime.

Atumatu ojoọ Modakai choputara

¹⁹ Mgbe a chikotara umu agboghọ ndi a na-amaghi nwoke nke ugoro abuo, Modakai no ala n'onu uzo ama eze. ²⁰ Ma Esta emebeghi ka onye obula mara ihe banyere ezinaulo ya maobu obodo ya, dika Modakai nyere ya n'iwu, nke o na-emeri mgbe a na-azulite ya.

²¹ Otu ubochi, mgbe Modakai no n'oru n'onu uzo ama ulo ukwu eze, ndi onozu abuo eze nwere, aha ha bu Bigtan na Teresh, ndi na-eche onu uzo uloeze nche, were iwe megide eze. Ha gbara izu kpebie na ha ga-egbu eze Sekses. ²² Ma Modakai choputara nzube ojoọ a gwa ya Esta, nwunye eze, onye gwara eze, meekwa ka eze mata na o bu Modakai gwara ya. ²³ Mgbe e nyochara kwu a, choputa na o bu eziokwu, e jidere mmadu abuo ahụ kwugbuo ha n'osisi. E dekwara ihe ndi a niile n'ihu eze n'ime akwukwo akuko ihe e mere.

3

Nzube ojoọ Heman

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, eze bu Ahasueros mere Heman nwa Hamedata onye Agag ka o buru onye ukwu, o nyere ya ugwu site n'inye ya oche di elu kari nke ndi ozo niile a na-asopuru. ² Ndisi ochichi eze niile na-egbu ikpere n'ala nye Heman nsopuru mgbe obula o si n'onu uzo ama uloeze na-agafe, n'ihu na o bu otu a ka eze nyere n'iwu. Ma Modakai ekweghi egbu ikpere nye ya, o kwekwaghị enye ya nsopuru.

³ Mgbe ahụ, ndị ozi eze ndị nọ n'ọnu ụzọ ama eze juru Mòdekai ajuju si ya, "Gini mere i ji na-enupu isi n'iwu eze nyere?" ⁴ Ha na-agwa ya okwu kwa ubochi kwa ubochi, ma o geghi ha nti. N'ihu nke a, ha gwara Heman ihe banyere ya, ihu ma o ga-anabata omume Mòdekai, ebe o gwara ha na ya bu onye Juu.

⁵ Ihe a were Heman iwe nke ukwu mgbe o choptara na Mòdekai juru igbu ikpere n'ihu ya, maobu isopuru ya. ⁶ Mgbe o matara ndi Mòdekai ha bu, o di ya ka ihe ileda anya ma o gbuo naani Mòdekai. Kama Heman chorọ ụzọ o ga-esi laa ndi Mòdekai niile, bu ndi Juu nọ n'alaeze niile nke Sekses n'iyi.

⁷ N'onwa mbu, nke bu onwa Nisan, n'afọ nke iri na abuo nke ochichi eze Ahasueros. Ha fere nza (nke bu Pua) n'ihu Heman iji hoputa ubochi na onwa. Ma nza ahụ danyere n'ubochi nke iri na ato n'onwa nke iri na abuo, nke bu onwa Aada.

⁸ Mgbe ahụ Heman siri eze Sekses, "O nwere otu ndi gbasara ebe niile, n'etiti ndi bi n'obodo di iche iche niile nke alaeze gi, ha kepuru onwe ha iche. Iwu ha di iche site n'iwu nke ndi mba ozo. Ha adighi edebekwa iwu eze, o gaghị abara eze uru i hapu ha ka ha noduru onwe ha. ⁹ O buru na o masiri eze, ya nye iwu ka a laa ha n'iyi, aga m akwunye puku talenti olaocha iri n'aka ndi nlekota n'ihu ulokwu eze."

¹⁰ Ya mere, eze gbaputara olaaka ikike ya* nye ya Heman nwa Hamedata onye Agag, onye iro ndi Juu ¹¹ Eze gwara Heman, "Enyela m gi olaocha ahụ, ya na ndi a. Mee ha dika o si di gi mma."

¹² N'abali iri na ato nke onwa mbu, a kpokoro ndi ode akwukwo eze niile. Ha deputara n'akwukwo isi obodo di iche iche, nakwa n'asusu ndi obula, ihe niile Heman nyere n'iwu nye ndi nnochị anya eze niile, ndi ochichi nke ala niile ha na-achi, na ndisi nke ndi obula nọ n'ime alaeze a. E ji aha Ahasueros dee akwukwo ndi ahụ, werekwa mgbaaka eze n'onwe ya kaa ya akara. ¹³ E zipuru ndi oga oso ozi eze ka ha gaa n'isi obodo obula n'alaeze ahụ, na-enye iwu a edere n'akwukwo ka a laa n'iyi, gbuo, ma kpochapukwa ndi Juu niile, ma nwantakiri ma okenye, ma nwanyi, ma umuntakiri, n'otu ubochi, n'abali iri na ato nke onwa iri na abuo, nke bu onwa Aada, nakwa ipunara ha akunuba ha n'ike. ¹⁴ Ihe ndeputa nke otu akwukwo ahụ bu nke a ga-enye dika iwu n'obodo niile obula site na nkwuputa, mee ka ndi mba niile mara maka ya, nokwa na njikere n'ihu ubochi ahụ.

¹⁵ O bu ndi ozi eze na-agba oso nke oma ka e nyere ozi ahụ, ka ha jiri ya jee n'obodo niile. E mekwara ka iwu ahụ baa mmadu niile bi na Susa nti. Emesija, eze na Heman noduru ala ihu ihe onunu n'oge ndi niile bi na Susa nọ n'egwu n'ihu okwu ibibi ndi Juu ahụ.

4

Mòdekai agwa Esta maka nsogbu ha

¹ Mgbe Mòdekai nuru ihe mere, o dowara uwe ya, yikwasị onwe ya akwa mkpe, werekwa ntụ kpokwasị onwe ya, puo baa n'ime obodo, na-eti mkpu akwa. ² O bjaruru n'onu ụzọ ama nke uloeze guzo n'ebe ahụ, n'ihu na o dighi onye a na-ekwe ka o yiri akwa mkpe banye n'ogige uloeze. ³ N'alaeze ahụ ndi Juu niile, nọ n'iru ujụ na ibu onu na ikwa akwa na iti aka n'obi n'ihu iwu eze ahụ. Otutu yikwa akwa mkpe ha, dinarakwa na ntụ.

* **3:10** 3:10 Maobu, Mgbaaka eze bu ihe e ji akachi okwu mee ka okwu ahụ buru iwu. Jen 41:42; Est 8:2,8

⁴ Mgbe ụmụ agboghọ na ndị onozị Esta gwara ya ihe banyere Mọdekai, o wutere ya nke ukwu. O zigaara Mọdekai uwe, ka o nwee ike gbanwee uwe mkpe ahụ o yi, ma ọ naraghị ha. ⁵ Mgbe ahụ, Esta ziri ka a kpọọ Hatak, otu n'ime ndị onozị eze, onye nke ọ bụ ọrụ ya ijere Esta ozi, gwa ya ka o jekwuru Mọdekai jụọ ya ihe kpatara nke a, na ihe mere o ji na-eme otu a.

⁶ Hatak jere n'ama obodo ahụ ebe ọ huru Mọdekai n'ọnu ụzọ ụlọeze. ⁷ Mọdekai kọrọ ya ihe niile, na otu Heman si kwee nkwa ikwunye ego n'ụlọakụ eze ka e were laa ndị Juu n'iyi. ⁸ O nyekwara ya akwukwọ iwu eze ebe e dere maka ịla ha n'iyi, bụ nke akposara na Susa, ka o gosi ya Esta, kọwaakwa ya nye ya. Ọ gwara ya ka o nye ya iwu ka ọ bakwuru eze rịọ ya arịrịọ amara, rịkwa ya ebere n'ihhi ndị ya.

⁹ Hatak loghachiri zie Esta ihe niile Mọdekai kwuru. ¹⁰ Ma Esta gwara Hatak ka o jeghachi gwa Mọdekai si, ¹¹ “Uwa niile maara nke ọma na onye ọbụla, maọbụ nwoke maọbụ nwanyi, banyere n'ime ime ụlọeze mgbe eze na-akpoghị ya, ga-anwu, kariakwa ma eze o setipuru mkpara ọlaedo ya gosi onye ahụ na ọ nabatara ọbịbia ya. Ugbu a, o meela ihe di ka otu onwa kemgbe eze na-ezibeghi ozi ka a kpọọ m.”

¹² Mgbe ha gwara Mọdekai ihe Esta zara, ¹³ o zighachiri ọsisa a, “Echela n'ihhi na i bi n'ụlọeze na naanị gi ga-afodu ndu n'etiti ndi Juu niile. ¹⁴ Ọ buru na i gba nkiti n'oge a, oghere na naputa ndi Juu ga-esite n'uzo ozo bia, ma gi onwe gi na ulo nna gi ga-ala n'iyi. Onye makwanu ihe mere i ji noro n'uloeze n'oge di otu a?”

¹⁵ Mgbe ahụ, Esta zara Mọdekai si; ¹⁶ “Gaa kpokotaa ndi Juu niile bi na Susa, bukwaaranu m onu. Unu erila ihe obula, maobu nuo ihe obula abali ato, ehie na abali. Mu onwe m kwa, na umu agboghoh na-ejere m ozi, ga-emekwa otu ihe ahu. Emesia, o bu ezie na o bu ihe megidere iwu, ma aga m aga hu eze anya. Ihe o putara ya puta. O putara m onwu, ka m nwuo!”

¹⁷ Mọdekai puru, gaa mee dika Esta gwara ya.

5

Aririọ Esta riori eze

¹ N'abali nke ato ya, Esta yiri uwe eze nwanyi ya, guzo n'ime ime ogige uloze, nke chere ihu n'ulo nzuko ukwu di n'uloeze, ebe eze nodu n'ocheeze ya chee ihu n'onu uzọ. ² Mgbe o huru Esta bu nwunye eze ka o na-eguzo n'ogige ahụ, ihe ya masiri ya, o nabatakwarara ya site na i setipuru ya mkpara ọlaedo nke di n'aka ya. Ya mere, Esta biaruru nso metukwa isi mkpara ọlaedo ahụ aka.

³ Eze juru ya si, “Gini ka i chorọ, eze nwanyi Esta? Gini bu mkpa gi? Aga m emere gi ya, o buladi ma o buru inye gi otu okara alaeze m.”

⁴ Esta zara si, “O buru na o masiri eze, achoro m ka gi na Heman bia rie oriri m kwadooro unu taa.”

⁵ Eze tughariri gwa ndi ozi ya si, “Gwanu Heman ka o mee ngwangwa bia ka anyi gaa mee ihe Esta riori.”

Emesia, eze na Heman biara n'oriri Esta. ⁶ Mgbe ha na-anu mmanya, eze siri Esta, “Ugbu a, gwa m ihe i chorọ, aga m enye gi ya, o buladi ma o buru otu okara alaeze m.”

⁷ Esta zara si, “Aririọ m na mkpa m bu nke a, ⁸ o buru na m ahutala amara n'ihu eze n'ezie, o burukwa na o masiri eze imere m ihe m na-ario, na ime ihe m na-achọ, ka ya na Heman sorokwa bia echi n'oriri ozo m ga-akwado. Echi ka m ga-akokwara gi ihe niile.”

Iwe oku Heman megide Mòdekai

⁹ Heman hapuru ebe oriri ahụ n'oke obi uto. Ma mgbe o huru Mòdekai n'onu uzọ ama eze, hukwa na o bilighi maobu maa jijiji n'ihu ya, iwe were ya nke ukwu. ¹⁰ N'agbanyeghi nke a, Heman jisiri onwe ya ike, laa n'ulo ya.

O kpokotara ndi enyi* ya niile na Zeresh, nwunye ya, ¹¹ o nyara ha isi n'ihhi oke akunuba ya, na otutu umu ndi ikom ya, n'uzo niile nke eze si nye ya nsopuru ma bulikwaa ya elu karja ndi ozo okwa ha di elu na ndi oru eze niile. ¹² Heman kwukwara si, "Nke a abughi di okwu, o bu naani mu ka Esta nwunye eze, kporo ka m soro eze bia n'oriri nke o kwadooro. Echi ka o kporo m ka m soro eze bia. ¹³ Ma ihe ndi a niile bu ihe efu mgbe obula m na-ahụ Mòdekai onye Juu ahụ ka o na-anodu ala n'onu uzọ ama uloeze."

¹⁴ Mgbe ahụ, Zeresh nwunye ya na ndi enyi ya niile, duru ya odu si ya, "Ihe i ga-eme bu nke a: Kwadoo osisi e ji akwugbu mmadu, nke idi elu ya ga-adi iri mita abuo na ato. N'ututu echi, rio eze ka o nye gi ike ikwugbu Mòdekai n'elu ya. Mgbe e mere nke a, onu gi ga-ezukwa oke, mgbe i ga-esorokwa eze gaa rie oriri a kporo unu." Okwu a masiri Heman nke ukwu. O nyere iwu ka a kwadoo osisi ahụ ngwangwa.

6

Eze asopuru Mòdekai

¹ N'abali ahụ, ura abiaghi eze n'anya ma oli. N'ihhi ya, o meturu ya n'obi igu akwukwo ihe ncheta. Ya mere, o nyere iwu ka e wetara ya akwukwo a na-edekota ihe niile e mere n'oge ochichi ya. ² N'ime ya, o gutara ihe e dere banyere Mòdekai, otu o si kpughee izuzu ojo Bigtan na Teresh, ndi onozu eze na-eche nche n'onu uzọ uloeze, gbara igbu eze Sekses.

³ Mgbe ahụ eze juru ajuju si, "Gini bu ihe oma e meerela Mòdekai n'ihhi ihe a o mere?"

Ndi ozi ya zara, "O nwebeghi ihe obula e meere ya!"

⁴ Eze siri, "Onye no n'ogige?" Ma Heman ka batachara na mbata ogige uloeze, igwa eze banyere mkwugbu Mòdekai n'elu osisi nke o guzobere n'ihhi ya.

⁵ Ndi na-ejere ya ozi zara, "Heman na-eguzo n'ogige."

Eze siri, "Kpobata ya."

⁶ Mgbe Heman batara, eze juru ya ajuju si, "Gini bu ugwu m kwesiri inye onye mere ihe na-ato m uto?"

Heman chere n'ime onwe ya si, "Oleekwanu onye ozo eze ga-achọ inye ugwu karja mu onwe m?" ⁷ Ya mere o zara eze, "Banyere nwoke ahụ o masiri eze ikwanyere ugwu, ⁸ nye iwu ka e weputa uwe gi, nke gi bu eze yituru, na inyinya gi, nke eze gbaarala, nke e kpukwasiri oiyi okpueze n'isi ya. ⁹ Ka enye uwe ahụ na inyinya ahụ n'aka otu onye kachasi nwee ugwu n'ime umu eze, ka ha yikwasu nwoke ahụ nke eze chorọ isopuru uwe ahụ, ka inyinya buru ya dika ha dokpu ya na-ejeghari n'okporozu niile n'obodo, na-ekwusa n'ihu ya na-asu, 'Otu a ka a na-emere nwoke ahụ o masiri eze inye nsopuru!'"

¹⁰ Mgbe ahụ eze nyere Heman iwu, si; "Ahaa! Ntuputa gi di mma nke ukwu! Mee ngwangwa, were uwe ndi a, na inyinya m, meekwara Mòdekai onye Juu ahụ na-anodu n'onu uzọ ama uloeze ihe niile ndi a i kwuru. Hukwa na i mehasiri ihe ndi a niile i kwuru."

* 5:10 5:10 Ndi huru ya n'anya

¹¹ Ya mere, Heman chijiri uwe eze ahụ yikwasị ya Mòdekai n'ahụ. O mekwara ka ọ nọdu n'elu inyinya eze. Emesịa, o duuru ya jegharia n'akukụ obodo ahụ niile na-eti mkpu na-asi, "Otu a ka eze ga-esi sọpuru nwoke ahụ ihe ya di ya mma."

¹² Emesịa, Mòdekai loghachiri n'onu ụzọ ama eze. Ma Heman mere ngwangwa laa n'ulo ya, kpuchiekwani isi ya n'iru ụjụ, ¹³ ọ kọrọ Zeresh nwunye ya, na ndi enyi ya niile ihe niile nke mere ya.

Ndi ndumodu ya na nwunye ya Zeresh sirị ya, "Ebe ọ bu na Mòdekai, onye i bidoro ida n'ihu ya, bu onye Juu, i gaghị enwe ike emegide ya, i ghaghị ịla n'iyi." ¹⁴ Mgbe ha na ya nọ na-akparịta ụka, ndi onozu eze biaruru duru Heman ngwangwa maka iga n'oriri ahụ Esta kwadoro.

7

Mkwugbu Heman

¹ Eze na Heman gara iri oriri ahụ Esta nwunye eze kporo ha, ² mgbe ha nọ na-anu mmanya, n'ubochi nke abuo ahụ, eze juru Esta ajuju si, "Gini bu aririọ gi, Esta, eze nwanyi? Gini ka i chorọ? Ihe obula o bu, aga m enye gi ya, o buladi otu okara alaeze m."

³ N'ikpeazu, Esta nwunye eze zara si, "Eze biko, o buru na m ahutala amara n'ihu gi, o burukwa na o masiri gi, zoputa ndu m na ndu ndi m. ⁴ N'ihu na mu na ndi m aburula ndi erere ere n'aka ndi ga-ala anyi n'iyi. Anyi aburula ndi a ga-egbu, na ndi aghaghị ịla n'iyi. A si na e rere anyi dika ndi ohu nwoke na nwanyi, agaara m agba nkiti, hapu inye gi nsogbu, ma n'ihu n'odighi ihe ga-akwu ugwo isogbu eze."

⁵ Eze, bu Sekses, juru Esta, bu nwunye eze, "Onye ka mmadu ahụ bu, ole ebe o nọ, bu onye na-ezube ime ihe ojoo di otu a?"

⁶ Esta zara, "O bu onye iro na onye mmegide. O bu Heman, nwoke ojoo a!"

Mgbe ahụ, ụjọ di ukwu jidere Heman n'ihu eze na nwunye eze. ⁷ Eze biliri otọ n'iwe,* hapu mmanya ya site n'ebe oriri ahụ puo, gaa n'ime ubi ya a gbara ogige di n'uloeze. Ma Heman noduru iriọ eze nwanyi, bu Esta aririọ maka ndu ya, n'ihu na o maara na eze ekpebiela ịla ndu ya n'iyi.

⁸ Mgbe eze sitere n'ubi a gbara ogige loghachita n'ulo oriri ahụ, lee ka Heman turu onwe ya n'elu oche ahụ Esta na-adabere n'elu ya.

Eze sirị, "O chorọ iwedakwa nwunye eze n'ala n'ihu m n'ulo m?"

Ngwangwa okwu a si n'onu eze puta, ha kpuchiri Heman akwa n'ihu.† ⁹ Mgbe ahụ kwa, Habona otu n'ime ndi ozi eze gwara eze si, "Onyenwe m, lee na Heman enyela iwu ka a kwadoo osisi nke idi elu ya bu iri mita abuo na ato, ebe o chorori ino kwugbuo Mòdekai, nwoke ahụ mere ka a ghara igbu eze. Osisi ahụ guzokwa ugbu a n'ihu ulo Heman."

Eze sirị, "Kwugbuonu ya n'osisi ahụ!" ¹⁰ Ya mere, ha kwugburu Heman n'osisi ahụ o kwadoro maka Mòdekai. Iwe eze dajukwara.

8

Iwu banyere ndi Juu

¹ N'otu ubochi ahụ, Ahasueros bu eze, nyefere Esta nwunye eze akunuba niile* Heman onye iro ndi Juu nwere. E mekwara ka Mòdekai bia n'ihu

* **7:7** 7:7 1:12 † **7:8** 7:8 I ji akwa kpukwasị mmadu n'ihu, maobu iji akwa kpuchie isi mmadu n'oge ahụ, okachasi ma o buru n'ihe metutara eze, putara na a maala onye di otu a ikpe onwu.

* **8:1** 8:1 N'oge ahụ, eze alaeze ahụ, nwere ikike i were akunuba niile onye ahụ a maara ikpe onwu.

eze, n'ihu na Esta agwala eze na o bu nwanne nna ya. ² Mgbe ahụ, eze weputara ọlaaka ikike ya, nke a gbaputara site n'aka Heman nye ya Mòdekai. Esta mekwara Mòdekai onye nlekota akunuba Heman.

³ Ozokwa, Esta biara n'ihu eze daa n'ala n'ukwu eze rìo ya arìrìo n'anya mmiri ka o kwusi echiche ojo ahụ Heman onye Agag, chere megide ndi Juu. ⁴ Eze setipuru mkpara ọlaedo ya nye Esta. Esta biliri, guzo n'ihu eze, ⁵ o siri, "O buru na o di eze mma, o burukwa na m hutara amara n'ihu ya, burukwa ihe ziri ezi n'anya eze, o burukwa na ihe m masiri ya, ka ede iwu n'akwukwo ikagbu ozi Heman nwa Hamedata, onye Agag, nke o cheputara dee ime ka a laa ndi Juu n'iyi n'ala niile eze na-achi. ⁶ N'ihu na m ga-esi ana nagide ya, ihu ka a na-egbu ndi m, na-alakwa umunna m n'iyi?"

⁷ Mgbe ahụ, eze bu Ahasueros gwara Esta nwunye eze na Mòdekai onye Juu okwu si ha, "Enyela m Esta akunuba Heman, ha akwugbukwaala Heman n'osisi, n'ihu na o chorọ ıla ndi Juu n'iyi. ⁸ Ugbu a, deenu akwukwo ozi banyere ndi Juu niile, dee ihe obula di mma n'anya unu n'aha eze. Werekwa ọlaaka ikike eze kaa ya akara, n'ihu na o dighi akwukwo obula e dere n'aha eze, kaakwa ya akara mgbaaka eze nke a puru imeghari."

⁹ Otu mgbe ahụ, akporo ndi ode akwukwo eze. O bu n'iri abali na ato nke onwa ato n'afọ nke bu onwa Sivan ka ihe ndi a mere. Ha dere iwu niile Mòdekai nyere banyere ndi Juu, ndisi ochichi niile na ndi ochichi† niile na-elekota mpaghara alaeze niile site n'India ruo Kush.‡ Onuogugu ha niile di otu nari na iri abuo na asaa (127). E deputasiri iwu ahụ n'odide akwukwo nke ala obula a na-achi achi si di, na dika asusu ndi obula si di, ma nyekwa ndi Juu dika odide akwukwo na asusu ha si di. ¹⁰ Mòdekai dere akwukwo ahụ n'aha eze, bu Ahasueros, werekwa ọlaaka ikike eze kaa ya akara, zipu akwukwo ndi a site n'aka§ ndi ogba oso ndi inyinya na-ebu, bu ndi na-agba inyinya ukwu oso nke e leziri anya nke oma zuo maka ije ozi diri eze.

¹¹ Akwukwo nke iwu eze a, nyere ndi Juu niile no n'obodo obula ike izukota n'otu maka izo ndu ha, nyekwa ha ikike ibibi, gbuo ma laa n'iyi ndi agha nke mba obula, maobu ala ndi ahụ a na-achi achi bu ndi nwere ike ıla ha, ndi inyom ha na umuntakiri ha n'iyi, na ipunara ha akunuba ha. ¹² Ubochi a akara aka maka ndi Juu ime ihe ndi a n'obodo niile n'alaeze eze Ahasueros bu n'abali iri na ato nke onwa Ada.* ¹³ E kwukwara n'akwukwo iwu ahụ na a ghaghi inabata iwu eze ahụ n'obodo obula di n'alaeze ya. E kwukwara na a ga-aguputara ya mmadu niile, kowazie ya ime ka ndi Juu niile nodu na njikere imeri ndi iro ha.

¹⁴ Ndi ahụ na-agba oso, bu ndi na-ebu akwukwo ozi, nokwasiri n'elu inyinya eze mee ngwangwa puo, ebe iwu eze kwaliri ha. E nyekwara iwu a na Susa.

Mmeri ndi Juu meriri

¹⁵ Mgbe Mòdekai si n'ihu eze puo, o yi uwe ndi eze nke na-acha ocha, na nke na-achakwa anunu anunu, kpurukwa okpueze ọlaedo di ukwu, na uwe mwuda e ji ezi akwa nke na-acha odo odo duo n'ahụ ya. Obodo Susa tiri mkpu nurakwa onu. ¹⁶ Nye ndi Juu n'onwe ha, o bu oge inuri onu, obi utu na nsopuru. ¹⁷ Na mpaghara alaeze ahụ niile, na n'obodo obula nke iwu eze ahụ biaruru, e nwere onu na obi utu n'etiti ndi Juu niile, nweekwa

† 8:9 8:9 Maobu, ndi Govano ‡ 8:9 8:9 Ya bu, mgbago osimiri Nail § 8:10 8:10 Ka ha gaa kesaa n'obodo niile. * 8:12 8:12 Onwa nke iri na abuo

oke oriri na ọ̀nụ̀nụ̀. Ọ̀tụ̀tụ̀ mmadụ̀ n'ime ndị si mba dị iche iche ghorọ ndi Juu, n'ih i egwu ndi Juu dakwasiri ha.

9

¹ N'abal i iri na atọ nke ọ̀nwa iri na abuo, nke bu ọ̀nwa Ada, bu ubochi a gaara emezu iwu ahụ eze nyere. N'ubochi a, ndi iro ndi Juu lere anya na ha ga-ekpochapu ha. Ma ugbo a, a tughariala iwu ahụ, mee ya ka o buru ihe megidere ndi ahụ kporo ndi Juu asi. ² Ndi Juu chikotara onwe ha onu n'obodo niile di n'alaeze eze Sekses, maka izo ndu ha. Ma o nweghi onye obula puru imegide ha, n'ih i na egwu ha dakwasiri ndi obodo niile di iche iche. ³ Ndiisi ochichi obodo niile, ndi na-anochite anya eze, na ndiisi, na ndi ozi eze, nyeere ndi Juu aka, n'ih i na ha turu egwu Modekai. ⁴ N'ih i na Modekai bu onye a ma ama n'uloeze, o bukwa onye a maara aha ya n'alaeze ahụ niile, n'ih i na ike ochichi ya na-abawanye uba kari ubochi niile.

⁵ Nke a mere, na ndi Juu ji mma agha gbuo, ma bibie ndi iro ha niile. Ha mesoro ndi kporo ha asi mmeso obula masiri ha. ⁶ N'ime obodo ahụ e wusiri ike bu Susa, ndi Juu gburu nari ndi ikom ise laa ha n'iyi. ⁷ Ha gbukwara Pashandata, Dalfon, Aspata, ⁸ Porata, Adalia, Aridata, ⁹ Pamashta, Arisai Aridai na Vaizata, ¹⁰ ha bukwa umu ndi ikom iri Heman nwa Hamedata, onye iro ndi Juu mutara. Ma ha emetughi akunuba ha aka.

¹¹ N'ubochi ahụ, a gwara eze onuogugu ndi e gburu n'obodo Susa. ¹² Eze siri Esta bu nwunye eze, "Ndi Juu egbuola nari mmadu ise n'obodo Susa, gbukwaa umu ndi ikom Heman iri. Ebe ha mere otu a n'ebe a, onye ma ihe ha mere n'obodo di iche iche n'alaeze m? Ugbo a, gini ozọ bu ariri gi? A ga-emezuru gi ya. Gini ozọ bu ihe i chorọ? A ga-emekwa ya."

¹³ Esta siri, "O buru na o di eze mma, ka ndi Juu bi na Susa meekwa ihe ha mere taa echi, ka a kwubakwa umu ndi ikom iri Heman n'elu osisi."

¹⁴ Ya mere, eze kwenyere, a kwkwara ya dika ekwe na Susa, a kwubara umu iri Heman n'elu osisi. ¹⁵ Ndi Juu bi na Susa chikotakwara onwe ha onu n'ubochi iri na anọ nke ọ̀nwa Ada, gbuo nari mmadu atọ ozọ n'obodo Susa. Ma ha emetughi akunuba ndi ahụ aka.

¹⁶ Ma ndi Juu ndi ozọ bi n'obodo ndi ozọ di iche iche eze na-achi, jikotakwara onwe ha onu izo ndu ha, site otu a nwere onwe ha puo n'aka ndi iro ha. Ha gburu iri puku mmadu asaa na ise bu ndi kporo ha asi, ma ha emetughi akunuba ha aka. ¹⁷ E mere ihe ndi a n'abal i iri na atọ nke ọ̀nwa Ada,* ha zukwara ike n'ubochi so ya bu abali iri na anọ. Ha mere ubochi ahụ, ubochi onu na nke oriri na onunụ.

¹⁸ Ma ndi Juu no na Susa zukotara n'ubochi nke iri na atọ, na n'ubochi nke iri na anọ. Emesia, n'ubochi nke iri na ise ha zuru ike, mekwa ya ubochi onu na nke oriri na onunụ.

¹⁹ O bu nke a mere ndi Juu niile bi n'ime ime obodo ji eme memme onu na nke oriri na onunụ n'abal i iri na anọ nke ọ̀nwa iri na abuo nke afọ obula. Ha mere ubochi ahụ ka o burukwa ubochi inyerita onyinye.

Mmemme Purim

²⁰ Emesia, Modekai dere ihe ndi a niile n'akwukwo, zigakwara ndi Juu niile no n'okpuru ochichi eze Sekses, ma ndi no nso ma ndi no n'ebe di anya, ²¹ ka ha na-eme memme a kwa afọ n'ubochi nke iri na anọ na nke iri na ise nke ọ̀nwa Ada obula. ²² Nke a bu iji gosi mgbe ndi Juu nweere onwe ha site n'aka ndi iro ha, na iji cheta mgbe iru uju ha ghorọ onu, na

* 9:17 9:17 Maobu, ọ̀nwa iri na abuo

mgbe ikwa akwa ha ghorọ ubochi mmemme onu. O deere ha ka ha debe ubochi ndi a dika ubochi mmemme onu na oriri na onunu, na inyerita onwe ha onyinye ihe oriri na inye umu ogbenye onyinye di iche iche.†

²³ Ya mere, ndi Juu kwenyere iga n'ihu ime mmemme a nke ha malitere ime, dika Mdekai si deere ha ya, ²⁴ n'ih na Heman nwa Hamedata, onye Agag, onye iro ndi Juu niile, kpebiri ila ha n'iyi n'ubochi ahụ o tuputara site n'ife nza. ²⁵ Mgbe izu ojo a ruru eze nti, o nyere iwu nke e debanyere n'akwukwo si, ka echiche ojo nke Heman megide ndi Juu tugharia n'isi ya, o kwukwara ka akwugbuo ya na umu ndi ikom niile n'elu osisi. ²⁶ Ya mere, a kporo ubochi ndi ahụ Purim nke sitere na mkpuru okwu Pur. N'ih ihe niile e dere n'akwukwo ahụ na nke ha hukwara na nke mekwara ha. ²⁷ Ndi Juu niile kwekoritara idebe mmemme a, na imekwa ka umu ha, na ndi niile kwenyere iso ha, na-emekwa ya. Ha kpebiri na ha ga-edebe ubochi abuo ndi ahụ kwa afo, n'uzo nakwa oge e zubere ka o buru. ²⁸ Aga na-echeta ubochi ndi a, na-eme kwa ya n'ogbo niile obula, n'ezinaulo obula, n'ala obula a na-achi nakwa obodo obula. Ndi Juu aghaghi idebe mmemme ubochi Purim, ma o bukwanu ncheta ubochi ndi a apuo n'obi ogbo ha niile.

²⁹ N'oge a, Esta nwunye eze, nwa Abihail, na Mdekai onye Juu jikotara aka dee akwukwo ozo nke e ji mesie akwukwo ahụ Mdekai dere ike, maka imalite mmemme Purim. ³⁰ Mdekai zipuru akwukwo ozi nke okwu udo na eziokwu‡ di n'ime ya, nye ndi Juu niile bi n'ime mpaghara alaeze Sekses, nke di otu nari na iri abuo na asaa (127). ³¹ E ji akwukwo a mesie okwu ahụ ike na a ga-edebe ubochi ndi ahụ kwa afo maka mmemme Purim dika Mdekai onye Juu na Esta nwunye eze nyere n'iwu. Ndi Juu niile na umu umu ha ga-eme mmemme a n'oge a kara aka, dika ha si edebe iwu ndi ozo metutara oge ibu onu na oge iru uju. ³² Iwu a Esta nyere mesiri ukpuru mmemme Purim ike. E dekwara ya n'akwukwo.

10

Idi ukwu nke Mdekai

¹ Eze bu Ahasueros na-anakota utu site n'aka ndi niile bi n'alaeze ya tutu ruo n'onu mmiri osimiri ebe alaeze ahụ soturu. ² Ma oru ukwu na oru niile o ruru, ya na ihe niile gbasara idi ukwu nke Mdekai, na ugu niile eze nyere ya, ha niile ka e dere n'ime akwukwo akuko ihe ndi eze Midia na Peshia mere n'oge ochichi ha. ³ Mdekai, onye Juu, bu onye nasote eze Ahasueros n'okwa. O bu onye di ukwu n'etiti ndi Juu, na onye ndi Juu ibe ya na-asopukwara, n'ih na o na-elenye anya n'ihe gbasara udo ndi Juu. O bukwa onye na-ekwuchite onu n'ihe banyere odimma nke ndi Juu niile.

† 9:22 9:22 Abu 30:11 ‡ 9:30 9:30 Maobu, igbaume

Job

Okwu mmalite

¹ Otu nwoke aha ya bu Job bi n'obodo Uz.* Nwoke a bu Job bu onye na-enweghi ita uta obula, burukwa onye ezi omume nke na-atu egwu Chineke ma na-agbara mmehie oso. ² O muru umu ndi ikom asaa na umu agboghohoto ato. ³ O nwere puku aturu asaa, na puku inyinya kamel ato, na ehi onuogugu ha di otu puku e jikoro abuo abuo, na nari inyinya ibu ise, na otutu ndi na-ejere ya ozi. O bu nwoke di ukwuu kara ndi niile bi n'owuwa anyanwu.

⁴ Umu ya ndi ikom na-eme mmemme oriri na onunu n'ubochi omumu ha n'ulo ha, nke obula n'ime ya n'usoro. Mgbe ha na-eme nke a, ha na-akpokwa umunne ha ndi nwanyi ato ka ha bia soro ha rie ma nukwaa. ⁵ Mgbe oge mmemme ndi ahụ gwusiri, Job na-akpokota umu ya doo ha nsọ. N'isi ututu ya, o na-achụ aja† nsure oku n'ihu onye obula n'etiti umu ya. Echiche ya bu, "Ma eleghi anya, umu ya emehiela kochaa Chineke n'ime obi ha." Nke a bu ihe Job na-eme mgbe niile.

Onwunwa mbu biakwasiri Job

⁶ Otu ubochi umu Chineke biara igosi onwe ha n'ihu ONYENWE ANYI ma ekwensu sonyekwara ha bia. ⁷ ONYENWE ANYI siri Ekwensu, "Ebee ka i si abia?"

Ekwensu zara ONYENWE ANYI, "Site n'iwaghari n'uwa na site n'igaghari ihu na azu n'ime ya."

⁸ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri Ekwensu, "I leziela ohu m nwoke Job anya? O dighi onye ozo no n'uwa nke dika ya. O bu nwoke zuruoke, onye na-emekwa ihe ziri ezi. O bu onye na-atu egwu Chineke, na-adighi etinye aka ya n'ihe ojoo obula."

⁹ Ekwensu zara ONYENWE ANYI si, "Job o na-atu Chineke egwu n'efu? ¹⁰ O bu na i gbaghi Job na ezinaulo ya na ihe niile o nwere ogige gburugburu n'akuku niile? I goziela oru aka ya, nke mere na igwe ewu na aturu ya na igwe ehi ya juputara ebe niile. ¹¹ Ngwa, setipu aka gi metu ihe niile o nwere aka, ka i hu ma o gaghi abu gi onu."

¹² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI zara ekwensu si ya, "Lee Job, jiri niile o nwere mee ihe obula i choro, kama emetukwala ndu ya aka."

Emesia, ekwensu sitere n'ihu ONYENWE ANYI puo.

¹³ Otu ubochi, mgbe umu Job ndi nwoke na umunne ya ndi nwanyi zuro iri ihe oriri na inu ihe onunu n'ulo nwanne ha nwoke nke okenye.

¹⁴ Otu onye n'ime ndi na-eje ozi biakwutere Job si, "Mgbe ehi anyi na-ako oru na mgbe inyinya ibu anyi na-ata nri n'ebe di nso, ¹⁵ ndi Sheba‡ biara luso anyi ogo ma chikoro ha laa. Ha ji mma agha gbuo ndi ohu gi, maobu naani m bu onye gbaputara igwa gi."

¹⁶ Mgbe o ka kpu okwu n'onu, onyeozi ozo gbatara kwuo si, "Oku Chineke zitere sitere na mbara eluigwe daa rechapu igwe aturu na ndi ohu niile. O bu naani m bu onye gbaputara igwa gi ihe mere."

* **1:1** 1:1 Job abughị onye Izrel, kama o bu onye Uz, obodo di n'akuku owuwa anyanwu osimiri Jodan. Jer 25:20 † **1:5** 1:5 Onyeisi ezinaulo obula na-aru oru di ka onye nchujaja nye ezinaulo ya, tupu Onyenwe anyi e nye Mosis iwu banyere ihe ndi a. ‡ **1:15** 1:15 Ha bu ndi na-agaghari site n'otu ebe gaa ebe ozo na-azu umu anumanu. Ebe obibi ha bu na ndida Arebia.

¹⁷ Mgbe onye nke ahụ nọ na-ekwu okwu, onyeozị ọzọ batara kwuokwa si, “Ndi agha ndi Kaldia[§] kere onwe ha ụzọ atọ biakwasị inyinya kamel gi niile, dọta ha n’agha, kpuru ha laa. Ha ji mma agha gbuo ndi ohu gi niile gbalaa. O bu naani m bu onye gbaputara igwa gi ihe mere.”

¹⁸ Mgbe o kpu okwu ya n’onu, onyeozị ọzọ batakwara kwuo si, “Umụ gi ndi ikom na ndi inyom nọ n’ulo nwanne ha nke okenye na-eri na-anu, ¹⁹ na mberede, oke ifufe di ukwu nke si n’ozara feere tie akuku anọ nke ulo ahụ, mee ka o dakwasị ha. Ha niile nwuru, ma o bukwa naani m gbaputara igwa gi ihe mere.”

²⁰ Mgbe Job nuru ihe ndi a, o sitere n’ebe o nọ bilie otọ, dọwaa uwe ya, kpuchaa agiri isi ya, o dara n’ala ma kpoọ isiala, ²¹ kwuo si:

“Otọ ka m gba mgbe m si n’afọ nne m puta
n’onodu igba otọ ka m ga-eji laghachikwa.

ONYENWE ANYI nyere ihe niile, ONYENWE ANYI ewerekwala ihe niile,
ka aha ONYENWE ANYI buru ihe a goziri agozi.”

²² N’ime ihe ndi a niile, Job emehieghi site n’ibo Chineke ebubo ime ihe ojoo.

2

Onwunwa nke abuo

¹ Ubochi ozokwa, umu Chineke biakwara igosi onwe ha n’ihu ONYENWE ANYI. Ekwensu sonyekwara ha ozọ biakwa igosi onwe ya n’ihu ya. ² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI jukwara ekwensu ajuju si, “Ebee ka i si abia?”

Ekwensu zara ONYENWE ANYI, “Site n’iwaghari n’uwa na site n’igaghari ihu na azu n’ime ya.”

³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri ekwensu, “I leziela ohu m nwoke Job anya? O dighi onye ozọ di n’uwa nke dika ya. O bu nwoke zuruoke, onye na-emekwa ihe ziri ezi. O bu onye na-atu egwu Chineke, na-adighi etinye aka ya n’ihe ojoo obula. O ka jidekwara izuoke ya, n’agbanyeghi na i kpaliri m imegide ya ka m laa ya n’iyi mgbe o na-adighi ihe o mere.”

⁴ Ekwensu zaghachiri ONYENWE ANYI, “Akpukpo anu ahụ lara akpukpo anu ahụ; mmadu ga-enye ihe niile o nwere n’onodu ndu ya. ⁵ Setipu aka gi metu akpukpo anu ahụ ya na okpukpu ya, o ghakwaghi i bu gi onu n’ihu gi.”

⁶ ONYENWE ANYI siri ekwensu, “Lee, o nọ n’aka gi. Kama i ghaghi idebe ndu ya.”

⁷ Mgbe ahụ, ekwensu sitere n’ihu ONYENWE ANYI puo. O were onya ojoo na-egbu mgbu tie Job, site n’obọ ukwu ya ruo n’opi isi ya. ⁸ Job tuturu mpekele ite wara awa, jiri ya na-akọ onwe ya okọ n’ahụ, ma dinara n’ebe e kpokotara ntụ.

⁹ Nwunye ya siri ya, “I ka na-eguzo n’izuoke gi? Buọ Chineke onu, nwuo.”

¹⁰ Ma o zara, “I na-ekwu okwu dika otu n’ime ndi inyom nzuzu. Anyi ga-anata ihe oma site n’aka Chineke, hapu inata ihe ojoo?”

Ma n’ime nsogbu a niile, Job emehieghi site n’ikwu okwu ojoo obula.

Ndi enyi Job atọ

§ 1:17 1:17 Ha bu ndi na-ebi n’ozara Mesopotamia, na-agaghari izu umu anumanu, ma mesie buru ndi biiri n’ala Babilon mee ka o ghoo alaeze.

¹¹ Mgbe ndị enyi Job atọ, Elifaz* onye Teman, Bildad onye Shua na Zofa onye Neama, nūrụ banyere nsogbu niile dakwasiri ya, ha biliri ije site n'ulo ha, ha zukotara site na nkwekorita iga nonyere ya na ikasi ya obi. ¹² Mgbe ha huru ya site n'ebe di anya, ha amataghi ya, ha weliri olu bido iti mkpu akwa, dokaa uwe ha yi n'ahu ha, kporo aja kpokwasị onwe ha n'isi. ¹³ Ha sooro Job nodu n'ala ubochi asaa, eihie na abali. O dighi onye gwara ya okwu n'ihie na ha huru otu ihe mgbu ya si di ukwu.

3

Okwu Job

- ¹ N'ikpeazu, onye kwuru okwu bu Job n'onwe ya. O kwuru okwu bu ubochi a muru ya onu. ² Job siri:
- ³ "Ka ubochi ahụ amuru m buru ubochi lara n'iyi; ya na abali ahụ e kwuru si, 'Aturu ime nwa nwoke.'
- ⁴ Ubochi ahụ, ka o gho o chichiri: ka Chineke site n'elu ghara iju ase ya; ka ihè gharakwa imukwasị ya.
- ⁵ Ka ochichiri na onyinyo onwu ghara ubochi ahụ dika ubochi nke aka ya, ka igwe ojii kpuchigidekwa ya, ka ochichiri kpuchie ya n'ebe o di ukwu.
- ⁶ Abali ahụ, ka oke ochichiri kpuchie ya, ka a kachapu ya, ka o hapu ibukwa ubochi a ga-aguko ya na ubochi ndi ozo n'afu, ka o ghara dika otu ubochi nke na-adị n'onwa.
- ⁷ Ka abali ubochi ahụ buru ubochi togboro n'efu, ka a ghara inu mkpu onu obula n'ime ya.
- ⁸ Ka ndi ahụ na-abu ubochi onu buo ubochi ahụ onu, bu ndi ahụ jikeere ikpote Leviatan.*
- ⁹ Ka kpakpando ututu ya gbaa ochichiri, ka o lee anya ihè na-efu, ka o ghara ihu mgbubere anya nke chi obubo,
- ¹⁰ n'ihie na o mechighi akpanwa nne m, i zonarikwa anya m nsogbu.
- ¹¹ "Gini mere m ji hapu inwu mgbe ahụ nne m mputara m, kubie ume mgbe m si n'ime akpanwa puta?"
- ¹² Gini mere ikpere ji diri inabata m? Gini mere ara ji diri i ji zuo m?
- ¹³ N'ihie na ugbo a, agara m idina n'udo; agaara m ano n'ura na izuikwe,
- ¹⁴ mu na ndi eze na ndi ochichie nke uwa, ndi rukwaara onwe ha ebe obibi di iche iche nke togboro n'efu ugbo a,
- ¹⁵ mu na umu ndi ikom eze, ndi nwere olaedo, ndi jikwa olaocha kpojuo ulo ha.
- ¹⁶ O bu gini mere e zofughi m n'ala dika nwantakiri a mukworo amukwo, dika nwa ohuru nke na-ahughi ihè nke ubochi anya?
- ¹⁷ N'ebe ahụ ka ndi na-emebi iweta ogbaaghara, n'ebe ahụ ka ndi ike gwuru na-ezu ike.

* **2:11** 2:11 O bu onye si n'agburu Edom, n'obodo Teman. * **3:8** 3:8 Anu ojojo di ukwu bi n'osimiri

- 18 Ebe ahụ ka ndị nọ n'agbụ na-enwere onwe ha,
ha adighi anukwa iba mba nke ndi na-eji aka ike achị ha.
- 19 Ebe ahụ ka ndi ukwu na ndi nta nọ;
ebe ahụ kwa ka ohu na-enwere onwe ya kpankpam site n'aka onye
nwe ya.
- 20 "N'ihì gini ka e ji enye ndi nọ n'onodu nhuju anya ihè?
Gini bu uru ndu nye onye mkpuruobi ya juputara n'ihe ilu?
- 21 Gini bu uru ya nye ndi na-echere onwu ma o dighi abia,
ee, ndi na-achosi onwu ike karia aku e zoro ezo,
- 22 ndi juputara n'onu,
na-anuri onu mgbe ha ridaruru n'ili?
- 23 Gini mere e ji enye mmadu ndu;
bu onye ahụ uzọ ya zoro ezo,
onye Chineke mechibidoro uzọ?
- 24 N'ihì na ima osu aghola ihe oriri m kwa ubochi;
isu ude m na-awuputakwa dika mmiri.
- 25 Ihe m turu egwu ya abiakwasila m,
ihe m turu ujo ya bu ihe biakwasiri m.
- 26 Enweghi m udo, anokwaghi m juu,
enweghi m izuike, naani ogbaaghara."

4

Okwu Elifaz

- 1 Mgbe ahụ, Elifaz onye obodo Teman zara Job si:
- 2 "Iwe o ga-ewe gi ma o buru na mmadu agwa gi okwu?
Onye kwanu nwere ike ino n'ebe a hapu ikwu okwu?
- 3 Lee ka i siri nye otutu mmadu ndumodu,
na ka i si mee ka ndi na-ada mba nwee ume.
- 4 Okwu onu gi aburula ihe igbaume nye otutu mmadu,
i burula igbaume nye ndi ikpere ha na-ama jijiji.
- 5 Ma leenu ugbo a, nsogbu abiakwasila gi, i burula onye na-ada mba;
nsogbu etiola gi aka, i na-ama jijiji.
- 6 Egwu i na-atu Chineke o gaghi abu ihe igbaume nye gi,
izi ezi nke ndu gi aburukwa olileanya gi?
- 7 "Chee echiche ugbo a! Onye, bu onye aka ya di ocha, nke a larala n'iyi?
Ebee ka i huru ka e bibiri ndi na-eme ihe ziri ezi?
- 8 Dika m si hu ya, ndi na-agma ajo ihe dika mkpuru na ndi na-aku okwu
na uka
na-aghota ya dika ihe ubi.
- 9 Chineke na-ala ha n'iyi site n'ume o na-ekuputa.
O na-esitekwa n'oke iwe ya repia ha.
- 10 Odum nwere ike gbojo uja, maobu bigbojo,
ma eze odum di ike ka a gbajisiri.
- 11 Oke odum na-ala n'iyi site na-enweghi ihe o dogbutara,
umu nne odum niile ka a na-achusa.
- 12 "E mere ka okwu rute m n'uzo nzuzo,
nti m nuru ya n'igba izu.
- 13 N'ime nkujia nke oke nro nke abali,
mgbe oke ura na-adakwasu umu mmadu,

- 14 oke ụjọ na ahụ ịma jijiji dakwasiri m,
meekwa ka okpukpu niile di n'ahụ m maa jijiji.
- 15 Otu mmuọ sitere n'ihu m gafee.
Ọ buladi aji di m n'ahụ guzochara otọ n'ihu ụjọ.
- 16 Ọ kwusiri;
ma apughị m ikọ ihe ọ bu.
- Onyinyo guzooro n'anya m,
anuru m olu di nro, nke kwuru si:
- 17 'Mmadu efu ọ nwere ike buru onye ezi omume karịa Chineke?
Ọ buladi nwoke di ike, ọ puru idi ocha n'obi karịa Onye kere ya?
- 18 Ọ buru na Chineke adighi atukwasị ndi ozi ya obi,
ọ buru na ọ na-ebo ndi mmuọ ozi ya ebubo imejọ ihe,
- 19 ọ ga-esi ana ghara ibo ndi bi n'ulo urọ ebubo karịa,
bu ndi ntọala ha di n'aja,
ndi nke a na-azọpịa ngwangwa dika nla.
- 20 Site n'ututu ruo n'anyasi, a na-etipiasị ha:
ha na-ala n'iyi ruo mgbe ebighi ebi, ihe niile a na-agakwa dika o si
aga.
- 21 Ọ bu na-eholiteghị eriri ulọ ikwu ha elu,
mee ka ha nwuọ na-enweghi amamihe?'

5

- 1 "Kpoo oku ma i choo, ma onyekwanu ga-aza gi?
Ole ndi di nsọ i ga-agbakwuru?"
- 2 Oke iwe na-egbu onye nzuzu,
ekworo na-egbu onye na-enweghi uche.
- 3 Mu onwe m ahula onye nzuzu ka ọ na-agba mgborogwu,
mana mberede, aburu ulọ ya onu.
- 4 Umụ ya na-anopu anya site n'ebe nchebe di,
a na-azọpịa ha n'onu uzo ama, ọ dikwaghị onye na-anaputa ha.
- 5 Onye aguu na-agu na-eripia ihe o wetara n'ubi;
ọ na-ewere ihe ubi ndi a ọ buladi site n'etiti ogwu;
akunuba ya ka onye akpiri na-akpo nku ga-achuso.
- 6 N'ihu na onodu ojoo adighi esite n'ala puputa,
ma ọ bukwanu nsogbu adighikwa esite n'ala walite.
- 7 Kama, a muru mmadu nye nsogbu,*
dika ire oku si esite n'oku a kwanyere na-amali elu.
- 8 "Ma ọ buru na m bu gi, m ga-ekpesara Chineke;
ya ka m ga-akosara ihe niile.
- 9 N'ihu na Chineke na-arụ oru itunanya kariri nghota,
oru ebube nke a na-apughị iguta onu.
- 10 Ọ bu ya na-enye elu uwa mmiri ozuzo,
ma na-ezigakwa mmiri n'ubi niile.
- 11 Ọ na-ebuli ndi di ala elu,
na-emekwa ka ndi na-eru uju no n'ebe a na-echebe ha.
- 12 Ọ na-emebi nzube niile nke ndi aghugho,
ka aka ha ghara imezu ihe ha zubere.
- 13 Ọ na-ejide ndi oke amamihe n'aghugho ha niile,
mee ka atumatu ndi aghugho buru ihe e kpochapuru.

* 5:7 5:7 14:1

- 14 Ọchịchiri na-abiakwasị ha n'oge ehihie,
n'etiti ehihie ha na-asọ ìsì dika ndi nọ n'ọchịchiri nke abali;
- 15 Ọ na-azọputa ndi mkpa na-akpa, site na mma agha di ha n'onu,
ọ na-anaputakwa ha site n'aka ndi di ike.
- 16 Ya mere, ndi ogbenye na-enwe olileanya,
ikpe ezighi ezi na-emechikwa onu ya.
- 17 “Ngọzi na-adiri mmadu ahụ Chineke na-adọ aka na ntị;
ya mere, ajula idọ aka na ntị nke Onye puru ime ihe niile.
- 18 N'ihia na ọ na-etihia mmadu ahụ ma na-ekechikwa onya ha;
Ọ na-eti mmadu ihe, ma aka ya na-agwokwa.
- 19 Ọ ga-anaputa gi site n'uzo nsogbu isii,
mee ka ihe ojoo hapu irute gi na nsogbu nke asaa.
- 20 Ọ ga-echebe gi ka i hapu inwu n'oge unwu;
chebekwa gi ka mma agha hapu imetu gi n'oge agha.
- 21 I ga-abu onye a na-echebe site na nkwo nke ire ndi ga-ekwuto gi.
I gaghị atukwa egwu mgbe mbibi biara.
- 22 I ga-achi ochi n'oge unwu na n'oge mbibi,
i gaghị atukwa egwu ajo anu ohia di iche iche.
- 23 N'ihia na gi na nkume niile di n'ohia ga-agba ndu,
gi na anu ohia ga-anokwa n'udo.
- 24 I ga-amata na ulo ikwu gi di n'udo;
i ga-aguko ihe niile i nwere choputa na o nweghi nke na-efu efu.
- 25 I ga-amata na umu gi ga-adi otutu,
matakwa na umu umu gi di ukwu n'onuogugu dika ahia di n'ala.
- 26 I ga-aba n'ili gi mgbe i mere nnoo ezigbo agadi,
dika oka a ghorọ mgbe oge ya ruru.
- 27 “Anyi enyochaala ihe a, hu na o bu eziokwu.
Ya mere nuru ya, ma jiri ya ruo ru na ndu gi.”

6

Okwu Job

- 1 Mgbe ahụ, Job zara si:
- 2 “A sikwari na a puru itu ihe mgbu m
ya na njuju anya m niile n'elu n'ihe otutu!
- 3 Ọ ghaghị idi arọ karija aja di n'onu mmiri otutu osimiri,
nke mere okwu m ji ada ike ike.
- 4 Àkụ Onye puru ime ihe niile gbara di n'ime m;
mmuo m na-anukwa nsi di na ha;
ihe egwu Chineke edoola onwe ha n'usoro imegide m.
- 5 Inyinya ibu ohia ọ na-akwa akwa mgbe o nwere ahia ọ na-ata,
ka oke ehi ọ na-akwa akwa mgbe ihe oriri ya di?
- 6 A na-eri nri na-adighi utọ ma e etinyeghi ya nnu,
ka o nwere utọ di na eso okwuru?
- 7 A juru m imetu ya aka,
n'ihia na nri di otu a na-eme ka m daa oria.
- 8 “O, asi nnoo na a ga-emere m ihe m na-ario,
na Chineke ga-enye m ihe m na-atu anya ya.
- 9 Ọbuladi ka Chineke kwe igwepia m

- ka ọ topu aka ya, bipu ndu m.
- 10 Mgbe ahụ, aga m enwe nkasiobi a,
wulikwaa elu* n'ime ihe mgbu na-adigide,
na o nwebeghi oge obula m gonariri okwu nke Onye ahụ di nsọ.
- 11 "Ike ginị ka m nwere, na m ga-anogide na-enwe olileanya ndu?
Oganihu ginị di, na m na-anogide na-enwe ndidi?
- 12 O ga-abu na m nwere ike nkume?
Ka anu ahụ m o bu bronz?
- 13 O ga-abu na m nwere ike inyere onwe m aka,
ugbu a, e siterela n'ebe m no wezuga nzube?
- 14 "Onye obula n'ejichi ebere site n'ebe enyi ya no
na-agbakuta egwu Onye puru ime ihe niile azu.
- 15 Ma umunna m bu ndi a na-ekwesighi idabere na ha,
dika iyi mmiri na-ako, dika iyi nke na-etofe onu ya,
- 16 nke na-eji ojii n'ihhi mkpuru mmiri oyi,
nke unyi juputara n'ihhi mgbaze nke mkpuru mmiri oyi.
- 17 Nke na-akwusi isoputa n'oge okochi,
nke na-ata ata n'ihhi okpomoku.
- 18 Ndi ije na-atughari site n'okporozo ije ha.
Ha na-arigo n'ala akoro si otu a laa n'iyi.
- 19 Ndi ije si Tema na-ele anya mmiri,
otu a kwa ndi ahia Sheba na-ele anya n'olileanya.
- 20 Obi mgbu na-ejide ha n'ihhi na ha nwere ntukwasị obi,
ha biarutere ebe ahụ, buru ndi emenyere ihere.
- 21 Ma ugbu a, unu egosila na unu abaghi uru,
unu ahula ihe na-eyi egwu ma ujo ejidela unu.
- 22 O nweela mgbe m siri unu, 'Nyenu ihe obula n'onodu m,
sitenu n'akunuba unu kwuo ugwo igbaputa m,
- 23 gbaputanu m n'aka ndi iro,
maobu naputanu m n'aka ndi na-enweghi obi ebere'?
- 24 "Zienu m ihe ga-eme ka m mechie onu,
gosi m ebe m si mejoo.
- 25 Eziokwu na-egbu mgbu n'obi!
Ma ginị ka iru uka unu na-eweputa?
- 26 I choro idozi okwu onu m?
Si otu a mee ka okwu onye ike gwuru ghoo ikuku efu?
- 27 Unu nwere ike ife nza n'isi onye na-enweghi nna,
ma refukwaa enyi unu.
- 28 "Lezie m anya nke oma,
o di unu ka m nwere ike ilegide unu anya gwa unu okwu ugha?
- 29 Kwusinu ihe unu na-eme. Unu abula ndi na-eme ihe na-ezighi ezi,
tuleenu ihe unu na-eme, n'ihhi na ezi omume m ka guzosiri ike.
- 30 O di ihe ojoo si n'egbugbere onu m abuo puta?
O bu na onu m apughi ichoputa nzube iro?

* 6:10 6:10 Maobu, nwekwa onu

7

- 1 “Ndu mmadu n’uwa o bughị ogu na mgba?
 Ụbọchị ya o dighị ka ụbọchị onye e goro ọrụ?”
- 2 Dịka ọhụ na-eche mgbe anyanwụ ga-ada,
 maọbụ dika onye e goro ọrụ si ele anya ụgwọ ọrụ ya,
 3 otu a ka e si kenye m ọtutu ọnwá nke obi uto na-adighị n’ime ya,
 nakwa abali nhuju anya di n’ime ya.
- 4 Mgbe m na-edina ala, ana m asi, ‘Olee mgbe m ga-ebili?’
 Abali na-eseti onwe ya, n’ihi ya, m na-anọ na-atughari onwe m tutu
 chi aboo.
- 5 Lee na anu ahụ m juputara n’ikpuru, na akpukpo;
 anu ahụ m etiwasi ala juputa n’onyá.
- 6 “Ụbọchị nke ndu m na-agabiga ngwangwa kariá ihe eji akpa akwa nke
 okpa akwa,
 ha na-agwucha na-enweghi olileanya obula.
- 7 O Chineke cheta na ndu m bu naani otu nkuume;
 anya m abuo agaghi ahukwa onu ozo.
- 8 Anya na-ahu m ugbu a agaghi ahukwa m ozo;
 unu ga-acho m ma unu agaghi a hu m ozo.
- 9 Dika igwe ojii si efefusi ma na-agbasa,
 otu a ka o diri onye na-arida n’ime ili o naghị ariputakwa.
- 10 E, o naghị aloghachikwa n’ulo ya ozo;
 ebe ya agaghi amakwa ya ozo.
- 11 “Ya mere agaghi m emechi onu;
 aga m ekwuputa n’ihi ihe mgbu di m n’ime mmuo.
 Aga m eme mkpesa n’ihi ihe ilu di m n’obi.
- 12 A bu m oke osimiri, maobu anu ukwu di n’ogbu osimiri,
 nke mere i ji eche m nche?”
- 13 Mgbe m chere na ihe ndina m ga-akasi m obi,
 maobu na oche izuike m ga-ewepu ntamu m,
- 14 n’agbanyeghi na i na-eji nro menyé m egwu
 werekwa ihu ohu mee ka m maa jijiji,
 15 ya mere, ahoro m i bu onye a togburu atogbu na onwu,
 kariá inwe udi ahụ m nke a.
- 16 Ana m aso ndu m oyi; agaghi m adi ndu ruo ebighi ebi.
 N’ihi ya, hapu m ka m nooro onwe m, n’ihi na ubochi ndu m enweghi
 isi.
- 17 “Gini ka mmadu bu i ji na-agu ya dika ihe,
 i ji na-elenye anya n’ihe gbasara ya,
- 18 i ji na-enyocha ya ututu niile,
 ma na-anwale ya mgbe mgbe?
- 19 I gaghị elepu anya gi site n’ebe m no,
 maobu hapu m ka m nooro onwe m loda asu mmiri?
- 20 O buru na m emehiela, gini ka m mere megide gi,
 gi onye na-ahu ihe niile anyi na-eme?
 Gini mere i ji elekwasi m anya?
 Aburula m ibu arọ nye gi?
- 21 O bu na i nweghi ike igbaghara m njehie m,
 ma bupu mmehie m?”

N'ihì na oge ọnwụ m eruola nso, e, oge a ga-eliba m n'aja, ma m nwụọ.
Mgbe ahụ ì ga-achọ m, ma ì gaghị ahụkwa m anya ọzọ, n'ihì na agaghị
m adịkwa."

8

Okwu Bildad

- 1 Mgbe ahụ, Bildad onye Shua zaghachiri si:
- 2 "Ruo ole mgbe ka ì ga na-ekwu okwu dị otu a?
Okwu ọñụ gị bụ naanị ifufe dị ike.
- 3 Chineke ọ na-ekpe ikpe na-ezighị ezi?
Onye pụrụ ime ihe niile ọ na-eme ka ihe ziri ezi gbagoọ agbago?
- 4 Mgbe ụmụ gị mehiere megide ya,
o weere ha nyefee n'ikpe ọmụma kwesiri mmehie ha.
- 5 Ma ọ buru na ì ga-achọsi Chineke ike,
riọ Onye pụrụ ime ihe niile,
- 6 ọ buru na ì bụ onye dị ọcha n'obi na onye ụzọ ya ziri ezi,
ọ bụladi ugbo a, ọ ga-agbachitere gị
weghachi gị n'ọñodu ìbụ ọgaranya gị.
- 7 Ọ bụ ezie, na mmalite gị nwere ike ìdị ala,
ma ụbọchị ikpeazụ gị ga-adị elu.
- 8 "Juọ ogbo ndị gara aga
ma chọputa ihe ndị bụ nna ha chọputara.
- 9 N'ihì na anyị onwe anyị bụ ndị a mụrụ naanị ụnyaahụ, ndị ọ dighị ihe
ha maara.
Ụbọchị ndụ anyị n'ụwa dika onyinyo.
- 10 Ọ bụ na ha agaghị agwa gị ma kuziekwara gị ihe?
Ọ bụ na ha agaghị esite na nghọta kwuo okwu?
- 11 Ahịhịa papịros o nwere ike ito n'ebe apitị na-adighị?
Ahịhịa riidi ọ ga-eto n'ebe mmiri na-adighị?
- 12 N'ihì na mgbe ha ka na-etoputa etoputa, mgbe a na-egbubibeghị ha,
ha na-ebu ahịhịa ndị ọzọ ụzọ kponwụọ.
- 13 Nke a bụ oke ndị na-echefu Chineke,
otu a kwa ka olileanya nke onye na-amaghị Chineke si ala n'iyi.
- 14 Ihe ọ tụtwasiri obi bụ ihe na-awa awa;
ihe mgbakwasị ụkwụ ya bụ akwụ udide.
- 15 Ọ buru na ọ dabere na ya, ọ ga-etibi;
ọ buru na o jide ya aka, ọ ga-adọbikwa.
- 16 Ọ dị ka ahịhịa ubi a na-agba mmiri nke ọma n'ubi a gbara ogige, nke
anwụ na-amụkwasi,
nke ome ya na-awasa ruo akụkụ niile nke ogige ahụ.
- 17 Mgboroṅwụ ya tūhiri gburugburu nkume ndị dị n'ubi ahụ,
ma na-achọkwa ọñodu n'etiti nkume ndị a.
- 18 Ma mgbe e si n'ọñodu ya hopu ya,
ebe ahụ na-agonarịkwa ya, na-asi, 'Ahutubeghị m gị.'
- 19 N'ezie, ndụ ya na-akponwụ,
site n'ala ahụ ahịhịa ndị ọzọ na-etoputakwa.
- 20 "N'ezie Chineke anaghị agbakuta onye ụzọ ya ziri ezi azụ,
maọbụ gbaa aka onye ajọ omume ume.
- 21 Ọ ga-eme ka ọñụ gị juputa n'ochi.
Ọ ga-eme ka mkpu ọñụ si n'egbugbere ọñụ gị pụta.

22 Ndi iro gi ka a ga-eyikwasị ihere di ka uwe,
ebe obibi nke ndi na-emebi iwu agaghi adikwa.”

9

Okwu Job

- 1 Job zara si:
2 “N’ezie, amaara m na ihe ndi a bu eziokwu.
Ma mmadu di ndu o ga-esi ana gosi na ya bu onye aka ya di ocha
n’ihu Chineke?
3 O buru na Chineke ekpemie iju mmadu ajuju,
ebee ka mmadu ahụ nọ nke nwere ike iza o buladi otu n’ime ajuju di
iche iche Chineke ga-aju ya?
4 Amamihe ya di ukwu, ike ya sara mbara,
onye guzogidere ya ma hapu imeru ahụ?
5 O na-enughari ugu ukwu ma ha adighi ama nke a,
na-akwatu ha n’iwe ya.
6 O na-enugharikwa uwa site na ntala ya,
mee ka ogidi ya maa jijiji.
7 O na-agwa anyanwu okwu mee ka o kwusi icha;
o na-emenyu ihè kpakpando na-enye.
8 Naani ya gbasara mbara eluigwe,
o na-agakwa ije n’elu ebili mmiri nke oke osimiri.
9 O bu ya mere kpakpando Biaa, na Orion
na Pleiades, na kpakpando niile nke ndida eluigwe.
10 O na-arụ otutu oru ebube nke mmadu na-enweghi ike igota,
ihe iribama nke onu na-enweghi ike iguta.
11 Mgbe o na-esi n’akuku m agafe, enweghi m ike ihu ya,
mgbe o na-agabiga, adighi m amata na o bu ya.
12 O buru na o punara ihe, onye na-akwusi ya?
Onye kwa puru iju ya si, ‘Gini ka i na-eme?’
13 Chineke adighi eme ka iwe ya laghachi,
obuladi ndi inyeaka Rehab, ruru ala n’ukwu ya.
14 “Onye kwanu ka m bu, m ga-eji nwee ike iguzo n’ihu ya iju ya ajuju,
maobu mu na ya irurita uka?
15 N’agbanyeghi na aka m di ocha, apughi m isa ya okwu;
kama m ga-ario onye ikpe m ka o mere m ebere.
16 A sikwari na m kporo ya oku, o za m,
ekwenyeghi m na o ga-ege m nti.
17 O ga-eji oke ifufe tirie m,
meekwa ka ihe mgbu m baa uba na-enweghi ihe butere ya.
18 O gaghi ekwe ka iku ume m loghachi
kama o ga-eji iru uju kpuchie m.
19 O buru ihe e ji ike eme, lee na o di ike nke ukwu!
Ozo o buru n’ikpe ziri ezi, onye puru iguzogide ya.
20 A sikwari na aka m di ocha, onu m ga-ama m ikpe;
o buru na abu m onye na-enweghi ita uta, o ga-agu m n’onye ikpe
mara.
21 “O bu ezie na abu m onye ikpe na-amaghi
ejighi m onwe m kporo ihe;
n’ezie ana m eleda ndu m anya.

- 22 Otu ihe ahụ ka ọ bụ; n'ihì ya ka m jì asị,
 'Ọ na-ala ndị ezi omume na ndị ajọ omume n'iyi.'
- 23 Mgbe ipià ụtari wetara ọnwụ mberede,
 ọ na-achi enweghị olileanya nke ndị na-enweghị ihe ha mere ọchị.
- 24 Mgbe ala dabara n'aka ndị na-emebi iwu,
 ọ na-ekpuchi ndị ọkaikpe anya.
 Ọ buru na ọ bughị ya na-eme ya, onye kwanu bu onye ahụ na-eme ya?
- 25 "Ụbọchị ndu m di gara gara kari onye ọgba ọsọ;
 ha na-agafekwa na-ahutughị ọnu anya.
- 26 Ha na-agafe dika ugbo mmiri papirọs,*
 dika mgbe ugo na-efeda ngwangwa ijide anu ọ ga-eri.
- 27 Ọ buru na m si, 'Aga m echefu mkpesa m,
 aga m agbanwe ihu m, nwee ihu ọchị.'
- 28 Nsogbu m niile ka na-atu m egwu
 n'ihì na amara m na i gaghị ewere m dika onye aka ya di ọcha.
- 29 Ebe m burijì onye ikpe mara,
 n'ihì ginì ka m jì na-adogbu onwe m n'efu?
- 30 A sikwari na m jiri ncha saa ahụ m
 werekwa soda saa aka m abuo,
- 31 i ga-enuba m n'olulu apiti
 nke puru ime ka uwe m yi n'ahụ m kpoo m asi.
- 32 "Ọ bughị mmadu efu dika m nke m ga-aza ya,
 ka anyi abuo kporitaa onwe anyi ikpe n'uloikpe.
- 33 A sikwari na e nwere onye odozi okwu n'etiti mu na gi,
 onye ga-ebikwasì anyi abuo aka ya,
- 34 onye ga-ewepu mkpara Chineke site n'ebe m no,
 ka oke egwu ya gharakwa itu m ozo.
- 35 Mgbe ahụ ka m ga-ekwu okwu na-atughị ya egwu;
 ma ka ọ di ugbu a ọ dighi ihe m nwere ike ime.

10

- 1 "Ike idi ndu agwula m.
 Hapunu m ka m kwuo ihe di m n'obi,
 kwuputa ya dika obi ilu nke mkpuruobi m si di.
- 2 Ihe m ga-agwa Chineke bu nke a: Aputala maa m ikpe,
 kama gwa m ihe mere i ji ama m ikpe.
- 3 Ọ di gi mma n'obi imegbu m,
 si otu a leda oru aka gi anya,
 mgbe i na-anabata atumatu nke ndi na-emebi iwu?
- 4 I nwere anya nke anu ahụ?
 I na-ahụ uzọ dika mmadu si ahụ?
- 5 Ụbọchị nke gi, ha dika nke ndi nwere anu ahụ,
 ka afọ nke gi, ha dika nke mmadu di ike?
- 6 Nke ga-eme na i na-achoputa ikpe omuma m
 ma nyochaa mmehie m?
- 7 Ọ bu ezie na i maara na ikpe amaghì m,
 na ọ dighi onye puru inaputa m site n'aka gi.

* 9:26 9:26 Ọ bu n'Ijìpt ka a na-eji ahija papirọs aru ugbo epeepe. Ọpu 2:3

- 8 “Ọ bụ aka gị kpụrụ m kee m.*
 Ọ ga-atugharia ugbo a bibie m?
 9 Cheta na ị kpụrụ m dika ụrọ.
 Ị ga-eme ka m laghachi n’aja ọzọ?
 10 Ọ bụ na ị wupughị m dika mmiri ara ehi
 mee ka m kpukọta dika mmiri ara rahuru arahu?
 11 Yikwasị m akpukpọ ahụ na anụ ahụ,
 werekwa ọkpukpụ na akwara kpaa m dika uwe?
 12 I nyere m ndụ gosikwa m obioma gị,
 n’idi mma gị chebekwara mmụọ m.
- 13 “Ma nke a bụ ihe i zoro n’ime obi gị,
 amakwa m na ọ bụ ihe di gị n’uche.
 14 Ọ buru na m mehiere, ị ga na-ele m anya,
 ị gaghi ekwe ka m ghara ita ahuhu n’ihi mmehie m.
 15 Ọ buru na ikpe mara m, ahuhu na-adiri m!
 A sikwari na aka m di ocha, apughị m iweli isi m elu
 n’ihi na ejuputara m n’ihere,
 burukwa onye e mibara n’ime nsogbu m.
 16 Ọ buru na m welie m isi elu, dika odum ị ga-eji nwayoọ na-eso m n’azu
 ma werekwa ike gị di egwu megide m.
 17 I na-eweta ndi ama ohuru megide m,
 mee ka iwe gị baa ụba n’ebe m no;
 ị na-eme ka ndi agha gị na-abiakwute m, otu n’elu ibe ya dika ebili
 mmiri.
- 18 “Gini mere i ji weputa m site n’afọ nne m?
 Ọ gaara aka m mma inwu tupu anya obula ahụ m.
 19 A sikwari na amuputaghi m
 maobu na e sitere n’afọ nne m buba m n’ime ili!
 20 Ubochi ndu m o dighi ole na ole?
 Si n’ebe m no wezuga onwe gị ka m nwetu onu nwa mgbe nta,
 21 tupu m hapu laa n’ala ochichiri na onyinyo nke onwu
 ebe m na-agaghi esi putakwa.
 22 N’ala nke oke ochichiri,
 ala nke onyinyo onwu, nke usoro na-adighi,
 ebe obuladi ihè dikwa ka ochichiri.”

11

Okwu Zofa

- 1 Mgbe ahụ, Zofa onye Neama zara si:
 2 “Ọ dighi nzaghachi diiri otutu okwu niile ndi a?
 A ga-agu onye ekwurekwu a dika onye ikpe na-amaghi?
 3 Okwu efu gị ndi a ha ga-eme ka mmadu gba nkiti?
 Ọ bụ na ọ dighi onye ga-abara gị mba mgbe ị na-akwa emo?
 4 Ị na-asị Chineke, ‘Okwukwe m enweghi ntupo,
 adikwa m ocha n’anya gị.’
 5 Ọ ga-adi m nnoo mma ma a si na Chineke ga-ekwu okwu,
 na ọ ga-asaghe ebugbere onu ya imegide gị.
 6 Kpugheere gị ihe nzuzo niile nke amamihe,

* 10:8 10:8 Abụ 119:73; 139:13

n'ihì na ezi amamihe nwere akụkụ abụọ.
Mara nke a: Chineke echefuola ụfọdụ mmehie gị.

- 7 “I nwere ike ịchọputa ihe omimi Chineke?
I nwere ike ịnwaputa nsọtụ nke Onye pụrụ ime ihe niile?
8 Ha dị elu karịa eluigwe, gini ka ị pụrụ ime?
Ha dị ogbu karịa ala ili, gini ka ị pụrụ ịma?
9 Ọtụtụ ha dị ogologo karịa ụwa,
dị obosara karịa oke osimiri.
- 10 “Ọ bụrụ na ọ bịa tūba gị n'ime ụlọ mkpọrọ,
kpọkọta ndị ikpe, onye ga-egbochi ya?
11 N'ezie, ya onwe ya na-amata ndị nduhie,
mgbe ọ hụrụ ajọ ihe, ọ bụ na ọ dighị amatakwa ya?
12 Onye nzuzu ga-aghọ onye maara ihe
naanị mgbe nwa ịnyinya ibu ọhịa mụrụ ghorọ mmadụ.
- 13 “Ma ọ bụrụ na i were obi gị nye ya,
setipụ aka gị abụọ nye ya,
14 ọ bụrụ na i wezuga mmehie nke dị gị n'aka,
ghara ikwe ka ihe ọjọọ dirị n'ụlọ ikwu gị
15 mgbe ahụ, ihere agaghị eme gị iwelite ihu gị,
ị ga-eguzokwa chīm na-atughị egwu.
16 N'ezie ị ga-echefukwa nsogbu gị,
na-echeta ya dika mmiri gabigara agabiga.
17 Ndu gị ga-amuke karịa etiti ehie,
ochichiri ya ga-adikwa ka ututu.
18 Ị ga-anokwa n'udo n'ihì na olileanya dị;
ị ga-elegharịkwa anya gburugburu gị zuo ike na-atughị ụjọ.
19 Ị ga-edina ala na-atughị egwu onye ọbụla,
otutu ndị mmadụ ga-achọ ịnata amara n'ihu gị.
20 Ma anya ndị na-emebi iwu ga-ada,
ha agaghị achọta ụzọ mgbapụ;
olileanya ha ga-abụ nkubi ume nke ọnwụ.”

12

Okwu Job

- 1 Mgbe ahụ, Job zara:
2 “N'ezie, naanị unu bụ ndị maara ihe,
unu na amamihe ga-anwụkọ n'otu.
3 Ma enwere m mmụọ iche uche dika unu;
abughị m onye na-erughị eru n'ebe unu nọ.
Onye bụ onye na-amaghị ihe ndị a unu na-ekwu?”
- 4 “Abuzi m ihe ọchị n'ebe ndị enyi m nọ,
n'agbanyeghị na m kpokuru Chineke, ọ za,
onye ezi omume, onye na-enweghị ịta ụta bụzikwa ihe eji akpa ọchị!
5 Ndị na-enweghị nsogbu na-eleda ndị ọdachi dakwasiri anya
dika nsogbu si eche ndị ukwụ ha na-amichapụ amichapụ.
6 Ụlọ ikwu nke ndị na-apunara mmadụ ihe na-adị jụụ;
ndị na-akpasu Chineke iwe na-adị n'udo,

bụ ndị na-ebugharị chi ha n'aka ha.

- 7 “Ma jụọ ụmụ anụmanụ, ha ga-akuziri gị,
maọbụ ụmụ nnụnụ, ha ga-agwa gị.
- 8 Ma ọ bụkwanụ gwa ala okwu, ọ ga-akuziri gị,
maọbụ kwere ka azụ nọ na mmiri kọrọ gị.
- 9 Olee otu n'ime ihe ndị a nke na-amaghị
na ọ bụ aka ONYENWE ANYỊ mere nke a?
- 10 N'aka ya ka ndụ ihe niile e kere eke dị,
ya na ndụ ụmụ mmadu
- 11 Ọ bụ na ntị adighị anwale okwu,
otu ire si anwale ihe oriri?
- 12 Ọ bụ na-adighị ahụ amamihe n'etiti ndị okenye?
Ogologo ndụ, ọ dighị eweta nghota?
- 13 “Ọ bụ Chineke nwe amamihe na ike,
ndụmọdụ na nghota bụkwa nke ya.
- 14 Ihe o tidara enweghị mwugharị ọzọ;
mgbaputa adighị nye onye o tūbara n'ulo mkporo.
- 15 Ọ bụrụ na o gbochie mmiri, ebe niile atakorochoa.
Ọ bụrụ na o zipu ha, ha erikpuo ala niile.
- 16 N'aka ya ka ike na nzube ihe dị;
ndị a ghogburu na ndị na-aghogbu bụkwa nke ya.
- 17 Ọ na-anapụ ndị ndụmọdụ okwa ha chụpụ ha,
ma ndị ikpe ka ọ na-eme ka ha ghọọ ndị nzuzu.
- 18 Ọ na-atopu mkporo igwe ndị eze kere,
ma were akwa mgbochi kee ha n'ukwu.*
- 19 Ọ na-agbawa ndị nchụaja otọ chụpụ ha,
kwatuokwa ndị onodu ha sirila ike ogologo oge gara aga.
- 20 Ọ na-emechi onu ndị ndụmọdụ a tūkwasi obi,
wepukwa nghota nke ndị okenye.
- 21 Ọ na-eji ndị ogaranya eme ihe ochi,
napukwa ngwa agha nke ndị di ike.
- 22 Ọ na-ekpughe ihe omimi nke ochichiri
meekwa ka oke ochichiri puta ihè.
- 23 Ọ na-eme ka mba di ukwu, ọ na-emekwa ka ha laa n'iyi;
Ọ na-eme ka mba baa ụba, ma chusakwaa ha.
- 24 Ọ na-anapụ ndị ndu nke ụwa amamihe ha,
zipukwa ha ka ha na-awaghari n'ozara ebe ụzọ na-adighi.
- 25 Ha na-asoghari isi n'ochichiri na-enweghi ihè.
Ọ na-eme ha ka ha na-adaghari dika ndi mmanya na-egbu.

13

- 1 “Anyanụ m abụọ ahụla ihe ndị a niile,
ntị m anụla ma ghotakwa ha.
- 2 Mụ onwe m makwa ihe unu maara;
abughị m onye di ala n'ebe unu nọ.
- 3 Ma ọ bụ Onye puru ime ihe niile ka m choro igwa okwu,
ka mụ na Chineke ruokwa ụka banyere okwu m.

* 12:18 12:18 Ndi ohu a dotara n'agha bu naani akwa mgbochi a na-eke n'ukwu ka ha na-eyi.

- 4 Ma otu ọ di, unu ji okwu ụgha etechi m dika ọ bu mgba ụlọ;
unu niile bu ndi dibia na-abaghi uru.
- 5 Ọ buru nnoo na unu ga-agba nkiti,
nke a gaara egosi na unu bu ndi nwere amamihe.
- 6 Ugbu a, nurunu iru uka m;
geekwanu nti nuru okwu si m nonu na-aputa.
- 7 Unu ga-ekpelara Chineke ikpe mmegide?
Unu ga-esite nokwu aghugho kwuchitere Chineke onu ya?
- 8 Unu ga-egosi ya na unu na-ekpelara ya ikpe?
Unu ga-ekwuchite onu Chineke?
- 9 Ọ ga-adiri unu mma ma ọ buru na o nyochaa unu?
Unu puru ighogbu ya dika unu si aghogbu ndi mmadu?
- 10 Ọ ghaghi ibara unu mba
ma ọ buru na unu ejiri okwu ụgha choo inyere ya aka.
- 11 Ọ ga-abu na ebube na idi ukwu ya adighi eme ka unu maa jijiji?
Egwu ya ọ dighi atu unu?
- 12 Okwu amamihe unu niile dika ilu nke ntu;
okwu ngogu unu dika ihe ngogu uru.
- 13 “Nnonu juu ka m kwuo okwu;
ihe ọ putara ya puta.
- 14 N’ihi ginị ka m ga-eji tinye onwe m na nsogbu,
werekwa ndu m tinye no buaka m?
- 15 A sikwari na ọ ga-etigbu m aghaghi m itukwasị ya obi m.
Aga m ekwuchite onu m gwa ya na uzọ m di ocha.
- 16 N’ezie, nke a ga-aghorọ m nzoputa
maka na ọ dighi onye ajo omume obula puru ibia n’ihu ya.
- 17 Geenụ nti nke oma nokwu m.
Kwerenu ka ihe m na-ekwu baa unu nti.
- 18 Ugbu a, edoziela m ikpe m n’usoro,
amatala m na ikpe agaghi ama m.
- 19 Ọ di onye puru ibo m ebubo*?
Ọ buru na o nwere, aga m emechi onu m ma nwuo.
- 20 “Meere m naani ihe abuo ndi a, O Chineke,
mgbe ahụ agaghi m ezo onwe m n’ihu gi.
- 21 Wepu aka gi i ji emegide m, meekwa ka ha di anya n’ebe m no.
Kwusi ime ka oke egwu gi mee ka m maa jijiji.
- 22 Mgbe ahụ, kpoọ m oku, aga m azakwa gi.
Maobu, kwerekwa ka m kwuo okwu, ka i zaa m.
- 23 Ole ka ha di bu mmejo na mmehie m mere?
Gosi m ajo omume m na mmehie m.
- 24 Ginị mere i ji gbakuta m azu?†
Ginị mere i ji guo m dika onye iro gi?
- 25 I ga-enye ahia ikuku na-ebughari ntaramahuhu?
I ga-achu ahia kporo nku oso?
- 26 N’ihi na i na-edetu ihe ndi di ilu megide m,
na-emekwa ka m ghorọ mkpuru mmehie m mere n’oge okorobia m.
- 27 I na-eji mkporo igwe kegide ukwu m abuo;
na-enyochakwa nzo ukwu m niile

* 13:19 13:19 Aiz 50:8 † 13:24 13:24 Abu 13:1

site n'itinye akara n'ebe ọbụla ọbụ ụkwụ m zoro.

28 “Ya mere, mmadu n'ala n'iyi dika ihe rere ere,
na dika akwa nke nla riri.

14

- 1 “Mmadu nke nwanyi muru
nwere ubochi ole na ole nke juputara na nsogbu.
- 2 O na-awalite dika okoko osisi, ma kponwuokwa mgbe na-adighi anya,
dika onyinyo, o na-agabiga agabiga.
- 3 I na-elegide onye di otu a anya?
I ga-akpo ya ikpe n'ihu gi?
- 4 Onye puru iweputa ihe di ocha site n'ihe na-adighi ocha?
O dighi onye o bu.
- 5 I kpebiela ubochi ndu nke mmadu;
i kabiela onuogugu nke onwa ya niile,
kpaakwa oke ebe o na-agaghi agabiga.
- 6 N'ih i nke a, wepu anya gi n'ebe o no, hapu ya ka o nooro onwe ya
ruo mgbe ubochi ya ga-ezu dika onye e goro oru.
- 7 “Ma olileanya diiri osisi;
n'ih i na o buru na e gbutuo ya, o ga-epuchikwa,
alaka ohuru ya aghaghi iwaputakwa.
- 8 A sikwari na mgborogwu ya emeela ochie n'ala,
maobu na ogwe ya anwu o n'aja,
- 9 mgbe obula mmiri zokwasiri ya,
o na-epuputa dika ihe a kuru aku.
- 10 Ma mmadu na-anwu, e lie ya;
o na-ekubikwa ume si otu a gabiga.
- 11 Dika mmiri di n'oke osimiri si ata,
maobu ka mmiri di n'iyi si ata n'oge okochi,
- 12 otu a ka mmadu si e dinaa ma o dighi etetakwa ozo;
tutu ruo mgbe eluigwe na-agaghi adikwa; mmadu obula apughi i si
n'ura kpotee ya,
agaghi akpotekwa ha site n'ura ha.
- 13 “A si na i ga-ezo m n'ala mmuo,
na i ga-ezobe m tutu ruo mgbe iwe gi gabigara.
A si na i ga-akanyere m oge
ma mesia cheta m.
- 14 O buru na mmadu anwu o, o ga-adi ndu ozo?
Ubochi niile nke oru ahuru m,
aga m echere mgbe nnaputa m ga-abia.
- 15 I ga-akpo, aga m azakwa gi,
agu oru aka gi ga-agu gi.
- 16 N'ih i mgbe ah i ga-agu nzo ukwu m niile onu,
ma i gaghi aguko mmehie m.
- 17 A ga-ekechi njehie m n'akpa,
i ga-ekpuchi mmehie m.
- 18 “Ma dika ugu si erichasi daa,

- na dika a na-enupu oke nkume n'ọnọdu ya,
¹⁹ dika mmiri si akwọchasi nkume,
na dika oke mmiri ozuzo si akwazekwa aja ala,
otu a ka i si eme ka olileanya mmadu laa n'iyi.
²⁰ I na-egosi ya na i kariri ya ike, ma ha na-agabiga;
i na-eme ka ihu ya gbanwee, ma zilaga ya.
²¹ O buru na a na-asopuru umu ha, ha adighi amata nke a;
o burukwa na a na-eweda ha n'ala, ha o dighi ahụ ya.
²² Ihe mgbu nke anu ahụ ya ka o na-ama
ma na-erukwara naani onwe ya uju."

15

Okwu Elifaz

- ¹ Mgbe ahụ, Elifaz onye Teman zara si:
² "Onye maara ihe o ga-eji okwu na-abaghi uru zaghachi?
O ga-emeju afo ya n'ifufe na-ekpo oku nke si n'owuwa anyanwu?
³ O ga-eji okwu na-abaghi uru ruo uka,
maobu kwuo okwu na-enweghi isi?
⁴ Ma i na-eleda ezi omume anya
na-egbochikwa isopuru Chineke.
⁵ Mmehie gi na-eme ka onu gi kwuo okwu ngwangwa;
o bukwa ire ndi aghugho ka i nwere.
⁶ Onu gi na-ama gi ikpe, o bughu mu onwe m,
egbugbere onu gi na-ekwu okwu megide gi.
⁷ "I bu mmadu mbu a muru?
A muola gi tupu e kee uguwu niile?
⁸ O getula nti n'izu nzuzo nke Chineke?
Amamihe niile o bu n'ime gi ka ha juru?
⁹ Gini ka i maara nke anyi na-amaghi?
Udi nghota di aana ka i nwere nke anyi na-enweghi?
¹⁰ Ndisi awo na ndi kara nka no n'etiti anyi,
ndi ikom mere agadi karia nna muru gi.
¹¹ O ga-abu na nkasiobi Chineke buru gi ihe nta,
ka o bu okwu di nro nke o gwara gi?
¹² Gini mere obi gi ji duhie gi,
gini mekwara anya gi abuo ji chagharia,
¹³ nke mere iwe gi jiri di oku megide Chineke,
meekwa ka okwu ojoo ndi a niile si n'onu gi puta?
¹⁴ "Gini ka mmadu efu bu, o ga-eji di ocha n'obi,
gini ka mmadu nwanyi muru bu, na ha nwere ike i bu ndi ezi omume?
¹⁵ O buru na Chineke atukwasighi ndi nsọ ya obi,
o burukwa na eluigwe adighi ocha n'anya ya,
¹⁶ o ga-esi aana tukwasi mmadu efu onye ruru aru obi,
bu onye na-anu ajo omume dika mmiri.
¹⁷ "Gee m nti ka m kowaara gi;
kwerekwa ka m gwa gi ihe m huru,
¹⁸ bu ihe ndi amamihe kwuru,
ndi na-ezobeghi ihe ha natara n'aka nna nna ha,

- 19 *bụ ndị e nyefere ala ndị a n'aka ha
mgbe ọ dighị onye ọbia gabigara n'etiti ha.*
- 20 *Ụbọchị ndụ ya niile, onye ajọ omume na-ata ahụhụ mmekpa ahụ,
bụ nke e debere ogologo afọ nye nwoke ahụ na-eme ihe ike.*
- 21 *Ụzụ na-eweta oke egwu na-eju ya ntị,
mgbe ọ di ka ihe niile na-aga nke ọma, ndị na-apụnara mmadụ ihe
na-abiakwasị ya.*
- 22 *O nweghị olileanya igbanarị ọchịchiri;
mma agha nọ na-echere ya.*
- 23 *Ọ na-akpagharị na-achọ ebe nri dika udele;
ọ makwara na ụbọchị ọchịchiri nọ nso.*
- 24 *Ahụhụ na mkpagbu na-eme ka ọ tọọ oke egwu,
nsogbu na-abiakwasị ya dika eze nke nọ na njikere ibuso ndị iro ya
agha.*
- 25 *N'ihu na ọ na-atụ Chineke aka n'ihu,
dokwaa onwe ya imegide Onye pụrụ ime ihe niile.*
- 26 *O ji ikwesi olu ike,
dika ọta siri ike, na-emegide Chineke.*
- 27 *“Ọ bụ ezie na abụba kpuchiri ihu ya,
abụba nke di n'ukwu ya na-eme ka anụ ahụ nupụtakwa,
28 ọ ga-ebi n'obodo e bibiri ebibi,
n'ụlọ nke mmadụ na-ekwesighi ibi n'ime ha,
ụlọ nke na-adakasi adakasi.*
- 29 *Ma ọ gaghi aga n'ihu i bụ ọgaranya, akụ ya agaghi adigidekwa.
Ihe o nwere agakwaghi agbasapụ n'ala niile ahụ.*
- 30 *Ọ gaghi agbanarị ọchịchiri,
ire oku ga-eme ka ome ya kponwuo,
iku ume nke onu Chineke ga-ebufu ya.*
- 31 *Ka onye di otu a hapu ighogbu onwe ya site n'itukwasị uche n'ihe efu,
n'ihu na ọ dighi ugwo oru ọbula ọ ga-enweta.*
- 32 *Tupu oge ya eruo, ọ ga-anata ugwo oru ya n'uju,
ozọ, alaka ya ga-akponwu*
- 33 *Ọ ga-adị ka osisi vaini nke mkpuru ya dapusiri na-achaghi acha,
dika osisi oliv nke akwukwo ya kponwuru akponwu.*
- 34 *N'ihu na ndi na-amaghi Chineke ga-adị ka nwanyi aga,
oku ga-erepia ulọ ikwu niile nke ndi huru iri ngari n'anya.*
- 35 *Ha na-aturu ihe ojoọ dika ime, ma mukwa ajoọ omume;
naani aghugho ka akpanwa ha na-aruputa.”*

16

Okwu Job

- 1 *Mgbe ahụ, Job zara si:*
- 2 *“Anula m otutu ihe dika ndi a;
ndi nkasiobi na-eweta onodu ojoọ ka unu niile bu.*
- 3 *Ogologo okwu efu ndi a niile unu na-ekwu, ọ naghị akwusi?
Gini bu nsogbu unu nke mere unu ji aga n'ihu na-arụ ụka niile ndi a?*
- 4 *Mu onwe m nwekwara ike ikwu okwu dika unu,
ma ọ buru na unu nọ n'onodu m;
enwere m ike kwuo okwu di utọ na nti megide unu,*

- ma fufekwaa isi* m megide unu.
 5 Ma ọnụ m ga-agba unu ume;
 nkasiobi si n'egbugbere ọnụ m ga-emekwa ka ihe mgbu unu dajụọ.
- 6 “Ma ọ buru na m ekwuo, adighi egbochi ihe mgbu m,
 ọ buru na m ahapu ikwu okwu, odighi esi n'ahu m puo?
 7 N'ezie o Chineke, i meela ka ike gwu m,
 i tidakwala ezinaulo m.
 8 I keela m agbu; agbu m aburu la ihe akaebe megide m;
 ita ahụ m ebiliela igba akaebe megide m.
 9 Chineke na-eweso m iwe, jiri iwe ya na-adowasi m,
 o na-atakwa ikikere eze ya megide m;
 onye iro m na-achichapuru m anya ya.
 10 Umụ mmadu na-asaghe onu ka ha chia m ochi,
 ha ji iti m aka n'onu na-akwa m emo,
 jikotakwa onwe ha megide m.
 11 Chineke ewerela m nyefee n'aka ndi ajo omume,
 tubakwa m n'aka ndi na-emebi iwu.
 12 Ihe na-agara m nke oma, ma Chineke tipara m.
 O jidere m n'olu ma tiwasia m.
 O meela m ihe igba uta ya;
 13 ndi ogba uta ya agbaala m gburugburu.
 O na-agbawa akuru m na-enweghi omiiko
 mee ka oluilu m wusia n'ala.
 14 Mgbe niile, o na-emegide m;
 o na-achuso m dika dike n'agha.
- 15 “Adukotala m akwa mkpe were ya kpuchie anu ahụ m,
 liekwa ikuanya† m n'ime ntụ.
 16 Ihu m na-acha obara obara site n'akwa nke m na-akwa,
 onyinyo nke onwu dikwa gburugburu egbugbere anya m abuo;
 17 ma aka m emeghi ihe ike obula,
 ozọ ekpere m dikwa ocha.
- 18 “Ala, biko, ezokwala obara m;
 mee ka akwa m ghara ibu ihe lara n'iyi!
 19 O buladi ugbo a, onye akaebe m no n'eluigwe,
 onye nkwuchite onu m no n'ebe di elu.
 20 Onye na-arioro m arioro bu enyi m,
 dika m na-awusara Chineke anya mmiri m.
 21 N'onodu mmadu ka o na-ario Chineke
 dika mmadu na-ario n'ih i enyi ya.
- 22 “Naani afo ole na ole ga-agabiga
 tupu m ga n'uzo nke nloghachi m na-adighi.

17

- 1 Mmuo m tiwara etiwa,
 ubochi m niile di mkpumkpu,

* 16:4 16:4 Ifufe isi n'ihu mmadu, bu omume nleli anya. O putara na e nweghi nsopuru n'ebe onye di otu a no. Abu 22:7; Akw 2:15; Mat 27:39 † 16:15 16:15 Maobu, mpi

- ili na-echere inabata m.
 2 N'ezie ndi na-akwa emo gbara m gburugburu;
 anya m na-elekwasikwa mkpasu iwe ha.
- 3 "Debere m ihe ebe n'ebe gi Chineke no.
 Olee onye ozo puru inara m n'akaebe?
 4 I mechiela uche ha ka ha ghara inwe nghota;
 ya mere, i gaghi ekwe ka ha nwee mmeri.
 5 O buru na mmadu ekwujo onyi ya ka o were nweta uru di n'ime ya,
 anya umu ya ga-ada mba.
- 6 "Chineke emeela ka m buru okwu ilu nye onye obula,
 meekwa ka m buru onye ha na-agbasa aso mmiri n'ihu.
 7 Anya m na-ahu inyogho inyogho n'ihu iru uju;
 ahu m aghola onyinyo nke ihe m bu na mbu.
 8 Ndi na-eme ihe ziri ezi na-akuja mgbe ha huru nke a;
 ndi aka ha di ocha na-enwe mkpali megide ndi ajo omume.
 9 Ma otu obula o di, ndi ezi omume ga-aga n'ihu n'iso uzo ha,
 ndi aka ha di ocha ga-aga n'ihu n'idi ike.
- 10 "Ma bianu, unu niile, bidonu okwu unu ozo!
 Agaghi m achota onye maara ihe n'etiti unu.
 11 Ubochi m niile agafeela, atumatu m aburula ihe lara n'iyi.
 Ma ochicho nke obi m
 12 na-edo abali n'onodu ehie;
 n'ihu ochichiri ka ihè di nso.
 13 O buru na ebe obibi m na-ele anya ya bu ili,
 o buru na m agbasaa* ihe ndina m n'elu ochichiri,
 14 a sikwa na m asi ire ure, 'Nna m ka i bu,'
 maobu si ikpuru 'Nne m' maobu 'Nwanne m nwanyi,'
 15 ebeekwa ka olileanya m di?
 Onye puru ihu ma m nwere olileanya?
 16 Olileanya m o ga-arida ruo n'onu uzo ama nke onwu?
 Anyi ga-esokota ridaruo n'uzuzu?"

18

Okwu Bildad

- 1 Mgbe ahu Bildad onye Shua zara si:
 2 "Ruo ole mgbe ka i ga-ekwubi okwu ndi a i na-ekwu?
 Nwee ezi uche ka anyi kparitaa uka.
 3 Gini mere i ji were anyi dika anu ohia,
 guo anyi dika ndi na-enweghi uche n'anya gi?
 4 Gi onye na-eji iwe adokasi onwe gi,
 a ga-ahapu uwa n'ihu gi?
 Ka a ga-enupu oke nkume n'onodu ha?
- 5 "A na-afunyuru oriona nke onye na-emebi iwu;
 ire oku ya ga-akwusikwa inwu enwu,
 6 ihè nke di n'ime ulo ikwu ya na-abu ochichiri,
 oriona nke di n'akuku ya na-anyukwa.

* 17:13 17:13 Maobu, atusaa

- 7 Ike agakwaghị adi na nzọ ukwu ya;
atumatụ ya onwe ya ga-atụda ya n'ala.
- 8 Ụkwu ya na-eduba ya n'onyanya;
ọ na-akpagharị na-adaba n'ime oghere.
- 9 Ọnya na-ejide ikiri ụkwu ya,
onyanya ahụ na-ejidesi ya ike.
- 10 E zobere ya ụdọ ọnya igbudu n'ala,
ihe e ji ejide ya na-echere ya n'ụzọ ya.
- 11 Ihe egwu na-emenye ya ụjọ n'akụkụ niile,
na-agbasokwa nzọ ụkwu ya niile.
- 12 Ịla n'iyi na-achọsi ya ike;
mbibi nọkwa na njikere na-eche mgbe ọ ga-ada.
- 13 Mbibi na-eripia akụkụ anụ ahụ ya;
ọkpara ọnwu na-eripia ahụ ya niile.
- 14 Esi na nchekwa nke ụlọ ikwu ya dọputa ya
duru ya jekwuru eze nke ihe egwu niile.
- 15 Ọkụ na-ebi n'ime ụlọ ikwu ya;
a ga-efesasi nkume na-enwu ọkụ n'ebe obibi ya.
- 16 Mgborogwu ya na-akpọ nkụ n'ime ala,
alaka ya ga-akpọnwu n'elu.
- 17 A gaghị echeta echiche ya n'ụwa ọzọ,
o nweghị onye ọbụla na-echetakwa aha ya.
- 18 A na-esite n'ihè chụba ya n'ọchịchiri,
otu a kwa, a na-achupụkwa ya site n'ụwa.
- 19 O nweghị umu, o nwekwaghị umu umu n'etiti ndi ya,
ọ dighi onye fọdurụ n'ebe o bi na mbu.
- 20 Ọnọdu ya na-eju ndi si n'odida anyanwu anya;
oke egwu na-ejidekwa ndi si n'owuwa anyanwu n'ihia ya.
- 21 N'ezie, otu a ka ebe obibi nke onye ajọ omume di,
ee, bu onye ahụ nke na-amaghị Chineke."

19

Okwu Job

- 1 Job zara si:
- 2 "Ruo ole mgbe ka unu ga-anogide na-ata m ahuhu?
Ruo ole mgbe ka unu ga-ewere okwu onu unu zopia m?"
- 3 Ughoro iri ndi a ka unu kocharala m,
ihere adighi eme unu na unu na-ebuso m agha?
- 4 A sikwari na m bu onye mmehie,
o bu naani mu onwe m ka o gbasara.
- 5 O buru na unu na-ebuli onwe unu elu karja m,
ma were onodu idi ala m megide m,
- 6 mgbe ahụ, maranụ na Chineke emejola m,
were ụgbu ya tui m gburugburu.
- 7 "O bu ezie na m na-eti mkpu akwa si: 'A na-emejo m.' Ma o dighi osisa
m na-anata;
o bu ezie na m na-eti mkpu ka e nyere m aka ma ikpe ziri ezi adighi.
- 8 O nochielala uzọ m ka m ghara igafe;
o jirila ochichiri kpuchie uzọ m.
- 9 O yipula m ugwu m,

- wepụkwa okpueze m kpu n'isi.
 10 Ọ na-eti m ihe otiti n'akụkụ niile, ruo mgbe m gabigara;
 ọ na-ehopu olileanya m dika osisi.
 11 Iwe ya di ọkụ megide m;
 ọ na-agụnyekwa m dika onye iro ya.
 12 Ndi agha ya ji ike na-abia;
 ha ewuola mgbidi were nnọchibido m
 ha agbaala ụlọ ikwu m gburugburu imegide m.
- 13 “O meela ka ụmụnne m
 na ndi enyi m si n'ebe m nọ puo.
 14 Ndi ikwu m anaghi etinyekwa uche n'ihe banyere m;
 ndi ezi enyi m niile echefuola m.
 15 Ndi obia nọ n'ulo m na ndi odibo m nwanyi na-agu m dika onye ala ozo;
 adi m ka onye mba ozo n'ebe ha nọ.
 16 Ana m akpo odibo m oku ma o dighi aza m,
 o buladi mgbe m jiri onu m rio ya.
 17 Iku ume m aburula ihe nwunye m apughi inagide;
 aburula m ihe aru nye ụmụnne m.
 18 Ọ buladi ụmuntakiri nwoke na-akwa m emo;
 ha na-ejikwa m eme ihe ochi mgbe obula m putara.
 19 Ndi ahụ m kporo ndi enyi oma m na-ele m anya dika m bu ihe aru;
 ndi ahụ niile m huru n'anya echighariakwala megide m
 20 Abu m naani okpukpu okpukpu;
 ihe m ji gbanari onwu adighi ukwu.
- 21 “Meerenu m ebere, ndi enyi m, meerenu m ebere,
 n'ih i na aka Chineke na-emegide m.
 22 Gini mere unu ji achu m dika Chineke si achu m?
 O ga-abu na ahuhu m ejubeghi unu afo?”
- 23 “O gaara ato m uto
 ma a si na e dekoru okwu m n'akwukwo,
 24 na e ji mkpisi igwe dee ha,
 maobu kakwasi ha n'elu mbadamba nkume ruo mgbe ebighi ebi.
 25 Amara m na onye mgbaputa m na-adi ndu,
 amakwara m na o ga-eguzo n'elu uwa n'oge ikpeazu.
 26 Mgbe e mebisikwara akpukpo ahụ m,
 ma n'anụ ahụ m aga m ahụ Chineke.
 27 Mụ onwe m ga-eji anya m abuo hu ya,
 mụ onwe m, o bughị onye ozo.
 Lee ka obi m si anu oku n'ime m maka nke a!
- 28 “O buru na unu asi, ‘Anyi ga-emegide ya
 n'ih i na nsogbu a si n'aka ya,’
 29 unu onwe unu kwesiri itu egwu mma agha;
 n'ih i na iwe ga-ebute ita ahuhu nke mma agha,
 mgbe ahụ, unu ga-ama na ikpe di.”

20

- 1 Mgbe ahụ, Zofa onye Neama zara sị:
 2 “Enweghị udo nke echiche m na-akpali m izaghachi
 n’ihi na anọ m na mwute dị ukwuu.
 3 Anụla m okwu mkparị nke ileda anya nye m,
 ma nghọta m na-akpalite m izaghachi gi.
- 4 “N’ezie, i maara otu ọ dị site na mgbe ochie,
 ya bụ kemgbe e debere mmadu n’uwa.
 5 Obi uto nke onye na-emebi iwu na-adị nwa mgbe nta,
 onụ nke ndị na-amaghị Chineke na-anọ naanị nwa oge.
 6 N’agbanyeghị na inya isi ya ga-eru eluigwe,
 na isi ya ga-emetukwa igwe ojii;
 7 ọ ga-ala n’iyi ebighị ebi, dika nsị ya onwe ya nyuru;
 ndi maara ya ga-ajụ, ‘Olee ebe ọ nọ?’
 8 Ọ ga-efelaga dika nro, agaghị achotakwa ya mgbe obula,
 dika ohu abali nke e chefuru echefu.
 9 Anya huru ya na mbu agaghị ahukwa ya ozo,
 ebe obibi ya agaghị elegidekwa ya anya ozo.
 10 Umụ ya ga-achọ ihuoma site n’aka ndi ogbenye;
 aka ya abuo kwa ga-enyeghachi aku ya.
 11 Okpukpu ya nke juputara n’ike okorobia
 ga-eso ya buru ihe a ghanyere na ntụ.
- 12 “Ọ bụ ezie na ihe ojoo na-atọ ya uto n’onu,
 na ọ na-ezokwa ya n’okpuru ire ya;
 13 ọ bụ ezie na ọ pughi n’ihapu ya,
 ọ na-edebe ya n’onu ya,
 14 ma nri ọ na-eri ga-aghọ ihe gbara uka n’afọ ya,
 ọ ga-aghokwa elo agwo n’ime afọ ya.
 15 Ọ ga-agboputa akunuba niile o lodara;
 Chineke ga-eme ka o si n’afọ ya gboputachaa ha.
 16 Ọ ga-amicha elo agwo,
 eze agwo ajuala ga-egbu ya.
 17 Ọ gaghị anu uto mmiri si n’iyi,
 bu iyi nke na-asọ asọ nke juputara na mmanu anu na mmiri ara ehi
 rahuru arahụ.
 18 Ihe ọ रुपutara ka ọ ga-eji kwughachi ugwo o ji na-erighi ma otu.
 Uru ọ zutara n’ahia agaghị aburu ya ihe onu.
 19 N’ihi na ọ kpagburu ndi ogbenye, hapu ha na-enweghi olileanya obula,
 ọ nakotakwara ulo nke ọ na-ewughị.
- 20 “N’ezie, ọ gaghị enwe izuike site n’oke ochicho ya;
 ọ gaghị azoputakwa onwe ya site n’uloaku ya.
 21 Ọ dighi ihe foduru ya iripia,
 oganihu ya agaghị adigide.
 22 N’etiti ihe niile o nwere ka mkpagbu ga-abiakwasị ya,
 oke ita ahuhu ga-adakwasị ya.
 23 Mgbe o rijuru afọ
 ka Chineke ga-eme ka iwe ya di oku megide ya,
 iti aka Chineke ga-adakwasị ya dika mmiri ozuzo.
 24 Ọ buru na o si na ngwa agha e ji igwe kpuo gbalaga,

- àkụ nke e ji ọla bronz kpụọ ọnụ ya ga-amapu ya ahụ.
²⁵ N'azụ ya ka ọ na-esi mịputa ya,
 site n'umeju ya ka a ga-esi mịputa ọnụ ya na-egbu amụma.
 Oke egwu dị iche iche ga-abiakwasị ya.
²⁶ Oke ọchịchiri nọ na-echere akunuba ya,
 ọkụ nke a na-afunwughị afunwu ga-erepịa ya
 ọ ga-erechapukwa ihe niile fọdurụ n'ụlọ ikwu ya.
²⁷ Eluigwe ga-ekpughe ikpe omuma ya
 ụwa niile ga-ebili megide ya.
²⁸ Idee mmiri ga-ebupu ụlọ ya;
 oke mmiri okwukwo n'ụbọchị iwe Chineke.
²⁹ Nke a bụ oke nke Chineke debeere ndị na-emebi iwu,
 ya bụkwa ihe nketa nke Chineke kwadooro ha."

21

Okwu Job

- ¹ Mgbe ahụ, Job zara si:
² "Gee ntị nke oma n'okwu m;
 ka nke a bụrụ nkasiobi i ga-enye m.
³ Nwee ndidi ka m kwuchaa okwu m,
 mgbe m kwuchara, gaa n'ihu ikwa m emo.
⁴ "Ọ bụ mmadụ ka m na-ekpesara?
 Gini ka m ga-eji ghara ibụ onye na-enweghị ndidi?
⁵ Lee m anya ka ahụ maa gi jijiji;
 were aka gi kpuchie ọnụ gi.
⁶ Mgbe m chere echiche maka nke a, egwu tūrụ m
 meekwa ka ahụ m maa jijiji.
⁷ Gini mere ndị ajo omume ji enwe ndụ ogologo,
 ghọọ okenye, baakwa ụba n'idi ike?
⁸ Ha na-ahụ umụ ka ha na-akwusike ike gburugburu ha,
 umụ ha ka ha ji anya ha ahụ.
⁹ Ha na-ebi ndụ udo n'ezinaulo ha na-atughị egwu na ihe ojọọ obula ga-
 adakwasị ha;
 mkpara Chineke adighikwa adakwasị ha.
¹⁰ Oke ehi ha na-agba nne ehi ha na-esepughị aka;
 nne ehi ha na-amụ umụ, ha adighị ekwo ime.
¹¹ Ha na-ezipụ umụ ha dika igwe aturū;
 umuntakiri ha na-eteghari egwu.
¹² Ha na-abụ abụ n'uda egwu otiti na ubo akwara;
 ha na-anurikwa ọnụ n'uda nke oja.
¹³ Ha na-anọ ubochi ndụ ha niile n'oganihu,
 ha na-aridakwa n'ili ha n'udo.
¹⁴ Ma ndi a na-asị Chineke, 'Hapu anyi aka,
 ọ dighi anyi mkpa imata ụzọ gi.
¹⁵ Onye ka Onye puru ime ihe niile bu, anyi ga-eji jeere ya ozi?
 Uru gini ka irio ya aririo ga-abara anyi?'
¹⁶ Ma oganihu ha adighi n'aka ha
 ya mere ana m ewezuga onwe m site na ndumodu ndi na-emebi iwu.
¹⁷ "Ma ugboro ole ka a na-emenyu oku orioma nke ndi na-emebi iwu?"

- Ugboro ole ka nhuju anya na-adakwasị ha,
bụ nke Chineke kenyere ha n'uwe ya?
- 18 Ugboro ole ka ha dika ahịhia kporo nkụ n'ihu ikuku,
maobu dika igbugbo oka nke ikuku siri ike na-efesasi?
- 19 A na-asị, 'Chineke na-akpakotara umu ha ntaramahuhu nke njehie ha.'
Ka a kwughachi ha ya, ka ha nwee ike mata ya.
- 20 Ka anya ha hu mbibi nke onwe ya,
ka ha nuo onuma nke Onye puru ime ihe niile dika mmiri.
- 21 Gini gbasara ha banyere ezinaulo ha hapuru
mgbe onwa ndi e kenyere ya biara na ngwucha?
- 22 "O di onye puru izi Chineke ihe omuma,
ebe o bu ya na-ekpe ndi kachasi elu ikpe?
- 23 Otu onye na-anwu mgbe o juputara n'ike na ume,
mgbe o no na nchekwa na udo,
- 24 mgbe ahụ ya bu nke eji ezi nri zuo nke oma,
okpukpu ya juputakwara n'umi.
- 25 Onye ozọ na-anwu n'ihe ilu nke mkpuruobi,
n'ihia na o nweghi mgbe o riri ezi ihe obula.
- 26 Nke obula n'ime ha dina n'akuku ibe ya n'ime aja,
ikpuru kpuchikwara ha abuo.
- 27 "Amaara m nke oma ihe bu echiche unu
na nzube unu ji emegide m.
- 28 Unu ga-aju m ajuju si, 'Ugbu a, ole ulo oke mmadu ahu.
Ulo ikwu ndi ahụ ebe ndi na-emebi iwu biiri?'
- 29 O bu na unu ajubeghi ndi njem ajuju?
O bu na unu ejighi ihe ha koru mere ihe,
- 30 na a na-echebe ndi ojoo puo n'ubochi nhuju anya,
na a na-anaputa ha site n'ubochi oke iwe?
- 31 Onye na-atu ha mmehie ha n'ihu?
Onye kwa na-akwughachi ha ugwo ihe ha mere?
- 32 A na-eburu ha gaa n'ili,
a na-echekwa ili ha nche.
- 33 Aja di na ndagwurugwu na-atu ha utu;
Mmadu niile na-eso ha n'azu,
na otutu a na-apughi iguta onu na-ebu ha uzọ n'aga.
- 34 "Ya mere, olee otu unu ga-esi were okwu na-enweghi isi kasie m obi?
O dighi ihe foduru n'osisa unu ma o bughia naani okwu ugha."

22

Okwu Elifaz

- 1 Mgbe ahụ, Elifaz onye Teman zara si:
- 2 "Mmadu o puru ibara Chineke uru?
O buladi onye nwere uche o puru ibara Chineke uru?"
- 3 O nwere onu o ga-enye Onye puru ime ihe niile ma a si na i bu onye ezi
omume?
Uru gini ka o ga-enweta ma o buru na uzọ gi niile enweghi ita uta?
- 4 "Chineke o na-abara gi mba na-ebo gi ebubo
n'ihia na i na-atu egwu ya?"

- 5 Ọ bụ na mmebi iwu ị adịghị ukwuu?
Mmehie ị o nwere ọgwụgwụ?
- 6 Ị naara ụmụnne ị ihe ebe n'efu;
ị yipụrụ ndị mmadụ uwe ha gbawa ha ọtọ.
- 7 Ị nyeghị ndị ike gwuru mmiri,
ị nyeghikwa ndị agụụ na-agụ ihe oriri.
- 8 Ọ bụ eziokwu na ị bụ nwoke ị ike na onye nwere ala,
bụrụkwa onye a na-asọpụrụ bi n'ala ya,
- 9 Ị na-agbaba ụmụ nwanyị di ha nwurụ aka, zipụ ha,
Ị na-anyaji ogwe aka nke ụmụ na-enweghị nna.
- 10 Ọ bụ ya mere ọnya jiri gbaa ị gburugburu,
bụrụkwa ihe mbibi ji eyi ị egwu.
- 11 Ọ bụkwa ya mere ọchịchiri ị jiri gbaa ị gburugburu ka ị ghara ịhụ ụzọ,
meekwa ka idee mmiri kpuchie ị.
- 12 “Ọ bụ na Chineke anọghị n'ebe ị elu nke eluigwe?
Lee ka ịdi elu nke kpakpando ị elu si ị.
- 13 Kama ị na-asị, 'Gini ka Chineke maara?
Ọ na-esite n'oke ọchịchiri ị otu a ekpe ikpe?
- 14 Oke ọchịchiri kpuchiri ya, nke mere na ọ naghị ahụ anyị
mgbe ọ na-agaghari n'ebe ị elu nke eluigwe.’
- 15 Ị ga-agbaso ụzọ ochie
nke ndị na-eme ihe ọjọọ zoro ije na ya?
- 16 E bupụrụ ha tupu oge ha eruo.
Ntọala ndụ ha ka idee mmiri sachapụrụ
- 17 Ha siri Chineke, 'Hapụ anyị aka!
Gini ka Onye pụrụ ime ihe niile ga-eme anyị?’
- 18 Ma ọ bụ ya ji ihe ị mma ị iche iche mejuputa ụlọ ha,
ya mere ana m ewezuga onwe m site na ndumọdụ ndị na-emebi iwu.
- 19 Ndị ezi omume na-ahụ mbibi ndị ị otu a ma n'urịa;
ndị aka ha ị ọcha na-akwa ha emo si:
- 20 ‘N'ezie, e bibiela ndị iro anyị,
okụ erepiala akunuba ha.’
- 21 “Doo onwe ị n'okpuru Chineke ka ị na ya nọọ n'udo,
n'uzọ ị otu a, ọganihu ga-abịara ị.
- 22 Gee nti, nabata ndumọdụ si ya n'ọnụ,
doo okwu ya niile n'obi ị.
- 23 Ọ bụrụ na ịlaghachikwute Onye pụrụ ime ihe niile, ọ ga-eweghachi ị
n'ọnọdụ ị;
ọ bụrụ na ịwezuga ihe mmebi iwu mee ka ọ ị anya site n'ebe ụlọ
ikwu ị ị,
- 24 togbo ọkpurukpu ọlaedo ị n'aja,
tupukwa ọlaedo nke Ọfia ị n'elu nkume ị n'ime ọdọ mmiri nta.
- 25 Mgbe ahụ, Onye pụrụ ime ihe niile ga-aburụ ị ọlaedo,
bụkwara ị ọlọcha kachasi mma.
- 26 N'ezie, mgbe ahụ kwa, ihe nke Onye pụrụ ime ihe niile ga-atọ mkpuruobi
ị uto,
ị ga-ewelikwa ihu ị nye Chineke.
- 27 Ị ga-ekpe ekpere, ọ ga-azakwa ị ekpere ị,
ị ga-emezukwa nkwa ị kwere.

- 28 Ihe i kpebiri ga-emezukwa,
 ihè ga-amụkwasi n'uzo gi niile.
 29 Mgbe a na-eweda ndi mmadu ala, o burukwa na i si, 'Bulienu ha elu,'
 mgbe ahụ o ga-azoputa ndi e wedara n'ala.
 30 O ga-azoputa o buladi onye ahụ nke aka ya na-adighi ocha,
 bu onye nke a ga-azoputa site n'idi ocha nke aka gi."

23

Okwu Job

- 1 Mgbe ahụ, Job zara si:
 2 "O buladi taa, mkpesa m di ilu;
 aka ya di arọ megide m n'agbanyeghi isu ude m.
 3 A sikwa na m maara ebe m ga-achota ya;
 a sikwa na m nwere ike ijeru ebe obibi ya!
 4 Aga m edozi mkpesa m n'usoro n'ihu ya
 were iru uka mejuo onu m.
 5 Aga m achoputa ihe o ga-aza m
 ma tuleekwa ihe o ga-agwa m.
 6 O ga-eji ike di egwu megide m?
 Mba, o gaghị ebo m ebubo.
 7 N'ebe ahụ, onye ziri ezi ga-eme mkpesa n'ihu ya.
 N'ebe ahụ, a ga-anaputakwa m site n'aka onye ikpe m ruo mgbe ebighi
 ebi.
 8 "Ma o buru na m agaa n'owuwa anyanwu o noghi n'ebe ahụ;
 o buru na m gaa n'odida anyanwu, agaghị m achota ya.
 9 Mgbe o no n'oru n'ugwu anaghị m ahụ ya,
 mgbe o loghachiri na ndida anaghị m ahukwa ya.
 10 Ma o maara uzo m na-aga,
 mgbe o nwaputasi m, aga m aputa dika olaedo,
 11 ukwu m abuo na-agbaso nzo ukwu ya;
 ana m eso uzo ya na-atugharighi n'aka nri maobu aka ekpe.
 12 Esibeghi m n'iwu nke si n'onu ya puta wezuga onwe m;
 a na m echekwa okwu onu ya kara nri nke m na-eri kwa ubochi.
 13 "Ma o guzo naani ya, onye puru iguzogide ya?
 O na-eme ihe obula masiri ya.
 14 O na-emezu ukpuru ya niile o zubere megide m,
 o ka nwekwara nzube ndi ozo yiri nke a o dobere imegide m.
 15 N'ihia ya ka obi ji ama m jijiji n'ihu ya;
 mgbe m chetara banyere ihe ndi a niile, ana m atu egwu ya.
 16 Chineke emeela ka obi m daa mba;
 Onye puru ime ihe niile emeela ka m maa jijiji.
 17 Ma ochichiri emeghi ka m mechie onu m,
 bu oke ochichiri nke kpuchiri ihu m.

24

- 1 "Gini mere Onye puru ime ihe niile adighi ahoputa oge maka ikpe ikpe?
 Gini mere ndi maara ya ga-eji na-ele anya n'efu maka oge ndi a?
 2 Ufodu umu mmadu na-ewezuga nkume oke ala,

- na-elekọta igwe aturụ ha zutere n'ohi.
- ³ Ha na-apunara inyinya ibu nke nwa mgbei,
ha na-anarakwa ehi nke nwanyi di ya nwuru n'ihe ebe.
- ⁴ Site n'okporouzo ka ha na-akwapu ndi no na mkpa.
Ha na-ejikwa aka ike mee ka ndi ogbenye di n'ala ahụ zoo onwe ha.
- ⁵ Dika inyinya ibu ohia no n'ozara,
otu a ka ndi ogbenye si agaghari na-achoghari ihe oriri,
ala na-adighi epuputa ihe na-enye umu ha nri.
- ⁶ Ha na-ekpokota ahijia anu ulo na-ata n'ubi,
na-atutukotakwa mkpuru vaini nke foduru n'ubi ndi ajo omume.
- ⁷ N'ih i enweghi uwe, ha na-agba oto n'abali,
ha enwekwaghi akwa iji kpuchie onwe ha oyi.
- ⁸ Oke mmiri ozuzo nke ugwu na-edede ha ahụ,
ha na-amaku nkume n'ih i enweghi ebe mgbaba.
- ⁹ Nwa na-enweghi nna ka a na-eji ike napu ara.
Nwa oheru nke onye ogbenye ka a na-anara n'ihe ebe.
- ¹⁰ N'ih i enweghi akwa ha na-agba oto na-agaghari,
ha na-ebu ukwu oka ma noro n'agu.
- ¹¹ Ha na-asuputa mmanu oliv n'elu ebe e mebere maka ya,
ha na-azochaputa mmanya vaini ma akpiri na-akpo ha nku.
- ¹² Uzu isu ude ndi na-anwu si n'obodo na-ebili,
mkpuruobi nke ndi e meruru ahụ na-eti mkpu enyemaka.
Ma o dighi onye Chineke na-ahuta ka onye ikpe mara n'ih ihe ndi a.
- ¹³ "O di ndi na-enupu isi megide ihè,
ndi na-amaghi uzọ ya
maobu na-anogide n'uzo ya.
- ¹⁴ Mgbe ihè nke ubochi gafere, ogbu mmadu na-ebili,
gbuo onye ogbenye na onye no na mkpa;
n'abali kwa, o na-ezoba dika onye ohi.
- ¹⁵ Anya onye na-akwa iko na-ele anya chi ojiji;
o na-eche n'obi ya si, 'O dighi onye obula ga-ahụ m,'
o na-ekpuchikwa ihu ya.
- ¹⁶ N'ochichiri, ndi ohi na-egbuka ulo ndi mmadu baa,
ma n'ehihie ha na-emechibido onwe ha uzọ n'ime ulo;
o nweghi ihe ha na ihè jikoro.
- ¹⁷ N'ebe ha niile no, etiti abali bu ututu ha,
ha na ihe egwu nke ochichiri bu enyi.
- ¹⁸ "Ma ha bu ufufu di n'elu mmiri;
ala ha ketara bu ihe a buru onu,
nke mere na o dighi onye na-agakwa n'ubi vaini ha.
- ¹⁹ Dika okpomoku na okochi si eme ka mkpuru mmiri oyi gbazee,
otu a ka ala ili si ewere ndi mehiera n'ike.
- ²⁰ Akpanwa na-echefu ha,
ikpuru na-eji ha mere ihe oriri;
anaghi echetakwa ndi ajo omume
kama a na-etiji ha dika osisi.
- ²¹ Ha na-akpagbu nwanyi aga na nwanyi na-enweghi nwa,
ha adighi elekota nwanyi di ya nwuru.
- ²² Ma Chineke na-eji ike ya dokpuru ndi di ike nke ukwu puo,

- o bu ezie na ha bu ndi ihe na-agara nke oma, ma ha enweghi nkwa nke ndu.
- 23 O nwere ike ime ka ha dabere na ntukwasi obi na o nweghi ihe puru imetu ha,
ma anya ya dikwasiri uzọ ha niile.
- 24 A na-ebuli ha elu nwa mgbe nta, ma e mesia, ha anokwaghi,
a na-eweda ha n'ala chikotakwa ha dika ndi ozọ,
a na-ebipụ ha dika ukwu oka.
- 25 "O buru na o bughị otu a, onye puru i si na ihe m kwuru bu okwu ugha si otu a mee ka okwu m buru ihe efu?"

25

Okwu Bildad

- 1 Mgbe ahụ, Bildad onye Shua zara si:
2 "Ike ochichi na oke egwu bu nke Chineke;
O bu ya na-eme ka udo diri n'eluigwe.
3 Onye puru iguta usuu ndi agha ya onu?
Onye kwa ka ihè ya na-adighi enwukwasi?
4 Mmadu o ga-esi anaa buru onye ezi omume n'ihu Chineke?
Mmadu nwanyi muru o ga-esi anaa di ocha?
5 Lee, o buladi onwa adighi achawaputa,
ozo kpakpando adighi ocha n'anya ya,
6 ka ofoduzie nwa mmadu efu muru, nke bu naani ikpuru,
mmadu, nke bu naani idide."

26

Okwu Job

- 1 Mgbe ahụ, Job zaghachiri:
2 "Lee ka i si nyere onye na-adighi ike aka!
Leekwa ka i si zoputa ogwe aka nke onye ume na-adighi!
3 Lee udi ndumodu i nyerela onye na-enweghi amamihe!
Leekwa udi oke nghota nke i gosiputara.
4 O bu onye nyeere gi aka ikwu okwu ndi a?
Mmuo onye si n'onu gi kwuo okwu?
5 "Ndi nwuru anwu no n'oke ihe mgbu,
ha na ndi no n'okpuru mmiri na ndi bi n'ime ya.
6 Ala mmuo gba oto n'ihu Chineke;
mbibi* togbokwara na-enweghi ihe kpuchiri ya.
7 O na-agbasapu elu elu nke mbara eluigwe n'elu ebe togboro n'efu.
O nweghi ihe o kokwasiri uwa n'elu ya.
8 O na-ekechi mmiri n'ime igwe ojii,
ma idi arọ ya adighi eme ka igwe ojii gbawaa.
9 O na-ekpuchi ihu onwa nke di n'uju ya,†
na-agbasakwa igwe ojii ya n'elu ya,
10 O kewaputara oke n'elu ogbu mmiri,
ka o buru oke di n'etiti ihè na ochichi.
11 Ogidi niile nke eluigwe na-ama jijiji,

* 26:6 26:6 Maobu, Abadon n'asusu Hibru † 26:9 26:9 O na-ekpuchi ihu ocheeze nke onwa

- tuokwa oke egwu n'ih i ịba mba ya.
 12 N'ike ya ka o ji kpalie oke osimiri;
 ọ bu amamihe ya ka o ji tigbuo Rehab.
 13 Ọ bu site na nkuume ya ka mbara eluigwe ji maa mma;
 aka ya dupuru agwo na-agba osọ.
 14 Ihe ndi a bu onu onu oru aka ya;‡
 lee ka o si di nta bu okwu ntakwu anyi na-anu gbasara ya!
 Onye puru ighotacha ida uda§ nke ike ya?"

27

Okwu ikpeazu Job nye ndi enyi ya

- 1 Ma Job gakwara n'ihu n'okwu ya si:
 2 "N'ezie, dika Chineke na-adi ndu, onye juru ikpere m ikpe ziri ezi,
 Onye puru ime ihe niile, onye mere ka m hu ihe ilu nke mkpuruobi.
 3 Ogologo mgbe m nwere ndu n'ime m,
 mgbe iku ume Chineke dikwa n'imi m,
 4 egbugbere onu m agaghi ekwu ihe ojoo,
 ire m agakwaghi ekwu okwu aghughu.
 5 Agaghi m ekwenye na ihe unu kwuru ziri ezi;
 ruo mgbe m ga-anwu, agaghi m agonari izuoke m.
 6 Aga m ejigidesi ezi omume m aka ike, agaghi m ahapu ya;
 o nwekwaghi mgbe obi m ga-ata m uta ogologo ubochi niile nke ndu
 m.
 7 "Ka ndi iro m diri ka ndi ajo omume,
 ka ndi na-ebili imegide m diri ka ndi na-emebi iwu.
 8 N'ih i nke a, gini bu olileanya onye na-amaghi Chineke nwere mgbe e
 bipuru ya,
 mgbe Chineke wepuru ndu ya?
 9 Chineke o na-anu ikwa akwa ya
 mgbe nsogbu dakwasiri ya?
 10 O ga-achota ihe utu n'ime Onye puru ime ihe niile?
 O ga-akpoku Chineke mgbe niile?
 11 "Aga m akuziri unu maka ike nke Chineke;
 agaghi m ezo ihe banyere uzọ Onye puru ime ihe niile.
 12 Unu onwe unu ahula ihe ndi a,
 gini mere unu ji ekwu okwu ndi a na-enweghi isi?
 13 "Nke a bu oke Chineke na-ekenye ndi ajo omume,
 nke a bukwa ihe nketa nke onye ahụ na-adighi eme ebere na-anata
 site n'aka Onye puru ime ihe niile.
 14 N'agbanyeghi onuogugu umu ya, oke ha bu mma agha;
 umu ya agaghi enwe ihe oriri ga-ezuru ha.
 15 Orja na-eefe efe ga-egbu ndi ya foro ndu;
 ozo, umu nwanyi ha hapuru nwuo agaghi akwa akwa n'ih i ha.
 16 O buru na o kpakota olaocha dika uzuzu,
 ma tukotakwa uwe dika aja uru,
 17 ihe ndi o kpakotara bu onye ezi omume ga-eyi ha,
 ndi aka ha di ocha ga-ekekwa olaocha ya.

‡ 26:14 26:14 Ihe ndi a bu ufodu n'ime ihe o na-eme § 26:14 26:14 Egbe eluigwe nke ike

- 18 Ụlọ o wuru dị ka ụlọ nla,
dịkwa ka ụlọ ntu nke onye nche wuru.
- 19 Ọ na-edina ala dịka ọgaranya ma ọ gaghi edinakwa dịka ọgaranya ọzọ;
mgbe ọ saghere anya ya abụọ, ihe niile efuola.
- 20 Oke egwu na-adakwasị ya dịka idee mmiri;
oke ebili mmiri na-ebufu ya n'abalị.
- 21 Ifufe si n'ọwụwa anyanwụ na-ebufu ya, agaghị ahụkwa ya anya ọzọ;
ọ na-azachapụ ya site n'ọnọdu ya.
- 22 Ọ na-atụfu ya na-enweghị ebere
mgbe ọ na-eme ngwangwa ịgbapụ site n'ike ya.
- 23 Ọ na-akụkọta aka ya n'ikwa emo,
were ịma ọsụ wezuga ya n'ọnọdu ya."

28

Nwa mgbe nta: Ebe a na-achọta amamihe

- 1 Olulu e si egwuputa ọlaocha dị;
ebe a na-anụcha ọlaedo dịkwa.
- 2 E si n'ime ala eweputa igwe,
ọlanchara na-agbazeputa site nkume na-aghọ ọla.
- 3 Mmadu na-eme ka ọchịchiri nwee ọgwugwu;
ọ na-enyochaputa ihe dị ebe dị anya,
na-achọ igwe n'ime oke ọchịchiri.
- 4 Ọ na-egwu olulu n'ebe dị anya site n'ebe mmadu bi,
n'ebe ukwu mmadu na-adighi eru,
n'ebe ahụ dị anya site n'ebe mmadu bi ka ha na-akwufeghari.*
- 5 Ala ahụ e si na ya enweta nri,
aburula ihe e ji oku gbanwee n'okpuru ya.
- 6 Safaia bu nkume di oke onuahia di na nkume ya;
aja ya nwekwara mkpuru ọlaedo.
- 7 Ọ dighi anu ufe nke na-eri anu maara uzọ ahụ zoro ezo;
anya agụ nkwo ọbula ahutubeghi ya.
- 8 Anu ohia di nganga anaghi azonye ukwu n'elu ya,
odum ọbula adighi awaghari n'ebe ahụ.
- 9 Ndi mmadu na-eji aka na-etiwasi nkume ahụ na-enwu oku
mee ka mgborogwu ugwu ahụ puta ihè.
- 10 Ha na-awaputa ọwa uzọ n'etiti nkume ahụ,
anya ha na-ahukwa akunuba ya niile.
- 11 Ha na-achoputa isi mmiri niile
ma meekwa ka ihe nzuzo puta ihè.
- 12 Ma olee ebe ka a ga-achota amamihe?
Olee kwa ebe nghota bi?
- 13 Mmadu apughị ighota onuahia ya,
agaghị achotakwa ya n'ala ndi di ndu.
- 14 Ogbu mmiri na-asị, "Ọ dighi n'ime m,"
osimiri na-asị, "Ọ dighi n'aka m."
- 15 A gaghi eji ọlaedo a nuchara nke oma zuta ya,
apughị itu ihe bu onuahia ya n'ọlaocha.

* 28:4 28:4 N'oge ochie, ọ bu n'uche e ji eriri kegide ka ndi na-egwuputa ihe di iche iche site n'ime ala na-anodu ala. Mgbe a na-adotu ha, ukwu ha adighi eru ala, ha na-akwufegharikwa n'ihu onodu ha.

- 16 A gaghi eji olaedo nke Ofia zuta ya,
a gaghi ejikwa nkume dara oke onuahia nke oniks maobu safaia zuta ya,
- 17 A gaghi eji olaedo maobu kristal tunyere ya,
maobu iji ejiji olaedo nweta ya.
- 18 Koral na jasper erughi ihe a na-akpotu aha n'ebe o di;
onuahia nke amamihe kariri otutu rubi.
- 19 A gaghi eji ola topaazi nke Kush tunyere ya;
a puhgi iji olaedo a nuchara anucha zuta ya.
- 20 Olee ebe amamihe si abia?
Olee ebe nghota bi?
- 21 E zoro ya ezo site n'anya ihe niile di ndu,
e kpuchikwara ya nye o buladi anu ufe nke eluigwe.
- 22 Mbibi na onwu na-asị;
"Naani akuko ya ruru anyi nti."
- 23 Chineke ghotara uzọ ya,
naani ya makwara ebe obibi ya di.
- 24 N'ihu na o na-ahu nsotu nke uwa,
na-ahukwa ihe niile di n'okpuru eluigwe.
- 25 Mgbe o hiwere ike nke ikuku,
tukwa mmiri n'ihe otutu,
- 26 mgbe o nyere mmiri ozuzo iwu
meekwa uzọ nye egbe eluigwe na oke ikuku,
- 27 mgbe ahu, o lere amamihe anya, nyochasia ya,
meekwa ka o guzosie ike, ma nwaputakwa ya.
- 28 O siri mmadu,
"Itu egwu Onyenwe anyi, nke ahu bu amamihe;
ozọ, i si n'ihe ojoo wezuga onwe bu nghota."

29

Ngọpu ikpeazu Job

- 1 Job gakwara n'ihu n'okwu ya si:
- 2 "O gaara adi m noo mma ma a si na m ga-adi dika m di n'onwa ole na
ole gara aga,
dika ubochi ndi ahu mgbe Chineke na-elekota m,
- 3 mgbe oriona ya na-achakwasị m n'isi
ihe ya ka m ji jee ije n'ochichiri.
- 4 Ewoo, otu ihe diiri n'ubochi ihe na-agara m nke oma,
mgbe mmekorita mu na Chineke mere ka ulo m buru ebe a goziri
agozi,
- 5 mgbe Onye puru ime ihe niile nonyeere m
na mgbe umu m nokwa m gburugburu,
- 6 mgbe uzọ m juputara na mmiri ara ehi rahuru arahu,
mgbe nkume na-awuputara m mmanu oliv dika mmiri na-aso aso.
- 7 "Mgbe m na-apu n'onu uzọ ama obodo
were onodu m n'ama.
- 8 Umu okorobia na-ahu m wezuga onwe ha,
ndi okenye na-ahukwa m ma guzo n'ukwu ha;
- 9 ndiisi ochichi obodo na-akwusi ikwu okwu
ma were aka ha kpuchie onu ha;

- 10 olu ndị a na-asọpuru na-adakwa juu,
ire ha na-araparakwa ha n'akpo onu.
- 11 N'oge ahụ, onye ọbụla nuru olu m na-ekwu ihe di mma banyere m,
ndi hukwara m na-agba ama oma maka m.
- 12 N'ihia na anaputara m ndi ogbenye na-eti mkpu enyemaka,
naputakwa ndi mgbei na-enweghi ndi enyemaka.
- 13 Onye no n'onu onwu goziri m;
emekwara m ka obi nwanyi di ya nwuru buo abu.
- 14 Ana m eyikwasị ezi omume dika uwe,
ikpe ziri ezi bu uwe mwuda m na akwa okike nke isi m.
- 15 Abụ m anya nye onye isi,
burukwa ukwu nye onye ngwuro.
- 16 Abụ m nna nke onye no na mkpa;
burukwa onye gbaliri ihu na ndi obia natara ikpe ziri ezi.
- 17 Etijiri m ikiri eze nke ndi ajo omume,
si otu a naputa ndi ha na-achọ idogbu.
- 18 "Echere m si, 'Aga m anwu n'ulo nke aka m,
na ubochi m ga-abakwa uba dika aja di n'ala.
- 19 Mgborogwu m ga-eto rida na mmiri,
na igirigi ga-adakwasikwa n'alaka m abali niile.
- 20 Nsoपुरu m ga-adigide ohuru n'ime m,
uta m ga-adigidekwa ohuru n'aka m.'
- 21 "Umụ mmadu na-eji oke olileanya na-ege m nti,
ha na-ederekwa duu inuru ndumodu m.
- 22 Mgbe m kwusiri okwu, ha anaghi ekwukwa ozo.
Okwu m na-ada juu na nti ha.
- 23 Ha na-echerekwa m dika e si echere mmiri ozuzo,
na-anukwa okwu m dika ala si anu mmiri ozuzo n'okochi.
- 24 Mgbe m miiri ha onu ochi, ha adighi ekwenye ya;
ihe nke ihu m di oke mkpa nye ha.
- 25 O bu m na-ahoputara ha uzo, na-anodu dika onyeisi ha;
ebiri m dika a ga-asị na m bu onye eze n'etiti ndi agha ya;
na dika onye na-akasi ndi na-eru uju obi.

30

- 1 "Ma ugbu a, ha na-akwa m emo
bu ndi bu umuntakiri n'ebe m no,
bu ndi nna ha na-etorughi ndi m na-ezipu
ka ha na nkita na-eso aturu m nokota.
- 2 Uru gini ka ike aka ha ga-abara m,
ebe o bu na ha adighikwa ike?
- 3 Ha bu ndi ike gwuru site n'uko na aguu,
ha na-agaghari n'ala kporo nku
na-awaghari n'ime ozara n'abali.
- 4 N'ala ohia ka ha na-aturi ahia nnu,
mgborogwu osisi brum bukwa nri ha.
- 5 A chupuru ha site n'etiti ndi mmadu ibe ha,
a na-etiso ha mkpu dika ha bu ndi ohi.
- 6 A chupuru ha ka ha gaa biri n'ala iyi mmiri na-adighi.

- Ha bi n'etiti oḡba nkume na oṅu a tūru n'ime ala.
- ⁷ Ha na-eme ụzụ n'ohia dika umu anumanu,
na-ejikota onwe ha n'ahihia toro n'okpuru osisi.
- ⁸ Ha bu ndi e ledara anya, ndi na-enweghi aha,
e sitere n'ala ahụ chupụ ha.
- ⁹ "Ma ugbu a, aburula m ihe umu okorobia ji abụ abụ ikwa emo;
aburukwala m okwu ha ji anopuru ubochi.
- ¹⁰ Abụ m ihe iso oyi nye ha, ha adighi abiakwa m nso;
ha anaghi egbu oge igbu m aso mmiri n'ihu.
- ¹¹ Ma ugbu a, ebe o bu na Chineke atopula eriri uta m ma kpagbuo m,
o nwekwaghi ihe ha na-adighi eme n'ihu m.
- ¹² N'aka nri m mba ndi a na-ebuso m agha.
Ha na-esiri ukwu m onya,
ha na-ewuli mgbidi ha nochibido m.
- ¹³ Ha na-etiwasi uzọ m,
ha kwadoro mmekpa ahụ m.
'O nweghi onye ga-enyere ya aka,' ka ha na-ekwu.
- ¹⁴ Ha na-abiakwasi m dika ndi sitere ebe e tipuru mgbidi;
n'etiti mbibi ya ha na-enu onwe ha enute n'ebe m no.
- ¹⁵ Oke egwu abiakwasila m;
ugwu m adila ka ihe ifufe buuru,
nchekwa m agabigala dika igwe ojii.
- ¹⁶ "Ugbu a, ndu m ji nwayoo nwayoo na-agabiga;
ubochi ahuhu ejidela m.
- ¹⁷ Abali na-esewasi okpukpu m,
ihe mgbu m nke na-ata ata enweghi ezumike.
- ¹⁸ N'oke ike ya, Chineke na-adiri m ka uwe;
o na-ekechi m dika olu uwe m.
- ¹⁹ O na-atuba m n'ime apiti,
mee ka m ghoo ntụ na aja.
- ²⁰ "Chineke m, anam etiku gi ma i dighi aza m;
anam eguzo oto, ma naani anya ka i lere m.
- ²¹ I na-emegide m na-enweghi obi ebere;
i ji aka gi di ike megide m.
- ²² I na-ejide m n'ike welie m elu chuba m n'oke ifufe,
i na-eme ka m buru onye na-akwufeghari n'oke ifufe nke mmiri.
- ²³ Amara m na i ga-eweda m ruo onwu;
ruo n'ebe e debeere mmadu niile di ndu.
- ²⁴ "N'ezie, o dighi onye na-emegide onye e tidara n'ala;
mgbe o na-eti mkpu n'onodu nhuju anya ya na-achọ enyemaka.
- ²⁵ O bu na m akwaghi akwa n'ihidi ndi no na nsogbu;
o bu na mmuo m erughi ujụ n'ihidi ndi ogbenye?
- ²⁶ Ma mgbe m lere anya ihe oma, ihe ojoo bira;
mgbe m lere anya ihè, mgbe ahụ ka ochichiri bira.
- ²⁷ Obi m anaghi ezu ike n'ime m;
ubochi ahuhu na-ezute m.
- ²⁸ Ana m agaghari na-eji nji ma o bughu n'ihidi oke anwu.
Eguzola m oto n'ogbakọ ndi mmadu tikuo ha ka ha nyere m aka.

- 29 Aburula m nwanne nkita oha;
 onye ya na ikwighikwighi na-esoghari.
 30 Akpukpo ahụ m na-eji nji na-ekpe iwere;
 anụ ahụ m na-anụ oku dika ihe a kwanyere oku.
 31 Uda ubo akwara m bu uda iru ujū;
 uda oja m bukwa uda iti mkpu akwa.

31

- 1 “Mụ na anya m gbara ndu kpebie
 na o nweghi mgbe m ga-ele nwaagboghoho obula anya n’ihi aguu ikwa
 iko.*
 2 N’ihi na, ginị bu oke mmadu ketara n’aka Chineke onye bi n’elu;
 ginị bukwa ihe nketa ya site n’aka Onye puru ime ihe niile no n’elu?
 3 O bughị mbibi nye ndi ajo omume,
 nhuju anya nye ndi na-eme ihe ojoo?
 4 O bu na o naghị ahụ uzọ m niile,
 guokwa nzọ ukwu m niile onu?
 5 “O buru na m gara ije n’uzo ugha
 maobu na ukwu m mere ngwangwa gbasoro uzo aghughohu,
 6 ka Chineke were ihe otutu ziri ezi tuo m,
 o ga-amata na m bu onye na-enweghi ita uta.
 7 O buru na nzọ ukwu m si n’uzo wezuga onwe ya,
 o buru anya m na-edu obi m,
 ma o bukwanu na aka m abuo bu ihe e meruru emeru,
 8 o buru otu a, ka onye ozo rie ihe m kuru n’ubi,
 ka e hopuchakwa ihe niile m kuru n’ubi.
 9 “O buru na o guola obi m aguu ijekwuru nwanyi ozo,
 maobu na m ezoola n’onu uzo onye agbataobi m,
 10 mgbe ahụ, ka nwunye m kworo nwoke ozo nri,
 ka ndi ikom ozo dinaa ya.
 11 N’ihi na nke ahụ ga-abu ihe ihere,
 burukwa mmehie kwesiri ka e kpee ya ikpe.
 12 O bu oku na-ere ruo n’ebe ila n’iyi;†
 nke puru ihopu ihe owuwe ubi m niile.
 13 “O buru na m juru ikpe ikpe ziri ezi
 nye nwoke maobu nwanyi obula na-ejere m ozi
 mgbe ha nwere mkpesa megide m,
 14 ginị ka m ga-eme mgbe Chineke biakwutere m?
 Ginị ka m ga-aza ya mgbe o juru m ajuju?
 15 O bu na o bughị onye kpuru m n’afọ nne m mekwara ha?
 O bughị ya kpuru anyi abuo n’afọ nne anyi?
 16 “O buru na maju inye ndi ogbenye ihe di ha mkpa,
 ma o burukwa na m eme ka anya nwanyi di ya nwuru dalaa ya n’isi,
 17 o buru na m dobere ihe oriri m maka naani m,
 ma ju inye ya umu mgbei;

* 31:1 31:1 Maobu, anya ojoo Mat 5:28 † 31:12 31:12 Maobu, Mbibi

- 18 ma site n'okorobia m, azulitere m ha dika nna kwesiri,
 o bukwa site na nwantakiri ka m bu onyendu nye nwanyi di ya nwuru.
- 19 O buru na o di mgbe m huru onye na-ala n'iyi n'ihhi enweghi akwa,
 maobu onye no n'uko nke na-enweghi uwe,
- 20 ma obi ha agozighi m
 n'ihhi iji aji sitere n'umu aturu m mee ka o nwee okpomoku n'ahu ya.
- 21 O buru na m eweliela aka m megide onye nna ya nwuru,
 n'ihhi na m mara na m nwere nkwuwa okwu n'uloikpe,
- 22 mgbe ahụ, ka aka m si n'ubu m dapu,
 ka e tijiekwa ogwe aka m site na nkwonkwo ya.
- 23 N'ihhi na aturu m egwu mbibi na-esite n'aka Chineke,
 n'ihhi egwu ebube ya, enweghi m ike ime ihe ndi a.
- 24 "O buru na ntukwasị obi m di n'olaedo,
 maobu na m si olaedo a nuchara anucha, 'I bu ebe ndabere m.'
- 25 O buru na m nuriri onu n'ihhi oke aku m,
 ihe nnweta nke aka m ritere n'uru,
- 26 o buru na m legidere anyanwu anya n'ebube ya,
 maobu onwa n'ike nchawa ya,
- 27 nke ga-eme ka obi m buru ihe a rafuru na nzuzo,
 maobu aka m aburu ihe e weliri ife ha ofufe,
- 28 mgbe ahụ, ihe ndi a ga-abu mmehie nke a ga-ekpe ikpe,
 n'ihhi na m gaara abu onye na-ekwesighi ntukwasị obi nye Chineke,
 Onye bi n'elu.
- 29 "O buru na m nuriri onu n'ihhi odachi nke dakwasiri onye iro m
 maobu chia ochi n'ihhi nsogbu nke dakwasiri ya,
- 30 ekwebeghi m ka onu m mehie
 megide ha site n'ibu ndu ha onu.
- 31 O buru na o nwebeghi oge ndi no n'ezinaulo m kwuru okwu si.
 'Onye ka o bu nke na-erijubeghi afo site n'ihhe oriri Job na-enye?'
- 32 Ma o dighi onye obia na-anọ onodu abali n'ama,
 n'ihhi uzọ m na-eghe oghe mgbe obula nye ndi ije.
- 33 O buru na m na-ezo mmehie m dika ndi ozo,‡
 site n'izobe mmehie m n'ime obi m,
- 34 n'ihhi na m turu egwu igwe mmadu,
 si otu a, tuo oke egwu n'ihhi nleda anya nke ndi agburu di iche iche,
 nke mere ka m gbaa nkiti ghara ipu n'ezi.
- 35 ("O, a si na o nwere onye ga-ege m nti!
 Ana m ebinye aka m n'okwu ngogu m, ka Onye puru ime ihe niile za
 m,
 ka onye na-ebo m ebubo deputa ihe o nwere megide m n'akwukwo.
- 36 N'ezie, aga m eyiri ya n'ubu m,
 aga m eyinyekwa ya dika okpueze.
- 37 Aga m agukoro ya nzo ukwu m niile,
 aga m ejekwuru ya dika okpara eze.)
- 38 "O buru na ala m etie mkpu megide m,
 o buru na olulu di na ya ejuputa n'anya mmiri,
- 39 o buru na m eripia ihe o meputara na-akwughi ugwo,

‡ 31:33 31:33 Maobu, dika Adam mere

maọbụ mee ka mmụọ ndị bi n'ime ya daa mba,
 40 ka ogwu pupụta n'ọnođụ ọka wiiti,
 ka ahịhịa na-esi isi ojoọ pupụtakwa n'ọnođụ ọka bali.”
 Okwu Job agwụla.

32

Okwu Elihu

1 Mgbe ahụ, ndị ikom atọ ndị a kwusiri ịsa Job okwu ọbụla ọzọ n'ihị na ọ hụrụ onwe ya dika onye ezi omume. 2 Ma oke iwe were Elihu nwa Barakel onye obodo Buz, si n'ikwu Ram megide Job n'ihị na ọ gurụ onwe ya dika onye ezi omume karịa Chineke. 3 Iwe wekwara ya n'ebe mmadụ atọ ndị enyi Job nọ, n'ihị na ọ dighi ebe ha hū tara Job dika onye ụzọ ya na-ezighi ezi, ma ha gara n'ihu ịma ya ikpe. 4 Ma ruo ugbo a, Elihu agwaghị Job okwu ọbụla n'ihị na ndị ọzọ bụ okenye n'ebe ọ nọ. 5 Ma mgbe ọ hụrụ na ndị ikom atọ ndị a enweghị okwu ọzọ ha ga-ekwu, nke a kpasuru ya iwe.

- 6 Ma Elihu nwa Barakel onye obodo Buz zara si:
 “Abụ m nwantakiri n'ọnuogugụ afọ m gbara,
 ma unu bụ ndị okenye;
 ọ bụ nke a mere m ji gbaa nkiti n'ujọ,
 hapụ ịgwa unu ihe m maara.
 7 Echere m n'obi m si, 'Ọnuogugụ afọ ga-ekwu okwu;
 ọtụtụ afọ ka ọ dikwara ikuzi amamihe.'
 8 Ma ọ bụ mmụọ di n'ime mmadụ,
 nkuume nke Onye puru ime ihe niile na-enye nghota.
 9 Ọ bughị naanị ndị okenye bụ ndị mara ihe,
 ọ bụkwaghị naanị ndị gbara ọtụtụ afọ bụ ndị na-aghota ihe ziri ezi.
 10 “Ya mere m na-asị, Geenụ m ntị;
 mụ onwe m ga-agwa unu ihe m ma.
 11 Echeere m oge niile unu na-ekwu okwu,
 egere m ntị na ntughari uche unu,
 oge niile unu na-achoputa okwu unu ga-ekwu.
 12 Egere m nnoọ unu ntị,
 ma ọ dighi onye n'ime unu nwerela ike gosi Job ụzọ o si jehie;
 ọ dighi onye n'ime unu zagbachiri iru ụka ya.
 13 Unu ekwula si, 'Anyị achotala amamihe;
 ka Chineke na-abughị mmadụ gosi ya mmehie ya.'
 14 Ma Job edozighi okwu ya n'usoro megide m,
 ya mere agaghị m eji iru ụka unu zaghachi ya.
 15 “Ha adaala mba na-enweghị ihe ọzọ ha ga-ekwu;
 ike okwu agwula ha.
 16 M ga-echere, ugbo a ha deere duu,
 ugbo a ha guzo ebe ahụ na-enweghị osisa?
 17 Mụ onwe m ga-ekwu uche m;
 ihe m maara ka mụ onwe m ga-ekwu,
 18 n'ihị na okwu juru m onụ,
 ọ bụkwa mmụọ di n'ime m na-akwagide m.
 19 N'ime m, adi m ka mmanya na-agbo ufufu a kwuchiri na karama,
 dika karama akpukpo ohuru di njikere ịgbawa.

- 20 Aga m ekwuriri okwu ka m si n'uzo di otu a chota izuike;
aga m emeghe egbugbere onu m ma zaghachi.
- 21 Agaghi m ekpe mmadu obula ikpe mmegide
maobu jaa mmadu obula mma n'uzo na-ezighi ezi.
- 22 N'ih na o buru na m bu oka nwere ire utu n'ija ihe na-ezighi ezi mma,
Onye kere m ga-ewepu m n'oge na-adighi anya.

33

- 1 "Ma ugbu a, Job, gee nti n'okwu m;
naakwa nti nke oma n'ihe niile m ga-ekwu.
- 2 Ejikerela m imeghe onu m ikwu okwu;
okwu m dikwa n'onu ire m.
- 3 Okwu m sitere n'izi ezi nke obi m;
egbugbere onu m na-ekwu naani eziokwu nke m ma.
- 4 O bu Mmuo nke Chineke mere m,
nkuume nke Onye puru ime ihe niile na-enye m ndu.
- 5 Zaghachi m ma o buru na i nwere ike;
jikere onwe gi ka anyi rurita uka.
- 6 Mu onwe m di ka i si di n'ihu Chineke;
mu onwe m bukwa ihe esitere n'uro kpuo.
- 7 Egwu m ekwesighi ime ka i tuu oke uju,
ma o bukwanu ogwe aka m idi aru n'ahu gi.
- 8 "Ma i kwuola ya na nti m,
anuru m okwu ndi ahu niile,
- 9 'Mu onwe m di ocha n'obi m, o nweghi ihe na-ezighi ezi m mere;
adi m ocha na-enweghi mmehie obula.
- 10 Ma Chineke chotara ezughi oke n'ebe m no;
o na-ahuta m dika onye iro ya.
- 11 O na-eji mkporo kechie ukwu m abuo;
o na-enyochakwa uzu m niile.'
- 12 "Ma ana m agwa gi, na nke a i meghe nke oma,
n'ih na Chineke di elu kari mmadu.
- 13 Gini mere i ji na-ekpesara ya
na o dighi azaghachi mmadu obula okwu?
- 14 Ma Chineke na-ekwu okwu, ugbu a n'otu uzu, ugbu a kwa n'uzu ozo,
o bu ezie na mmadu nwere ike ghara ighota ya.
- 15 Na nro maobu n'ohu nke abali,
mgbe umu mmadu na-ada n'oke ura,
mgbe ha na-atughari n'elu ihe ndina ha.
- 16 O nwere ike kwunye ha okwu na nti
ma mee ka egwu tuu ha site n'otutu ido aka na nti;
- 17 ka mmadu si n'aju omume ya chegharia,
ka o si na nganga ya wezuga onwe ya,
- 18 ka o chebe mkpuruobi ya site n'olulu,
chebekwa ndu ya site n'ila n'iyi nke mma agha.
- 19 "Ozokwa, a na-abara mmadu mba site n'ihe mgbu nke na-eme ka o
dinara n'elu ihe ndina,
ebe okpukpo niile di ya n'ahu na-anogide na-egbu ya mgbu.

- 20 Nke na-eme ka ndụ ya na-asọ ihe oriri oyi,
 ọzọ, mkpuruobi ya na-ajukwa nri dika isiri uto.
- 21 Anụ ahụ ya na-abụ ihe na-ala n'iyi,
 ma okpukpu ya; nke bu ihe zoro ezo na mbu, na-aputa ihe ugbu a.
- 22 Mkpuruobi ya na-abiaru ili nso,
 ndu ha na-anokwa nso n'aka ndi na-ejere onwu ozi.
- 23 Ma a si na e nwere mmuo ozi no ya n'akuku,
 dika onye nkwuchite onu, otu onye n'etiti puku mmadu,
 onye ga-agwa mmadu ihe ziri ezi nye ya,
- 24 o na-emere onye ahụ amara, na-asikwa Chineke,
 'Naputa ya, ekwela ka o gbadaa n'ime olulu ili;
 achotala ihe mgbaputa n'ihi ya.
- 25 Ka ahụ ya nwogharia dika nke nwantakiri,
 ka a eweghachi ike ya dika o di n'ubochi okorobia ya.'
- 26 Mgbe ahụ, onye ahụ ga-arịo Chineke arịo ma chotakwa ihuoma ya,
 ha ga-ahụ ihu Chineke ma tiekwa mkpu onu,
 o na-enyeghachi ha ezi ihe n'ihi ezi omume ya.
- 27 Mgbe ahụ, o na-abiakwute umu mmadu si ha:
 'Emehiere m, mee ihe ziri ezi ka o buru ajo omume,
 ma anataghi m ihe kwesiri ibu ugwo oru m;
- 28 o gbaputara mkpuruobi m ka m ghara irida n'olulu ili,
 ya mere aga m adi ndu hukwa ihè nke ndu.'
- 29 "The ndi a niile ka Chineke na-emere mmadu
 ugboro abuo, obuladi ugboro ato.
- 30 Ka o doghachite mkpuruobi ya site n'olulu ili,
 ka ihè nke ndu si otu a mukwasị ya.
- 31 "Gee nti, Job, ma nuru okwu m;
 dere jii ka m kwuo okwu.
- 32 O buru na i nwere ihe i choro ikwu, zaghachi m;
 kwupu okwu, n'ihi na achoro m igu gi n'onye ezi omume.
- 33 Ma o bughị otu a, gee m nti;
 dere jii, ka m zi gi amamihe."

34

- 1 Mgbe ahụ Elihu siri:
 2 "Nuru okwu m, unu ndi amamihe;
 gee m nti unu ndi ikom nwere mmuta.
- 3 Nti na-anwale okwu dika
 ire si anu uto ihe oriri.
- 4 Ka anyi chotara onwe anyi ihe ziri ezi;
 ka anyi nokota muta ihe di mma.
- 5 "Job na-asị, 'Abu m onye ezi omume,
 ma Chineke na-anapu m ikpe ziri ezi.
- 6 O bu eziokwu na aka m di ocha
 ma a na-ahuta m dika onye ugha;
 o bu eziokwu na ikpe amaghi m
 ma onya na-enweghi ngwota ka akụ ya na-enye m.'
- 7 Olee nwoke dika Job,
 nke na-anu ikwa emo dika mmiri?

- 8 Ya na ndị na-eme ajọ ihe bụ enyi,
ya na ndị ajọ omume na-emekọkwa ihe.
- 9 N'ihì na ọ na-asị, 'Ọ dighị uru dị ya
na mmadụ na-achọ ime ihe na-atọ Chineke uto.'*
- 10 "Ya mere, geenụ m ntị, unu ndị ikom nwere nghọta.
Ya bụrụ ihe dị anya n'ebe Chineke nọ, bụ ime ajọ omume,
bụrụkwa ihe dị anya n'ebe Onye pụrụ ime ihe niile nọ, bụ ime ihe
na-ezighị ezi.
- 11 Ọ na-akwughachi onye ọbụla dika ihe o mere si dị,
ọ na-ewetara mmadụ dika omume ya kwesiri.
- 12 Ọ bụ ihe a na-ekwesighị iche n'uche na Chineke pụrụ ime ihe na-ezighị
ezi,
na Onye pụrụ ime ihe niile ga-ekpe ikpe n'ezighị ezi.
- 13 Onye hopụtara ya ịchị ụwa?
Onye mere ya onye nlekọta ụwa niile?
- 14 Ọ bụrụ na ọ bụ ebumnuche ya
iweghachi mmụọ ya na nkuume ya,
- 15 mmadụ niile ga-alakọta n'iyi,
mmadụ niile ga-alaghachikwa n'aja.
- 16 "Ọ bụrụ na i nwere nghọta, nūrụ nke a;
gee ntị n'okwu m.
- 17 Ọ pụrụ ịchị bụ onye ahụ kporọ ikpe ziri ezi asị?
Ị ga-ama Onye ezi omume na onye dị ike ikpe?
- 18 Ọ bughị ya na-agwa ndị eze okwu sị, 'Unu abaghị uru,'
ma na-agwakwa ndị a mara aha ha sị, 'Unu bụ ndị ajọ omume.'
- 19 Onye na-adighị ekpe ikpe mmegide† nye ụmụ ndị ikom eze,
onye na-adighị emenyere ndị ọgaranya, ma megbuo ndị ogbenye,
n'ihì na ha niile bụ ọrụ aka ya.
- 20 N'otu ntabi anya, ha na-anwụ n'ime etiti abali;
ndị ahụ na-ama jijiji ma gabiga;
a na-ewezugakwa ndị dị ike ma ọ bughị site n'aka mmadụ.
- 21 "Any a na-elekwasi ụzọ niile nke ụmụ mmadụ;
ọ na-ahụkwa nzo ụkwụ ha niile.
- 22 Ọ dighị ọchịchiri dị, ọ dighikwa oke ọchịchiri dị,
ebe ndị na-eme ajọ ihe pụrụ izo.
- 23 Ọ dighị mkpa ọ dīrī Chineke ịga n'ihu inyocha ụmụ mmadụ,
nke mere na ha ga-abia n'ihu ya maka ikpe ikpe.
- 24 Na-ajughị ajuju Chineke na-akutu ndị a maara aha ha
ma were ndị ọzọ dochie n'ọnọdụ ha.
- 25 N'ihì na ọ na-agukọ ọrụ ha niile,
ọ na-achupụ ha n'abali mee ka ha ghọọ ndị e gwepiara egwepia.
- 26 N'ebe mmadụ niile ga-ahụ ha ka ọ na-ata ha ahụhụ
n'ihì ajọ omume ha,
- 27 n'ihì na ha sitere n'iso ya wezuga onwe ha,
ha enweghikwa uche ilebanye anya n'uzọ ya ọbụla.
- 28 Ha mere ka iti mkpu akwa nke ndị ogbenye ruo ya ntị,
nke mere na ọ nūrụ akwa ndị nọ na mkpa.

* 34:9 34:9 Mal 3:14 † 34:19 34:19 Dit 10:17; Rom 2:11

29 Ma ọ buru na ọ gba nkiti, onye ga-ama ya ikpe?
 Ọ buru na o zoo ihu ya, onye puru ihu ya?
 Ma ya onwe ya na-achi isi n'ebe mmadu na mba no,
³⁰ igbochi nwoke na-adighi atu egwu Chineke ichi obodo,
 ka ọ gharakwa ibu ihe onya nye ndi mmadu.

31 “Ọ buru na mmadu a si Chineke,
 ‘Abu m onye ikpe mara ma agaghi m emehie kwa ozo.
³² Biko, zi m ihe ndi ahụ m na-apughị ihu;
 ọ buru na m emehiela, agaghi m emekwa ya ozo.’
³³ Chineke ọ ga-akwughachi gi ugwo oru site na mkpebi§ gi
 mgbe i juru icheghari?
 Gi onwe gi ga-ekpebi, ọ bughị mu;
 ya mere gwa m ihe i mara.

34 “Ndi ikom ndi nwere nghota na-ekwu si,
 ndi amamihe nuru okwu m na-asị m,
³⁵ ‘Job na-ekwu okwu dika onye na-amaghi ihe;
 okwu ya di ka nke onye na-enweghi uche.’
³⁶ Ọ ga-adi nnoo mma ma a si na a nwaa Job ruo nsotu
 maka osisa ya dika nke ajo mmadu!
³⁷ Ọ na-atukwasị nnupu isi n'elu mmehie ya;
 na-aku aka n'etiti anyi n'uzo ikwa emo,
 ma werekwa okwu nkwulu bara uba megide Chineke.”

35

¹ Mgbe ahụ, Elihu siri:
² “I na-eche na nke a ziri ezi?
 I siri, ‘Na m ziri ezi ọ bughị Chineke.’
³ N'agbanyeghi ihe ndi a, i na-aju ya si, ‘Uru gini ka ọ baara m,
 gini bu uru m ma ọ buru na emehiegi m?’
⁴ “Ọ ga-amasi m izaghachi gi,
 zaghachikwa ndi enyi gi na ha no.
⁵ Lelie anya na eluigwe ma hukwa.
 Legide mbara igwe na igwe oji niile, nke di anya karia gi.
⁶ Ọ buru na i mehie, olee uzo nke a si metuta ya?
 Ọ buru na mmehie gi bara uba, gini ka nke a puru ime ya?
⁷ Ọ buru na i bu onye ezi omume, gini ka i na-enye ya,
 maobu gini ka ọ na-anata site n'aka gi?
⁸ Ajo omume gi na-emetuta naani mmadu dika gi,
 ma ezi omume gi na-emetuta naani umu ndi mmadu.
⁹ “Umu mmadu na-eti mkpu akwa n'ih i ba uba nke mmegbu,
 ha na-ario ario enyemaka site n'aka ndi di ike.
¹⁰ Ma ọ dighi onye na-asi, ‘Olee ebe Chineke onye kere m no,
 onye na-enye abụ n'ime abali,
¹¹ onye na-akuziri anyi ihe karia ka ọ na-akuziri umu anu oha nke uwa,
 onye na-eme ka anyi buru ndi maara ihe karia umu nnunu* nke igwe?’
¹² Ọ dighi azaghachi mgbe umu mmadu na-eti mkpu akwa,

‡ 34:32 34:32 Maobu, amaghi § 34:33 34:33 Ya bu, nroputa * 35:11 35:11 Maobu, anu ufe

- n'ihì ìnyà isì nke ndì ajọ omume.
 13 N'ezie, Chineke adìghì ànà ntì n'arìrìọ efu ha;
 Onye pụrụ ime ihe niile a dìghì elebara ya anya.
 14 Ma ya buruzie nke a ì na-ekwu, ọ ga-esi ànàa gee ntì
 mgbe ì na-ekwu na ì dìghì ahụ ya anya,
 na i burula ikpe gị bịa n'ihu ya
 na ì ga-anọkwa na-eche ya!
 15 Ọzọ, n'ihì na iwe ya adìghì eweta ntaramahụhụ,
 n'ihì na ọ dìghì arìba ama ajọ omume ọ buladì nke dìkarìsìrì nta.
 16 Ya mere, Job saghere ọnụ ya kwuo okwu dika onye na-amaghì ihe;
 ka onye na-enweghì uche ọ na-ekwu okwu nkwukwasì efu.”

36

- 1 Elihu gara n'ihu sị:
 2 “Nyetụ m nwa oge nta, ka m gosi gị
 na ọ ka dì ọtụtụ ihe e nwere ikwu nyere Chineke.
 3 Ana m enweta amamihe m site n'ebe dì anya;
 aga m enye Onye kere m ezi omume.
 4 Ya doo gị anya na okwu m abughì okwu ụgha;
 onye zuruoke n'ihe ọmụma nọnyeere gị.
 5 “Chineke dì ike ma ọ dìghì eleda mmadụ ọbụla anya;
 ọ dì ike, burukwa onye na-eme ihe ọbụla o zubere ime.
 6 Ọ naghì edebe ndì ajọ omume ndụ,
 kama ọ na-enye ndì a na-akpagbu akpagbu ihe ruuru ha.
 7 Ọ dìghì ewepụ anya ya* n'ebe ndì ezi omume nọ,
 kama ọ na-eme ka ha na ndì eze nọkwasi n'ocheeze,
 buru ndì e buliri elu ruo mgbe ebighì ebi.
 8 Ma ọ buru na e kechie ụmụ mmadụ n'agbụ igwe,
 jirikwa agbụ nke mkpagbu jidesie ha ike,
 9 ọ na-agwa ha ihe ha mere,
 na ha sitere na nganga ha mehie.
 10 Ọ na-eme ka ha nàa ntì nye ntuziaka,
 na-enyekwa ha iwu ka ha chegharì site n'ajọ ihe ha na-eme.
 11 Ọ buru na ha erube isi, jekwaara ya ozi,
 ha ga-abu ndì ga-ebi oge ndụ ha fọdurụ n'akunuba,
 biekwa ogologo ndụ ha niile n'afọ ojuju.
 12 Ma ọ buru na ha egeghì ntì,
 ha ga-ala n'iyi site na mma agha,
 ha ga-anwụ na-enweghì ọmụma ihe.
 13 “Ndì ajọ omume na-ebu iro n'obi ha.
 Ha adìghì echegharì kpọkwo ya ọ buladì mgbe o kere ha agbụ.†
 14 Ha na-anwụ n'oge okorobia ha,
 n'etiti ndì ikom na-agba akwuna n'ụlọ arusi dì iche iche.
 15 Ma ndì na-ahusi anya ka ọ na-azoputa site n'ahuhu ha;
 na-agwa ha okwu site na mkpagbu ha.
 16 “Ọ na-achosi ike inaputa gị site n'onu mkpagbu,
 baa n'ebe sara mbara, ebe mkpagbu na-adighi,

* 36:7 36:7 Maọbụ, ịgbakuta azu † 36:13 36:13 Ọ tara ha ahuhu

- baa na tebul nke juputara na nri di ezi utu.
- 17 Ma ugbu a, ikpe omuma diiri ndi ajo omume na-anyigbu gi; ikpe omuma na ikpe ziri ezi abiakwasila gi.
- 18 Lezie anya ka mmadu obula ghara iji akunuba rafuo gi; ekwekwala ka ihe ngari bara uba wezuga gi n'onodu gi.
- 19 Akunuba gi maobu idi ike gi ha puru inaputa gi ka i ghara ino na mkpagbu?
- 20 Anola na-echere ka abali bia, mgbe a na-adokpuru ndi umu mmadu site n'ulo ha puo.
- 21 Lezie anya, ka i ghara iche ihu nye ajo ihe, bu nke o di ka i na-ahoro kari mkpagbu.
- 22 "E buliela Chineke elu n'ike ya, onye bu onye ozizi dika ya?
- 23 Onye hoputaara ya uzọ o ga-agbaso, maobu si ya 'I meela ajo ihe'?
- 24 Cheta ka i bulie oru aka ya elu, bu nke umu mmadu torola site n'abu.
- 25 Mmadu niile ahuzuola ya; umu mmadu no n'ebe di anya na-ele ya anya.
- 26 Lee, Chineke di ukwuu, kari nghota anyi. Onuogugu afo ya kari mmadu ichoputa.
- 27 "O bu ya na-eme ka ukuru mmiri rigoro n'elu mgbe anwu na-acha, nke a na-agho mmiri ozuzo nye iyi niile.
- 28 Igwe ojii na-awudata mmiri di n'ime ya mee ka mmiri ozuzo di ukwuu zokwasu umu mmadu.
- 29 Onye puru ighota ka o si gbasaa igwe ojii, ka o si ebigo site n'ebe obibi ya?
- 30 Lee, o gbasala amuma ya gburugburu ya na-ekpuchi ebe niile dikarisi omimi nke oke osimiri.
- 31 Nke a bu uzọ o si achu mba niile na-enyejukwa ha nri afo.
- 32 O ji amuma nke egbe eluigwe kpojuo aka ya, ma na-enye ya iwu itida ihe obula o choro.
- 33 Ida uda nke egbe eluigwe na-akowa obibia nke oke ifufe mmiri; o buladi ehi na-eme ka a mara na o no nso.

37

- 1 "N'ih i nke a, obi m na-ama jijiji, na-amali elu site n'onodu ya.
- 2 Gee nti! Gee nti nuru uda olu ya, na uzu nke si n'onu ya aputa.
- 3 O na-atopu amuma ya ka o na-ejeru n'okpuru eluigwe niile, o na-ezisakwa ya ebe niile uwa soturu.
- 4 Nke a gasia, ihe ozọ na-eso ya bu mbigo nke olu ike ya; uda olu ya na ada uda dika egbe eluigwe, mgbe olu ahụ dara dakwasu, o naghị egbochi amuma igbu egbu.
- 5 N'uzo di ebube ka olu Chineke si ada dika egbe eluigwe; o na-eme otutu ihe ukwuu nke anyi na-apughu ighota.

- 6 N'ihì na ọ bụ ya na-agwa snoo okwu sị: 'Daa n'elu ala,'
na-agwakwa mmiri ozuzo okwu sị, 'Zoo nnukwu mmiri ozuzo.'*
- 7 Ka mmadụ o kere mata akaorụ ya;
ọ na-emekwa ka mmadụ ọbụla kwusị idogbu onwe ya n'orụ.
- 8 Ụmụ anumanụ bi n'ohia na-agbaba zoo onwe;
ha na-anogide n'ebe obibi ha.
- 9 Oke ifufe na-esite n'ulo ya na-abia,
oyi na-esitekwa n'ikuku na-agbasa agbasa.
- 10 Iku ume Chineke na-emeputa mkpuru mmiri,
ogbu mmiri na-akpukotakwa.
- 11 Ọ na-eme ka igwe ojii juputa na mmiri;
na-eme ka amuma gbuo n'ime igwe ojii.
- 12 Site na ntuziaka ya ka ha na-echighari onwe ha gburugburu
imezu ihe ọbụla ọ choro ka ha mee
n'elu uwa niile.
- 13 Ọ na-ewebata igwe ojii maka ita ndi mmadụ ahụhụ,
na-eweta ya maka ime ka mmiri zokwasị elu ala igosi ihunanya ya.
- 14 "Job, gee nti.
Tulee orụ ebube niile Chineke na-arụ.
- 15 I maara otu Chineke si achikota igwe ojii
na-eme ka amuma gbuo?
- 16 I maara otu Chineke si kwuba igwe ojii na mbara eluigwe,
nke bụ orụ ebube onye ihe omuma ya zuruoke?
- 17 Gi onye uwe i yi n'ahụ na-ekpo gi oku
mgbe uwa dere jii n'ihì ifufe na-esite na ndida na-abia,
- 18 i puru iso ya tusaa mbara eluigwe
nke di ike dika enyo bronz a wuru awu?
- 19 "Gwa anyi ihe anyi ga-azaghachi ya;
ebe ọ bụ na anyi apughị ido okwu anyi n'usoro n'ihì ochichiri nke
anyi no n'ime ya.
- 20 A ga-agwa ya na m nwere okwu?
Ọ di mmadụ ọbụla ga-achọ ka e loda ya?
- 21 Ugbu a, ọ dighi mmadụ ọbụla puru ilekwasi anyanwu anya
ka ọ na-achake na mbara igwe,
mgbe ifufe ji ngwangwa gabiga mee ka o nwuo ocha.
- 22 N'ugwu ka ebube na-enwu dika olaedo si aputa;†
Chineke na-eji ebube di egwu na-abia.
- 23 Onye puru ime ihe niile bu onye anyi na-enweghi ike chota. Ike ya di
ukwu,
n'ikpe ikpe ya ziri ezi na ezi omume ya bara uba, ọ naghị emegbu
mmadụ.
- 24 Ya mere, umu mmadụ na-atu egwu ya,
ọ bụ na o nweghi nsopuru nye ndi niile obi ha maara ihe?"‡

38

ONYENWE ANYI ekwuo okwu

1 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI sitere n'oke ifufe gwa Job okwu sị:

* 37:6 37:6 Ghoọ oke mmiri ozuzo † 37:22 37:22 Maqbu, n'ugwu ka ọ si na-abia ka ebube olaedo
‡ 37:24 37:24 Ma ọ dighi agunye ndi niile na-eche na ha maara ihe.

- 2 “Onye bụ onye a nke ji okwu ihe omuma na-adighi na ya
na-eme ka atumatu m ghara iputa ihè?
- 3 Ugbu a, jikere onwe gi dika dimkpa
n’ihi na enwere m ajuju m ga-aju gi
nke m chorọ ka i nye m osisa ha.
- 4 “Ebee ka i no mgbe m toro ntoala uwa?
Gwa m ma o buru na i ghotara.
- 5 Onye kpebiri ihe uwa ga-aha ka ya? N’ezie i maara,
onye setiri ihe otutu e ji tuo ya n’elu ya?
- 6 N’elu gini ka a toro ntoala ya,
onye doro nkume mbu e ji too ntoala ya?
- 7 Mgbe kpakpando nke isi ututu zoro buo abu,
umu Chineke niile tisikwara mkpu onu ike?
- 8 “Onye kara akara nye osimiri iwu ebe o ga-ejedebe*
mgbe o nuputara dika a ga-asị na o si n’akpanwa puta,
- 9 mgbe m yikwasiri ha igwe ojii dika uwe,
werekwa ochichiri meere ya akwa okike,
- 10 mgbe m kpaara ya oke ebe o ga-akwusi,
tinye ibo onu uzọ na mkporo e ji akpochi ya,
- 11 mgbe m siri, ‘Ruo ebe a ka i ga-asorute, i gaghị agabiga ya,
n’ebe a ka a ga-akwusi ebili mmiri mpako gi’?
- 12 “O nweela oge i nyere ututu iwu,
maobu mee ka chi obubo maara onodu ya,
- 13 ka o jide akuku niile nke uwa aka
ma site n’uwa yopu ndi mmebi iwu?
- 14 Uwa na-ewere udidi ya dika uru a kakwasiri akara;
udidi ya na-egosiputa dika uwe.
- 15 A na-eme ka ndi na-emebi iwu ghara inwe ihè,
meekwa ka aka e weliri elu buru nke a nyajiri.
- 16 “I jeruola n’isi iyi mmiri di n’osimiri,
ka i jeharjala n’ebe miri emi nke ogbu mmiri?
- 17 O nweela onye gosiri gi onu uzọ onwu?
Ka i jirila anya gi hu onu uzọ nke onyinyo onwu?
- 18 I ghotara idi ukwu nke uwa na otu o si gbasapu?
Gwa m, ma o buru na i maara ihe ndi a niile.
- 19 “Olee uzọ e si aga ebe ihè bi?
Olee ebe ochichiri bi?
- 20 I nwere ike iduru ha jee n’ebe ha bi?
I maara uzọ e si eje ebe obibi ha?
- 21 N’ezie i maara, n’ihi na a mola gi tupu e kee ihe ndi a!
I bikwaala otutu afo.
- 22 “I banyela n’ulo niile ebe a na-achikoba snoo,
ka i hula ulo niile ebe a na-achikoba mkpuru mmiri igwe,
- 23 nke m chekwara nye oge nsogbu,

* 38:8 38:8 Abu 33:7; Abu 104:9; Ilu 8:29; Jer 5:22

- n'oge ọgụ na n'oge agha?
- 24 Kedu ụzọ e si ejeru ebe a na-anọ ekesasi amụma egbe eluigwe, ebee ka e si ekesasi ifufe ọwụwa anyanwụ n'elu ụwa?
- 25 Onye wara ụzọ maka oke mmiri ozuzo, onye kwa waara amụma na egbe eluigwe ụzọ?
- 26 Si otu a mee ka mmiri zokwasị ebe mmadụ na-ebighi, ala ọzara ebe ọ dighi onye nọ n'ime ya,
- 27 ka mmiri ozuzo mee ka ala kporo nkụ nweta mmiri iji mee ka ahịhia puputa n'ime ya.
- 28 Mmiri ozuzo o nwere nna? Onye mụrụ igirigi?
- 29 Site n'akpanwa onye ka mkpuru mmiri si aputa? Onye kwa bu nne oke oyi nke eluigwe,
- 30 nke na-eme ka mmiri kpukotaa diri ike dika nkume, meekwa ka ihu ogbu mmiri kpukota?
- 31 "I puru ikechi agbu niile nke Pleiades? I puru itopu ihe nkechikota Orion?
- 32 I puru ime ka igwe kpakpando puta n'oge ha maobu duputa anu ndogbu Bia na umu ya ndi ozo?
- 33 I maara iwu na-achị ihe niile di na mbara eluigwe? I puru inye ha ike ichi ụwa?
- 34 "I puru iti mkpu ruo igwe ojii si otu a mee ka idee mmiri kpuchie gi?
- 35 I puru izipu amuma egbe eluigwe n'uzo ha? Ha na-asị gi, 'Ebe a ka anyi no'?
- 36 Onye na-etinye amamihe n'obi mmadu, maobu na-enye oke okpa nghota?
- 37 Onye nwere amamihe igu igwe ojii niile di na mbara eluigwe onu? Onye kwa puru ihulata karama mmiri niile nke eluigwe niile,
- 38 mgbe aja di n'ala siri ike, mgbe okpurukpu aja di n'ala na-akpukota n'ahu ibe ha?
- 39 "O bu gi na-achutara nne odum ihe oriri, mee ka afọ ju umu odum
- 40 mgbe ha makpuuru n'ime ogba ha, maobu mgbe ha zoro onwe ha na-eche anu n'ohia?
- 41 Onye na-edoziri ugoloma ihe oriri ya, mgbe umu ya na-etiku Chineke mkpu agu, mgbe ha na-akpaghari na-achọ ihe oriri?

39

- 1 "I maara mgbe ewu ohia bi n'elu ugwu ji amu nwa? O nweela mgbe i ji hu nne ele ka o na-amuputa nwa ya?
- 2 I na-aguko onwa ole afọ ime ha na-adị tupu ha amuo nwa ha. I maara oge ha na-amu umu ha?
- 3 Ha na-amakpuru ala muputa nwa ha. Ihe mgbu nke omumu nwa ha ebiekwa.
- 4 Umu ha na-eto n'ohia gbasiakwa ike. Ha na-apu, ha adighi alaghachikwute ha ozo.

- 5 “Onye na-eme ka inyinya ibu ohiya nwere onwe ya?
Onye na-atopu agbu e kere ya?
- 6 Nke m nyere ala ihe na-adighi ka o buru ebe obibi ha,
ala nnu ahụ ka o buru ulo ha.
- 7 Uzu di n'obodo adighi emetuta ya,
o naghị anukwa mbigbo nke onye na-achi ya.
- 8 Elu ugwu niile bu ebe ikpa nri ya,
ebe ahụ ka o na-achoputa ahijia ndu obula.
- 9 “I nwere ike ime ka atụ jeere gi ozi?
I nwere ike ime ka o nodu n'abali n'ulo ebe i na-azu anu ulo gi nri?
- 10 I nwere ike ime ka atụ ruora gi oru n'ubi gi?
O ga-akpughariri gi ogu i ji akọ ala?
- 11 I ga-atukwasị ya obi n'ihia na ike ya hiri nne?
I ga-ahapuru ya oru ndi ahụ siri ike ka o ruo?
- 12 I nwere ike itukwasị ya obi ka o gaa bulatara gi oka
site n'ebe izocha oka gi?
- 13 “Enyi nnunu na-eji onu gbasapu nku ya,
ma a pughi iji nku ya tunyere
nku na abuba nke ugbala.
- 14 O na-eyi akwa ya n'ala
ma hapu ha ka uzuzu kpoo ha oku.
- 15 O naghị emetu ya n'obi na ukwu nwere ike izopia ha
maobu na anu ohia nwere ike zorie ha.
- 16 O na-emeso umu ya ihe ike dika a ga-asị na ha abughi nke ya,
o dighi emetuta ya na ndogbu n'oru ya nwere ike i bu n'efu, ma o
dighi atụ egwu.
- 17 N'ihia na Chineke ekenyeghi ya amamihe
maobu kenye ya oke na inwe uche.
- 18 Ma o na-agbalite oso. Mgbe obula o gbasara nku ya igba oso,
o na-achi inyinya na onye na-agba inyinya ochi.
- 19 “O bu gi na-enye inyinya ike ya,
ka o bu gi mere ka aji ogologo ahụ o nwere diri n'olu ya?
- 20 I na-eme ya ka o wugharia dika igurube,
were ebube* nke imapu imi ya na-eyinye ihe oke egwu?
- 21 O na-azo ukwu gam gam n'ala, o na-anuri onu n'ihia ike ya,
o na-apu izute agha na-atughi egwu.
- 22 O na-achi ihe egwu ochi, ujo obula anaghị atụ ya;
o naghị esi na mma agha wezuga onwe ya.
- 23 Akpa akụ na-ayoghari n'akuku ya,
ya na ube na arua na-egbu maramara.
- 24 Mgbe uzu agha bara ya n'isi, o na-eripia ala.
Mgbe o nuru uda opi ike, o naghị eguzo otu ebe.
- 25 Mgbe uzu agha bara ya n'isi, o na-eti mkpu si, 'Ahaa!'
Site n'ebe di anya ka o na-anu isisi agha.
O na-anurikwa onu maka iti mkpu nke ndi ochiagha n'oge agha.
- 26 “O bu site n'amamihe gi ka egbe ji efego n'elu,

* 39:20 39:20 Maobu, nganga

- gbasaakwa nku ya gaa n'ebe ndịda?
 27 O bu gi nyere ugo iwu ifeli elu
 ma wuo akwu ya n'ebe di elu?
 28 N'elu nkume di elu ka o na-ebi nookwa onodu abali;
 owara nkume di elu bu ebe e wusiri ike ya.
 29 O bu site n'ebe ahụ
 ka o na-esi enyochaputa ihe o ga-eburu.
 30 Umụ ya na-amichakwa obara,
 n'ihu na ebe o na-aga bu ebe obula o ga-ahụ ihe e gburu egbu."

40

- 1 ONYENWE ANYI zara Job si:
 2 "Onye ahụ na-aruso Onye puru ime ihe niile uka o puru ido ya aka na
 nti?
 Ka onye ahụ na-ebo Chineke ebubo zaghachi ya."
 3 Mgbe ahụ, Job zaghachiri ONYENWE ANYI si:
 4 "Ahụ m onye na-erughi eru. Oleekwanu ka m ga-esi zaghachi gi?
 Eji m aka m kpuchie onu m.
 5 Ekwuola m mbu, ma enweghi m osisa ozo
 kwuokwa ugboro abuo, ma agaghi m ekwukwa ozo."
 6 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI sitere n'oke ifufe gwa Job okwu si:
 7 "Kwadoo onwe gi dika dimkpa;
 enwere m ajuju m ga-aju gi,
 achokwara m ka i nye m osisa.
 8 "I ga-aga n'ihu ikwujo ikpe ziri ezi m?
 I ga-aga n'ihu maa m ikpe ka i si otu a buru onye ikpe gaara?
 9 Ogwe aka gi o di ike dika nke Chineke?
 Olu gi o puru ida uda dika nke ya?
 10 Were ebube na idi ukwu choo onwe gi mma,
 yikwasikwa onwe gi nsopuru na ugwu dika uwe.
 11 Wusa iwe gi di oku n'ebe ndi mpako niile no,
 weda ha n'ala,
 12 lekwasikwa ndi mpako niile anya mee ha ihe here,
 ma tiriekwa ndi na-emebi iwu ebe ha guzo.
 13 Likota ha niile n'otu n'aja,
 kpuchie ihu ha niile n'ala ili.
 14 Mgbe ahụ, mu onwe m ga-ekwenyere gi,
 na aka nri nwere ike izoputa gi.
 15 "Lee enyi mmiri anya,
 bu nke m kere dika m si kee gi,
 ma ihe o na-eri bu ahijia dika ehi.
 16 Lee ike di n'ukwu ya,
 leekwa ike di n'ime afo ya.
 17 Odudu ya ka o na-efeghari dika osisi sida;
 akwara di ya n'ahu ka e jikotara nke oma.
 18 Okpukpu ya niile dika ogidi bronz nwere umi,
 okpukpu ukwu na aka ya dika okporo igwe.
 19 Ya onwe ya bu otu n'ime oru aka mbu nke Chineke,
 ma naani onye kere ya nwere ike iji mma agha bia ya nso.
 20 Ugwu na-enye ya ihe o na-eri.

- N'ebe ahụ kwa ka ụmụ anụ ọhịa ndị ọzọ na-anọ egwuri egwu.
- 21 Ọ na-edina n'okpuru ahịhịa na-eto n'akụkụ mmiri, zookwa onwe ya n'etiti ahịhịa riidi n'apịti.
- 22 Ahịhịa lotus na-eji ndo ya kpuchie ya, osisi popla nke dị n'akụkụ mmiri gbara ya gburugburu.
- 23 Ọ buladi mgbe ebili mmiri na-ama, ọ dighi atụ egwu; ọ na-anọ nwayọọ, n'agbanyeghi na mmiri Jodan na-asoputa na-asojụ ya n'ọnu.
- 24 Onye pụrụ ijide ya mgbe ọ na-ele anya, maobu were ọnya jide ya mapuo ya imi?

41

- 1 "Ị pụrụ jiri nko azụ jide Leviatan maobu jiri ụdọ kegide ire ya biada ya?
- 2 Ị pụrụ ikenye eriri n'imi ya maobu were ngu igwe mapuo agba ya?
- 3 Ọ ga-arịọ gi arịrịọ ka i meere ya ebere? Ọ ga-eji olu di nro gwa gi okwu?
- 4 Ọ ga-ekwe ka gi na ya baa n'ogbugba ndu ka i were ya dika ohu gi ogologo ndu ya niile?
- 5 Ị ga-eji ya gwurie egwu dika nnunu? Maobu kee ya eriri nye ya umu agboghọ nọ n'ulo gi?
- 6 Ndi ahia ha ga-eji ya zuo ahia? Ha ga-eke ya n'etiti ndi mgbereahia?
- 7 Ị pụrụ jiri igwe nko mejuo akpukpo ahụ ya maobu jiri ube ndi oku azu dupuo isi ya?
- 8 Ọ buru na i tukwasị ya aka, i gaghi echefu ogu o ga-aluso gi. I gawkaghi anwa ya ozo.
- 9 Ọ bu ime ihe nzuzu bu mmadu igbali ijide ya. Naani ilekwasi ya anya na-eyi egwu.
- 10 N'ihia nke a, o nweghi onye nwere obi ike ikpasu ya iwe. Ọ bu onye puru iguzogide m?
- 11 Olee onye m ji ugwo nke m na-aghaghi ikwu? Ihe niile di n'okpuru eluigwe bu nke m.
- 12 "Agaghi m akwusi ikwu ihe banyere ukwu na aka Leviatan, na ike ya, na udidi ya mara mma.
- 13 Onye nwere ike ikpughepu ihe e ji kpuchie ya ahụ? Onye nwekwara ike ibanye n'agba ya apajiri okpukpu abuo?
- 14 Onye puru imeghe uzọ nke onu ya, nke eze di oke egwu gbara gburugburu?
- 15 Azu ya nwere ota* ndi e doro n'usoro nke e mechisiri ike ka ha rapara n'ahu ibe ha,
- 16 nke obula di ibe ya nso, na ikuku enweghi ike gafee n'etiti ha.
- 17 E jikotara ha onu nke oma, ha na-ejisi onwe ha ike, enweghi ike ikewa ha.
- 18 Ihe na-enwuputa mgbe obula o zere uzere; anya ya abuo na-achakwa dika anwu ututu.

* 41:15 41:15 Mpako ya bu ota azu ya

- 19 Ire oku na-asoputa site n'onu ya,
icheku oku na-ekeputakwa n'onu ya.
- 20 Anwuru oku na-esi n'imi ya na-aputa,
dika ukuru oku nke na-esi n'ime mmiri na-agbo n'elu osisi achara.†
- 21 Ume o na-ekuputa na-afunwu oku icheku.
Ire oku na-esitekwa n'onu ya na-amapu dika aku.
- 22 Ike nwere onodu n'olu ya,
obi ilo mmiri na-aga ya n'ihu.
- 23 Akpukpo anu ahụ ya bu ihe jikotara onu nke oma,
ha siri ike na-apughị inughari ha.
- 24 Obi ya di ike dika nkume,
dika nkume e ji akwo ihe.
- 25 Mgbe o bilitere oto, ndi dike na-atu oke ujo;
ha na-alaghachi azu n'ihhi mmaghari ya.
- 26 O nweghi mma agha obula puru igbochi ya,
o nwekwaghi ube igwe, maobu aku maobu ihe obula a piru onu ya apu
nke puru igbochi ya.
- 27 N'ebe o no, igwe di ka ahijia;
bronz dikwa ka osisi rere ure n'ebe o no.
- 28 Aku adighi eme ka o gbalaga,
itu ya nkume di ka itu ya igbugbo oka.
- 29 Mkporo osisi na-adi ya ka ahijia oka,
o na-achi ochi na mkpotu arua na-eme.
- 30 Okpuru afo ya di ka ejuju di nko,
nke na-ahapu uzọ n'apiti dika igwe eji azocha mkpuru oka site n'ogbe
ya.
- 31 O na-eme mmiri di ogbu ka o gboọ dika ite;
o na-akpaghari oke osimiri ka o di ka mmanu otite di n'ite.
- 32 O na-ahapu ufufu n'azu mgbe o na-aga;
mmadu ga-eche na o osimiri nwere isi awo.
- 33 O nweghi ihe ozọ di n'uwu yiri ya,
o nweghi ihe na-emenye ya ujo.
- 34 O na-eleda ndi mpako niile anya.
O bukwa eze n'ebe ndi na-anya isi no."

42

Okwu Job

- 1 Mgbe ahụ, Job zara ONYENWE ANYI si:
2 "Amara m na i puru ime ihe niile;
o dighi atumatu gi nke a puru ikposa.
3 I juru si, 'Onye bu onye nke a ji okwu ihe omuma na-adighi na ya na-eme
ka atumatu m ghara iputa ihe?'
N'ezie, ekwuru m banyere ihe ndi m na-aghotaghi,
ihe ndi di oke ebube kari m imata.
- 4 "I siri, 'Gee nti ugbo a, aga m ekwu okwu;
m ga-aju gi ajuju,
gi onwe gi ga-azakwa m.'
- 5 Nti m nuru ihe banyere gi
ma ugbo a, ejirila m anya abuo hu gi.

† 41:20 41:20 Lit. Riidi

⁶ Ya mere, ana m akpọ onwe m asị,
na echegharikwa n'ime ntụ na uzuzu.”

Okwu mmechi

⁷ Mgbe ONYENWE ANYỊ gwasiri Job okwu, ọ tughariri gwa Elifaz onye Teman okwu si ya, “Ana m ewesa gi na ndi enyi gi abuo iwe, n'ih i na ihe unu kwuru banyere m ezighi ezi dika nke ohu m Job kwuru. ⁸ Ugbu a, werenu oke ehi asaa na ebule asaa, jekwuru ohu m bu Job ka o jiri ha churo unu aja nsure oku, ohu m bu Job ga-ekpekwaru unu ekpere. Aga m anabatakwa ekpere o ga-ekpe n'ih i unu. Agagh i m alakwa unu n'iyi n'ih i okwu nzuzu unu. Unu ekwugh i ihe ziri ezi banyere m dika ohu m Job si kwuo.” ⁹ Ya mere, Elifaz onye Teman, na Bildad, onye Shu, na Zofa, onye Naaman mere dika ONYENWE ANYỊ si nye ha n'iwu. ONYENWE ANYỊ nabatakwaru ekpere nke Job kpere n'ih i ndi enyi ya.

¹⁰ Mgbe Job kpesiri ekpere maka ndi enyi ya, ONYENWE ANYỊ mekwara ka o baa uba ozo. O nyekwara ya okpukpo abuo nke ihe niile o nwere na mbu. ¹¹ Mgbe ah u, umunne ya ndi ikom na umunne ya ndi inyom, na ndi enyi ya niile biara soro ya rie oriri n'ulo ya, na-akasi ya obi n'ih i iru uju ya niile. Ha kasikwara ya obi n'ih i onwunwa niile ONYENWE ANYỊ mere ka o biakwas i ya. Ha niile n'otu n'otu nyere ya onyinye olocha na mgbaaka olaedo.

¹² Mgbe ah u, ONYENWE ANYỊ goziri Job n'oge ikpez u nke ndu ya kari ka o si gozie ya na mbu. Job nwere puku aturu iri na an o na puku inyinya kamel isii na puku ehi abuo na otu puku inyinya ibu. ¹³ Chineke mekwara ka o muta umu ndi ikom asaa, na umu ndi inyom ato ozo. ¹⁴ Ndi a bu aha umu ya ndi inyom: nke mbu bu Jimaima, nke abuo bu Kezaya, ebe nke ato bu Kerin-Hapuk. ¹⁵ N'ala ah u niile, o nweghi umu agbogh o mara mma dika umu ndi inyom Job ndi a. Job mekwara ka ha buru ndi ga-eso umu ya ndi ikom keta oke n'ih e niile o nwere.

¹⁶ Job nogidekwara ndu nari afo na iri afo an o ozo. O huru umu ya, na umu ha ruo ogbo nke an o. ¹⁷ Job nwuru mgbe o mere ezigbo agadi, ubochi ndu ya jukwara ya afo.

Abụ Ọma Nchịkọta Akwukwọ nke mbu

1

Abụ Ọma 1-41

Onye ihe na-agara nke oma

- 1 Onye ihe na-agara nke oma ka mmadu ahụ bu,
onye na-adighi aga ije na ndumodu ndi na-emebi iwu;
onye na-adighi eguzokwa n'uzo ndi mmehie
maobu soro n'otu ndi nkwo.
- 2 Kama ihe na-atọ ya uto bu ime ihe niile di n'iwu ONYENWE ANYI.
O na-atugharikwa uche ya n'iwu ONYENWE ANYI ehie na abali,
- 3 O di ka osisi a kuru n'akuku iyi,
nke na-amiputa mkpuru ya n'oge ya,
nke ahia ya na-adighi akponwu akponwu.
Ihe niile o na-eme na-agara ya nke oma.
- 4 Ma ndi ajo omume adighi otu a.
Ha di ka igbugbo oka
nke oke ifufe na-efesasi.
- 5 Ya mere, ndi ajo omume agaghie eguzosi ike n'ubochi ikpe;
ndi mmehie agaghie eguzokwa na nzuko ndi ezi omume.
- 6 N'ihi na ONYENWE ANYI na-eche uzo ndi ezi omume nche.
Ma uzo ndi ajo omume ga-eduba ha n'ila n'iyi.

Abụ Ọma 2

Onye Chineke tere mmanu

- 1 Gini mere mba niile ji agba izu nzuzo?*
- Gini mere ndi mmadu ji na-apia opipia nke na-abaghie uru?
- 2 Ndi eze nke uwa na-eguzokwa onwe ha,
ndi na-achie achie na-agbakotakwa
imegide ONYENWE ANYI na imegide Onye ya e tere mmanu.
- 3 Ha na-asie, "Ka anyi tijie mkporo igwe niile ha kere anyi
ma tufukwaa ha, nwere onwe anyi."
- 4 Onye na-anodu n'elugwe na-achie ochi.
Onyenwe anyi na-akwa ha emo.
- 5 Mgbe ahụ, o na-eji iwe baara ha mba
mee ka ujo juputa ha obi n'ihi oke iwe ya.
- 6 "Mu onwe m eguzobela m eze m
na Zayon, ugu m di nsọ."
- 7 Aga m ekwusa iwu ONYENWE ANYI:
O siri m, "I bu Okpara m;
taa aburula m nna gi.
- 8 Rijo m,
aga m enye gi mba niile nke uwa

* **Abụ Ọma 2:1** 2:1 Ya bu, igbakota n'ihi izu ojoo

- ka ha buru ihe nketa gi.
⁹ I ga-eji mkpara igwe chia ha,
 tipia ha dika onye na-akpu ite si etipia ite ndi o kpuru na-adighi mma.”
- ¹⁰ N’ihi nke a, unu ndi eze, burunu ndi nwere uche;
 ka nke a burukwa ihe ido aka na nti nye ndi na-achị achị n’uwa.
- ¹¹ Jirinu itu egwu fee ONYENWE ANYI ofufe;
 jirikwanu ima jijiji nuria onu n’ihu ya.
- ¹² Sutukwanu Okpara ahụ onu ka iwe ghara iwe ya,
 ka unu ghara i bu ndi a lara n’iyi n’uzo unu.
 N’ihi na iwe ya puru imalite n’otu ntabi anya.
 Ndi niile na-eme ya ebe mgbaba ha bu ndi a goziri agozi.

Abụ Ọma 3

Abụ Ọma Devid. Nke o dere mgbe o si n’ihu Absalom gbapu oso ndu.

Ekpere maka enyemaka

- ¹ O ONYENWE ANYI, onuogugu ndi iro m di otutu.
 Otutu ndi mmadu na-ebili imegide m.
- ² Otutu n’ime ha na-ekwu banyere m si,
 “Chineke agaghi azoputa ya.”

*

Sela

- ³ Ma gi, ONYENWE ANYI bu ota na-ekpuchi m;
 I na-ebuli isi m elu na-eme ka m buru onye nwere nsopuru.
- ⁴ Etikuru m ONYENWE ANYI mkpu akwa,
 o nukwara olu m, sitekwa n’ugwu nsọ ya za m.

Sela

- ⁵ Edinara m ala, hie ura,
 ma bilikwa n’ututu n’udo, n’ihi na ONYENWE ANYI na-eche m nche.
- ⁶ A sikwa na iri puku kwuru puku ndi iro agbaa m gburugburu,
 agaghi m atu egwu obula.

- ⁷ Bilie ONYENWE ANYI!
 Zoputa m Chineke m!
 Tie ndi iro m niile aka n’agba;†
 tipukwa ndi ajo omume eze n’onu.

- ⁸ N’ihi na nzoputa na-esite n’ebe ONYENWE ANYI no na-abia.
 Ka ngozi gi diiri ndi gi niile.

Sela

Abụ Ọma 4

Abụ Ọma nke diri onyeisi abụ. Abụ Ọma Devid nke a na-eji ubo akwara akpo.

Ntughari uche nke abali

- ¹ Zaa m mgbe m na-akpoku gi
 Chineke m, gi onye ezi omume;

* **Abụ Ọma 3:2** 3:2 Okwu Hibru n’usoro abụ nke a na-amaghi ihe o putara, ufodu na-eche na o bu okwu ntuziaka nye ndi obu abụ banyere ihe ha ga-eme † **Abụ Ọma 3:7** 3:7 Job 16:10

Napụta m site n'ihe mgbu m,
meere m ebere, nūrūkwa ekpere m.

² Unu ụmụ mmadụ, ruo ole mgbe ka unu ga-atugharia ebube m, mee ka o
buru ihe ihere?
Ruo ole mgbe ka unu ga-ahụ ihe efu n'anya na-achọ chi ndị ahụ na-
abughị chi n'ezie?*

³ Matanụ nke oma na ONYENWE ANYI ahoputala ndi ezi omume nye onwe
ya;
o ga-egekwa nti n'olu m mgbe obula m kpokuru ya. Sela

⁴ Maanụ jijiji, unu emehiekwala;
mgbe unu no n'elu ihe ndina unu;
noonu juu na-enyocha obi unu.

⁵ Tukwasinu ONYENWE ANYI obi unu,
chukwaranu ya aja ezi omume. Sela

⁶ Otutu ndi mmadu na-aju, "Onye puru imere anyi ihe oma?"
Ma ONYENWE ANYI, biko mee ka ihè nke ihu gi mukwasi anyi.

⁷ Were onu mejuputa obi m
karia mgbe mkpuru ubi, ya na mmanya oheru ha bara uba nke ukwu.

⁸ Aga m edina ala ma rahu ura n'udo,
n'ihina o bu naani gi ONYENWE ANYI,
na-eme ka m noro na-enweghi ihe egwu obula.

Abụ Oma 5

Abụ Oma. Abụ Oma nke diri onyeisi abụ. O bu opi ka e ji abụ ya. Abụ Oma nke Devid.

Ekpere ututu

¹ ONYENWE ANYI, biko, nuru ekpere m
tulee isu ude m.

² Geekwa nti n'akwa aririo m,
gi Chineke onye bu eze m.
N'ihina o bu naani gi ka m na-akpoku.

³ Ututu ubochi niile, O ONYENWE ANYI, i ga-anu olu m;
aga m ekwuputara gi ihe niile na-akpa m mkpa.
Aga m elekwa anya osisa gi.

⁴ I bu Chineke, onye ihe ojoo obula anaghi ato utu;
gi na ndi ajo omume apughị ibikota.

⁵ Ndi mpako agaghi eguzo
n'ihu gi.

I kporo ndi niile na-eme ihe ojoo asi.

⁶ I ga-ala ndi niile na-agma ugha n'iyi;
ONYENWE ANYI kporo ndi ogbu mmadu niile
na ndi aghugho niile asi.

⁷ Ma mu onwe m, aga m abata n'ime ulo gi,

* **Abụ Oma 4:2** 4:2 Nke unu maara na ha bu okwu ugha

site n'oke ihunanya gi;
aga m ejikwa itu egwu kpoo isiala
n'ebe ulonso ukwuu gi di.

- 8 ONYENWE ANYI, biko, duo m n'ime ezi omume gi
n'ihhi ndi iro m;
mee ka uzọ gi zie ezi n'ihu m.
- 9 Obi ha juputara n'echiche ila n'iyi,
a pughi itukwasị okwu obula si ha n'onu puta obi.
Akpiri ha bu ili ghere oghe;
ha ji ire ha ekwu okwu ugha.
- 10 Maa ha ikpe, Chineke.
Mee ka nzube ojobo ha niile buru odida ha.
Chupu ha n'ihhi iba uba nke otutu mmehie ha,
n'ihhi na ha enupula isi megide gi.
- 11 Ma mee ka onye obula na-agbaba n'ime gi nuria;
mee ka ha nogide na-eti mkpu onu.
Were aka nchebe gi kpuchie ha,
ka ndi niile huru aha gi n'anya nuria onu n'ime gi.
- 12 N'ezie, O ONYENWE ANYI, i na-agosi onye ezi omume.
I na-eji ihuma gi gbaa ha gburugburu dika ota.

Abụ Ọma 6

Abụ Ọma nke diri onyeisi abụ. Nke e ji ubo akwara abụ. N'usoro Sheminit.
Abụ Ọma Devid.

Ekpere n'oge nsogbu

- 1 O ONYENWE ANYI, abarala m mba mgbe i na-ewe iwe.
Atala m ahuhu n'oge onuma gi.
- 2 Biko, meere m ebere ONYENWE ANYI, n'ihhi na adighi m ike.
Gwo m, n'ihhi na okpukpu m niile no n'ihe mgbu.
- 3 Mkpuruobi m no nonodu ihe mgbu.
Ruo ole mgbe, O ONYENWE ANYI, ka i ga-anogide na-agba m nkiti?
- 4 ONYENWE ANYI, biko, bia zoputa m;
n'ihhi ihunanya gi na-enweghi ogwugwu, naputa m.
- 5 N'etiti ndi nwuru anwu o dighi onye na-ekwuputa aha gi.
O nwere onye na-eto gi site n'ala ili?
- 6 Ike agwula m n'ihhi isu ude.
- Abali niile, ana m eji ikwa akwa mee ka ihe ndina m juputa na mmiri,
ana m eji anya mmiri dee ihe ndina m.
- 7 Anya m adighi ahuzikwa uzọ nke oma n'ihhi ihe mwute;
o kaala nka n'ihhi mmeso ndi iro m.
- 8 Sitenu n'ebe m no wezuga onwe unu, unu ndi na-eme ajo ihe,
n'ihhi na ONYENWE ANYI anula akwa m niile.
- 9 ONYENWE ANYI anula akwa m; o nula arifo nke m na-arifo ya ka o meere
m ebere.
O nabatala ekpere m.

- 10 Ka ndị iro m niile buru ndi ihere ga-eme.
Ha ga-ada mba, burukwa ndi ga-eji ihere laghachi ebe ha si bia.

Abụ Qma 7

Abụ Shiggaion nke Devid, nke o bukuru Onyenwe anyi banyere Kush, onye Benjamin.

Aririo maka ikpe ziri ezi

- 1 ONYENWE ANYI Chineke m, n'ime gi ka m gbara;
zoputa m, ma naputa m site n'aka ndi niile na-achu m oso,
2 ma o bu ha adokaa m dika odum,
ha ga-adosasi kwa m ebe mmadu obula enweghi ike inaputa m.
3 O ONYENWE ANYI Chineke m, o buru na m mere ihe di otu a;
o burukwa na aka m adighi ocha.
4 O buru na m jiri ihe ojoo kwughachi onye mu na ya no n'udo ugwo,
maobu site n'uzo na-ezighi ezi zuo ihe onye iro m.
5 Mgbe ahụ, ka onye iro m chuo m oso, jide m;
ka o tuo m n'ala zopia ndu m,
mee ka m buru onye a ga-ahapu n'uzuzu n'onodu odindu-
onwukamma.

Sela

- 6 Bilie, ONYENWE ANYI, n'iwe gi,
bilie megide oke iwe ndi iro m;
teta Chineke m, kpee ikpe ziri ezi.
7 Ka nzuko niile chikotara onwe ha onu gbaa gi gburugburu,
ebe i na-anokwasikwa n'ebe di elu na-achi ha.
8 Ka ONYENWE ANYI kpee umu mmadu niile ikpe.
Kpee m ikpe, O ONYENWE ANYI, dika ezi omume m si di,
na dika izuoke m si di, gi Onye kachasi ihe niile elu.
9 O Chineke onye ezi omume,
onye na-enyochaputa echiche na obi mmadu,
mee ka ihe ike ndi ajo omume bia na njedebe
meekwa ka ndi ezi omume guzosie ike.
10 Chineke nke kachasi ihe niile elu, bu ota* m,
o na-azoputa ndi niile obi ha ziri ezi.
11 Chineke bu onye na-ekpe ikpe ziri ezi,
Chineke, onye na-eziputa oke iwe ya kwa ubochi.
12 O buru na onye ahụ echegharighi,
o ga-amu mma agha ya ka o diri nkọ,
o ga-arogo uta ya, kwadokwa igba ya.
13 O kwadoola ngwa agha niile nke onwu;
o na-eme ka akụ ya buru nke na-ere oku.
14 Onye obula di ime ajo ihe,†
na-aturu ime okwu na uka muputakwa ngharipu nke ugha na-eweta.
15 Ma onye ahụ na-egwu olulu na-adaba

* **Abụ Qma 7:10** 7:10 Maobu, Onyenwe m † **Abụ Qma 7:14** 7:14 N'oge ochie, ndi agha iziputa echiche ime ajo ihe ha, na-eji ihe na-aghorọ oku osiso, techie n'onu akụ ha, mune ha oku, tuncye ha n'elu ulo ndi iro ha, i gbaa ha oku.

n'ime olulu ahụ o gwuru.

- 16 Nsogbu ahụ ọ kpaliri na-abiakwasị ya
ihe ike ahụ ọ kwadooro na-alaghachikwa azụ dakwasị ya n'isi.
- 17 Aga m enye ONYENWE ANYỊ ekele n'ihhi ezi omume ya,
aga m abụku aha ONYENWE ANYỊ, Onye kachasị ihe niile elu abụ otuto.

Abụ Ọma 8

Abụ Ọma ọrị onyeisi abụ. Abụ Ọma Devid n'usoro gittit.

Idi ebube Chineke na nsopuru nke mmadu

- 1 O ONYENWE ANYỊ Onyenwe anyị,
lee ka idi ukwu nke aha gi si juputa uwa niile!
- I meela ka ebube gi di elu
n'ime eluigwe.
- 2 Site n'otuto* umuntakiri na umu na-anu ara,
i tola ntoala siri ike megide ndi iro gi,
ka e si otu a mechie onu onye iro na onye ahụ na-abo obo.
- 3 Mgbe obula m lere anya na mbara eluigwe,
hu oru niile nke aka gi ruru,
mgbe m lere anya n'elu hu onwa na kpakpando
i tinyere n'onodu ha,
- 4 ginj ka mmadu bu i ji na-eche banyere ha?
Ginikwa ka mmadu bu iji na-elekota† ha?
- 5 I mere ka ha‡ di ala nwantakiri n'ebe ndi mmuo ozi§ no,
I jikwa ebube na nsopuru kpube ya n'isi dika okpueze.
- 6 I mekwaala ya ka o buru onyeisi nke ihe niile i kere eke,
tinyekwa ihe niile n'okpuru ukwu ya.
- 7 O na-achi igwe ewu na aturu, na ehi,
na umu anu ohia ndi ozu niile,
- 8 na nnunu niile,
na azu niile,
na anu ndi ozu na-ebi n'ime mmiri.
- 9 O ONYENWE ANYỊ, Onyenwe anyị,
lee ka idi ukwu nke aha gi si juputa uwa niile.

Abụ Ọma 9

Abụ Ọma. Abụ Ọma nke ọrị onyeisi abụ. N'usoro olu abụ "Onwu nke Okpara." Abụ ọma Devid.

Ekele n'ihhi nnaputa Chineke

- 1 O ONYENWE ANYỊ, aga m esite n'ala ala obi m too gi,
aga m agwakwa onye obula ihe oma niile i na-eme.
- 2 Obi ga-atu m utu; obi m ga-ejuputa n'onu n'ihhi gi,
aga m aburu gi abụ otuto, gi Onye kachasị ihe niile elu.
- 3 Ndi iro m na-alaghachi azu,

* **Abụ Ọma 8:2** 8:2 Mat 21:16 † **Abụ Ọma 8:4** 8:4 Gini ka nwa nke mmadu bu na ihe banyere
ya na-emetu gi n'obi ‡ **Abụ Ọma 8:5** 8:5 Maobu, ya § **Abụ Ọma 8:5** 8:5 Maobu, Chineke

- ha na-asọ ngongọ na-alakwa n'iyi n'ihu gị.
- ⁴ I kpeela ikpe m n'ụzọ ziri ezi,
n'ocheeze gị ka ị nọduru na-ekpe ikpe ziri ezi.
- ⁵ I baarala mba niile mba ma laa ndị ajọ omume n'iyi,
hichapukwa aha ha ruo mgbe ebighị ebi.
- ⁶ Mbibi nke na-enweghị ogwugwu adakwasila ndị iro m,
I hopukwala obodo ha niile.
Ọ dighị onye na-echetakwa ha ọzọ.
- ⁷ ONYENWE ANYỊ bụ eze ruo mgbe ebighị ebi.
Ọ kwadoola ocheeze ya maka ikpe ikpe ziri ezi.
- ⁸ Ọ ga-eji ezi omume kpee mba niile ikpe;
jirikwa ikpe ziri ezi chịa mba niile.
- ⁹ ONYENWE ANYỊ bụ ebe mgbaba nye ndị niile a na-emegbu emegbu.
Ọ buuru ha ebe mgbaba e wusiri ike n'oge nsogbu.
- ¹⁰ ONYENWE ANYỊ, ndị niile maara aha gị ga-atukwasị gị obi,
n'ihia na ọ dighị mgbe ị na-agbakuta ndị niile na-atukwasị gị obi azu.
- ¹¹ Bụkuonu ONYENWE ANYỊ abụ otuto, bụ onye nọ n'ocheeze ya na Zayon.
Kwusaaranu mba niile ihe banyere ọrụ ebube ya.
- ¹² N'ihia na onye ahụ na-aboro ndị e gburu egbu ọbọ anaghị echefu ihe;
ọ dighị elefu mkpu akwa nke ndị a na-akpagbu anya.
- ¹³ O ONYENWE ANYỊ, lee ka ndị iro m si akpagbu m!
Meere m ebere ma naputa m site n'onu onwu,
- ¹⁴ ka m nwee ike ikwusa banyere otuto gị
n'onu uzọ ama* niile nke ada Zayon,
noro kwa ebe ahụ nuria onu n'ime nzoputa gị.
- ¹⁵ Ndị mba niile adabala n'ime olulu ahụ ha gwuru;
onya ahụ ha siri, zoo, amaala ha.
- ¹⁶ Ihe e ji mara ONYENWE ANYỊ bụ ikpe ya ziri ezi;
oru aka ndị na-emebi iwu na-ama ha dika onya.
- Sela
- ¹⁷ Ndị niile na-eme ajọ omume na-alaghachi n'ili;
nke a bukwa onodu mba niile na-echefu Chineke.
- ¹⁸ Ma ọ bughị ruo mgbe ebighị ebi ka a ga-echefu ndị nọ na mkpa;
olileanya ndị a na-akpagbu agaghị abukwa nke efu.
- ¹⁹ O ONYENWE ANYỊ, bilie! Ekwela ka mmadu nwee mmeri obula n'ebe ị
nọ;
ka e kpee mba niile ikpe n'ihu gị.
- ²⁰ O ONYENWE ANYỊ! Mee ka ha maa jijiji n'oke egwu;
mee ka mba niile ghota na ha bu naani mmadu.
- Sela

Abụ Ọma 10

Aririọ maka ikpe ziri ezi

- ¹ ONYENWE ANYỊ, gini mere i ji na-eguzoro onwe gị n'ebe di anya?
Gini mere ị na-ezo onwe gị n'oge nsogbu?

* **Abụ Ọma 9:14** 9:14 Ọ bụ n'uzọ ama obodo ka a na-anọ akpari ụka niile di mkpa. Rut 4:1

- 2 Site na mpako, onye ajọ omume na-emegbu ndị na-adighị ike,
ndị mpia mpia aghughọ ya mara dika ọnya.
- 3 Ọ na-anyị isi banyere ọchịchọ niile nke obi ya,
ọ na-elelị ONYENWE ANYỊ anya ma na-agọzi ndị oke ọchịchọ.
- 4 N'ọnođụ mpako ya, onye ajọ omume anaghị achọ Chineke,
n'echiche ya niile, ọ naghị eche banyere ya.
- 5 Ma ihe niile ọ na-eme na-agara ya nke ọma;
ọ bụ onye na-ebuli onwe ya elu, iwu gị niile dika anya site n'ebe ọ
nọ;
ọ na-elelị ndị iro ya niile.
- 6 N'ime obi ya, ọ na-asị, "Ọ dighị ihe ga-emetuta m.
Aga m anọ n'ọnođụ ọnụ mgbe niile. Nsogbu ọbụla agaghị adakwasị
m."*
- 7 Ọnụ ya juputara n'okwu ụgha na iba mba ime ihe ọjọọ,†
n'okpuru ire ya ka nsogbu na ajọ ihe dika.
- 8 Ha na-ezo onwe ha n'obodo nta dị iche iche,
n'ebe zoro ezo ka ha na-anọ,
na-eche itigbu ndị aka ha dị ọcha.
- 9 Dika ọdum, ha anaghị eme mkpọtụ ọbụla,
ọ na-eche idakwasị ụmụ ogbenye.
Dika ndị bụ dinta si ejide ụmụ anumanu n'ọnya ha siri, otu a ka ha si
ejide ụmụ ogbenye.
- 10 Ụmụ ogbenye ndị a na-ada n'ala n'ihị idị ike ya,
ọ na-azọpịakwa ha.
- 11 N'ime obi ya, ọ na-asị, "Chineke echefuola.
O zofuola ihu ya, ọ dighị mgbe ọ huru ya."‡
- 12 Bilie O ONYENWE ANYỊ! O Chineke welie aka gị,
echefukwala ndị na-enweghị onye inyeaka.
- 13 Gini mere onye ajọ omume ji na-eleda Chineke anya?
Gini mere o ji na-asị n'ime obi ya,
"Ọ gaghị akpọ m ka m zaa ajuju banyere omume m"?
- 14 Ma gị, O Chineke, ị na-ahụ nsogbu na ihe mwute,
ị na-atule ihe ị ga-eme banyere ha.
Ndị a na-emegbu na-atukwasị gị obi,
n'ihị na ị bụ onye inyeaka ndị na-enweghị nna.
- 15 Gbajie aka onye ajọ omume a na-eme ihe ọjọọ,
kpọọ ya ka ọ zaa ajuju banyere ajọ omume ya niile
nke a na-apughị ichọputa.
- 16 ONYENWE ANYỊ bụ eze ruo mgbe ebighị ebi.
Ọ ga-esite n'ala ya kpochapụ mba niile.
- 17 O ONYENWE ANYỊ, ị maara ọchịchọ obi ndị niile a na-akpagbu;
ị na-ege ntị na mkpu akwa ha ma kasiekwa ha obi,
- 18 Ị na-echedo ndị na-enweghị nna na ndị niile a na-emegbu emegbu,
ka mmadụ efu, onye e kere eke,
ghara imenye ha egwu ọzọ.

* **Abụ Ọma 10:6** 10:6 Ọ na-asị n'ime obi ya, "Agaghị ewezuga m n'ọnođụ m"; Ọ na-añukwa iyi
sị, "Ọ dighị onye ọbụla ga-eme m ihe ọjọọ" † **Abụ Ọma 10:7** 10:7 Ya bụ, ịgba iyi ‡ **Abụ Ọma**
10:11 10:11 O mechiri anya ya, ọ naghị ahụ ya

Abụ Ọma 11

Abụ Ọma nke diri onyeisi abụ. Abụ ọma Devid.

Onyenwe anyị ebe mgbaba

- 1 N'ime ONYENWE ANYỊ ka m mere ebe mgbaba m.
Gini mere i ji na-agwa m okwu si,
"Felagaa n'elu ugwu gi dika nnunu."
- 2 N'ihi na ndi ajo omume ekweela uta ha;
ha edoziela aku n'elu eriri uta ha,
zoo onwe ha n'akuku uzo,
ino n'ochichiri, gbaa ndi obi ha ziri ezi uta.
- 3 Mgbe a na-ebibi ntala niile,
gini ka ndi ezi omume puru ime?
- 4 ONYENWE ANYI no n'ulonso ukwu ya;
ONYENWE ANYI nokwa n'elu ocheeze ya di n'eluigwe.*
O na-ahuzu ihe niile umu mmadu na-eme;
anya ya na-anwalekwa uzo ha.
- 5 ONYENWE ANYI na-ele onye ezi omume ule,
ma onye ajo omume na ndi niile huru imebi iwu n'anya,
ka o na-akpo asi nke ukwu.
- 6 O ga-eme ka nkume oku zokwasị ndi ajo omume
dika mmiri ozuzo;
oke ifufe di oku ga-abu ihe nketa ha.
- 7 N'ihi na ONYENWE ANYI bu onye ezi omume,
o hukwara ikpe ziri ezi n'anya;
ndi ezi omume niile ga-ahukwa ihu ya anya.

Abụ Ọma 12

Abụ Ọma nke diri onyeisi abụ. N'usoro Sheminit. Abụ Ọma nke Devid.

Ekpere maka enyemaka n'oge ihe egwu

- 1 ONYENWE ANYI, nyere anyi aka! N'ihi na ndi ezi omume agwula!
Ndi kwesiri ntukwasị obi anokwaghi n'etiti umu mmadu.
- 2 O nwekwaghi onye eziokwu di n'onu ya nye onye agbataobi ya.
Egbugbere onu onye obula na-ekwukwa okwu ire utu,
maobu aghughu di n'obi ha.
- 3 Ka ONYENWE ANYI wezuga egbugbere onu niile na-ekwu okwu ire utu
na ire niile na-ekwu okwu inya isi.
- 4 Ndi na-asi,
"O bu site n'ire anyi ka anyi ga-enwe mmeri;
egbugbere onu anyi ga-echebe anyi, o bu onye na-achi anyi?"
- 5 "N'ihi na a na-apunara ndi ogbenye ihe n'ihi ndi no na mkpa na-asu ude,
aga m ebili ugbu a, ka ONYENWE ANYI kwuru.
Aga m zoputa ha puo n'aka ndi ahụ ji iwe ekwulu ha."
- 6 Okwu onu ONYENWE ANYI niile zuruoke,
ha dika olocha a nuchara n'oku,
nke a nuchara ugboro asaa.

* **Abụ Ọma 11:4** 11:4 Nke a bu maka ocheeze Onyenwe anyi

- ⁷ O ONYENWE ANYỊ, i ga-edebe anyị n'udo
ma sitekwa n'aka ndị dị otu a chebe anyị ruo mgbe ebighị ebi.
- ⁸ Ndị ajọ omume na-ejeghari n'ebe niile
mgbe a na-eto ihe ojọọ n'etiti ụmụ mmadụ.

Abụ Ọma 13

Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Abụ ọma Devid.

Ekpere maka nnapụta

- ¹ Ruo ole mgbe ka i ga-echefu m ONYENWE ANYỊ?
Ruo ole mgbe ka i ga-ezonari m ihu gi?*
- ² Ruo ole mgbe ka mụ na mmụọ m ga na-agba mgbà
nọdụkwa na-eru ụjụ kwa ụbọchị n'ime mkpuruobi m?
Ruo ole mgbe ka ndị iro m ga-anogide na-emerị m?
- ³ Lekwasị m anya, ma zaa m, O ONYENWE ANYỊ Chineke m.
Nyeghachi m ihè nke anya m ka m ghara inwụ;
⁴ mgbe ahụ onye iro m ga-asị, "Emeriela m ya,"
mgbe m ga-ada, ndị kporo m asị ga-anurikwa ọñụ.
- ⁵ Ma atụkwasi m obi n'ihunanya gi nke na-enweghị ọgwụgwụ;
mkpuruobi m na-anuri ọñụ na nzoputa gi.
- ⁶ Aga m abuku ONYENWE ANYỊ abụ,
n'ihì na o mesoro m mmeso ọma.

Abụ Ọma 14

Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Abụ ọma Devid.

Ajọ omume nke ndị na-emebi iwu

- ¹ Onye nzuzu na-asị* n'ime obi ya,
"Ọ dighị Chineke ọbụla dị."
Ha bụ ndị ajọ omume riri ahụ, ọrụ aka ha niile bụkwa ihe arụ;
ọ dighị onye ọbụla na-eme ezi ihe.
- ² ONYENWE ANYỊ sitere n'elugwe
na-ele ụmụ mmadụ anya
ihụ ma ọ ga-achota onye ọbụla nwere nghota
onye nke na-achọ Chineke.
- ³ Mmadụ niile ewezugala onwe ha, ha niile aburula ndị ajọ omume riri
ahụ;
ọ dighị onye ọbụla na-eme ihe ziri ezi,
ọ dighị ọ bụladi, otu onye.
- ⁴ Ndị niile na-eme ajọ ihe, ha amaghị ihe?
- Ha na-eripia ndị m dika mmadụ si eri nri,
ha adighị akpokukwa ONYENWE ANYỊ.
- ⁵ Ma n'ebe ahụ ka ha nọ, n'ọnọdụ oke egwu,
n'ihì na Chineke nọ n'etiti ndị ezi omume.
- ⁶ Unu ndị ajọ omume na-emebi atumatụ ndị ogbenye,
ma ONYENWE ANYỊ bụ ebe mgbaba ha.

* **Abụ Ọma 13:1** 13:1 Job 13:24; Abụ 89:46 * **Abụ Ọma 14:1** 14:1 Maọbụ, na-eche

- ⁷ A sịkwari na nzọputa Izrel ga-esi na Zayon pụta!
Mgbe ONYENWE ANYỊ ga-akpoghachite ndị ya n'ọnọdụ ha,
ka Jekob nuriya ọnu, ka Izrel nwekwaa obi uto!

Abụ Ọma 15

Abụ Ọma Devid.

Onye ga-ebi n'ugwu nsọ Onyenwe anyị?

- ¹ ONYENWE ANYỊ, onye pụrụ inogide n'ụlonsọ ukwu gi?
Onye pụrụ ibi n'ugwu nsọ gi?
- ² Onye na-ebi ndụ nke na-enweghị ita uta,
onye na-arụ ọrụ ezi omume,
onye na-ekwu eziokwu site n'obi ya.
- ³ Onye juru ikwutosi ndi ozo,
onye na-adighi eme onye agbataobi ya ihe ozo,
na onye na-adighi ekwulu mmadu ibe ya,
- ⁴ onye na-eleda onye ajo omume anya,
ma na-asopuru ndi ahụ na-atu egwu ONYENWE ANYI,
onye na-adighi agbanwe nkwa obula o kwere,
o buladi mgbe nkwa ahụ na-emegide ya,
- ⁵ onye na-agbazinye mmadu ego na-anaghi uma,
onye na-adighi a nara ngari imegide onye aka ya di ocha.

Onye na-eme ihe ndi a
agaghị ama jijiji n'ọnọdụ ya, mgbe obula.

Abụ Ọma 16

Abụ miktam nke Devid.

Ekpere maka iguzosi ike

- ¹ Chebe m, O Chineke,
n'ihia na n'ime gi ka m ghabara izere ndu.
- ² A gwara m ONYENWE ANYI, "I bu Onyenwe m,
e wezuga gi, enwekwaghi m odimma obula."
- ³ Ana m asi maka ndi nsọ bu ndi no n'ala a,
"Ha bu ndi a na-asopuru, ndi ihe ha n'ato m uto."
- ⁴ Iru uju nke ndi ahụ na-agbaso chi ndi ozo ga-aba uba.
Agaghị m eso ha wusa aja ihe onunu obara* nye chi ndi a,
maobu were egbugbere onu m kpoo aha ha.
- ⁵ ONYENWE ANYI, i nyeela m oke m na iko m;†
i na-elekota ihe niile bu nke m site n'ife nza.
- ⁶ Otutu oke ala niile dabara m n'ebe di ezi mma;
n'ezie, e nwere m ihe nketa nke na-enye m onu.
- ⁷ Aga m eto ONYENWE ANYI, onye na-adu m odu;

* **Abụ Ọma 16:4** 16:4 N'otutu mba, mmanya bu ihe e ji ago ofo, ma n'omenaala mba ufodu, obara onye ahụ eji achu aja ka a na-ewere gwakoo na mmanya, wupu n'ebe ichu aja, nke ka a maara dika aja obara. O bu omenaala mba ndi ahụ na-amaghi Chineke ka onye dere abụ ọma a na-emegide. Lev 18:21; Lev 20:1-2; 2Ez 16:3; 2Ez 23:10. † **Abụ Ọma 16:5** 16:5 Iko a na-ekwu ihe banyere ya n'ebe a bu iko a na-enye ndi akporo oriri n'oge mmemme. Dan 5:1-4

- ọ bụladị n'abalị, obi m na-agwa m ihe m ga-eme.
⁸ Ana m elekwasi ONYENWE ANYỊ anya mgbe niile.
 Ebe ọ nọ n'aka nri m, agaghị m ama jijiji.
- ⁹ N'ihị nke a, obi dị m uto, ire m juputakwara n'ọnu;
 aga m anokwa n'udo.
- ¹⁰ N'ihị na ị gaghị ahapụ m n'ala mmuo,
 ị gaghị ekwekwa ka Onye gị kwesiri ntukwasị obi‡ hụ ire ure.
- ¹¹ I gosila m uto ndu;
 ị ga-eji ọnu mejuputa obi m n'ihu gị;
 ya na ihe uto ndi di n'aka nri gị ruo ebighi ebi.

Abụ Qma 17

Ekpere Devid.

Ekpere maka nnaputa

- ¹ O ONYENWE ANYỊ, nuru aririo m ziri ezi,
 nurukwa mkpu akwa m.
 Gee nti n'ekpere m
 n'ihị na o siteghị n'egbugbere onu na-ekwu okwu aghugho.
- ² Ka mkpeputa m si n'aka gị bia;
 ka anya gị hụ ihe ziri ezi.
- ³ O bu ezie na ị nyochaala obi m,
 i letala m n'abalị, nwalekwaa m,
 ị ga-achoputa na o nweghị ihe ọ ojoo bula m zubere,
 na onu m ekwuhiebeghi.
- ⁴ Ndi mmadu agbalala inye m ngari
 ma anaghị m ekwe ka mu na ndi na-eme ihe ike nwee mmekorita
 n'ihị iwu sitere n'egbugbere onu gị.
- ⁵ Nzọ ukwu m akpafubeghi site n'uzo gị,
 ukwu m agbuchapughikwa site n'onodu ya.
- ⁶ Ana m akpoku gị, O Chineke, n'ihị na amaara m na ị ga-aza m;
 gee m nti ma nuru ekpere m.
- ⁷ Ziputa ihunanya gị di oke ebube;
 gị onye na-eji aka nri gị di ike azoputa
 ndi niile gbabara na gị site n'aka ndi iro ha.
- ⁸ Chebe m dika mkpuru anya gị;
 zoo m na ndo nke nku gị,
- ⁹ site n'aka ndi ajo omume gbara m gburugburu,
 o bụladị ndi iro m, ndi choro igbu m.
- ¹⁰ Ha anaghị eme ebere, ha bu ndi afọ tara mmiri,
 okwu inya isi juru ha onu.
- ¹¹ Ha achoputala ebe m nọ, ugbu a, ha gbara m gburugburu,
 ha ji anya nko, jikerekwa itu m n'ala.
- ¹² Ha ka odum aguu na-agu nke zoro onwe ya n'ohia,
 dika odum di ike na-eche ihe ọ ga-adogbu.
- ¹³ ONYENWE ANYỊ, bilie guzogide ha, tigbuo ha.

‡ **Abụ Qma 16:10** 16:10 Maobu, onye gị di nsọ

- Jiri mma agha gị zọputa m site n'aka ndị ajọ omume.
- 14 O ONYENWE ANYỊ, zọputa m site n'aka ndị di otu a,
site n'aka ndị ụgwọ ọrụ ha bu n'ụwa a.
Ka ihe ikpakọbara debere ndị ajọ omume juputa afọ ha,
ka afọ jukwa ụmụ site n'ihe ndị a,
ka ha hapuru ihe fọdurụ nye ụmuntakiri ha.
- 15 Ma mụ onwe m ga-ahụ ihu gị site n'ezi omume;
mgbe m ga-ebili, afọ ga-eju m nke ọma, n'ihi na aga m ahụ gị ihu na
ihu.

Abụ Ọma 18

Abụ ọma Devid. Abụ Devid ohu ONYENWE ANYỊ. Ọ buuru ONYENWE ANYỊ okwu niile nke abụ a mgbe ONYENWE ANYỊ naputara ya site n'aka ndị iro ya niile, nakwa n'aka Sọl. Ọ siri:

Abụ mmeri

- 1 O ONYENWE ANYỊ, ahuru m gị n'anya, gị bu ike m.
- 2 ONYENWE ANYỊ bu oke nkume m, na ebe mgbaba m e wusiri ike, na onye nnaputa m.
Chineke m bu oke nkume m, onye m gbabara n'ime ya.
Ọ bu ọta m, na mpi nzoputa m, na oke nkume m nke onye ọbula na-apughị iba n'ime ya.
- 3 Akpokuru m ONYENWE ANYỊ, onye e kwesiri inye otuto,
ọ zoputara m site n'aka ndi iro m.
- 4 Ụdọ niile nke ọnwụ kere m agbụ;
ichị ọkụ nke mbibi ojoọ kpuchiri m.
- 5 Ụdọ nke ili kere m gburugburu,
onye nke ọnwụ guzogidere m.
- 6 N'ọnođụ oke mkpagbu m, akpokuru m ONYENWE ANYỊ;
etiri m mkpu akwa, kpokuo Chineke m ka o nyere m aka;
akwa m rutekwara ya nti,
o sitekwara n'ulonsọ ukwu ya nụ olu m.
- 7 Ụwa mere mkpotu, maa jijiji,
ntọala niile nke ugwu niile makwara jijiji,
ha mara jijiji n'ihi iwe nke na-ewe ya.
- 8 Anwuru ọkụ sitere ya n'imi puta,
ọkụ na-erepịa erepịa sikwa n'onu ya puta;
icheku ọkụ na-ere ọkụ sitekwara n'ebe ahụ nwuputa.
- 9 O kewara mbara eluigwe, rịdata;
oke igwe ojii dikwa n'okpuru ukwu ya.
- 10 Ọ nokwasiri n'elu cherubim* felie elu,
o feliri elu n'elu nku nke ifufe.
- 11 O mere ọchichiri ebe nzuzo ya, ihe mkpuchi nke gbara ya gburugburu,
bu ọchichiri mmiri igwe ojii nke mbara eluigwe.
- 12 Site n'ihè nke na-enwuputa n'ahụ ya, igwe ojii
ji mkpuru mmiri na amuma egbe eluigwe gabiga.

* **Abụ Ọma 18:10** 18:10 Cherubim bu mmuo ndi ahụ di ike na ndi juputara n'ebube nke anya na-adighi ahụ. Ọrụ ha bu ibu ocheeze Ebube ahụ. Izk 1:26

- 13 ONYENWE ANYỊ sitere n'eluigwe bigboq;
olu Onye kachasi ihe niile elu dara uda.
- 14 O gbara akụ ya, mee ka ndi iro gbasasia,
o jikwa oke amuma nke egbe eluigwe chusaa ha.
- 15 E kpughere ala ala nke oke osimiri,
gbakwa ntala niile nke uwa otu,
site n'iba mba gi, O ONYENWE ANYI,
na nkuume si gi n'imi puta.
- 16 O sitere n'elu setipu aka ya,
jidesie m aka ike, o doputara m site n'ogbu mmiri niile.
- 17 O naputara m site n'aka ndi iro m di ike,
bu ndi kporo m asi, ndi dikwa ike karja m.
- 18 Ha guzogidere m n'ubochi ihe ndakwasị m,
ma ONYENWE ANYI buru m ihe ndabere.
- 19 O kpoputara m gaa n'ebe sara mbara,
o naputara m n'ihi na ihe m na-atu ya utu.
- 20 ONYENWE ANYI mesoro m dika ezi omume m si di;
o kwughachiri m dika idi ocha nke aka m si di.
- 21 N'ihi na edebezuola m uzọ niile nke ONYENWE ANYI,
ikpe amaghi m n'ihi igbakuta Chineke azu.
- 22 Iwu ya niile di n'ihu m,
esibekwaghi m n'ukpuru ya wezuga onwe m.
- 23 Abu m onye na-enweghi ita uta n'ihu ya,
edebekwara m onwe m puo na mmehie.
- 24 ONYENWE ANYI kwughachiri m dika ezi omume m si di,
dika idi ocha nke aka m abuo si di n'anya ya.
- 25 N'ebe onye kwesiri ntukwasị obi no, i na-egosi onwe gi onye kwesiri
ntukwasị obi,
n'ebe onye zuruoke no, i na-egosi onwe gi onye zuruoke.
- 26 N'ebe onye di ocha no, i na-egosi onwe gi onye di ocha,
ma nye ndi uzọ ha na-ezighi ezi, i na-egosi onwe gi dika onye di
aghughu.
- 27 I na-azoputa ndi di umeala n'obi,
ma i na-eme ka ndi nwere anya mpako di ala.
- 28 O bu gi, ONYENWE ANYI, na-eme ka orona m na-enwu,
Chineke m na-eme ka ochichiri m ghoo ihè.
- 29 Site n'inyeaka gi, apuru m iluso igwe ndi agha ogu,
sitekwa na Chineke m, apukwara m iwufe mgbidi obula.
- 30 Ma banyere Chineke, uzọ ya zuruoke,
okwu onu ONYENWE ANYI bu ihe a nuchara anucha;
o bu ota† nke onye obula na-ezo onwe ya n'okpuru ya.
- 31 N'ihi na onye bu Chineke, ma o bughị naanị ONYENWE ANYI?
Onye bukwa oke Nkume ahụ, ma o bughị naanị Chineke anyi?
- 32 O bu Chineke na-enye m ike,
na-echebekwa uzọ m n'izuoke.
- 33 O na-eme ka ukwu m di gara gara, dika nke nne ele;

† **Abụ Oma 18:30** 18:30 Ya bu, ebe nchebe

- Ọ na-emekwa ka m kwurū chīm n'ebe niile dị elu.
- 34 Ọ na-azụ aka m abụọ ibu agha,
ogwe aka m abụọ purū irōji ụta bronz.
- 35 Ị na-eme ka inyeaka nke nzọpụta gị burū ọta m,
aka nri gị na-akwagidekwa m,
inyeaka gị emeela m ka m dị ukwu.
- 36 Ị na-edozi ụzọ sara mbara nye ụkwu,
ka nkwonkwo ụkwu m ghara igbụchapu.
- 37 Achurū m ndị iro m ọsọ, jidekwa ha;
alaghachighi m azụ tutu ruo mgbe ha niile lara n'iyi.
- 38 Etidara m ha n'ala ebe ha enwekwaghị ike ibilite.
Ha dara n'okpuru ụkwu m.
- 39 Ọ bụ gị nyere m ike ibu agha,
i wedara ndị niile na-emegide m n'ala n'ihu m.
- 40 I mere ka ndị iro m tugharịa gbapụ ọsọ.
Ebibikwara m ndị kpọrọ m asị.
- 41 Ha bere akwa maka enyemaka, ma ọ dighi onye na-azọpụta ha.
Ha kpokuru ONYENWE ANYI, ma ọ zaghi ha.
- 42 Egwepiara m ha nke ọma dika ntụ nke ikuku na-ebufu;
a zọtoro m ha dika apiti nke okporoụzọ.
- 43 Ị naputala m site n'aka ndị na-aluso m ọgụ
ị meela m onyeisi nke otutu mba;
ndị m na-amaghị na mbụ na-ejekwara m ozi.
- 44 Ndi ala ozo na-ehulata n'ihu m n'ihi egwu,
ngwangwa ha nuru olu m, ha na-erube isi nye m.
- 45 Obi na-ada ha mba;
ha na-ama jijiji mgbe ha na-esite n'ebe niile ha e wusiri ike na-aputa.
- 46 ONYENWE ANYI na-adi ndu! Otuto diri oke nkume m!
Mbuli elu diri Chineke, Onye nzoputa m.
- 47 Ọ bụ Chineke ahụ onye na-aboro m obo,
onye na-emekwa ka mba di iche iche noro n'okpuru m,
48 onye na-anaputa m site n'aka ndi iro m.
- I mere ka m di elu kari ndi iro,
naputakwa m site n'aka nwoke na-eme ihe ike.
- 49 N'ihi nke a, ONYENWE ANYI, aga m eto gi n'etiti mba niile di iche iche,
aga m abuku aha gi abụ otuto.
- 50 Ọ na-enye eze ya mmeri di ukwu;
Ọ na-egosikwa onye ya onye e tere mmanu ihunanya na-adighi ada
ada,
nye Devid na ndi agburu ya ruo mgbe ebighi ebi.

Abụ Ọma 19

Abụ Ọma nke diri onyeisi abụ. Abụ ọma Devid.

Akaorū Chineke na iwu ya

- 1 Eluigwe na-eziputa ebube Chineke;
mbara eluigwe na-egosikwa oru aka ya.
- 2 Ubochi niile, ha na-ekwuputa okwu,
ehihie na abali, ha na-egosiputa ihe omuma.

- 3 Ha nweghị asụsụ, ha nweghị okwu,
ma a na-anụ ụda ha.
- 4 N'ụwa niile ka olu ha na-apụ gazuo,
okwu ọnụ ha niile erukwaala n'ebe ụwa sọturu.
Ọ bụ na mbara eluigwe ka Chineke maara ụlọ ikwu nye anyanwu.
5 Ọ dị ka nwokorobia luru nwunye ọhuru mgbe o si n'ụlọ ndina ya
na-aputa,
dika ọgba ọsọ nke ọ na-anụ ọkụ n'obi ịgba ọsọ ịsọ mpi.
- 6 Ọ na-esite n'otu nsotu nke mbara eluigwe,
bido ije ya, gafee ruo na nsotu nke ọzọ.
Ọ dikwaghị ihe ọbula na-ezonari onwe ya site n'okpomokụ ya.
- 7 Iwu ONYENWE ANYI zuruoke;
ọ na-eweghachi mkpuruobi.
Ukpuru ONYENWE ANYI niile kwesiri ntukwasị obi;
ọ na-eme ka onye na-enweghị uche mara ihe.
- 8 Iwu ONYENWE ANYI ziri ezi,
ọ na-enye mkpuruobi ọnụ.
Iwu ONYENWE ANYI na-amuke amuke,
ọ na-enye anya ihè.
- 9 Itu egwu ONYENWE ANYI di ọcha,
ọ na-adigide ruo mgbe ebighi ebi;
ukpuru niile nke ONYENWE ANYI na-eguzosi ike,
ha niile bukwa ihe ziri ezi.
- 10 Ha di oke ọnụ kariā ọlaedo,
kariā ọlaedo a nuchara anucha;
ha na-atokwa uto kariā mmanu anu,
kariā mmanu anu si n'ububu anu.
- 11 Ọ bụ site na ha ka a na-ado ohu gi aka na nti;
ugwo ọrụ di ukwu di n'idebe ha.
- 12 Onye puru ighota amaghi ama ya niile?
Gbaghara m ihe niile zoro ezo nke adighi ike m.
- 13 Chebe m, ka m ghara ilezi anya mehie megide gi.
Ekwela ka ha na-achi achị na ndu m.
Mgbe ahụ ka m ga-abu onye zuruoke,
onye nwere onwe ya site n'ebe ihe ojoo niile nke mmehie di.
- 14 Kwere ONYENWE ANYI, Onye mgbaputa m, na Oke nkume nchebe m,
ka okwu ọnụ m niile, na echiche obi m niile,
buru ihe na-atọ gi uto, na nke i na-anabata.

Abụ Qma 20

Abụ Qma nke diri onyeisi abụ. Abụ Qma Devid.

Ekpere maka enyemaka

- 1 Ka ONYENWE ANYI zaa gi n'ubochi nsogbu gi;
ka aha Chineke nke Jekob chebe gi.
- 2 Ya sitekwa n'ebe nsọ ya zitere gi inyeaka,
ma site na Zayon kwagide gi.
- 3 Ya chetakwa aja niile i churu,
ma nabata aja nsure oku niile i churu nye ya.

- 4 Ya mezuwara gị ihe niile nke obi gị na-achọ,
mekwaa ka atumatụ gị niile gaa nke oma.
5 Anyị ga-eti mkpu ọñụ maka mmeri i meriri,
buliekwa ọkọloto anyị elu n'aha Chineke anyị.

Ka ONYENWE ANYỊ mezuo arịrịọ gị niile.

- 6 Ugbu a, amaara m
na ONYENWE ANYỊ na-azoputa onye ya o tere mmanụ;
ọ na-esite n'ebe nsọ ya n'eluigwe jiri aka nri ya,
zoputa ma zakwaa ya.
7 Ufodu na-atukwasị obi ha na inyinya, ndị ozo n'ugbo agha;
ma anyị na-atukwasị aha ONYENWE ANYỊ, Chineke anyị, obi.
8 Ha na-egbu ikpere n'ala ma daa,
ma anyị ga-ebili, kwurū chīm.
9 O ONYENWE ANYỊ, zoputa eze!
Zakwaa anyị mgbe anyị kpokuru gị!

Abụ Oma 21

Abụ Oma nke dirị onyeisi abụ. Abụ Oma Devid.

Ekele maka mmeri

- 1 O ONYENWE ANYỊ, lee na eze na-anurị ọñụ n'ike gị.
Obi na-atokwa ya uto nke ukwuu n'ihī mmeri niile i nyere ya!
- 2 I nyela ya ihe obi ya choro;
i mekwara ya ihe niile ọ rioro gị!
- Sela
- 3 I ji ngozi bara uba nabata ya,
o bukwa okpueze e ji olaedo a nuchara nke oma kpuo ka i kpukwasiri
ya n'isi.
- 4 O rioro ka i nye ya ndu, i zara ekpere ya
mekwaa ka o nwee ogologo ndu nke ga-adigide ruo mgbe ebighi ebi.
- 5 Nsoपुरu ya di ukwuu site na mmeri niile i nyere ya,
ebube na ima mma bu onyinye i nyere ya.
- 6 N'ezie, i nyela ya ngozi na-adigide ruo mgbe ebighi ebi,
i mere ka o nwee obi uto nke na-esite n'onu nke nonyere gi.
- 7 N'ihī na eze na-atukwasị ONYENWE ANYỊ obi,
agaghi ewezuga ya n'onodu ya site n'ihunanya
nke Onye kachasi ihe niile elu nke na-enweghi ogwugwu.
- 8 I ga-anwuchi ndi iro gi niile;
aka nri gi ga-ejidekwa ndi kporo gi asi.
- 9 Mgbe i putara ilu ugu,
i ga-erepia ha dika oku nke na-enwu ajo onwunwu.
N'oke iwe ya, ONYENWE ANYỊ ga-elo ha,
oku ya ga-erepiakwa ha.
- 10 I ga-esite n'elu uwa laa agburu ha niile n'iyi,
umu ha kwa site, n'etiti umu mmadu.
- 11 N'agbanyeghi na ha nwere ike ipia opia ojo megide gi,
maobu tuputa atumatu ojo, ha agaghi emezu ebumnuche ha.
- 12 N'ihī na i ga-eme ka ha gbaghachi azu

mgbe i kwere ụta gị tughide ha n'ihu.

- 13 O ONYENWE ANYI, ka e bulie gị elu n'ihu ike gị;
anyị ga-abụ abụ ma tokwaa ike gị.

Abụ Ọma 22

Abụ Ọma dịrị onyeisi abụ. N'usoro olu abụ nke "Nne ele nke ụtutu." Abụ Ọma Devid.

Akwa na abụ ekele

- 1 Chineke m, Chineke m, gini mere i jiri hapu m?
Gini mere i ji no ebe di anya izoputa m,
n'ebe di anya site n'isu ude m niile?
- 2 O Chineke m, ana m akpoku gi n'ehihie, ma i dighi aza m,
n'abalị kwa, ma o dighi izuike m nwere.*
- 3 N'ezie, i no n'ocheeze gi dika Onye ahụ di Nso;
i bu otuto ndi Izrel.
- 4 Nna anyi ha tukwasiri gi obi;
ha tukwasiri gi obi, i zoputakwara ha.
- 5 Ha kpokuru gi si otu a buru ndi a zoputara;
ihere emeghi ha n'ihu na ha tukwasiri gi obi.
- 6 Abụ m idide, abughị m mmadu;
onye ndi ozọ na-akwa emo, onye ndi mmadu na-eleda anya.
- 7 Ndi niile huru m na-achi m ochi;
na-emiri m onu ikwa emo, na-efufekwa isi ha na-asi.
- 8 "O na-atukwasị ONYENWE ANYI obi;
ka ONYENWE ANYI bia gbaputa ya.
Ya naputa ya ebe o bu
na ihe ya masiri ya."
- 9 Ma ONYENWE ANYI, o bu gi weputara m site n'afọ nne m.
O bu gi mere ka m tukwasị gi obi, o buladi mgbe m ka na-anu ara.
- 10 Site n'oge amuru m ka e nyefere m n'aka gi.
Site n'afọ nne m, ka gi onwe gi bu Chineke m.
- 11 Anola m ebe di anya,
n'ihu na nsogbu di nso.
O dikwaghi onye inyeaka no nso.
- 12 Otutu oke ehi gbara m gburugburu;
oke ehi di ike nke Bashan† gbara m gburugburu.
- 13 Odum ndi na-agbo uja mgbe ha na-adogbu anu ohia
asaghepula onu ha megide m.
- 14 A wupula m dika mmiri,
okpukpu m niile apukwaala n'onodu ha.
Obi m agbazela dika mmanu,
obi ilo mmiri ewerela onodu n'ime m.

* **Abụ Ọma 22:2** 22:2 Maobu, N'abalị, adighi m emechikwa onu m † **Abụ Ọma 22:12** 22:12 Bashan bu obodo e ji oke ehi gbara abuba ma dikwa ike maara. O di na mpaghara ugwu n'owuwa anyanwu ala Filistia. Dit 3:1; Ems 4:1

- 15 Ike ọbụla adighikwa m n'ahụ, dika a ga-asị na m bụ ụrọ nke anwụ
mịkọrọ mmiri dị ya n'ime.
Ire m na-araparakwa m n'ọnu,
n'ihina na ị togboro m n'ọnu ọnwụ.
- 16 Ọtutu nkita agbaala m gburugburu;
otù ndi na-eme ihe ojoo agbaala m gburugburu,
ha adupuola m aka m na ukwu m.
- 17 A puru iguta okpukpu m niile onu;
ndi mmadu na-ele m anya na-emikwa onu ochi
- 18 Ha na-eke uwe m n'etiti ha,
ha sitere n'ife nza kee uwe m.
- 19 Ma gi, ONYENWE ANYI, anola m ebe di anya;
gi Onye bu ike m, mee ngwangwa bia nyere m aka.
- 20 Naputa ndu m site na mma agha,
site n'ike umu nkita, naputa ndu m nke di oke onuahia.
- 21 Gbaputa m site n'onu odum ndi a,
zoputa m site na mpi atu ndi a.
- 22 Aga m ekwuputa aha gi nye umunna m;
n'etiti oha mmadu aga m enye gi otuto.
- 23 Toonu ONYENWE ANYI! Unu niile bu ndi na-atu egwu ya;
unu bu ndi agburu Jekob, soperunu ya!
Tunu ya egwu, unu agburu Izrel!
- 24 N'ihina o ledaghi ahuhu onye a na-akpagbu anya
maobu kwaa ya emo;
o lefughi ya anya
kama mgbe o kpokuru ya, o nuru olu akwa ya.
- 25 Isiokwu otuto m n'etiti oha mmadu sitere na gi;
aga m emezukwa nkwa niile m kwere gi n'ihu ndi ahụ na-atu egwu
gi.
- 26 Ndi ogbenye ga-eri nri, rijuo afọ ha,
ndi niile na-achọ ONYENWE ANYI ga-eto ya
ka mkpuruobi unu di ndu ruo mgbe ebighi ebi.
- 27 Nsofu elu uwa niile ga-echeta,
ma laghachikwute ONYENWE ANYI.
Ezinaulo nke mba niile di iche iche
ga-akpo isiala n'ihu ya.
- 28 N'ihina ike ochichi bu nke ONYENWE ANYI,
o na-achikwa mba niile.
- 29 Ndi ogaranya niile nke elu uwa ga-eri oriri ma fee ya;
ihe niile na-anwu anwu ga-akpo isiala n'ihu ya;
ndi na-apughi idebe onwe ha ndu.
- 30 Agburu anyi ga-ejere ya ozi;
a ga-akorọ ogbo ndi na-abia n'ihu ihe banyere onyenwe anyi.
- 31 Ha ga-ekwusa ezi omume ya
nye ogbo niile na-abia n'ihu, bu ndi a na-amubeghi
n'ihina o meela ya.

Abụ Ọma 23

Abụ Ọma Devid.

Onyenwe anyị na-azụ anyị dị ka aturu

¹ ONYENWE ANYỊ na-azụ m dika aturu, ọ dighi ihe akoro m.

² Ọ na-eme ka m dinaa ala n'ebe ahijia ndu na-eto,
ọ na-edughari m n'akuku mmiri di juu,

³ ọ na-atute mkpuruobi m.

Ọ na-edu m n'uzo niile nke ezi omume
n'ihhi aha ya.

⁴ A sikwari na m na-aga ije,
na ndagwurugwu nke ochichiri onwu,
agaghi m atụ egwu ihe ojoo obula;
n'ihhi na i nonyeere m,
mkporo gi na mkpanaka gi
na-akasi m obi.

⁵ I na-akwado tebul* n'ihu m,
n'anya ndi iro m.

I tere isi m mmanu†
iko m na-ejubiga oke.

⁶ N'ezie, idi mma na ebere ga-agbaso m
ogologo ubochi niile nke ndu m,
m ga-ebikwa n'ulo ONYENWE ANYI
mgbe niile ebighi ebi.

Abụ Ọma 24

Abụ Ọma Devid.

Eze onyenwe ebube

¹ Uwa na ihe niile di n'ime ya bu nke ONYENWE ANYI;
uwa na ndi niile bi n'ime ya.

² Ọ toro ntoala ya n'ime oke osimiri niile,
o mekwara ka o guzosie ike.

³ Onye bu onye ahụ nwere ike irigo n'elu ugwu ONYENWE ANYI?
Onye nwere ike ibata guzo n'ime ulonso ya?

⁴ Ọ bu onye aka ya emeghi ihe ojoo, obi ya dikwa ocha,
onye na-adighi atukwasị obi na chi arusi,
maobu nuo iyi aghugho.

⁵ Ha ga-anata ngozi site n'aka ONYENWE ANYI,
natakwa mkpeputa site n'aka Chineke Onye nzoputa ha.

⁶ Otu a ka o ga-adiri ogbo ndi ya,
bu ndi na-achọ ihu gi, Chineke nke Jekob.

Sela

* **Abụ Ọma 23:5** 23:5 N'oge ochie, ọ bu n'ebe iri nri (tebul) ka enyi na enyi na-anọ agba ndu, maobu nwe nkwekorita. Oriri a na-egosi na ogbugba ndu bu ihe onu na ezi mmekorita nke enyi na enyi. Eze ahụ nke na-azụ ndi ya dika aturu, nabatara ohu ya bu Devid n'ebe iri nri, dika e dere ya n'abụ oma a. † **Abụ Ọma 23:5** 23:5 Mmanu a na-ete n'isi na-esi isi uto, ọ bu mmanu a na-ete onye a kporo oriri iji kwanyere ya ugwu. Luk 7:46 Ndi ozuzu aturu na-ejikwa ya achu umu ahuhu na ndanda na-achọ iribanye aturu ndi ha na-azụ n'imi.

- 7 Welitenụ isi unu, unu ọnụ ụzọ ama,
meenụ ka isi unu burụ ihe e welitere, unu ọnụ ụzọ ama ochie,
ka eze ebube nwee ike ibata.
- 8 Onye bụ eze ebube* a?
Ọ bụ ONYENWE ANYI, onye bụ dimkpa na dike.
Ọ bụ ONYENWE ANYI, onye bụ dike n'agha.
- 9 Welitenụ isi unu, unu ọnụ ụzọ ama,
buliekwanụ ha elu, unu ọnụ ụzọ ama ochie,
ka Eze ebube nwee ike ibatakwa.
- 10 Onye bụ eze ebube a?
Ọ bụ ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
ọ bụ ya bụ Eze ebube!

Sela

Abụ Oma 25

Abụ Oma Devid.

Ekpere maka odudu na nnaputa

- 1 Ọ bụ na gị ONYENWE ANYI
ka m tụtwasiri obi m.
- 2 O Chineke m, ọ bụ gị ka m tụtwasiri obi m.
Ekwela ka ihere mee m,
ekwekwala ka ndi iro m merie m.
- 3 Ihere agaghị eme
onye ọbụla olileanya ya di na gị,
ma ihere ga-eme ha
bụ ndi niile igho aghugho juru ahụ.
- 4 O ONYENWE ANYI, zi m ụzọ gị niile,
kuzikwaara m ụzọ gị niile.
- 5 Duo m n'eziokwu gị, kuzikwaara m ihe,
n'ihina na i bụ Chineke, onye Nzọputa m, ụbọchị niile,
olileanya m di na gị.
- 6 Cheta, ONYENWE ANYI, oke obi ebere na ihunanya gị,
n'ihina na ha na-adị siteri na mgbe ochie.
- 7 Echetalala mmehie m mere n'okorobia m,
ya na nnupu isi m niile.
Kama site n'ihunanya gị cheta m,
ONYENWE ANYI, n'ihina na onye di mma ka i bụ.
- 8 Onye di mma na onye ezi omume ka ONYENWE ANYI bụ;
ọ bụ ya mere ọ na-ezi ndi mmehie ụzọ ya.
- 9 Ọ na-edu ndi di umeala n'obi n'uzo ziri ezi,
na-ezikwa ha ụzọ nke ya.
- 10 Ụzọ niile nke ONYENWE ANYI juputara n'ihunanya na ikwesi ntukwasi
obi,
nye ndi niile na-edebe iwu ogbugba ndu ya.
- 11 N'ihina aha gị, O ONYENWE ANYI,
gbaghara m ajo omume m n'agbanyeghi na ha di ukwu.
- 12 Olee mmadu ahụ nke na-atu egwu ONYENWE ANYI?

* **Abụ Oma 24:8** 24:8 Mkp 19:11-16

- O ga-ezi ya ihe n'uzọ ahụ a họtutaara ya.
- 13 O ga-ebi ogologo ubochi nke ndu ya n'ime iba uba, ndi agburu ha ga-eketa ala ahụ.
- 14 ONYENWE ANYI na-eme ka ndi ahụ na-atu egwu ya mara ogbugba ndu ya na izu nzuzo ya.
- 15 Anya m abuo na-elegide ONYENWE ANYI mgbe niile; n'ihu na o bu naani ya ga-eme ka ukwu m abuo site n'onya puta.
- 16 Chee m ihu ma gosi m ebere gi, n'ihu na abụ m onye no na nsogbu, naani m nokwa.
- 17 Ihe mgbu nke obi m abaala uba, naputa m site n'obi mwute.
- 18 Lekwasị nsogbu m na ihe mgbu m anya. Biko, gbaghara m mmehie m niile.
- 19 Lee ka ndi iro m si mubaa, ha ji oke iwe kpoo m asi.
- 20 Chebe ndu m ma gbaputa m; ekwela ka m buru onye ihere ga-eme, n'ihu na n'ime gi ka m ghabara izere ndu
- 21 Kwere ka ezi omume na izuoke buru ihe ga-agba m gburugburu, n'ihu na olileanya m di n'ime gi.
- 22 O Chineke, Gbaputakwa Izrel, site na nsogbu ya niile.

Abụ Qma 26

Abụ Qma Devid.

Ekpere nke ezi mmadu

- 1 ONYENWE ANYI, biko kpeputa m, n'ihu na ebiela m ndu zuruoke,* atukwasiri m ONYENWE ANYI obi, na-eleghi anya n'azu.
- 2 Tulee m, O ONYENWE ANYI, ma nwakwaa m, nyochaa obi m na echiche m.
- 3 N'ihu na ejirila m ihunanya gi mere ihe nlere anya nye onwe m. Ana m ejegharikwa n'ime eziokwu gi.
- 4 Mu na ndi na-agho aghughu adighi enwe mmeko obula. Otu a kwa, nnweko obula adighikwa n'etiti mu na ndi ihu abuo.
- 5 Akporo m otu ndi na-emebi iwu asi. Mu na ndi ajo omume agaghi anokokwa.
- 6 Ana m asacha aka† m abuo n'onodu emeghi ihe ojoo, na-eje ozi n'ebe ichu aja gi ife gi ofufe, o ONYENWE ANYI.
- 7 Ana m abukwa abụ ekele, jiri iti mkpu na-ekwusa otuto gi, na oru ebube gi niile.
- 8 O ONYENWE ANYI, ahuru m ulo obibi gi n'anya,

* **Abụ Qma 26:1** 2Ez 20:2; Ilu 20:7 † **Abụ Qma 26:6** 26:6 O buru na mmadu asacha maobu kwoo aka ya n'ihu oha, o na-aputa ngosu site n'ihe na-ezighi ezi, maobu onye di otu a na-asi, ikpe amaghi m. Abụ 73:13

- 9 ụlọ ahụ ebe ebube gị na-adigide n'ime ya.
 9 Ebibikotala mụ na ndị mmehie,
 ewezugakotala ndụ m na nke ndị na-awụfu ọbara,
 10 ndị aka ha jupụtara n'atumatụ ojọọ,
 aka nri ha jupụtakwara na ngari.
 11 Ma mụ onwe m na-ebi ndụ zuruoke;
 gbaputa m ma meere m ebere.
 12 Ụkwu m na-eguzo n'ala dị larịi;
 aga m eto ONYENWE ANYI n'etiti ọha mmadu.

Abụ Qma 27

Abụ Qma Devid.

Abụ nke iguzosi ike

- 1 ONYENWE ANYI bụ ihè* m na nzọpụta m,
 onye ka m ga-atụ egwu ya?
 ONYENWE ANYI bụ ebe siri ike nke ndụ m,
 ọ bụkwa onye ka m ga-atụ egwu?
 2 Mgbe ndị na-eme ihe ojọọ busoro m agha
 ka ha ripia anụ ahụ m,
 ọ bụ ndị iro m na ndị kpọrọ m asi,
 bụ ndị ga-asọ ngongọ ma dakwaa.
 3 Ọ bụrụ na usuu ndị agha agbaa m gburugburu,
 obi m agaghị atụ ụjọ ọbụla;
 ọ bụladi na agha adaa imegide m,
 n'oge ahụ, ka m ga-enwe ntụkwasi obi.
 4 Naanị otu ihe ka m rịọrọ n'aka ONYENWE ANYI,
 nke ahụ bụkwa ihe m na-achọsi ike;
 ka m biri n'ụlọ ONYENWE ANYI
 ụbọchị niile nke ndụ m,
 na ka m lekwasị ịma mma ONYENWE ANYI,
 na ka m chọọ ya n'ime ụlọnsọ ukwu ya.
 5 N'ihi na n'ụbọchị nsogbu,
 ọ ga-echebe m n'ime ebe obibi ya;
 ọ ga-ezo m n'ime ụlọ ikwu ya;
 ma bulie m elu, debe m n'elu oke nkume.
 6 Mgbe ahụ, a ga-eweli isi m elu
 kariya ndị iro m gbara m gburugburu;
 aga m eji iti mkpu ọnụ, chụọ aja n'ụlọ ikwu ya;
 aga m abụ abụ, kụọ egwu nye ONYENWE ANYI.
 7 Gee ntị mgbe m na-akpọku gị ONYENWE ANYI.
 Meere m ebere, zaa m.
 8 Obi m na-ekwu banyere gị, "Chọọ ihu ya!"
 Ihu gị, ONYENWE ANYI, ka m ga-achọ.
 9 Ezonariila m ihu gị,
 agbakatala ohu gị azụ n'iwe;

* **Abụ Qma 27:1** 27:1 Aiz 60:19-20; Mai 7:8

- n'ihì na ì burìjì onye inyeaka m.
 O Chineke, Onye nzọputa m,
 ahapụkwala m.
 10 O bururị na nne na nna m ahapụ m,
 ONYENWE ANYỊ ga-anabata m.
 11 Zi m ụzọ gị, O ONYENWE ANYỊ;
 duo m n'ụzọ kwesiri
 n'ihì ndị na-akpagbu m.
 12 Ararala m nyefee n'aka ndị kporo m asị n'ihì ọchịchọ ha,
 ọtụtụ ndị ama ụgha ebiliela imegide m,
 ha na-ekupụ ihe ike dika ume.
 13 Olileanya m bu nke a:
 Aga m ahụ ịdị mma ONYENWE ANYỊ
 n'ala ndị dī ndū.
 14 Chere ONYENWE ANYỊ;
 dīrī ike, nwekwaa ume,
 ma chere ONYENWE ANYỊ.

Abụ Qma 28

Abụ Qma Devid.

Ekpere maka enyemaka na-ekere

- 1 Gị ONYENWE ANYỊ ka m na-akpọku;
 gị bu Oke nkume m,
 agbala m nkịtị.
 O buru na ì ju ìza m,
 aga m eyi otu n'ime ndi ahụ na-arịda n'olulu.
 2 Nuru aririọ m maka ebere
 dika m na-akpọku gị maka enyemaka,
 mgbe m chiri aka m abụọ elu
 n'Ebe gị Kachasi Nso.
 3 Adokpurula m tinyere ndi ajo mmadu,
 tinyekwara ndi na-eme ajo ihe,
 ndi ji ire uto agwa ndi agbataobi ha okwu udo,
 ma ha bu iro n'ime obi ha.
 4 Kwughachi ha dika oru ojo ha
 na omume ha kwesiri;
 kwughachi ha maka ihe aka ha mere,
 ka ihe ga-adakwasị ha buru ihe ha kwesiri iketa.
 5 N'ihì na ha adighi aghota oru niile nke ONYENWE ANYỊ,
 ha adighikwa aghota ihe aka ya abụọ ruru,
 o ga-akwada ha n'ala,
 o gaghị ewulikwa ha elu ozo.
 6 Toonu ONYENWE ANYỊ,
 n'ihì na o gere nti n'aririọ m rioro ya ka o meere m ebere.
 7 ONYENWE ANYỊ bu ike m na ota m;
 ana m atukwasị ya obi m, si otu a buru onye a na-enyere aka.
 Obi m na-awuli elu n'ihì onu,
 aga m ejikwa abụ m na-eto ya.

- 8 ONYENWE ANYI bu ike nke ndi ya,
ebe mgbaba e wusiri ike nke nzoputa diiri onye ya etere mmanu.
9 Zoputa ndi gi, gozikwaa ihe nketa gi;*
buuru ha onye ozuzu aturu, na-ekukwa ha ruo mgbe ebighi ebi.

Abu Oma 29

Abu Oma Devid.

Olu Onyenwe anyi

- 1 Toonu ONYENWE ANYI, unu ndi bi n'eluigwe,
nyenu ONYENWE ANYI nsopuru n'ihie ebube na ike ya.
2 Nyenu ONYENWE ANYI nsopuru kwesiri aha ya;
kpoo isiala nye ONYENWE ANYI n'ebube nke idi nsọ ya.
3 Olu ONYENWE ANYI na-ada n'elu osimiri;
olu Chineke di ebube na-ada ike ike,
olu ONYENWE ANYI na-ada dika egbe eluigwe* n'elu oke osimiri.
4 Olu ONYENWE ANYI di ike,
olu ONYENWE ANYI juputakwara n'ebube.
5 Olu ONYENWE ANYI na-etiwa osisi ukwu sida;
ONYENWE ANYI na-etiwasi osisi ukwu sida nke Lebanon.
6 O na-eme ka Lebanon wulie elu dika nwa ehi,
o na-eme ka Sirion† wulie elu dika nwa atu.
7 Olu ONYENWE ANYI na-agba dika egbe eluigwe
mgbe amuma na-egbu.
8 Olu ONYENWE ANYI na-eme ka ozara maa jijiji;
ONYENWE ANYI na-eme ka ozara Kadesh maa jijiji.
9 Olu ONYENWE ANYI na-eme ka osisi ook gbago‡
na-agbuchapukwa akwukwo niile nke oke ohia.
N'ime ulonso ukwuu ya mmadu niile na-eti, "Ebube!"
10 ONYENWE ANYI no n'ocheeze ya n'elu uju mmiri;
ONYENWE ANYI na-achi dika eze ruo mgbe ebighi ebi.
11 ONYENWE ANYI na-enye ndi ya ike,
o ga-ejikwa udo gozie ndi ya.

Abu Oma 30

Abu Oma. Abu nke ido obieze Devid nsọ.

Abu mgbaputa

- 1 Aga m eto gi, O ONYENWE ANYI,
n'ihie na i sitere n'ebe di omimi doputa m.
I kweghi ka ndi iro m chia m ochi.
2 O ONYENWE ANYI Chineke m, akpokuru m gi, ka i nyere m aka,
i gwokwara m.
3 O ONYENWE ANYI, i si n'ala ili kpoputa m,
i mere ka m diri ndu.
4 Bukuonu ONYENWE ANYI abu, unu ndi nsọ ya,

* **Abu Oma 28:9** 28:9 Maobu, ndi nke gi * **Abu Oma 29:3** 29:3 Job 37:4-5; Abu 18:13 † **Abu Oma 29:6** 29:6 Nke a bu aha ndi Fonikisi bi na mpaghara ugwu Hemon na-akpo ugwu ahụ. Hemon di n'oke ala nkwa ahụ n'ebe ugwu. Dit 3:9; Abu 42:6 ‡ **Abu Oma 29:9** 29:9 Ime na-eme nne ele

- toonu aha nsọ ya.
- ⁵ Iwe ya adighi adigide tee anya,
ma ime amara ya na-adị ruo ebighi ebi!
Ikwa akwa nwere ike diri ogologo abali niile,
ma iti mkpu onu ga-adị n'ututu.
- ⁶ Mgbe m no n'udo, asiri m,
"The obula apughi inapu m udo m."
- ⁷ O ONYENWE ANYI, mgbe i gosiri m ihuma,
i mere ka m kwuru chim dika ugu;
ma mgbe i zoro ihu gi site n'ebe m no,
adara m mba.
- ⁸ O bu gi, ONYENWE ANYI, ka m kpokuru;
o bukwa onyenwe anyi ka m rioro arioro amara si,
- ⁹ "Uru gini di ma m laa n'iyi?
Uru gini di ma m rida n'ili?
Uzuzu aja o ga-enye gi otuto?
O ga-ekwusa banyere ikwesi ntukwasị obi gi?"
- ¹⁰ O ONYENWE ANYI, gee m nti ma meere m ebere;
O ONYENWE ANYI, buuru m onye inyeaka.
- ¹¹ I meela ka iti mkpu akwa m gho o ite egwu;
i napuru m akwa mkpe m, ma yinye m onu dika akwa mmemme.
- ¹² I mere nke a ka obi m buo maka otuto gi, ghara ino nwayoo.
O ONYENWE ANYI Chineke m, aga m eto gi ruo mgbe ebighi ebi.

Abụ Ọma 31

Abụ Ọma nke diri onyeisi abụ. Abụ Ọma Devid.

Oge m di gi n'aka

- ¹ ONYENWE ANYI, n'ime gi, ka m gbabara izere ndu;
ekwela ka ihere* mee m;
site n'ezi omume gi gbaputa m.
- ² To o nti gi n'ala nuru olu m,
bia ngwangwa gbaputa m;
ghoro o oke nkume nke ebe mgbaba,
ebe mgbaba e wusiri ike maka nzoputa m.
- ³ Ebe i bu oke nkume m na ebe mgbaba m e wusiri ike,
n'ihia aha gi, duo m ma na-edukwa m.
- ⁴ Naputa m site n'onya nke e zobere n'ihia m,
n'ihia na o bu naani gi bu ebe mgbaba m siri ike.
- ⁵ N'aka gi ka m na-enyefe mmuo m;
gbaputa m, o ONYENWE ANYI, Chineke, onye eziokwu.
- ⁶ Akporo m ha asi bu ndi niile na-eke chi mba ozo ndi na-abaghi uru;
ana m atukwasị ONYENWE ANYI obi m.
- ⁷ Aga m enwe obi utu ma nurikwaa onu n'ime ihunanya gi,
n'ihia na i huru nsogbu m
marakwa ihe mgbu nke mmuo m.

* **Abụ Ọma 31:1** 31:1 Ihere Maobu, ihe na-eweta onuma ma o bukwana, onodu ikwa emo

- 8 I wereghị m nyefee n'aka ndị iro m,
kama i nyela m ohere ijeghari ebe ọbula m choro.
- 9 O ONYENWE ANYI, meere m amara n'onodu ihe mgbu m.
Anyanwu m abuo na-acha uhie uhie n'ihu ikwa akwa;
ike adighikwa m.
- 10 Iru uju erielala m ahụ;
ikwa akwa m ewepula ihe n'afọ m;
ihe mgbu m mere ka ike gwusija m
ruo na ume adighikwa n'okpukpu m.
- 11 N'ihu ndi iro m niile;
ndi agbataobi m na-eleli m anya.
Ndi enyi m na-atu ujo ibiakwute m,
ndi huru m n'okporozo na-esite uzọ ọzọ gafee.
- 12 Aghoala m onye echefuru echefu, di ka a ga-asị na m nwuru anwu.
A puru iji ite kwara akwawa tunyere m.
- 13 Anula m nkwulu ha megide m;
oke egwu di n'akuku niile;
ha na-agba izu megide m,
na-agba izu nzuzo iji napu m ndu m.
- 14 Ma ana m atukwasị gi obi ONYENWE ANYI.
Ekwuola m ya si, "Naani gi bu Chineke m."
- 15 Oge m niile di gi n'aka.
Naputa m n'aka ndi iro m
na n'aka ndi ahụ na-adighi ezu ike ichu m oso.
- 16 Mee ka amara gi mukwasị ohu gi dika anyanwu;
zoputa m n'ihu ihunanya gi na-enweghi ogwugwu.
- 17 O ONYENWE ANYI, ekwela ka ihere mee m,
n'ihu na akpokuola m gi;
kama mee ka ihere mee ndi na-eme ihe ozo,
ka ha togboro n'ala mmuo debe onu ha duu.
- 18 Ka onu ahụ ha ji ekwu okwu ugha mechie kpankpan;
n'ihu na o bu site na mpako na nleli
ka ha ji na-ekwu okwu megide ndi ezi omume.
- 19 Lee ka idi mma gi si baa uba,
nke i na-edebere ndi niile na-atu egwu gi,
nke i na-enye ndi na-agbaba n'ime gi,
n'ihu oha mmadu.
- 20 I na-ezobe ha n'ebe nzuzo gi
puo n'izu nzuzo nke umu mmadu;
i na-echebe ha n'ime ebe obibi gi;
ka ha puo n'ebubo nke ire di iche iche.
- 21 Otuto diri ONYENWE ANYI
n'ihu na o gosila m ihunanya ya di ukwu
mgbu m no n'obodo ndi iro gbara gburugburu.
- 22 Akujara m, kwuo okwu n'uju si,
"Ewezugala m site n'ihu ya!"
Ma i nuru arijo m maka ebere
mgbu m kpokuru gi ka i nyere m aka.

- ²³ Hụnyụ ONYENWE ANYỊ n'anya, unu ndị ya niile kwesiri ntụkwasị obi, n'ihị na ONYENWE ANYỊ na-anaputa ndị niile kwesiri ntụkwasị obi nye ya,
ma ọ na-akwughachi ndị mpako oke zuru ezụ.
- ²⁴ Ya mere, dirinyu ike, ka obi siekwa unu ike, unu niile ndi olileanya ha di n'ime ONYENWE ANYI.

Abụ Ọma 32

Abụ Ọma Devid. Abụ *Maskil*.

Nkwuputa na mgbaghara mmehie

- ¹ Onye a goziri agozi ka mmadu ahụ bu,
onye a gbaghaara ajo omume ya niile,
onye e kpuchikwaara mmehie ya niile.
- ² Ngozi na-adiri nwoke ahụ,
onye ONYENWE ANYI na-adighi agunyere mmehie ya,
onye ahụ nke aghugho obula na-adighikwa n'ime mmuo ya.
- ³ Mgbe m gbachiri nkiti,
okpukpu m rere ure
site n'isu ude m ogologo ubochi niile.
- ⁴ Ehihie niile na abali niile,
i tara m ahuhu,
ume di m n'obi gwuchara,
dika mgbe okpomoku nke okochi.*
- Sela
- ⁵ Mgbe ahụ, ekwuputara m mmehie m niile n'ihu gi,
kwusikwa izo ha ezo.
Agwara m onwe m okwu si,
"Aga m ekwuputa mmehie m niile n'ihu ONYENWE ANYI."
I gbaghakwaara m
ikpe omuma nke mmehie m niile.
- Sela
- ⁶ Ya mere, ka ndi niile bu ndi ezi omume kpokuo gi n'ekpere
mgbe e nwere ike ichota gi;
n'uzo di otu a, o buru na uju mmiri abia,
o gaghị erute ha.
- ⁷ Gi onwe gi buuru m ebe nzuzo;
I ga-echebekwa m ka nsogbu obula hapu irute m nso.
O bukwa abụ nzoputa ka i ji gbaa m gburugburu.
- Sela
- ⁸ Aga m eme ka i nwee uche, zikwa gi uzo i kwesiri igbaso;
Aga m adu gi odu, anya m ga-adikwasikwa n'ahu gi.
- ⁹ Adikwala ka inyinya maobu inyinya ibu
nke na-enweghi akonuche,
nke a na-aghaghị iji mkpumkpu igwe na eriri kechie onu ya, ijide ya,
ma emeghi otu a, o gaghị abiakwute gi.
- ¹⁰ Otutu ihe mgbu na-abiakwasị ndi na-eme ihe ojoo,

* **Abụ Ọma 32:4** 32:4 Mgbe anwu na-amikoro mmiri di n'ala

ma ihunanya ONYENWE ANYI nke na-enweghi ogwugwu,
na-agba onye ahụ tukwasiri ya obi gburugburu.

- 11 N'urianu onu n'ime ONYENWE ANYI, nweekwanu obi utu, unu ndi ezi omume;
buo abu, unu ndi obi ha ziri ezi.

Abụ Oma 33

Idi mma na idi ukwu Onyenwe anyi

- 1 Tienu mkpu onu nye ONYENWE ANYI, unu ndi ezi omume;
n'ihina na o bu ihe ziri ezi ka ndi obi ha ziri ezi too ya.
- 2 Werenu ubo akwara too ONYENWE ANYI;
werenu une nke nwere akwara iri kporo ya egwu.
- 3 Bukuonu ya abu ohuru;
were nka kporo ubo akwara ma tiekwa mkpu onu.
- 4 N'ihina na okwu ONYENWE ANYI niile ziri ezi burukwa eziokwu;
o kwesiri ntukwasiri obi n'oru ya niile.
- 5 ONYENWE ANYI na-ahu ezi omume na ikpe ziri ezi n'anya;
uwa niile juputara n'ihunanya ya nke na-enweghi ogwugwu.
- 6 O bu site n'okwu onu ONYENWE ANYI ka e ji kee eluigwe niile,
jirikwa nkuume nke onu ya mee anwu, na onwa na kpakpando niile.
- 7 O bu ya kekwarara osimiri niile chikota ha n'otu ebe,
kpaa oke ebe ha ga-anu dika uloku di ukwu.
- 8 Ka uwa niile tuu ONYENWE ANYI egwu;
ka mmadu niile bi n'uwa sopusu ya.
- 9 N'ihina na o kwuru okwu, okwu ahụ mezukwara;
o nyere iwu, iwu ahụ guzokwara chim.
- 10 ONYENWE ANYI na-emebi atumatu mba niile;
o na-emebi ebumnobi umu mmadu.
- 11 Atumatu ONYENWE ANYI na-adigide ruo mgbe ebighi ebi,
ebumnobi ya ruo ogbo niile.
- 12 Mba a goziri agozi ka mba ahụ bu, bu ndi Chineke bu ONYENWE ANYI ha;
bu ndi o hoputara ka ha buru ihe nketa ya.
- 13 ONYENWE ANYI si n'eluigwe na-ele ndi mmadu bi n'uwa anya.
O na-ahuzu umu mmadu niile anya.
- 14 O sitere n'ebe obibi ya na-ele
onye obula bi n'elu uwa anya.
- 15 Ebe o bu ya kpuru obi mmadu niile n'otu na otu;
o na-ahuzu, na-amazukwa ihe niile ha na-eme.
- 16 Onuogugu ndi agha eze apughi izoputa ya;
o nweghi onye agha obula na-azoputa onwe ya, site n'idi ukwu nke ike ya.
- 17 Inyinya agha ezukwaghi iwetara ndi na-agba ha mmeri n'agha.
O bu ezie na inyinya di ike, ma ha apughi izoputa ndi nwe ha.
- 18 Ma ONYENWE ANYI ji anya ya na-eche ndi niile na-atu ya egwu nche,
ya bu ndi niile na-atukwasiri obi ha n'ihunanya ya, nke na-adighi agwu agwu.

- 19 Ọ ga-anapụta ha site n'aka ọnwụ.
 Ọ ga-echebekwa ha ọ buladi n'oge ụnwụ.
- 20 Anyị ji olileanya eche ONYENWE ANYI;
 ọ bụ ya bụ inyeaka anyị na ọta anyị.
- 21 Obi anyị na-añurị ọñụ n'ime ya;
 n'ihì na anyị tükwasiri aha nsọ ya obi.
- 22 O ONYENWE ANYI, ka ihunanya gi na-adigidere anyi,
 dika olileanya anyi di na gi.

Abụ Ọma 34

Abụ Ọma Devid. Mgbe ọ gbanwere omume ya mee ka onye na-ayi ara n'ihu Abimelek, onye nke chupuru ya, ya a puo.

Chineke di mma

- 1 Aga m eto ONYENWE ANYI mgbe niile.
 Mgbe niile ka otuto ya ga-adi n'onu m.
- 2 Mkpuruobi m ga-anya isi na ONYENWE ANYI;
 ka ndi niile a na-akpagbu gee nti nuria onu.
- 3 Soro m too ONYENWE ANYI;
 ka anyi bulie aha ya elu.
- 4 N'ihì na etikuru m ONYENWE ANYI mkpu akwa, ọ zakwara m,
 naputa m site n'aka itu ujo m niile.
- 5 Ihu ndi na-elekwasì ya anya na-enwu dika ihe;
 ihere adighi eme ha.
- 6 Onye ogbenye a kpokuru ONYENWE ANYI, ọ zakwara ya;
 ọ zoputara ya site na nsogbu ya niile.
- 7 Mmuo ozi ONYENWE ANYI na-agba ndi niile na-atu egwu ya gburugburu
 na-anaputakwa ha.
- 8 Jiri aka gi tulee ma hukwa na ONYENWE ANYI di mma;
 onye a goziri agozi ka onye ahụ bụ, onye nke na-agbaba n'ime ya.
- 9 Tuonu egwu ONYENWE ANYI, unu ndi nsọ ya,
 n'ihì na ọ dighi ihe na-ako ndi niile na-atu egwu ya.
- 10 Aguu nwere ike igu umu odum, ike pukwara igwu ha,
 ma ihe obula bu ihe oma agaghì akò ndi niile na-achò ONYENWE ANYI.
- 11 Umụ m, bianu gee m nti;
 aga m ezi unu ihe itu egwu ONYENWE ANYI bu.
- 12 Onye obula n'ime unu huru ndu n'anya,
 ma nwee ochicho ihu otutu ubochi ndi di mma,
- 13 chezie ire gi ka ọ ghara ikwu ihe ojoo,
 chezikwaa egbugbere onu gi ka ọ gharakwa igha ugha.
- 14 Site n'ihe ojoo wezuga onwe gi ma mee ezi ihe,
 choo udo ma gbasookwa ya.
- 15 Anya ONYENWE ANYI di n'ahu ndi ezi omume,
 nti ya gheekwa oghe nye mkpu akwa ha;
- 16 ma ihu ONYENWE ANYI na-emegide ndi na-eme ihe ojoo,
 ime ka a hapu ichetakwa ihe banyere ha n'ụwa.

- 17 ONYENWE ANYỊ na-anụ olu ndị ezi omume, mgbe ha na-akpọku ya ka o nyere ha aka;
 ọ na-azọputakwa ha site na nsogbu ha niile.
- 18 ONYENWE ANYỊ na-anọ ndị niile obi ha tiwara etiwa nso,
 ọ na-anaputa ndị niile olileanya ha gwurụ.
- 19 Nsogbu na-adakwasị ndị ezi omume na-adị ukwuu,
 ma ONYENWE ANYỊ na-anaputa ha site na nsogbu ndị ahụ niile.
- 20 Ọ na-anaputakwa ha kpamkpam.
 Ọ gaghị ekwe ka ọ buladi otu okpukpu di ha n'ahụ gbajie.
- 21 Ihe ojoo ga-eme ka onye ajo omume nwuo;
 ndi na-akpo onye ezi omume asi ka a ga-ama ikpe onwu.
- 22 ONYENWE ANYI na-agbaputa ndi ohu ya;
 o dighi onye obula nke na-agbaba n'ime ya a ga-ama ikpe onwu.

Abụ Ọma 35

Abụ Ọma Devid.

Ekpere maka enyemaka

- 1 O ONYENWE ANYI, luso ha ogu bu ndi na-aluso m ogu;
 buso ha agha bu ndi na-ebuso m agha.
- 2 Yikwasị uwe agha gi, werekwa ota gi;
 bilie bia nyere m aka.
- 3 Seputa ube gi na anyuike agha gi;
 bia zute ndi na-achụ m oso.
- Gwa mkpuruobi m,
 "Abụ m nzoputa gi."
- 4 Mee ka ihere mee
 ndi niile na-agbalisi ike igbu m.
 Ka ndi na-agba izuzu igbu m burukwa ndi a chughachiri azu,
 na ndi ihere mere.
- 5 Ka ha dika igbugbo oka mgbe oke ifufe na-efe,
 ka mmuo ozi ONYENWE ANYI buru onye na-achufu ha.
- 6 Mee ka uzọ ha gbaa ochichiri, burukwa ebe na-amị amị;
 ka mmuo ozi ONYENWE ANYI buru onye na-achụ ha oso.
- 7 Ọ bu ezie na o dighi ihe ojoo obula m mere ha,
 ma ha siere m onya, gwukwaara m olulu n'uzo m.
- 8 Ka mbibi biakwasị ha na mberede,
 ka ugbu ha zobeere m kee ha;
 ka ha lakwaa n'iyi site n'idaba n'olulu ahụ ha gwuru.
- 9 Mgbe ahụ, mkpuruobi m ga-anuri onu na ONYENWE ANYI,
 o ga-enwekwa obi utọ n'ime nzoputa ya.
- 10 Ihe niile di n'ime m ga-eti mkpu si,
 "O ONYENWE ANYI, o bu onye dika gi?
 I na-agbaputa ndi na-adighi ike site n'aka ndi di ike kari ha,
 ma na-anaputa ndi ogbenye ndi chorọ enyemaka site n'aka ndi na-
 apunara ha ihe ha nwere n'ike."
- 11 Ndi akaebe, ndi kwara obi n'azu na-apukwute m;

- ha na-ebo m ebubo ihe ndị m na-anụbeghị ihe banyere ha na mbụ.
- 12 Ana m emere ha ihe ọma, ma ha na-akwughachi m ihe ojọọ.
Nke a na-ewute mmụọ m ruo n'ọnwụ.
- 13 Mgbe ha na-ariya ọriya, eyiri m akwa mkpe,
site na ibu ọnyị weda onwe m n'ala.
- Mgbe ekpere m loghachikwutere m na-enweghị ọsịsa,
14 ejeghariri m n'ọnọdu iru ụjụ,
dika a ga-asị na ọ bụ nwanne m, maọbụ enyi m,
jeghariakwa n'obi ojọọ dika a ga-asị
na ọ bụ nne m na-ariya ọriya ahụ.
- 15 Ma mgbe m dahiere, ha zuko tara na-anuri ọnyị;
mgbe m na-adighi ele anya, ha biliri imegide m.
Ha na-ekwulu m na-esepughị aka.
- 16 Dika ndi ayo omume, ha na-akwa m emo n'iwe,
na-atakwarara m ikikere eze ha.
- 17 O Onyenwe anyi, ọ bụ ruo ole mgbe ka i ga-anọ na-ele ihe na-eme?
Gbaputa ndu m site na mbibi ha niile,
site n'aka umu odum ndi a, gbaputa ndu m di oke onuahia.
- 18 Aga m enye gi ekele n'ihu oha mmadu di ukwu,
n'etiti oha kachasi ibe ya di ukwu, ka m ga-anọ too gi.
- 19 Ekwekwala ka ndi ahụ bu ndi iro m,
mgbe o nweghi ihe m mere ha, chia m ochi;
ekwekwala ka ndi ahụ kporo m asi n'ih iro,
mgbe o nweghi ihe m mere ha nwee izuike.
- 20 N'ih i na ọ bughị okwu udo ka ha na-ekwu,
kama ha na-echeputa ebubo ugha di iche iche
megide ndi ahụ na-anoro onwe ha juu n'ime ala ahụ.
- 21 N'iju anya, ha na-ele m anya na-eti mkpu na-asi,
“Ewoo! Ewoo! Anyi abuo ka anyi ji hu ya.”
- 22 O ONYENWE ANYI, i hula nke a, agbakwala nkiti;
anokwala m n'ebe di anya, O Onyenwe anyi.
- 23 Teta, bilie buuru m onye mkpeputa m.
Kpechitere m onu m, Chineke m na onyenwe m.
- 24 O ONYENWE ANYI Chineke m, kpeputa m n'ih i ezi omume gi;
ekwekwala ka ha chia m ochi.
- 25 Ekwekwala ka ha si, “Ahaa, ọ di ka anyi turu anya ya!”
Maobu si, “Anyi eloola ya!”
- 26 Mee ka ihere na oghaaghara
buru nke ndi na-achi m ochi n'ime mkpagbu m;
were ihere na nweda n'ala yinye ha dika uwe,
bu ndi niile na-ebuli onwe ha elu imegide m.
- 27 Ka ndi niile mkpeputa m di mma
were obi utu tie mkpu onu;
ka ha na-asi mgbe niile, “Ka e bulie ONYENWE ANYI elu,
onye odimma nke ohu ya na-amasị.”
- 28 Ire m ga-ekwu banyere ezi omume gi
na otuto gi niile ogologo ubochi niile.

Abụ Ọma 36

Abụ Ọma diri onyeisi abụ. Abụ Ọma Devid, bụ ohu ONYENWE ANYI.

Ajọ omume mmadu na idi mma Chineke

- 1 E nwere m ozi di n'ime obi nke sitere n'aka Chineke
banyere ndu mmehie nke ndi na-eme ajọ ihe:*
- Ọ dighi itu egwu Chineke
di n'anya ha.
- 2 N'ihia ha na-agwarita onwe ha okwu ire utọ n'anya ha onwe ha,
na o nweghi uzọ a ga-esi nwe ike ichoputa mmehie ha maobu kpọ
ya asi.
- 3 Okwu onu ha niile bu ihe ojọ na aghughọ;
ha adighi eji uche eme ihe maobu mee ihe di mma.
- 4 Ọ buladi mgbe ha no n'elu ihe ndina ha, ha na-eche echiche ajọ ihe;
ha enyefeela onwe ha n'aka ndu ajọ omume,
ha adighi ajukwa ihe na-ezighi ezi.
- 5 O ONYENWE ANYI, ihunanya gi na-eru mbara eluigwe,
ikwesi ntukwasị obi gi na-erukwa igwe ojii nke eluigwe.
- 6 Ezi omume gi dika ugwu di ukwu,
ikpe ikpe ziri ezi gi dika omimi nke oke osimiri.
O ONYENWE ANYI, i na-echebe umu mmadu na anumanu.
- 7 Lee ka ihunanya gi nke na-adighi agwu agwu si di oke onuahia, O
Chineke!
Umu mmadu na-agbaba n'okpuru ndo nke nku gi abuo.
- 8 Ha na-eri oriri site n'iba uba nke ulokwu gi;
I na-enyekwa ha mmiri site n'iyi nke obi utọ gi.
- 9 N'ihia na mmiri na-enye ndu di na gi;
o bukwa n'ihia gi ka anyi na-ahia ihia.
- 10 Mee ka ihunanya gi na-adigidere ndi maara gi,
ka ezi omume gi na-adigidekwara ndi ziri ezi n'obi.
- 11 Ekwela ka ndi mpako a zọ m ukwu n'isi,
ekwekwala ka aka ndi ajọ omume nupu m n'ebe m guzo.
- 12 Lee ka ndi na-eme ajọ ihe si daa n'ala,
a kwatuola ha n'ala, ha apughikwa ibilite ozo.

Abụ Ọma 37

Abụ Ọma Devid.

Ogwugwu ndu mmadu

- 1 Echegbula onwe gi n'ihia ndi na-eme ihe ojọ,
maobu kwosa ndi na-eme ihe ojọ ekworo;
- 2 n'ihia na mgbe na-adighi anya, ha ga-akponwu dika ahia,
dika ahia ndu, ha ga-anwukwa.
- 3 Tukwasị ONYENWE ANYI obi meekwa ihe ziri ezi;
biri n'ala na nchebe, rijuokwa afọ.
- 4 Ka ihe ONYENWE ANYI toọ gi utọ.
O ga-enyekwa gi ihe niile bu ochicho nke obi gi.

* **Abụ Ọma 36:1** 36:1 Maobu, Ozi si n'aka Chineke: Mmehie iwu nke ndi ajọ omume bi n'ime obi ha.

- 5 Nyefee onwe gị n'aka ONYENWE ANYỊ;
tụkwasi ya obi, ọ ga-emere gị nke a:
- 6 Ọ ga-eme ka ezi omume gị pụta ihè dika ihe nke chị ọbụbọ,
meekwa ka izi ezi nke ikpe gị dika ihe nke anyanwụ n'ehihie.
- 7 Dere duu n'ihu ONYENWE ANYỊ,
were ndidi chere ya;
echegbula onwe gị mgbe ndị ọzọ na-enwe ọganihu,
mgbe ha na-emezu atumatụ ọjọọ ha niile.
- 8 Kwusị iwe iwe, kwusikwa oke iwe;
echegbula onwe gị, ọ na-eduba naanị n'ihe ọjọọ.
- 9 N'ihì na a ga-ala ndị ajọ omume n'iyi,
ma ndị niile olileanya ha dị na ONYENWE ANYỊ ga-eketa ala ahụ dika
ihe nketa ha.
- 10 Ọ fọdurụ nwa oge nta, ndị ajọ omume ga-agabiga;
ọ bụ ezie na ị ga-achọ ha, ma ị gaghị achọta ha.
- 11 Ma ndị niile dị nwayọọ n'obi ga-eketa ala a dika ihe nketa ha,
ha ga-enwekwa udọ dị ukwuu.
- 12 Ndị ajọ omume na-agba izu ọjọọ megide ndị ezi omume,
na-ata ikekere eze megide ha;
- 13 ma onyenwe anyị na-achị ndị ajọ omume ọchị,
n'ihì na ọ maara na ụbọchị ha na-abịa.
- 14 Ndị ajọ omume amiputala mma agha ha,
kwee ụta ha
ime ka ndị nọ na mkpa na ndị ogbenye daa,
igbu ndị ụzọ ha ziri ezi.
- 15 Ma ha ga-ewere mma agha ha gbuo onwe ha,
kurusiekwa ụta ha.
- 16 Ihe ntakiri nke onye ezi omume nwere
dị mma karịa akunuba ọtutụ ndị ajọ omume;
- 17 n'ihì na a ga-etiji ike niile nke ndị ajọ omume,
ma ONYENWE ANYỊ ga-akwagide ndị ezi omume.
- 18 Ndị na-enweghị ịta ụta na-ebi ndụ ha n'okpuru nlekota ONYENWE ANYỊ,
ihe nketa ha ga-adigide ruo mgbe ebighị ebi.
- 19 N'oge ihe ndakwasị, ha agaghị akponwụ;
ha ga-erijukwa afọ n'ụbọchị unwụ.
- 20 Ma ndị ajọ omume ga-ala n'iyi.
N'agbanyeghị na ndị iro ONYENWE ANYỊ dika ịma mma nke ubi ahịhịa
ndụ,
ha ga-agabigakwa ngwangwa n'anya dika anwụrụ ọkụ.
- 21 Ndị na-eme ihe ọjọọ na-ebiri mmadụ ihe ma ha adighị akwughachi ya,
ma onye ezi omume na-eme amara na-enye ndị ọzọ ihe o nwere.
- 22 Ndị ONYENWE ANYỊ gọziri agozi ga-eketa akụ nke ụwa,
ma ndị ọ buru onụ ka a ga-egbuchapụ.

- 23 Ọ buru na ONYENWE ANYI nwere mmasi na ndu mmadu,
o ga-eme ka nzọ ukwu ya guzosie ike;
- 24 ọ buru na ọ kpobie ukwu, ọ gaghị ada,
n'ihì na ONYENWE ANYI na-eji aka ya ejigide ya.
- 25 Abụ m nwantakiri na mbu, ugbu a, abụ m agadi,
ma ahubeghi m ebe e chefuru ndi ezi omume,
maobu ebe umu ha na-ario nri.
- 26 Mgbe niile, ha na-eme amara jiri obi ha na-agbazinye ndi mmadu ihe,
umu ha ga-abu ngozi.
- 27 Site n'ihe ojojo puo, mee ezi ihe,
mgbe ahụ, i ga-ebi n'ala a ruo mgbe ebighi ebi.
- 28 ONYENWE ANYI na-ahụ onye ezi omume na ikpe ziri ezi n'anya.
O gaghị ahapukwa ndi ya kwesiri ntukwasị obi.
- A ga-echebe ha ruo mgbe ebighi ebi,
ma umu ndi ajo omume ka a ga-egbuchapu;
- 29 ndi ezi omume ga-eketa ala ahụ dika ihe nketa ha,
ha ga-ebikwa n'ime ya ruo mgbe ebighi ebi.
- 30 Okwu amamihe na-esi n'onu onye ezi omume puta,
ire ya na-ekwukwa ihe ziri ezi.
- 31 Iwu Chineke ya di ya n'obi;
nzọ ukwu ha adighi agbuchapu.
- 32 Ndi ajo omume na-echere ndi ezi omume na nzuzo,
na-achọ inapu ha ndu ha;
- 33 ma ONYENWE ANYI agaghị ahapu ha n'aka ha,
o gaghị ekwe ka a maa ha ikpe mgbe a na-ekpe ha ikpe.
- 34 Chere ONYENWE ANYI,
debekwa uzo ya.
O ga-ebuli gi elu ka i nweta ala ahụ dika ihe nketa;
mgbe a na-egbuchapu ndi ajo omume, i ga-eji anya gi hu ya.
- 35 Ahula m onye ajo omume na nwoke na-eme ihe ike,
ka o na-eto, na-awasa, dika osisi di ndu n'ezì ala,
- 36 ma o dighi anya, o nwuru,
n'agbanyeghi na m choghariri ya, o dighi ebe obula a huru ya.
- 37 Ma tugharịa uche banyere ndi ezi omume, ribaa ndi uzo ha ziri ezi ama;
oganihu diiri onye udo.
- 38 Ma a ga-ala ndi mmehie niile n'iyi;
o dighi olileanya diiri ndi ajo omume.
- 39 Nzoputa nke ndi ezi omume si n'aka ONYENWE ANYI bia;
o bu ebe ha e wusiri ike n'oge nsogbu.*
- 40 ONYENWE ANYI na-enyere ha aka, na-anaputakwa ha
ma na-azoputakwa ha site n'aka ndi ajo omume,
n'ihì na ha mere ya ebe mgbaba ha.

* **Abụ Oma 37:39** 37:39 Abụ 9:9; Nhu 1:7

Abụ Ọma 38

Abụ Ọma Devid. Aririọ.

Aririọ n'oge nsogbu

- 1 Biko, ONYENWE ANYI, abarala m mba n'iwe,
maọbụ taa m ahụhụ mgbe iwe gị dị oku.
- 2 N'ihì na àkụ gị niile amapuola m ahụ,
aka gị adakwasikwala m, dika o bụ okpo.
- 3 N'ihì oke iwe gị, o dighi izuoke di n'ime anụ ahụ;
enweghikwa m udo n'ime okpukpu m niile n'ihì mmehie m.
- 4 Mmetuta ikpe omuma m na-adakwasị m
dika ibu arọ nke di arọ karịa m.
- 5 Ọnya m na-ere ure na-asọ oyi
n'ihì mmehie enweghi uche m.
- 6 Abụ m onye a nyidara ma kwatukwaa n'ala
ogologo ubochi niile, ana m agaghari n'iru ujụ.
- 7 Azụ na-egbu m mgbu nke ukwu
ahụ adighikwa m.
- 8 Ume obula adighikwa n'ime. Adị m ka onye e gwepiara egwepia.
Ana m asụ ude n'ihì oke ihe mgbu nke obi.
- 9 O Onyenwe m, i maara agụụ niile nke na-agụ obi m;
isụ ude m ezokwaghị ezo n'ebe i nọ.
- 10 Obi na-alọ m mmiri, ike na-agwukwa m,
ihè esitekwala n'anya m puo.
- 11 Ndi m huru n'anya na ndi enyi m na-asọ m oyi n'ihì ọnya m,
ndi agbataobi m na-anọ m ebe di anya.
- 12 Ndi na-achọ igbu m na-esiri m ọnya,
ndi ahụ choro imeru m ahụ na-ekwu maka ihe dakwasiri m;
ogologo ubochi niile ha na-agba izuzu aghugho.
- 13 Adị m ka onye nti chiri, onye na-apughị inu ihe obula,
dika onye ogbu, onye na-apughị imeghe onu ya.
- 14 Adila m dika onye na-anaghị anu ihe,
onye onu ya apughị isa okwu.
- 15 O ONYENWE ANYI, ana m eche gi;
o Onyenwe m Chineke m, i ga-aza.
- 16 N'ihì na asiri m, "Ekwela ka ha nuria onu n'isi m;
maobu bulie onwe ha elu n'ebe m nọ mgbe ukwu m na-agbuchapu."
- 17 N'ihì na lee, ana m achọ ida ada.
Anokwa m n'onodu oke mgbu.
- 18 Ana m ekwuputa mmehie m;
mmehie m na-ewute m.
- 19 Ndi iro m, ndi na-eme ihe ike di otutu,
ndi na-akpo m asi, na-enweghi ihe m mere, bara uba.
- 20 Ndi na-eji ihe ojoo akwughachi m ezi ihe,
na-ebo ebubo megide m
n'agbanyeghi na m na-achọ ime naani ezi ihe.
- 21 O ONYENWE ANYI, ahapukwala m;

O Chineke m, anọkwala m ebe dị anya.
 22 Bịa ọsịisọ inyere m aka
 Onyenwe m na Onye nzọputa m.

Abụ Ọma 39

Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ maka Jedutun. Abụ Ọma Devid.

Nkwuputa mmehie

- 1 Asịrị m, “Aga m elezi anya n’uzọ m niile
 ma debe ire m ka m ghara ikwuhie*;
 aga m eji ihe kechie ọnu m
 mgbe m nọ n’etiti ndị ajọ omume.”
- 2 Ma mgbe m mechiri ọnu m ma nọrọ duu,
 jụ ikwu ọ bụladị ihe ọbụla dị mma,
 oke ihe mgbu m mụbara.
- 3 Obi m kporo ọkụ n’ime m,
 ma mgbe m na-atugharị ihe ndị a n’uche, ọkụ ahụ nọ na-ere;
 mgbe ahụ ekwuru m okwu sị:
- 4 “O ONYENWE ANYI, gosi m ọgwụgwụ nke ndụ m
 na ọnuọgụgụ ụbọchị m niile;
 mee ka m mara na ndụ m na-agafe ngwangwa.
- 5 I meela ka ụbọchị m niile bụrụ naanị ihe dị nta;
 ogologo afo m niile adighị ka ihe ọbụla n’ihu gi.
 Ndu onye ọbụla bụ naanị otu nkuume
 ọbụladị ndị dika ha guzosirike.
- Sela
- 6 “N’ezie onye ọbụla na-ejegharị dika onyinyo
 n’efu ka ha na-ekwoghari n’otu ebe na nke ọzọ, na-akpakọba akụ,
 na-amaghị onye ọ ga-abụ nke ya n’ikpeazụ.
- 7 “Ma ugbu a, Onyenwe m, gini ka m na-ele anya ya?
 Olileanya m di n’ime gi.
- 8 Zoputa m site na mmehie m niile;
 ekwela ka m buri ihe ochi nye ndi nzuzu.
- 9 Agbachiri m nkiti, ajuru m ikwu okwu,
 n’ihi na ọ bụ gi mere ihe a.
- 10 Kwusi iti m ihe;
 ihe otiti nke aka gi ezuola m ahụ.
- 11 I na-abara ndi mmadu mba ma na-ata ha ahuhu n’ihi mmehie ha;
 i na-eripia akunuba ha dika nla,
 mmadu obula bu naanị otu nkuume.
- Sela
- 12 “O ONYENWE ANYI, nuru ekpere m,
 gekwaa nti n’akwa m maka enyemaka;
 emechila nti gi nye ibe akwa m.
 N’ihi ana m ebinyere gi dika onye obia,
 dika onye ije, dika nna nna m ha mere.
- 13 Lepu anya na-ebe m no, ka m nwee ike kporie ndu ozo,

* **Abụ Ọma 39:1** 39:1 Job 2:10; Abụ 34:13; Jem 3:5-12

tupu m hapụ ebe a laa, a gaghị ahụkwa m ọzọ.”

Abụ Ọma 40

Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Abụ Ọma Devid.

Abụ ekele

- 1 Eji m ndidi chere ONYENWE ANYỊ,
 ọ tugharịkwutere m, ọ nụkwaara akwa m.
- 2 O sitere n’olulu na-amị amị,
 nke apịti na ụrọ juru, seputa m;
o guzobere ụkwụ m abụọ n’elu oke nkume,
 nyekwa m ebe siri ike ka m guzo.
- 3 O tinyere abụ ọhụrụ n’ọnu m,
 abụ otuto nye Chineke anyị.
Ọtụtụ ga-ahụ ya ma tụtọ egwu,
 ha ga-atụkwasi obi ha n’ime ONYENWE ANYỊ.
- 4 Onye a gọziri agozi ka onye ahụ bụ,
 onye na-eme ONYENWE ANYỊ ebe ntụkwasi obi ya;
onye na-adighi ele ndi mpako anya
 maọbụ ndi na-atughari gbasoo arusi.*
- 5 O ONYENWE ANYỊ Chineke m,
 oru ebube i ruru di otutu,
 o dighi onye puru igukota ihe niile
i kwadooro maka inye anyi;
 a sikwari na aga m ekwu ma kosaa ihe banyere ha,
 ha kariri ihe onu puru ikwu.
- 6 Aja na onyinye† abughị ihe i choro
 ma i megheela nti abuo;
aja nsure oku na aja a churu maka mmehie abughị ihe i choro.
- 7 Mgbe ahụ, ekwuru m si, “Lee m, abiala m,
 e dere banyere m n’ime akwukwo mpiakota.
- 8 O Chineke m, o bu ochicho m ime ihe i na-achọ,
 iwu gi di n’ime obi m.”
- 9 Ana m anọ n’etiti ogbako ukwuu na-ekwusa ihe ziri ezi;
 dika i maara, o ONYENWE ANYI,
 anaghi m emechi onu m.
- 10 Ekpuchighi m ezi omume gi n’ime obi m,
 ana m ekwuputa maka ikwesi ntukwasi obi gi na nzoputa gi.
Adighi m ekpuchi ihunanya na eziokwu gi,
 n’ebe ogbako ukwuu no.
- 11 O ONYENWE ANYI, ezonarila m ebere gi,
 ka ihunanya gi na eziokwu gi chebe m oge niile.
- 12 N’ihi na otutu nsogbu a na-apughị iguta onu gbara m gburugburu;
 mmehie m niile akariala m, apughikwa m ihu uzo:
ha kariri agiri isi di m n’isi,
 obi m na-adakwa mba n’ime m.

* **Abụ Ọma 40:4** 40:4 Maọbụ, gbasoo okwu ụgha † **Abụ Ọma 40:6** 40:6 1Sa 15:22; Abụ 51:16-17; Aiz 1:11; Jer 7:22-23; Mai 6:6-8; Hib 10:5-9

- 13 O ONYENWE ANYI, ya masị gị ịzọpụta m;
O ONYENWE ANYI, bịa ngwangwa inyere m aka.
- 14 Ka ndị niile na-achọ ịnapụ m ndụ m,
buru ndị a ga-etinye n'ọndu ihere na oghaaghara;
ka ndị niile o na-amasị ihu ịla n'iyi m,
laghachi azu n'ihere.
- 15 Ka ndị ahụ na-asi m,
“Ehee! Ehee!” kuja n'ihie ihere onwe ha.
- 16 Ma ka ndị niile na-achọ gị
nuri ọnu, nweekwa obi uto n'ime gị;
ka ndị ahụ huru nzoputa gị n'anya na-ekwu mgbe niile,
“ONYENWE ANYI di ukwu.”
- 17 Ma mu onwe m bu m ogbenye na onye no na mkpa;
ka ONYENWE ANYI cheta m.
I bu onye inyeaka m na onye mgbaputa m;
I bu Chineke m, anola odu ibia.

Abụ Ọma 41

Abụ Ọma nke diri onyeisi abụ. Abụ Ọma Devid.

Ekpere onye oria

- 1 Ndi a goziri agozi ka ha bu ndi nwere uche na-eleta ndi ogbenye;
ONYENWE ANYI na-azoputa ha n'oge nsogbu.
- 2 ONYENWE ANYI ga-echebe ha, debekwa ha ndu;
o ga-eme ka ihe na-agara ha nke oma n'ala ahụ,
o gaghị arara ha nye n'ochicho ndi iro ha.
- 3 ONYENWE ANYI na-elekota ha mgbe ahụ na-esighi ha ike,
meekwa ka ahụ di ha mma.
- 4 Ekwuru m si, “O ONYENWE ANYI, meere m ebere;
gwoo m, n'ihie na emehela m megide gi.”
- 5 Ndi iro m na-esite n'iro ha ekwu okwu megide m
na-asi, “Olee mgbe o ga-anwu ka aha ya laa n'iyi?”
- 6 Mgbe otu n'ime ha biara ihu m,
o na-ekwu okwu ugha, ma obi ya na-achikota ihe nkwulu;
mgbe ahụ o na-apu, ga kosaa ya.
- 7 Ndi niile kporo m asi na-agbarita izu megide m;
ha na-ehekwa echiche ojojo banyere m, na-asirita onwe ha:
- 8 “Oria ojojo adakwasila ya;
o gaghị esite na ihe ndina ya bilie oto ozo.”
- 9 O buladi ezigbo enyi m,
onye m tukwasiri obi,
onye mu na ya na-eso eriko nri m,
ebiliela imegide m.
- 10 Ma gi, O ONYENWE ANYI, meere m ebere,
mee ka ahụ sie m ike ozo, ka m nwee ike kwughachi ha ugwo.
- 11 Amaara m na ihe banyere m na-atọ gi uto n'obi,
n'ihie na i kwebeghi ka ndi iro m nwee mmeri n'ebe m no.

12 N'ihì ikwesi ntukwasị obi m, ì na-akwagide m,
mee ka m nọrọ n'ihu gị ruo mgbe ebighị ebi.

13 Otuto dirị ONYENWE ANYI, Chineke nke Izrel,
site n'ebighị ebi ruo ebighị ebi.

Amen na Amen.

Nchịkọta Akwukwọ nke Abụọ

42

Abụ Oma 42-72

Abụ Oma nke dirị onyeisi abụ. Abụ *Maskil* nke ụmụ Kora.

Iru ụjụ na nkasiobi onye ezi omume

- 1 Dịka agụụ ìnụ mmiri si na-agụ nne ele,
otu a ka agụụ ihe banyere gị si na-agụ m, O Chineke.
- 2 Akpịrị nke ihe banyere Chineke, bụ Chineke ahụ dị ndụ, na-akpọ m nkụ.
Olee mgbe m pụrụ iga zute Chineke?
- 3 Anya mmiri m aghọlara m ihe oriri
n'ehihie ma n'abali,
mgbe ndị mmadụ na-asị m ogologo ụbọchị niile,
“Olee ebe Chineke gị nọ?”
- 4 Ihe ndị a ka m na-echeta
mgbe m na-ekwupụta ihe mgbu nke obi m:
ma m cheta mgbe mụ na igwe mmadụ so aga,
mgbe m ji iti mkpu ọñụ na ekele na-edu ha
n'etiti ọha kachasi ibe ya, ndị ọñụ juru obi,
na-aga n'ụlọ Chineke.
- 5 O mkpuruobi m, gini mere i ji daa mba?
Gini mere i ji na-asu ude n'ime m?
Nwee olileanya na Chineke,
n'ihì na m ka ga-eto ya,
Onye nzọpụta m na Chineke m.
- 6 Mkpuruobi m na-ada mba n'ime m;
ya mere, aga m echeta gị
site n'ala Jodan,
na ebe di elu nke Hemon,* na sitekwa n'ugwu Miza.
- 7 Ogbu mmiri na-akpọku ogbu mmiri
mgbe olu ha na-ada ụda n'etiti nruda mmiri gị niile;
ebili mmiri gị niile na mmali mmiri gị niile
ekpuchiela isi m.
- 8 N'ehihie, ONYENWE ANYI na-awukwasị m ihunanya ya,
n'abalị abụ ya di m n'obi,
ekpere nye Chineke nke ndụ m.
- 9 Ana m asị Chineke, oke nkume m,
“Gini mere i ji chefu m?
Gini mere m ga-eji na-ejegharị n'iru ụjụ

* **Abụ Oma 42:6** 42:6 Hemon bụ obodo di n'oke ala nkwa ahụ n'ebe ugwu.

n'ihì mmegbu nke onye iro?"
 10 Ọkpukpu m na-agabiga oke ihe mgbu,
 mgbe ndi iro m ji m na-eme ihe ọchi,
 ogologo ubochi niile ha na-aju m,
 "Olee ebe Chineke gi no?"

11 O mkpuruobi m, gini mere i ji daa mba?
 Gini mere i ji na-asu ude n'ime m?
 Nwee olileanya na Chineke,
 n'ihì na m ka ga-eto ya ozo,
 Onye nzoputa m na Chineke m.

Abụ Ọma 43

Aririọ maka enyemaka

1 O Chineke, kpeputa m,
 kpechitere m ikpe m
 n'ebe mba na-amaghi Chineke no;
 gbaputa m site n'aka
 ndi ajo omume na ndi aghugho.
 2 I bu Chineke, ebe m e wusiri ike.
 Gini mere i ji ju m?
 Gini mere m ga-eji na-ejeghari n'iru uju,
 n'ihì mmegbu nke onye iro?
 3 Zipu ihè gi na eziokwu gi,
 ka ha duo m;
 ka ha kpobata m n'ugwu nsọ gi,
 bu ebe i bi.
 4 Mgbe ahụ, aga m aga n'ebe ichu aja Chineke,
 gakwuru Chineke, bu onu m na obi utu m.
 Aga m eji ubo akwara too gi,
 O Chineke, bu Chineke m.
 5 O mkpuruobi m, gini mere i ji daa mba?
 Gini mere i ji na-asu ude n'ime m?
 Nwee olileanya na Chineke,
 n'ihì na m ka ga-eto ya ozo,
 onye Nzoputa m na Chineke m.

Abụ Ọma 44

Abụ Ọma nke diri onyeisi abụ. Abụ *maskil* nke umu Kora.

Ekpere maka mgbaputa

1 O Chineke, anyi anula;
 nna anyi ha agwakwala anyi
 ihe ndi i mere n'oge ha,
 n'oge gara aga.
 2 I ji aka gi chupu ndi mba ozo,
 ma kunye nna nna anyi ha dika osisi.
 I gwepiara ndi ahụ
 ma mee ka ndi nna anyi na-eto na-awasa.
 3 O bughì site na mma agha ha ka ha ji merie nweta ala a,
 ha emerighi site n'ike nke aka ha;

ọ bụ aka nri gị, aka gị,
na ihè nke ihu gị nyere ha mmeri, n'ihì na ì hụrụ ha n'anya.

- 4 Ị bụ eze m na Chineke m,
onye na-ekpebi na Jekọb aghaghị inwe mmeri.
5 N'ihì ọ bụ naanị site n'ike gị, ya na aha gị,
ka anyị ji zọda ndị iro anyị n'okpuru ụkwụ anyị.
6 Atụkwasi gị m obi m n'ụta m,
mma agha m anaghị enye m mmeri;
7 ma i na-enye anyị mmeri n'ebe ndị iro anyị nọ,
ì na-eme ka ihere mee ndị na-eguzogide anyị.
8 N'ime Chineke ka ìnya isi anyị dị ogologo ụbọchị niile,
anyị ga-eto aha gị ruo mgbe ebighị ebi.

Sela

- 9 Ma ugbo a, ì jula anyị ma weda anyị n'ala;
ì naghị esokwa ndị agha anyị apụ ọzọ.
10 I mere ka anyị site n'ihu ndị iro anyị gbalaga,
i meela ka ndị na-emegide anyị were aka ike napụ anyị ihe bụ nke
anyị.
11 Ị gbakutara anyị azụ ka e ripịa anyị dika aturụ,
ma chusasia anyị n'etiti mba niile.
12 I rere ndị gị ọnụ ala,
ihe i retara ha abaghị uru nye gị.
13 I meela ka anyị buru nkocha nye ndị agbataobi anyị,
anyị bụ ihe ikwa emo na ihe ọchị nye ndị gbara anyị gburugburu.
14 I meela anyị ka anyị buru ihe imaatụ ọchị n'etiti mba niile,
ndị ọbula hụrụ anyị na-efufe isi na mkparị.
15 Ogologo ụbọchị niile, ihere m dị m n'ihu,
ihere m na-ekpuchikwa m ihu,
16 mgbe ndị nkwulu na ndị nkocha na-eji m eme ihe ọchị,
n'ihì onye iro, onye kpebiri ìbọ ọbọ.
17 Ọ bụ ezie na ihe ndị a adakwasịla anyị,
ma anyị echefubeghị gị.
Anyị enupubeghị isi n'ogbugba ndụ anyị na gị.
18 Obi anyị ahapubeghị gị!
Anyị ahapubekwaghị iso ụzọ gị.
19 Ma i gwepiara anyị mee ka anyị buru ebe nkita ọhịa na-akpaghari,
jirikwa oke ọchịchiri kpuchie anyị.
20 Ọ buru na anyị chefuru aha Chineke anyị,
maọbụ na anyị gbasaara chi mba ọzọ aka anyị,
21 ọ bụ na Chineke agaraghị achọputa ya,
ebe ọ maara ihe nzuzo niile dị n'obi?
22 Ọ bụ n'ihì gị ka anyị na ọnwụ ji agba mgba, ogologo ụbọchị niile.
A na-ele anyị anya dika aturụ a gaje igbu egbu.
23 O, Onyenwe m teta! Gini mere i ji arahụ ụra?
Kpotee onwe gị! Ajukwala anyị ruo mgbe ebighị ebi.
24 Gini mere i ji ezopu ihu gị,

ma chefuo mmegbu na ita ahụhụ anyị?

²⁵ E tidala anyị n'ala, n'uzuzu,
ahụ anyị rapara n'aja

²⁶ Bilie ma nyere anyị aka;
gbaputa anyị maka ihunanya gị nke na-adighi agwu agwu.

Abụ Ọma 45

Abụ Ọma nke diri onyeisi abụ. N'usoro olu abụ "Okoko osisi lili." Abụ maskil umu Kora. Abụ maka agbamakwukwo.

Abụ olulu nwunye eze

¹ Isi okwu di ebube na-akpali mkpuruobi m,
mgbe m na-agughari abụ m nye eze;
ire m bu mkpisi akwukwo di n'aka oka ode akwukwo.

² I bu onye kachasi mma n'etiti umu mmadu,
e ji amara tee egbugbere onu gi mmanu,
ebe o bu na Chineke agoziela gi ruo mgbe ebighi ebi.

³ Kenye mma agha gi n'ukwu gi, gi onye di ike;
yikwasị onwe gi ebube na ima mma dika uwe.

⁴ N'ebube gi, gaa n'ihu n'ime mmeri,
n'ihie eziokwu, na idi obi umeala, na ezi omume;
ka aka nri gi gosiputa oru gi niile nke na-eju anya.

⁵ Ka akụ gi niile di nko mapuo mkpuruobi ndi iro niile nke eze;
ka mba niile na-adakwa n'okpuru ukwu gi.

⁶ O Chineke, ocheeze gi ga-adigide ruo mgbe ebighi ebi,
mkpara omume ziri ezi ka mkpara alaeze gi ga-abu

⁷ I huru ezi omume n'anya, ma kpoo ihe ojoo asi;
ya mere, Chineke, onye bu Chineke gi, emeela ka idi elu kari ndi ibe
gi,
site na ite gi mmanu nke onu.

⁸ Uwe gi niile juputara n'isisi utu nke si na mmanu* maá na aloos na
akashia;
ha sitere n'uloeze niile, e ji odu enyi choo mma.
Egwu sitere n'ubu akwara na-eme ka i nwee obi utu.

⁹ Umu agboghọ eze no n'etiti ndi inyom gi ka a na-asopuru;
nwunye eze, onye yikwasiri olaedo nke Ofia na-eguzo n'aka nri gi.

¹⁰ Gee nti, gi nwaagboghọ, tulee ma nurukwa ihe m na-ekwu:
"Chefu ndi gi na ezinaulo nna gi.

¹¹ N'ihie na ima mma gi ga-eme ka eze chosie gi ike.
Sopuru ya n'ihie na o bu onyenwe gi."

¹² Ada Taja† ga-eji onyinye bia;
ndi ogaranya ga-achokwa ka i gosi ha ihuoma.

¹³ Adaeze, lee ka o si maa mma di ukwu n'ime ulu ya;
o bu akwa a kpanyere olaedo ka e ji duu uwe mwuda ya.

* **Abụ Ọma 45:8** 45:8 Nke a bu mmanu isi oma a na-efesa n'uwe. O no n'onodu ihe anyi na-akpo senti taa. Abk 1:12-13. † **Abụ Ọma 45:12** 45:12 Eze mbu kwunyeere ochichi alaeze Devid bu eze obodo Taja, n'ihie Solomon na eze Taja nweere ezigbo mmekorita di mma. Taja bu isi obodo ebe niile a na-azu ahia n'akuku osimiri Mediterenjan.

- 14 Ụmụ agboghọ ibe ya, ndị na-amaghị nwoke, na-eso ya bjakwute gị;
 ọ bụ uwe mwuda a kpanyere ihe ọkpukpa ka o yi
 mgbe e dubatara ya n'ụlọeze.
- 15 E ji ọñụ na obi uto dubata ha;
 ha bara n'ime ụlọeze.
- 16 Ụmụ gị ndị ikom ga-anochi anya nna nna gị;
 ị ga-eme ka ha bụrụ ndịisi n'ala ahụ niile.
- 17 Aga m eme ka echeta ihe banyere gị ruo ọgbọ niile;
 n'ihhi nke a, mba niile ga-eto gị ruo mgbe niile ebighi ebi.

Abụ Oma 46

Abụ Oma nke dirị onyeisi abụ. Abụ ụmụ Kora. N'usoro olu abụ alamot. Otu Abụ.

Chineke bụ ebe mgbaba anyị

- 1 Chineke bụ ebe mgbaba anyị, na ike anyị,
 onye inyeaka anyị ka ọ bụ n'oge nsogbu.
- 2 N'ihhi ya, anyị agaghị atụ egwu, ọ buladi mgbe ụwa niile na-emebi,
 maọbụ mgbe a na-ewezuga ugwu n'ọnọdụ ha, mee ka ha daba n'oke
 osimiri.
- 3 N'agbanyeghi na mmiri ya na-agba aghara, na-asukwa ufufu,
 maọbụ na ugwu niile na-eme mkpotu site n'oke mbili elu ha.
- Sela
- 4 Otu iyi di nke na-asobata na-eweta onu n'ime obodo Chineke,
 n'ime ebe obibi di nsọ nke Onye kachasi ihe niile elu.
- 5 Chineke bi n'ime ya, ọ gaghị ada;
 Chineke ga-enyere ya aka mgbe chi borọ.
- 6 Mba niile na-agba aghara, alaeze niile na-adakwa;
 o welitere olu ya elu, ụwa na-agbaze.
- 7 ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile nonyere anyi;
 Chineke nke Jekob bu ebe mgbaba anyi e wusiri ike.

Sela

- 8 Bija, huru ihe ebube niile ONYENWE ANYI mere,
 lee oke ila n'iyi niile o webatara n'elu ụwa.
- 9 Ọ na-eme ka agha kwusi
 ruo nsotu nke elu ụwa niile.
- Ọ na-agbaji uta, na-ebibi ube,
 ma na-esu ọta* agha niile oku.
- 10 Ọ na-asị, "Nọonu juu! Maranu na mu onwe m bu Chineke!
 A ga-ebuli m elu n'etiti mba niile,
 a ga-ebulikwa m elu n'ụwa."
- 11 ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile nonyere anyi;
 Chineke nke Jekob bu ebe mgbaba anyi e wusiri ike.

Sela

* **Abụ Oma 46:9** 46:9 Maọbụ, ụgbọ agha

Abụ Ọma 47

Abụ Ọma nke diri onyeisi abụ. Abụ ụmụ Kora. Abụ Ọma.

Chineke bụ eze nke ụwa

- 1 Kụonụ aka unu, unu mba niile;
jiri iti mkpu ọnụ tikuo Chineke.
 - 2 N'ihì na ONYENWE ANYÌ bụ Chineke kachasi ihe niile elu.
Ọ dị egwu! Ọ bụ eze ukwu na-achị ụwa niile.
 - 3 O wedara mba niile mee ka ha nọ n'okpuru anyị;
ndị mmadụ niile nọ n'okpuru ụkwụ anyị.
 - 4 Ọ họtara anyị ihe nketa anyị,
ihe inya isi nke Jekob, onye ọ hụrụ n'anya.
- Sela
- 5 Chineke ewerela iti mkpu ọnụ rigoro n'eluigwe.
ONYENWE ANYÌ ewerela olu opi ike rigoo.
 - 6 Bụkụonụ Chineke abụ otuto, bụọ abụ otuto;
bụkụonụ eze anyị abụ otuto, bụọ abụ otuto.*
 - 7 N'ihì na Chineke anyị bụ eze ụwa niile.
Jirinụ abụ too ya.
 - 8 Chineke bụ eze mba niile;
ọ na-anọkwasi n'ocheeze ya dị nsọ na-achị mba niile.
 - 9 Ndị niile a ma ama na mba niile ezukọtala,
dika ndị Chineke nke Ebrahim,
n'ihì na ndị eze† niile dị n'ụwa bụ nke Chineke;
ọ bụ onye e buliri elu n'ebe ọ dị ukwu.

Abụ Ọma 48

Otu Abụ. Abụ Ọma nke ụmụ Kora.

Abụ nke Zayon

- 1 ONYENWE ANYÌ dị ukwu, bụkwa onye kwesiri inata otuto,
n'ime obodo Chineke anyị, n'ugwu nsọ ya.
- 2 Ọ mara mma n'idi elu ya,
bụkwa ọnụ elu ụwa niile.
Ugwu Zayon, obodo eze ahụ dị ukwu,
dika ebe kachasi elu nke Zafon.
- 3 Chineke nọ n'ime ebe ya e wusiri ike;
o gosila onwe ya dika ebe mgbaba ha e wusiri ike.
- 4 Mgbe ndị eze jikọtara ndị agha ha ọnụ,
mgbe ha biakọtara nsọ,
- 5 ihe ha hụrụ juru ha anya;
n'ihì oke egwu, ha gbara ọsọ.
- 6 Ahụ ọma jijiji bidoro ha n'ebe ahụ,
ihe mgbu ha dika nke nwanyị na-achọ imụ nwa.
- 7 I lara ha n'iyi dika oke ifufe si n'owụwa anyanwụ

* **Abụ Ọma 47:6** 47:6 Ngwa egwu eji mpi anụmanụ mee, a na-akpọ Shofa, ka eji abụ abụ. Ọ bụkwa ya ka a eji akpọsa afọ ọhụrụ nye ndị mmadụ. † **Abụ Ọma 47:9** 47:9 Maobu, ọta

si ala ụgbọ mmiri ukwuu nke Tashish n'iyi.

8 Dịka anyị nūrụ,
otu a ka anyị hūrụ,
n'ime obodo ONYENWE ANYI, Onye pūrụ ime ihe niile,
n'ime obodo Chineke anyị:
Chineke na-eme ka o guzosie ike
ruo mgbe ebighị ebi.

Sela

9 O Chineke, n'ime ụlọnsọ ukwuu gị,
ka anyị nọ na-atughari uche n'ihunanya gị nke na-enweghị ogwugwu.
10 O Chineke, dika aha gị,
otuto gị na-eru na nsọtụ ụwa niile;
aka nri gị juputara n'ezi omume.
11 Ugwu Zayon na-anuri onu,
obodo nta niile nke Juda nwere obi utọ
n'ihikpe gị niile.
12 Gaanụ Zayon gburugburu, Jegharĩa ya gburugburu,
guokwanu ulọ elu ya niile onu.
13 Lezienu mgbidi ya niile anya,
nyochakwaanu ebe ya niile e wusiri ike,
ka unu nwee ike ikoro
ogbo na-abia n'ihu akuko ndi a.
14 N'ihikpe na Chineke a, bu Chineke anyi ruo mgbe niile ebighi ebi,
o ga-abu onyendu anyi, o buladi ruo n'ogwugwu.

Abụ Qma 49

Abụ Qma diri onyeisi abụ. Abụ umu Kora. Abụ Qma.

Nzuzu ndi na-atukwasị obi n'akunuba

1 Nurunu nke a, unu mmadu niile!
Geenu nti, unu ndi niile bi n'owa,
2 ma ndi di ala ma ndi di elu,*
ma onye ogaranya ma onye ogbenye.
3 Aga m ekwu okwu amamihe,
ihe si n'obi m ga-enye nghota.
4 Aga m ana nti nye ilu,
aga m e ji ubo akwara kowaa ilu m.
5 N'ihikpe gini ka m ga-eji tuo egwu mgbe ubochi ojojo biara,
mgbe ndi aghugho ojojo gbara m gburugburu,
6 ndi na-atukwasị obi n'akunuba ha
ma na-anyakwa isi n'ihikpe oke uba ha.
7 O nweghi onye puru igbaputa ndu onye ozo,
maobu nye Chineke ugwo e ji agbara onye ahụ,
8 n'ihikpe na ugwo e ji agbara ndu di oke onu,
o nweghi ugwo a ga-akwu nke ga-ezu,†

* **Abụ Qma 49:2** 49:2 E nwekwara ike guo ya otu a, ma umu mmadu ma umu nwoke. † **Abụ Qma 49:8** 49:8 Mat 16:26

- 9 nke ga-eme ka mmadụ dirị ndụ ruo ebighị ebi,
ma hapụ ịnwụ.
- 10 N'ihì na mmadụ niile na-ahụ na ndị amamihe na-anwụ,
ndị nzuzu na ndị na-enweghị uche na-anwụkwa,
si otu a hapụrụ ndị ọzọ akụnuba ha.
- 11 Ili ha na-aghọ ụlọ ha ruo ebighị ebi,
ebe obibi ha ruo ọgbọ niile
n'agbanyeghị na ha gurụ ọtụtụ ala aha ha.
- 12 Ma mmadụ, n'agbanyeghị akụnuba ya, aghaghị ịnwụ,
dịka anụ ọhịa, ọ ga-anwụkwa.
- 13 Nke a bụ ihe na-adakwasị ndị na-atụkwasi obi n'onwe ha,
na ndị na-eso ụzọ ha, ndị na-akwado okwu ha.
- Sela
- 14 Dịka aturụ, ọ bụ ala mmụọ ka a kwadooro ha,
onwụ ga-abụ onye na-azụ ha dịka aturụ,
ma ndị na-eme ihe ziri ezi ga-emerị ha n'ututu.
Ozu ha ga-erekasi n'ime ili
n'ebe dị anya site n'ụlọeze ha.
- 15 Ma Chineke ga-agbaputa ndụ m site n'ili,‡
n'ezie, ọ ga-akporo m nye onwe ya.
- Sela
- 16 Amala jijiji mgbe mmadụ na-aba oke ụba,
mgbe idi ebube nke ụlọ ya na-amuba,
17 n'ihì na ọ ga-agba aka laa ma ọ nwụ,
idi ebube ya agaghị eso ya banye n'ili.
18 N'agbanyeghị na ọ gurụ onwe ya dịka onye a goziri agozi mgbe ọ di ndụ,
ọ bụ ezie na ndị mmadụ na-eto gi mgbe i na-enwe ọganihu,
19 ọ ga-eso ọgbọ ndị nna nna ya
ndị na-agaghị ahụkwa ihè ọzọ.
- 20 Ndị bara ụba nke na-enweghị nghota
dịka anụ ọhịa nke ga-ala n'iyi.

Abụ Ọma 50

Abụ Ọma Asaf.

Ofufe zuruoke

- 1 ONYENWE ANYI, Chineke, Onye kachasi chi niile,
ekwuola okwu ma kpokota uwa niile,
site na ọwụwa anyanwụ ruo na odida ya.
- 2 Chineke na-enwuputa dika ihè, site na Zayon,
nke zuruoke n'ime ima mma.
- 3 Chineke anyi na-abia,
ọ gaghị emechikwa onu;
okụ na-erepia erepia di n'ihu ya,
oke ifufe na-efesi ike gbakwara ya gburugburu.
- 4 Ọ na-akpoku eluigwe
na uwa ka o kpee ndi ya ikpe: Ọ na-asị,
- 5 "Chikotaranu m ndi m e doro nsọ,

‡ **Abụ Ọma 49:15** 49:15 Hos 13:4; Mak 16:6-7

bụ ndị mụ na ha ji ịchụ aja gbaa ndụ.”

⁶ Eluigwe na-ekwuputa ezi omume ya,
n’ihi na Chineke n’onwe ya bụ onye ikpe.

Sela

⁷ “Nurunu, ndị m, m ga-ekwukwa,
Izrel, aga m agba ama megide unu,
Abụ m Chineke, Chineke unu.

⁸ Anaghị m abara unu mba n’ihi ịchụ aja unu,
na aja nsure oku unu nke na-adị m n’ihu oge niile.

⁹ Enweghị m mkpa maka oke ehi unu site n’ulo anumanu unu
maobu mkpi site n’ogba igwe ewu na aturu unu,

¹⁰ n’ihi na umu anumanu niile nke oke oha bu nke m,
ha na ehi niile no n’elu otu puku ugwu.

¹¹ Amaara m umu nnunu niile no n’elu ugwu niile,
ihe niile e kere eke no n’oha bu nke m.

¹² O buru na agu agu m, agaghị m agwa gi ya,
n’ihi na uwa na ihe niile di n’ime ya bu nke m.

¹³ Ana m ata anu oke ehi,
ka o bu obara mkpi ka m ga-anu?

¹⁴ “Churo Chineke aja ekele,
mezu nkwa i kwere Onye kachasi ihe niile elu,

¹⁵ ma kpokuo m n’ubochi nsogbu gi,
aga m agbaputa unu, unu ga-enyekwa m nsopuru.”

¹⁶ Ma Chineke na-agwa ndi na-eme ihe ojo okwu si,
“Olee, nkwa okwu unu nwere igughari iwu m,
maobu kwuputa ogbugba ndu m n’onu unu?

¹⁷ Unu kporo ndumodu m asi,
na-atufekwa okwu m n’azu unu.

¹⁸ Mgbe unu huru onye ohi, unu na ya na-ejikota aka;
unu na ndi na-akwa iko na-ekekokwa oke.

¹⁹ Onu unu na-eme osiso ikwu okwu ojo,
okwu aghughu na nke rere ure na-esikwa n’onu unu na-asoputa dika
iyi.

²⁰ Unu na-ekwugide umunna unu mgbe niile,
na-ekwutokwa nwanne unu nwoke.

²¹ Ihe ndi a ka unu mere ma agbachiri m nkiti;
unu chekwara na adi m ka unu.

Ma aga m abara unu mba
ma bokwaa unu ebubo unu n’ihu unu.

²² “Tugharia uche na nke a, unu ndi na-echefu Chineke,
ma o bughu ya, aga m adorisi unu, o dikwaghị onye ga-agbaputa unu.

²³ Onye na-eji ekele achuru m aja, na-asopuru m,
o bukwa onye na-edozi uzọ ya, ka m ga-eme ka o hu nzoputa Chineke.”

Abụ Ọma 51

Abu diri onyeisi abu. Abu Oma Devid. Mgbe Netan bu onye amuma
biakwutere Devid n’oge ya na Batsheba kwara iko.

Ekpere maka mgbaghara mmehie

¹ O Chineke, meere m ebere,

- n'ihì ihunanya gị nke na-adigide adigide;
 n'ihì oke omiiko gị,
 hichapụ njehie m niile.
- 2 Sachapụ mmehie m niile,*
 ma mee m ka m dị ọcha.
- 3 N'ihì na amaara m njehie m niile,
 mmehie m dikwa n'ihu m mgbe niile.
- 4 O bụkwa naanị gị ka m mehiere megide,
 mee ihe ahụ bụ ihe ọjọọ n'ihu gị,
 nke mere na ị bụ onye na-ekpe ikpe ziri ezi mgbe ị na-ekwu okwu,
 na onye ezi omume mgbe ị na-ekpe ikpe.
- 5 N'ezie, onye mmehie ka m bụ site n'oge amurụ m;
 bụrụkwa onye mmehie site n'oge nne m tūrū ime m.
- 6 N'ezie, ị na-achọ eziokwu n'akụkụ niile zoro ezo;
 ị na-akuziri m amamihe n'akụkụ niile zoro ezo.
- 7 Were hisop† sachaa m, aga m adi ọcha;
 sachaa m ka m dị ọcha karịa snoo.
- 8 Mee ka m nūrū olu obi uto na onū;
 ka okpukpu ndi i gwepiara nūrūkwaa.
- 9 Zopu ihu gị n'ebe mmehie m niile di,
 hichapukwa mmehie m niile.
- 10 Kee obi di ọcha n'ime m, O Chineke,
 nwogharị ezi mmụọ n'ime m.
- 11 Achupula m n'ihu gị,
 anapukwala m Mmụọ Nso gị.
- 12 Nyeghachikwa m onū nke nzoputa gị,
 ma jiri ezi mmụọ kwagide m.
- 13 Mgbe ahụ, aga m enwe ike izi ndi njehie uto gị,
 ndi mmehie ga-echegharị loghachikwute gị.
- 14 O Chineke, zoputa m site n'ikpe omuma nke mwufu ọbara,
 Chineke, gị bụ Chineke Onye nzoputa m,
 ire m ga-abụ abụ banyere ezi omume gị.
- 15 O, Onyenwe m, meghee onū m,
 ka m kwuputa otuto gị.
- 16 Ị naghị enwe mmasi n'aja, ma ọ bughị ya, agaara m eweta ya.
 Ị naghị enwe mmasi n'aja nsure oku.
- 17 Aja Chineke choro bụ mmụọ tiwara etiwa,
 O Chineke, ị naghị elefu anya,
 n'obi tiwara etiwa na nke nwere ezi nchegharị.
- 18 Ka ọ masi gị inye Zayon oganihu;
 i wulie mgbidi niile nke Jerusalem.
- 19 Mgbe ahụ, a ga-enwe ezi aja,
 aja nsure oku nke ga-atọ gị uto;
 mgbe ahụ, a ga-achukwa aja otutu oke ehi n'elu ebe ichu aja gị.

* **Abụ Qma 51:2** 51:2 Ajz 43:25; Ajz 44:22; Kọl 2:14. † **Abụ Qma 51:7** 51:7 N'oge mmemme idebe ihe ọcha, ọ bụ ahijia hisop ka a na-eji efesa ọbara.

Abụ Ọma 52

Abụ Ọma nke diri onyeisi abụ. Abụ maskil Devid. Nke o buru mgbe Doeg onye Edom gara gwa Sol si, "Devid gara hu Ahimelek n'ulo ya."

Ihe na-eche ndi ajo omume

¹ Gini mere i ji na-anyanisi isi n'ihe ozo, gi nwoke di ike?

Gini mere na ogologo ubochi niile, i na-anyanisi, gi onye Chineke na-eleda anya?

² Ire gi na-atu atumatu ila n'iyi;

o di ka aguba di nko, gi onye na-ebi ndu aghughu.

³ I huru ihe ozo n'anya kariya ihe oma, i huru okwu ugha n'anya kariya eziokwu.

Sela

⁴ O onye ire aghughu!

I huru okwu obula nke na-emegide mmadu n'anya.

⁵ N'ezie, Chineke ga-akwatu gi ruo mgbe ebighi ebi.

O ga-ejide gi, doputa gi site n'ulo ikwu gi,* o ga-ehopukwa gi site n'ala ndi di ndu.

Sela

⁶ Ndi ezi omume ga-ahu ya tukwaa egwu;

ha ga-achi ya ochi na-asi,

⁷ "Ugbu a, lee nwoke ahu, onye juru ime Chineke ebe mgbaba ya.

O tukwasiri obi ya na akunuba ya nke di ukwu.

O sitekwara na ibibi ndi ozo ghoo onye di ike!"

⁸ Ma adi m ka osisi oliv,

nke na-eto na-awasa n'ulonso ukwu Chineke.

Ana m atukwasiri obi m n'ihunanya Chineke, nke na-adigide ruo mgbe niile ebighi ebi.

⁹ Aga m eto gi ruo mgbe niile ebighi ebi n'ihie i mere;

aga m eto gi n'ihu ndi gi di nsu.

Olileanya m ga-adi n'ime aha gi,

n'ihie na aha gi di mma.

Abụ Ọma 53

Abụ Ọma nke diri onyeisi abụ. N'usoro Mahalat. Abụ maskil Devid.

Nzuzu nke ndi na-emebi iwu

¹ Onye nzuzu na-asi n'ime obi ya,

"O dighi Chineke obula di."

Ha bu ndi ajo omume riri ahu, uzọ ha niile bukwa ihe aru;

o dighi onye obula na-eme ezi ihe.

² Chineke sitere n'eluigwe

na-ele umu mmadu anya,

ihu ma o ga-achota onye obula nwere nghota,

onye nke na-achọ Chineke.

* **Abụ Ọma 52:5** 52:5 Ya bu, ebe obibi ya

³ Onye ọbụla, n'otu n'otu ewezugala onwe ha, ha niile aburula ndi ajo omume riri ahụ;
 ọ dighi onye ọbụla na-eme ihe ziri ezi,
 ọ dighi ọ buladi otu onye.

⁴ Ndi niile na-eme ajo ihe, ha amaghi ihe?

Ha na-eripia ndi m dika mmadu si eri nri,
 ha adighi akpokukwa Chineke.

⁵ Ma n'ebe ahụ ka ha no, n'onodu oke egwu,
 ebe ọ dighi ihe egwu na-adighi.

Chineke fesarị ọkpukpu ndi niile megidere gi;
 i mere ka ihere mee ha, n'ihi na Chineke ajula ha.

⁶ O, a sikwari na nzoputa Izrel ga-esi na Zayon puta!
 Mgbe Chineke ga-akpoghachite ndi ya n'onodu ha,
 ka Jekob nuria onu, ka Izrel nwekwaa obi utu!

Abụ Ọma 54

Abụ Ọma Devid. Abụ eji ubo akwara akpo. Abụ *maskil* Devid. Mgbe ndi Zif gara si Sol, "Devid ọ dighi ezo n'etiti anyi?"

Ekpere maka nchebe

¹ O Chineke, jiri aha gi zoputa m;
 jirikwa ike gi kpeputa m.

² O Chineke, nuru ekpere m;
 gee nti n'okwu onu m.

³ Ndi m na-amaghi na-ebuso m agha;
 ndi na-eme ihe ike na-achọ inapu m ndu m,
 ndi na-akpoghi Chineke ihe ọbula.

Sela

⁴ N'ezie, Chineke bu onye inyeaka m;
 onyenwe m bu onye na-agba m ume.

⁵ Mee ka ihe ojoo loghachikwute ndi na-ekwulu m;
 n'ime ikwesi ntukwasị obi gi, laa ha n'iyi.

⁶ Aga m eji onyinye afọ ofufu चुओरु gi aja;
 O ONYENWE ANYI, aga m eto aha gi, n'ihi na ọ di mma.

⁷ N'ihi na ọ gbaputala m site na nsogbu m niile,
 ọ bu anya mmeri ka m ji na-ele ndi iro m anya.

Abụ Ọma 55

Abụ Ọma nke diri onyeisi abụ. Abụ eji ubo akwara akpo. Abụ *maskil* Devid.

Ekpere nke onye enyi ya ghoro ya aghugho

¹ O Chineke, nuru ekpere m,
 agbakwala aririọ m nkiti;

² naa m nti, zaakwa m.

Echiche m na-esogbu m; ana m asukwa oke ude

3 n'ihì ihè onye iro m na-ekwu,
n'ihì ìba mba nke ndì ajọ mmadụ,
n'ihì na ha na-ewetara m ntaramahụhụ,
na-akpagbu m n'iwe ha.

4 Obi m nọ n'ọndụ oke ihè mgbu n'ime m;
oke ụjọ nke ọnwụ abiakwasila m.

5 Itụ egwu na ahụ ìma jijiji abiakwasikwala m;
oke egwu ekpuchiela m.

6 Agwara m onwe m okwu sị, "A sịkwari na m nwere nku dika nduru!
Agaara m efelaga ebe ọzọ gaa zuru ike.

7 Agaara m efelaga ebe di anya,
ga nọrọ n'ozara;

Sela

8 Agaara m eme ngwangwa gaa n'ebe mgbaba m,
ebe di anya site n'ebe ifufe siri ike na oke ifufe di."

9 O Onyenwe anyi, gbagwojuo ndi ajọ omume anya, mee ka ha ghara ighota
ihè ibe ha na-ekwu,
n'ihì na ana m ahụ ihè ike na ilu ọgụ n'ime obodo.

10 Ehihie na abali, ha na-ejeghari n'elu mgbidi ya;
iro na mmegbu di n'ime ya.

11 A na-ahuta akaorụ ihè ìla n'iyi n'ime obodo;
ihè ike na ụgha ewerela ọndụ ha n'ime obodo.

12 A sị na ọ bu onye iro ji m eme ihè ọchi,
apuru m inagide ya;

a sịkwa na ọ bu onye iro na-eweli onwe ya megide m,
apuru m izonari onwe m site n'ebe ọ nọ.

13 Maobu gi, nwoke dika m,
onye mu na ya di na mma, enyi m oma,

14 onye mu na ya na-enwe mmekorita di utọ na mbu,
n'ulo Chineke,

ka anyi na-ejeghari
n'etiti oha mmadu biara ife ofufe.

15 Ka onwu biakwasị ndi iro m na mberede;
ka ha ridaa ala mmuo na ndu,
n'ihì na ihè ojọọ na-achota ebe ọndụ n'etiti ha.

16 Ma akpokuru m Chineke,
ONYENWE ANYI na-azopotakwa m.

17 N'ututu, ma n'ehihie, ma n'abali,
ka m sitere n'oke ihè mgbu, na-akpoku ya
ma ọ na-anukwa olu m.

18 O na-agbaputa m, mee ka m ghara imeru ahụ,
site n'agha niile e busoro m,
n'agbanyeghi n'otutu biliri megide m.

19 Chineke, onye nokwasiri n'ocheeze ya ruo mgbe ebighi ebi,
onye na-adighi agbanwe,
ga-anu olu ha, taakwa ha ahuhu,
n'ihì na ha adighi atu egwu Chineke.

Sela

20 Onye mụ na ya dị na mma na-emegide ndị enyi ya,
 ọ na-emerụ ogbugba ndụ ya ka ọ ghara ịdị nsọ.

21 Okwu ọnu ya dị mụrụmụrụ* ka bọta,
 ma ibu agha juru ya obi;
 okwu ya niile dị nro karịa mmanụ,
 ma ha bụ mma agha e welitere maka ibu agha.

22 Tụkwasi ONYENWE ANYỊ mkpa gị niile,
 ọ ga-agba gị ume;
 ọ gaghi ekwe
 ka ewezuga onye ezi omume.

23 Ma gị, O Chineke, ga-adọtu ndị ajọ omume
 n'ime olulu nke juputara n'ire ure;
 ndị ogbu mmadụ na ndị aghughọ
 agaghị ebi ọ buladi okara ndụ ha.

Ma mụ onwe m, ọ bụ na gị ka m na-atụkwasi obi m.

Abụ Ọma 56

Abụ Ọma nke diri onyeisi abụ. Ọ bụ olu abụ "Nduru nọ n'osisi Ook di ebe di anya." Abụ nke Devid ka eji agụ ya. Abụ miktam. Mgbe ndi Filistia nochibidoro ya n'obodo Gat.

Ekpere maka mgbaputa

1 O Chineke, meere m ebere,
 n'ihia na ndi mmadu ji ike na-achuso m;
 ogologo ubochi niile, ha na-ebu agha imegide m.

2 Ogologo ubochi niile ndi iro m na-achuso m;
 site na nganga ha, otutu na-ebu agha megide m.

3 Ma mgbe ujo na-atu m, ọ bụ na gị ka m na-atụkwasi obi m.

4 N'ime Chineke onye m na-eto okwu ya,
 n'ime Chineke ka m na-atụkwasi obi; ujo agaghị atu m.
 Gini ka mmadu efu puru ime m?

5 Ogologo ubochi niile, ha na-asughari okwu m kwuru isi;
 oge niile ka ha na-atu atumatu imeru m ahụ.

6 Ha na-agba izu nzuzo na-ezokwa onwe ha,
 ha na-enyochaputa nzo ukwu m niile,
 dikwa njikere inapu m ndu m.

7 N'ihia ajọ omume ha, ekwekwala ka ha gbapu;
 o Chineke, n'ime iwe gị, wedaa mba ndi a niile di iche iche n'ala.

8 Deputa akwa ariri m;
 chekotasi anya mmiri akwa m niile n'ime karama gi.
 O bu na ha adighi n'akwukwo ndeputa gi?

9 Mgbe m ga-akpoku gi maka enyemaka,
 ndi iro m ga-agbaghachi azu.
 Site n'uzo di otu a, aga m amara na Chineke nonyeere m.

* **Abụ Ọma 55:21** 55:21 Ya bụ, okwu ire uto

- 10 N'ime Chineke, onye m na-eto okwu ya,
n'ime ONYENWE ANYI, onye m na-eto okwu ya,
11 n'ime Chineke ka m na-atụkwasi obi; ụjọ agaghị atụ m.
Gịni ka mmadụ puru ime m?
- 12 O Chineke m, n'isi m ka nkwa niile m kwere gị di;
aga m ewetara gị onyinye ekele m niile.
13 N'ihu na i zoputala m site n'onwu,
ma naputa ukwu m site n'iso ngongoro,
ka m nwee ike jegharịa n'ihu Chineke,
n'ihè nke ndu.

Abụ Ọma 57

Abụ Ọma nke diri onyeisi abụ. Nke olu abụ "E bibikwala" Devid. Abụ miktam. Mgbe o gbapuru ga biri n'ime ogha nkume n'ihu Sol.

Ntukwasi obi n'ime Chineke

- 1 Meere m ebere, O Chineke, meere m ebere,
n'ihu na o bu gi ka mkpuruobi m ji mere ebe mgbaba.
O bu na ndo nke nku gi abuo ka m ga-agbaba
tutuu ihe mbibi ndi a agafesia.

- 2 Aga m akpoku Chineke nke kachasi ihe niile elu,
Chineke na-emezuru m ihe niile na-akpa m mkpa.
3 O na-esite n'eluigwe zidata inyeaka ma zoputa m
na-abara ndi ahụ ji ike na-achụ m mba;

Chineke na-ezite ihunanya ya na ikwesi ntukwasi obi ya.

Sela

- 4 Anọ m n'etiti otutu odum;
amanyere m ka m dina n'etiti ajo anu oha,
umu mmadu ndi eze ha di nko dika aku na ube,
ire ha dikwa nko dika mma agha.

- 5 O Chineke, ka e bulie gi elu karịa eluigwe niile;
ka ebube gi di n'elu uwa niile.

- 6 Ha gbasaara ukwu m ugbu,
ihe mgbu nyituru m.
Ha egwuola olulu n'uzo m si agafe,
ma ha onwe ha adabala n'ime ya.

Sela

- 7 Obi m di njikere, o Chineke,
obi m di njikere sikwaa ike;
aga m abụ abụ, kkwaa egwu.

- 8 Teta n'ura mkpuruobi m!
Teta, ubo akwara na une!
Aga m akpote chi obubo.

- 9 O Onyenwe anyi, aga m eto gi n'etiti mba niile;
aga m abụ abụ banyere gi n'etiti ndi niile di iche iche.
10 N'ihu na ihunanya gi di ukwu na-eru na mbara eluigwe;

ikwesi ntụkwasi obi gi na-erukwa mbara eluigwe.

- 11 O Chineke, ka e bulie gi elu kariya eluigwe;
ka ebube gi di n'elu uwa niile.

Abụ Ọma 58

Abụ Ọma nke diri onyeisi abụ. Nke olu abụ "E bibikwala." Abụ Devid. Abụ miktam.

Ahuhu nke ndi na-emebi iwu

- 1 Unu ndi na-achi achi, O nweela oge unu na-ekwu ihe ziri ezi?
O nweela oge unu na-ekpe ikpe ziri ezi n'etiti mmadu?
- 2 Mba, n'ime obi unu, unu na-echeputa mmegbu,
aka unu na-emeputa ihe ike n'elu uwa.
- 3 O buladi site n'omumu, ndi ajo omume na-akpafu;
site n'ime afo, ha na-akpafu akpafu na-ekwusa okwu ugha.
- 4 Ha na-agboputa nsi n'onu ha dika agwo,
na-emechi nti ha dika ajuala nti chiri,
- 5 nke na-adighi anu olu onye mgbaasi na-akpopta ya,
n'agbanyeghi otu nka onye ahụ si di.
- 6 O Chineke, tijie eze niile di ha n'onu;
o ONYENWE ANYI, doputa eze odum ndi a!
- 7 Mee ka ha sofu dika mmiri na-aso aso;
mgbe ha na-eseti uta ha, mee ka onu aku ha gbajie.
- 8 Dika ejula nke na-agbaze mgbe o na-aga n'uzo ya;
dika nwa nwuru n'afu nne ya, ka ha ghara ihu anyanwu.
- 9 Tupu ite unu amata okpomoku nke osisi ogwu,
ma ha di ndu, ma ha kpownuru akpownu, a ga-azachapu ndi ajo omume.
- 10 Ndi ezi omume ga-enwe obi utu mgbe a bororo ha obo,
mgbe ha ga-asacha ukwu ha n'ime obara ndi ajo omume.
- 11 Mgbe ahụ, ndi mmadu ga-ekwu si,
"N'ezie, a na-akwughachi ndi ezi omume ugwo;
n'ezie, e nwere Chineke onye na-ekpe uwa ikpe."

Abụ Ọma 59

Abụ Ọma nke diri onyeisi abụ. Abụ Devid. Abụ miktam nke eji olu abụ "E bibikwala," abụ. Mgbe Sol zipuru ndi ikom ka e chee ulo Devid nche n'ihu igbu ya.

Ekpere maka nnaputa

- 1 O Chineke, site n'aka ndi iro m gbaputa m,
chebe m site n'aka ndi na-ebili imegide m.
- 2 Gbaputa m site n'aka ndi na-eme ajo ihe,
zopotakwa m site n'aka ndi ogbu mmadu.
- 3 Lee ka ha siri zoo onwe ha n'ihu inapu m ndu!
Ndi na-eme ihe ike na-agba izu megide m,
o ONYENWE ANYI, ma o bughu n'ihu ihe m mere maobu mmehie m.
- 4 Mgbe o na-adighi ihe ojoo m mere, ma lee ha di njikere imegide m.

Bilie, bịa nyere m aka; lee ihe ojọọ dakwasiri m!
 5 Gị, ONYENWE ANYI Chineke Onye puru ime ihe niile,
 gị onye bu Chineke nke Izrel,
 kpotee onwe gị ita mba niile di iche iche ahuhu;
 e gosikwala ndi na-ezube nzube ojoo obi ebere.

Sela

6 N'anyasi, ha na-alaghachi,
 na-eme mkpotu dika umu nkita
 mgbe ha na-akpaghari n'ime obodo.
 7 Lee ihe ha si n'onu ha na-aghuputa,
 okwu si n'onu ha na-agbuputa di nko dika mma agha,
 ha na-asikwa, "Onye puru inu ihe anyi na-ekwu?"
 8 Ma gị ONYENWE ANYI, na-achi ha ochi;
 i na-akwa mba ndi a niile emo.
 9 O, gị onye bu ike m, ana m ele anya gị;
 gị, o Chineke, bu ebe mgbaba m e wusiri ike.
 10 Chineke m, onye m tukwasiri obi.

Chineke ga-ebutere m uzo
 mekwaa ka m chia ndi niile na-ekwulu m ochi.
 11 O Onyenwe anyi na ota anyi, egbukwala ha,
 ma o bughi ya, ndi m ga-echefu.
 Were ike gi mee ka ha wagharia,*
 wedakwaa ha n'ala.
 12 Ka e jide ha n'ime nganga ha,
 n'ihie mmehie si ha n'onu na-aputa,
 na n'ihie okwu onu ha.
 N'ihie okwu obubu onu ha na okwu ugha ha,
 13 jiri iwe oku repia ha,
 repia ha ruo mgbe ha ga-agho ntụ.
 Mgbe ahụ, a ga-amata ruo na nsotu nke uwa,
 na Chineke na-achi Jekob.

14 N'anyasi ha na-alaghachi;
 na-eme mkpotu dika umu nkita,
 mgbe ha na-akpaghari n'ime obodo.
 15 Ha na-awaghari na-achọ nri,
 na-etikwa mkpu ma o buru na afọ ejughị ha.
 16 Ma aga m abụ abụ banyere ike gị,
 n'ututu aga m abụ abụ banyere ihunanya gị;
 i bu ebe mgbaba m e wusiri ike,
 ebe mgbaba m n'oge nsogbu.
 17 O, gị onye bu ike m, ana m abuku gị abụ otuto;
 gị, o Chineke, bu ebe mgbaba m e wusiri ike,
 Chineke m, onye m na-adabere.

* **Abụ Ọma 59:11** 59:11 Were ike gi hopu ha

Abụ Ọma 60

Abụ Ọma nke dịrị onyeisi Abụ. Ọ bụ olu abụ eji ekwe “Okoko lili nke Ogbugba Ndu.” Abụ miktam nke Devid maka izi ihe. Mgbe ọ lụsoro Aram Naharaim na Aram Zoba ọgụ, nakwa mgbe Joab lughachitara, tigbuo nari ndị Edom iri n’abụọ na Ndagwurugwu Nnu.

Ekpere maka nnaputa

- 1 O Chineke, ị jula anyị, ị tiwawo anyị n’ike;
i wesola anyị iwe, ugbo a, kpoghachi anyị.
- 2 I meela ka ala a maa jijiji, ị dọwakwala ya;
mezie ntiwa ya niile, n’ihi na ọ na-ama jijiji.
- 3 I meela ka ndị gị gabiga ọnọdụ ihe isi ike;
i nyela anyị mmanya nke mere ka anyị na-adaghari.
- 4 Ma nye ndị na-atụ egwu gị, i weliela otu ọkọlọtọ
nke a ga-agbasa n’ihi eziokwu imegide ụta nke ndị iro.

Sela

- 5 Were aka nri gị zoputa anyị ma nyere anyị aka,
ka a gbaputa ndị ị huru n’anya.
- 6 Chineke esitela n’idi nsọ ya kwuo, si,
“N’ọnọdụ ọhụ nke mmeri, aga m ekesa Shekem,*
tụkwaa Ndagwurugwu Sukot n’ihe otutu nyepu ya.
- 7 Gilead bụ nke m,† otu a kwa, Manase bụkwa nke m;‡
Ifrem bụ okpu igwe m,
Juda bụ mkpara eze m.
- 8 Moab bụ efere ikwo aka m,
aga m atusa akpukpoukwu m n’elu Edom;
n’elu isi Filistia, ana m eti mkpu mmeri.”
- 9 Onye ga-akporo m gaa n’obodo e wusiri ike?
Onye ga-edu m gaa Edom?
- 10 Ọ bughị gị, O Chineke? Gị onye juru anyị,
onye na-adighi esokwa ndị agha anyị aga agha?
- 11 Nyere anyị aka ka anyị puo n’aka ndị iro,
n’ihi na inyeaka mmadu bụ ihe efu.
- 12 Site na Chineke, anyị ga-enwe mmeri,
ọ ga-azọpịa ndị iro anyị niile n’ala.

Abụ Ọma 61

Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Abụ ọma Devid nke eji ubo akwara akpo.

Ekpere nke onye no na nsogbu

- 1 Nuru akwa m, O Chineke,
gee nti n’ekpere m.
- 2 Ana m akpoku gị site na nsotu nke uwa,
ana m akpoku gị mgbe obi m na-ada mba;
duru m gaa n’oke nkume ahụ nke kariri m elu.
- 3 N’ihi na ị buriri ebe mgbaba m,

* **Abụ Ọma 60:6** 60:6 Shekem bụ isi obodo oghichi mbu ndi Izrel. Jen 12:6 † **Abụ Ọma 60:7** 60:7 Gilead, bu ala ndi di n’akuku owuwa anyanwu obodo ahụ. Jos 13:24-32 ‡ **Abụ Ọma 60:7** 60:7 Manase, bụkwa ala ndi di n’akuku owuwa anyanwu obodo ahụ. Jos 13:24-32

na ụlọ ahụ dịkarịrị elu, sie ike imegide onye iro ahụ.*

⁴ Ọ na-agụ m ibi n'ụlọ ikwu gị ruo mgbe ebighị ebi,
ka m gbaba, zere ndụ n'okpuru nku gị abụọ.

Sela

⁵ N'ihị na gị onwe gị, Chineke, anụla nkwa niile m kwere;
i nyela m ihe nketa nke ndị na-atụ egwu aha gị.

⁶ Tụkwasi ọtụtụ ụbọchị na ndụ eze,
mee ka afọ ya ruo ọtụtụ ogbọ.

⁷ Kwere ka ọ nọrọ n'ocheeze n'ihu Chineke ruo mgbe ebighị ebi;
zidata ihunanya gị na ikwesi ntụkwasi obi gị, ka ha na-echezikwa ya.

⁸ Mgbe ahụ, aga m abụ abụ otuto nye aha gị, ruo mgbe ebighị ebi.
Aga m emezukwa nkwa m kwere gị ụbọchị niile.

Abụ Ọma 62

Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Maka Jedutun. Abụ Ọma Devid.

Inogide n'okwukwe

¹ Ọ bụ naanị n'ime Chineke ka mkpuruobi m na-achọta izuike.
Nzọpụta m na-esite na ya na-abịa.

² Naanị ya bụ oke nkume m na nzọpụta m;
ọ bụ ebe mgbaba m e wusiri ike, agaghị m ama jijiji n'ọnọdụ m.

³ Ruo ole mgbe ka unu ga-anogide na-ebuso agha megide nwoke a?
Unu niile, unu chọrọ ikwatu ya,
ebe ọ bụ naanị mgbidi na-ada ada, mgbidi na-esighị ike e ji osisi wuo?

⁴ Ha ekpebiela
isite n'ọnọdụ ya dị elu kwatuo ya;
okwu ụgha na-atọ ha uto.

Ha na-eji ọnụ ha na-agozi,
ma n'ime obi ha, ha na-abụ ọnụ.

Sela

⁵ O mkpuruobi m, chọta ezumike naanị n'ime Chineke;
olileanya m na-esite na ya na-abịa.

⁶ Naanị ya bụ oke nkume m, na onye nzọpụta m.
Naanị ya kwa bụ ebe mgbaba m e wusiri ike, agaghị m ama jijiji
n'ọnọdụ m.

⁷ Nzọpụta m na nsopuru m dabeere na Chineke,*
Ọ bụ oke nkume m, ebe mgbaba m.

⁸ Tụkwasi n'ụ ya obi mgbe niile, unu ndị mmadụ;
kwuputaranụ ya obi unu,
n'ihị na Chineke bụ ebe mgbaba anyị.

Sela

⁹ Ndi nta n'etiti umu mmadu bu naani otu nkuume,
ndi ukwu bu naani igha;
o buru na a tuo ha n'ihe otutu, ha bu ihe efu;
ha niile bu naani otu nkuume.

* **Abụ Ọma 61:3** 61:3 Ilu 18:10 * **Abụ Ọma 62:7** 62:7 Maqbu, Chineke nke kachasi ihe niile elu, bu nzoputa m na ugu m

10 Unu atụkwasi obi unu n'iji aka ike kpata ego,
maobu tukwasi olileanya unu n'ihe e zuru ezu;
aku unu nwere ike mubaa,
unu atukwasila ha obi.

11 Chineke ekwuola otu ihe,
ihe abuo ka m nuru:
"Na gi, O Chineke, di ike,
12 na gi, Onyenwe anyi, juputara n'ihunanya.
N'ezie, i ga-akwughachi onye obula
dika oru ya si di."

Abụ Ọma 63

Abụ Ọma Devid, mgbe o no n'ozara Juda.

Onye ihe Chineke na-agusi aguu ike

- 1 O Chineke, i bu Chineke m,
e ji m obi m niile na-achọ gi;
akpiri na-akpo mkpuruobi m nku,
anu ahụ m na-achosi gi ike,
n'ala kporo nku na nke ida mba
ebe mmiri na-adighi n'ime ya.
- 2 Ahula m gi n'ulonso gi,
hukwa ike gi na ebube gi.
- 3 N'ih na ihunanya gi di mma kari ndu,
aga m eji egbugbere onu m jaa gi mma.
- 4 Ogologo ubochi m niile ka m ga-eto gi,
aga m eweli aka m abuo elu kpokuo aha gi.
- 5 Mkpuruobi m ga-enwe afo ojuju dika onye ji ezi nri rijuo afo;
aga m eji egbugbere onu juputara n'abu too gi.
- 6 N'elu ihe ndina m, ana m echeta gi,
ana m atughari uche n'ihe banyere gi, ogologo abali niile.
- 7 N'ih na i bu onye inyeaka m,
ana m abu abu n'okpuru ndo nke nku gi.
- 8 Mkpuruobi m na-arapara gi n'ahu;
aka nri gi na-ejigide m.
- 9 A ga-ala ndi na-achọ ndu m n'iyi;
ha ga-arida ruo ebe omimi nke uwa.
- 10 A ga-eji mma agha laa ha n'iyi,
ha ga-abukwa nri nye nkita ohia.
- 11 Ma eze ga-anuri onu n'ime Chineke;
ndi niile na-eji aha Chineke anu iyi ga-eto ya,
ma a ga-eme ka onu ndi niile na-agma ugha dere duu.

Abụ Ọma 64

Abụ Ọma diri onyeisi abu. Abụ Ọma Devid.

Ekpere maka nchekwa

- 1 Nuru olu m O Chineke, mgbe m na-akosara gi ihe na-esogbu m.

Chebe ndụ m site n'aka ndị iro m.

- 2 Zopu m puo n'izu nzuzo niile nke ndi ojo, site n'atumatu ndi na-eme ajo ihe.
- 3 Ha na-amu ire ha dika e si amu mma agha, na-agbapu okwu dika aku ojo.
- 4 Ha na-agba onye na-enweghi ihe o mere aku site n'ebe nzuzo, na mberede ka ha na-agba ya, na-atughị egwu.
- 5 Ha na-agbarita ibe ha ume na-atumatu ojo, ha na-ekwu banyere isi onya ha na nzuzo, ha na-asị, "Onye ga-ahụ ya*?"
- 6 Ha na-atuputa atumatu ojo na-asị, "Anyi echeputala atumatu zuruoke!" N'ezie, uche na obi mmadu di aghugho.
- 7 Ma Chineke ga-agba ha aku, na mberede ka a ga-etida ha.
- 8 O ga-atughari okwu onu ha megide ha, mee ka ha laa n'iyi; ndi niile huru ha ga-efufe isi ha n'ikwa emo.
- 9 Mmadu niile ga-atu egwu, ha ga-ekwuputa oru niile nke Chineke, ma tugharia uche nke oma banyere ihe o mere.
- 10 Ndi ezi omume ga-anuri onu n'ime ONYENWE ANYI, ha ga-agbabakwa n'ime ya; ndi niile obi ha ziri ezi ga-anyakwa isi n'ime ya.

Abụ Ọma 65

Abụ Ọma diri onyeisi abụ. Abụ Ọma Devid. Otu Abụ.

Idi mma na idi ike nke Chineke

- 1 I kwesiri otuto, O Chineke, n'ime Zayon; o bu gi ka anyi ga-emezuru nkwa anyi,
- 2 O gi onye na-anu ekpere, o bu gi ka mmadu niile ga-abiakwute,*
- 3 Mgbe mmehie na-anyigbu anyi, i gbaghara anyi njehie anyi niile.
- 4 Ngozi na-adiri ndi ahụ i hoputara, ka ha biaruo nso, ibi n'ebe obibi gi! E ji otutu ezi ihe nke ulo gi, nke ulonso ukwu gi, mee ka afọ ju anyi.
- 5 O Chineke, Onye nzoputa anyi, i ji oru ezi omume di oke egwu na-aza anyi, i bu olileanya ndi niile bi na nsotu nke uwa, na osimiri niile di ebe di anya,
- 6 onye ji ike ya kpuo ugwu niile, ebe i yikwasiri onwe gi ike dika ngwa agha,

* **Abụ Ọma 64:5** 64:5 Maobu, onye ga-ahụ anyi * **Abụ Ọma 65:2** 65:2 Aiz 66:23

- 7 onye mere ka ụda olu oke osimiri niile
na ụda olu ebili mmiri,
na oğbaaghara mba niile deere duu.
- 8 Ụwa niile jupụtara n'ịtụnanya n'ihì ọrụ ebube gị niile,
n'ebe chi na-abọ, ebe anyanwụ na-ada,
ka ị na-akpọlite abụ ọñụ.
- 9 Ị na-elekọta ala na-agba ya mmiri;
ị na-eme ka ọ buru ala dị mma.
Isi iyi Chineke adighi ata ata,
n'ihì inye ndi mmadu mkpuru ubi,
n'ihì na ọ bu otu a ka ị choro ka ọ diri.
- 10 Ị na-eme ka mmiri juputa n'ala a koro akọ mee ka elu aja a koro akọ di
lari;
ị na-eji mmiri ozuzo eme ka ọ di nro, na-agozikwa ihe ndi akunyere
na ya.
- 11 Ị na-eji owuwe ihe ubi bara uba kpukwasị afo obula dika okpueze,
ugbo na-ebu ihe owuwe ubi na-ejubiga oke.
- 12 Ala ebe ahijia na-epu n'ozara na-ejuputa n'ahijia ndu,
e yikwasiri ugu niile obi utọ dika uwe.
- 13 E were igwe anu ulo kpuchie n'elu ala niile ebe ahijia di ndu puru,
oka kpuchikwara ndagwurugwu niile;
ha na-eti mkpu onu na-abukwa abụ.

Abụ Qma 66

Abụ diri onyeisi abụ. Otu Abụ. Abụ Qma.

Abụ ekele

- 1 Ụwa niile, jirinụ ọñụ tikuo Chineke!
2 Buọ abụ banyere ebube aha ya;
meenụ ka otuto ya buru ihe di ebube!
- 3 Gwa Chineke okwu si ya, "Lee ka ọrụ gị niile si di oke egwu!
Ike gị di nnoo ukwu,
ya mere ndi iro gi, na-ada n'ihu gi n'ihì ujo.
- 4 Ndi niile bi n'ụwa na-akpo isiala nye gi;
ha na-abuku gi abụ otuto,
ha na-abu abụ otuto nye aha gi."

Sela

- 5 Bja lee ihe Chineke mere,
udi ọrụ oke egwu o na-arụ n'ihì mmadu!
- 6 O mere ka osimiri ghoọ ala akoro,*
ha ji ukwu si n'etiti osimiri gafee†;
bianu ka anyi nuria n'ime ya.
- 7 O na-achi ruo mgbe ebighi ebi site n'ike ya,
anya ya na-elekwa mba niile,
ka ndi nnupu isi ghara ifuli onwe ha elu megide ya.

Sela

- 8 Toonu Chineke anyi, unu mmadu niile,
kwere ka a nu ụda otuto ya;

* **Abụ Qma 66:6** 66:6 Ọpụ 14:22 † **Abụ Qma 66:6** 66:6 Jos 3:14-16

- 9 O chebela ndụ anyị,
ma mee ka ukwu anyị ghara imichapu.
- 10 N'ihì na o bụ gị, O Chineke, nwara anyị;
ị nuchara anyị dika olocha.
- 11 I kpobatarara anyị n'ulo mkporo,
ma bokwasị ibu di arọ n'azu anyị.
- 12 I kwere ka ndi mmadu ria anyị elu;
anyị esitela n'ime oku na n'ime mmiri gafee.
I kpobatala anyị ebe anyị nwezuru ihe niile.
- 13 Aga m e ji aja nsure oku bata n'ime ulonso ukwu gị,
imezu nkwa m kwere gị
- 14 n'ihì na nke a bụ ihe m ji onu m kwuo,
o bukwa nke a ka egbugbere onu m kwuputara na m ga-eme n'oge
nsogbu m.
- 15 Aga m eji anu ndi gbara abuba churo gị aja,
ya na aja onyinye nke otutu ebule;
Aga m achukwa aja onyinye nke otutu oke ehi na mkpi.
- Sela
- 16 Bjanu nuru, unu niile na-atu egwu Chineke;
ka m kororo unu ihe o meere m.
- 17 Eji m onu m kpokuo ya;
otuto ya di m n'ire.
- 18 O buru na mmehie na-amasi m n'ime obi m,
Onyenwe anyi agaraghi ege m nti;
- 19 ma Chineke gere nti n'ezie,
nurukwa olu aririo m.
- 20 Otuto diri Chineke,
onye na-ajughi ekpere m
maobu ghara izi m ihunanya ya!

Abụ Qma 67

Abụ Qma diri onyeisi abụ. Abụ eji ubo akwara akpo. Abụ Qma. Otu Abụ.

Abụ ekele

- 1 Ka Chineke meere anyi amara ma gozie anyi,
ma mee ka ihu ya chakwasị anyi,*
- Sela
- 2 Ka a mara uzọ gị niile n'ụwa,
marakwa nzoputa gị n'etiti mba niile.
- 3 Ka mmadu niile too gị, O Chineke;
ka mmadu niile too gị.
- 4 Ka mba niile nuri ma buo abụ onu,
n'ihì na i na-eji ikpe ziri ezi na-achi ndi mmadu,
na-edukwa mba niile nke ụwa.
- Sela
- 5 Ka mmadu niile too gị, O Chineke;
ka mmadu niile too gị.

* **Abụ Qma 67:1** 67:1 Onu 6:25

- 6 Mgbe ahụ, ala ga-amiputa ihe owuwe ubi ya,
Chineke, onye bụ Chineke anyị, ga-agozikwa anyị.
7 Chineke ga-agozi anyị,
nsọtụ niile nke ụwa ga-atụ egwu ya.

Abụ Ọma 68

Abụ Ọma dịrị onyeisi abụ. Nke Devid. Abụ Ọma. Otu Abụ.

Chineke nke ụwa niile

- 1 Ka Chineke bilie, ka ndị iro ya buru ndị a chusasiri;
ka ndị iro ya site n'ihu ya gbalaga.
2 Dika ikuku si achusa anwuru oku,* sikwa otu a chusaa ha.
Dika mmanu na-ehi ura si agbaze n'oku,
ka ndi na-eme ihe ojoo laa n'iyi n'ihu Chineke.
3 Ka ndi ezi omume buru ndi nwere obi utu,
ma nuria n'ihu Chineke;
ka ha buru ndi nwere obi utu, juputakwa n'onu.
4 Bukuo Chineke abụ, bukuonu aha ya abụ otuto,
toonu onye na-agba igwe ojii dika inyinya,
ONYENWE ANYI bu aha ya, nuria onu n'ihu ya.
5 O bu nna ndi nke na-enweghi nna, onye na-ekpechitere ndi di ha nwuru
anwu onu ha,
onye a bu Chineke, onye bi n'ebe ya di nsu.
6 Chineke na-eme ka ndi naani ha no nwee ezinaulo,
o na-eji ibu abụ duputa ndi no n'ulo mkporo,
ma ndi nnupu isi ka o na-eme ka ha biri, n'ala kporo nku.
7 Mgbe i buteere ndi gi uzu, O Chineke,
mgbe i gabigara n'ala togboro n'efu,
8 elu uwa mara jijiji, eluigwe wupuru mmiri ozuzo,
n'ihu Chineke, Onye Sainai,
n'ihu Chineke, Chineke nke Izrel.
9 I nyere mmiri ozuzo n'ebe o di ukwuu, O Chineke,
i tutere ihe nketa gi nke ike gwuru.
10 Ndi gi biri n'ime ya,
site n'oke akunuba gi, O Chineke, i roputaara ndi ogbenye mkpa ha.
11 Onyenwe anyi kposara okwu ahụ,
onugugu ndi inyom kwusara ya bu igwe di otutu;
12 ndi eze na ndi agha ha ji oso gbalaa;
ndi mmadu kere ihe a dotara n'agha, n'ime omuma ulo ikwu.
13 O buladi mgbe i na-arahu ura n'etiti ogba aturu,
nku abuo nke nduru m bu ihe e ji olocha kpuchie,
jirikwa olaedo nke na-enwuke kpuchie abuba ya.
14 Mgbe Onye puru ime ihe niile chusasiri ndi eze bi n'ala a,
o di ka snoo dara n'elu Zalmon.
15 Ugwu Bashan, ugwu mara mma nke ukwuu,
ugwu Bashan, ugwu nwere n'elu ya otutu ugwu di iche iche.

Sela

* **Abụ Ọma 68:2** 68:2 Hos 13:3

- 16 Gị ugwu nwere otutu ugwu, gini mere i ji ele anya site n'ekworo
n'ugwu Chineke hooro i bu ebe o ga-anọ chia,
ebe ONYENWE ANYI n'onwe ya ga-ebi, ruo ebigi ebi?
- 17 Onuogugu ugbo agha Chineke di iri puku kwuru puku, a pughi iguta
ha;
ha dikwa puku kwuru puku;
Onyenwe anyi sitere Sainai bata n'ulonso ya.
- 18 Mgbe i rigoro gaa n'elu,[†]
i duuru ndi a dotara n'agha[‡];
i natara onyinye di iche iche n'aka ndi mmadu,
o buladi n'aka ndi na-enupu isi,
ka gi, O ONYENWE ANYI Chineke, biri n'ebe ahụ.
- 19 Otuto diri Onyenwe anyi, Chineke anyi, na Onye Nzoputa anyi,
Onye na-ebu ibu arọ anyi ubochi niile.
- Sela
- 20 Chineke anyi bu Chineke na-azoputa;
mgbaputa puo n'onwu na-esite n'aka Onye kachasi ihe niile elu, bu
ONYENWE ANYI.
- 21 N'ezie, Chineke ga-egwepia isi ndi iro ya niile,
isi ndi niile na-aga n'ihu ibi ndu mmehie.
- 22 Onyenwe anyi kwuru si, "Aga m esite na Bashan kpolata ha,
aga m adoputa ha site n'ebe omimi nke osimiri,
- 23 ka unu nwee ike saa ukwu unu n'ime obara ndi iro unu,
ka ire nkita unu niile ketakwa oke nke ha."
- 24 O Chineke, ahula igwe ahiri mmadu ndi na-eso gi,
bu igwe ahiri mmadu nke so Chineke m, na Eze m na-aba n'ebe nsọ
ahụ.
- 25 Ndi na-abu abu no n'ihu, ndi na-eti egwu, na-eso ha n'azu;
umu agboghọ na-akpo ubo sokwa ha.
- 26 Too Chineke n'etiti nzuko ukwu ahụ;
toonu ONYENWE ANYI n'etiti nzuko umu Izrel.
- 27 Lee Benjamin bu agburu dikarisiri nta, ka o na-edu ha,
lekwa igwe umu ndi eze Juda
na nke Zebulon na Naftali.
- 28 O Chineke, kpolite ike gi;
mee ka ike gi puta ihè, O Chineke, dika i mere na mbu.
- 29 N'ih i ulonso ukwu gi nke di na Jerusalem,
ndi eze ga-ewetara gi onyinye di iche iche.
- 30 Baara anu ohia ahụ zoro n'etiti riidi mba,
igwe oke ehi no n'etiti umu ehi nke mba niile.
Site na nweda n'ala, ka o wetara gi ogbe olocha.
Chusasija mba niile, bu ndi na-enwe mmasi n'ibu agha.
- 31 Ndi nnoch i anya obodo, ga-esite n'Ijpt bia,
Kush ga-etinye onwe ya n'okpuru Chineke.
- 32 Bukuo Chineke abu, unu alaeze niile nke uwa,
bukuo Onyenwe anyi abu otuto,

[†] **Abụ Qma 68:18** 68:18 Mak 16:19; Oru 1:9; Kọl 3:1 [‡] **Abụ Qma 68:18** 68:18 Nkp 5:12; Efe 4:8

- Sela
- 33 Bụọ abụ nye onye na-agba inyinya n'eluigwe, e, ọ bụladi eluigwe nke
diri site na mgbe ochie,
onye olu ike ya dika egbe eluigwe.
- 34 Kwusaa ike Chineke,
onye idi ukwu nke ima mma ya na-ekpuchi Izrel,
onye ike ya di n'eluigwe.
- 35 O Chineke, i di oke egwu n'ime ulonso gi;
Chineke nke Izrel na-enye ndi ya ume na ike.

Toonu Chineke!

Abụ Oma 69

Abụ Oma diri onyeisi abụ. Eji olu abụ "Okoko Lili." Abụ Devid.

Ekpere maka nnaputa

- 1 O Chineke, zoputa m,
n'ihi na mmiri abiaruola m n'olu.
- 2 Ana m emikpu n'ururo ebe di omimi,
e nwekwaghi ebe izokwasi ukwu di.
Abiala m n'ebe mmiri di omimi;
uju mmiri na-achokwa ikpuchigide m.
- 3 Akpiri akpoo m nku;
ike agwula m ebe m na-akpo oku maka enyemaka.
Anyam agbaala ochichiri
ebe m na-ele anya Chineke.*
- 4 Ndi kporo m asi n'efu di ukwu
karia agiri isi di m n'isi.
Ndi na-achọ ila ndu m n'iyi di ukwu,
bu ndi horo ibu ndi iro m, mgbe o na-adighi ihe obula m mere ha.
Ha nogidesiri m ike mee ka m nyeghachi
ihe m na-ezughị n'ohi.
- 5 Gi, Chineke, i maara enweghi uche m niile;
ikpe omuma m abughi ihe zoro ezo n'ihu gi.
- 6 Ekwela ka ihere mee ndi
na-atukwasi gi obi n'ihi m,
O Onyenwe m, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile;
ka ndi na-achọ gi
ghara ibu ndi a ga-eme ihe ihere n'ihi m,
O Chineke nke Izrel.
- 7 O bu n'ihi gi ka m na-anagide ikwa emo,
ihere ekpuchiela m ihu.
- 8 Abụ m obia n'ebe umunna m no,
n'ebe umunne no, abụ m onye mba ozo.
- 9 N'ihi na ihe gbasara ulo gi na-anu m oku n'obi,
ita uta niile nke ndi na-akpari gi adakwasila m.
- 10 Mgbe m na-ebe akwa na-ebukwa onu,
ha kpariri m n'ihi na m na-eme nke a.
- 11 Mgbe m yikwasiri uwe iru ujū m,

* **Abụ Oma 69:3** 69:3 Abụ 119:82,123

- a ghorọ m ihe ha ji eme ihe ochi.
- 12 Ndi na-anọ onodu ala n'onu uzọ ama, na-akwa m emo, na-ako m onu, abụ m isi abụ nke ndi na-anubiga mmanya oke na-abu.
- 13 O ONYENWE ANYI, ana m akpoku gi n'ekpere, n'oge ihuoma gi; na oke ihunanya gi, O Chineke m, zaa m n'eziokwu nke nzoputa gi.
- 14 Doputa m site n'ururu, ekwela ka m mikpuo; zoputa m site n'aka ndi kporo m asi, site na mmiri miri emi.
- 15 Ekwela ka uju mmiri kpuchie m, maobu ka ebe di omimi loda m, ma o bukwanu ka olulu lomie m, kpuchie m n'ime onu ya.
- 16 O ONYENWE ANYI, zaa m, site n'idi mma nke ihunanya gi, n'ime idi ukwu nke oke ebere gi, chee m ihu.
- 17 Ezonarila mu bu ohu gi ihu gi. Anọ m na nsogbu, mee ngwangwa zaa m!
- 18 Bja m nso zoputa m. Gbaputa m site n'aka ndi iro m.
- 19 I maara ihe niile banyere ihe ochi ha ji m mee, mweda n'ala m na ihe ihere: ndi iro m niile nokwa gi n'ihu.
- 20 Ochi ha na-achi m etiwaala m obi, ma hapu m n'onodu enweghi inyeaka. Elere m anya onye ga-emere m ebere, ma o dighi onye obula m huru; lee anya ndi ga-akasi m obi, ma o dikwaghi onye m chotara.
- 21 Ha tinyere oluilu n'ime nri m, nyekwa m mmanya gbara uka ka m nuo.
- 22 Ka tebul e debere n'ihu ha ghorọ ha onya; ka o buru ha ihe ibo obo mgbe ha no n'udo ya ghorọ ha onya igbudu.
- 23 Ka anya ha gbaa ochichiri, ka ha gharakwa ihu uzọ ozo, mekwa ka ukwu ha na-ama jijiji mgbe niile.
- 24 Wukwasị ha oke iwe gi, ka iwe gi di oku zute ha.
- 25 Ka ebe obibi ha togboro n'efu, ka mmadu obula gharakwa ibi n'ime ulo ikwu ha.
- 26 Ha na-akpagbu ndi ahụ i meruru ahụ, na-ekwukwa banyere ihe mgbu ndi ahụ i kwohara ahụ.
- 27 Boo ha ebubo ajo omume tukwasị n'elu ajo omume, ekwekwala ka ha keta oke na ezi omume† gi.
- 28 Mee ka e hichapu aha ha site n'akwukwo nke ndu, ka a hapu idekota aha ha na nke ndi ezi omume.
- 29 Anọ m n'ufu na ihe mgbu, O Chineke, mee ka nzoputa gi kpuchie m.

† **Abụ Oma 69:27** 69:27 Maobu, nzoputa

- 30 Aga m eji ịbụ abụ too aha Chineke,
jirikwa ekele bulie ya elu.
- 31 Nke a ga-atọ ONYENWE ANYỊ ụtọ karịa oke ehi,
karịa oke ehi, nke mpi ya na ụkwụ ya ka dị.
- 32 Ndi ogbenye ga-ahụ ya ma nuriakwa onu;
unu ndi na-achọ Chineke, ka obi unu na-adị ndu.
- 33 ONYENWE ANYỊ na-anu ekpere ndi no na mkpa,
o naghị eledakwa ndi ya a dotara n'agha anya.
- 34 Ka eluigwe na uwa too ya,
osimiri niile na ihe niile bi n'ime ha.
- 35 N'ihia na Chineke ga-azoputa Zayon;
o ga-ewughari obodo niile nke Juda.
- Mgbe ahụ, ndi mmadu ga-ebi n'ime ya, mee ya ihe nweta ha.
- 36 Umụ ndi na-ejere ya ozi ga-eketa ya,
ndi huru aha ya n'anya ga-ebikwa ebe ahụ n'ime ya.

Abụ Oma 70

Abụ Oma diri onyeisi abụ. Nke David. Aririọ.

Ekpere maka nnaputa

- 1 O Chineke, gbata oso bia zoputa m,
O ONYENWE ANYI, bia ngwangwa inyere m aka.
- 2 Ka ndi niile na-achọ inapụ m ndu m,
buru ndi a ga-etinye n'onodu ihere na ogbaaghara.
Ka ndi o na-amasi ihu ila n'iyi m
laghachi azu n'ihere.
- 3 Ka ndi ahụ na-asị m, "Ehee! Ehee!"
laghachi azu n'ihia ihere ha.
- 4 Ma ka ndi niile na-achọ gi
nuria onu, nweekwa obi uto n'ime gi,
ka ndi ahụ huru nzoputa gi n'anya na-ekwu mgbe niile,
"ONYENWE ANYI di ukwu."
- 5 Ma mu onwe m bu ogbenye na onye no na mkpa;
O Chineke, mee ngwangwa biakwute m.
I bu onye inyeaka m na onye mgbaputa m;
O ONYENWE ANYI, anola odu ibia.

Abụ Oma 71

Ekpere maka ndu ogologo

- 1 ONYENWE ANYI, n'ime gi ka m gbabara izere ndu;
ekwela ka ihere mee m.
- 2 Site n'ezie omume gi, gbaputa m, mee ka m nwere onwe m;
tooto nti gi n'ala nuru olu m ma zoputa m.
- 3 Ghororo m oke nkume nke ebe mgbaba,
ebe m nwere ike igbaba mgbe obula;
nye iwu maka nzoputa m,
n'ihia na i bu oke nkume m na ebe m e wusiri ike.
- 4 O Chineke m, site n'aka ndi ajo omume na ndi mmadu na-eme ihe ojoo,
ndi afo tara mmiri, gbaputa m.

- 5 N'ihì na gị onwe gị burịjì olileanya m, Onyenwe m ONYENWE ANYỊ,
ntụkwasi obi m site na mgbe m bụ nwantakiri.*
- 6 O bụ gị ka m tūkwasi obi, site n'oge amuru m;
gị onwe gị weputara m site n'afọ nne m.
Aga m anogide na-eto gị.
- 7 Adila m ka ihe ama nye otutu mmadu,
ma i bụ ebe mgbaba m siri ike.
- 8 Onu m juputara n'otuto gị,
o na-ekwuputa ima mma gị ogologo ubochi niile.
- 9 Agbakutala m azu mgbe m mere agadi;
ahapukwala m mgbe ike adighikwa m.
- 10 N'ihì na ndi iro m na-ekwu okwu megide m;
ndi ahụ na-achọ igbu m na-agbarita izu nzuzo.
- 11 Ha na-asị, "Chineke agbakutala ya azu;
chọ ya ozo, jidekwa ya,
n'ihì na o nweghi onye obula ga-agbaputa ya."
- 12 O Chineke, anla m ebe di anya;
O Chineke m, bia ngwangwa nyere m aka.
- 13 Ka e were ihere kpuchie ndi na-ebo m ebubo ugha;
ka ihere na nleda anya buru ihe ga-ekpuchi
ndi ahụ na-achọ imeru m ahụ.
- 14 Ma mu onwe m ga-anogide na-enwe olileanya mgbe niile;
aga m eto gị mgbe niile kariya otu m toro gị na mbu.
- 15 Onu m ga-ekwu banyere ezi omume gị
na nzoputa gị ogologo ubochi niile,
o bu ezie na-amaghi m otutu ya.
- 16 Aga m abia kwusaakwa idi ukwu oru gị niile, Onyenwe m ONYENWE ANYI,
aga m ekwusa ezi omume gị, e, naani nke gị.
- 17 O Chineke, site na mgbe m bu nwantakiri, i kuzielera m ihe,
ruo taa, ana m ekwuputa banyere oru ebube gị niile.
- 18 O Chineke m, o buladi mgbe m mere agadi,
mgbe isi awo juru m isi, ahapula m,
tutu ruo mgbe m ga-ekwuputa ike gị nye ogbo nke na-abia,
na idi ike gị nye ndi niile na-abia n'oge di n'ihu.
- 19 O Chineke, ezi omume gị na-eru n'eluigwe,
gị onye merela otutu ihe di ukwu.
O Chineke, onye di ka gị?
- 20 N'agbanyeghi na i meela ka m gabiga otutu nsogbu
nke di ilu,
i ga-atute ndu m ozo;
site n'ebe di omimi nke uwa,
i ga-adokpuputa m ozo.
- 21 I ga-eme m ka m diri ukwu kariya ka m di na mbu.
I ga-akasikwa m obi ozo.
- 22 O Chineke m, aga m eji ubo akwara too gị,

* **Abụ Oma 71:5** 71:5 Jer 14:8; Jer 17:7,13

n'ihì ikwesi ntụkwasi obi gị;
 aga m eji une bụkwo gị abụ otuto,
 gị Onye nsọ nke Izrel.
²³ Egbugbere ọnu m ga-eti mkpu ọnu
 mgbe m na-abụku gị abụ otuto,
 mụ, onye i gbaputara.
²⁴ Ogologo ubochi niile, aga m ekwuputa
 ọru ezi omume gị niile,
 n'ihì na ndi ahụ chorọ imeru m ahụ,
 ka e tinyere n'ọnọdu ihere na ogbaaghara.

Abụ Qma 72

Abụ nke Solomon.

Ekpere maka eze

- ¹ O Chineke, jiri ikpe ziri ezi mejuputa eze.
 Nyekwa nwa eze ezi omume gị.
- ² O ga-eji ezi omume chia ndi gị,
 jiri ikpe ziri ezi chia ndi a na-emegbu.
- ³ Ka ugwu niile wetara ndi mmadu iba uba;
 ugwu nta niile wetakwara ha mkpuru ezi omume.
- ⁴ O ga-ekpeputa ndi a na-emegbu n'etiti ndi mmadu,
 zoputakwa umuntakiri ndi no na mkpa;
 o ga-egwepia onye mmegbu.
- ⁵ Ka o digide ruo mgbe niile dika anyanwu na-adigide,
 dika onwa na-adigidekwa ruo ogbo niile.
- ⁶ O ga-adị ka mmiri na-ezokwasị ala ubi a suru asu,
 dika mmiri ozuzo na-edede elu ala.
- ⁷ N'oge ndu ya, ka ndi ezi omume too, na-awasa;
 iba uba ga-ajuputa ebe niile ruo mgbe onwa agaghị adikwa.
- ⁸ O ga-achị site n'osimiri ruo osimiri,
 na-esite n'iyi ukwu.* ruo na nsotu niile nke uwa†
- ⁹ Ebo niile ndi bi n'ozara ga-akpo isiala nye ya,
 ndi iro ya niile ga-abu ndi e wedara n'ala.
- ¹⁰ Ndi eze Tashish‡ na mba niile di n'ebe di anya,
 ga-atu utu wetara ya;
 e, o buladi ndi eze si Sheba na Seba,§
 ga-ewetara ya otutu onyinye.
- ¹¹ Ndi eze niile ga-akpo isiala nye ya,
 mba niile ga-ejekwara ya ozi.
- ¹² N'ihì na o ga-azoputa ndi no na mkpa mgbe ha kpokuru ya.
 O ga-azoputakwa ndi ogbenye na-enweghi onye ga-enyere ha aka.
- ¹³ O ga-enwe omiko n'ahụ ndi na-enweghi ike, na ndi no na mkpa,

* **Abụ Qma 72:8** 72:8 Nke a na-ekwu banyere osimiri Yufretis. Mgbe Solomon na-achị, o bu n'akuku owuwa anyanwu ala Izrel ka o di. O bu otu ihe e kwere ndi Izrel na nkwa mgbe ha si n'onodu ohu na-ahapu Ijpt. Ọpụ 23:31; Zek 9:10 † **Abụ Qma 72:8** 72:8 O bu site n'osimiri Mediterenja ruo n'osimiri Nwuru anwu, ka a maara di ka nsotu uwa n'oge ahụ. ‡ **Abụ Qma 72:10** 72:10 Obodo Tashish di n'ala Spen, o nochiri anya nsotu nke uwa, 2Ih 9:21 § **Abụ Qma 72:10** 72:10 Ala Sheba di n'Arabia, ebe ala Seba di n'Afrika.

- ọ ga-azọputa ndị nọ na mkpa site n'ọnwu.
 14 Ọ ga-azọputa ha site na mkpagbu na ihe ike,
 n'ihhi na ndụ ha dị oke ọnụahịa n'anya ya.
- 15 Ka ọ dị ogologo ndụ!
 Ka e nye ya ọlaọcha e wetara na Sheba.
 Ka ndị mmadụ na-ekpere ya ekpere mgbe niile,
 ma goziekwa ya ogologo ụbọchị niile.
- 16 Ka mkpuru ọka juputa n'ebe niile n'ala a;
 ka ha na-efufeghari n'elu ugwu niile.
 Ka mkpuru ubi ya wasaa dika Lebanon;
 ka mmadụ juputa nke oma n'obodo dika ahihia ndụ nke ohia.
- 17 Ka aha ya na-adigide ruo mgbe ebighi ebi;
 ka ọ na-adigide ruo mgbe niile dika anyanwu si adigide.

A ga-esite na ya gozie mba niile,
 a ga-akpo ya onye a goziri agozi.

- 18 Otuto diri ONYENWE ANYI Chineke, Chineke nke Izrel,
 onye naani ya na-arụ ọrụ ebube di iche iche.
- 19 Otuto diri aha ya di ebube ruo ebighi ebi;
 ka uwa niile juputa n'ebube ya.
 Amen na Amen.

- 20 Nke a bu ogwugwu ekpere Devid nwa Jesi.

Nchikota Akwukwo nke ato

73

Abụ Ọma 73–89

Abụ Ọma Asaf.

Ogwugwu nke ndi na-emebi iwu

- 1 N'ezie, Chineke diri Izrel mma,
 dikwara ndi obi ha di ocha.
- 2 Ma mu onwe m, o foduru nwanti ka m zohie ukwu,
 o foduru nwanti ka ukwu m gbuchapu.
- 3 N'ihhi na e kwosara m ndi mpako ekworo*;
 mgbe m huru iba uba† nke ndi ajo omume.‡
- 4 Ha anaghi adogbu onwe ha;
 ahụ ha gbara abuba, siekwa ike.
- 5 Nsogbu niile mmadu ibe ha na-enwe adighi erute ha.
 Ha enweghi mkpa obula nke na-akpa ha dika ndi ozo nwere.
- 6 N'ihhi nke a, nganga bu ihe inya n'olu ha;
 ha jikwa ihe ike kpuchie onwe ha dika uwe.
- 7 Mmehie na-esite n'obi ojoo ha aputa;
 echiche ojoo ha enweghi nguta.

* **Abụ Ọma 73:3** 73:3 Abụ 37:1,7; Ilu 23:17 † **Abụ Ọma 73:3** 73:3 Maobu, udo ‡ **Abụ Ọma 73:3** 73:3 Job 21:5-16; Jer 12:1

- 8 Ha na-akwa emo, na-ejikwa iro ekwu okwu;
n'ime mpako ha, ha na-aba mba imegbu ndị ọzọ.
- 9 Ha ji ọnụ ha na-ekwu na eluigwe bụ nke ha,
ha jikwa ire ha kwuo na ụwa niile bụ nke ha.
- 10 N'ihì nke a, ndị ha na-eso ha,
na-añurụ okwu ha ebe ọ bara ụba dika mmiri.
- 11 Ha na-asị, "Olee otu Chineke ga-esi mara?
Ọ dikwanụ ihe Onye kachasị ihe niile elu maara?"
- 12 Otu a ka ndị ajọ omume dị,
ha na-ebi ndụ na-enweghị nsogbu; akụnuba ha na-amụbakwa.
- 13 N'ezie, ọ bụ naanị n'efu ka m debere obi m ọcha,
n'efu ka m kworọ aka § m abụọ n'emeghị ihe ọjọọ.
- 14 Ogologo ụbọchị niile, anọ m na nsogbu;
ututu niile ka m na-anata ntaramahụhụ.
- 15 Ọ bụrụ na m kwuru sị, "Nke a ka m ga-ekwu,"
agaara m abụ onye na-ekwesighị ntụkwasi obi n'etiti ụmụ gị.
- 16 Mgbe m gbaliri ighota ihe ndị a niile,
ọ ghọrọ m ihe mwute,
- 17 tutu ruo mgbe m bara n'ebe nsọ Chineke;
mgbe ahụ ka m ghọtara ihe ga-eme ha n'ikpeazụ.
- 18 N'ezie, ị na-eguzo ha n'ala na-achị achị;
ị na-atụda ha, laa ha n'iyi.
- 19 Lee, ka ha si laa n'iyi n'otu ntabi anya,
bụrụ ndị ihe egwu dị iche iche kpochapuru kpankpan!
- 20 Dika nrọ, mgbe mmadụ na-eteta,
otu a, O Onyenwe anyị, mgbe i tetara,
ị ga-eleda ha anya dika echiche na-agaghị emezu.
- 21 Mgbe m nọ n'obi mwute;
mmụọ m dara mba.
- 22 Abụ m onye nzuzu na onye na-amaghị ihe.
Adị m ka anụ ọhia n'ihu gị.
- 23 Ma ana m anonyere gị mgbe niile;
ị na-ejide m n'aka nri m.
- 24 Ị na-eji ndumọdụ gị na-edu m,
ma emesịa, ị ga-anabata m n'ebube gị.
- 25 Onye ka m nwere n'eluigwe ma ọ bughị gị?
Ọ dighị ihe ụwa a nwere nke m ga-achosi ike karịa gị.
- 26 Anụ ahụ m na mkpuruobi m nwere ike ịda mba,
ma Chineke bụ ike nke obi m,
na ihe nketa m ruo ebighị ebi.
- 27 Ndị niile nọpuru gị n'ebe dị anya ga-ala n'iyi.
Ị ga-alakwa ndị niile na-ekwesighị ntụkwasi obi, nye gị n'iyi.
- 28 Ma nye mụ onwe m, ọ dị mma inọ Chineke nso.

§ **Abụ Oma 73:13** 73:13 Biri ndụ na-enweghị ntụpọ

Emeela m Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI ebe mgbaba m.
Aga m ako banyere oru gi niile di iche iche.

Abụ Ọma 74

Abụ maskil nke Asaf.

Ekpere maka enyemaka

- 1 Chineke, gini mere i ji ju anyi ruo mgbe ebighi ebi?
Gini mere iwe gi ji akwu anwuru megide igwe aturu ndi i na-azu?
- 2 Cheta mba ahụ nke i zutara na mgbe ochie,
ebo ahụ bu ihe nketa gi, ndi i gbaputara,
n'ugwu Zayon ebe i biri.
- 3 Tugharia nzo ukwu gi bia na mbibi ebighi ebi ndi a.
O bu onye iro wetara ila n'iyi a niile n'ulonso a.
- 4 Ndi iro gi gboro uja n'ebe i zutere anyi.
Ha weliri okoloto ha dika ihe iribama.
- 5 Ha kpara agwa dika ndi ikom ji anyuike
ha ga-eji gbutuo otutu osisi di n'oke ohia.
- 6 Ha ji anyuike na egbugbu ha
kujisie ihe niile eji amachi ihe bu nke egbunyere ihe.
- 7 Ha kpokwara ulonso gi oku, mee ya ka o repia.
Ha meruru ulo obibi ahụ a kpokwasiri aha gi.
- 8 Ha siri n'obi ha, "Anyi ga-etipia ha kpamkpam!"
Ha kororo ebe niile a na-anọ efe Chineke n'ala a oku.
- 9 Enyeghi anyi ihe iribama obula site n'aka Chineke.
O dikwaghi ndi amuma foduru.
O dikwaghi onye obula n'etiti anyi onye maara, mgbe ihe a ga-agwu.
- 10 O Chineke, ruo ole mgbe ka ndi iro ga-anogide na-achi gi ochi?
Onye iro, o ga-eleli aha gi ruo mgbe ebighi ebi?
- 11 Gini mere i na-eseghachi aka gi azu, e aka nri gi?
Seputa aka gi laa ha n'iyi!
- 12 Ma gi, O Chineke, burii eze m site na mgbe ochie.
O bu gi na-aruputa nzoputa n'elu uwa.
- 13 Site n'ike gi di ukwu i mere ka osimiri kewaa abuo.
O bu gi gwepiara isi anu ojoo ahụ n'ime mmiri.
- 14 O bu gi gwepiara isi anu ojoo ahụ a na-akpo leviatan,
mee ka o ghoo nri nye umu anumanu bi n'ozara.
- 15 O bu gi mere ka isi iyi na mmiri iyi na-aso.
I mere ka osimiri na-eru eru mgbe niile taa.
- 16 Ehihie na abali bu nke gi.
I mere ka anyanwu na onwa guzosie ike.
- 17 O bu gi kewaputara oke ala niile nke uwa.
O bu gi mere ka okochi na udu mmiri di.
- 18 O ONYENWE ANYI, cheta otu onye iro si chia gi ochi,
na otu ndi nzuzu si kwaa aha gi emo.
- 19 Eweralala ndu nduru gi nyefee anu ohia ojoo n'aka.

- Echefukwala ndụ ndị gị a na-akpagbu ruo mgbe ebighị ebi.
²⁰ Chetakwa oğbugba ndụ gị,
 n'ihì na ihè ike na-ejupụta ebe niile gbara ọchịchiri n'ala a.
²¹ Ekwela ka ndị a na-akpagbu gbaghachi azụ n'ihere;
 ka ndị ogbenye na ndị nọ na mkpa too aha gị.
²² O Chineke, bilie, kpechitara onwe gị ikpe.
 Chetakwa otu ndị nzuzu si kọọ gị ọnụ ogologo ụbọchị niile.
²³ Elepụla mkpọtụ nke ndị iro gị niile anya,
 olu mkpọtụ nke ndị iro gị na-aga n'ihu na-ala elu.

Abụ Ọma 75

Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Nke olu abụ "E bibikwala." Abụ Ọma Asaf. Otu Abụ.

Ikpe ikpe ziri ezi nke Chineke

- ¹ Anyị na-eto gị, O Chineke.
 Anyị na-eto gị, n'ihì na aha gị dị nso.
 Ndị mmadụ na-ekwu banyere ọrụ ebube gị dị iche iche.
- ² Ị na-asị, "Ana m ahoputa oge a kara aka.
 Ọ bụ m na-ekpe ikpe ziri ezi.
- ³ Mgbe ụwa na mmadụ niile bi n'ime ya na-ama jijiji,
 ọ bụ m na-ejidesi ogidi* ya ike ka o guzo chịm.
- Sela
- ⁴ Nye ndị mpako, ana m asị, 'Unu etukwala ọnụ ọzọ,
 nye ndị ajọ omume, ana m asị, Unu ewelila mpi† unu elu.
- ⁵ Unu ewelila mpi unu megide eluigwe;
 unu ejila nnupu isi kwuo okwu.' "
- ⁶ Ọ dighị onye ọbụla sitere n'ọwụwa anyanwụ, maọbụ n'ọdịda anyanwụ,
 maọbụ n'ọzara nke pụrụ ibuli mmadụ elu.
- ⁷ Kama ọ bụ Chineke, onye na-ekpe ikpe;
 ọ na-eweli otu onye elu, wedakwa onye ọzọ ala.
- ⁸ Otu iko dị n'aka ONYENWE ANYỊ
 nke juputara na mmanya na-agba ụfufu nke a gwanyekotara ụda di
 iche iche.
 Ọ na-awụpụ ya, ndị ajọ omume niile nke ụwa
 na-anụ ya ruo mgbe ọ gwusiri.
- ⁹ Ma mụ onwe m, aga m ekwuputa nke a ruo mgbe ebighị ebi.
 Aga m abụku Chineke nke Jekob abụ otuto,
¹⁰ bụ onye siri, "Aga m ebipụ mpi ndị ajọ omume niile,
 ma a ga-ebuli mpi ndị ezi omume elu."

Abụ Ọma 76

Abụ Ọma dịrị onyeisi abụ. Nke eji ụbọ akwara akpọ. Abụ Ọma Asaf. Otu Abụ.

Ike mmeri nke Chineke

- ¹ A maara Chineke n'obodo Juda;
 aha ya di ukwuu n'obodo Izrel.

* **Abụ Ọma 75:3** 75:3 Ya bụ, ntọala † **Abụ Ọma 75:4** 75:4 Mpi na-anọchite anya ike n'ebe a

- 2 Ụlọ ikwu ya dị na Salem,
ebe obibi ya dị na Zayon
3 Ebe ahụ ka o tijisiri àkụ niile na-egbu amụma,
na ọta niile, na mma agha niile, na ngwa agha niile.

Sela

- 4 I juputara n'ihè,
ị dị oke ebube kariya otutu ugwu nke anumanu juputara.
5 A punarila ndi nwere obi ike ihe ha,
ha na-arahukwa ura ikpeazu ha;
o nweghi otu onye n'ime ndi dike n'agha ndi a
puru iweli aka ya abuo elu.
6 N'ihì ịba mba gi, O Chineke nke Jekob,
inyinya na ugbo agha na-anọ juu.*

- 7 O bu naani gi ka e kwesiri itu egwu.
Onye puru iguzo n'ihu gi mgbe i na-ewe iwe?
8 I sitere n'elugwe mee ka a nu olu ikpe ikpe gi.
Uwa tukwara egwu, dere duu,
9 mgbe gi, O Chineke, biliri ikpe ikpe,
izoputa ndi niile a na-akpagbu n'ala a.

Sela

- 10 N'ezie, oke iwe gi megide umu mmadu na-ewetara gi otuto,†
ndi foduru mgbe oke iwe gi gabigasiri, na-anọ juu.
11 Kwenụ ONYENWE ANYI Chineke nkwa ma mezuokwa ha;
ka ndi ala niile bu agbataobi unu
wetara onye ahụ e kwesiri itu egwu onyinye di iche iche.
12 O na-eweda ndi na-achi achì n'ala;
ndi eze niile nke uwa na-atu ya egwu.

Abụ Ọma 77

Abụ Ọma nke diri onyeisi abụ. Maka Jedutun. Abụ nke Asaf. Abụ Ọma.

Nkasiobi n'oge nsogbu

- 1 Etikuru m Chineke n'oke olu maka enyemaka;
etikuru m Chineke mkpu ka o nuru olu m.
2 Mgbe m no n'ihe mgbu, o bu Onyenwe anyi ka m choro.
N'anyasi, esetipuru m aka m abuo, ike na-agwughì,
mmuo m jukwara ka a akasie ya obi.
3 O Chineke, echetara m gi, sukwa ude;
echere m echiche, mkpuruobi m dakwara mba.
4 I kweghi ka anya m abuo mechie;
n'ihì oke mwute m, enweghi m ike kwuo okwu.
5 Echere m echiche banyere ubochi niile gara aga,
na afọ niile ndi gara aga.
6 Echetara m abụ niile m na-abụ n'ime anyasi.
Mkpuruobi m no n'onodu ntughari uche, mmuo m jukwara ajuju.

Sela

* **Abụ Ọma 76:6** 76:6 Ọpụ 15:1-6 † **Abụ Ọma 76:10** 76:10 Ọpụ 9:16-18; Rom 9:17

- 7 “Onyenwe anyị ọ ga-agbakuta m azụ ruo mgbe ebighị ebi?
 Ọ pụtara na ọ gaghị egosi ihuoma ya ọzọ?
 8 Ọ pụtara na ihunanya ya nke na-adigide ruo ebighị ebi agwula?
 Ọ pụtara na nkwa ya agaghị emezu ruo ebighị ebi?
 9 Chineke, o chefuola i mere anyị ebere?
 O jichiela omịiko ya n’ihi iwe?”

Sela

- 10 Mgbe ahụ, ekwuru m, “Lee ọnođụ ọjọọ m,
 afo niile mgbe Onye kachasi ihe niile elu setipuru aka nri ya.
 11 Aga m echeta ọru niile ONYENWE ANYI ruuru;
 e, aga m echeta ihe iribama niile i mere n’oge gara aga.
 12 Aga m atugharia uche m n’oru gi niile,
 tuleekwa ọru ukwu gi niile di iche iche.”

- 13 O Chineke, uzọ gi niile di nsọ.
 Olee chi di ukwu dika Chineke anyi?
 14 I bu Chineke onye na-arụ ọru ebube di iche iche;
 i na-egosiputa ike gi n’etiti umu mmadu.
 15 I ji aka gi di ike gbaputa ndi gi,
 bu umu umu Jekob na Josef.

Sela

- 16 Osimiri huru gi, O Chineke,
 osimiri huru gi, taa;
 ogbu mmiri mere mkpotu.
 17 Igwe ojii wupuru mmiri,
 mkpotu egbe eluigwe juputara mbara eluigwe;
 akụ gi gburu amuma ebe niile.
 18 A nuru uda egbe eluigwe gi n’oke ifufe,
 amuma gi nyere uwa niile ihe;
 elu uwa niile mara jijiji, tukwaa oke egwu.
 19 O bu n’osimiri ka nzọ ukwu gi gara,
 uzọ gi gara n’etiti oke osimiri,
 o bu ezie na ahughị m nzọ ukwu gi anya.
 20 I sitere n’aka Mosis na Eron
 duo ndi gi dika igwe aturu.

Abụ Qma 78

Abụ *maskil* nke Asaf.

Chineke na ndi ya

- 1 Ndi m, nurunu ihe m na-ezi;
 geenu nti n’okwu onu m.
 2 Aga m eji ilu malite okwu m,
 aga m ekwu otutu ihe omimi, ihe ndi sitere na mgbe ochie;
 3 ihe ndi anyi nuru, marakwa,
 ihe ndi nna nna anyi ha gwara anyi.
 4 Anyi agaghị ezonari umu anyi ihe ndi a,
 kama anyi ga-akoro ogbo nke na-abia n’ihu
 akuko idi ike ONYENWE ANYI,

- na ọrụ ebube ya, na ihe ịtụnanya niile o mere.
- 5 O nyere Jekọb iwu banyere ụkpụrụ ya,
mekwaa ka iwu ahụ guzosie ike n'Izrel,
bụ nke ọ dọrọ nna nna anyị ha aka na ntị,
ka ha kuziere ụmụ ha,
- 6 ka ọgbọ na-eso ha nwee ike mụta ya,
ọ bụladị ọgbọ nke a ka amụbeghị,
ndị nke ga-agwakwa ha ụmụ ha.
- 7 Mgbe ahụ, ha ga-atụkwasi Chineke obi ha,
ma ghara ichefu ọrụ ya niile dị iche iche.
Ha ga-edebekwa iwu ya niile.
- 8 Ha agakwaghị adị ka ndị nna nna ha,
ọgbọ ndị nnupu isi na ndị isiike;
ndị obi ha na-adighị n'ebe Chineke nọ,
ndị mmụọ ha na-ekwesighị ntụkwasi obi nye ya.
- 9 Ndị ikom Ifrem, n'agbanyeghị na ha kwere ụta ha,
chighariri azụ, gbaa ọsọ n'ụbọchị agha.
- 10 Ha edebeghị ọgbugba ndụ Chineke.
Ha jukwara ibi ndụ dika iwu ya si dị.
- 11 Ha chefuru ihe o mere,
ọrụ ịtụnanya o gosiri ha.
- 12 Chineke ruru ọrụ ebube ndị a n'ihu nna nna ha
n'ala Ijipt na n'ohia Zoan.
- 13 O kewara oke osimiri, site n'etiti ya dufee ha.
O mere ka mmiri ahụ guzo ọtọ dika mgbidi.
- 14 O ji igwe ojii duo ha n'ije n'ehihie,
jirikwa ihè sitere n'okụ ahụ, duo ha ogologo abali niile.
- 15 O gbawara oke nkume dị n'ozara,
si otu a nye ha mmiri hiri nne, dika a ga-asị na ọ bụ mmiri si n'otutu
oke osimiri.
- 16 O mere ka mmiri iyi site na nkume gbaputa,
mee ka mmiri rudata dika osimiri.
- 17 Ha nọgidere na-emehie megide ya.
Ha nupuru isi n'ozara megide Onye kachasi ihe niile elu.
- 18 Ha kpachara anya nwaa Chineke onwunwa,
mgbe ha rioro ya nri nke obi ha chororo.
- 19 Ha kwuhiere Chineke;
juo ya onu si, "Chineke o puru inye anyi
ezi nri na mmiri onunu n'ozara a?"
- 20 O bu ezie na o tiri nkume ahụ ihe,
mee ka mmiri sputa,
mmiri iyi sputara n'ebe o hiri nne,
ma o puru inye anyi nri?
O puru inye ndi ya anu?"
- 21 Mgbe ONYENWE ANYI nuru ihe ha kwuru, iwe were ya;
oku ya repara Jekob,
iwe oku ya biliri megide Izrel.
- 22 N'ihia na ha ekwenyeghi na Chineke,
maobu tukwasi obi na nzoputa ya.
- 23 N'agbanyeghi ihe ndi a, o nyere mbara eluigwe iwu

- meghekwa ọ̀nụ ụ̀zọ̀ niile nke eluigwe.
- 24 O mere ka mánà zokwasị ndị mmadụ a dika mmiri, ka ha rie.
O nyere ha mkpuru ọka nke si n'eluigwe.
- 25 Ndị mmadụ tara achicha ndị mmuọ ozi.
O zitere ha nri niile ha nwere ike iri.
- 26 O sitere n'eluigwe topu ikuku nke ọwụwa anyanwu,
o jikwa ike ya duo ikuku nke ndida.
- 27 O zidatara ha anu di ukwu dika o bu uzuzu,
anu ufe onuogugu ha dika onuogugu aja di n'ala onu oke osimiri.
- 28 O mere ka umu anu ufe ndi a daara ha n'ala n'etiti omuma ulo ikwu ha
nakwa gburugburu ulo ikwu ha.
- 29 Ha riri ihe tutu ruo mgbe ha enwekwaghị ike iri ozo,
n'ihu na o nyere ha ihe obi ha chorọ.
- 30 Ha erisibeghi nri ahụ obi ha chorọ,
anu ufodu dikwa ha n'onu,
- 31 mgbe iwe Chineke biliri imegide ha;
o tigburu ndi kachasi ike n'etiti ha,
tigbukwaa umu okorobia ndi Izrel.
- 32 Ma na-eleghi ihe ndi a anya, ha gakwara n'ihu na mmehie ha,
jukwa ikwere n'oru ebube niile Onyenwe anyi ruru.
- 33 O mere ka ubochi ndu ha buru ihe efu.
O mekwara ka afọ ha gwusia n'obi olulo mmiri.
- 34 Mgbe obula Chineke tigburu ha, ha na-achọ ya;
ha na-alaghachi azu, chosie ya ike.
- 35 Ha na-echeta na Chineke bu Oke nkume ha,
na Chineke nke kachasi ihe niile elu buru ha Onye Mgbaputa.
- 36 Ma mgbe ahụ, ha ga-eji naani okwu efu fee ya ofufe,
were ire ha na-aghara ya ugha.
- 37 Obi ha ekwesikwaghị ike nye ya.
Ha ekwesighi ntukwasị obi nye ogbugba ndu ya.
- 38 Ma o meere ha ebere.
O gbaghara ha mmehie ha.
O laghi ha n'iyi.
- Otutu oge ka o jidere iwe ya.
O kpalikwaghị oke iwe ya.
- 39 N'ihu na o chetara na ha bu naani anu ahu nke o kere eke,
chetakwa na ha dika ikuku nke na-adighi aloghachi azu mgbe o
gabigasiri.
- 40 Otutu oge ka ha nupuru isi megide ya n'ozara;
ha kpasuru ya iwe n'ala ahu togboro n'efu.
- 41 Mgbe mgbe, ha nwara Chineke;
ha kpasuru Onye Nso nke Izrel iwe.
- 42 Ha echetaghị ike ya,
ubochi ahu o gbaputara ha site n'aka ndi na-emegbu ha;
- 43 n'ubochi o gosiputara ihe iribama niile n'ala Ijpt,
oru ebube ya niile n'ohia Zoan.
- 44 O mere ka osimiri ha niile ghoọ obara.
Ha enwekwaghị ike inu mmiri si na ha.
- 45 O zigakwara igwe ijiji n'etiti ha, nke tara ha,
zitekwa awo n'ala ha, nke bibiri ha.

- 46 O zitekwarara ụmụ ụkpāna ndị tachapụrụ mkpụrụ a kụrụ n'ubi ha, zitekwa igurube nke ripiara ihe niile a gaara eweta dika ihe ubi.
- 47 O ji oke mkpụrụ mmiri mebie osisi vaini ha, jirikwa igirigi juru oke oyi bibie osisi sikamo ha niile.
- 48 O weere ehi ha niile nyefee mkpụrụ mmiri, werekwa anu ulo ha nyefee amuma egbe eluigwe.
- 49 O zipuru iwe oku ya n'etiti ha, oke iwe ya, na iwe ya, na mmeso nke iwe ya, ndi mmuo ozi na-ebibi ihe na-eleghi anya n'azu.
- 50 O doziri uzọ nke iwe ya ga-eso; o gbochighi ka ha ghara inwu; kama o nyefere ndu ha n'aka oria na-efe efe.
- 51 O tigburu nwa obula e bu uzọ muo n'ala Ijpt, mkpuru mbu nke ndi ikom n'ime ulo ikwu Ham.
- 52 Ma o duputara ndi nke ya dika igwe aturu; o duuru ha dika aturu gafee ozara.
- 53 O duuru ha n'udo, ujo atukwaghi ha, ma osimiri kpuchigidere ndi iro ha.
- 54 Otu a ka o si duru ha biaruo n'oke ala nsọ ya, ala ugwu ugwu ahụ nke aka nri ya nwetara.
- 55 O chupuru mba niile n'ihu ha, tuo ala ha kesara ha dika ihe nketa; o mere ka ebo niile nke Izrel biri n'ulo nke aka ha.
- 56 Ma ha nwara Chineke onwunwa, nupu isi megide Onye kachasi ihe niile elu; ha edebeghi ukpuru ya.
- 57 Dika nna nna ha, ha bu ndi na-ekwesighi ntukwasi obi, na ndi aghugho, ha dika uta a na-ekweghi nke oma.
- 58 N'ihia ebe nchujaja ha wuru, ha mere ka iwe wee ya; sitekwa n'arusi ha piri api, ha kpaliri ekworo ya.
- 59 Mgbe Chineke nuru ha, iwe were ya nke ukwu. O juru ndi Izrel kpamkpam.
- 60 O gbakutara ulo nzute ya nke di na Shailo* azu, ulo ikwu ahụ o mara n'etiti ndi mmadu.
- 61 O nyefere igbe ogbugba ndu ike ya ka a dota ya n'agha, o nyefekwara onye iro ahụ ebube ya n'aka.
- 62 O kwere ka e gbuo ndi ya n'agha; iwe ya di oku megide ihe nketa ya.
- 63 Oku repiara umu okorobia ha, o dikwaghi onye a guuru egwu olulu di na nwunye, n'etiti umu agboghọ ha;
- 64 E gburu ndi nchujaja ha n'agha; ndi inyom ha ndi di ha wuru enwekwaghi ike iru uju.
- 65 Mgbe ahụ, onyenwe anyi tetara dika onye si n'ura teta, dika dike si n'ura mmanya teta.
- 66 O chughachiri ndi iro ya azu,

* **Abụ Qma 78:60** 78:60 Shailo di n'oke ala ebo Ifrem, n'etiti Betel na Shekem. O bu ala nsọ ochie n'oge Joshua, ebe umu Izrel dobara igbe ogbugba ndu ahụ tutu ruo n'oge Samuel. Ma ndi Filistia mesiri bibie obodo a.

- mee ha ihe ihere nke ga-adigide ruo ebighi ebi.
- 67 O juru ulo ikwu Josef,
o hoputaghi ebo Ifrem;
- 68 ma o horo ebo Juda,
na uguwu Zayon, nke o huru n'anya.
- 69 O wuru ulonso ya ka o di ka ebe di elu,
dika uwa nke o mere ka o guzosie ike ruo mgbe ebighi ebi.
- 70 O hoputara Devid, ohu ya,
kporo ya site n'ogba igwe aturu;
- 71 o si n'ebe o no na-azu aturu kporo ya,
ka o bia buru onye na-azu ndi ya Jekob,
na Izrel, ihe nketa ya dika aturu.
- 72 Devid ji izuoke nke obi ya zuo ha,
aka nke maara ihe o na-eme ka o ji duo ha.

Abụ Qma 79

Abụ Qma Asaf.

Akwa n'ihu mbibi Jerusalem

- 1 O Chineke, mba di iche iche abatala n'ihe nketa gi;
ha emerula ulonso ukwu gi,
ha etikpola Jerusalem, mee ka o togoro n'efu.
- 2 Ha ewerela ozu ndi ohu gi nye anu ufe niile nke eluigwe
ka o buru ihe oriri nye ha,
werekwa ozu nke ndi no gi nye anu oha niile nke uwa.
- 3 Ha awupula obara dika mmiri
n'akuku niile nke Jerusalem,
o dighi otu onye foduru nke ga-eli ndi nwuru anwu.
- 4 Anyi aghola ihe ita uta n'ebe ndi agbataobi anyi no,
ghokwara ndi gbara anyi gburugburu ihe ichi ochi, na ihe ikwa emo.
- 5 O ONYENWE ANYI, ruo olee mgbe? I ga-ewe iwe ruo mgbe ebighi ebi?
Ruo olee mgbe ka ekworo gi ga na-ere dika oku?
- 6 Wukwasị mba niile ndi na-amaghi gi
dika Chineke oke iwe gi,
bu alaeze niile ndi ahụ
na-adighi akpoku aha gi;
- 7 n'ihu na ha eripala Jekob
mekwaa ka ebe obibi ya togoro n'efu.
- 8 Atala anyi ahuhu mmehie nke nna nna anyi mere;
ka ebere gi bia ngwangwa zute anyi,
n'ihu na anyi no n'onodu oke mkpa.
- 9 Nyere anyi aka, O Chineke, Onye Nzoputa anyi,
n'ihu ebube nke aha gi;
naputa anyi, gbaghara mmehie anyi niile
n'ihu aha gi.
- 10 Gini mere ndi mba ozo ji na-aju aju si,
"Olee ebe Chineke ha no?"

N'ihu anyi, mee ka a mara n'etiti ndi mba ozo,
na i na-abo obo obara ndi ohu gi niile a wufuru.

- 11 Gee ntị n'ịsụ ude nke ndị nọ n'ụlọ mkpọrọ;
site n'ike nke aka gị chebe ndị niile a mara ikpe ọnwụ.
- 12 Bọọ ọbọ ugboro asaa megide ndị agbataobi anyị
n'ihu ụta ha tara gị, O Onyenwe anyị.
- 13 Mgbe ahụ, anyị bụ ndị gị, ụmụ igwe atụrụ gị
ga-eto gị ruo mgbe niile ebighị ebi;
anyị ga na-ekwuputa otuto gị,
site n'ogbọ ruo n'ogbọ.

Abụ Ọma 80

Abụ Ọma nke dịrị onyeisi Abụ. Ọ bụ olu abụ eji ekwe "Okoko lili nke Ogbugba Ndu" Abụ Ọma nke Asaf.

Ekpere maka nnaputa

- 1 Nuru olu anyị, O Onye ọzuzu aturu nke Izrel,
gị onye na-edu Josef dika igwe aturu.
Gị onye na-anodu dika eze, n'etiti cherubim,
nwuputa Ihe² n'ihu Ifrem, Benjamin na Manase.*
Kpotee idi ike gị,
bia zoputa anyị.
- 3 O Chineke, kpoghachi anyị azu,
mee ka ihu gị nwukwasị anyị,
ka e nwee ike izoputa anyị.
- 4 O ONYENWE ANYI, Chineke, Onye puru ime ihe niile
ruo ole mgbe ka iwe gị ga-adị oku
megide ekpere ndị gị?
- 5 I jirila anya mmiri dika a ga-asị na o bụ achicha zuo ha nri;
i meela ka ha nuo anya mmiri n'ihe otutu.
- 6 I meela ka anyị buru ihe na-eweta esemokwu n'etiti ndị agbataobi anyị,
ndị iro anyị na-achikwa anyị ochi.
- 7 O Chineke, Onye puru ime ihe niile, kpoghachi anyị azu,
mee ka ihu gị nwukwasị anyị,
ka e nwee ike izoputa anyị.
- 8 I sitere n'ala Ijipt weputa osisi vaini;
ị chupuru mba ndi ozo, ku ya.
- 9 I suchaara ya ala,
mgborogwu ya bara n'ime ala nke oma, o juputakwara ala ahụ niile.
- 10 Ndo ya kpuchiri ugwu niile,
alaka ya gbasara kpuchie osisi sida ukwu sida.
- 11 O wasaala alaka ya ruo oke osimiri
wasaakwa ume ya ruo osimiri.†
- 12 Gini mere i ji tiwasia mgbidi ya niile
si otu a mee ka ndi niile na-agafe ghoru mkpuru ya?

* **Abụ Ọma 80:2** 80:2 Ebo atọ ndi a bu umu umu Rechel, bu ndi soo igbe ogbugba ndu ahụ n'azu mgbe ndi Izrel na-ala n'ala nkwa ahụ. † **Abụ Ọma 80:11** 80:11 Eleghi anya osimiri ndi a bu osimiri Mediterenja na Yufretis. N'oge ochichi eze Devid na Solomon, alaeze ha kwusiri n'osimiri abuo ndi a.

- 13 Oke ezi si n'oke ọhịa na-emebisi ya,
umụ ahụhụ si n'ọhịa dị iche iche na-ejikwa ya emere ihe oriri.
- 14 Lọghachikwute anyị, O Chineke, Onye pụrụ ime ihe niile.
Si n'eluigwe ledata anya ma hụ!
Letakwa osisi vainị a,
15 mgbọrọgwụ nke aka nri gị kụrụ,
ọkpara nke ị zụliterere nye onwe gị.
- 16 E gbutuola osisi vainị gị, e ji ọkụ repịa ya;
mgbe ị bara mba, ndị gị na-ala n'iyi.
- 17 Ka aka gị dīkwasi nwoke ahụ nọ n'aka nri gị,
nwa nke mmadụ onye ị zụliterere nye onwe gị.
- 18 Mgbe ahụ, anyị agaghị esikwa n'ebe ị nọ laghachi azụ;
tutee anyị, anyị ga-akpọkukwa aha gị.
- 19 Kpọghachi anyị azụ, O ONYENWE ANYỊ, Chineke, Onye pụrụ ime ihe niile
mee ka ihu gị nwukwasị anyị,
ka e nwee ike zọpụta anyị.

Abụ Ọma 81

Abụ Ọma nke dīrị onyeisi Abụ. Abụ nke Asaf n'usoro gittit.

Idi mma nke Chineke

- 1 Bụkwo Chineke bụ ike anyị abụ ọñụ,
tikusie Chineke Jekọb mkpu ike!
- 2 Bidonụ iti egwu, kuọ ihe iti egwu,
kpọonụ ụbọ akwara na-enye abụ uto na une.
- 3 Fụonụ opi ike n'oge ọnwá ọhuru,
na mgbe ọnwá gbaputara n'uju ya, n'ụbọchị mmemme anyị;
- 4 nke a bụ iwu dīrị Izrel,
ụkpuru Chineke nke Jekọb.
- 5 O mere ka o guzosie ike dika iwu nye Josef
mgbe ọ pụrụ imegide Ijipt.

Anụkwara m olu n'asusụ nke m na-amaghị, ka ọ na-asị:

- 6 “Ewezugala m ibu arọ site n'ubu ha;
aka ha abụọ nwere onwe ha site n'iru ọrụ.
- 7 N'ime ihe mgbu unu, unu kpọrọ oku, anaputara m unu,
azara m unu site n'egbe eluigwe;
anwara m unu na mmiri nke Meriba.

Sela

- 8 “Nurunu, ndị m, aga m adọ unu aka na ntị,
a sīkwari na unu ga-ege m ntị, unu ndị Izrel!
- 9 Unu agaghị enwe chi ndị mba ọzọ n'etiti unu;
unu agaghị akpọkwa isiala nye chi si ala ọzọ.
- 10 Abụ m ONYENWE ANYỊ Chineke unu,
onye kpọputara unu site n'ala Ijipt.
Meghe ọñụ unu ka ọ saa mbara, aga m emeju ya.
- 11 “Ma ndị m ekweghị ige m ntị.

- Izrel emekwaghị dika m gwara ha.
 12 Ya mere, ahapụrụ m ha na ndụ isiike ha,
 ka ha soro nchepụta nke echiche ha.
- 13 “Ewoo, a sị na ndị m gaara ege m ntị,
 a sịkwa na Izrel ga-eso ụzọ m niile.
 14 Ọ gaghị adi anya mgbe m ga-eji ike m, wezuga ndị iro ya site n’ọnoḍu
 ha.
 Aga m eweli aka m, megide ndị iro ya niile.
 15 Ndị niile kpọrọ ONYENWE ANYỊ asị, ga-ada n’ihu ya n’ụjọ.
 Ịta ahụhụ ha ga-adịgidekwa, ruo ebighị ebi.
 16 Ma a ga-eji ụtụ ọka wiiti kachasị mma, nyejuo unu afọ;
 aga m ejikwa mmanụ ańụ nke sitere n’oke nkume, nyejuo unu afọ.”

Abụ Ọma 82

Abụ Ọma Asaf.

Chineke onye ikpe kachasị ndị ikpe

- 1 Chineke na-ewere ọnoḍu ichi isi n’etiti ọgbako di ukwuu;
 ọ na-ekpebi ikpe n’etiti chi niile.
- 2 Ruo ole mgbe ka unu ga-anogide na-ekpe ikpe na-ezighi ezi?
 Ruo ole mgbe ka unu ga na-egosi ndi ajo omume ihuoma? Sela
- 3 Kperenu ndi na-adighi ike na ndi na-enweghi nna ikpe ziri ezi;
 hunu na ndi ogbenye na ndi a na-emegbu nwetara ihe ruuru ha.
- 4 Gbaputanu ndi na-adighi ike na ndi no na mkpa;
 naputa ha site n’aka ndi ajo omume.
- 5 Ha* amaghi ihe obula, ha aghotaghi ihe obula.
 Ha na-ejeghari n’ochichiri;
 ntola niile nke uwa na-ama jijiji.
- 6 “Asiri m, ‘Unu bu “chi,”
 unu niile bu umu ndi ikom nke Onye kachasi ihe niile elu.’
- 7 Ma unu ga-anwu onwu dika mmadu ndi ozo;
 unu ga-ada dika ndi ochichi ozo.”
- 8 O Chineke, bilie kpee uwa ikpe,
 n’ihi na mba niile bu ihe nketa gi.

Abụ Ọma 83

Abụ, bu Abụ Ọma Asaf.

Ekpere maka mmeri

- 1 O! Chineke agbachikwala nkiti.
 Biko, Chineke, ahapukwala ikwu okwu,
 anokwala juu.
- 2 Lee na ndi iro gi no na-ebigbo,
 ndi kporo gi asi na-eweli isi ha.
- 3 Ha ji aghugho na-agba izu imegide ndi gi;

* **Abụ Ọma 82:5** 82:5 Maobu, chi ndi a

ha na-atụ atumatụ ojọọ megide ndị i hụrụ n'anya.
 4 Ha na-asị, "Bianu ka anyị laa mba a n'iyi,
 ka a ghara ichetakwa aha Izrel ọzọ."

5 Ha ji otu obi na-agbarịta izu;
 ha agbaala ndụ imegide gị,
 6 ulọ ikwu niile nke ndị Edom, na ndị Ishmel,
 na ndị Moab, na ndị Haga,
 7 na ndị Gebal, na ndị Amon, na ndị Amalek,
 na ndị Filistia, ha na ndị Taia.
 8 O buladi ndị Asiria esorokwala ha,
 igba ndị agburu Lot ume.

Sela

9 Mee ha dika i si mee ndị Midia,
 na dika i mere Sisera na Jabin,* n'akuku iyi Kishon,
 10 ndi lara n'iyi n'Endoa
 ma ghoọ ihe dika nsị anụ e kpofuru ekpofu n'ala.
 11 Mee ka ndi ogaranya ha dika Oreb na Zeeb,†
 ka umu ndi ikom eze ha niile dika Zeba na Zalmuna,
 12 ndi sirị, "Ka anyi nwetara onwe anyi,
 ebe ita nri umu anumanu niile nke Chineke."
 13 O Chineke m, mee ha ka dika ahijia ifufe na-efeghari gburugburu,
 maobu dika igbugbo oka n'ebe ifufe di.
 14 Dika oku na-erepia oke ohia,
 maobu nke na-ere n'elu ugwu,
 15 si otu a were oke ifufe chuo ha oso,
 jiri oke ifufe nke na-eso mmiri ozuzo mee ka ha noro n'onodu obi olulo
 mmiri.
 16 Were ihere kpuchie ha ihu,
 ka ndi mmadu si otu a choo aha gi, O ONYENWE ANYI.
 17 Ka ha nodu n'onodu ihere na ida mba mgbe niile;
 ka ha laa n'iyi n'onodu mweda n'ala.
 18 Mee ka ha mata na gi, onye aha ya bu ONYENWE ANYI,
 na o bu naani gi bu Onye kachasi ihe niile elu n'uwa niile.

Abụ Ọma 84

Abụ Ọma nke diri onyeisi Abụ. Abụ Ọma umu Kora n'usoro gittit.

Agụ nke ulonso Chineke

1 Lee ka ebe obibi gi si maa mma,
 O ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile!
 2 O na-agusi mkpuruobi m aguu ike, e mkpuruobi m na-adakwa mba,
 ibata n'ogige ONYENWE ANYI;
 mkpuruobi m na anu ahụ m na-eti mkpu
 na-achọ Chineke di ndu.
 3 O buladi umu nnunu nta nke eluigwe, achotala ebe obibi;

* **Abụ Ọma 83:9** 83:9 Eze Jabin na nwa ya Sisera, bu ndi Debora meriri n'agha n'ugwu Taboa. Nkp 4:15-24; 5:20-21. † **Abụ Ọma 83:11** 83:11 Ha bu ndi eze, burukwa ndi ochiagha ndi Midia. Ha so na ndi Gidon meriri n'agha, Nkp 7:25

eleke achotakwarala onwe ya akwụ,
 ebe ọ ga na-edebe ụmụ ya,
 n'akukụ ebe ichụ aja nsọ gị,
 O ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile, Eze m na Chineke m.
 4 Ndi a goziri agozi ka ndi bi n'ulo gi bu;
 ha na-eto gi mgbe niile.

Sela

5 Ndi a goziri agozi ka ha bu, bu ndi ike ha nwere di na gi,
 ndi kpebiri n'obi ha iga njem.
 6 Mgbe ha na-esite na Ndagwurugwu Baka na-agafe,
 ha na-eme ya ka o buru ebe isi iyi di iche iche na-asoputa;
 mmiri ozuzo mbu na-ewere ngozi niile kpuchie ya.*
 7 Ike ha na-abawanye abawanye,
 tutu ha niile n'otu na otu, abia guzo n'ihu Chineke na Zayon.
 8 O ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, nuru ekpere m.
 Gee m nti, gi Chineke nke Jekob.
 9 Lekwasị anya n'ota anyi, O Chineke,
 jiri ihuoma lekwasị onye gi e tere mmanu anya.
 10 Otu mkpuru ubochi a noro n'ime ogige gi,
 kari ri puku ubochi a noro ebe ozọ;
 o ga-akara m mma ibu onye nche n'onu uzọ ulonso Chineke m,
 kari ibi n'ulo ikwu nke ndi ajo omume.
 11 ONYENWE ANYI Chineke bu anyanwu† na ota;
 Onyenwe anyi na-enye ihuoma na nsopuru;
 o naghị egbochi ihe oma obula
 site n'ebe ndi na-eje ije n'izuoke no.
 12 O ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
 ngozi na-adiri ndi niile na-atukwasị gi obi.

Abụ Ọma 85

Abụ Ọma nke diri onyeisi Abụ. Abụ Ọma ụmụ Kora.

Ekpere maka ihuoma

1 O ONYENWE ANYI, i gosila ala gi ihuoma;
 i nyeghachila Jekob akunuba ya.
 2 I gbagharala ajo omume ndi gi,
 kpuchikwaa mmehie ha niile.
 3 I kwusila iwe oke iwe gi,
 I sikwala n'idi oku nke iwe gi chigharia.
 4 Kpoghachi anyi azu, O Chineke, Onye Nzoputa anyi,
 wezuga iwe gi site n'ebe anyi no.
 5 O bu ruo mgbe ebighi ebi, ka i ga na-eweso anyi iwe:
 I ga-eme ka iwe gi digide ruo ogbo niile?
 6 I gaghị eme ka anyi dikwa ndu ozọ

Sela

* **Abụ Ọma 84:6** 84:6 Na-ewere ọdọ mmiri kpuchie ya † **Abụ Ọma 84:11** 84:11 Aiz 60:19,20; Mkp 21:23

- ka ndị gị nūrịa ọ̀nụ n'ime gị?
 7 O ONYENWE ANYỊ, gosi anyị ihunanya gị nke na-adigide,
 nyekwa anyị nzọpụta gị.
- 8 Aga m ege ntị mara ihe Chineke, onye bụ ONYENWE ANYỊ ga-ekwu;
 ọ na-ekwe ndị ya, ndị nsọ ya nkwa udo,
 ma ka ha ghara ịlọghachi na nzuzu.
- 9 N'ezie, nzọpụta ya dị nso* ndị na-atụ egwu ya,
 ka ebube ya si otu a dịgide n'ala anyị.
- 10 Ihunanya na ikwesi ntụkwasi obi ezukotala;
 ezi omume na udo esutula ọ̀nụ.
- 11 Ikwesi ntụkwasi obi ga-esite n'ala pupụta,
 ezi omume ga-esite n'eluigwe ledata anya.
- 12 N'ezie, ONYENWE ANYỊ ga-enye ihe dị mma,
 ala anyị ga-amikwa mkpuru ubi ya.
- 13 Ezi omume ga-aga n'ihu ya,
 idoziri ya ụzọ ọ ga-esi gaa.

Abụ Oma 86

Ekpere Devid.

Ekpere maka enyemaka

- 1 Gee m ntị, O ONYENWE ANYỊ, ma zakwa m,
 n'ihu na abụ m ogbenye na onye nọ na mkpa.
- 2 Chebe ndụ m, n'ihu na m na-erubere gị isi;
 zọpụta ohu gị onye nke na-atụkwasi gị obi.
- Ị bụ Chineke m; ³ meere m ebere, O Onyenwe m,
 n'ihu na ana m akpọku gị ogologo ụbọchị niile.
- 4 Wetara ohu gị ọ̀nụ, n'ihu na ọ bụ gị, O Onyenwe m,
 ka m na-eweliri mkpuruobi m.
- 5 Ị bụ onye na-agbaghara ajọ omume na onye dị mma, O Onyenwe m,
 i juputara n'ihunanya nye ndị niile na-akpọku gị.
- 6 O ONYENWE ANYỊ, nuru ekpere m;
 gekwaa ntị n'akwa aririọ m maka ebere.
- 7 N'ụbọchị nsogbu m, aga m akpọku gị,
 n'ihu na ị ga-aza m.
- 8 N'etiti chi niile, i nweghị oyiri, O Onyenwe m;
 ọ dighi ọru ebube ọbụla a puru ị si na ọ dị ka nke ị na-arụ.
- 9 Mba niile i kere ga-abia n'ihu gị,
 fee gị ofufe, O Onyenwe anyị;
 ha ga-ebutere aha gị ebube.
- 10 N'ihu na ị dị ukwu na-arukwa ọru ebube dị iche iche;
 ọ bụ naanị gị bụ Chineke.
- 11 Kuziere m ụzọ gị, O ONYENWE ANYỊ,
 ka m dabere n'ikwesi ntụkwasi obi gị;
 nye m obi na-adighi agba abụọ,
 ka m nwee ike tọ egwu aha gị.

* **Abụ Oma 85:9** 85:9 Aiz 46:13

- 12 Aga m eji obi m niile too gị, O Onyenwe anyị, na Chineke m;
aga m ebulikwa aha gị elu ruo mgbe niile ebighị ebi.
- 13 N'ihì na ìhụnanya gị n'ebe m nọ dị ukwu;
i sitela n'omimi nke dị ala
site n'ala ndị nwurụ anwụ doputa m.
- 14 O Chineke, ndị mpako na-emegide m;
otù ndị mmadụ na-eme ihe ike na-achọ igbu m,
ha bụ ndị na-ejighị gị kporo ihe obula.
- 15 Ma gị, Onyenwe anyị, ị bụ Chineke onye omiiko na onye amara,
iwe adighi ewe gị ngwangwa, i juputara n'ìhụnanya na ikwesi
ntukwasị obi.
- 16 Chee m ihu, mekwaara m amara.
Nye ohu gị ike gị,
zopotakwa nwa ohu gị nwanyị
n'ihì na m na-ejere gị ozi.
- 17 Gosi m ihe iribama nke ga-egosiputa idi mma gị,
ka ndi iro m hu ya si otu a buru ndi ihere ga-eme,
n'ihì na gị, O ONYENWE ANYI, nyere m aka ma kasiekwa m obi.

Abụ Ọma 87

Abụ Ọma ọmụ Kora. Otu Abụ.

Abụ maka Zayon

- 1 Chineke atọla ntọala ya n'elu ugwu nsọ ahụ;
2 ONYENWE ANYI huru onu uzọ ama Zayon n'anya,
karia ebe obibi niile nke Jekob.
- 3 Ihe di iche iche nke di ebube ka a na-ekwu banyere gi,
O obodo Chineke;
- 4 "Aga m agunye Rehab na Babilon,
dika ndi na-asopuru m,
aga m agunyekwa ndi Filistia, na ndi Taja, na ndi Kush,
aga m asi, 'A muru nke a na Zayon.'"
- 5 N'ezie, a ga-ekwu okwu banyere Zayon si,
"A muru nke a na nke ozọ n'ime ya,
ya onwe ya, bu Onye kachasi ihe niile elu, ga-eme ka o guzosie ike."
- 6 ONYENWE ANYI ga-eede n'ime akwukwo usoro nke ndi mmadu:
"A muru onye a na Zayon."
- 7 Dika ha na-eti egwu, ha ga-abu abu si,
"Isi iyi m niile di na gi."

Sela

Abụ Ọma 88

Abụ, bu Abụ Ọma ọmụ Kora, nke diri onyeisi Abụ. N'usoro olu abụ
Mahalat leannot. Abụ *Maskil* nke Heman onye Ezra.

Akwa maka enyemaka

- 1 O ONYENWE ANYI, Chineke onye na-azoputa m,
n'ehihie na abali ka m na-eti mkpu akwa n'ihu gi.
- 2 Ka ekpere m bia n'ihu gi.
Chee nti gi nuru akwa m.

3 N'ihì na ọtụtụ nsogbu ejupụtala mkpuruobi m,
anọ m nso n'ọnu ụzọ ọnwụ.

4 Agụnyela m n'etiti ndị na-arịda n'olulu.
Adị m dika onye na-enweghị ike.

5 A hopụtara mụ na ndị nwurụ anwụ iche,
dika ndị e gburu egbu na-edina n'ili,
ndị ị nakwaghị echeta ọzọ,
ndị e kewapụrụ site na nlekọta gị.

6 Ị túbanyela m n'ime olulu dīkariri omimi,
olulu nke ọchichiri jupụtara n'ime ya.

7 Oke iwe gị na-anyigide m nke ukwuu;
i jirila ebili mmiri gị niile kpuchigide m.

Sela

8 Ị napụla m ndị enyi m, ndị m huru n'anya,
mee ka m buru ihe a na-asọ oyi n'ebe ha nọ.
Abụ m onye emechibidoro ụzọ; nke n'enweghị ike ipu ezi;
9 anya m adighi ahukwa ụzọ n'ihì iru ụjụ.

O ONYENWE ANYI, ụbọchị niile ka m na-akpọku gị;
ana m agbasa aka m abụọ n'ihu gị,

10 Ọ bụ ndị nwurụ anwụ ka ị na-egosi ọrụ ebube gị?
Ndị nwurụ anwụ, ha na-ebili too gị?

Sela

11 Ọ bụ n'ime ili ka a na-ekwuputa ihunanya gị?
A na-ekwuputa ikwesi ntukwasị obi gị n'ebe ịla n'iyi?

12 A na-amata banyere ọrụ ebube gị n'ebe ọchichiri di?
Ma ọ bụ ọrụ ezi omume gị, na idi mma gị niile n'ala ndị e chezo?
echezo?

13 Ma ONYENWE ANYI m, ọ bụ gị ka m na-akpọku.
Ụtụtụ niile ka ekpere m ga na-abia n'ebe ị nọ.

14 O ONYENWE ANYI, gini mere i jiri ju m?
Gini mekwara i jiri zonari m ihu gị?

15 Site na mgbe okorobia m, abụ m onye a na-esogbu, onye nokwa onwu
nso;
ataala m ahuhu oke ujo gi, anọ m n'onodu ida mba.

16 Oke iwe gị agabigala n'ahu m;
ihe egwu gị alaala m n'iyi.

17 Ha na-agba m gburugburu ụbọchị niile dika idee mmiri;
ha gbara m gburugburu n'akuku niile.

18 Ị napụla m ndị enyi m na ndị m huru n'anya;
ochichiri bu enyi m nokarisiri m nso.

Abụ Qma 89

Abụ maskil nke Etan, onye Ezra.

Ogbugba ndu Chineke na David

1 Aga m abụ abụ banyere oke ihunanya ONYENWE ANYI ruo mgbe ebighi
ebi;
aga m eji onu m mee ka ogbo niile mara
maka ikwesi ntukwasị obi gi.

- 2 Aga m ekwuputa na ihunanya gi na-adigide ruo mgbe ebighi ebi;
na i mere ka ikwesi ntukwasi obi gi, guzosie ike n'eluigwe.
- 3 Onyenwe anyi siri, "Mu na onye m hoputara agbaala ndu.
Anuokwala m iyi nye ohu m Devid si,
- 4 'Aga m eme ka agburu gi guzosie ike ruo mgbe ebighi ebi
meekwa ka ocheeze gi digide ruo ogbo niile.' "
- Sela
- 5 O ONYENWE ANYI, eluigwe na-eto oru ebube gi niile,
na ikwesi ntukwasi obi gi, n'etiti nzuko ndi di nsọ.
- 6 N'ih, o bu onye n'eluigwe niile, ka a ga-eji tanyere ONYENWE ANYI?
Onye yiri ONYENWE ANYI n'etiti ndi mmuo ozi niile?
- 7 Na nzuko ndi nsọ, Chineke bu onye a na-atu oke egwu;
o di oke egwu kari ndi niile gbara ya gburugburu.
- 8 O ONYENWE ANYI Chineke Onye puru ime ihe niile, onye dika gi?
Gi, O ONYENWE ANYI, di ike nke ukwu, ikwesi ntukwasi obi gi na-agba
gi gburugburu.
- 9 I na-achi osimiri nke ji ike na-asọ;
mgbe ebili mmiri ya na-amali elu; i na-eme ka ha dajuo.
- 10 I zopara Rehab dika otu n'ime ndi ahụ e gburu egbu;
jiri aka gi di ike chusasia ndi iro gi.
- 11 O bu gi nwe eluigwe; gi nwekwa uwa,
o bu gi toro ntoala elu uwa dum, na ihe niile di n'ime ya.
- 12 O bu gi kere ugwu na ndida;
Taboa na Hemon na-abu abu onu n'ih aha gi.
- 13 Aka gi ka e mejuputara n'ike;
aka gi di ike, a na-ebuli aka nri gi elu.
- 14 Ezi omume na ikpe ziri ezi, bu ntoala ocheeze gi;
ihunanya na ikwesi ntukwasi obi, na-aga n'ihu gi.
- 15 Ndi a goziri agozi ka ndi ahụ bu ndi na-eji olu iti mkpu onu na-abuku gi
abu,
ndi na-ejegharikwa n'ihè nke ihu gi, O ONYENWE ANYI.
- 16 Ha na-anuri onu n'aha gi ogologo ubochi niile;
ha na-anuri n'ezi omume gi.
- 17 N'ih na i bu ebube na ike ha,
site n'ihuoma gi, i na-ebuli mpi anyi elu.
- 18 N'ezie, ota anyi bu nke ONYENWE ANYI,
eze anyi bukwa nke Onye nsọ Izrel.
- 19 I kwuru okwu otu mgbe site n'ohu,
nye ndi gi kwesiri ntukwasi obi si:
"Enyela m otu onye di ike agha ike;
Ebuliela m otu nwa okorobia elu site n'etiti ndi m.
- 20 Achotala m Devid ohu m,
were mmanu nsọ m tee ya.
- 21 Aka m ga-agba ya ume;
n'ezie, aka m ga-eme ka o di ike.
- 22 O dighi onye iro ga-abiakwasi ya, na mberede;
o dighi onye ajo omume ga-emegbu ya.
- 23 Aga m etigbu ndi iro ya niile n'ihu ya.

- Aga m emekwa ka ndị niile na-akpọ ya asị laa n'iyi.
- 24 Ịhunanya m kwesiri ntụkwasi obi ga-adinyere ya,
site n'aha m, a ga-ebuli mpi ya elu.
- 25 M ga-edo aka ya n'oke osimiri,*
dokwaa aka nri ya n'osimiri niile.†
- 26 Ọ ga-akpọ m sị m, 'Ị bụ Nna m,
burukwa Chineke m, na oke Nkume nzọpụta m.'
- 27 Aga m eme ya nwa mbụ m,
onye kachasi dị elu n'ebe eze niile nke ụwa nọ.
- 28 Aga m eme ka ịhunanya m nwere n'ebe ọ nọ dịgide ruo ebighị ebi,
ogbugba ndụ mụ na ya ga-adigidekwa.
- 29 Aga m eme ka agburu ya guzosie ike ruo mgbe ebighị ebi,
ocheeze ya ga-adigidekwa dika eluigwe na-adigide.
- 30 "Ọ buru na umu ya elefuo iwu m niile anya,
gharakwa ijeghari n'uzo m niile,
- 31 ọ buru na ha elelia ukpuru m niile anya,
hapukwa idebe ihe m nyere ha n'iwu,
- 32 aga m eji mkporo taa ha ahuhu maka mmehie ha,
tikwaa ha utari maka njehie ha;
- 33 ma agaghị m ewezuga ịhunanya m, n'ebe ha nọ.
Ma ọ bụ laa azu n'ikwesi ntụkwasi obi m.
- 34 Agaghị m emeru ogbugba ndu m.
Agakwaghị m agbanwe ihe obula siterela n'onu m puta.
- 35 Ejirila m idi nsọ m nuo iyi, kpebie
na m apughị ighara Devid ugha,
- 36 na agburu ya ga-adigide ruo mgbe ebighị ebi,
ocheeze ya ga-adigidekwa n'ihu m ka anyanwu na-adigide.
- 37 Ọ ga-adigide ruo ebighị ebi dika onwa.
E, dika onwa ahụ, onye akaebe m kwesiri ntụkwasi obi na mbara
eluigwe."

Sela

- 38 Ma ị jula, i werela nleli jukwa,
i na-ewe iwe di ukwu megide onye gi e tere mmanu.
- 39 Ị jula ogbugba ndu gi na ohu gi gbara
i meruola okpueze ya n'ime ntụ di n'ala.
- 40 Ị kutuola mgbidi gbara ya gburugburu,
i meela ka ebe ya niile e wusiri ike buru ihe dapịara adapia.
- 41 Ndi niile si uzo ahụ na-agafe, ezuruchaala ihe niile o nwere.
Ndi agbataobi ya na-akwakwa ya emo.
- 42 I meela ka aka nri ndi iro ya di elu;
mekwaa ka ndi iro ya nuria onu.
- 43 I meela ka aka o ji jide mma agha ya sọ ngongo,
i nyereghị ya aka mgbe agha dara.
- 44 I meela ka ima mma ya gwusia.
Ị tudakwala ocheeze ya n'ala.
- 45 I meela ka ubochi ndu nke okorobia ya di mkpumkpu.

* **Abụ Qma 89:25** 89:25 Ọ ga-achi oke osimiri na osimiri niile † **Abụ Qma 89:25** 89:25 Oke osimiri na osimiri niile a na-ekwu banyere ha n'ebe a, bu osimiri Mediterenja na Yufretis, na osimiri ndi ozo niile na-asobanye n'ime ha. Oke ala ochie ahụ e kwere Devid na Solomon na nkwa jedebere n'osimiri ndi a.

I ji ihere dika akwa kpuchie ya.

46 Ruo ole mgbe ONYENWE ANYI, ka i ga-ezonari onwe gi?
Ruo ole mgbe ka iwe gi di ukwu ga-eregide dika oku?

47 Cheta, na ndu m bu ihe na-agafe ngwangwa.
N'ihie ihe efu ginu ka i ji kee mmadu niile!

48 Olee onye ahụ nwere ike idi ndu ghara ihu onwu anya,
maobu zoputa onwe ya site n'ike nke ili?

Sela

49 O Onyenwe anyi, olee ebe oke ihunanya mbu di,
nke i sitere n'ikwesi ntukwasi obi gi nuoro Devid n'iyi?

50 Onyenwe m, cheta otu e si leda ndi ohu gi anya,
otu m si anagide n'ime obi m ichi ochi niile nke ndi mba niile.

51 O ONYENWE ANYI, ichi ochi nke ndi iro gi ji akwa m emo,
nke ha ji lejia nzo ukwu niile nke onye gi i tere mmanu.

52 Otuto diri ONYENWE ANYI ruo mgbe ebighi ebi.

Amen na Amen.

Nchikota nke anọ

90

Abu Qma 90-106

Ekpere Mosis, bu onyeozu Chineke.

Ebighi ebi Chineke na idi mkpumkpu nke ndu mmadu

1 O Onyenwe anyi, ebe obibi ka gi onwe gi buru nye anyi
n'ogbo niile.

2 Tupu e kee uguwu niile,*
na tupu a kpuo uwa na elu uwa,
siteri na mgbe ebighi ebi ruo ebighi ebi, i bu Chineke.

3 I na-eme ka mmadu laghachi buru aja
mgbe i kwuru okwu si, "Unu umu mmadu, laghachi buru aja."

4 Puku afo di n'anya gi dika otu ubochi;
ha dika unyaahu gafere agafe
maobu ka otu awa nke anyasi.†

5 N'ime ura nke onwu ka i na-ekpochapu mmadu;
ha dika ahia ohuru nke na-epuputa n'isi ututu,

6 o bu ezie na o na-agbawa uzari na-etokwa eto n'ututu,
ma n'anyasi, o na-akponwu ma-achanwukwaa.

7 E meela ka anyi gwusia n'ihie oke iwe gi megide anyi;
anyi na-amakwa jijiji n'ihie onuma gi.

8 I gbasaala njehie anyi niile n'ihu gi.
I na-ahuzukwa mmehie nzuzo anyi niile.

9 Ogologo ubochi anyi niile na-agabiga n'oke iwe gi;
afo ndu anyi nke foduru ka anyi na-ebi dika okwu e ji nwayoo kwuo
na mwute.

10 Ogologo ubochi anyi niile nwere ike ruo afo iri asaa,
maobu afo iri asato, ma o buru na ike anyi adigide,

‡ **Abu Qma 89:48** 89:48 Ya bu, ala mmuo * **Abu Qma 90:2** 90:2 Job 15:7; Ilu 8:25 † **Abu Qma 90:4** 90:4 2Pt 3:8

- ma otu ọ dị, nke a ga-asị na ọ bụ ya kachasị mma na-ejuputa na nsogbu na isụ ude,
n'ihì na ha na-agabiga ọsiiso, anyị onwe anyị na-efelakwa.
- 11 Onye pụrụ ighota idi ike nke oke iwe gi?
N'ihì na oke iwe gi di ukwuu dika itu egwu kwesiri gi si di ukwuu.
- 12 Kuziere anyi igu ubochi niile nke ndu anyi onu,
ka anyi si otu a nweta obi amamihe juputara.
- 13 O ONYENWE ANYI, nwee ntughari obi! Tutu ruo ole mgbe ka o ga-adi?
Meere ndi ohu gi ebere.
- 14 Jiri ihunanya gi nke na-adigide adigide, mejuputa anyi n'ututu,
ka anyi nwee ike ibu abụ onu ma nwekwaa obi utọ ogologo ubochi
ndu anyi niile.
- 15 Mee ka anyi nwee obi utọ, nke onugogu ubochi ya ga-adikwa ka
onugogu ubochi niile i tara anyi ahuhu,
ka onugogu afo ya dikwa ka onugogu afo niile anyi hurula nsogbu.
- 16 Kwere ka ndi ohu gi hu oru gi di iche iche,
ka umu ha hukwa ima mma gi.
- 17 Ka ihuma Chineke, Onyenwe anyi dikwasị anyi;
mee ka oru aka anyi guzosie ike,
e, mee ka oru aka anyi guzosie ike.

Abụ Qma 91

Chineke onye na-echebe anyi

- 1 Onye ahụ na-ebi n'ebe mgbaba Onye kachasị ihe niile elu
ga-ezu ike n'okpuru ndo Onye pụrụ ime ihe niile.
- 2 Nke a ka m ga-ekwu maka ONYENWE ANYI, "O bụ ebe mgbaba m na ebe
nchebe m e wusiri ike,
Chineke m, onye m na-atukwasị obi m."
- 3 N'ezie, o ga-anaputa gi
site n'onya nke onye osi onya
na site n'aka ajo oria na-efe efe na-eweta ila n'iyi.
- 4 O ga-eji nku ya kpuchie gi.
O bukwa n'okpuru nku ya abuo, ka i ga-agbaba zere ndu,
ikwesi ntukwasị obi ya ga-echebe gi, ghokwaara gi ota.
- 5 I gaghị atụ egwu ihe itu oke egwu nke abali,
maobu akụ na-efeghari n'ehihie,
- 6 maobu ajo oria na-efe efe, nke na-ejeghari n'ochichiri,
ma o bukwanu ihe mbibi mberede na-eme n'ehihie.
- 7 Puku mmadu puru ida n'akuku gi,
iri puku mmadu nwekwara ike ida n'akuku aka nri gi,
ma ihe ojoo ndi a agaghị erute gi nso.
- 8 O bu naani anya gi abuo ka i ga-eji hu
ntaramahuhu nke ndi ajo omume.
- 9 O buru na i mee Onye kachasị ihe niile elu ebe obibi gi,
o buladi ONYENWE ANYI, onye bu ebe mgbaba m,
- 10 mgbe ahụ, ihe ojoo obula enweghi ike idakwasị gi;
ihe ike obula enweghi ike ibiaru ulo obibi gi nso.

- 11 N'ihì na ọ ga-enye ndị mmụọ ozi ya iwu banyere gị,
ka ha chebe gị n'ụzọ gị niile.*
- 12 Ha ga-eji ọbụ aka ha,
bulie gị elu ime ka ị ghara ikpobi ukwụ gị na nkume.
- 13 Ị ga-azọkwasi ọdum na ajuala ukwụ,
zọgbukwaa ọdum na-akpa ike, na agwọ ojọọ.
- 14 "N'ihì na ọ hụrụ m n'anya, Mụ onwe m ga-agbaputa ya, ka ONYENWE
ANYỊ kwuru;
aga m echebe ya, n'ihì na ọ maara aha m.
- 15 Ọ ga-akpọku m, aga m azakwa ya.
Aga m anonyere ya n'ime nsogbu ya,
aga m adọputa, ma sọpụrụkwa ya.†
- 16 Aga m eji ogologo ndụ mee ka afọ ju ya,
gosikwa ya nzọputa m."

Abụ Ọma 92

Abụ Ọma. Abụ maka ụbọchị izuike.

Ekele maka ịdị mma Chineke

- 1 Ọ bụ ihe ziri ezi ito ONYENWE ANYỊ,
na iti egwu nye aha gị, gị Onye kachasi ihe niile elu,
- 2 ikwuputa ihunanya gị n'ututu,
na ikwesi ntukwasi obi gị n'abalị,
- 3 jiri ihe iti egwu ụbọ akwara
na une buoro gị abụ di uto.
- 4 N'ihì na ị na-eme ka obi di m uto, site n'oru gị niile, o ONYENWE ANYỊ,
Ọ bụ ya mere m ji na-abu abụ onu.
- 5 Lee ka oru gị si di ukwuu, ONYENWE ANYỊ.
Leekwa udi echiche miri emi ị na-eche.
- 6 Ndi uche koru amaghi nke a,
ndi nzuzu enweghi nghota,
- 7 ọ bụ ezie na ndi ajo omume na-etoputa dika ahija
ndi na-emekwa ajo ihe na-eto na-awasa,
a ga-ala ha n'iyi ruo mgbe ebighi ebi.
- 8 Ma gị, O ONYENWE ANYỊ, bu onye e buliri elu ruo mgbe ebighi ebi.
- 9 N'ezie, ndi iro gị niile, ONYENWE ANYỊ,
e ndi iro gị niile ga-ala n'iyi;
ndi niile na-eme ajo ihe ka a ga-achusasị.
- 10 I meela ka mpi m di elu dika oke ehi na-akpa ike;
awusala m mmanu di mma.
- 11 Ejirila m anya m abuo hu ka e meriri ndi iro m;
ejirila m nti m nu maka ila n'iyi nke ndi iro m afọ tara mmiri.
- 12 Ma ndi ezi omume ga-awa igu dika osisi nkwi;
ha ga-ebukwa ibu dika osisi ukwu sida nke Lebanon,
- 13 nke a kuru n'ime ulo ONYENWE ANYỊ,

* **Abụ Ọma 91:11** 91:11 Abụ 34:7; Mat 4:6; Luk 4:10; Hib 1:14 † **Abụ Ọma 91:15** 91:15 Job 12:4;
Abụ 50:15; Aiz 43:2

- ha ga-eto, wasaakwa n'ime ogige Chineke anyị.
¹⁴ Ha ga-amị mkpuru, ọ buladi mgbe ha mere agadi.
 Ha ga-ejuputakwa n'ahihia ndu,
¹⁵ na-ekwuputa, "ONYENWE ANYI bu Onye ziri ezi;
 ọ bu Oke Nkume m, ọ dikwaghi ajo omume di n'ime ya."

Abụ Ọma 93

Idi ukwu nke Onyenwe anyi

- ¹ ONYENWE ANYI bu eze, ọ na-eyikwasị ima mma dika uwe;
 ONYENWE ANYI na-eyikwasị ima mma dika uwe, ọ dikwa ike nke
 ukwu;
 n'ezie, ọwa niile na-eguzosikwa ike; apughikwa iwezuga ya n'onodu
 ya.
² Ocheeze gi eguzosiela ike siteri na mgbe ochie;
 i na-adikwa site n'ebighi ebi ruo ebighi.
³ Oke osimiri niile amaliela elu, O ONYENWE ANYI;
 oke osimiri niile eweliela olu ha elu;
 ebili mmiri niile nke oke osimiri na-amali elu na-eme mkpotu.
⁴ ONYENWE ANYI onye no n'elu, di ukwu
 kari mkpotu nke oke osimiri niile na-eme,
 ma kariakwa uda nke ebili mmiri nke oke osimiri.
⁵ Ukpuru gi niile, ONYENWE ANYI na-eguzosi ike;
 idi nsọ bu ihe e ji choo ulo gi mma
 ruo ubochi na-enweghi ogwugwu.

Abụ Ọma 94

Chineke, onye ikpe nke mmadu niile

- ¹ O ONYENWE ANYI, Chineke onye na-abo obo,
 o Chineke, onye na-abo obo, ziputa onwe gi.
² Bilie, o Onye Ikpe nke ọwa;
 kwughachi ndi nganga ugwo oru ruuru ha.
³ ONYENWE ANYI, ọ bu ruo ole mgbe?
 Ọ bu ruo ole mgbe ka ndi na-eme ajo omume ga-anogide na-anuri
 onu?
⁴ Ha na-ekwuwapu okwu mpako;
 ndi niile na-eme ajo ihe juputara n'itu onu.
⁵ Ha na-azopia ndi gi, O ONYENWE ANYI;
 ha na-eme ihe nketa gi.
⁶ Ha na-egbu ndi di ha nwuru na ndi obia;
 ha na-egbu ndi na-enweghi nna.
⁷ Ha na-asị, "ONYENWE ANYI anaghi ahụ ihe ndi a;
 Chineke Jekob na-agba nkiti."
⁸ Lezienụ anya, unu ndi amamihe korọ n'etiti ndi m;
 unu ndi nzuzu, olee mgbe unu ga-amuta ihe?
⁹ Ọ putara na onye kpuru nti anaghi anu ihe?
 Ọ putara na onye kere anya anaghi ahụ ụzọ?
¹⁰ Ọ putara na onye na-adọ mba niile aka na nti agaghi ata ha ahuhu?

- Ọ pụtara na onye na-ezi mmadụ ihe enweghị ihe ọmụma?
- 11 ONYENWE ANYỊ maara echiche obi mmadụ;
 ọ maara na ihe mmadụ na-eche n'obi ya bụ naanị ihe na-enweghị isi.
- 12 Onye a gọziri agọzi ka mmadụ ahụ bụ, onye ị na-adọ aka na ntị, O
 ONYENWE ANYỊ,
 onye ahụ ị na-akuziri ihe site n'iwu gị;
- 13 ị na-enye ya izuike site n'ụbọchị nsogbu;
 tutu ruo mgbe a ga-egwuru ndị ajọ omume olulu.
- 14 N'ihị na ONYENWE ANYỊ agaghị ajọ ndị ya;
 ọ gaghị agbakuta ihe nketa ya azụ.
- 15 Ezi omume ga-abụ ntọala ikpe ikpe niile;
 ndị niile ndị ziri ezi n'obi ga-agbasokwa ya.
- 16 Onye ga-ebiliri m imegide ndị ajọ omume?
 Onye ga-eguzo n'ọnọdụ m imegide ndị na-eme ajọ ihe?
- 17 A sị na ONYENWE ANYỊ abịaghị nyere m aka,
 agaara m riji abụ onye nwurụ anwụ.
- 18 Mgbe m kwuru sị, "Ukwu m na-agbuchapụ,"
 ọ bụ ihunanya gị, O ONYENWE ANYỊ, kwagidere m.
- 19 Mgbe oke nchekasị obi batara n'ime m,
 nkasiobi gị wetara mkpuruobi m ọñụ.
- 20 A ga-ejikọta gị na ocheeze ọchịchị ya ruru arụ,
 nke na-eweta mmekpa ahụ site n'iwu ya?
- 21 Ndị ajọ omume na-ejikọta onwe ha imegide ndị ezi omume
 na-amakwa ndị aka ha dị ọcha ikpe ọnwụ.
- 22 Ma ONYENWE ANYỊ a burula ebe mgbaba e wusiri ike nye m,
 na Chineke m na oke nkume ebe m na-ezere ndụ.
- 23 Ọ ga-akwughachi ha ugwo ọrụ kwesiri mmehie ha,
 lakwaa ha n'iyi n'ihị ajọ omume ha;
 ONYENWE ANYỊ Chineke anyị ga-ala ha n'iyi.

Abụ Qma 95

Toonu Onyenwe anyi

- 1 Bjanu ka anyị jiri ọñụ bukuo ONYENWE ANYỊ abụ;
 ka anyị tikuo oke nkume nzoputa anyị mkpu ọñụ.
- 2 Ka anyị jiri ekele biakwute ya
 jirikwa iti egwu na ibụ abụ jaa ya mma.
- 3 N'ihị na ONYENWE ANYỊ bụ Chineke dị ukwuu,
 eze ukwuu kachasị chi niile elu.
- 4 Ebe niile michasiri emi nke uwa dị n'aka ya,
 ebe kachasị elu nke ugwu niile bukwa nke ya.
- 5 Osimiri niile bụ nke ya, n'ihị na ọ bụ ya kere ha,
 aka ya kpuru ala akoro niile.
- 6 Bjanu ka anyị kpoọ isiala n'ofufe,
 ka anyị gbuo ikpere n'ala n'ihu ONYENWE ANYỊ, onye kere anyị;
- 7 n'ihị na ọ bụ Chineke anyị
 anyị bukwa ndị ọ na-azụ dika aturu,

igwe aturu ọ na-elekota anya.

Taa, ọ buru na unu anu olu ya,

⁸ “Unu emela ka obi unu sie ike dika unu mere na Meriba,
maobu dika unu mere n’ubochi ahụ na Masa n’ime ozara,

⁹ ebe nna nna unu ha nwara m,
n’agbanyeghi na ha huru ihe niile m mere.

¹⁰ Iri afo anọ ka m were iwe megide ogbo ahụ;
ekwuru m si, ‘Ndi a bu ndi obi ha na-akpafu akpafu site n’ebe m no,
ha amatabeghi uzọ m niile.’

¹¹ N’ihi nke a, anuru m iyi n’iwe, si,
‘Ha agaghi abanye n’izuike m ma oli.’ ”

Abụ Qma 96

Kpọọnu isiala nye Onyenwe anyi

¹ Būkuonu ONYENWE ANYI abụ ọhuru,
būkuonu ONYENWE ANYI abụ, unu ụwa niile.

² Būkuonu ONYENWE ANYI abụ, toonu aha ya;
kwuputanu nzoputa ya site n’otu ubochi ruo n’ubochi nke ozọ.

³ Kwusaanu ebube ya n’etiti mba niile,
kosakwanu banyere oke oru ya niile n’etiti ndi niile di iche iche.

⁴ N’ihi na ONYENWE ANYI di ukwu, burukwa onye kwesiri inata otuto;
onye a na-atu egwu kariya chi ozọ niile ka o bukwa.

⁵ N’ihi na chi niile nke mba niile di iche iche bu arusi efu,
maobu ONYENWE ANYI kere eluigwe niile.

⁶ Ima mma na ebube di n’ihu ya;
ike na otuto di n’ebe nsọ ya.

⁷ Nyenu ONYENWE ANYI, unu ezinaulo nke mba niile di iche iche,
nyenu ONYENWE ANYI nsopuru na ike.

⁸ Nyenu ONYENWE ANYI nsopuru ruuru aha ya;
werenu onyinye bata n’ime ogige ya.

⁹ Kpọọnu isiala nye ONYENWE ANYI n’ima mma nke idi nsọ ya;
maa jijiji n’ihu ya, unu ụwa niile.

¹⁰ Kwusaa n’etiti mba niile si, “ONYENWE ANYI na-achi.”
Elu ụwa kwu chim, a pughi iwezuga ya n’onodu ya;
o ga-eji ikpe ziri ezi kpee ndi niile ikpe.

¹¹ Ka mbara eluigwe nuria, ka ụwa nwekwa obi uto;
ka osimiri bigbo, na ihe niile di n’ime ya.

¹² Ka ala ubi niile na ihe niile di n’ime ha juputa n’obi uto.
Ka osisi niile nke oke ohia buo abụ n’ihi onu.

¹³ Ka ihe niile e kere eke nuria onu n’ihu ONYENWE ANYI, n’ihi na o na-abia,
o na-abia ikpe ụwa ikpe.

O ga-eji ezi omume kpee elu ụwa ikpe,
jirikwa ikwesi ntukwasị obi kpee ndi niile di iche iche ikpe.

Abụ Qma 97

Chineke onye na-achi ihe niile

- 1 ONYENWE ANYỊ bụ eze,* ka ụwa niile nwee obi uto;
ka ndị niile bi n'ebe dị anya n'urịa.
- 2 Igwe ojii na oke ọchịchiri gbara ya gburugburu;
ezi omume na ikpe ziri ezi bụ ntọala ocheeze ya.
- 3 Ọkụ na-enwu enwu na-aga n'ihu ya
ọ na-erepiasi ndị iro ya n'akụkụ ya ọbụla.
- 4 Amuma ya na-acha chazuo elu ụwa niile;
ụwa niile na-ahụ ya na-ama jijiji.
- 5 Ugwu niile na-agbaze dika mmanụ n'ihu ONYENWE ANYỊ,
n'ihu Onyenwe ụwa niile.
- 6 Eluigwe na-ekwuwaputa ezi omume ya;
ndị niile bi n'ụwa na-ahukwa ebube ya.
- 7 A na-eme ka ihere mee ndị niile na-eke arusi niile a piri api ofufe,
ndị na-anya isi na chi niile e jiri aka mee
feenu ya ofufe, unu chi niile!
- 8 Zayon na-anu ma na-anurikwa onu,
obodo nta niile nke Juda na-enwekwa obi uto
n'ihu ikpe gi, O ONYENWE ANYI.
- 9 N'ihu na gi, O ONYENWE ANYI, bu Onye kachasi ihe niile elu n'ụwa niile;
i bu onye e buliri elu karịa chi ndi ozọ niile.
- 10 Ka unu, ndi huru ONYENWE ANYI n'anya, kpoo ihe ojoo asi,
n'ihu na o na-echebe ndu ndi nke ya, ndi tukwasiri ya obi
ma na-anaputakwa ha site n'aka ndi ajo omume.
- 11 Ihe na-amukwasi onye ezi omume,
onu na-adikwa n'ime obi onye na-eme ihe ziri ezi.
- 12 Nurianu onu n'ime ONYENWE ANYI, unu ndi ezi omume,
tookwanu aha nsọ ya.

Abụ Ọma 98

Abụ Ọma.

Toonu Onyenwe anyi onye ezi omume

- 1 Bụkuonu ONYENWE ANYI abụ ọhuru,*
n'ihu na o ruola otutu oru di ebube;
aka nri ya na aka nsọ ya
aruputarala ya nzoputa.
- 2 ONYENWE ANYI emeela ka a mata nzoputa ya
o kpugheela ezi omume ya nye mba niile.
- 3 O chetala ihunanya ya
na ikwesi ntukwasi obi ya n'ebe ulo Izrel di;
nsotu nke ụwa niile ahula
nzoputa Chineke anyi.
- 4 Tikusienu ONYENWE ANYI mkpu onu ike, ụwa niile
jirinu iti egwu tiwaa mkpu abụ onu;
- 5 werenu ubo akwara bükuo ONYENWE ANYI abụ,
e, were ubo akwara na olu abụ oma,
- 6 jirinu opi na opi ike,

* **Abụ Ọma 97:1** 97:1 Abụ 96:10; Abụ 99:1 * **Abụ Ọma 98:1** 98:1 Abụ 96:1

tisie mkpu ọñụ ike n'ihu ONYENWE ANYỊ, Onye bụ Eze.

- ⁷ Ka oke osimiri niile gboọ ụja, ya na ihe niile dị n'ime ya,
 ụwa na ndị niile bi n'ime ya.
⁸ Ka osimiri na iyi niile kọọ aka ha,
 ka ugwu niile bukuokwa ya abụ n'ihu ọñụ;
⁹ ka ha buọ abụ n'ihu ONYENWE ANYỊ,
 n'ihu na ọ na-abia ikpe ụwa ikpe.
 O ga-eji ezi omume kpee ụwa ikpe.
 O ga-eji ikpe ziri ezi kpee ndị niile ikpe.

Abụ Qma 99

Toonu Chineke dị nsọ

- ¹ ONYENWE ANYỊ bụ eze,
 ka mba niile maa jijiji!
 O wuru ocheeze ya n'etiti cherubim,
 ka elu ụwa maa jijiji.
² ONYENWE ANYỊ dị ukwuu n'ime Zayon;
 ọ bụ onye e buliri elu karịa mba niile dị iche iche.
³ Ka ha too aha gị nke dị ukwuu, dikwa oke egwu,
 ọ dị nsọ.
⁴ Eze bụ onye dị ike, ọ huru ikpe ziri ezi n'anya,
 i meela ka ihe ziri ezi guzosie ike;
 n'ime Jekob ka i mere
 ihe ziri ezi na ihe dị mma.
⁵ Bulienụ ONYENWE ANYỊ Chineke anyị elu,
 feenu ofufe n'ihu ebe ihe itukwasị ukwu ya;
 ọ dị nsọ.
⁶ Mosis na Eron so n'etiti ndị nchụaja ya,
 Samuel sokwa n'etiti ndị kpokuru aha ya;
 ha kpokuru ONYENWE ANYỊ
 ọ zakwara ha.
⁷ O gwara ha okwu site n'ogidi igwe ojii.
 Ha debere ukpuru ya na iwu niile o nyere ha.
⁸ O ONYENWE ANYỊ, Chineke anyị,
 i zara ha;
 i buuru Izrel Chineke onye na-agbaghara mmehie,
 n'agbanyeghi na i tara ha ahuhu n'ihu mmehie ha.
⁹ Bulienụ ONYENWE ANYỊ Chineke anyị elu;
 na-efe ya ofufe n'elu ugwu ya dị nsọ,
 n'ihu na onye dị nsọ ka ONYENWE ANYỊ Chineke anyị bụ.

Abụ Qma 100

Abụ Qma maka ikele ekele afọ ojuju.

Toonu Chineke

- ¹ Tikusienụ ONYENWE ANYỊ mkpu ọñụ ike, ụwa niile.
² Jiri obi uto fee ONYENWE ANYỊ ofufe;
 jirinụ ibu abụ ọñụ bia n'ihu ya

- ³ Matanụ na ONYENWE ANYỊ bụ Chineke.
 Ọ bụ ya onwe ya kere anyị,* ọ bụkwa ya nwe anyị,
 anyị bụ ndị ya, igwe aturụ nke ọ na-azụ.
- ⁴ Jirinụ ekele banye n'ọnu ụzọ ama ya
 jiri otuto baa n'ogige ya;
 keleenụ ya, tookwa aha ya.
- ⁵ N'ihị na ONYENWE ANYỊ dị mma, ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị
 ebi.
 Ruo ọgbọ niile ka ikwesi ntụkwasi obi ya na-adigidekwa.

Abụ Qma 101

Abụ Qma Devid.

Nkwa eze

- ¹ Aga m abụ abụ banyere ihunanya gị na ikpe gị ziri ezi;
 o ONYENWE ANYỊ, ọ bụ gị ka m ga-abụku abụ otuto.
- ² Aga m enwe uche ị hụ na m biri ndụ na-enweghị ịta ụta ọbụla,
 olee mgbe ị ga-abiakwute m?
- Aga m ejikwa obi nke a na-agaghị ata ụta ọbụla
 jegharịa n'ime ụlọ m.
- ³ Agaghị m edo ihe jọgburu onwe ya
 n'ihu m.
- Ana m akpọ ọrụ ndị na-ekwesighị ntụkwasi obi asị.
 Agaghị m enwekwa oke n'ime ya.
- ⁴ Ndị obi ha gbagoro agbagọ agaghị anọ m nso.
 Agakwaghị m etinye aka n'ọrụ ojọọ ọbụla.
- ⁵ Onye ọbụla na-ekwulu onye agbataobi ya na nzuzo,
 onye ahụ ka m ga-emechi ọnu;
 agaghị m anabata
 onye ọbụla dị mpako ma nwee obi nganga.
- ⁶ Aga m elekwasi ndị kwesiri ntụkwasi obi n'ala a anya,
 ka mụ na ha biri;
 onye ahụ na-eje ije na-enweghị ịta ụta ọbụla
 ga-ejere m ozi.
- ⁷ Onye ọbụla na-aghọ aghughọ
 agaghị ebi n'ụlọ m;
 onye ọbụla na-ekwu okwu ụgha
 agaghị eguzokwa n'ihu m.
- ⁸ Ụtutu niile ka m na-eme ka ha dere duu
 bụ ndị ajọ omume niile nọ n'ala a;
 Aga m ebipụ ndị niile na-eme ajọ ihe
 site n'obodo ONYENWE ANYỊ.

* **Abụ Qma 100:3** 100:3 Job 10:3; Efe 2:10

Abụ Ọma 102

Ekpere nke onye nọ na mmekpa ahụ na ọnọdu ida mba, na-ekwuputa otu o si dịrị ya n'ihu ONYENWE ANYỊ.

Aririọ maka ime ebere

- 1 Nwụ ekpere m, O ONYENWE ANYỊ;
ka ikwa akwa m maka inyeaka ruo gị ntị.
- 2 Ezonarịla m ihu gị
n'ubochi nsogbu m.
Gee ntị n'ekpere m,
zakwaa m ngwangwa.
- 3 N'ihia na ubochi m niile na-agabiga, dika anwuru oku;
okpukpu m niile dikwa ka oloko oku.
- 4 Mkpuruobi m etiwaala abuo na-achanwukwa dika ahijia;
ana m echefu iri nri m.
- 5 N'ihia oke isu ude m na-asu,
enwekwaghi m anu ahụ obula n'ahụ m. Abụ m naani okpukpu.
- 6 Adị m ka ikwighikwighi nke ozara,
a di m ka ikwighikwighi n'etiti ebe dakposiri adakposi.
- 7 Ana m amu anya abali niile;
adi m ka nwa nnunu naani ya bekwasiri n'elu ulo.
- 8 Ubochi niile, ndi iro m na-eji m eme ihe ochi;
ndi na-akwa m emo na-eji aha m mere ihe ibu onu.
- 9 N'ihia na ejirila m ntụ mere ihe oriri m,
anya mmiri m na-agwakota n'iko ihe onunu m
- 10 n'ihia oke iwe gi,
i bulitela m, ma tupu m n'akuku.
- 11 Ubochi m niile dika onyinyo nke a na-ahụ anya mgbe anwu na-ada.
Ana m akponwu akponwu, dika ahijia.
- 12 Ma gi ONYENWE ANYI, na-anogide n'ocheeze gi ruo mgbe ebighi ebi;
aha gi ga-adigide site n'ogbo ruo n'ogbo.
- 13 I ga-ebili nwee omiiko n'ebe Zayon no,
n'ihia na oge izi ya ihuoma eruola;
oge ahụ a kara aka eruola.
- 14 N'ihia na nkume ya niile di oke onuahia nye ndi ohu gi;
mgbe ha huru uzuzu ya, ha na-emere ya ebere.
- 15 Mba niile ga-atu egwu aha ONYENWE ANYI,
ndi eze niile nke uwa ga-asopurukwa ebube gi.
- 16 N'ihia na ONYENWE ANYI ga-ewughari Zayon,
o ga-aputa ihe n'ebube ya.
- 17 O ga-aza ekpere ndi no na mkpa;
o gaghị eleda aririọ ha anya.
- 18 Ka e deputa ihe ndi a maka ogbo nke di n'ihu,
ka ndi a na-amubeghi nwee ike too ONYENWE ANYI:
- 19 "ONYENWE ANYI sitere n'ebe nsọ ya di elu ledata anya,
o sitere n'eluigwe ledata anya ya n'uwa,
- 20 inu isu ude nke ndi a turu mkporo
na igbaputa ndi a mara ikpe onwu."
- 21 N'ihia nke a, a ga-ekwuwaputa aha ONYENWE ANYI na Zayon;

a ga-eto ya na Jerusalem,
 22 mgbe mba niile na alaeze niile,
 ga-ezukoṭa n'otu ebe, ife Onyenwe anyị ofufe.

23 O meela ka ike gwụ m n'oge ndụ m;
 o meela ka ndụ m dịrị mkpụmkpụ.

24 N'ihia ya, ekwuru m si,
 "Anapụla m ndụ m, o Chineke m, ugbu a m ka dị ndụ;
 ị na-adigide ndụ site n'ogbo ruo n'ogbo.

25 Na mmalite, ị toṛo ntọala ụwa,
 eluigwe bukwa ọrụ aka gị.

26 Ha ga-ala n'iyi, ma ị ga-adigide;
 ha ga-erichasi dika akwa ochie.

Ị ga-agbanwe ha dika mmadu si agbanwe uwe ya,
 ha ga-abu ndi ewezugara ewezuga.

27 Ma gị onwe gị enweghi mgbanwe,*
 onuogugu afo gị adighi agwukwa agwu.

28 Umụ ndi ohu gị ga-ebigide;
 umụ umụ ha ga-eguzosie ike n'ihu gị."

Abụ Qma 103

Abụ Qma Devid.

Gozie Onyenwe anyi

1 Mkpuruobi m, too ONYENWE ANYI;
 ka ihe niile di n'ime m too aha nsọ ya.

2 Mkpuruobi m, too ONYENWE ANYI;
 echefukwala mmeso oma ya niile,

3 o bu ya na-agbaghara gi mmehie gi niile;
 na-agwokwa gi oria gi niile,

4 onye na-agbaputa ndu gi site n'olulu
 werekwa ihunanya na omiiko kpukwasị gi dika okpueze,

5 onye na-eji ezi ihe na-emejuputa ochicho gi niile,
 ka oge okorobia gi buru ihe a gbanwere dika nke ugo.*

6 ONYENWE ANYI na-arụ ọrụ ezi omume,
 na-ekpe ikpe ziri ezi nye ndi a na-emegbu emegbu.

7 O mere ka Mosis mata uzọ ya,
 mekwaa ka umu Izrel mara ọrụ ya di iche iche:

8 ONYENWE ANYI nwere obi omiiko na-emekwa amara.
 O dighi ewe iwe osiso, o juputara n'ihunanya.

9 Iwe ya anaghi adigide ruo mgbe ebighi ebi,
 o bughị oge niile ka o na-anogide na-ata mmadu uta;

10 o bughị dika mmehie anyi si di ka o na-emeso anyi,
 o dighi akwughachi anyi dika ajo omume anyi si di.

11 N'ihia na dika eluigwe si di elu karia ụwa,
 otu a ka ihunanya ya si di ukwu n'ebe ndi na-atu egwu ya no.

12 Dika owuwa anyanwu si di anya, site n'odida anyanwu,

* **Abụ Qma 102:27** 102:27 Aiz 41:1; Aiz 43:10; Mal 3:6; Hib 13:8; Jem 1:17 * **Abụ Qma 103:5**
 103:5 Ugo O bu idi ike na ndu ogologo ka e ji mara nnunu ugo.

otu a ka o sirila mee ka mmehie anyị niile dịrị anya site n'ebe anyị nọ.

- 13 Dịka nna si enwe obi ebere n'ebe ụmụ ya nọ,
otu a ka ONYENWE ANYỊ si enwe obi ebere n'ebe ndị na-atụ egwu ya
nọ,
- 14 n'ihì na ya onwe ya maara otu e si kpụọ anyị,
ọ na-echeta na anyị bụ aja.
- 15 Ebe mmadụ nọ, ụbọchị ya niile dị ka ahịhịa,
ọ na-etoputa, na-awasa dika okoko osisi ọhịa,
- 16 ifufe na-efesi ya ike, ọ na-adakwa,
adighi echetakwa ya n'ọ̀nọ̀du mbụ ya.
- 17 Ma ihunanya ONYENWE ANYỊ na-adigide site
n'ebighi ebi ruo ebighi ebi n'etiti ndi na-atu egwu ya.
Ezi omume ya na-adigidekwara umu umu ha,
- 18 nye ndi ahụ niile na-edebe ogbugba ndu ya
na ndi na-echeta irubere ukpuru ya isi.
- 19 ONYENWE ANYỊ emeela ka ocheeze ya guzosie ike n'eluigwe,
alaeze ya na-achị ihe niile.
- 20 Toonu ONYENWE ANYỊ, unu ndi mmuọ ozi ya,
unu ndi di ike ndi na-eme ihe o chorọ,
na-erubere okwu ya isi.
- 21 Toonu ONYENWE ANYỊ unu usuu ndi agha ya niile;
unu ndi na-ejere ya ozi, ndi na-eme uche ya.
- 22 Toonu ONYENWE ANYỊ, ọrụ aka ya niile
n'ebe ọbụla ọ na-achị.

Mkpuruobi m, too ONYENWE ANYỊ.

Abụ Ọma 104

Toonu Chineke onye okike

1 Mkpuruobi m, too ONYENWE ANYỊ.

O ONYENWE ANYỊ na Chineke m, i di ukwu nke ukwu;
i na-eyikwasị ima mma na ebube dika uwe.

2 Ọ na-eji ihè kpuchie onwe ya dika akwa;
ọ na-agbasa eluigwe dika ulọ ikwu

³ na-atọ ntọala ulọ elu ya n'elu mmiri.*

Ọ na-eji igwe ojii emere onwe ya ụgbọ agha
na-ejikwa nku nke ifufe felie elu.

4 O ji oke ifufe mere ihe na-ejere ya ozi,
meekwa ka oku na-enwu enwu buru ndi na-ejere ya ozi.

5 Ọ bụ ya toro ntọala uwa;
agaghị ewezugakwa ya site n'ọ̀nọ̀du ya.

6 I gbokwasiri ogbu mmiri n'elu ya dika ọ bụ uwe ka i yikwasiri ya,
mmiri tokpukwara ugwu niile.

7 Ma mgbe i bara mba, mmiri ahụ gbapuru,

* **Abụ Ọma 104:3** 104:3 Ems 9:6

- n'uda oke olu nke egbe eluigwe gi, ha gbapuru ozo.
- 8 Ha sitere n'elu ugwu niile,
soro gaa na ndagwurugwu,
ruokwa n'ebe ahụ i kpara oke na ha ga-anọ.
- 9 I kpara oke nye ha, nke ha na-agaghị agafe,
gbochie ha ikpuchi elu uwa ozo.
- 10 O na-eme ka mmiri, site n'ala na-asoputa na ndagwurugwu,
meekwa ka iyi niile site n'etiti ugwu na-asofe.
- 11 Ha na-enye anụ ohia niile mmiri onunụ
burukwa ebe akpịrị ikpo nkụ nke inyinya ibu ohia na-adajụ.
- 12 N'osisi di n'akuku ha ka umu anụ ufe nke eluigwe ga-anọ wuo akwu ha;
norokwa n'alaka ha buo abụ.
- 13 O na-esite n'eluigwe na-ezidata mmiri ozuzo n'elu ugwu niile;
uwa niile na-ejuputakwa na mkpuru nke oru aka ya.
- 14 O na-eme ka ahia puputara anụ ulo,
na-emekwa ka ihe a kuru n'ala puoro mmadu n'ubi ya,
ime ka nri site n'ala puputa;
- 15 mmanya nke na-enye obi mmadu anuri,
mmanu nke na-eme ka ihu na-egbupu amuma,
na achicha nke na-enye ya ume n'obi.
- 16 A na-agba osisi niile nke ONYENWE ANYI mmiri nke oma,
osisi sida nke Lebanon nke o kuru.
- 17 Umụ nnunụ na-ewu akwu ha;
n'osisi fia ka ugbala na-ewu akwu ya.
- 18 Ugwu niile di elu diiri ewu ohia;
n'ogba di na nkume ka ewi nkume na-ezo onwe ha.
- 19 I mere onwa ka o buru ihe a ga-eji na-agu oge na mgbe di iche iche;
anyanwu makwaara mgbe o ga-eji daa.
- 20 I na-eme ka ochichiri bia, o buru abali;
umu anu ohia niile nke oke ohia na-akpaghari.
- 21 Umụ odum na-agbo uja ha na-eleghari anya anu ha ga-adogbu,
ichoro onwe ha ihe oriri ahụ Chineke na-enye ha.
- 22 N'isi ututu mgbe anwu wara,
ha na-alaghachi zoo onwe ha n'ebe nzuzo ha.
- 23 Umụ mmadu na-amalitekwa oru ha n'isi ututu,
kwusikwa n'anyasi mgbe ochichiri bidoro igba.
- 24 ONYENWE ANYI, oru aka gi di otutu.
O bu site n'amamihe ka i ji kee ha.
Elu uwa niile juputara n'ihe niile i kere eke.
- 25 Leenu osimiri nke buru ibu saakwa mbara;
juputara n'ihe e kere eke na-akpu akpu nke a na-apughị iguta onu bi,
anu di ndu ma ndi ukwu ma ndi nta.
- 26 N'ebe ahụ ka ugbọ mmiri niile na-ejeghari,
n'ime ya kwa ka leviatan, nke gi onwe gi kere, na-anọ egwuri egwu.
- 27 Ha niile na-adabere na gi,
ka i nye ha nri n'otu n'otu, mgbe oge iri nri ha ruru.
- 28 I na-enye ha nri;
ha na-erikwa ya.

Mgbe i meghere ọbụ aka gị nye ha nri,
afọ na-eju ha nke ọma.

29 Mgbe i zonariri ha ihu gị,
egwu na-eju ha obi.

Mgbe i napụkwara ha ume ndu i nyere ha,
ha na-ekubi ume, nwuo, laghachikwa n'aja ebe ha siri puta.

30 Mgbe i zipuru mmuo gi,
a na-eke ha;
i na-agbanwekwa ihu elu uwa.

31 Ka ebube ONYENWE ANYI digide site n'ebighi ebi ruo n'ebighi ebi;
ka oru aka ONYENWE ANYI niile wetara ya onu,

32 onye na-ele uwa anya, uwa amaa jijiji,
onye na-emetu ugwu niile aka, ha na-akwu anwuru oku.

33 Aga m abuku ONYENWE ANYI abụ ogologo ubochi niile nke ndu m;
aga m abuku Chineke m abụ otuto oge niile m na-adu ndu.

34 Ka ntughari uche m niile buru ihe na-atọ ya uto,
dika m na-anuru onu n'ime ONYENWE ANYI.

35 Ka e kpochapu ndi mmehie niile site n'uwa.
Ka ndi niile na-emebi iwu gharakwa idi ozọ.

Too ONYENWE ANYI gi mkpuruobi m!

Toonu ONYENWE ANYI!

Abụ Ọma 105

Toonu Chineke onye na-edebe ogbugba ndu

1 Nyenu ONYENWE ANYI otuto, kwuputakwa aha ya.
Meenu ka amata n'etiti mba niile banyere ihe niile o ruru.

2 Bukuo ya abụ, bukuo ya abụ otuto;
kwuputanu oru ihe iribama ya niile.

3 Nurianu n'ime aha nsọ ya;
ka obi ndi niile na-achọ ONYENWE ANYI nuri.

4 Na-achonu ONYENWE ANYI na ike ya,
chonu ihu ya mgbe niile.

5 Chetanu oru ebube niile nke o ruru,
ihe iribama ya niile na ikpe ziri ezi niile si n'onu ya puta,

6 unu umu umu Ebrahim, bu ohu ya,
unu umu umu Jekob, ndi o hoputara.

7 Ya onwe ya bu ONYENWE ANYI Chineke anyi;
ikpe ya di n'uwa niile.

8 O na-echeta ogbugba ndu ya ruo mgbe ebighi ebi,
bu nkwa o kwere nye puku ogbo,

9 ogbugba ndu ahụ nke ya na Ebrahim gbara
na iyi o nuru nye Aizik.

10 O mere ka o guzoro nye Jekob dika ukpuru,
ma n'ebe Izrel no, dika ogbugba ndu ebighi ebi:

11 "Aga m enye gi ala Kenan

dịka oke i ga-eketa.”

- 12 Mgbe ha dị ole na ole n'ọnuogugụ,
n'ezie ha dị ole na ole, burukwa obia n'ime ya.
- 13 Ha waghari site n'otu mba gaa na mba ozo,
sitekwa n'otu alaeze gaa alaeze ozo.
- 14 O kweghi ka onye obula mekpaa ha ahụ;
o baara ndi eze mba n'ihu ha;
- 15 si, “Unu emetukwala ndi m e tere mmanu aka;
unu emekpakwala ndi amuma m ahụ.”
- 16 O zitere unwu n'ala ahụ,
bibie uzọ niile ha si enweta ihe oriri;
- 17 o zipuru otu nwoke ka o gaa n'ihu ha,
Josef, onye e refuru dika ohu.
- 18 Ha ji mkporo igwe meruo ya ahụ n'ukwu,
nyanyekwa ya mkporo igwe n'olu,
- 19 tutu ruo mgbe ihe ahụ o kwuru na o ga-eme mezuru,
tutu ruo mgbe okwu ONYENWE ANYI nwaputara ya dika onye eziokwu.
- 20 Eze ahụ zipuru ozi ka a topu ya,
onye ahụ na-achi ndi di iche iche mere ka o nwere onwe ya.
- 21 O mere ya ka o buru onyenwe ezinaulo ya,
onye na-achi ihe niile o nwere,
- 22 ikuziri umu eze ndi ikom dika o si masi ya,
na izi ndi okenye ya amamihe.
- 23 Mgbe ahụ, Izrel bara n'ala Ijpt;
Jekob bikwara n'ala Ham dika onye si mba ozo bia.
- 24 ONYENWE ANYI mere ka ndi ya mubaa nke ukwu;
o mere ka ndi ya di ukwu n'ọnuogugụ kari ndi iro ha,
- 25 ndi o tughari obi ha ka ha kpoo ndi ya asi,
ka ha gbaa izu nzuzo megide ndi ohu ya.
- 26 O zipuru Mosis, ohu ya,
na Eron, onye o hoputara.
- 27 Ha mere otutu ihe iribama di iche iche n'etiti ha,
oru ebube ya di iche iche n'ala Ham.
- 28 O zipuru ochichiri, mee ka ala ahụ gbaa ochichiri,
n'ihu na ha nupuru isi megide okwu ya.
- 29 O mere ka mmiri ha niile ghoo obara,
nke mere ka azu niile di n'ime ya nwusia.
- 30 Ala ha niile juputara n'awo
o buladi n'ime onuulo ndina nke ndi na-achi achi.
- 31 O kwuru okwu, igwe ijiji na anwu nta
di iche iche ejuputa n'ala ha niile.
- 32 N'onodu mmiri ozuzo, o zitere ha
mkpuru mmiri na amuma egbe eluigwe n'ala ha niile;
- 33 o tijisiri osisi vaini na osisi fiig niile ha,
kwatusiakwa osisi niile di n'ala ha.
- 34 O kwuru okwu, igurube na ukpana
a na-apughi iguta onu juputara ebe niile;
- 35 ha richapuru ihe niile bu ahia ndu di n'ala ahụ,
ripiakwa mkpuru niile ha kuru n'ubi ha.

- 36 Mgbe ahụ, o gburu ndị niile e buru ụzọ mụọ n'ala ahụ,
mkpuru mbụ nke ndị ikom ha.
- 37 O kpoputara umu Izrel, ndi chiri olaocha na olaedo,
o dighi otu onye n'ime ebo ya niile nke ahụ na-esighi ike.
- 38 Obi di Ijpt utọ mgbe ha puru,
n'ihhi na oke egwu ndi Izrel dakwasiri ha.
- 39 O gbasara igwe ojii dika ihe mkpuchi,
na oku na-enye ihè n'abali.
- 40 Ha rioro ya, o zitere ha umu nnunu kweel,
jirikwa achicha si n'eluigwe nyejuo ha afo.
- 41 O tiwara nkume ahụ, mmiri sputara;
o soghari n'ime ozara dika iyi.
- 42 N'ihhi na o chetara nkwa ya di nsọ,
nke o kwere ohu ya Ebrahim.
- 43 O ji anuri duputa ndi ya,
jirikwa onodu iti mkpu onu duputa ndi ya o hoputara;
- 44 o nyere ha ala niile nke mba di iche iche,
ha ghoru ndi nnweta nke ihe ndi ozu rupuata,
- 45 ka ha nwee ike debe ukuru ya niile
ma na-erubekwa isi n'iwu ya niile.

Toonu ONYENWE ANYI.

Abụ Qma 106

Toonu Chineke onye ebere

1 Toonu ONYENWE ANYI.

Keleenu ONYENWE ANYI n'ihhi na o di mma;
Ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighi ebi.

2 Onye puru ikwuputasiha ihe ukwu niile nke ONYENWE ANYI na-aru
maobu kwuputa otuto ya niile?

3 Ndi a goziri agozi ka ha bu, bu ndi na-edebe ikpe ziri ezi,
ndi ahụ na-eme ezi ihe mgbe niile.

4 O ONYENWE ANYI, cheta m mgbe i ga-egosi ndi gi ihuma,
bia leta m, mgbe i na-azoputa ha,

5 ka m soro keta oke na ngozi ndi gi i hoputara,
ka m keta oke n'onu ahụ diri mba gi
sorokwa ihe nketa gi nye otuto.

6 Anyi emehiela, dika nna nna anyi ha mehiere;
anyi emeela ihe ojoo, ruokwa oru ajo omume.

7 Mgbe nna nna anyi ha no n'Ijpt,
ha echeghi uche banyere oru ebube gi niile;
ha echetakwaghi iba uba nke ebere gi niile,
kama ha nupuru isi n'akuku oke osimiri ahụ, bu Osimiri Uhie.

8 Ma o zoputara ha n'ihhi aha ya,
ime ka a mara ike ya di ukwu.

- 9 Ọ baara Osimiri Uhie mba, ọ tachaa;
o dufere ndị ya site n'ebe dị omimi gafee dika ọ bu ọzara.
- 10 Ọ zoputara ha site n'aka ndi kporo ha asi;
gbaputakwa ha site n'aka ndi iro ha.
- 11 Mmiri ahụ riri ndi iro ha niile;
ọ dighi otu onye n'ime ha foduru.
- 12 Mgbe ahụ, ha kweere okwu gi niile,
ma bukuo gi abụ otuto.
- 13 Ma o teghi aka, ha chefuru ihe niile ọ ruru,
ha e chereghi ka ndumodu ya puta ihè.
- 14 N'ozara, ha sooro ochicho nke obi ha;
n'ala togboro n'efu, ha nwara Chineke onwunwa.
- 15 N'ihia ya, o nyere ha ihe ha rioro ya,
ma zite oria na-eefe efe ka ọ dakwasị ha.
- 16 N'etiti omuma ulo ikwu ha, ha kworo ekworo megide Mosis
na Eron, ndi e doro nsọ nye Onyenwe anyi.
- 17 Ala meghere loda Datan,
o likwara Abiram, na ndi otu ya.
- 18 Oku repiara ndi niile sonyere ha;
ire oku repiara ndi ajo omume.
- 19 Na Horeb, ha kpuru nwa ehi,
kpo isiala nye arusi e jiri igwe pia.
- 20 Ha jiri oyiya oke ehi nke na-ata ahijia
ghanwere Ebube ha.
- 21 Ha chefuru Chineke, onye zoputara ha,
onye ruru otutu oru di ukwu n'Ijpt,
- 22 otutu ihe iribama n'ala Ham,
na otutu oru itunanya n'akuku Osimiri Uhie.
- 23 N'ihia ya, o kwuru na ọ ga-ala ha n'iyi,
ma Mosis, onye ya ọ hoputara,
guzoro n'etiti ndi ahụ na Chineke,
ka oke iwe ya ghara ila ha n'iyi.
- 24 Emesia, ha ledara ala oma ahụ anya,
ha ekwenyeghi na nkwa ya.
- 25 Ha tamuru ntamu n'ime ulo ikwu ha;
ha erubekwaghi isi nye ONYENWE ANYI.
- 26 N'ihia nke a, o weliri aka ya elu nuoro ha iyi
na ọ ga-eme ka ha niile nwuo n'ozara,
- 27 mee ka agburu ha daa n'etiti mba di iche iche,
ma chusasia ha n'ala niile.
- 28 Ha dinyeere ndi na-eefe arusi Baal nke Peoa,
riekwa ihe e ji choro chi na-enweghi ndu aja;
- 29 ha sitere n'ajo omume ha kpasuo ONYENWE ANYI iwe,
nke mere ka oria na-eefe efe dakwasị ha.
- 30 Ma Finehaz guzoro oto, mee ihe ziri ezi,
oria ahụ na-eefe efe kwusikwara.
- 31 A gunyere nke a dika ezi omume nye ya
site n'ogbo ruo n'ogbo.

- 32 N'akukū mmiri Meriba, ha kpasuru ONYENWE ANYỊ iwe,
n'ihì ha, nsogbu dakwasiri Mosis;
- 33 n'ihì na ha nupuru isi megide Mmuo nke Chineke,
Mosis kwuru okwu, na-echeghi echiche banyere ihe o na-ekwu.
- 34 Ha egbuchapughi mba niile bi n'ala ahụ
dika ONYENWE ANYỊ doro ha aka na nti ka ha mee.
- 35 Kama ha gwakotara onwe ha na mba niile nke ala ahụ,
site otu a, muta ime ka ha na-eme.
- 36 Ha fere arusi ha ofufe,
nke ghorọ ihe ima n'onya nye ha.
- 37 Ha gara n'ihu were umu ha ndi ikom na ndi
inyom choro chi na-abughi chi aja.*
- 38 Ha na-awufu obara ndi na-emeghi ihe obula,
obara umu ha ndi ikom na ndi inyom,
bu ndi ha churu dika aja nye arusi niile nke ala Kenan,
si otu a jiri obara ha meruo ala ahụ.
- 39 Ha sitere n'ihe ha na-eme meruo onwe ha;
site n'aka oru ha, maka uru ha nyefere onwe ha n'aka ndi na-emeru
ha.
- 40 N'ihì nke a, iwe were ONYENWE ANYỊ megide ndi ya;
o gukwara ihe nketa ya dika ihe ruru aru.
- 41 O raara ha nye n'aka ndi mba ozọ di iche iche,
ndi kporo ha asi chikwara ha.
- 42 Ndi iro ha mekpara ha ahụ
chie ha onu n'ala n'okpuru ike ha.
- 43 Otutu oge, o naputara ha,
ma ha nogidesiri ike n'inupu isi site na ndumodu ya,
buru ndi lara n'iyi n'ime mmehie ha.
- 44 Ma mgbe o nuru mkpu akwa ha,
onodu mkpagbu ha metutara ya;
- 45 n'ihì ha, o chetara ogbugba ndu ya,
sitekwa n'oke ihunanya ya, meere ha ebere.
- 46 O na-emekwa ka ndi ahụ dotara ha n'agha
nwee omiiko n'ahụ ha.
- 47 O ONYENWE ANYỊ Chineke anyi, zoputa anyi,
chikota anyi site n'aka mba di iche iche,
ka anyi nwee ike nye aha nsọ gi ekele
ma nyaakwa isi n'ime otuto gi.
- 48 Otuto diri ONYENWE ANYI, bu Chineke nke Izrel,
site n'ebighi ebi ruo ebighi ebi.

Ka mmadu niile si, "Amen!"

Toonu ONYENWE ANYI.

Nchikota nke ise

* **Abụ Qma 106:37** 106:37 Maobu, ajo mmuo

107*Abụ Qma 107-150**Ekele maka Chineke onye na-anaputa*

- 1 Keleenu ONYENWE ANYI, n'ihhi na o di mma;
ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighi ebi.
- 2 Ka ndi niile ONYENWE ANYI gbaputara kwuo otu a,
ndi niile o gbaputara site n'aka onye kporo ha asi,
- 3 ndi o kpolatara site n'ala niile di iche iche,
site n'owuwa anyanwu na odida anyanwu, site n'ugwu na ndida.
- 4 Ufodu waghari n'ozara, ala nke togboro n'efu,
ha enweghi ike ichota uzọ nke ga-eduba ha n'obodo ebe ha ga-ebi.
- 5 Aguu guru ha, akpiri kpokwara ha nku,
olileanya gwuru ha n'obi.
- 6 Mgbe ahụ, ha kpokuru ONYENWE ANYI, n'ime nsogbu ha,
o naputakwara ha site na mkpagbu ha niile.
- 7 O duuru ha n'uzo ziri ezi
baa n'obodo ha ga-ebi.
- 8 Ka ha kelee ONYENWE ANYI n'ihhi ihunanya ya nke na-adighi agwu agwu
na n'ihhi oru ebube ya niile nye umu mmadu,
- 9 n'ihhi na o jirila otutu ezi ihe nyejuo ndi aguu na-agu afọ
meekwa ka onye akpiri na-akpo nku njuo afọ.
- 10 Ufodu noduru ala n'ochichiri na n'onodu oke ihe mwute nke obi,
ndi no n'ulo mkporo na-ata ahuhu ndi e ji mkporo igwe kee ha agbu,
- 11 n'ihhi na ha nupuru isi megide okwu niile nke Chineke
ma lelikwaa ndumodu niile nke Onye kachasi ihe niile elu.
- 12 N'ihhi ya, Chineke mere ka ha hujuo anya site n'idogbu onwe ha n'oru,
ha suru ngongo daa, ma o dighi onye obula nyeere ha aka ibilite oto.
- 13 Mgbe ahụ, ha kpokuru ONYENWE ANYI n'ime nsogbu ha,
o zoputara ha site na mkpagbu ha niile.
- 14 O mere ka ha site n'ochichiri na oke ihe mwute nke obi puta.
O tiji kwara agbu ha niile.
- 15 Ka ha kelee ONYENWE ANYI n'ihhi ihunanya ya, nke na-adighi agwu agwu
na n'ihhi oru ebube ya niile nye umu mmadu,
- 16 n'ihhi na o tiji siela onu uzọ ama niile e ji bronz kpuo
gbujiekwa mkporo ikpochi uzọ niile e ji igwe kpuo.
- 17 Ufodu ghoru ndi nzuzu site na nnupu isi
taakwa ahuhu n'ihhi njehie ha niile.
- 18 Ihe oriri obula ghoru ha ihe ruru aru
ha biakwara onu uzọ ama onwu nso.
- 19 Mgbe ahụ, ha kpokuru ONYENWE ANYI n'ime nsogbu ha
o zoputara ha site na mkpagbu ahụ niile.
- 20 O zipuru okwu onu ya, gwofo ha;
o naputara ha site n'ili.
- 21 Ka ha kelee ONYENWE ANYI n'ihhi ihunanya ya nke na-adighi agwu agwu
na n'ihhi oru ebube ya niile nye umu mmadu.
- 22 Ka ha chuo aja ekele nye ya
jirikwa otutu abụ onu kwuputa banyere oru ya niile.

- 23 Ụfọdụ ji ụgbọ mmiri na-ejegharị n'elu oke osimiri;
ha bụ ndị na-azụ ahịa ma na-ebugharịkwa ngwa ahịa n'elu oke osimiri.
- 24 Ha hụrụ ọrụ niile nke ONYENWE ANYỊ,
otụtụ ọrụ ebube ya n'ogbu mmiri.
- 25 N'ihì na o kwuru okwu mere ka oke ifufe kuo
nke buliri ebili mmiri elu.
- 26 Ha bụ ndị e buliri nnọọ ezigbo elu, ma budatakwa ruo ogbu mmiri niile;
n'ọnọdụ ihe egwu ahụ, obi lọrọ ha mmiri.
- 27 Ha na-adaghari, na-anaghari kwa dika ndi n'ubigara mmanya oke.
Mmụta ha banyere inya ụgbọ mmiri adighi enyekwara ha aka n'oge di otu a.
- 28 Mgbe ahụ, ha kpokuru ONYENWE ANYỊ n'ime nsogbu ha,
o mere ka ha pụta na mkpagbu ahụ niile.
- 29 O mere ka oke ifufe dere duu;
o mekwara ka ebili mmiri nke oke osimiri dajụ.
- 30 Ha n'uriri ọnụ mgbe ọ dajuru,
o duuru ha ruo ebe ha na-aga n'udo.
- 31 Ka ha kelee ONYENWE ANYỊ n'ihì ihunanya ya nke na-adighi agwu agwu
na n'ihì ọrụ ebube ya niile nye umu mmadu.
- 32 Ka ha bulie ya elu n'etiti ọgbakọ ukwu umu mmadu
ma tookwa ya na nzuko ndi okenye.
- 33 Ọ na-eme ka iyi ghọọ ọzara;
na-emekwa ka ebe mmiri si asoputa ghọọ ala kporo nku.
- 34 Ọ na-eme ka ala na-amị mkpuru hiri nne ghọọ ọzara,
n'ihì ajọ omume nke ndi bi n'ime ya.
- 35 Ọ na-eme ka ọzara ghọọ ala nke ọdọ mmiri juputara
mee ka ala akoro ghọọ isi iyi nke na-asọ asọ;
- 36 ebe ahụ ka ọ kpobatarara ndi agu na-agu ka ha biri,
ebe ahụ ka ha wuru obodo ebe ha ga-ebi.
- 37 Ha ghara mkpuru n'ubi ha di iche iche, kuokwa otutu ubi vaini
ndi miri mkpuru di ukwu;
- 38 ọ goziri ha, onugugu ha bakwara uba,
o mekwara ka anu ulo ha mubaa.
- 39 Mgbe ahụ, onugugu ha adighikwa ka ọ di na mbu,
ha bụ ndi e ji mkpagbu na ihe ndakwasị na iru ujụ wedata n'ala;
- 40 onye ahụ na-eleda ndi na-achi achị anya
mere ka ha wagharia n'ozara, ebe uzọ na-adighi.
- 41 Ma ọ na-anaputa ndi mkpa na-akpa site na nhuju anya ha,
mee ka ezinaulo ha mubaa dika igwe anu ulo.
- 42 Ndi ezi omume na-ahụ ya na-anuri onu,
ma ndi ajọ omume na-emechi onu ha nọ duu.
- 43 Onye obula maara ihe ga-echezi echiche banyere ihe ndi a,
ma tuleekwa ọrụ ihunanya ONYENWE ANYỊ nke di ukwu.

Abụ Oma 108

Abụ, Abụ Oma Devid.

Ekpere n'oge nsogbu

1 Obi m di njikere, o Chineke;

- aga m eji mkpuruobi m niile buo abụ ma kukwaa egwu.
² Teta! Ubo akwara na une!
 Aga m akpote chi obubo.
³ Aga m eto gi, O ONYENWE ANYI, n'etiti mba niile;
 aga m abụ abụ banyere gi n'etiti ndi niile di iche iche.
⁴ N'ih na ihunanya gi di ukwu kari eluigwe;
 ikwesi ntukwasi obi gi na-erukwa mbara eluigwe.
⁵ Ka e bulie gi elu, o Chineke, kari eluigwe niile,
 ka ebube gi di n'elu uwa niile.
- ⁶ Were aka nri gi zoputa anyi ma nyere anyi aka,
 ka a gbaputa ndi i huru n'anya.
⁷ Chineke esitela n'idi nsọ ya kwuo, si,
 "N'onodu onu nke mmeri, aga m ekesa Shekem,
 tukwaa Ndagwurugwu Sukot n'ihe otutu, nyepu ya.
⁸ Gilead bu nke m, Manase bukwa nke m;
 Ifrem bu okpu igwe m,
 Juda bu mkpara eze m.
⁹ Moab bu efere ikwo aka m,
 aga m atusa akpukpokwu m n'elu Edom
 n'elu isi Filistia, ana m eti mkpu mmeri."
- ¹⁰ Onye ga-akporo m gaa n'obodo e wusiri ike?
 Onye ga-edu m gaa Edom?
¹¹ O buchi gi, o Chineke? Gi onye juru anyi,
 onye na-adighi esokwa ndi agha anyi aga agha?
¹² Nyere anyi aka ka anyi puo n'aka ndi iro,
 n'ih na inyeaka mmadu bu ihe efu.
¹³ Site na Chineke, anyi ga-enwe mmeri,
 o ga-azopia ndi iro anyi niile n'ala.

Abụ Ọma 109

Abụ Ọma nke diri onyeisi Abụ. Abụ Ọma Devid.

Ntamu n'oge nsogbu

- ¹ O Chineke, onye m na-eto,
 anogidekwala na-agba nkiti,
² n'ih na ndi ajo omume na ndi aghugho
 emegheela onu ha megide m;
 ha aghaala ugha megide m.
³ Ha na-eji okwu ikpo asi gbaa m gburugburu;
 na-ebuso m agha n'efu.
⁴ N'onodu ihunanya m huru ha, ha na-ebo m ebubo
 ma abụ m nwoke onye ekpere.
⁵ Ha ji ihe ojojo na-akwu m ugwo ihe oma m mere,
 ikpo asi n'onodu ihunanya.
⁶ Hoputa otu onye ajo omume ka o guzogide ya;
 ka onye na-ebo ebubo ugha guzokwa n'aka nri ya.
⁷ Mgbe a ga-ekpe ya ikpe, ka o buru onye ikpe mara,
 ka ekpere ya maa ya ikpe onwu.
⁸ Ka ubochi ndu ya di ole na ole,

- ka onye ọzọ nara ya ọkwa ya.
- 9 Ka ụmụ ya ghoọ ndị na-enweghị nna,
ka nwunye ya buru nwanyị na-enweghị di.
- 10 Ka ụmụ ya ghoọ ndị aririọ na-enweghị ebe obibi,
ndị e si na mkpompkpo ebe ha bi chupu.
- 11 Ka ndị o ji ugwo kwakoro ihe niile o nwere,
ka ndị obia baa bukorọ ihe niile o ruputaara onwe ya.
- 12 Ka onye obula ghara igosi ya obioma;
ka onye obula gharakwa imere umu ya ndi o hapuru ebere.
- 13 Kama ka umu umu ya niile nwusia,
ka a ehichapukwa aha ha n'ogbo nke na-abia n'ihu.
- 14 Ka ONYENWE ANYI chetakwa mmehie niile nke nna nna ya ha,
ka Onyenwe anyi hapukwa igbaghara mmehie nne ya.
- 15 Ka ONYENWE ANYI na-echeta mmehie ha oge niile;
ma ka o mee ka ha buru ndi a ga-echefu echefu n'ogbo niile.
- 16 N'ihia na o dighi mgbe o chere echiche banyere imere onye ọzọ obi ebere,
o kpagburu ndi ogbenye, ndi no na mkpa
na ndi obi ha tiwara etiwa ruo n'onwu.
- 17 O huru ibu ndi ọzọ onu n'anya,
ka obubu onu biakwasị ya;
o dighi ato ya utọ igozị onye obula,
ka ngozi di anya site n'ebe o no.
- 18 O yikwasiri ibu onu dika uwe ya;
o bara n'ime ahụ ya dika mmiri,
bakwaa n'ime okpukpu ya dika mmanu.
- 19 Ka o diiri ya ka uwe mwuda nke e kere ya gburugburu dika akwa,
dika belit e kegidere ya gburugburu ruo mgbe ebighi ebi.
- 20 ONYENWE ANYI, mee ka nke a buru udi ugwo oru ndi iro m ga-anata,
bu ndi ahụ niile na-ekwu okwu ojoo megide m.
- 21 Ma gi onwe gi, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI
nyere m aka n'ihia aha gi,
site n'idi mma nke ihunanya gi, naputa m.
- 22 N'ihia na abụ m ogbenye na onye no na mkpa,
obi m tiwakwara etiwa n'ime m.
- 23 Ana m efu* dika onyinyo nke a na-ahụ anya mgbe anwu dara;
adikwa m ka igurube nke onye m bekwasi n'ahụ ya na-efechapu.
- 24 Ike agwula ikpere m, n'ihia ibu onu;
ataakwala m ahụ, buru naani okpukpu.
- 25 Aghoola m onye e ji eme ihe ochi nye ndi na-ebo m ebubo,
mgbe ha huru m, ha na-efufe isi ha.
- 26 Nyere m aka, o ONYENWE ANYI Chineke m;
zoputa m dika ihunanya gi si di.
- 27 Ka ha mara na o bu aka gi,
na o bu gi, o ONYENWE ANYI, mere ya.
- 28 Ha nwere ike nogide na-abu onu, ma i ga-agozị;
mgbe ha ga-abia ogu, a ga-eme ha ihe ihere,
ma ohu gi ga-anuri onu.

* **Abụ Ọma 109:23** 109:23 Maobu, agba barị

- 29 A ga-eji ihere yikwasị ndị na-ebo m ebubo dika uwe
werekwa ihere kee ha gburugburu dika uwe mwuda.
- 30 Aga m eji ọnu m jaa ONYENWE ANYI mma nke ukwu;
n'etiti ọha mmadu di ukwu, aga m eto ya.
- 31 N'ihia na o na-eguzo n'aka nri nke onye no na mkpa,
izoputa ya site n'aka ndi na-ama ya ikpe onwu.

Abụ Oma 110

Abụ Oma Devid.

Onyenwe anyi na onye ya o tere mmanu

1 ONYENWE ANYI gwara Onyenwe m okwu si ya:

- “Nodu ala n'aka nri m
ruo mgbe m ga-eme ndi iro gi
ihe mgbakwasị ukwu nye ukwu gi.”*
- 2 ONYENWE ANYI ga-eme ka ike ochichi gi site na Zayon ruo ala ndi ozo;
i ga-achi n'etiti ndi iro gi niile.
- 3 N'ubochi i ga-ebu agha,
ndi agha gi niile ga-ahoro n'onwe ha i soro gi.
Ndi yikwasiri ima mma nke idi nsọ ka uwe,
bu umu okorobia gi ga-abiakwute gi
dika igirigi site n'afọ ututu.
- 4 ONYENWE ANYI anuola iyi,
o gaghi agbanwe uche ya:
“Gi onwe gi bu onye nchujaja ruo mgbe ebighi ebi,
n'usoro Melkizedek.”
- 5 Onyenwe anyi no n'aka nri gi.
O ga-egwepia ndi eze n'ubochi oke iwe ya.
- 6 O ga-ekpe mba niile ikpe, na-atukota ndi nwuru anwu,
ma gwepia ndi na-achi achia n'elu uwa niile.
- 7 O ga-anu mmiri site n'iyi nta nke di n'akuku uzo;
n'ihia nke a, o ga-eweli isi ya elu.

Abụ Oma 111

Toonu Onyenwe anyi

1 Toonu ONYENWE ANYI!

- Aga m eji obi m niile jaa ONYENWE ANYI mma
n'ime nzuko ndi uzo ha ziri ezi na n'ime ogbakọ ukwu.
- 2 Oru niile ONYENWE ANYI na-aru di ukwu;
ndi niile na-enwe mmasi na ha na-atughari uche n'ime ha.
- 3 Oru ya juputara n'ebube na ima mma,
ezi omume ya na-adigidekwa ruo mgbe ebighi ebi.

* **Abụ Oma 110:1** 110:1 N'oge ochie, a na-aru ocheeze n'ebe di elu, ma nwee ihe nri e ji arigoru ya. Mgbe ahụ, ndi eze na-achikwasa ukwu ha n'olu ndi ha meriri n'agha, Mat 22:44; Mak 12:36; Luk 20:42-43; Hib 1:13; 1Kọ 15:25.

- 4 O meela ka e cheta ọrụ ebube ya niile;
 ONYENWE ANYỊ bụ onye amara na onye ọmịiko.
- 5 O na-egboro ndị na-atụ egwu ya mkpa ihe oriri;
 ọ na-echetakwa ọgbụgba ndụ ya ruo mgbe ebighị ebi.
- 6 O gosila ndị ya ike nke ọrụ ya niile,
 site n'inye ha ala niile nke ndị mba ọzọ.
- 7 Ọrụ aka ya niile bụ ihe kwesiri ekwesị na ikpe ziri ezi;
 ụkpụrụ ya niile bụ ihe kwesiri ntụkwasi obi.
- 8 E hiwere ha ịdị ruo mgbe niile ebighị ebi,
 ha bụ ihe e mere n'ikwesị ntụkwasi obi na izi ezi.
- 9 O wetaara ndị ya mgbaputa;
 o meela ka ọgbụgba ndụ ya guzosie ike ruo ebighị ebi,
 aha ya dị nsọ dịkwa oke egwu.
- 10 Ịtụ egwu ONYENWE ANYỊ bụ mmalite amamihe;
 ndị niile na-edebe ụkpụrụ ya nwere ezi nghota.
 Otuto ya na-adị ruo mgbe ebighị ebi.

Abụ Qma 112

Ugwọ ọrụ nke onye ezi omume

- 1 Toonu ONYENWE ANYỊ.
- Onye a gọziri agozi ka nwoke ahụ bụ onye na-atụ egwu ONYENWE ANYỊ;
 onye na-enwe oke mmasị idebe iwu ya niile.
- 2 Ụmụ ya ga-abụ ndị dị ike n'ala ahụ;
 ọgbọ ndị na-eme ihe ziri ezi ga-abụ ndị a gọziri agozi.
- 3 Akunuba na-adigide n'ụlọ ya;
 ezi omume ya na-adigidekwa ruo mgbe ebighị ebi.
- 4 Ịhè na-enwuru ndị na-eme ihe ziri ezi, ọ buladi n'ime ọchịchiri,
 nyekwa ndị na-eme amara, ndị obioma na ndị ezi omume.
- 5 Ihe ọma ga-abịara onye ahụ na-eme ebere na-ejikwa obi ya agbazinye
 ndị mmadụ ihe,
 onye na-eji ikpe ziri ezi arụ ọrụ ya niile.
- 6 N'ezie, agaghị ewezuga ya n'ọnođụ ya;
 a ga-echeta onye ezi omume ruo mgbe ebighị ebi.
- 7 O gaghị atụ egwu akụkọ ọjọọ;
 obi ya na-eguzosi ike, na-atụkwasi ONYENWE ANYỊ obi.
- 8 Obi ya siri ike, ọ gaghị atụ egwu ihe ọbụla;
 n'ikpeazụ, ọ ga-ele ndị na-akpọ ya asi anya na mmeri.
- 9 O gbasapụrụ aka ya nye ndị ogbenye onyinye dị iche iche,
 ezi omume ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi;
 a ga-ewere nsopurụ welie mpi ya elu.
- 10 Iwe ga-ewe onye ajọ omume mgbe ọ ga-ahụ ya,
 ọ ga-atagide ikikere eze tutu ọ nwụọ;
 olileanya niile nke ndị ajọ omume ga-ala n'iyi.

Abụ Ọma 113

Abụ otuto

1 Toonu ONYENWE ANYỊ!

Toonu ONYENWE ANYỊ unu ndị ohu ya.

Toonu aha ONYENWE ANYỊ.

2 Ka aha ONYENWE ANYỊ buru ihe a goziri agozi site ugbu a ruo mgbe ebighi ebi.

3 Site n'owuwa anyanwu ruo n'odida ya, aha ONYENWE ANYỊ ga-abu ihe a na-eto eto.

4 ONYENWE ANYỊ di elu kariya mba niile, ebube ya di elu kariya eluigwe.

5 Onye di ka ONYENWE ANYỊ Chineke anyi, onye nokwasiri ocheeze n'ebe di elu,

6 onye na-eme onwe ya ka o di ala ilekwasi eluigwe na uwa anya?

7 O na-esi n'uzuzu bulie ogbenye elu sitekwa n'ebe ikpofu ahija bulie onye no na mkpa elu;

8 o na-eme ka ya na umu eze ndi ikom nokoo, o na-eme ka o soro ndi a maara aha ha n'etiti umu mmadu nokoo.

9 O na-eme ka nwanyi aga biri n'ulo nke ya dika nne muru otutu umu onu juru obi.

Toonu ONYENWE ANYỊ.

Abụ Ọma 114

Abụ ncheta ngabiga

1 Mgbe umu Izrel si n'ala Ijipt puta, mgbe ezinaulo Jekob sitekwara n'ebe ndi asusu ha di iche puta,

2 Juda ghoru ebe nsu Chineke, Izrel ghoru ala o na-achi.

3 Osimiri huru ya, gbaa oso,* osimiri Jodan hukwara ya chigharia laa azu†;

4 Ugwu ukwu niile wuliri elu dika ebule; ugwu nta niile wulikwara elu dika umu aturu.

5 Gini mere gi oke osimiri, i ji na-agba oso? Osimiri Jodan, gini na-eme gi i ji chigharia laa azu?

6 Gini na-eme unu, ugwu ukwu niile unu ji na-awuli elu dika umu ebule? Gini na-emekwa unu, ugwu nta niile, unu ji na-awuli elu dika umu aturu?

7 Ka uwa niile maa jijiji n'ihu Onyenwe anyi, ka o maakwa jijiji n'ihu Chineke nke Jekob,

8 onye mere ka oke nkume gho odo mmiri, onye mere ka omu nkume gho isi iyi mmiri.‡

* **Abụ Ọma 114:3** 114:3 Qpu 14:21 † **Abụ Ọma 114:3** 114:3 Jos 3:12-16 ‡ **Abụ Ọma 114:8** 114:8 Ajz 48:21; 1Kọ 10:4

Abụ Ọma 115

Nyenu Chineke otuto

- 1 Ọ bughị anyị ka ọ dirị, o ONYENWE ANYỊ, ọ bughị anyị ka ọ dirị,
kama ọ bụ aha gị ka ebube na-adirị,
n'ihị ihunanya gị na ikwesi ntukwasị obi gị.
- 2 Gịni mere otutu mba niile nke uwa ji na-ajụ si,
"Olee ebe Chineke ha nọ?"
- 3 Chineke anyị bi n'eluigwe.
Ọ bukwa ihe toro ya uro n'obi ka ọ na-eme.
- 4 Arụsị ha niile bụ ọlaocha na ọlaedo ka e ji kpuro ha,
ha bụ oru aka mmadu.
- 5 Ha nwere onu ma ha adighi ekwu okwu,
ha nwere anya abuo ma ha adighi ahụ uzo;
- 6 ha nwere nti ma ha adighi anu ihe,
ha nwekwara imi ma ha adighi anu isisi obula;
- 7 ha nwere aka, ma ha adighi emetu ihe obula aka,
ha nwere ukwu, ma ha adighi eje ije;
ha enweghi ike iji akpiri ha mee mkpotu obula.
- 8 Ndi na-eme ha ga-adikwa ka ha.
Ndi na-atukwasị ha obi ga-adikwa ka ha.
- 9 Umụ Izrel, tukwasinu ONYENWE ANYI obi
ọ bụ onye inyeaka ha na ota ha.
- 10 Ezinaulo Eron, tukwasinu ONYENWE ANYI obi.
Ọ bụ ya bụ onye inyeaka ha na ota ha.
- 11 Unu ndi na-atu egwu ya, tukwasinu ONYENWE ANYI obi
ọ bụ onye inyeaka ha na ota ha.
- 12 ONYENWE ANYI na-echeta anyi, ọ ga-agozikwa anyi,
ọ ga-agozị ndi ya bụ Izrel,
ọ ga-agozị ezinaulo Eron,
- 13 ọ ga-agozị ndi niile na-atu egwu ONYENWE ANYI,
ma onye nta ma onye ukwu.
- 14 Ka ONYENWE ANYI mee ka unu mubaa,
unu na umu unu.
- 15 Ka ONYENWE ANYI onye kere eluigwe na elu uwa
gozie unu.
- 16 Eluigwe niile bụ nke ONYENWE ANYI,
ọ bukwa ya nyere umu mmadu elu uwa niile.
- 17 Ọ bughị ndi nwuru anwu na-eto ONYENWE ANYI,
ndi na-arida n'ebe ino duu;
- 18 ọ bụ anyi ga-aja ONYENWE ANYI mma,
site ugbo a ruo mgbe ebighi ebi.

Toonu ONYENWE ANYI.

Abụ Ọma 116

Chineke na-anaputa

- 1 Ahurū m ONYENWE ANYỊ n'anya, n'ihī na ọ nūrū olu m;
 ọ nūrū mkpu akwa m maka ebere.
- 2 N'ihī na o gere m ntị,
 aga m akpọku ya oge ndū m niile.
- 3 Agbū nke ọnwū kekoro m,
 oke ihe mgbu nke ili bīakwasiri m;
 nsogbu na iru ụjū dakwasiri m.
- 4 Mgbe ahū, akpọkuru m aha ONYENWE ANYỊ:
 "O ONYENWE ANYỊ, zoputa m!"
- 5 ONYENWE ANYỊ bụ onye na-eme ebere na onye ezi omume.
 Chineke anyị juputakwara n'omijiko.
- 6 ONYENWE ANYỊ na-echebe ndi na-enweghi uche;
 mgbe m no n'onodu mkpa, o zoputara m.
- 7 Laghachi azu zuru ike, gi mkpuruobi m,
 n'ihī na ONYENWE ANYỊ emesola gi mmeso oma.
- 8 N'ihī na gi, o ONYENWE ANYỊ, naputara mkpuruobi m site n'onwu,
 anya m site na anya mmiri akwa,
 naputakwa ukwu m site n'iso ngongo,
- 9 ka m nwee ike jegharịa n'ihu ONYENWE ANYỊ
 n'ime ala ebe ndi di ndu bi.
- 10 Ekwenyere m na ONYENWE ANYỊ mgbe m kwuru si,
 "Abu m onye no n'oke nsogbu,"
- 11 n'ime ida mba m, ekwuru m si,
 "Mmadu niile bu ndi ugha."
- 12 Gini ka m ga-enyeghachi ONYENWE ANYỊ
 n'ihī mmeso oma niile o mesoro m?
- 13 Aga m eweli iko nke nzoputa m elu
 kpokuokwa aha ONYENWE ANYỊ.
- 14 N'ihu ndi ya niile ka m ga-anọ
 mezuo nkwa m kwere ONYENWE ANYỊ.
- 15 Onwu nke ndi nsọ ya
 di oke onuahia n'anya ONYENWE ANYỊ.
- 16 O ONYENWE ANYỊ, n'ezie, abu m ohu gi;
 abu m ohu gi, nwa nwoke nke ohu gi nwanyi;
 i zoputala m site na agbu e kere m.
- 17 Aga m achuru gi aja ekele
 kpokuokwa aha ONYENWE ANYỊ.
- 18 O bukwa n'ihu ndi ya niile
 ka m ga-anọ kwughachi ONYENWE ANYỊ nkwa m kwere,
- 19 n'ime ogige ulo ONYENWE ANYỊ,
 n'etiti gi, O Jerusalem.
- Toonu ONYENWE ANYỊ.

Abụ Qma 117

Too ya n'ihì ihunanya ya

- ¹ Toonu ONYENWE ANYÌ, unu mba niile dī iche iche.
Jaakwa ya mma, unu ndī niile dī iche iche.
² N'ihì na ihunanya ya n'ebe anyì nọ dī ukwuu.
Ikwesi ntụkwasi obi ONYENWE ANYÌ na-adịkwa ruo mgbe ebighị ebi.

Toonu ONYENWE ANYÌ!

Abụ Qma 118

Kelee Onyenwe anyì

- ¹ Keleenụ ONYENWE ANYÌ n'ihì na ọ dī mma;
ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.
- ² Ka ụmụ Izrel kwuputa n'onwe ha sị,
"Ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi."
- ³ Ka ndị ezinaụlọ Eron kwuokwa sị,
"Ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi."
- ⁴ Ka ndị niile na-atụ egwu ONYENWE ANYÌ kwuo sị,
"Ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi."
- ⁵ N'ọnọdụ oke ihe mgbu m, akpọkuru m ONYENWE ANYÌ,
ọ zara m, mee ka m nwere onwe m.
- ⁶ ONYENWE ANYÌ nọnyeere m, agaghị m atụ egwu.
Gini ka mmadụ puru ime m?
- ⁷ ONYENWE ANYÌ nọnyere m; ọ bụ onye na-enyere m aka.
Aga m ele ndị iro m anya na mmeri.
- ⁸ Ọ kachasi mma igbaba n'ime ONYENWE ANYÌ
karia itukwasị ụmụ mmadụ obi.
- ⁹ Ọ kachasi mma igbaba n'ime ONYENWE ANYÌ
karia itukwasị ndị amara aha ha obi.
- ¹⁰ Mba niile gbara m gburugburu
ma site n'aha ONYENWE ANYÌ aga m ala ha n'iyi.
- ¹¹ Ha gbara m gburugburu,
ma site n'aha ONYENWE ANYÌ ka m na-egbuda ha.
- ¹² Ha gbara m gburugburu dika anụ,
ma e menyoala ha dika ogwu na-ere oku;
site n'aha ONYENWE ANYÌ, ka m na-egbuda ha.
- ¹³ Akwaghachiri m azụ, agaara m ada,
ma ONYENWE ANYÌ nyere m aka.
- ¹⁴ ONYENWE ANYÌ bụ ike m na abụ m;
ọ ghoala nzoputa m.
- ¹⁵ Olu iti mkpu onụ na mmeri
na-ada n'ime ulọ ikwu ndị ezi omume:
"Aka nri ONYENWE ANYÌ emeela otutu ihe dī ukwuu!"
¹⁶ Aka nri ONYENWE ANYÌ bụ ihe e weliri elu;
aka nri ONYENWE ANYÌ emeela otutu ihe dī ukwuu!"
- ¹⁷ Agaghị m anwụ,
kama aga m adi ndụ kwusaara ndị ozo oru ebube ONYENWE ANYÌ ruru.

- 18 ONYENWE ANYỊ tara m ahụhụ nke ukwuu,
ma o nyefeeghi m n'aka ọnwụ.
- 19 Megheere m ọnu ụzọ ama nke ezi omume;
aga m abanye nye ONYENWE ANYỊ ekele.
- 20 Nke a bu ọnu ụzọ ulonso ONYENWE ANYỊ,
ebe ndi ezi omume ga-esite na ya banye.
- 21 Aga m enye gi ekele, n'ihi na i zara m;
i ghoola nzoputa m.
- 22 Nkume ahụ ndi na-ewu ulo juru,
aghoola nkume isi ntala* ulo;
23 nke a bu ọru aka ONYENWE ANYỊ,
o bukwa ihe itunanya n'anya anyi.
- 24 Nke a bu ubochi ONYENWE ANYỊ anyi mere,
ka anyi nuria onu, nweekwa obi utọ n'ime ya.
- 25 O ONYENWE ANYỊ, zoputa anyi;
o ONYENWE ANYỊ, mee ka ihe gaara anyi nke oma.
- 26 Onye a goziri agozi ka onye ahụ bu, nke na-abia n'aha ONYENWE ANYỊ.
Anyi sitere n'ulo ONYENWE ANYỊ na-agozu gi.
- 27 ONYENWE ANYỊ bu Chineke,
o bu ya mere ka ihe ya mukwasi anyi.
Chiri igu nkwi n'aka gi, soro ndi ji onu bata n'ogige Chineke
biaruo n'ebe ichu aja.
- 28 I bu Chineke m, aga m eto gi;
i bu Chineke m, aga m ebuli gi elu.
- 29 Keleenu ONYENWE ANYỊ n'ihi na o di mma,
ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighi ebi.

Abụ Ọma 119

§ Alef

- 1 Ndi a goziri agozi ka ha bu, bu ndi uzọ ha na-enweghi ihe ita uta obula,
ndi na-ejeghari dika iwu ONYENWE ANYỊ si di.
- 2 Ndi a goziri agozi ka ha bu, bu ndi na-edebe ukpuru ya
ma jirikwa obi ha niile na-achosi ya ike.
- 3 Ha adighi eme ihe ojojo obula;
ha na-ejeghari n'uzo ya niile.
- 4 I doola ukpuru
ndi a ga-erubekwara isi.
- 5 O ga-adi m mma ma o buru na m anogidesie ike
na-erube isi nye iwu gi niile!
- 6 Mgbe ahụ, ihere agaghi eme m
mgbe m tulere uche n'iwu gi niile.
- 7 Aga m eji obi ziri ezi too gi
dika m na-amu ihe banyere iwu gi ziri ezi.
- 8 Aga m erubere iwu gi niile isi;
biko ahapukwala m.

* **Abụ Ọma 118:22** 118:22 Ya bu, isi nkuku ulo

▣ *Bet*

- 9 Olee ụzọ nwa okorobia ga-esi bie ndụ dị nsọ?
 O bụ site n'ibi ndụ dika okwu gị si dị.
- 10 Eji m obi m niile na-achosi gị ike.
 Ekwela ka m kpafuo site n'ihe niile i nyere n'iwu.
- 11 Ezoola m okwu gị niile n'obi m,
 igbochi m imehie imegide gị.
- 12 Otuto dirị gị, o ONYENWE ANYI;
 kuziere m iwu gị niile.
- 13 Aga m eji egbugbere ọnu m gugharịa
 iwu niile nke si n'ọnu gị.
- 14 Ana m anurị ọnu n'igbaso iwu gị niile
 dika mmadu si anurị ọnu n'ime oke iba uba.
- 15 Ana m atugharị uche n'ụkpuru gị
 na-atulekwa uche n'uzọ gị niile.
- 16 Iwu gị na-amasị m;
 agaghị m elefu okwu gị anya.

▣ *Gimel*

- 17 Meere ohu gị ihe oma, ka m nwe ike dị ndụ;
 aga m erubere okwu gị isi.
- 18 Kpughee anya m abụọ
 ka m hụ oke ihe ebube niile dị iche iche dị n'ime okwu gị.
- 19 Abụ m onye ọbia n'elu uwa;
 ezonarịla m iwu gị niile.
- 20 N'oge niile, ihe banyere iwu gị niile
 na-agụ mkpuruobi m agụ.
- 21 I na-abara ndị mpako mba, ha bụ ndị a buru ọnu
 na ndị na-anaghị agbaso iwu gị.
- 22 Site n'ebe m nọ wepu ichi ọchi na nlelị,
 n'ihhi na m na-edebe ụkpuru gị niile.
- 23 N'agbanyeghị na ndịisi nọkoro na-ekwulu m,
 ohu gị ga-atugharị uche n'iwu gị.
- 24 Ụkpuru gị niile bụ ihe na-amasị m;
 ha bụ ndị ndumodu m.

▣ *Dalet*

- 25 Mkpuruobi m na-arapara n'uzuzu;
 kpoghachite ndụ m dika okwu gị si dị.
- 26 Akowaara m gị ụzọ m niile, i zakwara m;
 ugbu a, kuziere m iwu gị.
- 27 Mee ka m ghotā ozizi ụkpuru gị;
 ka m nwe ike tugharịa uche n'oru ebube gị niile.
- 28 Iru ụjū emeela ka mkpuruobi m daa mba;
 gbaa m ume dika okwu gị si dị.
- 29 Chebe m puo n'uzọ aghugho niile;
 site n'iwu gị meere m amara.
- 30 Ahoroala m ụzọ ikwesi ntukwasị obi;
 e kpebiela m idebe obi m n'iwu gị niile.
- 31 O ONYENWE ANYI, ana m ejigidesi iwu gị niile aka ike;
 ekwela ka ihere mee m.
- 32 Aga m agbaso iwu gị niile
 n'ihhi na i meela ka obi m nwere onwe ya.

▣ *He*

- 33 O ONYENWE ANYI, zi m ụzọ m ga-esi gbasoo iwu gi niile;
mgbe ahụ, aga m edebe ha ruo n'ogwugwu.
- 34 Nye m nghota, aga m edebe iwu gi
ma jiri obi m niile rubere ya isi.
- 35 Duo m n'uzọ nke iwu gi niile,
n'ihia na o bu n'ime ha ka m na-achota obi uto.
- 36 Mee ka obi m chee ihu n'iwu gi niile
o bughị nye uru na-esite n'ochicho nke onwe.
- 37 Wepu anya m site n'ihe na-abaghị uru;
chebe ndu m dika okwu gi si di.*
- 38 Mezuokwa i kwere ohu gi,
ka a tuo egwu gi.
- 39 Wepu nkocha nke m na-atu egwu ya,
n'ihia na iwu gi niile ziri ezi.
- 40 Ukpuru gi na-agusi m aguu ike!
Chebe ndu m site n'ezi omume gi.
- † Waw
- 41 O ONYENWE ANYI, ka ihunanya gi nke na-adigide biakwasị m,
nzoputa gi dika nkwa i kwere si di;
- 42 mgbe ahụ, aga m azaghachi onye ahụ na-achị m ochi,
n'ihia na ana m atukwasị obi m n'okwu gi.
- 43 Esitela n'onu m napu okwu nke eziokwu,
n'ihia na olileanya m di n'iwu gi niile.
- 44 Aga m anogide na-erubere iwu gi isi
ruo mgbe ebigi ebi.
- 45 Aga m ejeghari n'onodu inwere onwe
n'ihia na achoputala m ukpuru gi niile.
- 46 Aga m ekwuputa banyere ukpuru gi n'ihu ndi eze
ma ihere agaghị eme m,
- 47 n'ihia na iwu gi na-amasi m
n'ihia na ahuru m ha n'anya.
- 48 Ana m eweliri iwu gi niile aka elu, bu ndi m huru n'anya,
ana m atugharikwa uche n'iwu gi niile.
- † Zayin
- 49 Cheta okwu i nyere ohu gi,
n'ihia na i nyela m olileanya.
- 50 Nkasiobi m n'ime ita ahuhu m bu nke a:
nkwa gi na-echebe ndu m.
- 51 Ndi mpako na-akwa m emo na-esepughị aka,
ma anaghị m esite n'iwu gi wezuga onwe m.
- 52 O ONYENWE ANYI, ana m echeta iwu gi niile, ndi di site na mgbe ochie,
ha na-ewetara m nkasiobi.
- 53 Ana m ewe iwe nke ukwu n'ihia ndi ajo omume,
ndi gbakutara iwu gi azu.
- 54 Iwu gi niile bu isi okwu abụ m
ebe obula m na-anọ.
- 55 N'abalị, o ONYENWE ANYI, ana m echeta aha gi,
aga m edebekwa iwu gi.
- 56 Nke a burijị ihe m na-eme oge niile:
ana m erubere ukpuru gi isi.

* **Abụ Qma 119:37** 119:37 Mee ka m di ndu n'uzo gi

▮ *Het*

- 57 O ONYENWE ANYI, i bụ ihe nketa m;
ekweela m nkwa irube isi nye okwu gi niile.
- 58 Ejirila m obi m niile choo ihu gi;
meere m ebere dika nkwa gi si di.
- 59 Echeela m echiche banyere uzo m niile,
chighariakwa na-agbaso ukpuru gi niile.
- 60 Aga m eme ngwangwa, agaghi atufu oge
irubere iwu gi niile isi.
- 61 A sikwari na ndi ajo omume ejiri udo kee m agbu,
agaghi m echefu iwu gi.
- 62 N'etiti abali, aga m ebili nye gi ekele
n'ih iwu gi niile ziri ezi.†
- 63 Abụ m enyi ndi niile na-atu egwu gi,
ndi niile na-agbaso ukpuru gi.
- 64 O ONYENWE ANYI, uwa niile juputara n'ihunanya gi;
kuziere m iwu gi niile.

▮ *Tet*

- 65 Meere ohu gi ihe oma
dika okwu gi si di, o ONYENWE ANYI.
- 66 Zi m ihe omuma na ikpe ziri ezi
n'ih i na ekwenyere m n'iwu gi niile.
- 67 Tupu m nwee nsogbu, a kpafuru m,
ma ugbu a, ana m erubere okwu gi isi.
- 68 I di mma, ihe i na-eme ziri ezi;
kuziere m iwu gi niile.
- 69 N'agbanyeghi na ndi mpako a gbasala okwu ugha techie m,
ana m eji obi m niile na-edebe ukpuru gi.
- 70 Obi ha siri ike, o dighi ihe na-emetuta ha,
ma ana m enwe mmasi n'iwu gi.
- 71 O di mma na m tara ahuhu
ka m nwee ike muta iwu gi niile.
- 72 Iwu si n'onu gi puta di oke onuahia nye m
karia imerime puku olaocha na olaedo.

▮ *Yod*

- 73 Aka gi kere m, kpuokwa m;
nye m nghota ka m muta iwu gi niile.
- 74 Ka ndi na-atu egwu gi nuria mgbe ha huru m,
n'ih i na olileanya m di n'okwu gi.
- 75 O ONYENWE ANYI, amaara m na iwu gi niile ziri ezi,
o bukwa n'ikwesi ntukwasi obi ka i tara m ahuhu.
- 76 Ka ihunanya gi nke na-adighi agwu agwu kasie m obi,
dika nkwa i kwere ohu gi si di.
- 77 Ka omijiko gi biakwasi m, ka m nwee ike di ndu,
n'ih i na iwu gi na-amasi m.
- 78 Ka ihere mee ndi mpako n'ih ihe ojojo ha mere m na-enweghi ihe m
mere;
ma aga m atughari uche n'ukpuru gi.
- 79 Ka ndi niile na-atu egwu gi biakwute m,
ndi na-aghota ukpuru gi niile.
- 80 Ka m were obi zuruoke na-agbaso ukpuru gi niile,

† **Abụ Oma 119:62** 119:62 Orụ 16:25

ka ihere ghara ime m.

➤ *Kap*

- 81 Mkpurūobi m na-ada mba site n'ochichọ ya maka nzọputa gi,
ma olileanya m di n'okwu gi.
- 82 Anya na-egbu m mgbu ebe m na-ele anya nkwa gi;
ana m asi, "Olee mgbe i ga-akasi m obi?"
- 83 N'agbanyeghi na adi m ka karama akpukpo‡ nke di n'anwuru oku,
anaghi m echefu iwu gi niile.
- 84 Ruo olee mgbe ka ohu gi ga-anogide na-eche?
Olee mgbe ka i ga-ata ndi na-akpagbu m ahuhu?
- 85 Ndi mpako na-egwuru m olulu,
bu ihe nke na-adighi ka iwu gi si di.
- 86 Iwu gi niile kwesiri ntukwasị obi;
nyere m aka, n'ihi na ndi mmadu na-akpagbu m ma o nweghi ihe m
mere ha.
- 87 O foduru ntakiri ihe, ha gaara ala m n'iyi,
ma agbakutaghi m ukpuru gi azu.
- 88 Site n'ihunanya gi nke na-adigide chebe ndu m,
ka m nwe ike rube isi n'iwu nke onu gi.

↳ *Lamed*

- 89 O ONYENWE ANYI, okwu gi na-adigide ruo mgbe ebighi ebi;§
o na-eguzosi ike n'eluigwe.
- 90 Ikwesi ntukwasị obi gi na-adigide site n'ogbo ruo n'ogbo;
o bu gi kere uwa, o na-eguzosikwa ike.
- 91 Ruo taa, iwu gi niile na-eguzosi ike,
n'ihi na ihe niile na-ejere gi ozi.
- 92 A sikwari na iwu gi anaghi amasi m,
agaara m anwu n'ime nsogbu m.
- 93 Agaghi m echefu ukpuru gi niile,
n'ihi na o bu ha ka i ji chebe ndu m.
- 94 Zoputa m, n'ihi na abu m nke gi;
achoputala m ukpuru gi niile.
- 95 Ndi ajo omume na-eche ila m n'iyi,
ma aga m atughari uche n'ukpuru gi.
- 96 Ana m ahụ nsotu ihe niile zuruoke,
ma iwu gi niile enweghi nsotu.

↻ *Mem*

- 97 O, otu m si hu iwu gi n'anya!
Ana m atughari uche na ya ogologo ubochi niile.
- 98 Iwu gi na-eme ka amamihe m kari nke ndi iro m,
ha na-anonyere m oge niile.
- 99 Enwere m nghota kari ndi na-ezi m ihe,
n'ihi na ana m atugharia uche n'iwu gi niile.
- 100 Enwere m nghota kari ndi okenye
n'ihi na ana m erubere ukpuru gi niile isi.
- 101 Ajuru maju ije ije n'uzo ojo obula
ka m nwee ike rubere okwu gi isi

‡ **Abụ Qma 119:83** 119:83 O bu ihe eji agbanye mmanya, n'elu ekwu isi nri a kwanyere oku ka a na-ekonye karama akpukpo anu a gbanyere mmanye ohuru. Nke a bu iji mee ka mmanya ahụ nwee ike gbaa uka osijiso. N'ihi na-edebere ya n'oku, akpukpo anu ahụ na-akpo nku, taa ahụ, di ochie, burukwa ihe na-abaghi uru ozo na ihe a na-atufu atufu. § **Abụ Qma 119:89** 119:89 Aiz 40:8; Mat 24:35; 1Pt 1:25

- 102 Ewezugaghị m onwe m n'iwu gị niile,
n'ihì na ọ bụ gị onwe gị ziri m ha.
- 103 Lee ka okwu gị niile si atọ m uto,
ha dị uto n'ọnu m karịa mmanụ ahu!
- 104 A na-enweta nghota site n'ukpuru gị niile;
ya mere ana m akpo uto ojuo obula asi.
- ↳ *Nun*
- 105 Okwu gị bụ oriona diri ukwu m
burukwa ihè n'uzo m.
- 106 Anuola m iyi, mee ka o guzosie ike,
na aga m agbaso iwu ezi omume gị niile.
- 107 Ataala m ahuhu nke ukwu;
chebe ndu m, o ONYENWE ANYI, dika okwu gị si di.
- 108 O ONYENWE ANYI, nabata otuto afo ofufu niile nke si n'onu m,
kuziekwara m iwu gị niile.
- 109 Mkpuruobi m na-adi m n'obuaka m oge niile,
ma echezoghị m iwu gị.
- 110 Ndi ajo omume esielera m onya,
ma esitebeghi m n'ukpuru gị kpafuo.
- 111 Iwu gị niile bu ihe nketa m ruo mgbe ebighi ebi;
ha bu ihe na-enye obi m onu.
- 112 Obi m ekpebiela idebe ukpuru gi
ruo na ngwucha.
- ↳ *Samek*
- 113 Ana m akpo ndi na-enwe obi abuo asi,
ma ahuru m iwu gị n'anya.
- 114 I bu ebe mgbaba m na ota m;
olileanya m di n'okwu gi.
- 115 Sitenu n'ebe m no puo, unu ndi na-eme ihe ojuo,
ka m nwee ike idebe iwu niile nke Chineke m!
- 116 Gbaa m ume dika nkwa gi si di, aga m adikwa ndu;
ekwekwala ka olileanya m daa.
- 117 Kwagide m, aga m abu onye a gbaputara;
aga m anogide na-asopuru iwu gi niile.
- 118 I na-aju ndi niile na-adighi edebe iwu gi,
nzube aghugho ha niile bu ihe na-enweghi isi.
- 119 I na-ekpochapu ndi ajo omume dika unyi a na-ekpofu ekpofu;
n'ihì ya, ahuru m ukpuru gi niile n'anya.
- 120 Anu ahu m na-ama jijiji n'ihì itu egwu gi;
ana m eguzo n'oke egwu n'ihì iwu gi niile.
- ↳ *Ayin*
- 121 Emeela m ihe di mma na ihe ziri ezi;
ahapukwala m n'aka ndi na-emegbu m.
- 122 Kwee ohu gi nkwa na i ga-elekota ya;
ekwela ka ndi mpako kpagbuo m.
- 123 Anya na-egbu m mgbu ebe m na-ele anya nzoputa gi
ebe m na-ele anya nkwa gi ziri ezi.
- 124 Biko mesoo ohu gi mmeso dika ihunanya gi si di
ma kuziekwara m ukpuru gi niile.
- 125 Abu m ohu gi, nye m nghota,
ka m nwee ike mara ukpuru gi niile.
- 126 O ONYENWE ANYI, oge eruola mgbe i ga-aru oru,

- n'ihì na a na-emebi iwu gị.
 127 N'ihì na ahụrụ m iwu gị niile n'anya
 karià ọlaedo, e karià ọlaedo a nùchara anùcha,
 128 n'ihì na m na-ahụta ụkpụrụ gị niile ka ihe ziri ezi,
 akpọrọ m ụzọ niile na-ezighị ezi asị.

▣ *Pe*

- 129 Iwu gị niile dị ịtụnanya;
 ya mere, ana m erubere ha isi.
 130 Mkpughepụ na nkọwa nke okwu gị na-enye ihè;
 ọ na-eme ka ndị na-enweghị uche ghọta ihe.
 131 Ana m asaghe ọnụ m na-ekupụ ume ike ike,
 na-achọsi iwu gị niile ike.
 132 Chee m ihu, meere m ebere,
 dika i si emere ndị niile hụrụ aha gị n'anya ebere.
 133 Mee ka nzọ ụkwụ m niile na-aga dika okwu gị si dị;
 ekwela ka mmehie chịa m.
 134 Gbaputa m site n'aka ndị na-emegbu m,
 ka m nwee ike debe iwu gị.
 135 Mee ka ihuoma gị dīkwasi n'ahụ ohu gị.
 Kuziere m ụkpụrụ gị niile.
 136 Anya mmiri akwa na-agba m nke ukwuu
 n'ihì na ndị mmadụ adighị erube isi nye iwu gị.

▣ *Tsade*

- 137 O ONYENWE ANYI, ì bụ onye ezi omume,
 iwu gị niile zikwara ezi.
 138 Ụkpụrụ gị niile ziri ezi;
 ha kwesiri ntụkwasi obi.
 139 N'ihì na ndị iro m na-elefu okwu gị anya,
 inụ ọkụ n'obi m na-ada mba.
 140 Nkwa gị niile bụ ihe enyochara nke ọma,
 ohu gị na-ahụkwa ha n'anya.
 141 Ọ bụ ezie na m bụ onye dị ala, na onye a na-eleda anya,
 ma adighị m eleda ụkpụrụ gị niile anya.
 142 Ezi omume gị na-adị ruo mgbe ebighị ebi.
 Iwu gị niile bụkwa eziokwu.
 143 Nsogbu na ihe mgbu adakwasịla m,
 ma iwu gị niile bụ ihe na-amasi m.
 144 Iwu gị niile bụ ezi omume ruo mgbe ebighị ebi;
 nye m nghọta, ka m nwee ike dị ndụ.

▣ *Kwof*

- 145 Eji m obi m niile na-akpọ oku; zaa m o ONYENWE ANYI,
 aga m erubekwa isi nye ụkpụrụ gị niile.
 146 Ana m akpọku gị; zọpụta m
 aga m erube isi nye ụkpụrụ gị niile.
 147 Tupu chị na-abọ, ana m ebili, na-akwa akwa maka enyemaka;
 olileanya m dị n'okwu gị.
 148 Ana m amụ anya abalị n'elu ihe ndina m,
 n'ihì ịtugharị uche na nkwa gị niile.
 149 Nụrụ olu m dika ihunanya gị si dị;
 chebe ndụ m, o ONYENWE ANYI, dika iwu gị niile si dị.
 150 Ndị na-atuputa atumatụ ojoọ nọ nso
 ma ha nọ iwu gị niile n'ebe dị anya.

- 151 Ma ị nọ nso, ONYENWE ANYỊ;
ihe niile i nyere n'iwu bụ eziokwu.
- 152 Site na mgbe ochie ka m mụtara site n'ụkpụrụ gị,
na i mere ka ha guzosie ike ruo mgbe ebighị ebi.
- ↯ *Resh*
- 153 Ledata anya ka ị hụ ịta ahụhụ m ma gbaputa m,
n'ihị na echefughị m iwu gị.
- 154 Kpeputa m, gbaputa m,
chebe ndụ m dika nkwa gị si dị.
- 155 Nzoputa dị anya n'ebe ndị na-eme ihe ojoo nọ,
n'ihị na ha anaghị agbaso ụkpụrụ gị niile.
- 156 O ONYENWE ANYỊ, omiiko gị dị ukwuu;
chebe ndụ m dika iwu gị niile si dị.
- 157 Ndị iro m na ndị na-akpagbu m dị otutu,
ma aga m anogide na-edebe iwu gị.
- 158 Ana m aso ndị niile na-enweghị okwukwe n'ime gị oyi,
n'ihị na ha anaghị erubere okwu gị isi.
- 159 Lee ka m si hụ ụkpụrụ gị niile n'anya;
chebe ndụ m, o ONYENWE ANYỊ, dika ihunanya gị si dị.
- 160 Okwu gị niile bụ eziokwu;
iwu gị niile ziri ezi na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.
- ↯ *Sin na Shin*
- 161 Ndịisi na-emegbu m na-enweghị ihe m mere,
ma obi m na-ama jijiji n'ihị okwu gị.
- 162 Ana m ahurị onụ n'ime nkwa gị
dika onye chotara otutu ihe nkwata n'agha.
- 163 Akporo m okwu ugha asi, o bukwa ihe aru n'ebe m nọ,
ma ahuru m iwu gị n'anya.
- 164 Aga m eto gị ugboro asaa n'ubochi,
n'ihị iwu gị ziri ezi.
- 165 Ndị huru iwu gị n'anya nwere udo dị ukwuu,
o dighi ihe ga-eme ka ha suo ngongo.
- 166 Ana m echere nzoputa gị, o ONYENWE ANYỊ,
na-agbasokwa iwu gị niile.
- 167 Ana m erubere ụkpụrụ gị niile isi
n'ihị na m huru ha n'anya nke ukwuu.
- 168 Ana m erubere ụkpụrụ na iwu gị niile isi,
n'ihị na ị maara ụzo m niile.
- ↯ *Taw*
- 169 Ka akwa m ruo gị ntị, o ONYENWE ANYỊ;
nye m nghota dika okwu gị si dị.
- 170 Ka aririọ m ruo gị ntị;
gbaputa m dika nkwa gị si dị.
- 171 Ka onu m juputa n'otuto,
n'ihị na ị na-ezi m iwu gị niile.
- 172 Ka m jiri ire m buo abụ banyere okwu gị,
n'ihị na iwu gị niile ziri ezi.
- 173 Nọọ na njikere oge niile inyere m aka,
n'ihị na ahoro la m ụkpụrụ gị niile.
- 174 Ana m ele anya nzoputa gị, o ONYENWE ANYỊ,
iwu gị bụ ihe na-amasi m.
- 175 Kwere ka m diri ndu ka m nwee ike ito gị,

- ka iwu gị niile gbaa m ume.
 176 Akpafuola m dika aturu nke furu efu,
 choo ohu gi,
 n'ihi na echefubeghi m iwu gi niile.

Abụ Ọma 120

Abụ nrigo.

Ekpere maka nnaputa

- 1 Ana m akpoku ONYENWE ANYI n'ime nsogbu m,
 o na-azakwa m.
 2 O ONYENWE ANYI, zoputa m
 site n'egbugbere onu okwu ugha
 na ire na-ekwu okwu aghugho.
 3 Gini ka a ga-eme gi,
 o bukwa gini ozo ka a gatukwasiri gi,
 gi ire aghugho?
 4 O ga-eji aku di nko nke dike n'agha taa gi ahuhu,
 ya na icheku oku osisi brum na-ere ere.
 5 Ahuhu diiri m n'ihi na m bi na Meshek,
 n'ihi na m bikwa n'etiti ulo ikwu ndi Keda!
 6 Ogologo oge
 ka m binyere ndi kporo udo asi.
 7 Abụ m onye udo;
 ma mgbe m kwuru okwu, okwu ha bu okwu agha.

Abụ Ọma 121

Abụ nrigo.

Inyeaka si n'ebe Onyenwe anyi no

- 1 Aga m eweli anya m abuo elu, lee ha n'elu ugwu niile,
 olee ebe inyeaka ga-esi bira m?
 2 Inyeaka m na-esite n'aka ONYENWE ANYI,*
 onye kere eluigwe na uwa bia.
 3 O gaghị ekwe ka ukwu gi gbuchapu,
 onye na-eche gi nche na-amu anya oge niile;
 4 n'ezie onye na-eche Izrel nche
 adighi arahu ura, o dighi atukwa oru ura.
 5 ONYENWE ANYI na-eche gi nche,
 ONYENWE ANYI bu ndo† gi n'aka nri gi;
 6 anyanwu agaghị achagbu gi n'ehihie,
 onwa agaghị etigbukwa gi n'abali.
 7 ONYENWE ANYI ga-edebe gi ka ihe ojojo obula ghara idakwasị gi.
 O ga na-eche ndu gi nche mgbe niile.
 8 ONYENWE ANYI ga-echebe gi mgbe i na-apu na mgbe i na-abata abata,
 site ugbu a ruo mgbe niile ebighi ebi.

* **Abụ Ọma 121:2** 121:2 Abụ 124:8 † **Abụ Ọma 121:5** 121:5 Aiz 25:4

Abụ Ọma 122

Abụ nrigo, nke Devid.

Ekpere maka udo Jerusalem

- 1 Anụriri m ọ̀nụ mgbe ha si m,
“Ka anyị gaa n’ụlọnsọ ONYENWE ANYI.”*
- 2 Ụkwụ anyị eguzola ugbu a
n’ọ̀nụ ụzọ ama gị niile, gị obodo Jerusalem.
- 3 E wuru Jerusalem dika obodo
a chikọtara ọ̀nụ nke ọma.
- 4 Ọ bụ ebe ahụ ka ebo niile na-arigo,
bụ ebo niile nke ONYENWE ANYI,
ịbuku aha ONYENWE ANYI abụ
dika iwu o nyere ndị Izrel si dị.
- 5 N’ebe ahụ ka ocheeze niile nke ikpe ikpe dị,
bụ ocheeze niile nke ezinaụlọ Devid.
- 6 Kpeenu ekpere maka udo Jerusalem:
“Ka ndị niile hụrụ gị n’anya nọọ n’udo.
- 7 Ka udo diri n’ime mgbidi gị niile
nchekwa dirikwa n’ime ebe nche gị niile e wusiri ike.”
- 8 N’ihi ụmụnne m na ndị enyi m,
ana m ekwu okwu si, “Udo diri gị.”
- 9 N’ihi ụlọ ONYENWE ANYI, Chineke anyị,
aga m achọ ọganihu gị.

Abụ Ọma 123

Abụ nrigo.

Ekpere maka ebere

- 1 Ana m eweli anya m abụọ elu ile gị,
gị onye ocheeze ya dị n’eluigwe.
- 2 Dika ohu si elekwasị nna ya ukwu anya ya,
na dika ohu nwanyị na-eje ozi si elekwasị nne ya ukwu anya, inata
ozi ọ ga-eje,*
otu a ka anyị si na-elekwasị ONYENWE ANYI bụ Chineke anyị anya,
ruo mgbe ọ ga-emere anyị ebere.
- 3 Meere anyị ebere, O ONYENWE ANYI, meere anyị ebere,
n’ihi na anyị aburula ndị a na-akọcha akọcha.
- 4 N’ihi na nnagide anyị na-anagide
ichi ọchi ndị nganga,
na ileda anya ndị mpako adila ukwu.

Abụ Ọma 124

Abụ nrigo. Nke Devid.

Ekele maka mgbaputa

* **Abụ Ọma 122:1** 122:1 Aiz 2:3; Mai 4:2; Zek 8:21 * **Abụ Ọma 123:2** 123:2 N’oge ochie, ndị nwere ohu adighi e kwuru ha okwu mgbe a na-ezi ha ozi, kama ọ bụ aka ka nne ha ukwu maọbụ nna ha ukwu ji agwa ha ihe ha kwesiri ime.

- 1 A sị na ONYENWE ANYỊ adinyereghị anyị,
ka Izrel kwuo,
2 a sị na ONYENWE ANYỊ adinyereghị anyị,
mgbe ndị mmadụ biliri imegide anyị,
3 mgbe iwe ha rere dika oku megide anyị,
ha gaara eloda anyị na ndụ;
4 idee mmiri gaara iri anyị,
oke mmiri gaara ebufu anyị,
5 ebili mmiri niile
gaara ebufu anyị.
- 6 Ma otuto dīrī ONYENWE ANYỊ, onye na-ekweghị
ka ha jiri eze ha dōrie anyị.
7 Anyị agbanarīla ha dīka nwa nnūnū si
gbanarī ọnya osi ọnya choro iji jide ya;
onyā ahū agbajīela,
anyī ewezugakwala onwe anyī, nwere onwe anyī.
8 Inyeaka anyī dī n'aha ONYENWE ANYỊ,
onye kere eluigwe na ụwa.

Abụ Ọma 125

Abụ nrigo.

Chineke onye na-echebe ndi ya

- 1 Ndi niile na-atukwasị ONYENWE ANYỊ obi na-anogidesi ike dī ka ugwu
Zayon
nke a na-apughị inughari, nke na-adigidekwa n'onodu ya ruo mgbe
ebighi ebi.
- 2 Dika ugwu niile si gbaa obodo Jerusalem gburugburu,
otu a ka ONYENWE ANYỊ na-agba ndi ya gburugburu
ugbu a na ruo mgbe ebighi ebi.
- 3 Mkpara ochichi ndi ajo omume agaghị adigide*
n'ala ndi ezi omume ketara n'ife nza,
n'ihī na ndi ezi omume nwere ike
itinye aka ha na-ime ihe ojojo.
- 4 O ONYENWE ANYỊ, meere ndi niile na-eme ezi omume ihe oma,
ya bu, ndi niile obi ha ziri ezi.
- 5 Ma ONYENWE ANYỊ ga-achupu ndi niile na-agbaso uto aghugo
na ndi niile na-eme ajo ihe.

Ka udo dīrī Izrel.

Abụ Ọma 126

Abụ nrigo.

Abụ ekele maka mgbaputa

- 1 Mgbe ONYENWE ANYỊ kpoghachitere ndi e mere ka ha lota na Zayon,*
anyī dī ka ndi na-arọ nrọ.
2 Ochi juru anyi onu,

* **Abụ Ọma 125:3** 125:3 Aiz 14:5 * **Abụ Ọma 126:1** 126:1 Jer 29:14; Jul 3:1

- abụ ọñụ jukwara anyị ire.
 Mgbe ahụ, e kwukwara ya na mba niile si,
 “ONYENWE ANYỊ emeerela ha ọtụtụ ihe dị ukwu.”
 3 ONYENWE ANYỊ emeerela anyị ọtụtụ ihe dị ukwu,
 obi anyị juputakwara n’ọñụ.
 4 Nyeghachi anyị akunuba anyị, o ONYENWE ANYỊ,
 dika mmiri iyi na-asọ n’ala Negev.
 5 Ndị niile na-eji anya mmiri na-arụ ọrụ ikụ mkpuru
 ga-emesia jiri abụ ọñụ wee ihe ubi ahụ.
 6 Onye ji ikwa akwa
 buru mkpuru ubi ọ ga-agma na-aga,
 ga-emesia jiri abụ ọñụ na-aloghachi azụ,
 mgbe ha bu ukwu ọka ha.

Abụ Ọma 127

Abụ nrigo, nke Solomon.

Chineke dị mkpa

- 1 Ọ buru na ONYENWE ANYỊ ewughị ulọ,
 ndi na-ewu ya na-adogbu onwe ha n’oru n’efu.
 Ọ buru na ONYENWE ANYỊ echeghi obodo,
 n’efu ka ndi nche na-amu anya.
 2 Ọ bu n’efu ka i na-ebili n’isi ututu
 na-adogbu onwe gi n’oru
 ichota ihe i ga-eri ruo n’abali,
 n’ihi na ọ na-eme ka ndi niile ọ huru n’anya hie ura n’udo.
 3 Umuntakiri bu ihe nketa si n’aka ONYENWE ANYỊ,
 umuntakiri bu ugwo oru ọ na-enye.
 4 Dika akụ n’aka dike n’agma,
 otu a, ka umu a mutaara na mgbe okorobia di.
 5 Onye a goziri agozi ka nwoke ahụ bu
 onye kpojuru akụ ndi a n’akpa akụ ya.
 Ihere agaghi eme ha mgbe ha na ndi iro
 na-arurita uka n’ama.

Abụ Ọma 128

Abụ nrigo.

Ngozị diri ndi na-atu egwu Onyenwe anyi

- 1 Ngozị na-adiri ndi niile na-atu egwu ONYENWE ANYỊ,
 ndi na-aga ije n’irube isi nye ya.
 2 I ga-eri mkpuru oru aka gi;
 otutu ngozị na ihe iga nke oma ga-abu nke gi.
 3 Nwunye gi ga-adi ka osisi vaini
 na-amu mkpuru n’ime ulo gi;
 umu gi ndi ikom ga-adikwa ka ome osisi oliv
 gburugburu tebul gi.
 4 Otu a ka a ga-esi gozie nwoke ahụ
 na-atu egwu ONYENWE ANYỊ.

- ⁵ Ka ONYENWE ANYỊ gozie gị site na Zayon
 ubochi niile nke ndu gị;
 ka i hukwa odimma Jerusalem,
⁶ ka i di ndu hu umu umu gị.
 Ka udo diri Izrel.*

Abụ Ọma 129

Abụ nrigo.

Ekpere megide ndi iro Izrel

- ¹ Site na mgbe m bu nwantakiri, ha kpagburu m otutu oge,
 ka Izrel kwuo.
² "Site na mgbe m bu nwantakiri, ha kpagburu m otutu oge,
 ma ha enweghi ike merie m.
³ Ndi ikom na-akọ ubi akoghariala azu m dika ala ubi,
 mee ebe ha korọ akọ ka o di ogologo.
⁴ Ma ONYENWE ANYI bu onye ezi omume;
 o topula m site n'agbu niile nke ndi ajo omume."
⁵ Ka ndi niile kporo Zayon asi
 buru ndi ga-alaghachi azu n'ihere.
⁶ Ka ha niile diri ka ahija na-epu n'elu ulo
 nke na-akponwu tupu o puputa; *
⁷ nke onye na-ewe ihe ubi na-adighi eji ha kpojuo aka ya abuo,
 maobu onye mkpokota e nwee ike kpojuo aka ya.
⁸ Ka ndi si n'uzo na-agafe hapu i si ha,
 "Ngozị ONYENWE ANYI diri unu.
 Anyi na-agozị unu n'aha ONYENWE ANYI."†

Abụ Ọma 130

Abụ nrigo.

Mkpuruobi na-ele anya Chineke

- ¹ O ONYENWE ANYI, o bu site n'ebe di omimi ka m na-ebeku gi akwa.
² Onyenwe anyi, nuru olu m.
 Ka nti gi na-anakwa nti
 n'olu ariri o m, maka amara.
³ O ONYENWE ANYI, a si na i detuo mmehie niile,
 Onyenwe anyi, onye puru iguzo?
⁴ Ma o bu n'aka gi ka mgbaghara mmehie* di;
 ime ka anyi tuo gi egwu, ma jeere gi ozi.
⁵ Ana m echere ONYENWE ANYI, mkpuruobi m na-echekwa ya,
 o bu n'okwu ya ka olileanya m di.
⁶ Mkpuruobi m na-echere Onyenwe anyi
 karia ndi nche abali na-echere chi obubo,

* **Abụ Ọma 128:6** 128:6 Abụ 125:5 * **Abụ Ọma 129:6** 129:6 O bu urọ a gwakotara ntụ na aja ka e ji emechi elu ulo n'Izrel. N'oge mmiri ozuzo, ahija na-epu n'elu ulo ndi a n'ihu na ha di larịi, ma ha adighi adigide. Mgbe okochi biara, n'ihu na mborogwu ha abanyeghi n'ime aja elu ulo ndi a, ha na-akponwu Abụ 37:2 † **Abụ Ọma 129:8** 129:8 Rut 2:4 * **Abụ Ọma 130:4** 130:4 Opu 34:7; Neh 9:17; Dan 9:9

e, karịa ndị nche abalị na-echere chị ọbụbọ.

- ⁷ Ndi Izrel, ka olileanya unu diri na ONYENWE ANYI,
n'ihhi na ihunanya ya na-adigide adigide,
n'aka ya ka nzoputa zuruoke dikwa.
- ⁸ Ya onwe ya, ga-agbaputa Izrel
site na mmehie ya niile.

Abụ Qma 131

Abụ nrigo, nke Devid.

Abụ nke ndi di nwayo n'obi

- ¹ O ONYENWE ANYI, nganga adighi n'obi m,
ndu mpako abukwaghi ochicho m;
adighi m etinye onwe m n'okwu kariri m
maobu n'ihe ndi di ukwu karia m.
- ² Ma ana m edere duu, mkpuruobi m nokwa juu;
dika nwantakiri a napuru ara, ya na nne ya no,
e, dika nwantakiri a napuru ara, otu a ka mkpuruobi m no n'ime m.
- ³ Ndi Izrel, ka olileanya unu diri na ONYENWE ANYI*
ugbu a na mgbe niile ebighi ebi.

Abụ Qma 132

Abụ nrigo.

Devid na igbe ogbugba ndu Onyenwe anyi

- ¹ O ONYENWE ANYI, cheta Devid,
n'ihe niile bu ndi o gbakutara azu.
- ² O nuru iyi nye ONYENWE ANYI,
kwee nkwa nye Onye di ukwu nke Jekob:
- ³ "Agaghi m abanye n'ime ulo m
maobu rigoo n'ihe ndina m,
- ⁴ agaghi m arahu ura,
egbugbere anya m agaghi atu oru ura,
- ⁵ tutu ruo mgbe m chotara ONYENWE ANYI onodu
ebe obibi nye Onye di ukwu nke Jekob."
- ⁶ Anyi nuru ihe banyere ya n'Efrata,
anyi chotara ya n'ubi niile nke Jearim.
- ⁷ "Ka anyi gaa na-ebe obibi ya;
ka anyi kpoo isiala n'ebe ihe mgbakwasị ukwu ya.
- ⁸ 'Bilie, ONYENWE ANYI, bata n'ebe izuike gi,
gi na igbe ogbugba ndu nke ike gi.
- ⁹ Ka ndi nchaja gi yiri ezi omume gi dika uwe;
ka ndi gi kwesiri ntukwasị obi buo abụ n'ihhi onu.' "
- ¹⁰ N'ihhi ohu gi, bu Devid,
agbakutala onye gi e tere mmanu azu.

* **Abụ Qma 131:3** 131:3 Abụ 130:7

- 11 ONYENWE ANYỊ n̄urū Devid iyi n'eziokwu,
bụ iyi nke ọ gaghị esi na ya laghachi azụ:
“Otu n'ime ụmụ gị,
ka m ga-eme ka ọ nọdụ n'ocheeze gị,
12 ọ burū na ụmụ ndị ikom gị edebe ọgbụgba ndụ m
na ukpuru niile m kuziri ha,
mgbe ahụ ụmụ ha ga-anọdụ ala
n'ocheeze gị ruo mgbe ebighị ebi.”
- 13 N'ihì na ONYENWE ANYỊ ahọrọla Zayọn,
ọ bụ ọchịchọ obi ya ime ya ebe obibi ya;
14 “Ebe a bụ ebe izuike m ruo mgbe ebighị ebi,
ebe a ka ocheeze m ga-adikwa, n'ihì na ọ bụ ihe m chọrọ.
15 Aga m eji ọtụtụ nri dị iche iche gozie ya;
aga m eji nri mee ka afọ ju ndị ogbenye ya.
16 Aga m eji nzoputa yinye ndị nchụaja ya niile dika uwe,
ndị nsọ ya ga-abụ abụ n'ihì ọñụ.
- 17 “N'ebe a ka m ga-eme ka mpi* puputara Devid
ma debekwa oriọna n'ihì onye m e tere mmanụ.
18 Aga m eyikwasị ndị iro ya ihere dika uwe
ma aga eji okpueze mara mma chọọ isi ya mma.”

Abụ Ọma 133

Abụ nrigo, nke Devid.

Ngọzi nke ibi n'otu

- 1 Lee ka o si burū ihe dị mma
na ihe ọñụ mgbe ụmụnne na-ebikọ n'otu!*
- 2 Ọ dị ka mmanụ dị oke ọñụahịa a wurū n'isi,
nke na-asọdata ruo n'ahụọñụ,
e, nke na-asọdata ruo n'ahụọñụ Eron,
ruokwa n'olu uwe mwuda ya.
- 3 Ọ dị ka a ga-asị na igirigi si na Hemon
na-ada n'elu n'ugwu Zayọn.
N'ihì na n'ebe ahụ ka ONYENWE ANYỊ na-enye onyinye ngozi ya,
ọ buladi ndụ na-adị ruo mgbe ebighị ebi.

Abụ Ọma 134

Abụ nrigo.

Toonu Onyenwe anyi

- 1 Toonu ONYENWE ANYỊ, unu ndị ohu ONYENWE ANYỊ niile
ndị na-eje ozi n'ime ụlọ ONYENWE ANYỊ n'oge abali.
- 2 Chilenụ aka unu abụọ elu n'ime ụlọnsọ ya*
ma toonu ONYENWE ANYỊ.
- 3 Ka ONYENWE ANYỊ, onye kere eluigwe na ụwa
site na Zayọn gozie unu.

* **Abụ Ọma 132:17** 132:17 N'ebe a mpi na-egosi ịdị ike

* **Abụ Ọma 133:1** 133:1 Hib 13:1

* **Abụ Ọma 134:2** 134:2 1Tm 2:8

Abụ Qma 135

Toonu Onyenwe anyị

1 Toonu ONYENWE ANYI.

Toonu aha ONYENWE ANYI,

toonu ya, unu ndi ohu ONYENWE ANYI niile,

2 unu ndi na-eje ozi n'ime ulo ONYENWE ANYI,
n'ime ogige ulo Chineke anyi.

3 Toonu ONYENWE ANYI, n'ihia na ONYENWE ANYI di mma;
bukuo aha ya abụ otuto, n'ihia na o bu ihe ziri ezi.

4 N'ihia na ONYENWE ANYI ahoputala Jekob nye onwe ya,
o hoputala Izrel ka o buru ihe oke onuahia nke aka ya.

5 Amaara m na ONYENWE ANYI di ukwu,
na Onyenwe anyi di ukwu karia chi niile.

6 ONYENWE ANYI na-eme ihe obula masiri ya
n'eluigwe na elu uwa
na n'oke osimiri na n'ime ogbu mmiri niile.

7 O bu ya na-eme ka igwe ojii na-aputa site n'akuku niile nke uwa.
O bukwa ya na-ezite amuma nke na-eweta mmiri ozuzo.
O na-ewepatakwa ifufe site n'ulo ifufe ya niile.

8 O tigburu umu niile e buru uzọ muo n'ala Ijpt,
umu mmadu buru uzọ muo na umu anu ulo e buru uzọ muo.

9 O zipuru ihe iribama ya di iche iche na oru ebube ya niile n'etiti unu, o
Ijpt,
megide Fero na ndi niile na-ejere ya ozi.

10 O tigburu otutu mba di ukwu n'onuogugu,
tigbukwaa ndi eze ha, ndi di ike n'agha.

11 Ufodu n'ime ha bu Saihon, eze ndi Amorait,
na Og eze Bashan,
na ndi eze niile di na Kenan.

12 O weere ala ndi obodo ahụ niile nye ndi ya,
nye ya umu Izrel dika ihe nketa ha.

13 O ONYENWE ANYI, aha gi na-adigide ruo mgbe ebighi ebi
a maara aha gi ruo ogbo niile.

14 N'ihia na ONYENWE ANYI ga-ekpeputa ndi ya.
O ga-enwekwa omiiko n'ahu ndi ohu ya.

15 Chi ndi mba ozọ bu arusi e jiri aka kpuo,
nke e ji olocha na olaedo kpuo.

16 Ha nwere onu ma ha adighi ekwu okwu,
ha nwere anya ma ha adighi ahụ uzọ.

17 Ha nwere nti ma ha adighi anu ihe,
o dikwaghị nkuume di n'ime onu ha.

18 Ndi na-eme ha ga-adi ka ha.
O bukwa otu a ka ndi na-atukwasị ha obi ga-adi.

19 Ndi Izrel, toonu ONYENWE ANYI.

- Unu ndị ụlọ Eron, toonu ONYENWE ANYI.
²⁰ Unu ndị ụlọ Livayi, toonu ONYENWE ANYI;
 unu ndị na-atụ egwu ya, toonu ONYENWE ANYI.
²¹ Ka otuto dirị ONYENWE ANYI site na Zayon,
 nye onye ahụ na-ebi na Jerusalem.

Toonu ONYENWE ANYI.

Abụ Qma 136

Abụ ekele

- ¹ Keleenụ ONYENWE ANYI, n'ihì na ọ dị mma.
 Ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.
- ² Keleenụ Chineke kachasi chi niile elu.
 Ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.
- ³ Keleenụ Onyenwenụ kachasi ndi nwenụ niile.
 Ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.
- ⁴ Keleenụ onye ahụ naanị ya na-arụ ọrụ ebube dị iche iche,
 ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.
- ⁵ Keleenụ onye ahụ ji nghota ya kee mbara eluigwe niile,
 Ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.
- ⁶ Keleenụ onye wuru ụwa n'elu ogbu mmiri,
 Ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.
- ⁷ Keleenụ onye ahụ kere anyanwụ na ọnwà,
 Ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.
- ⁸ Onye mere anyanwụ ka ọ na-acha n'ehihie,
 Ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.
- ⁹ Onye mere ka ọnwà na kpakpando na-achi n'abalị,
 Ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.
- ¹⁰ Onye ahụ tigburu ụmụ niile e buru ụzọ mụọ n'Ijpt,
 Ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.
- ¹¹ O duuru ndi Izrel site n'Ijpt pụta,
 Ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.
- ¹² O ji aka ya di ike nke o setipuru esetipu duputa ha;
 Ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.
- ¹³ Onye ahụ kewara Osimiri Uhie abụọ,
 Ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.
- ¹⁴ Onye duuru ndi Izrel gafee n'etiti ya,
 n'ihì na ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.
- ¹⁵ Ma Osimiri Uhie riri Fero na ndi agha ya niile;
 Ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.
- ¹⁶ Keleenụ onye duuru ndi ya gafee ọzara,
 Ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.
- ¹⁷ Onye ahụ tigburu ndi eze di ukwu,
 Ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.
- ¹⁸ O gbukwara ndi eze di ike nke ukwu,
 Ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.

- 19 O gburu Saịhọn eze ndị Amọrait,
 Ịhụnanya ya na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi.
- 20 Na Ọg eze Bashan,
 Ịhụnanya ya na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi.
- 21 Were ala ha nye dika ihe nketa,
 Ịhụnanya ya na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi.
- 22 O nyere ohu ya Izrel ala ahụ ka ọ bụrụ ihe nketa ha,
 Ịhụnanya ya na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi.
- 23 Onye chetara anyị mgbe anyị na-adighị ike,
 Ịhụnanya ya na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi.
- 24 Mee ka anyị nwere onwe anyị site n'aka ndị iro anyị,
 Ịhụnanya ya na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi.
- 25 Ọ na-enye ihe niile dị ndụ nri,
 Ịhụnanya ya na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi.
- 26 Keleenụ Chineke nke eluigwe ekele.
 Ịhụnanya ya na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi.

Abụ Ọma 137

Abụ ndị a dọtara n'agha

- 1 N'akụkụ iyi niile Babilon ka anyị nọduru ala kwaa akwa
 mgbe anyị chetara Zayon.
- 2 Ọ bụ n'osisi popla
 ka anyị kokwasiri ubo akwara anyị niile.
- 3 N'ebe ahụ ka ndị dọtara anyị n'agha gwara anyị ka anyị buoro ha abụ,
 ndị na-emekpa anyị ahụ rioro anyị ka anyị buoro ha abụ onụ;
 ha kwuru si, "Buoronu anyị otu abụ n'ime abụ Zayon!"
- 4 Ma, olee otu anyị ga-esi buo abụ ONYENWE ANYI
 ebe anyị nọ n'ala ozo?
- 5 Ọ bụrụ na m echezọọ gi, Jerusalem,
 ka aka nri m chefuo nka ya.
- 6 Ọ bụrụ na m echezọọ gi,
 ọ bụrụkwa na m akwusi iche echiche
 banyere Jerusalem, oke onụ m,
 ka ire m rapara n'okpo onụ m.
- 7 Cheta, o ONYENWE ANYI, ihe ndị Edom mere
 n'ubochi ahụ a dọtara Jerusalem n'agha.*
 "Tikposia ya," ka ha tiri,
 "Tikposia ya ruo na ntola ya niile!"
- 8 Gi ada Babilon, onye a ghaghị ịla n'iyi,
 onụ ga-abụ nke onye ahụ ga-akwughachi gi ugwo oru ruru gi
 n'ihhi ihe i mere anyi,
- 9 onye ahụ ga-achiri umu gi ndi na-anu ara

* **Abụ Ọma 137:7** 137:7 Mgbe Nebukadneza meriri Jerusalem, ma bibiekwa ya, ndi Edom nuriri oke onu n'ihhi na ndi Izrel bu ndi iro ha. Ma omume a ezighi ezi n'ihhi na ndi Edom na ndi Izrel bu umunna. Ndi Edom bu umu umu Iso, Izk 25:12-14; Ems 1:11; Qbd 10-14

tupia ha n'elu nkume.†

Abụ Ọma 138

Abụ Ọma Devid.

Onyenwe anyị bụ onye kwesiri ntụkwasi obi

- 1 O ONYENWE ANYỊ, aga m eji obi m niile too gị;
n'ihu chi niile dị iche iche ka m ga-abụku gị abụ otuto.
- 2 Aga m akpọ isiala n'ebe ụlonsọ ukwu gị dị
aga m etokwa aha gị
n'ihu ihunanya gị na ikwesi ntụkwasi obi gị,
n'ihu na i meela ka aha gị na okwu gị
dị elu karịa ihe niile.*
- 3 Mgbe m kpokuru gị, ị zara m;
i mere m ka m nwee nkwa okwu ma guzosiekwa ike.
- 4 O ONYENWE ANYỊ, ka ndị eze niile nọ n'ụwa too gị,
mgbe ha nuru ihe niile i nyere n'iwu.
- 5 Ka ha buo abụ banyere ụzọ niile nke ONYENWE ANYỊ,
n'ihu na ebube ONYENWE ANYỊ dị ukwu.
- 6 N'agbanyeghi na ONYENWE ANYỊ dị ukwu, ọ na-elekwasị ndị dị umeala
n'obi anya,
ma ọ naghị ekwe ka ndị nganga bịa ya nso.
- 7 A sịkwari na m na-eje ije n'etiti nsogbu,
ị na-echebe ndu m;
ị na-esetipụ aka gị megide iwe ndị kporo m asi,
ị na-eji aka nri gị zoputa m.†
- 8 ONYENWE ANYỊ ga-emezuru m ihe niile o kwadoro m;‡
ihunanya gị, o ONYENWE ANYỊ, na-adigide ruo mgbe ebighi ebi,
ahapukwala oru aka gị niile.

Abụ Ọma 139

Abụ nke diri onyeisi abụ. Abụ Ọma Devid.

Chineke maara ihe niile

- 1 O ONYENWE ANYỊ, ị nyochaala m,
ị makwara m nke ọma
- 2 Ị maara mgbe m na-anọdu ala na mgbe m na-eguzo ọtọ;
site n'ebe dị anya, ị na-aghota echiche obi m niile.
- 3 Ị na-ahuzu opupu m na ndina ala m;
ị mazukwara ụzọ m niile.
- 4 O ONYENWE ANYỊ, ị maara ihe m gaje ikwu
tupu m kwuo ya.
- 5 Ị na-anọ m n'ihu, ma na-esokwa m n'azu,
ị tuskwasila m aka gị.
- 6 Ihe omuma di otu a di oke omimi nye m,
ọ dikwa elu apughị m iru ya.

† **Abụ Ọma 137:9** 137:9 N'oge agha, ndi meriri n'agha na-achikota umuaka niile di n'obodo ahụ ha meriri, tupiasia ha isi na nkume. Ha na-eme nke a i ji mesie mmeri ha meriri obodo ahụ ike, nakwa i ji mee ka a ghara inwe ogbo ozọ ga-ebili n'obodo ahụ. 2Ez 8:12; Ajz 13:16; Hos 13:16; Nhu 3:10 * **Abụ Ọma 138:2** 138:2 Ajz 42:21 † **Abụ Ọma 138:7** 138:7 Abụ 23:3-4 ‡ **Abụ Ọma 138:8** 138:8 Fil 1:6

- 7 Ebee ka m ga-ezo onwe m si otu a zonari Mmuo gi?
Ebeekwa ka m puru igbaga ka m si n'ihu gi zoo onwe m?
- 8 O buru na m arigoro n'eluigwe i no n'ebe ahụ.
O burukwa na m arida zoo onwe m n'ala mmuo, i nokwa n'ebe ahụ.
- 9 O buru na m efepu n'isi ututu dika nwa nnunu, felagaa
n'ebe di nnoo anya nke oke osimiri,
- 10 O buladi n'ebe ahụ ka aka gi ga na-edu m
aka nri gi ga-ejidesi m ike.
- 11 O buru na m asi, "N'ezie, ochichiri ga-ekpuchi m
ihe ga-agho abali gbaa m gburugburu."
- 12 O buladi ochichiri agaghi abụ ochichiri n'ebe i no;
abali ga-enye ihe dika ehie,
n'ihu na ochichiri di ka ihe n'ebe i no.*
- 13 O bu gi kpuru akuku niile di m n'ahu.
O bukwa gi jikotara ha niile ka ha buru otu mmadu n'ime afo nne m.
- 14 Ana m eto gi n'ihu na abụ m onye e sitere n'oke egwu na ebube kee;
oru gi niile di ebube;
amaara m nke a nke oma.
- 15 Udidi m abughi ihe zoro ezo n'ebe i no
mgbe a kpuru m n'ebe nzuzo ahụ,
mgbe a kpakotara m n'ebe omimi nke uwa.
- 16 Anya gi abuo huru ahụ m mgbe o na-enweghi udidi obula.
E dere ubochi niile a kwadoro m n'ime akwukwo gi
tupu otu n'ime ha adiri.
- 17 Lee ka echiche i na-eche banyere m si di oke onuahia, o Chineke!
Leekwa ka ha si di ukwu.
- 18 O buru na m aguo ha onu,
ha ga-adi ukwu kari onogogu aja di n'ala.
Mgbe m tetara, mu na gi ka no.
- 19 O Chineke, a sikwari na i ga-ala ndi ajo omume niile n'iyi!
Sitenu n'ebe m no puo, unu ndi na-akwafu obara!
- 20 Site n'echiche ojo, ha na-ekwu okwu banyere gi;
ndi iro gi na-ekwuto aha gi.
- 21 O ONYENWE ANYI, o bu na m akpoghi ha asi bu ndi kporo gi asi,
na-asokwa ndi na-enupu isi megide gi oyi?
- 22 O bu naani ikpo asi ka m nwere n'ebe ha no?
Ana m agunye ha dika ndi iro m.
- 23 O Chineke, nyochaa m, mara obi m.
Nwaa m, matakwa echiche uche m niile.
- 24 Choputa ma o nwere ihe ojo di n'ime m,
ma duo m n'uzo ebighi ebi.

Abụ Ọma 140

Abụ nke diri onyeisi abụ. Abụ Ọma Devid.

Ekpere maka nchebe

- 1 O ONYENWE ANYI, doputa m site n'aka ndi na-eme ihe ojo.
Chebe m ka m ghara idaba n'aka ndi na-eme ihe ike di ichie ichie.
- 2 Ndi na-atu atumatu ime ihe ojo n'obi ha

* **Abụ Ọma 139:12** 139:12 Job 26:6; Job 34:22; Hib 4:13

na-akpali agha ụbọchị niile.

- ³ Ha na-eme ire ha ka ha dị nkọ dika nke agwọ;
elo ajala dị n'egbugbere ọnu ha.*

Sela

- ⁴ Chebe m ONYENWE ANYI, ka m ghara idaba n'aka ndi na-emebi iwu;
chebe m ka m ghara idaba n'aka ndi na-eme ihe ike,
ndi na-eche echiche odida m.

- ⁵ Ndi mpako esielera m ọnya igbudu;
ha agbasaala ụgbu ha na udo ha,
siekwara m ọnya di iche iche n'uzo m na-aga.

Sela

- ⁶ A siri m ONYENWE ANYI, "Gi onwe gi bu Chineke m."
Nuru, O ONYENWE ANYI, olu aririọ m maka amara.

- ⁷ Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI Onye nzoputa m di ike,
i na-ekpuchi isi m n'ubochi agha.

- ⁸ Ekwewala ka ndi ajo omume chota ihe ha na-achọ, o ONYENWE ANYI,
ekwewala ka nzube ha mezu.

Sela

- ⁹ Ndi niile gbara m gburugburu na-ebuli isi ha elu na nganga
ka ndu ojoọ nke egbugbere ọnu ha rikpuo ha.

- ¹⁰ Ka icheku oku na-ere ere dakwasị ha;
ka a tuba ha n'ime oku na-ere ere,
n'ime olulu apiti juputara, nke ha na-enweghi ike isite n'ime ya puta
ozo.

- ¹¹ Ekwela ka ndi na-ekwu okwu nkwulu guzosie ike n'ala,
ka ihe ojoọ chuda ndi na-eme ihe ike.

- ¹² Amaara m na ONYENWE ANYI ga-ekpe ikpe ziri ezi nye ndi ogbenye
na-emekwa ka ndi no na mkpa nweta ihe ruuru ha.

- ¹³ N'ezie, ndi ezi omume ga-eto aha gi,
ndi ziri ezi ga-ebikwa n'ihu gi.

Abụ Ọma 141

Abụ Ọma Devid.

Aririọ nke ezi mmadu

- ¹ O ONYENWE ANYI, ana m akpoku gi; biakwute m osijiso.
Nuru olu m mgbe m na-akpoku gi.

- ² Ka ekpere m bia n'ihu gi dika ihe na-esi isi uto;
ka nchili elu nke m chiri aka m abuo diri ka aja a na-achụ n'anyasi.

- ³ Nyere m aka ka m mechie ọnu m, o ONYENWE ANYI;
na-echekwa egbugbere ọnu m nche.

- ⁴ Ekwela ka obi m nwee mmasi n'ihe ojoọ,
isonye ndi na-eme ihe ojoọ

- ruo oru ajo omume niile di iche iche;
ekwela ka m soro ha rikoo ihe uto ha niile.*

* **Abụ Ọma 140:3** 140:3 Rom 3:13; Jem 3:8 * **Abụ Ọma 141:4** 141:4 Ilu 23:6

- ⁵ Ka onye ezi omume tie m ihe, nke a na-egosi obi ebere;
ka ọ baara m mba, nke a bụ mmanụ n'elu isi m.
Isi m agaghị ajụ ya.
Otu ọ dị, ekpere m na-emegide ọrụ niile nke ndị na-eme ihe ọjọọ.
- ⁶ A ga-esite n'elu nkume dị elu tuda ndị na-achị ha,
mgbe ahụ, ndị ajọ omume ga-amata na okwu m niile bụ eziokwu.
- ⁷ Ha ga-ekwu si, "Dịka mmadụ na-egburi, na-akoghari ala,
otu a ka a ghasasiri ọkpukpu anyị n'ọnu ili."
- ⁸ Ma olileanya m dị na gị, Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ
n'ime gị ka m ghabara izere ndụ, ararala m nyefee n'aka ọnwụ.
- ⁹ Naputa m ka m ghara idaba n'ime ọnya igbuda niile nke ndị na-eme ajọ
ihe siiri,
sitekwa n'ọnya niile ha siiri m.
- ¹⁰ Ka ndị ajọ omume daba n'ime ụgbu ha,
ma mụ onwe m ga-agabiga na-emerughị ahụ ọbụla.

Abụ Ọma 142

Abụ *maskil* nke Devid. Mgbe ọ nọ n'ogba nkume. Ekpere.

Ekpere nke onye mkporo

- ¹ Etikuru m ONYENWE ANYỊ mkpu akwa;
ewelitara m olu m riọ ONYENWE ANYỊ ka o meere m ebere.
- ² Ekwuputara m ihe na-esogbu m n'ihu ya,
gwakwa ya ahụhụ nke m nọ n'ime ya.
- ³ Mgbe mmụọ m dara mba n'ime m,
ọ bụ gị maara ụzọ m.
N'ụzọ ebe m na-esi aga
ka ndị mmadụ siiri m ọnya.
- ⁴ Lee anya n'aka nri m ma hụ
na ọ dighị onye ọbụla na-eche ihe banyere m.
Enweghị m ebe mgbaba.
Ọ dighị onye ọbụla ihe banyere m na-emetuta n'obi.
- ⁵ Ana m etiku gị mkpu akwa, o ONYENWE ANYỊ,
na-asị, "Gị bụ ebe mgbaba m,
oke m n'ala ndị dị ndụ."
- ⁶ Gee ntị na mkpu akwa m,
n'ihị na anọ m n'ọnođụ ihe isiike;
gbaputa m site n'aka ndị na-achụ m ọsọ,
n'ihị na ha siri ike karịa m.
- ⁷ Mee ka m nwere onwe m site n'ulo mkporo,
ka m nwee ike too aha gị.
Mgbe ahụ ndị ezi omume ga-agba m gburugburu
n'ihị idị mma gị n'ebe m nọ.

Abụ Ọma 143

Abụ Ọma Devid.

Ekpere maka enyemaka

- 1 O ONYENWE ANYị, nūrụ ekpere m,
gekwa ntị n'akwa arịrịọ m maka amara;
n'ihị ikwesi ntụkwasi obi gị na ezi omume gị,
bịa nyere m aka.
- 2 Edubatala m n'ọnọdụ ikpe m ikpe,
n'ihị na ọ dighị onye ọbụla dị ndụ bụ onye ezi omume n'ihu gị.*
- 3 Onye iro na-achụ m ọsọ,
ọ na-azọpịa ndụ m n'ala;
na-emekwa ka m nọdụ n'ọchịchiri,
dịka ndị nwurụ anwụ n'ogologo oge gara aga.
- 4 Ya mere mmụọ m na-ada mba n'ime m
ujọ jupụtakwara m n'obi.
- 5 Ana m echeta ụbọchị niile ndị ahụ gara aga;
ana m atughari uche n'orụ gị niile
na-echekwa echiche banyere ihe niile aka gị ruru.
- 6 Ana m agbasa aka m abụọ nye gị;
aguụ gị na-agu mkpuruobi m dịka aguụ mmiri ozuzo si agu ala kporo
nku.

Sela

- 7 O ONYENWE ANYị, zaa m ọsiiso;
mmụọ m na-ada mba.
Ezonarịla m ihu gị,
ma ọ bughị ya, aga m adi ka ndị na-arida ruo n'ili.
- 8 Mee ka m nūrụ okwu ihunanya gị nke na-adighị agharipu n'isi ututu,
n'ihị na ọ bụ gị ka m tükwasiri obi.
Zi m uzọ m kwesiri igbaso,
n'ihị na ọ bụ gị ka m na-eweli mkpuruobi m nye.
- 9 O ONYENWE ANYị, gbaputa m site n'aka ndị iro m,
n'ihị na ọ bụ n'ime gị ka m na-ezo onwe m.
- 10 Kuziere m ime uche gị,
n'ihị na ị bụ Chineke m;
ka ezi Mmụọ gị
duo m n'ala di larịi.
- 11 O ONYENWE ANYị, n'ihị aha gị chebe ndụ m;
n'ime ezi omume gị, naputa m site na nsogbu.
- 12 N'ime ihunanya gị na-adighị agharipu, kpochapu ndị iro m;
laa ndị niile kporo m asi n'iyi,
n'ihị na abụ m ohu gị.

Abụ Ọma 144

Abụ Ọma nke Devid.

Abụ nke dike n'agha

- 1 Otuto diri ONYENWE ANYị, onye bụ oke nkume m,
onye na-ezi aka m abụọ ibu agha,
na mkpisiaka m ilu ogu.
- 2 O bụ Chineke m, onye juputara n'ihunanya, burukwa ebe mgbaba m e
wusiri ike,
ebe m e wusiri ike na onye mgbaputa m,

* **Abụ Ọma 143:2** 143:2 Job 4:17; 9:2; Ekl 7:20

ọ bụ ọta m, onye m na-agbaba n'ime ya,
onye ji aka ike mee ka ndị dị iche iche nọdu n'okpuru m.

³ O ONYENWE ANYỊ, gịni ka mmadu bu i ji na-eche echiche banyere ya,*
gini ka nwa nke mmadu bu ihe banyere ya ji na-emetu gi n'obi?

⁴ Mmadu di ka otu nkuume;
ubochi ndu ya niile na-agafe ngwangwa dika onyinyo.

⁵ O ONYENWE ANYỊ, kewaa eluigwe ridata;
metu egwu niile aka ka ha kwuo anwuru oku.

⁶ Zipu amuma ka o chusasia ndi iro niile;
gbaa ha aku gi niile ma chusasia ha.

⁷ Site n'elu setipu aka gi;
gbaputa m, naputakwa m

site n'oke osimiri,
site n'aka ndi si mba ozo,

⁸ ndi onu ha juputara n'ugha,
ndi aka nri ha juputakwara n'aghugho.

⁹ O Chineke, aga m abuku gi abu ohuru.
Une e ji akwara iri mee ka m ga-eji kporo gi egwu;

¹⁰ gi onye na-enye ndi eze mmeri,
onye na-agbaputa ohu ya Devid.

Site na mma agha di njo ¹¹ gbaputa m;
naputakwa m site n'aka ndi si mba ozo
ndi onu ha juputara n'ugha,
ndi aka nri ha juputakwara n'aghugho.

¹² Mgbe ahụ, umu ndi ikom anyi, n'oge okorobia ha,
ga-adị ka ihe a kuru n'ala e lekotara anya nke oma,
umu anyi ndi inyom ga-adị ka ogidi a piri api
e ji achọ uloze mma.

¹³ Oba anyi niile ga-ejuputa n'ihe oriri
di iche iche si n'ubi anyi.

Aturu anyi ga-amuba n'otutu puku n'onuogugu,
ha ga-adị iri puku kwuru puku n'ubi anyi;

¹⁴ igwe ehi anyi ga-adokpu ibu di arọ.

A gaghị enwe ntipu na mgbidi anyi niile,
a gaghị adota anyi n'agha gaa obodo ozo,
akwa ihe mgbu agaghị adi n'okporozo anyi niile.

¹⁵ Ndi a goziri agozi ka ndi ahụ bu, ndi ihe ndi a diri;
ndi a goziri agozi ka ndi ahụ bu, ndi Chineke bu ONYENWE ANYI ha.

Abụ Ọma 145

Abụ Ọma otuto, nke Devid.

Idi mma nke Chineke

¹ Aga m ebuli gi elu, Chineke m onye bu eze;
aga m eto aha gi, site n'ebighi ebi ruo ebighi ebi.

² Ubochi niile ka m ga-eto gi

* **Abụ Ọma 144:3** 144:3 Abụ 8:4

jaakwa aha gị mma site n'ebighị ebi ruo ebighị ebi.

³ ONYENWE ANYỊ dị ukwuu, burukwa onye kwesiri inata otuto;
 idị ukwuu ya kariri ihe onye obula puru ighota.

⁴ Otu ogbo ga-eto oru gi niile n'ihu ogbo ozo;
 ha ga-ekwuputa maka oru ukwuu gi niile di iche iche.

⁵ Ha ga-ekwuputa ihe banyere idi ebube nke ima mma gi,
 aga m atugharikwa uche n'oru ebube gi niile.

⁶ Ha ga-ekwuputa ihe banyere ike nke oru itunanya gi niile,
 aga m ekwusakwa oru ukwuu gi niile.

⁷ Ha ga-eme mmemme n'ihidi mma gi di ukwuu
 jirikwa onu buo abụ banyere ezi omume gi.

⁸ ONYENWE ANYỊ na-eme amara nweekwa obi omiko,
 o dighi ewe osiso, o bara uba n'itunanya.

⁹ ONYENWE ANYỊ dı mma n'ebe mmadu niile di;
 o nwere omiko n'ebe ihe niile o kere eke di.

¹⁰ O ONYENWE ANYI, ihe niile i kere eke ga-eto gi;
 ndi nsog gi na-aja gi mma.

¹¹ Ha ga-ekwuputa banyere ebube nke alaeze gi.
 Kwuputakwa maka idi ike gi,

¹² ka mmadu niile mata ihe banyere oru ukwuu gi niile di iche iche
 na ebube nke idi mma alaeze gi.

¹³ Alaeze gi bu alaeze na-adigide ruo mgbe ebighi ebi,
 ochichi gi na-adigidekwa site n'ogbo ruo n'ogbo.

ONYENWE ANYI na-emezu nkwa ya niile
 na-ahukwa ihe niile o kere eke n'anya.

¹⁴ ONYENWE ANYI na-ekulite ndi niile dara ada
 na-akwagide ndi niile dara mba.

¹⁵ Olileanya ihe niile di na gi,
 i na-enye ha nri ha mgbe oge ya ruru.

¹⁶ I na-asaghepu aka gi
 na-emezu ochicho ihe niile di ndu.

¹⁷ Uzo ONYENWE ANYI niile ziri ezi;
 o na-ahukwa ihe niile o kere eke n'anya.

¹⁸ ONYENWE ANYI na-anos ndi niile na-akpoku ya,
 bu ndi niile na-akpoku ya n'ezikwu.

¹⁹ O na-emezu ochicho niile nke ndi na-atu egwu ya;
 o na-anu akwa ha na-azoputakwa ha.

²⁰ ONYENWE ANYI na-echebe ndi niile huru ya n'anya,
 ma o ga-ala ndi ajo omume niile n'iyi.

²¹ Onu m ga-ekwuputa otuto ONYENWE ANYI;
 ka ihe niile e kere eke too aha nsog ya
 ruo mgbe ebighi ebi.

Abụ Qma 146

Tukwasị Chineke obi

1 Toonu ONYENWE ANYị.

O mkpuruobi m, too ONYENWE ANYị.

2 Aga m eto ONYENWE ANYị ogologo ndu m niile;
aga m abụ abụ otuto nye Chineke m mgbe m nọ na-adị ndu.

3 Atụkwasiła umu eze obi gi,
ndi bu mmadu efu na-apughị izoputa.

4 Mgbe mmuo ha puru, ha na-alaghachi n'aja*;
n'ubochi ahụ, atumatụ ha na-agho ihe efu.

5 Onye a goziri agozi ka onye ahụ bu, onye inyeaka ya bu Chineke nke
Jekob,
onye olileanya ya di na ONYENWE ANYị, Chineke ya.

6 Onye kere eluigwe na uwa,
na osimiri, na ihe niile di n'ime ha,
ONYENWE ANYị, onye ikwesi ntukwasi obi ya na-adigide ruo mgbe
ebighi ebi.

7 O na-ekpe ikpe ziri ezi nye ndi a na-akpagbu
na-enyekwa ndi aguu na-agu nri.

ONYENWE ANYị na-eme ka ndi no n'ulo mkporo nwere onwe ha,

8 ONYENWE ANYị na-emegeha anya ndi kpuru isi,
ONYENWE ANYị na-akwagide ndi niile dara mba,
ONYENWE ANYị huru ndi ezi omume niile n'anya.

9 ONYENWE ANYị na-echebe ndi obia,
na-elekotakwa ndi na-enweghi nna na ndi di ha nwuru anwu,
ma o na-eme ka ihe ghara igara ndi ajo omume nke oma.

10 ONYENWE ANYị na-achi ruo ebighi ebi,
Chineke gi, o Zayon, site n'ogbo ruo n'ogbo.

Toonu ONYENWE ANYị.

Abụ Ọma 147

Onyenwe anyi dike, na onye amara

1 Toonu ONYENWE ANYị!

O bu ihe di mma ibuku Chineke anyi abụ otuto.
O bu ihe na-eweta mmasi, burukwa ihe ziri ezi ito ya!

2 ONYENWE ANYị na-ewu Jerusalem:
o na-akpoghachita umu Izrel ndi a dororo n'agha gaa n'ala ozo.

3 O na-agwo ndi niile obi ha tiwara etiwa
na-ekechikotakwa ebe niile ha meruru ahụ.

4 O bu ya na-ekpebi onuogugu kpakpando niile
na-akpokwa ha n'otu na otu.*

5 Onyenwe anyi di ukwuu, ike ya dikwa ukwuu;
nghota ya enweghi nsotu.

6 ONYENWE ANYị na-agba ndi di umeala n'obi ume
ma o na-atuda ndi ajo omume n'ala.

* **Abụ Ọma 146:4** 146:4 Ekl 12:7 * **Abụ Ọma 147:4** 147:4 Ajz 40:26

- 7 Jirinụ ekele bukuo ONYENWE ANYỊ abụ;
jirinụ ụbọ akwara kpọrọ Chineke anyị egwu.
- 8 Ọ na-eji igwe ojii na-ekpuchi mbara eluigwe;
ọ na-ewetara elu ụwa mmiri ozuzo
na-eme ka ahịhịa puo n'elu ugwu niile.
- 9 Ọ na-enye ehi niile nri
na-enyekwa ụmụ ugołoma nri mgbe ha na-ebeku ya akwa n'ihhi nri.
- 10 Mmasị ya adighi n'ike nke inyinya,
maobu n'ike ukwu nke mmadu.
- 11 ONYENWE ANYI na-enwe mmasi n'ebe ndi na-atu egwu ya no,
ndi olileanya ha di na ihunanya ya nke na-adighi agharipu.
- 12 O Jerusalem, jaa ONYENWE ANYI mma;
o Zayon, too Chineke gi.
- 13 N'ihhi na o wusiela mkporo onu uzo ama gi niile ike,
na-agozikwa ndi niile bi n'ime gi.
- 14 Ọ na-eme ka oke ala gi nwee udo,
jirikwa oka wiiti kachasi mma nyejuo gi afọ.
- 15 Ọ na-ezipu iwu ya n'elu ụwa niile;
okwu ya na-agbasa ngwangwa.
- 16 Ọ na-atusa snoo n'ala dika aji anu,
na-efesasi igirigi snoo dika ntụ.
- 17 Ọ na-atudata mkpuru mmiri ya di ka mkpuru okwute.
Onye puru iguzogide oke ifufe oyi ya?
- 18 Ọ na-ezipu okwu ya na-agbaze ha;
ọ na-akpalite ikuku ya mee ka mmiri bido isoghari.
- 19 O kpugheela okwu ya nye Jekob,
iwu ya na ukpuru ya niile nye Izrel.
- 20 O mesobeghi mba ozọ udi mmeso di otu a.
Ha amakwaghi iwu ya niile.

Toonu ONYENWE ANYI!

Abụ Ọma 148

Toonu Onyenwe ihe niile

- 1 Toonu ONYENWE ANYI.
- Toonu ONYENWE ANYI site n'eluigwe,
toonu ya n'ebe niile kachasi elu.
- 2 Toonu ya, ndi mmuo ozi ya niile,
toonu ya, unu usuu ndi agha ya niile.
- 3 Toonu ya, anyanwu na onwa
toonu ya, kpakpando niile.
- 4 Toonu ya, unu eluigwe kachasi elu
na unu mmiri di n'elu mbara eluigwe.

- 5 Ka ha niile too aha ONYENWE ANYỊ,
n'ihì na ha niile malitere ìdì site n'okwu ọ̀nụ ya.
- 6 O doro ha n'ọ̀nọ̀dụ ha ga-anọ ruo mgbe ebighị ebi;
o nyere iwu nke a na-agaghị agabiga.
- 7 Toonu ONYENWE ANYỊ, site n'ụwa,
unu oke anụ mmiri niile na ogbu mmiri niile,
- 8 na amụma, na mkpuru mmiri, na snoo na igwe ojii niile,
na oke ifufe niile na-eme ihe o nyere n'iwu,
- 9 unu ugwu ukwu niile, na ugwu nta niile
na osisi niile na-amị mkpuru na osisi sida niile
- 10 na anụ ọhịa, na anụ ụlọ niile,
na ihe niile na-akpu akpu n'ala na nnunụ niile,
- 11 ndị eze niile nke ụwa na mba niile dī iche iche,
unu ụmụ eze na ndị niile na-achị achị n'ụwa,
- 12 ụmụ okorobia na ụmụ agboghọ,
ndị okenye na ụmuntakiri.
- 13 Ka ha niile too aha ONYENWE ANYỊ,
n'ihì na ọ bụ naanị aha ya ka e buliri elu;
ebube ya dī ukwu karịa eluigwe na ụwa.
- 14 O meela ka mpi* ndi ya dī elu,
otuto ndi nsọ ya niile,
nke Izrel ndi ọ hụrụ n'anya.

Toonu ONYENWE ANYỊ.

Abụ Ọma 149

Abụ otuto

1 Toonu ONYENWE ANYỊ!

Bụkuonụ ONYENWE ANYỊ abụ ọhuru.
Bụonụ abụ ito ya n'etiti ndi nsọ ya.

- 2 Ka Izrel nuriya ọ̀nụ n'ime onye kere ha;
ka ndi bi na Zayon nwee obi uto n'ime Eze* ha.
- 3 Ka ha jiri ite egwu too aha ya
ka ha jiri ọyọ na ubo akwara kporo ya egwu.
- 4 N'ihì na ihe banyere ndi ya na-atọ ONYENWE ANYỊ uto.
Ọ na-eji nzoputa† kpukwasị ndi dī umeala n'obi n'isi dika okpueze.
- 5 Ka ndi nsọ nuriya ọ̀nụ n'ime nsopuru a,
bukwaa abụ n'ihì ọ̀nụ n'elu ihe ndina ha.
- 6 Ka otuto Chineke diri n'onu ha,
ka mma agha ihu abuo‡ dirikwa n'aka ha,
- 7 iji boro mba niile obo
taakwa ndi niile dī iche iche ahuhu,
- 8 iji mkporo igwe kee ndi eze ha

* **Abụ Ọma 148:14** 148:14 Mpi bụ ihe na-egosiputa ike, guo akwukwo 1Sa 2:1 * **Abụ Ọma 149:2** 149:2 Nkp 8:23; Zek 9:9; Mat 21:5 † **Abụ Ọma 149:4** 149:4 Abụ 132:16; Aiz 61:10 ‡ **Abụ Ọma 149:6** 149:6 Hib 4:12; Mkp 1:16

na ndị ha a na-asọpuru agbụ igwe,
 9 imezu ihe ahụ e kpebiri, deputakwa megide ha.
 Nke a bụ nsọpuru dịnị ndị nsọ ya.

Toonu ONYENWE ANYỊ.

Abụ Ọma 150

Ka ihe niile too Onyenwe anyị

1 Toonu ONYENWE ANYỊ.

Toonu Chineke n'ime ụlonsọ ya.

Toonu ya, na mbara igwe nke ike ya.

2 Toonu ya, n'ihị ọrụ niile ọ ruru site n'ike ya.

Toonu ya, n'ihị ịdị ukwuu ya nke kachasi ịdị ukwuu niile.

3 Werenụ opi ike too ya,

werekwanụ ụbọ akwara na une too ya,

4 jirinụ ihe iti egwu na ite egwu too ya,

jirikwanụ ụbọ akwara dị iche iche na oja too ya,

5 werenụ ogene too ya,

werekwanụ ogene na-ada oke ụda too ya.

6 Ka ihe niile na-eku ume too ONYENWE ANYỊ.

Toonu ONYENWE ANYỊ.*

* **Abụ Ọma 150:6** 150:6 Mgbe mmadụ na-eti, Toonu Onyenwe anyị, ya na onye na-eti Halleluya, na-ekwu otu ihe ahụ.

Ilu The mere e ji dee Ilu

- ¹ Ndi a bu ilu Solomon nwa Devid, eze Izrel.
² O bu maka amamihe na ntuziaka,
 maka ighota okwu niile kwesiri ighota nke oma,
³ n'ih i nweta ntuziaka n'inwe uche,
 ime ezi omume na ikpe ziri ezi nke aghugho na-adighi.
⁴ N'ih i ime ka ndi na-enweghi uche nwee ezi uche,
 ka ndi na-eto eto nweta ihe omuma na izuzu oma.
⁵ Ka onye maara ihe gee nti, tukwasikwa ihe n'ihe o maara,
 ka ndi nwere nghota nwetakwa ezi ndumodu.
⁶ Ka ha ghota ilu niile na okwu niile
 na-esi n'onu ndi maara ihe.
- ⁷ Itu egwu ONYENWE ANYI bu mmalite ihe omuma.*
 O bukwa naani ndi nzuzu bu ndi na-adighi anabata amamihe na ido
 aka na nti.

Okwu mmalite: Nkwado maka inabata amamihe

Ido aka na nti banyere ndi nrafu

- ⁸ Nwa m, na-ana nti na ntuziaka nke nna gi
 ahapukwala ndumodu nne gi.
⁹ N'ih i na okpu amara ka ha ga-aburu isi gi,
 burukwa ihe inya n'olu nye gi.
- ¹⁰ Nwa m, o buru na ndi mmehie ara gi ura,
 ekwenyerela ha, Ekwela!†
¹¹ O buru na ha asi gi, "Bia soro anyi; ka anyi zoo onwe anyi,
 tigbuo onye obula anyi huru,
 bu onye na-emeghi ihe ojoo obula.
¹² Ka anyi loo ha na ndu, dika ala ili,
 loo ha kpamkpam dika ndi na-arida n'olulu.
¹³ Anyi ga-enwetakwa otutu ihe di oke onuahia,
 nke anyi ga-akwaju n'ulo anyi.
¹⁴ Soro anyi fee nza gi ka anyi nwaa ike anyi,
 ihe obula kwa anyi nwetara, anyi na gi ga-ekekota ya onu."
¹⁵ Nwa m, ejela ije n'uzo ndi di otu a,
 a zookwala ukwu n'okporozo ha;
¹⁶ n'ih i na ukwu ha na-agba oso ime ihe ojoo,
 na-emekwa ngwangwa iwufu obara.
¹⁷ O bu ihe abaghi uru igbasa ugbu,
 n'ebe nnunu obula na-ahu ya anya.
¹⁸ Ma ndi a na-esi onya nke na-ama ha.
 Ha onwe ha ka onya ahu ga-ejide.
¹⁹ Otu a ka o na-adikwara ndi o na-agusi agu ike inweta akunuba n'uzo
 na-ezighi ezi.
 N'ih i na igbaso uzo di otu a na-ewetara ndi na-eso ya onwu.

* **1:7** 1:7 Ilu 9:10; Ilu 15:33; Ekl 12:13 † **1:10** 1:10 Jen 39:7-10; Dit 13:8; Efe 5:11.

Jidesie amamihe aka ike

- 20 Amamihe na-eti mkpu n'ezi ka mmadu nu.
Olu ya na-ada uda n'ama.
- 21 O bu n'isi akuku uzọ nke mkpotu dikarisiri ka o na-akpo oku,
n'onu uzọ ama obodo ka o na-anọ ekwuputa okwu onu ya niile.
- 22 "Unu ndi na-enweghi uche ruo ole mgbe ka unu ga-anogide buru ndi
ga-ahu enweghi uche n'anya?
Ruo ole mgbe ka ndi na-akwa emo ga-anogide na mmasi ikwa emo?
Ruo ole mgbe ka ndi nzuzu ga-anogide na-akpo ihe omuma asi?"
- 23 O buru na unu gere nti na mba m na-abara unu,
aga m awupu echiche niile nke obi m nye unu,
aga m emekwa ka unu mara okwu m.
- 24 Ma ebe o bu na unu egeghi nti mgbe m kporo oku,
setipukwa aka m nye unu ma o dighi onye nara nti,
- 25 ebe o bu na unu akpola ndumodu m asi,
jukwa inabata iba mba m nye unu,
- 26 ubochi unu ga-adaba na mmekpa ahu, aga m achị ochi.
Mgbe ihe egwu biakwasiri unu, aga m akwa unu emo.
- 27 Mgbe oke ihe egwu ga-abiakwasiri unu dika ikuku di ike,
mgbe nhuju anya ga-erubiga n'elu unu dika oke ifufe,
mgbe ita ahuhu na nsogbu ga-agbagwoju unu anya.
- 28 "Agaghi m ege nti n'akwa unu, o bu ezie na unu ga na-akpo m.
Unu ga-achokwa m ma unu agaghi achota m.
- 29 N'ih i na unu mechiri anya unu n'ebe ihe omuma di,
unu atughi egwu ONYENWE ANYI.
- 30 Unu anaghi nti na ndumodu m.
Unu leliri iba mba m anya.
- 31 Ihe niile unu kuru ka unu ga-aghota.
O bukwa uzọ unu na ndumodu unu ga-eju unu afo.
- 32 N'ih i na ezejighi ije nke ndi na-enweghi uche na-egbu ha,
o bukwa onodu afo ojuju ndi nzuzu ga-alakwa ha n'iyi.
- 33 Ma onye na-ege nti n'okwu m ga-ebi obi ntukwasiri obi.
O ga-anọ juu na-enweghi ihe obula ga-atu ya egwu."

2*Iba uru nke amamihe*

- 1 Nwa m, o buru na i nabata okwu onu m niile
zobekwa iwu m niile n'ime obi gi,
- 2 toto nti gi n'ala nye amamihe,
weputa obi gi inwe nghota.
- 3 E, o buru na o bu ihe omuma ka i na-akpoku,
o burukwa na o bu nghota ka i na-eweliri olu gi,
- 4 o buru na i na-achọ ya dika i si achọ olocha
maobu aku nke zoro ezo,
- 5 mgbe ahu, i ga-aghatakwa ihe bu itu egwu ONYENWE ANYI
chotakwa ihe omuma nke Chineke.
- 6 N'ih i na o bu ONYENWE ANYI na-enye amamihe;
n'ebe o no ka nghota na ihe omuma na-esi abia.*

* 2:6 2:6 1Ez 3:9,12; Job 32:8; Jem 1:5.

- 7 Ọ na-edebere ndị ụzọ ha ziri ezi nzube ọganihu,
 ọ bụ ọta nye ndị na-eje ije n'izuoke.
- 8 Ọ na-echebekwa ụzọ nke ndị na-eme ezi ihe na-agbaso,
 na-elekotakwa ụzọ nke ndị hụrụ ya n'anya na-agbaso.
- 9 Mgbe ahụ ka ị ga-aghota ihe ziri ezi
 na ihe dị mma na ezi ụzọ niile.
- 10 N'ihì na amamihe ga-enwe ọnọdụ n'ime obi ị,
 ihe ọmụma ga-adikwa mkpuruobi ị uto.
- 11 Izuzu zuruoke ga-echebe ị,
 nghota ga na-eche ị nche.
- 12 Amamihe ga-azoputa ị site n'ụzọ ndị mmehie,
 sitekwa na mmadụ ndị okwu ha joro njo,
- 13 ndị hapuru ụzọ niile ziri ezi nke Chineke
 na-agbaso ụzọ niile nke ọchichiri,
- 14 ndị na-anuri onu n'ihe ojoo,
 n'ihì na mmehie ha na-atọ ha uto.
- 15 Ihe obula ha na-eme gbagoro agbago,
 jookwa njo.
- 16 Ọ bụ naani amamihe ga-anaputa ị n'aka nwanyi akwuna,
 na nwanyi na-abughi nwunye ị nke na-ekwu okwu nrafu.
- 17 Onye na-ahapu di o luru n'agboghọ,
 nke chefuru ogbugba ndu o gbara n'ihu Chineke.
- 18 Ulo nwanyi di otu a di n'okporozo
 nke na-eduba n'onwu na n'oku ala mmuo.
- 19 Ndi ikom niile banyere n'ulo ha na-ala n'iyi.
 Ha adighi alotakwa n'okporozo nke na-eduba na ndu.
- 20 N'ihì nke a, ị ga-aga ije n'uzo ndi ezi omume,
 debekwa ukwu ị n'okporozo niile nke ndi ezi omume,
- 21 n'ihì na o bu naani ndi ziri ezi ga-ebi n'ala ahụ,
 ndi na-enweghi ita uta ga-afodukwa n'ime ya.
- 22 Ma ndi na-emebi iwu ka a ga-ebipu site n'ala ahụ,
 o bukwa ndi na-ekwesighi ntukwasị obi ka a ga-ewezuga na ya.

3

Amamihe na-eweta ahụ ike

- 1 Nwa m echezola ihe niile m ziri ị.
 Ma debe iwu m n'obi ị.
- 2 N'ihì na ha ga-eme ka ndu ị di ogologo ruo otutu afọ,
 wetakwara ị udo na ọganihu.
- 3 Ekwela ka ihunanya na ikwesi ntukwasị obi hapu ị,
 kekwasị ha n'olu ị,
 deekwa ha n'elu mbadamba nkume, bu obi ị.*
- 4 Mgbe ahụ, ị ga-enwe ihuoma na ezi aha
 n'anya Chineke na n'ihu mmadụ.

* 3:3 3:3 Isughari ya n'uzo ozo ga-abu, deekwa ha n'ime obi ị 7:3; 2Kọ 3:3

- 5 Tụkwasi ONYENWE ANYI obi gi niile,
adaberekwala na nghota gi.
- 6 N'ihe obula i na-eme, ka Chineke bute uzọ,
o ga-eduzi gi, meekwa ka okporoụzọ gi niile gazie.
- 7 A bula onye maara ihe n'anya nke onwe gi.
Tuọ ONYENWE ANYI egwu, kpọkwa ihe ojọọ asi.
- 8 Nke a ga-eme ka i nwee ahụ ike
gbaakwa okpukpu gi ume.
- 9 Sọpuru ONYENWE ANYI site n'inye ya mkpuru mbu nke akunuba gi,
na mkpuru mbu nke ihe ubi gi.
- 10 Mgbe ahụ ka o ga-eme ka oba gi niile jubigakwa oke,
ebe inara mmanya gi ga-ejuputa na mmanya ohuru.
- 11 Nwa m nwoke ajula ido aka na nti nke ONYENWE ANYI,
ike agwula gi inagide iba mba ya.
- 12 N'ihia na o bu ndi ONYENWE ANYI huru n'anya ka o na-abara mba,
dika nna si abara nwa ya nke ihe ya na-atọ ya uto mba.
- 13 Onye a goziri agozi ka mmadu ahụ bu onye chotara amamihe,
onye nwetara nghota.
- 14 N'ihia na amamihe di mma karịa olocha,
o bakwara uru karịa olaedo.
- 15 O di oke onuahia karịa ola rubi,
o dighi ihe na-amasi gi e ji atunyere ya.
- 16 Ndu ogologo di n'aka nri ya;
n'aka ekpe ya ka akunuba na nsopuru dikwa.
- 17 Uzọ ya bu uzọ di mma
burukwa uzọ udo.
- 18 Amamihe bu osisi nke ndu† nye ndi na-ejide ya aka,
e, onye ahụ nke na-ejidesi ya aka ike ka ihe na-agara nke oma.
- 19 O bu site n'amamihe ka ONYENWE ANYI ji toọ ntọala uwa;
o bukwa nghota ya mere ka eluigwe diri ebe o di.
- 20 Esitere n'ihe omuma ya kewaa ogbu mmiri niile,
igwe ojii na-atudakwa igirigi.
- 21 Nwa m nwoke, ekwela ka ihe abuo ndi a site n'ihu gi wezuga onwe ha:
amamihe na nghota nke ime ihe di mma n'izuzu zuruoke,
- 22 n'ihia na ha na-enye gi ndu ohuru,
ha bukwaara gi ihe icho mma amara n'olu gi.
- 23 Ha na-eme ka i na-aga ije n'uzo gi na-enweghi ihe egwu
maobu ihe mkpobi ukwu.
- 24 Mgbe i ga-edina ala, i gaghị atụ egwu,
i ga-edina ala ura gi ga-adi uto.
- 25 I gaghị atụ egwu ihe mbibi mberede obula
maobu tuọ egwu ila n'iyi nke na-abiakwasị ndi ajo omume.
- 26 N'ihia na ONYENWE ANYI bu ebe ndabere gi,
o ga-echebekwa gi.

† 3:18 3:18 Jen 2:9; Ilu 11:30; Ilu 15:4; Mkp 2:7

- 27 Ejigidele ihe oma i puru imere onye ozo
mgbe o di gi n'aka ime ya.‡
- 28 A sikwala onye agbataobi gi laa,
biaghachi azu echi
mgbe i nwere ike ime ya taa.
- 29 Agbala izu ojo megide onye agbataobi gi,
n'ih na o nwere ntukwasi obi n'ebe i no.
- 30 Ebola mmadu ebubo na-enweghi isi,
mgbe onye ahụ na-emeghi gi ihe ojo obula.
- 31 Ekwosola onye na-eme ihe ike ekworo
maobu horo uzo ya obula.
- 32 N'ih na ndi di otu a bu ihe aru n'anya ONYENWE ANYI,
ma o na-emeso ndi na-eme ihe ziri ezi mmeso oma.
- 33 Obubu onu ONYENWE ANYI di n'ulo ndi na-eme ajo omume,
ma o na-agosi ulo ndi ezi omume.
- 34 Ndi mpako na-akwa emo ka ya onwe ya na-akwakwa emo,
ma ndi di umeala n'obi ka o na-enye amara.§
- 35 Ndi maara ihe na-enweta nsopuru,
ma ndi nzuzu na-enweta ihere.

4

Amamihe Kachasi ihe niile

- 1 Umụ m ndi ikom, geenu nti na ndumodu nke nna unu,
lezienu anya ka unu nwee nghota.
- 2 Naanu nti, nwee uche, n'ih na o bu ezi ozizi ka m na-ezi unu;
ya mere, unu ahapukwala iwu m.
- 3 Mgbe m bu nwantakiri n'ulo nna m,
mgbe m ka di ntakiri, burukwa naani otu nwa nne m ji,
4 o ziri m ihe, sikwa m,
"Ka obi gi jidesie okwu m niile ike,
debe n'iwu niile, i ga-adikwa ndu.
- 5 Nweta amamihe, nwetakwa nghota,
echezokwala okwu m, maobu site na ya wezuga onwe gi.
- 6 Ahapula amamihe, o ga-echebe gi,
hu ya n'anya, n'ih na o ga-eduzi gi.
- 7 Mmalite amamihe bu nke a, nweta amamihe,
ihe obula o ga-efu gi, nweta nghota.
- 8 O buru na i bulie amamihe elu, o ga-ebulikwa gi elu.
Jidesie ya ike, o ga-ewetara gi oke nsopuru.
- 9 O ga-eji okpueze okoko osisi choo isi gi mma
nyekwa gi okpueze mara mma n'isi gi."
- 10 Nwa m, naa m nti, meekwa ihe m gwara gi;
i ga-enwekwa ndu ogologo.
- 11 M ga-edu gi n'uzo nke amamihe,
duokwa gi n'uzo ziri ezi.
- 12 O buru na i bie udi ndu di otu a, ihe agaghi akpo gi n'ukwu n'ije gi,
i gaghi asukwa ngongo mgbe i na-agba oso.

‡ 3:27 3:27 Gal 6:10. § 3:34 3:34 Jem 4:6; 1Pt 5:5

- 13 Mee ihe niile m gwara gi, echefukwala ha,
n'ihì na o ga-eduba gi na ndu zuruoke.
- 14 Emela dika ndi na-emebi iwu.
Esokwala uzọ ha.
- 15 Zeere ha, ejekwala n'uzọ ha;
chepu ihu gi n'uzọ ahụ,
- 16 n'ihì na ndi na-emebi iwu adighi arahụ ụra tutu ha emee arụ nke ubochi
ahụ.
Ha anaghi ezu ike tutu ha emee ka otu onye maa n'onya.
- 17 Ha na-eri ihe oriri nke mmebi iwu,
na-anukwa ihe onunụ nke oghaaghara.
- 18 Ma uzọ ndi ezi omume di ka anyanwu na-awa n'isi ututu,
nke na-enwuwakwa dika ihè n'etiti ehie ubochi.
- 19 Ma uzọ onye na-emebi iwu di ka itiri nke ochichiri,
ha anaghi ama ihe na-eme ka ha sọ ngongo.
- 20 Gee nti nwa m, n'ihe m na-ekwu.
Gee nti nke oma.
- 21 Doo ihe ndi a n'uche gi mgbe niile;
ka ha bamiekwa n'ime obi gi,
- 22 n'ihì na ha bu ndu nye ndi chotara ha,
burukwa ahụ ike nye mmadu.
- 23 Nke ka nke, lezie echiche uche gi niile anya,
n'ihì na ha na-emetuta ndu gi niile.
- 24 Ka ugha obula ghara isi gi n'onu pata;
kpoo igha ugha niile na okwu ruru aru niile asi.
- 25 Legide anya n'ihu ime ihe bu eziokwu;
atugharikwala isi gi ile ihe obula.
- 26 Leruo ije ukwu gi anya,
doziekwa uzọ gi niile ka o guzozie.
- 27 Ewezugala onwe gi site n'aka nri maobu n'aka ekpe;
si n'ihe ojoo wezuga ukwu gi.

5

Ido aka na nti banyere ikwa iko

- 1 Nwa m, naa nti n'okwu amamihe m,
gee nti n'okwu nghota m ndi a.
- 2 Lezie anya, ka i debe izuzu di iche iche,
ka egbugbere onu gi na-echebekwa ihe omuma.*
- 3 N'ihì na egbugbere onu nwanyi na-akwa iko na-atọ ka mmanu anu,
okwu onu ya na-akwo murumuru kari mmanu.
- 4 Ma n'ikpeazu, o na-elu ilu dika oluilu
dikwa nkọ ka mma agha ihu abuo.
- 5 Ukwu ya abuo na-aridaru n'onwu,
nzọ ukwu ya abuo na-eje n'uzọ oku ala mmuo.
- 6 N'ihì na o dighi agbaso uzọ kwesiri ndu;
uzọ ya gbagoro agbago, ma o maghi nke a.
- 7 Ugbu a umu m, geenu m nti,

* 5:2 5:2 Mal 2:7

- unu esikwala n'okwu niile nke ọnụ m wezuga onwe unu.
- 8 Gbaara nwanyị dị otu a ọsọ!
Ejekwala ọnụ ụzọ ụlọ ya nso,
- 9 ka ị ghara ire ugwu ị n'ebe ndị ọzọ nọ,
maọbụ were ndụ ị tinye n'aka ndị na-enweghị obi ebere.
- 10 Ka ndị ọbịa ghara inwe oke oriri n'elu akụ ị,
ka ihe niile ị ọgburu onwe ị n'ọrụ ịkpata gharakwa imejuputa ụlọ
onye ọzọ.
- 11 Ka ị gharakwa ịsụ ude n'ikpeazụ
mgbe ọrịa ga-eripia ọkpụkpụ ị na anụ ahụ ị.
- 12 Mgbe ị ga-asị, Lee ka m si kpọọ ịdọ aka na ntị asị!
"Leekwa ka obi m si lelịa iba mba anya!
- 13 Egeghị m ntị n'ozizi nke ndị nkuzi m
maọbụ nabata ndumọdụ nke ndị ndumọdụ m.
- 14 N'ihu na ugbu a, abiaruola m na mbibi
n'ihu ọha mmadụ niile."
- 15 Nụọ naanị mmiri nke si n'ite mmiri ị;
mmiri dị mma nke si n'olulu mmiri ị.
- 16 Gịni mere ị ga-eji kwe ka isi mmiri ị sọọ n'okporouzo,
ka mmiri nke aka ị sọọ n'ama?
- 17 Kwee ka ha buru nke naanị ị,
nke onye ọbịa na-agaghị enwe oke n'ime ya.
- 18 Kwere ka ịbụ nwoke ị buru ngozi nye ị;
nuriakwa ọnụ n'ihu nwunye nke ị lütara n'okorobia ị.
- 19 Nne anụ nke na-ahụ n'anya, dika ele mara mma,
ka ara dị ya n'obi zuore ị,
ka ihunanya ya na-enye ị obi uto mgbe ọbula.
- 20 Gịni ka ị na-achọ n'ahụ nwanyị na-akwa iko?
Gịni mere i ji na-amaku nwunye onye ọzọ obi?
- 21 N'ihu na ONYENWE ANYI na-ele ị anya,
ihe niile ị na-eme ka ọ na-ahụ.
- 22 Onye na-emebi iwu na-esite na mmehie ya laa onwe ya n'iyi;
mmehie ndị a bu uto nke na-ejide ya.
- 23 Ọ ga-anwu n'ihu na ọ nabataghị ịdọ aka na ntị;
ọ bukwa nzuzu ya dufuru ya.

6

Idọ aka na ntị banyere nzuzu

- 1 Nwa m, ọ buru na ị nara onye agbataobi ị n'ibe,
ọ buru na ị nara aka ị buru onye ọbịa onye akaebe,
- 2 ị burula onye mara n'onye site n'ihe ị kwuru,
onye enwudere site n'okwu ọnụ ya.
- 3 Mee nke a, nwa m, si n'ime ya wepu onwe ị;
n'ihu na idabala n'aka onye agbataobi ị:
Jee ọsịisọ weda onwe ị n'ala rịọọ ya
enyekwala ya izuike ọbula.
- 4 Ekwekwala ka ọra baa ị anya abuo,
ekwekwala ka mbubara anya ị ruo ọra.
- 5 Naputa onwe ị, dika mgbada site n'aka dinta,

maoḅu dika nnunụ site n'onyanya osi onyanya.

⁶ Gaa mụta ihe site n'aka ndanda, gị onye umengwu.

Muta ihe site n'uzo ya niile.

⁷ O bu ezie na o nweghi eze na-achikota ha,

maoḅu onyendu, maoḅu ochiagha,

⁸ ma o na-akpakota nri ya n'oge okochi

ma na-ewebata nri ya n'oge owuwe ihe ubi.

⁹ O bu ruo ole mgbe ka i ga-edina ala n'ebe ahụ, gị onye umengwu?

Olee mgbe ka i ga-esi n'ura bilie?

¹⁰ Nwa ura nta, nwa iru ura nta,

nwa ichikoba aka nta zuo ike,

¹¹ ubiam ga-abiakwasi gị dika onye ohi,

uko abiakwasikwa gị dika onye na-apunara mmadu ihe.

¹² Onye okwu na uka na onye omume ya jogburu onwe ya,

onye na-ejeghari na-ekwu okwu aghugho,

¹³ onye ji iro na-egbu ikuanya ya,

jiri ukwu ya na-ekwu okwu

na mkpisiaka ya na-egosi ihe.

¹⁴ Onye obi ya na-echeputa ihe ojoo na aghugho,

onye na-akpalikwa esemokwu mgbe niile.

¹⁵ N'ihia ya, mbibi ga-abiakwasi ya na mberede;

n'otu ntabi anya ka a ga-ebibi ya, apughikwa igwota ya.

¹⁶ O di uzo ihe isii ONYENWE ANYI kporo asi,

e, ha di asaa bu ihe aru n'ebe o no.

¹⁷ Anya di nganga,

ire na-ekwu okwu ugha,

aka na-awufu obara ndi na-emeghi ihe ojoo.

¹⁸ Obi na-echeputa nzube ojoo;

ukwu na-eme ngwangwa igbaba n'ajo ihe,

¹⁹ onyeama ugha na-awupu ugha dika mmiri

na onye na-agbasa esemokwu n'etiti umunna.

Ido aka na nti banyere ikwa iko

²⁰ Nwa m, debe ihe nna gị nyere gị n'iwu,

ahapukwala iwu nke nne gị.*

²¹ Ka ndumodu ha diri gị n'obi mgbe niile,

ka i ghara ichefu ha.

²² Mgbe i na-ejeghari, o ga na-edu gị;

mgbe i na-arahu ura, o ga na-eche gị.

Mgbe i tetakwara, ha ga-akpanyere gị uka.

²³ N'ihia na iwu a bu oriona,†

Ihe ozizi a bukwa ihè,‡

otu a kwa ido aka na nti na iba mba

bu uzo ezi ndu,

²⁴ idebe gị ka i puo n'ebe nwunye onye agbataobi gị no,

sitekwa n'ire utu nke nwanyi ojoo.

* 6:20 6:20 Efe 6:1 † 6:23 6:23 Abu 119:105 ‡ 6:23 6:23 Abu 19:8; 2Pt 1:19

- 25 Ekwela ka agụ n'ezighi ezi guo gi n'ime obi n'ih i ma mma ya,
ma o bukwanu ka o jiri ile anya ya rata gi.
- 26 N'ih i na nwanyi akwuna ka enwere ike jii otu ogbe achicha nweta,
ma nwunye nwoke ozọ na-achu nta ndu gi ila ya n'iyi.
- 27 Mmadu o puru iguru oku tukwasi n'ahu ya,
ma uwe ya ereghi oku?
- 28 Mmadu o puru ije ije n'elu icheku oku
ma ukwu ya ahapu igbuchapu?
- 29 Otu a ka o na-adiri nwoke na-abakwuru nwunye mmadu ibe ya;
o nweghi onye obula na-emetu ya aka nke a na-agaghi ata ahuhu.
- 30 Ndi mmadu adighi eleda onye ohi anya ma o buru na o zuo ohi
ka o were gboo mkpa aguu nke na-agusi ya ike.
- 31 Ma o buru na ejide ya o ga-akwughachi ugwo ihe niile ahu o zuru
okpukpu asaa.
N'agbanyeghi na nke a ga-eme ka o ree ihe niile o ji biri n'ulo ya.
- 32 Ma nwoke ahu na-akwa iko bu onye nzuzu, amamihe koru ya,
n'ih i na o bu onwe ya ka o na-ala n'iyi.
- 33 A ga-eti ya ezi ihe otiti, a ga-elelikwa ya anya,
ihere ya agaghi ekwe ihichapu.
- 34 N'ih i na di nwanyi ahu ga-esite n'ekworo wee iwe di oku;
o gawkaghi enwe obi ebere n'ebe o no n'ubochi o ga-abo obu.
- 35 O gaghi anara ihe obula n'onodu ihe nkwughachi n'ih i ihe ojoo o mere
ya.
O nwekwaghi ihe a ga-enye ya puru ime ka iwe ya daju.

7

Ido aka na nti banyere nwanyi na-akwa iko

- 1 Na-agbaso okwu m nwa m, nogide na ya,
dokwaa iwu m niile n'ime obi gi.
- 2 Debe iwu m ka i di ndu,*
chee ozizi m nche dika o bu mkpuru anya gi.
- 3 Kee ha na mkpisiaka gi,
deekwa ha n'elu mbadamba nkume, bu obi gi.
- 4 Hu amamihe n'anya dika nwaagboghọ i huru n'anya;
hukwa inwe nghota n'anya dika a ga-asi na o bu nwanne gi.
- 5 Kwee ka ha debe gi, ka i ghara ijekwuru nwanyi na-akwa iko,
ka i gharakwa ina nti n'okwu ire utu ya.
- 6 N'ih i na otu ubochi,
esi m na oghereikuku di n'ulo m lepu anya,
- 7 hu n'etiti ndi na-enweghi uche,
ahutara m otu nwokorobia n'etiti ha,
onye amamihe koru,
- 8 ka o na-aga n'uzo di nso ebe nkuku ulu
n'akuku ulu nwanyi ihere na-adighi eme,
- 9 n'oge anyasi, dika chi na-eji,
mgbe ochichiri na-agbachi.

* 7:2 7:2 Lev 18:5; Ajz 55:3

- 10 Mgbe ahụ, nwanyị ahụ putara zute ya.
O yi uwe dika nwanyị akwuna, jiri aghughọ na-abiakwute ya.
- 11 (O na-eme ụzụ na-anaghi nti inu ihe obula.
Ukwu ya anaghi anogide n'ulo ya.
- 12 O na-akwughari ma n'okporozo ma n'ama;
na-amighari n'ebe nzuzo niile.)
- 13 O weere aka ya abuo jikuo nwokorobia ahụ n'olu, sutu ya onu,
were ihu nke ihere na-adighi, si:
- 14 "Emezuru m nkwa niile m kwere taa,
enwekwara m nri nke sitere n'ihe aja udo m churu n'ulo m,
- 15 O bu gi ka m na-achokwute,
lee gi ka i na-abia.
- 16 Agbasaala m akwa mara mma n'elu ihe ndina m,
bu akwa ocha mara mma turu otutu agwa nke e ji ogho ndi Ijipt kpaa.
- 17 Efesakwala m mmanu isi oma nke maá, aloos na sinamon
n'elu n'ihe ndina m.
- 18 Bia, ka anyi were ihunanya nujubiga afo anyi;
ka anyi mee onwe anyi obi utu site ugbo a ruo ututu echi.
- 19 N'ihina di m anoghi n'ulo
o jeela njem di anya.
- 20 O ji akpa ego juru gaa njem,
abalile ole na ole ga-agafekwa tupu o lota."
- 21 Otu a ka o si jiri okwu ire utu ya megharia nwokorobia ahụ isi tutu o
kwenyere ya.
O nwekwaghi ike inaputa onwe ya site n'okwu nrafu nke nwanyị ahụ.
- 22 O sooro nwanyị ahụ dika ehi
a na-adokpu na-aga ebe a ga-egbu ya,
dika ele† nke na-aba n'onya,
23 nke na-eche ka e were akụ gbata ya n'obi.
Nwoke ahụ dika nnunu nke na-efeba n'onya
na-amaghi ihe na-eche ya puru iwepu ndu ya.
- 24 Geenu nti, umu m, ma o bughị naanị ige nti,
kama meekwanu ihe m na-ekwu.
- 25 Ekwela ka aguu nke obi gi chia gi;
ejela nwanyị di otu a nso; gbaara ya oso, ka o ghara inwa gi nwetakwa
gi.
- 26 N'ihina o mebiela ndu otutu mmadu,
otutu mmadu amaala n'onya ya.
- 27 Ulo ya bu okporozo nke na-eduba n'ili,
nke na-edubakwa n'ala onwu.

8

Okpukpo oku amamihe na-akpo

- 1 O bu na amamihe adighi eti mkpu?
O bu na nghota anaghi eme ka olu ya daa uda?
- 2 O na-eguzo n'elu ebe niile di elu n'okporozo,
n'agbata uzọ niile.

† 7:22 7:22 Maobu, onye nzuzu

- 3 N'ọnu ụzọ nke obodo niile
na n'ọnu ụzọ ụlọ niile ka ọ nọ na-eti mkpu,
4 ọ na-asi, "Ụmụ mmadụ geenụ m ntị;
ọ bụ unu ndị dị ndụ ka m na-agwa okwu.
5 Unu ndị na-enweghị uche, nweenụ uche zuruoke;
unu ndị nzuzu, nweenụ nghọta.
6 Geenụ m ntị, n'ihị na enwere m okwu dị mkpa m ga-agwa unu;
Ihe ọbụla m kwuru bụ ihe ziri ezi,
7 Ọnụ m na-ekwu eziokwu
n'ihị na akporọ m okwu ụgha asi.
8 Ndumọdụ m zuruoke, ọ dikwa mma.
Ihe ojọọ ọbụla adighi n'ime ya.
9 N'ebe onye nwetara nghọta nọ, okwu m doro anya;
n'ebe ndị chọtara ihe ọmụma nọ, okwu m ziri ezi.
10 HỌRỌ İDỌ aka na ntị m karịa ọlaọcha
họrọkwa ihe ọmụma karịa ọlaedo dị ezi mma."
11 Amamihe dị mkpa karịa nkume rubi dị oke ọñahia.
Ọ dikwaghị ihe a ga-eji tonyere ya.
- 12 "Mụ onwe m bụ amamihe na ezi nghọta na-agakọta.
Enwere m ọmụma ihe na ezi izuzu.
13 İtu egwu ONYENWE ANYİ bụ ikpọ ihe ojọọ asi.
Akpọrọ m nganga na mpako,
omume ojọọ nakwa okwu gbagọrọ agbagọ asi.
14 Ndumọdụ na ezi nghọta bụ nke m;
enwekwara m ọmụma ihe na ike.
15 Site na m ka ndị eze ji achị,
ọ bụ m na-eme ka ndị na-achị achị mee iwu ziri ezi.
16 Site na m ka ndị eze ji achị
bụ ndịisi niile na-achị n'ụwa.
17 Ndị niile hụrụ m n'anya ka m na-ahụ n'anya.
Ndị niile na-achọ m aghakwaghị ichọta m.
18 Ana m ekenye ụba na nsopurụ,
na ikpe ziri ezi na ezi omume.
19 Onyinye m na-enye dị mma karịa ọlaọcha,
ọ karikwara ọlaedo.
20 Ana m aga ije n'uzọ ezi omume,
n'okporoụzọ ikpe ziri ezi.
21 Ndị niile hụrụ m n'anya, na-eketa akunuba.
Ana m emejuputakwa ụlọakụ ha.
- 22 "ONYENWE ANYİ kpurụ m dika mmalite ụzọ ya,
tupu o bido ike ihe ọbụla ọzọ.
23 Site n'ebighi ebi gara aga ka m di;
adikwa m adi tupu e kee ụwa.
24 Anọ m na-adi tupu e kee ogbu mmiri,
tupu isi iyi ọbụla agbaputa mmiri n'elu ụwa,
25 tupu e kee ugwu ukwu
na ugwu nfa.
26 E, amụọla m riji tupu Chineke ekee ụwa
na osisi niile, na aja niile di n'ime ya.
27 Anọ m ya mgbe o doziri mbara eluigwe n'ọndụ ya,

- mgbe ọ t̄sara ha n'elu ogbu mmiri niile;
 28 mgbe o hiwere mbara eluigwe,
 mgbe o mere ka isi iyi niile nke ogbu mmiri d̄i ike,
 29 mgbe ọ kpara oke nye osimiri ebe ọ ga-akw̄s̄i,
 ka mmiri ya ghara ịgafe iwu ya,
 mgbe ọ kara akara ebe a t̄oṛo nt̄ala nke ụwa.
 30 Oge ahụ niile ka m na-an̄o n'akuk̄u ya d̄ika onye ñka.
 Ihe banyere m na-atokwa ya uto;
 ana m egwuri egwu n'ihu ya.
 31 Ihe niile o kere tokwara m uto,
 ụwa niile na ụmụ mmadu!
- 32 "N'ih̄i ya, ụmụ m nd̄i ikom, geen̄u m nt̄i;
 n'ih̄i na nd̄i niile na-eso ụz̄o m na-enwe ọn̄u.
 33 Gee nt̄i na nd̄umodu m ka ị bur̄u onye maara ihe,
 agbak̄utakwala nd̄umodu m azu.
 34 Ngozi d̄iri mmadu ahụ na-āna nt̄i n'okwu m,
 onye na-an̄o na nche n'ọn̄u ụz̄o m ụb̄och̄i niile,
 onye na-an̄o na-echere m n'ọn̄u ụz̄o ụl̄o m;
 35 n'ih̄i na onye ọb̄ula ch̄otara m ch̄otara nd̄u;
 ọ natakwala ihuoma n'ebe ONYENWE ANȲi n̄o.
 36 Ma onye na-enwegh̄i ike ch̄ota m na-emeru onwe ya ahụ;
 nd̄i niile k̄oro m as̄i hur̄u ọnw̄u n'anya."

9

Okpukpo oku nke amamihe na nzuzu

- 1 Amamihe ewuola ụl̄o ukwu ya
 n'elu ogidi asaa.
 2 O doziela oriri ya n'usoro,
 o gbuola an̄u ya, gwaakwa mmanya.*
 3 O zipukwala nd̄i ozi ya ka ha gaa kp̄o mmadu niile,
 site n'ebe d̄i elu nke obodo ka ha n̄o na-akpo oku na-as̄i,
 4 "B̄ian̄u n'ulo m, unu nd̄i niile na-enwegh̄i uche"
 Ma nye nd̄i amamihe k̄oro, ọ na-as̄i,
 5 "B̄ian̄u, rie nri m,
 ñuokwa mmanya m gwakotara.
 6 Hap̄un̄u ụz̄o enwegh̄i uche unu, ka unu were d̄i nd̄u;
 gbasokwan̄u ụz̄o mmūo ighota ihe."
 7 Onye ọb̄ula na-ad̄o onye na-akwa emo aka na nt̄i na-ewetara onwe ya
 nleli;
 onye na-abara mmadu ọj̄o mba na-enweta nkocha.
 8 Abarala nd̄i na-akwa emo mba, ma ọ bugh̄i ya, ha ga-akpo gi as̄i;
 baara nd̄i maara ihe mba, ha ga-ah̄u gi n'anya.
 9 Kuziere onye maara ihe ihe o kwesiri im̄uta, ọ ga-ama ihe kar̄ia,
 kuziere onye ziri ezi ihe ọ ga-atukwas̄i ihe ọ mutara n'amamihe ya.
 10 N'ih̄i na it̄u egwu ONYENWE ANȲi bu mmalite amamihe,
 inwe ihe om̄uma banyere onye Nso ah̄u bukwa nghota.
 11 N'ih̄i na ọ bu site na amamihe, ka ụb̄och̄i gi ga-ad̄i ogologo.

* 9:2 A na-eji ụda máá gwakpo na mmanya i ji mee ka oto ezi uto n'onu.

- A ga-etinyekwara gi otutu afo na ndu gi.
- 12 I buru onye nwere amamihe, amamihe gi ga-abara gi uru,
ma i buru onye na-akwa emo, naani gi ga-ata ahuhu ya.
- 13 Nwanyi di nzuzu na-eme mkpotu,
o nweghi uche; ihere adighikwa eme ya.
- 14 O na-anọ odu n'onu uzọ ulọ ya,
n'elu oche n'ebe dikarisiri elu n'obodo,
- 15 na-akpo ndi na-aga n'uzo oku,
bu ndi na-aga mkpa ha,
16 "Ka ndi niile amamihe korọ bia n'ulo m."
- O na-asikwa ndi na-enweghi uche,
17 "Mmiri e zutere n'ohi na-atọ uto,
nri e riri na nzuzo na-atokarikwa n'uto."
- 18 Ma ha adighi aghota na ndi n'adighi ndu no n'ebe ahụ,
na ndi o korọ oku nri aghoolari ndi no n'ala mmuọ.

Ndi a bu ilu Solomon

10

- 1 Ilu di iche iche nke Solomon:
Nwata maara ihe na-eme ka nna ya nuria onu;
ma nwantakiri di nzuzu na-ewetara nne ya n'iru uju.
- 2 Aku a kpatara n'uzo na-ezighi ezi adighi aba uru,
ma ezi omume na-azoputa mmadu site n'onwu.
- 3 ONYENWE ANYI agaghi ekwe ka onye ezi omume nwuo n'aguu,
o gakwaghi ekwe ka ihe nogide na-agara onye ajo omume nke oma.
- 4 Aka ndi umengwu na-eweta ogbenye,
ma aka na-arusi oru ike na-eweta uba.
- 5 Onye na-ekpokota n'oge okochi bu nwa maara ihe,
ma nwa ahụ nke na-arahu ura n'oge oru bu nwa na-eweta ihere.
- 6 Onye ezi omume na-anata ngozi,
ma naani nkocha juputara n'onu onye ajo omume.
- 7 Aha onye ezi omume ka eji enye ngozi,
ma aha onye ajo omume ga-ere ure.
- 8 Onye obi ya maara ihe na-anabata ihe e nyere n'iwu,
ma onye nzuzu ekwurekwu ga-ala n'iyi.
- 9 Onye uzo ya ziri ezi na-aga ije n'atughi egwu,
ma onye uzo ya ezighi ezi ka a ga-achoputa.
- 10 Onye obula na-egbu ikuanya na-ebute ihe mwute,
onye nzuzu ekwurekwu ga-abia n'ila n'iyi.
- 11 Onu onye ezi omume bu isi iyi nke ndu,
ma naani nkocha juputara n'onu onye ajo omume.

- 12 Ịkpọ asi na-akpali esemokwu,
ma ihunanya na-ekpuchi mmehie niile.
- 13 Ndi nwere nghota na-ekwu okwu nwere isi,
ma ndi na-enweghi uche ka a na-eti ihe dika ohu.
- 14 Onye amamihe na-akpakoba ihe omuma,
ma onye nzuzu na-eji onu ya akpo ila n'iyi oku.
- 15 Aku ndi ogaranya buru ha obodo e wusiri ike,
ma ubiam bu ila n'iyi nke ndi ogbenye.
- 16 Ugwo onu onye ezi omume bu ndu,
ma ihe nweta nke onye ajo omume bu mmehie na onwu.
- 17 Onye na-ege nti na ndumodu na-egosi uzọ nke ndu,
ma onye na-adighi anabata ndumodu na-eme ka ndi ozọ kpafuo.
- 18 Onye ji egbugbere onu ugha ekpuchi ikpo asi
na onye na-agbasa okwu nkwtu bu onye nzuzu.
- 19 N'otutu okwu mmehie adighi akwusi
ma ndi nwere uche na-ejide ire ha.
- 20 Ire nke onye ezi omume bu olocha kachasi mma,
ma obi onye ajo omume bu ihe onuahia nta.
- 21 Egbugbere onu onye ezi omume na-azuju otutu mmadu afo,
ma ndi nzuzu na-anwu n'ih i amamihe nke koru ha.
- 22 Ngozi ONYENWE ANYI na-eme mmadu ogaranya,
o nagh i atukwas i ya nsogbu.
- 23 Ihe na-atu onye nzuzu utu bu izube nzube ojoo;
ma ihe na-atu onye maara ihe utu bu inwe nghota.
- 24 Ihe ah u onye na-emebi iwu n'atu ujo ya ga-abiakwas i ya,
ihe onye ezi omume na-ach o ka a ga-enye ya.
- 25 Mgbe oke ifufe na-emebi ihe, ndi na-emebi iwu ka o na-eburu;
ma ndi ezi omume na-eguzosi ike ruo ebighi ebi.
- 26 Onye umengwu na-abu ihe mgbu nye onyenwe ya;
o dika anwuru oku n'anya mmadu maobu dika mmanya gbara uka
nke na-ejiji eze.
- 27 Itu egwu ONYENWE ANYI na-enye ogologo ndu,
ma onuogugu afo nke onye ajo omume na-adi mkpumkpu.
- 28 Olileanya ndi ezi omume ga-abu onu;
olileanya ndi na-emebi iwu bu naani ihe efu.

- 29 Ụzọ ONYENWE ANYỊ bụ ebe mgbaba nye ndị na-enweghị ịta ụta, maọbụ ịla n'iyi nye ndị na-eme ajọ ihe.
- 30 A pughị iwezuga* onye ezi omume, ma onye na-emebi iwu agaghị anọgide.
- 31 N'ọnu onye ezi omume ka mkpuru amamihe si abia, ma ire na-ekwu okwu nduhie ka a ga-eme ka o dere duu.
- 32 Egbugbere ọnu onye ezi omume mara ihe na-eweta ihuoma, ma ọnu ndị ajọ omume bụ naanị okwu nduhie.

11

- 1 Ihe ọtụtụ aghugho* bụ arụ n'ihu ONYENWE ANYỊ ma ihe ọtụtụ zuru ezu na-anata ihuoma n'ebe ọ nọ.
- 2 Nganga bịa, nlelị a na-eso ya, ma onye dị umeala n'obi na-amuta ihe.
- 3 Eziokwu nke ndị ziri ezi n'obi na-edu ha; ma omume gbagoro agbago nke ndị aghugho n'ala ha n'iyi.
- 4 Akunuba gi agaghị azoputa gi n'ubochi ikpe; ọ bụ naanị ezi omume na-anaputa site n'onwu.
- 5 Ezi omume nke ndị na-enweghị ịta ụta na-eme ka ụzọ ha zie ezi, ma ajọ omume nke ndị na-emebi iwu na-akwada ha.
- 6 Ezi omume nke onye ziri ezi na-azoputa ya; ma ochicho ojojo nke ndị na-agho aghugho ka a ga-eji jide ha.
- 7 Mgbe onye ajọ omume nwuru, olileanya ya niile alala n'iyi, ihe niile ọ na-ele anya inweta site n'ike ya alaakwala n'iyi.
- 8 Chineke na-azoputa ndị ezi omume site na nsogbu ha, ma ndị ajọ omume ka ọ na-ahapu ka ha daba n'ime ya.
- 9 Okwu ojojo ka onye ajọ omume ji emebi onye agbataobi ya. Ma site n'ihe omuma ka onye ezi omume ga-eji doputa ndu ya.
- 10 Oganihu nke onye ezi omume na-atọ mmadu niile uto, otu aka ahụ kwa, onwu onye ajọ omume na-atọ mmadu niile uto.
- 11 A na-esite na ngozi nke ndị ziri ezi bulie obodo elu, ma a n'ala ya n'iyi site n'okwu ọnu ndị ajọ omume.
- 12 Ikwu okwu nleda megide onye agbataobi gi bụ nzuzu; ma onye ahụ nwere nghota na-agba nkiti.

* 10:30 10:30 Maobu, ihopu * 11:1 11:1 Lev 19:35-36; Dit 25:13-16; Mai 6:11

- 13 Onye na-agba asiri na-ekpughe ihe nzuzo,
ma onye kwesiri ntukwasị obi na-ekpuchi ihe nzuzo.
- 14 N'ihhi enweghi ezi ndi ndu ka obodo ji ada,
ma otutu ndi ezi ndumodu na-eweta mmeri.
- 15 Onye obula na-ana onye obia n'akaebe ga-ata ahuhu,
ma onye juru ikwu ugwo onye ozọ ji, no na ntukwasị obi.†
- 16 Nsoपुरu na-adiri nwanyi nwere obioma,
ma ndi na-adighi eme ebere bu naani akunuba ka ha na-enweta.
- 17 Onye nwere obioma baara onwe ya uru,
ma onye nwere obi ojoo na-ewetara onwe ya nsogbu.
- 18 Onye ajo omume na-anata ugwo oru aghughu,
ma onye na-agma ezi omume dika mkpuru na-anata ugwo oru kwesiri ekwesi.
- 19 Onye na-eguzosi ike ime ihe ziri ezi ga-enwe ndu;
ma onye na-agbaso ihe ojoo ga-ahu onwu.
- 20 ONYENWE ANYI na-akpo ndi obi ha gbagoro agbago asi
ma ndi uzo ha na-enweghi ihe ita uta na-amasi ya.
- 21 O bu ihe doro anya na ndi na-emebi iwu ga-ata ahuhu,
ma ndi ezi omume ka a ga-anaputa.
- 22 Nwanyi mara mma, nke na-enweghi uche,
dika olaedo a gbanyere ezi n'imi.
- 23 Olileanya onye ezi omume bu onu,
ma onye na-emebi iwu na-ele naani anya ihe ojoo.
- 24 Otu onye na-agbasapu aka ya na-enye enye ma na-enweta aku kariya,
ma onye ozọ na-egbochi egbochi ma na-ada ogbenye.
- 25 E, onye na-agbasa aka ya ga-aba ogaranya;
onye obula na-atute ndi ozọ ka a ga-atutekwa.
- 26 Ndi mmadu na-abu onye na-achikoba mkpuru oka na-ereghi ya ere onu,
ma ha na-ekpetara onye nke di njikere ire nke ya ngozi Chineke.
- 27 Onye na-achọ ihe oma na-enweta ihuma,
ma ihe ojoo na-abiakwasị onye na-achọ ya.
- 28 Ndi tukwasiri obi n'akunuba ha ga-ada,
ma onye ezi omume ga-epuputa dika akwukwo ndu.
- 29 Onye na-ewetara ezinaulo ha nsogbu ga-eketa naani ifufe,
onye nzuzu ga-abu ohu nke onye maara ihe.

† 11:15 11:15 Maobu, ga-enwe udo

- 30 Mkpurū nke ndị ezi omume bụ osisi na-enye ndū,
onye na-erita mkpurūobi n'uru bụ onye maara ihe.
- 31 Ọ bụrū na a ga-akwū ndị ezi omume ụgwō ọrū ha n'ụwa a;
a ga-esi ańaa ghara ikwū ndị na-amaghị Chineke na ndị mmehie ụgwō
ọrū.

12

- 1 Onye ọbula na-ahū ịdọ aka na ntị n'anya na-ahū ihe ọmuma n'anya,
ma onye na-akpọ ịba mba asị bụ onye na-enweghị ụbūrū isi.
- 2 Ezi mmadū na-anata ihuoma site n'aka ONYENWE ANYI,
ma onye na-atuputa atumatū ojoo ka ọ na-ama ikpe.
- 3 Onye ajọ omume agaghị anogide,
ma apughị ihopu onye ezi omume.
- 4 Ezi nwanyị bụ onū na okpueze di ya,
ma nwanyị na-eweta ihere dika ire ure n'okpukpu di ya.
- 5 Echiche obi niile nke onye ezi omume bụ ihe ziri ezi,
ma ndumodu onye ajọ omume juputara n'aghugho.
- 6 Okwu niile nke ndị ajọ omume bụ ihe na-eweta onwu,
ma okwu ndi omume ha ziri ezi na-anaputa ha.
- 7 Ndi na-emebi iwu ga-ala n'iyi,
ma ndi ezi omume ga-eguzosi ike.
- 8 Onye nwere uche zuruoke ka mmadu niile na-achọ,
ma onye uche ya gbagoro agbago ka mmadu na-eleda anya.
- 9 Ọ ka mma ibu onye a na-eleli anya ma i nwere ohu,
karia ibu onye a na-asopuru ma buru onye nri na-adighi n'ulo ya.
- 10 Onye ezi omume na-elekota anu ulo ya,
ma obi ebere kachasi nro nke onye ajọ omume mere bu enweghi obi
ebere.
- 11 Onye na-arū ala ubi ya ga-enwe nri n'ebe o bara uba,
ma onye na-agbaso ihe efu di iche iche, amamihe koru.
- 12 Ndi ajọ omume na-enwekwa anya ukwu n'ihe ndi ajọ omume ibe ha
nwere,
ma mgborogwu nke ndi ezi omume ga-eto eto.
- 13 A na-ejide onye ajọ omume site n'okwu onu ya,
ma onye ezi omume na-esi na nsogbu wezuga onwe ya.
- 14 Ikwu eziokwu na-enye mmadu obi utu,
inwe mgbalị na-ewetara ya ngozi.

- 15 Ụzọ ndị nzuzu n'uche ha onwe ha ziri ezi,
ma onye maara ihe na-aña ntị nye ndumọdu.
- 16 Ndi nzuzu na-egosiputa iwe ha ọsiiso,
ma onye nwere uche na-elepuru mkpari anya.
- 17 Ezi onye akaebe na-ekwu eziokwu,
ma ajọ onye akaebe na-ekwu okwu ugha.
- 18 Okwu ojoo na-agbawa obi dika mma agha,
ma ire onye maara ihe na-eweta ogwugwo.
- 19 Eziokwu na-eguzo ruo mgbe ebighi ebi,
ma okwu ugha anaghi adigide.
- 20 Aghughọ na-ejuputa n'obi na-eche ihe ojoo;
ma ndi na-eme ka udo di na-enwe onu.
- 21 Ihe ojoo anaghi adakwasị onye ezi omume,
ma ndi ajọ omume enwetala nsogbu ebe o di ukwu.
- 22 ONYENWE ANYI kporo ebugbere onu n'agha ugha asi,
ma ihe ndi kwesiri ntukwasị obi na-amasi ya.
- 23 Onye nwere uche na-edebe ihe omuma ha nye onwe ha,
ma onye nzuzu na-agbasa enweghi uche ya n'anwu.*
- 24 Aka na-arusi oru ike ga-achi achị,
ma umengwu ga-akwusi naani n'oru mmanyee.
- 25 Obi nke juputara na nchegbu na-ada mba,
ma okwu oma na-eme ka obi nuria.
- 26 Onye ezi omume na-eduzi onye agbataobi ya,
ma onye na-emebi iwu na-eduhie ha.
- 27 Onye umengwu adighi ahụ anu o chutara na nta n'oku,
ma ndi na-arusi oru ike na-eri site n'aku ha nwetara n'ichu nta.
- 28 Uzọ nke onye ezi omume na-eduba na ndu,
n'uzo ahụ, onwu adighi ya.

13

- 1 Nwa maara ihe na-ege ntị na ndumodu nna ya
ma onye na-akwa emo adighi ege ntị n'iba mba.
- 2 Onye na-eme ezi ihe ga-esite n'okwu onu ya nweta ugwo oru,
ma ndi na-aghogbu ibe ha ga-anata ihe ike dika ugwo oru ha.
- 3 Mmadu zuruoke bu onye na-ejide ire ya aka!*

* 12:23 12:23 Ilu 13:16 * 13:3 13:3 Abu 141:3; Ilu 21:23

Ma onye ekwuruekwu na-ewetara onwe ya mbibi.

- 4 Ndi umengwu na-achọ otutu ihe ma o dighi ihe ha na-enweta;
ma onye na-arusi oru ike na-enweta ihe niile o choro.
- 5 Onye ezi omume kporo ugha asi,
ma okwu onu onye na-emebi iwu
na-ewetara ya ihere na nkocha.
- 6 Ezi omume mmadu na-abara ya uru na ndu ya niile,
ma ajo omume ndi mmehie na-ala ha n'iyi.
- 7 O di mmadu na-eme ka o bu ogaranya maobu onye ukpa.
Ma o dikwa mmadu na-eme ka o bu onye ukpa maobu ogaranya.
- 8 Ogaranya nwere ike jiri ego ya gbaputa onwe ya,
ma ogbenye adighi azaghachi mba banyere imeru ya ahụ.
- 9 Ihe onye ezi omume na-enwupu enwupu,
ma oriona onye mmebi iwu ga-anyu.
- 10 Nganga na-eweta esemokwu,
ma a na-ahu amamihe n'ime ndu ndi na-anata ndumodu.
- 11 Aku a kpatara ngwangwa na-emebikwa ngwangwa;
ma aku sitere n'irusi oru ike na-eto eto.
- 12 Nchere a na-echere ogologo oge maka imezu olileanya e nwere na-egbu
obi,
mgbe ihe a na-eche mezuru, oke onu na-adi.
- 13 Onye na-eleli ntuziaka anya ga-akwu ugwo n'hi ya,
ma onye na-atu egwu ihe enyere n'iwu ga-anata ugwo oru ya.
- 14 Nkuzi nke onye maara ihe bu isi iyi nke ndu,
nke na-eme ka mmadu ghara ima n'onya onu.
- 15 Ezi nghota na-eweta ihuma,
ma uzọ nke ndi na-ekwesighi ntukwasị obi na-eduba ha na mbibi.
- 16 Onye nwere uche na-eji omuma ihe n'aru oru,
ma ndi nzuzu na-egosiputa enweghi uche ya.
- 17 Onyeozi ajo omume na-adaba na nsogbu,
ma onyeozi kwesiri ntukwasị obi na-eweta ogwugwo.
- 18 Onye na-aju ido aka na nti ga-anwu n'ukpa na n'ihere;
ma onye na-anabata ido aka na nti ka a ga-asopuru.
- 19 Mgbe ihe a na-ele anya mezuru o na-atu mkpuruobi utu,
ma ndi nzuzu kporo isite n'ajo ihe wezuga onwe ha asi.

- 20 Na-eso ndị maara ihe ka ị ghọọ onye mara ihe,
n'ihhi na onye na-eso ndị nzuzu na-aba na nsogbu.
- 21 Nsogbu bụ ihe na-esoghari ndị mmehie,
ma ngozi na-esoghari ndị ezi omume.
- 22 Mgbe ezi mmadu nwuru, o na-ahapuru umu ya na umu umu ya aku,
ma mgbe onye mmehie nwuru, aku ya na-abu nke ndi ezi omume.
- 23 Ubi onye ogbenye puru inwe otutu ihe oriri,
ma ikpe na-ezighi ezi na-azachapu ya.
- 24 Onye obula na-adoghi umu ya aka na nti, na-egosi na o hughu ha n'anya;
ma onye huru ha n'anya, ga-adosi ha aka na nti ike.
- 25 Onye ezi omume na-eri nri ruo na nriju afọ onwe ya,
ma nri na-ako n'afọ onye ajo omume.

14

- 1 Nwanyị maara ihe na-ewu ulo ya,
ma nwanyị nzuzu na-eji aka ya akwada ulo ya.
- 2 Ime ihe ziri ezi bu itu egwu ONYENWE ANYI;
ma ndi na-ejehie n'uzo ha na-akpo ya asi.
- 3 Onu onye nzuzu na-ekwuputa okwu mpako,
ma ebugbere onu onye maara ihe na-echebe ha.
- 4 Mgbe ehi na-adighi, ulo ebe a na-azu anu na-adu ocha,
ma site n'ike ehi ihe omume nke ubi na-ejuputa n'ulo.
- 5 Onye akaebe eziokwu adighi aghogbu mmadu,
ma onye akaebe ugha na-agma ugha mgbe obula.
- 6 Onye na-akwa emo na-achọ amamihe ma o dighi achota ya;
ma ihe omuma na-abara onye nwere nghota osiso.
- 7 Si n'ebe onye nzuzu wezuga onwe gi,
n'ihhi na i gaghị achota ihe omuma n'onu ya.
- 8 Amamihe nke onye nwere uche bu ihe na-eme ka o mata ebe o na-aga,
ma enweghi uche nke ndi nzuzu bu aghughu.
- 9 Ndi nzuzu na-eji okwu idози ihe mmehie mebiri akwa emo;
ma obi ebere ka a na-achota n'etiti ndi omume ha ziri ezi.
- 10 O bu naani onye ihe na-eme maara ufu ya,
o dighi onye ozu ga-eso keta onu ya.
- 11 A ga-ala ulo onye ajo omume n'iyi,
ma ulo ikwu onye omume ya ziri ezi ga-awasa ka igu.

- 12 Ọ di ụzọ nke ziri ezi n'anya mmadụ,
ma n'ikpeazụ ọ na-eduba n'ọnwụ.
- 13 Ọ buladi n'ime ọchi obi mgbu na-adi,
ma ọñụ nwere ike kwusị n'iru ụjụ.
- 14 Ndi na-ekwesighi ntukwasị obi aghaghị inweta ụgwọ ọrụ ha,
ma ezi mmadụ ga-enwetakwa ụgwọ ọrụ ya.
- 15 Onye na-enweghị uche na-ekwenye ihe niile a gwara ya;
ma onye nwere uche na-atule mara ebe ọ na-eje.
- 16 Onye mara ihe na-atụ egwu ONYENWE ANYỊ na-ewezugakwa onwe ya
n'ihe ojọọ,
ma onye nzuzu na-ewebiga iwe oke ma na-eche na ọ ka bụ onye
kwesiri ntukwasị obi.
- 17 Onye iwe ọkụ na-eme ihe nzuzu,
ma onye na-echepụta nzube ojọọ ka a na-akpọ asị.
- 18 Ndi na-enweghị uche na-enweta ụgwọ ọrụ nke uche gbagoro agbago,
ma onye nwere uche na-enweta ihe ọmụma.
- 19 Ndi ojọọ ga-akpọ isiala n'ihu ndi ezi mmadụ,
ndi ajo omume ga-ada n'ọnu ụzọ ama ndi ezi omume.
- 20 Ọ buladi ndi agbataobi onye ogbenye na-akpọ ya asị,
ma ọgaranya na-enwe otutu ndi enyi.
- 21 Onye na-eleda onye agbataobi ya anya na-emehie,
ma onye na-emere ndi ogbenye ebere ka ihe ga-agara nke ọma.
- 22 Ndi na-ezube ihe ojọọ, ha ọ naghị akpafu?
Ma ndi na-ezube ihe ọma na-achota ihunanya na ikwesi ntukwasị obi.
- 23 Irusi ọrụ ike na-eweta uru;
ma oke okwu na-eweta ukpa.
- 24 Okpueze nke ndi maara ihe bụ akunuba ha,
ma enweghị uche nke ndi nzuzu na-emeputa naani ihe na-abaghị uru.
- 25 Onye na-agba akaebe eziokwu na-anaputa ndu mmadụ,
ma onye akaebe ụgha bụ onye aghughọ.
- 26 Onye obula na-atụ egwu ONYENWE ANYỊ nwere ebe mgbaba;
nye umu ya ọ ga-abukwa ebe ize ndu.
- 27 Itu egwu ONYENWE ANYỊ bụ isi iyi nke ndu;
nke na-eme ka mmadụ ghara ima n'onya onwu.
- 28 Otuto onye eze na-enwe dabeere n'ọnuogugu ndi ọ na-achị,
e wezuga ndi ọ na-achị, eze enweghị ugwu obula.

- 29 Onye na-enwe ndidi nwere ọtụtụ nghọta,
ma onye obi ọkụ na-egosi enweghị uche ya.
- 30 Ndu dị juu na-eme ka ubochi mmadu di ogologo;
ekworo na-eme ka o ree ure.
- 31 Onye obula na-emegbu onye ogbenye na-eleli Chineke kere ha anya,
ma onye na-emere onye ogbenye ebere na-asopuru Chineke.
- 32 O buladi n'onwu onye ezi omume nwere ebe mgbaba n'ime Chineke,
ma ndi ajo omume na-ala n'iyi, mgbe mbibi bira.
- 33 N'obi onye nwere nghota ka amamihe na-anogide,
ma o buladi n'etiti ndi nzuzu o na-eme ka amara ya.
- 34 Ezi omume na-ewuli mba elu,
ma mmehie bu ihe ihere nye ndi obula.
- 35 Eze na-anuri onu n'ihio odibo maara ihe;
ma odibo na-eweta ihere na-akpali oke iwe ya.

15

- 1 Osiisa okwu di nro na-eme ka iwe na onuma laa azu;
ma okwu ike na-akpali iwe.
- 2 Ire onye maara ihe na-eme ka ihe omuma muba,
ma onu onye nzuzu na-ekwuputa okwu enweghi uche.
- 3 ONYENWE ANYI na-ahuzu ihe niile,
anya ya dikwa n'ahu ndi oma na ndi ojoo.
- 4 Okwu di nwayoo na-eweta ndu na ume;
ma nkwuto na-eweta ida mba.
- 5 Naani onye nzuzu na-akpo ndumodu ndi muru ya ihe efu;
ma onye obula na-ege nti nye mgbanwe na-eziputa ezi uche.
- 6 Ulo ndi ezi omume na-ejuputa n'otutu aku,
ma aku ndi na-emebi iwu na-ewetara ha nsogbu.
- 7 Egbugbere onu onye maara ihe na-agbasa ihe omuma,
ma obi ndi nzuzu ezighi ezi.
- 8 ONYENWE ANYI na-akpo aja ndi ajo omume asi,
ma ekpere ndi ndu ha ziri ezi na-atu ya utu.
- 9 ONYENWE ANYI kporo uzu ndi na-emebi iwu asi,
ma ndi na-achuso ezi omume ka o na-ahu n'anya.
- 10 Oke ido aka na nti na-echere ndi na-ahapu uzu.
Onye kporo iba mba asi ga-anwu onwu.

- 11 ONYENWE ANYỊ mazuru ihe omimi niile nke ọnwụ na ọkụ ala mmụọ; ọ ga-esikwa ańaa ghara ịma obi ụmụ mmadụ?
- 12 Ọ dighị atọ onye na-akwa emo uto ma a baara ya mba, ya mere ọ dighị ejekwuru onye maara ihe.
- 13 Obi nke na-ańurị ọńụ na-eme ka ihu dị mma. Ihu gbaruru agbaru na-egosi obi nwere ihe mwute.
- 14 Obi nwere nghota na-achọ ịmata ihe, ma ọńụ onye nzuzu na-azụ onwe ya n'okwu na-abaghị uru.
- 15 Ndu onye ogbenye juputara nnoo na mgbalị, ma ndị nwere udo n'obi na-eri oriri mgbe niile.
- 16 Ọ dị mma inwe akunuba dị nta ma buru onye na-atu egwu ONYENWE ANYỊ, karia inwe akụ ma noo na nsogbu.
- 17 Ọ ka mma bu oke nri akwukwo nri nta nke nwere ihunanya, karia ehi buru ibu a zuziri azuzi nke ikpo asi di na ya.
- 18 Onye iwe oku na-amalite ogo; ma onye na-adighi ewe iwe osiso na-eme ka ilu ogo kwusi.
- 19 Eji ogwu gbochie uzọ onye umengwu, ma uzọ onye omume ya ziri ezi bu uzọ di larịi.
- 20 Nwa nke maara ihe na-eme ka obi toọ nna ya uto, ma onye nzuzu na-eleda nne ya anya.
- 21 Onye na-enweghi uche na-ańurị ọńụ n'ime amaghi ihe ya, ma onye nwere nghota na-aga ije n'uzọ ziri ezi.
- 22 Nzube na-enweghi ndumodu na-ama afọ n'ala, ma ndi ndumodu diri otutu oganihu ga-adi.
- 23 Onu na-adi mgbe mmadu natara osisa di mma, okwu e kwuru n'oge o kwesiri di mma.
- 24 Uzọ ndu na-agbago elu nye onye nwere uche, iwezuga ha site na-igbada n'ala mmuọ di n'okpuru.
- 25 ONYENWE ANYỊ na-adotu ma na-adorisi ulo nke onye mpako, ma oke ala nke nwanyị di ya nwuru ka o na-elekota.
- 26 Echiche ojo niile nke ndi na-emebi iwu ka ONYENWE ANYỊ kporo asi ma okwu ebere niile di ocha n'anya ya.
- 27 Onye anya ukwu na-ewetara ezinaulo ya nsogbu. Ma onye kporo iri ngari asi ga-adi ndu.

- 28 Obi onye ezi omume na-atule ọsịsa ya
ma ọnụ nke onye ajọ omume na-asọputa ihe ọjọọ dị iche iche.
- 29 ONYENWE ANYỊ anọghị ndị na-emebi iwu nso;
ma ọ na-anụ ekpere ndị ezi omume.
- 30 Ihu ọchị na-eweta obi uto.
Akụkọ ọma na-enyekwa ọkpụkpụ ndụ.
- 31 Onye na-ege ntị nye ịba mba nke na-enye ndụ
ga-esoro ndị amamihe nọrọ.
- 32 Onye juru ịdọ aka na ntị kpọrọ onwe ya asị
ma onye ọbụla naara ndumọdụ nwere nghota.
- 33 Ịtụ egwu ONYENWE ANYỊ bụ amamihe na-abia site n'ịdọ aka na ntị;
onye dị umeala n'obi ga-anata ugwu na nsopuru.

16

- 1 Mmadu nwere ike pia ihe ọ choro ime,
ma okwu ikpeazu ga-esi n'onu ONYENWE ANYI.
- 2 Uzọ niile nke mmadu di ocha n'anya ya,
ma ONYENWE ANYI na-atule ebumnobi niile nke mmadu.
- 3 Were oru gi niile nyefee n'aka ONYENWE ANYI,
o ga-eme ka ha gaa n'ihu.
- 4 ONYENWE ANYI na-eme ka ihe niile rupu ebumnuche ya,
o buladi ndi mmebi iwu ka e debere maka ubochi mbibi.
- 5 ONYENWE ANYI kporo ndi nwere obi di mpako asi.
Mara nke a nke oma: Ha aghaghi ita ahuhu.
- 6 O bu site n'ihunanya na eziokwu ka eji ekpuchi mmehie;
o bukwa site n'egwu ONYENWE ANYI ka mmadu ji agbanari mmehie.
- 7 Mgbe uzọ mmadu na-agbaso na-atọ ONYENWE ANYI uto,
o na-eme ka mmadu ahụ na ndi iro ya di n'udo.
- 8 O di mma inwe ihe nta n'ezi omume
karia inwe otutu uru n'uzo ikpe na-ezighi ezi.
- 9 Anyi nwere ike pia opipia n'obi anyi,
maobu ONYENWE ANYI na-edu ije anyi.
- 10 Egbugbere onu eze na-ekwu okwu sitere na-ezi nghota,
onu ya adighi ekpe ikpe na-ezighi ezi.
- 11 Ihe otutu ziri ezi na ihe niile ha n'otu diri ONYENWE ANYI,
ihe niile e ji atu ihe di n'ime akpa bu ya mere ha.

- 12 Ndi eze kporo ime ihe na-adighi mma asi,
n'ihu na site n'ezi omume ka ocheeze ji eguzosi ike.
- 13 Ndi eze na-enwe mmasi n'egbugbere onu na-ekwu eziokwu,
ha na-agu onye na-ekwu eziokwu di ka ezi mmadu.
- 14 Iwe eze bu onyeozu nke onwu.
Onye maara ihe ga-eme ka o daju.
- 15 Mgbe ochi di n'ihu eze o na-ewetara onye huru ya ndu,
ihuoma ya di ka igwe ojii na-eweta mmiri ozuzo.*
- 16 O ka mma inwe amamihe na mmuo ighota ihe
karia inwe olaocha na olaedo.
- 17 Uzo di larii nke onye ziri ezi bu iwezuga onwe ya puo n'ihe ojo,
ndi na-echebe uzo ha niile na-echebekwa ndu ha.
- 18 Nganga na-eweta ila n'iyi,
mpako na-ewetakwa odida.
- 19 O ka mma ibu onye ogbenye nwere obi umeala karia ibu onye nganga,
na onye so ndi nganga keta oke n'ihe ha kwatara n'agha.
- 20 Onye obula na-ana ni na ndumodu ka ihe na-agara nke oma,
onye a goziri agozi bu onye ahụ nke na-atukwasị ONYENWE ANYI obi.
- 21 A na-amata onye nwere uche site n'udi nghota o nwere.
Okwu di utu na-eme ka mmadu muta ihe nke oma.
- 22 Inwe uche bu isi iyi ndu nye ndi niile nwere ya,
ma enweghi uche na-ewetara ndi nzuzu ntaramahu.
- 23 Obi onye maara ihe na-eme ka e tinye uche n'okwu onu ya,
egbugbere onu ha na-emekwa ka mmuta gaa n'ihu.
- 24 Okwu di nro na-atu utu ka mmanu anu,
o na-atu mkpuruobi utu, na-enyekwa okpukpu ahụ ike.
- 25 O di uzo nke ziri ezi n'anya mmadu,
ma n'ikpeazu o na-eduba n'onwu.
- 26 Aguu ihe oriri nke onye oru na-aruputara ya oru;
aguu na-akpali mmuo ya iga n'ihu.
- 27 Ndi ojo na-atuputa echiche ojo,
egbugbere onu ha di ka oku nke na-ekpochapu ahụ.
- 28 Onye na-emebi iwu na-agbasa ise okwu;
ha na-akpali nsogbu, na-ekewa enyi na enyi.

* **16:15** 16:15 Mmiri ozuzo n'oge okochi na-eme ka ahija kponwuru akponwu tutee, nke a na-eweta onu, n'ihu olileanya o na-enye banyere uba nke ihe a kuru n'ubi.

- 29 Ndi ojoo na-arafu ndi agbataobi ha,
na-edubakwa ha n'uzo ga-ewetara ha mbibi.
- 30 Onye ji ikuanya ya ekwu okwu na-atu atumatu ojoo,
onye na-atabi egbugbere onu ya abuo ekpebiela ime mmehie.
- 31 Isi awo bu okpueze nke mara mma,
a na-enweta ya n'uzo ezi omume.
- 32 Onye na-adighi ewe iwe osiso kariri onye a maara aha ya.
Onye nwere ogologo ntachiobi kariri onye na-adota obodo n'agha.
- 33 A na-efe nza, n'ih i choputa uche ONYENWE ANYI,
maobu Chineke n'onwe ya na-ekpebi ihe a ga-efeta na nza ahụ.

17

- 1 O ka mma ita iberibe achicha kporo nku ma ino n'udo adi ya,
karia n'ulo juputara n'oke oriri na ilu ogo.
- 2 Ohu nwere uche ga-achi nwa nna ya ukwu na-eweta ihere
ma ketakwa oke n'ihe nketa dika otu n'ime ndi ezinaulo ahụ.
- 3 Ite eji anucha ihe diri olocha, oke oku dikwara olaedo
ma ONYENWE ANYI na-anwale obi.
- 4 Ajo mmadu na-ana nti n'egbugbere onu na-eduhie,
onye ugha na-anakwa nti nye ire na-ekwu okwu ila n'iyi.
- 5 Onye obula na-akwa ogbenye emo o bu Chineke kere ha ka o na-eleli
anya.
Ndi niile na-anuri onu n'ih ihe ike dakwasiri ha aghaghi ita ahuhu.
- 6 Umụ umụ bu okpueze ndi okenye.
Nne na nna bu inya isi nke umu ha.
- 7 Egbugbere onu na-ekwu okwu di mma abughi nke onye nzuzu,
otu a kwa, egbugbere onu na-agma ugha ekwesighi ibu nke onye na-
achi achi.
- 8 N'anya onye na-enye ngari o na-ahuta ya dika ogwu irata mmadu,
ha na-eche n'ebe obula ha chere ihu ihe ga-aga nke oma.
- 9 Onye obula na-akwado ihunanya na-ekpuchi njehie,
ma onye na-ekwu ihe mere mgbe na mgbe na-ekewa ezi enyi.
- 10 Iba mba ntakiri a baara onye nwere nghota bara uru
karia nari utari nke a piara onye nzuzu.
- 11 Onye ojoo na-ebi naani ndu nnupu isi* megide Chineke.
O bukwa onyeoz i nke onwu† ka a ga-eziga imegide ya.

* 17:11 17:11 Ya bu, omume megidere iwu ya † 17:11 17:11 Ya bu, onyeoz i na-adighi eme obi ebere.

- 12 Ọ ka mma izute nne Bịa a napụrụ ụmụ ya
karia izute onye nzuzu uche ya gbagoro agbago.
- 13 Ọ buru na i jiri ihe ojoo kwuo ugwo ihe oma,
obubu onu diri ezinaulo gi.
- 14 Esemokwu malite o na-esi ike imedo ya,
n'ihi ya ekwela ka o malite.
- 15 Onye na-asị onye ikpe maara na ikpe amaghi ya na-amakwa onye aka
ya di ocha ikpe,
ONYENWE ANYI na-akpo omume abuo a asi.
- 16 Uru gini ka ego bara n'aka onye nzuzu;
ebe o bu na o nweghi ike icho amamihe.
- 17 Ezi enyi na-egosi ihunanya ya n'oge obula.
Otu a kwa, nwanne na-aba uru n'oge mkpa.
- 18 Ọ bu uche ezughi oke inara ugwo onye ozo ji,
si otu a ghoo onye ji ugwo.
- 19 Onye na-ahu esemokwu n'anya huru mmehie n'anya.
Onye na-ewuli onu uzo ama ya elu na-akpo ntipia oku.
- 20 Ọ dighi aga n'ihu bu onye obi ya gbagoro agbago.
Onye nwere ire nrafu ga-adanye na nsogbu.
- 21 Ọ bu naani iru uju na obi ojoo
diri nna nke nwa ya na-eme ihe nzuzu.
- 22 Obi nke na-anuri onu na-eme ka ahụ sie ike,
ma mmuo na-eru uju oge niile na-akpata oria.
- 23 Onye ajo omume na-anara ihe ngari‡ na nzuzo
ka o sugharia ikpe ziri ezi isi.
- 24 Onye nwere nghota na-eche uche amamihe n'ihe o na-eme,
ma anya onye nzuzu na-eleghari ruo na nsotu nke uwa.
- 25 Nwa di nzuzu na-ewetara nna ya mwute,
burukwa nne muru ya ihe ilu.
- 26 Ọ buru na ira onye ezi omume nra adighi mma,
n'ezie, ipia ndi oru ihe n'ihi ezi oru ha ezighi ezi.
- 27 Nwoke ahụ na-adighi ekwu otutu okwu bu onye maara ihe,
onye mmuo ya dikwa juu bu onye nwere nghota.
- 28 A ga-agu onye nzuzu n'onye maara ihe ma o buru na ha gba nkiti,
guokwa ha na ndi nwere nghota ma o buru na ha e jide ire ha.

‡ 17:23 17:23 Opu 23:8

18

- 1 Onye ihe mmadu na-adighi amasi na-agbaso naani ochicho nke ya onwe ya,
na-alusokwa ezi nzube niile ozo ogo.
- 2 Nghota adighi ato onye nzuzu utu.
Naani ihe o maara bu ikwu uche ya.
- 3 Mgbe onye ajo omume na-abata, ka nleda anya na-abata,
otu a kwa nkocha na-eweta ihere.
- 4 Okwu onu niile bu mmiri di omimi,
ma amamihe di ka mmiri iyi na-aso aso.
- 5 O dighi mma ime ka ikpe gara onye mere ihe ogo,
si otu a gbochie onye aka ya di ocha inweta ikpe ziri ezi.
- 6 Egbugbere onu ndi nzuzu na-ebutere ha esemokwu,
onu ha na-ebutere ha ihe otiti.
- 7 Onu onye nzuzu na-etinye ya na nsogbu,
egbugbere onu ya bu onya nye mkpuruobi ya.
- 8 Okwu niile nke onye na-agba asiri na-ekwu dika iberibe nri n'ato ezi utu,
ha na-agbadakwa n'ime ime ala afo.
- 9 Onye di umengwu n'oru ya
bu nwanne nke onye mbibi.
- 10 Aha ONYENWE ANYI bu ulu elu e wusiri ike,
ndi ezi omume na-agbaba n'ime ya izere ndu.
- 11 Aku ndi ogaranya buru ha obodo e wusiri ike,
o bukwa mgbidi di elu nke a na-apughi imafe n'echiche ha.
- 12 Tupu mmadu adaa obi ya na-ejuputa na nganga,
ma inwe obi umeala na-eweta nsopuru.
- 13 Inye osisa okwu tupu mmadu ege nti
bu enweghi uche na ihe ihere.
- 14 O bu mmuo mmadu na-akwado ya n'oge nri nri,
ma mmuo e tipira etipira, onye puru ibuli ya?
- 15 Obi onye nwere nghota na-enweta ihe omuma,
n'ihu na nti onye maara ihe na-achoputa ya.
- 16 Onyinye mmadu na-akwara ya uzọ sara mbara,
o na-edubakwa ya n'ihu ndi di elu.
- 17 N'ikpe onye buru uzọ kwuo ihe na-ese na-adi ka onye ikpe gaara,
tutu ruo mgbe mmadu biara bido iju ya ajuju.

- 18 Ife nza na-akwụsi esemokwu na ndorondoro
di n'etiti mmadu abuo ndi olu ha na-ala elu.
- 19 O di mfe ilugbu obodo karja ime ka obi nwanne e mehiere tugharia.
Iwe ya na-adi ike dika onu uzọ e jiri igodo tuchie.
- 20 Site na mkpuru nke okwu onu mmadu miputara ka afo ga-eji ju ya.
Sitekwa n'ihe owuwe ubi nke egbugbere onu ha ka ha ga-eji rijuo afo.
- 21 Ike onwu na ndu di ire n'aka.
Ndi huru ya n'anya ga-eri mkpuru ya.
- 22 Nwoke ahụ chotara nwunye chotara ezi ihe.
O na-anatakwa ihuoma site n'aka ONYENWE ANYI.
- 23 Onye ogbenye na-arịo arịrịo maka ebere;
ma ogaranya na-asa okwu ike ike.
- 24 Onye nwere otutu ndi enyi ndi na-ekwesighi ga-abia n'ila n'iyi mgbe
na-adighi anya,
ma o di enyi nke na-arapara nso karja nwanne.

19

- 1 O ka mma ibu ogbenye onye kwesiri ntukwasị obi
karja ibu onye nzuzu na-ekwu okwu ugha mgbe niile.
- 2 Aririo nke na-enweghi ihe omuma adighi mma
otu a kwa onye ukwu ya na-eme ngwa na-ejehie uzọ.
- 3 Enweghi uche nke mmadu na-eduba ha n'oghom,
ma obi ha na-ewe iwe di ukwu megide ONYENWE ANYI.
- 4 Onye nwere ego na-enwe otutu ndi enyi,
ma o na-ara ahụ ka ndi enyi onye ogbenye nogide.
- 5 Onye na-agba ama ugha ga-ata ahuhu,
uzọ onye na-ekupu ugha dika ume ka a ga-achoputakwa.
- 6 Otutu mmadu na-achọ ihuoma n'ebe onye na-achi achi no,
otu a kwa, mmadu niile na-agbali ibu enyi onye na-agbasa aka ya na-
enye onyinye.
- 7 Ebe o bu na umunne onye ogbenye na-akpo ya asi,
ginikwa ka ndi enyi ya ga-eme?
Mgbali ya niile irio ha aririo
ezughi ime ka ha nogide.
- 8 Onye na-enweta amamihe huru ndu n'anya,
onye na-edebekwa nghota na-enweta oganihu.
- 9 Onyeama ugha aghaghi ita ahuhu,

onye ọbụla na-ekwupụ okwu ụgha dịka mmiri ga-ala n'iyi.

- 10 Onye nzuzu ekwesighi ibi dịka ọgaranya;
ohu ekwesikwaghị ichi umu eze.
- 11 Ezi uche mmadu nwere na-amuputa ndidi;
o bukwa nkwanye ugwu nye onye n'adighi agu mkpari a na-akpari ya.
- 12 Iwe eze di ka mbigbo nke odum.
Ma obi utọ ya di ka igirigi n'elu ahija ndu.
- 13 Nwa nzuzu bu ila n'iyi nke nna,
nwunye na-ese okwu di ka mmiri otutu na-atu kpom, kpom,
mgbe niile n'elu ulo puru epu.
- 14 Ulo di iche iche na aku bu ihe nketa a na-anata n'aka ndi nne na nna,
ma nwunye nwere uche na nghota na-esite naani n'aka ONYENWE ANYI.
- 15 Umengwu na-akpata oke irahu ura,
onye ofo ogori ka aguu na-agu.
- 16 Onye na-edebe iwu Chineke na-enweta ndu,
ma onye na-akpo ya asi na-anwu.
- 17 Onye obula na-egosi ndi ogbenye obi ebere na-ebinye ONYENWE ANYI ihe,
o ga-akwughachi ha n'ih ihe oma ha mere.
- 18 Doo nwa gi aka na nti mgbe o ka di na nwantakiri n'ih i na oge ahụ ka
olileanya di.
Ma i meghi otu a, o bu ndu ya ka i na-emebi.
- 19 Onye oke iwe ga-anata nra so ya,
n'ih i na o buru na i naputa ya, i ga-anaputakwa ya ozọ.
- 20 Gee nti na ndumodu a na-enye gi, nabata ido aka na nti.
N'ikpeazu, i ga-abu onye maara ihe.
- 21 Otutu atumatu di n'obi mmadu;
maobu uche ONYENWE ANYI ga-emezu.
- 22 Obi ebere mmadu na-eme ka a na-achosi ya ike.
O ka mma ibu ogbenye kari ibu mmadu nke eziokwu obula na-adighi
n'onu ya.
- 23 Itu egwu ONYENWE ANYI na-eweta ndu na onu,
na nchebe site n'ih e mmeru ahụ.
- 24 Onye umengwu na-amanye aka n'efere nri,
o gagh i eweghachi ya o buladi tinye n'onu ya.

- 25 Tie onye na-akwa emo ihe, onye na-enweghị uche ga-aghọ onye nwere ezi uche,
baara onye nwere nghọta mba, ha ga-enweta ihe omuma.
- 26 O bu nwa ahụ na-eweta ihere ga-ezu nne na nna ya ohi,
maobu chupu ha site n'ulo ya.
- 27 Nwa m o buru na i hapu ige nti na ntuziaka m,
i ga-esi n'okwu ihe omuma kpafuo.
- 28 Onyeama ugha na-akwa ikpe ziri ezi emo.
Onu nke onye ajo omume na-eloda ajo ihe.
- 29 Ndi na-akwa emo na ndi nzuzu ga-ata ahuhu;
a ga-etikwa ha ihe.

20

- 1 Mmanya bu onye na-akwa emo. Onye mkpotu ka ihe onunu na-aba n'anya bu.
Onye obula kwere ka ha duhie ya bu onye nzuzu.
- 2 Onuma eze na-emenye oke ujo n'ahu dika mbigbo nke odum;
ndi na-akpasu ya iwe ga-atufu ndu ha.
- 3 O bu ihe nsopuru nye onye na-ezere okwu na uka,
ma onye nzuzu obula na-eme ngwa ise okwu.
- 4 Onye umengwu adighi aru oru ubi n'oge ya.
N'oge owuwe ihe ubi o pughi ichota ihe oriri.
- 5 Nzube niile nke di mmadu n'obi bu mmiri di omimi,
ma onye nwere nghota na-adoputa ha.
- 6 Otutu mmadu na-asị na ha nwere ihunanya na-adighi agharipu,
ma onye kwesiri ntukwasị obi, onye puru ichota ya?
- 7 Onye ezi omume nke na-ejeghari n'izuoke,
ndi ihe na-agara nke oma ka umu ga-anochi ya ga-abu.
- 8 Mgbe eze na-anokwasị n'ocheeze ya ikpe ikpe,
o na-eji anya ya abuo afuchapu ihe ojo niile.
- 9 Onye puru i si, "Emeela m ka obi m di ocha;
Abu m onye di ocha, mmehie adighikwa n'ime m?"
- 10 Ihe otutu aghughu na ihe otutu nghogbu,
ha niile bu ihe aru n'ihu ONYENWE ANYI.
- 11 Obuladi umuntakiri ka a na-amata site n'omume ha niile,
nke a o putara n'omume ha di ocha n'ezie a, burukwa ihe ziri ezi?

- 12 Ntị nke na-anụ ihe na anya nke na-ahụ ụzọ,
 ọ bụ ONYENWE ANYỊ mere ha abụọ.
- 13 Ahụla irahụ ụra n'anya, ka ị ghara ighọ onye ụkpa.
 Bilie, mụrụ anya, rụsie ọrụ ike, ka ị nweekwa ihe oriri.
- 14 “Lee, ihe a jorọ njo, ọ baghi uru,” ka onye na-azụ ahịa na-asị,
 ma mgbe ọ pụrụ ọ na-anya isi n’ihi ihe ọ zụtara.
- 15 Olaedo di, na otutu rubi n’ebe ọ bara ụba,
 ma egbugbere ọnu nke na-ekwuputa ihe omuma bu ọla di oke
 onuahia.
- 16 Chiri uwe onye ahụ naara onye mba ọzọ n’aka mbe.
 Jichiekwaa ihe mbe ahụ o nyere n’ihi onye mba ọzọ ọ nara na mbe.
- 17 Nri e nwetara n’uzọ aghughọ na-atọ mmadu uto.
 Ma n’ikpeazu aja ga-eju ya ọnu.
- 18 Buru ụzọ nata ndumodu tupu i mee ihe obula ị choro ime;
 ebula agha ma ị bubeghi ụzọ pia ọpịpịa.
- 19 Agwala onye na-akpa asiri ihe nzuzo gi,
 n’ihi na ọ ga-akụ ya n’ekwe nye ụwa niile.
- 20 Oriona onye ahụ na-akocha nne ya na nna ya
 ka Chineke na-afunyụ.
- 21 Ihe nketa nke anatarara n’oke ọsịso,
 agaghị agozi ya n’ikpeazu.
- 22 A sịkwala, “Aga m akwughachi gi n’ihi ihe ọjọọ a.”
 Chere ONYENWE ANYỊ, ọ ga-aboro gi obọ.
- 23 ONYENWE ANYỊ kporo ihe otutu gbara iche iche asi,
 ihe otutu aghughọ adighi ato ya uto.
- 24 ONYENWE ANYỊ na-eduzi nzọ ukwu niile nke mmadu.
 Olee otu onye obula ga-esi ghota ụzọ ha?
- 25 Ime ngwangwa* doo ihe nso, bu ima n’onye
 ma mesie tughariwa uche banyere imezu nkwa ahụ.
- 26 Eze maara ihe na-afuchapu ndi ajo omume,
 ọ na-eji wili ifucha mkpuru gaa n’elu ha.
- 27 Akonuche mmadu bu oku ONYENWE ANYỊ ji enyocha mmuo ya,
 ọ na-egwuputa ala ala obi ya, igosi anyi ihe anyi bu.
- 28 Ihunanya na ikwesi ntukwasị obi na-echebe eze,
 site n’ihunanya ka ocheeze ya na-eguzo chim.

* 20:25 20:25 Ya bu mgbe mmadu na-echeghi uche mee nke a.

29 Ugwu a na-akwanyere umu okorobia bu n'ih iidi ike ha,
ma isi awo bu nsopuru ndi okenye.

30 Okpo na mmeru ahụ na-ehichapu ihe ojojo,
utari na-asachapu ime ime nke ahụ mmadu.

21

1 Iyi di iche iche nke juputara na mmiri ka obi eze bu n'aka ONYENWE ANYI,
nke o na-ahazi n'uzo obula di ya mma.

2 Oru niile bu ihe ziri ezi n'anya onye na-arụ ya,
ma ONYENWE ANYI bu onye na-eleba anya n'echiche obi anyi niile.

3 Ime ezi omume na ihe ziri ezi
ka ONYENWE ANYI na-anabata karija ichu aja.

4 Nganga na mpako na aguu ihe ojojo
nke bu oru ndi ajo omume, bu mmehie.

5 Echiche niile nke onye na-arusi oru ike na-eweta uru,
dika echiche onye ome ngwangwa na-enweta naani uko.

6 Uru niile enwetara n'uzo na-ezighi ezi adighi adigide,
ha bu nkuume ifufe na-efesa, ndi na-achọ ya na-achọ onwu.

7 N'ih i na ndi na-emebi iwu anaghi eme ihe oma,
ihe ojojo ha na-eme na-alaghachi laa ha n'iyi.

8 Uzo onye na-emebi iwu bu ihe gbagoro agbago,
ma omume onye aka ya di ocha ziri ezi.

9 O ka mma ibi n'otu akuku elu ulo
karija ibinyere nwanyi na-ese okwu.

10 Ihe na-atọ onye ojojo utọ bu imeru ndi ozo ahụ;
o maghi imere mmadu ibe ya ebere.

11 Mgbe a na-ata onye na-akwa emo ahuhu, onye na-enweghi uche na-
enweta amamihe,
ma mgbe a na-akuziri onye maara ihe ihe o na-enweta ihe omuma.

12 Onye ezi omume na-amuta ihe site n'ile ulo onye ajo omume anya
na-emekwa ka ndi ajo omume laa n'iyi.

13 Onye na-adighi ege nti na mkpu onye ogbenye,
ya onwe ya ga-akpokwa mkpu ma agaghi aza ya.

14 Onyinye enyere na nzuzo na-eme ka iwe dajuo,
otu a kwa, ngari ezonyere n'ime uwe na-eme ka oke onuma dajuo.

15 Onye ezi omume na-anuri onu mgbe e kpere ikpe ziri ezi,

ma buru ihe oke egwu diri ndi na-eme ajo ihe.

- 16 Onye obula si n'uzo nghota wezuga onwe ya ga-eso n'otu ndi nwuru anwu.
- 17 Nwoke huru ibi ndu nganga n'anya na-ada ukpa; inu mmanya na oke oriri abughi uzo esi akpata aku.
- 18 Onye ajo omume ga-abu ihe mgbaputa maka onye ezi omume, onye aghugho ga-abukwa ihe mgbaputa maka onye ndu ya ziri ezi.
- 19 O ka mma ibi n'ozara kariya ibinyere nwanyi na-atamu ntamu na-esekwa okwu.
- 20 Onye maara ihe na-edebe ezi ihe oriri na mmanu oliv n'ulo ya, ma onye nzuzu na-eloda ihe niile n'onu ya.
- 21 Onye na-achuso ezi omume na ihunanya ga-achota ndu, na ugu na oganihu.
- 22 Onye maara ihe nwere ike megide obodo ndi dike, kwatuokwa ebe ewusiri ike nke ha tukwasiri obi ha.
- 23 Onye na-echekwa ire ya na onu ya na-egbochiri onwe ya odachi.
- 24 Onye nganga na onye mpako, onye na-akwa emo bu aha ya. O na-eji oke nganga eme ihe niile.
- 25 Oke ochicho nke onye umengwu na-ewetara ya onu n'ihu na o juru iru ru.
- 26 Kwa ubochi ka o na-achọ inwe kariya, ma onye ezi omume na-enye na-akpaghi oke.
- 27 Chineke kporo aja ndi na-emebi iwu asi, nke ka nke, ma o buru na ha na-enye onyinye a site na nzube ojoo.
- 28 Onyeama ugha ga-ala n'iyi, ma onye obula na-ege ya nti ka a ga-ebibi ruo ebighi ebi.
- 29 Ndi ajo omume na-ebi ndu atughi egwu, ma ndi omume ha ziri ezi na-atughari uche n'uzo ha niile.
- 30 O nweghi amamihe di, o nweghi nghota di, o nwekwaghi atumatu obula, nke puru iguzosi ike megide ONYENWE ANYI.
- 31 E nwere ike jikere inyinya, kwadokwaa maka agha, maobu naani ONYENWE ANYI na-enye mmeri.

22

- ¹ Ihe nhoru di ezi mma ka aha oma bu kariya otutu aku,

- inata amara* ihuoma ka mma karja olaocha na olaedo.
- 2 Ma ogbenye ma ogaranya bu otu n'ihu ONYENWE ANYI onye kere ha niile.
- 3 Onye nwere uche na-ahụ nsogbu nke na-abia n'ihu ma zobe onwe ya, ma onye na-enweghi uche anaghi ele anya, o na-adaba n'ime nsogbu ahụ taa ahụhụ so ya.
- 4 Obi umeala bu egwu ONYENWE ANYI, ugwo o na-akwu bu akunuba, na nsopuru na ndu ogologo.
- 5 Ogwu na igbudu di n'uzo onye na-emebi iwu; ma onye kporo ndu ya ihe na-aso ya aso.
- 6 Kuziere nwantakiri ka o horo uzo ziri ezi,† mgbe o tolitere o ga-anogide n'ime ya.
- 7 Dika ogaranya si achu ogbenye, otu a kwa ka onye na-ebi ego si buru ohu onye na-ebinye ya ego.
- 8 Onye na-agma ikpe na-ezighi ezi dika mkpuru, ga-ewe ajo ihe dika ihe ubi, mkpanaka nke ikike iwe ha ga-agbajikwa.
- 9 Onye na-agbasapu aka enye onyinye ga-abu onye a goziri agozi, n'ihu na ha na ekenyetu ndi ogbenye nri.
- 10 Chupu onye na-akwa emo, ise okwu ga-akwusi, e, ilu ogo na nleli ga-akwusikwa.
- 11 Onye na-ahu idi ocha nke obi n'anya, onye okwu ya juputara n'amara ga-abu enyi eze.
- 12 Anya ONYENWE ANYI na-echebe ihe omuma, ma o na-emebi atumatu niile nke ndi aghughu.
- 13 Onye umengwu na-asi, "Odum no n'ezi! A ga-egbu m n'ama oha mmadu!"
- 14 Onu nwanyi na-akwa iko bu oke olulu, nwoke no n'okpuru oke iwe ONYENWE ANYI na-adaba n'ime ya.
- 15 Obi umuntakiri juputara n'enweghi uche, ma apipia ido aka na nti ga-achupu ya n'ebe di anya.
- 16 Onye na-achọ uru site n'imegbu onye na-enweghi ike, maobu onye na-enye ogaranya onyinye ga-ebi n'oke uko.

Okwu iri ato onye maara ihe

Okwu nke mbu

* 22:1 22:1 Maobu, mmadu inwe ugwu † 22:6 22:6 Efe 6:4; 2Tm 3:15

- 17 Lezie anya gee ntị n'okwu niile nke ndị maara ihe,
tinye uche gị n'ihe m na-akuzi.
- 18 Ọ dị ụtọ ma idebe ha n'obi gị,
ma ha dịkwa n'egbugbere ọnụ gị mgbe niile.
- 19 Ọ bụ ka ntụkwasi obi gị dị n'ime ONYENWE ANYỊ,
ya ka m na-akuziri gị taa, ọbụladi gị onwe gị.
- 20 Ọ bụ na m edepụtabereghị gị iri ndumọdu atọ ndị a,
bụ okwu ndumọdu na ihe ọmụma?
- 21 Ha na-ezi gị ihe bụ ikwesi ntụkwasi obi na ikwu eziokwu.
Mgbe ahụ ọ buru na-ezie gị si gị gaa chọta eziokwu
ị ga-eji ezi ọsịsa loghachi.

Okwu nke abuo

- 22 Emegbula ogbenye n'ihi na ọ bụ ogbenye.
Emegidekwala ya n'uzo ikpe.
- 23 N'ihi na ONYENWE ANYỊ ga-ekwuchitere ha ọnụ ha
ma bibiekwa ndị na-emegide ha.

Okwu nke ato

- 24 Gị na onye na-ewe oke iwe abula enyi,
gị na onye na-ewe iwe ọsịsọ emekokwala ihe,
25 ma ọ bughị ya, i nwere ike imuta ndu ha,
si otu a tinye ndu gị na nsogbu.

Okwu nke ano

- 26 Abula onye otu n'ime ndi na-anara ndi mmadu akaebe
maobu kwee nkwa ikwu ugwo onye ozo ji.
- 27 N'ihi na ọ buru na i nweghi ego ị ga-eji kwuo ugwo ahụ,
a ga-anapu gị ọ buladi ihe ndina gị.

Okwu nke ise

- 28 Ehigharila oke ala e tinyere site na mgbe ochie.
Nke ndi nna ochie gi ha hiwere.

Okwu nke isii

- 29 I huru mmadu ahụ nke nwere nka n'iru oru ya nke oma?
Ọ ga-eguzo n'ihu ndi eze,
ọ gaghi eguzo n'ihu ndi a na-amaghi aha ha.

23

Okwu nke asaa

- 1 Mgbe gị na onye na-achi achi noduru iriko nri,
lezie ihe* di n'ihu gi anya,
2 tukwasi mma n'akpiri gi,
ma ọ buru na ị bụ onye iri oke nri na-atọ uto.
- 3 Achosila nri uto ya ike,
n'ihi na nri ahụ bụ nri aghugho.

Okwu nke asato

- 4 Adogbula onwe gị n'oru maka ibu ogaranya,
atukwasila obi na nghota gi.†
- 5 N'ihi na akụ nwere ike ifu
n'otu ntabi anya dika a ga-asị

* 23:1 23:1 Maobu, onye no n'ihu gi † 23:4 23:4 Maobu, idi nko gi

na ha nwere nku dika nnunụ ugo.

Okwu nke itoolu

⁶ Erila nri onye aka ntagide na-enye gi.

Nri uto ya agukwala gi agu.

⁷ N'ihia na o bu udi mmadu ahụ
na-eche onuahia ihe o na-emefuru gi.

O na-asị gi, "Rie ihe, nuokwa ihe onunu,"
ma obi ya adighi n'ebe i no.

⁸ I ga-agbokwa nke ntakiri ahụ i riri
mgbe ahụ, okwu oma ahụ niile i kwuru banyere ya ga-abu ihe efu.

Okwu nke iri

⁹ Atufula ume gi igwa onye nzuzu okwu,
n'ihia na o ga-eleda okwu i sitere n'ezi uche kwuo anya.

Okwu nke iri na otu

¹⁰ Anarala nwa na-enweghi nne na nna ala ya
site n'ihighari oke ala e gwunyere site n'oge gara aga,

¹¹ n'ihia na onye mgbaputa ha di ike;
ya onwe ya ga-ekwuchitere ha onu ha.

Okwu nke iri na abuo

¹² Tineye uche gi n'ido aka na nti;
gekwa nti nuru okwu ihe omuma niile.

Okwu nke iri na ato

¹³ Ahapula ido umu gi aka na nti.
Ha agaghi anwu n'ihia na i tiri ha ihe.

¹⁴ Jiri mkpara tie ya ihe
ma zoputa ndu ya site n'onwu.

Okwu nke iri na anọ

¹⁵ Nwa m, aga m anuri onu nke ukwuu
ma o buru na i gho onye maara ihe.

¹⁶ Mkpuruobi m ga-anuri onu
mgbe egbugbere onu gi abuo kwuru ihe ziri ezi.

Okwu nke iri na ise

¹⁷ Ekwela ka obi gi kwosa ndi mmehie ekworo,
kama nogide n'inu oku n'obi n'itu egwu ONYENWE ANYI mgbe niile,

¹⁸ n'ihia na i nwere otutu ihe oma n'ihu gi.
Olileanya di ukwuu diri gi.

Okwu nke iri na isii

¹⁹ Nwa m, nwee uche,
gbasookwa uzọ Chineke.

²⁰ Anola n'etiti ndi na-anubiga mmanya oke,
na ndi iri oke oriri na-atọ uto,

²¹ n'ihia na ihe niile ga-ako ha.
O bukwa nkirinka akwa ka onye oke ura na-eyi n'ahu.

Okwu nke iri na asaa

²² Naa nti n'ido aka na nti nna gi,
akpokwala ido aka na nti nne gi bu agadi nwanyi asi.

²³ Zuta eziokwu, erekwala ya,
zutakwa amamihe, ntuziaka, na nghota.

- 24 Nna onye ezi omume ga-añurị ọñụ.
 Ọ bukwa ihe oke ọñụ inweta nwa maara ihe.
- 25 Ka nne na nna gị nwee obi uto.
 Ka onye mụrụ gị nuri.
- Okwu nke iri na asato*
- 26 Nwa m, nye m obi gị
 ka uto m niile nyekwa anya gị ọñụ.
- 27 N'ihị na onye akwuna bu olulu miri emi,
 nwanyị nwe di na-akwa iko bu olulu mmiri di warawara.
- 28 Dika onye ohi ka o na-echere
 na-emekwa ka ndi na-ekwesighi ntukwasi obi baa uba n'etiti umu
 nwoke.
- Okwu nke iri na itoolu*
- 29 Onye ka obi ya juputara n'ahuhu? Onye no na iru uju?
 Olee onye nwere esemokwu? Onye nwere otutu ihe mkpesa?
 Onye nwere mmeru ahụ nke na-abaghi uru? Onye nwere anya nke
 na-acha obara obara?
- 30 O bu ndi na-anọ ogologo oge na-anu mmanya,
 onye na-aga ichoputa mmanya agwara agwa.
- 31 Elekwasila mmanya anya mgbe o na-acha obara obara,
 mgbe o na-eziputa odidi ya n'iko
 mgbe o na-asughari nke oma n'ime iko.
- 32 N'ikpeazu, o na-ata dika agwo
 na-atukwa dika ajuala.
- 33 Anya gi abuo ga-ahu ihe i na-amaghi isi ya na odu ya,
 obi gi ga-atulekwa ihe ndi na-agbagwoju anya.
- 34 I ga-adi ka onye na-edina n'etiti oke osimiri,
 nke na-edinakwa n'elu udo n'ejide ugbu.
- 35 I ga-asị, "Ha tiri m ihe, ma emerughị m ahụ.
 Ha piara m ihe, ma amaghi m.
 Olee mgbe m ga-eteta,
 ka m puo ga choo mmanya ozo?"

24

Okwu nke iri abuo

- 1 Ekwasola ndi ajo omume ekworo,
 ka ihe banyere ha ghara ito gi uto.
- 2 N'ihị na-atumatu obi ha niile bu otu ha ga-esi mee ihe ike,
 egbugbere onu ha na-ekwu naani maka ogbaaghara.

Okwu nke iri abuo na otu

- 3 O bu amamihe ka e ji ewu ulu,
 o bukwa nghota ka e ji eme ka o guzosie ike.
- 4 Sitekwa n'ihe omuma ka aku niile ji ejuputa n'ime ya,
 bu aku ndi puru iche ma dikwa oke onuahia.

Okwu nke iri abuo na abuo

- 5 Onye maara ihe na-emeri site n'idi ike,
 ndi nwere omuma ihe na-akpali ike ha.
- 6 Ejela ogu ma o bughị na i nwetara ezi ndumodu,
 n'ihị na nzoputa di n'ige otutu ndi ndumodu nti.

Okwu nke iri abụọ na atọ

⁷ Amamihe dị elu nke ukwu nye ndi nzuzu,
ha gaghị asaghe ọnu ha n'ogbako ọnu ụzọ ama.

Okwu nke iri abụọ na anọ

⁸ Onye na-eche echiche ime ihe ojuo
ka a ga-agu dika onye nzube ihe ojuo
⁹ Nzube niile nke onye na-enweghi uche bu mmehie,
ndi mmadu na-akpo onye na-akwa emo asi.

Okwu nke iri abụọ na ise

¹⁰ O buru na i pughi iguzosi ike n'oge nsogbu,
i bu nnoo onye ike ya di ntakiri.
¹¹ Naputa ndi a na-eduba n'onwu.
Naputakwa ndi ahụ a mara ikpe onwu n'uzo na-ezighi ezi.
¹² O buru na i si, "Anyi amaghi banyere ihe ndi a,"
o bu na onye na-enyocha obi aghotaghi ya?
O bu na onye na-eche ndu gi amaghi ya?
O bu na o gaghị akwughachi onye obula ugwo dika akaoru ya siri di?

Okwu nke iri abụọ na isii

¹³ Nwa m nwoke, rachaa mmanu anu n'ihi na o di mma.
Mmanu anu nke si n'ugbugbo mmanu anu na-adi gi utọ n'onu.
¹⁴ Marakwa na otu a ka amamihe kwesiri isi toọ obi gi utọ.
O buru na i chota ya
i nwere olileanya nke ga-adigide.

Okwu nke iri abụọ na asaa

¹⁵ Adila ka onye na-emebi iwu, onye echiche ya niile bu imegide ulo onye
ezi omume.
A gakwa ga kwakoro ihe di n'ulo ya.
¹⁶ N'ihi na onye ezi omume nwere ike daa ugboro asaa ma o ga-ebilikwa
ozo.
Ma ndi na-emebi iwu na-aso ngongo mgbe nsogbu biakwasiri ha.

Okwu nke iri abụọ na asato

¹⁷ Anurila onu mgbe onye iro gi dabara na nsogbu.
Ka obi gharakwa ito gi utọ mgbe o dara.
¹⁸ N'ihi na ONYENWE ANYI puru iwe iwe n'ihi ya
megide gi ma kwusi ita ya ahuhu.

Okwu nke iri abụọ na itoolu

¹⁹ Ekwasola onye na-emebi iwu ekworo,
maobu nwe anya ukwu n'ebe onye ajo omume noo.
²⁰ N'ihi na onye na-emebi iwu enweghi odinihu;
a ga-afunyukwa oku onye ajo omume.

Okwu nke iri atọ

²¹ Nwa m, tuo egwu ONYENWE ANYI na onye bu eze,
esonyerela ndi ozi na-enupu isi megide nna ha ukwu.
²² N'ihi na o bu na mberede ka i ga-eso ha daba na nhuju anya.
Onye maara ihe ga-abu ogwugwu ya?

Okwu ozo ndi amamihe kwuru

²³ Ndi a bukwa okwu ozo ndi amamihe kwuru,
iji gosi na ikpe ikpe na-akwughi oto adighi mma.

- 24 Onye ọbụla nke na-asị onye ikpe mara, “Onye ezi omume ka ị bụ,”*
ga-anata ọbụbụ ọnụ site n’ọnụ ọtụtụ mmadụ, mba niile ga-eweso ya
iwe.
- 25 Ma ọ ga-adịrị ndị ahụ na-abara onye ikpe mara mba na mma,
ha ga-anatakwa ezi ngozi.
- 26 Ọsịsa ziri ezi
bụ ihe na-egosi ikwesi ntụkwasi obi.†
- 27 Rụchaa ọrụ gị dị n’ezi.
Dozie ala ubi gị.
Emesia wuoro onwe gị ụlọ.
- 28 Agbala ama ụgha megide onye agbataobi gị n’efu.
Ọ bụ egbugbere ọnụ gị abụọ ka ị ga-eji ghọọ aghughọ?‡
- 29 Asịla, “Aga m emeso ha dika ha siri meso m.
Aga m akwughachi ha ụgwọ ihe ha mere.”
- 30 Esitere m n’ubi otu onye umengwụ gafee,
bụ ubi vainị nke onye na-enweghị uche,
- 31 hụ na ogwu etochiela ya,
ahihia etochiekwala ya;
mgbidi di ya gburugburu adaakwala.
- 32 Elegharịrị m ya anya
site na ya mụta otu ihe a:
- 33 Nwa ụra nta, nwa iru ụra nta,
nwa ichikọba aka nta zuo ike
- 34 ụbiam ga-abiakwasị gị dika onye ohi,
ụkọ abiakwasikwa gị dika onye na-apunara mmadụ ihe.

Ilu ndị ọzọ nke Solomon

25

- 1 Ndị a bụkwa ilu Solomon, nke ndị ozi Hezekaya eze ndị Juda dekotara
n’akwukwọ.
- 2 Ọ bụ nsọpuru Chineke izobe okwu,
ma nsọpuru ndị eze bụ ichọputa ala okwu.
- 3 Dika idị elu nke eluigwe, dika idị omimi nke ala,
otu a ka obi ndị eze bụ ihe a na-apughị ichọputa.
- 4 Wepu ihe ahụ niile na-ekpuchi mma ọlaọcha,
onye ọkpụ ụzụ ọla ga-aruputa efere;
- 5 wezugakwa ndịisi n’eme ajọ ihe n’ihu eze,
ocheeze ya ga-eguzosikwa ike site n’ezi omume.
- 6 Egosiputala onwe gị n’ihu eze,
ewerela onọdu n’etiti ndị oke mmadụ,
- 7 ọ ga-aka mma ma ọ bụrụ na ọ si gị, “Rigota n’ebe a,”
karia na o wedara gị ala n’ihu ndị oke mmadụ.

* **24:24** 24:24 Onye ọbụla nke na-asị onye na-emebi iwu, onye ikpe na-amaghị ka ị bụ † **24:26**
24:26 Dika nsusu e susuru n’egbugbere ọnụ ‡ **24:28** 24:28 Maọbụ, rafuo mmadụ

Ihe iji anya gi abuo hu

⁸ e mekwala ngwangwa iga n'uloikpe,
n'ih i na o bu gini ka i ga-eme n'ikpeazu
ma o buru n'onye agbataobi gi etinye gi n'onodu ihere?

⁹ O buru na gi na onye ozọ enwee esemokwu, dozienu ya n'onwe unu,
emekwala ka ndi ozọ mata okwu nzuzo gi na onye ozọ kwuru,

¹⁰ ma o bugh i ya, onye nuru ya nwere ike menye gi ihere,
agwa ojoo gi agagh i enwekwa ogwugwu.

¹¹ Ndumodu e nyere n'oge kwesiri ekwesi
di ka mkporu osisi apul olaedo e tinyere n'efere olaocha.

¹² Dika olanti olaedo maobu ihe icho mma nke olaedo mara mma
ka mba onye maara ihe bu na nti onye na-anu ya.

¹³ Onyeoz i kwesiri ntukwas i obi na-eweta ntute na ndu,
dika mmiri oyi si eme ka ah u di juu
n'oge okpomoku owuwe ihe ubi.

¹⁴ Onye ah u na-adigh i emezu nkwa o kwere
dika igwe ojii nke na-adigh i ezo mmiri.

¹⁵ Nwee ndidi, n'ikpeazu i ga-enwe mmeri,
n'ih i na ire di nro na-agbaji okpukpu.

¹⁶ Mmanu anu o na-atọ gi uto?
Arachala ya kari a, ka o ghara iwetara gi oria.

¹⁷ Ejela ileta onye agbataobi gi mgbe mgbe,
ka i ghara ire ugu gi.

¹⁸ Onye na-agbagide onye agbataobi ya ama ugha,
dika mkporo osisi maobu mma agha, maobu aku a piziri apizi.*

¹⁹ Itukwas i onye aghughu obi n'oge nsogbu di ka iji eze na-eme ndakapu
ata ihe,
maobu iji ukwu jiri eji agba oso.

²⁰ Dika onye e yipuru uwe n'ubochi oyi uguru,
maobu iwere nnu tee n'elu onya,
otu a ka onye na-aburu onye iwe na-ewe abu di.

²¹ O buru na agu na-agu onye iro gi, nye ya nri ka o rie,
o burukwa na akp i na-akpo ya nku, nye ya mmiri ka o nuo.†

²² Mgbe i na-eme nke a, i na-agukwas i icheku oku na-ere ere n'isi ya,
ONYENWE ANYI ga-akwughachikwa gi.

²³ Dika ifufe si n'ugwu si eweta mmiri ozuzo,
otu a ka ikwu mmadu okwu azu si eweta iwe.

²⁴ O ka mma ibi n'otu akuku elu ulo
kari a ibinyere nwanyi na-ese okwu.

²⁵ Ozioma e sitere na mba di anya nata

* **25:18** 25:18 Ya bu, nke di nko † **25:21** 25:21 Opu 23:4-5; 2Ih 28:15; Mat 5:44

- dị ka mmiri juru oyi nye onye akpiri na-akpo nku.
- 26 Onye ezi omume nke kwenyere n'ihe onye na-emebi iwu kwuru
dị ka iyi a gworuru n'isi ya.
- 27 Dika iracha mmanu anu hie nne si joo njo,
otu a ka o si buru ihe na-enweghi nsopuru, mmadu ichoputa ihe ndi
ezomiri ezomi.
- 28 Nwoke obula na-adighi achi mmuo ya
dị ka obodo na-enweghi ndi na-eche ya nche, nke e tikporo mgbidi ya
etikpo.

26

- 1 Ihu onye nzuzu a na-enye nsopuru
dika ihu mkpuru mmiri ka o na-ada n'oge okochi maobu mmiri na-ezo
n'oge owuwe ihe ubi.
- 2 Dika nnunu nta na-efeghari efeghari, maobu dika eleke na-awughari
otu a ka obubu onu na-ekwesighi agaghi ere.
- 3 Utari diri inyinya, inyinya ibu ka a na-ekenye mkpumkpu igwe n'onu;
otu a kwa ka apipia di nye azu ndi nzuzu.
- 4 A zaghachila onye nzuzu dika enweghi uche ya si di,
ma o bughu ya gi onwe gi ga-adi ka ya.
- 5 Zaa onye nzuzu dika enweghi uche ya si di,
ma o bughu ya o ga-abu onye maara ihe n'anya onwe ya.
- 6 Iziga ozi site n'aka onye nzuzu
dika mmadu ibipu ukwu ya maobu inu ihe ike dika mmiri.
- 7 Dika onye ngwuro si eji ukwu ya eje ije,
otu a ka ilu si esite n'onu onye nzuzu aputa.
- 8 O baghi uru inye onye nzuzu nsopuru, n'ih na o gaghi anogide.
O di ka iwu okuko mmiri n'azu.
- 9 Dika ogwu manyere n'aka onye na-anubiga mmanya oke
otu a ka ilu di n'onu onye nzuzu.
- 10 Dika ogba uta si agba uta ya na-enweghi onye o bu n'obi,
otu a ka o di bu onye na-enye onye nzuzu maobu onye o bu na-agafe
n'uzo oru ka o ruora ya.
- 11 Dika nkita laghachiri ozo n'ihe o gboro,
otu a ka ndi nzuzu di mgbe ha na-emekwa omume enweghi uche ha.
- 12 I huru onye mara ihe n'anya nke onwe ya?
Olileanya di nye onye nzuzu karia ndi di otu a.
- 13 Onye umengwu na-asi, "Odum no n'okporozo,
odum ji oke iwe na-awaghari no n'ama niile!"
- 14 Dika ibo onu uzọ si emeghari n'ihe nkonye ya,
otu a ka onye umengwu si na-atughari onwe ya n'elu ihe ndina ya.
- 15 Onye umengwu na-amanye aka n'efere nri*
ma oke umengwu a naghị ekwe ka o weghachi ya tnye n'onu ya.
- 16 N'uche ya, onye umengwu† na-eche na o maara ihe
karia ndi ikom asaa na-eji ezi uche azaghachi okwu.
- 17 Onye na-etinye onwe ya n'esemokwu na-agbasaghi ya

* 26:15 26:15 Maobu, oku nri † 26:16 26:16 Ya bu, onye nzuzu

dị ka mmadu na-apu n'okporouzo dokpuru nkita obula o huru na nti.

- 18 Dika onye ara na-agba aku
na-ere oku nke na-eweta onwu,
19 ka nwoke ahụ bu nke na-aghogbu onye agbataobi ya
ma si, "o bu naani egwuregwu ka m na-egwu."
20 Oku na-anyu mgbe nku gwuru,
otu a kwa esemoku na-akwusi mgbe a kwusiri ikwu ndi ozo okwu
n'azu.
21 Dika icheku si eme ka nku nwuru oku,
otu a ka onye na-ese okwu si eme ka ogu nwuru oku.
22 Okwu niile nke onye na-agba asiri na-ekwu dika iberibe nri n'ato ezi
uto,
ha na-agbadakwa n'ime ime ala afo.
23 Dika ite aja uru nke e ji olocha na-abaghi uru techie,
ka egbugbere onu di nro nke obi juputara n'ihe ojoo bu.
24 Ndi iro na-eji egbugbere onu ha gbanwee onwe ha,
ma n'ime obi ha o bu naani aghughu di ya.
25 Okwu onu ya nwere ike too uo na nti ma ekwenyerela ha,
n'ihia na ihe aru asaa juputara n'ime obi ha.
26 O bu ezie na o ga na-eme ka o huru gi n'anya,
ma iro ya ga-aputa ihe, mmadu niile ga-ahukwa ya.
27 Onye na-egwuru ibe ya olulu ga-adaba n'ime ya.
Ozo, onye na-enuda nkume, ya ka nkume ahụ ga-adagbu.
28 Onye i kporo asi bu onye i ga-achọ iwetara ihe mgbu site n'igha ugha.
Okwu oma na-esighi n'obi mmadu puta na-eweta ila n'iyi.

27

- 1 Anyala isi banyere echi,
n'ihia na i maghi ihe echi ga-abu.*
2 Ka onye ozo too gi, o bughu onu gi.†
Ka onye ozo too gi, ka egbugbere onu gi abuo ghara ito gi.
3 Nkume di aru, aja bukwa ibu aru,
ma mkpasu iwe nke onye nzuzu di aru kariha ha abuo.
4 Iwe na-emebi ihe,
ma ekworo joro njo kariha iwe.
5 Mba abara n'ihe ka mma
kariha ihunanya ezoro ezo.
6 Ihe kwesiri ntukwasu obi ka mmeru ahụ nke sitere n'aka enyi bu,
ma onye iro na-eme ka isutu onu mubaa.
7 Mmanu anu adighi ato onye rijuru afo uo;
ma mgbe aguu ji ya, o ga-eri o buladi ihe di ilu.

* 27:1 27:1 Luk 12:19-21; Jem 4:13-16 † 27:2 27:2 Etola onwe gi, chere ka ndi ozo too gi

- 8 Nwoke na-akpafu site n'ụlọ ya
dị ka nnụnụ na-amakwaghị akwụ ya.
- 9 Mmanụ isi ụtọ na ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ na-eme ka obi nūrịa,
otu a ka ụtọ enyi dị,
site na ndumọdụ nke mkpuruobi ha.
- 10 Ahapụla enyi gị maọbụ ndị enyi nna gị.
Mgbe ị nọ na mkpa ariọla nwanne gị ka o nyere gị aka.
Onye agbataobi nọ gị nso nwere ike inyere gị aka karịa nwanne gị nọ
ebe dị anya.
- 11 Nwa m, obi ga-atọ m ụtọ nke ukwu ma a si na ị ga-amụta ihe!
Mgbe ahụ, aga m enwe ihe m ga-asa ndị na-akọcha m.
- 12 Onye nwere uche na-ahụ nsogbu nke na-abịa n'ihu ma zobe onwe ya.
Ma onye na-enweghị uche anaghị ele anya, ọ na-adaba n'ime nsogbu
ahụ taa ahụhụ so ya.
- 13 Chiri uwe onye ahụ nke naara onye mba ọzọ na mbe.
E, chiri ya ma ọ buru nwanị na-abughị nwunye ya ka o nara na mbe.
- 14 Ọ buru na onye ọbụla e jiri oke olu gozie onye agbataobi ya n'isi ụtutu
a ga-agụ nke a dika ibu onu.
- 15 Mmiri na-ata n'ime ulọ mgbe mmiri na-ezo
na nwanị na-eso okwu bu otu.
- 16 Onye nwere ike ikwusi ya nwere ike iji aka jide ifufe,
maobu were aka jide mmanu.
- 17 Dika e si eji igwe amu igwe ozo ka o di nkọ,
otu a ka mmadu si enyere ibe ya aka idi nkọ.
- 18 Onye na-eche osisi fiig nche ga-eri mkpuru ya,
onye na-echebekwa nna ya ukwu ka a ga-asopuru.
- 19 Dika e si ahụ ihu mmadu n'ime mmiri
otu a ka obi mmadu si egosi ihe onye ahụ bu.
- 20 Dika afọ adighi eju onwu na mbibi,
otu a ihe na-agu anya mmadu adighi agwu agwu.
- 21 Ite eji anucha ihe diri olaocha, oke oku dikwara olaedo
ma a na-anwale ndi mmadu site n'otuto a na-enye ha.
- 22 N'agbanyeghi na i ga-egwepia onye nzuzu n'ime ikwe,
were aka odo gwee ha dika mkpuru oka,
i pughi isite n'ahu ha wepu enweghi uche ha.
- 23 Lezie oru gi anya nke oma,
marakwa onodu igwe ewu na aturu gi na anu ulo ndi ozo,
- 24 n'ihia na akunuba adighi adigide.

- Ọ bụladị okpueze nke onye eze na-emesia gabiga.
- ²⁵ Mgbe e gbupụchara ahịhia ochie, nke ọhụrụ na-epuputa,
mgbe ahụ ka a na-achikọbata ahịhia si n'ugwu.
- ²⁶ Ụmụ aturụ ga-enye gi uwe i ga-eyi,
umụ ewu ga-enyekwa gi ego ọnuahia ala ubi gi.
- ²⁷ I ga-enwe mmiri ara ewu nke ga-ezuru gi na ndi ezinaulo gi nri,
na nke ga-edozi ahụ ndi odibo nwanyị gi.

28

- ¹ Ndi ajo omume na-agba ọsọ mgbe onye ọbula na-adighi achu ha,
ma ndi ezi omume na-enwe ntukwasị obi dika odum.
- ² Mgbe njehie di n'obodo di otutu, o nwere otutu ndiisi,
ma onyeisi nwere ezi nghota na ihe omuma ga-eme ka udo na-adigide
ogologo oge.
- ³ Onye na-achi achị nke na-emegbu ndi ogbenye,
bu mmiri ozuzo nke na-azachapu ihe niile mee ka nri ghara idi.
- ⁴ Onye na-adighi asopuru iwu na-eto ndi ajo omume,
ma ndi na-edebe ihe iwu kwuru na-ebu agha megide ha.
- ⁵ Ndi ajo omume adighi aghota uru ikpe ziri ezi bara,
ma ndi na-eso ONYENWE ANYI na-aghota ihe bu uru ya.
- ⁶ O kaara gi mma ibu nwa ogbenye na onye eziokwu
karia na i bu ogaranya na eze aghugho.
- ⁷ Umụ okorobia nwere nghota na-eme ihe iwu kwuru,
ma nwa nke ya na ndi oke oriri bu enyi na-emenye nna ya ihere.
- ⁸ Onye na-eme ka akụ ya baa uba site na inara uma maobu omurunwa
n'aka onye ogbenye,
na-ekpokota ya nye onye ozọ, onye na-emere ndi ogbenye ebere.
- ⁹ Onye na-ewezuga nti ya site n'ebe iwu m di,
o bulari ekpere ha bu ihe aru.
- ¹⁰ Onye obula na-eduhie ndi ziri ezi n'uzo ihe ojojo,
ga-adaba n'onya ahụ ha onwe ha gbara,
ma ndi na-enweghi ita uta ga-anata ezi ihe nketa.
- ¹¹ N'anya nke onwe ya, onye ogaranya na-agu onwe ya dika onye maara
ihe,
ma n'ezie, onye ogbenye nwere nghota na-enyochaputa amaghi ihe
nke onye ogaranya.
- ¹² Mgbe ihe na-agara ndi ezi omume nke oma, onye obula na-anuri onu,
ma onye obula na-ezo onwe ya mgbe onye na-emebi iwu na-aga n'ihu.
- ¹³ Onye na-ezo mmehie ya agaghi enwe oganihu na ndu ya.

- Ma onye na-ekwuputa mmehie ya hapukwa ha, ka a ga-emere ebere.
- 14 Ngozi na-adiri mmadu ahụ na-atụ egwu Chineke, ma onye na-enupu isi na-etinye onwe ya na nsogbu.
- 15 Dika odum na-agbo ụja maobu nne bịa na-achụ mmadu otu a ka onye ochichi ojoo nke na-achị ndi na-enweghi ike di.
- 16 O bu naani eze na-amaghi ihe ga-akpagbu ndi ya; ma eze ga-achị ogologo oge bu eze kporo iri ngari asi.
- 17 Obi ogbu mmadu ga na-ama ya ikpe ruo ala mmuo. Ka onye obula ghara inyere ya aka.
- 18 Onye na-eje ije na-enweghi ita uta ka a na-echebe, ma onye uzọ ya gbagoro agbago ga-adaba n'olulu.
- 19 Onye na-arụ ala ubi ya ga-enwe nri n'ebe o bara uba, ma onye na-agbaso ihe efu di iche iche, ubiam ga-eju ya afo.
- 20 Onye obula nke kwesiri ntukwasi obi ga-enweta otutu ngozi, ma nwoke ahụ na-achọ ibu ogaranya ngwangwa aghaghi inweta ntaramahuhu.
- 21 Ile mmadu anya n'ihu n'oge ikpe jogburu onwe ya. Ma ufodu ndi ikpe na-eme ihe na-ezighi ezi, o buladi, n'ih iiberibe nri.
- 22 Onye aka ntagide o na-anu oku n'obi igho ogaranya amaghi na ukpa no na-eche ya.
- 23 Onye obula na-abara mmadu mba, n'ikpeazu ga-enweta amara kari onye ahụ na-aja mmadu ibe ya mma ire utọ.
- 24 Nwoke na-ezu nne na nna ya ohi ma na-asikwa, "Olee ihe ojoo di na ya?" Onye di otu a bu nno enyi ndi mbibi.
- 25 Ndi oke ochicho na-akpali ise okwu, ma ndi na-atukwasi ONYENWE ANYI obi na-enwe oghanihu.
- 26 Nwoke ahụ na-atukwasi onwe ya obi bu onye nzuzu! Ma ndi na-agbaso amamihe Chineke, aka adighi akpa ha.
- 27 O buru na i nye ogbenye, a ga-egboro gi mkpa gi. Ma obubu onu diri ndi ahụ na-ekpuchi anya ha n'ebe ndi ogbenye no.*
- 28 Mgbe ndi ajo omume na-aga n'ihu, ndi ezi omume na-ezo onwe ha, ma mgbe ha n'ala n'iyi, ndi ezi omume n'aba uba.

* 28:27 28:27 Dit 15:7; Ilu 22:9

29

- 1 Onye a na-abara mba mgbe niile ma ọ naghị anata ndumọdu, n'otu ntabi anya ka a ga-etipia ya, ọ gaghị ekulikwa ọzọ.
- 2 Mgbe ndị ezi omume nọ n'ọchịchị, ndị a na-achị na-añurị ọñụ, ma ha na-asụ ude mgbe onye ajọ omume na-achị.
- 3 Nwoke hụrụ amamihe n'anya na-eme ka nna nūrĩa, ma onye bụ enyi ụmụ nwanyị akwuna, na-ala akunuba ya n'iyi.
- 4 Eze na-achị n'eziokwu na-ewetara obodo ya ọganihu, ma nke na-achọ ngarị na-ala ya n'iyi.
- 5 Onye ahụ ji ire ụtọ na-aja onye agbataobi ya mma bụ ọnya ka ọ na-esiri ya.
- 6 Ọ bụ onye ajọ omume siri ọnya ka ọnya ahụ na-ama. Ma ndị ezi omume na-anọrọ onwe ha na-agụ egwu ọñụ.
- 7 Onye ezi omume na-etinye anya n'ihe banyere ikpe ziri ezi nke ndi ogbenye, ma ụdị echiche ahụ adighi abata ndi ajọ omume n'obi.
- 8 Ndị nzuzu na-amalite ọgụ ebe niile, ma ndi nwere uche na-agbalisi ike ime ka udo di.
- 9 Ọ bụrụ na onye maara ihe esoro onye nzuzu gaa n'uloikpe, onye nzuzu ga-ewe iwe oku, mee mkpotu, kwaa emo ma udo agaghị adi.
- 10 Ndị ndụ ha na-ebi bụ ime ihe ike na-akpo onye eziokwu asi, ha na-achosikwa ike uzọ ha ga-esi gbuo onye ndu ya ziri ezi.
- 11 Onye nzuzu na-egosi oke iwe ya, ma onye nwere uche na-ejide onwe ya na-emekwa ka mmuo ya dajuo.
- 12 Ọ bụrụ na onye na-achị achị aña ntị n'okwu ụgha, ndi niile na-ejere ya ozi ga-agho ndi ajọ omume.
- 13 Ogbenye na ọgaranya bụ otu na nke a: ọ bụ ONYENWE ANYI na-eme ka ha jiri anya ha na-ahụ uzọ.
- 14 Ọ bụrụ na eze esite n'izi ezi kpee ndi ogbenye ikpe, a ga-eme ka ocheeze ya guzosie ike ruo mgbe ebighi ebi.
- 15 Iba mba na iti nwantakiri ihe na-enye aka mee ka ọ bụrụ ezi nwa, ma nwantakiri a na-adighi adu odu na-eme nne ya ihe ihere.
- 16 Mgbe ndi na-emebi iwu na-aga n'ihu, njehie na-aba uba n'etiti ndi a na-achị achị, ma ndi ezi omume ga-eguzo hu odida ha.

- 17 Dọọ nwa gị aka na ntị, ndụ ya ga-enye obi gị udo na ọñụ.
 Ọ gaghị emekwa ka ihere mee gị.
- 18 Obodo na-adighi atụ egwu Chineke bụ obodo na-adighi agazi n'usoro,
 ma ọñụ na-adiri obodo ahụ na-edebe ihe Onyenwe anyị nyere n'iwu.
- 19 Ọ bughị naanị okwu ọñụ ka e ji adọ ndị na-eje ozi aka na ntị,
 n'ihị na ha nwere ike ghọta ma ha ga-ajụ ime ihe ị chọrọ.
- 20 Olileanya diri onye nzuzu
 kariya onye ahụ na-adighi echezi echiche tupu o kwuo okwu.
- 21 Ị malite na mbụ na-emezi onye na-ejere gị ozi,
 ọ ga-emesia chọọ ka i meere ya dika nwa gị.
- 22 Onye na-ewe iwe na-akpali ọgụ,
 onye na-ewe iwe ọkụ na-eme ọtụtụ mmehie.
- 23 Nganga mmadụ na-eme ka ọ daa,
 ma mmadụ ahụ di umeala n'obi ga-eweta nsopurụ.
- 24 Ndi ọbula na-enyere ndi ohi aka bu ndi iro nke ndu ha,
 a na-edu ha n'inu iyi, ma ha adighi agba akaebe.
- 25 Itu egwu mmadu bu ihe ima n'onya,
 ma onye ọbula na-atukwasị ONYENWE ANYI obi na-anọ n'udo.
- 26 Ị chọrọ ikpe ziri ezi?
 Elela onye ikpe anya n'ihu, kama gwa ONYENWE ANYI maka ya.
- 27 Onye ezi omume na-akpo ajọ omume asi;
 ndi na-emebi iwu na-akpo onye ndu ya ziri ezi asi.

Okwu amamihe nke Ago

30

¹ Ndi a bu okwu Ago, nwa Jake, onye Masa,
 Okwu si n'onu nwoke a zigaara Itiel na Ukal:

"Ike agwula m, Chineke
 ma a puru imeri.

² N'ezie, abu m onye nzuzu kariya mmadu ọbula;*
 Enweghi m udi nghota ahụ mmadu na-enwe.

³ Amutabeghi m amamihe,
 maobu ruo imata maka Onye Nso ahụ.

⁴ Olee onye na-arigo n'elugwe na-aridatakwa?
 Onye ka ọ bu, bu onye jikotara ifufe n'aka ya?
 Onye kwa weere akwa kechikotaa osimiri niile n'aka ya?
 Onye hiwere oke nsotu uwa niile? Onye ka ọ bu?

Ọ buru na ị ma onye ọ bu, gini bu aha ya?
 Gini bu aha nwa ya?

* **30:2** 30:2 Abụ m anụ ọhịa, a bughị mmadụ.

- 5 “Okwu ọnụ Chineke niile bụ ihe anụchara anụcha,
 Ọ bụ ọta nye ndị na-agbaba n’ime ya izere ndụ.
- 6 Atụkwasilà ihe ọbụla n’okwu ya,
 ka ọ ghara ịbara gị mba, ka ị gharakwa ịghọ onye ụgha.
- 7 “O ONYENWE ANYỊ, naanị ihe abụọ ka m na-ariọ gị tupu m nwụọ;
 ajụkwala imere m ha:
- 8 Nke mbụ, mee ka okwu efu na okwu ụgha dị anya n’ebe m nọ.
 Nke abụọ, e nyela m ọnođụ ogbenye maọbụ ọnođụ ọgaranya,
 kama nye m naanị nri ga-ezuru m kwa ụbọchị niile.
- 9 N’ihi na, ọ buru na m aghọọ ọgaranya, ma eleghị anya, afo ga-eju m,
 jubiga m oke,
 ruo na m ga-asị na m achọkwaghị gị ma kwuokwa si, ‘Onye ka
 ONYENWE ANYỊ bụ?’
- Ọ burukwa na m adaa ogbenye, ma eleghị anya, aga m ezu ohi,
 site n’uzọ dị otu a, wetara aha nsọ gị Chineke, ihe ihere.
- 10 “Ekwujọla ohu n’ihu nna ya ukwu,
 ka ọ ghara ịbụ gị ọnụ, ikpe amaa gị.
- 11 “Ọ dị ndị† na-akocha nna ha,
 ha adighị agozikwa nne ha;
- 12 Ọgbọ ndị dị ọcha n’anya nke onwe ha
 ma asapụbeghị isisi n’unyi ha ruru.
- 13 Ọ dị ndị anya ha dị n’elu,
 ndị ile anya ha juputara na nlelị.
- 14 Ndị eze ha niile bụ mma agha
 ịkirị eze ha bụkwa mma
 maka irichapụ ndị ogbenye site n’uwa
 na ndị nọ n’ukọ site n’etiti mmadụ.
- 15 “Etu nwere ụmụ nwanyị abụọ
 ndị na-eti, ‘Nye, nye.’
- “Ọ dị ụzọ ihe atọ nke afo na-adighị eju.
 E, anọ dị na-adighị asị, ‘O zuola.’
- 16 Ala ili,
 akpanwa nwanyị na-adighị atụ ime,
 ala nke mmiri na-adighị eju afo,
 na oku nke na-adighị asị, ‘O zuola.’
- 17 “Onye ahụ na-akwa nna ya emo,
 nke na-akpọkwa irubere nne ya isi asị,
 ugoloma ga-aturu mkpuru anya ya,
 udele ga-erikwa anụ ahụ ya.
- 18 “Ọ dị ihe atọ na-agbagwoju m anya, apughị m ighota ha;
 mbaa, ha dị anọ!
- 19 Otu ugo si efeghari na mbara eluigwe;
 otu agwọ si akpu n’elu nkume,
 otu ụgbọ mmiri si achota ụzọ ya n’oke osimiri;

† 30:11 30:11 Maọbụ, Ọgbọ

na otu ihunanya si eto n'etiti nwoke na nwaagboghọ.

- 20 “Nke bu ụzọ nwanyị na-akwa iko,
 Ọ na-eri ma hichaa ọnu ya,
 na-asị, ‘E meghị m ajọ ihe ọbụla.’
- 21 “Ọ dị ihe atọ na-eme ka ụwa maa jijiji,
 n’okpuru ihe anọ nke ọ na-apughị inagide,
 22 Ohu ghorọ eze,
 onye nzuzu ihe na-agara nke oma,
 23 nwanyị obi ilu mesiri luta di,
 na odibo nwanyị ghorọ nwunye nna ya ukwu.
- 24 “The anọ di nke di nta n’elu ụwa,
 ma ha maa ihe nke ukwu.
 25 Ndanda bu ndi na-enweghi ume,
 ma ha na-akpakota nri ha, dozie nke ha ga-eri n’oge oyi.
 26 Ewi nkume‡ bu ndi na-adighi ike,
 ma ha na-echebe onwe ha site n’ibi n’ogba nkume.
 27 Igurube enweghi eze,
 ma ha na-aga n’igwe n’ahiri n’ahiri.
 28 Ngwere di mfe iji aka jide ya,
 ma i ga-achota ha o buladi n’ulo ndi eze.
- 29 “Ha di ihe atọ na-ejeghari n’ụwa n’onodu idi oke ebube,
 mbaa, ha di anọ:
 30 Odum, eze umu anumanu. O naghị atụ onye ọbụla egwu,
 31 na oke okuko na-ejeghari ejeghari,
 na mkpi,
 na eze ndi agha ya gbara gburugburu.
- 32 “Ọ buru na i meela ihe nzuzu site n’ifuli onwe gi elu
 maobu zube nzube ojo,
 anyala isi n’ihi ya, were aka gi kpuchie onu gi n’ihere.
 33 A pjaa mmiri ara ehi a na-eweputa mmanu ara ehi;
 iti mmadu aka n’imi na-akpata igba obara,
 otu a kwa ikpali iwe na-eweta ise okwu.”

Okwu eze Lemuel

31

- 1 Ndi a bu okwu si n’onu Lemuel, eze Masa. Ha bu okwu ndi ahụ nne eze Lemuel kuziri ya.
- 2 Gee nti, nwa m, gee nti, nwa nke afo m.
 Gee nti, nwa m, nwa nke oziza ekpere m niile.
- 3 Enyela umu nwanyị* ike gi,
 enyekwela idi ike gi n’aka ndi n’ala ndi eze n’iyi.
- 4 Lemuel nwa m, o bughị ihe kwesiri ekwesi na ndi eze ga-anu mmanya.

‡ 30:26 30:26 Ewi nkume bu otu udi oke n’otutu uzọ oke e nwere. Ha na-ebi n’igwe n’ugwu. Lev 11:5; Abu 104:18 * 31:3 31:3 Okwu a, umu nwanyị, bu banyere otutu ndi inyom bi n’uloeze. Onye dere akwukwo a, eleghi anya, na-arutu aka na umu nwanyị ndi a, puru ime ka uche eze puo site n’ihe o kwesiri ime. Est 2:3,8

- O kwesikwaghị ka agụụ ìnụ mmanya
buru ihe ga na-agu ndi eze.
- 5 Ka ha ghara ìnubiga mmanya oke si otu a chefuo ikpe ikpe ziri ezi dika
iwu kwuru.
Ka ha gharakwa isite n'ìnubiga mmanya oke napu ndi a na-emegbu
emegbu ikpe ziri ezi ha kwesiri inweta.
- 6 Ndi e kwesiri inye mmanya bu ndi ahụ na-ala n'iyi,
ndi ahụ nọ n'ọnodu oke ihe mgbu nke obi.
- 7 Ka ha nūọ chefuo ọnodu ọjọọ ha,
ka ha gharakwa icheta ọnodu nhuju anya ha.
- 8 Jisie ike kwuchite onu ndi ahụ na-enweghi ike ikwuru onu onwe ha;
kwuchitekwa onu ndi niile ọnodu ha di ala.
- 9 Kwusie okwu ike, kpeekwa ikpe ziri ezi.
Gbooro ndi ogbenye na ndi mkpa na-akpa ọgu site n'aka ndi na-
emegbu ha.

Okwu mmechi: Ezi nwanyi nwere agwa oma

- 10 Nwanyi nwere ugwu† onye ga-achotali ya?
O di oke onu karia nkume rubi.
- 11 Di nwanyi di otu a na-atukwasị obi ya niile n'ime ya,
o dighi ihe di mkpa nke na-ako ya.
- 12 Ihe nwanyi di otu a na-ewetara di ya bu naani ihe oma.
Ihe ojoo obula adighi esi n'aka ya abiakwasị di ya ubochi niile nke
ndu ya.
- 13 O na-ahoro aji anu na flakisi
jiri ya na-arụ ọrụ na-atọ aka ya uto.
- 14 O na-esite n'ebe di anya na-ebubata ihe oriri n'ulo ya
dika a ga-asị na o bu ugbo mmiri.
- 15 Tupu chi abozie,
nwanyi a esitelari n'ihe ndina bilie kwadooro ezinaulo ya ihe oriri,
ma debekwara odibo ndi inyom na-ejere ya ozi oke ihe oriri nke ha.
- 16 O na-apu nyochaputa idi mma ala ubi, ma zuputa ya.
O bu ego o ruputara n'onwe ya ka o ji aru ọrụ ubi vaini.
- 17 Ike iru ọrụ adighi agwu ya.
O di nnoo ike, burukwa onye na-aruputa ihe di iche iche.
- 18 O na-elezi anya hu na ihe ahia o meputara di ezi oke onuahia;
o bu nke a mere o ji na-arụ ọrụ ruo n'ime ime abali.
- 19 N'obuaka ya ka o jidere osisi itu ogho akwa;
mkpisiaka ya na-ejidesikwa ozele e ji na-ekwe akwa ike.
- 20 O na-agbasapu aka
inyere ndi ogbenye na ndi mkpa na-akpa aka.
- 21 Udu mmiri maobu oge oke oyi adighi eche ya uche
n'ihia na ndi niile nọ n'ezinaulo ya nwere uwe ha ga-eji chuo oyi.
- 22 O na-akpa akwa a na-agbasa n'elu ihe ndina,
ma ya onwe ya na-eyikwa uwe e ji ezi akwa ocha na akwa odo odo‡
duo.
- 23 Di ya bu onye a na-asopuru n'onu uzọ ama obodo§
ebe o na-ewere onodu n'etiti ndi okenye nke ala ahụ.

† 31:10 31:10 Maobu, Nwanyi nwere agwa oma na-ejidekwa onwe ya n'uzo kwesiri. ‡ 31:22
31:22 N'oge ochie, naani ndi ọgaranya na-eyi uwe na-acha odo odo, n'ihia na o bu akwa di oke onu.

§ 31:23 31:23 Onu uzọ ama obodo bu ebe ndi okenye na-ezukota akparita uka. Jen 19:1; Rut 4:1-3

- 24 Ọ na-akpa ma na-adụkwa akwa dị iche iche, ya na ihe ike n'ukwu,
ndị ọ na-eresi ndị ahịa ndị ọzọ.
- 25 Ọ bụ nwanyị dị ike, onye a na-asọpuru asọpuru.
Ụjọ adighị atụkwa ya maka ihe ga-eme n'oge dị n'ihu.
- 26 Ọ na-eji amamihe na-ekwu okwu
ntuziaka kwesiri dịkwa n'ire ya.
- 27 Ọ na-etinye uche n'ihe niile banyere ezinaụlọ ya,
ọ naghị arụ ọrụ umengwu.
- 28 Ụmụ ya na-ebili gọzie ya;
otu a kwa di ya ga-eto ya ezi otuto.
- 29 Ọ ga-asị; "E nwere ọtụtụ ndị inyom ndị bụ ezi nwunye nye di ha,
ma gị onwe gị kachasị ha niile mma."
- 30 Ima mma nke elu ahụ adighị egosi ihe mmadụ bụ, n'ihi na ima mma
adighị adigide ogologo oge.
Ma nwanyị ọbụla nke na-atụ egwu ONYENWE ANYỊ bụ onye e kwesiri
ito.
- 31 E kwesiri ito ya n'ihi ọrụ ọma niile nke aka ya rụputara.
Ka ọrụ ya niile wetara ya otuto n'ọnụ ụzọ ama nke obodo.

Ekiliziastis

O nweghi ihe nwere isi

- ¹ Okwu onye ozizi, nwa Devid, onye bu eze na Jerusalem.
- ² Ihe efu, ihe niile bu ihe efu
ka onye ozizi na-ekwu.
Ihe na-enweghi isi* ka ihe niile bu.
Ihe niile bu nnoo ihe efu.
- ³ Olee uru mmadu na-enweta site na ndogbu niile
o na-adogbu onwe ya n'oru n'okpuru anyanwu?
- ⁴ Otu ogbo laa, ogbo ozo abia,
ma uwa na-adigide ruo ebighi ebi.
- ⁵ Anyanwu na-awa, na-adakwa,
ma mee ngwangwa laghachi ebe o si awaputa.
- ⁶ Ifufe na-efe gaa na ndida;
feekwa gburugburu gaa n'ugwu,
o na-efeghari gburugburu ebe niile;
na-efe na-enweghikwa nsotu.
- ⁷ Mmiri di n'iyi niile na-asobanye n'oke osimiri
ma oke osimiri ejughu eju.
Emesiakwa, mmiri ndi a na-aloghachi n'iyi ndi a,
malitekwa isokwa na-aga n'osimiri.
- ⁸ Ihe niile no na-adogbu onwe ha n'oru;
onu apughu iku udi ike ogwugwu dinu.
Otu obula anyi si lee anya, afu adighi eju anya anyi.
Afu adighikwa eju nti anyi inu ihe, na ige nti.
- ⁹ Ihe obula nke dirila na mbu ga-adikwa ozo.
Ihe ndi mmadu mere n'oge gara aga ka a ga-emekwa ozo.
O dikwaghi ihe ohuru obula di n'okpuru anyanwu.
- ¹⁰ O di ihe enwere ike ikwu si,
"Lee, ihe a bu ihe ohuru?"
O bu ihe diri n'oge gara aga,
n'oge ndi garalari tupu oge anyi.
- ¹¹ Anaghi echeta ndi mgbe ochie,
otu aka ahụ kwa, ogbo na-abia abia
ndi ga-eso ha
agakwaghi echeta ha.

Amamihe enweghi isi

- ¹² Mu onwe m bu onye nkuzi, buru eze Izrel n'ime Jerusalem. ¹³ Ekpebiri m, were onwe m nye, iji amamihe nnyochaputa ihe m nwere ike imata banyere ihe niile a na-eme n'ime uwa. Olee udi ibu aru bu nke a, nke Chineke bokwasiri umu mmadu? ¹⁴ Enyochaala m ihe niile a na-eme n'uwa choputa na ha enweghi isi. O di ka mmadu ichughari ifufe.
- ¹⁵ Ihe gbagoro agbago, apughu ime ya ka o dizie.
Ihe na-ezughu ezu, enweghi ike iguta ha onu.
- ¹⁶ Echere m n'ime obi m si, "Lee anya! Aghoola m onye ukwu, buru onye maara ihe kari ndi eze niile chirila na Jerusalem. Enweela m amamihe

* 1:2 1:2 Maabu, ihe efu Abu 144:4.

n'ebe o di ukwu, babigakwa uba oke n'ihe omuma." ¹⁷ N'ihia ya, agbalisiri m ike imuta ihe di iche n'etiti ihe omuma, na iyi ara na nzuzu. Ma ihe m choputara bu na o baghi uru. O di ka itufu oge icho uzo ijide ifufe.

¹⁸ N'ihia na mgbe amamihe na-aba uba, mgbe ahụ ka iwe na omuma na-ejuputa,
oke ihe omuma na-ewetakwa oke ihe mgbu.

2

Igbaso ihe na-enye anuri enweghi isi

¹ Echere m n'ime obi m si, Ugwu a, aga m eji ihe na-enye obi anuri nwaa gi site otu a choputa ihe di mma, ma nke a bukwa ihe efu. ² "Ochi," ka m siri na "o bu ihe nzuzu. Ikpori ndu, uru gini ka o bara?" ³ Echere m n'obi utu m ga-esite n'inu mmanya. Agbasokwara m uzo ibi ndu nzuzu ma obi m no nno na-edu m site n'amamihe. Olileanya m bu na m ga-esi otu a chota uzo kachasi mma ndi mmadu nwere ike jii bie mkpumpkpu ndu ha n'owa.

⁴ Aruputara m otutu ihe di iche iche, ewuru m ulo nye onwe m ma nweekwa ubi vaini. ⁵ Ewuru m ubi a gbara ogige ebe izuika, ma kuka osisi na-amị mkpuru di iche iche n'ime ha, ⁶ wuore onwe m odo mmiri ebe a ga-esi na-agba ubi m niile mmiri. ⁷ Agbatara m ndi ohu nwoke na nwanyi, nweekwa ndi ohu ozo a muru n'ulo m. Enwekwara m otutu igwe ehi na anu ulo kari eze niile ndi bu m uzo chia na Jerusalem. ⁸ Achikotara m olaocha na olaedo nye onwe m, na akunuba nke otutu ndi eze na-achi ala ha na-atutara m. E nwetakwara m nye onwe m ndi ikom na ndi inyom ndi na-abu abu. Enwekwara ndi iko nwanyi n'ebe o bara uba. Ihe utu niile ndi na-amasi obi nwa mmadu. ⁹ E, aghoro m onye di ukwu kari eze niile ndi burula m uzo chia na Jerusalem. Ma n'ime ihe ndi a niile, anya doro m, ihe niile ka m ji amamihe tulee.

¹⁰ Ihe obula m choro, ka m na-ewere;
egbochighi m onwe m anuri obula.

Obi m nuriri onu site n'oru niile,
nke a bukwa oke m ketara na dogbu niile m dogburu onwe m.

¹¹ Mgbe m tulere ihe banyere ihe ndi a niile m tinyeturu aka,
otu m si dogbuo onwe m n'oru banyere ha,
mkpebi m bu na ha niile bu ihe efu, dika icho ijide ifufe.

N'ezie, ihe niile bu ihe efu, ha abakwaghi uru.

Amamihe na nzuzu enweghi isi

¹² Atughariri m bido imu ihe banyere amamihe,
na iyi ara na nzuzu.

Olee ihe ozo nke onye ga-anochi anya eze ga-eme,
kari ihe ndi ahụ e merela na mbu?

¹³ Achoputara m na amamihe di mma kari nzuzu,
dika ihè si di mma kari ochichiri.

¹⁴ N'ihia na onye maara ihe na-ahu uzo
ma isi kpuru onye nzuzu.

Ma achoputakwara m
na otu ihe ndaba na-adabara onye amamihe na onye nzuzu.

¹⁵ Agwara m onwe m okwu si,
"Dika onye nzuzu ga-anwu, otu ahụ kwa ka m ga-anwu.

Gini bu uru amamihe m niile bara?"
Ekwuru m n'obi m si,

“Ihe a bukwa ihe efu.

¹⁶ N’ihi na onye maara ihe na onye nzuzu bu ndi a na-agaghị echeta ihe banyere ogologo oge di n’ihu.

N’ubochi ndi na-abia n’ihu, a gaghi echeta ha.

Onye amamihe na onye nzuzu aghaghị inwu.”

Ndogbu n’oru abaghi uru

¹⁷ Ya mere, akporo m idi ndu asi, n’ihi na oru a na-aru n’okpuru anyanwu wutere m. Ihe efu ka o bu; o di ka ichughari ifufe. ¹⁸ Ihe niile m gbaliri iruputa ka m kporo asi, n’ihi na amaara m na emesia, aga m ahapuru ha onye ozo na-abia n’azu m. ¹⁹ Onye maara ma o ga-abu onye maara ihe ma o ga-abukwanu onye nzuzu? Ma ihe niile m ji amamihe nka m na ike m ruputa n’okpuru anyanwu ga-abu nke ya! Ihe a bu ihe efu. ²⁰ Ya mere, o wutere m n’obi na m dogburu onwe m n’oru n’okpuru anyanwu. ²¹ N’ihi na mmadu nwere ike jiri amamihe, na ihe omuma na nka dogbuo onwe ya n’oru, emesia, ha ahapuru onye na-enweghi mgbe o ruru oru obula ihe ndi ahụ niile. Nke a bukwa ihe efu, na oke ihe ndakwasị. ²² Gini bu uru mmadu na-enweta na ndogbu niile o na-adogbu onwe ya n’oru n’okpuru anyanwu? ²³ N’ihi n’ubochi ha niile juputara naani n’ihe mgbu na iru uju, o buladi n’abali, obi ha anaghi ezu ike. Ihe ndi a bukwa ihe efu.*

²⁴ N’ihi ya, ekpebiri m na o dighi ihe ozo ga-abara mmadu uru kariakwa naani inodu ala rie nri, nuokwa ihe ma chota ojuju afo n’oru ya. Achoputakwara m na o buladi nke a si n’aka Chineke. ²⁵ O dighi onye puru iri maobu nu ma o siteghi na Chineke? ²⁶ N’ihi na ndi na-eme ihe na-atoy ya utoy, ka Chineke na-enye amamihe na ihe omuma, na onu; ma o na-enye onye mmehie oru ikpakota na ichikoba akunuba nke o ga-enyefe n’aka onye ahụ ihe ya di Chineke mma. Nke a bukwa ihe efu; ichuso ifufe.

3

The niile nwere oge

¹ Ihe obula nwere oge; mgbe dikwara ihe obula a na-eme eme n’eluigwe.

² Oge imu nwa na oge inwu anwu,

oge iku ihe na oge ihopu,

³ oge igbu egbu; na oge igwo oria,

oge itikpo na oge iwuzi ewuzi,

⁴ oge ikwa akwa, na oge ichi ochi,*

oge iru uju na oge ite egwu,

⁵ oge ikposa nkume na oge ichikota nkume,

oge ibaku na oge ikwusi ibaku,

⁶ oge icho ihe, na oge ntufu,

oge ichikoba, na oge ichifusi,

⁷ oge ndowasi, na oge ndukota,

oge igba nkiti, na oge ikwu okwu,†

⁸ oge ihunanya na oge ikpo asi,

oge ibu agha, na oge ime udo.

⁹ Gini bu nnoo ihe mmadu na-enweta site na ndogbu niile nke n’oru niile o na-aru? ¹⁰ Ahula m ibu aru nke Chineke bokwasiri ndi mmadu e kere

* 2:23 2:23 Job 5:7; Job 14:1 * 3:4 3:4 Rom 12:15 † 3:7 3:7 Ems 5:13; Ilu 25:11

eke. ¹¹ O meela ka ihe niile maa mma n'oge nke ya. O tinyekwala ebighi ebi n'ime obi ndi mmadu; ma o nweghi ka mmadu ghotu oru Chineke site na mmalite ruo n'ogwugwu. ¹² N'ihia ya, ekpebiri m na ihe diiri mmadu icho bu obi utu na inwe anuri na ndu ya niile. ¹³ Ihe ozu bu ka mmadu rie, nuu, ma nwee afu ojuju na ndogbu niile o na-adogbu onwe ya, n'ihia na ha bu onyinye si n'aka Chineke. ¹⁴ Amaara m na ihe niile Chineke mere na-adigidekwa. O nweghi ihe apuru itinye na ya, o nweghikwa ihe apuru iwepukwa site na ya. Chineke na-eme nke a ka ndi mmadu tuu egwu ya.

¹⁵ Ihe obula di ugbo a, adilari na mgbe ochie,
ihe obula gaje idi dilari na mbu.

Chineke na-eme ka ihe niile mere na mgbe gara aga meghariakwa ozu.

¹⁶ Ozokwa, achoputara m otu ihe n'okpuru anyanwu,
na onodu ezi ikpe naani mmebi iwu juputara,
n'ebe e kwesiri inwe ikpe ziri ezi i ga-achoputa na ihe ojuu dikwa ya.

¹⁷ A gwara m onwe m,
"Chineke ga-ekpe,

ndi ezi omume na ndi aju omume ikpe,
n'ihia na a ga-enwe oge maka ihe obula a na-eme eme,
oge dikwa maka ikpe oru niile nke mmadu ikpe."

¹⁸ Echere m n'obi si, "Ebe mmadu nu, Chineke na-anwale ya, ka mmadu mata na ha di ka anumanu. ¹⁹ N'ihia na ihe na-eche mmadu na anumanu bu otu. Ha abuu na-eku ume, ha abuu na-anwukwa anwu. O dihi ihe mmadu ji kari anumanu. Ihe niile bu ihe efu. ²⁰ Ha niile na-alaghachi n'otu ebe; o bu n'aja ka ha si putu, ebe ahụ kwa ka ha ga-alaghachi. ²¹ Onye puru iguzo gbaa akaebe na mmuo mmadu na-ala n'elu ma nke anumanu na-ala n'aja?"

²² N'ihia ya, ahuru m na o dihi ihe ozu umu mmadu kwesiri ime kariakwa inwe onu n'oru ha, n'ihia na nke ahụ bu oke ha n'ebe a. Onye ga-eme ka ha biaghachi hu ihe ga-eme n'azu ha?

4

Mmegbu, ndogbu n'oru, na enweghi enyi

¹ Ozu, ahuru m mmegbu na obi ilu niile di n'okpuru anyanwu,
anya mmiri akwa ndi a na-emegbu emegbu,
ma o dikwaghi ndi nkasiobi ha nwere,
ma ike di n'aka ndi mmegbu a,
ma ha enwekwaghi ndi nkasiobi.

² N'ihia ya, ekwuru m, na ndi nwuru anwu,
bu ndi nwuru anwu mgbe gara aga,
ka ndi di ndu mma,
bu ndi nke di ndu ruo ugbo a.

³ Ma o di mma kari ha abuu
bu onye ahụ a na-amubeghi,
onye na-ahubeghi ihe ojuu
nke di n'okpuru anyanwu.

⁴ Achoputakwara m na ihe mere ndi mmadu ji na-adogbu onwe ha n'oru bu n'ihia anya ufu ha nwere n'ebe ihe ndi agbataobi ha di. Nke a bu ihe efu, ichuso ifufe.

⁵ Onye nzuzu na-afanye aka abuu n'apata,
na-eri anu ahụ onwe ya.*

* 4:5 4:5 Ilu 24:30-31

6 Ọ ka mma inwe ihe ntakiri na obi udo,
 karija mmadu inweju aku site n'idogbu onwe ya n'oru,
 nke bu naani ichuso ifufe.
 7 Ọ dikwa ihe ozọ m huru n'okpuru anyanwu bu naani ihe efu.
 8 Ọ di otu nwoke nke naani ya no,
 o nweghi nwa, o nwekwaghi umunne.
 Mgbe niile, ọ na-adogbu onwe ya n'oru,
 ma nke a emeghi ka afo ju ya n'akunuba o nwere.
 Ọ juru si, "Ọ bu n'ihhi onye ka m ji adogbu onwe m n'oru,"
 "n'ihhi gini ka m ji anapu onwe m ihe obi anuri?"
 Ihe nke a enweghi isi,
 ihe efu na-eweta obi mgbawa ka ha bu.

9 Mmadu abuo ka mma karija otu onye,
 n'ihhi na ha ga-aruputa otutu ihe:
 10 Otu onye n'ime ha daa,
 onye nke ozọ ga-apalite ya.
 Ma mgbe ọ bu naani otu onye,
 onye ga-apalite ya? Ọ no n'ime nsogbu.
 11 Ozọ, ọ buru na mmadu abuo edinako, ahụ ga-ekpokwa ha oku,
 ma olee otu onye naani ya dina ga-esi nweta okpomoku?
 12 Ọ bu ezie na e nwere ike merie onye naani ya guzo,
 ma mmadu abuo puru iguzo zo onwe ha.
 Udọ e ji eriri ato tukota n'otu, adighi adobi ya ngwangwa.

Oganihu enweghi isi

13 Ọ ka mma ibu nwantakiri na onye ogbenye nwere nghota karija
 ibu agadi bu eze ndi nzuzu, onye na-adighi ana nti na ndumodu obula.
 14 Nwata di otu a, ma eleghi anya, ọ ga-esi n'ulo mkporo puta buru eze, ma
 ọ bukwanu na a muru ya ogbenye n'alaeze ahụ. 15 Ahuru m na mmadu
 niile ndi bi n'okpuru anyanwu na-eso nwantakiri ahụ onye nochiri anya
 eze. 16 A pughi iguta ndi dinyere ya, ma ndi ga-esota n'azu agaghi enwe
 onu n'ebe onye nochiri eze ahụ no. Ozokwa, nke a bu ihe efu, naani
 ichuso ifufe.

5

Kwughachi nkwa i kwere Chineke

1 Mgbe i na-aba n'ulo ukwu Chineke, lezie anya. Meghee nti gi nke oma,
 karija ichu aja onyinye nke ndi nzuzu, ndi na-amaghi na ha na-eme ihe
 ojoo.
 2 Abula onye na-eme osiso ikwu okwu
 maobu ime ngwangwa n'ime echiche obi gi,
 maobu ikwe Chineke nkwa onu efu.*
 N'ihhi na Chineke no n'eluigwe
 ma naani n'uwa ka i no,
 n'ihhi ya ka okwu onu gi di ole na ole.
 3 Di ka otutu nchekasi si eweta i roo nro,
 otu a ka okwu onye nzuzu si di mgbe otutu okwu di ya n'onu.
 4 N'ihhi ya, mgbe i na-ekwe Chineke nkwa, atufula oge imezu ihe ahụ,
 n'ihhi na ihe banyere ndi nzuzu adighi ato Chineke utu. Mezu nkwa niile
 i kwere Chineke. 5 Ọ ka mma na i gbara nkiti karija na i ga-ekwe nkwa ma

* 5:2 5:2 Ilu 20:25

ị gaghi emezu ya. ⁶ Ekwela ka onu gi duba gi na mmehie. Azokwala onwe gi site n'igwa onyeozu Chineke, "na i kwere nkwa a na-amaghi ama." N'ihini gi ka Chineke ga-eji wee iwe n'ihini ihe i kwuru, ma bibiekwa oru aka gi? ⁷ Aga m eme, aga m eme, ma e meghe ya bu naani okwu efu. Ya mere, tu egwu Chineke.

Akunuaba enweghi isi

⁸ O buru na i hu ebe a na-emegbu ndi ogbenye, na-anapuka ha ihe ruru ha site n'ikpe ikpe na-ezighi ezi na mpaghara obodo a na-achi achi, ya ejula gi anya, n'ihini na onyeisi obula nwere onye na-aturu ya. Ndisi na-atu iwu nwekwara ndi kachasi ha elu. Otu a kwa, o dikwa ndi di elu karia ha. ⁹ Mgbe ihe nnweta si n'ala ubi bara uba, o na-abara onye obula uru; o na-abakwara eze n'onwe ya uru.

¹⁰ Onye obula huru ego n'anya, o gaghi eju ya afo.

Onye obula huru akunuaba n'anya adighi enwe afo ojuju n'ihini obula. Nke a bukwa ihe efu.

¹¹ Aku na-abawanye,
ndi na-eri ya na-abawanyekwa.

Olee uru ha bara nye onyenwe ha
karia iji anya ya abuo na-ele ha?

¹² Onye na-arusi oru ike na-arahu ura nke oma,
ma o riri nri nta ma o rikwaranu nke di ukwu,
ma oke iriju afo onye ogaranya
anaghi ekwe ya rahuru ura.

¹³ Ahuru m ihe ojoo ozo n'okpuru anyanwu,
mmadu debere akunuaba ruo mgbe o wetara ya ihe mgbu,

¹⁴ ma akunuaba ndi ahuru bu ihe furu site n'odachi
nke bu na mgbe ha mutara umu,
o nwekwaghi ihe foduru umu ahuru iketa.

¹⁵ Dika mmadu si gbara oto site n'afu nne ya bata n'uru,
otu a ka anyi ga-esi hapu ya.

O nweghi ihe o ga-ebu puo site na ndogbu niile
o dogburu onwe ya n'oru.

¹⁶ Ma nke a bu ihe ojoo nke na-egbu mgbu n'obi.
Mmadu na-ala dika o siri bia.

Gini bu uru ya,
mgbe o na-adogbu onwe ya n'oru nye ifufe?

¹⁷ Ubochi ndu ya niile, o na-eri ihe n'ochichi,
site oke mgbagwoju anya, na nsogbu na iwe.

¹⁸ Ma achoputara m na o bu ihe di mma na ihe kwesiri omume, ka nwoke rie ihe ma nuokwa ihe onunu. Ka o chotakwa afo ojuju n'ime ndogbu niile nke oru o ruru n'okpuru anyanwu, n'oge mkpumkpu ndu nke Chineke nyere ya. N'ihini na nke a bu oke ya. ¹⁹ Ozokwa, o buru na Chineke enye mmadu akunuaba na ihe nweta, ma nyekwa ya ike o ga-eji kporie ndu n'ime ihe ndi a, ya nabata nke a di ka oke ya ma were onu ruo oru ya. Ha bu onyinye si n'aka Chineke. ²⁰ Ebe o bu na Chineke enyela ya obi utu, ubochi ndu ya ekwesighi iwetara ya oke echiche.

6

¹ O dị ihe ojoo ozo nke m huru n'okpuru anyanwu, nke na-anyido umu mmadu. ² Chineke na-enye mmadu akunuba, na ihe nnweta, na nsopuru, na-emekwa ka ha nwee ihe niile ha choro, ma o dighi enye ha ike inu uto ha; ma onye ozo na-anu uto ha. Nke a bu ihe efu, burukwa ihe jogburu onwe ya.

³ Mmadu nwere ike muta nari umu, o nwekwara ike nwee ndu ogologo ruo agadi, ma o buru na o nweghi ike inu uto akunuba ya, o burukwa na o nwetaghị udi olili ruru ya, ana m asi, na nwa nwuru n'afọ* di mma kariya ya. ⁴ Obibia ya e nweghi isi, n'ochichiri ka o na-ala, o bukwa ochichiri ka e kpuchiri aha ya. ⁵ O bu ezie na o gaghi ahụ ihe anwu anya, o makwaghị ihe obula, o nwere izuika kariya nwoke ahụ. ⁶ A sikwari na o biri ndu puku afọ, okpukpu abuo, ma o nughị uto akunuba ya. O bughị n'otu ebe ka ha niile na-ala?

⁷ Ndogbu niile mmadu na-adogbu onwe ya n'oru bu ka o rijuo afọ,†
ma o nweghi onye na-enweta ihe na-ezuru ya.

⁸ Olee uzọ onye maara ihe si di mma kariya onye nzuzu?

Gini bu uru diiri onye ogbenye

na o maara otu e si akpa ezi agwa n'ihu ndi di ndu?‡

⁹ Ihe eji anya hu

ka mma kariya oke ochicho!

Nke a bukwa ihe efu

na ichuso ifufe.

¹⁰ Ihe obula di ugbu a, ka akporo aha na mgbe gara aga.

Amakwaara ihe mmadu bu,
mmadu obula apughị iluso
onye ka ya ike ogu.

¹¹ Okwu na-aba uba,
nghota na-adi nta.

O nwere uru nke a bara?

¹² Onye mara ihe diri mmadu mma na ndu, n'ubochi ole na ole nke na-abaghị uru o nwere igabiga ndu a dika onyinyo? Onye puru igwa ya ihe ga-eme n'okpuru anyanwu, mgbe o nwusiri?

7

Amamihe

¹ Ezi aha* ka mma kariya mmanu isi uto.†

Ubochi mmadu nwuru ka ubochi a muru ya mma.

² O kaara gi mma ije n'ebe a na-eru uju
kariya ebe a na-eri na-anu.

N'ihì na onwu diiri mmadu obula;

ndi di ndu kwesiri iburu nke a n'obi.

³ Iru uju ka ichi ochi mma,

ihu gbaruru agbaru na-enyere obi aka

⁴ Onye maara ihe na-eche echiche banyere onwu,
ma onye nzuzu na-eche naani banyere ikpori ndu.

⁵ O ka mma ige nti nye mba onye maara ihe

kariya ina nti n'abu ndi na-enweghi uche na-abu.

⁶ Ochi onye nzuzu

* 6:3 6:3 Maobu, a mukworo amukwo † 6:7 6:7 Ilu 16:26 ‡ 6:8 6:8 Maobu, n'ebe ndi ozo no

* 7:1 7:1 Ilu 22:1 † 7:1 7:1 Maobu, mmanu oke onuahia

dị ka mkpọtụ nke ogwu na-ere ọkụ na-eme n'okpuru ite.‡
Ihe a bụkwa ihe efu.

⁷ Iji anya ike nara mmadụ ihe na-eme ka onye mara ihe ghọọ onye nzuzu,
iri ngarị na-emerụ obi mmadụ.

⁸ Ọgwụgwụ ihe ọbụla dị mma karịa mmalite ya!
Ogologo ntachiobi dị mma karịa mpako!

⁹ Abụla onye na-ewe iwe ọsịsọ,
n'ihị na iwe bụ oke ndị nzuzu.

¹⁰ Asịla, “Gịni mere ụbọchị gara aga ji dị mma karịa ụbọchị ndị a?”
N'ihị na ọ bughị amamihe ị jụ ajujụ dị otu a.

¹¹ Amamihe dika ihe nketa, bụ ihe dị mma.
Ọ na-abara uru nye ndị na-ahụ anyanwụ anya.

¹² Amamihe bụ ndo
dika ego si burukwa ndo,
ma ụzọ ihe ọmụma ji dị mma karịa bụ nke a:
Amamihe na-echebe ndụ ndị nwere ya.

¹³ Chee echiche banyere ihe Chineke na-eme.
Mmadụ ọ puru ime ka ọ dizie adizie,
bụ ihe Chineke mere ka ọ gbagoọ agbago?

¹⁴ Mgbe ihe na-agara gị nke ọma, n'urịa ọñụ, n'ihị ọ dīrī gī mma,
ma mgbe mmekpa ahụ batara, mata nke ọma
na Chineke onye na-enye ọñọdu ọma
makwa ihe banyere ọñọdu ọjọ.

Ya mere, o nweghị onye ọbụla nwere ike ịchọputa
ọdinihu ya.

¹⁵ Ndụ m n'ụwa a bụ ihe efu, ahula m ihe abụọ ndị a;
onye ezi omume na-anwụ n'ezi omume ya,
ma onye na-emebi iwu na-ebi ogologo ndụ na mmebi iwu ya.

¹⁶ N'ihị ya, abụbigala onye ezi omume oke,
emekwala onwe gị onye mabigara ihe oke.
Gịni mere i ji achọ igbu onwe gị?

¹⁷ Abụbigala onye na-emefe ajọ omume oke,
abukwala onye nzuzu!
Gịni ka ị ga-eji nwụọ mgbe oge gị na-erubeghị?

¹⁸ Ọ dị mma ijide otu
na-esepughị aka na nke ọzọ,
onye na-atụ egwu Chineke ga-enweta uru n'ime ha abụọ.

¹⁹ Amamihe na-eme ka otu onye dị ike
karịa mmadụ iri na-achị otu obodo.

²⁰ Gbaa ụwa niile gburugburu, ọ dighị otu onye bụ onye ezi omume,
ọ dighị onye na-eme ihe ziri ezi nke na-adighị eme mmehie mgbe
ọbụla.

²¹ Egela ntị n'ihie niile ndị mmadụ na-ekwu,

‡ 7:6 7:6 Mgbe ogwu na-ere ọkụ, na-eme mkpọtụ, na-asukwa anwuru, nke a adighi eme ka ahụ ndi na anya oku ya n'oge oyi kporo oku.

- ị puru inu nkocha nke ohu gi na-akocha gi.
 22 Gi onwe gi maara
 na otutu oge, ị na-akochakwa ndi ozo.
 23 Agbalisiela m ike inwe nghota. Ekwuru m si,
 “Aga m abụ onye amamihe,”
 ma nke a kariri m.
 24 Amamihe adighi mfe inweta, o di omimi nke ukwuu;
 o bu onye puru ichoputa ya?
 25 A tughariri uche m ka m ghota,
 iledo na ichoputa amamihe na atumatu otu ihe niile si di
 na ighotakwa nzuzu nke di na ajo omume
 na iyi ara nke di na enweghi uche.
 26 Achoputara m na o di ihe di ilu kariya onwu,
 ihe ahụ bu nwanyi.
 Obi ya di ka ugbu.
 Otu a kwa, aka o ji ejiku gi di ka udo igwe.
 Onye ahụ na-eme ihe na-atọ Chineke uto na-esi n’aka ya gbapu,
 ma ndi mmehie ka o na-enwude n’onye ya.
 27 “Lee, ihe a ka m choputara,” ka onye nkuzi kwuru:
 “Site n’itukwasị otu ihe n’elu ibe ya ka m matara isi ihe niile.
 28 Mgbe m ka na-achọ
 ma achotaghị m,
 n’etiti puku mmadu ndi ikom, achotara m otu onye aka ya di ocha,
 ma o dighi otu nwanyi m chotara n’etiti ha.
 29 Achoputara m naani nke a,
 Chineke mere ndi mmadu ka ha buru ndi uzo ha ziri ezi,
 ma ha atughariala chorọ otutu ihe ncheputa gawa.”

8

- 1 Onye di ka onye amamihe?
 Onye maara nkowa ihe?
 Amamihe na-enyekwa ihu ya ihe,
 na-emekwa ka mgbaru nke ihu ya gbanwee.
Rubere eze isi
 2 Asị m, debe iwu eze, n’ihi iyi i nuru n’ihu Chineke.* 3 Emela ngwangwa
 isi n’ihu eze puo. Akwagidela ihe ojoo n’ihi na o ga-eme ihe masiri ya.
 4 N’ihi na okwu eze nwere ike o dighi onye puru iju ya, Gini ka i na-eme?
 5 Onye na-edebe iwu eze agaghị adaba na nsogbu.
 Onye maara ihe na-ama mgbe kwesiri na uzo kwesiri ime ihe.
 6 Ihe niile nwere oge kwesiri ya, uzo e si eme ha dikwa,
 o bu ezie na nsogbu mmadu di ukwuu n’ahu ya.
 7 Ebe o bu na o nweghi onye mara ihe na-aga ime,
 onye puru igwa ibe ya ihe gaje ime?
 8 O dighi onye nwere ike igbochi mmuọ mmadu† mgbe o chorọ.
 O dighi onye nwere ike igbochi ubochi onwu ya.
 Dika o si sie ike izighachi mmadu azu n’oge agha,

* 8:2 8:2 Otutu oge, ndi ochichi na ndiisi obodo na-anu iyi n’ihu ndi okaikpe, ndi ukochukwu nakwa oha obodo, na ha ga-abu ndi kwesiri ntukwasị obi n’ije ozi ha. O bu ya ka a na-ekwu n’ebe.

† 8:8 8:8 Maobu, ifufe

otu a ka o si sie ike ajo omume itoghapu ndi na-eme ihe ojo.

⁹ Ihe ndi a niile ka m huru, mgbe m na-atughari uche banyere ihe niile a na-eme n'okpuru anyanwu. Mgbe ufodu, mmadu na-emegide ibe ya si otu a wetara onwe ya nsogbu. ¹⁰ Ozokwa, ahuru m ebe e liri ndi ajo omume, ndi na-abata na apukwa site n'ebe di nsogbu, a na-etokwa ha n'obodo ebe ha mere ihe ndi a. Nke a bukwa nnojo ihe na-enweghi isi; ihe efu.

¹¹ N'ihia na e nyeghi ntaramahuhu mmehie mgbe o kwesiri, obi ndi mmadu na-ejuputa n'atumatu ime mmehie. ¹² Onye ajo omume nwere ike mee nari mmehie bikwaa ogologo ndu, ma amara m na o ga-adiri ndi natu egwu Chineke mma kariya, bu ndi natu egwu n'ihu Chineke. ¹³ N'ihia na ndi ajo omume adighi atu egwu Chineke, o gaghia adiri ha na mma, ubochi ndu ha agaghia agbatikwa ogologo dika onyinyo.

¹⁴ O di ihe ozo na-enweghi isi n'awa: ndi ezi omume na-anata ntaramahuhu diri ndi na-emebi iwu. Ndi na-emebi iwu na-anata ugwo oru ruru ndi ezi omume. N'ezie, ihe ndi a niile bu ihe efu, ha enweghi isi. ¹⁵ Ya mere, ana m ekwuputa, na ikpori ezi ndu di mma, n'ihia na o dighi ihe ka mma nye mmadu n'okpuru anyanwu, kariya iri, na inu, na inwe obi utu. Mgbe ahia o ga-enwe obi utu n'oru o na-aru n'ubochi niile nke Chineke nyere ya n'okpuru anyanwu.

¹⁶ Mgbe m weputara obi m icho amamihe na ighota oru mmadu n'okpuru anyanwu nke mere na o naghia ehi ura ehie na abali, ¹⁷ mgbe ahia ka m choputara ihe Chineke mere. O nweghi onye puru ighota ihe na-aga n'okpuru anyanwu. Otu obula mmadu siri gbalia o nweghi ike ichoputa ihe o putara. Onye maara ihe puru i si na a amatala ya, ma n'ezie o maghi ya.

9

The na-eche mmadu niile

¹ Ihe ndi a niile ka m tulere nke oma n'obi m, kpebie na ihe ndi ezi omume na ndi maara ihe na-eme di n'aka Chineke, ma o dighi onye maara ihe na-echere ha maobu ihunanya maobu ikpo asi. ² Ihe niile na-adakwasi mmadu niile n'otu uzọ ahia, ma onye ezi omume ma onye ajo omume, ezi mmadu na onye na-abughia ezi mmadu, onye di ocha na onye na-adighi ocha, onye na-achia aja na onye na-adighi achia aja.

Dika o diri ezi mmadu,

otu a ka o diri onye mmehie;

dika o diri ndi na-anu iyi,

otu a kwa ka o di nye ndi na-adighi anu.

³ Nke a bukwa ihe ojo na-eme n'okpuru anyanwu. Otu ihe ndakwasi diri mmadu niile. Ozokwa, obi umu mmadu juputara n'ihe ojo na iyi ara mgbe ha no na ndu, emesia ha alakwuru ndi nwuru anwu. ⁴ Naani ndi di ndu nwere olileanya. O ka mma ibu nkita di ndu kariya ibu odum nwuru anwu.

⁵ N'ihia na ndi di ndu maara nke oma na ha ga-anwu,

ma ndi nwuru anwu amaghia ihe obula;

ha enwekwaghia ugwo oru ozo,

n'ihia na ha bu ndi echefurula echefu.

⁶ Ihunanya ha, na ikpo asi ha,

na ekworo ha gabigara mgbe ha nwuru.

Ha agaghia enwekwa oke

n'ihe obula na-eme n'okpuru anyanwu.

⁷ Ya mere, gaa n'ihu, jiri ọ̀nụ rie nri gị, jirikwa ọ̀nụ ̀nụọ ihe ọ̀nụ̀nụ n'ihina ọ̀ bụ ugbu a ka Chineke nabatara ọ̀rụ gị. ⁸ Yiri akwa dị ọcha mgbe niile, tee mmanụ na-esi isi uto n'isi gị.* ⁹ Bie ndụ obi uto, gị na nwunye gị i hụrụ n'anya, ụbọchị niile nke ndụ ihe efu gị nke Chineke nyere gị n'okpuru anyanwụ, n'ihina nke a bụ oke dīrī gị na ndụ ndogbu onwe gị n'orụ n'okpuru anyanwụ. ¹⁰ Ihe ọbụla i na-eme, were ike gị niile mee ya, n'ihina na iru ọ̀rụ maobu iche echiche, maobu ihe omuma, maobu amamihe adighi n'ala ndi nwuru anwu. Ebe ahụ kwa ka i na-aga.

¹¹ Ahuru ihe ozo n'okpuru anyanwu,
 ọ bughị ndi nwere ukwu oso na-agbata ihe,
 ọ bukwaghị onye sikariri ike na-emeri n'agha;
 ọ bughị ndi maara ihe ka nri diri,
 ọ bughị ndi nwere nghota ka akunuba diri,
 ozokwa, ọ bughị ndi nka ka amara na-adiri;
 kama ọ bụ mgbe na ihe ndaba na-eme ka ihe ndi a diri.

¹² Nke ka nke, ọ dighi mmadu obula maara mgbe oge ya ga-eru:
 O di ka nnunu nke mara n'onya,
 maobu azu e jidere n'ugbu.
 Dika ha, umu mmadu na-adaba n'onya nke ihe ojoo
 mgbe ha na-atughị anya ya.

Amamihe di mkpa karja nzuzu

¹³ Ahukwara m ihe ozo n'okpuru anyanwu, nke a bụ udi amamihe nke meturu m n'obi n'ebe ọ di ukwu. ¹⁴ O di obodo nke naani mmadu ole na ole bi n'ime ya, ma otu eze di ike chiri ndi agha ya bia ibuso obodo nta a agha. Ndi agha ya gbara obodo a gburugburu na-acho ikwatu mgbidi ya. ¹⁵ Ma ọ di otu onye ogbenye bi n'obodo nta ahụ, onye maara ihe, ọ zoputara obodo ahụ site n'amamihe ya. Ma o nweghi onye chetara ihe banyere ya. ¹⁶ Nke a mere m ji si, inwe amamihe bara uru karja idi ike, ma ọ buru na onye amamihe ahụ bụ onye ogbenye, a ga-eleda ya anya, a gaghị akpokwa okwu ya ihe.

¹⁷ Okwu nke onye maara ihe na-ekwu na nwayoo ka a na-anu,
 karja iti mkpu nke onye na-achi achi n'etiti ndi nzuzu.

¹⁸ Amamihe ka ihe agha niile mma,
 ma otu onye mmehie na-ala otutu ezi ihe n'iyi.

10

- 1 Ijiji nwuru anwu ga-eme ka mmanu isi uto sie isi ojoo.
 Otu a kwa, nzuzu nta puru ime ka amamihe di ukwu ghara inwe nsopuru.
- 2 Obi onye maara ihe na-eme ka o mee ihe ziri ezi,
 ma obi onye nzuzu na-eduba ya na mmehie.
- 3 I ga-ama onye nzuzu site n'ije ukwu ya,
 n'ihina na o maghi ihe.
 O buladi onye obula na-achoputa onye nzuzu* osiso.
- 4 O buru na iwe onye ochichi ebilie megide gi,
 ahapula onodu gi,
 n'ihina na mmuo di nwayoo ga-eme ka mmehie ukwu di iche iche dajuo.

* **9:8** 9:8 Ihe e ji maara ndi juu n'oge mmemme, maobu ubochi izuika, bu iyi akwa ocha na itekwasị mmanu n'isi ha. * **10:3** 10:3 Ilu 13:16; Ilu 18:2

- 5 Ọ dika ihe ojoo ozo m huru n'okpuru anyanwu,
dika njehie nke ndi eze na ndi na-achi achi na-ejehie.
- 6 Ahuru m ka ndi nzuzu na-enweta okwa di elu,
ma ndi ogaranya adighi enweta onodu ruuru ha.
- 7 Ahula m ka ohu na-agba inyinya,
ma umu eze ji ukwu na-aga dika umu ohu.
- 8 Onye gwuru olulu ga-adaba n'ime ya!
Onye na-etida mgbidi ka agwo ga-atagbu.
- 9 Onye na-aru oru n'ebe a na-awa nkume ka nkume ga-adakwasị.
Onye na-awa nku no n'ize ndu site na ha.
- 10 Ọ buru na anyuike adighi nko,
o burukwa na-amughi ihu ya amu,
a ga-etinye ike kara,
ma ima eme ihe na-eme ka ihe gazie agazi.
- 11 Ọ buru na agwo ataa mmadu tupu e kechie ya onu,
o dikwaghi uru o bara na e kechiri ya onu.
- 12 Okwu onye maara ihe na-ejuputa n'amara,
ma okwu onye nzuzu na-eduba ya n'ila n'iyi
- 13 N'ih i na mmalite okwu ya bu nzuzu,
ogwugwu okwu ya bukwa naani mmebi iwu na iyi ara.
- 14 Onye nzuzu na-ekwu otutu okwu.
- Ma o nweghi onye ma ihe na-aga ime,
onye puru igwa ya ihe gaje ime mgbe o nwuru?
- 15 Oru nke ndi nzuzu na-agwu ya ike,
ha makwaghi uzọ ijeru obodo.
- 16 Ahuhu ga-adiri ala nke eze ya bu nwantakiri,
nke ndi na-achi achi bu ndi na-akpo oriri n'ututu.
- 17 Ngozi na-adiri ala ahu nke eze ya bu onye a na-asopuru,
nke umu eze ya na-eri ihe mgbe o kwesiri n'ih i nweta ike,
o bugh i maka inubiga mmanya oke.
- 18 Ọ bu umengwu na-eme ka ulo hie mmiri;
o bukwa umengwu na-eme ka elu ulo malite ize eze.
- 19 Ikpo oriri na-eweta onu ochi,
mmanya na-enye obi utu,
ma ego bu osisa nye ihe niile.
- 20 Akochala eze, o buladi n'echiche obi gi;
maobu buo ogaranya onu n'ime ulo ndina gi,
n'ih i na anu ufe no n'elu nwere ike buru okwu gi
nwa nnunu nwere nku ga-ako ihe i kwuru.

† 10:20 Ọpu 22:28; Oru 23:5

11

Igbasapụ aka

- ¹ Gbasapụ aka gị n'inye onyinye
n'ihì na mgbe otutu ubochi gasiri i ga-anata ugwo oru gi.
- ² Kee akụ gị uzọ asaa maobu uzọ asato
n'ihì na i maghi udi ihe ndaba ojoo nwere ike ibiakwasị gi n'obodo.
- ³ Mgbe eluigwe rujiri,
mmiri ga-ezo;
mgbe osisi dara, maobu n'ugwu maobu na ndida,
ebe ahụ ka o na-atogbo.
- ⁴ Onye na-ele ikuku anya agaghị akụ mkpuru obula,
onye na-ele igwe ojii anya agaghị ewe ihe ubi.
- ⁵ Dika mmadu na-apughị imata uzọ ikuku si aga
maobu otu ndu ohuru si ebido n'ime afo nwanyi di ime,
otu a ka o si diri ma mmadu apughị ighota oru Chineke,
onye mere ihe niile.
- ⁶ Ghaa mkpuru gi n'ututu,
esepukwala aka n'anyasi,
n'ihì na i maghi nke ga-eto,
maobu nke a maobu nke ozo,
ha niile nwere ike too nke oma.

Cheta Chineke n'okorobia gi

- ⁷ Ihe di utu,
o na-amasikwa anya ihu ihe anyanwu.
- ⁸ O buru na mmadu adi ndu otutu afo,
ya nuria n'ime ihe niile,
ma ya cheta ubochi ochichiri
ga-adi otutu.
Ihe niile ndi na-abia bu ihe efu.
- ⁹ Nwa okorobia, o bu ihe oke onu na i bu okorobia.
Ya mere, ka obi gi nye gi onu n'ubochi niile nke okorobia gi.*
Mee ihe niile i chorọ ime;
gbasookwa ihe niile nke anya gi na-ahu.
Kama, ghotakwa nke a,
na i ghaghị iza ajuju n'ihu Chineke n'ihì ihe niile i mere.
- ¹⁰ Ya mere, wezuga nchegbu site n'obi,†
wezugakwa nsogbu nke ahụ gi,
n'ihì na okorobia na idi ike bu ihe efu.

12

- ¹ Ya mere, cheta Onye kere gi
mgbe i ka bu okorobia,
tupu ubochi ojoo ndi ahụ abia,
na mgbe afo aka abiarubeghi
mgbe i ga-asi, "Ha anaghị atokwa m utu."

* **11:9** 11:9 Akw 3:27 † **11:10** 11:10 2Tm 2:22.

2 Tupu anyanwụ na ihè,
 ọnwá na kpakpando ga-agba ọchịchiri,
 na nloghachi igwe ojii mgbe mmiri zosiri.

3 Mgbe ndi na-echebe ulo ga-ama jijiji,
 mgbe ndi dimkpa nwoke ga-ehulata,
 mgbe ndi na-akwo ihe kwusiri maka ha di ole na ole,
 mgbe ndi na-elepu anya site n'oghere ga-ebido igba ọchịchiri,

4 mgbe e mechiri onu uzọ nke puru n'okporozo,
 mgbe olu ikwo nri ga-adị ala,
 mgbe uda olu abu umu nnunu ga-akpote ndi mmadu,
 ma abu ha niile na-ala ala,

5 mgbe ndi mmadu ga-atu egwu ebe di elu;
 na ihe egwu nke okporozo,
 mgbe osisi alumonnd ga-ama ifuru
 mgbe ukpana ga na-adokpu onwe ya n'uzo,
 agwu ihe obula ga-akwusikwa.

Mgbe ahụ, ndi mmadu ga-ala ulo ebighi ebi ya,
 ndi na-akwa akwa ga na-agaghari n'okporozo niile.

6 E, cheta ya, tupu e gbubie udo olocha ahụ,
 tupu e tiwaa okwa olaedo,
 tupu ite adawaa n'isi iyi,
 tupu e tijie ukwu igwe olulu mmiri.

7 Mgbe ahụ, anu ahụ anyi ga-alaghachi n'aja ebe o si puta;*
 mmuo† anyi ga-alaghachikwuru Chineke onye nyere ya.

8 "The efu! Ihe efu!" ka onye ozizi kwuru.
 "The niile bu ihe efu!"

Nchikota okwu niile

9 O bughị naanị n'onye ozizi ahụ bu onye maara ihe, o jeghariri na-ezi ndi mmadu ihe o maara. O tughariri uche choputa otutu ilu, detuokwa ha n'usoro. 10 Onye ozizi choputara okwu ndi dabanyere n'usoro, ihe o deputara bu ihe ziri ezi na eziokwu.

11 Okwu onu nke onye maara ihe di ka ndudu e ji achu ehi. Nchikota okwu amamihe ndi a di ka ntu a kumiri nke oma, nke onye na-azu aturu nyere. 12 Ma nwa m nwoke lezie anya, atukwasila ihe ozo n'elu ihe ndi a. Akwukwo a na-edede enweghi ogwugwu, otutu mmuta na-agwu ike.

13 Ugbu a anula ihe ndi a niile,
 ma nuru ihe bu nkwubi okwu:
 Tuo egwu Chineke, debekwa iwu ya niile,
 n'ihina nke a bu oru niile diri mmadu.

14 N'ihina Chineke ga-ekpe oru obula ikpe,
 ya na ihe nzuzo anyi niile,
 ma ha di mma ma ha di njo.

* 12:7 12:7 Jen 3:19; Job 34:15; Abu 90:3 † 12:7 12:7 Ekl 3:21

Abụ nke Abụ

¹ Abụ nke abụ nke Solomōn.

Onye a hụrụ n'anya

² Ya were nsusu niile nke ọnụ ya susuo m ọnụ,
n'ihì na ìhụnanya gị dị uto karịa mmanya.

³ Mmanụ otite gị niile na-esi isi ọma,
aha gị dika mmanụ isi uto awụpụtara awụpụta,
ọ bughị ihe ìtụnanya na ụmụ agboghọ hụrụ gị n'anya.

⁴ Kpọrọ m, ka mụ na gị soro, ka anyị mee ngwangwa.
Ka eze kpobata m n'ime ụlọ ya.

Ndị Enyi

Anyị ga-añurị ọnụ nwekwa obi uto n'ime gị.
Anyị ga-eto ìhụnanya gị karịa mmanya.

Onye a hụrụ n'anya

Lee n'izi ezi ka ha n'ahụ gị n'anya nke ukwuu.

⁵ Ana m eji nji ma a maara m mma ile anya,
unu ụmụ agboghọ Jerusalem.

Adị m nji dika ụlọ ikwu nke Keda*
dika akwa mgbochi dị n'ụlọ Solomōn.

⁶ Unu elekwasịla m anya, maka na m na-eji nji.
Ọ bụ anwụ gbajiri m.

Ụmūnne m ndị ikom were iwe megide m,
zipụ m n'ezi ilekọta ubi vaịnị anyị,
ma ubi vaịnị nke m ka m na-elekotaghị.

⁷ Gwa m, gị onye m hụrụ n'anya,
ebee ka anụ ụlọ gị na-ata nri?
Ebee ka aturụ gị na-ezu ike n'etiti ehiehie?
N'ihì gị ka m ga-eji dika nwanyị e kpuchiri ihu
n'etiti igwe anụ ụlọ ndị enyi gị.

Ndị Enyi

⁸ Ọ bụrụ na ì maghị, gị nwanyị kachasị mma,
soro nzo ụkwụ igwe aturụ
meekwa ka ụmụ ewu gị taa ahịhịa
dị n'akụkụ ụlọ ikwu ndị na-elekọta aturụ.

Onye hụrụ ibe ya n'anya

⁹ Ana m atunyere gị, gị onye m hụrụ n'anya dika nne ìnyịnya
e kenyere n'otu ụgbọ agha Fero.

¹⁰ Agba nti gị ka e jiri ọlantị chọọ mma,
olu gị kwa ka e jiri nkume dị oke ọnụahịa e doro n'ahiri chọọ mma.

¹¹ Anyị ga-emere gị ọlantị dị iche iche nke ọlaedo,
nke e ji ọlaocha chọọ mma.

Onye a hụrụ n'anya

¹² Mgbe eze nọ na tebul ya,
mmanụ isi ọma m tere sijuru ebe niile.

* **1:5** 1:5 Ndị Keda bụ otu ebo n'etiti ndị Arab, obodo ha dị na ndịda ọdịda anyanwụ Edom. Ha na-ebi n'ụlọ ikwu e ji aji ewu ojii wuo

13 Onye m hụrụ dị m ka ụda máá† e kechiri n'akpa
nke dị n'etiti ara m abụọ.

14 Onye m hụrụ n'anya dīrī m ka ụyọkọ ukwu okoko henna‡
nke sitere n'ogige ubi vainī En-Gedi.§

Onye hụrụ ibe ya n'anya

15 N'ezie, ị mara mma, onye m hụrụ n'anya.
Leenụ ka ị si maa mma!
Anyā gī dīka nduru.

Onye a hụrụ n'anya

16 Onye m hụrụ n'anya, ị mara mma nwoke.
E, ị mara mma.
Ebe ndina anyī dīka ahīhīa ndū.

Onye hụrụ ibe ya n'anya

17 Ogidi nke ụlọ anyī bụ osisi sida,
ntuhie ya bụkwa osisi fīa.

2

Onye a hụrụ n'anya

1 Abụ m okoko osisi ọhīa nke Sharon,*
na okoko lili nke na-epu na ndagwurugwu.

Onye hụrụ ibe ya n'anya

2 E, dīka okoko lili nke na-epu n'etiti ogwu,
otu a ka ọmasīrī m dī n'etiti ụmụ agboghọ ndī ọzọ.

Onye a hụrụ n'anya

3 Onye m hụrụ n'anya dīka osisi apul, n'etiti osisi na-amī mkpuru n'ọhīa,
mgbe e ji ya tūnyere ụmụ okorobīa ndī ọzọ.

Ọ na-enye m obi uto inọ n'okpuru ndo ya,
mkpuru ya dīkwa uto n'onu.

4 Ka ọ kpọrọ m jee n'ulo oriri,
ka ọkọloto ya n'ekpuchi m buru ihunanya.

5 Were mkpuru osisi a mīkpọrọ amīkpọ gbaa m ume;
werekwa mkpuru osisi apul mee ka ahụ m dī ike,
n'ihī na abụ m onye ihunanya mere ka ike gwusīa.

6 Aka ekpe ya dī n'okpuru isi m,
aka nri ya na-ejikū m.

7 Unu ụmụ agboghọ Jerusalem,
eji m nne mgbada niile na nne ele ọhīa niile na-agba unu iyi sī:
Unu akpọtela maobu mee ka ihunanya teta,
ruo mgbe ọ masīrī ya.

8 Gee ntī! Onye m hụrụ n'anya!

Lee ya ka ọ na-abīa,
na-amali elu n'elu ugwu niile,
na-amafekwa n'elu ugwu nta niile.

9 Onye m hụrụ n'anya yiri mgbada, o yiri nwa ele.

Lee ya ka ọ na-eguzo n'azū mgbidi anyī,

† **1:13** 1:13 Ụda máá bụ eso e ji eme ihe otite na-esi isi uto. A na-eweputa eso ndi a n'osisi Balsam nke na-eto n'obodo Kush, n'etiti ọwụwa anyanwụ nakwa India. ‡ **1:14** 1:14 Okoko osisi henna bụ ahīhīa isi ọma a na-eji emeputa senti. § **1:14** 1:14 Bụ odo mmiri dī n'odida osimiri nwuru anwu. Ọtutu osisi nke a na-esi na ha enweta eso na-esi isi ọma, juputara n'ebe ahụ. * **2:1** 2:1 Okoko osisi a bụ otu n'ime okoko osisi ndi na-epu n'okochi, na ndida akuku osimiri Kamel Ajz 35:1-2

- ọ na-esikwa na oghereikuku
na n'oghere dị ya na-elebata anya.
- 10 Onye m hụrụ n'anya gwara m okwu sị m,
“Bilie, onye ihe ya na-atọ m uto,
onye m mara mma, soro m.
- 11 Lee, oge oyi agafeela,
udu mmiri agabigakwala.
- 12 Okoko osisi epuputala n'ala;
oge eji agụ egwu eruokwala,
a na-anụ abụ nduru
n'ala anyị niile.
- 13 Mkpuru osisi fiig ebidola imiputa mkpuru ya nke mbụ,[†]
isi osisi vainị na-amiputa okoko na-esiju ebe niile.
Bilie, ma bịa, omasiri m.
Onye nke m mara mma! Bịa ka i sooro m.”
- Onye hụrụ ibe ya n'anya*
- 14 Nduru m nọ n'ogba nkume,
n'ebe nzuzo nke akuku ugwu,
gosi m ihu gi,
mee ka m nụ olu gi,
n'ihi na olu gi dị uto,
ihu gi makwara mma.
- 15 Jidenụ nkita ohia,
umụ nkita ohia niile
na-emebiri anyị ubi,
ọ buladi ubi vainị anyị na-agbawa okoko.
- Onye a hụrụ n'anya*
- 16 Onye m hụrụ n'anya bụ nke m, mụ onwe m bukwa nke ya.
Ọ na-azụ igwe aturu ya n'etiti okoko urodi,
- 17 tutu chi ututu aboo
mgbe onyinyo niile na-agabigakwa.
Tugharia, onye m hụrụ n'anya,
dị ka mgbada
maobu nwa ele
nke nọ n'elu ugwu.

3

- 1 Achoro m onye m hụrụ n'anya
n'elu ihe ndina m n'abali, ma ahughị m ya.
Ebiliri m choo ya ma ahughị m ya.
- 2 Ugbu a, aga m ebili puo jegharia n'ama niile
na n'okporozo niile nke obodo icho ya,
m ga-achoghari onye m hụrụ n'anya.
Ya mere, achoro m ya ma ahughị m ya.
- 3 Ndi nche na-eche obodo* huru m,
mgbe ha na-agahari n'obodo,
ma ajuru m ha si, “Biko, unu huru onye ahụ m huru n'anya?”
- 4 O dighi anya mgbe m gafere ha,

[†] 2:13 2:13 Osisi fiig na-amị mkpuru ugboro abuo n'afọ n'Izrel. Ọ bụ n'oge okochi ka ọ kachasi
amị mkpuru, amaokwu a na-ekwu banyere owuwe ihe ubi nke mkpuru fiig mbu. * 3:3 3:3 Aiz
21:11-12

- achotara m onye m huru n'anya,
 ejidesiri m ya ike, ahapughị m ya aka
 tutu m duta ya n'ulo nne m,
 n'ime ulo nwanyi turu ime m.
- ⁵ Unu umu agboghọ Jerusalem,
 eji m nne mgbada niile na nne ele oha gbaa unu iyi si,
 unu akpotela, maobu mee ka ihunanya teta
 ruo mgbe o masiri ya.
- ⁶ Onye bu nke a na-esi n'ozara na-abia
 dika anwuru oku,
 nke tere mmanu maá na uda na-esi isi utu,
 uda nke ndi ahia na-ere?
- ⁷ Lee o bu ugbo Solomon.
 Iri mmadu isii ndi oka agha,
 ndi a maara aha ha karisia n'ala Izrel sokwa ya.
- ⁸ Ha niile ji mma agha;
 ha bu ndi a zuru nke oma ibu agha.
 Mma agha onye obula dikwa n'ukwu ya,
 idi njikere maka ihe egwu abali.
- ⁹ Eze Solomon ruru onwe ya ugbo a
 nke o ji osisi sitere Lebanon ruo.
- ¹⁰ Ogidi ya ka o ji olocha mee;
 ala ya bukwa olaedo.
 Ebe inodu odu ya ka e ji akwa odo odo kpa,
 e ji ihunanya dozie ebe ime ya.
 Ndi inyom Jerusalem, ¹¹ putanu,
 bia huru, unu umu agboghọ Zayon,
 bianu ka unu hu Solomon bu eze;
 lee udi okpueze nne ya kpunyere ya n'isi,
 n'ubochi agbamakwukwo ya,
 n'ubochi obi utu na inuri onu ya.

4

Onye huru ibe ya n'anya

- ¹ Leenu ka i si maa mma, onye m huru n'anya,
 e, i mara mma!*
- Anyá gi abuo nke di n'azu akwa mkpuchi ihu gi di ka nduru.
 Agiri isi gi di ka igwe ewu†
 nke na-arida n'akuku ugu Gilead.
- ² Eze gi di ka igwe aturu a ka kpachapuru aji ha ohuru,
 nke si n'ebe a sapuru ha ahụ na-ariputa.
 Nke obula chi umu abuo,
 o dighikwa nke gba aka nwa n'etiti ha.
- ³ Egbugbere onu gi abuo di ka ogho uhie.
 Onu gi di mma ile anya.
 Agba nti gi abuo nke di n'ime akwa mkpuchi gi
 di ka pomegranet‡ e kere abuo.
- ⁴ Olu gi di ka ulu elu Devid,
 nke e wuziri nke oma.

* **4:1** 4:1 Abk 1:15; 5:12 † **4:1** 4:1 Igwe ewu ndi a di ojii. ‡ **4:3** 4:3 Pomegranet na-acha uhie uhie.

- E konyere puku ọta na ya,
 ha niile bụ ọta nke ndị ọka n'agha. §
- ⁵ Ara gị abụọ dị ka ụmụ mgbada abụọ,
 nke otu nne mụrụ n'otu oge,
 ndị na-ata nri n'etiti okoko urodi.
- ⁶ Tutu chi ụtụtụ abọọ,
 tutu onyinyo agbalaga,
 aga m aga n'ugwu ụda máá
 na n'ugwu insensi.
- ⁷ I mara mma nke ukwuu, onye m hụrụ n'anya,
 ọ dịkwaghị ntupọ* ọbụla dị gị n'ahụ.
- ⁸ Si na Lebanon soro m, nwunye m lụrụ ọhụrụ.
 Si na Lebanon bịa soro m;
 rịdata site n'ugwu Amana,
 n'ugwu Senia, na n'ugwu Hemon,
 site n'ogba ọdum
 n'ugwu niile ebe agụ bi.
- ⁹ I riela m obi, nwanne m nwanyị, nwunye ọhụrụ m;
 i riela m obi,
 i werela ile anya gị
 na ihe olu i yi rie obi m.
- ¹⁰ Lee ka ihunanya gị si dị uto, nwanne m nwanyị, nwunye ọhụrụ m.
 Lee ka ihunanya gị si dị mma nke ukwuu karịa mmnya,
 isisi uto nke mmanụ otite gị
 na-esi isi oma karịa mmanụ ụda ọbụla.
- ¹¹ Egbugbere onụ gị dị uto dika mmanụ anụ dị, nwunye ọhụrụ m,
 mmiri ara ehi na mmanụ anụ dị n'okpuru ire gị,
 isisi uto nke uwe gị
 na-esi ka Lebanon
- ¹² Ubi a gbara ogige, ma gbachiekwa, ka nwanne m nwanyị, nwunye ọhụrụ
 bụ.
 I bụ isi iyi nke a gbara ogige, rachiekwa. †
- ¹³ Ihe okuko dị n'ime ogige gị bụ pomegranet
 nwere ezi mkpuru dị oke ọñuahia,
 nke nwere henna na naad,
¹⁴ naad na safron,
 kalamus na sinamon,
 na osisi nke ihe nsure oku na-esi isi uto,
 na ụda máá, na aloos
 na ụda kachasi mma dị iche iche na-esi isi uto.
- ¹⁵ I bụ isi iyi nke ubi a gbara ogige,
 olulu mmiri dị ndu
 nke si na Lebanon asodata. ‡

Onye a hụrụ n'anya

§ 4:4 4:4 Neh 3:19 * 4:7 4:7 Efe 5:27 † 4:12 4:12 I ji debe olulu mmiri ọcha, ka ọ ghara igwoto, a na-emere ya okwuchi. Ma ọ bụrụ isi iyi, a na-akpa ihe mgbochi ka ndị mmadụ ghara iru n'ebe elu elu ya mgbe ha na-ekute mmiri. ‡ 4:15 4:15 Mgbe mkpuru mmiri nke kpuchiri ugwu Lebanon na-agbaze, mmiri ya na-asodata sọbanye n'ime ọtụtụ isi iyi, mee ka isi iyi ndị ahụ ghara ita ata.

16 Teta n'ura gị ifufe si n'ugwu;§
 biakwa gị ifufe si na ndịda,
 fekwasi ubi m a gbara ogige,
 ka isisi ụda ya di uto fesaa ebe niile,
 ka onye m huru n'anya bia n'ubi ya a gbara ogige,
 ka o bia rie mkpuru di iche iche di n'ime ya nke di oke onuahia.

5

Onye huru ibe ya n'anya

1 Abatala m n'ubi m a gbara ogige, nwanne m nwanyi, nwunye ohuru m.
 Achikotala m maá ya na ụda m,
 arachakwala m mmanu anu m na ugbugbo mmanu anu.
 Anukwala m mmiri ara ehi na mmanya m.

Ndi Enyi

Rie, nuokwa, unu ndi bu enyi;
 nujuo afo, unu ndi huru onwe unu n'anya.

Onye a huru n'anya

2 A rahuru m ura, ma obi m mu anya.
 Gee nti, onye ahụ m huru n'anya na-aku aka n'ibo onu ụzo.*
 "Megheere m ụzo, nwanne m nwanyi, onye m huru n'anya,
 nduru m, onye na-enweghi ntupo.
 Igirigi ezokwasila m n'isi,
 agiri isi m juputara na mmiri nke abali."

3 Eyipulari m uwe m.

O bu m yirikwa ha ozo?

Asaala m ukwu m,
 aga m eme ka ha ruo unyi ozo?

4 Onye m huru n'anya gbatiri aka ya imeghe ụzo,
 mgbe ahụ, obi m chosikwara ya ike.

5 Mu onwe m biliri imeghere onye m huru n'anya ụzo,
 ma aka m abuo juputakwara na mmanu maá,
 mmanu maá si na mkpisiaka m niile na-atapusi,
 n'elu ihe mkpochi nke ibo.

6 Mgbe m megheere onye m huru n'anya ụzo,
 ma lee, o nokwaghi ya, o laala.
 Obi fepuru m mgbe o puwara.

Eleghariri m anya choo ya ma ahughi m ya ebe obula.
 Akporo m ya oku ma o zaghi.

7 Ndi nche huru m
 mgbe ha na-agaghari n'obodo,†
 ha tiri m ihe meruo m ahụ.
 Ndi nche mgbidi obodo
 napuru m akwa mkpuchi m.

8 Unu umu agboghọ Jerusalem, ana m agba unu iyi,
 o buru na unu ahụ onye m huru n'anya,
 gini ka unu ga-agwa ya?

Gwa ya na abụ m onye ihunanya mere ka ike gwuchasia n'ahụ.

Ndi Enyi

§ 4:16 4:16 O bu ifufe na-esite na mpaghara ugwu, nke na-efe nwayoo na-eme ka mkpuru di ohuru, maa mma. Ma nke na-esite na ndida, na-ebute okpomoku na-eme ka mkpuru ndi a chaa nke oma. Ikuku abuo ndi a bu ihe na-ekusasi ezi isisi nke okoko ahijia di n'ubi a gbara ogige. * 5:2 5:2 Mkp 3:20 † 5:7 5:7 Abk 3:3

9 Gị nwanyị kachasi mma,
olee otu onye i hụrụ n'anya si dị mma karịa ndị ọzọ?
Olee otu onye i hụrụ n'anya si dị mma karịa ndị ọzọ
nke i ji enye anyị iwu dị otu a?

Onye a hụrụ n'anya

10 Onye m hụrụ n'anya chapuru achapu, dị mma ile anya.
Ọ puru iche n'etiti puku ndi nwoke iri.

11 Isi ya dika ọlaedo a nuchara anucha,
agiri isi ya na-eruda dika igu nkwu,
na-ejikwa nji dika ugoloma.

12 Anya ya abuo dika nduru‡
no n'akuku mmiri iyi
nke e jiri mmiri ara ehi sachaa,
dika nkume di oke onuahia e doro n'ahiri.

13 Nti ya abuo di ka ihe ndina uda§
nke juputara na mmanu isi utu.
Egbugbere onu ya di ka okoko urodi,
nke na-agbusi mmanu maá.

14 Aka ya abuo di ka mkpara ọlaedo a kpuziri akpuzi,
nke a hionyere nkume oke onuahia beril n'ime ya.
Ahụ ya na-akwo murumuru dika odu
nke e ji nkume di oke onuahia safaia choo mma.

15 Ogwe ukwu ya abuo di ka ogidi e ji nkume mabul kpuo,
nke e ji ọlaedo a nuchara anucha to to ntala ha.
Udidi ya di ka Lebanon,
dikwa oke onu dika osisi sida ya.

16 Onu ya bu ihe tokarisiri utu n'onwe ya,
ihe niile banyere ya di mma n'ile anya.
Unu umu agboghọ Jerusalem,
onye di otu a bu onye ahụ m hụrụ n'anya, o bukwa enyi m.

6

Ndi Enyi

1 Gị onye mara mma n'etiti ndi inyom,
ebee ka onye i hụrụ n'anya jere?
Olee uzọ o sitere?
Ka anyi soro gi choo ya.

Onye a hụrụ n'anya

2 O gara n'ubi ya a gbara ogige,
n'ebe ihe ndina ya nke e fesara uda na-esi isi utu,
ijeghari n'etiti okoko urodi,
na ichikota okoko lili.

3 Abụ m nke onye m hụrụ n'anya, onye m hụrụ n'anya bukwa nke m.
O na-azu igwe aturu ya n'etiti okoko urodi.

Onye huru ibe ya n'anya

4 Onye m hụrụ n'anya, i mara mma dika Tiaza, i mara mma nke ukwu
dika Jerusalem, i di ebube ka usuu ndi agha ji okolo to.*
I di mma ile anya dika Jerusalem;

‡ 5:12 5:12 Abk 1:15; 4:1 § 5:13 5:13 Uda nwere isisi oma nke na-eme mmadu obi utu. * 6:4
6:4 Tiaza bu obodo ochie eze Jeroboam hoputara ka o buru isi obodo ochichi nke alaeze ugwu. O
bu na senchuri nke iri (Tupu a muo Kraist). 1Ez 14:17; 1Ez 15:21,33; 16:6,8,15,23

- Ị dị ka ndị agha bu ọkọlọtọ.
⁵ Wepụ anya gị n'ebe m nọ,
 n'ihị na i jirila anya gị dọta m.
 Agịrị isi gị dị ka igwe ewu†
 nke na-arịdata site n'ugwu Gilead.
⁶ Eze gị dị ka igwe aturū
 nke si n'ebe a sapurū ha ahụ na-arịputa.
 Nke ọbụla chi umụ abụọ,
 ọ dighikwa nke nwa ya furu efu n'etiti ha.
⁷ Agba ntị gị abụọ nke dị n'ime akwa mkpuchi gị
 dị ka pomegranet e kere abụọ.
⁸ E nwere ike nwee iri eze nwanyị isii,
 na iri ndị iko nwanyị asatọ,
 na ọtutū umụ agboghọ a na-apughị iguta ọnụ,
⁹ ma gị onwe gi, nduru m, ezigbo m zuruoke, purū iche n'etiti ha niile.
 Naanị otu nwanyị nne ya nwere,
 ọ masiri onye mūrū ya.
 Umụ agboghọ hurū ya kpọọ ya onye a gọziri agozi,
 ndị eze nwanyị na ndị iko nwanyị tooro ya.

Ndị Enyi

- ¹⁰ Onye bụ onye a, putara ihe dika chi ọbubọ,
 nke mara mma dika ọnwā, na-enwu dika anyanwū,
 dī ebube ka dī usuu kpakpando na-aga n'ahiri n'ahiri?

Onye huru ibe ya n'anya

- ¹¹ Agara m n'ubi a gbara ogige ebe a kurū mkpurū osisi,
 ile ihe na-etoputa ọhurū na ndagwurugwu,
 ilekwa akwukwọ ndū ọhurū ndi na-epuputa n'osisi vaini,
 na i mata ma n'osisi pomegranet ọ mara ifuru.
¹² Tupu m mata ebe m nọ,
 agū nke mkpurūobi m adotala m tinye n'etiti ugbo agha nke ndi eze
 ala m.

Ndị Enyi

- ¹³ Laghachi azū, gī onye Shulam, laghachi azū;
 laghachi azū, e, laghachi azū ka anyi lee gī anya.

Onye huru ibe ya n'anya

- Maka gini ka unu ga-eji lee onye Shulam anya
 dika ọ bụ ite egwu ndi Mahanaim?

7

- ¹ Lee ka ukwū gī si dī mma n'ime akpukpukwū
 gī ada nwa eze.
 Apata ukwū gī abūọ dī ezi mma dika nkume oke ọnūahia,
 ọrū aka nke ezigbo onye ọkwa nka.
² Otubo gī mara mma
 dika iko nke a gbajuru mmanya.
 Ukwu gī dī ka ukwu oka
 e ji okoko urodi gbaa gburugburu.
³ Ara gī abūọ dī ka umū mgbada abūọ
 nke otu nne mūrū n'otu oge.
⁴ Olu gī guzo kwem dī ka ulo elu e ji ọdū wuo.

† 6:5 6:5 Abk 4:2

Anya gị abụọ dị ka ọdọ mmiri Heshbon
nke dị n'akụkụ ọnu ụzọ ama Bat-Rabim.

Imi gị mara mma dị ka ụlọ elu Lebanon
nke chere Damaskos ihu.

⁵ Isi gị guzo n'ahụ gị ka ugwu Kamel.

Agiri isi nke isi gị dịkwa ogbo odo odo.*

Ima mma nke agiri isi gị emela eze onye a dotara n'agha.

⁶ Lee ka i si maa mma nke ukwuu, n'ezie, i mara mma.

I dịkwa uto nke ukwuu, gị onye m huru n'anya.

⁷ I dị ogologo dika osisi nkwu;

ara gị abụọ dika ka ụyọkọ mkpuru osisi.

⁸ Ekwuru m si, "Aga m arigoro elu osisi nkwu ahụ,
jidekwa mkpuru ya aka."

Ugbu a, ka ara gị abụọ dika ka ụyọkọ mkpuru vaini,
ka isisi nke iku ume gị dika ka mkpuru osisi apul,

⁹ ka okpo ọnu gị dika mmanya makarisiiri na mma.

Onye a huru n'anya

Ka mmanya ahụ gbaadaa nwayọọ nye onye m huru n'anya,
na-asoda nwayọọ n'elu ebugbere ọnu ya na eze ya.

¹⁰ Abụ m nke onye ahụ m huru n'anya,
ọ bukwa m ka ọ choro.

¹¹ Bịa, onye m huru n'anya, ka anyị gaa n'ime obodo,
ka anyị noọ onodu abali n'obodo nta.

¹² Ka anyị bilie ngwangwa n'isi ututu puo jee n'ubi
lee ma osisi vaini ha amaala ifuru,

ma okoko ya agbawaala,

ma osisi pomegranet agbawaala okoko.

N'ebe ahụ ka m ga-egosi gị ihunanya m.

¹³ N'ebe ahụ ka i ga-anọ n'isi nke mandreki† na-eweputa;
mkpuru osisi niile na-atọ uto ga-adikwa n'ọnu ụzọ anyị,

ma ndi ohuru ma ndi ochie,

n'ihu na edokotaala m ha maka onye m huru n'anya.

8

¹ O, a sikwari na i bu nwanne m nwoke;
nke otu nne muru mu na ya

m gaara esutu gi onu

mgbe anyi zutere n'okporozo

ma o dikwaghi onye obula ga-eleda m anya.

² Agaara m akporo gi baa n'ulo nne m,

ka i nodu n'ebe ahụ,

n'ulo onye ziri m ihe.

Agaara m enye gi mmanya e tinyere ihe na-esi isi uto,
mmanya uto nke pomegranet.

³ Aka ekpe ya di n'okpuru isi m,

aka nri ya na-ejiku m.

⁴ Unu umu agboghọ Jerusalem, ana m agba unu iyi,

unu agaghi akpote maobu mee ka ihunanya teta

* 7:5 7:5 Ihe akpara akpa nke e jiri mara onye a na-enye nsopuru † 7:13 7:13 Dika ndi mmadu na-ekwu, mandreki na-eweta mkpali ochicho mmekorita n'ahu mmadu, na-emekwa ka nwanyi tara ya turu ime. Jen 30:14

tupu ruo mgbe ọ masịrị ya.

Ndị Enyi

⁵ Onye bụ onye a si n'ọzara na-abịa,
onye na-adabere n'ahụ onye ọ hụrụ n'anya.

Onye a hụrụ n'anya

N'okpuru osisi apụl ka m kpọtere gị;
n'ebe ahụ ka nne gị turu ime gị;
n'ebe ahụ ka ọ nọ muo gị.

⁶ Tụkwasi m dika mgbaaka ihe a kara n'obi,
dika mgbaaka ihe a kara n'aka gị
n'ihì na ihunanya dị ike dika onwu,
ekworo* ya dikwa ike dika ala mmuo.

Ọ na-enwuputakwa dika oku na-ere ere,
dika oku nke di ukwu.

⁷ Otutu mmiri apughị imenyu ihunanya,
osimiri niile enwekwaghị ike iri ya.

Ọ buru na mmadu ga-enye
aku niile nke ulo ya n'ihì ihunanya,
a ga-eleda ya anya nke ukwu.

Ndị Enyi

⁸ Anyi nwekwara otu nwanne nwanyi nta
ma ọ kpubeghi ara.

Gini ka anyi ga-emere nwanne anyi nwanyi,
n'ubochi a ga-abia ilu ya?

⁹ Ọ buru na ọ bu mgbidi,
anyi ga-ewukwasi ulo elu olocha n'elu ya;
ma ọ buru na ọ bu onu uzo,
anyi ga-eji ibo e ji osisi sida wuo mechie ya, ichebe ya.

Onye a hụrụ n'anya

¹⁰ Abụ m mgbidi,
ara m abuo guzokwa dika ulo elu.

Otu a ka m siri di n'anya ya
dika onye na-ewetara ya afọ ojuju.

¹¹ Solomon nwere ubi vaini na Baal-Hamon,
o nyefere ubi vaini ya n'aka ndi oru nlekota.

Onye obula n'ime ha ga-eweta
puku shekel olocha maka mkpuru ọ na-amita.†

¹² Ma ubi vaini m bu nke aka m. Ana m enye ya onye m choro inye.
Puku olocha bu nke Solomon,
ndi oru ubi ga-enwetakwa nari olocha abuo.

Onye huru ibe ya n'anya

¹³ Gi onye bi n'ubi a gbara ogige,
gi na ndi enyi gi,
kwere ka m nu olu gi.

Onye a huru n'anya

¹⁴ Soro m ka anyi puo, onye m huru n'anya,
biakwute m dika mgbada,

maobu dika nwa ele
na-awughari n'elu ugwu ebe uda di iche iche na-esi isi utu juputara.

* 8:6 8:6 Ilu 6:34-35 † 8:11 8:11 Mat 21:33

Aizaya

¹ Ohụ Aizaya nwa Emọz, nke ọ hụrụ banyere Juda na Jerusalem n'oge ọchịchị Uzaya, Jotam, Ehaz na Hezekaya, bụ ndị eze Juda.

Mba na-enupu isi

² Gee nti, gi eluigwe, gee nti, gi uwa!

N'ihì na ONYENWE ANYÌ ekwuola okwu:

“Azuru m umuntakiri, zulite ha,
ma ha enupula isi megide m.

³ Ehi maara onyenwe ya,
inyinya ibu makwaara ebe onyenwe ya na-anọ azu ya nri,
ma Izrel amaghi m,
ndi m adighi aghotakwa.”

⁴ Ahuhu diri mba ndi mmehie,
ndi ajo omume riri ahụ,
umu ndi ajo omume,
umu ndi nyefere onwe ha na mmeru!
Ha agbakutala ONYENWE ANYI azu,
ha eleliala Onye di Nso nke Izrel,
ha agbakutala ya azu ha.

⁵ Gini mere a ga-eji nogide na-eti unu ihe?
Gini mere unu ji nogide na nnupu isi?
Lee onya juru unu isi,
leekwa na oria na-aria obi unu.

⁶ O nweghi akuku ahụ unu zuruoke,
site n'obọ ukwu unu ruo n'opi isi unu;
onya, na ntihia ahụ,
na onya mmeru ahụ, juputara unu n'ahụ;
e kechikwaghi ha,
e tekwaghi ha mmanu.

⁷ Ala unu togboro n'efu,
agbaakwala obodo unu oku.
Ndi mbiarambia ewerechaala ihe di n'ubi unu
n'ihu unu,
ha emeela ka o togboro n'efu dika mgbe onye obia kpochapuru ihe di
n'ime ya.*

⁸ Ada Zayon ka a hapuru
dika ulo nche di n'ubi vaini,
dika ulo nta di n'ubi kukumba,
dika obodo ndi iro gbara gburugburu.

⁹ O buru na ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile
emeghi ka mmadu ole na ole fodu ndu n'ime anyi,
anyi gara adi ka Sodom,
anyi gaara adikwa ka Gomora.

* **1:7** 1:7 Amaokwu a na-akowa ihe mere n'oge ndi agha Asiria busoro ha agha mgbe eze Senakerib na-achị 2Ez 18:13

- 10 Nuruṅụ okwu ONYENWE ANYỊ,
unu ndị na-achị Sodom;
geenu ntị n'ozizi Chineke anyị,
unu ndị Gọmọra.
- 11 “N’ihi gịni ka unu ji na-achuru m otutu aja,
gini ka ihe ndi a bu nye m?”
ka ONYENWE ANYI siri.
“Afo ejula m n’aja nsure oku niile
nke eji ebule na anumanu e mere ka ha gbaa abuba chuo;
Obara oke ehi na nke umu aturu na mkpi
adighi atokwa m utu.
- 12 Mgbe unu na-abia ka ahụ unu n’ihu m,
onye choro nke a n’aka unu?
Kwusinu izoto ogige m.
- 13 Kwusi iweta onyinye niile na-enweghi isi.
Ihe nsure oku na-esi isi utu unu buru m ihe aru.
Mmemme onwa ohuru, na nke ubochi izuike, na nzukota unu niile,
apughi m inagide mkpokota unu nke na-abaghi uru.
- 14 Mkpuruobi m kporo mmemme onwa ohuru, na mmemme unu ndi ozo
a kara aka asi.
Ha buuru m ibu aru,
ike agwukwala m ibu ha.
- 15 Mgbe unu na-agbasa aka unu n’ekpere,
agaghi m ana unu ntị;
o buladi mgbe unu na-ekpe otutu ekpere,
agaghi m ana ntị.”

N’ihi na aka unu juputara n’obara!

- 16 Sachapunu onwe unu, dikwanu ocha.
Wezaganu ajo omume unu niile site n’ihu m;
kwusinu ime ihe na-adighi mma.
- 17 Mutanu otu e si eme ihe ziri ezi; chonun ikpe ziri ezi,
nyerenu ndi a na-emegbu aka.
Werenu onodu nna n’ebe ndi na-enweghi nna no,
ma kwuchitenu onu umu nwanyi di ha nwuru.
- 18 “Bianu ka anyi kparitaa uka,”
bu ihe ONYENWE ANYI na-asi.
“A sikwari na mmehie unu di ka uwe uhie,
ha ga-adi ocha dika akummiri igwe,[†]
a sikwa na ha di uhie uhie dika ogho uhie,
ha ga-adikwa ka aji anu ocha.
- 19 O buru na unu ga-ekwenye, o buru na unu ga-erubere m isi,
aga m eme ka unu nwee ezi ihe nke unu ga-eri n’ala a.
- 20 Ma o buru na unuaju ma nupu isi,
o bu mma agha ka a ga-eji gbuchapu unu.”
N’ihi na onu ONYENWE ANYI ekwula ya.
- 21 Lee ka obodo ahụ kwesiri ntukwasị obi
aghọla onye akwuna!

† 1:18 1:18 Ihe ndi ocha na-akpo snoo.

- Ọ bụ nke juputararị n'ikpe ziri ezi;
ezi omume na-anọbu n'ime ya,
ma ugbu a, ọ bụzi ndị ogbu mmadu.
- 22 Ọlaocha gị aghoola unyi,
ezi mmanya gị aghoola nke a gwafere mmiri oke.
- 23 Ndi ndu gị niile bu ndi nnupu isi,
ndi bukwa ndi enyi ndi ohi,
onye obula n'ime ha huru iri ngari n'anya,
na-agbasokwa onyinye.
Ha adighi echebe ndi na-enweghi nna
ikpe gbasara ndi inyom di ha nwuru adighi abia n'ihu ha.
- 24 N'ihia ya, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime
ihe niile,
Onye di ike nke Izrel, kwubiri si,
"Aga m abo obo megide ndi iro m,
ime ka unu gharakwa inye m nsogbu ozo.
- 25 Aka m ga-abiakwasị unu.
Aga m anucha unu dika e si anucha olaedo,
si otu a wepuchaa unyi niile di n'ime unu.
- 26 Emesija, aga m enye unu ndi na-ekpe ikpe ziri ezi.
Ndi na-adu unu odu ga-abukwa ndi nwere uche dika ndi unu nwere
na mbu.
Ozo, a ga-akpo obodo unu
Obodo Ezi Omume,
Obodo kwesiri Ntukwasị Obi."
- 27 A ga-eji ikpe ziri ezi zoputa Zayon.
Ọ ga-ejikwa ezi omume zoputa ndi niile loghachikwutere ya.
- 28 Ma ndi mmehie niile na ndi niile na-enupu isi ka o ga-ala n'iyi;
o ga-egbukwa ndi niile na-agbakuta ONYENWE ANYI azu.
- 29 "There ga-eme unu n'ihia osisi ook nsọ ndi ahụ niile
obi unu na-enwe anuri n'ime ha.
Ihere ga-eme unu n'ihia ubi a gbara ogige ndi ahụ
unu jiri aka unu horo.
- 30 Unu ga-ala n'iyi dika osisi ook na-akponwu akponwu
maobu ka ubi a gbara ogige nke mmiri koru.
- 31 Onye kachasi ike n'etiti unu ga-ala n'iyi dika ahijia na-ere oku;
oru ya ga-abu icheku oku
nke ga-emenye oku ahụ ga-erepịa unu.
Ọ dikwaghi onye puru imenyu ya."

2

Ugwu nsọ ONYENWE ANYI

¹ Nke a bu ihe Aizaya nwa Emoz huru banyere Juda na Jerusalem.

² N'ubochi ikpeazu,
ugwu nke ulonso ukwu ONYENWE ANYI, ga-abu nke eguzobere
dika ugwu di elu karia ugwu niile,
a ga-ebuli ya elu karia ugwu nta niile,
mba niile di iche iche ga-eruba n'ime ya dika iyi.

- ³ Otutu ndi mmadu ga-abia ma sikwa,
 "Bianu, ka anyi rigoruo ugwu ONYENWE ANYI,
 ka anyi gaa n'ulonso ukwu Chineke nke Jekob.
 O ga-akuziri anyi uzo* ya niile,
 ka anyi nwe ike jee ije n'okporozo ya niile."†
 Iwu ga-esi na Zayon puta,
 okwu ONYENWE ANYI ga-esitekwa na Jerusalem puta.‡
⁴ O ga-ekpe ikpe n'etiti mba niile,
 doziekwa esemokwu di n'etiti ndi di iche iche.
 Ha ga-akpuharikwa mma agha ha niile mee ka ha buru mma oge;
 kpuharikwa ube ha mee ya ka o gho mma ikwacha osisi.
 Mba obula agakwaghi ebuli mma agha megide mba ozo,
 maobu zuo onwe ha n'ilu agha ozo.
- ⁵ Unu ulo Jekob, bianu
 ka anyi na-agbaso ihè nke ONYENWE ANYI anyi.
- Ubochi ONYENWE ANYI*
- ⁶ Gi, bu ONYENWE ANYI, I gbakutala ndi gi,
 bu ulo Jekob azu.
 N'ih na ha juputara n'ikpere arusi nke si n'owuwa anyanwu.
 Ha na-ajukwa ase dika ndi Filistia.
 Ha na ndi na-ekpere arusi na-ejikokwa aka.
- ⁷ Ala ha juputara n'olaocha na olaedo,
 ha bara uba nke ukwu.
 Ala ha juputara n'inyinya.
 Ugbu agha ha dikwa ukwu.
- ⁸ Ala ha juputara n'arusi,
 ha na-akpo isiala nye ihe ndi ahụ ha ji aka ha kpuo,
 ihe ndi ahụ mkpisiaka ha kpuru.
- ⁹ N'ih ya, a ga-eme ka mmadu buru ihe e wedara n'ala,
 meekwa ka mmadu niile buru ndi e wedara n'ala.
 Ya mere, agbagharala ha.
- ¹⁰ Gaanu n'ime nkume,
 zonu n'ime ala n'ih ihe egwu si n'ebe ONYENWE ANYI,
 na n'ih ima mma ebube nke idi ukwu ya.
- ¹¹ Anya nke onye nganga ka a ga-eweda n'ala,
 mpako nke ndi mmadu ka a ga-ewedakwa n'ala.
 O bu naani ONYENWE ANYI ka a ga-ebuli elu n'ubochi ahụ.
- ¹² ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, nwere ubochi o kwadooro
 nye ndi mpako na ndi na-ebuli onwe ha elu,
 n'ih na ihe niile e buliri elu
 (ka a ga-eweda n'ala),
- ¹³ nye osisi sida niile topuru ogologo ma maa mma nke Lebanon,§
 na osisi ook niile nke Bashan,
- ¹⁴ nye ugwu ukwu niile nke di elu,
 na ugwu nta niile e buliri elu,

* 2:3 2:3 Ya bu, ukpuru † 2:3 2:3 Zek 8:21-23 ‡ 2:3 2:3 Luk 24:47 § 2:13 2:13 Lebanon bu obodo di n'akuku owuwa anyanwu osimiri Jordan. Ihe e ji mara obodo a bu osisi ook na-eto n'ebe ahụ na ehi Zek 11:1-2

- 15 nye ụlọ elu niile,
na mgbidi niile e wusiri ike,
- 16 nye ụgbọ mmiri niile e ji azụ ahịa,*
na ụgbọ mmiri ndị ọzọ niile buru ibu maa mma.
- 17 Onye nganga ka a ga-eweda n'ala,
mpako nke ndị mmadụ niile ka a ga-eweda n'ala.
Naanị ONYENWE ANYỊ ka a ga-ebuli elu n'ụbọchị ahụ.
- 18 A ga-ala arụsị niile n'iyi, mee ka ha ghara ịdịkwa.
- 19 Ndị mmadụ ga-agba ọsọ gbaba n'ọnụ dị na nkume,
na n'ọnụ e gwuru n'ala,
n'ihì egwu ONYENWE ANYỊ,
na n'ihì ịma mma ebube nke ịdị ukwuu ya,
mgbe ọ ga-ebili ịyọgharị ụwa.
- 20 N'ụbọchị ndị ahụ,
ha ga-atụfusị arụsị ọlaedo na nke ọlaọcha ha kpụrụ,
nke ha kpụrụ ma na-efe,
hapụrụ ha ụmụ oke, na ụmụ ụsụ.
- 21 Mgbe ahụ, ha ga-ezo onwe ha n'oghere niile dị n'oke nkume,
na n'ime ọgba niile nke oke nkume
n'ihì ịgbanarị iwe ọkụ ONYENWE ANYỊ,
na ịma mma ebube nke ịdị ukwuu ya,
mgbe o biliri ịyọgharị ụwa.
- 22 Kwusị ịtụkwasi mmadụ efu obi.
O nweghị ihe ọ bụ karịa naanị nkuume ahụ dị ya n'ime,
n'ihì gịni ka e ji agụnye ya?

3

Ahụhụ dīrī Juda na Jerusalem

- 1 N'ihì na, lee, Onyenwe anyị,
bụ ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile,
na-akwado isite na Jerusalem na Juda
wezuga ihe nnweta na ihe nkwado niile,
ya na ihe oriri niile na mmiri ọnụnụ niile.
- 2 Ọ ga-ewezugakwa ndị bụ dike n'etiti ha, na onye agha,
na onye ikpe, na onye amụma,
na onye na-ajụ ase, na ndị okenye ha,
- 3 na onyeisi agha na-achị ndị agha iri ise, na onye a na-asọpụrụ,
na onye ndụmọdụ, na onye ọka maara ọrụ, na onye nwere ezi mmụọ
nghota ịkọ mmadụ ibe ya ogwụ.
- 4 “Aga m eme ka ụmụ okorobia ghọọ ndị ozi ha,
meekwa ka ụmụ na-anụ ara buru ndị ịchị isi dị n'aka ha.”
- 5 Ndị mmadụ ga-emegbu ibe ha,
otu onye megide onye ọzọ, onye agbataobi megide onye agbataobi ibe
ya.
Ụmụ okorobia ga-ebili megide ndị okenye,
ndị a na-elelị ga-emegide ndị a na-asọpụrụ.

* 2:16 2:16 Ụgbọ niile nke Tashish

- 6 Otu nwoke ga-ejide nwanne ya nwoke
n'ụlọ nna ya sị ya,
"I nwere akwa mgbochi, buru onyendu anyị;
lekota mkpomkpọ ebe a anya."
- 7 Ma ọ ga-azaghachi n'ụbọchị ahụ sị,
"O nweghị ihe m puru ime.
Enweghị m nri maọbụ akwa mgbochi n'ụlọ m.
Emela m onyendu ndị a."
- 8 Lee na Jerusalem na-asọ ngongọ.
Juda na-adakwa.*
N'ihị na ndị bi n'ime ya ekwujoọla ONYENWE ANYỊ.
Ha na-elelikwa, ma na-enupu isi n'ebube Onyenwe anyị.
- 9 Ihu ha na-egosi ihe ha bu. Ọ na-eziputa ajọ omume ha.
Ha na-anya isi n'ime mmehie ha dika Sodom.
Ihere adighikwa eme ha.
Ahuhu ga-adiri ha,
n'ihị na ha ejirila aka ha kpatara onwe ha ahuhu.
- 10 Zie ndị ezi omume niile ozi sị ha, na ihe ga-agara ha nke oma,
n'ihị na mkpuru sitere n'omume ha niile ka ha ga-eri.†
- 11 Ma gwa ndị na-emebi iwu na ahuhu diri ha.
Mbibi adakwasila ha!
Ha ga-eketa oke ruoru ha,
n'ihị ihe aka ha kpataara ha.
- 12 Umụ okorobia na-emegbu ndị m,
umụ nwanyị na-achikwa ha.
Ndị m, lee na ndị na-achi unu na-eduhie unu uzọ.
Ha na-eme ka unu kpafuo; ha esitela n'ezi uzọ wezuga unu.
- 13 ONYENWE ANYỊ anyị ewerela onodu ya n'uloikpe;
ọ na-eguzo ikpe ndị ya niile ikpe.
- 14 Onyenwe anyị na-aba n'ikpe
megide ndị okenye na ndị ndu nke ndị ya niile.‡
Ọ bu unu bu ndị lara ubi vaini m n'iyi;
ihe unu ji aka ike punara ndị ogbenye juputara n'ulo unu.
- 15 Gini mere unu ji azoia ndị m,
"Gini mere unu ji si otu a na-egwepia ihu ndi ogbenye?"
Otu a ka Onyenwe anyi, bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile
kwuputara.
- 16 Ozokwa, ONYENWE ANYI kwuru si,
"Ndi inyom Zayon bu ndi mpako.
Ha ji olu e setiri eseti,
na anya na-achoghari ndi ikom ha ga-aghoghbuta na-ejeghari.
Ha na-ejegharikwa na-arọ mma na-anagharikwa ukwu,
na-emekwa ka ihe icho mma oia ukwu ha na-ada uda.
- 17 N'ihị ya, Onyenwe anyi ga-eme ka onya juputa n'isi ndi inyom Zayon,
ONYENWE ANYI ga-emekwa ka ha gharakwa inwe agiri isi n'isi ha."

* 3:8 3:8 2Ih 36:17 † 3:10 3:10 Abu 128:2 ‡ 3:14 3:14 N'ihị na ọ bu ha na-emegbu ndi ya

18 N'ubochi ahụ, Onyenwe anyị ga-anapụ ha ihe icho mma ha niile, ma mgbaaka, ma ichafo igbado isi, ma ihe olu nke di n'udidi onwa oheru, 19 ma olanti, ma mgbaaka, ma akwa e ji ekpuchi ihu, 20 ma akwa ha na-eyi n'isi, na ola ukwu, ma ihe ha na-eke n'ukwu, ma karama mmanu isi uto, ma ogwu di iche iche; 21 ma olaaka ha niile na ola imi ha niile, 22 ma uwe mmemme ha niile ma uwe mwuda niile, ma akwa akwa mgbochi, ma akpa nta niile, 23 ma enyo ha niile, ma akwa ocha niile, ma okpu oma niile, ma mgbokwasị ha niile.

- 24 N'onodu uda oma, ha ga-esi ure ure;
 n'onodu ihe ike n'ukwu, ha ga-ekekwasị onwe ha eriri;
 n'onodu agiri isi e doziri edozi, ha agaghị enwe o buladi otu agiri isi;
 n'onodu akwa ocha, o bu akwa mkpe ka ha ga-eyi;
 n'onodu ima mma, anu ahụ ha ga-achakposi.
- 25 Ndi ikom unu ka a ga-eji mma agha gbuo,
 ndi bu dike ka a ga-egbu n'agha.
- 26 Onu uzọ ama niile nke Zayon ga-eti mkpu akwa ruokwa uju.
 O ga-atogboro n'efu. O ga-anodu n'ala.

4

- 1 N'oge ahụ, ndi ikom ole na ole ga-afodu ndu.
 Nke a ga-eme ka ndi inyom asaa na-azo otu nwoke.
 Ha ga-abiakwute ya si ya "Kwere ka anyi niile buru ndi nwunye gi!
 Anyi ga-akpara onwe anyi nri,
 zuora onwe anyi akwa. Naani kwere ka anyi na-aza aha gi,
 ka a ghara ikọ anyi onu."

Alaka ONYENWE ANYI

2 N'ubochi ahụ, ONYENWE ANYI ga-eme ka Alaka ONYENWE ANYI mabiga mma oke, ma nwekwa ebube di ukwu. Ndi foduru ndu n'Izrel ga-enweta ihe ubi ga-enye ha onu, na nke ga-ewetara ha obi nganga na mmuo inya isi. 3 Ndi ahapuru na Zayon, ndi no na Jerusalem ka a ga-akpo ndi di nsọ, bu ndi ahụ niile e dere aha ha n'etiti ndi bi n'ime Jerusalem. 4 Onyenwe anyi ga-asachapu unyi niile nke ndi inyom Zayon, o ga-asachapukwa obara niile di na Jerusalem site na mmuo nke ikpe, na mmuo nke oku. 5 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI ga-ewuru ugwu Zayon niile na ndi niile zuko n'ebe ahụ ndo ga-ekpuchi ha niile. Ihe o ga-eji mee ndo a bu igwe ojii na anwuru oku nke ga-adiri ha n'ehihie, na oku na-enwu enwu, nke ga-adiri ha n'abali. Ebube ahụ ga-abu ihe mkpuchi nye ha. 6 O ga-aburu ha ebe mgbaba na ndo ime ka okpomoku nke ehie hapu ichagbu ha. O ga-abukwara ha ebe izere ndu, na ebe nzuzo puo n'oke ifufe na mmiri.

5

Abu banyere ubi vaini a gbara ogige

- 1 Aga m abu abu nye onye m huru n'anya,
 abu banyere ubi vaini ya.
 Onye m huru n'anya nwere ubi ya
 n'elu ugwu nta nke bu ezi ala.
- 2 O gwuzere ya, wepusia okwute niile di n'ime ya,
 werekwa mkpuru vaini mara mma ku o n'ime ya.
 O wuru ulo nche n'etiti ya,
 sitekwa na nkume waputakwa ebe izocha mmanya.
 Emesia, o noduru chere oge owuwe ihe ubi.

Mgbe oge ahụ ruru, ọ chọputara na n'ọnọdụ mkpuru vainị mara mma, ọ bụ ndị jorọ njọ miri.

³ “Ugbu a, ndị ikom Jerusalem na Juda, unu anụla ihe mere. Kpebienu ikpe a dị n’etiti mụ na ubi vainị m.

⁴ Olee ihe ọzọ m gaara emere ya kari ihe m mere?

Gini mere ubi vainị m ji mịara m mkpuru jorọ njọ n’ọnọdụ mkpuru na-atọ uto?

⁵ Ugbu a, lee,

ihe m na-aga ime ubi vainị m a.

Aga m ewepu ihe mgbochi a gbara ya, hapu ya ka ọ ghọọ ebe anụ ụlọ na-ata nri.

Aga m etida mgbidi ya

hapu ya ka ọ buru ebe a na-azoto ukwu.

⁶ Agaghị m akwachakwa ya ọzọ.

Agakwaghị m egwuru ya ala,

aga m ahapu ya ka ogwu na uke too n’ime ya.

Aga m enyekwa igwe ojii iwu

ka mmiri ghara izokwasị ya ọzọ.”

⁷ Ubi vainị nke ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu mba Izrel

na ndi Juda,

ha bu vainị ahụ nke n’atọ obi ya uto.

Ma o lere anya ikpe ziri ezi, ma ihe ọ huru bu iwusi obara.

O lere anya ezi omume, ma ihe ọ nuru bu mkpu akwa ndi a na-emegbu emegbu.

Ahuhu na ikpe omuma

⁸ Ahuhu diri unu ndi na-azukota ala

ma ndi ọzọ ahughị ebe ha ga-ebi,

unu ndi na-ewu ulọ na-ewukwasị ulọ n’ala buru ibu,

ime ka ọ buru naani unu bi n’uwa.

⁹ Ma ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ekwuola ihe banyere unu, na onodu unu. Eji m nti m abuo nu mgbe ọ na-asị,

“N’ezie, otutu ulọ mara mma ga-atogboro n’efu,

ulọ ukwu mara mma ndi nwe ha agaghị anokwa.

¹⁰ Ubi vainị ahụ a ga-eji ehi abuo ko ubochi iri ga-eweputa naani ihe nwere ike iru galonu mmanya isii,

ma oka a koru, nke ruru akpa oka ato ga-amiputa ihe ruru otu akpa n’okara.”

¹¹ Ahuhu ga-adiri unu niile ndi na-ebili n’isi ututu igbaso mmanya.

Ndi na-amugide anya abali

tutu ruo mgbe ha nubigara mmanya oke.

¹² Unu na-eji ubo akwara di iche iche na une,

na ihe iti egwu na opi, na mmanya na-eme onwe unu obi uto n’oge mmemme oriri unu,

ma unu na-eleli ONYENWE ANYI anya;

unu adighikwa asopuru akaoru ya.

¹³ N’ihi ya, ndi m ga-eje biri na mba ọzọ,

- n'ihì amaghì ihè;
 ndì òkwa ha dì elu ga-anwù n'ihì agùù,
 ndì mmadù efu ga-abù ndì akpìrì ga-akpò nkù n'ihì agùù mmiri.
- 14 N'ihì ya, ala mmùò na-eme ka òchìchò ya saa mbara,
 ò na-asaghebigakwa ònù ya oke;
 ndì ukwu na ndì nta bi n'ime ala a ka ò ga-elo,
 tinyere ndì na-emebiga mkpòtù oke, na ndì na-egwuribiga egwu ònù
 oke.
- 15 N'ùbòchì ahù, a ga-eweda n'ala ndì dì elu,
 na ndì dì ala,
 ndì mpako ka a ga-eweda n'ala.
- 16 Ma ONYENWE ANYÌ, Onye pùrù ime ihè niile, nwee ònòdù dìkarìsìrì elu,
 n'ihì ikpe ikpe ziri ezi ya,
 Chineke onye dì nsò na-egosikwa onwe ya na ò dì nsò site n'ezì omume
 ya.
- 17 Mgbe ahù, ùmù aturù ga-akpa nri ha dì ka ò bù n'òzara ka ha nò,
 ehi na anù ùlò ga-akpa nri ha n'ùlò ndì ògaranya niile e tikpòrò etikpò.
- 18 Ahùhù ga-adìrì ndì jì aghùghò na-adòkpùgharì mmehie ha;
 ahùhù dìkwara ndì na-adòkpùgharì ajò omume ha dìka ùdò eji
 adòkpùgharì ùgbòala.
- 19 Nye ndì ahù na-asì "Ka Chineke mee ngwa;
 ya rùò òrù ya òsìisò,
 ka anyì hù ya.
 Atumatù nke Onye nsò nke Izrel,
 ka ò bìaruo nso, ka ò pùta ihè,
 ka anyì nwe ike mara ihè o zubere.*"
- 20 Ahùhù dìrì ndì na-akpò ihè òjòò ezi ihè
 ndì na-akpòkwa ezi ihè ihè òjòò,
 ndì na-etinye òchìchìrì n'ònòdù ihè
 na ihè n'ònòdù òchìchìrì
 ndì na-etinye ihè dì ìlu n'ònòdù ihè ùtò,
 na ihè ùtò n'ònòdù ihè ìlu.
- 21 Ahùhù ga-adìrì ndì maara ihè n'anya nke onwe ha,
 ndì na-elekwa onwe ha anya na ha bù ndì nwere nghòta.
- 22 Ahùhù ga-adìrì ndì bù dike n'ìnú mmanya,
 na ndì bùkwa dimkpa n'ìgwakòta mmanya,
- 23 ndì na-asì onye ikpe maara n'ikpe amaghì ya n'ihì ìnata ngarì,†
 ma wezuga ikpe ziri ezi site n'ebe onye aka ya dì òcha nò.‡
- 24 N'ihì ya, dìka ire òkù si erechapù ahìhìà òka,
 na dìka ahìhìà kpòrò nkù si ada n'ime òkù na-enwu enwu,
 otu a ka mgbòrògwù ha ga-ere ure
 okoko ha ka ikuku ga-ebufu dìka uzuzu;
 n'ihì na ha ajùla iwu niile ONYENWE ANYÌ, Onye pùrù ime ihè niile nyere,
 lelìakwa okwu nke Onye nsò Izrel.
- 25 N'ihì nke a, iwe ONYENWE ANYÌ dì òkù megide ndì ya;
 o setipùrù aka ya na-etitu ha n'ala.

* 5:19 5:19 Jer 17:15 † 5:23 5:23 Òpù 23:8; Ìlu 17:15 ‡ 5:23 5:23 Abù 94:21

Ugwu niile ga-ama jijiji,
ozu ndi ahụ dika ihe na-abaghị uru n'okporoụzọ niile.

Ma n'agbanyeghị ihe ndi a niile, iwe ya alaghachibeghị azụ,
aka ya ka setipụkwara esetipụ.

26 Ọ ga-eweli ọkọloto nye mba niile di n'ebe di anya,
ọ na-akpọkọta ndi niile nọ na nsotu ụwa.

Ma lee, ka ha na-abia,
ha na-eme ngwa bia ọsiiso. §

27 Ọ dighi onye na-ada mba, ọ dikwaghị onye n'asụ ngongọ n'ime ha,
ọ dighi onye n'atu oru ụra maobu rahụ ụra,

ọ dighi ihe ike n'ukwu ha nke topuru atopu
ọ dighi ihe ikechi akpukpukwu nke dọbiri adọbi.*

28 Àkụ ha niile di nkọ,
ekweela uta ha niile,

ukwu inyinya di ka nkume oku,
ukwu ugbo agha ha di ka oke ifufe.

29 Ha na-ebigbo dika odum,
ha na-ebigbokwa dika umu odum;

ha na-asu mgbe ha wukwasiri n'elu ihe ndogbu.

Ha na-ejide ndi m, kpuru ha laa, ọ dikwaghị onye nnaputa ha nwere.

30 N'ubochi ahụ, ha ga-ebigbo n'elu ya
dika mbigbo nke oke osimiri.

A sikwa na mmadu elegide ala ahụ anya,

ọ ga-ahụ na ochichiri na ihe mgbu,

ọ buladi anyanwu ka igwe ojii ga-eme ka ọ gbaa ochichiri.

6

Okpukpo Aizaya

¹ N'afọ ahụ, mgbe eze bu Uzaya nwuru, ahuru m Onyenwe anyi ka ọ nọ
n'ocheeze ya di oke elu. Onu onu ala uwe ya juputara ulonso ukwu ya.

² Ndi na-erughari n'elu ocheeze ya bu ndi mmuo ozi a na-akpo seraf, ndi
nwere nku isii. Ha ji nku ha abuo kpuchie ihu ha; abuo ka ha ji kpuchie
ukwu ha, abuo nke foduru ka ha ji na-efeghari. ³ Ha na-aburita onwe
ha abụ, si,

"Nsọ, Nsọ, Nsọ, ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile di.

Uwa niile juputara n'ebube ya."

⁴ N'ih ihi uda olu ha, onu uzọ na mgbidi ulonso mara jijiji, ulo ahụ juputara
n'anwuru oku.

⁵ Etiri m mkpu akwa si. "Ewoo! Onye nwuru anwu ka m bu, n'ih ihi na
onye mmehie ka m bu, egbugbere onu m bu egbugbere onu ruru aru; ọ
bukwa n'etiti ndi egbugbere onu ha ruru aru ka m bi. Ugbu a, ejirila m
anya m hu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, onye bu Eze ukwu
ahụ!"

⁶ Mgbe ahụ, otu n'ime seraf ndi ahụ sitere n'ebe ọ nọ fekwute m, were
mkpa guta otu icheku di oku site n'ebe ichu aja.* ⁷ O weere icheku oku

§ 5:26 5:26 Ndi biara buo agha a bu ndi agha mba Asiria. * 5:27 5:27 Jul 2:8 * 6:6 6:6 Ebe
ichu aja a, nke di n'etiti ebe nsọ ahụ, ka a na-achụ aja uda ndi ahụ na-esi isi uto Mkp 8:3

ahụ sọtu m n'ọnu, sị m, "Ugbu a, a guola gi dika onye di ọcha, n'ih na icheku a emetula gi n'ọnu. A gbagharakwala gi mmehie gi niile."

⁸ Mgbe ahụ, anurū m olu Onyenwe anyi ka o na-ajū, "Onye ka m ga-eziga? Onye ga-ejekwara anyi?"

Asiri m, "Lee m, ziga m."

⁹ O siri, "Gaa gwa ndi a si,
"Na-anunu, ma unu aghotala,
na-elenu anya ma unu ahula.†"

¹⁰ Mee ka obi ndi a maa abuba, dikwa arọ,‡
mee ka nti ha kpochie,
mechiekwa anya ha.

Ma o bughị otu a, ha nwere ike iji anya ha hụ ụzọ,
jiri nti ha nū ihe,
jirikwa obi ha ghotā,
ma chigharia buru ndi a gworo."

¹¹ Ma ekwuru m si, "Onyenwe m, o bu ruo ole mgbe?"

O zara,
"O bu ruo mgbe obodo ha togboro n'efu,
mgbe o na-adighi onye ga-afodu n'ime ya;
mgbe ulo obibi ha niile ga-atogboro n'efu,
mgbe e bibisiri ala ubi ha niile.

¹² O bu ruo mgbe ONYENWE ANYI zigara onye obula gaa ebe di anya,
ala niile atogbokwara n'efu.

¹³ Ma o burukwa na otu ụzọ n'ime ụzọ iri n'ime ha niile afodu n'ala a,
a ga-eme ka o laa n'iyi.

Ma dika osisi terebint na osisi ook
na-ahapu ogwe mgbe e gbujiri ha,
ya mere mkpuru nsọ ahụ ga-abu ogwe osisi n'ala ahụ."

7

Ihe ama Imanuel

¹ Mgbe Ehaz,* nwa Jotam, nwa nwa Uzaya bu eze na Juda, Rezin eze Aram, na Peka eze Izrel, nwa Remalaya, busoro Jerusalem agha. Ma ha emerighi ya; obodo ahụ guzosiri ike.

² Ma mgbe e mesiri, ozi ruru ulo Devid nti si, "Ndi Aram na Ifrem ejikoola onwe ha onu"; nke a mere ka uloeze, na obi ndi o na-achi maa jijiji, dika osisi di n'ohia si ama jijiji mgbe oke ifufe na-eke.

³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Aizaya okwu si ya, "Jekwuru Ehaz bu eze. Mgbe i na-aga, kporo Shia-Jashub nwa gi nwoke. Unu ga-ahụ Ehaz n'akuku Elu elu olulu odo mmiri nke di n'uzo ahụ gawara n'Ala osu akwa. ⁴ Gwa ya ka o ghara inye ndu ya nsogbu, ka o gharakwa itu egwu. Si ya, 'Lezie anya, no juu, echegbula onwe ya banyere icheku oku abuo ahụ na-anyu anyu. Atula egwu n'ih iwe Rezin nwa Aram, na iwe Peka nwa Remalaya. ⁵ E, Aram, na Ifrem, na nwa nwoke Remalaya, agbaala izu ibuso gi agha ila gi n'iyi. Ha ekwuola si, ⁶ "Ka anyi wakpo Juda, ka anyi dowaa ya ma kee ya n'etiti onwe anyi, mee nwa Tabeel ka o buru eze ya."

⁷ Ma otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru,
"O gaghi adi ire!

† **6:9** 6:9 Mat 13:14; Mak 4:12; Luk 8:10 ‡ **6:10** 6:10 Abu 119:70; Oru 7:51 * **7:1** 7:1 N'ime senchuri nke asaa, tupu a muo Kraist, ndi Izrel na Siria jikoro aka buso ndi Asiria agha. N'oge ahụ ha gbaliri ikwagide Ehaz, eze Juda, ka o soro ha ga buo agha ahụ.

Ọ gaghi emezukwa.
⁸ N'ihì isi obodo Aram bu Damaskos.†
 Onyeisi Damaskos bu naani Rezin.
 Ma tupu afo iri isii na ise agafee
 a ga-etikpokwa Ifrem.
⁹ Isi obodo Ifrem bu Sameria.
 Onyeisi Sameria bu naani nwa Remalaya.
 O buru na unu eguzosighi ike n'okwukwe unu,
 unu agaghi eguzo ma oli.'"

¹⁰ O dighi anya, ONYENWE ANYI ziri Ehaz ozi ndi a si, ¹¹ "Juo m bu ONYENWE ANYI Chineke gi, ka m meere gi ihe iribama nke ga-egosi gi na m ga-ebibi ndi iro gi niile dika m kwuru. Rijo m ihe masiri gi, n'ebe di elu n'eluigwe maobu n'ebe kachasi omimi n'uwa."

¹² Ma Ehaz zara si, "Mba, agaghi arjo, agaghi m anwakwa ONYENWE ANYI m otu a."

¹³ Ma Aizaya siri, "Naanu nti unu ulo Devid. O bu na o zurughi unu ime ka ike gwu mmadu? Unu ga-emekwa ka ike gwu Chineke n'onwe ya? ¹⁴ Ya mere, Onyenwe anyi n'onwe ya ga-enye gi ihe iribama! Lee, nwaagboghohu ahụ na-amaghi nwoke ga-aturu ime, muo nwa nwoke. O ga-akpo aha ya Imanuel, nke putara, Chineke nonyeere anyi. ¹⁵ Mmiri ara ehi rahuru arahu na mmanu anu ka nwantakiri ahụ ga-eri mgbe o matara iju ihe ojo na ihoro ezi ihe. ¹⁶ Tupu a zulite nwantakiri ahụ imata ihoro ezi ihe na iju ajo ihe, ndi eze abuo ndi i na-atu egwu ha, ga-anwucha. ¹⁷ ONYENWE ANYI ga-eme ka obubu onu di ukwu biakwasị gi na obodo gi, na ezinaulo gi. Ihe egwu ga-adikwa, udi nke a na-ahubeghi mbu, site n'oge e kewapuru Ifrem site na Juda. Eze Asiria ga-edu ndi agha ya bia.‡"

Asiria, ngwa oru ONYENWE ANYI

¹⁸ N'ubochi ahụ, ONYENWE ANYI ga-akpoku ijiji site na nsotu Nail di n'Ijpt nakwa anu sitere n'ala Asiria. ¹⁹ Ha ga-abia n'igwe, bichie ndagwurugwu ala gi niile, na n'ogba nkume niile, na n'ohia ogwu ogwu niile, na n'ozara niile, na n'ezi ala niile. ²⁰ N'ubochi ahụ, Onyenwe anyi ga-eji aguba e gotara n'ofe osimiri, nke bu eze Asiria, kpuchapu unu agiri isi na aji ukwu, kpuchapukwa afonu unu niile. ²¹ N'ubochi ahụ, otu onye ga-edebe otu nwa ehi na ewu abuo ndu. ²² Onye obula kwa n'ala ahụ ga-eri mmiri ara ehi rahuru arahu, ya na mmanu anu, n'ihì na mmiri ara ehi ga-aba uba nke ukwu n'ala ahụ. ²³ N'ubochi ahụ, ala obula nke nwere otu puku osisi vaini nke onuahia ya ruru otu puku shekel olaocha ga-abu naani ogwu na uke. ²⁴ Ndi dinta ga-achiri aku na uta gaa n'ebe ahụ, n'ihì na uke na ogwu ga-ekpuchi ala ahụ. ²⁵ Ma banyere ugwu eji ogo koo na mbu, i gaghi abakwa n'ebe ahụ ozo n'ihì egwu uke na ogwu; ha ga-abu ebe a na-atopu ehi na ebe aturu na-agbaghari.

8

Aizaya na umu ya dika ihe iribama

¹ ONYENWE ANYI siri m, "Were otu mbadamba ihe di ukwu, were odee nke onye obula na-eji ede ihe dekwasi ya Maha-shalal-Hash-Baz. ² Aga m akpobata Uraya onye nchujaja na Zekaraya nwa Jeberekaya dika ndi akaebe kwesiri ntukwasị obi." ³ Emesia, mu na nwunye m, bu onye amuma dinakoro, o tuuru ime, muoro m nwa nwoke. Ma ONYENWE ANYI

† 7:8 7:8 2Sa 8:6 ‡ 7:17 7:17 2Ih 28:19-20

siri m, “Guo ya Maha-shalal-Hash-Baz. ⁴ N’ihi na tupu nwantakiri ahụ etolite ikpo nne maobu nna, eze ndi Asiria ga-ebuso Damaskos na Sameria agha, bukorokwa aku ha niile.”

⁵ ONYENWE ANYI gwakwara m okwu ozọ si,

⁶ “N’ihi na ndi a ajula

mmiri Shiloa* nke ji nwayo na-aso

ma na-anuri onu n’ihi Rezin

na nwa nwoke Remalaya,

⁷ ya mere, Onyenwe anyi na-aga iweta

iju mmiri nke osimiri Yufretis megide ha,

bụ eze ndi Asiria ya na ebube ya niile.

O ga-erubiga oke, gafee uzọ ya niile,

o ga-erubiga ma tofeekwa onu ya niile,

⁸ wusiakwa n’ala Juda niile. O ga-erikpu ala Juda niile,

o ga-agabiga, kpuchiekwala buladi n’olu ka o ga-eru.

Nku ya ga-agbasa kpuchie obosara niile nke ala gi,

O Imanuel.”

⁹ Tienu mkpu agha unu mba di iche iche, ma a ga-etipia unu.

Geenu nti unu mba niile di ebe di anya.

Kwadoonu maka agha ma a ga-etipia unu.

Kwadoonu maka agha ka e tipia unu.

¹⁰ Tuonu atumatu unu ma a ga-ekposa ya.

Weputanu atumatu unu ma o gaghi eguzo

n’ihi na Chineke nonyere anyi.†

Tuo egwu Onyenwe anyi

¹¹ Otu a ka ONYENWE ANYI siri m n’ike nke aka ya di n’ahu, o doro m aka na nti ka m ghara ije ije n’uzo ndi nke a, na-asị:

¹² “Adinyerela ha

n’ihe niile ha na-ezube ime na nzuzo megide ochichi;

ka ihe ha na-atu egwu

hapu ibu ihe ga-eme ka i tuo egwu.‡

¹³ ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, ya ka unu ga-edo nsọ.

Ya bu onye unu kwesiri itu ujo.

Ya bu onye unu ga-atu egwu ma jijiji.

¹⁴ O ga-abukwa ebe nsọ;§

nye ulo Izrel na Juda, o ga-aghoru ha

nkume nke na-eme ka ndi mmadu so ngongo,

oke nkume nke na-eme ka ha daa.

O ga-abukwara ndi Jerusalem

igbudu na onya nke ha ga-adaba n’ime ya.

¹⁵ Otutu n’ime ha ga-aso ngongo;

ha ga-ada buru ndi e tipia.

Ha ga-abu ndi onya ga-ama, na ndi a ga-anwude.”

¹⁶ Kechie ihe igba ama nke iwu a

kpuchie ntuziaka Chineke nke oma n’etiti ndi na-eso uzọ ya.

* **8:6** 8:6 Mmiri a, si n’isi iyi Gaihon na-asobata n’ime Jerusalem, inye ndi bi n’ime obodo mmiri onu nu 2Ih 32:4,30 † **8:10** 8:10 Rom 8:31 ‡ **8:12** 8:12 Mgbe ndi Juda nuru ihe banyere njikota aka di n’etiti ndi Izrel na Siria, n’ihi ibuso ha agha, oke egwu turu ha. § **8:14** 8:14 Maobu, Ebe mgbaba

¹⁷ Aga m echere ONYENWE ANYI,
onye na-ezonari ulo Jekob ihu ya ugbu a.
Aga m atukwasị obi m na ya.

¹⁸ Lee mu onwe m, na umu ndi ONYENWE ANYI nyere m. Anyi bu ihe iribama na ihe iji cheta ihe nye ndi Izrel site na ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, onye na-ebi n'ugwu Zayon.

Ochichiri ghorọ ihè

¹⁹ Mgbe onye obula siri unu, jutanu ndi na-aju mmuo ojo ase na ndi dibia afa ihe, bu ndi na-ekwu okwu n'olu di nta nke mmadu na-adighi anu nke oma na ndi na-atamu atamu, ndi mmadu o gaghịaju Chineke ha ase? O bu n'ihigini ka eji juta ndi nwuru anwu ase n'ihigini di ndu? ²⁰ Lezienu okwu ntuziaka na nke ido aka na nti Chineke anya. O buru na ozi ha di iche na nke a, o gosiri na ha enweghi ihè maobu eziokwu obula n'ime ha. ²¹ Ndi a ga-awaghari n'ala a niile. Aguu ga-agu ha, ha ga-adakwa mba. N'onodu oke aguu nke ga-agu ha, iwe di ukwu ga-ewe ha, mee ka ha lelie anya ha n'elu, kochaa eze ha, na Chineke ha. ²² Mgbe ahụ, o buru na ha eledata anya ha n'ala o bu naani oke nsogbu na oke ihe mgbu ka ha ga-ahụ. Ha ga-ahukwa oke ihe egwu na ochichiri. Uzọ mgbapu agaghị adikwara ha n'oge nsogbu a. A ga-achubanye ha n'ime ochichiri.

9

A muuru anyi otu nwa

¹ Ma otu obula o siri di, oge ahuhu na ochichiri na iru uju ahụ agaghị adigide nye ndi ahụ no na nkpa. N'ihigini na n'oge gara aga, o mere ka e lelia ala Zebulon na ala Naftali anya, ma n'oge di n'ihu, o ga-eme ka a asopuru Galili nke mba niile, nke di n'akuku osimiri, n'ofe Jordan.

² Ndi no na-agaghari n'ochichiri
ahula ihè di ukwu;
ndi ahụ bi n'ala nke onyinyo onwu
ka ihè nwukwasiri.

³ I meela ka mba ahụ baa uba diri ukwu,
mee ka onu ha dikwa ukwu,
ha na-enwe onu n'ihu gi,
dika onu nke ndi oru ubi n'oge owuwe ihe ubi,
dika ndi agha na-eteghari egwu onu
mgbe ha na-ekesa ihe a kwatara n'agha.*

⁴ N'ihigini na dika n'ubochi nke Midia,
i gbajisiela
ibu arọ niile e bokwasiri ha,
ihe mgbochi nke di n'ubu ha,
nke bu mkpara ndi na-akpagbu ha.

⁵ N'ihigini na akpukpokwu nke ndi agha na-eyi,
na uwe agha nke obara mechuru,
ha ga-abu ihe a ga-agba oku,
ha ga-abu ihe ndi ga-eme ka oku ree nke oma.

⁶ N'ihigini na amurala anyi otu nwa,
e nyekwala anyi otu nwa nwoke.
O ga-abukwa onye ga-achi anyi.
Ndi a ga-abu aha ya,

* 9:3 9:3 Nke a bu banyere mmeri Gidon meriri ndi Midia Nkp 7; 8:1-21

Onye Ndumọdụ dī Ebube, Chineke bụ dike,
Nna nke mgbe ebighị ebi, Eze Udo.

⁷ Alaeze† ya ga-aba ụba, ọchịchị eze ya ga-abụ n'ọndụ udo
nke na-enweghị ọgwụgwụ.

Ọ bụ n'ọcheeze Devid ka ọ ga-anọkwasi,
chiakwa n'alaeze ya.

Ọ ga-eme ka alaeze ahụ guzosie ike;
ọ bụkwa ikpe ziri ezi na ezi omume ka ọ ga-eji chia
site n'oge ahụ ruo mgbe ebighị ebi.

Ịnụ ọkụ nke ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile,
ga-emezukwa nke a.

Iwe ONYENWE ANYỊ megide Izrel

⁸ Onyenwe anyị eziela ozi megide Jekob
ọ ga-adakwasịkwa Izrel.

⁹ Ndi ahụ niile ga-amatakwa ya,
Ifrem na ndi bi na Sameria ga-amatakwa

bụ ndi na-eji nganga
na mpako na-ekwu si,

¹⁰ “Nkume brik ndi ahụ adakposịala
ma anyị ga-eji nkume a waziri awazi wughachi ha;
ọ bụ ezie na e gbutusịala osisi sikamọ niile anyị ji wuo ụlọ anyị,
ma anyị ga-eji osisi oma sida dochie ha.”

¹¹ Ma ONYENWE ANYỊ a kpaliela ndi iro Rezin‡ ka ha bilie megide ha,
ọ kwali kwala ndi iro ha.

¹² Ndi Aram sitere n'owuwa anyanwu, na ndi Filistia sitere n'odida
anyanwu
ha e werela onu ghere oghe richapu Izrel.

Ma n'agbanyeghi ihe ndi a niile, iwe ya alaghachibeghi azu,
aka ya ka setipukwara esetipu.

¹³ Ma ọ bụ ezie na ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile ataala ha ahụhụ
dī otu a,
ndi Izrel echegharibeghi, ha aloghachikwutebeghi ya.

¹⁴ N'ih i ya, n'otu ubochi, ONYENWE ANYỊ ga-ebibi ndiisi Izrel na ndi odudu,
ọ ga-ebibikwa alaka nkwu na osisi achara niile.

¹⁵ Ndi okenye na ndi a maara aha ha bu ndiisi ha,
ndi amuma ugha bu odudu ha.

¹⁶ N'ih i na ndi ndu nke ndi ya eduhiela ha;
ndi na-ezi ha uzọ emeela ka ha kpafuo.

¹⁷ Ya mere, Onyenwe anyi agaghi enwe mmasi n'umu okorobia ahụ,
ọ gaghi enwekwa obi ebere n'ebe umu ndi na-enweghi nna maobu
n'ebe umu nwanyi na-enweghi di no,
n'ih i na onye obula n'ime ha adighi asopuru Chineke, burukwa ndi ajo
omume,
onu onye obula na-ekwu ihe nzuzu.

Ma n'agbanyeghi ihe ndi a niile, iwe ya alaghachibeghi azu,

† **9:7** 9:7 Mgbe a kporo Jekob, maobu Izrel, maobu Ifrem na Sameria, ha niile dinyere otu alaeze. Alaeze di n'akuku ugwu obodo ahụ nke isi obodo ya bu Sameria. ‡ **9:11** 9:11 Ndi iro Rezin bu ndi Siria, Filistia, Tiglat-Pilesa na ndi agha ya so buso Izrel agha.

aka ya ka setipukwara esetipu.

18 N'ezie, ajo omume na-ere di ka oku:

o na-erepia ogwu na uke,

o na-emekwa ka oke ohia nwuru oku,

mee ka anwuru oku si na ya rigoruo na mbara eluigwe.

19 N'ih iwe ahụ ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ewe,

ahuhu o ga-enye ga-adi ka oku na-ere ere;

o na-erepia ala ahụ niile na ndi bi n'ime ya;

o dikwaghi onye ga-azoputa ibe ya.

20 N'ala ahụ niile, ma n'aka nri ma n'aka ekpe,

onye obula ga-agbali idotara onwe ya ihe oriri.

Ha ga-eri

ma afo agaghi eju ha;

n'ezie, ha ga-eri o buladi anu ahụ umu nke aka ha.

21 Ndi Manase ga-aluso ndi Ifrem ogo, ndi Ifrem ga-alusokwa ndi Manase ogo.

Ha abuo kwa ga-ejikota aka luso Juda ogo.

Ma n'agbanyeghi ihe ndi a niile, iwe ya alaghachibeghi azu.

Aka ya ka setipukwara esetipu.

10

1 Ahuhu na-adiri ndi niile na-atuputa iwu na-ezighi ezi;

ndi niile na-atuputa iwu mmegbu,

2 iji napu ndi ogbenye ihe ruru ha

nakwa inapu ndi m a na-emegbu emegbu ikpe ziri ezi,

na-emekwa ka umu nwanyi di ha nwuru buru anu oriri ha

na izunara umu na-enweghi nne na nna ihe ha nwere.

3 Gini ka unu ga-eme n'ubochi m ga-abia ileta unu?

Gini ka unu ga-eme n'ubochi m ga-eweta ila n'iyi, nke ga-esi n'ebe di anya biara unu?

Onye ka unu ga-agbakwuru maka enyemaka?

O bu ebe ka unu ga-ahapu aku unu niile?

4 Mba, o dighi ihe ga-afodu; kari na a ga-egbu unu n'ihu ogo,

maobu dokpuru unu dika ndi mkporo.

Ma n'agbanyeghi ihe ndi a niile, iwe ya alaghachibeghi azu,

aka ya ka setipukwara esetipu.

Ikpe onuma Chineke nke diri Asiria

5 "Ahuhu ga-adiri Asiria onye bu mkpara nke iwe m.

N'aka ya ka mkpo nke onuma* m di.

6 Ana m ezipu ya imegide mba a na-amaghi Chineke,

m na-eziga ya imegide ndi na-akpasu m iwe,

ka ha kwakorọ ihe nkwa n'agha ha, punakwara ha ufodu n'ike,

nakwa izoto ndi ha niile n'ala dika apiti nke okporozo.

7 Ma o bugh ihe a ka o zubere,

nke a abugh ihe o na-eche n'obi ya;

* 10:5 10:5 Maobu, oke iwe

- o zubere ìla ndị m n'iyi,
na ibibi otutu mba di iche iche.
- 8 O siri, 'Ndi ochiagha m niile ha abughi ndi eze?'
9 'Onodu Kalno o dighi ka nke Kakemish?
Hamat o dighi ka Apad;
Sameria o dighikwa ka Damaskos?
- 10 Dika aka m si chikota alaeze di iche iche nke otutu arusi,
alaeze di iche iche nke arusi apiri api ha kariri nke Jerusalem na
Sameria.
- 11 O bu na m agaghi emekwa Jerusalem na arusi ya niile apiri api
dika m mere Sameria na arusi ya niile? "
- 12 Mgbe Onyenwe anyi rusiri oru ya niile megide ugwu Zayon na
Jerusalem, o ga-asị, "Aga m ata eze ndi Asiria ahuhu n'ih i nganga nke
obi ha, na inya isi nke anya mpako ya. 13 N'ih i na o na-asị,
"O bu site n'ike aka m, ka m ji mee nke a,
o bukwa na amamihe m, n'ih i na m nwere nghota.
Ewezugara m oke ala mba niile di iche iche,
apunara m ha aku ha niile;
dika onye di ike, e wedara m ndi eze ha niile n'okpuru m.
- 14 Dika mmadu si agbati aka n'ime akwu nnunu,
otu a ka m chikotara akunuba mba di iche iche,
dika mmadu si achikota akwa ahapuru ahapu,
otu a ka m chikotara mba uwa niile;
O dighi onye meghariri otu nku,
maobu saghee onu ya ime mkpotu! "
- 15 Anyuike o ga-anya isi si na ya di ukwu karia onye na-eji ya awa nku,
ka o bu mma nkwo, o ga-aja onwe ya karia onye na-eji ya akpowa ihe?
Dika a ga-asị na okporo igwe ga-ebuli onye na-eweli ya elu,
maobu mkpo o ga-efeghari onye na-abughi osisi.
- 16 N'ih i ya, Onyenwe anyi, bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
ga-ezitere ndi agha gi mara abuba ihe otiti;
o ga-akwanye oku n'okpuru ihe ngosiputa nke idi ebube ya
dika ire oku nke na-ere ere.
- 17 Ihe nke Izrel, ga-agho oku,
Onye nsọ ha, ga-aghokwa ire oku nke ga-ala ihe niile n'iyi.
N'otu abali ka o ga-erechapu
ogwu niile na uke niile oku.
- 18 A ga-ala ima mma nke oke ohia ya na ala ya na-amị ezi mkpuru
n'iyi kpamkpam,
dika mgbe oria na-ala mmadu n'iyi.
- 19 Naani osisi ole na ole ga-afodu,
ha ga-adi ntakiri ruo na nwantakiri nwere ike guo ha onu.
- Ndi ga-afodu n'Izrel*
- 20 N'ubochi ahụ, ndi foduru n'ala Izrel,
na ndi foduru ndu n'ulo Jekob,
agaghikwa adabere n'onye† ahụ
tidara ha,
kama ha ga-adabere naani na ONYENWE ANYI,
Onye nsọ nke Izrel.

† 10:20 10:20 N'ebe a na-ekwu banyere mba Asiria.

- 21 Ndi fodoru ga-aloghachi, bu ndi Nke Jekob fodoru
ga-aloghachikwute Chineke di ukwuu.
- 22 O bu ezie na ndi gi Izrel di ukwuu dika aja di n'akuku osimiri,
o bu naani mmadu ole na ole ga-aloghachi.
- A kabiela ila n'iyi,
nke di oke ukwuu ya na ezi omume.
- 23 E, Onyenwe anyi, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, ekpebiela
na o ga-ebibi ala ahụ niile.
- 24 Ya mere, ihe a ka Onyenwe anyi, bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime
ihe niile, siri,
"Unu ndi m, ndi bi na Zayon,
unu atukwala ndi Asiria egwu
bu ndi na-eti unu mkpara igwe,
na-ewelikwa mkpo megide unu dika ndi Ijpt mere.
- 25 N'oge na-adighi anya, iwe m ga-adaju n'ebe unu no,
ma o ga-ebili megide ha, laakwa ha n'iyi."
- 26 ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, ga-eji utari tie ha ihe
dika o siri tie ndi Midia ihe na nkume Oreb.
O ga-eweli mkpanaka ya n'elu oke osimiri,
o ga-eweli ya dika o mere n'Ijpt.
- 27 N'ubochi ahụ, aga m eme ka unu nwere onwe
unu site n'ebe ndi Asiria no.
Udo igwe ha kenyere unu n'olu ka m ga-adobisi,
wezuga ibu arọ unu.
- 28 Ha erutela Ayiat;
ugbu a, ha no na Migron.
Ha na-edokota ngwa agha ha na Mikmash.
- 29 Lee ka ha na-agabiga uzo warawara;
ha ekpebiela ino onodu abali na Geba!
Ndi Rema na-ama jijiji,
obodo Gibea nke bu obodo Sol agbapula oso ndu.
- 30 Tienu mkpu akwa unu ada Galim,
geenu nti unu ndi Laisha!
Leenu ihe na-adanyere gi, gi Anatot!
- 31 Lee na Madmena no n'oso,
ndi Gebim na-ezo onwe ha.
- 32 Ndi iro akwusila n'obodo Nob taa;
ha na-atu uguwu Zayon
na Jerusalem aka,
na-ekwere ya n'isi.
- 33 Lee Onyenwe anyi, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
ga-eji oke ike gbutuo ngalaba osisi niile.
O ga-egbutukwa osisi ndi di elu,
meekwa ka ndi toro ogologo di ala.
- 34 Ya onwe ya ga-egbutu ha niile ka e si eji anyuike egbutu osisi di n'oke
ohia.
Lebanon ga-adakwa n'ihu Onye ahụ di ike dika osisi di n'oke ohia si
ada.

11

Ome si n'ezinaulo Jesi

- ¹ Ome ga-epuputa site n'ogwe osisi Jesi;
otu Alaka ga-esitekwa na mgborogwu ya tolite ga-amikwa mkpuru.
- ² Mmuo ONYENWE ANYI ga-enwekwa onodu n'ime ya,
inye ya Mmuo amamihe na Mmuo nghota,
Mmuo ndumodu na ike,
Mmuo ihe omuma na nke itu egwu ONYENWE ANYI.
- ³ Ihe ga-amasi ya bu egwu ONYENWE ANYI.
- O gaghị ekpe ikpe site naani n'ihe o ji anya ya abuo hu,
maobu gubie ikpe site naani n'ihe o nuru na nti ya.
- ⁴ Kama o bu ezi omume ka o ga-eji kpee ndi ogbenye ikpe;
o bukwa ikpe ziri ezi ka o ga-ekpere ndi na-adighi ike nke uwa.
Okwu onu ka o ga-eji nye ndi mmadu ahuhu,
o bu okwu onu ka o ga-eji maa ndi ajo omume ikpe onu.
- ⁵ Ezi omume ya ga-adi ka ihe ike n'ume,
ma ikwesi ntukwasi obi ga-abu ihe okike ukwu ya.
- ⁶ N'ubochi ahụ, nkita ohia na nwa aturu ga-ebiko n'udo;
agu na nwa ewu ga-amakpukokwa.
Nwa ehi na umu odum na nwa inyinya mara abuba ga-anokotakwa,
o bukwa nwantakiri ga na-edughari ha.
- ⁷ Nne ehi na anu ohia bia ga-atakokwa ahijia n'otu ebe,
umu ha ga-amakpukokwa n'udo n'otu ebe.
Odum ga-atakwa ahijia dika ehi.
- ⁸ Umuntakiri ga-egwughari egwu n'akuku onu ajuala;
nwantakiri ga-etinyekwa aka n'akwu ibi.
- ⁹ Ha agaghị eme ihe mmeru maobu bibikwa ihe,
n'elu ugwu nsọ m niile.
- N'ihia na uwa niile ga-epuputa na ihe omuma
nke ONYENWE ANYI dika mmiri si ekpuchi oke osimiri.
- ¹⁰ N'ubochi ahụ, mgborogwu Jesi ga-eguzo ka okoloto nye ndi di
iche iche. Mba niile ga-abiakwute ya; ebe izuika ya ga-epuputakwa
n'ebube. ¹¹ N'ubochi ahụ, Onyenwe anyi ga-esetikwa aka nke ugboro
abuo* inwetaghachiri onwe ya ndi ya foduru site na Asiria, sitekwa na
ndida Ijpt, sitekwa na Mgbago Ijpt,† sitekwa na Kush, sitekwa na Elam,
sitekwa na Babilon, bu Shaina, sitekwa na Hamat na obodo niile di n'ala
niile osimiri gbara gburugburu.
- ¹² O ga-ebuliri mba niile okoloto
o ga-akpoghachite umu Izrel achupuru achupu,
o ga-esite na nsotu ano nke uwa
kpokota ndi Juda niile site n'ebe a chusasiri ha.
- ¹³ Ekworo Ifrem ga-akwusi,
a ga-ebipu ndi iro Juda.
N'ikpeazu, ekworo ahụ nke di n'etiti Izrel na Juda ga-akwusi‡;
ha agaghị alusokwa onwe ha ogu ozo.

* **11:11** 11:11 Okwu a, "nke ugboro abuo," na-egosi na onwe mgbe ha lotara n'oge gara aga. Nloghachi mbu ha, bu oge ha si Ijpt lota. † **11:11** 11:11 Maobu, Patros ‡ **11:13** 11:13 Aiz 9:21; Jer 3:18; Izk 37:16,17,22

- 14 Ha ga-ejikọta aka ha buso ndị Filistia nọ n'akụkụ ọdịda anyanwụ ala ha agha;
 ha ga-ebusokwa ndị bichiri n'akụkụ ọwụwa anyanwụ ala ahụ agha.
 Ha ga-meri ndị Edom na Moab.
 Ndi Amon ga-erubekwara ha isi.
- 15 ONYENWE ANYI ga-eme
 ka warawara ọnu osimiri Ijipt taa.
 O ga-eji ifufe siri ike, nke na-ekpo oku
 mikoro mmiri di n'osimiri Yufretis.
 O ga-ekewa ya ka o buru isi iyi asaa,
 nke mmadu nwere ike iji ukwu gafee.
- 16 O ga-esite n'Asiria kpawaa uzọ
 n'ihidi ndi ya foduru n'ebe ahụ,
 dika o si meere ndi Izrel n'oge gara aga,
 mgbe ha si n'Ijipt na-alota.

12

Abu Otuto

- 1 N'ubochi ahụ, i ga-ekwu si,
 "Aga m eto gi ONYENWE ANYI.
 O bu ezie na i wesara m iwe,
 ma ugbu a, iwe gi adajuola;
 i kasikwara m obi.
- 2 N'ezie, Chineke bu onye nzoputa m;
 aga m atukwasi ya obi, ujo agahi atukwa m.
 ONYENWE ANYI, Onyenwe anyi ya onwe ya, bu ike m burukwa abu m,
 o ghorola m onye nzoputa."
- 3 I ga-eji onu doro mmiri
 site n'olulu mmiri nke nzoputa.
- 4 N'ubochi ahụ, i ga-ekwukwa si,
 "Nyenu ONYENWE ANYI otuto, Kwuputakwa aha ya*;
 meenu ka amata n'etiti mba niile ihe niile o ruru†;
 kwusaanu na aha ya bu ihe e buliri elu.
- 5 Bukuonu ONYENWE ANYI abu, n'ihidi na o meela oke ihe di ebube.
 Meekwanu ka uwa niile mara ihe o ruru.
- 6 Ka ndi niile bi na Zayon tie mkpu onu,‡ bukwa abu.
 N'ihidi na Onye nsọ nke Izrel.§ di ukwu, e, o di ike nke ukwu, bu
 Onye ahụ na-ebi n'etiti unu."*

13

Amuma e buru megide Babilon

- 1 Nke a bu amuma megide Babilon nke Aizaya nwa Emoz huru.
- 2 Welienu okoloto agha n'elu ugwu togboro n'efu.
 Kpokuonu ndi agha.
 Feerenu ha aka,
 ka ha site n'onu uzọ ama nke ndi a maara aha ha bata n'ime obodo
 ukwu ahụ na-anya isi.
- 3 Enyela m ndi m kwadoro maka agha iwu;

* 12:4 12:4 1Ih 16:8; Abu 105:1 † 12:4 12:4 Abu 145:4-6. ‡ 12:6 12:6 Zef 3:14,15 § 12:6 12:6
 Abu 89:18 * 12:6 12:6 Zef 3:17

akpoala m ndi oka agha m oku, bu ndi na-anuri onu na mmeri m, ka
ha gosiputa oke iwe m.

E, ndi m kporo bu ndi ahụ na-anuri onu ihu na m meriri ndi iro m.

⁴ Gee nti nuru uzu na-ada n'ugwu niile;

gee nti nuru uzu yiri uzu nke igwe mmadu na-eme.

Gee nti nuru mkpotu na-ada n'etiti alaeze di iche iche.

Dika mkpotu na-eme mgbe otutu mba na-ezukota n'otu ebe.

O bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile

na-achikota ndi agha ya n'ihu ibu agha.

⁵ Ha si n'obodo di iche iche, nke di anya

na nke di na nsotu uwa na-abia.

Ha bu ngwa agha na-egosi oke iwe ONYENWE ANYI

na-abia imebi ala ahụ niile.

⁶ Kwasienu akwa ike n'ihu na ubochi ONYENWE ANYI di nso,*

ubochi ahụ oke mbibi ga-esi n'aka Onye puru ime ihe niile biara unu.

⁷ N'ihu nke a, aka ndi mmadu ga-ada mba,

obi ga-alokwa ndi mmadu mmiri.

⁸ Ha ga-ama jijiji n'ihu oke egwu.

Ahụ mgbu ga-abiakwasị ha

mee ka ha suo ude dika nwanyi ime na-eme.

Ha ga-elerita onwe ha anya n'onodu mgbagwoju anya, ha agaghị amakwa
ihe ha ga-eme.

Onodu di otu a ga-aputa ihe n'ihu ha.

⁹ N'ihu na lee, ubochi ONYENWE ANYI na-abia,

ubochi nke obi ebere na-agaghị adikwa, ubochi iwe na oke onuma.

A ga-ekpochapu ala ahụ,

ya na ndi mmehie niile di n'ime ya.

¹⁰ N'ihu na kpakpando niile nke eluigwe na kpakpando ndi ozọ gbara ha

gburugburu

agaghị egosiputa ihè ha.

Anyanwu ga-agba ochichiri n'owuwa ya

onwa agakwaghị enye ihè ya.

¹¹ Aga m ata uwa ahuhu n'ihu mmehie ya,

taakwa ndi na-emebi iwu ahuhu n'ihu mmehie ha.

Inya isi nke onye mpako ka m ga-egwepia,

ya na nganga onye na-adighi eme ebere.

¹² Aga m eme ka mmadu di ukọ karija olaedo a nuchara anucha,

ha ga-akọ ukọ karija olaedo si Ofia.

¹³ N'ihu na m ga-eme ka eluigwe maa jijiji,

meekwa ka e wezuga uwa site n'onodu ya,†

n'ihu oke iwe‡ ga-ewe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile.

Ha ga-emezu n'ubochi ahụ o ga-eciputa oke iwe ya di oku.

¹⁴ O ga-erukwa na onye obula n'ime ha ga-eche ihu ya n'uzo gawara ebe
ndi ya no.

Ha ga-agbarakwa oso laghachi n'ala nke aka ha
dika mgbada na-agbanari ndi na-achụ nta,

* 13:6 13:6 Izk 30:3; Ems 5:18; Zef 1:7; Mkp 6:17 † 13:13 13:13 Heg 2:6 ‡ 13:13 13:13 Abu
110:5; Akw 1:12

- maoḅu umu aturu ndi na-enweghi onye na-azu ha.
- 15 Onye oḅula e jidere n'ime ha ka a ga-amapu afo,
onye oḅula nke e jidere ka a ga-eji mma agha gbuo.
- 16 A ga-etipia umu ha na-anu ara n'ihu ha;
a ga-anapu ha ulo ha, merukwaa ndi nwunye ha.
- 17 N'ih na lee, aga m eme ka ndi Midia puo imegide ha;
o dikwaghi olaedo
maoḅu olaocha ha puru iji megharia ha anya.
- 18 Ha ga-eji uta ha gbatusia umu okorobia;
ha agaghi emekwara umuntakiri ebere,
maoḅu gosi umu na-etoputa etoputa obi ebere.
- 19 Babilon, bu ola mma nke alaeze niile,
ima mma na ebube ndi Kaldia,
mgbe Chineke ga-akwatu ya
o ga-adi ka Sodom na Gomora.
- 20 O gaghi abu ebe obibi ozo ruo mgbe ebighi ebi.
Site n'otu ogbo ruo n'ogbo ozo ndi mmadu agaghi ebi n'ime ya.
O dighi onye Arebia na-ejeghari ejeghari ga-ama ulo ikwu ya n'ime ya;
ndi ozuzu aturu agaghi ekwe ka aturu ha makpuru n'ebe ahụ.
- 21 O ga-abu ebe obibi nye anu ohia niile bi n'ozara.
Ulo di n'ebe ahụ ga-abukwa ebe obibi nye nkita ohia,
na ikwighikwighi,
n'ebe ahụ kwa ka umu mkpi ohia ga na-awughari.
- 22 A ga-anukwa uda akwa anu ohia, na igbo uja nkita ohia n'ime ulo ha
niile e wusiri ike.
Nkita ohia ga-ebikwa n'ime ulo oma niile di n'ebe ahụ.
Lee na oge ha ji emezu adila nso,
a gaghi emekwa ka oge imezu ihe ndi a di anya.

14

- 1 Ma ONYENWE ANYI ga-emekwara Jekob ebere;
o ga-ahoputakwa ndi Izrel ozo,
meekwa ka ha loghachi bia biri n'ala nke aka ha.
Otutu ndi obia di iche iche ga-adinyere ha,
soro ezinaulo Jekob bikotaa onu.
- 2 Mba di iche iche ga-enyere ha aka iloghachi n'ala ha,
nke Onyenwe anyi nyere ha.
Mba ndi a ga-aghokwa ndi di n'okpuru umu Izrel,
ghokwara ha ndi ohu nwoke na nwanyi.
Umu Izrel ga-adotakwa n'agha ndi ahụ dotara ha n'agha na mbu,
ma chikwa ndi ahụ kpagburu ha n'oge gara aga.
- 3 N'ubochi ahụ, Onyenwe anyi ga-eme ka i puo site n'ihe mgbu na ihe
mwute, sitekwa na ndogbu onwe unu n'oru nke ibu ohu unu wetaara
onwe unu, ⁴ unu ga-achi eze Babilon ochi si ya, Leenu gi.
Ahaa, lee ka i si daa gi onye na-emegbu ndi mmadu.
Lee ka ikpa ike gi si gwusia!
- 5 N'ih na ONYENWE ANYI anyajielala mkpara ndi na-eme ajo ihe,
meekwa ka mkpara ndi na-achi achi,
- 6 nke sitere n'iwe tidasia ndi mmadu

na-esepughị aka n'iti ha ihe,
nke ji nrubiga oke nke iwe ya megbuo mba dị iche iche
ya na oke mmekpa ahụ na-enweghị nkwusi.

⁷ Ụwa niile adaala jụ, ha enwekwaala izuiké,
ha na-etipụ olu ịbụ abụ.

⁸ Ọ bụladị osisi junipa na osisi sida niile nke Lebanon
na-anurị ọhụ megide gị na-asị,
“Agbajielá ike gị;
ugbu a ọ dịkwaghị onye ga-esogbu anyị ọzọ.”

⁹ Ala mmụọ na-eme mkpọtụ,
na-eche izute gị n'ọbibiá gị;
ọ na-akpọte mmụọ nke ndị nwurụ anwu ịbia kelee gị,
bụ ndị niile bụburị ndị ndu n'ụwa,
ọ na-eme ka ha si n'ocheeze ha niile bilie
bụ ndị niile ahụ bụ eze na mba niile dị iche iche.

¹⁰ Ha niile ga-eji otu olu zaa,
ha ga-asị gị,

“Gị onwe gị adighikwa ike, dika anyị na-adighị ike;
Ị ghọla otu onye n'ime anyị.”

¹¹ Nganga ịbụ eze gị niile, na oke ụzụ ụbọ akwara gị,
ka a na-elikọta n'aja.

Ikpuru ga-aghọ anụ ahụ gị ebe ndina;
ọ bụkwa ikpuru ga-aghọ ihe mkpuchi ahụ gị.

¹² Lee ka i si site n'eluigwe daa,
gị kpakpando ụtụtụ, nwa chi ọbụbọ.

Ọ bụ ezie na ị dị ukwu n'ebe mba niile nke ụwa nọ na mbụ,
ma lee ka e si mee ka ị buru onye a tudara n'ala.

¹³ N'ihì na i kwuru ya n'obi gị sị,
“Aga m arigoro n'eluigwe,

doo ocheeze m
n'elu kpakpando niile Chineke kere;
aga m anọdụkwa n'ugwu nzuko,
na nsọtụ ugwu nsọ ahụ dị n'elu elu ugwu, tọọ iwu.

¹⁴ Aga m arigo n'ebe kachasi elu nke eluigwe,
mee onwe m ka m diri ka Onye kachasi ihe niile elu.”

¹⁵ Ma a ga-ewedata gị ala ruo n'ili,
ruo na nsọtụ ala mmụọ.

¹⁶ Ndị niile hụrụ gị na-elegide gị anya,
na-atule banyere ndụ gị, sị,

“Ọ bụ nwoke a bụ onye ahụ mere ka ụwa maa jijiji,
onye mekwara ka alaeze mee mkpọtụ.

¹⁷ Ọ bụ onye a bụ onye ahụ mebiri ụwa mee ya ka ọ dị ka ọzara?
Ọ bụ ya tikporo obodo ukwu ya niile,
jụkwa ịhapụ ndị ọ dọtara n'agha ka ha laa?”

¹⁸ Ndị eze mba niile dị iche iche
na-edina na nsopuru n'ime ili ha.

¹⁹ Ma ozu gị ka a tupuru
dika alaka osisi ruru aru, nke gbajiri agbaji.

Ọ bukwa ozu ndi niile e gburu n'agha,
 na ozu ndi e ji mma agha mapuo afo,
 ndi na-aridaru n'olulu nkume, ka e ji kpuchie gi n'ili gi.
 E, ozu gi di ka ozu nke inyinya zotozo ukwu.
²⁰ A gaghị eli gi dika e si lie ndi eze ndi ozo,
 n'ih i na i bibiela ala gi.
 I gbukwaala ndi gi.

A gaghị akpotukwa aha umu umu
 ndi na-emebi iwu ozo.
²¹ Dozienu ebe a ga-anọ gbuo umu ya ndi ikom,
 n'ih i mmehie nke ndi bu nna ha.
 Ha agaghị ebili nweta ala ahụ,
 mee ka elu uwa juputa n'obodo ha niile.

²² N'ih i na mu bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuputara si,
 "Aga m ebili megide ha;
 aga m esitekwa na Babilon bipu aha ndi foduru,
 na umu ha na umu umu ha.
 Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwubiri ya.
²³ Aga m eme ka Babilon ghoo ulo obibi nye ikwighikwighi,
 na ebe mmiri ga na-adoko.
 M ga-eji aziza ila n'iyi zachapu ha."
 Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwubiri ya.

Amuma e buru megide Asiria

²⁴ ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile anuola iyi kwuo si,
 "N'ezie, dika m si tuo ya n'obi m, otu a ka o ga-emekwa.
 O ga-eguzosikwa ike dika m si zube ya.
²⁵ M ga-etipia ndi Asiria n'ala m,
 n'elu ugwu m ka m ga-anọ zopia ha n'okpuru ukwu.
 A ga-ebupu ibu arọ ya site n'ahụ ndi m,
 a ga-ewezugakwa ibu arọ ya site n'ubu ha."
²⁶ Nke a bu nzube ahụ nke ezubere maka uwa niile;
 nke a bukwa aka ahụ esetipuru n'elu mba niile di iche iche.
²⁷ N'ih i na ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu dike n'agha, ezubela
 ime ya. Onye kwa puru igbanwe nzube ya?
 O setipula aka ya, onye puru ime ka o weghachi ya azu?

Amuma e buru megide ndi Filistia

²⁸ Amuma a bira n'afọ ahụ eze Ehaz nwuru:
²⁹ Unu anurila onu, unu ndi Filistia,
 maka na mkporo e ji eti unu ihe agbajielia;
 O bu ezie na o gbajielia, ma ihe ga-esite n'odudu agwo ahụ puta bu ajuala,
 mkporu ya ga-abu agwo ojo, nke na-amaghari ebe niile.
³⁰ Ndi bu nnoo ogbenye ga-achota ihe oriri,
 ndi mkpa na-akpa ga-ebikwa n'udo.
 Ma aga m eji agu na unwu
 laa ndi foduru ndu n'etiti unu n'iyi.

³¹ Kwasi akwa ike gi onu uzo ama! Tie mkpu gi obodo!

Tuonụ oke egwu unu ndị Filistia.
 N'ihì na lee, ndị agha a zuziri azuzi si n'ugwu na-abia imegide gi.
 O dighi onye na-aga iche n'etiti ahiri ha.
 32 Osisa di anaa ka anyi ga-enye
 ndi ozi si na mba ahụ?
 Gwa ha na ONYENWE ANYI emeela ka Zayon guzosie ike.
 O bukwa n'ime ya ka ndi ya e wedara n'ala ga-achotara onwe ha ebe
 mgbaba.

15

Amuma e buru banyere Moab

1 Amuma megide Moab:
 Ar di na Moab a laala n'iyi,
 a lara ya n'iyi naani n'otu abali.
 Kia di na Moab a laala n'iyi,
 a lara ya n'iyi naani n'otu abali.*
 2 Ndi niile bi na Dibon
 na-aga n'ihu ulo mmuo ha ikwa akwa. Ndi
 Moab na-akwa akwa n'ihì Nebo na Medeba.
 Isi ha niile bu isi nkwocha,
 afonụ ha niile ka akpuchakwara.
 3 Ha na-eyi akwa mkpe na-agaghari n'ezi,
 mkpu akwa na-ada n'elu ulo, na n'ama.
 Ha niile ji iti mkpu na ikwa akwa
 na-ada n'ala.
 4 Heshbon na Eleale na-eti mkpu akwa,
 a na-anu olu akwa ha o buladi ruo Jehaz.
 N'ihì nke a, ndi agha Moab na-eti mkpu akwa,
 mkpurubi ha na-amakwa jijiji.
 5 O na-ewute mkpurubi m n'ihì Moab,†
 ndi ya na-agba oso ruo o buladi n'obodo Zoa
 na Eglat Shelishiya.
 Ha na-akwa akwa
 dika ha na-arigo Luhit.‡
 Mgbe ha na-agbago uzọ Heronaim,
 ha na-ebe akwa mwute n'ihì mbibi biakwasiri ha.
 6 Mmiri Nimrim atachaala!
 Ahija akponwukwala;
 ahija ndu niile agwukwala
 o nwekwaghi akwukwo ndu nke foro.
 7 Ya mere akunuba ha kpakobara ndi ha chekwara
 ka ha buuru gafee ofe ndagwurugwu warawara nke odo mmiri osisi
 popla niile.
 8 Mkpu akwa ha na-ada uda gburugburu oke ala Moab niile;
 akwa ha na-ebesi ike na-ada ruo obodo Eglaim;
 abu akwa ha na-erukwa Bia-Elim.
 9 Iyi Dibon juputara n'obara,
 ma aga m atukwasikwa o buladi otutu ihe ndi ozo n'elu Dibon!
 Odum ka a ga-atukwasiri ndi Moab§ gbapuru

* 15:1 15:1 Obodo Ar na Kia, bu obodo abuo di mkpa n'ala ndi Moab. † 15:5 15:5 Aiz 16:11; Jer 48:31 ‡ 15:5 15:5 Jer 48:5 § 15:9 15:9 2Ez 17:25; Jer 50:17

tụkwasịkwara ndị fọduru n'ala ahụ.

16

¹ Ziganu umu aturu dika onyinye
nye onye na-achi ala ahụ
site na Sela, gafee n'uzo ozara
ruo ugwu nke Ada Zayon.

² Ndi inyom Moab
nokwa n'onu mmiri Anon*
na-akwughari
dika umu nnunu e si n'akwu ha chupu.

³ Moab na-asi, "Nwee mkpebi na mmuo gi,"
"Kwubie okwu n'ihe i kpebiri.
Mee ka onyinyo gi diri ka abali
n'etiti oke ehie.
Zobe ndi gbapuru oso ndu,
ekpugheela onye na-achọ ebe nchebe.

⁴ Ka ndi Moab achupuru achupu noro n'etiti unu,
ghoro ha ebe nchebe puo n'aka onye mbibi ahụ."

Onye mmegbu ahụ nwere ogwugwu,
mbibi ga-akwasikwa,
onye ahụ na-azoda mmadu ga-agwuchakwa site n'ala ahụ.

⁵ A ga-ehiwe otu ocheeze site n'ihunanya;
otu nwoke ga-anokwasi n'elu ya site n'ikwesi ntukwasi obi,
otu onye sitere n'ulo ikwu Devid,
bu, onye mgbe o na-ekpe ikpe, na-achọ ikpe ziri ezi,[†]
na-emekwa ngwa ime ezi omume.

⁶ Anyi anula akuko banyere Moab,
nukwa ihe banyere nganga‡ ya na aghughu ya niile.
Obodo ahụ na-anyanya isi, nke nganga juru obi?
Ugbu a, lee na inya isi ha erijughi afo.

⁷ Ya mere, ndi Moab niile na-eti mkpu akwa,
ha na-ebetara Moab akwa.
Kwasie akwa ike, nwee mwute,
n'ihie achicha e ji mkpuru osisi a mikiporo amikpo mee nke Kia Hereset.

⁸ Lee ka ubi niile nke Heshbon si togboro n'efu;
osisi vaini ha niile di na Sibma akponwusiala.

E, ndi eze mba di iche iche azodala
otutu osisi vaini oma ndi a niile n'ukwu.

E, osisi vaini ndi gbatiri ruo Jeza,
ruokwa n'ozara,
nke mgborogwu ha gbasara
ruo n'onu osimiri.

⁹ N'ihie ya, ana m akwa akwa di ka ndi Jeza§ si akwa akwa

* **16:2** 16:2 Mmiri Anon nke di n'akuku ugwu oke ala ahụ, bu iyi di mkpa n'ala Moab Onu 21:13-14

† **16:5** 16:5 Aiz 9:6-7; Aiz 32:1; Dan 7:14; Luk 1:33; Mkp 11:15 ‡ **16:6** 16:6 Jer 48:29; Qbd 3; Zef

2:8 § **16:9** 16:9 Aiz 15:4

- n'ihì ubi vainì Sibma.
 Anya mmiri akwa m ga-eede gị ahụ
 gị Heshbōn, na gị Eleale,*
 n'ihì na e meela ka ụzụ mkpu ọñụ nke na-ada
 mgbe a na-ewe ihe ubi n'ime gị gharakwa ịdị ọzọ.
 10 Ewepụla ọñụ na obi uto site n'ubi na-amị mkpuru ọma,
 ọ dighị onye na-abụ maobu tie mkpu ọñụ n'ubi vainì a gbara ogige;
 ọ dīkwaghị onye na-azochaputa mmanya m vainì n'ebe izocha mmanya;
 n'ihì na emeela m ka iti mkpu ọñụ niile kwusị.
 11 Mkpuruobi m na-enwe mwute n'ihì Moab dika ubo akwara,
 ime mmuo m kwa n'ihì Kia Heres.
 12 Mgbe Moab ga-egosiputa onwe ya n'ebe ya di elu,
 ọ na-eme naanị ka ike gwu ya,
 mgbe ọ ga-aga ikpe ekpere n'ihu mmuo ya,
 o nweghị uru nke a ga-abara ha.
 13 Ihe ndi a niile bu okwu ONYENWE ANYI kwuru banyere Moab na mbu,
 14 ma ugbu a ONYENWE ANYI na-ekwu, si, "Tupu afo ato agachaa, dika onye
 e goro oru† si agu afo, a ga-eleli ugwu niile Moab nwere, ya na igwe mmadu
 ya bara uba. Ndi fodukwara ndu ga-adị naanị mmadu ole na ole burukwa
 ndi na-adighi ike."

17

Ozi e ziri banyere Damaskos

- 1 Nke a bu amuma megide Damaskos,* isi obodo Siria.
 "Lee, Damaskos agaghị adikwa! O gaghị abukwa obodo ozo,
 kama o ga-agho mkpomkpo ebe, nke zedara ezeda.
 2 O dīkwaghị onye ga-ebi n'ime n'obodo niile nke Aroea,
 ọ ga-adiri igwe aturu na ehi di iche iche, ndi ga-amakpu,
 ọ dīkwaghị onye ga-eme ka egwu tuo ha n'ebe ahụ.
 3 Ebe e wusiri ike nke Ifrem agaghị adikwa,
 ya na ike alaeze nke si Damaskos,
 ndi foduru nke Aram ga-adị ka
 ebube nke ndi Izrel,"
 otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwubiri ya.
 4 "N'ubochi ahụ, a ga-eme ka nsopuru Jekob nwere buru ihe e wedara
 n'ala.
 Abuba dikwa ya n'ahụ ga-atalata.
 5 O ga-adị ka ubi e si n'ime ya wee ihe mkpuru site n'oka guzoro oto,
 na-achikota mkpuru n'ogwe aka ha
 dika mgbe mmadu na-atutukota mkpuru site n'igbo oka
 n'ime Ndagwurugwu Refaim.
 6 Ma o bu ole na ole n'ime mkpuru ahụ ga-afodukwa,
 dika mgbe a kuchasiri osisi oliv,
 hapu mkpuru abuo maobu ato, nke di n'alaka kachasi elu,
 maobu mkpuru anọ maobu ise a hapuru n'onu onu alaka nke ahụ miri
 mkpuru."
 Otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel kwubiri ya.

* 16:9 16:9 Onu 32:3; Jer 48:34 † 16:14 16:14 Job 7:1; 14:6; Aiz 21:16 * 17:1 17:1 Jen 14:15;
 15:2; 2Ez 16:9; Jer 49:23; Ems 1:3-5; Zek 9:1; Oru 9:2

- 7 N'ubochi ahụ, ha ga-echeta onye kere ha,
nweekwa nsopuru n'ebe Onye nsọ nke Izrel nọ.
- 8 N'ubochi ahụ, ha agaghị elekwasikwa chi ha dị iche iche anya ka ha
nyere ha aka.
Ha agakwaghị efe ihe ndị ahụ ha ji aka ha mee.†
Ha agakwaghị asopuru chi nwanyị ha bụ Ashera,‡
maobu ebe ichu aja uda na-esi isi uto nke mkpisiaka kpuru.
- 9 N'ubochi ahụ, obodo ha niile e wusiri ike, nke ha hapuru n'ihhi ndi
Izrel, ga-adị ka ebe ahapuru ahapu nye oke ohi na ahihia nke ohi. Ebe
niile ga-abu nno mkpomkpo ebe.
- 10 N'ihhi na i chezola Chineke onye na-azoputa gi.
I chetaghị Nkume ahụ, nke bu ebe mgbaba gi.
Ya mere, o masikwa gi kuo ihe okuku di iche iche nke di uto,
maobu manye alaka osisi vaini i si n'ala ozọ bubata,
- 11 o burukwa na i mee ka ha too n'ubochi ahụ i kunyere ha n'ala,
maobu na ha mara ifuru n'ututu ubochi ahụ i kunyere ha n'ala,
i gaghi aghota mkpuru o miri,
n'ihhi na o bu naani oria na ihe mgbu ka ha ga-ewetara gi.
- 12 Ahaa, lee uzu nke otutu mmadu na-eme,
nke yiri mkpotu oke osimiri.
O bu mkpotu nke mba di iche iche;
ha na-eme mkpotu di ka nnughari nke otutu osimiri.
- 13 O bu ezie na ha na-agbo uja dika mkpotu nke oke osimiri,
ma Chineke ga-abara ha mba nke ga-eme ka ha gbaa oso.
A ga-achusa ha dika ifufe si efesa igbugbo oka,
na dika mpempe akwukwo ifufe siri ike na-ebughari gburugburu
gburugburu.
- 14 N'anyasi, ha na-eme ka oke egwu diri,
tutu ruo ututu, ha adighikwa.
Nke a bu ihe nketa diri ndi ahụ na-apunara anyi ihe anyi nwere n'ike.
E, o bu ihe nza ruru ndi ahụ ji ike na-anakoro anyi ihe anyi nwere.

18

Amuma e buru banyere Kush

- 1 Ahuhu ga-adiri ala ahụ a na-anu uzu otutu nku n'ime ya,*
ala ahụ di n'ofe iyi ukwu niile nke Kush.†
- 2 Ala nke na-ezipu ndi ozi ya site n'osimiri,
bu ndi na-eji ugbu mmiri papiros n'aga n'elu mmiri.

Gaanu ngwangwa, unu ndi ozi di nko
gakwuru ndi toro ogologo nke ahụ ha na-akwo murumuru,
gakwuru ndi a na-atu egwu n'ebe niile,
mba na-achọ okwu na uka, nke na-azopiakwa azopia,
ndi osimiri di iche iche kewara ala ha.

- 3 Unu niile bi n'elu uwa dum,

† 17:8 17:8 Aiz 2:8; 31:7 ‡ 17:8 17:8 Ashera bu chi nwanyi ndi Kenan. O bu osisi ka e ji egosiputa
oyiyi ya na otutu ebe ichu aja ya. Nkp 3:7; Dit 12:3; 16:21 * 18:1 18:1 Maobu, uzu igurube † 18:1
18:1 N'oge Aizaya onye amuma, ndi Kush n'achi Ijpt. Mgbe ha choro ibuso ndi Asiria agha, ha
rjoro ndi Palestin ka ha nyere ha aka.

na unu ndi nwere ebe obibi n'ụwa, geenụ m ntị.
 Mgbe e buliri okoloto elu n'elu ugwu niile,
 lee anya;
 mgbe a furu opi ike,
 gee ntị.

⁴ N'ihị na ihe ndi a bu ihe ONYENWE ANYI gwara m,
 "Aga m anọ juu na-elepu anya site n'ebe obibi m,
 dika mgbe igirigi na-ada n'oge okpomoku nke owuwe ihe ubi,
 na dika anyanwu si acha n'oge okpomoku."

⁵ N'ihị na tupu oge owuwe ihe ubi eruo, mgbe ifuru dapusiri,
 mgbe okoko na-agho mkpuru vaini nke ka na-achata achata,
 o ga-eji mma oge gbuchapu umu alaka ya,
 o ga-egbutu ma wezugakwa alaka ndi ahụ na-awasa awasa.

⁶ A ga-ahapu ozu ndi agha ha
 ka anu ufe nke ugwu na umu anu ohia rie ha.
 Umu nnunu ga-eri anu ha n'oge okpomoku,
 ma umu anu ohia ga-eri ha n'oge oyi.

⁷ Ma mgbe ahụ, a ga-ewetara ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile onyinye di iche iche,

site na ndi toro ogologo, ndi ahụ na-akwo murumuru,
 site na ndi a na-atu egwu n'ebe niile,
 bu mba ndi okwu na uka,‡ nke na-azopiakwa azopia,
 ndi osimiri di iche iche kewara ala ha.

A ga-eweta onyinye§ a n'Ugwu Zayon, n'ebe ahụ a na-akpoku aha ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile.

19

Amuma e buru banyere Ijpt

¹ Nke a bu amuma megide Ijpt:
 Lee, ONYENWE ANYI na-abia imegide Ijpt,
 o na-anokwasikwa n'eluigwe ojii nke na-agba oso.
 Arusi ndi Ijpt niile na-ama jijiji n'ihu ya.
 Ozo, n'ihị ujo obi ndi Ijpt na-agbaze n'ime onwe ha.

² "Aga m akpali ndi Ijpt mee ka ha luo ogo n'etiti onwe ha.
 Nwanne ga-emegide nwanne ya,
 onye agbataobi ga-emegidekwa onye agbataobi ya;
 obodo ga-emegide isi obodo;
 otu a kwa, alaeze ga-emegidekwa alaeze.

³ Ndi Ijpt ga-ada mba n'ime mmuo ha,
 aga m eme ka nzube ha niile buru ihe efu,
 ha ga-ajuta arusi na mmuo ndi nwuru anwu ase,
 juokwa ndi na-ajuta mmuo ojo ase na ndi dibia afa.

⁴ Onyenwe anyi, bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ekwuola ya si,
 O bu n'aka eze afo tara mmiri,*
 nke na-adighi eme ebere,
 ka m ga-enyefe ndi Ijpt, ka o buru onye ga-achi ha."

⁵ Mmiri di n'osimiri ga-atada;

‡ 18:7 18:7 Maobu, asusu di iche § 18:7 18:7 Abu 72:10; Aiz 16:2; Zef 3:10 * 19:4 19:4 Eze Shabaka, onye Kush chiru ala Ijpt na senchuri nke asaa. Aiz 20:4; Jer 46:26; Izk 29:19

- ọ ga-atakwa takorokwa.
 6 Ụzọ niile osimiri Ijipt ahụ si asoḡhari
 ga-atalata bido n'isi isi.
 Ahịhịa riidi niile na amị niile ga-akponwusikwa.
 7 Ahịhịa ndụ niile dị n'akụkụ Naịl ga-akponwụ,
 ifufe ga-efesakwa ha.
 Mkpuru niile a kuru n'ebe ahụ ga-ala n'iyi,
 ihe niile ga-anwu.
 8 Ndi oku azu ga-asu ude, kwaa uwa,
 na ndi niile na-atuba nko azu n'ime Naịl,
 ndi na-agma ugbu n'elu mmiri
 ga-ata ahụ.
 9 Ndi n'aru oru flakisi etiri eti ga-eru uju,
 na ndi na-akpa akwa ocha ka olileanya ha ga-agharipu.
 10 Obi utọ agaghị adikwara ndi na-esite n'ikpa akwa enweta ego,
 ha na ndi oru di iche iche a na-akwu ugwo.

 11 Naani ndi nzuzu ka ndiisi Zoan bu,
 ndumodu na-enweghi isi ka ndi na-adu eze Ijipt odu na-enye.
 I ga-esi anaa gwa Fero,
 "Abu m otu n'ime ndi maara ihe,
 onye si n'agburu ndi eze ochie" ?

 12 Ebee ka ndi ikom gi ahụ maara ihe no ugbu a?
 Ka ha gosi gi ma meekwa ka i maara,
 ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile
 zubere megide Ijipt.
 13 Ndiisi obodo Zoan aghoala ndi nzuzu,
 ndiisi obodo Memfis† aghokwaala ndi e duhiere eduhie;
 ndi bu nkume isi nkuku nke ndi ya niile
 eduhiela ndi Ijipt uzo.
 14 ONYENWE ANYI awunyela n'ime ha
 mmuo nzuzu nke uche na-ezughị oke;
 nke mere ka Ijipt na-adagharị n'ihe niile o na-eme
 dika onye nbigara mmanya oke si adagharị n'ihe o gboro.
 15 O dighi ihe Ijipt nwere ike ime,
 isi maobu odu; alaka nkwa maobu osisi achara.
 16 N'ubochi ahụ, ndi ikom Ijipt ga-adi ka ndi inyom, ha ga na-ama jijiji
 n'egwu n'ihị aka ahụ ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile weliri elu
 imegide ha. 17 Ala Juda ga-ewetara ndi Ijipt oke egwu, oke ujo ga-atu onye
 obula akpotaara aha Juda, n'ihị ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe
 niile na-ezube megide ha.
 18 N'ubochi ahụ, obodo ise n'ime ala Ijipt ga-asu asusu Kenan, nuo iyi
 irubere ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile isi. Otu n'ime obodo ndi a
 ka a ga-akpo Obodo anwu.
 19 N'ubochi ahụ, ebe ichuru ONYENWE ANYI aja ga-adi n'etiti ala Ijipt.‡
 A ga-ewukwa otu ogidi ncheta nye ONYENWE ANYI n'oke ala ha. 20 Nke a
 ga-abu ihe ama na ihe ngosi, na ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile
 nokwa n'Ijipt. Mgbe ha kpokuru ONYENWE ANYI maka ndi na-emegbu ha,
 o ga-aza ha, o ga-ezitere ha onye nzoputa, onye ga-azoputa ha. 21 Ya mere,

† 19:13 19:13 Memfis bu isi obodo ndi Ijipt n'oge ochie. Izk 30:13; Hos 9:6 ‡ 19:19 19:19 Jen 28:18; Opu 24:4; Jos 22:10,26,27

ONYENWE ANYI ga-eme ka ndi Ijpt mara onye o bu, n'ubochi ahụ, ha ga-amata ONYENWE ANYI, jirikwa ichu aja na onyinye fee ya. Ha ga-ekwe ONYENWE ANYI nkwa debekwa ya. ²² ONYENWE ANYI ga-eti Ijpt ihe otiti, ma o ga-agwokwa ha. Ndi Ijpt ga-aloghachikwute ONYENWE ANYI, o ga-anakwa nti n'ariri o ha gwokwa ha.

²³ N'ubochi ahụ, a ga-enwe okporouzo atuliri atuli nke ga-esite na Ijpt ruo Asiria. Ndi Asiria ga-aga Ijpt, ndi Ijpt ga-agakwa Asiria, ndi Ijpt na ndi Asiria ga-eso fee ofufe. ²⁴ N'ubochi ahụ ka Izrel ga-abu nke ato imezu Ijpt na Asiria, buru ngozi n'ụwa. ²⁵ ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ga-agozi ha, na-asị, "Ka ngozi diri Ijpt, ndi m, diri Asiria nke bu akaoru m, na Izrel ihe nketa nke m."

20

Amuma e buru banyere Ijpt na Kush

¹ N'afọ ahụ, Sagon, eze Asiria, zipuru ochiagha onye okwa ya kasi ukwu, ka o gaa buso Ashdod agha. O gara meriekwa ya n'agha. ² N'oge ahụ ONYENWE ANYI kwuru okwu site n'onu Aizaya nwa Emoz. O siri ya, "Yipu uwe mkpe iyi n'ahụ, ya na akpukpokwu di gi n'ukwu." O mere otu a, o gbaara otọ, jeghariakwa n'ukwu efu.

³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri, "Di ka ohu m Aizaya si gbara otọ jeghari n'ukwu efu afọ ato ndi a niile, o bu ihe ama na ihe ido aka na nti na-egosi ihe gaje ibiakwasị ndi Ijpt na ndi Kush.* ⁴ N'ihina otu a ka eze Asiria ga-esi kpuru ndi Ijpt na ndi Kush o dotara n'agha. Ha ga-agba otọ na-eghari n'ukwu efu, ma nwantakiri ma okenye. Otule ha gba otọ ga-aburu Ijpt ihe ihere. ⁵ Egwu ga-ejide ndi ahụ niile nwere nchekwube n'ike Kush, na ndi ahụ niile jiri Ijpt nyaa isi ga-ada mba. Ihere ga-emekwa ha.† ⁶ N'ubochi ahụ, ndi ahụ dinyeere ha, bu ndi bi n'onu mmiri ha ga-asị, 'O buru na ihe di otu a dakwasiri ndi Ijpt anyi tukwasiri obi inyere anyi aka, na inaputa anyi site n'aka eze Asiria, ebeekwanu ka anyi ga-agbaga?' "

21

Amuma e buru banyere Babilon

¹ Amuma megide ozara nke di n'akuku oke osimiri:
Dika oke ifufe si n'ozara Negeb na-efebiga,
ka onye na-eme ihe ike ga-esi n'ozara bia,
site n'ala nke oke egwu.

² Ahuru m ohu di egwu, ohu oke mbibi,
na ohu oke nrara nye n'aka ndi mbibi, n'ebe onye na-apunara mmadu
ihe n'ike na-akwakota ngwongwo.
Bilienu unu ndi agha Elam, bonu agha! Unu ndi agha Midia, gbaanu
obodo gburugburu!
Aga m eme ka isu ude na mmegbu niile kwusi.

³ N'ihina nke a, ahụ m niile no n'oke ihe mgbu,
oke ihe mgbu* zuru m ahụ, dika ihe mgbu nke nwanyị ime na-eme.
Amara m jijiji n'ihina ihe m nuru,
ihe m na-ahụ na-agbagwoju m anya.

⁴ Obi m anokwaghị juu,

* 20:3 20:3 Nke a bu mgbago Nail † 20:5 20:5 Aiz 30:3-5; 31:1; Izk 29:6-7 * 21:3 21:3 Ya bu, ahụ ufu

oke oma jijiji na-eme ka m tụọ egwu;
chi ojiji nke m na-ele anya ya
aghọlara m ihe ịma jijiji.

⁵ Ha na-akwado tebul.

Ha na-edozi ute ịnođụ ala,
ha na-eri, ha na-anụ.

Bilienu ndịisi agha,
teekwanụ ọta niile mmanụ!

⁶ Ihe a ka Onyenwe anyị gwara m,
“Gaa, guzobe onye nche,
ka o kwuo ihe ọ na-ahụ.

⁷ Mgbe ọ hụrụ ụgbọ agha,
na usuu ịnyinya,
na ndị na-agba ịnyinya ibu,
maọbụ ndị na-agba ịnyinya kamel ka ha na-abịa abụọ abụọ,
gwa ya ka o lezie ha anya nke oma,
nọkwa na njikere.”

⁸ Onye nche na-elepụ anya tiri mkpu dika ọdum, sị,
“Onyenwe m, n’ehihie ụbọchị niile ka m na-eguzo n’elu ụlọ nche,
n’onọdụ nche m ka m na-eguzokwa abalị niile.

⁹ Lee, otu nwoke nọ n’ime ụgbọ agha na-abịa,
ya na ndị nọ n’elu ịnyinya na-abịa abụọ abụọ.

O nyeghachiri ọsịsa ahụ,
‘Babilon adaala, e ọ daala,
arụsị niile apịrị apị nke chi ya niile
a kurisiela togboro n’ala.’ ”

¹⁰ O, ndị m, ndị a zọchara azọcha, dika ọka a zọchara n’ebe ịzọcha ọka,
agwala m unu ihe

ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile
bụ Chineke Izrel kwuru.

Amuma banyere Edom

¹¹ Nke a bụ amuma megide Duma:
Otu onye si na Sia na-akpọ m oku,
“Onye nche, gini ka ọ fọdurụ tupu chi abọọ?
Onye nche, gini ka ọ fọdurụ tupu chi abọọ?”

¹² Onye nche zara sị,
“Chi ọbubọ na-abịa, abalị na-abịakwa.
Ọ buru na ị choro iju ajuju, juonu ajuju,
ma laghachikwa ozo.”

Amuma e buru banyere Arebia

¹³ Amuma megide Arebia:
Unu ndị ije niile nke Dedan,
ndị na-anọ onodụ abalị n’oke ọhia nke Arebia,
¹⁴ kuterenu ndị ahụ bīakwutere unu akpịrị na-akpọ nkụ mmiri onunu;
unu ndị bi n’ala Tema,
buterenụ ndị gbakwutere unu ọsọ ndu nri.

¹⁵ N’ihi na ọ bụ site n’agha
nke e ji mma agha egbu ndị mmadu,
na agha e ji akụ agbatu mmadu

ka ha si na-agbapụ ọsọ.

¹⁶ Nke a bụ ihe Onyenwe anyị siri m, “Tupu otu afọ agwụ, dị ka esi agu afọ onye ohu e goro ọrụ, ima mma Keda ga-agwusi. ¹⁷ Ndi ọduru ndu n’ime ndi na-agba uta, ndi bu dike n’agha na Keda, ga-adị mmadu ole na ole.” ONYENWE ANYI, bu Chineke Izrel ekwuola ya.

22

Amuma e buru banyere Jerusalem

- ¹ Amuma megide ndagwurugwu nke ọhụ.
 Ọ bukwa gini na-eme unu ugbu a
 nke mere na unu niile rigoro n’elu ulo?
- ² Gi obodo juputara n’oke ogbaaghara,
 gi obodo oke uzu na-anuri obi utu?
 Ndi unu niile nwuru anwughi n’ime ogbo agha,
 ma o bukwanu site na mma agha.
- ³ Ndisi unu niile agbapuchaala.*
 E jidechara ha niile na-enweghi aku obula a gbapuru.
 Unu niile e jidere ka a dokpuuru n’otu dika ndi mkporo
 bu ndi ahụ gbapuru ọsọ mgbe ndi iro ka nori ebe di anya.
- ⁴ N’ihi nke a, asiri m, “Lepunu m anya ka m noro onwe m;
 ka m bee akwa di ilu.
 Unu anwakwala ikasi m obi,
 n’ihi mbibi e bibiri ndi m.”
- ⁵ Onyenwe anyi, bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, nwee otu
 ubochi
 ubochi ogbaaghara na nzoda na ihe nke igba mmadu ghari,
 n’ime ndagwurugwu nke ọhụ,
 o bu ubochi itida mgbidi
 na nke itiku ugwu niile mkpu akwa.
- ⁶ Elam bu akpa aku,
 ya na ndi nokwasiri n’elu ugboala na inyinya ha;
 Kia eweputakwala ota.
- ⁷ Ugboala juputara na ndagwurugwu unu niile mara mma;
 ndi na-agba inyinya anochisiela onu uzọ niile e si abanye n’obodo
 unu.
- ⁸ Onyenwe anyi wezugara ihe nchedo niile nke Juda,
 n’ubochi ahụ unu legidere anya
 na ngwa agha di n’Ulozeze di n’Oke ohia.
- ⁹ Unu huru na mgbidi obodo Devid
 nwere otutu mgbawa n’ebe di iche iche na ya.
 Unu chekọtara mmiri
 n’odo mmiri nke ala ala.
- ¹⁰ Unu guru ulo di na Jerusalem onu,
 tiwaa ufodu ulo iji mee ka mgbidi sie ike.
- ¹¹ Unu gwuru odo mmiri n’etiti mgbidi abuo
 maka ichekwa mmiri si n’odo mmiri ochie,
 ma unu elekwasighi Onye ahụ kere ya anya,
 unu ejikwaghị Onye ahụ turu atumatụ ya site na mgbe gara aga kporo
 ihe.

* 22:3 22:3 Maobu, agbaala ọsọ

12 Onyenwe anyị, ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile,
kpọrọ unu ụbọchị ahụ
ka unu kwaa akwa, ruo ụjụ,
kpuchaa agiri isi unu ma yirikwa akwa mkpe.

13 Ma lee, e nwere obi uto, na-egwuri egwu;
igbu ehi na igbu aturu,
iri anụ nakwa inu mmanya.

Unu na-asị, “Ka anyị rienụ, ñuokwanu,
n’ihi na echi ka anyị ga-anwu.”

14 ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile, ekpugheerala m mee ka m
nuru, “N’ezie, agaghị ekpuchiri unu mmehie a ruo ụbọchị unu ga-anwu.”
Ọ bụ ihe Onyenwe anyị, bụ ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru.

15 Otu a ka Onyenwe anyị, bụ ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile,
kwuru:

“Gaa, gwa odozi akụ a bụ Shebna,
nke bụ onye na-elekota ụlọ ukwu eze:

16 Gini ka i na-eme n’ebe a, onye nyekwara gi ikike
na i gwuwaara onwe gi ili n’ebe a,

na-egwuwakwa ili gi n’ebe di elu

na-akaputara onwe gi ebe izuike n’ime nkume ahụ?

17 “Kpachara anya, ONYENWE ANYỊ na-aga ikpata gi aka,
tufuo gi n’ebe di anya, gi dike na nwoke.

18 Ọ ga-afikota gi okirikiri dika bolu,
tufuo gi n’obodo sara mbara.

N’ebe ahụ ka i ga-anọ nwuo,

n’ebe ahụ kwa ka ụgbọala gi nke i ji anya isi
ga-agho ihe ihere nye ezinaulo onyenwe gi.

19 Onyenwe anyị ga-achupukwa gi site n’okwa gi,
na sitekwa n’onodu gi di elu, doda gi n’ala.

20 “N’ubochi ahụ, aga m akpo ohu m, Eliakim, nwa Hilcaya. 21 Aga
m eyikwasị ya uwe oru gi, kekwasikwa ya ihe ike n’ukwu, werekwa ike
ochichi ahụ i nwere na mbu nyefee ya. Ọ ga-abukwara ndi Jerusalem na
ndi Juda nna. 22 Aga m enyefekwa ya n’aka ihe ntughe uzọ nke ulọ Devid.
A ga-emegehe ihe niile o si na a ga-emegehe, mechiekwa ihe niile o si na a
ga-emechi, 23 Aga m eme ka o guzosie ike dika ntu a kpo gidere n’aja ulọ.
Ocheeze ya ga-ewetara ulọ nna ya nsopuru. 24 A ga-ekokwasị ya ebube
nke ezinaulo ya, umu ya na umu umu ya, ihe niile nke di nta, site na ite
na efere, sitekwa n’oba ruo na karama niile.

25 “N’ubochi ahụ,” ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile kwubiri,
“N’oge ahụ, ntu ahụ a kpo gidesiri ike n’aja ulọ ga-apu n’onodu ya, a ga-
akpajipu ya o dapu n’ala. Ibu niile nke kokwasiri n’elu ya ka a ga-egbuda
n’ala.” N’ihi na ONYENWE ANYỊ ekwuola ya.

23

Amuma e buru banyere Taja

1 Nke a bụ amuma megide Taja:

Tienu mkpu akwa, unu ugbo mmiri nke Tashish
n’ihi na e bibiela Taja,

ahapula ya na-enweghi ulo obula maobu onu mmiri mbata.

Ozi erutela ha aka

site n’obodo Saipros.

- 2 Derenụ duu, unu ndị bi n'ala ahụ osimiri gbara gburugburu.
Unu ndị na-azụ ahịa na Saịdọn,
ndị na-ezipụ ụgbọ mmiri na-aga n'osimiri, kwaanụ akwa.
- 3 N'elu otụtụ mmiri dị ukwuu,
ka mkpụrụ ọkụkụ Shihoa si bịa,
owuwe ihe ubi nke Naịl bụ ihe uru ahịa Taịa,
ọ ghọrọ oma ahịa nke mba dị iche iche.
- 4 Ka ihere mee gị, Saịdọn, na gị bụ ebe e wusiri ike nke osimiri,
n'ihị na oke osimiri ekwuola okwu;
“Ime emetụbeghị m, nke m ji amụputa nwa;
o nwebeghị mgbe m ji zuputa ụmụ ndị ikom maọbụ ụmụ ndị inyom
tozuru oke.”
- 5 Mgbe ozi ga-abịara ndị Ijpt,
ha ga-anọ na mwute n'ihị ozi si Taịa.
- 6 Gabiganụ ruo Tashish
tisienụ mkpu akwa ike, unu ndị bi n'ala mmiri gbara gburugburu.
- 7 Nke a ọ bụ obodo ahụ ọñụ na-ejuputa n'ime ya oge niile?
Obodo ahụ dirịla kemgbe oge gara aga?
Nke a ọ bụ ihe fọdurụ n'obodo ahụ
ndị ya na-esi n'ime ya pụọ gaa n'ebe dị anya iwu obodo ọzọ?
- 8 Onye zubere ihe dị otu a megide Taịa,
bụ mba na-ekpube ndị ọzọ okpueze,
mba nke ndị ahịa ya bụ ụmụ eze,
nke ndị ọzụ ahịa ya bụ ndị a na-asọpuru n'ụwa?
- 9 Ọ bụ ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile zubere ya,
n'ihị iweda n'ala mpako na ịma mma ya niile,
na iwetara ndị niile a na-asọpuru n'ụwa nlelị.
- 10 Gaanụ kọọ ala ubi unu dika ha na-eme n'akụkụ Naịl,
unu ụmụada Tashish,
n'ihị na unu enwekwaghị ọñụ mmiri.
- 11 ONYENWE ANYỊ esetipula aka ya n'elu osimiri
mee ka alaeze ha niile maa jijiji.
O nyela iwu banyere Fonisia*
ka e bibie ebe ya niile nke wusiri ike.
- 12 Ọ siri, “Ị gaghị anuri ọñụ ịñụ mmanya n'oke oriri ọzọ,
gị ada Saịdọn na-amaghị nwoke, nke a na-emegbu emegbu.
- “Bilie, gafee garuo Saipros,
ọ buladi n'ebe ahụ, ị gaghị enweta ezumike.”
- 13 Lee anya n'ala ndị Kaldia,
ndị a gupurula ugbo a na mmadu!
Ndị Asiria mere ya
ka ọ buru ebe obibi nye anụ ọhia na-ebi n'ozara.
Ha wuliri ulọ nche ha niile dị elu gburugburu
tikpoọ ebe ya niile e wusiri ike,
mee ha ka ha togboro n'efu ghoọ mkpọmkpọ ebe.
- 14 Tienụ mkpu akwa, unu ụgbọ mmiri Tashish niile dị n'oke osimiri,

* 23:11 23:11 Ya bụ, Kenan

n'ihhi na e mebiela ebe unu niile e wusiri ike.

¹⁵ A gaghị echeta Taja ọzọ, tutu iri afọ asaa agafee, nke bụ ogologo ụbọchị ndụ onye eze. Mgbe oge ahụ zuru, Taja ga-adịkwa ka nwanyị akwuna e jiri roọ abụ dī otu a:

¹⁶ “Welite ụbọ akwara, jegharịa n’ime obodo,
gị nwanyị akwuna e chefuru echefu;
kpọzie ụbọ gị nke oma, bụọ otutu abụ,
ka e si otu a mee ka ị bụrụ onye e chetara echeta.”

¹⁷ E, mgbe iri afọ asaa gasiri, ONYENWE ANYI ga-eleta Taja. O ga-alaghachi n’orụ ya dika nwanyị akwuna, ya na alaeze niile dī n’ihu elu ụwa niile.

¹⁸ Ma uru ahia ya niile, na ego niile o kpatara site n’izu ahia ka o ga-edo nsọ nye ONYENWE ANYI. Ha agaghị edokokwa ha n’otu ebe izo ha, kama uru ahia ha niile ga-adiri ndi niile na-ebi ezi ndu n’ihu ONYENWE ANYI. Ha ga-ejikwa ego ahụ zuo ihe oriri na uwe dī mma.

24

Mbibi ONYENWE ANYI ga-ebibi ụwa

¹ Lee, na ONYENWE ANYI na-aga igba ụwa otọ.

O na-aga ime ka o togboro n’efu.

O na-aga ibibicha ihe dī n’elu ụwa,
mee ka ndi bi n’ime ya gbasasịa.

² Otu ihe ahụ ka o ga-eme mmadu niile,
nye ndi nchujaja ma ndi mmadu,
nye umuodibo na ndi nwe ha,
nye ndi odibo nwanyị, na nne ha ukwu,
nye ndi na-azu ihe a na-ere ere, na ndi na-ere ihe orire;
nye ndi na-ebinye ego, na ndi a na-ebinye ego;
nye ndi ji ugwo, na ndi e ji ugwo.

³ O nweghi onye o ga-ahapu.

A ga-agba ala ahụ otọ kwakoro ihe niile dī n’ime ya.

Nke a ka ONYENWE ANYI kwuru.

⁴ Ala atakochaala, ma kponwuo.

Uwa ahujuola anya ma kponwuo.

Eluigwe na n’uwa so na-ahujukwa anya.

⁵ Uwa bu ihe e meruru emeru site na ndi ya;

ha enupula isi n’iwu niile,

ha agbanweela ukpuru ya,
mebie ogbugba ndu ebighi ebi ahụ.

⁶ Ya mere, obubu onu na-eripia uwa;

ndi bi n’ime ya aghaghị inatakwa ikpe omuma ha.

Ya mere ndi niile bi n’uwa na-ere oku,

o bukwa naani mmadu ole na ole foduru.

⁷ Mmanya ohuru atakorola, osisi vaini akponwuokwala,

n’ihhi ya, ndi ahụ niile onu na-ejuputa n’obi ha na-asu ude.

⁸ Egwu utu niile akwusila,

mkpotu nke ndi na-eri oriri dī iche iche akwusila.

Uda obi utu nke ubo akwara adighikwa.

⁹ Abụ obi utu nke ya na mmanya na-eso adighikwa;

mmanya dī ike na-akuzi ilu n’onu ndi na-anu ya.

¹⁰ Obodo atogborola n’efu;

- a kpochichaala ọnu ụzọ e si abata ụlọ ndị mmadụ ka onye ọbụla ghara inwe ike ịbata.
- 11 Igwe ndị mmadụ nọ n'okporoụzọ na-eti mkpu n'ihị na mmanya adighikwa.
 Ọnu adighikwa,
 otu a, ewezugakwala obi uto site n'ụwa.
- 12 Obodo ahụ aghoala mkpọmkpọ ebe,
 e tikpoala ọnu ụzọ ya niile.
- 13 Otu a ka ọ ga-adị n'ụwa niile,
 nakwa n'etiti mba niile,
 dika mgbe a na-etitusi mkpuru dī n'elu osisi oliv,
 maobu mgbe ahapuru ụfodu mkpuru grepu n'elu osisi mgbe a
 ghochasiri ihe ubi.
- 14 Ma ndi niile foduru ga-eti mkpu onu;
 ndi no n'odida anyanwu ga-eto idi ebube nke ONYENWE ANYI.
- 15 Ndi no n'owuwa anyanwu ga-enye ONYENWE ANYI otuto.
 Ndi bi n'ala nta niile osimiri gbara gburugburu
 ga-ebuli aha ONYENWE ANYI, Chineke Izrel elu.
- 16 Anyi ga-anu abu oma di iche iche site na nsotu uwa.
 Ha ga-abu abu na-asi, "Otuto diri Onye ezi omume ahụ."

Ma n'ezie, o nweghi olileanya diiri m. "Lee ka anu ahụ m si na-akponwu!
 Ahuhu diri m!

N'ihị na ndi ahụ na-ekwesighi ntukwasị obi ereela anyi.
 Akpiri ego ha ka ha ji refuo anyi."

- 17 Ihe egwu, na olulu, na igbudu nke onye na-esi onya di na-eche unu,
 unu ndi niile bi n'ụwa.
- 18 Onye ọbụla n'ime unu nke gbara oso n'ihị ihe egwu
 ga-adaba n'olulu;
 onye ọbụla sitekwara n'olulu riputa
 ga-azonye ukwu ya n'onya.

N'ihị na mmiri nke ịla n'iyi esitela na mbara eluigwe na-ezokwasị unu.
 Ntoala uwa na-amakwa jijiji.

- 19 Uwa adapiasiala;
 uwa agbawasiala;
 e jirila oke ike nugharia uwa.
- 20 Uwa ga-adagbuhari dika onye mmanya na-egbu.
 O ga-anaghari dika osisi nke oke ifufe na-efeghari.
 O daala, o pughikwa ibili ozo,
 n'ihị na njehie ya di arọ na-anyidakwa ya.

- 21 N'ubochi ahụ,
 ONYENWE ANYI ga-ata ike usuu niile di n'eluigwe ahuhu.
 O ga-atakwa ndi eze niile n'ụwa ahuhu.
- 22 A ga-achikota ha dika ndi mkporo,
 kpochiekwa ha n'ulo mkporo
 n'ebe ahụ ka ha ga-anogide,
 tutu ruo mgbe a ga-ekpe ha ikpe.
- 23 Onwa ga-ada mba,
 anwu ka ihere ga-eme;

n'ihì na ONYENWE ANYÌ, Onye pụrụ ime ihe niile, ga-achị
n'ugwu Zayọn nakwa n'ime Jerusalem,
ọ ga-eji oke ebube chịa n'ihu ndị okenye ya.

25

Toonu ONYENWE ANYÌ

- ¹ O ONYENWE ANYÌ, ị bụ Chineke m;
aga m ebuli gị elu, nye aha gị otuto,
n'ihì na site na ntụkwasi obi zuruoke,
ị ruọla otutu ihe ịribama,
nke ị turu atumatu ha siteri n'oge gara aga.
- ² N'ihì na ị meela ka obodo ghoọ mkpọmkpọ ebe;
mee ka obodo e wusiri ike ghoọ ebe dakporo adakpo;
meekwa ka ebe siri ike nke ndi mba ozo ghoọ ebe obodo na-adighizi,
agaghị ewukwa ya ruo mgbe ebighi ebi.
- ³ N'ihì nke a, ndi niile di ike ga-asopuru gi.
Obodo ndi ahụ na-emenye ndi mba ozo egwu ga-atu gi egwu.
- ⁴ N'ihì na ị buuru onye na-enweghi ike ebe mgbaba;
ị bukwara ndi ogbenye ebe mgbaba n'oge mkpa ha,
ebe nchebe siri ike n'oge oke mmiri ozuzo,
na ndo n'oge okpomoku.
- N'ihì na nkuume nke ndi na-adighi emere mmadu ebere
di ka oke mmiri ozuzo nke na-amakwasi mgbidi,
⁵ dikwa ka okpomoku nke na-adi n'ozara.
- Ị na-eme ka mkpotu nke ndi mba ozo kwusi,
dika ndo nke igwe ojii na-eweta si eme ka okpomoku dajuo,
otu a ka abu oma nke ndi na-adighi eme ebere si kwusi.
- ⁶ N'elu ugwu a, ka ONYENWE ANYÌ, Onye pụrụ ime ihe niile
ga-anọ kwadooro uwa niile oke oriri.
Ọ ga-abu oke oriri nke ga-adiri ndi niile.
Oke oriri nke ezi anu na mmanya di mma ga-adi.
- ⁷ N'elu ugwu a, ka ọ ga-ewepu ihe ndi ahụ niile na-eweta ihu mgbaru,
nke di ka akwa e ji kpuchie mmadu niile,
nke kpuchikwara ihu ndi mba niile.
⁸ Ọ ga-elomi onwu ruo mgbe ebighi ebi.
Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYÌ ga-ehicha anya mmiri niile
site n'ihu mmadu niile,
ọ ga-ewezuga ihe ita uta* niile
dakwasiri ndi ya site n'ụwa niile.
ONYENWE ANYÌ ekwuola ya.
- ⁹ N'ubochi ahụ, ndi mmadu ga-asi,
"Nke a bu Chineke anyi n'ezie,
anyi tukwasiri ya obi, ọ zoputakwara anyi.
Nke a bu ONYENWE ANYÌ ahụ, anyi tukwasiri ya obi,
ka anyi nwee onu ma nuriakwa na nzoputa ya."
- ¹⁰ N'ihì na aka ONYENWE ANYÌ ga-adigide n'elu ugwu a,
ma a ga-azoto ndi Moab n'onodu ha,
dika esi azoda ahia di n'okpuru ukwu mmadu.

* 25:8 25:8 Maobu, Ihe ihere

- 11 Ha ga-agbasa aka ha abụọ n'ime ya,
 dika onye na-egwu mmiri si agbasapụ aka ya,
 ma Chineke ga-eweda mpako ha niile,
 n'agbanyeghi orụ aghughọ niile nke aka ha.
- 12 Ọ ga-akwatu mgbidi gi niile di elu nke e wusiri ike,
 mee ka ha daruo ala,
 ọ ga-eme ka ha daruo ala,
 ruo mgbe ha ghorọ uzuzu.

26

Abụ Otuto

- 1 N'ubochi ahụ, a ga-abụ abụ a n'ala Juda niile:
 Anyị nwere obodo e wusiri ike.
 Chineke na-eme ka mgbidi ya
 na ebe ya niile e wusiri ike buru nzoputa nye anyị.
- 2 Meghee uzọ ama niile,
 ka mba ndi ahụ na-eme ezi omume bata,
 e, bu mba ahụ kwesiri ntukwasị obi.
- 3 I na-eme ka ndi niile echiche uche ha guzosiri ike
 nwee udo zuruoke,
 n'ihhi na ọ bu na gi ka ha na-atukwasị obi ha.
- 4 Tukwasị ONYENWE ANYI Chineke obi mgbe niile,
 n'ihhi na ONYENWE ANYI Chineke bu oke nkume nke mgbe ebighi ebi.
- 5 Ndi na-akpa nganga ka ọ na-ewedata ala,
 na-emekwa ka obodo na-anyanya isi kpoọ onu n'ala.
 Mgbidi ya
 ka ọ na-eme ka ọ daruo ala.
- 6 Ọ na-enyefe obodo ahụ
 n'aka ndi a na-emegbu emegbu,
 na n'aka ndi ogbenye ka ha zotoọ ya ukwu.
- 7 Uzọ nke onye ezi omume ha n'otu,
 gi, Onye ziri ezi, na-eme ka okporuzo ndi ezi omume di larii.
- 8 E, ONYENWE ANYI, anyi na-aga n'uzo nke ikpe gi niile,
 na-ele anyanya gi.
 Aha gi na ihe niile e ji mara gi
 bu ihe na-agusi obi anyi agu ike.
- 9 Abali niile ka obi m na-achosi gi ike,
 n'ututu eji m mmuo m niile na-achosi gi ike,
 n'ihhi na ọ bu naani mgbe i biara kpee uwa ikpe
 ka mmadu ga-esi n'ajo omume tugharia ime ezi ihe.
- 10 Obi ebere gi n'ebe ndi na-emebi iwu no
 adighi eme ka ha gbanwee.
 Ọ buladi n'ala a, ebe ndi ezi omume bi, ha na-anogide na-eme ihe ojoo.
 Ha adighi echeta idi ukwu gi, ONYENWE ANYI.
- 11 ONYENWE ANYI ebuliela aka ya elu,
 ha adighi ahụ ya.
 Gosi ha ekworo gi banyere ndi gi, ka e si otu a mee ka ihere mee ha.
 E, ka oku ahụ i kwadooro ndi iro gi rechapu ha.
- 12 ONYENWE ANYI, i na-enye anyi udo;
 n'ihhi na ihe niile anyi nwere sitere n'aka gi.

- 13 O, ONYENWE ANYỊ Chineke anyị, ọ dị mgbe anyị nọ n'okpuru ọchịchị ndi
 ọzọ dị iche iche,
 ma ugbo a, ọ bụ naanị aha gị ka anyị na-efe.
- 14 Ndi niile anyị fere na mbụ anwuchaala; ha adighikwa ndu;
 mmuọ ha agakwaghị aloghachi ọzọ.
 N'ihị na ị tara ha ahụhụ, laa ha n'iyi;
 e chefukwaala ha.
- 15 I meela ka mba a dị ukwuu, ONYENWE ANYỊ;
 i meela ka mba a saa mbara.
 I wetarala onwe gị nsopuru,
 i meela ka oke ala ahụ niile gbatia.
- 16 ONYENWE ANYỊ, n'ime mkpagbu ha, ha gbakwutere gị.
 Mgbe iwe gị biakwasiri ha,
 ọ bụ olu dị nta ka ha ji kpeere gị ekpere.
- 17 Gị, ONYENWE ANYỊ, emeela ka anyị kwaa akwa,
 di ka nwanyị ime na-eme si ata ikikere eze na akwa akwa n'ihị ihe
 mgbu.
 Otu a ka anyị nọ n'ihu gị.
- 18 Anyị anọla onodu ihe mgbu, na ita ikikere eze,
 ma o nweghi ihe oma anyị nwetara n'ime ya.
 Mgbali anyị niile emeghi ka nzoputa rute uwa aka.
 O nwekwaghi ihe nwere isi anyị ruputara.
- 19 Ma ndi gị niile nwuru anwu ga-adi ndu, O ONYENWE ANYỊ.
 Ozu ha ga-esite n'onwu bilie.
 Unu ndi niile bi n'aja
 tetanu ma tie mkpu onu.
 N'ihị na igirigi gị di ka igirigi nke ututu,
 ala ga-amuputakwa ndi ya niile nwuru anwu.
- 20 Baanu n'ulo, ndi m,
 kpochienu uzọ unu!
 Zoonu onwe unu naanị nwa oge nta,
 tutu ruo mgbe iwe Chineke ga-agabiga.
- 21 Lee anya! ONYENWE ANYỊ si n'ebe obibi ya
 na-abia ikpe ndi bi n'uwa ikpe n'ihị mmehie ha niile.
 Uwa ga-ekpughepu gosi obara niile a wusiri n'elu ya,
 ọ gaghị ezokwa ndi niile e gburu lie n'ime ya.

27

Mgbaputa diri Izrel

- 1 N'ubochi ahụ,
 ONYENWE ANYỊ ga-eji mma agha ya
 iwe ya, di ukwuu dikwa ezigbo ike,
 taa agwo ahụ na-akpu akpu bu Leviatan ahuhu.
 Leviatan bu agwo mgbako ahụ;
 ọ ga-egbukwa nnukwu anu ojojo ahụ nke bi na mmiri.
- 2 N'ubochi ahụ,
 abụ a ga-adi n'onu ha, abụ ha ga-abu banyere ubi vaini nke na-amị ezi
 mkpuru.
- 3 "Mụ onwe m bu ONYENWE ANYỊ na-elekota ya,

ana m agba ya mmiri ụbọchị niile,
na-eche ya nche ehie na abali.

Ka onye ọbụla ghara iji ihe ọjọọ leta ya.

⁴ Adighi m ewekwa iwe.

Ọ buru na ọ bu naani ogwu na uke na-echere m aka mgba,
aga m ebili buso ha agha,
aga m esurekwa ha oku.

⁵ Ma ọ bughị otu a, ka ha biakwute m maka nchekwa,
ha bia ka mụ na ha mee udo.
E, ha bia ka mụ na ha mee udo.”

⁶ N'ụbọchị ndi na-abia, Jekob ga-agba mgborogwu.
Izrel ga-agbawa okoko dika osisi, maakwa ifuru,
jirikwa mkpuru mejuputa uwa niile.

⁷ ONYENWE ANYI atabeghi Izrel ahuhu
dika o si taa ndi iro ya.

O mebekwaghi ka e gbuo ndi ya
di ka e si gbuo ndi iro ha.

⁸ ONYENWE ANYI tara ndi ya ahuhu, mee ka a doro ha n'agha ma buru ha
gaa mba ozọ.

Ọ bu ifufe ọjọọ nke si n'owuwa anyanwu
ka o ji bupu ha.

⁹ Ọ bu n'uzo di otu a ka a ga-esi bupu ikpe omuma diri Jekob,
nke a bukwa iju eju nke mkpuru e ji wezuga mmehie ya:
Mgbe ha gweriri nkume niile ha ji wuo ebe ichu aja arusi ha
dika ntụ,

mgbe ha wezugara ogidi arusi Ashera,
na ebe ichu aja ihe nsure oku na-esi isi utu niile.

¹⁰ Obodo ahụ e wusiri ike adakposiala.
Ọ ghoala ozara nke ndi mmadu na-ebighi n'ime ya.

Ọ ghookwala ebe umu ehi na-akpa nri,
ebe ha na-amakpu na-ezu ike.

Ha ga-atacha ahija di n'alaka osisi.

¹¹ Mgbe alaka osisi ndi ahụ kponwuru daa,
umu nwanyi ga-abia chikotaa ha were ha kwanye oku.

N'ihia na ndi a bu ndi na-enweghi nghota.

Ọ bu nke a mere Onye kere ha adighi emere ha ebere.

Onye ahụ kpuru ha agakwaghi egosi ha obi ebere.

¹² N'ụbọchị ahụ, ONYENWE ANYI ga-ahocha site n'ebe mmiri na-eru eru
Yufretis ruo na Wadi nke Ijipt, ma gi, bu Izrel ka a ga-achikota otu n'otu.

¹³ N'ụbọchị ahụ, opi ike ga-ada. Ndi ahụ na-ala n'iyi n'Asiria na ndi ahụ
e mere ka ha gaa biri n'Ijipt dika ndi mba ozọ ga-abia fee ONYENWE ANYI
ofufe n'ugwu nsọ ya di na Jerusalem.

28

Ahuhu diri ndisi Ifrem na Juda

¹ Ahuhu ga-adiri okpueze okoko* ohia ahụ, nke bu mpako Ifrem,
obodo ahụ ndi ya na-anubiga mmanya oke ji anya isi.

Obodo ahụ e wukwasiri na mbara ala ndagwurugwu mara mma.

* **28:1** 28:1 Okpueze okoko n'ebe a, na-ekwu banyere obodo Sameria.

- Obodo ahụ ịma mma ya na-ada dika okoko osisi e kpukwasiri ndi ndu ya mmanya na-egbu n'isi.
- ² Lee, Onyenwe anyi nwere otu onye di ike,† onye nwekwara ume, dika oke mmiri ozuzu nke akummiri igwe na dika oke ifufe na-eweta mbibi, dika oke mmiri ozuzo na-erubiga oke na dika oke mmiri ozuzo bu idee mmiri ji ike ekwo, o ga-eji ike tupu ya n'ala.
- ³ Okpueze okoko osisi, bu mpako nke ndi Ifrem na-anubiga mmanya oke, ga-abu ihe a ga-azotokwa n'okpuru ukwu.
- ⁴ Okoko ohia nke na-akponwu akponwu, nke bu ebube ima mma ya, nke di n'isi ndagwurugwu na-emeputa ihe, ga-adị ka mkpuru fig chara tupu oge owuwe ihe ubi eruo, nke mgbe onye obula huru ha na-ewere ha n'aka, tinye n'onu ya, loo ha.
- ⁵ N'ubochi ahụ, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile n'onwe ya, ga-aghoru ndi ya foduru n'ala ahụ okpueze mara mma, o ga-aghokwara ha okoko mara mma.
- ⁶ O ga-abu mmuo nke ikpe ziri ezi nye ndi ikpe. O ga-abukwa ike nye ndi na-achughachi ndi iro azu n'onu uzọ ama.
- ⁷ Ndi a kwa na-adagharị site na mmanya sitekwa n'ihe onunu na-aba n'anya. Ndi nchujaja na ndi amuma na-adagharị site na ihe onunu na-aba n'anya, mmanya emeela na ha amakwaghị ihe ha na-eme; ha na-adagharị site n'ihe onunu na-aba n'anya ha na-adagharị mgbe ha na-ahụ ohu di iche iche, ha na-asọ ngongọ mgbe ha n'ekpe ikpe.
- ⁸ N'ihị na tebul ha niile juputara n'ihe ogbugbo ruru unyi. O nwekwaghị ebe di ocha.
- ⁹ "O bu onye ka o na-achọ ikuziri ihe? O bu onye ka o na-achọ ka o ghotu ozi ya? O bu umunta ndi a kwusiri inu mmiri ara, bu ndi a ka napuru ara?"
- ¹⁰ N'ihị na o na-agbalị izi anyi ihe dika e si dee ya, ahiri ime nke a, n'ahiri ime nke ozọ, n'usoro tukwasi n'usoro, nwantinti n'ebe a, nwantinti n'ebe ahụ."
- ¹¹ N'ezie, Chineke ga-eji ndi na-asu asusu unu na-amaghị zi unu ihe.
- ¹² N'ihị na o gwara unu okwu si, "Lee, nke a bu ebe izuika ahụ, ebe onye ike gwuru nwere ike ino zuru ike; nke a bu ebe igbaume ahụ." Ma ha juru ige ya nti.

† 28:2 28:2 N'ebe a otu onye ahụ di ike bu eze ndi Asirja.

13 O bu n'ihì ya ka e ji na-ezi unu okwu ONYENWE ANYÌ
 n'ahiri n'ahiri,
 n'usoro n'usoro;
 nwantinti n'ebe a, nwantinti n'ebe ahụ,
 ka unu gaa sọọ ngongọ dalaa azụ,
 ka unu buru ndi e tihara ahụ, ndi onya mara, ndi e jidekwara.

14 N'ihì nke a, nurunu okwu ONYENWE ANYÌ, unu ndi na-akwa emo,
 ndi ochichi Jerusalem di n'aka.

15 N'ihì na unu ekwuola si, "Anyi na onwu agbaala ndu,
 anyi na ala mmuo enwekookwala otu mkpebi.

Mgbe ila n'iyi ahụ di ukwu ga-esi n'ebe anyi no gafee,
 o gaghị erute anyi,

n'ihì na anyi emeela ka okwu ugha buru ebe mgbaba anyi;
 o bukwa n'ime okwu ugha ka anyi na-ezo onwe anyi."

16 Ma otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYÌ siri,
 "Lee, ana m atogbo na Zayon otu nkume, nke anwaputarala.

Nkume nkuku di oke onuahia, n'ihì ntala siri ike.‡
 Onye nke kweere na ya

egwu agaghị ejide ya.§

17 Ikpe ziri ezi ga-abu eriri otutu nke ji atụ ihe,
 ezi omume ga-abukwa ihe itụ mgbidi;

akummiri nke oke mmiri ozuzo, ga-ekpochapu ebe mgbaba unu, okwu
 ugha unu,

mmiri ga-etojukwa n'ebe nzuzo unu.

18 Mgbe ahụ, a ga-akagbu ogbugba ndu ahụ unu na onwu gbara;
 mkpebi unu na ala mmuo agaghị eguzokwa.

Mgbe oke ila n'iyi ahụ si n'ebe unu no na-agafe,
 o ga-azoda unu.

19 Mgbe obula o si n'ebe unu no na-agafe, o ga-eburu unu,
 maobu n'ututu, ehie, maobu n'abali,
 oge niile, mgbe mgbe."

Mgbe ahụ, obi unu ga-aghota okwu Chineke;
 o ga-ewetara unu ahụ ima jijiji.

20 Ihe ndina di mkpumkpu, mmadu enweghi ike esetipu onwe ya n'elu ya;
 akwa mkpuchi di oke warawara, mmadu enweghi ike iji ya fuchizie
 ahụ nke oma.

21 ONYENWE ANYÌ ga-ebili dika o mere n'ugwu Perazim,
 o ga-akpali onwe ya dika o mekwara na Ndagwurugwu Gibion,

iru oru ya, oru ya nke di ike n'ikowa,
 na iruzu oru ya, udi nke a na-atughi anya ya.

22 Ugbu a, ya mere, kwusinu ikwa emo,
 ka a ghara ime ka ahuhu unu di ukwu kari.

N'ihì na Onyenwe anyi, ONYENWE ANYÌ, Onye puru ime ihe niile
 agwala m na o kpebiela ila unu n'iyi.

23 Geenu nti, nurunu olu m,
 naanu nti n'ihe m na-agwa unu.

‡ 28:16 28:16 Onye obula na-ewukwasị ndu ya n'elu ya agaghị enwe ihe egwu obula; § 28:16
 28:16 Agaghị eme osiso laghachi azu.

- 24 Ọ bụ ụbọchị niile ka onye ọrụ ubi na-akọ ala ubi ya hapụ ikunye ya mkpuru?
 Ọ bụ mgbe niile ka ọ na-egwuze ala ubi ya ime ka ọ dị larii, ma ọ gaghi akunye ya mkpuru ọbula?
- 25 Mgbe o gwuzesiri ya,
 ọ naghị aghasa mkpuru karawe, ghasaakwa kumin?
 Ọ bụ na ọ naghị akunye ọka wiiti n'ahiri nke ya,
 ọka bali n'ebe o kwesiri,
 na spelti n'ebe o kwesiri?
- 26 Ọ maara ihe o kwesiri ime,
 n'ihhi na Chineke na-ezi ụzọ ziri ezi.
- 27 N'ihhi na ejighi igwe eji azocha mkpuru ọka etichaputa mkpuru karawe,
 maobu kporee ukwu igwe* n'elu kumin,
 kama ọ bụ mporo ka e ji etichaputa kumin,
 werekwa osisi nta kwesiri ekwesi kuputa karawe.
- 28 A na-akwo ọka e ji eme achicha akwo,
 ọ bughị ruo mgbe ebighi ebi ka a na-anogide na-etichaputa ya.
 E nwere ike jiri ukwu igwe ugboala inyinya na-adokpu zochaa ha,
 ma ọ bughị ka a kwopiasia mkpuru ha.
- 29 Ihe ndi a niile na-esite n'aka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-abia,
 onye nzube ya di itunanya,
 onye amamihe ya di ebube.

29

Ahuhu diri obodo Devid

- 1 Ahuhu ga-adiri gi, gi bu Ariel, Ariel,*
 gi obodo ebe Devid bi.
 Gbakonyenu otu afo n'afọ ozo
 nke unu ga-eji rie oriri, mee mmemme.
- 2 Ma aga m akpagbu Ariel,
 ọ ga-eru uju, ma bee akwa,
 ọ ga-adi ka ala ebe ichu aja.
- 3 Aga m ama ulo ikwu m n'akuku gi niile gburugburu,
 aga m eji otutu ulo elu gba gi gburugburu
 dokwaa ihe nnochibido m niile megide gi.
- 4 N'onodu mweda n'ala, i ga-ekwu okwu site n'ala,
 okwu onu gi ga-esikwa n'uzuzu puta.
 Olu gi ga-ada ka nke onye mmuo site n'ala,
 ọ bu site n'uzuzu ka okwu onu gi na-ada ntakiri ntakiri ga-esi puta.
- 5 Ma igwe ndi iro gi† ga-agho ntu,
 igwe ndi na-adighi eme obi ebere ga-adikwa ka igbugbo ọka nke ifufe
 na-ebufu.
 Mgbe ahụ, na mberede,
 6 mu onwe m, bu ONYENWE ANYI,
 Onye puru ime ihe niile, ga-eji egbe eluigwe na ala oma jijiji
 na oke ifufe na oke uzu, na oku na-erepia erepia, biakwute ha.

* 28:27 28:27 Lit. wiju * 29:1 29:1 Nke a bu aha ozo e ji mara Jerusalem. † 29:5 29:5 Ya bu, ndi ala ozo na-emegide gi

- 7 Mba niile ahụ, ndị na-ebuso Ariel agha,
bụ ndị na-ebuso ya na ebe ya e wusiri ike agha,
ga-efu dika nrọ,
onye na-arahụ ụra n'abalị rọrọ.
- 8 Dika mgbe onye agụụ na-agụ, nke na-arọ nrọ ebe ọ na-eri nri,
ma agụụ nọkwa na-agụ ya mgbe o si n'ura teta.
Dika onye agụụ mmiri na-agụ, nke nọ na nrọ hụ mmiri ọ na-anụ,
ma teta n'ura chọputa na akpịrị na-akposị ya nkụ ike, na-adakwa mba.
E, otu a ka ọ ga-adi
mgbe igwe ndị agha mba ahụ niile ga-ebuso ugwu Zayon agha.
- 9 Ka ọ gbagwojuo unu anya. Ka o jukwa unu anya.
Kpuonu onwe unu isi ka unu ghara ihu ụzọ.
Nagharianu ma ọ bughị site na mmanya unu nuru,
soonu ngongo ma ọ bughị site na mmanya na-aba n'anya.
- 10 N'ihia na ONYENWE ANYI awukwasila unu mmuo nke oke ura.
O mechela anya ndi amuma unu niile,
kpuchie isi ndi niile na-ahu ohu.
- 11 Ihe ndi a niile na-aga ime n'oge di n'ihu dika akwukwo a kara akara.
Mgbe e weere ya nye onye ma akwukwo ka ọ guo, ọ ga-asị, "Enweghi m
ike, n'ihia na a kaala ya akara." 12 Mgbe e weere ya nye onye na-amaghi
akwukwo, ọ ga-asị, "Ewela iwe, amaghi m agụ."
- 13 Onyenwe anyi siri,
"Ndi a ji onu ha na-abia m nso,
ha ji egbugbere onu ha na-asopuru m,
ma obi ha di anya n'ebe m no.
Ofufe ha na-efe m, bu nke
gbadoro ukwu n'ihe mmadu nyere n'iwu, bukwa nke a kuziiri ha.
- 14 Ya mere, otu ugboro ozo, aga m eme ndi a ihe oke iju anya
jiri ihe itunanya tukwasị n'elu ihe itunanya,
amamihe nke ndi maara ihe ga-ala n'iyi,
nghota nke ndi nwere nghota ga-agba barij."
- 15 Ahuhu ga-adiri ndi na-eche
na ha na-ezonari Onyenwe anyi nzube ha,
ndi na-agbalisi ike ime ihe ha zubere na nzuzo, ma na-asirita onwe ha,
"Chineke agaghi ahụ anyi. O maghi ihe anyi na-eme!"
- 16 Lee ka unu si ekpu ihe ihu n'ala,‡
ka a ga-asị na okpu ite di ka uru e ji akpu ite.
Ihe mmadu kpuru o nwere ike itughari gwa onye kpuru ya, si,
"I kpughi m"?
- Ka ite o nwere ike i si okpu ite,
"I ghotaghi ihe obula"?
- 17 Mgbe na-adighi anya ọ bu na Lebanon agaghi agho ala ubi na-emeputa
ihe,
ala ubi ahụ na-emeputa ihe ga-adikwa ka oke ohia?
- 18 N'ubochi ahụ, ndi nti chiri ga-anu ihe a na-aguputa site n'akwukwo
ahụ,
ndi isi, ndi ahụ naara ejeghari n'ochichiri ga-emeghe anya ha,
hukwa uzọ ozo.

‡ 29:16 29:16 Ka unu si buru ndi nzuzu

- 19 Ndi di umeala n'obi, na ndi ogbenye n'etiti ndi mmadu ga-achota onu na obi utu
nke ONYENWE ANYI Onye di nsu nke Izrel na-enye.
- 20 Ndi na-adighi enwe obi ebere agaghi adikwa;
ndi niile na-akwa emo agaghi adikwa,
ndi niile echiche ha bu ime ajo ihe ka a ga-ebipu ndu ha,
- 21 bu ndi ahụ na-eme ka e site n'okwu onu ha mee onye ozu onye ikpe mara,
ndi na-eme ka onye na-ekpechite onu onye a na-emegbu emegbu maa n'onya,
ndi na-eji igba akaebe ugha mee ka ikpe ziri ezi hapu irute ndi ezi omume aka.
- 22 Ya mere, nke a bu ihe ONYENWE ANYI onye gbaputara Ebrahim na-agwa ulu Jekob,
"Ndi m, a gaghị emekwa ka ihere mee unu ozu.
Ihu unu agaghị agbarukwa ozu.
- 23 Mgbe ha huru umu ha,
bu oru aka m abuo, n'etiti ha,
ha ga-edo aha m nsu,
ha ga-ekwuputa, nabatakwa idi nsu nke Onye nsu Jekob,
ha ga-eguzokwa n'ihu Chineke Izrel n'egwu na n'ima jijiji.
- 24 Ndi na-akpafu n'ime mmuo ha ga-enweta nghota,
ndi ntamu ga-achokwa ka ha muta ihe."

30

Ahuhu diri mba na-eme isiike

- 1 "Ahuhu ga-adiri umu ndi nnupu isi,"*
otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara,
"bu ndi na-agbaso nzube nke na-esiteghi n'aka m,
ndi ha na ndi ozu na-agba ndu nke Mmuo m na-anabataghi,
si otu a na-eme ka mmehie na-aba uba n'elu mmehie.
- 2 Ndi na-aga Ijipt icho enyemaka
ma ha ajutaghi ase site n'aka m.
Ndi were obi ha tukwasị na Fero maka nchebe,
chosiekwa ike ime Ijipt ebe mgbaba.
- 3 Ma nchekwa Fero ga-aghoru unu ihe ihere,
ndo ndi Ijipt ga-etinye unu n'onodu mweda n'ala.
- 4 O bu ezie na ha nwere ndi ozi na Zoan
ndi nnochị anya ha erutekwala Hans,
- 5 ihere ga-eme onye obula
n'ihị ndi na-abaghi uru nye ha,
ndi na-abughi ihe inyeaka maobu ihe iba uru,
kama naani ihe ihere na ita uta."
- 6 Amuma banyere umu anumanu bi na Negev.
N'ala ahuhu na mkpagbu,
nke odum na nne odum,
nke ajuala na agwo ojoo na-efe ka oku,
ndi nnochite anya obodo na-ebu aku ha niile n'elu inyinya ibu,
na-ebukwa akunuba ha di oke onuahia n'elu inyinya kamel,
na-agakwuru mba ahu na-abaghi uru,

* 30:1 30:1 Nke a bu n'ihị mmekorita ha na ndi Ijipt 2Ez 18:21.

7 bu Ijipt, ndi inyeaka ha na-enye enweghi isi.
N'ihhi nke a, ana m agụ ya
Rehab, onye na-enweghi ihe o na-arụ.

8 Gaa ugbo a, dekwasiri ha ya n'elu mbadamba nkume,
detuokwa ha n'ime akwukwo,
ka o diri maka ubochi na-abia
dika ihe akaebe ruo mgbe ebighi ebi.

9 N'ihhi na ndi a bu ndi na-enupu isi, umu aghugho
ndi kpachara anya ju inabata ozizi ONYENWE ANYI na-ezi.

10 Ha na-agwa ndi ohu uzọ,
"Unu ahukwala ohu, o zuola,"

ma sikwa ndi amuma,
"Mechienu onu! Unu ahutakwarala anyi ihe ziri ezi n'ohu unu.
Gwanu anyi ihe na-atọ uto na ntị,
buonu amuma nduhie.

11 Unu na-anochiri anyi uzọ,
nyenu anyi ohere.

Anyi achokwaghi inu ihe obula
banyere onye ahụ unu na-akpo Onye di nsọ nke Izrel."

12 Ya mere, ihe a ka Onye di nsọ nke Izrel na-ekwu,
"N'ihhi na unu kporo okwu m na-agwa unu asi,
ma dabere na mmegbu
na-atukwasikwa obi unu n'aghugho,

13 mmehie a ga-aghoro unu
ihe dika mgbidi di elu, nke gbawara agbawa,
nke ga-ada na mberede, n'otu ntabi anya.

14 O ga-etipiasa dika ite aja,
nke etipiarara na-enweghi obi ebere,
nke a na-enweghi ike ichota mpekele ejuju obula n'etiti ya,
iji guta oku site na-ekwu,
maobu kuputa mmiri site n'ite."

15 N'ihhi na otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI bu Onye
nsọ nke Izrel siri,

"O bu na ncheghari na izuika ka a ga-azoputa unu,
na ino juu na ntukwasia obi ka idi ike unu ga-adi,
ma unu ekweghi na nke obula.

16 Kama unu na-asi, 'Anyi ga-arikwasia n'elu inyinya gbapu.'
E, unu ga-agba oso n'ezie.

Unu siri, 'Anyi ga-arikwasia n'inyinya ndi na-eke oso.'
Ya mere, ndi ga-achụ unu ga-adi ngwa.

17 Otu onye n'ime ndi iro unu
ga-achụ puku mmadu n'ime unu oso.

Mmadu ise si n'ime ha
ezuola ichusasi unu,
ruo mgbe unu ga-adi
ka osisi a manyere okoloto debe n'elu ugwu,
e, ka okoloto a hapuru n'elu ugwu nta."

18 Ma ONYENWE ANYI nokwa na-echere ka unu biakwute ya,
ka o gosi unu ihunanya ya.

O jikeere imere unu ebere, n'ihì na ONYENWE ANYÌ bụ Chineke na-ekpe ikpe ziri ezi.

Ngozi na-adikwara ndi niile na-ele anya inyeaka ya.

¹⁹ Unu ndi Zayon ndi bi na Jerusalem, ndi nke m, unu agaghi ebekwa akwa ozo, n'ihì na Onyenwe anyi bu onye obi ebere. O ga-enyere unu aka mgbe obula unu kpokuru ya. ²⁰ N'agbanyeghi na Onyenwe anyi na-enye unu achicha nke nhuju anya na mmiri nke ahuhu, ndi ozizi unu agaghi abukwa ndi zoro onwe ha ozo, kama unu ga-eji anya unu hu ha. ²¹ Ma unu tughariri n'aka nri ma o bukwanu n'aka ekpe, nti unu ga-anu otu olu n'azu unu, nke na-asì, "Nke a bu uzò, Jeenu ije n'ime ya." ²² Mgbe ahụ kwa, unu ga-emebi arusi unu niile, nke e ji olocha na olaedo kpuo. Unu ga-atufukwa ha dika ihe ruru unyi, nke na-aso oyi. Unu ga-asì ha, "Pununu n'ebe a!"

²³ O ga-ezitekwa mmiri ozuzo maka mkpuru unu kuru n'ala ubi unu, ihe omume nke ga-esite n'ala ahụ pụta ga-ama abuba baakwa uba. N'ubochi ahụ anụ ulo unu ga-ata nri n'ebe ita nri sara mbara. ²⁴ Ehi na inyinya ibu ndi na-arụ oru ubi ga-ata nri a gwara nke oma nke nnu di, nke eji ngwa oru ifucha oka na shovel kpasaa nke oma. ²⁵ N'elu ugwu obula di elu na n'elu ugwu nta obula di elu, ka iyi na mmiri niile ga-eru, n'ubochi oke ogbugbu, mgbe ulo elu niile ga-ada. ²⁶ Onwa ga-amuke dika anwu, ihe anyanwu ga-adikwa okpukpu asaa dika ihe ubochi asaa e mere ka o muo n'otu ubochi! Ihe ndi a ga-emezu n'ubochi ahụ ONYENWE ANYI malitere ikechi na igwo onya o mere ka o rute ndi ya aka.

²⁷ Lee, Aha ONYENWE ANYI ka o si n'ebe di anya na-abia!

O na-abia n'oke iwe, anwuru oku gbakwara ya gburugburu.

Iwe juputara n'egbugbere onu ya,
okwu ya na-erechapu dika oku.

²⁸ Iku ume ya dikwa ka iyi rubigara oke, nke na-achi oku,
nke na-etoru onye no n'ime ya n'olu.

O na-ayocha mba niile n'ime nyo ila n'iyi,
o na-etinye n'agba ndi mmadu
eriri igwe nke na-edufu ha.

²⁹ Ma unu ga-abu abu
dika unu na-abu n'abalì mmemme di nsò,
obi unu ga-anuri onu

dika mgbe ndi na-egbu opi na-arigo elu

na-aga n'ugwu nsò ONYENWE ANYI,
na-agakwuru Oke Nkume Izrel.

³⁰ ONYENWE ANYI ga-eme ka ndi mmadu nu olu ya di ebube,
o ga-emekwa ka ha hu aka ya na-aridata ala
jiri onuma nke iwe ya na oku na-erepia erepia,
jirikwa oke mmiri ozuzo, na egbe eluigwe, na akummiri igwe.

³¹ Olu ONYENWE ANYI ga-emenye ndi Asiria egwu;
o ga-eji mkpara igwe ya kudaa ha n'ala.

³² Ihe otiti obula nke ONYENWE ANYI na-eji mkpo ya,
tie ha n'ahu

ga-adi ka egwu ubo akwara na une di iche iche na-enye,
mgbe o na-eweli aka ya na-eti ha oke ihe otiti dika o na-aluso ha ogu.

³³ Edoolari ihe niile n'usoro site n'oge gara aga.

A kwadoola ebe a ga-akwanye oku nke ga-erechapu eze ahụ.

O bu ebe sara mbara, nke di omimi,
na nke a kwajuru nku.

Ọ bụ iku ume ONYENWE ANYỊ
nke dika mwụputa nke nkume na-enwu ọkụ
ka a ga-eji mụnye ya ọkụ.

31

Ahụhụ dīrī ndī ahụ na-atụkwasi Ijīpt obi

- ¹ Ahụhụ dīrī ndī na-aga Ijīpt ichọ enyemaka,
ndī nchekwube ha dī n'ike ndī ha na-agba ịnyinya,
ndī na-atụkwasi obi ha n'ugboala ha, nke dī ọtụ,
ndī na-atụkwasi kwa obi ha n'idi ike nke ndī Ijīpt na-agba ịnyinya.
Ma ha adighi ele anya inyeaka site n'aka Onye Nso Izrel;
ha adighi ario kwa ya ka ONYENWE ANYI nyere ha aka.
- ² Ma ya onwe ya maara ihe, o puru iweta ila n'iyi.
O dikwaghị agbanwe okwu ya.
O ga-ebili megide ndi mba na-eme ihe ozo;
ha na ndi niile na-enyere ndi na-eme ajo ihe aka.
- ³ N'ihī na ndi Ijīpt bu naani mmadu, ha abughi Chineke!
Inyinya ha nwekwara anu ahụ, ha abughi mmuo.
Mgbe ONYENWE ANYI setipuru aka ya imegide ha,
ha ga-aso ngongo;
ndi ha na-enyere aka ga-adakwa.
Ha niile ga-alakokwa n'iyi.
- ⁴ Ma ihe ndi a ka ONYENWE ANYI gwara m,
"Dika odum na-agbo uja,
na-ebigbo n'elu anu o dogburu,
n'agbanyeghi na-akpokotara igwe ndi ozuzu aturu
imegide ya,
o naghị atụ egwu mkpu ha,
mkpotu uzu ha adighi enyeka ya nsogbu,
Otu a kwa, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ga-aridata
ibu agha n'ugwu Zayon, na n'ugwu nta ya niile.
- ⁵ Dika nnunu si efeghari n'elu akwu ya ichebe umu ya,
otu a ka mu bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ga-esi chebe
Jerusalem,
o ga-ekpuchi ya nputa ya,
o ghaghị igabiga ya, gbaputakwa ya."
- ⁶ Loghachitenu azu, unu bu Izrel, laghachikwurunu onye ahụ nke unu
nupuru isi n'ebe odi ukwu megide. ⁷ Amaara m nke oma na ubochi ahụ
na-abia, mgbe onye obula n'ime unu ga-atufu arusi olaedo na olaocha
niile nke aka mmehie unu kpuru.
- ⁸ "Mgbe ahụ, Asiria ga-ada, kama o bughị site na mma agha mmadu,
mma agha na-abughị nke mmadu efu ga-erichapu ha.
Ha ga-esi n'ihu mma agha gbaa oso,
ma umu okorobia ha ka a ga-akpuru tinye n'oru mmanye.
- ⁹ Obodo ha niile e wusiri ike ga-ada n'ihī oke egwu,
ndi ochiagha ha ga-atukwa ujo mgbe ha huru okoloto agha."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.
Onye oku ya di na Zayon,
onye ekwu igwe oku ya di na Jerusalem.

32

Alaeze dabeere n'ezi omume

- ¹ Lee, eze ga-achị n'ezi omume na-abia,
ya na ndịisi kwesiri ntụkwasi obi, ndị ga-ekpe ikpe ziri ezi.
- ² Onye ọbula n'ime ha ga-aghọrọ ndị mmadụ ebe a na-ezere ndụ n'oge oke ifufe,
na ebe mgbaba n'oge oke mmiri ozuzo.
Ha ga-adị ka mmiri na-asọ n'ozara,
ma ọbụ dika ndo nke nkume dī elu na-enye n'ebe okpomokụ na-eweta ike ọgwugwu dī.
- ³ Mgbe ahụ, agaghị emechikwa anya ndị niile na-ahụ ụzọ,
agakwaghị eme ka ntị na-anụ ihe kwusị inụ ihe.
- ⁴ Ọ bụladị obi ndị nzuzu n'etiti ha ga-ajuputa n'akonuche na nghota,
ndị ahụ na-asụ nsụ ga-ekwukwa okwu nke ọma.
- ⁵ N'ụbọchị ahụ, a gaghị ahụkwa onye nzuzu sị na ọ bụ onye maara ihe.
A gaghị enyekwa onye aghughọ nsopuru ọzọ.
- ⁶ N'ihị na ndị nzuzu na-ekwu okwu na-echehị echiche,
obi ha niile dī na-ime ajọ ihe.
Ọ na-ebi ndụ asopuruhị Chineke,
na-ekwusakwa okwu njehie megide ONYENWE ANYI;
ndị agụ na-agụ ka ha na-agbaba aka
ndị akpịrị na-akpọ nkụ, ha adighị enye ha mmiri ọnụnụ.
- ⁷ Ndị ojọọ na-eji ụzọ aghughọ niile eme ihe ojọọ,
ha na-echeputa nzube ajọ ihe niile,
iji okwu ụgha laa onye ogbenye n'iyi,
ọ bụladị mgbe aririọ nke onye ahụ nọ na mkpa bụ nke ziri ezi.
- ⁸ Ma onye a na-asopuru na-atuputa atumatụ dī ezi mma,
ọ na-eguzokwa chīm nye ezi ihe.

Ndị inyom Jerusalem

- ⁹ Unu ndị inyom na-ebi ndụ ndị afọ juru,
bilie ọtọ, gee m ntị;
unu ndị ada ndị nwere ntụkwasi obi,
nurunụ ihe m nwere ikwu.
- ¹⁰ N'oge na-adighị anya, mgbe otu afọ na abali ole na ole gasiri,
unu bụ ndị nwere ntụkwasi obi ga-ama jijiji;
n'ihị na mkpuru ubi vainị unu ga-emebi,
owuwe mkpuru ihe ubi agaghị abia.
- ¹¹ Maanụ jijiji, unu ndị inyom afọ juru,
tụọ egwu unu ndị ada ndị nwere ntụkwasi obi.
Yipunụ uwe ọma unu,
kekwasinụ onwe unu akwa mkpe.
- ¹² Tienụ aka n'obi n'ihị ubi unu na-enye afọ ojuju,
n'ihị osisi vainị na-amị mkpuru.
- ¹³ N'ihị na ogwu na uke ga-epuputa n'ala unu.
Ruonụ uju, n'ihị na ụlọ niile unu na-anọ n'ime ya enwe obi uto,
na obodo niile unu na-anọ n'ime ya na-eri, na-anụ
agakwaghị adị.
- ¹⁴ N'ihị na a ga-ahapụ ebe niile e wusiri ike,
gbahapụkwa obodo ahụ ụzụ na-adị n'ime ya;

- ụlọ elu nche niile na ebe niile ewusiri ike ga-abụ ebe ga-atọgbọrọ n'efu
 ruo mgbe ebighị ebi,
 ha ga-aghọ ebe ịnyịnya ibu ọhịa ga na-enwe obi uto, na ebe igwe anụ
 ụlọ ga na-akpa nri ha.
- 15 Ha niile ga-adịgide otu a tutu ruo mgbe a ga-esite n'eluigwe wụkwasi
 anyị Mmuo Nso.
 Mgbe ahụ ọzara ga-aghọ ala ubi mara mma,
 ala ubi oma ahụ ga-adịkwa ka ọhịa.
- 16 A ga-emekwa ka ikpe ziri ezi ga-ebi n'ọzara,*
 ezi omume ga-adịkwa n'ubi oma ahụ.
- 17 Mkpuru nke ezi omume ahụ ga-abụ udo;
 ihe ga-esikwa na ya pụta ga-abụ ị nọ juu na ntukwasị obi mgbe niile
 ebighị ebi.
- 18 Ndị m ga-ebi n'ebe obibi nke udo,
 n'ụlọ nwere ezi nchekwa,
 n'ebe izuike nke nsogbu na-adighi.
- 19 A sikwa na mkpuru mmiri ezoo n'oke ọhịa niile,
 a sikwa na e bibie obodo niile,
- 20 ndị a goziri agozi ka unu ga-abụ,
 mgbe unu na-agma mkpuru unu n'akuku iyi,
 mgbe ehi unu na ịnyịnya ibu unu na-akpagharị na-aga ebe ọbula ha
 choro.

33

Nsogbu na enyemaka

- 1 Ahuhu diri gi, onye mbibi,
 onye bibiri ihe niile di gi gburugburu, ma o dibeghi mbibi rutere gi
 aka.
 Ahuhu diri gi, onye nrafu,
 onye na-enwebeghi ndi rafuru gi.
 Mgbe i kwusiri ibibi ihe
 ka a ga-ebibi gi,
 mgbe i kwusikwara nrafu
 ka a ga-arafu gi.
- 2 Biko, ONYENWE ANYI, nwee obi ebere n'ebe anyi no,
 n'ihi na o bu gi ka anyi na-ele anya.
 Buru anyi ike n'utu ubochi niile,
 burukwara anyi onye nzoputa mgbe niile anyi no na mkpa.
- 3 Ndi iro na-agba oso mgbe ha nuru olu gi.
 Mgbe i guzoro oto, mba niile na-agbalaga.
- 4 Dika igurube si atchapu ihe di n'ubi,
 otu a ka a ga-esi kwakoro ihe niile unu nwere n'agha, unu mba di iche
 iche.
- 5 ONYENWE ANYI di elu, n'ihi na o bi n'ebe di elu.
 O ga-eji ikpe ya ziri ezi, na ezi omume mejuputa Zayon.
- 6 O ga-abu ntoala guzosiri ike nke oge unu niile,
 uloku di ukwu nke nzoputa, na amamihe na ihe omuma;
 egwu ONYENWE ANYI bu igodo nke aku a.

* 32:16 32:16 Ga-erute onye ọbula aka

- 7 Lee ndị ha dị ike ka ha na-eti mkpu akwa n'okporoụzọ niile;
ndị na-anọchite anya ha, ndị bịara ikwu otu udo ga-esi diri na-akwa
akwa.
- 8 O dikwaghị onye a na-ahụ anya n'okporoụzọ ọbula.
E meela ka ogbugba ndụ niile ghara idikwa ire.
A na-eleli ndị e sitere n'akaebe ha
mee ka ogbugba ndụ ahụ guzosie ike.
O dikwaghị onye a na-asọpuru.
- 9 Ala ahụ niile na-eru ụjụ. O tọgbokwara n'efu.
Oke ọhia Lebanon akpọnwụọla buru ihe ihere.
Sharon aghokwaala ọzara;
osisi di na Bashan na n'elu ugwu Kamel na-agbuchakwa akwukwo ha.
- 10 Ma ONYENWE ANYI na-asị, "Ugbu a, m ga-ebili."
"Ugbu a, ka a ga-eme ka m di elu;*"
ugbu a, ka a ga-ebuli m elu.
- 11 Unu na-atu ime ahia kpọrọ nkụ,
unu na-amuputa ahia,
nkuume unu na-ekuputa bu oku ga-erepia unu.
- 12 Ndi gi ga-ere oku, dika osisi ogwu e gbuturu egbutu tunye n'oku;
ha ga-ere oku dika avuvu nkwu."
- 13 Geenu nti nuru ihe m mere, unu mba niile di n'ebe di anya!
Unu ndi no nso, kwerenu n'ezie na m siri ike!
- 14 Ndi mmehie na ndi ajo omume no na Zayon na-ama jijiji n'egwu,
ha na-akwa akwa na-asị,
"Onye n'ime anyi puru ibi n'ebe a, n'etiti onye a bu oku na-erepia erepia,
oku nke na-ere ruo mgbe ebighi ebi?"
- 15 Ndi na-ejeghari n'ezi omume
na-ekwu ihe ziri ezi,
ndi na-aju uru sitere n'uzo n'ezighi ezi,
ndi na-ewezuga aka ha site na inata ngari di iche iche,
ndi na-emechi nti megide izu ikwafu obara,
na-amuchi anya ha abuo ka ha ghara itughari uche n'ihe ojoo.
- 16 Ha bu ndi ahụ ga-ebi n'ebe di elu,
ndi ebe mgbaba ha ga-abu ebe e wusiri ike nke ugwu.
A ga-enye ha nri,
mmiri a gaghị akokwa ha.
- 17 Anya unu ga-ahụ eze n'ebube ya;
unu ga-ahukwa alaeze ya nke nsotu oke ya di n'ebe di anya.
- 18 N'ime echiche obi unu, unu ga na-atule ihe oke egwu nke oge ndi ahụ
gara aga.
"Olee ebe onyeisi ochichi ahụ no ugbu a?
Ebee ka onye na-anakota utu ahụ no?
Ebeekwa ka onyeisi ahụ nke ulo elu nche niile di n'aka ya no?"
- 19 N'oge ahụ, unu agaghị ahukwa ndi nganga ahụ ozo,
bu ndi ahụ na-asu asusu nke unu na-amaghị,
nke unu na-adighi aghotakwa.
- 20 Lekwasinu Zayon anya, obodo anyi na-anọ eme memme anyi niile;

* 33:10 33:10 Mgbe a ga-asopuru m

- anya unu ga-ahụkwa Jerusalem,
 ụlọ obibi dī juu, ụlọ ikwu nke a na-apughị ibupu ebupu;
 apughikwa iholite ntu jidere ya,
 maobu dobie nke obula n'ime udo ji ya.
- 21 Ebe ahụ ka ONYENWE ANYI ga-aburu anyi Onye di ike.
 O ga-adikwara anyi ka osimiri na iyi di obosara.
 O dighi ugbo amara
 maobu ugbo ukwu ga-abia na mmiri ahụ.
- 22 N'ih i na ONYENWE ANYI bu onye ikpe anyi.
 ONYENWE ANYI bu onye na-enye anyi iwu.
 ONYENWE ANYI bu eze anyi,
 o bu ya na-azoputa anyi.
- 23 A tosaala udo niile:
 Ha adighi ejidesikwa okoloto gi ike,
 a gbasaghikwa akwa igbochi ifufe.
 Mgbe ahụ, a ga-ekesa uba ihe a kwatara n'agha
 o buladi ndi ngwuro ga-ebute ihe nkwata n'agha.
- 24 O dikwaghi onye bi na Zayon ga-asi, "Ahụ esighi m ike,"†
 n'ih i na a ga-agbaghara ndi bi n'ime ya mmehie ha niile.

34

Ahuhu diri mba niile

- 1 Biana nso, unu ndi mba niile, naa nti.
 Geenụ nti, unu mba niile nke uwa.
 Ka uwa na ihe niile di n'ime ya,
 na ihe niile na-esi n'ime ya aputa nuru.
- 2 N'ih i na ONYENWE ANYI na-eweso mba niile nke uwa iwe,
 iwe ya di oku megide ndi agha ha niile.
 O ga-ala ha n'iyi kpamkpam,
 nyefee ha n'aka ndi ga-egbu ha.
- 3 Ndi ha e gburu egbu ka a ga-atupu.
 Ozu ha ga-esikwa isi.
 Ugwu niile ga-eputa n'obara ha.
- 4 N'oge ahụ, kpakpando niile nke eluigwe ga-agbaze,
 a ga-apiakotakwa mbara eluigwe dika akwukwo,
 kpakpando niile ga-ada
 dika ahija osisi vaini kporo nku,
 dika mkpuru osisi fiig chakporo achakpo.
- 5 N'ih i na mma agha m aruchaala oru ya n'eluigwe,
 lezie anya ihe gaje ime, o ga-adakwasị Edom,
 ndi m mara ikpe mbibi.
- 6 Mma agha ONYENWE ANYI juputara n'obara,
 abuba kpuchikwara ya,
 obara umu aturu na mkpi
 na abuba sitere n'akuru ebule
 n'ih i na ONYENWE ANYI nwere ichu aja na Bozra.
 O nwekwara oke ogbugbu ga-adi n'ala Edom.
- 7 Oke ehi ohia ga-esokwa ha daa,

† 33:24 33:24 Ana m arja orja

ha na oke ehi ukwu na oke ehi nta.
Ala ga-ejuputa n'obara ha.
Uzuzu nke obodo ahụ ga-amikoro obara ha.

- ⁸ N'ihia na ONYENWE ANYI nwere ubochi ahụ bu ubochi ibo obo.
O bu afo ikwughachi Edom ihe ha mere Zayon.
- ⁹ Isi iyi ndi Edom niile ga-agbanwe gbajie ojii,
uzuzu di n'ala ga na-ere oku dika solfo (ntu oku),
ala ahụ niile ga-enwuru oku di ka unyi ojii.
- ¹⁰ O gaghi anyu anyu n'abali maobu n'ehihie;
anwuru oku ya ga na-ala n'elu ruo ebighi ebi.
Ala ahụ ga-atogboro n'efu site n'ogbo ruo n'ogbo;
o dighi onye ga-esitekwa n'ebe ahụ gafee ozọ.
- ¹¹ Ikwighikwighi nke ozara na okwolo ga-enweta ya,
ikwighikwighi ukwu na ugoloma ga-akpa akwu ha birikwa n'ebe ahụ.
Chineke ga-eseti n'elu Edom,
eriri otutu nke ogbaaghara,
na ihe itu mgbidi nke e tikporo etikpo, togboro n'efu.
- ¹² Ndi ya a na-asopuru agaghi ahukwa ihe obula n'ebe ahụ nke ha ga-akpo
alaeze.
Otu a kwa, umu ndi eze ya niile agaghi adikwa.
- ¹³ Ogwu ga-etochi ulo ukwu ya niile;
ebe ya niile e wusiri ike ga-agho ahijia ogwu,
o ga-abukwa ulo nkita ohia
na nke ikwighikwighi.
- ¹⁴ Anu ohia niile nke ozara ga-ezute nkita ohia n'ebe ahụ.
Umu mkpi ohia ga-awaghari n'ebe ahụ na-ebeku ibe ha akwa.
N'ebe ahụ ka umu anu ohia na-akpaghari n'abali ga-ezo onwe ha,
chotakwara onwe ha onodu ebe izuike.
- ¹⁵ Ikwighikwighi ga-akpa akwu ya n'ebe ahụ.
O ga-anokwa n'ebe ahụ yie akwa, zuo umu ya,
lekotaa ha site n'iji nku ya kpuchie ha.
Ebe ahụ kwa ka ndagbu ga-ezokwa,
nke obula na ibe ya.
- ¹⁶ Nyochaa akwukwo nso ka i guo ihe ONYENWE ANYI gaje ime:
O dighi anu ohia obula ga-efu.
O dighi nke obula ga-anọ n'ebe ahụ hapu ikpo ibe ya,
n'ihia na onu ya enyela iwu a.
Mmuo ya ga-achikotakwa ha.
- ¹⁷ O bu ya onwe ya ga-ekewa ala ahụ,
jiri ihe otutu n'aka keere ha oke ahụ.
Ha ga-enweta ya ruo mgbe ebighi ebi,
nwekwa ebe obibi n'ebe ahụ site n'ogbo ruo n'ogbo.

35

Onu ndi a gbaputara

- ¹ N'ubochi ahụ, ozara na ala kporo nku ga-enwe obi utu;
okoko osisi mara mma ga-awaputakwa n'ozara.
Dika rozu, ² o ga-agbawa ifuru juputa;
o ga-anuri onu nke ukwu, tiekwa mkpu onu.
A ga-enye ya nsopuru nke ugwu Lebanon,
nyekwa ya ima mma nke ala ubi Sharon na Kamel.

Ha ga-ahụ ebube ONYENWE ANYỊ n'ebe ahụ,
ha ga-ahụkwa ịdị ukwu* nke Chineke anyị.

³ Meenụ ka aka ndị ahụ kudara akuda dikwa ike,
gbaakwanụ ukwu ndị ahụ na-asọ ngongọ ume.

⁴ Gwanụ ndị ahụ na-atụ egwu si ha,
“Dịrịnụ ike, unu atula egwu,
n'ihì na Chineke unu na-abia.
O ga-abia ịbotara unu obo,
ikwughachi ndị iro unu ihe ruuru ha.
O ga-abia ịzoputa unu.”

⁵ Mgbe o biara, o ga-emeghe anya ndị kpuru isì,
meekwa ka ndị ntị chiri nụ ihe.

⁶ O ga-eme ka onye ngwuro wulie elu dika ele,
meekwa ka ndị na-adighi ekwu okwu tie mkpu onu.

Mmiri ga-agbawaputa sọọ n'ozara,
mmiri iyi ga-ejuputakwa n'ala kporo nkụ.

⁷ Elu ala ahụ na-ere oku n'ukwu ga-aghọ odo mmiri.
Ala ahụ nke mmiri korọ ga-aghọ isi iyi nke mmiri ga-ejuputa.
Ebe ahụ nkita ohia naara ebi ga-aghọ ala mmiri mmiri;
ahihia, na ahihia riidi, na ahihia papiros, ga-epuputa n'ime ya.

⁸ Okporozo ga-adikwa n'ebe ahụ,
nke a ga-akpo, Okporozo Idi Nso,
O ga-adiri naani ndi ahụ na-agbaso Uzọ ahụ.

Ndi na-adighi ocha agaghi eje ije n'elu ya,
ndi nzuzu ajo omume† agaghi ejeghari n'elu ya.

⁹ Odum agaghi ano uzọ ahụ.
O dikwaghi anu ohia na-egbu mmadu ga-aga n'elu ya.
E, agaghi ahụ anu di otu a n'ebe ahụ.

Kama, o bu naani ndi a gbaputara ga-eje ije na ya.

¹⁰ Ma ndi ahụ ONYENWE ANYI gbaputara ga-alotakwa.

Ha ga-eji abu bata na Zayon;
onu na-adigide ga-adikwasị n'isi ha.

Oke onu na obi utọ ga-ejuputa n'obi ha.
Iru ujụ na isụ ude‡ ga-efelaga.

36

Senakerib ebuso Jerusalem agha

¹ N'afọ nke iri na anọ nke ochichi eze Hezekaya, Senakerib, bu eze Asiria, busoro obodo Juda niile e wusiri ike agha, meriekwa ha. ² Mgbe ahụ, eze Asiria sitere na Lakish zipu ochiagha ya, ya na usuu ndi agha ijekwuru Hezekaya na Jerusalem. Mgbe ochiagha ahụ kwusiri n'uzo mmiri nke odo mmiri di Elu, n'uzo jere n'ebe ohia Osu akwa. ³ Eliakim, nwa Hilcaya, onye nlekota uloze, na Shebna, bu ode akwukwo eze, na Joa nwa Asaf, onye ndeko akuko ihe mere, puru jekwuru ya.

⁴ Ochiagha ahụ siri ha, “Gwanu Hezekaya:

* **35:2** 35:2 Maobu, ima mma † **35:8** 35:8 Ndi nwere uche gbagoro agbago ‡ **35:10** 35:10 Ya bu, ize ume

“Otu a ka eze ukwu ahụ, bụ eze Asirija, na-ekwu, O bụ na gini ka ntukwasị obi gi dabere? ⁵ I na-ekwu na i nwere ndumodu na ike ibu agha, maobu naani egbe onu ka i na-agba. O bụ onye ka i na-atukwasị obi, mere i ji enupu isi n'okpuru m? ⁶ Lee, amatara m na i na-atukwasị obi n'Ijpt, mkpanaka achara ahụ gbajiri agbaji, nke na-aduwa aka onye obula na-adabere na ya. Otu a ka Fero, eze Ijpt di nye ndi niile na-atukwasị ya obi. ⁷ Ma o buru na unu asi m, “Anyi na-atukwasị ONYENWE ANYI bu Chineke anyi obi.” O bughị ya ka Hezekaya wezugara ebe ya niile di elu na ebe ichu aja ya niile, na-asi Juda na Jerusalem, “Unu aghaghị ikpo isiala n'ebe ichu aja a?”

⁸ “Ma ugbo a, bia kwee nna m ukwu, bụ eze Asirija nkwa. Aga m enye gi puku inyinya abuo ma o buru na i nwere ike ichota ndi ga-agba ha. ⁹ I ga-esi kwa ana ju otu onyeisi nke dikarisiri nta n'ime ndiisi oru onyenwe m, na-agbanyeghikwa na i na-atukwasị obi n'Ijpt maka inweta ugbo agha na ndi na-agba inyinya? ¹⁰ Tinyere nke a, abiaara m ibuso ala a agha na ibibi ya ma o bughị nkwardo ONYENWE ANYI? ONYENWE ANYI ya onwe ya gwara m ka m bilie megide obodo a, lakwaa ya n'iyi.”

¹¹ Mgbe ahụ Eliakim, Shebna na Joa siri ochiagha ahụ, “Biko, gwa ndi ohu gi okwu n'asusu Aramaik,* ebe o bụ na anyi na-aghota ya. Agwala anyi okwu n'asusu Hibru, ebe ndi no n'elu mgbidi ga-anu.”

¹² Ma ochiagha ahụ zaghachiri, “O bụ n'ihina nani nna unu ukwu na nye unu onwe unu ka nna m ukwu ji zite m, ka m kwuo ihe ndi a? O bughị n'ihina ndi mmadu ahụ na-anodu n'elu mgbidi, ndi, dika unu, ha ga-eso rie nsi ha nyuru, nuokwa mamiri ha nyuru?”

¹³ Mgbe ahụ, ochiagha ahụ guzoro were oke olu kwuo n'asusu Hibru, si, “Nurunu okwu niile nke eze ukwu ahụ, bụ eze Asirija. ¹⁴ Nke a bu ihe eze siri, Unu ekwela ka Hezekaya duhie unu. O pughị izoputa unu. ¹⁵ Unu ekwela ka Hezekaya mee ka unu tukwasị ONYENWE ANYI obi, mgbe o na-asi, 'N'ezie, ONYENWE ANYI aghaghị inaputa anyi. A gaghị enyefe obodo a n'aka eze Asirija.’

¹⁶ “Unu anakwala Hezekaya nti. Ihe a ka eze Asirija kwuru: Pukwutenu m, bianu ka mu na unu mee udo. Mgbe ahụ, onye obula n'ime unu ga-eri mkpuru si n'ubi vaini ya na nke si n'osisi fiig ya, nuokwa mmiri nke si n'ihe icheta mmiri ya: ¹⁷ ruo mgbe m ga-abia duru unu gaa n'ala dika nke unu, bu ala mkpuru oka na nke mmanya ohuru, ala achicha na ubi vaini juputara n'ime ya.

¹⁸ “Unu ekwela ka Hezekaya rafuo unu mgbe o na-asi, ‘ONYENWE ANYI ga-anaputa anyi.’ O nweela chi niile nke ndi mba ozo, nke naputarala ala ha site n'aka eze Asirija. ¹⁹ Olee ebe ka chi ndi Hamat na Apad no? Olee ebe ka chi ndi Sefavaim nokwa? Ha anaputala Sameria site n'aka m? ²⁰ Olee chi n'ime chi mba ndi a niile, bu ndi zoputarala ala ha site n'aka m? Unu si ana chee na ONYENWE ANYI puru izoputa Jerusalem site n'aka m?”

²¹ Ma ndi ahụ niile gbara nkiti, ha ekwughị ihe obula, n'ihina na eze nyere ha iwu si, “Unu azaghachila ya.”

²² Mgbe Eliakim nwa Hilcaya, onyeisi ochichi, na Shebna ode akwukwo eze, na Joa nwa Asaf, ode akwukwo akuko eze laghachikwuuru Hezekaya, ha dowara uwe ha mgbe ha na-aga igosi ya ida mba nke obi ha. Ha gwakwara ya ihe niile onyeisi agha ndi Asirija kwuru.

* **36:11** 36:11 Asusu Aramaik nke ndi Siria, bu asusu mba na mba ji emekorita ihe n'oge ahụ, ma o mesiri gho asusu ndi Juu, site na senchuri nke ise tupu a muo Kraist.

37

Amuma banyere mgbaputa a gbaputara Jerusalem

¹ Mgbe eze Hezekaya nuru nke a, o dowara uwe ya, yikwasị akwa mkpe, baa n'ime ulonso ukwu ONYENWE ANYI. ² O zipuru Eliakim, onye nlekota uloze, Shebna ode akwukwo na ndi okenye n'etiti ndi nchujaja, bu ndi yikwa akwa mkpe, ka ha jekwuru Aizaya onye amuma, nwa Emoz. ³ Ha sirị ya, "Otu a ka Hezekaya sirị, Ubochi taa bu ubochi ahuhu, iba mba na nke ihe ihere. Ubochi jogburu onwe ya dika ubochi nwanyi no n'oke ihe mgbu nke imu nwa ma ike adikwaghi o ji amuputa nwa ya. ⁴ Ma eleghi anya ONYENWE ANYI Chineke gi, ga-anu okwu ahụ nke Rabashaka, bu ochiagha, onye nna ya ukwu bu eze Asiria, zitere ikwa Chineke di ndu emo. Eleghi anya ONYENWE ANYI Chineke gi ga-abara ya mba n'ihu okwu ndi a niile o kwuru, bu ndi o nuru. Ya mere, kpeere anyi ekpere, anyi bu ndi foduru ndu."

⁵ Mgbe ndi oru eze Hezekaya biakwutere Aizaya, ⁶ o sirị ha, "Otu a ka unu ga-asị nna unu ukwu, 'Ihe a ka ONYENWE ANYI kwuru: Atula egwu n'ihu okwu niile nke i nuru, bu nke ndi na-ejere eze Asiria ozi ji kwuluo m. ⁷ Gee nti, mgbe o nuru akuko di anaa, aga m eme ka o choo ilaghachi n'obodo nke aka ya. N'ebe ahụ ka m ga-emekwa ka e jiri mma agha gbuo ya.'"

⁸ Mgbe ochiagha ahụ nuru na eze Asiria e sitela n'obodo Lakish pua, o laghachiri hu na eze Asiria na-ebuso obodo Libna agha.

⁹ N'oge ahụ, Senakerib natara ozi na Tiahaka, eze Kush, na-aputa ibia ibuso ya agha. Mgbe o nuru nke a, o zipuru ndi ozi ka ha ga zie Hezekaya ozi, si, ¹⁰ "Gwanu Hezekaya, eze Juda: Ekwela ka Chineke onye i natukwasị obi duhie gi, mgbe o na-asị, 'Agaghi enyefe Jerusalem n'aka eze Asiria.' ¹¹ N'ezie a, i nula ihe ndi eze Asiria mere obodo niile ha busoro agha, otu ha si bibie ha kpamkpam. Ma a ga-anaputakwa gi onwe gi? ¹² Chi niile nke mba niile, ndi ahụ nna nna m ha lara n'iyi, ha naputara ha, bu chi ndi Gozan, Haran, Rezef na nke ndi Eden ndi no na Tel Asa? ¹³ Olee ebe eze ndi Hamat maobu eze ndi Apad no? Olee ebe eze obodo Lair, Sefavaim, Hena na Iva nokwa?"

Ekpere Hezekaya

¹⁴ Mgbe Hezekaya natara akwukwo ozi a site n'aka ndi ozi ahụ, guo ya, o weere ya gaa n'ime ulonso ONYENWE ANYI, gbasaa ya n'ihu ONYENWE ANYI. ¹⁵ Hezekaya kpere ekpere nye ONYENWE ANYI, si: ¹⁶ "O, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, Chineke nke Izrel, onye ocheeze ya di n'etiti ndi cherubim, naani gi bu Chineke na-achi alaeze niile nke uwa. O bukwa naani gi kere eluigwe na uwa. ¹⁷ To o nti gi n'ala, o ONYENWE ANYI ma nuru; meghee anya gi abuo ONYENWE ANYI, ka ihu; gee nti nukwa okwu niile ndi ahụ Senakerib zitere, nke o ji ekwulu Chineke di ndu.

¹⁸ "N'eziokwu, ONYENWE ANYI, ndi eze Asiria alala ndi a niile na ala ha n'iyi, mee ka ha togboro n'efu, ¹⁹ ha atunyekwala chi ha niile n'ime oku, repiakwa ha, n'ihu na o bughị chi ka ha bu, kama ha bu naani ihe a kpuru akpu, nke mmadu ji osisi na nkume pia. ²⁰ Ma ugbo a, ONYENWE ANYI Chineke anyi, biko, zoputa anyi site n'aka ya, ka alaeze niile nke uwa mata na naani gi ONYENWE ANYI bu Chineke, na o dikwaghi chi ozo ma o bughị gi."

Odida Senakerib

21 Mgbe ahụ, Aizaya nwa Emọz, zigaara Hezekaya ozi, si, “Otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, siri, N’ihi ekpere gi niile nye m banyere Senakerib, eze Asiria, 22 nke a bu okwu ONYENWE ANYI kwuru megide ya.

“Nwaagboghọ na-amaghi nwoke, bu ada Zayon,
na-eleli gi anya, jirikwa gi na-eme ihe ochi,
Nwaada Jerusalem
na-efufekwa isi ya mgbe i na-agbapu oso.

23 Onye ka i kpariri ma kwulukwaa?
O bu onye ka i sitere na nganga gi
welie olu okwu gi na anya gi elu megide?
O bu megide onye Nso nke Izrel?

24 I sitere n’aka ndi ozi gi
kparia Onyenwe anyi, kwuluo ya,
i sikwara,
‘Eji m otutu ugboala m
rigoruo ebe di elu nke n’elu ugwu niile,
n’ebe kachasi elu nke ugwu Lebanon.
Egbudasiala m osisi sida ya niile toro ogologo,
na osisi junipa ya niile kachasi mma.
Ejeruola m na nsotu ya kachasi n’idi elu,
bu ebe kachasi maa mma n’oke ohia ya niile.

25 Egwuola m otutu olulu mmiri n’ala ndi mba ozọ,
nukwa mmiri di n’ebe ahụ.
O bu obu ukwu m ka m ji mee
ka isi iyi niile di n’Ijpt takpo.’

26 “O bu na i nubeghi?
Na mgbe ochie ka m kpebiri ya.
N’ubochi ndi ahụ gara aga ka no pia opipia ya,
ugbu a, emeela m ka o bia na mmezu,
na i meela ka obodo nke mgbidi gbara gburugburu,
gho mkpokota nkume.

27 Ndi bi n’ime ha, ndi a napuru ike ha nwere,
bu ndi dara mba, ndi e tinyekwara n’onodu ihere.
Ha dika ahijia ndu puru n’ala ubi,
na ome na-epuputa epuputa,
nakwa ahijia na-etoputa n’elu ulo
nke anwu na-achakpo tupu o tolite.

28 “Ma amaara m ebe i no onodu,
marakwa opupu gi na mbata gi,
marakwa oke iwe gi megide m.

29 N’ihi onuma di gi n’obi megide m,
n’ihi na mkpari gi eruola m nti,
aga m etinye nko* m n’imi gi,
werekwa mkpumkpu igwe m kpachie egbugbere onu gi,
mee ka i laghachi
site n’uzo ahụ nke i siri bia.

30 “Ma nke a ga-abu ihe iribama† nye gi, Hezekaya.

* 37:29 37:29 O buru na ndi agha Asiria e merie obodo n’agha, ha na-eji nko tnye n’imi ndi ha dotara n’agha, jirikwa eriri igwe tnye n’onu ha. † 37:30 37:30 Ya bu, akara

- “N’afọ a, unu ga-eri ihe na-epu n’onwe ya,
n’afọ nke abụọ unu ga-eri ihe si na nke ahụ pupụta.
Ma n’afọ nke atọ ghaanụ mkpuru ubi, weenụ ihe ubi,
kuọ vainị n’ubi vainị, riekwanụ mkpuru ha.
- 31 Ọzọkwa, ndị fọduru n’alaeze Juda
ga-agba mgborogwu n’okpuru ala, mikwaa mkpuru n’elu.
- 32 N’ihi na ọ bụ site na Jerusalem ka ndị fọduru ga-esi pụta,
otu ndị fọduru ndụ ga-esitekwa n’ugwu Zayon pụta.
Ọ bụ site n’inu ọkụ n’obi nke ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
ga-emezu nke a.
- 33 “Ya mere, nke a bụ ihe ONYENWE ANYI kwuru banyere eze Asiria.
“Ọ gaghị azobata ukwu ya n’ime obodo a
maobu gbaa ọ buladi otu aku n’ebe a.
Ọ gaghị eji ọta jegharĩa n’onu uzọ ama ya,
maobu wuo mgbidi nnochibido megide ya.
- 34 Uzọ o si bia ka ọ ga-esi laghachi;
ọ gaghị abanye n’obodo a.”
Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.
- 35 “Aga m echebe obodo a, zoputakwa ya n’ihi aha m,
na n’ihi Devid, bu ohu m.”
- 36 Mmụọ ozi ONYENWE ANYI puru gaa tigbuo otu puku nari na puku iri
asato na ise n’ulo ikwu ndi Asiria. Mgbe ndi mmadu tetara n’isi ututu,
lee, ozu ka ha juputara ebe niile. 37 Ya mere, Senakerib, eze Asiria, biliri
ije, laghachi n’ala ya. Ọ laghachiri biri n’obodo Ninive.
- 38 Otu ubochi, mgbe ọ nọ na-akpo isiala n’ulo chi ya a na-akpo Nisrok,
umu ya ndi ikom aha ha bu Adramelek na Shareza were mma agha gbuo
ya. Ha gbapuru oso gbaga n’ala Ararat. Isahadon, bu nwa ya nwoke ghoro
eze n’onodu ya.

38

Oria Hezekaya rjara

- 1 N’oge ahụ, Hezekaya rjara orĩa ruo na ọ gaara anwụ. Aizaya onye
amuma, nwa Emoz, biakwutere ya, si ya, “Otu a ka ONYENWE ANYI siri:
Dozie ezinaulo gi, n’ihi na i ga-anwu. I gaghị esite n’ute orĩa a bilie.”
- 2 Hezekaya tughariri chee ihu ya n’aja ulo kpee ekpere nye ONYENWE
ANYI si, 3 “Chetakwa, ONYENWE ANYI, otu m si jegharĩa n’ihu gi n’ikwesi
ntukwasị obi, jiri obi m niile fee gi ofufe, ma meekwa ihe di mma n’anya
gi.” Hezekaya bekwara akwa nke ukwu.
- 4 Mgbe ahụ, okwu nke ONYENWE ANYI rutere Aizaya, 5 “Gaa, gwa
Hezekaya, si ‘Otu a ka ONYENWE ANYI, bu Chineke nna gi Devid kwuru,
anula m ekpere gi, ahukwala m anya mmiri akwa gi. Aga m atukwasị afọ
iri na ise n’ubochi ndu gi. 6 Aga m anaputakwa gi na obodo a site n’aka
eze Asiria. Aga m echebe obodo a.
- 7 “Nke a bu ihe iribama site n’aka ONYENWE ANYI nye gi, na ONYENWE
ANYI ga-emezu ihe a nke o kwere na nkwa. 8 Aga m eme ka anyanwu laa
azu nzo ukwu iri n’ihe nrigo ulo elu Ehaz.’ ” Ya mere, anyanwu laghachiri
azu nzo ukwu iri.
- 9 Ederede Hezekaya eze Juda, mgbe orjachara orĩa, nwee ahụ ike:
- 10 Asiri m, “Ọ bụ n’oge m bu okorobia
ka m ga-agabiga n’onu uzọ nke onwu,

‡ 37:32 37:32 Gbapuru a gbapu maka ujo

- buru onye anapuru oge ndu m nke foduru afodu?"
- 11 Asiri m, "O dikwaghi mgbe m ga-ahu ONYENWE ANYI ozo
n'ala ndi di ndu,
m gaghi elegidekwa mmadu ibe m anya ozo,
maobu bie n'etiti ndi bi n'ime uwa a.
- 12 Esila n'onodu ya bupu ulo m
dika ulo ikwu nke onye ozuzu aturu.
Apiakotala m ndu m dika okpa akwa si apiakota akwa
o bipula ndu site nkwe-akwa,
ehihie na n'abali, i mere ka ndu m gwusia.
- 13 Enwere m ntachiobi chere chi obubo.
Ma dika odum ka o na-agbaji okpukpu m niile.
Ehizie na n'abali ka i na-eme ka ndu m gwusia.
- 14 Dika eleke maobu ugbala ka m na-ebe akwa.
Ana m asu ude dika nduru na-eru uju.
Ike gwuru anya m n'ihie ile anya n'eluigwe.
Ano m n'onodu mkpagbu, Onyenwe anyi, bia nyere m aka."
- 15 Ma gini ka m ga-ekwu?
Ya onwe ya gwara m si na o bu ya mere nke a.
M ga-eji obi umeala gagharja ubochi ndu m niile
n'ihie ihe mwute nke obi m.
- 16 Onyenwe anyi, o bu n'ihie ndi a ka mmadu ji adi ndu.
Mmuo m na-adikwa ndu n'ime ha.
I nyeghachila m ahue ike,
mee ka m di ndu.
- 17 N'ezie, o bu n'ihie odimma m,
ka m ji taa ahuhu nke ihe mgbu di otu a.
N'ihunanya gi ka i zoputara m
site n'olulu nke ila n'iyi.
I werela mmehie m niile
wefee n'azu gi.
- 18 N'ihie n'ala mmuo agaghi eto gi,
onwu agakwaghi abuku gi abu otuto.
Ndi na-arida n'olulu
agaghi ele anya ikwesi ntukwasie obi gi.
- 19 O bu ndi di ndu, e, naani ndi di ndu ga-eto gi otuto,
di ka m na-eme taa.
O bu otu ogbo na-eme ka ogbo na-eso ha
mata ihe banyere ikwesi ntukwasie obi gi.
- 20 ONYENWE ANYI ga-azoputa m,
anyi ga-abu abu kpoo ubo akwara
n'ubochi niile nke ndu anyi,
n'ime ulonso ukwu ONYENWE ANYI.
- 21 Aizaya ekwuolarie si, "Kwadoonu mmanu fiig di oku tee ya n'elu etuto
ahu, ahue ga-adikwa ya mma."
- 22 Hezekaya juru si, "Gini ga-abu ihe iribama na m ga-aga n'ulonso ukwu
ONYENWE ANYI?"

¹ N'oge ahụ, Merodak-Baladan, nwa Baladan, bụ eze Babilon zigaara Hezekaya akwukwo ozi ekele na onyinye, n'ihi na o nuru na Hezekaya rịara ọrịa ma nwe ahụ ike. ² Hezekaya nabatara ndị ozi ahụ nke oma gosi ha ihe ndị dị n'uloaku ya, ọlacha, na ọlædo, ụda dị iche iche na-esi isi uto, ezigbo mmanu oliv, ulo niile ebe ngwa agha ya niile di, na ihe niile bu aku o nwere. O dighi ihe di n'uloeze ya maobu n'alaeze ya niile nke o na-egosighi ha.

³ Mgbe ahụ, Aizaya onye amuma jekwuru eze Hezekaya juo ya si, "Gini ka ndi ikom ndi ahụ kwuru? Ebeekwa ka ha si biakwute gi?"

Hezekaya zara si, "O bu n'ala di anya ka ha si biakwute m, ha si Babilon."

⁴ Onye amuma juru, "Gini ka ha huru n'ulo gi?"

Hezekaya zara si, "Ihe niile nke di n'ulo m ka ha huru. O dighi ihe niile di n'uloaku m nke m na-egosighi ha."

⁵ Mgbe ahụ, Aizaya sirị Hezekaya, "Gee nti nuru okwu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile. ⁶ Lee, oge na-abia mgbe a ga-eburu ihe niile di n'uloeze gi, na ihe niile nke nna nna gi ha debere n'uloaku ruo taa, buru ha bulaa Babilon. O dikwaghi ihe ga-afodu, otu a ka ONYENWE ANYI kwuru. ⁷ A ga-ebupu ufodu n'ime umu gi, ndi bu ahụ na obara gi, ndi a ga-amutara gi, buru ha puo n'ebe di anya, ha ga-abu ndi onozu n'uloeze nke eze Babilon."

⁸ Hezekaya zaghachiri, "Okwu ONYENWE ANYI nke i kwuru di mma." N'ihi na o chere n'obi ya si, "Udo na nchekwa ga-adi n'oge ndu m."

40

Nkasiobi diri ndi Chineke

¹ Kasienu ndi m obi, kasienu ha obi,
ka Chineke gi kwuru.

² Were nwayoo gwa Jerusalem okwu,
gwa ya;

na ubochi ojobo ya niile agwula,
na a kwuzuola ugwo mmehie ya niile,
na o sitela n'aka ONYENWE ANYI
nata ugwo oru kariji okpukpu abuo nke mmehie ya niile.

³ Otu onye na-eti mkpu si,
"Dozienu uzọ nye ONYENWE ANYI
n'ime ozara,
meenụ ka uzọ atuliri atuli
guzozie kwem n'ime ozara nye Chineke anyi.

⁴ A ga-eme ka ndagwurugwu obula di elu,
ugwu obula na ugwu nta obula ka a ga-emekwa ka o di ala,
ebe niile di mkputamkpu ka a ga-eme ka o guzo kwem,
meekwa ka ebe niile di ndakoro ndakoro diri larii.

⁵ N'ihi na a ga-ekpughepu ebube Onyenwe anyi,
mmadu niile ga-ahukokwa ya n'otu.
N'ihi na onu ONYENWE ANYI ekwuola ya."

⁶ Olu ahụ sirị, "Tie mkpu!"
Ma ajuru m si, "Gini ka m ga-eti?"

"Mmadu niile di ka ahija,

- ikwesi ntụkwasi obi ha niile dika ka okoko osisi oha.
- 7 Ahija na-akponwu, okoko osisi na-achanwu,*
n'ihu n'okuku ume nke ONYENWE ANYI na-ekukwasị ya.
N'ezie, ahija ka ndi mmadu bu.
- 8 E, ahija na-akponwu, okoko na-achanwukwa,
ma okwu Chineke anyi na-eguzogide ruo mgbe ebighi ebi."
- 9 Gi onye na-eweta ozioma nye Zayon,
rigoro n'elu ugwu;
gi onye na-eweta ozioma nye Jerusalem,
welie olu gi elu tisie mkpu ike;
e, tisie mkpu ike, atula egwu.
Gwa obodo niile nke Juda okwu si ha:
"Chineke unu na-abia."
- 10 Lee, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-abia n'ike,
ike aka ya ka o ji achi.
Lee, ugwo oru ya di ya n'aka,
o na-abia ikwughachi ugwo.
- 11 O ga-azu igwe aturu ya dika onye ozuzu aturu.
O na-achikota umu aturu.
N'aka ya abuo ka o ga-ekuru umu aturu n'obi ya.
O ga-iji nwayoo duo ndi na-enye umu ara.
- 12 Onye jirila obu aka ya tuo mmiri di n'oke osimiri?
Maobu onye jiri ntu-aka ya tuo mbara eluigwe?
Onye ka o bu jirila nkata kute uzuzu?
Maobu jiri ihe otutu tuo ugwu ukwu?
Onye kwa ji ihe otutu tuo ugwu nta?
- 13 Onye nwere ike ighota Mmuo nke ONYENWE ANYI,
maobu dika onye ndumodu Onyenwe anyi na-ezi ya ihe?
- 14 O bu onye ka ONYENWE ANYI gakwuru gbaa izu ka o kowaara ya ihe,
o bu onye ziri ya uzoo bu nke di mma?
Onye bu onye ahụ kuziri ya ihe omuma,
maobu gosi ya uzoo nke nghota?
- 15 N'ezie, mba niile di iche iche dika otu ntuputa mmiri tanyere n'ime
efere;
a na-agunye ha dika uzuzu di n'elu ihe otutu e ji atu ihe;
o na-atu ala ndi ahụ mmiri gbara gburugburu dika a ga-asị na ha bu
uzuzu oma na-adighi arọ.
- 16 Osisi niile di na Lebanon ezughị iji kwanye oku e ji a churu Chineke anyi
aja.
Otu a kwa, anumanu niile di n'ohia Lebanon niile erughị iji churo
Chineke anyi aja.
- 17 O nweghi ihe obula mba niile di n'uwa bu n'ihu ya;
o na-agu ha ka ihe na-abaghị uru,
dika ihe na-erughị ihe efu.
- 18 Onye kwanu ka unu ga-iji tanyere Chineke?
Olee udi oyiyi unu ga-iji kwaa ihe o yiri?
- 19 Ma gbasara arusi apiri api, nke onye na-akwa nka ola turu,

* 40:7 40:7 Otu a ka o diri mmadu.

- nke onye ọkpụ ụzụ ọlaedo na-eji ọlaedo techie ya,
 ọ bukwa ya ka ọ na-akpuru ọlaocha.
- 20 Ma onye ogbenye na-enweghi ichu aja di otu a
 na-ahoro osisi nke na-agaghi ere ure.
 O na-akpotara onwe ya onye maara akwa nka osisi nke oma,
 onye ga-apitara ya oiyi arusi nke na-agaghi ada ada.
- 21 O bu na unu amaghi?
 O ga-abu na unu anubeghi ya?
 O putara na a kobereghi unu ya site na mmalite?
 O bu na unu aghotabeghi site na mgbe a toro ntola uwa?
- 22 Na Chineke no n'elu ocheeze ya nke gbara uwa gburugburu.
 Ndi no n'awa dikwa ka umu ukpana.
 O bu ya tusara eluigwe dika akwa,
 were ya mere ebe obibi ya.
- 23 O na-eweda ndi ukwu niile nke uwa,
 mee ha ka ha gho ihe efu.
- 24 Mgbe a na-ele ha anya, ha na-adi ka ihe a kuru n'ubi nke na-epute epute.
 Mgbe a kuru ha, mgbe ha na-epute,
 mgbe ha na-amanye mborogwu n'ala,
 mgbe ahụ kwa ka Onyenwe anyi na-ezite ifufe nke na-akponwu ha,
 bufuo ha dika ahia kporo nku.
- 25 "Olee onye unu ga-eji tnyere m?
 Onye kwa ka mu na ya ha?" Nke a bu ihe Onye Nso Izrel na-aju.
- 26 Lee anya n'eluigwe;
 onye kere kpakpando ndi a niile?
 Onye na-edu ha dika onye ozuzu aturu?
 Onye na-akpo nke obula aha ya?
 O bu site n'amamihe na ike ya di ukwu,
 ka o ji eme ka ha ghara ikpafu.
- 27 O bu n'ihigini ka i ji na-asi, gi Jekob?
 O bukwa gini mere gi Izrel, i ji na-atamu ntamu na-asi,
 "Uzo m bu ihe ezonari ONYENWE ANYI,
 Chineke adighi etinyekwa anya ya n'ihe metutara m?"
- 28 O bu na i matabeghi?
 O ga-abu na i nubeghi ya?
 ONYENWE ANYI bu Chineke nke mgbe niile ebighi ebi,
 Onye kere nsotu niile nke uwa.
 O naghi ada mba; ike adighikwa agwu ya.
 O nwekwaghi onye puru imata idi omimi nke nghota ya.
- 29 O na-enye ndi na-ada mba ike,
 na-emekwa ka ndi na-enweghi ume nwee ume.
- 30 O buladi umu okorobia na-ada mba, ike na-agwukwa ha.
 E, umu okorobia na-aso ngongo daa,
- 31 ma ndi niile olileanya ha di na ONYENWE ANYI,
 ga-agbanwe ike ha, nweta ike ohuru.
 Ha ga-eji nku felie elu dika ugo.
 Ha ga-agba oso, ma ike agaghi agwu ha;
 ha ga-aga ije ma ha agaghi ada mba.

41

Onye na-enyere Izrel aka

- 1 Nọrọnu jụu n'ihu m, unu mba niile mmiri gbara gburugburu!
Ka mba niile gbanwee ike ha.
Ka ha pụta kwuo okwu.
Ka anyị zukoata n'ebe ikpe ikpe.
- 2 “Onye kpọtere onye a sitere n'ọwụwa anyanwụ na-abia,
onye e sitere n'ezi omume kpọọ ya ije ozi?
O weere mba niile nyefee ya n'aka,
meriekwa ndi eze n'ihu ya.
O ji mma agha ya tie ha mee ka ha ghọọ uzuzu,
jiri ụta ya mee ka ha ghọọkwa igbugbo ọka nke ifufe na-ebughari.
3 Ọ na-achụ ha ọsọ, ma na-agakwa n'ihu na-enweghi mmeru ahụ ọbụla.
E, ọ na-agbasokwa ụzọ nke ọ na-agabeghi mbu.
4 Ọ bu onye ruru ọrụ di otu a mezukwa ya,
na-akpo ọgbọ niile site na mmalite?
Ọ bu mu onwe m, bu ONYENWE ANYI, onye di siteri na mbido ihe niile,
onye ga-adigidekwa ruo ọgwugwu ihe niile. Ọ bu mu onwe m bu onye
ahụ.”
- 5 Mba niile bi n'ala mmiri gbara gburugburu ahula ọrụ m ruru. Ha huru
ya tuọ egwu;
ndi niile bi na nsotu uwa na-amakwa jijiji.
Ha zukoata bia nso.
6 Onye ọbula n'ime ha na-agba ibe ya ume na-asị,
“Nwee obi ike.”
7 Onye ọkpụ ụzụ ọla na-agba onye ọkpụ ụzụ ọlaedo ume.
Onye ji mkpirisi igwe eme ka ihe di murumuru,
na-agba onye na-aku osiama ume.
Otu onye na-ekwu banyere nkpukota ya, na-asị, “A kpuziri ya akpuzi.”
Onye nke ọzọ, na-eji ntu kpogidesie ihe ahụ apiri api ike ka ọ ghara
ida.
- 8 “Ma gi onwe gi, Izrel, ohu m,
Jekob, onye m hoputara,
gi mkpuru Ebrahim, bu enyi m.
9 Esitere m na nsotu niile nke uwa kpoghachi unu,
gwa unu na ohu m ka unu bu,
n'ihu na ahoputala m unu,
agakwaghi m ahapu unu.
10 Ya mere, unu atula egwu n'ihu na anonyeere m unu.
Ka obi ghara ilo unu mmiri n'ihu na abụ m Chineke unu.
Aga m eme ka unu diri ike; aga m enyere unu aka;
aga m ejikwa aka nri nke ezi omume m kwagide unu.
- 11 “Lee! A ga-etinye ndi niile iwe ha di oku megide unu n'onodu ihe ihere,
ihere ga-emekwa ha.
Ndi niile na-eguzogide unu ga-agho ihe efu,
buru ndi lara n'iyi.
12 Unu ga-ele anya ha, choo ha,
ma o dighi onye ọbula n'ime ha ga-afodu ndu.

Ndị a na-ebuso unu agha
ga-abụ naanị ihe efu.

13 N'ihì na mụ onwe m, bụ ONYENWE ANYỊ Chineke gị,
onye na-ejidesi aka nri gị ike
bụ onye na-asị gị, 'Atụla egwu;
aga m enyere gị aka.'

14 Atụla egwu, gị idide, bụ Jekọb,
unu Izrel dī nta, atụla egwu,
n'ihì na mụ onwe m ga-enyere gị aka," otu a ka ONYENWE ANYỊ kwupụtara,
Onye mgbapụta gị, bụ Onye nsọ nke Izrel.

15 "Lee, aga m eme ka unu ghọọ igwe ọhụrụ eji azọcha mkpuru ọka
nke dī nkọ, nwekwa ọtutu eze.
Unu ga-azọcha ugwu niile zọpịa ha,
meekwa ka ugwu nta niile dika igbugbo ọka.

16 Unu ga-ayoghari, fuchaa ha; ikuku ga-eburu ha bufuo,
oke ikuku ga-ekposasi ha.

Ma unu ga-añuri ọñu n'ime ONYENWE ANYỊ,
nyaakwa isi n'ime Onye dī nsọ nke Izrel.

17 "Mgbe mmiri ọñuñu koro ndi ogbenye na ndi mkpa na-akpa,
mgbe ha na-enweghi ike ichota mmiri ọñuñu
mgbe akpiri na-akpo ha nkụ n'ihì agụ mmiri,
mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ ga-aza ha.

Mụ onwe m, bụ Chineke nke Izrel, agaghị agbakuta ha azu.

18 Aga m eme ka mmiri site n'ala kporo nkụ nke ugwu niile na-erudatarara
ha.

Aga m eme ka isi iyi na-asoputa na ndagwurugwu niile.

Aga m eme ka mmiri juputa n'ozara,
meekwa ka isi iyi mmiri site n'ala kporo nkụ na-asoputa.

19 Aga m akụ n'ozara,
osisi sida, na osisi akashia, na osisi mietul, na osisi oliv.

M ga-eji osisi junipa,
na osisi saipres na osisi fia, kuko ha ọñu n'ala ahụ toghoro n'efu,

20 ka ndi mmadu hu, matakwa,
tuleekwa uche ma ghotu,
na o bu aka ONYENWE ANYỊ mere nke a,
na o bu Onye nsọ nke Izrel kere ya.

21 "Weputanu mkpesa unu,"
ka ONYENWE ANYỊ siri,
"Doo okwu unu n'usoro,"
ka Eze nke Jekob na-asikwa.

22 "Ka ha bubata arusi ndi a, ma gwa anyi,
ihe gaje ime.

Ka ha gwa anyi ihe mere n'oge gara aga, ihe ha putara,
ka anyi nwee ike tulee ha
matakwa ihe ga-abu ikpezu ha.

Maobu kwuputara anyi ihe ndi ahụ na-abia,

²³ gwa anyi ihe odinihu ji,
ka anyi mara na unu bu chi.

Meenu ezi ihe, maobu ihe ojoo,
nke ga-eme ka anya gbagwojuo anyi, ka anyi juputakwa n'egwu.

- 24 Ma unu dị nta karịa ihe efu.
 Oṛụ unu niile bụkwa ihe na-abaghị uru.
 Onye hoṛo unu emeela onwe ya ihe arụ.
- 25 “Akpoeliela m otu onye site n’akukụ ugwu, o na-abiakwa.
 Otu onye na-asopuru aha m sikwa n’owuwa anyanwu.
 O na-azopia ndi ochichi niile dika ha bu uru,
 o ga-azopia ha dika onye na-akpu ite si azopia aja uru.
- 26 O kwuru maka nke a site na mmalite, ka anyi nwee ike mara,
 maobu mgbe na o mebeghi, ka anyi nwee ike si, ‘The o kwuru ziri ezi?’
 O nweghi onye kwuru ihe banyere nke a,
 o nweghikwa onye mere ka amata ya,
 o nwekwaghi onye si n’onu gi nu okwu obula.
- 27 Abu m onye mbu gwara Zayon, ‘Lee, n’ebe a ka ha di!’
 O bu m ziteere Jerusalem onyeozizi ozioma.
- 28 Eleghariri m anya ma o nweghi onye m huru.
 O nweghi onye no n’etiti chi ha nke nwere ike inye ndumodu;
 o nweghi onye inye osisa ajuju mgbe m juru ha.
- 29 Lee, ha niile bu ugha!
 Oru ha niile putara ihe efu,
 arusi ha niile awuru awu bu naani ifufe na ogbaaghara.

42

Ohu ONYENWE ANYI

- 1 “Lee ohu m, onye m na-agba ume,
 onye m hoputara, onye ihe ya na-atọ mkpuruobi m uto.
 Aga m eme ka Mmuo m diri n’ime ya.
 O ga-emekwa ka ikpe ziri ezi rute mba niile aka.
- 2 O gaghị eti mkpu maobu welie olu ya kwaa akwa,
 maobu welie olu ya elu, o gaghị eme ka a nu olu ya n’ezi.
- 3 O gaghị agbaji ahijia riidi* azopara azopia,
 maobu menyuo ogbo oriona na-enwu ntakiri ntakiri.
 O ga-esite n’ikwesị ntukwasị obi weputa ikpe ziri ezi.
- 4 O gaghị aso ngongo maobu daa mba,
 ruo mgbe o hiwere ikpe ziri ezi n’elu uwa.
 O bụkwa n’ozizi ya ka agwa etiti niile ga-atukwasị olileanya ha.”
- 5 Nke a bu ihe Chineke bu ONYENWE ANYI kwuru,
 onye ahụ kere eluigwe niile, onye gbasapukwara ha,
 onye gbasapukwara uwa n’ihe niile nke si n’ime ya aputa,
 onye na-enye ndi niile bi n’ime ya ume,
 na-enyekwa ndi na-agaghari n’ime ya ndu.
- 6 “Mu onwe m, bu ONYENWE ANYI, akpola gi ka i gosi ezi omume m.
 Aga m echebe gi, gbaa gi ume,
 n’ihi na eweere m gi nye ndi m
 ka i buru ihe imesi ogbugba ndu m ike.
 I ga-abukwa ihè nye mba niile.
- 7 I ga-emeghe anya ndi kpuru isi,
 gbaputakwa ndi no n’ulo mkporo,
 meekwa ka ndi no n’ulo mkporo gbara ochichiri nwere onwe ha.

* 42:3 42:3 Ya bu, osisi achara

8 “Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ! Nke a bụkwa aha m.
Agaghị m enye onye ọzọ ugwu na nsọpuru m.
Mụ na arụsị a piri api agakwaghị azọ otuto m.

9 Lee ihe ochie emezuola
ma nke ọhuru ka m na-ekwuputa.

Tupu ha pụta ihè
ana m akpọsa ha nye unu.”

Abụ otuto nye ONYENWE ANYỊ

10 Bụkuonu ONYENWE ANYỊ abụ ọhuru; tookwanu ya,
unu ndi niile bi na nsotu niile nke uwa,
unu ndi na-arida n’osimiri, na ihe niile bi n’ime ya.
Toonu ya unu ndi bi n’ala ebe mmiri gbara gburugburu.

11 Ka ọzara na obodo niile di n’ime ya welie olu ha elu,
ka ndi bi na Keda nuriya onu.

Ka ndi bi na Sela tie mkpu onu,
ka ha si n’elu ugwu niile tisie mkpu onu ike.

12 Ka ha nye ONYENWE ANYỊ ebube,
kpọsaakwa otuto ya n’ala niile mmiri gbara gburugburu.

13 ONYENWE ANYỊ ga-aputa buo agha dika dike.
O bu site n’inu oku n’obi nke onye agha ka o ga-eji buo agha.
O ga-eti mkpu agha megide ndi iro ya,
ma merie ha.

14 “O dila anya kemgbe m gbara nkiti;
ejidesiri m onwe m aka ike.

Ma ugbu a, aga m egosi iwe m;
aga m asu ude, kwaa akwa di ka nwanyi ime na-eme.

15 Aga m eme ka ugwu ukwu na ugwu nta niile di larii,
meekwa ka ihe okuku ha niile kponwuo.

Aga m eme ka osimiri ghoo ozara,
meekwa ka odo mmiri niile takpoo.

16 Aga m edu ndi kpuru isi, site n’uzo nke ha na-amaghi,
n’okporouzo ha agatubeghi ka m ga-edu ha;

Aga m eme ka ochichiri ghoo ihè n’ihu ha,
meekwa ka ebe niile gbagoro agbago guzozie.

Ihe ndi a niile ka m ga-eme.
Agaghị m agbakuta ha azu.

17 Ma ndi niile na-atukwasị arusi obi,
ndi na-asị ihe ndi ahụ a piri api, ‘Unu bu chi anyi,’
a ga-achughachi ha azu n’onodu ihere.

Izrel kpuru isi, chie nti

18 “Geenu nti, unu ndi nti chiri,
leenu anya unu ndi isi kpuru, ma hu uzo.

19 Olee onye kpuru isi dika ohu m?
Onye kwa ka nti chiri dika onyeozu nke eziokwu m?

O di onye ozo kpuru isi
dika onye a m hoputara ka o buru ohu ONYENWE ANYI?

20 I hula otutu ihe, ma i dighi atukwasị uche gi na ha.
Nti gi ghete oghe, ma i dighi eji ya anu ihe.”

21 ONYENWE ANYI emeela ka iwu ya di ukwu,
meekwa ka o di ebube,

- n'ihì na ọ tọrọ ya uto isite na ya mee ka ezi omume ya pụta ìhè.
 22 Ma e meela ka ndị ya buru ndi e zukporo ihe ha nwere n'oge agha.
 A kpochikwara ha n'olulu e gwuru n'ala,
 zoo ha n'ime ulo mkporo di iche iche.
 Ha aghoola ihe a kwatara n'agha,
 ma o dighi onye na-anaputa ha.
 Ha aghokwaala ihe e si n'aka mmadu punara ya n'ike,
 ma o dighi onye na-asị ndi iro ha, "Nyeghachikwa m ihe m i ji aka ike
 were."
- 23 Onye ka o bu n'etiti unu nke ga-ege nti n'ihe ndi a?
 Onye ga-ana nti si otu a mata ihe na-aga ime n'oge di n'ihu?
 24 Onye weere Jekob nyefee n'aka ndi na-ebibi ihe,
 onye were Izrel nyefee ndi ohi?
 O bu na o bughị ONYENWE ANYI
 onye ha mehiere megide?
 N'ihì na ha ekweghi eso uzo ya niile,
 ha erubeghi isi nye iwu ya.
 25 O bu ya mere o ji wukwasị ndi ya iwe oku ya,
 ihe ike nke agha.
 O bu ezie na iwe ya biakwasiri ha dika oku na-erepia erepia, ma ha
 aghotaghi ihe kpatara ya;
 o repiara ha, ma ha atugharia uche ha banyere ya.

43

Onye nzoputa ndi Izrel nwere

- 1 Ma ugbu a, nke a bu ihe ONYENWE ANYI kwuru,
 bu onye kere gi, Jekob,
 na onye kpuru gi Izrel,
 "Atula egwu, n'ihì na agbaputala m gi.
 Akpoola m gi aha, i bukwa nke m.
 2 Mgbe i si na mmiri di omimi na-agafe,
 aga m anonyere gi.
 Mgbe i si na mmiri nke na-ekwo oke okwukwo,
 agaghi m ekwe ka o bufuo gi.
 Mgbe i na-eje ije n'ime oku,
 o gaghi eregbu gi.
 Ire oku ahụ agakwaghi erepia gi.
 3 N'ihì na mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke gi,
 Onye nzoputa gi, na Onye nsọ nke Izrel.
 Ewerela m Ijipt
 na Kush na Seba nye ka ha buru ihe i ji gbara onwe gi.
 4 Ebe i bu ihe di oke onuahia n'anya m,
 ebe o bukwa na m huru gi n'anya,
 aga m ewere ndi mmadu nye n'ihì igbaputa gi.
 Aga m ebibi ndu ndi mmadu n'ihì ichebe gi ndu.
 5 Atula egwu n'ihì na anonyeere m gi.
 Aga m esite n'owuwa anyanwu
 na n'odida anyanwu chikotaa umu gi.
 6 Aga m enyekwa ugwu na ndida iwu si ha,
 'Hapunụ ha ka ha laa,

unu egbochikwala ha.'

Hapụnụ ndị m ka ha site n'ala niile dị anya nke nsọtụ ụwa loghachi,
 7 onye ọbụla nke a na-akpọ aha m,
 onye m kere n'ihì otuto m,
 onye m kpurụ, ma meekwa."

8 Kpọtụtanụ ha, bụ ndị ahụ nwere anya ma ha adighị ahụ ụzọ,
 ndị nwere ntị ma ha adighịkwa anụ ihe.

9 Mba niile dị iche iche ezukọtala,
 mmadụ niile agbakọtakwala.

Onye n'ime chi ha kwuru na ihe dị otu a ga-eme,
 onye kwa kwuru ihe ndị a mere n'oge gara aga?

Ka ha kpobata ndị akaebe ha iziputa na ihe ha kwuru ziri ezi,
 ka ndị ọzọ nụ ya ma sị na, "Ọ bụ eziokwu."

10 "Unu bụ ndị akaebe m," ka ONYENWE ANYỊ kwuputara,
 "burukwa ndị ohu m họtutara,

ka unu mara m, ma kwerekwa na m,
 ghotakwa na Mụ onwe m bụ onye ahụ.

Ọ dighị chi a kpurụ tupu m diri,
 ọ dikwaghị nke ga-eso m n'azụ.

11 Mụ, ọ bụ na naanị m, bụ ONYENWE ANYỊ,
 ọ dikwaghị onye nzoputa ọzọ dị ma ewezuga m.

12 Mụ onwe m egosila, zoputa ma kwuputakwa ya, mee ka unu nuru ya,
 mụ onwe m, ọ bughị chi ndị mba ọzọ nọ n'etiti unu.

Unu bukwa ndị akaebe m, na mụ onwe bụ Chineke," otu a ka ONYENWE
 ANYỊ kwubiri ya.

13 "E, site n'ebighị ebi ruo n'ebighị ebi, mụ onwe m bụ Chineke.

Ọ dighị onye puru inaputa m ihe m ji n'aka.
 Mgbe m ruru ọrụ, onye puru igbanwe ya?"

Ebere Onyenwe anyi, na-ekwesighi ntukwasị obi Izrel

14 Nke a bụ ihe ONYENWE ANYỊ kwuru,
 Onye mgbaputa unu na Onye nsọ nke Izrel.

"N'ihì unu, aga m eziga ozi na Babilon
 budata ndị Kaldia niile dika ndị gbapuru agbapu,
 n'ime ụgbọ mmiri ahụ niile ha ji anya isi.

15 Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ, Onye nsọ gị,
 onye kere Izrel, Eze unu."

16 Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuru,
 bụ onye ahụ kwara ụzọ n'ime osimiri,
 nke mere ka okporouzo diri n'ime oke osimiri.

17 Nke na-eme ka ụgbọ ndị agha dị ukwuu, na inyinya pụta,
 ndị agha na usụ ha achikọtara ọnụ,
 mee ha ka ha dinaa n'ebe ahụ, ghara ibilitekwa ọzọ,
 dika ha bụ ọkụ ogho oriṅa e menyuru emenyu.

18 "Chefuonu ihe ndị ahụ niile mere n'oge gara aga;
 unu atugharịkwala uche unu na ha.

19 Kama leenụ anya ihe ọhuru nke m na-aga ime.

Leenụ ya n'ihì na o bidolarị iputa ihe. Ọ ga-abụ na unu adighị ahụ
 ya?

N'ihì na ana m akwa okporouzo n'ozara,

- na-emekwa ka mmiri juputa n'ala togboro n'efu.
- 20 Anu oha niile na-asopuru m,
nkiata oha, na enyi nnunu niile na-ekele m,
n'ihhi na emeela m ka mmiri juputa n'ozara,
meekwa ka isi iyi na-aso n'ala ebe togboro n'efu,
nye ndi nke m ihe onunu, bu ndi m hoputara.
- 21 Ndi m kpuru nye onwe m,
ka ha kosaa akuko otuto m.
- 22 "Ma unu akpokughi m, Jekob,
kama ihe banyere m agwula gi ike, Izrel.
- 23 I kpuruoghi aturu wetara m maka aja nsure oku,
maobu jiri aja niile sopuru m.
O nweghi mgbe m kwagidere gi ka i wetara m onyinye mkpuru oka,
maobu mee ka ike gwu gi site n'ina gi uda na-esi isi utu.
- 24 Unu ewetabereghi m uda kalamus na-esi isi utu,
maobu were abuba anu nke aja unu niile mee ka obi toto m utu.
Kama o bu naani mmehie unu ka unu na-ebokwasu m,
unu ejirila ajo omume unu mee ka ike gwusua m.
- 25 "Mu onwe m, o bu naani mu onwe m, bu onye na-ehichapu mmehie unu.
Ana m emekwa ya n'ihhi na o di m mma n'obi ime ya.
Agakwaghi m echeta mmehie unu ozo.
- 26 Chetara m ihe gara aga,
ka anyi ruriata uka n'etiti onwe anyi,
doo okwu gi n'usoro igosi na i bu onye ikpe na-amaghi.
- 27 Site na mmalite, nna nna unu ha mehiere megide m.
Ndi m dunyere ka ha kuziere unu ihe nupukwara isi megide m.
- 28 Ya mere, m ji menye ndi a maara aha ha n'ulonso ihere.
Enyefere m Jekob ka o buru onye ewezugara nye mbibi,
nyekwa Izrel ka o buru ihe mkpari.

44

Izrel onye a hoputara

- 1 "Ma ugbu a, gee nti gi Jekob, bu ohu m,
geekwanu nti, unu ndi Izrel m hoputara.
- 2 Nke a bu ihe ONYENWE ANYI na-ekwu,
bu onye kere unu, onye kpuru unu n'ime n'afu,
na onye ga-enyere unu aka:
Atula egwu, gi Jekob,* ohu m,
atukwala egwu gi Jeshurun, onye nke m hoputara.
- 3 N'ihhi na aga m eme ka ala ahu kporo nku nweta mmiri,
mee ka mmiri na-asoghari n'ala ahu akpiri na-akpo nku.
Aga m awukwasu umu umu unu Mmuo m,
meekwa ka gozi m diri ha.
- 4 Ha ga-etoputa etoputa dika ahihia a gbara mmiri,
e, dika osisi popla n'akuku iyi juputara na mmiri.
- 5 Ha ga-eji nganga si, 'Abu m nke ONYENWE ANYI,'
maobu 'Abu m nwa nwa Jekob,'

* 44:2 44:2 Maobu, Izrel

ebe ndị ọzọ ga-edepụta n'aka ha, 'Nke ONYENWE ANYỊ ka m bụ,'
ha ga-agụkwa onwe ha Izrel.

ONYENWE ANYỊ, ọ bughị arụsị

⁶ "Nke a bụ ihe ONYENWE ANYỊ na-ekwu,
onye bụ Eze Izrel na Onye mgbaụta ya, ONYENWE ANYỊ, Onye puru
ime ihe niile:

Mụ onwe bụ Mmalite na Ọgwugwu;
ọ dịkwaghị Chineke ọzọ dị ma ewezuga m.

⁷ Ọ bụkwa onye dị ka m? Ya kwuputa ya.
Ya kwuputa ya, doo ya n'usoro ka ntị nuru!

Ya kwuputa ihe niile mere kemgbe m mere ka ndị m guzosie ike.
Ya kwuputakwa, ma dokwaa ha n'usoro,
ihe niile na-aga ime n'oge dị n'ihu.

⁸ Unu atula egwu. Unu amakwala jijiji.
Ọ bụ na m akoputaghị ihe ndị a ma kwuputa ha n'oge gara aga.
Unu onwe unu bụ ndị akaebe m. Ọ dị chi ọzọ dị ma e wezuga m?
Mba! O nweghị Oke nkume ọzọ dị, nke m maara ihe banyere ya."

⁹ Ndị a niile na-apị arụsị bụ ndị nzuzu.
Chi ndị ahụ niile ha na-agụ dị ka ihe ukwu bụkwa ihe na-enweghị isi.
Ndị niile na-akpọ isiala nye chi ndị a bụ ndị kpuru isi,
na ndị amamihe koro, ndị ihere ga-emekwa.

¹⁰ Ọ baghị uru mmadu ikpuru onwe ya arụsị maobu chi a piri api,
nke na-apughị inyere ya aka n'uzo obula?

¹¹ Lee ihere ga-eme ndị niile na-akpọ isiala nye ya.
Ndị kpuru ha bụ naanị ndị mmadu.

Ka ha niile chikota onwe ha, guzo, nwee mkpebi ha,
ha ga-anọ n'onodu n'ihere, na n'oke egwu.

¹² Ọkpụ ụzụ na-ewere ngwa ọrụ ya
na-ahụ ya n'ime icheku oku,
ọ na-eji mkpirisi igwe onye oka tipia ya n'udidi arusi,
ọ bụ ike nke ogwe aka ya ka o ji akpu ụzụ.

Agụ na-agụ ya, ike na-agwusikwa ya;
ọ nughị mmiri obula, ọ na-adakwa mba.

¹³ Onye oka osisi na-esite n'eriri otutu tupa osisi
were pensulu kaa ya;

ọ na-ewere ngwa ọrụ ya kpuchaa osisi ahụ,
were ngwa ọrụ ika akara, kaa ya akara.

Ọ na-arụ ya dika oyiyi mmadu,
oyiyi mmadu n'ima mma ya niile,
maka ibi n'ime ulo arusi.

¹⁴ Ọ na-egbutu osisi sida di iche iche,
maobu osisi saipres ma ọ bụkwa osisi ook.

Ọ na-ahapu ya ka o too n'etiti osisi di iche iche nke oke ohia,
maobu kuo osisi fia, nke mmiri ozuzo na-eme ka o too nke oma.

¹⁵ Ọ bụkwa nkụ ka eji ya e mere;
ufodu ka ọ na-ewere nya oku,
ọ na-eji ya afunwu oku ghee achicha.

Sitekwa na ya pia chi, kpuo ihu n'ala nye ya;
ọ na-emekwa arusi apiri api, kpoo isiala nye ya.

- 16 Ọkara n'ime osisi ndị a ka o ji emenwu ọkụ;
 n'elu ya kwa ka ọ na-esi nri ya,
 ọ na-ahụnye anụ, were tajuo afọ ya.
 Nkụ ahụ ka o ji anya ọkụ na-asị,
 "Ahaa, ahụ ekpola m ọkụ; ahụla m ọkụ."
- 17 Ihe fọduru n'ime osisi ahụ ka ọ na-ewere kwaara onwe ya arụsị a piri
 api;
 Ọ na-ada n'ala n'ihu ya, fee ya ofufe.
 Ọ na-ekpekwarara ya ekpere na-asị,
 "Biko, Zọputa m, n'ihu na chi m ka i bu!"
- 18 Ha amaghị ihe ọbụla; ha adighị aghotakwa,
 n'ihu na-emechiela anya ha ka ha ghara ihu ụzọ,
 mechiekwa uche ha, ka ha ghara ighota.
- 19 Ọ dighị onye na-anọdụ chee echiche,
 ọ dighikwa onye nwere ihe omuma maọbụ nghota i si,
 "Ufodu n'ime osisi a ka m ji kwanye ọkụ,
 Ọ buladi ghee achicha n'elu icheku ọkụ ya,
 ejikwa m ufodu n'ime ya hụo anụ m tara.
 M ga-esite na nke fọduru meputa ihe ruru aru?
 Ọ bu ogwe osisi ka m ga-akpo isiala nye?"
- 20 Onye na-adighị eche ụdị echiche a bu onye nzuzu, nke na-eji ntụ si n'ebe
 a kwanyere ọkụ na-azụ onwe ya.
 Ọ pughi inaputa onwe ya, maọbụ juo onwe ya ajuju si,
 "Ihe a m ji n'aka m, nke m na-akpo chi, ọ bughị okwu ụgha ka ọ bu?"
- 21 "Cheta ihe ndị a, gi Jekob,
 n'ihu na gi bu Izrel, i bu ohu m.
 Ọ bu m kpuru gi, i bu ohu m;
 gi bu Izrel, agaghị m echezọ gi.
- 22 Ehichapula m njehie gi niile; dika igwe ojii,
 hichapukwa mmehie gi dika igirigi ututu.
 Loghachikwute m,
 n'ihu na akwuola m ugwo igbaputa gi."
- 23 Bụonụ abụ oke onụ, unu eluigwe, n'ihu na ONYENWE ANYI emeela ya;
 tienụ oke mkpu, unu ụwa di n'ala.
 Tienụ mkpu onụ, unu ugwu niile,
 unu bu oke ohia niile na osisi obula nke di n'ime gi,
 n'ihu na ONYENWE ANYI agbaputala Jekob,
 na-egosikwa ebube ya n'Izrel.

A ga-ebikwa na Jerusalem

- 24 "Otu a, ONYENWE ANYI na-ekwu,
 Onye mgbaputa unu, onye ahụ kpuru unu n'ime afọ:
- Mụ onwe bu ONYENWE ANYI,
 Onye kere ihe niile,
 onye gbatipuru eluigwe,
 onye gbasara ụwa naani mụ onwe m,
- 25 onye na-emebi ihe iribama niile nke ndi amuma ụgha
 na-emekwa ka ndi na-ajuta ase ghoo ndi nzuzu,
 onye na-ekpu ihe omumu ndi maara ihe ihu n'ala

tughariya ya, ha ghoo ihe nzuzu,
 26 onye na-eme ka okwu ndi ohu ya mezuo
 meekwa ka amuma ndi ozi ya buru mezuo,

onye na-asị banyere Jerusalem, 'A ga-ebikwa n'ime ya ozo,'
 na-asikwa banyere obodo niile nke Juda, 'A ga-ewughachi ha,'
 banyere mkpomkpọ ebe ha niile, 'Aga m ewulikwa ha.'

27 Onye ahụ na-asị, ogbu mmiri, 'Takoro,
 aga m emekwa ka iyi ya niile takorosa,'

28 Onye na-asị banyere Sairōs, 'O bu onye ozuzu aturu m,
 o ga-emezukwa ihe niile na-adị m mma;

O ga-asikwa banyere Jerusalem, "Ka ewughariya ya,"
 ma banyere ulonso, "Ka ehiwe ntala ya."

45

1 "Nke a ka ONYENWE ANYI na-ekwu nye ohu ya nke o tere mmanu,
 bu Sairōs, onye m ga-eji aka nri ya
 megide mba niile, mee ka ha noro n'okpuru ya,
 napukwa ndi eze ngwa agha ha niile,
 megheere ya onu uzo niile
 nke na o dikwaghi onu uzo ama a ga-emechibido ya.

2 Mu onwe m ga-ebu uzo gaa n'ihu gi
 kwazee ugwu ukwu niile,
 tiwasia ibo onu uzo bronz niile
 gbuwakwaa mkporo igwe di iche iche.

3 Aga m enye gi aku niile e zoro n'ebe ochichiri gbara,
 akunuba niile e zoro n'ebe nzuzo di iche iche.

Ka i mata na o bu mu onwe m bu ONYENWE ANYI,
 bu Chineke nke Izrel, onye ahụ kporo gi aha, na-eme ihe ndi a niile.

4 N'ihu Jakob bu ohu m,
 n'ihu Izrel onye m hoputara nye onwe m,
 ka m ji kporo gi aha gi
 nyekwa gi aha nke nsopuru,*
 maobu ezie na i maghi onye m bu.

5 O bu m bu ONYENWE ANYI, o dighikwa onye ozo di;
 ewezuga m, o dikwaghi Chineke ozo di.

O bu ezie na i maghi m,
 ma aga m eme ka i diri ike.

6 Mgbe ahụ, uwa niile, site n'owuwa anyanwu
 ruo n'odida anyanwu,
 ga-amata n'ezie na Chineke ozo adighi, kariya m.
 Abu m ONYENWE ANYI, o dighikwa onye ozo di.

7 O bu m kpuru ihè, keekwa ochichiri.
 O bu m na-ezite oganihu, na-ekekwa ila n'iyi.
 Mu onwe m, bu ONYENWE ANYI, na-eme ihe ndi a niile.

8 "Gi, eluigwe, zodata ezi omume m
 ka mbara eluigwe na-ezodakwa ya dika mmiri.
 Ka ala meghee onwe ya,

* 45:4 45:4 Tuo gi aha nsopuru

ka nzọpụta pupụta,
ka ezi omume soro ya puokwa dika ahịhịa.
Ọ bụ mụ onwe m, bụ ONYENWE ANYỊ kere ha niile.

⁹ “Ahụhụ na-adịrị mmadụ ahụ nke na-alụso onye kere ya ọgụ,
mmadụ ahụ bụ otu mpekele ejuju
n’etiti mpekele ejuju niile dị n’ala.
Uro ọ na-ajụ onye ji ya akpụ ihe ajujụ si,
‘Gini ka i ji m akpụ?’

Ka ọrụ gi ọ ga-asị,
‘Lee, ọ dighi aka abụọ o nwere?’

¹⁰ Ahụhụ na-adịrị nwantakiri ahụ gwara nna ya okwu si,
‘Gini ka i mutara na nwa?’
maobu sikwa nne ya,
‘Gini bu ihe i muputara?’†

¹¹ “Otu a ka ONYENWE ANYỊ, Onye nsọ nke Izrel,
Onye kere Izrel na-ajụ ajujụ si;
banyere ihe ndi gaje ime
i na-ajụ m ajujụ banyere umu m,
maobu nye m iwu banyere ọrụ aka m?

¹² Ọ bụ mụ onwe m kere uwa,
keekwa mmadụ ka o biri n’ime ya.
Aka m abụọ ka m ji gbasaa mbara igwe,
nyekwa kpakpando niile iwu.

¹³ M ga-akpọlite Sairo s n’ezi omume m:
M ga-eme ka ụzọ ya niile zie ezi.
Ọ ga-ewughachi obodo m,
mee ka ndi m a dotara n’agha nwere onwe ha,
ma ọ bughị n’ihi onuahia maobu ihe nrite,
ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile kwuru.”

¹⁴ Otu a ka ONYENWE ANYỊ siri,
“The ndi Ijpt रुपतara na ngwa ahia ndi Kush
na ndi Saba ahụ toro ogologo,
ha ga-abiakwute gi,
ha ga-abu nke gi;
ha ga-esokwa gi n’azu
dika ndi mkporo e kere agbu.
Ha ga-akpo isiala n’ihu gi
riọ gi aririọ, na-asị,
‘N’ezie, ọ bụ naanị otu Chineke di, onye nonyere gi,
ọ dikwaghị chi ọzọ di.’ ”

¹⁵ N’ezie, gi onwe gi bu Chineke, Onye nzọpụta Izrel.
I bukwa Chineke, onye na-ezonari mmadụ onwe ya.

¹⁶ A ga-eme ndi niile na-akpu arusi ihe ihere,
e, ihere ga-eme ha n’ihi na a ga-etinye ha n’onodu oke ihere.

¹⁷ Ma ONYENWE ANYỊ ga-eji nzọpụta
nke ga-adị ruo mgbe ebighi ebi zoputa Izrel.

Ihere agaghị eme ha.

A gaghị etinyekwa ha n’onodu ihe ihere ruo mgbe ebighi ebi.

† 45:10 45:10 Ime gini na-eme gi

18 N'ihì na otu a ka ONYENWE ANYÌ onye kere eluigwe siri,
 ọ bụ ya dobekwara ihe niile n'ọ̀nọ̀du ha.

Ọ bụ ya, bụ Chineke,
 onye zubere ma kee ụwa,
 ọtkwaa ntọala ya.

O keghị ụwa ka ọ ọtgboro n'efu,
 kama ọ bụ ka e biri n'ime ya ka o ji kee ya.

O siri,
 "Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYÌ;
 ọ dịkwaghị Chineke ọzọ dị.

19 Ọ bughị na nzuzo ka m kwuru okwu,
 site n'otu ebe n'ala nke ọchichiri.

Agwaghị m mkpuru Jekob
 'Chọọnu m n'efu.'

Mụ onwe m, bụ ONYENWE ANYÌ na-ekwu eziokwu,
 Ana m ekwuputa ihe ziri ezi.

20 "Chikọtaanu onwe unu, gbakotanụ,
 bianu nso, unu ndi si na mba niile gbaputa oso ndu.
 Ha amaghị ihe bụ ndi a na-ebughari chi osisi e ji aka mee,
 ndi na-ekpekwarara chi ndi ahụ na-enweghi ike izoputa ekpere.

21 Kwuputanu ihe kwesiri idi, gosinu ya,
 ka ha gbaakokwa izu.

Onye buru uzọ kwuo ihe ndi a n'oge gara aga,
 onye kwuputara ya site na mgbe ochie?

Ọ bughị mụ onwe m, bụ ONYENWE ANYÌ?
 Ọ dịkwaghị Chineke ọzọ dị ma ọ bughị mụ onwe m,
 Chineke onye ezi omume na Onye nzoputa;
 ọ dighi onye ọzọ dị ma ewezuga m.

22 "Laghachikwutenu m, ka m zoputa unu.
 Laghachikwutenu m, unu ndi bi na nsotu niile nke ụwa.
 N'ihì na ọ bụ naani m bụ Chineke, ọ dịkwaghị chi ọzọ dị.

23 Ejirila m onwe m nuọ iyi,
 onu m ekwupula okwu n'ezi omume,
 bụ okwu nke na-enweghi mgbanwe:
 N'ihu m ka ikpere niile obula ga-egbu n'ala;
 mụ ka ire niile obula ga-anuru iyi.

24 E, ha ga-ekwuputa si, 'Ọ bụ n'ime ONYENWE ANYÌ naani
 ka ezi omume na ike di.' "

Ndi niile na-akpo ya asi ga-abiakwute ya.
 Ihere ga-emekwa ha.

25 Ma agburu niile nke Izrel
 ga-achota nnaputa ha n'ime ONYENWE ANYÌ,[‡]
 ọ bukwa na ya ka ha ga-anyanya isi.

46

Chi di iche iche nke ndi Babilon

¹ Bel na Nebo, arusi ndi Babilon makpu amakpu.
 Lee, arusi niile ha ka ebukwasiri ha n'azu inyinya ibu.

[‡] 45:25 45:25 N'Onyenwe anyi ka a ga-agu agburu niile nke Izrel ka ndi ezi omume.

- Arụsị niile apiri apị bụ nke a na-ebughari bụ ibu dị arọ,
ibu arụ nye ụmụ anụmanụ na-ada mba!
- 2 Ha makpuuru, rudakokwa ala n'otu;
ha enweghi ike iwezuga ibu ndi a n'onwe ha,
ha onwe ha kwa, a dotala ha n'agha.
- 3 "Geenu m nti, unu umu umu Jekob,
unu ndi foduru n'ulo Izrel,
unu bu ndi m na-elekota siteri na mgbe a muru unu
na-akpogharikwa unu siteri na mgbe amuputara unu.
- 4 Mu onwe m, bu onye ahụ, o bu m ga-elektakwa unu anya,
o buladi ruo mgbe isi awo juputara unu n'isi, n'agadi unu.
N'ihina o bu m kere unu, aga m elektakwa unu.
Aga m agba unu ume, burukwa onye nzoputa unu.
- 5 "Onye ka unu ga-asị na o yiri m? Onye kwa ka mu na ya ha?
Onye ka unu ga-eji tunyere m?
- 6 Ufodu mmadu na-emeghe akpa ego ha wuputa olaedo di n'ime ya,
na-atuputakwa olaocha n'ihe otutu,
were ya goo onye okpu uzu olaedo ka o jiri ya kporo ha chi,
emesia, ha na-akpo isiala na-eke arusi ahụ ofufe.
- 7 Ha na-ebuli arusi ahụ buru ya n'ubu ha,
buru ya debe ya n'onodu ya, n'ebe ahụ ka o na-akwuru.
O dighi apu site n'ebe ahụ jegharịa.
O buru na mmadu e tikuo ya mkpu, o gaghị aza,
o pughi izoputakwa ha puo na nsogbu ha niile.
- 8 "Chetanu nke a, ma tuleekwa ya,
ka o digidekwa unu n'obi, unu ndi na-enupu isi.
- 9 Chetakwanu ihe ndi ahụ niile mere n'oge gara aga,
n'ihina abụ m Chineke, chi ozo adighikwa.
Naani m bu Chineke, o dikwaghị onye ozo di ka m.
- 10 O bu m na-egosi ikpezụ site na mmalite,
o bu m na-ekwu site na mgbe ochie ihe ga-eme n'odinihu.
Ana m asi, 'nzube m ga-eguzogide.
O bukwa ihe di m mma n'obi ka m ga-eme.'
- 11 Aga m esite n'owuwa anyanwu kpo anu ufe,
e, sitekwa n'ala ebe di anya kpo nwoke* ahụ ga-abia mee nzube m.
N'ihina ihe m kwuru ya ka m ga-eme ka o mezu;
o bukwa atumatu m ka m ga-emekwa.
- 12 Geenu m nti, unu ndi isi ike,
unu ndi nopusu ezi omume m n'ebe di anya.
- 13 Ana m eweta ezi omume nso,
o dighi n'ebe di anya,
nzoputa m agaghị anokwa odu.
Aga m enye Zayon nzoputa,
nyekwa Izrel ima mma m.

47

Odida Babilon

* 46:11 46:11 Sairos, ka a na-ekwu ihe banyere ya n'ebe a.

1 “Rịda n’ala, nọdu na uzuzu,
gị nwaagboghọ na-amaghị nwoke, bụ ada Babilon,
nọdu n’ala na-ejighị ocheeze,
gị eze nwanyị obodo ndị Babilon.

Agaghị akpọkwa gị
onye dị nro, maọbụ onye dị pekepeke.

2 Were nkume igwe nri gwee ọka,
wepụ akwa ahụ i ji kpuchie ihu gị.
Chilite uwe mwụda gị, kpughepụ ogwe ụkwụ gị,
mgbe ị na-agabiga iyi dị iche iche.

3 A ga-ekpughe ọtọ gị,
tinyekwa gị n’ọnọdu ihere.
N’ihi na aga m abọtara ndị m ọbọ,
agaghị m elekwa anya n’azụ.”

4 Otu a ka Onye mgbaputa anyị kwuru, Onye ga-azọputa Izrel. Aha ya bụ
ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile,
Onye nsọ Izrel.

5 “Nọdu duu, baa n’ime ọchịchiri,
gị eze obodo nke ndị Kaldia;
Ọ dīkwaghị mgbe ọzọ a ga-akpọ gị
nwanyị nwe alaeze dị iche iche.

6 Ewesoro m ndị m iwe,
mee ndị ahụ bụ ihe nketa m ka ha ghọọ ihe na-adighị nsọ.
Eweere m ha tinye gị n’aka,
ma i gosighị ha obi ebere.
Ọ buladi ndị bụ agadi n’etiti ha
ka ị bokwasiri ibu arọ.

7 I kwuru si,
‘Abụ m eze nwanyị ruo mgbe ebigị ebi!’
Ma i cheghị echiche banyere ihe ndị a,
ị tugharighị uche banyere ihe pụrụ ime.

8 “Ugbu a gee ntị, gị onye na-eme dika o si tọọ gị uto.
Gee ntị, gị onye na-anọ n’udo,
na-asị onwe gị,
‘Ọ bụ naanị m di, o nweghị onye ọzọ ka m n’uwa.
O nweghị mgbe m ga-adị ka nwanyị di ya nwurụ,
maọbụ dika nwanyị ụmụ ya nwurụ.’

9 Ma lee anya!
Ihe abụọ ndị a na-aga ibiakwasị gị
na mberede.
N’otu ubochi di gị ga-anwụ, ụmụ gị ga-anwuchakwa.
Mgbaasi gị niile, na idi ike nke ogwu okike gị niile,
agaghị egbochi ihe ndị a ibiakwasị gị n’uju.

10 N’ihi na i werela obi gị tukwasị n’ajọ omume gị
ị na-asị, ‘O nweghị onye na-ahụ m.’

Ma amamihe gị na ihe omuma gị na-eduhie gị,
mgbe ị na-asị onwe gị,
‘Ọ bụ naanị mụ onwe m, ọ dighikwa onye ọzọ ma ewezuga m.’

11 Ihe ojọọ ga-abiakwasị gị,

ị gaghị ama otu ị ga-esi gbaa afa iwezuga ya.
 Oke mbibi ga-adakwasị gị
 nke ị na-agaghị enwe ike iji ego gbara onwe gị;
 Ịla n'iyi nke ị na-atughị anya ya
 ga-abiakwasị gị na mberede.

- 12 “Dokotazie ogwu okike gị niile,
 na ihe mgbaasị gị niile.
 Ihe ndị ahụ niile i jirila na-eche onwe gị siteri na mgbe ị bu nwantakiri.
 Ma eleghi anya ha puru inyere gị aka n'oge di n'ihu.
 I puru iji ha menye ndi iro gi ujo, maobu mee ka ha maa jijiji.
- 13 Ndumodu niile a na-enye gị adighi enyere gị aka.
 Mee ka ndi ahụ ihe banyere ngaghari onwa na kpakpando doro anya
 bia nso.
 Kpopta ndi ahụ na-esite n'ihe ha huru na kpakpando akowa ihe ga-eme
 site n'otu onwa ruo n'onwa nke ozọ.
 Kpokuo ha ka ha zopta gi site na nsogbu nke na-aga ibiakwasị gi.
- 14 Lee, ha bu ihe efu dika ahija kporo nku.
 Oku ga-erechapukwa ha.
 Ha apughikwa izopta onwe ha
 site n'oku ahụ na-enwusi ike.
 N'ih i na oku ahụ adighi ka oku a na-akwanye,
 nke a na-anya n'oge oyi.
- 15 Lee ihe ndi a na-enyocha kpakpando ga-emere gi,
 bu ndi i na-ana nti na ndumodu ha
 site na mgbe i bu nwantakiri.
 Ha ga-ahapu gi gaa n'uzo nke aka ha;
 i gaghị enwekwa onye ga-azopta gi.

48

Izrel Onye isiike

- 1 “Geenu nti na nke a, unu agburu Jekob,
 unu ndi a na-akpo n'aha Izrel,
 ndi si n'agburu Juda puta.
 Unu ndi na-eji aha ONYENWE ANYI na-anu iyi,
 ndi na-akpoku aha Chineke nke Izrel,
 ma o bughị n'ezikwu maobu n'ezi omume.
- 2 Unu ndi na-akpa nganga na unu bu ndi bi n'obodo di nsọ,
 ndi na-anyakwa isi na unu na-adabere na Chineke Izrel.
 Onye aha ya bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile.
- 3 N'oge gara aga ka m kwuru ihe na-aga ime n'oge di n'ihu.
 Mgbe m kwupuru ya,
 emekwara m ka ihe ahụ m kwuru mezu.
- 4 N'ih i na amaara m na unu bu ndi isiike,
 matakwa na akwara di unu n'olu bu igwe a na-apughị iroji aroji.
 Amakwaara m na egedege ihu unu bu bron.
- 5 O bu ya mere m ji buru uzọ gwa unu n'oge gara aga
 ihe m gaje ime,
 ka unu ghara i si,
 'O bu arusi anyi mere ya.
 O bu arusi anyi a piri api na chi oia m nyere iwu ka ha mee!'
- 6 Unu anula ama m na-agba, hukwa ka ha na-emezu,

ma unu ajula ikwere na o bu eziokwu.

- “Site ugbo a gawa, aga m agwa unu ihe oheru
nke m na-agwabeghi unu na mbu.
7 O bu ugbo a ka e kere ya, o bughu na mgbe ochie.
Unu anutubeghi ihe banyere ya mbu,
ya mere, unu agaghi asi,
‘O bu ihe maara ihe banyere ya.’
8 E, i nubeghi, i maghikwa,
site na mgbe ochie nti gi egheghu oghe.
N’ihi na amaara m na i bu onye aghughu na-ekwesighi ntukwasu obi,
onye a na-akpo onye nnupu isi site n’afu nne ya.
9 Ma n’ihi aha m, ka m na-eme ka onuma m juru
n’ihi otuto m, a na m egbochi ya n’ebe i no,
ka a ghara ikpochapu unu kpamkpam.
10 Lee, anuchalam unu, ma o bughu dika e si anucha olocha n’oku.
E, anwaleela m unu n’oke oku nke ahuhu.
11 N’ihi mu onwe m, e, n’ihi mu onwe m, ka m na-eme nke a.
Aga m esi ana hapu ka m buru onye emere ka aha m ghara idi nso?
Agaghi m enye onye ozu otuto m.

Izrel enwere onwe ya

- 12 “Geenu m nti, gi Jekob,
na gi Izrel onye m kporo.
Mu onwe m bu onye ahu;
Abu m onye mbu, burukwa onye ikpeazu.
13 O bu aka m toro ntoala uwa.
O bukwa aka nri m gbasara eluigwe.
Mgbe m kporo ha oku
ha na-abia guzo n’ihu m.
14 “Chikotaanu onwe unu, unu niile, geenu nti.
Onye n’etiti arusi ndi a gosiri ihe ndi a na-aga ime?
Onye ahu ONYENWE ANYI horo ka ya na ya di na mma
ga-emezu nzube ya megide Babilon,
aka ya ga-emege ndi Kaldia.
15 Mu onwe m, o buladi mu onwe m ekwuola ya;
e, akpola m ya.
Aga m eme ka obia
n’ije ya, o ga-agakwa nke oma.
16 “Biakwutenu m nso, geenu nti na nke a:
“Site na mkpasa mbu o bughu na nzuzo ka m kwuru okwu;
mgbe o mere anu m n’ebe ahu.”

Ma ugbo a, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI ezitela m,
o mejuputala m na Mmuo ya.

- 17 Otu a ka ONYENWE ANYI siri,
Onye mgbaputa unu, bu Onye nso Izrel,
“Mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke gi,
onye na-ezi unu ihe n’ihi odimma unu,
na-eduzikwa unu n’uzo unu kwesiri iso.

- 18 A sịkwari na unu nara nti n'iwu m niile,
udo unu gaara na-eru dika osimiri,
odimma* unu adikwa ka mmali nke ebili oke osimiri.
- 19 Mkpuru gi gaara amuba dika aja,
umu unu gaara a di ka mkpuru okuku a na-enweghi ike iguta onu,
a gaghi ehichapukwa aha ha,
maobu bibie n'ihu ha."
- 20 Sitenu na Babilon puo,
gbanarinu ndi Kaldia!
Werenu olu iti mkpu onu
kwusaa inwere onwe unu a.
Meenu ka ndi bi na nsotu niile nke uwa nuru ya
sinu, "ONYENWE ANYI agbaputala ohu ya Jekob."
- 21 Mgbe O duuru ndi ya jee ije n'ozara, ala kporo nku, akpiri akpoghi ha
nku.
O mere ka mmiri si n'oke nkume sputara ha,
e, o kpowara oke nkume
mee ka mmiri sputa.
- 22 ONYENWE ANYI siri, "O dighi udo diri ndi na-emebi iwu."

49

Ohu nke ONYENWE ANYI

- 1 Geenu m nti, unu niile ndi bi n'ala mmiri gbara gburugburu,
nrukwanu nke a, unu ndi no na mba di anya.
ONYENWE ANYI kporo m tupu amuo m.
O kporo m aha m mgbe m ka no n'ime afon nne m.
- 2 O mere ka okwu si m n'onu diri nko dika mma agha.
O zobere m n'aka ya kpuchie m.
O mere m ka m diri ka akụ di nko
nke o zoro n'ime akpa akụ ya.
- 3 O siri m, "I bu ohu m, Izrel.
O bukwa site na gi ka m ga-eji gosi ima mma* na ike m."
- 4 Ma mu onwe m siri, "O bu n'efu ka m dogburu onwe m n'oru.
Etufuola m ike m niile n'ihi ihe na-abughi ihe.
Ma ihe ruru m di n'aka ONYENWE ANYI,
ugwo oru m dikwa n'aka Chineke m."
- 5 Ma ugbu a ONYENWE ANYI na-asị,
Onye ahụ kpuru m n'afon nne m ka m buru onye na-ejere ya ozi;
ka o kpoghachite Jekob nye ya
ka achikotakwa ndi Izrel nyekwa ya onwe ya,
n'ihi na-abu m onye nsopuru diri n'anya ONYENWE ANYI,
Chineke m aghokwaarala m ike m.
- 6 O siri,
"O bu ihe di nta kara, gi i buru m ohu,
ikpoghachita ebo niile nke Jekob
na ikpoghachita ndi Izrel ndi m chebere.
Aga m emekwa ka i buru ihè nye ndi mba ozo,

* 48:18 48:18 Maobu, ezi omume * 49:3 49:3 Maobu, idi ukwu

ka nzọpụta m site n'aka gị ruo ndị bi na nsọtu ụwa niile.”

⁷ Nke a bụ ihe ONYENWE ANYI kwuru,
Onye mgbaputa na Onye nsọ Izrel
na-agwa onye ahụ a na-eleli anya, onye ahụ mba kpọrọ ihe arụ,
e, onye ahụ ndị na-achị achị mere ka ọ ghọọ ohu ha,
“Ndị eze ga-eguzo ọtọ mgbe ị na-agafe.
Ndịisi na-achị achị ga-akpọ isiala nye gị,
n'ihì na ONYENWE ANYI, Onye kwesiri ntụkwasi obi,
Onye nsọ Izrel, ahọputala gị.”

Nloghachi nke Izrel

⁸ Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu:
“N’oge amara m, aga m aza unu,
n’ubochi nzọpụta aga m enyere unu aka.
Aga m echebe unu, mee ka unu
buru ọgbugba ndu nye ndi mmadu,
iweghachite ala ahụ
na ikegharịkwa ihe nketa ya nke togboro n’efu;
⁹ na-asị ndi mkporo,† ‘Putanu,’
na-asikwa ndi no n’ochichiri, ‘Putanu n’ihe.’

“Ha ga-adikwa ka aturu m, noo n’akuku uzo,
ndi na-ata ahija n’ebe ita nri nke ahija ndu, n’akuku ugwu nta niile.
¹⁰ Agu agaghi agu ha, akpiri agaghi akpokwa ha nku.
Oke anwu otiti nke ozara agaghi acha ha ozo.
N’ihì na Onyenwe anyi ga-esite n’obi ebere ya duo ha
n’akuku isi iyi juputara na mmiri.
¹¹ Aga m emekwa ka ugwu ukwu niile ghoo okporozo,
meekwa ka okporozo niile guzozie.
¹² Lee, ndi m ga-aloghachi, ha ga-esitekwa n’ebe di anya,
ufodu ga-esite n’ugwu, ufodu n’odida anyanwu,
ndi ozo ga-esite na mpaghara Aswan.‡”

¹³ Tienu mkpu onu, eluigwe niile;
ka uwa nuria onu.
Ugwu ukwu niile, buonu abu,
n’ihì na ONYENWE ANYI akasiela ndi ya obi.
O ga-enwekwa obi ebere n’ihì iru uju ha.

¹⁴ Ma Zayon siri, “ONYENWE ANYI agbakutala m azu;
Onyenwe m echefuola m.”

¹⁵ “Nwanyi o puru ichezo nwa ya na-anu ara,
hapu inwe obi ebere n’ahu nwa si n’afọ ya?
Eleghi anya o puru ichezo,
ma agaghi m echezo unu.

¹⁶ Lee, edeela m aha gi n’obuaka m,
n’ihu m kwa ka m debere foto mgbidi gi nke ga-adigide.

¹⁷ Umụ gi emeela ngwangwa loghachite,

† 49:9 49:9 Maobu, ndi a dotara n’agha ‡ 49:12 49:12 N’ime akwukwo ndi mgbe ochie, aha i ga-ahu bu Sinim.

- ndi ahụ mere ka ị togboro n'efu ga-esi n'ime gi puo.
- 18 Welie anya gi abuo lee gburugburu, legharia anya, umu gi niile na-ezuko na-aloghachikwute gi. Dika m na-adi ndu," ka ONYENWE ANYI kwubiri. "I ga-eyi ha niile dika ola icho mma, i ga-ekekwa ha dika nwanyi a na-alu ohuru si eme.
- 19 "O bu ezie na e bibiri gi, mee ka i togboro n'efu, ala gi aburu nkponkpo ebe, ma ugbu a, i gaghi ezuru ndi gi, otu a kwa, ndi ahụ ripiara gi ga-anọ gi n'ebe di anya.
- 20 Umu niile a muru n'oge onwu ghabara gi aka,§ ga-asikwa na nti gi, 'Ebe a diri anyi oke ntakiri, nye anyi ebe sara mbara kari nke anyi ga-ebi n'ime ya.'
- 21 Mgbe ahụ, i ga-eche n'ime onwe gi si, 'Onye mtaara m otutu umu ndi a niile? A diri m ka nwanyi na-amughi nwa maobu onye umu ya nwuchara. Onye ajuruaju na nke e mere ka o gaa biri n'ala ozo. Mu onwe m foduru, naani m. Onye kwa muru m umu ndi a? Onye zulitere ha?' "
- 22 Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, "Lee, aga m akpoku ndi mba ozo, weliere ha okoloto m, ha ga-ekulatara gi umu gi ndi ikom n'aka ha. Umu ndi inyom ka ha ga-ekukwasị n'ubu ha kulatakwa ha.
- 23 Ndi eze ga-abukwa ndi nna na-azu umu gi, ndi eze nwanyi ha ga-abukwa ndi inyom na-enye umu gi ara. Ha ga-akpo isiala nye gi, rachakwaa aja di n'ukwu gi abuo. Mgbe ahụ, i ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, matakwa na ihere agaghi eme ndi niile na-ele anya inyeaka m."
- 24 A ga-anara dike n'agha ihe o lutara n'agha, maobu zoputa ndi a dororo n'agha site n'aka onye afo tara mmiri*?
- 25 Ma otu a ka ONYENWE ANYI siri, "N'ezie, a ga-esi n'aka ndi bu dike n'agha punara ha ndi ha dotara n'agha. A ga-esitekwa n'aka onye na-akpa ike naputa ya ihe o dotara n'agha. N'ihina aga m ebuso ha agha bu ndi niile na-ebuso gi agha. Aga m anaputakwa umu gi.
- 26 Aga m eme ka ndi na-akpagbu gi rie anu ahụ onwe ha; ha ga-anu obara onwe ha nubiga ya oke, dika mmanya. Mgbe ahụ, ihe niile bu mmadu n'uwa ga-amata, na mu onwe m ONYENWE ANYI, bu Onye na-azoputa gi, Onye mgbaputa gi, na Onye di ike nke Jekob."

§ 49:20 49:20 Ndi a no na mba ozo muo ga-alota * 49:24 49:24 Ndi onye ezi omume dotara n'agha, a ga-eme ka ha wezuga onwe ha.

50

Mmehie Izrel na nrube isi nke ohu ahụ

- ¹ Otu a ka ONYENWE ANYỊ siri,
 “Olee ebe akwụkwọ m ji gbaa nne unu alụkwaghị m dị
 bụ nke m ji chụpụ ya?
 Ma ọ bụ onye n’ime ndị m ji ụgwọ
 ka m resiri unu?
 Ọ bụ n’ihi mmehie unu ka e ji ree unu;
 n’ihi mmebi iwu unu ka e jiri chụọ nne unu.
- ² Gịni mere o ji buru na o nweghị onye nọ ya mgbe m biara?
 Gịni mere o nweghị onye zara m mgbe m kpọrọ oku?
 Ọ putara na aka m dị mkpụmkpụ izoputa unu?
 Ọ ga-abụ na m enwekwaghị ike izoputa?
 N’ihi na enwere m ike ibara osimiri mba mee ya ka ọ ghọọ ala akorọ.
 Enwere m ike ime ka osimiri ghọrọ ọzara,
 ka azụ niile dị n’ime ya nwụọ
 n’ihi enweghị mmiri.
- ³ Ọ bụ mụ bụ onye ahụ na-eme ka ọchịchiri kpuchie ihu eluigwe,
 ka ihu eluigwe diri ka ihu onye na-eru ụjụ.”
- ⁴ Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ enyela m amamihe ya
 ka m nwee ike imata ihe m ga-agwa ndi a ike gwuru.
 Ututu niile ka ọ na-akpote mmuọ m,
 meghee akpa uche m, ime ka m ghota uche ya.
- ⁵ Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ emeghela nti m abuo,
 ma enupughi m isi,
 a tugharikwaghị m azu.
- ⁶ Azu m ka m megheere ndi tiri m ihe;
 agba nti m abuo ka m hapuru ndi hopusiri m afuonu m.
 Ezopughi m ihu m
 n’ebe ndi na-akwa emo, na ndi na-agbu onu mmiri no.
- ⁷ Ebe ọ bụ na Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ na-enyere m
 aka,
 ihere agaghi eme m.
 N’ihi ya, ejikerela m onwe m ime uche ya; agaghi m elekwa anya n’azu,
 a maara m na ihere agaghi eme m.
- ⁸ N’ihi na onye na-agu m n’onye ezi omume no nso.
 Onye ga-aputa ibo m ebubo?
 Ya puta ka anyi guzo ihu na ihu!
 Onye nwere ebubo megide m?
 Ya bia ka anyi kwuo ya.
- ⁹ Lee, Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ bụ onye na-enyere m
 aka.
 Onye puru ima m ikpe?
 Lee, ha niile ga-aka nka diri ka uwe,
 nla ga-erichapukwa ha.
- ¹⁰ Onye n’etiti unu bụ onye ahụ na-atu egwu ONYENWE ANYỊ,
 na-egakwa nti n’okwu odibo ya?
 Ka onye ahụ na-eje ije n’ochichiri,
 nke na-enweghi ihè obula,
 tukwasị obi n’aha ONYENWE ANYỊ

daberekwa na Chineke ha.
 11 Ma lee, unu niile ndi na-amunye oku,
 ndi meere onwe ha owaoku,
 nke unu ji na-ejeghari n'ochichiri,
 gaanu n'ihu na-ejeghari n'ihè oku ahụ unu munyeere onwe unu.
 Ihe unu ga-anata site n'aka Onyenwe anyi
 bu ihe mwute nke ga-abiakwasị unu.

51

Nzọpụta ebighi ebi diri Zayon

1 Geenu m nti, unu ndi niile na-agbaso ezi omume,
 ndi na-achọ ONYENWE ANYI!
 Legidenụ oke nkume ahụ e sitere na ya waputa unu anya.
 E, legidenụ ogba nkume ahụ e si n'ime ya gwuputa unu anya!
 2 Legidenụ Ebrahim bu nna unu
 na Sera anya, bu ndi muru unu.
 Ebrahim no naani ya mgbe m kporo ya,
 ma a goziri m ya, mee ka o gho oke mba.
 3 ONYENWE ANYI aghaghi ikasi Zayon obi,
 werekwa obi ebere leta ebe ya niile e tikporo etikpo,
 o ga-eme ala ozara ya niile ka o dika Iden,
 ala ya nke niile ihe na-adighi ga-adikwa ka ubi a gbara ogige nke
 ONYENWE ANYI.
 Onu na obi utọ ga-ejuputa n'ime ya,
 inye ekele na uda abụ utọ di iche iche ga-adikwa.

4 Ndi m, geenu m nti;
 naa nti, gi Izrel mba nkem,
 n'ihhi na iwu m ga-esi n'onu m puo;
 ikpe ikpe ziri ezi m ga-aghokwara mba niile ihè.
 5 Ezi omume m na-abiaru unu nso osiso,
 nzoputa m na-adikwa nso.
 Aga m achikwa mba niile.
 Mba di anya ga na-ele anya obibia m;
 ha ga na-ele anya nzoputa nke m ga-azoputa ha.

6 Welienu anya unu lee anya n'elu,
 leekwanu anya n'ua,
 n'ihhi na mbara eluigwe ga-agba bari fuo, dika anwuru oku;
 uwa ga-aka nka dika akwa,
 ndi bi n'ime ya ga-anwukwa dika ijiji.
 Ma nzoputa m ga-adigide ruo mgbe ebighi ebi,
 ezi omume m ga-adigidekwa, o gaghị agwu agwu.

7 Geenu m nti, unu niile ndi maara ihe oma,
 unu ndi na-anabata iwu m n'obi unu.
 Unu atula egwu ihe ndi mmadu ga-asị unu,
 unu atukwala egwu nkwuto ha ga-ekwuto unu.

8 N'ihhi na nla ga-eri ha dika o si eri akwa.
 Ikpuru ga-erichapu ha dika o si eri aji anu.
 Ma ezi omume m, na obi ebere, ga-adi ruo mgbe ebighi ebi.
 Nzoputa m ga-adikwa site n'ogbo ruo n'ogbo.

- 9 Teta, teta, yikwasị onwe gị ike,
gị aka ONYENWE ANYỊ,
bilie, dika ụbọchị ndị gara aga,
dika ọgbọ nke mgbe ochie.
Ọ bughị gị gbubisiri Rehab
ma dugbukwaa anụ ọjọọ ahụ?
- 10 Ọ bughị gị mere ka osimiri taa?
Mmiri ahụ dị omimi.
Ọ bughị gị mekwara ka okporoụzọ dīrī n'etiti ya,
ebe ndi ahụ i gbaputara si gafee?
- 11 Ndi ahụ ONYENWE ANYỊ gbaputara ga-alotakwa.
Ha ga-eji abụ bata na Zayon;
onụ na-adigide ga-adikwasị n'isi ha,
oke onụ na obi uto ga-ejuputa n'obi ha,
iru ujụ na isụ ude ga-efelaga.
- 12 “Mụ, ọ buladi mụ onwe m, bụ Onye ahụ na-akasi unu obi.
Onye ka i bụ, na i na-atụ egwu nwa mmadu nke ga-anwụ anwụ,
i na-atụ egwu nwa mmadu nke bụ naani ahijia,
13 na i na-echefu ONYENWE ANYỊ bụ onye kere unu,
onye na-esetipụ eluigwe,
onye tokwara ntọala niile nke uwa;
na-ebi ndu itụ oke egwu ụbọchị niile
n'ih i oke iwe nke onye mkpagbu ahụ,
onye nke kpebiri ibibi unu?
Ma olee ebe oke iwe nke onye mkpagbu ahụ di?
14 N'oge na-adighi anya, a ga-agbaputa ndi mkporo egwu mere ka ha
rudata ala.
Ha agaghị anwụ n'ime olulu,
nri agakwaghị akọ ha.
- 15 N'ih i na abụ m ONYENWE ANYỊ Chineke unu,
onye na-akpali oke osimiri mee ka ebili mmiri ya bigboọ,
ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile bụ aha ya.
- 16 Etinyela m okwu m n'onu gi,
chebekwa gi n'obuaka m.
Ọ bụ m tinyere eluigwe n'onodu ya,
dokwaa ntọala nke uwa.
Ọ bukwa m na-asị Zayon, 'Ndi m ka unu bu.' ”

Iko onuma Onyenwe anyi

- 17 Teta, teta,
bilie gị Jerusalem,
gị onye nuru site n'aka ONYENWE ANYỊ,
bụ iko nke oke iwe ya.
Gị onye nuru ihe niile di n'ime iko ahụ
nke na-eme ka umu mmadu dagbugharia.
- 18 Ọ dighi otu nwa ya nke foduru,
nke ga-agwa ya ihe o ga-eme,
maobu nke ga-edu ya n'uzo
o kwesiri igbaso.
- 19 Ihe abuo ndi a adakwasila gi.
Onye ga-akasi gi obi?

Mbibi na ịla n'iyi, unwu na mma agha,
onye ga-akasi gi obi?

²⁰ N'ihhi na umu gi ndi ikom adaala mba.
Ha na-atogbokwa n'akuku okporozo niile,
dika mgbada onya mara.

Ha bu ndi juputara n'onuma ONYENWE ANYI
na iba mba nke Chineke gi.

²¹ Ya mere, nuru nke a, unu ndi a na-akpagbu,
ndi ihe na-egbu ma o bughị mmanya.

²² Lee ihe ONYENWE ANYI kwuru,
bu Chineke unu, onye ihe banyere ndi ya na-emetu n'obi.

"Lee, aga m esite n'aka gi
wezuga iko ahụ mere ka i dagbugharịa,
i gaghị anukwa
site n'iko onuma ahụ ozo.

²³ Ma m ga-etinye ya n'aka ndi ahụ na-akpagbu gi,
bu ndi siri gi,
'makpuru n'ala ka anyi gaa ije n'elu ahụ gi.'

I mere azu gi ka o di ka ala, dika okporozo
ebe ndi mmadu si aga ije."

52

¹ Teta, teta gi Zayon,
yikwasị onwe gi ike dika uwe!

Yikwasị onwe gi uwe mara mma,
gi Jerusalem, obodo di nsọ.

Ndi a na-ebighi ugu na ndi ruru aru
agaghị abata n'ime gi ozo.

² Kuchapu aja di n'ahu gi,
bilie oto, gi Jerusalem, nodu ala n'ocheeze gi.

Topu onwe gi site n'agbu igwe e kere gi n'olu,
gi ada Zayon, a dotara n'agha.

³ N'ihhi na otu a ka ONYENWE ANYI siri,
"N'efu ka erere unu, anaghị ndi zuru unu ego obula,
o bughikwa ego ka a ga-eji gbaputa unu."

⁴ N'ihhi na otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru,
"Na mbu, o bu n'ala Ijpt ka ndi m gara biri,
ugbu a, o bu ndi Asiria na-akpagbu ha.

⁵ "Ma ugbu a, ginị ka m nwere n'ebe a?" bu ihe ONYENWE ANYI
kwuputara.

"Ebe o bu na e durula ndi m puo n'efu,
ndi na-achi ha na-akwakwa ha emo na-achi ha ochi nleli,"
ka ONYENWE ANYI kwuputara.

"Ha na-ekwulukwa aha m
ogologo ubochi niile.

⁶ N'ihhi ya, ndi m ga-ama aha m;
n'ihhi nke a, ha ga-amarakwa n'ubochi ahụ
na o bu Mu onwe m kwuru na o ga-eme.
E, o bu mu onwe m."

- 7 Lee ka ha si maa mma n'elu ugwu
 bu ukwu ndi na-eweta* ozioma,
 onye na-ekwusa okwu udo,
 e, onye na-eweta akuko oma,
 onye na-agbasa akuko banyere nzoputa,
 onye na-asị Zayon,
 "Lee, Chineke gi bu eze!"
- 8 Geenu nti! Nurunu olu ndi nche unu,
 ndi na-eweli olu ha elu na-eti mkpu onu.
 N'ih i na mgbe ONYENWE ANYI ga-aloghachi Zayon,
 ha ga-ahu ya anya.
- 9 Tienu mkpu onu
 unu mkpomkpo ebe niile e tikporo etikpo na Jerusalem,
 n'ih i na ONYENWE ANYI akasiela ndi ya obi.
 O gbaputala Jerusalem.
- 10 ONYENWE ANYI ga-eme
 ka mba niile huru ike ya di nsọ;
 ebe niile uwa soturu ga-ahukwa
 nzoputa Chineke anyi.
- 11 Wezaganu onwe unu, wezaganu onwe unu, sinu n'ebe ahụ puo.
 Unu emetukwala ihe obula ruru aru aka.
 Sitenu n'etiti ya puta, dirinu ocha,
 unu ndi na-ebu ihe di iche iche nke ulo ONYENWE ANYI.
- 12 Ma unu agaghi eji oku oku puo,
 unu agakwaghi agbapu oso,
 n'ih i na ONYENWE ANYI ga-ebutere unu uzo,
 o bukwa ya, Chineke Izrel, ga-echebe unu n'azu.
- Ahuhu na Ebube nke ohu ahu*
- 13 Lee, ohu m ga-enwe uche,
 a ga-ebulikwa ya elu, o ga-abukwa onye a na-asopuru.
- 14 Dika ibubo si nwuo otutu ndi mmadu n'ahu;
 otu a ka ihu ya bu ihe e bibiri ebibi nke ukwu, nke mere na o
 dikwaghi ka ihu mmadu ozo,
 anu ahu ya ka ebibikwara n'uzo o na-agaghi eyikwa anu ahu mmadu.
- 15 Otu a ka o ga-esi fesaa otutu mba di iche iche,†
 ndi eze ga-emechikwa onu ha n'ih i ya,
 o bu ihe a na-agwaghi ha ka ha ga-ahu,
 ihe ha a ka anubeghi, ka ha ga-aghotakwa.

53

- 1 Onye kweere ozi anyi,
 o bukwa n'ahu onye ka e kpugheere ogwe aka ONYENWE ANYI?
- 2 N'ih i na o tolitere n'ihu Onyenwe anyi dika ome,
 dika mgborogwu nke puputara n'ala kporo nku.
 O nweghi udidi oma maobu ima mma nke ga-eme ka anyi lee ya anya.
 O nweghi ihe obula di n'udidi ya nke ga-eme ka ihe banyere ya masi
 anyi, maobu mee ka anyi chosie ya ike.
- 3 Ndi mmadu ledara ya anya, jukwa ya.

* 52:7 52:7 Maobu, na-ezisa † 52:15 52:15 Maobu, otu a ka otutu mba di iche iche ga-anọ na mgbagwoju anya.

Ọ bụ onye nwere ọtụtụ ihe mgbu, burukwa onye huru ọtụtụ ahuhu.
Ma anyi gbakutara ya azu, ju ilenye anya n'ebe o no.
E, anyi ledara ya anya, ju igu ya dika o bu ihe obula.

⁴ N'ezie, ihe mgbu niile anyi ka o buuru,
burukwa ahuhu nke orja anyi niile,
ma anyi guru ya ka onye Chineke tara ahuhu,
onye o tiri ihe otiti, na onye o mekpara ahu.

⁵ Ma e tipuru ya onya n'ihu mmehie anyi:
o bukwa n'ihu ajo omume anyi ka e ji meruchaa ya ahu.
E mere ka anyi nwee udo n'ihu ahuhu o huru;
o bukwa ubiri utari di ya n'ahu mere anyi ji buru ndi ahu di ike.

⁶ Anyi niile akpafuola dika igwe aturu;
onye obula n'ime anyi etinyela isi ya n'uzo nke aka ya.
Ma ONYENWE ANYI ebokwasila ya
ajo omume anyi niile.

⁷ A kpagburu ya, mesie ya ihe ike,
ma otu mkpuru okwu esighi ya n'onu puta.
E duuru ya puo dika aturu a na-aga igbu egbu,
dika aturu a na-akpachapu aji ya si anọ nwayoọ n'ihu ndi na-akpacha
ya aji,
otu a ka o si nodu na-asagheghi onu ya.

⁸ Site na mmegbu na ikpe ka e ji wepu ya.
Ma, onye n'etiti ndi ogbo* ya weliri olu kwuo okwu?
N'ihu na e bipuru ya site n'ala ndi di ndu;
maka njehie ndi m ka e ji tie ya ihe.†

⁹ E nyefere ya ka e lie ya dika onye na-emebi iwu,
o bukwa n'etiti ndi ogaranya ka e liri ya,
o bu ezie na o nweghi ihe ojo obula o mere,
o dikwaghi okwu aghugho si n'onu ya puta.

¹⁰ Ma o bu ochicho ONYENWE ANYI izopia ya, na ime ka o taa ahuhu.
N'ihu na onwu ya bu aja a churu n'ihu ikpe omuma nke mmehie.
O ga-ahu otutu umu na umu umu ya; o ga-adikwa ndu ogologo oge.
Nzube Chineke niile ga-emezukwa site na ya.

¹¹ Mgbe o husiri ahuhu,
o ga-emesia hu ihè nke ndu, afo ga-ejukwa ya,
site n'ihu omuma ya, ka onye ezi omume ahu, bu ohu m ga-eme ka a guo
otutu mmadu dika ndi ezi omume,
o ga-ebukwa mmehie ha niile.

¹² N'ihu ya, aga m enye ya oke n'etiti ndi bara uba,‡
o ga-esokwa ndi bu dike keta ihe nkwata n'agha,
n'ihu na o wupuru ndu ya nye onwu,
a gukotara ya na ndi na-emebi iwu.
Ma ya onwe ya buuru mmehie otutu mmadu,
riookwara ndi na-emebi iwu ariri.

54

Ebube di n'ihu nye Zayon

* **53:8** 53:8 Ya bu, kwuputara † **53:8** 53:8 Ya bu, taa ya ahuhu ‡ **53:12** 53:12 Maobu, ndi di ike

- 1 “Buọ abụ, gị nwanyị aga,
gị onye na-amụtaghị nwa;
tie mkpu ọñụ, tiwakwaa olu abụ,
gị onye ime nwa na-emetubeghị;
n’ihi na umụ nwanyị ahụ a hapuru naanị ya ga-adị ọtutu
karia umụ nke nwanyị nwere di,”
Otu a ka Onyenwe anyị kwuru.
- 2 “Mee ka ebe ụlọ ikwu gị saa mbara,
gbasapu akwa mgbochi ụlọ ikwu gị,
egbochila gbasapu aka;
mee ka ụdọ gị di ogologo,
meekwa ka o sie ike nke oma.
- 3 N’ihi na n’aka nri na n’aka ekpe ka i ga-agbasa gaa;
umụ gị ga-achupu mba di iche iche site n’ala ha,
bichikwaa n’obodo ha niile dakposiri adakposi, nke togboro n’efu.
- 4 “Atula egwu, n’ihi na ihere agaghị emekwa gị ozo.
I gaghị abukwa onye e wedara n’ala.
I gakhaghị echeta ihere mere gị mgbe i bu nwantakiri,
na ita uta diri gị n’ihi onwu di gị.
- 5 N’ihi na onye kere gị ga-aburu gị di.
Aha ya bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile;
Onye nsọ Izrel bu Onye mgbaputa gị,
Chineke nke uwa niile ka a na-akpo ya.
- 6 N’ihi na ONYENWE ANYI ga-akpoghachi gị
dika a ga-asị na i bu nwunye a hapuru ahapu, nke o na-ewutakwa
n’ime mmuo ya
bu nwunye alutara na nwantakiri,
naanị ka o buru onye ajuruaju,” ka Chineke gị na-ekwu.
- 7 “Naanị nwa mgbe nta ka m hapuru gị.
Ma aga m eji obi ebere ukwu kpoghachikwa gị
- 8 Na nwa oge, esitere m n’oke iwe na-ewe m
zonari gị ihu m,
ma site n’ihunanya m nke na-adigide ruo mgbe ebigi ebi,
aga m enwe omiko n’ahu gị.”
Otu a ka ONYENWE ANYI, onye mgbaputa gị kwuru.
- 9 “Dika m si nuọ iyi n’oge Noa si na m agaghị ekwekwa ka mmiri kpuchie
uwa ozo,
bibie ndu ndi di n’ime ya,
ana m anukwa iyi ugbu a na mu agaghị ekwe ka iwe m biakwasị gị ozo.
Agakhaghị m abasiri gị mba ike.
- 10 N’ihi na a puru iwezuga ugwu ukwu niile,
wezugakwa ugwu nta niile site n’onodu ha,
ma obi ebere m agaghị esi n’ebe i no puo,
agaghị ewezugakwa ogbugba ndu nke udo m,”
ka ONYENWE ANYI, onye nwere omiko n’ahu gị, kwuru.
- 11 “Gị, onye a na-emekpa ahụ, onye oke ikuku uwa a na-ebughari, nke
onye obula na-adighi akasi obi,
lee, aga m e ji nkume tokwosi wugharia gị,
jirikwa nkume oma safai di oke onuahia to to ntoala gị niile.

- 12 Aga m eji nkume rubi wugharia akuku ulo gi niile,
jiri nkume na-egbu nweghenweghe wuo onu uzo ama gi niile.
Aga m ejikwa nkume di oke onuahia wuo mgbidi obodo gi.
- 13 Umụ gi niile ga-abu ndi ONYENWE ANYI ga-akuziri ihe.
Udo ha ga-adikwa ukwu.
- 14 N'ezi omume ka a ga-eme ka i guzosie ike.
Mmegbu ga-adikwa anya site n'ebe i no,
n'ihia ya, i gaghi atu egwu ihe ojojo obula.
O dighi ihe egwu ga-abiaru gi nso,
n'ihia na a ga-ewezuga ha site n'ebe i no.
- 15 O buru na onye obula abia iluso gi ogu, o siteghi n'aka m;
onye obula nke na-aluso gi ogu ga-abu onye e meriri emeriri.
- 16 "Lee, o bu mu onwe m kere okpu uzu
nke na-eji icheku afu oku
o ji akpu ihe agha nke mbibi.
O bukwa m kere ndi agha ahia mbibi bu oru ha.
17 N'ubochi ahia, o dighi ihe agha a kporo megide gi nke ga-adi ire.
Ozo, i ga-emeri ndi niile kporo gi ikpe mmegide.
N'ihia na nke a bu ihe nketa diri ndi ohu ONYENWE ANYI.
Mkpeputa* ha na-esite na m."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

55

Bianu ndi akpiri na-akpo nku

- 1 Gee nti, bia onye obula akpiri na-akpo nku,
bianu na mmiri,
unu ndi na-enweghi ego
bianu zuo, riekwa.
Bianu, zuru mmanya na mmiri ara ehi
na-ejighi ego na-arughi onuahia obula.
- 2 N'ihia gini ka i ji na-atufu ego gi izu ihe na-abughi ezi nri?
Gini mere i ji na-adogbu onwe gi noru n'ihe na-apughi iju gi afu?
Gee nti, geenu m nti nke oma, rie ezigbo nri
mkporuobi gi ga-enwe afu ojuju na nri di ezi mma!
- 3 "Toonu nti unu n'ala, biakwute m!
Gee nti, ka inwe ike di ndu.
Mu na unu ga-aba n'ogbugba ndu ebighi ebi,
bu ihunanya m kwesiri ntukwasi obi nke m kwere Devid na nkwa.
- 4 Lee, emere m ya ka o ghororo ndi niile di iche iche onyeama,
ka o buru onyendu na onyeisi ochichi nye ndi niile di iche iche.
- 5 N'ezie, gi onwe gi ga-akpoku mba di iche iche na i maghi,
mba ndi ahia na-amaghi gi ga-ejikwa oso gbakwute gi,
n'ihia ONYENWE ANYI Chineke gi,
Onye nsu nke Izrel,
n'ihia na o meela ka i buru ihe di oke mma."
- 6 Choonu ONYENWE ANYI mgbe a ga-achota ya.
Kpokuonu ya mgbe o no nso.
- 7 Ka onye na-eme ihe ojojo hapu uzu ya,

* 54:17 54:17 Mmeri ha maobu, ezi omume

ka onye aḡ omume hapu echiche oḡoḡ ya niile.
Ka ha tuḡhariḡ biḡkwute ONYENWE ANYI, o ga-emere ha ebere,
ha biḡkwute Chineke anyi, n'ih i na o ga-agbaghara ha mmehie ha
niile.

- 8 "N'ih i na echiche m ha abughi echiche unu,
uzo unu niile, ha abukwaghi uzo m,"
ka ONYENWE ANYI kwuputara.
- 9 "N'ih i na diḡka eluigwe si di elu kariḡa uwa,
otu a ka uzo m niile si di elu kariḡa uzo unu niile,
otu a kwa ka echiche m niile si di elu kariḡa echiche unu niile.
- 10 Diḡka mmiri na mkpuru mmiri
si esi n'eluigwe ada n'uwa
na-alaghachighi n'eluigwe
ma o buru na o meghi ka mmiri dee ala,
mee ka ihe ubi puputa, too eto,
meekwa ka o mia mkpuru nye onye na-aku ihe okuku, burukwa ihe
oriri nye onye na-eri nri.
- 11 Otu a ka okwu si m n'onu puo si adi.
Ana m ezipu ya, o gaghi aloghachikwute m n'efu.
O ga-emezu ihe niile m choroo ka o mee,
baakwa uba ebe obula m zigara ya.
- 12 N'ih i na unu ga-eji onu puo,
a ga-esikwa n'ebe ahụ duputa unu n'udo.
Ugwu ukwu niile, na ugwu nta niile
na osisi niile nke ubi,
ga-eti mkpu onu,
kuokwa aka n'obi utu.
- 13 Ebe ogwu na-eto na mbu, osisi junipa ga-eto na ya;
ebe uke toro, osisi mietul ga-eto na ya.
Ihe ndi a ga-aghoroo ONYENWE ANYI aha di ukwu,
nke ga-abukwa ihe iribama
ga-adi ruo mgbe ebighi ebi."

56

Nzoputa diri ndi ozoo

- 1 Nke a bu ihe ONYENWE ANYI siri,
"Debenu ikpe ziri ezi,
meekwanu ihe ziri ezi.
N'ih i na nzoputa m di nso,
ezi omume m ga-aputa ihe mgbe na-adighi anya.
- 2 Ngozi na-adiri onye na-eme nke a,
bu onye ahụ nke na-ejidesi ya aka ike,
onye ahụ nke na-edebe ubochi izuike m na-emerughi ya,
nke na-edebekwa aka ya ka o ghara ime ihe oḡoḡ."
- 3 Ka onye ala ozoo bu onye jikoro onwe ya na ONYENWE ANYI si,
"ONYENWE ANYI aghaghi i site na ndi ya kewapu m."
Ka onye onozu obula gharakwa i si
"Mu onwe m bu naani osisi kponwuru akponwu."
- 4 N'ih i na otu a ka ONYENWE ANYI kwuru:
"Nye ndi onozu ahụ na-edebe ubochi izuike m niile,

- ndị na-ahọrọ ihe na-atọ m uto,
na ndị na-ejidesikwa ogbugba ndụ m ike.
- ⁵ Aga m enye ha n'ime ụlọ m na n'etiti mgbidi ya,
ihe ncheta na aha
dị mma karịa ụmụ ndị ikom na ụmụ ndị inyom.
Aga m enye ha aha ga-adi ruo ebighe ebi
nke a na-agaghị echezọ ruo ebighe ebi.
- ⁶ Ma ndị mba ọzọ ndị gbakwuuru ONYENWE ANYI
ijere ya ozi,
na ihu aha ONYENWE ANYI n'anya,
nakwa i bu ndi ohu ya,
ndi niile na-edebe ubochi izuike nsọ na-emerughị ya,
na ndi jidesiri ogbugba ndu m ike,
- ⁷ ndi a ka m ga-akpota n'ugwu nsọ m,
meekwa ka ha nuria onu n'ime ulọ ekpere m.
Aga m anabata aja nsure oku ha na onyinye niile ha nyere
n'ebe ichu aja m.
N'ihu na a ga-akpo ulo m
Ulo Ekpere nye mba niile di iche iche.”
- ⁸ Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara,
bu onye ahụ na-eme ka Izrel si n'ebe ha gbapuru oso lota,
“Aga m achikotakwa ndi ozọ tinyere ha
tinyekotara na ndi ya achikotarala.”
- Ebubo Chineke megide ndi ajoo omume*
- ⁹ Biana, unu anumanu niile nke oke ohia.
Biana dogbuo, unu umu anumanu nke oke ohia.
- ¹⁰ N'ihu na ndi na-eche ndi m nche kpuru isi.
Ha niile bu ndi amamihe koru.
Ha di ka nkita dara ogbi,
nke na-adighi agbo uja.
Ha huru irahu ura na iru nro,
na idina ndina n'anya.
- ¹¹ Ha bu nkita na-eribiga nri oke;
ha adighi enwe afọ ojuju.
Ha bu ndi ozuzu aturu na-enweghi nghota,
ha niile echela ihu n'uzo nke aka ha,
onye obula na-agbalisi ike ichota uru nke ya.
- ¹² Onye obula na-asi, “Bia ka m weta mmanya,
ka anyi nujuokwa mmanya n'aba n'anya afọ anyi.
Echi ga-adikwa ka taa,
ma o bukwanu di mma karia.”

57

- ¹ Ndi ezi omume na-ala n'iyi,
ma o dighi onye obula na-etinye ya n'obi;
a na-ewezuga ndi ji obi ha niile na-eke Chineke,
ma o dighi onye na-aghota,
na-ewezugara onye ezi omume
puo n'ihu ihe ojoo.
- ² Ndi na-agazi agazi n'uzo ha

na-abanye n'udo.
Ha na-enwekwa izuike mgbe ha dinara n'onwu.

- 3 “Ma unu onwe unu, bianu n’ebe a, unu umu ndi mgbaasi,
unu umu ndi na-akwa iko, na umu ndi akwuna.
- 4 Onye ka unu na-akwa emo?
Onye ka unu na-akocha,
na-araputakwara ire unu?
Unu o bughu umu ndi nnupu isi,
mkpuru ndi na-ekwu okwu ugha?
- 5 Unu na-emejuputa ihe ojo niile na-agu obi unu agu
mgbe unu zokoro na-eke arusi unu n’okpuru osisi ook obula.
Unu na-ewerekwa umu unu chuo aja
na ndagwurugwu niile, na n’okpuru nkume niile di elu.
- 6 Chi unu na-eke bu nkume niile na-akwo murumuru,*
nke di na ndagwurugwu niile, ha bu ihe nketa nza unu fere.
E, o bu ha ka unu na-awupuru onyinye mmanya unu niile
na onyinye mkpuru oka unu niile.
N’ihi ihe ndi a niile, m ga-esi ana dere duu?
- 7 O bu n’elu ugwu di elu ka unu doziiri onwe unu ihe ndina,
n’ebe ahụ kwa ka unu gara chuo aja unu.
- 8 O bukwa n’azu onu uzo niile, na ibo uzo niile,
ka i kwubara oiyi arusi gi.
I gbakutara m azu,
yipu uwe gi ribanye n’ime ihe ndina gi,
ebe gi na ndi ahụ i huru n’anya dinakoro,
imejuputa ihe ojo ahụ na-agu obi gi agu.
- 9 I were mmanu jekwuru Molek†
meekwa ka mmanu otite gi na-esi isi utu baa uba.
I zipuru ndi nnochite anya gi‡ gaa na mba di anya;
i gbudara ruo n’ime ime ala mmuo.
- 10 Oke mwaghari ndi a niile emeela ike gwusia gi,
ma i dighi asi, ‘Olileanya adighi.’
I chotara ntute nye ndu gi,
ya mere, na i daghi mba.
- 11 “Onye na-emenye gi ujo na egwu di otu a?
Nke mere na i dighi agwa m eziokwu?
I naghị echetakwa m,
i naghị atugharikwa ihe banyere m n’obi gi?
O bu n’ihi na m gbara nkiti oge ndi a niile
ka i ji hapu itu m egwu?
- 12 Lee, aga m ekpughe ezi omume gi na oru oma gi,
igosi gi na ihe ndi a i guru di ka ezi ihe agaghị enyere gi aka.
- 13 Mgbe i ga-eti mkpu akwa maka enyemaka,
ka arusi niile ndi ichikobara zoputa gi.
Ikuku ga-eburu ha niile bufuo,
naanị otu nkuume ga-ekutu ha.
Ma onye obula gbabara n’ime m izere ndu

* 57:6 57:6 Nkume ndi a na-akwo murumuru bu ihe ha ji ejere chi ndi ahụ na-abughu chi ozi.

† 57:9 57:9 Maobu, eze ‡ 57:9 57:9 Ya bu, arusi apiri api

ga-eketa ala ahụ;
ha ga-enwetakwa ugwu nsọ m.”

Nkasiobi dīrī ndī dī umeala n’obi

- ¹⁴ A ga-asịkwa,
“Dozienụ ụzọ! Dozienụ ụzọ, mee ya ka ọ maa mma.
Bupụsianụ ihe isọ ngongọ niile n’ụzọ ndị m.”
- ¹⁵ N’ihi ihe a ka onye dī elu, onye e mere ka ọ dī ukwuu,
onye dī mgbe ebighị ebi, onye aha ya dī nsọ kwuru:
“Ebi m n’ebe dī elu nke dīkwa nsọ,
ibinyere onye dī umeala n’obi, na onye wedara mmụọ ya n’ala,
itute mmụọ nke onye e wedara n’ala,
na ikpọlite mmụọ nke onye dī umeala n’obi.
- ¹⁶ N’ihi na ọ bughị ruo ebighị ebi ka m ga na-emegide gị,
maọbụ na-egosi iwe m.
Ọ buru na m emee otu a, mmụọ ndị mmadụ ụwa niile ga-ada mba,
ya na mkpuruobi niile ahụ m ji aka m kpụọ.
- ¹⁷ Ewesoro m ha iwe n’ihi mmehie ha na oke ọchịchọ ha.
Ọ bukwa n’ihi ya ka m ji taa ha ahụhụ, gbakutakwa ha azụ.
Ma lee, ha nọgidesikwara ike na-eme mmehie, na-eme ihe ọbụla nke
na-atọ obi ha uto.
- ¹⁸ Ahụla m ihe niile ha mere ma aga m agwọ ha.
Aga m edu ha, kasịekwa ndị na-eru ụjụ n’Izrel obi.
¹⁹ Aga m eme ka abụ otuto dī n’egbugbere ọny ha.
Udo, udo, dīrī ndī nọ nso na ndī nọ n’ebe dī anya,”
ka ONYENWE ANYỊ kwuru.
“Aga m agwọkwa ha.”
- ²⁰ Ma ndī niile na-emebi iwu dī ka oke osimiri na-amaghari amaghari,
nke na-adighi ezu ike mgbe ọbụla.
Ọ na-amaputakwa uru na apiti.
- ²¹ “Ọ dīkwaghị udo dīrī onye na-emebi iwu,” ka Chineke kwuru.

58

Ezi ibu ọny

- ¹ “Welie olu gị tie mkpu, egbochikwala iti mkpu.
Welie olu gị dika opi ike.*
Gwa ndi m nnupu isi ha,
gwakwa ulo Jekob mmehie ha.
- ² Kwa ubochi ka ha na-achọ m
ha na-eme dika ọ na-agu ha agu imara ụzọ m niile,
dika a ga-asị na ha bu mba na-eme ihe ziri ezi,
ndi na-agbakutaghị iwu Chineke ha azu.
Ha na-aju m maka ikpe ziri ezi,
na-eme dika ọ na-agu ha aguu ka Chineke biaruo ha nso.
- ³ Ha na-asị, ‘N’ihi ginị ka anyi ji ebu ọny,
ma i dighi ahuta ya?
N’ihi ginị ka anyi ji weda onwe anyi n’ala,
ma i dighi ahuta nke a?’
- “Ma n’ubochi unu na-ebu ọny, unu na-eme ihe masiri unu,
unu na-eji anya ike nara ndi na-aruru unu ọru ihe ha ruputara.

* 58:1 58:1 Opi ike bu ihe e ji akpokota ndi agha n’oge agha.

4 N'oge ahụ, ọ bụ ise okwu na ilu ọgụ,
ya na iti ibe unu ọkpọ n'ihì ajọọ obi ka unu ji emechi ụbọchị ibu ọnu
unu.

Unu apughị ibu ọnu otu unu si eme taa
na-ele anya ka anụ olu unu n'elu.

5 Nke a ọ bụ ụdị obubu ọnu nke m họtara,
naani ụbọchị nke ndị mmadu ji eweda onwe ha n'ala?
Ọ bụ naani nke mmadu ji ehulata isi ya n'ala dika osisi achara,
nke i dina n'akwa mkpe na ntụ?

Ọ bụ nke a ka unu na-akpọ obubu ọnu,
ubochi nke ONYENWE ANYI nabatara?

6 "Nke a ọ bughị ụdị obubu ọnu m họtara:
Itopu agbu niile nke ikpe na-ezighi ezi,
na itopu udo niile nke mmegbu,
na ime ka ndi a na-emegbu nwere onwe ha
na itiji yoku obula?"

7 Ka i kenye ndi agu na-agu ihe oriri gi,
ka i kpobata n'ime ulo gi ndi na-enweghi onye inyeaka, ma ndi
ogbenye.

Ka i nye ndi na-agba otu uwe,
ka i hapu izo onwe gi n'ebe ndi ikwu gi chorọ inyeaka gi no.

8 Ọ buru na i mee ihe ndi a, aga m eme ka ihuoma m chakwasị gi dika ihè
isi ututu.

A ga-agwokwa oria gi niile.

Mgbe ahụ, ezi omume gi ga-edu gi,
ebube ONYENWE ANYI ga-echekwa gi n'azu.

9 Mgbe ahụ, i ga-akpọ, ONYENWE ANYI ga-azakwa,
i ga-eti mkpu akwa maka enyemaka, ọ ga-asị gi, Lekwa m n'ebe a.

"Ọ buru na i wezuga yoku mmegbu,
ọ burukwa na ikwusi itu mkpisiaka, na igbasa okwu ikpo asi,

10 ọ buru na inye ndi agu na-agu nri,
nyere ndi no na mkpa aka,

mgbe ahụ, ihè gi ga-achawaputa,
ochichiri niile gbara gi gburugburu ga-agho ihè, na-achakwa ka ehie.

11 ONYENWE ANYI ga na-edu gi mgbe niile.
Ọ ga-eme ka afọ ju gi n'ala kporo nkụ,
meekwa ka i noro n'ahu isiike.

I ga-adikwa ka ubi a gbara ogige nke a na-agba mmiri nke oma,
dika isi iyi na-adighi ata.

12 Ndi gi ga-edozi mkpomkpọ ebe ochie niile.
Ha ga-ebulikwa ntala nke mgbe ochie.

A ga-akpọ unu ndi na-edozi mgbidi dara ada,
ndi na-aruzikwa okporozo nke ebe obibi.

13 "Ọ buru na i debe ukwu gi site na-edebeghi ubochi izuike nsọ,
sitekwa na-ime ihe ndi na-atọ gi utọ n'ubochi nsọ m,
ọ buru na ikpo ubochi izuike m ihe mmasi
na ubochi nsọ ONYENWE ANYI ihe a na-akwanyere ugwu,
ọ buru na i sọpuru ya site na-emeghi ihe n'uzo nke gi,
na-emeghi ochicho nke obi gi, maobu ikwugheri ọnu,

14 mgbe ahụ, i ga-achọta ọnụ gị n'ime ONYENWE ANYỊ,
m ga-emekwa ka inọkwasi n'ebe dị elu niile nke ala ahụ,
meekwa ka irie oriri na ihe nketa nke nna gị Jekob.”
N'ihhi na ọnụ ONYENWE ANYỊ ekwuola ya.

59

Mmehie, ikwuputa mmehie, na mgbaputa

- 1 N'ezie, aka Onyenwe anyị adighi mkpụmkpụ nke na o nweghi ike
izoputa,
nti ya adighikwa arọ nke na o nweghi ike inu ihe.
- 2 Kama mmehie unu ekwapula unu
site n'ebe Chineke unu no;
mmehie niile unu ezokwala ihu ya site n'ebe unu no,
nke mere na o chokwaghị ige nti ozo.
- 3 N'ihhi na aka unu juputara na ntupo obara,
mkpisiaka unu bukwa nke mmehie meruru.
Egbugbere onu unu ekwuola okwu ugha,
ire unu na-atamukwa ihe ojoo.
- 4 O dighi onye na-ekpe ikpe ziri ezi,
o dikwaghị onye na-eji ikwesi ntukwasi obi kpee ikpe.
Ha na-adabere n'iru uka n'enweghi isi, ha na-ekwu okwu ugha,
ha na-aturu ime okwu na uka muokwa ajo ihe.
- 5 Ha na-avu akwa ajuala,
na-akpakwa akwu udide.
Onye obula riri akwa ha ga-anwu,
mgbe obula otu kwara, o bu agwo ajuala na-esi n'ime ya aputa.
- 6 Akwu udide ha abaghị uru iji mee uwe,
ha enweghi ike iji ihe ha meputara kpuchie onwe ha.
Oru ha niile bu ajo oru,
omume ihe ike juputara ha n'aka.
- 7 Ukwu ha na-eme ngwangwa igbaba n'ime mmehie,
ha na-emekwa ngwa ikwafu obara ndi o nweghi ihe ojoo ha mere.
Ha na-achuso echiche ajo ihe,
oru mbibi na ntipia bu ejiri mara nke uzo ha niile.
- 8 Ha amaghị ihe uzo udo bu,
ikpe ziri ezi adighi n'uzo ha na-eso.
Ha e mela uzo ha ka ha gbagoo agbago.
Ndi niile na-eso ya anaghị enweta udo.
- 9 Ya mere ikpe ziri ezi di anya n'ebe anyi no,
ezi omume adighi erute anyi nso.
Anyi na-ele anya ihè, ma lee, ochichiri ka anyi na-ahu.
Anyi na-ele anya mmuke ihè ma anyi na-ejehari n'ime oke ochichiri.
- 10 Anyi na-asoghari isi na mgbidi dika ndi na-enweghi anya,
na-asoghari isi dika ndi na-enweghi anya;
anyi na-ada na-akpobi ukwu n'etiti ehie dika a ga-asị na o bu oge chi
ojiji,
n'etiti ndi nwere ezi ndu, anyi no ka ndi nwuru anwu.
- 11 Anyi na-agbo uja dika bia;
anyi na-akwasi akwa ike dika nduru n'eru uju.
Anyi na-ele anya ikpe ziri ezi, ma o dighi eru anyi aka;

anyị na-ele anya nzọpụta, ma ọ dị anya n'ebe anyị nọ.

- 12 N'ihhi na mmehie anyị amụbaala n'ihu Onyenwe anyị;
 ọ na-agbakwa ama megide anyị.
 E, anyị makwaara ụdị ndị mmehie anyị bụ,
 n'ihhi na mmehie anyị dīkwa n'ihu anyị mgbe niile.
- 13 Anyị maara nnupu isi anyị na ngonari anyị gōnariri ONYENWE ANYI;
 anyị esitela n'iso ONYENWE ANYI Chineke anyị wezuga onwe anyị,
 nōgide na-akpali mmegbu na nnupu isi.
 Okwu ọnụ anyị bụ okwu ụgha, nke anyị si n'obi anyị tūpūta.
- 14 Ụlọ ikpe anyị niile adighi achọ onye ezi omume;
 anyị amaghị ihe a na-akpọ ikpe ziri ezi.
 Eziokwu asọla ngongọ n'ama niile,
 ihe ziri ezi apughị ibata.
- 15 E, eziokwu alaala;
 onye ọbụla kwa nke na-achọ ibi ndụ ọma na-etinye onwe ya na nsogbu.
- ONYENWE ANYI lere anya hụ ihe ọjọọ ndị a niile, nke na-enyeghi ya obi uto;
 ọ hukwara na ikpe ziri ezi adighi.
- 16 Ọ hụrụ na anyị enweghi onye inyeaka ọbụla;
 o wutere ya na ọ dighi onye na-arịorọ anyị aririọ.
 Ọ bụ ya mere o ji bata site n'ike aka ya na n'ezie omume ya,
 bia izọpūta anyị.
- 17 Ọ na-eyikwasị ezi omume dika ngwa agha ikpuchi obi ya.
 Okpu nke nzọpūta ka ọ na-eyikwasikwa n'isi ya.
 Ọ bukwa uwe ibo ọbo na nke ekworo
 na inu oku na obi ka o ji kpuchie onwe ya.
- 18 Ọ ga-akwughachi ndi iro ya
 dika ajọ omume ha niile si di.
 Iwe oku ya
 ka ọ ga-eji megide ndi iro ya niile
 bi na mba di anya.
- 19 Site n'odida anyanwu, ndi mmadu ga-asopuru aha ONYENWE ANYI,
 sitekwa n'owuwa anyanwu, ha ga-atu egwu ebube ya.
 N'ihhi na ọ ga-abia dika idee mmiri
 nke nkume, ONYENWE ANYI na-agba na-aga.*

20 “Onye mgbaputa ga-abia na Zayon;
 ọ ga-abiakwute umu Jekob ndi na-esite na mmehie ha chegharja.”
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

21 “Ma mu onwe m, nke a bu ogbugba ndu m nke di n'etiti mu na ha,” ka ONYENWE ANYI na-ekwu. “Mmuo m, nke di n'ahu gi, na okwu m niile nke m tinyere n'onu gi, agaghị apu n'egbugbere onu gi, maobu n'egbugbere onu umu gi, maobu n'egbugbere onu agburu gi. Ha ga-adigide site ugbu a ruo mgbe niile ebighi ebi,” ka ONYENWE ANYI kwuru.

60

Ebube nke Zayon

1 “Bilie, mukee, n'ihhi na ihè gi abiala,

* 59:19 59:19 Maobu, mgbe onye iro ga-abata dika idee mmiri, mmuo nke ONYENWE ANYI ga-ebuli okoloto imegide ya.

- ebube ONYENWE ANYI awaakwala n'ahụ gi dika anyanwụ.
- ² Lee, ọchịchiri na-ekpuchi ụwa niile,
oke ọchịchiri na-ekpuchi ndi niile bi n'ụwa,
ma ONYENWE ANYI ga-awa dika anyanwụ n'ahụ gi
ebube ya ga-achakwa ka ihe n'ebe i nọ.
- ³ Mba niile di iche iche ga-abiakwute ihè gi,
ndi eze niile ga-abiaru mmuke nke ọwụwa gi.
- ⁴ "Welienu anya unu abụọ elu leghari gburugburu unu,
ha niile na-ezuko na-abiakwute gi;
umụ gi ndi ikom na-esi n'ebe di anya bia,
umụ gi ndi inyom ka a ga-ekukwa n'ukwu.
- ⁵ Mgbe ahụ, i ga-elepụ anya ma chakee,
obi gi ga-atọ gi uto, saa mbara n'ihì onu,
n'ihì na akụ niile nke osimiri ka a ga-ewebatarara gi,
akunuba nke otutu mba ga-abara gi.
- ⁶ Otutu igwe inyinya kamel nke si Midia
na Efaa ga-ejuputa n'ala gi,*
ma ndi sikwa n'obodo Sheba
ga-ebutere gi ọlaedo na ụda na-esi isi uto.
Ha ga-ekwusakwa otuto Onyenwe anyi.
- ⁷ A ga-enye gi igwe ewu na aturu niile nke ndi Keda.
Ebule niile nke Nebaiot ga-abu nke gi.
A ga-anabata ha dika onyinye n'elu ebe ichu aja m.
Aga m edozi ulonso m di ebube, mee ya ka o maa mma kari.
- ⁸ "Olee ndi bu ndi a na-efeghari dika igwe ojii,
ndi na-efeghari dika umu nduru na-efeba n'akwu ha?
- ⁹ N'ezie, mu ka ala ndi ahụ mmiri gbara gburugburu na-echere;
ugbo niile nke Tashish ga-ebukwa uzọ,
na-ebughachi umu gi site n'ebe di anya,
ha na ọlacha na ọlaedo ha niile.
Inye ONYENWE ANYI bu Chineke gi nsopuru,
Onye nsọ nke Izrel,
n'ihì na o jirila ima mma gozie gi.
- ¹⁰ "Ndi mba ozo ga-abia wuziere unu mgbidi unu niile.
Ndi na-achi achì na ndi eze ha niile ga-ejere unu ozi.
O bu ezie na m tikporo gi n'iwe m,
ma site n'amara m, aga m emere gi ebere.
- ¹¹ Onu uzọ ama gi ga-eghe oghe oge niile
site n'ututu ruo n'ututu,
inabata akụ niile si na mba di iche iche.
A ga-edurukwa ndi eze di iche iche bata n'ime ya n'onodu ndi a dotara
n'agha.
- ¹² Mba obula juru ijere gi ozi ga-ala n'iyi;
a ga-ekpochapu ha.

* **60:6** 60:6 Ndi ebo Midia, bu ndi sitere n'akuku ndida odida anyanwu osimiri Jodan. Ha na-achi anu ulo na-agahari n'ihì izu ha. Efaa bu nwa nwoke Midian Jen 25:4.

- 13 “Otuto niile na ìma mma niile nke Lebanon ga-abụ nke gị.
 Osisi junipa, na osisi fĩa, na osisi junipa, na osisi saipres,
 ka a ga-eji chọọ ụlọnsọ m mma.
 Aga m emekwa ka ebube juputa n’ebe ahụ ụkwụ m na-adị mgbe niile.
- 14 Ụmụ ndị na-emegbu gị ga-abịa kpọọ isiala nye gị.
 Ndị ahụ niile na-elelị gị ga-abịa daa n’ala n’ihu gị sutu ụkwụ gị ọnụ.
 Ha ga-akpọ Jerusalem, Obodo ONYENWE ANYỊ,
 Zayon nke Onye nsọ Izrel.
- 15 “Ọ bụ ezie na ọ dị mgbe ị bụ onye a kpọrọ asị, onye a na-emegbu,
 onye mmadụ niile na-eweda n’ala,
 ma ugbu a, ị ga-ama mma ruo ebighị ebi;
 ị ga-abụ ihe na-ewetara ogbọ niile nke ụwa ọnụ, n’ihi na otu a ka m
 ga-eme gị.
- 16 Ị ga-anụ mmiri ara nke mba dị iche iche,
 ọ bukwa ara ndị eze ka a ga-eji zuo gị.[†]
 Mgbe ahụ, ị ga-amata n’ezie na mụ onwe m, bụ ONYENWE ANYỊ bụ Onye
 nzọputa gị
 na Onye mgbaputa gị, Onye dị ike nke Jekob.
- 17 N’ọnọdụ bronz, aga m eweta ọlaedo,
 n’ọnọdụ igwe aga m eweta ọlaocha.
 N’ọnọdụ osisi, ọ ga-abụ ọla,
 n’ọnọdụ nkume, ọ ga-abụ igwe.
 M ga-eme ka udo buru ndị nlekota gị
 ezi omume ga-abụ onye na-achị gị.
- 18 Ihe ike agaghị adikwa n’ala gị ọzọ.
 Agha niile ga-akwụsi, mbibi na ịla n’iyi agaghị adikwa.
 Mgbidi gị ga-aghọ Nzọputa,
 ị ga-akpọkwa ọnụ ụzọ ama gị niile Otuto.
- 19 Anyanwụ agaghị abukwara gị ihè n’ehihie ọzọ,
 maobu maramara nke ọnwá amụkwasi gị ihe,
 n’ihi na ONYENWE ANYỊ Chineke gị ga-aburu gị ihè ruo ebighị ebi,
 Chineke gị ga-abukwa ebube gị.
- 20 Anwụ gị agaghị ada ada,
 ọnwá gị agaghị akwụsikwa ịcha;
 n’ihi na ONYENWE ANYỊ ga-aburu gị ihè ụbọchị gị niile,
 iru ụjọ gị niile ga-agabigakwa.
- 21 Mgbe ahụ, ndị gị niile ga-abụ ndị ezi omume,
 ha ga-enwetakwa ala ahụ ruo ebighị ebi.
 Ha bụ ome nke m kuru,
 bụ ọrụ aka m,
 ime ka ìma mma m pụta ihè.
- 22 Ezinaulo dị nta ga-aba ụba ghọọ obodo,
 mba nta ga-aghọ obodo buru ibu.
 Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ,
 ga-eme ka ha niile mezuo ọsịisọ n’oge ya.”

61

Afọ ngosi ihuoma Onyenwe anyị

¹ Mmụọ nke Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ dị n’ahụ m,

[†] **60:16** 60:16 Ọ bukwa ara ndị eze ka ị ga-amị

- n'ihì na ONYENWE ANYÌ eteela m mmanụ
ka m kwusaa ozioma nye ndị ogbenye.
O zitela m ikasi ndi obi ha tiwara etiwa obi,
ikwuputa inwere onwe nye ndi a dotara n'agha,
na ntoghapu site n'ochichiri nye ndi mkporo.*
- ² O zitere m ikwuputa afo mgbe Onyenwe anyi ga-eji ihuoma leta ndi
mmadu,
na ubochi ibo obo nke Chineke anyi.
O zitekwarara m ikasi ndi niile na-eru uju obi,
³ na igboro ndi niile na-eru uju na Zayon ihe na-akpa ha.
O zitere m inye ha okpueze mara mma
n'onodu ntụ,
inye ha onu,
n'onodu ikwa akwa,
na iyikwasị ha mmuo otuto
n'onodu mmuo ida mba.
N'ihì na Chineke akuola ezi omume n'ime ha,
dika osisi ook siri ike,
igosi ima mma ONYENWE ANYI.
- ⁴ Ha ga-ewugharịkwa ebe niile e tikporo etikpo n'oge ochie,
doziekwa ebe niile togboro n'efu site n'oge di anya;
ha ga-eme ka obodo e tikporo etikpo di ohuru,
bu ebe togborori n'efu nke otutu ogbo gara aga.
- ⁵ Ndi obia ga-azuru gi igwe ewu na aturu unu;
ndi mba ozo ga-akoro unu ala ubi unu, lekotakwa ubi vaini unu niile.
- ⁶ A ga-akpo unu ndi nchujaja ONYENWE ANYI,
kpokwa unu ndi ozi Chineke anyi.
A ga-eji aku niile si na mba di iche iche zuo unu.
O bukwa akunuba ha ka unu ga-eji nyaa isi.
- ⁷ N'onodu ihere diiri ha ugbo a,
ndi m ga-enweta ngozi okpukpu abuo,
n'onodu nkocha diiri ha
ha ga-anuri onu n'ihì ihe nketa ha nwetara.
Ha ga-enweta okpukpu ihe nketa ala abuo,
ketakwa onu nke ga-adigidere ha ruo mgbe ebighi ebi.
- ⁸ "N'ihì na mu onwe m, ONYENWE ANYI, na-ahu ikpe ziri ezi n'anya.
Ma ana m akpo izu ohi na ajo omume niile asi.
Aga m esite n'ikwesi ntukwasị obi m kwughachi ndi m n'ihì ahuhu ha
tara,
mu na ha ga-agbakwa ndu ebighi ebi.
- ⁹ Mkpuru ha ga-abu ndi a ma ama,
a ga-asopukwara ha n'etiti mba niile.
Ndi niile huru ha ga-amata,
kwuputakwa na ha bu ndi ONYENWE ANYI goziri."
- ¹⁰ Obi na-atọ m uto nke ukwu n'ime ONYENWE ANYI,
mkpuruobi m ga-etegharikwa egwu onu n'ime Chineke m.
N'ihì na o werela uwe nzoputa kpuchie m,

* **61:1** 61:1 Imeghe anya ndi kpuru isi

werekwa uwe oke ọ̀nụ nke ezi omume ya yikwasị m n'ahụ.
Adị m ka nwoke na-alụ nwanị ọ̀hụrụ, onye na-emezi isi ya ka ọ diri ka
nke onye nchụaja.

E, adị m ka nwaagboghọ na-alụ di, nke ji ọla ọma di iche iche chọ
onwe ya mma.

¹¹ Dika aja di n'ubi si eme ka ihe a kuru n'ubi puputa,
dika ubi a gbara ogige si eme ka mkpuru ubi too,
otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI ga-esi mee ka ezi
omume na otuto
puputa n'ihu mba niile.

62

Aha ọ̀hụrụ nke Zayon

- ¹ N'ihị Zayon agaghị m emechi ọ̀nụ,
n'ihị Jerusalem agaghị m anọ jii,
ruo mgbe ezi omume ya ga-enwuwa dika ihe ututu;
mgbe nzoputa ya kwa ga-enwukwa dika ọwaoku na-enwu enwu.
- ² Mba niile ga-ahụ ezi omume gi.
Ndi eze niile ga-ahukwa ebube gi.
A ga-akpokwa gi aha ọ̀hụrụ ahụ
nke ọ̀nụ ONYENWE ANYI ga-agu gi.
- ³ I ga-aghọ okpueze nke ima mma n'aka ONYENWE ANYI,
ihe iyi n'isi nke ndi ulozeze n'aka Chineke gi.
- ⁴ A gakwaghị akpo gi onye ahapuru ahapu,
maobu kpoala gi ala togboro n'efu.
Ma a ga-akpo gi Hefziba,
kpokwa ala gi Beula,
n'ihị na ihe gi ga-atọ ONYENWE ANYI uto,
a ga-alukwa ala gi dika nwunye.
- ⁵ Dika nwokorobia si aluru nwaagboghọ na-amaghị nwoke,
otu a ka Onye na-ewu gi* ga-alu gi,
dika onye luru nwunye ọ̀hụrụ si anuri ọ̀nụ n'ebe nwunye ọ̀hụrụ ya no,
otu a ka Chineke gi ga-anuri ọ̀nụ n'ihị gi.
- ⁶ Enyela m ndi nche onodu ọru n'elu mgbidi gi niile, Jerusalem.
Ha agaghị edebe ọ̀nụ ha duu mgbe obula, ma ehie ma abali.
Unu ndi na-akpoku ONYENWE ANYI,
unu enyela onwe unu izuike.
- ⁷ Unu enykwala ya izuike tutu ruo mgbe ọ ga-eme ka Jerusalem guzosie
ike,
meekwa ya otuto nke uwa niile.
- ⁸ ONYENWE ANYI ewerela aka nri ya
werekwa ogwe aka ya nuọ iyi si,
"O dighikwa mgbe m ga-enye mkpuru ubi gi
ka o buru nri nye ndi iro gi ozo,
o dighikwa mgbe ndi obia ga-anukwa mmanya ọ̀hụrụ ahụ
bu nke i dogburu onwe gi n'oru n'ihị ya.
- ⁹ Ma ndi were ya ka ihe ubi ga-eri ya,
tookwa ONYENWE ANYI,
ndi kpokotara oroma grepu ga-anu ya

* 62:5 62:5 Umụ gi ndi ikom

n'ime ogige ebe nsọ m.”

10 Gabiganu! Gabiganu sitenu n'onu uzọ ama niile.

Dozienu uzọ maka ndi m.

Wuzienu uzọ niile, wuzienu okporouzo niile.

Bupusianu nkume niile,

weliekwanu okoloto maka mba niile.

11 ONYENWE ANYI ekwusaala okwu

nye nsotu niile nke uwa si,

“Gwanu Ada Zayon,

'Lee Onye Nzoputa gi na-abia!

Lee, ugwo oru ya di ya n'aka,

nkweghachi nke o ga-akweghachi sokwa ya na-abia.'”

12 A ga-akpo ha Ndi Nso,

ndi ONYENWE ANYI gbaputara;

a ga-akpokwa unu ndi a na-achosi ike,

Obodo a na-agbakutaghi azu.

63

Ubochi ibo obo na mgbaputa nke Chineke

1 Onye bu onye a si n'Edom na-abia,

onye si Bozra, nke uwe ya di obara obara?

Onye bu onye a, yi uwe mara oke mma,

onye na-azo ije dika iba uba nke ike ya si di?

“O bu mu onwe m, onye na-ekwu okwu n'ezi omume,*

onye di ike izoputa!”

2 Gini mere uwe gi ji na-acha obara obara,

dika uwe onye na-azocha mkpuru vaini?

3 “Azochala m ebe izocha mkpuru vaini, naani m zochara ya;

o nweghi onye si na mba niile di iche iche bia nyere m aka.

Azochara m ha n'iwe m,

zopiasakwa ha n'ime oke onuma m;

obara ha gbasari n'uwe m,

ma metosia uwe m niile.

4 N'ih na o bu ubochi m ji abo obo;

afọ mgbaputa m kwadoro eruola.

5 Elere m anya ma o nweghi onye bira inyere m aka.

O juru m anya, jukwa m onu, na o nweghi onye putara inyere m aka.

N'ih ya, aka m wetara m mmeri.

O bukwa onuma juru m obi gbara m ume imezu ya.

6 N'iwe m, azopjara mba niile di iche iche;

esitere m n'onuma juru m obi zopiasia ha.

Emekwara ka obara ndu ha buru ihe a wusiri n'ala.”

Ekpere na otuto

7 Aga m ekwuputa ihe banyere ihunanya Onyenwe anyi.

Aga m eto ya n'ih ihe niile o mere.

* 63:1 63:1 Maobu, mmeri

- Aga m anuri onu n'ihidi mma ya n'ebe Izrel no,
 e, n'ihidi otutu ihe oma o mere
 n'ihidi mmeso oma niile o mesoro ulo Izrel,
 nke o na-emeso ha dika obi ebere ya na omiiko ya si di.
- 8 N'ihidi na Onyenwe anyi siriri, "Ndi a bu nke m;
 e, ha agakwaghi agonari m ozo."
 Ya mere, o ghororo ha Onye nzoputa.
- 9 N'ime mkpagbu ha niile, a kpagbukwara ya onwe ya,
 o bukwa mmuo ozi nke ihu ya zoputara ha.
 N'ime ihunanya ya na obi ebere ya, o gbaputara ha,
 bulie ha elu, kuru ha
 ogologo ubochi ndi a niile ndi gara aga.
- 10 Ma ha nupuru isi megide ya,
 meekwa ka obi joo Mmuo Nso ya njo.
 O bu ya mere o ji ghozo onye iro ha,
 lusokwa ha ogo n'onwe ya.
- 11 Mgbe ahụ, ndi ya chetara ubochi ndi ahụ gara aga,
 ubochi Mosis na ndi nke ya.
 Olee ebe onye ahụ no nke mere ka ha si n'oke osimiri rigoputa,
 ya na onye ozuzu aturu nke igwe aturu ya?
 Olee ebe onye ahụ tinyere
 Mmuo Nso ya n'etiti ha no.
- 12 Olee onye ahụ ike ya
 mere ka osimiri kewaa abuo n'ihu ha,
 mgbe Mosis weliri aka ya elu,
 meekwa ka aha ya digide ruo ebighi ebi?
- 13 Onye duuru ha gafee mmiri di oke omimi?
 Dika inyinya na-agba oso n'ozara,
 ike agwughu ha.
- 14 Dika ehi na-ata ahia na ndagwurugwu,
 Mmuo ONYENWE ANYI nyere ha izuika.
 Otu a ka i si duo ndi gi,
 ime ka aha gi buru ihe a na-asopuru asopuru.
- 15 Onyenwe anyi, biko site n'eluigwe,
 ebe obibi nso gi, lee anyi anya.
 Olee ebe n'inu oku n'obi na ike gi di?
 Olee ebe obi ebere gi na omiiko gi dikwa?
- 16 Ma gi onwe gi, bu Nna anyi,
 a sikwari na Ebrahim amaghi anyi
 maobu Izrel agonari anyi,
 gi onwe gi, ONYENWE ANYI, bu Nna anyi,
 onye Mgbaputa anyi ka i na-azakwa siteri na mgbe ochie.
- 17 ONYENWE ANYI, gini mere i ji na-eme ka anyi si n'uzo gi kpafuo
 na-eme ka obi anyi sie ike otu a, na anyi adighi atu egwu gi?
 Loghachi n'ihidi ndi ohu gi,
 n'ihidi ebo ndi ahụ bu ihe nketa gi.
- 18 O bu naani nwa oge nta ka ndi gi nwetara ebe nso gi,
 ma ugbu a, ndi iro anyi azodala ebe nso gi.
- 19 Anyi bu nke gi site na mgbe ochie,
 ma i naghachi n'ebe ha no,

ha bu ndi a na-akpokwasighikwa aha gi.

64

- ¹ O gaara adi mma ma asi na i ga-adowa eluigwe ridata n'ala,
ma asi n'ugwu ukwu niile ga-ama jijiji n'ihu gi!
- ² Dika mgbe oku na-agba umu osisi,
na-eme ka mmiri e sikwasiri n'oku gbo.
- Si n'elu ridata bia mee ka ndi iro* gi niile maara aha gi,
meekwa ka mba niile di iche iche maa jijiji n'ihu gi.
- ³ N'ih na o bu mgbe i mere otutu ihe egwu di iche iche nke anyi na-atugh
anya ya
ka i ridatara mee ka ugwu ukwu niile maa jijiji n'ihu gi.
- ⁴ N'ih na site na mgbe ochie, o dibeghi onye nuru,
o dibeghi nti ghotara,
o nwebeghi anya huru Chineke ozọ karja gi,
onye na-emejuputara ndi na-echere ya ihe na-akpa ha.
- ⁵ I na-enyere ndi na-eme ezi ihe aka,
bu ndi ji onu na-echeta uzọ gi n'echiche uche ha.
Ma mgbe anyi nogidere na-emehie megide ha,
iwe were gi.
A ga-esikwanu ana zoputa anyi?
- ⁶ Anyi niile dika onye ruru aru,
ezi omume anyi niile kwa dika nkirinka akwa ruru unyi.
Anyi akponwuola dika akwukwo osisi,
mmehie anyi na-ebufukwa anyi dika ifufe.
- ⁷ O dighi onye n'ime anyi na-ario gi ario;
o dikwaghi onye na-akpoku aha gi.
N'ih ya, i zoola ihu gi site n'ebe anyi no,
meekwa ka anyi buru ndi gbazere agbaze n'ih mmehie anyi.
- ⁸ Ma otu obula o si di, gi ONYENWE ANYI bu Nna anyi.
Anyi bu uru, ma i bu okpu ite.
O bu aka gi kpuru anyi niile.
- ⁹ Biko, ONYENWE ANYI, anogidela na-eweso anyi iwe;
echetakwala mmehie anyi ozọ ruo mgbe ebighi ebi.
Biko, lekwas anyi anya
n'ih na ndi gi ka anyi bu.
- ¹⁰ Obodo nsọ gi niile aghoala ozara;
o buladi Zayon aghoala ozara, Jerusalem, ebe togboro n'efu.
- ¹¹ Ulonso ukwu anyi ahụ mara mma, nke dikwa nsọ, ebe nna anyi ha no
too gi, ma feekwa gi ofufe,
aburu ihe a gbara oku.
Ihe niile mara mma n'ime ya alaala n'iyi.
- ¹² Mgbe ihe niile gasiri, ONYENWE ANYI, i ga-ejisi onwe gi ike?
I ga-agba nkiti, taa anyi ahuhu ebe o gafere oke?

65

Ikpe na nzoputa

* 64:2 64:2 Ya bu, ndi na-emegide gi

- 1 “Ana m egosiputa onwe m nye ndi ahụ na-adighi aju ase m.
 O bukwa ndi ahụ na-adighi achosi m ike na-achota m.
 Ana m agwa mba ahụ nke na-adighi akpoku aha m,
 asiri m, ‘Lee m, anọ m n’ebe a.’
- 2 Ogologo ubochi niile ka m gbasapuru aka m abuo
 nye ndi na-enupu isi,
 bu ndi na-agbaso uzo na-ezighi ezi
 ndi a na-agbaso ihe obula ha tuputara n’uche ha,
- 3 ndi na-anogide na-akpasu m iwe
 n’ihu m mgbe niile,
 ndi na-achụ aja n’ubi ha a gbara ogige,
 n’ebe ichu aja eji brik wuo,
- 4 ndi na-anodu n’etiti ili,
 ma na-anodukwa onodu abali n’ebe nzuzo di iche iche;
 ndi na-eri anu ezi,
 ndi ite ofe ha juputara n’anu na-adighi ocha;
- 5 ndi na-asirita onwe ha, ‘Nodu iche, Abiala m nso,
 n’ihi na i ga-emeru m, adi m nsọ kari gi!’
 Ma ndi di otu a dika anwuru oku n’imi m.
 Ha bu oku na-enwu ehie na n’abali.
- 6 “Lee, edeela ya rii n’ihu m si:
 Agaghi m agba nkiti, aga m akwughachi n’uju.
 E, aga m akwughachi ha.
- 7 O bughị naani maka mmehie ha, kama maka mmehie nna nna ha niile,”
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru,
 “N’ihi na ha surere aja nsure oku n’elu ugwu di iche iche,
 kpariakwa m n’elu ugwu nta niile.
 Aga m akwughachi ha n’uju,
 n’ihi ihe ndi a niile ha mere n’oge gara aga.”
- 8 Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu,
 “Dika a na-achota mmanya site n’uyoko mkpuru vaini
 ndi mmadu asi, ‘Ebibila ya,
 n’ihi na ngozi ka di n’ime ha,’
 otu a ka m ga-eme n’ihi ndi ohu m;
 Agaghi m ebibicha ha niile.
- 9 Aga m eme ka mkpuru site na Jakob puta,
 sitekwa na Juda nweta ndi ga-enweta ugwu m niile.
 Ndi m hoputara ga-eketa ha,
 ndi ohu m ga-ebikwa n’ebe ahụ.
- 10 Sharon ga-aghokwa ebe ita nri nke igwe anu ulo;
 Ndagwurugwu Akọ ga-abukwa ebe izuike nye igwe ehi,
 na ndi m na-achosi m ike.
- 11 “Ma unu ndi wezugara onwe unu site n’ebe ONYENWE ANYI no,
 ndi chezoro ugwu nsọ m,
 ndi na-edozi tebul maka Ihuoma,
 ndi na-agbaju mmanya agwara ogwa n’iko maka Akara aka.*
- 12 Aga m eme ka unu zute mma agha;
 unu niile ga-adakwa mgbe a na-egbu unu.

* 65:11 65:11 Ndi na e doru Gad tebul n’usoro, na-agbaju mmanya agwara ogwa nye Meni

N'ihì na akporo m unu ma unu azaghi;
 mgbe m gwara unu okwu, unu anaghi nti.
 Unu kpachapuru anya mehie megide m n'ihu,
 horokwa ime ihe ndi ahụ unu maara nke oma na m kporo asi."

13 Ya mere, nke a bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu,

"Ndi ohu m ga-eriju afo,
 ma unu ga-anọ agụ, akpiri ga-akpokwa unu nku,
 ma ha ga-anu mmiri.

Unu ga-anọ n'onuma na ihere,
 ma ha ga-anọ n'onu.

14 Ndi ohu m ga-abu abu
 n'ihì onu nke juputara n'obi ha,
 ma unu ga-akwa akwa,
 n'ihì ihe mgbu nke obi unu,
 tiekwa mkpu akwa n'ihì obi ntiwa nke mmuo unu.

15 Unu ga-ahapu aha unu
 nye ndi m hoputara nye onwe m ka o buru ihe ha ji abu onu;
 n'ihì na Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI ga-etigbu unu,
 ma o ga-akpo ndi ohu ya aha ozọ.

16 Onye obula na-ekpe ekpere n'ala ahụ,
 ga-eme otu a n'aha Chineke nke eziokwu,
 onye obula na-anukwa iyi n'ime ala ahụ
 ga-anu iyi n'aha Chineke nke eziokwu.
 N'ihì na-echezolam nsogbu niile ndi gara aga,
 zokwa ha site n'anya m.

Uwa oheru na eluigwe oheru

17 "N'ihì na lee, ana m eke
 eluigwe oheru na uwa oheru.
 O dighi onye ga-echetakwa ndi ochie ahụ ozọ;
 o gaghì abatakwa n'echiche onye obula.

18 Ma nurianu onu, teghariakwa mgbe niile n'obi utọ
 n'ihì ihe nke mu onwe m na-eke,
 n'ihì na-aga eke Jerusalem ka o buru ihe onu
 ndi ya ga-abukwa ihe obi utọ.

19 Aga m anuri onu n'ihì Jerusalem,
 nweekwa obi utọ n'ihì ndi m;
 a gaghì anukwa olu ikwa akwa n'ime ya ozọ,
 maobu olu iti mkpu akwa.

20 "O dighikwa nwa oheru nwuchuru anwuchu
 ga-adi n'ebe ahụ ozọ,[†]
 a gaghì ahukwa agadi nwoke nke na-anozughì ubochi ndu ya;
 n'ihì na a ga-agunye onye nwuru mgbe o gbara nari afo tupu o nwuo
 di ka nwantakiri;
 a ga-agukwa onye na-anorughì nari afo
 dika onye a buru onu.

21 Ha ga-ewu ulọ, biekwa n'ime ya;
 ha ga-akukwa ubi vaini, riekwa mkpuru ha.

[†] 65:20 65:20 Nwa nwuru mgbe o ka di naani abali ole na ole

- 22 Ndi m agaghị ewukwa ụlọ hapụrụ ya ndi ọzọ,
maobu ghaa mkpuru n'ubi nke ndi ọzọ ga-aghorọ rie.
N'ihia na dika osisi si adi ndu ogologo oge
otu a ka ndi m ga-esi dikwa ndu ogologo oge.
Ha ga-anurikwa onu
n'ihe ahụ ha ji aka ha rupuata.
- 23 Ha agaghị adogbu onwe ha n'oru n'efu.
Ha agaghị amutakwa umu ndi ga-emesia nwuchuo onwu.
N'ihia na ha ga-abu ndi ONYENWE ANYI goziri,
ha na umu umu ha.
- 24 Tupu ha akpokuo m, aga m aza ha.
Mgbe ha ka no na-agwa m banyere mkpa ha, aga m anu, zakwa ekpere
ha.
- 25 Nkita ohia na nwa aturu ga-atakọ nri n'otu ebe,
odum ga-ata ahia dika ehi,
ma agwo ojoo niile ga-ata aja!
Ha agaghị emeru ihe obula ahụ,
maobu bibie ihe obula n'ugwu nsọ m."
Ka Onyenwe anyi kwuru.

66

Ikpe ikpe na olileanya

- 1 Ihe ndi a ka Onyenwe anyi na-ekwu,
"Eluigwe bu ocheeze m,
uwa bukwa ebe mgbakwasị ukwu m.
O bu udi ulo ginị ka i ga-ewuru m?
Ebee ka ebe izuika m ga-adi?"
- 2 O bughị aka m mere ihe ndi a niile,
mee ka ha ji diri?
Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.
- "Ma olee ndi ihe ha na-atọ m uto,
o bu ndi ahụ nwere obi umeala, ndi na-adighi ebuli onwe ha elu,
ndi na-amakwa jijiji n'okwu m.
- 3 Ma onye obula nke na-achụ aja ehi
dika nwoke na-egbu mmadu,
onye obula jikwa nwa aturu achu aja
di ka onye na-agbaji nkita olu,
onye obula na-achụ aja mkpuru oka
di ka onye na-eche obara ezi,
otu a kwa, onye obula na-esure uda na-esi isi uto nke ncheta
di ka onye na-efe arusi.
- Ha ahoputarala onwe ha uzọ nke ha,
ha na-enwekwa mmasi n'ihe aru ha niile.
- 4 Ya mere, aga m ezitere ha ahuhu di egwu,
mee ka ihe ahụ ha na-atu egwu ya biakwasị ha.
N'ihia na mgbe m kporo ha oku, ha azaghị,
mgbe m gwara ha okwu, ha egeghị ntị.
Kama ha mere ihe ojoo n'ihu m,
horokwa ime ihe ndi ahụ ha maara na m kporo asi."
- 5 Nuruonu okwu ONYENWE ANYI,

- unu ndị na-ama jijiji n'okwu ya,
 “Umunna unu, ndị kporo unu asi,
 ndị chupukwara unu n'ihia aha m, ekwuola si,
 ‘Ka a sọpuru Onyenwe anyị!
 Ka anyị lee ụdị ọhụ ga-abụ nke unu!’
 Ma a ga-etinye ha n'ọnọdu ihere.
- 6 Ọ bụ gini bụ mkpọtụ di n'ime obodo?
 Gini bụ oke ụzụ na-ada n'ime ụlonsọ ukwu Onyenwe anyị?
 Ọ bụ ụzụ ONYENWE ANYI na-eme.
 Onye ahụ na-akwughachi ndi iro ya ụgwọ ruuru ha.
- 7 “Tupu ime amalite ime ya,
 ọ mụpụtalarị nwa ya.
 Tupu ihe mgbu ya ebido,
 ọ mụpụtala nwa nwoke.
- 8 Onye jiri nti ya nutu ihe di otu a mbu?
 Onye kwa ji anya ya hu ihe di otu a?
 A puru imuputa otu mba n'otu ubochi?
 Ka e nwere ike ime ka otu obodo malite idi n'otu ntabi anya?
 Lee na tupu ihe mgbu nke omumu nwa ya ebido
 Zayon amuputala umu ya.
- 9 Mu onwe m, m ga-eme ka nwa rute n'oge omumu
 gharakwa ime ka a muo ya?”
 ka ONYENWE ANYI na-ekwu.
 “M ga-emechi akpanwa
 mgbe m na-eme ka a muputa ya?”
 ka Chineke gi juru.
- 10 “Soronu Jerusalem nuria onu, soronu ya nwee obi utu,
 unu ndi niile huru ya n'anya;
 soronu ya nuria onu nke ukwu,
 unu ndi ruru uju n'ihia ya.
- 11 N'ihia na ihe banyere Jerusalem ga-atu unu utu.
 Unu ga-anujukwa ara nkasiobi ya afo,
 o buladi dika nwantakiri si enwe obi utu
 mgbe o na-anu ara nne ya nke na-agba nke oma.”
- 12 N'ihia na ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru,
 “Aga m eme ka udo bara ya uba dika osimiri,
 mee ka akunuba niile nke ndi mba ozu diri ka mmiri na-asobiga oke.
 O ga-elekota gi, kurukwa gi, makuokwa gi n'aka ya,
 wughariakwa gi n'ikpere ya.
- 13 Dika nne si akasi nwa ya obi,
 otu a ka m ga-esi kasi unu obi.
 O bu n'ime Jerusalem ka a ga-akasi unu obi.”
- 14 Mgbe i huru ihe ndi a, obi gi ga-anuri onu,
 iga awasa dika ahia oheru;
 a ga-emekwa ka aka ONYENWE ANYI puta ihè n'ebe ndi ohu ya no,
 ma a ga-egosi ndi iro ya oke iwe ya.
- 15 N'ihia na lee, ONYENWE ANYI ga-eji oku bia.
 Ugboala ya ga-adikwa ka oke ifufe.
 O ga-eji onuma gosi iwe ya,
 werekwa oku na-enwu enwu baa mba.

16 N'ihì na ONYENWE ANYÌ ga-eji ọkụ na mma agha ya kpee ndị mmadụ niile ikpe.

Ọ ga-egbukwa ọtụtụ mmadụ.

17 "Ndị ahụ niile na-edo onwe ha nsọ, ndị na-eme onwe ha ka ha di ọcha n'ihì ịbanye n'ubi a gbara ogige, ndị ahụ na-eso onye ahụ nọ n'etiti ndị ahụ na-eri anụ ezi, na oke, na ihe ndị ọzọ ahụ niile ruru arụ, ga-ezute onwụ nke nọ na-eche ha niile." Otu a ka ONYENWE ANYÌ kwubiri ya.

18 "Ma mụ onwe m, amaara m nke ọma ihe ha zubere ma meekwa, ana m abia ịchikọta mba niile na-asụ asụsụ di iche iche. Ha niile ga-abiakwa hụ ebube m.

19 "Aga m edokwa ihe ịribama n'etiti ha, zipukwa ndị fọdurụ ndụ n'etiti ha ka ha gaa n'obodo Tashish, na Libiya,* na Lidiya† (ndị na-agba àkụ n'uta nke ọma) na Tubal, na Griis. E, ha ga-eje na mba niile nke di anya, n'ofe osimiri, ebe ndi bi n'ime ya na-anubeghi ihe banyere idi ukwu nke m, maobu hu ebube m. Ha ga-ekwusakwa ihe banyere ebube m n'etiti mba niile di iche iche. 20 Ha ga-akpoghachi umunne unu niile site na mba niile, bia n'ugwu nsọ m di na Jerusalem, dika onyinye a na-ewetara ONYENWE ANYI. Ha ga-ebute ha n'elu inyinya, n'ugbo agha, n'elu ugboala a na-adokpu adokpu, n'elu inyinya muul na n'elu inyinya kamel," ka ONYENWE ANYI na-ekwu. "Ha ga-ebubata ha dika mgbe ndi Izrel na-ewebata onyinye mkpuru ha n'ulonso ONYENWE ANYI n'efere mmemme di ọcha. 21 Aga m ahorokwa ufodu ka ha buru ndi nchujaja na ndi Livayi," ka ONYENWE ANYI kwuru.

22 "Dika eluigwe oheru na uwa oheru ahụ nke m ga-eke ga-esi digide n'ihu m, otu a ka aha unu na agburu unu ga-adigide, ka ONYENWE ANYI kwubiri. 23 Ọ ga-abukwa na site n'otu Onwa oheru ruo nke ọzọ, sitekwa n'otu ubochi izuike ruo na nke ọzọ ya, anụ ahụ niile bu mmadụ ga-abia, daa, kpoo isiala n'ihu m," ka ONYENWE ANYI kwuru. 24 "Ha ga-apu, jee, lekwasị ozu ndi ahụ niile nwuru anwu anya, bu ndi ahụ niile nupuru isi megide m. N'ihì na ikpuru ha agaghi anwu anwu, oku a kwanyere agakwaghi anyu anyu. Ha ga-abukwara mmadụ niile ihe na-asọ oyi."

* 66:19 66:19 Ufodu akwukwo mgbe ochie na-eke Put ma ndi Hibru na-eke Pul † 66:19 66:19 Maobu, ndi Lud

Jeremaya

¹ Ndị a bụ okwu Jeremaya nwa Hilcaya, bụ otu onye n'ime ndị nchụaja, nọ n'Anatot nke dị n'ala Benjamin. ² Onye okwu nke ONYENWE ANYỊ bjakwutere n'afọ nke iri na atọ n'oge ọchịchị Amon, eze Juda bụ nwa Josaya. ³ Ozi ndị ọzọ rukwara ya ntị n'oge Jehoiakim nwa Josaya, bụ eze Juda, ruokwa n'ọnwa nke ise n'afọ nke iri na otu nke Zedekaya nwa Josaya, bụ eze Juda kwusiri, mgbe a dọkpụrụ ndị Jerusalem n'agha buru ha ka ha gaa biri na mba ọzọ.

Okpukpọ Jeremaya

- ⁴ Okwu ONYENWE ANYỊ bjakwutere m, na-asị,
⁵ “Amaara m gị tupu a turu ime gị,
 tupu a mụọ gị, edoro m gị nsọ,
 ahọputakwara m gị dika onye amuma nye mba niile.”
- ⁶ Asiri m, “Ewoo, Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ. Lee, amaghi m okwu okwu. Abu m naani nwantakiri.”
- ⁷ Ma ONYENWE ANYỊ siri m, “Asikwala ‘Abu m naani nwantakiri,’ n’ihi na i ga-agakwuru onye obula m zigara gi, i ga-ekwukwa ihe niile m nyere gi n’iwu. ⁸ Atukwala egwu n’ihi ha, n’ihi na mu onwe nonyere gi inaputa gi,” o bu ihe ONYENWE ANYỊ kwuputara.
- ⁹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ setipuru aka ya metu m n’onu, si m, “Lee, ewerela m okwu m tinye gi n’onu. ¹⁰ Lee, taa, ana m eme gi onye nlekota mba di iche iche na alaeze niile, ihopu na ikwada, ila n’iyi na itikpokwa ha, i wulite ma kuokwa.”
- ¹¹ Mgbe ahụ, okwu nke ONYENWE ANYỊ bjakwutere m, na-asị, “Jeremaya, gini ka i na-ahụ?”
 Azara m si, “Ana m ahụ otu alaka osisi alumond.”
- ¹² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ siri m, “I huru nke oma, n’ihi na m na-eche okwu onu ihu m na m mezuru ha.”
- ¹³ Okwu ONYENWE ANYỊ bjakwutere m nke ugboro abuo na-asị, “Gini ka i na-ahụ?”
 A siri m, “Ana m ahụ ite mmiri oku, nke na-agbo agbo, nke e mere ka o hulata chee onu ya na ndida.”
- ¹⁴ ONYENWE ANYỊ siri m, “Ihe egwu ga-esite n’ugwu bjakwasị ndi niile bi n’ala a. ¹⁵ Ma ugbo a, ana m akpoku ndi niile bi n’alaeze di n’ugwu,” otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.
 “Ndi eze ha ga-abia doo ocheeze ha
 n’onu uzọ ama e si abata Jerusalem,
 imegide ogologo mgbidi nke obodo ahụ gburugburu,
 na imegidekwa obodo niile nke Juda.
- ¹⁶ Aga m ekwuputa ikpe niile m megide ha,
 n’ihi ajo omume ha niile n’igbakuta m azu,
 na isure ihe nsure oku na-esi isi utọ nye chi ndi ọzọ,
 nakwa ikpo isiala nye ihe ndi ahụ niile ha ji aka ha kpuo.
- ¹⁷ “Bilie otọ, jikere onwe gi, ka i puo gaa gwa ha ihe obula m nyere gi n’iwu. Atukwala ujo ha, ma o bughị ya, aga m emenye gi egwu n’ihu ha.
¹⁸ N’ihi na lee, site taa gaa n’ihu emeela m gi ka i diri ka obodo e wusiri ike. I dikwa ka mgbidi e ji igwe kpuo, na dika ibo e ji ola di arọ kpuo, iguzogide

ala ahụ niile. Iguzogide ndị eze Juda niile, ndịisi ala Juda niile, na ndị nchụaja niile, na ndị mmadụ ọzọ. ¹⁹ Ha ga-agbalị ka ha megide gi, ma ha agaghị emeri gi. N'ihị na mụ onwe m nonyeere gi, aga m anapụtakwa gi." Otu ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.

2

Izrel agbakuta Chineke azu

¹ Okwu nke ONYENWE ANYỊ biakwutere m na-asị, ² "Gaa, kwuputa na ntị Jerusalem,

"Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuru,
 " 'Echetara m inụ oku n'obi nke okorobia gi n'oge gara aga ime ihe ga-atọ m uto,
 ihunanya gi dika onye a luru oheru,
 echetakwara m otu unu si soro m n'ime ozara,
 ga n'ala togboro n'efu nke a na-akughị mkpuru.
³ Izrel bu ihe di nsọ nye ONYENWE ANYỊ,
 mkpuru mbu nke owuwe ihe ubi ya.
 Ndi niile ripiara ya ka a guru di ka ndi ikpe mara.
 Ihe ojoo dakwasikwara ha.'"
 Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuputara.

⁴ Nuru okwu nke ONYENWE ANYỊ unu ulo Jekob,
 na unu ndi bu agburu niile sitere n'Izrel.

⁵ Ihe a ka ONYENWE ANYỊ kwuru,
 "Gini bu ihe ojoo nna unu ha choputara n'ime m,
 mere ha ji si n'ebe m no kpafuo, noro m ebe di anya?
 Nke mere na ha ghoru ndi nzuzu
 site n'igbaso arusi?"

⁶ Ha ajughị 'Olee ebe ONYENWE ANYỊ ahụ nọ,
 bu onye sitere n'ala Ijipt kpoputa anyi,
 duuru anyi gafee ozara togboro n'efu,
 n'ala ozara na ala olulu juputara,
 ala nke akpiri ikpo nku na nke oke ochichiri,
 ala ebe o dighi onye na-esi na ya agafee na nke mmadu na-ebighi na
 ya?'

⁷ O bu m kpobatara unu n'ala na-amị otutu mkpuru,
 ka unu rie ihe di ukwu na ihe di mma si n'ime ya.
 Ma unu bara meruo ala m
 unu mere ihe nketa m ka o ghoo ihe aru.

⁸ Ndi nchujaja ajughị si,
 'Olee ebe ONYENWE ANYỊ nọ?'
 Ndi ikpe ha amaghị m,
 ndi na-achi ha mehiere megide m,
 ndi amuma ha bukwa aha Baal ka ha ji ebu amuma,
 ha gbasoro ihe na-enweghi isi.

⁹ "N'ihị ya, aga m ebulite ebubo megide unu,"*
 Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.
 "M ga-ebulikwa ebubo megide umu umu unu.

* 2:9 2:9 Aga m akpo unu ikpe.

- 10 Gafee n'ọnu mmiri Saipros lee anya,
zie ozi gaa Keda ma leruo anya nke ọma,
ma ị ga-ahụ ihe ọbụla yiri nke a.
- 11 O nwerela mba gbanwere chi ndị ha na-eфе?
(O bụ ezie na ha abughị chi.)
Ma ndị m ewerela arụsị na-enweghị isi
gbanwere ebube ha.†
- 12 Ka ibubo nwụọ gị, gị eluigwe n'ihі nke a,
maa jijiji, tọkwa oke ụjọ."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.
- 13 "N'ihі na ndị m emeela ihe ojọọ abụọ.
Ha agbakutala m azụ,
bụ Isi iyi mmiri ndu,
gwuoro onwe ha ebe ichebe mmiri
nke tipuru etipu na-enweghị ike ịnagide mmiri ọbụla.
- 14 Izrel ọ bụ ohu, ka ọ bụ ohu a mụrụ n'ulo?
Gini mere o ji ghọọ ihe nluta n'agha?
- 15 Ọdum agboola ụja,
ha ebighoola meekwa ka ọ nụ olu ha.
Ha ebibiela obodo ya laa ya n'iyi,
suo ya oku, nke mere na o nweghị onye bi na ha.
- 16 Ọzokwa, ndi ikom Memfis na Tapanhis
a kupuola gi isi.
- 17 Ọ bughị unu onwe unu wetaara onwe unu ihe ojọọ di otu a
site na ịhapu ONYENWE ANYI bụ Chineke unu,
mgbe ọ na-edu unu na-aga n'uzo?
- 18 Ugbu a, gini bụ uru unu nwetara site n'iga Ijipt
sitekwa n'inu mmiri nke osimiri Nail?
Gini bụ uru unu nwetara site n'iga Asiria,
sitekwa n'inu mmiri si na Yufretis?
- 19 Ọ bụ ajọ omume unu ga-ewetara unu ahuhu;
ahuhu soo ndaghachi azu unu bụ ihe ga-adọ unu aka na nti.
Tulee ma matanu n'onwe unu
otu o si buru ihe ojọọ na ihe ilu nye unu
bụ inupu isi na igbakuta ONYENWE ANYI bụ Chineke unu azu
na-enweghị egwu ọbụla n'ime unu banyere m,"
nke a bụ ihe Chineke, Onye puru ime ihe niile, kwuputara.
- 20 "N'oge gara aga, unu gbajiri yoku unu
dokapu agbu jikotara mu na unu,
unu siri, 'Agaghị m ejere gi ozi.'
N'ezie, ọ bụ n'elu ugwu ọbụla
nakwa n'okpuru osisi na-agbasa agbasa,
ka ị na-edina dika onye akwuna.
- 21 Ma mu onwe m kuru gi dika osisi vaini kachasi mma
nke mkpuru ya di ndu dikwa mma.
Olee otu i siri tugharia megide m,
ghoọ ihe ruru aru, osisi vaini ohia?
- 22 N'agbanyeghi na iji ncha‡ sachaa onwe gi,
maobu jirikwa otutu ntu ncha,

† 2:11 2:11 Gbanwere Chineke ha di ebube ‡ 2:22 2:22 Ya bu, akanwu

- ntupọ nke mmehie gi ka di n'ihu m,"
 Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara.
- 23 "I ga-esi anaa na-asi, 'A bughi m onye e meruru emeru;
 o nwebeghi oge obula m ji gbaso Baal?'
 Leruo uzọ gi anya na ndagwurugwu,
 tulee ihe ndi i mere.
 I bu nne inyinya ibu di nko,
 na-agbaghari ebe a n'ebe nke ozọ.
- 24 Nne inyinya ibu ohia nke mara uzọ ya nke oma n'ozara,
 na-esi imi ma o ga-esichaputa oke inyinya ibu,
 onye puru igbochi ya n'oge mmeko ya na oke inyinya zuru?
 Oke inyinya obula chorọ ya agaghi atufu oge n'ichughari ya,
 n'ih i n'oge ha chorọ mmeko, ha ga-achota ya.
- 25 Agbala oso ruo mgbe i ga-agbara ukwu efu,
 mgbe akpiri ga-akpo gi nku.
 Ma i na-asi, 'O nweghi uru o bara.
 N'ih i na ahuru m chi ndi mba ozọ n'anya,
 aghaghi m igbaso ha.'
- 26 "Dika a na-eme onye ohi ihe ihere mgbe e jidere ya,
 otu a ka a ga-eme ulọ Izrel ihere,
 ha onwe ha, ma ndi eze ha, ma ndiisi ha,
 ndi nchujaja ha na ndi amuma ha.
- 27 Ha na-asi osisi, 'Nna m ka i bu,'
 na-asikwa nkume, 'O bu gi muru m.'
 Ha agbakutala m azu,
 ju iche m ihu.
 Ma mgbe obula nsogbu biakwasiri ha, ha na-asi,
 'Bia, zoputa anyi.'
- 28 Olee ebe chi ndi ahụ i meere nye onwe gi no?
 Ka ha bia, ma o buru na ha nwere ike izoputa gi,
 mgbe nsogbu biakwasiri unu.
 N'ih i na gi, bu Juda, nwere otutu chi
 dika i si nwee otutu obodo.
- 29 "Gini mere unu ji ekwu okwu ebubo megide m?
 Unu niile enupula isi megide m,"
 ka ONYENWE ANYI kwuputara.
- 30 "N'efu ka m tiri umu unu ihe;
 ma nke a emeghi ka ha nabata idọ aka na nti.
 Dika odum na-adogbu anu,
 mma agha unu eripiala ndi amuma unu.
- 31 "Unu ndi ogbo a, tuleenu okwu nke ONYENWE ANYI:
 "O nweela mgbe m bu ozara nye ndi Izrel
 ma o bukwanu ala gbara oke ochichiri?
 Gini mekwaranu ndi m ji na-asi, 'Anyi enwerela onwe anyi iwaghari,
 anyi agaghi abiakwutekwa gi ozọ?'
- 32 Nwaagbogho o na-echefu ola icho mma ya,
 nwanyi a na-alu ohuru o na-echefu ngwa icho mma ya?
 Ma n'ime otutu ubochi nke a na-apughi iguta onu,
 ndi m echefuola m.
- 33 Lee ka unu si buru ndi oka n'igbaso ihunanya.

Ọ buladi ụmụ nwanyi di njo karisia nwere ike imuta ihe site n'uzo unu.

34 N'uwe unu ka achotara obara ndi ogbenye na-enweghi ihe ojoo ha mere, n'agbanyeghi na unu ejideghi ha ka ha n'agbaka uzo. Ma unu gara n'ihu

35 na-asikwa, 'Emeghi m ihe ojoo, o dighi eweso m iwe.'

Ma aga m ekpe unu ikpe, n'ihhi na unu na-asj, 'Emeghi m mmehie.'

36 Gini mere unu ji na-akpaghari na-agbanwe uzo unu otutu mgbe? Ijpt ga-etinye unu n'onodu ihere dika ndi Asiria mere unu.

37 Unu ga-ebu aka unu n'isi mgbe unu si ebe ahụ na-apu, n'ihhi na ONYENWE ANYI ajula ndi ahụ unu tukwasiri obi. Ha agaghi enyere unu aka.

3

1 "Ọ buru na nwoke agbaara nwunye ya alukwaghi m, nwanyi ahụ ahapu ya puo ga luru nwoke ozo, di mbu ya ahụ, o kwesiri ilaghachi ka o luo kwa ya ozo? Ọ bu na agaghi emeru ala ahụ nke ukwu?"

Ma unu ebiela ndu dika ndi akwuna nwere otutu ndi iko, o bu ugbu a ka unu ga-alaghachikwute m?"

otu ka ONYENWE ANYI kwuputara.

2 "Welie anya gi abuo ma lee ebe niile nke di elu nke ohia na-adighi n'ala a, ole ebe gi na ndi ikom na-edinakobeghi n'ikwa iko? I na-anọ n'akuku uzo niile na-eche ndi iko,* na-anokwa dika onye Arebia† n'ozara. I werela ikwa iko gi niile na ihe ojoo gi meruo ala a.

3 Ọ bu nke a mere mmiri ji kwusi izokwara unu, obula di mmiri nke na-ezo n'oge okochi. N'ihhi na unu bu ndi akwuna, ndi ihere na-adighi eme.

4 Ọ dibeghi anya mgbe unu kporo m, si m, 'Nna m, i bu enyi m kemgbe m di na nwantakiri.

5 Iwe gi o ga-adigide mgbe niile? Iwe gi di oku o ga-adigide ebighi ebi?' Otu a ka unu si ekwu okwu, ma unu nogidesiri ike na-eme ihe ojoo niile unu nwere ike ime."

Ekwesighi ntukwasi obi Izrel

6 Ozi a, nke si n'onu ONYENWE ANYI puta, rutere m aka n'oge eze Josaya na-achi. Lee ihe o gwara m. "I hula ihe Izrel na-ekwesighi ntukwasi obi na-eme? Ọ gaala n'elu ugwu obula di elu nakwa n'okpuru osisi ndu obula, na-akwa iko n'ebe ahụ. 7 Echere m na mgbe o mesiri ihe ndi a

* 3:2 3:2 Ya bu, dika nwanyi akwuna † 3:2 3:2 Onye na-achighari anu ulo

niile na ọ ga-aloghachikwute m, ma ọ lotaghị. Nwanne ya nwanyị bụ Juda, onye na-ekwesighị ntụkwasi obi hukwara ya. ⁸ Enyere m Izrel na-ekwesighị ntụkwasi obi akwukwo alukwaghị m, chupu ya n'ihu ndu ikwa iko ya, ma lee na nwanne ya nwanyị onye na-ekwesikwaghị ntụkwasi obi bụ Juda atughị egwu. Ọ gakwara n'ihu ikwa iko. ⁹ Ma nke a emeghị ka ihere mee ya. O meruola ala, ọ na-akwakwa iko site n'ife nkume na osisi. ¹⁰ N'agbanyeghị nke a, nwanne ya nwanyị nke na-ekwesighị ntụkwasi obi, bụ Juda ejighị obi ya loghachikwute m, maobu naanị nloghachi aghugho," otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

¹¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI sirị m, "Izrel na-adaghachi azu na-egosi onwe ya n'onye ezi omume kariä Juda onye na-aghö aghughö. ¹² Gaa, kwusaa ozi a n'uzo ugwu, na-asị,

"'Lota, gi Izrel nke na-ekwesighị ntụkwasi obi,' otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara,

'Agaghị m ewesokwa gi iwe ozo,

n'ihu na abụ m onye obi ebere,' otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara,

'Agaghị m ewe iwe ruo mgbe ebighi ebi.

¹³ Naanị nabata na i bụ onye ikpe mara,

na i nupula isi megide ONYENWE ANYI, bụ Chineke gi.

Kwuputa na i werela onwe gi kesara ndi mba ozo di iche iche

n'okpuru osisi ndu niile,

na i jukwara irubere m isi.' "

Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

¹⁴ "Loghachinu unu ndi na-ekwesighi ntukwasi obi," ka ONYENWE ANYI kwuputara, si, "n'ihu abu m di unu. M ga-ahoro unu, otu onye site n'otu obodo na mmadu abuo site n'otu agburu. M ga-akpoghachi unu Zayon.

¹⁵ Mgbe ahụ, aga m enye unu ndi ozuzu aturu masiri m, ndi ga-eji amamihe na nghota duo unu. ¹⁶ N'ubochi ahụ, mgbe onuogugu unu mubara di ukwu n'ala ahụ," otu ka ONYENWE ANYI kwubiri ya, "ndi mmadu agaghị asikwa ozo, 'igbe ogbugba ndu nke ONYENWE ANYI.' Ọ gaghị abakwa ha n'obi maobu ha echeta ya; ọ gaghị adikwa ha mkpa maobu emeputakwa ozo.

¹⁷ Mgbe oge ahụ ruru, aha a ga-akpo Jerusalem bụ Ocheeze ONYENWE ANYI. Mba niile kwa ga-ezuko n'ebe ahụ ife m ofufe. Ha agakwaghị agbaso echiche obi ojoo ha. ¹⁸ N'ubochi ahụ ndi Juda ga-adinyere ndi Izrel, ha abuo ga-ejikota aka site n'ala ahụ di n'ugwu bia n'ala nke m nyere nna nna unu dika ihe nketa."

¹⁹ "Mu onwe m kwuru si,

"'Lee ka ọ ga-esi masi m imeso unu mmeso dika unu bu umu m ndi ikom, nye unu ala di mma nke ga-ewetara unu onu, nke bu ihe nketa kachasi mma na mba niile.'

Ana m eche na unu ga-akpo m 'Nna'

ma hapu iwezuga onwe unu site n'igbaso m.

²⁰ Ma dika nwunye na-ekwesighi ntukwasi obi,

i gosila onwe gi, O Izrel na i bu onye a na-ekwesighi itukwasi obi"

Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

²¹ A na-anu uzu mkpu akwa n'elu ugwu.

Ọ bụ uzu akwa umu Izrel ndi na-ario ario n'ihu na ha ebiela ndu mmehie;

ha echefuokwala ONYENWE ANYI bụ Chineke ha.

²² "Loghachinu, unu bu ndi na-adaghachi azu.

Mụ onwe m ga-agwọ unu ndaghachi azụ unu.”‡

Ma unu na-aza sị, “E, anyị na-aloghachikwute gị
n’ihi na gị onwe gị bụ ONYENWE ANYỊ Chineke anyị.

23 N’ezie, aghughọ, ka mkpọtụ ofufe nke arụsị niile,
n’elu ugwu nta dị iche iche na n’elu ugwu niile bụ,
n’ezie, n’ime ONYENWE ANYỊ, bụ Chineke anyị
ka nzọpụta Izrel dị.

24 Ma site mgbe anyị dị na nwantakiri, ihe ihere ahụ eripiala
mkpuru sitere na ndogbu n’oru nke nna nna anyị ha
igwe anụ ulọ na ehi ha,
umụ ha ndi ikom na umụ ha ndi inyom.

25 Ka anyị dinara ala n’ihere anyị,
ka onodu oke ihere diri anyị kpuchikwa anyị.

Anyị na nna nna anyị ha
emehiela megide ONYENWE ANYỊ Chineke anyị;
site mgbe anyị dị na nwantakiri ruo taa
o nwebeghi mgbe anyị ji rube isi ime ihe ONYENWE ANYỊ Chineke anyị
nyere n’iwu.”

4

1 “Ọ buru na unu bu Izrel, ga-alota, ka ONYENWE ANYỊ kwubiri,
mụ ka i ga-aloghachikwute,”

“Ọ buru na unu ewezuga arusi ndi ahụ ruru aru site n’ihu m,
hapu isi ebe m no kpafuo,

2 o burukwa na unu ga-eji eziokwu, ikpe ziri ezi na uzọ ezi omume
nuo iyi si, ‘Dika ONYENWE ANYỊ na-adị ndu,’
mgbe ahụ mba niile ga-agosi onwe ha site na ya
nyakwaa isi n’ime ya.”

3 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYỊ na-agwa ndi Juda na Jerusalem si,
“Kozeenu ala ubi unu nke unu na-akobeghi;
unu akunyela mkpuru ubi unu n’etiti ogwu.

4 Bienu onwe unu ugwu nye ONYENWE ANYỊ,
biekwanu mkpuruobi unu ugwu,
unu ndi Juda na ndi bi na Jerusalem
ma o bughu otu a, iwe m ga-abiakwasị unu dika oku,
n’ihi ihe ojoo niile unu mere,
o ga-ere ma o dikwaghi onye ga-emenyu ya.

Mbibi si n’ugwu na-abia

5 “Kwuputa ya na Juda, kwusaa ya na Jerusalem si,
‘Fonu opi n’ala ahụ niile.’

Tienu mkpu n’uzo mmadu ga-aghota ya.
Gwanu ndi Juda na Jerusalem ka ha zukotaa
gbaga n’obodo ndi ahụ niile e wusiri ike.

6 Bulie ihe i gosi uzọ i ga Zayon!
Gbaganu zoo onwe unu. Unu atufula oge!

Lee na mụ onwe m na-ewebata mbibi
na ila n’iyi site n’akuku ugwu.”

‡ 3:22 3:22 Ga-eme unu ndi kwesiri ntukwasị obi.

⁷ Dịka ọdum si n'ebe o zoro onwe ya amaputa,
ka onye a na-ebibi mba niile si abia.

Ọ hapula ebe obibi ya,
na-abia ila Juda n'iyi.

Ọ ga-etidasi obodo niile nke Juda,
ọ dikwaghi onye ga-ebi n'ime ha.

⁸ Ya mere, yikwasinu onwe unu uwe mkpe;
kwaanu akwa, tiekwanu mkpu akwa,
n'ih na onuma ONYENWE ANYI esitebeghi
n'ebe Juda no wezuga onwe ya.

⁹ "N'ubochi ahụ," ka ONYENWE ANYI kwuputara,
"Obi ndi eze na ndiisi ochichi ga-ada mba;
ahụ ga-akponwu ndi nchujaja,
otu a kwa, ihe ga-eme ga-eju ndi amuma anya."

¹⁰ Mgbe ahụ ekwuru m si; "Ewoo, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI lee na i ghogbuola ndi a na Jerusalem site na i si, 'Unu ga-enwe udo,' mgbe mma agha di anyi n'olu."

¹¹ N'oge ahụ, a ga-agwa ndi a na Jerusalem, "Ifufe di oku, nke sitere n'ebe di elu ihe na-adighi si n'ozara na-efebata irute ndi m. Ma o bughị ifufe maka ifucha, maobu ime ka adi ocha, ¹² o bu ifufe nke di oke ike karia nke na-esite na mu. Ugbu a, ana m ekwuputa okwu ikpe m megide ha."

¹³ Lee anya, ha na-abia dika igwe ojii.

Ugboala agha ya na-abia dika oke ifufe,
inyinya ha niile na-agbasikwa oso ike karia ugo.

Ahuhu diri anyi, anyi aburu ndi e bibiri ebibi! Anyi aburu ndi na-aga ila n'iyi!

¹⁴ Jerusalem, sachapu mmehie di gi n'obi, ka a zoputa gi.
Ruo ole mgbe ka echiche mmehie ga-ajuputa gi obi?

¹⁵ Otu olu na-akposi site na Dan,
o na-akposi ila n'iyi site n'ugwu niile nke Ifrem.

¹⁶ "Gwa mba niile otu a, ha abiala,
kposaa banyere Jerusalem:

'Ndi agha ga-agba gi gburugburu na-abia site n'ala di anya,
na-eti mkpu agha megide obodo niile nke Juda.

¹⁷ Ha ga-agbakwa Jerusalem gburugburu dika ndi agha na-eche ubi a gbara ogige nche,
n'ih na ndi bi n'ime ya enupula isi megide m,'"
Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

¹⁸ "Uzo gi na omume gi niile
buteere gi ihe ndi a.

Nke a bu ntaramahuhu gi.

Lee ka o si di ilu!

Lee ka o si emibanye n'ime obi."

¹⁹ Ihe mgbu a di ukwu.

Lee na apughi m inagide ya.

Obi m o, obi m o!

Lee ka obi m si ada m gbim gbim gbim.

Apughikwa m ino juu.

Ana m anu uda opi ike,

- na-anụkwa ụzụ agha.
- 20 Mbibi na-arị mbibi ibe ya elu,
lee na a laala ala a niile n'iyi.
Na mberede, e bibiela ụlọ ikwu anyị niile;
a dọkasịkwala akwa mgbochi ha niile.
- 21 Ruo ole mgbe ka m ga-anọgide na-ahụ ọkọlọtọ agha ndị a a na-alụ?
Ruo ole mgbe kwa ka m ga-anọgide na-anụ ụda opi ike?
- 22 “Ndị m bụ ndị nzuzu,
ha amaghị m.
Ha bụ ụmụntakiri ndị na-enweghị uche,
ha enweghị nghọta ọbụla.
Ha bụ ọkachamara n'ihe gbasara ajọ omume,
ma ha amaghị otu esi eme ezi ihe ọbụla.”
- 23 Elere m anya n'ụwa
hụ na ọ bụ ihe tọgbọrọ n'efu,
leekwa anya na mbara eluigwe,
ma o nweghị ihè dī ya.
- 24 Elere m anya n'ugwu ukwu,
hụ na ha na-ama jijiji,
leekwa anya n'ugwu nta, hụ na ha na-añaghari añaghari.
- 25 Elere m anya ma ahughị mmadụ ọbụla,
ụmụ nnunụ niile dī na mbara eluigwe efefusịala.
- 26 Ala ọma ahụ aghọla ọzara,
obodo niile aghọla mkputamkpu ebe
n'ihu ONYENWE ANYI, n'ihu oke iwe ya.
- 27 Ihe a ka ONYENWE ANYI kwuru,
“A ga-ebibi ala ahụ niile,
ma agaghị m ebibicha ya kpamkpam.
- 28 Ụwa ga-eru ụjụ,
mbara eluigwe ga-agbakwa ọchịchiri.
N'ihī na ekwuola ya, agaghị m agbanwe obi m.
Ekpebiela m ya, agaghị m alakwa azụ n'ihe m zubere ime.”
- 29 Ndị mmadụ niile ga-agbapụ ọsọ site n'obodo ha
mgbe ha nūrụ ụzụ ndị agha na-agba ụta nọ n'elu ịnyinya na-abia nso
nso.
Ha ga-ezo onwe ha n'ohia;
ndị ọzokwa ga-agbalaga zoo onwe ha n'ugwu ukwu.
Obodo ha niile ga-atọgborokwa n'efu,
mgbe ndị mmadụ si n'ime ya gbapụ ọsọ n'ihī oke ihe egwu.
- 30 Gini bụ nke a, gị onye na-enweghị olileanya?
Gini mere unu ji yiri uwe uhie,
were ọlaolu ọlaedo dī oke ọnụ yiri n'olu?
Gini mere unu ji were ihe ichọ mma tee n'anya unu?
N'efu ka unu na-eme onwe unu ka unu dī mma.
Ndị iko unu na-elelị unu;
ndụ unu ka ha na-achokwa.
- 31 Ana m anụ olu iti mkpu akwa nke yiri olu akwa nwanyị ime na-eme,

ọ dị ka ude nwanyị na-agbalị ịmụputa nwa mbụ ya.
 Ma olu akwa m nuru bụ nke ada Zayon, ebe ọ nọ na-eku ume ike ike.
 Ọ dara n'ala gbasapụ aka ya, ma na-akwa akwa na-asi,
 "Onye nwuru anwu ka m bụ!
 Lee, ndu m ka e nyere ndi ogbu mmadu."

5

O nweghi onye na-eme ezi ihe

- ¹ "Jegharĩa n'okporouzo niile di na Jerusalem,
 legharia anya, ma mara,
 chokwanu gburugburu n'ama ya niile.
 Ma unu o ga-achoputa otu onye,
 bu onye na-eme ihe ziri ezi, na onye na-achọ eziokwu.
 M ga-agbagharakwa obodo a
- ² Ọ bụ ezie, na ha na-asi, 'Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu,'
 ma ha ka na-anu iyi n'okwu ugha."
- ³ ONYENWE ANYI, anya gi abuo o bughi eziokwu ka o na-achọ?
 I tiela ha ihe, ma o metughi ha n'ahu.
 I gwepiara ha, ma ha ekweghi a nabata ido aka na nti.
 Ha emeela ka ihu ha sie ike kari nkume,
 ha ajula ichighari.
- ⁴ Mgbe ahụ, a siri, "Ndi a bu naani ndi ogbenye
 na ndi na-enweghi uche,
 ha amaghi ihe obula gbasara uzọ ONYENWE ANYI,
 na iwu nke Chineke ha.
- ⁵ Aga m ejekwuru ndi ndu,
 gwa ha okwu si,
 n'ezie ha maara ihe gbasara uzọ ONYENWE ANYI,
 marakwa iwu niile nke Chineke ha."
 Ma ha onwe ha n'otu obi agbajela iyagba ahụ,
 tijiakwa agbu niile.
- ⁶ Ya mere, aga m eme ka odum si n'oke ohia bia luso ha ogu;
 nkita ohia bi n'ozara ga-ebibi ha.
 Otu a kwa, agu ga-abia makpuru nso nso obodo ha
 idokasi onye obula si n'ime obodo ahụ na-aputa.
 Ihe ndi a ga-emezu n'ihi na nnupu isi ha adila ukwu,
 na n'ihi na ndaghachi azu ha site na iso uzọ m adila ukwu.
- ⁷ "N'ihi ginị ka m ga-eji gbaghara unu?
 Lee na umu unu ahapula m,
 na-agbaso, ma na-eji chi ndi na-abughi chi na-anu iyi.
 Ọ bụ m gbooro ha mkpa ha,
 ma ha nogidere na-akwa iko.
 Ha jikwa ulo ndi akwuna mere ebe ha na-ezuko.
- ⁸ Ha rijuru afo, gbaa abuba di ka oke inyinya.
 Onye obula n'ime ha kwa na-esighari imi na-akpokwu nwunye na-
 abughi nke ya.
- ⁹ Ma ONYENWE ANYI na-aju ajuju si,
 m ga-ahapu ita ha ahuhu n'ihi ihe ndi a niile?
 M ga-ahapu ibotara mkpuruobi m obo
 megide mba di otu a?"

- 10 “Baanụ n’ime ubi vainị ha a gbara ogige kposaa ihe dị n’ime ya,
ma unu emebila ya kpamkpam.
Gbajisienụ alaka ya
n’ihi na o nweghị oge ndị a ji bụrụ ndị nke ONYENWE ANYỊ.
- 11 ONYENWE ANYỊ ekwuola ya si, Lee, ụlọ Izrel na ụlọ Juda
egosila na ha abughị ndị e kwesiri itukwasị obi.”
Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuputara.
- 12 Ha ekwuola okwu ụgha megide ONYENWE ANYỊ.
E, ha ekwuola si, “O nweghị ihe Ọ ga-eme!
Ihe ojọọ obula agaghị adakwasị anyị;
mbibi nke unwụ na mma agha na-eweta agaghị erute anyị nso.
- 13 Ndị amụma ndị a niile dika ikuku,
nke okwu nwere isi na-adighị n’ime ha.
Ya mere, ka ihe ahụ niile ha buru n’amụma biakwasị ha.”
- 14 N’ihi ihe ndị a niile, ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ Chineke Onye puru
ime ihe niile kwuru,
“N’ihi na okwu ndị a esitela n’ọnụ ndị a pụta,
aga m eme ka okwu m, nke si gị n’ọnụ na-aputa, ghọọ oku.
Aga m emekwa ka ndị a ghọọ nkụ oku ahụ ga-erepịa.
- 15 Unu bụ ndị Izrel,” otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri,
“Aga m eme ka otu mba si n’ebe dị anya bia megide unu.
Ọ bụ mba na-adị site na mgbe ochie, mba dị ike,
nke unu na-adighị anụ asụsụ ha,
ndị unu na-adighị aghota okwu ha.
- 16 Akpa àkụ ha dika ili ghere oghe;
ha niile bukwa ndị dike n’agha.
- 17 Ha ga-eripia ihe niile unu wetara n’ubi, ya na nri niile unu nwere.
Ha ga-ebibi umu unu ndị nwoke na ndị nwanyi.
Ha ga-ebibi igwe ewu na aturu unu, na igwe ehi unu.
Ha ga-ebibikwa osisi vainị na osisi fiig unu.
Ọ bụ mma agha ha ka ha ga-eji bibie obodo unu niile e wusiri ike,
bụ obodo ndị ahụ niile unu na-atukwasị uche.
- 18 “Ma ọ buladi na n’ubochi ndị ahụ,” otu a ka ONYENWE ANYỊ
kwuputara, “Agaghị m ebibicha unu kpamkpam. 19 Ọ ga-erukwa, mgbe
ndị mmadu ga-ajụ ajụ si, ‘Gini mere ONYENWE ANYỊ Chineke anyị ji mee
anyị ihe dị otu a?’ Unu ga-agwa ha si, ‘Dika unu si gbakuta ya azu malite
ife chi ndị mba ozo n’ala nke aka unu, otu a ka unu ga-esi kpoo isiala nye
ndị mba ozo n’ala na-abughị nke unu.’
- 20 “Kwuputa ihe a ka ụlọ Jekob nuru ya,
kwusaa ya na Juda.
- 21 Nuru unu ihe ndị a, unu ndị nzuzu na ndị na-enweghị uche,
unu ndị nwere anya nke na-adighị ahụ ụzo,
na unu ndị nwere ntị nke na-adighị anụ ihe.
- 22 Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuputara, na-ajụ si,
o kwesighị ka unu tụọ m egwu?”
“O kwesighị ka unu maa jijiji n’ihu m?
Emeela m ka uzuzu buru oke osimiri nwere.
Ọ bukwa ukpuru ebighị ebi nke ọ na-enweghị ike igafe.
Ebili mmiri nwere ike magharịa, ma nke a apughị ime ka osimiri si
n’ono du ya wezuga onwe ya.
Osimiri nwere ike bigbo, ma ọ pughị igafe oke ahụ.

- 23 Ma ndị a nwere obi nke na-enupu isi, na obi nke na-adighi ekwe ekwe.
Ha atugharijala wezuga onwe ha.
- 24 Ha adighi asi onwe ha,
'Ka anyi tuo egwu ONYENWE ANYI Chineke anyi,
onye na-enye anyi mmiri ozuzo n'oge ya,
o bukwa ya na-eme ka anyi na-ewebata ihe ubi anyi n'oge ya.'
- 25 Ajo omume unu emeela ka ihe ndi a hapu irute unu aka.
Mmehie unu anapula unu ihe oma gaara abu nke unu.
- 26 "E nwere ndi ajo mmadu n'etiti ndi m,
ndi na-edo onwe ha dika ndi mmadu na-esiri nnunu onya,
dika ndi na-esi onya ka ha nwude mmadu.
- 27 Dika nkata a kpara nke nnunu juputara n'ime ya,
ulo ndi di otu a juputara n'aghughu.
N'ihie nke a, ha ghoro ndi ogaranya na ndi di ike,
28 ha amaala abuba, anu ahụ ha na-akwokwa murumuru.
Ajo oru ha enweghi nsotu;
ha adighi achokwa ikpe ziri ezi.
Ha adighi ekwuchite onu onye na-enweghi nna;
ha adighi ekwuchitekwa onu ndi ogbenye ime ka ha nweta ihe ruuru
ha.
- 29 M ga-ahapu ita ha ahuhu n'ihie ihe ndi a niile?"
ka ONYENWE ANYI kwuputara, na-aju.
"M ga-ahapu iboro onwe m obo
megide mba di otu a?
- 30 "Ihe ojoo nke jobigara njo oke
emeela n'ala a.
- 31 Lee, ndi amuma na-ebu naani amuma ugha,
ndi nchujaja na-achikwa ndi m site n'ochichi nke n'aka ike,
ma lee, ndi m huru ndu di otu a n'anya.
Ginikwa ka unu ga-eme n'oge ikpeazu."

6

Ndi iro agbaa Jerusalem gburugburu

- 1 "Gbalaganu unu umu Benjamin!
Sitenu na Jerusalem gbapu!
Gbuonu opi ike na Tekoa!
Bulienu ihe ngosi elu na Bet-Hakerem!
N'ihie na lee, ihe ojoo si n'akuku uguwu na-abia,
e, mbibi di ukwuu na-abia.
- 2 Aga m ebibi ada Zayon,
onye mara ezi mma, na onye dikwa pekepeke.
- 3 Ndi na-azu aturu ga-eduru igwe aturu bia megide ya.
Ha ga-ama ulo ikwu ha gburugburu ya.
Onye obula n'ime ha ga-elekotazi akuku ala nke o ketara anya nke
oma.
- 4 "Jikerenu ibu agha megide ya!
Bilienu, ka anyi buso ha agha n'ehihie.
Ma lee, anyanwu ebidola ida,
onyinyo anyasi na-esetipukwa onwe ya.

- 5 Ya mere, bilienu ka anyi buso ha agha, o buladi n'abali!
Ka anyi bibie ebe ha niile e wusiri ike!"
- 6 Ihe ndi a bu ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, kwuru,
"Gbutusienu osisi niile,
wuonu nkwaso ogu gburugburu Jerusalem.
A ghaghi ita obodo a ahuhu,
n'ihu na mmegbu juputara n'ime ya.
- 7 Dika mmiri si esite n'olulu mmiri na-asoputa
otu a ka ajo omume na-esite n'ime ya na-asoputa.
Ihe ike na mbibi ka a na-anu n'ime ya;
oria ya niile na onya ya niile ka a na-eche n'ihu m oge niile.
- 8 Nabata ido aka na nti m, gi Jerusalem,
ka m ghara igbaka gi azu,
mee ka ala gi togboro n'efu,
ka mmadu obula hapukwa inwe ike ibi n'ime ya."
- 9 Nke a bu ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru,
"Ka ha tutukotasia ndi niile foduru n'ala Izrel nke oma,
dika e si atutukota mkpuru niile di n'osisi vaini;
werenu aka chogharia n'alaka niile,
dika onye ogho mkpuru vaini si eme."
- 10 Ma onye kwanu ka m nwere ike igwa okwu ma doo aka na nti?
Onye ga-egbe nti inuru ihe m na-ekwu?
Nti ha emechiela
ruo na ha enweghi ike inu ihe obula.
Okwu ONYENWE ANYI aghoola ihe ha na-achoghi inu ozo;
nke na-adighi ewetara ha obi utu.
- 11 Ma onuma ONYENWE ANYI juru m obi,
apughi m inagide ya n'ime m.
- "Wukwasia ya n'ahu umuntakiri ndi no n'okporozo;
wukwasikwa ya umu okorobia ebe ha zokoro.
O buladi di na nwunye ga-anuru ufu onuma ahụ,
ndi agadi na ndi ahụ merela nnoo ezigbo agadi.
- 12 A ga-ewere ulo ha nyefee n'aka ndi ozo.
A ga-ewerekwa ala ubi ha na ndi nwunye ha nye ndi ozo,
*mgbe m setipuru aka m
megide ndi ahụ bi n'ala ahụ."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.
- 13 "N'ihu na site n'onye ukwu ruo n'onye dikarisiri nta,
o bu naani akpiri uru na-ezighi ezi ka e ji mara ha.
O buladi ndi amuma na ndi nchujaja
na-etinyekwa aka n'oru aghughu.
- 14 Ha na-ekechi onya ndi m,
dika a ga-asị na o dighi ihe o bu.
Ha na-asị, 'Udo di, udo di,'
mgbe udo na-adighi.
- 15 O nwere uzọ omume ha ndi a ruru aru si eme ha ihere?
Mba! Ihere adighi eme ha ma oli.
N'ezie, ha amakwaghi ihe a na-akpo inwe ihere!
N'ihu ya, ha ga-ada n'etiti ndi dara ada.

* 6:12 6:12 Ee, ihe ndi a ga-emezu

- Ha ga-asọ ngọngọ mgbe m tara ha ahụhụ.”
 Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuru.
- 16 Ihe ndị a kwa bụ ihe ONYENWE ANYỊ kwuru,
 “Guzonụ n’ebe niile ụzọ gbara abụọ. Lee anya.
 Juonụ ajụju banyere okporoụzọ ochie ahụ.
 Juputanụ ebe ụzọ oma ahụ dị, jeenụ ije n’ime ya.
 Unu gbaso ya, unu ga-achọ tara mkpuruobi unu ebe izuike.
 Ma gini ka unu kwuru? Unu siri. ‘Anyị agaghị agbaso ụzọ oma ahụ.’
- 17 Ahoputara m ndi nche doo ha ichebe unu. Agwakwara m unu okwu si,
 ‘Naanụ ntị n’uda opi ike ha.’
 Ma unu kwuru si, ‘Anyị agaghị ege ntị!’
- 18 Ya mere, nurunụ, unu mba niile;
 lezienụ anya, unu ndi akaebe niile,
 ka unu huru ihe na-aga ibiakwasị ha.
- 19 Nuru, gi uwa, lee,
 ana m aga iwetara ndi a ıla n’iyi,
 nke bu mkpuru atumatu ojo ha niile,
 n’ihi na ha juru ige ntị n’okwu m.
 Ha jukwara inabatara onwe ha iwu m.
- 20 Gini ka m ji ihe nsure oku na-esi isi utu nke unu si n’obodo Sheba bubata,
 eme?
 Gini ka m ji uda kalamus oma unu si mba di anya bubata eme?
 Ajula m inabata aja nsure oku unu niile.
 Aja niile unu na-achu adighi ato m utu.”
- 21 Ya mere, ihe ndi a bu ihe ONYENWE ANYI kwuru,
 “Aga m etinye ihe iso ngongu n’uzo ndi a si agafe.
 Nna na nwa ya ga-asu ngongu n’elu ya;
 otu a kwa, ndi agbataobi na enyi ha ga-ala n’iyi.”
- 22 Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru,
 “Lee, ndi agha si n’ala
 di n’ebe ugwu na-abia;
 mba di ukwu ka a na-akpolitekwa
 site na nsotu niile nke uwa.
- 23 Ha ji uta na ube,
 ha bu ndi afo tara mmiri, ndi na-adighi eme obi ebere.
 Ha na-ebigbo dika mbigbo nke osimiri,
 dika ha na-anokwasị n’elu inyinya ha.
 Ha na-abia dika ndi ikom e doro n’usoro ibu agha,
 ibuso gi agha, Ada Zayon.”
- 24 Anyi anula akuko banyere ude ha,
 ike agwula aka anyi† abuo kpamkpam.
 Oke ihe mgbu na-ejide anyi
 di ka nke nwanyi ime na-eme.
- 25 Ka onye obula gharakwa iga n’ubi,
 maobu ijeghari n’okporouzo,
 n’ihi na ndi iro ji mma agha na-agaghari,
 egwu dikwa n’ebe niile.
- 26 Unu ndi m, yikwasinu onwe unu uwe mkpe.
 Turonu onwe unu na ntu,
 ruonu uju, ma kwaanu akwa,

† 6:24 6:24 Ya bu, akudawo

dika nwanyị na-eru ụjụ n'ihu ọnwu otu nwa nwoke o mụtara.
N'ihu na onye mbibi ahụ
ga-abiakwasị anyị na mberede.

²⁷ “Emeela m gi ka i buru onye na-anwaputa ọla,
ma ọla ahụ bukwa ndi m.

Achoro m ka i nyochaa
ma nwaputakwa uzọ ha niile.

²⁸ Ha bu ndi nnupu isi, ndi nwere obi n'azu,
ndi na-ejeghari na-ekwuto ibe ha.

Ha bu bronzi na igwe;
o bukwa ndu ruru aru ka ha na-ebi.

²⁹ Ngwa oru okpu uzu na-afunwu oku ike ike,
ime ka oku rechapu akuku igwe ahụ na-enweghi isi,
ma nnucha ahụ na-aga n'ihu abaghi uru,
n'ihu na anuchapughi ndi ajo omume.

³⁰ Olaocha a juruaju ka akporo ha,
n'ihu na ONYENWE ANYI ajula ha.”

7

Enweghi isi nke okpukpe aghugho

¹ Ndi a bu okwu nke si n'ebe ONYENWE ANYI no biakwute Jeremaya.

² “Guzo n'onu uzọ ama nke ulo ONYENWE ANYI kwusaa ozi a n'ebe ahụ,
“Nurunu okwu ONYENWE ANYI, unu ndi juda niile, ndi na-esi n'onu uzọ
a niile na-abata ife ONYENWE ANYI ofufe. ³ Ihe ndi a bu ihe ONYENWE ANYI,
Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel na-ekwu. Mezienu uzọ unu na
omume unu niile, m ga-ekwe ka unu biri n'ebe a. ⁴ Unu atukwasila uche
unu n'okwu aghugho niile a na-agwa unu na-asi, “Nke a bu ulonso ukwu
ONYENWE ANYI, ulonso ukwu ONYENWE ANYI, ulonso ukwu ONYENWE ANYI!”

⁵ O buru na unu emee ka uzọ unu na omume unu guzozie, o buru na unu
emesoo ibe unu mmeso n'uzọ ikpe ziri ezi, ⁶ o buru na unu ahapu imegbu
ndi obia, na ndi na-enweghi nna, maobu nwanyị di ya nwuru; o buru na
unuaju iwufu obara onye aka ya di ocha n'ebe a, o burukwa na unuaju
igbaso chi ndi ozọ nke na-ewetara unu nsogbu, ⁷ mgbe ahụ, aga m ekwere
ka unu biri n'ebe a, n'ala a m nyere nna nna unu ha, ruo mgbe ebighi ebi.
⁸ Ma lee, ihe unu na-eme ugbo a bu itukwasị uche unu n'okwu aghugho
nke na-enweghi isi.

⁹ “Unu ga-aga n'ihu na-ezu ohi, na-egbu mmadu ibe unu, na-akwa iko,
ma na-eji chi ndi ozọ na-anu iyi? Unu ga-anogide na-achu aja ihe nsure
oku na-esi isi utọ nye Baal, ma na-agbaso chi ndi ozọ unu na-amaghi?

¹⁰ Unu ga-emecha bia guzo n'ihu m n'ulonso a, nke a kpokwasiri aha m,
na-asi, “Anyi no na nchekwa,” o bu ino na nchekwa maka ime ihe aru niile
ndi a? ¹¹ O putara na ulo a, nke a kpokwasiri aha m aghoola ogige nye
ndi ohi? Ma anokwa m ya na-ele unu anya, ka ONYENWE ANYI kwuputara.

¹² “Otu o di, biko, Jeruonu ebe ahụ di na Shailo, ebe ahụ m buru uzọ
mee ka o buru ebe a kpokwasiri aha m, ka unu choputa ihe m mere ya
n'ihu ajo omume ndi m, umu Izrel. ¹³ Mgbe unu no na-eme ihe ndi a niile,
ka ONYENWE ANYI kwuputara, agwara m unu okwu mgbe mgbe, ma unu
juru ige nti. Akporo m unu oku, ma unu juru iza. ¹⁴ N'ihu ya, ihe ahụ m
mere na Shailo ka m ga-emekwa ozọ megide ulo ahụ a kpokwasiri aha m.
E, aga m eme ya megide ulonso ukwu ahụ unu na-atukwasị obi unu n'ime

ya, ụlọnsọ ukwu ahụ m nyere unu na nna nna unu ha. ¹⁵ A ga-esite n'ihu m wezuga unu, tufuo unu, dika m wezugara ma tufukwaa ụmụnna unu, bụ ndị Ifrem.'

¹⁶ "Ya mere, unu ekperela m ekpere n'ihu ndị a; unu atụfula oge unu iriọ m aririọ n'ihu ha. Agaghị m ege ntị n'ekpere na aririọ unu. ¹⁷ O bụ na unu adighi ahụ ihe na-eme n'obodo niile nke Juda, na ihe ha na-eme n'okporouzo niile nke Jerusalem? ¹⁸ Ụmụ na-achikọta nkụ nke nna ha ji emenye oku, ebe nne ha na-eghe achicha ha na-eche n'ihu Eze nwanyi mbara Eluigwe. Ha na-awupuru chi ndi ozo mmanya n'ihu ikpasu m iwe. ¹⁹ O bụ m ka ha na-akpasu iwe? Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara. O bughị onwe ha ka ha na-emesi ike, ka ihe ihere mee ha?

²⁰ " 'Ya mere, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI siri: Iwe m na onuma m ka a ga-awukwasi n'ebe a, n'elu ndi mmadu, na anumanu, na osisi di n'ohia, na mkpuru nke ala ubi. O ga-ere oku ma agaghị emenyu ya.

²¹ " 'Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bụ Chineke Izrel kwuru, Gaanu n'ihu, tukwasinu aja nsure oku unu n'elu aja unu ndi ozo niile. Riekwanu anu ndi a n'onwe unu. ²² N'ihu na mgbe m si n'ala Ijipt kpopta nna nna unu ha, gwa ha okwu, e nyeghi ha naani iwu maobu gwa ha okwu banyere ichu aja nsure oku na aja ndi ozo. ²³ Ma iwu m nyere ha bu nke a, ruberenu m isi, aga m abu Chineke unu, unu ga-abukwa ndi nke m. Bienu ndu n'iwu niile m nyere unu, ka ihe gaara unu nke oma. ²⁴ Ma ha juru ige nti, jukwa ilezi anya ime ihe ndi ahụ m nyere n'iwu. Kama ha gbasoro ochicho ojoo nke obi ruru aru ha. Kama iga n'ihu, ha daghachiri azu. ²⁵ Site na mgbe nna nna unu ha hapuru ala Ijipt, esepubeghi m aka izitere unu ndi amuma bu ndi ohu m. ²⁶ Ma ha juru ige nti, jukwa ilezi anya ime ihe m nyere n'iwu. Ha bu ndi nti ike, ndi nogidere na-eme ihe ojoo kariri nke nna nna ha mere.'

²⁷ "Mgbe i gwara ha ihe ndi a niile, ha agaghị ege ntị. O burukwa na i kpoo ha oku ha agaghị aza. ²⁸ Ya mere, ihe ndi a ka i ga-agwa ha, 'Nke a bu mba na-enwebeghi oge ha ji rubere ONYENWE ANYI Chineke ha isi. O nwebekwaghi oge obula ha ji nabata ido aka na nti ya. Eziokwu obula adighikwa; okwu onu ha bu naani ugha ugha.

²⁹ " 'Kpuchaanu agiri isi unu, tufuo ya, nonu n'ebe di elu nke togboro n'efu bulie abu akwa, n'ihu na ONYENWE ANYI esitela n'oke onuma ya ju ogbo a. O gbakutala ha azu bu ogbo nke a iwe ya na-adakwasi.

Ndagwurugwu ogbu mmadu

³⁰ " 'ONYENWE ANYI kwuputara si, ndi Juda emeela ihe ojoo di iche iche n'ihu m. Ha akpuola arusi ruru aru nke ha tinyere n'ime ulonsu ukwu ahụ a kpokwasiri aha m. Ha emerula ya. ³¹ Ha ewuolara onwe ha ebe ichu aja di elu na Tofet, nke di na Ndagwurugwu nke Ben Hinom. Ebe ahụ ka ha na-anọ na-esure umu ha ndi ikom na ndi inyom oku. Ihe di otu a abukwaghi udi ihe m nyere ha n'iwu ka ha mee. O nwekwaghi oge ihe di otu a batara m n'obi. ³² Ya mere, kpacharanu anya, n'ihu na otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri, ubochi ndi ahụ na-abia, mgbe ndi mmadu na-agaghị akpokwa ebe ahụ Tofet maobu Ndagwurugwu nke Ben Hinom. Kama ha ga-akpo ya ndagwurugwu ogbu mmadu, n'ihu na ha ga-eli otutu ndi ha na Tofet ruo mgbe ha na-agaghị ahukwa ebe ha ga-eli ndi foduru. ³³ Mgbe ahụ, ozu ndi mmadu ndi a ga-aghoru umu anu ufe na anu ohia ihe oriri. O nwekwaghi onye ga-anọ menye ha egwu chupu ha. ³⁴ Mgbe ahụ, aga m eme ka uzu onu na obi utu, na olu ndi ikom na ndi inyom na-alu di na

nwunye n'obodo niile nke Juda, na n'okporoụzọ Jerusalem kwụsị. Ala ahụ ga-aghọkwa ebe tọgbọrọ n'efu.

8

¹ “Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwupụtara, n'oge ahụ a ga-esi n'ili ha wezuga ọkpụkpụ ndị eze, na ọkpụkpụ ndịisi ọchịchị Juda, na ọkpụkpụ ndị nchụaja na ndị amụma, na ọkpụkpụ ndị niile bi na Jerusalem. ² A ga-agbasapụ ha nye anyanwụ, na ọnwa, na kpakpando niile nke mbara eluigwe, bụ ihe ndị ahụ niile ha hụrụ n'anya na ihe ha na-akpọ isiala nye. Bụkwa ihe ndị ahụ ha na-agbaso, nke ha na-ajuta ase site n'aka ha, na-efekwa. A gaghi ekpokota ọkpụkpụ ndị a niile, maọbụ lie ha n'ala. Kama ha ga-aghasara n'ala dika unyi. ³ N'ebe niile nke m chusara ha, bụ ndị fọduru ndụ site na mba ojoọ a, ha ga-ahoro ọnwụ karịa idi ndụ. Otu a ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile kwubiri.’

Mmehie na ahuhu

- ⁴ “I ga-asikwa ha, ‘Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuru:
 “Mgbe mmadu dara ada, o dighi ebili oto?
 Mgbe mmadu daghachiri azu, ha o dighi alaghachi azu?
⁵ Gini kwa mere ndi a ji tugharia site n'igbaso uzọ ojoọ ha?
 Gini mere Jerusalem ji nogide na-agbaso uzọ ojoọ?
 Lee, ha na-ejidesi aghugho aka ike;
 ha juru itughari.
⁶ Anaala m nti,
 ma anubeghi m ka ihe oma obula si ha n'onu na-aputa.
 O nweghi onye n'ime ha cheghariri tie aka n'obi si,
 “Gini bu ihe a m mere?”
 Kama onye obula na-agbaso uzọ nke aka ya,
 dika inyinya nke na-agbaba n'ogbo agha.
⁷ O buladi ugballa na-efeghari na mbara eluigwe
 maara oge ya a kara aka.
 Nduru, na eleke, na okwolo
 makwaara mgbe ha kwesiri isite n'otu ebe obibi ha gafee n'ebe obibi
 ozo.
 Ma ndi m amaghi
 ihe ONYENWE ANYI chorọ site n'aka ha.
- ⁸ “Unu si ana kwuo, “Ndi maara ihe ka anyi bu,
 n'ih na iwu ONYENWE ANYI di n'aka anyi,”
 ebe o bu na mkpisi akwukwo aghugho ndi ode akwukwo unu
 adighi akwa iwu ya otu o kwesiri?
⁹ A ga-eme ka ihere mee ndi maara ihe;
 a ga-eme ka ujo juputa ha obi, meekwa ka ha maa n'onya.
 Ebe o bu na ha ajula okwu ONYENWE ANYI,
 o bu udi amamihe di ana ka ha nwere?
¹⁰ Ya mere, aga m akponye ndi ikom ozo nwunye ha,
 werekwa ubi ha nyefee n'aka ndi oru ubi ozo.
 N'ih na site n'onye ukwu ruo n'onye dikarisi nta,
 o bu naani akpiri uru na-ezighi ezi ka e ji mara ha.
 O buladi ndi amuma na ndi nchujaja
 na-etinyekwa aka n'oru aghugho.
¹¹ Ha na-ekechi onya ndi m
 dika a ga-asị na o dighi ihe o bu.

Ha na-asị, “Udo dị, udo dị,”
mgbe udo na-adighị.

12 Ihere o mere ha n’ihi omume arụ ha niile?
Mba! Ihere adighị eme ha ma ọlị;
n’ezie, ha amakwaghị ihe a na-akpọ inwe ihere.
N’ihi ya, ha ga-ada n’etiti ndị dara ada;
ha ga-asọ ngongọ mgbe e nyere ha ntaramahụhụ.
Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuru.

13 “ ‘Aga m anapụ ha ihe owuwe ubi niile ha nwetara,
otu a ka ONYENWE ANYỊ kwupụtara.
Ha agaghị enwekwa mkpụrụ vainị,
maọbụ mkpụrụ osisi fiig n’elu osisi fiig ha.
Akwukwọ osisi ndị a niile ga-akpọnwụ.
A ga-anapụkwa ha
ihe niile m nyere ha.’ ”

14 Gịnị ka unu na-eme n’ebe a unu nọdurụ ala?
Kwakọtaanụ ihe unu niile.
Ngwa, ka anyị gbapụnụ ọsọ gaa n’obodo ndị ahụ niile e wusiri ike
nọdụ n’ebe ahụ nwụọ!
N’ihi na ONYENWE ANYỊ Chineke anyị amaala anyị ikpe ọnwụ.
O nyela anyị mmiri e tinyere nsi ka anyị nūọ,
n’ihi na anyị emehiela megide ya.

15 Anyị lere anya udo,
ma o nweghị ihe ọma ọbụla anyị hụrụ.
Anyị lere anya ọgwugwọ ọrịa anyị,
maọbụ naanị ihe egwu ka anyị hụrụ.

16 E sitere na Dan
nụ ụda ima imi inyinya ndị iro.
Ala a niile mara jijiji
mgbe ha nūrụ akwa nke inyinya ndị ahụ dị ike.
Ha na-abịa ịla ala a na ihe niile dị n’ime ya n’iyi.
Ọ bụkwa otu ihe ahụ ka ha
na-abịa ime obodo a na ndị bi n’ime ya.

17 “Lee, ana m ezibata agwọ ọjọọ, ndị na-atagbu atagbu, n’etiti unu.
Ajụala nke ọ dịkwaghị ụra ga-arata ha.*
Ana m ezibata ha ka ha taa unu.”
Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.

18 Ọ ga-adị mma ma ọ bụrụ na m hụrụ onye ga-akasị m obi n’ime ọnọdụ
iru ụjụ m,

n’ihi na obi m na-ada mba n’ime m.†
19 Gee ntị nūrụ akwa ndị m
ka ọ na-ada site n’ebe dị anya.
“ONYENWE ANYỊ, ọ sitela na Zayọn pụọ?
Ọ pụtara na Eze ha anọkwaghị n’ebe ahụ?”

“Gịnị mere ha ji site n’oyiyi a tūrụ atụ,

* 8:17 8:17 Ihe pūrụ ime na ha agaghị ata unu † 8:18 8:18 Maọbụ, Unu ndị na-akasị m obi
n’ime ọnọdụ iru ụjụ m, obi m na-ada mba n’ime m.

na arụsị ndị mba ọzọ ha na-efe kpasuo m iwe?"

20 "Oge owuwe ihe ubi agafeela,
leekwa na ọkọchị agabigakwala,
ma a zọputabeghị anyị."

21 Ebe ọ bụ na a zọpịara ndị m, ọ bukwa m ka azọpịara.
Anam eru ụjụ, oke egwu jisikwara m aka ike.

22 Ọ pụtara na o nweghị mmanụ otite na-eme ka ọnya laa dị na Gilead?
Ọ bụ na e nwekwaghị dibia nọ n'ebe ahụ?

Gini mere o nweghị ọgwugwo dirị ndị m
n'ihị mmerụ ahụ ha niile?

9

1 Ọ gaara adị m mma ma a sị na isi m bụ isi iyi, ebe mmiri si asoputa;
ọ gaara adị m mma ma a sịkwa na anya mmiri akwa juputara m
n'anya.

Agaara m akwagide akwa ehihie na abali
n'ihị ndị m niile e gburu egbu.

2 Ọ gaara adị m mma
ma a sị na m nwere ụlọ ndị ije e wuru n'ime ọzara.

Ka m nwee ike hapụ ndị m
site n'ebe ha nọ puo.

N'ihị na ha niile bụ ndị na-akwa iko,
igwe ndị na-ekwesighi ntukwasị obi.

3 "Ha na-ekwe ire ha dika uta,
igbapu okwu ugha dika akụ;
Ọ bughị site n'eziokwu
ka ihe ji agara ha nke oma n'ala ahụ.

Ha na-esite n'otu mmehie gaa n'ozo;
ọ dikwaghị mgbe ha ji mara m,"
otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

4 "Lezie anya, gbaara enyi gi oso.
Atukwasikwala nwanne gi obi.
N'ihị na nwanne obula na-aghọ aghughọ.
Ndi enyi niile bukwa ndi nkwuto.

5 Enyi na-aghogbu enyi ya,
ọ dikwaghị onye na-agwa ibe ya eziokwu.
Ha azuola ire ha ikwu naani okwu ugha;
ha emekwala ka ike gwu anu ahụ ha ime mmehie.

6 I bi n'etiti aghughọ.*
Ha jukwara imara m n'ime aghughọ ha."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

7 Ya mere, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru,
"Lee, aga m anucha ha, nwaa ha onwunwa.
Gini ozo ka m kwesiri ime
n'ihị mmehie ndi m?"

8 Ire ha na-egbu dika akụ.
Ọ bụ naani okwu aghughọ si na ya aputa.
Ha ji onu ha na-agwarita ibe ha okwu udo,

* 9:6 9:6 Ebe obibi gi bụ n'etiti aghughọ

ma n'ime obi ha, ha na-esiritara onwe ha ọnya igbudu.”

⁹ Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara si,
 “M ga-aghara ita ha ahuhu n'ih ihe ndi a niile?
 M ga-ahapu iboro onwe m obo
 megide mba di otu a?”

¹⁰ Aga m ano n'elu ugwu ukwu kwa akwa.
 N'ebe ahụ ka m ga-anọ kwaa uwa m n'ih ihe ebe ita nri nke anumanu
 ndi ahụ di n'ozara.
 Ha togboro n'efu. O dighi onye na-ejeghari n'ime ya.
 A naghị anukwa olu anu ulo n'ebe ahụ.
 Umụ nnunụ efefusiala.
 Otu a kwa, umụ anumanu alaala.

¹¹ “Aga m eme ka Jerusalem gho ebe a na-awufu unyi.
 O ga-agho ebe nkita ohia na-awaghari na-achọ nri.
 Aga m ekposa obodo niile nke Juda.
 O dikwaghị onye ga-ebi na ya.”

¹² Olee onye ahụ maara ihe, nke nwere ike ighota ihe ndi a niile? Onye
 ka ONYENWE ANYI ziri ihe ndi a, nke ga-akowa ya? Gini mere e ji bibie ala
 a, kposaa ya, mee ka o togboro n'efu dika ozara mmadu na-enweghi ike
 igafe?

¹³ ONYENWE ANYI kwuru si, “O bu n'ih ihe na ha agbakutala iwu ahụ m
 nyere ha idebe azu. Ha juru irubere m isi, jukwa igbaso iwu m. ¹⁴ Kama,
 ha na-agbaso isiike nke obi ha, ha gbasoro chi Baal dika nna nna ha si
 kuziere ha.” ¹⁵ N'ih ihe ya, nke a bu ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe
 niile, Chineke nke Izrel kwuru, “Lee, aga m eme ka ndi a rie nri na-aku
 ilu. Ha ga-anukwa mmiri e tinyere nsi. ¹⁶ Aga m ekposa ha na mba niile
 nke uwa. Ha ga-ebi na mba nke ha na nna ha na-amaghị. Aga m eji mma
 agha cho ha oso tutu ruo mgbe m bibiri ha niile.”

¹⁷ Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru,
 “Tugharianu uche unu ugbu a. Kponu umu nwanyi ndi oru ha bu ibu
 abu akwa.
 E, zienu ozi ka ndi okachamara n'etiti ha bia.

¹⁸ Ha bia ngwangwa
 kwaa akwa n'ih anyi,
 tutu anya mmiri akwa ejuputa ha n'anya,
 tutu anya mmiri akwa esite anyi n'anya na-asoda ruo na nti anyi.

¹⁹ Olu uzu ikwa akwa ka a nuru site na Zayon
 ‘Lee ka anyi si laa n'iyi!
 Lee ka ihe ihere anyi si di ukwu!
 N'ih ihe na anyi hapuru ala anyi,
 n'ih ihe na ha etikposiala ebe obibi anyi niile.’ ”

²⁰ Ugbu a, nurunu okwu ONYENWE ANYI, unu umu nwanyi,
 megheenu nti unu nuru okwu si ya n'onu.
 Kuzierenu umu unu ndi inyom otu e si eti mkpu akwa,
 kuziekwaranu ibe unu abu akwa.

²¹ N'ih ihe na onwu abatala n'etiti anyi, o si na oghereikuku niile nke ulo anyi
 bata n'ebe niile e wusiri ike nke ala anyi.
 O gbuola umuntakiri ndi na-ejeghari n'okporozo,
 gbukwaa umu okorobia ndi na-anọ n'ama.

²² Gwa ha, sị, “Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri,
 “ ‘Ozu ndị nwurụ anwụ ga-atọgbọrọ
 dika unyi e kpofuru n’ohia,
 dika ukwu oka nke e gbuturu n’azu onye na-agho mkpuru ubi,
 nke o dighi onye ga-achikota ha.’ ”

²³ Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuru,
 “Ka onye maara ihe hapu inya isi n’ihi amamihe ya,
 ka onye di ike ghara inya isi n’ihi idi ike ya,
 ka ogaranya hapukwa inya isi n’ihi iba uba nke aku ya,

²⁴ kama, onye obula na-anya isi, ya nyaa isi n’ihi nke a:
 na o nwere uche ighota na mu onwe m bu,

ONYENWE ANYỊ nke na-eme obi ebere,
 na-ekpe ikpe ziri ezi na ezi omume n’uwa.
 N’ihi n’ihe ndi a ka m na-enwe obi utu,”
 ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.

²⁵ “Lee, ubochi ahụ na-abia,” ka ONYENWE ANYỊ kwuputara, “mgbe m ga-ata ndi ahụ niile nke e biri ugwu naani n’anu ahụ ha ahuhu. ²⁶ Ya bu ndi Ijpt, Juda, Edom, Amon, na Moab, na ndi ahụ niile bi n’ozara n’ebe di anya. N’ihi na, n’ezie, mba ndi a niile bu ndi a na-ebighi ugwu. O buladi ulo Izrel niile bu ndi a na-ebighi ugwu n’ime obi ha.”

10

Chineke na arusi

¹ Nuru nu ihe ONYENWE ANYỊ na-agwa unu, umu Izrel. ² N’ihi na otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuru,

“Unu amutala uzọ ndi mba ozo,
 unu atukwala ujo ihe iribama niile nke na-aputa ihe na mbara eluigwe,
 o bu ezie na ndi mba di iche iche na-atu ha ujo.

³ N’ihi na omenaala ndi mmadu ahụ abaghi uru.

Ha na-aba n’ohia gbute osisi,
 nke onye nka osisi na-eji anyuibe para ha ihe.

⁴ Ha na-eji olaocha na olaedo choo ihe ahụ a piri api mma,
 jiri mkpirisi igwe na ntu ku ya ka o sie ike,
 ka o ghara ida.

⁵ Arusi ha yiri osisi eguzobere n’ubi kukumba maka iji choo anu ufe oso,
 ha adighi ekwu okwu.

A na-ebughari ha n’aka
 n’ihi na ha adighi eje ije.

Unu atula ha egwu,
 n’ihi na ha apughị imeru unu ahụ,
 ha enwekwaghị ike imere unu ihe oma obula.”

⁶ O nweghi onye dika gi, ONYENWE ANYỊ.
 I di ukwu.

Aha gi di ukwu, na-aruputakwa ihe di ike.

⁷ Onye ka o bu nke na-ekwesighi itu gi egwu?

O bu gi bu eze mba niile.

O bukwaga gi ka e kwesiri itu egwu.

N’etiti ndi niile maara ihe na mba niile,
 na n’alaeze niile,
 o dighi onye dika gi.

- 8 Ha niile bu ndi na-enweghi uche na ndi nzuzu.
 O bukwa arusi osisi na-abaghi uru na-ezi ha ihe.
- 9 A na-esite na Tashish bubata olaocha e tipiaziri nke oma,
 site na Ufaz bubata olaedo.
 Ihe ahụ nke oka osisi piri, nke ndi okpu uzu olaedo chorọ mma
 ka a na-eyikwasị uwe na-acha anunu anunu, na uwe na-acha odo odo.
 O bukwa ndi nka di iche iche na-eme ha niile.
- 10 Ma naani ONYENWE ANYI bu Chineke n'ezie.
 O bu Chineke di ndu, na Eze nke ebighi ebi.
 Mgbe iwe were ya, uwa na-ama jijiji.
 Mba niile apughikwa inagide iwe ya di oku.
- 11 "The ndi a ka unu ga-agwa ha, 'Chi ndi ahụ niile a na-esiteghi n'aka
 ha mee eluigwe na uwa niile ga-ala n'iyi. A ga-ewezuga ha site n'uwa na
 n'okpuru eluigwe niile.' "
- 12 Ma Chineke sitere n'ike ya mee uwa.
 O toro ntoala uwa mee ka o guzosie ike site n'amamihe ya,
 o jikwa nghota ya setipu eluigwe niile.
- 13 Mgbe o bigboro, mmiri niile nke di n'eluigwe na-ebigboka.
 O na-eme ka igwe ojii site na nsotu niile nke uwa kwulie.
 O na-ezipu amuma mgbe mmiri na-ezo,
 na-esitekwa n'ulo nkwaqoba ihe ya niile na-eweputa ifufe.
- 14 Onye obula bu onye na-enweghi uche nke ihe omuma koru.
 Emeela ka ihere mee onye okpu uzu olaedo obula site n'arusi o kpuru.
 N'ih na oyiyi niile o na-akpu bu aghughu;
 ha enweghi nkuume obula n'ime ha.
- 15 Ha bu ihe efu, na ihe ikwa emo,
 mgbe ikpe omuma ha biakwasiri ha, ha ga-ala n'iyi.
- 16 Ma Onye ahụ bu Oke Jekob adighi ka ihe ndi a,
 n'ih na O bu ya na-eke ihe niile,
 tinyere Izrel bu ebo nke ihe nketa ya.
 ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile bu aha ya.
- Mbibi nke na-abia*
- 17 Chikotanu ngwongwo unu niile; nonu na njikere ihapu ala a,
 n'ih na lee, ndi iro gbara unu gburugburu.
- 18 N'ih na ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru,
 "N'oge a, aga m amafu
 ndi niile bi n'ala a.
 M ga-eme ka oke mkpagbu biakwasị ha,
 meekwa ka ndi iro ha jide ha."
- 19 Ahuhu diiri m n'ih mmeru ahụ m meruru.
 Onya di m n'ahụ enweghi ogwugwo.
 Ma ana m akasi onwe m obi na-asi,
 "N'ezie, oria a dakwasiri m bu oria m, aga m edikwa ya."
- 20 Ebibiela ulo ikwu m,
 e tibisiala udo ya niile.
 Umụ m ndi ikom esitela n'ebe m no puo, ha anokwaghi ya.
 O dikwaghi onye foduru nke ga-enyere m aka isetipu ulo ikwu m,
 maobu onye ga-edoziri m ebe m ga-anu zuo ike.
- 21 N'ih na ndi ozuzu aturu a enweghi uche.
 Ha adighi ajuta ase site n'aka ONYENWE ANYI,

ya mere, na ihe adighi agara ha nke oma,
 igwe aturu ha niile agbasasiakwala.
 22 Gee nti, nuru! Lee ozi na-abia,
 oke uzu nke ogbaaghara site n'ala di n'ugwu,
 ime ka obodo niile nke Juda togboro n'efu,
 ghookwa ebe obibi nye nkita oha.

Ekpere Jeremaya

23 O ONYENWE ANYI, amaara m na uzọ mmadu adighi n'aka ya,
 na o bughị mmadu ka o diiri ituziri onwe ya uzọ nke o ga-agbaso.
 24 Ya mere, ONYENWE ANYI, site n'uzọ nke ikpe ziri ezi doo m aka na nti,
 ma o bughị site n'iwe gi,
 ma o bughị ya, i ga-eme ka m ghoọ ihe efu.
 25 Wukwasị onuma gi n'elu mba niile di iche iche
 bu ndi na-amaghi gi,
 wukwasikwa ya ndi ahụ niile na-adighi akpoku aha gi.
 N'ih i na ha eripiala Jekob,
 ha eripiala ya kpamkpam,
 bibiekwa ebe obibi ya.

11

Edebezughị ogbugba ndu

1 Nke a bu okwu nke si n'ebe ONYENWE ANYI no biakwute Jeremaya,
 2 "Gee nti n'ihe niile metutara ogbugba ndu a, gwakwa ndi juda, na ndi
 bi na Jerusalem. 3 Gwa ha na nke a bu ihe ONYENWE ANYI, Chineke Izrel
 kwuru, 'Onye a buru onu ka mmadu ahụ bu nke na-adighi edebe ihe niile
 banyere ogbugba ndu a, 4 bu nke m nyere nna nna unu ha, mgbe m si
 n'Ijpt, site n'oke oku e ji agbaze igwe, kpoputa ha.' Asiri m, Ruberenu m
 isi, meekwa ihe niile m nyere unu n'iwu, unu ga-abu ndi m, mu onwe m
 kwa ga-abukwa Chineke unu. 5 'Mgbe ahụ, aga m emezu iyi ahụ m nuru
 nna nna unu ha, inye ha ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya,
 ya bu, ala ahụ unu bi n'ime ya taa."

Azara m si, "Amen, ONYENWE ANYI."

6 ONYENWE ANYI siri m, "Kposaa okwu ndi a n'obodo juda niile, na
 n'okporozo Jerusalem niile, 'Geenu nti n'iwu nke ogbugba ndu ahụ, ma
 mezu o ihe o kwuru. 7 Site n'oge ahụ m si n'ala Ijpt kpoputa nna nna unu
 ha ruo taa, adola m unu aka na nti mgbe mgbe si, "Ruberenu m isi." 8 Ma
 ha juru ige nti. Ha akpokwaghị okwu m mkpa diri ha. Kama ha jeghariri
 n'isiike nke obi ojo ha. O bu nke a mere m ji mee ka obubu onu niile nke
 ya na ogbugba ndu ahụ so biakwasị ha, dika m buru uzọ nye n'iwu, ma
 ihe ndi a emeghi ka ha jezie ije.' "

9 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara m si, "Achoputala na-enwere njikota
 na igba izu mmegide n'etiti ndi juda na ndi bi na Jerusalem. 10 Ha
 alaghachila azu n'udi mmehie ahụ nna nna ha mehiere, bu ndi ahụ juru
 ige nti n'okwu m. Ha agbasoola chi ndi ozo na-efe ha. Ulo Izrel na ulo
 juda adighi edebekwa ogbugba ndu ahụ mu na nna nna ha gbara. 11 N'ih i
 ya, nke a bu ihe ONYENWE ANYI kwuru, 'Aga m eme ka mbibi, nke ha na-
 enweghi ike igbanari, biakwasị ha. O burukwa na ha akpokuo m agaghi
 m ana nti. 12 Ndi obodo juda na ndi bi na Jerusalem ga-apu kpoquo chi
 ndi ahụ niile ha na-achuru aja ihe nsure oku na-esi isi utu, ma chi ndi a
 agaghi enyere ha aka mgbe mbibi a biakwasiri ha. 13 Gi, bu juda, nwere
 otutu chi di iche iche dika obodo di n'ime gi si di otutu. Ebe ichu aja i

wukwara n'ihị ichuru chi ahụ na-eweta ihere bụ Baal aja ihe nsure oku na-esi isi uto, dikwa otutu dika okporouzo di na Jerusalem.'

¹⁴ "Ekperela ndi a ekpere, arikwala aririo obula n'ihị ha. N'ihị na agaghị m ege nti mgbe ha ga-akpoku m n'oge ihe mgbu ha.

¹⁵ "Gini ka onye m huru n'anya na-eme n'ime ulonso ukwu m, mgbe ya na otutu ndi ozo na-ejikota onwe ha n'otu itu atumatu ihe ojoo?

Anu e doro nso apughi ime ka ahuhu unu kwesiri inata hapu ibiakwasị unu.

A si na o si otu a diri, mgbe ahụ, unu puru inuri onu mgbe unu na-eme ihe ojoo unu."

¹⁶ Aha ONYENWE ANYI nyere gi bu Osi oliv di ndu, nke na-amị mkpuru mara mma.

Ma o bu olu mkpotu nke oke mmiri ozuzo

ka o ga-eji mukwasị gi oku;

alaka gi ga-agbajisikwa.

¹⁷ ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile bu onye ahụ kunyere gi n'ala, e nyela iwu na mbibi ga-abiakwasị gi, n'ihị na ndi Izrel na Juda emeela ihe ojoo, kpasuo m iwe site n'ichu aja ihe nsure oku na-esi isi uto nye Baal.

Nzube ojoo megide Jeremaya

¹⁸ O bu ONYENWE ANYI kpughere izuzu ojoo ha nye m; amatakwara m ihe ha na-ezube, n'ihị na o gosiri m ya n'oge ahụ. ¹⁹ Mu onwe m di ka nwa aturu di nwayoo nke e du na-aga ebe a ga-egbu ya. Ma aghotaghi m na o bu m ka ha zubereri nzube ojoo megide. Ha kwuru si, "Bianu ka anyi bibie osisi a na mkpuru ya.

Ka anyi site n'ala ndi di ndu wezuga ya,

ka a hapu ichetakwa aha ya ozo"

²⁰ Ma gi, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, i bu onye na-ekpe ikpe ziri ezi,

na-anwaputakwa obi mmadu na mmuo ya.

Mee ka m hu mgbe i ga-abo obo megide ha,

n'ihị na o bu n'aka gi ka m na-etinye okwu a metutara m.

²¹ Ya mere, nke a ka ONYENWE ANYI na-ekwu banyere ndi Anatot ahụ na-achọ inapụ gi ndu gi, ndi ahụ na-asị gi, "Ebukwala amuma site n'aha ONYENWE ANYI ka i ghara inwu n'aka anyi." ²² N'ihị nke a ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru, si, "Aga m ata ha ahuhu. Umụ okorobia ha ga-anwu site na mma agha, unwu ga-egbukwa umu ha ndi ikom na ndi inyom. ²³ O nweghi ndi ga-afodu ndu n'ime ha n'ihị na a ga-eme ka oke mbibi biakwasị ndi Anatot n'afu ahụ m ga-ata ha ahuhu."

12

Mkpesa Jeremaya

¹ Onye ezi omume ka i bu mgbe niile, gi ONYENWE ANYI, mgbe obula m butere ikpe bia n'ihu gi.

Ma achoro m igwa gi okwu banyere ikpe ziri ezi gi:

Gini mere ihe ji agara ndi ajo omume nke oma?

Gini mere ndi na-aghọ aghugho ji ebi ndu enweghi nsogbu obula?

² I kuola ha ka osisi, ha agbaala mborogwu;

ha na-etokwa na-amị mkpuru.

I no nso mgbe niile n'onu ha,

ma ị nọ n'ebe dị anya n'obi ha.

³ Ma gị onwe gị maara m ONYENWE ANYI;
ị na-ahụ m, na-anwapụtakwa echiche niile m na-eche banyere gị.

Dọkpuru ha dika aturu a ga-egbu egbu.

Doo ha iche nye ubochi ahụ a ga-egbu ha.

⁴ Ruo ole mgbe ka ala ga-eru uju?

Ruo ole mgbe ka ahija di n'ubi ga-anogide na-akponwu?

Umụ anumanu na nnunu na-anwuchasi

n'ihu na ndi bi n'ala ahụ bu ndi na-emebi iwu.

Ma ndi mmadu ahụ na-ekwu si,

“O gaghị ahụ ihe ga-adakwasị anyị.”

Osisa Chineke nyere

⁵ “O buru na ndi ji ukwu ha agba oso

emerie gị n'oso nke gị na ha gbara,

i si anaa chee na gị na ndi ji inyinya agba oso nwere ike igbakota oso
iso mpi?

O buru na ị so ngongo n'ala ebe udo di,

ị ga-esi anaa ghara iso ngongo n'ohia di n'akuku osimiri Jordan?

⁶ Lee, o buladi umunne gị, ndi ezinaulo nke aka gị,

ararala gị nye.

Lee, ha eweliela oke olu iti mkpu megide gị.

Atukwasila ha obi,

o buladi mgbe ha na-ekwu okwu oma banyere gị.

⁷ “Aga m agbakuta ulo m

na ihe nketa m hoputara nye onwe m azu.

Aga m ewere onye ahụ m huru n'anya

nyefee ya n'aka onye iro ya.

⁸ Ihe nketa m aghoroala m,

ihe dika odum no n'ohia,

O na-agbo uja megide m;

ya mere, m ji kpo ya asi.

⁹ O bu na ihe nketa m aghobeghi

nnunu ugo turu agwa nye m

nke otutu ugo gbara gburugburu na-emeide ya?

Gaanu, kpokota umu anu ohia niile,

mee ka ha zukoo bia dorie nri.

¹⁰ Otutu ndi ozuzu aturu ebibiela ubi vaini m.

Ha azotoala ubi m n'okpuru ukwu,

ha emeela ka ubi m mara mma

gho ozara togboro n'efu.

¹¹ Ha emeela ya ka o gho ebe togboro n'efu;

e, o ghola ebe kporo nku n'ebe togboro n'efu n'ihu m.

Ala ahụ niile ga-atogborokwa n'efu,

n'ihu na o nweghi onye obula ihe banyere ya na-emetu n'obi.

¹² Ndi mbibi ga-ejuputa

n'elu ebe niile di elu nke ozara,

n'ihu na mma agha ONYENWE ANYI

ga-esite n'otu nsotu ala ahụ ruo na nsotu nke ozo, ripia ndi niile di na
ya.

O nweghi onye obula udo ga-adiri n'ala ahụ.

¹³ Ha ga-agma mkpuru oka wiiti, maobu ogwu ga-epuru ha.

Ha ga-adogbu onwe ha n'orụ ma ha agaghị enweta ihe ọbụla.
Ya mere, ka ihe ihere unu ghotara dika ihe ubi diri unu,

n'ihì na ahuhụ ndị a sitere n'iwè dī ọkụ nke ONYENWE ANYI."

¹⁴ Ihe ndị a ka ONYENWE ANYI kwuru, "Ma banyere ndị agbataobi ọjọọ m ahụ niile, bụ ndị na-apụnara ndị m Izrel ihe nketa ahụ m nyere ha. Aga m esite n'ala ha hopu ha. Aga m esitekwa n'etiti ha hopu ụlọ Juda. ¹⁵ Ma mgbe m hopuchara ha, aga m emesia meere ha ebere, meekwa ka onye ọbụla n'ime ha laghachikwa n'obodo nke aka ya. Ha ga-enwetakwa ihe nketa ha niile. ¹⁶ Ọ burukwa na ha amuta ụzọ niile nke ndị m nke oma, na iji aha m nūọ iyi, na-asị, 'Dika ONYENWE ANYI na-adị ndụ,' dika ha si kuziere ndị m iji aha Baal na-anū iyi, aga m eme ka ha guzosie ike n'etiti ndị m. ¹⁷ Ma ọ buru na mba ọbụla aju ige ntị, aga m ehopu ha kpamkpam, laa ha n'iyi." Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

13

*Ihe ike n'ukwu**

¹ Ihe ndị a ka ONYENWE ANYI gwara m, "Gaa, zuta mgbado ukwu akwa ọcha nke a na-eke n'ukwu. I zutachaa ya, kekwasị ya n'ukwu gi. Ma ekwekwala ka o metu na mmiri." ² Ejere m zuta aji† ahụ dika ONYENWE ANYI kwuru, kee ya n'ukwu m.

³ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI biakwutere m nke ugboro abuo, si m, ⁴ "Were aji ahụ i zutara, nke i kekwasiri n'ukwu gi, bilie, jee n'osimiri Yufretis. I ruo, zoo ihe okike ukwu ahụ na mgbawa nkume di n'ebe ahụ."

⁵ Ya mere, apuru m, jee, zoo ya na Yufretis dika ONYENWE ANYI gwara m.

⁶ Mgbe otutu ubochi gasiri, ONYENWE ANYI gwara m okwu si m, "Bilie, jeghachi Yufretis. I jeruo, weputa aji ahụ m si gi zoo n'ebe ahụ." ⁷ Ya mere, agara m Yufretis, gwuputa aji ahụ site n'ebe m zoro ya, ma mgbe m weputara ya, ahuru m na o mebiela, na o bakwaghị uru ọbụla.

⁸ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru m ntị, si, ⁹ "Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'N'otu aka ahụ, mu onwe m ga-ebibi mpako Juda na oke mpako Jerusalem. ¹⁰ Ndị ajoy omume ahụ, bụ ndị juru ige ntị n'okwu m, ndi ahụ na-ejeharị n'isiike nke obi ha na-agbaso chi ndi ozọ na-efe ma na-akpokwa isiala nye ha. Ha ga-adika belit a, nke na-abakwaghị uru ọbụla. ¹¹ N'ihì na dika belit mmadu kere n'ukwu ya si arapara ya n'ukwu, otu a ka m si mee ka ulọ Izrel niile, na ulọ Juda niile rapara m n'ahụ,' ime ka ha gho ndi m, ndi a ga-esite na ha bulie aha m elu, nye m otuto na nsopuru. Ma ha ajula ige ntị." Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

Karama mmanya akpokpo

¹² Si ha, "Otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel kwuru: A ga-agbaju karama akpokpo ọbụla mmanya. O buru na ha si gi, 'O bu na anyi amaghị na a na-agbaju karama akpokpo ọbụla mmanya?' ¹³ Mgbe ahụ gwa ha, 'Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI na-ekwu, Aga m eme ka ndi bi n'ala a nubiga mmanya oke, ma onye eze na-anokwasị n'ocheeze Devid, ma ndi nchujaja, na ndi amuma niile bi na Jerusalem. ¹⁴ Aga m atupiakwa ha, otu onye n'elu ibe ya, nna na umu ya n'elu ibe ha kwa. Agaghị m ekwe ka obi omiiko, maobu obi ebere gbochie m ibibi ha.'" Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

Ido aka na ntị banyere idota n'agha

* **13:** 13:1 Maobu, ihe mgbado ukwu † **13:2** 13:2 Otutu ndi ogbara ohuru amaghị ihe bu aji, kama o bu nke a na-akpo belit, maobu, ihe mgbado ukwu ma o bukwanu, ihe okike ka ha maara

- 15 Nuruṅ, geekwanu ntị,
 unu ebulila onwe unu elu,
 n'ihī na ONYENWE ANYI ekwuola ya.
- 16 Nyenu ONYENWE ANYI Chineke unu nsopuru.
 Tupu o mee ka ochichiri dakwasị unu;
 tupu unu akpobie ukwu unu
 n'elu ugwu gbara ochichiri.
 Unu na-ele anya ihè
 ma o ga-eme ka ihe ahụ ghooro unu oke ochichiri.
 O ga-agbanwe ihe ahụ, mee ka o gho onyinyo onwu.
- 17 Ma o buru na unu aju ige ntị.
 O bu na nzuzo ka m ga-anọ kwaa akwa
 n'ihī mpako unu.
 Anya mmiri ga-esi m n'anya pata;
 anya mmiri ga-esi na ya na-eruda nke ukwu
 n'ihī na igwe aturu ONYENWE ANYI ka a ga-adota n'agha.
- 18 Gwanu eze na nne eze okwu si ha,
 "Sitenu n'ocheeze unu ridata,
 n'ihī na okpueze oma unu
 ga-esi n'isi unu dapu."
- 19 A ga-emechi obodo niile nke Negeb.
 O dikwaghi onye ga-emege ha.
 A ga-adotakwa Juda niile n'agha
 buru ha kpamkpam buga ha n'ala ozọ.
- 20 Welienu anya unu
 ka unu huru ndi ahụ si n'ugwu na-abia.
 Ebee ka igwe ewu na aturu ndi ahụ e tinyere unu n'aka no,
 igwe ewu na aturu ahụ unu ji na-anya isi?
- 21 Gini ka i ga-asị mgbe ONYENWE ANYI mere ka ndi ahụ i guru
 dika ndi enyi gi bia buso gi agha?
 Ihe mgbu nke ga-abiakwasị gi
 o gaghi adi ka ihe mgbu na-abiakwasị nwanyị ime na-eme?
- 22 Mgbe ahụ, i ga-ajukwa obi gi ajuju si,
 "Gini mere ihe ndi a ji dakwasị m?"
 O bu n'ihī iba uba nke mmehie gi
 ka e ji dowaa uwe mwuda gi,
 meruo gi ahụ n'akuku ahụ gi niile.
- 23 Onye Kush o puru igbanwe akpukpo ahụ ya?
 Agu o puru igbanwe akpukpo ahụ ya turu agwa agwa?
 N'uzo di otu a kwa,
 unu ndi ihe ojojo riri ahụ apughị ime ezi ihe.
- 24 "Aga m efesasi unu dika ahija oka kporo nku,
 nke oke ifufe si n'ozara na-ebughari.
- 25 Nke a bu ihe unu fetara na nza,
 oke nke m kwadoro si n'aka m inye unu." Otu a ka ONYENWE ANYI
 kwubiri.
 "N'ihī na unu echefuola m,
 tukwasị obi unu na chi okwu ugha di iche iche.
- 26 Ya mere, aga m ekpughepu uwe i yi n'ahụ, jiri ya kpuchie gi ihu,

si otu a gbaa gi otọ. Ihere ga-emekwa gi.
²⁷ Mgbe ahụ, ikwa iko gi niile ga-aputa ihe ya na agụụ ihe ojoo niile na-agu gi,
 na onodu enweghi ihere nke igba akwuna gi niile!
 N'ih i na ahula m omume ruru aru gi niile,
 nke i na-eme n'elu ugwu, na n'ime oha.
 Ahuhu diri gi, Jerusalem!
 Ruo ole mgbe ka i ga-anogide n'ime adighi ocha gi?"

14

Uko mmiri, unwu na mma agha

¹ Nke a bu okwu ONYENWE ANYI, nke rutere Jeremaya banyere uko mmiri.
² "Juda na-eru uju,
 ndi bi n'obodo ya niile na-ahujukwa anya.
 Ha na-akwa akwa n'ih i ala ahụ,
 uda ikwa akwa ha eruokwala Jerusalem.
³ Ndi a na-asopuru na-ezipu ndi ohu ha iga chota mmiri.
 Ha na-aga n'olulu mmiri
 ma o nweghi mmiri ha na-achota.
 Ha bu ite nke mmiri obula na-adighi n'ime ya na-alota.
 Ha ji aka ha kpuchie isi ha
 n'ih i ida mba nke obi na n'ih i onodu obi ojoo nke ha no n'ime ya.
⁴ Ala na-agbawa
 n'ih i enweghi mmiri ozuzo.
 Ndi oru ubi na-ekpuchikwa isi ha
 n'ih i obi ojoo ha.
⁵ O buladi nne ele, nke no n'oha,
 na-ahapu nwa ohuru ya,
 n'ih i na ahia ndu adighi.
⁶ Inyinya ibu oha na-eguzokwa n'elu ebe di elu nke ahia na-adighi.
 Ha na-eku ume na-ekupu ngwangwa, ngwangwa, dika nkita oha;
 anya ha adabamiela ha n'isi
 n'ih i ahughi ahia ndu ha ga-ata."
⁷ O bu ezie na mmehie anyi na-agbagide anyi ama,
 ONYENWE ANYI, biko ruo oru gi n'ih i aha gi.
 Anyi emehiela megide gi.
 Ndaghachi azu anyi site n'ebe i no dikwa ukwu.
⁸ Gi, onye bu olileanya Izrel.
 Onye Nzoputa ya n'oge ahuhu,
 gini mere i ji nodu dika onye obia n'ala a,
 dika onye ije nke na-anoo naani onodu otu abali?
⁹ Gini mere i ji nodu dika onye ihe mere na mberede,
 dika dike nke na-enweghi ike izoputa?
 ONYENWE ANYI, i no n'etiti anyi;
 o bukwa aha gi ka a kpokwasiri anyi.
 Ahapukwala anyi!
¹⁰ Ihe ndi a bu okwu ONYENWE ANYI kwuru banyere ndi a,
 "Ha huru mwaghari n'anya nke ukwu.
 Ukwu ha adighi anokwa n'otu ebe.
 N'ih i nke a, ihe banyere ha adighi atokwa ONYENWE ANYI utu.

Ugbu a kwa ka ọ na-echeta ajọ omume ha,
 ọ ga-atakwa ha ahụhụ n'ihì mmehie ha.”

¹¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ siri m, “Ekpela ekpere n'ihì ọdìmma ndị a.
¹² Ọ bụ ezie na ha na-ebu ọnu, agaghị m ege ntị n'akwa ha; ọ burukwa na ha achuoro m aja nsure oku, maobu aja mkpuru onyinye, agaghị m anabata ha. Kama, aga m eji mma agha na unwu, na oria di iche iche bibie ha.”

¹³ Ma asiri m, “Ewoo, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI! Lee na ndi amuma na-asi ha, 'Unu agaghị ahụ mma agha anya, maobu hu ahuhu nke unwu na-eweta, n'eziokwu, aga m enye unu udo nke na-adigide adigide n'ebe a.'”

¹⁴ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara m okwu si, “Ndi amuma ahụ na-ebu amuma ugha n'aha m. Ọ bughị m hoputara ha, ọ bughị m gwara ha okwu, ọ bukwaghị m ziri ha. Ọ bụ amuma ugha ka ha na-eburu unu, amuma ugha nke ohu ugha, na nke igba afa, na nke na-enweghị isi, na nke si n'obi ha nke aghugho juputara. ¹⁵ Ya mere, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru banyere ndi amuma ahụ na-ebu amuma n'aha m. Ọ bughị m ziteere ha, ma ha nogidere na-asi, 'Mma agha na unwu enweghị ike ibiaru ala a nso.' Ndi amuma a niile ka a ga-ebibi site na mma agha na unwu. ¹⁶ A ga-esitekwa n'ulo tupu ndi ahụ niile ha na-eburu amuma n'okporoziọ Jerusalem n'ihì unwu na mma agha. O nweghị onye ga-eli ha, maobu ndi nwunye ha, maobu umu ha ndi ikom na ndi inyom. N'ihì na aga m awukwasi ha ihe ojojo ahụ niile ruuru ha.

¹⁷ “Gwa ha okwu ndi a,
 “Ka anya mmiri si n'anya m na-eruda
 ehie na abali, na-akwusighi akwusi,
 n'ihì ndi m, n'ihì ada ndi m, nke na-amaghị nwoke,
 ndi hurula ahuhu di ukwu,
 ndi e tiputara onya joro njo.”

¹⁸ Ọ buru na m apuo jee n'ime ime obodo
 ana m ahụ ndi e ji mma agha gbuo;
 Ọ buru na m abata n'obodo ukwu,
 ana m ahụ mbibi nke unwu wetara.
 Ma onye amuma ma onye nchujaja
 agaala n'ala nke ha amaghị.’”

¹⁹ I julá Juda kpankpan?
 Ọ putara na ihe banyere Zayon adighi atokwa gi utọ?
 Gini mere i ji tigbuo anyi
 ruo na ogwugwo adighikwa nye anyi?
 Anyi lere anya udo,
 ma o dighi ezi ihe biara;
 anyi lere anya ogwugwo,
 ma lee, ihe anyi huru bu oke egwu.

²⁰ ONYENWE ANYI, anyi nabatara ajọ omume anyi,
 na ikpe mara nna nna anyi ha;
 n'ezie, anyi onwe anyi emehiekwala megide gi.

²¹ Elelija anyi anya, n'ihì aha gi.
 Ekwela ka ocheeze gi di ebube buru ihe a na-adighi asopuru.
 Cheta ogbugba ndu nke anyi na gi gbara;
 emebikwala ya.

²² Ọ di chi ihe efu nke ndi mba ozọ nwere ike ime ka mmiri zoo?

Mbara eluigwe ọ pụrụ ime ka mmiri zoo site n'ike aka ya naani?
 Mba! Ọ bụ gị, ONYENWE ANYỊ Chineke anyị pụrụ ime ihe ndị a.
 N'ihị nke a, olileanya anyị dị n'ime gị,
 n'ihị na ọ bụ gị na-eme ihe ndị a niile.

15

¹ Mgbe ahụ ONYENWE ANYỊ gwara m okwu sị m, “Ọ bụrụ na Mosis na Samuel apụta bịa guzo n'ihu m, ụdịdị obi m agaghị agbanwe n'ebe ndị a nọ. Chụpụ ha n'ihu m. Mee ka ha si n'ebe a pụọ. ² Ọ bụrụ na ha ajuọ gị si, ‘Ebee ka anyị ga-aga?’ Gwa ha na ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, “Ndị e debere n'ihị ọnwụ ga-anwụ, ndị e debere n'ihị mma agha ka mma agha ga-egbu; ndị e debere n'ihị ụnwụ ka ụnwụ ga-egbu, otu a kwa, ndị e debere n'ihị ịdọta n'agha, ka a ga-adọta n'agha buru ha gaa mba ọzọ.’

³ “Aga m ezite ụdị mbibi anọ megide ha: mma agha nke ga-egbu ha, nkịta ga-adọkpụrụ ọzọ ha pụọ, ụmụ anụ ufe na ụmụ anụ ọhịa dī iche iche ga-eripịa ha, ma bibiekwa ha.” Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri. ⁴ Aga m eme ka ha ghọọ ihe a na-asọ oyi n'alaeze niile nke ụwa, n'ihị ihe Manase nwa eze Hezekaya nke Juda mere na Jerusalem.

⁵ “Onye ga-enwe ebere n'ahụ gị, gị Jerusalem?
 Onye ga-eru ụjụ n'ihị ihe ga-adakwasị gị?
 Onye ga-apụta guzo ijụ ajujụ banyere otu ihe si agara gị?”

⁶ Gị onwe gị ajula m,”
 ka ONYENWE ANYỊ kwuputara.
 “Ị nọgidela na-adaghachi azụ.

Ya mere, aga m ebikwasị gị aka, bibie gị.

Ike m ji akwụsị gị ka ị ghara ịdaghachi azụ agwula m.*

⁷ Aga m eji ihe e ji afucha ọka fuchaa ha
 n'ọnụ ụzọ ama nke ala ahụ.

Aga m eme ka mbibi bīakwasị ndị m, nke ga-eme ka ha gbara aka ụmụ,
 n'ihị na ha esitebeghị n'ụzọ ọjọọ ha chigharịa.

⁸ Aga m eme ka ọnụọgụgụ ụmụ nwanyị di ha nwurụ baa ụba.
 Ha ga-ehi nne karịa aja dī n'ọnụ oke osimiri.

N'etiti ehie ka m ga-eme ka onye mbibi
 bīakwasị ndị bụ nne ụmụ okorobia ha;
 na mberede ka m ga-eme ka nhụju anya
 na ihe oke egwu bīakwasị ha.

⁹ Nwanyị muru ụmụ asaa ga-ada mba,
 kubie ume.

Ọ ga-anwụ mgbe oge ya na-erubeghị,
 ihere ga-eme ya; ọ ga-abukwa onye e wedara n'ala.

Ma ndị fọdurụ ndụ ka m ga-eme ka ha nwụọ
 site na mma agha ndị iro ha.”

Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.

¹⁰ Ahụhụ dijiri m, nne m, na ị muru m,
 onye ya na ndị niile bi n'ala a na-alụ ọgụ, ma na-ese okwu.
 O nwebeghị onye m binyere ego, ọ dīkwaghị onye binyere m ego,
 ma mmadu niile na-akocha m.

¹¹ ONYENWE ANYỊ kwuru sị,

* **15:6** 15:6 Agaghị m enwekwa ọmịiko n'ebe ị nọ ọzọ

“N’ezie, aga m anaputa gi n’ihi ezi ihe,
aga m eme ka onye iro gi rịọ gi arịrịọ
n’oge ihe ojọọ na n’oge mkpagbu.

12 “Mmadu o nwere ike igbaji igwe,
ya bu igwe e si n’akuku uguwu bubata, maabu bronz?

13 “Aga m ewere ihe niile i nwere, ya na akunuba gi,
nye ya onye ga-akwata ha n’agha. O gaghị akwu gi ihe obula.
N’ihi na mmehie gi niile
ejuputala n’ala a niile.

14 Aga m ewere gi nye ka i buru ohu ndi iro gi.
I ga-ebi n’ala i na-amaghi.
N’ihi na a ga-esite n’iwe m mune oku
nke ga-eregbu gi.”

15 I maara O ONYENWE ANYI,
ya mere cheta m, lekotaakwa m.
Booro m obo megide ndi na-akpagbu m.
Ewezugala m, biko, n’ihi na i bu onye ogologo ntachiobi.
Lee ka m si na-anata nkocha n’ihi na m na-asopuru gi.

16 Mgbe m choputara okwu gi, eweere m ya rie dika nri.
Ha toro obi m utu, burukwa ihe na-enye m onu,
n’ihi na-akpokwasiri m aha gi,
ONYENWE ANYI Chineke Onye puru ime ihe niile.

17 O nwebeghi oge mu na ndi na-achi ochi nke ukwu ji nokoro.
Esokwaghi m ha nurikoro onu.

A noduru m onwe m n’ihi na aka gi dikwasiri m.
I mekwara ka iwe juputa m n’obi n’ihi ajo omume ha.

18 Gini mere ihe mgbu m adighi akwusi akwusi?
Gini mekwara onya m ji di njo na-apughi igwota ya?
I diri m dika mmiri iyi na-arafu mmadu,
dika isi iyi nke na-ekwesighi ntukwasiri obi.

19 Ya mere, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru,
“O buru na i chegharia, aga m etinyeghachi gi nonodu gi,
ime ka i guzokwa n’ihu m.

O buru na okwu si gi nonu aburu okwu kwesiri ntukwasiri obi, okwu na-
abughi okwu nzuzu
i ga-abu onye na-ekwuchitere m onu m.

Ndi a ga-alaghachikwute gi
ma i gaghị alaghachikwuru ha.

20 Aga m eme ka i diri ka mgbidi n’ebe ha no.
I ga-abu mgbidi e wusiri ike, nke e ji bronz wuo.

Ha ga-ebuso gi agha,
ma ha agaghị emeri gi
n’ihi na m nonyeere gi inaputa gi,
nakwa izoputa gi,”

Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

21 “Aga m anaputa gi site n’aka ndi ojoro.
Gbaputakwa gi site n’aka ndi na-enweghi obi ebere.”

16

Ubochi Mbibi

¹ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru m ntị, si, ² “Ị gaghị alutara onwe gi nwunye, ị gaghị amutakwa umu ndi ikom na ndi inyom n’ebe a.” ³ N’ihi na otu a ka ONYENWE ANYI kwuru banyere umu ndi ikom niile na umu ndi inyom niile a muru n’ala a. Otu a ka o kwukwara banyere nne na nna umuntakiri ndi a. ⁴ “Ha ga-anwu site n’ajo oria nke ga-egbu ha niile. O nweghi onye ga-eru uju n’ihi ha, a gaghị elikwa ha. Kama ha ga-adị ka unyi e kposara n’ala. Mma agha na unwu ga-ala ha n’iyi, ozu ha ga-abukwa ihe oriri nye umu anu ufe na umu anu ohia nke uwa.”

⁵ N’ihi na ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, “Abanyela n’ulo obula a na-akwa ozu; abanyela maka iso ha ruo uju,* maobu maka igosi ha ebere, n’ihi na ewepula m ngozi m n’ihunanya m, na omiiko m site n’ebe ha no,” otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara. ⁶ “Ma ndi ukwu na ndi nta n’ime ha ga-anwu n’ala a. O nweghi onye ga-eli ha, maobu ruo uju n’ihi ha. O nweghi onye ga-akpucha isi ya, maobu gbuo onwe ya mma n’ihi ha. ⁷ O nweghi onye ga-eweta ihe oriri nye ndi zokoro maka ikasi ndi na-eru uju obi. Nri agaghị adi o buladi nye ndi na-eru uju, n’ihi onwu nna ha maobu onwu nne ha. O dikwaghị onye ga-enye ha ihe onunu n’ihi ikasi ha obi.

⁸ “Abanyekwala n’ulo ebe e nwere oriri soro ndi no n’ebe ahụ nodu ala iri ihe na inu ihe onunu ⁹ N’ihi na otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, onye bukwa Chineke Izrel kwuru, ‘N’ihu gi, na n’oge ndi a niile i di ndu, ka m ga-eme ka uzu onu na obi utu, na olu ndi ikom na nke ndi inyom na-alu di na nwunye kwusi.’

¹⁰ “Mgbe i gwara ndi a ihe ndi a, ha ga-aju gi ajuju si, ‘Gini mere ONYENWE ANYI ji kpebie izitere anyi udi oke ila n’iyi di otu a? Gini bu ihe ojoo anyi mere? Gini bu mmehie anyi mere megide ONYENWE ANYI Chineke anyi?’

¹¹ Mgbe ahụ, i ga-asa ha si ha, ‘Ihe ndi a na-adakwasi unu n’ihi na nna nna unu ha gbakutara m azu,’ otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara, ‘gbasoro, fee ma kpoakwa isiala nye chi ndi ozo. Ha juru iso m, jukwa idebe ihe m nyere ha n’iwu. ¹² Ma unu emesoola m mmeso ojoo kariu udi mmeso nna unu ha mesoro m. Lee ka unu niile n’otu n’otu si agbaso uzu isiike nke obi ojoo unu cheputara, kama irubere m isi. ¹³ Ya mere, aga m esite n’ala a tufuo unu. Aga m atubanye unu n’ala ahụ unu na nna unu ha na-amaghị. Ebe ahụ ka unu ga-anokwa fee chi ndi ozo ehie na abali. N’ihi na agaghị m emere unu amara.’

¹⁴ “Otu o di, ubochi ndi ahụ na-abia,” ka ONYENWE ANYI kwuputara, “mgbe ndi mmadu na-agaghị asikwa ozo,† ‘Dika ONYENWE ANYI na adi ndu, bu onye ahụ sitere n’ala Ijpt kpoputa umu Izrel.’ ¹⁵ Ma a ga-asị, ‘Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, bu onye ahụ kpoputara Izrel site n’ala di n’ugwu, na mba ahụ niile o chusara ha.’ N’ihi na aga m akpolata ha n’ala ahụ m nyere nna nna ha.

¹⁶ “Ma ugbu a, aga m ezipu otutu ndi oku azu ka ha gaa jide ha.” Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri. “Mgbe nke ahụ gasiri, aga m ezipukwa otutu ndi na-achụ nta, ndi ga-esite n’elu ugwu ukwu niile na n’elu ugwu nta niile, na n’onu mgbawara di na nkume niile, chuo nta ha. ¹⁷ Ana m ahuzu uzu ha niile. O nweghi ihe zoro ezo n’ebe m no. Anya m na-ahuzukwa mmehie ha niile. ¹⁸ Aga m akwughachi ha okpukpu abuo n’ihi ajo omume ha, na mmehie ha, n’ihi na ha ejirila oiyi ihe aru a piri api ha, nke na-enweghi

* 16:5 16:5 Iti ha aka n’obi † 16:14 16:14 Ejikwa udi okwu ndi a malite inu iyi ha

ndu n'ime ya, meruo ala m. Ha emeekwala ka arusi bu ihe aru juputa n'ihe nketa m."

¹⁹ ONYENWE ANYI, i bu ike m na ebe m e wusiri ike, ebe mgbaba m n'oge nsogbu.

Mba niile nke uwa ga-esite na nsotu uwa niile biakwute gi.

Ha ga-abiakwute gi si gi,

"Nna anyi ha enweghi ihe obula kariakwa chi ndi na-abughi chi n'ezie.

Ha bukwa chi na-abaghi uru, nke na-adighi ewetara ha ihe oma obula."

²⁰ Mmadu o puru imere onwe ya chi?

E, ma chi ndi ahụ abughi chi.

²¹ "Ya mere, aga m eme ka ha mata.

N'oge a ka m ga-eme ka ha mata ike m, na idi ike m.

Mgbe ahụ, ha ga-amata

na aha m bu ONYENWE ANYI.

17

¹ "E ji mkpisi igwe gbunye mmehie Juda, jikwa onu nkume siri ike a piru onu* ya api, deputa n'elu mbadamba nkume, bu obi ha, nakwa n'elu mpi niile nke ebe ichu aja ha.

² O buladi umu ha na-echeta ebe ichu aja ha, na ogidi a manyere n'ala n'ihia arusi Ashera, nke di n'ebe otutu osisi ndu na-etoko onu, ma n'elu ugwu nta niile.

³ Ugwu m, nke di n'ala ahụ, na ihe niile ha nwere, na akunuba ha ka m ga-eweta nye ndi ga-adota ha n'agha. Aga m enyeka ha ihe niile ahụ di n'elu ugwu, n'ihia mmehie gi, nke juputara n'ala gi niile.

⁴ Ihe nketa ahụ m nyere gi ga-efunari gi, n'ihia ihe i ji aka gi wetara onwe gi.

Aga m emekwa ka i buru ohu ndi iro gi n'ala nke i na-amaghi,

n'ihia na i kpasuola iwe m, o ga-adigidekwa ruo mgbe niile ebighi ebi."

⁵ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru,

"Onye a buru onu ka mmadu ahụ bu nke na-atukwasi mmadu ibe ya obi, onye olileanya ya di n'inyeaka ga-esi n'aka mmadu rute ya aka, onye wezugara obi ya site n'ebe ONYENWE ANYI no.

⁶ Onye ahụ ga-adi ka osisi na-eto n'ala togboro n'efu.

O gaghi ahukwa mgbe o dimma na-abijara ya.

O ga-ebi n'ebe niile kporo nku nke ozara, n'ala nnu nnu, ebe ndi mmadu na-ebighi.

⁷ "Ma ngozi na-adiri onye ahụ na-atukwasi ONYENWE ANYI obi ya.

Onye inya isi ya bu n'ime ONYENWE ANYI.

⁸ Onye di otu a ga-adi ka osisi a kuru n'akuku iyi,

* 17:1 17:1 Nkume a na-egbuke ka oia diamondu

nke mgborogwu ya na-awasa banye n'iyi ahụ.
 Ujọ adighi atụ ya n'oge okpomoku,
 akwukwo ndu na-adigidekwa n'elu ya.
 O dighi echegbu onwe ya n'afọ unwu di.
 O dikwaghị mgbe o na-akwusi imi mkpuru."

⁹ Obi mmadu di aghugho karịa ihe niile,
 o nwekwaghị ngwota.
 Onye puru ighota ya?

¹⁰ "Mụ onwe m bu ONYENWE ANYI na-enyocha obi,
 na-anwuputa ihe di n'ime mmuo,
 n'ihì ikwu mmadu ugwo dika oru ya si di,
 na dika ihe ruuru ya si di n'ihì oru ya."

¹¹ Dika okwa si ekpokoba akwa o na-eyighi,
 otu a ka ndi na-akpakoba aku n'uzo na-ezighi ezi di.
 N'etiti ubochi ndu ha, aku ndi a ga-efunari ha.
 N'ikpeazu ha ga-agho ndi nzuzu.

¹² Ocheeze di ebube, nke e mere ka o di elu site na mmalite,
 ka ebe nsọ anyi bu.

¹³ ONYENWE ANYI, olileanya Izrel ka i bu.
 A ga-emekwa ka ihere mee ndi na-agbakuta gi azu.
 A ga-edekwa aha ndi ahụ niile si n'ebe i no wezuga onwe ha n'ala,
 n'ihì na ha ewezugala onwe ha site n'ebe ONYENWE ANYI,
 isi iyi nke mmiri na-enye ndu, no.

¹⁴ ONYENWE ANYI, o buru na i mee ka ahụ sie m ike aga m adi ndu.
 O buru na i zoputa m aga m abụ onye azoputara,
 n'ihì na o bu naani gi ka m na-eto.

¹⁵ Ha no na-aju m onu, na-asị m,
 "Olee ebe okwu ONYENWE ANYI di?
 Ya mezuonu ugbu a!"

¹⁶ Ma esitebeghi m na i bu onye ozuzu aturu gi wezuga onwe m.
 I maara na o bughì ochichò obi m ihu ubochi ahụ na-eweta ida mba.
 I maara udi okwu niile na-esite n'onu m na-apu.

¹⁷ A ghorola m ihe na-eyi egwu,
 n'ihì na i bu ebe mgbaba m n'ubochi mbibi.

¹⁸ Mee ka ihere mee ndi na-akpagbu m.
 Ekwekwala ka ihere mee m.

Mee ka ha tuo ujo,
 ma chebe m site n'ihe egwu.

Mee ka ubochi mbibi biakwasi ha,
 werekwa okpukpu ihe mbibi abuo tipia ha.

Idebe Ubochi Izuike nsọ

¹⁹ Ihe a ka ONYENWE ANYI gwara m, "Gaa, guzo n'onu uzo ama obodo,
 ebe ndi eze Juda na-esi apu, ma na-abatakwa. Guzokwa n'onu uzo ama
 ndi ozọ niile di na Jerusalem. ²⁰ Gwa ha si, 'Nurunu okwu ONYENWE ANYI,
 unu ndi eze Juda na ndi Juda niile, na ndi niile bi na Jerusalem, ndi na-
 esi n'onu uzo a apu, na-abatakwa.' ²¹ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru,
 'Lezienu onwe unu anya ihu na unu ebughi ibu obula n'ubochi izuike;

lezienu onwe unu anya ihu na unu esiteghi n'onu uzọ ama Jerusalem bufee ya. ²² Unu esitela n'ulo unu buputa ihe obula, unu arukwala oru obula n'ubochi izuike. Doonu ubochi izuike nsọ dika m nyere nna unu ha n'iwu. ²³ Ma ha egeghi nti, maobu kpoọ ya mkpa ha. Ha bu ndi nti ike, ndi nadighi ana nti n'ido aka na nti, maobu nabata ya. ²⁴ Ma otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri, o buru na unu ga-elezi anya rubere m isi, hapu isi n'onu uzọ ama obodo a bufee maobu bubata ibu n'ubochi izuike, kama debe ubochi izuike nsọ, site na-arughi oru obula n'ime ya, ²⁵ mgbe ahụ, ndi eze ndi ga-anokwasi n'ocheeze Devid ga-edu ndi na-ejere ya ozi na-agafe na-abatakwa site n'onu uzọ ama a. Ha na ndi na-ejere ha ozi ga-anokwasi n'inyinya ha, na n'ugbo agha ha, mgbe ha si n'onu uzọ ama a na-abata, ma na-apu. Ndi Juda, na ndi bi na Jerusalem ga-esokwa ha n'azu. Aga m emekwa ka ndi mmadu biri n'obodo a ruo mgbe ebighi ebi. ²⁶ Ndi mmadu ga-esite n'obodo niile nke Juda, na n'obodo nta gbara Jerusalem gburugburu; ha ga-esitekwa n'ala ndi Benjamin, na n'ala ndagwurugwu nke ugwu ndi ahụ di n'odida anyanwu, sitekwa n'ala Negev, na-ewebata onyinye aja nsure oku, na aja di iche iche, na onyinye oka, na onyinye ihe nsure oku na-esi isi utọ, na onyinye ekele, n'ime ulọ ONYENWE ANYI. ²⁷ Ma o buru na unu enupu isi ju idebe ubochi izuike nsọ, o buru na unu anogide na-ebubata ihe site n'onu uzọ ama Jerusalem n'ubochi izuike, aga m amunye onu uzọ ama niile di na Jerusalem oku, nke a na-apughị imenyu emenyu. O ga-erepiakwa ebe niile e wusiri ike na Jerusalem.' ”

18

N'Ulo okpu ite

¹ Nke a bu okwu nke si n'ebe ONYENWE ANYI no biakwute Jeremaya. ² “Bilie, jee n'ulo okpu ite, ebe ahụ ka m ga-anọ zie gi ozi.” ³ Ya mere, ebiliri m jee n'ulo okpu ite, biakwute ya mgbe o no na-arụ oru na nkume ikpu ihe. ⁴ Ma ite ahụ o chorọ ikpu aputaghị dika okpu ite si choọ ya, n'ih i ya, o kpukotara urọ ahụ ozo, malitekwa ikpughari ya.

⁵ Mgbe ahụ okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, ⁶ O siri, “O bu na m apughị ime unu dika okpu ite a mere, unu umu Izrel?” Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri, “Dika urọ si di n'aka okpu ite ahụ, otu a ka unu onwe unu si diri n'aka m, gi Izrel. ⁷ Mgbe obula m kposara na a ga-akwada maobu bibie, maobu si n'onodu ya hopu mba maobu alaeze obula, ⁸ o buru na mba ahụ m dorọ aka na nti esite na mmehie ha chegharia, a gaghị ebibi ya dika m si zube. ⁹ Ozo, o buru na m akposaa na a ga-ewuli mba obula maobu alaeze obula elu, kuokwa ya, ¹⁰ o buru na o mee ihe joro njo n'anya m, ju irubere m isi, agaghị m emere ya ihe oma ahụ m zubere imere ya.

¹¹ “Ugbu a, gwa ndi Juda na ndi ahụ bi na Jerusalem, si, ‘Otu a ka ONYENWE ANYI siri: Lee, ana m akwado mbibi nke ga-abiakwasi unu; ana m echekwa echiche ojoo megide unu. Ya mere, ka onye obula n'ime unu site n'uzo ojoo ya chegharia, ya meekwa ka uzo ya na omume ya zie ezi.’

¹² Ma ha ga-aza si, ‘O nweghi isi! Anyi ga-anogide na-eme ihe obula anyi cheputara n'echiche anyi, na-emekwa atumatu isiike nke obi ojoo anyi tuputara.’ ”

¹³ N'ih i ya ka ONYENWE ANYI ji kwuo si,
 “Jutanu ajuju n'etiti mba niile,
 onye nuru ihe di otu a?
 Ndi m, Izrel, bu nwaagboghọ na-amaghị nwoke
 emeela ihe jogburu onwe ya.

- 14 O nweela mgbe mmiri oyi m mere ka o kpukotaa
korọ n'elu ugwu Lebanon?
O nweela mgbe mmiri ya juru oyi,
nke si n'ebe di anya na-asodata ji akwusi iso aso?
- 15 Ma ndi m echezoala m.
Ha na-achụ aja nsure oku na-esi isi uto nye arusi na-enweghi isi,
bu arusi ndi ahụ mere ka ha so ngongo n'uzo ha niile.
Ha suru ngongo hapu igbasokwa uzo oma ahụ di site na mgbe ochie.
Kama ha na-eje ije n'uzo ohia, nke na-enweghi ukpuru,
nke a na-ewuzighi ewuzi.
- 16 Ala ha ga-atogboro n'efu.
O ga-agho ihe iju anya ruo ebighi ebi.
Ndi si n'akuku ya na-agafe ga-efufe isi ha,
n'ihia na ihe ha ga-ahụ ga-eju ha anya.
- 17 Aga m achusa ha n'ihu ndi iro ha
dika ifufe na-eke site n'owuwa anyanwu.
Aga m agbakuta ha azu.
Ha agaghị ahukwa ihu m anya n'ubochi ahụ mbibi ga-abiakwasị ha.”
- 18 Ha siri, “Bianu ka anyi gbaa izu megide Jeremaya, n'ihia na izi iwu
agaghị esite n'ebe ndi nchujaja no kwusi, maobu ndumodu n'ebe ndi
maara ihe, ma o bukwanu okwu site n'ebe ndi amuma no. Ya mere, bianu
ka anyi were ire anyi buso ya agha,* gharakwa ina nti n'okwu obula nke
o na-ekwu.”
- 19 Gee m nti, ONYENWE ANYI.
Nuru ihe ndi na-ebo m ebubo na-ekwu megide m.
- 20 O kwesiri iji ajo omume kwughachi ihe oma?
Ma lee na ha egwuolara m olulu.
Chetakwa na m guzoro n'ihu gi
ma rijo gi aririo n'ihia ha.
Aririo m bu ka i hapu iweso ha oke iwe.
- 21 Ya mere, were umu ha nyefee n'aka unwu.
Werekwa ha onwe ha nyefee n'aka mma agha.
Mee ka ndi nwunye ha ghoo ndi gba aka umu na di.
Meekwa ka e gbuo ndi ikom ha,
ka mma agha gbukwaa umu okorobia n'ogbo agha.
- 22 Mee ka e site n'ulo ha nu mkpu akwa,
mgbe i mere ka ndi iro ha buso ha agha na mberede.
N'ihia na ha egwuola olulu ijide m,
ha esiekwarala m onya nzuzo ijide m n'ukwu.
- 23 Ma gi onwe gi, ONYENWE ANYI,
maara nzube ojo ha niile igbu m.
Agbagharala ha ajo omume ha;
maobu hichapu mmehie ha site n'ihu gi.
Mee ka ukwu ha gbuchapu ka ha daa n'ihu gi;
mesie ha ike mgbe i na-ewe iwe.

19

¹ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, “Jee, zuta otu ite aja site n'aka okpu ite. Duru ufodu n'ime ndi okenye na ndi nchujaja, ² jee na Ndagwurugwu nke Ben Hinom, nke di nso n'onu uzo ama Ejuju di n'owuwa anyanwu.

* 18:18 18:18 Maobu, gwajuo ya okwu afo

Nọdụ n'ebe ahụ kwupụtara ha okwu ndị m gwara gị. ³ Sị ha, 'Nurunụ okwu ONYENWE ANYI, unu ndị eze Juda, na ndị Jerusalem. Ihe ndị a ka ONYENWE ANYI, Onye pụrụ ime ihe niile, onye bụ Chineke Izrel kwuru. Geenụ ntị! Aga m eme ka ihe ojọọ bjakwasị ala a, ụdị ihe ojọọ ga-eme ka ntị ọbụla nūrụ ya zuọ wuruwuru. ⁴ N'ihị na ha ahapụla m, mee ka ebe a ghọọ nke chi ndị mba ọzọ. Ha achụọla aja nsure ọkụ n'ime ya nye chi ndị ahụ ha na nna nna ha, maọbụ ndị eze Juda, na-amaghị. Ha ejirila ọbara ndị aka ha dī ọcha mejuputa ebe a. ⁵ Ha ewuola ebe ichụ aja dī elu nye chi Baal. N'elu ya kwa ka ha na-esure ụmụ ha dika aja nye Baal, bụ nke m na-enyeghị n'iwu, ekwughikwa m ya, o nwekwaghị mgbe o ji bata m n'obi. ⁶ Ya mere, kpacharanụ anya, n'ihị na ụbọchị ahụ na-abia, ka ONYENWE ANYI kwubiri, mgbe ndị mmadụ agaghị akpọkwa ebe a Tofet ma ọ bụkwanụ Ndagwurugwu nke Ben Hinom, kama a ga-akpọ ya Ndagwurugwu Ogbugbu.

⁷ "N'ebe a ka m ga-anọ laa nzube niile nke Juda na Jerusalem n'iyi. Aga m eme ka ha daa site na mma agha n'ihu ndị iro ha, n'aka ndị ahụ na-achosi ndụ ha ike. Aga m enye ụmụ anụ ufe na anụ ọhia ozu ha dika nri. ⁸ Aga m ebibi obodo a mee ka ọ ghọọ ihe iju anya na ihe ima ọsụ. Ndị niile na-esi n'akukụ ya agafe ga-anọ n'ọnọdụ iju anya, ha ga-eledakwa ya anya n'ihị ọnya ya niile. ⁹ Aga m emekwa ka ha rie anụ ahụ nke ụmụ ha ndị ikom na ndị inyom. Ha ga-erikwa anụ ahụ ibe ha, n'ihị na ndị iro ha ga-agba ha gburugburu nọchibido ha n'ime oke mkpagbu* ka ha bibie ndụ ha."

¹⁰ "Kuwaa ite ahụ mgbe ndị gị na ha so nọ na-ele gị anya. ¹¹ Gwa ha sị, 'Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye pụrụ ime ihe niile siri: Aga m etipia mba a na obodo a, dika ite aja nke ọkpụ ite a si daa tipiasia n'uzo a na-apughị imezikwa ya ọzọ. Ha ga-eli ndị nwurụ anwụ na Tofet tutu ruo mgbe ohere na-agaghị adikwa ili ozu ọzọ. ¹² Ihe dī otu a ka m ga-eme n'ebe a, meekwa ndị bi na ya. Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri. Aga m eme obodo a ka ọ diri ka Tofet. ¹³ Ụlọ niile dī na Jerusalem na ụlọ niile nke ndị eze Juda ka a ga-emerụ dika ebe a, bụ Tofet, otu a ka a ga-esi meruokwa ụlọ niile a suree ihe nsure ọkụ na-esi isi uto n'elu ha nye usuu niile nke eluigwe, wusakwara chi ndị ọzọ ihe ọhụhụ dika onyinye.'"

¹⁴ Mgbe Jeremaya si na Tofet, ebe ahụ ONYENWE ANYI zigara ya ibu amuma lota, o guzoro n'ogige ulonso ukwu Chineke ahụ, gwa ndị mmadụ niile okwu sị ha, ¹⁵ "Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye pụrụ ime ihe niile, onye bụ Chineke nke Izrel siri, 'Geenụ ntị! Ana m aga ime ka ihe ojọọ ahụ m kwuru okwu ya bjakwasị obodo a, na obodo nta niile gbara ya gburugburu, n'ihị na ha bụ ndị isiike, ndị juru ige ntị n'okwu m.'"

20

Jeremaya na Pashua

¹ Mgbe Pashua nwa Imea, bụ onye nchujaja, ma burukwa onyeisi na-elekota ulonso ukwu ONYENWE ANYI, nūrụ amuma ndị a Jeremaya na-ebu, ² o nyere iwu ka e tie Jeremaya, bụ onye amuma ihe, kee ya agbụ, tinye ya n'onu uzo ama Dī Elu nke Benjamin, nke dī ulonso ukwu ONYENWE ANYI. ³ N'echi ya, mgbe Pashua topuru ya site n'agbụ ahụ, Jeremaya siri ya, "ONYENWE ANYI akpoghị gị Pashua, kama aha gị bụ Mago-Misabib, nke putara, Nwoke ihe egwu gbara gburugburu. ⁴ N'ihị na nke a ka ONYENWE ANYI na-ekwu, 'Aga m eme ka i ghoro onwe gị, ghokwara ndị enyi gị

* 19:9 19:9 Gbochie nri ọbụla isite n'ezi rute ha aka

niile ihe egwu. Anya gi abuo ka i ga-eji hu ha mgbe mma agha ndi iro ha ga-egbuda ha. Aga m ararakwa ala Juda niile nyefee ha n'aka eze Babilon, onye ga-egbuda ha. Aga m ararakwa ala Juda niile nyefee ha n'aka eze Babilon, onye ga-eburu ndi niile bi n'ime ya gaa Babilon. O ga-egbu ndi foduru. ⁵ Aga m enyefe ndi iro ha aku niile di n'obodo, na ihe niile ha rupertara, na ihe niile di oke onuahia, na ngwongwo na aku niile nke ndi eze Juda. Ha ga-eburu ya dika ihe a kwatara n'agha laa Babilon. ⁶ Ma gi onwe gi bu Pashua, na ndi niile bi n'ulo gi, ka a ga-adota n'agha buru gaa Babilon. N'ebe ahụ ka i ga-anwu. Ebe ahụ kwa ka a ga-eli gi, gi na ndi enyi gi ndi a niile i na-eburu amuma ugha.' ”

Mkpesa Jeremaya

⁷ ONYENWE ANYI, i ghoola m aghugho, meekwa m ka m ghoo onye a ghogburu n'aghugho.

I jidesiela m aka ike, mee ka uche gi mezuo m n'ahu.

Lee na mmadu niile na-akpari m ubochi niile.

Onye obula jikwa m na-eme ihe ochi.

⁸ N'ih i na mgbe obula m meghere onu kwuo okwu, aghaghi m iti mkpu.

Aga m akpo mkpu banyere ihe ike na ila n'iyi.

N'ih i na okwu ONYENWE ANYI ewetarala m mkpari na ikwa emo ubochi niile.

⁹ O burukwa na m ekwuo n'obi m si, "Agaghi m ekwute ihe obula metutara okwu ya maobu aha ya ozo."

O dighi ekwe m.

N'ih i na okwu ya na-enwu m oku n'obi.

O dikwa ka oku na-enwu enwu emechibidoro uzo n'ime okpukpu m.

Ike agwula m inagide okpomoku nke okwu ya.

N'ezie, apughikwa m inagide ya.

¹⁰ Ana m anu otutu akuko nzuzo,

"Oke egwu n'akuku niile!

Juunu ya! Ka anyi juunu ya!"

Ndi enyi m niile

no na-eche mgbe m ga-azohie ukwu daa, na-asi,

"Ma eleghi anya o ga-abu onye eduhiere,

mgbe ahụ, anyi ga-emegide ya,

bororo onwe anyi obo n'ahu ya."

¹¹ Ma ONYENWE ANYI nonyeere m dika dike n'agha;

n'ih i ya, ndi na-esogbu m ga-aso ngongo, ha agaghi emerikwa m.

Ihe ha zubere agaghi emezuru ha, n'ih i ya, ihere ga-eme ha nke ukwuu;

a gaghi echezokwa onodu ihere ha ruo ebighi ebi.

¹² Ma gi, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, gi, onye na-enyocha onye ezi omume,

onye anya ya na-eru n'ih e di mmadu n'obi na n'ime echiche uche ya,

biko, kwere ka m di ndu hu mgbe i ga-aboro onwe gi obo megide ha,

n'ih i na o bu n'aka gi ka m tinyere ihe niile gbasara m.

¹³ Bukuonu ONYENWE ANYI abu!

Nyenu ONYENWE ANYI otuto!

N'ih i na o na-anaputa ndu ndi mkpa na-akpa,

site n'aka ndi ajo omume.

- 14 Ihe a buru onu ka ubochi ahụ a muru m bu.
Ka ubochi nne m muru m ghara inwe ngozi.
- 15 Onye a na-abu onu ka nwoke ahụ bu nke wetara nna m akuko omumu
m,
nke mere ka o nuria onu, na-asị ya,
“A muolara gi nwa, o bu nwa nwoke!”
- 16 Ka e meekwa nwoke ahụ ihe ONYENWE ANYI mere obodo ndi ahụ
o bibiri na-enweghi omiiko.
Ka nwoke ahụ nogidekwa na-anu iti mkpu akwa n'ututu,
na akwa ibu agha n'ehihie.
- 17 N'ihu na o hapuru igbu m mgbe m no n'afọ nne m,
hapu ime ka afọ nne m buru ili m,
ka afọ ya burukwa ihe buru ibu ruo mgbe ebighi ebi.
- 18 N'ihu ginị ka m ji site n'afọ nne m puta
ihu onodu ojoo ndi a, na inogide n'obi mwute,
na ino onodu ihere ogologo ubochi niile nke ndu m?

21

Chineke aju aririo Zedekaya

¹ Ndi a bu okwu ONYENWE ANYI, nke ruru Jeremaya nti mgbe eze Zedekaya zigara Pashua nwa Malkija, na onye nchujaja bu Zefanaya nwa Maaseia, ² si, “Jutara anyi ase site n'aka ONYENWE ANYI, n'ihu na Nebukadneza eze Babilon na-ebuso anyi agha. Eleghi anya Onyenwe anyi ga-emere anyi ihe itunanya dika oge gara aga, nke ga-eme ka o si n'ebe anyi no wezuga onwe ya.”

³ Ma Jeremaya zara si ha, “Gwanu Zedekaya si ya, ⁴ The ndi a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel kwuru: Lee ejikerela m ugbo a ichighari ihe agha niile di unu n'aka, nke unu ji na-ebuso eze Babilon na ndi Kaldia gbara obodo unu gburugburu agha, e, ejikerela m ichighari ha megide unu. Aga m akpobata ha n'ime obodo a. ⁵ Mu onwe m ga-eji aka e setipuru nke oma, na aka di ike, nke iwe na onuma di ukwu, buo agha megide unu. ⁶ Aga m etida ndi niile bi n'obodo a, ma mmadu ma anu ohia. Ha ga-anwukwa site n'oke ihe otiti, nke m ga-eme ka o biakwasị ha. ⁷ Mgbe nke a mesiri, Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara, aga m ewere Zedekaya eze Juda, na ndisi ochichi ya, na ndi niile bi n'obodo a, ndi mma agha na unwu na ihe otiti ndi a na-egbughi, nyefee ha n'aka Nebukadneza eze Babilon, na n'aka ndi iro ha, ndi na-achosi ndu ha ike. O ga-eji mma agha gbuo ha. O gaghi emere ha ebere, o gaghi egosikwa ha omiiko.’

⁸ “Tinyere nke a, gwanu ndi mmadu niile, 'na ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru: Lee, ana m eche n'ihu unu uzọ abuo, uzọ na-eduba na ndu, na uzọ na-eduba n'onwu. ⁹ Onye obula n'ime unu nogidere n'obodo a ka mma agha, maobu unwu, maobu ihe otiti ga-egbu. Ma onye obula n'ime unu pukwuru ndi Kaldia gbara obodo unu gburugburu, were onwe ya nyefee ha n'aka, ga-adi ndu; o ga-echebekwa ndu ya. ¹⁰ Ekpebiela m imesi obodo a ike; o nweghi ihe oma obula ga-esi n'aka m rute ha, otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri. A ga-enyefe obodo a n'aka eze Babilon, onye ga-eji oku laa ya n'iyi.’

¹¹ “Karichasia, gwa ndi ezinaulo eze Juda si, 'Nurunu okwu ONYENWE ANYI. ¹² Unu ulo Devid, otu a ka ONYENWE ANYI siri,
“ 'Kpeenu ikpe ziri ezi* kwa ututu niile;

* **21:12** 21:12 Meenu ka ikpe ziri ezi na-adiri mmadu niile kwa ubochi

- napụtanụ ndị a na-emegbu emegbu site n'aka ndị na-emegbu ha.
 Napụtakwanụ ndị a na-apụnara ihe ha nwere site n'aka ndị na-
 apụnara ha ihe ndị a.
- Ọ buru na unu emeghi otu a, iwe m ga-abiakwasị unu,
 dika oku n'ihhi ajo omume unu,
 o dikwaghi onye puru ime ka o kwusi.
- ¹³ Edoola m onwe m megide gi, Jerusalem,
 gi onye bi n'ebe di elu kari ndagwurugwu a,
 onye bi n'ebe di elu nke di larị, Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.
 Gi onye na-asị "Onye puru ibuso anyi agha?
 Onye kwa puru ibata n'ebe anyi e wusiri ike?"
- ¹⁴ Aga m enye gi ahuhu nke ruuru gi n'ihhi ajo omume gi,
 otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.
 Aga m amanye oku n'oke ohia gi niile,
 nke ga-erechapu ihe niile di gi gburugburu.' "

22

Ikpe omuma diri ndi eze ojoo

- ¹ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, "Jee n'uloeze Juda nodu n'ebe ahụ kwusaa ozi ndi a. ² Nuru okwu ONYENWE ANYI, nye gi, gi eze Juda, gi onye na-anokwasị n'ocheeze Devid. Nuru ya, gi na ndisi ochichi gi, na unu ndi niile na-esite n'onu zo ama ndi a na-apu na-abatakwa. ³ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, Meenu ihe di mma na ihe ziri ezi. Naputanu onye eji aka ike napu ihe o nwere site n'aka onye ahụ na-emegbu ya. Unu emekwala onye obia, maobu mee ya ihe ike. Unu emekwala ndi na-enweghi nna, maobu ndi inyom di ha nwuru ihe ojoo. Unu awusikwala obara ndi aka ha di ocha n'ebe a. ⁴ N'ihhi na o buru na unu elezie anya mee iwu ndi a niile, mgbe ahụ, ndi eze na-anokwasị n'elu ocheeze Devid ga-anogide na-esite n'onu zo ama ndi a na-aputa, na-abata n'elu ugbo agha ha, ma n'elu inyinya ha, ha na ndisi ochichi ha, na ndi ha na-achi. ⁵ Ma o buru na unuaju irube isi nye iwu ndi a, otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri, eji m onwe m na-anu iyi na uloeze a ga-agho mkpomkpoo ebe.' "
- ⁶ N'ihhi na ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru banyere uloeze Juda,
 "O bu ezie na idi dika Gilead nye m,
 dika elu ugu ukwu Lebanon,
 aghaghi m ime gi ka i diri ka ebe ikpofu ahia,
 dika obodo ndi mmadu na-ebighi n'ime ya.
- ⁷ Aga m ezite ndi mbibi ndi ga-abia megide gi.
 Onye obula n'ime ha ga-eji ngwa agha ya.
 Ha ga-egbutusikwa osisi sida oma gi niile,
 tunye ha niile n'ime oku.
- ⁸ "Otutu ndi si mba ozo bia ga-agafe obodo a. Ha ga-ajurita ibe ha ajuju si, 'Gini mere ONYENWE ANYI ji mee obodo ukwu a ihe ojoo di otu a?'
- ⁹ Osisa ha ga-enweta ga-abu, 'O bu n'ihhi na ha gbakutara ogbugba ndu ONYENWE ANYI Chineke ha azu, malite ikpo isiala na ife chi ndi ozo.' "
- ¹⁰ Unu akwala akwa n'ihhi eze ahụ nwuru anwu, maobu ruo uju n'ihhi na o gaghị abukwa eze unu,
 kama kwaanụ akwa n'ihhi onye ahụ a dotara n'agha buru gaa mba ozo.
 N'ihhi na o gaghị aloghachi ozo;
 o gaghị ahukwa ala ebe a muru ya anya ozo.

11 N'ihì na ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru banyere Shalum nwa Josaya, onye nọchiri anya nna ya dika eze Juda, bu onye ahụ e si n'ebe a buru gaa mba ọzọ, "Ọ gaghi alotakwa ọzọ. ¹² Ebe ahụ e buuru ya gaa ka ọ ga-anọ nwụọ. Ọ gaghi ahụkwa ala nke aka ya anya ọzọ."

13 "Ahụhụ na-adiri onye ahụ na-ewu ụlọeze ya site n'uzọ ajọ omume, nke jikwa ikpe na-ezighi ezi na-ewu ime ụlọ elu ya niile, onye ahụ nke na-eme ndi mmadu ruo oru n'efu, nke na-adighi akwu ha ugwo obula n'ihì oru ha.

14 Onye na-asị, 'Aga m ewuru onwe m ụlọeze buru ibu, nke onuulo di n'ulo elu ya sara ezi mbara.'

Ya mere, ọ tinyere oghereikuku sara mbara n'ulo ahụ, jirikwa osisi sida machie elu ya, werekwa penti* na-acha uhie uhie choo ya mma.

15 "I ga-abu eze

n'ihì na i nwere otutu osisi sida kari ndi ozo?

Nna gi o nweghi ihe oriri na ihe onunu?

O mere ihe di mma na ihe ziri ezi

n'ihì ya ihe niile gaara ya nke oma.

16 O kwuchitere onu ndi ogbenye na ndi no na mkpa, nke a mere na ihe niile gara nke oma.

Ọ bughì nke a bu ihe ọ putara bu imara m?

Ka ONYENWE ANYỊ kwuputara

17 Ma anya unu na obi unu

adighi n'ihe ozo ma ọ bughì naani n'uru n'ezighi ezi

n'iwufu obara ndi aka ha di ocha,

na imegbu ndi mmadu, na iji aka ike punara ha ihe ha nwere."

18 Ya mere, ihe ndi a ka ONYENWE ANYỊ kwuru banyere Jehoiakim nwa Josaya eze Juda:

"Ha agaghi eruru ya uju si,

'Ewoo nwanne m nwoke! Ewoo nwanne m nwanyi!'

Ha agaghi eruru ya uju si,

'Ewoo nna anyi ukwu! Ewoo ima mma ya!'

19 A ga-eli ya dika e si eli inyinya ibu.

A ga-adokporu ozu ya n'ala tufuo ya

n'azu onu uzọ ama Jerusalem."

20 "Gbagoruo na Lebanon tie mkpu akwa,

meenụ ka a nụ olu unu na Bashan,

sitekwanu na Abarim tie mkpu akwa

n'ihì na e gweriela ndi niile unu na ha di na mma.

21 Adoro m gi aka na nti n'oge ahụ i no na-eche na i guzo chim,

ma i juru ige nti.

Nke a bukwa omume gi site na mgbe i bu nwantakiri.

I jukwara irubere m isi.

22 Oke ifufe ga-ebufu ndi ozuzu aturu gi niile,

a ga-emekwa ka ndi gi na ha di na mma gaa biri na mba ozo.

Mgbe ahụ, ihere ga-eme gi, i ga-aghokwa onye e wedara n'ala

n'ihì ajọ omume gi niile.

23 Gi onye na-ebi na Lebanon,†

* 22:14 22:14 Ya bu, mgba † 22:23 22:23 Nke a bu uloze ahụ di na Jerusalem, hụ nke a na 1Ez 7:2

onye ebe obibi ya di n'ulo e ji osisi sida wuo,
lee ka i si na-asu ude mgbe ihe mgbu biakwasiri gi,
ihe mgbu yiri nke nwanyi ime na-eme.

²⁴ “Ma dika m na-adi ndu,” otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya, “a sikwari na gi, bu Jehoiakin, nwa Jehoiakim eze Juda, bu mgbaaka akara m gbanyere na mkpisiaka di n'aka nri m, aga m agbapukwa gi, ²⁵ were gi nyefee n'aka ndi ahụ na-achosi ndu gi ike, bu ndi ahụ i na-atu ujo ha. Aga m enyefe gi n'aka Nebukadneza eze Babilon na ndi Kaldia. ²⁶ Aga m atufu gi na nne muru gi, tuga unu na mba ozo di iche site n'obodo a no muo unu. Ebe ahụ ka unu ga-anọ nwuo. ²⁷ Unu agaghị aloghachikwa n'ala ahụ na-agu unu agu iloghachi n'ime ya.”

²⁸ Nwoke a bu Jehoiakin, o bu ite tiwara etiwa, nke e leliri eleli,
ihe onye obula na-achoghi?
N'ihigini ka a ga-eji tufuo ya na umu ya,
tuga ha na mba ha na-amaghị?

²⁹ Ala, ala, ala,
nuru okwu ONYENWE ANYI.

³⁰ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru:
“Detuo ya n'akwukwo na nwoke a bu onye gba aka nwa,
nwoke nke ihe na-agaghị agara nke oma n'oge ndu ya niile,
n'ihigini na o nweghi onye n'ime umu o muru nke ihe ga-agara nke oma,
o nwekwaghị onye n'ime ha ga-anokwasị n'ocheeze Devid,
maobu chiakwa ozo na Juda.”

23

Onyenwe anyi Ezi omume Anyi

¹ “Ahuhu diri ndi ozuzu aturu ahụ na-achusasi, ma na-ebibi igwe aturu m ha kwesiri ilekotazi anya.” Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara. ² Ya mere, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel na-agwa ndi ozuzu aturu ahụ na-elekota ndi m, “Ebe o bu na unu akpasasiala igwe ewu na aturu m, chusaa ha, kama ilekotazi ha anya nke oma, aga m ata unu ahuhu n'ihigini ihe ojoo ndi a unu mere.” Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri. ³ “Mu onwe m ga-eji aka m chikota ndi m foduru n'igwe ewu na aturu m site na mba ahụ niile m chugara ha, kpooghachikwa ha n'ebe ita nri ha, ebe ha ga-anọ mubaa, di ukwuu n'onuogugu. ⁴ Aga m ahoputakwa ndi ozuzu aturu, ndi ga-elekotazi ha anya. Egwu agaghị atu ha, o dikwaghị onye ga-emenye ha ujo. O nwekwaghị onye ga-akpafu akpafu n'ime ha.” Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

⁵ “Ubochi ndi ahụ na-abia,” ka ONYENWE ANYI kwuputara,
“mgbe m ga-eme ka Ngalaba na-eme ezi omume bilie n'ezinaulo Devid.
O ga-abu Eze ga-eji amamihe chia ndi ya.

O ga-eme ezi ihe, kpeekwa ikpe ziri ezi n'ala ahụ.

⁶ N'ubochi, ya ka a ga-azoputa Juda,
Izrel ga-ebikwa n'udo.

Nke a bu aha a ga-akpo ya:

ONYENWE ANYI Onye Nzoputa, bu Ezi omume Anyi.*

⁷ “N'ihigini nke a, ubochi ahụ na-abia,” ka ONYENWE ANYI kwuputara, “mgbe ndi mmadu na-agaghị asikwa ozo, 'Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, bu

‡ 22:23 22:23 Akwukwo ndi ozo ga-eede; lee ka i si buru onye a ga-emere ebere mgbe ihe mgbu

* 23:6 23:6 Onyenwe anyi, bu ezi omume anyi.

onye sitere n'ala Ijipt duputa ndi Izrel,'⁸ ma ha ga-asị, 'Dika ONYENWE ANYI na-adị ndụ, bụ onye ahụ kpọtara agburu Izrel site n'ala di n'ugwu, na mba di iche iche ebe o chugara ha.' Mgbe ahụ, ha ga-ebi n'ala nke aka ha."

Ndi amuma ugha.

⁹ Ma banyere ndi amuma,
obi m na-agbawa n'ime m,

okpukpu m na-amakwa jijiji n'ihhi ha.

Adi m dika nwoke mmanya na-egbu,

dika onye nubigara mmanya oke,

n'ihhi ihe na-eche ha site n'aka ONYENWE ANYI,
na site n'okwu nsọ ya.

¹⁰ Ndi juputara n'ala a bu ndi na-akwa iko.

N'ihhi ibu onu ndi a niile ala a togboro n'efu,

ahihia niile di n'ozara akponwuola.

Ndi amuma na-agbasokwa ihe ojoo.

Ha na-egosikwa ike ha n'uzo na-ezighi ezi.

¹¹ "N'ihhi na ndi amuma na ndi nchujaja aghoola ndi na-amaghi Chineke.

O buladi n'ime ulonso ukwu m ka m na-ahu ajo omume ha."

Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

¹² "N'ihhi ya, uzo ha na-agbaso ga-adi ka ebe na-amị amị;

a ga-achubanye ha n'ochichiri

ebe ahụ ka ha ga-anokwa daa.

Aga m eme ka ihe mbibi biakwasị ha

n'afọ ahụ, a ga-ata ha ahuhụ."

Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

¹³ "Ahuru m ihe aru

n'etiti ndi amuma Sameria:

Ha buru amuma site n'ike chi Baal,

si otu a duba ndi m, bu Izrel na mmehie.

¹⁴ Ahukwara m ihe jogburu onwe ya

n'etiti ndi amuma no na Jerusalem.

Ha na-ebi ndu ikwa iko, na ikwu okwu ugha.

Ha na-agba ndi ajo omume ume,

si otu a na-egbochi ha isi n'ihe ojoo ha tugharia.

Ha niile dika ndi Sodom n'ebe m no;

ndi Jerusalem dikwa ka ndi Gomora n'ihu m."

¹⁵ N'ihhi nke a, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru banyere ndi amuma a,

"Aga m eme ka ha rie nri na-aku ilu,

meekwa ka ha nuo mmiri e tinyere nsi,

n'ihhi na mmuo nke amaghi Chineke esitela n'aka ndi amuma no na Jerusalem

gbasaa ruo ndi niile bi n'ala ahụ."

¹⁶ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru,

"Unu anala nti n'ihe ndi amuma ahụ na-eburu unu n'amuma,

n'ihhi na olileanya ha na-ewetara unu abughi ezi olileanya.

Ohu ha na-agwa unu na ha huru bu ihe ha cheputara n'obi ha,

o sighi n'onu ONYENWE ANYI rute ha

¹⁷ Ha na-anogide na-agwa ndi ahụ na-eleli m anya na-asị ha,

- 'ONYENWE ANYI kwuru si, unu ga-enwe udo.'
- Ndi ahụ niile na-agbasokwa ụzọ isiike nke obi ha tụtutara,
ka ha na-agwakwa okwu si, 'O nweghi ihe ojoo ga-abiakwasị gi.'
- 18 Ma olee onye o bu n'etiti ndi amuma a nke na-abiaru ONYENWE ANYI nso,
hu ya anya maobu inu ihe o na-ekwu?
Onye kwa n'etiti ha nwerela ike naa nti nuru okwu ya?
- 19 Lee, ONYENWE ANYI na-ezite oke ifufe na-efesi ike,
o bu oke ifufe nke iwe ya,
nke ga-abia
bufuo ndi ajo omume a.
- 20 ONYENWE ANYI agaghi akwusi iwe iwe ya
tutu ruo mgbe o mezuru
ihe niile di ya n'obi.
- N'ubochi ndi ahụ na-abia n'ihu,
unu ga-aghota ihe ndi a niile nke oma.
- 21 O bughị m zitere ndi amuma a,
ma ha na-ekwu na o bu okwu si m n'onu ka ha na-ekwu.
O nwebeghi oge m ji gwa ha okwu,
ma ha nokwa na-ebu amuma.
- 22 A si na ha abiala nso guzo n'ebe igba izu nzuzo m,
ha gaara ekwusara ndi m okwu m,
nke gaara eme ka ha site n'ajo omume ha tugharia,
sitekwa n'uzo ojoo ha chigharia.
- 23 "Abu m naani Chineke na-anọ ha nso,
ma adighi m anọ n'ebe di anya?"
Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.
- 24 "O nwere onye puru izo onwe ya n'ebe nzuzo
nke m na-enweghi ike ihu anya?"
Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.
- "O bu na m anoghi n'ebe niile n'eluigwe nakwa n'owa?"
Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.
- 25 "Anula m ka ndi amuma a, bu ndi na-ebu amuma ugha n'aha m na-
ekwu na-asị, 'Aroro m nro! Aroro m nro!' 26 Ruo ole mgbe ka ihe di otu
a ga-adigide n'obi ndi amuma ndi a, ndi na-ebu amuma aghugho di ha
n'obi? 27 Ha na-eche na nro ha na-akoritara ibe ha ga-eme ka ndi mmadu
chezo aha m, dika ndi nna nna ha si chezo aha m site n'ikpo isiala nye
Baal. 28 Ka onye amuma ahụ roro nro kogharịa nro o roro. Otu a kwa,
ka onye ahụ okwu m di n'onu ya nogidekwa na-ekwusa ya n'eziokwu.
N'ihia na ginia ka okporo oka na mkpuru oka nwekoro?" Otu a ka ONYENWE
ANYI kwuputara. 29 "Okwu m o dighi ka oku? Otu a ka ONYENWE ANYI
kwuputara,† Okwu m o dikwaghi ka okporo igwe‡ nke na-etiwasi nkume?"
- 30 N'ihia ya, ONYENWE ANYI kwubiri si, "Ana m edo onwe m megide ndi
amuma na-esite n'onu ibe ha na-ezute okwu ha na-ekwu, ma na-asị na o
bu n'onu m ka ha si nata ya. 31 E, otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri, Ana
m edo onwe m megide ndi amuma ahụ ire ha na-ekwu otutu okwu, ndi
ahụ na-asikwa, 'O bu ihe si n'onu ONYENWE ANYI puta.' 32 N'ezie, ana m
edo onwe m megide ndi ahụ niile na-ebu amuma nro ugha." Otu a ka

† 23:29 23:29 Maobu, na-aju ajuju si ‡ 23:29 23:29 Lit. Hama

ONYENWE ANYI kwuputara. “Ha ji okwu ugha ha na-agwa ndi m okwu, na-eduhie ha, ma o bughi m hoputara ha. O bukwaghi m zitere ha. Okwu ha adighikwa abara ndi m uru obula.” Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

Ndi amuma ugha na iju ase ugha.

³³ “Mgbe ndi a, maobu ndi amuma ha, maobu ndi nchujaja ha, juru gi ajuju si gi, ‘Gini bu ozi i si n’onu ONYENWE ANYI nata?’ I ga-asa ha si, ‘Ozi nke ole?’ Aga m agbakuta unu azu, ya bu ihe ONYENWE ANYI kwubiri.’ ³⁴ O buru na onye amuma maobu onye nchujaja maobu onye obula ozọ ekwu si, ‘Ihe di otu a bu ozi* si n’onu ONYENWE ANYI,’ aga m ata onye ahụ kwuru okwu ahụ na ndi ezinaulo ya ahuhu. ³⁵ Ihe ndi a bu ihe unu na-agwarita onwe unu n’otu n’otu. O bu ihe enyi na-agwa enyi ya, na ihe nwanna na-agwa nwanna Izrel ibe ya. Unu na-asi, ‘Gini bu osisa ONYENWE ANYI nyere?’ maobu, ‘Gini bu okwu e si n’onu ONYENWE ANYI nata?’ ³⁶ Kwusinu ijughari ajuju banyere ihe ONYENWE ANYI kwuru, n’ihi na okwu onye obula n’ime unu kwuru na-aghorọ onye ahụ ihe si n’onu ONYENWE ANYI puta. Site n’uzo di otu a unu na-agbanwe ma na-asugharikwa okwu Chineke di ndu isi, bu okwu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, onye bu Chineke anyi. ³⁷ Ihe ndi a niile bu ihe unu na-ajukari onye amuma, ‘Gini bu osisa ONYENWE ANYI nyere gi? Maobu, gini ka ONYENWE ANYI kwuru?’ ³⁸ O bu ezie na unu na-ekwu si, ‘Ihe ndi a bu ozi si n’aka ONYENWE ANYI,’ ma lee ihe ONYENWE ANYI na-ekwu: Unu na-ekwu okwu ndi a, ‘Ihe a bu ozi si n’aka ONYENWE ANYI,’ o buladi mgbe m gwarala unu si unu asikwala ‘Ihe ndi a bu ozi n’aka ONYENWE ANYI.’ ³⁹ Ya mere, mu onwe m ga-echezo unu kpmkpm ma sitekwa n’ihu m chupu unu na obodo a nke m nyere unu na nna nna unu ha. ⁴⁰ Aga m eme ka ita uta ebighi ebi biakwasị unu. Aga m etinyekwa unu n’onodu ihere nke ga-adigide ruo ebighi ebi, e, onodu ihere nke a na-agaghi echefu echefu.”

24

Nkata fiig abuo

¹ Emesia, ONYENWE ANYI gosiri m nkata fiig abuo, nke a dobara n’ihu ulonso ONYENWE ANYI. N’oge a, Nebukadneza eze Babilon esitelari na Jerusalem dokpuru Jehoiakin nwa Jehoiakim, eze Juda, na ndisi Juda, na ndi oka, na ndi uzu, mee ka ha gaa biri na Babilon, nke di na mba ozọ.

² Otu nkata nwere mkpuru fiig mara mma, dika ndi ahụ na-ebu uzu acha, nkata nke ozọ nwere mkpuru fiig nke joro njo, ha joro njo na mmadu enweghi ike iracha ha.

³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI juru m ajuju si m, “Jeremaya, gini ka i huru?”

Azara m si ya, “Ahuru m mkpuru fiig. Ufodu di nnoo ezi mma, ma ndi ozọ joro njo. Ha adighikwa mma nracha.”

⁴ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ⁵ “Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, bu Chineke Izrel kwuru: Ndi ahụ m mere ka e si na Juda dota n’agha, ndi e buuru gaa n’ala Kaldia di m dika mkpuru osisi fiig ndi a mara mma.

⁶ Anya m ga-adikwasị ha n’ahụ ihu na ihe gaara ha nke oma. Aga m akpoghachitekwa ha n’ala a. Aga m ewulikwa ha elu ghara ikwada ha; Aga m aku ha dika osisi ghara ihopu ha. ⁷ Aga m enye ha udi obi ha ga-eji mata m, na m bu ONYENWE ANYI. Ha ga-abu ndi m, mu onwe m ga-abukwa Chineke ha. N’ihi na obi ha niile ka ha ga-eji loghachikwute m.

§ 23:33 23:33 Akwukwo ufodu na-asi, unu onwe unu bu isi okwu ya * 23:34 23:34 Maobu, okwu

⁸ “Ma dika fiig ojoo ndi a, bu ndi di njo nke ukwu na-enweghi ike iri ha eri,’ ONYENWE ANYI siri, ‘otu a ka m gaa emeso Zedekaya, eze Juda, na ndisi ochichi ya, na ndi ahụ niile foduru ndu na Jerusalem, ma ha bi n’ime ya, maobu biri n’Ijpt. ⁹ Aga m eme ka ha ghoro alaeze niile nke uwa ihe iso oyi, na ihe na-eweta obi ojoo. Ha ga-aghọ ihe ita uta, na ihe e ji ako akuko, na ihe nkocha na ihe ibu onu n’ebe obula m mere ka ha gaa biri. ¹⁰ Aga m ezigakwa mma agha na unwu na oria na-eefe efe n’etiti ha, tutu ruo mgbe e mere ka ha gwusia n’elu ala ahụ nke m nyere ha, nyekwa ndi bu nna nna ha.’”

25

Iri afo asaa nke idota n’agha

¹ Okwu ruru Jeremaya nti banyere ndi Juda niile, n’afọ nke anọ nke ochichi eze Jehoiakim, nwa Josaya na Juda. O bukwa n’afọ nke mbu nke ochichi eze Nebukadneza na Babilon. ² Ya mere, ihe ndi a ka Jeremaya, bu onye amuma gwara ndi Juda na ndi niile bi na Jerusalem: ³ Kemgbe afo iri abuo na ato, sitekwa n’afọ iri na ato nke ochichi eze Josaya nwa Amon, bu eze Juda ruo taa, ka okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, a gwara m unu okwu, mgbe na mgbe, ma unu juru ige nti n’ihe m gwara unu.

⁴ O bukwa ezie na ONYENWE ANYI eziterela unu ndi ohu ya bu ndi amuma site n’oge ruo n’oge ma unu ajula ige nti. Unu jukwara ina nti n’ihe ha na-ekwu. ⁵ Ozi ha ziri unu bu nke a, “Unu niile n’otu n’otu sitemu n’uzo ojoo unu na ndu ojoo unu tugharia, ka unu nwee ike ibigide n’ala a ONYENWE ANYI nyere unu na nna nna unu ha ruo mgbe ebighi ebi. ⁶ Unu agbasola maobu fee, maobu kpo isiala nye chi ndi ozo; unu ejila arusi unu ji aka unu mee kpasuo m iwe, ka m ghara imeru unu ahụ.

⁷ “Ma unu juru ige m nti,” otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara. “Unu ejirila arusi unu ji aka unu mee kpasuo m iwe, si otu a wetara onwe unu mmeru ahụ.”

⁸ Ya mere, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-asị, “Ebe o bu na unu ajula ige nti n’okwu m. ⁹ Aga m akpoku ndi ahụ si n’ugwu, ha na ohu m bu Nebukadneza, eze Babilon.” Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri, “Aga m eme ka ha bia megide ala a, na ndi bi n’ime ya. Ha ga-emegidekwa mba niile gbara ala a gburugburu. Aga m ebibi ha niile kpamkpam, mee ha ka ha ghọ ihe iju anya, na ihe a na-eleli. Ha ga-aghokwa mkpomkpo ebe ruo mgbe ebighi ebi. ¹⁰ Aga m emekwa ka olu obi utọ na onu, na olu ndi ikom na ndi inyom na-alu di na nwunye, na olu ndi na-akwo oka, na ihè nke oriona na-enye, hapukwa idi n’ime ya. ¹¹ Ala a niile ga-aghọ mkpomkpo ebe togboro n’efu, mba ndi a niile ga-ejere eze Babilon ozi iri afo asaa.

¹² “Ma mgbe iri afo asaa zuru, aga m ata eze Babilon na mba ya, bu ala ndi Babilon, ahuhu n’ihi ajo omume ha,” otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri, “Aga m emekwa ka ala ahụ ghọ mkpomkpo ebe ruo mgbe ebighi ebi. ¹³ Aga m emekwa ka ihe niile m buru uzo kwuo megide ala ahụ biakwasị ya, bu ihe niile e dere n’akwukwo a, na ihe niile Jeremaya buru n’amuma megide mba niile di iche iche. ¹⁴ A ga-eme ka ha ghọ ndi ohu nye mba di iche iche na nke ndi eze di ukwu. Aga m akwughachikwa ha dika omume ha si di, na dika akaoru ha si dikwa.”

Iko onuma Chineke

¹⁵ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel gwara m, “Nara m iko a di m n’aka, nke a gbajuru mmanya onuma m, gaa mee ka mba niile m zigara gi ijekwuru nuru site na mmanya onuma m di n’ime ya. ¹⁶ Mgbe ha nuru ya,

ha ga-adaghari, malitekwa iyi ara n'ihhi mma agha, nke m ga-ezite n'etiti ha." ¹⁷ Ya mere, esi m n'aka ONYENWE ANYI nara iko ahụ, meekwa ka mba ndi ahụ niile o ziri m ka m jekwuru n'uru ihe di n'ime ya.

¹⁸ Jerusalem na obodo Juda niile, na ndi eze ha, na ndiisi ochichi ha, si n'iko ahụ n'uru ihe di n'ime ya, n'ihhi ime ka e bibie ha, ka ha ghoọ ihe iju anya, na ihe nkocha, na ihe a buru onu, dika ha di taa.

¹⁹ Fero, eze Ijipt, na ndi na-ejere ya ozi, na ndiisi ochichi ya, na ndi ya niile, ²⁰ na ndi mba ozo niile bi n'ebe ahụ;

na ndi eze Uz;

na ndi eze ndi Filistia niile, bu nke ndi Ashkelon, na Gaza, na Ekron, na ndi foduru n'ime Ashdod.

²¹ Ndi eze Edom, na Moab, na ndi Amon;

²² na ndi eze Taja na Saidon,

na ndi eze obodo ha di n'akuku osimiri, nke di n'ofe nke ozo;

²³ na ala Dedan, na Tema, na Buz, na ndi niile bi n'ebe di anya.

²⁴ Na ndi eze Arebia, na ndi eze mba niile ndi ahụ bi n'ozara;

²⁵ na ndi eze Zimri, na Elam, na Midia;

²⁶ na ndi eze ala di n'ugwu, na mba di nso, na mba di anya, ha niile n'otu n'otu, na alaeze niile di n'owa.

Mgbe eze ndi a niile n'uru site n'ihe di n'iko ahụ, eze Sheshak ga-esitekwa na ya n'uru.

²⁷ "Mgbe ahụ, gwakwa ha si, 'Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru: N'uru, n'ubiganu oke; gbookwanu agbo, daanu n'ala ebe unu na-agaghi esi bilitekwa ozo, n'ihhi mma agha m ga-ezite n'etiti unu.' ²⁸ O buru na ha aju inara gi iko a site na ya n'uru ihe di ya n'ime, gwa ha si, 'Unu ga-anuriri ya, n'ihhi na otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru. ²⁹ Lee, ana m amalite ime ka mbibi biakwasị obodo ahụ a kpokwasiri aha m. Ma unu ga-esi ana gbanari ahuhu? Unu agaghi agbanari ahuhu, n'ihhi na ana m enye iwu ka e webata mma agha n'etiti ndi niile bi n'owa. Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwubiri.'

³⁰ "Ugbu a buo amuma ndi a niile megide ha, si ha,

" 'ONYENWE ANYI ga-esi n'elu bigbo;

o ga-esitekwa n'ebe obibi ya di nso mee ka olu ya daa uda.

O ga-ebigbo si ike megide ala ya

O ga-eti mkpu dika ndi ahụ na-azocha mkpuru vain;

o ga-eti mkpu megide ndi niile bi n'owa.

³¹ Uda mkpotu ahụ ga-eru na nsotu niile nke uwa,

n'ihhi na ONYENWE ANYI ga-ebo mba niile nke uwa ebubo.

O ga-eme ka ikpe omuma rute mmadu niile,

meekwa ka e jiri mma agha bibie ndi ajo omume.' "

Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

³² Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru,

"Lee, mbibi na-agbasa

site n'otu mba na-eru na mba ozo;

oke ifufe na-abiakwa

site na nsotu niile nke uwa."

³³ N'oge ahụ, ndi ahụ ONYENWE ANYI ga-egbu ga-atogboro n'ebe niile, site n'otu nsotu nke uwa ruo na nke ozo. A gaghị eli ha, o nwekwaghị onye ga-akwa ha. Kama ha ga-atogboro n'ala dika unyi.

- ³⁴ Kwasienu akwa ike, unu ndi ozuzu aturu, tiekwanu mkpu akwa; turoonu onwe unu n'ala, unu ndi ndu nke igwe ewu na aturu. N'ih na oge a ga-egbu unu eruola, unu ga-adakwa tiwasia dika ite aja.
- ³⁵ Ndi ozuzu aturu agaghi enwe ebe ha ga-agbaga oso; ndi ndu igwe ewu na aturu agaghi enwekwa ebe ha ga-ezo onwe ha.
- ³⁶ Geen nti ka unu nuru ikwa akwa ndi ozuzu aturu, geen nti nuru mkpu akwa ndi ndu igwe ewu na aturu, n'ih na ONYENWE ANYI na-ebibi ebe ita nri ha.
- ³⁷ Ebe mmakpu oma niile nke anu ulo ga-aghokwa mkpomkpo ebe, n'ih oke iwe nke ONYENWE ANYI.
- ³⁸ O ga-apukwute ha, dika odum si esi n'ebe ndina ya na-aputa ichu anu ohia. O ga-eme ka ala ha ghoo mkpomkpo ebe, n'ih mma agha nke onye mmegbu, na n'ih oke iwe ONYENWE ANYI.

26

Mba onwu a baara Jeremaya

¹ Na mmalite oge ah, Jehoiakim nwa Josaya eze Juda bidoro ichi ndi Juda, ONYENWE ANYI mere ka okwu ya rute Jeremaya nti. ² Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, "Guzo n'ogige ulonso ONYENWE ANYI. Nodu n'ebe ah gwa ndi niile si n'obodo Juda bia ikpo isiala n'ulonso ONYENWE ANYI okwu. Gwa ha ihe ah niile m nyere gi n'iwu. Mee ka ihe ndi ah niile m nyere gi n'iwu rute ha nti, na-afodughi otu. ³ Ma eleghi anya ha ga-anu, si na mmehie ha chegharia. Mgbe ah, mu onwe m ga-eme ka ihe ojo ah m na-ezube na o ga-abiakwas ha ghara ibiakwas ha. ⁴ Gwa ha si, 'Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru: O buru na unuaju ige m nti, jukwa igbaso iwu m, nke m nyere unu. ⁵ O burukwa na unuaju ige nti n'okwu ndi ohu m bu ndi amuma ah m ziteere unu site n'oge ruo n'oge (ndi unu nogidekwara ju ige nti), ⁶ mgbe ah, aga m eme ka ulonso a diri ka Shailo. Aga m emekwa ka obodo a buru obodo a buru onu n'etiti mba niile di n'uwa.' "

⁷ Ndi nchujaja, na ndi amuma, na ndi mmadu ndi ozo no n'ulonso ONYENWE ANYI nuru mgbe Jeremaya kwuru okwu ndi a niile. ⁸ Mgbe Jeremaya kwusiri okwu ndi ah ONYENWE ANYI si ya kwuo, ndi nchujaja ah, na ndi mmadu ndi ozo, na ndi amuma ah niile, jidere ya si ya, "I ghaghi inwu! ⁹ Gini mere i ji buo amuma na ulonso a ga-adi ka Shailo? Gini mere i ji akwado na obodo a ga-agho mkpomkpo ebe, nke onye obula na-agaghi ebikwa n'ime ya?" N'oge ah, ndi mmadu ah niile gbara Jeremaya gburugburu n'ulonso ONYENWE ANYI.

¹⁰ Mgbe ndisi ochichi Juda nuru ihe ndi a na-eme, ha sitere n'uloze bilie puo, jee n'ulonso ONYENWE ANYI. Mgbe ha ruru n'ebe ah, ha weere onodu n'onu uzo ama ohuru nke di n'ulonso ONYENWE ANYI. ¹¹ Mgbe ah, ndi nchujaja na ndi amuma gwara ndisi ochichi ah okwu si ha: "O kwesiri ka a maa nwoke a ikpe onwu, n'ih na o buru amuma megide obodo a. Unu onwe unu ji nti unu nuru ihe o kwuru."

¹² Mgbe ah, Jeremaya gwara ndisi ochichi ah na mmadu niile no n'ebe ah okwu si ha, "O bu ONYENWE ANYI zitere m ibu amuma megide ulonso a na obodo a. Okwu niile m kwuru, nke unu nuru, bu ihe ONYENWE ANYI ziri m ikwu. ¹³ Ma o buru na unu emee ka uzo unu na omume unu zie ezi, o buru na unu erube isi nye ONYENWE ANYI Chineke unu, mgbe ah,

ONYENWE ANYI ga-eme ka ihe ojoo ahụ o zubere na o ga-abiakwasị unu ghara ibiakwasị unu. ¹⁴ Ma n'ebe mụ onwe m nọ, lee adi m unu n'aka, jirinụ m mee ihe obula ziri unu ezi n'anya nke dikwa mma n'anya unu. ¹⁵ Ma ghotakwanu nke oma, na o buru na unu emee ka m nwuo, unu ga-eweta ikpe omuma nke igbu onye aka ya di ocha n'isi unu. Ikpe omuma ga-adikwara obodo a na ndi bi n'ime ya, n'ihu na eziokwu, ONYENWE ANYI zitere m ikwuputa na nti unu okwu ndi a niile."

¹⁶ Mgbe ahụ, ndiisi ochichi na ndi mmadu ahụ niile gwara ndi nchujaja na ndi amuma okwu si ha, "O kwesighi ka a maa nwoke a ikpe onwu n'ihu na o gwara anyi okwu site n'aha ONYENWE ANYI Chineke anyi."

¹⁷ Ufodu n'ime ndi okenye nọ n'ebe ahụ putara n'ihu oha mmadu ahụ gwa ha okwu si, ¹⁸ "Maika onye Moreshet buru amuma n'oge Hezekaya, bu eze Juda. O gwara ndi Juda niile, si ha, 'Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru:

" 'A ga-akogharị Zayon dika ala ubi.

Jerusalem ga-agho ebe e kpokotara nkume na ngwongwo ulo dakporo adakpo,

ugwu nke ulonso ukwu ahụ ga-agho ebe di elu nke oke ohia tochiri.'

¹⁹ "Hezekaya bu eze Juda, na ndi Juda niile, ha mere ya ka o nwuo? Hezekaya o tughị egwu ONYENWE ANYI, rifo amara na ihuma ya? O bu na ONYENWE ANYI atugharighi uche, mee ka ihe ojoo o kwuru megide ya gharakwa imezu? Ma anyi na-achọ iwetara onwe anyi ihe ojoo nke oke mbibi."

²⁰ (Uraya nwa Shemaya, onye si Kiriat Jearim puta, bukwara onye ozo buru amuma site n'aha ONYENWE ANYI. Amuma o buru megide obodo a na ala a bukwara udi amuma nke Jeremaya na-ebu. ²¹ Mgbe Jehoiakim bu eze na ndiisi ochichi nuru amuma Uraya na-ebu, ha gbaliri ijide ya gbuo ya, ma Uraya nuru ihe ha zubere ime. Ya mere, Uraya nuru ya gbapu oso gbalaa Ijpt n'ihu egwu. ²² Ma eze bu Jehoiakim, zipuru Elnatan nwa Akboa na ufodu ndi ikom ozo ka ha gaa Ijpt jide Uraya. ²³ Ha si n'Ijpt kpolata Uraya, duru ya gaa n'ihu Jehoiakim bu eze, onye nyere iwu ka e jiri mma agha gbuo ya. A tunyere ozu ya n'ebe a na-eli ndi mmadu efu n'ala ahụ.)

²⁴ Ma otu o di, Ahikam nwa Shefan, dinyeere Jeremaya, n'ihu ya a raraghi Jeremaya nye n'aka ndi mmadu ka ha gbuo ya.

27

Juda ga-agho onye na-ejere Nebukadneza ozi

¹ Na mmalite ochichi Zedekaya, nwa Josaya eze Juda, okwu ndi a si n'onu ONYENWE ANYI rute Jeremaya nti. ² Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI gwara m, "Jiri akpukpo anu di warawara na ufodu okporo igwe, meere onwe gi udi agbu ahụ a na-amanye umu ehi n'olu,* nyakwasị ya n'olu gi. ³ Mgbe ahụ, zigara ndi eze Edom, na Moab, na Amon, na Taja, na Saidon ozi site n'onu ndi ozi ha biara Jerusalem iwetara Zedekaya eze Juda ozi. ⁴ Zie ha ozi ha ga-ezi ndi nwe ha, si, 'Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, si, "Zienu ndi nna unu ukwu ozi a, si, ⁵ O bu site n'ike aka m, na site n'ogwe aka m, nke e setiri eseti, ka m ji mee uwa, na mmadu, na anumanu di n'ime ya. Mu onwe m ka o dikwara ikpebi itinye ha niile n'aka onye obula m hoputara dika o si di m mma. ⁶ Ugbu a, ana m ewere alaeze unu niile nyefee ya n'aka onye na-ejere m ozi bu Nebukadneza eze Babilon; aga m emekwa ka o buladi umu ajo anu ohia

* 27:2 27:2 Lit. Yoku

mee ihe o nyere n'iwu. ⁷ Mba niile ga-akpọ isiala nye ya; ha ga-akpọkwa isiala nye nwa ya na nwa nwa ya, tutu ruo mgbe m kpebiri na oge ha ezuola. Mgbe ahụ, aga m eme ka ọtụtụ mba na ọtụtụ ndị eze merie ya.

⁸ “ “Ma ọ burukwa na mba maọbụ alaeze ọbụla ajụ ife Nebukadneza, bụ eze Babilon, maọbụ jụ ijere ya ozi dika ohu,† aga m eji mma agha na unwu na ọrịa na-eefe efe, taa mba ahụ ahụhụ, tutu ruo mgbe m bibiri ya site n'aka ya. Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri. ⁹ Ya mere, unu ańala ndị amụma unu, na ndị na-ajụ mmụọ ase, na ndị na-akowara unu nrọ, na ndị mmụọ ojọọ si n'ọnu ha ekwu okwu, na ndị mgbaasi ntị. Unu ańala ha ntị mgbe ha na-asị unu, 'Unu agaghị abụ ndị ohu eze Babilon.' ¹⁰ N'ihì na ọ bụ naanị amụma ụgha ka ha na-eburu unu, okwu ụgha nke ga-eme ka e site n'ala unu wezuga unu, bulaa unu ala dị anya. Aga m esi n'ala unu chusaa unu. Unu ga-alakwa n'iyi. ¹¹ Ma ọ buru na mba ọbụla ekwere ibụ ohu eze Babilon, kwenyekwa ife ya ofufe, mba ahụ ka m ga-eme ka ọ noğide n'ala nke aka ya. Ọ ga-akọ ala ahụ, birikwa n'ime ya. Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.” ”

¹² Otu ozi ahụ ka m ziri Zedekaya, bụ eze Juda. Asiri m, “Were olu‡ gi nyefee eze Babilon n'aka dika ohu, feekwa ya na ndi ya, i ga-adikwa ndu.

¹³ N'ihì giñi ka gi na ndi gi ga-eji nwuo site na mma agha, na site n'unwu na ọrịa na-eefe efe, dika nke ONYENWE ANYỊ kwurula banyere mba ọbụla nke na-agaghị efe eze Babilon? ¹⁴ Egela ntị n'okwu ndi amuma na-agwa gi si, 'Unu agaghị efe eze Babilon,' n'ihì na ọ bụ okwu ụgha ka ha na-agwa unu. ¹⁵ 'Ọ bughị m zitere ha,' otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuputara. 'Ha ji aha m na-ebu amuma ụgha. N'ihì ya, aga m achupu unu, unu ga-alakwa n'iyi, unu na ndi amuma ahụ na-eburu unu amuma.' ”

¹⁶ Mgbe ahụ, agwara m ndi nchujaja na ndi mmadu niile okwu si ha, “The ndi a ka ONYENWE ANYỊ kwuru: Unu egela ndi amuma ahụ ntị, bụ ndi na-asị unu, 'Na mgbe na-adighi anya a ga-ebughachi ngwongwo ahụ e si n'ulonso ONYENWE ANYỊ bulaa Babilon.' Ọ bụ amuma ụgha ka ha na-eburu unu. ¹⁷ Unu egela ha ntị. Feenu eze Babilon, n'ihì na ọ bụ naanị site n'uzo ahụ ka unu ga-esi diri ndu. N'ihì giñi ka unu ga-eji kwenye ka obodo a ghoo mkpomkpoo ebe? ¹⁸ Ọ buru n'ezie na ọ bụ okwu ONYENWE ANYỊ si n'onu ndi amuma a na-aputa, ha riononu ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile aririo ka ọ hapu ikwe ka e bukoroo ngwongwo foduru n'ime ulonso nakwa ndi foduru n'uloeze Juda, na n'ime Jerusalem bulaa Babilon. ¹⁹ N'ihì na ihe ndi a ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile kwuru banyere ogidi niile ndi ahụ, na Oke osimiri bronz ahụ, na ihe ndokwasị niile, na ihe niile foduru n'obodo a, ²⁰ nke Nebukadneza, bụ eze Babilon na-eburughi mgbe o sitere na Juda na Jerusalem, dokpuru Jehoiakin nwa Jehoiakim, bụ eze Juda, na ndi niile a na-asopuru bulaa Babilon. ²¹ E, ihe ndi a ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile bụ Chineke Izrel kwuru banyere ihe niile foduru n'ulonso ONYENWE ANYỊ, na ndi foduru n'uloeze Juda na n'ime Jerusalem. ²² 'A ga-eburu ha niile bulaa ha Babilon. Ebe ahụ ka ha ga-anokwa tutu ruo mgbe m ga-abia leta ha,' ka ONYENWE ANYỊ kwubiri. 'Mgbe ahụ, aga m ebulatakwa ha, kpoghachitekwa ha n'ebe a.' ”

28

Hananaya onye amuma ụgha

¹ O ruo, n'onwa nke ise nke otu afọ ahụ, nke bụ afọ nke anọ, na mmalite ọchichi Zedekaya eze Juda, Hananaya, nwa Azoa, onye amuma si Gibion,

† 27:8 27:8 Ka o si choo ‡ 27:12 27:12 Ya bụ, onwe

gwara m okwu n'ụlọnsọ ONYENWE ANYỊ n'ihu ndị nchụaja na ndị mmadụ si m. ² "Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile, bụ Chineke Izrel kwuru, 'Aga m agbaji agbụ nke eze Babilon. ³ Tupu afọ abụọ agabiga, aga m esi Babilon bulata ihe ndị ahụ niile Nebukadneza eze Babilon si n'ụlọnsọ ONYENWE ANYỊ bupụ bulaa Babilon. ⁴ Aga m akpọtatakwa Jehoiakin nwa Jehoiakim, na ndị niile ọzọ e si na Juda dọta n'agha bulaa Babilon, n'ihị na aga m agbaji agbụ ahụ eze Babilon nyanyere ha n'olu.'" Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.

⁵ Mgbe ahụ, Jeremaya onye amụma zara Hananaya onye amụma n'ihu ndị nchụaja na ndị mmadụ niile guzo n'ụlọnsọ ONYENWE ANYỊ ⁶ Jeremaya onye amụma sịrị, "Amen!"* Ka ONYENWE ANYỊ mezuo okwu amụma a i buru site na ibughachite ngwongwo ụlọ ONYENWE ANYỊ na ikpoghachite ndị niile e mere ka ha si n'ebe a gaa biri na Babilon. ⁷ Ma gee ntị nūrụ ihe m ga-ekwu n'ihu gị na n'ihu ndị a niile guzo n'ebe a. ⁸ Site na mgbe ochie, ndị amụma ahụ bu mụ na gị ụzọ ebuola amụma banyere agha na mbibi na ọrịa na-eefe efe megide ọtụtụ obodo dī iche iche, na ọtụtụ alaeze dī iche iche. ⁹ Ma ihe e ji amata na ọ bụ ONYENWE ANYỊ n'ezie, zitere onye amụma buru amụma kwuo na udo ga-adi, bụ naanị ma ọ buru na amụma ya emezuo."

¹⁰ Mgbe ahụ, Hananaya bụ onye amụma yipuru Jeremaya agbụ ahụ o yikwasiri onwe ya n'olu gbajie ya. ¹¹ Ọ siri n'ihu ọha mmadụ ahụ niile, "Nke a ka ONYENWE ANYỊ kwuru: 'Ọ bụ n'otu aka ahụ ka m ga-agbajipukwa agbụ iyagba Nebukadneza, eze Babilon nyanyere n'olu mba niile tupu afọ abụọ agabiga.'" Mgbe o kwuru otu a, Jeremaya onye amụma hapuru ebe ahụ laa.

¹² Mgbe Hananaya bụ onye amụma gbajisiri iyagba† ahụ Jeremaya, onye amụma nyanyere onwe ya n'olu, okwu ONYENWE ANYỊ ruru Jeremaya ntị sị ya, ¹³ "Gaa gwa Hananaya okwu sị ya, 'Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru: I gbajielā agbụ e ji osisi mee, ma n'ọnọdụ ya ihe i ga-enweta bụ agbụ igwe. ¹⁴ Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile, bụ Chineke Izrel, kwuru. Aga m anyanye mba ndị a niile agbụ igwe, i mee ka ha fee Nebukadneza eze Babilon. Ha ga-efekwa ya. Aga m enyekwa ya ike ọ buladi n'ebe umu anụ ọhịa dī.'" "

¹⁵ Mgbe ahụ, Jeremaya onye amụma siri Hananaya onye amụma, "Gee ntị, Hananaya! Ọ bughị ONYENWE ANYỊ zitere gị, ma i ghogbuola mba a mee ka ha tukwasị uche n'okwu ụgha. ¹⁶ N'ihị nke a, otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, 'Ekpebiela m isite n'ụwa wepụ gị. I ga-anwụ n'afọ a, n'ihị na i kwusaala nnupu isi megide ONYENWE ANYỊ.'" "

¹⁷ N'ónwa asaa nke afọ ahụ Hananaya onye amụma nwuru.

29

Akwukwo ozi nye ndi a dotara n'agha

¹ Ihe ndị a bụ ihe dī n'akwukwo ozi Jeremaya onye amụma si Jerusalem degaara ndị fọdurụ ndụ n'etiti ndị okenye, na ndị nchụaja, na ndị amụma, na ndị Izrel Nebukadneza dọtara n'agha si na Jerusalem bulaa ha Babilon. ² Nke a bụ mgbe eze Jehoiakin, nne eze, ndị ozi n'ụlọeze, ndị ndu Juda na Jerusalem, ndị ọka, na ndị ụzụ sitere na Jerusalem dọta ha n'agha buru ha gaa mba ọzọ. ³ Onye Jeremaya nyere akwukwo ozi a ka o nyeruo ndị e deere ya bụ Eleasa nwa Shefan, na Gemaraya nwa Hilcaya, ndị Zedekaya eze Juda zigara Babilon izi Nebukadneza bụ eze ozi.

* 28:6 28:6 Maqbu, Ya sikwa otu a diri † 28:12 28:12 Lit. Yoku

⁴ Ihe ndị a ka ONYENWE ANYI, Onye pụrụ ime ihe niile, bụ Chineke Izrel na-agwa ndị niile m mere ka e si na Jerusalem dọta n'agha buru laa Babilon, ⁵ "Wuoronu onwe unu ụlọ, birikwanu n'ime ya; kuonu ihe n'ubi a gbara ogige, riekwa mkpuru si na ya; ⁶ luonu nwunye, muokwanu umu ndi ikom na umu ndi inyom; luokwaranu umu unu ndi ikom nwunye, kwenyekwanu ka umu unu ndi inyom luo di, ka ha muokwa umu ndi ikom na umu ndi inyom. Mubaanu n'ebe ahụ, unu ebilatakwa. ⁷ Choonu udo nke obodo ahụ m mere ka unu gaa biri n'ime ya. Kpeekwanu ekpere nye ONYENWE ANYI banyere ya. N'ih na o buru na ihe agaara obodo ahụ nke oma, o ga-agakwara unu nke oma." ⁸ N'ih na ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye pụrụ ime ihe niile bụ Chineke Izrel kwuru, "Unu ekwela ka ndi amuma ahụ no n'etiti unu, na ndi na-aju arusi ase rafuo unu; unu egela nti n'akuko ha na-ako banyere nro ndi ahụ unu na-akwagide ha ka ha roo. ⁹ N'ih na amuma ha na-ebu n'aha m bu amuma ugha. O bukwaghi m zitere ha." Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

¹⁰ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, "Mgbe iri afọ asaa m kwadoro maka Babilon zuru, aga m abia mezuo nkwa ahụ m kwere. Aga m eme ka unu lotakwa n'ebe a. ¹¹ N'ih na mu onwe m maara echiche niile m na-eche banyere unu," ka ONYENWE ANYI kwubiri, "echiche ime ka ihe gaara unu nke oma, o bukwaghi echiche ime unu ihe ojo, echiche ime ka unu nwee ezi odinihu, na olileanya kwesiri ntukwasị obi. ¹² Mgbe ahụ, unu ga-abiakwute m, unu ga-abia kpokuokwa m n'ekpere, aga m egekwa unu nti. ¹³ Unu ga-achosikwa m ike, chota m ma o buru na unu ejiri obi unu niile choo m. ¹⁴ Aga m emekwa ka unu chota m," otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri, "meekwa ka unu bu ndi a dotara n'agha lota. Aga m esitekwa na mba ahụ niile m chugara unu chikotaa unu, kpoghachitekwa unu n'ebe ahụ m si chupu unu." Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

¹⁵ Unu puru i si, "ONYENWE ANYI akpolite ndi amuma nye anyi na Babilon." ¹⁶ Ma ihe ndi a ka Onyenwe anyi na-ekwu banyere eze ahụ na-anokwasị n'ocheeze Devid, na banyere ndi mmadu niile foduru n'obodo a, bu umunne unu ndi ahụ na-esoghi unu gaa ebe e mere ka ha ga biri na mba ozọ. ¹⁷ E, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru, "Aga m eziga mma agha n'etiti ha, zigakwa unwu na oria na-eefe efe. Aga m eme ha ka ha di ka mkpuru fiig jogburu onwe ya, nke mmadu na-agaghi ata ata. ¹⁸ Aga m eji mma agha, na unwu, na oria na-eefe efe, chuo ha oso. Aga m eme ha ka ha buru ihe alaeze niile nke uwa ga nasọ oyi. Ha ga-abu ihe ibu onu, na ihe iju anya, na ihe nkocha, na ihe ita uta n'etiti mba niile ebe m ga-achula ha oso. ¹⁹ N'ih na ha egeghi nti n'okwu m, bu okwu si n'onu ndi ohu m bu ndi amuma, ndi m zigaara ha mgbe mgbe. Ma unu onwe unu, ndi bi na mba ozọ egekwaghi nti n'okwu m." Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

²⁰ Ya mere, nurunu okwu ONYENWE ANYI, unu niile bu ndi m mere ka e si na Jerusalem dọta n'agha gaa Babilon. ²¹ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye pụrụ ime ihe niile, bụ Chineke Izrel na-ekwu banyere Ehab nwa Kolaya, na Zedekaya nwa Maaseia, ndi na-ebu amuma ugha n'aha m, "Aga m ewere ha nyefee n'aka Nebukadneza bu eze Babilon. O ga-etigbukwa ha n'ihu unu. ²² N'ih ha, ndi niile e si Juda dọta n'agha buru gaa Babilon ga na-ekwu okwu nkocha si, 'Ka ONYENWE ANYI mesokwa gi udi mmeso o mesoro Zedekaya na Ehab, ndi eze Babilon tunyere n'oku

nke regburu ha.' ²³ N'ihì na ha emeela ihe ndì jògburu onwe ya na njo n'Izrel; ha na nwunye ndì agbataobi ha akwaala iko; ha esitekwala n'aha m buo amuma ụgha, amuma nke m na-enyeghì ha iwu ibu. Amaara m na ihe ndì a bụ eziokwu, n'ihì na ahụrụ m ya." Otu a ka ONYENWE ANYÌ kwubiri.

Ozi e ziri Shemaya

²⁴ Gwa Shemaya onye Nehelam okwu sị ya, ²⁵ Otu a ka ONYENWE ANYÌ, Onye pụrụ ime ihe niile, bụ Chineke Izrel kwuru, "I dere akwụkwọ zigara ndì niile bi na Jerusalem, ha na Zefanaya nwa Maaseia onye nchụaja, na ndì nchụaja ndì ọzọ. I gwara Zefanaya okwu n'akwụkwọ ahụ sị ya, ²⁶ 'ONYENWE ANYÌ ahọputala gị mee gị onye nchụaja ga-anọchi anya Jehoiada. N'ihì ya, i bụrụla onyeisi ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYÌ. Ya mere, o kwesiri ka i jide onye ara ọbụla na-akpọ onwe ya onye amuma, manye ya agbụ igwe n'ụkwu, na n'olu ya. ²⁷ Gini mere i ji hapụ ibasiri Jeremaya, onye Anatot mba ike, onye na-eme onwe ya onye amuma n'etiti unu? ²⁸ O ziterela anyị ozi dì otu a na Babilon sị anyị, Unu ga-anọ n'ebe ahụ tee anya. Ya mere, wuoronu onwe unu ụlọ, birikwanu n'ime ya. Kọonu ihe n'ubi, riekwanu ihe si n'ubi unu.' "

²⁹ Zefanaya bụ onye nchụaja, gurụ akwụkwọ ozi ahụ n'ihu Jeremaya, bụ onye amuma. ³⁰ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYÌ biakwutere Jeremaya, sị, ³¹ "Zigara ndì ahụ niile e mere ka ha gaa biri na mba ọzọ ozi sị ha, 'The ndì a ka ONYENWE ANYÌ kwuru banyere Shemaya onye Nehelam, Ebe ọ bụ na Shemaya ebuorola unu amuma mee ka unu tụtwasị obi unu n'okwu ụgha ya, ma ọ bughì m ziri ya, ³² ihe ndì a ka ONYENWE ANYÌ kwuru, Mụ onwe m aghaghì ita Shemaya onye Nehelam na mkpuru ya ahụhụ n'ihì mmehie ya. Ọ gaghì enwe nwoke ọbụla ga-afọdu ndu n'etiti ndì ya niile. Ọ gaghì esokwa unu lekwasị anya n'ihe oma ahụ niile m na-akwado imere ndì m, n'ihì na o kwusara nnupu isi megide ONYENWE ANYÌ. Otu a ka ONYENWE ANYÌ kwubiri.' "

30

Nlota umu Izrel

¹ Ndì a bụ okwu nke sị n'ebe ONYENWE ANYÌ nọ biakwute Jeremaya. ² "Otu a ka ONYENWE ANYÌ, Chineke Izrel kwuru, 'Dee ihe niile m gwara gị n'ime akwụkwọ. ³ N'ihì na ụbọchì ndì ahụ na-abịa,' ka ONYENWE ANYÌ kwuputara, 'mgbe m ga-akpoghachite ndì m bụ Izrel na Juda si n'ebe e mere ka ha jee biri na mba ọzọ lota. Aga m eme ka ha laghachi n'ala ahụ m nyere nna nna ha, ka ha nwetakwa ya.' Otu a ka ONYENWE ANYÌ kwuru."

⁴ Ma ndì a bụ okwu ONYENWE ANYÌ kwuru banyere Izrel na Juda. ⁵ "N'ihì na otu a ka ONYENWE ANYÌ kwuru,

" 'A na-anu mkpu akwa sitere n'egwu,
nke oke egwu, ọ bughì udo.

⁶ Juonu ajuju, ma hu,
nwoke ọ puru imu umu?

Ginikwa mere m ji na-ahụ ndì ikom dì ike
ka ha tụtwasiri aka ha n'ukwu ha dika nwanyi ime na-eme,
ihu onye ọbụla gbanwekwara dika nke onye na-anwu anwu?

⁷ Ụbọchì dì oke egwu ka ụbọchì ahụ ga-abu.
O nwekwaghì ụbọchì ga-adì ka ya.

Ọ ga-abu oge oke nsogbu nye Jekob,
ma a ga-anaputa ya site na ya.

- 8 “ ‘N’ubochi ahụ,’
 ‘aga m agbaji ihe inya n’olu a nyakwasiri ha n’olu,
 tibisikwaa agbu niile e kere ha.
 Ha agaghi abukwa ndi ohu nye ndi mba ozọ, ka ONYENWE ANYI, Onye
 puru ime ihe niile kwubiri.
- 9 Kama ha ga-efe ONYENWE ANYI bu Chineke ha,
 na Devid eze ha,
 onye m ga-esi n’etiti ha mee ka o biliere ha.
- 10 “ ‘Ya mere, atula egwu, gi Jekob, ohu m.
 Atukwala ujo* gi Izrel,’
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.
 ‘Aghaghi m izoputa gi site na mba ahụ di anya,
 zoputakwa umu umu gi site na mba ahụ e mere ka ha gaa biri n’ime
 ya.
 Jekob ga-emesiakwa biri n’udo na nchebe.
 O dikwaghi onye ga-eme ka ujo tuọ ya ozọ.
- 11 N’ihi na mu onwe m nonyeere gi, aga m azoputakwa gi,’
 otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.
 ‘A sikwari na m alaa mba ndi ahụ niile n’iyi,
 bu mba ndi ahụ m chubanyere gi n’ime ha,
 agaghi m ebibi gi onwe gi kpamkpam.
 Aga m ado gi aka na nti maobu dika o kwesiri,†
 i gaghi agbanari ita ahuhu.’
- 12 “Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwukwara,
 “ ‘Onya di gi n’ahụ enweghi ngwota,
 mmeru ahụ i meruru di ukwuu, o pughi ila ala.
- 13 O nweghi onye na-ekpechitere gi onu gi,
 o nweghi ogwu di nke e ji eme ka onya gi laa.
 Olileanya adighi na a ga-agwo gi.
- 14 Ndi niile gi na ha di na mma e chezoala gi;
 ha adighi echetakwa gi n’echiche uche ha.
 E tieela m gi ihe dika onye iro gi ga-esi tie gi ihe;
 ataala m gi ahuhu dika onye na-enweghi obi ebere ga-esi taa gi ahuhu,
 n’ihi na ajo omume gi bara uba nke ukwuu,
 mmehie gi dikwa otutu.
- 15 Gini mere i ji na-akwa akwa n’ihi onya di gi n’ahụ?
 Gini mere i ji na-akwa akwa n’ihi ihe mgbu nke na-enweghi ogwugwo?
 Emere m ka ihe ndi a biakwasị gi n’ihi iba uba nke ajo omume gi,
 na n’ihi otutu mmehie gi.
- 16 “ ‘Ma a ga-eripia ndi niile na-eripia gi;
 ndi iro gi niile, ha niile n’otu n’otu, ka a ga-adota n’agha buru gaa mba
 ozọ.
 Ndi na-apunara gi ihe i nwere n’ike ka a ga-apunarakwa ha ihe ha nwere
 n’ike.
 Ndi niile na-alutakwa ihe inwere n’agha ka a ga-enye ka ha ghoo ihe
 nluta n’agha.
- 17 Ma aga m eme ka ahụ sie gi ike;
 aga m agwokwa onya gi niile,’ otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.
 ‘N’ihi na a na-akpo gi onye a juru ajụ.

* 30:10 30:10 Ya bu, adakwala mba † 30:11 30:11 Dika o ziri ezi n’ikpe

- Gị Zayon, nke o nweghi onye na-elekota ya.’
- ¹⁸ “Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru,
 “ ‘Lee, ana m aga ime ka Jekob nwetaghachi ulo ikwu‡ ya;
 aga m enwekwa obi ebere n’ebe obibi ya.
 A ga-ewughari obodo ahụ n’elu mkpomkpọ ebe ya;§
 uloze ga-eguzokwa n’onodu kwesiri ya.
- ¹⁹ N’ebe ahụ ka a ga-esi na-anụ olu abụ ekele,
 na olu ndi na-anuri onu.
 Aga m eme ka ha baa uba n’onuogugu,
 ha agaghi adikwa ole na ole.
 Aga m eme ka ha buru ndi a na-asopuru,
 ndi a na-agaghi eledakwa anya.
- ²⁰ Umụ ha ga-adikwa ka umuntakiri ndi mgbe ochie ahụ,
 nzuko ha ga-eguzosikwa ike n’ihu m.
 Aga m atakwa ndi ahụ na-emegbu ha ahuhu.
- ²¹ Onyendu ha ga-abu otu onye n’ime ndi ha;
 onye ga-achi ha ga-esi n’etiti ha puta.
 Aga m akpobata ya nso ebe m no, o ga-abiaru m nso,
 n’ihi na olee mmadu ahụ nke puru inyefe onwe ya kpmkpam,
 maka ibiaru m nso?’
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.
- ²² ‘N’uzo di otu a unu ga-abu ndi m,
 mu onwe m kwa ga-abu Chineke unu.’ ”
- ²³ Lee, ONYENWE ANYI ga-esite n’onuma ya
 mee ka oke ifufe ya fee.
 O ga-efekwasị ndi na-emebi iwu
 dika ifufe na-efesi ike.
- ²⁴ Iwe oku ONYENWE ANYI agaghi akwusi
 tutu ruo mgbe o mezuru
 ihe ndi o bu n’obi.
 N’ubochi ndi ahụ na-abia
 unu ga-aghota ihe ndi a.

31

- ¹ “N’oge ahụ,” otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara ya, si, “Aga m abụ
 Chineke nke agburu Izrel niile. Ha ga-abukwa ndi m.”
- ² Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru,
 “Ndi ahụ gbanariri mma agha
 ga-ahuta ihuoma n’ozara.
 Aga m abia iwetara Izrel izuike.”
- ³ ONYENWE ANYI mere ka anyi hu ya anya site n’ebe di anya, na-asị,
 “O bu ihunanya nke na-adigide ruo mgbe ebigi ebi ka m ji hu gi n’anya;
 O bu ebere nke na-adighi agbanwe ka m ji dota unu nso.
- ⁴ Aga m ewulikwa gi elu ozo,
 e, aga m eme ka i buru ihe e wughariri ozo, gi Izrel bu nwaagboghọ
 na-amaghi nwoke.
 Mgbe ahụ, i ga-eji ihe iti egwu gi puo
 soro ndi onu juru obi tee egwu.
- ⁵ Mgbe ahụ, i ga-akukwa ubi vaini a gbara ogige

‡ 30:18 30:18 Ya bu, ebe obibi § 30:18 30:18 Ufodu akwukwo na-asị n’elu ugwu ya

- n'elu ugwu Sameria.
 Ndi ọrụ ubi kuru ya
 ga-erikwa mkpuru si na ya.
- ⁶ Ụbọchị ahụ ga-adị mgbe ndị nche ga-anọ
 n'elu ugwu nta niile nke Ifrem tikuo ndị niile sị ha,
 'Bianu ka anyị jeruo Zayon,
 ka anyị jee n'ihu ONYENWE ANYỊ Chineke anyị.' "
- ⁷ Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru,
 "Tienụ mkpu ọnụ n'ihị Jekob,
 tienụ mkpu ọnụ n'ihị onye ahụ kachasi mba niile n'idi ukwu.
 Meenu ka a nuru ya, toonu ma na-asikwanu,
 'ONYENWE ANYỊ, biko, zoputa ndi gi,
 bu ndi Izrel foduru.'
- ⁸ Lee, aga m esite n'ala ahụ di n'ugwu kpota ha;
 aga m eme ka e si na nsotu niile nke uwa chikotaa ha.
 N'etiti ha ka a ga-ahụ ndi kpuru isi na ndi ngwuro,
 na ndi inyom di ime, na ndi inyom ime na-eme.
 Ndi ga-alota ga-adi nnoo ukwu!
- ⁹ Ha ga na-akwa akwa mgbe ha na-alota,
 ha ga-anokwa n'ekpere mgbe m ga-edulata ha.
 Aga m edu ha site n'akuku iyi,
 n'ala di larii, ebe ha na-agaghị akpobi ukwu ha,
 n'ihị na aghoolara m Izrel nna,
 Ifrem bukwa okpara m.
- ¹⁰ "Nurunu okwu ONYENWE ANYỊ, unu mba niile;
 kwusaanu ya n'ebe di anya nke ala ahụ di n'akuku osimiri niile.
 Onye ahụ chusara Izrel ga-achikotakwa ha.
 O ga-elekotakwa igwe ewu na aturu ya dika onye ozuzu aturu.
- ¹¹ N'ihị na ONYENWE ANYỊ ga-agbaputa Jekob,
 o ga-anaputakwa ha site n'aka ndi ka ha ike.
- ¹² Ha ga-abia noo n'ugwu Zayon tie mkpu onu,
 ha ga-anuri onu n'ihị idi ukwu nke ezi ihe ONYENWE ANYỊ nyere ha,
 dika oka, na mmanya ohuru, na mmanu,
 na umu igwe ewu na aturu, na otutu ehi.
 Ha ga-adi ka ubi a na-agba mmiri mgbe niile;
 ha agaghị erukwa ujū ozō.
- ¹³ Mgbe ahụ, obi ga-atọ umu agboghọ uto, ha ga-etekwa egwu onu,
 umu okorobia na ndi agadi ga-anurikwa onu.
 Aga m eme ka iru ujū ha ghoro ha obi uto,
 aga m enyeka ha nkasiobi na onu n'onodu mwute.
- ¹⁴ Aga m emekwa ka afọ jubiga ndi nchujaja oke n'ihị idi ukwu nke
 onyinye ha ga-enweta,
 afọ ezi ihe m ga-ejukwa ndi m,"*
 otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.
- ¹⁵ Ihe ndi a bu ihe ONYENWE ANYỊ kwuru,
 "A nuru otu olu na Rema,
 iru ujū na oke ikwa akwa.
 Rechel na-akwa akwa n'ihị umu ya,
 o kwekwaghị inabata nkasiobi a na-akasi ya,

* **31:14** 31:14 Ndi m ga-enwejubigakwa ihe niile oke

n'ihì na ụmụ ya adighikwa.”

¹⁶ Ma otu a ka ONYENWE ANYI kwuru,
“Jide olu gi aka, ka o ghara ikwa akwa,
jidekwa anya gi abuo, ka ha ghara igba anya mmiri,
n'ihì na a ga-akwu gi ugwo oru n'ihì oru gi.”

Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

“Ha ga-esite n'ala ndi iro ha lotakwa.

¹⁷ N'ihì ya, olileanya dikwara odin'ihu gi.”

Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

“Umụ gi ga-alotakwa n'ala nke aka ha.

¹⁸ “Anula m nnoo isu ude Ifrem, na okwu o kwuru si,
‘I doola m aka na nti dika nwa ehi nke na-eme isiike.
Lee, amutala m ihe i chororo ka m muta site n'ido aka na nti gi.

Ya mere, kpolata m, ka m nwee ike lotakwa,
n'ihì na i bu ONYENWE ANYI na Chineke m.

¹⁹ Mgbe m kpafuru,
echeghariri m.

Mgbe m ghotakwara,
e tiri m aka n'obi m,

ihere mere m, o wutekwara m
n'ihì n'onodu ihe ihere n'ihì udi ndu m biri n'okorobia m.’

²⁰ Ifrem, o bughi nwa m nwoke,
onye ihe ya na-atọ m uto?

O bu ezie na m na-ekwu okwu megide ya,
ma anokwa m na-echeta ya.

N'ihì ya, ihe banyere ya na-agusi obi m agu uke.

Ana m enwekwa obi ebere n'ebe o no.”

Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

²¹ “Manyenu ogidi ihuba uzọ ama,
manyekwanu osisi ihuba uzọ ama.

Lezienu anya muta aha okporozo niile,
bu okporozo unu ga-eso.

Lota, gi Izrel, bu nwaagboghọ na-amaghi nwoke,
laghachi n'obodo gi ndi a.

²² Ruo ole mgbe ka i ga-anọ na-awaghari,
gi nwaagboghọ na-ekwesighi ntukwasị obi Izrel?

N'ihì na ONYENWE ANYI na-aga ime ihe oheru n'uwa;
nwanyi ga-anọ nwoke gburugburu.”

²³ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel, kwuru, “Mgbe m si na mba ozo kporoghachi ha, ndi ga-ebi n'ala Juda na n'ime obodo ya niile ga-ekwu okwu ndi a ozo si: ‘ONYENWE ANYI gozie gi, gi ebe obibi di nsọ, gi ugwu di nsọ.’ ²⁴ Ndi mmadu ga-ebikota onu na Juda na n'obodo niile di n'ime ya, ma ndi na-arụ oru ubi, ma ndi na-elekota igwe ewu na aturu ha. ²⁵ Aga m enwoghakwa ike ndi na-ada mba, meekwa ka afọ ju ndi ike gwuru.”

²⁶ N'oge a, esi m n'ura teta, lee anya gburugburu m. Ura m rahuru toro m uto nke ukwu.

²⁷ Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara, “Lee, ubochi ndi ahụ na-abia, mgbe m ga-aku umu mmadu na umu anumanu n'ulo Izrel na n'ulo Juda.

²⁸ O ga-erukwa na dika m legidere ha anya maka ihopu ha, ikwada ha,

itikpo ha, laa ha n'iyi, ma mee ka ihe ojoo biakwasiri ha, otu a ka m ga-esikwa lezie ha anya iwuzi ha na iku ha di ka mkpuru." O bu otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri. ²⁹ "N'ubochi ndi ahụ, ndi mmadu agaghi asikwa, " 'Nna anyi ha arachaala mkpuru osisi na-achaghi acha, ma lee, eze umu ha na-ejiji ejiji.'

³⁰ Kama onye obula ga-anwu n'ihhi mmehie nke aka ya; onye rachara mkpuru osisi na-achaghi acha ka eze ya ga-ejiji.

³¹ "Lee, oge na-abia," ka ONYENWE ANYI kwuputara, "mgbe m ga-eme ka ogbugba ndu ohuru diri n'etiti mu na ulo Izrel, nakwa ulo Juda.

³² O bughu udi ogbugba ndu ahụ mu na nna nna ha gbara, mgbe ahụ m jidere ha n'aka site n'ala Ijpt duputa ha, n'ihhi na ha mebie ogbugba ndu m, o bu ezie na mu onwe m bu di nye ha," Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

³³ "Ma nke a bu ogbugba ndu mu na ulo Izrel ga-agba mgbe oge ndi ahụ gasiri," ka ONYENWE ANYI kwuputara.

"Aga m etinye iwu m n'ime obi ha, aga m edekwasikwa ha n'uche ha.

Aga m abụ Chineke ha, ha onwe ha ga-abukwa ndi m.

³⁴ O dighi onye obula n'etiti ha ga-akuziri onye agbataobi ya ihe, maobu otu onye asi ibe ya, 'Mara ONYENWE ANYI,' n'ihhi na ha niile ga-ama onye m bu, site n'onye dikarisiri nta ruo n'onye dikarisiri ukwu n'etiti ha." Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

"N'ihhi na aga m agbaghara ajo omume ha, agaghi m echetakwa mmehie ha niile ozọ."

³⁵ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, bu onye ahụ hoputara anyanwu mee ka o na-enye ihe n'ehihie, onye ahụ nyere onwa na kpakpando iwu ka ha na-enye ihe n'anyasi, onye na-akpali oke osimiri, na-eme ka ebiliri mmiri na-ebigbo. Aha ya bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile.

³⁶ Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara, "O bu naani ma ukpuru ndi a o puru n'ihu m, ghara idikwa, ka a ga-eme ka umu umu Izrel ghara idi, ka ha ghara ibukwa mba n'ihu m ozọ."

³⁷ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, "O bu naani mgbe e nwere ike itu ma choputa isa mbara nke mbara eluigwe, na idi omimi nke ntoala uwa, ka m ga-aju umu umu niile nke Izrel, n'ihhi ihe† niile ha mere." Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

† 31:37 31:37 Ya bu, ihe ojoo

³⁸ “Ụbọchị ndị ahụ na-abịa, Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri, mgbe a ga-ewugharị obodo a nye m, site n’ulọ elu Hananel ruo n’ọnu ụzọ ama Akukụ. ³⁹ Ịdị ogologo nke eriri ọtụtụ a ga-eji tọọ ya ga-adị ka site n’ihu ọnu ụzọ ama ahụ ruo n’ugwu Gareb, gaakwa ruo Goa. ⁴⁰ Ndagwurugwu ahụ niile ebe a tūnyere ozu ndị mmadụ, na ebe e kpofuru ntụ, na mgbada ugwu ahụ niile ebe e doziri edozi maka ịkụ ihe, ruo na ndagwurugwu iyi Kidron nke dī n’akukụ ọnu ụzọ ama ịnyinya, ga-aghọkwa ebe dī nsọ nye ONYENWE ANYỊ. A gaghị ehopukwa obodo ahụ ọzọ, maọbụ tikpọọ ya.”

32

Jeremaya azụọ ala ubi

¹ Ihe ndị a bụ okwu ONYENWE ANYỊ nke rutere Jeremaya n’afọ nke iri nke ọchịchị Zedekaya eze Juda, nke bụkwa afọ nke iri na asatọ nke ọchịchị Nebukadneza. ² N’oge a, ndị agha Babilon gbara Jerusalem gburugburu. E tinyekwara Jeremaya, bụ onye amụma n’ogige ulọ ndị nche nke dī n’ulọeze Juda.

³ Zedekaya eze Juda tūrụ ya mkpọrọ n’ebe ahụ, sị ya, “Gini mere i ji na-ebu amụma dī otu a. N’ihi na ị na-asị, ‘Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, ejikerela m inyefe gị na obodo a n’aka eze Babilon. Ọ ga-alutakwa ya n’agha. ⁴ Zedekaya eze Juda agaghị agbapụ site n’aka ndị Babilon, n’ihi na a ga-enyefe ya n’aka eze Babilon, onye ya na ya ga-ekwuritakwa okwu ihu na ihu. Zedekaya ga-ejikwa anya ya abụọ hụ eze Babilon, ⁵ onye ga-eduru ya, bụ Zedekaya, gaa Babilon, ebe ọ ga-anọ tutu ruo mgbe mụ, bụ ONYENWE ANYỊ, mesiri ya ike. Ọ būrụ na ibuso ndị Babilon agha, ị gaghị emerị.’”

⁶ Jeremaya siri, “Okwu ONYENWE ANYỊ rutere m ntị, sị, ⁷ Lee, Hanamel nwa Shalum, nwanne nna gị, ga-abiakwute gị, sị gị, ‘Zūrụ ala m dī n’Anatot, n’ihi na ebe ị bụ onye ikwu m ọ bụ gị ka o ruuru ịzụ ya.’

⁸ “Mgbe ahụ, dika ONYENWE ANYỊ si kwuo ya, Hanamel nwa nwanne nna m biakwutere m n’ogige ndị nche sị m, ‘Zūrụ ala m dī n’Anatot, n’ime ala ndị Benjamin. Ebe ọ bụ ihe ruuru gị igbaputa ya ime ka ọ būrụ nke gị, ọ bụ gị kwesiri ịzụ ya.’

“Amaara m na nke a bụ okwu ONYENWE ANYỊ. ⁹ Ya mere, azūrụ m ala ahụ dī n’Anatot site n’aka nwanna m Hanamel. Atuputara m ọlaocha shekel iri na asaa ọnụahịa ala ahụ, jiri ya kwuọ ya ugwo. ¹⁰ Emesia, etinyere m aka m n’akwukwo ire ala ahụ, kaa ya akara, nyachie ya, n’ihu ndị akaebe. Atukwara m ọlaocha ahụ n’ihe ọtụtụ. ¹¹ Eweere m akwukwo ịzuta ala ahụ a kara akara, nke a nyachikwara anyachi, ebe e dere ihe banyere ọzuzu na orire nke ala ahụ, werekwa ụdị akwukwo ahụ nke a na-anyachighi anyachi, ¹² nyefee ha n’aka Baruk nwa Neraya, nwa Mahseia, n’ihu Hanamel nwanna m, na n’ihu ndị akaebe ndị ọzọ, ndị aka ha dī n’akwukwo ahụ, na n’ihu ndị Juu ndị ọzọ, ndị nọ n’ogige ulọ ndị agha ahụ.

¹³ “N’ihu ha, enyere m Baruk iwu ndị a sị ya, ¹⁴ ‘Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile, bụ Chineke Izrel kwuru, Were akwukwo ndị a, ma nke a nyachiri anyachi, ma nke a na-anyachighi anyachi, tinye ha n’ime ite e ji urọ kpuọ, ebe ha ga-adị ogologo oge. ¹⁵ N’ihi na ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile, bụ Chineke Izrel kwuru, a ga-emesiakwa zūọ ulọ, ala ubi nakwa ubi vaini n’ala a.’

¹⁶ “Mgbe m nyechasiri Baruk nwa Neraya akwukwo ndị ahụ, ekpere m ekpere nye ONYENWE ANYỊ sị,

17 “Gị, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI o bu gi sitere n’ike gi di ukwuu, na aka gi e setiri eseti mee eluigwe na uwa. O nweghi ihe obula i na-enweghi ike ime. 18 I na-egosi ihunanya nye otutu puku ndi mmadu ma na-eweta ita ahuhu nye umu site n’ihi mmehie nna ha. O Chineke di ukwuu dikwa ike, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile bu aha gi. 19 Nzube gi di ukwuu, otu a kwa akaoru gi dikwa ukwuu. Anya gi ghere oghe nye uzọ mmadu niile. I na-akwughachikwa onye obula dika ndu ya na akaoru ya si di. 20 O bu gi mere ihe iribama na ihe ebube di iche iche n’Ijpt. I nogidekwara na-arụ ha ruo taa, ma n’ala Izrel ma n’etiti ndi niile no n’uwa. N’ihi ya, i meere onwe gi aha nke ka bukwa nke gi n’ebe niile. 21 O bu ihe iribama na oru ebube di iche iche, n’aka di ike, na ogwe aka e setipuru esetipu, n’ihe oke egwu, ka i ji kpoputa ndi gi Izrel site n’Ijpt. 22 I nyere ha ala a, nke i nuru n’iyi inye nna nna ha, ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya. 23 Ha batara n’ala a, nweta ya, ma ha juru irubere gi isi, maobu jegharia n’iwu gi; ha emeghi ihe ndi i nyere ha n’iwu mee. N’ihi ya, i mere ka ihe ojoo ndi a biakwasi ha.

24 “Lee ka ndi iro si wuo ihe agha ha gburugburu mgbidi obodo a, ihe agha nke ha ga-eji luta ya n’agha. I werela obodo a nyefee ndi Babilon na-ebuso ya agha n’aka, n’ihi mma agha na unwu, na oke oria di n’ime ya. Ihe i kwuru na o ga-eme emezuola, dika i si ahụ ya ugbo a. 25 Ma o bu ezie na a ga-enyefe obodo a n’aka ndi Babilon, ma gi, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI gwara m si, ‘Were olocha zuta ala ahụ. Zukwaa ya n’ihu ndi akaebe.’”

26 Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru Jeremaya nti si ya, 27 “Abu m ONYENWE ANYI, Chineke nke anu ahụ niile bu mmadu. O di ihe obula kariri m ime? 28 Ya mere, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru: Ejikerela m ugbo a inyefe obodo a n’aka ndi Babilon, na n’aka Nebukadneza eze Babilon, onye ga-aluta ya n’agha. 29 Ndi Babilon ahụ na-ebuso obodo a agha, ga-abata n’ime ya, kpoọ ya oku. Ha ga-akpo ya oku, ya na ulo niile di n’ime ya, bu ulo niile ahụ ndi bi n’ime ya no kpasuo m iwe, site n’isure ihe nsure oku na-esi isi utọ nye chi Baal n’elu ulo ha niile, na site n’iwusara chi ndi ozọ onyinye ihe onunụ.

30 “O bu naani ihe ojoo ka ndi Izrel na ndi Juda mere n’ihu m site na mgbe ha bu nwantakiri. N’ezie, ha esitela n’ihe ha ji aka mee kpasuo m iwe, ka ONYENWE ANYI kwuru. 31 Site n’oge e wuru ya ruo ugbo a, ndi bi n’obodo a akpaliela iwe m na onuma m. Ya mere, aga m esite n’ihu m wezuga ha. 32 Ndi Izrel na Juda, na ndi eze ha, na ndisi ochichi ha, na ndi nchujaja ha, na ndi amuma ha, na ndi ikom Juda, ma ndi bi na Jerusalem, akpasuola m iwe site n’ihe ojoo niile ha mere. 33 Ha gbakutara m azu, ju ilenye anya n’ebe m no. O bu ezie na m ziri ha ihe mgbe mgbe, ma ha juru ige nti, jukwa inabata idọ aka na nti m. 34 Ha doru oiyi ihe aru n’ulonso ahụ a kpokwasiri aha m, si otu a meruo ya. 35 Ha wuru ebe di elu di iche iche na Ndagwurugwu nke Ben Hinom nye Baal, ebe ha no jiri umu ha ndi ikom na ndi inyom chuo aja nye Molek. O nweghi mgbe m nyere ha iwu ime ihe di otu a, o nweghi mgbe ajo ihe di otu a batara m n’obi, nke i nye ha iwu ime ihe aru di otu a, nke ime ka Juda mehie.

36 “Ihe i kwuru banyere obodo a bu, ‘A ga-esite na mma agha, na n’unwu, na n’oke oria, nyefee ha n’aka eze Babilon,’ ma ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel kwuru, 37 Lee, aghaghi m ichikota ha site na mba ndi ahụ niile m sitere n’iwe m, na n’oke onuma m chuga ha. Aga m akpoghachite

ha n'ebe a, mee ka ha biri n'udo. ³⁸ Ha ga-abụ ndị m, mụ onwe m ga-abụkwa Chineke ha. ³⁹ Aga m enye ha otu obi na otu ụzọ, ime ka ha na-atụ egwu m, n'ihì ọdìmma nke ha, na ọdìmma nke ụmụ ha ndị ga-esoha. ⁴⁰ Aga m eme ka ọgbụgba ndụ ebighị ebi dīrī n'etiti mụ na ha. Agaghị m akwụsị imere ha ihe ọma, aga m akwalikwa obi ha itụ egwu m. N'ụzọ dī otu a, ha agaghị esitekwa n'iso m wezuga onwe ha. ⁴¹ Obi ga-atọkwa m uto ime ha mma; m ga-ejikwa obi m niile, na mkpuruobi m niile kuọ ha n'ala a.

⁴² "The ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, Dịka m mere ka ihe ọjọọ ukwuu a niile biakwasị ndị a, otu a ka m ga-esikwa mee ka ezi ihe ahụ niile m kwere ha na nkwa biakwasị ha. ⁴³ A ga-azukwa ọhia* n'ala a unu na-asị na ọ bụ ala togboro n'efu, nke mmadụ na anumanu na-adighi n'ime ya, ala nke e nyefere n'aka ndi Babilon. ⁴⁴ A ga-ejikwa ọlọcha zuọ ala ubi, deekwa ihe banyere orire na ọzuzu ya n'akwukwo. A ga-aka akwukwo ndi ahụ akara n'ihu ndi akaebe, n'ala Benjamin, na n'obodo nta niile di gburugburu Jerusalem, ma n'ala Juda, na n'obodo di n'ala ugwu ugwu, na nke di na mgbada ugwu niile di n'odida anyanwu, na nke di na Negev, n'ihì na aga m esite n'obodo ndi ahụ dotara ha n'agha buuru ha gaa kpolata ha.† Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri."

33

Nkwa banyere nloghachi

¹ Mgbe Jeremaya ka nọ dika onye mkporo n'ogige ulo ndi nche, okwu ONYENWE ANYI ruru ya nti nke ugboro abuo, si ya, ² "The ndi a ka ONYENWE ANYI, onye ahụ kere uwa kwuru, ONYENWE ANYI, onye kpuru ya mee ya ka o guzosie ike, Onye aha ya bu ONYENWE ANYI: ³ 'Kpokuo m, aga m aza gi, gosi gi ihe di ukwuu di iche iche, na ihe siri ike na nghota nke i na-amaghi.' ⁴ N'ihì na nke a bu ihe ONYENWE ANYI, bu Chineke Izrel, kwuru banyere ulo ndi ahụ niile di n'obodo, na uloze niile nke ndi eze Juda, bu nke akwadara maka iji megide nnochibido niile na mma agha ⁵ n'agha a na-aluso ndi Babilon. 'Aga eji ozu ndi mmadu ahụ niile m ga-etigbu site n'iwe m na n'onuma m kpojuo ha. Aga m ezo ihu m site n'ebe obodo a nọ, n'ihì ajo omume ya niile.

⁶ " 'Ma otu ọ di, aga m agwo ya, mee ka ahụ sie ya ike. Aga m agwo ndi m, meekwa ka ha nwe udo n'ebe ọ bara uba. Ha ga-ebikwa n'udo na-enweghi egwu obula. ⁷ Aga m emekwa ka ndi Izrel na ndi Juda a dotara n'agha lota. Aga m ewugharikwa ha dika ulo, mee ka ha diri ka ha di na mbu. ⁸ Aga m eme ka ha di ocha site na mmehie ha niile, nke ha mere megide m. Aga m agbaghara ha mmehie ha na nnupu isi ha niile megide m. ⁹ Mgbe ahụ, obodo a ga-aghokwa ihe ga-eme ka mba niile nke uwa mara m, ka ha nuria onu n'ime m, tookwa m, ma wetara m nsopuru, mgbe ha ga-anu ihe oma niile m meere obodo a. Ha ga-atukwa oke egwu, maakwa jijiji, n'ihì ezi ihe ahụ niile na n'ihì udo ahụ niile nke mụ onwe m mere ka o rute ha aka.'

¹⁰ "The ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'Unu na-asị banyere ebe a, "O bu mkpomkpo ebe, ebe umu mmadu na umu anumanu na-ebighi n'ime ya." Ma n'obodo Juda, ya na okporozo niile di na Jerusalem, nke togboro n'efu ugbo a, nke mmadu maobu anumanu na-ebighi n'ime ya, a ga-emesia nukwa ¹¹ olu onu na obi uto, na olu ndi ikom na ndi inyom na-alu di na

* 32:43 32:43 Ya bu, ala ubi † 32:44 32:44 Maobu, m ga-eweghachitere ha ihe onwunwe ha

nwunye, na olu ndị ahụ niile na-eweta onyinye ekele n'ụlọ ONYENWE ANYỊ, ndị ahụ ga-asị,

“ “Nyenụ ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile ekele n'ihì na ONYENWE ANYỊ dī mma.

Ịhunanya ya na-adigidekwa ruo mgbe ebighị ebi.”

N'ihì na aga m eme ka ndị ala a, nke a dọtara n'agha lōta, dīkwa ka ha dī na mbụ,' otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuru.

¹² “The ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru, ‘N'ebe a, nke bụ mkpòmkpọ ebe ugbo a, nke mmadụ maọbụ anumanụ na-ebighị n'ime ya, ka a ga-emesia nweekwa ebe ita nri nke igwe ewu na aturu, n'ime obodo niile, ebe ndi ozuzu aturu ga-eduru igwe ewu na aturu ha gaa izuike. ¹³ N'ime obodo niile nke di n'ala ugwu ugwu, na n'obodo niile nke di na mgbada ugwu niile nke Negev, n'oke ala Benjamin, n'ime obodo nta niile nke gbara Jerusalem gburugburu, na n'ime obodo niile nke Juda. Igwe ewu na aturu ga-agabigakwa ozọ n'okpuru aka abuo nke onye na-agu ha onu.' Otu a ka ONYENWE ANYỊ na-ekwu.

¹⁴ “ ‘Ubochi ndi ahụ na-abia,' ka ONYENWE ANYỊ kwuputara, ‘mgbe m ga-emezu ezi nkwa ahụ m kwere ulo Izrel na ulo Juda.

¹⁵ “ ‘N'ubochi ndi ahụ, na n'oge ahụ, aga m eme ka Alaka ezi omume puputa site n'ezinaulo Devid. O ga-eme ihe ziri ezi, kpeekwa ikpe ziri ezi n'ala ahụ.

¹⁶ N'ubochi ndi ahụ, ka a ga-azoputa Juda, Jerusalem ga-ebikwa n'udo.*

Nke a bu aha a ga-akpo ya,

ONYENWE ANYỊ Onye Nzoputa, bu ezi omume anyi.'†

¹⁷ N'ihì na ihe ndi a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, ‘O nweghi oge a ga-ahapu inweta otu onye site n'ezinaulo Devid onye ga-anọ n'ocheeze ulo Izrel. ¹⁸ O dikwaghi mgbe a ga-ahapu inweta onye ga-esite n'etiti ndi nchujaja na ndi Livayi, nke ga-eguzo n'ihu m ubochi niile ichu aja nsure oku, na i wetara m onyinye inata ihuoma, na ichuru m aja di ichi ichi.' ”

¹⁹ Emesia, okwu ONYENWE ANYỊ ruru Jeremaya nti si ya, ²⁰ “The ndi a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, ‘O buru na unu nwere ike ime ka ogbugba ndu m na ehie, na ogbugba ndu mu na abali ghara idikwa, ime ka ehie na abali gharakwa iputa n'oge ha, ²¹ mgbe ahụ ogbugba ndu nke mu na Devid ohu m gbara, na ogbugba ndu nke m mere ka o diri n'etiti mu na ndi Livayi, bu ndi nchujaja na-eje ozi ha n'ihu m, agaghi adikwa. A gaghi enwekwa onye ga-esi n'ezinaulo Devid nke ga-anokwasị n'ocheeze ya. ²² Aga m eme ka umu umu Devid ohu m, na ndi Livayi, bu ndi na-eje ozi ha n'ihu m, di ukwu n'onuogugu dika kpakpando di na mbara eluigwe; ha ga-adikwa ukwu dika uzuzu di n'onu mmiri osimiri nke a na-apughi iguta onu.' ”

²³ Okwu ONYENWE ANYỊ ruru Jeremaya nti si ya, ²⁴ “I hula ajuju ndi a na-aju? Ha na-aju na-asị, ‘ONYENWE ANYỊ o jula agburu abuo ndi a o hoputara?’ N'ihì ya, ha na-eleli ndi m, ha adighi agukwa ha dika mba. ²⁵ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, ‘O buru na m emeghi ka ogbugba ndu diri n'etiti mu na ehie na abali, meekwa ka iwu na-achị eluigwe na uwa guzosie ike, ²⁶ mgbe ahụ, agaara maju umu umu Jekob, na umu umu Devid ohu m. Agaraghi m ahoputa otu n'ime umu ya ka o chia umu umu Ebrahim na Aizik na Jekob. Ma aga m eme ka ndi ha a dọtara n'agha lōta; aga m enwekwa obi ebere n'ahụ ha.' ”

* **33:16** 33:16 Na-atughị ujo obula † **33:16** 33:16 Onyenwe anyi, bu ezi omume anyi

34

Ido aka na nti a doro Zedekaya

¹ Mgbe Nebukadneza eze Babilon na ndi agha ya niile, na mba niile di n'alaeze nke o na-achi na-ebuso Jerusalem na obodo niile gbara ya gburugburu agha, okwu ONYENWE ANYI ruru Jeremaya nti si, ² "The ndi a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel kwuru, Jekwuru Zedekaya bu eze Juda, gwa ya si, 'The ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, ejikerela m ugbu a inyefe eze Babilon obodo a n'aka. O ga-esurekwa ya oku. ³ I gaghị agbanari ya, n'ihina o ga-ejide gi. A ga-arara gi nyefekwa ya n'aka. Anya gi abuo ka i ga-eji hu eze Babilon. Gi na ya ga-ekwuritakwa okwu. I ga-agakwa Babilon.

⁴ "Ma nurukwa nkwa ONYENWE ANYI na-ekwe gi, gi Zedekaya eze Juda. The ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru banyere gi, I gaghị anwu site na mma agha; ⁵ i ga-anwu n'udo. Dika ndi mmadu si mune oku kwaa ozu nna gi ha, bu ndi buru gi uzọ chia ka eze, otu a ka ha ga-esi mune oku kwaa gi. Ha ga-eti aka n'obi kwa akwa si, "Ewoo, onyenwe anyi!" O bu mu onwe m na-ekwe nkwa a, otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya."

⁶ Mgbe ahụ, Jeremaya onye amuma gara gwa Zedekaya eze Juda ihe ndi a niile na Jerusalem. ⁷ N'oge a, ndi agha eze Babilon na-ebuso Jerusalem agha. Ha na-ebusokwa obodo ndi ozọ nke nogidere na-ebuso ha agha, nke bu obodo Lakish na Azeka. Obodo ndi a bu naani obodo foduru n'ala Juda nke ndi agha Babilon na-emeribeghi.

Inwe onwe nke ndi ohu

⁸ Okwu ONYENWE ANYI ruru Jeremaya nti mgbe Zedekaya bu eze, na ndi Izrel niile gbachara ndu na Jerusalem ikposara ndi ohu niile nwere onwe ha. ⁹ Onye obula ga-ahapu ohu ya bu onye Hibru ka o nwere onwe ya, ma ohu ahụ o bu nwoke maobu nwanyi. A gaghị agukwa onye Juu obula dika ohu ozọ. ¹⁰ Ya mere, ndiisi ochichi niile, na ndi niile bu ndi kwekoritara gbaa ndu a, na ha ga-ahapu ohu ha ndi nwoke na ndi nwanyi ka ha nwere onwe ha. Ha mekwara dika ha si kwuo. ¹¹ Ma mgbe oge nta gasiri, ndi a niile gbanwere obi ha. Ha gara jide ohu ndi ahụ ha hapuru, mee ka ha ghokwa ndi ohu ha ozọ.

¹² Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru Jeremaya nti si ya, ¹³ "The ndi a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, kwuru, Mu na nna nna unu ha gbara ndu mgbe m si n'ala Ijpt, bu ala ebe ha bu ohu kpoputa ha. Mgbe ahụ agwara m ha si, ¹⁴ 'N'ogwugwu afọ asaa obula, onye obula n'ime unu aghaghị ihapu onye Hibru ibe unu resiri unu onwe ya dika ohu, ka o nwerekwa onwe ya. Mgbe onye ahụ jeere unu ozi afọ isii, unu kwesiri ihapu ya ka o nwere onwe ya.' Ma nna nna unu ha egeghi m nti, ha etinyeghikwa uche ha n'iwu m nyere ha. ¹⁵ Na nwa oge nta gara aga unu cheghariri mee ihe ziri ezi n'anya m. Onye obula n'ime unu kposara inwere onwe nye ndi unu. Unu gara n'ihu gbaa ndu n'ihu m n'ime ulonso ahụ a kpokwasiri aha m. ¹⁶ Ma ugbu a, unu echigharjala, meruo aha m; onye obula n'ime unu akpoghachikwala nye onwe ya ndi ohu ndi ikom na ndi inyom ahụ unu hapuru ka ha nwere onwe ha, gaa dika o si masi mkpuruobi ha. Unu akwagidekwala ha ka ha burukwa ndi ohu unu ozọ.

¹⁷ "N'ihina nke a, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, Unu erubeghi isi nye m, unu ekwusaghi nwere onwe nye ndi unu. Ya mere, ugbu a mu onwe m na-akposo 'Inwere onwe' nye unu, ka ONYENWE ANYI kwubiri, 'inwere onwe' nke ida n'ihina mma agha, na ajo oria na-efe efe, na oke unwu. Aga m emekwa unu ka unu ghoo ihe isoo oyi nye alaeze niile nke uwa. ¹⁸ Ma ndi

ikom ahụ niile merurū ọgbugba ndụ m, ndị ahụ na-edebeghị ọgbugba ndụ ha gbara n'ihu m, ka m ga-eme ka ha dirị ka nwa ehi ọgbugba ndụ ahụ ha kpọwara abụọ, nke ha si n'etiti ọkara abụọ ya gafee, maka imesi ọgbugba ndụ ha ike. ¹⁹ Ndi ndu Juda na Jerusalem na ndi ozi eze na ndi nchajaja na ndi niile bi n'ala a ndi si n'etiti ọkara nwa ehi ahụ gabiga ²⁰ ka m ga-enyefe n'aka ndi iro ha ndi na-achọ iwepu ndụ ha. Ozu ha ga-abụ ihe oriri nye anụ ufe nke eluigwe na anụ ọhia nke uwa.

²¹ “Aga m enyefe Zedekaya eze Juda na ndiisi ọchichi ya n'aka ndi iro ha, ndi na-achọ ndụ ha. Aga m enyefe ha n'aka ndi agha eze Babilon, ndi siterela n'ibuso unu agha wezuga onwe ha. ²² Aga m enye iwu, ka ONYENWE ANYI kwubiri, mee ka a kpoghachi ha azu n'obodo a. Ha ga-ebuso ya agha, merie ya, surekwaa ya oku. Aga m emekwa ka obodo Juda niile togboro n'efu. O dikwaghị onye ga-ebi n'ime ya.”

35

Umụ Rekab

¹ Ndi a bu okwu ONYENWE ANYI nke ruru Jeremaya nti n'oge ọchichi Jehoiakim nwa Josaya eze Juda si ya, ² “Jee n'ulo umu Rekab kpoọ ha oku ka ha bia n'ulonso ONYENWE ANYI, n'otu n'ime onuulo ya, nodu n'ebe ahụ nye ha mmanya ka ha nuo.”

³ Ya mere, ejekwuuru m Jaazanaya nwa Jeremaya, nwa Habazinaya na umunne ya, na umu ya ndi ikom, ya bu, ndi ezinaulo Rekab niile. ⁴ Akpobatarara m ha n'ulonso ONYENWE ANYI, n'ime onuulo umu Hanan nwa Igdalaya, onye nke Chineke. Onuulo a di nso n'onuulo ndiisi ulonso, nke di n'elu onuulo Maaseia nwa Shalum, onye nche onu uzo ulonso. ⁵ Mgbe ahụ, e doziri m okwa ufodu juputara na mmanya na iko ufodu n'ihu umu Rekab, si ha, “Ngwanu, nuanu mmanya.”

⁶ Ma ha zara si, “Anyi adighi anu mmanya, n'ihia na nna nna anyi Jehonadab nwa Rekab nyere anyi iwu si anyi, 'Unu anukwala mmanya, unu na umu umu unu. ⁷ Ozokwa, unu ewurula onwe unu ulo, unu akula mkpuru ubi, maobu kuọ ubi vaini. Unu adotarala onwe unu ihe ndi a niile, kama na-ebinu n'ulo ikwuu. O bu n'uzo di otu a ka unu ga-esi bie ogologo ndu n'ala ahụ unu bu ndi obia n'ime ya.’ ⁸ Anyi erubela isi n'ihe niile nna nna anyi Jehonadab nwa Rekab gwara anyi. Anyi na ndi nwunye anyi na umu anyi ndi ikom na ndi inyom adighi anu mmanya, ⁹ maobu wuo ulo, maobu nwee ubi vaini, ala ubi maobu mkpuru okuku. ¹⁰ O bukwa n'ulo ikwuu ka anyi na-ebi di ka nna nna anyi Jehonadab nyere anyi n'iwu. ¹¹ Ma mgbe Nebukadneza eze Babilon busoro ala anyi agha, anyi kpebiri si, 'Bianu ka anyi gbaba Jerusalem si otu a gbanari ndi agha Babilon, na ndi agha ndi Aram.' O bu nke a mere anyi ji biri na Jerusalem.”

¹² Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru Jeremaya nti si ya ¹³ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, “Gaa gwa ndi Juda na ndi bi na Jerusalem, 'O bu na unu agaghị esite n'idọ aka na nti mta irubere okwu m isi?’ ka ONYENWE ANYI kwuputara. ¹⁴ 'Jhonadab nwa Rekab nyere umu umu ya iwu si ha anula mmanya, ha na-edebe iwu ahụ. Ruo taa, ha adighi anu mmanya, n'ihia na ha na-edebe iwu nna nna ha nyere ha. Ma mu onwe m agwala unu okwu mgbe na mgbe, ma unu juru irubere m isi. ¹⁵ Mgbe mgbe ka m ziteere unu umu ohu m bu ndi amuma, ndi biara gwa unu okwu si, “Dozienu uzo unu, sitekwanu n'ajo omume unu tugharia. Unu niile n'otu n'otu, unu agbasola chi ndi ozo ife ha. O buru na unu emee otu a, unu ga-ebi n'ala a m nyere unu na nna nna

unu ha.” Ma unu juru ina nti, jukwa ige m nti. ¹⁶ Umụ umụ Jehonadab, nwa Rekab, emeela ihe nna nna ha nyere ha n’iwu, ma ndi a juru irubere m isi.’

¹⁷ “N’ihi ya, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI Chineke Onye puru ime ihe niile, Chineke Izrel kwuru: ‘Geenu nti! Lee, ana m aga ime ka ihe ojojo bjakwasi Juda na ndi niile bi na Jerusalem, dika m kwuru na o ga-adi. N’ihi na agwala m ha okwu, ma ha juru ige m nti. Akporo m ha oku, ma ha juru iza.’”

¹⁸ Mgbe ahụ, Jeremaya gwara ndi ezinaulo Rekab, “The ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, ‘Unu erubeela isi mee ihe niile nna nna unu bu Jehonadab nyere unu n’iwu.’ ¹⁹ N’ihi ya, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel, kwuru si, ‘O nweghi mgbe obula nwoke ga-ejere m ozi ga-ako n’ezinaulo Jehonadab nwa Rekab.’”

36

Jehoiakim akporo akwukwo Jeremaya oku

¹ N’afọ anọ nke ochichi Jehoiakim nwa Josaya bu eze Juda, okwu ONYENWE ANYI ndi a ruru Jeremaya nti, ² “Were akwukwo detuo okwu ahụ niile m gwarala gi banyere Izrel, na Juda, na banyere ndi mba ozo di iche iche, bu okwu ndi ahụ m bidoro igwa gi site n’oge ochichi Josaya ruo ugbo a. ³ Ma eleghi anya mgbe ndi Juda nuru ka e kwuputara ihe banyere ihe ojojo ndi ahụ m zubere, nke na-aga ibjakwasi ha, onye obula n’ime ha n’otu n’otu ga-esite n’uzo ojojo ya tugharia. Mgbe ahụ, aga m agbaghara ha ajo omume ha na mmehie ha.”

⁴ Ya mere, Jeremaya kporo Baruk nwa Neraya ka o bjakwute ya. Mgbe Jeremaya no na-akporuta okwu ahụ niile ONYENWE ANYI gwara ya, Baruk nokwa na-edeputa ha n’akwukwo. ⁵ Emesia, Jeremaya gwara Baruk okwu si ya, “Onodu nke m no n’ime ya ugbo a agaghi ekwe ka m site n’ebe a puo jeruo n’ulonso ONYENWE ANYI. ⁶ N’ihi ya, gaa n’ulonso ONYENWE ANYI n’ubochi ibu onu, nodu n’ebe ahụ guputara ndi mmadu okwu ONYENWE ANYI ndi a i dere n’akwukwo dika m kporutara ha. Guputara ya ndi Juda si obodo niile bia n’ulonso ahụ. ⁷ Ma eleghi anya, ha ga-ario ONYENWE ANYI aririo. Ma eleghi anya onye obula n’ime ha ga-esite n’uzo ojojo ya tugharia, ka iwe na onuma di ukwuu nke ONYENWE ANYI ga-ekpughe megide ndi a ghara ibjakwasi ha.”

⁸ Baruk nwa Neraya mere dika Jeremaya onye amuma si gwa ya. O guputara okwu ONYENWE ANYI, nke di n’akwukwo ahụ, n’ulonso ONYENWE ANYI. ⁹ N’onwa itoolu nke afọ ise nke ochichi Jehoiakim nwa Josaya eze Juda, e doro oge di iche nye maka ibu onu n’ihu ONYENWE ANYI. E kwusara ibu onu a nye ndi niile no na Jerusalem, na ndi si n’obodo Juda niile bia na Jerusalem. ¹⁰ Baruk no n’onuulo Gemaraya nwa Shefan, bu ode akwukwo, guputara ndi niile no n’ulonso Onyenwe anyi okwu Jeremaya, nke di n’akwukwo a di nso n’onu uzo ama ohuru nke ulonso ahụ.

¹¹ Mgbe Mikaya nwa Gemaraya nwa Shefan nuru okwu ONYENWE ANYI nke e si n’akwukwo ahụ guputa, ¹² o si n’ebe ahụ puo, gaa n’ulo ode akwukwo di n’uloeze, ebe ndisi niile zukoro. Ndi a bu ndi zukoro n’ebe ahụ; Elishama, ode akwukwo, na Delaya nwa Shemaya, na Elnatan nwa Akboa, na Gemaraya nwa Shefan, na Zedekaya nwa Hananaya, na ndisi ochichi ndi ozo. ¹³ Mgbe Mikaya gwara ha ihe o nuru Baruk si n’akwukwo ahụ guputara ndi mmadu, ¹⁴ ndisi ahụ niile zipuru Jehudi nwa Netanaya, nwa Shelemaya, nwa Kushi, ka o jekwuru Baruk si ya “Were akwukwo ahụ

ị si na ya guputara ndi mmadu ihe, bia.” Ya mere, Baruk, nwa Neraya, ji akwukwo a n’aka ya jekwuru ha. ¹⁵ Mgbe o ruru n’ebe ahụ, ha gwara ya si ya, “Biko, nodu ala guora anyi ihe di n’akwukwo a.”

Ya mere, Baruk guputara ha ihe di n’akwukwo ahụ. ¹⁶ Mgbe ha nuchasiri okwu di n’akwukwo ahụ, ha leritara onwe ha anya n’egwu, gwa Baruk okwu si ya, “Anyi aghaghi ime ka okwu ndi a ruo eze nti.” ¹⁷ Ha juru Baruk si ya, “Gwa anyi i si ana detuo ihe ndi a niile? O bu Jeremaya kpoputara gi ihe i dere?”

¹⁸ Baruk zara si ha, “E, o bu ya kpoputara m okwu ndi a niile m deturu. E ji m inki dee ha n’akwukwo.”

¹⁹ Mgbe ahụ, ndiisi ahụ gwara Baruk okwu si ya, “Oso, gaa ka gi na Jeremaya zoo onwe unu. Unu ekwekwala ka onye obula mata ebe unu zoro onwe unu.”

²⁰ Mgbe ha zochasiri akwukwo ahụ n’onuulo Elishama onye ode akwukwo, ha jekwuuru eze n’ogige ulo ya koro ya ihe niile. ²¹ Eze ziri Jehudi ka o gaa weta akwukwo ahụ. Mgbe Jehudi wetara ya site n’onuulo Elishama, ode akwukwo, o guru ya n’ihu eze, na n’ihu ndiisi ochichi ahụ niile guzo n’akuku eze. ²² N’onwa nke itoolu ahụ, mgbe eze no n’ulo oyi ya, oku na-enwukwa n’ime ite oku di n’ihu ya. ²³ Mgbe obula Jehudi gusiri ibe akwukwo ato maobu anọ, eze na-anara ya akwukwo ndi ahụ were aguba ode akwukwo chakasia ha, wunye ha n’oku. O megidere otu a tutu ruo mgbe o wunyechara akwukwo ndi ahụ niile n’oku. ²⁴ Eze na ndi so ya nodu n’oge a na-aguputa akwukwo a atughi egwu obula; ha adowakwaghi uwe ha igosi obi ojoo. ²⁵ O bu ezie na Elnatan na Delaya na Gemaraya roro eze si ya adokasila akwukwo ndi ahụ, ma o geghi ha nti. ²⁶ Kama eze nyere Jerameel otu n’ime umu eze, na Seraya nwa Azriel, na Shelemaya nwa Abdeel iwu ijide Baruk ode akwukwo, na Jeremaya onye amuma, ma ONYENWE ANYI zoro ha.

²⁷ Mgbe eze suresi akwukwo ahụ na okwu niile nke Baruk dere n’ime ya oku, bu okwu nke Jeremaya kpoputara site n’onu ya, okwu ONYENWE ANYI ruru Jeremaya nti si ya: ²⁸ “Werekwa akwukwo ozo dee okwu ndi ahụ niile e dere n’akwukwo nke mbu ahụ, nke Jehoiakim eze Juda koro oku. ²⁹ Ozokwa, gwa Jehoiakim eze Juda si ya, ‘otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, i koro akwukwo ndi ahụ oku, kwuo si, “Gini mere i ji dee n’ime ya na eze Babilon aghaghi ibia bibie ala a, gbuchapu ndi niile no n’ime ya, ma mmadu ma anumanu?” ³⁰ N’ihi ya, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru banyere Jehoiakim eze Juda; O gaghị amuta onye ga-anọ n’ocheeze Devid. Ozo, a ga-atufu ozu ya n’ebe igirigi nke abali ga-adakwasị ya, ebe okpomoku nke ehie ga-erute ya. ³¹ Aga m ata ya na umu ya, na ndi ozi ya ahuhu n’ihi ajo omume ha. Aga m eme ka ihe ojoo ahụ m kwuru ihe banyere ya biakwasị ha na ndi niile bi na Jerusalem, na ndi Juda niile, n’ihi na ha juru ige m nti.’”

³² Ya mere, Jeremaya weere akwukwo ozo nye Baruk ode akwukwo, bu nwa Neraya, dika Jeremaya na-akpoputa okwu, Baruk deputakwara n’akwukwo okwu ndi ahụ niile, nke Jehoiakim eze Juda surere n’oku. A tukwasikwara n’elu ha otutu okwu ndi ozo nke dika ha.

37

¹ Emesija, Nebukadneza eze Babilon mere Zedekaya nwa Josaya eze Juda, n'ọnọdu Konaya* nwa Jehoiakim. ² Ma Zedekaya na ndi ozi ya, na ndi Juda niile egeghi nti n'okwu ONYENWE ANYI nke o si n'onu Jeremaya onye amuma gwa ha.

³ Zedekaya bu eze, ziri Jehukal nwa Shelemaya, na Zefanaya onye nchujaja, bu nwa Maaseia ozi si ha, jekwuru Jeremaya onye amuma gwa ya okwu si, "Biko, kpeere anyi ekpere, rioro anyi ONYENWE ANYI Chineke anyi aririo."

⁴ N'oge a, Jeremaya nweere onwe ya ijeghari n'etiti ndi Izrel, n'ihia na ha etinyebeghi ya n'ulo mkporo. ⁵ N'ihia na mgbe ndi agha Babilon gbara Jerusalem gburugburu na-ebuso ya agha, ndi agha Fero sitere Ijpt na-apukwute ha ibuso ha agha. Mgbe ndi agha Babilon nuru na ndi agha Ijpt na-abia, ha mere ngwangwa si n'ibuso Jerusalem agha wezuga onwe ha.

⁶ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru Jeremaya onye amuma nti si ya, ⁷ "The ndi a ka ONYENWE ANYI bu Chineke Izrel kwuru, Ihe ndi a ka i ga-agwa eze Juda onye zitere ozi si gi rioro m aririo, 'Ndi agha Fero ahụ si n'Ijpt puta bia inyere unu aka ga-emesia laghachi n'ala ha bu Ijpt. ⁸ Mgbe ahụ, ndi agha Babilon ga-aloghachikwa ibuso obodo a agha. Ha ga-emeri ya, dota ya n'agha, kpoakwa ya oku."

⁹ "The ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, Unu arafula onwe unu site n'iche echiche si, 'Ndi Babilon agaghi abiakwa ibuso anyi agha.' E, ha agaghi abiakwa ozo. ¹⁰ A sikwa na ndi agha unu enwee ike merie ndi agha Babilon ahụ ga-abia ibuso unu agha, a sikwa na o bu naani ndi e meruru ahụ bu ndi foduru n'etiti ha, ndi a ga-esi n'ogige ndi agha Babilon puta bia kpo obodo a oku."

¹¹ Mgbe ndi agha Babilon si na gburugburu Jerusalem wezuga onwe ha n'ihia obibia ndi agha Fero na-abia, ¹² Jeremaya sitekwara na Jerusalem puo malite igawa n'ala ndi Benjamin, n'ihia iketa oke ruuru ya site n'aka ndi bi n'ebe ahụ. ¹³ Ma mgbe o ruru n'onu uzo ama Benjamin, onyeisi ndi agha aha ya bu Irija nwa Shelemaya, nwa Hananaya jidere ya, boo ya ebubo si ya, "O bu oso ka i na-agba! I na-achọ igbakwuru ndi Babilon!"

¹⁴ Ma Jeremaya zara si ya, "O bu okwu ugha ka i na-ekwu. Anaghi m agba oso igbakwuru ndi Babilon." Ma Irija egeghi ya nti, kama o jidere Jeremaya kputa ya n'ihu ndiisi ochichi. ¹⁵ Ha were iwe megide Jeremaya, nye iwu ka e tie ya ihe, kpochiekwa ya n'ulo Jonatan, ode akwukwo. N'ihia na ha ji ulo ahụ mere ulo mkporo n'oge a.

¹⁶ E tinyere Jeremaya n'ime ulo mkporo olulu, ebe o noro ogologo oge. ¹⁷ Emesija, Zedekaya bu eze nyere iwu ka a kpota ya n'uloeze. Mgbe a kpotara ya, Zedekaya juru ya ajuju na nzuzo si ya, "I nwere okwu site n'aka ONYENWE ANYI?"

Jeremaya zara si ya, "E, lee, a ga-arara gi nyefee gi n'aka eze Babilon."

¹⁸ Mgbe ahụ, Jeremaya gwara Zedekaya, bu eze okwu oso si ya, "Ihe ojoo di anaa ka m mere megide gi, maobu megide ndi oru gi, maobu megide ndi a, unu ji tinye m n'ulo mkporo? ¹⁹ Ebee ka ndi amuma unu no, bu ndi ahụ na-eburu unu amuma na-asị unu, 'Eze Babilon agaghi ebuso unu agha, o gaghi ebusokwa ala a agha?' ²⁰ Ugbu a, biko, onyenwe m eze, biko gee m nti. Biko, nuru aririo m: Ezighachila m n'ulo Jonatan, ode akwukwo, n'ihia na o buru na i mee otu a, aga m anwu n'ebe ahụ."

* 37:1 37:1 Bıkwa Jehoiakin

²¹ Zedekaya bu eze, nyere iwu ka e debe Jeremaya n'ogige ndi nche. O nyekwara iwu ka a na-enye ya achicha e si n'ulo ndi na-eme achicha na-ewebata ubochi niile, tutu ruo mgbe achicha e nwere n'obodo ahụ gwusiri. Ya mere, o mere ka Jeremaya nogide n'ogige ndi nche.

38

Jeremaya n'ime olulu mmiri

¹ Shefataya nwa Matan, na Gedaliya nwa Pashua, na Jehukal* nwa Shelemaya, na Pashua, nwa Malkija, nuru mgbe Jeremaya no na-agwa ndi mmadu okwu ndi a si ha, ² "The ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'Onye obula nogidere n'ime obodo a ga-anwu site na mma agha, maobu site n'unwu, maobu site n'oria na-efe efe. Ma onye obula pukwuru ndi Babilon ga-adi ndu. O ga-adi ndu, n'ih na o ga-echebe ndu ya.' ³ Ihe ndi a kwa ka ONYENWE ANYI kwuru, 'A ga-arara obodo a nyefee ya n'aka ndi agha eze Babilon, onye ga-adota ya n'agha.'"

⁴ Mgbe ahụ, ndisi ochichi siri eze, "O kwesiri ka e gbuo nwoke a, n'ih na o na-eme ka obi ndi agha na obi ndi mmadu foduru n'ime obodo a na-ada mba site n'udi okwu o na-agwa ha. O bughị odimma ndi a ka o na-eche echiche ya, kama o bu otu ha ga-esi laa n'iyi."

⁵ Zedekaya bu eze zara si ha, "O di unu n'aka. Unu maara na o nweghi ihe obula eze nwere ike ime igbochi unu ime ihe unu chorọ."

⁶ Ya mere, ha jidere Jeremaya, tinye ya n'ime olulu mmiri Malkija, nwa eze. Olulu mmiri a di n'ogige ulo ndi nche. O bu udo ka ha ji wetuo Jeremaya n'ime olulu mmiri ahụ. Ma mmiri adighi n'ime ya, naani apiti. Ya mere, Jeremaya danyere n'ime apiti ahụ, mibanye n'ime ya.

⁷ Ma Ebed-Melek, onye Kush, otu n'ime ndisi ozi n'uloeze nuru na etinyela Jeremaya n'ime olulu mmiri. Mgbe eze noduru n'onu uzọ ama Benjamin, ⁸ Ebed-Melek si n'uloeze puo jekwuuru ya n'ebe ahụ si ya, ⁹ "Onyenwe m eze, lee na mmeso ndi a mesoro Jeremaya onye amuma jogburu onwe ya. Ha atubala ya n'ime olulu mmiri hapu ya ka o nodu n'ebe ahụ nwuo n'ih aguu mgbe achicha korọ n'obodo."

¹⁰ Mgbe ahụ, eze nyere Ebed-Melek onye Kush iwu si ya, "Si n'ebe a kporo iri mmadu ato ka gi na ha soro gaa doputa Jeremaya onye amuma site n'olulu ahụ tupu o nwuo."

¹¹ Ya mere, Ebed-Melek duuru ndi ahụ puo. O buru uzọ jee n'onuulo di n'okpuru ulokwu nke uloeze. N'ebe ahụ, o chiputara ufodu nkirinka akwa, na ufodu uwe kara nka. O kenyere ha n'udo, wetuore ya Jeremaya n'ime olulu mmiri ahụ. ¹² Ebed-Melek onye Kush ahụ gwara Jeremaya okwu si ya, "Were nkirinka akwa ndi a, na uwe ndi a kara aka fanye ha na mkpa ahụ gi, ime ka udo a ghara imeru gi ahụ." Jeremaya mere di ka a gwara ya. ¹³ Emesja, ha dolitere ya elu, doputa ya site n'olulu mmiri ahụ. Site n'oge ahụ, Jeremaya nogidere n'ogige ulo ndi nche.

Zedekaya ajuo Jeremaya ajuju ozo

¹⁴ Mgbe ahụ, Zedekaya bu eze, ziri ozi ka a kpota Jeremaya onye amuma, ka o biakwute ya n'onu uzọ nke ato, nke ulonso ONYENWE ANYI. Mgbe o biara, eze gwara ya okwu si ya, "Achoro m iju gi ajuju. Ezonarila m ihe obula."

¹⁵ Ma Jeremaya zara Zedekaya si ya, "O buru na m enye gi osisa, i gaghi egbu m? A sikwa na m aduo gi odu, i gaghi ege m nti."

* 38:1 38:1 Maobu, Jukal

¹⁶ Ma Zedekaya bu eze n'uru iyi na nzuzo nye Jeremaya si ya, "Dika ONYENWE ANYI onye nyere anyi ume anyi na-eku si adi ndu, agaghi m egbu gi, ma obu nyefee gi n'aka ndi na-achosi ndu gi ike."

¹⁷ Mgbe ahụ, Jeremaya zara Zedekaya si ya, "Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI Chineke Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, 'O buru na i pukwuru ndisi eze Babilon nyefee onwe gi n'aka ha, ha ga-echebe gi ndu, ha agakwaghi akpo obodo a oku. Gi na ezinaulo gi ga-adikwa ndu."

¹⁸ Ma o buru na i ju iwere onwe gi nyefee n'aka ndisi eze Babilon, a ga-enyefe obodo a n'aka ndi Babilon. Ha ga-akpokwa ya oku, ma gi onwe gi agakwaghi agbapu site n'aka ha."

¹⁹ Eze Zedekaya siru Jeremaya, "Mu onwe m na-atu egwu ndi Juu ahụ bu ndi gbakwuru ndi Babilon, n'ihu na ndi Babilon nwere ike nyefee m n'aka ha, ha ga-emesikwa m ike."

²⁰ "Ha agaghi enyefe gi n'aka ha," ka Jeremaya zara ya. "Rubere ONYENWE ANYI isi, site n'ime ihe m gwara gi. Mgbe ahụ, ihe niile ga-agara gi nke oma. A ga-echebekwa ndu gi. ²¹ Ma o buru na i ju iwere onwe gi nye, lee ihe ONYENWE ANYI mere ka m hu: ²² A ga-akputa ndi inyom niile foduru n'uloeze Juda mee ka ha pukwuru ndisi eze Babilon. Ndi inyom ndi a ga-asu gi,

"Ndi enyi gi ahụ niile i na-atukwasu obi arafuola gi,
mee ka i buru onye e meriri emeri.

Ukwu gi abuo emikpuola n'ime apiti,
ugbu a, ndi enyi gi niile ahụ agbanarila gi.'

²³ "A ga-akpuputara ndi Babilon ndi nwunye gi niile na umu gi niile. Gi onwe gi agaghi agbanari ha, ma eze Babilon ga-ejidekwa gi, a ga-esurekwa obodo a oku."

²⁴ Mgbe ahụ, Zedekaya gwara Jeremaya, "Ekwela ka nti ozu nu ihe ndi a niile mu na gi kwuru, ma o bughu ya, i ga-anwu. ²⁵ O buru na ndisi ochichi anu na mu na gi kparitara uka, ha biakwute gi, si gi, 'Gwa anyi ihe i gwara eze na ihe eze gwara gi, ezola ihe obula n'ebe anyi no, ma o bughu ya anyi ga-egbu gi,' ²⁶ mgbe ahụ i ga-agwa ha, 'Ano m na-ario eze aririo ka o hapu izighachi m n'ulo Jonatan, ka m nwuo n'ebe ahụ.'"

²⁷ Ndisi ochichi ahụ niile biakwutere Jeremaya juo ya ajuju. O gwakwara ha ihe ahụ niile eze nyere ya n'iwu. Ha hapuru iju ya ihe ozu, n'ihu o nwekwaghi onye ozu nuru okwu niile ya na eze kwuru.

²⁸ Jeremaya nogidekwara n'ogige ndi nche tutu ruo ubochi ahụ a dotara Jerusalem n'agha.

Odida Jerusalem

Otu a ka esi were Jerusalem.

39

¹ Otu a ka e si dota Jerusalem n'agha. N'afu nke itoolu, nke ochichi Zedekaya eze Juda, n'onwa nke iri ya, Nebukadneza eze Babilon duuru ndi agha ya niile bia ibuso Jerusalem agha, Ha gbara ya gburugburu, nochibido ya. ² N'ubochi nke itoolu, n'onwa nke ano, n'afu nke iri na otu nke ochichi Zedekaya, ha gwupuru mgbidi obodo ahụ. ³ Mgbe ahụ, ndisi niile nke eze Babilon batara were onodu ha n'onu uzọ ama nke Etiti. Ndi a bu ndi batara: Negal-Shareza onye Samga, na Nebo-Sasekim, onyeisi n'etiti ndisi, na Negal-Shareza onyeisi nke okwa ya di elu, na ndisi niile ozu nke eze Babilon ndi foduru. ⁴ Mgbe Zedekaya eze Juda na ndi agha ya niile huru ha, ha gbapuru osu. Ha ji abali gbapu n'obodo ahụ site n'onu

uzo ama nke di n'etiti mgbidi abuo n'akuku ubi eze a gbara ogige, chee ihu n'uzo Araba.*

⁵ Ma ndi agha ndi Babilon chusoro ha n'azu, chukwute Zedekaya na mbara ala Jeriko. Ha jidere ya, kpuagara ya Nebukadneza eze Babilon, n'obodo Ribla, nke di n'ala Hamat, ebe o no maa ya ikpe. ⁶ O bu na Ribla, ka eze Babilon no gbuo umu ndi ikom Zedekaya niile n'ihu ya. Ebe ahụ ka a nokwa gbuo ndi Juda niile a na-asopuru. ⁷ Emesia, o ghupuru Zedekaya anya ya abuo, jiri udo bronz kee ya agbu kporo ya gaa Babilon.

⁸ Ndi Babilon sunyere uloeze na ulo ndi mmadu niile oku, kwatukwa mgbidi niile nke Jerusalem. ⁹ Nebuzaradan bu ochiagha ndi nche eze, buuru ndi niile foduru n'obodo, ha na ndi ahụ buuru uzo jekwuru ya, na ndi ozo foduru, bulaa ha Babilon, dika ndi a dotara n'agha. ¹⁰ Ma Nebuzaradan bu ochiagha ndi nche eze, hapuru ufodu ndi ogbenye, ndi na-enweghi ihe obula n'ala Juda. N'oge ahụ, o nyere ha ubi vaini a gbara ogige na ala ubi niile.

¹¹ Ugbu a, Nebukadneza eze Babilon enyelari Nebuzaradan ochiagha ndi nche eze iwu banyere Jeremaya, si, ¹² "Kporo ya, lekotazie ya anya nke oma; emekwala ya ihe ojoo obula, kama meere ya ihe obula o rioro gi." ¹³ Ya mere, Nebuzaradan, ochiagha ndi nche eze, na Nebushazban, onyeisi n'etiti ndisi, na Negal-Shareza, bu onyeisi okwa ya di elu, na ndisi ndi ozo niile nke eze Babilon, ¹⁴ ziri ndi jere kpoputa Jeremaya site n'ogige ndi nche. Ha nyefere ya n'aka Gedaliya nwa Ahikam, nwa Shefan, ka o dulaa ya n'ulo ya. Ya mere, Jeremaya nogidere n'etiti ndi nke ya.

¹⁵ Ma n'oge ahụ, Jeremaya no di ka onye mkporo n'ogige ulo ndi nche, okwu ONYENWE ANYI ruru ya nti si ya, ¹⁶ "Jekwuru Ebed-Melek onye Kush, gwa ya si ya, 'Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, Lee, ana m aga ime ka okwu ahụ m kwuru megide obodo a mezuo. Ihe ga-abiakwasị obodo a bu ıla n'iyi, o bughị oganihu. N'oge ahụ, ihe ndi a ga-emezukwa n'ihu gi. ¹⁷ Ma aga m anaputa gi n'ubochi ahụ, otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri. A gaghị enyefe gi n'aka ndi ahụ i na-atu egwu ha. ¹⁸ Aga m azoputa gi. I gakwaghị ada site na mma agha kama i ga-agbapukwa na ndu, n'ihina i tukwasiri m obi.'" Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

40

Jeremaya enwere onwe ya

¹ Mgbe oge nta gasiri site n'oge Nebuzaradan ochiagha ndi nche no na Rema mere ka Jeremaya nwere onwe ya, okwu ONYENWE ANYI ruru ya nti. Nebuzaradan huru Jeremaya mgbe e kekotara ya na ndi e si na Jerusalem na Juda dota n'agha agbu, bu ndi ahụ a na-ebula Babilon. ² Mgbe ochiagha ndi nche eze a huru Jeremaya, o siri ya, "O bu ONYENWE ANYI Chineke gi nyere iwu na ihe ojoo ndi a ga-abiakwasị ala a. ³ Ugbu a kwa ONYENWE ANYI emeela ka ihe o kwuru mezuo. O wetarala ala a mbibi ahụ. Ma ihe ndi a niile mezuru n'ihina ndi gi mehiere megide ONYENWE ANYI, ju irubere ya isi. ⁴ Ma taata, ana m eme ka i nwere onwe gi site n'agbu nke e kere gi na nkwoji aka. O buru na i choo, soro m gaa Babilon. N'ebe ahụ, aga m elezi gi anya nke oma. O burukwa na i kpebie na i gaghị eso m gaa Babilon, abiala. Ma, lee, ala a niile di gi n'ihu. Jee ka i biri n'akuku ya obula di gi mma; jehhariakwa n'ebe obula i choro." ⁵ Ma tupu Jeremaya atugharia ihapu ya puo, Nebuzaradan gwakwara ya ozo

* 39:4 39:4 Ya bu ndagwurugwu Jodan

sị, “Laghachikwuru Gedaliya nwa Ahikam, nwa Shefan, onye eze Babilon hoputara ka o na-elekota obodo Juda niile. Gaa soro ya biri n’etiti ndi gi, maobu i nwere ike gaa ebe obula ozo di gi mma.”

Mgbe ahụ, ochiagha ahụ nyere ya ihe oriri hiri nne. O nyekwara ya onyinye, hapu ya ka o laa. ⁶ Ya mere, Jeremaya jekwuuru Gedaliya nwa Ahikam na Mizpa, soro ya na ndi foduru n’ala ahụ biri.

Ogbugbu e gburu Gedaliya n’ike

⁷ Mgbe ndiisi agha ahụ niile na ndi ikom ha, bu ndi gbalagara n’ohia, nuru na eze Babilon emeela Gedaliya nwa Ahikam, onye na-achi ala ahụ, na onye nlekota ndi ikom na ndi inyom, na umuntakiri, bu ndi ogbenye onu ntụ, ndi a na-eburughi gaa Babilon, ka ha gaa biri n’ala ozo, ⁸ ha biakwutere Gedaliya na Mizpa. Ndi biakwutere ya bu ndi a; Ishmel nwa Netanaya, Johanan na Jonatan umu Kariya, na Seraya nwa Tanhumet, na umu Efai onye Netofa, na Jaazanaya nwa Maaka, na ndi ikom ha. ⁹ Gedaliya nwa Ahikam, nwa Shefan, nuoro ha iyi, nukwaara ndi ikom ha iyi, si, “Unu atula egwu ife ndi Babilon:* birinu n’ala a, feekwa eze Babilon, ihe ga-agara unu nke oma. ¹⁰ Mu onwe m ga-ebi na Mizpa inochite anya unu n’ihu ndi Babilon ga-abiakwute anyi, ma gaanu chikotaa mkpuru vaini niile, na mkpuru niile e kwesiri ighokota n’oge okpomoku, na mmanu niile. Chikotanu ha tinye ha n’ime ite ichebe nri unu. Birikwanu n’obodo ahụ niile unu nwetara.”

¹¹ Mgbe ndi Juu niile no na Moab, na Amon, na Edom, na n’obodo ndi ozo niile nuru na eze Babilon hapuru ufodu ka ha biri na Juda, na o hoputara Gedaliya nwa Ahikam, nwa Shefan, mee ya onye na-achi ndi ahụ niile, ¹² ha niile si n’ebe ahụ ha no loghachikwa n’ala Juda. Ha lokwutere Gedaliya na Mizpa, site na mba ndi ahụ niile a chugara ha. Ha chikotakwara mmanya vaini, na mkpuru di ukwuu, bu mkpuru nke na-acha n’oge okpomoku.

¹³ Johanan nwa Kariya, na ndiisi agha niile no n’ohia biakwutere Gedaliya na Mizpa ¹⁴ si ya, “O bu na i maghi na Baalis eze ndi Amon ezitela Ishmel nwa Netanaya ka o bia gbuo gi?” Ma Gedaliya nwa Ahikam ekwetaghi na o bu eziokwu ka ha na-ekwu.

¹⁵ Mgbe ahụ, Johanan nwa Kariya puru na nzuzo jekwuru Gedaliya na Mizpa si ya, “Biko, kwere ka m gaa gbuo Ishmel nwa Netanaya. O nweghi onye ga-amata otu o si nwuo. N’ihi gini ka o ga-eji gbuo gi, ime ka ndi Juu niile na-aloghachikwute gi gbasasiakwa ozo, na imekwa ka ndi Juda foduru laa n’iyi?”

¹⁶ Ma Gedaliya nwa Ahikam zara Johanan nwa Kariya si ya, “Biko, emela ihe di otu ahụ! N’ihi na ihe i na-ekwu banyere Ishmel abughi eziokwu.”

41

¹ N’onwa nke asaa, Ishmel nwa Netanaya, nwa Elishama, onye si n’agburu eze, na onye naara abụ otu n’ime ndiisi ozi eze, duuru ndi ikom iri bia n’ulo Gedaliya nwa Ahikam na Mizpa. Mgbe Gedaliya soo ha niile na-eri nri, ² Ishmel nwa Netanaya na mmadu iri ndi ahụ ya na ha so, biliri jiri mma agha tigbuo Gedaliya nwa Ahikam, nwa Shefan, bu onye eze Babilon hoputara dika onye na-achi ala ahụ niile. ³ Ishmel gbukwara ndi ikom Juda niile ha na Gedaliya no na Mizpa, gbukwaa ndi agha Babilon nokwa n’ebe ahụ.

⁴ N’ubochi na-eso ubochi ahụ ha gbusiri Gedaliya, tupu mmadu obula anu ihe banyere ya, ⁵ o nwere iri mmadu asato, bu ndi kpuchara afuonu

* 40:9 40:9 Ya bu, Kaldia

ha, dọwasia uwe ha, gbukasiakwa onwe ha ahụ, sitere n'obodo Shekem, na Shailo na Sameria buuru onyinye inata ihuoma, na ihe nsure oku na-esi isi uto na-abia n'ulonso ONYENWE ANYI. ⁶ Ishmel nwa Netanaya sitere na Mizpa puo izute ha, na-akwa akwa mgbe o na-aga. Mgbe o zutere ha, o siri ha, "Biakwutenu Gedaliya nwa Ahikam." ⁷ Mgbe ha batara n'obodo, Ishmel nwa Netanaya na ndi ikom ahụ bu ndi so ya, gburu ndi ahụ tunye ozu ha n'ime olulu. ⁸ Ma mmadu iri n'ime ndi ahụ gwara Ishmel okwu si ya, "Biko, egbula anyi, n'ihia na anyi nwere oka wiiti na oka bali, na mmanu anu anyi zoro n'ime ohia." N'ihia ya, o gbughi ha, kama o hapuru ha ndu. ⁹ Olulu ahụ Ishmel tunyere ozu Gedaliya na ozu ndi ozo ahụ niile bu olulu nke Asa bu eze gwuru maka ichebe Jerusalem mgbe Baasha eze Izrel na-ebuso ya agha. O bukwu ozu ndi mmadu ka Ishmel, nwa Netanaya kpojuru n'ime olulu ahụ.

¹⁰ Ishmel dotakwara ndi niile foduru n'ime Mizpa n'agha. O dotara umu ndi inyom eze n'agha, dotakwa ndi ahụ niile a hapuru n'ebe ahụ, bu ndi ahụ Nebuzaradan, ochiagha ndi nche eze mere ka Gedaliya nwa Ahikam buru onye na-achi ha. Ishmel nwa Netanaya dotara ha niile n'agha duru ha na-achio igbapu gaa n'ala ndi Amon.

¹¹ Mgbe Johanan nwa Kariya, na ndiisi agha ahụ niile ya na ha no nuru ihe ojo Ishmel nwa Netanaya mere, ¹² ha duuru ndi agha ha niile puo ibuso Ishmel nwa Netanaya agha. Ha chukwutere ya n'ebe di nso n'iyi ukwu Gibion. ¹³ Mgbe ndi ahụ niile Ishmel dotara n'agha huru Johanan nwa Kariya na ndiisi agha so ya, ha nuriri onu. ¹⁴ Ndi ahụ niile Ishmel dotara n'agha na Mizpa, chighariri gafee n'ebe Johanan nwa Kariya no. ¹⁵ Ma Ishmel nwa Netanaya, na mmadu asato n'ime ndi agha ya, gbapuru oso gbanari Johanan. Ha gbalagara n'ala ndi Amon.

Mgbapu oso gaa Ijipt

¹⁶ Mgbe ahụ, Johanan nwa Kariya na ndiisi agha niile ya na ha so duuru ndi ahụ niile ha naputara site n'aka Ishmel puo, bu ndi ahụ Ishmel nwa Netanaya dotara n'agha na Mizpa, mgbe o buuru uzo gbuo Gedaliya nwa Ahikam. Ndi ozo Johanan si na Gibion durukwa bu ndi a, ndi agha, na ndi inyom, na umuntakiri, na ndiisi ulo ikpe. ¹⁷ Ha duuru ha na-aga, ma kwusi n'obodo Gerut Kimham, nke di nso na Betlehem, ebe ha bu n'obi iga Ijipt, ¹⁸ n'ihia igbanari ndi Babilon. Ha turu egwu ihe ndi Babilon ga-eme ha n'ihia ogbugbu Ishmel nwa Netanaya gburu Gedaliya nwa Ahikam, onye eze Babilon hoputara ka o buru onye na-achi ala ahụ.

42

¹ Mgbe ahụ, Johanan nwa Kariya, na ndiisi agha ahụ niile, na Jezenaya nwa Hoshaya, na ndi Izrel niile, site n'onye dikarisi nta ruo n'onye dikarisi ukwu, biakwutere ² Jeremaya onye amuma si ya, "Biko, anyi biara irio gi aririo. Kpokuo ONYENWE ANYI Chineke gi n'ekpere n'ihia anyi bu ndi foduru n'ala a. I maara na o nwere oge anyi di otutu n'ala a, ma ugbu a anyi di naani ole na ole. ³ Kpee ekpere ka ONYENWE ANYI Chineke gi gosi anyi ihe anyi ga-eme, maobu ebe anyi ga-eje."

⁴ Jeremaya onye amuma zara si ha, "Anula m ihe unu kwuru. Aga m ekpere ONYENWE ANYI Chineke unu ekpere dika unu rioro. Mgbe m natara osisa ya, aga m agwakwa unu ihe niile ONYENWE ANYI kwuru. O nwekwaghi ihe m ga-ezonari unu."

⁵ Ha siri Jeremaya, "Ka ONYENWE ANYI buru onyeama eziokwu na nke kwesiri ntukwasi obi megide anyi, ma o buru na anyi emeghi dika ihe

niile ONYENWE ANYI bu Chineke gi gwara gi ka i gwa anyi. ⁶ O bu ihe Chineke, onye anyi na-eziga gi ka i juta ase, kwuru ka anyi ga-eme. Ma o di mma, ma o di njo. Anyi ga-erubere ONYENWE ANYI Chineke gi isi, ka ihe gaara anyi nke oma.”

⁷ Mgbe ubochi iri gasiri okwu ONYENWE ANYI ruru Jeremaya nti. ⁸ N’ihi ya o kporo Johanan nwa Kariya, ndiisi agha ya na ha so na ndi Izrel niile, site n’onye dikarisiri nta ruo n’onye dikarisiri ukwu. ⁹ Mgbe ha biara, o gwara ha okwu si ha, “The ndi a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, onye unu zigara m ka m wegara aririo unu, siru: ¹⁰ ‘O buru na unu anogide n’ala a, aga m ewuli unu elu; agaghi m akwada unu. Aga m akukwa unu dika osisi, gharakwa ihopu unu. N’ihi na ihe ojojo ahụ m mere ka o biakwasị unu na-ewute m nke ukwu. ¹¹ Unu atula eze Babilon egwu, bu onye unu na-atu egwu ya ugbo a. Unu atula ya egwu, otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri, n’ihi na anonyeere m unu, aga m azoputa unu, naputakwa unu site n’aka ya. ¹² Aga m enwe obi ebere n’ebe unu no, si otu a mee ka ya onwe ya nweekwa obi ebere n’ebe unu no. O ga-emekwa ka unu nwetaghachikwa ala unu.’

¹³ “Ma o buru na unu onwe unu asi, ‘Anyi agaghi anogide n’ala a,’ si otu a nupu isi n’ebe ONYENWE ANYI Chineke unu no; ¹⁴ o burukwa na unu asi, ‘Mba, anyi ga-aga biri n’ala Ijpt ebe anyi na-agaghi ahụ agha, maobu nu uda opi ike, maobu noo agu n’ihi enweghi ihe oriri,’ ¹⁵ mgbe ahụ, nurunu okwu ONYENWE ANYI, unu ndi foduru na Juda. Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, ‘O buru na unu anogidesie ike na mkpebi unu iga Ijpt ibiri n’ebe ahụ, o burukwa na unu agaa biri n’Ijpt n’eziokwu, ¹⁶ mgbe ahụ, mma agha ahụ unu na-atu egwu ga-eru unu n’ahụ, unwu ahụ unu na-atu oke egwu ya ga-esoro unu baa n’Ijpt. Unu ga-anwukwa n’ebe ahụ. ¹⁷ N’ezie, ndi ahụ niile kpebiri iga biri n’Ijpt ga-anwu site na mma agha, na site n’unwu, na site n’orja na-efe efe. O nweghi onye obula n’ime ha ga-afodu ndu, o nweghi onye obula n’ime ha ga-agbanari ihe ojojo ahụ m ga-eme ka o biakwasị ha.’ ¹⁸ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, ‘Dika iwe m na onuma m bu ihe awukwasiri n’elu ndi bi na Jerusalem, otu a ka m ga-esi wukwasikwa unu onuma m, mgbe unu ga-aga Ijpt. Unu ga-aghọ ihe obubu onu na ihe iju anya, ihe nkocha na ihe ita uta. Unu agakwaghi ahụ ebe a anya ozo.’

¹⁹ “Unu bu ndi foduru na Juda, lee na ONYENWE ANYI agwala unu si, ‘Unu agala Ijpt.’ Matanu nke oma na m adola unu aka na nti, ²⁰ na unu mehere n’obi unu mgbe unu ziri m si m juta ONYENWE ANYI Chineke unu ase. Mgbe ahụ, unu rioro m si m, ‘Rioro anyi ONYENWE ANYI Chineke anyi aririo, gwa anyi ihe niile o kwuru, anyi ga-emekwa ya.’ ²¹ Agwala m unu taa ihe o kwuru, ma unu ajula ime ihe ahụ niile ONYENWE ANYI Chineke unu, bu onye unu zigara m ka m jekwuru, kwuru. ²² Ya mere, matanu ya nke oma taa na unu ga-anwu site na mma agha, na site n’unwu, na site n’orja na-efe efe, n’ebe ahụ unu choro iga biri.”

43

¹ Mgbe Jeremaya gwasiri ndi ahụ niile okwu ahụ ONYENWE ANYI Chineke ha ziri ya ka o zie ha, ² Azaraya nwa Hoshaya, Johanan nwa Kariya na ndi nganga niile no n’ebe ahụ, gwara Jeremaya okwu si ya, “O bu okwu ugha ka i kwuru! ONYENWE ANYI Chineke anyi ezighi gi ka i kwuo na anyi ekwesighi iga biri n’Ijpt, ³ Kama o bu Baruk nwa Neraya na-akwali gi

megide anyị, n'ihị na ọ chọrọ inyefe anyị n'aka ndị Babilon ka ha gbuo anyị, maọbụ buru anyị gaa Babilon dika ndị a dọtara n'agha.”

⁴ Ya mere, Johanan nwa Kariya na ndịisi agha ahụ niile, nakwa ndị mmadụ ahụ niile nupuru isi n'iwu ONYENWE ANYI, jụụ inogide n'ala Juda.

⁵ Kama Johanan nwa Kariya, na ndịisi agha ahụ, duuru ndị ahụ fọdurụ na Juda puo, ha na ndị ahụ si na mba ndị ozo di iche iche, ebe ha gbagara lota. ⁶ Ha duuru ndị ikom niile na ndị inyom niile na umuntakiri niile, na umu ndị inyom eze niile, bu ndi ahụ Nebuzaradan ochiagha ndi nche eze Babilon tinyere na nlekota Gedaliya nwa Ahikam, nwa Shefan na Jeremaya onye amuma na Baruk nwa Neraya. ⁷ Ya mere, ha nupuru isi n'ebe ONYENWE ANYI no site n'ibanye ala Ijpt. Ha jegidere ije ruo n'obodo Tapanhis.

⁸ Mgbe ha no na Tapanhis, okwu ONYENWE ANYI ruru Jeremaya nti si ya, ⁹ “Mgbe ndi Juu no na-ele gi anya, chiru ufodu nkume buru ibu n'aka gi, gaa zoo ha n'ime uru di na mputa ihu ulo e ji aja uru* wuo, nke di nonu uzọ e si abata n'ulo Fero di na Tapanhis. ¹⁰ Mgbe ahụ si ha, 'Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel siri, Aga m ezi ozi kpota ohu m bu Nebukadneza, eze Babilon. Aga m edokwasikwa ocheeze ya n'elu nkume ndi a m zoro n'ebe a, o ga-agbasa ulo ndo nke ibu eze ya n'elu ha. ¹¹ O ga-abia buso Ijpt agha, si otu a mee ka ha nwuo, bu ndi ahụ a kwadobere maka onwu, mee ka a dota ha n'agha, bu ndi ahụ a kwadobere na-aga adota n'agha; mekwaa ka ha nwuo site na mma agha bu ndi ahụ a kwadobere na ha ga-anwu site na mma agha. ¹² O ga-esunykwa oku n'ulo ebe a no na-eфе chi niile nke ndi Ijpt. O ga-esure ulo ndi a oku, dotakwa chi ha niile n'agha. Dika onye ozuzu aturu si ewepucha igwu site na uwe ya, o ga-esikwa otu a wezuga onwe ya n'udo site n'Ijpt puo. ¹³ N'ime ulonso anyanwu di n'Ijpt, ka o ga-akwatu ogidi nsọ niile, surekwaa ulonso niile nke chi di iche iche n'Ijpt oku.’”

44

Mbibi na-abia n'ihị ikpere arusi

¹ Ndi a bu okwu ruru Jeremaya nti banyere ndi Juu ahụ niile bi n'ala Ijpt, bu ndi bi na Migdol, na n'ime Tapanhis, na n'ime Memfis, na n'ime Patros, ² “Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, Unu ji anya unu hu ihe ojoo ahụ niile m mere ka ha biakwasi Jerusalem, na obodo niile nke Juda. Lee, obodo ndi ahụ aghoola mkpomkpọ ebe taa, o nwekwaghi onye bi n'ime ha. ³ Ihe ndi a biakwasiri ha n'ihị ihe ojoo ha mere. Ha kpasuru m iwe site n'ichu aja ihe nsure oku na-esi isi utu, na site n'ife chi ndi ozo, ndi ha onwe ha maobu nna nna ha na-amaghi. ⁴ Site n'oge ruo n'oge, mgbe mgbe, eziteere m ha ndi ohu m, bu ndi amuma, ndi gwara ha okwu si ha, 'Unu emela ihe aru di otu a nke m kporo asi!' ⁵ Ma ha egeghi nti, ha atokwaghi nti ha n'ala. Ha esiteghi n'ihe ojoo ha na-eme chegharia, maobu kwusi ichu aja ihe nsure oku na-esi isi utu nye chi ndi ozo. ⁶ N'ihị ya, awukwasiri m ha onuma m na iwe m, nke rere dika oku megide obodo niile nke Juda, na okporozo nke Jerusalem. Ya mere, ha ghoro mkpomkpọ ebe na ebe toghoro n'efu taa.

⁷ “Ma ugbu a, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI Chineke Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, N'ihị gini ka unu ji choo iji aka unu wetara onwe unu ihe ojoo ndi a? Lee ka unu si duru ndi ikom na ndi inyom niile,

* 43:9 43:9 Lit. Brik

na ụmuntakiri niile, na ụmụ a mụrụ ọhụrụ niile na-agbala n'ala Ijipt, si otu a mee ka, ọ buladi, otu mkpuru mmadu hapu ifodukwa n'ala Juda. ⁸ Gini mere unu na-eji oru aka unu na-akpasu m iwe, na-esurere chi ndi ozo ihe nsure oku na-esi isi utu n'ala Ijipt, ebe unu biara ibi? Unu onwe unu ga-ala onwe unu n'iyi, mekwaa onwe unu ihe ibu onu nakwa ihe nkocha n'etiti mba niile di n'uwa. ⁹ Unu echefuola ihe ojo nna unu ha mere na ihe ojo niile ndi eze Juda na ndi eze nwanyi Juda mere na ihe ojo niile nke unu onwe unu na ndi nwunye unu mekwara n'ala Juda, na n'okporozo Jerusalem? ¹⁰ Ruo ubochi taa, o nwebeghi onye obula n'ime ha wedarala onwe ya ala, maobu tu egwu m; ha adighi ejeghari n'iwu m, maobu jidesie ukpuru ndi ahụ niile m debere n'ihu ha na n'ihu nna nna ha aka ike, igbaso ya.

¹¹ "N'ih ihe ndi a niile, otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru: Ekpebiela m ime ka ihe ojo biakwasị unu; ekpebiela m ibibi Juda. ¹² Aga m eme ka ndi ahụ niile foduru n'ala Juda, bu ndi ahụ kpebiri n'obi ha iga biri n'ala Ijipt ghara idikwa. A ga-ala ha n'iyi n'ala Ijipt; ha ga-ada site na mma agha, maobu site n'unwu. Ndi niile dikarisiri ukwu n'etiti ha na ndi niile dikarisiri nta ga-anwu. Ha ga-aghokwa ihe ibu onu na ihe iju anya, ihe omuma ikpe na ihe nkocha. ¹³ Dika m si taa Jerusalem ahuhu, otu a ka m ga-esi jiri mma agha, na unwu, na oria na-e efe, taa ndi ahụ bi n'Ijipt ahuhu. ¹⁴ O nweghi onye obula n'ime ndi Juda ahụ foduru, ndi gara biri n'Ijipt nke ga-agbanari onu. O bu ezie na o na-agusi ha agu ike iloghachi n'ala Juda, ma o nweghi onye obula n'ime ha ga-aloghachi, kariakwa mmadu ole na ole ndi ga-agbapu agbapu."

¹⁵ Ndi no n'ebe ahụ mgbe ahụ Jeremaya kwuru okwu ndi a bu ndi ikom ahụ niile maara na ndi nwunye ha na-achụ aja ihe nsure oku na-esi isi utu nye chi ndi ozo, na ndi niile bi n'Ijipt n'akuku Patros. Ndi a zara Jeremaya si ya, ¹⁶ "Anyi agaghi anabata okwu ahụ i si n'aha ONYENWE ANYI gwa anyi ¹⁷ N'ih na anyi aghaghi ime ihe ndi ahụ anyi kpebiri ime. Anyi ga-achuru Eze nwanyi mbara Eluigwe aja ihe nsure oku na-esi isi utu. Anyi ga-awusakwara ya aja ihe onunu dika anyi na nna anyi ha, ndi eze anyi na ndisi ochichi anyi mere n'obodo Juda niile na n'okporozo Jerusalem. N'oge ahụ, anyi na-eriju afo, ihe na-agakwara anyi nke oma, o nweghi ihe ojo biakwasiri anyi. ¹⁸ Ma site n'oge anyi kwusiri ichuru Eze nwanyi mbara Eluigwe aja, ihe nsure oku na-esi isi utu na iwusara ya aja ihe onunu, ihe niile akola anyi, o bukwara site na mma agha na oke unwu ka anyi na-ala n'iyi."

¹⁹ Ndi inyom ahụ niile kwukwara si, "Mgbe ahụ anyi na-eji ihe nsure oku na-esi isi utu na-achuru Eze nwanyi mbara Eluigwe aja na mgbe ahụ anyi na-awusakwara ya aja ihe onunu, o bu na ndi di na-alu anyi amaghi na anyi na-eme achicha n'oyiyi ya, na-awusakwara ya aja ihe onunu?"

²⁰ Mgbe ahụ, Jeremaya gwara mmadu ahụ niile okwu, ma ndi ikom ma ndi inyom ahụ niile zara ya okwu si ha, ²¹ "ONYENWE ANYI chetara ihe nsure oku na-esi isi utu niile unu na nna unu ha, na ndi eze unu, na ndisi ochichi unu, na ndi Izrel niile ji chuo aja n'obodo Juda niile na n'okporozo Jerusalem niile. ²² N'ih ya, mgbe ONYENWE ANYI na-nweghikwa ike inagide ihe ojo niile ndi a unu mere, na ihe aru niile unu mere, o mere ka ala unu gho mkpomkpọ ebe, na ihe iju anya, na ihe nkocha, nke mmadu na-ebighi n'ime ya, dika o di taa. ²³ N'ih na unu surere ihe nsure oku na-esi isi utu na n'ih na unu mehiere megide

ONYENWE ANYI, ghara irubere ya isi, maobu igbaso iwu ya, maobu idebe ukpuru ya, maobu imezu ihe niile o siri ka unu mee, n'ihu ya ka ihe ojoo ndi a ji dakwasị unu dika unu na-ahu ugbo a."

²⁴ Mgbe ahu, Jeremaya gwara ndi inyom ahu, na ndi Izrel niile okwu si ha, "Nurunu okwu ONYENWE ANYI unu ndi Juda niile no n'Ijpt. ²⁵ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, Unu na ndi nwunye unu esitela n'omume unu gosi na unu na-emezu ihe ndi ahu unu ji onu kwuo si, 'Anyi aghaghi imezu nkwa niile anyi kwere banyere ichu aja ihe nsure oku na-esi isi utu na nke ihe onunu nye Eze nwanyi mbara Eluigwe.'

"Gaanu n'ihu mezuo nkwa unu kwere! Mezuokwanu iyi unu nuru. ²⁶ Ma nurukwanu okwu ONYENWE ANYI, unu ndi Juu niile bi n'Ijpt, 'Eji m aha m di ukwu na-anu iyi,' ka ONYENWE ANYI na-ekwu, 'na o nweghi onye Juda obula bi n'akuku obula nke Ijpt, nke ga-akpokukwa aha m ozo, maobu jiri ya nuu iyi si, "Dika Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-adi ndu." ²⁷ N'ihu na anya m na-ele ha abughi maka ime ha mma, kama o bu maka ime ha ihe ojoo. Ndi Juu niile bi n'Ijpt ga-anwu site na mma agha, maobu site n'oke unwu, tutu ruo mgbe e bibichara ha dum. ²⁸ Naani mmadu ole na ole ga-esi Ijpt gbalata Juda igbanari mma agha. Mgbe ahu ndi Juda niile foduru, bu ndi biara biri n'Ijpt, ga-amata onye okwu ya na-eguzosi ike, maobu nke m, maobu nke ha.

²⁹ " 'Nke a ga-aburu unu ihe ama nke ga-egosi unu na m ga-ata unu ahuhu n'ebe a,' otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara. 'Ka unu si otu a mara na mba m na-aba na m ga-emesi unu ike aghaghi iguzosi ike.' ³⁰ Ihe a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'Aga m arara Fero Hofra, eze Ijpt nyefee n'aka ndi iro ya, bu ndi na-achoo ndu ya, dika m si rara Zedekaya eze Juda, nyefee n'aka Nebukadneza eze Babilon, bu onye iro ahu choro ndu ya.' "

45

Ozi e ziri Baruk

¹ Okwu ndi Jeremaya onye amuma gwara Baruk nwa Neraya, mgbe o dere okwu ndi a n'akwukwo dika Jeremaya na-akpoputa ha, n'afu nke anu nke ochichi Jehoiakim nwa Josaya eze Juda. Jeremaya gwara Baruk si, ² "The ndi a ka ONYENWE ANYI bu Chineke Izrel na-agwa gi, gi Baruk, ³ I siri, 'Ahuhu diri m! Lee na ONYENWE ANYI atukwasirila m mwute n'elu ihe mgbu nke m nwere. Ike isu ude agwula m, ma ruo ugbo a, achotabeghi m izuike.' ⁴ Ma ihe ndi a ka i ga-agwa ya, 'Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, Aga m akwada ihe ndi ahu niile m wuru, hopukwa ihe ndi ahu niile m kuru n'ala* a niile. ⁵ Ma gi onwe gi, i na-achoro onwe gi ihe ukwu? Achokwala ha. N'ihu na, lee, aga m eme ka ihe ojoo biakwasị mmadu niile, otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri, ma aga m eme ka i jiri ndu gi gbapu jee ebe obula i ga-eje.†' "

46

Ozi e ziri banyere Ijpt

¹ Ndi a bu okwu ONYENWE ANYI, nke ruru Jeremaya onye amuma nti, banyere mba di iche iche.

² Nke diri Ijpt:

* **45:4** 45:4 Maobu, n'awa † **45:5** 45:5 I ga-agbapu na ndu ga n'ebe obula i ga-agbaga

Ndị a bụ okwu dị megide usuu ndị agha Fero Neko, bụ eze Ijipt, ndị Nebukadneza eze Babilon meriri n'agha na Kakemish, n'akụkụ osimiri Yufretis, n'afọ nke anọ nke ọchịchị Jehoiakim nwa Josaya, bụ eze Juda.

³ “Kwadoonụ ọta agha unu, ndị ukwu na ndị nta,
zopunụ ije maka ibu agha.

⁴ Kegidezienu ñnyinya unu,
rikwasikwanụ n'elu ha.

Guzokwanụ n'ọnọdụ ibu agha unu,
ma kpukwasikwanụ onwe unu okpu agha unu.

Mụonụ ùbe unu ka ọ dị nko,
yikwasikwanụ uwe agha unu.

⁵ Gịni ka anya m abụọ hụrụ?
Ujọ na-atụ ha,

ha na-agbaghachikwa azụ;
lee, a na-etipia ndị ha bụ dike n'agha.

Ha na-agbasi ọsọ ike,
na-eleghi anya n'azụ.

Egwu dika n'akụkụ niile,” otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

⁶ “Ndị nwere ukwu ọsọ enweghi ike igbalaga,
ndị di ike enweghi ike isi n'ebe ahụ wezuga onwe ha.

Ha na-asọ ngongọ daa,
n'akụkụ ugwu di nso n'osimiri Yufretis.

⁷ “Onye bụ onye a, nke na-ebili* ọtọ dika osimiri Nail,
na dika osimiri nke mmiri ya na-amaghari?

⁸ Ijipt na-ebili elu dika osimiri Nail,
dika osimiri nke mmiri ya na-amaghari.

Ọ na-asi, 'Aga m ebili kpuchie uwa niile.

Aga m ebibi obodo ukwu di iche iche, na ndi mmadu bi n'ime ha.'

⁹ Gbabanyenu n'ogbo agha, unu ñnyinya niile.

Gbanu oku oku, unu ndi na-agba ugbo agha.

Zonun ike ike, unu ndi bu dike n'agha, unu ndi ikom Kush na Put, ndi
na-ebu ota,

na unu ndi ikom Lidiya ndi na-agba uta.

¹⁰ Ma ubochi ahụ diri Onyenwe anyi, bụ ONYENWE ANYI, Onye puru ime
ihe niile.

Ọ bụ ubochi ibo obo ya, ubochi o ga-aboro obo n'ahụ ndi iro ya.

Mma agha ga-eripia ha tutu afọ eju ya,
e, tutu ruo mgbe o nujuru obara afọ.

N'ih i na Onyenwe anyi bụ ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ga-achu
aja n'ala ahụ di n'ugwu,

nke di nso osimiri Yufretis.

¹¹ “Rigoro Gilead ka i weta mmanu a na-ete n'onya,
gi Ada Ijipt na-amaghi nwoke.

Ma o bu n'efu ka i na-ewebata ogwu ndi a niile,
n'ih i na ogwugwo obula agaghi adiri gi.

¹² Mba niile ga-anu akuko ihe ihere biakwasiri gi.

N'akuku niile nke uwa ka a ga-anukwa ikwa akwa gi.

Otu dike n'agha na-asọ ngongọ na-adakwasị dike ibe ya;
ha abụọ na-adakwa n'ala.”

* 46:7 46:7 Maobu, na-eruju

13 Okwu ndị a ka ONYENWE ANYỊ gwara Jeremaya onye amụma, banyere ọbibia nke Nebukadneza, bụ eze Babilon, onye na-abia ibuso Ijipt agha.

14 “Kwuputanyu ihe ndi a n'Ijipt. Kwusaa ya na Migdol.

Kwusaakwa ya na Memfis, na n'obodo Tapanhis.

Guzozienu onwe unu n'usoro, nookwanu na njikere,

n'ihhi na mma agha na-eripia ndi gbara unu gburugburu.

15 Gini mere a ga-eji gbudasia ndi gi niile bu dike n'agha?

Ha agaghi enwe ike guzokwa, n'ihhi na ONYENWE ANYI ga-akwada ha.

16 Ha ga-aso ngongo mgbe mgbe,

ha ga-adakwasikwa n'elu ibe ha.

Ha ga-asikwa, 'Bilienu oto, bianu ka anyi laghachikwuru ndi anyi,

ka anyi laghachikwa n'ala ebe a muru anyi,

ka anyi wezugakwa onwe anyi site na mma agha nke ndi mmegbu.'

17 N'ebe ahụ ka ha ga-anọ tie mkpu si,

'Fero eze Ijipt bu naani onye oke okwu.

Lee, oge a kara aka nye ya efunarila ya.'

18 “Dika mu onwe m na-adi ndu,” ka Eze ahụ kwuputara,

onye aha ya bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,

“otu onye ga-abia, onye di ukwu dika uguwu Taboa si di ukwu n'ebe uguwu ndi ozo di,

na dika Kamel si diri n'akuku osimiri.

19 Kwakotanu ngwongwo unu, jikerenu maka ije biri n'ala ozo,

unu ndi bi n'Ijipt,

n'ihhi na a ga-eme ka Memfis ghoo ebe togboro n'efu.

O ga-aghokwa mkpomkpo ebe, nke mmadu na-agaghi ebi n'ime ya.

20 “Ijipt mara mma dika nne ehi,

ma ijiji† nke si n'akuku uguwu,

na-abia imegide ya.

21 Ndi agha e goro ego no n'etiti ha

dika umu ehi gbara abuba.

Ha onwe ha kwa ga-atugharia gbaa oso,

ha agaghi eguzo,

n'ihhi na ubochi nhuju anya na-abiakwasị ha,

bu ubochi a ga-ata ha ahuhu.

22 Ijipt ga-eme mkpotu, dika mkpotu nke agwo na-agba oso na-eme,

mgbe ndi iro ya ji ike na-abiakwasị ya.

Ha ga-eji anyuike biakwasị ya,

dika ndi na-egbutu osisi.

23 Ha ga-egbutu oke ohia ya,” otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri,

“n'agbanyeghi na o bu oke ohia rubigara oke.

Ha di otutu kari igurube,

a pughikwa iguta ole ha di.

24 A ga-eme ka ihere mee Ada Ijipt,

mgbe e nyefere ya n'aka ndi si n'akuku uguwu bia.”

25 ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel, siri, “Ana m aga ime ka ahuhu biakwasị Amon, bu chi ndi Tibs, na Fero, na ala Ijipt na chi niile di n'ime ya, ndi eze ya niile nakwa ndi ahụ na-atukwasị Fero obi.

26 Aga m enyefe ha n'aka ndi ahụ na-achosi ndu ha ike, bu Nebukadneza

† 46:20 46:20 Odudo na ijiji bu ihe na-ata anumanu

eze Babilon, na ndiisi ochihi ya. Ma n'ikpeazu, aga m emekwa ka ndi mmadu birikwa n'ime ya ozo, dika e si biri n'ime ya na mgbe ochie." Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

²⁷ "Atula egwu, gi Jekob, ohu m.

Adakwala mba, gi Izrel.

N'ih na lee, aghaghi m izoputa gi site n'ebe di anya nke e mere ka i gaa biri.

Aga m azoputakwa umu umu gi site n'ala ebe e mere ka ha gbapu oso gaa biri.

Jekob ga-emesiakwa biri n'udo, na-atughi egwu obula.

O dikwaghi onye ga-eme ka o tuo ujo.

²⁸ Atula egwu, gi Jekob, ohu m,
n'ih na anonyeere m gi,"

otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

"A sikwari na m ebibie mba ndi ahụ niile
nke m mere ka i gaa biri n'etiti ha kpmkpm,
agaghi m ebibi gi kpmkpm.

Aga m ado gi aka na nti, ma o ga-abu site n'uzo ikpe ikpe ziri ezi.

Agakwaghi m ahapu inye gi ahuhu i kwesiri inata."

47

Ozi e ziri banyere ndi Filistia

¹ Okwu ONYENWE ANYI nke ruru Jeremaya onye amuma nti banyere ndi Filistia. Okwu ndi a biara tupu Fero ebuso obodo Gaza agha.

² Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru,
"Lee ka mmiri si ala elu n'akuku ugwu;
ha ga-aghokwa mmiri nke na-erubiga oke.

Ha ga-erukwasị ala ahụ, kpuchiekwa ihe niile di n'ime ya,
o ga-ekpuchikwa obodo niile di n'ala ahụ, na ndi bi n'ime ya.

Ndi niile bi n'ala ahụ ga-eti mkpu akwa,
mmadu niile ga-akwasikwa akwa ike.

³ Mgbe ha ga-anu uzu ikiri ukwu nke otutu inyinya, nke na-agbata oso
na-abia n'ebe ha no,
mgbe ha ga-anukwa uzu ugbo agha ndi iro,
na uzu nzọ ukwu igwe ha.

N'oge ahụ, ndi bu nna agaghi enwe ike nyere umu ha aka,
n'ih na aka ha ga-akuda n'akuku ha.

⁴ N'ih na ubochi ahụ abiala
mgbe a ga-ebibi ndi Filistia niile,

mgbe a ga-ebipu ndi niile foduru,
ndi nwere ike inyere obodo Taja na Saidon aka.

N'ih na ONYENWE ANYI akwadoola ibibi ndi Filistia,
o kwadoola ibibi ndi ahụ foduru n'onu mmiri Kafto.

⁵ Gaza ga-akpucha isi ya n'onodu iru uju.
A ga-eme ka Ashkelon dere duu.

Ruo ole mgbe ka unu ga-anogide na-egbukasi onwe unu ahụ,
unu bu ndi foduru afodu bi n'ala di larji?

⁶ "Ewoo, gi mma agha ONYENWE ANYI,
ole mgbe i ga-ezu ike?

Minye onwe gi n'obọ gi,

kwụsị ikpa ike gị ma dere duu.’
⁷ Ma ọ ga-esikwanụ ańaa zuru ike,
 ebe ọ bụ ONYENWE ANYỊ nyere ya iwu
 ibu agha megide Ashkelon,
 na ndị bi n’ọnụ mmiri oke osimiri?”

48

Ozi e ziri banyere Moab

¹ Nke a dịrị Moab:

Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile, bụ Chineke Izrel kwuru,

“Ahụhụ dīrī Nebo! N’ihi na a ga-emebi ya.

A ga-emekwa ka ihere mee Kiriatem, e, a ga-adọta ya n’agha.

A ga-etipịa Misgab, mee ka ihere mee ya.

² Ọ dīkwaghị ndị ga-eto Moab ọzọ,
 kama a ga-anọ na Heshbon pịa ọpịpịa ọdida ya.

Ha ga-asị, ‘Bianụ ka anyị bibie mba a, ka ọ ghara idikwa.’

Ọ bụladị gị bụ Madmen, ka a ga-eme ka i dere duu.

A ga-ejikwa mma agha chụọ gị ọsọ.

³ Gee ntị nūrụ akwa na-ada na Horonaim,
 ọ bụ mkpu akwa oke mbibi na ịla n’iyi.

⁴ A ga-etikpọ Moab,
 ụmuntakiri ya ga-etikwa mkpu akwa.

⁵ Ha ga-eji oke ikwa akwa
 na-agbago ụzọ Luhit;

a ga-anụkwa mkpu akwa nke ndị e bibiri ihe ha n’uzọ na-agbada
 Horonaim.

A ga-anụ akwa mwute n’ihi mbibi nke bīakwasiri ha.

⁶ Gbalaganụ! Gbapụnụ ọsọ ndụ!

Dikwanụ ka osisi nta nke dī n’ozara.

⁷ Ebe ọ bụ na unu na-atụkwasi obi n’aka ọrụ unu, na n’akunuba unu,
 a ga-adotakwa unu n’agha.

Ndị Kemosh ka a ga-eburu gaa mba ọzọ,
 ha na ndị nchụaja na ndịisi ọchichi ya.

⁸ Onye mbibi ahụ ga-abia megide obodo niile.

O nwekwaghị obodo nke pụrụ ịgbanari mbibi ya.

A ga-ala ndagwurugwu niile n’iyi,

bibiekwa ebe dī elu nke dī larị,

n’ihi na ọ bụ okwu si n’ọnụ ONYENWE ANYỊ pụta.

⁹ Wụkwasi ala Moab nnu,

n’ihi na a ga-eme ka ọ ghọọ ebe togboro n’efu.

Obodo niile dī n’ime ya ga-aghọ mkpọmkpọ ebe,

nke mmadu ọbula na-agaghị ebikwa n’ime ya.

¹⁰ “Ọbubu ọnụ dīrī onye ahụ ji aghughọ na-arụ ọrụ ONYENWE ANYỊ.
 Ahụhụ dīrī onye na-ewezuga mma agha n’ebe iwusi ọbara dī.

¹¹ “Onye na-anọ juu ka Moab bụ site na mgbe ọ bụ nwantakiri,
 ọ dika mmanya doro edo,

nke a na-adighi esi n’otu udu wugharia ya n’ime udu ọzọ,
 o nwebeghi oge ọbula e ji mee ka ọ ga biri n’ala ọzọ.

- Ọ bụ ya mere uto ya adighi agbanwe agbanwe,
 isisi ya agbanwekwaghi.
- 12 Ma ubochi ndi ahụ na-abia," otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara,
 "mgbe m ga-eziga ndi ikom oru ha bu iwupu ihe site n'ite,*
 ha ga-awupukwa ya.
 Ha ga-agbapu ihe niile di n'ite ya niile,
 tuwakwaa ite ya niile.
- 13 Mgbe ahụ, ihere Kemosh ga-eme Moab,
 dika ihere si mee Izrel
 mgbe ha tukwasiri Betel obi ha.
- 14 "Unu si anaa ekwu si, 'Ndi di ike n'agha ka anyi bu;
 anyi bukwa dimkpa n'agha'?
- 15 A ga-ebibi ala Moab, busokwa obodo ya niile agha.
 Umụ okorobia ya niile ndi ahoro ahoro ga-ada n'ogbugbu† ahụ."
 Otu a ka Eze ahụ kwubiri, onye aha ya bu ONYENWE ANYI, Onye puru
 ime ihe niile.
- 16 "Odida Moab di nso;
 oke nhuju anya ya ga-abiakwa osiso.
- 17 Kasienụ‡ ya obi, unu ndi niile gbara ya gburugburu,
 unu ndi niile maara na o bu mba di ukwu.
 Kwuputanu si, 'Esi ana gbajie mkpanaka eze a, nke di ike,
 lee ka e si gbajiekwa mkpanaka a nke di ebube!'
- 18 "Sitenu n'ebe nsopuru unu di elu ridata,
 bia nodunu n'ala kporo nku,
 unu ndi bi n'obodo bu Ada Dibon.
 N'ih na onye ahụ bibiri Moab
 ga-abia ibu agha megide unu,
 o ga-alakwa obodo unu niile e wusiri ike n'iyi.
- 19 Guzonu n'akuku uzo, huru§ ihe na-eme,
 unu ndi bi n'ime Aroea.
 Juonu nwoke unu huru na-agba oso, na nwanyi nke na-ewezuga onwe ya
 ajuju
 si ha, 'Gini mere?'
- 20 E meela ka ihere mee Moab, n'ih na a tupiala ya.
 Kwasienu akwa ike, tiekwanu mkpu akwa.
 Kwuputa ya n'Anon
 na e bibiela Moab.
- 21 Oge a ga-ekpe ndi bi n'ala di larji ikpe abiala,
 bu ndi bi na Holon, Jahaz na Mefaat,
 22 Dibon, Nebo na Bet-Diblataim,
 23 Kiriatem, Bet-Gamul na Bet-Meon,
 24 Keriot na Bozra,
 na obodo niile di n'ala Moab, ndi di nso, na ndi nke di anya.
- 25 E bipula mpi* Moab,
 a gbajiekwala ogwe aka ya,"
 otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

* 48:12 48:12 Iwughari ihe site n'otu ite wubanye ya n'ozo † 48:15 48:15 Ya bu, n'agha ahụ

‡ 48:17 48:17 Maobu, ruo ujju maka ya § 48:19 48:19 Ya bu, Lee * 48:25 48:25 Ya bu, ike

- 26 “Meenu ya ka o n̄ubiga mmanya oke,
n’ihi na o nupuru isi megide ONYENWE ANYI.
Moab ga-aturu onwe ya n’ihe o gboro.
O ga-aghokwa ihe ochi.
- 27 Izrel o bughị ihe ochi nye gi?
O bu n’etiti ndi na-ezu ohi ka e jidere ya,
mere i ji na-efufere ya isi
mgbe obula i na-ekwu okwu banyere ya?
- 28 Sitenu n’obodo unu niile gbapu oso; jeenu biri n’etiti nkume,
unu ndi bi n’ala Moab.
Dirinu ka nduru nke na-ewu akwu ya
n’akuku onu ogba nkume.
- 29 “Anyi anula ihe banyere mpako Moab.
Anyi anula na mpako ahụ di ukwu,
nukwa ihe banyere oke mbuli elu nke o na-ebuli onwe ya,
na oke nganga nke obi ya.
- 30 Amaara m ihe banyere mmuo nke akpoghi onye ozo ihe obula, nke di
n’ime ya, ma o gaghị abara ya uru obula.
Inya isi ya agaghị aruputakwa ihe obula, otu a ka ONYENWE ANYI
kwubiri ya.
- 31 N’ihi ya, aga m akwasị akwa ike n’ihi Moab,
aga m eti mkpu akwa n’ihi ala Moab niile.
Aga m asu ude akwa n’ihi ndi Kia Hareset.
- 32 Akwa nke kariṛi akwa Jeza ka m ga-akwa n’ihi gi,
gi osisi vaini di na Sibma.
Alaka gi gbasara ruo n’akuku osimiri,
e, ha gbasara ruo n’osimiri Jeza.
Ma onye mbibi abiakwasila mkpuru gi niile chara acha,
e, o biakwasila mkpuru vaini gi niile.
- 33 Onu na obi utu ka e wepuru
site n’ubi vaini niile, na n’ala ubi niile nke Moab.
E meela ka mmanya vaini kwusi igbaputakwa site n’ebe izocha mmanya.
O dikwaghị onye na-eji mkpu onu na-azocha ha,
O bu ezie na a na-anu olu iti mkpu,
ma o bughị olu iti mkpu onu.
- 34 “A na-anu uda iti mkpu akwa ha
site n’obodo Heshbon ruo Eleale, na Jehaz.
A na-anukwa ya site na Zoa ruo, o buladi obodo ndi di anya, dika
Horonaim, na Eglat Shelishiya.
N’ihi na mmiri niile nke Nimrim ataala.
- 35 Aga m eme ka ndi ahụ niile na-achụ aja n’ebe niile di elu,
na ndi ahụ niile na-achuru chi ha di iche iche aja ihe nsure oku na-esi
isi utu,
hapu idikwa n’ala Moab,” otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.
- 36 “Uda akwa nke na-ada n’ime obi m n’ihi Moab dika uda oja.
Uda akwa nke dikwa ka uda oja na-adakwa n’ime obi m n’ihi ndi Kia
Hareset.
Aku niile ha kpakotara alaala n’iyi.
- 37 A kpuchapula agiri isi niile,
kpachakwa afunu ha niile.

E bipụkwala aka ha niile.

Ọ bụkwa akwa mkpe ka e ji kpuchie ukwu niile.

38 N'elu ụlọ niile nke dị na Moab,
nakwa n'ama egwuregwu niile,

ọ dighị ihe ọzọ karịa naanị iru ụjọ ka a na-ahụ.

N'ihì na e tiwaala m Moab

dịka e si etiwa ite aja nke ọ dighị onye bụla chọrọ ya," otu a ka

ONYENWE ANYỊ kwupụtara.

39 "Lee ka e si tipịa ya! Lee ka ha si akwasị akwa ike!

Leekwa ka Moab si gbakwata azụ ya n'ihì ọndụ ihere ya!

Moab aghọla ihe ọchị,

ọ ghọla ihe iju anya nye ndị niile gbara ya gburugburu."

40 Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru,

"Lee, ọ dị otu ugo na-efedata,

nke gbasapụrụ nku ya kpuchie ala Moab niile.

41 A ga-adọta Keriọt n'agha,

meriekwa ebe ya niile e wusiri ike.

N'ụbọchị ahụ, obi ndị bụ dike n'agha n'ala Moab

ga-adị ka obi nwanyị ime na-eme.

42 A ga-ebibi obodo Moab, mee ya ka ọ ghara ịdịkwa,

n'ihì na ọ kagidere ONYENWE ANYỊ anya.

43 Oke egwu na olulu, na igbudu nke onye na-esi ọnya nọ na-eche unu,
unu ndị Moab,"

Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.

44 "N'oge ahụ, onye ọbụla gbapụrụ ọsọ site n'ihè oke egwu

ga-adaba n'olulu.

Onye ọbụla ga-esikwa n'olulu rịpụta

ka igbudu ga-ejide.

N'ihì na aga m eme ka afọ ahụ a kara aka

maka ịta Moab ahụhụ bjakwasị ya,"

Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.

45 "N'okpuru ndo Heshbọn

ka ndị ahụ gbapụrụ ọsọ ndụ guzoro, na-enweghị onye inyeaka.

N'ihì na ọkụ esitela na Heshbọn rere na-aga;

ire ọkụ dị ukwu esitela n'etiti Saihọn na-apụ,

na-erepịa egedege ihu ndị Moab,

na okpokoro† isi ndị ahụ ji oke ụzụ‡ na-anyanya isi.

46 Ahụhụ dirị gị, gị Moab!

Ebibiela ndị Kemosh niile.

A dọtakwala ụmụ gị ndị ikom

na ụmụ gị ndị inyom n'agha, buru ha gaa mba ọzọ.

47 "Ma emesịa, n'ụbọchị ndị ahụ na-abịa,

aga m eme ka ndị Moab a dọtara n'agha loghachi."

Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.

Nke a bụ ọgwụgwụ ikpe ọmụma dirị Moab.

† 48:45 48:45 Maọbụ, opu isi ‡ 48:45 48:45 Maọbụ, mkpọtụ

49

Ozi e ziri banyere Amon

¹ Nke a dịrị ndị Amon:

- Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru,
 “Ọ bụ na Izrel enweghị ụmụ ndị ikom?
 Izrel o nweghị onye nnweta ihe o nwere?
 Gịnị mere Molek ji nweta obodo Gad?
 Gịnị mere ndị ya ji bichie obodo ya niile?
² Ma ụbọchị ahụ na-abịa,” ka ONYENWE ANYỊ kwupụtara,
 “mgbe m ga-eme ka a nụ ụda iti mkpu agha,
 nke a ga-eti megide Raba, obodo ndị Amon.
 A ga-eme ya ka ọ ghọọ mkputamkpu ebe.
 A ga-esurekwa ya ọkụ, ya na obodo nta niile gbara ya gburugburu.
 Mgbe ahụ Izrel ga-achụpụkwa
 ndị ahụ niile chụpụrụ ya.”
 Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuru.
³ “Kpọọ mkpu akwa, gị Heshbon, n’ihi na ebibiela Ai!
 Tisienụ mkpu akwa ike unu ndị bi na Raba!
 Yirinụ uwe mkpe unu, tiekwanụ aka n’obi n’ihi iru ụjụ;
 gbagharianụ n’ogige mgbidi obodo unu,
 n’ihi na a ga-adọta Molek n’agha,
 buru ya na ndị nchụaja ya na ndiisi ọchịchị ya gaa mba ọzọ.
⁴ Gịnị mere unu ji anya isi n’ihi ndagwurugwu
 nke na-amị mkpụrụ hiri nne,
 gị ada nwanyị na-ekwesighị ntụkwasi obi,
 onye ntụkwasi obi ya dị n’akunuba ya,
 gị onye na-asị, ‘Onye ga-ebuso m agha?’
⁵ Aga m esite n’aka ndị niile gbara gị gburugburu
 mee ka oke egwu bịakwasi gị,”
 otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime
 ihe niile kwupụtara ya,
 “A ga-achụpụ onye ọbụla n’ime unu.
 Ọ dịkwaghị onye ga-achịkọta ndị ahụ niile gbapụrụ agbapụ.
⁶ “Ma mgbe e mesiri, aga m emekwa ka ndị Amon laghachikwa n’ala ha.”
 Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.

Ozi e ziri banyere Edom

⁷ Nke dịrị Edom:

- Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru,
 “Ọ pụtara na onye amamihe adighikwa na Teman?
 Okwu ndumọdu ọ gwula n’onu ndị nwere nghota?
 Amamihe ha o reela ure?
⁸ Chigharianụ gbalaga, unu ndị bi na Dedan.
 Gaa zoonu onwe unu n’ogba nkume miri emi,
 n’ihi na aga m eme ka ihe ọjọọ bịakwasi Iso,
 n’oge ahụ m ga-ata ya ahụhụ.
⁹ Ọ bụrụ na ndị na-aghorọ mkpụrụ vainị abiakwute gị,
 ọ bụ na ha agaghị ahapụrụ gị mkpụrụ ole na ole?
 Ọ bụrụkwa na ndị ohi abia n’abali,

- o bughị naanị ihe ha chọrọ ka ha ga-akwakọrọ?
- 10 Ma aga m agba Iso ọtọ.*
Aga m ekpughe ebe nzuzo ya niile
ka o ghara izobe onwe ya.
Umụ ya na ndị ikwu ya,†
tinyere ndị ya na ha dị na mma na ndị agbataobi ya, ga-ala n'iyi.
Ya mere, o dighikwa onye ga-asị,
- 11 'Hapụnụ umụ mgbei unu niile, n'ihị na mụ onwe m ga-edebe ha ndụ.
Ndị inyom unu niile ndị di ha nwurụ nwere ike itukwasị m obi.'"
- 12 Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, "O buru na e mere ka ndị ahụ na-ekwesighi inu ihe di n'iko ahụ nuo ya, a ga-esi aṅaa ghara ita gi ahuhu? A ghaghị ita gi ahuhu; i ghakwaghị inu site n'iko ahụ." 13 "Eji m onwe m nuo iyi, otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuputara, si, na Bozra ga-agho mkpomkpọ ebe, na ihe iju anya, na ihe ita uta, na ihe ibu onu. Obodo ya niile ga-aghokwa mkpomkpọ ebe ruo mgbe ebighi ebi."
- 14 Anula m ozi si n'onu ONYENWE ANYỊ.
E zipula onyeozu ka o ga mba niile di iche iche zie ha ozi, si,
"Chikotaanu onwe, megide ya.
Bilikwanu maka ibu agha!"
- 15 Ugbu a, aga m eme ka i di nta n'etiti mba di iche iche,
ihe nleli na-ebe mmadu no.
- 16 Idi egwu gi nke na-eyinye ndi mmadu egwu,
na nganga nke obi gi eduhiela gi,
gi onye na-ebi na mgbawa niile nke nkume di elu,
gi onye ji ebe niile di elu nke ugwu n'aka ya.
A sikwari na i wuo akwu gi n'ebe di elu, dika ebe ugo ga-ewu akwu ya,
aga m esite n'ebe ahụ kpudata gi n'ala,
otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.
- 17 "Edom ga-agho ihe iju anya.
Ndị niile na-esi n'akuku ya agafe ga-anọ n'onodu iju anya,
ha ga-eledakwa ya anya n'ihị onya ya niile.
- 18 Dika a kwaturu Sodom na Gomora,
ya na obodo niile gbara ya gburugburu.
Otu a kwa, o dighi onye obula ga-ebi n'ebe ahụ;
nwa mmadu obula agakwaghị ebi n'ime ya," otu a ka ONYENWE ANYỊ
kwuru.
- 19 "Aga m esi n'ala ya chupu Edom n'otu ntabi anya,
dika mgbe odum na-esi n'oke ohia Jordan
na-arigoputa n'ebe ita nri nke umu anumanu juputara n'ahihia ndu.
Ma onye bu onye ahụ a hoputara, onye m ga-enyefe oru a n'aka ya?
Onye dika m? Onye kwa puru iputa tuo m aka n'ihu?
Onye bukwa onye ozuzu aturu ahụ nke puru ido onwe ya megide m?"
- 20 N'ihị nke a, nuru ihe ONYENWE ANYỊ kwadobere megide Edom,
nrukwa ihe o zubere megide ndi bi na Teman.
A ga-adokpuru ndi di nta n'etiti igwe ewu na aturu ahụ,
ebe ita nri ha ga-anọ n'onodu mgbagwoju anya n'ihị nke a.
- 21 Uwa ga-ama jijiji mgbe ha nuru mkpotu odida ha;

* 49:10 49:10 Agaghị ahapuru ya ihe obula † 49:10 49:10 Maobu, ndi ikom ya ji ngwa agha

iti mkpu akwa ha ga-adakwa ụda ruo n'Osimiri Uhie.

²² Lee, otu ugo ga-efeli elu, fedatakwa.

Ọ ga-agbasapụ nku ya kpuchie ala Bozra niile.

N'ụbọchị ahụ, obi ndị bu dike n'agha n'Edom
ga-adị ka obi nwanyị ime na-eme.

Ozi e ziri banyere Damaskos

²³ Nke dīrī Damaskos:

“Ujọ ejula Hamat na Apad obi,
n'ihī na ha anụla akụkọ ojọọ.

Ha adaala mba,
nọkwa n'oke echiche dika osimiri nke ebili na-amaghari n'elu ya.

²⁴ Damaskos aghoala onye ike gwurū.

Ọ tugharịala igbapụ osọ,
ma oma jijiji ejidela ya.

Oke obi ụfụ na ihe mgbu ejidesiela ya aka ike,
dika obi ụfụ na ihe mgbu nke na-ejide nwanyị ime na-eme.

²⁵ Gini mere na-agbahapụbeghi obodo ahụ a maara aha ya,
bụ obodo ahụ nke ihe ya na-atọ obi m uto?

²⁶ N'ezie, umu okorobia nọ n'ime ya ga-ada n'okporouzo niile,
a ga-emekwa ka ndi agha ya niile dere duu n'ubochi ahụ.”
Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwubiri.

²⁷ “Aga m esunye mgbidi Damaskos oku.

Oku ahụ ga-eripiakwa ebe e wusiri ike nke Ben-Hadad.”

Ozi e ziri banyere Keda na Hazo

²⁸ Banyere Keda na alaeze Hazo, nke Nebukadneza eze Babilon busoro
agha:

Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru,
“Bilienu gaa buso Keda agha.

Bibiekwanu ndi ahụ niile bi n'akuku owuwa anyanwu.

²⁹ A ga-adota ulo ikwu ha, na igwe ewu na aturu ha n'agha.

A ga-ebukorokwa ulo mgbochi ha niile,
ya na ngwongwo na inyinya kamel ha niile.

Ndi mmadu ga-etikwa mkpu si ha,
'Oke egwu di n'akuku niile!'

³⁰ “Gbalaganu osiso.

Jeenu nodu n'ime ogha nkume niile miri emi, unu ndi niile bi na
Hazo,”

otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

Nebukadneza eze Babilon atula atumatu megide unu,
o cheputakwala uzọ o ga-esi megide unu.

³¹ “Bilienu, gaa buso mba ahụ agha,

bụ mba ahụ na-ebi na ntukwasị obi,”
otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara,

“mba nke na-enweghi ibo onu uzọ, maobu mkporo e ji akpochi ya,
mba ahụ nke ndi ya na-ebiri naani onwe ha.

³² Inyinya kamel ha ga-abu ihe a ga-akwata n'agha,
otutu igwe ehi ha ga-abukwa ihe a ga-aluta n'agha.

Aga m efesa ha nye ifufe, bu ndi niile no ebe di anya, bu ndi ahụ niile na-akpuchapụ agiri isi egedege ihu ha.

Aga m emekwa ka ihe ojoo si n'akuku niile biakwasị ha,"
otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

33 "Mgbe ahụ, Hazo ga-agho ebe obibi nke nkita oha.
O ga-agho ebe togboro n'efu ruo mgbe ebighi ebi.
O nweghi onye obula ga-ebi n'ebe ahụ,
nwa mmadu obula agakwaghi ebi n'ime ya."

Ozi banyere Ilam

34 Nke a bu okwu ONYENWE ANYI ndi ruru Jeremaya onye amuma nti banyere Elam, mgbe Zedekaya eze Juda bidoro ochichi ya.

35 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru,
"Lee, aga m agbaji uta nke Elam,
bu uta ahụ ha ji anya isi na o bu ebe ike ha di.

36 Aga m esite n'akuku ano nke mbara eluigwe zite oke ifufe ano,
nke ga-abia megide Elam.

Aga m efesa ha nye oke ifufe ano ndi a,
ndi ga-ebufu ha buga ha na mba niile di iche iche,
o dighi obodo a na-agaghi ahụ ndi Ilam a dotara n'agha.

37 Aga m etipia Elam n'ihu ndi iro ha,
e, n'ihu ndi ahụ na-achosi ndu ya ike.

Aga m eme ka ihe ojoo biakwasị ha,
meekwa ka oke iwe m di oku biakwasị ha,"
otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

"Aga m eji mma agha chuo ha oso
tutu ruo mgbe m mere ka ha niile gwusia.

38 Aga m edo ocheeze m n'Elam,
bibiekwa eze ya na ndisi ochichi ya,"
otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

39 "Ma n'ikpeazu, n'ubochi ndi ahụ na-abia,
aga m eweghachite akunuba niile nke Elam."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

50

Ozi e ziri banyere Babilon

1 Okwu ONYENWE ANYI nke ruru Jeremaya onye amuma nti banyere Babilon na banyere ala ndi Babilon.

2 "Kwusaa ya na mba niile, mee ka a nuru ya;
bulie okolo to mgbe a na-ekwusa ya.

Kwuputa ihe niile, ezokwala ihe obula, kama kwusaa ya si,
'A ga-adota Babilon n'agha.

Ihere ga-emesia mee Bel;
otu a kwa, egwu ga-eputa Maduk obi.

A ga-eme ka ihere mee oyiyi ya niile a kpuru akpu;
oke egwu ga-ejidekwa arusi ya niile.'

3 Otu mba, nke si n'akuku ugwu, ga-ebuso ya agha,
mee ala ya ka o togboro n'efu.

O dikwaghi onye ga-ebi n'ime ya,
n'ihina mmadu na anumanu ga-esi n'ime ya gbalaga.

4 “N’ụbọchị ndị ahụ, ma na mgbe ahụ,” otu a ka ONYENWE ANYỊ kwupụtara, ndị Izrel na ndị Juda ga-ejikọta onwe ha n’otu.

Ha niile ga-eji anya mmiri pụọ ichọ ONYENWE ANYỊ Chineke ha.

5 Ha ga-ajụ ajụ, banyere ụzọ e si eje Zayon.

Mgbe ahụ, ha ga-eche ihu ha ijeru n’ebe ahụ.

Ha niile ga-abịakwa were onwe ha nyefee* n’aka ONYENWE ANYỊ, n’ime ogbugba ndụ ebighị ebi, nke a na-agaghị echefu echefu.

6 “Ndi m akpafuola dika aturu furu efu.

Ndi ozuzu aturu ha eduhiela ha, mee ka ha na-awaghari n’ugwu ukwu niile.

Ha na-akpaghari n’elu ugwu ukwu, ma n’elu ugwu nta.

Ha echefuokwala ebe izuike nke ha.

7 N’ihi ya, ndi niile chotara ha na-eripia ha.

Ndi iro ha na-ekwukwa si, ‘Ikpe amaghi anyi

n’ihi na ha emehiela megide ONYENWE ANYI, onye bu ezi ebe ita nri ha, na onye bukwa olileanya nke nna nna ha.’

8 “Sinu na Babilon gbalaga;

sitekwanu n’ala Babilon puo, dirinu ka mkpi na-edu igwe ewu na aturu.

9 N’ihi na aga m akpali otutu mba di ike site n’ala di n’ugwu, ndi ga-ejikota onwe ha ibuso Babilon agha.

Ha ga-edo onwe ha n’usoro imegide ya;

o bukwa n’akuku ugwu ka ha ga-esi dota ya n’agha.

Aku ha ga-agba ga-adi ka aku nke onye bu dike n’agha na onye oka igba uta na-agba.

Ha agaghi agba aka lota.

10 N’ihi nke a, Babilon ga-aghọ ihe nkwata n’agha.

Afo ga-ujukwa ndi niile bu ndi ga-akwata ya.”

Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

11 “N’ihi na i nuriri onu nwee obi utu,

gi onye bibiri ihe nketa m,

i wughariri dika nwa ehi nke na-azocha oka,

bee akwa dika oke inyinya.

12 Ihere ga-eme nne unu,

e, a ga-eme ka oke ihere mee nne muru unu.

O ga-abukwa mba dikarisi ala n’etiti mba niile,

burukwa ozara, ala kporo nku na ala uzuzu.

13 N’ihi iwe di ukwu nke ONYENWE ANYI, o dighi onye ga-ebikwa n’ala

Babilon ozo,

n’ihi na a ga-ebibi ya kpamkpam.

Ndi niile si n’akuku ya na-agafe ka o ga-eju anya.

Ha ga-akpari ya n’ihi onya niile di ya n’ahu.

14 “Doonu onwe unu n’usoro gburugburu obodo Babilon,

unu ndi niile na-agba uta.

Gbaanu ya uta. Unu echela banyere aku ole unu ga-agbapu

n’ihi na o mehiela megide ONYENWE ANYI.

* 50:5 50:5 Rapara n’ahu Onyenwe anyi

- 15 Kpooonu mkpu agha megide ya, site n'akuku niile!
 O chiliela aka ya elu. Lee, ulo elu ya e wusiri ike adaala,
 a kwatuokwala mgbidi ya niile.
 Ebe o bu na ONYENWE ANYI na-aboro onwe ya obo n'ahu Babilon,
 boonu ya obo.
 Meenu ya dika o si mee ndi ozo.
- 16 Site na Babilon wezuga onye na-agma mkpuru
 na onye ji mma owuwe ihe ubi na-ewe ihe ubi.
 Ka onye obula laghachikwuru ndi nke ya,
 ka onye obula gbalaakwa n'ala nke aka ya,
 n'ihhi mma agha nke onye na-emegbu emegbu.
- 17 "Izrel di ka ewu na aturu a chusasiri achusasi,
 nke odum chusasiri.
 Onye bu uzo ripia ya
 bu eze Asiria.
 Onye ikpeazu gwepiara okpukpu ya
 bu Nebukadneza, eze Babilon."
- 18 N'ihhi ya, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu
 Chineke Izrel kwuru,
 "Aga m ata eze Babilon, na ndi ala ya ahuhu,
 dika m si taa eze Asiria ahuhu.
- 19 Ma aga m akpoghachitekwa Izrel n'ebe ita nri nke ha.
 Ha ga-atakwa nri na Kamel na Bashan.
 O bukwa n'ugwu Ifrem na Gilead
 ka afu ga-ejukwa ha.
- 20 N'ubochi ndi ahụ, ma na mgbe ahụ," otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri,
 "a ga-achọ ajọ omume nke Izrel,
 ma o dighi nke a ga-achota.
 A ga-achokwa mmehie niile nke Juda,
 ma o nweghi nke a ga-achota,
 n'ihhi na aga m agbaghara ndi ahụ m mere ka ha fodu mmehie ha.
- 21 "Busonu ala Merataim agha,
 busokwanu ndi bi na Pekod agha.
 Chufo ha oso, gbuchapu ma bibiekwa ha niile kpankpan."
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.
 "Mezuonu ihe niile m nyere unu n'iwu.
- 22 A na-anu uzu agha n'ala ahụ,
 a na-anu uzu oke mbibi.
- 23 Lee ka e si gbajie,
 ma tipia mkpirisi igwe ahụ na-esupia uwa niile.
 Lee ka Babilon si togboro n'efu
 n'etiti mba niile nke uwa.
- 24 Esiiri m gi onya, gi Babilon;
 i makwara n'onya ahụ tupu i mata na onya ahụ di.
 A chotala gi, jidekwa gi,
 n'ihhi na i doola onwe gi ibuso ONYENWE ANYI agha.
- 25 ONYENWE ANYI emegheela ulokwu ngwa agha ya,
 site n'ime ya weputa ngwa agha nke onuma ya.
 N'ihhi na Onyenwe anyi bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile
 nwere oru o ga-aru n'ala Babilon.

- 26 Sitenụ n'ebe dị anya bịa buso ya agha.
 Kụkapunụ ọba ya niile,
 tụtọtanụ ha ọnụ dika akpa ọka dị ukwu, nke atụtọtara n'elu ibe ha.
 Bibienụ ya kpamkpam,
 ka ihe ọbụla ghakwara ifọdurụ ya.
- 27 Gbuonụ ụmụ oke ehi ya niile,
 ka ha niile gaa n'ebe ụlọ igbu anụ
 Ahụhụ na-adiri ha, n'ihi na ụbọchị ahụ a kara aka banyere ha abịala,
 bụ oge a ga-eji taa ha ahụhụ.
- 28 Geenụ ntị n'ihe ndị na-agbalaga na-ekwu, bụ ndị si na Babilon na-agbapụ
 ọsọ.
 Ha na-ekwusa na Zayon
 otu ONYENWE ANYỊ Chineke anyị si bọọ ọbọ,
 otu o si abọ ọbọ n'ihi ụlonsọ ukwu ya.
- 29 “Kpọkọtanụ ndị na-agba ụta maka imegide Babilon,
 bụ ndị niile na-agba ụta.
 Maanụ ụlọ ikwu, gbaa ya gburugburu;
 unu ekwela ka onye ọbụla si n'ime ya gbapụ.
 Kwughachi ya ugwo dika ọrụ ya si dị,
 dika ihe niile ahụ o mere si dị meenụ ya otu ahụ.
 N'ihi na o buliela onwe ya elu megide ONYENWE ANYỊ,
 bụ Onye nsọ nke Izrel.
- 30 N'ihi ya, ụmụ okorobia ya ga-ada n'okporoụzọ ama niile.
 A ga-emekwa ka ndị agha ya niile dere duu n'ụbọchị ahụ.”
 Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.
- 31 “Lee, edoola m onwe m imegide gị, gị onye nganga.”
 Otu a ka Onyenwe anyị, bụ ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile
 kwubiri ya.
 “N'ihi na ụbọchị gị abịala,
 bụ oge ahụ a ga-ata gị ahụhụ.
- 32 Onye nganga ahụ ga-asọ ngongo daa,
 ma o nweghi onye ga-enyere ya aka ka o bilitekwa.
 Aga m esunye obodo ya niile oku,
 nke ga-erechapụ ndị niile gbara ya gburugburu.”
- 33 Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru:
 “A na-emegbu nnọọ ndị Izrel,
 n'otu aka ahukwa, ndị Juda.
 Ndị dọtara ha n'agha jidesiri ha aka ike.
 Ha adighi ahapụ ha ka ha laa.
- 34 Ma Onye mgbaputa ha dị ike.
 ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile bụkwa aha ya.
 O ga-eji ike ya niile kpeputa ọnụ ha,
 ime ka ala ha nweekwa izuike,
 ma meekwa ka ndị bi na Babilon ghara inwe izuike.
- 35 “Mma agha ga-ebili megide ndị Babilon niile,”
 otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuputara,
 “na ndị ahụ niile bi na Babilon
 ma megidekwa ndịisi ọchịchị niile na ndị ahụ niile maara ihe.
- 36 Mma agha ga-ebili megide ndị amuma ụgha ha niile.
 Ha ga-aghọ ndị nzuzu.

- Mma agha ga-ebili megide ndi bu dike n'agha.
Obi ha ga-ejuputakwa n'oke egwu.
- 37 Mma agha ga-ebili megide inyinya ha, na ugbo agha ha,
na ndi mba ozo niile no n'etiti ha.
Ha ga-aghokwa ndi inyom.
- Mma agha ga-ebilikwa megide aku ha niile.
A ga-aluta ha niile n'agha.
- 38 Okpomoku ga-abiakwasị mmiri ha niile
mee ka ha taa.
N'ihị na ala ha bu ala arusi:
arusi ha niile ga-ayikwa ara n'ihị oke egwu nke ga-abiakwasị ha.
- 39 "N'ihị ya, o bu umu anumanu nke ozara, na nkita ohia ga-ebi n'ebe
ahu.
Ikwighikwighi ga-ebikwa n'ebe ahu.
Mmadu obula agaghi ebikwa n'ime ya ozo.
O nweghi onye ga-ebikwa n'ime ya site n'ogbo ruo n'ogbo.
- 40 Dika m si kwatuo Sodom na Gomora,
ya na obodo niile gbara ya gburugburu,"
otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.
"Otu a kwa, o dighi onye obula ga-ebi n'ebe ahu;
nwa mmadu obula agakwaghi ebi n'ime ya."
- 41 "Lee, ndi agha si n'ala di n'ebe ugwu na-abia;
mba di ukwuu na otutu ndi eze
ka a na-akpolitekwa site na nsotu niile nke uwa.
- 42 Ha ji otutu uta na ube;
ha bu ndi afo tara mmiri, ndi na-enweghi obi ebere.
Ha na-ebigbo dika mbigbo nke osimiri,
dika ha na-anokwasị n'elu inyinya ha.
Ha na-abia dika ndi ikom e doro n'usoro ibu agha,
ibuso gi agha, Ada Babilon.
- 43 Eze Babilon nuru akuko banyere ude ha,
akuko mere ka ike gwuru aka ya abuo kpamkpam.
Oke ihe mgbu ejidela ya,
ihe mgbu dika nke nwanyi ime na-eme.
- 44 Lee, dika mgbe odum na-esi n'oke ohia Jordan
na-arigoputa n'ebe ita nri nke umu anumanu juputara n'ahihia ndu,
n'otu ntabi anya ka m ga-esi n'ala ya chupu Babilon.
Ma onye bu onye ahu a hoputara, onye m ga-enyefe oru a n'aka?
Onye dika m? Onye kwa puru iputa tuo m aka n'ihu?
Onye bukwa onye ozuzu aturu ahu nke puru ido onwe ya megide m?"
- 45 N'ihị ya, nuru ihe ONYENWE ANYI kwadobere megide Babilon,
nrukwa ihe o zubere megide ala ndi Babilon.
A ga-adokpuru ndi di nta n'etiti igwe ewu na aturu ahu.
Ebe ita nri ha ga-anọ n'onodu mgbagwoju anya n'ihị nke a.
- 46 Uwa ga-ama jijiji mgbe ha nuru mkpotu odida Babilon,
iti mkpu akwa ya ga-adakwa uda n'etiti mba niile di iche iche.

51

¹ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru,

- “Lee, aga m akpali mmuọ onye mbibi,
ka ọ bịa megide Babilon na ndị bi na Kaldia.
- ² Aga m eziga ndị mba ọzọ n’obodo Babilon,
ka ha gaa fuchaa ya, bibiekwa ala ya.
Ha ga-emegide ya n’akuku niile,
n’ubochi ahụ ihe ojoo ga-abiakwasị ya.
- ³ Ekwela ka onye na-agba uta kwee uta ya,
ekwekwala ka o yikwasị uwe agha ya.
Enwekwala omiiko n’ebe umu okorobia ya no,
kama bibie usuu ndi agha ya kpamkpam.
- ⁴ Ha ga-ada, buru ndi e gburu egbu n’ime Babilon,
ha ga-abu ndi e meruru oke ahụ n’okporouzo niile.
- ⁵ O bu ezie n’ala ha juputara n’ikpe omuma,
n’ihu Onye nsọ nke Izrel,
ma Chineke bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile
agbakutabeghi ndi Izrel na Juda azu.
- ⁶ “Sinu na Babilon gbapu oso.
Gbasienu oso ike n’ihi ndu unu.
Unu ekwela ka e bibie unu n’ihi mmehie ya.
Oge ibo obo ONYENWE ANYI eruola,
o ga-akwughachi ya ihe ruuru ya.
- ⁷ Babilon di ka iko olaedo n’aka ONYENWE ANYI.
O mere ka uwa niile si n’iko ahụ nubiga ihe onunu oke.
Mba niile nke uwa nuru mmanya ya.
Ugbu a ha niile na-ayi ara.
- ⁸ Na mberede, Babilon ga-ada, a ga-etipiakwa ya.
Kwasierenu ya akwa ike.
Wetanu ogwu tee ya,
ma eleghi anya onya ahụ ga-adi ya mma.
- ⁹ “ ‘Anyi gaara agwo Babilon,
ma oria ji ya enweghi ngwota.
Ka anyi hapunu ya; ka anyi niile n’otu n’otu laghachi n’obodo nke aka
anyi,
n’ihi na ikpe omuma diri ya eruola mbara eluigwe.
O na-arigokwa ruo n’igwe ojii.’
- ¹⁰ “ ‘ONYENWE ANYI emeela ka ezi omume anyi puta ihè.
Ka anyi kwuputa
ihe ONYENWE ANYI Chineke anyi mere na Zayon.’
- ¹¹ “Muonu onu aku unu;
bulienu ota unu!
ONYENWE ANYI akwaliela ndi eze ndi Midia,
n’ihi na nzube ya bu ila Babilon n’iyi.
ONYENWE ANYI ga-aboro onwe ya obo,
o ga-abotara ulonso ukwu ya obo.
- ¹² Bulienu okoloto n’ihi imegide mgbidi Babilon.
Tinyekwanu ndi agha ozo n’etiti ndi nche, ka onuogugu ha hie nne
Kwadoonu ndi ga na-elepu anya.
Kwadoonu ndi agha ga-ezo onwe ha,

n'ihì na ONYENWE ANYÌ ga-eme ka ihe o zubere mezuò,
bù ihe ahù o kpebiri megide ndì Babilòn.

13 Unu bù ndì bi n'akukù ọtụtù mmiri,
ndì nwere akunúba dì ukwuu,
ogwugwu unu abiaruola.

Oge ahù eruola mgbe e ji wezuga unu.

14 ONYENWE ANYÌ, Onye purù ime ihe niile ji onwe ya nùọ iyi, sị,
N'ezie, aga m eme ka ndì mmadụ ọnuọgụgụ ha ga-aha ka igurube
juputa n'ime gị.

Ha ga-etikwa mkpu ọnụ megide gị.

15 “O sitere n'ike ya mee ụwa;
ọ tọrọ ntọala ụwa mee ka o guzosie ike site n'amamihe ya,
ọ jikwa nghota ya setipụ eluigwe niile.

16 Mgbe o bigborọ, mmiri niile nke dì n'eluigwe na-ebigbọkwa.
Ọ na-eme ka igwe ojii site na nsọtụ niile nke ụwa kwulie.

Ọ na-ezipụ amụma mgbe mmiri na-ezo,
na-esitekwa n'ụlọ nkwaqoba ihe ya na-eweputa ifufe.

17 “Onye ọbụla bù onye na-enweghị uche nke ihe ọmụma kọrọ.
Emeela ka ihere mee onye ọkpụ ụzụ ọlaedo ọbụla site n'arụsị ọ kpurụ.

N'ihì na oiyi niile ọ na-akpụ bù aghughọ;
ha enweghị nkuume ọbụla n'ime ha.

18 Ha bù ihe efu, na ihe ikwa emo,
mgbe ikpe ọmụma ha biakwasiri ha, ha ga-ala n'iyi.

19 Ma onye ahù bù Oke Jekọb adighi ka ihe ndi a,
n'ihì na Ọ bù ya na-eke ihe niile,
tinyere Izrel bù ebo nke ihe nketa ya.

ONYENWE ANYÌ, Onye purù ime ihe niile bù aha ya.

20 “Ị bù mkporo osisi m ji ebu agha,
na ngwa agha m ga-eji gaa n'ihu agha.

Gị ka m ga-eji tipia mba niile dì iche iche,
gị ka m ga-eji laa alaeze niile n'iyi;

21 gị ka m ga-eji tipia inyinya na onye na-agba ya,
gị ka m ga-eji tipia ụgbọ agha na onye na-anya ya;

22 gị ka m ga-eji tipia nwoke na nwanyi,
gị ka m ga-eji tipia agadi nwoke na okorobia,
gị ka m ga-eji tipia okorobia na nwaagboghọ,

23 gị ka m ga-eji tipia onye ọzuzu aturu na igwe ewu na aturu ya,
gị ka m ga-eji tipia onye ọrụ ubi na ehi ya;
gị ka m ga-ejikwa tipia ndi na-achị achị na ndisi ọchichị eze.

24 “N'ihu gị ka m ga-anọ kwughachi Babilon na ndi niile bi na Babilon
ihe ojoo niile ha mere na Zayon,” ọ bù ihe ONYENWE ANYÌ kwubiri.

25 “Edoola m onwe m imegide gị, gị ugwu ukwu na-emebisi ihe,
gị onye na-ala ụwa niile n'iyi.”

Otu a ka ONYENWE ANYÌ kwuputara.

“Aga m esetipụ aka m megide gị,
kwapụ gị site na nkume dì elu.

Aga m emekwa gị ka ị buru ugwu ukwu e suru oku.

26 A gaghi esite n'ime gị weta nkume e ji ewu isi nkuku ulo,
maobu nke e ji ewu ntola ulo obula,

n'ihì na ì ga-abụ ebe ọtgbọrọ n'efu ruo mgbe ebighị ebi," otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.

- 27 "Bulienụ ọkọlọtọ elu n'ala ahụ.
Fuonụ opi ike n'etiti mba niile.
Kwadoonụ mba niile maka ibu agha megide ya;
kpọkuonụ alaeze ndị a niile imegide ya:
Ararat, na Mini, na Ashkenaz.
Hoputanụ ọchịagha ga-edu usuu ndị agha megide ya;
ziganụ inyinya ga-adị ukwu n'ọnuogugu, dika igurube.
- 28 Kwadoonụ mba niile maka ibu agha megide ha,
kwadoonụ ndị eze Midia,
na ndị ha na-achị achị, na ndịisi ọchịchị,
na mba niile nke ha na-achị.
- 29 Ala ahụ na-ama jijiji, na-atakwa ikikere eze nke ihe mgbu,
n'ihì na nzube ONYENWE ANYỊ zubere megide Babilon ga-emezu.
Ọ ga-eme ka ala Babilon ghọọ ebe ọtgbọrọ n'efu,
ka mmadụ ọbụla gharakwa ibi n'ime ya.
- 30 Ndị bụ dike n'agha na Babilon akwụsila ilu ọgụ;
ha anọgidela n'ebe ha e wusiri ike.
Ike agwula ha;
ha adila ka ndị inyom.
E sunyela ebe obibi ya niile ọkụ,
tijekwa mkporo e ji akpochi onu uzọ ama ya niile.
- 31 Otu onye na-agba ọsọ na-agbaso ọgba ọsọ ibe ya,
otu onyeozì na-esochikwa onyeozì ọzọ n'azu;
ha niile na-abia izi eze Babilon ozi si ya
na a dotala obodo ya n'agha,
- 32 na ndị iro anochiela uzọ e si agafe iyi,
na e sunyela ala mmiri mmiri niile ọkụ,
na ndị agha niile na-amakwa jijiji."
- 33 Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile, bụ Chineke Izrel kwuru,
"Ada Babilon dika ebe izocha oka,
n'oge a na-azocha ya.
Mgbe a ga-ewe ya dika e si ewe ihe ubi na-abia nso."
- 34 "Nebukadneza eze Babilon eripiala anyị,
o tinyela anyị n'ọnọdụ mgbagwoju anya.
O meela ka anyị dirị ka ite ihe na-adighi n'ime ya.
O lodara anyị dika ọ bụ agwo ojoo,
jiri ihe utọ anyị niile mejuo afọ ya.
Emesia, ọ gboputara anyị.
- 35 Ka ihe ike ahụ niile o mere anyị na umu anyị dikwasikwa Babilon n'isi."
Ọ bụ ihe ndị bi na Zayon kwuru.
Jerusalem na-ekwukwa si,
"Ka obara anyị dikwa n'isi ndị bi na Babilon."
36 N'ihì ya, ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ na-ekwu,
"Lee, aga m ekwuchitere gi onu gi,
botakwara gi obọ.
Aga m emekwa ka osimiri taa,
meekwa ka isi iyi mmiri niile taakwa.

- 37 Babilon ga-agho mkpomkpọ ebe,
 ọ ga-agho ebe obibi nke nkita oha,
 burukwa ihe iju anya, na ihe nkocha,
 na ebe mmadu obula na-agaghi ebikwa.
- 38 Ndi ya niile na-agbo uja dika umu odum,
 ha na-emekwa uzu dika umu odum na-anu ara.
- 39 Ma n'oge ahụ a kpaliri ha,
 aga m edo oriri n'ihu ha.
 Aga m eme ka ha nubiga mmanya oke,
 si otu a mee ka ha jiri oke ichi ochi tie mkpu onu.
 N'ikpeazu, ha ga-arahu ura ebighi ebi, nke ha na-agaghi esite na ya
 bilie.”
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.
- 40 “Aga m akpudata ha,
 dika umu aturu a na-aga igbu egbu,
 dika ebule na mkpi.
- 41 “Lee ka a ga-esi dota Sheshak n'agha,
 jichie ihe uwa niile ji anya isi n'agha.
 Lee ka Babilon ga-esi ghoọ ihe togboro n'efu
 n'etiti mba niile!
- 42 Osimiri ga-eri Babilon,
 mmali elu nke mmiri ya ga-ekpuchi ya.
- 43 Obodo ya niile ga-atogboro n'efu,
 ọ ga-abu ebe kporo nku, na ala ozara,
 ọ ga-agho ala onye obula na-agaghi ebi n'ime ya,
 nke mmadu obula na-agaghi esi n'etiti ya gafee.
- 44 Aga m ata Bel di na Babilon ahuhu,
 mee ya ka ọ gboputa ihe ndi ahụ o loro.
 Mba di iche iche agakwaghi agakwurukwa ya ozo.
 Mgbidi Babilon ga-adakwa.
- 45 “Sinu n'ime ya puta, unu ndi m!
 Gbapunu oso n'ihu ndu unu.
 Gbapunu oso site n'iwe di oku nke ONYENWE ANYI.
- 46 Unu adala mba, unu atukwala ujo,
 mgbe unu nuru akuko di iche iche n'ala ahụ.
 N'ihu na otu udi akuko ka a ga-anu n'afọ a, akuko ozo di iche ka a ga-
 anukwa n'afọ nke ozo.
 A ga-anu akuko iwusi obara n'ala ahụ,
 nukwa akuko onye ochichi nke na-ebuso onye ochichi ozo agha.
- 47 N'ihu na oge ahụ aghaghi ibia
 mgbe m ga-ata arusi niile di na Babilon ahuhu.
 A ga-eme ka ihere mee ala ahụ niile.
 Ndi ya niile e gburu egbu ga-ada, togborokwa n'ime ya,
- 48 mgbe ahụ, eluigwe na uwa, na ihe niile di n'ime ha
 ga-eti mkpu onu n'ihu ihe dakwasiri Babilon.
 Ndi ga-ebuso ya agha
 ga-esitekwa n'ugwu bia.”
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.
- 49 “Babilon ga-ada n'ihu ndi Izrel e gburu,

- dịka ndị niile e gburu n'ụwa
si daa site n'aka ndị Babilon.
- 50 Unu ndị siterela n'ihu mma agha gbapụ ọsọ,
wezuganụ onwe unu, unu eguzokwala.
Chetanụ ONYENWE ANYỊ n'ala ahụ dị anya,
na-echetakwa Jerusalem."
- 51 "There emeela anyị,
n'ihị na a kparịala anyị.
Ihere ekpuchiekwala ihu anyị,
n'ihị na ndị mba ọzọ abatata
n'ebe nsọ nke ụlonsọ ONYENWE ANYỊ."
- 52 "Ma ụbọchị ndị ahụ na-abịa," ka ONYENWE ANYỊ kwupụtara,
"mgbe m ga-ata arụsị ya niile ahụhụ.
Ndị e merurụ ahụ
ga-asụkwa ude n'ala ahụ niile.
- 53 A sịkwari* na Babilon a arigoruo n'eluigwe,
ma a sịkwa na o wusie ebe dị elu nke ike ya mee ka o siwanyekwuo
ike karịa,
aga m ezite ndị mbibi ga-abịa megide ya."
Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.
- 54 "Ụzụ ikwa akwa si na Babilon na-apụta,
uzụ oke ịla n'iyi
sikwa n'ala ndị Babilon na-apụta.
- 55 ONYENWE ANYỊ ga-ala Babilon n'iyi.
Ọ ga-emekwa ka oke ụzụ ha kwusị.
Mbigbo nke ndị iro ga-adikwa ka mbigbo nke ọtụtụ mmiri,
mkpọtụ nke olu ha ga-ada ụda dị ukwuu.
- 56 Onye mbibi ga-ebuso Babilon agha.
A ga-adọta ndị bụ dike ya n'agha,
gbajisiekwa ụta ha niile.
N'ihị na ONYENWE ANYỊ bụ Chineke onye na-akwughachi;
ọ ga-akwughachikwa n'uju ya.
- 57 Aga m eme ka ndịisi ọchịchị ya niile, na ndị maara ihe ha n'ubiga
mmanya oke;
aga m emekwa ndị ha na-achị achị, na ndịisi ha, na ndị ha bụ dike
n'agha otu ihe ahụ.
Ha ga-arahụ ụra ruo mgbe ebighị ebi. Ha agaghị esitekwa n'ura ahụ bilie
ọzọ."
Ọ bụ ihe Eze ahụ kwubiri, bụ onye ahụ aha ya bụ ONYENWE ANYỊ, Onye
pụrụ ime ihe niile.
- 58 Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru,
"A ga-akwada mgbidi Babilon nke sara mbara, mee ka ọ daruo ala,
a ga-eji ọkụ sunye n'ọnu ụzọ ama ya niile dị elu.
Ndị dị iche iche na-adogbu onwe ha n'ọrụ n'efu.
Ndogbu n'ọrụ nke mba niile dị iche iche ga-abụ nkụ a na-akwanye
n'ọkụ."
- 59 Ndị a bụ ozi Jeremaya, bụ onye amụma ziri onyeisi ozi aha ya bụ
Seraya nwa Neraya, nwa Mahseia, mgbe o so Zedekaya eze Juda gaa

* 51:53 51:53 Maọbụ, asigodu

Babilon. E ziri ya ozi a n'afọ nke anọ nke ọchịchị Zedekaya. ⁶⁰ Jeremaya deputara n'akwukwo ihe banyere ihe ojoo ndi ahụ niile ga-abiakwasị Babilon, ya bu ihe niile e dere banyere Babilon. ⁶¹ O siri Seraya, "Mgbe i ruru Babilon, lezie anya hu na i guputara okwu ndi a niile ebe ndi mmadu ga-anu ya. ⁶² Emesia, i ga-ekwukwa si, 'ONYENWE ANYI, gi onwe gi ekwuola na i ga-ebibi ebe a, ma mmadu maobu anumanu agaghi ebikwa n'ime ya. I kwuokwala na o ga-agho mkpomkpo ebe ruo mgbe ebighi ebi.' ⁶³ Mgbe i gusiri ihe di n'akwukwo a, kegide ya nkume, tunye ya n'etiti iyi ukwu Yufretis. ⁶⁴ I ga-asikwa, 'Otu a ka Babilon ga-esi mikpuo. O gaghi ebilikwa ozo, n'ihu ihe ojoo ahụ m ga-eme ka o biakwasị ya. Ndi ya ga-adakwa.'" Ebe a ka okwu Jeremaya niile gwuru.

52

Ndota n'agha a dotara Jerusalem

¹ Zedekaya gbara iri afọ abuo na otu mgbe o malitere ibu eze. O chiri di ka eze na Jerusalem afọ iri na otu. Aha nne ya bu Hamutal nwa Jeremaya, onye Libna. ² O mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI dika Jehoiakim mere. ³ O bu n'ihu iwe ONYENWE ANYI ka ihe ndi a niile ji biakwasị Jerusalem na Juda. N'ikpeazu, o sitere n'ihu ya chupu ha.

N'oge a, Zedekaya nupuru isi n'okpuru eze Babilon.

⁴ N'ihu ya, n'afọ nke itoolu, nke ọchịchị Zedekaya, n'ubochi nke iri n'onwa nke iri, nke afọ ahụ, Nebukadneza, eze Babilon, duuru usuu ndi agha ya niile bia ibuso Jerusalem agha. Ha mara ulo ikwu ndi agha n'azu obodo ahụ, wuokwa mgbidi nnochibido gburugburu obodo ahụ. ⁵ Anochibidoro obodo a n'agha ruo n'afọ nke iri na otu nke ọchịchị eze Zedekaya.

⁶ N'abali nke itoolu, nke onwa anọ n'afọ ahụ, oke unwu siri ike di n'obodo ahụ ruo na o dikwaghi nri di nke ndi mmadu ga-eri. ⁷ Mgbe ahụ, e tipuru oghere n'aja mgbidi obodo ahụ, ndi agha niile ji abali gbapu site n'onu uzo ama nke di n'etiti mgbidi abuo n'akuku ubi eze a gbara ogige, n'agbanyeghi na ndi Babilon* no obodo ahụ gburugburu. Ha gbapuru chee ihu n'uzo Araba.† ⁸ Ma usuu ndi agha Babilon‡ chusoro Zedekaya bu eze n'azu, chukwute ya na mbara ala Jeriko. Ndi agha ya niile sitere n'ebe o no gbasasia, hapu ya, ⁹ e jide ya.

Ha kpugara ya eze Babilon, n'obodo Ribla, nke di n'ala Hamat, ebe a no maa ya ikpe. ¹⁰ Na Ribla ka eze Babilon no gbuo umu ndi ikom Zedekaya niile, n'ihu ya, o gbukwara ndisi ọchịchị Juda niile. ¹¹ O ghupuru anya Zedekaya abuo, jiri udo bronz kee ya agbu, kpuru ya gaa Babilon, ebe o tinyere ya n'ulo mkporo tutu ruo ubochi onwu ya.

¹² N'ubochi nke iri, n'onwa nke ise, nke afọ iri na itoolu, nke ọchịchị Nebukadneza eze Babilon, Nebuzaradan ochiagha ndi nche eze, onye na-ejere eze Babilon ozi, biarutere Jerusalem. ¹³ O sunyere ulonso ONYENWE ANYI oku, uloze na ulo niile di na Jerusalem, ulo obula bu nke di mkpa ka o surere oku. ¹⁴ Usuu ndi agha Kaldia niile bu ndi no n'okpuru onyeisi ndi nche eze ahụ, kwaturu mgbidi ahụ niile gbara Jerusalem gburugburu. ¹⁵ Nebuzaradan, ochiagha ndi nche eze, buru ufodu n'ime ndi dakarisiri n'ogbenye na ndi foduru n'ime obodo ahụ, ha na ndi nka niile foduru, na ndi ahụ ji aka ha gbakwuru eze Babilon, bulaa ha Babilon, ka ha ga biri

* 52:7 52:7 Maobu, Kaldia † 52:7 52:7 Ya bu ndagwurugwu Jordan ‡ 52:8 52:8 Kaldia dikwa n'amaokwu nke 14 na 17

n'ala ọzọ. ¹⁶ Ma Nebuzaradan, hapuru ndi ahụ bu nnoo ndi ogbenye onu ntụ, § ka ha na-elekota ubi vaini niile a gbara ogige na ala ubi niile.

¹⁷ Ma ndi Babilon tipara ogidi bronz niile, ha na ihe ndokwasị niile na Oke osimiri bronz ndi ahụ di n'ulonso ONYENWE ANYI, buru bronz ahụ niile bulaa Babilon. ¹⁸ Ha chikooro ite niile, na shovel niile na ihe ikpakepu oku niile, na efere ikwosa mmiri niile, na ngaji ukwu niile, na ihe bronz niile, bu nke e ji eje ozi n'ime ulonso ahụ. ¹⁹ Ochiagha ndi nche eze ahụ sikwa n'ulonso ahụ chirị ihe ndi a: efere ukwu niile, ihe igunye oku niile, efere ikwosa mmiri niile, ite niile, ihe idokwasị orioma niile, ngaji ukwu niile na iko e ji enye onyinye ihe onunụ, ya bu ihe ndi ahụ niile e ji olaedo a nuchara anucha maobu olaocha kpuo.

²⁰ O burukwara bronz sitere n'ogidi abuo ahụ, oke Osimiri ahụ na ehi iri na abuo e ji bronz kpuo, bu nke di n'okpuru ya, na ihe ndokwasị ya niile, nke eze bu Solomon mere n'ih i ulonso ONYENWE ANYI. Ha kariri ihe a ga-eji ihe otutu tuo. ²¹ I di elu nke otu n'ime ogidi abuo ndi a bu mita asato na uma* n'otutu. I di gburugburu ya bukwa mita ise na uma anọ, † nke obula n'ime ha bu mkpisiaka anọ. Oghere dikwa n'ime ha. ²² Isi bronz nke e kpukwasiri n'otu ogidi di mita abuo na uma ato‡ n'idi elu. O bukwa ihe yiri mkpuru pomegranet e ji bronz kpaa, ka e ji choo ya mma gburugburu ya niile. Ogidi nke abuo nwekwara pomegranet, yiri ibe ya. ²³ Pomegranet ndi ahụ di iri itoolu na isii, o bukwa n'akuku obula ka o di. Onuogugu pomegranet niile di n'elu ihe ahụ a kpuru akpu di otu nari.

²⁴ Ochiagha ndi nche eze ahụ, kpuru Seraya, onyeisi nchujaja, na Zefanaya, bu onye nchujaja na-esote ya n'okwa, na ndi nche ato na-eche onu uzọ mbata dika ndi mkporo. ²⁵ O sitere n'etiti ndi ahụ foduru n'obodo kpuru otu onyeisi na-ahụ maka ndi agha, na ndi ikom asaa na-enye eze ndumodu. O kpukwaara ode akwukwo, onye isi oru na-ahụ maka imanye ndi ga-aga agha, jidekwa iri ndi ikom isii bu ndi a huru n'ime obodo ahụ. ²⁶ Nebuzaradan, bu ochiagha kpuru ha niile, dute ha n'ihu eze Babilon na Ribla. ²⁷ N'ebe ahụ na Ribla, di n'obodo Hamat, ka eze no nye iwu ka e gbuo ha niile.

Ya mere, a dooro Juda n'agha, mee ka o ga biri n'ala ọzọ.

²⁸ Nke a bu onuogugu ndi ahụ Nebukadneza mere ka ha gaa biri n'ala ọzọ.

N'afọ nke asaa nke ochichi ya,
puku ato ndi Juu na iri abuo na ato, 3,023.

²⁹ N'afọ nke iri na asato nke ochichi Nebukadneza,
ka o mere ka nari mmadu asato na iri ato na abuo, 832 si na Jerusalem gaa biri n'ala ọzọ.

³⁰ N'afọ nke iri abuo na ato,
Nebuzaradan, onyeisi ndi nche alaeze Babilon bulara ndi di nari ndi Juu asaa na iri anọ na ise, 745 ka ha ga biri n'ala ọzọ.

Onuogugu ha niile di puku anọ na nari isii, 4,600.

Jehoiakin enwere onwe ya

§ 52:16 52:16 Ya bu ndi dakarisi n'ogbenye * 52:21 52:21 Iri nzo ukwu abuo na asaa † 52:21 52:21 Nzo ukwu iri na asato ‡ 52:22 52:22 Ya bu nzo ukwu asaa na okara

³¹ N'afọ nke iri atọ na asaa, site na mgbe e mere ka Jehoiakin eze Juda gaa biri n'ala ọzọ, n'afọ Awel-Maduk ghorọ eze Babilon. Mgbe ahụ, o mere ka Jehoiakin eze Juda, si n'ulọ mkporọ pụta, nwere onwe ya. O mere nke a n'ubochi iri abuo na ise nke onwa iri na abuo. ³² O gwara ya okwu oma, nyekwa ya onodu ugwu di elu karia onodu ndi eze ndi ozo niile ha na ya no na Babilon. ³³ N'ihia nke a, Jehoiakin gbanwere uwe mkporo ya, wezuga ya. Sitekwa n'oge ahụ tutu ruo mgbe o nwuru, ya na eze na-eriko nri. ³⁴ Site n'ubochi ruo n'ubochi, eze Babilon na-enye Jehoiakin oke ihe ruru ya kwa ubochi niile nke o di ndu, ruokwa n'ubochi onwu ya.

Abụ Akwa

1

- ¹ Lee ka obodo ahụ nke ndị ya dị otutu
si bụrụ ebe togboro n'efu!
Lee ka o si ghoọ nwanị di ya nwuru,
bụ obodo ahụ a maara aha ya n'etiti mba niile.
Lee ka onye naara abụ eze nwanị n'etiti ala niile a na-achị achị
si ghoọ ohu.
- ² O na-akwasị akwa ike n'abali,
anya mmiri na-asodakwa na nti ya,
n'etiti ndị ahụ niile hụrụ ya n'anya,
ọ dighi onye na-akasi ya obi.
Ndị enyi ya niile aghogbuola ya;
ha niile aghoala ndi iro ya.
- ³ Juda ejeela biri n'ala ozo,
mgbe o siri n'onodu mweda n'ala na ndogbu n'oru putu.
O na-ebi n'etiti mba di iche iche,
ma o chotaghị ebe izuike obula.
N'etiti nhuju anya ya
ndi niile na-achụ ya oso achukwutela ya.
- ⁴ Okporozo niile e si eje Zayon na-eru uju,
n'ihia na o dighi onye na-abiakwa na mmemme ndi ahụ a kara aka.
Onu uzọ ama ya niile atogboroala n'efu,
ndi nchujaja ya na-asu ude,
umu agboghọ no n'onodu mwute,
ya onwe ya nokwa n'onodu di ilu.
- ⁵ Ndi iro ya aghoala ndi na-achị ya;
ndi iro ya no n'ahụ udo.
N'ihia na ONYENWE ANYI emekpaala ya ahụ,
n'ihia iba uba nke njehie ya niile.
E burula umuntakiri ya bulaa mba ozo,
dika ndi a dotara n'agha.
- ⁶ Ima mma niile
esitela n'ahụ ada Zayon puo.
Umu eze ya di ka ele
nke na-enweghi ike ichota ebe ita nri.
N'ihia adighi ike ha,
ha esitela n'ihu ndi na-achụ ha oso gbalaga.
- ⁷ N'ubochi ndi ahụ niile e wedara ya n'ala,
Jerusalem echetala aku ndi ahụ niile bu nke ya na mgbe ochie.
Jerusalem echetala ha n'ubochi ndi ahụ niile o na-awaghari.
Mgbe ndi ya dabara n'aka ndi iro ya,
o nweghi onye inyeaka ha huru.

N'oge ahụ, ndị iro ya hụrụ ọnọdu
ya, chịa ya ọchi.

⁸ Jerusalem emehiela nke ukwu,
n'ezie, ọ ghọla ihe ruru aru.
Ndị ahụ niile na-asọpuru ya na mbụ eleliala ya anya,
n'ihì na ha ahụla ọto ya.
Ya onwe ya kwa na-asụ ude,
ma chigharịakwa azụ.

⁹ Ịrụ arụ ya putara ihe, ọ buladi n'uwe ya.
Ọ dikwaghị mgbe o chere echiche banyere ihe di na-eche ya n'oge di
n'ihu.
Lee ka o si daa, dasie ike,
ma ọ dighi onye biara kasie ya obi.
“ONYENWE ANYI, lee nsogbu m niile.
Lee ka ndi iro si merie m.”

¹⁰ Onye iro agbasaala aka ya
chikotaa akụ ya niile.
O ji anya ya hụ ka mba ndi ozo di iche iche
si bata ebe nsọ ya.
Ndị ahụ na-ekwesighi ibata
bu ndi batara n'ebe nzuko gi.

¹¹ Ndị ya niile na-asụ ude
mgbe ha na-achọ ihe ha ga-eri.
Ha na-ewere ihe ha nwere nye n'ihì oriri,
ime ka ha nwee ike diri ndu.
“ONYENWE ANYI, lee, ma tuleekwa ihe ndi a niile,
n'ihì na aburula m onye a na-eleli.”

¹² “Ọ bu na ọ dighi emetu unu n'obi, unu ndi niile na-esi ebe a na-agafe?
Legharianu anya unu ka unu huru.
O nwere ahuhu dika ahuhu m,
nke e mere ka ọ biakwasị m,
bu nke ONYENWE ANYI mere ka ọ biakwasị m,
n'ubochi ọ na-ewe iwe ya di oku?”

¹³ “O si n'elu zite oku,
e, o zitere oku nke na-ere n'ime okpukpu m.
Ọ gbasara ụgbu n'ebe ukwu m ga-esi gafee,
meekwa ka m laghachi azu.
O mere ka m buru ihe togboro n'efu,
onye na-ada mba ogologo ubochi niile.

¹⁴ “Ọ na-eleru anya na mmehie m niile;*”
jiri aka ya na-akpa ha dika udọ.
A nyakwasila ya n'olu m.
Onyenwe anyi emeela ka ike gwusia m.
O werela m nyefee n'aka ndi ahụ

* **1:14** 1:14 Maobu, ọ kpaala mmehie m niile dika agbu yoku

m na-apughị iguzogide.

15 “Onyenwe anyị ajula
ndị niile bụ dike n’agha nọ n’etiti m.
Ọ kpọkuola usuu ndị agha ka ha bịa buo agha megide m,
ka ha bịa gwepịa ụmụ okorobia m niile.
N’ebe izocha mkpuru vainị ya
ka Onyenwe anyị zochara ada Juda na-amaghị nwoke.

16 “Ọ bụ nke a mere m ji akwa akwa.
Ọ bụ ya mekwara anya mmiri ji ju m anya.
O nweghị onye nkasiobi o bula nọ m nso;
o nwekwaghị onye ga-akpoghachi mkpuruobi m.
Ụmụ m atogbola n’efu,
n’ihi na onye iro emerielala.”

17 Lee ka Zayon si gbasapu aka ya
ma o nweghị onye nkasiobi o nwere.
ONYENWE ANYI enyela iwu banyere Jekob
na ndi agbataobi ya ga-agho ndi iro ya.
Jerusalem aghokwaala
ihe ruru aru n’etiti ha.

18 “Ma ONYENWE ANYI bụ onye ezi omume.
Ọ bụ mụ onwe m nupuru isi n’iwu ya.
Geenu ntị unu ndi niile,
leenu anya n’udi ahuhu dakwasiri m.
A dotala umu okorobia na umu agboghobia m niile n’agha
buru ha jee mba ozọ.

19 “Akpokuru m ndi mu na ha di na mma,
ma ha ghogburu m.
Ndi nchujaja m na ndi okenye m
nwuru n’ime obodo
mgbe ha no na-achota nri
ha ga-eji debe onwe ha ndu.

20 “Lee, ONYENWE ANYI, ka m si buru onye ahuhu di ukwuu dakwasiri.
Ime anu ahụ m na-anu oku,
obi m kwa enweghi izuika n’ime m
n’ihi na onye nnupu isi di ukwuu ka m bu.
N’ezi, o bu mma agha ka a ga-eji mee ka mmadu gbara aka nwa.
Ma n’ime ulo, o bu naani onwu di ya.

21 “Ndi mmadu anula olu isu ude m,
ma o nweghi onye biara ikasi m obi.
Ndi iro m niile anula akuko ihe ojoo dakwasiri m,
ma ha na-anurikwa onu n’ihi ihe i mere ka o biakwasi m.
Mee ka ubochi ahụ i kara aka bia,
nke ga-eme ka ha diri ka m di.

22 “Kwere ka ihe ojoo niile ha na-eme bia n’ihu gi.

Mesokwa ha mmeso
 dika i si mesoo m
 n'ihie mmehie niile nke m.
 N'ihie na isụ ude m di otutu,
 ana m adakwa mba n'obi m."

2

¹ Lee ka Onyenwe anyi si jiri igwe ojii nke iwe ya
 kpuchie ada Zayon!

O sitela n'eluigwe
 tuda ima mma Izrel n'ala,
 o chetakwaghi ebe mgbakwasị ukwu ya,
 n'ubochi iwe ya.

² Onyenwe anyi elodala ebe obibi niile nke Jekob;
 na-enweghikwa omiko n'ebe o no.

O sitela n'oke iwe ya
 dodasia ebe niile e wusiri ike nke ada Juda.
 O wedala alaeze ya na ndi umu eze ya n'ala,
 mee ka ha gharakwa i nwee nsopuru.

³ O sitela n'oke iwe ya
 bipu ike niile Izrel nwere.

O seghachiri aka nri ya,
 mgbe ndi iro ha na-abia nso.
 O nwukwara dika oku na-enwusi ike n'etiti Jekob;
 si otu a rechapu ihe niile di gburugburu ya.

⁴ O kweela uta ya, jide ya n'aka nri ya,
 dika onye iro.

Dika onye iro kwa
 o gbuola ndi ahụ niile mara mma ile anya;
 o wupula iwe ya, dika o bu oku,
 n'elu ulo ada Zayon.

⁵ Onyenwe anyi di ka onye iro,
 o lomichaala Izrel.

O lomichaala uloze ya niile,
 bibiekwa ebe ya niile e wusiri ike.
 O meela ka iru ujū na ikwa akwa
 mubaara ada Juda.

⁶ O meela ka ebe obibi ya togboro n'efu, dika ubi a gbara ogige;
 o bibiela ebe nzuko ya niile.

ONYENWE ANYI emeela ka Zayon chezo
 ime mmemme ya a kara aka, na idebe ubochi izuike obula nsọ.
 Site n'oke iwe ya,
 o julā eze na onye nchujaja.

⁷ Onyenwe anyi ajula ebe ichu aja ya
 gbakuta ebe nsọ ya azu.

O werela mgbidi niile nke ụlọeze ya
nyefee n'aka onye iro;
ha meela ka olu ha daa ụda n'ime ụlọ ONYENWE ANYỊ
dịka n'ụbọchị mmemme a kara aka.

⁸ ONYENWE ANYỊ ekpebiela ibibi
mgbidi gbara ada Zayọn gburugburu.
O setipuru ihe otutu;
o sepukwaghị aka ya na ibibi ya.
O mere ka mkputamkpu aja na mgbidi ruo ụjụ,
meekwa ka ha richapụsịa.

⁹ Onụ ụzọ ama ya niile emikpuola n'ala;
ọ gbajielala mkporo niile e ji akpochi ha, laakwa ha n'iyi.
A dotala eze ya na umu eze ya n'agha, buru ha jee mba ozọ.
Iwu adighikwa,
otu a, ndi amuma ya enwekwaghị ike ihu ohu
site n'ebe ONYENWE ANYỊ nọ.

¹⁰ Ndi okenye ada Zayon
nọ odu n'ala, dere duu.
Ha ekpokwasila aja n'isi ha;
ha eyikwasikwala onwe ha uwe mkpe.
Umu agboghọ Jerusalem na-amaghị nwoke
ehulatala isi ha n'ala.

¹¹ Ike agwula anya m n'ihị ikwa akwa,
ime ime ahụ m na-anụ oku.
Obi m di ka ihe a wupuru n'ala,
n'ihị na e bibiela ndi m,
n'ihị na umuntakiri na umu a muru oheru na-ada mba
n'okporozo nke obodo.

¹² Ha na-ebere nne ha akwa na-asị,
“Olee ebe oka na mmanya di?”*
Mgbe ha na-ada mba di ka ndi e meruru ahụ
n'okporozo obodo,
mgbe onwu ji nwayo na-eripiasị ndu ha
n'aka nne ha ku ha.

¹³ Gini ka m nwere ike ikwu banyere gi?
Gini ka m ga-eji tanyere gi,
gi ada Jerusalem?
Gini ka m ga-asị na i yiri,
nke ga-enyere m aka imata otu m ga-esi kasie gi obi,
gi ada Zayon na-amaghị nwoke?
Onya di gi n'ahụ miri emi, di ka idi omimi nke osimiri.
Onye puru igwo gi?

¹⁴ Ohu niile ndi amuma gi huru
bu ohu ugha na ohu na-enweghi isi.

* 2:12 2:12 Achicha na ihe onunụ di

Ha ekpugheghị mmehie gị,
 igbochi ndọta n'agha nke a dọtara gị.
 Kama ihe ha hụtaara gị
 bụ ihe ụgha na nduhie.

15 Ndị niile si n'ebe ị nọ
 na-agafe na-akurū gị aka ha;
 ha na-efufe isi ha,
 jirikwa ada Jerusalem na-eme ihe ọchị.
 Ha na-ajū ajujū na-asị, "Nke a ọ bụ obodo ahụ
 a na-akpọ ebe mabigara mma oke,
 ọñụ nke ụwa niile?"

16 Ndị iro gị niile na-emegehpe ọñụ ha
 megide gị;
 ha na-achị gị ọchị, na-atara gị ikekere eze.
 Ha na-ekwu na-asị, "Anyị eloola ya.
 Nke a bụ ụbọchị ahụ anyị na-ele anya ya.
 Anyị adirila ndụ hụ ya."

17 ONYENWE ANYỊ emeela ihe o zubere ime.
 O mezuola ihe o kwuru na ọ ghaghị ime
 site n'oge gara aga.
 Ọ kwatuola gị, na-enweghị ọmịiko ọbụla.
 O meela ka ndị iro gị nūrīa ọñụ n'ahụ gị;
 o meekwala ka e bulie ike nke ndị iro gị.

18 Obi ndị mmadụ
 na-etiku Onyenwe anyị.
 Gị, mgbidi niile nke ada Zayon,
 ka anya mmiri gị na-asọputa dika osimiri
 ehie na abali niile,
 enykwala onwe gị izuike,
 enykwala anya gị izuike.

19 Bilie, kwaa akwa n'abali,
 n'oge mmalite nche abali.
 Wuputa ihe di gị n'obi n'ihu Onyenwe anyị
 dika ọ bụ mmiri.
 Welie aka unu elu nye Onyenwe anyị
 n'ihie ụmuntakiri ndi a,
 ndi na-ada n'ihie aguu
 n'isi okporouzo niile.

20 "Lee anya, ONYENWE ANYỊ, ma tugharia uche gị.
 Onye ka i sirila otu a mesoo mmeso?
 O kwesiri ka ndi bu nne rie umu ha,
 bu umu nke ha muru?
 O kwesiri ka e gbuo onye nchujaja na onye amuma
 n'ime ebe di nsọ nke Onyenwe anyi?"

21 "Umu okorobia na ndi okenye dinakoro n'otu ebe,

n'uzuzu nke okporouzo.
 E jirila mma agha gbuo
 umu okorobia m na umu agboghọ m.
 I gbuola ha n'ubochi iwe gi;
 i gburu ha ju inwe omiko n'ahu ha.

22 “Dika i si akpo oku ka a bia n'ubochi oriri,
 otu a ka i si kpokota ihe egwu niile ka ha biakwasị m n'akuku niile.
 N'ubochi nke iwe ONYENWE ANYI
 o dighi onye gbapuru oso, o dikwaghị onye foduru ndu;
 ndi m lekotara, zulitekwa
 ka ndi iro m lara n'iyi.”

3

- 1 Abụ m onye hurula ahuhu site
 na mkpara igwe nke nrubiga oke nke iwe ONYENWE ANYI.
- 2 O sitela n'ihu ya chupu m, mee ka m jeghari
 n'ochichiri kama n'ihè.
- 3 N'ezie, o tughariala aka ya megide m,
 mgbe mgbe, ogologo ubochi niile.
- 4 O meela ka akpukpo ahụ na anụ ahụ m fikpo,
 o nyajisiela okpukpu di m n'ahu.
- 5 O busola m agha,
 jiri ihe ilu na oke mmpagbu gbaa m gburugburu.
- 6 O meela ka m biri n'ochichiri
 dika ndi nwuru anwu kemgbe oge gara aga.
- 7 O gbachibidola m ogige, ime ka m ghara igbapu;
 o jirila udo igwe di arọ mee ka m ghara jeghari.
- 8 O na-eme ka ekpere m hapu irute ya,
 o buladi mgbe m kpokuru ya ka o nyere m aka.
- 9 O jirila nkume a wara awa gbachie uzọ m niile,
 o meela ka okporouzo m gbagọ agbagọ.
- 10 Dika anu oha bia nke makpu na-eche nche,
 na dika odum nke na-ezo onwe ya,
- 11 o sitela n'okporouzo dokpuru m dohisie m ahụ,
 hapu m na-enweghi onye inyeaka.
- 12 O doola uta ya
 mee m ka m buru onye aku ya ga-agbata.
- 13 O ji aku nke si n'akpa aku ya
 gbapuo m obi.
- 14 Aghoro m ihe ochi nye ndi m niile;
 ha ji abụ na-akwa m emo ogologo ubochi niile.
- 15 O meela ka ihe niile na-elu ilu ju m afo,
 meekwa ka m nujuo oluilu afo.
- 16 O meela ka m jiri okwute tajisie eze m,

- o kponyekwala m ntụ n'ọnu m.
- 17 Enweghị m udo,
echezọkwaala m ihe ọganihu bu.
- 18 N'ihì ya, ana m ekwu, "Ìma mma m ọbula adighikwa.
Agaghị m enwetakwa ihe ndị ahụ m lere anya na m ga-esi n'aka
ONYENWE ANYỊ nweta."
- 19 Ana m echeta ahụhụ m, na mwaghari m,
ya na ihe ilu na oluilu.
- 20 Mgbe m na-echeta ya,
obi m na-ada mba n'ime m.
- 21 Ma ọ dị ihe m na-echeta n'obi m
nke na-eme ka m nwee olileanya.
- 22 Ọ bu n'ihì ihunanya dị ukwu nke ONYENWE ANYỊ na-emeghị ka anyị
gwusịa,
n'ihì na obi ebere ya adighi agwu agwu.
- 23 Ha na-adị ọhuru ututu niile;
ikwesi ntukwasị obi gi bu ihe kwudosiri ike.
- 24 Mkpuruobi m na-ekwu, "ONYENWE ANYỊ bu oke m,
n'ihì ya, aga m enwe nchekwube na ya."
- 25 ONYENWE ANYỊ di mma n'ebe ndi olileanya ha di n'ime ya,
e, n'ebe obi ahụ di, nke na-achosi ya ike.
- 26 Ọ bu ihe di mma iji nwayo
chere nzoputa nke ONYENWE ANYỊ.
- 27 Ọ bu ihe di mma ka mmadu buru ibu arọ diri ya
mgbe ọ bu okorobia.
- 28 Ya norokwa duu naani ya,
n'ihì na ọ bu ONYENWE ANYỊ bokwasiri ya ibu ahụ.
- 29 Ya tinye ihu ya n'aja,
n'ihì na olileanya nwere ike diri.
- 30 Ya cheziere onye ahụ chorọ iti ya ihe nti ya,
ya kwerekwa ka ihe ihere ju ya afo.
- 31 N'ihì na Onyenwe anyi adighi aju onye obula ruo
mgbe ebighi ebi.
- 32 Ọ bu ezie na ọ na-eme ka mmekpa ahụ bia, ma ọ na-emesiakwa gosi obi
ebere ya,
n'ihì na ihunanya ya, nke na-adighi agwu agwu, di ukwu.
- 33 N'ihì na ọ naghị elezi anya eweta ahuhụ,
maobu mee ka umu mmadu noo na mmekpa ahụ.
- 34 Iji ukwu zogbuo
ndi mkporo no n'ala ahụ
- 35 ime ka ihe ruru mmadu hapu iru ya aka
n'ihu Onye kachasi ihe niile elu,
- 36 ime ka ikpe ziri ezi ghara irute mmadu.
Ọ bu na Onyenwe anyi agaghị ahụ ihe ndi a?
- 37 Onye puru ikwu okwu mekwa ka ọ di ire

- ma ọ buru na Onyenwe anyi enyeghi iwu ka ọ di otu ahụ?
- 38 Ọ bughị site n'onu Onye kachasi ihe niile elu
ka ihe oma na ihe ojo si abia?
- 39 Gini mere mmadu di ndu ga-iji tamuo ntamu
mgbe ọ na-ahu ahuhu n'ihhi mmehie ya?
- 40 Ka anyi nyochaanu uzọ anyi nwaputa ya.
Ka anyi loghachikwutenu ONYENWE ANYI.
- 41 Ka anyi welie aka anyi abuo na obi anyi elu nye
Chineke no n'eluigwe, si:
- 42 "Anyi emehiela, nupu isi,
ma i gbagharabeghi.
- 43 "I jirila iwe kpuchie onwe gi, si otu a chuo anyi oso.
I gbuola anyi, ju imere anyi ebere.
- 44 I jiri igwe ojii kpuchie onwe gi
ka ekpere anyi ghara irute gi.
- 45 I meela ka anyi gho unyi na ihe a zachapuru azachapu
n'etiti mba niile.
- 46 "Ndi iro anyi niile asaghepula onu ha
megide anyi.
- 47 Anyi ahula ahuhu site n'oke ihe egwu na ihe ndaba di iche iche,
na mbibi na ila n'iyi."
- 48 Anya mmiri nke dika iyi na-aso aso si n'anya m na-asoputa
n'ihhi ndi m a lara n'iyi.
- 49 Anya mmiri si m n'anya ga-anogide na-asoputa
na-akwusighi akwusi,
- 50 tutu ruo mgbe ONYENWE ANYI ga-esite n'eluigwe
ledata anya ma hu.
- 51 Ihe anya m na-ahu na-ewetara mkpuruobi m ihe mgbu,
n'ihhi onodu nke ndi inyom niile no n'ime obodo m.
- 52 Ndi ahụ mere onwe ha ndi iro m, ndi m na-emeghi ihe ojo obula,
na-achu m oso dika m bu nnunu.
- 53 Ha gbaliri ime ka m nwuo n'ime olulu
site n'itu m nkume.
- 54 Mmiri kpuchiri m isi,
echere m na-efuola m.
- 55 Esitere m na nsotu olulu ahụ kpokuo aha gi,
gi ONYENWE ANYI.
- 56 I nuru ariri m riro gi, "Biko, emechila nti gi.
Nuru ariri inyeaka nke m na-ari gi."
- 57 I biara nso mgbe m kpokuru gi.
I siri, "Atula egwu."
- 58 Gi onwe gi, Onyenwe anyi, kpechitere onu m,
gi gbaputara ndu m.
- 59 ONYENWE ANYI, i hula ihe ojo ha mere m.
Kpechitere m onu m.

- 60 I hula ịbọ ọbọ ha niile
na nzube niile ha na-ezube megide m.
- 61 ONYENWE ANYI, ị nula nkọcha niile ha na-akọcha m
na nzube niile ha na-ezube megide m.
- 62 I na-anụ izu na ntamu nke ndi iro m
megide m ogologo ụbọchị niile.
- 63 Lee ha! Ha na-akọcha m mgbe ha guzoro ọtọ, na-akọcha m mgbe ha
nọdurụ ala.
Ha ji abụ na-akọcha m.
- 64 ONYENWE ANYI, biko, kwughachi ha ihe ruuru ha,
n'ihie ihe niile aka ha rụputara.
- 65 Jiri ihe mkpudo kpuchie obi ha.
Meekwa ka ịbụ ọnụ gi dkwasi ha.
- 66 Site n'iwere gi chụọ ha ọsọ. Laakwa ha n'iyi n'iwere gi,
ka ha ghara idikwa n'okpuru eluigwe nke ONYENWE ANYI ọzọ.

4

- 1 Lee ka ọlaedo si chuo echu.
Lee ka ọlaedo makarisiri mma si gbanwee ghọọ ihe na-amakwaghị
mma.
Nkume niile di oke ọnụahia nke ebe nsọ bu
ndi a ghasara n'isi okporoụzọ niile.
- 2 Lee ka umu ndi ikom Zayon di oke ọnụahia,
ndi di oke ọnụahia na mbu dika ọlaedo a nuchara anucha,
si diri ugbu a dika ite aja
nke okpu ite kpuru.
- 3 O buladi umu nkita ohia na-eji ara ha
azu umu ha,
ma ndi a aghoola ndi na-enweghi obi ebere;
ha aghoola enyi nnunu nke na-ebi n'ozara.
- 4 Lee na ire nwa ohuru na-arapara n'akpo onu ya
n'ihie akpiri ikpo nku.
Umuntakiri na-arikwa ka e nye ha nri,
ma o nweghi onye na-enye ha nri ahụ.
- 5 Ndi ahụ naara eri ihe utọ di iche iche
toghoro n'efu ugbu a n'okporoụzọ.
Ndi ahụ a zuru iyi uwe uhie uhie
nọ ugbu a na-edina n'ebe a na-ekpofu ahia.
- 6 Ahuhu diri ndi m di ukwu
karia ahuhu nke biakwasiri Sodom.
N'ihie na o bu n'otu ntabi anya ka a kwaturu ya.
O dikwaghị onye biara nyere ya aka.
- 7 Umu ndi eze ha na-egbuke kara akummiri igwe,

ha na-acha ọcha chakarịa mmiri ara ehi.
 Anụ ahụ ha na-akwọ mụrụmụrụ dika nkume rubi dị oke ọñuahia;
 ha makwara mma ile anya dika nkume safaia, bụ nkume dị oke
 ọñuahia.

⁸ Ma ugbu a, ha na-eji nji kariya unyi.
 A naghị amatakwa ha ma a hụ ha n'ezi.
 Anụ ahụ ha araparala n'okpukpu ha;
 ọ kpọnwuola dika a ga-asị na ọ bụ osisi kpọrọ nkụ.

⁹ Ọnọdu ndị e ji mma agha gbuo ka mma
 kariya ọnọdu ndị nwurụ site n'unwu,
 ndị agụụ gụgburu, ndị ji nwayọọ nwayọọ nwụọ
 n'ihì nri nke na-adighi n'ubi.

¹⁰ Aka ha ka ndị inyom ndị ahụ nwere obi ebere
 ji gbuo umu ha, sie ha.
 Umụ ha ghooro ha nri
 n'oge ahụ a lara ndị m n'iyi.

¹¹ ONYENWE ANYI emeela ka nrubiga oke nke iwe ya pụta ihè;
 ọ wupula iwe ya dị oku.
 O sunyela oku na Zayon,
 nke rechapuru ntọala ya niile.

¹² Ndị eze nke ụwa ekwetaghị;
 otu a kwa, ndị ụwa niile ekwetakwaghị
 na ndị iro nwere ike
 si n'onu ụzọ ama banye n'ime Jerusalem.

¹³ Ma ihe ndị a mere n'ihì mmehie ndị amuma ya,
 na n'ihì ajọ omume nke ndị nchụaja ya,
 ndị wusiri ọbara
 ndị ezi omume nọ n'etiti ya.

¹⁴ Ugbu a, ha na-asọ isi n'okporoụzọ niile,
 dika ndị kpuru isi.
 Ha ejirila ọbara meru onwe ha.
 O nwekwaghị onye na-agbalị ibiaru ha nso imetu uwe ha aka.

¹⁵ Ndị mmadu na-eti mkpu na-asị ha, "Sitenụ n'ebe anyị nọ wezuga onwe
 unu! Unu ruru arụ!
 Weziganu onwe unu, unu emetukwala anyị aka!"
 Mgbe ha gbapuru ọsọ bido na-awaghari,
 ndị nọ na mba dị iche iche na-asị ha,
 "O kwesighi ka ha norokwa n'ebe a."

¹⁶ ONYENWE ANYI n'onwe ya achusaala ha.
 Ọ gaghị agunyekwa ha.
 Ọ dikwaghị ndị na-asopuru onye nchụaja,
 ọ dikwaghị ndị na-emere ndị okenye amara.

- 17 Nke ka nke, anya agbaala anyị ọchịchiri,
ebe anyị nọ na-elepu anya n'efu maka enyemaka.
Ọ bụ site n'ulo elu nche ka anyị nọ na-elepu anya, na-ele anya
maka ọbibi mba ahụ na-enweghi ike bịa zoputa anyị.
- 18 Ndi mmadu na-esogharị anyị ebe niile anyị jere,
n'ihia ya anyị enweghi ike jegharịakwa n'okporozo anyị.
Ogwugwu anyị adila nso, a pukwara iguta ubochi ole foduru anyị,
tupu ogwugwu anyị eruo.
- 19 Ndi na-achụ anyị oso na-agbasi oso ike
karia ugo na-eke na mbara eluigwe.
Ha chugharị anyị n'elu ugwu niile,
norokwa n'ozara zoo onwe ha na-eche anyị.
- 20 Ume ndu anyị, nke ONYENWE ANYI tere mmanu,
ka ha jidere n'onya ha.
Anyi naara eche na anyi ga-ebi n'okpuru ndo ya,
n'etiti mba di iche iche.
- 21 Nuria onu, ka obi tokwaa gi utu, gi ada Edom,
onye nke bi n'ala Uz.
Ma a ga-emesiakwa nye gi iko ahụ.
I ga-esitekwa na ya nuo ihe onunu nujubiga afọ oke. A ga-agbakwa gi
oto.
- 22 Gi ada Zayon, ahuhu gi agwusiala;
O gaghi emekwa ka i jee biri ogologo oge na mba ozọ.
Kama, o ga-ata gi ahuhu n'ihia mmehie gi, gi, ada Edom,
kpugheekwa ajo omume gi niile.

5

- 1 ONYENWE ANYI, biko, cheta ihe niile dakwasiri anyi;
leekwa anya ka i huru onodu ihere anyi.
- 2 E werela ihe nketa anyi nyefee ndi obia n'aka,
werekwa ebe obibi anyi nyefee n'aka ndi mba ozọ.
- 3 Anyi aghola umu mgbei, na ndi na-enweghi nna.
Nne anyi ha di ka ndi inyom di ha nwuru.
- 4 Anyi na-akwu ugwo n'ihia mmiri anyi na-anu.
O bukwa ego ka anyi ji azu nku.
- 5 Agbanyeghi na anyi nya yoku n'olu, anyi bu ndi a na-adogbu n'oru,
ike agwula anyi, enyeghi anyi izuike.
- 6 Anyi weere onwe anyi nyefee ndi Ijipt na ndi Asiria n'aka
n'ihia inweta nri ga-ezuru anyi.
- 7 Nna anyi ha mehiere, ma ha anwola.
Ma o bu anyi na-anata ntaramahuhu kwesiri ibu nke ha.
- 8 Ndi bu ohu na-achi anyi.
O dighi onye anyi nwere nke ga-anaputa anyi site n'aka ha.
- 9 Anyi ji ndu anyi n'aka mgbe anyi na-achọ inweta ihe anyi ga-eri,
n'ihia mma agha nke di n'ozara.

- 10 Anụ ahụ anyị dị oku dika ite oku,*
na-amakwa jijiji n'ihị agụụ.
- 11 Emeruola ndị inyom dị na Zayon,
ha na umu agboghọ na-amaghị nwoke niile dị n'obodo dị iche iche
nke Juda.
- 12 Akwugbuola umu eze site n'ikegide aka ha n'elu;
a dighi enyekwa ndi okenye nsopuru.
- 13 Umu okorobia na-adogbu onwe ha n'oru na nkume ikwo nri,
umuntakiri ndi nwoke na-asukwa ngongo n'okpuru otutu nku.
- 14 Ndi okenye adighikwa ano n'onu uzọ ama,
umu okorobia akwusikwala ikpo ubo akwara ha.
- 15 Onu adighikwa n'obi anyi;
ite egwu anyi aghoolara anyi ino onodu iru uju.
- 16 Okpueze esitela n'isi anyi dapu.
Ahuhu diri anyi n'ihị na anyi emehiela.
- 17 N'ihị nke a, obi anyi na-ada mba,
n'ihị ihe ndi a ka anya anyi na-agba ochichiri.
- 18 N'ihị ugwu Zayon nke togboro n'efu,
nke ghorọ ebe nkita ohia na-akpaghari.
- 19 Gi, ONYENWE ANYI, na-abu eze ruo mgbe ebighi ebi.
Ocheeze gi na-adigide site n'ogbo ruo n'ogbo.
- 20 Gini mere i ji na-echezọ anyi kpamkpam?
Gini mere i ji gbakuta anyi azu ogologo ubochi ndi a niile?
- 21 Mee ka anyi loghachikwute gi, ONYENWE ANYI, ka anyi si otu a lotakwa;
gbanwee ubochi anyi ka o di ohuru dika na mgbe ochie,
- 22 ma o bughị na i julā anyi kpamkpam
na-eweso anyi iwe nke ukwu.

* 5:10 5:10 Ite oku a, bu nke eji eghe ihe dika achicha maobu amikpo anu na ihe ndi ozo

Izikiel

Ohụ mby Izikiel hụrụ

¹ O ruo n'afọ nke iri atọ, n'ónwa nke anọ, n'ụbọchị nke ise ya, mgbe mụ onwe m na ndị ahụ e mere ka ha gaa biri na mba ọzọ nọ n'akụkụ iyi ukwu Keba, na e meghere eluigwe mee ka m hụ ọhụ dị iche iche site n'aka Chineke.

² N'ụbọchị nke ise n'ónwa ahụ, ọ bụ n'afọ nke ise mgbe a dọkpụrụ eze Jehoiakin jee mba ọzọ, ³ okwu ONYENWE ANYỊ ruru Izikiel onye nchụaja nwa Buzi ntị, mgbe ọ nọ n'akụkụ iyi ukwu Keba, nke dị n'ala ndị Kaldia.* N'ebe ahụ kwa ka aka ONYENWE ANYỊ nọ dīkwasi ya n'ahụ.

⁴ Elere m anya hụ oke ifufe nke si n'ugwu na-abia, ahụkwara m oke igwe ojii na amụma nke na-egbuke egbuke; ihè nke na-enwu nnoọ vaa gbara ya gburugburu. Etiti ọkụ ahụ nwere ihe dika ọlaọkụ na-amuke amuke. ⁵ Ihe e kere eke anọ dị ndụ, nke yiri mmadụ n'udidị ha, nọkwa n'etiti oke ihe ahụ. ⁶ Nke ọbụla n'ime ha nwere ihu anọ, na nku anọ. ⁷ Ụkwụ ha guzoro kwem; ọbụ ụkwụ ha dika nke nwa ehi, na-amukekwa dika bronz e hichara nke oma. ⁸ N'okpuru nku ha, ha nwere aka yiri aka mmadụ n'akụkụ anọ ha niile. Otu a ka ihu ha na nku anọ dị. ⁹ Nku ha na-emetụ na nke ibe ha. Mgbe ha na-efe, ha na-eche ihu ha n'otu ụzọ, ha adighi agha anya ha n'azụ mgbe ha na-aga.

¹⁰ Maka oyiya ihu ha: Ha anọ nwere ihu mmadụ, n'akụkụ aka nri ha nwere ihu ọdum, n'akụkụ aka ekpe ha bụ ihu ehi, onye ọbụla nwekwara ihu ugo. ¹¹ Otu ahụ ka ihu ha niile dị. Ha gbasara nku ha n'elu, nke ọbụla nwere nku abụọ, otu n'ime nku ndị a na-emetụ nku nke ibe ya, ebe abụọ kpuchiri ahụ ha. ¹² Ha niile gawara n'ihu. Ebe ọbụla mmụọ ahụ gara ka ha na-aga, na-eleghi anya n'azụ. ¹³ N'etiti ihe ndị a dị ndụ, e nwere ihe dika icheku ọkụ na-enwu enwu, dika ka ọwa na-enwu ọkụ. Ọkụ na-esi n'etiti ihe ndị ahụ dị ndụ na-aga ihu na azụ, ọkụ ahụ nwupụrụ enwupụ, amụma eluigwe sikwa na ya egbuputa. ¹⁴ Ihe ndị ahụ dị ndụ na-efeghari n'ebe a, na-efegharikwa n'ebe nke ọzọ, dika mgbe amụma na-egbu.

¹⁵ Mgbe m na-ele ihe e kere eke dị ndụ ndị a anya, ahurū m ụkwụ ụgbọ agha anọ nke dị n'ala n'okpuru ha. Onye ọbụla nwere nke ya. ¹⁶ Ụkwụ ụgbọala ahụ niile dị ka ihe e ji nkume na-egbu maramara a na-akpọ beril† kpọ. Nke ọbụla n'ime ha anọ yikwara ibe ya. Ha niile dika ka wīlū a kpurū tinye n'etiti ụkwụ ụgbọala buru ibu. ¹⁷ Mgbe ha purū, ha na-aga n'akụkụ anọ nke ha chere ihu ha, ma ụkwụ ụgbọ agha ahụ adighi echighari echighari mgbe ha na-aga. ¹⁸ Azụ ụkwụ ụgbọ agha ha dị elu, dika egwu. Anya juputakwara n'azụ ụkwụ ụgbọ agha ndị ahụ.

¹⁹ Mgbe ihe ndị a dị ndụ fepurū gaa n'ihu, ụkwụ ụgbọala ndị ahụ dị n'akụkụ ha na-eso ha. Mgbe ha feliri elu, ụkwụ ndị ahụ na-esokwa. ²⁰ Ebe ọbụla mmụọ ha jere, ebe ahụ ka ha na-aga, ụkwụ ụgbọ agha ahụ na-esokwa ha, n'ihī na mmụọ nke anụ ndị ahụ dị ndụ dị n'ụkwụ ụgbọ agha ndị ahụ. ²¹ Mgbe ha biliri, ndị ọzọ na-ebilikwa. Mgbe ha guzoro otu ebe, ndị ọzọ na-eguzokwa. Mgbe ha feliri elu, ụkwụ ụgbọala ahụ na-eso ha. N'ihī na mmụọ anụ ndị ahụ dị ndụ dị n'ime ụkwụ ụgbọ agha ndị ahụ.

²² A tūsara ihe sara mbara dika mbara eluigwe n'elu isi ihe ndị ahụ dị ndụ. Ọ na-eyi egwu, ma na-egbukwa nweghenweghe dika kristal.

* **1:3** 1:3 Kaldia bukwa Babilon † **1:16** 1:16 N'akwukwo ufodu i ga-ahu topaazi

²³ N'okpuru ihe ahụ ka ha gbasapuru nku ha, ka ọ na-emetu nke ibe ya. Ha niile n'otu n'otu nwere nku abuo nke na-ekpuchi ahụ ya. ²⁴ Mgbe ha na-aga, nku ha na-eme mkpotu di ka mkpotu ebili mmiri na-amaghari amaghari. Mkpotu ahụ dikwa ka ida uda nke olu Onye puru ime ihe niile, ka olu iti mkpu nke usuu ndi agha. Mgbe obula ha guzoro, ha na-achitu nku ha.

²⁵ Mgbe ahụ ha kwusiri mechie nku ha olu sitere n'ime ihe ahụ dika mbara eluigwe nke di n'elu isi ha na-abia. ²⁶ N'elu mbara eluigwe ahụ, o nwere ihe dika ocheeze e ji nkume di oke onuahia a na-akpo safaia wuo. Otu onye, nke udidi ya di ka nwoke, nokwasikwara n'elu oche ahụ. ²⁷ Site n'ukwu ya ruo n'isi ya, ahụ onye ahụ na-egbu maramara dika oku. Site n'ukwu ya ruo n'ukwu ya, ọ di ka oku na-enwu enwu, ihè nke na-enwukwa ka oku gbara ya gburugburu. ²⁸ Ihè ahụ gbara ya gburugburu, nke a na-ahụ anya, dikwa ka ihè eke na egwurugwu, nke a na-ahụ anya n'oge mmiri na-ezo.

Otu a ka ebube ONYENWE ANYI si gosi m onwe ya. Mgbe m huru ya, adara m n'ala kpuo ihu m n'ala. Mgbe ahụ, anuru m olu onye na-ekwu okwu.

2

Okpukpo Izikiel

¹ O siri m, "Nwa nke mmadu, bilie oto, guzo n'ukwu gi abuo, n'ihi na ana m aga igwa gi okwu." ² Mmuo ahụ banyere n'ime m mgbe ahụ ọ na-ekwu okwu, mee ka m guzo oto n'ukwu m abuo. Anuru m ka ọ gwara m okwu.

³ O siri m, "Nwa nke mmadu, ana m eziga gi ka i jekwuru ndi Izrel, ndi bu mba na-enupu isi, ndi nupuru isi megide m. Ha na nna nna ha enupula isi megide m, ruo ọ buladi n'ubochi taa. ⁴ Ndi ahụ m na-eziga gi ka i jekwuru bu ndi isiike na ndi nnupu isi. Si ha, 'The ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu.' ⁵ Ma ha gere gi nti, ma ha egeghi gi nti (ha bu ndi na-enupu isi), ihe di mkpa bu na ha ga-amata na onye amuma anoola n'etiti ha. ⁶ Ma gi nwa nke mmadu, atula ha egwu. Ka ujo okwu si ha n'onu ghara itukwa gi. Atula egwu, ọ buladi ma a si na ogwu na uke gbara gi gburugburu, ọ buladi ma a si na i bi n'etiti umu akpi. Ka ujo ghara itu gi n'ihi okwu onu ha, ekwekwala ka ha menye gi egwu, n'ihi na ha bu ndi na-enupu isi. ⁷ I ghaghi izi ha ozi m ziri gi zie ha, ma ha gere nti ma ha egeghi nti, n'ihi na ha bu ndi na-enupu isi. ⁸ Ma gi, nwa nke mmadu, gee nti n'ihe m na-agwa gi. Enupula isi dika ha si nupu isi. Meghee onu gi taa ihe m ga-etinye gi n'onu."

⁹ Otu mgbe ahụ, elere m anya hu aka e setipuru, nke ji akwukwo a fukoro afuko, ¹⁰ nke e dekwara ihe n'ime ya, ihu na azu ya. Aka ahụ ji ya gbasapuru ya mee ka m hu ihe e dere n'ime ya. O bu okwu ikwa akwa na iru uju na ahuhu.

3

¹ O siri m, "Nwa nke mmadu, rie ihe a m gaje inye gi. Taa akwukwo a a fukoro afuko; puo gaa gwa umu Izrel okwu." ² Ya mere, a sagheme m onu m, o nyere m akwukwo ahụ a fukoro afuko ka m rie.

³ O siri m, "Nwa nke mmadu, taa akwukwo a niile m nyere gi, tajuo ya afu gi." Atara m ya. Ma mgbe m na-ata ya, ọ toro m uro n'onu dika a ga-asị na ọ bu mmanu anu.

⁴ O siri m, "Nwa nke mmadu, bilie jekwuru umu Izrel gwa ha okwu m niile. ⁵ N'ihi na-ezighi m gi ka i jekwuru mba ndi okwu ha edoghi anya na

ndị a naghị aghoṭa asusu ha, kama o bu ijekwuru ulo Izrel. ⁶ Ezikwaghị m gi ka i jekwuru mba nwere asusu na-edoghị anya, nke i na-adighi aghoṭa okwu ha. N'ihị na a si na o bu ndi di otu a ka m zigara gi ka i jekwuru, ha gaara ege gi nti. ⁷ Ma ulo Izrel agaghị ekwe gee gi nti, n'ihị na ha juru ige m nti. N'ihị na ulo Izrel bu ndi obi ha siri ike, na ndi isiike. ⁸ Lee, emeela m ka ihu gi sie ike kariha nke ha, ka egedege ihu gi siekwa ike kariha nke ha. ⁹ Aga m emekwa ka egedege ihu gi di ka nkume siri ike, sie ike kariha nkume. N'ihị ya, atula ha egwu; o bu ezie na ha bu ndi na-enupu isi, ma atula ihu ha egwu."

¹⁰ O siri m, "Nwa nke mmadu, gee nti nke oma n'okwu ndi a niile m na-agwa gi, tinyekwa ha n'uche gi. ¹¹ Jekwuru ndi gi a dotara n'agha no na mba ozo, si ha, 'Ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu,' Gwa ha ya, ma ha gere gi nti ma ha egeghi gi nti."

¹² Mgbe ahụ, Mmuo ahụ buliri m elu. Anuru m olu mere oke uzu n'azu m, mgbe ebube nke ONYENWE ANYI si n'onodu ya bilie. ¹³ O bu uzu nke nku ihe ndi ahụ di ndu na-eme mgbe ha na-emeturita nku ibe ha; o bukwa uzu ukwu wili ha nke di n'akuku ha. ¹⁴ Mmuo ahụ buliri m, bupu m. Ejeghariri m n'obi ilu na iwe nke mmuo m, ebe aka ONYENWE ANYI dikwa ike n'ahu m. ¹⁵ A biakwutere m ndi ahụ a doro n'agha, ha aga biri na Tel Abib* n'akuku osimiri Keba. N'ebe ahụ, bu ebe ha na-ebi, anoduru m n'etiti ha abali asaa, n'onodu obi ilu na onuma.

Oru Izikiel dika onye nche

¹⁶ Mgbe abali asaa gasiri, okwu ONYENWE ANYI biakwutere m, ¹⁷ "Nwa nke mmadu, emeela m gi ka i buru onye nche nye ulo Izrel. N'ihị ya, gee nti n'ihe m na-ekwu, ka i doro m ha aka na nti. ¹⁸ Mgbe m na-asị onye ajo omume, 'I ghaghị inwu,' ma o buru na i doghi ya aka na nti, maobu i kwughi okwu ime ka ha chigharia site n'uzo ojo ha niile puta n'ihị izoputa ndu ha, onye ahụ na-emebi iwu ga-anwu n'ihị mmehie ya niile, ma n'aka gi ka m ga-ajuta obara ha. ¹⁹ Ma o buru na i doo onye ajo omume aka na nti, ma ha esighi n'ajo omume maobu n'uzo ojo ha niile chigharia, ha ga-anwu n'ihị mmehie, ma ndu gi ka i zoputara.

²⁰ "Ma o buru na onye ezi omume esite n'uzo ezi omume ya wezuga onwe ya bido ime ihe ojo, m siere ha onya,† ha ga-anwu n'ihị na i doghi ha aka na nti, ha ga-anwu n'ihị mmehie ha. Agaghikwa echeta ihe oma niile ndi ha mere, ma i ga-aza ajuju maka onwu ha. ²¹ Ma o buru na i doo onye ezi omume aka na nti ka o ghara ime mmehie, ha gharakwa ime mmehie, ha ga-adi ndu n'ihị na ha nabatara ido aka na nti ahụ. Gi onwe gi azoputakwala ndu gi, n'uzo di otu a."

²² Aka ONYENWE ANYI digidesiri ike n'ahu m n'ebe ahụ. Ma o siri m, "Bilie gaa n'ebe ahụ obosara ala di ka m gwa gi okwu n'ebe ahụ," ²³ Ebiliri m gaa n'ebe ahụ ala di larii. Ebube Onyenwe anyi guzo n'ebe ahụ dika ebube nke m huru n'akuku iyi Keba. Adara m kpuo ihu m n'ala.

²⁴ Mgbe ahụ, Mmuo ahụ banyere n'ime m mee ka m guzo oto n'ukwu m abuo. O gwara m okwu si m, "Gaa, baa n'ulo, mechibido onwe gi uzo. ²⁵ Ma gi, nwa nke mmadu, a ga-eji udo kee gi ka i ghara inwe ike ipu gaa n'etiti ndi mmadu. ²⁶ Aga m eme ka ire gi rapara n'akpo onu gi, ka i ghoo onye ogbi, gharakwa ibu onye na-adoo ha aka na nti, n'ihị na ha bu ndi na-enupu isi. ²⁷ Ma mgbe obula m ziri gi ozi, aga m atoghepu ire gi. I gasikwa ha, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru.'

* 3:15 3:15 N'ime akwukwo ufodu aha i ga-ahu bu Tel Aviv † 3:20 3:20 Itinye ihe iso ngongo n'uzo mmadu

Ka onye nwere ntị nūrū, ka onye nke na-achoghị inū ghara inū, n'ihu na ha bụ ndị na-enupu isi.

4

Ndị iro gbara Jerusalem gburugburu

¹ “Ugbu a, gị nwa nke mmadụ, were otu okpuruokpu aja, togbo ya n'ihu gị. Sepụtakwa obodo Jerusalem n'elu ya. ² Seekwa ihe nnochigide n'agha megide ya, wuokwa ụlọ ndị agha gburugburu ya, wukota ụlọ ikwu dị iche iche megide ya na ihe e ji akudasị mgbidi ya niile. ³ Werekwa efere igwe debe n'etiti gị na obodo ahụ dika mgbidi e ji igwe wuo. Chee obodo ahụ ihu gị, ka ị chegide ya nke oma n'ihu na ndị iro gbara ya gburugburu. Nke a ga-abụ ihe ama nye ndị Izrel.

⁴ “Ugbu a, dinara ala n'akukū aka ekpe gị, aga m enye gị ntaramahụhụ mmehie ndị Izrel, ị ga-ata ahụhụ mmehie ha ụbọchị niile nke ị ga-edina n'akukū gị. ⁵ N'ihu na ana m enye gị narị ụbọchị atọ na iri ụbọchị itoolu, onuogugu nke a na onuogugu nke afo ntaramahụhụ ha ga-abụ otu, o bụ oge ha. Otu a ka ị ga-esi buru mmehie Izrel.

⁶ “Mgbe i mesiri nke a, ị ga-edina ala nke ugboro abuo, ma o ga-abụ n'akukū aka nri gị, ị ga-eburu ntaramahụhụ mmehie ndị Juda. O bụ iri abali anọ, otu ụbọchị ga-anochi anya otu afo. ⁷ Chee ihu gị n'ebe nnochibido Jerusalem, gbara aka nkiti buo amuma megide ya. ⁸ Aga m eke gị eriri ahụ gị niile, ka ị ghara inwe ike tugharia site n'otu akukū gaa n'akukū nke ozo tutu ụbọchị nnochigide gị ahụ niile ezuo.

⁹ “Ma gị were oka wiiti na oka bali, werekwa akidi na lentil, na oka millet na spelti. Tinyekota ha n'otu ite were ha meere onwe gị achicha. N'ubochi ole ahụ niile nke ị ga-edina n'akukū gị, narị ụbọchị atọ na iri ụbọchị itoolu, o bụ ya ka ị ga-eri. ¹⁰ A ga-atu ihe oriri gị atụ, nri nke ị ga-eri otu mgbe ga-abụ narị gram abuo na iri gram atọ; naani otu mgbe ka ị ga-eri nri n'ubochi. ¹¹ A ga-ekuputakwa mmiri ị ga-anu, ị ga-anu mmiri naani otu ugboro n'ubochi, otu udu mmiri e kere uzọ isii.* ¹² Ị ga-eri ya dika ogbe achicha oka bali, ị ga-eghe ya n'elu nsi mmadụ kporo nkụ mgbe ndị mmadụ nọ na-ele gị anya.” ¹³ ONYENWE ANYI kwuru, “Otu a ka ndị Izrel ga-esi rie nri ruru aru, n'etiti mba di iche iche ebe m ga-achuga ha.”

¹⁴ Mgbe ahụ, asiri m, “E e, Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI lee, emerubeghi m onwe m site na nwantakiri m ruo ugbo a, eribeghi ihe obula nwuru n'onwe ya, maobu nke anu ohia dogburu, anu na-adighi ocha abatubeghi m n'onu.”

¹⁵ O siri, “O di mma, aga m enye gị nsi ehi n'onodu nke mmadụ, n'elu ya ka ị ga-akwado achicha gị.”

¹⁶ Mgbe ahụ, o gwara m, “Nwa nke mmadụ, lee, aga m eme ka nri ko na Jerusalem; ha ga-eji nchegbu rie nri a tuputara atuputa, jirikwa egwu nuo mmiri e kuputara ekuputa. ¹⁷ Aga m eme ka ihe oriri na mmiri onunu ko ha. Ha ga na-elerita onwe ha anya n'oke egwu, ha ga-anwukwa n'ihu mmehie ha.”

5

Aguba nke ikpe omuma Chineke

¹ “Ma gị, nwa nke mmadụ, were mma agha di nko dika aguba onye okpuisi, kpuchaa isi gị na afonu gị; werekwa ihe e ji atụ ihe otutu tu

* **4:11** 4:11 Nke a bụ otu uzọ site n'uzọ isii nke e kere otu lita mmiri.

agiri isi gi, ka ụzọ ọbụla hara n'otu. ² I ga-ewere otu ụzọ n'ụzọ atọ, kpọọ ya ọkụ n'etiti obodo ahụ mgbe ụbọchị nke nnọchigide ahụ zuru; i ga-ewere otu ụzọ, jiri mma agha chabichaa ya gburugburu obodo ahụ, otu ụzọ nke ọzọ ka i ga-efesacha n'ikuku. N'ihu na aga m eji mma agha chusachaa ha. ³ Ma i ga-esite n'ime ya weputa agiri isi di ole na ole, kedo ha n'onu onu uwe gi. ⁴ Ozokwa, site na ndi a, i ga-ewere ufodu tunye ha n'ime oku ka ha ree oku, site na ha ka oku ga-esi banye n'ulo Izrel niile.

⁵ "Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, Nke a bu Jerusalem, obodo m mere ka o diri n'etiti mba di n'uwa, nke mba di iche iche gbara gburugburu. ⁶ Ma o sitela n'ajo omume ya, nupu isi n'iwu na ukpuru m nyere, kariya mba na obodo ndi ozo ahụ niile gbara ya gburugburu. O jukwara idebe iwu m, jukwa igbaso ukpuru m.

⁷ "N'ihu ya, ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu: I burula onye nnupu isi kariya mba niile ndi gbara gi gburugburu. I jukwara idebe iwu m na igbaso ukpuru m, o bughikwa dika iwu na atumatu nke mba di iche iche no gi gburugburu ka i mere.

⁸ "Ya mere, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri, Mu onwe m, o buladi mu onwe m, ga-emegide gi bu Jerusalem, kpee gi ikpe n'ihu mba niile. ⁹ N'ihu ihe aru gi niile, aga m eme gi ihe m na-emebeghi mbu, nke m agaghi emekwa ozo. ¹⁰ N'ihu nke a, ndi bu nna ga-eri umu ha n'etiti gi, umu ga-erikwa ndi nna ha. Aga m ekpe gi ikpe mee ka ndi foduru ndu gbasasia n'uwa niile. ¹¹ Ya mere, dika mu onwe m na-adi ndu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara, ebe o bu na i jirila oyiya ihe aru na omume ruru aru meruo ulo m, aga m esite n'ebe i no wezuga ihunanya m. Agaghi m emekwara gi ebere maobu hapu ita gi ahuhu. ¹² Otu uzọ n'ime uzọ atọ nke ndi bi n'ime gi ga-anwu site n'agu maobu na oria; otu uzọ ga-anwu site na mma agha nke ndi iro no n'azu mgbidi gi, otu uzọ foduru ka a ga-achusa n'ifufe, a ga-eji mma agha ndi iro chusasia ha.

¹³ "Mgbe ahụ, iwe m ga-akwusi, onuma m megide ha ga-adajukwa, na nke a ka a ga-aboro m obo. Ha ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI kwuru okwu site n'ekworo mgbe m mezuru onuma m n'ahu ha.

¹⁴ "N'ihu ya, aga m eme ka i buru ihe e bibiri ebibi, na ihe e ji eme ihe ochi nye mba niile gbara gi gburugburu, na n'ihu ndi na-agafe n'uzo ahu. ¹⁵ I ga-abu ihe e ji eme ihe ochi na ihe nkocha nye mba di iche iche gbara gi gburugburu, mgbe m ga-eji iwe na obi oku na ntaramahuhu di egwu kpee gi ikpe, mu onwe m bu ONYENWE ANYI ekwuola. ¹⁶ Mgbe m gbara gi akụ ojoo ahụ na-eweta onwu na ila n'iyi, bu akụ nke oke unwu, aga m agba gi ya, gbajaa gi. Aga m anogide na-ezite unwu tutu ruo mgbe e mere ka ihe oriri koo gi. ¹⁷ Aga m ezitere gi oke unwu na ajo anu ohia, ha ga-agbawa gi aka nwa, oria ojoo na obara ga-esi n'etiti gi gafee; aga m eji mma agha megide gi. Mu onwe m bu ONYENWE ANYI ekwuola."

6

Mbibi diri ugwu Izrel niile

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² "Nwa nke mmadu, chee iru gi n'ugwu niile nke n'Izrel, buo amuma megide ha, ³ si, 'Unu ugwu niile nke Izrel, nurunu okwu nke Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri nye ugwu ukwu na ugwu nta niile, na iyi mmiri niile, na ndagwurugwu niile. Mu, o buladi mu onwe m, ga-eme ka agha biakwasu unu, aga m ebibikwa ebe di iche

iche unu na-achụ aja. ⁴ A ga-etikpọ ebe ichụ aja unu, tipia ebe unu na-anọ esure ihe nsure oku na-esi isi uto. Aga m atusa ndi unu e gburu egbu n'ihu arusi unu. ⁵ Aga m atogbo ozu ndi Izrel n'ihu arusi ha. Aga m aghasakwa okpukpu unu gburugburu ebe ichu aja unu. ⁶ Ebe obula unu bi, a ga-etikpo obodo ndi ahụ, tipiakwa ebe ichu aja niile, si otu a mee ka ebe ichu aja unu gho mkpomkpo ebe nke togboro n'efu. A ga-etipiakwa arusi unu, kujiekw ebe unu na-anọ esure ihe nsure oku na-esi isi uto. Ihe niile unu ji aka unu meputa ka a ga-ekpochapukwa. ⁷ Ndi e gburu egbu ga-ada n'etiti unu, unu ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.

⁸ “Ma aga m eme ka ufodu n'ime ndi m fodu. Ndi ahụ foduru ga-esi n'ihu mma agha gbapu, gbasasi n'ala niile, na mba niile nke uwa. ⁹ Mgbe ha no dika ndi a dotara n'agha na mba ozo, ndi ahụ gbapuru oso ga-echeta m. Ha ga-echeta otu ha si jiri obi nke ikwa iko juputara n'ime ya, nke si n'ebe m no wezuga onwe ya, na anya nke na-agbaso arusi ha, mee ka obi joo m njo. Ha ga-akpo onwe ha asi n'ih ihe ojoo ndi ahụ ha mere, ya na ochuchu aja ruru aru ha churu. ¹⁰ Ha ga-amata na m bu ONYENWE ANYI, matakwa na mgbe m gwara ha na ihe ndi a niile gaje ibiakwasị ha, na o bughị okwu efu ka m kwuru.

¹¹ “Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri, kuko obo aka gi abuo onu, zokwaa ukwu gi n'ala, ma tisikwaa mkpu akwa ike site n'obi mwute, n'ih ihe ojoo niile na omume ruru aru ndi Izrel mere. N'ih na ha ga ila n'iyi site n'oke unwu, na site n'agha, na site n'oria na-eefe efe. ¹² Ndi no n'ebe di anya ga-anwu site n'oria na-eefe efe, ndi no nso ga-anwu site na mma agha, ndi foduru ndu ga-anwu site n'agu. Aga m eme ka ha nuru ufu oke iwe m. ¹³ Unu ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, mgbe ozu ndi e gburu egbu ga-atogbosi n'etiti arusi niile, na n'ebe ichu aja niile, na n'ugwu nta niile, na n'ugwu ukwu niile, na n'okpuru osisi obula, na n'okpuru osisi ook niile, ebe ha na-anọ na-esure uda na-esi isi uto nye arusi ha. ¹⁴ E, aga m esetipu aka m megide ha, mee ka ala ha laa n'iyi, n'ebe niile ha bi, site n'ozara* ruo na Ribla. Mgbe ahụ, ha ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.’”

7

Ogwugwu abiala

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² “Ma gi onwe gi, Nwa nke mmadu, nke a bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri ala Izrel: “Ogwugwu!

Ogwugwu abiakwasila akuku ano nke ala ahụ.

³ Ugbu a ka ogwugwu biakwasiri unu.

Lee, aga m eme ka iwe m biakwasị unu;
aga m ekpe unu ikpe dika omume unu si di,
aga m ata unu ahuhu maka aru unu niile.

⁴ Agaghị m enwekwa omiko n'ebe i no,
agaghị m emekwara gi ebere,

kama aga m ata unu ahuhu maka omume unu
na aru niile di n'etiti unu.

“Mgbe ahụ, unu ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.’”

⁵ “Nke a bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri,

* 6:14 6:14 Maobu, mbara ikpa

- “ ‘Oke mbibi, oke mbibi nke a na-anụbeghị ụdị ya mbụ.
 Lee, ka ọ na-abịa.
 6 Ọgwụgwụ abịala!
 Ọgwụgwụ abịala!
 Ọ kpalitela onwe ya imegide unu.
 Lee, ka ọ na-abịa!
 7 Oke nsogbu abiakwasịla gị,
 gị onwe gị bi n’ala ahụ.
 Oge ahụ abịala! Ụbọchị ahụ dīkwa nso!
 Ọgbaaghara dī ebe niile, ọ bughị ọñụ dī n’elu ugwu niile.
 8 Ejikerela m iwụkwasi gị ọñuma m n’ahụ
 mee ka oke iwe m zuo gị ahụ niile.
 Aga m ekpe gị ikpe dīka omume gị si dī,
 kwughachikwa gị n’ihi ibi ndụ rụrụ arụ gị niile.
 9 Agaghị m emere gị ebere,
 agakwaghị m ahapụ ita gị ahụhụ.
 Aga m akwughachi gị dīka omume gị si dī,
 kwughachikwa gị n’ihi ibi ndụ rụrụ arụ niile nke dī n’etiti unu.
- “ ‘Mgbe ahụ, ị ga-amata na ọ bụ mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ, na-eti unu
 ihe ndị a.
 10 “ ‘Lee, ụbọchị ahụ!
 Lee, ka ọ na-abịa!
 Oke nsogbu enuputala,
 mkpanaka agbala okoko
 nganga amaala ifuru!*
- 11 Ihe ike ebilitala,
 mkporo eji ata ndị ajọ omume ahụhụ.
 O nweghị onye ọbụla n’ime ha nke ga-afọdụ,
 maọbụ igwe mmadụ
 maọbụ ụba ha,
 o nweghikwa nke bara uru.
 12 Mgbe ahụ abịala!
 Ụbọchị ahụ abiakwala nso.
 Ka onye na-azụ ahịa ghara inurị ọñụ
 ka onye na-ere ere ghara iru ụjụ,
 n’ihi na ọñuma ahụ dīrị igwe mmadụ niile.
 13 Onye rere ahịa agaghị enwetaghachi
 ngwa ahịa nke erere ere
 ọ buladị dīka onye rere na onye zuru na-adị ndụ.
 N’ihi na ọhụ nke a gbasara igwe mmadụ niile
 bụ nke a na-apughị igbanwe.
 N’ihi mmehie ha niile, o nweghị onye n’ime ha
 nke pụrụ ichebe ndụ ya.
- 14 “ ‘Ha afuola opi ike,
 ha edoziela ihe niile
 ma o nweghị onye ga-aga ibu agha
 n’ihi na ọñuma m dīkwasi gị igwe mmadụ ahụ niile.
 15 Mma agha dī n’ezi;
 ajọ orịa na-efe efe na unwu dīkwa n’ime.

* 7:10 7:10 Ya bụ, na nganga na-abawanye

- Onye nọ n'ọhịa
 ga-anwụ site na mma agha,
 ndị nọ n'ime obodo ukwu
 ka ụnwụ na ọrịa na-efe efe ga-eripịa.
- 16 Ma ndị gbapụrụ agbapụ
 ga-agbaga nọrọ n'ugwu.
 Ọ bụ dika nduru nke ndagwurugwu,
 ha niile ga-asụ ude akwa,
 onye ọbụla n'ihị mmehie ha.
- 17 Aka niile ga-akuda,
 ikpere niile ka a ga-eji amiri nyudee.
- 18 Ha ga-eyikwasị akwa mkpe,
 oke ihe egwu ga-ekpuchi ha.
 Ọ bụkwa ihu niile ka ihere ga-ekpuchi,
 a ga-akpuchakwa isi niile.
- 19 “ ‘Ha ga-etufu ọlaọcha ha niile n'okporoụzọ niile,
 ọlaedo ha ga-aghọkwa ihe na-adighị ọcha.
 Ọlaọcha na ọlaedo ha
 agaghị enwe ike naputa ha
 n'ubochi nrubiga oke nke oke iwe ONYENWE ANYI.
 Ha agaghị eme ka agụ gharakwa igụ ha,
 maọbụ mee ka afọ ju ha,
 n'ihị na ọ bụrụ ha ihe iso ngongọ nke idaba na mmehie.
- 20 Ihe icho mma ha ghooro ha ihe ikpa nganga,
 ha jikwa ya meputa arusi ruru aru ha di iche iche.
 Ha ji ya metakwa oiyi ihe aru niile jogburu onwe ya;
 ya mere, aga m eme ka ọ bụrụ ha ihe ruru aru.
- 21 Aga m ewere akunuba ha nye ndi mba ozo dika ihe apunatarara n'agha,
 nyekwa ya ndi ajo omume nke uwa dika ihe nkwata
 ndi ga-emeru ya.
- 22 Aga m esite n'ebe ha no wezuga ihu m
 ndi ohi ga-emerukwa ebe ahụ m kporo ihe di oke onuahia.
 Ha ga-abata n'ime ya
 merukwa ya.
- 23 “ ‘Kwadoonu udo igwe.
 N'ihị na ala ha juputara n'igbu ochu na iwusa obara,
 obodo ahụ juputara n'ihe ike.
- 24 Aga m akpota mba ndi ahụ jogburu onwe ha
 ka ha bia nwetara onwe ha ulo ha niile.
 Aga m eme ka mpako nke ndi bu dike kwusi,
 meekwa ka ebe nsọ ha niile buru ebe e meruru emeru.
- 25 Mgbe ihe mmekpa ahụ biara,
 ha ga-achọ udo ma o nweghi nke ga-adi.
- 26 Mbibi ga-esochi mbibi,
 akuko na-enweghi isi ga-esochikwa akuko na-enweghi isi.
 Ha ga-agaghari na-achọ ohu site n'aka onye amuma,
 ntuziaka onye nchujaja ga-akwusi,
 ndumodu nke ndi okenye agaghị adikwa.
- 27 Eze ga-eru uju,
 nwa eze ga-eyikwasị ida mba nke obi dika uwe,

aka ga-ama ndị ala ahụ niile jijiji n'ihu egwu.
Aga m emeso ha dika omume ha si di,
aga m ekpekwa ha ikpe dika ihe ha kwenyeere si di.

“ Mgbe ahụ, ha ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYI. ”

8

Ikpere arusi n'ulo ukwu

¹ N'afọ nke isii, n'onwa nke isii, n'ubochi nke ise nke onwa ahụ, mgbe mụ onwe m nọdu ala n'ulo m, ndi okenye Juda na-anodukwa ala n'ihu m, aka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI dikwasiri m n'ahu n'ebe ahụ. ² Ahuru m oiyi yiri mmadu. Akuku oiyi a nke di site n'ukwu ya ruo n'ala ya na-acha dika oku, sitekwanu n'ukwu ya rigoo, o na-egbu nno amuma dika nkume amba di oke onuahia. ³ Oiyi a setipuru ihe dika aka mmadu, jiri ya jide m n'agiri isi m. Mgbe ahụ, Mmuo nke Chineke buliri m elu n'etiti ala na mbara eluigwe. N'ime ohu nke Chineke, o buuru m jee Jerusalem, n'onu uzo ama nke di n'ugwu, n'ime ogige ya, ebe arusi ahụ na-akpasu ekworo guzo. ⁴ Ma, lee, ebube Chineke Izrel juputara n'ebe ahụ, di ka m si hu ya na mbu na ndagwurugwu.

⁵ O siri m, “Nwa nke mmadu, welie anya gi lee n'uzo nke ugwu.” Eweliri m anya m lee n'uzo ugwu, ma lee, n'onu uzo e si abata n'ime ebe ichu aja, ahuru m oiyi arusi ekworo ka o guzo n'akuku ugwu ya.

⁶ O siri m, “Nwa nke mmadu, i na-ahu ihe ha na-eme, aru di egwu nke ulo Izrel na-eme n'ebe a, ihe ndi ga-achupu m n'ebe di anya site n'ebe nso m? Ma i ga-ahukwa ihe aru ndi di ukwu kari ndi a.”

⁷ O mere ka m guzo n'onu uzo ogige ahụ, mgbe m lere anya, ahuru m oghere di n'aja ulo ahụ. ⁸ O siri m, “Nwa nke mmadu, ugwu a gwupuo aja ulo a.” Mgbe m gwupuru ya, ahuru m onu uzo e si aba n'ebe ahụ.

⁹ O siri m, “Banye n'ime ka i hu ihe aru ojo niile nke ha na-eme n'ebe a.” ¹⁰ Abanyere m hu na ihe juputara n'ahu ulo ahụ bu naani oiyi e sere ese, nke ihe na-akpu akpu dika agwo di iche iche, ngwere na anumanu ruru aru di iche iche, tinyekwara arusi niile nke ulo Izrel na-efe. ¹¹ N'ihu ihe ndi a, ka iri ndi okenye asaa nke ulo Izrel, ha na Jaazanaya nwa Shefan guzo n'ebe ahụ. Onye obula n'ime ha ji ihe nsure oku na-esi isi utu n'aka ya, anwuru oku si n'ihe nsure oku ndi a na-agbagokwa elu.

¹² O siri m, “Nwa nke mmadu, i hula ihe ndi okenye ulo Izrel na-eme n'ochichiri, onye obula n'ime ulo ya n'ihu arusi ya? Ma ha na-asi, ‘ONYENWE ANYI adighi ahụ anyi, O sitela n'ala anyi wezuga onwe ya.’”

¹³ Ozo, o siri m, “I ga-ahukwa oke ihe aru kari ndi a ha na-eme!”

¹⁴ O mere ka m biakwa n'onu uzo ahụ di n'akuku ugwu nke ulonso nke ONYENWE ANYI. N'ebe ahụ, ahuru m ndi inyom no na-akwa akwa n'ihu Tamuz, chi ha. ¹⁵ Mgbe ahụ, o siri m, “I hula ihe ndi a, nwa nke mmadu? I ga-ahukwa ihe aru ndi di ukwu kari ndi a.”

¹⁶ O mere ka m baa n'ime ogige di n'ime ulo ukwu nke ONYENWE ANYI, n'ebe ahụ, n'onu uzo ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI, n'agbata ebe ichu aja na mputa onu ulo ahụ, ka ihe ruru iri mmadu abuo na ise guzo, chee ihu ha n'akuku owuwa anyanwu na-efe anyanwu. Ha gbakutara ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI azu mgbe ha na-eche ihu n'owuwa anyanwu na-akpo isiala nye anyanwu.

¹⁷ O siri m, “I hula nke a, nwa nke mmadu? O bu ihe di nta nye ulo Juda, bu ime ihe aru niile ndi a ha na-eme n'ebe a? Ha ga-ejikwa ihe ike

mejuputa ala, siri otu a na-akpasu m iwe mgbe niile? Lee ka ha si nogide na-akpari m, na-etinye alaka n'imi ha. ¹⁸ N'ihia ya, aga m eme ka ha nuru ufu iwe m, o dikwaghi onye m ga-ahapu. O burukwa na ha anogide na-ebe akwa n'oke olu, agaghi m ana ha nti."

9

Ikpe omuma diri ndi na-ekpere arusi

¹ Mgbe ahụ, a nuru m ka o ji oke olu kpo oku si, "Bianu nso, unu bu ndi ahoputara ilekota obodo a, onye obula jidekwa ngwa agha n'aka ya."

² A huru m ndi ikom isii si n'onu uzo ama nke di n'akuku ebe di elu naputa, nke chere ihu n'ugwu, onye obula jikwa mma agha n'aka ya. Otu onye n'ime ha yi uwe akwa ocha, nyarakwa nwa akpa nke ihe e ji ede akwukwo di n'ime ya. Ha niile batara n'ime ulonso, guzokwa n'akuku ebe ichu aja e ji bronz wuo.

³ Ma ebube nke Chineke Izrel sitere n'elu cherubim ndi ahụ, ebe o no na mbu, bilie bia guzokwa n'onu uzo ulonso ahụ. Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI kporo nwoke ahụ yi uwe akwa ocha bu onye nya akpa ahụ nke ihe e ji ede ihe di n'ime ya, ⁴ o siri ya, "Bilie, jegharĩa n'okporozo niile nke obodo Jerusalem, kakwasị akara n'egedege ihu ndi niile na-akwa akwa na ndi niile na-asu ude n'ihia ihe aru niile nke a na-eme n'ime ya."

⁵ Anukwara m ka o gwara ndi ozo, "Soronu ya baa n'ime obodo, gbukwaanu, unu emekwarala onye obula ebere maobu omiiko. ⁶ Gbuonu ha niile, ndi okenye, na umu okorobia, na umu agboghobia, na ndi inyom, na umuntakiri. Ma unu emetukwala onye obula nwere akara ahụ n'ihu ya. Malitenu n'ebe a, n'ime ulonso ukwu m." Ya mere, ha malitere igbu ndi okenye ndi no n'ihu ulonso.

⁷ O sikwara ha, "Meronu ulonso a! Werekwanu ozu ndi unu gburu egbu tujuo n'ime ogige ya! Gaanu!" Ha puru baa n'ime obodo, bido igbu ndi mmadu. ⁸ Mgbe ha no na-egbu ndi mmadu maobu naani m foduru, adara m n'ala kpuchie ihu m, tie mkpu akwa, si, "Ewoo, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI! I ga-esite n'oke iwe i na-eweso Jerusalem bibie ihe niile foduru n'Izrel?"

⁹ O siri m, "Mmehie niile nke ulo Izrel na Juda di ukwu rie nne. Ala niile juputakwara n'obara ndi egburu, obodo juputakwara n'ikpe ikpe na-ezighi ezi. N'ihia na ha na-asi, 'ONYENWE ANYI esitela n'ala anyi wezuga onwe ya. O dighi ihe ONYENWE ANYI na-ahu.' ¹⁰ N'ihia ya, agaghi m ahapu ha, agakwaghi m enwe omiiko n'ahu ha. Aga m akwughachi ha n'ihia ihe ojoo niile ha mere."

¹¹ Mgbe ahụ, nwoke ahụ yi uwe akwa ocha, nke nya akpa nke ihe e ji ede akwukwo di n'ime ya, loghachiri si, "Aruchaala m oru i nyere m iru."

10

Ebube Chineke apuo

¹ Mgbe ahụ, elere m anya hu ocheeze oma e ji nkume safaia wuo ka o putara ihe na mbara eluigwe, n'elu ebe ahụ isi cherubim ndi ahụ di.

² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri nwoke ahụ yi uwe akwa ocha, "Baa n'etiti ukwu ugboala ahụ di n'okpuru cherubim ndi ahụ. Site n'etiti cherubim ndi ahụ kpojuo icheku oku nke na-ere ere n'aka gi, fesachaa ha n'ime obodo ahụ niile." O bara n'ime ka m n'ele ya anya.

³ Cherubim ndi ahụ na-eguzo n'akuku ndida nke ulonso ahụ mgbe nwoke ahụ banyere. Igwe ojii juputakwara n'ogige ime ulonso ahụ.

⁴ Mgbe ahụ, ebube ONYENWE ANYỊ sitere n'elu cherubim bilie, bịa guzo n'ọnu ụzọ ụlọnsọ ahụ. Ụlọnsọ ahụ jupụtakwara n'igwe ojii, ihe nke ebube ONYENWE ANYỊ jupụtakwara n'ogige ụlọnsọ ahụ. ⁵ Ụzụ nke nku cherubim ndị ahụ na-eme dika ka olu Chineke Onye puru ime ihe niile. A na-anụkwa ụzụ nku ndị ahụ n'ogige ụlọnsọ ahụ dị n'ezị.

⁶ Mgbe ONYENWE ANYỊ nyere nwoke ahụ yi uwe ezi akwa ọcha iwu, si, "Gaa n'etiti cherubim ahụ gụta ụfọdu icheku ọkụ dị n'etiti wịlụ ụgboala ahụ," nwoke ahụ banyere guzo n'akụkụ otu wịlụ ahụ. ⁷ Mgbe ahụ, otu n'ime ndị cherubim ahụ setipuru aka ya n'ebe ọkụ ahụ dị n'etiti ha. O gütara ụfọdu icheku ọkụ tinye n'aka nwoke ahụ yi uwe akwa ọcha onye weere ya puo. ⁸ N'okpuru nku ndị cherubim ahụ ka a na-ahuta ihe yiri aka mmadu.

⁹ Elere m anya hụ wịlụ anọ, nke dị n'akụkụ cherubim ndị ahụ. Cherubim ọbula nwere otu wịlụ n'akụkụ ya. Wịlụ ndị a niile na-egbu maramara dika nkume beril. ¹⁰ Wịlụ anọ ndị ahụ yiri onwe ha. Nke ọbula n'ime ha dika wịlụ a runyere n'etiti wịlụ ọzọ. ¹¹ Mgbe ha na-aga, ha niile na-eche ihu n'akụkụ ọbula nke cherubim ndị ahụ chere ihu. Wịlụ ndị a adighi echighari echighari mgbe cherubim ndị a na-agahari. Kama ebe isi cherubim ndị ahụ chere ihu ka wịlụ ndị ahụ na-aga. Ha adighi elekwa* anya n'azu dika ha na-aga. ¹² Gburugburu ha, n'anụ ahụ ha niile, ma n'azu ha, ma n'aka ha, ma na nku ha, ma na wịlụ ndị ahụ, ihe juputara ha bu anya. Anya di n'akukụ ha niile. ¹³ Aha m nuru a na-akpo wịlụ ndi ahụ bu, Ogba gburugburu. ¹⁴ Nke ọbula n'ime cherubim ndi a nwere ihu anọ. Ihu nke mbu dika ihu cherub. Nke abuo dika ihu mmadu; nke ato dika ihu odum, ma nke anọ dika ihu ugo.

¹⁵ Mgbe ahụ, Cherubim ndi ahụ buliri onwe ha elu. Ndi a bu ihe ndi ahụ di ndu nke m huru na mbu n'akukụ osimiri Keba. ¹⁶ Mgbe cherubim ndi ahụ na-aga, wịlụ ndi ahụ di n'akukụ ha na-eso ha na-aga. Mgbe ha na-achili nku ha i si n'ala bulie onwe ha elu, wịlụ ha na-anogidekwa n'akukụ ha. ¹⁷ Mgbe cherubim ndi ahụ guzoro n'otu ebe, wịlụ ahụ na-eguzokwa. Mgbe ha na-ebuli onwe ha elu, wịlụ ndi ahụ na-ebulikwa onwe ha elu, n'ihu na mmuọ nke ihe ahụ di ndu di n'ime ha.

¹⁸ Emesja, ebube nke ONYENWE ANYỊ sitere na mbata onu uzọ ulonsọ ahụ puo, gaa guzo n'elu cherubim ndi ahụ. ¹⁹ Mgbe m no na-ele anya, cherubim ahụ gbasapuru nku ha felie, wịlụ ha niile dika n'akukụ ha. Ha guzoro na mbata onu uzọ nke di n'akukụ owuwa anyanwu nke ulo ONYENWE ANYI, na ebube nke Chineke nke Izrel dika n'elu ha.

²⁰ Ndi a bu ihe ndi ahụ di ndu, nke m huru n'okpuru Chineke Izrel n'akukụ osimiri Keba, amatara m na ha bu cherubim. ²¹ Nke ọbula n'ime ha nwere ihu anọ na nku anọ, na ihe yiri aka mmadu n'okpuru nku ha. ²² Ihu ha yikwara ihu ihe ndi ahụ m huru n'akukụ osimiri Keba. Nke ọbula na-agakwa ije n'ihu ihu na-eleghi anya n'azu.

11

Ikpe omuma Chineke nke diri Jerusalem

¹ Mgbe ahụ, Mmuo nke Chineke buliri m mee ka m biaruo n'onu uzọ ama ulo ONYENWE ANYI, nke di n'akukụ owuwa anyanwu. N'ebe ahụ, n'oghere nke onu uzọ ama ahụ, ahuru m iri mmadu abuo na ise. Ahukwara m n'etiti ha, Jaazanaya nwa Azoa na Pelataya nwa Benaya, bu ndiisi ndi Izrel.

* **10:11** 10:11 Maobu, aghakwa

² O siri m, “Nwa nke mmadu, ndi a bu ndi ikom na-agba izu ajo ihe, na-enyekwa ndumodu ojo niile a na-enye n’obodo a. ³ Ha na-asi, ‘Oge a ga-ewuzi ulo ndi ahụ o dighi nso? Obodo a bu ite igwe, anyi onwe anyi bukwa anu di n’ime ya.’ ⁴ N’ihi ya, nwa nke mmadu, buo amuma megide ha.”

⁵ Mgbe ahụ, Mmuo nke ONYENWE ANYI biakwasiri m si m kwuo, “Otu a ka ONYENWE ANYI siri: otu a ka unu na-ekwukwa, unu ndi ndu ulo Izrel, ma amaara m ihe unu bu n’uche. ⁶ Unu egbuola otutu mmadu n’ime obodo a, meekwa ka okporozo ya juputa n’ozu ndi nwuru anwu.

⁷ “N’ihi ya ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI ji si, ozu ndi ahụ niile togbọ n’okporozo obodo unu bu anu ndi ahụ unu gburu egbu, obodo a bukwa ite. Ma aga m eme ka unu site n’ime ya puta. ⁸ Mma agha ahụ unu na-atu egwu ya ka m ga-eme ka o biakwasị unu. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya. ⁹ Aga m esitekwa n’etiti ya kputa unu, were unu nyefee n’aka ndi mba ozo, ma kpekwa unu ikpe. ¹⁰ Unu ga-ada site na mma agha. O bu n’oke ala Izrel niile ka m ga-anọ kpee unu ikpe. Mgbe ahụ, unu ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI. ¹¹ E, obodo a agaghi aburu unu ite. Unu agaghi anokwa n’ime ya dika anu. Aga m ekpe unu ikpe n’oke ala Izrel niile. ¹² Mgbe ahụ, unu ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI. N’ihi na unu bu ndi na-enupu isi site n’iwu m na ukpuru m. Ma unu na-agbaso nzo ukwu nke mba ndi ahụ niile gbara unu gburugburu.”

¹³ Mgbe m ka no na-ebu amuma, Pelataya nwa Benaya nwuru. Mu onwe m kpuo ihu m n’ala kwaa akwa si, “Ewoo, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI i ga-ebibi ndi niile foduru n’ala Izrel?”

Nkwa banyere nloghachi Izrel

¹⁴ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ¹⁵ “Nwa nke mmadu, umu nke nna gi, o buladi umunna gi, na ndi mgbaputa* gi na ezinaulo Izrel niile, o bu ha ka ndi bi na Jerusalem siri, ‘Ha esitela n’ebe ONYENWE ANYI no gaa ebe di anya, o bukwa anyi ka enyere ala nke a ka o buru ihe nnweta anyi,’

¹⁶ “N’ihi nke a, kwuo, ‘Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-asi, N’agbanyeghi na m zipuru ha gaa ebe di anya n’etiti mba di iche iche, chusakwaa ha n’etiti ala di iche iche, ma nwa mgbe nta, a buuru m ha ebe di nsọ n’ala niile ahụ bu ebe ha gara.’

¹⁷ “Ya mere kwuo, ‘Nke a bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu: Aga m achikotakwa unu onu ozo, site n’obodo niile bu ebe unu gbasara, nyeghachikwa unu ala Izrel.’

¹⁸ “Ha ga-aloghachi n’ebe ahụ, sitekwa n’etiti ya wezuga oyiya ihe aru niile, na arusi niile bukwa ihe aru. ¹⁹ Aga m enyekwa ha otu obi, tinyekwa mmuo ohuru n’ime ha. Aga m ewepu site n’ime ha obi kporo† nku ma nye ha obi nke anu ahụ. ²⁰ Nke a ga-eme ka ha soro ukpuru m na iwu m niile, leziekwa anya idebe ha. Ha ga-abu ndi nke m, mu onwe m ga-abukwa Chineke ha. ²¹ Ma banyere ndi ahụ obi ha na-agbaso ihe ojo na ihe niile ruru aru, mmehie ha ka m ga-atukwasị n’isi ha; otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya.”

²² Mgbe ahụ, cherubim ndi ahụ weliri nku ha elu, wili ndi ahụ dikwa n’akuku ha ma ebube nke Chineke nke Izrel guzokwa n’elu ha. ²³ Ebube ONYENWE ANYI sitere n’etiti obodo ahụ rigoo, guzo n’elu ugwu, n’akuku

* **11:15** 11:15 Ndi a dokpuru gaa mba ozo † **11:19** 11:19 Ya bu, obi nkume

owuwa anyanwu. ²⁴ N'ime ohu, Mmuo nke Chineke buliri m elu bubata m na Kaldia, ebe ndi a dokpuuru gaa mba ozo no.

Otu a ka ohu m huru si hapu m. ²⁵ Agwakwara m ndi niile ahụ e mere ka ha jee biri na mba ozo ihe niile nke ONYENWE ANYI gosiri m.

12

The ngosi maka ndota n'agha

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² "Nwa nke mmadu, i bi n'etiti ndi na-enupu isi, ndi nwere anya ihu uzo ma ha adighi ahụ; ndi nwere nti inu ihe ma ha adighi anu ihe, n'ihi na ha bu ndi nnupu isi.

³ "Ya mere, nwa nke mmadu, kwakotaa ngwongwo ulo gi maka i ga biri n'ala ozo, mee nke a n'ehihie dika ha na-ele gi anya, hapu ulo gi gaa n'ebe ozo. Ma eleghi anya ha ga-aghota, o bu ezie na ha bu ndi nnupu isi. ⁴ Kwaputa ngwongwo gi n'ezi n'ehihie ka ha hu ya. Ma hapu ulo gi n'abali dika ndi na-agba oso ndu si eme, mgbe ha na-amalite ije ha, nke iga ibi n'ala ozo. ⁵ Mgbe ha na-ele gi anya, gwupuo mgbidi, site na ya kwara ngwongwo gi puo. ⁶ Mgbe ha no na-ele gi anya, bulie ibu gi, tukwasị ya n'ubu gi, puo gawa n'ime ochichiri, kpuchie ihu gi, ka i ghara ihu ala ahụ anya. N'ihi na emela m gi ihe iribama nye ulo Izrel niile."

⁷ Emere m ihe e nyere m n'iwu. Ebuputara m ngwongwo m n'ehihie, jikota ha maka igba oso ndu. N'anyasi, eji m aka m gwuo onu na mgbidi ahụ. Ebukwasiri m ngwongwo m n'ubu, bulie ije n'ime ochichiri mgbe ha no na-ele m anya.

⁸ N'ututu echi ya, okwu ONYENWE ANYI biakwutere m, ⁹ "Nwa nke mmadu, o bu na ulo Izrel ndi nnupu isi ahụ ajubeghi gi, 'o lee ihe i na-eme?'

¹⁰ "Gwa ha, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Amuma a bu maka onyeisi no na Jerusalem, n'ulo Izrel niile nokwa ebe ahụ.' ¹¹ Si ha, 'Mu onwe m bu ihe ama nye unu.'

"Dika m mere, otu a kwa ka a ga-eme nye ha. Ha ga-aga na mba ozo biri ka ndi a dotara n'agha.

¹² "Nwa eze nke no n'etiti ha ga-amaburu ibu ya n'ubu puo n'ochichiri, o ga-egwupu mgbidi aja nke obodo site n'ebe ahụ puo. O ga-ekpuchikwa ihu ya ka o ghara iji anya ya hu obodo ahụ. ¹³ Ma aga m eji ugbu m jide ya, meekwa ka o biaru Babilon bu ala ndi Kaldia. Ebe ahụ ka o ga-anu nwuo, ma o gaghi ahụ ya anya. ¹⁴ Ndi niile gbara ya gburugburu na ndi agha ya niile ka m ga-achusa n'ala niile, o bukwa mma agha ka m ga-amiputa jiri chuo ha oso.

¹⁵ "Ha ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, mgbe m chusachara ha n'etiti mba niile di iche iche, fesaakwa ha n'ala niile. ¹⁶ Ma o bu mmadu ole na ole n'ime ha ka m ga-edebe ndu site na mma agha, na unwu na oria na-efe efe. Ka ha nwee ike ko akuko ihe aru niile ha n'etiti mba di iche iche ebe ha gbagara oso. Ha ga-amatakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI."

¹⁷ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ¹⁸ "Nwa nke mmadu, tuo egwu mgbe i na-eri nri gi. Jirikwa ihe otutu tuputa mmiri onu gi, dika a gasi na o bu ihe ikpeazu i nwere. ¹⁹ I ga-asikwa ndi bi n'ala ahụ, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu banyere ndi bi na Jerusalem, n'ala nke Izrel, si, Ha ga-eji ujo rie achicha ha, jirikwa obi ilo mmiri nuo mmiri ha, n'ihi na a ga-ekpochapu ihe niile di n'ala ha, n'ihi ihe ike nke ndi bi n'ime ya. ²⁰ Obodo niile nke ndi mmadu bi n'ime ya

ga-ala n'iyi, otu aka ahụ, ala unu niile ga-abụ ebe togboro na nkiti. Mgbe ahụ, unu ga-amata na mu onwe bu ONYENWE ANYI.' ”

O gaghị adi anya mmezu

²¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ²² “Nwa nke mmadu, kedụ ihe ilu a na-atụ n'Izrel putara, nke na-asị 'Ubochi adila oke anya, ohu niile aburukwala ihe na-enweghi isi?' ²³ Gwa ha, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu, Aga m eme ka ilu a kwusi, ha agaghị atukwa ya dika ilu n'Izrel ozo.' Kama gwa ha, 'N'ubochi ahụ adila nso mgbe ohu niile ga-emezu. ²⁴ N'ih i na agaghị enwekwa ohu ugha ozo, maobu iju ase ire utu n'etiti ulu Izrel. ²⁵ Ma mu onwe m bu ONYENWE ANYI ga-ekwu ihe m zubere. Ihe obula m kwuru ga-emezu na-atufughị oge. N'ih i na o bu n'oge unu di ndu, unu ndi nupu isi, ka m ga-emezu ihe obula bu nke m kwuru. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya.' ”

²⁶ Okwu nke ONYENWE ANYI biakwutere m, ²⁷ “Nwa nke mmadu, lee, ulu nke Izrel na-asị, 'Ohu niile o na-ahu bu maka otutu afo di n'ihu, amuma ya bukwa maka oge na-abia n'ihu.' ”

²⁸ “N'ih i ya, gwa ha, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri, o dighikwa okwu m nke a ga-atufu oge ozo n'ime ya, ihe obula m kwuru ka a ga-emezu. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya.' ”

13

Okwu megide ndi amuma ugha

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² “Nwa nke mmadu, buo amuma megide ndi amuma nke Izrel ndi na-ebu amuma ugbu a, gwa ndi amuma ahụ na-ekwu ihe sitere ha n'uche: 'Nurunu okwu nke ONYENWE ANYI. ³ Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, Ahuhu ga-adiri ndi amuma nzuzu ndi na-agbaso mmuo nke onwe ha, ndi o dighi ihe ha na-ahu. ⁴ Gi Izrel, lee, ndi amuma gi niile di ka nkita ohia bi na mkpomkpo ebe. ⁵ Unu arigobeghi na oghere juputara na mgbidi maobu ruzie mgbidi aja ndi ahụ maka nchekwa ndi Izrel ka o nwee ike kwudosie ike n'ubochi agha nke ONYENWE ANYI. ⁶ Ohu ha bu ugha, otu a, iju ase ha bukwa ugha, ha na-asị, “ONYENWE ANYI kwuputara,” ebe ONYENWE ANYI ezipughị ha, ha na-agakwa n'ihu na-atu anya ka o mezu okwu ha. ⁷ O bughị ohu ugha ka unu huru, o bughikwa okwu iju ase ugha ka unu kwuru, mgbe unu na-asị, “Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara,” n'agbanyeghi na mu onwe m ekwughị okwu?

⁸ “N'ih i ya, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri, aga m ebibi unu n'ih i okwu ugha na ohu ugha unu niile. Edoola m onwe m imegide unu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri. ⁹ Aka m ga-emegide ndi amuma niile ahụ bu ndi na-ahu ohu ugha, na-agbakwa afa ugha. Ha a gaghị esonye na otu ogbako ndi m maobu buru ndi agunyekoro n'akwukwo ndekota aha ulu nke Izrel, ha agaghị abakwa n'ala ndi Izrel. Mgbe ahụ unu ga-amata na mu onwe m bu Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI.

¹⁰ “N'ih i na ha eduhiela ndi m, mgbe ha na-asị, “Udo,” ebe udo na-adighi, n'ih i na mgbe e wuru mgbidi na-esighi ike, ndi amuma ndi a jara ha mma, werekwa nzu techie ya. ¹¹ Ya mere, gwa ndi ahụ jiri nzu techie mgbidi ahụ na o ga-ada. Oke mmiri ozuzo nke ga-ezobiga oke ga-ezo, aga m ezitekwa mkpuru mmiri di ukwu nke ga-ada, na oke ifufe nke ga-akwada

ya. ¹² Mgbe mgbidi ahụ dara, ndị mmadụ ọ gaghị ajụ, “Olee ebe mgba ọcha ahụ ị ji techie ya dị?”

¹³ “‘Ya mere, Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, aga m eji oke ifufe nke onuma m, na oke mmiri ozuzo nke iwe m, ma oke akummiri nke oke iwe m mebie ya. ¹⁴ Aga m akwada mgbidi ahụ unu tere nzu, aga m emekwa ka ọ daruo ala nke ga-eme ka ahụ ntọala ya anya; ọ ga-adakwasikwa unu, gwepia unu. Mgbe ọ dara ọ ga-egbuchapụ unu niile; unu ga-amatakwa na mụ onwe m bu ONYENWE ANYI. ¹⁵ Otu a ka m ga-esi gosiputa iwe m n’ebe mgbidi ahụ nọ, na n’ahụ ndị ahụ ji nzu techie ya. Aga m asi unu, “Mgbidi ahụ adighikwa, otu a ka ọ dikwa ndi ahụ ji nzu techie ya, ¹⁶ bu ndi amuma Izrel ndi ahụ buru amuma nye Jerusalem, ndi hukwara ya ohu udo mgbe udo na-adighi, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.”’

¹⁷ “Ma ugbu a, gi nwa nke mmadụ, chee ihu n’ebe umuada ndi unu nọ, ndi nke na-ebu amuma di ka o si si ha n’obi puta. Buo amuma megide ha ¹⁸ si, ‘Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu, Ahuhu diri ndi inyom na-adunye ogwu mgbaasi na nkwoji aka ha na-emekwa akwa mgbokwasị nke ikpuchi isi maka ndi mmadụ di iche iche, iji raata ha. Unu si aanaa chee na unu ga-echebe ndu unu mgbe unu buru uzọ mee ka ndi m maa n’onyanya? ¹⁹ Unu emeela ka m ghara idi nsọ n’etiti ndi m, n’ihi mkpoju aka oka bali na iberibe achicha ole na ole. N’ihi ya, unu emeela ka ha nwuo bu ndi na-ekwesighi inwu anwu. Unu edebekwala ha ndu bu ndi na-ekwesighi idi ndu, site n’okwu ugha unu na-agwa ndi m, bu ndi na-ana nti n’okwu ugha.

²⁰ “‘N’ihi nke a, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu, ana m emegide ogwu mgbaasi niile nke unu ji achu nta mkpuruobi ndi m di ka nnunu. Aga m adowapu ha site n’aka unu, naputakwa ndi m, bu ndi unu ji n’onyanya di ka nnunu e tinyere n’ulo akpara akpa. ²¹ Aga m adowa akwa mgbokwasị ogwu unu, naputa ndi m site n’aka unu. Ha agaghị amakwa n’onyanya nke ike unu ozo. N’uzo di otu a unu ga-amatakwa na mụ onwe m bu ONYENWE ANYI. ²² N’ihi na ugha unu emeela ka obi ndi ezi omume daa mba, mgbe ọ na-abughị uche m na ihe di otu a ga-eme. Ma unu emeela ka obi ndi ajo omume sie ike site na nkwa ogologo ndu unu kwere ha, mee ka ha ghara isite n’uzo ojo ha chegharia ma zoputa ndu ha. ²³ N’ihi nke a, unu agaghị ahukwa ohu ugha ozo, maobu gbaa afa. M ga-anaputa ndi nke m site n’aka unu. Mgbe ahụ unu ga-amata na mụ onwe m bu ONYENWE ANYI.’”

14

Okwu megide ndi na-ekpere arusi

¹ Ufodu n’ime ndi okenye Izrel biakwutere m, nodu ala n’ihu m. ² Mgbe ahụ okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, ³ “Nwa nke mmadụ, ndi ikom ndi a na-eke arusi n’ime obi ha, ma tinyekwa ihe isu ngongo nke ajo omume ya n’ihu ha.* Aga m ekwenye ka ha juta m ase obula? ⁴ Ya mere, gwa ha okwu si ha ‘Nke a bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Mgbe onye Izrel obula na-agbaso arusi n’obi ya, nke na-ekwekwa ka arusi ndi a na-eduba ya na mmehie, biakwutere onye amuma ijuta ya ase, mụ onwe m bu ONYENWE ANYI ga-aza onye ahụ di ka o si di, ya bu di ka iba uba nke arusi ya niile si di. ⁵ N’uzo di otu a ka m ga-esi nwetaghachikwa obi ndi Izrel niile bu ndi si n’ebe m nọ wezuga onwe ha, ma malite ife arusi.’

* **14:3** 14:3 Kwenye ka arusi ndi a na-eduba ha na mmehie

⁶ “N’ihi ya, gwa ụlọ Izrel, ‘Ihe ndị a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu, Chegharianu! Sitenu n’ife arusi unu niile chigharia, jukwanu omume unu niile ruru aru.

⁷ “N’ihi na onye obula n’ulo Izrel maobu onye obula n’ime ndi obia bi n’ala Izrel, nke kewapuru onwe ya site n’iso m, si otu a mee ka arusi o na-eefe baa ya n’obi, nke na-etinye ihe iso ngongoro ajo omume n’ihu ha, mechaa, gakwuru onye amuma maka isite n’aka ya ijuta m ase, mu onwe m bu ONYENWE ANYI ga-azaghachi ha. ⁸ Aga m edokwa onwe m imegide ha, mee ka ha buru ihe imaatu na ilu nye ndi ozo. Aga m esitekwa n’etiti ndi m wezuga ha. Mgbe ahụ, unu ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.

⁹ “O buru na arafuo onye amuma ahụ ka o buo amuma, o bu mu onwe m bu ONYENWE ANYI rafuru onye amuma ahụ. Aga m esetipu aka m megide ya, bipukwa ya site n’etiti ndi m, bu Izrel. ¹⁰ Ha ga-ata ahuhu n’ihi mmehie ikpe omuma ha, dika ikpe omuma diri onye na-aju ase, otu a ka o ga-adikwa nye onye amuma ugha ahụ. ¹¹ Mgbe ahụ, umu Izrel agaghi esitekwa n’iso m kpafuo ozo.† Ha agakwaghi eji mmehie meruo onwe ha, kama ha ga-abu ndi m, mu onwe m ga-abukwa Chineke ha. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara ya.’”

Ikpe omuma aghaghi ibia

¹² Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ¹³ “Nwa nke mmadu, o buru na ndi bi n’ala emehie megide m, site n’ekwesighi ntukwasi obi ha, o buru na m esetipu aka m mee ka oke unwu biakwasi ha, o burukwa na m emee ka mmadu na anumanu niile di n’ala a nwuchasia, ¹⁴ a sikwa na Noa, Daniel na Job bi n’etiti ya, ha ga-azoputa naani onwe‡ ha n’ezi omume ha. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya.

¹⁵ “Asi na m eziga anu ohia ojojo ka ha bia bibie ala ahụ, mee ka o ghoo ebe togboro n’efu meekwa ka mmadu obula ghara i site n’ime ya gafee n’ihi anu ohia ndi ahụ, ¹⁶ dika m na-adị ndu ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu, o burukwari na ndi ikom ato ndi a no n’ebe a, ha agaghi anaputa o buladi umu ha ndi nwoke maobu umu ha ndi nwanyi site n’ila n’iyi. Naani ha ka a ga-azoputa, ma ala ahụ ga-abu ihe togboro n’efu.

¹⁷ “O buru na a si na m mere ka mma agha biakwasi ala ahụ, m si, ‘Ka mma agha gabiga site n’ala ahụ niile gburugburu,’ ma gbuo mmadu na anumanu niile di n’ime ya, ¹⁸ dika m na-adị ndu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri, a sikwari na ndi ikom ato ndi a no n’ala ahụ, ha agaghi anaputa umu ndi ikom na umu ha ndi inyom site n’ila n’iyi. Kama, o bu naani ha onwe ha ka a ga-anaputa.

¹⁹ “Ozokwa, o buru na m eziga oke iwe m site n’ajo oria na-eefe efe, o buru na oria ahụ egbuo mmadu na anumanu ha niile, ²⁰ dika m na-adị ndu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri, a sikwa na Noa, Daniel na Job bi n’ime ya, ha agaghi anaputa umu ha ndi ikom maobu ndi inyom site n’ila n’iyi. Ha ga-azoputa naani onwe ha n’ezi omume ha.

²¹ “N’ihi na otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, a ga-esi ana naputa ya, mgbe m zipuru uzọ ikpe m anọ di oke egwu nke na-echere Jerusalem. Ikpe ndi a bu: mma agha na unwu, anu ohia ojojo na adogbu adogbu na oria na-eefe efe, ka ha gbuchapu mmadu na anumanu niile di n’ime ya. ²² Ma a ga-enweta ufodu ndi ga-afodu ndu, bu umu unu

† 14:11 14:11 Maobu, wezuga onwe ha ‡ 14:14 14:14 Ya bu, mkpuruobi ha

ndi nwoke na ndi nwanyi, ndi a ga-anaputa site n'ahuhu ndi a. Ha ga-abiakwute unu. Mgbe unu huru omume ha, na obibi ndu ha, ha ga-aburu unu ihe nkasiobi n'ih na unu ga-esite na ha mata udi mbibi nke m mere ka o biakwasị Jerusalem. ²³ A ga-akasikwa unu obi mgbe unu huru omume ha na obibi ndu ha, unu ga-amatakwa na o bughị n'efu ka m mere ka ihe ndi a niile dakwasị ha." Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya.

15

Jerusalem, osisi vaini na-abaghi uru

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² "Nwa nke mmadu, olee, uzọ osisi vaini si puo iche site n'alaka osisi ndi ozọ di n'ime oke ohia? ³ A na-esi n'ime osisi ya were meputa ihe obula bara uru? O bu site na ya ka a na-esi emeputa osisi nke e ji ekonye ihe? ⁴ Uru ha bara bu iji ha menye oku. Ma mgbe isi ya abuo repiara, mgbe etiti ya rekwara oku, o nwere ihe ozọ mmadu nwere ike iji ya mee? ⁵ O buru na o baghi uru mgbe o zuruoke, a ga-esi ana were ya meputa ihe bara uru mgbe oku repiasirila ya, o ghoo unyi?

⁶ "N'ih na ya, ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu, dika m sitere n'etiti ohia niile weputa osisi vaini nye ka o buru nku e ji emenye oku, otu a ka m ga-esi mesoo ndi bi na Jerusalem. ⁷ Aga m eche ihu m* imegide ha. O bu ezie na ha esitela n'oku puta, ma oku ga-erepia ha. Unu ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, mgbe m guzoro onwe m megide ha. ⁸ Aga m emekwa ka ala ha togboro n'efu, n'ih na ha bu ndi na-ekwesighi ntukwasị obi. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri."

16

Ekwesighi ntukwasị obi Jerusalem

¹ Okwu nke ONYENWE ANYI biakwutere m, ² "Nwa nke mmadu, gwa Jerusalem okwu mee ka o mara banyere ndu ya niile ruru aru ³ si ya, 'The ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-agwa Jerusalem: Iputa uwa gi na omumu gi bu n'ala ndi Kenan; nna gi bu onye Amori, nne gi bu onye Het. ⁴ N'ubochi ahụ a muru gi, ebeghi otubo gi, o dighi onye lekotara gi maobu jiri mmiri saa gi ahụ i sachapu gi unyi maobu tee gi nnu, maobu jiri akwa kechie gi. ⁵ O dighi onye nwere obi ebere n'ebe i no. O dighi onye ihe banyere gi meturu n'obi, o dikwaghi onye lekotara gi. Kama n'ubochi ahụ a muru gi a tufuru gi n'ohia, n'ih na-eledara gi anya.

⁶ " 'Ma mgbe m si n'ebe ahụ i togbo na-agafe, ahuru m gi ka i chiliri ukwu gi, obara jukwara gi ahụ, dika i dina n'ime obara gi. N'oge ahụ, ihe puru m n'onu bu, "Di ndu." ⁷ Emerem ka i too dika osisi na-eto eto n'ime ohia. I tolitere, too ogologo ma tozuo oke na nwanyi, i kpuru ara, agiri isi gi pukwara, ma gi onwe gi gba oto.

⁸ " 'Emesia, a gafere m n'akuku gi, mgbe m lere gi anya ahuru m na i tozuola onye mmadu ga-ahụ n'anya. A gbasapuru m akuku akwa m n'ahụ gi, jiri ya kpuchie oto gi. Anuru m gi iyi, mu na gi gbara ndu, i ghokwara nke m. Ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara.

⁹ " 'Eji m mmiri saa gi ahụ, sachapu obara di gi n'ahụ, teekwa gi mmanu. ¹⁰ Enyere m gi akwa ocha na uwe a kpara nke oma, nke i ji kpuchie ahụ

* 15:7 15:7 Maobu, Aga m eguzo onwe m

gị. Nyekwa gị akpukpoukwu e ji ezi akpukpo kwaa, jirikwa ezi akwa ocha na uwe ndi di oke onu kpuchie gi. ¹¹ Eyinyere m gi ihe icho mma, tinye olaaka n'aka gi, nakwa olaolu n'olu gi. ¹² Etinyekwara m gi ola n'imi, tinye gi olanti abuo na nti gi, na okpueze mara mma n'isi gi. ¹³ E ji ihe icho mma olaocha na olaedo choo gi mma. Uwe gi bukwa uwe ezi akwa ocha, uwe di oke onu, na uwe a kpara nke oma. Nri i na-eri bu utu oka a yochaziri nke oma, na mmanu anu, na mmanu oliv. Mma gi putaziri ihe nke oma, i ruo ogo ibu eze nwanyi. ¹⁴ Aha gi dara uda nke ukwuu n'etiti mba di iche iche n'ihu mma gi, nke zuruoke site n'ebube ahụ bu nke m tukwasiri gi. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara.

¹⁵ “ ‘Ma i tukwasiri mma gi obi, jiri n'ihu na a mara aha gi ghoo onye akwuna. I wekwaara onwe gi nye nwoke obula gabigara mee ka mma gi buru nke ya. ¹⁶ I were uwe gi ufodu, meere onwe gi ebe di iche iche di elu nke turu agwa, ebe doziri ihe ndina ikwa iko gi. Ihe di otu a emetubeghi mbu, ha ekwesikwaghi ime mgbe obula. ¹⁷ I chiri olaocha na olaedo ndi ahụ mara mma, bu nke m nyere gi, were ha kporo onwe gi oyiwi nwoke di iche iche, ndi i na-akpo isiala nye. N'uzo di otu a ka gi na ha si na-akwako iko. ¹⁸ Uwe oma ahụ a kpara akpa ka i ji kpuchie ha. Mmanu m na uda m na-esi isi utu ka i chere n'ihu ha dika onyinye. ¹⁹ Ozokwa, utu oka oma, mmanu oliv na mmanu anu, nri ndi m nyere gi ka i rie, ka i ji choo aja na-esi isi utu n'ihu ha. Otu a ka o si di, ka Onyenwe anyi ONYENWE ANYI kwuputara.

²⁰ “ ‘Umụ niile i mutaara m, nwoke na nwanyi, ka i ji chooro arusi gi aja ka ha rie. O bu na igba akwuna gi ezughiri gi? ²¹ Ma i gburu umu m, jiri ha choo aja nye arusi! ²² N'oge ndi a niile i na-akwa iko, na-eme ihe aru ndi a niile, o metubeghi gi n'obi ka i cheta ubochi niile ndi ahụ i bu nwantakiri, mgbe i no na-agba oto, mgbe obara juputara gi n'ahụ.

²³ “ ‘Ahuhu, ahuhu, ga-adiri gi, ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri. Tinyekwara ajo omume gi niile, ²⁴ i wuuru arusi gi ulo ebe ikwa iko, wuokwa ulo arusi ndi ozo n'akuku okporouzo niile. ²⁵ I wuuru onwe gi ebe ichu aja e wuliri elu di iche iche n'isi uzo niile, si otu a meruo mma gi. N'ebe ahụ ka i na-anọ na-emeghere* onye obula gafetara ukwu gi abuo,† mee ka ikwa iko gi na-amubanye. ²⁶ I kwasoro ndi Ijibt bu ndi agbataobi gi iko, ndi anuahụ ha di ukwuu. I si otu a mee ka iwe di ukwuu wee m megide ikwa iko gi nke na-aba uba. ²⁷ N'ihu ya, esetipuru m aka megide gi, e webilatara m oke ala gi ka o di ntakiri; ewere m gi nyefee oke ochicho nke ndi iro gi, bu ndi inyom Filistia, ndi ihere mere n'ihu omume gi niile ruru unyi. ²⁸ Gi na ndi Asiria akwaala iko, n'ihu na afo adighi eju gi. O buladi mgbe nke a gasiri, i bukwa onwe na-enweghi afo ojuju. ²⁹ I mere ka ikwa iko gi mubaa ruo ala ndi Kaldia, mba ahụ izu ahia dororo anya. Ma obuladi na nke a afo ejughikwa gi.

³⁰ “ ‘Iwe m di oku megide gi,‡ otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara. Mgbe i na-eme ihe ndi a, i na-eme ha nnoo di ka onye akwuna nke ihere adighi eme. § ³¹ Mgbe i ruru ulo arusi n'isi uzo niile, wuokwa ulo ikwa iko gi na mbara uzo niile, i meghi ya dika akwuna, n'ihu na i juru inara ndi gi na ha kwara iko ego obula.

* **16:25** 16:25 Ya bu, eghebere † **16:25** 16:25 Na-enyekwa onye obula onwe gi ‡ **16:30** 16:30 Lee ka i si buru onye na-ata ahụ, onye obi ya na-esighi ike. § **16:30** 16:30 Onye na-adighi ezo-ezo maobu na-eme omume o dighi onye m huru

32 “N’ezie, i bu nwanyi na-akwa iko ma i no na di, onye na-anabata ndi ikom ozo kara di ya! 33 Ndi akwuna niile na-anata onyinye, ma gi onwe gi na-enye ndi ikom niile huru gi n’anya onyinye, inye ha ngari ka ha biakwute gi site n’ebe niile biakwute gi n’ihi igba akwuna gi. 34 N’ihi ya, i di iche n’etiti ndi inyom ndi ozo n’udi igba akwuna gi, o nweghi onye na-agbaso gi na-arijo gi maka ikwaso gi iko. I kwuru ugwo ma o nweghi ugwo a kwuru gi, n’uzo di otu a i di iche.

35 “N’ihi nke a, gi nwanyi akwuna, nuru okwu ONYENWE ANYI! 36 Nke a bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, N’ihi na i wupuru agu nke anu ahuru gi, kpugheekwa oto gi n’ikwa iko gi nke gi na ndi i huru n’anya na-akwa, na n’ihi arusi gi niile ruru aru, nakwa n’ihi na i nyere ha obara umu gi, 37 n’ihi ya, aga m achikota ndi niile bu ndi ahuru niile i huru n’anya, ndi gi na ha na-enwe obi utu, ndi i huru n’anya, ma ndi i kporo asi. Aga m achikota ha site gburugburu gi imegide gi, gbaa gi oto n’ihu ha, ka ha hu oto gi niile. 38 Aga m ata gi ahuru a na-ata ndi inyom na-akwa iko, na ndi inyom na-egbu mmadu. Aga m eme ka ibo obo obara nke onuma m, ya na ekworo m, biakwaso gi. 39 Aga m enyefe gi n’aka ndi ahuru i huru n’anya, bu otutu mba ahuru di iche iche. Ha ga-ebibi gi, kwada ulo ikwa iko gi, na ulo arusi gi niile di elu, gbaa gi oto, narakwa gi uwe gi niile, na ihe icho mma gi niile, hapu gi ka ihere mee gi. 40 Ha ga-akpo igwe mmadu ga-emegide gi, ndi ga-atu gi nkume, jirikwa mma agha ha bokasia gi. 41 Ha ga-agba ulo gi oku ma takwaa gi ahuru n’ihu otutu ndi inyom. Aga m ahukwa na i kwusiri ikwa iko i na-akwa, i ga-akwusikwa ikwu ugwo ahuru i na-akwu ndi iko gi. 42 Mgbe ahuru, oke iwe m megide gi ga-adaju, ekworo m ga-esite n’ebe i no gabiga. Aga m ano nwayo gharakwa iwe iwe ozo.

43 “Ebe o bu na i chetaghị ubochi ndi ahuru niile, mgbe i di n’agboghobia, ma i ji ihe ojo ndi a niile i na-eme kpasuo m iwe. Ya mere, aghaghị m ikwughachi gi dika mmehie gi si di. O bu na i meghi omume ndi a ruru aru, tinyekwara mmehie agu ikwa iko? O bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.

44 “Lee, onye obula na-atu ilu, ga-atu ilu a banyere gi si, “Otu o di nne ka o di nwa ya nwanyi.” 45 N’ezie, i di ka nne gi, n’ihi na nne gi kporo di ya na umu ya asi. I dikwa ka umunne gi ndi inyom. Ha na-akpo di ha na umu ha asi. N’ezie, nne gi bu onye Het, nna gi bukwa onye Amori. 46 Ada nne gi bu Sameria, ya na umu ya bi n’ugwu. Nwanne gi nwanyi nke nta bu Sodom, ya na umu ya bi n’ala ndida. 47 O bughị naani na i soro uzo ha niile, i nomiri omume ibi ndu aru ha niile, kama dika a ga-asi na nke a bu ihe nta, n’uzo gi niile, i ghororo onye ruru aru kara ha. 48 Ebe m na-adi ndu, ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, Sodom na umu ya ndi inyom emetubeghi ihe ndi a gi na umu gi ndi inyom mere.

49 “Mmehie nwanne gi nwanyi Sodom bu nganga, na umengwu, na oke oriri. Ha juru inyere ndi no na mkpa, na ndi agu na-agu no n’onu uzo ha aka. 50 Ha di elu n’obi ha, mee ihe aru n’ihu m. N’ihi ya, esitere m n’ihu m wezuga ha dika i huru. 51 O buladi Sameria emerughi okara mmehie niile i mere. I meela ihe aru bara uba kara nke ha mere, si otu a guo umunne gi ndi inyom ka ndi ezi omume site n’ihe ndi a niile nke i mere. 52 Gi onwe gi buru ihe ihere gi, n’ihi na omume gi ekpeputala umunne gi ndi inyom. N’ihi na mmehie gi di njo, dikwa ukwu kara nke ha, ha bu ndi a guru na ndi ezi omume kara gi. Ya mere, ka ihere mee gi, burukwa onodu ihere gi, n’ihi na i meela ka a guo umunne gi ndi inyom dika ndi ezi omume.

⁵³ “Ma otu o di, aga m eme ka oganihu nke Sodom na umu ya ndi inyom, na oganihu nke Sameria na umu ya ndi inyom, na oganihu nke gi dighachikwa n’etiti ha: ⁵⁴ Ka i nwee ike buru onodu ihere gi, ka ihere mekwa gi n’ihi ihe niile i mere, n’ikasi ha obi. ⁵⁵ Ozo ndi umunne gi nwanyi bu Sodom na Sameria na umu ha ndi inyom ga-alota n’onodu mbu ha; gi na umu gi ndi inyom ga-alotakwa n’onodu mbu unu. ⁵⁶ Ma i pughi emeghe onu gi kpoa aha nwanne gi nwanyi bu Sodom n’ubochi nganga gi, ⁵⁷ tupu e kpughe ajo omume gi. O buladi otu ahụ, ugbu a i bu ihe ikwa emo nye ndi ada Edom* na ndi agbataobi ya niile, na ndi ada ndi Filistia. Ndi niile no gi gburugburu na-elelika gi anya. ⁵⁸ I ga-anata ugwo oru nke ikwa iko gi, na ihe aru ndi ozo i na-eme. Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

⁵⁹ “Nke a bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri, Aga m akwughachi gi dika omume gi si di, n’ihi na i ledara iyi ahụ i nuru anya site n’imebi ogbugba ndu ahụ.† ⁶⁰ Ma otu obula o si di, aga m edebezu nkwa ahụ niile m kwere gi mgbe i di na nwantakiri. Aga m eme ka ogbugba ndu ahụ di n’etiti mu na gi guzosie ike ruo ebighi ebi. ⁶¹ Mgbe ahụ, i ga-echeta uzọ gi niile, ma nwee ihere, mgbe m ga-ewere umunne gi ndi inyom ndi ahụ toro gi na ndi nke i toro nye gi ha dika umu, ma o bughi n’ihi ogbugba ndu m. ⁶² Aga m eme ka ogbugba ndu mu na gi guzosie ike, i ga-amatakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI. ⁶³ Mgbe ahụ, aga m ekpuchiri gi ajo omume niile bu nke i mere. Ihere ga-eme gi mgbe i chetara ndu ojo gi, i gaghi emeghekwa onu gi kwuo okwu n’ihi oke mweda n’ala gi. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.’ ”

17

Ugo abuo na otu osisi vaini

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² “Nwa nke mmadu, tuo ilu kowaara ulo Izrel akuko ihe omuma atu. ³ Si ha, ‘Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, otu ugo nke nwere nku abuo buru ibu, nke abuba ya turu agwa agwa ma dikwa ogologo, feere bia na Lebanon, tujiri onu onu osisi sida kachasi ibe ya ogologo. ⁴ O kubipuru onu onu alaka osisi a, buru ya gaa n’ala ebe otutu ndi na-azu ahia juru, kuọ ya n’obodo ahụ.

⁵ “O sitekwara n’ala ahụ were otu mkpuru kuọ ya n’ala mara nnoo ezi mma. O kuru ya dika e si aku osisi wilo n’akuku ebe enwere uba mmiri. ⁶ O dighi anya, mkpuru osisi ahụ gbara mborogwu, too, ghoo osisi vaini di mkpumkpu, nke na-awasa awasa, nke alaka ya niile chere ihu n’ebe ugo ahụ no. O nwekwara alaka siri ike, na akwukwo mara mma.

⁷ “Ma e nwekwara ugo ozo, nke nwere nku sara mbara, nke juputara n’abuba. Mgbe ugo a biara, osisi vaini a gbasakwara mborogwu ya na alaka ya, chee ugo ahụ ihu, ka o gbakwasị ya mmiri. ⁸ A kuru ya n’ebe ala di mma, n’akuku otutu mmiri, ka o nwee ike waputa ngalaba, mia mkpuru, ghokwa ezigbo vaini mara mma.’

⁹ “Si ha, ‘Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: O ga-adihukwa? O bu na agaghi ehopu mborogwu ya niile, bipukwa mkpuru ya niile mee ka o kponwuo? Ka akwukwo ndu niile nke na-epute ohuru kponwuo. O gaghi ewekwa ogwe aka di ike maabu otutu ndi mmadu ihoputa ya site na mborogwu ya. ¹⁰ A kuola ya ma o ga-etokwa?

* **16:57** 16:57 Otutu akwukwo mgbe ochie na-eke Aram † **16:59** 16:59 I kpachara anya mebie ogbugba ndu nke mu na gi gbara.

Ọ gaghị akpọnwụ kpamkpam mgbe oke ifufe si n'ọwụwa anyanwụ feturu ya, kpọnwụchakwaa n'ala ebe ahụ ọ nọ puo?"

¹¹ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYỊ ruru m nti, si, ¹² "Ugbu a, gwa ndi nnupu isi ahụ, 'unu maara ihe ilu a pụtara?' Si ha, 'Lee, Babilon b́ara na Jerusalem dọkpuru eze ya na ndi ọchichi ya laa Babilon. ¹³ O were otu onye site n'ezinaulo eze, ya na ya gbara ndu, bu onye o mere ka ọ nuo iyi. O sitekwara n'ala ahụ bupu ndi ndu obodo ahụ niile. ¹⁴ N'uzo di otu a, alaeze ahụ ghorọ alaeze e wedara n'ala nke ukwu, nke na-enweghikwa ike ibili ozo. Ọganihu nke alaeze ahụ dabeere naani na ndebe ha debere ogbugba ndu ahụ. ¹⁵ Ma o nupuru isi n'okpuru ya site n'iziga ndi ozi n'Ijpt ka ha nye ya otutu inyinya na ndi agha. Ọ ga-enwetakwa ihe ọ choro? Onye na-eme ihe di otu a, ọ puru igbanari ntaramahuhu? Ọ puru imebi ogbugba ndu ma gbalaga?

¹⁶ " 'N'ezie, dika mu onwe m na-adi ndu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYỊ kwubiri, ọ ga-anwu na Babilon, n'ala nke eze ahụ mere ka ọ nokwasị n'ocheeze, bu onye o ledara inu iyi ya anya mebi kwaa ogbugba ndu ya. ¹⁷ N'agbanyeghi igwe ndi agha ya siri ike, Fero agaghị enwe ike zoputa ya n'agha, mgbe ha ga-ewulite mgbidi agha, gwuokwa olulu nnochibido iji gbuo otutu mmadu. ¹⁸ O leli inu iyi ahụ site n'imebi ogbugba ndu ahụ. N'ihu na o nyere aka ya n'ihu ibe ma gaa n'ihu mee ihe ndi a niile, mgbapu agaghị adiri ya.

¹⁹ " 'Ya mere, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYỊ siri, Dika mu onwe m na-adi ndu, aga m akwughachi ya n'ihu nleda anya o ledara inu iyi m nakwa n'ihu ogbugba ndu nke o mebiri. ²⁰ Aga m agbasa ugbu m n'uzo o si aga; onya m ga-amakwa ya. Aga m ewetakwa ya na Babilon, nodukwa n'ebe ahụ taa ya ahuhu n'ihu na ọ kwesighi ntukwasị obi nye m. ²¹ Mma agha ka a ga-eji gbuo ndi agha ya niile na-agbapu oso, ndi niile foduru ka a ga-achusasi n'akuku niile. Mgbe ahụ, i ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYỊ ekwuola ya.

²² " 'The ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYỊ kwuru, Mu onwe m ga-esi n'onu onu osisi kachasi mma nke osisi sida kachasi elu kuru ihe m ga-aku. Aga m esi n'onu onu osisi sida di elu kuru alaka di nro, nke m ga-aku n'ugwu di ezigbo elu. ²³ Ọ bu n'elu ugwu niile nke Izrel ka m ga-akunye ya. Ọ ga-awaputakwa alaka ya, mja mkpuru, burukwa sida mara oke mma. Umụ nnunu di iche iche ga-ewu akwu ha na ya, ha ga-achotakwa ebe obibi na ndo nke alaka ya niile. ²⁴ N'oge ahụ, osisi ohia niile ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYỊ, bu onye na-egbuda osisi niile di elu, ma na-ewelikwa ndi di nta elu. Na ọ bu m na-eme ka osisi di ndu kpọnwu, ma na-emekwa ka nke nwuru anwu diri ndu.

" 'Mu onwe m bu ONYENWE ANYỊ ekwuola ya. Aghakwaghị m ime ya.' "

18

Mkpuruobi mehiere ga-anwu

¹ Okwu ONYENWE ANYỊ ruru m nti, si, si, ² "Gini ka unu bu mmadu na-ekwu mgbe unu na-atu ilu a banyere ala Izrel?

" 'Ndi bu nna erielu mkpuru vaini na-achaghi acha, eze umuntakiri a na-eru ha izizi.'

³ "Dika m na-adi ndu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYỊ kwubiri, unu agaghị atukwa ilu a ozo n'ala Izrel. ⁴ N'ihu na mkpuruobi niile bu nke m, ma nke nna ma nke nwa, ha niile bu nke m. Mkpuruobi obula mehiere bu nke ga-anwu.

- 5 “Ọ bụrụ na-enwere otu onye ezi omume
nke na-eme naanị ihe ziri ezi na ihe dị mma,
- 6 onye na-adighị eje n’ugwu iri oriri
maọbụ welie anya ya n’ebe arụsị niile nke Izrel dị,
onye na-adighị emerụ nwunye onye agbataobi ya,
maọbụ dinakwuru nwanyị nọ n’oge nsọ ya.
- 7 Onye na-adighị emegbu ndị mmadụ,
kama ọ na-akwughachi ụgwọ o ji, maọbụ na-enyeghachi ihe ọ naara
dịka ihe mbe,
ọ dighị apụnara mmadụ ihe o nwere n’ike,
kama ọ na-enye ndị agụ na-agụ nri,
na-enyekwa ndị gbaa ọtọ akwa mkpuchi.
- 8 Ọ dighị agbazinye mmadụ ego nara mụrụ nwa,
ọ dighị ana ụma site n’aka ha.
- Ọ na-esite n’ihe ojọọ sepụ aka ya,
na-ekpekwa ikpe ziri ezi n’etiti mmadụ na ibe ya.
- 9 Ọ na-edebezu iwu m niile,
na-agbaso ụkpụrụ m niile n’ikwesị ntụkwasị obi.
Onye ezi omume ka nwoke ahụ bụ;
ọ ghaghị idikwa ndụ,
otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwubiri.
- 10 “Ọ bụrụ na o nwere nwa nwoke na-akpa ike, na-akwafu ọbara, na-
emekwa ihe ndị ọzọ dị iche iche, ¹¹ ọ bụ ezie na nna ya emeghị ihe ndị
a:
“Ma ọ na-eri nri n’ụlọ arụsị dị n’ugwu,
na-emerụ nwunye onye agbataobi ya;
- 12 Ọ na-emegbu ndị ogbenye na ndị nọ na mkpa.
Ọ na-apụnara mmadụ ihe n’ike.
Ọ dighị eweghachi ihe o naara na mbe.
Ọ na-efe arụsị,
na-emekwa ihe arụ ndị ọzọ dị iche iche.
- 13 Ọ na-anara ndị ọ gbazinyere ego ọmụrụnwa na ụma.
O kwesiri ka onye dị otu a dị ndụ? Ọ gaghị adị ndụ. N’ihi na o meela ihe
ndị a niile rụrụ arụ. A ga-egbu ya. Ọbara ya ga-adikwa n’isi ya.
- 14 “Ọ bụrụkwa na nwoke a nwere nwa nwoke nke huru ihe ojọọ ndị a
niile nna ya na-eme, ma kpebie na ọ gakwaghị ebi ụdị ndụ ahụ.
- 15 “Ọ dighị eri nri n’ụlọ arụsị dị n’elu ugwu
maọbụ welie anya lee arụsị niile nke Izrel.
Ọ dighị emerụ nwunye onye agbataobi ya.
- 16 Ọ dighị emegbu onye ọbụla,
maọbụ anara ihe mbe n’ihi ego ọ gbazinyere mmadụ.
Ọ dighị apụnara mmadụ ihe o nwere n’ike,
kama na ọ na-enye ndị agụ na-agụ ihe oriri ya,
na-enyekwa ndị gbaa ọtọ akwa mkpuchi;
- 17 ọ bụrụ na ọ dighị etinye aka na mmehie ọbụla,
na ọ naghị anara ọmụrụnwa na ụma n’aka ndị o binyere ego,
na ọ na-erubekwara iwu m niile isi, na-agbaso ụkpụrụ m niile.
Onye dị otu a agaghị anwụ n’ihi mmehie nke nna ya mere. Ọ ga-adị ndụ.
- 18 Ma nna ya ga-anwụ n’ihi mmehie niile o mere, n’ihi na ọ bụ onye na-
ewe ihe na-abughị nke ya, onye na-apụnara ndị ọzọ ihe ha nwere n’ike. Ọ
bụkwa onye na-eme ihe ojọọ dị iche iche n’etiti ndị ya.

19 “Ma unu na-ajụ, ‘Gịni mere nwa adighi eketa oke n’ahụhụ nke ajọ omume nna ya?’ Ihe di otu ahụ apughị ime, ebe ọ bụ na nwa ya emeela ihe ziri ezi ma leziekwa anya debezuo ukpuru m niile, ọ ghaghị idi ndu. 20 Onye ahụ mere mmehie bụ onye ga-anwụ. Nwa agaghị ata ahụhụ n’ihi ihe nna ya metara, nna agakwaghị ata ahụhụ n’ihi ihe nwa ya metara. Onye ezi omume ga-anata ugwo ezi omume o mere, ma onye ajọ omume ga-anata ugwo n’ihi ajọ ihe o mere.

21 “Ma ọ buru na onye ajọ omume esite na mmehie niile o mere chigharia, malite idebe ukpuru m niile, ma na-emekwa ihe ziri ezi na nke di mma, onye ahụ aghaghị idi ndu, ọ gaghị anwu. 22 Ọ dighi ajọ omume niile bụ nke ha mere a ga-echeta megide ha. Ha ga-adi ndu n’ihi ihe ezi omume ha mere. 23 Ọ na-atọ m uto bụ onwu nke ndi ajọ omume? Ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwuputara. Kama, ọ bughị mgbe ha si n’uzo ha chigharia, diri ndu, ka obi na-atọ m uto?

24 “Ma ọ buru na onye ezi omume esite n’ezi omume ya chigharia, mee mmehie na-emekwa ihe aru nke ndi ajọ mmadu na-eme, ha ọ ga-adi ndu? Mba! Ọ dighi ihe ezi omume nke onye di otu a mere nke a ga-echetakwa. N’ihi ekwesighi ntukwasị obi ha, ha bụ ndi ikpe mara, n’ihi mmehie ndi ha mere, ha ga-anwu.

25 “Ma unu na-asị, ‘Uzo Onyenwe anyi ezighi ezi!’ Geenu nti, unu ulo Izrel. Ọ bụ n’uzo m ezighi ezi? Ọ bughị uzo unu niile bụ nke na-ezighi ezi? 26 Ọ buru na onye ezi omume esite n’ezi omume ya chigharia malite ime mmehie, ọ ga-anwu maka ya; n’ihi mmehie ahụ o mere ka ọ ga-anwu. 27 Ọ buru na onye ajọ omume esite n’ajọ omume niile nke o mere chigharia malite ime ihe ziri ezi na nke di mma, ọ ga-azoputa ndu ya. 28 N’ihi na ọ tuleela n’obi ya, kpebiekwa ihapu mmehie ya niile, ma malite ibi ndu ziri ezi. Ndu ga-abu nke ya. Ọ gaghị anwu. 29 Ma ulo Izrel na-asị, ‘Uzo Onyenwe anyi ezighi ezi!’ Ọ bụ n’uzo m niile ezighi ezi, unu ulo Izrel? Ọ bughị uzo unu niile bụ nke na-ezighi ezi?

30 “Ya mere, unu ulo Izrel, aga m ekpe onye obula n’ime unu ikpe dika uzo ya si di, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwubiri ya. Chegharianu, sitenu na njehie unu niile unu chigharia, mgbe ahụ, mmehie agaghị a buru unu ihe iso ngongo. 31 Wezuganu njehie niile unu jehiere n’ime ya, ka unu nweta obi ohuru na mmuo ohuru. Ulo Izrel, gini mere unu ga-eji nwuo? 32 N’ihi na ọ dighi ato obi m uto ihu na onye obula na-anwu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwuputara. Cheghariakwanu, ka unu diri ndu!

19

Abu akwa n’ihi onodu umu eze Izrel

1 “Ma gi onwe gi, buoronu ndisi Izrel abu akwa a, 2 ma kwuo,

“ ‘Udi nne Odum gini ka nne gi bu
n’etiti umu odum.

Ọ dinara n’etiti ha,
na-azu umu ya.

3 Ọ zulitere otu n’ime umu ya
nke ghoru nwa odum siri ike.

Ọ mutakwara ka e si adorisi anu ohia,
ghoo odum na-eri mmadu.

4 Mba niile nuru maka ihe banyere ya,
mee ka ọ danye n’olulu ha gwuru.

Ha ji nko koro ya,
duru ya gaa n'ala Ijipt.

5 “ Mgbe ọ hụrụ na ọ dīkwaghị ihe ọzọ o nwere ike ime banyere ọnọdu ahụ,

matakwa na olileanya ya aburula ihe efu,
ọ hoputara nwa ya ọzọ
kuziere ya otu ọ ga-esi buru odum di ike.

6 Ọ ghorọ onyeisi umu odum niile,
n'ihī na ọ bu odum siri ike,
ọ mutakwara ka e si ejide anu ohia,
ya onwe ya ghokwara odum na-eri mmadu.

7 O tikporo ebe ha niile e wusiri ike
meekwa obodo ha niile mkpomkpọ ebe.

Ala ahụ na ndi niile no n'ime ya,
mara jijiji site n'oke egwu n'ihī olu igbo uja ya.

8 Mgbe ahụ, ndi agha nke mba niile di iche iche
putara gbaa ya gburugburu.

Ha sitere n'akuku niile nwude ya
n'onya olulu ha siiri ya.

9 Ha tinyere ya nko n'imi, were dokpuo ya n'ulo igwe a kpara akpa,
bute ya n'ihu eze Babilon.

E mere ka o biri na mba ọzọ dika ohu,
ka a ghara inu uda olu ya ọzọ
n'ugwu niile nke Izrel.

10 “ Nne gi dika osisi vaini n'ogige vaini
a kuru n'akuku mmiri,
nke nwere otutu alaka, nke na-amikwa mkpuru
n'ihī mmiri ọ na-enweta.

11 Alaka ya niile siri ike,
ha toputara gho mkpara eze.

O topuru etopu,
tokaria alaka ndi ọzọ elu.

Nke a mere e ji na-ahụ ya anya
site n'ebe di anya.

12 Ma e ji oke iwe hopu ya
tupu ya n'ala.

Oke ifufe si n'owuwa anyanwu mere ka akwukwo ya kponwusia,
meekwa ka mkpuru ya daa.

Alaka ya ndi ahụ di ike kponwusiri,
oku rechapukwara ha niile.

13 Ugbu a, akwola ya n'ime ozara
ebe kporo nku nke mmiri na-adighi.

14 Oku esitela n'ogwe ya rechapu alaka ya
na mkpuru ya niile.

Ọ dīkwaghị alaka siri ike foduru
nke dīkwa mma ibu mkpara eze.'

Abu a bu abu akwa, nke e kwesiri ibu mgbe ikwa akwa.”

20

Izrel ndi na-enupu isi

¹ O ruo, n'ogwugwu onwa ise, n'afọ nke asaa, ufọdu n'ime ndi okenye Izrel biara ijuta ONYENWE ANYI ase. Ha noduru ala n'ihu m.

² Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ³ "Nwa nke mmadu, gwa ndi okenye Izrel okwu si ha, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-aju, O bu ijuputa ase n'aka m ka unu biara? Dika mu onwe m na-adi ndu, agaghi m ekwe ka unu juo m ase obula, o bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.'

⁴ "I ga-ekpe ha ikpe? I ga-ekpe ha ikpe, nwa nke mmadu? Mee ka ha mara banyere ihe aru niile nna nna ha mere. ⁵ Gwa ha, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri, n'ubochi m hoputara Izrel, eweliri m aka m nuoro ya na umu ya bu ulo Jekob iyi ma kpugheekwa onwe m gosi ha n'ala Ijpt. Site n'iweli aka m, agwara m ha okwu si, "Mu onwe m bu ONYENWE ANYI bu Chineke unu." ⁶ N'ubochi ahụ, anuru m ha iyi na m ga-esi n'ala Ijpt duputa ha baa n'ala nke m choputara ha, ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya, bu ala nke kachasi ibe ya mma. ⁷ Mgbe ahụ, agwara m ha, "Onye obula n'ime unu, wezuganu oyiyi ihe aru niile ndi ahụ bu nke unu legidere anya, unu ejikwala arusi niile nke Ijpt meruo onwe unu. Mu onwe m bu ONYENWE ANYI bu Chineke unu."

⁸ "Ma ha nupuru isi megide m. Ha anaghi m nti. Ha ewezugakwaghi oyiyi ihe aru ndi a, bu nke ha lekwasiri anya, maobu hapukwanu arusi niile nke ndi Ijpt. N'ihia ya, aga m awukwasiri ha oke iwe m, meekwa ka iwe m zuo oke n'ahu ha n'Ijpt. ⁹ Ma n'ihia aha m, e si m Ijpt kpoputa ha. E mere m nke a ka a ghara imeru aha m bu nke di nsọ, n'anya ndi mba di iche iche n'etiti ndi ha binyere, bu ndi mkpughere onwe m nye Izrel n'ihu ha. ¹⁰ N'ihia ya, esitere m n'Ijpt duputa ha, dubata ha n'ozara. ¹¹ N'ebe ahụ ka m no nye ha iwu m niile, gosikwa ha ukpuru m, gwa ha na onye obula debere ha ga-adi ndu. ¹² Ozọ, e nyekwara m ha ubochi izuikwa, ka o buru ihe iribama di n'etiti mu na ha, ka ha maara na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, na-edo ha nsọ.

¹³ "Ma ulo nke Izrel nupuru isi megide m. N'ime ozara ahụ, ha juru idebe iwu m. Ha agbasoghi usoro m, o bu ezie na igbaso ya putara idi ndu. Ha edebeghi ubochi izuikwa m nsọ. N'ihia ya, ekpebikwara m na m ga-awukwasiri ha iwe oku m, ka m kpochapu ha n'ime ozara. ¹⁴ Ma n'ihia aha m, e mere m ihe ga-eme ka a ghara ime ya ka o hapu idi nsọ n'anya ndi mba niile, bu ndi huru mgbe m si Ijpt kpoputa ha. ¹⁵ Ma n'ime ozara ahụ, eweliri m aka nuoro ha iyi na m agaghi eduba ha n'ala ahụ m nyere ha, ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya, ala ahụ kachasi ala niile ozo di n'awa mma. ¹⁶ N'ihia na ha juru iwu m, ha jukwara igbaso ukpuru m niile. Ha meruru ubochi izuikwa m, n'ihia na obi ha niile di n'ebe arusi ha di. ¹⁷ Ma eji m obi ebere lee ha anya ma ghara ila ha n'iyi. Ekpochapughi m ha n'ozara. ¹⁸ Mgbe ahụ, agwara m umu ha okwu n'ozara, "Unu agbasola nzọ ukwu nna unu ha maobu debe iwu ha maobu jiri arusi ha meruo onwe unu. ¹⁹ Mu onwe m bu Onyenwe na Chineke gi. Gbasoonu iwu m niile, lezie anya ka i sorokwa uzọ m niile. ²⁰ Doonu ubochi izuikwa m nsọ, ka ha ghookwa ihe iribama n'etiti mu na unu. Mgbe ahụ, unu ga-amata na mu onwe m bu Onyenwe na Chineke unu."

²¹ "Ma umu ahụ nupuru isi megide m. Ha ejegharighi n'ukpuru m, ha elezighi anya ka ha debe iwu nke m kwuru banyere ha, "Na onye obula na-erubere ha isi ga-adi ndu site na ha," ha meruru ubochi izuikwa m. N'ihia ya, asiri m, Aga m awukwasiri ha onuma m, mezuokwa iwe m megide ha n'ozara. ²² Ozokwa, eseghachiri m aka m, n'ihia aha m, e mere m ihe ga-eme ka a ghara ime ya ka o hapu idi nsọ n'anya ndi mba niile, bu ndi huru

mgbe m si Ijipt kpọpụta ha ²³ E jikwa m iweli aka elu n'ụọrọ ha iyi n'ime ọzara, na m ga-achụsasi ha n'etiti mba niile, mee ka ha gbasaa n'akụku niile nke ụwa, ²⁴ n'ihị na ha edebeghi iwu m, kama ha juru ukpuru niile, lelia ma meruokwa ubochi izuike m. Naani ihe na-agu ha bu arusi niile nke nna ha. ²⁵ Ahapuru m ha ka ha nabatara onwe ha iwu na omenaala di iche iche nke na-abaghi uru. N'ihị na site n'idebe omenaala ndi a, ha apughi inweta ndu. ²⁶ E meruru ha site n'onyinye ha, bu, iji nwa mbu obula chuo aja, ka m si otu a menye ha egwu ka ha mara na mu onwe m bu Onyenwe.'

²⁷ "Ya mere, nwa nke mmadu, gwa ulo Izrel okwu, si ha, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu, Nna unu ha kwuluru m na nke a, site na-ekwesighi ntukwasi obi nye m. ²⁸ Mgbe m dubatara ha n'ala ahụ nke m nuru n'iyi inye ha, ha huru ugwu di elu maobu osisi nwere otutu akwukwo, ebe ahụ ha churu aja ha, nyekwa onyinye ha, si otu a kpasuo m iwe. Ha doro ha ihe ndi ahụ niile na-esi isi utu, wusakwara ha aja ihe onunu ²⁹ Ya mere a juru m ha, Gini ka a na-akpo ebe ichu aja a unu na-aga?' " (A na-akpo ya Baama ruo taa.)

Ikpe omuma na nloghachi

³⁰ "N'ihị nke a, gwa ulo Izrel, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Unu o ga-emeru onwe unu dika nna nna unu ha mere site n'ichuso oyiyi ihe aru ha di iche iche? ³¹ Mgbe unu na-enye onyinye unu, na-eme ka umu unu site n'oku gafee, unu na-aga n'ihu jiri arusi unu niile na-emeru onwe unu ruo taa. Mu onwe m, m ga-ekwe ka unu juta m ase, O ulo Izrel? Dika mu onwe m na-adi ndu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri, agaghi m ekwe ka unu juo m ase.

³² " 'Unu na-ekwu n'obi unu si, "Anyi choro idi ka mba ndi ozo, dika agburu ndi ozo no n'awa, ndi na-akpo isiala nye osisi na nkume." Ma ihe unu bu n'obi agaghi emezu. ³³ Dika m na-adi ndu, aga m eji aka ike na ogwe aka e setiri eseti nakwa nwupu nke oke iwe m chia unu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya. ³⁴ Aga m akpopta unu site na mba di iche iche, chikotaa unu site na mba ndi ahụ a chusarị unu. O bu aka m di ike, aka m setipuru na omuma a wupuru ka m ga-eji mee ya. ³⁵ Aga m akpobata unu n'ozara nke mba niile, nodu n'ebe ahụ kpee unu ikpe n'ihu n'ihu. ³⁶ Dika m kpere nna nna unu ha ikpe n'ozara nke di n'ala Ijipt, otu a ka m ga-esi kpee unu ikpe, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri. ³⁷ Aga m eme ka unu si n'okpuru mkpanaka m gafee,* aga m akpobata unu na njiko nke ogbugba ndu ahụ. ³⁸ Aga m esi n'etiti unu wezuga ndi na-ekwe nti ike ma na-enupu isi megide m. O bu ezie na m ga-akpopta ha site n'ala ahụ ha bi, ma ha agaghi abata n'ala Izrel. Mgbe ahụ, unu ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.

³⁹ " 'Ma banyere unu, bu ulo Izrel, nke a bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu: Gaanu fee arusi unu niile di iche iche, onye obula n'ime unu. Ma emesia, unu aghaghi ina m nti, o dighikwa mgbe unu ga-eji onyinye na arusi unu niile meruo aha nsọ m. ⁴⁰ N'ihị na o bu n'elu ugwu m di nsọ, nke bu elu ugwu ukwu nke Izrel, ka Izrel niile ga-anọ fee m. N'ebe ahụ ka m ga-anokwa nabata onyinye unu na onyinye puru iche unu, na aja nsọ unu di iche iche. Otu a ka Onye kachasi ihe niile

* **20:37** 20:37 Dika mgbe onye ozuzu aturu na-agu aturu ya onu maobu na-achọ imata onodu ahụ ha

elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri. ⁴¹ Aga m anabatakwa unu dika onyinye ihe nsure oku na-esi isi utu, mgbe m si na mba di iche iche kpolata unu, mgbe m ga-achikota unu site n'obodo ahụ niile a chugara unu. Mgbe ahụ, mba niile ga-amata na m di nsọ. ⁴² Mgbe m mere ka unu lota n'ala Izrel, bu ala ahụ m weliri aka elu nuo iyi inye nna nna unu ha, unu ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI. ⁴³ N'ebe ahụ, unu ga-echeta obibi ndu na omume mmehie niile unu ji meruo onwe unu. Unu ga-asokwa onwe unu oyi, n'ih ihe ojuo niile unu mere. ⁴⁴ Unu ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, mgbe m mesochara unu mmeso n'ih aha m, na-agughị ajo omume unu maobu otu uzo ojuo niile unu si di, unu bu ulo Izrel. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara.' ”

Amuma megide ndida

⁴⁵ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ⁴⁶ “Nwa nke mmadu, chee ihu gi n'uzo ndida. Kwuokwa okwu megide ala ahụ di na ndida, na oke ohia niile di na ndida. ⁴⁷ Si oke ohia ndida ahụ, ‘Nuru okwu nke ONYENWE ANYI. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Ana m akwado isunye gi oku, nke ga-erechapu osisi niile di n'ime gi, ma ndi di ndu ma ndi kponwuru akponwu. A pughị imenyu oke oku ahụ, o ga-erechapukwa ihu niile site na ndida ruo n'ugwu niile. ⁴⁸ Ihe niile bu mmadu, ga-ahụ na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, sunyere oku ahụ. A gaghị emenyukwa ya.’ ”

⁴⁹ Mgbe ahụ, ekwuru m si, “Ewoo, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI ha na-ekwu banyere m, si, ‘O bughị naani ilu ka o na-atu?’ ”

21

Babilon, mma agha Chineke

¹ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² “Nwa nke mmadu, chee ihu gi n'uzo Jerusalem, buo amuma megide ulonso ukwu ahụ. Bukwaa amuma megide ala Izrel ³ si ala Izrel otu a, ‘Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu, Mu onwe m na-emegide gi. Aga m esite n'obo miputa mma agha m, site na gi gbuchapu ma onye ezi omume na onye ajo omume. ⁴ N'ih na m na-aga igbuchapu ndi ezi omume na ndi ajo omume, mma agha m ga-esite n'obo ya puta megide onye obula site n'ugwu ruo na ndida. ⁵ Mgbe ahụ, mmadu niile ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI amiputala mma agha m site n'obo ya, o gaghị amighachi baa n'obo ozo.’

⁶ “N'ih ya, suo ude, nwa nke mmadu, suo ude n'ihu ha n'onodu oke mwute na obi mgbawa. ⁷ Mgbe ha juru gi, ‘Gini kpatara i ji asu ude?’ I ga-asị, ‘N'ih ozi nke na-abia. Obi niile ga-agbaze site n'egwu, aka niile ga-akudakwa; mmuo niile ga-ada mba,* ikpere niile ga-edede mmiri site n'amiri.’ O na-abia, o ghaghị imezu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya.”

⁸ Ozokwa, okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ⁹ “Nwa nke mmadu buo amuma si, ‘Ihe a ka Onyenwe anyi kwuru:

“Lee, mma agha, lee, mma agha,
a muola ya, hichakwaa ya.

¹⁰ Amuola ya n'ih oke ogbugbu nke gaje idi,
hichakwaa ya nke oma ka o na-egbu dika amuma.

“Anyi o ga-anuri onu na mkpara eze nwa m nwoke Juda? Mma agha na-eleli mkpara niile di otu a anya.

* 21:7 21:7 Maobu, ike ga-agwu mmuo niile

- 11 “ ‘E nyere iwu ka e hichazie mma agha ahụ,
ka e jidekwa ya n’aka.
A mụọla ya, hichazie ya.
E doziela ya maka onye ahụ ga-eji ya laa ndụ n’iyi.
- 12 Nwa nke mmadụ, tie mkpu akwa ma kwasie akwa ike,
n’ihi na ọ bụ megide ndị m
ọ bụkwa megide ndịisi Izrel niile.
A na-atunyere ha mma agha ga-egbu ha,
ha na ndị m.
N’ihi ya, tie aka gị n’obi gị.†
- 13 “ ‘Onwunwa aghaghị ịbịa. Ma gịni ga-eme, ma ọ bụrụ na mkpara eze nke mma agha na-elelị anya, agaghị n’ihu na-adịgide? Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwubiri.’
- 14 “N’ihi ya, buo amuma, nwa nke mmadụ.
Kukọọ ọbụ aka gị abụọ,
ka mma agha gbuo ugboro abụọ
e, ọ bụladị ugboro atọ.
Ọ bụ mma agha e debere maka ogbugbu,
nke e debere maka oke ogbugbu
nke ga-abịachibido ha gburugburu.
- 15 Ka obi ha gbazee site n’egwu,
ka ndi na-ada ada hie nne,
n’ihi na edoziela m mma agha ahụ n’ọnu ụzọ ama ha niile
maka oke ogbugbu.
Lee, mma agha ahụ na-egbu amuma,
etinyela ya n’aka onye ga-egbu oke ogbugbu.
- 16 Gị mma agha, ebe ọbụla ị chọrọ, ebe ọbụla i nwere ike, gbuo onye ọbụla,
ma ọ nọ gị n’aka nri
ma ọ nọ gị n’aka ekpe.
- 17 Mụ onwe m ga-akukotakwa ọbụ aka m,
ime ka iwe m juru.
Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ ekwuola.”
- 18 Okwu nke ONYENWE ANYỊ ruru m ntị, si, 19 “Nwa nke mmadụ mee ụzọ abụọ nke mma agha eze Babilon ga-eso. Ka ụzọ abụọ ndi a malite n’otu obodo. Dee ihe ngosi manye ha n’ebe ahụ ụzọ wara abụọ. 20 Mee ka otu n’ime ụzọ ndi ahụ bụrụ ebe mma agha ga-esi bịa megide Raba nke Amon, ka nke ọzọ megide Juda na Jerusalem, bụ ebe e wusiri ike. 21 N’ihi na eze Babilon ga-abia guzo n’ebe ahụ ụzọ wara abụọ,‡ n’isi ụzọ abụọ ahụ ichọ ihe ama. Ọ ga-esite n’igba àkụ nke ife nza, juo ase site n’aka arusi ya niile, nyochakwaa umeju ahụ. 22 N’uzo di n’aka nri, ka ihe iju ase banyere Jerusalem ga-esi bịa. N’ebe ahụ ka ọ ga-ewu ihe niile ha ji etida mgbidi obodo ahụ. N’ebe ahụ ka ọ ga-anọ nye iwu maka igbuchapụ ndi niile, na iwu ido ihe e ji etipu mgbidi n’ọnu ụzọ ama niile, na iwu a ga-eji wuo nkwasia agha na mgbidi e ji ebuso ya agha. 23 Ọ ga-adị ha dika ojuju ase nke na-abaghị uru, nye ndi ahụ nuru ha iyi, ma ọ ga-echetara ha ihe ojuo S ha mere, dokpuru ha n’ike.
- 24 “N’ihi ya, ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwuru. ‘Ebe ọ bụ na unu esitela na nnupu isi unu mee ka e cheta ajo omume unu, si otu a na-ekpughe mmehie unu n’ihe niile unu na-eme. Ebe ọ bụ na unu emeela ihe di otu a, a ghaghị idota unu n’agha.

† 21:12 21:12 Maobu, tie aka n’apata ukwu gi ‡ 21:21 21:21 Maobu, n’agbata uzo § 21:23 21:23 Ya bu, ajo omume ha

25 “ ‘Gị onye ruru aru, onye na-emebi iwu, gị nwa eze n’Izrel, gị onye ubochi ahuhu ya rurula, ²⁶ ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri, yipu okpueze gi, ya na akwa i na-atughi n’isi. Ihe agaghi adikwa dika o si adi na mbu. A ga-ebuli ndi di ala, wedata ndi di elu. ²⁷ Mbibi, mbibi. Aga m eme ka o gho o ihe e bibiri ebibi. A gaghị eweghachikwa ya ozo tutu ruo mgbe onye ahụ o ruuru n’izi ezi bira. Ya ka m ga-enyefe ya n’aka.’

28 “Ma gi onwe gi, Nwa nke mmadu, buo amuma kwuo, ‘Ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru megide ndi Amon n’ihi ikwa emo ha:

“ ‘Lee mma agha, lee mma agha,
 nke a miputara maka oke ogbugbu.
 E hichaziela ya mee ka o di nko iripia,
 ka o na-egbu amuma dika amuma egbe eluigwe.
²⁹ N’agbanyeghi ohu ugha nke a na-ahu banyere unu,
 na a jutakwala ase ugha banyere unu,
 a ga-etinye ya n’olu
 ndi mmebi iwu ahụ a gaje igbu egbu,
 bu ndi ubochi ha rurula,
 ndi oge ita ahuhu ha zukwara.

30 “ ‘Mighachinu ya n’obo ya.

N’ebe ahụ e kere unu
 n’ala nna nna unu ha,
 Aga m ekpe unu ikpe.

31 Aga m awukwasị unu onuma m,
 kukwasikwa unu ikuku nke oke iwe m.
 Aga m ewere unu nyefee n’aka ndi na-eme ihe ike,
 ndi bu oka na ila mmadu n’iyi.

32 Unu ga-aghokwa mmanu a na-awunye n’oku.
 A ga-awusikwa obara unu n’ala unu.
 O dikwaghị onye ga-echeta unu ozo,
 n’ihi na mu onwe m bu ONYENWE ANYI ekwuola.’ ”

22

Ikpe omuma n’ihi mmehie Jerusalem

¹ Okwu nke ONYENWE ANYI ruru m nti, si:

² “Ma gi onwe gi, Nwa nke mmadu, i ga-ekpe ya ikpe? I ga-ekpe obodo obara a ikpe? Mgbe ahụ, i ga-eguzogide ya ihu n’ihu mee ka o mara ihe aru niile o mere. ³ I ga-asị, Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu: Gị obodo nke na-ewetara onwe gi mbibi n’ihi obara niile a na-awusi n’etiti gi, na arusi niile i ji na-emeru onwe gi. ⁴ Lee ka i si buru onye ikpe mara n’ihi obara i wusiri. Leekwa ka i si buru onye e meruru emeru site n’arusi niile i kpuru. I jirila aka gi mee ka ogwugwu gi di nso, leekwa na ogwugwu gi di nso, leekwa na ogwugwu gi abiala n’ezie. N’ihi ya, aga m eme gi ka i buru ihe nkocha nye mba niile, na ihe ikwa emo nye mba di iche iche. ⁵ Ndi no gi nso na ndi no gi ebe di anya ga-achi gi ochi, gi obodo ruru aru, na nke juputara n’ogbaaghara.

⁶ “ ‘Lee ka ndisi Izrel no n’ime gi si e ji ike ha nwere na-awusi obara.
⁷ A na-eleli nne na nna n’ime gi. Ndi mbiarambia ka e ji anya ike na-emegebu. Ndi na-enweghi nna na ndi inyom di ha nwuru ka a na-akpagbu,

na-emejokwa. ⁸ I leliala ihe nsọ m niile, meruokwa ubochi izuike m niile. ⁹ Ndi nkwuto, ndi na-awusi obara no n'ime gi. Ndi na-eri nri n'ihu arusi niile di n'elu ugwu, na ndi na-eme omume ruru aru nokwa n'ime gi. ¹⁰ N'ime gi ka ndi na-akwaso nwunye nna ha iko di, n'ime gi ka ndi na-awakpo umu nwanyi mgbe ha no na nsọ ha, bu mgbe ha no nonodu adighi ocha. ¹¹ N'ime gi ka otu nwoke na-eme ihe aru ya na nwunye onye agbataobi ya, onye ozọ na-enweghi ihere emerula nwunye nwa ya, onye ozokwa, emerukwala nwanne ya nwanyi, bu ada nke nna ya muru. ¹² E nwekwara ndi na-anara ego gbuo mmadu ibe ha n'ime gi. Gi onwe gi na-anarakwa ndi i binyere ego uma buru ibu, na-esitekwa n'aka ike na-anara ndi mmadu ihe ha. I chefuokwala m. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.

¹³ " 'Lee, aghaghi m ikukota obu aka m abuo n'ih i uru nke na-ezighi ezi i na-eri, na obara niile nke i wusiri n'etiti gi. ¹⁴ Obi gi o ga-esikwa ike? I ga-eguzokwa n'ubochi m ga-ekpe gi ikpe? N'ih i na mu onwe m bu ONYENWE ANYI ekwuola. Aga m emezukwa ya. ¹⁵ Aga m achusa unu n'etiti mba niile, fesaa unu n'etiti mba niile. Aga m emekwa ka adighi ocha unu kwusi. ¹⁶ Mgbe e mere ka i ghara idi nsọ n'anya ndi mba di iche iche, i ga-amatakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.' "

¹⁷ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ¹⁸ "Nwa nke mmadu, ulo Izrel aghoolara m ihe efu. Ha niile aghoola ola, na gbamgbam, na igwe, na ola opu a hapuru n'oku. Ha bu nnoo ihe efu nke olaocha. ¹⁹ N'ih i ya, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: 'N'ih i na unu niile aghoola ihe efu, aga m achikota unu n'ime Jerusalem. ²⁰ Dika a na-achikota olaocha, na ola, na igwe, na opu, na gbamgbam, tinye ha n'oke oku ka ha gbazee, otu a ka m ga-esite n'iwe m na onuma m chikotaa unu n'ime obodo ahụ gbazee unu. ²¹ Aga m achikota unu, fukwasị unu oku nke onuma m, mee ka unu gbazee n'ime ya. ²² Dika olaocha si agbaze n'oku, otu a ka unu ga-esi gbazee n'ime ya. Unu ga-amatakwa n'ezie na mu onwe m bu ONYENWE ANYI awukwasila unu iwe m.' "

²³ Ozokwa, okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ²⁴ "Nwa nke mmadu, gwa ala ahụ okwu, 'I bu ala nke a na-emebeghi ka o di ocha, maobu mmiri izokwasị ya n'ubochi onuma.' ²⁵ E nwere izuzu ojo nke ndi umu eze* no n'ime ya, dika odum nke na-agbo uja na-adogbu anu o na-eri eri, ha na-eripia ndi mmadu. Ha ewerela aku ha na ihe ha niile di oke onuahia, mekwa ka umu nwanyi na-enweghi di baa uba n'etiti ya. ²⁶ Ndi nchujaja ya na-enupu isi n'iwu m niile, mee ka ihe nsọ m niile gharakwa idi nsọ, n'ebe nsọ m. Ha adighi akpakwa oke n'etiti ihe di nsọ na ihe na-adighi nsọ. Ha na-ezi ndi m na ihe di iche obula adighi n'etiti ihe di ocha na ihe na-adighi ocha. Ha adighi akpokwa ubochi izuike m ihe obula. N'ih i ya, e mere ka m ghara idikwa nsọ n'etiti ha. ²⁷ Ndisi no n'ime gi dika nkita ohia na-adogbu anu o gbutara. Ha na-awusi obara, ime ka mkpuruobi mmadu laa n'iyi n'ih i uru akpa ha. ²⁸ Ndi amuma ha eteela nzu n'oru ha niile site n'ohu ugha n'igba afa ugha mgbe ha na-ahughi ohu obula. Ha na-asị, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI sirị,' mgbe ONYENWE ANYI na-ekwughị ihe obula. ²⁹ Ndi ala a na-eji aka ike na-apunara ndi ozọ ihe ha nwere na-ezukwa ohi. Ha na-emegbu ndi ogbenye na ndi no na mkpa, na-emegbukwa ndi obia site n'uzo ekpeghị ikpe ziri ezi.

³⁰ "Achoro m otu onye n'etiti ha bu onye nke ga-ewuzi mgbidi ogige, guzokwa n'ihu m ikwuchite onu ala a, ka m ghara ila ala a n'iyi, ma o

* 22:25 22:25 Umụ eze n'ebe putara ndi amuma

dighi onye m huru. ³¹ N'ihia ya, aga m awukwasị ha onuma m, jirikwa iwe m di oku rechapu ha. Aga m ebokwasikwa ahuhu niile nke mmehie ha, n'isi ha, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri."

23

Umunne nwanyi abuo na-akwa iko

¹ Okwu nke ONYENWE ANYI ruru m nti, si m, ² "Nwa nke mmadu, o di ndi inyom abuo nke otu nne muru. ³ Ha ghoru ndi akwuna n'ala Ijpt site na mgbe ha bu agboghoh. N'ala ahụ, a biagidere ara ha aka, piakwa onu ara agboghoh ha aka n'onodu igwuri egwu. ⁴ Aha nke okenye bu Ohola. Aha nwanne ya nwanyi bu Oholiba. Ha burii nkem, ha mutakwara m umu ndi nwoke na ndi nwanyi. Ohola bu Sameria, Oholiba bukwara Jerusalem.

⁵ "Ohola na-agba akwuna mgbe o ka bu nkem. O nwere aguụ ikuwa iko n'ebe ndi niile o huru n'anya no, bu ndi dike n'agha nke ndi Asiria, ⁶ ndi yi uwe anunu, ndiisi ochichi na ndi ochiagha, ha niile bu umu okorobia mara mma n'ile anya, na ndiisi agha, ndi ikom na-amakwasị n'elu inyinya. ⁷ O weere onwe ya nyefee n'aka ndi ikom Asiria ogugo ha kachasi elu dika onye akwuna, merukwa onwe ya site n'ife arusi di iche iche nke onye obula aguụ ya guru obi ya. ⁸ Ma o hapughị mmuo akwuna ahụ di n'ime ya, bu nke o bidoro n'Ijpt, nke bu na mgbe o bu agboghoh ya na ndi ikom dinakoro, ha na-apikwa onu ara agboghoh ya aka, na-awukwasikwa aguụ nke ochichoh ojoh ha n'ahụ ya.

⁹ "N'ihia nke a enyefere m ya n'aka ndi ahụ huru ya n'anya, bu ndi Asiria, ndi aguụ ha na-agu ya. ¹⁰ Ha gbara ya oto, ha kporo umu ya ndi ikom na ndi inyom, ma ya onwe ya ka ha were mma agha gbuo. N'uzo di otu a, o ghoru ihe akuko ilu n'etiti ndi inyom niile, a takwara ya ahuhu.

¹¹ "Oholiba bu nwanne ya nwanyi huru ihe ndi a, ma n'ime aguụ ihe ojoh nke guru ya nakwa igba akwuna, o kpara agwa joro njo karia nke nwanne ya nwanyi. ¹² Ya onwe ya kwa, aguụ umu Asiria guru ya, bu ndiisi ochichi, na ndi ochiagha, ndi dike n'agha yi uwe agha dika o kwesiri, ndi ikom na-amakwasị n'elu inyinya, ha niile bu umu okorobia di mma n'ile anya. ¹³ Ahuru m na ya onwe ya merukwara onwe ya; ha abuo si otu uzo aga.

¹⁴ "O gara n'ihu tukwasị ihe n'igba akwuna ya karia. O huru onyinyo ndi ikom atunyere n'ahụ aja, bu onyinyo nke ndi Kaldia e ji ihe chara uhie uhie seputa, ¹⁵ ha kere ihe okike* n'ukwu ha nakwa akwa okike n'isi ha; n'ile anya ha niile dika ndiisi ugbu agha ndi Babilon, Kaldia bu ala amuru ha. ¹⁶ Ngwangwa o na-ele ha anya, agu ha guru ya, o zipuru ha ndi ozi na Kaldia. ¹⁷ Mgbe ahụ ndi Babilon biakwutere ya, n'elu ihe ndina ihunanya, n'ime aguụ nke anu ahụ ha, ha meruru ya. Mgbe ha mesiri ka o buru ihe ruru aru site n'ikwa iko, o si n'ebe ha no wezuga onwe ya n'onodu iso ha oyi. ¹⁸ Mgbe o gara n'ihu na-akwa iko n'ezoghi ezo na-ekpughekwa oto ya, elepuru m ya anya n'ihia iso oyi, dika m mere lepukwara anya site n'ebe nwanne ya nwanyi no. ¹⁹ Ma o gara n'ihu na-akwa iko karia, dika o na-echeta ndu akwuna o biri n'Ijpt mgbe o bu agboghoh. ²⁰ N'ebe ahụ, aguụ ndi ikom ya na ha na-akwa iko guru ya, bu ndi anuahụ ha dika nke inyinya ibu, ndi ihe ha na-anyuputa dikwa ka nke inyinya. ²¹ Ya bu, na-agu ndu ojoh nke i biri mgbe i bu agboghoh na-agusi gi ike, mgbe i no n'Ijpt ebe a na-abigide gi aka n'ara, ebe apikwara onu ara nta gi aka.

* 23:15 23:15 Maobu, belit

22 “N’ihi nke a, gi Oholiba, nke a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Aga m akpali ndi ahụ hụrụ gi n’anya† megide gi, bu ndi ahụ ihe ha na-amasikwaghi gi ozo. Aga m esi n’akuku niile kpota ha, megide gi. 23 Ndi Babilon, ndi Kaldia niile, ndi ikom Pekod, ndi Shoa, na ndi Koa, na ndi Asiria niile ha na ha soo. Umụ okorobia niile di mma ile anya, ha niile bu ndi na-achi achi na ndi ochiagha, ndisi na-agba inyinya, na ndi ikom okwa ha di elu, ha niile ga-anokwasị n’elu inyinya. 24 Ha ga-eji ngwa agha di iche iche, ugboala nke agha na otutu igwe ndi mmadu di iche iche; ha ji ota ukwu na ota nta, kpurukwa okpu agha igwe, were onodu gburugburu gi n’akuku obula, imegide gi. Aga m enyefe gi n’aka ha, ka ha taa gi ahuhu, ha ga-atakwa gi ahuhu dika usoro ikpe ha si di. 25 Aga m edo ekworo nke iwe m megide gi, ha ga-eji iwe na onuma mesie gi ike. Ha ga-ebipu imi unu na nti unu, ndi fodukwara n’ime unu ga-anwu site na mma agha. Ha ga-achikoro umu unu ndi ikom na ndi inyom puo, unu ndi nke foduru ka oku ga-erepia. 26 Ha ga-eyipu gi uwe oma gi niile, chikoro ihe icho mma gi niile. 27 N’uzo di otu a, a ga-eme ka agu ochicho ojojo nke anuahụ na ikwa iko, bu nke i bidoro n’ala Ijpt kwusi. I gaghị enwekwa agu ile ihe ndi a niile anya maobu chetakwa Ijpt n’uche gi.

28 “N’ihi na otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Lee, ana m aga iwere gi nyefee n’aka ndi ahụ koro gi asi, bu ndi ahụ i wezugara onwe gi site n’ebe ha no n’ihi iso oyi. 29 Ha ga-esite n’ikpo asi mesie gi ike, punara gi ihe niile i nwere nke i dogburu onwe gi n’oru n’ihi ha. Ha ga-ahapu gi ka igbara oto ihu na azu, mgbe ahụ ihere nke igba akwuna gi ga-aputa ihe. Agu nke ochicho ojojo na ikwa iko gi 30 emeela ka ihe ndi a biakwasị gi, n’ihi na agu mmekorita n’ebe mba ndi ozo guru gi, i jikwa arusi ha meruo onwe gi. 31 I gbasoro nzo ukwu nwanne gi nwanyi, n’ihi ya, aga m ewere iko ya tnye gi n’aka.‡

32 “The ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru:

“Iko nwanne gi nwanyi ka i ga-anu
bu iko sara mbara ma dikwa omimi;
nke ga-eme ka i ghoo onye a na-achi ochi na onye a na-akwa emo,
n’ihi na o na-anagide ihe di ukwu.

33 I ga-eputa n’inubiga mmanya oke na iru uju,
n’ihi iko mbibi na ntikposi,
bu iko nke nwanne gi nwanyi bu Sameria.

34 I ga-anu ya, nuchaa ihe di n’iko ahụ.

I ga-atapiakwa iberibe§ ya niile,
dokasiakwa ara gi abuo.

Ekwuola m. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.

35 “N’ihi ya, ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Ebe o bu na i chefuola m, gbakuta m azu gi, i ga-ata ahuhu niile ruuru gi n’ihi mmehie, agu ochicho ojojo na igba akwuna gi.”

36 ONYENWE ANYI siri m, “Nwa nke mmadu, i ga-ekpe Ohola na Oholiba ikpe? Mgbe ahụ, guzogide ha mee ka ha mara ihe aru niile ha na-eme.

37 N’ihi na ha akwaala iko, obara juputakwara n’aka ha, ha na arusi ha kwakwara iko. Ha jikwa o buladi umu nke ha mutaara m chuo aja nsure oku nye ha. 38 Ihe ozo ha mere m bu nke a: Ha meruru ebe nsu m n’otu ubochi ahụ ha mere ka ubochi izuika m gharakwa idi nsu. 39 N’ihi na

† 23:22 23:22 Ndi ahụ hụrụ gi n’anya ya bu ndi iko ya ‡ 23:31 23:31 Aga m ata gi ahuhu dika m si taa ya. § 23:34 23:34 Maobu, ejuju

n'otu ubochi ahụ ha ji umu ha chuo aja nye arusi ha, bukwa ubochi ha batara n'ulonso m meruo ya. Ihe di otu a ka ha mere n'ulonso m.

⁴⁰ “O bughị naanị nke a, ha zigara ndi ozi ikpo ndi ikom na-esi ebe di anya bia, mgbe ha biara, n’ihi ha, i sachara ahụ gi nke oma, tee ihe n’anya gi, yirikwa ezigbo ihe icho mma gi. ⁴¹ I noduru n’elu ihe ndina e doziri nke oma, na tebul e doro n’usoro dikwa n’ihu ya nke i dobara ihe nsure oku na-esi isi utu na mmanu oliv bu nke m n’elu ya.

⁴² “Olu igwe mmadu ndi obi di utu na-ada gburugburu ya n’ime ulo, e sitekwara n’ozara bubata ndi nubigara mmanya oke, ha na otutu ndi ozo, Ha gbanyekwara nwanyi a na nwanne ya nwanyi mgbaaka na nkwoji aka ha, yinyekwa ha okpueze mara mma n’isi. ⁴³ Mgbe ahụ, ihe m kwuru banyere nwanyi ahụ ikwa iko riri ahụ bu nke a, ‘Ugbu a, ka ha meso ya mmeso dika onye na-agba akwuna, n’ihi na nke ahụ ka o bu.’ ⁴⁴ Ha bara dinakwuru ya. Dika ndi ikom si abakwuru nwanyi akwuna, otu a ka ha si bakwuru umu nwanyi ndu ojo a bu Ohola na Oholiba. ⁴⁵ Ma ndi ikpe ezi omume ga-ama ha udi ikpe a na-ama ndi inyom na-akwa iko na ndi na-awusikwa obara. N’ihi na ha bu ndi na-akwa iko, na ndi obara di n’aka ha.

⁴⁶ “Ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri, aga m akpokota igwe ndi mmadu ga-emegide ha, nyefee ha n’aka oke ihe egwu, nakwa ihe nluta n’aha. ⁴⁷ Mkpokota mmadu ahụ ga-atu ha nkume, werekwa mma agha gbudasia ha. Ha ga-egbu umu ha ndi ikom na umu ha ndi inyom, kpokwaa ulo ha niile oku.

⁴⁸ “Otu a, aga m eme ka ibi ndu ojo kwusi n’ala ahụ, ka esi otu a ado ndi inyom niile aka na nti, ka ha hapu igbaso nzo ukwu gi. ⁴⁹ I ghaghị ita ahuhu n’ihi ndu ojo nke ikwa iko gi, hukwaa ahuhu n’ihi mmehie niile nke ikpo isiala nye arusi. Mgbe ahụ i ga-amata na mu onwe m bu Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI.”

24

Izrel dika ite e sikwasiri n’oku

¹ O ruo n’afu nke itoolu, n’onwa nke iri, n’ubochi nke iri, okwu nke ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² “Nwa nke mmadu, detuo ubochi taa n’akwukwo, n’ihi na o bu taa ka eze Babilon gbara Jerusalem gburugburu. ³ Ugbu a, tuoro ndi a na-enupu isi ilu a, gwa ha: ‘Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru:

“Sikwasinu ite ahụ n’oku; sikwasị ya kunyekwanu mmiri n’ime ya.

⁴ Tinyenu anu a boru abo n’ime ya.

Tinye anu di mma, apata ya na aka ya.

Tinyekwa okpukpu ndi ahụ di mma n’ime ya.

⁵ Werenu naanị ndi kachasi mma na ndi ahoputara site n’igwe ewu na aturu,

kwajuokwa nku n’okpuru ya maka okpukpu ndi ahụ,

mee ya ka o gbo nke oma,

sie okpukpu ndi ahụ n’ime ya.

⁶ “N’ihi na Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri,

“Ahuhu diri obodo ahụ a na-awusi obara n’ime ya.

E, ahuhu diri ite ahụ nchara di n’ime ya,

nke a na-apughị isachapu nchara ya.

Weputasianu ha n’otu n’otu.

Ka a hapụ ifekwa nza mgbe a na-eme nke a.

7 “ N’ihi na ọbara ọ wụsiri dị n’etiti ya.

Ọ bụkwa n’elu nkume ka a wụsiri ya.

Ọ bughị n’elu ala efu,

ebe e nwere ike jiri aja kpochie ya.

8 Ọ bụ n’ihi ikpali ọnuma na ibo ọbo

ka m ji hapụ ọbara ahụ n’elu nkume,

ebe a na-apughị iji aja kpochie ya.

9 “ Ya mere, ihe a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI na-ekwu,

“ Ahuhụ diri gi obodo ahụ na-awusi ọbara.

Mụ onwe m ga-akwanyekwa nkụ di ukwuu n’okụ.

10 Chikọtananụ nkụ di ukwuu,

mụnyekwanụ okụ.

Jirinụ ụda di iche iche

sizie anụ ahụ nke oma;

surekwaanụ okpukpu ya okụ.

11 Sinyekwanụ ite ahụ ihe na-adighi n’ime ya n’okụ,

tutu ruo mgbe ọ nuru okụ, chagharịa,

gbazee ihe niile na-abughị ọla di n’ime ya ga-asopotasi,

nchara ya ga-agwusikwa.

12 Ndogbu n’oru niile a emeghi ka nchara ahụ puo.

Ọ buladi okụ di ukwuu ahụ a kwanyere n’okpuru ya

emeghi ka ọ gbazee.

13 “ Ugbu a, adighi ọcha gi sitere na ndu ojo nke ikwa iko gi. N’ihi na m agbaliala ime ka i di ọcha, ma i kweghi adi ọcha site na mmeru gi, i gaghị adikwa ọcha ọzọ tutu ruo mgbe ọnuma m megide gi zuruoke.

14 “ Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYI ekwuola ya. Oge m ji emezu ihe m kwuru eruola. Agaghị m ahapụ imezu ya. Agaghị m eme ebere maobu weghachi aka m azu. A ga-ekpe gi ikpe dika omume na obibi ndu gi si di. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwubiri ya.”

Onwụ nwunye Izikiel

15 Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, 16 “Nwa nke mmadu, ana m aga iwere ihe otiti napu gi onye ahụ ihe ya na-atọ gi uto. Ma mgbe o mere, i gaghị eti aka n’obi maobu kwaa akwa. Anya mmiri agakwaghị esi gi n’anya puta. 17 I nwere ike suo ude, ma asusila ya ike. I gaghị eru uju n’ihi onye nwuru anwu. Kechie isi gi, yirikwa akpukpokwu gi, ekpuchila egbugbere onu gi, maobu rie nri ndi na-eru uju na-eri.”

18 Agwara m ndi mmadu okwu a n’utu, ma n’anyasi nwunye m nwuru. N’utu echi ya, emere m ihe niile dika e siri nye m ya n’iwu.

19 Mgbe ahụ, ndi mmadu siri m, “I gaghị agwa anyi ihe ihe ndi a putara? Gini mere iji eme omume di otu a?”

20 Ya mere a siri m ha, “Okwu nke ONYENWE ANYI biakwutere m, 21 Gwa ulo Izrel, ‘Ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI na-ekwu: Ana m aga ime ka ebe nsọ m ghara i di nsọ, bụ ebe e wusiri ike nke unu ji na-anya isi, ihe na-amasi anya unu, nke ihe banyere ya na-atọ obi unu uto. Umụ unu ndi ikom na ndi inyom, ndi unu hapuru ga-ada site na mma agha.* 22 Mgbe ahụ, unu ga-eme dika m mere. Unu agaghị ekpuchi

* 24:21 24:21 Ga-anwu site na mma agha

egbugbere ọnu unu, maọbụ rie nri ndị na-eru ụjụ kwesiri iri. ²³ Ihe ikechi isi unu ga-adigide n'isi unu, akpukpoukwu unu ga-adikwa n'ukwu unu. Unu agaghị akwa akwa maọbụ tie aka n'obi, kama unu ga-ata ahụ n'ihị mmehie unu, sukwa ude n'etiti onwe unu. ²⁴ Izikiel ga-aburu unu ihe imaatụ. Unu ga-emekwa dika o mere mgbe ihe ndị a mezuru. Unu ga-amata n'ezie na mụ onwe m bụ Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI.'

²⁵ "Ma gi, nwa nke mmadu, n'ubochi ahụ m napuru ha ebe ha siri ike, nke bu onu ha na ebube ha, na ihe anya ha na-achosi ike; na ihe na-atọ obi ha uto, na umu ha ndi ikom na umu ha ndi inyom, ²⁶ n'ubochi ahụ, o bu onye na-agba oso ndu ga-agbakwute gi ikoro gi ihe mere. ²⁷ N'oge ahụ, i ga-asaghe onu gi. Gi na onye ahụ na-agba oso ndu ga-ekwurita okwu. I gaghị anokwa juu ozo. N'ihị ya, i ga-aghorọ ha ihe iribama. Ha ga-amatakwa na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYI."

25

Amuma megide Amon

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² "Nwa nke mmadu, chee ihu gi n'ala umu Amon buo amuma megide ha. ³ Gwa ndi Amon, 'Nurunu okwu nke Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: N'ihị na i siri "Aha!" megide ebe nsọ m mgbe e meruru ya na megide ala Izrel, mgbe e mere ka o togboro n'efu, na mgbe a dotara ndi Juda n'agha duru ha gaa mba ozo dika ohu, ⁴ n'ihị ya, aga m ewere gi nyefee n'aka ndi si n'owuwa anyanwu puta, ka i buru ihe nketa ha. Ha ga-ewu ebe obibi n'etiti gi, rie mkpuru ubi gi, nuokwa mmiri ara ehi gi. ⁵ Aga m eme ka obodo Raba ghoọ ebe ita nri nye inyinya kamel, meekwa ka ala Amon ghoọ ebe igwe ewu na aturu na-amakpu. Mgbe ahụ, i ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYI. ⁶ N'ihị na otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu: N'ihị na i kuru aka gi, zoọ ukwu gi n'ala gidim, ma sitekwa n'ikpo asi nke obi gi nuri onu megide ala Izrel, ⁷ n'ihị ya, lee, aga m esetipu aka m megide gi, were gi nyefee n'aka otutu mba, ndi ga-aluta gi n'agha. Aga m eme ka i gwusia, mee ka i hapu idikwa ozo. Aga m ala gi n'iyi. I ga-amatakwa na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYI.'"

Amuma megide Moab

⁸ "The ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu, 'N'ihị na Moab na Sia siri, "Lee, Juda adirila ka mba ndi ozo niile," ⁹ n'ihị nke a, aga m emeghe akuku Moab, site n'obodo nke nsotu oke ala ya niile, bu Bet-Jeshimot, Baal-Meon na Kiriatem, nke bu ebube nke ala ahụ. ¹⁰ Aga m ewere Moab na Amon nyefee ha n'aka ndi ga-esi n'owuwa anyanwu puta, ka o buru nke ha. N'uzo di otu a, a gaghị agukwa maobu cheta Amon n'etiti mba niile. ¹¹ Aga m ata Moab ahuhu. Mgbe ahụ, ha ga-amatakwa na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYI.'"

Amuma megide Edom

¹² "The ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu, 'N'ihị na Edom bororo onwe ha obo megide ulo Juda sitekwa n'ibo obo ha buru ndi ikpe mara, ¹³ n'ihị nke a, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Aga m esetipu aka m megide Edom, gbuo ndi bi n'ime ya, ma mmadu ma anumanu. Aga m eme ka o togboro n'efu. Ndi niile bi n'ala ahụ site na Teman ruo na Dedan ka a ga-eji mma agha gbuo.

14 Ọ bụ site n'aka ndị nke m Izrel ka m ga-esi bọọ ọbọ megide Edom, ha ga-emeso ndị Edom dika ịba ụba nke iwe m na ọnuma m si dị, ha ga-amata ihe ịbọ ọbọ bụ, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwubiri.' ”

Amuma megide Filistia

15 “The ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwuru: ‘N’ihi na ndi Filistia esitela na mmuọ nke ịbọ ọbọ, na mmuọ ịkpọ asi nke di ha n’obi bọrọ onwe ha ọbọ, chọọ ịla ha n’iyi. 16 Ya mere, ihe a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwuru, ana m aga isetipụ aka m megide ndi Filistia. Aga m ebipụ ndi Keret, bibie ndi ahụ niile bi n’onu mmiri osimiri. 17 Aga m esite n’oke ọnuma bọọ ha ọbọ site na ịta ha ahụ. Mgbe ahụ ha ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYI, mgbe m ga-abogwata ha ọbọ.’ ”

26

Amuma megide Taja

1 N’ubochi nke mbu n’onwa, n’afọ nke iri na otu, okwu nke ONYENWE ANYI rutere m nti si, 2 “Nwa nke mmadu, Taja anuriala onu n’ihi odida Jerusalem. O na-ekwukwa na-asi, ‘Ahaa, agbajela obodo ahụ bu onu ụzọ e si eje mba di iche iche. Onu ụzọ ama ya niile egherekwala oghe nye m. Ugbu a, e mebirila ya, ihe ga-agara m nke oma karia.’ 3 N’ihi ya, ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI na-ekwu: Lee, ana m eguzo imegide gi Taja. Aga m emekwa ka otutu mba bilie biakwasị gi dika ebili mmiri nke oke osimiri. 4 Ha ga-etida mgbidi Taja niile, kwadakwa ulo elu ya niile. Aga m akochapu aja mgbidi ya dakporo adakpo mee ka ala ahụ ghoọ ala nkume nkume. 5 O ga-aghokwa ebe ndi oku azu na-agbasa ugbu ha n’etiti oke osimiri. N’ihi na mụ onwe m ekwuola ya. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwuputara. O ga-aghokwara mba niile di iche iche ihe a kwatara n’agha. 6 Ma a ga-eji mma agha laa umada ya bi n’elu ala n’iyi. Mgbe ahụ, ha ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYI.”

7 “N’ihi na otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwuru: Aga m esite na mgbago ugwu kpota Nebukadneza eze Babilon, onye bu eze ndi eze, o ga-achi otutu ndi agha na ugboala, na ndi na-agba inyinya bilie imegide Taja. 8 O ga-ebu ụzọ jiri mma agha bibie ndi gi bi n’elu ala. O ga-agbakwa obodo gi gburugburu, wulie mgbidi agha ya elu, imegide mgbidi obodo gi. O ga-ewelikwa ota agha ya elu. 9 O ga-echezikwa ihe agha e ji akwatu mgbidi n’ebe mgbidi gi di, jiri ngwa agha ya kwada ulo elu gi niile. 10 Inyinya ya ga-adi otutu nke ga-eme ka ha jiri uzuzu kpuchie gi. Mgbidi gi ga-ama jijiji n’ihi oke uzu nke inyinya agha ndi a, na ugbo agha, na wagon inyinya na-adokpo ga-eme, mgbe ha na-abata n’onu ụzọ ama gi, di ka mgbe otutu mmadu na-abanye n’ime obodo e tidara mgbidi ya. 11 O ga-eji ukwu inyinya ya niile zotoo okporouzo gi niile, jirikwa mma agha gbuchapu ndi gi niile. Ogidi niile nke ike gi ga-adaru ala. 12 Ha ga-akwara aku gi niile, na ihe ahia gi niile dika ihe ha dotara n’agha. Ha ga-akwatu mgbidi gi niile, na ulo oma gi niile, kpokotaa osisi gi niile, na nkume niile, na ngwongwo niile n’abaghi uru wunye ha n’ime osimiri. 13 Aga m emekwa ka uzu nke abụ gi niile kwusi. A gaghị anukwa ụda ụbọ akwara gi ozo. 14 Aga m emekwa ka ala gi ghoọ ala nkume nkume, nke ihe na-adighi n’ime ya. I ga-abukwa ebe ndi oku azu ga na-agbasa ugbu ha.

Ọ dighi onye ga-ewuzi gi ozo. Mu onwe m bu ONYENWE ANYI ekwuola ya. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.

¹⁵ “Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-agwa Taja, Ọ bu na agaghi anu mkpotu odida gi na mba ndi ahụ niile di n’onu mmiri osimiri, mgbe ndi e meruru ahụ ga na-asu ude n’oge a na-egbu ndi bi n’ime gi? ¹⁶ Mgbe ahụ, ndi ndu n’obodo ndi ahụ niile di n’onu mmiri osimiri gagesi n’ocheeze ha rịdata. Ha ga-eyipu uwe mwuda ha, yipusikwa uwe ha niile a kpara nke oma. Ha ga-anodu odu n’ala na-ama jijiji site n’oke egwu n’ihi ihe ha huru dakwasiri gi. ¹⁷ Ha ga-ebulikwa abụ akwa banyere gi, si gi,

“Lee ka i si laa n’iyi, gi obodo a maara aha ya,
nke ndi na-ejeghari n’osimiri bi n’ime ya.
Na mbu, i bu obodo nke idi ike ya putara ihe n’osimiri niile,
gi na ndi bi n’ime gi.

I na-emenyekwa
ndi bi n’ime ya egwu.

¹⁸ Ugbu a, lee na ala niile di n’onu mmiri nke osimiri
na-ama jijiji n’ihi odida gi.

Ọ buladi agwa etiti niile ka ujo juru obi
n’ihi nkwa a kwaturu gi.’

¹⁹ “The a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Mgbe m mere ka i gho obodo togboro n’efu, dika obodo niile nke mmadu na-ebighi, mgbe m mekwara ka ogbu mmiri nke oke osimiri biakwasu gi, mgbe otutu mmiri ya kpuchiri gi, ²⁰ mgbe ahụ ka m ga-eme ka i ridaruo n’ala mmuo, gi na ndi na-arida n’olulu, ka i jekwuru ndi mgbe ochie. Aga m eme ka ebe obibi gi buru n’okpuru ime ime ala, ka i diri ka obodo ndi ochie ahụ e tikporo etikpo. Gi na ndi ahụ na-aridaru n’olulu. I gaghị esitekwa n’ebe ahụ loghachi ibia isoro ndi di ndu birikwa. ²¹ Aga m eme ka ogwugwu gi buru ihe a ga-atu egwu. I gaghị adikwa. A ga-achọ gi, ma agaghị achota gi. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya.”

27

Abu akwa n’ihi Taja

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² “Nwa nke mmadu, bulie abu akwa banyere Taja, ³ si ya, gi oke obodo di n’onu oke osimiri, onye bu onye ahia nke mba niile di n’onu osimiri. ‘The ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru:

“Gi onwe gi, bu Taja, na-asu,
“Ezuru m oke n’ima mma.”

⁴ I meela ka oke ala gi diri n’etiti oke osimiri.
Ndi wuru gi emekwala ka ima mma gi zuo oke.

⁵ Osi e ji wuo ahụ ugbo gi
sitere n’osisi junipa nke si Senia;
o bukwa osisi sida nke si Lebanon
ka e ji jidesie ihu ugbo ahụ ike.

⁶ Osi ook nke si Bashan
ka e ji mee umara gi niile.

Osi e si Saipros bubata
ka e ji wuo ala ugbo gi, jirikwa odu machie ya n’onodu icho ya mma.

⁷ Ezi akwa ocha a kpara nke oma, nke e si Ijpt bubata,
ka e ji mee okoloto gi.

Akwa ndo gi bukwa akwa na-acha anunu anunu, na odo odo,

nke e si n'obodo ọny mmiri Elisha bubata.

⁸ Ndi ikom si Saidon na Avad bu ndi na-akworo gi ugbo mmiri gi.
Ndi nka ndi ikom gi, gi Taia, no n'ugbo dika ndi oka n'ikwo ugbo mmiri.

⁹ Ndi okenye na ndi nka Gebal a maara aha ha no n'ime ugbo mmiri gi.
Oru ha bu imechisi oghere obula di n'ugbo ahụ.
Ugbo mmiri niile na ndi na-anya ha
na-abata n'onu mmiri gi n'ih izu ihe ahia gi.

¹⁰ " 'Ndi ikom Peshia na Lidiya,* na Put,
jere gi ozi dika ndi agha n'usuu ndi agha gi.
Ha kokwasiri ota ha na okpu agha igwe ha n'aja ulo gi,
na-ewetara gi ebube.

¹¹ Ndi ikom Avad, na Helek
bu ndi na-eche mgbidi gi n'akuku niile.
Ndi ikom Gamad
na-eche nche n'ulo elu gi niile e wusiri ike.
Ha konyekwara ota ha n'usoro na mgbidi gi,
ime ka ima mma gi zuo oke.

¹² " 'Tashish bu onye ahia gi, n'ih i ba uba nke aku gi. O bu olaocha na igwe, na gbangbam, na opu, ka ha ji akwu gi ugwo ihe ha si n'aka gi zuru.

¹³ " 'Ndi Griis,† Tubal na Meshek, bukwa ndi ahia gi. Ha na-ebutere gi ndi ohu, na ihe e ji bronz kpuo, iji kwuo gi ugwo ihe ha si n'aka gi zuru.

¹⁴ " 'Otu a kwa ndi ikom Bet Togama jikwa inyinya ugbo, na inyinya agha, na inyinya ibu na-agbanwere‡ ihe ha zuru.

¹⁵ " 'Ndi ahia si na Dedan bukwa ndi ahia gi. Otu a kwa otutu ndi bi n'onu mmiri bukwa ndi ahia gi. Ha ji odu, na osisi eboni kwuo gi ugwo ihe ha zuru gi.

¹⁶ " 'Ndi Aram ka gi na ha zuru ahia n'ih i otutu ngwa ahia gi. Ha na-ejikwa nkume di oke onu tokwosi na akwa e sijiri esiji odo odo, na akwa a kpara nke oma, na ezi akwa ocha, na koral, na nkume oke onuahia rubi na-akwu gi ugwo ihe ha zuru gi.

¹⁷ " 'Ndi Juda na ndi Izrel niile bukwa ndi ahia gi. Ha na-eji oka wiiti nke si n'obodo Minit, ya na shuga, na mmanu anu, na mmanu, na mmanu otite na-akwu gi ugwo ihe ha zuru gi.

¹⁸ " 'Damaskos bukwa ndi ahia gi, n'ih i otutu ngwa ahia na uba ihe ndi i nwere ire ere. O bukwa mmanya si Helbon, na aji anu di ocha nke esi Zaha weta, ¹⁹ na mmanya a gbara n'udu n'udu nke si Uzal, na igwe nwupuru enwupu, na kashia, na kalamus, ka ha ji akwu gi ugwo ihe ha zuru gi.

²⁰ " 'Dedan bu onye ahia gi n'akwa a na-agbasa n'elu inyinya anokwasị odu.

²¹ " 'Arebja na umu eze niile nke Keda bukwa ndi ahia gi. O bu umu aturu, na ebule, na mkpi, ka gi na ha n'azurita na-erekwa.

²² " 'Ndi ahia Sheba, na Raama, bukwa ndi ahia gi. Ha ji uda di iche iche na nkume di oke onuahia, na olaedo akwu gi ugwo ihe ha zuru.

²³ " 'Ndi Haran, Kanne na Eden, na ndi ahia Sheba, Asho na Kilmad, bu ndi gi na ha zuro ahia. ²⁴ Ha na-eweta uwe mara mma di iche iche, na akwa e tejiri anunu anunu, na akwa a kpara nke oma, na kapeeti mara

* **27:10** 27:10 Maobu, Lud † **27:13** 27:13 Maobu, Javan ‡ **27:14** 27:14 Nke a bu n'onodu ikwu ugwo, mgbe ufodu o buru na mmadu ejighi ego, o nwere ike jiri ihe o nwere kwuo ugwo ihe o zuru, site n'uzo igbanwere ihe.

mma dị iche iche, nke e ji ụdọ kpazie nke ọma, nke e tejiri n'ụdị dịkwa iche iche n'oma ahịa gị.

25 “ Ụgbọ mmiri niile nke Tashish
bụ ndị na-ebu ihe ahịa gị.

I juputara n'ihe ahịa,
gị obodo dị n'etiti mmiri.

26 Ndị na-anyaghari ụgbọ mmiri gị
na-ebuba gị n'osimiri.

Ma ifufe siri ike nke si n'owuwa anyanwu
ga-etiwasi gị n'etiti osimiri.

27 Akụ gị niile, na ngwa ahịa gị niile, na ihe izu ahịa gị niile,
na ndị niile na-arụ ọrụ n'ụgbọ mmiri gị, na ndị na-anya ụgbọ mmiri,
ma ndị na-edozi ụgbọ mmiri gị,

ma ndị na-azu ahịa gị, ma ndị agha gị niile,
ha na ndị niile nọ n'ime ụgbọ gị

ka mmiri ga-eri n'etiti mmiri,
n'ubochi ahụ ụgbọ gị ga-emikpu.

28 Ala niile dị n'onu mmiri ga-ama jijiji
mgbe ndị oka ụgbọ mmiri gị ga-eti mkpu akwa.

29 Ndị niile na-anya ụgbọ mmiri,
na ndị oka ụgbọ niile nke oke osimiri,
ga-esitekwa n'ụgbọ ha
ridata guzo n'elu ala.

30 Ha ga-eti mkpu akwa,
ha ga-akwa akwa nke ukwu,
werekwa aja wukwasị onwe ha n'isi,
na-aturukwa onwe ha na ntụ.

31 Ha ga-akpuchapu agiri isi ha,
yirikwa akwa mkpe,
kwaa akwa n'ihị idi ilu nke mkpuruobi ha.
Ha ga-etikwa aka ha n'obi.

32 Mgbe ha ga na-eti mkpu akwa na-erikwa uju n'ihị gị,
nke a bụ abụ akwa a ga-abụ banyere gị,
“Onye ka e mere ka o dere duu ka e si mee obodo Taja,
nke osimiri gbara gburugburu?”

33 Mgbe e si n'ime gị na-ebupusi ihe ahịa gị,
e ji ha na-enyeju mba dị iche iche afo.
E sitekwara n'akụ gị dị ukwu na ngwa ahịa gị
mee ka otutu ndị eze nke ụwa buru ogaranya.

34 Ugbu a, mmiri e riela gị,
ọ bụ n'okpuru osimiri ka ị togbọ.

Akụ gị niile na ihe ahịa gị niile,
na ndị niile nọ n'ime gị esorola gị laa n'iyi.

35 Ihe ndị a niile ga-eju ndị bi n'ala onu mmiri
osimiri niile anya.

Ndị eze ha niile tukwara egwu nke ukwu;
ihu ha gbarukwara agbaru site n'egwu.

36 Ndị ahịa nke mba dị iche iche na-efufe isi ha,
n'ihị na ihe mere gị dị egwu.
Ị laala n'iyi ruo ebighi ebi.’ ”

28

Amụma megide eze Taija

¹ Okwu ONYENWE ANYỊ ruru m nti, si, ² “Nwa nke mmadu, gwa eze Taija, ‘The ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri:

“ ‘N’ihi nganga nke juru gi obi,
 i na-ekwu si, “Mu onwe m bu chi,
 mu onwe m na-anokwasị n’ocheeze nke otu chi,
 nke di n’etiti oke osimiri niile.”

Ma gi onwe gi bu mmadu efu, i bughị chi,*
 o bu ezie na i na-eche na i mara ihe dika chi.†

³ I maara ihe karịa Daniel?
 O bu na o nweghi ihe e zoro ezo n’ebe i no?

⁴ I werela amamihe gi na nghota gi
 nwetara onwe gi aku,
 tukoba olaedo na olaocha,
 n’ime uloku gi di iche iche.

⁵ E, mmuta n’izu ahia gi
 emeela ka i ghoo ogaranya,
 n’ihi akunuba inwere
 i burula onye na-akpa nganga.

⁶ “ ‘Ya mere, nke a bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu;

“ ‘ebe o bu na i guru onwe gi dika onye maara ihe
 onye maara ihe dika chi,

⁷ ana m aga ikpobata ndi mba ozo megide gi,
 bu mba kachasi mba niile di iche iche njo na-enweghi obi ebere.

Ha ga-amiputa mma agha ha megide ima mma gi na amamihe gi,
 ha ga-aduwakwa ebube nke mma gi.

⁸ Ha ga-eme ka i ridaruo n’olulu nke ala mmuo.
 I ga-anwu onwu ike

n’etiti oke osimiri niile.
⁹ Mgbe nke a mere, i ga-asị, “Mu onwe m bu chi,”
 n’ihu ndi ahụ na-egbu gi?

Ma gi onwe gi bu mmadu efu, i bughị chi,
 n’aka ndi ahụ na-egbu gi.

¹⁰ I ga-anwu onwu dika ndi a na-ebighi ugwu,
 site n’aka ndi obia.

Mu onwe m ekwuola, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.’ ”

¹¹ Okwu nke ONYENWE ANYI rutere m nti, si, ¹² “Nwa nke mmadu, bulie abụ akwa banyere eze Taija ma gwa ya, ‘Ihe a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru,

“ ‘Gi onwe gi bu akara izuoke,
 i juputara na amamihe na ima mma.

¹³ I no n’Iden,
 n’ubi Chineke a gbara ogige.
 N’ebe ahụ ka e ji nkume di oke onuahia ndi a choo gi mma,
 rubi,‡ na topaazi, na emeraludu,
 na krisolait, na oniks, na jaspas,

* 28:2 28:2 Maobu, Chineke † 28:2 28:2 Maobu, Chineke ‡ 28:13 28:13 Maobu, kanelien

na safaia, na tokwoisi, na beril.
 A runyere nkume ndi a niile n'ime olaedo.
 O bukwa n'ubochi ahụ e kere gi ka e doziri ha.
 14 Ahoputara m gi mee gi ka i buru cherub,
 oru ahụ e doru gi iche iru.
 O bu n'ugwu nsọ Chineke ka i na-anọ,
 na-ejegharikwa n'etiti nkume ndi ahụ na-acha oku.
 15 I bu onye na-enweghi ita uta
 n'uzo gi niile site n'ubochi e kere gi,
 tutu ruo mgbe a huru ajo omume n'ime gi.
 16 Site n'iba uba nke ozuzu ahia gi
 i ghoru onye na-eme ihe ike,
 si otu a mehiekwa.
 N'ihia ya, esi m n'ugwu Chineke chupu gi, n'ihia adighi nsọ gi.
 Esitekwaru m n'etiti nkume oku ndi ahụ chupu gi,
 gi cherub na-ekpuchi ekpuchi.
 17 Obi gi juputara na nganga
 n'ihia ima mma gi,
 i mere ka amamihe gi
 buru ihe ruru aru n'ihia ebube nke ima mma gi.
 N'ihia ya, achudara m gi, tuo gi n'ala,
 mee ka i buru ihe nlere anya nye ndi eze niile.
 18 N'ihia otutu mmehie gi, na izu ahia aghughu gi,
 i meela ka ulonso gi niile ghoo ihe ruru aru.
 N'ihia ya, emere m ka oku si n'etiti gi puta,
 repia gi.
 Ka i ghoo ntu n'elu ala,
 n'ihu ndi ahụ niile na-ele gi anya.
 19 Ndi niile maara gi
 ka ihe ndi a juru anya,
 n'ihia na i ghoola ihe oke egwu.
 I laala n'iyi ruo ebighi ebi.' "

Amuma megide Saidon

20 Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, 21 "Nwa nke mmadu, chee ihu
 n'ebe Saidon di buo amuma megide ya, 22 ma kwuo, 'The ndi a ka Onye
 kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru,
 " 'Mu onwe m na-emegide gi, gi Saidon,
 n'etiti unu ka m ga-egosiputa otuto m.
 Unu ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI
 mgbe m mere ka ahuhu dakwasu unu,
 n'ime unu, a ga-anwaputa na m bu onye di nsọ.
 23 Aga m ezite ajo oria na-efe efe, nke ga-emegide ya,
 meekwa ka obara juputa n'okporozo ya niile.
 Ndi e gburu egbu ga-ada n'ime ya,
 site na mma agha nke ga-abiakwasu ya n'akuku niile.
 Mgbe ahụ, ha ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.
 24 " 'Ulo Izrel agaghi enwekwa mba kporo ha asi gbara ha gburugburu
 ndi dika uke, nke na-adu adu, na ogwu nke na-egbu mgbu. Ha ga-
 amatakwa na mu onwe m bu Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI.
 25 " 'The ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru:
 Ndi Izrel ga-aloghachi biri n'ala nke aka ha ozo, ala nke m nyere nna ha

Jekob ohu m. N'ihhi na aga m esite na mba niile ha gbasasiri chikotaa ha, si otu a gosi mba niile nke uwa idi nso m. ²⁶ Ha ga-ebi n'ala a na ntukwasi obi. Ha ga-ewu ulo, kuo ubi vaini, birikwa na-atughu egwu obula. Mgbe m piachara mba niile di ha gburugburu utari, bu mba ndi ahụ mekpara ha ahụ, mgbe ahụ, ha ga-amata n'ezie na mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke ha.' "

29

Amuma megide Ijipt

Ikpe omuma diri Fero

¹ N'afọ nke iri, n'onwa nke iri, n'ubochi nke iri na abuo, okwu nke ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² "Nwa nke mmadu, chee ihu gi n'Ijipt buo amuma megide Fero bu eze Ijipt, na ala Ijipt niile. ³ Gwa ya okwu, si, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri:

"Lee, mu onwe m na-emegide gi, Fero eze Ijipt,
gi onye bu ogologo anu ojojo ahụ na-amakpu n'etiti mmiri iyi.
N'ihhi na i siri, "O bu m nwe Nail,
o bukwa mu onwe m mere ya nye onwe m."

⁴ Ma aga m etinye nko n'agba gi,
mee ka azu niile nke iyi gi niile rapara n'akpirikpa gi.
Aga m adoputa gi site n'etiti iyi gi niile,
mee ka azu niile rapara n'akpirikpa gi.

⁵ Aga m ahapu gi
na azu niile nke osimiri iyi gi n'ozara,
ebe ahụ ka unu ga-anọ nwuo n'ala ubi,
a gaghi eli unu eli maobu tutu unu,
n'ihhi na emeela m ka unu buru nri
nye anu ohia niile, na nnunu niile.

⁶ Mgbe ahụ, ndi niile bi n'Ijipt ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.

"I dirila ka mkpanaka achara n'ebe ulo Izrel no. ⁷ Mgbe ha jidere gi n'aka, i nyajiri dowaa ha ubu ha. Mgbe ha dabeere na gi, i gbajiri mee ka ha ghara inwekwa ike iguzosi ike n'ukwu ha.

⁸ "N'ihhi ya, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Lee, aga m eme ka mma agha biakwasu gi, aga m ebipukwa mmadu na anumanu niile di n'ime gi. ⁹ Ala Ijipt ga-aghọ ebe togboro n'efu; ha gamatakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.

"N'ihhi na i siri, "Osimiri Nail bu nke m. O bu m kere ya." ¹⁰ N'ihhi ya, aga m edo onwe m megide gi, megidekwa osimiri gi. Aga m ala Ijipt niile n'iyi site na Migdol ruo Aswan, ruokwa n'oke ala ha na ndi Kush.* ¹¹ O dighi ukwu anumanu maobu mmadu ga-agafe n'ime ya, agaghị ebikwa n'ime ya ruo mgbe iri afọ anọ gasiri. ¹² Aga m emekwa ka ala Ijipt buru ebe togboro n'efu n'etiti mkpomkpo ala niile, obodo ya niile ga-atogboro n'efu iri afọ anọ n'etiti obodo ndi e mere ka ha laa n'iyi. Aga m achusasi ndi Ijipt n'etiti mba niile, fesaa ha n'ala niile.

¹³ "Ozokwa, Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri, n'ogwugwu iri afọ anọ ahụ, aga m achikotakwa ndi Ijipt site n'ebe niile ha gbasara. ¹⁴ Aga m emekwa ka ndi ya niile laghachi n'ala Patros, ala ebe a muru ha. Ma Ijipt agaghị abukwa alaeze a maara nke oma ozo. ¹⁵ O

* 29:10 29:10 Ya bu, mgbago Nail

ga-abụ alaeze dị nnoo ala karịa alaeze niile. O dīkwaghị mgbe ozo o ga-eweli onwe ya elu karịa mba ozo niile. Aga m emekwa ka ha dị nta, nke ha agaghị inwe ike achikwa mba niile ozo. ¹⁶ Ijpt agaghị abukwara ulo Izrel ihe ntukwasị obi, kama o ga-aburu ha ihe iyi cheta mmehie ha mere mgbe ha lere anya enyemaka site n'aka ya. Mgbe ahụ, ha ga-amata na mu onwe m bu Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI.'"

Ugwọ oru Nebukadneza

¹⁷ O ruo, n'iri afo abuo na asaa, n'onwa mbu, n'ubochi nke mbu, ka okwu nke ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ¹⁸ "Nwa nke mmadu, Nebukadneza bu eze Babilon mere ka ndi agha ya luso Taia ogo n'ebe o di ukwu. Isi niile obula ka e mere ka o kwochasia, ubu niile kwa echihara echihia. Ma ya na ndi agha ya anataghi ugwo oru obula, n'agha ahụ o buru megide Taia. ¹⁹ N'ih i nke a, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu si: Lee, ana m aga inye Nebukadneza eze Babilon ala Ijpt. O ga-akworo akunuba ya, o ga-azacha ma bukorokwa ihe niile nke di n'ala ahụ. Ha ga-abukwa ugwo oru nke ndi agha ya. ²⁰ Enyefeela m ala Ijpt n'aka ya, ka o buru ugwo oru n'ih i oru ya, n'ih i na ya na ndi agha ya ruuru m ya. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri."

²¹ "N'ubochi ahụ, aga m eme ka otu mpi puputara ulo Izrel. Aga m asaghekwa onu gi n'etiti ha. Mgbe ahụ, ha ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI."

30

Abu akwa n'ih i Ijpt

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² "Nwa nke mmadu, buo amuma sikwa, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu,

"'Kwasienu akwa ike ma si,
"Ewoo, n'ih i ubochi ahụ!"

³ N'ih i n'ubochi ahụ adila nso,
Ubochi nke ONYENWE ANYI abiala nso,
ubochi igwe ojii,
ubochi ga-ewetara mba di iche iche mbibi.

⁴ Mma agha ga-abiakwasị Ijpt,
ihe mgbu ga-adakwasị Kush.
Mgbe ndi e gburu egbu ga-abu aja di n'ala,
a ga-ekpokorokwa akunuba ya,
mebikwaa ntala ya. Ala ya ga-abukwa ihe e bibiri ebibi.

⁵ Kush* na Libiya, Lidiya na ndi Arebia niile gwara ogo, Kub na ndi mba ogbugba ndu ahụ, na Ijpt ga-eso daa site na mma agha.

⁶ "O bu ihe a ka ONYENWE ANYI kwuru:
"Ndi niile na-akwagide Ijpt ga-ada,
nganga niile nke ike ya ga-agwusikwa.
Site na Migdol ruo n'Aswan,
o bu site na mma agha ka ha ga-ada n'ime ya.†
Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.

⁷ Ha ga-atogboro n'efu,
n'etiti ala niile togboro n'efu.
Obodo ha niile ga-abu mkpomkpo ebe,
n'etiti otutu obodo e bibiri ebibi.

† 29:16 29:16 Maobu, Onyenwe ha ‡ 29:21 29:21 Mpi N'ebe a na-egosiputa idi ike * 30:5 30:5 Ya bu, Itiopia † 30:6 30:6 Ka a ga-eji gbuchapu ha

- 8 Mgbe ahụ, ha ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ,
 mgbe m tinyesiri oku n'Ijpt,
 mgbe m gwepiara ndi niile na-enyere ya aka.
- 9 " 'N'ubochi ahụ, aga m ezipu ndi ozi ndi ga-eji ugbo di iche iche, ka ha gaa menye ndi Kush egwu, bu ndi onwe ha juru afo. Oke egwu ga-ekidekwa ha n'oge ahụ n'ih ihe dakwasiri Ijpt, n'ih ihe ndi a aghaghi imezu.
- 10 " 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru,
 " 'Aga m esite n'aka Nebukadneza eze Babilon
 bibie igwe ndi agha Ijpt niile.
- 11 Ya onwe ya na ndi agha ya, bu mba kachasi mba niile njo na-enweghi obi ebere,
 ka a ga-akpobata ka ha bia bibie ala ahụ.
 Ha ga-amiputa mma agha ha megide Ijpt,
 werekwa ozu ndi e gburu egbu tusasia n'ala ahụ.
- 12 Aga m eme ka osimiri Nail taa. O ga-aghokwa ala kporo nku.
 Aga m ewerekwa ala ahụ resi mba ndi ojojo.
 Aga m ala ala ahụ na ihe niile di n'ime ya n'iyi.
 O bukwa ndi mba ozo ka m ga-eji mee ya.
 Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYI ekwuola ya.
- 13 " 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru,
 " 'M ga-ala arusi niile n'iyi,
 mekwaa ka ihe niile a kporu akpu di na Memfis kwusi.
 Onye eze agakwaghi adi ozo n'Ijpt,
 aga m emekwa ka egwu juputa n'ala ahụ niile.
- 14 Aga m emekwa ka Patros togboro n'efu.
 Aga m etinye oku na Zoan,
 ma taa Tibs ahuhu.
- 15 M ga-awukwasị Pelusium‡ onuma m,
 bu ebe siri ike nke Ijpt,
 m ga-ebipukwa igwe ndi Tibs niile.
- 16 Aga m amanye oku n'Ijpt,
 Pelusium ga-anọ n'oke ihe mgbu.
 A ga-eji ike tipia Tibs.
 Memfis ga-anogidekwa n'onodu ojojo ubochi niile.
- 17 Umụ okorobia Heliopolis na Bubasti
 ga-anwu site na mma agha.
 Obodo ndi a niile ga-abukwa ndi a dotara n'agha.
- 18 Ubochi ahụ ga-agba ochichiri na Tapanhis
 mgbe m ga-agbaji yoku Ijpt,
 n'ebe ahụ ka mpako nke ike ya ga-agwusi.
 Igwe ojii ga-ekpuchi ya,
 a ga-adotakwa obodo nta ya niile n'agha.
- 19 Aga m eme ka Ijpt taa ahuhu di ukwu,
 ka ha mata n'ezie na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYI.' "

Aka Fero agbajela

20 O ruo, n'afọ nke iri na otu ya, n'ubochi nke asaa, n'onwa nke mbu, okwu nke ONYENWE ANYI ruru m nti, si, 21 "Nwa nke mmadu, agbajela m ogwe aka Fero, eze Ijpt. Lee, o nwebeghi onye gbara ya okpukpu, ma

‡ 30:15 30:15 Maabu, Sin

ọ bukwanụ kee ya ihe, ka o sie ike ọzọ ijide mma agha. ²² N'ihia ya, nke a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri: Lee, mu onwe m na-emegide Fero bu eze Ijpt. Aga m agbaji ogwe aka ya abuo, ma nke siri ike ma nke gbajiri agbaji na mbu. Aga m emekwa ka mma agha ya si n'aka ya dapu. ²³ Aga m achusa ndi Ijpt n'etiti mba niile tusaakwa ha n'obodo niile, ²⁴ meekwa ka ogwe aka abuo nke eze Babilon sie ike. Aga m etinye mma agha m n'aka ya, ma ogwe aka abuo nke Fero ka m ga-agbajisi. Mgbe ahụ, Fero ga-asu ude n'ihu eze Babilon dika onye e meruru ahụ. ²⁵ Aga m eme ka ogwe aka abuo nke eze Babilon sie ike; ma ogwe aka Fero ga-akponwu. Mgbe ahụ, ha ga-amatakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, mgbe m tinyere mma agha n'aka eze Babilon, na mgbe o setipuru ya imegide Ijpt. ²⁶ Aga m achusa ndi Ijpt n'etiti mba niile, fesaa ha n'ala niile. Mgbe ahụ, ha ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI."

31

Fero dika osisi sida nke Lebanon

¹ O ruo, n'afọ nke iri na otu, n'onwa nke ato, n'ubochi nke mbu ya, okwu nke ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² "Nwa nke mmadu, gwa Fero eze Ijpt na ndi agha ya niile okwu si ha,

"Olee onye ahụ yiri gi n'idi ukwu?"

³ Tulee n'obi gi ihe gbasara Asiria,
nke bu oke obodo burukwa mba a maara aha ya.

O di ka osisi sida nke Lebanon,
nke juputara n'alaka mara mma,
nke otutu alaka ya na-enye ndo, nke di ezi ogologo,
nke alaka onu ya topuru tokaria osisi ohia niile.

⁴ O nwetara mmiri mere ka o buo ibu,
na isi iyi mmiri miri emi nke mere ka o too ogologo.
Iyi ha niile

na-aso n'okpuru ya.
Ebe ahụ ka ha si ezipu
uzo mmiri ndi na-enye osisi ndi ozo di n'ohia mmiri.

⁵ N'ihia ya, o toro tokaria
osisi niile n'ogologo.

Ngalaba ya bara uba,
alaka ya topukwara ogologo
n'ihia idi ukwu nke mmiri ha na-enweta.

⁶ N'alaka ya niile
ka anu ufe niile nke eluigwe na-akpa akwu,
n'okpuru ndo nke alaka ya niile
ka umu anu ohia niile muru umu,
oke mba niile di iche iche
bikwara n'okpuru ndo ya.

⁷ O mara mma n'idi ukwu ya,
n'ogologo nke alaka ya n'awasa,
n'ihia na mgborogwu ya mibara emiba
n'ebe mmiri di ukwu.

⁸ Osisida niile di n'ubi Chineke a gbara ogige
erughi ya n'otutu.

O dighi osisi junipa niile
nwere ngalaba a ga-eji tanyere nke ya,
osisi plenu niile

adighikwa ka alaka ya,
 o dighikwa osisi di n'ubi Chineke a gbara ogige,
 nke yiri ya n'ima mma ya

⁹ Emere m ya ka o maa mma
 site n'iba uba nke alaka o nwere,
 o bu ihe ekworo nye osisi niile no n'Iden
 n'ubi Chineke a gbara ogige.

¹⁰ “ N’ihi ya, ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: N’ihi na o* toro ogologo tokaria osisi ohia niile, n’ihi na o nyara isi banyere onodu idi ogologo ya karia ndi ozo, ¹¹ Eweere m ya nyefee n’aka onye ahụ na-achi mba niile, ka o mesie ya ike, dika iba uba nke ajo omume ya si di. Ewezugakwara m ya n’akuku. ¹² Mba ahụ kachasi mba niile njo na-enweghi obi ebere gbuturu ya, hapu ya ka o togboro n’ala. Ngalaba ya dara n’elu ugwu ukwu niile nakwa n’ime ndagwurugwu niile. Alaka ya kwa dajisiri danyesia n’ime ebe niile gbawara agbawa nke ala mmiri si eru. Mba niile nke uwa sitere n’okpuru ndo ya puta wezuga onwe ha. ¹³ Umụ nnunụ niile bere n’elu ukwu osisi ahụ dara ada, n’etiti alaka ya niile ka umu anu ohia bjara biri. ¹⁴ Ya mere, ka osisi niile nke di n’akuku mmiri gharakwa eto ogologo, maobu ka onu onu ya ghakwara idi elu karia alaka ndi ahụ bara uba. Nyekwa na o dikwaghi osisi obula na-enwetazu mmiri nke ga-etoru osisi ndi ahụ n’ogologo. N’ihi na edebela ha nye onwu, nye iridaru n’okpuru uwa, n’etiti ndi mmadu ndi na-arida n’olulu omimi ahụ.

¹⁵ “ ‘Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: N’ubochi ahụ e mere ka o ridaruo n’ala mmuo, a kwusiri m ogbu mmiri niile were ha kpuchie ya. A kwusiri nsoghari nke mmiri, meekwa ka iba uba nke mmiri ya niile kwusi. N’ihi ya, eyinyere m Lebanon uwe mkpe, osisi niile nke ohia kponwukwara n’ihi ya. ¹⁶ Emere m ka mba niile maa jijiji n’egwu n’ihi odida ya, mgbe m tunyere ya na ndi ahụ na-aga n’olulu n’ime ala mmuo. Mgbe ahụ, a kasiri osisi niile mara mma obi, bu osisi ndi ahụ di n’ogige Iden, na osisi oma niile nke Lebanon, ndi nke mgborogwu ha na-enweta mmiri nke oma. ¹⁷ Ha onwe ha kwa, dika sida ukwu ahụ, sokwaara gbadaruo n’ala mmuo, gkwuru ndi niile eji mma agha gbuo, ha na ndi ikom ji mma agha bu ndi biri n’okpuru ndo ya n’etiti mba di iche.

¹⁸ “ ‘Olee osisi di n’Iden a ga-eji tunyere gi n’ima mma, na n’idi ebube? Ma gi onwe gi kwa, na osisi ndi a niile di n’Iden ka a ga-eme ka unu ridaruo n’okpuru uwa. I ga-edina n’etiti ndi a na-ebighi ugwu, gi na ndi eji mma agha gbuo.

“ ‘Nke a bu Fero na usuu ndi agha ya niile, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.’ ”

32

Abuakwa n’ihi Fero

¹ N’afọ nke iri na abuo, n’onwa nke iri na abuo, n’ubochi nke mbu ya, okwu nke ONYENWE ANYI rutere m nti, si, ² “Nwa nke mmadu, buliere Fero bu eze Ijpt, abuakwa si ya,

“ ‘I di ka odum n’etiti mba niile.

I dikwa ka ogologo anu ojojo na-anọ n’osimiri.
 I na-akpughari onwe gi n’ime mmiri.

* **31:10** 31:10 Ya bu, sida ukwu ahụ

- I ji ukwụ abụọ na-agbarụ mmiri,
na-emekwa ka mmiri iyi niile gbarụọ.
- ³ “ ‘Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri,
“ ‘Aga m eji otutu ndi di ukwuu n’onuogugu
gbasaa ugbu m n’elu gi.
Ha ga-adokpukwara gi n’ime ugbu m.
- ⁴ Aga m atusa gi n’ala,
n’ohia ka m ga-atufukwa gi,
meekwa ka umu nnunu niile nke eluigwe bekwasi gi.
Aga m emekwa ka anu ohia nke uwa niile rijuo afo n’anu ahụ gi.
- ⁵ Aga m tulasikwa anu ahụ gi n’ugwu niile,
werekwa ihe obula foduru n’ime gi mejuo ndagwurugwu niile.
- ⁶ M ga-eji obara gi na-aso aso dee ala niile dika mmiri
o buladi ruo n’ugwu niile,
ebe niile mmiri si erufe ga-ejuputakwa n’anu ahụ gi.
- ⁷ Mgbe m ga-emenyu gi dika oku, aga m ekpuchi ihu eluigwe,
meekwa ka kpakpando niile jie nji.
Aga m eji igwe ojii mechie ihu anyanwu,
onwa agakwaghi enye ihè ya.
- ⁸ Ihe niile nke na-enye ihè n’eluigwe
ka m ga-eme ka ha jie nji n’elu gi,
mee ka ochichiri gbachie n’ala gi niile, otu a ka Onye kachasi ihe niile
elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya.
- ⁹ Aga m eweta obi mgbawa n’etiti ndi mmadu di iche iche
mgbe m ga-eme ka mbibi gi bia n’etiti mba niile
n’ime ala di iche iche nke i na-amaghi.
- ¹⁰ Aga m eme ka i ju otutu ndi mmadu anya,*
ndi eze ha ga-ama jijiji n’ujo maka gi
mgbe m ga-efeghari mma agha m n’ihu ha.
Onye obula n’ime ha ga-ama jijiji†
na ntabi anya obula n’ihi ndu ya
n’ubochi ahụ, i ga-ada.
- ¹¹ “ ‘N’ihi na nke a bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI
kwuru,
“ ‘Mma agha nke eze Babilon
ga-abiakwasi gi.
- ¹² Usuu ndi agha gi ga-adakwa n’ihu mma agha
nke ndi di ike,
bu ndi mba ahụ kachasi mba niile njo.
Nganga niile nke Ijpt na ndi ya, ka ha ga-egwepia.
Ha ga-akwatu usuu ndi agha ha niile.
- ¹³ Aga m emekwa ka anumanu ya niile,
nke na-ata ahijia n’akuku mmiri laa n’iyi.
Ukwu mmadu, na ukwu anumanu
agakwaghi agbaru mmiri ahụ ozo.
- ¹⁴ N’ihi ya, mmiri niile nke ya ga-adi ocha,
na-asokwa dika mmanu.
Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru.
- ¹⁵ Mgbe m bibiri Ijpt,
kpochapukwa ihe niile di n’ime ya,

* **32:10** 32:10 Nwee akpata oyi n’ebe i no † **32:10** 32:10 Nke a bu n’ihi egwu

mgbe m tidara ndi niile bi n'ime ya,

ha ga-amata n'ezie na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.'

16 "Nke a bu abuakwa ha ga-aburu ya. Ndi inyom mba di iche iche ga-abu ya. Ha ga-abu ya n'ih i Ijpt na usuu ndi agha ya, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri."

Nrida Ijpt baa n'ala ndi nwuru anwu

17 N'afọ nke iri na abuo ahụ, n'ubochi nke iri na ise nke onwa ahụ, okwu nke ONYENWE ANYI rutere m nti si, 18 "Nwa nke mmadu, tie mkpuakwa n'ih i usuu ndi agha Ijpt niile, wezuga ha baa n'okpuru uwa ma ndi inyom mba di iche iche di ukwu, ha na ndi ahụ na-aridaru n'olulu. 19 Gwa ha okwu si ha, 'Unu o nwere ihuma kari ndi ozo? Lee, ihe na-eche gi bu olulu. O bukwanda a na-ebighi ugu ka i ga-edinakwuru.' 20 N'etiti ndi e ji mma agha gbuo ka ha ga-ada. Amiputala mma agha maka ya, ka a dokpuru ya na igwe ndi ya niile puo. 21 Ndi dike nke ndi ndu dike ga-esite n'ala mmuo kwuo banyere Ijpt na ndi niile ha na ya di na mma, 'Ha aridatala, ha na-edina ala ha na ndi a na-ebighi ugu, nakwa ndi niile ahụ e ji mma agha gbuo.'

22 "N'ebe ahụ ka Asiria na ndi agha ya niile no; ili ndi niile o gburu egbu gbara ya gburugburu, bu ndi niile nwuru site na mma agha. 23 Ili ha di na nsotu niile nke olulu, ndi agha ya niile gbakwara ili ya gburugburu. E gbudala ndi niile mere ka oke egwu di n'ala ndi di ndu. Ndi a nwuru site na mma agha.

24 "N'ebe ahụ ka Elam na usuu ndi agha ya no gbaa ili ya gburugburu. Ha niile bu ndi e gburu egbu, ndi nwuru site na mma agha. Ndi niile mere ka oke egwu di n'ala ndi di ndu aridaruola n'olulu ahụ dika ndi a na-ebighi ugu. Ha esorola ndi ahụ ridaruru n'ala mmuo keta oke n'ihere diri ha. 25 E meere ya ebe ndina n'etiti ndi nwuru anwu. Igwe mmadu ya nwuru anwu gbakwara ili ya gburugburu. Ha niile bu ndi a na-ebighi ugu, ndi e ji mma agha gbuo, n'ih i na-emere ka oke egwu ha di n'ala ndi di ndu, ma ha na-eburu ihere ha, ha na ndi ahụ na-aridaru n'olulu. Ha bu ndi e debere n'etiti ndi nwuru anwu.

26 "Meshek na Tubal nokwa n'ebe ahụ, ha na usuu ndi agha ha niile, gburugburu ili ha. Ha niile bukwanda a na-ebighi ugu, ndi e ji mma agha gbuo, n'ih i na ha mere ka oke egwu ha di n'ala ndi di ndu. 27 Ugbu a, e likoola ha na ndi a na-ebighi ugu, bu ndi dike n'agha, ndi nwuru anwu, ndi ji ngwa agha ha gbadaa n'ime ili ha, ndi e hinyere ngwa agha ha n'okpuru isi ha, ebe ota ha dikwasiri n'okpuku mgbe e tinyere ha n'ili. Ma n'ezie, ndi a bu dike n'agha mere ka oke egwu di n'ala ndi di ndu.

28 "Ma gi onwe gi, bu Fero, otu a ka a ga-esi gbajie gi, i ga-edinakwa n'etiti ndi a na-ebighi ugu, gi na ndi e ji mma agha gbuo.

29 "N'ebe ahụ ka Edom na ndi eze ya, na ndiisi ya niile no. N'agbanyeghi idi ike ha, ha na ndi e ji mma agha gbuo togboro n'ebe ahụ. Ha na ndi a na-ebighi ugu so dinaa, bu ndi na-aridaru n'olulu.

30 "Ndiisi nke mba ndi ugu, na ndi Saidon niile no n'ebe ahụ. Ujo niile nke ha sitere n'isiike ha menye ndi mmadu egbochighi ha iketa oke n'ihere nke iso ndi e gburu egbu nwuo. Ha soro ndi eji mma agha gbuo dinaa na-ebighi ugu, buru ihere ha, ha na-aridaru n'olulu.

‡ 32:27 32:27 Eleghị anya ihe a ga-aguta n'akwukwo Hibru; ya bu akwukwo Masoreti ga-abu ntaramahuhu ha dikwasiri n'okpuku ha

³¹ “Fero na ndị agha ya niile ga-ahụ ndị a, ọ ga-enwe nkasiobi maka ndị ya niile, na usuu ndị agha ya niile ndị eji mma agha gbuo. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara. ³² N’agbanyeghi na emeela m ka ọ gbasaa ụjọ§ n’ala ndị di ndu, Fero na igwe mmadu a niile ka a ga-eli n’etiti ndị a na-ebighi ugwu, ya na ndị ejiri mma agha gbuo. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.”

33

Nloghachi Izikiel dika onye nche

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² “Nwa nke mmadu, gwa ndi gi okwu si ha, ‘Mgbe m wetara mma agha imegide mba obula, ma ndi ala ahụ ahoputa otu onye n’etiti ha mee ya ka ọ ghorọ ha onye nche, ³ onye ga-ahụ mma agha ka ọ na-abiakwasị ala ahụ, ọ buru na o gbuo opi ike, ido ndi bi na mba ahụ aka na nti banyere mma agha nke na-abia, ⁴ ọ burukwa na onye obula anu opi ike ahụ ma ju inabatara onwe ya ido aka na nti ahụ, mma agha ahụ gbuo ya, obara ya ga-adikwasị ya n’isi. ⁵ N’ihi na ha nuru uda opi nke ido aka na nti ahụ ma ha geghi nti. O bu ha wetaara onwe ha ila n’iyi. A si na ha gere nti ha gaara azoputa ndu ha. ⁶ Ma ọ buru na onye nche elepu anya hu ndi agha ka ha na-abia hapu igbu opi ido ndi mmadu aka na nti, onwu ha di n’isi ya. Ha ga-anwu n’ime mmehie ha, ma aga m ajuta obara ha site n’aka onye nche ahụ.’

⁷ “Nwa nke mmadu, emeela m gi ka i buru onye nche nye ulo Izrel. N’ihi ya, gee nti n’ihe m na-ekwu, ka i dooro m ha aka na nti. ⁸ Mgbe m na-asị onye ajo omume, gi onye na-emebi iwu, i ghaghi inwu! O buru na i kwughi okwu, ime ka o chigharia site n’uzo ya puta, onye ahụ na-emebi iwu ga-anwu n’ihi mmehie ya niile, ma n’aka gi ka m ga-ajuta obara ha. ⁹ Ma ọ buru na i doo onye ajo omume aka na nti ka o chigharia site n’uzo ya puta, ma o meghi nke a, ha ga-anwu n’ihi mmehie ha, ma ndu gi onwe gi ka i zoputara.

¹⁰ “Nwa nke mmadu, gwa ulo Izrel, ‘Otu a ka unu na-ekwu, “Njehie niile anyi na mmehie niile anyi adila arọ n’ahụ anyi. O bukwa n’ime ya ka anyi na-ata ahụ. Olee otu anyi ga-esi di ndu?”’ ¹¹ Gwa ha, ‘Dika m na-adi ndu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara, onwu onye na-emebi iwu adighi ato m utọ, kama ọ na-atọ m utọ mgbe onye na-emebi iwu sitere n’uzo* ya chegharia diri ndu. Chigharianu, sitenu n’uzo ojoo† unu niile chigharia. N’ihi gini ka unu ga-eji nwuo, unu bu ulo Izrel?’

¹² “N’ihi ya, nwa nke mmadu, gwa ndi ala gi, ‘Ezi omume nke onye na-eme ezi ihe agaghi azoputa ya ma ọ buru na ọ tugharia, mee ihe ojoo. Otu a kwa, mmehie niile nke onye na-emebi iwu agaghi eme ka ọ laa n’iyi ma ọ buru na o chegharia puo site na mmehie.’ ¹³ O buru na m asi onye ezi omume, na ọ ghaghi idi ndu, ma onye di otu a atukwasị obi n’ezi omume ya mee ajo ihe, ọ dighi ihe ezi omume nke onye di otu a mere nke a ga-echetakwa. Ha ga-anwu n’ihi ajo ihe ha mere. ¹⁴ Ma ọ buru na m asi onye ajo omume, ‘I ghaghi inwu,’ ma onye ahụ esite na mmehie ya chigharia, mee ihe ziri ezi na nke di mma, ¹⁵ ọ buru na o nyeghachi ihe ebe ọ naara n’aka ndi ọ gbazinyere ego, kwughachi ihe niile o zuuru n’ohi, gbasoo ukpuru ahụ niile bu nke na-enye ndu, gharakwa ime ajo omume; onye di otu a aghaghi idi ndu, ọ gaghi anwu. ¹⁶ O dighi mmehie niile nke onye

§ 32:32 32:32 Maobu, ka ujo ya di * 33:11 33:11 Uzo n’ebe a, na-ekwu maka mmebi iwu
† 33:11 33:11 Maobu, mmehie unu

ahụ mere nke a ga-echeta megide ya. N'ihina o meela ihe ziri ezi na nke dika mma, o gaghi idi ndu.

¹⁷ "Ma ndi gi na-asị, 'Uzo Onyenwe anyi ezighi ezi.' Ma o bu uzo ha bu nke na-ezighi ezi. ¹⁸ O buru na onye ezi omume esite n'ezi omume ya chigharia malite ime ihe ojoo, o ga-anwu maka ya. ¹⁹ Ma o buru na onye ajo omume esite n'ajo omume ya chigharia malite ime ihe ziri ezi na nke di mma, o ga-adi ndu site n'ime nke a. ²⁰ Ma unu bu ulo Izrel na-asị, 'Uzo Onyenwe anyi ezighi ezi.' Ma aga m ekpe onye obula n'ime unu ikpe dika uzo ya si di."

Nkwa maka odida Jerusalem

²¹ O ruo n'afọ nke iri na abuo nke e mere ka anyi jee biri na mba ozo, n'onwa nke iri, n'ubochi nke ise nke onwa ahụ, otu onye n'ime ndi sitere na Jerusalem gbapu biakwutere m gwa m si, "Obodo ahụ adaala." ²² Ma n'anyasi, tupu onye ahụ gbapuru agbapu abia, aka ONYENWE ANYI ruru m ahụ, mee ka m nweekwa ike ikwu okwu ozo.

²³ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ²⁴ "Nwa nke mmadu, ndi ahụ bi n'ebe dakposiri adakposi n'ala Izrel na-asị, 'Ebrahim bu otu nwoke, ma o nwetachara ala a niile! Ma anyi di ukwu, n'ihina enyela anyi ala dika ihe nweta anyi.' ²⁵ Ya mere, gwa ha, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Ebe o bu na unu na-eri anu nke obara di n'ime ya, na-elekwasikwa arusi unu anya, na-awusikwa obara, o kwesiri ka unu nweta ala a? ²⁶ Unu na-atukwasi obi unu na mma agha unu, unu na-eme ihe aru di iche iche, onye obula n'ime unu na-emeru nwunye onye agbataobi ya. O bukwa ala nke a ka unu ga-enweta?'

²⁷ "Gwa ha nke a, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, dika m na-adi ndu, ndi niile foduru n'obodo ahụ e tikporo etikpo ga-anwucha site na mma agha. Ndi bi n'ohia ka anu ohia ga-atagbu. Ndi niile bi n'ogba na n'ebe niile e wusiri ike ga-anwu site n'oria. ²⁸ Aga m eme ka ala unu ghoo ebe togboro n'efu. Nganga ya, na ike ya ga-agwusi. Obodo niile di n'ugwu Izrel ga-aghoo ebe e tikporo etikpo, mmadu agakwaghi esite n'ebe ahụ gafee ozo. ²⁹ Ha ga-amakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, mgbe m mesiri ka ala ahụ ghoo mkpomkpo ebe togboro n'efu, n'ihina ihe aru niile nke ha mere.'

³⁰ "Ma gi onwe gi, nwa nke mmadu, ndi ala gi na-ekwu banyere gi n'akuku mgbidi ha na n'onu uzo ulo ha. Ha na-asirita onwe ha, 'Bianu ka anyi gaa nuru ozi sitere n'onu ONYENWE ANYI.' ³¹ Ha na-abiakwute gi dika ndi mmadu si abia, ha na-anoro ala n'ihu gi na-anu ihe i na-ekwu ma ha anaghi emeputa ya n'omume: n'ihina ha na-eji egbugbere onu ha na-egosi ihunanya, ma obi ha no naani na uru ojoo ha ga-enweta. ³² N'anya ha, i dika onye ji ezigbo olu na-ekwe ukwe ihunanya, dika onye nwere olu utu, nke na-abu abu di utu, na onye maara ka e si eti igba. Ha na-anu ihe i na-ekwu ma ha ejighi ya kporo ihe obula.

³³ "Ma mgbe nke a biara na mmezu, n'ihina o ghaghi ibia, ha ga-amata na onye amuma anotula n'etiti ha."

34

ONYENWE ANYI ga-abu onye ozuzu aturu Izrel

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² "Nwa nke mmadu, buo amuma megide ndi ozuzu aturu Izrel niile, buo amuma si ha, 'Ihe a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Ahuhu na-adiri unu ndi ozuzu aturu Izrel, ndi na-enyeju naani onwe ha afọ. O kwesighi ka

onye ọzuzu aturu lekọtazie igwe aturu e tinyere n'aka ya anya? ³ Unu na-eri abuba ha niile, unu na-eyi uwe aji anu, na-egbu anu ndi mara abuba n'agbanyeghi na unu adighi elekota igwe ewu na aturu m ndi a. ⁴ Unu anaghi eme ka ndi na-adighi ike di ike, maobu gwoo ndi na-aria oia, maobu kechie onya ndi meruru ahụ. Unu adighi akpoghachite ndi kpafuru akpafu, maobu puo icho ndi furu efu. Kama naani aka ike ka unu ji na-achi ha. ⁵ N'ihia ya, ha agbasasiala n'ihia na onye ọzuzu aturu anoghi ya. Ha aghokwaarala anu ohia niile ihe oriri. ⁶ Igwe ewu na aturu nke m na-awaghari n'ugwu niile, na n'elu ugwu nta niile. O bukwa n'elu uwa niile ka ha gbasara. O dikwaghi onye na-aju ajuju banyere ha. O dikwaghi onye na-elenye anya n'ebe ha no.

⁷ “ N'ihia nke a, unu ndi ọzuzu aturu, nurunu okwu nke ONYENWE ANYI: ⁸ Dika mu onwe m na-adi ndu, ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara, ebe unu hapuru igwe aturu m na-enweghi onye ọzuzu aturu, mee ka ha ghooro anu ohia ihe oriri, ebe unu na-achogharihi ha, kama unu no na-enyeju onwe unu afo, ma hapu igwe aturu m ka aguu gbuo ha, ⁹ n'ihia ya, unu ndi ọzuzu aturu, nurunu okwu nke ONYENWE ANYI: ¹⁰ Ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, Ana m edo onwe m megide ndi ọzuzu aturu niile. O bukwa n'aka ha ka m ga-ajuta ihe banyere igwe ewu na aturu m. Aga m eme ka ha kwusi i bu ndi na-azu igwe ewu na aturu m, ka ndi ọzuzu aturu ndi a ghara izu onwe ha nri ozo. Aga m esite n'onu ha naputa igwe ewu na aturu m, ha agaghi abukwara ha nri ozo.

¹¹ “ N'ihia na Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri, mu onwe m ga-eji aka m puo gaa chogharia igwe aturu m. Mu onwe m kwa ga-elekota ha. ¹² Dika onye ọzuzu aturu si elekota igwe ewu na aturu ya anya, mgbe ha na ya no, otu a ka m ga-esi lekota igwe aturu m. Aga m anaputa ha site n'ebe niile ha gbasasiri gaa, n'ubochi igwe ojii na ochichiri ahụ. ¹³ Aga m esite n'obodo niile, na mba niile ha no kpoghachi ha n'ala nke ha. Aga m azu ha nri n'elu ugwu niile nke Izrel, na n'akuku mmiri niile, ebe ala na-eweputa nri nke oma. ¹⁴ Aga m azu ha n'ebe ita ahijia mara mma, na n'elu ugwu niile nke Izrel. N'ebe ahụ ka ha ga-amakpukwa n'udo. Ha ga-ata nri n'ebe ita ahijia mara mma nke elu ugwu Izrel. ¹⁵ O bu mu onwe m ga-abu onye ọzuzu aturu nke aturu m niile. Aga m eme ka ha makpuru n'udo, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara. ¹⁶ Aga m achọ ndi furu efu n'ime ha, ndi kpafuru akpafu, kpoghachite ha n'ulo. Aga m ekechi onya ndi meruru ahụ, meekwa ka o di ike. Ma ndi mara abuba na nke ndi ahụ di ike ka m ga-ala n'iyi. Aga m eji ikpe ziri ezi zuo ha.

¹⁷ “ Ma unu onwe unu, umu igwe anu ulo m, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, aga m ekpe ikpe n'etiti aturu na aturu, ebule na mkpi. ¹⁸ O bu unu ihe nta n'anya na unu na-ata nri kachasi mma? Unu ga-ejikwa ukwu zotosia nke foduru? O bu unu ihe nta n'anya na unu na-anu mmiri nke kachasi mma? Unu ga-ejikwa ukwu unu na-agbaru nke foduru? ¹⁹ O bu ihe kwesiri ekwesi na igwe aturu m ga-ata nri unu zotozo azoto, ma nuokwa mmiri unu gbaruru agbaru?

²⁰ “ N'ihia ya, nke a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri ha, n'ezie, mu onwe m ga-ekpe ikpe n'etiti aturu ndi gbara abuba, na aturu ndi a tara ahụ. ²¹ N'ihia na unu ji akuku ahụ unu, na ubu aka unu na-enupu ha. Unu jikwa mpi unu na-enupu ndi na-adighi ike, tutu ruo mgbe unu chusachara ha. ²² Lee, aga m azoputa igwe ewu na aturu m. Aga m ekpe

ikpe n'etiti otu aturu na ibe ya. Ha agaghị aghokwa ihe oriri ozọ. Aga m ekpe ikpe n'etiti otu aturu na ibe ya. ²³ Aga m edobe otu onye ozuzu aturu nke ga-elekota ndi m, o buladi ohu m Devid. Ya onwe ya ga-elekota ha, burukwa onye ozuzu aturu nye ha. ²⁴ Ma mu onwe m bu ONYENWE ANYI, ga-abu Chineke ha, ma ohu m Devid ga-abu onyeisi n'etiti ndi m. Mu onwe m bu ONYENWE ANYI ekwuola ya.

²⁵ " Mu na ha ga-agba ndu udo. Aga m achupukwa anu ojo niile n'ala ha, ka ndi m nwee ike ibi n'udo n'ozara, ma rahukwa ura o buladi n'etiti oke ohia n'enweghi nsogbu. ²⁶ Aga m agozi ndi m, goziekwa ebe obibi ha na ihe niile gbara ugwu nta m gburugburu. Aga m ezite mmiri ozuzo n'oge ya, n'ezie, ngozi ga-ezoro ha dika mmiri. ²⁷ Osihi ohia ga-amu mkpuru ya, ala ga-eme ihe omume ya. Ndi m ga-anokwa n'udo n'ala ha na-atughi ujo. Ha ga-amatakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, mgbe m tiasiri mkporo yoku niile ha, naputa ha site n'aka ndi na-akpagbu ha. ²⁸ Ha agaghị abukwa mba ndi ozọ na-apunara ihe ha nwere, maobu ndi anu ohia ga-adogbu. Ha ga-ebi na-atughi ujo, o dikwaghị onye ga-eme ka ha tuo egwu. ²⁹ Aga m enye ha ala nke amaara nke oma n'ih ihe na-epuputa n'ime ya, ha agaghị abukwa ndi unwu mekpara ahụ n'ala ahụ ozọ, maobu ihe a na-akwa emo nke mba di iche iche. ³⁰ Ha ga-amata na mu onwe m, bu ONYENWE ANYI Chineke ha, na m na-anonyere ha, na ha onwe ha kwa, bu ulo Izrel, bu ndi m, otu a ka Onyenwe anyi Chineke kwuputara. ³¹ Unu bu igwe ewu na aturu m, aturu nke ebe ita nri m, mu onwe m bukwa Chineke unu. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya.' "

35

Amuma megide Edom

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² "Nwa nke mmadu, chee ihu imegide n'ugwu Sia, buo amuma megide ya, ³ si ya, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri: Mu onwe m na-eme gide gi, gi ugwu Sia. Aga m esetikwa aka m imegide gi, mee gi ka i ghoo ebe togboro n'efu. ⁴ Obodo gi niile ka m ga-eme ka ha ghoo mkpomkpo ebe, gi onwe gi ga-abukwa ebe togboro n'efu. Mgbe ahụ, i ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.

⁵ " 'N'ih i na i sitere n'iro ahụ di gi n'obi siteri na mgbe ochie rara umu Izrel nye n'aka mma agha, n'oge ha no na-ahuju anya, n'oge ahụ ita ahuhu nke ajo omume ruru n'ogo di ukwu. ⁶ N'ih i nke a, ebe m na-adi ndu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri, aga m enyefe gi n'aka ndi na-awusi obara. Obara ga-achukwa gi oso. Ebe o bu na i kpoghi iwusi obara asi, obara a ga-awusi n'ime gi ga-achu gi oso. ⁷ Aga m eme ka ugwu Sia ghoo ebe togboro n'efu. Aga m esitekwa n'ime ya bipu ndi na-abata abata, na ndi na-apu apu. ⁸ Ugwu ukwu gi niile ga-ajuputa n'ozu ndi nwuru anwu, ugwu nta niile, na ndagwurugwu niile na mgbawara niile di n'ala ga-ajuputa n'ozu ndi e ji mma agha gbuo. ⁹ I gaghị ebulatekwa isi gi ozọ. Ebe togboro n'efu ka i ga-abu ruo ebighi ebi. A gaghị ewuzikwa obodo gi ozọ. I ga-amatakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.

¹⁰ " 'N'ih i na i siri, "Mba abuo ndi a, na ala abuo ndi a ga-abu nke anyi, anyi ga-enweta ha," n'agbanyeghi na mu onwe m bu ONYENWE ANYI no n'ebe ahụ. ¹¹ N'ih i ya, ebe m na-adi ndu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri, aga m emeso gi mmeso dika iba uba nke iwe gi na ekworo gi si di, bu nke i gosiri mgbe i kporo ha asi. Aga m emekwa ka ha mata onye m bu, mgbe m kpesiri gi ikpe. ¹² Mgbe ahụ, i

ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ nūrụ okwu ojoo ndị ahụ niile i kwuru megide ugwu Izrel niile, na-asị, “E meela ha ebe togboro n’efu, ewerela ha nyefee anyị n’aka ka anyị dogbuo ha.” ¹³ Unu nyakwara isi megide m, kwuo okwu kwugide m dika o si di unu mma. Anukwara m ihe niile unu kwuru. ¹⁴ Ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri, Mgbe uwa niile na-anuri onu ka m ga-eme ka i gho mkpomkpo ebe. ¹⁵ Dika i nuriri onu mgbe ihe nketa Izrel ghor mkpomkpo ebe, otu a ka m ga-esi mesoo gi mmeso. I ga-aghokwa ebe togboro n’efu, gi ugwu Sia, gi na ndi Edom niile. Mgbe ahụ, ha ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYI.’”

36

Olileanya nye ugwu Izrel niile

¹ “Nwa nke mmadu, buo amuma nye ugwu niile di n’Izrel, na-asị ha, ‘Ugwu niile nke Izrel, nurunu okwu nke ONYENWE ANYI. ² Ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Ndi iro unu ekwuola megide unu si, ‘Ahaa! Ebe niile di elu nke mgbe ochie aghola ihe nnweta anyi.’” ³ N’ihi ya, buo amuma si, ‘Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: N’ihi na ha emela ka unu togboro n’efu, chugharia unu oso n’akuku niile, mekwaa ka unu ghor mba niile ihe nnweta, ma meekwa ka unu buru ndi a na-ekwujo, na ndi a na-akocha, ⁴ n’ihi ya, unu ugwu niile nke Izrel, nurunu okwu Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI. Ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-agwa ugwu ukwu na ugwu nta niile, na mgbawara niile di n’ala, na ndagwurugwu niile, na ebe niile togboro n’efu, na obodo ndi ahụ niile ndi mmadu na-ebighi n’ime ya, nke ndi mba ozo kwakoro ihe di ha n’ime, ma jirikwa ha na-eme ihe ochi. ⁵ Ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, O bu site n’inu oku nke obi m ka m ji kwuo okwu megide mba ndi ozo, ma megidekwa Edom, n’ihi na o bu site n’ikpo asi nke obi ha ka ha ji mee ka ala m buru ihe nnweta ha, ka ha si otu a kposaa, ma chikorokwa ihe niile di n’ebe ita nri nke anu ulo ala ahụ.’ ⁶ N’ihi nke a, buo amuma banyere Izrel, gwa ugwu ukwu ya na ugwu nta ya niile, na mgbawara ala ya, na ndagwurugwu ya niile, si, ‘Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri, o bu site n’onuma nke ekworo ka m ji ekwu okwu ndi a, n’ihi na unu ahula ahuhu site na nleli ndi mba ozo na-eleli unu. ⁷ N’ihi ya, ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, eweliri m aka m elu nuo iyi na mba ndi a gbara unu gburugburu ga-anokwa n’onodu here.

⁸ “Ma unu, ugwu niile nke Izrel ga-awaputa ngalaba, miakwa mkpuru nke ndi m ga-eri, n’ihi na oge ha ga-aloghachi adighikwa anya. ⁹ Lee, mụ onwe m dinyeere unu; aga m abia inyere unu aka, n’ihi na a ga-akogharikwa unu, kuokwa mkpuru n’ime unu. ¹⁰ Aga m emekwa ka onuogugu ndi ga-ebi n’ime unu baa uba, o buladi ulo Izrel niile. Ha ga-ebikwa n’obodo niile, wughariakwa ebe niile e tikporo etikpo. ¹¹ Aga m eme ka onuogugu ndi mmadu, na anu ulo di n’ime gi baa uba. Ha ga-amubakwa, juputakwa ebe niile. Ndi mmadu ga-ebikwa n’elu gi dika ha si biri n’oge gara aga. Aga m emekwa ka ihe gaara ha nke oma karija ka o di na mbu. Mgbe ahụ, unu ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYI. ¹² Aga m eme ka ndi m, ndi m bu Izrel, biri n’ime unu. Unu ga-abu ihe nweta ha, unu ga-aghokwara ha ihe nketa. Unu agakwaghi agbaba ha aka umu ozo.

13 “Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri, n’ihi na ufo du mba na-ekwuto gi na-asi, “I bu ala na-eri umu ya, ala na-agbaba ndi ya aka umu.” 14 N’ihi nke a, i gaghị erikwa mmadu ozo. I gaghị agbawakwa mba gi aka umu ozo. O bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri. 15 Agaghị m emekwa ka i nuru mkpari nke ndi mba ozo na-akpari gi. I gaghị anokwa onodu nke ga-eme ka ndi mba ozo lelia gi, maobu noo onodu nke ga-eme ka i soo ngongo. O bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.’”

Nkwa banyere nloghachi Izrel

16 Ozokwa, okwu nke ONYENWE ANYI rutere m nti, si, 17 “Nwa nke mmadu, mgbe umu Izrel bi n’ala nke aka ha, ha meruru ya, site na ndu ojojo ha, na omume ha. Ndu ojojo ha n’ihu m, di ka adighi ocha nke nwanyi n’oge o no na nsọ ya, n’onwa niile. 18 N’ihi ya, awukwasiri m ha onuma m, n’ihi na ha na-awusi obara n’ala ahụ, jirikwa arusi ha na-emeru ya. 19 Achusasiri m ha na mba di iche iche. Otu a ka m si kpee ha ikpe n’ihi uzọ ojojo ha, na omume ojojo ha. 20 Ma ebe niile ha gara n’etiti mba niile, ha mere ka aha nsọ m gharakwa idi nsọ, n’ihi na a na-ekwu banyere ha, si, ‘Ndi a bu ndi nke ONYENWE ANYI, ma agbanyeghi nke a, ha sitere n’ala ya puo.’ 21 Ihe na-ewutekwa m bu aha nsọ m, nke ulo Izrel mere ka o ghara idi nsọ n’etiti mba niile bu ebe ha gara.

22 “Ya mere, gwa ulo Izrel, Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: O bughị n’ihi na unu, ulo Izrel, ka m ji na-eme ihe ndi a, kama o bu n’ihi aha nsọ m, nke unu mere ka o ghara idi nsọ n’etiti mba niile di iche iche ebe ndi unu gara. 23 Aga m eme ka idi nsọ nke aha ukwu m, nke unu mere ka o ghara idi nsọ n’etiti mba niile, puta ihè. Mgbe ahụ, mba niile ga-amakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara, mgbe a ga-edo m nsọ site n’ime unu n’anya ha.

24 “N’ihi na aga m esi na mba niile di iche iche kpoputa unu. Aga m achikota unu site n’ala niile, mee ka unu bata n’ala unu. 25 Aga m efekwasi unu mmiri di ocha, unu ga-adikwa ocha. Aga m eme ka unu di ocha* site na-adighi ocha unu niile, na site n’ikpere arusi unu niile. 26 Aga m enye unu obi ohuru, kenyekwa unu mmuo ohuru. Aga m ewepu obi nkume nke mmehie di n’ime unu, nye unu mkpuruobi nke anu ahụ. 27 Aga m etinyekwa mmuo m n’ime unu, mee ka unu gbaso ukpuru m niile ma lezie anya mekwaa ihe niile m nyere n’iwu. 28 Unu ga-ebikwa n’ala ahụ nke m nyere nna unu ha. Unu ga-abu ndi m, aga m abukwa Chineke unu. 29 Aga m azoputa unu site na-adighi ocha unu niile. M ga-akpo mkpuru ubi, mee ka o rie nne nke ukwu, agaghị m emekwa ka unwu dakwasi unu ozo. 30 Aga m emekwa ka mkpuru osisi na ihe owuwe ubi baa uba nke ukwu, ka unu gharakwa inata ihere ozo n’ihi unwu,† n’etiti mba niile di iche iche. 31 Mgbe ahụ, unu ga-echeta uzọ ojojo unu niile na omume ojojo unu niile, unu ga-asokwa onwe unu oyi n’ihi mmehie unu na ihe aru niile unu mere. 32 Ma achoro m ka unu mata na o bughị n’ihi mma unu ka m ji na-eme ihe ndi a. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara. Unu ulo Izrel, ihere kwesiri ime unu n’ihi omume ojojo unu mere.

33 “Nke a bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: N’ubochi ahụ m ga-eme ka i di ocha site na mmehie gi niile, aga m eme

* 36:25 36:25 Maobu, Aga m asachapu unu † 36:30 36:30 Maobu, n’ihi ukọ nri

ka unu loğhachi n'obodo unu biri, a ga-ewugharịkwa ebe niile togboro n'efu. ³⁴ Ala ubi ndi ahụ nke togboro n'efu agaghị atogbokwa n'efu n'ihu anya ndi na-agafe agafe. A ga-akokwa ha niile. ³⁵ Mgbe ahụ, ha ga-asị, "Ala a, nke naara atogbo n'efu, aghoala ubi a gbara ogige, nke yiri ogige Iden. Leekwa na obodo niile ndi ahụ e tikporo etikpo, ka e wuzikwara, werekwa mgbidi gbaa ha ogige. Ugbu a, ndi mmadu juputakwara n'ime ha." ³⁶ Mgbe ahụ, mba niile gbara unu gburugburu, bu ndi foduru, ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI wuziri ebe niile e tikporo etikpo, kuokwa mkpuru n'ebe niile togboro n'efu. Mu onwe m bu ONYENWE ANYI, ekwuola, aga m emekwa ya.'

³⁷ "Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, ozokwa, aga m ege nti, zaa ekpere ulo Izrel, mezuoro ha aririo ha. Aga m eme ka ha baa uba dika igwe anu ulo, ³⁸ dika igwe anu ulo, nke na-eguputa na Jerusalem n'oge mmemme ya niile a kara aka. N'uzo di otu a, obodo niile e tikporo etikpo ga-eguputakwa na mmadu ozo. Mgbe ahụ ha ga-amatakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI."

37

Ndagwurugwu okpukpu kporo nku

¹ Aka nke ONYENWE ANYI dikwasiri m, o sitekwara n'ike Mmuo nke Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI bulie m, debe m n'etiti ndagwurugwu nke juputara n'okpukpu. ² O mere ka m jegharia n'etiti ha. Ahuru m okpukpu kporo nku, nke di ukwu n'onuogugu, ka ha ghasa na ndagwurugwu ahụ. ³ O siri m, "Nwa nke mmadu, okpukpu ndi a ha puru idi ndi ozo?"

Asiri m, "Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI o bu naani gi onwe gi maara."

⁴ Mgbe ahụ, o siri m, "Buo amuma nye okpukpu ndi ahụ, gwa ha, 'Unu okpukpu niile kporo nku, geenu nti n'okwu nke ONYENWE ANYI. ⁵ Ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-agwa okpukpu ndi a. Lee, aga m eme ka ume baa n'ime unu, unu ga-adikwa ndu. ⁶ Aga m etinyekwasị unu akwara, na anu ahụ, werekwa akpukpo ahụ kpuchie unu. Aga m etinye ume n'ime unu, unu ga-adikwa ndu. Mgbe ahụ, unu ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.'"

⁷ Ya mere, eburu m amuma dika e si nye m n'iwu. Mgbe m no na-ebu amuma ahụ, anuru m uzu, uzu mkpotu. Ma lee, okpukpu ndi ahụ niile biara ibe ha nso; okpukpu malitekwarā ijikota onwe ha onu. ⁸ Mgbe m nokwa na-ele anya, lee, ahuru m ka akwara na anu ahụ malitere ibiakwasị n'elu okpukpu ndi ahụ, akpukpo ahụ kpuchikwara elu ha. Ma n'oge a ume obula adighi n'ime ha.

⁹ Mgbe ahụ, o siri m, "Buo amuma nye ifufe; buo amuma, nwa nke mmadu, si ifufe, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: site n'akuku ano nke uwa bia, gi ume na-enye ndu, kukwasị ndi a e gburu egbu ka ha dikwa ndu ozo.'" ¹⁰ Ya mere, eburu m amuma dika o si nye m n'iwu. Ume ndu banyekwara n'ime ha. Ha niile diiri ndu, bilie oto, guzo n'ukwu ha, ghozo usuu ndi agha di ukwu n'onuogugu.

¹¹ Mgbe ahụ, o gwara m, "Nwa nke mmadu, okpukpu ndi a nochiri anya ulo Izrel niile. Ha na-asị, 'Anyi aghoala okpukpu kporo nku, olileanya niile agwukwala, anyi aburu ndi e bipuru.'" ¹² N'ihu ya, buo amuma gwa ha, 'otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, Ndi m, aga m emeghe ili unu, si n'ebe ahụ weputa unu. Aga m eme ka unu

loghachitakwa n'ala Izrel. ¹³ N'ikpeazu, mgbe m meghere ili unu mee ka unu si n'ime ya p'uta, unu bu ndi m ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI. ¹⁴ Aga m etinye Mmuo m n'ime unu, unu ga-adi ndu, loghachikwa n'ala unu ozo. Unu ga-amatakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, ekwuola ya, meekwa ya, otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.' "

Otu mba, otu eze

¹⁵ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ¹⁶ "Nwa nke mmadu, were osisi dee ihe ndi a n'elu ya, 'Osisi a nochiri anya Juda na ndi Izrel e kekotara ya na ha onu.' Werekwa osisi ozo deekwa okwu ndi a n'elu ya. 'Osisi a nochiri anya Ifrem, na Josef, na ndi Izrel niile e jikotara ha na ndi a onu.' ¹⁷ Jidekotaa osisi abuo ndi a onu, mee ka ha buru otu osisi n'aka gi.

¹⁸ "Mgbe ndi gi juru gi, 'I gaghị egosi anyi ihe nke a putara?' ¹⁹ gwa ha, si, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu: Lee, agaje m iwere osisi Josef, nke di Ifrem n'aka, nke bukwa ihe nochiri anya ebo ufodu ndi Izrel, jidekotaa ya na osisi nochiri anya Juda, mee ha ka ha ghoo otu osisi, burukwa otu n'aka m.' ²⁰ Were mkpirisi osisi ndi ahụ i dere ihe nke di n'aka gi, gosi ha, ²¹ ma gwakwa ha, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu: Aga m esite na mba niile ndi Izrel jere biri kpopta ha. Aga m achikotakwa ha site n'akuku niile, kpobata ha n'ala nke aka ha. ²² Aga m eme ha ka ha buru otu mba n'ala ahụ, n'ugwu niile nke Izrel. Ha ga-enwe naani otu eze nke ga-achi ha niile. Ha agaghị abukwa mba abuo maobu alaeze abuo ozo. ²³ Ha agaghị ejikwa arusi ha niile, maobu ihe a piri api ruru aru, maobu jiri ihe ojo ndi ozo di iche iche meruo onwe ha ozo. N'ih na aga m azopta ha site na ilaghachi azu n'uzo mmehie ha niile, meekwa ka ha di ocha. Ha ga-abu ndi m, mu onwe m ga-abukwa Chineke ha.

²⁴ " 'Ohu m, Devid, ga-abu eze ga-achi ha, ha ga-enwekwa otu onye ozuzu aturu. Ha ga-edebezu iwu m niile, na ukpuru m niile. ²⁵ Ha ga-ebi n'ala ahụ m nyere ohu m Jekob, ala ebe nna nna ha biri. Ha na umu ha ga-ebi n'ime ya. Umu umu ha ruo ogbo niile ga-ebikwa n'ime ya. Ohu m Devid ga-abu eze ha ruo ebighi ebi. ²⁶ Mu na ha ga-agba ndu udo, ogbugba ndu nke ga-adi ruo mgbe ebighi ebi. Aga m agozi ha, mee ka ha baa uba. N'etiti ha kwa ka ulonso m ga-adi ruo mgbe ebighi ebi. ²⁷ Ebe obibi m ga-abukwa n'etiti ha. E, aga m abu Chineke ha, ha ga-abukwa ndi m. ²⁸ Mgbe ulonso m ga-adi n'etiti ha ruo ebighi ebi, mba niile ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI na-edo Izrel nsọ.' "

38

Mmeri di ukwu nke ONYENWE ANYI meriri otutu mba

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² "Nwa nke mmadu, chee ihu n'ala Magog, bukwa amuma megide Gog, bu onyeisi nke Meshek* na Tubal. Buo amuma megide ya, ³ si, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Ana m edo onwe m imegide gi, Gog, eze ukwu ndi Meshek na Tubal. ⁴ Aga m echighari gi, tinya gi nko n'agba gi abuo, jiri ya kpopta gi na usuu ndi agha gi niile, na inyinya gi, na ndi na-agba inyinya gi na ihe agha ha, na usuu ndi agha gi niile, ndi ji ota ukwu na ota nta, ndi niile na-ejide mma agha ha. ⁵ Peshia na Itiopia,† na Put, ga-esonyere ha, ha niile ga-ejikwa ota ha na okpu agha ha. ⁶ Goma na usuu ndi agha

* 38:2 38:2 Ya bu, Roshu † 38:5 38:5 Maobu, Kush.

ya niile, na ndị agha Bet Togama ndị si n'akụkụ ugwu, dị ebe dị anya na ọtụtụ ndị mba ọzọ ga-eso gị.

⁷ “Jikere! Jikere onwe gị, gị onwe gị na usuu ndị agha ahụ nọ gị gburugburu, gị Gog, burukwa onyendu ha. ⁸ Mgbe ọtụtụ ubochi gasiri, a ga-akpọlite gị ibu agha. N'ogologo oge dị n'ihu, i ga-ebuso ala ahụ agha bu ala ahụ na-enwetaghachi onwe ya site na mbibi nke ibu agha; ala ahụ e si na mba dị iche iche chikotaa ndị bi n'ime ya, mee ka ha birikwa n'ugwu niile nke Izrel ahụ naara atogbo n'efu. E bulatara ha site na mba dị iche iche, ma ugbo a, ha anọrọla n'udo. ⁹ Gị onwe gị, na ndị agha gị niile, na ọtụtụ ndị mba ahụ dị iche iche ndị na-eso gị, jiri ọsọ, dika ikuku siri ike, rigoo, kpuchie ala ahụ dika igwe ojii.

¹⁰ “Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: N'ubochi ahụ, echiche ojoọ ga-abata n'obi gị, mgbe i na-atule ọtụtụ ihe dị iche iche n'obi gị. ¹¹ I ga-asị, “Aga m ebuli megide n'ala na-enweghi mgbidi, aga m awakpo ndị nọ n'udo na-adighi atụ anya nsogbu obula, ha niile bu ndị bi n'ebe na-enweghi mgbidi, ha enweghikwa ibo onu ọzọ na mkporo e ji akpochi ha. ¹² Aga m akwata ihe nkwata, lutakwa ihe nluta n'agha. Aga m eweli aka m megide obodo ndi a niile e wughariri ewughari, megidekwa ndi a niile e si na mba di iche iche chikotaa, bu ndi bara ogaranya n'anụ ulo na ngwongwo di iche iche, ndi bikwa n'etiti ala a.” ¹³ Ndi Sheba na Dedan, na ndi ahia Tashish niile, na umu odum ya niile ga-aju gi, “I biara ikwata ihe nkwata? I chikotara usuu ndi agha gi n'ih i kwara ihe nluta, na iburu olaocha na olaedo, na ichiri igwe anu ulo ha, na ngwongwo ha, na ikwakoro ihe ha nwere n'ike?”

Amuma megide Gog

¹⁴ “N'ih i ya, nwa nke mmadu, buo amuma si Gog, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: N'ubochi ahụ mgbe ndi m bu Izrel na-ebi n'udo n'ala ha, o bu na i gaghi ahuta ya? ¹⁵ I ga-esi n'ebe obibi gi di n'ugwu bia, gi na otutu mba di iche iche, ndi na-anokwas i n'inyinya. Ha ga-adi ukwuu, buru ndi agha di ike. ¹⁶ Unu ga-abia ibuso ndi m Izrel agha, kpuchie ala ha dika igwe ojii. N'ubochi ndi ahụ di n'ihu, aga m eme ka gi, bu Gog, bia buso ala m agha, ka mba niile si otu a mata m, mgbe m mere ka idi nsọ m puta ihè n'anya ha site n'ihe m ga-eme.’

¹⁷ “The ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: O bu gi, bu onye ahụ m kwuru okwu banyere ya n'oge gara aga, site n'onu ndi ohu m, bu ndi amuma Izrel, ndi buru amuma otutu afo na mgbe ahụ, si, na m ga-eme ka i megide ndi m. ¹⁸ Lee ihe ga-eme n'ubochi ahụ. Mgbe Gog busoro ala Izrel agha, o ga-esi otu a kpalie iwe m di oku. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara. ¹⁹ N'ih i na esitere m n'inu oku nke obi m, na oke iwe m kwuputa si, na ala oma jijiji di ukwuu ga-adi n'Izrel n'ubochi ahụ. ²⁰ Azu niile di n'oke osimiri, na anu ufe nke eluigwe, na anu ohia, na ihe niile na-akpu akpu, na mmadu niile no n'elu uwa ga-ama jijiji n'ihu m. A ga-akwatu ugwu niile, ebe niile di mkputamkpu ga-adarukwa ala. ²¹ Aga m akpote mma agha ka o megide Gog n'ugwu m niile. Onye obula ga-ejikwa mma agha ya megide nwanne ya nwoke. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya. ²² Aga m eji oria na-efe efe na iwusi obara kpee ya ikpe. Aga m awukwas i ya na ndi agha ya na otutu mba di iche iche ndi ahụ so ya, oke mmiri ozuzo na akummiri, na nkume oku. ²³ Otu a ka m ga-esi gosi idi ukwuu m, na idi nsọ nke aha m. Aga m emekwa ka a mara m n'anya

mba niile di iche iche. Mgbe ahụ, ha ga-amata na mụ onwe m bu ONYENWE ANYI.’

39

¹ “Ma gi, nwa nke mmadu buo amuma megide Gog, si, ‘Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu: Ana m emegide gi, Gog, onyeisi nke Meshek na Tubal. ² Aga m echighari gi, kpuru gi na-aga. Aga m esi n’ebe dikarisiri anya n’akuku ugwu kpota gi, ziga gi ka i buso ugwu niile nke Izrel agha. ³ Mgbe ahụ, aga m etichapu uta di gi n’aka ekpe, meekwa ka akụ niile nke di n’aka nri gi dachapu. ⁴ N’elu ugwu niile nke Izrel ka i ga-ada, gi onwe gi, na usuu ndi agha gi niile, na mba niile di iche iche ndi na-eso gi. Udele niile di iche iche na anu ohia niile ka m ga-enyefe anu ahụ unu ka ha were unu mere ihe oriri. ⁵ I ga-ada n’ohia na-enweghi ebe nzobe, n’ihi na m ekwuola ya. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri. ⁶ Aga m awukwasi oku n’ahụ Magog, na n’ahụ ndi ahụ niile bi n’udo, n’onu mmiri niile. Ha ga-amatakwa na mụ onwe m bu ONYENWE ANYI.

⁷ “Aga m eme ka amara aha nsọ m n’etiti ndi m bu Izrel. Agaghi m ekwekwa ka e lejia aha nsọ m anya ozọ.* Mba niile di iche iche ga-amatakwa na mụ onwe m bu ONYENWE ANYI, bu Onye nsọ no n’Izrel. ⁸ Lee, o na-abia, n’ezie, o ga-emekwa, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri. Nke a bu ubochi ahụ nke m kwuru ihe banyere ya.

⁹ “N’oge ahụ, ndi bi n’obodo niile nke Izrel ga-apu tutukotaa ngwa agha ndi ahụ, were funwue oku, surekwaa ha oku, ma ota ukwu ma ota nta niile, uta na akụ niile, ma mkpo agha na ube niile. O bu afọ asaa ka ha gaeji ha mere nku. ¹⁰ Ha agaghi akpatakwa nku site n’ohia ozọ, maobu gbuta ha site n’oke ohia, n’ihi na ha gaeji ngwa agha ndi a mere ihe ifunwu oku. Mgbe ahụ, ha ga-akwata ihe onwunwe nke ndi ahụ kwakoro ihe onwunwe ha n’agha, lutakwa ihe onwunwe nke ndi ahụ lunara ha ihe onwunwe ha n’ike. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.

¹¹ “N’ubochi ahụ, aga m enye Gog ebe olili ya n’Izrel, n’ime ndagwurugwu si owuwa anyanwu gawa n’uzo oke osimiri. O ga-anochi uzo ndi ije n’ihi na ebe ahụ ka a ga-eli Gog na usuu ndi agha ya. Ya mere, a ga-akpo ya Ndagwurugwu Hamon Gog.

¹² “Onwa asaa ka o ga-ewe ndi Izrel ili ozu ahụ niile, ime ka ala ahụ di ocha. ¹³ Ndi niile nke ala ahụ ga-eli ha, ubochi ahụ m ga-eme ka ebube m puta ihè ga-abu ubochi ihe ncheta nye ha. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri. ¹⁴ A ga-ekewaputakwa ndi oru ha ga-abu naani ime ka ala ahụ di ocha. Ha ga-ejeghari n’ala ahụ niile, ha na ndi ozọ, na-eli ozu obula bu ndi togboro n’ala.

“Mgbe onwa asaa zuru, ha ga-edo anya chogharja n’ala ahụ ma o nwere ebe ozu ozọ di. ¹⁵ Mgbe ahụ, ha na-ejeghari, o buru na onye obula achota okpukpu mmadu o ga-amanye ihe iribama n’akuku ya, ka ndi na-eli ozu hu ha, kporokwa ha gaa na Ndagwurugwu Gog na ndi agha ya lie ha. ¹⁶ Ozokwa, otu obodo aha ya bu Hamona, nke putara otutu, ga-adi n’ebe ahụ. Otu a ka ha ga-esi mee ka ala ahụ di ocha.’

¹⁷ “Nwa nke mmadu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, kpo umu nnunu niile oku, na anu ohia niile di iche iche, si ha, ‘Chikotaanu onwe unu, site n’akuku niile bianu n’ochuchu aja m,

* 39:7 39:7 Mee ka o ghara idi nsọ ozọ

nke mụ onwe m na-achụ n'ihu unu, bụ aja dị ukwuu nke m na-achụ n'elu ugwu niile dị n'Izrel. N'ebe ahụ ka unu ga-anọ taa anụ, n'ụkwa ọbara. ¹⁸ Anụ ahụ ndị dị ike ka unu ga-eri, ọ bụkwa ọbara ndịisi niile nke ụwa ka unu ga-anụ, dika a ga-asị na ha bụ ebule na ụmụ aturu, na mkpị, na oke ehi, anụ mara abụba nke si na Bashan. ¹⁹ Unu ga-erijukwa abụba afo, n'ubigakwa ọbara oke ruo mgbe ọ ga-ebu unu, site n'aja mmemme nke m na-achụ n'ihu unu. ²⁰ Afo anụ inyinya, na ugboala, na nke ndị dike, na nke ndị agha niile ga-eju unu na tebul m.' Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwubiri ya.

²¹ "Mgbe ahụ, aga m egosi ebube m na nsopuru m n'etiti mba niile di iche iche. Mba niile ga-ahukwa ahuhu nke m tara ha, na aka m nke m tukwasiri ha. ²² Site n'ubochi ahụ gaa n'ihu, ulo Izrel ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYI Chineke ha. ²³ Mba niile ga-amatakwa na ọ bụ n'ihu mmehie ka e ji dota Izrel n'agha, buru ha jee mba di iche iche. Ha ga-amata na ihe di otu a dakwasiri ha n'ihu ekwesighi ntukwasiri obi ha. O bụ n'ihu ya ka m ji zoo ihu m site n'ebe ha no, were ha nyefee n'aka ndi iro ha. Ha niile dakwara site na mma agha. ²⁴ Atara m ha ahuhu dika adighi ocha ha na ajo omume ha si di. Ezokwara m ihu m site n'ebe ha no.

²⁵ "N'ihu ya, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwuru, Aga m eme ka Jekob a dotara n'agha lota. Aga m enwekwa obi ebere n'ahụ ndi Izrel niile. Aga m esitekwa n'ekworo mee ka aha m digide nsọ. ²⁶ Ha ga-echezokwa ihe ihere ha, na-ekwesighi ntukwasiri obi ha niile, nke ha gosiri m, mgbe ha biri n'udo n'ala ha, na-enweghi onye na-eme ka ha tuo egwu. ²⁷ Mgbe m mere ka ha site na mba di iche iche puta, mgbe m sitere n'ala niile nke ndi iro ha kpoputa ha, aga m esite na ha gosi idi nsọ m nye mba di iche iche. ²⁸ Mgbe ahụ, ha ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYI Chineke ha. Ha ga-amata na ọ bụ ezie na ọ bụ m mere ka a dota ha n'agha buru ha jee mba di iche iche, na m ga-achikota ha mee ka ha loghachi n'ala nke aka ha. O dikwaghi onye a ga-ahapu na mba ozo. ²⁹ Agaghi m ezokwa ihu m ozo n'ebe ha no, n'ihu na aga m awukwasiri ulo Izrel Mmuo m. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwubiri ya."

40

Ulonso ukwu ohuru

¹ N'afọ nke iri abuo na ise nke e mere ka anyi biri na mba ozo, na mbido afo ahụ, n'ubochi nke iri, nke onwa ahụ n'afọ nke iri na anọ site na mgbe obodo ahụ dara, n'otu ubochi ahụ ka aka ONYENWE ANYI dikwasiri m n'ahụ. O mere ka m bia n'ebe ahụ. ² N'ohu di iche iche Chineke mere ka m hu, o buuru m gaa n'ala Izrel, debe m n'elu ugwu di elu nke ukwu, ebe m no hu ihe dika obodo a na-ewu ohuru, nke di n'akuku ndida ugwu ahụ. ³ O mere ka m biaruo n'ebe ahụ, ma lee, ahuru m otu nwoke nke udidi ya na-enwu dika bronz ka o guzo n'akuku onu uzo ama. O na-ejide eriri akwa ocha, na osisi e ji atụ ihe n'aka ya. ⁴ Nwoke ahụ siri m, "Nwa nke mmadu, lezie anya nke oma, gekwaa nti tinyekwa ihe niile m gaje igosi gi n'obi, n'ihu na-akpotara m gi n'ebe a n'ihu ka ihu ihe ndi a. Gwakwa umu Izrel ihe niile i huru."

Onu uzo ama nke owuwa anyanwu na ogige di na mputa

⁵ Mgbe ahụ, ahuru m mgbidi gbara ulonso ahụ gburugburu. Idi ogologo nke osisi ihe otutu nke di n'aka nwoke ahụ, ruru mita ato na uma abuo,

nke ọbụla n'ime ha ruru iri sentimita ise na atọ.* Ọ tūrụ mgbidi ahụ, chọpụta na ịla elu ya dị mita atọ na ọkara. Ịsa mbara ya dīkwa mita atọ na ọkara.

⁶ Emesịa, ọ gara n'ọnu ụzọ ahụ chere ihu n'ọwụwa anyanwụ, rigoro n'ihe nrigo elu, tūọ ala ala ụzọ mbata nke ọnu ụzọ ahụ. Obosara ya dị mita atọ na ọkara. ⁷ Oghere dī n'ulọ ahụ nke bụ ebe ndi nche na-anọ dī mita atọ n'ọkara n'obosara. Mgbidi dī n'etiti ha dī mita abụọ na ụma asaa n'igbidi. Ebe e si abata na mputa ọnu ụzọ ama nke chere ulonsọ ukwu ahụ ihu, dī mita atọ n'ọkara n'omimi.

⁸ O jikwa ihe ọtūtū tūọ ebe mputa ọnu ulọ nke ọnu ụzọ ama, ⁹ ọ dī mita anọ na ụma abụọ n'omimi. Ogidi dī n'akukū ya dī otu mita n'igbidi. Ebe mputa ọnu ulọ nke ụzọ ama ya chere ihu n'ulonsọ ukwu.

¹⁰ N'ime ọnu ụzọ ama nke ọwụwa anyanwụ, e nwere oghere atọ dī n'akukū ọbụla, oghere atọ ndi ahụ ha n'otu. Ihu akukū aja ya niile nke chere ha ihu bükwa otu n'otūtū. ¹¹ Mgbe ahụ, ọ tūrụ obosara nke mbata ọnu ụzọ ama ahụ, ọ dī mita ise na ụma atọ n'obosara, na mita isii na ụma itoolu n'ogologo. ¹² N'ihu oghere niile nke ulọ ahụ e nwere mgbidi dī otu ọkara mita n'idi elu ya. Akukū anọ nke oghere ndi a ha otu. Ha ruru mita atọ mita atọ. ¹³ Mgbe ahụ, ọ tūrụ obosara ọnu ụzọ ama ahụ, site n'elu ulọ nke otu ime ulọ ruo n'elu ulọ nke ime ulọ chere ya ihu; obosara ya dī mita iri na atọ, site n'otu oghere ruo n'oghere nke chere ya ihu. ¹⁴ Ọ tūrụ ogologo ogidi niile dī n'akukū n'ime mgbidi ọnu ụzọ ama ulọ ahụ, chọpụta na ọ dī iri mita atọ na abụọ, ọ buladi ruo n'akukū mgbidi nke chere ihu n'ọnu ụzọ ama ogige ahụ. ¹⁵ Site n'ihu ọnu ụzọ ama mbata ahụ, ruo n'ebe ngwucha nke ọnu ụzọ dī na mputa ọnu ulọ ya dī iri mita abụọ na asaa. ¹⁶ Ọnu ulọ ndi ahụ niile nwere oghereikuku dī warawara n'akukū aja ulọ ha, dika mputa ọnu ulọ ahụ nwekwara; oghereikuku ndi a dī gburugburu dī n'ime, n'etiti ọnu ulọ ndi a. N'aja ulọ ndi a niile, e nwere oyiyi nkwu dī iche iche e sere n'elu ha.

Ogige dī n'ezi

¹⁷ Ọ kpobatarara m n'ogige dī n'ezi. N'ebe ahụ, ahuru m ufodu ọnuulo dī na pevumentī e wunyere gburugburu ogige ahụ niile. Ha dī iri ọnuulo atọ dī n'ogologo pevumentī ahụ. ¹⁸ Ebe nzokwasī ukwu a gara ogologo ruo n'akukū ọnu ụzọ ama, ogologo ya na ọnu ụzọ ama ahụ ha, nke a bụ pevumentī nke dīkariri ala. ¹⁹ Mgbe ahụ, ọ tūrụ idi ogologo ya, site n'ime ọnu ụzọ ama nke dīkariri ala ruo n'ọnu ụzọ nke ime ogige, o ruru iri mita ise na atọ n'akukū ihu anyanwụ nakwa n'akukū ugwu.

Ọnu ụzọ mbata dī n'ugwu

²⁰ Ọ tūrụ ogologo na obosara ọnu ụzọ nke dī n'ugwu, nke e si abanye n'ogige dī n'ezi. ²¹ Ime ulọ ya dī ọnu ulọ atọ n'akukū ya ọbụla. Akukū aja na mputa ọnu ulọ ya, bụ otu ọtūtū dika ọtūtū nke ọnu ụzọ ama mbụ. Idi ogologo ya dī iri mita abụọ na asaa, ebe obosara ya dī mita iri na atọ. ²² Oghereikuku ya, mputa ọnu ụzọ ya na osisi nkwu e sere n'ahụ aja ulọ ahụ niile, dika e mere n'akukū ọnu ụzọ ama nke na-eche ihu n'ọwụwa anyanwụ, bụ otu ọtūtū. Ihe nrigo nwere nzo ukwu asaa dī nke e si aga na mputa ọnu ulọ ahụ na ncherita ihu ogige ezi. ²³ Otu ọnu ụzọ dī nke gara n'ogige dī n'ime, nke chere ihu ọnu ụzọ mbata dī n'ugwu, dika ọ dīkwa n'akukū nke ọwụwa anyanwụ. Ọ tūrụ site n'otu ọnu ụzọ ama ruo na nke chere ya ihu, ọ dī iri mita ise na anọ.

* 40:5 40:5 Maọbụ, iri sentimita anọ na ise nakwa otu ntu-aka

Onu ụzọ mbata dị na ndịda

²⁴ Mgbe ahụ, o duuru m gaa n'akụkụ ndịda, a hụrụ m onu ụzọ mbata ndịda. O tūrụ tūrụ akụkụ ogidi onu ụzọ ahụ na mputa onu ụlọ ya, chọputa na ya na ndị ọzọ bụ otu ọtụtụ. ²⁵ Onu ụzọ ama ya na mputa onu ụlọ ya nwere oghereikuku dị warawara gbaa gburugburu, dika e nwere na ndị ọzọ niile. Idị ogologo ya dị iri mita abụọ na asaa, ebe obosara ya dị mita iri na atọ. ²⁶ Ihe nrigo nwere nzọ ukwụ asaa dika iji rigoo ya, mputa onu ụlọ ya dika na ncherita ihu ha, o nwekwara ihe ichọ mma osisi nkụ e sere n'ahụ akụkụ aja ahụ, otu n'otu akụkụ, nke ọzọ n'akụkụ nke ọzọ. ²⁷ Ogige nke dị n'ime, nwekwara onu ụzọ ama nke na-echere ihu na ndịda. O tūrụ site n'otu onu ụzọ ama ruo na nke chere ya ihu, o dị iri mita ise na anọ.

Uzọ ndị na-eduba n'ogige ime

²⁸ O duuru m site n'onu ụzọ dị na ndịda banye n'ogige dị n'ime. O tūrụ onu ụzọ mbata a hụ na ya na onu ụzọ nke dị ọzọ bụ otu ọtụtụ. ²⁹ N'onu ụlọ ya niile, n'akụkụ aja ya niile, na mputa onu ụlọ ya bukwa otu ọtụtụ dika ndị ọzọ niile. Onu ụzọ ama ya na mputa onu ụlọ ya nwere oghere gbaa gburugburu. Idị ogologo ya dị iri mita abụọ na asaa, ebe obosara ya dị mita iri na atọ. ³⁰ Mputa onu ụlọ nke ndị dị gburugburu ogige nke ime, dị iri mita na atọ n'obosara, na mita abụọ na ụma atọ n'idi omimi. ³¹ Mputa onu ụlọ ya chere ihu n'ogige dị n'ezị, oiyi osisi nkụ ka eji chọ ogidi onu ụlọ ahụ mma, ihe nrigo nwere nzọ ukwụ asatọ ka eji arigo ya.

Ogige ime na onu ụzọ mbata ọwụwa anyanwụ

³² O kpobatakwarara m n'ogige dị n'ime site n'onu ụzọ mbata nke ọwụwa anyanwụ. O tūkwara onu ụzọ ama ahụ, chọputa na ya na ndị ọzọ bukwa otu ọtụtụ. ³³ N'onu ụlọ ya niile, n'akụkụ aja ya niile, na mputa onu ụlọ ya niile bukwa otu ọtụtụ dika ndị ọzọ niile. Onu ụzọ ama ya na mputa onu ụlọ ya nwere oghere gbaa gburugburu. Idị ogologo ya dị iri mita abụọ na asaa, ebe obosara ya dị mita iri na atọ. ³⁴ Mputa onu ụlọ ya chere ihu n'ogige dị n'ezị. Oiyi nkụ e sere ese ka eji chọ akụkụ ogidi onu ụzọ ya mma, n'akụkụ nke a, nakwa n'akụkụ nke ọzọ. Ihe nrigo nwere nzọ ukwụ asatọ ka eji arigo ya.

³⁵ O mere ka m bjaruo n'onu ụzọ ama mbata nke ugwu. O tūrụ ya, chọputa na ọtụtụ ya dika ka nke ndị ọzọ, ³⁶ dika onu ụlọ ya niile, n'akụkụ aja ya niile, na mputa onu ụlọ ya, ha niile nwere oghere gbaa gburugburu. Idị ogologo ya dị iri mita abụọ na asaa, ebe obosara ya dị mita iri na atọ. ³⁷ Mputa onu ụlọ ya chere ihu n'ogige dị n'ezị. Oiyi nkụ e sere ese ka eji chọ akụkụ ogidi onu ụzọ ya mma, n'akụkụ nke a, nakwa n'akụkụ nke ọzọ. Ihe nrigo nwere nzọ ukwụ asatọ ka eji arigo ya.

Onu ụlọ dị iche iche ebe ikwado aja

³⁸ Otu onu ụlọ nke nwere onu ụzọ dika n'akụkụ mputa onu ụlọ nke ime ime onu ụzọ ama ọbụla, ebe a na anọ asacha anụ aja nsure oku niile. ³⁹ N'ime mputa onu ụlọ nke onu ụzọ ama, ka tebul abụọ dị n'otu akụkụ, abụọ nke ọzọ dika n'akụkụ nke ọzọ nke onu ụlọ ahụ. N'elu ha ka a na-egbu anụ e ji achụ aja nsure oku, ma ọbụ aja mmehie, ma ọbụ onyinye n'ihia aja ikpe omuma. ⁴⁰ N'akụkụ mgbidi ezi nke mputa onu ụlọ nke onu ụzọ ama, n'akụkụ ihe nrigo nke dị na mbata onu ụzọ ugwu, e nwere tebul abụọ, n'akụkụ nke ọzọ nke ihe nrigo ahụ, e nwekwara tebul abụọ n'ebe ahụ. ⁴¹ Ya mere, e nwere tebul anọ n'otu akụkụ ihe nrigo ahụ, nwekwa anọ n'akụkụ nke ọzọ ya, ya bụ, tebul asatọ ma agukọta ya onu, ebe a na-anọ egbu anụ e ji achụ aja. ⁴² E nwekwara tebul anọ ndị ọzọ n'ime

onụ ụlọ ahụ e ji nkume a wara awa wuo. N'elu ya ka a na-anọ akwado anụ a ga-eji chọọ aja nsure oku. Ịdị elu tebul ndị a bụ iri sentimita asatọ. Obosara elu ha n'akukụ niile dị iri sentimita ise na atọ. Ngwongwo niile e ji egbu anụ e ji achụ aja na-adị n'elu tebul ndị a. ⁴³ E ji nko nke ịdị ogologo ya dị sentimita itoolu ejigidesi tebul ndị ahụ ike n'ahụ aja ụlọ. Nko ndị a dị gburugburu tebul ndị ahụ. Ọ bụkwa n'elu tebul ndị a ka a na-edebe anụ niile e ji enye onyinye.

Onụ ụlọ ndị nchụaja

⁴⁴ N'ime ogige dị n'ime, e nwere onụlọ abụọ nke nwere ụzọ e si abanye n'ogige dị n'ime. Otu dị n'akukụ onụ ụzọ ama dị n'ugwu, chee ihu n'odida anyanwụ, nke ọzọ dị n'akukụ onụ ụzọ ama dị n'odida anyanwụ, chee ihu n'ugwu. ⁴⁵ Ọ gwara m, "Onụlọ ahụ dị n'akukụ onụ ụzọ ama dị n'ugwu bụ nke ndị nchụaja, ndị na-eje ozi n'ụlonsọ ukwu. ⁴⁶ Onụlọ nke dị n'akukụ onụ ụzọ ama chere ihu n'ugwu, bụ nke ndị nchụaja ndị na-eche ebe ịchụ aja nche. Ndị a bụ ụmụ ụmụ Zadok. Ọ bụ naanị ha ka e kwere ka ha nwee ike ịbịaru ONYENWE ANYỊ nso, ijere ya ozi site n'etiti ebo Livayị niile."

⁴⁷ Mgbe ahụ, ọ turu ogige ime ahụ, chọputa na ogologo ya dị iri mita ise na asatọ. Obosara ya bụkwa otu ihe ahụ. Ebe ịchụ aja dika n'ihu ụlonsọ ukwu ahụ.

Ụlonsọ ukwu ohuru ahụ

⁴⁸ Ọ mere ka m bīaru na mputa onụ ụlọ nke ụlonsọ ukwu ahụ, ọ turu akukụ ogidi onụ ụzọ nke mputa onụ ụlọ ahụ, ọ ruru mita abụọ na ụma atọ n'obosara, n'akukụ ya abụọ. Ebe mbata ya ruru mita asaa na ụma anọ n'obosara, ebe akukụ aja ụlọ ahụ ruru otu mita na ụma isii n'obosara, n'otu akukụ nakwa n'akukụ nke ọzọ ya. ⁴⁹ Ebe mputa onụ ụlọ ahụ dị ihe ruru mita iri na otu n'obosara, sitekwa n'azụ ruo n'ihu ya ruru mita isii na ụma anọ. Ọ bụ ihe nrigo iri ka eji arigo ya. Ogidi dika n'akukụ onụ ụzọ abụọ ahụ otu n'akukụ nke a ọzọ n'akukụ nke ọzọ ya.

41

¹ Mgbe ahụ, nwoke ahụ kpobatarara m n'onụ ụlọ ezumezu ahụ, ọ turu akukụ onụ ụzọ ya. Akukụ ya obula dị mita atọ na ụma abụọ, nke a bụ obosara ụlọ ikwu ahụ. ² Obosara onụ ụzọ mbata ya dị mita ise na ụma atọ. Akukụ aja abụọ nke onụ ụzọ ahụ dika mita abụọ na ụma asaa. Ọ tukurara ogologo ụlọ ezumezu ahụ; ya diri iri mita abụọ na otu n'ogologo, obosara ya dị mita iri na otu.

³ Mgbe ahụ, ọ banyere n'ime ime ebe nsọ ahụ, tuo ogidi dị n'onụ ụzọ e si abanye n'ime ya, chọputa na obosara nke obula bụ otu mita na otu ụma, obosara onụ ụzọ ahụ n'onwe ya dị mita atọ na ụma abụọ. Akukụ aja nke onụ ụzọ obula dị mita atọ na ụma asaa n'obosara. ⁴ Ọ turu ogologo ime ebe nsọ ahụ, ya dị mita iri na okara, obosara ya dika mita iri na okara, n'ogologo ụlọ ezumezu ahụ. Ma ọ sirị m, "Ebe a bụ Ebe Kachasi Nso."

⁵ Ọ tukurara mgbidi ụlonsọ ukwu ahụ chọputa na ịdị igbidi ya bụ mita atọ na ụma abụọ. E nwekwara onụlọ ndị dị gburugburu ụlonsọ ukwu ahụ, nke obula dị mita abụọ na otu ụma n'igbidi. ⁶ Onụlọ nta ndị a dị n'okpukpu atọ, nke obula n'elu ibe ya, okpukpu obula nwere iri onụlọ atọ. E nwere mgbidi gbara aja ụlonsọ ahụ gburugburu n'akukụ niile, ka ha buru ihe nkwado nye onụlọ nta ndị a, ka ihe nkwado ndị a ghara ịbụ ihe a runyere n'aja ụlonsọ ukwu ahụ. ⁷ E wuru onụlọ nta ndị a ka obosara onụlọ ndị ahụ niile dị n'elu ibe ha dị ukwu karịa obosara ndị nke dị n'okpuru ha. N'uzọ dị otu a, obosara onụlọ niile dị n'okpukpu nke

abuọ di ukwuu karią nke di n'ala; nke atọ dikwa ukwuu karią nke abuọ. E wukwara ebe e si arigo site n'okpukpu nke dikarisiri ala rigoruo n'onuulo ndi kachasi elu, site n'okpukpu nke di n'etiti.

⁸ Ahuru m na ulonso ukwu ahụ nwere ebe e wuliri elu n'akuku ya niile. O bukwā ebe a di elu ka e ji mee ntọala onuulo nta ndi ahụ niile. Idi ogologo nke ebe ahụ e wuliri elu bu mita atọ na ụma abuọ. ⁹ Idi arọ nke mgbidi onuulo nta ndi a n'akuku ezi bu mita abuọ na ụma atọ. Ala togboro n'efu n'etiti onuulo nta ulonso ukwu ahụ, ¹⁰ na onuulo ndi nchujaja di mita iri na okara n'obosara, gbaa gburugburu ulonso ukwu ahụ. ¹¹ E nwere onu ụzọ ndi a na-esi abanye n'onuulo nta ndi ahụ, site n'ala ahụ na-enweghi ihe aruru na ya, otu onu ụzọ n'akuku ugwu, nke ozo n'akuku ndida. Obosara ala nke foduru di mita abuọ na ụma atọ n'akuku niile gbaa gburugburu.

¹² Ma ulo nke na-eche ihu n'ogige ulonso ukwu ahụ, n'akuku odida anyanwu, di iri mita atọ na asaa n'obosara, idi igbidi nke aja ulo ahụ di mita abuọ na ụma atọ, gbaa gburugburu, ogologo ya dikwa iri mita anọ na asato.

¹³ Mgbe ahụ, o turu ulonso ukwu ahụ, ya diri iri mita ise na atọ, ogige ulonso, na ulo ahụ nakwa mgbidi ya, dikwa iri mita ise na atọ n'ogologo. ¹⁴ Obosara nke ogige ulonso n'akuku owuwa anyanwu, tinyere ebe ihu ulonso ukwu ahụ, di iri mita ise na atọ.

¹⁵ O turu idi ogologo nke ulo ahụ chere ihu n'ogige di n'azu ulonso ukwu ahụ, tinyere ebe njeghari ya nke di n'akuku abuọ ya. O di iri mita ise na atọ.

Ulo ezumezu ahụ, n'ime ebe nsọ ahụ, na mputa nke onu ulo, bu nke chere ihu n'ogige ahụ, ¹⁶ ya na onu ụzọ ndi ahụ, na oghereikuku niile di warawara, na ebe njeghari gbara ha atọ gburugburu, ihe niile, elu ma ala, tinyere onu ụzọ bu nke eji osisi mmachite. Ala ya, na mgbidi ya ruo na oghereikuku, ma oghereikuku niile bukwā ihe ekpuchiri ekpuchi. ¹⁷ N'elu oghere di n'ebe onu ụzọ ezi, nke gara n'ime ebe nsọ, nakwa n'ahụ aja niile, na nkebi na nkebi, gbaa gburugburu n'ime na n'ezi ebe nsọ ahụ, ¹⁸ ka a turu oyiyi cherubim na osisi nkwi. Cherubim na-esota osisi nkwi. Osisi nkwi obula na-esotakwa cherubim. Cherub obula nwere ihu abuọ: ¹⁹ otu akuku cherub nke bu ihu mmadu chere ihu n'otu nkwi. Ihu ya nke ozo, nke bu ihu odum, chere ihu na nkwi nke di akuku nke ozo. A turu ha gburugburu ulonso ukwu ahụ. ²⁰ Site n'ala ulo ruo n'elu onu ụzọ ya, a turu oyiyi cherubim na osisi nkwi n'ahụ aja ulo ezumezu ahụ.

²¹ Onu ulo ezumezu ahụ nwere mbudo ibo nke akuku anọ ya ha otu n'otutu. Nke di n'ihu Ebe ahụ Kachasi Nso, yiri ndi ozo. ²² Ebe ichu aja ya bu nke eji osisi wuo. Akuku niile nke ebe ichu aja a ha n'otu. O di otu mita na okara n'ogologo, dirikwa iri sentimita itoolu n'akuku ya obula. Osisi ka e ji wuo nkuku anọ ya, akuku ya niile, na ntọala ya. Mgbe ahụ, nwoke ahụ gwara m, "Nke a bu tebul na-adi n'ihu ONYENWE ANYI." ²³ Ma ulo ezumezu, ma Ebe ahụ Kachasi Nso, nwere onu ụzọ abuọ, n'otu n'otu. ²⁴ Onu ụzọ obula nwere ibo abuọ, ibo abuọ nke a na-akwaghari gburugburu. ²⁵ A tinyere onyinyo cherubim na osisi nkwi n'elu ibo na-edubanye n'ulo ezumezu ahụ, dika ndi ahụ a turu n'ahụ mgbidi niile. E jikwa osisi ruchie elu ihu mputa nke onu ulo ahụ. ²⁶ Windo* di warawara di n'aja mputa onu ulo ahụ, nke e sekwasiri oyiyi osisi nkwi; onuulo nta niile nke ulonso ukwu ahụ nwekwara ihe a runyere n'elu ụzọ ya, nke a machiri amachi.

* **41:26** 41:26 Ya bu, oghereikuku

42

Onuulo ndi nchujaja

¹ Nwoke ahụ duuru m gaa n'akukụ ugwu, banye n'ime ogige ahụ di n'ezi, kpobata m n'ime onuulo ndi ahụ di na ncherita ihu n'akukụ ugwu nke ulonso ukwu ahụ. ² Ulo ahụ nke onu uzo ya chere ihu n'ebe ugwu di iri mita ise na ato n'ogologo, ebe obosara ya di iri mita abuo na asaa. ³ Ma n'akukụ nke di iri mita na otu, site n'ime ogige nakwa n'akukụ nke di na ncherita ihu pevumentị nke ogige di n'ezi, ebe njeghari chere ebe njeghari ozo ihu, n'okpukpu ato ahụ. ⁴ N'ihu onuulo ndi a, e nwere ka uzo njeghari nke di mita ise na uma ato n'obosara, dikwa iri mita ise na ato n'ogologo. Onu uzo ha niile chere ihu n'ugwu. ⁵ Okpukpu ulo nke di n'elu asaghi mbara dika nke di n'ala, n'ih na ebe njeghari ndi ahụ weere otutu oghere karia ka o di n'onuulo ndi di okpukpu nke di n'ala na nke etiti ulo ahụ. ⁶ Ebe a na-ejighi ogidi wuo ulo a, dika e si wuo ndi di n'ogige, nke a mere ka ulo ndi di n'elu na-akpa nkpa karia ndi nke di n'ala, na ndi di n'etiti. ⁷ E nwere mgbidi aja nke di n'ezi n'akukụ onuulo niile, n'uzo ogige nke di n'ezi. O maputara n'ihu onuulo ndi ahụ, ogologo ihe di iri mita abuo na asaa. ⁸ N'otutu ogologo onuulo ndi a, ndi di nso n'ogige mputa, ruru mita iri abuo na itoolu, ebe ogologo ndi nke dikarisiri nso ebe nsọ ahụ, ruru mita iri ise na asato. ⁹ N'okpuru onuulo ndi a, e nwere uzo mbata n'akukụ owuwa anyanwu, dika mmadu na-abata ha site n'ogige di na mputa.

¹⁰ N'akukụ ndida, n'ogologo aja ulo di n'ogige mputa, nke di n'akukụ ogige ulonso ukwu, nke chere aja ulo mputa ihu, otutu onuulo di ya. ¹¹ Uzo njeghari di n'etiti akukụ abuo ulo ahụ, ha dikwa ka onuulo ndi ahụ nke di n'uzo ugwu. Ogologo ha na obosara ha bu otu; ha niile yiri onwe ha. Onu uzo ya dikwa ka onu uzo di n'ugwu. ¹² Otu a ka onu uzo e si abanye n'ime onuulo ndi a di na ndida si di. E nwere onu uzo na mputa, nke di na mgbidi ahụ chere ihu n'owuwa anyanwu. Ebe a ka e si abanye n'ime onuulo ndi ahụ.

¹³ Mgbe ahụ, o siri m, "Ime onuulo niile di n'ugwu, na ime onuulo ndi di na ndida, bu ndi a chere ogige ulonso ahụ ihu, bu ime ulo di nsọ, nke ndi nchujaja. Ebe ndi nchujaja ndi na-abia nso ONYENWE ANYI ichu aja ga-anọ rie nri niile nke kachasi nsọ, n'ebe ahụ ka ha ga-edebekwa aja inata ihuoma, aja mmehie na aja ikpe omuma, n'ih na ulo ndi a di nsọ. ¹⁴ Mgbe ndi nchujaja bara n'ime ebe nsọ ahụ nke e kewapuru iche, ha aghaghi esikwa n'ebe ahụ puta n'ogige mputa ezi, tupu ruo mgbe ha yisara uwe ha yii jee ozi, n'ih na uwe ndi a di nsọ. Ha ga-eyiri uwe ozo, tupu ha abanye n'akukụ ulo ndi ahụ diiri ndi ozo."

¹⁵ Mgbe o tuchara ihe ndi di n'ime ebe ulonso ahụ, o duuru m site n'onu uzo di n'owuwa anyanwu puta, tukwaa n'akukụ niile gburugburu. ¹⁶ O ji ihe otutu di ogologo tuo akukụ owuwa anyanwu, o di ihe ruru nari mita abuo na iri mita isii na ise. ¹⁷ O ji mkpirisi osisi ahụ e ji atu ihe tuo akukụ nke ugwu ma choputa na o di ihe ruru nari mita abuo na iri mita isii na ise. ¹⁸ O tukwara akukụ nke ndida, choputakwa na o di ihe ruru nari mita abuo na iri mita isii na ise. ¹⁹ Mgbe ahụ, o tughariri jirikwa ihe otutu ahụ tuokwa akukụ nke odida anyanwu. O di ihe ruru nari mita abuo na iri mita isii na ise. ²⁰ Ya mere, o turu akukụ anọ niile nke ebe ahụ. Mgbidi gbara ya gburugburu. Otutu ha di ihe ruru nari mita abuo na iri mita isii na ise, n'ogologo, obosara ya dikwa ihe ruru nari mita abuo na iri mita isii na ise, iji kewaputa ebe di nsọ site n'ebe ndi ozo.

43

Nlughachi nke ebube Chineke

¹ Emesịa, ọ kpọbatakwarara m n'ọnu ụzọ mbata nke chere ihu n'ọwuwa anyanwu. ² Ma lee, ahuru m ebube Chineke nke Izrel ka o si n'akuku ọwuwa anyanwu na-aputa. Olu ya di ka mbigbo nke ebili mmiri, ebube ya nwukwara n'ala ahụ niile. ³ Ọ dikwa ka ọhụ mbụ m huru, nke m buru ụzọ hụ n'akuku ọnu mmiri Keba, ya na nke m huru na Jerusalem mgbe ọ biara ibibi obodo ahụ. Adara m n'ala kpugide ihu m n'aja. ⁴ Ebube ONYENWE ANYI sitere n'ọnu ụzọ chere ihu n'ọwuwa anyanwu bata n'ime ulonso ahụ. ⁵ Mgbe ahụ, Mmuo nke Chineke buliri m bubata m n'ime ogige nke ime, ma ebube nke ONYENWE ANYI juputara n'ulonso ukwu ahụ.

⁶ Mgbe ahụ, anuru m olu ka o si n'ulonso ahụ na-agwa m okwu, dika nwoke ahụ na-eguzokwa n'akuku m. ⁷ Ọ siri m, "Nwa nke mmadu, ebe a bu ebe nke ocheeze, na ebe nke obu ukwu m abuo ga-anogide, ebe a ka m ga-ebi n'etiti umu Izrel ruo mgbe ebighi ebi. Ulo Izrel agaghị emerukwa aha nsọ m ozo, ha onwe ha maobu ndi eze ha, site n'ikpere arusi niile ha na ibubata onyinye olili ozu ndi eze ha, mgbe ha nwuru anwu. ⁸ Mgbe ha wuru mbata onu uzọ ha n'akuku mbata onu uzọ m, tinye onu uzọ ha n'akuku onu uzọ m, ọ bukwa naani mgbidi bu ihe di n'etiti mu na ha. Ha meruru aha nsọ m site n'ihe aru niile ha mere. Ya mere m ji bibie ha n'iwe m. ⁹ Ugbu a, ka ha wezuga adighi ocha na ife chi ndi ozo ha n'ihu m, bupukwa onyinye olili ozu ndi eze ha n'ebe m no, mgbe ahụ, aga m ebi n'etiti ha ruo mgbe ebighi ebi.

¹⁰ "Nwa nke mmadu, kowaara umu Izrel ulonso ahụ m ziri gi. Gwa ha udidi ya, na ipu iche ya, ka ihere mee ha n'ihie mmehie ha. ¹¹ Ọ buru n'ezie na ihere emee ha n'ihie ihe ha mere, mgbe ahụ, kowaara ha ihe niile metutara otu a ga-esi wuo ulonso a, na ihe gbasara nkwado ya, na ihe gbasara onu uzọ opupu na mbata ya niile, ihe metutara ebumnobi nke owuwu ya niile na usoro na iwu niile banyere ya. Deputa ihe ndi a n'ihu ha, nye ha ka ha lezie anya mezuo ihe niile metutara usoro a ga-agbaso wuo ya.

¹² "Nke a bu iwu ulo banyere nsọ ukwu ahụ. Ebe niile gbara elu ugwu a gburugburu ga-abu ebe dikarisiri nsọ! Nke a bu iwu ulonso ahụ.

Ebe ichu aja ukwu ahụ

¹³ "Nke a bu otutu niile gbasara ebe ichu aja ya: Idi elu nke ala ya bu iri sentimita ise na ato; igba gburugburu nke onu ya bu iri sentimita abuo na ato; obosara ya di iri sentimita ise na ato. Otu a ka ebe ichu aja ahụ ga-aha n'ogologo. ¹⁴ Site n'ukwu ya nke di n'ala ruo n'okere ya nke etiti, ọ ga-adi otu mita n'ogologo nakwa n'uhie; site n'okere nke nta ruo na nke ukwu ga-adi mita abuo n'ogologo na okara n'uhie. ¹⁵ Ebe nsure oku nke ebe ichu aja ahụ ga-adi mita abuo, mpi anọ sikwa n'akuku ya gbago elu, nke obula n'ime ha ga-adi okara mita n'ogologo. ¹⁶ Ebe nsure oku nke ebe ichu aja ahụ ga-adi mita isii n'ogologo na mita isii n'uhie, nwee akuku anọ nke ha n'otu. ¹⁷ Nke di n'okpuru ga-adi mita asato n'akuku obula; a ga-arulite onu onu ya gburugburu, ka idi elu nke onu onu ya buru iri sentimita abuo na asaa. Akuku ya niile gbasapuru site n'elu ya ruo n'ala. Otutu mgbasapu a di iri sentimita ise na ato. N'akuku ọwuwa anyanwu ka ihe e ji arigo ya di."

¹⁸ Mgbe ahụ, ọ gwara m, "Nwa nke mmadu, ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Ndi a bu usoro metutara iwu ichu aja nke aja nsure oku, na ifesa obara n'elu ebe ichu aja mgbe e wusiri ya. ¹⁹ I

ga-enye ndị nchụaja bụ ndị Livayi si n'ezinaụlọ Zadok, bụ ndị na-abịa m nso ife ofufe n'ihu m, otu oke ehi maka aja mmehie, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwubiri. ²⁰ Unu ga-ewere ụfọdu n'ọbara ya tee na mpi anọ nke ebe ichu aja, na n'akuku anọ nke ebe ichu aja, na n'akuku anọ nke mbadamba nkume di n'elu, na gburugburu onu onu ya, si otu a sachaa ebe ichu aja ahụ, kpuchikwaara ya mmehie. ²¹ Mgbe ahụ, a ga-ewere nwa oke ehi e ji chuo aja mmehie ahụ, kpoọ ya oku n'ebe a kwadoro n'ezi ulonso ukwu ahụ.

²² "N'ubochi nke abuo, i ga-eji nwa mkpi na-enweghi ntupo chuo aja mmehie.* A ga-eme ka ebe ichu aja di ocha, dika e ji oke ehi ahụ mee ka o di ocha. ²³ Mgbe i mechara mmemme nsacha ndi a, werekwa nwa oke ehi ozo nke na-enweghi ntupo, na nwa ebule site n'igwe anu nke na-enweghi ntupo chuo aja. ²⁴ Were ha jee chee n'ihu ONYENWE ANYI, ka ndi nchujaja were nnu fesa ha dika aja nsure oku a churu nye ONYENWE ANYI.

²⁵ "Ubochi asaa, kwa ubochi ka i ga-eweputa otu mkpi, na nwa oke ehi, na nwa ebule site n'igwe anu ndi ahụ, chuo aja mmehie. Ha niile ga-abu umu anumanu ndi na-enweghi ntupo. ²⁶ Ubochi asaa ka ha ga na-achụ aja ikpuchi mmehie n'ihie ebe ichu aja, mee ka o di ocha, site otu a doo ya nsọ. ²⁷ Ubochi nke asato, na n'ubochi obula so ya, ndi nchujaja ga-achụ aja nsure oku n'ebe ichu aja, chookwa aja udo. Mgbe ahụ, aga m anabatakwa unu. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwubiri ya."

44

Umụ eze, ndi Livayi, na ndi nchujaja

¹ Mgbe ahụ, o mere ka m laghachi n'uzo, n'onu uzo ama nke ebe nsọ ahụ, nke di n'ezi, nke na-eche ihu n'owuwa anyanwu, ma a gbachiri ya agbachi. ² Ma ONYENWE ANYI siri m, "Onu uzo ama nke a ga-abu ihe e mechiri emechi. A gaghị emeghe ya ozo, o dighi onye obula ga-esi na ya bata. N'ihie na ONYENWE ANYI, bu Chineke Izrel esitela na ya bata. Ya mere, o bu ihe emechiri emechi. ³ Naani nwa eze, naani ya onwe ya, bu onye ga-anodu ala n'ime ya, iri nri n'ihu ONYENWE ANYI. O ga-esite na mputa onu ulo nke onu uzo bata, o bukwa ebe ahụ ka o ga-esi puo."

⁴ Mgbe ahụ, o mere ka m biaruo n'onu uzo ama di n'ugwu, n'ihu ulonso ukwu ahụ. Elere m anya hu na ebube nke ONYENWE ANYI juputara n'ulonso nke ONYENWE ANYI. N'ihie ya, adara m n'ala kpugide ihu m n'aja.

⁵ ONYENWE ANYI siri m, "Nwa nke mmadu, leruo anya nke oma, gee nti nke oma n'ihie niile m na-agwa gi banyere iwu m niile na usoro niile nke ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI. Leruo anya nke oma banyere onu uzo ibata n'ulonso ukwu a, na nke opupu niile nke ebe nsọ a. ⁶ I ga-agwa ndi Izrel bu ndi ulo nnupu isi, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri, o zuola bu ibi ndu aru unu niile ahụ, unu ndi Izrel! ⁷ N'ihie na o bughu naani na ihe aru unu mere di ukwu, kama unu mekwara ihe aru kachasi site n'ikpobata ndi ala ozo a na-ebighi anu ahụ ha na obi ha ugwu n'ime ulonso, si otu a meruo ulonso mgbe unu na-ewetara m nri nsọ, nke bu abuba na obara. N'uzo di otu a, unu emebiela ogbugba ndu m. ⁸ Unu edebeghi iwu m nyere unu banyere ihe m ndi di nsọ, kama unu goro ndi ozo ka ha buru ndi na-elekota ebe nsọ m. ⁹ Ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, o nweghi onye ala ozo obula a na-ebighi

* **43:22** 43:22 Nwa mkpi zuruoke bu nke na-enweghi ntupo, nke oria na-adighi aria, nke onya na-adighi n'ahu ya, na nke na-enweghikwa apa.

anụ ahụ ya na obi ya ugwu kwesiri ibata n'ụlọnsọ m. O buladi ndi obia ndi bi n'etiti umu Izrel.

10 “ ‘Ndi ikom agburu Livayi niile, ndi sitere n'ijere m ozi wezuga onwe ha mgbe Izrel bidoro igbaso arusi niile ha, ga-ata ahuhu n'ihu ekwesighi ntukwasị obi ha. 11 Ha ga-abu ndi na-eje ozi n'ime ebe nsọ m, ndi nlekota nke onu uzọ ama nke ulonso ukwu, na-ejekwa ozi n'ime ya; ha ga-egburu ndi m anu e wetara maka ichu aja nsure oku na nke aja ndi ozọ, ha ga-eguzokwa n'ihu ha jeere ha ozi. 12 Ma n'ihu na ha guzoro n'ihu arusi jeere ha ozi, mee ka ulọ Izrel daba na mmehie ikpere arusi,* n'ihu nke a, eweliela m aka elu na-anu iyi na ha aghaghi ita ahuhu mmehie ha. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri. 13 Ha agaghi abiakwute m nso ije ozi dika ndi nchujaja, maobu biaru nso ihe nsọ m niile obula maobu onyinye m di nsọ karichasia onyinye nsọ niile, ha aghaghi ibu onodu ihere nke ihe aru niile ha mere. 14 Ma aga m ahoputa ha ka ha buru ndi ilekota ulonso m di n'aka, n'ihu iru oru niile na ije ozi niile di n'ime ya.

15 “ ‘Ma ndi nchujaja, bu umu Zadok, ndi Livayi, ndi chegidere ebe nsọ m nche, mgbe Izrel niile sitere n'ebe m no kpafuo, ga-abia nso ijere m ozi, ha ga-eguzo n'ihu m chuo aja abuba na obara. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri. 16 O bu naani ha ga-abanye n'ime ebe nsọ m, naani ha ga-abiakwa na tebul m ije ozi n'ihu m, na ife m dika ndi nche.

17 “ ‘Mgbe ha na-abata n'onu uzọ ama nke ogige di n'ime, ha ga-eyi naani akwa ocha. Ha agaghi eyi uwe obula e ji aji anu kpaa mgbe ha na-eje ozi n'ogige ime nke ulonso ukwu m. 18 Ha ga-eji akwa ocha kee n'isi ha, yirikwa uwe ocha n'ukwu ha. Ha agaghi eyi ihe obula ga-eme ka osiso gbaa ha. 19 Mgbe ha na-apu n'ogige di n'ezie ebe ndi mmadu no, ha ga-eyipu uwe ha yi mgbe ha na-eje ozi, hapukwa ha n'ime onuulo nsọ ndi a, yiri uwe ozọ, ka ha ghara ime ka ndi mmadu buru ndi e doru nsọ site n'imetu uwe ha ahụ.

20 “ ‘Ha agaghi ekwe ka agiri isi ha too ogologo, ha agakwaghi akpuchapu ya. Naani mkpacha ka ha ga na-akpacha isi ha. 21 Onye nchujaja obula agaghi anu mmanya vaini mgbe o na-abata n'ogige di n'ime. 22 Ha agaghi alu nwanyi nke di ya nwuru anwu, maobu nwanyi gbaara di ya alukwaghi m. Kama o bu naani umu agboghọ ndi sitere n'agburu Izrel ndi na-amaghi nwoke, maobu nwunye ndi nchujaja nwuru anwu. 23 Ha ga-akuziri ndi m ihe di iche n'etiti ihe di nsọ na ihe na-adighi nsọ; gosi ha otu esi amata ihe di iche n'etiti ihe na-adighi ocha na nke di ocha.

24 “ ‘Ha ga-abu ndi ikpe, idozie esemokwu daputara n'etiti ndi m. Usoro iwu m niile ka ha ga-eji kpee ikpe. Ndi nchujaja n'onwe ha kwa ga-erube isi n'iwu m niile n'oge mmemme obula di nsọ. Ha ga-ahukwa na e doru ubochi izuike nsọ.

25 “ ‘Onye nchujaja agaghi emeru onwe ya site n'ije n'ebe ozu di, kariakwa maobu ozu nna ya maobu nne ya, ma o bu nwa ya, maobu nwanne ya nwoke, maobu nwanne ya nwanyi na-enweghi di. 26 Mgbe e mechara ka o di ocha ozọ, o ga-echere ruo ubochi asaa. 27 Ma n'ubochi ahụ, o ga-aloghachi n'ulo ukwu ahụ ibanye n'ime ebe nsọ, o ga-ebu uzọ chuo aja mmehie n'ihu onwe ya. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.

* 44:12 44:12 Ghorọ ulọ Izrel ihe iso ngongo nke ajo omume

28 “ ‘O bu naani mu onwe m bu ihe nketa nke ndi nchujaja ga-enweta. Unu agaghi enye ha ihe nweta obula n'Izrel. Mu onwe m bu ihe nketa ha. 29 Ha ga-eri onyinye inata ihuoma, ihe aja mmehie, ihe aja ikpe omuma, ihe niile di n'Izrel e doru nsọ nye ONYENWE ANYI ga-abu nke ha. 30 Mkpuru mbu kachasi mma site na mkpuru ubi obula na onyinye niile puru iche ga-abu nke ndi nchujaja. Oka mbu a kworo akwo, nke a na-eweta n'ihe ubi ga-abukwa nke ndi nchujaja, ime ka ngozi dikwasị n'ulo unu. 31 Ndi nchujaja agaghi ata nnunu obula, maobu anu nke nwuru onwu chi ya, maobu nke anu ozo dogburu.

45

Okike a ga-eke ala ahụ

1 “ ‘Mgbe unu ga-eke ala ahụ dika ihe nketa, unu ga-ebu uzo nye ONYENWE ANYI otu oke n'ime ya ka o buru oke di nsọ nke ala ahụ. Ogologo ya ga-adi kilomita iri na ato, obosara ya ga-abu kilomita iri na otu. Ihe di nsọ ka ala ahụ niile ga-abu gbaa gburugburu. 2 Site n'ala, otu akuku di nari mita abuo na iri itoolu na otu, na iri sentimita asaa na ise, ga-abu maka ebe nsọ. A ga-ahapu ala di iri mita abuo na itoolu gburugburu ya. 3 Site n'oke ebe ahụ di nsọ, tuputa oke ogologo ya di kilomita iri na ato, obosara ya kilomita ise na okara. O bu n'ime ya ka ebe nsọ, ya bu Ebe ahụ Kachasi Nso ga-adi. 4 O ga-abu oke ala ndi nchujaja, ndi na-eje ozi n'ebe nsọ, na ndi na-abia nso ije ozi n'ihu ONYENWE ANYI. O ga-abukwa ebe ulo obibi ha ga-adi, burukwa ebe di nsọ maka ebe nsọ ahụ. 5 Ala ozo di ya n'akuku, nke ga-adi kilomita iri na ato n'ogologo, kilomita ise na okara n'obosara ya, ga-abu ebe obibi ndi Livayi, ndi na-aru oru n'ulonso ukwu ahụ.

6 “ ‘N'akuku obodo nsọ ka a ga-ekewaputa ala nke ogologo ya di kilomita iri na ato, nke obosara ya dikwa kilomita abuo na okara, nke a ga-abu nke ndi Izrel.

7 “ ‘A ga-eweputa ala puru iche maka nwa eze. Ala a ga-adi n'akuku abuo nke ala nsọ ahụ, na obodo ahụ. Ala a ga-agbatiri site n'akuku odida anyanwu ebe oke ya di ruo n'osimiri Mediterenja. O ga-esitekwa n'oke ala ya n'owuwa anyanwu gbatiri ruo n'ebe ebo Izrel nwere ala ha. N'uzo di otu a, ala a ga-aha ka ala ebo Izrel ketara. 8 Ala a ga-aburu ya ihe nketa n'Izrel. Ndisi m agaghi emegbu ndi m ozo, ma ha ga-ahapu ndi Izrel ka ha keta ala ndi a dika ebo niile ha si di.

9 “ ‘Nke a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: O zuolara unu, unu umu ndi eze Izrel. Kwusinu ipunara ndi m ihe ha nwere n'ike, kpeenu ikpe ziri ezi na-emekwa ihe kwesiri ekwesi. Kwusinu ichupu ndi m site n'ihe ha, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara. 10 Ka ihe otutu unu ji ere ahia unu buru ezigbo efa na ezigbo baf* nke a na-ejighi aghughu kpuo. 11 Ka ihe otutu homa buru ihe unu ga-eji na-atu ihe niile, ma mmanu, ma oka. Ihe otutu ndi ozo unu ga-enwe ga-abu efa, nke bu otu uzo n'uzo iri nke homa, maka itu ihe dika oka. Nke ozo bu baf, nke bukwa otu uzo n'uzo iri nke homa, maka itu ihe dika mmanu. 12 Ihe otutu a ga-eji mata idi aru nke ihe obula ga-abu shekel. Ihe a ga-eji gbanwere shekel a bu iri gera abuo naani. Iri shekel isii ka a ga-ejikwa gbanwere otu mina.

Ichu aja na memme di iche iche

* 45:10 45:10 Otu ihe otutu bat na-erite galonu isii

13 “Nke a bu onyinye puru iche unu ga-enye: otu uzọ n’uzọ isii nke efa, site n’otu homa nke oka wiiti unu. Unu ga-enyekwa otu uzọ n’uzọ isii nke efa† site n’otu homa oka bali unu. 14 Dika e nyere ya n’iwu, unu ga-eji ihe otutu baf, weta mmanu oliv bu otu uzọ n’ime uzọ iri‡ site n’otu ko obula (ko na-erita baf iri, n’ihi na baf iri, bu otutu otu homa). 15 Ozokwa, otu aturu nke sitere n’igwe aturu di nari aturu abuo, nke si n’ebe ita nri nke Izrel a gbara mmiri nke oma ka unu ga-eweta. A ga-eji ndi a chuo aja mkpuru oka, na aja nsure oku, na aja udo, maka ikpuchiri ndi wetara ha mmehie ha. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya. 16 Ndi niile nke n’ala ahụ ga-eso nwa eze Izrel bute onyinye ndi a. 17 Nwa eze ahụ ka o diri iweta ihe eji achu aja nsure oku niile, aja mkpuru oka, aja ihe onu niile, na nke Onwa ohuru nakwa nke ubochi izuike niile, n’oge mmemme niile nke ndi Izrel. O ga-ewetakwa ihe eji achu aja mmehie, aja mkpuru oka, aja nsure oku, aja udo maka ikpuchiri umu Izrel mmehie ha.

18 “Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: N’ubochi mbu nke onwa mbu obula, unu ga-ewere nwa oke ehi nke na-enweghi ntupo, chuo aja ido ulonso m nsọ. 19 Onye nchujaja ga-ewere ufodu obara nke aja mmehie ahụ tee ya n’akuku onu uzọ ulonso m, na n’akuku anọ nke onu ebe ichu aja, na n’ahụ ibo nke onu uzọ ogige ime. 20 Unu ga-emekwa otu ihe ahụ n’abali asaa nke onwa ahụ n’ihi onye obula mehiera na-amaghi ama, maka ikpuchi mmehie metutara ulonso m.

21 “N’ubochi nke iri na anọ nke onwa mbu, ka unu ga-edebe Mmemme Ngabiga. O ga-abu mmemme abali asaa. N’ubochi ndi a, naani achicha nke a na-ejighi ihe na-eko achicha mee ka unu ga-eri. 22 N’ubochi ahụ, onyeisi ga-eweta otu nwa oke ehi maka aja mmehie nke onwe ya, na maka mmehie mmadu niile nke ala ahụ. 23 N’ubochi asaa nke mmemme ahụ, kwa ubochi, o ga-eweta oke ehi asaa na ebule asaa, ndi na-enweghi ntupo obula, dika ihe ichu aja nsure oku nye ONYENWE ANYI. O ga-enyekwa nwa mkpi kwa ubochi maka aja mmehie. 24 O ga-ewetakwa n’ihi onyinye inata ihuma, nari lita oka anọ na iri itoolu,§ nke bu otu otutu otu oke ehi, otu otutu otu ebule. Tinyere lita mmanu oliv ato na uma asato. Lita mmanu ato na uma asato dikwara otu efaf oka.

25 “N’oge mmemme ubochi asaa ahụ, nke ga-ebido n’ubochi iri na ise nke onwa asaa, o ga-ewetakwa ihe a ga-eji chuo aja mmehie na aja nsure oku, na aja mkpuru oka, na mmanu.

46

1 “Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, Onu uzọ ama nke ogige ime, nke na-eche ihu n’owuwa anyanwu ga-abu ihe e mechiri emechi n’ubochi isii niile unu na-aru ru. Ma a ga-emeghe ya n’ubochi izuike, na n’ubochi mmemme onwa ohuru. 2 Nwa eze ga-esitekwa na mputa onu ulo nke onu uzọ ama bata, guzoro n’akuku onu uzọ ama. Ndi nchujaja ga-edozikwa aja nsure oku ya, na aja udo ya. O ga-anokwa n’ulo mbata kpo isiala nke ofufe ya, sitekwa n’ebe ahụ puo. Ma a gaghị emechi onu uzọ ahụ tutu ruo anyasi. 3 N’ihu onu uzọ ama ka ndi ala a ga-anọ fee ONYENWE ANYI ofufe n’ubochi izuike na n’ubochi mmemme onwa ohuru. 4 Ihe nwa eze ahụ ga-eji churo ONYENWE ANYI aja nsure oku n’ubochi izuike na n’oge mmemme onwa ohuru ga-abu umu ebule isii, na otu ebule, ndi na-enweghi ntupo. 5 O ga-eweta ihe e ji achu

† 45:13 45:13 Ihe ruru kilogram abuo na uma asaa ‡ 45:14 45:14 Ya bu lita abuo na uma abuo § 45:24 45:24 Nha otu otutu efaf

aja mkpuru oka, nke bu iri lita utu oka abuo na abuo, na otu ebule. O ga-ewetakwa lita mmanu oliv asaa maka iri lita utu oka abuo na abuo ahụ, tinyere onyinye umu aturu dika o si masi ya. ⁶ N'ubochi mmemme onwa ohuru, o ga-eweta otu nwa oke ehi, umu aturu isii na otu ebule, ha niile o dighi nke ga-enwe ntupo obula. ⁷ O ga-ewetakwa otu oke ehi na iri lita utu oka iri abuo na abuo, maka aja mkpuru oka. O ga-enye ebule ahụ na iri lita utu oka iri abuo na abuo. O ga-enyekwa umu aturu ndi ahụ na utu oka dika o si masi ya inye ha, tinyere iri lita oka abuo na abuo, nke o ga-eweta maka lita mmanu oliv asaa. ⁸ Mgbe nwa eze ga-abata n'ulo ahụ, o ga-esite na mputa onu ulo nke onu uzọ ama, ebe ahụ kwa ka o ga-esikwa puo.

⁹ " 'Ma mgbe ndi ala ahụ ga-abata n'ihu ONYENWE ANYI n'oge mmemme di nsọ, onye obula sitere n'onu uzọ di n'ugwu bata aghaghị ipu site n'onu uzọ nke di na ndida. Ndi si na ndida bata ga-esitekwa n'uzọ nke ugwu puo. O dighi onye ga-esi n'uzọ o si bata laghachi, kama ha ga-esi uzọ nke chere ebe ha si bata ihu puo. ¹⁰ Nwa eze ga-anọ n'etiti ha, o buru na ha abanye, o ga-eso ha banye, o burukwa na ha apuwa, o ga-esokwa ha puo. ¹¹ N'oge mmemme ndi ahụ puru iche, na mmemme ndi akara aka, ihe a ga-eji nye onyinye mkpuru oka ga-abu iri lita utu oka abuo na abuo, na otu oke ehi, na iri lita utu oka abuo na abuo na otu ebule, tinyere umu aturu nke onuogugu ya ga-abu dika o si masi ya, tinyere lita mmanu asaa maka iri lita utu oka abuo na abuo obula.

¹² " 'Mgbe obula onyeisi chorọ inye onyinye afọ ofufu, maka ichuru ONYENWE ANYI aja nsure oku maobu aja udo, a ga-emeghere ya onu uzọ ime nke di n'owuwa anyanwu ka o si n'ebe ahụ bata. O ga-enye onyinye ya dika e si enye ya n'ubochi izuike. Emesia, o ga-atugharia puo. A ga-emechikwa uzọ ahụ mgbe o puchara.

¹³ " 'O bu nwa aturu gbara otu afọ nke na-enweghi ntupo ka i ga-eweta ubochi niile maka ichu aja nsure oku nye ONYENWE ANYI, o bu kwa ututu, kwa ututu ka i ga-eweta ya. ¹⁴ I ga-ewetakwa onyinye mkpuru oka kwa ututu kwa ututu tinyere ya, ihe niile ga-emejuputa ya bu lita utu oka isii, na lita mmanu abuo e ji agwakota ya. Iche onyinye mkpuru oka a n'ihu ONYENWE ANYI bu ukpuru ga-adigide ruo mgbe ebighi ebi. ¹⁵ Ya mere, ha ga-edozi nwa aturu na utu oka na mmanu oliv ahụ, kwa ututu kwa ututu, maka aja nsure oku a na-achụ kwa mgbe niile.

¹⁶ " 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, o buru na onyeisi enye onye obula n'ime umu ya ndi ikom onyinye site n'ihe nketa ya, ihe ahụ ga-abu nke ya, burukwa nke mkpuru ya, o ga-abu oke ha site n'ihe nketa ruo ebighi ebi. ¹⁷ O burukwanu na o kenye otu n'ime ndi ohu ya ala site n'ihe nketa ya, ala ahụ ga-abu nke ohu ahụ tutu ruo n'afọ inwere onwe, nke bu afọ asaa obula. Mgbe ahụ, ohu ahụ ga-enwere onwe ya, ma ala ahụ ga-aghokwa nke nwa eze ahụ. Ihe nketa ya bu nke diiri naani umu ya, nke ha ka o bu. ¹⁸ Nwa eze ahụ agaghị ewere ala obula site n'ihe nketa ndi mmadu n'aka ike, si otu a chupu ha site n'ala ha. Ala obula o na-enye umu ya ga-aburiri ihe nketa sitere n'ala nke aka ya. Ka a ghara ime ka o buladi otu n'ime ndi m buru onye e kewapuru site n'ihe nketa ha.' "

¹⁹ Mgbe nke a gasiri, o duuru m site n'onu uzọ di n'akuku onu uzọ ama kpobata m n'onuulo ndi ahụ di nsọ, nke chere ihu n'ugwu, nke bu ihe nketa ndi nchujaja. O gosiri m otu ebe di na nsotu akuku odida anyanwu. ²⁰ O siri m, "Ebe a ka ndi nchujaja ga-anọ sie anu aja ikpe omuma na aja mmehie. Ebe a ka ha ga-anokwa ghee onyinye mkpuru oka, ka a ghara iwebata ha na mputa ogige a nakwa ido ndi mmadu nsọ."

²¹ Mgbe ahụ, o mere ka m pụta ọzọ n'ogige ezi. O duuru m gaa n'akụkụ anọ nke ogige ahụ. Ahurụ m na e nwere ogige nke dị n'akụkụ ọbụla. ²² N'akụkụ anọ nke ogige ndị a, ogige ndị ọzọ dị n'ime ha. Ha ruru mita iri abụọ na atọ n'ogologo, ebe obosara ha rukwara mita iri na asaa n'okara. Ogige anọ ndị a ha n'otu. ²³ N'ime ụlọ ahụ, gburugburu ya, e nwere ahiri e ji nkume doo, nke nwere ekwu dị n'okpuru ahiri nkume ahụ. ²⁴ O siri m, "Ndị a bụ ụlọ ebe ndị niile na-eje ozi n'ụlọnsọ ukwu ahụ ga-anọ na-esi ihe aja niile ndị mmadụ webatara."

47

Iyi si n'ime ụlọnsọ ukwu

¹ Mgbe ahụ, nwoke ahụ mere ka m loghachikwa n'ọnu ụzọ ụlọnsọ ukwu ahụ. Ahurụ m iyi nke na-asọ na-aga n'akụkụ ọwụwa anyanwụ (n'ihu na ihu ụlọnsọ ahụ chere ihu n'ọwụwa anyanwụ). Mmiri ahụ si n'okpuru ụlọnsọ ukwu ahụ n'akụkụ aka nri nke ebe ichụ aja, n'akụkụ ndịda ya na-asọpụta, ² O mere ka m si n'ọnu ụzọ dị n'ugwu pụta, ma gaa n'ọnu ụzọ nke ọwụwa anyanwụ, ebe m huru mmiri ahụ ka o si na ndịda na-asọpụta.

³ Mgbe anyị na-aga, o ji ihe otutu dị ya n'aka tuputa ihe ruru narị mita ise na iri mita atọ. O duuru m na-agafe mmiri ahụ. N'oge a, mmiri ahụ erutela na nkwonkwo ukwu. ⁴ O jikwa ihe otutu ya tuputakwa ihe ruru narị mita ise na iri mita atọ ọzọ, durukwa m na-aga. N'oge a, mmiri ahụ erutela m n'ikpere. Mgbe o tuputara ihe ruru narị mita ise na iri mita atọ ọzọ, o duuru m gafee mmiri ruru m n'ukwu. ⁵ O tuputakwara ihe ruru narị mita ise na iri mita atọ ọzọ, mmiri ahụ ghorọ osimiri nke m na-apughị igafe, n'ihu na mmiri ahụ toro eto buru mmiri ogwugwu, osimiri nke mmadụ na-apughị iji ije ukwu gafee. ⁶ O siri m, "Nwa nke mmadụ, i huru ihe ndị a?"

O duuru m laghachi n'ọnu mmiri. ⁷ Mgbe m rutere n'ọnu mmiri, lee, ahurụ m otutu osisi nke toro n'akụkụ abụọ nke iyi ahụ. ⁸ O siri, "Iyi a na-asọ na-aga akụkụ ọwụwa anyanwụ, sobanye n'ime Araba,* tutu bia sobanye n'osimiri nnu ahụ. Mgbe o sobanyere n'osimiri nnu ahụ, mmiri ya na-aghọ mmiri dị mma onu. ⁹ Otutu ihe e kere eke dị ndu ga-ebi n'ebe ọbụla mmiri a na-asọ aga. Azu dị ukwu ga-ejuputa n'ebe ahụ, n'ihu na mmiri a na-asobanye n'ebe ahụ, na-eme ka mmiri osimiri ghoọ mmiri dị mma inu anu. Ya mere, ihe niile dị n'ebe ọbụla mmiri a sojere ga-adị ndu. ¹⁰ Ndị oku azu ga-eguzo n'ọnu mmiri, site n'En-Gedi ruo n'En-Eglaim a gaghị enweta ebe a na-agbasa ụgbu e ji egbu azu. Azu dị iche iche ga-adikwa, dika azu osimiri Mediterenja. ¹¹ Ma ebe apiti ya niile, n'ebe niile mmiri na-adọ, agaghị adị oheru, o bu nnu ga-aga ka a ga-ahapuru ebe ndi ahụ. ¹² Mkpuru osisi di iche iche ga-eto n'akukụ abụọ nke iyi ahụ. Akwukwo ha agaghị akponwu akponwu, mkpuru ga-adị n'elu ha mgbe niile. Mkpuru oheru ga-adị n'onwa ọbụla, n'ihu na o bu mmiri si n'ebe nsọ ahụ na-agba ha mmiri. Mkpuru ha ga-abu nri, akwukwo ha ga-abukwa maka igwo oria."

Oke ala ahụ

¹³ Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, "Nke a ga-abu oke ala nke unu ga-eke n'etiti ebo iri na abuo nke Izrel dika ihe nketa ha, Josef ga-enweta oke ala abuo. ¹⁴ Ebo ọbụla ga-eketa dika ibe ya

* 47:8 47:8 Maobu, Ndagwurugwu Jordan

ketara, n'ihhi na-eweliri m aka n'ụọ iyi na m ga-enye ndị nna nna unu ala ahụ, na ala a ga-aghokwa ihe nketa unu.

¹⁵ “Nke a ga-abụkwa oke ala nke ala unu ahụ.

“N’akụkụ ugwu, ọ ga-esite n’osimiri Mediterenja n’akụkụ ụzọ Hetlon, gafee Lebo gawa Zedad, ¹⁶ site ya ruo Berota na Sibraim (nke dị n’oke ala dị n’agbata Damaskos na Hamat), rukwaa na Haza Hatikon, nke dị n’oke ala Hauran. ¹⁷ Oke ala ahụ ga-esite n’oke osimiri gbasoro oke ala nke ugwu Damaskos ruo Haza Enan. Oke ala ndị Hamat ga-adikwa n’akụkụ ugwu. Nke a ga-abụ oke ala nke akụkụ ugwu unu.

¹⁸ Oke ala n’akụkụ ọwụwa anyanwụ ga-esite n’agbata Hauran na Damaskos soro akụkụ osimiri Jodan, n’agbata ndị Gilead na ala ndị Izrel ruo n’osimiri dị n’ọwụwa anyanwụ, ruokwa Tama. Nke a ga-abụkwa oke ala unu n’akụkụ ọwụwa anyanwụ.

¹⁹ Oke ala na ndịda, ọ ga-esite na Tama ruo ọbụladi mmiri Meriba Kadesh, soro ụzọ ọdọ mmiri iyi Ijipt ruo osimiri Mediterenja. Nke a bụ oke ala ahụ na ndịda.

²⁰ N’odida anyanwụ, osimiri Mediterenja ga-abụ oke ala, ruo na ncherita ihu ụzọ e si abata Hamat. Nke a bụ oke ala unu n’akụkụ odida anyanwụ.

²¹ “Ala niile dị n’ime oke ala ndị a, ka unu ga-eke n’etiti onwe unu dika ebo Izrel si dị. ²² Keenụ ha ka ha buru ihe nketa nye onwe unu, ma nyekwa ndị ọbịa bi n’etiti unu, bụ ndị ọbịa niile mutara umu. Unu ga-agu ha dika ndị amuru n’ala Izrel. Ha ga-esokwa unu keta oke n’ihe nketa a na-ekenye ndị ebo niile nke Izrel. ²³ A ga-ekenye ndị ọbịa ihe nketa n’ebo ọbụla ha bi n’etiti ha.” Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwubiri.

48

Okike e kere ala ahụ

¹ “Nke a bụ aha ebo niile, na ala ha ga-eketa:

“Dan otu oke. Site na nsotu ugwu, n’akụkụ ụzọ Hetlon ruo mbata Hamat. Haza Enan na oke ala ugwu Damaskos, nke dị n’akụkụ Hamat ga-abụ akụkụ oke ala ha site n’akụkụ ọwụwa anyanwụ ruo n’odida anyanwụ.

² Asha ga-enwe otu oke. Ọ ga-abụ n’akụkụ oke ala Dan, site n’ọwụwa anyanwụ ruo n’odida anyanwụ.

³ Naftali ga-enwe otu oke. Ọ ga-abụ n’akụkụ oke ala Asha, site n’ọwụwa anyanwụ ruo n’odida anyanwụ.

⁴ Manase nwere otu oke. Ọ ga-abụ n’akụkụ oke ala Naftali, site n’ọwụwa anyanwụ ruo n’odida anyanwụ.

⁵ Ifrem ga-enwe otu oke. Ọ ga-abụ n’akụkụ oke ala Manase, site n’ọwụwa anyanwụ ruo n’odida anyanwụ.

⁶ Ruben ga-enwe otu oke. Ọ ga-abụ n’akụkụ oke ala Ifrem, site n’ọwụwa anyanwụ ruo n’odida anyanwụ.

⁷ Juda ga-enwe otu oke. Ọ ga-abụ n’akụkụ oke ala Ruben, site n’ọwụwa anyanwụ ruo n’odida anyanwụ.

⁸ “Ala nke ya na oke ala ndị Juda ga-agbatị site n’ọwụwa anyanwụ ruo n’odida anyanwụ, ka ị ga-enye dika onyinye puru iche. Obosara ya ga-abụ

ihe dị kilomita iri na atọ. Ogologo ya site n'ọwụwa anyanwụ ruo n'ọdịda anyanwụ ga-aha ka ala otu ebo ketara. Ụlọnsọ ukwu ahụ ga-adịkwa n'etiti ya.

⁹ “Ogologo ebe a ewepụtara iche nye ONYENWE ANYỊ ga-adị kilomita iri na atọ, obosara ya ga-abụ kilomita ise na ọkara. ¹⁰ Nke a ga-abụ ala dị nsọ e debere iche nye ndị nchụaja. N'akụkụ ugwu, ịdị ogologo ala ahụ ga-abụ kilomita iri na atọ. N'akụkụ ọdịda anyanwụ, ogologo ya bụ kilomita ise na ọkara. Ogologo nke akụkụ ndịda na nke ugwu bụ otu. Otu a kwa, ogologo nke akụkụ ọwụwa anyanwụ na ọdịda anyanwụ bụ otu. Ebe nsọ ONYENWE ANYỊ ga-adị n'etiti ya. ¹¹ Ọ ga-adịrị ndị nchụaja, bụ ụmụ Zadok ndị e doro nsọ, ndị sitere n'ikwesị ntụkwasị obi jeere m ozi, ndị na-esiteghị n'iso ụzọ m kpafuo dika ndị Izrel na agburu Livayi mere mgbe ha mehiere. ¹² Ọ bụ onyinye puru iche a na-enye ha site n'ala ahụ dị nsọ, bụ ala ahụ kachasi nsọ, nke ya na ala ndị Livayi nwekorọ oke ala.

¹³ “N'akụkụ ala ndị nchụaja, a ga-ekenye ndị Livayi ala nke ha. Ha ga-eketa ala nke ogologo ya bụ kilomita iri na atọ, nke obosara ya bụ kilomita ise na ọkara. ¹⁴ O nweghị akụkụ ala nsọ a a ga-ere ere, maọbụ nye ya ndị ọzọ, n'ihia na ihe dị nsọ ka ọ bụ nye ONYENWE ANYỊ.

¹⁵ “Ala nke fọdurụ, nke ogologo ya dị kilomita iri na atọ, nke obosara ya dị kilomita ise na ọkara ga-abụ ala ọha. A ga-ewu ebe obibi n'elu ya, wukwaa ebe izu anụ ụlọ. Obodo ga-adị n'etiti ya, ¹⁶ nke ogologo akụkụ ugwu ruru kilomita abụọ na ụma anọ, akụkụ ndịda ruru kilomita abụọ na ụma anọ, akụkụ ọwụwa anyanwụ ruru kilomita abụọ na ụma anọ, na akụkụ ọdịda anyanwụ rukwara kilomita abụọ na ụma. ¹⁷ Ogologo nke ala ebe ịta nri nke ga-agba obodo ahụ gburugburu ga-aha n'otu. Ọ ga-adị narị mita na iri mita atọ na ise n'ugwu, na ndịda narị mita na iri mita atọ na ise, n'ọwụwa anyanwụ narị mita na iri mita atọ na ise, n'akụkụ n'ọdịda anyanwụ narị mita na iri mita atọ na ise. ¹⁸ Ma nke ga-afọdụ na ya, n'akụkụ oke ala ahụ dị nsọ nke gara ogologo ya niile, ga-abụ n'akụkụ ọwụwa anyanwụ kilomita ise na ọkara n'akụkụ ọdịda anyanwụ ga-abụkwa kilomita ise na ọkara. Ihe omume ya ga-abụ nri nye ndị ọrụ nke obodo ahụ. ¹⁹ Ndị ọrụ si n'obodo, bụ ndị na-akọ ya ga-abụkwa ndị si n'ebo niile nke Izrel. ²⁰ Ala ahụ niile, ma ala ahụ e doro nsọ, ma ala ndị obodo, ga-adị kilomita iri na atọ n'akụkụ ya ọbula.

²¹ “Ala niile fọdurụ n'akụkụ abụọ nke ala ahụ dị nsọ, na ala ndị obodo ga-abụ nke nwa eze. Ọ ga-agbatị ruo ọwụwa anyanwụ site n'otutu kilomita iri na atọ nke oke ahụ dọ nsọ ruo n'oke ala ọwụwa anyanwụ, sitekwa na kilomita iri na atọ n'akụkụ ọdịda anyanwụ ruo oke ala ọdịda anyanwụ. Akụkụ abụọ ndị a nke gbatiri ruo n'oke ala ndị obodo ga-abụ nke onye ọchịchị, ebe nsọ ahụ na ụlọ ukwu ahụ ga-adị n'etiti ha. ²² Ya mere, oke ala nke ndị Livayi na ala ndị obodo ga-adị n'etiti ala nke nwa eze nwee. Oke ala nke nwa eze ahụ ga-adị n'etiti oke ala Juda na oke ala Benjamin.

²³ “Ala e nyere ebo fọdurụ dị otu a:

“Benjamin ga-enwe otu oke, nke sitere n'ọwụwa anyanwụ ruo n'ọdịda anyanwụ.

²⁴ Simion ga-enwe otu oke; ha na ndị Benjamin ga-enwekọ otu oke ala n'akụkụ ọwụwa anyanwụ na n'akụkụ ọdịda anyanwụ.

²⁵ Isaka ga-enwe otu oke; ha na ndị Simion ga-enwekọ oke ala n'akụkụ ọwụwa anyanwụ, na n'akụkụ ọdịda anyanwụ.

- ²⁶ Zebulun ga-enwe otu oke; ha na ndi Isaka ga-enweko oke ala n'akuku owuwa anyanwu, na n'akuku odida anyanwu.
- ²⁷ Gad ga-enwe otu oke; ha na ndi Zebulun ga-enweko oke ala n'akuku owuwa anyanwu na n'akuku odida anyanwu.
- ²⁸ Ma oke ala Gad nke chere ihu n'akuku ndida ga-esi na Tama ruo n'iyi Meriba Kadesh, sorokwa odo mmiri Ijpt ruo n'osimiri Mediterenja.

²⁹ "Nke a bu ala unu ga-ekenye ebo Izrel niile dika oke ha. Ha ga-abukwara ha ihe nketa." Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya.

Onu uzọ ama obodo ohuru

³⁰ "Ndi a ga-abu onu uzọ ama e si apu n'obodo ahụ.

"N'akuku nke ugwu, nke idi ogologo mgbidi ya bu kilomita abuo, ³¹ onu uzọ ama obodo ahụ ga-abu aha ebo niile nke Izrel. Onu uzọ ama ato n'akuku ugwu ga-abu onu uzọ ama Ruben, onu uzọ ama Juda, na onu uzọ ama Livayi.

³² N'akuku owuwa anyanwu, nke mgbidi ya di kilomita abuo n'ogologo, onu uzọ ama ato ga-adi ya. Ha ga-aza onu uzọ ama Josef, onu uzọ ama Benjamin, na onu uzọ ama Dan.

³³ N'akuku ndida, nke ogologo ya bukwu kilomita abuo, onu uzọ ama ato ga-adi ya: onu uzọ ama Simion, onu uzọ ama Isaka, na onu uzọ ama Zebulun.

³⁴ N'akuku odida anyanwu nke idi ogologo mgbidi ya bu kilomita abuo, onu uzọ ama ato ga-adi ya: onu uzọ ama Gad, onu uzọ ama Asha, na onu uzọ ama Naftali.

³⁵ "Gburugburu obodo ahụ bu kilomita iri.

"Aha a ga-akpo obodo ahụ site n'oge ahụ gawa, ga-abu, 'ONYENWE ANYI no n'ebe ahụ.'"

Daniel

Ozuzu Daniel na Babilon

¹ Mgbe afọ atọ gafere site na mgbe Jehoiakim bidoro buru eze na-achi Juda, Nebukadneza eze na-achi Babilon bɔara buso Jerusalem agha. ² Onyenwe anyi nyefere Jehoiakim, eze Juda n'aka ya, na ihe ufodu e jiri choo ulonso Chineke mma. O buuru ha niile gawa Shaina n'ulo chi ya, dobe ha n'ime n'uloaku chi ya.

³ Eze nyere Ashipenaz, onyeisi ndi ozi ya iwu ka o kpobata umu okorobia sitere n'ezinaulo eze na nke ndi ochichi n'ala Izrel n'ije ozi eze. ⁴ Umu okorobia ndi a ga-abu ndi n'enweghi nkwaru obula n'ahu ha, ndi mara mma ile anya na ndi nwere nghota banyere ihe omuma di iche iche. Ha kwesikwara ibu ndi maara ihe, ndi na-amuta ihe osiso na ndi tozuru oke ije ozi n'uloeze. O ga-akuziri ha asusu na akwukwo ogugu di iche iche nke ndi Kaldia. ⁵ Onye eze si n'ochi nri ya na-eweputa nri na mmanya a ga-enye ha kwa ubochi. Ha ga-anọ n'ozuzu a afọ atọ, nke o ga-abu e mechaa, ha ga-abu ndi kwesiri ino n'ije ozi n'obi onye eze.

⁶ Ndi so n'ime ha bu Daniel, na Hananaya, na Mishael, na Azaraya, ha bu ndi Juda. ⁷ Ma onyeisi ndi na-ejere eze ozi nyere ha aha ohuru ozo Daniel ka o kporo Beltshaza; Hananaya ka o kporo Shedrak; o kporo Mishael, Mishak; kpokwa Azaraya, Abednego.

⁸ Ma Daniel kpebiri n'obi ya na o gaghị emeru onwe ya site n'iri nri maobu inu mmanya eze. Ya mere o rioro onyeisi ndi ozi ka o hapu ya ka o ghara imeru onwe ya. ⁹ Ma Chineke mere ka Daniel nweta ihuoma na obi ebere n'aka onyeisi ndi na-ejere eze ozi. O nwekwara omiiko n'ebe Daniel no n'ihu onodu ha. ¹⁰ Ma onyeozu a gwara Daniel, "Ana m atu egwu n'ihu onyenwe m eze, onye kwuru ihe unu ga-eri na ihe unu ga-anu. O buru na o hu na unu tara ahụ karịa ndi ogbo unu ndi ozo, ndu m ga-anọ na nsogbu n'aka onye eze."

¹¹ Daniel siru onyeisi ahụ e tinyere oru ilekota Daniel, na Hananaya, na Mishael, na Azaraya n'aka, ¹² "Biko, nye anyi naani ahija nri, na mmiri onunu, ka o buru ihe oriri anyi na ihe onunu anyi. Jiri ya lee anyi ule ubochi iri. ¹³ Jirizie anya gi choputa ma o nwere ihe di iche n'etiti anyi na ndi ozo, ndi na-eri nri oma nke eze nyere, site n'ihe i huru, mee umuodibo gi otu o kwesiri." ¹⁴ O kwenyere ime ihe ha kwuru, o nwalere ha abali iri.

¹⁵ Mgbe ubochi iri ahụ zuru, a choputara na ahụ di ha mma, choputakwa na ha di mma ile anya karịa umu okorobia ndi ozo e ji nri oma niile eze nyere zuo. ¹⁶ Ya mere onyeisi ozi ahụ wepuru nri na mmanya oma ahụ ha kwesiri iri ma nye ha naani akwukwo nri.

¹⁷ Chineke mere ka umu okorobia anọ ndi a nwee oguguisi puru iche na nghota n'ihe obula gbasara edemede na amamihe niile. Daniel nwekwara nghota ikowa udi ohu niile na nro niile.

¹⁸ Mgbe oge eze nyere a ga-eji kpobata ha n'ije ozi ya zuru, onyeisi ndi na-eje ozi chere ha n'ihu Nebukadneza. ¹⁹ Ha na eze kparitakwara uka. Ma n'ime umu okorobia ahụ niile a zuru, o nweghi nke amamihe ya juru eze afọ dika amamihe Daniel, na Hananaya, na Mishael, na Azaraya. N'ihu nke a, o mere ka ha soro buru ndi na-adu ya odu. ²⁰ Mgbe o bulakwa eze chorọ ndumodu banyere amamihe na nghota, o na-achoputa na ndumodu

ha na-enye ya na-adị mma okpukpu iri karịa ndumọdụ nke ndị majiki ya na ndị maara ihe banyere kpakpando nọ n'alaeze ya na-enye ya.

²¹ Daniel nọgidere buru onye na-adu eze odu tutu ruo afọ mbu nke Sairos bidoro ichi dika eze.

2

Nro Nebukadneza

¹ N'ime afọ nke abuo nke ochichi ya, eze Nebukadneza roro nro di iche iche. Nro ndi a mere ka obi ya gbasasia, ura pukwara ya n'anya.

² Mgbe ahụ, eze kporo ndi majiki, ndi ha na mmuo ojo na-ekwu okwu, ndi mgbaasi na ndi ihe banyere ngaghari nke kpakpando doro anya ka ha bia gwa ya ihe ahụ o roro na nro. Mgbe ha biara, guzo n'ihu eze, ³ o siri ha, "Aroro m nro nke na-enye m nsogbu n'obi. Achoro m ima ihe o putara."

⁴ Mgbe ahụ, ndi ahụ na-enyocha kpakpando gwara eze ahụ okwu n'asusu ndi Siria si, "Ka gi eze diri ndu ruo mgbe ebighi ebi, i ga-agwa umuodibo gi nro a i roro, anyi ga-akwara gi ihe o putara."

⁵ Ma eze zara ndi Kaldia, "Nke a bu ihe m kpebirila: O buru na unu agwaghi m ihe nro a na nkwa ya bu, aga m eme ka abokasia unu, tikpokwa ulo unu, mee ka ha gho mkpokpo ebe. ⁶ Ma o buru na unu gwa m ihe ahụ m roro na nro ma kowaakwa ya, aga m enye unu onyinye di iche iche na ugwo oru nsopuru di ukwu. Ya mere, gwanu m nro ahụ na nkwa ya."

⁷ Ozokwa, ha zaghachiri, "Ka eze gwa ndi ohu ya ihe o roro na nro, anyi ga-akwakwa ya."

⁸ Eze zaghachiri, "Ama m na o bu oge ka unu na-achọ inweta n'ihu na unu amatala na ihe a ka m kpebiri ime. ⁹ O buru na unu agwaghi m nro ahụ naani otu ntaramahuhu diri unu. Unu agbaala izu igwa m okwu ugha na okwu nduhie na-ele anya na onodu ga-agbanwe. Ya mere, gwanu m nro ahụ, m ga-amatakwa na unu puru ikwara m ya."

¹⁰ Ndi Kaldia zara eze, "O dighi mmadu obula n'elu uwa a nke nwere ike ime ihe a eze na-achọ. O dighikwa eze, n'agbanyeghi idi ukwu ya na idi ike ya, nke juturu la udi ihe di otu a eze na-aju n'aka ndi mgbaasi, ndi na-agba aja ya, ndi ha na mmuo ojo na-ekwu okwu, na ndi Kaldia.

¹¹ Ihe a i choro ka anyi mee bu ihe na-agaghi ekwe omume. O bu naani ndi mmuo nwere ike ikoro gi ihe i roro na nro. Ndi mmuo anokwaghi n'etiti ndi mmadu."

¹² Nke a mere ka eze juputa n'oke iwe na onuma, o nyere iwu ka e gbuchaa ndi amamihe niile nke Babilon. ¹³ Mgbe e kwuputara iwu onye eze ka e gbuo ndi oke amamihe niile, ndi agha chokwara ebe Daniel na ndi otu ya no ka ha gbuo ha.

¹⁴ Mgbe Ariok, onye bu onyeisi ndi nche eze puru igbu ndi ikom maara ihe na Babilon, Daniel ji amamihe na ezi uche gwa ya okwu. ¹⁵ O juru onyeozu eze, bu Ariok, "Gini mere eze ji nye iwu di ike di otu a?" Mgbe ahụ, Ariok kowara ihe niile nye Daniel. ¹⁶ Mgbe ahụ, Daniel banyere n'uloeze, ihu ya. O roro eze ka o nyetu ya nwa oge iji kowaakwa ya ihe nro ahụ putara.

¹⁷ Emesia, Daniel lara n'ulo nke ya gaa koro Hananaya, na Mishael, na Azaraya, ndi enyi ya ihe merenu. ¹⁸ O gwara ha ka ha roo maka ebere site n'aka Chineke nke eluigwe banyere ihe nzuzo a, ka a hapu igbu ya na ndi enyi ya na ndi amamihe foduru na Babilon. ¹⁹ N'abali, e mere ka

Daniel mata ihe omimi ahụ site n'ọhụ. Mgbe ahụ, Daniel toro Chineke nke eluigwe, ²⁰ Daniel siri,

“Otuto dịrị aha Chineke ruo mgbe ebighị ebi;
amamihe na ike dị n'aka ya.

²¹ Ọ na-agbanwe oge na mgbe dị iche iche;
Ọ na-ebuli ndị eze na-akwatukwa ha.

Ọ na-enye onye maara ihe amamihe,
ma na-enyekwa onye nwere mmụọ nghọta ihe ọmụma.

²² Ọ na-ekpughe ihe dị omimi na ihe zoro ezo;
Ọ maara ihe dị n'ọchịchiri,
ma ihè binyekwara ya.

²³ Ana m ekele gị, na-etokwa gị, Chineke nke nna m ha,
n'ihì na i nyela m amamihe na ike.

I meela ka m mata ihe anyị rịrọrọ gị,
i mekwala ka anyị mata nrọ ahụ eze rọrọ.”

Daniel Akwaa nrọ

²⁴ N'ihì ya, Daniel jekwuru Ariok, onye ahụ eze nyere iwu igbu ndi ndumọdụ niile dị na Babilon, si ya, “Egbukwala onye ọbụla n'ime ndi amamihe Babilon. Kama duru m gaa n'ihu eze n'ihì na ejikeere m igwa ya ihe ahụ ọ chọrọ imata.”

²⁵ Mgbe ahụ, Ariok mere ngwangwa duru Daniel gaa n'ihu eze, si ya, “Achọputala m otu onye n'ime ndi Juda a dotara n'agha nwere ike igwa eze ihe nrọ ya putara.”

²⁶ Eze juru Daniel (onye a na-akpọkwa Belteshaza), “I nwere ike igwa m ihe ahụ m rọrọ na nrọ, na ikowara m ihe ọ putara?”

²⁷ Daniel gwara eze, “O nweghị onye amamihe ọbụla, onye ọbụla ya na mmụọ na-ekwu okwu, onye mgbaasi ọbụla maọbụ onye na-enyocha kpakpando ọbụla pụrụ igwa eze ihe omimi a i chọrọ. ²⁸ Ma o nwere Chineke nọ n'eluigwe, onye na-ekpughe ihe omimi niile. O gosila Nebukadneza ihe ga-eme n'ụbọchị ndi dị n'ihu. Nrọ gị na ọhụ niile nke gara n'uche gị mgbe i dinara n'ihe ndina gị bụ ndi a:

²⁹ “Ihe i rọrọ na nrọ, gị bụ eze, bụ ihe banyere ihe na-aga imezu n'oge di n'ihu. Onye ahụ na-ekpughe ihe nzuzo niile egosikwala gị ihe nke ga-eme. ³⁰ Ma mụ onwe m, ekpughegị ihe omimi a nye m n'ihì na m kariri mmadu ọbụla di ndu n'amamihe, kama ọ bụ ka gị bụ eze mata nkowa ya ma ghotakwa ihe gabigara n'uche gị.

³¹ “Eze, ihe i huru n'ohu bu nke a. I huru mmadu a kpuru akpu. Mmadu a a kpuru akpu buru nnoo ibu. Ọ na-egbukwa nweghenweghe, burukwa ihe na-eyi onye ọbụla lekwasiri ya anya egwu. ³² E ji ọlaedo a nuchara anucha kpuo isi mmadu ahụ, jiri ọlaocha kpuo aka ya na obi ya. E jikwa bronz kpuo afo ya na apata ukwu ya. ³³ Ọ bukwa igwe ka e ji kpuo ogwe ukwu ya abuo. Ma akuku ukwu ya, nke a na-azo n'ala ka e ji igwe a gwara ya na uru kpuo. ³⁴ Mgbe i na-ele anya, a waputara nkume, ma ọ bughị aka mmadu ka e ji waputa ya. Nkume a kuru mmadu ahụ a kpuru akpu n'ukwu nkume na uru ya, kupiasia ha. ³⁵ Mgbe ahụ, e tijisiri igwe ahụ na uru ahụ, bronz ahụ na ọlaocha ahụ nakwa ọlaedo ahụ niile. Ha dika igbugbo oka nke na-adi n'ebe a na-azocha oka n'oge okpomoku. Ifufe fechapusiri ha na-ahapughi ihe ngosi ọbụla. Ma nkume ahụ dakwasiri ihe ahụ awuru awu mechara ghoog ugwu di ukwu, nke juputara uwa niile.

³⁶ “Eze, nke a bu nrọ ahụ. Ugbu a ka anyi kowara gị ihe nrọ ahụ putara. ³⁷ Gị onwe gị, eze, bu eze nke otutu ndi eze ozo no n'okpuru ya,

onye Chineke nke eluigwe nyere ike ọchịchị, n'ọcheeze niile, na ike na otuto; ³⁸ nyefeekwa n'aka gị ụmụ mmadụ niile na ụmụ anụmanụ bi n'ime ọhia, na ụmụ nnụnụ nke igwe, e mere ka ị buru eze ihe niile ndị a, gị bụ isi ahụ e ji ọlaedo kpụo.

³⁹ “Mgbe ị chichara alaeze ọzọ ga-ebili, ma ọ gaghị adị ukwu dika nke gị, mgbe nke a gasiri, alaeze ọzọ bụ nke atọ, nke ga-adị ka bronz ga-ebilikwa, ọ ga-achị uwa niile. ⁴⁰ A ga-enwekwa alaeze nke anọ, nke ga-esi ike dika igwe. Dika igwe nke na-akuri ihe niile, ọ ga-egwepia ma kurikwaa ndị a niile. ⁴¹ Ma ebe ị huru na ọbụ ukwu ahụ na mkpisiukwu ya niile na ufodu n'ime ha bụ urọ okpu ite na ufodu bukwa igwe, alaeze nke ekewara ekewa ka ọ ga-abụ, ma ọ ga-esitu ike dika igwe nke di n'ime ya, n'ihu na ị huru igwe ahụ na agwakotara ya na urọ apiti. ⁴² Dika mkpisiukwu ya, nke ufodu n'ime ya bụ igwe, ufodu bukwa urọ, na-egosi na akuku ufodu nke alaeze ahụ ga-esi ike ma akuku ufodu agaghị esi ike ntiwa. ⁴³ Dika otu ahụ ị huru e siri gwakota igwe na urọ onu, otu a ka ọchịchị alaeze ndị a ga-achọ njikota alaeze na ibe ya, ma nke a agaghị ekwe mee, dika ọ gaghị ekwe omume bụ igwakota igwe na urọ.

⁴⁴ “N’oge ahụ, ndị eze ndị a ga-anọ n’ọchịchị, Chineke nke eluigwe game ka alaeze ọzọ bido. Ọ bukwa alaeze nke a na-apughị imebi emebi. O nwekwaghị onye ọbula puru imeri alaeze ahụ. Ọ ga-ala alaeze ndị ọzọ n’iyi, mee ka ha buru ihe efu, ma ọ ga-adiri na-aga n’ihu ruo ebighi ebi. ⁴⁵ Dika i siri hu nkume ahụ di ukwu e sitere n’ugwu waputa, nke a na-ejighi aka waputa were kurichaa igwe ahụ, bronz ahụ, urọ ahụ, ọlaocha ahụ na ọlaedo ahụ.

“Chineke di ukwu emeela ka eze mara ihe na-aga ime n’oge di n’ihu. Nro a bu eziokwu, nkowa ya kwesikwara ntukwasị obi.”

⁴⁶ Mgbe ahụ, eze Nebukadneza dara n’ala n’ihu Daniel nye ya nsopuru. O nyekwara iwu ka eweta onyinye na uda na-esi isi utọ were chunyere ya aja. ⁴⁷ Onye eze gwakwara Daniel, “N’ezie, Chineke gị bụ Chineke kachasi chi niile. Ọ bụ ya na-achị eze niile bi n’uwa, burukwa Onye na-ekpughepu ihe omimi niile, n’ihu na lee, i nwere ike ikowa ihe omimi nke a.”

⁴⁸ Emesia eze nyere Daniel okwa di ukwu, nyekwa ya otutu onyinye di iche iche. O mere ya onyeisi na-achị ala Babilon niile, meekwa ya onyeisi ndi ndumodu eze niile. ⁴⁹ Ma dika Daniel siri rio eze, o mekwara ka Shedrak, Mishak na Abednego buru ndi na-elekota ihe niile a na-eme eme n’ala Babilon, Daniel n’onwe ya noduru n’ogige eze.

3

Oyiyi ọlaedo na oku a kwanyere

¹ Eze Nebukadneza kpuru oyiyi ọlaedo nke idi elu ya ga-adị iri mita atọ, obosara ya ga-adị ka mita atọ. Emesia, o debe ya n’obosara ala Dura, nke di n’otu mpaghara Babilon. ² Eze Nebukadneza ziri ozi ka e zie ndi nnochite anya eze niile, ndisi, ndi na-achị achị, ndi ndumodu ya niile, ndi na-elekota ulokwu ya niile, ndi okaikpe, ndi maji na-edozi okwu na otutu ndi ozọ nokwa n’isi ọchichị akuku niile nke ala ahụ, ka ha bia n’ubochi a ga-edo oyiyi ahụ nsọ bu nke eze Nebukadneza guzobere. ³ Ya mere, ndi nnochite anya eze niile, ndisi, ndi na-achị achị, ndi ndumodu ya niile na ndi na-elekota ulokwu ya niile, ndi okaikpe, ndi maji na-edozi okwu na otutu ndi ozọ nokwa n’isi ọchichị akuku niile nke ala ahụ, zukotara maka ido oyiyi ahụ nke eze, bu Nebukadneza guzobere nsọ. Ha niile guzooro otọ n’ihu oyiyi ahụ bu nke eze Nebukadneza guzobere.

⁴ Onye nkwusa kwuru okwu n'olu ike, "Mmadu niile si na mba niile na asusu niile di iche iche bia, ka a na-enye iwu nke a, ⁵ mgbe obula unu nuru uda oja, une, ubo akwara, maobu uda ihe egwu obula, unu ga-ada n'ala kpo isiala nye ihe a Nebukadneza eze ji olaedo kpuo. ⁶ Onye obula juru ikpo isiala ka a ga-atuba ngwangwa n'ime oku nke na-enwu ajo onwunwu."

⁷ Ya mere, ngwangwa ha nuru uda opi ike, nke oja, une ubo akwara, nke une na nke egwu di iche iche, ndi niile si mba di iche iche, ndi na-asu asusu di iche iche, dara n'ala kpo isiala nye oiyi olaedo ahụ, nke eze bu Nebukadneza guzobere.

⁸ N'oge a, ufodu n'ime ndi Kaldia putara n'ihu boo ndi Juu ebubo. ⁹ Ha gwara eze, bu Nebukadneza, "Ka eze di ndu ruo mgbe ebighi ebi. ¹⁰ Gi, onwe gi nyere iwu, na onye obula nuru uda opi ike, oja, une, ubo akwara maobu ihe egwu ozo ga-akpo isiala sekpuoro ihe ahụ e ji olaedo kpuo, ¹¹ na onye obula juru ikpo isiala ka a ga-atuba n'ime oku na-enwu ajo onwunwu. ¹² Ugbu a, e nwere ufodu ndi Juu, ndi aha ha bu Shedrak, na Mishak na Abednego, ndi i mere ka ha buru ndi na-elekota ihe niile a na-eme eme n'ala Babilon; ha anaghi nti n'iwu eze nyere, jukwa ikpo isiala nye oiyi a i ji olaedo kpuo."

¹³ Nebukadneza n'onodu oke iwe nyere iwu ka a kpoa Shedrak, na Mishak, na Abednego. Ya mere, a kpobatarara ndi ikom a n'ihu eze, ¹⁴ Nebukadneza siri ha, "O bu eziokwu, Shedrak, na Mishak, na Abednego, na unu adighi efe chi m maobu kpo isiala nye oiyi olaedo ahụ m guzobere? ¹⁵ Mgbe unu nuru uda opi, oja, une na ubo akwara maobu ihe egwu ozo, o buru na unu adaa n'ala kpo isiala nye oiyi ahụ a kpuru akpu, ihe niile ga-adi mma. Kama o buru na unu ajuru ikpo isiala, a ga-atanye unu ngwangwa n'ime oku na-enwu ajo onwunwu. Kedu chi ahụ nke puru inaputa unu site n'aka m?"

¹⁶ Shedrak, na Mishak, na Abednego, gwara eze, "O Nebukadneza, o dighi mkpa na anyi ga-azara onu anyi n'ihu gi banyere okwu a. ¹⁷ O buru Chineke anyi na-efe nwere ike izoputa anyi site n'oku na-enwusi ike n'aka gi, ya zoputa anyi. ¹⁸ Ma o burukwa na o zoputaghị anyi, mata nke oma, o eze, na anyi agaghị efe chi gi ndi a maobu kpo isiala nye oiyi a i kpuru akpu nke i guzobere."

¹⁹ Mgbe ahụ, Nebukadneza juputara n'oke iwe megide Shedrak, na Mishak, na Abednego, nke bu n'ihu ya gbaruru n'ebe ha no. O nyere iwu si ka e mee ulo oku ahụ ka o di oku ugboro asaa kari ka o kwesiri. ²⁰ O nyere ufodu ndi kacha sie ike n'etiti ndi agha ya iwu ka e kee Shedrak, na Mishak, na Abednego eriri n'ukwu na aka, tubakwa ha n'oku ahụ na-enwu enwu. ²¹ Ya mere, ha kere ndi ikom ahụ agbu ebe ha ka yi uwe ukwu ha, na akwa nkuku isi ha, na uwe mwuda ha, na uwe ha niile, tuba ha n'etiti oku ahụ na-enwu ajo onwunwu. ²² Ebe o bu n'okwu eze di oku oku, tinyere na oku ahụ na-enwusi ike, o mere ka ire oku regbuo ndi agha ahụ tubara Shedrak, na Mishak, na Abednego. ²³ Ya mere, Shedrak, na Mishak, na Abednego ndi e kesiri agbu ike, dabara n'ime oku ahụ na-enwusi ike.

²⁴ N'onodu iju anya, Eze Nebukadneza wuliri n'ukwu ya, juo ndi ndumodu si, "O bughị ndi ikom ato anyi kere agbu ka anyi tubara n'ime oku?"

Ha zara eze, "O bu ezie, eze."

²⁵ O siri, “Ma ana m ahụ mmadu anọ ndị a na-ekeghị agbụ, ka ha na-agaghari n’ime oku ahụ. Leekwa na oku ahụ anaghị ere ha. Onye ahụ mere ha mmadu anọ yiri nwa nke ndị bu chi.”

²⁶ Mgbe ahụ Nebukadneza, biara nso n’onu ụzọ oke oku ahụ si, “Shedrak, Mishak na Abednego, ndị ohu Chineke Onye kachasi ihe niile elu, putanu! Bianu n’ebe a!”

Ya mere, Shedrak, Mishak na Abednego, sitere n’oke oku ahụ puta. ²⁷ Umụ ndị eze niile, ndiisi niile, ndi ahụ niile na-achị achị na ndi ndumodu eze niile, zokotara gburugburu ndi ikom ato ahụ, ha hukwara na oku emerughị ha ahụ, na o rechapughikwa agiri isi di ha n’isi, uwe ha ereghikwa oku, isisi anwuru oku adighikwa n’ahụ ha.

²⁸ Mgbe ahụ, Nebukadneza siri, “Otuto diri Chineke nke Shedrak, Mishak na Abednego n’ihi na o zitere mmuo ozi ya izoputa ndi ohu ya tukwasiri ya obi, mgbe ha juru ime ihe eze nyere n’iwu, kama ha jiri aka ha horo inwu, kama ife chi ozọ nke na-abughị Chineke nke ha. ²⁹ Ya mere, ana m enye iwu a taa, na-asị na onye obula, maobu mba obula, maobu asusu obula, onye kwuru okwu ojoo megide Chineke Shedrak, Mishak na Abednego, a ga-etikpoka ulo onye ahụ, mee ka o ghoo mkpomkpo ebe. N’ihi na o nweghi chi ozọ nke puru izoputa n’uzo di otu a.”

³⁰ Mgbe ahụ, eze nyere Shedrak, Mishak na Abednego okwa ozọ di elu karia nke ha nwere na mbu n’ala Babilon.

4

Nebukadneza arọ nrọ osisi

¹ Mụ bu Nebukadneza,

Na e zigara mmadu niile, mba niile, na ndi na-asu asusu di iche iche n’uwa ozi:

Ka o diri unu na mma!

² E ji m obi utọ, na-eme ka unu mata ihe iribama niile na ihe iju anya niile, nke Chineke Onye kachasi ihe niile elu meere m.

³ Lee ka ihe iribama ya,

na ihe itunanya ya si di ukwu!

Alaeze ya bu nke na-adi site ebighi ebi ruo ebighi ebi;

ochichi ya na-adigidekwa site n’ogbo ruo n’ogbo.

⁴ Mụ onwe m, bu Nebukadneza no n’afọ ojuju na ihe iga nke oma n’uloeze m. ⁵ Aroro m nro, nke mere ka ujo tuo m. Ihe niile m huru na nro mgbe m dina ala n’elu akwa mere ka oke ujo tuo m. ⁶ N’ihi ya, enyere m iwu ka a kpoo ndi amamihe niile m nwere na Babilon ka ha bia n’ihu m, bia kowaara m isi nro ahụ. ⁷ Ma mgbe ndi mgbaasi, ndi dibia, ndi Kaldia na ndi na-agba afa biara, a kororo* m ha nro ahụ m roro, ma ha enweghi ike igwa m nkowa ya. ⁸ N’ikpeazu, Daniel batara n’ihu m, onye aha ya bu Belteshaza dika aha chi m si di, onye mmuo nke chi niile di nsọ bi n’ime ya. Akooro m ya ihe ahụ m roro na nro.

⁹ Asiri m, “Belteshaza, onyeisi ndi nkowa ihe niile. Amaara m na mmuo nke chi niile di nsọ bi n’ime gi. Amakwaara m na o nweghi ihe omimi obula ga-esiri gi ike ichoputa osisa ya. Ugbu a, nke a bu nro m, kowaara m ihe o putara. ¹⁰ Mgbe m dina n’elu akwa, nke a bu ihe m huru. E nwere otu osisi nke toro n’etiti uwa, ogologo† ya di ukwu. ¹¹ Osi a toro sie ike, idi elu ya rukwara n’eluigwe, a na-ahukwa ya anya site na nsotu nke uwa niile. ¹² Akwukwo ya di mma ile anya, alaka ya

* 4:7 4:7 Ezeere m ha nro ahụ † 4:10 4:10 Maobu, idi elu ya

juputakwara na mkpuru hiri nne, o gbokwara mkpa nri nye mmadu niile. Umụ anumanu niile nke ohiya na-abiakwa n'okpuru ndo ya izuikwe. Umụ nnunu niile nke eluigwe na-ebikwa n'alaka ya. O bukwa site na ya ka a na-azu ihe niile di ndu nri.

¹³ “Mgbe m nokwa na-arọ nro ahụ, ahuru m otu n'ime ndi mmuo ozi Chineke ka o si n'eluigwe na-aridata. ¹⁴ O tiri mkpu n'olu di ike si, 'Gbudanu osisi ukwu ahụ, gbukasiakwa alaka ya niile. Kupusanu akwukwo ndu niile di n'elu ya. Ghasaakwanu mkpuru ya niile, ka umu anumanu si n'okpuru ndo ya gbapu, ka umu nnunu site n'alaka ya fepu. ¹⁵ Kama hapunu ogwe osisi ahụ na mgborogwu ya ka ha diri n'ime ala, ebe e ji udọ igwe na udọ bronz kee ya gburugburu, ebe ahia ndu gbakwara ya gburugburu.

“Ka igirigi nke eluigwe zoo ya n'ahụ, ka ahia burukwa nri o ga-eri, ya na umu anumanu. ¹⁶ Ka uche ya gbanwee ghoọ nke anu ohiya, ghara ibu nke mmadu, afọ asaa.

¹⁷ “'Nke a bu mkpebi nke mmuo ozi ahụ no na nche. O bukwa mkpebi e nyere site n'okwu nke di nsọ, ka uwa niile mata na Onye kachasi ihe niile elu, na-achikwa n'alaeze niile di n'uwa. O bu ya na-ewerekwa alaeze ndi a nye onye obula o choro, o buladi ndi mmadu a na-ahuta dika ndi di ala karisia.’

¹⁸ “Nke a bu nro ahụ, mu bu eze Nebukadneza roro, ugbo a, Belteshaza, gwa m ihe bu nkowa ya. N'ihia na ndi amamihe niile no n'alaeze m enweghi ike ikowara m ya. Ma amaara m na i nwere ike ikowara m ya, n'ihia na mmuo nke chi ndi ahụ di nsọ di n'ime gi.”

Daniel akowaa nro

¹⁹ Mgbe ahụ Daniel (onye a na-akpokwa Belteshaza), no n'oke ihe iju anya n'ihia na echiche ya mere ka oma jijiji. Ya mere, eze siri, “Belteshaza, atukwala egwu n'ihia nro a maobu ihe o putara.”

Belteshaza zara si, “Onyenwe m, ka nro a diri ndi koro gi asi, ka nkowa ya dikwara ndi iro gi. ²⁰ Osisi ahụ i huru nke buru ibu, tokwa ogologo ma dikwa ike, nke elu ya na-emetu mbara eluigwe, nke ndi niile bi n'uwa huru, ²¹ nke nwekwara akwukwo ndu di mma, na nke juputara na mkpuru, nke na-egboro mmadu niile mkpa nri, nke umu anumanu ohiya niile na-ebi n'okpuru ndo ya, nke umu nnunu niile nke eluigwe nwere akwu ebe obibi ha, ²² osisi ahụ bu gi onwe gi, eze. N'ihia na i toola buru onye di ike na onye di ukwu. Idi ukwu gi eruola n'eluigwe. Ochichi gi eruokwala n'akuku niile nke uwa.

²³ “Mgbe ahụ, i hukwara onye di nsọ na-enyocha omume ndi mmadu nke si n'eluigwe ridata na-asi, 'Gbutuonu osisi a, laa ya n'iyi, ma unu hapu ogwe ya ka ahia ndu gbaa ya gburugburu, ka e jirikwa udọ igwe na bronz kee ya gburugburu; hapu ya ka igirigi nke eluigwe zokwasia ya. Hapukwa ya ka o soro anu ohiya taa ahia dika nri ya tutu afọ asaa a gafee.’

²⁴ “Eze, nke a bu nkowa nro i roro, Onye kachasi ihe niile elu enyela iwu nke na-aghaghi imezu megide onyenwe m eze. ²⁵ A ga-achupu gi site n'ebe ndi mmadu no. A ga-achugakwa gi n'ebe gi na umu anumanu ga-ebi n'ohia, Ebe ahụ ka i ga-anọ taa ahia dika oke ehi, igirigi nke eluigwe ga-ezokwasikwa gi. Onuogugu afọ asaa ga-agabiga tutu ruo mgbe i nabatara na Onye kachasi ihe niile elu na-achia achia n'alaeze niile nke mmadu, na o bukwa n'aka onye obula o choro ka o na-enyefe ha.

²⁶ Dika e siri nye n'iwu ka a hapu ogwe osisi ahụ na mgborogwu ya

n'ime ala. Nke a na-egosi na i ga-emecha nwetaghachi alaeze gi mgbe i nabatara na Eluigwe na-achi achi. ²⁷ Ya mere, biko eze, kweere nabata ndumodu m, kwusi ime mmehie, mee ihe ziri ezi, werekwa omume ileta ndi ogbenye dochie n'onodu ajo omume gi. Eleghi anya, ihe ga na-agara gi nke oma."

Mmezu nro ahụ

²⁸ Ma ihe ndi a niile biakwasiri eze Nebukadneza. ²⁹ Mgbe onwa iri na abuo gafesiri o no na-agaghari n'elu ulo di n'uloeze n'obodo Babilon. ³⁰ Ma eze siri, "Ebe a, o bughu Babilon di ukwu, nke m wuuru onwe m dika ebe obibi m, site n'ike m di ukwu na maka ebube ochichi m?"

³¹ Mgbe o ka kpu okwu ahụ n'onu, otu olu si n'eluigwe kwuo okwu, "Ihe a ka e kpabiri megide gi, eze Nebukadneza. Site taa gaa n'ihu i gaghị abukwa eze na-achi alaeze a. ³² A ga-esi n'etiti ndi mmadu chupu gi, ka i gaa soro umu anumanu biri n'ohia. I ga-atakwa ahia dika oke ehi, afo asaa ga-agasi tutu ruo mgbe i ghotara na o bu Onye kachasi ihe niile elu na-achi achi n'alaeze di niile nke uwa. O na-enyefekwa ha n'aka onye obula o choro ka o chia."

³³ N'otu oge ahụ kwa, okwu ndi a e kwuru banyere Nebukadneza mezuru. E sitere n'etiti umu mmadu chupu ya, o gakwara n'ohia taa ahia dika oke ehi, igirigi nke eluigwe dekwara ahụ ya ruo mgbe aji di ya n'ahụ toro ogologo dika nku ugo, mbu ukwu na aka ya dikwa ka mbu umu nnunu.

³⁴ Mgbe oge a gafesiri, mu bu Nebukadneza leliri anya m elu. Mgbe ahụ kwa ka m ghoro mmadu nwere uche ozo. Etokwara m, ma kpoakwa isiala nye Onye ahụ kachasi ihe niile elu, sopurukwa Onye ahụ na-adi ndu ruo mgbe niile ebighi ebi.

Onye ochichi ya na-adighi agwu agwu,

onye alaeze ya na-adi site n'ogbo ruo n'ogbo.

³⁵ Mmadu niile bi n'uwa

bu ihe efu n'ihu ya.

N'ihia na o na-eme ihe obula o choro

n'etiti usuu ndi bi n'eluigwe,

na n'etiti ndi bi n'uwa.

O nweghi onye puru igbochi ya,

maobu onye puru iju ya si ya, "Gini mere iji mee ihe ndi a?"

³⁶ Mgbe uche m laghachiri dika mmadu, enwetaghachikwara m ugwu na nsopuru na alaeze m. Ndi na-adu m odu laghachikwara biakwute m, ha na ndi na-ejere m ozi. E mekwara ka m burukwa eze ozo n'alaeze m. Ugwu na nsopuru m nwere ugwu a karihi ugwu na nsopuru m nwere n'oge gara aga. ³⁷ Ugwu a, mu bu Nebukadneza na-eto, na-asopuru Eze nke eluigwe, n'ihia na oru ya niile di mma, uzo ya niile kwu oto. N'ihia na o nwere ike ijide ndi nganga kwanye ha onu n'ime ntụ.

5

Aka na-edede ihe n'aja ulo

¹ Eze Belshaza, kporo puku ndisi no n'alaeze ya oriri, ebe ha no nuu nnoo mmanya di ukwu. ² Mgbe Belshaza na-anu mmanya ya, o nyere iwu ka a chitara ya iko olaedo na olaocha nke nna ya bu Nebukadneza si n'ulonso ukwu di na Jerusalem chikota, ka eze na ndi a mara aha ha n'alaeze ya, na ndi nwunye ya, na ndi iko ya jiri ha nuu mmanya. ³ Ya

mere, a chitara iko olaedo ndi e si n'ulonso ukwu Chineke di na Jerusalem chikota. Eze na ndi a mara aha ha n'alaeze ya na ndi nwunye ya na ndi iko ya jiri ha nuo mmanya. ⁴ Ha nuru mmanya tookwa chi nke olaedo na olaocha na bronz, na igwe na osisi na nkume.

⁵ Na mberede, ha huru mkpisiaka mmadu ka o na-edede ihe n'aja ulo nke uloeze ahụ ha no n'ime ya, na ncherita ihu ebe a dobara iheoku. Eze n'onwe ya huru aka ahụ mgbe o na-edede ihe ahụ. ⁶ Mgbe ahụ, ihu eze ahụ tūhikotara, gbaruo n'ihu egwu. Oke ujo turu ya. Ukwu ya makwara jijiji. Ikpere ya abuo kukotara onwe ha.

⁷ Eze kporo mkpu ka a kpobata ndi dibia niile na ndi Kaldia, na ndi na-akowa maka njeghari nke kpakpando. Mgbe ahụ eze siri ndi ikom amamihe nke Babilon, "Onye obula nwere ike guo ihe ahụ e dere, nke nwekwara ike ikowara m ihe o putara, ka a ga-eyikwasị uwe odo odo nke ndi eze. A ga-anyakwasị ya ihe olu olaedo. A ga-emekwa ya ka o buru onye ochichi nke ato n'alaeze a."

⁸ Mgbe ahụ, ndi amamihe eze batara, ma o nweghi onye obula n'ime ha puru iguta, maobu ikowara eze ihe o putara. ⁹ Nke a mere, ka eze Belshaza maa jijiji kari, ihu ya gburu maramara ma gbarukwaa. O gbakwara ndi ozi ya ghari.

¹⁰ Mgbe eze nwanyi, nuru olu eze na olu ndi a mara aha ha n'ala ya, o batara n'ulo oriri ahụ. Eze nwanyi siri, "Eze, di ndu ruo mgbe ebighi ebi; ka ihe a mere ghara iwetara gi ihu mgbaru, atula ujo. ¹¹ N'ihu na o nwere otu nwoke no n'alaeze gi, onye mmuo nke chi ndi ahụ di nsọ bi n'ime ya. N'oge ahụ nna gi bu eze, a chopotara na nwoke a juputara n'amamihe na nghota, dika a ga-asị na ya onwe ya bu chi. Nna gi eze Nebukadneza mere ya onyeisi ndi amamihe niile, ndi dibia, ndi na-enyocha kpakpando, ndi Kaldia na ndi mgba afa niile. ¹² Ebe o bu na ezigbo mmuo, mmuta na nghota nke e ji akowa nro na ihe mgbagwoju anya, na igbo mkpa di iche iche, di n'ime nwoke a a na-akpo Daniel, nke eze kporo Belteshaza. Ugbu a, zie ozi ka a kporo Daniel ka o kowara gi ihe a."

¹³ Ya mere, a kpobataro Daniel n'ihu eze, eze siri Daniel, "O bu gi bu Daniel, otu n'ime ndi Juda, ndi nna m dotara n'agha site na Juda? ¹⁴ Anula m na i nwere mmuo nke chi niile n'ime gi, na i bukwa onye juputara na nghota na amamihe. ¹⁵ Ndi amamihe m, na ndi na-enyocha kpakpando abiala n'ihu m igu ihe ahụ e dere n'aja ulo ma ha enweghi ike iguta ya maobu ikowa ihe o bu. ¹⁶ Agwara m na i nwere ike ikowa ihe obula gbagwojuru anya. O buru na i nwee ike igu ihe e dere n'aja ma kowakwara m ihe o putara, aga m eyikwasị gi uwe odo odo ndi eze, yinyekwa gi ihe olu olaedo n'olu, meekwa ka i buru onye ochichi nke ato n'alaeze m."

¹⁷ Daniel zara n'ihu eze, "Debere onwe gi onyinye gi, ma o bukwanu were ya nye onye ozo. Ma aga m aguru gi eze ihe ahụ e dere ma kowakwara gi ihe o putara.

¹⁸ "Gi eze, Chineke nke kachasi ihe niile elu nyere nna gi, Nebukadneza ike ochichi a, na idi ukwu, na ebube, na ima mma. ¹⁹ N'ihu okwa di ukwu nke o nyere ya, ndi niile, na mba niile di iche iche, na-asu asusu niile di iche iche n'elu uwa na-ama jijiji na-atukwa ya egwu. Ndi eze chorọ igbu ka o gburu, o hapukwara onye obula o chorọ ihapu; o buliri onye obula o chorọ ibuli elu, ma ndi o chorọ iweda n'ala, ka ya onwe ya wedakwara n'ala. ²⁰ Ma mgbe nganga na inya isi juputara ya obi, Chineke sitere n'ocheeze ya wezuga ya, napukwa ya ebube o nwere dika eze. ²¹ A chupuru ya site n'etiti umu mmadu, nyekwa ya echiche uche dika nke anumanu. O bukwa

n'etiti umu inyinya ibu oha ka ebe obibi ya di, o soro ha taa ahija dika oke ehi. Igirigi nke eluigwe deekwara ahụ ya, tutu ruo mgbe o matara na Chineke Onye kachasi ihe niile elu na-achi achi n'alaeze niile nke uwa. O bukwa onye obula o chorọ ka o na-eguzobe ka o chia.

²² “Ma gi nwa ya, O Belshaza, ewedaghi onwe gi ala, n'agbanyeghi na i ma ihe ndi a niile. ²³ N'ih na i lejiala Chineke nke eluigwe. I weputara iko ndi a e si n'ulonso ukwu ya chiputa, ka gi na ndisi alaeze gi, ndi nwunye ha na ndi iko unu, jiri nuọ mmanya, mgbe unu no na-eto chi niile nke e jiri olaocha na olaedo, bronz na igwe, osisi na nkume kpuo; chi nke na-adighi ahụ uzo, maobu nu ihe; chi nke na-amaghi ihe obula. Ma unu enyeghi Chineke onye na-enye unu ume ndu na onye ndu gi na oganihu gi di n'aka ya nsopuru. ²⁴ O bu nke a mere o ji zite aka ahụ i huru, nke deputara ozi a.

²⁵ “Nke a bu ozi ahụ e dere:

mene, mene, tekel, parsin

²⁶ “The okwu ndi a putara bu nke a:

“Mene, Chineke agukoola ubochi ochichi gi, mee ka ha bia na njedebe.

²⁷ “Tekel, atuola gi n'ime ihe otutu choputa na o nweghi ihe obula i bu.

²⁸ “Parsin, ekewala alaeze gi nyefee ya n'aka ndi Midia na Peshia.”

²⁹ Mgbe ahụ Belshaza nyere iwu ka e yikwasị Daniel uwe odo odo ndi eze ahụ, ka e yinye ya ihe olu olaedo. O nyekwara iwu ka e kwusaa n'alaeze ya niile, na o meela ya onye ochichi nke ato n'alaeze ahụ.

³⁰ N'abali ubochi ahụ kwa ka e gburu Belshaza eze ndi Kaldia. ³¹ N'abali ahụ kwa ka Daraios onye Midia, bidoro ichi dika eze. O gbara iri afọ isii na abuo n'oge o bidoro ichi.

6

Daniel n'ogba odum

¹ O di Daraios mma ihoputa ndisi di otu nari na iri abuo, ndi ga-anọ n'alaeze ahụ niile dika ndi nnochite anya eze. ² O hoputakwara ndisi ato ozọ dika ndisi ha, nke otu onye n'ime ha bu Daniel. Ndi a bu ndi ga na-agukoro ha otu ihe si aga, ka ihe obula ghara ifunari eze. ³ O dighi anya, o putara ihe nye eze na Daniel kwesiri ntukwasị obi kari ndisi na ndi nlekota ahụ niile. N'ih na amamihe ya, na ike oru ya di ukwu. Nke a mere ka eze chee echiche kpebie ime ya onyeisi n'alaeze niile. ⁴ N'ih nke a, ndisi okwa ha di elu na ndisi ndi ozọ bidoro chowa mkpesa ha ga-enye iji megide Daniel n'ih gbasara ochichi. Ma o dighi ihe ebubo obula maobu omume ojo obula ha choputara, n'ih na o kwesiri ntukwasị obi. O dighikwa omume ojo maobu nke aghugho obula a choputara n'oru ya. ⁵ N'ikpeazu, ndi ikom a siri, “O nweghi otu anyi ga-esi chota ihe a ga-eji boo nwoke a bu Daniel ebubo, kariakwa n'ih metutara iwu ofufe Chineke ya.”

⁶ Ya mere, ndisi ndi a na ndi ozi ndi ahụ kpebiri jekwuru eze ahụ si ya, “Eze Daraios, dirikwa ndu ruo mgbe niile! ⁷ Ndisi alaeze gi niile, ndi ukwu na ndi nta, ndi na-anochi anya eze na ndi ndumodu na ndi i tinyere ka ha na-achi zokotara kpebie na eze kwesiri inye iwu nke ga-ekwu na a choghi ka onye obula rijo ihe obula n'aka chi maobu n'aka mmadu obula kari gi eze, site n'oge i nyere iwu a tutu iri ubochi ato agafee. Onye obula nupuru isi n'iwu a ka a ga-atuba n'olulu odum. ⁸ Anyi chokwara ka gi bu eze kwagide iwu a ma jirikwa aka gi dee aha gi n'akwukwo iwu ahụ. N'ih na anyi chorọ ka o buru iwu nke na-agaghi enwe mgbanwe, nke a

na-apughị ikagbukwa akagbu, dika iwu ndi Midia na Peshia si di.” 9 Ya mere, Daraios jiri aka ya dee aha ya n’akwukwo iwu ahụ.

10 Ma mgbe Daniel maara na iwu a adila ire, o banyere n’ulo ya, n’elu ulo elu nke ebe obibi ya, o meghere oghereikuku ya chere ihu na Jerusalem. N’ebe ahụ ka o na-anọ ekpe ekpere na ekele Chineke ya, ugboro atọ n’ubochi dika o na-eme na mbụ. 11 Ndi iro ya gbakotara hụ na Daniel na-ekpe ekpere na-arịokwa Chineke aririọ. 12 Ha jekwuru eze si ya, “I chetakwara iwu ahụ i nyere, nke si na onye obula ekwesighi iriọ chi ozo maobu mmadu aririọ obula kari gi, tutu iri ubochi atọ agafee, na onye obula nupuru isi n’iwu a ka a ga-atuba n’olulu odum?”

Eze sirị, “Ya bu iwu ka dikwa, dika iwu ndi Midia na Peshia nke e nweghi ike ikagbu akagbu.”

13 Mgbe ahụ, ha gwara eze, “Daniel, onye bu otu n’ime ndi si Juda a dotara n’agha adighi ana gi nti, gi onye a na-asopuru, maobu nye iwu ahụ i nyere bu nke e dere n’akwukwo. O nokwa na-ekpe ekpere ya ugbo atọ n’ubochi.” 14 Obi joro eze njo nke ukwu mgbe o nuru ihe ndi a. O kpebiri n’obi ya ime ihe niile ihu na Daniel ataghi ahuhu. Ya mere, ubochi ahụ niile, site n’ututu ruo n’anyasi, o no na-eche otu o ga-esi mee nke a.

15 Mgbe ahụ, ndi ikom ndi a biakwutere eze si ya, “Chetakwa, gi eze, na dika iwu ndi Midia na Peshia si di, o dighi iwu obula eze nyere maobu ukpuru nke e mere ka o guzosie ike ga-agbanwe.”

16 N’ikpeazu, eze nyere iwu, ha kpuputara Daniel tuba ya n’olulu odum. Eze gwara Daniel, “Ka Chineke gi, onye ahụ i na-eke mgbe niile, zoputa gi.”

17 E wetara nkume di ukwu jiri mechie onu olulu odum ahụ. Eze jikwa mgbaaka akara ya na mgbaaka ndiisi ozo kaa akara e ji nyachie onu olulu ahụ. E mere nke a ka onodu Daniel hapu igbanwe. 18 Mgbe eze lobatara n’uloeze ya, o dinara n’ihe ndina ya buo onu, onweghikwa nri ebute ya. N’abalị ahụ, o nweghi ike rahụ ụra.

19 N’ihè mbụ nke ututu, mgbe chi na-abo, eze biliri mee ngwangwa, gaa n’olulu odum ahụ. 20 Mgbe o biaruru nso olulu ahụ, o kporo Daniel oku n’olu obi ntiwa si, “Daniel, ohu Chineke di ndu, Chineke gi ahụ i na-eke mgbe niile, o nwekwara ike izoputa gi n’aka odum?”

21 Ya mere, Daniel sirị eze, “Eze, diri ndu ruo mgbe niile! 22 Chineke m zitere mmuo ozi ka o mechie onu odum ndi a, ka ha si otu a hapu inwe ike imetu m aka, n’ihi na Chineke maara na aka m di ocha. O makwara na o nweghi ihe obula m mere mejoo gi.”

23 Onu juru eze ahụ obi! O nyere iwu ka e si n’ime olulu ahụ doputa Daniel. Mgbe a kpoputara Daniel, o nweghi ihe obula a huru mere ya n’ahụ, n’ihi na o tukwasiri Chineke ya obi.

24 Mgbe ahụ, eze nyere iwu ka e jide ndi ahụ boro Daniel ebubo. O nyere iwu ka a tunye ha n’olulu odum ahụ, ha na ndi nwunye ha na umu ha. Odum ndi ahụ di n’ime olulu ahụ jidere ndi ahụ dorie ma okpukpu ha tupu ha adaruo ala.

25 Emesia, eze Daraios deputara ozi a n’akwukwo nye iwu ka a guora ya mmadu niile, mba niile na asusu niile di iche iche n’elu ụwa.

“Ka o diri unu na mma.

26 “Ana m enye iwu na mmadu niile no n’alaeze m kwesiri itu egwu na ima jijiji n’ihu Chineke nke Daniel.

“N’ihi na o bu Chineke di ndu,
nke na-adigide ebighi ebi.

E nweghi ike ila alaeze ya n’iyi,

ọ bukwa onye ọchịchị ya na-enweghị ọgwụgwụ.

²⁷ Ọ na-agbaputa ndị ya, na-azọputakwa.

Ọ na-eme ihe iribama na-arukwa ọrụ ebube
n'eluigwe na n'ụwa.

N'ihì na ọ gbaputara Daniel
site n'ike ọdum."

²⁸ Ya mere, ihe gaara Daniel nke ọma n'oge niile Daraios bu eze, na n'oge Sairos onye Peshia chikwara dika eze.

7

Nrọ Daniel banyere anụ ọhia anọ

¹ N'afọ mbụ, mgbe Belshaza bidoro ichi ala Babilon, Daniel roro nrọ, hukwa ohu di iche iche, o dere ihe ndi ahụ n'akwukwo.

² "Mụ bu Daniel huru n'ime ohu m n'abali, elere m anya, hu n'ihu m oke ifufe anọ nke eluigwe ka ha na-atughari oke osimiri. ³ Anụ ọhia anọ buru ibu si n'ime osimiri ahụ rputa. O nweghi nke yiri ibe ya.

⁴ "Nke mbu di ka odum, kama o nwere nku dika ugo. Mgbe m no na-ele ya anya, a nyakapuru nku ya, welie ya, hapu ya ka o guzo n'elu ala n'ukwu ya abuo dika mmadu. E nyekwara ya udi obi nke mmadu nwere.

⁵ "Anu ohia nke abuo yiri anu ohia buru ibu a na-akpo bia (n'asusu bekee). E weliri ya n'otu akuku, o kpukwa ogiriga ato n'onu ya, n'etiti eze ya. A gwara ya, 'Bilie, rie anu ka o si di gi mma.'

⁶ "Mgbe nke a gasiri, ka m no na-ele anya, anu ndogbu ozo putara, anu ohia ahụ yiri agu, ma o nwere n'azu ya nku anọ dika nke nnunu. O nyekwara isi anọ. E nyekwara ya ike ochichi.

⁷ "Mgbe nke a gasiri, n'ime ohu nke abali, ahuru m anu ohia nke anọ. Anu ohia a na-eyi oke egwu, onu apughi ikowa ihe o yiri. O bukwa anu ohia di nnoo ike, nke na-eji eze igwe ya di ukwu na-adowasi ma na-etipiasikwa ihe obula, nke na-ejikwa ukwu ya azogbu ihe obula foduru. O bu anu ohia gbara iche site n'anu ohia ndi ozo, burukwa anu nwere mpi iri.

⁸ "Mgbe m no na-eche banyere mpi ndi a, na mberede mpi ntakiri ozo sikwa n'etiti ha puputa. E si n'ukwu hopu* mpi ato n'ime mpi iri mbu ahụ n'ihu ya.† Mpi ntakiri a nwere anya dika mmadu, na onu na-ekwu okwu juputara n'inya isi.

⁹ "Anokwa m na-ele anya
"hu ka e doziri ocheeze,
ebe Onye ahụ na-adi site na mbu noduru.

Uwe o yi na-acha nnoo ezi ocha dika snoo,
agiri isi di ya n'isi na-acha ocha di ka ezi ogho ocha.

Ocheeze ya na-enwu ka ire oku,
ukwu igwe ya niile na-acha oku.

¹⁰ Iyi na-aso ka oku
si n'ihu ya na-asoputa.

Puku kwuru puku na-agara ya ozi.

Otu a kwa, nde kwuru nde ndi mmadu guzo n'ihu ya.

Ndi ikpe noduru ala,
asaghekware akwukwo di iche iche.

* **7:8** 7:8 Ya bu, nyakapu † **7:8** 7:8 Ime ka mpi ntakiri a nweta ohere ebe o ga-esi puta.

¹¹ “Mgbe m nọ na-ele anya, n’ihi okwu inya isi nke mpi ahụ na-ekwu, elegidere m anya tutu ruo mgbe e gburu anụ ọhia ahụ, laa anụ ahụ ya n’iyi, were ya nye ka a kpọọ ya ọkụ. ¹² (Gbasara ụmụ anụ ọhia ndị ọzọ, a napụrụ ha ọchịchị ha, ma a hapụrụ ha ka ha dirị ndụ gaa n’ihu nwantakiri oge).

¹³ “N’ime ọhụ m n’abalị, a hụrụ onye yiri nwa nke mmadụ, ka ọ nọ na-abịa n’igwe ojii nke eluigwe. Onye a bịa nso n’ebe onye ahụ na-adị site na mbụ nọ. E dubatakwarara ya n’ihu ya. ¹⁴ E nyere ya ike ọchịchị, ebube na ike ibụ eze; mba niile di iche iche na ndi niile na-asụ asusu di iche iche kpọrọ isiala nye ya. Ọchịchị ya bụ ọchịchị na-adị ruo mgbe ebighị ebi, nke na-agaghị agabiga. O nwekwaghị onye nwere ike ikwatu alaeze ya.

Nkọwa nrọ ahụ

¹⁵ “Mụ onwe m, bụ Daniel, ọhụ a m hụrụ tūrū mmuọ m ụjọ nke ukwu, mekwa ka obi m ma jijiji. ¹⁶ Ejekwuuru m otu n’ime ndi guzo n’ebe ahụ nso juọ ya ihe ihe ndi a niile putara.

“Ọ gwara m ma kowakwara m ihe ihe ndi a putara. ¹⁷ ‘Anụ ọhia anọ ndi a bụ alaeze anọ nke ga-ebili n’uwa. ¹⁸ Ma ọ bụ ndi nsọ nke Onye kachasi ihe niile elu, ga-anara alaeze. Ọ ga-abukwa nke ha ruo mgbe ebighi ebi.’

¹⁹ “Mgbe ahụ, achoro m imata ihe banyere anụ ọhia nke anọ ahụ, nke ahụ gbara iche site n’anụ ọhia ndi ọzọ, na-eyikwa oke egwu, nke nwere eze dika igwe, na mbọ yiri nke e ji bronz kpuo. Nke ahụ na-adowasi ndi mmadụ, na nke na-azogbukwa ndi foduru. ²⁰ Asikwa m ya kowaara m ihe mpi iri ahụ di ya n’isi putara, na ihe banyere mpi nke ọzọ puputara, na ihe mere e ji nyakapu mpi ato ahụ n’ihi ya. Asị m ya kowakwara m ihe banyere mpi ahụ, nke nwere anya, na onu na-ekwu okwu juputara n’innya isi, ma dikwa ka ọ di ike karia ndi ọzọ. ²¹ Mgbe m na-ele anya, ahuru m ka mpi a na-aluso ndi nsọ ogo na-emerkwa. ²² Tutu ruo mgbe onye ahụ na-adị site na mbụ bịa kpee ikpe nke gaara ndi nsọ nke Onye kachasi ihe niile elu, ma oge biakwara mgbe ha natara alaeze ahụ.

²³ “Nke a bụ ihe o kwuru: ‘Anụ ọhia nke anọ a bụ alaeze nke ga-aputa n’uwa. Ọ ga-adị iche site n’alaeze ndi ọzọ. Ọ ga-azopia, kurie, ma bibiekwa uwa niile. ²⁴ Mpi iri ahụ nochiri anya ndi eze iri ga-esi n’alaeze ya puta. Mgbe ndi eze a ga na-achi, eze ọzọ, nke di iche site na ndi buru ya uzọ ga-ebilikwa, ma merie ndi eze ato ndi ọzọ ahụ ma laa ha n’iyi. ²⁵ Ọ ga-ekwu okwu kwugide Onye kachasi ihe niile elu. Ọ ga-emekpa ndi nsọ ahụ. Ọ ga-agbalikwa igbanwe iwu niile na omenaala niile. A ga-enyefe ndi nsọ n’aka ya afo ato na okara.

²⁶ “ ‘Ma a ga-emeghe ulo ikpe, napukwa ya ike niile, kpochapu ya ma laakwa ya n’iyi kpamkpam. ²⁷ Mgbe ahụ, ike ọchịchi, ike na idi ukwu nke alaeze niile di n’okpuru eluigwe ka a ga-enyefe n’aka ndi nsọ, bụ ndi nke Onye ahụ kachasi ihe niile elu. Alaeze ya ga-adigidekwa ruo mgbe ebighi ebi. Ndi niile na-achi achi ga-erubere ya isi, kpookwa isiala nye ya.’

²⁸ “Nke a bụ ogwugwu okwu ahụ. Mụ onwe m, bụ Daniel, echiche m mere ka m tuo egwu nke ukwu, ihu m gbanwere dika onye ahụ na-adighi, ma o nweghi onye obula m gwara ihe m huru.”

8

Ọhụ Daniel huru banyere ebule na ewu

¹ N’afọ nke ato site na mgbe eze Belshaza bidoro ibụ eze, mụ bụ Daniel huru ọhụ ọzọ. ² N’ime ọhụ, ahuru m onwe m n’obodo Susa, nke bụ obodo ukwu ebe eze nwere isi ọchịchi ya, n’obodo di na mpaghara Elam.

Eguzokwara m n'akukū osimiri Ulai. ³ Eweliri m anya elu, hū otu ebule nwere mpi ogologo abūọ ka o guzo n'akukū iyi, otu n'ime mpi abūọ ya ahū bidoro ito ogologo kariā nke ozo. ⁴ Mgbe m na-ele anya, ebule ahū malitere iji mpi ya na-aso ihe o bula di n'odida anyanwu na n'ugwu nakwa na ndida. O nweghi anu obula nwere ike iguzogide ya, o nwekwaghi onye obula puru inyere ndi o lūso ro ogu aka. O mere ihe obula masiri ya si otu a di ukwu.

⁵ Mgbe m no na-atule nke a, na mberede ahuru m otu mkpi si n'odida anyanwu puta, na-agafe uwa niile ma ukwu erughi ya ala. Mkpi a, nwere otu mpi n'etiti anya abuo ya. ⁶ O biaruru nso ebule ahū nwere mpi abuo nke m huru guzo n'akukū mmiri, were oke iwe na-agbata oso n'ebe o no. ⁷ Ahuru m ka o ji oke iwe luso ebule ahū ogu kujipu mpi abuo ya. Ebule ahū enweghi ike iguzogide ya. O tudara ya n'ala, were ukwu ya zoda ya, ma na o nweghi onye obula nwere ike inaputa ebule ahū site n'ike ya. ⁸ Mkpi ahū, diri ike nke ukwu, ma n'uju ike ya a gbajipuru mpi ukwu ya. N'onodu mpi ahū mpi anu puputara chee ihu n'akukū anu nke eluigwe,

⁹ Otu ntakiri mpi sitere n'ime otu n'ime mpi ndi ahū puta, tokwaa ma buo ibu nke ukwu ruo na ndida, na owuwa anyanwu, ruokwa n'ala oma ahū ¹⁰ O toro tutu o ruo usuu nke eluigwe. O kwatukwara ufodu n'ime usuu nke eluigwe na ufodu n'ime kpakpando n'ala, zotoo ha. ¹¹ O mere onwe ya ka o di ukwu megide onyeisi nke usuu eluigwe, o napuru ya aja niile a na-achu kwa ubochi ma tudakwa ebe nso ya n'ala. ¹² N'ihhi nnupu isi, e nyefere usuu ndi nso* na aja nsure oku a na-esure kwa ubochi n'aka ya. O gara n'ihu n'ihe niile o mere. E mekwara ka eziokwu daa n'ala.

¹³ Mgbe ahū, anuru m ka otu mmuo ozi na-aju ibe ya si, "Olee mgbe o ga-akwusi bu onu maka aja nsure oku a na-achu kwa ubochi, njehie nke na-eweta itogbo n'efu, inyefe ebe nso na maka ndi nso a na-azoto ukwu?"

¹⁴ O gwara m, "A ga-echere tutu puku ubochi abuo na nari ubochi ato agafee, mgbe ahū a ga-eme ka ebe nso ahū dighachikwa otu o di na mbu."

Nkwa onu ahū

¹⁵ Mgbe mu bu Daniel no na-ele onu ahū na-achokwa ighota ya, o nwere otu onye dika nwoke biara guzo n'ihu m. ¹⁶ Ma anuru m olu otu onye na-akpo oku site na mmiri Ulai si, "Gebrel, kowara nwoke a ihe onu a putara."

¹⁷ Mgbe o biara m nso n'ebe m guzo, egwu turu m nke ukwu. Adara m, kpuo ihu m n'ala. Ma o gwara m, "Nwa nke mmadu, ghotu na onu a bu maka ogwugwu oge."

¹⁸ Mgbe ahū o na-agwa m okwu, adara m n'oke ura, kpuo ihu n'ala. Ma o meturu m aka, nyere m aka iguzo oto n'ukwu m.

¹⁹ O siri, "Lee, aga m agwa gi ihe na-aga ime n'oge oke iwe. N'ihhi na onu a bu maka oge ogwugwu ihe niile nke a kara aka. ²⁰ Ma banyere ebule ahū i huru nke nwere mpi abuo, na-egosi eze Midia na Peshia. ²¹ Mkpi ahū i huru na-egosi eze ndi Griis, nnukwu mpi nke di n'etiti anya ya abuo bu eze nke mbu. ²² Dika mpi ahū siri gbajie, mpi anu oso puputa n'onodu ya, otu a ka alaeze anu ga-esi puta na mba ya, ma ike ha agaghi eru ka nke mbu ahū.

²³ "Ma na mgbe ogwugwu alaeze ahū, mgbe iko ndi nnupu isi juru, otu eze nke nwere ihu di ike, na akonuche na obi aghughu ga-ebili. ²⁴ O ga-adi ike nke ukwu, ma o bughu n'ike onwe ya, o ga-eweta mbibi ga-eju anya. Ihe niile o meturu aka ga-agara ya nke oma. O ga-alakwa ndi di ike na

* 8:12 8:12 Maobu, ndi agha

ndi nsọ n'iyi. ²⁵ Ọ ga-eme ka aghughọ baa ụba, ọ ga-ahụta onwe ya dika onye di elu karịa, mgbe ndi mmadu na-eche na udo di, ọ ga-ebibi otutu ndi. Ọ ga-eguzo megide Onyeisi nke ndisi, a ga-ebibi ya ma ọ bughị n'ike nke mmadu.

²⁶ “Ọhụ a i hụrụ, maka ututu na anyasi nke ekpughere gi bu eziokwu, ma zobe ohu a, n'ih i na ọ diri otutu oge ka di n'ihu.”

²⁷ Mụ bu Daniel, noro n'onodu ike ogwugwu na ahụ esighi ike. Mgbe ubochi ole na ole gafekwara, ebiliri m bidokwa na-agaghari, na-arukwa oru eze, ma obi joro m njo nke ukwu n'ih i na ọ kariri m nghota.

9

Ekpere Daniel

¹ N'afọ mbu, nke Daraios nwa Ahasueros (onye agburu Midia), onye e mere eze nke alaeze ndi Kaldia, ² n'afọ mbu nke ochichi ya, ka mu onwe m, bu Daniel ghotara site n'akwukwo, dika okwu ONYENWE ANYI nyere Jeremaya onye amuma, nke ga-emezu mgbe Jerusalem ga-anọ na mbibi iri afọ asaa. ³ N'ih i nke a, echere m Onyenwe anyi Chineke ihu, rio ya aririo, site n'ekpere na aririo amara, n'ibu onu, na iyikwa akwa mkpe na ntụ.

⁴ Ekpere m ekpere nye ONYENWE ANYI bu Chineke m, ma kwuputa si,

“Onyenwe anyi, onye di ukwu, di oke egwu. Onye na-edebe ogbugba ndu nke ihunanya nke ndi huru ya n'anya na-edebekwa iwu ya niile.

⁵ Ma anyi emehiela meekwa ihe n'adighi mma megide gi. Anyi emeela ajo omume, anyi enupula isi megide gi, gbakutakwa iwu gi niileazu.

⁶ Anyi e geghikwa ndi ozi gi bu ndi amuma nti, bu ndi gwara ndi eze anyi, na ndi ochichi anyi, na nna anyi ha, ma mmadu niile bi n'ala anyi okwu n'aha gi.

⁷ “Onyenwe anyi, i bu onye ezi omume, ma n'ubochi taa anyi bu ndi ihere diri, ndi juda, ndi Jerusalem na ndi Izrel niile, ndi no nso ma ndi no n'ebe di anya ebe i chugara ha n'ih i ekwesighi ntukwas i obi anyi nye gi.

⁸ ONYENWE ANYI, ihere emegbuola anyi. Ihere diri ndi eze anyi, dikwara ndisi anyi na ndi nna anyi, n'ih i na anyi emeela mmehie megide gi.

⁹ Ma Onyenwe anyi Chineke anyi ka obi ebere na mgbaghara niile diri, n'ih i na anyi enupurula gi isi. ¹⁰ Anyi erubeghi isi nye ONYENWE ANYI Chineke anyi, maobu debe iwu ah u o nyere anyi site n'aka ndi ohu ha bu ndi amuma. ¹¹ Ndi Izrel niile enupula isi n'iwu gi, wezuga onwe ha, ju ige gi nti.

“Ya mere, obubu onu ah u niile e dere n'iwu Mosis, odibo nke Chineke adakwas i la anyi, n'ih i na anyi emehiela megide gi. ¹² O meela ka okwu ya guzosie ike, bu nke o kwuru megide anyi na ndi ndu anyi site n'iwetara anyi oke mbibi a. Nke bu na o nwebeghi mgbe obula e merela udi ihe emere na Jerusalem n'okpuru eluigwe. ¹³ Ọ bu dika e si dee ya n'iwu Mosis, ka mbibi a niile bjakwasiri anyi, ma anyi achobeghi ihuma ONYENWE ANYI Chineke anyi, na icheghari site na mmehie anyi chee uche banyere eziokwu gi. ¹⁴ ONYENWE ANYI kpachara anya mee ka nsogbu a bjakwas i anyi. N'ih i na ONYENWE ANYI, Chineke anyi, bu onye ezi omume n'ih e niile o na-eme, ma anyi juru irubere ya isi.

¹⁵ “Ma ugbu a, Onyenwe anyi Chineke, onye ji aka di ike kpoputa ndi nke ya n'ala Ijpt, i meere onwe gi aha nke na-adigide ruo taa. Anyi mere mmehie, ma mejookwa. ¹⁶ Onyenwe anyi, dika ezi omume gi si di, wezuga iwe gi na oke iwe gi n'ebe Jerusalem no, bu obodo gi, na ugwu

nsọ gị. Mmehie anyị na njehie nna anyị ha emeela ka Jerusalem na ndị gị buru ihe ikwa emo nye ndị gbara anyị gburugburu.

¹⁷ “Ma ugbu a, Chineke anyị, biko nuru ekpere na aririọ ohu gị. N’ihi aha gị, Onyenwe anyị jiri amara mee ka ihe si n’ihu gị mukwasị ulonso gị nke togboro n’efu. ¹⁸ Chineke m, toọ nti gị n’ala nuru aririọ m. Meghee anya gị abuo ka i huru onodu mbibi nke obodo a na-akpo aha gị no. Anyị anaghi ariọ ka i nyere anyị aka n’ihi na anyị bu ndi ezi omume, kama anyị na-ariọ n’ihi na ebere gị di ukwu. ¹⁹ Onyenwe anyị nuru! Onyenwe anyị, gbaghara anyị! Onyenwe anyị biko, gee nti ma zaa anyị. N’ihi aha gị, O Chineke m, anokwala odu, n’ihi obodo gị, na ndi nke gị bu aha gị ka a na-akpo ha.”

Nari afo anọ na iri afo itoolu

²⁰ Mgbe m no na-ekwu okwu na-ekpe ekpere, na-ekwuputa mmehie m na mmehie ndi m Izrel, na-ariokwa amara n’ihu ONYENWE ANYI bu Chineke m maka ugwu di nsọ nke Chineke m, ²¹ ebe m ka no na-ekpere, Gebrel, nwoke ahụ m huru n’ohu na mbu, feere osiso biakwute m n’oge a na-achụ aja nke uhuruchi. ²² O biara si m, “Daniel, a biara m ugbu a inye gị uche na nghota. ²³ Na mbido oge i malitere iriọ aririọ, ka okwu osisa putara. Abiara m igwa gị ya, n’ihi na i bu onye a na-akwanyere ugwu nke ukwu. Ya mere, tugharia uche n’okwu a, ghotakwa ohu a.

²⁴ “Iri izu uka asaa, ka e dere n’iwu nye ndi gị na obodo nsọ gị iji kwusi njehie, ime ka mmehie kwusi, na ichu aja maka ikpuchi ajo omume na iweta ezi omume nke ga-adi ruo mgbe ebighi ebi, na ikachi ohu na amuma ahụ akara, nakwa ite Ebe ahụ Kachasi Nso* mmanu.

²⁵ “Ma mara, werekwa uche ghota nke a: Site n’oge e nyere iwu ka e wugharia Jerusalem tutu ruo mgbe Onye ahụ e tere mmanu, onyendu ahụ ga-abia, ga-abu izu uka asaa, na izu uka iri isii na abuo, a ga-ewughachi ya, na okporozo ya, na olulu mmiri ya, maobu n’ime oge nsogbu. ²⁶ Mgbe izu uka iri isii na abuo gasiri, Onye ahụ e tere mmanu ka a ga-egbu, ma o nweghi ihe o ga-enwe. Usuu agha nke onye ochichi ga-abia bibie obodo na ulonso. Oge ikpezu ga-abia dika idee mmiri; agha ga-adigide ruo n’oge ogwugwu, e kpebiela na ila n’iyi ga-adi. ²⁷ Ya na otutu ndi mmadu ga-enwe ogbugba ndu n’otu ‘izu uka,’ o bukwa n’okara† izu uka ahụ, ka o ga-eme ka ichu aja na inye onyinye kwusi. O ga-emekwa ihe aru di egwu n’ime ulonso ahụ, ruo mgbe a ga-awukwasị ya ogwugwu ahụ bu nke akara aka n’ahụ onye ojojo ahụ.”

10

Ohu Daniel huru banyere otu nwoke

¹ N’afọ ato nke ochichi Sairos eze Peshia, e nyere Daniel (onye aha ya bukwa Belteshaza mkpughe). Ozi ahụ bu eziokwu, o gbasakwa oke ogbaaghara. O ghotara ozi ahụ, nwetakwa nkowa banyere ohu ahụ.

² N’oge ahụ, mu onwe m, bu Daniel, ruru ujụ izu uka ato. ³ Erighi m nri oma obula, erikwaghi m anu, anukwaghi m mmanya, eteghi m mmanu otite obula n’ahụ m n’ime izu uka ato a niile.

⁴ N’ubochi nke iri abuo na anọ nke onwa mbu n’afọ, eguzo m n’akuku osimiri ukwu ahụ, bu Taigris, ⁵ eleliri m anya m elu, hu n’ihu m otu nwoke yi uwe akwa ocha, onye e kekwasiri belit e ji olaedo sitere Ufaz mee n’ukwu ya. ⁶ Ahụ ya na-egbukwa maramara dika nkume beril, ihè si n’ihu

* 9:24 9:24 Onye nsọ ahụ nke kachasi ndi nsọ mmanu † 9:27 9:27 Maobu, na nkera

ya dị ka ihè nke amụma eluigwe. Mkpurụ anya ya na-enwukwa dika ire oku. Ukwu ya na aka ya na-acha dika bronz e hichara nke oma. Okwu si ya n'onu na-ada uda dika uzu nke otutu mmadu.

⁷ O bu naani m Daniel huru ohu a. Ndi mu na ha no ahughi ya, kama na mberede, e mere ka oke egwu tuo ha, nke mere ka ha gbara oso gaa zoo onwe ha. ⁸ O bukwa naani m no, mgbe m huru oke ohu a. Mgbe m hukwara ya, ike niile di m n'ahu si m n'ahu puo. Ihu m gbanwere nke ukwu, ike afodukwaghi m n'ahu. ⁹ Mgbe ahụ, anuru m uda olu ya, ma mgbe m nuru uda olu ya, adara m n'ala kpudo ihu n'ala n'onodu ida n'oke ura.

¹⁰ Ma otu aka meturu m, welite m mee ka m maa jijiji n'elu ikpere m na aka m abuo. ¹¹ O siru m, "Daniel, gi onye a huru n'anya nke ukwu. Gee nti tuleekwa nke oma okwu niile m na-agwa gi ugbu a. Guzo n'ukwu gi abuo, n'ihu na e zitere m ibiakwute gi." Mgbe o na-agwa m okwu a, eguzoro m oto, na-ama jijiji.

¹² O siru m, "Egwu atula gi, Daniel. N'ihu na site n'ubochi mbu i kpebiri inwe nghota na iweda onwe gi ala n'ihu Chineke gi, ka a nuru okwu gi niile, a biakwara m n'ihu osisa ha. ¹³ Ma onyeisi ndi na-achi alaeze Peshia gbochiri m, kemgbe iri ubochi abuo na otu. Ya mere, Maikel, otu n'ime ndiisi ochichi biara nyere m aka, n'ihu na mu onwe m foduru n'ebe ahụ mu na eze Peshia. ¹⁴ Ugbu a, abiala m ime ka i ghota ihe ga-adakwasị ndi gi n'oge ikpezụ n'ubochi di n'ihu. N'ihu na ohu ndi a diri oge ndi na-abia n'ihu."

¹⁵ Mgbe o na-agwa m okwu ndi a, ekpunyere m ihu m n'ala enwekwaghi m ike ikwu okwu obula. ¹⁶ Mgbe ahụ, otu onye, nke yiri mmadu, biara metu ebugbere onu m aka, mee ka m nwee ike ikwukwa okwu ozo. Mgbe ahụ agwara m onye ahụ nke guzo m n'ihu, "Ano m n'oke ihe mgbu; Onyenwe m, enwekwaghi m ike obula, n'ihu ohu m huru. ¹⁷ Olee otu mu bu ohu gi ga-esi gwa gi okwu, Onyenwe m? N'ihu na ike adighikwa n'ime m, enwekwaghi m ike iku ume."

¹⁸ Mgbe ahụ, otu onye yiri mmadu biara metukwa m aka ozo nye m ike. ¹⁹ O siru, "Onye a huru n'anya nke ukwu, atukwala ujo, udo diri gi, ya mere diri ike, obi sie gi ike."

Mgbe o gwara m okwu a, ike m loghachitere, asiru m, "Ka onyenwe m kwuo okwu, ebe i nyeghachila m ike."

²⁰ Mgbe ahụ, o siru, "I maara ihe mere m ji biakwute gi? Aga m alaghachi azu iluso onyeisi na-achi alaeze Peshia ogo, mgbe mu ga-apu, eze na-achi Griis ga-abia; ²¹ ma otu o di, aga m agwa gi ihe e dere n'akwukwo nke eziokwu. (O dighi onye na-enyere m aka imegide ha ma o bughu naani Maikel onyeisi unu.

11

¹ N'afu mbu nke ochichi Daraios onye Midia, o bu m guzoro inyere ya aka na ichekwa ya.)

Ndi eze alaeze nke ugwu na ndida

² "Ugbu a, aga m agwa gi eziokwu. A ga-enwe ndi eze Peshia ato ozo ndi ga-achikwa. A ga-enwe eze nke ano onye ga-aba uba kari ndi ozo niile. Mgbe o ga-adi ike site akunuba ya, o ga-akpalu onye obula imegide eze Griis. ³ Ma mgbe ahụ, a ga-enwe eze di ike nke ga-eji oke ike chia. O ga na-eme ihe masiri ya. ⁴ Ma mgbe o rigotachara n'ochichi, a ga-ekposa alaeze ya kesaa ya n'akuku ano nke uwa ma o bughu umu ya ga na-achi.

Ọ bughikwa n'usoro dika ike ochichi ya si di, n'ihu na a ga-ehopu alaeze ya, nyefee ya n'aka ndi ozo na-abughi ndi agburu ya.

⁵ "Eze nke ndida ga-adi ike, ma otu onye n'ime ndiisi agha ya ga-adi ike kariya ya, chiakwa alaeze di ukwu kariya nke ya ⁶ Mgbe afọ ole na ole gasiri, ha ga-ekekota onwe ha. Ada eze ndida ga-agakwuru eze ugwu ka ha gbaa ndu, ma ada eze agaghi ejigide ike ya, eze na ike ya agaghi adigidekwa. N'ubochi ndi ahụ, a ga-arara ada eze ahụ nye, ya na ndi na-eche ya nche, na nna* ya na onye ahụ dinyeere ya.

⁷ "N'oge ahụ, otu onye ga-esi n'agburu ulo nwanji ahụ kulite i were onodu ya ichi dika eze, o ga-ebuso ndi agha eze mpaghara ugwu agha, bata n'ebe ya e wusiri ike, o ga-aluso ha agha gho onye mmeri. ⁸ O ga-ebukoro chi ha niile na arusi ha niile awuru awu ma ndi aturu atu, na ihe ndi ozo dikarisi ha mkpa dika efere, olocha na nke olaedo laa Ijpt. O mecha nke a, o ga-akwusi iluso eze ugwu ogo afọ ole na ole. ⁹ Otu a kwa, eze mpaghara ugwu ga-ebuso eze ndida agha, ma o gaghi ano odu loghachikwa n'ala nke ya. ¹⁰ Ma umu ya ndi ikom ga-achikota otutu ndi agha siri ike, ndi ga-enupu dika oke idee mmiri, buru agha ruo n'ebe ya e wusiri ike.

¹¹ "Mgbe ahụ, eze ndida, onye iwe ga-eju obi, ga-achikotakwa ndi agha nke ya buso eze ugwu agha, onye nke ga-achikota otutu ndi agha, ma ndi a ka ndi iro ya ga-alugbu. ¹² Ma mgbe o merichara ndi agha ahụ, o ga-enwe onu di ukwu, o ga-egbukwa imerime puku ndi mmadu, ma o gaghi emeri na-aga n'ihu. ¹³ Mgbe afọ ole na ole gafere, eze ndi mpaghara ugwu ga-eduru ndi agha ji ezi ngwa agha, na ndi bara uba n'onuogugu kariya ndi nke e meriri n'agha na mbu puo ibu agha.

¹⁴ "N'oge ahụ, otutu ndi ga-ebili imegide eze ndida, Ufodu ndi okpa aghara n'etiti unu ga-enupukwa isi, ha ga-esi otu a mezuo ihe a i huru n'ohu, ma a ga-meri ha. ¹⁵ Mgbe ahụ, eze ndi mpaghara ugwu ga-abia buo agha megide obodo ndi ndida e wusiri ike, lgbukwaa ya. Ndi agha agaghi enwe ike iguzogide ha o buladi ndi ha bu oka ibe n'agha. ¹⁶ Ma onye nke na-ebuso ya agha ga-eme ihe masiri ya, ma o nweghi onye ga-egbochi ha. O ga-abatakwa n'Ala Oma ahụ, ebe ihe niile ga-anọ n'okpuru ya. ¹⁷ O ga-ekpebi ibia n'ike nke alaeze ya niile, iji mee nke a, ya na eze nke ndida ga-agba ndu. O ga-enyekwa ya nwaagboghof iji kwatuo alaeze ya, ma ebumnobi ya agaghi eguzo maobu baara ya uru. ¹⁸ Mgbe o mesiri nke a, o ga-eche ihu ya n'obodo ndi ahụ niile di n'onu osimiri. O ga-emerikwa otutu n'ime ha. Ma otu ochiagha ga-aluso ya ogo, mee ka o jiri oso gbaghachi n'ihere. ¹⁹ O ga-echighari azu chee ihu ya ebe niile e wusiri ike nke ala nke ya, o ga-aso ngongo daa, a gaghi ahukwa ya ozo.

²⁰ "Otu onye ga-abia nochie onodu ya, o ga-ecipu onye ga-ekegbu ndi mmadu n'utu iji mee ka otuto nke alaeze ahụ daa, ma n'ime ubochi ole na ole, a ga-egbu ya, ma o gaghi abu n'agha maobu n'ihu mmadu.

²¹ "N'onodu ya, otu onye ogo e ledara anya ga-ebilite, onye na-ekwesighi iwere nsopuru nke ya bu ochichi. O ga-abata n'ike n'alaeze ahụ mgbe ndi ya no n'udo, o ga-eji nwayo ma were ire utu na aghughu nweta alaeze ahụ. ²² Mgbe ahụ, o ga-achusasi igwe ndi agha niile, bibiekwa ha na onye ochichi nke ogbugba ndu. ²³ Mgbe o banyesiri n'ogbugba ndu, o ga-eji aghughu na-eme mpu, o ga na-esiwanye ike n'agbanyeghi n'onuogugu ndi mmadu di ole na ole. ²⁴ O ga-abanye n'akuku ala ahụ niile a maara ndi bara uba bi, mee n'ebe ahụ ihe ndi buru ya uzo na-emebeghi. O ga-ekesara

* **11:6** 11:6 Akwukwo ochie na-eke nwa † **11:17** 11:17 Site n'olulu di na nwunye

ndi mmadu akunuba na ihe nkwata ndi ozo o lutara n'agha. O ga-atuputa aro iji luso obodo siri ike ogo, ma nke ahụ ga-adị nwa mgbe nta.

²⁵ “Mgbe ahụ, o ga-emesi onwe ya obi ike, chikotaa otutu ndi agha ibuso eze ndida agha. Eze ndida ga-achikotakwa ndi agha di otutu dikwa ike luso ya ogo ma o gaghị enwe ike guzogide ya n'ihizuzu nzuzo a gbara megide ya. ²⁶ N'ihina ndi na-eri ihe oma eze ga-etipia ya. A ga-achusa ndi agha ya, ma gbukwaa otutu n'ogbo agha. ²⁷ Ndi eze abuo a, ndi obi ha juputara n'ihe ogo ga-anokota n'otu tebul na-agwarita ibe ha okwu ugha, ma nzuko ha agaghị enwe isi, n'ihio ogwugwu ahụ ga-adị mgbe a kara aka ruru. ²⁸ O ga-eji akunuba di ukwu laghachi n'obodo nke ya ma obi ya ga-adị imegide ogbugba ndu nsọ ahụ. O ga-ebili imegide ya ma mesia laghachi n'obodo nke aka ya.

²⁹ “Ma mgbe oge ahụ a kara aka ruru, o ga-achirikwa ndi agha ya laghachi na ndida, ma ihe agaghị adi otu o di na mbu. ³⁰ Ugo mmiri ndi si obodo Kitim ga-abia imegide ya, o ga-ada mba n'ihie egwu, o ga-alaghachi azu were oke iwe megide ogbugba ndu ahụ di nsọ. O ga-aloghachi gosi ndi hapuru ogbugba ndu ahụ di nsọ nkwado.

³¹ “Ndi agha ya ga-ebili imeru ebe ahụ e wusiri ike nke ulonso ukwu ahụ, kwusikwa aja nsure oku nke a na-achu kwa ubochi. Ha ga-ewuli ihe aru nke na-eweta mbibi. ³² O ga-eji ire utu meru ndi ahụ mebiri iwu nke ogbugba ndu. Ma ndi ahụ maara Chineke ha ga-adị ike guzogide ya.

³³ “Ndi niile nwere uche ga-ezi otutu mmadu ihe, ma na nwa oge nta, ufodu ga-anwu site na mma agha, ufodu ka a ga-akpo oku, ufodu ka a ga-adota n'agha, ufodu kwa ka a ga-apunara ihe ha nwere. ³⁴ Mgbe ha ga-ada, inyeaka ntakiri ga-abia ha, otutu ndi mmadu ga-ejikwa uzo aghughu bia dinyere ha. ³⁵ N'oge ahụ, ufodu n'ime ndi maara ihe ga-aso ngongo, ka ha nwe ike buru ndi a nuchara anucha, na ndi a sachapuru ocha na ndi emere ka ha di ocha na-enweghi ntupo tutu ruo n'ogwugwu ihe ndi a, n'ihio n'oge ahụ ga-abia mgbe akara aka.

Eze nke na-ebuli onwe ya elu

³⁶ “Eze ahụ ga-eme ihe obula o choro. O ga-agukwa onwe ya dika onye di ukwu kari chi niile. N'ezie, o ga-ekwu okwu nkwulu megide Chineke kachasi chi niile. Ma ihe ga-agakwara ya nke oma tutu mgbe oge ya zuru. N'ihina ihe niile ekwuru ga-emezucha. ³⁷ O gaghị akpo chi nke nna ha maobu nke ahụ umu nwanyi na-achosi ike ihe obula, o nweghi chi obula o ga-akpo ihe n'ihina o ga-ebuli onwe ya elu kari ha niile. ³⁸ Kama chi nke o ga-asopuru bu chi nke ebe e wusiri ike, chi nke nna ya ha na-amaghi. O ga-eji olaedo na olaocha, na nkume di oke onuahia na onyinye dara oke onuahia fee chi a. ³⁹ O ga-eme ebe niile e wusiri ike, nke siri ike site n'inyeaka chi nke mba ozo. Ndi niile nabatara ya ka o ga-eme ka nsopuru bara uba. O ga-eme ha ndi ochichi otutu mmadu, kenyekwa ha ala dika ugwo oru ha.

⁴⁰ “Ma n'oge ikpezazu, eze ndida ga-ebuso ya agha, ma eze nke ugu ga-eji iwe chikota ndi agha na-agba ugo agha, ndi na-agba inyinya na ndi agha ji ugo mmiri megide ya. O ga-ebuso otutu mba agha, kpochapu ha dika idee mmiri si ekpochapu ihe. ⁴¹ O ga-abata na Ala Oma ahụ, gbukwaa iri puku mmadu kwuru iri puku mmadu, ma obodo Edom, obodo Moab na ndi ndu nke Amon ga-agbapu site n'ike ya. ⁴² O ga-aga ibuso otutu obodo agha, Ijpt agaghị agbanari ya. ⁴³ O ga-enwe ikike n'ebe aku nke olaocha na olaedo na uba niile nke ala Ijpt. Ndi Libia na ndi Kush[‡] ga-edokwa

[‡] 11:43 11:43 Ya bu, ndi Itiopia

onwe ha n'okpuru ya. ⁴⁴ Ma n'oge a kwa, ozi ga-esi n'owuwa anyanwu na n'ugwu bja, nke ga-emenye ya egwu. N'ihia ya, o ga-eji oke iwe puo ibibi otutu ndi ma laakwa ha n'iyi. ⁴⁵ O ga-akwuba uleze ya n'etiti ugwu oma ahụ di nsọ na n'oke osimiri, n'agbanyeghi ihe ndi a niile, o ga-abiaru ogwugwu ya, o dighikwa onye ga-enyere ya aka.

12

Ogwugwu oge

¹ "N'oge ahụ, Maikel, onyeisi ochichi ukwu ahụ, nke na-eche ndi unu, ga-ebili. O ga-abu oge nhuju anya, a na-ahutubeghi udi ya site na mgbe mba obula malitere ruo ugbo a. Ma mgbe ahụ, ndi gi niile, ndi e dere aha ha n'akwukwo ahụ, ka a ga-anaputa. ² Igwe ndi niile nwuru anwu, ndi e likwara, ha ga-ebilite. Ufodu ha ga-ebili baa na ndu ebighi ebi, ma ufodu ga-ebili keta ihere na ibu onu nke ebighi ebi. ³ Ndi ahụ bu ndi maara ihe, ka a ga-eme ka ha nwuo ocha dika ihe mbara eluigwe. Ndi ahụ niile na-emekwa ka otutu si n'ihe ojo mee ezi omume ga-enwukwa dika kpakpando ruo mgbe ebighi ebi. ⁴ Ma gi bu Daniel, zoo okwu e dere n'akwukwo a, mechikwa ma kachikwa ha akara tutu ruo ogwugwu oge. Otutu ga-agbaghari ebe na ebe ozo, ma ihe omuma ga-aba uba."

⁵ Mgbe ahụ, mu bu Daniel weliri anya hu mmadu abuo ndi ozo ka ha no n'akuku osimiri ahụ, otu n'akuku nke a, otu n'akuku nke ozo. ⁶ Otu n'ime ha juru nwoke ahụ yi uwe akwa ocha, nke guzo n'akuku elu elu nke osimiri ahụ ajuju, si, "Olee mgbe ihe ndi a na-eyi egwu ga-emezu?"

⁷ Nwoke ahụ yi uwe akwa ocha, nke no n'akuku elu elu mmiri nke osimiri ahụ chiri aka nri na aka ekpe ya elu. Anukwara m mgbe o ji Onye ahụ na-adi ndu ruo mgbe niile ebighi ebi nuo iyi, "N'ihe ndi a ga-emezu naani mgbe afo ato na okara gafere, tupu onye ahụ na-emebi ike nke ndi di nsọ ga-abia n'isi ngwucha ndu ya, ihe ndi a niile ga-emezucha."

⁸ Anuru m ma aghotaghi m, n'ihia nke a, a siri m, "Biko, Onyenwe m, gini ka ihe ndi a ga-aputa?"

⁹ O siri, "Daniel, gawara onwe gi. N'ihia na-apichiela okwu ndi a, kachikwa ya akara tutu ruo n'ogwugwu oge. ¹⁰ Otutu ka a ga-eme ka ha di ocha, sachaa ha mee ka ha di ocha na-enweghi ntupo, a ga-anuchakwa ha. Ma ndi ajo omume ga-aga n'ihu n'ajo omume ha. O nweghi onye ajo omume nke ga-aghotakwa ihe, ma ndi ahụ maara ihe ga-aghota ihe ihe a putara.

¹¹ "Site n'oge e mechiri ichu aja nsure oku nke a na-achụ kwa ubochi niile ruo n'oge a ga-ewuli ihe aru ahụ nke na-eweta mbibi, ga-abu otu puku ubochi, na nari ubochi abuo na iri ubochi itoolu. (1,290) ¹² Ngozi ga-adiri onye ahụ nke na-echere, ma nogidesikwa ike ruo mgbe otu puku ubochi, na nari ubochi ato, na iri ubochi ato na ise (1,335) ahụ gafere.

¹³ "Ma gi onwe, gawara onwe gi ruo ogwugwu ihe ndi a. I ga-ezukwa ike, i ga-ebilitekwa n'oge ikpezu inara ihe nketa nke ruuru gi."

Hosiya

¹ Okwu ONYENWE ANYI nke biakwutere Hosiya nwa Beiri n'oge Uzaya, na Jotam, na Ehaz, na Hezekaya, bu ndi eze Juda, na n'oge Jeroboam nwa Jehoash bu eze n'Izrel.

Nwunye Hosiya na umu ya

² Na mmalite okwu ONYENWE ANYI site n'onu Hosiya, ONYENWE ANYI gwara Hosiya si, "Gaa lutara onwe gi nwanyi na-akwa iko na umu amutara n'ikwa iko, n'ih na dika nwanyi aluru alu n'akwa iko, ala a na-akwa iko nke ukwu site n'igbahapu ONYENWE ANYI." ³ Ya mere, o gara luo Goma nwa Diblaim, onye tuuru ime mura ya nwa nwoke.

⁴ ONYENWE ANYI gwara ya, "Aha i ga-agu nwantakiri ahụ bu Jezril. N'ih na tupu nwa oge nta agafee, aga m ata ezinaulo Jehu ahuhu n'ih obara o wusiri na Jezril. Aga m eme ka alaeze nke ulo Izrel kwusi. ⁵ N'ubochi ahụ, aga m agbaji uta Izrel na Ndagwurugwu Jezril."

⁶ Emesia, Goma tuuru ime ozo, muta nwa nwanyi. O gwara ya, "Aha i ga-agu ya bu Lo-Ruhama,* n'ih na agahi m enwekwa obi ebere ozo n'ahu ulo Izrel, igbaghara ha mmehie ha. ⁷ Ma aga m enwe obi ebere n'ahu ulo Juda. Mu onwe m ga-azoputa ha site na ONYENWE ANYI bu Chineke ha. Agahi m eji ngwa agha obula, dika uta maobu mma agha maobu ike ibu agha maobu inyinya maobu ndi na-agba inyinya zoputa ha."

⁸ Mgbe o juru Lo-Ruhama ara, o tuuru ime ozo, muo nwa nwoke. ⁹ ONYENWE ANYI siri, "Kporo aha ya Lo-ammi,† nke putara unu abughi ndi m, n'ih na unu abughi ndi nke m, mu onwe m abukwaghi Chineke unu.

¹⁰ "Ma onuogugu umu Izrel ga-adi ka aja di n'onu oke osimiri nke a na-abughi iguta onu maobu tuo n'ihe otutu. N'ebe ahụ a no si ha, 'Unu abughi ndi m,' n'ebe ahụ ka a ga-anọ sika ha, 'Umu Chineke di ndu ka unu bu.' ¹¹ A ga-achikotakwa ndi Juda na ndi Izrel onu. Ha ga-ahoputakwara onwe ha otu onyeisi, si n'ala ahụ rigoputa, n'ih ihe ukwu ka ubochi Jezril ga-abu.

2

¹ "Gwa umunne gi ndi nwoke Ami, nke putara ndi m,' gwakwa umunne gi nwanyi Ruhama, nke putara, 'Unu ndi m huru n'anya.'

Ntaramahuhu na nlota

² "Unu guzogidenu nne unu, rionu ya, n'ih na o bughi nwunye m, mu onwe m abukwaghi di ya.

Gwanu ya ka o wezuga ikwa iko site n'ihu ya, ya wezugakwa igba akwuna nke di n'etiti ara ya abuo.

³ Ma o bughi otu a, aga m eiyu ya uwe ya mee ka o gbara oto, aga m eme ka o gbara oto di ka n'ubochi ahụ a muru ya.

Aga m eme ya ka o di ka ozara, ka o ghoo n'ala kporo nku, were akpiri ikpo nku mee ka o nwuo.

* **1:6** 1:6 Nke a putara onye a na-abughi n'anya maobu, obi ebere adighikwa † **1:9** 1:9 Nke putara, o bughi ndi nke m

- 4 Agaghị m egosi ụmụ ya ebere m,
n'ihị na ha bụ ụmụ a kwatara n'iko.
- 5 N'ihị na nne ha bụ onye na-akwa iko,
ọ turu ime ha n'ọnọdu ihere.
- Site n'ikwu si, 'Aghaghị m ịgbakwuru ndị enyi nwoke hụrụ m n'anya,
ndị na-enye m nri na mmiri,
ajị anụ m na akwa ọcha m, mmanụ oliv m na ihe ọñụñụ m.'
- 6 N'ihị nke a, aga m eji ogwu na uke gbachie ya gburugburu;
aga m agbachị ụzọ ya, mee ya ka ọ ghara ịma ebe ọ na-eje.
- 7 Ọ ga-agbaso ndị ahụ hụrụ ya n'anya ma ọ gaghị achụkwute ha.
Ọ ga-achọ ha ma ọ gaghị ahụ ha.
- Mgbe ahụ, ọ ga-asị,
'Ka m gaa laghachikwuru di mbụ m,
n'ihị na ọ dīrī m mma mgbe ahụ karịa ugbu a.'
- 8 Ma ọ kwetaghị na ihe ndị a si n'aka m,
na ọ bụ mụ nyere ya ọka, na mmanya ọhụrụ, na mmanụ oliv,
na ọlaọcha, na ọlaedo ndị ahụ niile
nke o ji na-eke Baal.
- 9 "Ya mere, aga m ewerekwa ọka m mgbe ọ chara,
na mmanya ọhụrụ m mgbe oge ya ruru.
Aga m anapụkwa ya akwa ajị anụ m na akwa ọcha m,
nke ekwesiri iji kpuchie ọtọ ya.
- 10 Ugbu a, aga m ekpughe ọtọ ya
n'ihu ndị ahụ na-ahụ ya n'anya,*
ọ dīkwaghị onye nwere ike ịnapụta ya site n'aka m.
- 11 Aga m eme ka obi ụtọ ya kwusị;
ọ buladị mmemme nke afọ niile, mmemme ọnwá ọhụrụ,
nke ụbọchị izuike na mmemme ndị ọzọ ahụ niile a kara aka.
- 12 Aga m ala ubi vaịnị ya na osisi fiig ya niile n'iyi,
nke ọ sirị bụ ụgwọ ọrụ ya site n'aka ndị hụrụ ya n'anya;
aga m emekwa ka ha ghọọ oke ọhịa,
anụ ọhịa ga-eripịa ha.
- 13 Aga m enye ya ahụhụ maka ụbọchị niile
bụ nke o surere ihe na-esi isi ụtọ nye chi Baal niile,
ọ chīrī mgbaaka mkpisiaka na ihe ịchọ mma niile, jikere onwe ya,
pụọ chuso ndị ahụ hụrụ ya n'anya,
ma chezoọ m," Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.
- 14 "N'ihị nke a, aga m arara ya,
duba ya n'ime ọzara,
jiri olu dī nro gwa ya okwu n'ebe ahụ.
- 15 Ebe ahụ ka m ga-enyeghachi ya ubi vaịnị ya,
gbanweekwa Ndagwurugwu Akọ, mee ka ọ ghọọ ọñụ ụzọ olileanya.
Mgbe ahụ, ọ ga-azakwa m dika o mere mgbe ọ bụ agboghọbịa,
n'oge ahụ o si n'ala Ijpt pụta.
- 16 "N'ụbọchị ahụ," otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri,
"Ị ga-akpọ m 'Di m,'
ị gaghị akpọkwa m 'nna m ukwu,' ọzọ.†

* 2:10 2:10 Ndị ya na ha na-akwa iko † 2:16 2:16 Maqbu, Baal n'asusụ Hibru

- 17 N'ihì na aga m ewepukwa aha niile nke arụsị Baal n'egbugbere ọnyụ ya, ha gaghị akpọkwa ha aha ọzọ.
- 18 N'ubochi ahụ, aga m eme ka gị na ụmụ anụ ọhia gbaa ndụ, meekwa ka gị na ụmụ nnụnụ, na ihe niile e kere eke n'akpughari n'ala gbaa ndụ.
- Aga m emebi ngwa agha niile, agha niile ga-akwusikwa. Mgbe ahụ, a ga-eme ka i dinaa ala n'udo na-enweghi nsogbu, na ujo.
- 19 Aga m ekwerekwa ilu gi dika nwunye ruo ebighi ebi; aga m ekwerekwa ilu gi n'ezi omume na ikpe ziri ezi, n'ihunanya nke na-adigide, nakwa obi ebere.
- 20 Aga m eji ikwesi ntukwasị obi kwere ilu gi. I ga-amatakwa ONYENWE ANYI.
- 21 "N'ubochi ahụ m ga-azaghachi," otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya. "M ga-azaghachi eluigwe, ha ga-azaghachi ala.
- 22 Ala ga-azaghachi oka na mmanya ọhuru na mmanu oliv, mgbe ahụ ha ga-azaghachi Jezril.
- 23 Aga m akukwa ya nye onwe m n'ala ahụ dika mkpuru. Aga m egosi ihunanya m n'ahụ onye ahụ m kporo, 'Onye m na-ahughi n'anya.'‡
- M ga-asikwa ndi ahụ a kporo, 'Ndi na-abughi ndi m,§' 'Unu bu ndi nke m,' Ha ga-azakwa, 'Chineke m ka i bu.'"

3

Hosiya na nwunye ya adirikwa na mma

- 1 ONYENWE ANYI gwara m ọzọ, "Gakwuru nwanyi a na-akwa iko, nke na-emekwa enyi na-ezighi ezi, gosi ya ihunanya gi dika ONYENWE ANYI si hu ndi Izrel n'anya, n'agbanyeghi na ha na-eso chi ndi ọzọ na-enwekwa mmasi di ukwuu n'achicha nsọ e ji mkpuru osisi a mikporo amikpo mee."
- 2 N'ihì ya, eweere m ego ọlaocha di iri na ise, na otu ntuju oka homa, na oka balị zuta ya. 3 Mgbe ahụ agwara m ya, "Mụ na gị ga-ebi otutu ubochi, i gaghị agbakwa akwuna, maobu nwee nwoke obula gi na ya ga-enwe mmeko, otu a ka m ga-emekwa n'ebe i no."
- 4 Nke a na-egosi na Izrel ga-anọ ogologo mgbe na-enweghi eze maobu onye ochichi. O gaghị enwe ichu aja maobu nkume nsọ maobu efod maobu arusi ezinaulo. 5 Mgbe nke a gasiri, Izrel ga-aloghachi, choo ONYENWE ANYI bu Chineke ha, na Devid bu eze ha. Ha ga-ewere ima jijiji biakwute ONYENWE ANYI, biaghachitekwa ngozi ya n'oge ikpezu a.

4

Okwu Onyenwe anyi megide Izrel

- 1 Nuru nu okwu ONYENWE ANYI unu ndi Izrel, n'ihì na ONYENWE ANYI nwere ebubo* megide unu ndi bi n'ala a. "N'ihì na o dighi ikwesi ntukwasị obi, o dighi ihunanya,

‡ 2:23 2:23 Enwekwa obi ebere n'ahụ Lo-Ruhama, § 2:23 2:23 Ya bu, Lo-ammi, * 4:1 4:1 Maobu, Onyenwe anyi akpola unu ikpe

o dighikwa ihe omuma banyere Chineke n'ala a niile.†
 2 O bu naani ibu onu,‡ igha ugha na igbu mmadu,
 izu ohi na ikwa iko.

Ogbaaghara di n'ebe niile,
 ya na ogbugbu mmadu na-esepughị aka.

3 Nke a mere ala jiri noro n'iru uju,
 ndi niile no na ya na-atakwa ahụ,§
 ma anu ohia, ma nnunu nke igwe,
 o buladi azu di n'osimiri ka a na-ekpochapu.

4 "Ma otu o di, ka onye obula ghara ise okwu,
 ka onye obula ghara ibo ibe ya ebubo.

N'ihia na ndi gi dika
 ndi na-eseso onye nchujaja okwu.

5 I na-aso ngongo ehie na abali,
 ndi amuma na-esokwa gi suu ngongo.

N'ihia ya aga m ala nne gi n'iyi
 6 ndi m ka a na-ala n'iyi n'ihia na ha amaghi ihe.

"Ebe o bu na i juru ihe omuma,
 aga m ajukwa gi di ka onye nchujaja m;
 ebe o bu na i gbakutara iwu Chineke gi azu
 mu onwe m ga-agbakutakwa umu gi azu.

7 Ka ha* na-abawanye n'onuogugu,
 otu a ka ha si na-aga n'ihu na-emehie megide m,
 ha gbanwere Chineke ha di ebube n'ihia ihe na-eweta ihere.†

8 Ha na-eriju afu site na mmehie ndi m.
 Ha ji anya ukwu na-achọ ka ha na-emehie na-aga n'ihu.

9 O ga-abukwa ka ndi nchujaja di, otu a ka ndi obodo dikwa.
 N'ihia ya, aga m enye ha ntaramahuhu
 ma kwughachi ha uguo n'ihia omume ha niile.

10 "Ha ga na-eri ihe ma afu agaghi eju ha.
 Ha ga-ebi ndu akwuna ma ha agaghi amuba,
 n'ihia na ha ajula ONYENWE ANYI,
 were onwe ha nyefee 11 n'aka igba akwuna,
 na mmanya ochie na mmanya ohuru,
 nke na-ewepu mmuo nghota.

12 Ndi nke m na-aju osisi apiri api ase ihe ha ga-eme,
 na-anata osisa site na mkpara osisi onye o na-aju ase.
 Mmuo nke igba akwuna na-eme ka ha kpafuo;
 ha gbara akwuna ma hapu Chineke ha.

13 Ha na-achụ aja n'elu ugwu niile,
 na-esure onyinye nsure oku n'elu ugwu nta niile,
 na n'okpuru osisi ook, osisi popla na osisi terebint,
 ebe ndo ya di ezi mma.
 N'ihia nke a ka umu unu ndi inyom na-agba akwuna,
 ndi nwunye umu unu na-akwa iko.

† 4:1 4:1 İma ihe banyere Chineke adighi n'uche unu ‡ 4:2 4:2 Maobu, inu iyi § 4:3 4:3
 Maobu, na-anwukwa anwu * 4:7 4:7 Ya bu, ndi nchujaja † 4:7 4:7 Akwukwo Masori na-ede,
 nsopuru ha ka m gbanwere ka o ghoo ihere

14 “Agaghị m ata ụmụ unu ndị inyom ahụhụ,
mgbe ha na-agba akwuna,
maọbụ taa ndi nwunye ụmụ nwoke unu ahụhụ
mgbe ha na-akwa iko,
n’ihi na ndi ikom unu n’onwe ha na-ejekwuru ndi akwuna,
ha na ndi akwuna ụlọ arụsị na-achukọkwa aja,
ma ndi a na-enweghị nghota ga-ala n’iyi.

15 “Ọ bụ ezie na unu bụ ndi na-akwa iko unu bụ Izrel,
ma ka ikpe gharakwa ịma Juda.

“Unu agakwala Gilgal,
unu agakwala ruo Bet-Aven,
unu anụkwala iyi sị, ‘Dịka ONYENWE ANYI na-adi ndu.’

16 Ndi Izrel di isiike
dika nwaagboghọ ehi di isiike.
ONYENWE ANYI ọ ga-esi anaa zuo ha
dika ụmụ aturu n’ebe ita nri sara mbara?

17 Ifrem na arusi agbaala ndu
hapu ya ka ọ nọrọ onwe ya.

18 Ọ buladi mgbe mmanya ha gwuru,
ha na-aga n’ihu na-agba akwuna;
ha huru ihere n’anya nke ukwuu karịa otuto ha.

19 Ifufe ga-ebupu ha,
aja ha na-achu ga-ewetara ha ihere.

5

Ikpe omuma megide Izrel

1 “Nuru nke a, unu ndi nchaja!
Geenu nti, unu ulo Izrel!

Geenu nti, unu ndi ezinaulo eze.

N’ihi na ọ bụ unu ka ikpe ahụ gbasara.

N’ihi na unu aburula ihe i maa n’onye na Mizpa,
na ụgbu agbasara n’elu Taboa.

2 Ndi nnupu isi ahụ abamiela ime n’igbu mmadu,
aga m ata ha niile ahụhụ.

3 Amaara m ihe niile gbasara Ifrem,
ọ dikwaghị ihe zoro ezo banyere Izrel n’ebe m nọ.

Gị Ifrem, ugbu a i gbawala akwuna;
gị Izrel, emerukwala gị.

4 “Omume ha agaghị ekwe
ka ha laghachikwute Chineke ha,
n’ihi na mmuo nke ikwa iko ewerela ute biri n’ime ha,
ha amaghikwa ONYENWE ANYI.

5 Mpako niile nke Izrel na-agba ama megide ha,
Ọ buladi Izrel na Ifrem na-asọ ngongo n’ime mmehie ha,
Juda, n’onwe ya, soo ha na-asọ ngongo.

6 Mgbe ha ga-eji igwe ewu na aturu ha na igwe ehi ha,
gaa icho ONYENWE ANYI,
ha agaghị achota ya.

N’ihi na o sitela n’ebe ha nọ wezuga onwe ya.

7 Ha bu ndi na-ekwesighi ntukwasị obi nye ONYENWE ANYI.
 Ha muru umu a kwatara n'iko.
 Ugbu a, mmemme onwa oheru ha
 ga-eripia ha na ala ubi ha.

8 "Fuo opi ike na Gibeaa,
 fukwaa mpi anu na Rema.
 Tie mkpu agha na Bet-Aven.
 Lee anya n'azu gi, Benjamin.

9 A ga-ebibi Ifrem kpamkpam
 n'ubochi ahụ m ga-ata ha ahuhu.*
 N'etiti ebo nke Izrel niile,
 ka m na-ekwusa ka amara na o bu okwu kwesiri ntukwasị obi.†

10 Ndi ndu Juda adila ka ndi ahụ
 na-ewezuga oke ala,
 aga m awukwasị ha iwe m
 dika uju mmiri ozuzo.

11 Ifrem bu onye a na-emegbu emegbu,
 onye e ji ike na-azopia,
 n'ihu na o kpacha anya na-achoso ihe efu.

12 Adi m ka nla nye Ifrem,
 dikwa ka ihe na-eweta ire ure diiri ndi Juda.

13 "Mgbe Ifrem huru udi oria o na-aria,
 Juda ahukwa onya di ya n'ahu,
 mgbe ahụ Ifrem gakwuru ndi Asiria,
 ma zigakwara eze ukwu ahụ ozi.

Ma o pughi igwo gi,
 maobu gwoo onya gi niile.

14 N'ihu na-aga m adi ka odum nye Ifrem
 dikwa ka nwa odum nye Juda.

Aga m adokasi anu ahụ ha ma hapu ha puo.
 Aga m ebupu ha puo, na-enweghi onye ga-abia izoputa ha.

15 Aga m alaghachi azu n'onodu m,
 ruo mgbe ha kweere na ikpe mara ha,
 ma choo ihu m;

n'onodu mmekpa ahụ ha,
 ha ga-achosi m ike."

6

Nnogide na nnupu isi Izrel

1 "Bianu ka anyi laghachikwuru ONYENWE ANYI.

Ya onwe ya adokaala anyi,
 o ga-agwokwa anyi;

o tipula anyi onya,
 ma o ga ekechikwa onya anyi.

2 O ga-eme ka anyi dikwa ndu ozo mgbe ubochi abuo gasiri.
 N'ubochi nke ato, o ga-eme ka anyi bilie guzokwa n'ukwu anyi,
 meekwa ka anyi diri ndu n'ihu ya.

3 Ka anyi mara ONYENWE ANYI;

* 5:9 5:9 Maobu, n'ubochi ntaramahuhu † 5:9 5:9 Ya bu, okwu n'aghaghi imezu

ka anyị gbalisie ike imata ya.
 O buladi dika anyanwu na-awalite,
 n'ezie, o ga-aputa ihè dika chi obubo,
 o ga-abiakwute anyi dika mmiri ozuzo,
 dika mmiri na-ezosa ala n'oge udu mmiri."

- 4 "Gini ka m ga-eji gi mee, O Ifrem?
 Gini ka m ga-eji gi mee, O Juda?
 Ihunanya gi dika igwe ojii nke ututu,
 dika igirigi na-anọ naani nwa mgbe nta.
- 5 Nke mere m ji si n'onu ndi amuma gbukasia ha.
 Ejirila m okwu onu m gbuo ha,
 ikpe omuma m na-achawaputa dika ihè.
- 6 N'ihì na ana m achọ ebere, o bughì aja,
 imata Chineke kama aja nsure oku niile.
- 7 Ma dika Adam, ha emebiela ogbugba ndu m;
 n'ebe ahụ ka ha nọ gosi ekwesighi ntukwasì obi ha.
- 8 Gilead bu obodo nke ndi na-eme ajọ ihe,
 nke eji nzọ ukwu obara zotosia.
- 9 Dika ndi na-apunara mmadu ihe na-ezo na-eche onye ga-agafe,
 otu a ka ndi nchujaja
 si egbu ndi mmadu n'uzo Shekem,
 leenu oke ajọ omume ihere di otu a.
- 10 N'ezie, ahula m ihe jogburu onwe ya n'ime Izrel.
 N'ebe ahụ ka Ifrem nọ na-agba akwuna,
 emerokwala Izrel.
- 11 "Ma nye gi onwe gi, Juda,
 owuwe ihe ubi nọ na-eche gi.

"Mgbe obula m ga-eweghachi akunuba ndi m,

7

- 1 mgbe m chorọ igwo Izrel,
 mmehie Ifrem na-aputa ihe,
 a na-ekpughekwa aru a na-eme na Sameria.
 Ha na-agho aghugho,
 ndi ohi na-akwakwa ulo ndi mmadu,
 ndi na-apunara mmadu ihe nọ n'okporozo.
- 2 O dighi onye bi n'ime ha maara
 na m na-echeta mmehie ha niile.
 Ugbu a, mmehie ha agbaala ha gburugburu.
 Ana m ahukwa ha niile.
- 3 "Eze ha na-anuri onu n'ihe ojoo ha;
 umu eze na-achi ochi n'ihì ugha ha.
- 4 Ha niile bu ndi na-akwa iko;
 ha di ka ite oku ighe achicha e mere ka o di oku,
 nke onye na-eghe achicha na-adighi akwanye nku,
 site na mgbe e bidoro igwako utu oka ahụ tutu ruo mgbe o koliri.
- 5 N'ubochi mmemme nke eze anyi,
 umu eze bu ndi akpaliri site na-inubiga mmanya oke,

- ya na ndị na-akwa emo jikọtara aka.
- ⁶ Obi ha na-enwu oku dika ihe ighe achicha,
ha ji izu nzuzo na-abiakwute ya.
N'abalị niile iwe ha na-ere nwayoọ ka oku na-anyu anyu,
n'ututu ihe ha gbatara n'izu na-enwu dika oku.
- ⁷ Ha niile di oku dika ite ighe achicha di oku.
Ha na-eripia ndi eze ha.
Ndi eze ha niile na-ada,
ma o nweghi onye n'ime ha na-akpoku m.
- ⁸ "Ifrem na-agwakota onwe ya n'etiti ndi mba ozo.
Ifrem dikwa ka mbadamba achicha a na-atugharighi atughari.
- ⁹ Ndi mba ozo na-eripia ike ha,
ma ha adighi aghota ya.
Isi awo aputala ha n'isi,
ma ya onwe ya amaghi na o si otu a diri.
- ¹⁰ Inya isi Izrel na-agba akaebe megide ya
ma n'agbanyeghi ihe ndi a
o naghị aloghachikwute ONYENWE ANYI bu Chineke ya,
maobu choo ya.
- ¹¹ "Ifrem dika nduru
nke na-enweghi uche, nke onye obula na-eduhie,
ugbu a, o na-akpoku Ijipt,
ma na-agbakwurukwa Asiria.
- ¹² Ma mgbe ha na-agbaghari, aga m ewere ugbu m jide ha,
doda ha n'ala dika nnunu e jidere na mbara eluigwe.
Aga m enye ha ahuhu
n'ihie njehie ha niile.
- ¹³ Ahuhu na-adiri ha,
n'ihie na ha ajula m.
Ha na-ala n'iyi
n'ihie na ha enupula isi ha megide m.
Achoro m ka m gbaputa ha,
ma ha na-agma ugha megide m.
- ¹⁴ Ha ejighikwa obi ha akpoku m,
kama ha na-aturu onwe ha n'elu ihe ndina ha, na-eti mkpu akwa.
Mgbe ha na-ario ario maka mkpuru ubi na mmanya,
ha na-egbukasi onwe ha ahụ,
na-ewezugakwa onwe ha site n'ebe m no.
- ¹⁵ Enyerela m ha aka, mee ka ha di ike,
ma ha atughariala gbaa izu imegide m.
- ¹⁶ Ha adighi ele anya enyemaka n'aka Onye kachasi ihe niile elu.
Ha dika uta rogoro arogo, nke aku ya na-adighi agbata ihe obula.
Ndi ndu ha ga-ada site na mma agha,
n'ihie okwu ojojo si ha n'onu na-aputa.
N'ihie nke a, a ga-eji ha mee ihe ochi
n'ala Ijipt.

- 1 “Tinye opi ike n’onu gi!
 N’ihi na ugo n’efefe n’elu ulo ONYENWE ANYI,
 n’ihi na ha emebiela ogbugba ndu m,
 nupu isi megide iwu m.
- 2 Ugbu a ndi Izrel na-etiku m mkpu akwa,
 ‘Chineke anyi, anyi bu Izrel maara gi.’
- 3 Ma Izrel ajula ihe di mma.
 Ugbu a, ndi iro ga-achu ya oso.
- 4 Ha meere onwe ha ndi eze, ma ha ajutaghị m ase;
 ha na-achorokwa ndi ochichi,* ma ghara ijuta ase n’aka m.
 Olaocha na olaedo ha
 ka ha ji na-akpuru onwe ha arusi,
 nke ha ji ebibi onwe ha.
- 5 Ajula m arusi nwa ehi a i kpuru, O Sameria.
 N’ihi na onuma m na-ere oku megide ha.
 Ruo olee mgbe ka ha ga-anọ buru ndi na-enweghi ike idi ocha?
 6 O bu n’Izrel ka ha si.
 O bu onye na-akpu uzu kpuru ya;
 o bughị Chineke.
 A ga-akurisikwa
 nwa ehi Sameria ahụ.
- 7 “Ha akuola ifufe,
 ha ga-aghatakwa oke ifufe.
 Osi oka ha na-eguzo
 na-enweghi okpo oka obula.
 A sikwari na o miri mkpuru,
 ndi mba ozo ga-atapia ya.
- 8 Elodala Izrel!
 Lee, ha no ugbu a n’etiti ndi mba ozo
 dika mkpokoro ite.
- 9 N’ihi na ha ejeela Asiria
 dika inyinya ibu ohia na-awaghari naani ya.
 Ifrem ewerela onwe ya resi ndi enyi ya.
- 10 O bu ezie na ha ewerela onwe ha resi otutu mba di iche iche,
 aga m achikota ha.
 Ha ga-atakwa ahụ
 n’ihi onodu mmegbu nke eze na ndisi ga-achi ha.
- 11 “N’ihi na Ifrem ewuola otutu ebe nchujaja maka ichu aja mmehie,
 ebe nchujaja ndi a aburula ebe a na-eme mmehie.
- 12 E deputaara m ha otutu ihe banyere iwu m,
 ma ha were ya dika ihe e si na mba ozo webata.
- 13 Ha na-achu aja dika onyinye nye m,
 ha na-erikwa anu ndi ahụ ha jiri chuo aja,
 ma na ONYENWE ANYI enweghi mmasi n’ebe aja ha di.
 Ugbu a, o ga-echeta ajo omume ha,
 nye ha ntaramahuhu n’ihi mmehie niile ha,
 ha ga-alaghachi n’Ijpt.
- 14 Izrel echezoala Onye kere ha
 ma wukwaa obi ndi eze di iche iche.

* 8:4 8:4 Ya bu, umu eze

Juda ewukwaala obodo di iche iche e wusiri ike.
N'ihì ya, aga m ezite oku n'obodo ha niile,
oku ga-erepì obodo ha niile e wusiri ike."

9

Ntaramahuhu diri Izrel

- ¹ Anurila onu, gi Izrel,
ka obi ghara itokwa gi utu dika o na-atu ndi mba ozo,
n'ihì na i jula Chineke gi, bido igba akwuna
i huru ugwo oru ikwa iko n'anya
n'elu ebe izocha oka niile.
- ² Ebe izocha mkpuru oka na ebe izocha mkpuru vaini agaghi azu ha nri,
mmanya ohuru ga-agharipu ha.
- ³ Ha agaghi anogidekwa n'ala ONYENWE ANYI,
ma Ifrem ga-alaghachi n'ala Ijipt
nodu n'Asiria rie nri ruru aru.
- ⁴ Ha agaghi awusa ihe onunu dika aja nye ONYENWE ANYI,
n'ihì na odighi aja ha ga-achu ga-atu ya utu.
Aja ndi a ga-adi ha ka nri nke ndi na-eru uju si di.
Onye obula riri nri ndi a ga-abu onye na-adighi ocha.
Nri ndi a ga-adiri naani ha onwe ha,
ha agaghi ewebata ya n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI.
- ⁵ Gini ozo ka unu ga-eme n'ubochi mmemme unu ndi ahụ a kara aka,
ma n'ubochi mmemme nke ONYENWE ANYI?
- ⁶ A sika na ha agbanari mbibi,
ndi Ijipt ga-achikota ha.
Ndi Memfis ga-elikwa ha.
Akunuba nke olaocha ha ka uke ga-ewekoro,
ogwu na uke ga-etokwa n'ime ebe obibi ha niile,
- ⁷ Ubochi niile nke ntaramahuhu* na-abia,
Ubochi ngukota ihe abiala nso.
Ka Izrel mara nke a.
N'ihì na iba uba nke mmehie unu adila ukwu,
n'ihì na ikpo asi unu akariala,
unu na-agu onye amuma dika onye nzuzu,
na-agukwa onye nwee Mmuo nke Chineke dika onye na-ayi ara.
- ⁸ Ma onye amuma bu onye nche Chineke,
na-eche Ifrem nche,
ma igbudu nke onya juputara n'uzo ya niile,
ikpo asi dikwa n'ime n'ulonso Chineke ya.
- ⁹ Ha emerula onwe ha ebe o di ukwu,
dika o di n'ubochi Gibeal.
O ga-echeta njehie ha.
O ga-ene ha ntaramahuhu n'ihì mmehie ha niile.
- ¹⁰ "Mgbe m chotara Izrel,
o di ka m chotara mkpuru grepu n'ozara;
mgbe m huru nna nna unu ha,
o di ka ihu mkpuru bu uzo chaa n'elu osisi fig.
Ma mgbe ha biaruru na Baal-Peoa,

* 9:7 9:7 Maobu, nleta

ha doru onwe ha nsọ nyefee n'aka arụsị ahụ na-eweta ihere,
si otu a ghoọ ndị ruru arụ, dika ihe ndi ahụ ha huru n'anya si buru
ihe ruru aru.

11 Nso puru Ifrem nwere ga-efefu di ka nnunu,
n'ih i na omumu nwa agaghi adi, a gaghi atukwa ime, agaghi adikwa
ime.

12 A sikwa na ha azulite umu ha,
aghaghi m ime ka ha nwuo.

Ahuhu ga-adiri ha,
mgbe m si n'ebe ha no wezuga onwe m.

13 Ahula m na Ifrem yiri Taja,
bu ihe akunyere n'ala mara mma.

Ma Ifrem ga-eji aka ya
kpopta umu ya nye ndi ga-egbu ha."

14 Biko, ONYENWE ANYI nye ha.
Gini ka i kwesiri inye ha?

Nye ha akpanwa nke nwa na-adighi anogide n'ime ya,
na ara nke mmiri ara na-adighi.

15 "The ojojo ha niile bidoro na Gilgal,
akporo m ha asi n'ebe ahụ.

N'ih i omume mmehie ha niile,
aghaghi m isite n'ulo m chupu ha.

Agaghi m ahukwa ha n'anya ozọ,
ndi ndu ha niile bu ndi nnupu isi.

16 Etigbuola Ifrem,
mgborogwu ha akponwuala,
ha agaghi amikwa mkpuru.

A sikwari na ha amuo umu,
aga m egbu umu ha niile, ndi ha huru n'anya."

17 Chineke m ga-aju ha,

n'ih i na ha adighi ege ya nti maobu rube isi.

Ha ga-aghọ ndi na-awaghari awaghari na-enweghi ulo, n'etiti mba
niile.

10

1 Izrel bu osisi vaini di mma,
nke na-amita mkpuru nke ukwu.

Dika mkpuru ya na-aba uba,
otu a ka o si amuba ebe ichu aja ya.

Dika ala ya na-abawanyekwa uba
otu a ka o si edoziri onwe ya nkume di nsọ.

2 Obi ha di aghughu,
ma ugbu a, ha ga-ata ahuhu maka ikpe omuma ha.

Onyenwe anyi ga-akwatu ebe nchujaja ha,
ma mebikwaa ogidi nkume nsọ ha niile.

3 Ma ugbu a, ha ga-asi,

"Anyi enweghi eze,

n'ih i na anyi anaghi atu ONYENWE ANYI egwu,

- ma olee ihe eze nwere ike i mere anyi?"
- 4 Ha na-ekwu okwu na-abaghi uru,
were inu iyi
na-agbakwa ndu,
ya mere ikpe ikpe jiri juputa n'ebe niile,
dika ahigia ojoo n'ubi.
- 5 Ndi bi na Sameria ga-atu ujo
n'ihhi chi nke nwa ehi a kpuru akpu di na Bet-Aven.*
Ndi ya ga-eruru ya uju,
otu a kwa ka ndi nchujaja ya
ruru aru ga-esi ruoru ya uju,
maka ebube nke a napuru ya.
- 6 Ha ga-eburu ha gaa Asiria,
dika onyinye inata ihuoma a ga-enye eze ukwu ahụ.
A ga-emenye Ifrem ihere n'ihu,
Izrel ga-ekpudokwa ihu n'ala maka mmekorita ya na ndi mba ozo.
- 7 A ga-ala eze Sameria n'iyi
dika irighiri osisi n'elu mmiri niile,
- 8 a ga-ebibicha ebe niile di elu nke ihe ojoo, bu Aven,†
o bu ya bu mmehie ndi Izrel,
ogwu na uke ga-etolitekwa,
n'ebe nchujaja ha.
Mgbe ahụ ha ga-asị, ugwu ukwu niile, "Kpuchite anyi!"
Sikwa ugwu nta niile, "Dakwasị anyi!"
- 9 "Site n'ubochi nke Gibe, gi Izrel no na mmehie,
i nwebeghi ike site na mmehie ndi a wezuga onwe gi.
O bu na agha agaghi eri ha
bu ndi na-eme ajoo omume na Gibe?
- 10 Aga m abia buso ndi mmehie a agha, nye ya ahuhu;
mba ndi ozo ga-ebilite megide ha,
taa ha ahuhu n'ihhi ajo omume abuo ha.
- 11 Ifrem bu nne ehi a zuru azu
nke huru izocha oka n'anya,
n'ihhi ya, M ga-ekonye iyagba n'olu
n'olu oma ya ahụ.
Aga m agba Ifrem dika inyinya,
Juda aghaghi ikọ ala ubi
Jekob ga-akozé ala nye onwe ya.
- 12 Ya mere, ghaanu mkpuru ezi omume maka onwe unu,
unu ga-aghotakwa mkpuru ihunanya.
Koghariakwanu obi unu siri ike,
n'ihhi na ugbo a bu oge icho ONYENWE ANYI,
tutu ruo mgbe o biara
wukwasị unu mmiri ozuzo dika ezi omume.
- 13 Ma unu akuola mkpuru ajo omume;
unu aghotakwala ihe ojoo dika ihe ubi.
Unu erielu mkpuru osisi ugha.
N'ihhi na unu atukwasila obi unu n'idi ike nke onwe unu,

* 10:5 10:5 Bet-Aven putara ulo ihe ajo aha ikwa emo Betel; Betel nke putara ulo Chineke † 10:8
10:8 Aven, na-ekwu banyere Bet-Aven aha ikwa emo na-akpo Betel

- na n'idi otutu nke ndi bu dike n'agha unu.
 14 N'ihia ya, uzu nke ibu agha aghaghi ibili n'etiti unu,
 ebe unu niile e wusiri ike ga-ada.
 O ga-ada dika Shalman si bibie Bet Abel n'ubochi agha,
 mgbe a tupiara ndi bu nne na umu ha.
 15 O bu ihe di otu a ga-adakwasị gi, Betel,
 n'ihia na ajo omume gi di ukwuu.
 Mgbe chi ubochi ahụ boro,
 a ga-ala eze Izrel n'iyi kpankpan.

11

Ihunanya Chineke nye Izrel

- 1 "Mgbe Izrel bu nwantakiri, ahuru m ya n'anya,
 o bukwa site n'Ijpt ka m kpoputara nwa m.
 2 Ma dika m na-akpo ha,
 otu a ka ha na-aga n'ebe di anya site n'ebe m no.
 Ha churu Baal aja,
 surekwa aja ihe nsure oku na-esi isi utu nye arusi di iche iche.
 3 O bu mu onwe m kuziiri Ifrem otu e si aga ije,
 ejidere m ha n'aka m abuo,
 ma ha amaghi
 na o bu mu onwe m gworo ya.
 4 Eji m udo nke mmadu bu ebere,
 na ihunanya duo ya.
 Adiri m ha dika onye n'ebuli
 ibu aru site n'olu ha,
 ehulatakwarra m ala, were aka m tinye ha nri n'onu.
 5 "O bu na ha agaghi alaghachi azu n'Ijpt,
 Asiria o gaghi abu eze ha,
 n'ihia na ha ajula iloghachikwute m?
 6 Mma agha ga-efeghari n'obodo ha niile,
 o ga-eripia ndi nchujaja na-agba afa,
 o ga-eripiakwa nzube ojobo ha niile.
 7 Ndi m ekpebiela n'obi ha ihapu m.
 N'agbanyeghi na ha na-akpo m Chineke nke kachasi ihe niile elu,
 ma mu onwe m agaghi ebuli ha elu n'uzo obula.
 8 "M ga-esi anaa rara gi nye, gi Ifrem?
 M ga-esi anaa rara gi nye, gi Izrel?
 M ga-esi anaa mee gi ka idi ka Adma?
 M ga-esi anaa meso gi dika Zeboiim?
 Obi m na-akwasị akwa ike n'ime m;
 o na-agusi m aguu ike inyere unu aka.
 9 Agaghi m emezu iwe oku m
 maobu bibiekwa Ifrem ozo.
 N'ihia na abu m Chineke, abughi m mmadu.
 Abu m Onye Nso na-ebi n'etiti unu.
 Agaghi m emegidekwa obodo ha.
 10 N'ihia na ha ga-agbaso ONYENWE ANYI.
 O ga-agbokwa uja dika odum.

Mgbe ọ gbọrọ ọja,
 umụ ya ga-eji ịma jijiji site n'akụkụ ọdịda anyanwụ bịakwute ya.

11 Dịka igwe nnụnụ
 ka ha ga-ama jijiji bịa site n'Ijpt,
 dịka nduru ka ha ga-efelata site n'Asirịa.
 Aga m eme ka ha biri n'ụlọ ha ọzọ,"
 otu a ka ONYENWE ANYỊ kwupụtara.

Mmehie Izrel

12 Ifrem e jirila okwu ụgha gbaa m gburugburu,
 ezinaụlọ Izrel e jirila aghughọ na-emeso m omume,
 ma Juda nọsiri ike n'ekweghi nchikota n'ebe Chineke nọ,
 ọbụladị megide Onye Nsọ ahụ nke kwesiri ntụkwasi obi.

12

1 Akaorụ Ifrem bụ naanị ịchuso ikuku,
 ọ na-achuso ikuku si n'ọwụwa anyanwụ bido n'ututu ruo n'abalị.
 Otu a ka ha si eme ka ịgha ụgha, na ime ihe ike na-abawanye ụba.
 Ha na Asirịa na-agbakwa ndụ,
 ha na-ebugakwa mmanụ n'Ijpt.

2 ONYENWE ANYỊ na-akpọ Juda ikpe.
 Ọ ga-ata Jekob* ahụhụ dịka ụzọ ya si dị,
 kwughachikwa ya dịka omume ya si dị.

3 Mgbe ọ nọ n'afọ nne ya ka o jidere nwanne ya nwoke n'ikiri ụkwụ.
 Mgbe ọ ghorọ dimkpa, ya na Chineke gbara mgba.

4 E, ya na mmụọ ozi gbara mgba.
 N'oge ahụ, o jidesiri ya aka ike, kwaa akwa, rịọọ ngozi site n'aka ya.
 Ọ huru ya na Betel,
 gwaakwa ya okwu,

5 ONYENWE ANYỊ Chineke onye puru ime ihe niile,
 ONYENWE ANYỊ bụ aha ya.

6 Ịghaghị ịlughachikwute Chineke gi,
 guzosie ike n'ihunanya na ikpe ziri ezi,
 na-elekwa anya Chineke gi mgbe niile.

7 Onye ahia na-eji ihe otutu aghughọ na-erenye ndi mmadu ahia,
 ọ huru imegbu emegbu n'anya.

8 Ifrem kwuru,
 "Abaala m ọgaranya! Aburula m onye nwere akunuba di ukwuu!
 Ọ bụ ezie na m bụ onye nwere akụ di ukwuu,
 ma agaghị achota njehie maobu mmehie obula n'ime m."

9 "Abu m ONYENWE ANYỊ na Chineke gi,
 onye si n'Ijpt kpopta unu.
 Aga m emekwa ka i biri n'ulo ikwu ozọ,
 dika o di n'oge mmemme ndi ahụ niile a kara aka.

10 A gwara m ndi amuma,
 ọ bụ m mere ka ha hụ ọhụ di iche iche,
 sitekwa n'onu ndi amuma tuọ ilu di iche iche."

11 Gilead ọ na-eme ajọ ihe?

* 12:2 12:2 Jekob n'ebe a bu akpalaokwu nke putara onye aghughọ Maobu, onye na-aghorị mmadu

- Ndị ya bụ ndị efulefu.
 Ha na-achụ aja oke ehi dị iche iche na Gilgal?
 Ebe ịchụ aja ha niile ga a dika ebe a chikọtara ukwu nkume,
 nke dị n'ubi a korọ akọ.
¹² Jekob gbalagara n'ala Aram;
 Izrel fere ofufe n'ihị inweta nwunye,
 n'ihị ikwu ugwo ya, o lekọtara aturu.
¹³ O bukwa onye amuma ka ONYENWE ANYI ji site n'Ijpt kpoputa Izrel,
 o sitekwara n'aka onye amuma lekotazie ya anya.
¹⁴ Ma Ifrem akpasuola iwe ilu nke ukwu.
 Onyenwe ya ga-awukwasikwa ya ikpe omuma.
 O ga-akwughachi ya dika nleli ya si di.

13

Iwe Chineke megide Izrel

- ¹ Na mbu, mgbe obula Ifrem kwuru okwu, a na-enwe oma jijiji,
 n'ihị na o bu onye e buliri elu n'Izrel.
 Ma ikpe maara ya n'ihị ofufe o fere Baal, o nwukwara.
² Ugbu a, ha na-aga n'ihu n'ime mmehie,
 ha na-eji olaocha na-akporu onwe ha arusi di iche iche,
 nke ha ji uche kpachara anya kpuzie nke oma,
 ha niile bu akaoru ndi nka.
 Ha onwe ha na-ekwu,
 "Ha na-achụ aja umu mmadu.
 Ha na-esusukwa nwa ehi a kporu akpu onu"
³ N'ihị ya, ha ga-adi ka igirigi nke ututu,
 maobu igirigi nke na-agbachapu ngwangwa,
 dika igbugbo nke a fuchapuru n'ebe izocha oka,
 dika anwuru oku nke si na oghereikuku na-ekupu.
⁴ "Ma mu onwe m bu ONYENWE ANYI na Chineke gi,
 siteri n'ala Ijpt.
 Unu agaghi anabatara onwe unu Chineke ozọ kari m.
 O dighi Onye nzoputa ozọ di kari m.
⁵ Elekotara m unu n'ime ozara,
 n'ala ahụ kporo nku, nke mmiri na-adighi.
⁶ Mgbe m nyere ha nri, ha rijukwara afo.
 Mgbe afo juru ha, ha bidoro ikpa nganga,
 chefuo m.
⁷ N'ihị ya, aghaghi m ibiakwasị ha dika odum;
 maobu dika agu nke na-ezo onwe ya n'akuku uzo.
⁸ Aga m adakwasị ha dika anu ohia bia nke a gbabara aka umu ya,
 dowasị anu ahụ kpuchiri obi ha
 aga m eripia ha dika odum,
 anu ohia ga-adokasikwa ha.
⁹ "Aga m ala gi n'iyi, gi Izrel,
 onye puru inyere gi aka?
¹⁰ Ebee ka ndi eze gi no, ka ha bia zoputa gi?
 Ebee ka ndisi ochichi nke obodo gi niile no,
 bu ndi ahụ i ji n'ihị ha na-asị,
 'Nye m eze na ndi ochichi'?"

- 11 Esitere m n' iwe m nye gi eze,
sitekwa n' onuma m, napu gi ya.
- 12 Njehie nke Ifrem ka e kechikotara debe;
a na-edetukwa mmehie ya niile n' akwukwo.
- 13 Ihe mgbu nke dika ihe mgbu nwanyi ime na-eme na-abiakwasị ya;
maobu nwantakiri na-enweghi uche.
- Mgbe oge ya zuru,
o juru iputa site n' onu akpanwa ka a muputa ya.
- 14 "Aga m anaputa ha site n' ike nke Ala mmuo.
Aga m agbaputa ha site n' onwu.
Gi onwu, olee ebe ajo o rija gi niile na-eфе efe di?
Gi ala mmuo, olee ebe ike ila n' iyi gi di?"

"Agaghi m enwe omiiko obula,
15 o bu ezie na ya onwe ya bu onye na-amị mkpuru n' etiti umunne ya
niile.
Ma oke ifufe si n' owuwa anyanwu, nke ONYENWE ANYI zitere,
ga-esi n' ozara fekwasi ya.
Isi iyi niile ga-ata,
olulu mmiri ya ga-atakorokwa.
A ga-apunara ya ihe di n' ulokwu ya niile,
na aku niile o nwere.

16 Sameria aghaghi ita ahuhu ikpe omuma ya,
n' ihi na o nupuru isi megide Chineke ha.
A ga-eji mma agha gbuo ndi ya niile,
tupia umuntakiri ya niile n' ala,
jirikwa mma agha bowaa ndi inyom niile di ime."

14

Ncheghari na ngozi

- 1 Loghachikwutenu ONYENWE ANYI Chineke unu, unu ndi Izrel;
n' ihi na o bu mmehie unu wetaara unu iso ngongo.
- 2 Chirinụ okwu n' onu unu
loghachikwute ONYENWE ANYI.
Gwanu ya si,
"Gbaghara mmehie anyi niile,
jirikwa ihuoma nabata anyi,
ka anyi si otu a jiri egbugbere onu anyi churo gi aja.
- 3 Ndi Asiria enweghi ike izoputa anyi,
o bughị n' elu inyinya agha ka anyi ga-anokwasị.
Anyi agaghi asikwa 'Chi anyi ka unu bu'
nye ihe ndi ahụ anyi jiri aka anyi pia,
n' ihi na n' ime gi, ka ndi na-enweghi nne na nna na-achota obi ebere."
- 4 "Aga m agwo ndaghachi azu ha,
jiri obi m niile hu ha n' anya,
n' ihi na iwe m esitela n' ebe ha no chigharia.
- 5 Aga m adiri Izrel dika igirigi.
O ga-amakwa ifuru dika okoko lili.
Dika osisi sida nke Lebanon,
mgborogwu ya ga-abami n' ime ala;

⁶ ome ya ga-awasa,
 ìma mma ya ga-adìkwa ka osisi oliv,
 isisi òma ò na-esi ga-adì ka isi osisi sida nke Lebanòn.

⁷ Ha ga-ebi n'òkpuru ndo m.

Ha ga-etolite dika osisi òka dì ndu.

Ha ga-ama ifuru dika osisi ubi vainì,

a ga-amatakwa ha n'ebe niile dika e si mara mmanya e mere na Lebanòn.

⁸ Gì Ifrem, gini ka mu na arusi nwekorò?

Mu onwe m ga-aza ya, ma lekotakwa ya.

Mu onwe m dikwa ka osisi junipa dì ndu.

Ìmì mkpuru gì na-esitekwa n'ebe m nò abia."

⁹ Onye bu onye amamihe? Ha ga-aghota ihe ndi a.

Onye bu onye nwere uche nghota? Ha ga-aghota ihe o putara.

N'ìhi na uzò ONYENWE ANYÌ bu ezi uzò.

Ndi ezi omume na-ejekwa ije na ha,

ma ndi na-enupu isi na-asò ngòngò n'ime ha.

Juel

¹ Okwu ONYENWE ANYI nke biakwutere Juel nwa Petuel.

Mbibi nke igurube ga-eweta

- ² Nuru nu nke a, unu ndi okenye;
geenu nti, unu ndi niile bi n'ala a.
Ihe di otu a o meela na ndu unu,
ka o mere na ndu nna nna unu ha?
- ³ Gwanu ya umu unu,
ka umu unu gwakwa umu ha, ka umu ha gwakwa umu umu ha,
ka umu umu ha gwakwa ogbo nke na-eso ha.
- ⁴ Ihe igurube riforo
ka igurube ukwu richara,
ihe igurube ukwu riforo,
ka umu igurube richara,
ihe umu igurube riforo
ka igurube ndi ozo richapuru.
- ⁵ Tetanu, unu ndi na-anubiga mmanya oke. Kwaanu akwa.
Kwaanu akwa unu ndi na-anu mmanya;
kwaanu akwa n'ihu mmanya ohuru,
n'ihu na e sitela nonu unu napu unu mmanya unu na-anu.
- ⁶ O nwere mba biakwasiri ala m,
usuu ndi agha nke na-enweghi iguta onu;
nke nwere eze dika odum,
nweekwa ikiri eze dika ka nne odum.
- ⁷ O laala mkpuru vaini m n'iyi
mee ka osisi fiig m niile mebie kpamkpam.
O kpechapusiala agbugbo osisi fiig m,
kpofuo ha,
hapu alaka osisi ya ka o na-acha ocha.
- ⁸ Kwaa akwa mwute dika nwaagboghoh na-amaghi nwoke,
nke di na-aga ilu ya nwuru.
- ⁹ Akwusila iwebata onyinye oka na onyinye mmanya
n'ulo ONYENWE ANYI.
Ndi nchujaja na-eru uju,
bu ndi ahụ na-eje ozi n'ihu ONYENWE ANYI.
- ¹⁰ Emebiela ala ubi niile,
ala no na-eru uju.
Ebibiela oka niile,
mmanya adighikwa,
otu a kwa, mmanu oliv adighikwa.
- ¹¹ Daanu mba n'obi unu, unu ndi oru ubi,
tienu mkpu akwa, unu ndi oru ubi vaini.
Tienu aka n'obi n'ihu oka wiiti na oka bali,
n'ihu na a laala owuwe ihe ubi n'iyi.
- ¹² Osis vaini anwuala.

Osisi fiig akponwuola.
 Osisi pomegranet na osisi nkwu, na osisi apul akponwuola.
 N'ezie, osisi niile akponwuola.
 N'ebe ndi mmadu no,
 onu alala.

Okpukpo oku maka ncheghari

- ¹³ Yikwasinu onwe unu akwa mkpe, unu ndi nchujaja; ruonu uju,
 kwaanu akwa, unu ndi na-eje ozi n'ebe ichu aja.
 Bianu, yiri akwa mkpe no onodu abali
 unu ndi na-ejere Chineke m ozi
 n'ihu na egbochiela onyinye oka na onyinye ihe onunu
 ibata n'ulo Chineke unu.
- ¹⁴ Kposaanu obubu onu di nsu.
 Kpouonu nzukota di nsu.
 Chikootaanu ndi okenye
 na ndi niile bi n'ala a,
 ka ha bia n'ulosu ONYENWE ANYI Chineke unu;
 ka ha tikuo ONYENWE ANYI mkpu akwa.
- ¹⁵ Ubochi di oke egwu ka ubochi ahụ bu!
 N'ihu na ubochi ONYENWE ANYI abiala nso.
 O ga-ewetakwa mbibi site n'aka Onye puru ime ihe niile.
- ¹⁶ O bu na e sitebeghi n'ihu anyi
 wezuga ihe oriri niile,
 O bu na onu na obi utu e sitebeghi
 n'ulosu Chineke anyi puo?
- ¹⁷ Mkpuru ubi
 akponwuola n'okpurukpu aja ala.
 Ulu a na-edebe ihe oriri atogborola n'efu,
 a kwatuola oba niile,
 n'ihu na mkpuru oka niile akpola nku.
- ¹⁸ Lee otu anu ulu niile si eze ume!
 Igwe ehi na-awaghari
 n'ihu na ha enweghi ebe ita nri;
 o buladi igwe aturu nokwa n'onodu ita ahuhu.
- ¹⁹ Gi ONYENWE ANYI, ka m na-akpoku,
 n'ihu na oku erepiala ebe ita nri nke umu anu ulu.
 Oku erechapukwala osisi niile di n'ohia.
- ²⁰ O buladi umu anu ohia na-ebeku gi akwa,
 n'ihu na iyi niile ataala,
 oku erechapukwala ebe ita nri nke anumanu niile nke di n'ozara.

2

Igwe igurube

- ¹ Fuo opi ido aka na nti na Zayon.
 Ka a nu uda opi ido aka na nti site n'elu ugwu nsu m.

Ka ndi niile bi n'ala ahụ maa jijiji,
 n'ihu na ubochi ikpe nke ONYENWE ANYI na-abia,

ọ na-abiaru nso.

² Ọ bụ ụbọchị ọchịchiri na nke mgbaru ihu.

Ọ bụ ụbọchị itiri ojii nke oke ọchịchiri.

Usuu ndi agha di ike nke ga-ekpuchi elu ugwu niile dika chi ọbubo.

Ha hiri nne, nweekwa ike di ukwuu.

Ahubeghi udi dika ha na mbu,

a gaghi ahukwa udi ha ozo ruo ogbo niile nke na-abia.

³ Oku na-ere na-aga ha n'ihu,

ire oku na-enwu oke onwunwu di ha n'azu.

Tupu ha abiaruo, ala ahụ na-ama mma dika ogige nke Iden,

ma n'azu ha, ala ubi niile dika ozara nke togboro n'efu,

o nweghi ihe ga-agbanari ila n'iyi ha.

⁴ N'ile anya, ha dika inyinya,

ha na-ekwoghari dika inyinya agha.

⁵ Ha ji uzu dika uzu ugboala

na-arigo elu ugwu.

Uzu ha dikwa ka uzu oku nke na-erepia ahija kporo nku.

Ha dikwa ka uzu nke usuu ndi agha di ike, ndi na-aga ilu agha.

⁶ Egwu na-ejide ndi niile ha chere ihu.

Ihu ha na-agbarukwa.

⁷ Ha na-ekwoghari dika ndi agha;

ha na-arigo mgbidi dika ezi ndi agha.

Ha na-aga n'ahiri n'ahiri,

na-ahapughi onye obula n'ije ha.

⁸ Ọ dighi onye na-anochiri ibe ya uzo.

Onye obula na-aga n'ihu n'ahiri n'ahiri.

Ọ dighi ngwa agha obula puru ikwusi ha,

ka ha na-aga n'ahiri n'ahiri.

⁹ Ha na-enukwasi obodo,

na-agbaghari n'elu mgbidi,

na-arigo, na-abakwa n'ime ulo;

na-abanye dika ndi ohi site na oghereikuku niile.

¹⁰ Ala na-ama jijiji n'ihu ha,

elugwe na-emekwa mkpotu.

Ihu anyanwu na ihu onwa na-agbakwa ochichiri,

kpakpando adighikwa enye ihè.

¹¹ Olu ONYENWE ANYI dara

n'ihu ndi agha,

ndi agha ya di agutaghi onu,

ha dikwa otutu bu ndi na-edebe iwu ya.

Ubochi ikpe nke ONYENWE ANYI di ukwu

burukwa ihe di egwu.

Onye puru inagide ya?

Loghachikwute m

¹² "Ọ buladi ugwu a," otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya,

"Jirinu obi unu niile loghachikwute m.

Werekwanu obubu onu, na ikwa akwa, na iru uju, loghachikwutenu m."

- 13 Dọwakwaanụ obi unu,
 ọ bughị uwe unu.
 Lọghachikwutenụ ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu,
 n'ihì na ọ bụ onye na-eme amara, na onye obi ebere.
 Ọ bụ onye na-adighị ewe iwe ọsiiso. O juputara n'ihunanya.
 Ọ naghị eme ọsiiso n'inye ntaramahụhụ.
- 14 Onye maara? Ma eleghị anya ọ ga-alọghachite azụ tugharịa obi ya,
 hapuru anyị ngozi ya,
 kwe ka eweta onyinye mkpuru ubi na onyinye ihe onụhụ
 maka ONYENWE ANYỊ bụ, Chineke unu.
- 15 Fụọ opi ike n'ime Zayon.
 Kposaa obubu ọhụ dī nsọ.
 Kpọkọta nzukọ dī nsọ.
- 16 Chikọtaa onye ọbula,
 doo nzukọ ahụ nsọ,
 ma ndị okenye,
 ma ụmuntakiri,
 ma ụmụ na-ahụ ara.
 Kpọputa nwoke luru nwunye ọhuru site n'ulo ya,
 ya na nwaagboghọ luru dī ọhuru site n'ebe nzuzo ya.
- 17 Ka ndị nchụaja, bụ ndị na-ejere ONYENWE ANYỊ ozi,
 nọọ n'etiti ebe ichu aja, na mputa ọhụ ulọ kwaa akwa.
 Ha kpeekwa ekpere si, "Zọputa ndị gi, ONYENWE ANYỊ.
 Ekwela ka ihe nketa gi buru ihe ita uta,
 n'etiti mba dī iche iche.
 Ekwela ka ha si,
 'Olee ebe Chineke ha nọ?' "
- Osisa ONYENWE ANYỊ*
- 18 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ kworo ekworo n'ihì ala ya,
 nwee ọmịiko n'ebe ndị ya nọ.
 19 ONYENWE ANYỊ zaghachiri ha si,
 "Ana m ezitere unu ọka na mmanya ọhuru, na mmanụ,
 nke ga-ezuru unu, jukwa unu afọ.
 Agaghị m emekwa
 ka unu buru ihe ikwa emo n'etiti ndị mba ọzọ.
- 20 "Aga m ewezuga ndị agha ahụ si n'ugwu, zipu ha n'ebe tere anya,
 m ga-achuba ha n'ala kporo nkụ, na ebe togboro n'efu.
 Ndị nọ n'ihu ga-erugbu n'osimiri Nnu dī n'owuwa anyanwu;
 ndị nọ n'azu ka m ga-erugbu n'osimiri Mediterenja dī n'odida
 anyanwu.
 Isisi ojoo ya ga-esiputa,
 isisi nke ure ya ga-arigokwa."
- N'ezie, ọ meela ihe ndị dī ukwu dī iche iche.
 21 Atukwala egwu, gi ala Juda,
 kama nuriya ọhụ, nweekwa obi uto,
 n'ezie, ONYENWE ANYỊ aruola ọru dī itunanya.
 22 Atula egwu, unu anu ohia niile,
 n'ihì na ebe ita nri unu ga-ejuputakwa n'ahihia ndu.
 Osisi na-amị mkpuru ha,

- osisi fig, na osisi vainị na-amikwa mkpuru n'uju.
- 23 Ụmu Zayon, ka obi toọ unu uto,
 ụrịanụ onụ n'ime ịdị mma ONYENWE ANYI, bu Chineke unu.
 N'ihị na o nyela unu mmiri ozuzo mbu nke okochi,
 n'ihị ịdị mma ya.
- Ọ na-ezite otutu mmiri ozuzo,
 nke okochi, na nke udu mmiri, dika o di na mbu.
- 24 Ebe izocha oka gi niile ga-eguputakwa na mkpuru oka,
 ebe inara mmanya gi niile ga-egubiga oke na mmanya na mmanu
 ohuru.
- 25 "Aga m enyeghachi afọ niile nke igurube riri,
 ndi ahụ nke igurube ukwu na igurube nta,
 na ukpana, na ndi mbibi ozọ riri,
 bu usuu ndi agha ahụ m zitere n'etiti unu.
- 26 Unu ga-eri ka unu siri choo, rijuchaa afọ,
 unu ga-etokwa ONYENWE ANYI bu Chineke unu,
 onye ruru oru ebube ndi a n'ihị unu.
- Ọ dikwaghị mgbe ozọ ihere ga-eme ndi m.
- 27 Mgbe ahụ unu ga-amata na m no n'ebe a n'etiti ndi m Izrel.
 Unu ga-amatakwa na naani m bu ONYENWE ANYI bu Chineke unu,
 na o dikwaghị onye ozọ.
- Ihere agaghị emekwa ndi m ozọ.

Ubochi ONYENWE ANYI

- 28 "Ma emesia,
 aga m awukwasị mmadu niile Mmuo m.
 Ụmu unu ndi ikom, na umu unu ndi inyom ga-ebu amuma.
 Ndi okenye nwoke unu ga-arọ nro.
 Ụmu okorobia unu ga-ahukwa ohu.
- 29 N'ubochi ahụ, aga m awusa mmuo m
 obuladi n'ahụ ndi ohu m ndi nwoke na ndi nwanyi.
- 30 Aga m egosi ihe ebube di iche iche na mbara eluigwe,
 na n'elu uwa;
 a ga-ahụ obara, na ire oku, na ogidi anwuru oku.
- 31 Anyanwu ga-agbanwe ghoo ochichiri,
 onwa ga-aghokwa obara,
 tupu ubochi ONYENWE ANYI abia, bu ubochi ahụ di ukwu dikwa oke
 egwu.
- 32 Ọ ga-erukwa na onye obula nke na-akpoku aha ONYENWE ANYI
 ka a ga-azoputa.
- N'ihị na o bu n'elu ugwu Zayon, na n'ime Jerusalem
 ka mgbaputa ga-adi,
 dika ONYENWE ANYI kwuru ya.
- Mgbaputa a ga-adikwara ndi foduru ndu,
 bu ndi ahụ ONYENWE ANYI na-akpo.

3

Ikpe nke mba niile

- 1 "N'ihị na, lee, n'ubochi ahụ, n'oge ahụ,
 mgbe m ga-eweghachi akunuba nke Juda na Jerusalem,
- 2 na m ga-achikota mba niile nke uwa,

mee ka ha zukọọ na Ndagwurugwu Jehoshafat.*

N'ebe ahụ, ka mụ onwe m ga-ama ha ikpe,
n'ih ihe ha mere ihe nketa m, na ndị nke m Izrel.
N'ih ihe na ha chụsasiri ndị m n'etiti mba niile,
kee ala m n'etiti onwe ha.

³ Ha fere nza n'ih ihe ndị m,
were ụmụ m ndị nwoke gbanwere ụmụ akwuna.
Ha rere ụmụ m ndị nwanyi n'ih ihe mmanya, n'ih ihe inweta mmanya ha
ga-anụ.

⁴ “Ọ bụ gini ka unu nwere megide m, unu Taja na Sajdon, na unu obodo
ahụ niile di gburugburu ala ndi Filistia? O nwere ihe m mere nke unu na-
akwughachi m ugwo ya? O buru n'ezie na unu na-akwughachi m ugwo,
mụ onwe m ga-eji oso kwughachi unu ihe ogo niile unu mere. ⁵ N'ih ihe na
unu weere olocha m na oloedo m, burukwa ihe di oke onuahia niile m
nwere, bulaa ha n'ulonso chi† unu. ⁶ Unu refuru ndi Juda na ndi Jerusalem,
resi ha ndi Griik, si otu a wega ha n'ebe di anya site n'ala ha.

⁷ “Lee, aga m esi n'ebe ahụ unu refuru ha kpote ha. Aga m emekwa ka
ihe ndi ahụ niile unu mere biaghachi unu n'isi. ⁸ Aga m ewere ụmụ unu
ndi nwoke na ndi nwanyi resi ha ndi Juda, ndi ga-eresi ha ndi Sheba, bu
mba tere anya.” ONYENWE ANYI ekwuola ya.

⁹ Kwuputanu nke a n'etiti mba niile:

Jikerenu agha!

Kpoteenu ndi dike n'agha.

Ka ndi agha niile a zuziri azuzi biaruo nso ibu agha.

¹⁰ Kpugharianu mma oge unu ka ha burukwa mma agha,
kpughariakwanu mma ikwa osisi unu ka ha gho ubi.
Ka onye na-adighi ike kwuo si,
“Adi m ike!”

¹¹ Chikota onwe unu osiso, bia, unu mba niile, no n'ebe niile.
Zukotanu n'ebe ahụ.

Kpodata ndi agha gi di ike ONYENWE ANYI!

¹² “Ka akpotekwa mba niile,
mee ka ha niile biaruo na Ndagwurugwu Jehoshafat,
n'ih ihe na o bu n'ebe ahụ
ka m ga-anọ kpee mba no n'akuku niile ikpe.

¹³ Tinye mma iwe ihe ubi,
n'ih ihe na mkpuru ubi achaala.
Bia zochaa mkpuru vaini,
n'ih ihe n'ebe izocha mmanya ejula,
ebe inara mmanya gi niile ejubigakwala oke,
n'ih ihe na ajo omume ha di ukwu.”

¹⁴ Otutu igwe mmadu, otutu igwe mmadu!
Ha juputara na ndagwurugwu mkpebi ikpe ahụ!
N'ih ihe na ubochi ONYENWE ANYI di nso,
na ndagwurugwu mkpebi nhoru ahụ.

¹⁵ Anyanwu na onwa ga-agbaji oji,
kpakpando agakwaghi enye ihè.

* 3:2 3:2 Ihe aha a putara bu, ONYENWE ANYI na-ekpe ikpe † 3:5 3:5 Maobu, ulo ukwu unu

16 ONYENWE ANYỊ ga-ebigbo na Zayon,
 olu ya ga-ada n'ime Jerusalem.
 Elu uwa na mbara eluigwe ga-amakwa jijiji.
 ONYENWE ANYỊ ga-aburu ndi ya ebe mgbaba.
 O ga-aburu ndi Izrel ebe e wusiri ike.

Nguzi diri ndi nke Chineke

17 "Mgbe ahụ, unu ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu
 bi na Zayon, n'ugwu m di nsọ.
 Jerusalem ga-abu ebe di nsọ.
 Ndi mba ozọ agakwaghị esite n'ime ya gabiga ozọ.

18 "N'ubochi ahụ, mmanya oheru ga-esi n'ugwu ukwu niile na-ataputasi,
 mmiri ara ehi ga na-eruputakwa site n'ugwu nta niile;
 mmiri ga na-asokwa na ndagwurugwu niile nke Juda ebe mmiri si eru.
 Isi iyi ga-esitekwa n'ulonso ukwu ONYENWE ANYỊ sputa
 dee Ndagwurugwu Shitim.

19 Ma Ijpt ga-atogboro n'efu,
 Edom ga-aghokwa mkpomkpo ebe,
 n'ih ihe ike ha mere ndi Juda,
 bu ndi ha kwafuru obara ndi aka ha di ocha n'ala ha.

20 Ma Juda ga-abu ebe mmadu ga-ebi ruo mgbe ebighi ebi.
 A ga-ebikwa na Jerusalem n'ogbo niile.

21 Aga m ahapu ibo obo obara ha?
 Mba, agaghị m agunye onye ikpe maara dika onye ikpe na-amaghị.

N'ih i na ONYENWE ANYỊ bi na Zayon."

Emos

¹ Okwu ndi Emos kwuru, onye bu otu n'ime ndi ozuzu aturu nke obodo Tekoa. Ndi a bu ohu o huru banyere Izrel. O huru ohu a mgbe Uzaya bu eze ndi Juda. N'oge ahụ kwa ka Jeroboam nwa Joash na-achi Izrel. O huru ohu a afo abuo tupu oke ala oma jijiji ahụ adiri.

² O siri,
 ONYENWE ANYI si n'ugwu Zayon na-ebigbo,
 o si na Jerusalem na-eme ka olu ya daa uda.
 Ebe ita nri nke ndi ozuzu aturu ga-eru ujū.
 Elu ugwu Kamel ga-akponwukwa.

Ikpe omuma diri ndi agbataobi Izrel

³ Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu,
 "N'ihie njehie ato nke Damaskos,
 na n'ihie njehie ha nke ugboro anọ, agaghị m ahapu inye ya
 ntaramahuhu.

N'ihie na ha azopiala ndi m n'ime Gilead,
 ha ji igwe izocha mkpuru oka nwere eze.

⁴ N'ihie ya, aga m esunye oku n'uloeze Hazael;
 oku a ga-erepiakwa ebe niile e wusiri ike nke Ben-Hadad.

⁵ Aga m etiji ibo onu uzọ ama Damaskos,
 aga m ekpochapukwa ndi niile bi na Ndagwurugwu Aven,
 na onye ahụ mkpara eze di n'aka ya, nke no na Bet-Eden.
 Ndi Aram ga-abukwa ndi a dotara n'agha, ndi a ga-adokpuru gaa Kia."
 Ka ONYENWE ANYI kwuru.

⁶ Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu,
 "N'ihie njehie ato nke Gaza,
 e, n'ihie njehie nke anọ, agaghị m ahapu inye ya ntaramahuhu,
 n'ihie na ha dotara mmadu niile n'agha,
 ranye n'aka ndi Edom.

⁷ N'ihie ya, aga m esunye oku na mgbidi niile nke Gaza,
 ebe ya niile e wusiri ike ga-agba oku.

⁸ Aga m egbu ndi Ashdod,
 ma bibiekwa onye ahụ na-achi Ashkelon.

Aga eweli aka m megide ndi Ekron,
 ruo mgbe ndi Filistia foduru ga-ala n'iyi."
 Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri.

⁹ Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu,
 "N'ihie njehie ato nke Taja,
 e, n'ihie nke anọ, agaghị m ahapu inye ya ntaramahuhu.
 N'ihie na ha dokpuru ogbako ndi mmadu renye n'aka Edom dika ohu,
 ma chefuogbugba ndu nwanne na nwanne di n'etiti ha.

¹⁰ N'ihie nke a, aga m esunye oku na mgbidi niile nke Taja;
 o ga-eredakwa ebe ha niile e wusiri ike."

¹¹ ONYENWE ANYI na-ekwu,
 "N'ihie njehie ato nke Edom,
 e, n'ihie nke anọ, agaghị m ahapu inye ya ntaramahuhu.
 N'ihie na o ji mma agha chuo nwanne ya oso,

o meghi ebere,
 kama, o mere ka iwe ya digidesie ike;
 nrubiga oke nke onuma ya akwusikwaghi akwusi.
¹² N'ihia ya, aga m esunye oku na Teman;
 o ga-erekwa n'ebe niile e wusiri ike nke Bozra."
¹³ Ma otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu,
 "N'ihia njehie ato nke Amon,
 e, n'ihia nke ano, agaghi m ahapu inye ya ntaramahuhu,
 n'ihia na ha were mma agha ha bowaa afu umu nwanyi Gilead di ime,
 n'ihia ime ka oke ala ha saa mbara.
¹⁴ N'ihia nke a, aga m esunye oku na mgbidi niile nke Raba.
 O ga-erepiakwa ebe ya niile e wusiri ike.
 Oke uzu agha nke ga-ada dika uzu oke ifufe,
 na uzu egbe eluigwe ga na-ada n'ubochi ahụ.
¹⁵ Eze ha na ndisi ochichi ya ga-abu ndi a dotara n'agha,
 ndi ga-aga biri n'ala ozọ."
 Ka ONYENWE ANYI siri.

2

¹ Otu a ka ONYENWE ANYI siri,
 "N'ihia njehie ato nke Moab,
 e, n'ihia nke ano, agaghi m ahapu inye ya ntaramahuhu.
 N'ihia na ha surere okpukpu eze ndi Edom oku,
 mee ha ka ha ghoo ntu.
² Ya mere, aga m ezite oku na Moab,
 nke ga-erepia ebe niile e wusiri ike nke Keriot.
 Moab ga-anwu n'ime ogbaaghara,
 n'etiti mkpu agha, na uda opi ike.
³ Aga m ala onyeisi ochichi ya n'iyi,
 gbukwaa ndi ozi niile no n'okpuru ya."
 O bu ONYENWE ANYI na-ekwu.
⁴ Otu a ka ONYENWE ANYI siri,
 "N'ihia njehie ato nke Juda,
 e, n'ihia nke ano, agaghi m ahapu inye ya ntaramahuhu.
 N'ihia na ha ajula iwu ONYENWE ANYI.
 Ha ajukwala irube isi ha n'ukpuru ya.
 Ha aburula ndi e ji okwu ugha duhie,
 bu okwu ugha ndi ahụ nna nna ha gbasoro.
⁵ N'ihia nke a, aga m esunye oku na Juda,
 o ga-erepia ebe niile e wusiri ike nke Jerusalem."

Ikpe omuma diri Izrel

⁶ Otu a ka ONYENWE ANYI siri,
 "N'ihia njehie ato nke Izrel,
 e, n'ihia nke ano, agaghi m ahapu inye ya ntaramahuhu.
 Ha na-ere ndi ezi omume n'ihia olaocha,
 reekwa umu ogbenye n'onu ahia e ji azu akpukpoukwu abuo.
⁷ Ha na-azopia isi ndi ike na-adighi,
 na-echi ha onu n'aja,
 na-ewezuga ndi di umeala n'uzo ezi ihe.
 Nwoke na nna ya na-edinakwuru otu nwaagboghoo,
 si otu a meruo aha nsọ m.
⁸ Ha na-edina n'akuku ebe ichu aja obula,

n'elu uwe ndi anatarana na mbe.
N'ime ulonso chi ha,
ha na-anu mmanya ha natara dika ihe nra.

9 "Ma a lara m ndi Amorait n'iyi n'ihu ha,
ndi ahụ di ogologo dika osisi sida,
ndi sikwara ike dika osisi ook.

Alara m mkpuru ha di n'elu,
na mgborogwu ha niile di n'okpuru n'iyi.

10 Esitere m n'ala Ijipt kpoputa unu,
duru unu gafee n'ozara iri afọ anọ,
ime ka unu nweta ala ndi Amorait.

11 "Ahoputara m umu unu ufodu ka ha buru ndi amuma,
hoputakwa ufodu ndi okorobia unu ka ha buru Nazirait.
Unu ndi Izrel, unu ga-agọ na nke a abughị eziokwu?"
Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara ya.

12 "Ma unu mere* ka ndi Nazirait ahụ nuo mmanya.
Unu nyekwara ndi amuma iwu ka ha kwusi ibu amuma.

13 "N'ihia ya, aga m abada unu n'ala nonodu unu,
dika ugboala nke e bujuru ukwu oka si abada.

14 Igba oso agaghị azoputa o buladi ndi di nwe ukwu oso,
ndi di ike agaghị agba onwe ha ume,
ndi bu dike n'agha agaghị azoputa onwe ha.

15 Ndi na-agba uta agaghị agbata ihe obula,
ndi nwere ukwu oso agaghị enwekwa ike igba oso.
O buladi onye igba inyinya doro anya agakwaghị enwe ike igbanari
ihe mberede nke ga-abiakwasị ya.

16 Ndi obi siri ike n'etiti ndi dike unu,
ga-agbara oto gbapu oso n'ubochi ahụ."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

3

Ndi ama megide Izrel

1 Nuru unu okwu ndi a nke ONYENWE ANYI kwuru megide unu, unu ndi
Izrel, megidekwa ezinaulo ahụ niile nke m kpoputara site n'ala Ijipt.

2 "Naani unu ka m hooro
n'ime ezinaulo niile nke no n'elu uwa;
O bu n'ihia nke a ka m ga-eji nye unu ahuhu
n'ihia mmehie unu niile."

3 Mmadu abuo ga-esi ana jekoo ije
ma o buru na ha enweghi nkwekorita?

4 Odum o na-agbo uja nohia
ma o buru na o nweghi anu o huru?
Nwa odum o na-ebigbo n'ime olulu ya,
mgbe o dighi anu o dogburu?

5 Nnunu o na-ama nonya di n'ala
ma o buru na o nweghi onya e siri ijide ya?
Onya e siiri anu o na-akuchi

* 2:12 2:12 Maobu, kwagidere

- ma ọ buru na o nweghi ihe ọ matara?
- 6 Mgbe a furu opi n'obodo,
 ọ bu na ndi bi n'ime ya adighi ama jijiji?
 Mgbe mbibi na ila n'iyi dakwasiri obodo ọbula
 ọ bughị ONYENWE ANYI mere ka ọ di?
- 7 N'ezie Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI adighi eme ihe ọbula
 tutu ruo mgbe o buru ọzo gosi ya
 ndi na-ejere ya ozi bu ndi amuma.
- 8 Odum agboola uja,
 o nwere onye na-agaghi atu egwu?
 Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI ekwuola okwu,
 onye ga-ahapu ibu amuma?
- 9 Kwusaanu ya n'obodo niile e wusiri ike nke Ashdod
 na ebe niile e wusiri ike nke Ijipt, si,
 "Zukotanu* n'elu ugwu niile nke Sameria
 ka unu hu oke ogbaaghara nke di n'etiti ya
 na mmegbu niile nke di n'etiti ndi ya.†"
- 10 "Ha echezoola ime ezi ihe." Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara,
 "bu ndi ahụ na-akpakoba ihe e zutere n'ohi na ihe e sitere n'aka ike
 punara ndi mmadu
 n'ime n'ulo ha niile e wusiri ike."
 11 N'ihia ya nke a bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI
 kwuru,
 "Onye iro na-abia! O ga-agba ala gi gburugburu;
 o ga-akwatu ebe niile gi bu nke e wusiri ike,
 ma kwakorokwa ihe niile di n'ulo gi ndi ahụ e wusiri ike."
 12 Otu a ka ONYENWE ANYI siri,
 "Dika onye ozuzu aturu si anaputa
 naani okpukpu ukwu abuo maobu iberibe nti site n'onu odum,
 otu a ka a ga-esi zoputa umu Izrel bi na Sameria,
 na nkuku isi ihe ndina‡
 na n'iberibe akwa oma site n'elu ihe ndina.§"
- 13 "Nuru nke a, ma gbaanu ama megide umu Jekob," o bu otu a ka
 Onyenwe anyi, bu ONYENWE ANYI Chineke Onye puru ime ihe niile, kwubiri.
- 14 "N'ubochi ahụ, m ga-enye Izrel ahuhu n'ihia mmehie ha,
 aghaghi m imebikwa ebe ichu aja nke di na Betel.
 Mpi di n'ebe ichu aja ka a ga-ebipukwa,
 mee ka ha daa n'ala.
- 15 Aga m etida ulo ndi niile ha wuru maka oge oyi,
 na nke ha wuru maka oge okpomoku;
 aga m ebibikwa ulo ndi ahụ niile ha ji odu enyi wuo.
 Otutu ebe obibi ha niile ka a ga-etitukwa."
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

* 3:9 3:9 Maobu, Werenu onodu unu † 3:9 3:9 A na-eme n'ime ya ‡ 3:12 3:12 Ndi na-edina
 n'elu akwa dara oke onuahia § 3:12 3:12 O bu n'onu akuku ihe ndina na akwa ha

4

Izrel aloghachibeghi n'ebe Chineke no

- ¹ Nuru okwu a, unu nne ehi nke Bashan, ndi na-ebi n'elu ugwu Sameria, unu ndi inyom na-emegbu ndi ogbenye, ma zopiakwa ndi mkpa na-akpa, ndi na-asị di ha, "welatara anyi ihe onunụ"
- ² Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI ewerela idi nsọ ya nuo iyi, si,
"Ubochi ahụ aghaghi ibia
mgbe a ga-eji nko dokpuru unu puo;
jiri nko azu dokpuru o buladi onye ikpeazu n'ime unu.
- ³ O bu site n'oghere di iche iche e mere na mgbidi obodo, ka onye obula ga-esi n'ahiri n'ahiri puo, a ga-atuga unu n'uzo Hamon."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.
- ⁴ "Gaanu na Betel, ma jehie.
Jenu Gilgal mee ka mmehie baa uba.
Butenu ihe aja unu ututu niile.
Webatakwanu onyinye otu uzo n'uzo iri unu n'ubochi ato* obula.
- ⁵ Chunu aja nsure oku dika aja ekele, site n'achicha koro eko; kposakwanu banyere onyinye afo ofufu niile unu na-enye, nyaanu isi banyere ha, unu bu ndi Izrel, n'ihia na nke a bu ihe unu huru n'anya ime."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.
- ⁶ "E mere m ka unu nwee eze di ocha† n'obodo unu niile, mekwa ka ukọ nri di n'onumara unu niile ma unu aloghachikwuteghi m."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.
- ⁷ "Ozokwa, Mu onwe m gbochikwara‡ mmiri izoro unu, mgbe o foduru onwa ato tupu owuwe ihe ubi ebido. Enyere m otu obodo mmiri ozuzo, ma gbochie ya izoro obodo nke ozo. Mmiri zoro n'otu ubi, ma nke mmiri ezoghi na ya kponwuru.
- ⁸ Ndi si obodo abuo maobu ato choro mmiri onunụ jee n'obodo ozo, ma ha enwetaghi nke ha ji anuju afo, ma n'ime ihe ndi a niile unu aloghachikwuteghi m."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.
- ⁹ "Ezitere m oria nchakpo n'ubi unu niile a gbara ogige, ya na ubi vaini unu niile, otutu oge, werekwa oria na-eripia ihe ubi na omuma ebu bibie ha, zitekwa igurube nke richapuru osisi fiig na osisi oliv unu niile, ma nke a emeghi ka unu loghachikwute m."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.
- ¹⁰ "Ezitere m n'etiti unu ajo oria na-eфе efe dika ndi ahụ m zitere ndi Ijipt.

* 4:4 4:4 Maobu, n'afọ ato † 4:6 4:6 Eze ha di ocha n'ihia erighi nri obula ‡ 4:7 4:7 Maobu, kwusikwara

Ejiri m mma agha gbuo umu okorobia unu,
mee ka a dota inyinya agha unu n'agha.
Emere m ka isisi ojoo ndi niile nwuru n'omuma ulo ikwuS unu juputa imi
unu,
ma nke a emeghi ka unu loghachikwute m."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

11 "Akwateru m ufodu n'ime unu
dika mgbe Chineke kwaturu Sodom na Gomora.
Unu dika oloko nku oku aloputara site n'oku,
ma unu aloghachikwuteghi m,"
otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

12 "N'ihhi ya, ihe ndi a ka m na-aga ime gi, gi bu Izrel.
Ebe o bukwa na ejikerela m ime gi ihe ndi a,
jikere, O Izrel, izute Chineke gi."

13 Ma lee, onye na-akpu ugwu niile,
onye na-ekekwa ifufe,
nke na-ekpughekwa echiche uche ya nye mmadu,
onye na-emekwa ka chi obubo* ghoo ochichiri,
na-azochakwa ugwu niile n'obuwku ya,
Onyenwe anyi Chineke Onye puru ime ihe niile bu aha ya.

5

Abu akwa na ikpo oku maka ncheghari

1 Nuruwu okwu ndi a, nke a ka m na-ekwu megide unu, o bu mkpu akwa
maka gi ezinaulo nke Izrel:

2 "Izrel, nwaagboghoo na-amaghi nwoke, a daala,
o gaghi ebilite ozo,
onye a gbahapuru n'ala nke aka ya,
o dikwaghi onye ga-ekulite ya."

3 Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-asi Izrel,
"Obodo unu nke na-ezipu puku ndi ike,
ka naani nari ga-afodu,
obodo unu na-ezipu nari ndi ike
ka naani iri ga-afoduru."

Chosienu Chineke ike ka unu di ndu

4 Ihe ndi a bu okwu ONYENWE ANYI na-agwa ulo Izrel,
"Choonu m, ka unu diri ndu.

5 Unu achola Betel,
unu abanyekwala na Gilgal,
maobu ga ije ruo Biasheba.
N'ihhi na Gilgal aghaghi ije biri n'ala ozo,
ebe Betel ga-agho ebe togboro n'efu."*

6 Choonu ONYENWE ANYI, ka unu diri ndu,
ka o gharakwa iji ike biakwasi ulo Josef, dika ire oku,
o ga-erepia ha.
Betel agaghi enwe onye ga-emenyu.

§ 4:10 4:10 Maobu, ebe obibi * 4:13 4:13 Ya bu, ututu * 5:5 5:5 Maobu, ajo ihe

7 Unu ndị na-eme ikpe ziri ezi ka ọ ghọọ ihe ilu,
na-ekpukwa ezi omume ihu n'ala.

8 Onye mere kpakpando pleiades na orion,
onye na-emekwa ka oke ọchịchiri ghọọ ụtutu,
na-emekwa ka ụbọchi ghọọ abali,
onye na-akpọ mmiri nke osimiri oku,
wusa ha n'elu ala akoro,
ONYENWE ANYI bụ aha ya.

9 Onye na-eme ka ịla n'iyi biakwasị ndị di ike n'otu ntabi anya,
na-emekwa ka ịla n'iyi biakwasị ebe ahụ niile e wusiri ike.

10 Ọ di ndị na-akpọ onye na-edebe ikpe ziri ezi n'ụlọikpe asị,
na-elelikwa onye na-ekwu eziokwu anya.

11 Unu na-azọpịa ndị ogbenye,
na-anapụ ha ukwu ọka wiiti ha.
Unu ewuolara onwe unu ụlọ nkume a wara awa,
ma unu agaghị ebi n'ime ha.
Unu akuola ubi vainị mara mma,
ma unu agaghị ahụ ihe ọhụhụ ọbụla sitere n'ime ha.

12 N'ihia na amaara m njehie unu niile, ka ha si baa ụba,
matakwa otutu mmehie unu niile.

Unu na-emegbu ndị ezi omume, na-erikwa ngari.
Ma na-achupukwa ndị ọ dighi nke ha nwere n'ọnu ụzọ ama.

13 N'ihia ya, onye nwere uche na-ekpuchi ọnu ya n'oge ahụ,
n'ihia na oge ndị ahụ di njọ.

14 Chọsienụ ezi ihe ike, ọ bughị ihe ọjọ;
ka unu diri ndụ.

Mgbe ahụ ka ONYENWE ANYI Chineke, Onye puru ime ihe niile ga-anonyere
unu,
dika unu si kwuo.

15 Kpọọnu ihe ọjọ asị, ma hunu ezi ihe n'anya.
Meenu ka ikpe ziri ezi guzosie ike n'ụlọikpe unu.

O nwere ike buru na ONYENWE ANYI Chineke Onye puru ime ihe niile
ga-enwe amara n'ahụ ndi foduuru Josef.

16 N'ihia ya, nke a ka ONYENWE ANYI, Chineke Onye puru ime ihe niile, bu
Onyenwe anyi na-asị,

“Oke iti mkpu akwa aghaghị idi n'okporouzo niile;
ọ bukwa n'ama niile ka ha ga-asị, azigbakwa, azigbakwa.

A ga-akpọ ndi ọru ubi ka ha bia kwaa akwa,
kpọkwa ndi na-eru uju ka ha bia tie mkpu akwa.

17 A ga-enwe iti mkpu akwa n'ime ubi vaini niile,
n'ihia na aga m esi n'etiti unu gafee,”
ka ONYENWE ANYI kwuru.

Ubochi ONYENWE ANYI

18 Ahuhu diri unu,[†]
ndi ahụ na-achosi ubochi ONYENWE ANYI ike.
Gini mere unu ji achọ ubochi nke ONYENWE ANYI ahụ?

[†] 5:18 5:18 Maobu, Azigba unu

- 19 Ọ ga-adi ka onye si n'ihu ọdum na-agbapu
 ma zute anụ ọhia bia,
 maọbụ onye gbabara n'ụlọ ya izuike
 ma tụtwasị aka ya n'aja ụlọ,
 agwọ ataa ya.
- 20 Ụbọchị ONYENWE ANYỊ ọ gaghị abụ ụbọchị ọchịchiri, na-abughị ihè,
 nke oke ọchịchiri, a na-agaghị enwe ihè ọbụla na ya?
- 21 “Akporo m mmemme oriri na ọnụnụ unu asi, ajula m ya.
 Nnọkọ nke oke nzukọ unu adighi atokwa m uto.
- 22 A sịkwari na unu bunyere m aja nsure oku unu na aja mkpuru oka unu,
 agaghị m anabata ha.
 Aja udo nke anụ unu gbara abuba
 aburughị m ihe ọbula.
- 23 Sitenụ n'ebe m nọ wezuga ụzụ ibụ abụ unu.
 Agaghị m ege ntị n'abụ ụbọ akwara unu.
- 24 Kama meenụ ka ikpe ziri ezi na-asogharị dika mmiri,
 ka ezi omume na-asogharibiga oke dika iyi nke na-adighi ata ata.
- 25 “Iri afo anọ ndi ahụ unu nọ n'ozara,
 unu chụuru m aja, unu o wetara m onyinye, unu ụlọ Izrel?
- 26 Unu ga-ebuli eze unu Sakut elu,
 na arusi Kayiwan, chi kpakpando unu,
 bụ onyinyo unu, na chi niile a kpuru akpu,
 nke unu kpuru nye onwe unu.
- 27 Ya mere, aghaghị m ime ka e buru unu gaa n'ala ndi ozo, n'ofe
 Damaskos,”
 ka ONYENWE ANYI, Onye ahụ aha ya bụ Chineke, Onye puru ime ihe
 niile kwuru.

6

Ahuhu diri ndi na-ebi ndu di juu

- 1 Ahuhu diri ndi ahụ na-enweghị nsogbu n'ime Zayon,
 na ndi ahụ na-ebi n'izuoke n'ugwu Sameria,
 bụ ndi a maara aha ha na isi mba nke mba niile,
 ndi agburu Izrel niile na-abiakwute.
- 2 Gaanụ Kalne, ka unu lee ya anya,
 site n'ebe ahụ unu jeruo Hamat, obodo ukwu ahụ,
 mgbe ahụ unu gbada jeruokwa Gat nke di na Filistia
 Ha ọ kacha alaeze abuo unu mma?
 Ka ala ha ọ kariri ndi nke unu?
- 3 Unu na-ewezuga ụbọchị ojoo ahụ
 ma na-eme ka ụbọchị ihe ike bia ngwangwa.
- 4 Azigba unu ndi na-edina n'elu akwa ọdu enyi,
 na-agbatị onwe ha n'elu ihe ndina ha,
 na-erikwa anụ umu aturu di mma
 na umu ehi e mere ka ha gbaa abuba.
- 5 Ndi na-abu abụ nke na-abaghị n'uda ụbọ akwara,
 ma were aka ha ruora onwe ha ngwa egwu dika Devid mere.
- 6 Unu na-anu mmanya site n'oba;
 na-ete mmanu makarisiri mma,

ma ıla n'iyi nke Josef adighi ewute ha.

⁷ N'ihia ya, unu ga-abu ndi a ga-ebu uzọ mee ka ha jee biri n'ala ndi ozo. Na mberede, oke oriri unu na idina ala setia onwe unu ga-akwusi.

Mpako bu ihe aru n'ihu ONYENWE ANYI

⁸ Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI ewerela onwe ya nuo iyi, ONYENWE ANYI Chineke Onye puru ime ihe niile ekwuputala si,

"Ihe aru ka mfuli elu nke Jekob buru m; ana m akpokwa ebe ya niile e wusiri ike asi.

N'ihia ya, aghaghi m iwere obodo a na ihe niile di ya n'ime nyefee n'aka ndi ozo."

⁹ Ma o buru na mmadu iri afodu n'ime otu ulo, ha niile aghaghi inwu.

¹⁰ Ma o buru na nwanna, bu onye nke na-aga ikpo anu ahụ ndi a oku, abata ibupu ha n'ezi, o juo otu onye no n'ime ime ulo ahụ si, "O nwere onye ozo gi na ya no?" Onye ahụ zaa, "O dighi," mgbe ahụ nwanna ahụ ga-asi, "Noo juu. Anyi agaghi akpo aha ONYENWE ANYI."

¹¹ N'ihia na lee, ONYENWE ANYI e nyela iwu.

O ghaghi itikposi ulo ukwu ndi ahụ, tiriekwa ulo nta ndi ahụ niile.

¹² Inyinya o na-agba oso n'elu nkume?

Mmadu o na-eji ehi abuo e jikotara onu ako elu osimiri?

Ma unu atughariala ikpe ziri ezi mee ya ka o ghoo nsi, mkpuru nke ezi omume ka unu mekwara ka o ghoo ihe ilu.

¹³ Unu ndi na-anuri onu n'ihia na unu meriri obodo Lo Deba,* ndi na-asi, "O bughu site n'ike aka anyi ka anyi nwetakwara Kanaim?"†

¹⁴ "Ma lee, aghaghi m ime ka otu mba bilie imegide unu, ulo Izrel," otu a ka ONYENWE ANYI Chineke Onye puru ime ihe niile kwubiri ya.

"Ha ga-emekpa unu ahụ site n'uzo niile site na Lebo Hamat ruo ndagwurugwu Araba."

7

Igurube, oku na ihe itu mgbidi

¹ Ihe a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI mere ka m hu. Lee, o na-akwado igwe igurube nke ga-abia bibie ihe ubi niile ga-etoputa mgbe e burula uzo wee ihe ubi nke mbu nke a na-enye eze, dika ihe ruuru ya. ² Mgbe ha tachara ahia niile di n'ala ahụ, etiri m mkpu: "Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI biko arioo m gi, gbaghara. Jekob o ga-esi ana guzosie ike? Lee, o dikariri nta."

³ ONYENWE ANYI cheghariri banyere ihe ndi a.

ONYENWE ANYI kwuru si, "Ihe di otu a agaghi emekwa."

⁴ Ihe a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI gosiri m: Lee, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-akpoku oku iji ya kpee ikpe. Oku ahụ repiara ogbu mmiri, repiakwa ala ahụ niile. ⁵ Mgbe ahụ, asiri m, "Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI biko, arioo m gi kwusi! Olee otu Jekob ga-esi guzosie ike? Lee na o dikariri nta!"

⁶ ONYENWE ANYI cheghariri banyere ihe ndi a.

Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, "Ihe di otu a agaghi emekwa."

* **6:13** 6:13 Ya bu, ihe na-abaghi uru † **6:13** 6:13 Kanaim putara mpi; mpi n'ebe mpi na-egosi idi ike.

⁷ Nke a ka o gosiri m, lee, Onyenwe anyị na-eguzo n'akukụ mgbidi nke e ji ihe ịtụ mgbidi tọọ nke oma, o jikwa ihe ịtụ mgbidi n'aka ya. ⁸ ONYENWE ANYỊ siri m, "Emos, gini ka i na-ahụ?"

Asiri m, "The ịtụ mgbidi."

Mgbe ahụ, Onyenwe anyị kwuru, "Lee, mụ onwe m na-edo ihe ịtụ mgbidi n'etiti ndi m bu Izrel, agaghikwa m esi ebe ha no gafee.

⁹ "Ebe niile e wuliri elu nke Aizik aghaghị ibu ebe e mebiri emebi, ebe nsọ niile nke Izrel aghaghị ibu ebe togboro n'efu, aghakwaghị m iweli mma agha m elu iji megide ulo Jeroboam."

Emos na Amazaya

¹⁰ Mgbe ahụ, Amazaya onye nchujaja no na Betel zigaara Jeroboam bu eze Izrel ozi na-asi, "Emos na-akwali izu nzuzo ka o megide gi n'etiti ulo Izrel, ala apughị ibu okwu niile si ya n'onu aputa. ¹¹ Nke bu ihe Emos no na-asi,

"Jeroboam aghaghị inwu site na mma agha, Izrel aghakwaghị isite n'ala amuru ha jee biri n'ala ozo, dika ndi a dotara n'agha."

¹² Mgbe ahụ, Amazaya gwara Emos, "Gi onye ohu uzọ, gbara oso gbalaa ala Juda. Jee n'ebe ahụ, rie achicha nke sitere n'ibu amuma gi, norokwa n'ebe ahụ buo amuma gi. ¹³ Ebula amuma ozo na Betel, n'ih na o bu ebe nsọ nke eze, o bukwa ulonso ukwu nke alaeze ya."

¹⁴ Mgbe ahụ, Emos zaghachiri Amazaya, "O dighi mgbe m bu onye amuma, abukwaghị m nwa onye amuma, kama abu m onye na-elekota igwe ewu na aturu, na onye oru na-azu osisi sikamo. ¹⁵ Ma ONYENWE ANYI sitere n'ebe izu igwe ewu na aturu kpoputa m, Onyenwe anyi siri m: 'Gaa buoro ndi m Izrel amuma.' ¹⁶ N'ih ya, ugbu a nuru okwu ONYENWE ANYI, ma unu na-asi,

"Ebula amuma megide Izrel, ekwukwala okwu megide ulo Aizik."

¹⁷ "Ya mere, otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, "Nwunye gi ga-ahọ nwanyi na-agba akwuna n'ime obodo. Umụ gi ndi nwoke na ndi nwanyi ka a ga-eji mma agha gbuo. A ga-atu ala gi n'ihe otutu, kewasia ya nye ndi ozo, ma gi onwe gi ga-anwu n'ala ruru aru. A ghakwaghị idota Izrel n'agha mee ka ha gaa biri n'ala ndi mba ozo."

8

Nkata mkpuru chara acha

¹ Ihe a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI gosiri m. Otu nkata nke mkpuru osisi okochi chara acha juputara. ² O siri m, "Emos, gini ka i na-ahụ?"

A siri m: "Otu nkata nke mkpuru osisi chara acha juputara n'ime ya." Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri m, "Oge ogwugwu abiakwasila ndi m, Izrel. Agaghị m ewezugakwa ntaramahuhu diri ha."

³ Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara, "N'ubochi ahụ, abu niile nke a na-abu n'ime ulonso ukwu ga-ahọ iti mkpuakwa. Otutu, otutu ozu ndi nwuru anwu, n'ebe niile obula ka atupusiri ha! Mkpotu obula adighikwa!"*

* 8:3 8:3 Ya bu, ebe obula dere juu

4 Nwurunu nke a, unu ndi na-azopia ndi mkpa na-akpa,
na-emekwa ka umu ogbenye di n'ala a gwusia,

5 na-asi,

“Olee mgbe onwa ohuru ga-agafe
ka anyi ree mkpuru ubi,
na mgbe ubochi izuika ga-agwu
ka anyi ree oka wiiti?”

Ka anyi jiri ihe otutu di nta,
na ibuli onu ngwa ahia elu,
na aghughu site n'iji ihe otutu na-ezughu ezu.

6 Jiri olaocha zuta umu ogbenye,
jirikwa akpukpokwu abuo anyi zuta ndi mkpa na-akpa,
ma reekota oka wiiti anyi zachatara n'ala ya na ezi oka wiiti.

7 ONYENWE ANYI ewerela nganga Jekob nuo iyi, “N'ezie, agaghị m echefu,
o buladi otu n'ime oru niile ha ruru.”

8 O bu na ala agaghị ama jijiji n'ihie nke a,
ndi niile bi n'ime ya ha agaghị eru uju?

Ala a niile ga-etoju dika osimiri Nail,
a ga-eme ka o magharja malie elu, ma tachaa
dika iyi Ijipt.

9 “Ma n'ubochi ahụ,” otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE
ANYI kwubiri ya,

“Aga m eme ka anyanwu daa† n'etiti ehie,
ime ka ochichiri diri n'etiti oke ehie nke ubochi.

10 Aghaghị m ime ka ubochi oke oriri unu ghoo ubochi iru uju;
ghanwee abu unu niile ka ha ghoo abu akwa.

Aga m eme ka onye obula n'ime unu yiri akwa mkpe,
meekwa ka unu kpuchaa isi unu.

Aga m eme ka ubochi ahụ diri ka ubochi a na-eru uju, n'ihie otu mkpuru
nwa nwoke nwuru anwu.

Ogwugwu ya ga-adika ubochi na-elu ilu ilu.

11 “Lee, ubochi ndi ahụ na-abia,” otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu
ONYENWE ANYI kwubiri ya,

“mgbe m ga-eziga oke unwu n'elu ala,
o bughu unwu nke nri maobu nke akpiri ikpo nku nke mmiri,
kama o bu oke unwu nke inu okwu niile nke ONYENWE ANYI.

12 Ha ga-awaghari site n'otu osimiri ruo n'osimiri ozoo,
sitekwa n'ugwu ruo n'owuwa anyanwu;

ha ga-agbaghari n'elu na ala icho okwu ONYENWE ANYI,
ma ha agaghị achota ya.

13 “N'ubochi ahụ,

“umu agboghoo ndi mara mma ile anya, na umu okorobia ndi di ike
ga-ada mba n'ihie akpiri ikpo nku.

14 Ndi ahụ na-eji mmehie Sameria na-anu iyi,‡
ndi na-asi, ‘Dika chi gi na-adi ndu, gi Dan,’
nakwa, ‘Ebe o bu na chi ndi Biasheba na-adi ndu,’
ha ga-ada, ha agakwaghị ebilite ozoo.”

† 8:9 8:9 Ya bu, ime ka chi jie ‡ 8:14 8:14 N'aha Ashima bu arusi

9

A ga-ebibi Izrel

- ¹ Ahuru m Onyenwe anyi ka o guzo n'akuku ebe ichu aja, o siri,
 "Tie onu ogidi ndi a ihe,
 ruo mgbe mbata onu uzo ha niile mara jijiji.
 Tipiasia ha n'isi mmadu niile;
 aga m ejikwa mma agha gbuo ndi niile foduru.
 O dighi onye ga-agbapu,
 o dikwaghi onye ga-ewezuga onwe ya.
- ² O buru na ha egwuo ala ruo n'ala mmuo,
 site n'ebe ahụ ka aka m ga-esi dolie ha,
 o burukwa na ha arigoro ime eluigwe,
 site n'ebe ahụ ka m ga-esi wedata ha n'ala.
- ³ O burukwa na ha ezoo onwe ha n'elu Kamel
 n'ebe ahụ ka m ga-esi choputa ha, kpuru ha,
 a sikwa na ha ezoo onwe ha n'ala oke osimiri,
 n'ebe ahụ ka m ga-enye ajuala nke mmiri iwu ka o taa ha.
- ⁴ O buru na a dota ha n'agha mee ka ha gaa biri n'ala ndi mba ozo,
 n'ebe ahụ aga m enye mma agha iwu ka o gbuo ha.

"Aga m elekwasị ha anya m abuo
 n'ihime ha ihe ozo, o bughị ihe oma."

- ⁵ Onyenwe anyi, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
 onye na-emetu ala aka mee ka o gbazee,
 ime ka ndi niile bi n'ala ruo uju;
 ala ya niile bilie na-ebili dika mmiri nke osimiri Nail,
 nke na-emesiakwa dajuo dika mmiri Ijipt.
- ⁶ Onye na-ewu ulo elu ya n'eluigwe niile,
 na-eme ka ntoala ya di n'uwa.
 Onye na-akpo mmiri nke osimiri oku,
 ma na-awusa ha n'ala,
 aha ya bu ONYENWE ANYI.

- ⁷ "O bu na unu ndi Izrel
 adighi ka ndi Kush n'ebe m no?"
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.
 "O bu na-esighi m n'ala Ijipt kpoputa Izrel,
 site na Kafto kpoputa ndi Filistia,
 ma kpoputakwa ndi Aram site na Kia?"

- ⁸ "N'ezie, anya Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI dikwasiri
 n'ahu alaeze ahụ nke na-emehie.
 Aghaghi m ila ya n'iyi,
 kpochapu ya site n'elu uwa,
 naani na m agaghi ebibicha
 ulo Jekob kpamkpam."
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.
- ⁹ "Ma lee, mu onwe m gaje inye iwu,
 aga m ayoghari ulo Izrel
 n'etiti mba niile
 dika e si ayoghari oka n'ime nyo,

ma ọ dighi otu mkpuru oka n'ime ya nke ga-ada n'ala.

¹⁰ Ma ndi mmehie ahụ niile nọ n'etiti ndi m,
ndi ahụ na-asi, 'Mbibi agaghị erute anyi,
anyi agaghị ezute ya,
aghaghị inwu site na mma agha.'

Nlota ndi Izrel

¹¹ "N'ubochi ahụ,
"aga m emekwa ka ulo ikwu Devid dara ada guzoziekwa.
Aga m emezi akuku ya niile gbajiri agbaji,
mee ka akuku ya niile dakposiri adakposi guzozie dika o di na mbu.
Aga m ewugharikwa ya, mee ka o diriri ka o di na mbu.
¹² Ka ha nwee ike inweta ndi foduru n'Edom
tinyere mba niile di iche iche bu nke a kpokwasiri aha m."
Otu a ka ONYENWE ANYI onye ga-emezu ihe ndi a niile kwubiri ya.
¹³ "Ubochi ndi ahụ na-abia, otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri,
"Mgbe onye na-akọ ubi ga-agafe onye na-ewe ihe ubi,
onye na-agma mkpuru ka onye na-azocha mkpuru vaini ga-agafekwa.
Mmanya ohuru ga-esitekwa n'elu ugwu na-ataputa,
o ga-esitekwa n'ugwu nta niile na-asoputa.
¹⁴ Aga m emekwa ka ndi m bu Izrel site n'obodo a dotara ha n'agma
lota.*

"Ha ga-ewughari obodo niile togboro n'efu, birikwa n'ime ha.
Ha ga-aku ubi vaini a gbara ogige, nuokwa mmanya si na ya.
Ha ga-arukwa ubi a gbara ogige, riekwa mkpuru si na ya.
¹⁵ Aga m aku Izrel n'ala ha.†
A gaghị ehopukwa ha ozo
site n'ala ahụ bu nke m nyere ha."
O bu ihe ONYENWE ANYI Chineke unu kwuru.

* **9:14** 9:14 Aga m emekwa ka ndi m Izrel nwetakwa ihe oma niile. † **9:15** 9:15 Ya bu, ime ka ha biri n'ala ha

Qbadaya

Ohu Qbadaya

¹ Ohu nke Qbadaya huru.

Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu banyere Edom.

Anyi anula ozi si n'onu Onyenwe anyi,
e zipula onyeozi ka o gaa mba niile di iche iche zie ha ozi, si,
"Bilikwanu ka anyi gaa buo agha megide ya."

² "Lee, aga m eme ka i di nta n'etiti mba di iche iche;
i ga-abu ihe a na-eleli anya nke ukwu.

³ Nganga nke obi gi eduhiela gi,
gi onye bi na mgbawa niile nke nkume di elu,
onye ebe obibi ya di n'ebe di oke elu.

Gi onye na-ekwu n'ime obi ya,
'Onye ga-akputata m n'ala?'

⁴ A sikwari na i felie elu dika ugo,
o burukwa na i kpa akwu gi n'etiti kpakpando,
aga m esite n'ebe ahụ kpudata gi n'ala."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

⁵ "O buru na ndi ohi abiakwute gi,
e, o buru na ndi na-apunara mmadu ihe abiakwute gi n'etiti abali,
lee, udi mbibi na-echere idakwasị gi!
O bughị naani ihe ha chorọ ka ha ga-ezuru?

O buru na ndi na-agho mkpuru vaini abiakwute gi,
o bu na ha agaghị ahapuru gi mkpuru ole na ole?

⁶ Ma lee ka e si nyochaputachaa ebe niile Iso debere akụ ya,
lekwa ka e si chikoro akụ ya niile bu nke zoro ezo!

⁷ Ndi enyi gi niile aghogbuola gi, nwee ike imegide gi,
ndi gi na ha na-adi na mma achuru gi ruo n'oke ala;
ndi gi na ha na-eriko nri gi ga-esiri gi onya igbudu,
ma i gaghị achoputa ya.

⁸ "N'ubochi ahụ," otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya,
"o bu na mu agaghị ala ndi oke amamihe niile no n'Edom n'iyi,
bu ndi nwere mmuo nghota no n'ugwu Iso?"

⁹ Ndi gi bu dike n'agha, o Teman, ka ujo ga-eri.
Onye obulakwa no n'ugwu Iso niile,
ka a ga-egbuda n'agha.

¹⁰ N'ih i na i gbuola ma mesokwa nwanne gi bu Jekob ihe ike.
Ihere ga-ekpuchi gi;
a ga-alakwa gi n'iyi ruo mgbe ebighi ebi.

¹¹ N'ubochi ahụ, i nooro onwe gi,
na-ele ndi obia ka ha na-akwakorocha akunuba ya,
sitekwa n'onu uzọ ama ya gafee
fee nza iji kerie Jerusalem.

- 12 Ma ị garaghị eleda nwanne gị anya
 n'ubochi nsogbu ya,
 ị garaghị ahụ ndị Juda
 n'ubochi ahụ e bibiri ha.
 Ị garaghị anyara ha isi
 n'ubochi ahụ ha nọ na nsogbu.
- 13 I kwesighi isite n'onu ụzọ ama ndi m zọọ ije
 n'ubochi ha nọ na nsogbu,
 o zighi ezi na i ga-enwe obi ahurị n'oge ihe ojoo biakwasiri ha,
 n'ubochi ha nọ na nsogbu,
 maobu jiri aka ike punara ha akụ ha
 n'ubochi nsogbu ha.
- 14 I kwesighi inochi na ngalaba ụzọ
 igbu ndi na-agbapu oso ndu,
 maobu were ndi ha foduru ndu nyefee ha n'aka ndi iro ha,
 n'ubochi nsogbu ha.
- 15 "Ubochi nke Onyenwe anyi di nso
 nye mba niile.
 Dika i si mee ndi ozo, otu ahụ ka a ga-eme gi;
 ihe i metara ga-adi gi n'isi.
- 16 Dika i si site n'ugwu nsọ m nuo ihe onunu
 otu a ka mba niile gbara gi gburugburu ga-esi nuo ma na-adaghari.
 Ha ga-anu, nuo,
 ma o gaghi adi ha ka o nwere ihe ha na-anu.
- 17 Ma n'ugwu Zayon ndi gbara oso ndu ga-afodu,
 o ga-adi nsọ,
 ulo Jekob ga-enwetakwa ihe nketa ha ozo.
- 18 Ulo Jekob ga-abu oku,
 ulo Josef ga-abukwa ire oku:
 ma ulo Iso ga-aghokwa ukwu oka.
 Ha ga-esunyekwa ha oku ma rechapu ya.
 O dikwaghi ndi ga-afodu ndu
 site n'ulo Iso."
- ONYENWE ANYI ekwuola ya.
- 19 Mgbe ahụ, ndi bi na Negev ga-ebichi
 n'ugwu ugwu Iso,
 ndi si na Shefela*
 ga-enwekota ala ndi Filistia.
 Ha ga-anochi ala ubi niile nke ndi Ifrem na nke Sameria.
 Ndi Benjamin ga-enwetakwa Gilead.
- 20 Umụ Izrel gbara oso ndu gaa na Hala,
 ga-enweta, bido n'ala Fonisia ruo Zarefat.
 Ndi ahụ e mere ka ha si Jerusalem gaa biri na Sefarad,
 ga-enwetakwa obodo niile nke Negeb.
- 21 Ndi nnaputa ga-agbago n'ugwu Zayon
 maka ichi ugwu Iso niile.
 Mgbe ahụ alaeze niile ga-abukwa nke ONYENWE ANYI.

* 1:19 1:19 Ndi a bi n'ebe ala ala ugwu

Jona

Jona agbapụ ọsọ

¹ Okwu ONYENWE ANYỊ biakwutere Jona nwa Amitai, na-asi, ² “Bilie, gaa Ninive, bụ obodo ukwu ahụ, kwusaa okwu megide ya, n’ihi na ajọ omume ha abịarutela n’ihu m.”

³ Ma Jona gbapụrụ ọsọ site n’ihu ONYENWE ANYỊ chee ihu ya ije Tashish. O biliri jee Jopa, n’ebe ọ hụrụ ụgbọ mmiri nke na-aga Tashish. Ọ kwurụ ụgwọ ije ụgbọ, banye isoro gaa Tashish ka o nwee ike gbapụ site n’ihu ONYENWE ANYỊ.

⁴ Ma ONYENWE ANYỊ mere ka ifufe dị egwu malite ife n’elu osimiri ahụ, ebili mmiri bidokwara na-amaghari, chọọ itiwasi ụgbọ mmiri ahụ. ⁵ Mgbe ahụ, ndi niile na-arụ ọrụ n’ụgbọ ahụ tūrụ oke egwu, malite itiku chi ha. Ha malitekwara itufu ihe niile dị n’ụgbọ mmiri ahụ, ime ka ụgbọ ahụ dị mfe.

Ma n’oge ihe ndi a na-eme, Jona nọrịi n’ala ala ụgbọ mmiri ahụ ebe o dinara ala na-arahụ ụra. ⁶ Onyeisi ụgbọ jekwuru Jona si ya, “Gini ka i nọ n’ebe a na-eme, i na-arahụ ụra? Bilie, kpọkuo chi gi, ma eleghi anya o nwere ike ileta anyi anya, meere anyi ebere, zoputa anyi.”

⁷ Mgbe ahụ, ndi nọ n’ụgbọ siri tara ibe ha, “Bianu ka anyi fee nza mata onye ihe ojoo di otu a si n’aka ya biakwasị anyi.” Ya mere, ha fere nza, nza ahụ a maa Jona. ⁸ N’ihi ya, ha siri ya, “Gwa anyi, onye mere ka ihe di otu a biakwasị anyi. Gini bu ọrụ gi? Ebee ka i si bia? I bu onye obodo ebee? Ole agburu i si na ya puta?”

⁹ Ọ siri, “Abu m onye Hibru, na onye na-akpo isiala nye ONYENWE ANYI, bu Chineke nke eluigwe, onye kere osimiri na ala akoro.”

¹⁰ Egwu di ukwu turu umu nwoke ahụ, ha siri ya, “Gini ka i mere?” N’ihi na ha matara na o si n’ihu ONYENWE ANYI na-agbapụ ọsọ, n’ihi na ọ gwala ha rii na ọ bu otu o si di.

¹¹ Ma ebili mmiri ahụ gara n’ihu na-amali n’ike n’ike. N’ihi ya, ha siri, “Gini ka anyi ga-eme gi, nke ga-eme ka osimiri daju?”

¹² Ọ gwara ha, “Bulienu m tunye n’ime osimiri. Nke a ga-emekwa ka ọ daju. N’ihi na amaara m na ọ bu n’ihi m ka ebili mmiri ojoo a ji na-abiakwasị unu.”

¹³ Kama, ndi ikom ahụ ji ike nyasie ụgbọ ahụ ichighari ya laghachi n’elu ala, ma ha enweghi ike. N’ihi na oke osimiri ahụ na-amali elu karịa ka ọ di na mbu. ¹⁴ Mgbe ahụ, ha tikuru ONYENWE ANYI mkpu akwa si, “ONYENWE ANYI, biko ekwela ka anyi nwuo n’ihi onwu nwoke a. Biko, atukwasikwala obara nwoke a na-emeghi ihe ojoo n’isi anyi, n’ihi na gi ONYENWE ANYI emeela dika i si choo.” ¹⁵ Ya mere, ha buliri Jona elu tunye ya n’ime osimiri ahụ, ebili mmiri ahụ dajukwara. ¹⁶ Mgbe nke a mere ndi ikom ahụ turu egwu ONYENWE ANYI nke ukwu. Ha churu ONYENWE ANYI aja, kwekwa ya nkwa di iche iche.

Ekpere Jona

¹⁷ Ma ONYENWE ANYI akwadolarị otu azu buru ibu ka o loo Jona. Ya mere, Jona noro n’afọ azu ahụ ubochi ato, ehizie na abali.

2

¹ Mgbe ahụ, Jona sitere n'afọ azụ ahụ kpeere ONYENWE ANYỊ Chineke ekpere. ² O siri,

“Esitere m n'ahụhụ m kpọkuo ONYENWE ANYỊ,
o zakwara m.

N'afọ ala mmụọ ka m si tikuo gị,
ị nụkwara olu akwa m.

³ Ị tūnyere m n'ime mmiri dị omimi,
n'etiti oke osimiri.

Osimiri dīkwa m gburugburu,
ebili mmiri gị na mmali mmiri gị
gabigakwara m n'isi.

⁴ Mgbe ahụ, asiri m, 'E sitela n'ihu gị
chụpụ m;

ma otu o dī, aga m elegidekwa anya m ozo
n'ebe ulonso ukwu gị dī.'

⁵ Mmiri gbara m gburugburu, ruo n'olu m,
ogbu mmiri na-erikpu m.

Achara mmiri kekukwara m n'isi.

⁶ Aridaruola m n'ala ugwu ugwu nke osimiri,
ala ahụ ihe ntuchi ya niile kpachitara m ruo mgbe ebighi ebi.

Ma i meela ka m si n'olulu puta na ndu,
ONYENWE ANYỊ, bu Chineke m.

⁷ “Mgbe mmụọ m na-ada mba n'ike n'ike,
e chetara m gị ONYENWE ANYỊ,
ma ekpere m biakwutere gị,
n'ime ulonso ukwu gị dī nsọ.

⁸ “Ndi na-arapara n'arusi dī iche iche na-enweghi uru ha bara,
na-agbakuta ebere Chineke azu.

⁹ Ma o bu olu abụ ekele
ka mu onwe m ga-eji churo gị aja.

Aga m akwughachi nkwa niile m kwere.

N'ihu na 'Nzoputa bu nke ONYENWE ANYI.'”

¹⁰ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI nyere azu ahụ iwu, nke mere ka o gboputa Jona n'ala akoro.

3

Jona agaa Ninive

¹ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru Jona nti nke ugboro abuo na-asi,

² “Bilie, jee n'obodo ukwu ahụ bu Ninive, kwusaara ya ozi ahụ m ziri gị.”

³ Jona biliri gaa Ninive dika okwu nke Onyenwe anyi si di. Ninive bu nnoo obodo di ukwu, nke ga-ewe ubochi ato iga ya gburugburu. ⁴ Jona malitere iba n'obodo ahụ, ma mgbe o gara ije otu ubochi, o kwusara si, “Iri ubochi anọ ka o foduru tupu alaa Ninive n'iyi.” ⁵ Ndi Ninive kwenyeere na Chineke, kposaa obubu onu, ha niile site n'onye ukwu ruo n'onye nta, onye obula yikwasiri uwe mkpe.

⁶ Mgbe akuko a rutere eze Ninive nti, o sitere n'ocheeze ya rituo, wezuga uwe eze ya, yikwasu uwe mkpe, nokwasikwa na ntụ. ⁷ Nke a bu nkwsa ya n'ime Ninive:

Nke a bu iwu sitere n'aka eze na ndi a maara aha ha:

“Ka mmadu ọbula, maọbu anumanu, igwe ehi maọbu anu ulo ọbula, ghara idetu ihe ọbula n'onu, ka ha ghara iri ihe maọbu nuo mmiri.

⁸ Kama ka onye ọbula yiri akwa mkpe, ma mmadu ma anumanu, ka ha kpokusikwaa Chineke ike, ka ha sikwa n'uzo ojo ha chegharia, sikwa n'oru ojo ha na ime ihe ike ha niile chegharia. ⁹ Onye maara? Ma eleghi anya, Chineke ga-ejide oke iwe ya, ma site n'omiiko ya wezuga iwe oku ya si otu a mee ka anyi ghara ila n'iyi.”

¹⁰ Mgbe Chineke huru ihe niile ha mere, na otu ha siri site n'uzo ojo ha niile chegharia, Chineke cheghariri uche banyere ila ha n'iyi. O mekwaghi ka nzube ya ibibi obodo ahụ mezu.

4

Iwe Jona n'ih i omiiko ONYENWE ANYI

¹ Ma ihe a joro Jona njo n'obi nke ukwu, iwe ya dikwa oku. ² N'ih i ya, o kpeere ONYENWE ANYI ekpere si, “O, ONYENWE ANYI, nke a o bugh ihe m kwuru, mgbe m no n'ala m? O bu ya mere m ji choo igbalaga na Tashish na mbu n'ih i na amaara m na i bu Chineke onye na-eme amara, na onye juputara n'obi ebere, na onye na-adighi ewe iwe osiso, nke bara uba n'ihunanya, onye na-anaghi ata mmadu ahuhu dika mmehie ya siri di. ³ Ugbu a, O, ONYENWE ANYI napu m ndu m. O ga-adi m mma inwu anwu karia idi ndu.”

⁴ Ma ONYENWE ANYI siri, “O ziri ezi na i ga-esi otu a wee oke iwe di oku?”

⁵ Mgbe ahụ, Jona si n'ebe ahụ puo jee nodu ala n'akuku owuwa anyanwu nke obodo ahụ. O weere ahia meere onwe ya ulo ndo, nodu n'ime ya, chere ka o hu ihe gaje ime obodo ahụ. ⁶ Ma ONYENWE ANYI Chineke roputara otu osisi nwere akwukwo sara mbara,* nke tolitere n'elu isi Jona, ka o ghororo ya ndo inaputa ya n'onodu ahụ mgbakasi. Jona nuriri onu maka osisi ahụ. ⁷ Ma n'isi ututu echi ya, Chineke mere ka otu ikpuru puta nke riri osisi ahụ site n'ogwe ya, si otu a mee ka o kponwu. ⁸ O ruo, mgbe anyanwu wara, Chineke mere ka ifufe na-ekpo oku site n'owuwa anyanwu, anyanwu a chara Jona n'isi nke ukwu nke mere n'ike gwusiri ya. O rioro ka onwu gbuo ya, na-asị, “o ga a kaara m mma na m nwuru anwu, karia na m di ndu.”

⁹ Ma Chineke siri Jona, “O bu ihe ziri ezi ka i wee iwe maka osisi a?”

O siri, “E, ana m ewe oke iwe, o buladi na m choro inwu.”

¹⁰ Mgbe ahụ ONYENWE ANYI kwuru, “I nwere obi ebere n'ebe osisi a di, nke i na-akughi na nke i mekwaghi ka o too, bu nke toro n'anyasi, nwukwa n'anyasi. ¹¹ Mu onwe m, m ga-aghara inwe obi ebere n'ahu obodo ukwu a dika Ninive, nke nwere ihe kariri nari puku ndi mmadu na iri puku mmadu abuo, bu ndi na-amaghi nke bu aka nri ha maobu aka ekpe ha, na nke otutu anumanu dikwa n'ime ya?”

* 4:6 4:6 Emeghi ka anyi amata udi osisi o bu ma ufodu akwukwo na-edede osisi ogiri ugba.

Maika

¹ Nke a bụ okwu ONYENWE ANYỊ nke bịaara Maika, onye Moreshet, n'oge eze Jotam, Ehaz na Hezekaya, bụ ndị eze Juda. Ọhụ nke ọ hụrụ banyere Sameria na Jerusalem.

² Geenụ ntị, unu ndị mmadụ, unu niile,
gee ntị, gị ụwa na ndị niile bi n'ime ya
ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ gbaa akaebe megide unu,
bụ Onyenwe anyị site n'ụlonsọ ukwu ya.

Ikpe omuma diri Sameria na Izrel

³ Lee! ONYENWE ANYỊ na-abia! O si n'ebe obibi ya na-abia.
O na-abia ma na-azoda ebe niile di elu nke ụwa.

⁴ Ugwu ukwu niile na-agbaze n'okpuru ukwu ya,
ndagwurugwu niile na-agbawa,
dika abuba di nso n'oku,
dika mmiri si n'ebe di elu na-asodata

⁵ Ihe ndi a bu n'ihi njehie Jekob,
n'ihi mmehie niile nke ndi Izrel.

Gini bu njehie Jekob?
O bughị Sameria?

Ginikwa bu ebe di elu nke Juda?
O bughị Jerusalem?

⁶ "N'ihi ya, aga m eme ka Sameria ghoo mkpomkpoo ebe,
ebe a na-aku osisi vaini.*

Aga m awunye nkume ya n'ime ndagwurugwu,
mekwaa ka ntala ya puta ihe.

⁷ Arusi ha niile a piri api ka a ga-akujisi;
onyinye niile a na-ewebata n'ulo arusi ha ka a ga-akpo oku.
Aga m ala arusi niile ya a kpuru akpu n'iyi.

Ebe o bu na e si n'aka ndi na-agba akwuna na-ewebata onyinye ndi a,
a ga-eji ha kwuo ugwo igba akwuna."

Ikwa akwa na iru uju

⁸ N'ihi nke a, aga m akwa akwa, tikwaa mkpu akwa.
Aga m agbara oto gbarakwa ukwu efu jeharia.

Aga m akpo mkpu dika nkita ohia,
tipukwa ube akwa dika ikwighikwighi.

⁹ N'ihi na onya ya enweghi ngwota,
o rutela na Juda.

O rutelari ma nonu uzọ ama nke ndi m,
rukwaari Jerusalem.

¹⁰ Unu ekwutela okwu ya na Gat;
unu akwakwala akwa obula.

Turuonu onwe unu n'uzuzu,
unu ndi Bet-Ofra.†

¹¹ Gabiganu n'uzo unu,

* 1:6 1:6 Ya bu, ubi vaini † 1:10 1:10 Bet-Ofra Maobu, Bet-Leafra nke putara ulo uzuzu

unu ndị bi na Shafia.
 N'ọnọdụ ịgba ọtọ na ihere unu,
 unu ndị bi na Zaanan abiakwala nso.
 Ndi Bet-Ezel na-eru ụjụ
 n'ihị na e wezugala ndị na-eche unu nche.
 12 Ndi bi na Marot nọ n'oke ahụ mgbu
 na-eche ka ihe oma bịa,
 n'ihị na mbibi esitela n'aka ONYENWE ANYI bịa,
 ruo n'ọnụ ụzọ ama Jerusalem
 13 Unu ndị bi na Lakish
 kegidenu inyinya unu na-agba ọsọ n'ugbo agha.
 O bu n'ebe ahụ ka mmehie nwaada Zayon malitere,
 n'ihị na mmehie Izrel na-eme ka a hụrụ n'etiti unu.
 14 Ya mere, unu ga-enye Moreshet di na Gat onyinye
 mgbe unu na-agbapụ ọsọ.
 Ulo Akzib ga-emesia ghoọ ulo aghugho
 nye ndi eze Izrel.
 15 Aga m akpobata onye ga-emeri unu
 ndi bi na Maresha n'agha.
 Ndi a na-asopuru nke Izrel
 ga-agbabanye n'Adulam.
 16 Kpachaanu isi unu n'ọnọdụ iru ụjụ
 n'ihị umuntakiri ndi ahụ ihe ha masiri unu,
 meenu ka isi unu kwochaa dika isi udele,
 n'ihị na a ga-achupu ha site n'ebe unu nọ gaa mba ọzọ.

2

Nzube mmadu na nzube Chineke

1 Ahuhu na-adiri ndi na-eche ihe ojoo n'obi ha,
 na ndi niile na-edina n'akwa ha na-eche ajo echiche.
 Mgbe chi borọ, ha na-aruzu ihe ha cheputara,
 n'ihị na ikike imezu ya di n'aka ha.
 2 Ha na-enwe anya ukwu n'ebe ubi ndi ozo di, were ha n'aka ike,
 na ulo di iche iche, ha ewere ha n'ike.
 Ha na-ejikwa aka ike nara ndi mmadu ulo ha,
 ha na-ezunara ha ihe nketa ha.
 3 N'ihị nke a, ONYENWE ANYI na-asị,
 "Lee, ana m akwado ihe ojoo megide agburu a,
 nke unu na-enweghi ike isite na ya wezuga onwe unu.
 Unu agaghi eji nganga na-ejegharikwa,
 n'ihị na o ga-abu oge ojoo.
 4 N'ubochi ahụ ha ga-akocha unu,
 ha ga-aburu unu abu iru ụjụ iji ya kochaa unu na-asị,
 'Anyi aburu la ndi lara n'iyi,
 e kesaala ihe nnweta nke ndi m,
 o napula m ha.
 O werela ubi anyi nyefee ha n'aka ndi ahụ meriri anyi n'agha.'"
 5 N'ihị ya, o dikwaghi onye ga-afodu n'etiti ogbakọ nke ONYENWE ANYI,
 onye ga-eji ihe otutu kee ala ahụ site n'ife nza.

Ndi amuma ugha

6 Ndi amuma ha na-asị, "Unu ebukwala amuma."

“Unu ebukwala amuma banyere ihe ndi a,
ihere agaghi eme anyi.”

- 7 Udi ihe a o kwesiri okwukwu, gi ulo Jekob?
“Ntachiobi ONYENWE ANYI o gwula?
Ihe ndi a o bu otu o si eme?”

“O bu na okwu m adighi eme
onye uzọ ya ziri ezi mma?”

- 8 Ma o bu unu na-ebili megide ndi m
dika ndi iro.

Unu na-eyipu ndi na-agafe agafe
uwe oma ha yi n'ahu ha na-enweghi mmetuta,
dika a ga-asị na unu bu ndi si n'agha na-alota.

- 9 Unu na-achupu ndi inyom ndi m
site n'ulo afọ ojuju ha.

Umụ ha ka unu na-anapu ngozi m
ruo mgbe ebighi ebi.

- 10 Bilienu, puonu,
n'ihhi na ebe a abukwaghi ebe izuike,
n'ihhi na-emeruola ya, e bibiela ya,
o bibikwaala, ruo na-iruzi ya agaghi adi ire.

- 11 O buru na otu onye abia buoro unu amuma ugha na-asị,
'Aga m eburu unu amuma banyere mmanya na ihe onunu siri ike,'
o bu onye amuma di otu a ka ndi a chorọ.

Nkwa nzoputa

- 12 “Aga m achikota unu niile, gi Jekob,
aga m akpokota ndi niile foduru n'Izrel n'otu ebe.

Aga m akpokota ha dika aturu n'ime ogba anu,
dika igwe ewu na aturu n'ebe ita nri ya,
ndi mmadu ga-ajuputakwa n'ebe ahụ.

- 13 Onye ahụ na-egbuwa uzọ ga-anọ n'ihu na-edu ha.
Ha ga-etipukwa onu uzọ ama ahụ, ma site na ya gafee.
Eze ha ga-agabigakwa n'ihu ha,
ONYENWE ANYI ga-anọ n'isi.”

3

Iba mba nye ndiisi na ndi amuma

- 1 Mgbe ahụ ekwuru m si,
“Geenu nti unu ndiisi ulo Jekob,
na unu ndi na-achi ezinaulo Izrel.
O bu na unu ekwesighi imata ikpe ziri ezi
2 unu bu ndi kporo ezi ihe asi ma na-ahu ajo oru n'anya.
Unu na-agba ndi m akpukpo na ndu
na-agbapukwa anu ahụ kpuchiri okpukpu ha.
3 Unu na-erida anu ahụ ndi nke m,
na-agba ha akpukpo,
na-etijisi okpukpu ha,
na-egburi anu ahụ ha,
dika anu a na-esinye n'ite.”

- 4 Mgbe ahụ ha ga-akpoku ONYENWE ANYI,

ma ọ gaghị aza ha!
 Mgbe oge ahụ bjaruru, ọ ga-ezo ihu ha site n'ebe ha nọ
 n'ihì ihe ọjọọ nke ha mere.
⁵ Ihe a ka ONYENWE ANYỊ kwuru:
 “Banyere ndị amụma
 bụ ndị na-eduhie ndị m,
 mgbe ha nwere ihe ha ga-eri,
 ha na-ekwusa ‘Udo’
 ma ọ bụrụ na mmadụ enyeghị ha nri,
 ha na-ebili buo agha* megide onye dị otu a.
⁶ Ya mere n’abalị ga-abiakwasị ha, napụ ha ike ihu ọhụ;
 ọchịchiri ga-ekpuchi ha, ka ha ghara ijuta ase ọbụla.
 Anwụ ga-ada n’ebe ndị amụma ahụ nọ,
 ubochi ga-agbakwa ọchịchiri nye ha.
⁷ Ndị ọhụ ụzọ ka ihere ga-eme,
 ndị na-ajụ ase ka a ga-emebọ.
 Ha ga-ekpuchi ihu ha,
 n’ihì na ọsịsa ọbụla agaghị esite n’ebe Chineke nọ b́ara ha.”
⁸ Ma mụ onwe m, ejuputara m n’ike,
 ejuputara m na Mmụọ nke ONYENWE ANYỊ,
 juputakwa na mmụọ nke ikpe ziri ezi,
 na nke idi ike ikwuputa nye Jekọb njehie ya,
 na nye Izrel mmehie ya.
⁹ Geenụ ntị unu ndị na-achị ezinaụlọ Jekọb,
 na unu ndịisi ezinaụlọ Izrel.
 Ndị kporọ ikpe ziri ezi asị,
 ma na-ewere ihe niile na-ezighi ezi n’onọdụ ihe ziri ezi.
¹⁰ Ndị ji ọbara wuo Zayon,
 werekwa ajọ omume wuo Jerusalem.
¹¹ Ndịisi ya na-ekpe ikpe n’ihì ngari,
 ndị nchụaja ya na-akuzi ihe n’ihì ugwo,
 ebe ndị amụma ya na-ajuta ase n’ihì ego.
 Ma ha dabere na ONYENWE ANYỊ na-asị,
 “ONYENWE ANYỊ ọ nonyeereghị anyị?
 O nweghị ihe ọjọọ ga-abiakwasị anyị.”
¹² Ọ bụ n’ihì gi
 ka a ga-akoghari Zayon dika ala ubi,
 Jerusalem ga-aghọ ebe e kpokotara nkume na ngwongwo ụlọ dakporo
 adakpo,
 ugwu nke ụlonsọ ukwu ahụ ga-aghọ ebe di elu nke oke ọhia tochiri.

4

Ugwu ONYENWE ANYỊ

¹ N’ubochi ikpeazu,
 ugwu nke ụlonsọ ukwu ONYENWE ANYỊ, ga-abụ nke eguzobere
 dika ugwu di elu kariya ugwu niile,
 a ga-ebuli ya elu kariya ugwu nta niile,
 ndi di iche iche ga-eruba n’ime ya dika iyi.
² Otutu mba ga-abia ma sikwa,

* 3:5 3:5 N’akwukwo ufodu ha na-ebe agha nso

“Bianu, ka anyi rigoruo ugwu ONYENWE ANYI,
 ka anyi gaa n’ulonso ukwu Chineke nke Jekob.
 O ga-akuziri anyi uzọ* ya niile,
 ka anyi nwe ike jee ije n’okporoꝣo ya niile.”
 Iwu ga-esi na Zayon puta,
 okwu ONYENWE ANYI ga-esitekwa na Jerusalem puta.
 3 O ga-ekpe ikpe di n’etiti ndi di iche iche,
 doziekwa esemokwu di n’etiti mba na mba ibe ya ruo ebe di anya.
 Ha ga-akpuharikwa mma agha ha niile, mee ka ha buru mma oge,
 kpuharikwa ube ha ka ha ghoꝣ mma ikwacha osisi.
 Mba obula agakwaghi ebuli mma agha megide mba ozọ,
 maobu zuo onwe ha n’ilu agha ozọ.
 4 Onye obula ga-anoduru onwe ya n’okpuru vaini
 na n’okpuru osisi fiig ya,
 n’ihi na o nweghi onye ga-eme ka ha tuo egwu ozọ.
 ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ekwuola ya.
 5 Mba di iche iche ga-agaghari
 nke obula n’aha chi ya,
 ma anyi onwe anyi ga na-aga n’aha ONYENWE ANYI,
 bu Chineke anyi ruo mgbe niile ebighi ebi.

Nzube ONYENWE ANYI

6 “N’ubochi ahụ,” otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara,
 “aga m achikota ndi ngwuro,
 chikotaa ndi ahụ niile e mere ka ha biri na mba ozọ,
 na ndi ahụ niile m mere ka ha ruo uju.
 7 Aga m eme ka ndi ngwuro ahụ ghoꝣ ndi foduru ndu,
 meekwaa ka ndi ahụ a chupuru achupu ghoꝣ mba di ike.
 ONYENWE ANYI ga-esi n’ugwu Zayon chia ha
 site n’oge ahụ ruo mgbe ebighi ebi.
 8 Ma gi, ebe nche e wuliri elu maka igwe aturu,
 ugwu nke nwaada Zayon,
 ochichi a na-achi na mbu ga-adighachikwara gi;
 bu ochichi nke diri nwaada Jerusalem.”
 9 Gini mere i ji na-akwasị akwa ike?
 O bu na i nweghi eze?
 Onye ndumodu gi o nwuola
 nke mere na ihe ufu jidere gi dika nwanyị ime na-eme?
 10 Susie ude ike, gi nwaada Zayon,
 dika isu ude nke nwanyị ime na-eme,
 n’ihi na unu aghaghi ihapu obodo a
 jee biri n’ohia.
 Unu aghaghi iga Babilon,
 n’ihi na o bu n’ebe ahụ ka a ga-esi naputa unu.
 Ebe ahụ ka ONYENWE ANYI ga-agbaputa unu
 site n’aka ndi iro unu.

11 Ugbu a, otutu mba ezukoala
 imegide gi;
 na-asị, “Ka e meruo ya

* 4:2 4:2 Maobu, ukpuru

ka anya anyị n'ụzọ Zayon."

- ¹² Ma ha amaghị
ihe bụ uche ONYENWE ANYỊ,
ha aghotakwaghị nzube ya,
na ọ chikotala ha dịka ukwu ọka, na-ebuga ha n'ebe izocha ọka.
- ¹³ "Bilie, zochaa, gị nwaada Zayon,
n'ihị na aga m enye gị mpi igwe.
Aga m enyekwa gị ukwu ọla bronzo,
ị ga-etijisikwa otutu mba.
Uru ha niile, nke ha nwetara n'uzo na-ezighi ezi, ka ị ga-enye ONYENWE
ANYỊ.
Akunuba ha ka ị ga-enyekwa Chineke nwe uwa niile."

5

Onyendu si Betlehem

- ¹ Ugbu a doo ndi agha gi n'usoro, gi obodo nke usuu ndi agha,
n'ihị na e jirila mgbidi gbaa gi gburugburu ibuso gi agha.
Ha ga-eji mkpara
tie onyendu Izrel na nti.
- ² "Ma gi onwe gi, Betlehem Efrata,
o bu ezie na i bu obodo di nta n'etiti ndi ikwu Juda niile,
ma onye ahụ ga-achị Izrel
ga-esi na gi puta,
bu onye ahụ mmalite ya sitere na mgbe ochie,
sitekwa na mgbe ebighi ebi gara aga."
- ³ Ya mere, a ga-arara ha nye
tutu ruo mgbe onye ahụ ime na-eme muputara nwa ya.
Mgbe ahụ, umunna ya niile ahụ foduru
ga-aloghachikwuru ndi Izrel.
- ⁴ O ga-eguzo zuo igwe ewu na aturu ya,
site n'ike nke ONYENWE ANYỊ,
na site n'idi ukwu nke aha ONYENWE ANYỊ Chineke ya.
Ndi ya ga-anokwa na-enweghi nsogbu,
n'ihị na idi ukwu ya ga-eru na nsotu niile nke uwa.

Mgbaputa na Mbibi

- ⁵ O ga-abukwa udo anyi.
Mgbe ndi Asiria ga-abata n'ala anyi n'ike,
sikwa n'ebe niile e wusiri ike nke anyi na-agafe,
anyi ga-ahoputa ndi ozuzu aturu asaa,
o buladi ndisi asato.
- ⁶ Onye ga-eji mma agha chia ala Asiria,
jirikwa mma agha a muputara amiputa chia ala Nimrod.
O ga-anaputa anyi site n'aka ndi Asiria ahụ,
mgbe ha ga-eji ike bata n'ala anyi,
ma zorokwa ije gafee oke ala anyi.
- ⁷ Mgbe ahụ, ndi foduru afodu nke Jakob

ga-adị n'etiti ọtụtụ ndị mmadụ,
 dika igirigi si n'ebe Onyenwe anyị nọ abia,
 maọbụ dika mmiri ozuzo ntakiri na-ezokwasị ahịhia,
 nke na-adighi ele anya mmadụ
 maọbụ chere ụmụ mmadụ.

⁸ Ndi foduru afodu nke Jekob
 ga-adikwa n'etiti ọtụtụ ndị mmadụ
 di ka odum n'etiti anu ohia niile di iche iche,
 e, dika nwa odum n'etiti igwe aturu,
 nke na-azoda na-adokasi mgbe o na-agabiga,
 ma o nweghi onye ga-anaputa ya.

⁹ Aka gi ga-adị elu na mmeri nke ndi iro ya,
 a ghakwaghi ila ndi iro gi niile n'iyi.

¹⁰ "N'ubochi ahụ kwa," otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri,
 "Aga m ala inyinya unu n'iyi site n'etiti unu,
 kujisiekwa ugboala unu niile.

¹¹ Aga m ala obodo niile di n'ala unu n'iyi,
 dodasiakwa ebe unu niile e wusiri ike.

¹² Aga m ala mgbaasi unu n'iyi,
 unu agaghi enwekwa ndi na-aju mmuo ojo ase.

¹³ Aga m ala arusi a piri api unu niile n'iyi,
 ya na nkume nsọ ahụ niile di n'etiti unu.

Unu agakwaghi akpo isiala nye
 ihe unu ji aka unu kpuo.

¹⁴ Aga m ehopu ogidi arusi niile* nke di n'etiti unu,
 mgbe m ga-akudasi obodo unu niile

¹⁵ Aga m esite n'oke iwe m na onuma m booro onwe m obo
 n'ahu mba niile ndi ahụ juru irubere m isi."

6

Ikpe ONYENWE ANYI megide Izrel

¹ Geenụ ntị n'ihe Onyenwe anyi na-ekwu,
 "Bilienu oto, ma kwonu n'ihu ugwu niile uzọ m siri mejọo unu.
 Ka ugwu nta niile nukwa ihe i nwere ikwu.

² "Ma ugbu a geenụ ntị, unu ugwu niile,
 geenụ ntị, unu ntoala ebighi ebi niile nke uwa,
 n'ihu na ONYENWE ANYI nwere ikpe megide ndi nke ya.
 O bukwa Izrel ka o ga-aruso uka.

³ "Unu bu ndi m, gini ka m mere unu?
 Gwanu m uzọ m si boo unu ibu arọ? Zaanu m.

⁴ N'ihu na e si m n'ala Ijpt kpoputa unu.
 Agbaputara m unu site na ibu ohu,
 nye unu Mosis

na Eron na Miriam ka ha nyere unu aka.

⁵ Ndi m, chetanu
 ihe Balak eze Moab zubere
 na ihe Belam nwa Beoa zara ya.

Chetanu njem unu site n'obodo Shitim ruo obodo Gilgal,

* **5:14** 5:14 Ogidi ndi a bu nke arusi Ashera

ka unu hụ nzọpụta nke Onyenwe anyị.”

- 6 Gịni ka m ga-eji bịa n'ihu ONYENWE ANYI,
 ikpọ isiala n'ihu Chineke onye dị oke elu?
 M ga-eji onyinye aja nsure oku bịa n'ihu ya
 nke e ji umu ehi gbara otu afọ chọ?
 7 O ga-atọ ONYENWE ANYI uto, bu otutu puku ebule,
 ya na iri puku mmanu na-asọ dika iyi?
 Aga m eji nwa mbu m chọ aja njehie m,
 maobu mkpuru nke ahụ m chọ aja maka mmehie nke mkpuruobi m?
 8 N'ihia na o gosila gi, gi mmadu, ihe di mma.
 Gini kwa bu ihe ahụ ONYENWE ANYI na-achọ n'aka gi,
 O bu na o bughị ikpe ziri ezi, na ihu ime ebere n'anya,
 na iji obi di umeala soro Chineke gi na-eje ije?

Ahuhu Izrel na ikpe omuma ya

- 9 Gee nti! Olu ONYENWE ANYI na-ada na-akpoku ndi obodo ahụ,
 n'ezie, itu egwu gi bu inwe amamihe.
 "Nuru nu olu mkpanaka na Onye hiwere ya.
 10 O ga-abu na m ga-echezọ akụ i kpara n'uzo na-ezighi ezi, gi ulo ajo
 omume,
 ya na ihe otutu nke na-erughi eru unu ji ere ahia, bu nke aburu onu?
 11 M ga-asị onye na-eji ihe otutu aghugho azu ahia,
 na onye bu akpa nke ihe otutu aghugho di iche iche juru n'ime ya na
 aka ya di ocha?
 12 Ndi ogaranya unu bu ndi na-eme ihe ike,
 ndi mmadu no n'ime gi na-agma ugha,
 ire ha na-ekwu naani okwu aghugho.
 13 N'ihia ya, ebidola m ila unu n'iyi,
 na ime ka unu buru ndi e bibiri n'ihia mmehie unu
 14 Unu ga-eri nri ma afọ agaghị eju unu;
 afọ agaghị ejukwa unu eju.
 Unu ga-ewezuga ihe, ma unu agaghị echekwa ha,
 n'ihia na ihe obula unu nwere ike chekwaa, ka m ga-ewere nyefee n'aka
 mma agha.
 15 Unu ga-akụ mkpuru, ma unu agaghị ewe ihe ubi,
 unu ga-azochaputa mmanu oliv, ma unu agaghị ete ya n'ahu unu;
 unu ga-azochaputakwa mmanya site na mkpuru vaini, ma unu agaghị
 anu mmanya ya.
 16 Unu edebela ukpuru niile bu nke Omri,
 na omenaala niile nke ulo Ehab,
 unu gbasokwara ndumodu ha niile.
 N'ihia ya, aga m enyefe unu n'aka mbibi
 mee ka ndi gi ghokwa ihe ochi,
 unu ga-aghokwara mba niile ihe nkocha.”

7

Nhuru anya nke Izrel

- 1 Ahuhu diri m!
 Adi m ka onye na-achikota mkpuru osisi vaini n'okochi,
 mgbe a ghokotachara mkpuru di n'ubi vaini.
 O nweghi uyoko mkpuru vaini obula foduru nke e nwere ike ita,

- o nwekwaghị mkpuru fig buru ụzọ chaa nke agụ ya na-agụsị m ike
- ² Ndi ezi omume agwula n'ụwa,
 ọ dikwaghị otu onye na-eme ihe ziri ezi fọdurụ.
 Ha niile na-echere oghere ikwafu obara,
 ha ji ụgbu na-achuta nta, onye obula na-achụ umunne ya.
- ³ Oru nke aka ha abuo na-aruputa nke oma bu ajo omume.
 Onyeisi na-ana onyinye,
 onye okaikpe na-eri ngari,
 ndi di ike na-atuputa ihe masiri ha,
 si otu a na-akpagbu eziokwu.*
- ⁴ Onye nke kachasi ibe ya idi mma n'ime ha dika uke.
 Onye nke na-eme ihe ziri ezi n'ime ha joro njo karja ogige ogwu.
 Ma ugbu a, ubochi Chineke na-eleta gi abiala,
 ubochi ahụ ndi nche gi na-aku ekwe ido aka na nti.
 Ugbu a bu oge ihe igba ghari nye ha.
- ⁵ Ekwenyerela onye agbataobi gi,
 atukwasila onye bu ezi enyi gi obi.
 Kpachara anya gi, n'ihe gbasara okwu onu gi,
 obula di n'ebe nwunye gi no.
- ⁶ N'ih na nwa na-eleli nna ya anya.
 Nwa nwanyi na-ebili megide nne ya.
 Nwunye nwa megidekwa nne di ya,
 ndi iro mma bu ndi ezinaulo ya.
- ⁷ Ma mu onwe m, ana m ele ONYENWE ANYI anya n'ih inyeaka ya.
 Eji m olileanya na-echere Chineke Onye nzoputa m.
 Chineke m ga-anu olu m.

Izrel ga-ebili

- ⁸ Achikwala m ochi gi onye iro m.
 Mgbe m dara, aga m ebilitekwa.
 Mgbe m no n'ime ochichiri,
 ONYENWE ANYI n'onwe ya ga-abu ihe m.
- ⁹ N'ih na m emehiela megide ya,
 aga m anabatara onwe m ahuhu nke onuma ONYENWE ANYI,
 tutu ruo mgbe o ga-ekpe ikpe m,
 mee ka m guzosie ike.
 O ga-akpopta m n'ihè;
 aga m elekwasikwa ezi omume ya anya.
- ¹⁰ Mgbe ahụ, ndi iro m ga-ahụ,
 ihere ga-ekpuchi
 onye ahụ siri m,
 "Olee ebe ONYENWE ANYI Chineke gi ahụ no."
 Aga m eji anya m hu mgbe o ga-ada,
 o buladi dika e si na-azo ya ukwu,
 dika apiti di n'okporozo.
- ¹¹ Ubochi a ga-ewughari mgbidi gi niile na-abia;
 ubochi a ga-eme ka oke ala gi saa mbara.
- ¹² N'ubochi ahụ, ha ga-abiakwute gi,
 site na Asiria ruo na obodo niile nke Ijpt,

* 7:3 7:3 Maabu, ikpe ziri ezi

sitekwa n'Ijpt ruo Yufretis,
 site n'osimiri ruo osimiri,
 sitekwa n'ugwu ruo n'ugwu.

13 Ma ụwa ga-aghọ ebe ọtgbọrọ n'efu n'ihhi ndi bi n'ime ya,
 iji kwuọ ha ụgwọ ihe ojoọ niile ha mere.

Ekpere na otuto

14 Were mkpanaka gi zuọ ndi gi,
 bu igwe ewu na aturu nke ihe nketa gi,
 ndi bi naani ha n'oke ohia,
 n'ebe ita nri nke ahihia ndu juputara.
 Kwere ka ha taa ahihia ndu nke Bashan, na nke Gilead,
 dika na mgbe ochie.

15 "Dika n'ubochi ahụ unu sitere n'Ijpt pụta,
 aga m egosi ha oru itunanya m niile."

16 Mba di iche iche ga-ahụ ya, ihere ga-emekwa ha,
 n'ime idi ike ha niile.
 Ha ga-ekpuchi aka n'onu ha,
 nti ga-echikwa ha.

17 Ha ga-aracha aja dika agwo,
 na dika anu di iche iche, nke na-akpu akpu n'ala.
 Ha ga-eji ima jijiji si n'ebe ha e wusiri ike puta.
 N'ihhi egwu ha, ha ga-abiakwute ONYENWE ANYI bu Chineke anyi.
 Ha ga-atukwa egwu gi.

18 Onye bu chi ahụ dika gi,
 nke na-agbaghara ma na-ehichapu mmehie na njehie
 nke ndi foduru afodu n'etiti ihe nketa gi?

I naghị anogide na-ewe iwe ruo mgbe ebighi ebi,
 kama i bu onye o na-atọ uto inwe obi ebere.

19 O ga-emekwara anyi ebere ozo.
 O ga-azodakwa mmehie anyi n'okpuru ukwu ya,
 I ga-atubakwa mmehie anyi niile n'ebe dikarisiri omimi nke oke
 osimiri.

20 I ga-egosi Jekob ntukwasị obi,
 gosikwa Ebrahim ihunanya gi,
 dika i nuoro nna nna anyi ha n'iyi,
 site na mgbe ochie.

Nehum

¹ Amụma banyere obodo Ninive. Akwụkwọ ọhụ Nehum, onye obodo Elkosh.

Iwe ONYENWE ANYỊ megide Ninive

² ONYENWE ANYỊ bụ onye ekworo, burukwa Chineke na-abọ ọbọ.

ONYENWE ANYỊ na-aga ịbọ ọbọ, ọnụma jukwara ya obi.

ONYENWE ANYỊ na-abọ ọbọ n'ahụ ndị iro ya,
oke ọnụma ya na-adịgidekwa megide ndị iro ya.

³ ONYENWE ANYỊ adighi ewe iwe ọsiiso; ma ọ bụ onye ike ya di ukwu,
ONYENWE ANYỊ agaghị ahapụ onye ikpe mara ka ọ laa na-enweghị
ntaramahụhụ.

Ụzọ ya di n'oke ikuku, na n'oke ifufe,
igwe ojii bụ uzuzu nke ukwu ya.

⁴ Ọ na-abasiri oke osimiri mba ike, mee ka ọ taa,
o mekwaala ka osimiri niile takoro.

Bashan na Kamel na-akpọnwụ,
otu a kwa, n'osisi ndụ juputara Lebanon na-achanwusi.

⁵ N'ihu ya, ugwu niile na-eme mkpotu,
ugwu nta niile na-agbazekwa,
elu uwa niile na-amakwa jijiji n'ihu ya,
ọ buladi uwa dum, na ndi niile bi n'ime ya.

⁶ Onye ga-eguzogide oke iwe ya?
Ọ bukwa onye ga-eguzosi ike n'iwe ya di oku?
A wupula onuma ya dika oku,
e tipiasiala nkume niile ndi ahụ n'ihu ya.

⁷ ONYENWE ANYỊ di mma.
Ọ bụ ebe mgbaba n'ubochi nsogbu.

Ọ na-elekota ndi niile na-atukwasị ya obi,

⁸ ma ọ ga-eji idee mmiri di ukwu
gbuo ndi iro ya* niile,
ọ ga-achuba ndi iro ya n'ochichiri.

⁹ Kedụ izu ojoo unu na-agba megide ONYENWE ANYỊ
ọ ga-eweta ihe niile n'isi njedebe;
nsogbu agaghị abiakwa nke ugboro abuo.

¹⁰ Ha ga-abu ndi a tuhikotara n'etiti ogwu,
ndi mmanya ha nubigara oke na-egbu,
ha ga-ala n'iyi dika ahijia kporo nkụ.

¹¹ Ọ bụ n'ime gi, Ninive, ka otu onye si puta,
bụ onye ahụ gbara izu ojoo megide Onyenwe anyi,
na-echeputakwa ajo atumatu.

¹² Ihe a ka ONYENWE ANYỊ kwuru,
“Ọ bụ ezie na ha siri ike, ma bakwaa uba n'onuogugu,
ha ga-abu ndi a ga-egbutu na ndi ga-agabiga.
Ọ bụ ezie na m ataala gi bụ Juda ahuhụ,

* **1:8** 1:8 Ọ bụ Ninive ka a na-ekwu ihe banyere ya n'ebe

ma agaghị m atakwa gị ahụhụ ọzọ.

¹³ Ugbu a, aga m agbajipụ agbụ yoku ọ nyanyere unu n'olu, tibikwaa ụdọ igwe e jiri kegide unu.”

¹⁴ ONYENWE ANYỊ enyela iwu ya banyere gị, Ninive:

“Ị gaghị enwekwa ụmụ ụmụ ndị ga-aza aha gị.

Aga m ala arụsị unu niile a piri api na ndị a kpuru akpu n'iyi,

bụ arụsị ndị ahụ dī n'ụlọnsọ nke chi unu niile.

Aga m akwadokwa ili gị,

n'ihī na ị bụrụla onye jọgburu onwe ya na njọ.”

¹⁵ Lee, n'elu ugwu niile

ka ụkwụ onye ahụ na-eweta ozioma dī,

bụ onye ahụ na-ekwusa na udo ga-adi!

Mee mmemme gị niile gị Juda,

mezukwaa nkwa niile i kwere.

N'ihī na ndị ajọ omume agakwaghị ebuso gị agha,

n'ihī na a ga-ala ha n'iyi kpamkpam.

2

Ninive ga-ada

¹ Onye na-ebuso gị agha na-abiakwasị gị.

Chee ebe gị niile e wusiri ike nche.

Chee ụzọ niile nche,

mee ka ụkwụ gị sie ike n'ala.

Chịkọtakwa ike gị niile.

² ONYENWE ANYỊ ga-eme ka ịma mma Jekọb laghachi,

dịka ịma mma nke Izrel

ọ bụ ezie na ndị mbibi ebibiela ha,

lakwaa alaka osisi vainị ha niile n'iyi.

³ Ọta ndị agha ya na-acha ọbara ọbara,

ndị bụ dike n'agha yikwa uwe na-acha uhie uhie.

Igwe e ji wuo ụgbọ agha na-egbu amuma

n'ụbọchị ahụ ha na-ejikere agha,

otu a kwa, ha na-efegharikwa ụbe ha eji osisi fịa mee.

⁴ Ụgbọ agha na-eme mkpọtụ dī ukwu n'ezī,

ha na-agbagharị ihu na azụ n'ama niile.

Ha na-enwu dīka ire ọkụ,

na-agbagharikwa dīka amuma.

⁵ Ọ na-akpọkọta ndị agha ya a zuziri azuzi,

ma ha na-asọ ngongọ n'ije ha.

Ha ji ọsọ gbaga ruo n'elu mgbidi ha,

dozie ọta nche ha niile n'usoro.

⁶ Ma e megheela ọny ụzọ ama nke osimiri,

ụlọeze na-amakwa jijiji.

⁷ E nyela ya ka ọ bụrụ iwu na obodo a

aghaghị ịbụ obodo a dọtara n'agha.

Ndị ohu ha ndị inyom so ha n'azụ na-akwa akwa dīka nduru,

na-etikwa aka n'obi.

- 8 Ninive dika ọdọ mmiri
nke mmiri ya na-ehifusi.
“Kwusi! Kwusi!” ka ha na-ebe,
ma ọ dighi onye ga-ele anya n’azu.
- 9 Kwakoronu ọlaocha,
kwakoronu ọlaedo dika ihe a kwatara n’agha.
Akunuba di n’uloaku ya na ihe ndi ozo bara uru n’obodo ahụ,
enweghi ogwugwu.
- 10 E bibiela ya. A gbahapula ya, hapu ya ka ọ togboro n’efu.
Obi ndi no n’ime ya na-alo mmiri, ikpere ha niile na-ama jijiji,
anu ahụ ha niile na-amakwa jijiji, ihu niile achaghariakwala.
- 11 Ebeekwa ka ogba odum ahụ di ugbo a,
bu ebe ahụ ha na-anọ enye umu ha nri,
ebe oke odum na nne odum na-ejeghari,
na ebe umu odum na-anọ na-atughi egwu ihe obula?
- 12 Odum ahụ na-adogbu anu na-ezuru umu ya,
nke na-anyagburu nne odum anu,
na-ekpoju anu o dogbutara n’ulo ya niile.
Ebe obibi ya juputara n’anu o dogburu.
- 13 “Edoola m onwe m imegide gi,”
otu a ka Onyenwe anyi, Onye puru ime ihe niile kwubiri,
“Aga m esure ugboala gi niile n’anwuru oku,
mma agha ga-ala umu odum gi niile n’iyi.
Agaghi m ahapukwara gi anu obula i ga-adogbu n’uwa.
A gaghi anukwa
olu ndi ozi gi ozo.”

3

Ahuhu diri Ninive

- 1 Ahuhu diri obodo obara,
nke juputara n’ugha,
na ihe e zutere n’ohi.
O dighi mgbe i na-adighi adogbu.
- 2 Uda utari,
uda ukwu ugbo inyinya,
ikiri ukwu inyinya na-agba oso,
na mkpotu nke ugbo inyinya agha!
- 3 Ndi agha inyinya,
na-agbaghari na-efeghari mma agha na-egbu amuma,
na ube ha na-egbuke egbuke.
Ndi e gburu egbu di otutu,
ntukota ozu togboro ebe niile,
ozu a na-enweghi ike iguta onu,
ndi mmadu na-aso ngongo mgbe ha na-azokwasị ozu ukwu na-agafe.
- 4 Ihe ndi a mere n’ihi enweghi afo ojuju nke aguu nke onye na-akwa iko,
onye ji mma ile anya, nwanyi nwe mgbaasi di iche iche,
onye ji mba di iche iche n’agbu site n’igba akwuna ya,
na otutu mmadu di iche iche site na mgbaasi ya.

5 “Edoola m onwe m imegide gi,” otu a ka Onyenwe anyi, Onye puru ime
ihe niile kwubiri.

“Aga m ekpughepu uwe gi, jiri ya kpuchie gi ihu,
si otu a gosi mba niile nke uwa oto gi.

Ihere ga-emekwa gi n'ihu alaeze niile.

6 Aga m awukwasi gi ihe aru di iche iche,
meso gi mmeso onye e ledara anya,
mekwaa ka i buru ihe ilere anya nye mmadu niile.

7 Ndi niile huru gi ga-agbara gi oso na-asi,
'Ninive aghola ihe lara n'iyi, onye ga-eru uju n'ihia ya?'
Ebee ka m ga-achota onye ga-akasi gi obi?”

8 I di mma kari Tibs,
bu obodo di nonu mmiri Naii,
nke mmiri gbara gburugburu?
Osimiri ahuru bu ihe o ji echebe onwe ya,
mmiri ahuru bukwa mgbidi gbara ya gburugburu.

9 Kush* na Ijpt bu agbamume ya nke na-enweghi ogwugwu,
Put na Libia sokwa buru ndi enyemaka ya.

10 Ma otu o di, ebugara ya n'ala ndi ozo
dika ohu a dotara n'agha.

A tupiasiri umu ya a muru ohuru n'elu nkume,
nke di n'isi okporozo ya niile.

E fekwara nza iji kesaa ndi ya niile a na-asopuru,
e kekwaro ndi ukwu ya niile mkporo igwe.

11 Gi onwe gi ga-anubigakwa mmanya oke,[†]
i ga-abu onye zoro onwe ya ezo,
ma chokwa ebe mgbaba n'ihia igbanari ndi iro gi.

12 Ebe gi niile e wusiri ike dika osisi fiig
nke mkpuru mbu ya chara n'elu ya.

Ma mgbe a kwaghariri ya
mkpuru ndi ahuru na-adaba nonu onye na-eri ya.

13 Lee ndi agha gi,
ha niile bu umu nwanji n'etiti gi.

E megheela onu uzọ ama nke ala gi niile
nye ndi iro gi.

Oku erepiakwala na mkporo e ji akpochi onu uzọ unu niile.

14 Seta mmiri maka oge nnochibido,
mee ka ebe gi niile nke ewusiri ike siekwa ike kari.

Gwuputa uru,
zota aja, jiri uru ndi ahuru
kpatakwa aja,[‡] ruzikwaa ulo ahuru.

15 N'ebe ahuru ka oku ga-erechapu gi,
mma agha ga-egbutu gi.

O ga-eripia gi dika igurube si erichapu ihe niile di ya n'ihu.

O buladi ma i mee onwe gi ka i hie nne dika ukpana,
maobu mubaa dika igurube.

16 I meela ka ndi ahia gi mubaa nonuogugu,

* 3:9 3:9 Ya bu, Itiopia † 3:11 3:11 Ga-adagbuhari dika onye mmanya na-egbu ‡ 3:14 3:14
Lit. Blok brik

baa ụba karià kpakpando dī n'eluigwe,
 dīka igurube ha na-eripia ala ahụ,
 gbasaa nku ha efelaga

17 Ndi nche gi bara ụba igurube,
 ndi ode akwukwo gi dikwa ukwu n'onuogugu dika igwe igurube
 na-ebekwasị n'elu mgbidi n'ubochi oyi.
 Ma mgbe anyanwu wara, ha na-efelaga;
 o dikwaghi onye maara ebe ha feere gaa.

18 Eze ndi Asiria, ndi ozuzu aturu§ gi na-ero ura,
 ndi unu a na-asopuru adaala n'ura onwu.
 Ndi gi niile agbasasiala n'elu ugwu niile,
 o dikwaghi onye ha nwere nke ga-achikota ha.

19 O dighi ihe nwere ike ime ka i si n'onodu i no ugbu a biliekwa.
 N'ih i na onya di gi n'ahu ga-egbu gi.
 Ndi niile nuru ihe dakwasiri gi
 ga-eji onu kuo aka ha,
 n'ih i na onye ka mmadu ahụ bu
 nke na-anurughi ufu nke enweghi obi ebere gi?

Habakuk

¹ Nke a bụ ozi Habakuk onye amụma natara.

Mkpesa Habakuk

² ONYENWE ANYỊ, ruo ole mgbe ka m ga-anọgide na-eti mkpu ma ị dighị ege ntị?

Ruo ole mgbe ka m ga na-etiku gị na-asị, “The ike, ihe ike!” ma ị dighị azọpụta?

³ N’ihi gini ka i ji eme m ka m na-ahụ ihe ojọo? Gini mere i ji anagide mmegbu?

Mbibi na ihe ike di n’ihu m, na ilu ogo, na esemokwu juputakwara ebe niile.

⁴ N’ihi ya, iwu na-ada mba, ikpe ziri ezi adighi agakwa n’ihu.

Ndi ajo mmadu na-agba ndi ezi omume gburugburu, nke mere ka ikpe ziri ezi ghojo ihe gbagoro agbagoro.

Osisa ONYENWE ANYI

⁵ “Legide mba niile anya, ka i hu.

Lee, ka o ju gị anya nke ukwu.

N’ihi na agaje m ime ihe n’ubochi ndu unu, nke unu na-agaghị ekwenye, o buladi ma akoro unu ya.

⁶ N’ihi na lee, agaje m ime ka ndi Kaldia bilie, bu mba ahụ na-adighi eme ebere, na ndi na-eme ngwangwa.

Ha bu ndi na-ebu agha na-ejeghari na mba niile, ndi na-esite n’aka ike na-enweta ebe obibi nke na-abughi nke ha.

⁷ Ha bu mba a na-atu ujo, na ndi dikwa egwu.

Ha bu iwu nye onwe ha, ihe ha tuputara ka ha na-eme.

O bu onwe ha ka ha na-ebuli elu.

⁸ Inyinya ha nwere ukwu nko kariya agu.

Ha na-akpa ike kariya nkita oha nke na-ejeghari n’anyasi.

Ndi inyinya agha ha na-awu oso, ndi ha na-agba inyinya na-esitekwa ebe di anya na-abia.

Dika ugo nke na-efedata i buru nri o ga-eri.

⁹ Ha niile na-abia ime ihe ike.

Ha ji oso na-abia dika oke ifufe nke ozara.

Ha na-abia ichikota ndi a dotara n’agha dika ha bu uzuzu.

¹⁰ Ha na-akwa ndi eze emo,

jirikwa ndisi ochichi na-eme ihe ochi.

Ha na-achi ebe niile e wusiri ike ochi, na-ekpokotakwa aja n’azu mgbidi niile iluta ha n’agha.

¹¹ Mgbe ahụ, ha na-esi n’ebe ahụ gabiga dika ifufe, na-agabigakwa ndi mehierenụ, burukwa ndi ikpe mara, ndi ike ha bu chi ha.”

Mkpesa Habakuk nke ugoro abuo

¹² ONYENWE ANYI, O bu na ị dighi site mgbe niile ebighi ebi?

Chineke m, na Onye Nso m, ị gaghị anwu.

Gị, ONYENWE ANYI, hoputara ha maka ikpe ikpe.

Gị, oke nkume m, emeela ka ha buru ndi ga-enweta ahuhu.

¹³ Ma anya gi di ocha nke ukwu, na o dighi elekwasị ajo ihe anya;

- ị naghị anabatakwa mmegbu.
 Ma gini mere i ji gba ndi aghugho nkiti?
 Gini mere i ji gba nkiti mgbe ndi ajo omume na-eloda
 ndi bu ndi ezi omume kara ha?
 14 I meela ndi mmadu ka ha diri ka azu nke osimiri,
 e, dika anu na-akpu akpu nke oke osimiri, nke na-enweghi onye na-
 achị ha.
 15 Onye iro nke ajo omume juru obi, na-eji nko ya na-egbu ha.
 O na-ejikwa nko ugbu ya na-ejide ha.
 O na-achikota ha n'ugbu ya,
 si otu a na-anuri onu, ma na-etegharikwa egwu onu.
 16 N'ihі nke a, o na-achu aja
 na-esurekwa ihe nsure oku na-esi isi utu nye ugbu ya,
 n'ihі na o bu ugbu ya na-eme ka o na-ebi ezi ndu,
 na-erikwa nri kachasi mma
 17 O ga-aga n'ihu mgbe niile na-awupu ihe o ji ugbu ya gbute
 na-ala mba niile n'iyi, dika o si masi ya, na-egosighi obi ebere obula?

2

- 1 Aga m arigoro n'elu ebe nche m,
 guzo onwe m n'ebe nchekwa ahụ.
 Aga m echerekwa ihu ihe o ga-agwa m,
 na ihe m ga-asa, banyere mkpesa ndi a.
- Osisa ONYENWE ANYI*
 2 Mgbe ahụ ONYENWE ANYI zara m si,
 "Dee ohu* ahụ n'elu mbadamba nkume e ji ede ihe.
 Deputa ya nke oma,
 ka onye na-agba oso nwee ike igu ya.
 3 N'ihі na e nwere ohu nke ga-adị ruo oge a kara aka,
 o na-ekwu banyere oge ogwugwu,
 O gaghị abukwa ugha.
 O buru na o dika mmezu ya adighi abiaru osiso, chere mmezu ya,
 n'ihі na o ga-emesia mezuo,
 o gaghị anọ tee aka.
- 4 "Lee, onye iro na-afuli onwe ya elu;
 ochicho ya ezikwaghị ezi
 ma onye ezi omume ga-esite n'okwukwe† ya di ndu.
 5 N'ezie, mmanya‡ na-eduhie ya uzọ,
 onye juputara na nganga, na-adighi enwe ezumike.
 Ebe o bu na o nwere anya ukwu dika ala mmuo,
 o gaghị enwekwa afọ ojuju dika onu.
 N'ihі na o na-achikota mba niile nye onwe ya,
 o na-adotakwa otutu ndi mmadu n'agha.
 6 "Ndi a niile ha agaghị eji ikwa emo na nkocha si ya,
 "Ahuhu diri onye ahụ na-atukota ihe e zutere n'ohi,
 ruo ole mgbe ka i ga-anọ na-eme onwe gi ogaranya
 site n'inara ndi mmadu ugwo n'ike?"

* 2:2 2:2 Ya bu, osisa † 2:4 2:4 Maobu, ikwesi ntukwasị obi ‡ 2:5 2:5 N'akwukwo ufodu ihe i ga-ahu bu akunuba.

- 7 Ọ bụ na ndị i ji ụgwọ agaghị abiakwasị gị na mberede?
 Ọ bụ na ha agaghị eteta n'ụra, mee gị ka ị maa jijiji?
 Mgbe ahụ ka ha ga-eji gị mee ihe ha chọrọ.
- 8 N'ihị na ị kwakọtala akụ nke ọtụtụ mba dị iche iche,
 ndị ahụ fọdurụ ga-abiakwa kwakọrọ ihe niile i nwere.
 N'ihị na ị wusịala ọbara ndị mmadụ,
 i bibiela ọtụtụ ala na obodo na ndị niile bi n'ime ha.
- 9 "Ahụhụ na-adirị onye ahụ na-ewu ụlọ ya site n'uru ojoọ,
 nke na-ewukwasị akwụ ya n'ebe dị elu,
 n'ihị ịgbanarị mbibi nke ga-abia.
- 10 I sitela n'izuzu ojoọ gị mee ka mbibi biakwasị ọtụtụ mmadụ,
 sị otu a tufuo ndụ gị, ma wetakwara ezinaụlọ gị ihere.
- 11 Ọ buladi nkume ahụ e ji wuo mgbidi ga-eti mkpu megide gị.
 Osisị e ji doo elu ụlọ ga-etikwa mkpu akwa za nkume ndị ahụ.
- 12 "Ahụhụ dirị onye ahụ na-eji ọbara ewu obodo,
 nke na-ejikwa ajọ omume eme ka obodo ahụ guzosie ike.
- 13 Ọ bụ na ọ bughị uche ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile,
 na ndogbu n'oru niile nke mmadụ bụ na nkịtị, ihe e ji afunwu oku,
 na oke oru niile nke mba dị iche iche bụ ihe lara n'iyi?
- 14 N'ihị na ụwa niile ga-ejuputa na ihe omuma nke ebube ONYENWE ANYỊ,
 dika mmiri si ekpuchi oke osimiri.
- 15 "Ahụhụ dirị onye ahụ na-enye onye agbataobi ya mmanya,
 nke na-anogide na-agbanyere ya mmanya tutu ruo mgbe mmanya
 bidoro igbu ya,
 ka o si otu a hu otọ ya anya.
- 16 Ihere ga-anochi otuto na nsopuru i nwere.
 Nụọ ka ị buru onye mmanya na-egbu.
 N'ihị na iko dị n'aka nri ONYENWE ANYỊ na-abiakwute gị.
 Ihere ga-anochikwa anya otuto gị.
- 17 Ihe ike ahụ i mere Lebanon ga-abiakwasikwa gị.
 Mbibi i bibiri anumanu dị iche iche ga-emekwa ka egwu ju gị obi.
 N'ihị na ị wusịala ọbara ọtụtụ mmadụ,
 bibie ala na obodo dị iche iche, bibiekwa ndị niile bi n'ime ha.
- 18 "Gini bụ uru arusi bara ebe ọ bụ aka mmadụ kpuru ya?
 Kedụ uru igwe a kpuru akpu bara, bụ nke na-ekwu okwu ụgha?
 N'ihị na onye na-atukwasị ha obi na-atukwasị obi ya n'ihe ahụ aka ya
 ruputara,
 n'ihị na ọ bụ arusi na-enweghi ike ikwu okwu ka o mere.
- 19 Ahụhụ dirị onye ahụ na-agwa osisi okwu sị, 'Diri ndu.'
 Ma ọ bụ nkume nke na-apughị ikwu okwu, 'Teta n'ura.'
- O nwere ike izi mmadụ ihe?
 Lee, ọ bụ ihe eji olaocha na olaedo machie,
 ma ọ dighi nkuume obula di n'ime ya."
- 20 Ma ONYENWE ANYỊ nọ n'ime ulonso ukwu ya.
 Ya mere, ka ụwa niile dere duu n'ihu ya.

3

Ekpere Habakuk

¹ Nke a bụ ekpere Habakuk onye amụma kpere. Ọ dị n'usoro *Shiginot*. Nke a bụ ihe o kwuru.

² ONYENWE ANYỊ anụla m ihe niile e kwuru banyere ude gị.
 Ịdị ukwuu nke ọrụ gị niile na-emekwa ka m dere duu n'egwu n'ihu gị,
 ONYENWE ANYỊ.
 Mekwaa ya ọzọ n'oge nke anyị,
 mekwaa ka anụ akụkọ ya n'ogbo anyị.
 N'oke iwe gị chetakwa ebere.

³ Chineke si na Teman bịa,
 Onye Nso ahụ sikwa n'ugwu Paran.

Sela

Ebube ya na-ekpuchi eluigwe,
 otuto ya jupụtakwara n'ụwa.

⁴ Ịma mma ya na-achaputa dika ihe anyanwụ ụtutu,
 ihe na-enwuputa site n'aka ya,
 ọ bụkwa n'ebe ahụ ka e zoro ike ya.

⁵ N'ihu ya ka ajọ ọrịa na-eefe efe na-aga,
 oke mbibi na-esokwa ya n'azụ.

⁶ O guzoro ọtọ yọgharịa ụwa;
 o lere anya, mee ka mba niile maa jijiji.

Ugwu ukwu ochie ahụ niile dara,
 ugwu nta ochie ndị ahụ dakwara.
 N'ihi na ụzọ ya ga-adigide ruo mgbe niile ebighị ebi.

⁷ Ahurū m ụlọ ikwu nke Kushan ka ha nọ ọnọdu ụbọchị ọjọọ,
 na ebe obibi ndị Midia ka ha nọ na oke ahụ ụfụ.

⁸ Ọ bụ osimiri, ka gị bụ ONYENWE ANYỊ were iwe megide?
 Onuma gị, ọ dị ukwuu megide iyi niile?

Oke iwe gị ọ bụ megide oke osimiri
 mgbe ị nọkwasịrị n'elu inyinya gị,
 nakwa n'elu ụgbọ inyinya ị wetara ndị nke gị mmeri?

⁹ Ị kpughepuru uta gị,
 kpọọ oku ka a chịtara gị ọtutu àkụ.

Sela

Ị ji osimiri dị iche iche kewaa ụwa.

¹⁰ Mgbe ugwu niile huru gị ha nyagharịrị onwe ha n'ihu ihe mgbu
 biakwasịrị ha.

Oke mmiri ozuzo gabigakwara.
 Ogbu mmiri mere ka olu ya daa ụda,
 buliekwa ebili mmiri elu.

¹¹ Anyanwụ na ọnwá guzokwara duu na mbara eluigwe,
 mgbe ha huru ihe nke àkụ gị,
 mgbe ha huru amụma nke ụbe gị gburu.

¹² Ị sitere n'ọnuma gị zọgharịa ije n'ụwa,
 sitekwa n'iwe gị zochaa mba dị iche iche dika ọka.

¹³ Ị pụtara ịzoputa ndị gị,
 ịzoputa onye ahụ ị tere mmanụ.

Ị zopịara isi onyendu nke ala ajọ omume ahụ,

- gbawa ya ọtọ site n'isi ruo n'ukwu.
- 14 Ọ bụ ùbe ya ka i ji mawaa ya isi,
mgbe ndị dike n'agha ya b́ara d́ka oke ifufe ́ch́sa aný,
mgbe ha si n'obi ́tọ ha chee na ha na-aga iriṕa nd́ ogbenye e wedara
n'ala,
b́ nd́ na-ezo onwe ha.
- 15 Ị ch́ŕla ́nýnya ǵ zọọ ije n'oke osimiri,
kpaghari mmiri ukwu nd́ ah́.
- 16 Amara m jijiji n'obi m mgbe m ńru ihe nd́ a niile,
egbugbere ọnu m ab́ọ ḱkótara n'egwu,
ọkpukpu d́ m n'ah́ malitere ire ure,
mee ka ukwu m maa jijiji.
Ma aga m eji ndidi chere ́bọch́ ọjọọ ah́
nke ga-ab́akwaś nd́ ah́ na-ab́a ibuso aný agha.
- 17 A śkwari na osisi fiig amagh́ ifuru,
na ọ d́gh́ mkpuru d́ n'osisi vaíní,
a śkwa na mkpuru osisi oliv ebilata
na ala ubi niile emeputagh́ ihe oriri,
a śkwa na ọ d́gh́ aturu d́ n'ogba ań,
na ọ d́kwagh́ ehi nọ n'ulo anumań,
- 18 mý onwe m ga-anogide na-anuri ọnu n'ime ONYENWE ANÝ.
Aga m etegharikwa egwu ọnu n'ime Chineke Onye nzoputa m.
- 19 Onye kachasi ihe niile elu, b́ ONYENWE ANÝ b́ ike m,
ọ na-eme ukwu m ab́ọ ka ha d́ka nke ele.*
Ọ na-emekwa ka m zọọ ije n'ebe niile d́ elu.
Nke a d́ŕ onyeisi ab́, n'ubọ akwara m d́ iche iche.

* 3:19 3:19 Ịd́ ngwa n'igba ọsọ

Zefanaya

¹ Okwu ONYENWE ANYỊ nke rutere Zefanaya, nwa Kushi, nwa nwa Gedaliya, bu nwa Amaraya. Amaraya bu nwa Hezekaya. Ozi a biara n'oge Josaya nwa Amon, bu eze Juda.

Ikpe omuma diri uwa niile n'ubochi nke Onyenwe anyi

² "Aga m azachapu ihe niile site n'elu uwa,"

Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

³ "Aga m azachapu mmadu na anumanu.

Aga m azachapu umu anu ufe niile nke di n'eluigwe, zachapukwa azu niile nke di n'osimiri,

na arusi niile di iche iche nke na-eme ka ndi ajo mmadu so ngongo."

"Mgbe m kpochapuru* mmadu niile site n'elu uwa,"

otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

Ahuhu diri Juda

⁴ "Aga m esetipu aka m megide Juda, megidekwa ndi niile bi na Jerusalem.

Aga m ebipukwa ndi niile na-eke Baal foduru n'ebe a,

na aha ndi nchujaja arusi niile, ma ndi nchujaja niile na-ekpere arusi,

⁵ bu ndi ahụ niile na-anọ n'elu ulọ ha

na-akpo isiala nye onwa na kpakpando,

ha na ndi ahụ niile na-akporo Onyenwe anyi isiala, na-eji aha ya n'anụ iyi, ma na-ejikwa Milkom† na-anụ iyi,

⁶ na ndi ahụ niile na-alaghachi azu site n'iso ONYENWE ANYI,

na ndi ahụ na-adighi achọ ONYENWE ANYI, maobu juta ase site n'aka ya."

⁷ Dere duu n'ihu Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI n'ihu na ubochi ikpe ya ahụ di egwu na-abia nso.

ONYENWE ANYI ejikerela ichu aja;

o doola ndi o kporo oriri nso.

⁸ "N'ubochi ichu aja nke ONYENWE ANYI ahụ, aga m ata ndisi niile

na umu eze niile,

na ndi niile na-eyi uwe

e si na mba ozo bubata ahuhu.

⁹ N'ubochi ahụ, aga m ata ha ahuhu

bu ndi niile na-adighi azo ukwu n'onu uzo mbata,‡§

ndi ji ihe ike na aghughu

na-emejuputa ulo arusi ha.

¹⁰ "N'ubochi ahụ,"

otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya,

* **1:3** 1:3 Maobu, lara mmadu niile n'iyi † **1:5** 1:5 Maobu, Molek ‡ **1:9** 1:9 Ndi na-amafe mbata onu uzo § **1:9** 1:9 Guo 1Sa 5:5

- “olu iti mkpu akwa ga-esite n’Onu Uzọ Ama Azu daa,
mkpu nke ikwasi akwa ike ga-ada site n’ebe obibi oheru ahụ,
na uzu oke ntiwa site n’ugwu nta niile.
- 11 Kwasienu akwa ike unu ndi niile bi n’akuku ebe ahia di;
n’ihi na a ga-egbuchapu ndi ahia unu niile.
Ndi niile na-eji olocha azu ahia ka a ga-ebibi.
- 12 N’oge ahụ, aga m eji oriọna nyobanyechaa anya n’akuku niile nke
Jerusalem.
Aga m ata ndi ahụ niile na-anọ n’ahụ di juu ahuhu,
bu ndi ahụ doro dika ike mmanya a nufoduru anufo,
ndi na-eche n’obi ha si, ‘O nweghi ihe ONYENWE ANYI ga-eme anyi,
maobu ihe oma, maobu ihe ojoo.’
- 13 Aku ha ga-abu ihe a kwakoro n’ike,
a ga-akwatukwa ulo ha niile.
O bu ezie na ha ga-ewu ulo,
ma ha agaghi ebi n’ime ha;
o bu ezie na ha ga-ako ubi vaini,
ma ha agaghi anu mmanya si na ha.”

Ubochi ukwu nke ONYENWE ANYI

- 14 Oke ubochi ONYENWE ANYI na-abia nso,
o na-abiakwa osiso.
Gee nti! Iti mkpu akwa nke ubochi ONYENWE ANYI ga-adi ilu nke ukwu.
A ga-anukwa uzu ndi bu dike n’agha n’ebe ahụ.
- 15 Ubochi ahụ ga-abu ubochi onuma,
ubochi ahuhu na mkgpagbu,
ubochi nsogbu na mbibi,
ubochi ochichiri na oke obi ojoo,
ubochi igwe ojii, na oke ochichiri,
- 16 ubochi opi ike na iti mkpu agha
imegide obodo niile e wusiri ike,
na imegide akuku ulo elu niile.
- 17 “Aga m eme ka oke nhuju anya biakwasi ndi mmadu,
mee ka ha jegharĩa dika ndi kpuru isi,
n’ihi na ha emhiela megide ONYENWE ANYI.
A ga-awusikwa obara ha dika uzuzu,
tufukwaa anu ahụ ha dika nsi anu.
- 18 Olocha na olaedo ha
agaghi azoputa ha
n’ubochi onuma nke ONYENWE ANYI ahụ.”

A ga-erechapu uwa niile
site n’oku ekworo ya,
n’ihi na o bu na mberede
ka o ga-eme ka ndi niile bi n’uwa gwusia.

2

E kpere Juda na Jerusalem ikpe ha na mba niile

Oku akporo Juda ka o chegharia

- 1 Chikotaaonu onwe unu, e, chikotaaonu onwe unu,

- unu ndi mba ihe ihere diri.
- 2 Tupu ukpuru ahụ ewere onodu,
a chipu ubochi ahụ dika igbugbo oka nke ikuku na-ebufu,
tupu iwe oku Onyenwe anyi
abiakwasị gi,
tupu ubochi onuma nke ONYENWE ANYI
abiakwasị gi.
- 3 Choonu ONYENWE ANYI, unu ndi niile di umeala n'obi no n'ala ahụ,
unu bu ndi na-eme ihe o nyere n'iwu.
Gbasoonu ezi omume, gbasoonu idi umeala n'obi,
ma eleghi anya, a ga-echebe unu
n'ubochi iwe ONYENWE ANYI.

Ahuhu diri Filistia

- 4 N'ihia na o nwekwaghi ndi ga-ebi n'obodo Gaza,
obodo Ashkelon ga-atogboro n'efu.
N'etiti ehie ka a ga-ekpochapu ndi niile bi n'Ashdod;
a ga-ehopukwa Ekron.
- 5 Ahuhu diri unu ndi bi n'akuku oke osimiri,
unu bu ndi Keret;
okwu ONYENWE ANYI na-emegide unu,
Kenan, ala ndi Filistia.
O siri, "Aga m ala gi n'iyi,
ruo na o dighi onye ga-afodu ndu n'ime gi."
- 6 Ala nke di n'akuku oke osimiri ahụ,
ga-aghọ ebe ahia juputara nye ndi ozuzu aturu
na ogba igwe ewu na aturu.
- 7 Ala nke di n'akuku oke osimiri
ga-aghọ ala nke ndi ahụ foduru na Juda,
ebe ha ga-achotara anu ulo ha ahia.
Ha ga-anokwa n'ulo ndi Ashkelon nke togboro n'efu,
dinaa ala zuru ike n'oge uhuruchi.
ONYENWE ANYI Chineke ha ga-elekota ha,
mekwaa ka ha nwetaghachi ihe nketa ha niile.

Ahuhu diri Moab na Amon

- 8 "Anula m okwu ojo niile, nke ndi Moab,
na ikwa emo niile nke ndi Amon,
nukwa ibasi mba ike ha megide ndi nke m
na-anya isi na ha ga-ewere ala ha.
- 9 N'ihia ya, dika m na-adi ndu,"
otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
bu Chineke Izrel, kwubiri ya,
"aghaghi m ime ka Moab diri ka Sodom,
mekwaa ka Amon dika Gomora.
Ha ga-aghọ ala ebe ahia na-adu ogwu ogwu na-eru, ebe olulu nnu
juputara,
na ebe togboro n'efu ruo mgbe ebighi ebi.
Ndi m, ndi foduru ga-akwakorọ akunuba ha,
ndi foduru ndu na mba m ga-eketa ala ha."
- 10 Ihe ndi a bu ugwo oru ha ga-anata n'ihia inya isi ha,
na n'ihia nkocha na ikwa emo ha megide

ndị nke ONYENWE ANYị, Onye pụrụ ime ihe niile.
 11 Onye dị egwu ka ONYENWE ANYị ga-abụ n'ebe ha nọ,
 mgbe ọ lara chi niile nke ụwa n'iyi.
 Mba niile dị n'ebe dị anya ga-akpọ isiala nye ya,
 onye ọbụla n'ala nke aka ya n'ụwa niile.

Ahụhụ dịrị Kush

12 “Unu ndị Itiopia,*
 a ghaghị iji mma agha gbuo unu.”

Ahụhụ dịrị Asirija

13 Ọ ga-esetipụ aka ya megide ndị bi n'akụkụ ugwu,
 laa Asirija n'iyi.
 Ninive ga-aghọ ebe togboro n'efu,
 ọ ga-aghokwa ala kporo nku, dika ozara.
 14 Igwe anumanu dị iche iche na igwe ehi ga-amakpu n'ebe ahụ,
 ha na ihe e kere eke dị iche iche.
 Ikwighikwighi nke ozara na okwolo
 ga-anọ onodu abali n'isi ogidi ya niile ahụ.
 Uda olu ha ka a ga-anu site na mpio-ikuku,
 mkpomkpọ aja ga-adị na mbata nke onu ụzọ niile,
 ibo onu ụzọ niile e ji osisi sida mee ga-egherekwa oghe.
 15 Nke a bụ obodo ukwu ahụ, nke na-anuri onu oriri,
 nke na-ebikwa na-enweghi ihe egwu obula;
 nke na-asị onwe ya,
 “Ọ bụ mụ onwe m! Ọ dighi onye ozo ma ewezuga m.”
 Ma ugbu a, lee otu o si buru ebe togboro n'efu;
 lee ka o si buru ebe umu anu ohia bi.
 Onye obula si n'akuku ya na-agafe aghaghị ima osu,
 ma fufekwaa isi ya.

3

Odinihu Jerusalem

1 Ahuhu diri obodo ahụ ndi mmegbu,
 na ndi na-enupu isi, na ndi ruru aru juputara n'ime ya.
 2 Ọ naghị ege onye obula nti,
 ọ dighi anabata ido aka na nti.
 Ọ dighi atukwasi ONYENWE ANYị obi,
 ọ dikwaghị abiakwute Chineke ya nso.
 3 Ndisi nọ n'etiti ya
 dika odum na-agbo uja,
 ndi okaikpe ya dika nkita ohia na-achụ nta anyasi,
 nke ihe ọ chutara na nta adighi anọ tutu chi abo.
 4 Ndi amuma ya bu ndi ndu ruru aru,
 ha bukwa ndi aghugho.
 Ndi nchujaja ya na-emeru ebe nso
 na-ejikwa ike emebi iwu.
 5 Ma ONYENWE ANYị, onye nọ n'etiti ya bu onye ezi omume.
 Ọ nakwaghị eme ihe ojoo.*
 Ututu niile ka ọ na-eme ka ikpe ziri ezi ya puta ihè;
 ubochi obula ọ naghị ahapu igosi ya,

* 2:12 2:12 Maobu, Kush * 3:5 3:5 Maobu, ihe na-ezighi ezi

ma ndị ajoy omume enweghị ihere.

Jerusalem anogide na nnupu isi

- 6 “Egbuchapụla m mba niile dị iche iche,
kwatukwaa ebe ha niile e wusiri ike.
Ahapụla m okporoụzọ ha ka ọ buru ihe a gbahapuru agbahapu,†
ọ dikwaghị onye na-esi na ha agabiga.
A laala obodo ha niile n’iyi,
ọ dikwaghị onye foduru, ọ buladi otu onye.
- 7 Asiri m, banyere Jerusalem,
‘N’ezie, i ga-atu egwu m,
ma nabatakwa ntuziaka.’‡
- Mgbe ahụ, agaghị ebibi ebe mgbaba ya,
ma ọ bukwanu ntaramahuhu m niile agaghị abiakwasikwa ya.
Ma otu ọ di, ọ nuru ha oku n’obi iga n’ihu
mee omume ruru aru n’ihe niile bu nke ha mere.
- 8 N’ihi nke a, cherehu m,” otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri,
“n’ubochi ahụ m ga-ebili igba akaebe.§
Mkpabi m bu ichikota mba niile di iche iche,
na ikpokota alaeze niile,
iwukwasị ha oke iwe m,
ọ buladi onuma niile nke iwe m.
Oku, nke iwe si n’ekworo m,
ka a ga-eji rechapu uwa niile.

Nloghachi nke umu Izrel ndi foduru

- 9 “Mgbe ahụ, aga m anucha egbugbere onu* ndi niile di iche iche mee ka
ọ buru ihe di ocha,
ka ha niile nwee ike ikpoku aha ONYENWE ANYI,
ma jikota aka fekwaa ya ofufe.
- 10 Site n’ofe osimiri niile nke Kush,†
bu ndi m a chusasiri achusasi, ndi na-akpo isiala nye m,
ga-ewetara m onyinye di iche iche.
- 11 N’ubochi ahụ, gi bu Jerusalem, agaghị eme ka ihere mee gi,
n’ihi omume njehie niile i jere megide m,
n’ihi na aga m esite n’etiti gi wezuga ndi gi niile
na-anuri onu‡ na mpako ha.
A gaghị ahukwa ndi na-afuli onwe ha elu
n’ugwu nsọ m.
- 12 Ma aga m eme ka ndi di nwayo n’obi,
na ndi di umeala n’obi
fodu n’etiti ndi Izrel,
ha ga-agbabakwa§ n’aha ONYENWE ANYI.
- 13 Ha agaghị emekwa ihe ojojo,
ha agaghị ekwu okwu ugha.
Ire na-ekwu okwu aghugho
agaghị adikwa n’onu ha.
Ha ga-akpa nri ma dinakwa ala,
ọ dikwaghị onye ga-eme ka ha tuo egwu.”

† 3:6 3:6 Ya bu, n’uzo niile dere duu ‡ 3:7 3:7 O gaghị elegharakwa ntuziaka niile m ziri ya
anya § 3:8 3:8 Ubochi m ga-ebili ikwata ihe * 3:9 3:9 Maobu, gbanwee okwu ha † 3:10
3:10 Maobu, Itiopia ‡ 3:11 3:11 Ya bu, ndi na-anya isi § 3:12 3:12 Ya bu, tukwasị obi

- 14 Buọ abụ, gị nwaada Zayon;
tie mkpu, gị Izrel.
Nụrià ọ̀nụ, e, jiri obi gị niile nụrià ọ̀nụ,
gị nwaada Jerusalem.
- 15 N'ihì na ONYENWE ANYÌ ewezugala ahụhụ òrì gị,
chughachikwa ndì iro gị azụ.
ONYENWE ANYÌ, onye bụ Eze Izrel, nọ n'etiti gị.
Ị gaghị atukwa egwu ihe ọjọọ ọzọ.
- 16 N'ubochi ahụ,
ihe a ga-agwa Jerusalem ga-abụ,
“Atula egwu, gị Zayon,
ekwela ka aka gị daa mba.
- 17 ONYENWE ANYÌ bụ Chineke gị nọ n'etiti gị,
ọ bụ Dike n'agha nke na-enye mmeri.
Ọ ga-eji ọ̀nụ nwee mmasị na ahụ gị;
n'ihì ihunanya ya, ọ gaghị abakwara gị mba,*
kama ọ ga-eji oke iti mkpu abụ nụrià ọ̀nụ n'ebe ị nọ.”
- 18 “N'ubochi mmemme a kara aka,
aga m ewepuru gị ọdachi iru ụjụ,
nke bụ ibu arụ na ihe ịta ụta òrì gị.
- 19 N'oge ahụ,
aga m emesi ndì ahụ niile na-emegbu gị ike.
Aga m azọputa ndì ụkwu ruru,
chikotakwa ndì niile e mere ka ha gaa biri n'ala ndì ọzọ.
Aga m agbanwe ihere ha ka ọ buru ihe otuto
n'ihè na-ewu ewu n'ụwa ebe ha natara ihere.
- 20 N'oge ahụ, aga m akpọtata unu n'ụlọ;
mgbe m ga-akpọtata unu ọ̀nụ.
Aga m eme ka unu na-ewu ewu
ka unu nwekwaa otuto n'etiti mmadu niile bi n'ụwa,
mgbe m ga-eweghachi ihe oma unu
n'ihu anya unu.”
Ka ONYENWE ANYÌ kwuru.

* 3:17 3:17 Maọbụ, ọ ga-eme ka ịdị ọhuru

Hegai

Oku maka iru ulo ONYENWE ANYI

¹ Ozi ONYENWE ANYI, nke rutere Hegai onye amuma, nke o ziri Zerubabel nwa Shealtiel, onye na-achi Juda, na Joshua nwa Jehozadak, onyeisi nchujaja. Ozi a rutere ya n'afọ nke abuo nke ochichi eze Daraios, n'ubochi nke mbu n'onwa nke isii.

² Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu, "Ndi a na-asi, 'N'oge ahụ erubeghi mgbe anyi ga-ewu ulonso ukwu ONYENWE ANYI.'" "

³ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI biara site n'onu Hegai, onye amuma na-asi, ⁴ "Nke a o bu oge unu onwe unu ji ebi n'ulo unu e ji osisi machie, mgbe ulonso ukwu a nogidere na-adakposi?"

⁵ Ugbu a, ihe a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu, "Lezienu uzo unu anya. ⁶ Unu na-agma mkpuru, ma na-enweta naani ihe ntakiri. Unu na-eri nri, ma ihe unu na-eri adighi ezuru unu. Unu na-anu ihe onunu ma unu adighi anuju afọ ka o si mmasi unu. Unu na-eyikwasị onwe unu uwe, ma o dighi achu unu oyi. Unu na-anata ugwo oru, maobu n'akpa puru epu ka unu na-etinye ya."

⁷ Ihe a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu, "Chezienu echiche banyere ndu unu. ⁸ Jeenu n'elu ugwu, wedata osisi, jiri ya wuo ulonso ukwu ahụ. Mgbe ahụ, obi ga-atọ m uto na ya, a ga-asopukwara m n'ebe ahụ." O bu ihe ONYENWE ANYI kwuru. ⁹ "Unu na-ele anya ihe ukwu, ma lee, o bu naani ihe ntakiri ka o putara. Mgbe unu welatara ha n'ulo, a fufusiri m ha niile. Nke a o bu n'ihigini?" Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuputara. "O bu n'ihigini na ulonso ukwu m, nke nogidere na-abu mkpomkpo ebe, ma onye obula n'ime unu na-agma mbo iru naani ihe gbasara ulo nke aka ya. ¹⁰ Ya mere, n'ihigini unu ka eluigwe ji jide igirigi ha, ala ejidekwala ihe omume nke ubi. ¹¹ Akpoola m ka okpomoku biakwasị n'ala ubi niile nakwa n'elu ugwu niile, n'elu oka na mmanya ohuru, mmanu oliv na ihe niile nke ala na-emeputa. Ka o biakwasị mmadu na anumanu niile, nakwa ihe niile unu dogburu onwe unu n'oru inweta."

¹² Mgbe ahụ, Zerubabel nwa Shealtiel, na Joshua nwa Jehozadak, onyeisi nchujaja, na ndi niile foduru, nara nti n'olu ONYENWE ANYI Chineke ha, na n'ozu Hegai onye amuma, dika ONYENWE ANYI Chineke ha zitere ya. Ndi Izrel niile tukwara egwu ONYENWE ANYI.

¹³ Mgbe ahụ Hegai, onyeozu ONYENWE ANYI, ziri ndi mmadu ahụ niile ozi Onyenwe anyi, si: "Mu onwe m nonyeere unu," otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara. ¹⁴ Ya mere, ONYENWE ANYI kwaliri mmuo Zerubabel nwa Shealtiel, onye na-achi Juda, na mmuo Joshua nwa Jehozadak, onyeisi nchujaja na mmuo ndi niile ahụ foduru n'ala ahụ. Ha niile biara bido oru n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke ha, ¹⁵ n'ubochi nke iri abuo na ano, n'onwa nke isii.

Ebube nke ulo ohuru ahụ nke ekwere na nkwa

O bu n'afọ nke abuo, nke ochichi eze Daraios,

2

¹ N'ụbọchị nke iri abụọ na otu, n'ọnwa nke asaa, okwu ONYENWE ANYI si n'ọnu onye amuma Hegai bjakwa na-asi: ² "Gwa Zerubabel nwa Shealtiel, onye na-achi Juda, na Joshua nwa Jehozadak, onyeisi nchụaja, na ndi Izrel ahụ fọdurụ n'ala ahụ si: ³ 'Onye n'ime unu nwere ike icheta otu ụlonsọ ukwu nke mbụ si di ebube? O di aña n'anya unu ugbu a? O bu na o dighi unu ka ihe efu ugbu a. ⁴ Ma ugbu a nwee obi ike Zerubabel,' ka ONYENWE ANYI kwuru. 'Nwekwaa obi ike gi Joshua onyeisi nchụaja, nwa Jehozadak. Nwekwaanụ obi ike unu ndi niile bi n'ala a.' Ka ONYENWE ANYI kwuru. 'Ruonụ orụ n'ihu na anonyeere m unu,' ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu. ⁵ 'Nke a bu ihe merenụ mgbe mụ na unu gbara ndu n'oge ahụ unu si n'Ijpt pta. Mmụọ m na-anogidekwa n'etiti unu. Unu atula egwu.'

⁶ "N'ihu na ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru, 'O fọdurụ otu ugbo, nwa oge nta gasia, aga m ayoghari eluigwe na uwa, na osimiri na ala akoro. ⁷ Aga m ayogharikwa mba niile; ihe mba niile na-achosi ike ga-abia. Aga m eme ka ulo a juputa n'ebube,' o bu ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru. ⁸ 'Olaocha niile na olaedo niile, bu nke m.' O bu ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuputara. ⁹ 'Ebube nke ulo a ga-adi ukwu karia ebube nke mbu,' o bu ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru. 'O bukwa n'ebe a ka m ga-enye oganihu na udo,' otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwubiri ya."

Ngozi maka ndi ruru aru

¹⁰ N'ụbọchị nke iri abụọ na anọ, n'ọnwa itoolu, nke afọ abụọ, nke ochichi eze Daraios, okwu ONYENWE ANYI bjakwutere onye amuma, bu Hegai. ¹¹ "Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru, 'Juo ndi nchụaja ihe iwu na-ekwu. ¹² O buru na mmadu etinye anu e doro nsọ n'akpa uwe ya, o burukwa na uwe ahụ anu nsọ ahụ di n'ime ya emetu achicha, maobu ofe, maobu nri ozọ di ichi, mmetu uwe ahụ meturu ha o ga-eme ka ha diri nsọ?'"

Ndi nchụaja zara si: "Mba!"

¹³ Mgbe ahụ Hegai kwukwara, "O buru na mmadu emeruo onwe ya site n'imetu onye nwuru anwu aka, mesia metu otu n'ime ihe ndi a aka, o ga-abu ihe ruru aru?"

Ndi nchụaja zara si, "E, o ga-abu ihe ruru aru."

¹⁴ Mgbe ahụ Hegai kwuru si, "'Otu a ka mba a na ndi bi n'ime ya di n'ihu m. Ihe obula aka ha ruputara na onyinye obula ha nyere bu ihe ruru aru.' O bu ihe ONYENWE ANYI kwuru.

¹⁵ "'Ma ugbu a, chezienụ echiche banyere ihe ndi ga-emenụ site taa gaa n'ihu. Tuleenụ otu ihe si di tupu adonye otu nkume n'elu ibe ya n'ulonsọ ukwu nke ONYENWE ANYI. ¹⁶ Kedu onodu unu? Mgbe mmadu biara n'ebe o debere otutu iri efere oka abuo, ihe o na-ahu bu naani otutu efere oka iri. O burukwa na o bia n'ebe inara mmanya ka o were iri ite mmanya ise, o bu naani iri ite mmanya abuo ka o ga-enweta. ¹⁷ Eji m oria n-eripia ihe ubi, na omuma ebu, na mkpuru mmiri igwe bibie oru aka unu niile; ma unu aloghachikwuteghi m,' o bu ihe ONYENWE ANYI kwuputara. ¹⁸ 'Ma site n'ubochi taa gaa n'ihu, site n'ubochi taa bu iri ubochi ano nke onwa itoolu, chenu echiche banyere ubochi a bu ubochi a toro ntola ulonsọ ukwu ONYENWE ANYI. Chezienụ echiche banyere ya. ¹⁹ O ka nwere

mkpuru oghigha unu nwere n'oba unu? Ozokwa, osisi vainji, osisi fiig, osisi pomegranet na osisi oliv amighi mkpuru, ruo ugbu a.

“Ma site n'ubochi taa gaa n'ihu aga m agozi unu.”

Zerubabel mgbaaka akara ONYENWE ANYI

²⁰ Okwu ONYENWE ANYI biakwutere Hegai nke ugboro abuo, n'ubochi nke iri abuo na anọ nke onwa ahụ, si, ²¹ “Gwa Zerubabel, onye na-achi Juda si ana m aga iyoghari eluigwe na uwa. ²² Aga m akwatu ocheeze alaeze di iche iche, ana m agakwa imebi ike alaeze nke mba di iche iche. Aga m akwatu ugbo inyinya n'ala na ndi na-anyanya ha; inyinya na ndi na-agba ha ga-adakwa. Onye obula ga-adakwa site na mma agha nke onye otu ya.

²³ “‘N'ubochi ahụ,’ ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu, ‘Aga m ewere gi bu onyeozu m Zerubabel nwa Shealtiel,’ o bu ihe ONYENWE ANYI kwuru, ‘mee gi ka i di ka mgbaaka akara m, n'ihu na ahorola m gi,’ O bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu.”

Zekaraya

Loghachitanu n'ebe ONYENWE ANYI no

¹ N'onwa nke asato, n'afọ nke abuo nke ochichi eze Daraios, okwu ONYENWE ANYI ruru Zekaraya nwa Berekaya, nwa Ido, bu onye amuma nti, na-asi,

² "ONYENWE ANYI were oke iwe megide nna unu ha. ³ N'ihia ya, gwa ha, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, na-ekwu. 'Loghachikwutenu m,' otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuputara, 'Mu onwe m kwa ga-aloghachikwute unu.' O bu ihe ONYENWE ANYI Onye puru ime ihe niile, na-ekwu. ⁴ Unu adila ka ndi nna unu ha, ndi amuma mbu kporo oku si, Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuputara: 'Sitenu n'uzo ojo unu na ajo omume unu chigharia' ma ha achoghi inu maobu gee m nti, otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara. ⁵ Olee ebe ka nna nna unu ha no ugbu a? Ndi amuma ahụ, ha na-adi ndu ruo mgbe ebighi ebi? ⁶ O bu na okwu m na iwu bu nke m nyere umu ohu m ndi amuma, o bu na ha emezughu n'ebe ndi nna nna unu ha no?

"Mgbe ahụ, ha cheghariri ma kwuo, 'ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, emesola anyi mmeso dika uzo anyi na omume anyi si di. O mekwara ya dika o si zube na o ga-eme ya.'"

Nwoke no n'etiti osisi mietul

⁷ N'ubochi nke iri abuo na ano, nke onwa iri na otu, bu onwa Shebat, n'afọ abuo nke ochichi eze Daraios, okwu ONYENWE ANYI ruru Zekaraya onye amuma, bu nwa Berekaya, nwa Ido nti, na-asi:

⁸ N'abali ahụ, ahuru m n'ohu, otu nwoke na-agba inyinya na-acha obara obara. O guzokwa n'etiti osisi mietul, nke di n'ebe miri emi nke mgbawa di n'ala. N'azu ya, otutu inyinya na-acha obara obara, ndi na-acha ka ahia kporo nku, na ndi na-acha ocha dikwa.

⁹ Ajuru m, "Nna m ukwu, gini bu ihe ndi a?"

Mmuo ozi ahụ nke na-agwa m okwu siri m, "Aga m egosi gi ihe ha bu."

¹⁰ Mgbe ahụ onye ahụ guzo n'etiti osisi mietul ndi ahụ siri, "Ndi a bu ndi ONYENWE ANYI zitere ka ha jeharia n'awa niile."

¹¹ Ha siri mmuo ozi nke ONYENWE ANYI nke na-eguzo n'etiti osisi mietul ahụ, "Anyi ejehariala n'awa niile, ma lee anyi choputara na uwa niile no n'udo, dikwa juu."

¹² Mgbe ahụ, mmuo ozi nke ONYENWE ANYI siri, "ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, o bu ruo ole mgbe ka i ga-anogide hapu imere Jerusalem na obodo niile nke Juda ebere, bu obodo i na-eweso iwe iri afọ asaa ndi a gara aga?" ¹³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara mmuo ozi ahụ guzo na-agwa m okwu, okwu nkasiobi na okwu oma di iche iche.

¹⁴ Mgbe ahụ, mmuo ozi ahụ no na-agwa m okwu gwara m si, "Kwusaa ozi a, otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru si, 'Ekworo m di ukwu n'ebe Jerusalem na Zayon no, ¹⁵ ma iwe m di ukwu megide ndi mba niile ahụ onwe ha juru afọ. N'ihia na mgbe iwe m di nta, ha nyere aka ime ka ahuhu ahụ karịa njo.'

¹⁶ "N'ihia ya, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'Aga m eji obi ebere loghachi na Jerusalem. N'ebe ahụ kwa ka a ga-ewughari ulonso ukwu m. A ga-esetikwa eriri e ji atụ ihe n'elu Jerusalem.' Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwubiri.

17 “Kwusaakwa ọzọ, otu a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru. ‘Oganihu ga-adịkwa n’obodo m niile ọzọ. *ONYENWE ANYỊ ga-akasi Zayon obi ọzọ, ma hoputakwa Jerusalem.’”

Mpi anọ na ndị ọkpụ ụzụ anọ

18 Mgbe ahụ, eweliri m anya m abụọ elu hụ mpi anọ. 19 Ajurū m mmụọ ozi ahụ na-agwa m okwu si, “Gini ka ihe ndị a bụ?”

Ọ siri m, “Ndị a bụ mpi ndị ahụ chụsasiri Juda, na Izrel, na Jerusalem.”

20 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ gosiri m ndị ọkpụ ụzụ anọ. 21 Asiri m, “Gini ka ndị na-abia ime?”

Ọ zaghachiri m, “Ndị a bụ mpi anọ ndị ahụ chụsasiri Juda, ime ka onye ọbụla ghara inwe ike iwelite isi ya. Ma ndị a abiala imenye ha ụjọ, na ituda mpi mba niile, bụ ndị ahụ buliri mpi ha imegide ala Juda, na ichusa ndi ya.”

2

Nwoke ji Ihe otutu

1 Mgbe m weliri anya m, ahurū m otu nwoke ji eriri ihe otutu n’aka ya.

2 Ajurū m, “Ebee ka i na-aga?”

Ọ siri m, “Ana m aga itụ Jerusalem, ichota idi ogologo ya, na idi obosara ya.”

3 Mgbe mmụọ ozi na-ekwuru m okwu na-apụ, mmụọ ozi ọzọ biara izute ya, 4 ọ siri ya, “Gbaa ọsọ, gwa nwa okorobia ahụ, si, ‘Obodo na-enweghi mgbidi ka Jerusalem ga-abụ, n’ihi otutu igwe mmadu na anumanu ga-ejuputa n’ime ya. 5 Ma mu onwe m ga-aburu ya mgbidi oku nke ga-agba ya gburugburu.’ Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri. ‘Aga m agho ebube n’etiti ya.’

6 “Bia, lee anya! Sitenu n’ala di n’ugwu gbapu,” otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuputara, “n’ihi na achusasiri m unu nye ikuku anọ nke eluigwe,” otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.

7 “Bianu, unu ndi bi na Zayon. Gbalaganu, unu ndi bi n’ala nke ada Babilon.” 8 N’ihi na otu a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru, “Mgbe Onye ahụ di ebube zipuru m iga megide mba ndi ahụ niile kwakoro ihe unu. N’ihi na onye ọbụla meturu unu aka bu mkpuru anya m ka o na-emetu aka. 9 Aghaghi m iweli aka m imegide ha, meekwa ka ndi ohu ha kwakoro ihe niile ha nwere. Mgbe ahụ, unu ga-amata na o bu ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile zitere m.

10 “Tie mkpu onu, ka obi tokwaa gi utu, gi Ada Zayon. N’ihi na ana m abia ibi n’etiti gi,” otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri. 11 “N’ubochi ahụ, otutu mba di iche iche ga-adinyere ONYENWE ANYỊ, burukwa ndi nke m. Aga m ebi n’etiti gi, i ga-amatakwa na ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile zitere m ka m biakwute gi. 12 ONYENWE ANYỊ ga-eketa Juda dika oke ya n’ime ala ahụ di nsọ. O ga-ahorokwa Jerusalem ọzọ. 13 Derenu duu n’ihu ONYENWE ANYỊ, unu mmadu niile, n’ihi na o sitela n’ebe obibi ya di nsọ kpalie onwe ya.”

3

Uwe di ocha maka onye nchujaja

1 Mgbe ahụ, o gosiri m Joshua onyeisi nchujaja ka o na-eguzo n’ihu mmụọ ozi nke ONYENWE ANYỊ, na ekwensu ka o na-eguzo n’aka nri ya ibo ya

* 1:17 1:17 Obodo m niile ga-esite n’uba basaa ọzọ

ebubo. ² ONYENWE ANYI siri ekwensu, “ONYENWE ANYI basiere gi mba ike, gi ekwensu. ONYENWE ANYI, onye hoputara Jerusalem, basiere gi mba ike. Nwoke a, o bughị olokọ oku na-ere ere, nke e si n’ime oku guputa?”

³ Mgbe Joshua guzo n’ihu mmuo ozi ahụ, uwe ya ruru unyi. ⁴ Mmuo ozi ahụ gwara ndi ahụ guzo ya n’ihu, “Yipunu ya uwe a ruru unyi.”

Mgbe ahụ, o gwara ya okwu si, “Lee, ewepula m mmehie gi, ma ugbu a, aga m eyikwasị gi uwe mmemme ndi a.”

⁵ Ekwuru m, “Ka ha were ezi akwa okike di ocha kee ya n’isi.” Ya mere ha weere akwa okike di ocha kee ya n’isi, yikwasikwa ya uwe oheru. Mmuo ozi ONYENWE ANYI guzokwa n’ebe ahụ.

⁶ Mgbe ahụ, mmuo ozi nke ONYENWE ANYI nyere Joshua ndumodu si, ⁷ “Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru, ‘O buru na i jee ije n’uzo m niile, o burukwa na i debe ihe niile m nyere gi n’iwu, i ga-abu onyeisi ezinaulo m, i ga-elekota ulonso m anya, aga m enyekwa gi onodu n’etiti ndi a niile guzo n’ebe a.”

⁸ “Gee m nti, gi Joshua, onyeisi nchujaja na unu ndi nchujaja ndi ozo no n’ihu gi, ndi bu ihe ngosi banyere ihe oma niile nke gaje ibia. Agaje m ikpota nwaodibo m, onye bu Ngalaba ahụ. ⁹ Lee, nkume nke m guzobere n’ihu Joshua. Nkume ahụ nwere akuku* asaa n’ahụ ya, aga m egbunye akara dee ihe n’elu ya. Aga m ewezugakwa mmehie nke ala a n’otu ubochi. O bu ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru.

¹⁰ “N’ubochi ahụ, onye obula n’ime unu ga-akpobata mmadu ibe ya, ka o bia soro ya nodu n’okpuru osisi vaini ya, na n’okpuru osisi fiig ya.’ Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwubiri ya.”

4

Osisi oliv abuo na ihe idoba oriona

¹ Mgbe ahụ, mmuo ozi ahụ nke na-agwa m okwu loghachiri kpotee m, dika e si akpote onye no n’ura. ² O siri m, “Gini ka i na-ahụ?”

Asiri m, “Ana m ahụ ihe idoba oriona e ji olaedo mee. O nwere okwa n’isi ya, nweekwa oriona asaa, nke na-enwu n’elu ya. Oriona asaa ndi a nwekwara okporo asaa e si agbanye mmanu n’ime ha. ³ Ahukwara m osisi oliv abuo nke di n’akuku ihe idoba oriona ahụ. Otu di n’otu akuku ya, nke ozo, n’akuku nke ozo.”

⁴ A siri m mmuo ozi ahụ na-ekwuru m okwu, “Nna m ukwu, gini ka nke a putara?”

⁵ Mmuo ozi ahụ na-agwa m okwu siri m, “I na-ekwu na i maghi ihe ha bu?”

Azara m si, “Ee, nna m ukwu, amaghi m.”

⁶ O siri m, “Nke a bu okwu nke ONYENWE ANYI nye Zerubabel. ‘O bughị site n’ike, maobu site n’ume, kama o bu site na Mmuo m,’ ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru.

⁷ “Gini ka i bu, gi ugwu di ukwu? I ga-aghọ ala di larii n’ihu Zerubabel. Mgbe ahụ, o ga-awaputa isi nkume ahụ site n’iti oke mkpu onu, ‘Amara! Amara diri ya!’”

⁸ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru m nti si, ⁹ “Zerubabel wara ntola ulonso ukwu a, o bu ya ga-ewuchakwa ya. Mgbe ahụ, i ga-amata na o bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile zitere m ibiakwute unu.

* 3:9 3:9 Maobu, ihu asaa

¹⁰ “Onye na-eleda ụbọchị ihe nta anya ebe ọ bụ n’anya asaa nke ONYENWE ANYI, Onye pụrụ ime ihe niile na-ejeghari na-elezu ụwa dum, ga-anụ ọhụ mgbe ha hụrụ nkume eji atụ mgbidi n’aka Zerubabel?”

¹¹ Mgbe ahụ, a siri m ya, “Gini bụ osisi oliv abụọ ahụ dị n’aka nri na n’aka ekpe ihe idoba orioma ahụ?”

¹² A sịkwara m ya nke ugboro abụọ, “Gini bụ alaka osisi oliv abụọ ndị a dị n’akụkụ okporo ọlaedo abụọ ahụ, nke e si na ha na-awuputa mmanụ ọlaedo?”

¹³ Ọ siri m, “Ọ putara na ị maghi ihe ha bụ?”

Asiri m, “Mba, nna m ukwu.”

¹⁴ Mgbe ahụ, ọ siri m, “Ndị a bụ mmadụ abụọ a hoputara tee mmanụ, ife ya ofufe bụ Onyenwe ụwa niile.”

5

Akwukwo a fukoro afuko

¹ Ọzokwa, eleliri m anya elu, ma hụ akwukwo a fukoro afuko nke na-efeghari efeghari.

² Ọ siri m, “Gini ka ị na-ahụ?”

Azara m, “Ahuru m akwukwo a fukoro afuko nke na-efeghari efeghari. Ogologo ya di mita iri, obosara ya dikwa mita ise.”

³ Ọ gwara m, “Nke a bụ ọbubu onu nke na-apu na-ejezu n’ala ahụ niile. N’ihi na dika e si detuo ya, n’otu akuku ya, a ga-esi n’ala a chupu ndi na-ezu ohi. Dika e si deekwa ya n’akuku nke ozo ya, onye o bula na-anu iyi ugha ka a ga-esitekwa n’ala ahụ chupu. ⁴ Ezipula m ya, otu a ka ONYENWE ANYI, Onye pụrụ ime ihe niile kwubiri, ‘Ọ ga-abanye n’ulo onye o bula na-ezu ohi, na n’ulo ndi ji aha m na-anu iyi ugha. Ọ ga-anogide n’ulo ahụ mebie ya kpamkpam. Ọ ga-emebi osisi na nkume niile e ji wuo ulo ahụ.’”

Nwanyị nọ n’ime nkata

⁵ Mgbe ahụ, mmuo ozi ahụ na-agwa m okwu biakwutere m si, “Lelie anya gi elu huru ihe na-aga iputa ihè.”

⁶ Asiri m, “Gini ka ọ bụ?”

Ọ siri, “Ọ bụ nkata.”* Ọ kwukwara, “Nke a bụ mmehie nke ndi niile bi n’ala a.”

⁷ Ngwangwa, e kpughepuru okwuchi nkata ahụ, ma lee, ahuru m otu nwanyi noduru odu n’ime ya. ⁸ Ọ siri, “Nke a bụ ajo omume.” Ọ nughachiri ya azu n’ime nkata ahụ werekwa okwuchi nkata ahụ kpuchie ya.

⁹ Mgbe ahụ, eleliri m anya hụ umu nwanyi abuo ozo, ndi ikuku na-efe nku ha. Ha nwere nku dika nku ugbala. Ha buliri nkata ahụ elu n’etiti eluigwe na ala.

¹⁰ Ajuru m mmuo ozi ahụ na-agwa m okwu, “Ebee ka ha bu nkata ahụ na-aga?”

¹¹ Ọ gwara m, “Ha bu ya na-aga Babilon† ebe ha ga-ewuru ya ulo. Mgbe ha wuchara ulo ahụ, ha ga-adoba nkata ahụ n’elu ihe ndokwasị.”

6

Ugboala anọ

¹ Elelikwara m anya elu ozo hụ ugbo inyinya anọ nke si n’etiti ugwu abuo na-aputa. Ugwu ndi a bu ugwu e ji bronz mee. ² Ugbo inyinya nke mbu ka inyinya na-acha obara obara na-adokpu. Nke abuo ka inyinya

* 5:6 5:6 Maobu, ihe otutu Efa. † 5:11 5:11 Ya bu, Shaina

na-eji nji na-adokpụ. ³ Nke atọ ka inyinya dị ọcha na-adokpụ, ma nke anọ ka inyinya turu agwa siekwa ike na-adokpụ. ⁴ Ajuru m mmuo ozi ahụ na-agwa m okwu, “Gini ka ihe ndi a bu, nna m ukwu?”

⁵ Mmuo ozi ahụ zara m, si, “Ndi a bu mmuo anọ* nke eluigwe, ka ha na-apu mgbe ha guzochara n’ihu ONYENWE elu uwa niile. ⁶ Ugboala nke inyinya ndi di oji na-adokpụ na-aga n’akuku ugwu. Nke inyinya ndi di ọcha na-adokpụ na-aga n’odida anyanwu. Nke ahụ ndi inyinya na-adighi ezi ọcha na-adokpụ na-aga n’akuku ndida.”

⁷ Mgbe inyinya ndi ahụ di ike putara, choo ka e nye ha ike ijehari n’uwa niile, o gwara ha si, “Gaanu jeharia n’uwa niile.” N’ihi ya, ha puru jeharia n’uwa niile.

⁸ Mgbe ahụ, o gwara m, “Ndi ahụ jere n’akuku ugwu emeela ka Mmuo m dajuo n’ala di n’akuku ugwu.”

Okpueze Joshua

⁹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ¹⁰ “Gaa nata Heldai, Tobaija na Jedaya, ndi a dotara n’agha si Babilon lota olocha na olaedo. N’otu ubochi ahụ, gakwaa n’ulo Josaya nwa Zefanaya. ¹¹ Jiri olocha na olaedo ahụ kpuo otu okpueze, were ya kpukwasị Joshua nwa Jehozadak bu onyeisi nchujaja n’isi. ¹² Gwa ya na ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru, ‘Nke a bu nwoke ahụ aha ya bu Ngalaba. O ga-esi n’ebe nke ya waputa wuo ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI. ¹³ O bu ya ga-aru ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI. A ga-eyikwasikwa ya ima mma dika uwe, o ganodu n’ocheeze ya na-achi. O ga-abu onye nchujaja ga-anọ n’ocheeze ya, mee ka idi n’otu diri n’etiti ha abuo.’ ¹⁴ Okpueze ahụ ka a ga-enye Heldaya, Tobaija, Jedaya na Hen, nwa Zefanaya, ka o buru ihe ncheta n’ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI. ¹⁵ Ndi no n’ebe di anya ga-esi ebe ahụ bia nye aka n’oru iwu ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI. Unu ga-amatakwa na o bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile zitere m ibiakwute unu. Ihe ndi a niile ga-eme ma o buru na unu akpachapu anya rubere ONYENWE ANYI Chineke unu isi.”

7

Obi ebere na ikpe ziri ezi

¹ N’afọ nke anọ nke ochichi eze Daraios, okwu nke ONYENWE ANYI ruru Zekaraya nti n’ubochi nke anọ, n’onwa nke itoolu, nke bu onwa Kislev.

² N’oge a, ndi bi n’obodo Betel ezitela Shareza, na Regem Melek, ha na ndi ozo ka ha bia riuo ONYENWE ANYI aririo, ³ ka o jukwaa ndi nchujaja no n’ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, na ndi amuma, si, “O bu m ruo uju, bukwaa onu n’onwa nke ise, dika m si eme kemgbe otutu afọ ndi a gara aga?”

⁴ Mgbe ahụ, okwu nke ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ruru m nti, ⁵ “Gwanu ndi nchujaja na ndi niile bi n’ala a, ‘Mgbe unu na-ebu onu n’onwa nke ise obula, na n’onwa nke asaa obula, iri afọ asaa ndi a niile gara aga, o bu mu ka unu na-eburu onu? ⁶ Mgbe unu na-eri na-anukwa, o bu na unu anaghi eme ya maka n’ihi onwe unu? ⁷ Ihe ndi a ha o bughu okwu niile ONYENWE ANYI kposara site n’onu ndi amuma mbu, mgbe Jerusalem na obodo niile di ya gburugburu no n’udo* nwekwa oganihu, n’oge ndi mmadu bi na Negev, ya na ala ndida ugwu niile?’ ”

* 6:5 6:5 Maobu, ikuku * 7:7 7:7 Ya bu, ndi juu

⁸ Mgbe ahụ, okwu nke ONYENWE ANYỊ ruru Zekaraya ntị na-asị, ⁹ “Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru, ‘Kpeenu ikpe ziri ezi, meerenụ ibe unu ebere, ma gosikwa ibe unu omiiko. ¹⁰ Unu emegbula umụ nwanyị di ha nwurū maọbụ nwa na-enweghị nne na nna maọbụ ndị ọbịa maọbụ ndị ogbenye. Unu echela echiche ọjọọ n’obi unu megide ibe unu.’

¹¹ “Ma ha jurū ige ntị; ha sitere n’obiike ha gbakuta m azụ ha, were mkpisiaka ruchi ntị ha, ka ha ghara ige m ntị. ¹² Ha mere ka obi ha sie ike dika nkume, jū ige ntị n’iwu, na n’okwu nke ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile sitere na Mmụọ ya zie ndị amuma mbụ ahụ. N’ihi ya, ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile were oke iwe.

¹³ “ ‘Ebe ọ bụ na mgbe m kporo ha, ha egeghị ntị, agaghị m ege ntị mgbe ha ga-akpọ m,’ Ọ bụ ihe ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile na-ekwu. ¹⁴ ‘Eji m oke ifufe gbasasị ha n’etiti mba niile, ndị ha na-amaghị. Emere m ka ala ha togboro n’efu, ka mmadụ ọbụla hapụ inwe ike ipụ maọbụ ibata n’ime ya. Otu a ka ha si mee ka ala ọma ahụ ghọọ ala togboro n’efu.’ ”

8

ONYENWE ANYỊ ekwe nkwa igozị Jerusalem

¹ Okwu ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile ruru m ntị na-asị,

² Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru: “Ana m ekwo ekworo di ukwuu n’ihi Zayon. N’ezie, ekworo ahụ na-anụ m oku di ukwuu n’ahụ.”

³ Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, “Aga m aloghachi na Zayon, bịa biri na Jerusalem. Mgbe ahụ, a ga-akpọ Jerusalem, obodo Eziokwu. A ga-akpọkwa ugwu ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile Ugwu Nso.”

⁴ Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru, “Agadi ndi ikom na agadi ndi inyom ga-anodukwa ala ozọ na mbara uzọ niile nke Jerusalem, onye ọbụla ga-ejidekwa mkpara n’aka ya* n’ihi onuogugu afọ ha gbara. ⁵ Okporo uzọ nke obodo ahụ niile ga-ejuputakwa n’umuntakiri ndi nwoke na ndi nwanyị na-egwughari egwu na ama ebe ahụ.”

⁶ Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru, “O nwere ike buru na ihe ndi a ga-adị ka ihe dikariri ike imezu n’anya ndi ahụ ga-afodu n’oge ahụ, ma ọ ga-abu ihe dikariri ike ime n’anya m?” Otu a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile kwubiri.

⁷ Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru, “Aga m azoputa ndi m site na mba niile di n’owuwa anyanwu na n’odida anyanwu. ⁸ Aga m akpoghachitekwa ha, mee ka ha biri na Jerusalem. Ha ga-abukwa ndi m, mu onwe m ga-abu Chineke ha, onye ezi omume na onye kwesiri ntukwasị obi.”

⁹ Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru: “Ka aka unu sie ike,† ka enwe ike wuo ulonso a, unu ndi na-anu ugbo a otu okwu ahụ, nke ndi amuma kwuru mgbe a toro ntoala iwughari ulonso m, bu ulo ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile. ¹⁰ Tupu ubochi ahụ, akwubeghi ma ndi mmadu ma umu anumanu ugwo oru ha. O dighikwa udo diri onye obula na-apu apu maobu onye na-abata abata n’ihi ndi iro ya, ebe m mere ka onye obula buru onye na-emegide ibe ya. ¹¹ Ma ugbo a, agaghị m emeso ndi foduru n’ala a, dika m si meso ha n’oge gara aga.” Otu a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile kwuputara.

* **8:4** 8:4 E ji mara ndi agadi. † **8:9** 8:9 O nwekwara ike i bu, ka obi sie unu ike

12 “N’ihi na mkpuru ga-eto nke oma, osisi vaini ga-amị mkpuru ya, ala ubi ga-ewepụtakwa ihe omume, igirigi eluigwe ga-ezokwasikwa ala. Ihe ndi a niile ka m ga-enye ndi foduru n’ala a ka o buuru ha ihe nketa. 13 Dika unu bu Juda na Izrel si buru ihe a na-abu onu n’etiti mba di iche iche, otu a ka m ga-esi zoputa unu, unu ga-abukwa ngozi. Unu atula ujo, kama meenu ka aka unu sie ike n’oru unu.”

14 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru, “Dika m si kpebie ime ka ihe ojoo biakwasị unu, na dika m na-egosighi ebere n’ahu nna nna unu ha mgbe ha kpasuru m iwe,” ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu, 15 “otu a ka m kpebikwara ozo n’ubochi ndi a imere Jerusalem na Juda ihe oma. Unu atula ujo. 16 Ihe ndi a ka unu ga-eme: Kwuonu eziokwu nye ibe unu, kpeenu ikpe eziokwu n’ulokpe unu, nke a na-eweta udo. 17 Unu echela echiche ojoo megide ibe unu; unu ahula inu iyi ugha n’anya. Ihe ndi a niile ka m kporo asi,” otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

18 Okwu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ruru m nti na-asi,

19 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu: “Ibu onu unu na-ebu n’onwa nke ano, onwa nke ise, onwa nke asaa na n’onwa nke iri ga-aghoro unu oge inuri onu na oge obi utu. Ha ga-aburu Juda mmemme obi utu. N’ihi ya, hunu eziokwu na udo n’anya.”

20 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwukwa: “Ndi di iche iche na ndi bi n’otutu obodo di iche iche ka ga-abia. 21 Ndi bi n’otu obodo ga-ejekwa n’obodo ozo, si, ‘Ka anyi jee na-atufughi oge gaa roro ONYENWE ANYI ariro, ka anyi chonu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile. Mu onwe m na-ejekwa.’ 22 Otutu ndi mmadu na otutu mba di ike ga-abia Jerusalem icho ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, na iri ya ariro.”

23 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru, “N’ubochi ndi ahụ, mmadu iri, ndi ga-esi na mba di iche iche, ndi na-asukwa asusu di iche iche, ga-ejide otu onye Juda aka n’onu onu uwe ya na-asi, ‘Kwere ka anyi soro gi jee, n’ihi na anyi anula na Chineke nonyeere unu.’”

9

Ikpe omuma megide ndi iro Izrel

1 Okwu Amuma.

Nke a bu okwu ONYENWE ANYI megide ala Hadrak, na obodo Damaskos ka o ga-ezukwa ike, n’ihi n’ebe ONYENWE ANYI no ka anya mmadu niile na ebo niile nke Izrel di.

2 Otu ahukwa ka o di Hamat, nke di ya nso; tinyekwara Taia na Saidon, o bu ezie na ha bu ndi maara ihe nke ukwu.

3 Taia ewuolara onwe ya ebe e wusiri ike, tukoba olocha dika aja, na oloedu dika uzuzu nke okporozo.

4 Ma Onyenwe anyi ga-anapu ya ihe niile o nwere o ga-atunye ike ya n’oke osimiri, o ga-ejikwa oku repia ya.

5 Ashkelon ga-ejuputa n’ujo mgbe o ga-ahu ihe ndi a ka ha na-eme. Gaza kwa, ga-anagharị onwe ya n’ime oke ihe mgbu.

- Ọ buladi Ekron ga-ama jijiji n'ujọ mgbe ha huru na olileanya ha agwula.
- A ga-anapu Gaza eze ya ma gbukwaa ya.
 Ọ dighi onye obula ga-ebikwa n'Ashkelon.
- ⁶ Umụ amutara n'ikwa iko ga-ebichi obodo Ashdod,
 aga m emekwa ka mpako ndi Filistia ndi a kwusi.
- ⁷ Aga m wezuga obara niile site n'onu ha,
 wezugakwa ihe ruru aru niile site n'etiti eze ya.
 Ndi niile foduru ga-abu ndi nke Chineke anyi,
 ha ga-adi ka otu agburu na Juda.
 Ekron ga-adikwa ka ndi Jebus.
- ⁸ Aga m echebe ulo m dika onye nche,
 ka ndi iro ghara ibata na ya.
 Ndi mkpagbu agaghi emerikwa ndi m ozo n'agha,
 n'ih na anọ m na nche ugbu a.

Obibia nke eze Zayon

- ⁹ Nuria onu nke ukwuu, gi Ada Zayon!
 Tie mkpu onu, gi Ada Jerusalem!
 N'ih na lee, eze gi na-abiakwute gi,
 onye ezi omume na onye nwere mmeri,
 onye ewedara n'ala, nke na-anokwasi n'elu inyinya ibu,
 o buladi n'elu nwa inyinya ibu, nwa inyinya na-ebu ibu.
- ¹⁰ Ọ ga-ewezuga ugbọ inyinya niile nke Ifrem,
 na inyinya agha niile nke Jerusalem;
 a ga-agbajikwa uta agha.
- Ọ ga-ewetara mba niile udo,
 ochichi ya ga-esite n'otu oke osimiri ruo n'osimiri nke ozo,
 sitekwa n'Osimiri Yufretis ruo na nsotu niile nke uwa.
- ¹¹ Ma gi onwe gi kwa, aga m eme ka ndi a turu mkporo n'olulu nke mmiri
 na-adighi nwere onwe ha,
 n'ih obara nke ogbugba ndu ahụ mu na unu gbara.
- ¹² Loghachinu n'ebe unu niile e wusiri ike, unu bu ndi mkporo nwere
 olileanya.
 Ọ buladi taa, ana m ekwuputa ya na m ga-eme ka unu lota, goziekwa
 unu okpukpu abuo.
- ¹³ Aga m agbago Juda dika m si ekwe uta m,
 tinye Ifrem dika aku.
- Aga m akwali umu gi ndi ikom, gi Zayon,
 ka ha megide umu ndi ikom ndi Griis.
 Aga m eme gi ka i diri ka mma agha di n'aka dike n'agha.

ONYENWE ANYI ga-egosi onwe ya

- ¹⁴ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI ga-egosi onwe ya n'ebe di elu kariha ha,
 aku ya ga-efekwa dika amuma.
- Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI ga-afu opi ike,
 o ga-azokwa ije n'oke ifufe nke si na ndida.
- ¹⁵ ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ga-echebe ha.
 Ha ga-ebibi,
 zodakwa nkume itu iche n'ebe niile.
 Ha ga-anu ihe onunu mekwa mkpotu site na mmanya;
 ha ga-ekwuputa dika efere,

- dịka efere eji efesa ihe n'akụkụ niile ebe a na-achụ aja na-ejupụta.
 16 Mgbe ụbọchị ahụ bịara, ONYENWE ANYỊ bụ Chineke ha ga-azọpụta ndi ya,
 dịka onye ọzụzụ aturū si azọpụta igwe ewu na aturū ya.
 Ha ga-acha, na-egbuke n'ala ya, dịka nkume di oke ọnụahịa
 e tinyere n'okpueze si na-egbuke.
 17 N'ezie, lee ka idi mma nke ala ahụ si di ukwu! Leekwa ka ima mma
 ya si di ukwu!
 Mkpuru ubi ga-eme ka umu okorobia tozuo oke nke oma,
 mmanya vaini ohuru ga-emekwa ka umu agboghọ doo ahụ.

10

ONYENWE ANYI ga-elekota Juda

- 1 Rịọọny ONYENWE ANYI mmiri ozuzo n'oge mmiri ozuzo nke ikpeazu,
 n'ihia na o bu ONYENWE ANYI na-ezite oke amuma mmiri.
 O bu ya na-enye umu mmadu mmiri ozuzo,
 na-enyekwa mmadu niile ihe okuku nke ubi.
 2 Arusi niile na-ekwu okwu aghugho,
 ndi na-agba aja n'ahu oho bu ugha,
 ndi ha na-arọ nrọ, na-akowakwa nrọ ugha,
 okwu nkasiobi nke ihe na-adighi n'ime ya ka ha na-enye.
 Ya mere, ndi mmadu na-akpaghari dika aturu
 a na-akpagbu ha n'ihia enweghi onye ozuzu aturu.
 3 "Iwe m na-ere oku megide ndi ozuzu aturu,
 aga m atakwa ndi ndu* niile ahuhu;
 n'ihia na ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile
 ga-elekota igwe anu ulo ya, ya bu ndi Juda,
 o ga-eme ka ha diri ka inyinya di ebube n'agha.
 4 A ga-esi na Juda nweta nkume bu ide ji ulo,†
 a ga-esi na ha nweta ntu ulo ikwu,
 a ga-esi na ha nweta uta a kwadoro maka agha,
 sitekwa na ha nweta ndi ndu di iche iche.
 5 Ha niile ga-ejikota onwe ha onu, dika ndi bu dike n'agha,
 ha ga-azoda ndi iro ha n'apiti nke okporozo niile.
 N'ihia na ONYENWE ANYI nonyeere ha,
 ha ga-alugbukwa ndi iro niile na-agba inyinya.
 6 "Aga m eme ka ulo Juda di ike,
 zopotakwa ulo Josef.
 Aga m eme ka ha loghachita,
 n'ihia na aga m egosi ha obi ebere.
 Ha ga-adi
 ka ndi m na-ajughi mgbe obula,
 n'ihia na mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke ha,
 aga m azakwa aririo ha.
 7 Ndi Ifrem ga-aghọ ndi di ike n'agha,
 ha ga-enwe onu dika ndi na-anu mmanya.
 Umu ha ga-ahu ya nuriakwa onu,
 ha ga-ejikwa obi ha niile nuriya onu n'ime ONYENWE ANYI.

* 10:3 10:3 O bu mkpi na-ebuta uzọ mgbe ha na-aga n'igwe. † 10:4 10:4 Maobu, nkume nkuku ulo

- 8 Mgbe ahụ, aga m akpọ ha oku,
chikọta ha.
N'ezie, aga m agbaputa ha,
ha ga-adikwa ukwu dika ha di na mbu.
- 9 A sikwari na m chusara ha n'etiti ndi di iche iche,
ma ha ga-echeta m site n'ala niile ahụ di anya.
Ha na umu ha ga-adikwa ndu;
ha ga-alotakwa.
- 10 Aga m esi n'ala Ijipt kpolata ha,
sitekwa n'Asiria chikotaa ha.
Aga m akpota ha na Gilead na Lebanon.
Ha agaghị enwekwa ebe ga-ezuru ha niile.
- 11 Ha ga-esi n'osimiri nsogbu gafee.
A ga-emekwa ka mmali elu nke osimiri dajuo.
Ebe obibi niile nke osimiri Nail ga-atakoro kwa.
A ga-egbuda mpako niile nke Asiria,
wezugakwa mkpara ochichi nke ndi Ijipt.
- 12 Aga m eme ka ha di ike n'ime ONYENWE ANYI,
o bukwa n'aha ya ka ha ga na-ejeghari n'udo."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

11

- 1 Meghee onu uzọ gi niile, gi Lebanon.
Ka oku repia osisi sida gi niile.
- 2 Kwasi akwa ike, gi osisi junipa, n'ih na osisi sida adaala,
n'ih na e mebiela osisi ukwu ndi niile ahụ mabigara mma oke.
Kwasienu akwa ike, unu osisi ook nke Bashan,
n'ih na e gbudachala oke ohia ahụ!
- 3 Gee nti n'uzu akwa nke ndi ozuzu aturu,
e mebiela ebe ita nri mara mma nke anu ulo ha.
Gee nti ka unu nuru olu mbigbo nke umu odum,
n'ih na e bibiela oke ohia nke Jordan.

Ndi ozuzu aturu abuo

4 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI Chineke m kwuru, "Zuonu igwe ewu na aturu ndi a ga-egbu egbu nri. ⁵ Ndi na-azuru ha na-egbu ha ma o dighi ahuhu na-abiakwasị ha. Ndi na-erekwa ha na-asị, 'Toonu ONYENWE ANYI, n'ih na abụ m ogaranya.' Ndi ozuzu ha adighi enwe omiko n'ahụ ha. ⁶ N'ih na mu onwe m agakwaghị egosi ndi ala a obi ebere." Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri. "Aga m ewere onye obula n'ime ha nyefee n'aka onye agbataobi ya, na n'aka eze ha. Ha ga-ebibi ala a kpamkpam, ma mu onwe m agaghị anaputa onye obula site n'aka ha."

⁷ N'ih ya, azuru m igwe ewu na aturu ndi ahụ a ga-egbu egbu, nke ka nke, ndi ahụ a na-emegbu emegbu. Eweere m mkpanaka abuo, kpo otu n'ime ha Amara, kpo nke ozọ Idi n'otu. Azukwara m igwe aturu ndi ahụ. ⁸ N'ime otu onwa, ewezugara m ndi ozuzu aturu ato. Igwe ewu na aturu ndi ahụ kpokwaziri m asị, enwezighi m ike nweere ha ndidi. ⁹ N'ih ya, ekwuru m si, "Agaghị m abukwa onye ozuzu aturu unu ozọ. Nke obula na-anwu, ya nwuo, ozọ, nke na-ala n'iyi, ya laa n'iyi. Ka ndi foduru rie anu ahụ ibe ha."

¹⁰ Mgbe ahụ, eweere m mkpanaka m, nke a kporo Amara gbajie ya abuo, igosi na emebiela m ogbugba ndu nke mu na ndi mmadu gbara.

¹¹ N'ubochi ahụ ka e mere ka ogbugba ndụ ahụ gharakwa idi. Mgbe ahụ, ndi ahụ a na-akpagbu n'etiti igwe ewu na aturu ahụ, bu ndi na-ele m anya matara na o bu okwu ONYENWE ANYI.

¹² Mgbe ahụ, agwara m ha, "O buru na o masiri unu, unu kwuo m ugwo oru m, o burukwa na o masighi unu, deberenu onwe unu ego unu." N'ih nke a, ha guputara mkpuru ego olocha iri ato, jiri ya kwuo m ugwo.

¹³ ONYENWE ANYI gwara m, "Tupuru ya okpu ite," bu onuahia magburu onwe ya bu nke ha ruru n'isi m. Ya mere, eweere m iri olocha ato ahụ tupuru ya okpu ite n'ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI.

¹⁴ Mgbe ahụ, agbajiri m mkpanaka m nke abuo a na-akpo Idi n'otu, iziputa na njikota maobu idi n'otu di n'etiti Juda na Izrel adighikwa.

¹⁵ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara m, "Chirikwa ngwa oru nke onye ozuzu aturu nzuzu ahụ, ¹⁶ n'ih na ana m aga ikpolite otu onye ozuzu aturu nke na-agaghi elekota umu aturu furu efu, maobu choo ndi natolite, maobu gwoo ndi meruru ahụ, maobu nye ndi ahụ di ike nri. Kama o ga-eri anu aturu ndi ahụ ahụ ha di mma, nyakapukwa ukwu ha niile.

¹⁷ "Ahuhu diri onye ozuzu aturu ahụ na-abaghi uru, nke na-adighi elezi igwe ewu na aturu ya anya.

Ka mma agha gbupu ya otu aka, ghupukwa ya anya aka nri ya.

Ka ogwe aka ya kponwukwa kpamkpam.

Otu a, anya aka nri ya ga-akpokwa."

12

Mbibi diri ndi iro Jerusalem

¹ Nke a bu okwu nke ONYENWE ANYI banyere Izrel. O bu amuma.

ONYENWE ANYI, onye gbasapuru eluigwe niile, onye toro ntoala uwa, na onye kpuru mmuo nke di n'ime mmadu, ekwuputala, si, ² "Agaje m ime Jerusalem ka o buru iko mmanya nke ga-anagharị ndi niile gbara ya gburugburu. Ha ga-agba Juda na Jerusalem gburugburu, nobichie uzo ya niile. ³ N'ubochi ahụ, mgbe mba niile nke uwa chikotara onwe ha onu imegide ya, aga m eme Jerusalem ka o ghooro mba ndi ahụ niile nkume di ukwu nke a na-apughi inughari enughari. Ndi niile ga-agbali inughari ya ga-emeru onwe ha ahụ. ⁴ N'ubochi ahụ, aga m etinye ujo n'obi inyinya niile, mee ka ndi na-agba ha gho ndi ara," otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri. "Aga m asaghe anya m lekwasị ulo Juda nke oma, ma aga m eme ka inyinya niile nke mba niile kpuo isi. ⁵ Mgbe ahụ, ndi ndu Juda ga-ekwu n'obi ha si, 'Ndi Jerusalem achotala ike n'ih na ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke ha.'

⁶ "N'ubochi ahụ, aga m eme ka ndi ndu Juda niile diri ka ite oku, nke a donyere n'ebe a chikotara nku. Ha ga-adikwa ka oku na-enwu enwu, nke di n'etiti ukwu oka. Ha ga-ere oku n'aka nri na n'aka ekpe, rechapu ndi niile bi gburugburu ha. Ma mmadu ga-epuputakwa n'ime Jerusalem.

⁷ "ONYENWE ANYI ga-ebu uzo zoputa ebe obibi niile nke Juda, ime ka ugu na nsopuru nke ulo Devid, na nke ndi niile bi na Jerusalem ghara idi ukwu karia nke Juda. ⁸ N'ubochi ahụ, ONYENWE ANYI ga-echebe ndi bi na Jerusalem, mee ka o buladi ndi na-aso ngongo n'etiti ha diri ike dika Devid. Ulo Devid ga-adikwa ka Chineke, dika Mmuo ozi ONYENWE ANYI, onye na-eje n'ihu ha. ⁹ N'ubochi ahụ, aga m ebido ibibi mba ndi ahụ niile na-ebuso Jerusalem agha.

Iru uju banyere onye ahụ a mapuru ahụ

¹⁰ “Mgbe ahụ, aga m awụkwasi n’ulo Devid na ndi niile bi na Jerusalem, mmufo nke amara na nke aririyo amara. Ha ga-elegidekwa m anya, bu onye ahụ ha mapuru ahụ. Ha ga-eru uju n’ihi ya, dika mmadu si eru uju n’ihi onwu nke nwa a muru naani ya. Ha ga-ebekwa akwa ilu nke ukwu dika mmadu si ebe akwa maka nwa mbu ya. ¹¹ N’ubochi ahụ, akwa a ga-akwa na Jerusalem ga-adi ukwu, dika akwa nke Hadad Rimon n’obosara ala Megido. ¹² Ndi ala ahụ niile ga-eru uju. Ikwu obula ga-eru uju nke ha, ha na ndi nwunye ha. Ikwu Devid na ndi nwunye ha, na ikwu Netan na ndi nwunye ha, ¹³ na ikwu Livayi, na ndi nwunye ha, na ikwu Shimei na ndi nwunye ha, ¹⁴ na ikwu ndi ozo niile na ndi nwunye ha.

13

Nsachapu mmehie

¹ “N’ubochi ahụ, a ga-emeghe isi iyi mmiri nye ulo Devid na ndi niile bi na Jerusalem. O ga-abu isi iyi a ga-eji sachapu mmehie na adighi ocha ha niile.

² “N’ubochi ahụ, otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, kwubiri, aga m ebipu aha arusi niile di n’ala ahụ, a gaghị echetakwa ha ozo. Aga m esitekwa n’ala a wezuga ma ndi amuma ma mmufo nke adighi ocha niile. ³ O burukwa na onye obula a ga n’ihu na-ebu amuma, nne na nna ndi muru ya ga-asị ya, ‘I ghaghị inwu n’ihi na i kwuola okwu ugha n’aha ONYENWE ANYI.’ Mgbe onye di otu a bukwara amuma, o bu nne na nna ya ga-eji ube magbuo ya.

⁴ “N’ubochi ahụ, ihere ga-emekwa ndi amuma n’ihi ibu amuma banyere ohu nke ha huru. Ha agaghị eyikwa uwe aji anu nke ndi amuma na-eyi n’ihi iduhie ndi mmadu, ⁵ Onye obula n’ime ha ga-asikwa, ‘Abughi m onye amuma, onye oru ubi ka m bu, o bu ihe si n’ala ka m ji azu onwe m site na mgbe m bu okorobia.’ ⁶ O buru na onye obula ajuo, ‘Gini bu onya ndi a niile di gi n’ahu?’ Ha ga-azaghachi, ‘Onya ndi etiputara m n’ulo ndi enyi m.’

Tigbuo onye ozuzu aturu, igwe aturu agbasasi

⁷ “Teta n’ura, gi mma agha, imegide onye ozuzu aturu m, na imegide nwoke ibe m, nke no m nso,”
otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwubiri.

“Tigbuo onye ozuzu aturu,
igwe aturu* ga-agbasikwa.
Aga m eweli aka m megide ndi di nta.

⁸ N’ala ahụ niile,” otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya,
“Uzo mmadu abuo n’ime uzo ato ka a ga-etida,
ma otu uzo n’ime uzo ato ga-afodu n’ime ya.

⁹ Otu uzo n’ime uzo ato a foduru ka m ga-ewebata n’ime oku.
Aga m eji oku nuchaa ha dika e si anucha olaocha,
jiri oku nwaa ha dika e si anwa olaedo.

Ha ga-akpoku aha m,
aga m azakwa ha.

Aga m asikwa, ‘Ndi a bu ndi m,’

Ha onwe ha ga-asikwa, ‘ONYENWE ANYI bu Chineke anyi.’ ”

* **13:7** 13:7 Ya bu, igwe aturu nke o na-achi

14

ONYENWE ANYI na-abia Ichi

¹ Lee, ubochi ONYENWE ANYI na-abia, mgbe a ga-ekesa ihe nkwata gi niile n'etiti mgbidi gi.

² Aga m achikota mba niile ka ha bia Jerusalem ibuso ya agha. Ha ga-adota obodo ahụ n'agha, tutukọọ ihe di n'ulo niile, dinaa ndi inyom n'ike. A ga-adota okara ndi bi n'obodo ahụ n'agha, duru ha gaa mba ozo. Ma okara nke ozo ka ha ga-ahapu. ³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI ga-apu ibuso ndi mba ozo ahụ agha, dika o si ebu agha n'ubochi agha. ⁴ N'ubochi ahụ, ukwu ya ga-eguzo n'elu Ugwu Oliv, nke di n'owuwa anyanwu Jerusalem. Mgbe ahụ, Ugwu Oliv ga-ekewa abuo, mee ka ndagwurugwu buru ibu diri site n'owuwa anyanwu ruo n'odida anyanwu. N'ihia ya, ugwu ahụ ga-eke onwe ya abuo. Otu akuku ga-adi n'ugwu, nke ozo ga-adi n'uzo ndida. ⁵ Unu ga-esi na ndagwurugwu nke ugwu m ahụ gbalaga, n'ihia na ndagwurugwu ahụ ga-eru Azel. Unu ga-agbapu dika unu si gbapu n'oge gara aga, mgbe ala oma jijiji ahụ, n'oge Uzaya bu eze Juda. Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI Chineke m ga-abia, ya na ndi nsọ ya.

⁶ N'ubochi ahụ, ihè anyanwu agaghị adi, oyi agaghị adi, mkpuru mmiri agaghị adikwa. ⁷ O ga-abu ubochi puru iche, ubochi ehie na abali na-agaghị adikwa. O bu ubochi nke naani ONYENWE ANYI maara. Ma ihè ga-adikwa n'oge anyasi.

⁸ N'ubochi ahụ, mmiri na-enye ndu ga-esi na Jerusalem na-asoputa. O ga-ekewa abuo, okara ya ga-asobanye n'osimiri Nnu di n'ihu anyanwu ebe okara nke ozo ga-asobanye n'osimiri Mediterenia di n'odida anyanwu. Ha ga na-aso n'okochi na n'udu mmiri.

⁹ Ma ONYENWE ANYI ga-abu eze n'elu uwa niile. N'ubochi ahụ, naani otu ONYENWE ANYI ga-adi, naani aha ya kwa ka a ga na-eke ofufe.

¹⁰ Ala niile, site na Geba ruo Rimon, nke di na ndida Jerusalem ga-adi ka ozara. Ma o bu naani Jerusalem ga-adi n'ebe lara elu. O ga-adikwa n'onodu ya site n'onu uzo ama nke Benjamin ruo n'ebe onu uzo ama nke Mbu, ruo n'onu uzo ama nke di n'akuku, sitekwa n'Ulo elu Hananel ruo n'ebe a na-azochaputa mmanya eze. ¹¹ A ga-ebiju na ya na-enweghi nsogbu. A gaghị emebikwa ya ozo. Jerusalem ga-ebikwa n'udo na-atughu egwu.

¹² Nke a bu oria ojo nke ONYENWE ANYI ga-eji kuda mba niile buru agha megide Jerusalem. Anu ahụ ha ga-ere ure mgbe ha ka guzo oto. Anya ha ga-erekwa ure, ire ha ga-erekwa ure n'onu ha. ¹³ N'ubochi ahụ, ONYENWE ANYI ga-etinye ndi mmadu oke ujo n'obi. Oke ogbaaghara ga-adi n'etiti ha, ha ga-alusokwa ibe ha ogu. ¹⁴ O buladi Juda ga-ebu agha na Jerusalem. A ga-akwakoro aku ndi mba ozo di ha nso, bu otutu olaedo na olaocha, na uwe mara mma. ¹⁵ Oria ojo di otu a ga-adakwasị inyinya niile, na inyinya muul, na inyinya kamel niile, na inyinya ibu niile, na anu niile di n'ogige ndi agha ha.

¹⁶ Mgbe ahụ, ndi foduru na mba niile ndi ahụ busoro Jerusalem agha, ga-abia kwa afo kpo isiala nye eze, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ka ha soro mee mmemme ulo Ikwu. ¹⁷ O buru na ndi obula si na mba di iche iche esoghi jee Jerusalem ife Eze ahụ, bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, ha agaghị enwetakwa mmiri ozuzo. ¹⁸ O buru na ndi Ijpt aju iga soro ndi ozo ife ofufe ahụ, ha agaghị enweta mmiri ozuzo. ONYENWE ANYI ga-eme ka oria ojo ahụ biakwasị ha, dika o siri biakwasị mba ndi ahụ niile juru iso mee mmemme ulo Ikwu. ¹⁹ Nke a ga-abu ahuhu diri ndi

Ijpt, na ndị mba dị iche iche, ndị na-agaghị eso na mmemme ụlọ Ikwu ahụ.

²⁰ N'ụbọchị ahụ, ihe a ga-edede n'ahụ atañụ nke ịnyịnya niile na-anya n'olu ha bụ nke a: "Ihe dị Nsọ nye ONYENWE ANYỊ." Ite niile e ji esi nri dị n'ụlọ nke ONYENWE ANYỊ ga-adị ka efere nsọ ndị ahụ dị n'ihu ebe ịchụ aja.

²¹ Ite niile dị na Juda, na n'ime Jerusalem ga-adị nsọ nye ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile. Ndị niile bịa ịchụ aja ga-ewere ụfọdụ n'ime ite ndị a sie nri ịchụ aja ha. N'ụbọchị ahụ kwa, a gaghị ahụ kwa ndị na-atụ mgbereahịa* n'ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile.

* **14:21** 14:21 Maqbu, Onye Kenan

Malakaj

¹ Okwu amuma: Nke a bu okwu ONYENWE ANYI gwara Izrel site n'onu Malakaj onye amuma.

Izrel ekwenyeghi na Chineke huru ha n'anya

² "Ahula m unu n'anya," ka ONYENWE ANYI na-ekwu.

"Ma unu na-asị, 'Olee uzọ i si hu anyi n'anya?'

"Iso, o bughị nwanne Jekob?" ka ONYENWE ANYI kwuputara. "Ma otu o di, ahuru m Jekob n'anya, ³ ma Iso ka m kporo asi, mee ugwu ya niile ka ha gho ebe togboro n'efu, werekwa ihe nketa ya nye nkita ohia niile nke ozara."

⁴ Ndi Edom nwere ike si, "O bu ezie na e tikpola anyi, ma anyi ga-ewughari nkponkpo ebe niile."

Ma otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, na-ekwu, "Ha nwere ike wugharia ya, ma aga m akwadakwa ha ozo. N'ih na a ga-akpo ha Obodo ihe ojoo, ndi ONYENWE ANYI na-eweso iwe ruo mgbe ebighi ebi.

⁵ Anya unu ga-ahu nke a ma unu ga-ekwukwa, 'ONYENWE ANYI di ukwu, o buladi ruo n'ofe oke ala Izrel!'"

Imebi ogbugba ndu site n'aja nwere ntupo

⁶ "Nwa na-asopuru nna ya, ohu na asopurukwa onyenwe ya. A si na m bu nna, ebee ka egwu m di. A si na m bu onyenwe mmadu, ebee ka nsopuru m di?" Ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu.

"O bu unu ndi nchaja na-eleda aha m anya.

"Ma unu na-aju, 'Olee uzọ anyi si eleda aha gi anya?'

⁷ "Unu na-eji anu ruru aru na-achuru m aja n'elu ebe ichu aja m.

"Ma unu na-aju, 'Olee uzọ anyi si meruo ya?'

"O bu mgbe unu na-asị na tebul ONYENWE ANYI bu ihe e kwesiri ileda anya. ⁸ Mgbe unu ji anu ndi kpuru isi achuru m aja, o bughị ihe na-ezighi ezi ka unu na-eme? Mgbe unu na-ejikwa ndi dara ngwuro, na anu na-aria oria, o bughị ihe ojoo ka unu na-eme? Werenu anu ndi a bugara onye nachị obodo unu dika onyinye. O ga-atọ ya uto inabata onyinye di otu a? O ga-anabata unu?" Ka Onyenwe anyi, Onye puru ime ihe niile na-ekwu.

⁹ "Ma ugbu a, rionu Chineke ka o gosi anyi amara ya. O buru na unu ji onyinye ndi di otu a n'aka unu, o ga-egosi unu afo oma ya?" Ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu.

¹⁰ "O gaara adi m nnoo mma ma a si na otu onye n'ime unu ga-emechi onu uzo ulonso ukwu ahụ, ka unu gharakwa ikwanye oku na-enweghi isi n'elu ebe ichu aja m. Ihe banyere unu adighi ato m uto. O bu ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru. Agaghị m anabatakwa onyinye obula si unu n'aka. ¹¹ N'ih na site n'owuwa anyanwu ruo odida ya, aha m ga-adi ukwu n'etiti mba niile. A ga-ewebataru m ihe nsure oku na-esi isi uto na onyinye di ocha n'aha m, n'ebe niile, n'ih na aha m ga-adi ukwu n'etiti mba niile." O bu ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru.

¹² "Ma unu na-eme ka o ghara idi nsọ mgbe unu na-asị na, Tebul Onyenwe anyi bu ihe e meruru emeru, ebe ihe oriri ya bukwa ihe nleli.

¹³ Unu na-ekwukwa, 'Nke a bu ihe ike ogwugwu,' si otu a na-eduli imi unu elu n'ebe m no n'onodu oke nleli." O bu ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru.

“Mgbe unu na-ewebata ihe a natara n’ike, na nke dara ngwuro, na nke na-aria oria, jiri ha churo m aja, o kwesiri ka m nabata ya?” Ka ONYENWE ANYI na-ekwu. ¹⁴ “Onye a na-abu onu ka onye aghughu ahụ bu nke nwere oke n’igwe ewu na aturu ya, kwee nkwa inye ya, ma mesia were anu nwere ntupo churo Onyenwe anyi aja. N’ihi na mu onwe m bu Eze ukwu ahụ,” ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru, “aha m bukwa ihe a ga-atu egwu n’etiti mba di iche iche.

2

Ndumodu ndi ozọ nye ndi nchujaja

¹ “Ma ugbo a, unu ndi nchujaja, ido aka na nti a diri unu. ² O buru na unu aju ige nti, o burukwa na unu ekpebighi n’obi unu inye aha m otuto,” ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, na-ekwu, “Aga m ezite obubu onu n’ahu unu, aga m abukwa ngozi unu niile onu. E, abulari unu onu, n’ihi na unu ekpebighi n’obi unu isopuru m.

³ “N’ihi unu, aga m abara umu umu unu mba.* Agaghi m anabata onyinye unu, aga m efesakwa nsi anu n’ihu unu, bu nsi nke ihe onyinye unu, aga m ewezugakwa unu site n’ihu m. ⁴ Otu a ka unu ga-esi mara na o bu mu zitere unu ido aka na nti a, ka ogbugba ndu mu na Livayi gbara digide,” O bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, na-ekwu. ⁵ “Ogbugba ndu mu na ya bu nke ndu na udo, o bu m nyere ha ya, nke a bu n’ihi nsopuru. O nyere m nsopuru n’ezie, tukwaa aha m egwu. ⁶ Iwu nke eziokwu di ya n’onu, o dikwaghi okwu ugha obula a choputara n’egbugbere onu ya. O soro m jee ije n’udo, na n’ikwuba aka oto. O mekwara ka otutu si n’ajo omume ha chigharia.

⁷ “N’ihi na egbugbere onu onye nchujaja kwesiri ijuputa n’ihe omuma; e kwesikwara isi n’onu ya muta ihe, n’ihi na o bu onyeozu nke ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile. ⁸ Ma unu esitela n’uzo ahụ wezuga onwe unu, sitekwa n’ozizi unu mee ka otutu mmadu suo ngongo. Unu emerula ogbugba ndu nke Livayi.” O bu ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru. ⁹ “N’ihi nke a, emeela m ka unu buru ndi a na-eleli anya, na ndi e wedara n’ala n’ihu ndi mmadu niile, n’ihi na unu agbasoghi uzo m, kama unu na-ele mmadu anya n’ihu, n’ihe metutara iwu.”

Imebi ogbugba ndu site n’igba alukwaghi m

¹⁰ O bughu otu Nna ka anyi niile nwere? O bughu otu Chineke ahụ kere anyi? Gini mere anyi ji na-emeru ogbugba ndu nna anyi ha site na-enweghi ntukwasu obi na mmekorita anyi na ibe anyi?

¹¹ Juda ekwesighi ntukwasu obi. E meela ihe aru n’Izrel na n’ime Jerusalem: Juda emerula ulonso ukwu ONYENWE ANYI huru n’anya, lukoada ada chi ndi mba ozọ. ¹² Ka ONYENWE ANYI kewapu onye mere ihe di otu a n’ulo ikwu Jekob, ka o ghara inwe onye akaebe, ka o ghara inwe onye ga-aza ya mgbe o kporo oku maobu butere ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile onyinye.

¹³ Ihe ozọ unu na-emekwa bu ndi a: unu na-eme ka anya mmiri unu juputa n’ebe ichu aja ONYENWE ANYI. Unu na-akwa akwa, na-eti mkpu akwa n’ihi na o naghị elenye anya n’onyinye unu, maobu jiri obi utọ nabata ha. ¹⁴ Unu na-asu “Nke a o bu n’ihi gini?” O bu n’ihi na ONYENWE ANYI bu onyeama n’etiti gi na nwunye i luru n’okorobia gi, n’ihi na i

* 2:3 2:3 Maobu, kponwusia mkpuru oghigha unu

kwesighi ntukwasị obi, ọ bụ ezie na ọ bụ nwanyị e jikọtara gi na ya, burukwa nwunye ogbugba ndu gi.

¹⁵ Ọ bụ na ọ bughị otu Chineke ahụ kere gi? N'anụ ahụ na n'ime mmụọ, unu bụ nke ya. Ma gini ka otu Chineke a chorọ? Ka unu buru umu na-atu ya egwu. Ya mere, jie mmụọ gi aka, ka i gharakwa ibu onye na-ekwesighi ntukwasị obi n'ebe nwunye i lutara n'okorobia no.

¹⁶ "Akporo m igba alukwaghi m asi," ka ONYENWE ANYI Chineke nke Izrel siri, "a kpokwara nwoke na-emeso nwunye ya mmeso n'uzo ihe ike asi." O bu ONYENWE Onye puru ime ihe niile na-ekwu.

Ya mere, kpachapurunu onwe unu anya, unu abukwala ndi na-ekwesighi ntukwasị obi.

Imebi ogbugba ndu site n'ikpe mmegide

¹⁷ Unu esitela n'oke okwu unu mee ka ike gwu ONYENWE ANYI.

Ma unu na-aju, "Olee uzo anyi si mee ka ike gwu ya?"

Mgbe unu na-asi, "Ndi niile na-eme ihe ojoo di mma n'anya ONYENWE ANYI. Ihe ha na-atokwa ya utu," maobu na-asikwa, "Ebee ka Chineke ahụ na-ekpe ikpe ziri ezi no?"

3

¹ "Lee, aga m ezipu onyeozu m, onye ga-edozi uzo n'ihu m. Mgbe ahụ, Onyenwe anyi ahụ unu na-ele anya ya ga-abia na mberede n'ulonso ukwu ya. Onyeozu nke ogbugba ndu ahụ, onye ihe ya na-agusi unu aguu ike, ga-abia," ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru.

² "Ma onye ga-anagide ubochi obibia ya ma guzokwa mgbe o putara ihe? N'ihu na o ga-adi ka oku na-anucha anucha, dikwa ka ncha e ji asu akwa.

³ O na-anodu ala dika ndi na-anucha olaocha ime ka o di ocha. O ga-anucha ndi Livayi, ime ka ha di ocha, dika olaedo na olaocha a nuchara anucha tutu ruo mgbe ha ga-ewetara ONYENWE ANYI onyinye n'ezi omume.

⁴ Mgbe ahụ, onyinye Juda na Jerusalem ga-abu onyinye ONYENWE ANYI ga-anabata, dika o si anabata ha n'ubochi ndi ahụ gara aga, na mgbe ochie gara aga.

⁵ "Mgbe ahụ, aga m abia unu nso ikpe unu ikpe. Aga m abiakwa ngwangwa igbagide ha ama bu ndi mgbaasi, na ndi na-akwa iko, na ndi na-anu iyi ugha, na ndi na-emegbu ndi inyom di ha nwuru, na ndi na-emegbu ndi na-enweghi nna, na ndi na-anapu ndi obia ikpe ziri ezi, ndi ahụ niile na-adighi atu egwu m." O bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru.

Imebi ogbugba ndu site n'akwughu otu uzo n'ime uzo iri

⁶ "N'ihu na mu onwe m bu ONYENWE ANYI adighi agbanwe agbanwe. Ya mere, unu bu umu Jekob ji digide. ⁷ Site n'oge nna nna unu ha, unu esitela n'idebe iwu na ukpuru m wezuga onwe unu. Unu adighikwa edebe ha. Ya mere, loghachikwutenu m, mu onwe m ga-aloghachikwute unu." O bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu.

"Ma unu na-asi, 'Anyi ga-esi anaa loghachi?'

⁸ "Mmadu o na-ezu ihe bu nke Chineke n'ohi? Ma unu apunarila m ihe bu nke m.

"Ma unu na-aju: 'Anyi si anaa na-ezu gi ohi?'

"O bu site n'otu uzo n'ime uzo iri unu, onyinye na aja niile. ⁹ N'ihu ya, obubu onu diiri unu, ka mba niile unu ha, n'ihu na o bu mu onwe m ka unu na-ezu ohi. ¹⁰ Webatanu otu uzo n'uzo iri nke ihe niile unu n'ime uloku m, ka nri juputa n'ime ulo m. Jirinu nke a nwalee m," ka unu hu

ma mụ onwe m agaghị emeghe ọny ụzọ eluigwe, site na ya wudatara unu ngozi di ukwuu, nke ga-egubiga oke na onodu agaghị adi ichebe ha. O bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu. ¹¹ “Aga m egbochi ihe nripiã ndi ahũ niile ka ha ghara iripiã mkpurũ ubi unu. Osi vaini unu agakwaghĩ atupusi mkpurũ ya n’ala tutu ruo mgbe ha chara.” O bu ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu. ¹² “Mgbe ahũ, mba niile di iche iche ga-akpo unu ndi a goziri agozi, n’ihi na ala unu ga-abũ nke na-enye ndi nwe ya obi uto.” O bu ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru.

Okwu mpako ndi Izrel megide Chineke

¹³ ONYENWE ANYI na-ekwu, si, “Unu ekwuola otutu okwu di ike megide m.”

“Ma unu na-aju, ‘Gini ka anyi kwuru megide gi?’

¹⁴ “Unu ekwuola si, ‘O bu ihe nzuzu ife Chineke ofufe, na itu ya egwu. Gini bu uru anyi na-erite site n’idebe iwu ya, na ijeghari dika ndi na-eru uju n’ihu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile? ¹⁵ Ma site ugbo a gaa n’ihu, ndi nganga ka anyi ga-akpo ndi ihe na-agara nke oma. N’ezie, ndi na-eme ihe ojoo ka ihe na-agara nke oma. Ndi ahũ jikwa ihe ojoo ha na-anwa Chineke na-agbanari ntaramahũ ya.’”

Ufodu ndi kwesiri ntukwasi obi

¹⁶ Mgbe ahũ, ndi niile na-atu egwu ONYENWE ANYI gwaritara ibe ha okwu, ONYENWE ANYI nara nti, nukwa ihe ha na-ekwu. N’ihu ya, e nwere akwukwo ncheta di ya, ebe e dere aha ndi niile na-atu egwu ONYENWE ANYI, ma na-echekwa echiche banyere aha ya.

¹⁷ “N’ubochi ahũ m ga-eme ihe,” ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu, “ha ga-abũ ihe oke onuahia nke aka m. Aga m echebe ha, dika nna na-enwe omiiko ma chebekwa nwa ya nwoke na-efe ya. ¹⁸ Unu ga-ahũ ihe di iche n’etiti ndi ezi omume na ndi ajo omume, hukwa ihe di iche n’etiti ndi na-efe Chineke na ndi na-adighi efe ya.

4

Ikpe omuma na ime ka ogbugba ndu sie ike

* ¹ “N’ezie, ubochi ahũ na-abia, o ga-erekwa oku dika ebe a funyere oku buru ibu. Mgbe ndi nganga, ndi na-eme ihe ojoo, ga-abũ igbugbo oka, ubochi ahũ na-abia ga-erechapu ha,” otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru. “O dikwaghĩ mgborogwu maobu alaka obula ga-afoduru ha. ² Ma unu bu ndi na-atu egwu aha m ka anyanwu nke ezi omume ga-achawaputa wetakwara unu ogwugwo nke si n’ime nku ya. Unu ga-apukwa, na-awughari dika umu ehi eji nri zujuo afo. ³ Mgbe ahũ, unu ga-azopiakwa ndi ajo omume. Ha ga-aghokwa ntũ n’okpuru obu ukwu unu, n’ubochi ahũ m ga-eme ihe ndi a,” otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru.

⁴ “Chetanũ iwu Mosis, bu odibo m, ya bu iwu na ukpuru ndi ahũ di iche iche m nyere ya na Horeb, maka Izrel niile.

⁵ “Lee, aga m ezitere unu Ilajia onye amuma, tupu ubochi ukwu ahũ di oke egwu bu ubochi ONYENWE ANYI abia. ⁶ O ga-eme ka obi ndi bu nna chigharikwute umu ha, meekwa ka obi ndi bu umu chigharikwutekwa nna ha; ka m ghara ibia ma jiri ibu onu laa ala ahũ n’iyi.”

* **4:** 4:0 N’akwukwo ndi Hibru, isi nke Anõ, site n’amaokwu nke mbu ruo na nke isii, bu nke edeputara dika isi nke Ato, amaokwu nke iri na itoolu ruo nke iri abuo na anõ.

Ozioma Matiu

Usoro omumu Jisos onye bu Kraist ahụ

¹ Nke a bu ndeko usoro omumu Jisos onye bu Kraist, nwa Devid, nwa Ebrahim.

² Ebrahim muru Aizik,

Aizik amuo Jekob,

Jekob amuo Juda na umunne ya.

³ Juda mutara Perez na Zera site na Tama,

Perez muru Hezron,

Hezron amuo Aram.

⁴ Aram muru Aminadab,

Aminadab muru Nashon,

Nashon amuo Salmon.

⁵ Salmon bu nna Boaz, site na nwunye ya Rehab,

Boaz muru Obed, site na nwunye ya Rut,

Obed amuo Jesi.

⁶ Jesi amuo Devid, bu eze.

Devid muru Solomon site na nwunye ya Uraya.

⁷ Solomon muru Rehoboam,

Rehoboam amuo Abija,

Abija amuo Esa.

⁸ Esa muru Jehoshafat,

Jehoshafat amuo Joram,

Joram amuo Uzaia.

⁹ Uzaia muru Jotam,

Jotam amuo Ehaz,

Ehaz amuo Hezekaya.

¹⁰ Hezekaya muru Manase,

Manase amuo Emon,

Emon amuo Josaya.

¹¹ Mgbe e mere ka ha gaa biri n'ala Babilon ka Josaya muru Jekonaya na umunne ya.

¹² Mgbe ha si Babilon lota

Jekonaya muru Shealtiel,

Shealtiel amuo Zerubabel.

¹³ Zerubabel muru Abiud,

Abiud amuo Eliakim,

Eliakim amuo Azoa.

¹⁴ Azoa muru Zadok,

Zadok amuo Akim,

Akim amuo Eliud.

¹⁵ Eliud muru Elieza,

Elieza amuo Matan,

Matan amuo Jekob.

¹⁶ Jekob muru Josef onye bu di Meri nne Jisos, onye a na-akpo Kraist.

¹⁷ Ya mere, site n'Ebrahim ruo na Devid, e nwere ogbọ iri na anọ. Ma site n'oge Devid ruo mgbe a dọrọ ha n'agha gaa Babilon, e nwere ogbọ iri na anọ. Sitekwanu n'oge ahụ ruo mgbe a muru Kraist bukwa ogbọ iri na anọ.

Josef anabata Jisọs dika nwa ya nwoke

¹⁸ Otu a ka omumu Jisọs, onye a na-akpo Kraist* siri di: Nne ya Meri bu onye e kwenyere na o ga-alu Josef, ma tupu ha ebiko o ntu a choputara na Meri di ime site na Mmuo Nso. ¹⁹ Ma Josef di ya bu onye ezi omume, o choghi imenye ya ihere, n'ihia ya, o zubere ichu ya na nzuzo.

²⁰ Mgbe Josef nwechara mkpebi a, mmuo ozi Onyenwe anyi biakwutere ya na nro si ya, "Josef nwa Devid, atula egwu ikporo Meri ka o buru nwunye gi, n'ihia na nwa ahụ o di ime ya sitere n'ike Mmuo Nso. ²¹ O ga-amukwa nwa nwoke, onye i ga-akpo aha ya Jisọs,† n'ihia na o ga-azoputa ndi nke ya site na mmehie ha."

²² Ihe ndi a mere iji mezuo ihe ahụ Onyenwe anyi kwuru site n'onu onye amuma ya si, ²³ "Lee, nwaagboghọ ahụ na-amaghi nwoke ga-aturu ime, muo nwa nwoke. Ha ga-akpo aha ya Imanuel"‡ (nke bu ma asugharia ya, "Chineke nonyeere anyi").

²⁴ Mgbe Josef si n'ura teta, o mere dika mmuo ozi Onyenwe anyi nyere ya n'iwu. O kporo Meri ka o buru nwunye ya. ²⁵ Ma ha abuo edinakoghi tutu ruo mgbe o musiri nwa nwoke, onye o kporo aha ya Jisọs.

2

Obibia ndi amamihe

¹ Mgbe a muchara Jisọs na Bethlehem nke Judia n'oge Herod bu eze, ndi amamihe si owuwa anyanwu biaruru Jerusalem, ² na-aju ajuju si, "Olee ebe o no, bu onye a muru ibu eze ndi Juu? Anyi huru kpakpando ya* n'owuwa anyanwu, ma bia ikpo isiala nye ya."

³ Mgbe eze Herod nuru nke a, obi loro ya mmiri nke ukwu, ya na ndi niile bi na Jerusalem. ⁴ Mgbe o kpo tara ndisi nchaja na ndi ozizi iwu niile, o juru ha, ole ebe e kwuru na a ga-amu Kraist† ahụ. ⁵ Ha zara ya si, "Na Bethlehem nke Judia. N'ihia na otu a ka onye amuma ahụ dere n'akwukwo si,

⁶ "Ma gi onwe gi, Bethlehem, di n'ala Juda,
i dighi nta karichasia n'etiti ndi ochichi Juda,
n'ihia na o bu site na gi ka onye ochichi ga-esi puta,
onye ga-achi ndi nke m Izrel.‡"

⁷ Mgbe ahụ Herod kporo ndi amamihe ahụ na nzuzo juputa ha banyere oge kpakpando ahụ ji puta ihe. ⁸ O zipuru ha ije Bethlehem si ha, "Gaanu lee anya nke oma choputa ebe nwantakiri ahụ no. Mgbe unu chotara ya, bianu mee ka m mara, ka m gaakwa kpo isiala nye ya."

⁹ Mgbe ha nuru okwu eze, ha puru gawa, ma kpakpando ahụ ha huru n'owuwa anyanwu putakwara ozo, na-aga n'ihu ha ruo mgbe o biara guzo n'elu ebe nwantakiri ahụ no. ¹⁰ Ha nuriri onu nke ukwu mgbe ha huru kpakpando ahụ. ¹¹ Ka ha banyere n'ulo ahụ, ha huru nwantakiri ahụ na nne ya Meri, ha gburu ikpere n'ala ma kporo ya isiala. Ha meghere akpa

* **1:18** 1:18 Maobu, Onye nzoputa † **1:21** 1:21 Jisọs nke a bu otu ndi Griik si akpo Joshua nke putara ONYENWE ANYI na-azoputa. ‡ **1:23** 1:23 Aiz 7:14 * **2:2** 2:2 Kpakpando ya mgbe o walitere † **2:4** 2:4 Maobu, Onye nzoputa ‡ **2:6** 2:6 Mai 5:2

akụ ha nye ya onyinye ọlaedo na ọkpurukpu eso osisi na-esi isi uto a na-akpo frankisens,[§] ya na máá.* ¹² N'ih na a dorọ ha aka na nti na nro ka ha ghara ilaghachikwuru Herod, ha sitere n'uzo ozo laghachi obodo ha.

Mgbapu gaa n'ala Ijpt

¹³ Mgbe ndi amamihe ahụ lasiri, mmuo ozi Onyenwe anyi mere ka Josef hu ya na nro, o siri ya, "Bilie osiso kporo nwantakiri a na nne ya gbalaa Ijpt. Aloghachikwala tutu ruo mgbe m ga-agwa gi, n'ih na Herod na-achọ nwantakiri a ka o gbuo ya."

¹⁴ N'oge abali, Josef biliri kporo Meri na nwantakiri ahụ gbalaa Ijpt. ¹⁵ Ebe ahụ ka ha nogidere tutu ruo mgbe Herod nwuru. Nke a mere ka okwu ahụ Onyenwe anyi kwuru site n'onu onye amuma mezuo. "O bukwa site n'Ijpt ka m kpoputara nwa m."†

¹⁶ Iwe were Herod nke ukwu mgbe o choputara na ndi amamihe ahụ aghoala ya aghugho. N'ih ya, o nyere iwu banyere Betlehem na obodo nta ndi ozo gbara ya gburugburu, ka ha gbuo umuntakiri niile no n'obodo ndi a, bu ndi gbara site n'afọ abuo gbaada, di ka ihe o nutara site n'onu ndi amamihe si di. ¹⁷ E sitekwara otu a mezuo amuma ahụ Jeremaya buru si,

¹⁸ "A nuru otu olu na Rema,
ikwa akwa na oke iru uju di,
Rechel na-akwa akwa n'ih umu ya;
o dighi nkasiobi obula diri ya,
n'ih na ha adighikwa."‡

Nloghachi na Nazaret

¹⁹ Mgbe Herod nwuru, mmuo ozi Onyenwe anyi biakwutere Josef na nro n'Ijpt ²⁰ si ya, "Bilie, kporo nwantakiri ahụ na nne ya laghachi n'ala Izrel n'ih na ndi na-achọ igbu ya anwoala."

²¹ Ya mere, o biliri, kporo nwantakiri ahụ na nne ya, laghachi n'ala Izrel. ²² Mgbe o nuru na eze ohuru gbanwere Herod na Judia bu nwa ya a na-akpo Akelus,[§] egwu turu Josef ilaghachi ebe ahụ. Ma n'ih na adowo ya aka na nti na nro, o wezugara onwe ya gaa n'akuku Galili. ²³ O gara biri n'obodo a na-akpo Nazaret. E sitekwara otu a mezuo okwu onu ndi amuma si na, "A ga-akpo ya onye Nazaret."

3

Nkwusa nke Jon

¹ N'oge ahụ, Jon ome baptizim biara na-ezisa ozi n'ozara Judia. Isi okwu ya bu, ² "Chegharianu, n'ih na alaeze eluigwe di nso." ³ N'ih na nwoke a bu onye e kwuru okwu banyere ya site n'onu onye amuma Aizaya si,

"Otu onye na-eti mkpu n'ozara, na-asị,
'Dozienu uzo maka Onyenwe anyi,
meenụ ka okporouzo ya guzozie.' ">*

⁴ Jon yi uwe e ji aji inyinya kamel mee. O kekwar a ihe okike ukwu nke akpukpo anu n'ukwu ya. Nri ya bu igurube na mmanu anu. ⁵ N'oge ahụ, ndi mmadu sitere Jerusalem, na Judia niile, n'ala niile di Jodan

§ 2:11 2:11 Maobu, mgbaisioma * 2:11 2:11 Maobu, mgbalu † 2:15 2:15 Hos 11:1 ‡ 2:18 2:18 Jer 31:15 § 2:22 2:22 Akelus Onye ketara ichi otu uzo n'uzo ato n'alaeze Herod. * 3:3 3:3 Aiz 40:3

gburugburu, na-apụkwuru ya. ⁶ Mgbe ha na-ekwuputa mmehie ha, o mere ha baptizim n'osimiri Jodan.

⁷ Ma mgbe ọhuru ọtutu ndi Farisii na ndi Sadusii ka ha na-abia ka e mee ha baptizim, o siri ha, "Unu umu ajuala, onye doro unu aka na nti si unu gbanari onuma nke na-abia?" ⁸ Mianu mkpuru na-egosiputa nchehari unu. ⁹ Unu echekwala na unu puru i si n'ime onwe unu, 'Anyi nwere Ebrahim dika nna,' n'ihi na Chineke puru isite na nkume ndi a meputara Ebrahim umu. ¹⁰ Ma ugbo a atukwasila anyuike na mgborogwu osisi niile. Osisi obula nke na-adighi ami ezi mkpuru ka a ga-egbutu, tuba ya n'ime oku.

¹¹ "Mu onwe m ji mmiri eme unu baptizim n'ihi nchehari, ma onye di ike kari m na-abia. Onye m na-erughi ichita akpukpoukwu ya. O ga-eji Mmuo Nso na oku were mee unu baptizim. ¹² Ihe ifucha oka ya di ya n'aka, o ga-azacha ebe izocha oka ya nke oma, chikota mkpuru oka wiiti tinye ha n'oba, ma jiri oku a na-apughị imenyu emenyu rechapu igbugbo oka."

Jon emee Jisos baptizim

¹³ Mgbe ahụ, Jisos sitere na Galili bia n'osimiri Jodan ka Jon mee ya baptizim. ¹⁴ Ma Jon chorọ igbochi ya, si, "O bu m kwesiri ibiakwute gi ka i mee m baptizim. Gini mere i ji abiakwute m?"

¹⁵ Ma Jisos zara ya si, **"Kwere ka o diri otu a ugbo a, o kwesiri ka anyi mezu o ezi omume niile."** Mgbe ahụ Jon kwenyere.

¹⁶ Ngwangwa e mechara Jisos baptizim, o sitere na mmiri ahụ riputa. N'otu oge ahụ, eluigwe meghere, Jon huru Mmuo nke Chineke ka o si n'elu fedata di ka nduru na-ebekwasị Jisos n'isi. ¹⁷ Otu olu sitere n'eluigwe kwuo okwu si, "Onye a bu Okpara m, onye m huru n'anya. Ihe ya di m ezi mma."

4

Onwunwa a nwara Jisos n'ozara

¹ Emesia, Mmuo Nso duuru Jisos baa n'ozara ka ekwensu nwaa ya onwunwa. ² Mgbe o busiri onu iri ubochi anọ ehie na abali, aguụ guru ya nke ukwu. ³ Mgbe ahụ onye onwunwa ahụ biakwutere ya si, "O buru na i bu Okpara Chineke, gwa nkume ndi a ka ha ghoọ achicha."

⁴ Ma Jisos zara, **"E dere ya n'akwukwo nso si, 'O bughị naani site na achicha*ka mmadu si adi ndu, kama site n'okwu niile si n'onu Chineke puta.'†"**

⁵ Mgbe ahụ, ekwensu duuru ya baa n'obodo nso ahụ, mee ka o guzo n'ebe dikarisiri elu nke ulonso ukwu, ⁶ si ya, "O buru na i bu Okpara Chineke, site n'ebe a tuda onwe gi n'ala. N'ihi na e dere ya n'akwukwo nso si,

"O ga-enye ndi mmuo ozi ya iwu banyere gi,
ha ga-ebuli gi elu n'aka ha
ka i ghara ikpobi ukwu gi na nkume.‡"

⁷ Ma Jisos zara si ya, **"E deela ya n'akwukwo nso si, 'I gaghị anwa Onyenwe gi na Chineke gi onwunwa.'§"**

⁸ Ozokwa, ekwensu kporo ya gaa n'elu uguwu di elu, gosi ya alaeze niile nke uwa na ebube ha. ⁹ O siri ya, "Aga m enye gi ha niile ma o buru na i daa n'ala kpoọ isiala nye m."

* 4:4 4:4 Achicha nwere ike buru nri † 4:4 4:4 Okwu a dikwa n'akwukwo Dit 8:3. ‡ 4:6 4:6 Abu 91:11,12 § 4:7 4:7 Guokwa ya n'akwukwo Dit 6:16.

¹⁰ Ma Jisọs siri ya, “Si n’ebe m nọ puo, ekwensu. N’ihi na akwukwo nso kwuru si, ‘O bu naani Onyenwe anyi Chineke gi ka i ga-akpo isiala nye, naani ya ka i ga-efekwa.’*”

¹¹ Mgbe ahụ ekwensu hapuru ya laa. Ndi mmuo ozi biakwutere ya, nonyere ya, na-ejere ya ozi.

Jisọs ebido oru nkwusa

¹² Mgbe Jisọs nuru na e tinyela Jon n’ulo mkporo, o puru gaa Galili. ¹³ Emesia, o hapuru Nazaret gaa biri na Kapanom, bu obodo di n’akuku osimiri Galili. O di nso n’oke ala Zebulon na Naftali. ¹⁴ N’uzo di otu a, amuma ahụ Aizaya buru mezuru. Amuma nke siri,

¹⁵ “Ala Zebulon na ala Naftali,
nke di n’akuku osimiri, n’ofe Jordan,
Galili nke ndi mbaozo,

¹⁶ ndi no n’ochichiri
ahula ihè di ukwu.

Ndi bi n’ala onyinyo onwu
ka ihè nwukwasiri.”†

¹⁷ Site n’oge ahụ gaa n’ihu Jisọs bidoro na-ekwusa na-asi, “Chegharianu, n’ihi na alaeze eluigwe di nso.”

Okpukpo ndi na-eso uzo ya

¹⁸ Ma mgbe Jisọs na-agafe n’akuku osimiri Galili, o huru umunne abuo, Saimon onye a na-akpo Pita, na Andru nwanne ya, ndi oru ha bu iku azu, ebe ha no n’ugbo mmiri na-aku azu. ¹⁹ O siri ha, “Bianu soro m. Aga m eme unu ndi oku na-akuta mmadu.” ²⁰ Ha hapuru ugbo azu ha otu mgbe ahụ soro ya.

²¹ Mgbe o gara n’ihu nke nta, o huru umunne abuoozo, Jemis nwa Zebedi na Jon nwanne ya, ebe ha na nna ha Zebedi no n’ime ugbo mmiri na-ekezi ugbo azu ha. O kpokwara ha, ²² ngwangwa ha hapuru ugbo ha na nna ha soro ya.

Jisọs agwo ndi oria

²³ Jisọs jeghariri n’obodo niile nke Galili, na-akuzi ihe n’ulo nzuko niile ha, na-ekwusakwa ozioma nke alaeze ahụ. O na-agwo kwa oria na nria nria niile di iche iche n’etiti ndi ahụ. ²⁴ Akuko banyere ya gbasara jezuo akuku Siria niile. Mgbe ahụ otutu ndi mmadu kpotaara ya ndi niile ahụ na-esighi ike, ndi na-aria udi oria di iche iche, ndi nwere ahụ mgbu, na ndi mmuo ojoo na-esogbu, na ndi akwukwu, na ndi akuku ahụ ha kponwuru akponwu. O gwokwara ha niile. ²⁵ Otutu mmadu sitere na Galili, Dekapolis,‡ Jerusalem, Judia na n’ofe osimiri Jordan, soro ya.

5

Nkwusa banyere alaeze ohuru ahu

¹ Mgbe Jisọs huru igwe mmadu ahụ, o rigooro n’elu ugwu. Mgbe o noduru ala, ndi na-eso uzo ya biakwutere ya, ² o bido ikuziri ha ihe.

Okwu banyere ndi ngozi na-adiri

O siri:

³ “Ngozi na-adiri ndi bu ogbenye n’ime mmuo,
n’ihi na alaeze eluigwe bu nke ha.

* **4:10** 4:10 Nke a dikwa n’akwukwo Dit 6:13. † **4:16** 4:16 Aiz 9:1,2 ‡ **4:25** 4:25 Dekapolis putara Obodo iri.

- 4 Ngozi na-adiri ndi na-eru uju,
n'ihhi na a ga-akasi ha obi.
- 5 Ngozi na-adiri ndi di nwayoo n'obi,
n'ihhi na ha ga-eketa uwa.
- 6 Ngozi na-adiri ndi agu ezi omume na-agu,
n'ihhi na ndi ahụ ka afọ ga-eju.
- 7 Ngozi na-adiri ndi na-eme obi ebere,
n'ihhi na ha ka a ga-emere ebere.
- 8 Ngozi na-adiri ndi di ocha n'obi,
n'ihhi na ha ga-ahụ Chineke anya.
- 9 Ngozi na-adiri ndi na-eme ka udo di n'etiti mmadu na ibe ya,
n'ihhi na a ga-akpo ha umu Chineke.
- 10 Ngozi na-adiri ndi a na-emegbu n'ihhi ezi omume,
n'ihhi na alaeze eluigwe bu nke ha.

11 "Ngozi na-adiri unu mgbe ndi mmadu na-akocha unu, na-emegbu unu, ma na-ekwukwa okwu ojobo na ugha niile di iche iche megide unu n'ihhi m. 12 Nriani onu, nwekwanu obi utu, n'ihhi na ugwo oru unu di ukwu n'eluigwe. N'ihhi na n'uzo di otu a ka ha sogburu ndi amuma ndi buru unu uzo.

Nnu na ihè

13 "Unu bu nnu nke uwa, ma o buru na nnu adighi atokwa utu, a ga-eji gini mee ka o too utu ozo? O bakwaghi uru obula, ma o bughi naani itufu ya, ka ndi mmadu zoo ya ukwu.

14 "Unu bu ihe nke uwa. Unu di ka obodo e wuru n'elu ugwu nke a napughi izo ezo. 15 Ndi mmadu adighi amanye oriona donye ya n'okpuru igbe, kama a na-adokwasu ya n'elu ihe idoba oriona, ka o nye ndi niile no n'ulo ahụ ihè. 16 Ya mere, kwerenu ka ihè unu nwuo nye mmadu niile, ka ndi mmadu hu oru oma unu, tookwa Nna unu nke bi n'eluigwe.

Mmezu iwu

17 "Unu echela na m biara ikagbu iwu Mosis, maobu ozizi ndi amuma. Abiaghi m ikagbu akagbu, kama abiara m imezu ha. 18 N'ezie, agwa m unu, na tutu eluigwe na uwa agabiga, o dighi otu mkpuru edemede obula di nta, o buladi nke dikarisiri nta, nke a ga-esi n'Iwu a wepu ruo mgbe ha niile ga emezu. 19 N'ihhi ya, onye obula nke ga-emebi otu n'ime iwu ndi a, o buladi nke dikarisiri nta, ma kuziekwara ndi ozo ime otu ahụ, a ga-agu onye ahụ n'onye dikarisiri nta n'alaeze eluigwe. Ma onye na-ezi umu mmadu ka ha debe iwu ahụ, ma na-emekwa okwu ndi ahụ n'onwe ya, a ga-akpo ya onye di ukwu n'alaeze eluigwe. 20 Ka m doo unu aka na nti. O buru na ezi omume unu akarighi ezi omume ndi Farisii na ndi ozizi iwu, unu apughi iba n'alaeze eluigwe ma oli.

Ozizi banyere igbu mmadu

21 "Unu nuru na-agwara ndi mmadu n'oge gara aga, si, 'Onye egbula mmadu, onye obula gburu mmadu a ga-ekpe ya ikpe.* 22 Ma asi m unu, na onye obula nke na-ewe iwe megide nwanna ya, na-enyefe onwe ya n'aka ikpe. Onye obula nke na-akpo nwanna ya 'Raka,' ya bu Onye iberiibe,†ga-aza ajuju n'uloikpe. Ozokwa, onye obula nke kporo nwanne ya,‡'Onye nzuzu,§na-edo onwe ya iba n'oku ala mmuo.

* 5:21 5:21 Opu 20:13 † 5:22 5:22 Ofọ ogori, n'okwu nleli anya ‡ 5:22 5:22 Nke a putara nwanna n'ime Kraist § 5:22 5:22 Maobu, Onye na-enweghi uche

23 “Ya mere, ọ bụrụ na ị gaa inye onyinye ị n’ebe ịchụ aja, ma cheta n’ebe ahụ na ị na nwanne ị adighi n’udo, 24 hapu onyinye ị n’ebe ịchụ aja, laa ka ị na nwanne ị kpezie. Mgbe unu mere udo, laghachi bia nye onyinye ị.

25 “Mee ọsịsọ ka ị na onye kpọ ị eje ụlọ ikpe kpezie, mgbe ọ na-eburubeghi ikpe ị na ya jee n’aka ọkaikpe, onye ga-enyefe ị n’aka ndi nche, ma eleghi anya etinye ị n’ụlọ mkpọrọ. 26 N’ezie, agwa m ị, ị gaghi e si n’ebe ahụ pụta ruo mgbe ị kwughachiri kobo niile i ji.*

Ikwa iko

27 “Unu nuru na e kwuru si, ‘Akwala iko.’† 28 Ma asi m unu, onye obula lere nwanyi anya site na-agu ikwa iko emeelari mmehie ikwa iko n’ime obi ya megide nwanyi ahụ. 29 N’ihi nke a, ọ bụrụ na anya aka nri ị na-eme ka i jehie, ghupu ya tufuo. Ọ kaara ị mma na i tufuru otu akuku ahụ ị baa n’alaeze kari na i ji ahụ zuruoke baa n’oku ala mmuo. 30 Ọ bụrụ na aka nri ị na-eme ka i jehie, gbupu ya tufuo. Ọ kaara ị mma na i tufuru otu akuku ahụ ị ma baa n’alaeze eluigwe, kari na i ji ahụ zuruoke ma baa n’oku ala mmuo.

Igba alukwaghi m

31 “E kwukwara si, ‘Onye obula choro igbara nwunye ya alukwaghi m, ga-ebu uzọ dee akwukwo alukwaghi m nye nwunye ya.’‡ 32 Ma asi m unu, onye obula gbara nwunye ya alukwaghi m, ma ọ bughị n’ihi ikwa iko, ọ na-etinye nwanyi ahụ n’onodu ga-eme ka ọ kwaa iko. Ọ bụrụ na nwanyi ahụ aluo di ozọ, nwoke ahụ luru nwanyi ahụ na-emekwa mmehie ikwa iko.

Inu iyi

33 “Ozokwa, unu nuru na a gwara ndi mmadu n’oge gara aga si, ‘Anula iyi ugha, kama mezuo ihe niile unu nuru n’iyi nye Onyenwe anyi.’ 34 Ma asi m unu anula iyi obula. Ejikwala eluigwe anu iyi n’ihi na eluigwe bu ebe ocheeze Chineke di. 35 Ejikwala uwa anu iyi n’ihi na uwa bu ebe mgbakwasị ukwu ya. Ejikwala Jerusalem anu iyi n’ihi na ọ bu obodo Eze ukwu ahụ. 36 Ejikwala isi ị anu iyi n’ihi na ị pughi ime ka otu agiri isi ị di ocha maobu di oji. 37 Anula iyi obula. Kama ka okwu unu buru ‘E’ maobu ‘Ee’; ihe obula gafere nke a sitere n’aka ajo onye ahụ.

Ibo obo

38 “Unu anula na e kwuru si, ‘Ọ bu anya ka a kupo, anya n’onodu anya. Ọ burukwa otu eze ka e tipuru, eze n’onodu eze.’§ 39 Ma ana m asi unu eguzogidela onye bu ajo onye. Kama ọ buru na mmadu amaa ị ura na nti aka nri, tughariara ya nti nke ozọ. 40 Ọ buru na mmadu agbaa ị akwukwo n’uloikpe, ka ọ nara ị uwe ime ị, nyekwa ya uwe nke elu ị. 41 Ọ buru na mmadu esite n’ike choo ka i soro ya gaa puku nzo ukwu ato, soro ya gaa puku nzo ukwu isii. 42 Nye onye obula rioro ị ihe. Achughachikwala ndi na-abia ka i binye ha ego.

Ihu ndi iro n’anya

43 “Unu nuru na e kwuru si, ‘Hunu ndi agbataobi unu n’anya, ma kpokwanu ndi iro unu asi.’* 44 Ma asi m unu, hunu ndi iro unu n’anya, kpekwaaranu ndi na-esogbu unu ekpere. 45 Nke a ga-eme ka unu buru

* 5:26 5:26 Maobu, ugwo niile † 5:27 5:27 Opu 20:14 ‡ 5:31 5:31 Dit 24:1 § 5:38 5:38 Opu 21:24; Lev 24:20; Dit 19:21 * 5:43 5:43 Lev 19:18

umụ nke Nna unu bi n'eluigwe, onye na-eme ka anwụ mụọrọ ndị ọma na ndị ọjọọ, na-emekwa ka mmiri zoro ndị ezi omume na ndị ajọ omume. ⁴⁶ Ọ bụrụ naanị ndị hụrụ unu n'anya ka unu na-ahụ n'anya, gini ga-abụ ụgwọ ọrụ unu? Ọ bụladị ndị ọna ụtụ na-emekwa otu a. ⁴⁷ Ọ bụrụkwa na unu na-ekele naanị ndị enyi unu ekele, ọ dighi ihe ọbụla di iche n'ebe unu na ndị ọzọ nọ. N'ihia na ndị na-amaghị Chineke na-emekwa otu ahụ. ⁴⁸ Ya mere, unu kwesiri izuoke n'irụ ọrụ ọma, dika Nna unu bi n'eluigwe si zukwaa oke.

6

Ozizi banyere inye onyinye

¹ “Kpacharanụ anya ka unu ghara ime ezi omume unu naanị ka ndị mmadụ hụ unu. N'ihia na unu mee nke a, unu agaghị enweta ụgwọ ọrụ ọbụla site n'aka Nna unu bi n'eluigwe.

² “Unu afụla opi mgbe unu na-enye ndị nọ na mkpa onyinye, n'ihia na otu a ka ndị ihu abụọ na-eme n'ụlọ nzukọ na n'okporoụzọ, ka ndị mmadụ too ha. N'ezie, ana m agwa unu, ha anatala ụgwọ ọrụ ha n'izuoke. ³ Mgbe unu choro iru ọrụ ebere, meenụ ya na nzuzo. Ekwela ka aka ekpe gi mata ihe aka nri gi na-achọ ime. ⁴ Ka onyinye gi buri na nzuzo. Mgbe ahụ, Nna gi, onye na-ahụ ihe di na nzuzo ga-akwughachi gi.

Ozizi banyere ekpere

⁵ “Mgbe ọbụla unu choro ikpe ekpere, unu emela di ka ndi ihu abuo, n'ihia na ha huru iguzo n'ime ulo ekpere, nakwa n'akuku uzọ n'anya na-ekpe ekpere, ebe ndi mmadu ga-ahu ha. N'ezie, agwa m unu, ha anatala ụgwọ ọrụ ha n'ebe o zuruoke. ⁶ Kama, mgbe unu choro ikpe ekpere, baanụ n'ime ime ulo unu. Mechiekwanu uzọ unu, kpokuanu Nna unu n'ekpere na nzuzo. Mgbe ahụ Nna unu, onye na-ahụ ihe e mere na nzuzo, ga-enye unu ụgwọ ọrụ unu. ⁷ Mgbe unu na-ekpe ekpere, unu ekwula okwu nkwukwasị efu di ka ndi na-amaghị Chineke na-eme. Ha chere na a ga-anu ekpere ha n'ihia otutu okwu ha na-ekwu. ⁸ Unu adila ka ha. Chetanu na tupu unu ario ario ọbụla, Nna unu bi n'eluigwe maara ihe na-akpa unu.

⁹ “Sinu otu a na-ekpe ekpere:

“ ‘Nna anyi nke bi n'eluigwe,
ka e doo aha gi nsọ.

¹⁰ Ka alaeze gi bia,
ka e mee uche gi n'ụwa,
dika e si eme ya n'eluigwe.

¹¹ Nye anyi nri nke ubochi taa.

¹² Gbaghara anyi mmehie anyi,
dika anyi si agbaghara ndi na-emehie megide anyi.

¹³ Ekwela ka anyi daba n'ime onwunwa,
kama, zoputa anyi n'aka ajo onye ahụ.*

¹⁴ Ọ buri na unu agbaghara ndi mmadu mgbe ha mehiere megide unu, Nna unu nke bi n'eluigwe ga-agbagharakwa unu mmehie unu. ¹⁵ Ọ buri kwanu na unu agbagharaghị ndi ọzọ mmehie niile ha, Nna unu nke bi n'eluigwe agaghị agbaghara unu mmehie unu.

Ibu onu

* **6:13** 6:13 Akwukwo ochie ufodu na-emechi ekpere a n'uzo di otu a, n'ihia n'alaeze bu nke gi, ike na otuto ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

16 “Ozo, mgbe obula unu na-ebu onu, unu agbarula ihu unu dika ndi ihu abuo na-eme. N’ihi na ha na-agbaru ihu ha ka ndi ozo hu na ha na-ebu onu. N’ezie agwa m unu, ha anatala ugwo oru ha. 17 Mgbe i na-ebu onu, tee isi gi mmanu, ma saakwa ihu gi mmiri, 18 ka ndi ozo ghara ihuta na i na-ebu onu kama ka o buru naani nye Nna gi, onye anya na-adighi ahu. Nna gi, onye na-ahu ihe niile na-eme na nzuzo, ga-akwu gi ugwo.

Ikpado aku n’eluigwe

19 “Unu akpadola aku n’uwa nye onwe unu, ebe o ga-agba nchara, akika atakwa ya, ebe ndi ohi ga-etiwa ma zukwaa ha. 20 Kama kwadoonu aku n’eluigwe nye onwe unu, ebe ha na-agaghi agba nchara, ebe akika na-agaghi eri ha, ebe ndi ohi na-adighi etiwa maobu zuo ihe. 21 N’ihi na ebe obula aku unu di ka obi unu ga-adikwa.

22 “Anya bu oriona nke anu ahu. O burukwa na anya gi adiri ocha, ahu gi niile ga-ejuputa n’ihe. 23 O buru na anya gi ajo njọ, akuku ahu gi niile ga-ejuputa n’ochichiri. O burukwa na ihe ahu di n’ime gi agho ochichiri, ochichiri ahu ga-adi ukwu.

24 “O dighi onye obula puru ife nna ukwu abuo, n’ihi na o ga-achọ ihu otu n’ime ha n’anya, kpokwa nke ozo asi, maobu sọpuru otu ma lelia nke ozo anya. Otu a kwa i nweghi ike ife Chineke na aku otu mgbe ahu.

Echegbula onwe unu

25 “N’ihi nke a ka m ji na-asi unu, unu echegbula onwe unu banyere ndu unu, ihe unu ga-eri, maobu ihe unu ga-anu, maobu banyere ahu unu, ihe unu ga-eyi n’ahu. O bu ndu akarighi nri eji azu ya, ka o bu ahu akarighi ihe e ji ekpuchi ya? 26 Werenu umu nnunu di ka ihe imaatu. Ha adighi aku mkpuru n’ubi maobu ewe ihe ubi. Ha adighi achikotakwa ihe debe n’oba. Ma Nna unu nke bi n’eluigwe na-azu ha. O bu na unu adighi oke onuahia karja ha? 27 Onye n’etiti unu puru itinye otu nkeji n’ogologo ubochi nke ndu†ya site n’ichegbu onwe ya?

28 “Gini mekwaranu unu ji na-anọ n’echiche oge niile maka uwe? Leenu okoko osisi nke ohia. Ha adighi aru oru maobu dogbuo onwe ha n’oru. 29 Ma asi m unu, o buladi Solomon n’ebube nke ibu eze ya niile, eyighi uwe obula mara mma di ka otu n’ime okoko osisi nke ohia ndi a. 30 Ma o buru na Chineke si otu a choo ahijia efu nke ubi mma, nke puru idi ndu taa ma echi atuba ha n’ite oku, o bu na o gaghi a choo unu mma karja. Unu ndi okwukwe nta? 31 N’ihi nke a, unu echegbukwala onwe unu na-asi, ‘Gini ka anyi ga-eri?’ maobu, ‘Gini ka anyi ga-anu?’ maobu, ‘Ginikwa ka anyi ga-eyi?’ 32 O bu ihe ndi a ka ndi na-amaghi Chineke na-achosi ike. Ma Nna unu bi n’eluigwe maara na o di unu mkpa. 33 Ma burunu uzọ choo alaeze ya na ezi omume ya, a ga-atukwasikwara unu ihe ndi a niile. 34 Ya mere, unu echegbula onwe unu banyere echi, n’ihi na echi ga-echere onwe ya. Nsogbu nke ubochi taa ezuorola ubochi taa.

7

Ikpe ndi ozo ikpe

1 “Unu ekpela ndi ozo ikpe, ka a ghara ikpekwa unu ikpe. 2 N’ihi na a ga-ekpe unu ikpe dika unu si kpee ndi ozo. O bukwa ihe unu ji tuoro ndi ozo ka a ga-eji tuoro unu.

† 6:27 6:27 Maobu, otu kubit n’ogologo ya

3 “Gịni mere i ji elee ntakiri ahijia di nwanna gi* n’anya ma i dighi ahuta obodobo osisi di gi onwe gi n’anya? 4 Olee otu i ga-esi gwa ya si, ‘Nwanna m, kwere ka m tupu gi ntakiri ahijia danyere gi n’anya,’ mgbe obodobo osisi di gi n’anya, nke na-adighi ekwe gi huzie uzọ. 5 Onye ihu abuo! Buru uzọ wepu obodobo osisi di gi n’anya ka i nwee ike ihuzi uzọ tupu ntakiri ahijia nke di nwanna gi n’anya.

6 “Enyela nkita ihe di nsọ. Enyekwala ezi ihe di oke onuahia. Ha gazoto ha ma tughariakwa dorie gi.

Riọonu, choonu, kuonu aka

7 “Na-arionu, unu ga-ariota, na-achonu, unu ga-achota, kuokwanu aka n’uzo, a ga-emeghekwaru unu uzo. 8 N’ihi na onye na-ariota, na-ariota. Onye na-achota, na-achota. Onye na-aku aka n’uzo ka a ga-emeghekwaru uzo.

9 “O di onye n’ime unu, ma o buru na nwa ya arioo ya achicha, ga-enye ya okwute? 10 Maobu, nwata ahụ arioo azu, o nye ya agwo? 11 Ya mere, ebe unu ndi ojo maara otu e si enye umu unu ezi onyinye, Nna unu bi n’eluigwe o gaghi enye unu kari, ma o buru na unu arioo ya! 12 Ya mere, n’ime ihe niile, na-emeso ndi mmadu di ka i si choo ka ha mesoo gi. Nke a bu nchikota ihe iwu na ndi amuma ziri.

Uzo di warawara na ndi di obosara

13 “Sitenu n’onu uzo di warawara banye. N’ihi na onu uzo ahụ di obosara. Mbara ka uzo ahụ dikwa na-eduba n’ila n’iyi. Otutu na-esoro ya. 14 Ole na ole na-achota uzo ahụ na-eduba na ndu, n’ihi na o di warawara, dikwa nkpagide.

Osis na mkpuru ya

15 “Kpachapunu anya! N’ihi na ndi amuma ugha di. Ha na-abiakwute unu n’udidi aturu, ma ha bu agu. 16 A ga-esite na mkpuru†ha mata ndi ha bu. Ndi mmadu o na-esite n’osisi ogwu di n’ohia ghotu mkpuru osisi grepu, ka ha na-esite n’osisi uke gbara n’ohia ghotu mkpuru fig? 17 N’uzo di otu a, osisi obula di mma na-amiputa mkpuru oma, ma osisi di njo na-amiputa mkpuru di njo. 18 Osis na-amị mkpuru oma adighi amị mkpuru ojo. Nke na-amị mkpuru ojo adighikwa amị mkpuru oma. 19 Ma osisi obula na-amighi mkpuru oma ka a ga-egbutu tunye ya n’oku. 20 Uzo e si amata osisi oma bu site na mkpuru ya.

Ndi ga-abanye n’alaeze

21 “O bughị ndi niile na-asị m ‘Onyenwe anyi, Onyenwe anyi,’ ga-abanye n’alaeze eluigwe, kama o bu naani ndi ahụ na-eme ihe Nna m no n’eluigwe na-achota ka ha mee. 22 N’ubochi ahụ, otutu ndi mmadu ga-asị m, ‘Onyenwe anyi, Onyenwe anyi, o bu na anyi ejighi aha gi buo amuma, jiri aha gi chupu mmuo ojo, ma jirikwa aha gi ruo otutu oru ebube?’ 23 Mgbe ahụ aga m agwa ha hooaha si ha, ‘Amaghi m unu, sitenu n’ihu m puo, unu ndi ajo omume!’

Ihe iso Jisos Putara

24 “Onye obula nara nti n’okwu ndi a m kwuru, ma meekwa ha, di ka nwoke ahụ maara ihe, onye wuru ulo ya n’elu oke nkume. 25 Mmiri zosikwara ike n’elu ulo ahụ, idee mmiri sokwara, tie n’ulo ahụ. Ifufe siri ike fekwara, ma ulo ahụ adaghi. N’ihi na e wuru ntola ya n’elu oke

* 7:3 7:3 Nwanna gi onye agbataobi gi. † 7:16 7:16 Mkpuru N’ebe a o bu ihe Igbo na-akpo omume maobu agwa.

nkume. ²⁶ Ma ndị niile n'uru okwu ndị a, ma lefuru ha anya, bụ ndị nzuzu. Ha dị ka nwoke wuru ụlọ ya n'elu aja. ²⁷ Ngwangwa mmiri zoro, idee mmiri sọkwara, ifufe fesikwara ike tie n'ụlọ ahụ, ụlọ ahụ dara daruo ala. **Ọdịda ya dị ukwu.**"

²⁸ Mgbe Jisọs kwuchara okwu ndị a, ozizi ya juru igwe mmadụ ahụ niile anya. ²⁹ N'ihị na o ziri ihe dika onye nwere ikike. Ọ bughị dị ka ndị ozizi iwu ha.

8

Ọgwugwo onye ekpenta

¹ Ọtutu mmadụ sooro Jisọs mgbe o si n'ugwu ahụ rịdata. ² Mgbe ha na-aga n'uzo, otu onye ekpenta biakwutere ya kpoo isiala nye ya, rịo ya si, "Onyenwe m, o buru na i chorọ, i puru ime ka m di ocha."

³ O setipuru aka ya, metu ya si, "**Achoro m ka i di ocha, dirikwa ocha!**" Ngwangwa, ekpenta ahụ lara. ⁴ Jisọs nyere nwoke ahụ iwu si ya, "**Hu na igwaghị onye obula, kama gaa gosi onye nchujaja onwe gi, chuo kwa aja onyine dika Mosis, nyere n'iwu, ka o buru ihe ama nye ya.**"

Okwukwe nke onye ochiagha

⁵ Mgbe o banyere na Kapanom,* otu onye ochiagha† biakwutere ya rịo ka o nyere ya aka. ⁶ Ọ siri, "Onyenwe m, onye na-ejere m ozi dina n'ulo n'oke ihe mgbu, akuku ahụ ya kponwukwara akponwu."

⁷ Jisọs siri ya, "**Ọ bu m bia gwoo ya?**"

⁸ Ma onye ochiagha ahụ zara ya si, "Onyenwe m, ekwesighi m ka i bata n'okpuru ulo m. Naani nodu n'ebe a, kwuo okwu, ahụ ga-adikwa onye na-ejere m ozi ike. ⁹ N'ihị na mu onwe m bukwa onye no n'okpuru ikike ochichi, nwee ndi agha no n'okpuru m. Ana m asi onye nke a, 'gaa.' Ọ gaa, sikwa onye nke ozo, 'bia.' Ọ bia. Ana m asi ohu m, 'mee nke a.' Ọ na-emekwa ya."

¹⁰ Mgbe Jisọs nuru okwu a, o juru ya anya nke ukwu. Ọ gwara igwe mmadụ ahụ so ya okwu si, "**N'ezie, ahubeghi m okwukwe di otu a ebe obula; o buladi n'Izrel niile.** ¹¹ N'ezie kwa, otutu ndi mmadu ga-esite n'owuwa anyanwu nakwa odida anyanwu bia soro Ebrahim na Aizik na Jekob nokoo n'oriri n'alaeze eluigwe. ¹² Ma umu alaeze ahụ, ka a ga-atupu n'ezi, n'ime ochichiri, ebe ikwa akwa na ita ikikere eze ga-adi."

¹³ Jisọs gwara ochiagha ahụ okwu si ya, "**Laa! E meerela gi di ka okwukwe gi siri di.**" Ahụ diri onye ahụ na-ejere ya ozi mma n'otu awa ahụ.

Jisọs agwoo ndi oria

¹⁴ Mgbe Jisọs ruru n'ulo Pita, o choputara na nne nwunye ya nwere ahụ oku. ¹⁵ Ọ meturu ya aka, ahụ oku ahụ hapuru ya, o biliri malite ijere ya ozi.

¹⁶ N'oge uhuruchi, ha kpotaara ya otutu ndi mmuo ojo na-esogbu. O ji okwu onu chupu mmuo ojo ahụ niile, gwokwa ndi niile ahụ na-adighi ike. ¹⁷ Nke a bu imezu amuma ahụ Aizaya buru si, "O bupuru nri nri anyi niile, burukwa oria anyi niile."‡

Ihe o ga-efu iso Jisọs

* **8:5** 8:5 Obodo dikarisiri nso osimiri Jordan, n'akuku ndida ugwu onu mmiri Galili. † **8:5** 8:5 Onye na-achi nari ndi agha ‡ **8:17** 8:17 Aiz 53:4

¹⁸ Mgbe Jisọs hụrụ igwe mmadụ dị ukwu ndị gbara ya gburugburu, ọ nyere ndị na-eso ụzọ ya iwu ka ha gafee n'ofe nke ọzọ. ¹⁹ N'oge ahụ, otu onye n'etiti ndị na-ezi iwu bjakwutere ya sị ya, "Onye nkuzi, aga m eso gị gaa ebe ọbụla ị na-aga."

²⁰ Jisọs zara, sị, "Nkita ọhịa nwere ọnụ ebe ha na-edina. Ụmụ nnụnụ nke igwe nwekwara akwụ; ma Nwa nke Mmadụ enweghị ebe obibi."

²¹ Otu onye ọzọ n'ime ndị na-eso ụzọ ya sị ya, "Onyenwe m, aga m eso gị, kama kwere ka m buru ụzọ gaa lie nna m."

²² Ma Jisọs zara sị ya, "Soro m ugbu a. Hapụ ndị nwurụ anwụ ka ha lie ndị nwurụ anwụ ibe ha."

Ebili mmiri adajuo

²³ Mgbe ọ banyere n'ugbo, ndị na-eso ụzọ ya sooro ya. ²⁴ N'otu ntabi anya, oke ifufe bidoro ife n'ọdọ mmiri ahụ, nke mere na ebili mmiri na-ekpuchi ugbo ahụ. Ma ọ nọ na-arahụ ụra mgbe ihe ndị a na-eme. ²⁵ Ndị na-eso ụzọ ya jekwuuru ya, kpotee ya, sị ya, "Onyenwe anyị, zoputa anyị! Lee, na anyị n'ala n'iyi."

²⁶ Ma ọ zaghachiri, "Unu ndị okwukwe nta, gini mere ụjọ ji na-atụ unu?" Mgbe ahụ o biliri baara ifufe ahụ na ebili mmiri ahụ mba. Ha niile dajuru, deere jii.

²⁷ O juru ndị na-eso ụzọ ya anya, mee ka ha juo ajuju sị, "Ọ bụ ụdị mmadụ dị aña ka nwoke a bụ? Ọ buladi ifufe na ebili mmiri na-eme ihe o kwuru."

Ogwugwo ndi mmuo ojo na-esogbu

²⁸ Mgbe o rutere n'ofe nke ọzọ nke obodo Gadarin, mmadụ abuo ndi mmuo ojo si n'ebe a na-eli ozu zutere ya. Ha na-akpa ike nke ukwu, na ọ dikwaghị onye na-esite n'uzo ahụ agafe n'ihi ha. ²⁹ Ngwangwa, ha tiri mkpu bido na-aju ajuju sị, "Gini ka anyị na gị nwekorọ, gị Okpara Chineke? Ị gaghị echekwa eche ka oge ruo tupu ibido ita anyị ahuhu?"

³⁰ Igwe ezi n'akuku ebe ahụ na-akpa nri. ³¹ Mmuo ojo ndi a rioro ya arioro sị, "Ọ buru na ị chupu anyị, biko, hapu anyị ka anyị banye n'ime ezi ndi a."

³² Ọ nyere ha iwu sị ha, "Ngwa, gaanu!" Ha sitere n'ime mmadụ abuo ahụ puta banye n'ime igwe ezi ahụ. Otu mgbe ahụ kwa, ezi ndi ahụ niile gbaara oso site na mkputamkpu ala onu mmiri ahụ dabanyechaa n'ime mmiri ahụ. Ha nwukwara n'ime ya. ³³ Ndi na-elekota igwe ezi ndi ahụ gbapuru gbaga n'ime obodo kororo ha ihe niile mere; tinyere ihe mere ndi ahụ mmuo ojo na-esogbu. ³⁴ Ya mere ndi niile no n'obodo ahụ putara ihu Jisọs. Mgbe ha huru ya ha rioro ya sị ya puora ha n'akuku obodo ha.

9

Jisọs agwo onye ahụ ya kponwuru akponwu

¹ Jisọs banyekwara n'ugbo mmiri nke kworo ya biaruo n'obodo nke ya. ² Ndi ikom ufodu butere ya otu nwoke akuku ahụ ya kponwuru akponwu, bu onye dina n'ute. Mgbe Jisọs huru okwukwe ndi ahụ, ọ gwara onye oria ahụ okwu sị ya, "Nwee obi ike nwa m nwoke n'ihi na a gbagharala gi mmehie gi niile."

³ N'oge a, ufodu ndi ozizi iwu nke ndi Juu no n'ebe ahụ siritara onwe ha, "Nwoke a na-ekwulu Chineke."

⁴ Ma ebe Jisọs matara ihe ha na-eche n'obi ha, ọ siri, **"Gini mere unu ji na-eche ajoy echiche n'obi unu?"** ⁵ Olee nke ka mfe ikwu? Ọ bu i si, 'A gbagharala gi mmehie gi niile,' ka ọ bu i si, 'Bilie jee ije?' ⁶ Ma ka unu mata na Nwa nke Mmadu nwere ikike n'ụwa igbaghara mmehie." Ọ siri onye ahụ akuku ahụ ya kpọnwuru akpọnwu, **"Bilie, chiru ute gi laa!"** ⁷ Nwoke ahụ biliri, chiru ute ya laa n'ulo ya. ⁸ Mgbe igwe mmadu a huru ihe ahụ mere, akpata oyi juru ha n'ahụ n'ihie egwu. Ha tokwara Chineke onye na-enye umu mmadu ikike di otu a.

Okpukpo Matiu

⁹ Mgbe Jisọs si n'ebe ahụ na-aga, ọ huru otu nwoke a na-akpo Matiu ka ọ noduru ala n'ulo inakota utu. Ọ siri ya, **"Soro m."** Na-atufughi oge, ọ hapuru ihe niile soro ya.

¹⁰ Di ka ọ noduru ala iri nri uhuruchi n'ulo Matiu, otutu ndi ona utu na ndi mmehie sooro ya na ndi na-eso uzọ ya nodu na-eri nri. ¹¹ Mgbe ndi Farisii huru nke a, ha juru ndi na-eso uzọ ya ajuju si ha, **"Gini mere onye ozizi unu ji eso ndi ona utu na ndi mmehie na-eri nri?"**

¹² Mgbe ọ nuru nke a, Jisọs siri, **"Mkpa dibia adighi akpa ndi ahụ di ike, kama ọ bu ndi ahụ na-esighi ike ka mkpa dibia na-akpa."** ¹³ Ma gaanu mta ihe okwu a putara, 'Ana m achọ ebere, ọ bughị aja.'* N'ihie na abighi m ikpo ndi ezi omume, kama abiaara m ikpo ndi mmehie."

Ajuju banyere ibu onu

¹⁴ Emesia, ndi na-eso uzọ Jon biara juo ya ajuju si, **"Gini mere ndi na-eso uzọ gi adighi ebu onu di ka anyi onwe anyi na ndi Farisii na-eme?"**

¹⁵ Jisọs juru ha si, **"O kwesiri ka ndi enyi onye na-alu nwunye oheru noro na mwute na-erighi nri, mgbe ha na di nwanyi oheru no? Oge na-abia mgbe a ga-ewepu di nwanyi oheru n'etiti ha, mgbe ahụ ka ha ga-ebu onu."**

¹⁶ **"O dighi onye na-eji akwa oheru kwachie ebe akwa ochie siri dokaa, n'ihie na akwa ahụ ga-esi n'ebe a kwachiri ya dowaa; mee ka ọ di njo kara ka ọ di na mbu."** ¹⁷ Ọ dikwaghị onye ga-etinye mmanya oheru n'ime karama akpukpo ochie, n'ihie na karama ochie ahụ ga-agbawa mee ka mmanya oheru ahụ wufuo. Kama ọ di mma itinye mmanya oheru n'ime karama akpukpo oheru, nke ga-ehekwa ha abuo nke oma."

Nwata nwanyi na otutu ndi ozọ

¹⁸ Mgbe ọ no na-ekwu okwu, otu onyeisi ulo ekpere biara kpo isiala nye ya, si, **"O dibeghi anya nwa m nwanyi nwuru. Otu ọ di, bia ka i bikwasị ya aka gi. Ọ ga-ebili dikwa ndu ozọ."** ¹⁹ N'ihie nke a, Jisọs soro ya gawa. Ndi na-eso uzọ ya sokwara ha.

²⁰ Ma o nwere otu nwanyi onye ahụ na-esighi ike. Nwanyi a anola n'oria a afo iri na abuo. Ọ bukwara oria oruru obara nke na-adighi akwusi akwusi ka ọ na-aria. Nwanyi a sitere n'azu biaruo ya nso, metu onu uwe ya aka. ²¹ N'ihie na o kwuolari n'ime obi ya si, **"O buru nnoo na m ga-enwe ike metu onu uwe ya aka, a ga-agwo m."**

²² Jisọs chighariri lee ya anya si ya, **"Ada m, nwee obi ike, n'ihie na e sitela n'okwukwe gi mee ka ahụ di gi mma."** Ahụ dikwara nwanyi ahụ mma site n'oge ahụ.

²³ Mgbe Jisọs batara n'ulo onyendu ulo ekpere ndi juu ahụ, hụ igwe mmadu ka ha na-atu uzu na ndi na-egbu oja. ²⁴ Ọ siri ha, **"Sinu ebe a puo, nwata nwanyi a anwughi anwu, kama ọ no n'ura."** Ma ha chiru ya ochi.

* 9:13 9:13 Hos 6:6

²⁵ Ma mgbe achupusiri igwe mmadu ahụ, ọ banyere n'ime ụlọ, jide nwata nwanyi ahụ n'aka, o bilie ọtọ. ²⁶ Akukọ ọrụ ebube a gbasara n'ebe niile n'ala ahụ.

Jisọs agwoọ ndi isi na onye ogbi

²⁷ Mgbe Jisọs si n'ebe ahụ na-apụ, ụmụ nwoke abụọ ndi kpuru isi sooro ya. Ha tikuru ya mkpu na-asị, "Nwa Devid, meere anyi ebere!"

²⁸ Ha sooro ya bata n'ụlọ ebe ọ nọ. Ọ juru ha ajuju si, "**Unu kwere na m nwere ike ime ka unu hu ụzọ?"**

Ha zara si ya, "E, Onyenwe anyi, anyi kweere."

²⁹ O meturu ha aka n'anya si ha, "**Ya diri unu di ka okwukwe unu si di.**"

³⁰ Ngwangwa ndi isi ahụ bidoro ihu ụzọ. Jisọs maara ha okwa si ha "**Unu agwakwala onye obula.**" ³¹ Ma ha puru gbasaa akukọ a ebe niile n'ala ahụ.

³² Mgbe ndi a sitere n'ebe ahụ puo, ndi ozọ buteere ya nwoke dara ogbi, onye mmuo ojojo bikwa n'ime ya. ³³ Mgbe ọ chupuru mmuo ojojo ahụ, onye ogbi ahụ bidoro ikwu okwu. Ibubo nwuru igwe mmadu nọ n'ebe ahụ. Ha siri, "Anyi ahutubeghi ihe di otu a n'ala Izrel."

³⁴ Ma ndi Farisii siri, "Ọ bu ekwensu, eze ndi mmuo ojojo, na-enye ya ike ichupu mmuo ojojo."

Ndi oru adighi ukwu

³⁵ Jisọs jeghariri n'obodo niile na ogbe niile di n'ebe ahụ, ma ndi ukwu na ndi nta, na-ezi ihe n'ụlọ ekpere ndi Juu, na-ekwusakwa ozioma nke alaeze ahụ. Ọ na-agwo kwa ọria na nri nri niile di iche iche. ³⁶ Mgbe ọ huru igwe mmadu niile na-abiakwute ya, omiko ha mere ya, n'ih na ha bu ndi a na-esogbu. Ndi na-enweghi onye inyeaka. Ndi di ka aturu na-enweghi onye na-azu ha. ³⁷ Mgbe ahụ, ọ siri ndi na-eso ụzọ ya, "**Owuwe ihe ubi hiri nne n'ezie. Ma ndi oru di ole na ole.**" ³⁸ Ya mere, rionu Onyenwe owuwe ihe ubi ka o zite ndi oru n'owuwe ihe ubi ya."

10

Jisọs ezipu ndi ozi iri na abuo

¹ Jisọs kporo ndi na-eso ụzọ ya iri na abuo nye ha ikike ichupu mmuo na-adighi ocha, na igwo nri nri na ọria niile di iche iche.

² Nke a bu aha ndi ozi iri na abuo ahụ:

Saimon (onye a na-akpokwa Pita) na Andru nwanne Saimon;
Jemis nwa Zebedi, na Jon nwanne ya.

³ Filip na Batalomi;

Tomos na Matiu onye ona utu;

Jemis nwa Alfios, na Tadios.

⁴ Saimon onye a na-akpo Zilot* na Judas Iskariot, onye raara ya nye n'aka ndi gburu ya.

⁵ Ndi ikom iri na abuo ndi a ka Jisọs nyere ikike zipu. Maara ha okwa si ha: "**Unu agala n'ebe ndi mba ozọ, maobu n'ebe ndi Sameria nọ.**" ⁶ Kama jekwurunụ ụmụ Izrel, ndi bu aturu furu efu. ⁷ Mgbe unu na-aga, na-ekwusaaranu ha si, 'alaeze eluigwe a dila nso.' ⁸ Gwoonu ndi ọria, kpoteenu ndi nwuru anwu, meenu ka ahụ ndi ekpenta di

* **10:4** 10:4 Onye so n'otu ndi Juu chorọ iji ike kwatuo ochichi ndi Rom.

ocha,†chupụkwanụ mmụọ ọjọọ. N'efu ka unu natara. Ya mere, nyenu n'efu.

⁹ “Mgbe unu na-aga, unu anatala ọlaocha maọbụ ọlaedo, maọbụ ọla ọbụla tinye n'ime belit unu. ¹⁰ Unu ejikwala akpa maka njem unu, maọbụ uwe abụọ, maọbụ akpụkpụkwụ, maọbụ mkpanaka. N'ihị na onye ọrụ kwesiri ihe e ji azụ ya. ¹¹ Ma obodo ọbụla maọbụ ogbe ọbụla unu bara n'ime ya, chọọ n'ụfọdụ ndị kwesiri nsopuru bi n'obodo ahụ. Nọgidekwanụ n'ụlọ ha ruo mgbe unu ga-ahapụ obodo ahụ. ¹² Mgbe unu na-abanye n'ụlọ ahụ, keleenụ ndị bi na ya si, udo dirị unu. ¹³ Ọ bụrụ na ndị nọ n'ụlọ ahụ anabata unu, meenụ ka udo unu biakwasị n'ụlọ ahụ. Ọ bụrụkwanụ na ha anabataghị unu, ka udo unu loghachikwute unu. ¹⁴ Ọ bụrụ na onye ọbụla anabataghị unu, maọbụ jụ inurụ okwu unu, mgbe unu na-ahapụ ụlọ ahụ maọbụ obodo ahụ kụchapunụ aja di n'ụkwụ unu. ¹⁵ N'ezikwu, ọ ga-adiri obodo ahụ njọ n'ubochi ikpe kari obodo Sodom na Gomora.

Mkpagbu nke oge di n'ihu

¹⁶ “Ana m ezipu unu di ka aturu n'etiti agu. Ya mere, nweenu uche di ka agwo. Burunu ndi a na-apughị ita uta di ka nduru. ¹⁷ Kpachapunu anya. N'ihị na a ga-enyefe unu n'aka nzuko ndi ulo ikpe, piaakwa unu ihe n'ulo ekpere ha. ¹⁸ A ga-ekpe unu ikpe n'ihu ndi na-achi achị na n'ihu ndi eze n'ihị m. Ma nke a ga-enye unu ohere igwa ha ihe banyere m. E, nke a ga-enye unu ohere igba ama banyere m nye ndi mba ozo. ¹⁹ Mgbe ha jidere unu na-ekpe unu ikpe, unu echegbula onwe unu banyere ihe unu ga-ekwu, maobu otu unu ga-esi kwuo ya. N'ihị na a ga-eme ka unu mata ihe unu ga-ekwu n'oge ahụ. ²⁰ N'ihị na o bughị unu ga-ekwu n'onwe unu. Kama Mmụọ nke Nna unu bi n'eluigwe ga-esite n'onu unu kwuo okwu.

²¹ “Nwanne ga-arara nwanne ya nye ka e gbuo ya, nna ga-ararakwa nwa ya nye. Umụ ga-ebili megide ndi muru ha mee ka e gbuo ha. ²² Mmadu niile ga-akpo unu asi n'ihị m. Ma onye ga-eguzosi ike ruo ogwugwu ka a ga-azoputa. ²³ Mgbe obula ndi mmadu sogburu unu n'otu obodo gbalaganu n'obodo ozo. N'ezie, asi m unu, unu agaghị agazucha obodo niile nke Izrel tupu Nwa nke Mmadu aloghachi.

²⁴ “Nwata akwukwo adighi akari onye nkuzi ya. Ohu adighi akarikwa nna ya ukwu. ²⁵ O zuorela onye na-eso uzọ onye nkuzi ka o di ka onye nkuzi ya, na ohu ahụ ka o di ka onyenwe ya. Ọ bụrụ na a kporo nna nwe ulo Belzebub, a ga-esi ana ghara ikpo ndi ezinaulo ya ihe kari nke a?

Onye e kwesiri itu egwu

²⁶ “Ya mere unu atula ha egwu. O nweghi ihe obula e kpuchiri ekpuchi nke a na-agaghị ekpughe, maobu ihe e zoro ezo nke a na-agaghị eme ka o puta ihè. ²⁷ Ihe m na-agwa unu ugbu a na nzuzo, kosaanu ya mgbe chi boru. Ihe m ji nwayo mee ka o baa unu na nti, nodunu n'elu ulo kwusaa ya. ²⁸ Unu atula egwu ndi puru igbu naani anu ahụ unu, ma ha enweghi ike imetu mkpuruobi unu aka. Kama onye unu ga-atu egwu bu Onye ahụ nwere ike imebi anu ahụ unu na mkpuruobi, tubakwa ha n'oku ala mmu. ²⁹ Ọ bughị otu kobo ka a na-ere umu nza abuo? Ma otu n'ime ha agaghị ada n'ala ma o buri na Nna unu bi n'eluigwe amaghị. ³⁰ Ọ buladi agiri isi di n'isi unu ka a maara onuogugu ha. ³¹ Ya mere, unu atula egwu. Unu di oke onu kari otutu umu nza.

† 10:8 10:8 N'akwukwo nsọ, ekpenta bu aha gunyere otutu oria na-emetuta anu ahụ.

³² “Ya mere, onye ọbụla kwupụtara m n’ihu ụmụ mmadụ, ka mụ onwe m ga-ekwuputa n’ihu Nna m bi n’eluigwe. ³³ Ma onye ọbụla na-agonari m n’ihu ndi mmadụ, mụ onwe m ga-agonari kwa ya n’ihu Nna m bi n’eluigwe.

³⁴ “Unu echekwala na m biara iweta udo n’uwa. Abiaghị m iweta udo, kama ọ bụ iwebata mma agha. ³⁵ Abiara m ime,

“Ka nwoke megide nna ya,

ka nwa nwanyi megide nne ya,

ka nwunye nwa megide nne di ya,

³⁶ ndi iro mmadụ ga-abụ ndi ezinaulo ya.’‡

³⁷ “Ọ bụrụ na i hụrụ nne gi maobu nna gi n’anya kariya m, i kwesighi ibu onye nke m. Ọ bụrụ na i hụrụ nwa gi nwoke, maobu nwa gi nwanyi n’anya kariya m, i kwesighi ibu onye nke m. ³⁸ Onye ọbụla na-eburughi obe ya soro m, ekwesighi i bu onye nke m. ³⁹ Onye ọbụla chotara ndu ya ga-etufu ya, ma onye ọbụla tufuru ndu ya maka m, ga-achotakwa ya.

⁴⁰ “Ndi niile nabatara unu na-anabata m. Mgbe ha nabatara m, ọ bukwa Onye ahụ zitere m ka ha na-anabata. ⁴¹ Ọ bụrụ na unu anabata onye amuma n’ihi na ọ bụ onye amuma, unu na onye amuma ahụ ga-enweko otu ugwo oru. Ọ bụrụ na unu anabata onye ezi omume n’ihi ezi omume ya, unu ga-esorokwa ya nata ugwo oru nke onye ezi omume. ⁴² Ọ bụrụ na onye ọbụla ekunye otu n’ime ndi a na-eso uzọ m mmiri oyi ka ọ nuo, n’ihi na ọ bụ onye na-eso uzọ m, n’ezie, asi m unu, ọ ghaghị inata ugwo oru ya.”

11

Ozi Jon ziri ka e zie Jisos

¹ Mgbe Jisos nyesiri ndi na-eso uzọ ya ndumodu ndi a, ọ hapuru ebe ahụ puo. Bido na-ejeghari n’obodo di iche iche na-ezisa ozioma.

² Jon omee baptizim nokwa n’ulo mkporo n’oge ahụ. Mgbe ọ nuru akuko oru ebube niile nke Kraist na-arụ, o zipuru ndi na-eso uzọ ya. ³ Ọ gwara ha ka ha juo ya ajuju si, “Ọ bụ gi bu onye ahụ anyi na-ele anya obibia ya, ka ọ bụ onye ozọ?”

⁴ Jisos zara ha si, “Laghachinu azu gwa Jon banyere ihe unu nuru na ihe anya unu huru. ⁵ Gwanu ya na a na-eme ka ndi isi hu uzọ, ka ndi ngwuro gaa ije. A na-emekwa ka ahụ ndi ekpenta di ocha. *Ndi ogbi na-anu ihe, na-ekwu okwu. Ndi nwuru anwu ka a na-akpote. Gwakwanu ya ihe banyere ozioma a na-ezisara ndi ogbenye. ⁶ Ziekwanu ya ozi a, na ngozi na-adiri onye ahụ na-enweghi ihe mkpasu iwe n’ihi m.”

⁷ Mgbe ndi ahụ Jon zitere lara, Jisos bidoro igwa igwe mmadụ no n’ebe ahụ okwu banyere Jon. Ọ juru ha ajuju si, “Mgbe unu gara n’ozara ihu Jon, ginị ka unu lere anya na unu ga-ahụ? Ọ bụ ahija achara nke ikuku na-ebughari? ⁸ Ma ọ bughị otu a, ginị ka unu puru iga ihu? Ọ bụ nwoke yi uwe mara mma? Ma lee ndi na-eyi uwe di oke onuahia na-anọ n’ulo eze. ⁹ Ma ginị ka unu lere anya na unu ga-ahụ? Ọ bụ onye amuma? E, asi m unu, ọ bụ onye karihi onye amuma. ¹⁰ Onye bu onye ahụ e dere ihe banyere ya n’akwukwo nsọ si,

“Lee, aga m ezipu onyeozu m n’ihu gi,

onye ga-edozi uzọ gi n’ihu gi.’†

‡ **10:36** 10:36 Mai 7:6 * **11:5** 11:5 Orịa a bu ekpenta, a bughị ka anyi si mara ya n’ala anyi, kama ọ bu aha ndi Griik ji mara orịa niile di iche iche nke na-emetuta akpukpo ahụ. † **11:10** 11:10 Mal 3:1

11 N'ezie, ọ dighi nwoke ọbula n'etiti ndi nwanyi muru di ukwuu kariya Jon omee baptizim. Ma onye dikarisiri nta n'alaeze eluigwe di ukwuu kariya ya. 12 Site n'ubochi ndi ahụ Jon omee baptizim malitere ọrụ ya ruo ugbu a, ihe banyere alaeze eluigwe na-agabiga ihe ike. Otu a kwa ndi di ike na-abagidekwa ya. 13 N'ih i na tupa Jon abia, iwu na ndi amuma niile buru amuma banyere alaeze a. 14 O burukwa na unu jikeere inabata ya, ọ bu ya bu ilaija ahụ, nke na a ga ibia. 15 Onye ọbula nwere nti inu ihe, ya nuru.

16 "Gini ka m ga-eji tanyere ndi bi n'ogbo a? Gini ka ha yiri? Ha di ka umuntakiri na-egwuri egwu n'ama, ndi na-asi ibe ha,

17 " 'Anyi gburu unu oja,
ma unu ekweghi ete egwu.
Anyi buuru unu abu ikwa ozu,
ma unu akwaghi akwa.'

18 Jon biara na-erighi achicha maobu ihe onunu. Ha siri, 'Mmuo ojoo bi n'ime ya.' 19 Ma Nwa nke Mmadu biara na-eri ihe oriri, na-anukwa ihe onunu. Ha si, 'Lee, onye oke oriri na onye oke anumanu abiala, enyi ndi ona utu na ndi mmehie.' Ma amamihe na-esite n'oru ya gosiri na ihe o mere di mma."

Abumonu nye obodo ndi na-ekwenyeghi

20 Mgbe ahụ ọ bidoro ibu obodo niile ebe ọ ruru otutu ọrụ ebube onu, n'ih i na obodo ndi a echegharighi. 21 "Ahuhu ga-adiri gi Korazin. Ahuhu ga-adikwara gi Betsaida. N'ih i na a si na ọ bu n'ime Taja na Saidon ka a ruru ọrụ ebube niile a ruru n'ime unu, ha gaara echeghari ma gosikwa ncheghari ha site n'iyi uwe mkpe na ikpokwasị onwe ha ntu n'isi. 22 N'ezie asi m unu na ọ ga-adiri unu njo n'ubochi ikpe ahụ kariya obodo Taja na Saidon. 23 Ma gi Kapanom bu obodo a na-asopuru, a ga-ebuli gi elu ruo eluigwe? Mba, i ga-aridaru oku ala mmuo. N'ih i na a si na a ruru ọrụ ebube m ruru n'ime gi n'obodo Sodom, a garaghi ala ya n'iyi. O gaara adiri ruo taa. 24 N'ezie asi m unu, ọ ga-adiri unu njo n'ubochi ikpe ahụ kariya obodo Sodom."

Izuike nye ndi ike gwuru

25 N'oge ahụ, Jisos kwuru si, "Nna, Onyenwe eluigwe na uwa, ana m ekele gi, n'ih i na i zonariri ndi okachamara eziokwu ahụ, ma kpughee ya nye umuntakiri. 26 E, Nna m, ọ toro gi utu ime ya n'uzo di otu a.

27 "Nna m enyefeela m ihe niile n'aka. O dighi onye maara Okpara ahụ ma ọ bughị Nna ya. O dikwaghi onye maara Nna kariya Okpara ahụ na ndi Okpara ahụ kwadoro igosi Nna ya.

28 "Biakwutenu m unu niile ndi na-adogbu onwe unu n'oru, ndi e bokwasiri ibu di aru. Aga m enyekwa unu izuike. 29 Nyaranu yoku nke m n'olu unu, mutakwanu ihe site n'aka m. N'ih i na adi m nwayoo, burukwa onye di umeala n'obi. Unu ga-achotakwara mkpuruobi unu izuike. 30 N'ih i na yoku m di mfe, ibu m adighikwa aru."

12

Jisos bu Onyenwe ubochi izuike

1 N'oge ahụ, Jisos sitere n'ubi a kuru oka na-agafe n'ubochi izuike. Ma ebe aguu na-agu ndi na-eso uzu ya, ha malitere igho ogbe oka, na ita

mkpuru ya. ² Mgbe ndi Farisii huru nke a, ha siri ya, "Lee, ndi na-eso uzog na-eme ihe na-ezighi ezi ime n'ubochi izuike!"

³ Ma o zara ha si, "O bu na unu agutaghi ihe Devid na ndi ya na ha soo mere mgbe aguu na-agu ha? ⁴ Otu o si banye n'ulo Chineke, ya na ndi so ya, rie achicha a na-eche n'ihu Chineke, nke na-ezighi ezi n'iwu ka ha rie, kama o diiri naani ndi nchujaja iri ya. ⁵ Ka o bu na unu agutabeghi ebe e dere ya n'ime akwukwo iwu Mosis na ndi nchujaja na-emeru ubochi izuike n'ulonso ukwu ahụ, ma o dighi onye na-ata ha uta? ⁶ Ma ana m agwa unu na onye di ukwu karija ulonso ukwu no n'ebe a. ⁷ O buru na unu ghotara ihe akwukwo nso na-ekwu mgbe o na-asị, 'Ana m achọ ebere, o bughị aja.' *Unu agaraghi ama ndi ikpe na-amaghi ikpe. ⁸ N'ihia na Nwa nke Mmadu bu Onyenwe ubochi izuike."

⁹ O sitere n'ebe ahụ puo banye n'ulo nzuko ha. ¹⁰ N'ebe a ka o huru otu nwoke aka ya kponwuru akponwu. Ndi no n'ebe ahụ juru ya ajuju si, "O ziri ezi n'iwu igwo mmadu n'ubochi izuike?"†

¹¹ Ma o zara ha si, "O buru na otu onye n'ime unu nwere otu aturu danyere n'ime olulu n'ubochi izuike gini ka o ga-eme? O ga-ahapu ya n'ebe ahụ? O gaghị ejide ya doputa ya? ¹² Mmadu o dighi mkpa karija aturu? Ya mere, o ziri ezi n'iwu bu iru oru oma n'ubochi izuike."

¹³ Mgbe ahụ o siri nwoke ahụ, "Setipu aka gi." Nwoke ahụ setipuru aka ya. Aka ahụ dikwara ya mma di ka aka nke ozo. ¹⁴ N'ihia nke a ndi Farisii sitere n'ebe ahụ puo, ga gbaa izu otu ha ga-esi gbuo ya.

Onye Chineke hoputara

¹⁵ Ma ebe Jisos maara ihe ha na-ezube ime, o sitere n'ebe ahụ puo. Ma otutu ndi mmadu sooro ya. O gwokwara ha nri nri ha niile. ¹⁶ Ma o nyere ha iwu ka ha hapu igwa ndi ozo onye o bu. ¹⁷ Nke a bu ka emezuo okwu ahụ Aizaya onye amuma kwuru,

¹⁸ "Onye a bu onye na-ejere m ozi, onye m hoputara.

Onye m hukwara n'anya. O bukwa onye ihe ya na-atọ m uto.

Aga m etinye Mmuo m n'ime ya.

O ga-eme ka ikpe ziri ezi rute mba niile aka.

¹⁹ O gaghị ese okwu, o gaghị etisikwa mkpu ike.

O nweghi onye ga-anu olu okwu ya n'ezi.

²⁰ O gaghị agbaji ahijia riidi azopjara n'ala,

maobu menyuo ogho orioma na-enwu ntakiri ntakiri,

tutu ruo mgbe o ga-eme ka ikpe ziri ezi merie.

²¹ O bukwa n'aha ya ka mba niile di n'uwaga ga-atukwasị olileanya ha."‡

Jisos na ekwensu

²² Emesia, ha kpotaara ya otu nwoke kpuru isi ma daakwa ogbi. O bukwa onye mmuo ojoo na-esogbu. O gworo ya, mee ka nwoke ahụ hu zo, bidokwa ikwu okwu. ²³ Ihe a juru igwe mmadu no n'ebe ahụ anya. N'ihia ya, ha kwuru si, "Nwoke a, o ga-abu Nwa Devid?"§

²⁴ Mgbe ndi Farisii nuru nke a, ha siri, "Nwoke a chupuru mmuo ojoo a n'ihia na Belzebug, eze ndi mmuo ojoo, nyere ya ike ichupu ya."

²⁵ Ma ebe o matara ihe ha na-eche n'obi ha. O gwara ha okwu si, "Alaeze obula kewara megide onwe ya ga-ada. Obodo o bu maobu ezinaulo obula kewara megide onwe ya agaghị eguzo. ²⁶ O buru na ekwensu achupu ekwensu, o kewala megide onwe ya. Oleekwanu otu alaeze ya ga-esi guzo.

* 12:7 12:7 Hos 6:6 † 12:10 12:10 Maobu, ubochi ofufe ndi juu ‡ 12:21 12:21 Aiz 42:1-4 § 12:23 12:23 Onye nzoputa ahụ.

²⁷ Dị ka unu kwuru, ọ buru na m na-achupu mmuo ojoo site n'ike Belzebug, ọ bu n'ike onye ka umu unu ndi ikom na-achupu ha? Ya mere, ọ bu umu unu ga-ekpe unu ikpe n'ihu okwu a unu kwuru. ²⁸ Ma ọ buru na m na-esite n'ike Mmuo nke Chineke na-achupu mmuo ojoo, matakwanu na alaeze Chineke abiala n'etiti unu.

²⁹ “Ọ dighi mmadu obula puru ibanye n'ulo nwoke di ike kwakoro ngwongwo niile di n'ulo ahụ. Ma o nwere ike ime nke a ma ọ buru na ọ ga-eburu uzo kee nwoke ahụ agbu? Mgbe o kesiri ya agbu, o nwere ike ibanye kwakotaa ngwongwo niile di n'ulo nwoke ahụ.

³⁰ “Onye obula na-adinyeghiri m na-emegide m. Onye ọ bulakwa na-adighi eso m ekpokota, na-ekposa ekposa. ³¹ Ya mere, ana m agwa unu si, na a ga-agbaghara mmehie na nkwulu niile. Ma agaghị agbaghara nkwulu ekwuluru Mmuo Nso. ³² Onye obula nke ga-ekwu okwu megide Nwa nke Mmadu, a ga-agbaghara ya, ma onye obula na-ekwu megide Mmuo Nso, agaghị agbaghara ya, n'ogbo a maobu n'ogbo nke na-abia.

Osis na mkpuru ya

³³ “Ọ buru na e mee ka osisi too nke oma, ọ ga-amita mkpuru oma, ma ọ buru na o toghi nke oma, ọ ga-amita mkpuru ojoo. N'ihu na a na-amata osisi obula site na mkpuru ya. ³⁴ Umụ ajuala, olee otu unu ga-esi kwuo okwu di mma, ebe obi unu di njo? N'ihu na ihe mmadu kwuru bu ihe si ya n'obi putu. ³⁵ Ezi mmadu na-esi n'ezidi aku ya weputa ihe di mma, ma ajo mmadu na-esitekwa n'ajo aku ya weputa ajo ihe. ³⁶ Ma ana m agwa unu si, n'ubochi ikpe ahụ, onye obula ga-aza ajuju, banyere okwu niile na-enweghi isi o kwuru. ³⁷ N'ihu na ọ bu site n'okwu onu gi ka i ga-abu onye ikpe mara, sitekwa n'okwu onu gi ka i ga-abu onye ikpe na-amaghi.”

Ihe iribama Jona

³⁸ Mgbe ahụ, ufodu ndi ozizi iwu na ndi Farisii gwara Jisos si ya, “Onye nkuzi, anyi chororo ka i gosi anyi ihe iribama.”

³⁹ Ma ọ zara si ha, “Ọ bu naani ajo ogbo nke na-enweghi okwukwe ga-achokwa ka e gosi ha ihe iribama. Ma ọ dikwaghi ihe iribama ozo a ga-egosi unu kariya ihe iribama Jona onye amuma. ⁴⁰ N'ihu na di ka Jona noro ubochi ato, ehie na abali n'afu azu di ukwu, otu a ka Nwa nke Mmadu ga-esi nookwa ubochi ato, ehie na abali n'obi nke ala. ⁴¹ Ndi ikom Ninive ga-eso ogbo a bilie n'ubochi ikpe maa ya ikpe. N'ihu na ha cheghariri mgbe ha nuru nkwusa Jona. Ma lee onye kariri Jona ukwu no n'ebe a. ⁴² N'ubochi ikpe ahụ kwa, eze nwanyi nke Ndida* ga-eso ogbo a bilie boo ya ebubo. Ọ ga-amakwa unu ikpe. N'ihu na o siri n'ebe di uwa soturu bia nuru okwu amamihe Solomon. Ma ugbu a onye ahụ di ukwu kariya Solomon no n'ebe a, ma unu juru i kwere na ya.

Nloghachi nke mmuo ojoo

⁴³ “Mgbe mmuo na-adighi ocha si n'ime mmadu puo, ọ na-agabiga n'ozara ebe mmiri na-adighi icho ebe izuika, ma ọ naghị achota ya. ⁴⁴ Mgbe ahụ, ọ na-asị, ‘Aga m alaghachi n'ulo m, ebe m si putu.’ Mgbe ọ loghachiri, ọ na-achoputa na a zachara ulo ahụ dozie ya, ọ dikwaghi onye bichiri n'ime ya. ⁴⁵ Mgbe ahụ, ọ na-apu gaa chota mmuo asaa ozo, ndi di njo kariya ya onwe ya. Ha niile na-abata bia biri n'ime onye ahụ. Mee ka onodu ya di njo kariya ka ọ di na mbu. Otu a ka ọ ga-adiri ndi bi n'ogbo a joro njo.”

* 12:42 12:42 Maobu, Sheba

Nne Jisọs na ụmụnne ya

⁴⁶ Mgbe ọ nọ na-agwa igwe mmadụ ahụ okwu, nne ya na ụmụnne ya bịaara guzoro n'ezị na-eche ka ha gwa ya okwu. ⁴⁷ Otu onye n'ime igwe mmadụ ahụ gwara ya okwu sị, "Lee, nne gị na ụmụnne gị ndị nwoke na-achọ ihu gị n'ezị. Ha chọrọ ịgwa gị okwu."

⁴⁸ Ma ọ zara onye ahụ gwara ya okwu sị, "Onye bụ nne m? Olee ndị bụ ụmụnne m ndị nwoke?" ⁴⁹ Ọ tụtụ ndị na-eso ụzọ ya aka, sị, "Lee, ndị a bụ nne m na ụmụnne m ndị nwoke." ⁵⁰ N'ihị na onye ọbụla na-eme ihe Nna m bi n'eluigwe chọrọ, bụ nwanne m nwoke, na nwanne m nwanyi, nakwa nne m."

13*Ilu banyere ọgha mkpuru*

¹ N'otu ụbọchị ahụ, Jisọs hapuru ụlọ ahụ gaa n'ọnu mmiri ebe ọ nọdurụ ala. ² Igwe mmadụ di ukwu bjakwutere ya, nke mere ka ọ baa n'ime ụgbọ mmiri. N'ime ya ka ọ nọ na-ezi ndị mmadụ nọ n'ọnu mmiri ahụ na-ege ya ntị ihe. ³ Ọ ji ilu gwa ha otutu ihe. Ọ gwara ha sị, "O nwere otu onye ọrụ ubi gara ikụ mkpuru n'ubi ya. ⁴ Mgbe ọ na-agma mkpuru ndi a, ụfọdụ n'ime ha dara n'akuku ụzọ ebe umu nnunu bịaara turia ha loo. ⁵ Ma ụfọdụ n'ime ha dara n'ala di nkume nkume. Ọ dighi anya ha puputara, too, n'ihị na aja di n'ebe ahụ emighi emi. ⁶ Ma mgbe anwu mukwasiri ha, ha chanwuru, kpownwo, n'ihị na mgborogwu ha emikpughi emikpu n'ime ala. ⁷ Mkpuru ụfọdụ danyere n'etiti ogwu, ogwu ahụ toputara kpagbuo ha. ⁸ Ma ụfọdụ mkpuru dara n'ezị ala, miakwa otutu mkpuru. Ụfọdụ miri mkpuru iri atọ, ụfọdụ iri isii, ụfọdụ kwa otu nari. ⁹ Onye ọbụla nwere ntị inu ihe, ya nuru."

¹⁰ Emesia, ndi na-eso ụzọ ya bjakwutere ya juo ya sị, "Gini mere i ji na-agwa ndi a okwu n'ilu?"

¹¹ Ọ zaghachiri, "N'ihị na ọ bụ unu ka e nyere imata ihe omimi niile nke alaeze eluigwe. Emeghi ka ndi ozo ghota ya. ¹² Onye ahụ nwere ihe ka a ga-enyekwa ozo, ka o nwee kariya. Ma onye na-enweghi ihe ọbụla ka a ga-anapu ọ buladi ihe o nwere. ¹³ Nke a bụ ihe mere m ji agwa ha okwu n'ilu:

"N'ihị na ha na-ele anya, ma ha adighi ahụ ụzọ,
ha na-ege ntị, ma ha adighi anu ihe maobu aghota ya.

¹⁴ Nke a bukwa imezu amuma ahụ Aizaya buru sị,
"Unu ga na-anu, nukwa, ma unu agaghi aghota ihe ọbụla.

Unu ga na-ele anya, hukwa, ma unu agaghi ahụ ihe ọbụla.

¹⁵ N'ihị na obi ndi nke a a maala abuba, dikwa arọ,
ha adighi ejikwa ntị ha anu ihe,

ha mechikwara anya ha ka ha ghara ihu ụzọ.

Ma ọ bughị otu a ha nwere ike iji anya ha hu ụzọ,

jirikwa ntị ha nu ihe,

sitekwa n'obi ha nwe nghota

ma chigharia bjakwute m, ka m gwọọ ha.*

¹⁶ Ma ngozi na-adiri anya unu, n'ihị na ha na-ahụ ụzọ, na ntị unu n'ihị na ha na-anukwa ihe. ¹⁷ N'ezie agwa m unu, otutu ndi amuma na ndi ezi omume ka ọ gurụ agụ ihu ihe unu na-ahụ, ma ha ahughị ya, na inu ihe unu na-anu, ma ha anughị ya.

Jisọs akowaa ilu ọgha mkpuru

* 13:15 13:15 Aiz 6:9,10

18 “Ugbu nūrūnū nkōwa ilu ogha mkpūrū ahū. 19 Mgbe onye oḅula nūrū ozioma nke alaeze ahū, ma o ghotaghī ya, aḵo onye ahū na-abīa napū ya ihe ahū akūrū n’obi ya. Nke a bụ mkpūrū ahū nke dara n’okporoḷo. 20 Mkpūrū nke dara n’ala nkume nochiri anya obi mmadū onye nūrū ozioma ahū, jirikwa oke oñū nabata ya. 21 Ma ebe ha na-enweghī mgborogwū n’ime ha. Ha na-anḵo nwa oge nta. Mgbe nsogbu maḵbū mkpagbu bīara n’ihi okwu ahū, ngwangwa ha na-adachapū. 22 Mkpūrū nke dara n’ala ahū ogwu ogwu dī nochiri anya obi mmadū onye nūrū ozioma ahū, ma oḵiḵo nke ḷwa a, ya na itinye obi n’akū nke ḷwa a, kpagidere okwu dī n’ime ya, mee ka o ghara imī mkpūrū. 23 Ma mkpūrū dara n’ala oḵa ahū nochiri anya obi mmadū onye gere ntī n’ozioma ahū, ghotakwa ya. O na-amīta mkpūrū dī narī, maḵbū iri isii, maḵbū iri atḵo karīa ihe akūnyere n’ime ya.”

Ilu mkpūrū na-epu ahīhīa

24 O tūrū ha ilu ozo sī, “Alaeze eluigwe dī ka mmadū oḅula nke kūrū ezi mkpūrū†n’ubi ya. 25 Ma n’otu abalī, mgbe onye oḅula nḵo n’ura, onye iro gara n’ubi ahū kūrū mkpūrū na-epu ahīhīa n’etiti ezi mkpūrū oḵa wiiti ahū o kūrū ma laa. 26 Mgbe mkpūrū oḵa wiiti ndī ahū puputara, meputa isi oḵa, ahīhīa ahū bidokwara ito.

27 “Ndī oḷo onye nwe ubi ahū bīara sī ya, ‘Nna anyī ukwu, o bughī ezi mkpūrū oḵa ka ī kūrū n’ubi gī? Ebeekwanū ka ahīhīa ndī a si bīa?’

28 “Onye oḷo ubi ahū zara ha sī, ‘O bụ onye iro m kūrū ahīhīa ndī a.’

“Ndī oḷo ya jurū ya sī, ‘I chorḵo ka anyī gaa foputasīa ha?’

29 “Ma onye oḷo ubi ahū sīrī ha, ‘O dīghī, n’ihi na mgbe unu na-achḵo ihopu ahīhīa ndī ahū, unu nwere ike site na-amaghī ama hopu ezi mkpūrū oḵa wiiti. 30 Hapūnū oḵa ahū ka ha na ahīhīa ndī ahū na-etokḵta, tutu ruo mgbe a ga-ewe ihe ubi. N’oge ahū aga m enye ndī owuwe ihe ubi iwu sī, burunu ḷzo chīkḵotasiā ahīhīa ndī a niile, kee ha n’ukwu n’ukwu, kpḵḵo ha oḵo. Ma kpḵḵotanū oḵa wiiti ndī a tinye ha n’oba m.’ ”

Ilu banyere mkpūrū moḵtaadi

31 O tūrūwara ilu ozo sī ha, “Alaeze eluigwe dī ka mkpūrū moḵtaadi nke onye oḷo ubi kūrū n’ubi ya. 32 O bụ ezie na o bụ mkpūrū dīkarīsīrī nta karīa mkpūrū ubi niile, ma mgbe mkpūrū a toro, o na-adi ukwuu karīa ihe niile a kūrū n’ubi. O na-aghḵo osisi buru ibu, nke ḷmū nnūnū na-ezukwa ike n’alaka ya.”

Ilu banyere ihe na-eko achīcha

33 O tūrū ha ilu ozo sī, “Alaeze eluigwe dī ka ihe na-eko achīcha, nke nwanī na-ewere gwakḵta n’utū oḵa e ji eme achīcha, tutu ruo mgbe ihe iko achīcha ahū mere ka utū oḵa ahū niile koo.”

34 Oge niile ka Jisḵs na-eji ilu na-agwa ndī mmadū ndī a okwu. O nweghī oge oḅula o gwara ha okwu hapū iji ilu. 35 O mere nke a ka okwu onye amūma kwuru mezuo, sī,

“Aga m eji ilu kwuo okwu mgbe m na-agwa ha okwu.

Aga m agwakwa ha ihe mmadū oḅula na-amaghī site n’oge e kere ḷwa.”§

Nkōwa ilu mkpūrū na-epu ahīhīa

† 13:24 13:24 Ezi mkpūrū bụ Ozioma ahū. ‡ 13:33 13:33 Maḵbū, yiist § 13:35 13:35 Abū 78:2

³⁶ Emesịa, ọ hapụrụ igwe mmadụ ahụ baa n'ụlọ. Ndi na-eso ụzọ ya biakwutere ya si ya, "Kọwaara anyị ihe ilu ahụ i tūrụ pụtara, ilu banyere ahijia puru n'ubi a kūrū ọka."

³⁷ Jisọs zara ha si, "Nwoke ahụ kūrū mkpūrū ahụ bụ Nwa nke Mmadụ. ³⁸ Ubi ahụ a ghanyere mkpūrū ndi ahụ bụ ụwa. Mkpūrū nke a kūrū n'ubi ahụ nọchiri anya ụmụ nke alaeze ahụ. Ahijia ahụ puru n'ubi ahụ nọchikwara anya ụmụ a jọ onye ahụ. ³⁹ Onye iro ahụ gara kūrū mkpūrū puru ahijia bụ ekwensu. Owuwe ihe ubi nọchiri anya ọgwugwu oge. Ndi owuwe ihe ubi bukwa ndi mmuọ ozi.

⁴⁰ "Di ka e siri foputasia ahijia ahụ kpọọ ha ọkụ, otu a ka ọ ga-adị mgbe ụwa ga-agwu. ⁴¹ Nwa nke Mmadụ ga-ezipu ndi mmuọ ozi ya ka ha gaa site n'alaeze ya foputasia ihe niile na-eme ka e mee mmehie, na ndi niile na-eme a jọ ihe. ⁴² Ha ga-atubakwa ha n'ime oke ọkụ ahụ, ebe ha ga-anọ na-akwa akwa, na-atakwa ikikere eze. ⁴³ Ma ndi niile bu ndi ezi omume ga-enwu di ka anyanwu n'ime alaeze Nna ha. Onye ọbula nwere nti inu ihe, ya nuru.

Ilu banyere akụ e zoro n'ala

⁴⁴ "Alaeze eluigwe di ka akụ e zoro n'ubi, nke otu nwoke chọpụtara zookwa ya ọzọ. Nwoke a jiri ọnu ree ihe niile o nwere, ma gaa zuta ubi ahụ.

Ilu banyere nkume di oke ọnuahia

⁴⁵ "Ozọ, alaeze eluigwe yiri nkume di oke ọnuahia nke onye na-azu ahia chọtara. ⁴⁶ Mgbe ọ huru nkume a, o ree ihe niile o nwere, were ego ya gaa zuru nkume a di oke ọnuahia.

Ilu banyere ugbu e ji egbu azu

⁴⁷ "Ozokwa, alaeze eluigwe di ka ugbu e ji egbu azu, nke a wunyere n'ime osimiri, jiri ya jide azu di iche iche. ⁴⁸ Mgbe ugbu a juru, ndi oku azu ahụ na-adoputa ya. Nodu ala hoputasia ndi di mma tinye ha n'ime nkata, ma tufuo ndi na-adighi mma. ⁴⁹ Otu a ka ọ ga-adị n'ogwugwu oge. Ndi mmuọ ozi ga-abia kewapu ndi ojoo site n'etiti ndi ezi omume, ⁵⁰ ma tubakwa ha n'ime oke ọkụ ahụ. Ebe ha ga-anọ na-akwa akwa na-atakwa ikikere eze."

⁵¹ Ọ juru ha si, "Unu ghotara ihe ndi a m na-ekwu?"

Ha zara si ya, "E."

⁵² Ọ siri ha, "N'ihia nke a, onye nkuzi nke iwu ọbula nke e mere ka ọ buru onye na-eso ụzọ alaeze eluigwe, di ka onyenwe ulo nke na-esite n'uloaku ya na-eweputa ihe ọhuru na ihe ochie."

A dighi asopuru onye amuma

⁵³ Mgbe Jisọs tusiri ilu ndi a, o si ebe ahụ puo. ⁵⁴ O rutere n'obodo ya, malite izi ha ihe n'ulo ekpere ha, nke a jukwara ha anya. Ha juritara onwe ha ajuju na-asị, "Ebee ka o si nweta amamihe a? Ebee ka o si nweta ike iru ọru ebube ndi a niile? ⁵⁵ Nwoke a, ọ bughị nwa onye kapinta? Ọ bu na-adighi akpo nne ya Meri? Jemis, Josef, Saimon na Judas, ha abughị umunne ya ndi ikom? ⁵⁶ Umunne ya ndi inyom niile, ha anoghi n'etiti anyi?*" Olee ebekwa ka nwoke a si nweta ihe ndi a?" ⁵⁷ Iwe were ha n'ebe ọ nọ.

Ma Jisọs gwara ha okwu si ha, "A na-asopuru onye amuma n'ebe niile, ma a dighi asopuru ya n'obodo a muru ya, nakwa n'ezinaulo nke ya."

* **13:56** 13:56 Ọ bu na anyi amakwaghị umunne ya ndi inyom, ndi anyi na ha bi n'ebe a.

⁵⁸ Ya mere, ọ rughị ọtụtụ ọrụ ebube n'ebe ahụ, n'ihị na ha enweghị okwukwe n'ime ha.

14

Onwụ Jọn omee baptizim

¹ N'oge a Herod eze na-achị Galili nūrụ ihe banyere Jisọs. ² Ọ gwara ndị na-ejere ya ozi okwu sị ha, "Onye a bukwanụ Jọn omee baptizim. O sitela na ndị nwurụ anwụ bilie dika ndụ ọzọ. Ọ bụ ya mere ike iru ọrụ ebube ndị a ji dī n'ime ya."

³ N'ihị na, Herod jidere Jọn kee ya agbụ tinye ya n'ụlọ mkpọrọ, n'ihị Herodias nwunye Filip nwanne ya nwoke. ⁴ N'ihị na Jọn gwara ya, "Ọ bughị ihe ziri ezi n'iwu ka ị kpọrọ ya." ⁵ Herod chọrọ ịgbu ya, ma ọ tūrụ egwu ndị mmadụ, n'ihị na ha weere Jọn dī ka onye amuma.

⁶ Ma mgbe a na-eme mmemme icheta omumụ Herod, ada Herodias tere egwu n'ihu Herod, na n'ihu ndị ọbia biara n'ubochi ahụ. Obi toro Herod utọ nke ukwu. ⁷ Nke a mere o ji nūọ iyi kwee nkwa inye ya ihe ọbula ọ rioro. ⁸ Ma dī ka nne ya si haziere ya, ọ rioro eze Herod sị, "Nye m isi Jọn omee baptizim n'efere ugbu a." ⁹ Aririo a wutere eze Herod, ma n'ihị iyi ọ nūrụ na n'ihị ndị ọbia ya niile, ọ chọghị ịla azụ n'okwu ya. O nyere iwu ka e meere ya ihe ọ choro. ¹⁰ O ziri ozi ka e bipu isi Jọn n'ụlọ mkpọrọ. ¹¹ E tinyere isi ya n'efere bunye nwaagboghọ ahụ. Ọ naara ya bulaara nne ya. ¹² Ndị na-eso ọzọ ya biara buru ozu ya gaa lie. Ha gara koro Jisọs ihe mere.

Jisọs enye puku mmadụ ise nri

¹³ Mgbe Jisọs nūrụ akuko a, ọ banyere n'ugbo mmiri gaa n'ozara, ebe ọ ga-anoduru onwe ya. Ma mgbe igwe mmadụ nūrụ ya, ha si obodo dī iche iche sooro ya n'ukwu ala. ¹⁴ Mgbe o sitere n'ugbo mmiri ahụ ridata, ọ hūrụ oke igwe mmadụ. O nwere omiiko n'ebe ha nọ, gwo ndị ọria n'etiti ha.

¹⁵ N'oge anyasi ubochi ahụ, ndị na-eso ọzọ ya biakwutere ya sị ya, "Chi na-achọ iyi. Ebe a abukwaghị ebe ndị mmadụ bi. O nweghị nri a ga-azuta n'ozara a. Zilaga igwe mmadụ ndị a ka ha gaa n'ime obodo zura onwe ha nri."

¹⁶ Ma Jisọs gwara ha sị, "Ọ dighị mkpa na ha ga-ala. Nyenu ha nri ka ha rie."

¹⁷ Ha zara ya sị, "Ọ bụ naanị ogbe achicha ise na azụ abuo ka anyị nwere."

¹⁸ Ọ siri ha, "Wetaranu m ha n'ebe a." ¹⁹ Ọ gwara igwe mmadụ ahụ ka ha nodu ala n'ahija. O weere ogbe achicha ise na azụ abuo ahụ welie anya ya elu nye Chineke ekele. Ọ nyawara achicha ahụ, nye ha ndị na-eso ọzọ ya, ndị na-eso ọzọ ya nyere ha igwe mmadụ ahụ. ²⁰ Onye ọbula riri rijuo afo. Emesia, ndị na-eso ọzọ Jisọs tutukotara iberibe achicha dara n'ala tutujuo ha nkata iri na abuo. ²¹ Ma ndị riri nri ahụ dī puku umu nwoke ise, n'agunyeghi umu nwanyi, na umuntakiri.

Jisọs agaa ije n'elu mmiri

²² Mgbe nke a gasiri, ọ gwara ndị na-eso ọzọ ya ka ha banye n'ugbo malite igafe ofe ọzọ nke osimiri ahụ. Ma ya onwe ya noduru maka izilaga ndị mmadụ ahụ. ²³ Mgbe ọ zilagasiri igwe mmadụ ahụ, ọ rigooro n'elu ugwu ikpe ekpere, naanị ya. Mgbe oge anyasi ruru, naanị ya nokwa nabe ahụ. ²⁴ Ma n'oge a ugbo mmiri ahụ esitela n'ebe ala dī nso gamie n'elu osimiri, ebili mmiri na-ebugharikwa ya, n'ihị na ifufe ahụ na-emegide ya.

25 Ma ihe dị ka site n'elekere atọ ruo elekere isii nke ututu, Jisọs biakwutere ha, na-aga ije n'elu osimiri. 26 Mgbe ndị na-eso ụzọ ya huru ya ka o na-aga ije n'elu osimiri ahụ, obi lora ha mmiri, ha si, "O bukwanyu mmuo o!" Ha tiri mkpu n'ihu egwu.

27 Ma ngwangwa Jisọs si ha, "Nweenu obi ike! O bu m; unu atula egwu."

28 Pita zara ya, "Onyenwe anyi, o buru na o bu gi, si m biakwute gi n'elu mmiri."

29 O si ha, "Bia!"

Pita sitere n'ugbo ahụ puta, bido iga ije n'elu mmiri ijekwuru Jisọs. 30 Ma mgbe o huru oke ebili mmiri ahụ ka o na-amaghari; egwu turu ya. Ma mgbe o malitere imikpu n'ime mmiri ahụ, o tiri mkpu si, "Onyenwe m! Zoputa m!"

31 Na-atufughi oge, Jisọs setipuru aka ya doputa Pita. O si ha, "Gi onye okwukwe nta, n'ihu gini ka i ji nwee obi abuo!"

32 Ma mgbe ha ribanyere n'ime ugbo ahụ ifufe ahụ kwusikwara. 33 Ndị ahụ no n'ugbo ahụ kporo isiala nye ya si, "N'ezie, i bu Okpara Chineke."

Ogwugwo ndi oria na Genesaret

34 Mgbe ha gafere n'ofe nke ozo, ha biarutere n'ala Genesaret. 35 Mgbe ndi obodo ahụ matara na o bu ya, ha zisara ozi gburugburu obodo niile ahụ, ma dutere ya ndi niile ahụ na-adighi ike. 36 Ha rioro ya ka o kwenye ka ha metu o buladi onu uwe ya aka. Ndi niile meturu ya aka ka a gworo.

15

Omenaala ndi Farisii

1 Mgbe ahụ, ufodu ndi Farisii na ndi ozizi iwu si Jerusalem biakwute Jisọs juru ya ajuju si, 2 "Gini mere ndi na-eso ụzọ gi adighi erube isi n'omenaala ndi okenye? Ha anaghi akwo aka ha tupu ha erie nri."

3 O zara ha si, "Gini mere unu ji na-ada iwu Chineke n'ihu omenaala unu? 4 N'ihu na Chineke si, 'Sopuru nne gi na nna gi,'* na, 'onye obula kwujoro nna maobu nne ya ka e gbuo ya.†‡ 5 Ma unu na-asị, o buru na onye obula ga-asị nna maobu nne ya, ihe obula bu nke i gara erite n'aka m bu 'onyinye diri Chineke.' 6 N'ihu ya, ha agaghi eji ya asopuru nna ha maobu nne ha. N'uzo di otu a, unu na-eme ka okwu Chineke buru ihe efu n'ihu omenaala unu. 7 Ndi ihu abuo! Amuma ahụ Aizaya buru banyere unu bu eziokwu. Mgbe o kwuru si,

8 " 'Ndi a ji ebugbere onu ha na-asopuru m, ma obi ha di anya n'ebe m no.

9 Ofufe ha na-efe m bu ihe efu,§ ozizi ha bukwa ihe mmadu nyere n'iwu.'* "

Idi ocha di mkpa

10 Mgbe ahụ, o kporo igwe mmadu ahụ, si ha, "Geenu nti, ghotakwanu. 11 O bughi ihe banyere mmadu n'onu na-emeru ya, kama o bu ihe si n'onu onye ahụ puta na-emeru ya."

12 Ndi na-eso ụzọ ya biakwutere ya si, "I makwa na obi adighi ndi Farisii mma n'ihu okwu ahụ i kwuru?"

* 15:4 15:4 Opu 20:12; Dit 5:16 † 15:4 15:4 Onye ahụ aghaghi inwu ‡ 15:4 15:4 Opu 21:17; Lev 20:9 § 15:9 15:9 Ikpọ isiala ha bu ihe efu. * 15:9 15:9 Aiz 29:13

¹³ Ma ọ zara si ha, “Osisi ọbụla Nna m nke eluigwe na-ejighi aka ya kuo ka a ga-ehopu. ¹⁴ Ya mere, unu echegbula onwe unu, n’ihi na ha bu ndi ndu kpuru isi. Ma ọ buru na onye isi eduo onye isi ibe ya ha abuo adaba n’ime olulu.”

¹⁵ Pita siri ya, “Kowaara anyi ihe ilu a putara.”

¹⁶ Ọ juru ha si, “Unu ọ ka di ka ndi na-enweghi nghota? ¹⁷ Ọ bu na unu aghotaghi na ihe ọbụla nke na-aba n’onu na-aga n’ime afo, sikwa n’ebe ahụ a nyupu ya n’ulo nsi? ¹⁸ Ma ihe si mmadu n’onu puta na-esi ya n’obi aputa. Ọ bu ihe di otu a na-emeru mmadu. ¹⁹ N’ihi na ọ bu n’ime obi mmadu ka echiche ime ihe ojobo ndi a si aputa: igbu mmadu, ikwa iko niile, ikwa iko nke ndi ikom nwere nwunye na ndi inyom nwere di, na izu ohi, na ama ugha, na nkwulu. ²⁰ Ihe ndi a bu ihe na-emeru mmadu, ọ bughị ma mmadu kworo aka tupu o rie nri, maobu na ọ kwoghi.”

Okwukwe nwanyi Kena

²¹ Jisos hapuru obodo ahụ gaa n’akuku obodo Taja na Saidon. ²² N’ebe ahụ, otu nwanyi onye Kenan bi n’obodo ahụ biakwutere ya rigo ya si, “Onyenwe m, nwa Devid, biko meere m ebere. Ada m nwanyi nwere ajo mmuo n’ime ya nke na-esogbu ya oge niile.”

²³ Ma ọ gbara ya nkiti. Emesia ndi na-eso uzo ya biakwutere ya rigo ya si ya, “Chulaa nwanyi a! Lee ka o si eti mkpu na-esoghari anyi!”

²⁴ Ọ zara si, “Ezitere m naani ijekwuru aturu furu efu nke ulo Izrel.”

²⁵ Ma ọ biara daa n’ukwu ya rigo ya si, “Onyenwe m, nyere m aka!”

²⁶ Ọ zara si, “O zighi ezi na a ga-ewere nri umuntakiri tupuru nkita.”

²⁷ Ọ zara si, “Ọ bu eziokwu Onyenwe m. Ma a na-ekwekwa ka umu nkita no n’okpuru tebul rie iberibe nri nke na-esi n’elu tebul ha daa n’ala.”

²⁸ Jisos zara si ya, “Nwanyi, okwukwe gi di ukwu! Laa, e meelara gi ihe i na-arigo.” N’otu oge ahụ a gworo ada ya.

Jisos agwo ọtutu ndi oria

²⁹ Jisos hapuru ebe ahụ loghachi n’akuku osimiri Galili. Ọ rigooro n’elu ugwu nodu ala. ³⁰ Igwe mmadu di ukwu biakwutere ya. Ha duteere ya ndi ngwuro, na ndi isi, na ndi aka ha na ndi ukwu ha kponwuru akponwu, na ndi ogbi, na otutu ndi ozo. Ha togboro ha n’ukwu ya, ọ gwokwara ha niile. ³¹ Ọ turu mmadu niile n’anya mgbe ha huru ndi ogbi ka ha bidoro ikwu okwu. Mgbe ha hukwara na a gworo ndi aka ha, na ndi ukwu ha nwuru anwu, o jukwara ha anya ihu na ndi ngwuro gara ije, na ndi isi hukwara uzo. Ha toro Chineke nke Izrel.

Jisos enye puku mmadu anọ nri

³² Jisos kporo ndi na-eso uzo ya si ha, “Ana m emere igwe mmadu ndi a obi ebere, n’ihi na mu na ha anola ubochi ato n’ebe a, ma ha eribeghi nri ọbula. Agaghi m ezilaga ha na-erighi nri, n’ihi na ha nwere ike ida n’uzo.”

³³ Ndi na-eso uzo ya siri, “Ebee ka anyi ga-enweta nri ga-ezuru igwe mmadu ndi a n’ozara a?”

³⁴ Jisos juru ha si, “Ogbe achicha ole ka unu nwere?”

Ha siri ya, “Ogbe achicha asaa na azu ole na ole.”

³⁵ Ọ gwara igwe mmadu ahụ ka ha nodu ala. ³⁶ Ọ weere ogbe achicha asaa na azu ole na ole ahụ kelee Chineke ekele. Ọ nyawasiri ha, nye ndi na-eso uzo ya. Ndi na-eso uzo ya nyekwara igwe mmadu ahụ. ³⁷ Onye ọbula n’ime ha riri, rijuo afo. Ndi na-eso uzo ya tutukotara iberibe ndi foduru nke juru nkata asaa. ³⁸ Ndi riri nri ahụ di puku umu nwoke anọ,

n'agunyeghi ndi nwanyi na umuntakiri. ³⁹ Mgbe o zilagara igwe mmadu ahụ, ọ banyere n'ugbo mmiri gafee osimiri, biaruo n'obodo Magadan.

16

Aririọ ka e gosi ihe iribama

¹ Ndi Farisii na ndi Sadusii biakwutere Jisosh inwa ya onwunwa. Ha gwara ya si, "Gosi anyi ihe iribama si n'eluigwe."

² O zara ha, "Mgbe o ruru anyasi unu na-asị, 'Thu eluigwe ga-adị mma n'ihị na ọ na-acha uhie uhie.' ³ N'ututu unu na-asị, 'Anyi ga-enwe mmiri ozuzo taa n'ihị na ihu eluigwe na-acha uhie uhie ma na-eji oji.' Lee na unu puru ikowa ihu eluigwe, ma unu apughị isite n'ihe iribama ndi a unu na-ahụ anya kowaa ihe oge a anyi nọ n'ime ya putara. ⁴ Ajo ogbo nke juputara n'ikwa iko, nke na-ariokwa ihe iribama. O nweghi ihe iribama ozo a ga-egosi ya karịa ihe iribama Jona." Mgbe ahụ ọ sitere n'ebe ahụ ha nọ puo.

Ihe na-eko achicha ndi Farisii

⁵ Mgbe ha gafesiri n'ofe ozo, ndi na-eso uzọ ya chetara na ha ejighi achicha obula. ⁶ N'oge ahụ kwa, Jisosh duru ha odu si ha, "Lezienụ anya, ma na-ezekwa ihe ndi na-eko achicha ndi Farisii na ndi Sadusii."

⁷ Ha malitere na-ekwurita n'etiti onwe ha, na-asị, ọ bu n'ihị na anyi ewetaghị ogbe achicha obula.

⁸ Ebe ọ bu na Jisosh matara ihe ha na-eche, ọ siri, "Unu ndi okwukwe nta! Gini mere unu ji na-esogbu onwe unu n'ihị na unu enweghi achicha? ⁹ Olee mgbe unu ga-amata ihe? O bu na unu echetaghị puku mmadu ise ahụ m jiri ogbe achicha ise mee ka ha rijuo afo? O bu nkata ole ka unu tutujuru? ¹⁰ Unu echetakwaghị na m ji ogbe achicha asaa zọ puku mmadu anọ? Iberibe achicha juru nkata ole ka unu tutukotara? ¹¹ Gini mere unu aghotaghị na ọ bughị ihe banyere achicha ka m na-ekwu? Cheenu onwe unu nche n'ebe ihe na-eko achicha ndi Farisii na ndi Sadusii nọ." ¹² Mgbe ahụ ka ha ghotara na ihe ọ na-akowara ha abughị ihe banyere ihe na-eko achicha nke a na-ata ata, kama ọ bu ihe banyere ozizi ndi Farisii na ndi Sadusii.

Ogbugba ama Pita

¹³ Mgbe Jisosh biaruru obodo a na-akpo Sizaria Filipai, ọ juru ndi na-eso uzọ ya ajuju si ha, "Onye ka ndi mmadu na-asị na Nwa nke Mmadu bu?"

¹⁴ Ha zara ya si, "Ufodu na-asị na i bu Jon ome baptizim, ufodu na-asị na i bu Ilaija, ndi ozo na-asikwa na i bu Jeremaya, maobu otu n'ime ndi amuma."

¹⁵ O juru ha si, "Ma unu onwe unu, ọ bu onye ka unu na-asị na m bu?"

¹⁶ Saimon Pita zara si ya, "I bu Kraist* ahụ, Okpara Chineke di ndu."

¹⁷ Jisosh gwara ya si, "Saimon Pita nwa Jona, i bu onye a goziri agozi, n'ihị na anu ahụ na obara ekpugheghị ya nye gi. Kama, ọ bu Nna m bi n'eluigwe mere ka i mata ya. ¹⁸ Ma mu onwe m na-agwa gi, na gi onwe gi bu Pita.† O bukwere n'elu nkume a ka m ga-ewu ulo choochi m. Ike niile nke oku ala mmuo apughikwa iguzo megide ya. ¹⁹ Aga m enye gi mkpisi igodo alaeze eluigwe. Ihe obula i ga-eke agbu n'elu uwa, ka a ga-ekekwa agbu n'eluigwe. Ihe obula i ga-atopu n'agbu n'uwa, a ga-atopukwa ya n'eluigwe." ²⁰ Mgbe ahụ, o nyere ndi na-eso uzọ ya iwu ka ha ghara ime ka onye obula mata na ya bu Kraist ahụ.

* **16:16** 16:16 Maobu, Onye nzoputa † **16:18** 16:18 N'asusu ndi Griik Pita putara Nkume.

Jisọs ekwuo okwu ọnwụ ya

²¹ Site n'oge ahụ Jisọs malitere ikowara ndị na-eso ụzọ ya, na ya aghaghị ịga Jerusalem, ebe ọ ga-ahụ ọtụtụ ahụhụ dị iche iche site n'aka ndị okenye, na ndịisi nchụaja, na ndị ozizi iwu. O mere ka ha mata na aghaghị igbu ya, ma n'ubochi nke atọ, a ga-eme ka o site n'ọnwụ bilie.

²² Pita duuru ya puo n'otu akuku, nodu n'ebe ahụ baara ya mba si ya, "Onyenwe m, Chineke ekwela. Ihe ndi a agaghị adakwasị gi!"

²³ Ma o chighariri si Pita, "Si n'ebe m nọ puo, ekwensu! I bu ihe mgbochi nye m. N'ihu na ihe i na-eche echiche ya bu naani echiche mmadu, o bughị uche Chineke."

²⁴ Mgbe ahụ Jisọs gwara ndi na-eso ụzọ ya si, "O buru na onye obula achoo ibu onye na-eso ụzọ m, ya buru ụzọ ju onwe ya, buru obe ya, soro m n'azu. ²⁵ N'ihu na onye obula na-eche ndu ya nche ka o hapu ifunari ya ga-atufu ya. Ma onye obula tufuru ndu ya n'ihu m, ga-achotakwa ya.

²⁶ N'ihu na uru ginị ka mmadu nwetara ma o buru na o ritechaa uwa niile n'uru ma tufuo ndu ya? Maobu ginị bu ihe ahụ di n'uwa nke mmadu ga-eji gbanwee ndu ya? ²⁷ N'ihu na Nwa nke Mmadu ga-abia n'ebube nke Nna ya, ya na ndi mmuo ozi ya. Mgbe ahụ ka o ga-ekpe onye obula ikpe di ka oru ya si di.

²⁸ "N'ezie asi m unu, ufodu n'ime ndi guzo n'ebe, agaghị edetu onwu ire, tupu ha ahụ Nwa nke Mmadu ka o na-abia n'alaeze ya."

17*Nnwogha Jisọs nwogharā*

¹ Mgbe ubochi isii gasiri, Jisọs kpooro Pita, na Jemis na Jon nwanne ya, rigoro n'ugwu di elu ebe naani ha noduru. ² N'ebe ahụ a gbanwere odidi ya n'ihu ha, ihu ya na-enwupu di ka anyanwu, uwe ya chapukwara di ka ihè. ³ N'otu ntabi anya ahụ, ha huru Mosis na Ilaija ka ha na ya na-ekwurita okwu.

⁴ Mgbe ahụ Pita siri Jisọs, "Onyenwe anyi. O di mma ka anyi niile nodu n'ebe a. O buru na i ga-enye m ike, aga m ewu ulo ikwu ato n'ebe a. Otu n'ime ulo ndi a ga-abu nke gi, otu nke Mosis, nke ozo nke Ilaija."

⁵ Mgbe o ka kpu okwu n'onu, igwe ojii nke na-enwu enwu kpuchiri ha, olu sitere n'igwe ojii ahụ daa si, "Onye a bu Okpara m, onye m huru n'anya, onye ihe ya di m ezi mma. Geenụ ya nti."

⁶ Mgbe ndi na-eso ụzọ ya nuru olu a, ha dara n'ala n'ihu egwu. ⁷ Ma Jisọs jekwuuru ha metu ha aka si ha, "Bilienu, unu atula egwu." ⁸ Mgbe ha leliterere anya ha, o nwekwaghị onye ozo ha huru ma o bughị naani Jisọs.

⁹ Ma mgbe ha si n'elu ugwu ahụ na-aridata, Jisọs nyere ha iwu, si, "Unu agwala onye obula ihe unu huru tutu ruo mgbe Nwa nke Mmadu ga-esi n'onwu bilie."

¹⁰ Ndi na-eso ụzọ ya juru ya si, "Gini mere ndi ozizi iwu ji na-ekwu na Ilaija aghaghị ibu ụzọ bia?"

¹¹ O zara si, "O bu ezie, Ilaija na-abia, o ga-emekwa ka ihe niile di ka o di na mbu. ¹² Ma Ilaija abialari, ma ndi mmadu amataghi ya. Kama ndi mmadu emeela ya ihe ojoo di iche iche. Otu a kwa ka mu onwe m bu Nwa nke Mmadu ga-esi ahụ ahuhu site n'aka ha." ¹³ Mgbe ahụ ndi na-eso ụzọ ya ghotara na o bu Jon omee baptizim ka o na-ekwu banyere ya.

O gworo nwa akwukwu

¹⁴ Mgbe ha biarutere n'ebe igwe mmadu ahụ no, otu nwoke biakwutere ya gbuo ikpere n'ihu ya, ¹⁵ ripo ya si, "Onyenwe m, biko, meere nwa m

nwoke ebere, n'ihhi na akwukwu na-adọ ya. O na-ata oke ahuhu, otutu mgbe o na-adaba n'ime oku maobu n'ime mmiri. ¹⁶ Ma ekuteere m ya ndi na-eso uzọ gi ka ha gwoọ ya, ma ha enweghi ike ime ka ahụ di ya mma.”

¹⁷ Jisọs zara si, “Unu ogbo a na-enweghi okwukwe, ndi na-adighi erubekwa isi. Ruo ole mgbe ka mu na unu ga-anọ? Ruo ole mgbe ka m ga-anọ na-anagide ekweghi ekwe unu? Kpotaranu m nwata ahụ n'ebe a.” ¹⁸ Jisọs baara mmuo ojoo ahụ mba, mee ka o si n'ime nwata ahụ puta. Otu mgbe ahụ, mmuo ojoo ahụ putara, nwata ahụ bu onye agwokwara n'otu oge ahụ.

¹⁹ Mgbe e mesiri, ndi na-eso uzọ Jisọs biakwutere ya na nzuzo juo ya si, “Gini mere o ji siere anyi ike ichupu mmuo ojoo ahụ?”

²⁰ O siri ha, “O bu n'ihhi na okwukwe unu nwere esighi ike. N'ezie, agwa m unu, o buru na unu e nwee okwukwe nke di nta ka mkpuru mostaadi, unu nwere ike i si ugwu a, 'Site n'ebe a wezuga onwe gi,' o ga-aputakwa. O dighi ihe unu na-agaghi enwe ike ime. ²¹ Ma mmuo ojoo di otu a agaghi apu, ma o bughu naani site n'ikpe ekpere na ibu onu.”*

Jisọs ekwuo okwu onwu ya ozo

²² Mgbe ha gbakoro na Galili, Jisọs gwara ha si, “A ga-arara Nwa nke Mmadu nye n'aka ndi mmadu. ²³ Ha ga-egbukwa ya, ma n'ubochi nke ato ga-eme ka o si n'onwu bilie.” Nke a wutere ha nke ukwuu.

Itu utu ulonso ukwu

²⁴ Mgbe ha biaruru na Kapanom, ndi na-ana utu n'ihhi ulonso† biakwutere Pita juo ya si, “Onye ozizi unu o dighi atu utu ulonso?”

²⁵ Pita zara ha si, “E, o na-atu utu.”

Mgbe o batara n'ulo, Jisọs buru uzọ juo ya si, “Gini ka i chere banyere nke a Saimon? O bu n'aka ndi ole ka ndi eze uwa si anakota utu taks? O bu n'aka umu ha, ka o bu n'aka ndi obia?”

²⁶ Ma mgbe Pita zara ya si, “O bu site n'aka ndi obia.”

Jisọs siri ya, “O di mma. Iwu ejighi ndi bu umu. ²⁷ Ma otu o di, achoghi m ka anyi mee ka iwe wee ha. Gaa n'osimiri ahụ tunye nko azu gi n'ime ya. Meghe onu azu mbu i ga-egbute. I ga-ahụ otu mkpuru ego n'ime onu ya. Were ya nye ha, ka o buru utu nke mu na gi.”

18

Onye dikariri ukwuu

¹ N'oge ahụ kwa, ndi na-eso uzọ Jisọs biakwutere ya juo ajuju si, “Olee onye di ukwuu karia ibe ya n'alaeze eluigwe?”

² O kporo otu nwantakiri, onye o mere ka o guzoro n'etiti ha, ³ o siri, “N'ezie, agwa m unu, o buru na unu agbanweghi ma diri ka umuntakiri, unu agaghi aba n'alaeze eluigwe. ⁴ Onye obula wedara onwe ya ala di ka nwantakiri a bu onye dikarisiri ukwuu n'alaeze eluigwe. ⁵ Onye obula nabatara nwantakiri di otu a n'ihhi m, bu onye nabatara m.

Ihe na-eweta ida mba

⁶ “Ma o buru na onye obula n'ime unu emee ka otu n'ime ndi a di nta, bu ndi tukwasiri m obi, jehie n'okwukwe ya, o kaara onye ahụ mma na e kedoro ya nkume igwe nri n'olu, tunye ya n'oke osimiri ka mmiri rie ya.

* **17:21** 17:21 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a dika o di n'akwukwo Mak 9:29. † **17:24** 17:24 Didrakma abuo bu onu ego utu ulonso.

⁷ Ahụhụ ga-adiri ụwa n'ihie ndi na-eme ka mmadu jehie. Ihe ndi na-eme ka mmadu daba n'onwunwa aghaghị ibia, ma ahụhụ ga-adiri onye ahụ nke o ga-esite n'aka ya bia. ⁸ N'ihie nke a, o buru na aka gi maobu ukwu gi na-eme ka i jehie, gbupu ya tufukwaa ya. O kaara gi mma inwe orusi maobu daa ngwuro baa na ndu, kari na i ga-enwe aka abuo maobu ukwu abuo, a tunye gi n'oku ebighi ebi. ⁹ Ozọ, o buru na anya gi na-eme ka i jehie, ghupu ya tufuo. O ga-akara gi mma na i nwere otu anya baa na ndu, kari inwe anya abuo, a tunye gi n'oku ala mmuo.

Aturu furu efu

¹⁰ "Lezienụ anya ka unu ghara ileda otu n'ime umuntakiri ndi a anya. N'ihie na n'eluigwe, ndi mmuo ozi ha na-anọ n'ihu Nna m mgbe niile.

¹¹ N'ihie na Nwa nke mmadu biara izoputa ndi furu efu.*

¹² "Gini ka unu chere? O buru na o di onye nwere nari aturu, ma otu n'ime ha akpafuo, gini ka o ga-eme? O gaghị ahapu iri aturu itoolu na itoolu foduru puo jegharia n'ugwu na ndida niile, icho aturu ahụ kpafuru akpafu? ¹³ O burukwa na o chota ya, gini ka o ga-eme? N'ezie, agwa m unu, o ga-anuri oke onu n'ihie otu aturu a kari iri aturu itoolu na itoolu ndi ozọ ahụ na-agahieghi ụzọ. ¹⁴ Ya mere, o bughị nzube Nna m nke bi n'eluigwe ka otu n'ime umunta ndi a ala n'iyi.

Mmehie nke nwanne

¹⁵ "O buru na nwanna gi emehie megide gi, jekwuru ya ebe naani gi na ya no, tuo ya mmehie n'anya. O buru na o gee gi nti, i ritela nwanna gi n'uru. ¹⁶ Ma o buru na o geghi gi nti, kporo otu onye maobu mmadu abuo ozọ laghachi azu n'ebe o no, 'ka okwu obula ekwuru buru nke mmadu abuo maobu ato ga-agba akaebe banyere ya.'† ¹⁷ O buru na o geghi ha nti, gwa ndi choochi, ma o buru na o geghikwa o buladi ndi choochi nti, were ya di ka onye mba ozọ maobu onye ona utu.

¹⁸ "N'ezie, asi m unu, na ihe obula unu kere agbu n'ụwa a, e keela ya riji agbu n'eluigwe. Ihe obula kwa unu topuru n'ụwa, a topukwala ya riji n'eluigwe.

¹⁹ "Ozọ, ana m agwa unu n'ezie a si, o buru na mmadu abuo n'etiti unu ekwekorita n'ụwa banyere ihe obula unu na-ario n'ekpere Nna m bi n'eluigwe ga-emezuru unu ihe ahụ. ²⁰ N'ihie na ebe obula mmadu abuo maobu ato zukotara n'aha m, mu onwe m no n'etiti ha."

Mkpa o di inwe obi mgbaghara

²¹ Mgbe ahụ Pita biakwutere ya juo ya ajuju si, "Onyenwe anyi, o bu ugboro ole ka m ga-agbaghara nwanne m nke mehiera megide m? O bu ugboro asaa?"

²² Jisos zara si ya, "O bughị ugboro asaa. Kama i ga-agbaghara ya ruo iri ugboro asaa ụzọ asaa.‡

²³ "A ga-eji alaeze eluigwe tunyere eze ahụ kpebiri ka ya na ndi oru ya guzie ego ya ha ji. ²⁴ Mgbe ha malitere na-apiazi, a kpotara eze ahụ otu onye nke ji ya ugwo ruru puku talenti iri.§ ²⁵ Nwoke ahụ enweghi ihe o ga-eji kwuo ugwo o ji. Nna ya ukwu nyere iwu ka e refuo ya na nwunye ya na umu ya, na ihe niile o nwere, ka akwughachi ugwo o ji.

²⁶ "Ma ohu ahụ dara n'ala, gbukwaa ikpere ya n'ala, rio ya ariri si, 'Onyenwe m, biko, nwee ntachiobi n'ebe m no. Aga m akwughachikwa gi

* **18:11** 18:11 Ufodu akwukwo mgbe ochie na-edebanye okwu ndi a dika o di n'akwukwo Luk 19:10. † **18:16** 18:16 Dit 19:15. ‡ **18:22** 18:22 Onuogugu nke a bu nari ano na iri itoolu.

§ **18:24** 18:24 Ihe ruru nde naira abuo maobu kari.

ugwo niile m ji gi.' ²⁷ Nna ukwu onye oru ahụ nwere omiiko n'ebe o no, meere ya ebere. O siri ya akwughachila ugwo o ji ozọ.

²⁸ "Ma mgbe ohu ahụ sitere n'ebe ahụ puo, o huru otu ohu ibe ya ji ya ugwo otu nari denari.* O jidere ya n'aka ike, machie ya aka n'akpiri, si ya, 'Kwughachi m ugwo i ji m ugbu a.'

²⁹ "Ya mere, ohu ibe ya ahụ dara n'ala n'ihu ya riuo ya ka o nye ya nwantinti oge. O riokwara ya si, 'Enyi m, biko nwee ntachiobi, aga m akwughachi gi ugwo m ji gi.'

³⁰ "Ma o kwenyeghi, kama o gara tuba ya n'ulo mkporo, ebe o ga-anọ ruo mgbe o kwusiri ugwo niile o ji ya. ³¹ Mgbe ndi ohu ibe ya huru ihe mere, o wutere ha nke ukwu. Ha jekwuru Nna ha ukwu koru ya ihe niile ndi a.

³² "N'ihu nke a Nna ya ukwu koru ohu ahụ si ya, 'Ohu obi ojuo! Agbaghara m gi ugwo ahụ niile i ji, n'ihu na i riuo m ariuo. ³³ O bu na i kwesighi inwe obi ebere n'ebe ohu ibe gi no, di ka m si mere gi ebere?' ³⁴ N'ihu iwe, Nna ya ukwu nyefere ya n'aka ndi nche na-eche ndi no n'ulo mkporo ka ha taa ya ahuru, ruo mgbe o kwuchara ugwo niile o ji.

³⁵ "Otu a ka Nna m bi n'eluigwe ga-emekwa unu, ma o buru na unu ejighi obi unu niile gbaghara umunna unu."

19

Ozizi banyere olulu di na nwunye

¹ Mgbe Jisosh kwusiri okwu ndi a, o hapuru Galili gaa na mpaghara Judia, nke di n'ofe osimiri Jordan. ² Igwe mmadu di ukwu sooro ya. O gwokwara ndi ahụ na-esighi ike n'etiti ha n'ebe ahụ.

³ Ufodu ndi Farisii biakwutere ya i nwalee ya, si, "O ziri ezi n'iwu na nwoke ga-agbara nwunye ya alukwaghi m n'ihu ihe obula?"

⁴ O zara ha si, "O bu na unu agutabeghi na akwukwo nso, na Onye kere ha na mbu kere ha nwoke na nwanyi. ⁵ N'ihu nke a ka nwoke ga-eji hapu nne ya na nna ya e jikota ya na nwunye ya. Ha abuo ga-abukwa otu anu ahu.* ⁶ Ya mere, ha abukwaghi mmadu abuo ozu, kama otu anu ahu. Ya mere, ihe Chineke jikotara, ka mmadu obula atosala ya."

⁷ Ha juru ya si, "Gini mekwaranu Mosis ji nye iwu si na nwoke obula nwere ohere ide akwukwo alukwaghi m nye nwunye ya?"

⁸ O zara ha si ha, "O bu n'ihu na unu bu ndi mkpochi obi, ya mere Mosis jiri hapu unu ka unu gbaa nwunye unu alukwaghi m; ma o dighi otu a site na mbu. ⁹ Ma ana m asi unu, onye obula ga-ahapu nwunye ya luru onye ozu, ma o bughu n'ihu na o jidere nwunye ya na mmehie ikwa iko, onye ahụ emeela mmehie ikwa iko ma o luo nwanyi ozu."

¹⁰ Ndi na-eso uzu ya siri ya, "O buru na o si otu a diri, o ka mma na mmadu alughu nwunye ma oli."

¹¹ Ma o zara si ha, "O bughu mmadu niile ga-anagide okwu a. Naani ndi e nyere ike ime ya ga-anagide ya. ¹² Ma ufodu ndi mmadu ka a muru ka ha buru onozu, ndi ozu bukwa ndi mmadu ibe ha mere otu a. Ndi ozu dikwa ndi jiri aka ha horo ibu onozu† n'ihu alaeze eluigwe. Onye puru inara nke a, ya nara ya."

Jisosh agozie umuntakiri

* **18:28** 18:28 Ihe ruru otu puku naira maobu o jiri ihe ntakiri kari. * **19:5** 19:4,5 Jen 1:27; Jen 2:24 † **19:12** 19:12 Nke a bu onodu alughu di maobu nwunye nke mmadu kpebiri n'onwe ya.

¹³ Mgbe ahụ e kuteere ya ụmuntakiri ka o bikwasị ha aka, kpeekwara ha ekpere. Ma ndị na-eso ụzọ ya baara ndị kutere ha mba.

¹⁴ Ma Jisọs siri ha, “Kweenụ ka ụmuntakiri biakwute m, unu egbochikwala ha. N’ihi na alaeze eluigwe bu nke ndi di otu a.” ¹⁵ O bikwasiri ha aka n’isi gozie ha niile tupu o hapu ha puo.

Onye ogaranya

¹⁶ Otu onye biakwutere ya, juo ya ajuju si, “Ezi onye ozizi, olee ezi ihe m ga-eme ka m keta ndu ebighi ebi?”

¹⁷ Jisọs siri ya, “Gini mere i ji aju m ajuju banyere ihe bu ezi ihe? O di naani otu onye nke bu ezi mmadu. O buru na i chorọ iba n’ime ndu ahụ, debe iwu niile e nyere.”

¹⁸ O juru ya ajuju si, “Olee iwu ndi m ga-edebe?”

Jisọs zara ya, “Egbula mmadu, akwala iko, ezula ohi, ekwula okwu ugha. ¹⁹ Sọpuru nne gi na nna gi. †Ozo, hukwa onye agbataobi gi n’anya di ka onwe gi. †§”

²⁰ Nwokorobia ahụ siri ya, “Edebezuchaala m iwu ndi a siteri na mgbe m di na nwata. Gini ozo foduru m ime?”

²¹ Jisọs zara si ya, “O buru na i chorọ ibu onye zuruoke n’ezie, laa n’ulo gi ree ihe niile i nwere, nyekwa ndi ogbenye ego i retara. I ga-enwe aku n’eluigwe, mgbe ahụ, biakwa soro m.”

²² Mgbe nwokorobia ahụ nuru okwu a, o lara na mwute, n’ihi na o bu ogaranya.

²³ Mgbe ahụ Jisọs gwara ndi na-eso ụzọ ya si, “N’ezie agwa m unu, o bu nnoo ihe siri ike na onye ogaranya ga-abanye n’alaeze eluigwe. ²⁴ Ozokwa, asi m unu, o diri inyinya kamel mfe igafe n’anya agiga, kari ogaranya ibanye n’alaeze Chineke.”

²⁵ Okwu a o kwuru turu ndi na-eso ụzọ ya n’anya. Ha siri, “O buru na o si otu a diri, onye kwanu ka a ga-azoputa?”

²⁶ Jisọs legidere ha anya si ha, “N’ebe mmadu no nke a bu ihe a na-apughi ime, ma o dighi ihe rara ahụ ime n’ebe Chineke no.”

²⁷ Mgbe ahụ Pita juru ya si, “Lee, anyi ahapula ihe niile soro gi, gini ga-abu ugwo oru anyi?”

²⁸ Jisọs zara si ya, “N’ezie agwa m unu, mgbe a ga-agbanwe ihe niile, mgbe Nwa nke Mmadu ga-anokwasị n’elu ocheeze ebube ya, n’alaeze ahụ, n’ezie, unu bu ndi na-eso ụzọ m ga-anokwasị n’ocheeze iri na abuo ahụ, na-ekpe ebo iri na abuo nke Izrel ikpe. ²⁹ Onye obula hapuru ulo ya, na umunne ya nwoke, na umunne ya nwanyi, na nne ya na nna ya, na umuntakiri ya, maobu ala o nwere, soro m, ga-anata di ka ugwo oru okpukpu nari ihe o hapuru, natakwala alaeze. O ga-eketakwa ndu ebighi ebi.

³⁰ Ma otutu ndi bu ụzọ ga-abu ndi ikpeazu, ma ndi ikpeazu ga-abukwa ndi bu ụzọ.”

20

Ilu banyere ndi oru ubi

¹ “The ozo a ga-eji tunyere alaeze eluigwe bu nwoke nwere ala ubi, onye puru n’isi ututu ikpota ndi oru ga-aru oru n’ubi vaini ya. ² Ya na ndi oru ahụ kwekotara na o ga-akwu ha otu denari, n’ihi oru ubochi ahụ. Emesia o zigara ha n’ubi vaini ya.

³ “Mgbe ọ puru n’ihe di ka elekere itoolu nke ututu, o sitere n’ebe a na-akpota ndi oru na-agafe hu ndi ozo ka ha guzoro n’oma ahia na-enweghi oru ha na-arụ. ⁴ O siri ha, ‘Unu onwe unu gaakwanu ruo oru n’ubi vaini m, ihe obula ziri ezi ka m ga-akwu unu.’ ⁵ Ya mere ha gara.

“O pukwara n’elekere iri na abuo na elekere ato nke ehie, ma meekwa otu ihe ahụ. ⁶ Mgbe o ruru elekere ise nke anyasi, o puru hu ndi ozo ka ha guzoro. O juru ha ajuju si, ‘Gini mere unu ji guzoro n’ebe a taa niile na-arughị oru?’

⁷ “Ha zara si ya, ‘N’ihi na o dighi onye kporo anyi oru.’

“O gwara ha si, ‘Unu onwe unu gaakwanu ruo oru n’ubi vaini m. Aga m akwukwa unu ihe di mma.’

⁸ “Mgbe o ruru oge anyasi, onye nwe ubi vaini ahụ gwara onye na-elekotara ya ndi ahụ anya si, ‘Kpokota ndi oru ahụ kwuo ha ugwo, site na ndi ikpezụ biara oru ruo na ndi bu uzo.’

⁹ “Mgbe ndi a kporo oru n’elekere ise anyasi naara ego ha, a kwuru ha otu denari, otu denari. ¹⁰ Ma mgbe ndi a kporo oru n’isi ututu biara inara ego ha, ha lere anya na a ga-akwu ha kari. Ma a kwukwara ha niile otu denari. ¹¹ Mgbe ha naara ego ahụ, ha tamuru ntamu megide nna nwe ulo, ¹² na-asi, ‘Ndi a biara n’ikpezụ ruo oru naani otu awa, ma i meela ka anyi na ha hara. Anyi bu ndi buru ihe mgbu nke oru ma okpomoku nke anwu niile chara n’ubochi taa.’

¹³ “Ma o zara otu n’ime ha si, ‘Enyi m, emeghi m gi ihe ojo obula. O bu na mu na gi ekwughị na m ga-akwu gi otu denari n’ubochi? ¹⁴ Nara nke ruru gi laa. A chorọ m ikwu ndi a biara n’ikpezụ ugwo di ka m si kwuo gi. ¹⁵ O bu na m enweghi ike iji ihe m nwere mee otu o masiri m? O bu anya ukwu ka i na-enwe n’ihi afọ ofufu m?’

¹⁶ “Ya mere, onye ikpezụ ga-abu onye bu uzo, ma onye bu uzo ga-abukwa onye ikpezụ.”

Jisos ekwuokwa okwu banyere onwu ya

¹⁷ Mgbe Jisos na-aga Jerusalem, o kporuru mmadu iri na abuo ahụ na-eso uzo ya n’akuku si ha, ¹⁸ “Lee, anyi na-aga Jerusalem ebe a ga-arara Nwa nke Mmadu nyefee n’aka ndisi nchaja na ndi ozizi iwu. Ha ga-ama ya ikpe onwu, ¹⁹ nyefekwa ya n’aka ndi mba ozo, ndi ga-eji ya mee ihe ochi, pia ya ihe, ma kogide ya n’obe. Ma n’ubochi nke ato, a ga-eme ka o site n’onwu bilie.”

Ariro nne Jemis na Jon

²⁰ Mgbe ahụ, nne umu Zebedi, duuru umu ya ndi ikom abuo biakwute ya, o gburu ikpere n’ala n’ihu ya, riu ya ihe o chorọ ka o meere ha.

²¹ O siri ya, “Gini ka i chorọ ka m meere gi?”

O zara ya si, “Kwee m nkwa na umu abuo ndi a ga-anodu otu n’aka nri gi, nke ozo n’aka ekpe gi n’alaeze gi.”

²² Ma Jisos zara si, “Unu amaghi ihe unu na-ario. Unu puru inu iko ahụ nke mu onwe m ga-anu?”

Ha zara ya si, “Ee, anyi nwere ike inu ya.”

²³ Jisos siri ha, “N’ezie unu ga-anu iko m ga-anu, ma inodu n’aka nri maobu n’aka ekpe m, abughị ihe diri m inye, kama o diri ndi ahụ Nna m kwadooro ya.”

²⁴ Mgbe mmadu iri ndi ozo n’ime ndi na-eso uzo ya nuru nke a, iwe were ha nke ukwu megide umunne abuo a. ²⁵ Ma Jisos kpokotara ha

niile, si ha, “N’etiti ndi na-ekweghi ekwe,* ndiisi ha na-emeso ndi ha na-achi mmeso di ka o si di ha mma n’uche. Ndi ukwu n’etiti ha na-ejikwa aka ike na-achi ndi no n’okpuru ha. ²⁶ Ma n’etiti unu o gaghi adi otu a. Kama, onye obula n’etiti unu chorọ ibu onyeisi, ga-ebu uzọ buru onye na-ejere unu niile ozi. ²⁷ Ma onye obula nke chorọ ibu onye mbu n’etiti unu ga-abu ohu unu niile. ²⁸ O buladi di ka Nwa nke Mmadu na-abighi ka e jeere ya ozi, kama ka o jee ozi, ma nyekwa ndu ya ka o buru ihe mgbaputa nke otutu mmadu.”

Ndi isi abuo Jisos gworo

²⁹ Mgbe ha na-ahapu Jeriko, otutu igwe mmadu sooro ya n’azu. ³⁰ Ndi isi abuo no n’akuku uzọ ahụ. Mgbe ha nuru na o bu Jisos na-abia, ha malitere iti mkpu n’oke olu na-asị, “Onyenwe anyi, Nwa Devid, meere anyi ebere!”

³¹ Igwe mmadu ahụ baara ha mba ka ha mechie onu ha. Ma ndiisi ahụ nogidesiri ike na-eti mkpu n’oke olu na-asị, “Onyenwe anyi, Nwa Devid, meere anyi ebere!”

³² Mgbe Jisos biaruru n’ebe ha no, o guzoro kpọ ha, juo ha si, “**Gini ka unu chorọ ka m meere unu?**”

³³ Ha zara si ya, “Onyenwe anyi, biko, anyi chorọ ka i mee ka anyi hu uzọ.”

³⁴ Jisos nwere omiiko n’ahụ ha. O meturu ha aka n’anya. Ngwangwa ha bidoro ihu uzọ, ma sorokwa ya.

21

Mbata ikpeazu Jisos batara Jerusalem

¹ Mgbe ha na-abiaru Jerusalem nso, ha rutere Betfeji di n’Ugwu Oliv. Jisos zipuru mmadu abuo n’ime ndi na-eso uzọ ya. ² O gwara ha si, “**Baanu n’ime obodo nta ahụ di unu n’ihu, ngwangwa unu ga-ahụ otu inyinya ibu elibere n’osisi n’ebe ahụ, nke ya na nwa ya no n’otu ebe. Toputa ha ma kputaranu m ha. ³ O burukwa na onye obula asi unu ihe obula, unu ga-asi ha, o di Onyenwe anyi mkpa, o ga-akpughachitekwa ha ngwangwa.**”

⁴ E mere nke a ka okwu e kwuru site n’onu onye amuma mezu.

⁵ “Gwanu ada Zayon si,

‘lee, eze gi ka o na-abiakwute gi.

O bu onye di nwayo. O na-anokwasikwa n’elu inyinya ibu,

ee, n’elu nwa inyinya, nwa inyinya na-ebu ibu.’”*

⁶ Ndi na-eso uzọ ya gara mee ihe Jisos siri ha mee. ⁷ Ha kputura inyinya ibu ahụ na nwa inyinya ahụ, wukwasikwa uwe ha n’elu ha ka Jisos nokwasị n’elu ha. ⁸ Otutu n’ime igwe mmadu ahụ tusara uwe ha n’okporuzo. Ndi ozọ gbuturu alaka osisi, tusaa ha n’uzo n’ihu ya. ⁹ Ufodu n’ime igwe mmadu ahụ no n’ihu, na ndi na-esokwa n’azu, no na-eti mkpu n’oke olu na-asị:

“Hozanna diri Nwa Devid!”

“Onye a goziri agozi ka onye ahụ bu, nke na-abia n’aha Onyenwe anyi!”†

“Hozanna n’ebe kachasi ihe niile elu!”

¹⁰ Mgbe o batara n’ime Jerusalem, uzu turu, obodo ahụ niile mere mkpotu. Ndi mmadu bidoro na-aju ajuju na-asị, “Onye kwa bu onye a?”

* **20:25** 20:25 Maobu, ndi mba ozo * **21:5** 21:5 Zek 9:9 † **21:9** 21:9 Abu 118:26

¹¹ Igwe mmadu ahụ nọ na-asị, “Nwoke a bụ Jisọs, onye amuma ahụ sị Nazaret, obodo dị n’ime Galili.”

Jisọs n’ụlọnsọ ukwu

¹² Jisọs banyere n’ụlọnsọ ukwu dị na Jerusalem, malite ịchupu ndi niile na-ere ahia na ndi na-azu ahia n’ime ụlọnsọ ahụ. O kpuru tebul ndi na-agbanwe ego ihu n’ala, kwatuokwa oche ndi na-ere nduru. ¹³ O siri ha, “E dere ya n’akwukwo nsọ, ‘Ụlọ m ka a ga-akpo ụlọ ekpere,’ ma unu emeela ya ‘ogba ndi na-apunari mmadu ihe n’ike.’”

¹⁴ Ndi isi na ndi ngwuro biakwutere ya n’ụlọnsọ ahụ. O gwokwara ha. ¹⁵ Ma mgbe ndisi nchujaja na ndi ozizi iwu huru ihe iribama ndi a, hukwa ka umunta na-eti mkpu n’oke olu n’ogige ụlọnsọ ahụ, na-asị, “Hozanna diri Nwa Devid.” Iwe were ha nke ukwu.

¹⁶ Ha siri ya, “I na-anukwa ihe umunta ndi a na-ekwu?” Jisọs zara si ha, “E, ana m anu ya. O bu na unu agutabeghi ihe akwukwo nsọ kwuru si,

“I sitere n’onu umuntakiri na umu na-anu ara gi, Onyenwe anyi, kwadooro otuto gi”*

¹⁷ O hapuru ha, si n’obodo ahụ puo gaa Betani, ebe o noro n’abali ahụ niile.

Jisọs abuo osisi fiig onu

¹⁸ N’utu, mgbe o laghachiri n’obodo ahụ, aguu guru ya nke ukwu. ¹⁹ O huru otu osisi fiig nke di n’akuku uzọ. Mgbe o rutere n’ukwu ya, o hughi ihe obula n’elu ya kari naani akwukwo ndu. Ya mere, o siri ya, “Malite taa gaa n’ihu, i gaghi amikwa mkpuru ozọ!” Otu mgbe ahụ kwa, osisi ahụ kponwuru.

²⁰ Mgbe ndi na-eso uzọ ya huru nke a, o juru ha anya, ha juo si, “Gini mere osisi fiig a ji kponwuo ngwangwa otu a?”

²¹ Jisọs zara si ha, “N’ezie agwa m unu, o buru na unu e nwee okwukwe, gharakwa inwe obi abuo, o bughu naani na unu ga-eme ihe e mere osisi fiig ahụ. Unu puru inye ugwu a iwu si ya, ‘Si n’ebe a wezuga onwe gi, gaa danye n’oke osimiri.’ O ga-emezukwa. ²² Ihe obula unu ga-ario n’ekpere, o buru na unu ekwere unu ga-anatakwa ya.”

Ajuju banyere ebe Jisọs si nweta ike ya

²³ Mgbe Jisọs batara n’ogige ụlọnsọ ukwu ahụ, ndisi nchujaja na ndi ozizi iwu biakwutere ya ka o no na-akuzi ihe juo ya si, “Olee ikike i ji na-eme ihe ndi a niile? O bu onye nyekwara gi ikike a?”

²⁴ Jisọs zara si ha, “Aga m ajukwa unu otu ajuju. O buru na unu azaa ya, aga m agwakwa unu onye nyere m ikike m ji eme ihe ndi a niile. ²⁵ Baptizim nke Jon o sitere n’eluigwe, ka o si n’aka mmadu?”

Ha kparitara uka n’etiti onwe ha na-asị, “O buru na anyi asi, ‘Na o si n’eluigwe,’ o ga-asi anyi, ‘O bu gini mere unu na-ejighi kwenye na ya?’ ²⁶ Ma o buru na anyi asi, ‘Na o sitere n’aka mmadu,’ anyi na-atu igwe mmadu ndi a egwu, n’ihi na mmadu niile kwenyere na Jon bu onye amuma.”

²⁷ Ya mere ha zara Jisọs si ya: “Anyi amaghi.” Jisọs zakwara ha si, “Mu onwe m agaghi agwakwa unu ikike m ji na-eme ihe ndi a.

Ilu banyere umunne abuo

28 “Gini ka unu chere banyere ihe a? Otu nwoke nwere umu nwoke abuo gwara nwa ya nke okenye si ya, ‘Nwa m nwoke, gaa ruo oru n’ubi vaini m taa.’

29 “O zara ya si, ‘Agaghi m aga.’ Ma o mesiri gbanwee obi ya gaakwa ruo oru ahụ.

30 “Nna ha biakwutere nwa ya nke nta gwakwa ya otu ihe ahụ. Nwa ahụ zakwara si, ‘Aga m aga, onyenwe anyi.’ Ma n’ikpeazu o gaghi.

31 “Onye n’ime ha abuo mere ihe nna ya choro?”

Ha zara si ya, “Onye nke mbu.”

Jisos kowaara ha si, “N’ezie agwa m unu, ndi ona utu na umu nwanyi akwuna ga-ebu unu uzo banye n’alaeze Chineke. 32 N’ihi na Jon biakwutere unu igosi unu uzo ezi omume, ma unu ekweghi. Ndi ona utu, na umu nwanyi akwuna cheghariri. O buladi mgbe unu huru nke a, o mekwaghi ka unu chegharia kwere na ya.

Ilu banyere ndi nlekota ubi ojoo

33 “Ugbu a geekwanu nti n’ilu ozo. Otu onye di nke nwere ala ubi. O kuru osisi vaini n’ubi a. O gbakwara ubi ya ogige, gwuokwa ebe izocha mkpuru vaini n’ime ya.† O wukwara ulo elu n’ime ya. Mgbe o mesiri ihe ndi a, o weere ubi ahụ tinye n’aka ndi ga-elekotara ya ubi ahụ, puo gaa n’ala ozo.

34 Mgbe oge iwe ihe ubi ruru, o zipuru ndi odibo ya ka ha jekwuru ndi na-elekota ubi ahụ, nata mkpuru nke ruuru ya site n’ubi ahụ.

35 “Ma ndi na-elekota ubi ahụ jidere ndi odibo ya ahụ tie otu onye n’ime ha ihe, gbukwaa onye ozo n’ime ha. Ha tukwara otu n’ime ha nkume.

36 Emesia, o zigakwara otutu ndi odibo kariri ndi nke mbu n’onuogugu. Ma ndi na-elekota ubi ahụ mekwara ndi a ihe ha mere ndi nke mbu.

37 N’ikpeazu o zigara okpara ya, si, ‘Ha ga-asopuru nwa m.’

38 “Ma mgbe ndi na-elekota ubi ahụ huru okpara ya, ha gbara izu n’etiti onwe ha si, ‘Lee! Onye a bu onye nketa ihe niile. Bianu ka anyi gbuo ya, ma nwetakwa ihe nketa ya.’ 39 Ya mere, ha jidere ya n’ike, kpuru ya gafee n’azu ubi vaini ahụ, gbuo ya n’ebe ahụ.

40 “Mgbe onye nwe ubi vaini ahụ lotara, gini ka unu chere na o ga-eme ndi ahụ o tinyere ilekotara ya ubi ya?”

41 Ha zara ya si, “O ga-egbu ndi ajo omume ahụ, laa ha n’iyi n’uzo di njo. O ga-ewerekwa ubi vaini ya tinye n’aka ndi nlekota ozo, ndi ga-enyekwa ya mkpuru ubi ruuru ya n’oge ya.”

42 Jisos siri ha, “O ga-abu na unu agutabeghi ihe e dere n’akwukwo nsu si,

“‘Nkume ahụ ndi na-ewu ulo juru,
aburula nkume isi ntala ulo.

Nke a bu oru nke Onyenwe anyi ruru,
o bukwa oru itunanya n’anya anyi.’‡

43 “Ya mere, ana m eme ka unu ghota, na a ga-anapu unu alaeze Chineke, were ya nye ndi mba ozo, ndi ga-amiputa ezi mkpuru. 44 Onye obula nke dakwasiri n’elu nkume a ga-etiwasi, ma o ga-egwepia onye obula nke o dakwasiri.”

45 Mgbe ndiisi nchujaja na ndi Farisii nuru ilu ya ndi a, ha ghotara na o na-ekwu banyere ha. 46 Ha choro uzo ha ga-esi jide ya, ma oke egwu igwe mmadu ahụ turu ha, n’ihi na ha guru ya n’onye amuma.

† 21:33 21:33 Maobu, ebe a na-apiputa mmanya vaini ‡ 21:42 21:42 Abu 118:22,23

22

Ilu banyere oriri olulu nwunye

¹ Jisọs gwara ha okwu ọzọ n'ihu si, ² "Alaeze eluigwe di ka otu eze, nke kwadoro oke oriri olulu di na nwunye, n'ihu nwa ya nwoke. ³ O zipuru ndi ohu ya ka ha gaa chetara ndi ahụ a kporo ka ha bia. Ma ha niile achoghi ibia.

⁴ "O zipukwara ndi ohu ya ọzọ na-ejere ya ozi ka ha gaa gwa ndi ahụ a kporo oriri si, 'E dozichaala ihe oriri ugbo a, egburu m oke ehi, na anụ ọzọ gbara abuba. Edoziela ihe niile. Biana n'oriri olulu di na nwunye.'

⁵ "Ma ndi ahụ niile a kporo oriri gawaara mkpa ha n'ihu na ha akpoghi ya ihe obula. Otu onye gara n'ala ubi ya, nke ọzọ n'ulo ahia ya. ⁶ Ndi foduru jidere ndi ohu ya, mee ha ihe ihere ma gbukwaa ha. ⁷ Onye eze ahụ were iwe nke ukwu, zipu ndi agha ya ka ha gaa laa ndi ogbu mmadu ahụ n'iyi, rechapukwa obodo ha n'oku.

⁸ "Mgbe ahụ ọ gwara ndi ohu ya si, 'E doziela m oriri olulu di na nwunye, ma ndi a kporo oku ekwesighi ekwesi. ⁹ Ugbo a, gaanu n'akuku uzo niile, kpobatanu ndi niile unu huru, ka ha bia n'oriri olulu di na nwunye a.' ¹⁰ Ndi ohu ahụ puru gaa n'okporouzo niile kpobata mmadu niile ha huru. Ha kpobatarara ndi bu ezi mmadu na ndi bu ajo mmadu. Ulo oriri ahụ juputakwara na ndi a kporo.

¹¹ "Ma mgbe eze ahụ batara ileta ndi niile no na nri, o huru otu nwoke nke na-eyighi uwe olulu nwunye. ¹² O juru ya ajuru si, 'Enyi m, i si ana bata n'ebe a mgbe i na-eyighi uwe olulu di na nwunye?' O mechiri onu ya n'ihu na o nweghi ihe o ga-asa.

¹³ "Eze ahụ nyere ndi ozi ya iwu si ha, 'Keenu ya eriri, aka na ukwu, tupukwanu ya n'ezi, n'ime ochichiri, ebe ikwa akwa na ita ikikere eze ga-adi.'

¹⁴ "N'ihu na akporo otutu mmadu oku, maobu mmadu ole na ole ka a horo."

Itu utu nye Siza

¹⁵ Mgbe ahụ ndi Farisii* zukotara na-achọ ọzọ ha ga-esi mee ka o kwuhie onu ka ha site na ya jide ya. ¹⁶ Ha zigara ndi na-eso ọzọ ha na ndi n'otu Herod ka ha juo ya si, "Onye ozizi, anyi maara nke oma na i bu onye eziokwu, na i na-ezikwa ọzọ Chineke n'ezikwu. I dighi asokwa onye obula anya, n'ihu na i dighi ele mmadu anya n'ihu n'agbanyeghi ndi ha bu. ¹⁷ Ugbo a gwa anyi, gini bu uche gi? O ziri ezi n'iwu itu utu nye Siza, ka o bu na o zighi ezi?"

¹⁸ Ebe Jisọs maara ihe ojoo ha bu n'obi, o zara si ha, "Ndi ihu abuo! Gini mere unu ji anwa m onwunwa? ¹⁹ Gosinu m ego e ji akwu ugwo utu." Ha wetaara ya otu mkpuru ego. ²⁰ O juru ha ajuru si, "Onye ka e sekwasiri onyinyo ya n'elu ego a? Aha onye kwa di n'okpuru onyinyo a?"

²¹ Ha zara si ya, "O bu nke Siza."

Mgbe ahụ ọ gwara ha si, "O di mma. Nyenu Siza ihe ruuru Siza, ma nyekwanu Chineke ihe niile bu nke ruuru Chineke."

²² Mgbe ha nuru nke a, o gbagwojuru ha anya, n'ihu ya, ha hapuru ya puo.

Olulu nwunye na mbilite n'onwu

* **22:15** 22:15 Farisii Ndi otu na-akwado maka idebezu mmemme na omenaala niile ndi juu.

²³ N'ụbọchị ahụ kwa, ụfọdụ ndị Sadusii, ndị na-asị na mbilite n'ọnwu adighi, bjakwutere ya ighu ya onu. ²⁴ Onye ozizi, "Mosis kwuru si, o buru na nwoke obula anwu na-amutaghi nwa, nwanne ya nwoke ga-aluru nwanyi ahụ di ya nwuru, ka o mutara nwanne ya nwoke ahụ nwuru anwu nwa. ²⁵ Ugbu a, e nwere umunne nwoke asaa n'etiti anyi. Onye nke mbu luru nwunye, nwuo, ma ebe o dighi umu o mutara, o hapuru nwanne ya nwunye ya. ²⁶ Otu a ka nke abuo mekwara, ma nke ato, ruo na nke asaa. ²⁷ N'ikpeazu, nwanyi ahụ n'onwe ya nwukwara. ²⁸ Ugbu a, n'oge mbilite n'onwu, nwunye onye ka nwanyi a ga-abu, ebe o bu na umunne nwoke asaa ndi a lutuchara ya mgbe o no n'awa?"

²⁹ Jisos zara ha si, "Unu na-ejehie uzọ n'ih i na unu aghotaghi ihe akwukwo nsọ na-ekwu. Unu aghotakwaghi udi ike Chineke nwere. ³⁰ N'ih i na mbilite n'onwu, ilu di na nwunye agaghi adikwa, kama ha ga-adi ka ndi mmuo ozi n'elugwe. ³¹ Ma n'ihe banyere mbilite n'onwu nke ndi nwuru anwu, o bu na unu agutabeghi ihe Chineke gwara unu si, ³² Mu onwe m bu Chineke nke Ebrahim, Chineke nke Aizik na Chineke nke Jakob.† O bughi Chineke nke ndi nwuru anwu, kama o bu nke ndi di ndu."

³³ Mgbe igwe mmadu ahụ nuru nke a, ozizi ya juru ha anya.

Iwu kachasi mkpa

³⁴ Ma mgbe ndi Farisii nuru na o emeela ka ndi Sadusii mechie onu ha, ha gbakotara otu ebe. ³⁵ Otu onye n'ime ha, bu onye ozizi iwu‡ bira juo ya ajuju iji nwaa ya: ³⁶ "Onye ozizi, ole iwu nke kachasi mkpa n'ime iwu niile?"

³⁷ O zara si ya, " 'Hu Onyenwe gi bu Chineke gi n'anya site n'obi gi niile na site na mkpuruobi gi niile, na site n'uche gi niile.' § ³⁸ Nke a bu iwu nke mbu, burukwa iwu kachasi iwu niile. ³⁹ Iwu ozọ na-eso nke a n'idi mkpa bu nke a, 'Hu onye agbataobi gi n'anya di ka i si hu onwe gi n'anya.'* ⁴⁰ Iwu ndi ozọ niile na ihe niile ndi amuma kwuru dabeere n'ebe iwu abuo ndi a no."

Ajuju Jisos juru ndi Farisii

⁴¹ Mgbe ndi Farisii gbakoro n'otu ebe, Jisos juru ha, ⁴² "Gini ka unu na-eche banyere Kraist? Nwa onye ka o bu?"

Ha zara si ya, "O bu nwa Devid."

⁴³ O siru ha, "Gini mekwaranu Devid site na ntuziaka nke Mmuo Nso jiri kpo ya 'Onyenwe m'? N'ih i na o siru,

⁴⁴ " 'Onyenwe anyi gwara Onyenwe m si ya,

"Nodu ala n'aka nri m

ruo mgbe m ga-edebe ndi iro gi

n'okpuru ukwu gi abuo." †

⁴⁵ O buru na Devid kporo ya 'Onyenwe anyi,' oleekwanu otu o si burukwa nwa ya?" ⁴⁶ O dighi onye puru isa ya okwu. Sitekwa n'ubochi ahụ, o dighi onye obula nwere anya ike iju ya ajuju ozọ.

23

Ido aka na nti banyere ihu abuo

¹ Mgbe ahụ Jisos gwara igwe mmadu ahụ niile na ndi na-eso uzọ ya si, ² "Ndi ozizi iwu na ndi Farisii na-anọ n'uche Mosis. ³ Ya mere, meenu ma

† 22:32 22:32 Opu 3:6 ‡ 22:35 22:35 Ndi ozizi iwu bu ndi oka n'iwu, o bu ha na a tapiaa iwu gbasara usoro okpukpe. § 22:37 22:37 Dit 6:5 * 22:39 22:39 Lev 19:18 † 22:44 22:44 Abu 110:1

na-edebekwanụ ihe niile ha na-agwa unu. Ma unu esokwala omume ha. N'ihhi na ha adighi eme ihe ha na-ekwusa. Ha na-ekwu otu ihe ma na-eme ihe ozo. ⁴ Ha na-eke ibu di arọ dikwa ike obubu bokwasị ndi ozo n'ubu, ma ha onwe ha agaghi eweli o buladi otu mkpisiaka i buli ha.

⁵ "The niile ha na-eme bu ka ndi mmadu hu ha. Ha na-eme ka igbe nta* e tinwere iwu ndi di mkpa e deputara nke ha na-ekekwasị n'egedege ihu na n'aka di obosara na-emekwa ka onunu uwe ha buo ibu. ⁶ Ha huru ino n'isi oche n'oge mmemme oriri obula na inokwasị n'ochē kachasi elu n'ulo ekpere n'anya. ⁷ O na-amasi ha mgbe a na-ekele ha ekele puru iche n'oma ahia, ndi ozo a na-akpokwa ha, 'Onye ozizi.'

⁸ "Unu ekwela ka onye obula kpo unu 'Onye ozizi,' n'ihhi na unu nwere naani otu Onye ozizi. Unu niile bukwa umunne. O dighi onye ka ibe ya ukwu. ⁹ Unu akpokwala onye obula n'uwa a 'Nna,' n'ihhi na unu nwere otu Nna nke bi n'eluigwe. ¹⁰ Unu ekwela ka a kpo unu ndi ndu, n'ihhi na o bu naani otu onyendu ka unu nwere, ya bu Kraist. ¹¹ Onye di ukwu n'etiti unu ga-abu onye na-ejere unu ozi. ¹² N'ihhi na onye obula ga-ebuli onwe ya elu ka a ga-eweda n'ala. Ma onye obula wedara onwe ya ala, ka a ga-ebuli elu."

Ahuhu asaa diiri ndi ozizi iwu na ndi Farisii

¹³ "Ahuhu ga-adiri unu ndi Farisii na ndi ozizi iwu, ndi ihu abuo! N'ihhi na unu na-emechibido ndi ozo uzo ha ga-esi bata n'alaeze eluigwe, ma unu onwe unu adighi abata. Unu adighikwa enye ndi ozo ohere ibata.

¹⁴ "Ahuhu ga-adiri unu ndi ozizi iwu na ndi Farisii, ndi ihu abuo! N'ihhi na unu na-eripia ulo ndi inyom di ha nwuru, o buladi mgbe unu na-ekpe ogologo ekpere ka mmadu hu unu. Unu ga-anata ikpe omuma di ukwu.†

¹⁵ "Ahuhu ga-adakwasị unu ndi ozizi iwu na ndi Farisii, ndi ihu abuo! N'ihhi na unu na-agafe oke osimiri na mba di iche iche, ime ka otu onye chegharia, buru onye na-eso uzo unu. Ma mgbe unu mesiri nke a, unu na-alaghachi mee ya okpukpu abuo ka o buru nwa oku ala mmuo kariia onwe unu.

¹⁶ "Ahuhu ga-adiri unu ndi ndu kpuru isi! N'ihhi na unu na-asi, Onye obula jiri ulonso nuo iyi, iyi o nuru bu ihe efu. Ma onye obula jiri olaedo di n'ime ulonso nuo iyi kwesiri imezu iyi ahụ o nuru. ¹⁷ Ndi nzuzu kpuru isi! Olee nke kariu ukwu? O bu olaedo ahụ, ka o bu ulonso nke doro olaedo ahụ nsọ? ¹⁸ Unu na-ezikwa ndi mmadu si, 'O buru na mmadu ejiri ebe ichu aja nuo iyi, iyi ahụ o nuru bu ihe efu. Ma onye obula ga-eji onyinye di n'elu ebe ichu aja nuo iyi ga-emezu iyi ahụ o nuru.' ¹⁹ Leenu ka unu si buru ndi isi! Olee nke kariu ukwu? O bu onyinye di n'elu ebe ichu aja ka o bu ebe ichu aja na-edo onyinye ahụ nsọ? ²⁰ Ya mere, mgbe onye obula ji ebe ichu aja nuo iyi, o bu ebe ichu aja ahụ na onyinye di n'elu ya ka o ji nuo iyi ahụ. ²¹ Otu a kwa, onye ji ulonso ahụ nuo iyi jikwa ulonso ahụ na onye bi n'ime ya na-anu iyi. ²² Mgbe mmadu jikwa eluigwe nuo iyi, o bu ocheeze Chineke na onye noduru n'elu ocheeze ahụ ka o ji nuo iyi.

²³ "E, ahuhu ga-adakwasị unu ndi Farisii na ndi ozizi iwu. Ndi ihu abuo! N'ihhi na unu na-asa anya unu mmiri nye, o buladi onyinye otu uzo n'ime uzo iri unu ruo n'akwukwo nri dikarisiri nta di n'ubi unu, dika mint, diil na kumin, ma unu akpoghi ikpe ziri ezi na ebere, na okwukwe ihe di mkpa. Ihe ndi a ka unu kwesiri ibu uzo mee ma gharakwa ileghara iwu ndi ozo

* **23:5** 23:5 Maobu, Filaktiri † **23:14** 23:14 Ufodu akwukwo mgbe ochie na-edebanye okwu ndi a dika o di n'akwukwo Mak 12:40 na Luk 20:47.

anya. ²⁴ Ndi ndu kpuru isi! Unu na-azapu ijiji site na mmanya unu na-anu, ma unu na-eloda inyinya kamel.

²⁵ “Ahuhu ga-adakwasị unu, ndi Farisii na ndi ozizi iwu, ndi ihu abuo! N’ihi na unu na-elezi anya nke oma mee ka azu iko mmiri unu, na azu efere unu di ocha, ma ime ha juputara na ipunari mmadu ihe n’ike na ochicho ojoo niile.† ²⁶ Gi onye Farisii kpuru isi! Buru uzọ mee ka ime iko di ocha, mgbe ahụ azu ya ga-adikwa ocha.

²⁷ “Ahuhu ga-adiri unu ndi Farisii na ndi ozizi iwu, ndi ihu abuo! N’ihi na unu yiri ili e tere nzu, nke na-egosi onwe ya di ka ihe mara mma, ma ime ya juputara n’okpukpu ndi nwuru anwu, na ihe niile na-adighi ocha.

²⁸ N’uzo di otu a, unu na-egosi onwe unu di ka ndi ezi omume, ma n’ime unu, unu juputara n’ihu abuo na ndi ajo omume.

²⁹ “E, ahuhu ga-adiri unu ndi Farisii na ndi ozizi iwu, ndi ihu abuo! N’ihi na unu na-ewu ili ndi amuma na-ewerekwa ihe icho mma na-edozi nkume ncheta ndi ezi omume. ³⁰ Unu na-asikwa, o buru na anyi no n’oge nna anyi ha, anyi agaraghi eso ha wufuo obara ndi amuma. ³¹ Site n’uzo di otu a, unu na-agba akaebe megide onwe unu na unu bu umu ndi gburu ndi amuma. ³² Gaanu sorokwa nzo ukwu nna unu ha, ka unu ruzuo oru ahụ ha malitere.

³³ “Umụ agwo! Umụ ajuala! Unu si anaa chee na unu ga-agbanari ikpe nke iba n’oku ala mmuo? ³⁴ Ya mere, aga m ezitere unu ndi amuma, ndi amamihe na ndi nkuzi. Ufodu n’ime ha ka unu ga-egbu, ufodu ka unu ga-akpogide n’obe, ndi ozokwa ka unu ga-apia ihe n’ulo nzuko unu. Unu ga-achukwa ha oso site n’otu obodo gaa n’obodo ozo. ³⁵ Ka ogbo a buru ndi ikpe mara n’ihi obara nke ndi ezi omume niile e gburu n’uwa, site n’obara Ebel ruo na nke Zekaraya nwa Berekaya, onye unu gburu n’etiti ulonso n’ebe ichu aja unu. ³⁶ N’ezie agwa m unu, ihe ndi a niile, ga-abiakwasị ogbo a.

Ihunanya Jisos n’ebe Jerusalem di

³⁷ “O Jerusalem, Jerusalem! Gi obodo na-egbu ndi amuma, na nke na-atu ndi niile e ziteere gi nkume. Ugboro ole ka m choro ichikota umu gi di ka nne okuku si achikota umu ya n’okpuru nku ya ichebe ha? Ma i choghi ka m mee otu a! ³⁸ Lee, a hapuru la unu ulo unu ka o togboro n’efu. ³⁹ N’ihi na asi m unu, unu agaghi ahụ m anya ozo tutu ruo mgbe unu ga-asi, Onye a goziri agozi ka onye ahụ bu nke na-abia n’aha Onyenwe anyi. § ”

24

Mbibi ulonso ukwu na ihe ama ogwugwu oge

¹ Mgbe Jisos si n’ulonso ahụ na-apu, ndi na-eso uzọ ya biakwutere ya na-achọ igosi ya akuku di iche iche nke ulonso ukwu ahụ. ² Ma o zara ha si, “Unu huru ihe ndi a niile? N’ezie agwa m unu, oge na-abia mgbe o buladi otu nkume na-agaghi adigidekwa n’elu ibe ya, nke a na-agaghi akwatu n’ala.”

³ Mgbe o noduru ala n’elu Ugwu Oliv, ndi na-eso uzọ ya biakwutere ya iche, si, “Gwa anyi, olee mgbe ihe ndi a ga-emezu? Gini ga-abukwa ihe iribama nke oge i ji aloghachi na nke ogwugwu uwa a?”

⁴ Jisos zara ha si, “Lezienu anya ka onye obula ghara iduhie unu uzọ. ⁵ N’ihi na otutu ga-abia n’aha m, na-ekwu si, ‘Abu m Kraist ahụ.’ Ha ga-eduhiekwa otutu ndi uzọ. ⁶ Mgbe unu nuru uzu agha, na akuko agha di

iche iche, unu atula egwu, n'ih i na ihe ndi a aghaghi ime. Ma ha anaghi egosi na ogwugwu oge eruola. ⁷ Mba ga-ebili megide mba ibe ya, alaeze ga-ebilikwa megide alaeze ozo; oke unwu,* na ala oma jijiji ga-adikwa n'otutu ebe di iche iche. ⁸ Ma ihe ndi a niile bu naani mmalite ita ahuhu nke ga-abia.

⁹ "Mgbe ahụ ha ga-arara unu nyefee n'aka ndi ga-ata unu ahuhu. Ha ga-egbukwa unu. Mba niile ga-akpo unu asi n'ih i m. ¹⁰ Otutu ga-ada site n'okwukwe ha n'oge ahụ. Ha ga-emekwa ka ibe ha ma n'onya, kpoakwa ibe ha asi. ¹¹ Mgbe ahụ otutu ndi amuma ugha ga-aputa. Ha ga-eduhiekwa otutu mmadu. ¹² N'ih i na ajo omume bara uba n'ebe niile, ihunanya otutu ndi mmadu n'ebe ibe ha no ga-aju oyi. ¹³ Ma onye ga-eguzosi ike ruo ogwugwu ka a ga-azoputa. ¹⁴ A ga-ekwusa ozioma nke alaeze ahụ nye uwa niile ka o buru ihe ama nye mba niile. Emesia ogwugwu oge ahụ ga-abia.

¹⁵ "Ya mere, mgbe unu huru ihe aru nke na-eweta mbibi, nke e kwuru okwu ya site n'onu Daniel onye amuma,†ka o na-eguzo n'ebe nsọ (onye na-agu ya nwee nghota ihe o putara). ¹⁶ Mgbe ahụ, ka ndi no na Judia were oso gbalaga n'elu ugwu. ¹⁷ Ka onye no n'elu ulo ghara iridata ka o banye n'ime ulo ya, ikwaputa ngwongwo di n'ime ulo ya. ¹⁸ Ka onye no n'ubi ghara iloghachi n'ulo ya ichiri uwe ya. ¹⁹ Ma ita ahuhu ga-adiri ndi nwanyi di ime, na ndi na-enye umuaka ara n'ubochi ahụ ²⁰ Kpesienu ekpere ike ka unu ghara igba oso a n'oge oke oyi, maobu n'ubochi izuikwe. ²¹ N'ih i na oke mkpagbu ga-adi, udi nke uwa na-ahubeghi mbu, na nke anya na-agaghi ahukwa oso site na mmalite uwa ruo mgbe ahụ.

²² "O buru na-emeghi ka ubochi ndi ahụ di mkpumkpu, o nweghi onye a ga-azoputa, ma n'ih i ndi ya o hoputara, ubochi ndi ahụ ga-adi mkpumkpu. ²³ Mgbe ahụ, o buru na onye obula asi unu, 'Lee, Kraist no n'ebe a,' maobu, 'Lee ya n'ebe ahụ,' unu ekwela. ²⁴ N'ih i na ndi nzoputa ugha na ndi amuma ugha ga-aputa. Ha ga-eme ihe oke iribama na oru ebube di iche iche. O buru na o ga-ekwe mee, ha ga-esite n'oru ebube ha ga-aru duhie, o buladi ndi ahụ a hoputara. ²⁵ Lee, agwala m unu ihe ndi a, mgbe ha na-emebeghi.

²⁶ "Ya mere, o buru na ha asi unu, 'Lee, o no n'ime ozara,' unu agakwala. O burukwa na ha asi unu, 'Lee, o no n'ime ime ulo,' unu ekwela. ²⁷ N'ih i na obibia Nwa nke Mmadu ga-adi ka amuma na-egbu n'owuwa anyanwu nke a na-ahu anya n'odida anyanwu. ²⁸ Matakwanu na ebe obula ozu di, n'ebe ahụ ka udele na-ezukota.

²⁹ "Ngwangwa mgbe mkpagbu nke ubochi ndi ahụ niile gabigasiri, " 'anyanwu ga-agba ochichiri.

Onwa agaghi enyekwa ihè,
kpakpando ga-esi na mbara eluigwe daa,
ike niile nke eluigwe ga-ama jijiji.‡

³⁰ "N'oge ahụ akara ngosi nke Nwa nke Mmadu ga-aputa ihe na mbara eluigwe. Agburu niile nke uwa ga-anokwa na-eru uju. Ha ga-ahu Nwa nke Mmadu ka o na-abia n'igwe ojii, n'ike nakwa oke ebube. ³¹ O ga-ewerekwa olu opi ike zipu ndi mmuo ozi ka ha gaa kpokotaa ndi niile a hoputara site n'akuku ano niile nke eluigwe na uwa.

The mmuta site n'osisi fig

* **24:7** 24:7 Oke unwu oke unwu na-eweta ukọ nri na nrija nrija di iche iche. † **24:15** 24:15 Dan 9:27; 11:31; 12:11 ‡ **24:29** 24:29 Aiz 13:10; 34:4

³² “Ugbu a mụtanụ ihe site n’osisi fiig. Mgbe ọbụla alaka ya malitere iweputa ome dị nro, na-epupụtakwa akwụkwọ ndụ maranụ na ọkọchị na-abịa nso. ³³ Otu a kwa, mgbe unu na-ahụ ihe ndị a niile ka ha na-eme marakwanụ na ọ nọ nso, ọ bụladị n’ọnụ ụzọ unu. ³⁴ N’ezie agwa m unu, ihe ndị a niile aghaghị imezu tupu ọgbọ a agabiga. ³⁵ Eluigwe na ụwa ga-agabiga, ma okwu m enweghị ike ịgabiga.

O nweghị onye maara mgbe ọ ga-abụ

³⁶ “Ma o nweghị onye ọbụla maara ụbọchị ahụ, maọbụ oge awa ahụ ga-abụ. Ọ bụladị ndị mmụọ ozi nọ n’eluigwe amaghị ya. Ọkpara ahụ amakwaghị. Ọ bụ naanị Nna maara ya. ³⁷ Ọbibia Nwa nke Mmadụ ga-adị ka ọ dị n’ụbọchị Noa. ³⁸ N’oge ahụ tupu iju mmiri ahụ abia, ndị mmadụ nọ na-eri na anụ, na-emekwa mmemme ọlulụ di na nwunye, ruo ụbọchị Noa banyere n’ime ụgbọ mmiri ya. ³⁹ Ha amataghị ihe ga-eme tutu oke mmiri ahụ abia kpochapụ ha niile. Otu ahụ ka ọbibia Nwa nke Mmadụ ga-adị. ⁴⁰ Mmadụ abụọ ga na-arukọ ọrụ n’ubi ha, a ga-ewepụ otu hapụkwa onye nke ọzọ. ⁴¹ Ụmụ nwanyị abụọ ga na-akwọ nri na nkume igwe nri, a ga-ewere otu, ma hapụkwa nke ọzọ.

⁴² “N’ihi nke a, na-echenụ nche, n’ihi na unu amaghị ụbọchị Onyenwe unu ga-abia. ⁴³ Ma ghotanụ nke a: Ọ bụrụ na nna nwe ụlọ mara oge onye ohi ga-abia n’ụlọ ya n’abalị, ọ ga-anọ na nche n’oge ahụ. Ọ gaghị ekwe ka onye ohi kụwaa ụlọ ya. ⁴⁴ Otu a ka unu onwe unu puru isi nọgide na nche oge niile, n’ihi na Nwa nke Mmadụ ga-abia n’oge awa unu na-atughị anya ya.

Ọ dị mkpa ịnọ na nche

⁴⁵ “Onye bụ ohu ahụ nke kwesiri ntụkwasi obi ma nwekwa uche, nke onyenwe ya mere onyeisi ndị ohu nọ n’ezinaulọ ya, ka ọ na-enye ha nri n’oge ya? ⁴⁶ Ngọzi na-adiri ohu ahụ, onye, mgbe onyenwe ya ga-aloghachi hụ na ọ na-eme otu a. ⁴⁷ N’ezie asi m unu, ọ ga-eme ya onyeisi nke ihe niile o nwere. ⁴⁸ Ma ọ bụrụ na ohu ahụ bụ onye ajọọ omume na-asi onwe ya, § ‘Nna m ukwu anọla ogologo oge,’ ⁴⁹ ọ bụrụkwa na o bido iti ndị ohu ibe ya ihe, sorokwa ndị ọnụ oke mmanya na-eri, na-anụ. ⁵⁰ Nna ukwu ohu ahụ ga-alọta n’ụbọchị ọ na-atughị anya, n’oge awa ọ na-amakwaghị. ⁵¹ Ọ ga-egburisikwa ya, nye ya ọnọdu n’etiti ebe ndị ihu abụọ nọ. Ebe e nwere ịkwa akwa na ita ikikere eze.

25

Ụmụ agboghọ iri

¹ “A ga-eji alaeze eluigwe tonyere akụkọ ụmụ agboghọ iri ndị weere oriọna ha pụta izute onye na-alụ nwunye ọhụrụ. ² Ise n’ime ha maara ihe, ma ise ndị ọzọ bụ ndị nzuzu. ³ Ise ndị nzuzu ahụ weere oriọna ha, ma ha ejighị mmanụ ọkụ. ⁴ Ise ndị maara ihe, wujuru mmanụ ọkụ na karama, tinyekwa oriọna ha. ⁵ Mgbe onye na-alụ nwunye ọhụrụ ahụ nọrọ ọdụ n’ọbibia ya, ụra tūwara ha, ha dinara ala rahụ ụra.

⁶ “N’etiti abalị e tiri mkpu n’oke olu si, ‘Onye na-alụ nwunye ọhụrụ na-abia, pụtanụ gaa zute ya!’

⁷ “Mgbe ahụ ụmụ agboghọ niile ahụ* biliri mụnye oriọna ha. ⁸ Ise ndị nzuzu ahụ rịọrọ ise ndị maara ihe si, ‘Biko, wūnyeturunụ anyị ụfọdu n’ime mmanụ ọkụ unu, lee na oriọna anyị na-anyụ anyụ.’

§ 24:48 24:48 Maọbụ, na-asi n’obi ya * 25:7 25:7 E mere ka anyị mara na ndị a bụ ndị ha na nwoke ọbụla e dinabeghị.

9 “Ndi maara ihe zara ha si, ‘Mba! O gaghị ezuru anyị na unu. Kama gaanụ zuru nke unu n’aka ndi na-ere ya.’

10 “Ma mgbe ha puru izuta mmanu oku ahụ, onye na-alu nwunye oheru biarutere. Ndi jikeere ejikere soro ya banye n’oriri olulu di na nwunye ahụ. E mechikwara onu uzo.

11 “Emesia, ise ndi nzuzu ahụ†loghachiri na-ekwu si, ‘Onyenwe anyi, Onyenwe anyi, meghere anyi uzo!’

12 “Ma o zaghachiri ha si, ‘N’ezie, n’ezie, agwa m unu, amaghị m ndi unu bu.’

13 “Ya mere, na-anogidenu na nche, n’ihi na unu amaghị ubochi ahụ, maobu oge awa ahụ.

Ijizi aku

14 “Ozo, o ga-adị ka otu nwoke choro iga njem. O kpokotara ndi ohu ya niile nyefee ha akunuba ya n’aka. 15 O nyere onye nke mbu talenti ise, nke abuo ka o nyere talenti abuo. O nyere onye nke ikpeazu otu talenti.‡O nyere ha n’otu n’otu di ka ike ha ha. Mgbe ahụ o hapuru ha gaa ije ya. 16 Onye ahụ natara talenti ise weere ego ahụ malite izu ahia. Ngwangwa o retara talenti ise ozo n’uru. 17 Otu a kwa, onye nke e nyere talenti abuo zuputakwara talenti abuo ozo n’uru. 18 Ma onye ahụ natara otu talenti gara gwuo ala lie ego nna ya ukwu, n’ihi ichezi ya nke oma.

19 “Mgbe ogologo oge gasiri, nna ukwu ndi ohu ahụ lotara site n’ije ya. O kpokotara ha niile ka ha guzie aku ya. 20 Onye ahụ natara talenti ise batara wetakwa ise ozo. O gwara nna ya ukwu si, ‘I nyere m talenti ise, ma ugbu a azuputala m talenti ise ozo!’

21 “Nna ya ukwu siri ya, ‘I mere nke oma ezi ohu kwesiri ntukwasị obi. I ziputala na i kwesiri ntukwasị obi n’ihe di ntakiri. N’ihi ya aga m etinye gi n’ebe i ga-elekota otutu ihe. Bata n’onu nke nna gi ukwu.’

22 “Onye nke e nyere talenti abuo biara si, ‘Nna anyi ukwu, i nyere m talenti abuo, ma lee, eritala m talenti abuo ozo n’uru.’

23 “Nna ya ukwu siri ya, ‘I mere nke oma. I bu ezi ohu kwesiri ntukwasị obi. I ziputala na i kwesiri ntukwasị obi n’ihe di ntakiri. N’ihi ya aga m etinye gi n’ebe i ga-elekota otutu ihe. Bata n’onu nke nna gi ukwu.’

24 “Onye e nyere otu talenti batara si, ‘Nna anyi ukwu, amaara m onye i bu. I bu onye aka ntagide. I na-ewe ihe ubi n’ebe i na-akughị mkpuru. I na-achikotakwa n’ebe i na-agbasaghị. 25 N’ihi nke a, aturu m egwu, a gara m liere gi ego talenti gi n’ala. Lee ihe gi werekwa.’

26 “Nna ya ukwu zara ya si, ‘Ohu ojojo na onye umengwu. I maara na m na-ewe ihe ubi n’ebe m na-akughị mkpuru, na-achikotakwa n’ebe m na-agbasaghị. 27 I gaara etinye ego m n’aka ndi na-echekwa ego, ndi gaara akwughachi ya na omurunwa ya, nke m gaara anata mgbe m loghachiri.

28 “ ‘Napunụ ya talenti ahụ o ji, were ya nye onye ji talenti iri. 29 N’ihi na onye obula nwere ka a ga e tinyekwuru ka o nwebigakwa oke. Ma onye ahụ o na-adighi nke o nwere, a ga-anapu ya o buladi nke nta o nwere. 30 Tupunu ohu a na-abaghị uru n’ezi, n’ime ochichiri, ebe ikwa akwa na ita ikikere eze ga-adị.’

Ikpe nke ikpeazu

† 25:11 25:11 Umụ agboghọ ise ndi nzuzu ‡ 25:15 25:15 Talenti Otu talenti bu ugwo onwa iri afọ abuo nke onye Griik na-arụ oru ubochi.

31 “Mgbe Nwa nke Mmadu ga-abia n’ebube ya na ndi mmuo ozi niile, mgbe ahụ ka o ga-anọ n’elu ocheeze ebube ya. 32 Mba niile nke uwa ga-ezuko takwa n’ihu ya. O ga-ekewaputa ha, otu obodo site n’ibe ya, di ka onye ozuzu aturu si ekewaputa umu aturu site n’umu ewu. 33 O ga-edebe umu aturu ahụ n’akuku aka nri ya, ma umu ewu ga-anọ n’aka ekpe ya.

34 “Mgbe ahụ, eze ga-asị ndi nọ n’aka nri ya, ‘Batani n’ime alaeze, unu ndi Nna m goziri agozi, batani n’ime alaeze nke e doziiri unu site na mgbe e kere uwa. 35 N’ihi na mgbe aguu guru m unu nyere m nri. Mgbe akpiri kporo m nku unu nyere m ihe onunu. Mgbe m bu obia unu kpobata m. 36 Mgbe m gba oto, unu zutara uwe nye m. Mgbe m dara oria unu lekotara m. Anokwara m n’ulo mkporo unu biara leta m.’

37 “Mgbe ahụ ndi ezi omume ahụ ga-aju ya si, ‘Onyenwe anyi, olee mgbe anyi huru gi ka aguu na-agu gi anyi enye gi nri? Olee mgbe anyi huru gi ka akpiri na-akpo gi nku, anyi ekuru mmiri onunu nye gi? 38 Olee mgbe kwa ka anyi huru gi di ka onye obia anyi akpobata gi? Olee mgbe kwa ka anyi huru gi ka i gba oto anyi enye gi uwe? 39 Olee mgbe kwa ka anyi huru gi n’oria, maobu n’ulo mkporo anyi abia leta gi?’

40 “Eze ahụ ga-azaghachi ha si, ‘N’ezie asi m unu, mgbe unu mesoro otu n’ime ndi a di nta n’ime umunne m omume oma, o bu m ka unu mesoro omume ahụ.’

41 “Mgbe ahụ o ga-asikwa ndi nọ n’aka ekpe ya, ‘Punu n’ihu m unu ndi a buru onu. Baanu n’ime odo oku ebighi ebi ahụ a kwadobeere ekwensu na ndi mmuo ozi ya. 42 N’ihi na mgbe aguu na-agu m, unu enyeghi m ihe obula ka m rie. Mgbe akpiri na-akpo m nku, unu ekunyeghi m mmiri ka m nuo. 43 Mgbe m nọ di ka obia, unu akpobataghi m n’ulo unu. Mgbe m gba oto, unu enyeghi m uwe. Mgbe ahụ na-esighi m ike, unu elekotaghi m. Mgbe m nọ n’ulo mkporo, unu abiaghi leta m.’

44 “Mgbe ahụ ha ga-azakwa si, ‘Onyenwe anyi, olee mgbe anyi huru gi ka aguu na-agu gi, maobu ka akpiri na-akpo gi nku, maobu oge i bu onye obia, maobu oge i gba oto, maobu oge i nọ n’oria, maobu i nọ n’ulo mkporo, ma anyi elekotaghi gi?’

45 “O ga-aza ha si, ‘Eziokwu ahụ bu nke a, mgbe ahụ unu juru inyere otu n’ime ndi a di nta aka, o bu m ka unu juru i nyere aka.’

46 “Ndi a ga-aba n’ita ahuhu ebighi ebi. Ma ndi ezi omume ga-aba na ndu ebighi ebi.”

26

Izuzu megide Jisos

1 Mgbe Jisos kwusiri okwu ndi a, o gwara ndi na-eso uzọ ya si, 2 “Di ka unu maara nke oma, Mmemme Ngabiga ga-amalite mgbe ubochi abuo gasiri. N’oge ahụ, a ga-ararakwa Nwa nke Mmadu nye ka a kpogide ya n’obe.”

3 N’oge ahụ, ndisi nchujaja, na ndi okenye zukotara n’uloeze otu onyeisi nchujaja a na-akpo Kaifas. 4 Ha gbara izu ichoputa uzọ ha ga-esi jide Jisos na nzuzo gbuo ya. 5 Ha kwekorita si, “O gaghi abu n’oge mmemme ka ogbaaghara hapu idi n’etiti ndi mmadu.”

Otite mmanu na Betani

6 Mgbe Jisos nọ na Betani, n’ulo Saimon onye ekpenta, 7 otu nwanyi bu karama alabasta nke mmanu otite isi utọ di oke onuahia di n’ime ya, biakwutere ya, nke o wusara ya n’isi di ka o na-anodu ala n’eri nri.

⁸ Ma mgbe ndị na-eso ụzọ ya hụrụ nke a, iwe were ha nke ukwu. Ha siri, "Olee ụdị ịla n'iyi dị nke a!" ⁹ A gaara ereputa mmanụ a ego dị ukwu were ego e retara ya nyere ndị ogbenye aka."

¹⁰ Ebe Jisọs matara ihe ha na-atamu n'obi ha, ọ siri ha, "Gini mere unu ji esogbu nwanyi a? O merela m ihe dị mma. ¹¹ Unu na ndị ogbenye ga-anọ oge niile, ma ọ bughị mụ na unu ga-anọ mgbe niile. ¹² N'ihị na site n'iwu m mmanụ otite a n'ahụ, o doziela m maka olili. ¹³ N'ezie, ana m agwa unu, n'ebe ọbụla ezisara ozioma a n'ụwa niile, a ga na-echeta nwanyi a n'ihị ihe ọma a o meere m."

Juda ekwere irara Jisọs nye

¹⁴ Mgbe ahụ otu n'ime mmadụ iri na abụọ na-eso ụzọ ya, onye aha ya bụ Judas Iskariot, jekwuuru ndịisi nchụaja. ¹⁵ Ọ juru ha si, "Gini ka unu ga-enye m ma m rara ya nye n'aka unu?" Ha kwurụ ya iri mkpuru ọlọcha atọ. ¹⁶ Site n'oge ahụ na-aga, ọ choro ohere irara ya nye n'aka ha.

Oriri Mmemme Ngabiga

¹⁷ N'ubochi mbu nke memme achicha na-ekoghi eko, ndi na-eso ụzọ Jisọs biakwutere ya juo ya si, "Ebee ka i choro ka anyi gaa kwadoro gi ihe gi maka oriri Ngabiga?"

¹⁸ Ọ zara ha si, "Jekwurunu otu nwoke n'ime obodo si ya, Onye ozizi si, 'Oge m abiala nso. Mụ na ndi na-eso ụzọ m ga-eri oriri Ngabiga n'ulo gi.'" ¹⁹ Ndi na-eso ụzọ ya mere di ka Jisọs gwara ha, doziekwa oriri Ngabiga ahụ n'ebe ahụ.

²⁰ N'uhuruchi ubochi ahụ, ya na ndi na-eso ụzọ ya iri na abụọ ahụ noduru ala n'uche nri ahụ. ²¹ Mgbe ha na-eri nri, o kwuru si, "N'ezie ana m agwa unu, na otu onye n'ime unu ga-arara m nye."

²² Ha nwere oke mwute, ma malite iju ya n'otu n'otu si, "Onyenwe anyi, o bu m?"

²³ Ma ọ zara ha si, "Ọ bu onye ahụ mụ na ya na-amanyekota aka n'otu efere ga-arara m nye. ²⁴ Lee Nwa nke Mmadu ga-ala di ka e si buo ya n'amuma. Ma ahuhu ga-adiri nwoke ahụ onye a ga-esite n'aka ya rara Nwa nke Mmadu nye. Ọ gaara akara onye ahụ mma ma a si na a mughị ya amu."

²⁵ Judas, onye ahụ raara ya nye juru ya si, "Onye ozizi o bu m?"

Ọ zara si, "Gi onwe gi ekwuola ya."

Mmalite oriri nsọ

²⁶ Mgbe ha nokwa na-eri nri, Jisọs were ogbe achicha ahụ, mgbe o nyechara ekele, ọ nyawara ya nye ndi na-eso ụzọ ya si ha, "Naranu nke a rie, n'ihị na nke a bu anu ahụ m."

²⁷ Mgbe ahụ kwa, o burukwara iko mmanya, ma mgbe o nyechara ekele, o bunyere ya ndi na-eso ụzọ ya si ha, "Unu niile nnonu site n'iko a. ²⁸ N'ihị na nke a bu obara m nke bu akara ogbugba ndu ohuru ahụ. A na-awusa ya maka otutu mgbaghara mmehie. ²⁹ Ana m agwa unu, na-agaghi m anu mmanya sitere na mkpuru vaini ozo, tutu ruo ubochi ahụ mụ na unu ga-anu ya n'uzo di iche n'alaeze Nna m."

³⁰ Mgbe ha busiri abụ, ha puru gaa n'Ugwu Oliv.

Ngonari Pita

³¹ Mgbe ahụ Jisọs gwara ha si, "N'abali taa, unu niile ga-agbahapu naani m. N'ihị na e dere ya, si:

"'Aga m etigbu onye ozuzu aturu,

atụrụ nke igwe atụrụ ahụ ga-agbasasịkwa.’*

³² Ma mgbe e mere ka m si n’*onwụ bilite, aga m ebu unu ụzọ gaa Galili.*”

³³ Pita siri, “O buru na mmadu niile agbahapu gi gbalaga, agaghi m ahapu gi.”

³⁴ Jisos siri, “N’ezie agwa m gi, n’abalị taa, tupu oke okuku akwaa akwa, i ga-agonari m ugboro ato.”

³⁵ Ma Pita kwuru si, “O buru na o di mkpa ka m soro gi nwuo, agaghi m agonari gi.” O bukwa otu ihe ahụ ka ndi ahụ niile na-eso ụzọ ya kwuru.

Ekpere Jisos na Getsameni

³⁶ Mgbe Jisos biara n’ogige ahụ a na-akpo Getsameni, o gwara ndi na-eso ụzọ ya si ha, “*Nodunu n’ebe a ka m gaa n’ihu nke nta kpee ekpere.*”

³⁷ O kporo Pita tinyere onwe ya, na umu Zebedi abuo. O malitere inwe obi mwute n’ime onwe ya. Obi malitekwaro ilo ya mmiri. ³⁸ Mgbe ahụ o gwara ha si, “*O na-ewute mkpuruobi m nke ukwu ruo n’onu onwu. Nogidenu n’ebe a soro m na-eche nche.*”

³⁹ O gara n’ihu nke nta daa, kpoo ihu ya n’ala, kpee ekpere si, “*Nna m, o buru na o ga-ekwe mee, napu m iko a. Ma o bughi ka e mee uche m, kama ka e mee uche gi.*”

⁴⁰ Ya mere, o biakwutere ndi na-eso ụzọ ya, hu ha ka ha na-arahu ura. O siri Pita, “*O bu na unu enweghi ike i soro m chee nche, o buladi otu awa?*” ⁴¹ Na-echenu nche, na-ekpekwa ekpere, ka unu ghara iba n’*onwunwa.†N’ihi na mmuo di na njikere ma anu ahụ adighi ike.*”

⁴² O laghachiri azu nke ugboro abuo kpeekwa ekpere si, “*Nna m, o buru na iko a agaghi agabiga ma o bughi na m nuru ya, ka e mee uche gi.*”

⁴³ O loghachikwara ozo hukwa ka ha na-arahu ura, n’ihi na anya ha di arọ. ⁴⁴ O hapuru ha ozo gaa kpee ekpere nke ugboro ato, na-ekwukwa otu okwu ahụ.

⁴⁵ Mgbe o loghachikwutere ndi na-eso ụzọ ya, o siri ha, “*Unu ka no na-arahu ura, na-ezukwa ike? Lee, oge awa ahụ abiala, a rarala Nwa nke Mmadu nye n’aka ndi mmehie.*” ⁴⁶ Bilienu ka anyi gawa. Lee, onye ahụ na-arara m nye na-abia!”

Njide e jidere Jisos

⁴⁷ Mgbe o no na-ekwu okwu a, Judas, otu n’ime ndi ozi iri na abuo ahụ biaruru, ya na otutu igwe mmadu so. Ufodu ji mma agha ha, ndi ozo ji osisi.‡ O bu ndisi nchujaja na ndi okenye ndi juu zitere ha. ⁴⁸ Ma onye ahụ na-arara ya nye, nyere ha ihe iribama, si, “*Onye ahụ m ga-esutu onu bu nwoke ahụ, jidesienu ya aka ike!*” ⁴⁹ Ngwangwa o jekwuuru Jisos si ya, “*Ekele, Onye ozizi!*” ma sutukwa ya onu.

⁵⁰ Jisos gwara ya si, “*Enyi m, mee ihe i biara ime ngwangwa.*”

Mgbe ahụ, ndi ikom ahụ biara nso jide Jisos, sekpuru ya n’ike. ⁵¹ Otu onye n’ime ndi ha na Jisos no, setiri aka ya, miputa mma agha ya, gbuo ohu onyeisi nchujaja, gbupu nti ya.

⁵² Ma Jisos siri ya, “*Mighachi mma agha gi n’obo ya, n’ihi na mmadu obula na-eji mma egbu mmadu ibe ya ga-anwu site na mma.*” ⁵³ I cheghi na m puru irio Nna m ka o zitere m ihe kariri usuu ndi mmuo ozi iri na abuo n’otu ntabi anya? ⁵⁴ Ma olee otu ihe e dere n’akwukwo nsọ ga-esi mezu, nke kwuru na o ghaghi idi otu a?”

⁵⁵ N’oge awa ahụ, Jisos gwara igwe mmadu ahụ si, “*Unu putara chiru mma agha na mkpo bia ijide m di ka a ga-asị na m bu onye ohi? Anorola*

* 26:31 26:31 Zek 13:7 † 26:41 26:41 Maobu, nwalee ‡ 26:47 26:47 Maobu, mkpo

m ziekwa ihe n'ụlọnsọ kwa ụbọchị, ma unu ejideghị m. ⁵⁶ Ma ihe ndị a na-eme ka ihe ndị amụma dere n'akwụkwọ nsọ mezuo." N'oge ihe ndị a niile na-eme, ndị na-eso ụzọ ya niile hapụrụ ya gbalaga.

Jisọs n'ụlọikpe

⁵⁷ Ndị jidere Jisọs duuru ya gaa n'ụlọ Kaifas, onyeisi nchụaja. Ndị ozizi iwu na ndị okenye ndị Juu zụkọtara n'ebe ahụ. ⁵⁸ Pita sogidere Jisọs n'azụ site n'ebe dị anya. O rutere n'obi onyeisi nchụaja, baa n'ime ụlọ, sorokwa ndị na-eje ozi nọdụ ala, ka o nwe ike ihu otu ihe a ga-esi bie.

⁵⁹ Ndịisi nchụaja, na ndịisi ikpe n'ụlọikpe ahụ nọ na-achọ ama ụgha megide Jisọs, ka ha hụ ụzọ ha ga-esi gbuo ya. ⁶⁰ Ma ọ dighị nke ha chọtara, n'agbanyeghị n'ọtụtụ ndị akaebe ụgha pụtara.

N'ikpeazụ, mmadụ abụọ pụtara ⁶¹ kwuo sị, "Nwoke a siri, 'Enwere m ike ikwatu ụlọnsọ ukwu nke Chineke, wughachikwa ya n'ụbọchị atọ.' "

⁶² Onyeisi nchụaja biliri ọtọ kwuo sị, "Ọ bụ na ị nweghị ihe ọbụla ị ga-aza? Gini bụ ama ndị a a na-agba megide gi?" ⁶³ Ma Jisọs ekwughị ihe ọbụla.

Onyeisi nchụaja gwara ya sị, Eji m aha Chineke di ndu nye gi iwu, si gi, "gwa anyi, i bu Kraist, Okpara Chineke?"

⁶⁴ Jisọs gwara ya sị, "Gị onwe gi kwuru ya. Ma ana m agwa unu, site ugbo a na-aga n'ihu, unu ga-ahụ Nwa nke Mmadu ka ọ na-anọdụ n'aka nri nke Onye di ike, na-abiakwa n'igwe ojii nke eluigwe."

⁶⁵ Mgbe ahụ onyeisi nchụaja dọwara uwe ya, kwuo sị, "O kwuola aru! Olee mkpa ọ di ichokwa ndi akaebe? Unu nukwara nkwulu ya? ⁶⁶ Gini bu mkpebi unu?"

Ha zara si ya, "O kwesiri ka ọ nwuo!"

⁶⁷ Mgbe ahụ, ha gbụsara ya ọnụ mmiri asọ n'ihu, tiekwa ya aka. Ndị ọzọ maara ya ụra, ⁶⁸ si ya, "Buoro anyi amuma, gi, Kraist. Onye tiri gi ihe?"

Pita agonari Jisọs

⁶⁹ Mgbe ahụ Pita nọdurụ ala na mbara ezi nke obi ahụ. Otu n'ime umu agboghọ na-eje ozi biakwutere ya, sị, "I bukwanyu otu n'ime ndi na-eso uzọ Jisọs onye Galili."

⁷⁰ Ma ọ goro n'ihu ha niile sị, "Amaghị m ihe i na-ekwu."

⁷¹ Mgbe ọ puru gaa nọdụ n'onu ụzọ mbata, nwaagboghọ ọzọ huru ya, gwa ndi nọ n'ebe ahụ sị, "Nwoke a na Jisọs onye Nazaret nokoro."

⁷² Ozokwa, o weere inu iyi goọ, "Amaghị m onye nwoke ahụ bu."

⁷³ Mgbe oge nta gasiri, ndi guzo n'ebe ahụ biakwutere Pita si ya, "N'ezie, ibu otu n'ime ha, n'ih na asusu gi agbaala gi ama."

⁷⁴ O malitere ibu onwe ya onu, na inu iyi si, "Amaghị m nwoke a."

Mgbe ahukwa oke okpa kwara akwa. ⁷⁵ Pita chetara okwu ahụ Jisọs kwuru sị, "Tupu oke okpa akwaa akwa, i ga-agonari m ugbo atọ." O si n'ebe ahụ puo, gaa kwaa akwa nke ukwu.

27

Jisọs n'ihu Pailet

¹ Mgbe chi boro, ndisi nchujaja niile na ndi okenye gbara izu megide Jisọs otu ha ga-esi gbuo ya. ² Ya mere, ha kere ya agbu, duru ya puo, nyefee ya n'aka Pailet onye bu govanọ.

Onwu Judas

³ Mgbe Judas, onye ahụ rara Jisọs nye, hụrụ na a maala Jisọs ikpe ọnwụ, o chegharịrị weghachikwara ndịisi nchụaja na ndị okenye iri ego ọlaọcha atọ ahụ. ⁴ Ọ kwuru sị, “Emehiela m, site na ịrara onye aka ya dị ọcha nye ọnwụ.”

Ma ha sịrị, “Nke ahụ agbasaghị anyị, ọ bụ mkpa dịrị gị.”

⁵ Ọ wusara ego ọlaọcha ahụ n’ala ulonsọ, puo gaa kwuo udo.

⁶ Ndiisi nchujaja tutukotara ego ahụ kwuo sị, “O megidere iwu itinye ego a n’ime ulokwu, n’ihi na ọ bụ ego obara.” ⁷ Mgbe ha gbasiri izu, ha kwekotara ma were ego ahụ zuta ala n’aka otu okpu ite. Ha mere ala ahụ ka ọ buru ebe a na-eli ndi obia. ⁸ Nke a mere e ji na-akpo ala ahụ, “Ala Obara,”* ruo taa. ⁹ N’uzo di otu a, okwu e kwuru site n’onu Jeremaya onye amuma mezuru. “Ha tutukotara mkpuru ego ọlaọcha iri atọ, bu onuahia onye ahụ, nke ufodu n’ime umu Izrel kpebiri na a ga-akwu n’isi ya. ¹⁰ Ha ji ego ahụ zuo ubi onye okpu ite, di ka Onyenwe anyi nyere m iwu.”†

Paillet ajuo Jisos ajuju

¹¹ N’oge a Jisos guzo n’ihu govanọ. Govano juru ya sị, “I bu eze ndi Juu?” Jisos siri ya, “**Gị onwe gị kwuru ya.**”

¹² Mgbe ndiisi nchujaja na ndi okenye boro ya ebubo ugha, o kwughi ihe obula. ¹³ Ya mere, Paillet siri ya, “I naghị anu ihe ndi a niile ha na-ebo gị?” ¹⁴ Ma o zaghị o buladi otu mkpuru okwu n’ebubo ndi ahụ. Ihe a gbagwojuru govanọ anya nke ukwu.

Ikpe onwu a mara Jisos

¹⁵ Ugbu a, o bu omenaala govanọ n’oge mmemme na o ga-ahapu otu onye mkporo, bu onye igwe mmadu horo. ¹⁶ Ma n’oge a e nwere otu onye mkporo nke otutu mmadu maara nke oma. A na-akpo Jisos Barabas. ¹⁷ Mgbe igwe mmadu niile zoro, Paillet siri ha, “Onye ka unu chozo ka m hapuru unu, o bu Jisos Barabas ka o bu Jisos onye a na-akpo Kraist?” ¹⁸ N’ihi na o maara nke oma na o bu site n’ekworo ka ha ji rara Jisos nye n’aka ya.

¹⁹ Mgbe o nokwasiri n’elu oche ikpe ya, nwunye ya zitere ozi si ya, “Wepukwa aka gi n’ihe gbasara nwoke onye ezi omume ahụ. N’ihi na ahujuru m anya na nro n’abalị gara aga n’ihi ya.”

²⁰ Ma ndiisi nchujaja na ndi okenye kwagidere igwe mmadu ahụ ka ha riu ya, ka o hapuru ha Barabas, ma nye ha Jisos ka ha gbuo ya.

²¹ Ozokwa, govanọ siri ha, “N’ime mmadu abuo ndi a onye ka unu chozo ka m hapuru unu?”

Ha siri, “Barabas!”

²² Paillet siri ha, “Gini ka m ga-eme Jisos onye a na-akpo Kraist?”

Ha niile siri, “Kpogide ya n’obe!”

²³ O juru ha sị, “O bu n’ihi gini? Olee ihe ojoo o mere?”

Ma ha tiri mkpu karịa ka ha si eti na mbu, na-asị, “Kpogide ya n’obe! Kpogide ya n’obe!”

²⁴ Mgbe Paillet huru na o nweghi ihe o puru ime, kama na uzu na ogbaaghara na-amalite. O weere mmiri kwoo aka ya n’ihu igwe mmadu ahụ si ha, “Aka m di ọcha n’ebe obara nwoke a di. Jirinu aka unu hu maka ya.”

²⁵ Igwe mmadu ahụ zaghachiri ya n’otu olu sị, “Ka obara ya di n’isi anyi na n’isi umu anyi!”

* 27:8 27:8 Maobu, Ubi Obara † 27:10 27:10 Zek 11:12,13; Jer 19:1-13; 32:6-9

²⁶ Mgbe ahụ ọ hapụrụ ha Barabas. Mgbe ọ pịachara Jisọs ihe, ọ raara ya nye ka ha kpogide ya n'obe.

Ndị agha ejiri Jisọs mee ihe ọchị

²⁷ Mgbe ahụ ndị agha govanọ duuru Jisọs baa n'ogige ụlọ ndị agha,‡ mee ka otu ndị agha niile gbaa ya gburugburu. ²⁸ Ha yipụrụ ya uwe ya, yinye ya uwe mwụda na-acha uhie uhie. ²⁹ Ha kpara okpueze nke e ji ogwu mee, kpukwasị ya n'isi. Ha tinyekwara ya mkpara achara n'aka nri, gbuo ikpere n'ala n'ihu ya, na-akwa ya emo na-asị, "Ekele, Eze ndị Juu!" ³⁰ Ha gbūrụ ya ọnụ mmiri asọ, werekwa osisi ahụ kuọ ya n'isi ọtụtụ mgbe. ³¹ Mgbe ha ji ya mechaa ihe ọchị, ha yipụrụ ya uwe ahụ, yinyekwa ya uwe nke ya, duuru ya puọ, iga kpogide ya n'obe.

Ha akpogide ya n'obe

³² Mgbe ha na-apụ, ha zutere otu nwoke onye obodo Sirini a na-akpọ Saimon. Ha manyere ya ka o buru obe ya. ³³ Mgbe ha bjarutere n'ebe a na-akpọ Gọlgota (nke pụtara, "ebe okpokoro isi"). ³⁴ Ha nyere ya mmanya a gwara ogwu ilu ka ọ nūọ. Mgbe o deturụ ya ire, o kweghị ya ọnụ. ³⁵ Mgbe ha kpogidechara ya n'elu obe. Ha fere nza nke ha jiri kee uwe ya n'etiti onwe ha. § ³⁶ Ha nọdụkwara ala n'ebe ahụ na-eche ya nche. ³⁷ N'elu ebe isi ya dị, ka ha debere ihe ha dekwasiri ebubo ha boro ya. Nke a bụ ihe ha dere:

Onye a bụ Jisọs, Eze ndị Juu.

³⁸ Ha kpogidekwara ya na ndị ohi abụọ n'obe. Otu onye n'aka nri, onye nke ọzọ n'aka ekpe ya. ³⁹ Ndị na-agafe n'uzọ na-ekwuto ya, na-efufekwa isi ha, ⁴⁰ na-asikwa, "Leenụ onye nwere ike ikwatu ụlonsọ Chineke wughachi ya na mkpuru ụbọchị atọ! Zoputanụ onwe gi! Ọ buru na ị bụ Ọkpara Chineke si n'elu obe ahụ rịdata!" ⁴¹ Ndịisi nchuaaja, ndị ozizi iwu na ndị okenye sokwa na-eme ya ihe ọchị, na-asị, ⁴² "Ọ zoputara ndị ọzọ, ma o nweghị ike izoputa onwe ya. Ọ bụ eze ndị Izrel; ya si n'elu obe rịdata ugbu a, anyị ga-ekwerekwa na ya. ⁴³ Ọ tūkwasiri Chineke obi, ọ buru na ọ masiri Chineke, ya naputa ya ugbuga, n'ihu na o kwuru si, 'Abụ m Ọkpara Chineke.' " ⁴⁴ Ọ buladi ndị ohi ahụ a kpogidekorọ ha na ya n'obe nọkwa na-akpari ya.

Onwụ Jisọs

⁴⁵ Ma site n'elekere iri na abụọ nke ehie ruo n'elekere atọ nke ehie, ọchichiri gbachikotara n'ala ahụ niile. ⁴⁶ N'oge di ka elekere atọ nke ehie, Jisọs tiri mkpu n'oke olu si, "*Elọi, Elọi, lama sabaktani?*" (nke pụtara, "*Chineke m, Chineke m, gini mere i jiri hapu m?*").*

⁴⁷ Mgbe ụfọdụ ndị guzo n'ebe ahụ nuru nke a, ha siri, "Ọ na-akpọ Ilaija."

⁴⁸ N'otu oge ahụ kwa otu onye n'ime ha gbaara ọsọ were ogbo denye ya na mmanya gbara ụka, fanye ya n'osisi, welie ya elu, chee ya ka ọ nūọ. ⁴⁹ Ma ndị ọzọ siri, "Hapụnụ, ka anyị lee ma Ilaija ọ ga-abia izoputa ya."

⁵⁰ Ozokwa, Jisọs jiri oke olu tie mkpu, kubie ume.

⁵¹ N'otu ntabi anya ahụ kwa, akwa mgbochi nke ụlonsọ ahụ gbawara site n'elu ruo n'ala. Ala makwara jijiji. Nkume tiwasikwara. ⁵² Ala ili meghere. A huru ọtụtụ ndị nsọ, ndị nwuru anwụ, ka e mere ka ha si n'onwụ bilie. ⁵³ Mgbe ha sitere n'onwụ bilie, ha hapuru ili ha banye n'ime obodo nsọ, gosikwa ọtụtụ mmadu onwe ha.

‡ 27:27 27:27 Nke a na-akpọ Pritoriom n'asusu Griik. § 27:35 27:35 Imezu ihe e dere n'Abu Oma 22:18. * 27:46 27:46 Abu 22:1

⁵⁴ Mgbe ọchịagha, na ndị ya ha nọ n'ebe ahụ na-eche Jisọs nche hụrụ ala ọma jijiji a, na ihe niile mere, ha tūrụ oke egwu. Ha kwuru sị, "N'ezie, nwoke a bụ Ọkpara Chineke!"

⁵⁵ Ọtụtụ ụmụ nwanyị nọ n'ebe ahụ, ndị guzo n'ebe dị anya na-ele ihe na-eme. Ha si Galili soro Jisọs, na-ejere ya ozi.† ⁵⁶ N'ime ha bụ Meri Magdalin, na Meri nne Jemis na Josef, na nne ụmụ Zebedi.

Olili Jisọs

⁵⁷ Mgbe o ruru anyasi, otu onye ọgaranya si Arimatia aha ya bụ Josef. Onye ya onwe ya bụkwa onye na-eso ụzọ Jisọs, ⁵⁸ jekwuuru Paillet riọọ ya ka e bunye ya ozu Jisọs. Paillet nyere iwu ka e bunye ya ozu ahụ. ⁵⁹ Josef buuru ozu ya, were ezi akwa ọcha linin na-enwu enwu fuchie ya, ⁶⁰ ma gaa lie ya n'ili ọhụrụ nke o gwuuru onwe ya, n'etiti nkume. O jikwa otu nkume buru ibu kpuchie ọnu ụzọ ili ahụ, hapụ ya laa. ⁶¹ Meri Magdalin na Meri nke ọzọ nọ na-ebe ahụ, ha nọdūrụ ala na ncherita ihu ili ahụ.

Ndị nche n'ili Jisọs

⁶² N'echi ya, nke bụ ụbọchị na-eso ụbọchị Nkwadebe, ndịisi nchụaja na ndị Farisii zukoro jekwuru Paillet. ⁶³ Ha kwuru sị, "Nna anyị ukwu, anyị na-echeta na mgbe onye ụgha ahụ dị ndụ, ọ sirị na ya ga-esi n'ọnwu bilie mgbe ụbọchị atọ gasiri. ⁶⁴ Ya mere, nye iwu ka ndị agha gị na-eche ili ya nche, ruo mgbe ụbọchị atọ gasiri. Nke a ga-egbochi ndị na-eso ụzọ ya iga zuru ozu ya. Ka ha ghara i sịkwa ndị mmadụ na o sitela n'ọnwu bilie. Ọ buru na ha agha ụgha dị otu a, ọ ga-ajoro anyị njo mgbe ahụ karịa na mbụ."

⁶⁵ Paillet gwara ha sị, "Unu nwere otu ndị agha na-eche nche, kpọronu ha gaa mechisie ili ahụ ike di ka unu si maara eme." ⁶⁶ Ya mere, ha kpọro ndị agha gaa mechizie ọnu ili ahụ. Ha kakwara akara n'elu nkume ahụ.

28

Mbilite n'ọnwu Jisọs

¹ Mgbe ụbọchị izuike gasiri, n'isi ututu ụbọchị mbụ n'ime izu ụka, Meri Magdalin na Meri nke ọzọ, gara ka ha lee ili ahụ.

² Na mberede, oke ala ọma jijiji malitere. N'ihi na mmụọ ozi Onyenwe anyị sitere n'eluigwe rịdata, kpugharịa nkume ahụ e ji mechie ọnu ili ahụ, nọkwasi kwa n'elu ya. ³ Ihu ya na-enwu di ka amuma. Uwe ya na-achakwa ọcha di ka akummiri igwe.* ⁴ N'ihi egwu ya, ndị nche makwara jijiji. Daa n'ala noro di ka ndi nwuru anwu.

⁵ Ma mmụọ ozi ahụ gwara ụmụ nwanyị ahụ sị ha, "Unu atula egwu, n'ihi na amaara m na ọ bụ Jisọs onye a kpogburu n'elu obe ka unu na-achọ. ⁶ Ọ nọkwaghị n'ebe a. O sitela n'ọnwu bilie, di ka o si kwuo. Biana lee ebe ọ togboburu. ⁷ Gaanụ ngwangwa gwa ndi na-eso ụzọ ya na e meela ka o si n'ọnwu bilie. Lee, o burula unu ụzọ gawa Galili. Ebe ahụ ka unu ga-ahụ ya. Chetakwanu ihe m gwara unu."

⁸ Ha ji oke egwu na ọnu puo osiiso site n'ili ahụ, gbara oso gawa ikoro ndi na-eso ụzọ ya. ⁹ Na mberede, Jisọs zutere ha sị ha, "Ndeewonu!" Ha biakwutere ya, jide ukwu ya abuo aka, kpookwa isiala nye ya. ¹⁰ Ya mere Jisọs gwara ha sị, "Unu atula egwu. Gaanụ, gwanu umunne m ka ha gaa Galili. Ha ga-ahụ m n'ebe ahụ."

Ama ndi nche gbara

† 27:55 27:55 N'ihi ihu maka mkpa ya * 28:3 28:3 Ya bu, snoo

¹¹ Mgbe ha na-aga, ụfọdụ ndị agha chere ili ahụ nche batara n'ime obodo. Ha gara kporo ndịisi nchụaja ihe niile mere. ¹² Emesịa, ndị nchụaja na ndị okenye zukotara kwekọrịta inye ndị agha ahụ okpụrụkpụ ego, ¹³ sị ha, "The a ka unu ga-ekwu, 'Ndị na-eso ụzọ ya bịa n'abalị zuru ya n'ohi mgbe anyị nọ na-arahụ ụra.'" ¹⁴ O buru na nke a eruo govanọ ntị, anyị ga-emeta ya mma, ma mee ka unu puo na nsogbu." ¹⁵ Ha naara ego ahụ, meekwa di ka e ziri ha. Akuko a ka a gbasara n'etiti ndi Juu ruo taa.

Jisọs enye ndi na-eso ụzọ ya ikike

¹⁶ Ma ndi ikom iri na otu ahụ bu ndi na-eso ụzọ ya gara Galili, n'elu ugwu ebe Jisọs gwara ha gaa. ¹⁷ Mgbe ha huru ya, ha kporo isiala nye ya. Ma ụfọdụ n'ime ha nwere obi abuo. ¹⁸ Jisọs bịa nso, gwa ha si, "E werela ikike niile di n'eluigwe na nke di n'elu uwa nye m. ¹⁹ Ya mere, gaanu mee ka mba niile buru ndi na-eso ụzọ m, na-emenu ha baptizim n'aha nke Nna, na nke Okpara, na nke Mmụọ Nso. ²⁰ Ziekwanu ha ka ha na-eme ihe niile m nyere unu n'iwu. Ma chetanu na m na-anonyere unu mgbe niile, ruo ogwugwu oge."

Ozioma Mak

Jon omee baptizim edozie uzọ

¹ Mmalite ozioma maka Jisọs Kraịst, Ọkpara Chineke. ² Dịka e dere ya rịi n'akwukwọ Aizaya onye amuma si, "Aga m ezipu onyeozị m n'ihu gị, onye ga-edozi uzọ gị."*

³ "Otu onye na-eti mkpu n'ozara, na-asi, 'Dozienụ uzọ maka Onyenwe anyị, meenụ ka okporoụzọ ya guzozie.'"†

⁴ Jon omee baptizim pụtara na-eme baptizim n'ozara, ma na-ekwusa baptizim nke nchehari maka mgbaghara mmehie. ⁵ Ndi mmadu si n'akuku Judia niile na ndi niile bi na Jerusalem puru jekwuru ya. Ka ha na-ekwuputa mmehie ha, o mere ha baptizim n'osimiri Jordan. ⁶ Uwe Jon yi n'ahu ya bu nke e ji aji inyinya kamel mee. O kekwarara ihe okike e ji akpukpo anu mee n'ukwu ya. Nri ya bu igurube na mmanu anu. ⁷ O kwusara si: "Onye di ike karija m na-abia n'azu m. Onye m narughị ihudata ala topu eriri akpukpoukwu ya. ⁸ Eji m mmiri na-eme unu baptizim, ma o ga-eji Mmuo Nso mee unu baptizim."

Baptizim na onwunwa Jisọs

⁹ N'oge ahụ, Jisọs sitere na Nazaret nke Galili bịa n'osimiri Jordan, ebe Jon mere ya baptizim. ¹⁰ Ma mgbe o si n'ime mmiri ahụ na-aputa, o huru ka eluigwe meghere. Hukwa Mmuo Nso di ka nduru ka o ridatara bekwasi ya n'isi ya. ¹¹ Otu olu si n'eluigwe daa, "I bu Okpara m huru n'anya, ihe gi di m ezi mma."

¹² Ngwangwa, Mmuo Nso duuru ya baa n'ime ozara. ¹³ O nokwara n'ime ozara ahụ iri ubochi anọ, ebe ekwensu nwara ya onwunwa. Ya na umu anu ohia nokwa. Ma ndi mmuo ozi jeere ya ozi.

Mbido oru nkwusa

¹⁴ Mgbe e tinyesiri Jon n'ulo mkporo, Jisọs gara na Galili, na-ekwusa ozioma Chineke. ¹⁵ O siri, "Oge ahụ eruola, alaeze Chineke di nso. Chegharianu ma kwerekwanu n'ozoma."

Okpukpo ndi na-eso uzọ ya

¹⁶ Mgbe Jisọs na-aga n'akuku osimiri Galili, o huru Saimon na Andru nwanne ya, ka ha na-awunye ugbu ha n'ime mmiri n'ihu na ha bu ndi oku azu. ¹⁷ Jisọs siri ha, "Bianu soro m, m ga-emekwa unu ndi oku na-akuta mmadu." ¹⁸ Ngwangwa ha hapuru ugbu azu ha ma soro ya.

¹⁹ Mgbe o gaturu n'ihu nke nta, o huru Jemis nwa Zebedi na nwanne ya bu Jon ndi no n'ime ugbo mmiri, na-ekezi ugbu azu ha. ²⁰ Ngwangwa, o kporo ha, ha hapuru nna ha Zebedi na ndi o goro oru n'ime ugbo soro ya.

Jisọs chupuru mmuo ojoo

²¹ Ha gara Kapanom, mgbe ubochi izuike ruru, o bara n'ime ulo ekpere ma malite izi ha ihe. ²² Ozizi ya juru ha anya nke ukwu, n'ihu na o ziri ha ihe dika onye nwere ikike, o bughị di ka nke ndi ozizi iwu. ²³ Ma n'otu oge ahụ, otu nwoke no n'ime ulo ekpere ahụ nke mmuo na-adighi ocha bi

* 1:2 1:2 Mal 3:1 † 1:3 1:3 Aiz 40:3

n'ime ya, tiri mkpu n'oke olu, ²⁴ si, "Gini ka anyi na gi nwekoru, gi Jisos onye Nazaret? I biala ila anyi n'iyi? Amaara m onye i bu, Onye Nso nke Chineke."

²⁵ Ma Jisos baara ya mba si ya, "**Mechie onu sikwa n'ime ya puta!**"

²⁶ Mmuo ahụ na-adighi ocha seere ya, mee ka ahụ ya maa jijiji, o tiri mkpu n'oke olu, ma sikwa n'ime ya puta.

²⁷ Ha niile bu ndi no n'onodu ihe iju anya ma na-ajuritara onwe ha ajuju si, "Gini bu nke a? Ozizi oheru ya na ikike! O na-enye o buladi mmuo na-adighi ocha iwu. Ha na-erubekwara ya isi." ²⁸ Akuko banyere ya gbasara ngwangwa ruo akuku niile nke Galili.

Jisos agwo o otutu mmadu

²⁹ Ngwangwa ha hapuru ulo ekpere ahụ, ha na Jemis na Jon soro banye n'ulo Saimon na Andru. ³⁰ N'oge a, nne nwunye Saimon dina n'akwa ndina. Ahu oku jikwa ya. Ha mere ka o mata banyere ya. ³¹ O gakwuru ya, jide ya n'aka selite ya elu. Ahu oku ahụ hapuru ya. O malitekwara ile ha obia.

³² N'oge uhuruchi, mgbe anwu dara, ha kpotaara ya ndi niile ahụ na-esighi ike na ndi mmuo ojoo bi n'ime ha. ³³ Obodo ahụ niile gbakoro n'onu uzọ. ³⁴ O gworo otutu ndi bu oria di iche iche, o chupukwara otutu mmuo ojoo ma o kweghi ka mmuo ojoo ndi ahụ kwuo okwu n'ih na ha matara onye o bu.

Jisos apuo ikpe ekpere naani ya

³⁵ N'isi ututu, mgbe ochichiri ka gbachiri, o biliri, ga ebe o ga-anoro onwe ya, naani ya. N'ebe ahụ kwa ka o no kpee ekpere. ³⁶ Saimon na ndi ya na ha no puru na-achoghari ya. ³⁷ Ma mgbe ha huru ya, ha siru ya, "Mmadu niile na-achoghari gi!"

³⁸ O zaghachiri ha si, "**Ka anyi gaanu ebe ozo, n'obodo ndi ozo di anyi gburugburu, ka m zisakwaara ha ozioma. O bu n'ih nke a ka m ji bia.**"

³⁹ Ya mere, o puru jegharia na Galili niile na-ekwusa ozioma n'ulo ekpere ha niile, na-achupukwa mmuo ojoo.

Jisos agwo onye ekpenta

⁴⁰ Otu onye ekpenta biakwutere ya gbuo ikpere n'ala riuo ya si, "O buru na i choro, i puru ime ka m di ocha."

⁴¹ Ebe o juputara n'omiko, Jisos setipuru aka ya metu ya si, "**Achoro m, di ocha!**" ⁴² Ngwangwa ekpenta ya hapuru ya, e mekwara ka o di ocha.

⁴³ Mgbe ahụ, Jisos ji idu aka na nti zilaga ya, ⁴⁴ o gwara ya si, "**Hukwa na o dighi onye obula i ga-agwa ihe a. Kama gaa gosi onye nchujaja onwe gi. Chukwa aja di ka Mosis nyere n'iwu, maka ime ka i di ocha gi, ka o buru ihe ama nye ha.**" ⁴⁵ Ma o puru malite ikosa akuko banyere ogwugwo ya ebe niile. N'ih ya Jisos enwekwaghi ike ibanye n'obodo, kama o gara noro n'ebe zoro ezo. Ma ndi mmadu na-abiakwutekwa ya site n'ebe niile di iche iche.

2

Jisos agwo onye ahụ ya kponwuru

¹ Mgbe ubochi ole na ole gafesiri, o bataghachiri na Kapanom. Ndi mmadu nuru na o loghachila. ² Igwe mmadu zukotara n'ime ulo ahụ nke mere na ohere afodughi o buladi n'onu uzọ. O kwusakwara ha ozioma. ³ Ndi ikom ufodu buteere ya otu nwoke ahụ ya kponwuru akponwu. O bu mmadu ano bu ya. ⁴ Ebe ha na-enweghi ike ibutere ya Jisos n'ih igwe

mmadu, ha gwupuru oghere n'elu ulo ebe ahụ o nọ. Mgbe ha gwupusiri ya, ha budatara onye ahụ ahụ ya kponwuru akponwu n'ute o jiri dina. ⁵ Mgbe Jisosh huru okwukwe ha, o siri onye ahụ ahụ ya kponwuru akponwu, **"Nwa m nwoke, agbagharala gi mmehie gi."**

⁶ Ma ufodu ndi ozizi iwu noduru ala n'ebe ahụ na-eche n'ime obi ha si, ⁷ "Gini mere onye a ji na-ekwulu Chineke? Onye puru igbaghara mmehie ma o bughị naani Chineke?"

⁸ Ngwangwa Jisosh matara n'ime mmuo ya na ha na-atule okwu a n'ime obi ha. O siri ha, **"Gini mere unu ji na-eche ihe di otu a n'obi unu?"** ⁹ Olee nke ka mfe: o bu igwa onye a akuku ahụ ya kponwuru akponwu, 'A gbagharala gi mmehie gi niile,' ka o bu i si, 'Bilie chiru ute gi jeharia?' ¹⁰ Ma igosi unu na Nwa nke Mmadu nwere ikike n'awa igbaghara mmehie." O siri onye ahụ akuku ahụ ya kponwuru akponwu, ¹¹ **"Ana m asi gi, bilie, chiru ute gi laa n'ulo gi."** ¹² O biliri, chiru ute ya puo n'ihu mmadu niile. Nke a juru ndi niile no n'ebe ahụ anya. Ha toro Chineke na-asi, **"Anyi ahubeghi ihe di otu a mbu!"**

Okpukpo Livayi

¹³ Emesia, Jisosh puru gaa n'akuku osimiri ahụ. Igwe mmadu biakwutere ya. O malitere izi ha ihe. ¹⁴ Mgbe o na-aga n'ihu, o huru Livayi nwa Alfios ka o noduru ala n'ulo inakota utu. O siri ya, **"Soro m,"** o biliri sooro ya.

¹⁵ Mgbe o na-eri nri uhuruchi n'ulo Livayi, otutu ndi ona utu na ndi mmehie soro ya na ndi na-eso uzọ ya noro ebe ahụ, n'ihu na ndi na-esogharu ya di otutu. ¹⁶ Mgbe ndi ozizi iwu nke ndi Farisii huru ya ka o so ndi mmehie na ndi ona utu na-eri nri, ha juru ndi na-eso uzọ ya si, **"Gini mere o ji eso ndi mmehie na ndi ona utu na-eriko nri?"**

¹⁷ Mgbe o nuru nke a, Jisosh siri ha, **"Mkpa dibia adighi akpa ndi ahụ di ike, kama o bu ndi ahụ na-esighi ike. Abiaghi m ikpo ndi ezi omume kama ndi mmehie."**

Ajuju banyere ibu onu

¹⁸ N'oge a, ndi na-eso uzọ Jon na ndi Farisii na-ebu onu. Ndi mmadu biara juo ya si, **"Gini mere ndi na-eso uzọ Jon na ndi na-eso uzọ ndi Farisii ji ebu onu, ma ndi nke gi adighi ebu onu?"**

¹⁹ Jisosh siri ha, **"O kwesiri na ndi a kporo oriri olulu di na nwunye ga-ebu onu mgbe onye na-alu nwunye oheru no n'etiti ha? Ha apughi ibu onu ogologo oge ya na ha no."** ²⁰ Ma oge na-abia mgbe a ga-ewepu onye na-alu nwunye oheru. N'ubochi ahụ ka ha ga-ebu onu.

²¹ **"O dighi onye na-eji akwa oheru kwachie ebe akwa ochie siri doka. O buru na o mee nke a, akwa oheru ahụ ga-adokapu site na nke ochie mee ka ndoka ya di njo karia."** ²² O dighi onye na-agbanye mmanya oheru na karama akpukpo ochie. O mee nke a, mmanya ahụ ga-agbawa karama akpukpo ochie ahụ, mee ka karama na mmanya laa n'iyi. Ee, a na-agbanye mmanya oheru n'ime karama akpukpo oheru."

Onyenwe ubochi izuike

²³ Otu ubochi izuike, ya na ndi na-eso uzọ ya na-agafe n'ubi a kuru oka. Di ka ha na-agafe, ndi na-eso uzọ ya malitere igho ufodu ogbe oka n'ime oka ndi ahụ. ²⁴ Ndi Farisii siri ya, **"Lee, gini mere ha ji na-eme ihe megidere iwu n'ubochi izuike."**

²⁵ Ma o siri ha, **"Unu agutaghi ihe Devid na ndi so ya mere mgbe aguu guru ha?"** ²⁶ N'oge Abiata bu onyeisi nchujaja, o banyere n'ulo Chineke taa

achicha e chere n'ihu ya, nke ziri ezi na o bu naani ndi nchujaja kwesiri ita ya. O nyetukwara ndi ya na ha so."

²⁷ Mgbe ahụ, o gwakwara ha si, "E mere ubochi izuike maka mmadu, emeghi mmadu maka ubochi izuike." ²⁸ Ya mere, Nwa nke Mmadu bu Onyenwe o buladi ubochi izuike.

3

Ogwugwo onye aka ya kponwuru

¹ N'oge ozo, o banyere n'ulo ekpere, otu nwoke aka ya kponwuru akponwu nokwa n'ebe ahụ. ² Ufodu ha no na-achọ ụzọ ha ga-esi boo ya ebubo, ya mere ha lekwasiri ya anya ihu ma o ga-agwo ya oria n'ubochi izuike. ³ Ma o gwara nwoke ahụ aka ya kponwuru akponwu si, "Bilie guzoro n'etiti ebe a."

⁴ Mgbe ahụ o juru ha si, "Olee nke ziri ezi n'iwu ime n'ubochi izuike: o bu ime ezi ihe ka o bu ime ihe ojoo, izoputa ndu ka o bu ila ndu n'iyi?" Ma ha gbachiri nkiti.

⁵ O lere ha anya n'ibe, o wutere ya n'ihu na obi ha kporo nku. O siri nwoke ahụ, "Setipu aka gi." O setipuru aka ya, aka ya dizikwara nke oma. ⁶ Ngwangwa, ndi Farisii sitere n'ebe ahụ puo n'ibe. Gaa soro ndi otu Herod gbaa izu otu ha ga-esi laa ya n'iyi.

Igwe mmadu esoro Jisos

⁷ Ma Jisos na ndi na-eso ụzọ ya sitere n'ebe ahụ puo gaa ndu n'akuku osimiri. Igwe mmadu ndi sitere na Galili sooro ya. ⁸ Mgbe ha nuru ihe niile o na-eme, otutu mmadu biakwutere ya site na Judia, na Jerusalem, na Idumia na obodo ndi di n'ofe Jordan, na gburugburu Taia na Saidon. ⁹ N'ihu idi ukwu nke igwe mmadu ahụ, o gwara ndi na-eso ụzọ ya ka ha debere ya ugbọ mmiri nta nso ka o banye, iji gbochie igwe mmadu ahụ ikpagbu ya. ¹⁰ N'ihu na o gwoola otutu ndi oria, nke mere na ndi bu oria di iche iche na-agbalisi ike imetu ya aka. ¹¹ Mgbe obula kwa ndi mmuo na-adighi ocha bi n'ime ha huru ya, ha na-ada n'ala n'ihu ya na-eti mkpu na-asi, "I bu Okpara Chineke!" ¹² Ma o na-enyesi ha iwu ike ka ha hapu ikowa onye o bu.

Jisos horo ndi ozi iri na abuo

¹³ O rigooro n'elu ugwu ma kporo ndi o chorọ nye onwe ya. Ha biakwutekwara ya. ¹⁴ O hoputara mmadu iri na abuo ndi ya na ha ga-anọ, mee ha ndi ozi. Ndi o ga-ezipu ikwusa ozioma, ¹⁵ nakwa ndi ga-enwe ikike ichupu mmuo ojoo.

¹⁶ Ndi a bu mmadu iri na abuo ndi o hoputara.

Saimon (onye o kporo Pita).

¹⁷ Jemis nwa Zebedi na Jon nwanne ya (ndi o gughariri aha *Boanajis*, nke putara "umu egbe eluigwe"),

¹⁸ Andru,

Filip,

Batalomi,

Matiu,

Tomos,

Jemis nwa Alfios,

Tadios,

Saimon onye a na-akpo Zilot,
¹⁹ na Judas Iskariot, onye raara ya nye.

Ebubo ndi ezinaulo Jisos na ndi nkuzi boro ya

²⁰ Emesia, o lotara n'ulo, ma igwe mmadu gbakotakwara ozo nke mere na ha enweghi ohere iri nri. ²¹ Mgbe ndi ikwu ya nuru nke a, ha biara gbalia idulata ya n'ulo ha, n'ihi na ndi mmadu na-asi, "Isi adighi ya mma."

²² Ma ndi ozizi iwu si Jerusalem bia siri, "Mmuo Belzebub bi n'ime ya! O bukwa n'ike onyeisi ndi mmuo ojo o ka o ji achupu mmuo ojo."

²³ Ma o kporo ha jiri ilu gwa ha okwu si, "Ekwensu o puru ichupu ekwensu? ²⁴ O buru na alaeze ekewa megide onwe ya alaeze ahụ apughị iguzo. ²⁵ O buru na ezinaulo ekewa megide onwe ya, ezinaulo ahụ apughị iguzo. ²⁶ O burukwa na ekwensu ebilie megide onwe ya si otu a nwee nkewa, o nweghi ike iguzo; kama ogwugwu oge ya abiala nso. ²⁷ N'ezie, o dighi onye nwere ike ibanye n'ulo nwoke di ike kwakoro ngwongwo ya niile, ma o bughị uzo kee nwoke ahụ siri ike agbu. Mgbe ahụ o ga-enwe ike ibanye n'ulo ya, zukoro ngwongwo ya niile. ²⁸ N'ezie agwa m unu, na a ga-agbaghara umu mmadu mmehie na nkwalu niile nke ha kwuru. ²⁹ Ma onye obula ga-ekwulu Mmuo Nso, enweghi ike igbaghara ya. O bu onye ikpe mmehie ebighi ebi mara."

³⁰ O kwuru nke a n'ihi na ha na-asi, "Mmuo na-adighi ocha bi n'ime ya."

Nne na umunne Jisos

³¹ Mgbe ahụ, nne ya na umunne ya ndi nwoke biara, guzoro n'ezie. Ha ziri ozi ka a kpo ya. ³² Igwe mmadu gbara ya gburugburu mgbe ahụ gwara ya si, "Lee, nne gi na umunne gi ndi nwoke na ndi nwanyi guzo n'ezie. Ha choro ihu gi."

³³ O zara si, "Onye bu nne m, ndi ole bukwa umunne m ndi nwoke?"

³⁴ Mgbe ahụ, o lere ndi no ya gburugburu anya ma si, "Ndi a bu nne m, na umunne m ndi nwoke! ³⁵ Onye obula na-eme uche Chineke bu nwanne m nwoke, na nwanne m nwanyi, na nne m."

4

Ilu banyere ogha mkpuru

¹ N'oge ozo, o malitere izi ihe n'akuku osimiri. Igwe mmadu di ukwu gbara ya gburugburu, nke mere na o banyere n'ime ugbo nodu ala n'ime ya n'elu mmiri ahụ, ma igwe mmadu ahụ nokwa n'akuku osimiri ahụ. ² O bidoro i kuziri ha otutu ihe n'ilu, ma n'ozizi ya, o siri ha, ³ "Geenu nti! Otu onye oru ubi puru gaa iku mkpuru ya. ⁴ Mgbe o na-agma mkpuru, ufodu mkpuru dara n'akuku uzo, umu nnunu biara tuturia ha. ⁵ Ufodu mkpuru dara n'ala nkume, ebe aja ntakiri di. Ha puputara ngwangwa n'ihi na ala di n'ebe ahụ emighi emi. ⁶ Ma mgbe anwu wara, o chagburu ha, ha kponwu n'ihi na ha enweghi mgborogwu. ⁷ Mkpuru ndi ozo dara n'etiti ogwu; ogwu ahụ tolitere kpagbuo ha. Ha amikwaghi mkpuru. ⁸ Mkpuru ndi ozo nke dara n'ezie ala, puru, tolite, ma mia mkpuru na mmuba iri ato, iri isii, o buladi otu nari."

⁹ O siri ha, "Onye obula nwere nti inu ihe, ya nuru."

¹⁰ Ma mgbe o no naani ya, ndi ozi iri na abuo ahụ na ndi ozo no ya gburugburu juru ya ajuju banyere ilu ahụ. ¹¹ O gwara ha si, "Enyela unu ihe omimi nke alaeze Chineke. Ma ndi no n'ezie, a na-agwa ha ihe niile n'ilu, ¹² nke mere na,
 "Ha ga na-ele anya, hukwa, ma ha agaghi ahụ ihe obula,

ha ga na-anụ, nụkwa, ma ha agaghị aghọta ihe ọbụla, ma ọ bughị ya, ha nwere ike chigharịa buru ndị a gbaghaara.* ”

¹³ Mgbe ahụ, ọ juru ha si, “Ọ bụ na unu aghotaghị ilu a? Unu ga-esikwa aña aghọta ilu ndị ọzọ?” ¹⁴ Ọgha mkpuru ahụ na-agma okwu Chineke. ¹⁵ Mmadu ọfodu di ka mkpuru ndi ahụ dara n’akuku ụzọ, ebe a kuru okwu ahụ. Ngwangwa ha nuru ya, ekwensu na-abia napu ha okwu ahụ nke a kuru n’ime ha. ¹⁶ Ndi ọzọ di ka mkpuru a kuru n’ala nkume. Ha nuru okwu ahụ, were onu nabata ya n’otu mgbe ahụ. ¹⁷ Ma ebe ha na-enweghi mborogwu n’ime ha, ha na-anọ nwa oge nta. Mgbe nsogbu maobu mkpagbu biara n’ihi okwu ahụ, ngwangwa ha na-adachapu.† ¹⁸ Ndi nke ozokwa, di ka mkpuru dara n’etiti ogwu, nuru okwu ahụ; ¹⁹ ma nchekasi nke ndu a,‡na nghogbu nke akunuba, na oke ochicho, nakwa ihe ndi ọzọ na-abata, kpagbuo okwu ahụ, mee ka ọ ghara imi mkpuru. ²⁰ Ndi ọzọ, di ka mkpuru a kuru n’ezi ala, nuru okwu ahụ, nabata ya ma mia mkpuru di iri ato, iri isii, maobu otu nari.”

Iheoku di n’elu tebul

²¹ Ọ sirị ha, “A na-ebute oriọna ka e jiri efere kpuchie ya maobu donye ya n’okpuru akwa ndina? Ọ bughị ka a doba ya n’elu ihe idoba iheoku?§ ²² N’ihi na ihe niile e zoro ezo ga-aputa ihe ma ihe niile e kpuchiri ekpuchi ka a ga-emesia kpughee. ²³ Onye obula nwere nti inu ihe, ya nuru.”

²⁴ Ọ sirị ha, “Kpacharanu anya ihe unu na-anu. Ọ bukwa ihe unu ji tuoro ndi ọzọ ka a ga-eji tuoro unu, maobu kari. ²⁵ Onye nwere ihe ka a ga-enye kari; onye na-enweghi, ọ buladi nke o nwere ka a ga-anapu ya.”

Ilu banyere otu mkpuru si eto

²⁶ Ọ sikwara, “Alaeze Chineke yiri ihe di otu a. Ọ dika mgbe otu onye ghara mkpuru n’ala ubi. ²⁷ Ehihie na abali, ma ọ no n’ura ma o tetara, mkpuru ahụ na-epupute na-etokwa, ma ọ maghi ka o si na-eme. ²⁸ Ala ahụ n’onwe ya na-eme ka mkpuru ahụ puo. Ọ na-epupute na mbu, too oko, emesia isi oka, n’ikpeazu ọ mkwara mkpuru kara aka n’oko ya. ²⁹ Mgbe oka ahụ chara igho ya, o na-eji mma iwe ihe ubi ya bia gbutuo oka ahụ, ghorokwa ogbe oka laa, n’ihi na oge iwe ihe n’ubi eruola.”

Ilu banyere mkpuru Mostadi

³⁰ Ozokwa, ọ sirị, “Gini ọzọ ka anyi puru isi na alaeze Chineke yiri? Udi ilu di aña ka anyi ga-eji kowaa ya? ³¹ Ọ di ka mkpuru mostadi, nke bu mkpuru dikarisi nta nke a na-aku n’ala. ³² Ma mgbe a kuru ya, ọ na-eto bukaria ihe niile a kuru n’ubi, ọ na-enwe alaka di ukwu nke bu na umu anu ufe nke eluigwe na-ezuka ike n’okpuru ya.”

³³ Ọ jiri otutu ilu yiri ndi a gwa ha okwu di ka ha puru ighota. ³⁴ Ọ nweghi oge obula ọ gwara ha okwu hapu iji ilu. Ma ya na ndi na-eso uzo ya naani nodu, ọ na-akowara ha ihe niile.

Jisos emee ka ifufe kwusi

³⁵ N’ubochi ahụ n’oge uhuruchi, ọ gwara ndi na-eso uzo ya si, “Ka anyi gafee n’ofe nke ọzọ.” ³⁶ Ha hapuru igwe mmadu ahụ ma kporo ya, otu ọ di, ya na ha banyere n’ime ugbo. Ugbo ndi ọzọ dikwa na-eso ya. ³⁷ Oke ifufe di ike bidoro ife, ebili mmiri na-awubakwa n’ugbo ahụ ruo na ugbo ha foduru ntakiri ka mmiri mie ya. ³⁸ Ma Jisos no n’azu azu ugbo ahụ

* 4:12 4:12 Ajz 6:9,10 † 4:17 4:17 Maobu, daa mba ‡ 4:19 4:19 Oge a nke anyi no n’ime ya § 4:21 4:21 Maobu, ihe idoba oriọna

na-arahụ ụra n'elu ohiri isi. Ndi na-eso ụzọ ya kpọtere ya si ya, "Onye ozizi, o metughị gi n'obi na anyị n'ala n'iyi?"

³⁹ O biliri ọtọ, baara ifufe ahụ mba sịkwa osimiri ahụ, "Kwụsi! Dere jii!" Ifufe ahụ kwusiri, ebe niile dajuru deere jii.

⁴⁰ O siri ndi na-eso ụzọ ya, "Gini mere unu ji atụ oke egwu? O bu na unu enwebeghi okwukwe?"

⁴¹ Ha niile turu egwu, jurita onwe ha si, "Onye bu onye a? O buladi ifufe na ebili mmiri na-erubere ya isi!"

5

Jisos agwoọ nwoke mmuo ojoo bi n'ime ya

¹ Ha gafere n'ofe ozo nke osimiri ahụ n'akuku obodo Gerazin.* ² Mgbe Jisos sitere n'ugbo ahụ puta, otu nwoke mmuo na-adighi ocha si n'ebe a na-eli ozu bia zute ya. ³ Nwoke a bi n'etiti ili ndi ahụ. O dikwaghi onye obula puru ike ya agbu, o buladi iji eriri igwe kee ya. ⁴ N'ihu na e keela ya agbu ukwu n'aka otutu oge ma o dobisiri eriri igwe ndi ahụ, gbajisiekwa mkporo igwe di ya n'ukwu. O dikwaghi onye nwere ike ijideli ya. ⁵ O na-agaghari n'etiti ili ahụ ehie na abali na n'ugwu di ya gburugburu, na-eti mkpu, na-eji nkume di nko na-egbukasi onwe ya ahụ.

⁶ Mgbe o sitere n'ebe di anya hu Jisos, o gbaara oso gaa gbuo ikpere n'ihu ya. ⁷ O tiri mkpu n'oke olu si, "Gini ka mu na gi nwekoro, Jisos, Okpara Chineke Onye kachasi ihe niile elu? Eji m aha Chineke na-ario gi, biko, atala m ahuhu." ⁸ N'ihu na o nyela ya iwu si, "Si n'ime nwoke a puta, gi mmuo na-adighi ocha!"

⁹ Mgbe ahụ Jisos juru ya si, "Gini bu aha gi?"

Mmuo ojoo ahụ zaghachiri ya si, "Aha m bu Lijon,† n'ihu na anyi di otutu." ¹⁰ Ma o riosiri ya aririo ike ka o ghara ichupu ha site n'obodo ahụ.

¹¹ Igwe ezi no nso n'ebe ahụ na-akpa nri, na ndida ugwu di n'ebe ahụ. ¹² Mmuo ojoo ndi a rioro ya si, "Biko ziga anyi n'etiti igwe ezi ndi a, ma hapu anyi ka anyi banye n'ime ha." ¹³ O hapuru ha; mmuo ndi ahụ na-adighi ocha putara baa n'ime igwe ezi ndi ahụ. Igwe ezi ahụ niile, onuogugu ha ruru puku abuo, gbaara oso site na mkputamkpu ala onu mmiri dakpuo n'ime osimiri ebe mmiri riri ha niile.

¹⁴ Ndi na-elekota igwe ezi ahụ gbaara oso laa, kosaa ihe mere n'ime obodo nakwa n'ala ahụ niile. N'ihu nke a, otutu mmadu putara ilere ihe mere. ¹⁵ Ha biakwutere Jisos, hu nwoke ahụ nke igwe mmuo ojoo bibu n'ime ya. O yi uwe, nodu ala, burukwa onye uche ya zuruoke; egwu jidere ha. ¹⁶ Ndi huru ihe mere kororo ihe niile mere nwoke ahụ mmuo ojoo bibu n'ime ya. Ha kokwaara ihe mere igwe ezi ndi ahụ. ¹⁷ Mgbe ahụ, ha bidoro irio Jisos ka o puora ha n'akuku ala ha.

¹⁸ Di ka o na-achọ ibanye n'ime ugbo, nwoke ahụ mmuo ojoo ndi ahụ bibu n'ime ya rioro ya ka o soro ha. ¹⁹ Ma Jisos ekweghi, kama o siri ya, "Laa n'ulo, lakwuru ndi enyi gi, kororo ha ihe oma Onyenwe anyi meere gi, na otu o si meere gi ebere." ²⁰ Ya mere, o si n'ebe ahụ puo, malitekwa ikosa n'ime mpaghara Dekapolis ihe oma Jisos meere ya. Ihe a juru mmadu niile anya.

Ada Jairos na nwanyi nwere okwukwe

* 5:1 5:1 N'akwukwo ochie ufodu, i nwere ike hu Gadarin. † 5:9 5:9 Nke a bu site na puku ato ruo puku isii n'onuogugu.

²¹ Mgbe Jisọs jiri ụgbọ mmiri gafee n'akụkụ nke ọzọ, ọtụtụ igwe mmadụ zukorọ gbaa ya gburugburu mgbe ọ nọ n'akụkụ osimiri. ²² Ma otu n'ime ndiisi ụlọ ekpere nke aha ya bụ Jairoso b́ara, mgbe ọ hụrụ ya, ọ dara n'ala n'ụkwụ ya, ²³ riosie ya aririọ ike si, "Ada m nwanyị nke nta nọ n'ọnụ ọnwụ ugbo a. Biko, b́a ka i bikwasị ya aka gị ka agwọ ya, ka ọ dikwa ndụ." ²⁴ Ya mere, Jisọs soro ya gawa.

Oke igwe mmadụ sokwa ya na-akpagbu ya. ²⁵ Ma otu nwanyị nọkwa n'ebe ahụ, onye nọrii na-aria ọria oruru ọbara afo iri na abuo. ²⁶ O taala ahuhụ di ukwu n'aka ndi dibia, mefukwaa ihe niile o nwere. Ma kama ọria ya idi mma, ọ na-aga n'ihu idi njo. ²⁷ Ebe ọ nuru akuko banyere Jisọs, o sooro igwe mmadụ ndi ahụ, sitere n'azu metụ uwe ya aka. ²⁸ N'ihina o kwuolari n'ime obi ya si, "O buru nnoo na m enwe ike metụ naani uwe ya aka, a ga-agwo kwa m." ²⁹ Ngwangwa oruru ọbara ya kwusiri. O matakwarara n'ime onwe ya na ya enwerela onwe ya site n'oria ya.

³⁰ N'otu oge ahụ Jisọs matara na ike esitela ya n'ahụ puo. O tughariri gburugburu n'etiti igwe mmadụ ahụ juo si, "Onye meturu uwe m aka?"

³¹ Ndi na-eso uzo ya siri, "Lee otutu igwe mmadụ gbara gi gburugburu, i sikwa ana na-aju, 'Onye meturu uwe m aka?'"

³² Ma Jisọs gara n'ihu na-ele anya gburugburu ihu onye mere ya. ³³ Ma nwanyị ahụ, ebe ọ matara ihe mere n'ahụ ya, b́ara n'egwu n'ima jijiji daa n'ụkwụ ya, gwa ya eziokwu niile. ³⁴ O siri ya, "Ada m nwanyị, okwukwe gi agwoola gi. Laa n'udo nwerekwa onwe gi site n'oria gi."

³⁵ Mgbe ọ ka nọ na-ekwu okwu, ufo ndi mmadụ sitere n'ulo onyeisi ulo ekpere b́ara si, "Ada gi nwanyị anwoola, olee ihe mere i ji esogbu onye ozizi a ozo?"

³⁶ Ma ka ọ nuru ihe ha kwuru, Jisọs gwara onyeisi ulo ekpere ahụ si ya, "Atula egwu, naani kwere."

³⁷ O kweghi ka onye obula ozo soro ya ma ọ bughị Pita, na Jemis na Jon nwanne Jemis. ³⁸ Mgbe ha b́arutere n'ulo onyendu ulo ekpere ahụ, ọ nuru uzu hukwa otutu mmadụ ka ha nọ na-akwa akwa na-etikwa mkpu akwa. ³⁹ Mgbe ọ batara, ọ siri ha, "Gini mere unu ji na-akwa akwa na-etikwa mkpu akwa? Nwatakiri a anwughi anwu, ọ na-arahu ura!" ⁴⁰ Ma ha chirị ya ochi.

Mgbe ọ chupusiri ha niile n'ezi, ọ kpoo nne na nna nwantakiri ahụ, na ndi ya na ha so, banye n'ime ulo ebe nwantakiri ahụ dina. ⁴¹ O jidere ya n'aka si ya, "Talita kum!" (nke putara, "Nwa agboghọ nta, asi m gi bilie!"). ⁴² Otu mgbe ahụ nwaagboghọ nta ahụ biliri oto bido ijeghari (o gbara afo iri na abuo). Nke a juru ha niile anya nke ukwu. ⁴³ Ma ọ dosiri ha aka na nti ike, ka ha ghara igwa onye obula ihe mere. O siri ha, "Nyenu ya nri ka o rie."

6

Onye amuma na-enweghi ugwu

¹ O sitere n'ebe ahụ puo laghachi n'obodo nke a muru ya. Ndi na-eso uzo ya sooro ya gaa. ² N'ubochi izuike, ọ banyere n'ulo ekpere bido izi ihe. Ozizi ya juru otutu ndi gere ya nti anya.

Ha kwuru si, "Ebee ka nwoke si muta ihe ndi a niile? Gini kwa bu amamihe nke a e nyere ya? Lekwa oru ebube nke a o ruru?" ³ Onye a ọ bughị onye kapinta* ahụ? O bughị nwa Meri, burukwa nwanne Jemis,

* **6:3** 6:3 Onye okpo ntu maobu onye nka

Josef,† Judas na Saimon? Ụmụnne ya ndị inyom ha esoghị anyị nọrọ n'ebe a?" Iwe were ha n'ebe ọ nọ.

⁴ Ma Jisọs zara ha sị, **"Onye amụma adighi enwe nsopuru obula n'obodo a muru ya, na n'etiti ndi ikwu ya na n'ezinaulo o siri puta."** ⁵ Ọ rughị ọrụ ebube obula n'ebe ahụ. Ihe o mere bụ naanị ibikwasị mmadụ ole na ole ahụ na-esighi ike aka n'isi gwoọ ha. ⁶ Enweghị okwukwe ha juru ya anya.

Nzipu ndi ozi iri na abuo

O jegharikwara n'obodo nta niile gburugburu na-ezi ihe. ⁷ Ọ kpọrọ mmadụ iri na abuo ahụ na-eso ya, nye ha ikike zipu ha, abuo abuo. Ọ nyere ha ikike ichupu mmuo na-adighi ọcha.

⁸ Ndi a bu iwu o nyere: **"Unu ewerekwala ihe obula maka njem a, karikwa mkpanaka. Unu ewela achicha, maobu akpa, unu etinyela ego obula n'ime belit unu. ⁹ Yirinu akpukpokwu unu, unu eyikwala karia otu uwe. ¹⁰ Mgbe obula unu banyere n'ulo obula, nogidenu n'ebe ahụ ruo mgbe unu hapuru obodo ahụ. ¹¹ Ma o buru na obodo obula anabataghi unu maobu egeghi unu nti, kuchapunu aja di n'ukwu unu mgbe unu naru, ka o buru ihe ama megide ha."**

¹² Ha puru kwusara ndi mmadu ka ha chegharia. ¹³ Ha chupuru otutu mmuo ojoo, teekwa otutu ndi ahụ na-esighi ike mmanu, gwoọ ha.

Onwu Jon ome baptizim

¹⁴ Eze Herod nuru akuko banyere ya, n'ihi na aha Jisọs aghoola okwu a kpu n'onu. Ufodu na-asị, na o bu "Jon ome baptizim; na e meela ka o site na ndi nwuru anwu bilie. O bukwa nke a mere ka ike ọrụ ebube ji di n'ime ya."

¹⁵ Ndi ozo na-asị, "O bu Ilaija."

Ma ndi ozokwa kwuru na o bu onye amuma di ka otu n'ime ndi amuma mgbe ochie.

¹⁶ Ma mgbe Herod nuru nke a, o siri, "Jon onye ahụ m bipuru isi, emeela ka o site n'onwu bilie!"

¹⁷ N'ihi na Herod n'onwe ya nyereru iwu ka e jide Jon kee ya agbu tuba ya n'ulo mkporo. O mere nke a n'ihi Herodias buru nwunye Filip nwanne ya, onye o kporo dika nwunye ya. ¹⁸ N'ihi na Jon gwara Herod sị, "O bughu ihe ziri ezi n'iwu ka i kporo nwunye nwanne gi nwoke." ¹⁹ N'ihi ya Herodias bu iro n'obi megide Jon na-achokwa uzọ igbu ya, mana o pughi ime nke a, ²⁰ n'ihi na Herod na-atu egwu ma na-ehekwa Jon, ebe o maara na o bu onye ezi omume na onye di nsọ. Mgbe o nuru okwu ya, o nweghi udo n'obi ma ige ya nti na-amasi ya.

²¹ N'ikpeazu, ohere biara mgbe Herod kporo oriri n'ubochi ncheta omumu ya nye ndi okwa ha di elu n'okpuru ochichi ya, ndisi ndi ochiagha na ndi bu ndi ndu n'obodo Galili. ²² Mgbe ada Herodias biara tee egwu, obi toro Herod na ndi niile o kporo oriri uto.

Eze gwara nwaagboghọ ahụ sị, "Riọ m ihe obula i chorọ aga m enyeka gi ya." ²³ O kwere ya nkwa nuokwa iyi sị, "Ihe obula i rioro m aga m enye gi, o buladi okara alaeze m."

²⁴ Ọ jekwuru nne ya juo ya sị, "Gini ka m ga-ari?"

Ọ zara ya sị, "Isi Jon ome baptizim."

²⁵ Ngwangwa, o biakwutere eze riọ ya sị, "Achoro m ka i nye m, ugbu a, n'ime efere, isi Jon ome baptizim."

† 6:3 6:3 N'ime ufodu akwukwo nsọ i ga-ahụ Jose.

²⁶ O wutere eze nke ukwuu, ma n'ihii iyi o n'uru, na n'ihii ndi o kporo oriri, o choghi iju inye ya ihe o rioro ya. ²⁷ Ngwangwa o zipuru onye agha na-eche nche nye ya iwu ka o gaa bute isi Jon. O gara, bipu isi Jon n'ulo mkporo, ²⁸ tinye isi ahụ n'ime efere butere nwaagboghọ ahụ onye nara ya bunye nne ya. ²⁹ Mgbe ndi na-eso uzọ ya nuru nke a, ha biara buru ozu ya gaa lie.

Jisọs enye puku mmadu ise nri

³⁰ Ndi ozi Jisọs gbara ya gburugburu koro ya ihe niile ha mere, na ihe niile ha kuziri. ³¹ N'oge ahụ, n'ihii na otutu ndi mmadu na-abia na-apukwa nke mere na ha enweghi ohere iri nri, o siri ha, **"Soronu m, unu niile, ka anyi ga ebe di juu, zuo ike nwa oge nta."**

³² Ya mere ha puru baa n'ime ugbo mmiri gaa n'ebe ha ga-anoduru naani onwe ha. ³³ Ma otutu mmadu ndi huru ha mgbe ha na-apu matara ha, sitekwara n'obodo niile di ebe ahụ gburugburu gbara oso gbaruo ebe ahụ tupu ya na ndi na-eso uzọ ya abiaruo. ³⁴ Mgbe o sitere n'ugbo mmiri ridata, o huru oke igwe mmadu a ka ha zukoro. O nwere omiko n'ebe ha no, n'ihii na ha di ka aturu na-enweghi onye na-azu ha. O malitekwara izi ha otutu ihe.

³⁵ N'oge a, ochichiri ebidola igba, n'ihii ya, ndi na-eso uzọ ya biara gwa ya, "Ebe a bu ozara, chi ejiekwala. ³⁶ Zilaga ndi a, ka ha gaa n'obodo nta ndi di gburugburu ebe a, zutara onwe ha ihe ha ga-eri."

³⁷ Ma o zara si ha, **"Nyenu ha ihe ha ga-eri."**

Ha siri ya, "Anyi ga-eje izuta ogbe achicha nke nari denari[‡] abuo, iji nye ha ka ha rie?"

³⁸ Ma o juru ha si, **"Ogbe achicha ole ka unu nwere? Gaanu choputa."**

Mgbe ha choputasiri, ha siri, "Ogbe achicha ise na azu abuo."

³⁹ Mgbe ahụ o nyere ha iwu ka ha mee igwe mmadu ahụ ka ha nodu ala n'otu n'otu n'elu ahijia ndu. ⁴⁰ Ya mere, ha noduru ala, iri mmadu ise n'otu ebe, nari mmadu n'ebe ozọ. ⁴¹ O naara ogbe achicha ise na azu abuo ndi ahụ, welie anya ya elu, nye ekele. O nyawara achicha ahụ nye ya ndi na-eso uzọ ya ka ha kee ndi mmadu ahụ. Otu aka ahukwa o nyawakwara azu abuo ahụ nyekwa ha niile. ⁴² Ha niile riri rijuo afo. ⁴³ Ha tutukotara iberibe achicha na azu tutujuo nkata iri na abuo. ⁴⁴ Onuogugu ndi nwoke riri ogbe achicha ahụ di puku mmadu ise.

Jisọs agaa ije n'elu mmiri

⁴⁵ Ngwangwa, o mere ka ndi na-eso uzọ ya banye n'ugbo mmiri buru ya uzọ gafee n'ofe nke ozọ nke osimiri Betsaida, ebe ya onwe ya noduru izilaga igwe mmadu ahụ. ⁴⁶ Mgbe ndi a niile lachara, o rigooro n'elu uguwu ikpe ekpere.

⁴⁷ Mgbe uhuruchi biara, ugbo mmiri ahụ no n'etiti osimiri, ma naani ya onwe ya no n'elu ala. ⁴⁸ Mgbe o huru na ha no na nsogbu n'ihii na ikuku na-emegide ha, n'ihe di ka elekere ato nke ututu, o bidoro iga ije n'elu mmiri ibiakwute ha, ma o mere di ka o choro igafe ha. ⁴⁹ Ma mgbe ha huru ya ka o na-aga ije n'elu osimiri, ha chere na o bu mmuo, tie mkpu akwa. ⁵⁰ N'ihii na ha niile huru ya, oke ujọ tukwara ha.

Na-atufughi oge, o gwara ha si, **"Nweenu obi ike! O bu m. Unu atula egwu."** ⁵¹ Emesia, o rigokwuru ha n'ime ugbo mmiri ahụ, otu mgbe ahụ ikuku ahụ dara juu. Ihe ndi a jukwara ha anya nke ukwuu. ⁵² Obi ha

‡ 6:37 6:37 Otu denari bu ihe a na-akwu di ka uguwo oru otu ubochi.

mechiri emechi n'ihl na ha aghoṭaghi ihe banyere oru ebube ogbe achicha ndi ahụ.

Ogwugwo oria na Genesaret

⁵³ Mgbe ha gafere n'ofe nke ozo, ha rutere n'ala Genesaret ebe ha kedoro ugbo ha. ⁵⁴ Ma ngwangwa ha putara n'ugbo, ndi no n'ebe ahụ matara onye o bu. ⁵⁵ Ha gbaara oso gaa n'obodo nta niile di ebe ahụ gburugburu butere ya ndi oria n'ute ebe obula ha nuru na o no. ⁵⁶ Ebe obula o bara, n'obodo ukwu maobu na obodo nta, maobu n'ubi, ndi mmadu na-ebute ndi oria nibe ha n'ahia. Ha rioro ya ka o kwere ka ha metu o buladi onunu uwe ya aka; ndi niile meturu ya aka nwetara ogwugwo.

7

Ihe di ocha na ihe na-adighi ocha

¹ Mgbe ndi Farisii na ufodu ndi ozizi iwu sitere Jerusalem bia gbara ya gburugburu, ² ha huru na ufodu ndi na-eso uzo ya ji aka na-adighi ocha, ya bu aka a na-akwoghi akwo, na-eri nri. ³ Ndi Farisii na ndi Juu niile adighi eri nri ma o buru na ha akwoghi aka, n'ihl na ha na-ejigidesi aka ike n'ozizi na omenaala nke ndi okenye. ⁴ Mgbe obula ha si n'ahia lota, ha adighi eri nri ma o bughl ma ha sachara onwe ha. Ha na-edebekwa otutu omenaala ndi ozo di ka isacha iko, na ite mmiri na ketulu.*

⁵ Ya mere ndi Farisii na ndi ozizi iwu juru ya si, "Gini mere ndi na-eso uzo gi adighi ebi n'usoro omenaala ndi okenye. Karia iji aka na-adighi ocha rie nri ha?"

⁶ O siri ha, "Amuma ahụ Aizaya buru banyere unu ndi ihu abuo bu eziokwu; di ka e dere ya si,
"Ndi a ji ebugbere onu ha na-asopuru m,
ma obi ha di anya n'ebe m no.

⁷ Ofufe ha na-efe m bu ihe efu,
ozizi ha bukwa ihe mmadu nyere n'iwu.'†

⁸ Unu atufuola iwu Chineke ma jidesiekwa aka ike n'omenaala nke mmadu."

⁹ Ma o gwakwara ha si, "Unu nwere uzo di mma n'anya unu nke unu ji wezuga iwu Chineke ma were omenaala unu dochie n'onodu ya. ¹⁰ N'ihl na Mosis siri, 'Sopuru nne gi na nna gi,'‡na, 'onye obula kwujoro nne maobu nna ya ka e gbuo ya.'§ ¹¹ Ma unu na-asl, na o buru na mmadu asl nne ya maobu nna ya, 'Ihe obula bu nke i gara erite n'aka m bu koban,' (nke putara onyinye diri Chineke).* ¹² N'uzo di otu a, unu na-akwagide ndi mmadu ka ha hapu inyere nne na nna ha aka. ¹³ N'uzo di otu a, unu na-eme okwu Chineke ka o buru ihe efu, site n'omenaala unu nke unu nyefere n'aka ndi ozo. O dikwa otutu ihe ndi ozo di ka nke a unu na-eme."

¹⁴ Ozokwa, o kporo igwe mmadu ahụ si ha, "Geenu m nti onye obula, ma ghotakwanu nke a. ¹⁵ O dighi ihe obula banyere n'ime mmadu puru imeru mmadu, kama ihe na-emeru mmadu bu ihe ahụ na-esite n'ime ya na-aputa." ¹⁶ Onye obula nwere nti inu ihe, ya nuru.†

¹⁷ Mgbe o hapuru igwe ndi mmadu ahụ banye n'ime ulu, ndi na-eso uzo ya juru ya maka ilu a. ¹⁸ O siri ha, "Unu o ka di ka ndi na-enweghi nghota? O bu unu aghoṭaghi na ihe obula banyere n'ime mmadu apughl imeru ya.

* 7:4 7:4 N'ime ufodu akwukwo mgbe ochie i ga-ahuta ma ihe ndina. † 7:7 7:7 Aiz 29:13 ‡ 7:10 7:10 Opu 20:12; Dit 5:16 § 7:10 7:10 Opu 21:17; Lev 20:9 * 7:11 7:11 Nke a adighi n'iwu Chineke nyere. † 7:16 7:16 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a di isi 4 n'amaokwu nke 23.

19 N'ihì na ihe dị otu a anaghị abanye n'obi ha, kama ọ na-abanye n'ime afọ ha, si n'ebe ahụ a nyupụ ya n'ụlọ nsi." (Site n'ikwu otu a, o mere ka ihe oriri niile dị ọcha.)

20 Ọ sịkwara, "Ọ bụ ihe sitere n'ime mmadụ pụta na-emerụ ya. 21 N'ihì na ọ bụ n'ime obi mmadụ ka echiche ọjọọ niile si apụta, ya na ikwa iko niile dị iche iche, izu ohi, igbu mmadụ, 22 ikwa iko nke ndị nwere di na nwunye, ọchịchọ idotara onwe gi ihe ndị ọzọ nwere, ekworo, aghugho niile, adighi ọcha niile, inwe anya ufụ n'ebe ndi ọzọ nọ, nkwulu niile, nganga na enweghi uche ọbụla. 23 Ihe ọjọọ ndi a niile na-esite n'ime mmadụ a pụta. Ha bụkwa ihe na-emerụ mmadụ."

Okwukwe nwanyi Siria

24 Ọ hapụrụ ebe ahụ gaa n'akụkụ obodo Taia.‡ N'ebe ahụ ọ banyere n'ime otu ụlọ. Ma o nwekwaghị ike izo onwe ya, n'agbanyeghị na ọ chọghị ka a mata na ọ nọ ebe ahụ. 25 Ngwangwa, otu nwanyi nwere otu nwa nwanyi ntakiri nke mmụọ na-adighi ọcha bi n'ime ya nūrụ maka ya, ọ biara daa n'ụkwụ ya. 26 Nwanyi a bụ onye Griik a mūrụ n'akụkụ Sairo-Fonisia. Ọ rịọrọ ya ka ọ chupurū ya mmụọ ọjọọ ahụ bi n'ime nwa ya nwanyi.

27 Ọ siri ya, "Hapụ ka ụmuntakiri buru ụzọ rie ihe, n'ihì na o zighi ezi na a ga-ewere nri ụmuntakiri tupuru nkita."

28 Ma ọ zaghachiri ya si, "Onyenwe m, ma ụmụ nkita na-erikwa iberibe nri ụmuntakiri si na tebul tupu n'ala."

29 Mgbe ahụ, ọ siri ya, "Nwanyi, i zara nke oma, n'ihì ọsisa gi, laa, mmụọ ọjọọ ahụ ahapula nwa gi nwanyi ugbu a."

30 Ọ laghachiri n'ụlọ ya, hụ nwantakiri ahụ ka o dina n'elu ihe ndina, mmụọ ọjọọ ahụ apụkwala.

Ogwugwo onye nti chiri na onye ogbu

31 Emesịa, ọ hapụrụ akụkụ Taia gabiga Saịdon biaruo n'osimiri Galili ruo n'obodo ndi di na Dekapolis. 32 Ha duteere ya otu nwoke nti chiri, nke na-asukwa oke nsu. Ha rịọrọ ya ka o bikwasị ya aka.

33 O duuru ya pụọ n'ebe igwe mmadụ ahụ nọ, ranye ya mkpisiaka n'ime nti ya abụọ. Mgbe ahụ ọ gbupukwara onu mmiri metukwa ya aka n'ire.

34 O leliri anya n'eluigwe sụọ ude si ya, "Ef fata," nke putara "Meghee!"

35 Ngwangwa, nti ya meghere, a topukwara ire ya, ọ malite ikwu okwu nke oma.

36 Jisọs nyere ha iwu ka ha ghara igwa onye ọbụla, ma mgbe ọ na-eme nke a ha gara n'ihu na-akọsa ya ebe niile. 37 Ọ tūrū ha n'anya nke ukwuu, ha kwuo si, "O meela ihe niile nke oma. Ọ na-eme ka ọ bụladị ndi nti chiri nū ihe, ma mee ka ndi ogbi kwuo okwu."

8

Jisọs enye puku mmadụ anọ nri

1 N'oge ahụ, igwe mmadụ ọzọ zukorọ. Ebe ha na-enweghi ihe ha ga-eri, ọ kpọrọ ndi na-eso ụzọ ya si ha, 2 "Enwere m omiiko n'ebe igwe mmadụ ndi a nọ. Nke a na-eme ya ubochi atọ anyi na ha nọ. Ugbu a, ha enweghi ihe ha ga-eri. 3 Ọ būrū na m ezilaga ha n'ụlọ ha, ufodu n'ime ha ga-ada n'uzo n'ihì agụ. N'ihì na ufodu ha si n'ebe di anya bia."

4 Ndi na-eso ụzọ ya zara ya, "Ebee ka mmadụ ga-achota achicha ga-ezuru ndi a n'ime ozara a?"

‡ 7:24 7:24 N'akwukwo ochie ufodu i ga-ahụ Taia na Saịdon.

⁵ Jisọs juru ha si, “Ogbe achicha ole ka unu nwere?”

Ha zara si, “Asaa.”

⁶ O gwara igwe mmadu ahụ ka ha nọdu ala. O weere ogbe achicha asaa ahụ kpee ekpere. O nyawasiri ha, nye ha ndi na-eso ụzọ ya ka ha kee igwe mmadu ahụ niile. Ha kekwarara ya nye igwe mmadu ahụ. ⁷ Ha nwekwara azu ole na ole. O weere ya kpee ekpere, o gwara ha ka ha kesaakwa ya. ⁸ Ha riri, rijuo afọ. Ha tutukotara iberibe achicha dafuru n’ebe ndi a nọ rie nri. Ha tutujuru nkata asaa. ⁹ Ndi riri nri a ruru ihe dika puku mmadu anọ. Mgbe ahụ o zilagara ha. ¹⁰ Ngwangwa, ya na ndi na-eso ụzọ ya banyere n’ugbo mmiri gaa n’akuku obodo Dalmanuta.

¹¹ Ndi Farisii biakwutere ya malite nrurita uka, na-achọ ihe iribama si n’eluigwe, iji nwalee ya. ¹² O suru ude nke ukwu n’ime onwe ya si, “**Gini mere ogbo a ji achọ ihe iribama? N’ezie, n’ezie, agwa m unu, o nweghi ihe iribama a ga-egosi ogbo a.**” ¹³ O hapuru ha n’ebe ahụ banyekwa n’ugbo mmiri ozo, igafe n’ofe ozo nke osimiri ahụ.

Ihe na-eko achicha nke ndi Farisii na Herod

¹⁴ Ndi na-eso ụzọ ya chefuru iwere achicha. O bu naani otu ogbe achicha foduru ha n’ime ugbo. ¹⁵ O dorọ ha aka na nti si, “**Kpacharanu anya. Lepunu anya maka ihe na-eko achicha ndi Farisii na nke Herod.**”

¹⁶ Ha kparitara uka n’etiti onwe ha na-asị, “O bu n’ihi na anyi enweghi achicha.”

¹⁷ Mgbe Jisọs ghotara isi mkparita uka ha, o juru ha si, “**Gini mere unu ji na-ekwu okwu maka enweghi achicha? O putara na unu adighi ahụ maobu aghota? Obi unu o siri ike? Unu nwere anya nke na-adighi ahụ ụzọ? Unu nwere nti ma unu adighi anu ihe? O ga-abu na unu adighi echeta? Mgbe m ji ogbe achicha ise zuo puku mmadu ise, iberibe achicha juru nkata ole ka unu tutukotara?**”

Ha zara si ya, “Nkata iri na abuo.”

²⁰ “**Mgbe m ji ogbe achicha asaa zuo puku mmadu anọ, iberibe achicha juru nkata ole ka unu tutukotara?**”

Ha zara si ya, “Nkata asaa.”

²¹ O siri ha, “**Unu ka no na-enweghi nghota?**”

Jisọs agwoọ onye isi na Betsaida

²² Mgbe ha ruru Betsaida, ufodu mmadu kpotaara ya otu onye isi riuo ya ka o metu ya aka, ²³ O duuru onye isi ahụ n’aka puo n’azu obodo. Mgbe ahụ, o gbusara onu mmiri n’anya ya metukwa ya aka n’anya. O juru ya si, “**I na-ahụ ihe obula?**”

²⁴ Nwoke ahụ leliri anya elu ma si, “Ana m ahụ ndi mmadu ma ha di ka osisi na-agaghari agaghari.”

²⁵ Nke ugboro abuo Jisọs metukwara ya aka n’anya, mgbe ahụ anya ya meghere. O bidoro ihu ihe niile nke oma. ²⁶ O zilagara ya ulo ya si ya, “**Abanyekwala n’ime obodo.**”

Ogbugba ama Pita banyere Kraist

²⁷ Mgbe ahụ Jisọs na ndi na-eso ụzọ ya gara n’obodo nta ndi ozo di gburugburu Sizaria Filipai. Mgbe ha na-aga n’uzo, o juru ndi na-eso ụzọ ya si, “**Onye ka ndi mmadu na-asị na m bu?**”

²⁸ Ha zara ya si, “Ufodu na-asị na i bu Jon omee baptizim, ndi ozokwa si na i bu Ilaija maobu otu n’ime ndi amuma.”

²⁹ Ma o juru ha si, “**Ma unu onwe unu, o bu onye ka unu na-asị na m bu?**”

Pita zara sị, “Ị bụ Kraịst* ahụ.”

³⁰ Ọ doro ha aka na ntị sị ha agwakwala onye obula ihe banyere ya.

Jisọs ekwuo okwu onwu ya

³¹ Emesịa, o bidoro izi ha ihe na Nwa nke Mmadu aghaghị ihu otutu ahuhu di iche iche, ndi okenye, na ndisi nchujaja na ndi ozizi iwu ga-aju ya, na aghaghị igbu ya, ma o ga-ebili n'onwu mgbe ubochi nke ato gasiri.

³² Ọ gwaghere ha ihe ndi a onu. Ma Pita kporo ya puo n'otu akuku, bido ibara ya mba.

³³ Ma o tughariri lee ndi na-eso uzo ya anya, baara Pita mba si ya, “Si n'ebe m no puo ekwensu! Ihe i na-eche echiche ya abughi uche Chineke, ha bu echiche mmadu.”

Ihe o ga-efu iso Jisọs

³⁴ Mgbe ahụ, o kporo ndi na-eso uzo ya na igwe mmadu ahụ. O gwara ha si, “O buru na onye obula achoo iso m, ya guo ndu ya di ka ihe furu efu. Mgbe ahụ, ya buru obe ya soro m n'azu. ³⁵ N'ih i na onye na-azo ndu ya ka o ga-efunari, ma onye obula guru ndu ya di ka ihe furu efu n'ih i m, na n'ih i ozioma m, ga-azoputa ya. ³⁶ Uru gin i ka o ga-abara mmadu, iritecha uwa niile n'uru ma tufuo ndu ha? ³⁷ O di ihe ozo di n'uwa mmadu nwere ike iji gbanwere ndu ya? ³⁸ O buru na ihere na-eme onye obula n'ih i m na n'ih i okwu m n'uwa ojo a, na n'uwa mmehie a, ihere onye ahụ ga-emekwa Nwa nke Mmadu, mgbe o ga-abighachi n'ebube nke Nna ya, ya na ndi mmuo ozi di nsọ.”

9

¹ Ma o gwara ha si, “N'ezie asi m unu, ufodu n'ime ndi guzo n'ebe a, agagh i edetu onwu ire tupu ha ahụ alaeze Chineke mgbe o ga-abia n'ike.”

Nnwogha Jisọs

² Mgbe ubochi isii gasiri, Jisọs kporo Pita na Jemis na Jon, duru ha rigoro n'elu ugwu di elu. N'ebe ahụ ka ha noduru naani ha. N'ebe ahụ, a gbanwere odidi ya n'ihu ha. ³ Uwe ya na-enwu ocha kariya udi ocha obula anya hurula. O dikwa ocha kariya nke onye obula n'uwa nwere ike ime ka ihe di ocha. ⁴ Ha huru Ilaia na Mosis ka ha putara soro Jisọs na-ekwu okwu.

⁵ Pita gwara Jisọs si, “Onye ozizi, o di mma ka anyi nodu n'ebe a. Ka anyi wuo ulo ikwu ato. Otu ga-abu nke gi, otu a buru nke Mosis, nke ozokwa a buru nke Ilaia.” ⁶ (O makwagh ihe o ga-ekwu n'ih i na oke egwu turu ha.)

⁷ Mgbe ahụ, igwe ojii putara kpuchie ha. Olu sitere n'igwe ojii ahụ daa si, “Onye a bu Okpara m, onye m huru n'anya. Geenụ ya ntị.”

⁸ Na mberede, mgbe ha lere anya gburugburu, o dikwagh i onye ozo ha huru, kariya naani Jisọs.

Ajuju banyere Ilaia

⁹ Mgbe ha si n'elu ugwu ahụ na-aridata, Jisọs nyere ha iwu ka ha ghara igwa onye obula ihe ha huru, tutu ruo mgbe Nwa nke Mmadu ga-esi n'onwu bilie. ¹⁰ Ha zobere ihe a n'etiti onwe ha, na-ekwuritara okwu na-atule ihe isi n'onwu bilie putara.

¹¹ Ma ha juru ya si, “Gini mere ndi ozizi iwu jiri si na Ilaia aghagh i ibu uzo bia?”

* 8:29 8:29 Maobu, Onye nzoputa.

¹² Ọ gwara ha sị, “Ọ bụ ezie, Ịlajja ga-ebu ụzọ bịa, na-emekwa ka ihe dị ka ọ dị na mbu. Ma gini mere e jiri dee na Nwa nke Mmadu ga-ahụ otutu ahuhu, burukwa onye a juru aju? ¹³ Ka m gwa unu, Ịlajja abialari. Ma ha mesokwara ya mmeso otu ha chorọ di ka e dere banyere ya.”

Jisos agwoọ nwa mmuo ojoọ bi n'ime ya

¹⁴ Mgbe ha biarutere n'ebe ndi na-eso ụzọ ya no, ha huru oke igwe mmadu ka ha gbara ha gburugburu, hukwa ufodu ndi ozizi iwu ka ha na ha na-arurita uka. ¹⁵ Ngwangwa, mmadu ahụ niile huru ya, udiri ya juru ha anya. Ha gbaara oso gaa kelee ya.

¹⁶ Ọ juru ha sị, “Unu na ha ọ na-arurita uka banyere gini?”

¹⁷ Otu onye n'ime igwe mmadu ahụ zara ya sị, “Onye ozizi akpotaara m gi nwa m nwoke, nke mmuo ojoọ bi n'ime ya, nke mekwara ka ọ daa ogbi. ¹⁸ Mgbe obula mmuo ojoọ ahụ malitere isogbu ya, ọ na-atuda ya n'ala. Mgbe ahụ, ọ na-agbo ufufu n'onu ya, na-ata ikikere eze, anu ahụ ya na-esikwa ike. Aroro m ndi na-eso ụzọ gi ka ha chupu mmuo ojoọ a, ma ha enweghi ike.”

¹⁹ Ọ zaghachiri ha sị, “Unu ogbo na-enweghi okwukwe. Ruo ole mgbe ka mu na unu ga-anọ? Ruo ole mgbe ka m ga-anagide unu? Kpotaranu m ya!”

²⁰ Ya mere, ha kpotaara ya nwata ahụ. Mgbe mmuo ojoọ ahụ huru ya, ngwangwa, o nughariri nwata ahụ nke ukwu, ọ daa n'ala na-aturu onwe ya n'ala, na-agbokwa ufufu n'onu ya.

²¹ Jisos juru nna nwata ahụ sị, “Olee mgbe ihe a bidoro?”

Ọ zara sị, “Site na mgbe ọ bụ nwata nta. ²² Ọ na-eme ya ka ọ daba n'oku, maobu na mmiri, ka ọ laa ya n'iyi. Ọ buru na ọ di ihe i nwere ike ime, biko meere anyi ebere, nyere anyi aka.”

²³ Jisos siri ya, “‘Ọ buru na i nwere ike? Ihe niile puru ime n'ebe onye kwere ekwe no.”

²⁴ Ngwangwa, nna nwata ahụ tiri mkpu sị, “Ekweere m, biko nyere ekweghi ekwe m aka!”

²⁵ Mgbe Jisos huru na igwe mmadu na-agba oso na-abia n'ebe ahụ, ọ baara mmuo ahụ na-adighi ocha mba sị, “Gi mmuo ojoọ nti ike na ida ogbi, ana m enye gi iwu, site n'ime nwata a puta! Abanyekwala n'ime ya ozo!”

²⁶ O tiri mkpu n'oke olu, nugharia nwata ahụ nke ukwu ma site n'ime ya puta. Nwata ahụ togboro n'ala di ka onye nwuru anwu nke mere na ndi niile no n'ebe ahụ siri, “Ọ nwuola!” ²⁷ Ma Jisos jidere ya n'aka selite ya elu, mee ka o guzo n'ukwu ya. O guzokwara.

²⁸ Ma mgbe ọ banyere n'ime ulo ndi na-eso ụzọ ya juru ya na nzuzo sị, “Gini mere o jiri siere anyi ike ichupu ya?”

²⁹ Ọ siri ha, “Ọ bụ naani site n'ike ekpere ka a puru ichupu udi a.”*

Jisos ekwuokwa okwu ozo banyere onwu ya

³⁰ Ha siri n'ebe ahụ puo gafee Galili. Ọ chorghi ka onye obula mata maka ya, ³¹ n'ihu na ọ na-ezi ndi na-eso ụzọ ya ihe. Ọ siri ha, “A ga-arara Nwa nke Mmadu nye n'aka umu mmadu, ha ga-egbukwa ya ma ọ ga-ebili n'onwu mgbe mkpuru ubochi ato gasiri.” ³² Ma ha aghotaghi ihe ọ na-agwa ha. Egwu tukwara ha i ju banyere ya.

Onye kachasi ukwu

* 9:29 9:29 Akwukwo ochie ndi ozo na-edenye, na-ibu onu.

³³ Emesịa, ha b̄iaruru Kapanom. Mgbe ọ banyere n'ulo, ọ juru ha si, "Gini ka unu na-arurita uka banyere ya n'okporouzo?" ³⁴ Ma ha gbara nkiti, n'ih na ha ruritara uka n'okporouzo banyere onye di ukwu karia ibe ya.

³⁵ Ọ noduru ala kpo mmadu iri na abuo ahụ, si ha, "Ọ buru na onye obula chorọ ibu onye mbu, ọ ghaghị ibu onye ikpezu, burukwa onye na-ejere mmadu niile ozi."

³⁶ Mgbe ahụ o kuuru otu nwantakiri mee ka o guzoro n'etiti ha. O kuuru nwata ahụ n'aka ya si ha, ³⁷ "Onye obula nabatara otu n'ime umuntakiri ndi a n'aha m, na-anabata m. Ma onye obula nabatara m, ọ bughị m ka ọ nabatara, kama ọ na-anabata onye zitere m."

Onye na-emegideghị anyi dinyeere anyi

³⁸ Jon siri ya, "Onye ozizi, anyi huru otu onye na-achupu mmuọ ojoo n'aha gi, ma anyi gbaliri igbochi ya n'ih na ọ bughị otu onye n'ime anyi."

³⁹ Ma Jisos gwara ha si, "Unu egbochila ya, n'ih na onye obula ji aha m na-arụ oru ebube agaghị ekwu okwu ojoo megide m. ⁴⁰ N'ih na onye obula na-adighi emegide anyi dinyeere anyi. ⁴¹ N'ezikwu asi m unu, onye obula ga-ekunye unu otu iko mmiri n'aha m, n'ih na unu bu ndi nke Kraist, ga-anatakwa ugwo oru ya.

Iduba na mmehie

⁴² "Ọ burukwa na onye obula emee ka otu n'ime ndi a di nta kweere na m jehie, ọ ga-akara onye ahụ mma ma ọ buru na e kenyere nkume igwe nri buru ibu n'olu ya, tunye ya n'ime oke osimiri. ⁴³ Ọ buru na aka gi na-eme ka i jehie, gbupu ya. Ọ ga-akara gi mma inwe orusi baa na ndu karia inwe aka abuo banye n'oku ala mmuọ, ebe oku ya na-adighi anyu anyu; ⁴⁴ ebe "ikpuru ya na-adighi anwu anwu, oku ya adighi anyukwa anyu."†

⁴⁵ Ọ buru na ukwu gi na-eme ka i jehie, gbupu ya, tufukwaa ya, n'ih na ọ ga-akara gi mma iba na ndu na ngwuro karia inwe ukwu abuo a tunye gi n'oku ala mmuọ; ⁴⁶ ebe

"ikpuru ya na-adighi anwu anwu, oku ya adighi anyukwa anyu."‡

⁴⁷ Ọ buru na anya gi na-eme ka i jehie, ghupu ya. Ọ ga-akara gi mma na i nwere otu anya baa n'alaeze Chineke, karia inwe anya abuo a tunye gi n'oku ala mmuọ, ⁴⁸ ebe

"ikpuru ya na-adighi anwu anwu, oku ya adighi anyukwa anyu."§

⁴⁹ A ga-eji oku nuchaa onye obula di ka nnu.

⁵⁰ "Nnu di mma, ma ọ buru na ọ dighi atokwa utu, olee ka i ga-esi mee ka ọ toto utu ozo? Ya mere, nweenu nnu n'ime onwe unu. Unu na ibe unu biri n'udo."

10

Ozizi banyere igba alukwaghị m

¹ Ọ hapuru ebe ahụ gaa n'obodo ndi di na mpaghara Judia ma gafeekwa n'ofe Jodan. Igwe mmadu biakwutekwara ya, ozo, di ka o si emekwa, o ziri ha ihe.

† 9:44 9:44 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a di n'amaokwu nke 48. ‡ 9:46 9:46 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a di n'amaokwu nke 48. § 9:48 9:48 Aiz 66:24

² Ufọdụ ndị Farisii bịaara, ma n'ihị i nwalee ya, ha juru ya si, "O ziri ezi n'iwu ka nwoke gbaa nwunye ya alukwaghị m?"

³ Ma o zara ha si, "Gini ka Mosis nyere unu n'iwu?"

⁴ Ha siri, "Mosis kwenyere ka nwoke dee asambodo alukwaghị m, nye nwunye ya ma zilaga ya."

⁵ Jisosh siri ha, "O bu n'ihị na obi unu siri ike nke ukwu ka o ji deere unu iwu a. ⁶ Ma na mmalite nke okike uwa, Chineke 'kere ha nwoke na nwanyi.*" ⁷ 'N'ihị nke a ka nwoke ga-eji hapu nne ya na nna ya e jikota ya na nwunye ya. ⁸ Ha abuo ga-abu otu anu ahụ. †Ya mere, ha abukwaghị mmadu abuo ozo, kama otu anu ahụ. ⁹ Ya mere, ihe Chineke jikotara, ka mmadu obula atosala ya."

¹⁰ Mgbe ha banyere n'ulo, ndi na-eso uzo ya juru ya ozo ihe banyere okwu a. ¹¹ O siri ha, "Onye obula gbara nwunye ya alukwaghị m ma luru nwanyi ozo na-eme mmehie ikwa iko megide ya. ¹² Ma o buru na nwanyi obula agbaa di ya alukwaghị m ma luru nwoke ozo, o na-emekwa mmehie ikwa iko."

Jisosh na umuntakiri

¹³ Ndi mmadu na-ekutere ya umuntakiri ka o metu ha aka, ma ndi na-eso uzo ya baara ha mba. ¹⁴ Ma mgbe Jisosh huru nke a, iwe were ya nke ukwu, o siri ha, "Hapunu umuntakiri ka ha biakwute m. Unu egbochikwala ha. N'ihị na alaeze Chineke bu nke ndi di otu a. ¹⁵ N'eziokwu asi m unu, onye obula nke na-agaghị anabata alaeze Chineke di ka nwantakiri agaghị aba n'ime ya." ¹⁶ Mgbe ahụ, o kuuru ha n'aka ya, bikwasị ha aka ya abuo ma gozie ha.

Onye Ogaranya na Alaeze Chineke

¹⁷ Mgbe o na-ebili njem, otu nwoke gbaara oso bia gbuo ikpere n'ihu ya. O juru ya si, "Ezi onye ozizi oma, gini ka m ga-eme ka m keta ndu ebighi ebi?"

¹⁸ Jisosh siri ya, "Gini mere i ji akpo m ezi mmadu? O dighi onye obula bu ezi mmadu ma o bughị naani Chineke. ¹⁹ I maara ihe niile enyere n'iwu: 'Egbula mmadu, a kwala iko, e zula ohi, a gbalala ama ugha, a ghogbula mmadu ibe gi, sopusuru nne na nna gi.'‡"

²⁰ O siri ya, "E, onye ozizi, Edebezuchaala m ha niile siteri na mgbe m bu nwata."

²¹ Jisosh lere ya anya, hu ya n'anya. Mgbe ahụ, o gwara ya si, "O foduru naani otu ihe i ga-eme. Laa, ugbu a, ree ihe niile i nwere, nyekwa ndi ogbenye ego i retara. I mesia nke a, i ga-enwe aku n'eluigwe. Mgbe ahụ biaghachi soro m."

²² Mgbe o nuru okwu a, ihu ya gbaruru. O sitere n'ebe ahụ puo na mwute, n'ihị na o bu ogaranya nke nwere otutu akunuba.

²³ Jisosh leghariri anya gwa ndi na-eso uzo ya si, "Lee ka o si buru ihe rara ahụ na onye ogaranya ga-abanye n'alaeze Chineke."

²⁴ Okwu ya turu ndi na-eso uzo ya n'anya, ma Jisosh gwakwara ha ozo si, "Umuntakiri, o bu nnoo ihe rara ahụ ibanye n'alaeze Chineke. ²⁵ O diri inyinya kamel mfe isite n'anya agiga gafee, kariya onye ogaranya ibanye n'alaeze Chineke."

²⁶ Okwu a jubigara ha anya oke. Ha juritara ibe ha si, "Onye kwanu ka a ga-azoputa?"

* 10:6 10:6 Jen 1:27 † 10:8 10:8 Jen 2:24 ‡ 10:19 10:19 Opu 20:12-16; Dit 5:16-20

²⁷ Ma Jisọs lere ha anya sị ha, “N’ebe mmadu nọ, ọ bụ ihe rara ahụ. Ma n’ebe Chineke nọ, ihe niile dị mfe. Ọ dighị ihe rara Chineke ahụ ime.”

²⁸ Pita malitere ịgwa ya sị, “Anyị ahapụla ihe niile soro gị!”

²⁹ Jisọs sịrị, “N’ezie, n’ezie, agwa m unu, ọ dighị onye ọbụla hapụrụ ụlọ ya, maọbụ ụmụnne ya ndị nwoke, maọbụ ụmụnne ya ndị nwanyi, maọbụ nne ya, maọbụ nna ya, maọbụ ụmuntakiri ya, maọbụ ala ubi ya n’ihi m, na n’ihi ozioma a, ³⁰ nke na-agaghị anataghachikwa n’ụwa a, ụlọ, ụmụnne ndị nwoke, ụmụnne ndị nwanyi, nne, ụmụaka na ala ubi, tinyere mkpagbu, ihe ruru okpukpu nari kari ihe niile nke ọ hapụrụ. Ọ ga-anatakwa ndụ ebighị ebi n’ụwa ọzọ. ³¹ Ma ọtụtụ ndị bu ụzọ ga-abụ ndị ikpeazụ, ma ọtụtụ ndị ikpeazụ ga-abụkwa ndị bu ụzọ.”

Okwu ọzọ Jisọs kwuru banyere ọnwụ ya

³² Ha nọ n’ụzọ na-aga Jerusalem, ma Jisọs nọ n’ihu ha, nke a juru ndị na-eso ụzọ ya n’anya. Otu a kwa, ndị mmadu niile na-abia ha n’azụ tukurara egwu. Ọzọkwa, ọ kpọpuru mmadu iri na abụọ ahụ n’akụkụ, malite ịgwa ha ihe gaje idakwasị ya. ³³ Ọ sịrị, “Leenu, anyị na-aga Jerusalem, ebe a ga-arara Nwa nke Mmadu nyefee n’aka ndịisi nchụaja na ndị ozizi iwu. Ha ga-ama ya ikpe ọnwụ, nyefekwa ya n’aka ndị mba ọzọ. ³⁴ Ha ga-akwa ya emo, gbusakwa ya ọnu mmiri asụ, pia ya ihe ma gbukwaa ya. Ma mgbe ụbọchị atọ gasiri, ọ ga-esite n’ọnwụ bilie.”

Aririọ Jemis na Jọn

³⁵ Jemis na Jọn ụmụ Zebedi biakwutere ya. Ha sịrị ya, “Onye ozizi, anyị choro ka i meere anyị ihe ọbụla anyị rioro.”

³⁶ Ọ sịrị ha, “Gini ka unu choro ka m meere unu?”

³⁷ Ha sịrị ya, “Kwere ka otu onye n’ime anyị noro n’aka nri gị, onye nke ọzọ n’aka ekpe gị n’ime ebube gị.”

³⁸ Ma Jisọs sịrị ha, “Unu amataghị ihe unu na-ario. Unu puru inu iko ahụ mu onwe m ga-anu maobu buru ndi a ga-eme udi baptizim a ga-eme m?”

³⁹ Ha zaghachiri ya, “Anyị puru.”

Jisọs sịrị ha, “Unu ga-anu iko m ga-anu, a ga-emekwa unu baptizim nke a ga-eme m. ⁴⁰ Ma inodu n’aka nri m maobu n’aka ekpe m abughi ihe diri m inye, kama onodu ndi a diri ndi a kwadooro ha.”

⁴¹ Mgbe mmadu iri ndi ozo nuru nke a, iwe juputara ha obi n’ihi Jemis na Jọn. ⁴² Ma Jisọs kpokotara ha niile si ha, “Di ka unu onwe unu maara, ndi eze nke ndi mba ọzọ, na ndi a maara aha ha, na-eji aka ike na-achi ndi no n’okpuru ha. ⁴³ Ma n’etiti unu o gaghi adi otu a. Kama onye obula choro idi ukwu n’etiti unu ga-abu onye na-ejere unu ozi. ⁴⁴ Onye obula nke choro ibu onye mbu n’etiti unu, ga-abu ohu mmadu niile. ⁴⁵ N’ihi na Nwa nke Mmadu abiaghị ka e jeere ya ozi. Kama ka o jee ozi ma nyekwa ndu ya ka o buru ihe mgbaputa nke otutu mmadu.”

Ogwugwo Batimios onyeisi

⁴⁶ Mgbe ha ruru Jeriko, di ka Jisọs na ndi na-eso ụzọ ya na otutu igwe mmadu sitere n’obodo Jeriko na-apu, otu nwoke kpuru isi aha ya bu Batimios (aha ya putara “nwa nwoke Timios”), onye aririọ noduru ala n’akuku ụzọ. ⁴⁷ Mgbe o nuru na o bu Jisọs onye Nazaret na-agafe, o bidoro iti mkpu na-asị, “Jisọs, nwa Devid, meere m ebere!”

⁴⁸ Otutu mmadu bara ya mba ka o mechie onu. Ma o nogidesiri ike na-eti mkpu na-asị, “Nwa Devid, meere m ebere!”

⁴⁹ Jisọs kwusiri kwuo si, “Kpou ya.”

Ya mere ha kpọrọ onye isi ahụ, sị ya, “Mesaa ihu gị bilie n’ụkwụ gị, ọ na-akpọ gị.”⁵⁰ Ọ tufuru uwe mwuda ya, wulie n’ụkwụ ya, bịakwute Jisọs.

⁵¹ Jisọs sịrị ya, “**Gịni ka ị chọrọ ka m meere gị?**”

Onye isi ahụ sịrị ya, “Onye ozizi m, achọrọ m ka m hụ ụzọ.”

⁵² Jisọs sịrị ya, “**Laa, okwukwe gị azọpụta gị.**” N’otu oge ahụ, o bidoro ihu ụzọ, sorokwa ya gawa n’ụzọ ahụ.

11

Jisọs abaa Jerusalem

¹ Mgbe ha na-abiaru Jerusalem nso, ha rutere Betfeji na Betani n’Ugwu Oliv. Jisọs zipurụ mmadụ abụọ n’ime ndị na-eso ụzọ ya. ² Ọ gwara ha sị, “**Gaanụ n’ime obodo nta dị n’ihu unu. Mgbe unu na-abanye n’ime ya, unu ga-ahụ nwa ịnyinya e kedoro n’ebe ahụ nke onye ọbụla na-arịkwasi beghi n’elu ya. Tọpụnyụ ya n’agbụ, kpụtaranụ m ya.** ³ Ọ buru na onye ọbụla asị unu, ‘**Gịni mere unu ji na-atọpụ ya n’agbụ?**’ sịnyụ onye ahụ, ‘**Ọ dị Onyenwe anyị mkpa, ọ ga-akpughachitekwa ya ngwangwa.**’”

⁴ Ha ruru ma hụ otu nwa ịnyinya e kedoro n’akụkụ ụzọ, n’ihu otu ụlọ nke dị n’ama. Dị ka ha na-atọpụ ya, ⁵ ụfọdụ mmadụ guzo n’ebe ahụ sịrị ha, “**Gịni ka unu na-eme, unu na-atọpụ nwa ịnyinya a?**” ⁶ Ha gwara ha ihe Jisọs kwuru, ha hapụkwara ha ka ha tọrọ ịnyinya ibu ahụ. ⁷ Ha kpụtara Jisọs nwa ịnyinya ahụ, ma wụkwasi kwa uwe ha n’elu ya, ọ nọkwasi rị n’elu ya. ⁸ Ọtụtụ mmadụ túsara uwe ha n’okporouzo, ma ndị ọzọ túsara alaka osisi ha gbutere n’ohia. ⁹ Ndi na-aga n’ihu na ndi na-esokwa n’azu, tiri mkpu na-asị, “Hozanna!”*

“Onye a goziri agozi ka onye ahụ bu nke na-abia n’aha Onyenwe anyi!”†

¹⁰ “Ngozị dirị alaeze ahụ na-abia nke nna anyị Devid!”

“Hozanna n’ebe kachasi ihe niile elu!”

¹¹ Mgbe ọ batara na Jerusalem, ọ gara n’ime n’ulonso ukwu ahụ. Mgbe o legharichara anya n’ihe niile di n’ebe ahụ, ma ebe ọ bu na chi ejiela, ya na ndi na-eso ụzọ ya puru gaa Betani.

Osisị fig a buru onu

¹² N’echi ya, mgbe ha si Betani na-aputa, aguụ gurụ ya. ¹³ Site n’ebe di anya, ọ huru otu osisi fig nke nwere akwukwo ndu. Mgbe ọ biaruru osisi ahụ nso, ọ gaghariri n’ukwu ya niile ma ọ ga-achota mkpuru n’elu ya, ma ọ hughị mkpuru ọbula, naani akwukwo ndu, n’ihi na oge a abughị oge osisi a ji amị mkpuru. ¹⁴ Mgbe ahụ, ọ gwara osisi ahụ sị, “**Ka mmadụ ọbula ghara iri mkpuru sitere na gị ruo ebighi ebi.**” Ndi na-eso ụzọ ya nuru mgbe o kwuru okwu a.

Jisọs achupu ndi ahia

¹⁵ Mgbe ha ruru Jerusalem, ọ banyere n’ime ulonso ukwu, bido ichupu ndi na-azu ahia na ndi na-ere ahia n’ebe ahụ. O kpughariri tebul ndi na-agbanwe ego, kwatuokwa oche niile n’odu ahia ndi na-ere nduru. ¹⁶ O gbochikwara onye ọbula iwebata ngwongwo ahia orire n’ime ulonso ukwu

* **11:9** 11:9 Okwu a Hozanna, putara Zoputa n’asusu Hibru, nke mechara ghojo mkpu otuto.

† **11:9** 11:9 Abu 118:25,26

ahụ. ¹⁷ Ma dị ka ọ na-ezi ha ihe, ọ siri, “**Ọ bụ na-edeghi ya si, Ụlọ m ka a ga-akpọ ụlọ ekpere nye mba niile? Ma unu emeela ya ọgba ndi na-apunara mmadu ihe n’ike.**§”

¹⁸ Mgbe ndiisi nchujaja na ndi ozizi iwu nuru nke a, ha malitere na-achọ ụzọ igbu ya ma ha turu egwu ya n’ihi na ozizi ya juru igwe mmadu niile ahụ anya.

¹⁹ Mgbe uhuruchi biara, Jisọs na ndi na-eso ụzọ ya siri n’obodo ahụ puo.

Osisi fiig ahụ a kponwuo

²⁰ N’isi ututu echi ya, mgbe ha na-agafe, ha huru na osisi fiig a esitela na mgborogwu ya kponwuo. ²¹ Pita chetara ihe merenu ma si ya, “Onye ozizi, lee! Osisi fiig ahụ i buru onu akponwuo!”

²² Jisọs zara ha si, “**Nweenu okwukwe n’ime Chineke.** ²³ N’ezie agwa m unu, ọ buru na onye obula asi uguwu a, ‘Si n’ebe a wezuga onwe gi, gaa dabanye n’oke osimiri,’ nke na-enweghi obi abuo n’ime ya, kama o kweere na ihe o kwuru ga-emezu, ihe ahụ ọ kwuru ga-emezukwa. ²⁴ Ya mere, ka m gwa unu, ihe obula unu rioro n’ekpere, kwerenu na unu anatala ya, ọ ga-abukwa nke unu. ²⁵ Ma mgbe obula unu guzoro na-ekpe ekpere, gbagharanu, ma ọ buru na unu nwere ihe obula megide onye obula, ka Nna unu nke bi n’eluigwe gbagharakwa unu mmehie unu. ²⁶ Ma ọ buru na unu agbagharaghi, Nna unu nke bi n’eluigwe agaghi agbagharakwa unu mmehie unu.”*

Ajuju banyere ike Jisos

²⁷ Mgbe ha rutere Jerusalem ozo, ọ no na-ejeghari n’ime ogige ulonso ukwu ahụ, ndiisi nchujaja, na ndi ozizi iwu na ndi okenye ndi juu biakwutere ya. ²⁸ Ha siri ya, “Olee ikike i ji eme ihe ndi a i na-eme? Onye nyere gi ikike ime ha?”

²⁹ Jisọs siri ha, “**Aga maju unu otu ajuju, unu zaa m ya, aga m agwakwa unu onye nyere m ikike m ji eme ihe ndi a.** ³⁰ Baptizim nke Jon, o sitere n’eluigwe ka ọ bụ n’aka mmadu? Gwanu m.”

³¹ Ha kparitara uka n’etiti onwe ha ma si, “**Ọ buru na anyi asi, ‘O sitere n’eluigwe,’ ọ ga-asi anyi, ‘Gini mere unu na-ejighi kwenye na ya?’** ³² Ma ọ buru na anyi asi, ‘**O sitere n’aka mmadu.**’” (Ha na-atu egwu ndi mmadu, n’ihi na ha niile kwenyere na Jon bu onye amuma n’ezie.)

³³ Ya mere ha zara Jisọs si, “Anyi amaghi.”

Jisọs zaghachikwara ha si, “**Agakwaghi m agwa unu udi ikike m ji na-eme ihe ndi a.**”

12

Ilu banyere ndi oru ubi ojoo

¹ Mgbe ahụ, ọ bidoro igwa ndi ahụ okwu n’ilu si, “**Otu nwoke kuru mkpuru vaini n’ubi ya, jiri mgbidi gbaa ubi ahụ gburugburu. O gwuru ebe inara mmanya si na mkpuru vaini, wuokwa ulo elu. Mgbe o mesiri, o nyefere ubi vaini ahụ n’aka ndi oru ubi ilekota ya ma gaa obodo ozo.**

² Mgbe oge igho mkpuru ruru, o zipuru otu onye ohu ya ka o jekwuru ndi na-elekota ubi ahụ, nata ha ufodu n’ime mkpuru vaini ahụ. ³ Ma ha jidere ya tie ya ihe, zilaga ya n’aka efu. ⁴ Emesikwa, o zigakwara onye ohu ozo. Ma ha tiwara ya isi, mee ya ihe ihere. ⁵ O zigakwara onye ozo, ma ha gburu ya. O zigakwara otutu ndi ozi, ma ha gburu ufodu, tie ndi ozo ihe.

‡ 11:17 11:17 Aiz 56:7 § 11:17 11:17 Jer 7:11 * 11:26 11:26 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a dika o di n’akwukwo Mat 6:15.

⁶ “O nwere naanị otu onye ọzọ ọfọdurụ nke ọ ga-eziga, nke bụ ọkpara ya ọ hụrụ n’anya. N’ikpeazu ọ zigara ya, buru n’uche na ha ga-asọpuru ọkpara ya.

⁷ “Ma ndị na-elekọta ubi ahụ sịrịtara onwe ha, ‘Onye a bụ onye nketa ihe niile a. Biana ka anyị gbuo ya, ka ihe nketa a buruzia nke anyị.’” ⁸ Ha jidere ya gbuo ya, tufee ozu ya n’azu mgbidi ubi vainị ahụ.

⁹ “Gini ka unu chere onyenwe ubi vainị ahụ ga-eme? Ọ ga-abia laa ndị ajo mmadu ahụ n’iyi. Ọ ga-enyefekwa ubi vainị ahụ n’aka ndị ọzọ.” ¹⁰ Ọ bụ na unu agubeghi akwukwo nsọ a na-asị,

“Nkume ndị na-ewu ụlọ juru
aburula nkume isi ntọala ụlọ.

¹¹ Ọ bụ Onyenwe anyị ruru nke a,
ọ dikwa itunanya n’anya anyị*?”

¹² Mgbe ahụ ndịisi nchaja, ndị nkuzi iwu na ndị okenye choro uzo ha ga-esi jide ya n’ihi na ha matara na ilu ahụ ọ turu megidere ha. Ma ha turu egwu igwe ndi mmadu ahụ, ya mere ha hapuru ya puo.

Itu utu nye Siza

¹³ Emesia, ha zigara ufodu mmadu site n’otu ndi Farisii na ndi otu Herod, ile ma ha ga-esite n’okwu onu ya jide ya. ¹⁴ Ha biakwutere ya, si ya, “Onye ozizi, anyi maara na i bu onye eziokwu, i dighi asokwa onye obula anya, n’ihi na i dighi ele mmadu anya n’ihu n’agbanyeghi ndi ha bu, kama i na-ezi uzo Chineke n’uzo eziokwu. O ziri ezi n’iwu itu utu nye Siza† ka o bu na o zighi ezi?” ¹⁵ Anyi kwesiri ikwu ya ka o bu anyi ekwesighi?”

Ma ebe o maara ihu abuo ha, ya mere o siri ha, “Gini mere unu ji anwa m onwunwa? Wetaranu m otu mkpuru ego ka m lee ya anya.” ¹⁶ Ha weputara otu mkpuru ego, o siri, “Onye nwe onyinyo a? Aha onye ka e bikwasiri n’ego a?”

Ha zara si, “O bu nke Siza.”

¹⁷ Mgbe ahụ Jisos gwara ha si, “Nyenu Siza ihe bu nke ya, nyekwanu Chineke ihe bu nke ya.”

Osisa ya jukwara ha anya.

Olulu nwunye n’oge mbilite n’onwu

¹⁸ Ufodu ndi Sadiusi bu ndi siri na mbilite n’onwu adighi biakwutere ya juo ya si, ¹⁹ “Onye ozizi, Mosis nyere anyi iwu na o buru na nwoke obula anwu na-amutaghi nwa, na nwanne ya nwoke ga-aluru nwunye nwoke ahụ, muta umu n’aha nwanne ya nwoke ahụ nwuru anwu.” ²⁰ Ugbu a, e nwere umunne nwoke asaa, nke mbu luru nwunye ma o nwuru na-amutaghi umu obula. ²¹ Nke abuo luru nwanyi ahụ di ya nwuru, ma ya onwe ya nwukwara na-amutaghi nwa. ²² O dighi onye obula n’etiti ha asaa mutara nwa obula, n’ikpeazu nwanyi ahụ nwukwara. ²³ N’oge mbilite n’onwu, nwunye onye ka o ga-abu, ebe umunne asaa ndi a lutuchara ya?”

²⁴ Jisos zara ha si, “O bu na unu adighi ejehie uzo n’ihi na unu aghotaghi ihe e dere n’akwukwo nsọ, maobu ike Chineke? ²⁵ Mgbe ha ga-esite n’onwu bilie, olulu di na nwunye agaghi a di; kama ha ga-adi ka ndi mmuo ozi n’eluigwe. ²⁶ Ma n’okwu banyere ndi nwuru anwu isite n’onwu bilie, o bu na unu agutabeghi n’akwukwo Mosis ebe e dere maka ohia ahụ na-ere oku, na otu Chineke si gwa ya, Abụ m Chineke Ebrahim, Chineke nke Aizik

* **12:11** 12:11 Abụ 118:22,23 † **12:14** 12:14 Nke a bu utu a na-ekenye ndi na-abughi diala obodo Rom ka ha kwuo.

na Chineke nke Jekob.‡ 27 O bughị Chineke nke ndị nwurū anwū kama nke ndị dị ndū. N'ebe ahụ ka unu dahiere nke ukwuu."

Iwu kachasi mkpa

28 Otu n'ime ndị ozizi iwu biara n'oge ahụ ha na-arurita ụka. Mgbe o huru na o nyere ha ezi osisa, o juru ya si, "N'ime iwu niile olee nke kachasi mkpa?"

29 Jisos zara ya si, "Nke kachasi mkpa bu nke a, 'Nuru gi Izrel, Onyenwe anyi bu Chineke anyi, Onyenwe anyi bu otu. 30 Were obi gi niile na mkpurubi gi niile na uche gi niile na ike gi niile hu Onyenwe anyi bu Chineke gi n'anya.' § 31 Nke abuo ya bu nke a, 'Hu onye agbataobi gi n'anya di ka onwe gi.'* O dighi iwu ozọ di nke kariri ndi a."

32 Onye ode akwukwo ahụ sirị ya, "Onye ozizi, n'ezie, i zara nke oma na Chineke bu otu, na enweghikwa chi ozọ di karia ya. 33 Ihu ya n'anya site n'iji obi gi niile, na nghota gi niile, nakwa iji ike gi niile, n'ihukwa onye agbataobi gi n'anya di ka onwe gi, kachasi onyinye aja nsure oku na ichu aja niile."

34 Mgbe Jisos huru na o zara nke oma, o gwara ya si, "I no alaeze Chineke nso." Site na mgbe ahụ o dikwaghị onye obula nwere obi ike iju ya ajuju ozọ.

Kraist o bu nwa onye?

35 Mgbe Jisos no na-ezi ihe n'ulonso, o kwuru si, "Gini mere ndi ozizi iwu ji si na Kraist bu nwa Devid? 36 Devid n'onwe ya sitere n'ike Mmuo Nso kwuo si,

"Onyenwe anyi gwara Onyenwe m okwu si,

"Nodu ala n'aka nri m
ruo mgbe m ga-edebe ndi iro gi
n'okpuru ukwu gi abuo." †

37 Devid n'onwe ya kporo ya Onyenwe anyi. Oleekwanu uzọ o si buru nwa ya?"

Igwe mmadu ahụ jiri obi utọ na-ege ya nti.

Ido aka na nti banyere ndi ozizi iwu

38 Dika o na-ezi ihe, o siri, "Lezienu anya n'ebe ndi ozizi iwu no.‡ Ndi iyi uwe mwuda na-ejehari ebe niile na-amasi, na inara ekele puru iche bu nke a na-ekele ha n'oma ahia. 39 Ndi o na-amasikwa inokwasi n'оче kachasi elu n'ulo ekpere nakwa n'оче puru iche na mmemme oriri obula. 40 Ha na-eripia ihe niile di n'ulo ndi inyom ndi di ha nwuru anwu, n'ekpe ogologo ekpere ka a huta ha. Ndi di otu a ka a ga-ata ahuhu di ukwuu."

Onyinye nwanyi di ya nwuru

41 O noduru ala na ncherita ihu ebe igbe onyinye di, si ebe ahụ na-ahụ otu igwe mmadu ahụ si etinye ego ha n'ime igbe onyinye. Otutu ndi ogaranya tunyere ego buru ibu. 42 Otu nwanyi bu ogbenye, nke di ya nwuru anwu, biara tnye mkpuru ego ola abuo nke putara otu peni.

43 O kporo ndi na-eso uzọ ya si ha, "N'ezie agwa m unu, nwanyi a di ya nwuru anwu, bukwa ogbenye, etinyela ego n'ime igbe onyinye a karia ndi ozọ. 44 N'ihi na ndi ozọ sitere n'iba uba nke ego ha nwere tnye, ma nwanyi a sitere n'ogbenye ya tnye ihe niile o nwere, o buladi ihe niile o ji biri."

‡ 12:26 12:26 Opu 3:6 § 12:30 12:30 Dit 6:4,5 * 12:31 12:31 Lev 19:18 † 12:36 12:36 Abu 110:1 ‡ 12:38 12:38 Ya bu ndi Farisii

13

Amuma banyere mmebi nke ụlọnsọ ukwu

¹ Mgbe o sitere n'ụlọnsọ ukwu ahụ na-apụ, otu n'ime ndị na-eso ụzọ ya siri ya, "Onye ozizi, ị hụkwara otu ụlọ a si maa mma. Lee ụdị nkume buru ibu e ji wuo ha."

² Jisọs zara ha, "Ị hụrụ ụlọ ukwu ndị a? Oge na-abịa mgbe ọ na-adighi nkume ga-atụkwasi n'elu ibe ya, n'ihia na a ga-ala ha niile n'iyi."

³ Mgbe ọ nọdurụ ala n'elu Ugwu Oliv, na ncherita ihu ụlọnsọ ukwu, Pita na Jemis, na Jọn na Andru bjakwutere ya na nzuzo jụọ ya si, ⁴ "Gwa anyị, olee mgbe ihe ndị a ga-emezu? Gini ga-abụkwa ihe iribama izi na o ruola mgbe ha niile ga-emezu?"

Mmalite nke ahụhụ

⁵ Jisọs malitere igwa ha si, "Lezienụ anya ka onye ọbụla ghara iduhie unu. ⁶ N'ihia na otutu ga-abịa n'aha m si, 'Abụ m ya.' Ha ga-eduhiekwa otutu ndị ụzọ. ⁷ Mgbe unu nuru maka agha na akuko agha di iche iche, unu atula egwu. Ihe ndi a aghaghi ime ma oge ogwugwu ihe niile erubeghi. ⁸ Mba ga-ebili megide mba ibe ya. Alaeze ga-ebilikwa megide alaeze ibe ya. Ala oma jijiji na unwu ga-adi n'ebe di iche iche. Ihe ndi a bu mmalite nke oke ihe mgbu.

⁹ "Unu aghaghi ibu ndi no na nche. A ga-enyefe unu n'aka ndi na-achia achi, piakwa unu ihe n'ulo ekpere. N'ihia m, unu ga-eguzo n'ihu ndisi ochichi na ndi eze di ka ndi ama nye ha. ¹⁰ Aghaghi ibu uzọ kwusaa ozioma a nye mba niile. ¹¹ Ma mgbe ha jidere unu kputa unu n'uloikpe, unu echegbula onwe unu banyere ihe unu ga-ekwu, kwuonu naani ihe batara unu n'onu unu ikwu n'oge ahụ. N'ihia na o bughị unu ga-ekwu okwu, kama o bu Mmuo Nso ga-esite n'onu unu kwuo okwu.

¹² "Nwanne ga-arara nwanne ya nye ka e gbuo ya. Nna ga-ararakwa nwa ya nye. Umụ ga-ebili megide ndi muru ha mee ka e gbuo ha. ¹³ Mmadu niile ga-akpo unu asi n'ihia m, ma onye ga-eguzosi ike ruo ogwugwu ka a ga-azoputa.

¹⁴ "Mgbe unu huru ihe aru nke na-eweta mbibi ka o na-eguzo n'ebe o na-ekwesighi* (onye na-agu ya nwee nghota), mgbe ahụ, ka ndi no na Judia were oso gbalaga n'elu ugwu ¹⁵ Onye ọbụla no n'elu ulo ya ghara iridata maobu baa n'ime ulo ya iweputa ihe obula. ¹⁶ Ka onye obula no n'ubi ghara iloghachi ichiri uwe ya. ¹⁷ Ma ahuhu ga-adiri ndi di ime, na ndi na-enye umuaka ara, n'ubochi ahu. ¹⁸ Kpeenụ ekpere ka ihe ndi a hapu ime n'oge oke oyi. ¹⁹ N'ihia na oke mkpagbu nke ubochi ahu ga-abu nke na-adibeghi na mbu site na mgbe Chineke kere uwa ruo ugbu a. O dikwaghi ihe ga-adikwa ka ya ozọ ruo mgbe ebighi ebi.

²⁰ "O buru na Onyenwe anyi emeghi ka ubochi ndi ahu di mkpumkpu, o dighi onye a ga-azoputa. Ma n'ihia ndi ya, ndi o hoputara, o meela ka ubochi ndi ahu di mkpumkpu. ²¹ N'oge ahu, o buru na onye obula asi unu, 'Lee, Kraist no n'ebe a,' maobu, 'Lee, o no n'ebe ahu,' unu ekwela. ²² N'ihia na ndi nzoputa ugha na ndi amuma ugha, ga-aputa ma ruokwa oru ebube na oru iribama di iche iche iji duhie ndi a hoputara ma o buru na o ga-ekwe mee. ²³ Ya mere, unu noro na nche; n'ihia na agwala m unu ihe niile mgbe ha na-emebeghi.

Obibia Onye nke nzoputa

²⁴ "N'ubochi ndi ahu, nke na-esote oge mkpagbu ahu,

* 13:14 13:14 Dan 9:27; 11:31; 12:11

“ ‘anyanwụ ga-agba ọchịchiri,
 ọnwa agaghị enyekwa ihè ya;
 25 kpakpando ga-esi na mbara eluigwe na-ada,
 ike niile dị na mbara eluigwe ga-amakwa jijiji.’†

26 “N’oge ahụ, ha ga-ahụ Nwa nke Mmadụ, ka ọ na-abịa n’igwe ojii n’oke ike na ebube. 27 Mgbe ahụ, ọ ga-ezipụ ndị mmụọ ozi ya ka ha kpokọta ndị a họtara site n’akụkụ anọ niile nke ụwa. Site na nsọtụ niile nke ụwa ruo na nsọtụ niile nke eluigwe.

The mmụta site n’osisi fig

28 “Ugbu a, mụtanụ ihe site n’osisi fig. Mgbe ọbụla alaka ya dị nro malite iweputa akwụkwọ ndụ, unu maara na ọkọchị dị nso. 29 N’uzọ dị otu a, mgbe unu huru ihe ndị a niile ka ha bidoro ime, matanụ na ọ nọ nso, ọ nọkwa n’ọnụ ụzọ. 30 Ana m agwa unu eziokwu na ọgbọ a agaghị agabiga tupu ihe ndị a niile emezuo. 31 Eluigwe na ụwa ga-agabiga ma okwu m ga-adigide.

Mmadụ ọbụla amaghị oge ahụ

32 “Ma banyere ụbọchị ahụ, maọbụ oge awa ahụ, o nweghị onye ọbụla maara, ọ bụladị ndị mmụọ ozi nke eluigwe, maọbụ Ọkpara ahụ, kama naanị Nna ahụ maara ya. 33 Ebe ọ bụ na unu amaghị mgbe ha ga-emezu, n’orọny na nche! Mụrụkwanyụ anya!‡ 34 Ọ dị ka nwoke hapuru ụlọ ya na-aga njem, tinye n’aka ndị ohu ya ilekọta ihe, onye ọbụla n’ime ha ka o nyere oru ọ ga-arụ ma nyekwa onye nche ọny ụzọ iwu ka ọ nọ na nche.

35 “Ya mere n’orọny na nche, n’ihi na unu amaghị mgbe Onyenwe ụlọ ga-alọta. Ma ọ bụ n’uhuruchi maọbụ n’etiti abali. Maọbụ mgbe ọkuku kwara akwa, maọbụ n’isi ụtutu. 36 Ọ bụru na ọ lọta na mberede, unu ekwela ka ọ lọkwute unu mgbe unu nọ n’ura. 37 Ihe m gwara unu ka m na-agwakwa mmadụ niile. ‘N’orọny na nche.’”

14

Otite mmanụ Jisọs na Betani

1 Abali abuo tupu e mee Mmemme Ngabiga* na mmemme achicha nakoghị eko, ndịisi nchujaja na ndị ozizi iwu nọkwa na-achọ ụzọ aghughọ ha ga-esi jide Jisọs gbuo ya. 2 Ma ha kwuru si, “Ọ gaghị abụ n’oge mmemme a, ka ọgbaaghara ghara idi.”

3 Ka ọ nọdurụ n’oche nri na Betani n’ulọ Saimon onye ekpenta, otu nwanyị bu karama alabasta mmanụ otite di oke onuahia, nke e jiri ezigbo naad mee, batara. Ọ kwara karama ahụ, wusa ya mmanụ otite ahụ n’isi.

4 Ufodu ndi no n’ebe ahụ were iwe nke ukwu. Ha siritara onwe ha, “Gini mere e jiri laa mmanụ otite nke a n’iyi otu a? 5 A gaara ere mmanụ otite a ihe kariri nari denari ato, were ego e retara ya nye ndi ogbenye.” Ha baara ya mba n’olu ike.

6 Ma Jisọs siri, “Hapunu ya aka. Gini mere unu ji esogbu ya? Ọ bụ ezi oru ka ọ ruru n’ebe m no. 7 Unu na ndi ogbenye na-anọ oge niile, unu nwekwara ohere inyere ha aka mgbe ọbula unu chorọ. Ma mu na unu agaghị anọ tee anya. 8 O mere ihe o nwere ike, ọ na-ete m mmanụ otite a ugbu a iji kwado ahụ m maka olili a ga-eli ya. 9 N’ezie, ana m agwa

† 13:25 13:25 Aiz 13:10; 34:4 ‡ 13:33 13:33 Akwukwo ndi ochie na-edenye, na-ekpe ekpere.

* 14:1 14:1 Mmemme ndi Izrel ji echeta opupu ha site n’ala Ijpt.

unu, n'ebe obula a ga-ekwusa ozioma a n'owa niile, oru a o ruru ka a ga-akokwa akuko ya, iji cheta ihe oma a o mere."

¹⁰ Mgbe ahụ Judas Iskariot, otu n'ime ndi ozi iri na abuo ahụ jekwuuru ndiisi nchujaja igba izu otu o ga-esi rara ya nye ha n'aka. ¹¹ Mgbe ha nuru nke a, ha nuriri onu kwee ya nkwa inye ya ego. Site n'ubochi ahụ, o bidoro ichoghari uzọ o ga-esi rara ya nye ha.

Oriri Mmemme Ngabiga

¹² N'ubochi mbu nke Mmemme achicha na-ekoghi eko, mgbe ha na-achụ aja aturu ngabiga, ndi na-eso uzọ ya biakwutere ya si ya, "Ebee ka i choro ka anyi gaa kwadoro gi ihe, maka oriri ngabiga?"

¹³ O zipuru mmadu abuo n'ime ndi na-eso uzọ ya, si ha, "Gaanu n'ime obodo, otu nwoke bu ite mmiri ga-ezute unu. Soronu ya. ¹⁴ Ebe obula o banyere, sinu onyenwe ulo ahụ, Onye ozizi siri, Olee ulo obia a kwadoro m, ebe mu na ndi na-eso uzọ m ga-anọ rie oriri ngabiga? ¹⁵ O ga-egosi unu otu onuulo buru ibu n'elu ulo ahụ, ebe e dozichara ihe niile. Kwadoonu ihe anyi n'ebe ahụ."

¹⁶ Ndi na-eso uzọ ya puru baa n'ime obodo, ha huru ihe niile di ka o gwara ha. Ma kwadokwa nri ngabiga ahụ.

¹⁷ Mgbe o ruru uhuruchi, ya na ndi ozi ya iri na abuo ahụ so bia. ¹⁸ Mgbe ha no na-eri nri, Jisos gwara ha si, "N'ezie agwa m unu, otu onye n'ime unu ga-arara m nye. E, otu onye so m ugbu a na-eri nri!"

¹⁹ Ha bidoro inwe obi mwute, na-asị ya n'otu n'otu, "O bu m? O bu m?"

²⁰ O siri ha, "O bu otu onye n'ime mmadu iri na abuo a. Onye mu na ya na-amanyekota aka n'ime otu efere. ²¹ Nwa nke Mmadu ga-ala di ka e dere banyere ya. Ma ahuhu ga-adiri nwoke ahụ onye a ga-esite n'aka ya rara Nwa nke Mmadu nye. O gaara akara onye ahụ mma ma a si na a mughị ya amu."

Mmalite nke oriri nsọ

²² Di ka ha na-eri nri, o weere achicha, nye ekele, nyawa ya, nye ha si, "Rienu ya, nke a bu ahụ m."

²³ Mgbe ahụ, o buuru iko, nye ekele bunyekwa ha. Ha niile nuru site n'otu iko ahụ.

²⁴ O siri ha, "Nke a bu obara m nke ogbugba ndu oheru, nke a na-awufu n'ihu otutu mmadu. ²⁵ N'ezie, n'ezie, agwa m unu, agaghi m anu mmanya vaini ozọ tutu ruo ubochi ahụ, mgbe m ga-anu ya oheru n'alaeze Chineke."

²⁶ Mgbe ha busiri abụ, ha puru gaa n'Ugwu Oliv.

Jisos ekwuo maka ngonari Pita

²⁷ Jisos siri ha, "Unu niile ga-agbahapu m, n'ihu na e dere ya otu a si, "Aga m etigbu onye ozuzu aturu, igwe aturu ga-agbasasikwa."†

²⁸ Ma mgbe e mesiri ka m si n'onwu bilie, aga m ebun unu uzọ gaa Galili."

²⁹ Pita kwuru, "O buru na mmadu niile agbahapu gi, agaghi m eme otu a."

³⁰ Jisos siri ya, "Igwa gi eziokwu, n'ubochi taa, n'abali taa, tupu oke okuku akwaa akwa ugboro abuo, i ga-agonari m ugboro ato."

³¹ O kwusiri ike si, "O burukwa na ihe onwu adaputa, aga m eso gi nwuo. Agaghi m agonari gi!" O bukwa otu ihe ahụ ka ha niile kwuru.

Ekpere Jisos n'ogige Getsameni

† 14:27 14:27 Zek 13:7

³² Ha puru garuo ebe a na-akpo Getsameni. N'ebe ahụ, o siri ndi na-eso uzọ ya, **"Nodunu n'ebe a ka m gaa kpee ekpere."** ³³ O kporo Pita, na Jemisi na Jon tinyere onwe ya. O malitere inwe ihe mwute di ukwu nakwa obi ilo mmiri. ³⁴ O siri ha, **"O na-ewute mkporobi m nke ukwu ruo nonu onu. Nodunu n'ebe a na-eche nche."**

³⁵ O gaturu n'ihu daa n'ala kpee ekpere, si, o buru na o ga-ekwe mee ka oge awa ahụ gabiga ya. ³⁶ O kwuru si, **"Abba, Nna, i puru ime ihe niile. Napu m iko a, ma otu o di, o bughị ka e mee uche m, kama ka e mee uche gi."**

³⁷ O biara hu ha ka ha na-arahu ura. O siri Pita, **"Saimon, i na-arahu ura? O bu na i nweghi ike iche nche otu awa?"** ³⁸ Noronu na nche, na-ekpekwanu ekpere ka unu ghara idaba nonwunwa. **Mmuo di ike ma anu ahụ adighi ike."**

³⁹ O pukwara ozo, gaa kpee ekpere, na-ekwukwa otu okwu ahụ. ⁴⁰ Mgbe o loghachiri azu o huru na ha na-arahu ura, n'ihu na anya ha di arọ nke ukwu. Ha amakwaghi ihe ha ga-agwa ya.

⁴¹ Mgbe o loghachiri nke ugboro ato, o siri ha, **"Unu ka no na-arahu ura na-ezuka ike? O zuola! Oge awa ahụ abiala. Lee, a rarala Nwa nke Mmadu nye n'aka ndi mmehie."** ⁴² Bilienu! Ka anyi gawa! Lee, onye na-arara m nye no nso."

Njide e jidere Jisos

⁴³ Mgbe o ka kpu okwu nonu, Judas, otu n'ime ndi ozi iri na abuo ahụ batara, ya na igwe mmadu, ndi ji mma agha na mkpo. O bu ndiisi nchaja, na ndi ozizi iwu, na ndi ode akwukwo, na ndi okenye ndi Juu zitere ha.

⁴⁴ Ma onye na-arara ya nye, nyere ha rii ihe iribama si, "Onye ahụ nke m ga-esutu onu bu ya; jidenu ya, kpuru ya gawa, ma jidesiekwanu ya ike."

⁴⁵ Ngwangwa o jekwuuru Jisos, si ya, "Onye ozizi!" ma sutukwa ya onu.

⁴⁶ Ndi ikom ahụ jidere Jisos ma sekpuru ya n'ike. ⁴⁷ Ma otu onye n'ime ndi guzo n'ebe ahụ, miputara mma agha ya, gbuo ohu onyeisi nchaja, gbupu nti ya.

⁴⁸ Jisos siri ha, **"Abu m onyendu nke ndi na-enupu isi nke mere unu ji were mma agha na mkpo bia ijide m?"** ⁴⁹ Ubochi niile ka mu na unu no mgbe m na-ezi ihe n'ulonso ukwu, ma unu ejideghi m. **Ma ihe akwukwo nso kwuru aghaghi imezu."** ⁵⁰ Mgbe ahụ, ha niile hapuru ya gbalaga.

⁵¹ O di otu nwokorobia na-eso ya, o ji naani akwa ocha linin kpuchie onwe ya. Mgbe ha jidere ya, ⁵² o hapuru ha akwa ocha linin ya, gbara oto gbalaga.

Jisos n'ihu ndi ikpe ndi Juu

⁵³ Ha duuru Jisos gakwuru onyeisi nchaja, ha niile bu ndiisi nchaja, na ndi okenye na ndi ozizi iwu zoro n'ebe ahụ. ⁵⁴ Pita sooro ha, ma o no n'ebe di anya. O sooro ha bata n'obi onyeisi nchaja. N'ebe ahụ, o sooro ndi nche nodu odu na-anya oku.

⁵⁵ Ndiisi nchaja na ndiisi ikpe n'ulokpe ukwu no na-achọ ama megide Jisos, ka ha nwee ike gbuo ya. Ma o dighi nke ha chotara. ⁵⁶ Otutu biara gbaa ama ugha megide ya, ma ama ha abughu otu.

⁵⁷ Mgbe ahụ ufodu biliri gbaa ama ugha megide ya, si, ⁵⁸ "Anyi nuru mgbe o kwuru si, 'Aga m akwatu ulonso ukwu a nke e ji aka wuo, n'ubochi

‡ **14:36** 14:36 Nke a putara nna n'asusu Aramaik. § **14:55** 14:55 Ha di iri asaa n'otu nonuogugu ma burukwa ndi gbara site n'afọ ato n'otu gaa n'ihu.

atọ aga m ewukwa ụlọ ọzọ, nke a na-ejighi aka wuo.' " 59 Ọ bụladi na nke a, ama ha niile adakotakwaghi n'otu.

60 Mgbe ahụ, onyeisi nchụaja biliri otọ n'ihu ha, jụọ Jisọs ajujụ si, "Ọ bụ na i nweghi ihe ọbụla i ga-aza? Gini ka i nwere ikwu banyere ama ndi a a na-agba megide gi?" 61 Ma ọ gbakwara nkiti, ọ zaghi ihe ọbụla.

Ọzokwa, onyeisi nchụaja juru ya si, "I bu Kraist, Ọkpara Onye a goziri agozi?"

62 Jisọs sirị, "Abu m ya, unu ga-ahukwa Nwa nke Mmadu ka ọ na-anodu ala n'aka nri nke Onye ji ike niile, na-abiakwa n'igwe ojii nke eluigwe."

63 Onyeisi nchụaja dowara uwe ya kwuo si, "Gini mere anyi ji achọ ndi akaebe ọzọ? 64 Unu anula okwu nkwulu si ya n'onu putu! Gini bu mkpebi unu?"

Ha niile mara ya ikpe si, "O kwesiri ka ọ nwuo!" 65 Mgbe ahụ ụfodu bidoro igbu ya onu mmiri aso, jiri akwa kechie ya anya, tiekwa ya aka na-asị, "Buo amuma!" Ndi nche kpuputara ya tiekwa ya ihe.

Pita agonari Jisos

66 Dika Pita no n'obi ahụ, otu n'ime umu agboghọ na-ejere onyeisi nchụaja ozi biara nso ebe ọ no. 67 Mgbe ọ huru Pita ka ọ na-anyanya oku, o leziri ya anya nke oma, si, "I bu otu n'ime ndi na-eso Jisos onye Nazaret ahụ."

68 Ma ọ gorọ ago si, "Amaghi m, maobu ghotakwa ihe i na-ekwu." Ma ọ puru gaa n'uzo e si abata. Mgbe ahụ oke okuku kwara akwa.

69 Mgbe nwaagboghọ ahụ huru Pita ọzọ, o gosiri ya ndi ọzọ no n'ebe ahụ si ha, "Nwoke a bukwanu otu n'ime ha." 70 Ma ọ gokwara ago ọzọ.

Mgbe oge nta gasiri, ndi guzo Pita nso sirị ya, "N'ezie, i bu otu n'ime ha, n'ihu na i bu onye Galili."

71 Mgbe ahụ o bidoro ibu onwe ya onu, na inu iyi na-asị, "Amaghi m onye nwoke a unu na-ekwu okwu ya bu."

72 N'otu oge ahụ, oke okuku kwara akwa nke ugboro abuo. Mgbe ahụ Pita chetara okwu Jisos gwara ya si, "Tupu oke okuku akwaa akwa ugboro abuo, i ga-agonari m ugboro ato." Obi tiwara ya mee ka ọ kwaa akwa.

15

Jisos n'ihu Paillet

1 N'ezigbo isi ututu, ndiisi nchụaja na ndi okenye na ndi ozizi iwu, na ndi nzuko ndi okenye niile, nwere mkpebi. Ha kere Jisos agbu, duru ya nyefee n'aka Paillet.

2 Paillet juru ya si, "I bu eze ndi Juu?"

Ọ zara si ya, "Gi onwe gi kwuru ya."

3 Mgbe ahụ ndiisi nchụaja boro ya ebubo banyere otutu ihe. 4 Paillet juru ya ajujụ ọzọ si, "Ọ bụ na i nweghi osisa ọbụla? Lee otutu ebubo ha na-ebo gi."

5 Ma Jisos azaghi ihe ọzọ. Nke a juru Paillet anya.

6 Ugbo a, ọ bu omenaala n'oge mmemme, na a ga-ahapu otu onye mkporo, bu onye ha rioro ka a hapu. 7 N'oge ahụ kwa, otu nwoke a na-akpo Barabas no n'ulo mkporo, ya na ufodu ndi biliri megide isi ochichi, ndi gbukwara mmadu n'oge ogbaaghara ahụ. 8 Igwe mmadu gbakoro na-ario Paillet ka o mezuoro ha omenaala ha.

9 Mgbe ahụ ọ juru ha si, "Unu chorọ ka m hapuru unu eze ndi Juu?"

10 Ebe ọ maara na ọ bu n'ihu ekworo ka ndiisi nchụaja ji nyefee Jisos n'aka

ya. ¹¹ Ma ndịisi nchụaja kpaliri igwe mmadụ ahụ ka ha kwagide ya ka ọ hapụrụ ha Barabas.

¹² Paillet juru ha ọzọ si, “Gini ka m ga-eme nwoke a unu kpọrọ eze ndi Juu?”

¹³ Ma ha tiri mkpu ọzọ si, “Kpogide ya n’obe!”*

¹⁴ Ma Paillet juru ha si, “Ọ bụ n’ihi gini? Olee ihe ọjọọ o mere?”

Ma ha tiri mkpu karịa ka ha si eti na mbụ, na-asị, “Kpogide ya n’obe!”

¹⁵ Ma ebe Paillet choro ime ihe ga-atọ igwe mmadụ ahụ uto, ọ hapuuru ha Barabas, nyefee ha Jisos n’aka ka ha pia ya ihe ma kpogidekwa ya n’obe.

Ndi agha ejiri Jisos mee ihe ochi

¹⁶ Ndi agha ahụ duuru ya puo baa n’ime uloeze a na-akpo Pritoriom. Ha kpokotakwara ndi agha ndi otu ha ndi ozo. ¹⁷ Ha yinyere ya uwe mwuda na-acha odo odo, kpukwasikwa ya okpueze nke e ji ogwu kpaa n’isi. ¹⁸ Emesia, ha malitere na-ekele ya si, “Ekele, eze ndi Juu.” ¹⁹ Ha ji osisi kuo ya n’isi otutu mgbe, na-agbu ya onu mmiri aso. Ha gbukwara ikpere n’ihu ya, na-akpo isiala na-enye ya. ²⁰ Mgbe ha ji ya mechaa ihe ochi, ha yipuru ya uwe odo odo ahụ, yinyekwa ya uwe nke ya. Emesia, ha duuru ya puo gawa ikpogide ya n’obe.

Mkpogide Jisos n’obe

²¹ Ha zutere otu onye na-agata n’uzo, aha ya bu Saimon, onye Sirini, bu nna Alegzanda na Rufos. Ha manyere ya ka o buru obe ya. ²² N’ikpeazu, ha duuru Jisos ruo ebe a na-akpo Gologota (nke putara “ebe okpokoro isi”). ²³ Ha nyere ya mmanya a gwara maá, ma o juru inu ya. ²⁴ Emesia, ha kpogidere ya n’obe, ma kee uwe ya n’etiti onwe ha site n’ife nza onye ga-enwe nke o ga-ewe.

²⁵ Ha kpogidere ya n’obe n’elekere itoolu nke ututu. ²⁶ Ha deputara ebubo ha boro ya kwuba ya n’elu obe ahụ, nke bu:

Eze ndi Juu.

²⁷ Ha kpogidekwara ya na ndi ohi abuo n’obe, otu n’aka nri ya, nke ozo n’aka ekpe ya. ²⁸ A gukotara ya na ndi na-emebi iwu.† ²⁹ Ndi mmadu si n’ebe ahụ gafee fufere isi ha na-ekwuto ya, na-asị, “Leenu gi! Onye ga-akwada ulonso ma wugharia ya n’abali ato. ³⁰ Zoputanu onwe gi! Si n’elu obe ahụ ridata.” ³¹ O buladi ndiisi nchujaja, na ndi ozizi iwu na ndi ode akwukwo no na-akwa ya emo n’etiti onwe ha na-asị, “O zoputara ndi ozo, ma o puhị izoputa onwe ya! ³² Ka Kraist a, bu Eze Izrel, si n’elu obe a ridata ka anyi hu ma kwerekwa.” Ndi ahụ a kpogidekorọ ha na ya n’obe nokwa na-akpari ya.

Onwu Jisos

³³ Mgbe o kuru elekere iri na abuo nke ehie, ochichiri gbachikotara n’ala ahụ niile. Ochichiri a digidere ruo n’elekere ato nke ehie. ³⁴ N’elekere ato nke ehie, Jisos tiri mkpu akwa n’oke olu si, “*Elói, Elói, lama sabaktani!*” (nke putara, “*Chineke m, Chineke m, gini mere i jiri hapu m?*”).‡

³⁵ Ma ufodu ndi guzo nso n’ebe ahụ, mgbe ha nuru nke a, sirí, “Lee, o na-akpo ilaija!”

* **15:13** 15:13 N’uzo di otu a a juru Jisos Kraist. † **15:28** 15:28 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a dika o di n’akwukwo Luk 22:37. ‡ **15:34** 15:34 Abu 22:1

³⁶ Ya mere, otu onye gbaara ọsọ gaa weta ogbo, denye ya n'ime mmanya gbara ụka, fanye ya na okporo osisi, nye ya ka ọ n'ụọ, ma na-asị, "Hapụnyu ya, ka anyị lee ma Ịlajja ọ ga-abia tọtuo ya."

³⁷ Ma Jisọs tiri mkpu n'olu ike, kubie ume.

³⁸ Akwa mgbochi nke ụlọnsọ ukwu sitere n'elu gbawaa abụọ ruo n'ọnyu ala ala ya. ³⁹ Mgbe ọchiagha guzo n'ihu ya, hụrụ otu o si kubie ume, o kwuru si, "N'ezie, nwoke a bụ Ọkpara Chineke."

⁴⁰ O nwere ụfọdụ ụmụ nwanyi guzo n'ebe di anya na-ele ihe na-eme, n'etiti ha bụ Meri Magdalin, Meri nne Jemis nke nta, na Josef,[§] na Salomi. ⁴¹ Ndi a bụ ndi naara eso ya na-ejekwara ya ozi, mgbe ọ nọ na Galili. Ọ dikwa ndi inyom ọzọ nọkwa n'ebe ahụ, bụ ndi sooro ya bia na Jerusalem.

Olili Jisọs

⁴² N'oge uhuruchi (ya bụ ụbọchi na-abọta ụbọchi izuike), ebe ọ bụ Ụbọchi Nkwadebe, ⁴³ Josef onye Arimatia, otu n'ime ndi otu n'ulo nzuko, onye a na-asopuru, onye na-echere ọbibi nke alaeze Chineke, ji obi ike jekwuru Paillet riọ ya ka o bunye ya ahụ Jisọs. ⁴⁴ Ọ juru Paillet anya inu na ọ nwuola. Ọ kpọrọ ọchiagha ahụ juọ ya ma ọ nwuola. ⁴⁵ Mgbe ọchiagha ahụ gwara ya na ọ nwuola, o kwere ka Josef buru ahụ ya. ⁴⁶ Josef zutara akwa ọcha linin, wedata ahụ ya jiri akwa ahụ fuchie ya. O buuru ya buba ya n'ime ili nke o gwuru n'ime nkume. Emesia o nuketara otu nkume buru ibu, jiri ya mechie ọnyu ụzọ ili ahụ. ⁴⁷ Meri Magdalin na Meri nne Josef hukwara ebe e bubara ahụ ya.

16

Mbilite n'onwu Jisọs

¹ Mgbe ụbọchi izuike gafere, Meri Magdalin na Meri nne Jemis na Salomi zutara ụda di iche iche ha ga-eji tee ahụ ya mmanu. ² N'isi ututu ụbọchi mbu nke izu, mgbe anyanwu wara, ha biliri gawa n'ili ahụ. ³ Ha juritara onwe ha na-asị, "Onye ga-enupuru anyi nkume ahụ di n'onyu ụzọ ili ahụ?"

⁴ Ma mgbe ha leliri anya, ha huru na e nupula nkume ukwu ahụ. ⁵ Mgbe ha banyere n'ime ili ahụ, ha huru otu nwokorobia yi uwe ọcha ka ọ noduru ala n'akuku aka nri nke ili ahụ. Ha turu oke egwu.

⁶ Ma ọ sirị ha, "Unu atula egwu. Unu na-achọ Jisọs onye Nazaret a kpogidere n'obe. E meela ka o site n'onwu bilie! Ọ nkwaghị n'ebe a. Lee ebe e nibere ya. ⁷ Ma gaanu gwa ndi na-eso ụzọ ya nakwa Pita, 'O burula unu ụzọ gawa Galili. Ebe ahụ ka unu ga-ahụ ya di ka ọ gwararị unu.'"

⁸ Ha gbaputara site n'ili ahụ, n'onodu mgbagwoju anya na ahụ ima jijiji. Ha akoroghi onye obula ihe obula, n'ihia na egwu juputara ha obi.

[Otutu akwukwo mbu na ufodu ndi mgbe ochie enweghi amaokwu itoolu ruo na nke iri abuo 9-20.]

⁹ Mgbe Jisọs biliri n'onwu n'isi ututu n'ubochi mbu nke izu, onye mbu o gosiri onwe ya bu Meri Magdalin, onye ahụ o siri n'ahụ ya chupu mmuo ojoo asaa. ¹⁰ Ọ lara gaa korọ ndi ya na ha na-anọ na mbu, bu ndi nori na-ebe akwa ma na-erukwa uju. ¹¹ Mgbe ha nuru na ọ di ndu, na ọ hukwala ya, ha ekweghi.

¹² Mgbe ihe ndi a gasiri, o gosiri mmadu abuo n'ime ha onwe ya n'udi ozo, mgbe ha na-abanye n'ime obodo. ¹³ Ndi a laghachiri bia kororo ndi nke ozo ma ha ekwetakwaghị.

§ 15:40 15:40 N'asusu Griik Joses bukwa Josef.

¹⁴ *Emesia, Jisọs gosiri ndi na-eso ụzọ ya iri na otu ahụ onwe ya, mgbe ha nọkọrọ na-eri nri. Ọ baara ha mba n'ihị enweghị okwukwe ha nakwa mkpochi obi ha, n'ihị na ha juru ikwenye n'ihē ndi ọzọ hụrụ ya gwara ha mgbe e mesiri ka ọ si n'ọnwu bilite.*

¹⁵ *Ọ gwara ha si, "Gaanu n'ime ụwa niile kwusaara ihē niile e kere eke ozioma. ¹⁶ Onye ọbụla kweerenụ na onye e mekwara baptizim ka a ga-azoputa. Ma a ga-ama onye ọbụla na-ekwereghị ikpe. ¹⁷ Ihē iribama ndi a ga-esokwa ndi kweerenụ. Site n'aha m, ha ga-achupu mmuọ ọjọọ; kwuokwa okwu n'asusu ọhuru di iche iche. ¹⁸ Ha ga-iji aka ha abuo atutulie agwo, nuokwa nsi ma ọ gaghi emeru ha ahụ ma otu. Ha ga-ebikwasị ndi oria aka, ahụ ga-adikwa ha mma."*

¹⁹ *Mgbe Onyenwe anyi Jisọs gwasiri ha okwu ndi a, e weliri ya elu, baa n'elugwe, ebe ọ nọdu ala n'akuku aka nri Chineke. ²⁰ Ha puru kwusaa ozioma n'ebe niile. Onyenwe anyi nonyekwaara ha, mee ka okwu ya guzosie ike site n'ihē iribama di iche iche nke na-eso ya.*

Ozioma Luk

Mmalite

¹ Ebe ọ bụ n'ọtutu mmadu agbaliala otu ha nwere ike i detu n'usoro ihe niile mezuru n'etiti anyi. ² Di ka e nyefere ha n'aka anyi idebe bu ndi ahụ sitere na malite jiri anya ha hu ihe niile, ndi jikwa okwu a eje ozi. ³ Ekpebikwara m, ebe mu onwe m nyocharala ihe niile nke oma site na mmalite, ka m dere gi ihe niile n'usoro, Tiofilos, gi onye di elu a nasopuru. ⁴ Nke a ga-eme ka i mata nke bu eziokwu banyere ihe ndi ahụ e ziri gi.

Ozi banyere omumu Jon omee baptizim

⁵ N'oge Herod bu eze Judia, o di otu onyeisi nchujaja aha ya bu Zekaraya, onye si n'otu ndi nchujaja nke Abija. Elizabet bu nwunye ya, site n'agburu Eron. ⁶ Ha abuo bu ndi ezi omume n'ihu Chineke. Ha debere iwu na ukpuru niile Onyenwe anyi nyere na-enweghi ntupo obula. ⁷ Mana ha amutaghi nwa, n'ih na Elizabet bu nwanyi agaa, ha abuo emeela nno agadi.

⁸ O ruru mgbe o bu ndi otu Zekaraya ga-eje ozi, o no dika onye nchujaja na-eje ozi n'ihu Chineke. ⁹ A hoputara ya site n'ife nza di ka omenaala ndi nchujaja si di ka o buru ya ga-abanye n'ime ime ulonso Onyenwe anyi ichu aja nsure oku nke e ji uda na-esi isi utu achu. ¹⁰ Mgbe oge ichu aja uda na-esi isi utu ruru, igwe ndi mmadu biara no n'ezi na-ekpe ekpere.

¹¹ Mgbe ahụ, mmuo ozi Onyenwe anyi, onye guzo n'aka nri nke ebe ichu aja nke ihe na-esi isi utu mere ka o hu ya anya. ¹² Mgbe Zekaraya huru ya, obi fepuru ya, o tukwara oke egwu. ¹³ Ma mmuo ozi ahụ gwara ya si, "Zekaraya atula egwu, Chineke anula ekpere gi. Elizabet nwunye gi ga-aturu ime mutara gi nwa nwoke. I ga-akpokwa aha ya Jon. ¹⁴ O ga-aburu gi ihe oke onu na obi utu, otutu mmadu ga-anurikwa onu n'ih omumu ya. ¹⁵ N'ih na o ga-abu onye di ukwu n'anya Onyenwe anyi. O gaghị anukwa mmanya obula, maobu ihe onunu obula na-egbu egbu n'ih na site n'afọ nne ya o ga-abu onye emejuputara na Mmuo Nso. ¹⁶ O ga-akpoghachite otutu umu Izrel nye Onyenwe ha bu Chineke ha. ¹⁷ Ma o ga-aga n'ihu Onyenwe anyi n'ike mmuo na ike nke Ilaija, tugharia obi ndi bu nna n'ebe umu ha no. Meekwa ka ndi isiike tugharia obi, lekwasị anya n'amamihe nke ndi ezi omume, na ijikere umu mmadu n'ih Onyenwe anyi."

¹⁸ Zekaraya siru mmuo ozi ahụ, "Olee otu m ga-esi mata na nke a ga-adi otu a? Aburula m agadi. Nwunye m akakwaala nka."

¹⁹ Mmuo ozi zara ya si, "Abu m Gebrel.* Ana m eguzo n'ihu Chineke. Ezitere m ka m bia gwa gi okwu ma wetara gi ozioma a. ²⁰ Ma lee, i ga-ada ogbi, i gaghị ekwukwa okwu obula, tutu ruo mgbe ihe ndi a ga-emezu n'ih na i kwenyeghi n'okwu m, nke ga-emezu mgbe oge ya ruru."

²¹ Mgbe ihe ndi a niile na-eme, mmadu ndi ahụ nokwa na-eche Zekaraya ka o puta. O juru ha anya na o noola odu n'ime ime ulonso ukwu ahụ. ²² Mgbe o mesiri puta, o nwekwaghị ike ikwuru ha okwu. Ha ghotara na o huru ohu n'ime ulonso ahụ n'ih na o bu aka ka o ji gwa ha okwu.

* 1:19 1:19 Mmuo ozi nke na-eweta ozioma.

²³ Mgbe oge iru oru ya gwusiri, o laghachiri n'ulo ya. ²⁴ Mgbe ubochi ndi ahụ gasiri, Elizabet bu nwunye ya turu ime. O zoro onwe ya n'ime ulo onwa ise. ²⁵ O siri, "Onyenwe anyi emeela m nke a. O gosila m ihuma ya n'ubochi ndi a, ma wepukwara m ihere n'etiti ndi nke m."

Ozi banyere omumu Jisos

²⁶ Ma n'onwa isii ya, Chineke zigara mmuo ozi ya, bu Gebrel, ka o gaa n'obodo Nazaret nke di n'ime Galili. ²⁷ Ka o jekwuru otu nwaagboghọ na-amaghi nwoke bu onye otu nwoke aha ya bu Josef, onye sitere n'agburu Devid, kwere nkwa ilu. Aha nwaagboghọ a bu Meri. ²⁸ O jekwuru ya si ya, "Ekele! Gi onye ihuma dikwasiri. Onyenwe anyi nonyekwara gi."

²⁹ Ma obi loro ya mmiri nke ukwu n'ihia okwu ya. O bidokwara itughari n'uche ya ihe ekele a putara. ³⁰ Ma mmuo ozi ahụ siri ya, "Atula egwu Meri, n'ihia na i chotala ihuma n'ebe Chineke no. ³¹ Ma lee i ga-aturu ime, muo nwa nwoke. I ga-akpoka aha ya Jisos. ³² O ga-abu nnukwu mmadu onye a ga-akpo Okpara Onye kachasi ihe niile elu. Onyenwe anyi Chineke ga-enye ya ocheeze nna ya Devid. ³³ O ga-achi ulo Jekob ruo ebighi ebi, alaeze ya agaghi enwekwa ogwugwu."

³⁴ Meri siri mmuo ozi ahụ, "Olee otu nke a ga-esi mee ebe m bu nwaagboghọ na-amaghi nwoke?"

³⁵ Mmuo ozi ahụ siri ya, "Mmuo Nso ga-abiakwasị gi, ike nke Onye kachasi ihe niile elu ga-ekpuchikwa gi. Ya mere onye nso ahụ a ga-amu, a ga-akpo ya Okpara Chineke. ³⁶ Lekwa Elizabet onye ikwu gi aturu ime nwa nwoke n'agadi ya. Nke a bu onwa isii ya, bu onye ahụ ha na-akpo nwanayi aga. ³⁷ N'ihia na o dighi okwu sitere na Chineke nke na-agaghi ere."

³⁸ Meri zaghachiri si, "Abu m ohu Onyenwe anyi, ka o diri m di ka i kwuru." Mgbe ahụ mmuo ozi ahụ hapuru ya laa.

Meri agaa ileta Elizabet

³⁹ N'oge ahụ, Meri biliri gaa osiiso n'otu obodo di n'ugwu Juda. ⁴⁰ N'ebe ahụ, o banyere n'ulo Zekaraya, kelee Elizabet. ⁴¹ Mgbe Elizabet nuru ekele Meri, nwa no ya n'afọ meghariri ahụ. E mere ka Elizabet juputa na Mmuo nso. ⁴² O tiri mkpu n'oke olu si, "Onye a goziri agozi ka i bu n'etiti umu nwanayi niile. Onye a goziri agozi ka nwa ahụ i bu n'afọ bukwa. ⁴³ Onye kwanu ka m bu na ihuma di otu a kporo m na nne Onyenwe m ga-abia ileta m? ⁴⁴ Ngwangwa m nuru olu ekele gi, nwa no m n'afọ wuliri elu n'onu. ⁴⁵ Ngozi ga-adiri onye ahụ kwere na Onyenwe anyi ga-emezu ihe o kweere ya na nkwa ime."

Abu Meri buru

⁴⁶ Ma Meri siri,
 "Mkpuruobi m na-ebuli Onyenwe anyi elu
⁴⁷ mmuo m na-anuri onu n'ime Chineke bu Onye nzoputa m,
⁴⁸ n'ihia na o ledatala anya, lekwasị m,
 bu odibo ya di ala.
 Site ugbu a gaa n'ihu, ogbo niile ga-akpo m onye a goziri agozi.
⁴⁹ N'ihia na Onye di ike emelara m ihe di ukwu.
 Aha ya dikwa nso.
⁵⁰ Ebere ya na-erute ndi niile na-atu egwu ya
 site n'ogbo ruo n'ogbo.
⁵¹ O gosila ike aka ya;
 o chusasi ala ndi di mpako n'ime echiche obi ha.
⁵² O sitela n'ocheeze ndi eze di ike kwatuo ha,

buliekwa ndị dị umeala n'obi elu.

⁵³ O jirila ihe dị mma nyejuo ndị agụụ na-agụ afo ma ndị ogaranya ka o zipurụ n'aka efu.

⁵⁴ O nyerela odibo ya bụ Izrel aka, o na-echetakwa imere ya ebere.

⁵⁵ Dị ka o gwara nna nna anyị ha, nye Ebrahim na ụmụ ụmụ ya ruo mgbe ebighị ebi.”

⁵⁶ Meri nonyeere ya ihe dika onwa ato ma mesie laghachi n'ulo ya.

Omumụ Jon omee baptizim

⁵⁷ Mgbe oge zuru ka Elizabet muo nwa, o muru nwa nwoke. ⁵⁸ Ndi agbataobi ya na ndi ikwu ya, ndi nuru otu Chineke si gosi ya ebere di ukwu, biara soro ya nuria onu.

⁵⁹ N'abalị nke asato ha biara ibi nwata ahụ ugwu na igu ya aha. Ha na-achọ igu ya Zekaraya bụ aha nna ya, ⁶⁰ ma Nne ya siri, “Mba, a ga-agu ya Jon.”

⁶¹ Ha siri ya, “O dighi onye obula n'etiti ndi ikwu gi na-aza aha ahụ.”

⁶² Ya mere, ha jiri ife aka juo nna ya, ihe o choro ka akpo nwata ahụ.

⁶³ O rioro ka e nye ya mbadamba ihe e ji ede ihe, o deere “Aha ya bụ Jon.” Nke a jukwara mmadu niile anya. ⁶⁴ Ngwangwa, onu ya meghere, atopukwara ire ya. Ya ebido ikwu okwu ma na-etokwa Chineke. ⁶⁵ Ibubo wuru ndi agbataobi ha niile n'ahu, ndi mmadu kokwara akuko banyere ihe ndi a niile ruo obodo niile di n'akuku ugwu Judia. ⁶⁶ Ndi niile nuru akuko a chere n'obi ha na-aju si, “Ginikwa ka nwa nke a gaje ibu?” N'ih na aka Onyenwe anyi dinyeere ya.

Abu Zekaraya

⁶⁷ E mere ka Zekaraya bu nna ya juputa na Mmuo Nso. O buru amuma si,

⁶⁸ “Ngozi diri Onyenwe anyi bu Chineke nke Izrel, n'ih na o biala leta ma gbaputakwa ndi nke ya.

⁶⁹ O welielara anyi Onye nzoputa site n'ulo odibo ya bu Devid.

⁷⁰ (Di ka o kwuru na mgbe ochie, site n'onu ndi amuma ya di nsọ).

⁷¹ Na o ga-azoputa anyi site n'aka ndi iro anyi na sitekwa n'aka ndi niile kporo anyi asi.

⁷² O meere ndi nna nna anyi ha ebere site n'icheta ogbugba ndu ya di nsọ.

⁷³ Iyi nke o nuru nna anyi bu Ebrahim, kwekwa nkwa:

⁷⁴ Na o ga-anaputa anyi site n'aka ndi iro anyi, nyekwa anyi ike ife ya ofufe na-atughị egwu.

⁷⁵ N'idi nsọ na ezi omume n'ihu ya ubochi niile nke ndu anyi.

⁷⁶ “Ma gi nwa m, a ga-akpo gi onye amuma nke Onye kachasi ihe niile elu; n'ih na i ga-aga n'ihu Onyenwe anyi kwadoro ya uzọ.

⁷⁷ Ime ka ndi nke ya nwee amamihe nke nzoputa site na igbaghara mmehie ha.

⁷⁸ N'ih oke obi ebere Chineke anyi, nke owuwa anyanwu ga-ewetara anyi site n'igwe.

⁷⁹ Ka o chakwasi ndi bi n'ochichiri na n'onyinyo nke onwu,

na iduzi ukwụ anyị n'uzọ nke udo."

⁸⁰ Nwata ahụ toro, buru onye di ike n'ime mmuo. O biri n'ime ozara tutu ruo mgbe oge zuru igosi umu Izrel onwe ya.

2

Omumu Jisos

¹ N'oge ahụ, Siza Ogostos nyere iwu ka a guo onu, detuo aha mmadu niile bi n'owa dum.* ² (Nke a bu igu onu na ide aha nke mbu e mere mgbe Kwirinus bu onye na-achi Siria.) ³ Onye obula gara n'obodo ya, ka e denye aha ya n'akwukwo.

⁴ Ya mere Josef hapuru Nazaret nke di na Galili, gaa Betlehem nke di na Judia, nke bukwa obodo Devid, n'ihu na o si n'ulo na agburu Devid putu. ⁵ Ya na Meri, nwaagboghoo o kwere nkwa ilu, nke dikwa ime, soro gaa ka o denye aha ha. ⁶ Mgbe ha no ebe ahụ, oge o ga-eji muo nwa ya zuru. ⁷ O muru nwa nwoke mbu ya. O ji akwa kee ya, nibe ya n'ime ebe a na-enye anu ulo nri, n'ihu na ha enwetaghị ebe ndina n'ulo ndi ije.

Ndi ozuzu aturu na ndi Mmuo Ozi

⁸ Ma e nwere ndi ozuzu aturu† bi n'ohia n'akuku ebe ahụ, ndi na-eche igwe aturu ha nche n'abali. ⁹ Mmuo ozi nke Onyenwe anyi putara ihe nye ha. Ebube Onyenwe anyi muwara gburugburu ha, oke egwu turu ha. ¹⁰ Ma mmuo ozi ahụ siri ha, "Unu atula egwu. Ana m ewetara unu ozioma nke oke onu nke ga-adiri mmadu niile. ¹¹ N'ihu na taa, n'obodo Devid ka a muru Onye nzoputa nye unu; o bu Kraist, Onyenwe anyi. ¹² Nke a ga-aburu unu ihe iribama, unu ga-ahu nwata ohuru e kechiri n'akwa, dina n'ime ebe a na-enye anu ulo nri."

¹³ Na mberede, igwe ndi mmuo ozi nke eluigwe putara soro mmuo ozi a, bido na-eto Chineke na-asi,

¹⁴ "Otuto diri Chineke n'ebe kachasi elu nke eluigwe.

Udo n'elu uwa nye ndi niile ihe ha di Chineke ezi mma."

¹⁵ Mgbe ndi mmuo ozi ahụ hapuru ha, laghachi n'eluigwe, ndi ozuzu aturu ahụ siritara onwe ha, "Bianu ka anyi jeruo Betlehem, ka anyi jiri anya anyi hu ihe ndi a merenu, nke Onyenwe anyi mere ka anyi mara."

¹⁶ Ha gara osiso hu Meri na Josef, na nwata ahụ ka o dina n'ime ebe a na-enye anu ulo nri. ¹⁷ Mgbe ha huru nke a, ha mere ka a mata ihe niile a gwara ha banyere nwantakiri a. ¹⁸ Ihe ndi ozuzu aturu a kwuru juru ndi niile nuru ya anya. ¹⁹ Ma Meri debere ihe ndi a niile n'obi ya, na-atughari ihe banyere ha n'obi ya. ²⁰ Ndi ozuzu aturu ahụ laghachiri, na-eto Chineke na-ebulikwa aha ya elu n'ihu ihe niile ha nuru ma hukwa, nke dikwa ka a gwara ha.

²¹ Mgbe ubochi asato gasiri, mgbe oge ruru ibi nwata ahụ ugwu, ha gukwara ya aha. Aha ha nyere ya bu Jisos, aha ahụ mmuo ozi nyere tupu a di ime ya.

I kubata Jisos n'ime ulonso

²² Mgbe oge zuru maka memme nke idi ocha di ka iwu Mosis siri di, ha kutere ya na Jerusalem iche ya n'ihu Onyenwe anyi ²³ (dika e dere ya n'iwu nke Onyenwe anyi, "Nwa mbu obula nke bu nwoke ka a ga-edo nsu

* **2:1** 2:1 Uwa dum na-ekwu maka Rom mgbe ochie maobu mba niile ndi Rom na-achi. † **2:8** 2:8 Ndi ozuzu aturu Maobu, ndi na-elekota aturu.

nye Onyenwe anyị”‡), ²⁴ ha churụ aja dị ka e nyere n’iwu Onyenwe anyị: “Ụmụ kpalakwukwu abụọ maọbụ ụmụ nduru abụọ.”§

²⁵ Ma lee, e nwere otu nwoke bi na Jerusalem aha ya bụ Simiọn, onye jupụtara na Mmuọ Nsọ. Ọ bụ onye ezi omume burukwa onye ji obi ya niile na-eke Chineke. Ọ bukwa onye na-ele anya maka nkasiobi nke ndị Izrel.

²⁶ Ma Mmuọ Nsọ Chineke mere ka ọ mata na ọ gaghi anwu ruo mgbe ọ huru Kraist nke Onyenwe anyị. ²⁷ Site n’odudu nke Mmuọ Nsọ, ọ batara n’ulonso ukwu, ma mgbe nne na nna nwata ahụ bụ Jisọs kubatara ya dị ka omenaala iwu si dị, ²⁸ Simiọn kuuru ya n’aka, kelee Chineke si,

²⁹ “Gị, Onye kachasi ihe niile elu, bụ Onyenwe dị ka i kwere na nkwa, ugbu a zilaga nwaodibo gị n’udo.

³⁰ N’ihi na anya m ahula nzoputa gi,

³¹ nke i kwadoro n’ihu mba niile.

³² Ihe nke ga-egosi ndi mba ozo uzo, na ebube nke ndi gi Izrel.”

³³ O juru nne na nna nwantakiri ahụ anya inu ihe ndi a e kwuru banyere ya. ³⁴ Mgbe ahụ, Simiọn goziri ha, sikwa Meri nne ya, Lee, “Nwatakiri a bụ onye e zitere ka ọ buru odida na mbili nye otutu mmadu n’Izrel, ọ ga-abukwa ihe ama nke otutu ga-ekwujo. ³⁵ Ọ bukwa site n’uzo di otu a ka a ga-ekpughe echiche nke di otutu n’obi. Mma agha ga-aduwakwa mkpuruobi nke gi onwe gi.”

³⁶ O nwekwara onye amuma nwanyi, aha ya bụ Ana, ada Fanuel nke si n’ebo Asha. Ọ bụ ezigbo agadi nwanyi na-enweghi di, n’ihi na di ya nwuru mgbe ha biri naani afo asaa. ³⁷ Ọ noola di ka nwanyi na-enweghi di iri afo asato na ano. Ọ hapughi ulonso, kama ọ nogidere n’efe ofufe ehie na abali, na-ibu onu na-ekpe ekpere. ³⁸ N’oge ahụ ọ biarutere n’ebe ha no, nye Chineke ekele, kwuo okwu banyere nwantakiri ahụ nye ndi niile na-ele anya maka mgbaputa Jerusalem.

³⁹ Mgbe ha mesiri ihe niile otu ọ di n’iwu Onyenwe anyi, ha laghachiri obodo ha bụ Nazaret nke di n’ime Galili. ⁴⁰ Ma nwata ahụ toro buru onye di ike; o juputara n’amamihe, amara Chineke dinyekwaara ya.

Jisọs agaa n’ulonso ukwu

⁴¹ N’afọ niile, ndi muru ya na-aga Jerusalem n’ihi Mmemme Ngabiga. ⁴² Mgbe o ruru afo iri na abuo, ha gara maka memme di ka omenaala si di.* ⁴³ Mgbe e mesiri memme ahụ, ka ndi muru ya na-alaghachi, nwata ahụ bụ Jisọs noduru na Jerusalem. Ndi ha amataghi na o soghi ha na-alota. ⁴⁴ Ha chere na o sonyere n’etiti njem. Ha gara ije otu ubochi tupu ha a malite icho ya n’etiti ndi ikwu na ibe, na ndi enyi ha. ⁴⁵ Ma mgbe ha na-ahughi ya, ha laghachiri Jerusalem na-achokwa ya. ⁴⁶ Ka ubochi ato gasiri, ha huru ya n’ulonso ukwu ebe ọ noduru n’etiti ndi ode akwukwo, na-ege ha nti na-ajukwa ha ajuju. ⁴⁷ Nghota na osisa ya juru ndi niile nuru okwu ya anya. ⁴⁸ Mgbe ndi muru ya huru ya, ọ turu ha n’anya, ma nne ya siri ya, “Nwa m, gini mere i ji mesoo anyi mmeso di otu a? Mu na nna gi no na-achoghari gi?”

⁴⁹ Ọ juru ha si, **“Gini mere unu ji na-achọ m? Unu amaghi na aghaghi m ino n’ulo Nna m?”** ⁵⁰ Ma ha aghotaghi ihe ọ gwara ha.

‡ 2:23 2:23 Opu 13:2,12 § 2:24 2:24 Lev 12:8 * 2:42 2:42 Ọ bụ naani Luk dere banyere Jisọs isonyere ndi muru ya gaa maka memme a.

⁵¹ Mgbe ahụ, o sooro ha laghachi Nazaret ma na-erubekwara ha isi. Ma nne ya dobere ihe ndị a niile n'obi ya. ⁵² Jisọs na-aga n'ihu n'amamihe na ogologo, ya na ihuoma n'ebe Chineke na nke mmadụ nọ.

3

Nkwusa nke Jọn omee baptizim

¹ N'afọ nke iri na ise nke ọchịchị Tiberios Siza, mgbe Pontios Paillet bụ onye na-achị Judia, ebe Herod bụkwa onye na-achị akụkụ Galili, ma nwanne ya nwoke bụ Filip na-achị akụkụ Ituria na Trakona, Laisania bụkwa onye na-achị akụkụ Abilin, ² mgbe ahụ Anas na Kaifas bụ ndịisi nchụaja, okwu Chineke biakwutere Jọn nwa Zekaraya n'ime ọzara. ³ O gara n'ime obodo niile gbara Jodan gburugburu na-ekwusa banyere baptizim nke ncheghari maka mgbaghara mmehie. ⁴ Dika e dere ya n'akwukwọ Aizaya onye amuma si,

“Otu onye na-eti mkpu n'ozara na-asi,
'Dozienụ ụzọ maka Onyenwe anyị,
meenụ ka okporoụzọ ya guzozie.

⁵ A ga-ekpoju ndagwurugwu ọbụla,
ugwu ọbụla na ugwu nta ọbụla ka a ga-emekwa ka ọ dị ala.
Ụzọ gbagorọ agbagọ ka a ga-eme ka o guzozie nke ọma,
meekwa ka ụzọ ojọọ niile dị larịi.

⁶ Mmadụ niile ga-ahukwa nzọputa Chineke.' ”*

⁷ Jọn siri igwe mmadụ ndi na-aputa ka o mee ha baptizim si, “Unu umu ajuala! Onye dorọ unu aka na nti si unu gbanari onuma nke na-abia? ⁸ Mianu mkpuru na-egosiputa ncheghari unu. Unu amalitekwala na-asi onwe unu, 'Anyi nwere Ebrahim dika nna.' N'ihi na agwa m unu na Chineke puru isite na nkume ndi a meputara Ebrahim umu. ⁹ O buladi ugwu a, atukwasila anyuike na mgborogwu osisi, osisi obula nke na-adighi ami ezi mkpuru ka a ga-egbutu tuba ya n'ime oku.”

¹⁰ Ma igwe mmadụ ahụ juru ya si, “Gini ka anyi kwesiri ime?”

¹¹ O zara ha si, “Onye obula nwere uwe abuo, ya nye onye o na-adighi nke o nwere otu. Onye nwere nri ya meekwa otu ahụ.”

¹² O buladi ndi ona utu biakwara ka e mee ha baptizim. Ha siri ya, “Onye ozizi, gini ka anyi kwesiri ime?”

¹³ O siri ha, “Unu anatala kariya otu unu kwesiri inata.”

¹⁴ Ndi agha biakwara juo ya si, “Ginikwa ka anyi kwesiri ime?”

O siri ha, “Unu ejikwala ike apunara ndi mmadu ego ha; unu ebokwala ndi mmadu ebubo ugha, ka afọ ju unu n'ugwo a na-akwu unu.”

¹⁵ Ndi mmadu ji olileanya na-eche na-atulekwa n'obi ha ma Jọn o bu Kraist ahụ. ¹⁶ Ma Jọn zara si ha, “Eji m mmiri na-eme unu baptizim, ma otu onye di ike kariya m ga-abia, onye m na-erughi itopu eriri akpukpokwu ya. O ga-eji Mmuo Nso na oku mee unu baptizim. ¹⁷ Ihe ifucha oka ya di n'aka ya, iji zachaa ebe izocha oka ya nke oma, ka e kponye ezi mkpuru oka wiiti n'ime oba, ma kpoba igbugbo oka n'ime oku nke a na-apughị imenyu emenyu.” ¹⁸ O ji otutu okwu ozọ di iche iche duo ha odu ma kwusaakwa ha ozioma.

¹⁹ Ma Eze Herod, onye o tara uta maka Herodias nwunye nwanne ya nwoke, nakwa maka ihe ojuo di iche iche ndi o mere, ²⁰ tukwasikwara ihe n'elu ihe ndi a niile, site na itunye Jọn n'ulo mkporo.

* **3:6** 3:6 Ajz 40:3-5

Baptizim na usoro ndi agburu Jisos

²¹ Mgbe e mechara ndi niile baptizim, ma mechakwa Jisos baptizim, mgbe o na-ekpe ekpere, eluigwe meghere. ²² Mmuo Nso sikwa n'elu ridata di ka nduru, bekwasi ya, mgbe ahụ, otu olu sitere n'eluigwe daa si, "I bu Okpara m, onye m huru n'anya, ihe gi di m ezi mma."

²³ Jisos agbaala ihe di ka iri afọ atọ mgbe o bidoro oru ya. O bu nwa (dika ndi mmadu chere) Josef,

onye bu nwa Heli; ²⁴ Heli aburu nwa Matat,

nwa Livayi, nwa Meliki,

nwa Janayi, nwa Josef;

²⁵ nwa Matatiyas, nwa Emos,

nwa Nehum, nwa Esili,

nwa Nagayi; ²⁶ nwa Maat,

nwa Matatiyas, nwa Semein,

nwa Josek, nwa Joda;

²⁷ nwa Joanan, nwa Resa,

nwa Zerubabel, nwa Shealtiel,

nwa Neri; ²⁸ nwa Meliki,

nwa Adi, nwa Kosam,

nwa Elmadam, nwa Er,

²⁹ nwa Joshua, nwa Elieza,

nwa Jorim, nwa Matat,

nwa Livayi; ³⁰ nwa Simion,

nwa Juda, nwa Josef,

nwa Jonam, nwa Eliakim;

³¹ nwa Melea, nwa Mena,

nwa Matata, nwa Netan,

nwa Devid; ³² nwa Jesi,

nwa Obed, nwa Boaz,

nwa Salmon, nwa Nashon;

³³ nwa Aminadab, nwa Ram,†

nwa Hezron, nwa Perez,

nwa Juda; ³⁴ nwa Jekob,

nwa Aizik, nwa Ebrahim,

nwa Tera, nwa Nahọ;

³⁵ nwa Serug, nwa Reu,

nwa Peleg, nwa Eba,

nwa Shela; ³⁶ nwa Kenan,

nwa Aafaksad, nwa Shem,

nwa Noa, nwa Lamek;

³⁷ nwa Metusela, nwa Enok,

nwa Jared, nwa Mahalalel,

nwa Kenan; ³⁸ nwa Enosh,

nwa Set, nwa Adam,

nwa Chineke.

4

Onwunwa Jisos

¹ Jisos, onye juputara na Mmuo Nso, sitere na Jodan lota. Mmuo nso duuru ya baa n'ozara. ² Ebe ahụ ka ekwensu nwara ya onwunwa iri

† 3:33 3:33 N'akwukwo ufodu i nwere ike ihu nwa Admin, nwa Anai.

ubochi anọ. N'ubochi ndi ahụ niile o righi nri obula. N'ikpeazu aguụ guru ya.

³ Ekwensu siri ya, "O buru na i bu Okpara Chineke, gwa nkume a ka o ghoo achicha."

⁴ Jisos zara ya si, "E dere ya, 'O bughị naanị site na achicha ka mmadu ga-eji di ndu.'*" "

⁵ Ekwensu duuru ya rigoo n'ebe di elu, gosi ya alaeze niile nke uwa, n'otu ntabi anya. ⁶ O gwara ya si, "M ga-enye gi ikike niile ndi a na ebube ha. O bu m ka e nyere ha, e nwere m ike inye ha onye obula m chorọ inye ha. ⁷ Ya mere, o buru na i kpoọ isiala nye m, ha ga-abu nke gi."

⁸ Jisos zara ya si, "E deela ya: 'I ga-akpo isiala nye Onyenwe anyi Chineke gi, naanị ya ka i ga-efekwa.'† "

⁹ Ekwensu duuru ya gaa Jerusalem, mee ka o guzo n'ebe dikarisiri elu nke ulonso ukwu ahụ. O siri ya, "O buru na i bu Okpara Chineke, si n'ebe a tuda onwe gi n'ala. ¹⁰ N'ihu na e dere ya,

"O ga-enye ndi mmuo ozi ya iwu banyere gi, ichekwa gi nke oma;

¹¹ ha ga-ebuli gi elu n'aka ha, ka i ghara ikpobi ukwu gi na nkume.'‡ "

¹² Jisos zara ya si, "E kwuola ya, Anwala Onyenwe anyi Chineke gi onwunwa.§ "

¹³ Mgbe ekwensu nwasiri ya onwunwa ndi a niile, o hapuru ya ruo mgbe ohere ozo daputara.

Jisos agaa Nazaret

¹⁴ Jisos loghachiri na Galili n'ike nke Mmuo Nso. Akuko banyere ya gbasara ruo akuku obodo niile. ¹⁵ O ziri ihe n'otutu ulo ekpere ha, mmadu niile na-etokwa ya.

¹⁶ Mgbe o rutere Nazaret ebe o noro too, n'ubochi izuika, o gara n'ulo ekpere di ka o di mbu eme. O guzoro oto igu akwukwo nso. ¹⁷ E nyere ya akwukwo nke onye amuma Aizaya dere. O meghere ya chota ebe e dere si,

¹⁸ "Mmuo nke Onyenwe anyi di n'ahu m, n'ihu na o teela m mmanu ka m kwusaa ozioma nye ndi ogbenye.

O zitela m ikwuputa inwere onwe nye ndi mkporo, ya na ihu uzọ nye ndi kpuru isi, ime ka ndi a na-emegbu emegbu nwere onwe ha.

¹⁹ Ikwuputa afo Onyenwe anyi ga-eme amara."*

²⁰ O mechiri akwukwo ahụ nyeghachi ya onye ahụ na-eje ozi, nodu ala. Ndi mmadu niile no n'ulo nzuko ahụ legidere ya nnoo anya. ²¹ Ma o bidoro igwa ha si, "Taa ka ihe ndi a e dere n'akwukwo nso a mezuru na nti unu."

²² Mmadu niile kwuru okwu oma banyere ya n'ihu okwu amara niile si ya n'onu puta nke mere na ha juritara onwe ha si, "Onye a, o bughị nwa nwoke Josef?"

²³ O siri ha, "N'ezie, amaara m na unu ga-aturu m ilu a: 'Dibia, gwoo onwe gi!' Sikwa m, 'The ndi ahụ niile anyi nuru i na-eme na Kapanom mee ha n'ebe a bu obodo gi.' "

²⁴ O gara n'ihu si, "Ma i gwa unu eziokwu, o nweghi onye amuma obula a na-anabata nke oma n'obodo a muru ya. ²⁵ N'ezie, chetakwanu na e

* 4:4 4:4 Dit 8:3 † 4:8 4:8 Dit 6:13 ‡ 4:11 4:11 Abu 91:11,12 § 4:12 4:12 Dit 6:16 * 4:19 4:19 Aiz 61:1,2

nwere otutu umu nwanyi di ha nwuru anwu n'oge Ilaija onye amuma. N'oge oke unwu dara n'ala ahụ dum, mgbe e mechiri eluigwe na mmiri ezoghi n'ala Izrel afo ato na onwa isii. ²⁶ Ma e zigaghi Ilaija ka o jekwuru onye obula n'ime ha kariakwa nwanyi di ya nwuru anwu n'obodo Zarefat n'akuku Saidon. ²⁷ N'oge Ilaisha onye amuma, e nwere otutu ndi ekpenta n'ala Izrel, ma o nweghi onye e mere ka o di ocha n'etiti ha kariakwa Neeman onye Siria.”

²⁸ Mgbe ndi no n'ulo ekpere ahụ nuru nke a, iwe were ha nke ukwu. ²⁹ Ha biliri, kwapu ya site n'obodo ahụ, dokpuru ya gaa n'elu ugwu nke e wukwasiri obodo ahụ ka ha nwee ike tupu ya site n'ugwu ahụ. ³⁰ Ma o sitere n'etiti igwe mmadu ahụ puo, gawara onwe ya.

Jisos achupu mmuo ojo

³¹ O sitere n'ebe ahụ gaa Kapanom, obodo dikwa na Galili. N'ubochi izuike, o bidoro izi ha ihe. ³² Ozizi ya juru ha anya, n'ihu na okwu ya nwere ikike.

³³ Otu nwoke no n'ime ulo ekpere ahụ, onye mmuo na-adighi ocha bi n'ime ya. O tiri mkpu n'oke olu, ³⁴ “Hapu anyi! Gini ka i na-achọ n'ebe anyi no, gi, Jisos onye Nazaret? I biara ka i laa anyi n'iyi? Ama m onye i bu, Onye Nso nke Chineke!”

³⁵ Jisos baara ya mba si, “**Noro jii! Si n'ime ya puta.**” Mgbe ahụ mmuo ojo ahụ tudara ya n'ala n'ihu ha niile, o sikwa n'ime ya puo ma o merughi ya ahụ.

³⁶ Ihe ndi a juru ha niile anya, ha juritara ibe ha si, “Gini bu ozizi nke a? O ji ichi isi na ike na-enye mmuo na-adighi ocha ndi a iwu, ha na-aputakwa!” ³⁷ Akuko banyere ya gbasara jeruo obodo niile di ebe ahụ gburugburu.

Jisos agwo otutu ndi oria

³⁸ Mgbe o hapuru ulo ekpere ahụ gaa n'ulo Saimon. Nne nwunye Saimon nwere ahụ oku, ha rioro ya ka o nyere ya aka. ³⁹ O guzoro n'ihu ya, ma baara ahụ oku ahụ mba, o hapuru ya n'otu ntabi anya ahụ. O bilikwara lee ha obia.

⁴⁰ Mgbe anyanwu na-ada, otutu ndi nwere ndi na-arja oria di iche iche kporo ha biakwute Jisos. O bikwasiri ha niile aka n'otu n'otu, gwoo ha. ⁴¹ Mmuo ojo di iche iche si n'ime otutu mmadu puta na-eti mkpu na-asi, “I bu Okpara Chineke.” Ma o baara ha mba, o kweghi ka ha kwuo okwu, n'ihu na ha matara na o bu Kraist.

⁴² Mgbe chi boro, o puru gaa ebe naani ya no. Ndi mmadu no na-achoghari ya; mgbe ha biaruru ebe o no, ha gbalisiri ike ime ka o ghara ihapu ha. ⁴³ Ma o siri ha, “**Aghaghi m ikwusa ozioma alaeze Chineke n'obodo ndi ozo, n'ihu na o bu n'ihu ya ka e zitere m.**” ⁴⁴ O gara n'ihu na-ekwusa ozioma n'ulo ekpere niile di na Judia.

5

Okpukpo ndi mbu na-eso uzọ ya

¹ Otu oge, ka Jisos guzo n'akuku odo mmiri Genesaret.* Igwe mmadu gbara ya gburugburu ka ha nuru okwu Chineke. ² O huru n'onu mmiri ahụ, ugbo mmiri abuo nke ndi oku azu nwe ha hapuru gaa isa ugbo ha ji egbu azu. ³ O banyere n'ime otu ugbo mmiri ndi ahụ, nke bu nke Saimon,

* 5:1 5:1 Maobu, osimiri Galili

ọ rịọ ọ ya ka ọ kwọ ọ ya banyetụ ntakiri n'ime mmiri. Ọ nọdurụ ala n'ime ya bido na-ezi igwe mmadu ihe.

⁴ Mgbe o kwusiri okwu, ọ gwara Saimon si, **"Banyetukwuo n'ime mmiri, tunye ugbu gi ka i gbute azu."**

⁵ Saimon zara si, "Nna anyi ukwuu, anyi rusiri oru ike abali niile na-egbutaghi ihe obula, ma otu i siri kwuo, aga m awunye ugbu azu niile."

⁶ Mgbe ha mere nke a, ha gbutere otutu azu nke mere na ugbu azu ha malitere idokasi. ⁷ Ha kporo ndi oku azu ibe ha no n'ugbo mmiri ozo ka ha bia nyere ha aka. Ha biara kpojuo azu n'ugbo mmiri abuo ahụ nke malitere imikpu.

⁸ Ma mgbe Saimon Pita huru nke a, ọ dara n'ukwu Jisos si, "Si n'ebe m no puo, Onyenwe m, n'ihu na abu m onye mmehie." ⁹ N'ihu na o juru ya na ndi ya na ha so anya ihu otutu azu ndi a ha gbutere. ¹⁰ O buladi Jemis na Jon umu Zebedi, ndi ha na Saimon na-aruko oru, ka ihe a jukwara anya.

Mgbe ahụ Jisos gwara Saimon si, **"Atula egwu, n'ihu na site ugbu a gaa n'ihu, i ga na-akuta mmadu."** ¹¹ Mgbe ha kwoputara ugbo mmiri ha n'elu ala, ha hapuru ihe niile soro ya.

Nwoke onye ekpenta

¹² Mgbe Jisos no n'otu obodo, otu nwoke onye ekpenta juru ahụ, biara daa, kpudo ihu ya n'ala mgbe ọ huru ya, riu ya si, "Onyenwe m, ọ buru na i choro, i puru ime ka m di ocha."

¹³ Jisos setipuru aka ya metu ya si, **"Achoro m, buru onye di ocha!"** Ngwangwa ekpenta ahụ hapuru ya.

¹⁴ O nyere ya iwu, **"A gwakwala onye obula, kama gaa gosi onye nchujaja onwe gi, chukwa aja di ka Mosis nyere n'iwu maka ime ka i di ocha, ka ọ buru ihe ama nye ha."**

¹⁵ Ma akuko banyere ya gbasara kari, nke mere na igwe mmadu biara inuru ihe ọ na-ekwu, na ka a gwookwa ha nri nri. ¹⁶ Ma site n'oge ruo n'oge, Jisos na-ewezuga onwe ya gaa n'ebe ọ ga-anọ naani ya ikpe ekpere.

Ogwugwo onye akuku ahụ ya kponwuru akponwu

¹⁷ Otu ubochi, mgbe ọ no na-ezi ndi mmadu ihe, ndi Farisii na ndi ozizi iwu (sitere n'obodo nta niile di na Galili na Judia na Jerusalem bia nodukwa ebe) ahụ. Ike Chineke dinyekwaara ya igwo ndi oria. ¹⁸ N'oge ahụ ndi ikom ufodu bu otu nwoke akuku ahụ ya kponwuru akponwu n'ihe ndina ya, biara gbalia isite n'onu uzo ulo ahụ bubata ya togbo ya n'ukwu ya. ¹⁹ Mgbe ha na-enweghi ike ime nke a n'ihu igwe mmadu, ha rigooro n'elu ulo, site n'oghere wetuo nwoke ahụ n'ute ya n'etiti igwe mmadu n'ihu Jisos.

²⁰ Mgbe Jisos huru okwukwe ha, ọ siri, **"Enyi m, a gbagharala gi mmehie gi."**

²¹ Ndi Farisii na ndi ozizi iwu malitere iche n'ime obi ha si, "Onye bu onye a na-ekwulu Chineke? Onye puru igbaghara mmadu mmehie, ma ọ bughị naani Chineke?"

²² Mgbe Jisos matara ihe ha na-aju, ọ zara ha si, **"Gini mere unu ji na-eche ihe ndi a n'obi unu? ²³ Olee nke ka mfe ikwu: Ọ bu a gbagharala gi mmehie gi niile, ka ọ bu i si, Bilie jee ije? ²⁴ Ma ka unu mata na Nwa nke Mmadu nwere ikike n'awa igbaghara mmehie."** Ọ siri onye ahụ akuku ahụ ya kponwuru akponwu, **"Asi m gi, bilie, chiru ute gi laa n'ulo gi!"**

²⁵ Ngwangwa, o biliri oto n'ihu mmadu niile, chiru ihe ndina ya bido na-eto Chineke na-ala n'ulo ya. ²⁶ Ihe ndi a juru onye obula anya, ha tokwara

Chineke. Oke egwu juputakwara ha n'ahụ, ha siri, "Anyị ahụla ihe ebube taa."

Okpukpo Livayi

²⁷ Mgbe nke a gasiri, o puru hu otu onye ona utu aha ya bu Livayi, ka o noduru ala n'ulo inakota utu ya. O siri ya, "Soro m." ²⁸ Ngwangwa, o biliri, hapu ihe niile soro ya.

²⁹ Emesia, Livayi kwadooro Jisos oke oriri n'ulo ya, otutu igwe ndi ona utu na ndi ozo soo ha n'oriri ahụ. ³⁰ Ma ndi Farisii na ndi ozizi iwu tamuru ntamu na-aju ndi na-eso uzo ya si, "Gini mere unu ji soro ndi ona utu na ndi mmehie na-eriko nri na-anukokwa ihe onunu?"

³¹ Jisos zara si, "Mkpa dibia adighi akpa ndi ahụ di ike, kama o bu ndi ahụ na-esighi ike. ³² Abiaghi m ikpo ndi ezi omume, kama abiarara m ikpo ndi mmehie ka ha chegharia."

Ajuju banyere ibu onu

³³ Ha siri, "Ndi na-eso uzo Jon na ndi na-eso uzo ndi Farisii na-ebu onu, na-ekpe ekpere oge niile, ma ndi na-eso uzo gi na-eri, na-anukwa."

³⁴ Jisos siri ha, "Ndi a kporo oriri n'olulu di na nwunye, ha ga-ebu onu mgbe ha na onye na-alu nwunye ohuru no? ³⁵ Ma oge na-abia mgbe a ga-ewepu onye na-alu nwunye n'etiti ha, mgbe ahụ ka ha ga-ebu onu."

³⁶ O tuuru ha ilu a, "O nweghi onye na-adokara akwa ohuru were ya kwachie akwa ochie. O buru na e mee nke a, o putara na a dowala akwa ohuru ahụ n'ihu na nke ahụ eji kwachie ya agaghi adaba. ³⁷ N'uzo di otu a kwa, mmadu adighi agbanye mmanya ohuru di ike n'ime karama akpukpo ochie. N'ihu na ike si na mmanya ohuru ahụ ga-eme ka karama ahụ gbawaa. Mmanya ahụ ga-awufukwa, karama ahụ a laa n'iyi. ³⁸ Ma o di mma igbanye mmanya ohuru n'ime karama akpukpo ohuru. ³⁹ O nweghi onye nusiri mmanya ochie ga-achọ inu mmanya ohuru, n'ihu na o ga-asị, 'Nke ochie ahụ ka mma.'"

6

Onyenwe Ubochi Izuike

¹ N'otu ubochi izuike, mgbe Jisos na-agafe n'ubi a kuru oka. Ndi na-eso uzo ya malitere ighoro ufodu n'ime ogbe oka ndi ahụ, na-amazu ha n'aka, ma na-ata ha. ² Ufodu ndi Farisii siri, "Gini mere unu ji na-eme ihe megidere iwu n'ubochi izuike?"

³ Jisos zara ha si, "O bu na unu agutaghi ihe Devid mere mgbe aguu guru ya na ndi so ya? ⁴ Otu o si banye n'ulo Chineke, were achicha a na-eche n'ihu ya, nyetukwa ndi ya na ha so, achicha nke onye obula na-ekwesighi ita ma o bughu naani ndi nchujaja." ⁵ Mgbe ahụ o gwara ha si, "Nwa nke Mmadu bu Onyenwe Ubochi Izuike."

⁶ N'ubochi izuike ozo, o banyere n'ulo ekpere na-ezi ihe. Otu nwoke nokwa n'ebe ahụ onye aka nri ya kponwuru akponwu. ⁷ Ndi Farisii na ndi ode akwukwo na-achọ uzo ha ga-esi boo ya ebubo, ya mere ha lekwasiri ya anya ihu ma o ga-agwo oria n'ubochi izuike. ⁸ Ma ebe o maara ihe ha na-ezube n'obi ha, o kporo nwoke ahụ nke aka ya kponwuru akponwu si ya, "Bilie bia guzoro n'etiti ebe a." Nwoke ahụ putara bia guzoro ebe ahụ.

⁹ Mgbe ahụ Jisos siri ha, "Ka m juo unu, gini ziri ezi n'iwu ime n'ubochi izuike; o bu ime ihe oma ka o bu ime ihe ojoo; izoputa ndu ka o bu ila ndu n'iyi?"

¹⁰ Mgbe o lesiri ha niile anya gburugburu, ọ siri ya, **“Setipụ aka gi.”** O mere nke a, aka ya dikwara mma ọzọ. ¹¹ Ha were iwe nke ukwu ma malite na-ekwurịta n’etiti onwe ha ihe ha nwere ike ime Jisọs.

Ndi ozi iri na abuo

¹² N’ubochi ndi ahụ, ọ gara rigoro n’elu ugwu ikpe ekpere. Ọ noro abali ahụ niile na-ekpe ekpere nye Chineke. ¹³ Mgbe chi boro, ọ kporo ndi niile na-eso ọzọ ya, site n’ime ha horo mmadu iri na abuo ndi ọ kporo ndi ozi ya.*

¹⁴ Saimon (onye ọ kporo Pita) na Andru nwanne ya,

Jemis

Jon,

Filip

Batalomi.

¹⁵ Matiu

Tomos,

Jemis nwa Alfios,

Saimon onye a na-akpo Zilot.

¹⁶ Judas nwa Jemis

na Judas Iskariot onye raara ya nye.

Nguzi na obubu onu

¹⁷ Ya na ha ridataraga ga n’ebe ala di larii. Igwe ndi na-eso ọzọ ya na oke igwe mmadu sitere na Judia, na Jerusalem nakwa obodo di na nsotu mmiri nke Taja na Saidon. ¹⁸ Ndi biara inuru okwu ya na ka a gworo ha oria ha. A gwokwara otutu ndi mmuo na-adighi ocha na-esogbu. ¹⁹ Igwe mmadu ahụ gbaliri imetu ya aka, n’ihi na ike di ukwu si ya n’ahụ na-apu na-agwo ha niile.

²⁰ O weliri anya lee ndi na-eso ọzọ ya, si ha,

**“Nguzi na-adiri unu bu ndi ogbenye,
n’ihi na alaeze Chineke bu nke unu.**

²¹ **Nguzi na-adiri ndi agu na-agu ugbu a,
n’ihi na afo ga-eju unu.**

**Nguzi na-adiri unu ndi na-ebe akwa ugbu a,
n’ihi na unu ga-achi ochi.**

²² **Nguzi na-adiri unu mgbe ndi mmadu na-akpo unu asi,
mgbe ha na-achupu unu, na-akpari unu,**

**na-aju aha unu,
n’ihi Nwa nke Mmadu.**

²³ **“Nurianu onu ma wuliekwanu elu n’ihi onu n’ubochi ahụ, n’ihi na
ugwo onu unu di ukwu n’eluigwe. N’ihi na otu a ka ndi nna nna ha
mesoro ndi amuma.**

²⁴ **“Ma ahuhu na-adiri unu ndi ogaranya,
n’ihi na unu eketala nkasiobi unu.**

²⁵ **Ahuhu na-adiri ndi afo juru ugbu a,
n’ihi na agu ga-agukwa unu.**

**Ahuhu na-adiri ndi na-achi ochi ugbu a,
n’ihi na unu ga-eru uju, bee akwa.**

²⁶ **Ahuhu na-adiri unu mgbe ndi mmadu niile na-ekwu okwu oma gbasara
unu,**

* **6:13** 6:13 Mgbe obula i na-achọ inwe mkpebi banyere ihe di mkpa, weputa oge kpee ekpere dika Jisọs mere n’amaokwu iri na abuo ruo nke iri na ato.

n'ihì na otu a ka ndì bụ nna ha mesoro ndì amụma ụgha.”

Ihù ndì iro n'anya

²⁷ “Ma a na m agwa unu ndì na-ege m ntị: hụnụ ndì iro unu n'anya, mekwaaranụ ndì kpọrọ unu asị ihe ọma. ²⁸ Ọzienu ndì na-abụ unu ọnụ, ma kpekwaaranụ ndì na-akparị unu ekpere. ²⁹ Ọ bụrụ na onye ọbụla a maa gị ụra n'otu ntị, tughariara ya ntị gị nke ọzọ. Ọ burukwa na onye ọbụla anara gị uwe ahụ gị, nyekwa ya uwe ime ahụ gị. ³⁰ Nye onye ọbụla rịrọrọ gị ihe. Ọ burukwa na mmadụ ewere ihe bụ nke gị, agala inaputa ya. ³¹ Dịka unu si chọọ ka ndì mmadụ mesoo unu, sitekwanụ otu a na-emeso ha.

³² “Ọ bụrụ naanị ndì hụrụ unu n'anya ka unu na-ahụ n'anya, gini ga-abụ uru unu? N'ihì na ọbụladi ndì mmehie, ọ bụ ndì hụrụ ha n'anya ka ha na-ahukwa n'anya. ³³ Ọ burukwa naanị ndì na-emere unu ihe ọma ka unu na-emere ihe ọma, gini ga-abụ uru unu? N'ihì na ndì mmehie na-enyekwara ndì na-enyere ha aka aka. ³⁴ Ọ burukwa na unu agbazinye naanị ndì nwere ike ikwughachi unu ihe, gini ga-abụ uru unu? N'ihì na ndì mmehie na-agbazinyekwa ndì mmehie ibe ha na-atụ anya ka a kwughachikwa ha n'ozuzu oke. ³⁵ Hụnụ ndì iro unu n'anya, na-emekwa ezi ihe nye ha, gbazinyenu ndì nọ na mkpa ihe ha chọrọ, na-eleghi anya na ha ga-akwughachi unu. Mgbe ahụ, ụgwọ ọrụ unu ga-adị ukwuu, unu gagesikwa na unu bụ ụmụ nke Onye kachasi ihe niile elu, n'ihì na ebere ya na-adiri ndì ajọ omume na ndì na-enweghi mmụọ ekele n'ime ha. ³⁶ Nweenu obi ebere di ka Nna unu si nwee obi ebere.

Ikpe ndì ọzọ ikpe

³⁷ “Unu ekpela ndì ọzọ ikpe, ka a ghara ikpekwa unu ikpe. Unu amala ndì ọzọ ikpe ka a ghara ima unu ikpe. Gbagharanụ ndì ọzọ, a ga-agbagharakwa unu. ³⁸ Nyenu, n'ihì na a ga-enyekwa unu. Onyinye unu ga-anata ga-abụ nke juru eju, nke a biadara nke ọma, yokotakwa ayokota nke na-ejubiga oke ka a ga-adokwasị gị n'ahụ; n'ihì na ọ bụ ihe i na-eji atụ ihe ka a ga-eji turoro gị.”

³⁹ Ọ tukwaara ha ilu a, “Onye isì ọ puru idu onye isì ibe ya? Ha abụọ ọ gaghị adaba n'ime olulu? ⁴⁰ Onye na-eso ụzọ onye ozizi anaghị akari onye nkuzi ya, kama mgbe ọ mutasiri ọ ga-amata ihe di ka onye nkuzi ya.

⁴¹ “Gini mere i ji elee ntakiri ahijia di nwanna gi n'anya, ma i dighi ahuta obodobo osisi di gi onwe gi n'anya? ⁴² I ga-esi anaa si nwanna gi, 'Nwanna a, ka m wepu gi ntakiri ahijia di gi n'anya,' mgbe gi onwe gi na-ahughi obodobo osisi di gi n'anya? Gi onye ihu abuo, buru uzọ wepu obodobo osisi di gi n'anya ka i nwee ike ihuzi uzọ nke ọma wepu ntakiri ahijia di nwanna gi n'anya.

Osisì na mkpuru ya

⁴³ “Ezi osisi adighi ami mkpuru ojo. Ọ dikwaghị osisi ojo na-ami mkpuru ọma. ⁴⁴ Ọ bụ mkpuru osisi miri ka e ji ama udi osisi ọ bụ. Ndi mmadu adighi aghota fiig site n'osisi ogwu, otu a kwa o nweghi onye na-aghota mkpuru grepu n'obi ogwu. ⁴⁵ Ezi mmadu na-esite n'aku ọma juru ya obi na-aruputa ezi ọrụ, otu a kwa, ajọ mmadu na-esite n'obi ojo ọrụ ya na-aruputa ajọ ọrụ. N'ihì na ihe ọbụla di mmadu n'obi bụ ihe na-aputa n'onu ya.

Onye amamihe na onye nzuzu wuru ulo

⁴⁶ “Gini mere unu ji na-akpo m, ‘Onyenwe anyi, Onyenwe anyi,’ ma unu adighi eme ihe m kwuru? ⁴⁷ Achoro m igosi unu ihe onye obula na-abiakwute m nke na-anu okwu m, ma na-ejikwa ihe o na-anu akporo ihe, yiri. ⁴⁸ Onye ahụ yiri nwoke wuru ulo, onye gwumiri ala, doo ntala ulo ahụ n’elu oke nkume. Mgbe idee mmiri biara were ike ya tie n’ulo ahụ, o nweghi ike ime ka o maa jijiji n’ihi na e wusiri ya ike. ⁴⁹ Ma onye ahụ nuru okwu m, nke na-ejighi ihe o nuru mee ihe, di ka nwoke wukwasiri ulo ya n’elu ala, nke na-enweghi ntala obula. Mgbe idee mmiri biara were ike ya tie n’ulo ahụ, ulo ahụ dara daruo ala, odida ya di ukwu.”

7

Okwukwe onye ochiagha

¹ Mgbe o kwusiri okwu ndi a nye ndi na-ege ya nti, o banyere na Kapanom. ² Ma e nwere otu ochiagha* nke nwere otu ohu nwoke o huru n’anya. Onye no n’oria na n’onu onwu. ³ Mgbe o nuru ihe banyere Jisos, o zipuru ufodu ndi okenye ndi Juu ka ha gaa roro ya ka o bia gwoo ohu ya. ⁴ Mgbe ha biakwutere Jisos, ha rorisiri ya aririo ike si, “O kwesiri ka i mere ya ihe a. ⁵ N’ihi na o huru obodo anyi n’anya. O wukwaara anyi ulo ekpere.” ⁶ Jisos sooro ha gawa.

Ma mgbe o no nso n’ulo ya, onye ochiagha ahụ zipuru ndi enyi ya ka ha ga si ya, “Onyenwe anyi, esogbukwala onwe gi, n’ihi na etorughi m ka i bata n’okpuru ulo m. ⁷ O bu ya mere na-echehi m na m toruru iputa bia zute gi. Ma kwuo okwu, o ga-agwokwa odibo m. ⁸ N’ihi na mu onwe m bukwa onye no n’okpuru ikike ochichi, nwee ndi agha no n’okpuru m. Ana m asi onye nke a ‘gaa,’ o gaa, sikwa onye nke ozo ‘bia,’ O bia. Ana m asi ohu m, ‘mee nke a,’ o na-emekwa ya.”

⁹ Mgbe Jisos nuru okwu niile a, o juru ya anya nke ukwu. O tughariri gwa igwe mmadu ndi na-eso ya si, “**Asi m unu, ahubeghi m okwukwe di otu a o buladi n’Izrel.**” ¹⁰ Mgbe ndi ozi ahụ laghachiri n’ulo, ha choputara na ahụ adila ohu ahụ mma.

Jisos akpolite nwa nwoke nwanyi di ya nwuru

¹¹ O ruo mgbe nwa oge gasiri, o gara n’obodo a na-akpo Nain. Ndi na-eso uzo ya na otutu igwe mmadu ndi ozo sooro ya gaa. ¹² Mgbe o na-abiaru nso n’onu uzo e si abata n’obodo ahụ, o nwere otu nwoke nwuru anwu nke a na-ebupu, otu nwa nke nne ya muru. Nne ya ahụ bu nwanyi di ya nwuru, oke igwe mmadu si n’obodo ahụ sonyekwara ya. ¹³ Mgbe Onyenwe anyi huru ya, o meere ya obi ebere ma si ya, “**Ebela akwa.**”

¹⁴ Mgbe ahụ o gara nso metu igbe ozu ahụ aka, ndi bu ya kwusiri. O siri, “**Nwokorobia, asi m gi bilie!**” ¹⁵ Nwoke ahụ nwuru anwu biliri, nodu ala, bido ikwu okwu, o kpoyere ya nne ya.

¹⁶ Egwu turu ha niile, ha tokwara Chineke si, “Onye amuma di ukwu aputala n’etiti anyi, Chineke abiala inyere ndi ya aka!” ¹⁷ Akuko a banyere ya ruru Judia niile na obodo nta niile gbara ya gburugburu.

Jisos na Jon omee baptizim

¹⁸ Ndi na-eso uzo Jon koro ya maka ihe ndi a niile. Jon koro mmadu abuo n’ime ndi na-eso uzo ya, ¹⁹ zie ha ka ha jekwuru Onyenwe anyi juo ya ajuju si, “O bu gi bu onye ahụ ga-abia. Ka anyi ga-ele anya obibia onye ozo?”

* 7:2 7:2 O bu onye Rom.

²⁰ Mgbe ụmụ nwoke ahụ biakwutere ya, ha siri, “Jón omee baptizim ziri anyị ka anyị juo gi si, ‘O bu gi bu onye ahụ ga-abia ka anyị ga-ele anya obibia onye ozo?’”

²¹ Mgbe ahụ o gworo otutu ndi nwere oria, na nria nria di iche iche, na mmuo ojo. O mekwara ka otutu ndi kpuru isi hu uzo ozo. ²² O zaghachiri ndi ozi ahụ si, “Laghachinu azu gaa koru Jón ihe unu huru na nke unu nuru; ndi kpuru isi na-ahu uzo, ndi ngwuro na-aga ije, ndi ekpenta ka a na-eme ka ha di ocha, ndi nti chiri na-anu ihe, a na-eme ka ndi nwuru anwu si nonwu bilie, a na-ezisara ndi ogbenye ozoma. ²³ Ngozi na-adiri onye ahụ na-enweghi ihe mkpasu iwe n’ihi m.”

²⁴ Mgbe ndi na-eso uzo Jón puru, Jisos bidoro igwa igwe mmadu ahụ okwu banyere Jón si, “Gini ka unu gara nozara ihu? O bu ahia achara nke ikuku na-ebughari? ²⁵ Ma gini ka unu puru iga ihu? O bu nwoke yi uwe mara mma? E e, ndi na-eyi uwe di oke onuahia, ndi na-ebikwa noke oriri na oke onunu bi n’uloeze. ²⁶ Ma gini ka unu puru ka unu ga-ahu? O bu onye amuma? E, ana m a gwa unu, unu huru onye kari onye amuma. ²⁷ O bu onye a bu onye ahụ e dere ihe banyere ya si,

“‘Aga m ezipu onyezi m n’ihu gi,
onye ga-edozi uzo gi n’ihu gi.’†

²⁸ Agwa m unu, n’etiti ndi nwanyi muru, o dighi onye di ukwu karia Jón, ma onye dikarisiri nta n’alaeze Chineke di ukwu karia ya.”

²⁹ (Ndi mmadu niile nuru nke a, tinyekwara ndi ona utu, nabatara n’uzo Chineke bu nke ziri ezi, n’ihi na Jón emela ha baptizim. ³⁰ Ma ndi Farisii na ndi ozizi iwu juru imezu ebumnobi Chineke nye ha onwe ha, n’ihi na ha anabataghi ka Jón mee ha baptizim.)

³¹ O gara n’ihu si ha, “Ma gini ka m ga-eji tnyere ndi bi noibo a? Gini ka ha yiri? ³² Ha di ka umuntakiri no nooma ahia na-akpo ibe ha oku na-asị,

“‘Anyi gburu unu oja,
ma unu adighi ete egwu.
Anyi buru abu ikwa ozu,
ma unu ebeghi akwa.’

³³ N’ihi na Jón omee baptizim biara na-erighi achicha maobu nuu ihe onunu ma unu siri, ‘Mmuo ojo bi n’ime ya.’ ³⁴ Nwa nke Mmadu biara na-eri ihe oriri na-anukwa ihe onunu, ma unu siri, ‘Lee, onye oke oriri na onye oke anumanu, enyi ndi ona utu na ndi mmehie.’ ³⁵ Ma e sitela n’umu ya niile nwaputa amamihe n’onye ziri ezi.”

Nwanyị onye mmehie etee Jisos mmanu

³⁶ Otu onye n’ime ndi Farisii koru ya oriri. O gara n’ulo onye Farisii ahụ, ma nodu ala noche nri. ³⁷ Ma otu nwanyi nke bi noobodo ahụ, onye birila ndu mmehie, mgbe o matara na o no n’ulo onye Farisii ahụ na-eri nri, o jiri otu karama alabasta mmanu otite bata n’ulo ahụ. ³⁸ Ka o guzoro n’azu ukwu ya na-ebe akwa, o malitere iji anya mmiri ya na-awusa n’ukwu ya. O jiri agiri isi ya hichaa anya mmiri ahụ, sutu ukwu ya onu, ma wusa mmanu otite isi utu ahụ na ha.

³⁹ Mgbe onye Farisii ahụ koru ya oriri huru ihe nke a, o kwuru noobi ya si, “A si na nwoke a bu onye amuma, o gaara amata udi mmadu nwanyi a na-emetu ya aka bu, na o bu onye mmehie.”

⁴⁰ Jisos zara ya si, “Saimon, e nwere m ihe m choru igwa gi.”

O siri ya, “Onye ozizi gwa m ya.”

† 7:27 7:27 Mal 3:1

⁴¹ “Ndi ikom abuo ji onye na-ebinye ndi mmadu ego n’omurunwa ugwo. Otu onye ji ya nari ego ise, onye nke ozọ ji ya iri ego ise. ⁴² Mgbe ha na-enweghi ike ikwughachi ugwo ha ji ya, o gbaghara ha ugwo ahụ. Ugbu a, onye n’ime ha ga-ahụ ya n’anya kari?”

⁴³ Saimon zara si, “O di m ka o bu onye nke o gbaghara ugwo di ukwu.”

O siri ya, “I kpeziri.”

⁴⁴ Mgbe ahụ o tughariri n’ebe nwanyi ahụ nọ gwa Saimon si, “I huru nwanyi a? A batara n’ulo gi, i kunyeghi m mmiri ka m saa ukwu m, ma nwanyi a ejirila anya mmiri ya sachaa ukwu m, jirikwa agiri isi ya hichaa ha. ⁴⁵ I sutughi m onu, ma kemgbe m batara n’ulo a, o zubeghi ike isutu ukwu m onu. ⁴⁶ I teghi m mmanu obula n’isi, ma lee, o werela mmanu otite isi utọ wukwasị m n’ukwu. ⁴⁷ Ya mere, ana m agwa gi si, a gbagharala ya mmehie ya niile o mehiere, n’ihi na o nwere ihunanya di ukwu. Ma onye nwetara mgbaghara di nta, na-enwe ihunanya di nta.”

⁴⁸ Mgbe ahụ o gwara ya si, “A gbagharala gi mmehie gi.”

⁴⁹ Ma ndi ozọ soro ya nodu na-eri nri bidoro ikwu n’etiti onwe ha na-asị, “Onye bu onye a nwere ike o buladi igbaghara mmehie?”

⁵⁰ O siri nwanyi ahụ, “Okwukwe gi azopotala gi, laa n’udo.”

8

Akuko ogha mkpuru

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, o gara n’obodo ukwu niile na n’obodo nta niile na-ekwusa ma na-ewetakwara ndi mmadu ozioma nke alaeze Chineke. Ndi ozi iri na abuo ahụ sokwa ya, ² na umu nwanyi ufodu ndi a chupuru mmuo ojo site n’ime ha, gwokwa ha nri nri: Meri Magdalin onye e sitere n’ime ya chupu mmuo ojo asaa, ³ na Joana nwunye Chuza onye na-elekota uloeze Herod na akụ ya niile, na Suzana, na otutu ndi ozọ ndi ji akụ ha na-enyere ha aka.

⁴ Mgbe oke igwe mmadu gbakoro ha na ndi mmadu si n’obodo di iche iche biakwute ya. O tuuru ha ilu a si, ⁵ “Ogha mkpuru puru iku mkpuru ya, mgbe o no na-agma mkpuru ndi a, ufodu n’ime mkpuru ahụ dara n’akuku uto ebe ndi mmadu zoro ha ukwu, umu nnunu biakwara turia ha loo. ⁶ Ufodu n’ime ha dakwasiri n’elu nkume. Mgbe ha puputara choo ito, ha kponwuru n’ihi na mgborogwu ha enweghi ike imita mmiri mkpuru ahụ ga-eji di ndu. ⁷ Ufodu dara n’etiti ogwu, ogwu ndi a sooro ha puo ma kpagbuo ha. ⁸ Ufodu n’ime mkpuru dara n’ezi ala. Ha puputara, too, ma mkpuru di otu nari n’onuogugu.”

Mgbe o kwusiri nke a, o siri ha, “Onye obula nwere nti inu ihe, ya nuru.”

⁹ Ndi na-eso uto ya juru ya ihe ilu a putara. ¹⁰ O siri, “O bu unu ka e nyere imata ihe omimi niile nke alaeze Chineke, ma ndi ozọ ga-anu ya naani n’ilu. Site n’uto di otu a,

“ha ga na-ele anya, ma ha agaghi ahụ ihe obula.

Ha ga na-anu nti ma ha agaghi aghota ihe obula.*

¹¹ “Nke a bu nkowa ilu ahụ. Mkpuru ahụ bu okwu Chineke. ¹² Mkpuru dara n’akuku uto nochiri anya ndi nuru okwu Chineke, ma ekwensu biara napu ha okwu ahụ n’obi ha, ka ha ghara ikwere ma nwetakwa nzoputa. ¹³ Mkpuru ndi ahụ dara n’elu nkume nochiri anya ndi nuru okwu Chineke jiri onu nabata ya, ma ha enweghi mgborogwu n’ime ha. Ha na-ekwere naani nwa oge nta, ma mgbe onwunwa biara ha na-adachapu. ¹⁴ Mkpuru nke dara n’etiti ogwu nochiri anya ndi nuru okwu Chineke, ma mgbe ha

* 8:10 8:10 Aiz 6:9

na-aga n'uzo ha, echiche banyere aku na ihe uto nke uwa na-akpagbu okwu ahụ, mee ka ha ghara imi mkpuru. ¹⁵ Ma mkpuru ndi ahụ dara n'ezi ala nochiri anya ndi jiri obi ghere oghe na mmuo ziri ezi nabata okwu ahụ ma werekwa ndidi miputa mkpuru.

Iheoku di n'elu ihe ndokwasi

¹⁶ "O dighi onye obula, nke na-amunye oriona zoo ya n'ime igbe maobu donye ya n'okpuru ihe ndina. Kama, o na-adokwasi ya n'elu ihe idoba oku ka ndi obula na-abata n'ulo ahụ jiri ya hu zo. ¹⁷ O dighi ihe obula zoro ezo nke na-agaghi emesia puta ihè, o dikwaghi ihe obula di nzuzo nke a na-aghaghi eme ka o puta ihè. ¹⁸ Ya mere, kpacharanu anya otu unu si ege nti. N'ihina o bu onye ahụ nwere ihe ka a ga-enye karịa, ma onye ahụ na-enweghi, o buladi nke o nwere, ka a ga-anapu ya."

Nne Jisos na umunne ya nwoke

¹⁹ N'oge a, nne ya na umunne ya nwoke biakwutere ya. Ma ha enweghi ike ibiaru ya nso n'ihina igwe mmadu. ²⁰ Otu onye gwara ya si, "Nne gi na umunne gi ndi nwoke guzo n'ezi, ha chorọ ihu gi."

²¹ O zara si, "Nne m na umunne m ndi nwoke bu ndi ahụ na-anu okwu Chineke ma jiri ya mere ihe."

Jisos emee ka ebili mmiri dajuo

²² Otu ubochi, ya na ndi na-eso zo ya banyere n'ugbo mmiri, o siri ha, "Ka anyi gafee n'ofe nke ozọ nke osimiri." Nke a mere ha ji nupu ugbo, ²³ ma mgbe ha na-aga, o rahuru ura. Oke ifufe malitere ife n'elu odọ mmiri ahụ, nke mere na mmiri na-awubanye n'ime ugbo ha, mee ka ha noro n'oke nsogbu.

²⁴ Ha gara kpotee ya na-eti mkpu, "Nna anyi ukwu! Nna anyi ukwu! Lee na anyi n'ala n'iyi!"

O biliri, baara ifufe na ebili mmiri ahụ mba. Ha dara juu, ebe niile dekwara jii. ²⁵ O siri ha, "Ebee ka okwukwe unu di?"

Ha ji oke egwu na oke iju anya jurita onwe ha si, "Onye bu onye a? O na-enye o buladi ifufe na ebili mmiri iwu, ha na-anakwa ya nti."

Ogwugwo nwoke mmuo ojoo ji

²⁶ Ha kworo ugbo mmiri rute n'ala Gerazin,† nke di n'ofe mmiri Galili. ²⁷ Mgbe o si n'ugbo mmiri riputa n'elu ala, otu nwoke obodo ahụ onye mmuo ojoo bi n'ime ya zutere ya. Nwoke a ebighi n'ulo maobu yie uwe ogologo oge, ma ebe obibi ya bu ebe a na-eli ozu. ²⁸ Mgbe o huru Jisos, o biara daa n'ihu ya, tie mkpu n'oke olu si, "Gini ka mu na gi nwekoro Jisos, Okpara Chineke Onye kachasi ihe niile elu? Biko ario m gi, atala m ahuhu." ²⁹ N'ihina o nyela mmuo ahụ na-adighi ocha iwu ka o site n'ime ya puta. Otutu oge, mmuo ojoo a na-ejidesi ya ike, n'agbanyeghi na eji udọ igwe kee ya aka na ukwu, debe ebe a na-eche ya nche, o na-adobisi udọ igwe e ji kee ya, mmuo ojoo a na-eduru ya gaa n'ime ozara.

³⁰ Jisos juru ya si, "Gini bu aha gi?"

O zara si, "Lijon," n'ihina igwe mmuo ojoo bi n'ime ya. ³¹ Ha riosiri ya aririo ike ka o ghara inye ha iwu ka ha banye n'Abis.

³² Igwe ezi no n'akuku ugwu di ebe ahụ nso na-akpa nri. Mmuo ojoo ndi a rioro Jisos ka o nye ha ike ka ha banye n'ime ha. Jisos nyere ha ike.

³³ Mmuo ojoo ndi ahụ sitere n'ime nwoke a puo banye n'ime ezi ndi ahụ,

† 8:26 8:26 N'akwukwo ochie ufodu, i nwere ike hu Gadarin.

igwe ezi ahụ niile sitere na mkputamkpu ala ọnụ mmiri ahụ gbara ọsọ dabanyechaa n'ime mmiri ebe osimiri riri ha.

³⁴ Mgbe ndị na-elekọta ezi ahụ hụrụ ihe mere, ha gbara ọsọ gaa n'ime obodo na n'obodo nta niile dị gburugburu ebe ahụ kọsaa ihe mere. ³⁵ Ndi mmadụ pụtara ihu ihe mere. Mgbe ha rutere ebe Jisọs nọ, ha hụrụ nwoke ahụ e si n'ime ya chụpụ mmụọ ojọọ ndị ahụ, ebe ọ nọdurụ ala yiri uwe ma nọrọkwa n'ezi uche ya. Egwu tūrụ ha. ³⁶ Ndi hụrụ ka ihe a si mee kọrọ ha ka e siri gwọọ onye ahụ mmụọ ojọọ na-esogbu. ³⁷ Mgbe ahụ, ndi niile bi na Gerazin na n'obodo gbara ebe ahụ gburugburu rịrọ Jisọs ka ọ hapurū ha obodo ha, n'ihị na egwu di ukwuu tūrụ ha. Ọ banyekwara n'ime ụgbọ mmiri ahụ laghachi.

³⁸ Nwoke a e sitere n'ime ya chụpụ mmụọ ojọọ rịrọ ya ka o soro ya ma o zilagara ya, si ya, ³⁹ **“Laghachi n'ezinaulo gi kọrọ ha ihe niile Chineke meere gi.”** Nwoke ahụ lara, gbasaa akukọ ihe Jisọs meere ya n'obodo ahụ niile.

Nwa agboghọ nwurū anwū na nwanyị onye ọrịa

⁴⁰ Mgbe Jisọs loghachiri, igwe mmadụ nabatara ya n'ihị na ha niile na-eche ya. ⁴¹ Mgbe ahụ otu nwoke nke aha ya bụ Jairọs, onye bụ onyeisi n'ulo ekpere, biara daa n'ala n'ukwū Jisọs na-ariọ ya ka ọ bia n'ulo ya. ⁴² N'ihị na otu nwata nwanyị ọ mụtara naanị ya, nke gbara afọ iri na abụọ nọ n'ọnụ ọnwu.

Mgbe ọ na-aga, igwe mmadụ ahụ na-akpagbu ya. ⁴³ Ọ di otu nwanyị n'etiti ha nke nọrịi na-aria ọrịa oruru ọbara afọ iri na abụọ, onye mefuru ihe niile o ji n'aka ndi dibia, ma ọ dighi onye nwere ike igwọ ya. ⁴⁴ Ọ sitere n'azụ ya metụ ọnụ uwe ya aka. Ngwangwa, ọrịa oruru ọbara ahụ kwusikwara.

⁴⁵ Jisọs siri, **“Onye meturū m aka?”**

Mgbe ọ na-enweghi onye pụtara kwuo si na ọ bụ ya. Pita gwara ya si, “Nna anyi ukwu, igwe mmadụ gbara gi gburugburu na-adakwasikwa gi.”

⁴⁶ Ma Jisọs siri, **“Otu onye meturū m aka; amatara m na ike esitela n'ime m puo.”**

⁴⁷ Mgbe nwanyị ahụ hụrụ na ọ dikwaghị ihe o nwere ike ime iji zoo onwe ya, o ji ima jijiji bia daa n'ukwū ya. N'ihu mmadụ niile, ọ kọrọ ihe mere o ji metụ ya aka na otu e si gwọọ ya n'otu ntabi anya. ⁴⁸ Ọ gwara ya si, **“Ada m nwanyị, okwukwe gi agwọla gi. Laa n'udo.”**

⁴⁹ Mgbe ọ ka nọ na-ekwu okwu, otu onye si n'ulo Jairọs bụ onyeisi ulọ ekpere, biara si, “Ada gi nwanyị anwuola, enyekwala onye ozizi nsogbu ọzọ.”

⁵⁰ Ma mgbe Jisọs nūrū ozi a, ọ zara ya si, **“Atula egwu, naanị kwere, a ga-agwọkwa ya.”**

⁵¹ Mgbe o rutere n'ulo Jairọs, o kweghi ka onye ọbula soro ya baa n'ime ulọ ahụ ma ọ bughị naanị Pita, Jọn, Jemis, nne na nna nwata ahụ. ⁵² N'oge ahụ, ha niile nọ na-ebe akwa na-eru ujū maka nwata ahụ. Ọ siri ha, **“Unu ebezila akwa, n'ihị na ọ nwughị anwū kama ọ nọ n'ura.”**

⁵³ Ha chirị ya ọchị, n'ihị na ha matara na ọ nwurū anwū. ⁵⁴ Ma o jidere ya n'aka, si, **“Nwa m, bilie!”** ⁵⁵ Mmụọ ya loghachiri, o bilitekwara mgbe ahụ. Ọ gwakwara ha ka ha chọrọ ya nri ka o rie. ⁵⁶ Ihe a gbara ndi mūrū ya gharị ma ọ nyere ha iwu ka ha ghara ikorọ onye ọbula ihe mere.

9

Jisọs ezipu ndi ozi iri na abuo

¹ Mgbe ọ kpọkọtara ndị ozi iri na abụọ ahụ, o nyere ha ike na ịchị isi n'ebe mmụọ ọjọọ niile nọ na igwọ ọrịa dị iche iche. ² O nyere ha ikike, zipụ ha ikwusa alaeze Chineke na igwọ ndị nri nri. ³ Ọ gwara ha si, **“Unu ewerekwala ihe ọbụla maka njem a, maọbụ mkpanaka maọbụ akpa, maọbụ achicha maọbụ ego maọbụ uwe abụọ.** ⁴ Ụlọ ọbụla unu banyere, nọgidenu n'ebe ahụ ruo mgbe unu hapuru obodo ahụ. ⁵ **Ma ebe ọbụla a na-anabataghị unu, kụchapụnụ aja dị n'ụkwụ unu mgbe unu na-apụ n'obodo ahụ, ka ọ buru ihe ama megide ha.”** ⁶ Ha gara n'obodo nta niile na-ekwusa ozioma na-agwọkwa ndị ọrịa n'ebe niile.

⁷ Mgbe Herod onye ọchịchị nuru akuko banyere ihe niile merenu, ọ gbagwojuru ya anya n'ihi na ufodu mmadu na-asị, na Jon omee baptizim esitela na ndị nwuru anwu bilie. ⁸ Ndi ozọ na-asị na Ilaija aputala, ebe ndi ozọ na-asị na otu n'ime ndi amuma ochie aputakwala ndu ozọ. ⁹ Ma Herod siri, **“Mụ onwe bipuru isi Jon. Onye bukwa onye a nke m na-anu ihe banyere ya?”** Ọ guru ya aguu ihu ya.

Jisọs enye puku mmadu ise nri

¹⁰ Mgbe ndi ozi a lotara, ha kororo ya ihe niile ha mere. Ọ kpoooro ha gaa n'obodo a na-akpo Betsaida ebe ha ga-anọ naani ha. ¹¹ Ma mgbe igwe mmadu matara nke a, ha sooro ya. Ọ nabatara ha ma gwakwa ha okwu maka alaeze Chineke. Ọ gwokwara ndi niile ọ di mkpa na-emere ka ahụ di ha mma.

¹² Mgbe anwu bidoro ida, ndi na-eso uzọ ya iri na abụọ biakwutere ya si ya, **“Zilaga igwe mmadu a ka ha gaa n'ime obodo na n'obodo nta ndi gbara ebe a gburugburu, ka ha chotara onwe ha nri na ebe ndina n'ihi na ebe a anyi no bu ozara.”**

¹³ Ọ zara ha si, **“Unu nye ha nri ka ha rie.”**

Ha zaghachiri ya si, **“Anyi nwere naani ogbe achicha ise na azu abuo. Ma ọ bughị na anyi ga aga zura mmadu ndi a niile nri.”** ¹⁴ Ndi no n'ebe ahụ ruru puku ndi nwoke ise.

Ọ gwara ndi na-eso uzọ ya si, **“Meenu ka ha nodu ala n'igwe n'igwe, iri mmadu ise, iri mmadu ise.”** ¹⁵ Ha mere otu ahụ, mee ka ha niile nodu ala. ¹⁶ O weere ogbe achicha ise na azu abuo ndi ahụ, lelie anya n'eluigwe, gozie ma nyawaa ha, nye ndi na-eso uzọ ya ka ha keere igwe mmadu ahụ. ¹⁷ Ha niile riri rijuokwa afo, a tutukotara ihe foduru, tutujuo nkata iri na abuo n'iberibe achicha foduru.

Ogbugba ama Pita

¹⁸ Otu ubochi mgbe ọ no naani ya na-ekpe ekpere, ndi na-eso uzọ ya biakwutere ya. Ọ juru ha si, **“Onye ka igwe mmadu na-asị na m bu?”**

¹⁹ Ha zara si, **“Ufodu na-asị na i bu Jon omee baptizim, ndi ozọ si na i bu Ilaija, ndi ozokwa, si na i bu otu n'ime ndi amuma ochie ahụ si n'onwu bilie.”**

²⁰ Ma ọ juru ha, **“Unu onwe unu, ọ bu onye ka unu na-asị na m bu?”**

Pita zara si, **“I bu Kraist nke Chineke.”**

Jisọs ekwuo ihe banyere onwu ya

²¹ Ma ọ doro ha aka na nti, nyesiekwa ha iwu ike ka ha ghara igwa onye obula nke a, ²² na-asị, **“Nwa nke Mmadu aghaghị ihu otutu ahuhu di iche iche. Ndi okenye na ndisi nchaja, na ndi ozizi iwu ga-aju ya. Aghaghị igbu ya, ma n'ubochi nke ato, a ga-eme ka o site n'onwu bilie.”**

²³ Mgbe ahụ ọ sikwara ha, **“Ọ buru na onye obula achoo iso m n'azu, ọ ghaghị iju onwe ya ma buru obe ya kwa ubochi na-eso m.** ²⁴ N'ihi na

onye ọbụla chọrọ ịzọpụta ndụ ya ga-atụfu ya. Ma onye ọbụla nke tufuru ndụ ya n'ihì m, ga-azọpụta ya. ²⁵ Uru gini ka mmadu nwere ma o buru na o ritechaa uwa niile n'uru ma tufuo ndu ya, ma obu buru onye a napuru ndu ya? ²⁶ Onye ọbụla ihere m na ihere okwu m na-eme, ka ihere ya ga-emekwa Nwa nke Mmadu mgbe o ga-abia n'ebube ya, na n'ebube nke Nna ya, ya na ndi mmuo ozi di nsọ.

²⁷ "N'ezie asi m unu, ufodu n'ime ndi guzo n'ebe a agaghi edetu onwu ire tupu ha ahụ alaeze Chineke."

Nnwogha Jisos

²⁸ Mgbe ubochi asato gasiri, o kporo Pita na Jon na Jemis gaa n'elu ugwu ikpe ekpere. ²⁹ Mgbe o no na-ekpe ekpere, udidi ihu ya gbanwere. Uwe ya bidoro ichaa ocha nke ukwu. ³⁰ N'otu ntabi anya, ha huru ndi ikom abuo ka ha na ya na-ekwu okwu. Ha bu Mosis na Ilaija. ³¹ Ha putara n'ebube eluigwe di ukwu na-ekwu banyere nlaghachi ya, nke o na-aga imezu na Jerusalem. ³² Pita na ndi ya na ha no na-arahu ura. Mgbe ha tetara, ha huru ebube ya na ndi ikom abuo ya na ha no na-ekwurita okwu. ³³ Mgbe ha na-ahapu ya, Pita siri Jisos, "Nna anyi ukwu, o ga-adi mma ka anyi noro ebe a ka anyi wuo ulo ikwu ato, otu ga-abu nke gi, otu ga-abu nke Mosis, otu ga-abukwa nke Ilaija." O mataghi ihe o na-ekwu.

³⁴ Mgbe o ka kpu okwu nonu, igwe ojii putara kpuchie ha. Egwu tukwara ha di ka ha na-aba n'igwe ojii ahụ. ³⁵ Olu sitere n'igwe ojii ahụ daa si, "Onye a bu Okpara m, onye m hoputara; geenu ya nti." ³⁶ Mgbe olu ahụ kwusiri okwu, ha choputara na Jisos no naani ya. Ndi na-eso uzọ ya kpuchiri onu ha, debe ihe niile n'obi ha, o dikwaghi onye obula ha gwara ihe ha huru.

Ogwugwo nwa nwoke mmuo ojo bi n'ime ya

³⁷ N'echi ya, mgbe ha si n'ugwu ahụ ridata, oke igwe mmadu biara zute ya. ³⁸ Otu nwoke si n'etiti igwe mmadu ahụ jiri oke olu tie mkpu si, "Onye ozizi, ario m gi ka i lee nwa m nwoke anya, n'ihì na naani ya bu nwa m nwere. ³⁹ Mmuo ojo na-ejide ya mee ka o na-eti mkpu. O na-atuda ya n'ala, na-ese ya ese, na-adokwa ya ado mee ka o na-agbo ufufu nonu. O dighi mgbe o na-ahapu ya kama o na-echihiasị ya ahụ. ⁴⁰ Arioro m ndi na-eso uzọ gi ka ha chupu ya, ma ha enweghi ike."

⁴¹ Jisos zara si, "Leenu ogbo ruru aru, nke na-enweghi okwukwe! Ruo olee mgbe ka mu na unu ga-anọ, ruokwa olee mgbe ka m ga-anagide ekweghi ekwe unu? Kpotara m nwa gi nwoke ahụ n'ebe a!"

⁴² Mgbe o na-abia, mmuo ojo ahụ kwadara ya n'ala sesie ya ike, ma Jisos baara mmuo ojo ahụ mba. O gworo nwata ahụ kponyekwa ya nna ya. ⁴³ Ebube ukwu nke Chineke turu ha n'anya.

Jisos ekwuo ihe banyere onwu ya ozo

Ma mgbe onye obula no na mgbagwoju anya n'ihì oru o ruru, o siri ndi na-eso uzọ ya, ⁴⁴ "Geenu nti nke oma banyere ihe m choro igwa unu. A ga-arara Nwa nke Mmadu nye n'aka umu mmadu." ⁴⁵ Ma ha aghotaghi okwu a. E zonariri ya n'ebe ha no ka ha ghara ighota ya. Egwu tukwara ha iju ya ihe o putara.

Onye kariri ibe ya ukwu?

⁴⁶ Iru uka daputara n'etiti ha banyere onye kariri ibe ya ukwu. ⁴⁷ Ebe Jisos ma ihe ha na-eche, o kpotara otu nwantakiri mee ka o guzo n'akuku ya. ⁴⁸ O gwara ha si, "Onye obula nabatara nwata a n'aha m, nabatara

m. Onye ọ bụlakwa nabatara m, nabatara onye zitere m. Ọ bụkwa onye dīkarīsiri nta n’etiti unu bụ onye kachasi ukwu.”

⁴⁹ Jōn a zaa si, “Nna anyi ukwu, anyi huru otu onye ka o ji aha gi na-achupu mmuo ojuo. Ebe o na-esoghi anyi, anyi gbochiri ya.”

⁵⁰ Jisos siri ya, “Unu egbochila ya. N’ihi na onye obula na-adighi emegide unu dīnyeere unu.”

Nguzogide site n’aka ndi Sameria

⁵¹ Mgbe oge o ji alaghachi na-abiaru nso, o chere ihu ya iga Jerusalem. ⁵² O zipuru ndi ozi, ka ha buru ya uzogawa. Ka ha na-aga ha batara n’otu obodo nta nke ndi Sameria* ikwado ihe niile tupu o bia; ⁵³ ma ha juru inabata ya n’ihi na o chere ihu iga Jerusalem. ⁵⁴ Mgbe Jemis na Jōn ndi na-eso uzogawa ya huru nke a, ha siri ya, “Onyenwe anyi, i choro ka anyi nye iwu ka oku site n’eluigwe bia laa ha n’iyi?” ⁵⁵ O tughariri bara ha mba. ⁵⁶ Ma ha puru banye n’obodo nta ozogawa.

Ihe o ga-efu iso Jisos

⁵⁷ Mgbe ha no na-aga ije a, otu nwoke siri ya, “Aga m eso gi gaa ebe obula i na-aga.”

⁵⁸ Jisos zara, si, “Nkita ohia nwere onu ebe ha na-edina, umu nnonu nke igwe nwekwara akwu, ma Nwa nke Mmadu enweghi ebe o na-atukwasi isi.”

⁵⁹ O gwara onye ozogawa si, “Soro m.”

Ma o siri ya. Onyenwe anyi, “Biko, nye m ohere ka m gaa buru uzogawa lie nna m.”

⁶⁰ Ma o siri ya, “Hapu ndi wuru anwu ka ha lie ndi wuru anwu ibe ha. Ma gi gaa kwusaa alaeze nke Chineke.”

⁶¹ Ma onye ozokwa, siri ya, “Aga m eso gi, Onyenwe m, ma kwere ka m buru uzogawa gaa si ndi ezinaulo m nodunu nke oma.”

⁶² Jisos siri ya, “Onye obula jidere aka n’ogu anu ulo na-adokpu ma na-ele anya n’azu ekwesighi alaeze Chineke.”

10

Jisos ezipu iri mmadu asaa na abuo

¹ Mgbe nke a gasiri, Onyenwe anyi hoputara iri mmadu asaa na abuo ndi ozogawa, zipu ha mmadu abuo abuo ka ha buru ya uzogawa n’obodo niile nakwa ebe niile o na-achogawa. ² O siri ha, “Owuwe ihe ubi di ukwu ma ndi oru di naani ole na ole. Ya mere, rionu Onyenwe owuwe ihe ubi ka o zite ndi oru n’owuwe ihe ubi ya. ³ Gaanu! Ma lee, ana m ezipu unu di ka umu aturu n’etiti agu. ⁴ Unu ewerekwala ego maobu akpa maobu akpukpokwu. Unu ekekwala onye obula n’uzogawa.

⁵ “Mgbe unu banyere n’ulo obula, burunu uzogawa si, ‘Udo diri n’ulo a.’ ⁶ O buru na mmadu udo bi n’ulo ahụ, udo unu ga-adinyekwara ya. O burukwanu na onye bi n’ulo ahụ abughi onye udo, udo unu ji bia galoghachitekware unu. ⁷ Nogidenu n’ebe ahụ, na-erinu ma na-anukwanu ihe obula ha nyere unu, n’ihi na onye oru kwesiri inata ugwo oru ya. Unu esitela n’otu ulo gaa n’ulo ozogawa.

⁸ “O buru na ndi bi n’obodo unu batara anabata unu, rienu ihe obula ha nyere unu. ⁹ Gwoonu ndi oria no n’ebe ahụ, gwakwanu ha si, ‘Alaeze Chineke adila unu nso.’ ¹⁰ Ma mgbe unu banyere n’obodo obula ha

* **9:52** 9:52 Ha na ndi Izrel enweghi ezi mmekorita. * **10:1** 10:1 O bu naani Luk dere banyere nzipu ezipuru ndi ozi iri asaa na abuo ndi a.

jụ ịnabata unu, pụọnyu gaa n'okporouzo ya kwuo si, ¹¹ 'O buladi aja si n'obodo a nke nyapagidere n'ukwu anyi, anyi na-ehichapu ya ka o buru ihe ido aka nti nye gi. Otu o di, matakwanu nke a, na alaeze Chineke di nso.' ¹² Ana m agwa unu na n'ubochi ahụ, ga-akara Sodom mma karịa obodo ahụ.

¹³ "Ahuhu ga-adiri gi Korazin. Ahuhu ga-adiri gi Betsaida. N'ih na o buru na oru ebube a ruru n'ime unu ka a ruru na Taja na Saidon ha gaara echeghari ogologo oge, nodu n'akwa mkpe na ntụ. ¹⁴ O ga-akara Taja na Saidon mma n'ubochi ikpe karia unu. ¹⁵ Ma gi Kapanom! I na-eche na a ga-ebuli gi elu ruo eluigwe? Mba! I ga-arida n'ala mmuo!†

¹⁶ "Onye obula gere unu nti, o bu mu ka o gere nti. Onye obula juru ịnabata unu, o bu mu ka o juru ịnabata. Onye obula juru ịnabata m juru ịnabata onye zitere m."

¹⁷ Iri mmadu asaa na abuo ahụ jiri onu lota si, "Onyenwe anyi, n'aha gi, o buladi ndi mmuo ojoo rubeere anyi isi."

¹⁸ O siri ha, "Ahuru m ekwensu ka o si n'eluigwe daa di ka amuma. ¹⁹ Lee! Enyela m unu ikike izokwasị agwo na akpi ukwu, na imegide ike niile nke onye iro; o dighi ihe obula ga-emeru unu ahụ. ²⁰ Otu o di, unu anurila onu n'ih na mmuo ojoo rubere unu isi, kama nurianu onu n'ih na e deela aha unu n'eluigwe."

²¹ N'otu oge ahụ, o juputara n'onu nke Mmuo Nso kwuo si, "Nna, Onyenwe eluigwe na uwa, ana m ekele gi n'ih na i zonariri ihe ndi a n'ebe ndi okachamara na ndi nwere amamihe no, ma i kpughere ihe ndi a niile nye umuntakiri. E, Nna, otu a ka o si masi uche gi ime ya.

²² "Nna m enyefeela m ihe niile n'aka. O dighi onye maara onye Okpara ahụ bu, karia Nna ahụ. O dikwaghi onye maara Nna ahụ karia Okpara na ndi ahụ Okpara chorọ igosi onye Nna ya bu."

²³ Mgbe ahụ o tughariri gwa ndi na-eso uzo ya na nzuzo si, "Ngosi na-adiri anya nke na-ahụ ihe unu na-ahụ ugbo a. ²⁴ Ana m asi unu, na otutu ndi amuma na ndi eze ka o guru aguu ihu ihe unu na-ahụ ma ha ahughi ya, na inu ihe unu na-anu, ma ha anughi ya."

Ilu banyere ezi onye agbataobi

²⁵ Otu ubochi, otu onye ozizi iwu biliri inwale ya. O juru ya, "Onye ozizi, ginị ka m kwesiri ime ka m keta ndu ebighi ebi?"

²⁶ O siri ya, "Gini ka e dere n'iwu? Gini ka i gutara n'ime ya?"

²⁷ O zara si, "I ga-eji obi gi niile, na mkpuruobi gi niile, na ike gi niile, na uche gi niile, hu Onyenwe anyi bu Chineke gi n'anya'; ma hukwa onye agbataobi gi n'anya di ka onwe gi.‡"

²⁸ O siri ya, "I zara nke oma. Gaa mee nke a i ga-adi ndu."

²⁹ Ma iji gosi na ya bu onye na-eme ihe ziri ezi, o siri Jisos, "Onye kwanu bu onye agbataobi m?"

³⁰ Jisos siri ya, "Otu nwoke sitere Jerusalem na-aga Jeriko, o dabara n'aka ndi ohi, ndi gbara ya oto, tiekwa ya ihe, hapu ya n'onodu odindu-onwukamma laa. ³¹ Ma di ka ihe si eme, otu onye nchujaja sitere uzo ahụ na-agafe. Mgbe o huru ya, o sitere n'akuku uzo nke ozo gafee. ³² Otu a kwa, otu onye Livayi biarutekwara n'ebe ahụ, hu ya, ma o sitere n'akuku uzo nke ozo gafeekwa. ³³ Ma otu onye Sameria na-aga njem, mgbe o biarutere nso n'ebe ahụ; hu ya, o nwere omiko n'ahụ ya. ³⁴ O gara nso n'ebe o no, jiri mmanya na mmanu wusa n'onya ya, were akwa kechie ya. O

† 10:15 10:15 Maobu, Hadis ‡ 10:27 10:27 Dit 6:5; Lev 19:18

tukwasiri ya n'elu inyinya ibu ya, buba ya n'ulo ndi ije ebe o lekotara ya anya nke oma. ³⁵ N'echi ya, o weputara mkpuru ego olocha abuo nye onye na-elekota ulo ndi ije ahụ si ya, 'Lezie ya anya nke oma. M lota aga m akwughachi gi ihe obula ozo i mefuru.'

³⁶ "Onye n'ime mmadu ato ndi a ka i chere bu onye gosiri onwe ya di ka onye agbataobi nye nwoke ahụ nke dabara n'aka ndi ohi?"

³⁷ O siri, "O bu onye ahụ meere ya ebere."

Jisos siri ya, "Laa, gaa mee otu ahụ."

N'ulo Mata na Meri

³⁸ Mgbe ha na-aga n'uzo, o banyere n'otu obodo nta ebe nwanyi a na-akpo Mata nabatara ya n'ulo ya. ³⁹ O nwere nwanne nwanyi a na-akpo Meri nke noduru ala n'ukwu Onyenwe anyi na-ege nti n'ihe o na-ekwu. ⁴⁰ Ma uche Mata gbasasiri agbasa ebe o na-akwado maka ile obia. O biakwutere ya si ya, "Onyenwe anyi, o bu na o metughị gi n'obi na nwanne m nwanyi hapuru naani m ije ozi niile? Gwa ya ka o bia nyere m aka."

⁴¹ Ma Onyenwe anyi zara ya si, "Mata, Mata, i na-echegbu onwe gi ma na-adogbukwa onwe gi banyere otutu ihe, ⁴² maobu naani otu ihe di mkpa, Meri ahoroala nke ka mma, nke a na-agaghị anapukwa ya."

11

Ekpere Onyenwe anyi

¹ O no n'otu ebe na-ekpe ekpere, mgbe o kpesiri ekpere, otu n'ime ndi na-eso uzo ya siri ya, "Onyenwe anyi, kuziere anyi ikpe ekpere, di ka Jon kuziri ndi na-eso uzo ya."

² O siri ha, "Mgbe unu na-ekpe ekpere, sinu:

"Nna,

ka e doo aha gi nsọ

ka alaeze gi bia.

³ Nye anyi taa nri nke ubochi anyi.

⁴ Gbaghara anyi mmehie anyi,

n'ihina anyi na-agbaghara onye obula mehiera megide anyi.

Ekwela ka anyi daba n'ime onwunwa.'"

⁵ O siri ha, "Onye n'ime unu nwere enyi, ga-agakwuru ya n'etiti abali si ya, 'Enyi m, biko gbazinye m ogbe achicha ato, ⁶ n'ihina otu enyi m biara n'ulo m, ma enweghi m nri obula n'ulo m nke m ga-enye ya.' ⁷ Ma o ga-esi n'ime ulo zaghachi si, 'Enyela m nsogbu, emechiela m uzo, mu na umu m alakpuola, enweghi m ike ibili ugbu a inye gi ihe obula.' ⁸ Agwa m unu, o bu ezie na o gaghi ebili nye ya ihe obula n'ihina o bu enyi ya, kama n'ihina nsogbu ya, o ga-ebili nye ya ihe obula di ya mkpa.

⁹ "Ya mere, agwa m unu, rionu, unu ga-arota, choonu, unu ga-achota, kuokwanu aka, a ga-emeghekwaru unu uzo. ¹⁰ N'ihina onye na-arota na-arota, onye na-achota na-achota, onye na-aku aka n'uzo ka a ga-emeghekwaru uzo.

¹¹ "Onye n'ime unu bu nna, ka nwa ya ga-arota ya azu, o nye ya agwo? ¹² Maobu rionu ya akwa, o ga-enye ya akpi? ¹³ O buru na unu bu ndi ojoo, maara otu esi enye umu unu onyinye di mma, karja nke a, Nna unu nke bi n'eluigwe aghaghị inye ha Mmuo Nso bu ndi niile na-arota ya."

Jisos na mmuo ojoo

¹⁴ Otu mgbe, o na-achupu mmuo ojoo nke dara ogbi, mgbe mmuo ojoo ahụ puru, onye ogbi ahụ kwuru okwu. Nke a juru igwe mmadu ahụ anya.

¹⁵ Ma ụfọdụ n'ime ha siri, "Ọ bụ site n'ike Belzebub eze ndi mmuọ ojọọ ka o ji achupu mmuọ ojọọ." ¹⁶ Ndi ozo, iji nwalee ya, si ya gosi ha ihe iribama nke si n'eluigwe.

¹⁷ Ma ebe o bu na o maara ihe ha na-eche, o siri ha, "Alaeze obula kewaranu megide ibe ya, ga-atogboro n'efu, ezinaulo obula nke kewakwara megide ibe ya ga-adakpo. ¹⁸ O buru na ekwensu ekewa megide onwe ya, alaeze ya o ga-esi anaa guzosie ike? Unu na-asị na m na-achupu mmuọ ojọọ site n'ike Belzebub. ¹⁹ Ugbu a, o buru na m sitere n'ike Belzebub na-achupu mmuọ ojọọ, o bu site n'ike onye ka umu unu ji na-achupu ha? Ya mere, ha ga-abu ndi ikpe unu. ²⁰ Ma o buru na m ji ike mkpisiaka Chineke na-achupu mmuọ ojọọ, mgbe ahụ alaeze Chineke abjarutela n'ebe unu no.

²¹ "Mgbe nwoke siri ike ji ngwa agha chekwa obi ya, ihe o nwere ga-adigidere ya n'udo. ²² Ma o buru na onye ozo ka ya ike aluso ya ogu merie ya, o ga-anara ya ngwa agha niile bu ihe ntukwasị obi ya, kesakwaa ihe o kwatara n'ulo dike ahụ.

²³ "Onye obula na-adinyeghị m na-emegide m. Onye o bulakwa na-adighi eso m ekpokota, na-ekposa ekposa.

²⁴ "Mgbe obula mmuọ na-adighi ocha si n'ime mmadu puo, o na-ejeghari n'ala kporo nku na-achoghari ebe izuike. O buru na o chotaghi ya, mgbe ahụ, o ga-asị, 'Aga m alaghachi n'ulo m hapuru.' ²⁵ Mgbe o loghachiri, o ga-achoputa na a zachaala ya dozie ya nke oma. ²⁶ Mgbe ahụ, o ga-apu ga chota mmuọ ojọọ asaa ozo ndi di njo kariya ya. Ha niile na-abata biri n'ime onye ahụ, mee ka onodu ya di njo kariya ka o di na mbu."

²⁷ Mgbe o kpu okwu a n'onu, otu nwanyi sitere n'ime igwe mmadu ahụ tie mkpu si, "Ngozị na-adiri afo muru gi na ara nke e jiri zuo gi."

²⁸ Ma o siri, kama, "Ngozị na-adiri ndi na-anu okwu Chineke, na-emekwa ha."

Ihe ama nke Jona

²⁹ Di ka igwe mmadu ahụ na-amuba, o bidoro na-ekwu si, "Ogbọ a bu ogbo ojọọ. O na-acho ihe iribama ma o dighi ihe iribama a ga-ezi ya kariya ihe iribama Jona. ³⁰ N'ihia na di ka Jona si buru ihe iribama nye ndi Ninive, otu a ka Nwa nke Mmadu ga-esi burukwa ihe ama nye ogbo a. ³¹ N'ubochi ahụ, eze nwanyi ndi ndida ga-ebili soro ndi ogbo a guzo n'ikpe, maa ha ikpe, n'ihia na o sitere na nsotu nke uwa bia nuru okwu amamihe Solomon, ma lee, onye kariya Solomon no n'ebe a. ³² Ndi ikom Ninive ga-eso ogbo a bilie n'ubochi ikpe maa ya ikpe, n'ihia na ha cheghariri mgbe ha nuru nkwsa Jona, ma lee, onye kariya Jona ukwuu no n'ebe a."

Iheoku nke anu ahụ

³³ "O dighi onye na-amunye oriona donye ya n'ebe zoro ezo maobu n'okpuru efere, kama, o na-adokwasị ya n'elu ihe idoba oku ka ndi na-abata n'ulo ahụ jiri ya hu uzọ. ³⁴ Anya bu oriona nke anu ahụ. O buru na anya gi di mma, ahụ gi niile ga-ejuputa n'ihè. O burukwanu na anya gi di njo, i ga-anọ n'ochichiri. ³⁵ Ya mere, lezie anya ka i mara ka ihè di n'ime gi, o bughị ochichiri. ³⁶ N'ihia nke a, o buru na ahụ gi niile ejuputa n'ihè, o burukwa na akuku obula agbaghi ochichiri, mgbe ahụ, ahụ gi niile ga-ejuputa n'ihè di ka mgbe ihè oriona na-achakwasị gi n'ahụ."

Ahuhu na-adiri ndi Farisii na ndi oka n'iwu

³⁷ Mgbe ọ na-ekwu okwu, otu onye Farisii kpọrọ ya ka ọ bịa soro ya rie nri. Ọ banyere nọrọ n'ọche nri. ³⁸ O juru onye Farisii ahụ anya na mgbe ọ bidoro iri nri ọ kwoghị aka ya tupu ya ebido.

³⁹ Ma Onyenwe anyị sịrị ya, “Unu ndị Farisii na-asacha azụ iko mmiri na efere, mee ka ọ dị ọcha, ma ime unu jupụtara n'anya ukwu na n'ihe ọjọọ dị iche iche. ⁴⁰ Ndị nzuzu! Ọ bụ na ọ bughị onye ahụ mere azụ iko mekwara ime ya? ⁴¹ Kama werenụ ihe ndị ahụ dị n'ime ruọ ọrụ ebere, ihe niile ga-adịkwara unu ọcha.

⁴² “Ahụhụ ga-adịrị unu ndị Farisii, n'ihị na unu na-enye otu ụzọ n'ụzọ iri n'ihị mint, na mkpa akwụkwọ na-esi isi uto* na mkpa akwụkwọ niile dị iche iche nke ubi, ma leghara ikpe ziri ezi na ihunanya nke Chineke anya. Ihe niile ndị a ka unu kwesiri ime n'elegharaghị ihe ndị ọzọ anya.

⁴³ “Ahụhụ ga-adịrị unu ndị Farisii! N'ihị na unu na-ahụ inọ n'isi ọche niile n'ụlọ ekpere na ekele pụrụ iche a na-ekele unu n'oma ahịa n'anya.

⁴⁴ “Ahụhụ ga-adịrị unu, n'ihị na unu dị ka ili na-apụtaghị ihe†, nke ndị mmadụ na-agafe n'elu ha n'ihị na ha amaghị na ọ bụ ili.”

⁴⁵ N'otu oge, otu onye ozizi iwu sịrị ya, “Onye ozizi, mgbe ị na-ekwu ihe ndị a, anyị sokwa na ndị ị na-akọcha.”

⁴⁶ Ma ọ sịrị, “Ahụhụ ga-adịrị unu bụ ndị ozizi iwu. N'ihị na unu na-ebo ndị mmadụ ibu ha na-enweghị ike ibuli, ma unu onwe unu adighị eweli ọ buladi otu mkpisiaka unu, imetụ ibu ahụ aka.

⁴⁷ “Ahụhụ ga-adịrị unu n'ihị na unu na-ewu ili ndị amụma bụ ndị nna nna unu ha gburu. ⁴⁸ Ya mere, unu bụ ndị akaebe ma kwenyekwa n'ihe ndị nna nna unu ha mere, n'ihị ha gburu ha, ma unu e wuo ili ha. ⁴⁹ Ọ bụ n'ihị nke a ka Chineke n'amamihe ya ji kwuo sị, Aga m ezigara ha ndị amụma na ndị ozi, ụfọdụ ka ha ga-egbu ma ndị ọzọkwa ka ha ga-akpagbu. ⁵⁰ N'ihị nke a, ọgbọ a ga-aza ajuju banyere ọbara ndị amụma niile a wufuru, site na mmalite nke ụwa, ⁵¹ site n'ọbara Ebel ruo na nke Zekaraya, onye e gburu n'etiti ebe ichu aja na ebe nsọ. E, agwa m unu, a ga-aju ihe banyere ha n'aka ọgbọ a.

⁵² “Ahụhụ ga-adịrị unu bụ ndị ozizi iwu, n'ihị na unu wepuru ọtughе igodo nke amamihe. Unu onwe unu abanyeghị, ma unu gbochikwara ndị na-abata ibata.”

⁵³ Mgbe o si n'ebe ahụ pụọ, ndị ode akwụkwọ na ndị Farisii bidoro isogbu ya, na ikpasu ya ikwu ọtutụ okwu, ⁵⁴ na-esiri ya ọnya, ka ha mara ma ọ ga-ekwuhie ọny, ka ha hụ ihe ha ga-eji jide ya.

12

Ido aka na ntị na igbaume

¹ N'oge ahụ, mgbe ọtutụ puku ndị mmadụ gbakọtara, nke mere ka ha na-azọ ibe ha ukwu. O buuru ụzọ bido igwa ndị na-eso ụzọ ya sị, “Kpacharanụ anya unu banyere ihe na-eko achicha ndị Farisii, nke bụ ihu abụọ ha. ² N'ihị na ọ dighị ihe ọbụla zoro ezo nke na-agaghị apụta ihè, ọ dīkwaghị ihe e kpuchiri ekpuchi nke a na-agaghị ekpughe. ³ Ihe ọbụla unu kwuru n'ochịchiri, a ga-anụ ya n'ihe, ihe ọbụla unu gbara n'izu n'ime ụlọ ka a ga-ekwusa n'elu ụlọ.

⁴ “Ana m agwa unu, ndị enyi m, unu atụla egwu maka ndị na-egbu anụ ahụ ma e mesia, ha apughị ime ihe ọzọ. ⁵ Ma aga m ezi unu onye unu ga-atụ egwu. Tụonụ egwu Onye ahụ nwere ikike igbu anụ ahụ ma tūbakwa

* **11:42** 11:42 Nke a na-akpọ roo † **11:44** 11:44 Apụtaghị ihe ya bụ nke zoro ezo.

ya n'ọkụ ala mmuọ. E, asị m unu tuonụ ya egwu. ⁶ Ọ bughị mkpuru ego abuo ka a na-ere umu nza ise? Ma o nweghi nke obula n'ime ha Chinekechefuru. ⁷ N'ezie a guru o buladi agiri isi di n'isi unu onu. Unu atula egwu, n'ihina unu di oke onu karia otutu umu nza.

⁸ "Ma asị m unu, na onye obula kwuputara m n'ihu umu mmadu, onye ahụ ka Nwa nke Mmadu ga-ekwuputa n'ihu ndi mmuọ ozi nke Chineke. ⁹ Onye obula na-agonari m n'ihu ndi mmadu, a ga-agonarikwa ya n'ihu ndi mmuọ ozi nke Chineke. ¹⁰ Onye obula nke ga-ekwu okwu megide Nwa nke Mmadu, a ga-agbaghara ya, ma onye obula na-ekwulu Mmuọ Nso, agaghị agbaghara ya.

¹¹ "Mgbe ha ga-akpobata unu n'ihu ulo nzuko, ndi ochichi na ndiisi, unu echegbula onwe unu otu unu ga-esi zaghachi, maobu ihe unu ga-aza, maobu ihe unu ga-ekwu. ¹² N'ihina Mmuọ Nso ga-ezi unu n'oge awa ahụ, ihe unu kwesiri ikwu."

Ilu banyere ogaranya di nzuzu

¹³ Otu onye n'ime igwe mmadu ahụ siri ya, "Onye ozizi, gwa nwanne m nwoke ka o kenye m oke n'ihe nketa anyi."

¹⁴ Ọ siri ya, "Nwoke, onye mere m onye ikpe maobu onye ndozi okwu n'etiti unu?" ¹⁵ Ma o siri ha, "Kpachapunu anya! Noronu na nche banyere oke ochicho niile, n'ihina ndu mmadu adabereghi n'otutu ihe o nwere."

¹⁶ Ọ turu ha ilu a si, "Otu ogaranya nwere ala miri nnoo mkpuru di ukwu. ¹⁷ O chere n'ime onwe ya si, 'Gini ka m ga-eme n'ihina enweghi m ebe m ga-echekwa mkpuru m?'

¹⁸ "Ya mere o siri, 'The m ga-eme bu nke a, aga m akwatu oba m, wuo nke ka ya ukwu, bu ebe m ga-echekwa mkpuru m na ihe ndi ozo. ¹⁹ Ya mere aga m agwa mkpuruobi m, "I nwere otutu ezi ihe ga-ezuru gi otutu afo, n'ihina ya zuru ike, rie, nuo ma nweekwa obi utu."'

²⁰ "Ma Chineke gwara ya si, 'Onye nzuzu, n'abali a ka a ga-achọ mkpuruobi gi n'aka gi. Ihe niile i kpakotara nke onye ka ha ga-abu?'

²¹ "Otu a ka o ga-adiri onye obula na-akpadoro naani onwe ya aku, ma o baghi uba n'ebe Chineke no."

Echegbula onwe gi

²² Ọ gwara ndi na-eso uzọ ya, "Ya mere, asị m unu, unu echegbula onwe unu banyere ndu unu, ihe unu ga-eri, maobu banyere ahụ unu, ihe unu ga-eyi. ²³ N'ihina ndu di mkpa karia ihe oriri, anu ahụ dikwa mkpa karia uwe. ²⁴ Tuleenu ugoloma. Ha adighi aku maobu ghoru mkpuru obula. Ha enweghi uloku maobu oba, ma Chineke na-azu ha nri. Unu o dighi oke onuahia karia anu ufe ndi a. ²⁵ Onye n'ime unu puru itinye otu nkeji n'ogologo ubochi nke ndu ya site n'ichegbu onwe ya? ²⁶ Ebe unu na-apughị ime ihe nta di otu a, gini mere unu ji echegbu onwe unu banyere ihe ndi ozo?

²⁷ "Tuleenu otu okoko ohia lili si eto. Ha adighi aru oru obula maobu tu ogho. Ma asị m unu, o buladi Solomon n'ebube nke ibu eze ya niile, eyighi uwe obula mara mma di ka otu n'ime okoko osisi nke ohia ndi a. ²⁸ Ma o buru na Chineke si otu a choo ahia efu nke ubi mma, nke puru idi ndu taa ma echi atuba ha n'ite oku, o bu na o pughị i si otu a choo unu mma karia? Unu ndi okwukwe nta. ²⁹ Ya mere, unu adogbula onwe unu maka ihe unu ga-eri maobu ihe unu ga-anu. Unu echegbukwala onwe unu. ³⁰ N'ihina o bu ihe ndi a ka ndi mba nke uwa na-achuso, ma Nna unu makwara na ha

dị unu mkpa. ³¹ Kama chọọnu alaeze ya, a ga-atụkwasi kwara unu ihe ndi a niile.

³² “Unu atụla egwu, igwe aturu nta, n’ihi na o toro Nna unu uto inye unu alaeze ahụ. ³³ Reenu ihe unu nwere nyekwanu ndi ogbenye. Meerenu onwe unu akpa na-agaghị aka nka, n’oba aku n’eluigwe, ebe onye ohi na-adighi abia nso, nla adighi erichapukwa ya. ³⁴ N’ihi na ebe obula aku unu di ka obi unu ga-adikwa.”

Ino na nche

³⁵ “Keenu aji n’ume, meenu ka oriona unu na-enwu enwu. ³⁶ Dinu ka ndi ohu na-echere nloghachi nke nna ha ukwu, onye gara oriri agbamakwuko, bu onye ha ga-emeghere uzọ ngwangwa mgbe o lotara kuo aka. ³⁷ Ndi ohu ahụ ga-abu ndi a goziri agozi, bu ndi onyenwe ha ga-ahụ na ha no na nche mgbe o ga-aloghachi. N’ezie asi m unu na o ga-eke belit ya n’ukwu ya, mekwa ka ha nodu ala na tebul iri ihe, o ga-abiakwa jere ha ozi. ³⁸ Ngozi ga-adiri ndi ohu ahụ onye nwe ha ga-ahụ ka ha no na njikere, o buladi ma o loghachiri n’etiti abali, maobu n’ezigbo isi ututu. ³⁹ Maranu nke a: o buru na onyenwe ulo maara oge awa onye ohi ga-eji abia n’ulo ya, o gaghị ekwe ka onye ohi ahụ tiwaa ulo ya. ⁴⁰ Unu kwesiri ino na njikere n’ihi na Nwa nke Mmadu ga-abia n’oge awa unu na-atughị anya ya.”

⁴¹ Pita sirị ya, “Onyenwe anyi, i turu ilu a n’ihi anyi, ka o bu maka onye obula?”

⁴² Ma Onyenwe anyi sirị, “Onye bu ohu ahụ nke kwesiri ntukwasi obi ma nwekwa uche, nke onyenwe ya mere onyeisi umuodibo ya niile, ka o na-enye ha nri mgbe o kwesiri? ⁴³ Ngozi na-adiri ohu ahụ nke onyenwe ya ga-ahụ ka o na-arụ oru ahụ mgbe o ga-aloghachi. ⁴⁴ N’ezie asi m unu, o ga-eme onye nke ahụ onyeisi nke ihe niile o nwere. ⁴⁵ Ma o buru na ohu ahụ asi n’obi ya, ‘Onyenwe m na-anọ odu ilota,’ o burukwa na o malite itigbu umuodibo ndi ozọ, bu ndi ikom na ndi inyom na-eje ozi, na iri ihe oriri, na inukwa ihe onunu na inubiga mmanya oke. ⁴⁶ Nna ukwu ohu ahụ ga-alota n’ubochi o na-atughị anya, n’oge awa o na-amakwaghị. O ga-egburisikwa ya, nye ya onodu n’etiti ndi na-ekweghị ekwe.

⁴⁷ “Ohu ahụ maara ihe nna ya ukwu choro ma hapu ino na njikere, maobu ime ya, ka a ga-apiasa utari ike. ⁴⁸ Ma onye na-amaghị ama ma mee ihe kwesiri ka a pia ya utari, a ga-apia ya utari ole na ole. N’ihi na o bu onye e nyere ihe hiri nne ka a ga-ele anya inata ihe hiri nne n’aka. Onye e nyekwara ihe ukwu n’aka idebe, n’aka ya ka a ga-achọ ihe nke kachasinu.

O bughị udo kama nkewa

⁴⁹ “A biara m iwebata oku n’elu uwa, o gaara adiri m no mma ma o buru na o malitelari inwu! ⁵⁰ Enwere m baptizim nke m na-aghaghị ime, ma aga m anogide n’oke ihe mgbu tutu e mezuo ya ⁵¹ Unu chere na m biara iweta udo n’uwa? Asi m unu mbaa, kama nkewa. ⁵² Site ugbu a gawa, mmadu ise si n’otu ezinaulo ga-ekewa megide onwe ha, ato megide abuo, abuo megide ato. ⁵³ Ha ga-ekewa; nna megide nwa ya nwoke, nwa nwoke ga-emegidekwa nna ya, nne megide nwa ya nwanyi, nwa nwanyi megidekwa nne ya, nne di megide nwunye nwa ya, nwunye nwa megide nne di ya.”

Ikowa oge

⁵⁴ O gwakwara igwe mmadu ahụ si, “Mgbe unu hụrụ urukpu ojii ka o na-ebili n’odịda anyanwụ, unu na-eme ngwangwa si, ‘Mmiri ga-ezo,’ o na- ezokwa. ⁵⁵ Mgbe unu hụrụ na ifufe na-esite na ndịda na-eife, unu na-asị, Oke okpomokụ ga-adị, o na-emekwa otu ahụ. ⁵⁶ Ndị ihu abụọ! Unu matara ikowa ihu ala na mbara eluigwe. Gịnị mere unu apughị ikowa oge di ugbu a?”

⁵⁷ “Gịnị mere unu adighị ekpebiri onwe unu ihe ziri ezi? ⁵⁸ O buru na gi na onye na-ebo gi ebubo esoro na-aga n’ihu okaikpe, gbalisie ike ka gi na ya kpezie n’uzo, ma o bughị otu a, o ga-akpọpụ gi n’ihu onye okaikpe, ma eleghị anya okaikpe ahụ ga-arara gi nye n’aka okaikpe ukwu, okaikpe ukwu ga-ararakwa gi nye n’aka onye na-eje ozi n’uloikpe, bu onye ga-etinye gi n’ulo mkporo. ⁵⁹ Asị m gi, i gaghi e si n’ebe ahụ pụta ruo mgbe i kwughachiri o buladi otu kobo nke ikpezụ.”

13

Chegharia maobu laa n’iyi

¹ Mgbe ahụ, ufodu ndi no n’ebe ahụ gwara ya banyere ndi Galili ahụ Paillet jiri obara ha gwakota n’aja ha churu. ² O zara si ha, “Unu chere na ndi Galili a tara udi ahuhu a bu ndi mmehie karja ndi Galili niile? ³ Mba! Asị m unu, o buru na unu echegharighi, unu niile ga-esi otu ahụ laa n’iyi. ⁴ Ka unu chere na mmadu iri na asato ahụ, ndi mgbidi aja ulo elu Sailom dagburu bu ndi ikpe mmehie mara karja ndi niile bi na Jerusalem? ⁵ Mba! Asị m unu, o buru na unu echegharighi, unu niile ga-ala n’iyi di ka ha.”

⁶ Ya mere, o tuuru ha ilu a si, “Otu nwoke kuru osisi fiig n’ubi vaini ya, ma mgbe o biara choo n’elu ya, ma o hughị mkpuru obula. ⁷ Ya mere, o gwara onye oru ubi ya si, ‘N’ime afọ ato ndi a ka m biara ka m ghoru mkpuru site n’osisi fiig a, ma ahughị m mkpuru obula. Gbutuo ya! Gini mere o ga-eji na-eriko nri di n’ala ubi a?’

⁸ “O zara si ya, ‘Nna m ukwu, hapukwa ya n’afọ a, ka m gwuo ala gburugburu, hinye ya aja nri ala n’ukwu. ⁹ O buru na o mia mkpuru n’afọ ozo, o di mma, o burukwa na o mighi, i nwere ike gbutuo ya.’”

Ogwugwo onye oria n’ubochi izuike

¹⁰ N’ubochi izuike ndi juu, o banyere n’ime otu ulo ekpere na-ezi ihe. ¹¹ Otu nwanyi nokwa n’ebe ahụ, onye mmuo nri nri mere ka ahụ ghara i di ya ike afọ iri na asato. O na-ehu ehu, o nwekwaghị ike iguzo otọ kwem. ¹² Mgbe Jisos huru ya, o kporo ya si ya, “Nwanyị emeela ka i nwere onwe gi site n’oria gi.” ¹³ Mgbe o bikwasiri ya aka, ngwangwa, o guzoro kwem malite na-eto Chineke.

¹⁴ Ma onyendu ulo ekpere ahụ were iwe nke ukwu n’ihi na Jisos gworo oria n’ubochi izuike. O gwara igwe mmadu ahụ okwu si, “E nwere ubochi isii n’ime izu uka mgbe mmadu kwesiri iru oru. Ya mere, bianu ka a gwoo unu n’ubochi ndi a, o bughị n’ubochi izuike.”

¹⁵ Ma Onyenwe anyi zara ya si, “Unu ndi ihu abuo! O di onye n’ime unu na-adighi atopu oke ehi ya maobu inyinya ibu ya, site n’ulo anumanu, kpupu ya ebe o ga-anu mmiri n’ubochi izuike? ¹⁶ O kwesighi ka a topu nwanyi a bu ada Ebrahim n’agbu ekwensu kere ya ogologo afọ iri na asato, n’ubochi izuike, mee ka o nwere onwe ya?”

¹⁷ Mgbe o kwuru nke a, ihere mere ndi iro ya niile, ma ndi mmadu no n’ebe ahụ nuriri onu n’ihi oru ebube niile o na-aru.

Ilu mkpuru mostadi na ihe na-eko achicha

18 Ya mere, ọ na-ekwu sị, “Gịni ka alaeze Chineke yiri? Gịnikwa ka m ga-eji tụnnyere ya? 19 O yiri mkpuru mọstaadi nke mmadu kuru n’ubi ya a gbara ogige. O toro ghoọ osisi, nke umu nnunu na-ezukwa ike n’alaka ya.”

20 Ozo, ọ siri, “Gịni ka m ga-eji tụnnyere alaeze Chineke? 21 O di ka ihe na-eko achicha* nke nwanji gwakotara na otutu ato nke utu oka, tutu ruo mgbe o koro utu oka ahụ niile.”

Uzo di warawara

22 O jeghariri n’obodo ukwu na n’obodo nta niile na-ezi ihe, ka ọ na-aga Jerusalem. 23 Otu onye siri ya, “Onyenwe m, ndi a ga-azoputa ha ga-adi ole na ole?”

O siri ha, 24 “Gbalisieni ike banye site n’onu uzo di warawara, n’ihi na ana m a gwa unu na otutu ga-acho ibanye ma ha agahi enwe ike. 25 O buru na nna nwe ulo ebilie mechie onu uzo, unu ga-eguzo na-ezi na-aku aka n’uzo na-asị, ‘Onyenwe anyi meghere anyi uzo.’

“Na nzaghachi, ọ ga-asị, ‘Amaghi m ebe unu si bia.’

26 “N’oge ahụ, unu ga-asị, ‘Anyi na gi rikoro, nukokwaa, i kuzikwara nkuzi n’ogbe anyi.’

27 “Ma ọ ga-asị, ‘Amaghi m ebe unu siri bia. Punu n’ihu m, unu ndi ajo omume.’

28 “Ikwa akwa na ita ikikere eze ga-adikwa mgbe unu ga-ahụ Ebrahim, na Aizik na Jekob na ndi amuma niile ka ha no n’alaeze Chineke; ma unu onwe unu aburu ndi a churu n’ezi. 29 Ndi mmadu ga-esite n’owuwa anyanwu, nakwa odida anyanwu, na n’ugwu na ndida nke uwa bia nodu n’oriri n’ime alaeze Chineke. 30 Ma lee, ndi bu uzo ga-ago ndi ikpezu, ma ndi ikpezu ga-ago ndi bu uzo.”

Mwute Jisos nwere n’ihi Jerusalem

31 N’oge awa ahụ, ufodu ndi Farisii biakwutere ya si ya, “Si n’ebe a puo, n’ihi na Herod na-achọ igbu gi.”

32 O siri ha, “Gaa gwaranu m nkita ohia ahụ, lee, ana m achupu mmuo ojo, gwokwa ndi oria taa na echi, ma n’ubochi nke ato ka m ga-arucha oru m. 33 Ma otu o di, aga m aga n’ihu n’uzo m taa, na echi na nwanne echi, n’ihi na n’ezie, ọ dighi onye amuma ga-anwu n’ebe ozo na-abughi na Jerusalem.

34 “O Jerusalem! Jerusalem! Gi onye na-egbu ndi amuma ma na-ejikwa nkume atugbu ndi e ziteere gi. Otutu mgbe ka m gbaliri ichikota umu gi di ka nne okuku si achikota umu ya n’okpuru nku ya, ma unu ekweghi.

35 Lee, a hapuru unu ulo unu. Ma agwa m unu, unu agaghi ahụ m anya ozo ruo mgbe oge ahụ ga-abia, mgbe unu ga-asị, ‘Onye a goziri agozi ka onye ahụ bu nke na-abia n’aha Onyenwe anyi.’†”

14

Jisos agaa n’ulo onye Farisii

1 Otu ubochi izuikwe, mgbe ọ gara iri ihe n’ulo otu onyendu ndi Farisii, ha no na-ele ya anya nke oma. 2 Ma lee, otu nwoke ahụ ya zara aza nokwa n’ihu ya ebe ahụ. 3 Jisos juru ndi Farisii na ndi ozizi iwu si, “O ziri ezi n’iwu igwo oria n’ubochi izuikwe ka ọ bu na o zighi?” 4 Ma ha e kwughi okwu obula. Ya mere ọ kporo ya, gwoo ya ma si ya laa.

* 13:21 13:21 Maobu, yiist † 13:35 13:35 Abụ 118:26

⁵ Ọ siri ha, “Ọ buru na otu n’ime unu nwere nwa nwoke maobu oke ehi nke dabara n’ime olulu mmiri n’ubochi izuike, o bu na o gaghị eme ngwangwa doputa ya?” ⁶ Ma ha enweghi ike iza ajuju a.

⁷ Mgbe o huru otu ndi a kporo oriri si horo naani oche ndi a na-asopuru, oche ndi a na-asopuru, o turu ha ilu si, ⁸ “Mgbe mmadu obula kporo gi oriri n’olulu di na nwunye, abatala nodu n’oche ndi a na-asopuru, n’ihi na eleghi anya, onye kporo gi oriri kpokwara onye ka gi nwe nsopuru. ⁹ N’ihi na onye ahụ kporo unu oriri nwere ike biakwute gi si gi, nye nwoke a onodu gi. Mgbe ahụ, i ga-ebili n’anya ihere gaa nodu n’oche dikarisi ala. ¹⁰ Ma mgbe a kporo gi, nodu n’oche di ala, ka o ga-abu na onye kporo gi oriri bia, o ga-asị gi ‘Enyi m, rigota n’ebe a ka elu.’ Mgbe ahụ, i ga-enwekwa ugwu n’anya ndi niile a kporo gi na ha oriri. ¹¹ N’ihi na onye obula ga-ebuli onwe ya elu ka a ga-eweda n’ala, ma onye obula na-eweda onwe ya ala ka a ga-ebuli elu.”

¹² Ọ gwara onye ahụ kporo ya oriri si, “Mgbe i na-akpo oriri nke nri ehie maobu nke nri anyasi, akpola naani ndi enyi gi maobu umunne gi ndi nwoke maobu ndi ikwu na ibe gi, maobu ndi agbataobi gi bara ogaranya, n’ihi ma eleghi anya, ha puru ikpokwa gi na mgbe nke ha, si otu a kwughachi gi ugwo. ¹³ Kama mgbe i na-akpo oriri, kpo ndi ogbenye na ndi olusi na ndi ngwuro na ndi isi. ¹⁴ A ga-agozikwa gi, n’ihi na ha enweghi ike ikwughachi gi, a ga-akwughachikwa gi mgbe ndi ezi omume ga-ebili n’onwu.”

Ilu banyere oke oriri

¹⁵ Mgbe otu n’ime ndi a kporo oriri nuru nke a, o siri ya, “Ngosi ga-adiri onye ga-eso rie oriri n’alaeze Chineke.”

¹⁶ Ma o siri ya, “Otu onye na-akwado oke oriri kpokwa otutu mmadu oku. ¹⁷ Mgbe oge oriri ahụ ruru, o zipuru ohu ya ka o ga gwa ndi ahụ o kporo si, ‘Bianu, n’ihi na e dozichaala ihe niile.’

¹⁸ “Ma ha niile n’otu n’otu malitere inye osisa. Onye nke mbu siri, ‘Azuru m iberibe ala ohuru, o dikwa mkpa na m ga-eje hu ya, biko gbaghara m, agaghị m abia.’

¹⁹ “Onye nke ozo siri, ‘Azuru m ehi e ji aru oru ubi, iri e jikoro abuo abuo. Ana m aga ugbu a ka m nwalee ha, biko gbaghara m, agaghị m abia.’

²⁰ “Ma onye ozo sikwara, ‘Aluru m nwunye ohuru, n’ihi nke a agaghị m abia.’

²¹ “Ohu ahụ lotara, koro nna ya ukwu ihe ndi ahụ a kporo oriri kwuru. Mgbe ahụ, iwe di ukwu were nna ya ukwu, nke a mere ka o zipu ohu ya si ya, ‘Gaa ngwangwa n’okporozo ukwu na n’okporozo nta di n’obodo a, kpobata ndi ogbenye, na ndi ukwu ruru, na ndi isi na ndi ngwuro.’

²² “Ohu ahụ siri, ‘Nna m ukwu, emeela m ihe i kwuru, ma ohere ka foduru.’

²³ “Nna ukwu ahụ siri ohu ahụ, ‘Gaakwa n’okporozo ukwu na okporozo nta, mee ka ndi mmadu bata n’ulo m, ka ulo m juputa na mmadu. ²⁴ N’ihi na agwa m unu, o dighi otu onye n’ime ndi ahụ a kporo oriri ga-edetu nri m onu.’ ”

Ihe o na-efu iso jisos

²⁵ Ugbu a, oke igwe mmadu na-eso ya ma o tughariri si ha: ²⁶ “Onye obula choro iso m, ma o bughu uzọ kpọ nne na nna ya, na nwunye ya, na umu ya, na umunne ya ndi nwoke na ndi nwanyi tinyekwara ndu nke ya

onwe ya asi, apughị ibụ onye na-eso ụzọ m. ²⁷ Onye ọbụla na-eburughị obe ya soro m, enweghị ike ibụ onye na-eso ụzọ m.

²⁸ “Ọ dị onye ọbụla n’ime unu chọrọ iwu ụlọ elu, na-agaghị ebu ụzọ nọdụ ala, gbakọọ ihe ọ ga-efu ya, iji chọpụta ma o nwekwara ego ga-ezu iwucha ya? ²⁹ N’ihi na ọ buru na ọ toọ ntọala ma o nwekwaghị ike wuchaa ya, onye ọbụla huru ya ga-achị ya ọchị, ³⁰ na-asi, ‘Nwoke a malitere iwu ụlọ, ma o nweghị ike wuchaa ya.’

³¹ “Maọbụ olee eze chọrọ iluso eze ibe ya ọgụ, ọ gaghị ebu ụzọ nọdụ ala tulee ma puku ndị agha iri ya ọ ga-ezuru ya iji luso onye ji iri puku ndị agha abụọ abiakwute ya ọgụ? ³² Ọ buru na o nweghị ike, ọ ga-ezipu ozi rịọ ka e kpee udo mgbe onye nke ọzọ ka nọ n’ebe dị anya. ³³ N’uzọ dị otu a, onye ọbụla na-ajughị ihe niile o nwere, apughị ibụ onye na-eso ụzọ m.

³⁴ “Nnu dị mma, ma ọ buru na ọ dighị atokwa uto, a ga-eji gini mee ka ọ toọ uto ọzọ? ³⁵ Ọ bakwaghị uru nye ala maọbụ iji mee nri ala. Kama ọ bụ itufu ya.

“Onye ọbụla nwere ntị inu ihe, ya nuru.”

15

Ilu maka aturu furu efu

¹ Ugbu a, ndi ọna utu na ndi mmehie na-abia ya nso inuta ihe o na-ekwu. ² Ndi Farisii na ndi ozizi iwu tamuru ntamu na-asi, “Nwoke a na-anabata ndi mmehie sorokwa ha na-eri nri.”

³ Ya mere, o turu ha ilu a si, ⁴ “Ọ buru na otu onye n’ime unu enwee nari aturu ma otu n’ime ha akpafuo. Ọ bu na ọ gaghị ahapu iri aturu itoolu na itoolu ahụ fọdurụ n’ozara, puo ichoghari otu ahụ kpafuru ruo mgbe ọ chotara ya? ⁵ Mgbe ọ chotara ya, ọ ga-eji onu tukwasị ya n’ubu ya. ⁶ Mgbe ọ lotara n’ulo ya, ọ ga-akpokota ndi enyi ya na ndi agbataobi ya si ha, ‘Soronu m nuria onu n’ihi na achotala m aturu m furu efu.’ ⁷ Asi m unu, n’uzo di otu a, onu di ukwu ga-adi n’eluigwe n’ihi otu onye mmehie nke cheghariri, karia iri itoolu na itoolu ndi ezi omume bu ndi nchehari na-adighi mkpa.

Ilu maka mkpuru ego furu efu

⁸ “Maobu olee nwanyi nke nwere mkpuru olaocha iri, o buru n’otu n’ime ha adafuo. Ọ gaghị amanye oriona, zaa ime ulo ya icho otu mkpuru ego ahụ tutu o chota ya? ⁹ Mgbe ọ chotara otu mkpuru ego ahụ, ọ ga-akpo ndi enyi ya na ndi agbataobi ya si ha, ‘Soronu m nuria onu n’ihi na achotala m ego m furu efu.’ ¹⁰ N’uzo di otu a, asi m unu, onu ga-adi n’ihu ndi mmuo ozi Chineke n’ihi otu onye mmehie nke cheghariri.”

Ilu maka nwa mmefu

¹¹ O kwukwaara si, “Otu nwoke mutara umu nwoke abuo. ¹² Nwa ya nke nta siru nna ya, ‘Nna, kenye m oke ruuru m n’ihe niile i nwere.’ Ya mere, o kenyere ya oke nke ya site n’ihe o nwere.

¹³ “Mgbe ubochi ole na ole gasiri, nwokorobia ahụ kwakotara ihe niile o nwere gaa biri n’otu obodo di anya. N’ebe ahụ, o mefuchara ihe niile o nwere n’ibi ndu ojoo. ¹⁴ Mgbe o mefuchara ihe niile o nwere, oke unwu dara n’ala ahụ. Ọ malitere ino n’uko. ¹⁵ N’ihi nke a, ọ gara binyere otu onye obodo ahụ nyere ya oru ilekota ezi ya na inye ha nri. ¹⁶ Ma ọ na-agu ya ka o site na nri ọ na-enye ezi rijuo afo, ma ọ dighi onye nyere ya udi nri ahụ.

17 “Mgbe ọ ghotara onwe ya, ọ sirị, ‘Mmadu ole bu ndi oru e goro ego nna m nwere, ndi nri na-ezuru ma maputakwa, ma agu na-egbu m n’ebe a. 18 Aga m ebili lakwuru nna m, si ya, Nna, emehiela m megide eluigwe na gi onwe gi. 19 Ekwesikwaghi m ka a kporo m nwa gi ozo, were m di ka otu n’ime ndi i goro oru.’ 20 Ya mere, o biliri laghachikwuru nna ya.

“Ma mgbe ọ nori n’ebe di anya, nna ya huru ya, nwee omiiko n’ahu ya, gbaara oso ga makuo ya, sutukwa ya onu.

21 “Nwa ya nwoke ahu sirị ya, ‘Nna, emehiela m megide eluigwe na gi onwe gi. Ekwesighi m ka a kporo m nwa gi ozo.’

22 “Ma nna ya gwara ndi ohu ya si, ‘Meenu ngwangwa weta uwe kachasi mma yikwasị ya. Gbanye ya olaaka n’aka, yinyekwanu ya akpukpoukwu n’ukwu. 23 Gaanu kpuputa nwa ehi gbara abuba, gbuo ya, ka anyi rie ma nuriakwa. 24 N’ihi na nwa m a, nwuru anwu ma o dila ndu ozo. O fukwara efu ma a chotala ya.’ Ha bidoro na-eri, na-anu na-anurikwa onu.

25 “O dighi anya, nwa ya nke okenye, onye jere iru oru n’ubi, mgbe ọ na-abiaru ulo nso, ọ nuru uda egwu na igba egwu. 26 O kporo otu n’ime ndi ohu juo ya ihe na-eme. 27 O sirị ya, ‘Nwanne gi nwoke alotala. Nna gi egbuola nwa ehi gbara abuba n’ihi na o lotara n’udo na ahu ike.’

28 “Iwe were ya, ọ juru ibata n’ime ulo. Nna ya putara n’ezi riu ya ariri. 29 Ma ọ zara nna ya si, ‘Lee otutu afo niile ndi a ka m noo na-ejere gi ozi, enupukwaghi m isi n’iwu gi n’uzo obula. Ma o nweghi oge i nyere m o buladi nwa ewu si mu na ndi enyi m jiri ya mee oriri. 30 Ma ugbu a, nwa gi a, onye ya na ndi akwuna mefuru aku gi alotala, ya ka i gburu nwa ehi gbara abuba.’

31 “Ma ọ sirị ya, ‘Nwa m, mu na gi no mgbe niile, ihe niile m nwere bukwa nke gi. 32 Ma anyi kwesiri inuri onu, kporokwa oriri, n’ihi na nwanne gi nwoke a nwuru anwu ma o dila ndu ozo. O fukwara efu ma a chotala ya.’”

16

Ilu maka onyeisi oru nwere uche

1 O gwara ndi na-eso uzo ya si, “Otu ogaranya nwere otu onyeisi oru nke e boro ebubo na ọ na-ala aku ya n’iyi. 2 Ya mere ọ kporo ya si ya, ‘Gini bu ihe a m na-anu banyere gi? Gbakoro m otu i si na-elekota aku m, n’ihi na achokwaghi m ka i buru onyeisi oru ozo.’

3 “Onyeisi oru ahu sirị onwe ya, ‘Gini ka m ga-eme ugbu a nna m ukwu na-achọ ikwusi m oru? Ike igwu ala adighi m, ihere agakwaghi ekwe m iri ariri. 4 Amatala m ihe m ga-eme, nke a ga-enyere m aka ma ọ buru na a chupu m n’oru n’ebe a, aga m enweta ndi ga-anabata m n’ulo ha.’

5 “Ya mere ọ kporo ndi niile ji nna ya ukwu ugwo n’otu n’otu. O juru onye nke mbu si, ‘Ego ole bu ugwo i ji nna m ukwu?’

6 “O sirị ya, ‘O bu puku karama mmanu oliv ka m ji ugwo ya.’

“Onyeisi oru ahu gwara ya si, ‘Ngwangwa, were akwukwo degharia ya nari karama ise.’

7 “Mgbe ahu, ọ juru onye nke abuo si, ‘Ego ole bu ugwo i ji?’

“O sirị ya, ‘O bu nari akpa oka wiiti.’

“O sirị ya, ‘Ngwangwa degharia ya iri akpa oka wiiti asato.’

8 “Nna ya ukwu toro onyeisi oru ahu na-ekwesighi ntukwasị obi n’ihi na ọ kpara agwa di ka onye nwere uche. N’ihi na umu, nke ogbo a, ji akonuche na-eso ndi ogbo ha karia umu nke ihè. 9 Agwa m unu, jirinu akunuba nke ajo omume metara onwe unu ndi enyi, ka ọ ga-abu na mgbe

ọ na-adighikwa akụ unu nwere, ha ga-anabata unu n'ụlọ obibi ha ebighi ebi.

¹⁰ “Onye ọbụla kwesiri ntụkwasi obi n'ihe dị ntakiri, ga-ekwesikwa ntụkwasi obi n'ihe dị ukwu. Onye na-ekwesikwaghị ntụkwasi obi n'ihe dị ntakiri, agaghikwa ekwesi ntụkwasi obi n'ihe dị ukwu. ¹¹ Ọ buru na unu abughị ndi kwesiri ntụkwasi obi n'akụ mmehie nke ụwa, onye ga-enyekwa ezi akụ n'aka unu na ntụkwasi obi idebe? ¹² Ọ burukwa na unu abughị ndi kwesiri ntụkwasi obi n'akụ onye ọzọ, onye ga-enye unu ihe nke bu nke unu?”

¹³ “Ọ dighi onye ọbụla puru ife nna ukwu abuo, n'ihia na ọ ga-achọ ihu otu n'ime ha n'anya, kpokwa nke ọzọ asi, maobu, sọpuru otu ma lelia nke ọzọ anya. Otu a kwa i nweghi ike ife Chineke na akụ otu mgbe ahụ.”

¹⁴ Mgbe ndi Farisii, bu ndi huru ego n'anya nuru ihe ndi a, ha jiri ya mee ihe ochi. ¹⁵ Ọ sirị ha, “Unu na-egosi onwe unu di ka ndi ezi omume n'ihu ndi mmadu ma Chineke maara obi unu. N'ihia na ihe ndi mmadu na-akpo ihe di oke mkpa bu ihe ruru aru n'anya Chineke.

Ozizi ndi ọzọ

¹⁶ “Iwu na ndi amuma no na-achị ruo oge Jon bira. Site n'oge ahụ, a na-ekwusa ozioma nke alaeze Chineke, onye ọbụla na-ejikwa ike na-abanye n'ime ya. ¹⁷ Ọ di mfe ka eluigwe na ụwa gabiga kari na a ga-ewepu otu kpom, site n'ihe niile di n'iwu.

¹⁸ “Onye ọbụla gbara nwunye ya alukwaghị m ma luru nwanyi ọzọ na-eme mmehie ikwa iko. Onye ọ bulakwa luru nwanyi di ya juru na-eme mmehie ikwa iko.

Onye ọgaranya na Lazaros

¹⁹ “Ọ di otu ọgaranya na-eyi uwe odo odo na ezi akwa ocha, na-erikwa nri di mma ubochi niile. ²⁰ N'onu uzọ ulo ya, otu nwoke onye ogbenye nke onya juru ahụ ya na-edina n'ebe ahụ. Aha ya bu Lazaros. ²¹ Ọ na-agusi ya aguu ike iri iberibe nri si na tebul ọgaranya ahụ daa n'ala. Ọ buladi umu nkita na-abia na-aracha onya di ya n'ahụ.

²² “Mgbe onye ogbenye ahụ nwuru, ndi mmuo ozi bira buru ya gaa n'ebe Ebrahim no. Onye ọgaranya ahụ nwukwara, e lie ya. ²³ N'oku ala mmuo ebe onye ọgaranya ahụ no n'oke ihe mgbu, ọ huru Ebrahim ka ọ no n'ebe di anya, hukwa Lazaros n'akuku ya. ²⁴ Ọ kpokuru Ebrahim si ya, ‘Nna m Ebrahim, meere m ebere n'ihia na anọ m n'oke ihe mgbu n'ime oku a. Biko zienu Lazaros ka ọ denye mkpisiaka ntakiri ya na mmiri bia mejuo ire m.’

²⁵ “Ma Ebrahim sirị ya, ‘Nwa m, chetakwa na i nara ezi ihe gi mgbe i di ndu, ebe Lazaros nara ihe ojoo. Ma ugbu a, a na-akasi ya obi n'ebe a ma gi onwe gi nokwa n'ahuhu. ²⁶ A sikwari na anyi achoo inyere gi aka, ọ gaghị ekwe mee n'ihia na e nwere olulu di ukwu kewara anyi na unu. Mmadu ọbụla enwekwaghị ike isite n'ebe a bia n'ebe unu no, ọ dikwaghị onye nwere ike isite n'ebe ahụ unu no bia n'ebe a.’

²⁷ “Ọ sirị, ‘Ya mere, ario m gi nna, ziganu ya n'ulo nna m, ²⁸ n'ihia na enwere m umunne nwoke ise. Ka ọ doo ha aka na nti ka ha ghara ibia n'ebe a mmekpa ahụ di.’

²⁹ “Ebrahim sirị, ‘Ha nwere Mosis na ndi amuma, ha gee ha nti.’

³⁰ “Ma o kwuru, ‘Nna Ebrahim, nke ahụ agaghị ezu! A si na otu onye ga-esi n'ala ndi nwuru anwu gawkuru ha, ha ga-echehari.’

³¹ “Ọ sirị ya, ‘Ọ buru na ha egeghi Mosis na ndi amuma nti, ha agaghị ekwenye ma a sikwari na mmadu esi n'onwu bilie.’”

17

Mmehie na okwukwe na ije ozi

¹ Ọ siri ndi na-eso ụzọ ya, “The ndi nke na-eme ka mmadu jehie aghaghi idi, ma ahuhu ga-adiri onye obula onodu ndi a ga-esi n’aka ya bia.

² Ọ ga-akara gi mma ka e kenye gi nkume igwe nri n’olu, tunye gi n’ime oke osimiri, kari na i ga-eduhie otu n’ime umuntakiri ndi a ụzọ.

³ Kpachapurunu onwe unu anya!

“Ọ buru na nwanna gi e mejo gi, baara ya mba. Ọ buru na o chegharia, gbaghara ya. ⁴ Ọ burukwa na o mejo gi ugboro asaa n’otu ubochi, rikwa gi ugboro asaa si, ‘E cheghariala m,’ i ghaghi igbaghara ya.”

⁵ Ndi ozi ya siri ya, “Onyenwe anyi, mee ka okwukwe anyi di ukwu!”

⁶ Onyenwe anyi zara, “Ọ buru na unu nwere okwukwe nke ha ka mkpuru mostadi, unu nwere ike i si osisi ukwu a, Ka e site na mborogwu hopu gi ma kuka gi n’ime oke osimiri, o ga-erubere unu isi.

⁷ “Ọ bu onye n’ime unu nke nwere ohu onye si ebe o gara ruo oru maobu izu aturu lobata, ga-asị ya, ‘Mee ngwangwa nodu ala rie nri?’ ⁸ Ọ gaghị asị ya, ‘Siere m nri osiso, kwadoo onwe gi jere m ozi ka m na-eri na anukwa ihe onunu; emesia i ga-eri nri ma nu o ihe onunu nke gi?’ ⁹ Ọ ga-ekele ohu ahụ n’ihi na o ruru oru o kwesiri iru? ¹⁰ N’otu aka ahụ, mgbe unu rulara oru niile unu kwesiri iru, ihe unu ga-ekwu bu, ‘Anyi bu umu ohu na-ekwesighi ekwesị, anyi emeela ihe anyi kwesiri ime.’”

Ogwugwo ndi ekpenta iri

¹¹ Ka o na-aga Jerusalem, o sitere n’uzo di n’agbata Sameria na Galili. ¹² Mgbe o banyere n’otu obodo nta, ndi ekpenta iri sitere n’ebe di anya zute ya. ¹³ Ha tiri mkpu n’oke olu si, “Jiso nna anyi ukwu, mere anyi ebere.”

¹⁴ Mgbe o huru ha, o siri ha, “Gaanu gosi ndi nchaja onwe unu.” Di ka ha na-aga, e mere ka ha di ocha.

¹⁵ Mgbe otu n’ime ha choputara na a gwoola ya, o laghachiri azu, jiri oke olu na-eto Chineke. ¹⁶ Ọ dara n’ala n’ukwu ya, kelee ya. Ọ bu onye Sameria.

¹⁷ Jiso juru si, “Ọ bughị mmadu iri ka e mere ka ha di ocha, ebeekwanu ka itoolu ndi ozọ no? ¹⁸ Ọ bu naani onye mba ozọ a loghachiri inye Chineke otuto?” ¹⁹ Mgbe ahụ, o siri ya, “Bilie, laa, okwukwe gi agwoola gi.”

Obibia nke alaeze Chineke

²⁰ Ma mgbe ndi Farisii juru ya si, Olee mgbe alaeze Chineke ga-abia? O kwuru, “Obibia alaeze Chineke agaghị a bu n’uzo a ga-eji anya efu hu ya.

²¹ Ha agaghikwa asi, ‘Lee, o no n’ebe a,’ maobu, ‘n’ebe ahụ,’ n’ihi n’ezie, alaeze Chineke no n’etiti unu.”

²² Mgbe ahụ, o gwara ndi na-eso ụzọ ya, “Oge na-abia mgbe o ga-agusi unu agu ike ihu otu n’ime ubochi nke Nwa nke Mmadu, ma unu agaghị ahụ ya. ²³ Ha ga-asị unu, ‘Lee, n’ebe ahụ,’ maobu, ‘Lee, n’ebe a,’ unu agala, unu esokwala ha. ²⁴ N’ihi na Nwa nke Mmadu n’ubochi ya ga-adi ka amuma nke eluigwe nke na-enye ihè na mbara eluigwe site n’otu ebe ruo n’ebe nke ozọ. ²⁵ Ma o ghaghị ibu ụzọ hụ otutu ahuhu, ogbo a ga-ajukwa ya.

²⁶ “Di ka o di n’ubochi Noa, otu a ka o ga-adikwa n’ubochi Nwa nke Mmadu. ²⁷ Ha no na-eri na-anu, na-alu nwunye na-ekekwa umu ha di, ruo mgbe Noa banyere n’ugbo mmiri. Oke iju mmiri ahụ biakwara laa ha n’iyi.

28 “Otu a ka ọ dika n’oge Lot. Ha nọ na-eri, na-anụ, na-azurita kwa ahia, na-aku mkpuru, na-arukwa ulo. 29 Ma n’ubochi ahụ Lot si n’obodo Sodom pụta, oku na nkume di oku sitere n’eluigwe zoo ka mmiri, laa ha niile n’iyi.

30 “Otu a ka ọ ga-adikwa n’ubochi a ga-eme ka Nwa nke Mmadu pụta ihè. 31 N’ubochi ahụ, onye obula nọ n’elu ulo, ma ihe ya di n’ime ulo, aritukwala iba n’ime ulo iburu ngwongwo ndi ahụ. N’otu aka ahụ, onye obula nọ n’ubi, ya ghara iloghachita. 32 Chetakwanu nwunye Lot. 33 Onye obula chorọ ichè ndu ya nche ka ọ ga-efunari, ma onye obula na-atufu ndu ya ga-echebe ya. 34 Asị m unu, n’anyasi ahụ mmadu abuo ga-edina n’otu akwa, a ga-ewepu otu n’ime ha hapu onye nke ozo. 35 Umụ nwanyi abuo ga na-akwo oka n’otu ebe, a ga-ewere otu ma hapu nke ozo.” 36 Umụ nwoke abuo ga-anọ n’ubi, a ga-ewere otu onye hapu nke ozo.*

37 Ha juru ya si, “Olee ebe, Onyenwe anyi?”

Ọ siri ha, “Ebe obula ozu di, ka udele na-ezuko.”

18

Ilu banyere inogidesi ike

1 Mgbe ahụ ọ tūru ha ilu a iji gosi ha mkpa ọ di ikpe ekpere na-esepughị aka, 2 ọ siri, “O nwere otu okaikpe bi n’otu obodo ma ọ naghị atụ egwu Chineke. Ọ naghị asopukwara mmadu. 3 N’obodo ahukwa, e nwere otu nwanyi di ya nwuru anwu nke na-abiakwute ya, na-asị ya, ‘Kpeputa m n’aka ndi na-emegide m.’

4 “Na mmalite, ọ choghi, ma n’ikpeazu, ọ gwara onwe ya si, ‘O bu eziokwu na anaghị m atụ egwu Chineke maobu sopusu mmadu. 5 Ma n’ihi na nwanyi a di ya nwuru anwu nogidere na-enye m nsogbu, aga m ahụ na o nwetara ikpe ziri ezi, ka ọ kwusi inye m nsogbu site na obibia ọ na-abia.’”

6 Ya mere Onyenwe anyi siri, “Gerenu ihe okaikpe nke na-eme ajo omume na-ekwu. 7 Ọ bu na Chineke agaghị ekpeputa ndi ahụ ọ hoputara, bu ndi na-akpoku ya ehihie na abali? Ọ ga-anọ tee anya n’inyere ha aka? 8 Asị m unu, ọ ga-eme ngwangwa hu na ha nwetara ikpe ziri ezi. Ma otu ọ di, mgbe Nwa nke Mmadu ga-abia, ọ ga-ahukwa ndi nwere okwukwe n’ime uwa?”

Ilu banyere onye Farisii na onye ona utu

9 Ọ tukwara ilu a n’ihi ndi tukwasiri obi n’onwe ha na ha bu ndi ezi omume ma na-eleda ndi ozo anya. 10 “Umụ nwoke abuo rigoro n’ulonso ukwu ikpe ekpere, otu onye n’ime ha bu onye Farisii, onye nke ozo bu onye ona utu. 11 Onye Farisii ahụ guzoro oto kpee ekpere banyere onwe ya si, ‘Chineke nna m, ana m ekele gi n’ihi na adighi m ka mmadu ndi ozo ndi na-apunara mmadu ihe ya n’ike, maobu ndi ajo omume, maobu ndi na-akwa iko, ma ọ bukwanu di ka onye ona utu a. 12 Ana m ebu onu ugboro abuo n’izu uka obula. Ana m akwukwa otu uzu n’uzu iri nke ihe niile m nwetara.’

13 “Ma onye ona utu ahụ guzo n’ebe di anya, o nwekwaghị ike iweli ihu ya elu lee anya n’eluigwe. Kama, ọ na-eti aka n’obi ya na mwute na-asị, ‘Chineke, biko mere m ebere n’ihi na abu m onye mmehie.’

14 “Asị m unu, na nwoke a lara n’ulo ya buru onye a guru n’onye ezi omume n’ihu Chineke karia onye nke ozo. N’ihi na onye obula ga-ebuli

* 17:36 17:36 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a dika ọ di n’akwukwo Mat 24:40.

onwe ya elu ka a ga-eweda, ma onye ọbụla na-eweda onwe ya ala ka a ga-ebuli elu.”

Jisọs na ụmụntakiri

¹⁵ Ndi mmadu na-ekutere ya ụmụntakiri ka o bikwasi ha aka. Mgbe ndi na-eso ụzọ ya huru nke a, ha baara ha mba. ¹⁶ Ma Jisọs kpọrọ ha ka ha biakwute ya, si, “Kweenu ka ha biakwute m, unu egbochikwala ha, n’ihi na alaeze Chineke bu nke ndi di ka ha. ¹⁷ N’ezie, agwa m unu, onye ọbụla na-agaghi anara alaeze Chineke di ka nwantakiri agaghi aba n’ime ya.”

Onye ochichi bara ogaranya

¹⁸ Otu onye ochichi juru ya si, “Ezi onye ozizi, o bu ginị ka m ga-eme keta ndu ebighi ebi.”

¹⁹ Jisọs siri ya, “Gini mere i ji akpo m ezi mmadu? O dighi onye ọbụla bu ezi mmadu ma o bughị naani Chineke. ²⁰ I maara ihe niile enyere n’iwu, akwala iko, egbula mmadu, ezula ohi, agbala ama ụgha, sọpuru nne na nna gi.*”

²¹ O siri, “Edebezuchaala m iwu ndi a niile site na mgbe m bu nwata.”

²² Mgbe Jisọs nuru nke a, o siri ya, “Otu ihe foduru ka ime: ree ihe niile i nwere, kesara umu ogbenye ego ya. I ga-enwe akụ n’eluigwe, biazie soro m.”

²³ Mgbe o nuru nke a, o wutere ya nke ukwuu, n’ihi na o bu onye nwere otutu akụ. ²⁴ Jisọs lere ya anya si, “Lee ka o si buru ihe siri ike bu ndi ogaranya iba n’alaeze Chineke. ²⁵ N’ezie, o diri inyinya kamel mfe isite n’anya agiga gafee kari ogaranya ibanye n’alaeze Chineke.”

²⁶ Ndi nuru ya siri, “Onye kwanu ka a ga-azoputa?”

²⁷ O siri, “Ihe mmadu na-apughị ime, bu ihe Chineke puru ime.”

²⁸ Mgbe ahụ Pita siri, “Lee, anyi ahapula ihe niile anyi nwere soro gi!”†

²⁹ O siri ha, “N’ezie, agwa m unu, o nweghi onye ọbụla hapuru ulo ya, maobu nwunye, maobu umunne, maobu ndi muru ya, maobu umuntakiri ya, n’ihi alaeze Chineke ³⁰ nke na-agaghi anata ihe ndi a n’ogbo a, nwekwa ndu ebighi ebi n’ogbo nke na-abia.”

Jisọs okwu okwu banyere onwu ya ozo

³¹ Jisọs kpọpuru mmadu iri na abuo ahụ na-eso ụzọ ya n’akuku, gwa ha si, “Anyi na-aga Jerusalem, ihe niile ndi amuma dere banyere Nwa nke Mmadu ga-emezu. ³² A ga-arara ya nyefee ya n’aka ndi mba ozo. Ha ga-akwa ya emo, mee ya ihe ihere, bukwaa ya onu mmiri asu. ³³ Ha ga-apia ya ihe, gbukwaa ya; ma n’ubochi nke ato, o ga-esite n’onwu bilie ozo.”

³⁴ Ma ha aghotaghi ihe ọbụla n’okwu ndi a. E mere ka nkowa okwu ndi a buru ihe e zoro ezo n’ebe ha no, ha aghotakwaghi ihe o kwuru.

Onye isi ahụ ụzọ

³⁵ O ruo ka o biaruru Jeriko nso, otu nwoke kpuru isi no n’akuku ụzọ na-ariọ ariọ. ³⁶ Mgbe o nuru uzu igwe mmadu ka ha na-agafe, o juru ihe na-eme. ³⁷ Ha gwara ya, “Jisọs onye Nazaret na-agafe.”

³⁸ O tiri mkpu si, “Jisọs nwa Devid, meere m eberel!”

³⁹ Ndi bu ụzọ baara ya mba ka o mechie onu. Ma o tisiri mkpu ike si, “Nwa Devid, meere m eberel!”

⁴⁰ Jisọs kwusiri, nye iwu ka a kpotara ya nwoke ahụ. Mgbe o rutere nso, o juru ya, ⁴¹ “Gini ka i chorọ ka m meere gi?”

O siri, “Onyenwe anyi, ka e mee ka m hu ụzọ ozo.”

* **18:20** 18:20 Opu 20:12-16; Dit 5:16-20 † **18:28** 18:28 Ihe niile gbasara ezinaulo anyi

⁴² Jisọs siri ya, “**Hụ ụzọ, okwukwe gi agwoola gi.**” ⁴³ Ngwangwa, o bidoro ihu ụzọ ma soro Jisọs, na-etokwa Chineke. Ndi mmadu niile, mgbe ha huru ya tokwara Chineke.

19

Zakios ezute Jisos

¹ O banyere Jeriko mgbe o na-agafe. ² Otu nwoke no ebe ahụ, aha ya bu Zakios; o bu onyeisi ndi ona utu burukwa ogaranya. ³ O chorọ ihu onye Jisos bu ma ebe o bu onye mkpumkpu, o dirighi ya mfe n’ihi igwe mmadu. ⁴ Ya mere, o gbaara oso gaa n’ihu rigoro n’otu osisi sikamo, ka o nwee ike ihu ya di ka o na-agafe n’uzo ahụ.

⁵ Mgbe Jisos rutere n’ebe ahụ, o lere anya n’elu si ya, “**Zakios, ridata ngwangwa. Aga m abụ obia n’ulo gi taa.**” ⁶ O ridatara n’otu mgbe ahụ jirikwa obi utọ nabata ya.

⁷ Mmadu niile huru nke a, ma bido na-atamu si, “O gaala ihu obia onye mmehie.”

⁸ Ma Zakios biliri otọ gwa Onyenwe anyi, “Lee, Onyenwe anyi, aga m enye ndi ogbenye okara ihe niile m nwere. O burukwa na o nwere onye m ghogburu nara ya ihe obula, aga m akwughachi ya okpukpu anọ.”

⁹ Jisos gwara ya, “**Taa nzoputa abiala n’ulo a, n’ihi na onye a bukwa nwa Ebrahim.**” ¹⁰ N’ihi na Nwa nke Mmadu biara icho na izoputa ndi furu efu.”

Ilu banyere mkpuru ego iri

¹¹ Di ka ha na-ege ya nti n’okwu a, o gara n’ihu tuoro ha ilu, n’ihi na o no Jerusalem nso, ha chekwara na o ruola mgbe alaeze Chineke ga-aputa ihe. ¹² O siri, “**Otu nwoke a muru nonodu di elu gara obodo di anya ka echie ya eze, ka o lotakwa ma e mesia.**” ¹³ Ya mere, o kporo ndi ohu ya iri nye ha mkpuru ego iri si ha, ‘Werenu ego ndi a zuo ahia ruo mgbe m ga-alota.’

¹⁴ “Ma ndi o na-achi kporo ya asi, ha zipukwara ndi ukwu ozi n’azu ya na-asi, ‘Anyi achokwaghi ka onye a chia anyi.’

¹⁵ “Mgbe o natachara ikike ihu eze, o loghachiri, kporo ndi ohu ya ahu o nyere ego mgbe o na-apu, ka ha bia piaziera ya ego ole ha ritere n’uru.

¹⁶ “Onye nke mbu biara si, ‘Onyenwe m e jiri m mkpuru ego i nyere m rite uru mkpuru ego iri ozo.’

¹⁷ “Nna ya ukwu siri ya, ‘I mere nke oma, ezi odibo. N’ihi na i gosiri onwe gi onye kwesiri ntukwasii obi n’ihe dikarisiri nta, i ga-achi mba iri.’

¹⁸ “Onye nke abuo biara sikwa, ‘Onyenwe m, otu mkpuru ego gi amutala mkpuru ego ise ozo.’

¹⁹ “O siri ya, ‘I ga-achi obodo ise.’

²⁰ “Onye nke ozo biakwara si, ‘Onyenwe m, lee mkpuru ego gi. Ekechiri m ya n’akwa, zoo ya. ²¹ Aturu m egwu gi, n’ihi na i bu onye afọ tara mmiri, burukwa onye na-ewe ihe na-abughi nke gi, na-aghorokwa mkpuru i na-akughi.’

²² “O siri ya, ‘O bu okwu si gi nonu ka m ga-eji kpee gi ikpe, gi bu ohu ojoo! I maara na afọ tara m mmiri, matakwa na m na-ewe ihe na-abughi nke m, na-aghorokwa mkpuru m na-akughi? ²³ Gini mere na i wereghii ego m tinye n’ulokwu? Nke o ga-abu mgbe m lotara, m ga-anara ya na omurunwa ya.’

²⁴ “Mgbe ahụ, o gwara ndi guzo n’ebe ahụ, ‘Naputanu ya mkpuru ego ahụ, were ya nye onye ji mkpuru ego iri.’

25 “Ha siri ya, ‘Nna anyi ukwu, o nwelari mkpuru ego iri.’

26 “O zara, ‘Asi m unu, onye obula nwere ihe ka a ga-enyekwa ihe ozo, ma onye na-enweghi ihe ka a ga-anapu o buladi ihe ahụ o nwere. 27 Ma ndi iro m ahụ, ndi na-achoghi ka m buru eze ha, kpuputanu ha n’ebe a, gbukwaanu ha n’ihu m.’”

Jisos abata Jerusalem

28 Mgbe o kwusiri nke a, o gakwara n’ihu n’ije ya iga Jerusalem. 29 Mgbe o na-abiaru Betfeji na Betani nso, n’Ugwu a na-akpo Oliv, Jisos zipuru mmadu abuo n’ime ndi na-eso uzo ya, 30 si, “Gaanu n’ime obodo nta ahụ di n’ihu unu. Mgbe unu na-abanye n’ime ya, unu ga-ahụ nwa inyinya e kenyere n’ebe ahụ nke onye obula na-anokwasibeghi n’elu ya, topunu ya, kpudara m ya. 31 O buru na onye obula ajuo unu, ‘Gini mere unu ji atopu ya?’ Gwanu onye ahụ si, ‘O di Onyenwe anyi mkpa.’”

32 Ndi ahụ o zipuru gara hụ ya di ka o gwara ha. 33 Mgbe ha bidoro itopu ya, ndi nwe ya juru ha si, “Gini mere unu ji atopu nwa inyinya ahụ?”

34 Ha siri, “O di Onyenwe anyi mkpa.”

35 Ha kpudara Jisos nwa inyinya ahụ, wukwasikwa uwe ha n’elu ya, nyere Jisos aka ka o rigoro n’elu ya. 36 Di ka o na-aga, ndi mmadu tusara uwe ha n’okporozo.

37 Mgbe o rutere n’uzo e si arigo Ugwu Oliv, igwe mmadu ndi ahụ na-eso uzo ya malite iji onu na-eto Chineke n’oke olu n’ihi oru ebube niile ha huru, 38 na-asị,

“Onye a goziri agozi ka eze ahụ bu nke na-abia n’aha Onyenwe anyi.”*

“Udo n’elugwe, ebube dikwa n’ebe kachasi elu.”

39 Ufodu n’ime ndi Farisii so igwe mmadu ahụ gwara ya, “Onye ozizi, gwa ndi na-eso uzo gi ka ha mechie onu!”

40 O zara si, “Ka m gwa unu, o buru na ha agbaa nkiti, nkume ndi a ga-eti mkpu.”

41 Mgbe o rutere Jerusalem nso, ebe o no huzie obodo ahụ anya nke oma. O bere akwa n’ihi ya, 42 si, “O buru na i maara taa, o buladi gi onwe gi, ihe ndi na-eweta udo! Ma ugbu a, ezofuola ha n’anya gi. 43 Oge na-abia mgbe ndi iro gi ga-agba gi gburugburu, mechie uzo mgbapu niile, sitekwa n’uzo niile di iche iche biakwasi gi. 44 Ha ga-egwepia gi n’ala, gi na umu gi no n’ime mgbidi a, o dikwaghi nkume obula ha ga-ahapu n’elu ibe ya, n’ihi na i mataghi oge nleta Chineke nye gi.”

Jisos n’ime ulonso ukwu Chineke

45 Mgbe ahụ, o banyere n’ime ulonso ukwu bido ichupu ndi no ebe ahụ na-ere ahia. 46 O si ha, “E dere ya n’akwukwo nso ‘na a ga-akpo ulo m ulo ekpere’; ma unu emeela ya ‘ogba ndi na-apunara mmadu ihe n’ike.’†”

47 Ubochi niile, o na-anọ na-akuzi ihe n’ulonso ukwu ahụ. Ma ndisi nchujaja na ndi ozizi iwu na ndi ndu n’etiti ndi mmadu, no na-achọ uzo ha ga-esi gbuo ya. 48 Ma ha achotaghi uzo obula ime ya, n’ihi na mmadu niile sogidere ya kwenyekwara n’okwu ya.

20

Ajuju banyere ike Jisos nwere

1 Otu ubochi, ka o no n’ulonso ukwu na-ezi ndi mmadu ihe na-ekwusakwa ozioma. Ndisi nchujaja, na ndi ozizi iwu na ndi okenye

* 19:38 19:38 Abu 118:26 † 19:46 19:46 Aiz 56:7; Jer 7:11

bịakwutere ya. ² Ha siri ya, “Gwa anyi, olee ikike i ji na-eme ihe ndi a niile? Onye nyekwara gi ikike a?”

³ O zara ha si, “Aga m ajukwa unu otu ajuju. Gwanu m, ⁴ baptizim nke Jon, o si n’eluigwe ka o si n’aka mmadu?”

⁵ Ha kparitara uka n’etiti onwe ha ma si, “O buru na anyi asi na o sitere n’eluigwe, o ga-asi, ‘Gini mere unu na-ejighi kwenye na ya?’ ⁶ O burukwanu na anyi asi na, ‘o sitere n’aka mmadu,’ ndi mmadu ga-atu anyi nkume, n’ihi na ha niile kweere na Jon bu onye amuma.”

⁷ Ya mere, ha zara, “Anyi amaghi ebe o si bia.”

⁸ Jisos siri ha, “Enwekwaghi m ike igwa unu ikike m ji na-eme ihe ndi a.”

Ilu maka ndi oru ubi

⁹ O gara n’ihu tuoro ndi mmadu ilu a si, “Otu nwoke nwere ubi vaini, nke o nyefere n’aka ndi ga-elekota ya anya ma puo gaa njem n’ala ozo ebe o noro ogologo oge. ¹⁰ Mgbe oge iwe ihe ubi ruru, o zigara otu n’ime ndi ohu ya ka o bịakwute ndi ahụ na-elekotara ya ubi, ka ha nyekwa ya ufođu n’ime mkpuru ubi vaini ahụ. Ma ndi na-elekotara ya ubi jidere ya, tie ya ihe, zilaga ya n’aka efu. ¹¹ O zigakwara ohu ya ozo. Ma ha tikwara ya ihe mee ya ihe ihere, zilakwaa ya n’aka efu. ¹² O zigakwara onye nke ato, ma ha meruru ya ahụ, chulaa ya.

¹³ “Mgbe ahụ, onyenwe ubi vaini ahụ siri, ‘Gini ka m ga-eme? Aga m ezigara ha okpara m, nke m huru n’anya, ma eleghi anya ha ga-asopuru ya.’

¹⁴ “Ma mgbe ndi na-elekota ubi ahụ huru ya, ha kwurita n’etiti onwe ha, si, ‘Onye a bu onye nketa ihe niile a, ka anyi gbuo ya, ka ihe nketa a buruzia nke anyi.’ ¹⁵ Ya mere, ha kpufere ya n’azu ubi vaini ahụ, gbuo ya.

“Gini ka onye nwe ubi ahụ ga-eme ha? ¹⁶ O ga-abia, laa ndi ahụ na-elekota ubi ahụ n’iyi, were ubi vaini ahụ nye ndi ozo.”

Mgbe ndi ahụ nuru nke a, ha siri, “Chineke ekwela.”

¹⁷ O legidere ha anya si, “Ginikwa ka unu chere na ihe e dere n’akwukwo nsọ putara,

“ ‘Nkume ahụ ndi na-ewu ulo juru

aghoola nkume nke isi ntoala ulo’*?”

¹⁸ Onye obula nke dakwasiri n’elu nkume ahụ, ka a ga-etiwasi, ma onye obula o dakwasiri, ka o ga-egwepia.”

¹⁹ Ndi ozizi iwu na ndiisi nchujaja choro uzo ha ga-esi jide ya n’otu oge ahụ n’ihi na ha matara na o bu ha ka o bu n’obi tuo ilu ahụ, ma ha turu egwu ndi mmadu.

Ilu banyere utu isi nye Siza

²⁰ Ya mere, ha chere ya nche nke oma, ma zipu ndi nnyoputa, ndi mere onwe ha dika ndi ezi omume, ka ha choputa ma o nwere uzo ha ga-esi jide ya site n’ihe o ga-ekwu, ka ha site na nke a nyefee ya n’aka ochichi na ike onyeisi ala. ²¹ Ya mere ndi nnyoputa ahụ juru ya si, “Onye ozizi, anyi mara na i na-ekwu ma na-ezikwa ihe ziri ezi, matakwa na i dighi ele mmadu anya n’ihu, kama i na-ezi uzo Chineke di ka eziokwu si di. ²² O ziri ezi n’iwu ka anyi tuo utu isi nye Siza, ka o bu na o zighi ezi?”

²³ Ma o matara na nke a bu ajuju aghugho, ya mere o siri ha, ²⁴ “Gosinu m otu mkpuru ego denari. Isi onye ka e sere n’elu ya, aha onye ka e dekwasi kwara ya?”

* 20:17 20:17 Abu 118:22

Ha siri, "O bu nke Siza."

²⁵ O siri ha, "Ya mere, nyenu Siza ihe bu nke Siza, nyekwanu Chineke ihe bu nke Chineke."

²⁶ Ha enweghi ike ijide ya n'ihu ihe o kwuru n'ebe ahụ, n'ihu oha mmadu. Osiha ya juru ha anya, ha mechikwara onu.

Mbilite n'onwu na olulu di na nwunye

²⁷ Ufodu ndi Sadusii, ndi si na mbilite n'onwu adighi, biakwutere ya ²⁸ ma juo ya si, "Onye ozizi, Mosis deere anyi na o buru na nwanne nwoke mmadu anwuo hapu nwunye ya na-amutaghi nwa, na nwoke di otu a ga-aluru nwunye nwanne ya nwoke ahụ, si otu a, mutara nwanne ya umu. ²⁹ Ugbu a, e nwere umunne nwoke asaa, onye nke mbu luru nwanyi, nwuo na-amutaghi nwa. ³⁰ Nke abuo kwa ³¹ na onye nke ato lurukwara ya. N'otu aka ahụ ha asaa luchara ya ma nwuo na-amutaghi nwa. ³² N'ikpeazu nwanyi ahụ n'onwe ya nwukwara. ³³ Ya mere, n'oge mbilite n'onwu nwunye onye ka o ga-abu? N'ihu na ha asaa luchara ya?"

³⁴ Jisos gwara ha, "Ndi nke ogbo a na-alu nwunye, ma na-enyekwa umu ha ka a luru ha. ³⁵ Ma ndi ahụ a guru di ka ndi kwesiri isoro keta oke n'ogbo ahụ, nakwa na mbilite n'onwu agaghi alu di na nwunye. ³⁶ N'ezie, ha apughikwa inwu ozo, n'ihu na ha di ka ndi mmuo ozi. Ha bu umu Chineke, n'ihu na ha bu umu nke mbilite n'onwu. ³⁷ O buladi Mosis n'onwe ya ziputara na mbilite n'onwu di, n'akuko banyere ohia ahụ na-ere oku, mgbe o na-akpo Onyenwe anyi 'Chineke nke Ebrahim, Chineke nke Aizik na Chineke nke Jekob.'† ³⁸ O bughu Chineke nke ndi nwuru anwu, kama o bu nke ndi di ndu, n'ihu n'ebe o no mmadu niile di ndu."

³⁹ Ufodu ndi ozizi iwu zara ya si, "Onye ozizi, i kwuru nke oma." ⁴⁰ O nwekwaghi onye obula juru ya ajuju ozo.

Nwa onye ka Kraist bu?

⁴¹ Ma o siri ha, "Olee otu ha si kwuo na Kraist ahụ bu nwa Devid?"

⁴² Devid n'onwe ya kwuputara n'akwukwo Abu Oma, si:

"Onyenwe anyi gwara Onyenwe m,

"Nodu ala n'aka nri m

⁴³ ruo mgbe m ga-eme ndi iro gi

ihe mgbakwasu ukwu nye ukwu gi." ‡

⁴⁴ Devid n'onwe ya kporo ya 'Onyenwe anyi.' Oleekwanu otu o si buru nwa ya?"

Ido aka na nti banyere ndi ozizi iwu

⁴⁵ Mgbe ndi mmadu na-ege nti, o siri ndi na-eso uzo ya, ⁴⁶ "Kpacharanu anya n'ebe ndi ozizi iwu no. Ndi iyi uwe mwuda na-ejehari ebe niile na-amasi, ndi huru ekele puru iche bu nke a na-ekele ha n'oma ahia n'anya. Ndi o na-amasikwa inokwasu n'oche kachasi elu n'ulo ekpere nakwa n'oche puru iche na mmemme oriri obula. ⁴⁷ Ha na-eripia ihe niile di n'ulo ndi inyom ndi di ha nwuru anwu, n'ekpe ogologo ekpere ka a huta ha. Ndi di otu a ka a ga-ata ahuhu di ukwu."

21

Onyinye nwanyi di ya nwuru

¹ O leliri anya elu hu ka ndi ogaranya si etinye onyinye ha n'ime igbe onyinye. ² O hukwara otu nwanyi di ya nwuru anwu ka o biara tnye naani

mkporu ego kopa abuo. ³ O siri, “N’ezie, agwa m unu, nwanyi ogbenye a di ya nwuru etinyela ego kara ndi ozo niile. ⁴ N’ihi na ndi ozo niile nyere onyinye ha site n’ego maputaara ha n’akunuba ha, ma ya onwe ya sitere n’ogbenye ya tnye ihe niile o ji biri.”

Akara na-egosi ogwugwu oge

⁵ Mgbe ufodu na-ekwu okwu banyere otu e si were nkume mara mma na onyinye e chere n’ihu Chineke, choo ulonso ukwu ahụ mma, o siri, ⁶ “Ma banyere ihe ndi a, oge na-abia mgbe ihe ndi a niile unu na-ahụ na-agaghị adikwa. O dighi otu nkume a ga-ahapu n’elu ibe ya, a ga-akwatusi ha niile.”

⁷ Ha juru ya si, “Onye ozizi, olee mgbe ihe ndi a ga-emezu? Gini ga-abukwa ihe iribama ga-egosi na ha na-aga imezu?”

⁸ O siri, “Lezienụ anya ka a ghara iduhie unu n’ihi na otutu ga-abia n’aha m si, ‘Abu m ya,’ na-asikwa na ‘Oge ahụ di nso.’ Unu esokwala ha. ⁹ Mgbe obula unu nuru akuko agha di iche iche na ogbaaghara, ka ujo ghara itu unu, ihe ndi a aghaghị ibu uzo mezu, ma ogwugwu oge erubeghi.”

¹⁰ Mgbe ahụ, o siri ha, “Mba ga-ebili megide mba, alaeze ga-ebilikwa megide alaeze. ¹¹ A ga-enwe ala oma jijiji di ukwu. Unwu na oria ojo di iche iche ga-adikwa n’ebe di iche iche. A ga-ahụ ihe di egwu na ihe iribama di ukwu site na mbara eluigwe.

¹² “Ma tupu ihe ndi a niile emezuo, ha ga-ejide unu, kpagbukwaa unu. Ha ga-enyefe unu n’aka otutu ulo ekpere. Ha ga-atukwa unu mkporo. Ha ga-akporukwa unu n’ihu ndi eze na ndi ochichi n’ihi aha m. ¹³ Nke a ga-aburu unu ohere iji gbaa akaebe. ¹⁴ Ma burunu uzo kpebie n’obi unu na unu agaghị echegbu onwe unu maka ihe unu ga-aza. ¹⁵ N’ihi na aga m enye unu udi okwu na amamihe nke ndi na-ebo unu ebubo na-enweghi ike iguzogide maobu kwuo okwu megide. ¹⁶ O buladi ndi muru unu, umunne unu ndi nwoke na ndi nwanyi, ndi ikwu unu na ndi enyi unu, ha ga-arara unu nye n’aka ndi ochichi, ndi ga-egbukwa ufodu n’ime unu. ¹⁷ Mmadu niile ga-akpo unu asi n’ihi m. ¹⁸ Ma otu agiri isi di n’isi unu agaghị ala n’iyi. ¹⁹ Unu ga-azoputa ndu unu site na ntachiobi unu.

²⁰ “Mgbe unu huru ka ndi agha gbara Jerusalem gburugburu, matanu na oge e ji ala ya n’iyi eruola. ²¹ N’oge ahụ ka ndi no na Judia gbalaga n’ugwu, ka ndi no n’ime obodo si na ya puta, ka ndi na-anoghi n’obodo gharakwa iba n’ime ya. ²² N’ihi na oge a ga-abu oge ibo obo ka e mezu ihe niile akwukwo nsọ kwuru. ²³ Ma ahuhu ga-adiri ndi di ime, na ndi na-enye umuaka ara, n’ubochi ahụ! A ga-enwe oke ihe mgbu n’ala a, iwe ga-adakwasikwa umu mmadu. ²⁴ Mma agha ga-egbu ha, mba niile ga-adorokwa ha n’agha. Ndi mba ozo ga na-azotosi Jerusalem n’ukwu ruo mgbe oge nke ndi mba ozo ahụ zuru.

²⁵ “A ga-enwe ihe iribama n’anyanwu, n’onwa, na kpakpando. N’elu uwa, mba niile ga-anọ n’oke ahuhu na mgbagwoju anya di ka oke osimiri na-eme mkpotu, ebili mmiri ga na-ebilikwa. ²⁶ Ndi mmadu ga-adakwa mba n’obi n’ihi ujo mgbe ha ghotara ihe gaje ibiakwasu uwa, n’ihi na a ga-eme ka ike niile nke di n’eluigwe maa jijiji. ²⁷ N’oge ahụ, a ga-ahụ Nwa nke Mmadu ka o na-abia n’ike na ebube n’igwe ojii. ²⁸ Mgbe ihe ndi a malitere ime, guzoronu oto welie isi unu elu, n’ihi na oge mgbaputa unu di nso.”

²⁹ O tuuru ha ilu a, “Leenu osisi fig na osisi ndi ozo niile anya. ³⁰ Mgbe ha bidoro ipuputa ahija ohuru, unu na-amata na okochi adila nso. ³¹ N’uzo di otu a kwa, mgbe unu huru ihe ndi a niile ka ha na-eme, matanu na alaeze Chineke adila nso.

³² “N’ezie agwa m unu, ogbo a agaghi agabiga tupu ihe ndi a niile emezuo. ³³ Eluigwe na uwa ga-agabiga, ma okwu m enweghi ike igabiga.

³⁴ “Kpachapukwanu anya, unu ekwela ka e bogbuo obi unu site n’oke oriri na onunu na nchekasi nke ndu a, site otu a mee ka ubochi ahụ biakwasị unu na mberede, di ka onya. ³⁵ N’ihi na o ga-abiakwasị ndi niile bi n’elu uwa. ³⁶ Noronu na nche oge niile ma na-ekpekwanu ekpere ka unu nwee ike igbanari ihe niile gaje ibia, ka unu nweekwa ike iguzo n’ihu Nwa nke Mmadu.”

³⁷ Kwa ubochi, o na-ezi ihe n’ulonso ukwu ahụ, ma n’uhuruchi, o narigoro n’elu Ugwu Oliv i ga noo onodu abali. ³⁸ Ndi mmadu niile na-abiakwute ya n’isi ututu niile n’ulonso ukwu inuru okwu ya.

22

Judas agbaa jisos mgba okpuru

¹ N’oge a, Mmemme Achicha na-ekoghi eko nke a na-akpo Ngabiga n-eru nso. ² Ndiisi nchujaja na ndi ozizi iwu nokwa na-achọ uzọ ha ga-esi gbuo ya, n’ihi na ha na-atu egwu ndi mmadu. ³ Mgbe ahụ, ekwensu banyere n’ime Judas, onye a na-akpo Iskariot, otu n’ime mmadu iri na abuo na-eso uzọ ya. ⁴ O gakwuru ndiisi nchujaja, na ndiisi ndi nlekota nke ulonso ukwu ahụ, ya na ha akparita uka otu o ga-esi rara ya nyefee ya n’aka ha. ⁵ Ha nuriri onu ma kwekwa nkwa inye ya ego. ⁶ O kwenyere, na-achokwa ohere ga-adi mma o ga-eji nyefee ya n’aka ha mgbe igwe mmadu na-agaghi anọ.

Nri anyasi nke ikpeazu

⁷ O ruo n’ubochi Mmemme Achicha na-ekoghi eko ahụ bu ubochi a na-eji aturu Ngabiga achu aja. ⁸ O zipuru Pita na Jon si, “Gaanu kwadoo maka oriri Ngabiga nke anyi ga-eri.”

⁹ Ha siriri ya, “Ebee ka i chorọ ka anyi gaa kwadoo maka ya?”

¹⁰ O siriri ha, “Lee, ka unu na-abata n’obodo, otu nwoke bu ite mmiri gazezute unu, soronu ya baa n’ulo obula o banyere. ¹¹ Sini onyenwe ulo ahụ, ‘Onye ozizi siriri, Olee ulo ndi obia ebe mu na ndi na-eso uzọ m ga-anọ rie oriri Ngabiga?’ ¹² O ga-egosi unu otu onuulo buru ibu di n’elu ulo nke e dozicharala ihe niile, kwadoonu nri anyi n’ebe ahụ.”

¹³ Ha gara choputa ihe niile di ka o gwara ha. Ha kwadokwara nri Ngabiga ahụ.

¹⁴ Mgbe oge awa ahụ ruru, ya na ndi na-eso uzọ ya gara ebe ahụ nodu ala iri ihe. ¹⁵ O siriri ha, “O guru m nnoo agu ka mu na unu rie nri Ngabiga a tupu mu ataa ahuhu. ¹⁶ N’ihi na asi m unu, agaghi m erikwa ya ozo tutu ruo mgbe a ga-emezu ya n’alaeze Chineke.”

¹⁷ O buru iko, mgbe o nyechara ekele o siriri, “Burunu nke a kesaa n’etiti unu. ¹⁸ N’ihi na asi m unu, site ugbu a ga n’ihu, agaghi m anu mmanya sitere na mkpuru vaini ozo, ruo mgbe alaeze Chineke ga-abia.”

¹⁹ O werekwara otu ogbe achicha, mgbe o nyechara ekele, o nyawaa ya nye ha si, “Nke a bu ahụ m nke e nyere n’ihi unu. Na-emenu nke a jji na-echeta m.”

²⁰ N’otu uzọ ahụ, mgbe ha risiri nri anyasi o buuru iko si, “Iko a bu iko nke ogbugba ndu ohuru n’obara m, nke a na-awupu n’ihi unu. ²¹ Ma lee, onye ahụ nke ga-arara m nye nonyeere m, o sokwa m na-eri nri. ²² Nwa nke Mmadu na-aga inwu di ka e kpebiri ya, ma ahuhu ga-adiri nwoke ahụ a ga-esi n’aka ya rara ya nye.” ²³ Ha bidoro ijurita onwe ha onye o bu n’etiti ha ga-eme nke a.

²⁴ Iru ụka malitere n'etiti ha banyere onye n'ime ha ka a na-agụ na ọ di ukwu karịa ibe ya. ²⁵ Ma ọ siri ha, "Ndi eze ndi mba ọzọ na-eji aka ike na-achi ndi nọ n'okpuru ha. Otu aka ahụkwa, a na-akpọ ndi na-achi achi enyi ndi mmadu. ²⁶ Ma unu onwe unu agaghị adi otu a. Kama onye kachasi ibe ya idi elu diri ka onye dikarisiri nta. Ka onyeisi diri ka onye na-eje ozi. ²⁷ Onye di elu karịa ibe ya? Ọ bu onye noduru ala rie nri na tebul ka ọ bu onye siri nri dozie ya na tebul? Ọ bughị onye noduru ala rie nri na tebul? Ma adi m ka onye na-eje ozi n'etiti unu. ²⁸ Ọ bu unu onwe unu bu ndi nonyere m n'oge onwunwa m niile. ²⁹ Ana m enye unu alaeze di ka Nna m nyere m ya. ³⁰ Ka unu nwe ike isoro m rie ma nuokwa n'alaeze m. Sorokwa m nodu n'ocheeze na-ekpe ebo iri na abuo nke Izrel ikpe.

³¹ "Saimon, Saimon, lee ekwensu arigla ike iyocha unu di ka oka wiiti. ³² Ma ekpeelara m gi ekpere ka okwukwe gi ghara ida. Mgbe i kwudosiri ike, gbaakwa umunna gi ume."

³³ Ma ọ siri ya, "Onyenwe anyi, ejikeere m isoro gi gaa mkporo, ma sorokwa gi nwuo."

³⁴ Jisos zara, "Agwa m gi Pita, tupu oke okuku akwaa akwa taa, i ga-agonari m ugboro ato, si na i maghi onye m bu."

³⁵ Ọ gwara ha, "Mgbe m zipuru unu na mbu si unu ewerekwala ego, maobu akpa maobu akpukpokuwu, o nwere ihe koru unu?"

Ha siri, "O nweghi ihe koru anyi."

³⁶ Ọ siri ha, "Ugbu a, ọ buru na i nwere akpa ego, were ya, ma werekwa akpa ije. Ọ burukwa na i nweghi mma agha ree uwe mgbokwasi gi zutara onwe gi otu. ³⁷ N'ihi na agwa m unu, na a ga-emejuputa ihe ndi a e dere n'akwukwo nsọ n'ime m, A gukotara ya na ndi na-emebi iwu. *N'ezie, ihe e dere banyere m eruwela mgbe ọ ga-emezu."

³⁸ Ha siri, "Onyenwe anyi, lee mma agha abuo di ebe a."

Ọ siri ha, "Nke ahụ ezuola."

Ekpere Jisos kpere n'Ugwu Oliv

³⁹ Jisos puru gaa n'Ugwu Oliv di ka ọ na-eme mgbe dum, ndi na-eso uto ya sokwa ya gaa. ⁴⁰ Mgbe o ruru n'ebe ahụ, ọ siri ha, "Kpeenu ekpere ka unu ghara idaba n'onwunwa." ⁴¹ Ọ hapuru ha gaa ihe ha ka nzo ukwu ole na ole noro n'ebe ahụ gbuo ikpere n'ala kpee ekpere, si, ⁴² "Nna ọ buru na i chorọ, nara m iko a, ma otu ọ di, ọ bughị ka e mee uche m, kama ka e mezuo uche gi." ⁴³ Otu mmuo ozi si n'eluigwe biakwutere ya, gbaakwa ya ume. ⁴⁴ Site n'oke ihe mgbu, o kpere ekpere kpesie ike, nke mere na osuso si ya n'ahụ na-adapu n'ala di ka okpurukpu obara.

⁴⁵ Mgbe o kpechara ekpere bilie, ọ biakwutere ndi na-eso uto ya hu ha ka ha na-arahu ura n'ihi ihe mwute nke obi. ⁴⁶ Ọ siri ha, "Gini mere unu ji na-arahu ura? Bilienu kpee ekpere ka unu ghara idaba n'onwunwa."

Njide e jidere Jisos

⁴⁷ Mgbe ọ ka kpu okwu n'onu, igwe mmadu biara, onye du ha bu onye a na-akpo Judas, bu otu n'ime mmadu iri na abuo ahụ na-eso uto ya. Ọ biaruru Jisos nso, isutu ya onu. ⁴⁸ Ma Jisos siri ya, "Judas, ọ bu site n'isutu onu ka i ji arara Nwa nke Mmadu nye?"

⁴⁹ Mgbe ndi no ya gburugburu huru ihe gaje ime, ha siri, "Onyenwe anyi, ọ bu anyi were mma agha gbuo?" ⁵⁰ Otu n'ime ha ji mma gbuo ohu onyeisi nchujaja, gbuo nti aka nri ya.

* 22:37 22:37 Aiz 53:12

⁵¹ Ma Jisọs siri, “O zuola!” O metukwara nti nwoke ahụ aka gwoọ ya.

⁵² Mgbe ahụ, Jisọs siri ndiisi nchujaja, na ndi nlekota nke ulonso ukwu na ndi okenye, “Gini mere unu ji chiru mma agha na mkpo bia ijide m, di ka a ga-asị na m bu onye ohi o ji egbe ezu?” ⁵³ Mgbe mu na unu na-anọ kwa ubochi n’ime ulonso ukwu ahụ, ma unu emetughị m aka. Ma ugbu a bu oge awa unu burukwa mgbe ike ochichiri na-achi achi.”

Pita agonari Jisọs

⁵⁴ Mgbe ahụ ha jidere ya duru ya puo, gaa n’ulo onyeisi nchujaja. Pita sokwara ha n’azu kama o no n’ebe di anya. ⁵⁵ Mgbe ha kwanyere oku n’etiti mbara ezi obi ahụ, ma nodu ala gba oku ahụ gburugburu, Pita sokwara ha nodu ala. ⁵⁶ Ka o na-anya oku ahụ, otu nwaagboghọ na-eje ozi huru ya, o leruru ya anya nke oma, si, “Onye a na Jisọs nokoro.”

⁵⁷ Ma o gorọ ago si, “Nwanyị, amaghị m onye o bu.”

⁵⁸ Mgbe oge nta gasiri, onye ozọ hukwara ya kwukwaa si, “Gi onwe gi bukwa otu onye n’ime ha.”

Ma Pita kwuru si, “Nwoke m, abughị m.”

⁵⁹ Mgbe ihe di ka otu awa gafere, onye ozọ biakwara kwusie okwu ike, “N’ezie, nwoke a so ya n’ihi na o bu onye Galili.”

⁶⁰ Pita siri, “Nwoke m, amaghị m ihe i na-ekwu maka ya?” Di ka o kpu okwu ahụ n’onu, oke okpa kwara akwa. ⁶¹ Mgbe ahụ, Onyenwe anyi tughariri lee Pita anya. Pita chetakwara okwu Onyenwe anyi gwara ya nke bu, “Tupu oke okpa akwa akwa taa, i ga-agonari m ugboro ato.” ⁶² Ma o puru n’ezi gaa bee akwa na mwute.

Ndi nche kwara Jisọs emo

⁶³ Ndi ahụ na-eche ya nche bidoro na-akwa ya emo na-etikwa ya ihe. ⁶⁴ Ha jiri akwa kechie ya anya, si ya, “Buo amuma, onye tiri gi ihe?” ⁶⁵ Ha kwukwara otutu okwu ojoo na nke mkpari megide ya.

Jisọs n’ihu Paillet na Herod

⁶⁶ Mgbe chi boru, nzuko ndi okenye na ndiisi nchujaja, na ndi ozizi iwu zukotara, a kpotakwara Jisọs n’ihu ha. ⁶⁷ Ha na-ekwu, “O buru na i bu Kraist, gwa anyi.”

O siri ha, “O buru na m agwa unu, unu agaghị ekwe. ⁶⁸ O burukwa na m ajuo unu ajuju, unu agaghị aza m. ⁶⁹ Ma site ugbu a gawa, Nwa nke Mmadu ga-anodu ala n’aka nri nke ike Chineke.”

⁷⁰ Ha niile siri, “Gi onwe gi, i bu Okpara Chineke?”

O siri ha, “Unu kwuru na Abu m.”

⁷¹ Mgbe ahụ ha siri, “Gini mere anyi ji na-achọ onye akaebe ozọ? Anyi ejirila nti anyi nuru ya site n’onu ya.”

23

Jisọs n’ihu Paillet

¹ Mgbe ahụ, oha mmadu ahụ niile biliri duru ya gawkuru Paillet. ² Ha malitere ibo ya ebubo na-asi, “Anyi choputara na nwoke a na-eduhie ndi obodo anyi niile, na-egbochikwa ha itu utu isi nye Siza, ma na-ekwukwa na ya bu Kraist, Eze.”

³ Ya mere Paillet juru ya si, “I bu eze ndi Juu?”

O zara ya si, “Gi onwe gi kwuru otu a.”

⁴ Mgbe ahụ Paillet gwara ndiisi nchujaja na igwe mmadu ahụ, “O nweghi ihe ojoo obula m choputara nwoke a mere.”

⁵ Ma ha gara n'ihu na-asị, "Ọ na-akpasu ọgbaaghara n'ala ndị Judia niile site n'ozizi ya. Ọ malitere na Galili, ọ bịakwala ebe a ugbu a."

Jisọs n'ihu Herod

⁶ Mgbe Paillet nuru nke a, ọ juru ma nwoke a ọ bu onye Galili? ⁷ Mgbe ọ matara na o si n'ebe Herod na-achi, o nyere iwu ka e dugara ya Herod, onye nokwa na Jerusalem mgbe ahụ.

⁸ Obi toro Herod utu nke ukwu, mgbe ọ huru Jisọs n'ihu na ọ no na-achọ ihu ya anya n'oge di anya gara aga. Sitekwa n'akuko ọ nuru banyere ya, o lere anya na ọ ga-aru oru ebube ufodu. ⁹ Ya mere ọ juru ya otutu ajuju, ma ọ zaghị ya ihe obula. ¹⁰ Ndiisi nchujaja na ndi ozizi iwu guzo n'ebe ahụ gara n'ihu bosie ya ebubo ike. ¹¹ Emesia, Herod na ndi agha ya jiri ya mee ihe ochi, ma kwaakwa ya emo. Ha yikwasiri ya uwe mwuda mara mma ma zighachikwara ya Paillet. ¹² N'ubochi ahụ ka Herod na Paillet ghorọ enyi, maka n'oge gara aga ha bu ndi iro.

¹³ Paillet kpokotara ndiisi nchujaja, na ndi ndu, na ndi mmadu ndi ozo ¹⁴ si ha, "Unu kpotaara m nwoke a di ka otu onye n'ime ndi na-akpali ndi mmadu inupu isi. Ajuola m ya ajuju n'ihu unu ma achoputaghi m ihe obula nke unu kwesiri iji boo ya ebubo. ¹⁵ Ọ buladi Herod achoputaghi ihe ojojo obula n'aka ya, nke a mere o jiri kpughachitere anyi ya. Leenu, o nweghi ihe obula o mere e kwesiri iji maa ya ikpe onwu. ¹⁶ Ya mere aga m apia ya ihe hapu ya ka ọ laa." ¹⁷ Ma ọ di mkpa na a ga-ahapu otu onye mkporo n'oge mmemme.*

¹⁸ Ma igwe mmadu ahụ tiri mkpu n'otu olu si, "Gbuo nwoke a, hapuru anyi Barabas." ¹⁹ (Onye a tubara n'ulo mkporo n'ihu ọgbaaghara daputara n'obodo ahụ, nakwa n'ihu igbu mmadu.)

²⁰ Di ka ọ gbalisiri ike ihapu Jisọs, Paillet gwakwara ha okwu ozo. ²¹ Ma ha niile tiri mkpu si, "Kpogide ya n'obe! Kpogide ya n'obe!"

²² Ọ siri ha na nke ugboro ato, "Ọ bu n'ihu gini? Olee ihe ojojo nwoke a mere? O nweghi ihe obula m choputara n'aka ya kwesiri iwetara ya onwu. Ya mere aga m ata ya ahuhu, hapu ya."

²³ Ma ha nogidere na-etị mkpu n'oke olu ka a kpogide ya n'obe, n'ikpeazu olu iti mkpu ha kari. ²⁴ Ya mere Paillet kpebiri imere ha ihe ha choro. ²⁵ Ọ hapuru nwoke ahụ ha choro nke a tubara n'ulo mkporo n'ihu ọgbaaghara na igbu mmadu, ma nyefee ha Jisọs n'aka.

Mkpogide Jisọs n'obe

²⁶ Di ka ha duu ya na-aga, ha jidere Saimon onye Sirini bu onye si n'ime otu obodo nta na-alobata; ha boro ya obe ahụ, manye ya ka o buru ya na-eso Jisọs na-azu. ²⁷ Igwe mmadu di ukwu soro ya tinyekwara umu nwanyi bu ndi tiri mkpu akwa ma ruokwara ya uju. ²⁸ Ma Jisọs tughariri si ha, "Umada Jerusalem, unu eberela m akwa, kama beerenu onwe unu na umu unu. ²⁹ N'ihu na oge na-abia mgbe unu ga-asị, 'Ngosi na-adiri umu nwanyi aga, akpanwa ndi na-amughi nwa, na ara ndi na-enweghi onye nuru ha.' ³⁰ Mgbe ahụ,

"ha ga-asị, ugwu ukwu niile, "Dakwasị anyi!"†

Sikwa, ugwu nta, "Kpuchite anyi!"'

³¹ Ya mere, ọ buru na ha mee ohia otu a mgbe ahija di ndu di na ya, gini ga-emekwanu mgbe ọ kporo nku?"

* **23:17** 23:17 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a dika ọ di n'akwukwo Mat 27:15 na Mak 15:6. † **23:30** 23:30 Hos 10:8

³² Ha dukwaara mmadu abuo bu ndi ohi gaa igbu ha na ya. ³³ Mgbe ha biarutere n'ebe a na-akpo Okpokoro Isi, ebe ahụ ka ha kpogidere ya n'obe ya na ndi ohi abuo ahụ. Otu n'aka nri ya nke ozo n'aka ekpe ya. ³⁴ Jisos sirị, **"Nna gbaghara ha n'ih na ha amataghị ihe ha na-eme."** Ha ji ife nza kee uwe ya n'etiti onwe ha.

³⁵ Ndi mmadu guzoro ebe ahụ na-ele anya, ka ndi ochichi ji ya na-eme ihe ochi, na-asi, "O zoputara ndi ozo, ya zoputanu onwe ya, ma o buru na o bu Kraist nke Chineke, bu Onye a hoputara."

³⁶ Ndi agha biakwara chia ya ochi. Ha nyere ya mmanya gbara uka, ‡ ³⁷ ma na-asi, "O buru na i bu eze ndi Juu, zoputanu onwe gi."

³⁸ Ihe e dere n'elu isi obe ahụ bu:

Onye a bu Eze ndi Juu.

³⁹ Otu onye n'ime ndi ohi ahụ a kpogidekwara n'obe n'ebe ahụ kparikwara ya si, "O bughị gi bu Kraist? Zoputanu onwe gi ma zoputakwa anyi."

⁴⁰ Ma onye nke ozo a makwara ikpe onwu baara ya mba si, "I naghị atụ Chineke egwu, i hughị na a mara gi ikpe di ka e si maa ya. ⁴¹ Anyi na-ata ahuhu kwesiri anyi, n'ih na a na-ata anyi ahuhu n'ih ihe anyi mere, ma nwoke a emeghi ihe ojoo obula."

⁴² Mgbe ahụ o sirị, "Jisos, chetakwa m mgbe i bara n'alaeze gi."

⁴³ O sirị ya, **"N'ezie a agwa m gi, taa, i ga-anonyere m na paradais."**

Onwu Jisos

⁴⁴ Mgbe o na-eru ihe di ka elekere iri na abuo nke ehie, ochichiri gbachikotara n'ala ahụ niile ruo elekere ato nke ehie. ⁴⁵ N'ih na anyanwu kwusiri inye ihe ya. Akwa mgbochi di n'ulonso ukwu sitere n'elu gbawaa abuo. ⁴⁶ Jisos tiri mkpu n'oke olu si, **"Nna, n'aka gi ka m na-enyefe mmuo m."** Mgbe o kwusiri nke a, o kubiri ume.

⁴⁷ Mgbe ochiagha na-achị otu nari ndi agha huru ihe merenu, o nyere Chineke otuto ma kwuokwa si, "N'ezie nwoke a bu onye ezi omume." §

⁴⁸ Mgbe igwe mmadu niile gbakotara ilere anya huru ihe mere, ha laghachiri n'ulo ha na-eti aka n'obi. ⁴⁹ Ma ndi niile maara onye o bu, tinyekwara umu nwanyi ndi soro ya si Galili bia, guzokwara n'ebe di anya na-ele ihe ndi a.

Olili Jisos

⁵⁰ O nwere otu nwoke aha ya bu Josef, onye so n'otu ndiisi ulo nzuko. O bu ezigbo mmadu na onye aka ya kwu oto. ⁵¹ O kwadoghi mkpebi ha na omume ha. Onye sitere Arimatia, n'otu obodo ndi Juu, onye na-echere obibia nke alaeze Chineke. ⁵² Nwoke a gakwuru Paillet rijo ka e bunye ya ahụ Jisos. * ⁵³ Ya mere, o budatara ya fuchie ya n'akwa ochi linin, tinye ya n'ili e gwuru n'ogba nkume, nke a na-etinyebeghi mmadu na mbu. ⁵⁴ O bu Ubochi Nkwadebe maka ubochi izuike nke na-abia nso. †

⁵⁵ Ndi nwanyi ahụ sitere Galili soro ya huru ili ahụ, hukwa otu e si nibe ahụ ya n'ime ya. ⁵⁶ Emesja ha laghachiri ga kwadoo mmanu otite nke e tinyere otutu uda. N'ubochi izuike ha zukwara ike dika o di n'iwu. ‡

‡ **23:36** 23:36 Mat 27:48 § **23:47** 23:47 Maobu, onye aka ya di ochi * **23:52** 23:52 Jon onye Arimatia bu onye na-eso Jisos na nzuzo Jon 19:38. † **23:54** 23:54 Ndi na-edebe ubochi izuike n'ala anyi, na-akwadobe ihe ha niile nke oma n'ubochi furadee, n'ih na ubochi izuike na-ebido n'oge odida anyanwu n'ubochi ahụ. ‡ **23:56** 23:56 Opu 35:2 na Lev 23:3 nakwa Dit 5:14

24

Mbilite n'ọnwu

¹ N'ụbọchị mbụ nke izu ụka, n'ezigbo isi ụtụtụ, ha weere mmanụ otite ahụ ha tinyere ọtụtụ ụda nke ha kwadoro gawa n'ili ahụ. ² Ha chọputara na e nupụla nkume e ji dochie n'ọnụ ili ahụ. ³ Ma mgbe ha banyere n'ime ya, ha ahughị ahụ Onyenwe anyị Jisọs. ⁴ Dị ka ha nọ na mgbagwoju anya banyere nke a, n'otu ntabi anya, ha huru mmadu abuo yi uwe na-egbu ka amuma guzo ha nso. ⁵ Ha kpudoro ihu ha n'ala n'ihhi oke egwu, ma mmadu abuo ahụ gwara ha, "Gini mere unu ji na-achọ onye di ndu n'etiti ndi nwuru anwu?" ⁶ O nokwaghị n'ebe a, o biliela n'ọnwu, chetakwanu ihe o gwara unu mgbe unu na ya nọ na Galili si, ⁷ **'A ghaghị inyefe Nwa nke Mmadu n'aka ndi mmehie, a ga-akpogidekwa ya n'obe ma n'ubochi nke ato o ga-esi n'ọnwu bilie.'** ⁸ Mgbe ahụ ha chetara okwu ya.

⁹ Mgbe ha sitere n'ili ahụ loghachi, ha koro mmadu iri na otu ahụ na ndi ozo niile ihe ndi a. ¹⁰ O bu Meri Magdalin, na Joana, na Meri nne Jemis na umu nwanyi ndi ozo so ha koro ndi na-eso uzo ya ihe a. ¹¹ Ma ha ekweghi ihe ha gwara ha, n'ihhi na okwu ha di ha ka o bu ihe efu. ¹² Ma otu o di, Pita gbaara oso ruo n'ili ahụ, hulata ala hu ka akwa ozu ndi ahụ togboro onwe ha; o lara na-atughari uche n'ime onwe ya ihe ihe ndi a putara.

N'uzo Emaus

¹³ N'otu ubochi ahụ, mmadu abuo n'ime ha gaje n'obodo nta a na-akpo Emaus, nke di ihe ruru kilomita iri na abuo site na Jerusalem. ¹⁴ Ha na-ekwurita n'etiti onwe ha banyere ihe niile mere. ¹⁵ Dị ka ha na-ekwu na-akparita ụka banyere ihe ndi a, Jisọs n'onwe ya biara soro ha na-aga ije. ¹⁶ Ma e mechiri anya ha imata na o bu ya.

¹⁷ O siri ha, **"Gini ka unu na-ekwurita n'etiti onwe unu di ka unu na-aga n'uzo."**

Ha kwusiri ebe ahụ, gbaruo ihu ha. ¹⁸ Otu onye n'ime ha a na-akpo Kleopas, siri ya, "I bu onye obia na Jerusalem nke mere na i maghi ihe mere n'ime ya n'ubochi ndi a?"

¹⁹ O siri ha, **"Gini bu ihe mere?"**

Ha siri ya, "Banyere Jisọs onye Nazaret! O bu onye amuma burukwa onye di ike, ma n'okwu ma n'omume n'ihu Chineke na mmadu niile. ²⁰ Na otu ndisi nchaja na ndi ochichi anyi nyefere ya ka a maa ya ikpe onwu, ma kpogbukwaa ya n'obe. ²¹ Anyi nwererij olileanya na o bu ya ga-agbaputa Izrel. Nke ka nke, taa mere ya abali ato kengbe ihe ndi a mere. ²² Tukwasi ihe ndi a, ufodu umu nwanyi anyi mere ka anyi nwee ihe itunanya. Ha gara n'ili ahụ n'isi ututu a. ²³ Ma ha ahughị ahụ ya. Ha biara koro anyi na ha huru ohu nke ndi mmuo ozi, bu ndi gwara ha na o di ndu. ²⁴ Ya mere ufodu n'ime ndi otu anyi gara n'ili ahụ choputa na ihe niile umu nwanyi a kwuru mere otu ahụ ha siri kwuo ya. Ma ha ahukwaghị ya."

²⁵ O siri ha, **"Unu bu nno ndi nzuzu! Leenu ka o si siere unu ike ikwere ihe niile ndi amuma kwuru. ²⁶ O bu na o kwesighi ka Kraist taa ahuhu ndi a tupu o banye n'ebube ya?"** ²⁷ Ya mere, o kowaara ha ihe e dere n'akwukwo nsọ banyere ya onwe ya malite na nke Mosis ruo na ndi amuma niile.

²⁸ Mgbe ha na-eru obodo nta ahụ ha na-aga, o mere di ka o na-aga n'ihu na njem ya. ²⁹ Ma ha rijo ya n'ebe o di ukwu si, "Nonyerenu anyi n'ihhi

* 24:25 24:25 Ya bu, ndi na-enweghi uche

na chi ebidola iji, ụbọchị agamiekwala ugbo a.” N’ihi ya ọ banyere iga nonyere ha.

³⁰ Mgbe ya na ha nọdurụ na tebul iri nri, o were achicha, kelee Chineke ekele, nyawaa ya were ya nye ha. ³¹ Mgbe ahụ, e meghere anya ha, ha amata onye ọ bụ, ha ahụkwaghị ya anya ọzọ. ³² Mgbe ahụ, ha gwara onwe ha si, “Ọ bụ na ọ dighị ka ọkụ ọ na-enwu n’obi anyị mgbe anyị na ya nọ n’uzọ, ya na-ekpughere anyị akwukwo nsọ?”

³³ Ha biliri ngwangwa laghachi Jerusalem. Ebe ahụ, ha hụrụ mmadu iri na otu ahụ na ndị so ha ka ha nọkọtara n’otu ebe, ³⁴ na-asị, “Ọ bụ eziokwu, Onyenwe anyị ebiliela, o gosila Saimon onwe ya.” ³⁵ Mgbe ahụ, ha kọrọ ha ihe mere n’uzọ, ya na otu ha siri mata ya mgbe ọ nyawara achicha.

Jisọs egosi ndị na-eso ụzọ ya onwe ya

³⁶ Mgbe ha ka na-ekwu banyere nke a, ya onwe ya guzoro n’etiti ha si ha, “**Udo dirị unu.**”

³⁷ Oke egwu tūrụ ha, obi lọkwara ha mmiri n’ihi na ha chere na ha ahụla mmuọ. ³⁸ Ma ọ siri ha, “**Gini mere ụjọ ji atụ unu, gini mere unu ji nwee obi abụọ?** ³⁹ Leenụ m anya n’aka na n’ukwu. Ọ bụ mụ onwe m! Metunụ m aka ka unu hūrụ, n’ihi na mmuọ adighi enwe anụ ahụ na ọkpukpu di ka unu hūrụ m nwere.”

⁴⁰ Mgbe o kwuchara nke a, o gosiri ha aka ya na ukwu ya. ⁴¹ Ma di ka o siiri ha ike ikwere n’ihi onụ na oke mgbagwoju anya, ọ siri ha, “**Ọ di ihe oriri unu nwere ebe a?**” ⁴² Ha nyere ya otu ntakiri azụ a mikporo amikpo. ⁴³ Ma ọ naara ya rie ya n’ihu ha.

⁴⁴ Mgbe ahụ, ọ siri ha, “**Okwu ndi a ka m gwara unu mgbe mụ na unu nọ, na ihe niile e dere n’iwu Mosis na ndi Amuma na n’Abu Oma banyere m ga-emezucha.**”

⁴⁵ Mgbe ahụ, o meghere akonuche ha ka ha ghota akwukwo nsọ. ⁴⁶ Ọ siri ha, “**Nke a bụ ihe e dere na, Kraist ahụ ga-ahụ ahụ ma sitekwa n’onwu bilie†n’ubochi nke atọ.** ⁴⁷ Na a ga-ekwusa nchehari na mgbaghara mmehie site n’aha ya nye mba niile, malite na Jerusalem. ⁴⁸ Unu bụ ndi akaebe nke ihe ndi a. ⁴⁹ Ma lee, agaje m izitere unu ihe ahụ Nna m kwere na nkwa. Ya mere, nronu n’ime obodo ruo mgbe a ga-eyikwasị unu ike nke si n’elu.”

Jisọs agbago n’eluigwe

⁵⁰ O duuru ha garuo na Betani, chilie aka ya abụọ elu gozie ha. ⁵¹ Di ka ọ na-agozi ha, ọ sitere n’ebe ha nọ puo, e weliri ya elu, baa n’eluigwe. ⁵² Mgbe ahụ, ha fere ya ofufe jiri oke onụ laghachi na Jerusalem. ⁵³ Ha nọgidere n’ulonso ukwu ahụ na-eto Chineke oge niile.

† **24:46** 24:46 Mbilite n’onwu Kraist bụ ihe e mere ka ọ di ire site n’ike Chineke Oru 2:45; Rom 8:11 Ọ bukwa mbilite n’onwu ya nyere oha mmadu naputa site n’ikpe omuma nke mmehie na-eweta, Rom 4:25; 8:34.

Ozioma Jón

Okwu ghorọ mmadu

¹ Na mbụ okwu ahụ dirị, okwu ahụ na Chineke nọ, okwu ahụ bụkwa Chineke. ² Ya na Chineke nọ site na mbụ. ³ E sitere na ya kee ihe niile, ọ dighikwa ihe ọbụla e kere eke nke a na-ekeghị site na ya. ⁴ N'ime ya ka ndụ dirị, ndụ ahụ bụkwa ihè nye mmadu niile, ⁵ ihè ahụ na-enwu n'ime ọchịchiri, ma ọchịchiri ahụ emenyughị ya.

⁶ Ọ dị otu nwoke Chineke zitere, aha ya bụ Jón. ⁷ Ọ b́ara dị ka onye akaebe igba ama banyere ihè ahụ, ka mmadu niile site n'aka ya kwere. ⁸ Ya onwe ya abughị ihè ahụ, ọ b́ara naanị igba akaebe banyere ihè ahụ.

⁹ Ezi ihè ahụ nke na-enye mmadu ọbụla ihè na-abia n'ime ụwa. ¹⁰ Ọ b́ara n'ụwa, ma ụwa bụ ihe e kere site n'aka ya, ma ụwa amataghị onye ọ bụ. ¹¹ Ọ b́akwutere ihe ndị ahụ bụ ndị nke ya, ma ndị ahụ bụ ndị nke ya anabataghị ya. ¹² Ma ndị ahụ niile nabatara ya, ndị ahụ niile kweere n'aha ya ka o nyere ike ighọ ụmu Chineke. ¹³ Ụmu a na-amughị site n'ọbara, ma ọ b́kwanụ mkpebi nke mmadu, kama site na Chineke.

¹⁴ Okwu ahụ ghorọ anụ ahụ* birikwa n'etiti anyị. Anyị ahụla ebube ya, ebube nke onye naanị ya bụ Ọkpara Nna mụrụ, onye si n'ebe Nna nọ b́a, onye juputara n'amara na eziokwu.

¹⁵ Jón gbara ama banyere ya mgbe ọ na-eti mkpu na-asị, "Onye a bụ onye ahụ m kwuru banyere ya, 'Onye na-abia m n'azụ dị ukwu karia m, n'ihì na o b́kwa m ụzọ dirị.'" ¹⁶ Site n'iba ụba nke amara ya, anyị niile anatala amara a t́kwasiri n'amara. ¹⁷ N'ihì na e nyere iwu site n'aka Mosis, ma amara na eziokwu b́ara site n'aka Jisọs Kraist. ¹⁸ Ọ dibeghị onye ọbụla hurula Chineke, ma Chineke, onye naanị ya bụ Ọkpara Nna mụrụ. Onye ya na Nna dị na mma, emeela ka anyị mata ya.

Jón ekwuputa na ya abughị Kraist

¹⁹ Nke a bụ igba ama Jón mgbe ndị ndu ndị Juu nọ na Jerusalem zipurụ ndị nchụaja na ndị Livayi ka ha b́a juo ya onye ọ bụ? ²⁰ O mechighị onụ ya, kama o kwuputara si, "Abughị m Kraist ahụ."

²¹ Mgbe ahụ ha juru ya si, "Ị b́kwanụ onye? Ị bụ Ilaija?"

Ọ zara si ha, "Abughị m ya."

"Ị bụ Onye amuma ahụ?"

"Mba."

²² Ha siri ya, "Ị bụ onye? Nye anyị ọsisa anyị ga-eweghachiri ndị zitere anyị. Gini ka i kwuru banyere onwe gi?"

²³ Ọ siri, dika Aizaya onye amuma kwuru, "Abụ m onye na-eti mkpu n'ime ọzara, 'Meenu ka ụzọ Onyenwe anyị guzozie.'"†

²⁴ Ma ndị Farisii ahụ ezitere ²⁵ juru ya, si, "Gini mere i ji na-eme baptizim ọ buru na ị bughị Kraist ma ọbụ Ilaija, ma ọbụ onye amuma ahụ?"

²⁶ Jón zara ha si, "Eji m mmiri na-eme baptizim, ma ọ dị otu onye nọ n'etiti unu nke unu na-amaghị. ²⁷ Onye ahụ nke na-abia n'azụ m, onye m na-erughị itopu eriri akpukpoukwu ya."

²⁸ Ihe a mere na Betani n'ofe osimiri Jodan bụ ebe Jón nọ na-eme baptizim.

* **1:14** 1:14 Ma ọbụ, mmadu † **1:23** 1:23 Aiz 40:3

Nwa atụrụ Chineke

²⁹ N'echi ya, ọ hụrụ ka Jisọs na-abiakwute ya sị, "Leekwa, Nwa Atụrụ Chineke, onye na-ebupụ mmehie ụwa. ³⁰ Ọ bụ onye a ka m kwuru okwu ya mgbe ahụ m sịrị, 'otu nwoke na-abịa n'azụ m, onye dị ukwu karịa m, n'ihì na o bukwa m ụzọ dirì.' ³¹ Mụ onwe m amataghị ya, ma a bịa m were mmiri na-eme baptizim n'ihì nke a, ka e kpughee ya nye ndị Izrel."

³² Mgbe ahụ Jón gbara ama a sị, "Ahụrụ m ka Mmụọ Nsọ sitere n'eluigwe rịdata dị ka nduru, nọkwasi ya. ³³ Mụ onwe m amabughị ya, ma onye ahụ zitere m ka m jiri mmiri mee baptizim kwuru, 'Onye ahụ ị ga-ahụ, onye Mmụọ Nsọ ga-ebekwasị, ma nọgidekwa, ọ bụ ya ga-eji Mmụọ Nsọ mee baptizim.' ³⁴ Mụ onwe m ahụla ya, na-agbakwa ama na onye a bụ Ọkpara Chineke."‡

Ndị mbụ soro Kraịst

³⁵ N'echi ya, Jón na mmadụ abụọ ndị na-eso ụzọ ya guzoro n'ebe ahụ ọzọ. ³⁶ Mgbe ọ hụrụ Jisọs ka ọ na-agafe, ọ sịrị, "Leenụ, Nwa Atụrụ Chineke."

³⁷ Mgbe mmadụ abụọ ahụ na-eso ụzọ ya nūrụ nke a, ha tugharịrị soro Jisọs. ³⁸ Mgbe Jisọs tugharịrị hụ ka ha na-eso ya, ọ sịrị ha, "**Gini ka unu chọrọ?**"

Ha sịrị ya, "Rabbi"§ (nke pụtara "Onye ozizi"), "olee ebe i bi?"

³⁹ Ọ sịrị ha, "**Bianụ, unu ga-ahụ.**"

Ha sooro ya ga hụ ebe ọ na-anọ. Ha nonyekwara ya ụbọchị ahụ niile. Ọ bụ n'ihe dị ka elekere anọ nke mgbede.

⁴⁰ Otu n'ime mmadụ abụọ ahụ nūrụ ihe Jón kwuru, nke sooro ya bụ Andru nwanne Saimon Pita. ⁴¹ Ihe mbụ o mere bụ ịchọta Saimon nwanne ya sị ya, "Anyị achọtala Mezaya ahụ" (onye a na-akpọkwa Kraịst). ⁴² Ọ kpọtara ya Jisọs.

O lere ya anya sị, "**Ị bụ Saimon nwa Jón. A ga-akpọ gị Sefas**" (nke nsugharị ya, pụtara Pita*).

Jisọs akpọọ Filip na Nataniel

⁴³ N'echi ya, o kpebiri ịga Galili. Mgbe ọ hụrụ Filip, ọ sịrị ya, "**Soro m.**"

⁴⁴ Filip bụ onye obodo Betsaida dị ka Andru na Pita. ⁴⁵ Filip chọtara Nataniel sị ya, "Anyị achọtala onye ahụ Mosis dere banyere ya n'iwu, onye ndị amụma dekwara banyere ya, Jisọs onye Nazaret, nwa Josef."

⁴⁶ Nataniel sịrị ya, "Ihe ọma ọbụla ọ pūrụ i si na Nazaret pụta?"

Ma Filip sịrị ya, "Bia ka ị hūrụ."

⁴⁷ Mgbe Jisọs hūrụ ka Nataniel na-abiaru ya nso, o kwuru sị, "**Leenụ ezi nwa afọ Izrel onye aghughọ na-adighi n'ime ya.**"

⁴⁸ Nataniel sịrị ya, "Olee otu i si mata onye m bụ?"

Jisọs sịrị ya, "**Tupu Filip akpọ gị, ahulari m gị ka ị nọ n'okpuru osisi fig.**"

⁴⁹ Mgbe ahụ, Nataniel zaghachiri, "Onye ozizi, ị bụ Ọkpara Chineke; ị bụ eze Izrel."

⁵⁰ Jisọs zara sị ya, "**I kwere n'ihì na agwara m gị na ahūrụ m gị n'okpuru osisi fig? Ị ga-ahụ ihe dị ukwu karịa nke a.**" ⁵¹ Ọ sịkwara ya, "N'ezie, n'ezie agwa m unu, unu ga-ahụ eluigwe ka o meghere hụkwa ndị mmụọ ozi Chineke ka ha na-arịgokwuru, ma na-arịdakwuru Nwa nke Mmadụ."

‡ **1:34** 1:34 Onye Chineke hōrō. § **1:38** 1:38 Ụfōdụ na-akpōkwa mkpūrū okwu a, Rabai. * **1:42** 1:42 Sefas bụ asụsụ Hibru, ebe Pita bụ asụsụ Griik, ma ha abụọ pụtara otu ihe okwute.

2

Jisọs emee mmiri ya aghoọ mmanya

¹ N'ubochi nke ato, o nwere mmemme agbamakwukwo na Kena nke Galili, nne Jisọs biakwara ebe ahụ. ² A kpokwara Jisọs na ndi na-eso uto ya oku na mmemme agbamakwukwo a. ³ Mgbe mmanya ha gwuru, nne Jisọs siri ya, "Ha enweghi mmanya."

⁴ Jisọs siri ya, "Nwanyi, gini gbasara mu na gi na nke a? Oge awa m erubeghi."

⁵ Nne ya gwara ndi na-eje ozi, "The obula o gwara unu, meenu ya."

⁶ A dobara ite mmiri nkume isii buru ibu n'akuku ebe ahụ, nke a na-eji agbanye mmiri ndi Juu na-eji asachasi onwe ha ma ha choo ikpe ekpere. Otu n'ime ha na-eri ihe di ka galoonu iri abuo ma ihe ruru iri ato.*

⁷ Jisọs gwara ha, "Gbajuonu ite ndi a mmiri." Ya mere, ha gbajuputara ha mmiri.

⁸ Mgbe ahụ, o gwara ha, "Ugbu a, gbaputanu ufodu bugara onyeisi oche."

Ha mekwara nke a. ⁹ Mgbe ahụ onyeisi oche ahụ deturu mmiri ahụ e mere ka o ghoọ mmanya onu. O mataghi ebe o siri puta (ma ndi na-eje ozi, ndi kutere mmiri ahụ matara), onyeisi oche ahụ kpoptara onye ahụ na-alu nwunye ohuru iche ¹⁰ si ya, "N'oge mmemme obula, a na-ebu uto buputa mmanya di uto, ma buputakwa nke na-adighi uto n'ikpeazu, mgbe ndi mmadu nujuchara afo, ma i chebere mmanya di uto buputa ya ugbu a."

¹¹ Nke a bu mmalite ihe ama Jisọs mere na Kena nke Galili, o sitere na nke a kpughee ebube ya, ndi na-eso uto ya kwenyekwara na ya.

¹² Mgbe nke a gasiri, o gara Kapanom, ya na nne ya na umunne ya, nakwa ndi na-eso uto ya. Ha noro ubochi ole na ole n'ebe ahụ.

Mmemme Ngabiga

¹³ Mgbe mmemme oriri Ngabiga nke ndi Juu na-abiaru nso, Jisọs gara Jerusalem. ¹⁴ N'ime ulonso ukwu, o huru ndi na-ere ehi, na aturu na nduru. Hukwa ndi noduru na tebul na-agbanwe ego. ¹⁵ Ya mere, o jiri eriri mere utari chupusia ndi niile no na-ere ahia n'ulonso ukwu ahụ, tinyekwara ehi na aturu ha. O kwafusiri mkpuru ego ndi ahụ na-agbanwe ego, kpughariakwa tebul ha ihu. ¹⁶ O siri ndi ahụ na-ere nduru, "Wepunu ihe ndi a n'ebe a. Kwusinu ime ulo Nna m ka o buru ebe a na-azu ahia."

¹⁷ Ndi na-eso uto ya chetara na e dere ya rii n'akwukwo nso, "The banyere ulo gi na-anu m oku n'obi."†

¹⁸ Ma ndi Juu siri ya, "Olee ihe iribama i puru igosi anyi na ikike i ji eme ihe ndi a."

¹⁹ Jisọs zara si, "Kwatuonu ulonso ukwu a, aga m ewughachikwa ya n'abali ato."

²⁰ Ndi Juu kwuru, "Ulonso ukwu a were anyi iri afo ano na isii iru ya, i ga-ewughachi ya n'abali ato?" ²¹ Ma ulonso o kwuru maka ya bu ahụ ya. ²² Ndi na-eso uto ya chetara okwu ya a mgbe o siri n'onwu bilie. Mgbe ahukwa, ha kweere akwukwo nso ya na okwu niile Jisọs kwuru.

²³ Mgbe o no na Jerusalem n'oge Mmemme Ngabiga, otutu mmadu huru ihe iribama o mere kweere na ya. ²⁴ Ma Jisọs atukwasighi ha obi n'ih na o matara mmadu niile nke oma. ²⁵ O dighi ya mkpa ka onye obula gbaa akaebe banyere umu mmadu, n'ih na ya onwe ya maara ihe di n'ime mmadu.

* 2:6 2:6 Nke a bu ihe di ka lita iri asaa na ise maobu ihe ruru nari na iri ise. † 2:17 2:17 Abu 69:9

3

Jisọs na Nikọdimọs

¹ O nwere otu nwoke onyeisi ndị Juu nke so n'otu ndị Farisii aha ya bụ Nikọdimọs. ² O bịakwutere ya n'abalị sị ya, "Onye ozizi, anyị maara na ị bụ onye ozizi sitere na Chineke, n'ihị na o nweghị onye ọbụla puru iru ọrụ ebube dị otu a ma ọ buru na Chineke anonyereghị ya."

³ Jisọs zara sị ya, "N'ezie, n'ezie agwa m unu, ọ buru na amughị mmadu ọzọ, ọ pughị ihu alaeze Chineke anya."

⁴ Nikọdimọs siri ya, "Olee otu a ga-esi mugharị mmadu mgbe o mere okenye? O ga-aba n'afọ nne ya nke ugboro abuo?"

⁵ Ma Jisọs siri, "N'ezie, n'ezie agwa m unu, ọ buru na amughị mmadu site na mmiri na Mmuo Nso, o nweghị ike iba n'alaeze Chineke. ⁶ Ihe e si n'anụ ahụ muo bụ anụ ahụ, ma ihe a muru site na Mmuo bụ mmuo. ⁷ Ya ejula gi anya na m siri gi, 'Agaghị imu unu ọzọ.' ⁸ Ifufe na-eke n'ebe ọbụla masiri ya. I nwere ike nụ uzu ya ma imataghị ebe o si abia maobu ebe o na-aga. Otu a ka ọ dikwara onye ọbụla a muru site na Mmuo."

⁹ Nikọdimọs zara sị ya, "Olee otu ihe ndi a ga-esi mee?"

¹⁰ Jisọs zara sị ya, "I bụ onye ozizi ndi Izrel, ma ị ghogaghị ihe ndi a? ¹¹ N'ezie, n'ezie agwa m unu. Anyi na-ekwu banyere ihe anyi maara, na-akowaputakwa ihe anyi huru, ma unu onwe unu adighi anabata akaebe anyi. ¹² Ekwuola m banyere ihe di n'ụwa ma unu ekweghi ya, oleekwanu otu unu ga-esi kwere, ma ọ buru na mu agwa unu banyere ihe ndi di n'eluigwe? ¹³ O nwebeghi onye ọbụla rigooro n'eluigwe ewezuga Nwa nke Mmadu bu onye siri n'eluigwe ridata. ¹⁴ Di ka Mosis weliri agwo elu n'ime ozara, otu a ka a ga-ewelikwa Nwa nke Mmadu elu. ¹⁵ Ka onye ọbụla kwere na ya nwee ndu ebighi ebi."

¹⁶ N'ihị na Chineke huru ụwa n'anya, nke a mere o jiri nye Okpara o muru naani ya, ka onye ọbụla kweere na ya ghara ịla n'iyi, kama ka o nwee ndu ebighi ebi. ¹⁷ N'ihị na Chineke eziteghị Okpara ya n'ụwa ka o maa ụwa ikpe, kama ka e site n'aka ya zoputa ụwa. ¹⁸ Ikpe amaghị onye ọbụla kwere na ya, ma onye ọbụla na-ekweghị aghoolari onye ikpe mara, n'ihị na o kweghị n'aha Okpara Chineke muru naani ya. ¹⁹ Nke a bụ mkpebi ikpe ahụ; na ihè abiala n'ụwa, ma umu mmadu huru ochichiri n'anya kama ihè ahụ, n'ihị na ọrụ ha joro njo. ²⁰ N'ihị na onye ọbụla na-eme ihe ojojo kporo ihè ahụ asi, ọ dighi abiakwute ihè ahụ, ka a ghara ime ka ọrụ ya puta ihè. ²¹ Ma ndi na-ebi ndu n'eziokwu na-abiakwute ihè ahụ, ka e nwee ike huta ya nke oma, na ihe niile ha na-eme sitere na ike Chineke.

Nkwuputa Jón omee baptizim maka Jisọs

²² Emesia, Jisọs na ndi na-eso ọzọ ya banyere n'ime obodo Judia, ebe o noturu nwa oge, meekwa baptizim. ²³ N'otu aka ahụ, Jón nokwa n'onu mmiri Enon di nso na Salim na-eme baptizim n'ihị na mmiri buru ibu n'ebe ahụ, ndi mmadu gwakwara n'ihu na-abiakwute ya, ọ na-emekwa ha baptizim. ²⁴ E tinyebeghi Jón n'ulo mkporo mgbe ahụ. ²⁵ N'oge a, irurita uka malitere n'etiti ndi na-eso ọzọ Jón na otu onye Juu banyere mmemme idi ocha. ²⁶ Ha bialkwutere Jón sị ya, "Onye ozizi, onye ahụ ị gbara ama banyere ya no n'ofe Jodan na-eme baptizim, mmadu niile na-agakwukwara ya."

²⁷ Jón zaghachiri sị, "Ihe mmadu nwere ike inata bu naani ihe ahụ e nyere ya site n'eluigwe. ²⁸ Unu onwe unu ga-agbara m akaebe na m siri,

na abughị m Kraịst ahụ, kama e zitere m ka m buru ụzọ bịa. ²⁹ Nwanyị a na-alụ ọhụrụ bụ nke di ya. Enyi onye na-alụ nwunye ọhụrụ na-eche ma na-egekwa ntị inụ olu ya, ọñụ na-ejupụtakwa ya obi mgbe ọ nūrụ olu onye ahụ na-alụ nwunye ọhụrụ. Ya mere, ọñụ m e zuola oke ugbu a. ³⁰ Ọ ghaghị idị elu, ma mụ onwe m aghaghị idikwa ala.

³¹ “Onye ahụ si n’elu bịa di elu karịa ihe niile, onye ahụ si n’ụwa bụkwa nke ụwa ma na-ekwukwa okwu di ka onye si n’ụwa. Onye ahụ si n’eluigwe di elu karịa ihe niile. ³² Ọ na-agba ama banyere ihe ọ hūrụ nakwa nke ọ nūrụ, ma o nweghị onye na-anabata ama ya. ³³ Onye ọbụla nabatara akaebe ya ji nke a mere akara, na Chineke bụ eziokwu. ³⁴ N’ihi na onye Chineke zitere na-ekwu okwu Chineke. N’ihi na ọ na-enye Mmụọ ya n’uju. ³⁵ Nna hūrụ Ọkpara ya n’anya, o tinyekwala ihe niile n’aka ya. ³⁶ Onye ọbụla kwere n’Ọkpara ahụ nwere ndụ ebighị ebi, ma onye ọbụla juru Ọkpara ahụ agaghị ahụ ndụ n’ihi na iwe Chineke ga-adiri ya.”

4

Nwanyị Sameria

¹ Ugbu a, Jisọs matara na ndị Farisii anụla na ọ na-eme ka ọtụtụ mmadụ buru ndị na-eso ụzọ ya na-emekwa baptizim karịa Jon. ² Ma ọ bụkwaghị Jisọs na onwe ya na-eme baptizim kama ọ bụ ndị na-eso ụzọ ya mere ha baptizim. ³ Ọ hapuru Judia laghachi azu na Galili.

⁴ Ma ọ ga-esite n’etiti Sameria gafee. ⁵ Ya mere, ọ batara n’otu obodo nta di na Sameria a na-akpọ Saika, n’akụkụ ala ahụ Jekọb nyere Josef nwa ya nwoke. ⁶ Olulu mmiri Jekọb di n’ebe ahụ, ma ebe ọ bụ na ike gwuru Jisọs n’ije ya, ọ nọdurụ ala n’akụkụ olulu mmiri ahụ. Ọ bụ ihe di ka oge ehie.

⁷ Otu nwanyị onye Sameria* bịaara idoro mmiri, Jisọs siri ya, **“Nyetu m mmiri ka m nūọ.”** ⁸ (Ndi na-eso ụzọ ya abaala n’ime obodo iga zuta nri.)

⁹ Nwanyị ahụ siri ya, “Olee otu gi bụ onye Juu si ariọ m bụ nwanyị Sameria mmiri ka i nūọ?” (N’ihi na ndi Juu na ndi Sameria anaghi emekorita ihe ọbụla.)

¹⁰ Jisọs zara si, **“Ọ buru na i matara onyinye Chineke, na onye ahụ na-ariọ gi mmiri, i gaara ariọ ya, ọ gakwara enye gi mmiri nke ndu.”**

¹¹ Nwanyị ahụ siri ya, “Nna anyi ukwu, o nweghi ihe ọbula i ji i ga-eji doro mmiri, olulu a dikwa omimi. Oleekwanu ebe i ga-eweta mmiri ndu a. ¹² Ọ bụ na i ka nna nna anyi Jekọb ukwu, onye gwuuru anyi olulu mmiri a? Ya onwe ya na umu ya na igwe ehi na aturu ya nukwara mmiri sitere na ya?”

¹³ Jisọs zara si, **“Onye ọbula nuru mmiri a, akpiri ga-akpo ya nku ozo.**

¹⁴ **Ma onye ọbula ga-anu mmiri ahụ m nyere ya, akpiri agaghị akpokwa ya nku ozo. N’eziokwu, mmiri ahụ m nyere ya ga-aghorọ ya isi iyi nke na-asoputara ya ndu ebighi ebi.”**

¹⁵ Mgbe ahụ nwanyị ahụ siri ya, “Onyenwe anyi nye m mmiri a, ka akpiri ghara ikpo m nku ozo, ka m gharakwa idi na-abia ebe a idoro mmiri.”

¹⁶ Ọ gwara ya si, **“Gaa kpota di gi ma loghachi.”**

¹⁷ Nwanyị ahụ zaghachiri ya si, **“Enweghi m di.”**

Jisọs siri ya, **“I kwuru eziokwu mgbe i siri na i nweghi di. ¹⁸ I nweela di ise, ma nwoke gi na ya bi ugbu a abughị di gi. Ihe kwuru bụ nnozi eziokwu.”**†

* **4:7** 4:7 Ndi Sameria bu umu a mutara site n’olulu di na nwunye di n’etiti ufodu ndi Juu ha na ndi Asirja. † **4:18** 4:18 Omume a megidere iwu Chineke banyere olulu di na nwunye.

¹⁹ Nwanyị ahụ siri ya “Nna anyị ukwu, ahuru m na i bu onye amuma.
²⁰ Nna nna anyị ha fere ofufe n’ugwu a, ma unu na-ekwu n’ebe ndi mmadu ga-eferiri ofufe bu naani na Jerusalem.”

²¹ Jisosh siri ya, “Nwanyị kwere okwu m, oge na-abia mgbe i na-agaghị akpo isiala nye Nna, maobu n’ugwu a ma o bukwanu na Jerusalem. ²² Unu na-eife ihe unu na-amaghị ma anyị na-eife ihe anyị matara, n’ihi na nzoputa sitere n’aka ndi juu. ²³ Ma oge na-abia, ugbu a o biala, mgbe ndi na-eife Nna ahụ n’eziokwu ga-eife ya n’ime mmuo na n’eziokwu. N’ihi na o bu ndi di otu a ka Nna chorọ ka ha na-eife ya. ²⁴ Chineke bu mmuo ndi niile na-eife ya ga-eferiri ya n’ime mmuo na eziokwu.”

²⁵ Nwanyị ahụ siri ya, “Amaara m na Mezaya” (onye a na-akpo Kraist) “na-abia. Mgbe o biara, o ga-akowaziri anyị ihe niile.”

²⁶ Jisosh siri ya, “Mu, onye na-agwa gi okwu, abu m ya.”

Ndi na-eso uzọ ya loghachikwutere ya

²⁷ N’oge ahụ ndi na-eso uzọ ya loghachitara. O gbagwojukwara ha anya nke ukwu ihu na ya na nwanyi na-ekwurita okwu. Ma o nweghi onye n’ime ha juru nwanyi ahụ si, “Gini ka i chorọ?” ma o bukwanu, “Gini kpata gi na ya ji na-ekwurita okwu?”

²⁸ Mgbe ahụ, nwanyi ahụ hapuru ite mmiri ya laghachi n’ime obodo ga gwa ndi mmadu, ²⁹ “Bianu lee otu nwoke onye gwara m ihe niile m merela. O ga-abu na o bu ya bu Kraist ahụ?” ³⁰ Ha sitere n’obodo ahụ gbaputasia soro uzọ ahụ, ka ha gakwuru ya.

³¹ Ma otu o di, ndi na-eso uzọ ya rioro ya si, “Onye ozizi rienu nri.”

³² Ma o siri ha, “Enwere m nri m na-eri nke unu na-amaghị maka ya.”

³³ Mgbe ahụ ndi na-eso uzọ ya siritara onwe ha, “O ga-abu na o nwere onye butere ya nri?”

³⁴ Jisosh siri ha, “Nri m bu ime uche onye ahụ zitere m nakwa irucha oru ya. ³⁵ Unu na-asị, ‘o fodughị onwa anọ ka igho mkpuru n’ubi ruo?’ Ma ana m agwa unu, megheenu anya unu lee ubi ahụ, ha achala maka oghugho. ³⁶ O buladi ugbu a, onye na-agho mkpuru na-anata ugwo oru, o na-achikota mkpuru ahụ maka ndu ebighi ebi, ka onye ghara mkpuru na onye ghorọ ya nwee ike inurikota onu. ³⁷ Ya mere okwu ahụ nke na-asị, ‘Otu onye na-agma mkpuru, onye ozọ na-aghokwa ya bu eziokwu.’ ³⁸ E zigara m unu ka unu gaa ghotu ihe unu na-arughị oru maka ya. Ndi ozoru ru ru oru a, ma unu ewe uru di n’oru ha.”

Otutu ndi Sameria e kwere

³⁹ Otutu ndi obodo Sameria kweere na ya n’ihi ama ahụ nwanyi ahụ gbara, “O gwara m ihe niile m mere.” ⁴⁰ Ya mere mgbe ndi Sameria biakwutere ya, ha rioro ya ka o nonyeturu ha, o nonyekwaara ha ubochi abuo. ⁴¹ Otutu ndi ozọ kwerekwara na ya n’ihi okwu ya.

⁴² Ha gwara nwanyi ahụ, “Ihe anyi jiri kwere ugbu a abughị ihe i kwuru, kama o bu n’ihi na anyi onwe anyi anula olu ya, matakwa na onye a bu Onye nzoputa nke uwa n’eziokwu.”

Jisosh agwo nwa otu onyeisi

⁴³ Mgbe ubochi abuo ahụ gasiri, o hapuru ebe ahụ gawa Galili. ⁴⁴ (Jisosh n’onwe ya ekwuola na onye amuma anaghị enwe ugwu n’obodo ya.)

⁴⁵ Mgbe o biaruru Galili, ndi Galili nabatara ya ebe ha onwe ha gara mmemme na Jerusalem, ma hukwa otutu oru ebube o ruru n’oge mmemme ahụ.

⁴⁶ Ọzọkwa, ọ b́aruru Kena nke Galili b́u ebe ah́u o mere mmiri ka ọ ghọọ mmanya. E nwekwara otu onye na-aŕu ọŕu n'ụlọeze nọ n'ebe ah́u, nke ah́u na-adighi nwa ya nwoke ike na Kapanom. ⁴⁷ Mgbe ọ ńŕu na Jisọs esitela na Judia b́iarute na Galili, o jekwuuru ya ríọ ya ka ọ b́ia gwọọ nwa ya, n'íhi na ọ nọ n'ọnu ọnwu.

⁴⁸ Jisọs siri ya, “**Ọ buru na unu ahughi ọrụ ebube na ihe iribama, unu agaghi ekwe ma oli.**”

⁴⁹ Onye a na-aŕu ọŕu n'ụlọeze siri ya, “Nna m ukwu, biko b́ia tupu nwa m a nwu.”

⁵⁰ Jisọs siri ya, “**Laa, nwa gi nwoke ga-adi ndu.**”

Nwoke ah́u kweere n'íhe Jisọs kwuru laa. ⁵¹ Mgbe ọ ka nọ n'uzo, ndi ohu ya zutere ya koro ya na ah́u adila nwa ya nwoke mma. ⁵² Mgbe ọ juru ha oge nwa ya jiri gbakee, ha siri ya, “Oke ah́u oku ah́u kwusiri ya unyaahu n'elekere mbu nke ehie.”

⁵³ Nwoke ah́u ghotara na ọ bu kpomkwem n'oge awa ah́u Jisọs gwara ya, “**Nwa gi nwoke ga-adi ndu.**” Ya mere ya na ezinaulo ya niile kwenyere.

⁵⁴ Nke a bu ihe iribama nke abuo Jisọs ruru na Galili mgbe o siri Judia b́ia.

5

Ogwugwo n'odo mmiri Betsaida

¹ Mgbe nke a gasiri, otu memme ndi juu ruru, Jisọs agaa Jerusalem. ² Ma otu odo mmiri nta di n'ime Jerusalem n'akuku Onu uzo ama Aturu. Aha odo mmiri ah́u n'asusu Hibru bu Betsaida, nke nwere mgbe onu uzo ise. ³ N'ime ya ka igwe ndi ah́u na-esighi ike na-edina; ndi isi, ndi ngwuro, na ndi akuku ah́u ha kponwuru akponwu, ha na-eche mgbe mmiri ah́u ga-enughari. ⁴ N'íhi na mmuo ozi Onyenwe anyi na-agbadata site na mgbe ruo na mgbe gbaruo mmiri ah́u. Onye oria obula buru uzo daba n'ime mmiri ah́u ma a gbaruo ya, ka a na-agwo ihe obula bu oria ya.* ⁵ Otu nwoke no n'ebe ah́u bu onye norola n'oria iri afo ato na asato. ⁶ Mgbe Jisọs huru ya, matakwa na ọ noola n'onodu a ogologo oge, ọ juru ya si, “**I choro ka a gwoo gi oria?**”

⁷ Onye oria ah́u zara, “Nna m ukwu, enweghi m onye obula ga-enyere m aka kuba m n'ime odo mmiri a ma a gbaruo ya, mgbe o bula m choro ka m danye, onye ozo na-eburu m uzo danye.”

⁸ Jisọs gwara ya, “**Billie, chilie ute gi jeghari.**” ⁹ N'otu oge ah́u, ah́u diri nwoke ah́u mma, ọ chiliri ute ya, malite ijeghari.

Ihe a mere n'ubochi izuike. ¹⁰ Ma ndi juu gwara nwoke ah́u a gworo oria, “Taa bu ubochi izuike, o megidere iwu na i ga-ebu ute gi.”

¹¹ Ma ọ zaghachiri ha, “Nwoke ah́u mere ka ah́u di m mma siri m, ‘**Chilie ute gi laa.**’”

¹² Ha juru ya, “Onye bu onye ah́u gwara gi ka i chilie ya laa?”

¹³ Ma nwoke ah́u a gworo amataghi onye ọ bu n'íhi na Jisọs zoro onwe ya banye n'etiti igwe mmadu.

¹⁴ Emesia, Jisọs huru ya n'ime ulonso ukwu si ya, “**Lee, e mela ka ah́u di gi mma, emehiekwala ozo ka nke di njo kariya nke a hapu ibiakwasi gi.**”

¹⁵ Nwoke a siri n'ebe ah́u puo gaa gwa ndi juu na ọ bu Jisọs gworo ya.

* **5:4** 5:3,4 Ufodu akwukwo na-edebanye ufodu ma ọ bukwana amaokwu niile a, N'ime ya ka igwe ndi ah́u na-esighi ike na-edina; ndi isi, ndi ngwuro, na ndi akuku ah́u ha kponwuru akponwu, ha na-eche mgbe mmiri ah́u ga-enughari. Tinyere amaokwu nke anọ.

Ndu site n'okpara ahụ

¹⁶ Ya mere, n'ihì na Jisọs na-eme ihe ndị a n'ụbọchị izuikwe, ndị Juu malitere isogbu ya. ¹⁷ Jisọs sịrị ha, "Nna m na-arụ ọrụ mgbe niile ruo ugbo a, mụ onwe m kwa, ana m arụ ọrụ." ¹⁸ N'ihì nke a, ndị Juu chọsịrị ike igbu ya. Ọ bughị naanị na o mebiri ụbọchị izuikwe, kama ọ na-akpọkwa Chineke Nna ya, sitekwa otu a na-eme ka ya na Chineke hara.

¹⁹ Jisọs zara ha sị, "N'ezie, n'ezie agwa m unu, o nweghị ihe ọbụla Ọkpara pụrụ ime n'onwe ya; naanị ihe o nwere ike ime bụ ihe ọ huru Nna ya na-eme, n'ihì na ihe ọbụla Nna ahụ na-eme ka Ọkpara ya na-emekwa. ²⁰ N'ihì na Nna ahụ huru Ọkpara ya n'anya ma na-egosikwa ya ihe niile ọ na-eme. N'ezie ọ ga-agbagwoju unu anya n'ihì na ọ ga-egosi ya ihe karịrị ndị a. ²¹ N'ihì na ọ ka nna ahụ si akpote ndị nwuru anwu na-enyekwa ha ndu, otu ahụ ka Ọkpara ya si enye onye ọbụla ọ masiri ya ndu. ²² Nna anaghị ekpe onye ọbụla ikpe, kama o nyefere ikpe niile n'aka Ọkpara. ²³ Ka mmadu niile nye Ọkpara ahụ nsopuru ọ ka ha na-asopuru Nna ahụ. Onye ọbụla nke na-adighi asopuru Ọkpara ahụ adighi asopuru Nna nke zitere ya.

²⁴ "N'ezie, n'ezie agwa m unu, onye ọbụla na-anu okwu m ma kwerekwa n'onye zitere m nwere ndu ebighi ebi, a gaghị amakwa ya ikpe, ọ gafeela site n'onwu banye na ndu. ²⁵ N'ezie, n'ezie agwa m unu, oge na-abia, ọ biakwala ugbo a mgbe ndi nwuru anwu ga-anu olu Ọkpara Chineke, ndi ahụ nuru ya ga-adikwa ndu. ²⁶ Ọ ka Nna ahụ nwere ndu n'ime onwe ya, otu a ka o nyekwara Ọkpara ahụ ike inwe ndu n'ime onwe ya. ²⁷ O nyekwala ya ikike ikpe ikpe n'ihì na ọ bụ Nwa nke Mmadu.

²⁸ "Ka nke a hapu iju unu anya, n'ihì na oge na-abia, mgbe ndi niile ọ n'ili ha ga-anu olu ya ²⁹ ma puta, ndi mere ihe ọ dika mma ga-ebili diri ndu. Ma ndi mere ihe ọjọọ ga-ebili buru ndi a ga-ama ikpe. ³⁰ Enweghi m ike ime ihe ọbụla n'onwe m, ikpe m na-ekpe bu naanị ọ ka m nuru, ikpe m bukwa nke ziri ezi, n'ihì na anaghị m eme ihe ga-amasi m, kama ọ bụ ihe ga-amasi onye ahụ zitere m.

Ogbugba ama maka Jisọs

³¹ "Ọ buru na m na-agba ama banyere onwe m, ama m abughị eziokwu. ³² Enwere m onye ọzọ na-agbara m ama, amatakwa m na ama ya banyere m bu eziokwu.

³³ "Unu zigaara Jón ndi ozi, ọ gbakwaala ama maka eziokwu ahụ. ³⁴ Ọ bughị na m na-anabata ama nke mmadu, kama a na m ekwu ya ka enwe ike izoputa unu. ³⁵ Ọ bu oriona nke na-enwu na-amukekwa, unu horokwara inuri onu n'ihè ya n'oge nta.

³⁶ "Ma e nwere m ama ọ ukwu kariya nke Jón, n'ihì na ọrụ ahụ ya bu Nna nyere m ka m ruchapu, bukwa nke m na-arụ, na-agbara m ama na ọ bu Nna ahụ zitere m. ³⁷ Ya bu Nna ahụ zitere m na-agbakwa ama n'onwe ya banyere m. Unu anubeghi olu maobu hu udiri ya. ³⁸ Okwu ya anokwaghị n'ime unu n'ihì na unu ekweghi n'onye o zitere. ³⁹ Unu na-enyocha akwukwo nsọ n'ihì na unu chere na unu ga-esite na ha nwee ndu ebighi ebi maobu ha na-agba ama banyere m. ⁴⁰ Ma unu juru ibiakwute m ka unu nwee ndu.

⁴¹ "Anaghị m anabata otuto nke umu mmadu. ⁴² Ma amatara m na unu enweghi ihunanya Chineke n'obi unu. ⁴³ Abiala m n'aha Nna m ma unu anabataghị m. Ma ọ buru na onye ọzọ abia n'aha nke onwe ya, unu ga-anabata ya. ⁴⁴ Olee otu unu ga-esi kwere ebe unu na-anara otuto site n'aka ibe unu, ma unu adighi achọ otuto nke si n'aka onye naanị ya bu Chineke?

⁴⁵ “Unu echela na m ga-ebo unu ebubo n’ihu Nna ahụ. Onye ga-ebo unu ebubo bụ Mosis, bụ onye unu tũkwasiři obi na ya. ⁴⁶ Ọ buru na unu kwenyeere Mosis, unu gakwara ekwere na m, n’ihi na o dere banyere m. ⁴⁷ Ma ebe unu na-ekweghi n’ihe o dere, olee otu unu ga-esi kwere n’ihe m kwuru?”

6

Jisos azuọ puku mmadu ise

¹ Mgbe nke a gasiri, Jisos gafere n’ofe nke ozo nke osimiri Galili (nke a na-akpokwa osimiri Tiberias). ² Oke igwe mmadu sooro ya, n’ihi na ha huru oru ebube o na-aru n’ahu ndi oria. ³ Jisos rigooro n’elu ugwu nodu ala ya na ndi na-eso uzo ya. ⁴ N’oge a, mmemme oriri Ngabiga ndi Juu na-abia nso.

⁵ Mgbe Jisos leliri anya elu hu oke igwe mmadu na-abiakwute ya, o siri Filip, “**Olee ebe anyi ga-azuta achicha ndi a ga-ata?**” ⁶ O juru nke a naani iji nwalee ya, ya onwe ya marari ihe o ga-eme.

⁷ Filip zara ya, “Ugwu oru onwa isii agaghi ezu izuta achicha nke onye obula n’ime ha ga-atatu naani ihe ntakiri.”

⁸ Onye ozo n’ime ndi na-eso uzo ya bu Andru, nwanne Saimon Pita, kwuputara, ⁹ “Otu nwantakiri nwoke no n’ebe a nwere ogbe achicha bali ise, na azu abuo, ma gin ka ha bu n’etiti igwe mmadu ha otu a?”

¹⁰ Jisos siri, “**Meenu ka ndi mmadu ndi a nodu ala.**” E nwere otutu ahia n’ebe ahụ, umu nwoke noduru ala, ha di ihe ruru puku mmadu ise. ¹¹ Ya mere, Jisos weere achicha ahụ nye ekele, kee ha ndi niile noduru ala di ka ha siri choo. O jikwa azu ahụ mee otu ihe ahụ.

¹² Mgbe ha niile rijuchara afo, o siri ndi na-eso uzo ya, “**Tutukotanu iberibe niile foduru, ka ihe obula hapu ila n’iyi.**” ¹³ Ya mere, ha tutukotara ha, kpojuo nkata iri na abuo, bu iberibe si n’ogbe achicha bali ise nke ndi ahụ rifofo.

¹⁴ Mgbe ndi mmadu ahụ huru ihe iribama ahụ, o mere ha bidoro na-asị, “N’eziokwu, onye a bu onye amuma ahụ nke ga-abia n’ime uwa.” ¹⁵ Mgbe Jisos matara na ha choo ibia dokpuru ya n’ike chie ya eze, o hapuru ha ga n’ugwu naani ya, n’onwe ya.

Jisos agaa ije n’elu mmiri

¹⁶ Mgbe o ruru n’uhuruchi, ndi na-eso uzo ya ridara gaa n’onu mmiri, ¹⁷ ebe ha banyere n’otu ugbo mmiri, malite igabiga osimiri gawa n’ofe Kapanom. N’oge a ochichiri agbaala ma Jisos aloghachikwutebeghi ha. ¹⁸ Ebili mmiri maliri elu n’ihi n’oke ifufe bidoro na-eke. ¹⁹ Ha akwoola ugbo ihe di ka kilomita ise maobu isii, mgbe ha huru Jisos ka o na-aga ije n’elu mmiri ahụ na-abia nso n’ugbo mmiri ha. Oke egwu tukwara ha. ²⁰ Ma o siri ha, “**Unu atula egwu. O bu m.**” ²¹ Mgbe ahụ, ha nabatara ya n’ime ugbo ahụ, o dikwaghi anya ugbo ha biaruru n’elu ala ebe ha na-aga.

²² N’echi ya, igwe mmadu ahụ noduru n’ofe ozo nke onu mmiri ahụ choputara na o bu naani otu ugbo mmiri nta biara n’ebe ahụ, na Jisos esoghi ndi na-eso uzo ya banye n’ime ya, kama na o bu naani ndi na-eso uzo ya ka ugbo mmiri ahụ buuru puo. ²³ Mgbe ahụ ufodu ugbo mmiri si Tiberias biara kwusi nso nso ebe ahụ ndi mmadu no rie achicha mgbe Onyenwe anyi nyechara ekele maka ya. ²⁴ Ma mgbe igwe mmadu ahụ ghotara na Jisos na ndi na-eso uzo ya anoghi n’ebe ahụ, ha banyere n’ugbo mmiri nta ndi ahụ kwofee gawa Kapanom icho Jisos.

Jisọs achicha nke ndu

²⁵ Mgbe ha huru ya n'ofe ozo nke osimiri ahụ, ha siri ya, "Onye ozizi, olee mgbe i jiri bia n'ebe a?"

²⁶ Jisọs siri ha, "N'ezie, n'ezie agwa m unu, ihe unu ji na-achọ m abughi n'ih i na unu huru ihe iribama m mere, kama na unu riri achicha rijuokwa afo. ²⁷ Unu adogbula onwe unu maka nri nke na-emebi emebi, kama maka nri nke na-adigide ruo ndu ebighi ebi, bu nke Nwa nke Mmadu ga-enye unu. N'ih i na Chineke Nna akakwasila ya akara nkwardo ya."

²⁸ Mgbe ahụ, ha siri, "Gini ka anyi ga-eme iji ruo oru Chineke?"

²⁹ Jisọs zara si ha, "Oru Chineke bu nke a, ikwere n'onye ahụ o zitere."

³⁰ Ya mere ha siri ya, "Olee ihe iribama i ga-egosi anyi nke anyi ga-ahụ ma kwere na gi? Kedu oru i ga-arụ? ³¹ Nna nna anyi ha riri manà n'ozara; di ka e dere ya n'akwukwo nsọ si, 'O sitere n'eluigwe nye ha achicha ka ha rie.'*"

³² Jisọs siri ha, "N'ezie, n'ezie agwa m unu, o bugh i Mosis nyere unu achicha ahụ site n'eluigwe, kama o bu Nna m na-enye unu ezi achicha ahụ site n'eluigwe. ³³ N'ih i na achicha Chineke bu nke ahụ si n'eluigwe ridata, na-enyekwa uwa ndu."

³⁴ Ha siri ya, "Nna anyi ukwu, nye anyi udi achicha a site ugbo a gawa."

³⁵ Jisọs siri ha, "Abu m achicha ahụ na-enye ndu. Onye obula nabiakwute m, aguu agaghi agu ya. Onye obula kwa kweere na m, akpiri agaghi akpo ya nku. ³⁶ Ma agwa m unu, unu ahula m ma unu ekweghikwa. ³⁷ Onye obula Nna ahụ nyere m ga-abiakwute m, onye obula na-abiakwute m, agaghi m achupu ya. ³⁸ N'ih i na esi m n'eluigwe ridata n'uwa ime uche onye ahụ zitere m, o bugh i ime uche nke m. ³⁹ Nke a bukwa uche onye ahụ zitere m, na o nweghi onye obula o nyere m ga-efunari m, kama m ga-eme ka ha site n'onwu bilie n'ubochi ikpeazu. ⁴⁰ Nke a bu uche nke Nna m, na onye obula lere Okpara ahụ anya, kwerekwa na ya ga-enweta ndu ebighi ebi, m ga-emekwa ka o bilie n'ubochi ikpeazu."

⁴¹ N'ih i nke a, ndi Juu bidoro itamu ntamu megide ya n'ih i na o siri, "Abu m achicha ahụ siri n'eluigwe ridata." ⁴² Ha siri, "Onye a o bugh i Jisọs, nwa Josef, bu onye anyi matara nne na nna ya? Oleekwanu otu o si ekwu ugbo a si, 'Esi m n'eluigwe ridata?'"

⁴³ Jisọs zara si ha, "Unu atamula n'etiti onwe unu. ⁴⁴ O nweghi onye nwere ike ibiakwute m ma o bugh i na Nna ahụ zitere m kpotara ya, aga m akpolitekwa ya n'ubochi ikpeazu. ⁴⁵ E dere ya n'akwukwo ndi amuma, 'Ha niile ga-abu ndi Chineke ga-akuziri ihe.'† Onye obula nke gere Nna ahụ nti ma mutakwa ihe site na ya na-abiakwute m. ⁴⁶ O nweghi onye obula hurula Nna ahụ kariakwa onye ahụ sitere na Chineke, naani ya hurula Nna ahụ. ⁴⁷ N'eze, n'ezie agwa m unu, onye obula kwerenu nwere ndu ebighi ebi. ⁴⁸ Abu m achicha nke ndu. ⁴⁹ Nna nna unu ha riri manà ahụ n'ime ozara ma mecha nwuo. ⁵⁰ Ma nke a bu achicha ahụ nke si n'eluigwe bia, nke mmadu puru iri ma ghara inwu anwu. ⁵¹ Abu m achicha di ndu nke siri n'eluigwe bia. O buru na onye obula erie achicha a, o ga-adi ndu ruo ebighi ebi. Nri a bu anu ahụ m, nke m ga-enye maka ndu nke uwa."

⁵² Mgbe ahụ, ndi Juu bidoro na-arurita uka ike n'etiti onwe ha si, "Olee otu nwoke a ga-esi nye anyi anu ahụ ya ka anyi rie?"

⁵³ Jisọs siri ha, "N'ezie, n'ezie agwa m unu, naani ma unu riri anu ahụ Nwa nke Mmadu ma nuokwa obara ya, unu agaghi enwe ndu n'ime onwe unu. ⁵⁴ Onye obula riri anu ahụ m, nuokwa obara m nwere ndu ebighi

* 6:31 6:31 Qpu 16:4; Neh 9:15; Abu 78:24,25 † 6:45 6:45 Aiz 54:13

ebi. A ga m akpolitekwa ya n'ubochi ikpeazu ahụ. ⁵⁵ N'ihị na anụ ahụ m bụ ezigbo nri, obara m bukwa ezigbo ihe onunụ. ⁵⁶ Onye obula na-eri anụ ahụ m na-anukwa obara m na-anogide n'ime m mu onwe m kwa n'ime ya. ⁵⁷ Di ka Nna ahụ di ndu zitere m, ana m adikwa ndu n'ihị Nna ahụ, otu a ka onye na-eri m ga-adikwa ndu site na m. ⁵⁸ Nke a bu achicha ahụ si n'eluigwe bja. Nna nna unu ha riri manà ma nwukwaa, ma onye obula na-eri achicha a ga-adị ndu ruo mgbe ebighi ebi." ⁵⁹ O kwuru ihe ndi a mgbe o na-akuzi ihe n'ulo ekpere di na Kapanom.

Otutu ndi na-eso uzọ ya a hapu Jisos

⁶⁰ Mgbe otutu n'ime ndi na-eso uzọ ya ha nuru nke a, ha siri, "Nke a bu ozizi siri ike, onye nwere ike inabata ya?"

⁶¹ Ebe Jisos matara na ndi na-eso uzọ ya na-atamu ntamu maka nke a o siri ha, "Nke a o na-ewute unu? ⁶² Gini ka unu ga-ekwu ma o buru na unu ahụ Nwa nke Mmadu ka o na-arigo ebe o nori na mbu. ⁶³ O bu Mmuo ahụ na-enye ndu; anu ahụ abaghi uru obula, okwu ndi m gwara unu bu mmuo burukwa ndu. ⁶⁴ Ma n'etiti unu, o di ufodu na-ekwenyeghi." N'ihị na Jisos maara site na mmalite ndi ahụ n'ime ha na-ekwenyeghi, matakwa onye ahụ nke ga-arara ya nye. ⁶⁵ O siri, "O bu nke a mere m jiri gwa unu na o nweghi onye obula nwere ike ibiakwute m ma o buru na Nna m enyeghi ya ike."

⁶⁶ N'ihị nke a, otutu ndi na-eso uzọ ya laghachiri azu, kwusi iso ya.

⁶⁷ Jisos siri mmadu iri na abuo ahụ, "Unu chokwara iso ha puo?"

⁶⁸ Saimon Pita zara ya si, "Onyenwe anyi, onye ka anyi ga-agakwuru? O bu gi ji okwu nke ndu ebighi ebi. ⁶⁹ Anyi kweere marakwa na i bu Onye Nso nke Chineke."

⁷⁰ Jisos zara ha, "O bughị m hoputara unu mmadu iri na abuo? Ma otu onye n'ime unu bu ekwensu!" ⁷¹ O na-ekwu banyere Judas nwa Saimon Iskariot, onye n'agbanyeghi na o bu otu n'ime mmadu iri na abuo ahụ, bu onye ga-arara ya nye.

7

Jisos na umunne ya

¹ Mgbe nke a gasiri, Jisos gaghari na Galili, ma o kpachapuru anya hapu iga Judia n'ihị na ndi Juu na-achọ uzọ igbu ya. ² Mmemme Ulo ikwu ndi Juu di nso, * ³ ya mere, umunne ya ndi nwoke siri ya, "Si n'ebe a puo, gaa Judia, ka ndi na-eso uzọ gi nwe ike ihu oru i na-aru. ⁴ N'ihị na o nweghi onye obula chorọ ibu onye oha mmadu ma, nke na-eme ihe na nzuzo. Ebe o bukwanu na i na-eme ihe ndi a, gosi uwa onwe gi." ⁵ N'ihị na o buladi umunne ya ekwenyeghi na ya.

⁶ Jisos siri ha, "Oge nke m erubeghi, ma oge nke unu no n'ebe a mgbe niile. ⁷ Uwa enweghi ike ikpo unu asi, ma o kporo m asi n'ihị na ana m agba ama megide ya n'oru ya joro njo. ⁸ Unu onwe unu ganu na mmemme ahụ, agaghi m aga mmemme a n'ihị na oge m erubeghi." ⁹ Mgbe o kwusiri nke a, o nogidere na Galili.

¹⁰ Ma otu o di, mgbe umunne ya gawara mmemme ahụ ya onwe ya gakwara. O gaghi ebe mmadu niile ga-ahụ ya kama o gara na nzuzo. ¹¹ Na mmemme ahụ ndi Juu no na-ele anya ma na-ajughari si, "Olee ebe o no?"

¹² E nwere oke ntamu n'etiti igwe mmadu ahụ banyere ya. Ndi ufodu na-asi, "O bu ezigbo mmadu."

* 7:2 7:2 Nke a bu mmemme ndi Juu ji echeta idi ndu ha biri n'ozara mgbe ha hapuru ala Ijpt.

Ndi ọzọ na-asị, “Mba, ọ na-eduhie igwe mmadu.” ¹³ Ma o nweghi onye obula kwulitere okwu maka ya n’ihu oha n’ihi egwu ndi Juu.

Jisosh a kuzie ihe na mmemme ahụ

¹⁴ Mgbe o ruru n’etiti mmemme ahụ, Jisosh banyere n’ime ulonso ukwu ma bido ikuzi ihe. ¹⁵ Site n’oke mgbagwoju anya, ndi Juu juritara onwe ha si, “Olee otu nwoke a sirị nweta amamihe di otu a ebe ọ bu na o nwebeghi onye kuziri ya ihe obula?”

¹⁶ Jisosh zara ha, “Ozizi m abughị nke m, kama ọ bu nke onye ahụ zitere m. ¹⁷ Onye obula na-achọ ime uche Chineke, ọ ga-achoputa ma ozizi m ọ bu nke m ma o sikwanu na Chineke. ¹⁸ Ndi ahụ na-ekwu nke onwe ha na-eme nke a iji wetara onwe ha ugwu, ma onye ahụ na-achọ ugwu nke onye zitere ya bu onye eziokwu; o nwekwaghị ihe obula bu ugha banyere ya. ¹⁹ Mosis o nyeghi unu iwu? Ma o nweghi onye obula n’ime unu na-edebe iwu ahụ. Gini mere unu ji achọ igbu m?”

²⁰ Igwe mmadu ahụ zara, “Mmuo ojobi n’ime gi, onye chorọ igbu gi?”

²¹ Jisosh zara si ha, “Aruru m otu oru, ma unu niile no na mgbagwoju anya. ²² Mosis nyere unu iwu ibi ugwu (n’agbanyeghi na o siteghị na Mosis, kama na nna nna anyi ha), n’ubochi izuike unu na-ebikwa mmadu ugwu. ²³ O buru na e nwere ike bie mmadu ugwu n’ubochi izuike ka a ghara imebi iwu Mosis, gini mere o ji na-ewute unu na m mere ka ahụ mmadu zuo oke n’ubochi izuike? ²⁴ Kwusinu ikpe ikpe site n’ihe anya na-ahụ, kama na-ekpenu ikpe ziri ezi.”

O bu Jisosh bu Kraist?

²⁵ N’oge ahụ, ufodu n’ime ndi Jerusalem bidoro na-asị, “Onye a ọ bughị nwoke ahụ ha chorọ igbu? ²⁶ Lee ka ọ no na-ekwu okwu n’ihu mmadu niile ma o nwekwaghị onye na-agwa ya ihe obula. O putara na ndisi amatala n’eziokwu na ọ bu Kraist? ²⁷ Ma anyi matara ebe nwoke a siri puta, mgbe Kraist ahụ ga-abia, o nweghi onye ga-amata ebe o siri puta.”

²⁸ Ma di ka Jisosh na-ezi ihe n’ime ulonso ukwu ahụ, o tiri mkpu si, “N’ezie, unu maara m, matakwa ebe m siri puta. Anoghi m n’ebe a na nke onwe m, ma onye ahụ zitere m bu eziokwu. Unu amaghi ya. ²⁹ Ma amara m ya, n’ihi na esitere m na ya bia. O bukwa ya zitere m.”

³⁰ Mgbe ahụ ha chorọ ijide ya, ma o nweghi onye obula meturu ya aka n’ihi na oge ya erubeghi. ³¹ Ma otu ọ di, otutu n’ime igwe mmadu ahụ kweere na ya. Ha sirị, “Mgbe Kraist ahụ ga-abia, ọ ga-arụ oru ebube ọzọ kariri ndi a nwoke a ruru?”

³² Ndi Farisii nuru ka igwe mmadu ahụ na-atamu ntamu n’olu nta banyere ya. Mgbe ahụ ndisi nchaja na ndi Farisii zigara ndi na-eche nche n’ulonso ukwu ahụ ka ha gaa jide ya.

³³ Jisosh sirị, “Naani nwa oge ka mu na unu ga-anọ, aga m alakwurukwa onye zitere m. ³⁴ Unu ga-achọ m ma unu agaghi achota m. Ebe m na-agakwa unu enweghi ike ibiaru ya.”

³⁵ Ndi Juu siritara onwe ha, “Olee ebe nwoke a chorọ iga anyi na-agaghi achota ya? O ga-eje ebe ndi nke anyi a chusasiri achusasi bi n’etiti ndi Griik, ka ọ ga kuziere ndi Griik ihe? ³⁶ Kedu udi okwu bu nke a ọ na-ekwu si, ‘Unu ga-achọ m ma unu agaghi achota m,’ na ‘Ebe m na-agakwa unu enweghi ike ibiaru?’”

Isi iyi mmiri nke ndu

³⁷ N’ubochi ikpezu bukwa ubochi kacha ibe ya nke mmemme ahụ, Jisosh guzoro otọ jiri oke olu tie mkpu si, “O buru na akpiri na-akpo onye obula

nkụ, ya biakwute m bịa nūrū mmiri. ³⁸ Onye ọbụla kweere na m, dị ka akwukwọ nsọ kwururị, isi iyi mmiri nke ndụ ga na-asọpụta site n'ime afo ya." ³⁹ O kwuru nke a banyere Mmụọ ahụ ndị kwere na ya ga-anata. Tutu ruo oge ahụ, e nyebeghị Mmụọ ahụ, n'ihị na e nyebeghị Jisọs otuto.

⁴⁰ Mgbe ha nūrū nke a, ụfọdụ n'ime igwe mmadụ ahụ sịrị, "N'eziokwu onye a bụ onye amụma ahụ."

⁴¹ Ndị ọzọ sịrị, "Ọ bụ Kraịst ahụ."

Ma ndị nke ọzọ sịkwara, "N'ezie Kraịst ahụ, ọ ga-esi na Galili pụta? ⁴² Ọ bụ na akwukwọ nsọ ekwughị na Kraịst ga-esi n'agburu Devid pụta, na Betlehem bụ obodo Devid?" ⁴³ Ya mere nkewa dapụtara n'etiti igwe mmadụ ahụ n'ihị ya. ⁴⁴ Ụfọdụ chọrọ ijide ya ma ọ dighị onye ọbụla meturū ya aka.

Ekweghị ekwe nke ndị ndu ndi Juu

⁴⁵ Mgbe ahụ, ndị nche ụlonsọ ukwu loghachiri n'ebe ndịisi nchụaja na ndị Farisii nọ, ndị sịrị ha, "Gini mere unu akpụtaghị ya?"

⁴⁶ Ha zara, "Anyị ahubeghị onye kwuru okwu dị ka nwoke a."

⁴⁷ Ndị Farisii zara ha, "Unu esorola buru ndị a ghogburu? ⁴⁸ Ọ dị onye ọbụla n'ime ndịisi maobu n'ime ndị Farisii tukwasiri ya obi? ⁴⁹ E e! Kama igwe mmadụ ndị a na-amaghị iwu bụ ndị a buru onu."

⁵⁰ Nikodimos, otu n'ime ha bụ onye biakwutere ya na mbu siri ha, ⁵¹ "Iwu anyi o na-ama mmadu ikpe, ma o buru na o bughu uzọ nuta okwu n'onu ya, ichoputa ihe onye ahụ na-eme?"

⁵² Ha zaghachiri ya si, "Gi onwe gi, i sokwa na ndi si Galili puta? Nyochaa nke oma, i ga-achoputa na onye amuma obula agaghị esi na Galili puta."

[Akwukwọ ndi mbu na otutu ndi ochie gbara akaebe enweghị amaokwu nke iri ise na ato n'akwukwọ Jón isi nke asaa ruo Jón isi asato amaokwu nke iri na otu Jón 7:53–8:11. Ụfọdụ akwukwọ na-edebanye amaokwu ndi a, n'ebe o zuruoke maobu ụfọdụ n'ime ya, ma o buru na ha edechaa Jón isi asaa amaokwu nke iri ato na isii, Jón 7:36, Jón 21:25, Luk 21:38 maobu Luk 24:53.]

⁵³ Mgbe ahụ, onye ọbụla n'ime ha lara n'ulo ya.

8

¹ Ma Jisọs rigooro n'Ugwu Oliv.

² N'isi ututu echi ya, ọ biara ọzọ n'ụlonsọ ukwu ebe otutu mmadu biakwutere ya. Ọ nọdurū ala malite ikuziri ha ihe. ³ Ndị ozizi iwu na ndi Farisii dokputara otu nwanyi ha jidere n'ikwa iko. Ha mere ka o guzo n'ihu igwe mmadu ahụ niile. ⁴ Ha siri ya, "Onye ozizi, anyi jidere nwanyi a ka o na-akwa iko. ⁵ N'iwu, Mosis nyere anyi ikike ka e jiri okwute tugbuo onye mere ihe di otu a. Gini ka i nwere ikwu banyere nke a?" ⁶ Ha kwuru nke a iji nwalee ya, iji nweta ihe ha ga-eji ebo ya ebubo.

Ma Jisọs hulatarā ala were mkpisiaka ya dee ihe n'ala. ⁷ Mgbe ha nogidere na-aju ya ajuju, o biliri si ha, "Onye ọbụla n'ime unu na-emebeghị mmehie ọbụla, ya buru uzọ tuọ ya nkume." ⁸ Ọzọ, o hulatakwarā ala malite ide ihe o na-ede n'ala.

⁹ Mgbe ha nūrū nke a, ha niile n'otu n'otu, malite n'onye okenye ha, sitere n'ebe ahụ puo. N'ikpeazu, ọ fọdurū naani Jisọs na nwanyi ahụ, ebe o guzoro n'ihu ya. ¹⁰ Jisọs guzoro otọ juo ya si, "Nwanyi, olekwanu ha? Ọ dighi onye mara gi ikpe?"

¹¹ Ọ siri, "O nweghị onye ọbụla Onyenwe anyi."

Jisọs sịrị ya, “Mụ onwe m amakwaghị gị ikpe: Gawa, kama emehiekwala ọzọ.”

Jisọs ihè nke ụwa

¹² Ọzọ, Jisọs gwara ha sị, “Abụ m ihe nke ụwa. Onye ọbụla na-eso m agaghị ejeghari n’ọchịchiri, kama ọ ga-enwe ihè nke ndụ.”

¹³ Ndi Farisii sịrị, “Ị na-agbara onwe gị ama! Ya mere ama ị na-agbara onwe gị abughị ezie.”

¹⁴ Ma Jisọs zara sị, “A sịkwari na mụ na-agbara onwe m ama, ama m na-agba bụ eziokwu. N’ihi na-amara m ebe m si bịa, marakwa m ebe m na-aga. Ma unu aghotaghị ebe m si bịa, maọbụ ebe m na-aga. ¹⁵ Unu na-ekpe ikpe di ka mmadu; ma ekpeghị m onye ọbụla ikpe. ¹⁶ Ma ọ buru na m ekpe ikpe, ikpe m bụ eziokwu n’ihi na ọ bughị naani m nọ, kama ọ bụ mụ na Nna m, onye zitere m. ¹⁷ E dere n’iwu unu sị, ‘ama mmadu abugbara bụ eziokwu.’ ¹⁸ Ana m agba ama banyere onwe m. Nna m, onye zitere m, na-agbakwa ama banyere m.”

¹⁹ Mgbe ahụ ha juru ya, “Olee ebe Nna gị nọ?”

Jisọs zara, “Unu amaghị m, unu amakwaghị Nna m. Ọ buru na unu matara m unu ga-amatakwa onye Nna m bụ.” ²⁰ Okwu ndi a niile ka o kwuru n’ulonso ukwu ha, mgbe ọ na-akuzi ihe na mpaghara ulo ahụ ebe a na-adoba onyinye. Ma ọ dighi onye ọbụla jidere ya n’ihi na oge ya erubeghi.

Jisọs ekwuo banyere onwu ya

²¹ Ọzọ ọ gwara ha, “Aga m ahapu unu, unu ga-achọ m, ma unu ga-anwu n’ime mmehie unu. Ma unu apughị ibia n’ebe m na-aga.”

²² Nke a mere ka ndi Juu na-asị, “Ọ ga-egbu onwe ya? Ọ bụ ya mere o ji sị, ‘Ebe m na-aga unu apughị ị bịa?’”

²³ Ma ọ siri ha, “Unu si n’ala ma esi m n’elu bịa. Unu bukwa ndi ụwa, ma abukwaghị m nke ụwa a. ²⁴ A siri m unu na unu ga-anwu n’ime mmehie unu, naani na unu kwenyere na mụ onwe m, bụ onye ahụ.”

²⁵ Ha juru ya, “Onye ka ị bụ?”

Jisọs zara sị ha, “Abụ m onye ahụ m gwara unu na m bụ na mbụ. ²⁶ E nwere m otutu ihe m ga-ekwu n’ikpe unu ikpe. Ma matanu na onye ahụ zitere m bụ onye eziokwu. N’ihi nke a, ihe niile m nuru site n’onu ya ka m gwara ụwa.”

²⁷ Ọ bụ ihe banyere Nna ya ka ọ na-agwa ha, ma ha aghotaghị ya. ²⁸ Ya mere Jisọs siri, “Mgbe unu weliri Nwa nke Mmadu elu, mgbe ahụ ka unu ga-ama na mụ onwe m bụ ya. Unu ga-amatakwa na ọ dighi ihe m na-eme n’onwe m, kama, di ka Nna m ziri m ka m na-ekwu ihe ndi a. ²⁹ Onye ahụ nke zitere m na-anonyekwara m. Ọ hapughikwa m mgbe ọbụla, n’ihi na ọ bụ ihe na-amasi ya ka m na-eme mgbe niile.” ³⁰ Mgbe ọ na-ekwu ihe ndi a, otutu kwenyere na ya.

Umụ nke Ebrahim

³¹ Jisọs gwara ndi Juu ndi kwere na ya, “Ọ buru na unu anogide n’okwu m n’ezie unu ga-abu ndi na-eso ụzọ m. ³² Unu ga-amatakwa eziokwu ahụ, eziokwu ahụ ga-emekwa ka unu nwere onwe unu.”

³³ Ha zara ya, “Anyi bụ umu Ebrahim, o nwebeghi oge anyi ji buru ohu onye ọbụla. Olee otu i si na-asị na a ga-eme ka anyi nwere onwe anyi?”

³⁴ Jisọs zara ha, “N’ezie, n’ezie asi m unu, onye ọbụla na-eme mmehie bụ ohu mmehie. ³⁵ Ohu enwekwaghị onodu mgbe ọbụla n’ezinaulo, ma okpara nwere onodu ruo ebighi ebi. ³⁶ Ya mere, ọ buru na Okpara ahụ

emee ka unu nwere onwe unu n'ezie, unu ga-abụ ndị nwere onwe unu.
³⁷ Ama m na unu bụ ụmụ ụmụ Ebrahim, ma unu na-achọ igbu m n'ihị na okwu m enweghị ọnọdụ n'ime unu. ³⁸ Ana m ekwu ihe m huru n'ebe Nna m nọ, ma unu na-eme ihe unu nuru site n'aka nna unu."

³⁹ Ha zara ya, "Ebrahim bụ nna anyị."

Jisọs siri ha, "Ọ buru na unu bụ ụmụ Ebrahim, unu gara na-arụ ọrụ Ebrahim ruru. ⁴⁰ Ma unu na-achọ igbu m, bụ onye gwara unu eziokwu ahụ m nuru n'ebe Chineke nọ. Ebrahim emeghi otu a. ⁴¹ Unu na-arụ ọrụ nna unu ruru."

Ha siri ya, "Anyị abughị ụmụ a muru site n'ikwa iko; naanị Chineke ya onwe ya bụ otu Nna anyị nwere."

Umụ nke Ekwensu

⁴² Jisọs gwara ha, "Ọ buru n'ezie na Chineke bụ Nna unu, unu ga-ahụ m n'anya, n'ihị na ọ bụ Chineke zitere m. Abiaghị m site n'ike aka m. ⁴³ Gini mere unu adighi aghota ihe m na-ekwu? Ọ bụ na unu enweghi ike inabata okwu m. ⁴⁴ Unu bụ ụmụ nke nna unu ekwensu. Uche unu bụ imezu ihe nke nna unu na-achọ. Ọ bụ ogbu ọchụ site na mbụ. Ọ dighi ejigide eziokwu n'ihị na eziokwu adighi n'ime ya. Mgbe ọ na-ekwu okwu ụgha, ọ na-ekwu di ka odidi ya siri di, n'ihị na ọ bụ onye ụgha burukwa nna nke ụgha. ⁴⁵ Ma n'ihị na m na-ekwu eziokwu, ọ bụ ya mere unu ekwenyeghi na m. ⁴⁶ O nwere onye n'ime unu puru itu m mmehie m n'ihu? Ọ buru na m na-ekwu eziokwu, gini mere unu ekwenyeghi na m? ⁴⁷ Onye obula sitere na Chineke na-anu ihe Chineke na-ekwu. Ihe kpata unu adighi anu bụ maka unu abughị ndi nke Chineke."

Jisọs na Ebrahim

⁴⁸ Ndi Juu zara si, "Anyị e kwughị eziokwu mgbe anyị siri na i bụ onye Sameria, na mmuo ojoo bikwa n'ime gi?"

⁴⁹ Jisọs zaghachiri, "Mmuo ojoo obula adighi n'ime m, kama ana m asopuru Nna m, ma unu adighi asopuru m. ⁵⁰ Anaghị m achọ otuto nke onwe m, kama ọ di onye nke na-achọ ya. Ọ bukwa ya bụ onye ikpe. ⁵¹ N'ezie, n'ezie, agwa unu, onye obula na-edebe okwu m agaghị anwu ozo."

⁵² Mgbe ahụ ndi Juu siri ya, "Anyị maara ugbu a na mmuo ojoo bi n'ime gi. Ebrahim nwuru anwu ya na ndi amuma, ma gi onwe gi na-asị na onye obula kwere na gi agaghị anwu ruo mgbe ebighi ebi. ⁵³ I di ukwu kari nna anyi Ebrahim? Ọ nwuru, ma ndi amuma nwukwara. Onye ka i na-eche na i bu?"

⁵⁴ Jisọs zara, "Ọ buru na m etoo onwe m, otuto m bụ ihe efu, Nna m, onye unu na-asị na ọ bụ Chineke unu, bụ onye na-eto m. ⁵⁵ Amaara m onye ọ bụ n'agbanyeghi na unu amaghị ya. Aga m abụ onye ụgha ma ọ buru na m ga-asị na-amaghị m onye ọ bụ. Amaara m ya na-edebekwa okwu ya. ⁵⁶ Nna unu Ebrahim nuriri onu mgbe o chetara na ọ ga-ahụ ubochi m; ọ huru ya ma nuriakwa onu."

⁵⁷ Ndi Juu siri ya, "I gbabeghi iri afọ ise ma i hula Ebrahim?"

⁵⁸ Jisọs siri ha, "N'ezie, n'ezie agwa m unu, tupu amuo Ebrahim, mụ onwe m nọ ya." ⁵⁹ Ya mere, ha tutilitere nkume itu ya, ma Jisọs zoro onwe ya, sitekwa n'ulonso ukwu ahụ puo.

¹ Mgbe ọ na-agafe, ọ hụrụ otu nwoke kpuru ìsì site n'afọ nne ya. ² Ndi na-eso ụzọ ya juru ya si, "Onye ozizi, onye mehiere? Nwoke a ka ọ bu ndi muru ya, nke mere e ji muo ya n'isi?"

³ Jisọs siri, "Nwoke a emehieghi, ndi muru ya emehiekwaghi, kama o kpuru isi ka oru Chineke puta ihè na ndu ya. ⁴ Anyi aghaghi iru oru onye ahụ zitere m, mgbe chi ka di, anyasi na-abia mgbe o nweghi onye puru iru oru. ⁵ Di ka m no n'awa, Abu m ihè nke uwa."

⁶ Mgbe o kwusiri nke a, ọ busara onu mmiri asu n'ala gwakota ya na aja, werekwa aja ahụ tee nwoke ahụ n'anya. ⁷ Ọ gwara ya, "Gaa n'odo mmiri Sailom saa ihu gi" (nke a putara "Zitere"). Ọ gara saa ihu ya, loghachita na-ahụ ụzọ.

⁸ Ndi agbataobi ya na ndi n'ahụ ya n'oge gara aga ka ọ na-ario ario siri, "Nke a, ọ bughị nwoke ahụ na-anodu ala na-ario ario?" ⁹ Ufodu na-asi, "Ọ bu ya."

Ma ndi ozo na-asikwa, "Ọ bughị ya. Ọ bu onye yiri ya."

Ma ọ na-asi, "Abu m nwoke ahụ."

¹⁰ Ha na-asi ya, "Olee otu anya gi siri meghee?"

¹¹ Ọ zara, "Nwoke a na-akpo Jisọs gwakotara uru tee m n'anya. Ọ gwara m si, 'Gaa saa ihu gi n'odo mmiri Sailom.' A gara m saa onwe m, malitekwa ihu ụzọ."

¹² Ha siri ya, "Olee ebe nwoke ahụ no?"

Ọ siri, "Amaghi m."

Ndi Farisii emee nchoputa maka ogwugwo ahụ

¹³ Ha dutere nwoke ahụ kpuru ìsì na mbu n'ihu ndi Farisii. ¹⁴ Ma ọ bu n'ubochi izuike ka Jisọs gwakotara aja, jiri ya meghe anya ya. ¹⁵ Ya mere, ndi Farisii juru ya otu o si bido ihu ụzọ. Ọ siri ha, "Ọ gwakotara aja tee m n'anya, a sakwara m ihu ma ugbu a ana m ahụ ụzọ."

¹⁶ Ufodu ndi Farisii siri, "Nwoke a esiteghi n'ebe Chineke no bia, n'ihì na ọ dighi edebe ubochi izuike."

Ma ndi ozo na-asi, "Olee otu onye mmehie ga-esi ruo oru iribama ndi di otu a?" Nkewa diri n'etiti ha.

¹⁷ Ya mere, ha siri nwoke ahụ kpuru ìsì, "Gini ka i nwere ikwu banyere ya? Ọ bu anya gi ka o meghe."

Ọ siri, "Ọ bu onye amuma."

¹⁸ Ma ndi Juu ahụ ekweghi na nwoke a bu onye kpuru ìsì na mbu, nke e mere ka ọ hu ụzọ, tutu ruo mgbe ha kporo ndi muru ya. ¹⁹ Ha juru ha si, "Onye a ọ bu nwa unu, onye unu na-asi na o kpuru ìsì site n'oge a muru ya? O si ana ahụ ụzọ ugbu a?"

²⁰ Ndi muru ya zara, "nke a bu nwa anyi. Anyi matakwarana na o kpuru ìsì site n'oge anyi muru ya. ²¹ Ma otu o si ahụ ụzọ ugbu a maobu onye meghe anya ya, anyi amaghi. Juonu ya. Ọ bu dimkpa, ya zara onu ya." ²² Ihe a ka ndi muru ya kwuru n'ihì na ha na-atu egwu ndi Juu. Ndi kpebirila na ọ buru na onye obula ekwuo na Jisọs bu Kraist ahụ, ha gachapụ onye ahụ site n'ulo ekpere ha. ²³ Nke a mere ndi muru ya jiri si, "Ọ bu dimkpa, unu juo ya."

²⁴ Ha kporo nwoke a nke ugboro abuo, bu onye ahụ kpuburu ìsì, si ya, "Nye Chineke otuto. Anyi maara na nwoke a bu onye mmehie."

²⁵ Ọ zara, "Amaghi m maobu onye mmehie ma ọ bughị. Ma otu ihe ka m maara, ekpuru m ìsì na mbu ma ugbu a ana m ahụ ụzọ."

²⁶ Ha siri ya, "Gini ka o mere gi? Olee otu o si meghe anya gi?"

²⁷ Ọ zara ha, “Agwala m unu ihe niile, ma unu achoghị ikwere. Gini mere unu ji chọọ inu ya ọzọ? Unu chọkwara igho ndi na-eso ọzọ ya?”

²⁸ Ha bigboro ya si, “Gi onwe gi burukwa onye na-eso ọzọ ya! Anyi bu ndi na-eso ọzọ Mosis. ²⁹ Anyi mara na Chineke gwara Mosis okwu, ma gbasara nwoke a, anyi amaghi ebe o siri bia.”

³⁰ Nwoke ahụ zaghachiri si ha, “Ma otu o di, nke a bu ihe itunanya! Unu amaghi ebe o siri bia ma o meghere anya m. ³¹ Anyi mara na Chineke adighi ege ndi mmehie nti, ma o na-ege nti onye na-atu egwu ya na onye na-eme uche ya. ³² Site na mgbe e kere uwa, o dibeghi onye a nuru na o meghere anya onye kpuru isi. ³³ O buru na nwoke a esiteghi n’ebe Chineke no, o gaghị enwe ike ime ihe obula.”

³⁴ Ha zara si ya, “Gi onye a muru n’ime mmehie, i na-achọ ikuziri anyi ihe?” Ha chupuru ya n’ezi.

Ikpu isi nke ime mmuo

³⁵ Jisos nuru na ha achupula ya n’ezi, ma mgbe o chotara ya, o siri ya, **“I kweere na Nwa nke Mmadu?”**

³⁶ Ọ zara si, “Onyenwe m, o bu onye? Gwa m ka m nwe ike ikwere na ya.”

³⁷ Jisos siri ya, **“I hula ya ugbu a; onye gi na ya na-ekwurita okwu bu onye ahụ.”**

³⁸ Ọ siri, “Onyenwe m, ekwela m.” Ọ kporo isiala nye ya.

³⁹ Jisos siri, **“O bu n’ihi ikpe ka m ji bia n’uwa, ka ndi na-adighi ahụ ọzọ bido ihu ọzọ, na ka ndi na-ahụ ọzọ gho ndi kpuru isi.”**

⁴⁰ Mgbe ufodu ndi Farisii no nso n’ebe ahụ nuru nke a, ha siri ya, “Anyi onwe anyi, anyi bukwa ndi kpuru isi?”

⁴¹ Jisos siri ha, **“O buru na unu kpuru isi, ikpe omuma mmehie agaghị ama unu, ma ugbu a ebe unu si na unu na-ahụ ọzọ ikpe omuma unu na-adigide.”**

10

Onye ozuzu aturu na igwe aturu ya

¹ “N’ezie, n’ezie, agwa m unu, onye obula na-adighi esite n’onu ọzọ aba n’ogba aturu kama o na-ari elu ka o site n’elu ulo ahụ wufee, bu onye ohi burukwa onye na-apunara mmadu ihe. ² Onye na-esite n’onu ọzọ abanye bu onye ozuzu aturu. ³ Onye nche onu ọzọ na-emeghere ya ọzọ, aturu ya na-anukwa olu ya. Ọ na-akpo aturu nke ya aha, ma duru ha puo. ⁴ Mgbe o kpoputasiri ndi niile bu nke ya, o na-aga n’ihu ha. Aturu ya na-esokwa ya n’azu n’ihi na ha maara olu ya. ⁵ Ha agaghị eso onye obia, kama ha gbaara ya oso. N’ihi na ha amaghi olu onye obia.” ⁶ Jisos ji ihe yiri ihe gwa ha okwu. Ma ha aghotaghi ihe o no na-agwa ha.

⁷ Ọzọ, Jisos siri, “N’ezie, n’ezie, ana m agwa unu, mu onwe m bu onu ọzọ ogba aturu ahụ. ⁸ Ndi niile biara tupu mu onwe m abia bu ndi ohi na ndi na-apunara mmadu ihe n’ike. Umụ aturu anakwaghi ha nti. ⁹ Mu onwe m bu ọzọ. Onye obula sitere na m banye, a ga-azoputa ya. Ọ ga na-apu na-abata na-achotakwa nri. ¹⁰ Onye ohi na-abia naani ka o zuo ohi, gbuo ma bibiekwa; abia m ka ha nwe ndu ma nwebigakwa ya oke.

¹¹ “Mu onwe m bu onye ozuzu aturu oma. Ezi onye ozuzu aturu na-atogbo ndu ya n’ihi aturu ya. ¹² Onye e goro oru, nke na-abughi onye nche aturu, onye aturu na-abughi nke ya, o na-ahapu ha gbaa oso mgbe o huru agu ka o na-abia; mgbe ahụ agu na-achuso aturu ahụ chusasia

ha. ¹³ Onye e goro ọrụ na-agbapụ, n'ihị na ọ bụ onye e goro ọrụ, ọ naghi echegbu onwe ya banyere atụrụ ndị ahụ.

¹⁴ “Abụ m onye ọzụzụ atụrụ ọma; amaara m atụrụ m, atụrụ nke m makwaara m. ¹⁵ Dị ka Nna ahụ maara m, mụ onwe m makwa Nna ahụ. Ana m atọgbọ ndụ m n'ihị atụrụ ahụ. ¹⁶ Enwere m umụ atụrụ ọzọ ndị na-anọghị n'ogba atụrụ a. Aghaghị m ikpobatakwa ha. Ha onwe ha ga-anụ olu m, a ga-enwekwa otu igwe atụrụ na otu onye ọzụzụ atụrụ. ¹⁷ Maka nke a ka Nna jiri hụ m n'anya, n'ihị na ana m atọgbọ ndụ m, ka m wereghachikwa ya ọzọ. ¹⁸ O nweghị onye ọbụla pụrụ inara m ya, kama ana m atọgbọ ya n'ike nke onwe m. Enwere m ikike itọgbọ ya, nweekwa ikike iwereghachi ya ọzọ. Anatara m iwu a site n'aka Nna m.”

¹⁹ Ọzọkwa, nkewa batara n'etiti ndị Juu n'ihị okwu ndị a. ²⁰ Ọtụtụ n'ime ha na-ekwu, “Ọ bụ onye mmuọ ojọọ na-achị ya, onye isi mebiri. Ọ bara uru ige ya ntị?”

²¹ Ma ndị ọzọ na-ekwu, “Okwu ndị a adighị ka nke onye mmuọ ojọọ bi n'ime ya. Mmuọ ojọọ o nwere ike ime ka anya onye kpuru isi meghee?”

Ekweghị ekwe nke ndị juu

²² N'oge ahụ, mmemme icheta mgbe e doro ụlọnsọ ukwu ahụ nsọ ruru na Jerusalem. Ọ bụ oge oke oyi,* ²³ ma Jisọs nọ na-ejeghari n'ụlọnsọ ukwu, n'iba† Solomon. ²⁴ Ndi Juu gbara ya gburugburu si ya, “Ruo ole mgbe ka i ga-edebe anyị n'ọnọdụ olileanya? Ọ bụrụ na i bụ Kraịst ahụ, gwaghee anyị ọnu.”

²⁵ Jisọs zara ha, “Agwara m unu, ma unu ekweghị. Ọrụ m na-arụ n'aha Nna m na-agba ama banyere m. ²⁶ Ma unu ekwenyeghị, n'ihị na unu esoghị n'igwe atụrụ m. ²⁷ Atụrụ m na-anụ olu m. Amaara m ha, ha na-esokwa m. ²⁸ Ana m enye ha ndụ ebighị ebi. Ha agaghị ala n'iyi. Mmadụ ọbụla enwekwaghị ike ipunari ha n'aka m. ²⁹ Nna m onye nyere m ha di ukwu karịa ihe niile. O nweghị onye nwere ike inapụ ha site n'aka Nna m. ³⁰ Mụ na nna m bụ otu.”

³¹ Ndi Juu tụtụlitekwarara nkume ọzọ itụ ya. ³² Ma Jisọs zara ha, “E zila m unu ọtụtụ ọrụ ọma nke sitere n'aka Nna m, olee nke unu na-achọ itụ m nkume n'ihị ya?”

³³ Ndi Juu zara ya, “Anyị achoghị itụ gi nkume n'ihị ọrụ ọma ndị a, kama n'ihị nkwulu na n'ihị na gi bụ mmadụ efu, ma i na-eme onwe gi Chineke.”

³⁴ Jisọs zara ha, “Edeghị ya n'iwu unu, si, ‘Mụ onwe m siri na unu bụ chi’? ³⁵ Ọ bụrụ na a kporo ndị ahụ nabatara okwu Chineke ‘chi,’ apughikwa imebi ihe e dere n'akwukwo nsọ. ³⁶ Unu na-ekwu na onye ahụ Chineke doro nsọ ma zitekwa ya n'ime ụwa na-ekwulu Chineke n'ihị na m siri, ‘Abụ m Ọkpara Chineke?’ ³⁷ Unu ekwenyela na m, ma ọ bụrụ na ọ bughị ọrụ Nna m ka m na-arụ. ³⁸ Ma ọ bụrụ na m na-arụ ya, a sịkwari na unu ekweghị na m, kwerenu n'ọrụ ndị a, ka unu nwee ike mata ma ghọtakwa na Nna ahụ nọ n'ime m, mụ onwe m nọkwa n'ime Nna ahụ.”

³⁹ Ọzọkwa, ha gbaliri ijide ya ma ọ siri n'aka ha pụọ.

⁴⁰ Mgbe ahụ ọ laghachiri azụ n'ofe osimiri Jodan, bụ ebe Jón nọrọ na mbụ mee baptizim, ebe ahụ ka ọ nọdurụ. ⁴¹ Ọtụtụ ndị mmadụ biakwutere ya. Ha na-asị, “Jón arughị ọrụ ihe iribama ọbụla, ma ihe niile Jón kwuru

* **10:22** 10:22 Nke a bụ mmemme icheta ido nsọ e doro ụlọnsọ ukwu ahụ mgbe e wughariri ya n'ihị mmeru ndi Siria meruru ya. E mere ka anyi mata na ọ bụ onye a na-akpo Antiokus Efifanis meruru ụlọnsọ ahụ, mgbe o ji ezi chuo aja n'elu ebe ichu aja ya, dika akwukwo akuko si koo ya.

† **10:23** 10:23 Maobu, mgbe ulo ‡ **10:34** 10:34 Abụ 82:6

banyere nwoke a bu eziokwu.” ⁴² Otutu mmadu kwenyekwara na ya n'ebe ahụ.

11

Onwu Lazaros

¹ N'oge ahụ, ahụ adighi otu nwoke a na-akpo Lazaros onye Betani, nke bu obodo nta nke Meri na Mata nwanne ya nwanyi. ² Nke a bu Meri ahụ weere mmanu otite di oke onuahia tee Onyenwe anyi, ma jirikwa agiri isi ya hichaa ukwu ya. O bu nwanne ya nwoke Lazaros bu onye no n'oria. ³ Nke a mere umunne ya nwanyi zigara Jisos ozi si, “Onyenwe anyi, onye ahụ nke i huru n'anya no n'oria.”

⁴ Mgbe Jisos nuru ya, o siri, “**Oria a abughi nke onwu kama o bu iji nye Chineke otuto nakwa ka e site na ya nye Okpara Chineke otuto.**” ⁵ Jisos huru Mata, na nwanne ya nwanyi na Lazaros n'anya. ⁶ Mgbe o nuru na Lazaros no n'oria, o nokwuru mkpuru ubochi abuo n'ebe ahụ o no. ⁷ Ya mere, o gwara ndi na-eso uzọ ya, “**Ngwanu ka anyi laghachi azu na Judia.**”

⁸ Ma ndi na-eso uzọ ya siri ya, “Onye ozizi, n'oge nta gara aga ka ndi Juu choro itu gi nkume. I na-agakwa ebe ahụ ozọ?”

⁹ Jisos zara, “**O bughi awa iri na abuo di n'otu ehie nke ubochi? Onye na-ejehari n'ehie anaghi asu ngongo, n'ih na o na-eji ihè nke uwa a ahụ uzọ.**” ¹⁰ Ma ndi na-ejehari n'abali na-azohie ukwu, n'ih na ihè adighi n'ime ha.”

¹¹ Mgbe o kwusiri nke a, o gwakwara ha, “**Enyi anyi Lazaros na-arahu ura, ma ana m aga ikpote ya n'ura.**”

¹² Ndi na-eso uzọ ya siri ya, “Onyenwe anyi, o buru na o na-arahu ura, o ga-adi mma.” ¹³ Ihe Jisos na-ekwu bu banyere onwu ya ma ha chere na o na-ekwu banyere irahu ura efu.

¹⁴ Mgbe ahụ, Jisos gwaghara ha onu, “**Lazaros anwula.**” ¹⁵ Ma n'ih unu, **obi di m utọ na anoghi m n'ebe ahụ, ka unu nwe ike kwere. Ma bianu ka anyi gakwuru ya.**”

¹⁶ Tomos, onye a na-akpo Didimos, gwara ndi na-eso uzọ ibe ya, “Ka anyi gakanu ka anyi soro ya nwuo.”

Jisos akasie umunne nwanyi Lazaros obi

¹⁷ Mgbe Jisos rutere, o choputara na Lazaros anogari n'ili ubochi ano. ¹⁸ Betani di Jerusalem nso, ihe di ka kilomita ato. ¹⁹ Ma otutu ndi Juu biakwutere Mata na Meri ikasi ha obi n'ih onwu nwanne ha nwoke. ²⁰ Mgbe ozi obibia Jisos ruru Mata nti, o gara izute ya, ma Meri noduru n'ulo.

²¹ Mata siri Jisos, “Onyenwe m, a si na i no n'ebe a, nwanne m nwoke agaraghi anwu. ²² Ma ugbu a, amara m na Chineke ga-enye gi ihe obula i roro.”

²³ Jisos siri ya, “**Nwanne gi nwoke ga-ebili ozọ.**”

²⁴ Mata siri ya, “Amara m na o ga-ebili ozọ n'ubochi mbilite n'onwu n'oge ikpeazu.”

²⁵ Jisos gwara ya, “**Mu onwe m bu mbilite n'onwu na ndu. Onye obula kwere na m, a sikwari na o nwuru anwu, o ga-adi ndu ozọ.**” ²⁶ Ma onye obula di ndu nke na-ekwere na m agaghi anwu. I kwere nke a?”

²⁷ O siri ya, “E, Onyenwe m, ekwere m na i bu Kraist ahụ, Okpara Chineke, onye ga-abia n'awa.”

Jisos bere akwa

²⁸ Mgbe o kwuchara nke a, o gara kpoo nwanne ya nwanyi bu Meri, jiri nwayoo si ya, "Onye ozizi abiala, o na-akpo gi." ²⁹ Mgbe o nuru nke a, o biliri oshiso ga zute ya. ³⁰ Ruo mgbe a, Jisos abiarutebeghi n'obodo nta ahụ, ma o ka no n'ebe ahụ Mata zutere ya. ³¹ Ndi Juu no n'ulo na-akasi Meri obi huru ya ka o puru ngwangwa. Ha sochiri ya n'azu n'ih na ha chere na o na-aga n'ili ibe akwa n'ebe ahụ.

³² Mgbe Meri rutere n'ebe Jisos no, o dara n'ukwu ya si, "Onyenwe m, o buru na i no n'ebe a, nwanne m nwoke agaraghi anwu."

³³ Mgbe Jisos huru ya ka o na-ebe akwa ya na ndi Juu ahụ so ya ka ha na-ebekwa akwa, o meturu ya n'ime mmuo ya. O nwere omiiko di ukwu.

³⁴ O siri, "**Olee ebe unu liri ya?**"

Ha siri ya, "Onyenwe anyi bia ka i hu."

³⁵ Jisos ebee akwa.

³⁶ Mgbe ahụ ndi Juu na-asị, "Lee ka o si hu ya n'anya."

³⁷ Ma ufodu n'ime ha siri, "Nwoke a meghere anya onye kpuru isi, o garaghi enwe ike mee ka nwoke a hapu inwu?"

Jisos akpolite Lazaros site n'onwu

³⁸ Ozokwa, Jisos suru ude n'ime onwe ya nke ukwu, biarute n'ili ahụ nso. Ili ahụ bu ogha e jiri nkume di ukwu mechie onu ya. ³⁹ Jisos siri, "**Bupunu nkume ahụ!**"

Ma Mata, nwanne nwanyi onye ahụ nwuru anwu, siri ya, "Onyenwe anyi, o ga na-esi isi ugbu a, n'ih na nke a bu abali anọ o nwuru."

⁴⁰ Ma Jisos siri ya, "**O bu na m agwaghi gi si na o buru na i kwere i ga-ahuru ebube Chineke?**"

⁴¹ Ya mere, ha bupuru nkume ahụ. Jisos lere anya n'elu si, "**Nna, ana m ekele gi n'ih na i nula olu m. 42 Amaara m na i na-anu olu m mgbe niile. Ana m ekwu nke a n'ih ndi a gbara m gburugburu n'ebe a, ka ha kwere na o bu gi zitere m.**"

⁴³ Mgbe o kwusiri nke a, o jiri oke olu tie mkpu, "**Lazaros, puta!**" ⁴⁴ Onye ahụ nwuru anwu putara, e jikwa akwa ozu kekota aka ya na ukwu ya, werekwa akwa ichafu kechie ihu ya.

Jisos siri ha, "**Topunu ya, hapu ya ka o laa.**"

Izu igbu Jisos

⁴⁵ Otutu ndi Juu biakwutere Meri bu ndi huru ihe a o mere, kwere na ya. ⁴⁶ Ma ufodu n'ime ha lara gaa koro ndi Farisii ihe o mere. ⁴⁷ Mgbe ahụ, ndisi nchaja na ndi Farisii koro nzuko ndi Sanhedrin.

Ha na-asị, "Gini ka anyi ga-eme? N'ih na nwoke a na-eme otutu ihe iribama. ⁴⁸ O buru na anyi ahapu ya ka o gaa n'ihu, mmadu niile ga-ekwere na ya. Ndi Rom ga-abiakwa, kwatuo ulonso ukwu ma napu anyi obodo anyi."

⁴⁹ Ma otu onye n'ime ha bu Kaifas, onyeisi nchaja n'afọ ahụ siri ha, "Unu amaghi ihe obula. ⁵⁰ O bu na unu amaghi na o ka mma ka otu onye nwuo n'ih mmadu niile, kari n'obodo anyi niile ga-ala n'iyi."

⁵¹ Di ka onyeisi nchaja nke afọ ahụ, o kwughi nke a site n'echiche ya, kama o buru amuma na Jisos ga-anwu n'ih mba ndi Juu. ⁵² O bughu n'ih mba ahụ naani, kama, ka o kpokota umu Chineke ndi gbasara n'ebe niile.

⁵³ Ya mere, site n'ubochi ahụ, ha malitere igba izu otu ha ga-esi gbuo ya.

⁵⁴ Ya mere, Jisos kwusiri igaghari ebe ndi Juu ga-ahụ ya. O siri n'ebe ahụ puo gaa n'akuku ozara n'otu obodo nta a na-akpo Ifrem. Ya na ndi na-eso uzọ ya noduru n'ebe ahụ.

⁵⁵ Mmemme Ngabiga ndi Juu dikwa nso. Otutu ndi mmadu si n'akuku ala ndi Juu niile bia Jerusalem. Ha biara tutu memme ahụ ebido ka ha mee onwe ha ka ha di ocha. ⁵⁶ Ha na-achọ Jisọs na-ajurita onwe ha n'ime ulonso ukwu ahụ, "Gini ka unu chere? O bu na o gaghi abia na memme a?" ⁵⁷ Ma n'oge ahụ, ndiisi nchajaja na ndi Farisii enyela iwu ka onye obula huru ya bia gwa ha ka ha gaa jide ya.

12

Meri etee Jisọs Mmanu

¹ Ubochi isii tupu e mee Mmemme Ngabiga, Jisọs gara Betani bu obodo Lazaros, onye ahụ o mere ka o site n'onwu bilie. ² N'ebe ahụ, ha siiri Jisọs nri, o bukwa Mata na-eje ozi isi nri ahụ, Lazaros bu otu onye n'ime ndi sooro ya nodu na nri ahụ. ³ Mgbe ahụ, Meri weere mmanu otite di okara lita nke ezigbo naad, mmanu isi utu di oke onuahia, o wukwasara ya Jisọs n'ukwu, jirikwa agiri isi ya hichaa ukwu ya. Nke a mere ka ulu ahụ juputa n'isi utu nke mmanu otite ahụ.

⁴ Ma Judas Iskariot, otu n'ime ndi na-eso uzọ ya, onye ahụ ga-arara ya nye, kwuru, ⁵ "Gini mere na-ereghi mmanu otite a nari denari ato,* were ego ya nye ndi ogbenye?" ⁶ O kwughi nke a n'ihu na ihe banyere ndi ogbenye na-emetu ya n'obi kama n'ihu na o bu onye ohi; di ka onye na-ejide akpa ego ha, mgbe ufodu, o na-amanye aka n'ego ahụ zubiri ego.

⁷ Jisọs siri, "Hapu ya aka, o zutara ya ka o na-akwado maka ubochi olili m. ⁸ Unu nwere ndi ogbenye n'etiti unu mgbe niile, ma mu na unu agaghi ano mgbe niile."

⁹ Ma mgbe igwe ndi Juu nuru na o no n'ebe ahụ, ha biara, o bughu naani ka ha hu ya, kama ka ha hukwa Lazaros onye o mere ka o si na ndi nwuru anwu bilie. ¹⁰ Ya mere, ndiisi nchajaja gbakwara izu igbukwa Lazaros. ¹¹ N'ihu na o bu n'ihu ya ka otutu ndi Juu ji na-ahapu ha ma na-ekwerekwa na Jisọs.

Jisọs abia na Jerusalem di ka Eze

¹² N'echi ya oke igwe mmadu ahụ ndi biara memme nuru na Jisọs na-abia Jerusalem. ¹³ Ha weere igu nkwu puo izute ya na-eti mkpu, "Hozanna!"

"Onye a goziri agozi ka onye ahụ bu nke na-abia n'aha Onyenwe anyi!"†

"Ngozi diri eze Izrel!"

¹⁴ Jisọs huru nwa inyinya ibu, nokwasị n'elu ya, di ka e dere ya,

¹⁵ "Atula egwu, gi ada Zayon!

Lee, eze gi ka o na-abia.

O nokwasiri n'elu nwa inyinya ibu."‡

¹⁶ Na mbu ndi na-eso uzọ ya aghotaghi ihe ndi a niile. Ma mgbe e nyesiri Jisọs otuto, ka ha chetara na-edereri ihe ndi a banyere ya, na e mekwara ya ri ihe ndi a.

¹⁷ Igwe mmadu ahụ bu ndi ya na ha no mgbe o si n'ili kpoputa Lazaros, mee ka o si n'onwu bilie, gara n'ihu na-agba ama ya. ¹⁸ Otutu mmadu puru izute ya n'ihu na ha nuru akuko oru ihe iribama niile o ruru. ¹⁹ Ya mere, ndi Farisii siritara onwe ha, "Unu ahula na o nweghi ihe unu puru ime, leenu ka uwa niile na-eso ya."

* **12:5** 12:5 Nari denari ato ruru ugwo onwa onye oru ga-anata n'otu afo. † **12:13** 12:13 Abu 118:25,26 ‡ **12:15** 12:15 Zek 9:9

Jisọs gbara ama ọnwụ ya

²⁰ Ma ụfọdu ndị Griik so n'ime ndị ahụ b́ara ife ofufe n'oge mmemme ahụ. ²¹ Ha b́akwutere Filip onye si Betsaida d́ na Galili, gwa ya si, "Nna anyị ukwu, anyị chọrọ ihu Jisọs." ²² Filip puru gaa gwa Andru, ya na Andru sooro gaa gwa Jisọs.

²³ Jisọs zara si, "Oge awa ahụ eruola mgbe a ga-enye Nwa nke Mmadu otuto. ²⁴ N'ezie, n'ezie, agwa m unu, o buru na mkpuru oka wiiti adaghi n'ala nwuo, o ga-anọ naani ya. Ma o buru na o nwuo, o ga-amị otutu mkpuru. ²⁵ Ndi obula huru ndu ha n'anya ga-atufu ya, ebe ndi obula kporo ndu ha asi n'awa a, ga-edebe ya ruo mgbe ebighi ebi. ²⁶ Onye obula na-ejere m ozi aghaghi iso m; ebe m no ka onye na-ejere m ozi ga-anokwa. Onye obula na-ejere m ozi ka Nna m ga-asopuru.

²⁷ "Ugbu a, mkpuruobi m juputara n'ihe mgbu. Gnikwa ka m ga-ekwu, Nna, zoputa m n'awa nke a? Mba! O bu n'ih nke a ka m ji bia n'oge awa a. ²⁸ Nna, nye aha gi otuto."

Mgbe ahụ, otu olu siri n'eluigwe bia, "Enyela m ya otuto, m ga-enyekwa ya otuto ozọ." ²⁹ Igwe ndi mmadu guzo n'ebe ahụ, ndi nuru ya na-ekwu, "O bu egbe eluigwe gbara." Ndi ozọ na-asi, "O bu mmuo ozi na-agwa ya okwu."

³⁰ Jisọs zara ma si, "Olu a abighi n'ih m kama o b́ara n'ih unu. ³¹ Ugbu a bu oge a ga-ekpe uwa a ikpe. Ugbu a ka a ga-achupu onye ahụ na-achị uwa a. ³² Ma mu onwe m, mgbe e si n'awa welie m elu, aga m adota mmadu niile nye onwe m." ³³ O kwuru nke a iji gosi udi onwu nke o gaje inwu.

³⁴ Igwe mmadu ahụ zara ya, "Anyi anula site n'akwukwo iwu na Kraist ahụ ga-adị ndu ruo mgbe ebighi ebi. Ma gini mere i ji asi na, 'A ghaghi iweli Nwa nke Mmadu elu'? Onye bu 'Nwa nke mmadu a'?"

³⁵ Jisọs siri ha, "Ihe ga-enwuru unu naani nwa oge nta. Jeghari n'ih a, ugbu a unu nwere ya, tupu ochichiri abiakwasị unu. Onye na-ejeghari n'ochichiri amaghi ebe o na-aga. ³⁶ Kwerenu n'ih ahụ ugbu a unu nwere ya ka unu ghoọ umu nke ihè." Mgbe Jisọs kwusiri nke a o hapuru ha puo ga zoo onwe ya.

Ndi Juu gara n'ihu na-ekweghi ekwe ha

³⁷ N'agbanyeghi oru iribama niile o ruru n'etiti ha, ha ekwereghị na ya.

³⁸ Nke a bu imezu ihe Aizaya onye amuma kwuru,

"Onyenwe anyi, onye kweere ozi anyi

o bukwa n'ahu onye ka e kpugheere ogwe aka Onyenwe anyi?"§

³⁹ Ma ha enweghi ike kwere, n'ih na Aizaya kwukwara n'ebe ozọ, si,

⁴⁰ "O meela ka ha kpuo isi,

mekwa ka obi ha kpochie

Ka ha ghara iji anya ha hu uzọ

maobu jiri obi ha ghot a ihe obula

Ka ha gharakwa ichighari, ka m gwoo ha."*

⁴¹ Aizaya kwuru ihe ndi a n'ih na o huru ebube ya, ma kwuo banyere ya.

⁴² Otu o di, otutu n'ime ndisi kweere na ya, ma ha ekwuputaghi nke a. N'ih na ha turu egwu na ndi Farisii ga-achupu ha site n'ulo ekpere.

⁴³ N'ih na ha huru otuto mmadu n'anya kari otuto Chineke.

⁴⁴ Jisọs tiri mkpu si, "Onye obula kwere na m, o bughị na m ka o kwere, kama o bu na onye nke zitere m. ⁴⁵ N'ih na onye obula huru m ahula

onye nke zitere m. ⁴⁶ Abiara m n'ime uwa di ka ihè ka onye obula nke kwere na m ghara ino n'ochichiri.

⁴⁷ "Ma o buru na onye obula anu okwu m ma ju ime ya, o bughị m na-ekpe ya ikpe. N'ihì na abiara m izoputa uwa, o bughị ikpe uwa ikpe. ⁴⁸ Onye obula juru m ma jukwa okwu m, nwere onye ga-ekpe ya ikpe. Okwu niile m kwuru ga-ama ya ikpe n'ubochi ikpeazu. ⁴⁹ Okwu ndi a esiteghi n'aka m. Ha sitere n'aka Nna ahụ onye zitere m ma nyekwa m iwu ihe m ga-ekwu na otu m ga esi kwuo ya. ⁵⁰ Ama m na iwu ya bu ndu ebighi ebi, n'ihì ya, ihe obula Nna gwara m ka m na-ekwu."

13

Jisosh asaa ukwu ndi na-eso uzọ ya

¹ Tupu oge Mmemme Ngabiga eru, Jisosh amatala na oge o ga-ahapu uwa lakwuru Nna ya eruola. O huru ndi nke ya no n'uwa n'anya, hukwa ha n'anya ruo ogwugwu.

² Mgbe a na-eri nri anyasi, ekwensu etinyelari ya n'ime obi Judas Iskariot, nwa Saimon ka o rara ya nye. ³ Jisosh matara na Nna enyefeela ya ihe niile n'aka. O maara na ya si n'ebe Chineke no bia, matakwa na ya ga-alaghachikwuru Chineke. ⁴ Ya mere, o sitere n'ochè o nokwasiri bilie oto, yipu uwe nke elu ya, chiri akwa mmiri e ji ehicha ahụ kee n'ukwu ya. ⁵ O wunyere mmiri n'ime efere isa aka, bido isa ndi na-eso uzọ ya ukwu, jirikwa akwa mmiri ahụ o kere n'ukwu ya na-ehicha ukwu ha.

⁶ O biakwutere Saimon Pita, onye siri ya, "Onyenwe m, i ga-asa m ukwu?"

⁷ Ma Jisosh zara si ya, "I ghotaghi ihe m na-eme ugbu a, ma emesia i ga-aghota ya."

⁸ Pita siri ya, "I gaghi asaa m ukwu ma oli."

Jisosh zara ya, "O buru na m asachaghi gi ukwu, mu na gi enweghi oke obula."

⁹ Saimon Pita siri ya, "Onyenwe m, o bughị naani ukwu m ka i ga-asa, kama saakwa aka m na isi m."

¹⁰ Jisosh siri ya, "Onye obula sara ahụ agaghi asakwa ya ozo, o bu naani isa ukwu ya diri ya n'ihì na ahụ ya niile di ocha. Unu di ocha, kama o bughị unu niile." ¹¹ N'ihì na o maarari onye ahụ ga-arara ya nye. Ya mere o ji si, "O bughị unu niile di ocha."

¹² Mgbe o sachasiri ha ukwu, o yiiri uwe ya, nodukwa ala ozo, o siri ha, "Unu ghotara ihe m meere unu? ¹³ Unu na-akpo m Onyenwe unu na Nna unu ukwu, unu mere nke oma n'ihì na nke a ka m bu. ¹⁴ Ebe o bu na mu onwe m, bu Nna unu ukwu na Onyenwe unu sachara unu ukwu, unu kwesikwara isachakwa ukwu ibe unu. ¹⁵ Nke a bu ihe nnomi m nyere unu, meenu di ka mu onwe m mere unu. ¹⁶ N'ezie, n'ezie, ohu adighi adi ukwu karịa nna ya ukwu, maobu onye e ziri ozi a karịa onye ziri ya ozi. ¹⁷ O buru na unu a mara ihe ndi a, ngozi ga-adiri unu ma unu mee ha."

Jisosh agbaa ama maka mgbà okpuru ya

¹⁸ "Anaghi m ekwu maka unu niile, amaara m ndi m hoputara. Ma nke a bu imezu ihe e dere n'akwukwo nsọ, 'Onye mu na ya na-eriko nri ebiliela megide m.'*

¹⁹ "Ana m agwa unu ugbu a tupu ihe ndi a emee, ka unu kwere na mu bu ya mgbe o ga-emezu. ²⁰ N'ezie, n'ezie, agwa m unu, onye obula nabatara

* 13:18 13:18 Abụ 41:9

onye m zitere nabatara m. Onye ọbụla nabatara m nabatakwarara onye zitere m.”

²¹ Mgbe Jisọs kwusiri ihe ndi a, o nweghi udo n’ime mmuọ ya. O gbara ama si, “N’ezie, n’ezie, a si m unu, na otu onye n’ime unu ga-arara m nye.”

²² Ndi na-eso ụzọ ya leritara onwe ha anya na-eche n’ime obi ha onye o na-ekwu maka ya. ²³ Otu n’ime ndi na-eso ụzọ ya nke Jisọs huru n’anya dabere ya nso. ²⁴ Saimon Pita fufeere ya isi, ka o, Juo ya onye o na-ekwu maka ya.

²⁵ Ebe o dabere Jisọs nso, o siri ya, “Onyenwe anyi, onye ka o bu?”

²⁶ Jisọs zara, “O bu onye ahụ m ga-enye iberibe achicha a mgbe m sunyere ya n’ime efere nri.” Mgbe o sunyesiri achicha ahụ n’ime efere ahụ, o nyere ya Judas nwa Saimon Iskariot. ²⁷ Mgbe o narasiri iberibe achicha ahụ, ekwensu bara n’ime ya.

Jisọs siri ya, “The ọbụla i choro ime, mee ya ngwangwa.” ²⁸ Ma o dighi onye ọbụla so noro n’oche nri ghotara ihe mere o ji gwa ya otu a. ²⁹ N’ihi na ufodu na-eche, ebe Judas ji akpa ego ha, Jisọs na-asị ya ka o gaa zuta ihe ndi di mkpa maka mmemme, maobu ka o gaa nye ndi ogbenye ihe. ³⁰ Mgbe o natachara iberibe achicha ahụ, o puru na-atufughi oge, ochichiri agbaala.

Jisọs agbaa ama na Pita ga-agonari ya

³¹ Mgbe o puru, Jisọs siri, “Ugbu a ka a na-enye Nwa nke Mmadu otuto, a na-enyekwa Chineke otuto n’ime ya. ³² O buru na e nye Chineke otuto n’ime ya, Chineke ga-enyekwa Okpara ya otuto n’ime onwe ya, o ga-enyekwa ya otuto ahụ ngwangwa.

³³ “Umuntakiri m, enwere m oge ntakiri nke mu na unu ga-anọ. Unu ga-achọ m, ma di ka m gwara ndi Juu ka m na-agwa unu ugbu a. Ebe m na-aga unu enweghi ike ibia ya.

³⁴ “Ana m enye unu iwu ohuru: Huritanu onwe unu n’anya. Di ka m huru unu n’anya, otu a ka unu ga-esi hurita onwe unu n’anya. ³⁵ O buru na unu ahurita onwe unu n’anya, otu a ka mmadu niile ga-esi mata na unu bu ndi na-eso ụzọ m.”

³⁶ Saimon Pita siri ya, “Onyenwe anyi ebee ka i na-aga?”

Jisọs zagbachiri ya, “Ebe m na-aga, i nweghi ike iso m gaa ya ugbu a. Ma i ga-abia ma emesia.”

³⁷ Pita siri ya, “Onyenwe anyi, ginị mere na m apughi isoro gi ugbu a? Aga m atogbo ndu m n’ihi gi.”

³⁸ Jisọs zagbachiri, “I jikeere itogbo ndu gi n’ihi m? N’ezie, n’ezie, asi m gi, tupu oke okuku akwaa akwa, i ga-agonari m ugboro ato.”

14

Jisọs akasie ha obi

¹ “Ka obi ghara ilo unu mmiri. Kwerenu na Chineke; kwerekwanu na m. ² N’ulo Nna m, e nwere otutu ebe obibi. O buru na o sighi otu a diri, agaara m agwa unu na m na-aga kwadoro unu ebe obibi? ³ O buru na m agaa dozichara unu ebe obibi, aga m aloghachi bia kporo unu, ka ebe m no burukwa ebe unu ga-anọ. ⁴ Unu maara ụzọ ebe m na-aga.”

Jisọs bu ụzọ

⁵ Tomos siri ya, “Onyenwe anyi, anyi amaghi ebe i na-aga, olee otu anyi ga-esi mata ụzọ ya?”

⁶ Jisosh sirị ya, “Mụ onwe m bụ ụzọ, na eziokwu, na ndụ. O nweghị onye na-abiakwute Nna m ma ọ bughị site na m. ⁷ Ọ bụrụ na unu maara onye m bụ, unu gaara amatakwa Nna m. Site ugbo a, unu amatala ya. Ma hụkwa ya.”

⁸ Filip sirị ya, “Onyenwe anyị, zi anyị Nna ahụ, afọ ga-ejukwa anyị.”

⁹ Jisosh sirị ya, “Otụtụ oge ndị a mụ na unu nọrọ ọ bụ na ị matabeghị onye m bụ, Filip? Onye ọbụla hụrụ m ahụla Nna. Olee otu i si asị, ‘zi anyị Nna ahụ?’ ¹⁰ Ọ bụ na i kweghị na m nọ n’ime Nna, na Nna nọkwa n’ime m? Okwu niile m na-agwa unu esitekwaghị n’ebe m nọ pụta, kama ọ bụ Nna bi n’ime m na-arụ ọrụ ya. ¹¹ Kwere ihe m kwuru na anọ m n’ime Nna, na Nna nọkwa n’ime m. Ma ọ bughị otu a, kwerenụ n’ihi ọrụ ebube ndị a. ¹² N’ezie, n’ezie, agwa m unu, onye ọbụla kwere na m ga-arụ ọrụ ndị m ruru, ruokwa ọrụ kariri ndị a, n’ihi na m na-alakwuru Nna m. ¹³ Ihe ọbụla unu ga-arịọ site n’aha m, aga m enye unu ya, ka e nwe ike nye Nna ahụ otuto site n’Okpara ya. ¹⁴ Ihe ọbụla unu rịrọrọ n’aha m, aga m eme ya.”

Nkwa izite Mmụọ Nso

¹⁵ “Ọ bụrụ na unu hụrụ m n’anya unu ga-edebe iwu m niile. ¹⁶ Aga m ariọ Nna m, ọ ga-enye unu Onye Nkasiobi ọzọ, *onye ga-enyere unu aka ma nonyekwara unu ruo mgbe niile ebighị ebi. ¹⁷ Onye bụ Mmụọ nke eziokwu. Ndị bi n’ụwa agaghị anabata ya, n’ihi na ha adighị ahụ ya anya, ha amakwaghị ya. Ma unu maara ya n’ihi na unu na ya nọ, o bikwa n’ime unu. ¹⁸ Agaghị m ahapụ unu dị ka ndị na-enweghị nne na nna. Aga m abiakwute unu. ¹⁹ Mgbe na-adighị anya, ụwa agaghị ahụkwa m anya. Ma unu ga-ahụ m anya. N’ihi na m dị ndụ, unu ga-adikwa ndụ. ²⁰ N’ubochi ahụ, unu ga-amata na m nọ n’ime Nna m na unu nọ n’ime m, na mụ onwe m nọkwa n’ime unu. ²¹ Onye ọbụla nabatara iwu m ma na-edebekwa ha bụ onye hụrụ m n’anya. Onye hụrụ m n’anya ka Nna m ga-ahụ n’anya. Aga m ahụkwa ya n’anya gosikwa ya onwe m.”

²² Judas (ọ bughị Iskariot) sirị ya, “Onyenwe anyị, olee otu ị ga-esi gosi anyị onwe gị ma hapụ igosi ụwa onwe gị?”

²³ Jisosh zara si ya, “Onye ọbụla hụrụ m n’anya, ga-edebe okwu m. Nna m ga-ahụkwa ya n’anya. Mụ na Nna m ga-abiakwa n’ebe onye ahụ nọ soro ya biri. ²⁴ Onye na-ahughị m n’anya agaghị edebe okwu m. Okwu ndị a niile unu nuru abughị nke m. Ha bụ nke Nna ahụ, onye zitere m.

²⁵ “Agwala m unu ihe ndị a niile ugbo a mụ na unu nọ. ²⁶ Ma Onye Nkasiobi ahụ bụ Mmụọ Nso, onye Nna m ga-ezite n’aha m, ga-akuziri unu ihe niile, ọ ga-echetakwara unu ihe niile m gwara unu. ²⁷ Udo ka m na-ahapuru unu. Udo m ka m na-enyekwa unu. Ọ bughị dị ka ụwa si enye ka m na-enye unu. Unu ekwela ka obi loọ unu mmiri, ka ụjọ hapukwa ịtụ unu.

²⁸ “Unu anụla na m gwara unu, ‘Ana m ala, ma loghachikwutekwa unu.’ Ọ bụrụ na unu hụrụ m n’anya, unu gaara anuri onụ na m na-alakwuru Nna, n’ihi na Nna dị ukwu karịa m. ²⁹ Ugbo a, agwala m unu ihe a tupu o mezuo, ka ọ ga-abụ mgbe o mezuru, unu enwee ike kwere. ³⁰ Agaghị m agwa unu otụtụ okwu ọzọ n’ihi na eze na-achị ụwa a na-abia. O nwekwaghị ike ọbụla n’ebe m nọ. ³¹ Ana m eme dika Nna m nyere m n’iwu, ka ụwa mara na m hụrụ Nna m n’anya.

“Bilienụ ugbo a ka anyị si ebe a pụọ.

* **14:16** 14:16 Maqbu, Onye Inyeaka

15

Ezi osisi vainị na alaka ya

¹ “Mụ onwe m bụ ezigbo osisi vainị ahụ. Nna m bụkwa onye ọrụ ubi. ² Ọ na-egbuda alaka ọbụla dị n’ime m nke na-adighị amị mkpụrụ. Ma alaka ọbụla na-amị mkpụrụ ka ọ na-egbucha, ka o nwee ike mịa mkpụrụ dị ọtụtụ. ³ Ugbu a, e meela ka unu dirị ọcha n’ihi okwu m gwara unu. ⁴ Nọgidenu n’ime m, ka mụ onwe m nọgidekwa n’ime unu. Dịka alaka ọbụla apughị imị mkpụrụ n’onwe ya ma ọ bụrụ na ọ nọgideghị n’osisi vainị. Otu a, unu apughikwa imị mkpụrụ ma ọ bụrụ na unu anọgideghị n’ime m.

⁵ “Mụ onwe m bụ osisi vainị ahụ; unu bụkwa alaka ya. Onye ọbụla na-anogide n’ime m, nke mụ onwe m na-anogidekwa n’ime ya, na-amị ọtụtụ mkpụrụ. N’ihi na ewezuga m, unu enweghị ike ime ihe ọbụla. ⁶ Onye ọbụla na-adighị anogide n’ime m dị ka alaka e gbuturu, tupụ ya, ọ kpọnwụ. A ga-achikọta ya, chinye ya n’okụ, o repia. ⁷ Ọ bụrụ na unu anogide n’ime m, okwu m anogidekwa n’ime unu, rịọonu ihe ọbụla unu choro, a ga-emere unu ya. ⁸ Nke a ga-aburu Nna m otuto na unu miri ọtụtụ mkpụrụ hie nne, ọ na-egosikwa na unu bụ ndị na-eso ụzọ m.

⁹ “Dị ka Nna si hụ m n’anya, otu a ka m si hụkwa unu n’anya. Ya mere, nọgidenu n’ime ihunanya m. ¹⁰ Unu ga-anogide n’ihunanya m ma ọ bụrụ na unu edebe iwu m. Dị ka m debere iwu Nna m ma nọgidekwa n’ihunanya ya. ¹¹ Agwala m unu ihe ndị a ka onụ m dirị n’ime unu ka onụ unu zukwaa oke. ¹² Nke a bụkwa iwu m, ka unu hurita onwe unu n’anya dị ka m siri hụ unu n’anya. ¹³ Ọ dighị onye ọbụla nwere ihunanya kariri nke a na mmadu togboro ndu ya n’ihi ndị enyi ya. ¹⁴ Unu onwe unu bụkwa ndị enyi m ma ọ bụrụ na unu edebe ihe m nyere n’iwu. ¹⁵ Anaghị m akpokwa unu ndị ohu ozo. N’ihi na ohu adighị amatazu ihe niile onyenwe ya na-eme. Ma ana m akpo unu ndị enyi m n’ihi na agwala m unu ihe niile m nuru n’onu Nna m. ¹⁶ Ọ bụkwaghị unu onwe unu hooro m. Ọ bụ m hooro unu, weputakwa unu iche ka unu gaa mịa ọtụtụ mkpụrụ, mkpụrụ nke ga-adigidekwa. Ya mere, Nna m ga-enye unu ihe ọbụla unu ga-arịo n’aha m. ¹⁷ Ihe ndị a ka m na-enye unu n’iwu, huritanu onwe unu n’anya.

Uwa kporo ha asi

¹⁸ “Ọ bụrụ na uwa akporo unu asi, chetanu na o buru ụzọ kporo m asi. ¹⁹ A si na unu bụ nke uwa, uwa ga-ahụ unu n’anya dika ndị nke ya. Ma otu ọ dị unu abughị nke uwa. Kama, esi m n’ime uwa hooro unu. Ọ bụkwa n’ihi ya ka uwa ji akpo unu asi. ²⁰ Chetakwanu ihe m gwara unu, ‘Ohu adighị adi ukwu karia Onyenwe ya.’*Ya mere, ebe ha kpagburu m, ha ga-akpagbukwa unu. Ọ bụrụ na ha debere okwu m, ha ga-edebekwa nke unu. ²¹ Ee, ha ga-eme unu ihe niile ndị a n’ihi aha m, na n’ihi na ha amaghị onye ahụ zitere m. ²² Ọ bụrụ na abiaghị m, gwa ha okwu, ikpe mmehie agaraghị ama ha. Ma ugbu a, ha enweghị ngopu ọbụla banyere mmehie ha. ²³ Onye ọbụla kporo m asi kpokwara Nna m asi. ²⁴ A si na ọrụ niile m ruru n’etiti ha akarighi ọrụ nke onye ọbụla ozo ruru, ha agaraghị abụ ndị ikpe mmehie mara. Ma ugbu a ha ahuzuola ọrụ ebube ndị a niile, ma ha nọgidekwara na-akpo mụ na Nna m asi. ²⁵ Nke a bụ imezu ihe e dere n’akwukwo iwu ha. ‘Ha kporo m asi na-enweghị ihe m mere.’†

Oru Mmụo nsọ na-arụ

* 15:20 15:20 Jọn 13:16 † 15:25 15:25 Abụ 35:19; 69:4

²⁶ “Mgbe Onye Ndumodu† ahụ ga-abia, onye m ga-ezitere unu site n’aka Nna, bu Mmuo eziokwu ahụ sitere na Nna puta, o ga-agba ama banyere m. ²⁷ Ma unu onwe unu aghaghị igba ama, n’ihi na mu na unu anoola site na mmalite.

16

¹ “The ndi a niile ka m gwara unu ka unu ghara ida. ² Ha ga-esite n’ulo ekpere ha chupu unu. N’ezie, oge na-abia mgbe onye obula ga-egbu unu ga-echekwa na o na-efe Chineke mgbe ha na-eme nke a. ³ Ha ga-eme ihe ndi a n’ihi na ha amaghị Nna maobu m. ⁴ Ana m agwa unu ihe ndi a ka o ga-abu na mgbe oge ga-eru, unu echeta na m gwara unu. Agwaghị m unu ihe ndi a na mbu n’ihi na mu na unu no mgbe ahụ. ⁵ Ma ugbu a, ana m alaghachikwuru onye ahụ zitere m. Ma o dighi onye obula n’etiti unu juru m, ‘Olee ebe i na-aga?’ ⁶ Ma n’ihi na m gwara unu ihe ndi a, obi unu ejuputala na mwute. ⁷ N’agbanyeghi nke a, aga m agwa unu eziokwu, o bu maka odimma unu ka m ji ala. O buru na m alaghi, Onye Ndumodu ahụ agaghị abia. O buru na m laa, aga m ezitere unu ya. ⁸ Mgbe o biara, o ga-eme ka uwa mata ezughi oke nke nghota ya banyere mmehie, na ezi omume na ikpe, ⁹ maka mmehie n’ihi na ha ekwenyeghi na m; ¹⁰ ma gbasara ezi omume, n’ihi na ana m alakwuru Nna, ebe unu na-apughị ihu m ozo, ¹¹ maka ikpe, n’ihi na e kpeela onyeisi uwa a ikpe.

¹² “Enwere m otutu ihe ozo m ga-agwa unu. Ma ugbu a, unu agaghị anabatali ha. ¹³ Ma mgbe Mmuo eziokwu ahụ biara, o ga-eduba unu n’eziokwu niile. O gaghị ekwu ihe banyere onwe ya, kama o bu ihe niile o nuru ka o ga-ekwu. O ga-ezikwa unu ihe niile gaje ibia. ¹⁴ O ga-enye m otuto, n’ihi na o ga-esite n’aka m nata ihe o ga-akoro unu. ¹⁵ Ihe niile Nna nwere bu nke m. O bu ya mere m ji si, na o ga-ewere site n’ihe bu nkem, kowara ya unu.

Mwute nke ndi na-eso uzo ya ga-agho onu

¹⁶ “O foduru nwantakiri oge unu agaghị ahukwa m. Ma mgbe nwantinti oge gasikwara, unu ga-ahukwa m anya ozo.”

¹⁷ Ufodu ndi na-eso uzo ya siritara onwe ha, “Gini ka o bu n’uche mgbe o na-asị, ‘Nwa oge nta unu agaghị ahukwa m ozo, ma mgbe nwa oge gasikwara unu ga-ahukwa m,’ na ‘N’ihi na ana m alakwuru Nna?’” ¹⁸ Ha na-asị, “Gini ka okwu a putara bu ‘nwa oge nta’? Anyi aghotaghi ihe o na-ekwu.”

¹⁹ Jisos matara na ha choro iju ya ihe banyere nke a, n’ihi ya o siri ha, “Unu na-ajurita onwe unu ihe okwu m putara mgbe m siri, ‘Na nwa oge nta unu agaghị ahukwa m ozo, ma nwa mgbe nta unu ga-ahukwa m’?” ²⁰ N’ezie, n’ezie, agwa m unu, unu ga-akwa akwa ma newekwa obi mwute, ma uwa ga-anuri onu. Ma iru uju unu ga-aghoru unu onu. ²¹ Mgbe ime na-eme nwanyi, o na-anu n’onodu ihe mgbu. Mgbe o musiri nwa ya, o dighi echetakwa ihe mgbu ya ozo. N’ihi onu na a muputala nwa n’elu uwa. ²² Unu no n’onodu iru uju ugbu a, ma aga m ahụ unu anya ozo, obi unu ga-ejuputa n’onu. Mmadu obula apughikwa inapu unu onu unu. ²³ Ma n’ubochi ahụ, unu agakwaghị ario m ihe obula. N’ezie, n’ezie, agwa m unu, ihe obula unu ga-ario Nna m n’aha m, o ga-enye unu. ²⁴ Ruo ugbu a, o dibeghi ihe unu rioro n’aha m. Rioonu, unu ga-ario, ka onu unu zukwaa oke.

† 15:26 15:26 Onye inyeaka maobu onye nkasiobi.

²⁵ “Eji m ilu na-agwa unu okwu ugbo a, ma oge na-abia mgbe m na-agaghị ejikwa ilu gwa unu okwu. Mgbe ahụ ka m ga-akowara unu niile ihe banyere Nna m n’uzo unu ga-aghota ya. ²⁶ N’ubochi ahụ, unu ga-arịọ ihe n’aha m. Asighi m unu na m ga-arịọ Nna ihe n’ihi unu. ²⁷ N’ihi na Nna m n’onwe ya hụrụ unu n’anya, n’ihi na unu hụrụ m n’anya kwerekwa na m si n’ebe Chineke nọ bịa. ²⁸ Esi m n’ebe Nna nọ pụta, bịa n’ime uwa. Ana m ahapụkwa uwa ilaghachikwuru Nna.”

²⁹ Ndị na-eso uzo ya siri, “Lee, ugbo a ka okwu gi doro anya. O bukwaghị ilu ka i na-atu. ³⁰ Ugbo a ka o doro anyi anya na i maara ihe niile. O bakwaghị uru ka onye obula juo gi ihe obula. N’ihi nke a, anyi kwere na i si n’ebe Chineke nọ bịa.”

³¹ Jisọs zara ha, “Unu ekwerela ugbo a? ³² Lee! Oge na-abia, oge ahụ eruola, mgbe unu ga-agbasacha. Onye obula n’ulo nke ya. Mgbe ahụ, unu ga-ahapụ naanị m, ma o bughị naanị m nọ n’ihi na mụ na Nna m nọ.

³³ “Agwala m unu ihe ndi a niile ka unu nwee udo n’ime m. N’ime uwa, unu ga-enwe nsogbu. Ma ka obi sie unu ike, n’ihi na emerielala m uwa.”

17

Ekpere Jisọs kpeere Onyenwe ya

¹ Mgbe Jisọs kwusiri okwu ndi a, o leliri anya n’eluigwe si,

“Nna, oge ahụ a kara aka eruola, nye Okpara gi otuto, ka Okpara gi nyekwa gi otuto. ² I nyela ya ikike n’ebe mmadu niile nọ, na ike inye ndi niile i nyere ya ndu ebighi ebi. ³ Nke a bukwa ndu ebighi ebi ahụ. Ka ha mata na naanị gi bu Chineke n’ezie, matakwa Jisọs Kraist onye ahụ i zitere n’uwa. ⁴ Enyere m gi otuto n’uwa site n’iruzu oru niile i nyere m ka m ruo. ⁵ Ma ugbo a, Nna, nye m otuto n’ihu gi, udi otuto ahụ m nwere n’ihu gi tupu e kee uwa.

Ekpere Jisọs kpeere ndi na-eso uzo ya

⁶ “Emere m ka ndi ahụ i siri n’uwa kponye m mara aha gi. Ha bu ndi nke gi, i nyere m ha, ha debekwara okwu gi. ⁷ Ugbo a, ha amarala na ihe niile i nyere m si n’aka gi bịa. ⁸ Ma ugbo a, enyela m ha okwu ahụ i nyere m, ha nabatakwara ya, marakwa n’eziokwu na-esi m n’ebe i nọ bịa. Ha kwenyekwara na o bu gi zitere m. ⁹ Ana m ekpere ha ekpere, o bughị n’ihi uwa ka m na-ekpe ekpere. Kama ana m ekpe ekpere banyere ndi ahụ i nyere m, n’ihi na ha bukwa ndi nke gi. ¹⁰ Ihe niile m nwere bu nke gi, ihe niile i nwere bukwa nke m. E sitere na ha mee ka otuto m puta ihè. ¹¹ Ugbo a, anoghikwa n’ime uwa, ma ha ka nọ n’ime uwa, ana m alaghachikwute gi. Ya mere, Nna di nsọ, chebe ha nke oma site n’ike nke aha gi, bu aha nke ahụ i nyere m, ka ha buru otu dika anyi onwe anyi si buru otu. ¹² Mgbe mụ na ha nọ n’uwa, echebere m ha site n’aha gi nke i nyere m. Echebekwara m ha, o nwekwaghị onye obula n’ime ha lara n’iyi, kariakwa onye ahụ bu nwa nke ila n’iyi, ka e mezuo ihe akwukwo nsọ kwuru.

¹³ “Ma ugbo a, ana m aloghachikwute gi, ma ana m ekwu ihe ndi a n’uwa ugbo a ka ha nwee n’onu m, n’ebe o zuruoke n’ime ha. ¹⁴ Enyela m ha okwu gi. Ma n’ihi ya, uwa akpola ha asi. N’ihi na ha abughị ndi nke uwa di ka mụ onwe m na-abughị onye nke uwa. ¹⁵ Ekpeghị m ekpere ka iwepu ha n’uwa, kama ka inaputa ha site n’aka ajo onye ahụ. ¹⁶ Ha onwe ha abughị ndi nke uwa di ka mụ onwe m na-abukwaghị onye nke uwa. ¹⁷ Were eziokwu doo ha nsọ, okwu gi bu eziokwu. ¹⁸ Di

ka i siri zite m n'ụwa, otu a ka m na-ezipụkwa ha n'ụwa. ¹⁹ Ọ bụkwa n'ihhi ha ka m jiri debe onwe m nsọ, ka ha onwe ha burụkwa ndi e doro nsọ n'eziokwu.

Ekpere Jisọs maka ndi niile kwere ekwe

²⁰ “Ekpeghị m ekpere a n'ihhi ndi a naani. Kama ana m ekpekwa ekpere a n'ihhi ndi niile ga-ekwere na mụ, site n'okwu ha. ²¹ Ka ha niile buru otu, Nna, di ka i no n'ime m mụ a noro n'ime gi. Ka ha norokwa n'ime anyi ka ụwa kwere na o bu gi zitere m. ²² Enyere m ha otuto nke i nyere m, ka ha buru otu di ka anyi onwe anyi si buru otu; ²³ Mụ onwe m n'ime ha, gi onwe gi n'ime m. Ka e mee ka ha buru otu n'uzo zuruoke, ka ụwa matakwa na o bu gi zitere m, na i hukwara ha n'anya di ka i si hu m n'anya.

²⁴ “Nna, achoro m ka ndi niile i nyere m soro m noro ebe m no. Ka ha hu otuto m nke i nyere m n'ihhi na i huru m n'anya tupu atọ ntọala nke ụwa.

²⁵ “Nna onye ezi omume, ụwa amaghi gi. Ma amaara m gi. Ndi a matakwa na o bu gi zitere m. ²⁶ Emekwara m ka ha mara aha gi. Aga m agakwa n'ihu ime ka ha mara ya. Ka ihunanya ahụ i nwere n'ebe m no digide n'ime ha, ka mụ onwe m nogidekwa n'ime ha.”

18

Ha jidere Jisọs

¹ Mgbe Jisọs kwusiri okwu ndi a, ya na ndi na-eso uzo ya ridara ndagwurugwu iyi Kidron rigorokwa n'ofe nke ozo, ebe e nwere otu ogige, ya na ndi na-eso uzo ya banyere n'ime ya.

² Judas, onye rara ya nye matakwa ebe ahụ. N'ihhi na Jisọs na ndi na-eso uzo ya na-anọ n'ebe ahụ otutu oge. ³ Ya mere, Judas duuru otu ndi agha, na ufodu ndi ozi sitere n'etiti ndisi nchujaja na ndi Farisii bia n'ebe ahụ. Ha chikwa owaoku, oriona na ngwa agha.

⁴ Ebe Jisọs maara ihe niile na-akwado ibiakwasị ya, o putara si ha, “**Onye ka unu na-achọ?**”

⁵ Ha zaghachiri ya, “O bu Jisọs onye Nazaret.”

O siri ha, “**O bu m**” (Judas onye ahụ rara ya nye so ha guzo n'ebe ahụ.)

⁶ Mgbe Jisọs gwara ha, “**O bu m,**” ha laghachiri azu, daa n'ala.

⁷ Ozo o jukwara ha, “**Onye ka unu na-achọ?**”

Ha siri, “O bu Jisọs onye Nazaret.”

⁸ Jisọs zara, “**Agwara m unu na O bu m. O buru na unu na-achọ m, hapunu ndi a ka ha laa.**” ⁹ Nke a bu iji mezu okwu ahụ o kwuru na mbu, “**Etufughi m onye obula n'ime ndi ahụ i nyere m.**”*

¹⁰ Ya mere Saimon Pita, onye ji mma agha, miputara ya, gbuo ohu onyeisi nchujaja, gbupu nti aka nri ya. Aha ohu ahụ bu Malkus.

¹¹ Ma Jisọs gwara Pita, “**Mighachi mma agha gi n'obọ ya! O bu na mụ agaghi anu site n'iko ahụ Nna m nyere m ka m nuo?**”

A kpuru Jisọs gaa na nke Anas

¹² Ya mere ndi agha ahụ na ochiagha ha, na ndi na-ejere ndi Juu ozi, jidere Jisọs kee ya agbu. ¹³ Ha buru uzo duru ya jekwuru Anas, onye bu nna nwunye Kaifas. Onye bu onyeisi nchujaja n'afọ ahụ. ¹⁴ Kaifas bukwa onye ahụ duru ndi ndu ndi Juu odu, si na o ka mma ka otu onye nwuo n'ihhi mmadu niile.

* 18:9 18:9 Jón 6:39

Ngọpụ mbụ nke Pita

¹⁵ Saimon Pita na otu onye ọzọ na-eso ọzọ ya sooro Jisọs. N'ihu na onye nke ahụ na-eso ọzọ ya bụ onye onyeisi nchụaja maara nke oma, o sooro Jisọs banye n'obi onyeisi nchụaja. ¹⁶ Ma Pita na-eguzo n'ezi n'ọnu ọzọ. Onye ọzọ ahụ na-eso ọzọ ya, nke onyeisi nchụaja maara nke oma, puru n'ezi gwa nwaagboghọ ahụ na-eche ọnu ọzọ okwu, ma kpobata Pita.

¹⁷ Nwaagboghọ ahụ siri Pita, "Ọ bụ na ị bughị otu n'ime ndi na-eso ọzọ nwoke a?"

Pita siri, "Mba! Abughị m."

¹⁸ Ndi ohu na ndi nche kwanyere oku n'ihu na oyi na-atu. Ha guzoro n'ebe ahụ na-anya oku. Pita soro ha guzo na-anyakwa oku.

Onyeisi nchụaja ajuo Jisọs ajuju

¹⁹ N'oge ahụ onyeisi nchụaja ahụ juru Jisọs banyere ndi na-eso ọzọ ya, na ozizi ya.

²⁰ Jisọs zara ya, "N'ihu oha mmadu ka m kwuru okwu niile m kwuru. A kuziri m ihe n'ime ulo ekpere na n'ime ulonso ukwu ebe ndi Juu na-ezuko. Ekwukwaghị m ihe obula na nzuzo. ²¹ Gini mere i ji aju m? Juo ndi niile gere m nti! Ha makwaara ihe niile m kwuru."

²² Mgbe o kwuru nke a, otu onye n'ime ndi na-eje ozi guzo n'akuku ya, mara Jisọs ura n'ihu, si, "Ọ bụ otu a ka ị si aza onyeisi nchụaja ajuju?"

²³ Jisọs zara ya, "Ọ buru na o di ihe ojo m kwuru, gbaa ama megide okwu ojo di otu a, ma o buru na m kwuru eziokwu, gini mere i ji ama m ura." ²⁴ Ya mere, Anas kere ya agbu zigara ya Kaifas onyeisi nchụaja.

Pita agonari Jisọs nke ugboro abuo na nke ato

²⁵ Ma dika Saimon Pita ka guzo n'ebe ahụ na-anya oku, ha siri ya, "Ọ bụ na ị bughị otu onye n'ime ndi na-eso ọzọ ya?"

Ma o gorọ agọ si, "Abughị m ya."

²⁶ Otu n'ime ndi ohu onyeisi nchụaja, bụ onye ikwu nwoke ahụ Pita bipuru nti, siri, "Ọ bụ na m ahughị gi na ya n'ime ogige ahụ?" ²⁷ Ma Pita gokwara agọ ọzọ. N'otu mgbe ahụ oke okuku kwara akwa.

Jisọs n'ihu Paillet

²⁸ Mgbe ahụ, ha sitere n'ulo Kaifas duru Jisọs gaa n'uloeze Paillet. O bukwa n'isi ututu, ma ha onwe ha abanyeghi n'ime uloeze ahụ n'ihu na ha achoghị imeru onwe ha, ka ha nwee ike isoro rie nri na Mmemme Ngabiga. ²⁹ Paillet gakwuru ha n'ezi si, "Gini bụ ebubo unu na-ebo nwoke a?"

³⁰ Ha zara ma si ya, "Ọ buru na onye a abughị onye aruruala, anyi agaraghị akpotara gi ya."

³¹ Paillet siri, "Durunu ya puo kpee ya ikpe n'onwe unu di ka iwu unu si di."

Ndi Juu siri ya, "Ma anyi enweghi ikike igbu onye o bula." ³² Nke a mere iji mezuo okwu ahụ Jisọs kwuru banyere udi onwu o gaje inwu.

³³ Mgbe ahụ Paillet baghachiri n'ime uloeze ahụ, zie ozi ka a kporo ya Jisọs. O juru ya, "I bụ eze ndi Juu?"

³⁴ Jisọs zara, "I na-aju nke a n'onwe gi ka o bụ ihe ndi ọzọ gwara gi banyere m?"

³⁵ Paillet zara, "Abu m onye Juu? O bụ ndi ala gi na ndisi nchụaja unu kpotara m gi. Gini ka i mere?"

³⁶ Jisọs zara, “Alaeze m abughị nke ụwa a. A sị na alaeze m bụ nke ụwa a, ndị na-ejere m ozi gaara ilurụ m oḡụ iji gbochie m idaba n’aka ndị Juu. Ma ugbu a, alaeze m abughị nke ụwa a.”

³⁷ Paillet siri ya, “Ya bụ na ị bụ eze?”

Jisọs zara, “Gị onwe gị kwuru na m bụ eze. Amurụ m n’ihi nke a, ọ bukwa n’ihi nke a ka m ji bi a n’ụwa igba ama banyere eziokwu. Onye ọbụla huru eziokwu n’anya na-ege m ntị.”

³⁸ Paillet siri ya, “Gini bụ eziokwu?” Mgbe o kwuchara nke a, ọ puru jekwuuru ndi Juu ozo si ha, “O dighi ihe obula m choputara megidere ya.

³⁹ Ma o bu omenaala unu, na m ga-ahapuru unu otu onye mkporo n’oge Mmemme Ngabiga. Unu chorokwa m hapuru unu ‘eze ndi Juu?’”

⁴⁰ Ha tiri mkpu ozọ si, “O bughị nwoke a, ma hapuru anyi Barabas.” Barabas bu onye abali di egwu.

19

I ma Jisọs ikpe

¹ Mgbe ahụ, Paillet kpuru Jisọs, a pia ya ihe. ² Ndi agha kpara okpueze nke e ji ogwu mee, kpukwasị ya n’isi, yinyekwa ya uwe mwuda na-acha odo odo. ³ Ha biakwutere ya otutu mgbe na-asị, “Ekele, gị Eze ndi Juu!” Ha na-amakwa ya ura n’ihu.

⁴ Paillet pukwara n’ezi ozọ si ha, “Lee, ana m akpọtara unu ya, ka unu mara na achoputaghị m ihe oḡo obula o mere.” ⁵ Mgbe Jisọs yi okpu ogwu na uwe odo odo, Paillet siri ha, “Lekwanu nwoke ahụ!”

⁶ Ngwangwa, ndisi nchaja na ndi nche huru ya, ha tiri mkpu si, “Kpogide ya n’obe! Kpogide ya n’obe!”

Paillet siri ha, “Kporonu ya kpogbuo ya n’onwe unu. Achoputaghị m ihe oḡo obula o mere.”

⁷ Ndi Juu zara ya, “Anyi nwere iwu, di ka iwu ahụ siri di, ihe kwesiri ya bu onwu, n’ihi na o kporo onwe ya Okpara Chineke.”

⁸ Mgbe Paillet nuru nke a, oke egwu turu ya karia. ⁹ O laghachiri azu n’ime uloze ahụ, juo Jisọs, “Olee ebe i siri bia?” Ma Jisọs azaghị ya ihe obula. ¹⁰ Paillet siri ya, “I na-agba m nkiti? O bu na ị maghi na m nwere ike ikpogide gị n’obe, nweekwa ike ihapu gị ka ị laa?”

¹¹ Jisọs zara ya, “**I garaghị enwe ike obula n’ebe m no, ma o buru na o siteghị n’elu rute gị aka. Nke a mere mmehie onye duru m nye n’aka gị ji karia.**”

¹² Site na mgbe ahụ Paillet chosiri ike ihapu ya. Ma ndi Juu tisiri mkpu ike si, “I hapu nwoke a ka o laa, ị bukwaghị enyi Siza. N’ihi na onye obula na-eme onwe ya eze na-eleli Siza.”

¹³ Mgbe Paillet nuru okwu ndi a, o kpọtara Jisọs n’ezi, nodukwa ala n’oche ikpe ya di n’ebe a na-akpo Pevumentị (maobu Gabata n’asusu Hibru). ¹⁴ O bu n’ihe dika n’oge ehie nke ubochi kwadebe maka oriri Ngabiga.

O siri ndi Juu, “Leenu eze unu!”

¹⁵ Ma ha tiri mkpu, “Kporu ya, Kporu ya! Kpogide ya n’obe.”

Paillet juru ha, “Unu chorokwa m kpogide eze unu n’obe?”

Ma ndisi nchaja zara, “Anyi enweghi eze ozọ karia Siza.”

¹⁶ Mgbe ahụ, o nyefere ya n’aka ha, ka ha kpogide ya n’obe.

Mkpogbu Jisọs

Ha kpọọrọ Jisọs puọ. ¹⁷ O buuru obe ya gaa n'ebe a na-akpọ Okpokoro Isi (nke pụtara Gọlgota n'asusu Hibru). ¹⁸ N'ebe ahụ ka ha kpọgidere ya n'obe, ya na mmadụ abụọ ndị ọzọ. Otu onye n'aka nri ya, onye nke ọzọ n'aka ekpe ya.

¹⁹ O nwere ihe Paillet dere kọpanye n'elu obe ahụ. Ihe o dere bụ nke a:
Jisọs onye Nazaret, Eze ndị Juu.

²⁰ Otutu ndị Juu gurụ ihe a o dere, n'ihị na ebe a kpọgburu Jisọs dị nso n'obodo ahụ. E dekwara ya n'asusu Hibru, Griik na Latin. ²¹ Ndiisi nchụaja nke ndị Juu gwara Paillet si, "Edela na ọ bụ Eze ndị Juu, kama dee na nwoke a siri, abụ m eze ndị Juu."

²² Ma Paillet zara, "The m dere, edeela m ya."

²³ Mgbe ndị agha kpọgidechara Jisọs n'obe, ha kere uwe ya ụzọ anọ. Onye ọbụla n'ime ha nwetara otu ụzọ. Ha chiri uwe mwuda ya nke a na-adughị adu, kama a kpara ya akpa site n'elu ya ruo n'ala ya.

²⁴ Ha gwaritara onwe ha, "Ka anyị hapụnyụ idọka ya, kama ka anyị fee nza lee onye ọ ga-adanyere i were ya."

Nke a bụ iji mezuo ihe e dere n'akwukwọ nsọ,
"Ha kere uwe m n'etiti onwe ha,
feekwa nza banyere uwe mwuda m."*

Nke a bụ ihe ndị agha ahụ mere.

²⁵ Nne ya, nwanne ya nwanyi, bụ Meri nwunye Klopas, na Meri Magdalin guzo nso n'akuku obe Jisọs. ²⁶ Mgbe Jisọs huru nne ya na onye na-eso ụzọ ya ọ huru n'anya ka o guzo n'akuku ya, ọ siri nne ya, "Nwanyị lee nwa gi nwoke." ²⁷ Ọ siri onye ahụ nke na-eso ụzọ ya, "Lee nne gi." Site n'oge ahụ, onye ahụ na-eso ụzọ ya kpọọrọ ya laa n'ulo nke ya.

Onwu Jisọs

²⁸ N'ikpeazu, mgbe Jisọs matara na ihe niile emezuola. Ma iji mezuo ihe e dere n'akwukwọ nsọ, ọ siri, "Akpiri na-akpo m nku." ²⁹ Otu ite mmanya ọra doro nso n'ebe ahụ. Ha were ogbo denye n'ime mmanya ahụ, kenye ogbo ahụ n'osisi hisop welie ya elu chee ya n'onu. ³⁰ Mgbe Jisọs deturu mmanya ahụ onu, ọ siri, "O gwuchaala." O hulatara isi ya, kubie ume.

³¹ Ma ndị Juu achoghi ka ahụ ndị ahụ a kpọgidere n'obe nogide n'ebe ahụ ka chi boọ, n'ihị na ọ bụ Ubochi Nkwadebe. Echi ya bụ ga-abu ubochi izuike puru iche. Ha rioro Paillet ka a gbajisie ha ukwu ma bupukwa ahụ ha. ³² Ndị agha ahụ biara gbajie ukwu onye nke mbu na onye nke ọzọ a kpọgburu ha na ya. ³³ Ma mgbe ha biaruru n'ebe Jisọs no, ha huru na ọ nwulari. N'ihị nke a, ha agbajighi ukwu ya. ³⁴ Kama otu onye n'ime ndị agha ahụ weere ube mapuo ya akuku ya. Ngwangwa ọbara na mmiri gbaputara. ³⁵ Onye huru ihe ndi a gbara ama ka unu kwere, ama ya bu eziokwu, ọ matakwar na ihe ọ na-ekwu bu eziokwu. ³⁶ Ihe ndi a niile mere ka e mezuo ihe e dere n'akwukwọ nsọ, "O dighi okpukpu ya obula nke a ga-agbaji."† ³⁷ E dekwara n'ebe ọzọ n'akwukwọ si, "Ha ga-elegide onye ahụ ha mapuru ahụ anya."‡

Olili Jisọs

³⁸ Mgbe ihe ndi a gasiri, otu nwoke aha ya bu Josef, onye sitere Arimatia, onye na-eso ụzọ Jisọs na nzuzo, n'ihị egwu ndi Juu, jekwuuru Paillet rioro ka o nye ya ikike iburu ahụ Jisọs, Paillet kwere, ya mere ọ biara buru ahụ ya. ³⁹ Nikodimos, onye ahụ biakwutere Jisọs n'abali na mbu, biakwara.

* 19:24 19:24 Abụ 22:18 † 19:36 19:36 Ọpụ 12:46; Ọnụ 9:12; Abụ 34:20 ‡ 19:37 19:37 Zek 12:10

O wetara máá na aloos a gwakọtara agwakọtá, nke ọtụtụ ya ruru ihe dika kilogram iri atọ na anọ. ⁴⁰ Ha buuru ahụ Jisọs, tee ya ụda ndị ahụ, fuchikwaa ya n'akwa ọcha linin dika omenaala olili ozu nke ndị Juu si dị. ⁴¹ Ebe ahụ a kpogidere ya n'obe dị n'otu ubi a gbara ogige. N'ime ogige a, otu ili ọhụrụ dị na ya nke e jibeghi lie onye ọbụla. ⁴² N'ihina na ọ bụ ụbọchị Nkwadebe nke ndị Juu,§ nakwa n'ihina na ili ahụ dị nso, ha donyere ahụ Jisọs n'ime ya.

20

Mbilite n'ọnwu nke Jisọs

¹ N'isi ụtụtụ ụbọchị mbụ nke izu ụka, mgbe chi na-abọzibeghi nke ọma, Meri Magdalin biara n'ili ahụ, ma hụ na e wepụla nkume ahụ e jiri mechie ọnu ili ahụ. ² O ji ọsọ biakwute Saimon Pita na onye ọzọ ahụ nke na-eso ụzọ ya, bụ onye Jisọs hụrụ n'anya si, "Ha esitela n'ili ahụ bupụ Onyenwe anyị. Anyị amaghi ebe ha dobere ya!"

³ Ya mere Pita na onye nke ọzọ ahụ na-eso ụzọ ya puru gawa n'ili ahụ. ⁴ Ha abuo jiri ọsọ na-aga, ma onye ọzọ ahụ na-eso ụzọ ya gbakariri Pita n'ọsọ buru ya ụzọ ruo n'ili ahụ. ⁵ O hulatarala ala, nyoo anya n'ime ili, hụ akwa ọcha ahụ ebe ha wusara n'ala, ma ọ baghi n'ime. ⁶ Ya mere Saimon Pita, onye na-eso ya n'azu biarutere banye n'ime ili ahụ. Ọ hụrụ akwa ozu ahụ ka ọ wusara n'ala, ⁷ ya na akwa nke e ji kechie ya isi. Ichafọ a na akwa ọcha ahụ adikotaghi n'otu ebe, kama a piara ya apia dobe ya iche n'ebe ọzọ. ⁸ Onye ọzọ ahụ nke na-eso ụzọ ya, onye nke buru ụzọ biaruo n'ili banyekwara n'ime ili ahụ. Ọ hụrụ ma kwerekwa. ⁹ (Ruo n'oge a, ha aghotabeghi site n'akwukwo nso na ọ ghaghi i si n'ọnwu bilie.) ¹⁰ Emesia ndi na-eso ụzọ ya laghachiri n'ulo ha.

Jisọs egosi Meri Magdalin onwe ya

¹¹ Ma Meri guzo n'akuku ili ahụ na-ebe akwa. Mgbe ọ nọ na-ebe akwa, o hulatarala ala nyoo anya n'ime ili ahụ ¹² hụ ndi mmuo ozi abuo yi uwe ọcha, ka ha noduru ala otu n'isi, nke ọzọ n'ukwu, n'ebe ahụ atogboro ahụ Jisọs.

¹³ Ha siri ya, "Nwanyị, ginị mere i ji ebe akwa?"

Ọ siri ha, "Ha ebupula Onyenwe m, amaghi m ebe ha bujere ya." ¹⁴ N'oge a, ọ tughariri hụ ka Jisọs guzo n'ebe ahụ. Ma ọ mataghi na ọ bụ Jisọs.

¹⁵ Jisọs siri ya, "Nwanyị, ginị mere iji ebe akwa? Onye ka i na-achọ?"

Ebe o chere na ọ bụ onye na-elekota ogige ahụ, ọ siri ya, "Nna anyi ukwu, ọ buru na ọ bụ gi bupuru ya, gwa m ebe i debere ya ka m gaa buru ya."

¹⁶ Jisọs siri ya, "Meri."

Ọ tughariri tie mkpu n'olu Hibru si ya, "Raboni!" (nke putara "Onye nkuzi.")

¹⁷ Jisọs siri ya, "Emetukwala m aka n'ihina na alakwurubeghi m Nna m. Kama gakwuru umunna m gwa ha, 'Ana m alakwuru Nna m na Nna unu. Chineke m na Chineke unu.'"

¹⁸ Meri Magdalin gara gwa ndi na-eso ụzọ ya, "Ahula m Onyenwe anyi." Ọ koro ha na ọ bụ ya gwara ya ihe ndi a niile.

Jisọs egosi ndi na-eso ụzọ ya onwe ya

¹⁹ N'uhuruchi nke ụbọchị ahụ, bụ ụbọchị mbụ nke izu ụka, mgbe ndi na-eso ụzọ ya zukotara n'ime otu ulo. Ha mechiri ụzọ niile n'ihina egwu ndi Juu. Jisọs batara guzo n'etiti ha si ha, "Udo diri unu!" ²⁰ Mgbe o kwusiri

§ 19:42 19:42 maka ụbọchị izuike ndi Juu

nke a, o gosiri ha aka ya na akụkụ ya. Ọnụ juru ndị na-eso ụzọ ya obi n'ihu na ha ahụla Onyenwe anyị.

²¹ Ọzọkwa, Jisọs sịrị ha, “Udo dịrị unu! Dị ka Nna m si zite m, otu a ka m na-eziga unu.” ²² Mgbe o kwuchara nke a, o kusara ha ume sị ha, “Naranụ Mmụọ Nso. ²³ Ọ bụrụ na unu agbaghara onye ọbụla mmehie ya, a ga-agbaghara ya, ọ bụrụkwa na unu ajụ igbaghara ha, agaghị agbaghara ha.”

Jisọs egosi Tọmọs onwe ya

²⁴ Ma Tọmọs (onye a na-akpọ Didimọs), otu n'ime ndị ozi iri na abụọ ahụ, anọghị ya mgbe Jisọs bịaara. ²⁵ Ya mere, ndị ọzọ na-eso ụzọ ya gwara ya, “Anyị ahụla Onyenwe anyị!”

Ma ọ sịrị ha, “Ọ bụ naanị mgbe m jiri anya m hụ ebe ahụ ntu kpọpuru ya aka, tinye mkpịsịaka m n'apa ntu ndị ahụ, ma tinyekwa aka m n'akụkụ ya ebe ahụ a mara ya ụbe, ka m ga-ekwere.”

²⁶ Mgbe abalị asatọ gasịrị, ndị na-eso ụzọ ya zukọtara ọzọ. Ugbu a Tọmọs nọkwa n'etiti ha. N'agbanyeghị na e mechisịrị ụzọ niile, Jisọs batara guzo n'etiti ha sị ha, “Udo dịrị unu.” ²⁷ Mgbe ahụ ọ sịrị Tọmọs, “Runyere mkpịsịaka gị n'ebe a, leekwa aka m abụọ. Weputa aka gị tinyekwa n'akụkụ m. Abụla onye na-enweghị okwukwe, kama kwere.”

²⁸ Tọmọs zara sị ya, “Onyenwe m na Chineke m!”

²⁹ Ma Jisọs sịrị ya, “I kweere n'ihu na ị hụla m? Ma ngozị dịrị ndị na-ahụghị ma kwere.”

Ihe mere e ji dee akwụkwọ ozioma Jón

³⁰ Ọ dị otụtụ ihe iribama ndị ọzọ Jisọs ruru n'ihu ndị na-eso ụzọ ya. Ma edeghị ha n'ime akwụkwọ a. ³¹ Ma e dere ihe ndị a niile ka unu kwere na Jisọs bụ Kraịst, Ọkpara Chineke. N'ihu na ọ bụ site n'ikwere ka unu ga-eji nweta ndụ ọhụrụ site n'aha ya.

21

Jisọs na ọrụ ebube nke igbute azụ

¹ Mgbe ihe ndị a gasịrị, Jisọs gosiri ndị na-eso ụzọ ya onwe ya ọzọ. O mere nke a n'akụkụ osimiri nke Tiberias,* lee otu o si mee. ² Ụfọdụ n'ime ndị na-eso ụzọ ya nọkoro otu ebe. Ndi a bụ Saimon Pita na Tọmọs (onye a na-akpọ Didimọs), na Nataniel, onye Kena nke Galili na umụ Zebedi, na mmadụ abụọ ndị ọzọ bụkwa ndị ozi ya. ³ Saimon Pita sịrị ha, “Ana m aga igbu azụ.” Ha sịrị, “Anyị ga-eso gị.” Ha biliri gaa, banye n'ime ụgbọ mmiri. Ma n'abalị ahụ niile ha egbuteghị ihe ọbụla.

⁴ Mgbe chi na-abọ Jisọs guzoro n'akụkụ mmiri. Ma ndị na-eso ụzọ ya amataghị na ọ bụ Jisọs.

⁵ Jisọs sịrị ha, “Umuntakiri, unu gbutere azụ ọbụla?”

Ha zara ya, “Mba.”

⁶ Ọ gwara ha, “Wunyenu ụgbụ unu n'akụkụ aka nri nke ụgbọ. Unu ga-egbutekwa azụ.” Mgbe ha mere nke a, ha enwekwaghị ike idoputa ụgbụ ha, n'ihu otụtụ azụ nke dị n'ime ya.

⁷ Mgbe ahụ onye ahụ na-eso ụzọ ya Jisọs hụrụ n'anya gwara Pita, “Ọ bụ Onyenwe anyị!” Ngwangwa Saimon Pita nuru na “ọ bụ Onyenwe anyị,” ọ yiiri uwe ya (n'ihu na ọ gba ọtọ), wuba n'ime mmiri ahụ. ⁸ Ndi ọzọ ndị na-eso ụzọ ya bịaara n'ụgbọ mmiri nta ahụ, na-adoputa ụgbụ ha nke azụ juru n'ime ya, n'ihu na ha nọ nso n'ala ihe dị ka narị nzo ukwụ na ise.†

* 21:1 21:1 Maọbụ, Galili † 21:8 21:8 Maọbụ, narị kubit abụọ

⁹ Mgbe ha putara n'elu ala, ha hụrụ ọkụ a kwanyere, nke a hụkwasiiri azụ n'elu ya na ogbe achicha.

¹⁰ Jisọs gwara ha, **“Wetanụ ụfọdụ n’ime azụ ndị ahụ unu gbutere ugbugba.”** ¹¹ Saimon Pita pụrụ gaa dogota ugbugba azụ ahụ n'elu ala. Ihe juru ya bụ azụ ndị ukwu nke ọnuogugụ ya dị nari na iri ise na atọ. Ma ugbugba ahụ adowaghi n'agbanyeghi na azụ juru n'ime ya. ¹² Jisọs siiri ha, **“Bianurie nri ututu.”** O dighi onye obula n'ime ndi ahụ na-eso ụzọ ya juru ya, **“I bụ onye?”** N'ihia na ha maara na o bụ Onyenwe anyi. ¹³ Jisọs biara were achicha ahụ nye ha. Otu ahụ ka o mekwara azụ ahụ. ¹⁴ Nke a bụ ugboro atọ Jisọs gosiri ndi na-eso ụzọ ya onwe ya mgbe e mere ka o si n'onwu bilie.

Jisọs akpoghachite Pita

¹⁵ Mgbe ha risiri nri ututu, Jisọs siiri Saimon Pita, **“Saimon nwa Jon, i huru m n'anya karịa ndi a niile?”**

O siiri ya, **“E, Onyenwe anyi, i maara na m huru gi n'anya.”**

Jisọs siiri ya, **“Na-azụ umu aturu m.”**

¹⁶ Jisọs siiri ya nke ugboro abuo, **“Saimon nwa Jon, i huru m n'anya?”**

O siiri, **“E, Onyenwe anyi, i maara na m huru gi n'anya.”**

O siiri ya, **“Na-elekota aturu m.”**

¹⁷ O siiri ya nke ugboro atọ, **“Saimon nwa Jon, i huru m n'anya?”**

O wutere Pita na o siiri ya nke ugboro atọ, **“i huru m n'anya?”** O siiri ya, **“Onyenwe anyi, i mazuru ihe niile, i makwaara na m huru gi n'anya.”**

Jisọs siiri ya, **“Na-azụ aturu m.”** ¹⁸ N'ezie, n'ezie asi m gi, mgbe i bu okorobia i na-eke aji n'ukwu, gaa ebe i chorọ iga. Ma mgbe i ghoro agadi, i ga-esetipu aka gi, onye ozo ga-ekere gi ihe okike n'ukwu ma duru gi gaa ebe i na-achoghi iga.” ¹⁹ O kwuru nke a iji gosi udi onwu o ga-anwu iji nye Chineke otuto. Mgbe nke a mesiri, o siiri ya, **“Soro m.”**

²⁰ Pita chighariri hu onye ahụ na-eso ụzọ ya nke Jisọs huru n'anya ka o na-esokwa ha n'azu. (O bụ onyeozu ahụ dabeere ya n'obi na nri anyasi, nke siiri, **“Onyenwe anyi, onye ga-arara gi nye?”**) ²¹ Mgbe Pita huru ya, o siiri Jisọs, **“Onyenwe anyi kedụ maka onye a?”**

²² Jisọs siiri ya, **“O buru na m achọ ka o nojide ruo mgbe m ga-aloghachi gini ka nke a bu nye gi? Soro m.”** ²³ Ya mere, akuko a gbasara n'etiti umunna na onye a na-eso ụzọ ya agaghi anwu. Ma Jisọs asighi ya na o gaghi anwu anwu, kama, **“O buru na m chorọ ka o nojide ruo mgbe m ga-abia, o gbasara gi?”**

²⁴ Nke a bụ onye ahụ na-eso ụzọ ya onye na-agba ama ihe ndi a niile, ma deekwa ha n'akwukwo. Anyi makwaara na ama ya bu eziokwu.

²⁵ Ma o di otutu ihe ndi ozo Jisọs mere. O buru na e dee ha niile n'akwukwo, o dighi m ka uwa niile o ga-aba akwukwo a ga-edede banyere ha.

Orụ Ndị Ozi

Jisọs alaa n'eluigwe

¹ Ezigbo enyi m Tiofilos, n'akwukwo m nke mbu m dere gi banyere ihe niile Jisọs malitere ime nakwa ikuzi, ² ruo n'ubochi e mere ka o laghachi n'eluigwe mgbe o sitere n'ike Mmuo nsọ nyesia ndi na-eso uzo ya iwu, bu ndi o hoputara. ³ Mgbe o husiri ahuhu nke onwu, o gosiri ha onwe ya n'uzo di iche iche n'ebe o doro anya na ya di ndu. O mere ka ha hu ya anya n'ime iri ubochi anọ, na-akuziri ha banyere alaeze Chineke. ⁴ N'otu oge, o nonyeere ha na nri, o nyere ha iwu a, **"Unu esila na Jerusalem puo, kama chere nu nkwa nke Nna m, nke unu nuru site n'onu m.** ⁵ **N'ihi na Jon jiri mmiri mee unu baptizim, ma n'oge na-adighi anya, a ga-eji Mmuo Nso mee unu baptizim."**

⁶ Mgbe ha gbakoro, ha juru ya, "Onyenwe anyi, o bu ugbu a ka i ga-enyeghachi Izrel alaeze ahu?"

⁷ Ma o siri ha, **"O bu ghi oru unu imata oge na mgbe Nna m na-akwado ihe o zubere ime n'ikike nke onwe ya.** ⁸ **Ma mgbe Mmuo Nso biakwasiri unu, unu ga-anata ike. Mgbe ahu, unu ga-agbara m ama na Jerusalem, na Judia niile ya na Sameria ruokwa ebe niile uwa soturu."**

⁹ Mgbe o kwusiri nke a, e weliri ya elu mgbe ha na-ele anya, igwe ojii kpuchikwara ya, zopu ya n'anya ha.

¹⁰ Mgbe ha na-elegidesi anya ike n'eluigwe dika o na-ala, na mberede, umu nwoke abuo yi uwe ocha guzoro ha nso. ¹¹ Ha siri, "Ndi ikom Galili, gini mere unu jiri guzoro ebe a na-ele anya n'eluigwe? Jisọs a onye e sitere n'etiti unu kporo laa n'eluigwe ga-aloghachikwa otu ahu unu si hu ya o siri laa n'eluigwe."

Mataias, onye nochiri anya Judas

¹² Ha sitere n'Ugwu a na-akpo Oliv nke di Jerusalem nso, njem nke otu ubochi izuikwe, laghachi na Jerusalem. ¹³ Mgbe ha batara n'obodo, ha rigoro n'ime ulo ahu di n'ulo elu, ebe ha na-anọ. Ndi a bu ndi no n'ulo ahu:

Pita, Jon, Jemis na Andru,
 Filip na Tomos,
 Batalomi na Matiu,
 Jemis nwa Alfios, Saimon onye a na-akpo Zilot na Judas nwa Jemis.

¹⁴ Ndi a niile ji otu obi nogidesie ike n'ekpere. Ndi sonyere ha bu ufodu ndi inyom na Meri nne Jisọs, na umunna ya.

¹⁵ N'oge ahu, Pita bilitere n'etiti ndi kwere ekwe onugogu ha di ihe di ka nari na iri abuo, si, ¹⁶ "Umunna m, o di mkpa ka ihe e dere n'akwukwo nsọ mezu banyere Judas onye duuru ndi jidere Jisọs bia. Mmuo Nso kwuru na nke a ga-eme mgbe o sitere n'onu Devid kwuo okwu n'oge gara aga. ¹⁷ O bu otu n'ime anyi. O nwere oke n'ime oru a."

¹⁸ Ego o natara n'ihi oru ojoo ya ka o jiri zuo ala. N'ala ahu ka o dara suo isi n'ala, afo ya etipuo, eriri afo ya awusikwa. ¹⁹ Ndi niile bi na Jerusalem nuru akuko banyere ya. N'ihi ya, ha kporo ala ahu n'asusu ha Akeldama, nke putara Ala Obara.

²⁰ Pita siri, "N'ihi na e dere ya n'akwukwo Abu Oma:

“Ka ebe obibi ya tọgbọrọ n’efu,
ka mmadụ ọbụla gharakwa ibi n’ime ya,”*

na,

“Ka onye ọzọ nọchiekwa ọnọdu ya ka onyeisi.”†

21 Ya mere, otu onye n’ime ndị anyị na ha nọ n’oge niile Onyenwe anyị Jisọs nọ n’etiti anyị, 22 bido n’oge Jọn na-eme baptizim ruo n’ụbọchị Jisọs si n’etiti anyị rigoro n’eluigwe. Otu onye n’ime ndị a ga-eso anyị buru onye akaebe nke mbilite n’ọnwụ ya.”

23 Ya mere, ha họtara mmadụ abụọ, Josef onye a na-akpọ Basabas (aha ya ọzọ bụkwa Jostus) na Mataias.‡ 24 Ha kpere ekpere si, “Onyenwe anyị, ị maara obi mmadụ niile. Gosi anyị onye ị họtara n’ime mmadụ abụọ ndị a. 25 Ka ọ buru onyeozu na onyendu nke ga-anọchi anya Judas onye nke hapuru ma gawa ebe o kwesiri ka ọ gaa.” 26 Ha fere ha nza. Nza ahụ makwara Mataias, ha gụnyere ya di ka otu n’ime ndị ozi iri na otu ahụ.

2

Obibia nke Mmuo Nso

1 Mgbe ụbọchị Pentikọosu ruru, ha niile zukọtara n’otu ebe. 2 Na mberede, ụzụ yiri nke oke ifufe di ike sitere n’eluigwe bia juputa n’ulo ahụ ha nọ. 3 Ha huru ihe dika ire oku ka o kewara nokwasị n’isi ha n’otu n’otu. 4 Ha niile juputara na Mmuo Nso, malite isu asusu di iche iche dika Mmuo Nso nyere ha ike.

5 N’oge ahụ, otutu ndi Juu ji obi ocha na-eke Chineke nọ na Jerusalem. Ndi si na mba di iche iche n’okpuru eluigwe. 6 Igwe mmadu gbakotara n’onodu mgbagwoju anya mgbe ha nuru uzu ahụ, n’ihi na ha nuru ka ha na-asu asusu nke onye obula n’ime ha na-aghota, n’asusu obodo ha di iche iche. 7 N’oke iju anya, ha kwurita n’onwe ha, “Ndi a niile na-ekwu okwu ha abughi ndi Galili? 8 Gini mere onye obula n’ime anyi ji na-anu okwu ha na-ekwu n’asusu ala anyi di iche iche? 9 Ndi Patia, na ndi Midia, na ndi Elam, ndi bikwa n’ime Mesopotamia, ndi Judia, na ndi Kapadosia, ndi Pontos, na ndi Eshia, 10 ndi Frigia, na ndi Pamfilia, na ndi Ijipt, na ndi akuku Libiya nke di Sirini nso, na ndi obia si na Rom bia 11 (ndi Juu na ndi kwere n’okpukpe ndi Juu). Ndi Kriit na ndi Arab; anyi na-anu okwu ha na-ekwu n’asusu anyi di iche iche banyere oru ebube Chineke.” 12 O juru ha anya, gbaakwa ha ghari. Ha sirita onwe ha, “Gini ka nke a bu?”

13 Ma ufodu ndi ozọ na-akwa ha emo na-asị, “Ndi a bu ndi mmanya na-egbu.”

Okwu Pita banyere Kraist

14 Pita guzoro, ya na ndi ozi iri na otu ahụ welie olu gwa ogbakọ ahụ okwu, “Ndi Juu na unu ndi bi na Jerusalem, matanu nke a, geekwanu nti na ihe m na-ekwu. 15 O bughi mmanya na-egbu ndi a di ka unu chere. Lee, o bu naani elekere itoolu nke ututu na-aku. 16 Mba, nke a bu mmezu ihe Juel onye amuma kwuru,

17 “Chineke siru, n’oge ikpeazu,

aga m awukwasị mmadu niile Mmuo m.

Umụ unu ndi ikom na umụ unu ndi inyom ga-ebu amuma,

umụ okorobia unu ga-ahukwa ohu,

* 1:20 1:20 Abụ 69:25 † 1:20 1:20 Abụ 109:8 ‡ 1:23 1:23 Mataias bu onye ahọtara ka o nọchie anya Judas Iskariot n’ije ozi. Oru ndi ozi bu igba ama na ikwuputa mbilite n’onwu Jisọs dika Kraist ahụ.

- ndị okenye nwoke unu ga-arọ nrọ.
- 18 Ọ bụladị ndị ohu m, nwoke ha na nwanyị n'ime ha, ka m ga-awụkwasi Mmụọ m. Ha ga-ebukwa amụma.
- 19 Aga m egosi ihe itụnanya na mbara eluigwe, gosikwa ihe iribama n'ụwa na n'okpuru ụwa, ọbara na ọkụ na alulu anwuru ọkụ.
- 20 Anyanwu ga-agbanwe ghoọ ọchichiri, ọnwaga-aghokwa ọbara, tupu ubochi Onyenwe anyi abia, bu ubochi ahụ di ukwu dikwa ebube.
- 21 Ọ ga-erukwa, na onye ọbula nke na-akpoku aha Onyenwe anyi, ka a ga-azoputa.*
- 22 “Ndị Izrel, geenụ ntị n'okwu a, Jisọs onye Nazaret bu nwoke Chineke gosiri unu, site n'orụ di ike, n'orụ ebube nakwa ihe iribama niile nke Chineke ruru n'etiti unu site n'aka ya, dika unu ji anya unu hu. 23 Onye a ka e weere nyefee unu n'aka site na nzube nke Chineke buru ụzọ tuọ atumatụ ya, na dika o siri mara na mbu, o bu ya ka unu gburu ma kpogidekwa n'obe site n'aka ndi na-amaghi iwu. 24 Ma Chineke emela ka o site n'onwu bilie mgbe o topuchara ihe mgbu nke onwu, n'ihu na onwu enweghi ike ijide ya. 25 Devid kwuru banyere ya, “Ana m ahụ Onyenwe anyi ka o na-anogide n'ihu m mgbe niile. N'ihu na o no n'aka nri m. Agaghi m ama jijiji.
- 26 Ya mere, onu juputara m obi, ire m na-anurikwa onu; anu ahụ m ga-ezuka ike n'olileanya,
- 27 n'ihu na i gaghi ahapu mkpuruobi m n'ala mmuọ, i gwaghi ahapu anu ahụ nke Onye gi di nsọ ka o hu ire ure.
- 28 I mere ka m mara ụzọ nke ndu; i ga-emekwa ka m juputa n'onu n'ihu gi.†
- 29 “Umunna m, eji m nkwuwa okwu na-agwa unu banyere nna nna anyi Devid, bu onye nwuru anwu e lie ya. Ili ya dikwa n'etiti anyi taa. 30 Ma o bu onye amuma marakwa na Chineke jiri inu iyi kwee ya nkwa na otu n'ime umu ya ga-anokwasi n'ocheeze ya. 31 Ebe o buuru ụzọ hu ihe ga-eme n'oge di n'ihu, o kwuru banyere mbilite n'onwu nke Kraist, mgbe o siru, a hapughi ya n'ala mmuọ; anu ahụ ya ahughikwa ire ure. 32 Ọ bu Jisọs a ka Chineke mere ka o di ndu ozo. Anyi niile bukwa ndi akaebe banyere ya. 33 Ebe o bu na e buliela ya elu n'aka nri Chineke. Ọ natala Mmụọ Nsọ dika Nna ya kwere na nkwa. Ihe a unu na-ahụ na nke unu na-anu bu onyinye ya o wukwasiri anyi. 34 Ọ dighi oge Devid jiri rigoro n'eluigwe, ma ya onwe ya siru, “Onyenwe anyi gwara Onyenwe m si, “Nodu ala n'aka nri m,
- 35 ruo mgbe m ga-eme ndi iro gi ihe mgbakwasi ukwu nye ukwu gi.”‡
- 36 “Ya mere, ana m eme ka ezinaulo Izrel niile mara nke oma, na Chineke emela Jisọs a onye unu kpogidere n'obe ka o buru Onyenwe anyi na Kraist.”
- 37 Mgbe ha nuru ihe ndi a, akonuche ha mara ha ikpe. Ha siru Pita na ndi ozi ndi ozo, “Umunna, ginu ka anyi ga-eme?”

* 2:21 2:21 Jul 2:28-32 † 2:28 2:28 Abu 16:8-11 ‡ 2:35 2:35 Abu 110:1

³⁸ Ma Pita siri ha, “Chegharianu unu niile. Ka e mekwa unu baptizim n’aha Jisọs Kraịst, maka mgbaghara mmehie unu. Unu ga-anatakwa onyinye nke Mmụọ Nso. ³⁹ Nkwa a diri unu na umu umu unu na mmadu niile no n’ebe di anya, dikwara ndi niile Onyenwe anyi Chineke ga-akpo ka ha biakwute ya.”

⁴⁰ O jiri otutu okwu ndi ozo gbaa ama, ma duokwa ha odu si, “Sitenu n’etiti ogbo a joro njo zoputa onwe unu.” ⁴¹ E mere ndi nabatara okwu ya baptizim, ha di ihe ruru puku mmadu ato, a gunyere n’onuogugu ha.

Nnoko nke ndi kwere ekwe

⁴² Ha nyefere onwe ha n’ozizi nke ndi ozi, ya na ife ofufe na inyawa achicha nakwa ikpe ekpere. ⁴³ Onye obula n’ime ha juputara na egwu, n’ihi na ndi ozi na-arụ otutu oru ebube, na ihe iribama di iche iche. ⁴⁴ Ndi niile kwere ekwe nokotara onu, nwekokwaa ihe niile onu. ⁴⁵ Ha rere ihe ha nwere na nke ha kpatara, kenye onye obula dika mkpa ya siri di. ⁴⁶ Ha gara n’ihu na-ezuko na n’ulonso ukwu ikpe ekpere kwa ubochi. Ha na-erikokwa nri n’ulo ha, n’obi onu na ekele. ⁴⁷ Dika ha gara n’ihu na-eto Chineke, ha nwetara ihuoma n’aka ndi mmadu. Onyenwe anyi natukwasikwara ha ndi a na-azoputa kwa ubochi.

3

Ogwugwo onye ngwuro

¹ Otu ubochi Pita na Jon na-aga n’ulonso ukwu ikpe ekpere n’oge ekpere n’elekere ato nke ehie. ² Ma otu nwoke dara ngwuro site n’afọ nne ya ka a na-ebute n’onu uzo ama nke ulonso ukwu ahụ ubochi niile ka o na-arịo ndi na-aba n’ime ulonso ukwu ahụ ariri. Aha onu uzo ama ahụ bu onu uzo ama oma. ³ Mgbe o huru Pita na Jon ka ha na-achọ iba n’ulonso ukwu ahụ, o bidoro iri ha ariri. ⁴ Ma Pita na Jon legidere ya anya, Pita siri, “Lee anyi anya.” ⁵ O legidere ha anya chee na ha ga-enye ya onyinye.

⁶ Ma Pita siri, “Enweghi m olocha maobu oloedo ma ihe m nwere ka m na-enye gi. N’aha Jisọs Kraịst onye Nazaret bilie oto gawa ije.” ⁷ O jidere ya aka n’aka nri ya, nyere ya aka selite ya elu, ngwangwa, ukwu ya na nkwonkwo nke akwara ukwu ya nwetara ike. ⁸ O wuliri elu n’ukwu ya, bido iga ije. O soro ha baa n’ulonso ukwu ahụ, ya na-aga, ya ana-awuli elu, na-etokwa Chineke. ⁹ Mmadu niile huru ya ka o na-agahari na-eto Chineke, ¹⁰ ha ghotara na o bu ya bu onye ahụ na-anọ n’onu uzo ama ulonso ukwu ahụ, nke a na-akpo onu uzo ama oma na-arịo ariri. O gbagwojuru ha anya nke ukwu, gbakwa ha ghari ihe mere ya.

Okwu Pita n’ulonso ukwu

¹¹ Ma di ka o jidere Pita na Jon aka, ndi mmadu niile jiri mgbagwoju anya gbara oso biakwute ha n’akuku ulonso ahụ ebe a na-akpo mgbe ulo Solomon. ¹² Mgbe Pita huru nke a, o gwara igwe mmadu ahụ, “Ndi Izrel, gini mere ihe a ji eju unu anya? Gini mere unu ji ele anyi anya dika a ga-asị na o bu site n’ike nke anyi maobu n’idi nso anyi ka anyi jiri mee ka nwoke a gawa ije? ¹³ Chineke nke Ebrahim, nke Aizik na nke Jekob, Chineke nke nna anyi ha, ebuliela onye na-ejere ya ozi, bu Jisọs elu, onye unu nyefere ka e gbuo, ma gonarika ya n’ihu Paillet, n’agbanyeghi na o kpebiri ihapu ya ka o laa. ¹⁴ Unu gonariri onye ahụ di nso burukwa onye ezi omume, ma riọ ka a hapuru unu ogbu mmadu. ¹⁵ Unu gburu onye ahụ na-enye ndu, ma Chineke akpolitela ya site n’onwu. Anyi bu ndi akaebe ihe ndi a. ¹⁶ O bu site n’okwukwe n’aha ya, o bu aha ya naani mere nwoke

a ka ọ dị ike onye nke unu na-ahụ ma marakwa. Okwukwe n'ime Jisọs mere ka ahụ ya zuo oke n'ihu unu niile.

¹⁷ “Ugbu a ụmụna m, amaara m na unu kpara agwa na-amaghị ama, dika ndị ndu unu sikwara kpaa. ¹⁸ Ma Chineke siri otu a mezuo ihe o kwuru site n'ọnu ndị amụma niile na Kraịst ya aghaghị ihu ahụ. ¹⁹ Ya mere, chegharianu ugbu a ma loghachikwutekwanu Chineke, ka e nwee ike ihichapu mmehie unu, ²⁰ ka enyekwa unu ntute nke ime mmuọ nke sitere n'ihu Onyenwe anyị, ma zitekwara unu Kraịst ahụ, bu onye ahoputara nye unu, nke bu Jisọs. ²¹ Onye eluigwe na-aghaghị inabata tutu ruo oge ahụ Chineke ga-eweghachi ihe niile n'ọnu ha, dika o kwere na nkwa n'ogologo oge gara aga site n'ọnu ndị amụma ya di nsọ. ²² Mosis sirị, ‘Onyenwe anyị bu Chineke ga-eme ka onye amụma ga-adi ka m biliere unu site n'etiti umu nne unu, unu aghaghị ige nti n'ihe niile o ga-agwa unu. ²³ Onye obula juru ige onye amụma ahụ nti, ka a ga-ekewapu kparamkam site n'etiti ndi ya ma bibiekwa ya.’*

²⁴ “N'ezie ndi amụma niile site na Samuel na ndi ozo so ya n'azu, bukwara amụma banyere ubochi ndi a. ²⁵ Ma unu bu ndi nketa nke ndi amụma, nakwa nke ogbugba ndu ahụ Chineke na nna nna unu gbara, mgbe o gwara Ebrahim, ‘Site na mkpuru gi ka a ga-agozi mba niile nke uwa.’† ²⁶ Mgbe Chineke kpolitere onyeozu ya, o buuru uzọ zitere unu ya, ka o gozie unu site n'ime ka onye obula n'ime unu chegharia site n'uzo ozo ya.”

4

Pita na Jon n'uloikpe

¹ Mgbe ha no na-agwa ndi mmadu ahụ okwu, ndi nchujaja na onyeisi ndi agha na-eche ulonso ukwu ahụ na ndi Sadiusi biakwutere ha. ² Ha were oke iwe n'ihia na ha na-ezi ndi mmadu ihe, na-ekwusakwa na n'ime Jisọs ka mbilite n'onwu nke ndi nwuru anwu di. ³ Ha jidere ha tinye ha n'ulo mkporo, ruo n'echi ya. N'ihia na oge e jidere ha bu n'oge uhuruchi. ⁴ Ma otutu ndi nuru okwu ahụ kwenyere. Onuogugu ha ruru ihe di ka puku mmadu ise.

⁵ N'echi ya, ndi na-achi achị, na ndi okenye na ndi ozizi iwu zuko na Jerusalem. ⁶ Onyeisi nchujaja bu Anas no n'ebe ahụ, na Kaifas na Jon na Alegzanda, na ndi ozo bu ndi ikwu onyeisi nchujaja. ⁷ Mgbe ha kpoputara ha n'etiti ha, ha juru ha, “O bu site n'ike onye, na site n'aha onye, ka unu ji mee ihe a?”

⁸ N'oge ahụ, Pita juputara na Mmuo Nso. O gwara ha, “Unu ndi na-achi ala anyi, na ndi okenye. ⁹ O buru na unu kpoputara anyi ichoputa otu nwoke ngwuro a si buru onye ahụ di mma maobu otu e si gworo ya, ¹⁰ ya mere maranu nke a, unu na ndi Izrel niile, a gworo nwoke a guzo n'etiti unu site n'aha Jisọs Kraịst onye Nazaret, onye unu kpojidere n'obe, ma Chineke kpolitere ya site n'onwu. ¹¹ Jisọs a bu

“nkume ahụ unu ndi na-ewu ulo juru,

nke ghoru nkume isi ntoala ulo.’*

¹² Nzoputa adighi n'ime onye obula ozo, n'ihia na o nweghi aha ozo e nyere n'etiti mmadu n'okpuru eluigwe nke e nwere ike isite na ya zoputa anyi.”

¹³ Mgbe ha huru nkwa okwu Pita na Jon, na-atughi ujo, ma choputakwa na ha bu ndi mmadu nkiti, na ndi a na-azughi n'ulo

* 3:23 3:23 Dit 18:15,18,19 † 3:25 3:25 Jen 22:18; 26:4 * 4:11 4:11 Abu 118:22

akwukwọ, o juru ha anya. Ma ha ghotara na ha bu ndi ha na Jisosh nokoro. ¹⁴ Ma mgbe ha huru nwoke ahụ a gworo, ka o guzo n'akuku ha, ha enweghi okwu obula ha nwere ikwu megide nke a. ¹⁵ Ha nyere iwu ka ha si n'uloikpe ahụ puo, ma bido igba izu n'etiti onwe ha banyere nke a. ¹⁶ Ha na-asị, "Gini ka anyi ga-eme ndi a? Anyi apughị igọ agọ na ha ruru oru iribama puru iche. Ndi niile bi na Jerusalem maara ihe banyere nke a. ¹⁷ Ma iji mee ka akuko oru ebube a hapu igbasa ruo otutu mmadu nti, ka anyi doo ha aka na nti ka ha ghara igwa onye obula okwu banyere aha nwoke a."

¹⁸ Ha kporo ha nye ha iwu ka ha kwusi ikwu okwu maobu izi ihe n'aha Jisosh. ¹⁹ Ma Pita na Jon zara si ha, "Kpeenụ ikpe a n'onwe unu, maobu ihe ziri ezi n'anya Chineke ige unu nti karja ige Chineke nti? ²⁰ N'ih na o bu ihe rara ahụ na anyi ga-akwusi ikwu okwu banyere ihe ahụ anyi huru na nke anyi nuru."

²¹ Mgbe ha batuchara ha mba, ha hapuru ha ka ha laa. O nweghi uzọ obula ha ga-esi taa ha ahuhu n'ih na mmadu niile no na-eto Chineke n'ih ihe a mere. ²² N'ih na nwoke a gworo n'uzo di ebube agafeela iri afro ano.

Ekpere ndi kwere ekwe

²³ Mgbe ha hapuru ha, ha lara kororo ndi ibe ha ihe ndisi nchujaja na ndi okenye gwara ha. ²⁴ Mgbe ha nuru nke a, ha niile ji otu obi welie olu ha kpokuo Chineke, si, "Gi, Onye kachasi ihe niile elu, bu Onyenwe anyi, gi onwe gi kere eluigwe na uwa, na oke osimiri, na ihe niile di n'ime ha. ²⁵ O bu gi sitere n'aka Mmuo Nso site n'onu nna anyi Devid, onye na-ejere gi ozi, si:

"Gini mere mba niile ji eme oke mkpotu?

Gini mere ndi mmadu ji na-apia opipia nke na-abaghi uru?

²⁶ Ndi eze nke uwa na-eguzokwa onwe ha,

ndi na-achi achi na-agbakotakwa,

imegide Onyenwe anyi

na imegide Onye ya e tere mmanu.†

²⁷ N'ezie n'obodo a, Herod na Pontios Paillet, na ndi mba ozo, nakwa ndi Izrel ezukotala imegide onye nso ahụ na-ejere gi ozi, bu Jisosh, onye i tere mmanu, ²⁸ ha mere ihe i jiri ike gi na uche gi kwuo na ha aghaghi imezu. ²⁹ Ugbu a, Onyenwe anyi, lee iba mba ha ma nye ndi ohu gi ike iji gbasaa ozi gi na-atughị egwu obula. ³⁰ Setipu aka gi gwoo ndi oria ma ruo otutu oru ebube na oru iribama site n'aha onye nso ahụ na-ejere gi ozi bu Jisosh."

³¹ Mgbe ha kpesiri ekpere, ulo ahụ ha zukoro n'ime ya mara jijiji. Ha juputara na Mmuo Nso, ma jiri nkwuwa okwu kwusaakwa okwu Chineke.

Ndi kwere ekwe na-ekekoriha ihe

³² Ndi niile kwere ekwe nwere otu obi n'otu mkpuruobi. O nweghi onye obula guru ihe obula o nwere dika nke aka ya, kama ha mere ka onye obula n'ime ha keta oke n'ih ibe ya nwere. ³³ Ndi ozi sitere n'ike gaa n'ihu na-agba ama banyere mbilite n'onwu Onyenwe anyi Jisosh, oke amara bakwaara ha niile uba. ³⁴ O nweghi onye mkpa kpara n'ime ha, n'ih na site n'oge ruo n'oge, ndi nwere ala maobu ulo na-ere ha, ma wetakwa ego ha retara na ha, ³⁵ nye ndi ozi, a na-ekekwa ya nye onye obula di ka mkpa ya si di.

† 4:26 4:26 Abu 2:1,2

³⁶ Josef onye ikwu Livayi, onye sitere na Saiprōs, onye ndị ozi na-akpọ Banabas (nke pụtara “nwa nke nkasiobi”). ³⁷ O rere ala o nwere, weta ego ya, ma tọgbọ ya n’ụkwụ ndị ozi.

5

Ananayas na Safaira

¹ Ma otu nwoke a na-akpọ Ananayas na nwunye ya bụ Safaira rekwara ala nke ha. ² Na nkwekọrịta ya na nwunye ya, o zoro ụfọdụ ego site n’ego ha retara n’ala ha ahụ, weta nke fọduru bịa tọgbọ n’ụkwụ ndị ozi.

³ Pita siri, “Ananayas, gini mere ekwensu jiri juputa obi gi mee ka i ghaara mmuo nsọ ụgha mgbe i zopuuru onwe gi ego site n’ime ego i retara n’ala gi? ⁴ O bughị gi nwe ala ahụ tupu e ree ya? Mgbe e rechara ya, ego e retara ya o bughị nke gi, iji mee ka i chorọ? Gini mere i ji chee echiche ime ihe di otu a? O bughị mmadu ka i ghaara ụgha kama o bu Chineke.”

⁵ Mgbe Ananayas nuru okwu ndi a, o dara n’ala nwuo, egwu jidekwara ndi niile nuru ihe mere. ⁶ Umụ okorobia ndi no ebe ahụ batara jiri akwa kee ozu ya bupu ya ga lie.

⁷ Mgbe ihe dika awa ato gasiri, nwunye ya batakwara, ma o matabeghi ihe mere di ya. ⁸ Pita juru ya, gwa m, “o bu ego ole a ka gi na di gi retara ala ahụ?”

O siri, “E, o bu ego ole ahụ ka anyi retara ya.”

⁹ Pita siri ya, “Gini mere unu jiri kpebie inwa Mmuo nke Onyenwe anyi onwunwa? Gee nti, nzo ukwu ndi buuru di gi gaa lie no n’onu uzo. Ha ga-ebupukwa gi.”

¹⁰ N’otu oge ahụ o dara n’ala n’ukwu ya, nwuo, umu okorobia ahụ liri di ya batakwara choputa na o nwuola, buru ya puo gaa lie ya n’akuku di ya.

¹¹ Oke egwu turu nzuko ahụ niile, tukwa ndi niile nuru akuko banyere ihe ndi a.

Oru ebube na oru itunanya

¹² Ndi ozi ahụ rukwara oru ebube na oru iribama di ukwu n’etiti ndi mmadu. Ha niile na-ezuko na mgbe ulo Solomon. ¹³ O nweghi onye obula kwere iso ha ozo, n’agbanyeghi na otutu mmadu na-asopuru ha. ¹⁴ Ma otu o di, otutu ndi nwoke na ndi nwanyi kwere n’Onyenwe anyi sonyere ha. ¹⁵ N’ihi nke a, ndi mmadu buputara ndi oria n’okporuzo nibe ha n’ute na ihe ndina, ka o ga-abu mgbe Pita na-agafe onyinyo ya ga-adakwasị ufodu n’ime ha. ¹⁶ Igwe mmadu zokotara site n’obodo ndi di Jerusalem gburugburu. Ha butekwara ndi nrija nrija, na ndi mmuo na-adighi ocha na-enye nsogbu, a gwokwara ha niile.

Mkpagbu nke ndi ozi

¹⁷ Mgbe ahụ onyeisi nchajaja na ndi otu ya so n’otu ndi Sadiusi ka ekworo juputara obi. ¹⁸ Ha jidere ndi ozi a tuba ha n’ulo mkporo nke oha mmadu.

¹⁹ Ma n’oge abali mmuo ozi Onyenwe anyi meghere onu uzo ulo mkporo ahụ kpoputa ha si, ²⁰ “Gaanu, guzoronu n’ulonso ukwu ahụ gwa ndi mmadu ozi niile nke ndu ohuru a.”

²¹ Mgbe ha nuru nke a, n’isi ututu, ha banyere n’ulonso ukwu malite izi ihe.

Ma mgbe onyeisi nchajaja na ndi soo ya biarutere, ha kporo nzuko ndi Sanhedrin nke bu ogbako jikotara ndi okenye Izrel niile. Ha zipuru ozi ka e site n’ulo mkporo kputa ha. ²² Ma mgbe ndi ahụ ha zipuru ruru n’ulo mkporo, ha ahughi ndi ozi ahụ. Ha loghachiri azu kororo ndi ogbako ahụ

ihe ha hụrụ, ²³ “Anyị hụrụ ka a kpochiziri ụlọ mkpọrọ ahụ nke oma, ndị nche guzokwa n’ọnu ụzọ ya. Ma mgbe anyị meghere ụlọ mkpọrọ ahụ, anyị ahughị onye ọbụla n’ime ya.” ²⁴ Mgbe onyeisi ndị agha na-eche ụlọnsọ ukwu na ndịisi nchụaja nūrụ okwu ndị a, ọ gbara ha gharij, ha na-eche ihe nke a ga-apụta.

²⁵ N’otu oge ahụ, otu onye gbatara gwa ha, “Leenu! Ndị ahụ unu tūbara n’ụlọ mkpọrọ guzo ugbo a n’ime ụlọnsọ ukwu na-ezi ndị mmadụ ihe.” ²⁶ Ngwangwa, onyeisi agha na ndị agha ya gara n’ụlọnsọ ahụ jide ndị ozi ahụ ma kpụta ha, ma ha ejighị ike mee nke a n’ihi na ha tūrụ egwu na ndị mmadụ ga-atụ ha nkume.

²⁷ Mgbe a kpụtara ha, e mere ka ha guzoro n’ihu ọgbakọ ndị Sanhedrin, onyeisi nchụaja juru ha ajuju, ²⁸ si, “Ọ bụ anyị adoghị unu aka na ntị ka unu kwusị ikuzi ihe n’aha a; ma unu emeela ka ozizi unu juputa Jerusalem niile kpebiekwa ime ka ọbara nwoke a dirị anyị n’isi.”

²⁹ Pita na ndị ozi ndị ọzọ zara si, “Anyị ga-erubere Chineke isi ọ bughị mmadụ. ³⁰ Chineke nna nna anyị a kpolitela Jisọs site n’onwu bụ onye ahụ unu gburu site n’ikpogide ya n’elu osisi. ³¹ Chineke ebuliela ya elu n’aka nri nke ya onwe ya di ka Okpara eze na Onye nzoputa, ka o nwee ike inye ndị Izrel niile ncheghari na mgbaghara mmehie. ³² Anyị bụ ndị ama nke ihe ndị a, Mmụọ Nsọ onye Chineke nyere ndị na-erubere ya isi bụkwa onyeama.”

³³ Mgbe ha nūrụ nke a, ọ gbawara ha obi, ha choọ igbu ha. ³⁴ Ma otu onye n’ime ha bụ onye Farisii, burukwa onye ozizi iwu a na-asopuru, aha ya bụ Gamaliel, biliri ọtọ n’etiti ọgbakọ ahụ, nye iwu ka a kpopu ndị ozi ahụ n’ezi nwa oge nta. ³⁵ Ọ sirị ha, “Ndị Izrel, leziekwanyu anya nke oma ihe unu na-achọ ime ndị a. ³⁶ N’oge gara aga Teodas putara na-egosi na ya bụ onye puru iche, ihe dika nari mmadụ anọ sokwara ya, mgbe e gburu ya, ndị niile sooro ya gbasasiri ihe niile a kwusikwa. ³⁷ Mgbe nke ya gasiri, Judas onye Galili putakwara gosi onwe ya n’oge a na-agu onuogugu mmadụ, o nwetakwara ndị sooro ya. Mgbe e gbukwara ya, ndị niile na-eso ya gbasasiri. ³⁸ Ya mere, agwa m unu, hapunu ndị a ka ha laara onwe ha. N’ihi na ọ buru na oru ha bụ oru mmadụ, ọ ga-akwusi mgbe na-adighi anya. ³⁹ Ma ọ buru na o sitere n’aka Chineke, unu agaghị enwe ike ikwusi ndị ikom ndị a, unu ga-achoputa naani na unu na-aluso Chineke ogu.”

⁴⁰ Ọgbakọ ahụ nabatara ndumodu ya. Ha kpọrọ ndị ozi ahụ pia ha ihe, nyekwa ha iwu ka ha kwusi ikwu okwu n’aha Jisọs, hapukwa ha ka ha laa.

⁴¹ Mgbe ha hapuru ọgbakọ ahụ, ha na-anuri onu n’ihi na-agunyere ha na ndị kwesiri inara mkpari n’ihi aha ya. ⁴² Ubochi niile, n’ime ụlọnsọ ukwu ma n’ulo ndị mmadụ ha na-akuzi ma na-ekwusa ozioma na Jisọs bụ Kraist ahụ.

6

Nhoputa nke ndi inyeaka asaa

¹ N’oge ahụ mgbe onuogugu ndi na-eso uzọ ya bidoro imuba, ndi juu na-asu asusu Griik mere mkpesa megide ndi juu na-asu asusu Hibru n’ihi na a na-elefuru ndi inyom ha, ndi di ha nwuru anwu anya na nri a na-eke kwa ubochi. ² N’ihi nke a, ndi ozi iri na abuo ahụ kpọrọ ọgbakọ ndi niile na-eso uzọ ya si, “O zighi ezi na anyi ga-ahapu ikwusa ozioma Chineke bido na-eke nri. ³ Umunna anyi, sitenu n’etiti unu hoputa ndi ikom asaa ndi a na-agbara ezi ama na ha juputara na Mmụọ Nsọ na amamihe. Anyi

ga-enyefe ha orụ a n'aka. ⁴ Ebe anyị onwe anyị, ga-enyefe onwe anyị n'orụ ikpe ekpere, na orụ niile metụtara izisa ozioma.”

⁵ Mmadu niile nabatara atumatu a nke oma. Ha hoputara Stivin, nwoke juputara n'okwukwe na Mmuo Nso. Ha hoputakwara Filip, Prokoros, Nikano, Timon, Pamenas na Nikolas, onye Antiok na-eso uzọ ofufe ndi Juu.

⁶ Ha chere mmadu ndi a n'ihu ndi ozi, ndi kpeere ha ekpere, bikwasikwa ha aka n'isi.

⁷ Okwu Chineke gbasara nnoo. Onuogugu ndi na-eso uzọ ya na Jerusalem bakwara uba. N'oge a, otutu ndi nchujaja nabatara narubekwa isi n'okwukwe.

Njide e jidere Stivin

⁸ Ugbu a, Stivin, nwoke juputara n'amara na n'ike Chineke ruru otutu oru ebube na oru iribama di ukwu n'etiti ndi mmadu. ⁹ Mgbe ahụ ufodu ndi Juu si n'ulo nzuko nke ndi nweere onwe ha (di ka e si akpo ya), na nke ndi Sirini na Alegzandria nakwa ndi ozo sitere na mpaghara Silisia na Eshia. Ha na Stivin malitere irughari uka. ¹⁰ Ma ha enweghi ike iguzogide amamihe na ike nke Mmuo Nso nke o ji ekwu okwu.

¹¹ Mgbe ahụ, ha ji uzọ nzuzo kpalie ufodu ndi ikom ka ha si, “Anyi nuru ka o na-ekwujo Mosis na Chineke.”

¹² Ha kpasuru ndi mmadu, ma ndi okenye ma ndi ozizi iwu. Ha biakwutere ya jide ya, kpuru ya gaa na nnoo ulo ikpe. ¹³ Ha kpotakwara ndi biara gbaa ama ugha megide ya si, “Oge niile ka nwoke a na-ekwu okwu ojojo banyere ebe a di nsọ na iwu anyi. ¹⁴ Anyi nuru ka o kwuru, na Jisos onye Nazaret a ga-akwatu ulo a, gbanwekwa omenaala Mosis nyere anyi.”

¹⁵ Ndi niile no n'uloikpe ahụ legidere ya anya. Ha huru ihu ya ka o na-enwu di ka ihu mmuo ozi.

7

Stivin agoro onwe ya

¹ Onyeisi nchujaja siri ya, “I nuru ihe ndi a, o bu eziokwu?”

² O siri, “Umunna m na ndi nna, geenu m nti. Chineke onye di ebube gosiri nna nna anyi Ebrahim onwe ya mgbe o no na Mesopotamia, tupu o gaa biri na Haran. ³ O gwara ya, ‘Site n'obodo gi na n'etiti ndi ikwu gi puo, gaa n'ala m ga-egosi gi.’* ”

⁴ “Ya mere, o sitere n'obodo ndi Kaldia puo, gaa biri na Haran. Mgbe nna ya nwuru, Chineke zitere ya n'ala a ebe unu bi ugbu a. ⁵ O nyeghi ya ihe nketa n'ebe a, o buladi ihe ruru otu nzo ukwu. Ma o kwere ya nkwa na o ga-enye ya na umu umu ya ala ahụ ka o buru nke ha, n'agbanyeghi na o mutaghi nwa. ⁶ Ma Chineke gwara ya otu a, na, ‘Umu umu ya ga-ebi dika ndi obia n'ala na-abughi nke ha, ndi ga-ebi ha mere ohu, ma mejokwa ha narị afọ anọ. ⁷ Mana aga m ata mba ahụ ha na-efe dika ohu ahuhu.’† Chineke kwukwara si, ‘Mgbe nke a gasiri, ha ga-esi na mba ahụ puta, bia fee m ofufe n'ebe a.’‡ ⁸ O nyere ya ogbugba ndu nke obibi ugwu. Ebrahim muru Aizik bie ya ugwu n'ubochi nke asato. Aizik amuta Jakob, Jakob amuta ndisi ebo iri na abuo nke Izrel.

⁹ “N'ihia na ndi nna ochie ahụ nwere ekworo n'ebe Josef no. Ha resi ya ndi Ijpt dika ohu. Ma Chineke nonyeere ya, ¹⁰ zoputa ya na mkpagbu ya

* 7:3 7:3 Jen 12:1 † 7:7 7:7 Ya bu, kpee ha ikpe ‡ 7:7 7:7 Jen 15:13,14

niile, mee ka o nwee ihuoma na amamihe n'ihu Fero eze Ijipt. Onye mere ya onye ọchịchị n'ala Ijipt na onye nlekota nke ezinaulo ya niile.

¹¹ “N’oge ahụ, unwu dara n’ala Ijipt na n’ala Kenan. Unwu a wetara ahuhu di ukwu. Nna nna anyi ha enwekwaghi ike ichota nri. ¹² Ma mgbe Jekob nuru na nri oka di n’ala Ijipt, o zipuru nna nna anyi ha ka ha gaa njem mbu ha n’Ijipt. Nke a bu oge nke mbu ha na-aga Ijipt. ¹³ Mgbe ha gara Ijipt nke ugboro abuo, Josef mere ka umunne ya mata ya, Fero matakwaru umunne Josef. ¹⁴ Mgbe ahụ, Josef ziri ozi ka a kpota nna ya bu Jekob na ndi ikwu ya, ndi di iri mmadu asaa na ise ka ha biakwute ya. ¹⁵ Jekob gara Ijipt. Ebe ahụ ka ya na nna nna anyi ha nokwa nwuo. ¹⁶ E budatara ozu ha na Shekem, ebe e liri ha n’ili nke Ebrahim jiri ego olocha zuta n’aka umu Hamo n’ala Shekem.

¹⁷ “Ma mgbe oge ahụ Chineke kwere Ebrahim na nkwa na-abiaru nso, ndi Izrel no n’Ijipt mubara nke ukwu, ¹⁸ ruo mgbe eze ozo nke na-amaghi Josef, bido ichi ọchichi n’ala Ijipt. ¹⁹ O megburu ndi agburu anyi, kpagbukwaa ha. Manye ndi nna nna anyi ha ka ha tufuo umu oheru ha, ka ha ghara idi ndu.

²⁰ “O bu n’oge a ka a muru Mosis, o mara mma nke ukwu n’anya Chineke. A zuru ya naani onwa ato n’ulo nna ya. ²¹ Mgbe e tufuru ya, ada Fero kporo ya, zuo ya di ka nwa nwoke nke aka ya. ²² A zuru Mosis n’amamihe niile nke ndi Ijipt, o buru dike n’okwu na n’oru itunanya.

²³ “Mgbe o gbara iri afo ano, o batara ya n’uche iga ileta umunna ya ndi Izrel. ²⁴ Mgbe o huru otu onye n’ime ha nke onye Ijipt na-emegide ya, o lutara ya ogo, botakwara ya obo site n’igbu onye Ijipt ahụ. ²⁵ Mosis chere na umunna ya ga-aghota na Chineke akpolitela ya isite n’aka ya naputa ha. Ma ha aghotaghi. ²⁶ N’ubochi ozo sonu, Mosis huru umunna ya ndi Izrel abuo ka ha na-alu ogo. O gbaliri ime ka udo diri n’etiti ha, si, ‘Unu bu umunna, gini mere unu ji emejorita onwe unu?’

²⁷ “Ma nwoke ahụ nke na-emegbu nwanna ya nupuru ya si, ‘Onye mere gi onyeisi na onye ikpe n’etiti anyi?’ ²⁸ I na-achọ igbu m di ka i si gbuo onye Ijipt unyaahu?’* ²⁹ Mgbe o nuru nke a, Mosis gbara oso, gaa biri di ka obia n’ala Midia. N’ebe ahụ ka o no muta umu nwoke abuo.

³⁰ “Mgbe iri afo ano gafere, e mere ka Mosis hu mmuo ozi n’oku na-ere ohia di n’ozara, n’akuku Ugwu Sainai. ³¹ Ma mgbe o huru nke a, o juru ya anya. Di ka o na-agaru nso ka o leruo ya anya, o nuru olu Onyenwe anyi ka o dara, si, ³² ‘Abu m Chineke nna nna gi ha. Chineke nke Ebrahim, nke Aizik na nke Jekob.’† Ujo mere ka Mosis maa jijiji, na o nweghi ike ilegide ya anya.

³³ “Ma Onyenwe anyi gwara ya, ‘Yipu akpukpoukwu gi. N’ihi na ebe ahụ i guzo bu ala di nso. ³⁴ Ahula m otu e si akpagbu ndi m no n’ala Ijipt. Anula m isu ude ha biakwa izoputa ha. Ugbu a bia, aga m ezighachi gi n’Ijipt.’‡

³⁵ “O bu otu Mosis ahụ ha juruaju, mgbe ha siri, ‘Onye mere gi onyeisi na onye ikpe?’ O bukwa ya ka Chineke zigara i bu onyeisi na onye nnaputa ha, site n’inyeaka mmuo ozi ahụ mere ka o hu ya n’ohia ahụ. ³⁶ O duuru ha puta mgbe o rusiri oru ebube na ihe iribama di iche iche n’ala Ijipt, na n’Osimiri Uhie na n’ozara iri afo ano.

³⁷ “Onye a bu Mosis ahụ gwara umu Izrel, si, ‘Chineke ga-eme ka onye amuma nke di ka m, biliere unu site n’etiti umunne unu.’§ ³⁸ Ya onwe ya

§ 7:18 7:18 Opu 1:8 * 7:28 7:28 Opu 2:14 † 7:32 7:32 Opu 3:6 ‡ 7:34 7:34 Opu 3:5,7,8,10
§ 7:37 7:37 Dit 18:15

nọ n'ogbakọ n'ozara, ya na mmụọ ozi ahụ gwara ya okwu n'Ugwu Sainai, na nna nna anyị ha; ebe ọ natakwarara okwu dị ndụ* inye anyị.

³⁹ “Ma nna nna anyị ha juru irubere ya isi. Kama ha nupuru ya n'akuku, ma tugharia laghachi azu n'Ijpt n'obi ha, ⁴⁰ na-asị Eron, ‘Meere anyị chi, ndị nke ga-edu anyị, n'ihị na anyị amaghị ihe mere nwoke a bu Mosis, onye sitere n'ala Ijpt duputa anyị.’† ⁴¹ Ha kpuru onwe ha arusi nke oyiya nwa ehi, ha butere ihe ichu aja nye ya. Ha nuriri onu n'oru nke aka ha. ⁴² Ma Chineke chepuru ihu ya site n'ebe ha no. O rara ha nye ikpere usuu ihe di n'eluigwe.‡ Nke a dabara n'ihe e dere n'akwukwo ndi amuma,

“Unu ulo Izrel, unu o wetara m onyinye anu e gburu egbu ka o di aja§
unu churu m

iri afo ano unu noro n'ozara?

⁴³ Unu buliri ulo ikwu nke Molok
na kpakpando nke chi unu bu Refan,
bu arusi ndi ahụ unu mere ikpo isiala nye ha.

Ya mere, aga m ewezuga unu, burukwa unu gaa n'ofe obodo Babilon.*

⁴⁴ “Ndi nna nna anyi ha nwere ulo ikwu nke iwu ogbugba ndu n'ozara. E mere ya site na ntuziaka na usoro ihe atu Chineke gosiri Mosis. ⁴⁵ Mgbe Joshua duuru nna nna anyi ha nweta ala ndi mba ozọ ndi Chineke churu. E butekwara igbe ogbugba ndu a n'ala ahụ. O nogidekwara n'ala ahụ tutu ruo n'oge Devid. ⁴⁶ Onye chotara ihuoma n'ebe Chineke no, ma riu ka o wuore Chineke nke Jekob ebe obibi. ⁴⁷ Ma o bu Solomon wuru ya ulo ahụ.

⁴⁸ “Otu o di, Onye kachasi ihe niile elu adighi ebi n'ulo e ji aka wuo, dika onye amuma kwuru,

⁴⁹ “ ‘Eluigwe bu ocheeze m.
Uwa bukwa ebe mgbakwasị ukwu m.
Udi ulo di ana ka unu ga-ewuru m?
Maobu ebee ka ebe izuika m ga-adi?
Ka Onyenwe anyi kwuru.

⁵⁰ O bughi aka m mere ihe ndi a niile?†

⁵¹ “Unu ndi isiike! Ndi obi ha, na nti ha kpochiri akpochi inu ihe. Ndi na-aju inabata Mmuo Nso dika nna nna unu ha mere. ⁵² O di onye amuma ndi nna unu ha na-akpogbughi? Ha gburu o buladi ndi buru amuma banyere obibia nke onye ezi omume ahụ, ma ugbu a unu bu ndi raara ya nye ma gbukwaa ya. ⁵³ Unu bu ndi natara iwu Chineke dika e nyere ya site n'aka ndi mmuọ ozi, ma unu edebeghi ya.”

Onwu Stivin

⁵⁴ Mgbe ha nuru ihe ndi a, iwe were ha nke ukwu. Ha tara ikikere eze n'iwe na nonuma n'ebe o no. ⁵⁵ Ma ebe o juputara na Mmuo Nso, o lere anya n'eluigwe hu ebube Chineke. O hukwara Jisos ka o guzoro n'aka nri Chineke. ⁵⁶ O siru, “Lee, ana m ahụ ka eluigwe meghere, hukwa Nwa nke Mmadu ka o na-eguzo n'aka nri Chineke.”

⁵⁷ Ha mere uzu di ukwu, were mkpisiaka ha ruchie nti ha. Ha niile gbara oso gaa nukwasị ya, ⁵⁸ dokpuru ya puo n'azu obodo malite itu ya nkume. N'oge a, ndi akaebe wusara uwe ha n'ukwu otu nwokorobia a na-akpo Sol.

* **7:38** 7:38 Okwu si n'onu Chineke puta † **7:40** 7:40 Opu 32:1 ‡ **7:42** 7:42 Anyanwu, onwa na kpakpando di iche iche § **7:42** 7:42 O bu aja unu churu m * **7:43** 7:43 Ems 5:25-27 † **7:50** 7:50 Aiz 66:1,2

⁵⁹ Mgbe ha na-atụ Stivin nkume ahụ, o kpere ekpere, “Onyenwe anyị Jisọs, nara mmụọ m.” ⁶⁰ O gburu ikpere n’ala werekwa oke olu tie mkpu, “Onyenwe anyị, biko agụnyekwarala ha mmehie nke a!” Mgbe o kwusiri nke a, ọ dara n’ala nwụọ.

8

¹ Sọl kwenyere ka e gbuo ya.

Mkpagbu nke nzuko Kraist

N’ụbọchị ahụ, oke mkpagbu bidoro megide nzuko dị na Jerusalem. Ndi niile kwere ekwe, ma ewezuga ndị ozi n’onwe ha gbasasiri n’ala Judia na Sameria. ² Ndi ikom, ndi na-atụ egwu Chineke, biara buru ozu Stivin gaa lie ya. Ha ruru ụjụ nke ukwu n’ihi ya. ³ Ma Sọl bidoro ịla nzuko n’iyi. Ọ na-abanye site n’ulo ga n’ulo ndi kwere ekwe na-adoputa ha, nwoke na nwanyi, tnye ha n’ulo mkporo.

Filip n’obodo Sameria

⁴ Ndi ahụ a chusasiri zisara ozioma n’ebe niile ha gbagara. ⁵ Filip gara n’otu obodo di na Sameria kwusaara ndi no n’ebe ahụ ihe banyere Kraist. ⁶ Igwe mmadu gere nti n’ihe Filip na-ekwu n’ihi na ha huru oru iribama o ruru. ⁷ Mmuo ndi ahụ na-adighi ocha ji iti mkpu site n’ime otutu mmadu puta. Ọ gwokwara otutu ndi ahụ ha kponwuru akponwu na ndi ngwuro. ⁸ N’ihi ya, onu di ukwu juputara n’obodo ahụ.

Saimon onye mgbaasi

⁹ Ugbu a, kemgbe otutu oge gara aga, otu nwoke aha ya bu Saimon bu onye mgbaasi. O jirila mgbaasi ya mee otutu ihe turu ndi niile bi n’obodo Sameria n’anya. Ọ na-anyakwa isi na ya bu onye di ukwu. ¹⁰ Onye obula, ma onye ukwu ma onye nta, na-ege ya nti na-asikwa “Nwoke a bu ike Chineke ahụ a na-akpo Ike di ukwu.” ¹¹ Ha na-ege ya nti oge niile n’ihi na o na-eji ike mgbaasi ya na-eme ihe juru ha anya. ¹² Ma mgbe ha kwenyere n’ozoma Filip dika o na-ekwusa ihe banyere ozioma alaeze Chineke na aha Jisọs Kraist, e mere ha baptizim, ma nwoke ma nwanyi ha. ¹³ Saimon kwerekwara otu aka ahụ. Mgbe e mechara ya baptizim, o bidoro iso Filip na-agaghari n’ihi ihe iribama na oru ebube niile Filip ruru, turu ya n’anya nke ukwu.

¹⁴ Mgbe ndi ozi no na Jerusalem nuru na ndi Sameria anabatala okwu nke Chineke, ha zigaara ha Pita na Jon. ¹⁵ Mgbe ha biaruru, ha kpere ekpere ka ha nata Mmuo Nso. ¹⁶ N’ihi na Mmuo Nso abiakwasibeghi onye obula n’ime ha, kama ihe e mere ha bu baptizim n’aha Onyenwe anyi Jisọs. ¹⁷ Mgbe Pita na Jon bikwasiri ha aka n’isi, ha natara Mmuo Nso.

¹⁸ Mgbe Saimon huru na a na-enye Mmuo Nso naani site n’aka ndi ozi bikwasiri ha n’isi, o chere ha ego n’ihu, ¹⁹ si, “nyekwanu m ike a. Ka onye obula m bikwasiri aka n’isi nata Mmuo Nso.”

²⁰ Ma Pita siri, “Gi na ego gi laakwa n’iyi. N’ihi na i chere na i ga-eji ego zuta onyinye Chineke. ²¹ I nweghi oke maobu ihe nketa n’oru a, n’ihi na obi gi ezighi ezi n’ihu Chineke. ²² Si n’ajo omume gi chegharia, rjo Onyenwe anyi arirjo ma eleghi anya o ga-agbaghara gi echiche ojoo niile nke obi gi. ²³ N’ihi na ahuru m na i juputara n’obi ilu na i nokwa n’agbu nke ajo omume.”

²⁴ Saimon zara Pita si, “Biko, kpee ekpere rjoro m Chineke, ka ihe ndi a niile i kwuru, hapu ibiakwasim m.”

²⁵ Mgbe ha gbachara akaebe, ma kwusaakwa okwu nke Onyenwe anyị, ha loghachiri Jerusalem. Ma mgbe ha na-ala ha zisara ozioma n'ọtụtụ obodo ndị Sameria.

Filip na onye onozị Itiopia

²⁶ Mgbe ahụ mmụọ ozi Onyenwe anyị gwara Filip sị, “Gaa na ndịda, n'uzọ ọzara nke siri Jerusalem gawa Gaza, ụzọ ahụ bụ ụzọ ọzara.” ²⁷ O biliri gawa. Mgbe ahụ, otu onye Itiopia bụ onye onozị, burukwa onyeisi ozi dị mkpa, onye na-eche akụ nke Kandis, eze nwanyị ndị Itiopia, gara Jerusalem ife Chineke. ²⁸ Mgbe ọ na-ala, ọ nọdurụ ala n'ugboala ya, nke inyinnya na-adokpughari, na-agụ akwukwọ Aizaya onye amuma. ²⁹ Mmụọ Nso gwara Filip, “Gaa ụgbọ ahụ nso, sonyekwara ya.”

³⁰ Filip gara nso, nukwa ka ọ na-agụ akwukwọ Aizaya onye amuma. Ọ sịrị, “Ị na-aghota ihe ị na-agụ?”

³¹ Ọ sịrị, “M ga-esi anaa ghota, ma mmadu ezighi m?” Ọ rịọrọ Filip ka ọ rigota n'ugboala ahụ, soro ya nọdụ n'ime ya.

³² Mpaghara akwukwọ nso ọ na-agụ bụ nke a, “E duuru ya di ka aturu gaa n'ebe a ga-egbu ya.

Dika nwa aturu na-anọ nwayọọ n'ihu onye na-akpacha ya aji, otu a ka ọ na-emegheghị onụ ya.

³³ N'onodụ idi ala ya, e meghe ka ikpe ziri ezi ruo ya aka.

Onye ga-akọ akukọ banyere agburu ya?

N'ihu na e sitere n'ụwa wepu ndu ya.”*

³⁴ Onozị ahụ juru Filip, “Biko, gwa m, onye ka onye amuma a na-ekwu okwu ya? Ọ bụ ihe banyere onwe ya ka ọ na-ekwu, ka ọ bụ banyere onye ọzọ?” ³⁵ Mgbe ahụ, Filip malitere ikwu okwu, site n'akukọ akwukwọ nso ọ na-agụ kooro ya akukọ ozioma banyere Jisọs.

³⁶ Mgbe ha na-aga n'uzọ, ha biaruru ebe odọ mmiri nta di. Onozị ahụ sịrị, “Lee, nke a bụ mmiri. Ọ di ihe ga-egbochi ime m baptizim?”

³⁷ Filip sịrị, “Ọ buru na i ji obi gi niile kwere, e nwere ike ime gi baptizim.”

Onozị ahụ sịrị, “Ekwere m na Jisọs Kraist bụ Okpara Chineke.”† ³⁸ Ọ kwuru ka a kwusi ugboala ahụ. Mgbe ahụ, onozị ahụ na Filip wudatarara banye n'ime mmiri ebe Filip nọ mee ya baptizim. ³⁹ Mgbe ha sitere n'ime mmiri ahụ puta, ngwangwa Mmụọ Onyenwe anyị sitere n'ebe ahụ wepu Filip, onye onozị ahụ ahukwaghị ya anya ọzọ; kama ọ gara n'ihu n'ije ya na-anurikwa onụ. ⁴⁰ Ebe ọzọ a huru Filip bụ n'Azotus. Ọ jegharikwara n'obodo niile di n'ala ahụ, na-ekwusa ozioma ruo mgbe ọ biaruru Sizaria.

9

Ncheghari Sọl

¹ Ma ugbu a, Sọl, onye ume niile ọ na-ekuputa bụ naanị iba mba na igbu ndị na-eso ụzọ Onyenwe anyị, gakwuuru onyeisi nchujaja, ² rịọ ya ka o nye ya akwukwọ ozi nke ọ ga-eji jekwuru ndị ulọ nzukọ ndị Juu di na Damaskos, nke ọ ga-abu ọ hụ onye obula na-eso Ụzọ ahụ ma ha bụ nwoke ma ha bụ nwanyị, ka odokpuru ha n'agbu, kpugaa Jerusalem. ³ Mgbe ọ na-aga n'uzọ, ọ biaruru ebe di Damaskos nso. Na mberede, ihe ihè nke sitere n'eluigwe chara ya gburugburu. ⁴ Ọ dara n'ala, nụ olu na-akpo ya oku, “**Sọl, Sọl, gini mere i ji na-akpagbu m?**”

* **8:33** 8:33 Aiz 53:7,8 † **8:37** 8:37 Ufodu akwukwọ adighi edebanye amaokwu a na-ekwu banyere ihe Filip kwuru na ihe onozị zara ya.

⁵ O siri, "I bu onye, Onyenwe anyi?"

Olu ahụ zaghachiri, "Abụ m Jisọs onye i na-akpagbu. ⁶ Ugbu a, bilie, baa n'ime obodo, a ga-agwa gi ihe i na-aghaghi imezu."

⁷ Ndi ikom ha na ya so aga guzoro n'ebe ahụ, ma ha enweghi ike ikwu okwu. Ha nuru olu ahụ, ma ha ahughi onye obula. ⁸ Sol si n'ala bilie, ma n'agbanyeghi n'anya ya meghere emeghe, o dighi ihe o nwere ike ihu. Nke a mere na ha sekpuru ya n'aka dubata ya na Damaskos. ⁹ O hughi uzọ ubochi ato, o nweghi ike iri nri maobu nuo ihe onunu.

¹⁰ Otu onye nke na-eso uzọ ya no na Damaskos, a na-akpo Ananayas. Onyenwe anyi gwara ya n'ohu, "Ananayas!"

O siri, "Lee m, Onyenwe anyi."

¹¹ Onyenwe anyi gwara ya, "Gaa n'ulo Judas nke di n'okporouzo Guzoziri Eguzo, juo ajuju banyere onye a na-akpo Sol, onye si Tasos, o no ugbu a na-ekpe ekpere. ¹² O hula ohu na otu nwoke a na-akpo Ananayas na-abiakwute ya, ibikwasị ya aka n'isi ka o hu uzọ."

¹³ Ma Ananayas zara, "Onyenwe anyi, anula m akuko ihe ojoo niile nwoke a mere ndi nsoghi bi na Jerusalem. ¹⁴ Ugbu a, o natara ikike n'aka ndiisi nchujaja bia n'ebe a ka o jide ndi niile na-akpoku aha gi."

¹⁵ Ma Onyenwe anyi gwara ya, "Gaa, n'ihu na ahoputala m nwoke a ka o buru ngwa oru m, onye ga-ewegara mba ndi ozo, ndi eze na umu Izrel aha m. ¹⁶ Mu onwe m ga-egosi ya udi ahuhu o na-aghaghi ita n'ihu aha m."

¹⁷ Ya mere, Ananayas garuru n'ulo ahụ, banyekwa n'ime ya. O bikwasiri aka ya n'isi Sol, si, "Nwanna Sol, Onyenwe anyi Jisos, onye gosiri gi onwe ya n'uzo, zitere m ka i hukwa uzo ozo, ka i juputakwa na Mmuo Nso."

¹⁸ Otu mgbe ahụ, ihe dika akpirikpa sitere n'anya ya daputa, o bidokwara ihu uzọ ozo. O biliri oto, e mee ya baptizim. ¹⁹ Mgbe o richara nri, o nwetakwara ike ya.

Ozioma Sol na Damaskos

Ya na ndi na-eso uzọ Jisos noro na Damaskos otutu ubochi. ²⁰ Ngwangwa, o bidoro ikwusa Jisos n'ulo nzuko na-asi, O bu Okpara Chineke. ²¹ O juru ndi niile nuru ya anya, ha na asi, "O bughi nwoke a bu onye ahụ na-emekpa ndi niile na-akpoku aha ahụ na Jerusalem? O bu na o bughi maka nke a ka o ji bia ebe a ikpurukwa ha kpuagara ndiisi nchujaja?" ²² Ma Sol gara n'ihu baa uba n'ike kari na ikwu okwu nke gbara ndi Juu bi n'obodo Damaskos gharị site n'uzo o siri gosi na Jisos bu Kraist ahụ.

²³ Mgbe otutu ubochi gasiri ndi Juu gbara izu igbu ya. ²⁴ Ma Sol choputara ihe ha zubere ime. Ehihie na abali, ndi a no na-eche uzọ niile e si apu n'obodo ahụ nche, ka ha nwe ike gbuo ya. ²⁵ Ma umuazu ya kunyere ya na nkata amanyere udo bufee ya n'ofe mgbidi nke obodo.

Mbata Sol na Jerusalem

²⁶ Mgbe o rutere Jerusalem, o gbaliri idinyere ndi na-eso uzọ Jisos no n'ebe ahụ, ma ha turu egwu. Ha ekwenyeghi na o ghoola ezi onye na-eso uzọ Jisos dika ha. ²⁷ Ma Banabas duuru ya gaa n'ebe ndi ozi no. O kororo ha akuko otu o siri hu Onyenwe anyi na otu o siri gwakwa ya okwu. Na otu o siri kwusaa ozioma n'aha Jisos na Damaskos na-atughi egwu. ²⁸ O soro ha na-agaghari na Jerusalem. O na-ekwusakwa okwu n'aha Onyenwe anyi na-atughi egwu. ²⁹ Ya na ndi Juu na-asu asusu Griik ruritakwara uka. N'ihu ya ndi a gbara izu igbu ya. ³⁰ Mgbe ndi kwere ekwe nuru banyere

nzube ha, ha duuru ya gaa Sizaria site n'ebe ahụ zipụ ya ka ọ laa obodo Tasos.

³¹ Mgbe ahụ, nzuko niile ndị nọ na Judia, Galili na Sameria, nooro n'udo, guzosiekwere ike. Ha na-amụba n'onuogugụ site n'itụ egwu nke Onyenwe anyị na igbaume nke Mmụọ Nso.

Ogwugwo Ainius na Dōkas

³² Pita na-ejeghari n'etiti ndị kwere ekwe, ọ gakwara leta ndị nso nọ n'obodo Lida. ³³ N'ebe ahụ, ọ hụrụ otu nwoke aha ya bụ Ainius. Nwoke a anọla n'ute ọrịa afo asato. Ọ bụ onye ahụ ya kponwuru akponwu. ³⁴ Pita siri ya, "Ainius, Jisos Kraist agwoola gi. Bilie mezie ute gi." Ngwangwa, Ainius biliri otọ. ³⁵ Ndị niile bi na Lida na Sharon huru ya. N'ihi ya, ha nabatara Onyenwe anyị.

³⁶ N'obodo Jopa, e nwere otu onye nwanyị na-eso ụzọ ya, nke aha ya bụ Tabita nke putakwa Dōkas na asusu Griik. O juputara n'oru oma, na oru obi ebere n'ebe umu ogbenye nọ. ³⁷ N'oge a, ọ rịara ọrịa, nwuo. Mgbe ha sachara ya ahụ, ha nibere ya n'otu ime ulo di n'ulo elu. ³⁸ Jopa dikwa nso na Lida. Mgbe ndi na-eso ụzọ ya nuru na Pita nọ n'ebe ahụ, ha ziri umu nwoke abuo ozi ka a ripo ya, si, "Biko, ahapula ibiakwute anyi ngwangwa."

³⁹ Pita biliri soro ha gawa, mgbe o ruru, ha duuru ya gbago n'ulo elu n'ime ulo ahụ. Umu nwanyị niile di ha wuru anwu nọ n'ebe ahụ na-ebe akwa, na-egosi uwe Dōkas duru ha mgbe ọ di ndu.

⁴⁰ Pita chupuru ha niile n'ezị, gbuo ikpere n'ala, kpee ekpere. Ọ tughariri chee ozu ahụ ihu si, "Tabita, bilie." O meghere anya ya, ma mgbe ọ huru Pita, o biliri, nodu ala. ⁴¹ O nyeere ya aka ka ọ kwuru otọ. Ọ kporo ndi nso niile nọ n'ebe ahụ, ha na umu nwanyị ahụ di ha wuru gosi ha na ọ di ndu. ⁴² A nuru akuko ihe a mere n'ebe niile na Jopa, nke mere ka otutu kwere n'Onyenwe anyi. ⁴³ Ọ nogidere na Jopa otutu ubochi. Ọ noduru n'ulo Saimon, onye oru ya bu idozi akpukpo anu.

10

Koneliyos ezie Pita ozi

¹ N'oge ahụ, o nwere otu nwoke bi na Sizaria, aha ya bụ Koneliyos. O bu ochiagha na-elekota nari ndi agha si na mpaghara Itali. ² Nwoke a na ezinaulo ya bu ndi na-asopuru ma na-atukwa egwu Chineke. Ọ na-enyere ndi ogbenye aka na-ekpekwa Chineke mgbe niile. ³ Otu ubochi, n'ihe dika elekere ato nke ehie, ọ huru ohu ebe otu mmuo ozi nke Chineke biakwutere ya si ya, "Koneliyos!"

⁴ Koneliyos lekwasiri ya anya n'egwu juo ya si, "Onyenwe m, ọ bu gini?" Ọ siri ya, "Ekpere gi na onyinye gi nye ndi ogbenye e rutela dika ihe ncheta n'ihu Chineke. ⁵ Ugbu a, zie ndi ikom ka ha gaa n'obodo Jopa kpota otu onye aha ya bu Saimon, onye a na-akpokwa Pita. ⁶ Ọ bu obia n'ulo otu nwoke a na-akpo Saimon, onye na-edozi akpukpo anu. Onye ulo ya di n'akuku osimiri."

⁷ Mgbe mmuo ozi ahụ gwara ya okwu puru, ọ kporo ndi ohu ya abuo na otu n'ime ndi agha na-eche ya nche nke na-atukwa egwu Chineke. ⁸ Mgbe ọ kochara ha ihe niile, o zigara ha Jopa.

Ohu Pita huru

⁹ N'echi ya, mgbe ha nọ nso n'ebe ahụ, n'ihe dika elekere iri na abuo nke ehie, Pita rigooro n'elu ulo ahụ ikpe ekpere. ¹⁰ Aguu bidoro igu ya,

ọ chọọ ihe ọ ga-eri. Ma mgbe a na-akwado nri, ọ hụrụ ọhụ. ¹¹ Ọ hụrụ ka eluigwe meghere, hụkwa ihe dika akwa ọcha dị obosara nke e sitere n'akụkụ anọ ya na-ewedata n'ala. ¹² Ihe dị n'ime ya: bụ ụmụ anụmanụ dị iche iche, ndị nwere ụkwụ anọ, ma anụ ndị na-akpụ akpụ n'ala na ụmụ nnụnụ nke igwe. ¹³ Mgbe ahụ, ọ nūrụ olu na-asị, **"Pita bilie, gbuo ma riekwa."**

¹⁴ Ma Pita sịrị, "Mba, Onyenwe m. Ọ dibeghị mgbe m riri ihe ọbụla rūrụ arụ maọbụ nke na-adighị ọcha."

¹⁵ Olu ahụ gwara ya nke ugboro abụọ, **"Akpọla ihe ọbụla ihe rūrụ arụ bụ nke Chineke mere ka ọ dị ọcha."**

¹⁶ Ihe a mere ugboro atọ, ngwangwa, e weghachikwara ya n'eluigwe.

¹⁷ Mgbe Pita nọ na-atule ihe ọhụ ahụ putara bụ nke gbakwara ya gharị, lee, ndị ikom ahụ Kọneliọs zipurụ abiarutela kwusị n'ọnu ụzọ, na-ajụ ebe ụlọ Saimon dị. ¹⁸ Ha kpọrọ oku ijụ ma Saimon onye a na-akpọ Pita ọ nọ n'ụlọ ahụ.

¹⁹ Ka Pita nọrịi na-atugharị uche n'ihe ọhụ ahụ putara, Mmụọ Nsọ gwara ya, "Lee, mmadụ atọ guzo n'ọnu ụzọ ugbu a. Ha chọkwara ihụ gi. ²⁰ Bilie, rịda jekwuru ha ngwangwa, enwela obi abụọ i soro ha gawa, n'ihị na ọ bụ m zitere ha."

²¹ Pita jekwuru ndị ikom ahụ, sị, "Ọ bụ m bụ onye unu na-achọ, gini ka unu na-achọrọ m?"

²² Ha sịrị, "Ọ bụ Kọneliọs onyeisi agha na-elekọta narị ndị agha zitere anyị. Ọ bụ onye ezi omume nke na-atụ egwu Chineke, burukwa onye ndị Juu niile na-asọpuru. Mmụọ ozi dị nsọ gwara ya ka ọ kpọta gi n'ụlọ ya, inụ ihe i nwere ikwu." ²³ Ya mere, ọ kpọbatara ha n'ụlọ dika ndị ọbịa.

Pita agaa n'ụlọ Kọneliọs

Echi ya, o biliri soro ha gawa, ụfọdụ ndị kwere ekwe na Jopa sokwara ya gaa. ²⁴ N'ubochi na-esota ya, ha biaruru Sizaria. Kọneliọs nọrịi na-eche ha, ya na ndị ezinaụlọ ya, na ndị ikwu na ibe ya, na ndị enyi ya ọ kpọrọ.

²⁵ Mgbe Pita batara, Kọneliọs zutere ya, daa n'ala n'ụkwụ ya, kpọrọ ya isi n'ala. ²⁶ Ma Pita selitara ya elu sị, "Bilie ọtọ, mụ onwe m bukwa mmadụ."

²⁷ Mgbe ha na-ekwurịta okwu, ọ banyere n'ime ụlọ ma hụ igwe mmadụ ka ha zukọtara. ²⁸ Ọ sịrị ha, "Unu maara nke ọma na ọ bụ ihe megidere iwu na onye Juu na onye mba ọzọ ga-enwe mmekọrịta maọbụ gaa leta onye mba ọzọ. Ma Chineke ezila m na m ekwesighị ikpọ mmadụ ọbụla onye rūrụ arụ maọbụ onye na-adighị ọcha. ²⁹ N'ihị nke a, ọ bụ ya mere m jiri bịa mgbe akpọrọ m na-ajughị ajujụ. Ma ka m juọ ugbu a ihe mere unu ji kpọọ m?"

³⁰ Kọneliọs sịrị, "N'ubochi anọ gara aga, mgbe m nọ na-ekpe ekpere n'oge ehie n'ụlọ m, n'ihe dika elekere atọ, na mberede, ahurū m nwoke yi uwe na-enwu ọcha ka o guzoro n'ihu m. ³¹ Ọ sịrị, Kọneliọs, 'Chineke anụla ekpere gi ma chetakwa onyinye i na-enye ndị ogbenye. ³² Ziga n'obodo Jopa n'ụlọ otu nwoke a na-akpọ Saimon, onye na-edozi akpukpọ anụ. O bi n'akụkụ osimiri.' N'ebe ahụ ha ga-ahukwa otu onye ọbịa aha ya bụ Saimon a na-akpọ Pita. ³³ Ọ bụ n'ihị nke a ka m ji mee ngwangwa zie ka a kpọọ gi. Ọ dị mma na i bịa. Ugbu a, anyị niile ezukọtala n'ebe a n'ihu Chineke inurū ihe niile Onyenwe anyị chọrọ ka i gwa anyị."

Okwu Pita kwuru

³⁴ Mgbe ahụ Pita meghere ọnu ya sị, "Ugbu a, aghotala m n'ezie na Chineke abughị onye na-ele mmadụ anya n'ihu. ³⁵ Kama n'ime mba ọbụla, onye ọbụla na-atụ egwu ya na onye na-arū ọrụ ezi omume ka ọ na-anabata.

³⁶ Unu maara ihe banyere ozioma ahụ o zigaara ndị Izrel niile, nke na-akọ akụkọ ozioma nke udo site na Jisọs Kraịst onye bụ Onyenwe anyị n'ihe niile. ³⁷ Okwu ahụ gbasara n'ala Judia niile, malite na Galili mgbe Jọn kwusachara baptizim nke ya. ³⁸ Otu Chineke si were Mmuo Nso na ike wụkwasi Jisọs onye Nazaret dika mmanu, na otu o si jegharịa na-eme mma na-agwọkwa ndi niile ekwensu na-emekpa ahụ, n'ih i na Chineke nonyeere ya.

³⁹ "Anyi bu ndi akaebe ihe niile o mere n'ala ndi Juu na n'ime Jerusalem. Ha gburu ya site n'ikpogide ya n'elu obe. ⁴⁰ Ma Chineke mere ka o si n'onwu bilite mgbe ubochi ato gasiri. E mekwara ka ndi mmadu hu ya anya. ⁴¹ O bughị mmadu niile kama o bu naani anyi ndi Chineke hoputara, dika ndi akaebe, ndi soro ya rie ma nuokwa mgbe o si n'onwu bilie. ⁴² O nyere anyi iwu ka anyi gaa zisaa ozioma n'ebe niile, ikowa na o bu ya ka Chineke hoputara ibu onye ikpe nke ndi di ndu na ndi nwuru anwu. ⁴³ Ndi amuma niile gbara ama ihe banyere ya na onye obula nke kweere na ya ga-enweta mgbaghara mmehie site n'aha ya."

Ndi mba ozọ anata Mmuo Nso

⁴⁴ Mgbe Pita no na-ekwu okwu, Mmuo Nso biakwasiri ndi niile nuru okwu a. ⁴⁵ Nke a juru ndi e biri ugwu n'etiti ndi kwere ekwe soro Pita bia anya otu e siri mee ka ndi mba ozọ nata onyinye Mmuo Nso ahụ. ⁴⁶ N'ih i na ha nuru ka ha na-ekwu okwu n'asusu di iche iche na-etokwa Chineke.

Mgbe ahụ Pita juru, ⁴⁷ "O di onye puru igbochi anyi ime ndi a baptizim. Ndi natara Mmuo Nso di ka anyi onwe anyi?" ⁴⁸ N'ih i nke a, o nyere iwu ka e mee ha baptizim n'aha Jisọs Kraịst. Ha rioro ya ka o nonyere ha ubochi ole na ole.

11

Pita akowaa oru ya n'ihu ndi okenye

¹ Ndi ozi na umunna ndi bi na Judia niile nuru na ndi mba ozọ anabatala okwu Chineke. ² Mgbe Pita ruru Jerusalem, ndi kwere ekwe e biri ugwu tara ya uta, ³ na-asi, "Gini mere i ji gakwuru ndi a na-ebighi ugwu soro ha rie ihe?"

⁴ Pita kowaara ha ihe niile mere na otu o si mee, na-asi. ⁵ "Otu ubochi, mgbe m no n'obodo Jopa, ahuru m ohu n'oge m na-ekpe ekpere. N'ime ohu a, ahuru m ihe yiri akwa ocha di obosara nke e sitere n'akuku anọ ya na-ewedata site n'eluigwe. E budatara ya n'ihu m. ⁶ N'ime ya, ahuru m anumanu ndi nwere ukwu anọ, na anu ohia, na anu ndi na-akpu akpu n'ala na umu nnunu nke eluigwe. ⁷ Mgbe ahụ, anuru m olu gwara m si, **'Pita, bilie, gbuo ma riekwa.'**

⁸ "Ma asiri m, 'Mba, Onyenwe m, o dibeghi mgbe ihe na-adighi ocha maobu ihe ruru aru bara m n'onu.'

⁹ "Olu ahụ siri n'eluigwe zaghachi nke ugboro abuo, **'Akpola ihe obula ihe ruru aru bu nke Chineke mere ka o di ocha.'** ¹⁰ Nke a mere ugboro ato, ma emesia dolie ha niile laa n'eluigwe.

¹¹ "N'otu oge ahụ, ndi ikom ato ndi e zipuru site Sizaria ikpo m biarutere kwusi n'onu uzọ n'ulo ebe m no. ¹² Mmuo Nso gwara m ka m ghara inwe obi abuo isoro ha na-akpaghi oke obula. Mmadu isii ndi a n'etiti umunna anyi sokwa m, biarute n'ulo nwoke ahụ. ¹³ O gwara anyi otu o si hu mmuo ozi n'ulo ya, onye siri, 'Ziga ndi ozi jee Jopa ka ha kpota Saimon onye a na-akpo Pita. ¹⁴ O ga-ewetara gi ozi nke a ga-esite na ya zoputa gi n'ezinaulo gi niile.'

15 “Mgbe m ka kpụ okwu ahụ n’ọnu, Mmụọ Nsọ b̄iakwasịrị ha d̄ika o siri b̄iakwasị anyị na mbụ. 16 Mgbe ahụ, echetara m okwu ahụ Onyenwe anyị kwuru si, ‘**Jon ji mmiri mee unu baptizim, ma a ga-eji Mmụọ Nsọ mee unu baptizim.**’ 17 Ya mere, ọ buru na Chineke nyere ha otu onyinye ahụ o nyere anyị mgbe anyị kweere n’Onyenwe anyị Jisọs Kraist, onye ka m bụ iguzogide Chineke?”

18 Mgbe ha nuru nke a, ha agaghị n’ihu n’iru ụka kama ha toro Chineke, na-asi, “N’ezie, Chineke enyela ohere ka ọ buladi ndi mba ozọ chegharia baa na ndu.”

Ulo nzuko di na Antiok

19 Ugbu a, ndi ahụ niile gbasasiri n’ihi mkpagbu ahụ bidoro mgbe a tugburu Stivin na nkume, jeruru akuku Fonisia na Saipros na Antiok na-ekwusa ozioma ahụ naani n’etiti ndi Juu. 20 Ma otu ọ di, ufodu n’ime ndi ikom ndi ahụ sitere n’akuku Saipros na Sirini gara Antiok, malite ikwusara ndi Griik ozioma banyere Onyenwe anyi Jisos. 21 Onyenwe anyi goziri mgbalị ha niile. N’ihi na otutu mmadu cheghariri kwere n’Onyenwe anyi.

22 Mgbe nzuko di na Jerusalem nuru ihe ndi a, ha zipuru Banabas ka ọ gaa Antiok. 23 Mgbe o rutere, hu ihe amara Chineke ruru n’etiti ha. O nuriri onu, mgbakwaa ha niile ume, gwa ha ka ha were obi ha niile nogide n’ime Onyenwe anyi. 24 O bu ezigbo mmadu, onye juputara na Mmụọ Nsọ na okwukwe. O nwekwara okwukwe di ebube, n’ihi ya otutu mmadu chegharikwara b̄iakwute Onyenwe anyi.

25 Emesia, ọ gara Antiok obodo Tasos icho Sol. 26 Mgbe ọ choputara ya, o duuru ya b̄ia n’Antiok. Ihe ha ka otu afo, ka ha na-ezuko n’ulo choochi na-akuziri otutu igwe mmadu ihe. O bu n’ime Antiok ka e buru uzọ kpoo ndi na-eso uzọ ya ndi Kraist.

27 N’oge ahụ, ndi amuma sitere na Jerusalem b̄iaruru Antiok. 28 Otu onye n’ime ha a na-akpo Agabos biliri oto buo amuma site n’ike Mmụọ Nsọ banyere oke unwu ga-abiakwasị uwa niile. Amuma a mezu kwara n’oge Klodios na-achi. 29 Ndi na-eso uzọ ya kwekoritara itukota na iziga onyinye di iche iche nye ndi kwere ekwe no na Judia. Onye obula nyekwara ihe dika o nwere ike. 30 Ha mere nke a, ha zigara ndi okenye ihe ha tukotara, site n’aka Banabas na Sol.

12

Mkpagbu site n’aka Herod

1 N’oge ahụ, eze Herod jidere ufodu ndi so na choochi buru n’obi ikpagbu ha. 2 O jiri mma agha gbuo Jemis nwanne Jon. 3 Mgbe ọ choputara na omume ya toro ndi Juu ufo, ọ gara n’ihu jidekwa Pita. Nke a mere n’oge mmemme Achicha Ekoghi eko. 4 Mgbe o jidere ya, o tinyere ya n’ulo mkporo ebe o mere ka ndi agha chee ya nche, ndi agha ano n’otu oge, ndi agha ano ozọ n’oge nke ozọ. Ebumnobi ya bu ikpopta ya n’ihu oha mmadu kpee ya ikpe mgbe Mmemme Ngabiga gasiri.

5 Mgbe e debere Pita n’ulo mkporo, nzuko esepughi aka n’ikpe ekpere n’ihi ya nye Chineke.

Mmụọ ozi agbaputa Pita

6 Ma n’abali na-esota ubochi ahụ Herod ga-akpuputa ya, Pita no n’ura n’etiti ndi agha abuo, e jiri eriri igwe kee ya n’ukwu n’aka, ma ndi nche ozọ nokwa n’onu uzọ na-eche ya nche. 7 Na mberede mmụọ ozi Onyenwe anyi biara guzoro n’ebe ahụ, ihè nwukwara n’ime ulo mkporo ahụ. O

kuturu Pita aka n'akuku si, "Ngwangwa, bilie otọ!" Eriri igwe ahụ dapuru n'aka ya.

⁸ Mmuo ozi ahụ siri ya, "Yiri uwe gi na akpukpoukwu gi." O mere otu ahụ, Mmuo ozi ahụ gwakwara ya, "Yirikwa akwa mgbokwasị gi soro m."

⁹ Pita sooro ya n'azu, o chere na o na-ahụ ohu, ma o mataghị na ihe mmuo ozi ahụ na-eme bu ezie. ¹⁰ Ha gafere ndi nche nke mbu na nke abuo rute n'onu uzọ e si abanye n'ime obodo, nke bu onu uzọ igwe. Onu uzọ igwe ahụ meghekwarara n'onwe ya, ha esite na ya gafee. Mgbe ha gara ije ruo ebe tere anya n'ama nke ozo, ngwangwa mmuo ozi ahụ hapuru ya.

¹¹ Mgbe ahụ kwa ka Pita ghotara ihe niile mere. O kwuru, "Ugbu a, amatala m n'ezie, na Onyenwe anyi ezitela mmuo ozi ya, ka o bia zoputa m site n'aka eze Herod na ihe niile ndi juu na-atu anya ya. Ugbu a o naputakwala m site n'ochicho ojoo niile nke ndi juu."

¹² Mgbe o ghotara ihe merenu, o gwara n'ulo Meri nne Jon onye a na-akpokwa Mak, ebe otutu mmadu zokotarari na-ekpe ekpere. ¹³ Mgbe o kuru aka n'onu uzọ ama, otu odibo nwanyi aha ya bu Roda biara ka o zaa ya. ¹⁴ Mgbe o nuru olu Pita, onu juru ya obi nke mere na o gbaara oso laghachi azu n'emeghegi uzọ. O gara tisaa, "O bu Pita no n'onu uzọ!"

¹⁵ Ha siri ya na o na-ekwu okwu dika onye uche ya na-ezughị oke. Mgbe o nogidesiri ike na-ekwu otu ihe ahụ, ha siri, "O ghaghị i bu mmuo ozi ya."

¹⁶ Ma Pita nogidere na-aku aka n'uzọ. Mgbe ha meghere uzọ hu ya, o gbagwojuru ha anya. ¹⁷ O feere ha aka ka ha mechie onu. O koro ha otu Onyenwe anyi si duputa ya site n'ulo mkporo. O gwara ha, "Meenu ka Jemis na umunna anyi niile mata ihe ndi a." O puru gawa ebe ozo.

¹⁸ N'isi ututu echi ya, oke oghaaghara di n'etiti ndi agha, ebe ha na-eche ihe mere Pita. ¹⁹ Mgbe Herod chogharichara ya ma o chotaghi ya, o juru ndi nche ahụ ajuju di iche iche. N'ikpeazu o nyere iwu ka e gbuo ha.

Onwu Herod

Emesia o hapuru Judia gaa Sizaria nodu n'ebe ahụ. ²⁰ N'oge ahụ Herod na-eweso ndi Taja na Saidon iwe, ha zipuru ndi ozi ha izute ya. Ha buru uzọ mee ka ha na Blastos buru enyi, onye eze tukwasiri obi nke na-elekotakwa ime ulo ndina eze anya. Ha rioro ya ka udo diri, n'ihu na a na-esi n'obodo eze na-enwetara ha ihe oriri.

²¹ N'ubochi nzuko ahụ, Herod gbokwasiri uwe ndi eze ya nokwasị n'ocheeze ya. O weere oke olu di iche gwa nzuko ahụ niile okwu. ²² Igwe mmadu ahụ no na-eti mkpu, "Nke a abughi olu mmadu, o bu olu chi!" ²³ N'otu oge ahụ, mmuo ozi Onyenwe anyi tiri ya ihe otiti di egwu n'ihu na o nyeghi Chineke otuto ma otu. Ikpuru ripara ya ahụ, nke mere ka o nwuo.

²⁴ Ma okwu Chineke gara n'ihu na-aba uba na-agbasakwa.

Nzipu Sol na Banabas

²⁵ Mgbe ha rucharara oru ha, Banabas na Sol si Jerusalem loghachi. Ha koro Jon onye a na-akpokwa Mak n'ije ha.

13

¹ Ndi amuma na ndi nkuzi ufodu nokwa na nzuko di n'Antiok. Ufodu n'ime ha bu Banabas na Simion onye a na-akpo nwoke ojii, na Lusios onye Sirini, na Manaen (onye azulitekoru ya na eze Herod), na Sol.

² Mgbe ha no na-eke Onyenwe anyi ofufe na-ebukwa onu, Mmuo Nso siri, "Kewaputaranu m Banabas na Sol, n'ihu oru ahụ nke m koro ha." ³ Ya

mere, mgbe ha busiri ọnụ kpekwa ekpere, ha bikwasiri ha aka n'isi zipu ha.

Obodo Saiprōs

⁴ Ebe Mmuo Nso zipuru ha, ha gbadara Selusia, sitekwa ebe ahụ gbadaa Saiprōs. ⁵ Mgbe ha biaruru Salamis, ha banyere n'ulo nzuko ndi Juu kwusaa okwu Chineke. Jon sokwa ha dika onye na-ejere ha ozi.

⁶ Mgbe ha gazuchara obodo niile ndi ahụ mmiri gbara gburugburu ruo Pafos, ha zutere otu onye mgbaasi, onye Juu bu onye amuma ugha a na-akpo Ba-Jisos. ⁷ Ya na otu onye ochichi obodo, aha ya bu Sajos Polos no. O bu nwoke nwere oguguisi n'ebe o di ukwuu, o kporo Banabas na Sol ka ha gwa ya okwu nke Chineke. ⁸ Ma onye mgbaasi ahụ, onye aha ya bukwa Elimas (n'ihhi nke a bu aha ya ma asugharia ya) malitere igbochi ha site n'imeghari onyeisi ahụ anya ka o ghara inabata okwukwe ahụ. ⁹ Ma Sol, onye aha ya bukwa Pol, onye juputara na Mmuo Nso, legidere ya anya ¹⁰ si, "Gi nwa ekwensu, juputara n'aghugho na n'ihe ojoo di iche iche. Gi onye iro nke ezi omume niile. O bu na i gaghi akwusi imeru uzo niile ziri ezi nke Onyenwe anyi? ¹¹ N'ihhi ya lee, iwe nke Onyenwe anyi ga-adakwasi gi. I ga-ekpu isi nwa oge, i gaghi enwe ike hu ihè nke anyanwu."

N'otu oge ahụ, o hukwaghi uzo ozo. O malitere na-ebighari aka, na-achokwa onye ga na-edughari ya. ¹² Mgbe onyeisi ahụ huru ihe mere, o kweere, n'ihhi na o juru ya anya bu ozizi nke okwu Onyenwe anyi.

Pol n'obodo Antiok nke Pisidia

¹³ Pol na ndi otu ya ji ugbo mmiri site na Pafos garuo Pega nke di n'ala Pamfilia. N'ebe a ka Jon hapuru ha laghachi Jerusalem. ¹⁴ Site na Pega ha gara ruo Antiok obodo nke di na Pisidia. N'ubochi izuike, ha banyere n'ulo nzuko ndi Juu nodu ala. ¹⁵ Mgbe a guputasi site n'akwukwo iwu na nke ndi amuma, ndisi ulo ekpere ahụ zigara ya ozi, si, "Umunna anyi, o buru na unu nwere okwu igbaume nye anyi, biko kwuonu ya."

¹⁶ Pol guzoro oto n'etiti ha feere ha aka ya, si, "Unu ndi Izrel na unu umunna m ndi mba ozo na-atu egwu Chineke. Geenụ m nti. ¹⁷ Chineke nke Izrel hoputara nna nna anyi ha mee ha mba di ukwu n'oge ha no n'obodo Ijpt. O ji ike aka ya duputa ha site n'ala ahụ. ¹⁸ O nagidere ha iri afọ anọ n'ime ozara. ¹⁹ O bibiri mba asaa di ukwuu n'ime ala Kenan n'ihhi ha, nyekwa ndi ya obodo a ka o buru nke ha. ²⁰ Nke a bu ihe di ka nari afọ anọ na iri afọ ise.

"Mgbe nke a gasiri, o nyere ha ndi ikpe di iche iche ruo oge Samuel onye amuma. ²¹ Mgbe ahụ ha rioro ka enye ha eze, Chineke nyekwara ha Sol, nwa Kish, onye si n'agburu Benjamin puta, onye chiri iri afọ anọ. ²² Mgbe o wepusiri ya, o mere Devid ka o buru eze ha. O gbara ama banyere ya si, 'Achotala m Devid nwa Jesi, nwoke nke di ka ochicho obi m nke si di. O bukwa onye ga-eme ihe niile m chororo ka o mee.'

²³ "Jisos onye si n'ezinaulo Devid puta ka Chineke wetaara Izrel Onye nzoputa ahụ bu Jisos, dika o kwere nkwa izite. ²⁴ Ma tupu obibia ya, Jon ekwusala nye ndi Izrel banyere baptizim nke ncheghari. ²⁵ N'oge Jon na-arusi oru ya, o na-asi, 'Onye ka unu chere na m bu? Abukwaghi m onye ahụ. Mba! Abughi m ya. Ma otu onye ahụ na-abia n'azu m, onye m na-erughi itopu eriri akpukpoukwu ya.'

²⁶ "Ya mere, umunna m, ndi si n'agburu Ebrahim na ndi niile na-atu egwu Chineke, ozi nke nzoputa a diri anyi niile. ²⁷ Ndi bi na Jerusalem na ndi na-achi ha amataghi ya, nke ha ji aghota okwu ndi amuma nke a

na-aguputara ha kwa izu, bu n'ubochi izuike. Ma ha mere ka okwu ahụ mezu, mgbe ha mara ya ikpe onwu. ²⁸ O bu ezie na ha achotaghi ihe kwesiri onwu n'aka ya. Ma ha rioro Paillet ka o nye ike ka e gbuo ya. ²⁹ Mgbe ha mezuru ihe niile e dere banyere ya, ha budatara ya site n'elu obe, lie ya. ³⁰ Ma Chineke mere ka o si n'onwu bilie. ³¹ Ndi niile soro ya jegharja site na Galili ruo Jerusalem hukwara ya anya otutu ubochi. Ndi a bukwa ndi na-agba ama n'ihu ndi mmadu banyere ya.

³² "Anyi na-ezikwa unu ozioma a, nke nkwa ahụ Chineke kwere ndi nna nna anyi ha. ³³ O mezuola ha nye anyi bu umu ha, site na-ime ka Jisos site n'onwu bilie, dika e dere ya n'akwukwo Abu oma,

"I bu okpara m,
taa aburula m nna gi.'*

³⁴ Ma banyere ime ka o site n'onwu bilie, ka o ghara ilaghachi n'ire ure ozo. Nke a bu ihe o kwuru,

"Aga m emezuru gi nkwa nsọ ahụ niile m kwere Devid.'†

³⁵ E dekwara ya n'ebe ozo n'abu oma,

"I gkwaghị ahapụ anụ ahụ nke Onye gi di nsọ ka o hu ire ure.'‡

³⁶ "Mgbe Devid ruzuru oru Chineke chorọ ka o ruo n'ogbo ha, o nwuru, e liko ya na ndi nna nna ya ha o rekwaru ure. ³⁷ Ma onye ahụ Chineke mere ka o site n'onwu bilite erekwaghị ure.

³⁸ "Ya mere, umunna m, achoro m ka o doo unu anya na mgbaghara mmehie dikwa n'ime nwoke a, bu Jisos, anyi na-ekwusa nye unu. ³⁹ A na-esite na ya guo onye obula kwere n'onye ezi omume o buladi site n'ihe ndi ahụ niile nke iwu Mosis na-apughi igu unu di ka ndi ezi omume. ⁴⁰ Lezienụ anya ka ihe niile ndi amuma kwuru ghara idakwasị unu.

⁴¹ "Lee, unu ndi na-akwa emo,
noronu na mgbagwoju anya ma lakwanu n'iyi.

N'ih i na agaje m ime otu ihe n'ubochi unu

nke unu na-agaghị ekwe na o mere,

o buladi na mmadu koru unu maka ya.'§"

⁴² Mgbe Pol na Banabas na-apu, ndi mmadu rioro ha ka ha biakwa n'izu uka ozo gwa ha okwu gbasara ihe ndi a. ⁴³ Mgbe a gbasara nzuko ahụ, otutu ndi Juu na ndi mba ozo na-atu egwu Chineke sooro Pol na Banabas, ndi gwara ha okwu, riosiekwa ha ike ka ha nogide n'amara Chineke.

⁴⁴ N'ubochi izuike ozo ahụ, otutu ndi bi n'obodo ahụ putara inuru okwu Onyenwe anyi. ⁴⁵ Mgbe ndi Juu huru igwe mmadu ndi a, obi ha juputara n'ekworo, ha bidokwara ikwu okwu ojoo megide okwu niile Pol na-ekwu.

⁴⁶ Ma Pol na Banabas kwuru okwu na-asoghi anya si, "O di mkpa na anyi buuru uzo gwa unu okwu nke Chineke, ma ebe o bu na unu juru inabata ya, na-ehekwa na unu ekwesighi inweta ndu ebighi ebi, lee, anyi ga-agakwuru ndi mba ozo. ⁴⁷ N'ih i na nke a bu ihe Onyenwe anyi nyere anyi n'iwu,

"Emeela m ka unu buru ihè nye ndi mba ozo,

ka i nwee ike weruo nzoputa n'ebe niile uwa soturu.'*"

⁴⁸ Mgbe ndi mba ozo nuru ihe ndi a, obi toro ha utu, ha sopukwara okwu nke Onyenwe anyi. Ya mere ndi niile a hoputara inweta ndu ebighi ebi bu ndi kwenyerenu.

⁴⁹ Ya mere okwu Onyenwe anyi gbasara ruo ebe niile n'obodo ahụ.

⁵⁰ Mgbe ahụ, ndi Juu kpaliri obi otutu umu nwanyi na-atu egwu Chineke

* 13:33 13:33 Abu 2:7 † 13:34 13:34 Aiz 55:3 ‡ 13:35 13:35 Abu 16:10 § 13:41 13:41 Hab 1:5 * 13:47 13:47 Aiz 49:6

ndị onọdu ha dị elu, na ndị ikom ndị nke ndu obodo ahụ. Ha kpasuru mkpagbu megide Pọl na Banabas si otu a, chụpụ ha site n'obodo ahụ. ⁵¹ Ha tichapụrụ aja dị n'ụkwụ ha ka ọ buru ihe ido aka na ntị mmegide ha. Ha hapụrụ obodo ahụ gaa Aikoniom. ⁵² Ma ndị na-eso ụzọ ya jupụtakwara n'ọhụ na n'ike nke Mmụọ Nso.

14

Pọl n'obodo Aikoniom

¹ N'obodo Aikoniom, Pọl na Banabas banyekwara n'ulo nzuko ndi Juu, kwuo okwu n'uzo puru icha nke mere n'otutu mmadu, ndi Juu na ndi mba ozọ kwenyekwara. ² Ndi Juu, ndi na-anabataghị okwu ahụ, kpaliri ndi mba ozọ mee ka mkpuruobi ha joo njo megide umunna. ³ Otu o di, ha nogidere n'ebe ahụ ogologo oge, na-ekwusakwa okwu nke Onyenwe anyi na-atughị egwu obula. Onye nke gosikwara na o bu okwu amara ya ka ha na-ekwu site n'inye ha ike iru oru iribama na oru ebube di icha icha. ⁴ Ma ndi obodo ahụ kewara abuo, ufodu n'ime ha dinyere ndi Juu. Ufodu dinyekwara ndi ozi. ⁵ Mgbe ndi mba ozọ, na ndi Juu, ha na ndi ndu ha, gbara izu ime ha ihe ihere, tukwa ha nkume. ⁶ Ndi ozi ahụ matara nzube ha site n'ebe ahụ gbapụ oso gbaruo n'akuku Laikonia, gbaba n'ime obodo Listra na Debi na obodo nta ndi ozọ ndi di n'akuku ebe ahụ. ⁷ N'ebe ahụ, ha gara n'ihu na-ekwusakwa ozioma ahụ.

N'ime obodo Listra na Debi

⁸ N'obodo Listra, o nwere otu nwoke dara ngwuro site n'oge a muru ya. Nwoke a ejibeghi ukwu ya abuo gaa ije mgbe obula. ⁹ O gere ntị mgbe Pọl na-ekwu okwu. Onye legidere ya anya hu na o nwere okwukwe nke a ga-eji mee ka a gwoo ya, ¹⁰ were oke olu si, "Guzoro n'ukwu gi abuo." Nwoke ahụ wuliri elu malite iga ije.

¹¹ Mgbe igwe mmadu ahụ huru ihe Pọl mere, ha tiri mkpu n'asusu Laikonia si, "Ndi a bu chi biakwutere anyi n'udidi mmadu." ¹² Banabas ka ha kporo Zeus ma kpokwa Pọl Hamis n'ihu na o bu ya bu onye oka okwu.* ¹³ Onye nchujaja Zeus, nke ulo arusi ya di nso n'ihu obodo, kputara oke ehi wetakwa okoko osisi di icha icha. Ya na igwe mmadu ahụ chorọ ichu aja nye ha n'onu uzọ ama ha.

¹⁴ Mgbe ndi ozi ahụ, Banabas na Pọl nuru ihe ndi a, ha dowara uwe ha, gbara oso jekwuru igwe mmadu ahụ na-eti mkpu, ¹⁵ na-asi, "Ndi ikom, gini ka unu na-achọ ime? Lee, anyi bukwa mmadu di ka unu. O bu ozioma ka anyi wetaara unu. Anyi chorọ ka unu site n'isopuru ihe ndi a na-abaghi uru, biakwute Chineke di ndu. Onye kere eluigwe na uwa, na oke osimiri na ihe niile di n'ime ha. ¹⁶ N'oge gara aga, o hapuru mba niile ka ha na-eme ihe masiri ha. ¹⁷ N'agbanyeghi nke a o hapughi i debere onwe ya ihe ndi ga-agbara ya akaebe, site n'oru oma ya niile. Di ka inye unu mmiri ozuzo site n'eluigwe, na mkpuru nke ala n'oge ha. O na-enyeka unu nri na-emekwa ka obi na-atọ unu uto." ¹⁸ N'agbanyeghi okwu ndi a, o rara ha ahụ igbochi igwe mmadu ahụ ichuru ha aja.

¹⁹ Ma ndi Juu sitere n'Antiok na Aikoniom biara kpalie obi igwe mmadu ahụ. N'ihu ya, ha turu Pọl nkume, dokpuru ya puo n'obodo, chee na o nwuola. ²⁰ Ma mgbe ndi na-eso uzọ biara gbaa ya gburugburu, o bilitere, laghachikwa n'ime obodo ahụ. Ma n'echi ya, ya na Banabas sooro gaa Debi.

* **14:12** 14:12 Ndi a bu aha chi ndi obodo a. Aha ha ozọ bu Jupita na Mekuri.

Pọl na Banabas alaghachi Antiok nke Siria

²¹ Ha zisasiri ozioma n'ime obodo ahụ, nke mere ka otutu mmadu buru ndi na-eso uzọ ya. Ha loghachiri n'obodo Listra site ya gaa Aikoniom na Antiok. ²² N'ebe ahụ ha gbara ndi na-eso uzọ ume kasiekwa ha obi si ha jidesie okwukwe ahụ ike. Ha siri, "Anyi ga-agabiga otutu mkpagbu di iche iche tupu anyi abaa n'alaeze Chineke." ²³ Mgbe ha hoputachara ndi okenye n'ime nzuko niile. Ha sitere n'obubu onu na ekpere tinye ha n'aka Onyenwe anyi, bu onye ha kwenyere na ya. ²⁴ Ha sitere n'akuku Pisidia garuo Pamfilia. ²⁵ Mgbe ha zisachara ozioma n'obodo Pega, ha gbadara gaa Atalia.

²⁶ Site n'ebe ahụ, ha sooro ugbo mmiri jeruo Antiok bu ebe a no nyefee ha n'amara Chineke n'ih i oru ndi a ha ruzuru. ²⁷ Mgbe ha biaruru, ha kpokotara nzuko kowara ha ihe niile Chineke sitere n'aka ha mee, na otu o siri meghe onu uzọ nke okwukwe nye ndi mba ozọ. ²⁸ Ha na ndi na-eso uzọ nogidere n'ebe ahụ ruo oge di anya.

15

Nzuko di mkpa na Jerusalem

¹ Ufodu ndi ikom sitere Judia bia malitere izi umunna ozi, "O buru na e bighi unu ugwu dika Mosis nyere n'iwu, a pugh i zoputa unu." ² Ha na Pol na Banabas ruritara uka nke ukwu. N'ih i nke a, ha kpebiri ka Pol na Banabas, na ufodu ndisi ndi ozọ soro gaa Jerusalem hu ndi ozi na ndi okenye nke nzuko maka okwu a. ³ Nzuko ahụ zipuru ha n'uzọ ha, mgbe ha sitere Fonisia na Sameria na-agafe, ha korọ otu ndi mba ozọ siri chegharia. Nke a wetara ndi niile kwere ekwe oke onu di ukwu. ⁴ Mgbe ha biaruru Jerusalem, nzuko, ndi ozi na ndi okenye nabatara ha, ha kokwara ha ihe niile Chineke sitere n'aka ha mee.

⁵ Ma ufodu ndi kwere ekwe si n'otu ndi Farisii biliri na-ekwu si, "Na o di mkpa ka e bie ha ugwu ma gwakwa ha ka ha dobe iwu Mosis."

⁶ Mgbe ahụ, ndi ozi na ndi okenye zokotara itule okwu a. ⁷ Mgbe ha no tulegeni okwu ahụ ruo oge di anya, Pita guzoro otọ si ha, "Umunna m, unu niile maara na site na mbu Chineke hoputara m site n'etiti unu, ka m zisaa ozioma ahụ nye ndi mba ozọ ka ha nuru, ma kwerekwa. ⁸ Chineke a, onye maara obi mmadu niile gbaara ha akaebe site n'inye ha onyinye Mmuo Nso dika anyi si nata ya na mbu. ⁹ O gosighi na o nwere ihe di iche n'etiti anyi na ha. N'ih i na o mere ka obi ha di ocha site n'okwukwe. ¹⁰ Ugbu a, gini mere unu ji anwa Chineke onwunwa site na-itinye n'olu ndi na-eso uzọ ya ibu arọ nke anyi maobu nna nna anyi ha na-enweghi ike idokpu? ¹¹ Mba, anyi kwenyere na o bu site n'amara nke Onyenwe anyi Jisos ka a ga-eji zoputa anyi, dika a ga-esi zoputakwa ha."

¹² Mmadu niile noduru nwayoo, ha bidoro ige nti n'akuko Banabas na Pol na-akorọ ha banyere ihe iribama niile na oru ebube niile Chineke jiri ha ruo n'etiti ndi mba ozọ. ¹³ Mgbe ha kwusiri okwu ndi a, Jemis siri, "Umunna m geenu nti. ¹⁴ Saimon akoqlara anyi otu Chineke si buru uzọ lekota ndi mba ozọ site na isite n'etiti ha hoputara onwe ya ndi ga-ekwere na aha ya. ¹⁵ Nke a na okwu ndi amuma dakotara, dika e dere ya,

¹⁶ " 'Mgbe nke a gasiri, aga m aloghachi,
aga m ewughachikwa ulo ikwu Devid nke dara ada.
Ebe ya niile dakposiri adakposi ka m ga-ewugharikwa,
aga m emekwa ka o guzozie,

¹⁷ ka ndi foduru n'etiti mmadu nwe ike choo Onyenwe anyi,

ọ bụladị ndị mba ọzọ niile ndị a kpọkwasịrị aha m, ka Onyenwe anyị kwuru, onye na-emekwa ihe ndị a.*

¹⁸ Nke a amaara site na mgbe ochie.

¹⁹ “N’ihi nke a, mkpebi ikpe m bụ nke a, ka anyị ghara isogbu ndị mba ọzọ loghachikwutere Chineke, ²⁰ kama o kwesiri ka anyị degara ha akwukwọ gwa ha sị ha hapụ iri nri ọbụla e ji chụọro arụsị aja. Ka ha wezugakwa onwe ha site na mmehie ikwa iko, ya na iri anụ a nyagburu anyagbu, maọbụ ọbara. ²¹ Site na mbụ, Mosis nwere ndị na-ekwusa iwu n’obodo niile. A na-agukwa ya n’ụlọ nzukọ n’ụbọchị izuike niile.”

Akwukwọ e degaara ndị mba ọzọ

²² Mgbe ahụ, ndị ozi na ndị okenye, ha na nzukọ niile, kpebiri ka a hoputa ndị ikom a ga-eziga Antiok ha na Pọl na Banabas. Ha hoputara Judas onye a na-akpọkwa Basabas, na Saïlas, ndị ndu so n’etiti ụmụna.

²³ Ha nyekwara ha n’akwukwọ ozi dị otu a,

Akwukwọ a sitere n’aka ndị ozi, na ndị okenye ndị bụ ụmụna unu.

A na-edetara ya unu ndị sitere na mba ọzọ kwere bụ ndị nọ n’Antiok, Siria na Silisia.

Ekele.

²⁴ E mere ka anyị mata na ụfọdụ ndị otu anyị ebuterela unu nsogbu na ogbaaghara, mee ka obi lọọ unu mmiri, na-emebi mkpuruobi unu. Ma n’ezie, ha anataghị ike n’aka anyị ime nke a. ²⁵ N’ihi nke a, anyị zuchoro, sitekwa n’otu obi kpebie ihoputa ụfọdụ ndị ikom na izitere unu ha, ha na ndị anyị huru n’anya, bụ Pọl na Banabas, ²⁶ ndị ikom werela ndu ha tunye n’aha Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. ²⁷ Ya mere, anyị na-ezite Judas na Saïlas ndị ga-akwara unu n’ihu n’ihu, ihe anyị dere n’akwukwọ a. ²⁸ N’ihi na ọ bụ ihe ziri ezi n’anya Mmụọ Nso na n’anya anyị kwa, na o kwesighị ka anyị bokwasị unu ibu arọ karịa ihe ndị a dị mkpa. ²⁹ Ma o kwesiri ka unu hapụ iri ihe ọbụla e jiri chụọ aja nye arụsị, ya na iri anụ ọbụla a nyagburu anyagbu, maọbụ ọbara. Kewapukwanụ onwe unu site n’ikwa iko. O buru na unu eme ihe ndị a, unu mere nke ọma.

Nọonụ nke ọma.

³⁰ Ya mere, e zipuru ha, ha jeruokwa Antiok. Mgbe ha kpokoro nzukọ ahụ, ha nyere ha akwukwọ ozi ahụ. ³¹ Mgbe ndị otu ogbakọ ahụ gusiri ya, ha nuriiri onu nke ukwuu n’ihi agbamume ha natara. ³² Judas na Saïlas, ndị ha onwe ha bụ ndị amuma, kwuru otutu okwu, iji gbaa ha ume na ime ka okwukwe ndị kwere ekwe guzosie ike. ³³ Mgbe ha nonyesiri ha nwa oge nta, ndị kwere ekwe ji ngozi nke udo zilaga ha ka ha laghachikwuru ndị zitere ha. ³⁴ Ma ọ masiri Saïlas inotukwu n’ebe ahụ.† ³⁵ Pọl na Banabas nogidere n’Antiok, ebe ha na ndị ọzọ kuziri ihe ma kwusakwa okwu Onyenwe anyị.

Nkewa nke dị n’etiti Pọl na Banabas

³⁶ Mgbe ụbọchị ole na ole gasiri, Pọl gwara Banabas, “Ka anyị gaghachi n’obodo niile anyị kwusara okwu Onyenwe anyị n’otu n’otu, mata ka ndị kwere ekwe si agbalị n’ebe ahụ.” ³⁷ Banabas choro ka ha na Jọn onye a na-akpọ Mak soro gaa. ³⁸ Ma Pọl echeghi na o ziri ezi iduru ya n’ihi na ọ hapuru ha na Pamfilia. O sokwaghi ha jezuo ozi ha. ³⁹ Iru uka daputara n’etiti ha siri ike nke mere na ha kewara. Banabas kporo Jọn Mak banye n’ugbo gawa Saipros. ⁴⁰ Ma Pọl horo Saïlas, kporo ya gawa njem, mgbe ụmuna kpesiri ha ekpere raara ha nye n’amara Onyenwe

* 15:17 15:17 Ems 9:11,12 † 15:34 15:34 Ụfọdụ akwukwọ adighi edebanye ihe banyere Saïlas n’amaokwu a.

anyị. ⁴¹ O jeghariri n'ime obodo Siria na Silisia na-agba nzuko no n'ebe ahụ ume.

16

Timoti esonyere Pọl na Sailas

¹ Pọl biaruru Debi na Listra, ebe otu onye na-eso ụzọ Jisọs a na-akpọ Timoti bi. Nne ya bụ onye Juu burukwa onye kwere ekwe, ma nna ya bụ onye Griik. ² Umunna ndi bi na Listra na Aikoniom gbara ezi ama banyere ya. ³ Pọl chorọ ka Timoti soro ya n'ije ya. Ma n'ihu ndi Juu bi n'akuku ebe ahụ, o biri ya ugwu n'ihu na mmadu niile maara na nna ya bụ onye Griik. ⁴ Dika ha na-eme njem site n'obodo ruo n'obodo, ha na-akowara ha ihe banyere mkpebi ndi ozi na ndi okenye kpebiri na Jerusalem ka ha nwe ike idebe ha. ⁵ Ihe ndi a niile mere ka nzuko sie ike n'okwukwe ma baakwa uba n'onuogugu kwa ubochi.

Pọl ahụ ohu banyere nwoke Masidonia

⁶ Ha gara mpaghara Frigia na Galeshia. Ma Mmuo Nso ekweghi ka ha kwusaa ozioma n'akuku Eshia n'oge ahụ. ⁷ Mgbe ha ruru n'akuku obodo Misia, ha chere ihu ibanye n'akuku obodo Bitinia. Ma Mmuo Nso nke Jisọs akwagideghi ka ha gaa. ⁸ Ka ha si n'akuku Misia gafee, ha batara Troas. ⁹ N'abalị ahụ, Pọl huru ohu ebe o huru otu nwoke onye Masidonia ka o guzo na-ariyo ya si, "Bia na Masidonia nyere anyi aka." ¹⁰ Mgbe o huchara nke a, anyi jikeere ngwangwa iga Masidonia ebe anyi mara na Chineke akpola anyi igbasara ha ozioma.

Lidia agho onye kwere ekwe

¹¹ Anyi banyere ugbo mmiri na Troas si ya gafee Samotres. N'echi ya, anyi biaruru Niapolis. ¹² Site n'ebe ahụ anyi jeruru Filipai nke bu isi obodo di n'akuku mpaghara Masidonia burukwa otu akuku n'ebe ndi Rom na-achi. Anyi noduru n'ime obodo a otutu ubochi.

¹³ N'ubochi izuike, anyi sitere n'obodo ahụ gaa n'akuku osimiri ebe anyi choputara na ulo ekpere di. N'ebe a ka anyi no gwa umu nwanyi ndi gbakoronu okwu. ¹⁴ Aha otu n'ime ndi inyom nuru okwu anyi bu Lidia, onye obodo Tiatira, onye na-azu ahia akwa e sijiri odo odo. O bukwa nwanyi na-asopuru Chineke. Onyenwe anyi meghere obi ya, ige nti n'ihe Pọl na-ekwu. ¹⁵ Ka e mesiri ya na ezinaulo ya baptizim, o rioro anyi n-asi, "O buru n'ezie na unu guru m dika onye kwesiri ntukwasị obi nye Onyenwe anyi, batanu n'ulo m noro." Mgbe o kwagidesiri anyi ike, anyi sooro ya.

Pọl na Sailas n'ulo mkporo

¹⁶ Otu ubochi, mgbe anyi na-aga n'ulo ekpere, anyi zutere otu nwaagboghọ bu ohu, onye nwere mmuo igba afa. O na-ewetara ndi nwe ya ezigbo ego site n'igba afa. ¹⁷ Ma o sogidere anyi na Pọl ebe obula anyi na-aga, na-eti mkpu na-asi, "Ndi a bu ndi ohu Chineke Onye kachasi ihe niile elu. Ha biara ikwuputara unu ihe banyere uzọ nzoputa." ¹⁸ O mere nke a otutu ubochi. Ma site n'oke iwe, Pọl baara mmuo ojoo ahụ bi n'ime ya mba si, "Eji m aha Jisọs Kraist na-enye gi iwu si gi site n'ime ya puta!" Otu mgbe ahụ o siri n'ime ya puta.

¹⁹ Mgbe ndi nwe ya huru n'olileanya ha iji inweta ego akwusila, ha jidere Pọl na Sailas dokpuru ha jekwuru ndiisi obodo n'oma ahia. ²⁰ Mgbe ha dutara ha n'ihu ndi na-ekpe ikpe ha siri, "Ndi ikom a bu ndi Juu ma ha

etinyela ogbaaghara n'obodo anyị, ²¹ site n'ikuzi omenaala megidere iwu anyị, nke anyị bụ ndị Rom na-enweghị ike inabata maọbụ mee.”

²² Igwe mmadụ sonyere imegide ha. Ndị ikpe nyere iwu ka a dọwaa uwe,* piakwa ha ihe. ²³ Mgbe ha piachara ha ihe nke oma, a tonyere ha n'ime ụlọ mkpọrọ, nyekwa onye nche iwu ka o chee ha nke oma. ²⁴ N'ihị nke a, o tinyere ha n'ime ime ụlọ mkpọrọ, ebe o jiri otosị kegide ha n'ukwu.

²⁵ N'etiti abali, mgbe Pọl na Sailas na-ekpe ekpere na-abukwa abụ ito Chineke, ndị niile nọ n'ụlọ mkpọrọ ahụ na-ege ha ntị. ²⁶ Na mberede, oke ala oma jijiji bidoro, nke mere ka ntọala ụlọ mkpọrọ ahụ maa jijiji. Ngwangwa, onụ ụzọ ya niile meghere, ụdọ igwe niile e jiri kee ndị mkpọrọ topukwara. ²⁷ Mgbe onyeisi nche ụlọ mkpọrọ tetara n'ura ma hụ na onụ ụzọ niile ghere oghe. N'ihị ya, o chere na ndị mkpọrọ niile agbapula. Ya mere, o mịputara mma agha ya chọọ igbu onwe ya. ²⁸ Ma Pọl tiri mkpu n'oke olu, si, “Emerula onwe gị ahụ. Anyị niile nọ n'ebe a!”

²⁹ Onyeisi nche ahụ kpọrọ ka eweta oku, o gbabara n'ime, daa n'ukwu Pọl na Sailas na-ama jijiji. ³⁰ O kpọputara ha n'ezị si, “Ndị nwe m, gini ka m ga-eme ka a zoputa m?”

³¹ Ha siri, “Kwere n'Onyenwe anyị Jisọs, a ga-azoputa gị na ezinaulo gị niile.” ³² Mgbe ahụ, ha gwara ya na ndị niile nọ n'ezinaulo ya okwu nke Onyenwe anyị. ³³ N'otu elekere ahụ, n'abali ahụ, o sachara onya ha. N'atufughị oge, ha mere ya na ezinaulo ya baptizim. ³⁴ O kpobatarara ha n'ulo ya, nye ha ihe oriri. Ya onwe ya na ezinaulo ya nuri onụ n'ihị na o kwerele na Chineke.

³⁵ N'echi ya, ndị ikpe ahụ zitere ndị uweojii si, “Hapụnụ ụmụ nwoke ahụ ka ha laa.” ³⁶ Onyeisi ụlọ mkpọrọ ahụ gwara Pọl, si, “na ndị ikpe zitere ozi si ha laa. Ugbu a putanụ. Unu laanụ n'udo.”

³⁷ Ma Pọl siri ha, “Ha tiri anyị ihe n'ihu mmadụ niile na-ebughị ụzọ kpee anyị ikpe. Emesia ha tinyere anyị n'ulo mkpọrọ. Anyị bụ diala n'obodo Rom! Olee otu ha ga-esi zipu anyị na nzuzo. O kwesiri ka ha bịa n'onwe ha kpọputa anyị.”

³⁸ Ndị uweojii ahụ gara gwa ndị ikpe ahụ ihe ha kwuru. Mgbe ha nuri na ha bụ diala na Rom, ha turu egwu nke ukwu. ³⁹ Ha biakwutere ha riosie ha ariri ike. Ha kpọputakwara ha, riu ha ka ha hapu obodo ahụ. ⁴⁰ Mgbe ha sitere n'ulo mkpọrọ putara, ha gara n'ulo Lidia. N'ebe ahụ ka ha zutere ụmuna, gwa ha okwu mgbamume, emesia ha si n'obodo ahụ puo.

17

Pọl n'obodo Tesalonaika

¹ Mgbe ha gafechara obodo Amfipolis na Apolonia, ha biaruru obodo Tesalonaika, ebe ụlọ nzuko ndị Juu di. ² Pọl bakwuuru ha, dika o na-eme oge niile. O nonyere ha izu uka ato, ya na ha na-atughari uche n'Akwukwo Nso, ³ na-akowara ha na-edokwa ha anya na o di mkpa na Kraist ga-ahụ ahụ, ma sitekwa n'onwu bilie. O siri, “Jisọs a, nke m na-ekwusara unu bụ Kraist ahụ.” ⁴ Ufodu n'ime ndị Juu ahụ ka e mere ka ha kwere ma sonyere Pọl na Sailas, otu aka ahụ, igwe mmadụ ndị na-atu egwu Chineke n'etiti ndị Griik na ụmụ nwanyi ufodu a maara aha ha.

⁵ Ma ndị Juu juputara n'ekworo, n'ihị ya, ha kpaliri obi ufodu mmadụ efu n'etiti ha n'oma ahia. Ndị a malitekwarara ogbaaghara n'uzo di iche n'ime obodo. Ha tikasiri ulọ Jesin, n'ihị na ha choro idoputa ha nyefee ha n'aka oha mmadụ. ⁶ Ma mgbe ha na-achotaghi ha n'ebe ahụ, ha doputara

* 16:22 16:22 Ya bụ gbaa ha otu

Jesin na ụmụna anyị ụfọdụ, duru ha jekwuru ndị ikpe nke obodo ahụ, na-eti mkpu, “Ndị a kpuru ụwa ihu n’ala abiala inye obodo ukwu anyị nsogbu. ⁷ Ma Jesin nabatara ha n’ulo ya. Ha na-emebi iwu Siza n’ihi na ha na-asikwa na o di eze ozo di nke a na-akpo Jisos.” ⁸ Okwu di otu a wetara obi ilo mmiri n’etiti ndi ikpe na mmadu niile. ⁹ Ha hapuru Jesin na ndi ozo, naani mgbe ndi akaebe biara kwuo ugwo e jiri gbaputa ha.

Pol n’obodo Beria

¹⁰ Ma n’abali ahụ, ndi kwere ekwe mere ngwangwa zipu Pol na Sailas ka ha gaa obodo Beria. Ma mgbe ha ruru n’ebe ahụ, ha banyere n’ulo nzuko ndi Juu. ¹¹ Ma ndi bi na Beria jiri obi ghere oghe nabata okwu a kari ndi bi na Tesalonaika. N’ihi na ha ji inu oku n’obi nara okwu ahụ, na-enyocha Akwukwo Nso kwa ubochi, ka ha mara ma ihe ha na-ekwu o bu eziokwu. Ha mere nke a ubochi niile. ¹² Otutu n’ime ha kweere, ufodu umu nwanyi na umu nwoke ndi Griik a maara aha ha chegharikwara.

¹³ Ma mgbe ndi Juu bi na Tesalonaika nuru na Pol na-ekwusa ozioma Chineke na obodo Beria, ufodu ha gara n’ebe ahụ na-akpali igwe ndi mmadu n’ihi iwebata ogbaaghara. ¹⁴ Ndi kwere ekwe mere ngwangwa zipu Pol ka o gaa n’akuku oke osimiri di n’ebe ahụ. Ma ha hapuru Sailas na Timoti ka ha na ha nodu. ¹⁵ Ma ndi dupuru Pol sooro ya ruo obodo Atens. Ha lawara, hapuru Sailas na Timoti ozi ka ha biakwute ya natufughi oge.

Pol n’obodo Atens

¹⁶ Mgbe Pol no na-echere ha n’Atens, o wutere mmuo ya nke ukwu n’ihi arusi niile o huru, nke juputara n’obodo ahụ. ¹⁷ N’ihi nke a, ya na ndi Juu na ndi na-atu egwu Chineke, na-anogide n’ulo nzuko na-arurita uka. Kwa ubochi, o na-apukwa n’oma ahia na-agwa ndi niile o zutere okwu. ¹⁸ Ya na ufodu ndi Epikuri* na ndi Stoik† bu ndi okachamara na-arurita uka. Ndi ufodu na-asị, “gini ka onye ekwurekwu a ga-ekwu?” Ndi ozo siri, “o dika onye na-ekwusa umu mmuo‡ ndi ala ozo.” Ha kwuru nke a n’ihi na o na-ekwusa ozioma banyere Jisos na mbilite n’onwu ya. ¹⁹ Ha kpobatarara ya n’ebe ha zukoro, ebe a na-akpo Areopagos,§ ebe ha no si ya, “Anyi enwere ike imata ihe banyere ozizi ohuru gi a? ²⁰ I na-ekwu ihe ndi na-agbagwoju anyi anya. Anyi chorọ imata ihe ndi a nke oma.” ²¹ (Ndi Atens niile na ndi ala ozo bi n’obodo ahụ, enweghi ohere ime ihe obula, o gwuchaala oru ikwu na inu banyere ihe di ohuru.)

²² Mgbe ahụ Pol guzoro na nzuko Areopagos si, “Unu ndi Atens, ahula m na o na-anu unu oku n’obi isopuru mmuo nke unu na-eefe ofufe. ²³ N’ihi na mgbe m na-ejehari n’obodo unu, ahuru m ulo chi di iche iche, ahuru m otu ebe ichu aja nke e dekwasiri n’elu ya:

Ihe e nyere chi nke amaghi ama.

Ya mere, ihe ahụ unu na-eefe ofufe n’amaghi ama nke a ka m na-ekwusara unu.

²⁴ “Chineke onye kere ụwa na ihe niile di n’ime ya. Ebe o bu onye nwe eluigwe na ụwa, o dighi ebikwa n’ulonso e jiri aka wuo. ²⁵ Otu aka ahụ, o dighi anara ije ozi site n’aka mmadu, dika a ga-asị na o nwere ihe korọ ya. Ya onwe ya na-enye ndu na ume na ihe niile. O na-egbokwa mkpa niile. ²⁶ O sitere n’aka otu onye, bu mmadu mbu ahụ, kee agburu niile nke

* **17:18** 17:18 Otu ndi kwenyere na ndu bu maka naani oriri na onunu. † **17:18** 17:18 Otu ndi na-ekwenyeghi na ndu bu naani oriri na onunu. ‡ **17:18** 17:18 Ha chere na o bu chi nke ndi ala ozo, ha amaghi na o bu Chi onye kere ihe niile ka o na-ekwu banyere ya. § **17:19** 17:19 Maqbu, Uguw Maas

mmadu n'otu n'otu, ka ha biri n'elu uwa dum. O jiri aka ya kewachaa oge ogbo obula ga-anọ na oke niile nke ebe obibi ha. ²⁷ Ma nzube ya banyere ihe niile bu ka onye obula chosie Chineke ike. Eleghi anya, mmadu nwere ike lezie uzọ ya anya, si otu a chota ya. O nokwaghi mmadu obula n'ebe di anya. ²⁸ 'N'ih i n'ime ya ka anyi na-ebi, anyi na-ejegharikwa n'ime ya na-adikwa ndu.' Dika ufodu n'ime unu ndi ode abu na-ekwu si, 'Anyi onwe anyi bu umu ya.'

²⁹ "Ebe anyi bu ndi Chineke muru, o kwesighi ka anyi na-eche na ihe akporo Chineke yiri olaocha maobu olaedo, maobu nkume, ihe apiri api site na nka na ihe di n'obi mmadu. ³⁰ Ma Chineke lefuru enweghi nghota nke mmadu anya banyere ihe ndi a niile n'oge gara aga. Ma ugbo a, o choro ka mmadu niile chegharia. ³¹ N'ih i na o debela otu ubochi mgbe o ga-ekpe uwa niile ikpe n'uzo ezi omume, site n'aka otu nwoke o hoputara. O mekwara ka nke a guzosie ike, mgbe o mere ka onye ahụ si n'onwu bilie."

³² Mgbe ha nuru ihe banyere mbilite n'onwu nke ndi nwuru anwu, ha chiru ya ochi. Ma ufodu n'ime ha siru, "N'oge ozo anyi ga-achọ inu okwu ndi a." ³³ N'oge a, Pol hapuru ha. ³⁴ Mmadu ole na ole sooro ya, burukwa ndi kwere ekwe. Otu onye n'ime ha bu Dionisios onye Areopagos. Onye ozo bu nwanyi a na-akpo Damaris na ndi ozokwa.

18

Pol n'obodo Korint

¹ Ka nke a mechara, Pol hapuru Athens gaa Korint. ² N'ebe ahụ o zutere otu onye Juu a muru n'obodo Pontos, onye a na-akpo Akwila. Ya na nwunye ya Prisila sitere Itali Klodios nyere iwu ka a chupu ndi Juu site n'obodo Rom. Pol gara hu ha, ³ n'ih i na ha na-arụ otu oru, o banyere ha, sokwara ha ruko oru n'ih i na ha bu ndi na-akpa akwa e ji ama ulo ikwu. ⁴ Ubochi izuike niile, o na-aru uka n'ulo nzuko ha na-agbali ime ka ndi Juu na ndi Griik kwere.

⁵ Mgbe Sailas na Timoti sitere na Masidonia bia, Pol tinyere oge ya niile ikwusa okwu na ikowara ndi Juu na Jisos bu Kraist ahụ. ⁶ Mgbe obula ha megidere ya ma kparia ya, o na-efecha uwe ya, si ha, "Obara unu di unu n'isi, aka m di ocha. Malite ugbo a, aga m agakwuru ndi mba ozo."

⁷ O siri n'ebe ahụ puo, gaa n'ulo otu nwoke a na-akpo Taitos Jostus, onye na-asopuru na-efekwa Chineke ofufe. Ulo ya di nso n'ulo nzuko ndi Juu. ⁸ Krispos onyeisi n'ulo nzuko ahụ na ezinaulo ya niile kweere n'Onyenwe anyi. Otutu ndi ozo bi na Korint nuru okwu ahụ, kwere, e mee ha baptizim.

⁹ Onyenwe anyi gwara Pol n'ohu n'otu abali si, "Atula egwu, kwusie okwu ike, emechikwala onu gi. ¹⁰ N'ih i na anonyeere m gi. O dikwaghi onye obula puru imeru gi ahụ. Enwekwara m otutu mmadu n'ime obodo a." ¹¹ O nogidere ebe ahụ otu afọ na okara. O na-ezikwa ndi mmadu okwu Chineke.

¹² Mgbe Galio malitere ichi achi n'obodo Akaja, ndi Juu bidoro omume ojo megide Pol. N'ikpeazu, ha duputara ya, gaa n'ulo ikpe. ¹³ Ha siru, "Nwoke a na-amanye ndi mmadu ka ha na-ekpere Chineke n'uzo megidere iwu."

¹⁴ Ma mgbe Pol choro ikwu okwu, Galio siru ndi Juu ahụ, "Agaara m enwe ndidi gee unu nti ma o buru na okwu a gbasara mmejo mmadu mejoro ibe ya, maobu aru mmadu mere megide obodo. ¹⁵ Ma ebe unu na-ekwu ihe banyere okwu na aha di iche iche nakwa iwu unu, gaanu dozie ya n'onwe

unu. Agaghị m abụ onye ikpe okwu ihe ndị dị otu a.” ¹⁶ O sitere n’ime ụlọ ikpe ya chụpụ ha. ¹⁷ Ha jidere Sostenis, onye bụ onyeisi ụlọ nzukọ ahụ tie ya ihe nke ukwuu n’ọnyụ ụzọ ụlọ ikpe ahụ. Ma Galio emeghị dika ọ maara ihe na-eme n’ebe ahụ.

Prisila, Akwila na Apolōs

¹⁸ Mgbe ọ nọsiri n’ebe ahụ otutu ubochi, Pōl siri ndi kwere ekwe nọ n’ebe ahụ ka ha nọdunụ nke oma, ma si n’ebe ahụ banye n’ugbo mmiri ruo Siria. Prisila na Akwila sokwaara ya gaa. N’obodo a na-akpọ Senkria, ọ kpuchara agiri isi ya, n’ihi nkwa o kwere. ¹⁹ Mgbe ha rutere Efesos, ọ hapuru ha n’ebe ahụ, ma o bu ụzọ banye n’ụlọ nzukọ ebe ya na ndi Juu nwere mkparita uka. ²⁰ Ma mgbe ha rioro ya ka ọ nonyetukwuoro ha ogologo oge, ọ kweghi. ²¹ Mgbe ọ na-ahapu, ọ siri ha, “Ọ buru na Chineke kwe, aga m aloghachikwute unu ozo.” Emesia ọ banyere n’ugbo hapu Efesos. ²² Mgbe ọ kwusiri na Sizaria, ọ gara leta choochi di n’ebe ahụ kelee ha. Emesia, ọ gara n’ihu ruo Antiok.

²³ Mgbe ọ nọsiri nwa oge nta n’ebe ahụ, ọ sitere n’ebe ahụ puo jegharia n’akuku obodo Galeshia na Frigia na-agba ndi na-eso ụzọ ahụ ume.

Obibia Apolōs n’obodo Efesos na Korint

²⁴ Ma otu nwoke onye Juu, aha ya bu Apolōs, onye Alegzandria bira na Efesos. Ọ bu onye oka okwu, burukwa onye maara ihe edere n’Akwukwo Nso nke oma. ²⁵ Nwoke a natara ozizi banyere ụzọ Onyenwe anyi. O sitekwara n’inu oku nke obi kuzie nnoo ihe ziri ezi banyere Jisos. Ma ihe ọ maara bu naani ihe gbasara baptizim Jon mere. ²⁶ Ma ọ nogidesiri ike na-ekwuwa okwu n’ulo nzuko. Mgbe Prisila na Akwila nuru okwu ya, ha jekwuru ya, duru ya gaa n’ulo, were nwayoo kowaara ya ihe niile banyere ụzọ Chineke.

²⁷ Mgbe o zubere iga obodo Akaiia, ndi umunna gbara ya ume. Ha degaara ndi na-eso ụzọ Onyenwe anyi nọ n’ebe ahụ akwukwo ka ha nabata ya. Mgbe ọ bjaruru, Onyenwe anyi sitere n’aka ya mee ka amara ya baa uba n’ebe ndi kwere ekwe no. ²⁸ N’ihi na n’ihu ndi mmadu niile, o guzoro kwuo okwu megide ozizi ojoo na iru uka niile nke ndi Juu. O gosiri ha site n’akwukwo nso na Jisos bu Kraist ahụ.

19

Pōl n’obodo Efesos

¹ Mgbe Apolōs nọ na Korint, Pōl sitere ụzọ nke n’ime elu ala bjarute Efesos. N’ebe ahụ, ọ huru ufodu ndi na-eso ụzọ ahụ, ² si ha, “Unu natakwa Mmuo Nso mgbe unu kweere?”

Ha siri ya, “Mba, anyi anubeghi na ọ nwere ihe dika Mmuo Nso.”

³ Ya mere, ọ siri, “Gini ka unu kwenyere n’ime ya mgbe e mere unu baptizim?”

Ha siri, “Baptizim nke Jon.”

⁴ Mgbe ahụ, Pōl siri, “Baptizim Jon bu nke gbasara ncheghari site na mmehie, na-agwa ndi mmadu ka ha kwere n’onye ahụ na-eso ya na-abia, nke bu, ikwere n’ime Jisos.” ⁵ Mgbe ha nuru nke a, e mere ha baptizim n’aha Onyenwe anyi Jisos. ⁶ Mgbe Pōl bikwasiri ha aka ya abuo n’isi, ha natara Mmuo Nso. Ha kwukwara okwu n’asusu di iche iche, bukwa amuma. ⁷ Ha niile ruru ndi ikom iri na abuo.

⁸ Ọ banyere n’ulo nzuko ahụ ma were nkwuwa okwu, na iru uka n’ebe o doro anya gwasi ha okwu ike banyere alaeze Chineke. Ọ bu onwa ato

ka o were ya ime nke a. ⁹ Ma ụfọdụ n'ime ha mechiri obi ha; ha juru ikwenye, kama ha kwuru okwu ojọọ megide Ụzọ ahụ n'ihu ogbako ahụ niile. Ya mere, o sitere n'ebe ha nọ pụọ, kpọrọkwa ndị na-eso ụzọ ahụ, ha na-akparịta ụka kwa ụbọchị n'ụlọ ogbako* Tiranos. ¹⁰ Ihe ndị a gakwara n'ihu afo abuo. Ndị niile bi na Eshia nukwara ozioma Onyenwe anyi. Otutu n'ime ha bu ndi Juu, ma ndi ozo bu ndi Griik.

Umụ Skiva

¹¹ Chineke sitere n'aka Pol ruo otutu oru ebube puru iche. ¹² Nke bu na-ewere ụfọdụ n'ime akisi maobu ichafọ na akwa mgbochi nke meturu ya n'ahu na-atukwasị n'ahu ndi oria, ahụ a dikwa ha ike. E sitekwara na ya chupu mmuo ojoo.

¹³ Ụfọdụ ndi Juu dikwa ndi na-ejeghari n'obodo di iche iche na-achupu mmuo ojoo n'ime mmadu. Ha chokwara ime nke a n'aha Onyenwe anyi Jisos na-asi, "E ji m aha Jisos, onye Pol na-ekwusa na-enye unu iwu ka unu site n'ime ya puta." ¹⁴ Ndi na-eme ihe di otu a bu umu asaa nke Skiva, onyeisi nchujaja, bu onye Juu. ¹⁵ Mmuo ojoo ahụ zara ha si, "Amaara m onye Jisos bu, amakwaara m onye Pol bu, ma unu onwe unu, unu bu ndi ole?" ¹⁶ Nwoke ahụ mmuo ojoo na-achi makwasiri ha, tie ha ihe nke ukwu, mee ka ha gbaa oso. Ha gbara oto gbapu n'ulo ahụ. Ha merukwara ahụ.

¹⁷ Akuko banyere ihe ndi a jezuru obodo Efesos niile. Mgbe ahụ, ndi Juu na ndi Griik ụfọdụ nukwara ihe ndi a. Oke egwu jidekwara ha. N'ih nke a, e mekwara ka aha Onyenwe anyi Jisos daa uda n'ebe niile. ¹⁸ Otutu ndi kwenyerenu biara na-ekwuputa omume ojoo ha niile, n'ihu mmadu niile. ¹⁹ Otutu n'ime ndi na-agwo ogwu mgbaasi buputara akwukwo niile ha ji na-eme mgbaasi, kpo ha oku n'ihu mmadu niile. Akwukwo niile a kporo oku n'ubochi ahụ ga-eru ego ruru puku olocha iri ise. ²⁰ Ya mere, okwu Onyenwe anyi toro, na-agbasa n'ike n'ike na-adikwa ire.

²¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, Pol kpebiri n'ime mmuo ya na ya ga-eje ruo Masidonia na Akaja tupu o biaruo Jerusalem. O sikwara "na ya aghaghi ijeru Rom n'ogwugwu ije ya niile." ²² O zipuru ndi na-enyere ya aka, bu Timoti na Erastos ka ha buru uzọ jeruo Masidonia. Ma ya onwe ya nogidere n'ime Eshia nwa oge.

Ogbaaghara n'obodo Efesos

²³ Ma o bu n'oge a ka oke nsogbu malitere megide Ụzọ ahụ. ²⁴ Otu onye uzu na-agbaze olocha, aha ya bu Dimitrios, onye ji olocha na-akpu ulo arusi ala ahụ a na-akpo Artemis. O na-ewetara ya na ndi uzu ibe ya ego n'ebe o hiri nne. ²⁵ Nwoke a kpo otara ndi oru ya niile, na ndi ya na ha na-aruko otu oru, si, "Ndi ibe m, unu ma na o bu site n'oru nke a ka anyi si enweta akunuba anyi." ²⁶ Unu niile ahula ma nukwa, otu nwoke a na-akpo Pol si rafuo otutu ndi mmadu site n'ime ka ha kwenye na chi obula e ji aka mee abughi chi. O bukwaghi naani n'Efesos kama o foduru ihe nta ka o buru n'Eshia niile. ²⁷ O bukwaghi naani na ihe ize ndu di banyere oru aka anyi nke a ga eleli kama tinyere nke a, ulo nke oke chi nwanyi bu Artemis agaghi enwekwa nsopuru. Ya bu, chi nwanyi n'onwe ya bu onye a na-eke n'obodo Eshia niile nakwa n'elu uwa niile ka a ga-anapu nkwanye uguwu diri ya dika chi."

* **19:9** 19:9 Nke a bu ebe a na-anọ na-akuziri oha mmadu ihe. † **19:26** 19:26 Ya bu, chi nke mmadu hiwere

²⁸ Ma mgbe ha nūrụ ihe ndị a, ha were oke iwe tie mkpu na-asị, “Atemis ndị Efesọs dī ukwuu!” ²⁹ Ọgbaaghara ahụ gbasara, zuo obodo ahụ niile. Ha banyere n’ebe a na-eme ihe ileleanya, kpọputa Gaios na Arıstakos ndị Masidonia, bụ ndị ha na Pọl na-arukọ ọrụ. ³⁰ Pọl chọrọ ịbakwuru igwe mmadụ ahụ, ma ndị na-eso ụzọ ahụ ekweghị ya. ³¹ Otu aka ahụ kwa, ụfọdụ ndị enyi ya n’etiti ndị na-achị Eshia zigakwaara ya ozi na-ariọ ya ka ọ hapụ ịbanye n’ebe ahụ a na-eme ihe ileleanya.

³² Ugbu a, nzukọ ahụ na-agba aghara, ụfọdụ mmadụ na-eti mkpu otu ihe, ndị ọzọ na-eti ihe ọzọ. N’ezie, ọtụtụ n’ime ha amatakaghị ihe ha jiri nọdụ n’ebe ahụ. ³³ Ụfọdụ ndị Juu n’ime ọgbakọ ahụ nupuru Alegzanda, seputa ya, mee ka o buru ụzọ. Alegzanda feere ha aka ka ha dere duu mgbe ọ chọrọ ịgorọ onwe ya n’ihu ọha mmadụ ahụ. ³⁴ Ma n’otu ntabi anya ahụ, mgbe ha matara na ọ bụ onye Juu, ha bidoro iti mkpu ihe dika ogologo awa abụọ na-asị, “Atemis ndị Efesọs dī ukwuu!”

³⁵ N’ikpeazu, ode akwukwọ nke obodo ahụ kwusiri igwe mmadụ ahụ ime ụzụ. O kwuru, “Ndị ikom Efesọs, o nwere onye na-amaghị na obodo Efesọs bụ obodo na-ehekwa ụlọ ofufe Atemis, na oiyi ya nke si n’eluigwe daa? ³⁶ Ebe ihe ndị a adighi na ngopu, ọ dī mkpa ka unu nọdụ nwayọọ, ghara imebi ihe ọbụla n’echeghị echiche. ³⁷ Lee ugbu a, ndị a unu kpọtara n’ebe a abughị ndị ohi, ndị na-ezuru ihe n’ogige chi anyị, ma ọbụ na-ekwuto eze nwanyị arusi anyị. ³⁸ Ọ buru na Dimitrios na ndị ọkpụ ụzụ ibe ya nwere ihe ọbụla megide ha, ha gaa n’uloikpe. Ndị na-ekpe ikpe ga-eleba okwu ha anya. Kama ha mee ya n’usoro iwu kwadoro. ³⁹ Ma ọ buru na o nwere ihe ọzọ dī iche unu chọrọ ka e mee, a ga-edozi ya na nzukọ nke ndị obodo na-eme n’uzọ ziri ezi. ⁴⁰ N’ihi na egwu dī, na-eleghị anya a ga-eji ihe nke mere taa boo anyị ebubo na anyị na-ebute ọgbaaghara. Anyị enweghị ọsisa ziri ezi banyere ọgbaaghara nke a.” ⁴¹ Mgbe o kwuchara nke a, ọ gbasara ha.

20

Pọl agaa obodo Masidonia na Griis

¹ Mgbe ọgbaaghara ndị a kwusiri, Pọl kpokwara ndị na-eso ụzọ ahụ, gbaa ha ume, gwa ha ka ha nọdụ nke oma, ọ puru gawa Masidonia. ² Mgbe ọ gagharichara n’akuku ala ahụ niile, werekwa okwu nkasiobi gbaa ndị umunna ume, ọ bjaruru ala Griis. ³ Ọ nọrọ onwa atọ n’ebe ahụ. Mgbe ọ chọputara na ndị Juu agbaala ajo izu megide ya dika ọ na-ejikere iso ụgbọ mmiri gaa Siria, o kpebiri ka ya si ụzọ Masidonia laghachi. ⁴ Sopata onye Boria bụ ọkpara Piro, na Arıstakos, na Sekundus ndị si na Tesalonaika, na Gaios onye Debi na Timoti, na Taikikos na Trofimos, ndị Eshia sokwa ya na-aga ije a. ⁵ Ndị a bu ụzọ gawa, na-eche anyị na Troas. ⁶ Mgbe Mmemme Ngabiga ahụ gwusiri, anyị banyere ụgbọ mmiri rute Filipai biakwute ha na Troas n’ubochi nke ise. Anyị nọrọ n’ebe ahụ ubochi asaa.

Mkpolite Yutikos site n’onwu n’obodo Troas

⁷ N’ubochi mbu n’izu uka, mgbe anyị zukoro inyawa achicha, Pọl gwara ha okwu, ebe ọ na-akwado ịla ma chi bo, o kwugidere okwu ruo n’etiti abali. ⁸ Ọtutu oriona dikwa n’ime onuulo ahụ dī n’ulo elu ebe anyị zukoro. ⁹ Otu nwokorobia a na-akpo Yutikos noduru ala n’oghereikuku, ọ bụ onye oke ura bidoro itu dika Pọl na-ekwu okwu ruo oge dī anya. Mgbe ọ dara n’oke ura a, o sitere na n’ulo elu nke atọ dapu, daa n’ala. Mgbe e buliri ya, ọ bụ onye nwuru anwu. ¹⁰ Pọl rituru n’ala selite ya elu jikuo ya. Ọ

siri ndi gbakoro n'ebe ahụ si, "Ka obi hapu ilo unu mmiri o di ndu." ¹¹ O laghachikwara n'ulo elu ahụ, mgbe o nyawachara achicha ma riekwa, o kwugidere okwu tutu chi aboo, o hapuru ha bilie ije ya. ¹² Ha kulitere nwokorobia ahụ na ndu nke mere ka onu juputa ha n'obi. O gbakwara ha ume nke ukwu.

Ekele ikpeazu nke Pol nye ndi okenye Efesos

¹³ Anyi onwe anyi gara n'ihu banye n'ugbo mmiri chee ihu iga Asos. Ebe anyi zubere iburu Pol n'ugbo anyi. O soghi anyi n'ihia na o zubere iji ukwu ruo ebe ahụ. ¹⁴ Mgbe o zutere anyi n'Asos, anyi buru ya n'ugbo gaa Mitilen. ¹⁵ N'ubochi nke ozo ya, anyi rutere Kios, n'ubochi nke so ya, anyi gafere rute Samos. Ma mgbe otu ubochi ozo gasiri, anyi rutere Melitos. ¹⁶ N'oge a, Pol kpebiri na o gaghi akwusi n'Efesos ka o ghara itufu oge n'Eshia, n'ihia na o na-eme ngwangwa irute Jerusalem n'ubochi mmemme Pentikoosu, ma o buru ihe o puru ime.

¹⁷ Site na Melitos, o zipuru ozi ka a kporo ya ndi okenye choochi nke Efesos ka ha bia zute ya. ¹⁸ Oge ha biakwutere ya, o gwara ha, "Unu maara nke oma otu m si no n'etiti unu mgbe niile mu na unu noro, site n'ubochi mbu ukwu m zokwasiri n'ala Eshia tutu ruo ugbo a. ¹⁹ Aruru m oru Onyenwe anyi site n'obi umeala na anya mmiri n'etiti ntaramahuhu di ukwu, site n'izu ojoo ndi Juu gbara maka m. ²⁰ Unu huru na m ahapughi ime ka unu mara ihe obula ga-abara unu uru, mgbe obula m na-akuziri unu ihe n'ulo maobu n'ihu oha. ²¹ E kwusaala m nye ma ndi Juu ma ndi Griik okwu ncheghari n'ebe Chineke no, na okwukwe n'ebe Onyenwe anyi Jisos no.

²² "Ma otu o di, ana m aga Jerusalem dika iwu Mmuo Nso nyere m si di, ma amaghi m ihe onodu m ga-abu n'ebe ahụ. ²³ Kariakwa na Mmuo Nso na-agbara m ama n'ebe obula na mkporo na ntaramahuhu na-eche m n'ebe ahụ. ²⁴ Ma akpoghi m ndu m ihe obula. Karia naani ka m gbazuo oso m ma jezuokwa ozi ahụ m natara n'aka Onyenwe anyi Jisos, nke bu ikowa banyere ozioma nke amara Chineke.

²⁵ "Ma ugbo a, amaara m na o nweghi onye obula n'ime unu, bu ndi m jehariri n'etiti ha na-ezisara ihe banyere alaeze a ga-ahu m anya ozo. ²⁶ Ya mere, ana m agwasi unu ike, taa, na abu m onye aka ya di ocha n'ebe obara onye obula n'ime unu di. ²⁷ N'ihia na-esepughi m aka ikwuputa nzoputa Chineke nye unu. ²⁸ Ma ugbo a, kpacharanu anya! Leziekwanu onwe unu na igwe aturu nke Mmuo Nso mere unu ndi nlekota anya ya. Ka unu buru ndi ozuzu aturu nke choochi Chineke, bu nke o ji obara ya zutara onwe ya. ²⁹ N'ihia na amaara m na mgbe m lachara, agu jogburu onwe ya ga-abata n'etiti unu nke na-agaghi emere igwe aturu ebere. ³⁰ Ufodu n'ime unu ga-ebili tugharia eziokwu ahụ ihu ka ha si otu a doro ufodu ndi na-esozu ahụ nye onwe ha. ³¹ Ya mere, na-echenu nche! Chetakwanu na n'ime afoto m noro n'etiti unu, ehie na abali, eji m ikwa akwa na anya mmiri na-adu unu odu.

³² "Ugbo a ana m etife unu n'aka Chineke na nlekota ya. Ana m etifekwa unu n'aka okwu amara ya nke puru igba okwukwe unu ume na inyekwa unu akunuba o kwadobeere ndi ahụ e doru nso. ³³ O dighi mgbe obula agu idotara onwe m olocha maobu olaedo maobu uwe nke onye obula ji guo m. ³⁴ O bakwaghi uru igwa unu na o bu aka m ruputara oru gbooro m mkpa niile, na nke gbokwara mkpa ndi ahụ mu na ha so. ³⁵ N'ihe niile, abukwa m ihe ilere anya nye unu banyere inyere ndi ogbenye aka, site

n'irụ orụ n'uzọ dī otu a, na-echetara m okwu nke Onyenwe anyị Jisọs kwuru si, **'Ngozi kariri dī n'inye enye kariā inara anara.'** "

³⁶ Mgbe o kwusiri okwu ndi a, o soro ha niile gbuo ikpere n'ala kpekwa ekpere. ³⁷ Ha bere akwa nke ukwu, makuo Pọl, sutukwa ya onu. ³⁸ O wutere ha kariā na o kwuru na ha agaghị ahụ ya anya ozo. Emesia, ha duru ya ruo ebe o banyere ugbo mmiri.

21

Pọl agaa Jerusalem

¹ Mgbe anyi hapusiri ha, anyi nyapuru ugbo anyi biaru Kos. N'echi ya, anyi rutere Rods. Anyi sitere n'ebe ahụ jeruo Patara. ² Mgbe anyi huru ugbo mmiri na-aga Fonisia, anyi banyere n'ime ya kwopu. ³ Mgbe anyi kworuru ugbo anyi ebe anyi nwere ike ihu Saipros, anyi siri n'aka ekpe ya gafee, ruo Siria. Anyi rutere n'onu mmiri Taia, ebe ugbo mmiri ga-akwapu ibu di n'ime ya. ⁴ Mgbe anyi chotara ndi na-eso uzọ ahụ, anyi nonyere ha abali asaa. Ha gwara Pọl site n'ike nke Mmuo Nso, ka o ghara iga Jerusalem. ⁵ Mgbe anyi nozuru ubochi anyi, anyi hapuru ha, bilie ije. Ha na nwunye ha na umu ha so dupu ruo mgbe anyi si n'obodo ahụ puo. Anyi na ha gburu ikpere n'ala n'onu mmiri kpee ekpere. ⁶ Mgbe ahụ, anyi kelere onwe anyi ekele ikpezụ. Emesia, anyi banyere n'ime ugbo, ma ha laghachiri azu n'ulo ha.

⁷ Mgbe anyi hapuru Taia, anyi kwusiri na Tolomas. N'ebe a anyi kelekwaro ndi kwere ekwe no n'ime obodo a, nonyere ha naani otu ubochi. ⁸ N'ubochi nke ozo ya, anyi gara n'ihu n'ije anyi rute Sizaria. N'ebe ahụ, anyi nonyeere otu nwanna anyi a na-akpo Filip onye na-agbasa ozioma. O bu otu n'ime mmadu asaa ahụ. ⁹ O nwere umu agboghọ ano ndi na-alubeghi di. Ha nwekwara onyinye ibu amuma.

¹⁰ Mgbe anyi noro otutu ubochi n'ebe ahụ, ka otu onye amuma a na-akpo Agabos, si Judia bata. ¹¹ O biakwutere anyi, chilite belit Pọl na-eke n'ukwu, kee onwe ya n'ukwu na aka si, "Dika Mmuo Nso kwuru, 'otu a ka ndi ndu ndi Juu ga-eke onye nwe ihe a agbu na Jerusalem. Ha ga-ararakwa ya nye n'aka ndi mba ozo.'" "

¹² Mgbe anyi nuru nke a, anyi na ndi niile no n'ebe ahụ rioro Pọl ka o ghara iga Jerusalem. ¹³ Ma Pọl zaghachiri, "Gini ka unu na-eme, o bu akwa ka unu na-ebe, na-eme ka obi gbawaa m? N'ih na o bughị naani na m di njikere ka e kee m agbu, kama ejikekwara m iwere ndu m nye na Jerusalem n'ih aha Onyenwe anyi Jisos." ¹⁴ Ebe o na-ekweghi ege anyi nti, anyi kwusiri ma si, "Ka e mee uche Onyenwe anyi."

¹⁵ Mgbe ubochi ndi a gasiri, anyi jikere bilie iga Jerusalem. ¹⁶ Ufodu ndi na-eso uzọ ahụ ndi no na Sizaria, duuru anyi gaa, ha kporuru anyi n'ulo Mnasin, onye Saipros ebe anyi ga-ano dika obia, onye sitere na mbu buru onye na-eso uzọ ahụ.

Pọl erute Jerusalem

¹⁷ Mgbe anyi rutere Jerusalem, ndi umunna jiri obi utọ nabata anyi. ¹⁸ N'ubochi nke so ya, anyi na Pọl gara ileta Jemis, ndi okenye niile nokwa n'ebe ahụ. ¹⁹ Mgbe o kelechara ha, o kororo ha n'otu n'otu, ihe niile Chineke ruru n'etiti ndi mba ozo site n'ije ozi ya.

²⁰ Mgbe ha nuchara nke a, ha nyere Chineke otuto. Emesia, ha siri Pọl, "Leenu nwanna, otu otutu puku ndi Juu si buru ndi kwere ekwe, ha niile ka ihe banyere iwu a na-anu oku n'obi. ²¹ A korola ha ihe banyere gi, na

ị na-ezi ndị Juu bi n'etiti ndị mba ọzọ ka ha hapụ ịgbasokwa iwu Mosis, na ka ha kwusikwa ibi umụ ha ugwu maọbụ bie ndụ n'usoro omenaala anyị. ²² Gịnị ka anyị ga-eme ugbu a? O doro anya na ha ga-amata na ị bịaara n'ebe a. ²³ Ya bụ, jisie ike mee ihe anyị ga-agwa gị ugbu a. Anyị nwere mmadụ anọ n'ebe a, ndị nọ na nkwa ha kwere Chineke. ²⁴ Soro ha mee omenaala ahụ nke ndị nọ na nkwa ji edo onwe ha ọcha. Kwuorọ ha ugwo maka ikpucha isi ha. I mee otu a, mmadụ niile ga-amata na eziokwu adighi n'ihe ndị a niile e kwuru maka gị, kama na gị onwe gị na-agazi ma na-edebekwa iwu. ²⁵ Ma n'ebe ndị mba ọzọ kwere ekwe nọ, anyị edegarala ha akwukwo gwa ha kwusị iri ihe ọbụla a churu n'aja nye arusi, na iri ọbara, maọbụ anụ a nyagburu anyagbu, ya na ikwa iko."

²⁶ Pọl kpooorọ ndị ikom anọ ndị ahụ tinyere onwe ya, n'ubochi so ya mee ka ya na ha di ọcha. Mgbe ahụ, ọ banyere n'ulonso ukwu ahụ, maka ikwuputa ubochi ole mmemme idi ọcha ahụ ga-anọ tupu e mechaa ya, nakwa mgbe ichu aja n'ihi ha n'otu n'otu ga-abu.

Njide e jidere Pọl

²⁷ Ma mgbe ọ fodoru nwa oge nta ka ubochi asaa ahụ gwuchaa, ufodu ndi Juu si Eshia bja huru ya n'ulonso ukwu ahụ. Ha tikuru igwe mmadụ ma kpaliekwa ha. Ha jidere ya, ²⁸ na-eti mkpu, "Ndị ikom Izrel, nyerenụ anyi aka! Onye a bu nwoke ahụ na-ejeghari n'ebe niile na-ezi ozizi megidere ndi nke anyi, iwu anyi nakwa ebe a. Ma nke kachasi nke, ọ meruokwala ulonso a site n'ikpobata ndi Griik n'ime ya." ²⁹ (N'ihi na ha ebula uzọ hu ya na Trofimos onye Efesos n'ime obodo, ha chere na Pọl kpobatarara ya n'ulonso ukwu ahụ.)

³⁰ Ogbaaghara juputara n'obodo ahụ niile. Ndi mmadu gbakotara dokpuputa Pọl site n'ulonso ukwu ahụ. N'otu mgbe ahụ, e mechiri onu uzọ niile. ³¹ Mgbe ha na-achọ igbu ya, ozi ruru ochiagha nti na Jerusalem niile nọ n'ogbaaghara. ³² Otu mgbe ahụ o duuru ufodu ndiisi agha ya na ndi agha ya mee ngwangwa biaruo n'ebe ha nọ. Mgbe ha huru ndi agha ka ha na-abia, ha kwusiri iti Pọl ihe.

³³ Ochiagha ahụ bįara jide ya, nye iwu ka e were udo igwe abuo kee ya agbu, ọ jukwara onye ọ bu na ihe o mere. ³⁴ Ufodu n'ime igwe mmadụ ahụ na-eti mkpu na-ekwu otu ihe, ebe ufodu na-eti na-ekwu ihe ọzọ. Mgbe ọ na-apughị ichoputa ihe bu isi mkpotu na ogbaaghara ahụ, o nyere iwu ka e duru ya gaa n'ogige ndi agha. ³⁵ Mgbe o rutere na mgbagolite onu uzọ ulo ahụ, ndi agha bulitere ya elu n'ihi ogbaaghara igwe ndi mmadu di ukwu. ³⁶ Igwe mmadụ ahụ so ha nọ na-eti mkpu, "Wepunụ ya! Wepunụ ya!"

Pọl agoro onwe ya

³⁷ Mgbe ha chorọ iduba Pọl n'ime ogige ahụ, ọ siri ochiagha ahụ, "I ga-ekwe ka m gwa gị okwu?"

Ọ siri, "I maara asu asusu ndi Griik? ³⁸ Ọ putara na i bughị onye Ijpt ahụ malitere ogbaaghara ma duuru puku ndi ogbu mmadụ anọ gbalaa n'ozara?"

³⁹ Pọl siri, "Abu m onye Juu si Tasos, obodo di na Silisia, nwa afọ oke obodo amara aha ya. Biko, kwee ka m gwa ndi mmadu okwu."

⁴⁰ Mgbe o nyere ya ikike, Pọl guzoro n'ihe nrigo nke onu uzọ ahụ fee aka ya ime ka ha nọ duu. Mgbe ha noduru nwayo, ọ gwara ha okwu n'asusu Hibru* si,

* **21:40** 21:40 Maobu, Aramaik

22

¹ “Ụmụna m na ndị nna anyị, geenụ m ntị mgbe m na-agoro onwe m n’ihu unu.”

² Mgbe ha nuru na o na-agwa ha okwu n’asusu Hibru, ha deere duu karia.

Mgbe o siri, ³ “Abụ m onye Juu. Amuru m na Tasos n’ime Silisia. Azuru m na obodo a n’ukwu Gamaliel onye nkuzi m. Anata m ozuzu di ike na isopuru iwu nke nna nna anyi ha ejikwa m inu oku n’obi na-efe Chineke dika unu niile si eme taa. ⁴ Akpagburu m ndi niile na-eso uzọ ohuru a, na-etinye ha n’aka onwu. Ejidere m ndi ikom na ndi inyom ha tubakwa ha n’ulo mkporo. ⁵ Ma dika onyeisi nchujaja na nzuko ndi okenye niile puru igbara m akaebe. Anatakwara m n’aka ha akwukwo ozi e deere umunna anyi no na Damaskos. Agara m ebe ahụ ikputa ha n’agbu bia Jerusalem maka ita ha ahuhu.

Akuko ncheghari Pol

⁶ “N’etiti ehie, mgbe m na-aga n’uzo, n’ebe di Damaskos nso, oke ihè nke si n’eluigwe, chara gburugburu m. ⁷ Adara m n’ala ma nukwa olu gwara m okwu si m, ‘Sol, Sol, gini mere i ji na-akpagbu m?’

⁸ “ ‘Onye ka i bu Onyenwe m?’ Ka m juru.

“O siri m, ‘Abu m Jisos onye Nazaret onye i na-akpagbu.’ ⁹ Ndi mu na ha so hukwara ihè ahụ, ma ha anughi olu onye ahụ na-agwa m okwu.

¹⁰ “Asiri m, ‘Gini ka m ga-eme Onyenwe anyi?’

“Onyenwe anyi siri m, ‘Bilie banye Damaskos; n’ebe ahụ a ga-agwa gi ihe niile a kwadobere na i ga-eme.’ ¹¹ N’ihi na-enweghi m ike ihu uzo n’ihi ebube ihè ahụ chachiri m anya. Ya mere ndi mu na ha so sekpuuru m n’aka bata na Damaskos.

¹² “N’ebe ahụ ka Ananayas bi, bu onye anyi puru igu n’onye ezi omume n’ihi idebe iwu. O nwekwara ogbugba ama di mma site n’onu ndi Juu bi n’ebe ahụ. ¹³ O biakwutere m, guzoro n’akuku m si, ‘Nwanna anyi Sol, ka emee ka i hu uzo!’ Otu mgbe ahụ, e nwetara m ike ihu uzo, m hukwara ya.

¹⁴ “Mgbe ahụ, o siri, ‘Chineke nke nna nna anyi ha ahoputala gi imara uche ya na ihu Onye Ezi Omume ahụ na inuta okwu site n’onu ya. ¹⁵ I ga-abu onyeama ya nye ndi niile banyere ihe i huru na ihe i nuru. ¹⁶ Ma ugbu a, gini ka i na-eche? Bilie oto, ka e mee gi baptizim, ka a sachakwa gi site na mmehie, na-akpokukwa aha ya.’

Pol onyeozu nye ndi mba ozo

¹⁷ “Mgbe m loghachikwara na Jerusalem, noro na-ekpe ekpere n’ulonso ukwu ahụ, ahuru m ohu, ¹⁸ ebe o na-agwa m, ‘Mee ngwa! Hapu Jerusalem, n’ihi na ndi bi n’ala a agaghi anara ogbugba ama gi banyere m.’

¹⁹ “Ma asiri m, ‘Onyenwe anyi, ndi a maara nke oma na m na-aga n’ulo nzuko n’otu n’otu, na-atuba ndi kwere na gi n’ulo mkporo, na-etikwa ha ihe. ²⁰ N’oge a na-awufu obara onyeama gi bu Stivin, eguzo m nso na-akwado n’ihe emere di mma, ma na-eleketakwa uwe ndi ahụ tugburu ya anya.’

²¹ “Mgbe ahụ, o siri m, ‘Gawa; n’ihi na aga m ezipu gi ebe di anya ijekwuru ndi mba ozo.’”

Pol onye Rom

²² Ha nara ya ntị ruo ugbu a. Mgbe ahụ, ha niile tiri mkpu n’otu olu si, “Wepunu onye di otu a n’uwa! O kwesighi ka onye di otu a diri ndu!”

²³ Ha tiri mkpu na-atụli uwe mgbokwasị ha elu, na-achilikwa aja n'ala na-efesasị ya ebe niile, ²⁴ ọchịagha ahụ nyere iwu ka a kpugaa ya n'ogige ndị agha, pịa ya ụtari, ka eziokwu pụta ya n'ọnu. Ọ chọrọ imata ihe mere ha ji eti mkpu otu a megide ya. ²⁵ Ma mgbe ha chịrị ụdọ akpụkpọ kechaa ya, Pọl sịrị onye agha guzo ya nso, "Ọ bụ ihe ziri ezi n'iwu na unu ga-eti nwa afọ Rom ihe, onye na-enweghị ikpe a mara ya?"

²⁶ Mgbe onye agha a nūrụ okwu a, o jekwuuru ọchịagha ahụ sị, "Gini ka i na-aga ime? Nwoke a bụkwa onye Rom."

²⁷ Ọchịagha ahụ bịakwutere sị ya, "Gwa m, i bụ onye Rom?"

Ọ sịrị, "E."

²⁸ Ọchịagha ahụ zara, "ma o furu m ego di ukwuu iji buru onye Rom."

Ma Pọl sịrị, "Amuru m dika nwa afọ ala a."

²⁹ Ndị ahụ chọrọ igba ya ajuju ọnu mere ngwangwa wezuga onwe ha. Egwu tukurara ọchịagha n'onwe ya mgbe ọ matara na ọ bụ nwa afọ Rom, n'ihị na o keela ya rii agbụ na mbụ.

Pọl n'ihu ndị ikpe

³⁰ N'echi ya, ebe ọ chọrọ imata ihe bụ isi okwu na ihe mere ndị Juu ji ebo ya ebubo, o nyere iwu ka ndịisi nchụaja na ndị ụlọ ikpe ha zukọ. Mgbe ahụ, o dupụtara Pọl, mee ka o guzo n'ihu ha.

23

Pọl n'ihu nzuko ndị Juu

¹ Mgbe Pọl legidere ndị nzuko a anya, ọ sịrị, "Ụmunnna m, mụ onwe m ejirila ezi akonuche bie ndu m niile n'ihu Chineke ruokwa ụbọchi taa."

² Nke a mere, Ananayas onyeisi nchụaja nyere iwu ka ndị nọ ya nso tie ya aka n'ọnu. ³ Ma Pọl, sịrị ya, "Otu a ka Chineke ga-esi tie gi, gi mgbidi e tere nzu. Ụdi onye ikpe di aña ka i bụ i ji na-emebi iwu n'onwe gi site n'inye iwu ka e si otu a tie m ihe?"

⁴ Ndị guzo ya nso sịrị, "I na-ekwuto onyeisi nchụaja Chineke?"

⁵ Ma Pọl sịrị, "Aghotaghị m, ụmunnna m na ọ bụ onyeisi nchụaja. N'ihị na akwukwo nso kwuru sị, 'Ekwula okwu ojoo obula megide onye na-achi ndi nke gi.'*"

⁶ Mgbe Pọl chọputara na otu ụzọ n'ime nzuko ahụ bụ ndi otu Sadusii, ebe ndi ozo bụkwa ndi Farisii, o tiri mkpu n'ime nnoko ahụ sị, "Ụmunnna m, abụ m onye Farisii na nwa ndi Farisii. A na-ekpe m ikpe taa n'ihị olileanya m nwere na mbilite n'onwu nke ndi nwuru anwu." ⁷ Mgbe o kwusiri nke a esemokwu daputara n'etiti ndi Farisii na ndi Sadusii. Ogbako ahụ kewara. ⁸ N'ihị na ndi Sadusii na-asị na mbilite n'onwu maobu mmuo ozi maobu mmuo obula adighi. Ma ndi Farisii kweere n'ihe ndi a niile.

⁹ Mkpotu malitere na-ada ike ike. Ufodu ndi ozizi iwu so n'otu ndi Farisii biliri oto malite iru uka n'oke olu sị, "Anyi ahughị ihe ojoo n'ebe nwoke a no, ma ginikwa ma o buru na o bu mmuo, maobu mmuo ozi gwara ya okwu?" ¹⁰ Esemokwu a biara karịa, nke mere na onyeisi ọchịagha turu egwu na ha ga-adokasi Pọl. Ọ gwara ndi agha ya ka ha banye were ike kpoputa ya, ziga ya n'ogige ndi agha.

¹¹ N'abalị ya, Onyenwe anyi bialkwutere ya sị, "Nwee obi ike, dika i si gbaa ama banyere m na Jerusalem, i ghaghị igbakwara m ama na Rom."

Izuzu igbu Pọl

* 23:5 23:5 Opu 22:28

¹² N'ututu echi ya ufodu ndi Juu zokotara gbaa izu, nuokwa iyi na ha agaghi eri nri maobu nuo ihe obula tutu ruo mgbe ha gburu Pol. ¹³ Ndi zokotara gbaa izu ojojo a kariri iri mmadu ano. ¹⁴ Ha jekwuuru ndiisi nchujaja ha na ndi okenye, si ha, "Anyi kwekotara ihapu iri maobu inu ihe obula tutu ruo mgbe anyi gburu Pol. ¹⁵ Ugbu a, unu na nzuko zienu onyeisi ochiagha ka o kpoputara unu ya. Meenu ka unu na-achọ ijuputasi eziokwu n'onu ya nakwa itule ikpe ya nke oma. Anyi di njikere igbu ya n'uzo tupu o biaruo unu nso."

¹⁶ Ma nwa nwanne nwanyi Pol nuru maka izuzu ojojo a. O banyere n'ogige ndi agha kororo Pol.

¹⁷ Pol kororo otu n'ime ndiisi agha ahụ gwa ya, "Biko kororo nwokorobia a gaa n'ebe ochiagha no, o nwere okwu di mkpa o choro igwa ya." ¹⁸ O kororo ya jekwuru onyeisi agha, si.

"Pol, onye mkporo, kororo m riu m ka m kotara gi nwokorobia a n'ihu na o nwere ihe o choro igwa gi."

¹⁹ Onyeisi agha ahụ duuru ya n'aka ya gaa n'akuku ozo juo ya, "Gini bu ihe i choro ikoro m?"

²⁰ O siri, "Ndi Juu ufodu ekwekoritala irio gi ka i kpoputa Pol echi na nzuko ulo ikpe. Ha ga-eme dika ha nwere ihe di mkpa ha choro ijuta ya.

²¹ Ma anala ha nti. N'ihu na ihe kariri iri mmadu ano na-ezo onwe ha na-eche inwude ya. Ndi a gbara ndu na ha agaghi eri maobu nuo ihe obula tutu ruo mgbe ha gburu ya. Ha adila njikere, ihe a na-eche bu mkpebi gi nye aririo ha."

²² Ochiagha ahụ zilagara nwokorobia ahụ site n'inye ya iwu, "Emekwala ka onye obula mata na i biara gwa m ihe di otu a."

Pol agaa Sizaria

²³ Mgbe e mesiri, o kororo mmadu abuo n'ime ndiisi agha nye ha iwu si, "Gaanu jikere nari ndi agha abuo, na iri mmadu asaa ndi na-agba inyinya, tinyere nari ndi ikom abuo ndi na-ama ube, ndi ga-aga Sizaria n'elekere itoolu nke abali a. ²⁴ Nyekwa Pol inyinya nke o ga-agba, ka e nwee ike duru ya gakwuru Feliks bu govanu n'udo."

²⁵ O dere akwukwo n'olu di otu a:

²⁶ Klodios Lisias,

Na-edegara Feliks onye nsopuru na-adiri, onye na-achi akuku a.

Ana m ekele gi.

²⁷ Ndi Juu jidere nwoke a choro igbu ya, ma mgbe m nuru na o bu onye Rom, mu na ndi agha m biara naputa ya n'aka ha. ²⁸ Achoro m imata ihe mere ha ji ebo ya ebubo, n'ihu ya eduuru m ya gaa n'ogbakọ ndi okenye ha. ²⁹ Ma achoputara m na o bu ihe banyere iwu ha. N'ezikwu, o nweghi ihe obula kwesiri iji tuo ya mkporo maobu onwu n'ime ebubo ahụ. ³⁰ Mgbe a gwara m banyere izuzu a na-agba megide nwoke a, ezitere m gi ya n'egbughi oge. Enyekwara m ndi niile na-ebo ya ebubo iwu, ka ha bia n'ihu gi kpee onu ha.

³¹ Ya mere, n'abali ahụ, ndi agha dubatara Pol na Antipatris dika e nyere ha n'iwu. ³² N'echi ya, ha hapuru ya na ndi na-agba n'elu inyinya ka ha duru ya gawa, ebe ha laghachiri n'ogige ndi agha. ³³ Mgbe ha biarutere Sizaria, ha nyere onyeisi obodo ahụ akwukwo ozi, ma kponyekwa ya Pol.

³⁴ Govanu ahụ guru akwukwo ozi ahụ, juo ya akuku ala o si puta. Mgbe o matara na o bu onye Silisia, ³⁵ o siri ya, "Aga m enye okwu gi ezigbo ohere mgbe ndi na-ebo gi ebubo biara." O nyekwara iwu ka e debe ya n'obi Herod n'aka ndi nche.

24

Ebubo ndị Juu boro Pọl n'ihu Feliks

¹ Mgbe ụbọchị ise gasiri, onyeisi nchụaja bụ Ananayas na ụfọdụ ndị okenye ndị Juu na ọya ha aha ya bụ Tatulos bịa. Ha dum putara igbagide Pọl ama n'ihu onye na-achị obodo. ² Mgbe a kpobatarara ya, Tatulos putara guzo boo ya ebubo si, "Onye a na-asopuru ka i bụ. N'ihigị, mmadu niile enwela udo ogologo mgbe. Idi nko nke uche gi emeela ka mgbanwe di n'obodo a. ³ Anyi ji ekele nke juputara n'onu na-anabata ihe ndi a nke oma, n'ebe niile na n'uzo niile, gi Feliks, onye a na-asopuru. ⁴ Achoghi m itufu oge gi. Ana m ario ka i were ndidi na obioma nuru nkenke okwu anyi ji bia.

⁵ "Anyi choptara na nwoke a bu onye na-akpalikari ogbaaghara, onye oru ya bu ikwagide ndi Juu no n'ebe niile n'uwa a ka ha nupu isi. O bukwa onyeisi nke ajo otu ahụ a na-akpo Otu ndi Nazaret. ⁶ O chokwara imeru ulonso anyi, ya mere anyi ji jide ya. Ma anyi choro ikpe ya ikpe dika omenaala anyi siri di, ⁷ ochiagha Lisias, bira jiri ike napu ya n'aka anyi.* ⁸ O buru na inyochaa ya, i ga-enwe ike ighota ihe niile banyere ebubo anyi na-ebo ya."

⁹ Ndi Juu kwadokwara okwu ya, na ihe niile e boro ya, bu ihe mere eme.

¹⁰ Mgbe govanog feere ya aka ka o kwuo okwu, Pọl zara, "amaara m na i bu onye okaikpe nke mba a ogologo mgbe. Nke a na-enye m obi utogopu onwe m n'ihu gi. ¹¹ I puru ichoputa na o rubeghi ubochi iri na abuo kemgbe m rigooro n'ulonso ukwu na Jerusalem ife ofufe. ¹² Ha ahughi m ka mu na onye obula na-arurita uka n'ulonso, maobu na o nwere ebe m kpatara ogbaaghara n'ime ulo nzuko, maobu ebe obula n'ime obodo. ¹³ Ha enwekwaghi ihe obula ha ga-eji kwagide ama ha na-agba megide m. ¹⁴ Agaghi m ago ago n'ihu gi na m na-ekpere Chineke nke nna anyi ha, dika onye na-eso Uzo ahụ ha na-akpo otu. Ekwenyere m ihe niile dika usoro nke iwu si di, na nke e dere n'akwukwo ndi amuma. ¹⁵ Ma enwere m olileanya n'ebe Chineke no dika ha onwe ha nwekwara, na mbilite n'onwu nke ndi ezi omume na nke ndi ajo omume ga-adi. ¹⁶ N'ihigie a, a na m agbali inwe akonuche di ocha n'ihu Chineke na n'ihu mmadu niile.

¹⁷ "Ugbu a, mgbe otutu afogasiri, abira m Jerusalem iwetara ndi nke m onyinye, nakwa ichuru Chineke aja. ¹⁸ Emezuola m omenaala idi ocha mgbe ha huru m n'ulonso ukwu ahụ mgbe m na-eme nke a. O dikwaghi igwe mmadu so m maobu na m sonyere ogbaaghara obula. ¹⁹ Ma enwere ufodu ndi Juu si Eshia bia, bu ndi kwesiri ino n'ebe a ma o buru na ha nwere ihe obula megide m. ²⁰ Maobu ndi nke no n'ebe a ugbu a, ka ha kwuo ajo omume obula ha huru n'ime m mgbe m guzoro n'ihu ndi nzuko ndi okenye. ²¹ Karja na m kwuru naani otu ihe mgbe m guzoro n'ihu ha tie mkpu, 'A na-ekpe m ikpe taa n'ihigie okwukwe m na mbilite n'onwu nke ndi nwuru anwu.'"

²² Mgbe ahụ, Feliks onye maara ihe banyere Uzo ahụ nke oma yighariri ikpe a. O gwara ha, "Aga m eleba anya n'ikpe gi a, mgbe Lisias onyeisi agha bira." ²³ O nyere ochiagha ahụ iwu ka e debe ya n'okpuru nlekota ha. Ma ka ha nye ya ohere inwere onwe ya ime ufodu ihe, ka ha kwekwa ka ndi enyi ya bia nyere ya aka gboo mkpa ya.

Pọl n'ihu Feliks na nwunye ya

* **24:7** 24:7 Ufodu akwukwo edebanyeghi amaokwu nke asaa na ufodu okwu di n'amaokwu nke asato, ebe sirina o nyere iwu ka ndi na-ebo ya ebubo puta n'ihu n'ihu.

²⁴ Mgbe ụbọchị ole na ole gasiri, Feliks na nwunye ya Drusila, bụ onye Juu bịa, ọ kpọrọ Pọl ka ọ gwa ha okwu banyere inwe okwukwe n'ime Jisọs Kraịst. ²⁵ Ma mgbe ọ gara n'ihu na-ekwu ihe banyere ezi omume na mkpa ọ di mmadu ijide onwe ya aka, ya na ihe banyere ụbọchị ikpe nke na-abia n'oge ikpeazu, egwu jidere Feliks. Ọ siri, "I nwere ike ipu ugbo a. Aga m akpokwa gi n'oge ozọ mgbe m nwetara ohere." ²⁶ Ọ na-atukwa anya na Pọl ga-enye ya ego. Ya mere o jiri na-eziga ka a na-akpo ya site n'oge ruo n'oge ka ya na ya na-akparita uka.

²⁷ Mgbe afọ abuo gasiri, onye a na-akpo Poshios Festos nochiri anya Feliks. Ma ebe ọ choro inweta ihuoma n'aka ndi Juu, Feliks hapuru Pọl n'ulo mkporo.

25

Pọl n'ihu Festos

¹ Mgbe ụbọchị atọ gasiri site n'oge Festos bịa na mpaghara ochichi ya, o sitere Sizaria garuo Jerusalem. ² N'ebe ahụ ka ndiisi nchujaja na ndiisi ndi Juu kwara ya ihe banyere Pọl. ³ Ha rikwara ya n'amara ọ ga-emere ha bu ime ka Pọl bia na Jerusalem. N'ihu na ha agbaala izu igbu ya n'uzo. ⁴ Ma Festos zara, "Pọl no dika onye mkporo na Sizaria. Ebe ahụ ka mu onwe m ga-alaghachi na mgbe na-adighi anya. ⁵ Ya mere, ka ndiisi unu ji ikike soro m gaa, boo nwoke ahụ ebubo ma ọ buru na o nwere ihe ojoo o mere."

⁶ Ọ nonyeere ha ihe dika ụbọchị asato maobu ụbọchị iri, tupu ọ laghachi na Sizaria. N'ubochi so ya, ọ noduru n'uche ikpe, nye ikike ka a kpoputa Pọl. ⁷ Mgbe ọ bjaruru, ndi Juu sitere Jerusalem bia gbara ya gburugburu na-ekwu otutu ihe megide ya nke ha na-enweghi ike ikowa.

⁸ Ma Pọl gooro onwe ya, na-asị, "O dighi ihe ojoo obula m mere megide iwu ndi Juu maobu ulonso, maobu Siza."

⁹ Ma ebe Festos na-achọ inwe ihuoma n'ebe ndi Juu no, ọ siri Pọl, "I choro iga Jerusalem ka m kpee gi ikpe n'ebe ahụ?"

Pọl eburu ikpe gaa n'ihu Siza

¹⁰ Ma Pọl siri, "Eguzo m n'uloikpe Siza n'onwe ya, ebe e kwesiri ka a nodu kpee m ikpe. Ọ dighi ihe ojoo obula m mere ndi Juu, dika i maara nke oma. ¹¹ Ọ buru na ọ di ihe m mere kwesiri onwu, anaghi m ario ka m gbanari onwu. Ma ọ buru na ọ dighi eziokwu di n'ebubo ndi Juu a na-ebo m, mmadu obula agaghi e were m nyefee n'aka ha. Ya mere, ọ bu Siza ka m na-akpoku."

¹² Ya mere, mgbe Festos na ndi na-adu ya odu gbara izu, ọ zara, "I kpokuola Siza, ọ bukwa Siza ka i ga-agakwuru."

Festos na eze Agripa e nwee nzuko

¹³ Mgbe ụbọchị ole na ole gasiri, eze Agripa na Benaisi bịa Sizaria inabata Festos. ¹⁴ Mgbe ha noro otutu ụbọchị n'ebe ahụ, Festos kwara eze a onodu Pọl si, "O di nwoke Feliks hapuru n'ulo mkporo n'ebe a. ¹⁵ Mgbe m gara Jerusalem, ndiisi nchujaja na ndi okenye ndi Juu gwara m banyere ya. Ha rikwara ka m maa ya ikpe.

¹⁶ "Ma emere m ka ha ghotu na o megidere iwu ndi Rom irara mmadu obula nye tupu ekpee ya ikpe nyekwa ya ohere igoro onwe ya n'ihu ndi na-ebo ya ebubo. ¹⁷ N'ihu nke a, mgbe ha bịa n'ebe a, atufughi m oge obula, kama n'ubochi nke ozọ ya, anoduru m n'uche ikpe, nye ikike ka a kpobata nwoke ahụ. ¹⁸ Mgbe ndi na-ebo ya ebubo biliri, ọ dighi otu

n'ime uru ala ndi m chere ha ga-akpo aha nke ha guputara na o mere. ¹⁹ Okwu ha niile bu iru uka banyere okpukpe ha, na banyere otu onye ozo a na-akpo Jisos onye nwuru, onye Pol na-ekwusikwa ike na o di ndu. ²⁰ O rara m ahụ imedo okwu di otu a. N'ihu ya, a juru m ya ma o ga-amasi ya i ga n'uloikpe di na Jerusalem ka o noro n'ebe ahụ gororo onwe ya. ²¹ Ma Pol rioro ka e debe ya n'ulo mkporo ruo mgbe Siza n'onwe ya ga-ekpebi ikpe ya. Ya mere, ezighachiri m ya n'ulo mkporo tutu ruo mgbe m jikeere izigara ya Siza."

²² Agripa gwara Festos, "Achoro m inu okwu site nonu nwoke a nonwe ya."

O siru, "I ga-anu ya echi."

Pol n'ihu Agripa

²³ Ya mere, n'echi ya, Agripa na Benaisi rutere n'ulo oha na-anu anu ikpe n'oke nganga. Otutu ndisi agha na ndi a maara aha ha n'obodo a sooro ha. Festos nyere iwu ka a kpobata Pol. ²⁴ Festos siru, "Eze Agripa na ndi niile soro anyi noro n'ebe a, unu ahula nwoke a onye oha ndi juu niile, ma ndi no n'ebe a ma ndi no na Jerusalem, wetara ikpe ya n'aka m na-eti mkpu na o kwesighi idi ndu ozo. ²⁵ Ma achoputaghị m ihe ojoo o mere nke kwesiri ka o nwuo. Ma ebe o rioro ka Siza lenye ikpe ya anya, ekpebiri m iziga ya. ²⁶ Ma enweghi m ihe obula doru anya m ga-edegara Siza banyere ya. Ya mere m jiri kpoputa ya n'ihu unu niile, ma karisia n'ihu gi onwe gi eze Agripa, ka o ga-abu anyi tulesia ihe banyere ya, ka m nwee ihe m ga-edede. ²⁷ N'ihu na o bu ihe na-ezighi ezi na m ga-ezipu onye mkporo na-egosighi n'ebubo e boro ya."

26

Pol agoro onwe ya n'ihu Agripa

¹ Agripa gwara Pol, "I nwere ike i kwuru onu gi."

Mgbe ahụ, Pol gbasara aka ya abuo bido ikwu okwu igoro onwe ya, ² "Ana m agu onwe m dika onye nwere ihuma, eze Agripa, inwe ohere oma di otu a, izara onu m n'ihu gi n'ihe niile metutara ebubo ndi juu na-ebo m. ³ Nke ka nke, amatara m na omenaala ndi juu na iru uka metutara iwu ha doru gi anya. Biko ana m ario gi ka i jiri ndidi gee m nti.

⁴ "Ndi juu niile maara ibi ndu m site na nwata m. Ha makwa site na mbu, otu m si bie ndu m niile n'obodo nke m, nakwa n'ime Jerusalem. ⁵ Ha matara kemgbe ogologo oge, ha ga-agbakwa ama, ma o buru na ha choro ikwu eziokwu, na site na mbu e biri m ndu dika otu onye so n'ime otu ahụ nke iwu ya di ike karichasia n'ime okpukpe ndi juu, nke bu otu ndi Farisii. ⁶ Ma ugbo a, a na-ekpe m ikpe n'ihu na enwere m olileanya na nkwa ahụ Chineke kwere nna nna anyi ochie ha. ⁷ Nkwa nke ebo iri na abuo niile na-ele anya inata mgbe ha na-eefe ofufe ehie na abali. Eze Agripa, o bu n'ihu olileanya a, gi onye a na-asopuru, ka ndi juu ji na-ebo m ebubo. ⁸ Gini mere unu jiri na-eche na o rara Chineke ahụ ime ka ndi nwuru anwu site nonwu bilie?

⁹ "Na mbu, anara m eche na apuru m imeso aha Jisos onye Nazaret mmeso ojoo niile. ¹⁰ Otu a ka m mere na Jerusalem. O bughu naani na m natara ikike n'aka ndisi nchujaja jiri ya kpochie otutu ndi nso n'ulo mkporo, ewelikwara m aka elu n'oge a na-ama ha ikpe onwu. ¹¹ Otutu mgbe ka m huru na a tara ha ahuhu n'ulo nzuko niile. Agbaliri m ikwagide ha ka ha kwuo aru ma kwutokwa okwukwe ha. N'ihu na iwe m di oku

megide ha, esogburu m ha n'obodo dị iche iche nke na-abughị obodo ndi Juu.

Pọl ekwuo maka ncheghari ya

¹² “N’ihi nke a, a gara m Damaskos site n’ikike na nkwenye nke ndiisi nchujaja. Anatakwara m ike n’aka ndiisi nchujaja. ¹³ N’oge ehihie, eze Agripa, mgbe mụ na ndi otu m na-aga n’uzo, gi onye a na-asopuru, ka m huru ihè nke na-acha kariya anyanwu ka o si n’eluigwe chaa m na ndi mu na ha so gburugburu. ¹⁴ Anyi niile dara n’ala. Ma anuru m olu gwara m okwu n’asusu Hibru, ‘Sọ! Sọ! Gini mere i ji na-akpagbu m? I na-emeru onwe gi ahụ site n’ikpo ukwu na ndudu e ji achị ehi.’

¹⁵ “Asiri m, ‘I bu onye, Onyenwe anyi?’

“Onyenwe anyi kwuru, ‘Abu m Jisos onye i na-akpagbu. ¹⁶ Ugbu a, bilie, kwuru otọ! N’ihi na-emere m ka i hu m anya, ka m hoputa gi ka i buru onyeozu m na onye akaebe m. I ga-emekwa ka uwa niile mara ihe banyere nzute a i zutere m taa, na otutu mgbe ozo m ga-ezute gi. ¹⁷ Aga m azoputa gi site n’aka ndi nke gi na sitekwa n’aka ndi mba ozo, ndi m na-eziga gi ka i jekwuru. ¹⁸ Imeghe anya ha mee ka ha si n’ochichiri loghachi banye n’ihe, sikwa n’ike nke ekwensu loghachikwute Chineke. Ka ha site n’okwukwe ha nwere n’ebe m no nata mgbaghara mmehie ha, ketakwa oke ahụ di ngozi n’etiti ndi e doro nsọ.’

¹⁹ “Ya mere, eze Agripa, enupughi m isi n’ohu nke eluigwe ahụ.

²⁰ Ebidoro m izisa ozioma a na Damaskos. Emekwara m otu a na Jerusalem na n’ime Judia niile na n’etiti ndi mba ozo. Ana m ekwusa mkpa o di ka mmadu niile nwee ncheghari loghachikwute Chineke. Ka ha gosikwa ncheghari ha site n’ezi oru nke ha na-aru. ²¹ O bu n’ihi nke a ka ndi Juu jiri nwuchie m n’ulonso ukwu ahụ ma chosiekwa uzo ike inapu m ndu m. ²² Ma Chineke chebere m mee ka m buru onye di ndu taa, ikoro mmadu niile akuko a, ndi ukwu na ndi nta. Ihe m na-ekwu bukwa ihe ndi amuma na Mosis kwuru na o ga-emezu, ²³ na Kraist ahụ ga-ahụ ahuhu, burukwa onye mbu ga-esi n’onwu bilie, iwetara ndi Juu na ndi mba ozo ihè.”

²⁴ Mgbe o na-agopu onwe ya, Festos tiri mkpu, “Pọl, i bu onye isi mebiri! Oke mputa gi emebiela gi isi.”

²⁵ Ma Pọl siri, “Isi emebighi m, ezigbo nna anyi Festos. Ihe m na-ekwu n’anya udo bu naani eziokwu. ²⁶ Eze n’onwe ya makwara ihe ndi a niile, n’ihi ya ejighi m egwu obula agwa ya okwu a. Ekwenyere m na o dighi ihe obula n’ime ihe ndi a merenu nke ezonari ya, n’ihi na o nweghi nke mere na nzuzo. ²⁷ Gi eze Agripa, i kwenyeghi na ndi amuma? Amaara m na i kweere.”

²⁸ Mgbe ahụ Agripa siri, “Pọl, i na-achọ n’ime ntakiri oge a ikwagide m ka m buru onye kwere na Kraist?”

²⁹ Ma Pọl siri, “O gaara ato m utu ma o buru na Chineke ga-ekwe, mee ka gi na ndi niile no n’ebe a buru ihe mu onwe m bu n’ime Kraist ma ewezuga agbu ndi a.”

³⁰ Mgbe ahụ eze biliri otu, ya na Festos na Benaisi nwunye ya na ndi ozo niile ya na ha no n’oche. ³¹ Mgbe ha na-apu, ha kwurita n’onwe ha, “Nwoke a emeghi ihe obula kwesiri onwu maobu iga mkporo.”

³² Agripa gwara Festos, “A gaara a hapu nwoke a ma o buru na o nyefeghi Siza ikpe ya.”

¹ Mgbe e kpebiri na anyị ga-eso ụgbọ mmiri gaa Itali, e nyefere Pọl na ndị mkpọrọ ọzọ n'aka onyeisi na-elekọta ndị mkpọrọ aha ya bụ Julios. O bụ ọchiagha nke igwe ndị agha Ọgọstos. ² Anyị banyere n'ụgbọ sitere Adramitiom nke na-ejikere iga n'ọnu mmiri nke di n'akuku obodo Eshia. Anyị nupuru n'oke osimiri, Aristakos, onye Masidonia sitere na Tesalonaika sokwa anyị n'ije a.

³ N'echi ya, anyị rutere Saidon. Julios nwere obioma n'ebe Pọl nọ. O hapukwara ya ka o jeharịara onwe ya izute ndị enyi ya. Ndị a lekwaranya anyị ọbia nke oma. ⁴ N'igakwa n'ihu na mmiri ahụ, anyị zutere ifufe mmiri nke mere na anyị gara n'azu ala Saipros. ⁵ Anyị gafere ọnu mmiri obodo Silisia na Pamfilia. Anyị bjaruru Mira n'ime obodo Lisia. ⁶ N'ebe ahụ ka onye ọchiagha huru ụgbọ onye Alegzandria nke na-aga Itali. O mere ka anyị banye n'ime ya. ⁷ Ụgbọ anyị ji, gara nwayọọ otutu ubochi na o siiri anyị ike irute Snidos. Ebe o bụ n'oke ifufe ekweghi ka anyị gaa n'ihu, anyị enwekwaghi ike iga n'uzo anyị, kama anyị si n'azu Kriit na ncherita ihu Salmone gafee. ⁸ Anyị jikwa nwayọọ na-agba n'akuku ọnu mmiri ahụ tutu ruo mgbe anyị sitere n'oke nsogbu rute ebe a na-akpo ọnu mmiri oma, nke di nso n'obodo Lasia.

⁹ Anyị tufuru oge n'ebe ahụ. Ije ụgbọ mmiri aburukwala nke juputakwara n'ihe ize ndu ugbo a, n'ihu na mmemme Obubu ọnu nke ndi Juu agafeela. N'ihu nke a, Pọl duru mmadu niile odu, ¹⁰ na-asị, "Ndị nwe m, a na m ahuta na njem a ga-abu nke ihe egwu nke ga-eweta oke ıla n'iyi. O bughị naani nke ụgbọ mmiri na ibu o bu, ma metutakwa ndu anyi." ¹¹ Ma ọchiagha ahụ kwenyere n'ihe onyeisi ụgbọ na onye nwe ụgbọ kwuru karia nke Pọl kwuru. ¹² Ma ebe ọnu mmiri a abughị ebe di mma ino n'oge oyi, ndi ka n'onuogugu horo ka ụgbọ ahụ gaa n'ihu, n'olileanya na a ga-eru Fonikisi ebe ha ga-anodu n'oge oyi. Nke a bu ọnu mmiri di na Kriit, nke chere ihu n'owuwa anyanwu n'akuku ugwu na akuku ndida.

Oke ifufe n'osimiri

¹³ Mgbe ikuku di nwayo bidoro ifeghari site na ndida, ha chere na nke a bu ohere diri ha. N'ihu ya, ha kwopuru ụgbọ nyara ya na-aga nso nso ọnu mmiri Kriit. ¹⁴ Ma mgbe na-adighi anya, oke ifufe di egwu nke si n'agbata ugwu na owuwa anyanwu kuru site n'agwa etiti ahụ rịdata. ¹⁵ Ndị na-anya ụgbọ ahụ gbalisiri ike na mbu ichighari ihu ụgbọ ahụ ka o gaa n'onu mmiri, ma o pughi ime. Anyi hapuru ya ka o soro ikuku. ¹⁶ N'ikpeazu, anyi kworo ụgbọ anyi gaa n'azu agwa etiti nta a na-akpo Kloda. N'ebe ahụ anyi jisiri ike kekwasị ụgbọ nta nke ụgbọ mmiri anyi na-adokpu n'azu n'elu ụgbọ mmiri ahụ. ¹⁷ Emesia, anyi jiri udo kee ụgbọ mmiri ahụ ime ka o sie ike karia. Ndị na-anya ụgbọ ahụ turu egwu na ikuku ga-eburu ụgbọ anyi gaa n'onu mmiri na-achi oku nke di na Satis. Ha wedatara akwa e kobere n'elu, nke na-enyere ikuku aka ibu ụgbọ mmiri. Emesia, ha sooro ikuku mmiri ahụ na-aga. ¹⁸ Mgbe chi boro, dika osimiri ahụ na-etonye etonye, ndi na-eso ụgbọ bidoro itubasi ngwongwo ndi di n'ugbo ahụ n'ime osimiri. ¹⁹ N'ubochi nke ato ha tubakwara ngwongwo e ji edozi ụgbọ mmiri na otutu ihe obula nke aka ha ghotara n'ime osimiri. ²⁰ Mgbe otutu ubochi gara ma o dighi anyanwu maobu kpakpando waputaranu, ma oke ifufe ojoo ahụ gara n'ihu na-amaghari, n'ikpeazu olileanya anyi na a ga-azoputa anyi gwusiri.

²¹ N'oge a niile, o nweghi onye obula nri obula bara onu. Ma n'ikpeazu. Pọl kwuru oto n'etiti ha si, "Ndị ikom ibe m, o buru na unu gere nti n'okwu m na mbu, anyi agaraghi ahapu Kriit. Anyi gara agbanari mbibi

na ịla n'iyi nke a. ²² Ma otu ọ dị, ana m ariọ unu, nweenu obi ike! N'ihina o nweghị onye ọbụla n'ime unu a ga-atufu ndu ya. O bu ezie na ugbo a ga-emikpu. ²³ N'ihina na n'abalị gara aga, mmuọ ozi Chineke Onyenwe m, na onye m na-efekwa biakwutere m, ²⁴ ọ siri, 'Atula egwu Pọl, n'ihina na ighaghị iguzo n'ihu Siza. Nke ọzọkwa, Chineke emeela amara nye gi ndu ndi a niile gi na ha so n'ugbo eme njem.' ²⁵ Ya mere, ndi ikom nweenu obi ike! N'ihina na enwere m ntukwasị obi na Chineke ga-eme di ka o siri gwa m. ²⁶ Ma otu ọ di, a ga-eburu ugbo mmiri anyi buba ya n'otu agwa etiti."

Ugbo imikpu

²⁷ Ihe dika n'etiti abali n'ubochi nke iri na anọ ebili mmiri a, mgbe anyi na-erughari n'osimiri a na-akpo Adratik, ndi na-anya ugbo chere na ala di nso. ²⁸ Ha tunyere udo e kenyere igwe n'onu ya n'ime osimiri choputa na omimi osimiri ahụ di nari nzo ukwu na iri abuo n'ebe ahụ ha no. Ha gakwara n'ihu tukwa udo ahụ ozo choputa na omimi osimiri ahụ di iri nzo ukwu itoolu. ²⁹ Ma egwu juru ha obi n'ihina na ha amaghị ma ha gazute nkume n'akuku onu mmiri ahụ. Ha tuputara arilika anọ e ji ejide ugbo site n'azu ugbo ahụ ma na-ariọ chi ha maka chi obubo. ³⁰ Mgbe ndi na-eso ugbo ahụ kpebiri ihapu ya. Ha wedatara ugbo epeepe e dobere maka ihe mberede, mee dika ha na-aga itinye arilika n'onu ugbo mmiri ahụ. ³¹ Ma Pọl gwara ndi agha na ochiagha ha okwu, "O buru na ndi a anogideghị n'ime ugbo a, agaghị azoputa unu." ³² N'ihina nke a, ndi agha ahụ gbubiri udo e jiri kee ugbo epeepe ahụ hapu ugbo epeepe ahụ ka o daba n'ime osimiri.

³³ Mgbe chi bidoro ibo, Pọl rioro mmadu niile ka ha rie nri, na-asị, "Taa mere ya ubochi iri na anọ unu no na nche, nogidekwa n'ibu onu, n'erighi ihe obula. ³⁴ N'ihina odimma nke ndu unu, ana m ariọ unu ka unu rie ihe. N'ihina na o nweghị onye ọbụla n'ime unu otu agiri isi ya ga-ala n'iyi." ³⁵ Mgbe o kwuchara nke a, o weere achicha nye Chineke ekele n'ihu ha niile, nyawaa ya, malitekwa iri ya. ³⁶ Otu mgbe ahụ, obi udo batara mmadu niile n'obi, ha bidokwara iri nri. ³⁷ Anyi niile no n'ugbo ahụ di nari mmadu abuo na iri asaa na isii. ³⁸ Mgbe anyi richara nri, ha buuru akpa oka niile di n'ugbo ahụ tuba ha n'ime osimiri ime ka ugbo ahụ gbaa mfe.

Omimi nke ugbo mmiri ahụ

³⁹ Mgbe chi boru, ha enwekwaghị ike ighota akuku mmiri nke ha no n'ime ya. Ma ha huru obosara ala nta nke nwere onu mmiri. Ha gbara izu ichoputa ma o ga-ekwe mee ka ugbo mmiri ahụ site n'ebe ahụ gafee. ⁴⁰ Ha chabisiri arilika niile ji ugbo ahụ, hapu ha n'ime osimiri. Otu aka ahukwa, ha topuru udo ji umara e ji anyaghari ugbo. Mgbe ahụ, ha weliri akwa ifufe nke onu ugbo nye ifufe, mekwa ka ugbo mmiri chee ihu n'elu ala. ⁴¹ Ma ugbo mmiri ahụ gara maa isi na mkpumpku aja mmiri, mikpuo n'aja. Onu ugbo ahụ mikpuru nke ukwu mee ka isi ugbo ahụ laa elu, nke a nyere ebili mmiri a ohere iji ike tiwasia azu ugbo ahụ.

⁴² Ndi agha zubere igbu ndi mkporo niile, ka onye obula ghara igwuru mmiri site ya gbafuo.* ⁴³ Ma onye ochiagha ahụ na-ezube izoputa ndu Pọl, n'ihina ya, o gbochiri ha n'izuzu ha. Mgbe ahụ o nyere iwu ka ndi niile maara igwu mmiri buru uzo si n'ugbo ahụ wuba n'ime mmiri, gwuru mmiri gaa n'elu ala. ⁴⁴ Ma ndi foduru ga-eru n'elu ala site n'ighonye aka na obodobo osisi maobu n'ihe ndi ozo di iche iche si n'ahụ ugbo ahụ daputa. N'uzo di otu ka mmadu niile ji buru ndi rutere n'elu ala n'udo.

* 27:42 27:42 O buru na ndi mkporo a gbafuo, a na-egbu ndi agha niile o bu oru ha iledo ha.

28

Onụ mmiri obodo Malta

¹ Mgbe a putara n'ọnụ mmiri ahụ n'udo, anyị chọputara na aha agwa etiti ahụ bụ Malta. ² Ndị obodo ahụ gosiri anyị obioma n'uzọ puru iché. Ha kwanyere anyị oku ma nabatakwa anyị n'ihị na mmiri nọ na-ezo, oyi na-atukwa. ³ N'oge Pọl na-achikọta nkụ itinye n'okụ a, otu agwọ ajuala sitere n'ime nkụ na-enwu oku maputa n'ihị okpomokụ tūhikọ onwe ya n'aka ya. ⁴ Mgbe ndị obodo ahụ huru agwọ ahụ ka ọ tūhikotara onwe ya n'aka ya, ha gwaritara onwe ha, "n'ezie a, nwoke a bụ ogbu mmadu, a naghị eji oku enyo ya. Ọ bụ ezie na azoputara ya site oke mmiri, ma ikpe ziri ezi ekweghị ka ọ dị ndu." ⁵ Ma Pọl fepuru agwọ ahụ n'aka ya, mee ka ọ daba n'okụ, ọ dighikwa ihe mere ya. ⁶ Ha na-ele anya ma aka ya ọ ga-aza, maobu na ọ ga-ada nwuo. Ma mgbe ha chegidere hu na o nweghị ihe mere ya, ha gbanwere obi ha bido na-ekwu, na ọ bụ chi.

⁷ Na nso onụ mmiri a ebe anyị kwusiri, otu ubi di ya. Ọ bụ ubi Pobilios otu nwoke onyeisi na-achi agwa etiti ahụ. Ọ nabatara anyị nke oma, lee anyị obia ubochi ato. ⁸ N'oge ahụ, nna Pobilios nwere ahụ oku na afọ osisa, Pọl banyere n'ime obodo gaa leta ya, kpeere ya ekpere, bikwasikwa ya aka. Ahụ dikwara ya mma. ⁹ Mgbe nke a mechara, ndị niile nwere nri nri n'agwa etiti ahụ biakwara, a gwokwara ha. ¹⁰ Ha wetaara anyị otutu ihe onyinye. Mgbe oge inyapu ugbo anyi ruru, ha nyere anyi otutu ihe di anyi mkpa nke puru idu anyi n'ije ahụ.

Pọl erute Rom

¹¹ Anyi noro ihe dika onwa ato n'oge oyi, n'agwa etiti ahụ tutu anyi anyalie ugbo. Ọ bụ ugbo ndi Alegzandria nke bu ihe a turu atu a na-akpo ejima, bu chi Kastu na Polukus. ¹² Anyi biaruru obodo Sirakos ebe anyi noro ubochi ato. ¹³ Site n'ebe ahụ, anyi gara gburugburu tutu rute Rejiom. Mgbe otu ubochi gafere, ikuku bido ife site na ndida. N'ubochi nke abuo ya, anyi rutere Poteoli. ¹⁴ N'ebe a anyi chọputara ndi kwere ekwe ndi rioro ka anyi nonyere ha ubochi asaa. Site n'ebe a, anyi rutere Rom. ¹⁵ Mgbe umunna anyi no n'ebe ahụ nuru na anyi na-abia. Ha putara zute anyi n'uzo Apios na n'ulo ndi Ije ato. Mgbe Pọl huru ha, o kelere Chineke ma buru onye a gbara ume. ¹⁶ Mgbe anyi biaruru Rom, e nyere Pọl ohere ibiri onwe ya dika o si choo n'ebe masiri ya. Ma otu onye agha na-eche ya nche.

Pọl abata Rom

¹⁷ Mgbe ubochi ato gasiri, ọ kporo ndisi ndi Juu. Mgbe ha zuro, ọ gwara ha, "Umunna m, ọ dighi ihe ojo obula m mere megide ndi nke anyi, maobu megide omenaala nna nna anyi ha, ha jidere m na Jerusalem were m nyefee m n'aka ndi Rom. ¹⁸ Ndị ochichi Rom lenyere anya n'ikpe m choo ihapu m ka m laa n'ihị na ha achotaghi ihe kwesiri ima m ikpe onwu dika ndi anyi choo. ¹⁹ Ma mgbe ndi Juu juru, ahuru m na ọ di mkpa ibutere Siza ikpe m. Ma o nweghi ihe ojo m bu n'uche megide ndi obodo m. ²⁰ N'ihị nke a, ka m jiri rioro ka mu na unu hu ma kwaritakwa okwu. Ọ bụ n'ihị olileanya nke Izrel ka e ji kee m n'agbu igwe a."

²¹ Ha siri, "Anyi anataghi akwukwo ozi obula site na Judia banyere gi. Ọ dighikwa umunna anyi obula nke si ebe ahụ bia nke koru maobu kwuo okwu ojo obula banyere gi. ²² Otu ọ di, anyi ga-achọ inuta ihe i chere, n'ihị na anyi maara na a na-ekwujo otu a n'ebe niile."

²³ Ha yiri agba mgbe ha na ya ga-ezokota n'ubochi ozo. Otutu mmadu kariri biara n'ulo ebe ọ na-anọ. Ọ gbara ama banyere alaeze Chineke site

n'akwukwọ iwu Mosis na nke ndị amụma, ọ gbaliri ime ka ha kwenye n'ihe banyere Jisọs. O bidoro izi ha ihe site n'ututu ruo anyasi. ²⁴ Ufodu ka e mere ka ha kweere, ma ufodu mechiri nti ha na obi ha. ²⁵ Ha nwe nghotahie n'etiti onwe ha ma malite ila mgbe Pọl kwusiri okwu nke ikpeazu a, "Mmuo Nso Chineke kwuru eziokwu mgbe o sitere n'onu Aizaya onye amuma kwuo okwu nye nna nna anyi ha,

²⁶ "Jekwuru ndi a gwa ha okwu,

"Unu ga na-anu, nukwa, ma unu agaghi aghota ihe obula, unu ga na-ele anya, hukwa, ma unu agaghi ahụ ihe obula."

²⁷ N'ihia na obi ndi a amaala abuba, dikwa arọ;

ha adighi ejikwa nti ha anu ihe,

ha mechikwara anya ha ka ha ghara ihu uzọ.

Ma o bughu otu a, ha nwere ike iji anya ha hu uzọ,

jirikwa nti ha nu ihe

sitekwa n'obi ha nwe nghota

ma chigharia biakwute m, ka m gwo ha.*

²⁸ "Ya mere, a chorọ m ka unu ghota na nzoputa a nke si n'aka Chineke bia, dikwa nye ndi mba ozọ, ha ga-egekwa nti." ²⁹ Mgbe o kwusiri nke a, ndi Juu ahụ lara na-arurita uka nke ukwu n'etiti onwe ha.†

³⁰ O biri obi nke onwe ya afọ abuo n'ulo o na-akwu ugwo ya. O nanabatakwa ndi niile biara ileta ya, ³¹ o ji mkwuwa okwu na-ekwusa ihe banyere alaeze Chineke na-akuzikwa ihe banyere Onyenwe anyi Jisọs Kraist. O dikwaghi onye obula gbaliri igbochi ya.

* **28:27** 28:27 Aiz 6:9,10 † **28:29** 28:29 Akwukwo ufodu na-edebanye amaokwu a ma ufodu adighi eme nke a.

Ndi Rom

¹ Pọl, odibo Kraịst Jisọs, onye Chineke kpọrọ ka ọ buru onyeozị ya na onye o kewaputara ka o zisaa ozioma ya. ² Ozioma a bu nke ahụ Chineke kwere na nkwa n'oge gara aga site n'onu ndi amuma ya nke e dere ihe banyere ya n'akwukwo nsọ. ³ Ozioma a metutara Okpara ya, onye bu nwa Devid site n'omumu nke anu ahụ. ⁴ Onye esitere na Mmuo nke idi nsọ hoputa i bu Okpara Chineke, site n'ike nke mbilite n'onwu, bu Kraịst Jisọs, Onyenwe anyi. ⁵ Onye anyi sitere n'aka ya nata amara na oru i bu onyeozị, ime ka ndi mba ozọ nwee nrube isi nke okwukwe n'etiti ha n'ihia aha ya. ⁶ Tinyere unu onwe unu ndi ahụ a kpọrọ ka ha buru ndi nke Jisọs Kraịst.

⁷ Ya bu, unu ndi Chineke huru n'anya bi na Rom, ndi o kpọrọ ka ha buru ndi nsọ:

Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyi, na Onyenwe anyi Jisọs Kraịst diri unu.

Mmasi Pọl iga Rom

⁸ Na mbu, ana m ekele Chineke ekele n'ihia unu niile, site n'aha Jisọs Kraịst. N'ihia na a na-ekwusa ihe banyere okwukwe unu n'uwaniile. ⁹ Chineke, onye m na-ejere ozi, n'ime mmuo site na ikwusa ozioma nke Okpara ya, bu onye akaebe na m na-echeta unu mgbe niile n'ekpere m. ¹⁰ N'ekpere m oge niile, a na m ario ka o buru ihe ga-ekwe mee na site n'ike Chineke, aga m enwe ohere ibia leta unu.

¹¹ O na-agu m aguu nke ukwu ibia hu unu anya, n'ihia na achoro m ka unu keta oke n'onyinge Mmuo Nso nke Chineke nyere m, nke ga-enyere unu aka iguzosi ike n'okwukwe. ¹² O bukwaghi naani nke a, kama achoro m ka anyi gbaritaa onwe anyi ume site n'okwukwe anyi. ¹³ Umunna m, achoro m ime ka unu mata na atula m atumatu ibia leta unu otutu mgbe (ma tutu ruo ugbo a e gbochiri m ibia), ka m nwee ike nweta mkpuru n'etiti unu, dika m nwere n'etiti ndi mba ozọ.

¹⁴ N'ihia na abu m onye ji ugwo nye ndi Griik na ndi mba ozọ, nyekwa ndi maara ihe na ndi nzuzu. ¹⁵ Ya mere m ji di njikere ikwusa ozioma nyekwa unu bu ndi bi na Rom.

¹⁶ N'ihia na ihere ozioma ahụ anaghi eme m, n'ihia na o bu ike Chineke nawetara onye obula kwere na ya nzoputa, nye onye Juu na mbu nakwa nye onye Griik. ¹⁷ N'ihia na o bu n'ozoma ka e kpughere ezi omume Chineke, ezi omume nke na-esite n'okwukwe ruo okwukwe. Dika e siri dee ya, "Onye ezi omume ga-esite n'okwukwe di ndu."*

Iwe Chineke megide mmehie nke mmadu

¹⁸ N'ihia na e sitela n'eluigwe kpughe onuma Chineke megide mmehie na ajo omume niile nke ndi na-emebi iwu, ndi na-esite n'ajo omume ha na-eguzogide eziokwu ahụ. ¹⁹ N'ihia na ndi a maara ihe ha kwesiri imata banyere Chineke. Ha maara ya n'ihia na Chineke n'onwe ya emeela ka o doo ha anya. ²⁰ N'ihia na site n'oge Chineke kere uwa na ihe niile di n'ime

* 1:17 1:17 Hab 2:4

ya, ụdịdị ya nke a na-apughị ihu anya na ike nke ebighị ebi ya na ụdịdị ịdị nsọ ya ka e mere ka ọ pụta ihè nye umu mmadu. Umu mmadu na-aghota ihe ndi a site n'ihe ndi e kere eke. N'ihia nke a umu mmadu enwekwaghị ngopu.

²¹ O bu eziokwu na ha maara Chineke, ma ha anaghị asopuru ya, ha anakwaghị enye ya ekele dika Chineke. Echiche uche ha bu ihe efu, nzuzu ha mere ka obi ha gbaa ochichiri. ²² Mgbe ha na-eche na ha bu ndi maara ihe, ha amataghị na ha bu ndi nzuzu. ²³ Kama ife Chineke na-adighi anwu anwu ofufe, ha weere otuto ha kwesiri inye ya nye ihe ndi ahụ ha jiri aka ha kpuo. Ihe ndi a yiri mmadu na-anwu anwu, na nnunu, na umu anumanu, na ihe na-akpu akpu n'ala.

²⁴ N'ihia ya, Chineke hapuru ha ka ha mee ihe ojoo ndi ahụ na-agu obi ha agu nye adighi ochi nke ikwa iko, ha jikwa ahụ ha emerita mpu n'etiti onwe ha. ²⁵ Ha were okwu ugha dochie n'onodu eziokwu banyere Chineke. Ha na-asopuru, na-efekwa ihe e kere eke, ma hapu Onye okike, onye a na-eto ruo ebighi ebi. Amen.

²⁶ O bu nke a mere Chineke jiri nyefee ha n'aka agu anu ahụ nke na-eme ihere. N'ihia ya, o buladi ndi inyom na ndi inyom ibe ha nogidere na-enwe mmekorita n'uzo na-ezighi ezi. ²⁷ Ozokwa, kama ha na ndi inyom inwe mmekorita; ndi ikom ha horo ka ha na ndi ikom ibe ha na-enwe udi mmekorita nke ha na ndi inyom kwesiri inwe. Nwoke na-edinakwuru nwoke ibe ya. N'uzo di otu a, ha natakwara ntaramahuru kwesiri ha n'ihia ihe ojoo ndi a ha na-eme.

²⁸ Ya mere, ebe ha kpachapuru anya ju imata onye Chineke bu, Chineke nyere ha akonuche ndi nzuzu, nke mere ka ha na-eme ihe ojoo niile nke ajo echiche obi ha cheputara. ²⁹ Ha juputara n'ajo omume na mmehie niile, anya ukwu na aghughu. Ha juputakwara n'ekworo, na igbu mmadu, na esemokwu, na uche gbagoro agbago na ikpo asi. Ha bu ndi na-ekwu okwu azu, ³⁰ na ndi nkwuto na ndi kporo Chineke asi, na ndi na-akpari mmadu na ndi mpako na ndi na-anya isi. Ha na-atuputa uzo ohuru ime ihe ojoo, ha adighi asopuru ndi muru ha. ³¹ Ha bukwana ndi na-enweghi nghota, ndi na-enweghi okwukwe, ndi obi ojoo na ndi na-enweghi obi ebere. ³² Ha maa na Chineke nyere iwu di ike na ndi na-ebi ndu di otu a kwesiri onwu, ma ha gara n'ihu na-eme ihe ndi a, ma na-akwalikwa mmuo ndi ozo ka ha soro na-eme ha.

2

Ikpe ziri ezi nke Chineke

¹ N'ihia ya, i nweghi ngopu, onye obula i bu, mgbe i na-ekpe ndi ozo ikpe. N'ihia na mgbe i mara onye ozo ikpe, o bu onwe gi ka i na-ama ikpe maka na gi onwe gi na-emekwa udi ihe ndi ahụ. ² Ma anyi maara na Chineke na-ekpe ndi na-eme ihe ojoo di otu a ikpe n'uzo ziri ezi. ³ Gi bu mmadu, ginị mere i ji na-ama ndi na-eme ihe di otu a ikpe mgbe gi onwe gi na-eme otu ihe ahụ. I chere na i ga-agbanari ikpe Chineke? ⁴ Ka i na-eleda obioma Chineke, na nnagide o na-anagide ndu ojoo gi, na ogologo ntachiobi ya anya? I maghi na obioma Chineke nwere n'ebe i no kwesiri ime ka i site na mmehie gi chegharia?

⁵ Ma n'ihia isiike gi na obi gi kporo nku nke enweghi nchehari, i na-akpakotara onwe gi onuma nke Chineke n'ubochi oke iwe ya, mgbe a ga-ekpughe ikpe ya ziri ezi. ⁶ O ga-akwughachi onye obula dika oru ya siri di.*

* 2:6 2:6 Abu 62:12; Ilu 24:12

⁷ Chineke ga-enye ndi niile sitere na ntachiobi na ezi oru na-achọ otuto na nsopuru na ndu ahụ na-adigide adigide bu ndu ebighi ebi. ⁸ Ma ndi niile na-akpa iche iche, ndi jukwara isoro eziokwu ahụ, ndi na-anogidekwa na-eme ihe ojo, ka a ga-ata ahuhu, gosi ha iwe oku na onuma. ⁹ Nsogbu na iru uju ga-abiakwasị ndi niile na-eme ihe ojo, mbu, o ga-adiri ndi juu, emechaa, o ga-adikwara ndi mba ozọ. ¹⁰ Ma otuto na nsopuru na udo ga-abu nke onye obula na-eme ezi ihe, malite n'onye juu ruokwa na ndi mba ozọ. ¹¹ N'ihia na Chineke anaghi ele mmadu anya n'ihu.

¹² Ndi niile mehiere n'onodu enweghi iwu ga-ala n'iyi n'onodu enweghi iwu. Ma ndi niile mehiere megide iwu ahụ ha mara ihe banyere ya ka a ga-ama ikpe dika iwu siri kwuo. ¹³ N'ihia na o bughị ndi ahụ na-anu mgbe a na-aguputa akwukwo iwu ka a na-agu dika ndi ezi omume n'ihu Chineke, kama o bu ndi ahụ niile na-eme ihe iwu kwuru ka a ga-agu ka ndi ezi omume. ¹⁴ N'ezie, mgbe ndi mba ozọ bu ndi na-enweghi iwu sitere n'obi ha mee ihe iwu kwuru, o gosiri na ha bu iwu nye onwe ha, o bu ezie na ha enweghi iwu ahụ e dere ede. ¹⁵ Ha na-egosiputa na edeela ihe ndi ahụ iwu kwuru n'obi ha. Akonuche ha na-egosikwa na nke a bu eziokwu, ebe o bu na akonuche ha na-ama ha ikpe mgbe ufodu, ma na-agopuru ha mgbe ufodu. ¹⁶ Dika ozioma ahụ m na-ekwusa si kwuo, Chineke ga-ekpe ndu nzuzo niile umu mmadu na-ebi ikpe, site na Kraist Jisos.

Ndi juu na iwu e nyere ha

¹⁷ Ma ugbu a, gi onye na-akpo onwe gi onye juu, onye tukwasiri obi gi n'iwu ahụ, onye na-anyakwa isi na i maara Chineke, ¹⁸ o buru na i mara uche ya ma kwenyeka n'ihe nke ka mma n'ihia na e ziri gi ihe site n'iwu; ¹⁹ o buru na o doru gi anya na i bu onyendu nye ndi isi, burukwa ihè nye ndi no n'ochichiri, ²⁰ i na-agukwa onwe gi dika onye nkuzi nke ndi na-amaghi ihe, na onye nkuzi umuntakiri, n'ihia na i maara iwu nke oma, juputakwa n'amamihe na eziokwu. ²¹ Gi onye na-akuziri mmadu ibe gi ihe, i na-akuzikwara onwe gi? Gi onye na-ekwusa ka mmadu ezula ohi, i na-ezu ohi? ²² Gi onye na-asị mmadu akwala iko, i na-akwa iko? Gi onye na-akpo arusi ihe aru, i na-ezuru ihe di n'ulo arusi n'ohi? ²³ Gi onye na-anya isi na i maara iwu, i na-emenye Chineke ihere site n'imebi iwu ahụ? ²⁴ Dika esi dee ya, "Ndi mba ozọ na-ekwulu aha Chineke n'ihia unu."†

²⁵ Obibi ugwu bara uru n'ezie ma o buru na i na-edebe iwu, ma o buru na i na-emebi iwu, obibi ugwu gi dika mgbe i bighi ugwu. ²⁶ O buru na ndi e bighi ugwu na-edebe ihe iwu kwuru, o bu na a gaghị agu ebighi ugwu ha dika obibi ugwu? ²⁷ Ya bu, ndi ahụ a na-ebighi ugwu n'anụ ahụ ma na-edebe iwu ga-ama unu ikpe, bu ndi nwere iwu ahụ e dere n'akwukwo na ndi e bikwara ugwu ma na-emebi iwu.

²⁸ I bu ezigbo onye juu abughị nke elu ahụ. Ezigbo ibi ugwu abukwaghị ihe a na-ahụ n'anụ ahụ. ²⁹ Kama ezigbo onye juu bu onye obula nke bu ya n'ime mmu. Ezigbo obibi ugwu bukwa nke ime obi, nke mmu, o bughị nke e dere ede. Otuto ya esiteghị n'aka mmadu kama o sitere n'aka Chineke.

3

Ikwesị ntukwasị obi nke Chineke

† 2:24 2:24 Aiz 52:5; Izk 36:22

¹ O di uru puru iche mmadu nwere n'ih na o bu onye Juu? Gini bukwa uru ahụ di ukwu nke di na-ebiri mmadu ugwu? ² O bara uru n'uzo niile. Nke mbu, o bu ndi Juu ka e weere okwu Chineke nyefee n'aka.

³ Gini ga-emezi ma o buru na ufodu n'ime ha ekwesighi ntukwasị obi? Chineke, o ga-eji n'ih ekwesighi ntukwasị obi ha ghara ikwesi ntukwasị obi? ⁴ O pughi idi otu a! Kama ka o buru ihe putara ihe na Chineke bu onye eziokwu, ma mmadu niile bu ndi okwu ugha, dika e dere ya, "Ka e nwe ike gosiputa na i na-ekwu eziokwu mgbe obula i kwuru okwu, na ekpegbukwa mgbe i na-ekpe ikpe."*

⁵ Ma o buru na ajo omume anyi na-eme ka ezi omume Chineke puta ihè, gini ka anyi ga-ekwu? Anyi ga-asi na Chineke adighi eme ihe ziri ezi ma o buru na o taa anyi ahuhu n'ih ajo omume anyi? (Ana m ekwu okwu a di ka ndi mmadu.) ⁶ N'ezie, o bughị otu a, o buru na o bu otu a, oleekwanu otu Chineke ga-esi kpee uwa ikpe? ⁷ Otu onye nwere ike i si, "na o buru na a na-esite n'okwu ugha m, mee ka eziokwu nke Chineke puta ihè kari, na-ewetara Chineke otuto, gini mere e ji ama m ikpe dika onye mmehie?" ⁸ O putara na anyi ga-asi, "ka anyi na-eme ihe ojoo ka ezi ihe si na ya puta"? Ufodu ndi mmadu ji nkwo na-ebo m ebubo na m na-akuzi ihe di otu a, ikpe a mara ha kwesiri ekwesi.

Mmadu niile emehiela

⁹ Gini kwanu? Anyi o ka ha mma? Mba, ma e meela ya rii ka o puta ihè na mmadu niile no n'okpuru mmehie, ma ndi Juu ma ndi mba ozo.

¹⁰ Dika e dere ya,

"O dighi onye obula bu onye ezi omume, o dighi o buladi otu onye.

¹¹ O dighi onye obula na-aghota,
o dikwaghị onye o na-agu icho Chineke.

¹² Mmadu niile ewezugala onwe ha,
ha niile, o dighi onye bara uru n'ime ha.

O dighi onye na-eme ihe oma,
a pughi ichota o buladi otu onye.†

¹³ Akpiri ha bu ili ghere oghe,
ha ji ire ha na-agho aghugho.‡

Elo ajuala di n'egbugbere onu ha.§

¹⁴ Onu ha juputara n'okwu na-aku ilu na obubu onu.*

¹⁵ Ukwu ha na-eme osiso ikwafu obara.

¹⁶ Mbibi na nhuju anya di n'uzo ha niile.

¹⁷ Ha amaghị ihe bu uzo udo.†

¹⁸ Ha amatabeghi ihe itu egwu Chineke putara."‡

¹⁹ Ugbu a, anyi maara na ihe obula iwu kwuru, o bu ndi no n'okpuru iwu ka o diiri, ka esite otu a kpuchite onu niile n'otu n'otu. Ma meekwa ka uwa niile mata na ha bu ndi ikpe mara n'ebe Chineke no. ²⁰ N'ih na o nweghi onye obula a puru igu n'onye ezi omume n'ihu Chineke maka na o na-edebe iwu. Kama, o bu site n'iwu ka anyi ji mata ihe banyere mmehie.

Ezi omume site n'okwukwe

²¹ Ma ugbu a, emeela ka ezi omume Chineke puta ihè, site n'iguzo iche n'ebe iwu di, bu nke iwu na ndi amuma gbakwara ama ya. ²² Ezi omume a na-esite n'ebe Chineke no abia, site n'okwukwe n'ime Jisos Kraist nye ndi niile kweere. O nweghi ihe idi iche obula di na ya. ²³ N'ih na mmadu

* **3:4** 3:4 Abu 51:4 † **3:12** 3:12 Abu 14:1-3; 53:1-3; Ekl 7:20 ‡ **3:13** 3:13 Abu 5:9 § **3:13** 3:13 Abu 140:3 * **3:14** 3:14 Abu 10:7 † **3:17** 3:17 Ajiz 59:7,8 ‡ **3:18** 3:18 Abu 36:1

niile emehiela ha ekwesikwaghị otuto Chineke. ²⁴ Ma ugbu a, agụọla ha na ndị ezi omume site n'amara ya, site na mgbaputa nke si n'aka Kraist Jisosh. ²⁵ Onye Chineke hoputara ka o were ndu ya chuo aja ikpuchi mmehie, site n'iwufu obara ya maka mgbaghara mmehie, nke a ga-anata site n'okwukwe. N'uzo di otu a, o na-egosiputa ezi omume ya, maka oge gara aga, n'ihhi nnagide ya, o jiri ndidi leghara mmehie umu mmadu anya. ²⁶ Ma n'oge taa, site n'igosi na ya onwe ya bu onye ezi omume, na onye a na-agunye dika onye ezi omume bu onye nke kweere na Jisosh.

The okwukwe na-aruputa

²⁷ Mgbe o si otu a diri, ole ebe inya isi anyi dikwa? Ajula inabata ya. O bu site iwu di ana? O bu nke oru? Mba, kama o bu site n'okwukwe anyi nwere n'ime Kraist. ²⁸ Ya mere, anyi na-agunye mmadu n'onye ezi omume n'ihhi okwukwe o nwere, o bughị n'ihhi na o mere ihe iwu kwuru. ²⁹ Chineke o bu naani nke ndi Juu? O bukaghị nke ndi mba ozo? N'ezie, o bukwa nke ndi mba ozo. ³⁰ N'ihhi na Chineke di naani otu, o bu site n'okwukwe ka o ga-anabata ndi ahụ ebiri ugwu, sitekwa n'otu okwukwe ahụ guo ndi a na-ebighi ugwu ka ndi ezi omume. ³¹ O buru na o di otu a, anyi na-esite n'okwukwe anyi mee ka iwu ghara idi ire? Mba! Kama anyi na-enye iwu onodu kwesiri ya.

4

Chineke nabatara Ebrahim site n'okwukwe ya

¹ Gini ka anyi nwere ikwu banyere Ebrahim, nna nna anyi na o nwetara ihe niile site n'anụ ahụ? ² A si na a guru Ebrahim dika onye ezi omume site n'oru aka ya, o gaara enwe ihe o ga-eji anya isi, ma na o bughị n'ihu Chineke. ³ Ma gini ka akwukwo nsọ kwuru? "Ebrahim kweere na Chineke, a guru nke a nye ya di ka ezi omume."*

⁴ Mgbe mmadu ruru oru, ugwo oru a kwuru ya abughị onyinye, kama o bu ihe ruru ya n'ihhi oru o ruru. ⁵ Ma nye onye na-enweghi oru ma tinye okwukwe ya na onye ahụ na-agunye ndi ajo omume dika ndi ezi omume, a ga-eji okwukwe ya gunyere ya dika ezi omume. ⁶ Devid n'onwe ya kwukwara banyere onu diri onye obula Chineke guru n'onye ezi omume n'agbanyeghi oru ya.

⁷ "Ngosi na-adiri
ndi a gbaghaara ajo omume ha niile,
ndi ekpuchikwara mmehie ha niile.

⁸ Ngosi na-adiri nwoke ahụ,
onye Onyenwe anyi na-adighi agunyere mmehie ya."†

⁹ Ngosi a o diri naani ndi e biri ugwu ka o bu nyekwa ndi a na-ebighi ugwu? Ihe anyi na-ekwu bu na a guru okwukwe Ebrahim di ka ezi omume nye ya. ¹⁰ Olee mgbe a guru ya nye ya? O bu tupu e bie ya ugwu, ka o bu mgbe e bichara ya ugwu? O bughị mgbe e bichara ya ugwu kama o bu tupu e bie ya ugwu. ¹¹ O natara ihe iribama nke obibi ugwu dika akara nke ezi omume nke okwukwe o nwere mgbe o no na-ebighi ugwu. Nke a bu ime ya nna ndi niile kweerenu, ndi ahụ o guru dika ndi ezi omume, o bu ezie na ha bu ndi a na-ebighi ugwu. ¹² N'uzo di otu a kwa, o bu nna ndi niile e biri ugwu. Ndu ya na-egosikwa ha na o bughị obibi ugwu ha na-azoputa ha, kama o bu okwukwe ha. N'ihhi na Chineke nabatara Ebrahim naani site n'okwukwe o nwere tupu e bie ya ugwu.

* 4:3 4:3 Jen 15:6 † 4:8 4:8 Abu 32:1-2

E kwere Ebrahim nkwa n'ihhi okwukwe ya

¹³ Nkwa o kwere Ebrahim na agburu ya na ha ga-eketa uwa abughị site n'idebe iwu, kama o bu site n'ezhi omume nke okwukwe. ¹⁴ N'ihhi na, o buru na ndi a ga-enye ihe e kwere na nkwa bu ndi na-edebe iwu, inwe okwukwe abakwaghị uru, nkwa ahụ enwekwaghị isi obula. ¹⁵ N'ihhi na iwu n'onwe ya na-eme ka onuma bia. Ma ebe iwu na-adighi, mmehie adighikwa.

¹⁶ Ya mere, nkwa ahụ na-abia site n'okwukwe, ka o buru naani site n'amara ka e ji mee ka umu ya niile nweta ya, o bughị naani nye ndi no n'okpuru iwu, kama o bukwa nye ndi nwere udi okwukwe Ebrahim. N'ihhi na o bu nna anyi niile. ¹⁷ Dika e dere ya, "Emeela m gi nna nke otutu mba."† Ya mere, n'ihu Chineke ahụ bu onye o kweenyere n'ime ya, bu onye ahụ na-eme ka ndi nwuru anwu dikwa ndu ozo, onye na-akpokwa ihe ndi na-adibughị, mee ka ha diri.

Ebrahim bu ihe imaatu banyere okwukwe

¹⁸ O buladi mgbe olileanya gasiri, o kweenyere na ya ga-abu nna nke otutu mba, dika ihe a gwara ya si di, "Otu a ka mkpuru gi ga-adi. §"* ¹⁹ O daghi mba n'okwukwe o buladi mgbe o matara na ya akala nka n'ahu, n'ihhi na o gbaruola otu nari afo, tinyekwara na akpanwa Sera bu ihe nwuru anwu. ²⁰ O dighi mgbe obula o nwere obi abuo na Chineke agaghị emezu ihe niile o kwere ya na nkwa. Kama, okwukwe ya mere ka o gbasie ike, ka o na-enye Chineke otuto. ²¹ O nwere otu obi na Chineke puru imezu ihe niile obula o kwere na nkwa. ²² O bu n'ihhi ya ka e ji guo nke a nye ya di ka ezi omume.† ²³ Okwu ndi a, "A guru ya nye ya dika onye ezi omume," edeghi ya naani maka ya. ²⁴ Kama e dere ya n'ihhi anyi bu ndi kwere n'onye ahụ mere ka Onyenwe anyi Jisos si n'onwu bilie. ²⁵ Onye a rara nye ka o nwuo n'ihhi mmehie anyi niile, ma e mere ka o si n'onwu bilie ka anyi buru ndi a guru dika ndi ezi omume.

5*Okwukwe na-eweta nzoputa*

¹ Ya mere, ebe e sitere n'okwukwe mee ka anyi buru ndi a guru dika ndi ezi omume, udo di ugbo a n'etiti anyi na Chineke site n'Onyenwe anyi Jisos Kraist. ² Onye anyi sitere n'aka ya nata amara nke anyi na-eguzo n'ime ya ugbo a. Anyi no n'onu nweekwa olileanya na a ga-eme ka anyi keta oke n'ebube Chineke. ³ O bukwaghị naani nke a, ma anyi na-anurikwa onu n'ime nsogbu anyi niile, ebe anyi maara na nsogbu ndi a na-enyere anyi aka ibu ndi nwere ntachiobi. ⁴ Ntachiobi na-aruputa n'ime anyi ezi agwa; ezi agwa na-aruputakwa olileanya. ⁵ Olileanya na-eme ka anyi guzo chim, n'ihhi na Chineke awunyela ihunanya ya n'ime obi anyi site n'onyinye Mmuo Nso.

⁶ Mgbe ahụ anyi na-enweghi ike obula, mgbe oge ahụ ruru nnoo, Kraist biara nwuo onwu n'ihhi anyi bu ndi mmehie. ⁷ A sikwari na anyi bu ndi ezi omume o gaara abu ihe siri ike mmadu ibia nwuo onwu n'ihhi anyi. Ma eleghi anya, a ga-ahukwa onye nwere ike nwuo n'ihhi ezi mmadu. ⁸ Ma lee ka ihunanya Chineke siri puta ihè! Mgbe anyi ka nori na-eme mmehie, Kraist nwuru n'ihhi anyi.

⁹ Ebe a guru anyi dika ndi ezi omume site n'obara ya, nke karihi nke a, a ga-esitekwa na ya zoputa anyi site n'onuma Chineke. ¹⁰ N'ihhi na, o buru na mgbe anyi bu ndi iro Chineke, e mere ka anyi na ya di n'udo site

‡ 4:17 4:17 Jen 17:5 § 4:18 4:18 A gaghị aguta ha onu. * 4:18 4:18 Jen 15:5 † 4:22 4:22 Jen 15:6

n'ọnwu Okpara ya, nke kariṛi nke a bụ, ebe ọ bụ na anyị na ya dịzi na mma, anyị ga-enweta nzọpụta site na ndụ ya. ¹¹ Ọ bụkwaghị naanị nke a, kama anyị na-anurikwa ọnụ n'ime Chineke site na Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, onye anyị sitere na ya nata ịdị na mma a ugbo a.

Adam na Kraịst

¹² Dịka o siri dị, ọ bụ site n'aka otu nwoke ka mmehie siri bata n'ụwa. Ọ bụkwa mmehie a wetara ọnwu. Ugbo a, ọnwu erutela onye ọbụla aka n'ihị na mmadụ niile emehiela.

¹³ Ma tupu e nye iwu, mmehie dị n'ụwa. Ma a dighị agukọta mmehie mgbe iwu na-adighị. ¹⁴ Ma e mere ka ọnwu rute onye ọbụla site n'oge Adam ruo n'oge Mosis. O metụtara ọ bụladi ndi mmehie ha na-adighị ka nke Adam, onye bụ ihe atụ nke onye ahụ gaje ịbịa.

¹⁵ Ma onyinye a adighị ka njehie ya. N'ihị na ọ buru na otutu nwuru site na mmehie nke otu mmadụ, lee ka o siri buru ihe di ukwu kari na amara Chineke na onyinye amara sitere n'otu onye bụ Jisọs Kraịst ga-ababiga ụba oke rute otutu mmadụ. ¹⁶ Ozo, onyinye a adighị ka ihe mmehie mmadụ muputara. N'ihị na ikpe ahụ sooro mmehie otu onye weta omuma ikpe, ma onyinye ahụ sooro otutu njehie weta igu mmadụ n'onye ikpe na-amaghị. ¹⁷ Ya mere, ọ buru na ọnwu chirị ochichị site na njehie nke otu onye, ọ bughị ihe di ukwu kari na ndi nabatara onyinye amara Chineke bara ụba, ya na onyinye ezi omume, ga-achị achị na ndu site n'otu onye ahụ bụ Jisọs Kraịst.

¹⁸ Ya mere, dika otu njehie si weta ikpe omuma nye mmadụ niile, otu ahụ kwa ka e si guo mmadụ niile dika ndi ezi omume na ndi nwere ndu site n'otu oru ezi omume. ¹⁹ N'ihị na dika otutu mmadụ si buru ndi mmehie n'ihị nnupu isi nke otu nwoke, otu a kwa ka otutu mmadụ ga-abukwa ndi ezi omume n'ihị nrube isi nke otu nwoke.

²⁰ Iwu biara mee ka mmehie na-aba ụba, ma dika mmehie na-aba ụba, amara na-abakwa ụba kari. ²¹ Ya mere, dika mmehie si buru eze n'ọnwu, otu a kwa ka amara ga-esi buru eze site n'ezi omume iweta ndu ebighi ebi site n'aka Jisọs Kraịst, Onyenwe anyi.

6

Inwu ọnwu nye mmehie na ịdị ndu n'ime Kraịst

¹ Gini ozokwa ka anyi ga-ekwu? Anyi ga-anogide n'ime mmehie ka amara na-aba uba? ² E e! O kwesighi! Olee otu anyi ga-esi na-adi ndu n'ime mmehie, mgbe anyi bu ndi nwuru anwu n'ebe mmehie di? ³ O bu na unu amataghi na mgbe ahụ e jikotara anyi na Kraịst Jisọs na baptizim ka e jikotakwara anyi na ya n'ọnwu. ⁴ Ya mere, esitere na baptizim likoo anyi na ya n'ọnwu, dika e mere ka Kraịst site n'ọnwu bilie n'ebube nke Nna, ka anyi sikwa otu a keta oke na ndu oheru.

⁵ O burukwa na e jikotaala anyi na ya n'ọnwu, e jikotakwala anyi na ya na mbilite n'ọnwu. ⁶ N'ihị na anyi maara na a kpogidekotara ndu nke ochie anyi na Kraịst n'elu obe, iji mee ka anu ahụ nke mmehie ahụ buru ihe a lara n'iyi, ka anyi burukwa ndi nwere onwe ha site n'ibu ohu nke mmehie. ⁷ N'ihị na onye nwuru anwu aguola ya dika onye nwere onwe ya site n'ebe mmehie di.

⁸ O burukwa n'eziokwu na anyi na Kraịst nwukoro ọnwu, anyi makwara na anyi na ya ga-adikokwa ndu ozo. ⁹ N'ihị na anyi maara na ebe e mere ka Kraịst site n'ọnwu bilie, ọ gaghị anwukwa ozo. Ọnwu enwekwaghị ike

ọbụla n'ebe ọ nọ ọzọ. ¹⁰ Ọ nwurụ naanị otu mgbe n'ihu mmehie. Ma ndụ ọ na-adị ugbu a bụ nke ọ na-adị nye Chineke.

¹¹ Ya mere, guṅ onwe unu ugbu a dika ndị nwurụ anwụ n'ebe mmehie di. Guṅkwa onwe gi dika ndị di ndụ n'ebe Chineke nọ n'ime Kraịst, site na Kraịst Jisọs Onyenwe anyị. ¹² Unu ekwela ka mmehie na-achị eze n'ahụ unu ọzọ, nke ga-eme ka unu na-erubere agụ nke anụ ahụ isi. ¹³ Unu a nakwala eche akụkụ ahụ unu ọbụla ka ọ buru ngwa ọrụ ajọ omume. Kama cheenụ onwe unu n'ihu Chineke, dika ndị esi n'ọnwụ kpọputa nyefee na ndụ. Cheenụ akụkụ ahụ unu niile n'ihu Chineke dika ngwa ọrụ nke ezi omume. ¹⁴ N'ihu na unu ekwesighi i bụ ohu mmehie, ebe ọ bụ na unu anọkwaghị n'okpuru iwu ọzọ, kama unu nọ n'okpuru amara.

Ibụ ohu nke ezi omume

¹⁵ Gịnịkwa? Anyị ga-eme mmehie n'ihu na anyị anọghị n'okpuru iwu kama n'okpuru amara? Mba! O kwesighi. ¹⁶ Ọ bụ na unu amataghị na mgbe unu weere onwe unu nye mmadụ irubere ya isi dika ohu, unu bụ ohu nye onye ahụ unu na-erubere isi, ma ọbụ ohu nye mmehie nke na-eduba n'ọnwụ, ma ọ bụkwanụ irube isi nke na-eduba n'ezi omume? ¹⁷ Ma ekele dīrī Chineke n'ihu na ọ bụ ezie na unu burīi ohu nye mmehie, ma ugbu a, unu ejirila obi unu niile kpebie inabatara onwe unu ozizi ahụ e nyefere n'aka unu. ¹⁸ Ugbu a, e meela ka unu nwere onwe unu site na mmehie, unu aburula ndi ohu ezi omume.

¹⁹ Ana m eji ihe imaatụ site na ndụ a na-ebi kwa ubochi, n'ihu adighi ike nke anụ ahụ mmadụ. Ya mere, dika unu si were ahụ unu di iche iche nye ibụ ohu adighi ọcha na ajọ omume nke na-abawanye uba, sitekwanụ otu a were ha nye ugbu a ka ha buru ohu ezi omume nke na-eduba n'idi nsọ. ²⁰ Mgbe unu bụ ohu mmehie, o nweghi ihe megidere unu ime ezi omume. ²¹ Ma gini bụ uru unu nwetara n'oge ahụ site n'oru ahụ niile unu ruru, bụ ihe ndi ahụ na-eme ka ihere mee unu? Ihe ndi ahụ na-eduba n'onwu. ²² Ugbu a, e meela ka unu nwere onwe unu site na mmehie. Unu aghoala ndi ohu Chineke. Uru unu na-erita bụ idi nsọ, ogwugwu ya bukwa ndu ebighi ebi. ²³ N'ihu na ugwo ọrụ mmehie bụ onwu, ma onyinye amara Chineke na-enye n'efu, bụ ndu ebighi ebi, site na Jisọs Kraịst Onyenwe anyị.

7

Ima atụ site n'olulu di na nwunye

¹ Ọ bụ na unu amaghị umunna m, unu ndi maara iwu nke oma na ọ bụ oge mmadụ di ndu ka iwu na-ejide ya? ² Dika ihe imaatụ, iwu na-ejikota nwanyi luru di na di ya mgbe di ya ka nọ ndu, ma ọ buru na di nwanyi ahụ anwu, ọ nokwaghị n'okpuru iwu jikotara ha dika di na nwunye. ³ A ga-akpo ya nwanyi na-akwa iko ma ọ buru na ọ lakwuru nwoke ọzọ mgbe di ya ka di ndu. Ma ọ buru na di ya anwu, ọ ga-abu onye nwere onwe ya site n'iwu ahụ. Ọ kwaghị iko ma ọ buru na ọ luo nwoke ọzọ.

⁴ Ya mere, umunna m, unu onwe unu kwa anwuola n'ebe iwu di site n'ahụ Kraịst, ka e nwe ike kenye unu onye ọzọ, bụ onye ahụ e mere ka o si n'onwu bilie. Ka anyi site na ya mia mkpuru nye Chineke. ⁵ Mgbe anu ahụ mmehie na-achị anyi, ochicho ojo nke iwu na-akpali juputara n'ime anyi, nke mere na anyi na-amị mkpuru nye onwu. ⁶ Ugbu a, a toghapula anyi puo n'aka iwu ebe anyi nwuru nye ihe ndi kere anyi agbu na mbu, anyi anaghị ebikwa ndu n'usoro iwu ochie nke e dere n'akwukwo, kama anyi na-eje ozi n'usoro ndu ohuru nke mmuo.

Iwu na mmehie

⁷ Ugbu a, gini ka anyi ga-ekwu? Iwu ahụ ọ bụ mmehie? N'ezie, mbaa! Agaraghị m ama ihe mmehie bụ ma ọ bughị site n'iwu. Ọ bụrụ na iwu asighi, "Enwela anya ukwu,"* agaraghị m ama na ọ bụ mmehie. ⁸ Ma mmehie sitere n'iwu a megidere ọchịchọ ọjọọ, mee ka echiche m mgbe niile bụrụ ihe gbasara ihe ọjọọ, na otu m ga-esi mee ha. A si na iwu adighi, mmehie agaraghị adi. ⁹ Na mbụ, abụ m onye di ndu mgbe iwu na-adighi, ma mgbe iwu biara, e mere ka mmehie nwe ntute. ¹⁰ Anwuru m, ma chọputa na iwu ahụ kwesiri iwetara m ndu ghọziri ihe wetara onwu. ¹¹ N'ihia na mmehie jiri ohere ahụ iwu webatara ghogbuo m, sitekwa n'iwu ahụ gbuo m. ¹² N'ezie, iwu ahụ di nsọ, ihe e nyere n'iwu di nsọ, burukwa ezi omume na ihe di mma.

¹³ Mgbe ahụ, ọ putara na ihe ahụ di mma wetaara m onwu? Mba! Kama ọ bụ mmehie sitere n'ihe di mma wetara m onwu, ka e nwee ike gosiputa na mmehie bụ ihe jogburu onwe ya site n'ihe e nyere n'iwu.

Ogu na mgba di na ndu onye Kraist

¹⁴ Anyi matara na iwu bụ ihe nke mmuọ ebe mu onwe m bụ anụ ahụ efu, onye e rere dika ohu nye mmehie. ¹⁵ O nweghi uzọ ihe m na-eme si doo m anya. N'ihia na ihe m na-eme abughị ihe m choro ime, ọ bụ ihe m kporo asi bụ ihe na-agara m aka ime mgbe niile. ¹⁶ Ma ọ bụrụ na m eme ihe m na-achoghi ime, ana m ekwenye na iwu di mma. ¹⁷ Ma dika ọ di, ọ bukwaghị mu onwe m na-eme ihe ndi a, kama ọ bụ mmehie bi n'ime m. ¹⁸ O doro m anya na o nweghi ihe oma obula di n'ime m, ya bụ n'ime anụ ahụ m. N'ihia na ọ na-agu m agu ime ezi ihe, ma ike ime ezi ihe adighi n'ime m. ¹⁹ Ihe m na-eme mgbe m choro ime ezi ihe abughị ezi ihe ahụ m choro ime kama ọ bụ ajoyo ihe ahụ m na-achoghi ime ka m na-eme. ²⁰ Ọ bụrụ na m na-eme ihe ahụ m na-achoghi ime, ọ putara na ọ bughị mu onwe m na-eme ihe ndi ahụ. Kama ọ bụ mmehie bi n'ime m na-eme ha.

²¹ Achoputara m iwu nke na-arụ oru n'ime m. Mgbe m choro ime ihe oma, naani ihe ọjọọ bụ ihe na-agara m aka ime. ²² N'ime ime onwe m, ọ na-agu m agu ime ihe iwu Chineke kwuru. ²³ Ma ana m ahuta iwu ozo di n'ime m nke na-agba mgba megide iwu nke di n'uche m, ime ka m buri ohu nye iwu nke mmehie na-arụ oru ya n'anụ ahụ m. ²⁴ Lee udi onodu ọjọọ nke m hutara onwe m n'ime ya! Onye puru inaputa m site n'anụ ahụ a nke na-eduba m n'onwu? ²⁵ Ma ekele diri Chineke, onye na-anaputa m site na Kraist Jisos Onyenwe anyi!

Ya mere, n'ime mmuọ m, abụ m odibo nye iwu Chineke, ma n'ime anụ ahụ mmehie m, abụ m ohu nye iwu nke mmehie.

8*Ndu site n'ike Mmuọ Nso*

¹ Ya mere, ikpe omuma obula adighikwa ugbu a nye ndi niile no n'ime Jisos Kraist. ² N'ihia na site na Kraist Jisos iwu nke Mmuọ na-enye ndu emeela ka m nwere onwe m site n'iwu nke mmehie na onwu. ³ N'ihia na ihe iwu na-enweghi ike ime, n'ihia adighi ike nke anụ ahụ, ka Chineke mere, site n'izite Okpara ya, ka ọ bia n'udidi anụ ahụ mmehie, buri aja mmehie, site otu a, maa mmehie ikpe na anụ ahụ. ⁴ Ka izu ezu nke ihe niile iwu choro n'aka anyi buri ihe e mezuru n'ime anyi, bu ndi na-adighi ebi ndu dika ochichọ anụ ahụ si diri, kama dika ochichọ Mmuọ Nso si di.

* 7:7 7:7 Opu 20:17; Dit 5:21

⁵ Ndi niile na-ebi ndu ha dika anu ahụ siri choo, na-ebi ya naani imezu aguu niile na-agu anu ahụ ha. Ma ndi niile na-agbaso uzọ nke Mmuo na-achoputa na ha na-eme ihe Mmuo na-acho. ⁶ Itukwasị uche n'ihe nke anu ahụ na-eweta onwu. Ma itukwasị uche n'ihe nke Mmuo Nso na-eweta ndu na udo. ⁷ N'ihị na onye obula tukwasiri uche ya n'ihe nke anu ahụ na-ebuso Chineke agha, o naghị edebe iwu nke Chineke. N'eziokwu, o gaghi enwe ike idebe ya. ⁸ Ya mere, ndi na-erubere anu ahụ ha isi apughị ime ihe ga-atọ Chineke uto.

⁹ Ma lee! Unu onwe unu anaghị ebizi ndu n'usoro nke anu ahụ, kama unu na-ebi n'usoro nke Mmuo Nso n'ihị na Mmuo nke Chineke bi n'ime unu. Onye obula na-enweghi Mmuo nke Kraist abughị nke ya. ¹⁰ O burukwa na Kraist bi n'ime unu, anu ahụ unu ga-abu ihe nwuru anwu n'ebe mmehie di, ma mmuo unu di ndu n'ihị na a guola unu na ndi ezi omume. ¹¹ O buru na Mmuo onye mere ka Jisos si n'onwu bilie, bi n'ime gi, onye ahụ nke mere ka Kraist si n'onwu bilie ga-emekwa ka anu ahụ gi di ndu site n'ike Mmuo Nso ahụ, onye bi n'ime gi.

¹² Ya mere, umunna m, anyi ji ugwo ma o bughị anu ahụ ka anyi ji ugwo idi ndu dika ochicho ya si di. ¹³ O buru na unu na-ebi ndu dika anu ahụ si choo, unu ga-anwu. Ma o buru na unu ga-eji ike nke Mmuo Nso mee ka omume niile nke anu ahụ nwuo, unu ga-adi ndu.

¹⁴ N'ihị na ndi niile Mmuo nke Chineke na-achi bu umu Chineke. ¹⁵ N'ihị na unu anataghị mmuo nke na-eme unu ndi ohu ozo nye itu ujo, kama unu natara Mmuo nke mere unu umu Chineke. O bu site na Mmuo ahụ ka anyi ji na-akpo "Abba,* Nna." ¹⁶ Mmuo Nso, n'onwe ya na-agbakwa ama n'ime mmuo anyi, na-agwa anyi na anyi bu umu Chineke. ¹⁷ Ugwu a, o buru na anyi bu umu, o putara na anyi bu ndi nketa oke, ndi ga-eketa ihe Chineke nwere, na ndi ha na Kraist ga-ekekota ihe, ma o buru n'ezie na anyi ga-esoro ya keta oke ahuhu ya, ka anyi si otu a sorokwa ya keta oke n'ebube ya.

Ebube di n'ihu

¹⁸ N'ikwu eziokwu, ahuhu niile anyi na-ata ugwu a erughị ihe a ga-eji tunyere ebube niile a ga-ekpughe n'ime anyi. ¹⁹ Ihe niile e kere eke ji oke aguu na-eche mgbe a ga-egosiputa ndi bu umu Chineke. ²⁰ N'ihị na e tinyere ihe e kere eke n'onodu ihe na-abaghị uru, ma o bughị site n'ochicho nke onwe ya, kama n'ochicho nke onye ahụ tinyere ya n'onodu ahụ n'ime olileanya, ²¹ na otu ubochi na ha ga-enwere onwe ha site n'agbu nke ire ure, sorokwa keta oke n'ebube ahụ ga-abu nke umu Chineke.

²² Anyi maara na ruo ugwu a, ihe niile e kere eke na-asu ude n'ihị ihe mgbu ha no n'ime ya, dika ihe mgbu nke omumu nwa. ²³ O bughị naani nke a, ma anyi onwe anyi, ndi nwere mkpuru mbu nke Mmuo Nso, na-asukwa ude n'ime onwe anyi, na-echesi ike mgbe a ga-akpobata anyi dika umu, mgbe a ga-agbaputa anu ahụ anyi. ²⁴ N'ihị na a zoputara anyi site n'olileanya di otu a. Ma olileanya a na-ahụ anya abughị olileanya. Onye na-enwe olileanya mgbe ihe o na-ele anya ya di ya n'aka? ²⁵ Ma o buru na olileanya anyi dabeere n'ihe ahụ anyi na-enwetabeghi, anyi ga-eji ndidi chere tutu ihe ahụ erute anyi aka.

²⁶ Otu aka ahụ, Mmuo Nso na-enyere anyi aka n'ime adighi ike anyi. N'ihị na anyi amaghị ka esi ekpe ekpere dika o kwesiri. Ma Mmuo Nso n'onwe ya ji isu ude nke onu apughị ikọ na-arioro anyi aririo. ²⁷ Chineke,

* **8:15** 8:15 Nke a putara Nna n'asusu di Aramaik.

onye na-enyocha obi mmadu, amarala ihe Mmuo Nso bu n'uche. N'ihina na Mmuo Nso na-arioro ndi nso niile aririo dika Chineke si choo.

²⁸ Anyi maara na ihe niile na-arukota oru maka odimma ndi huru Chineke n'anya bu ndi a kporo dika uche nso ya siri di. ²⁹ N'ihina na ndi ahụ o maarari ka o kakwara akara ka ha nwe udidi nke Okpara ya, ka o buru nwa e buru uzo muo n'etiti otutu umunna. ³⁰ Ma ndi ahụ o kara akara, ka o kpokwara; ndi o kporo, ka o guru na ndi ezi omume; ndi o guru na ndi ezi omume ka o nyekwara otuto.

Onodu na-enweghi atu nke anyi nwere

³¹ Gini ozo ka anyi ga-ekwu banyere ihe ndi a. O buru na Chineke nonyere anyi, onye puru imegide anyi? ³² Onye ahụ na-azoghi ndu Okpara ya, kama o weere ya nye n'ihina mmehie anyi niile, o di ihe ozo anyi choro o na-agaghi enye anyi site na ya? ³³ Onye puru ibo ndi ahụ Chineke hoputara ebubo? O bu Chineke na-agu mmadu dika onye ezi omume. ³⁴ Onye bu onye ahụ nke ga-ama ikpe? O bu Kraist Jisos onye nwuru, ma kari nke ahụ, onye e mere ka o si n'onwu bilie, no n'aka nri Chineke na-ariotakwara anyi aririo. ³⁵ Onye nwere ike ikewapu anyi site n'ihunanya Kraist? O bu nsogbu, ka o bu ihe isi ike, ka o bu mkpagbu. Ka o bu unwu, ka o bu igba oto, ka o bu ihe egwu, ka o bu mma agha? ³⁶ Dika e dere ya, "O bu n'ihina gi ka anyi na onwu ji na-agba mgbu ubochi niile.

A na-ele anyi anya dika aturu a gaje igbu egbu."†

³⁷ Mba, kama n'ime ihe ndi a niile, anyi kariri ndi mmeri site n'onye ahụ huru anyi n'anya. ³⁸ N'ihina na nke a bu ihe m maara nke oma, na onwu, maobu ndu, maobu ndi mmuo ozi, maobu mmuo di iche iche ndi na-achina elu na n'uwu, maobu ike ochichiri di iche iche, maobu ihe di ugbu a, maobu ihe gaje ibia, ³⁹ maobu idi elu, maobu idi omimi, ma o bukwanu ihe obula ozo e kere eke, agaghi enwe ike ikewapu anyi site n'ihunanya Chineke, nke di n'ime Kraist Jisos Onyenwe anyi.

9

Chineke na ndi ya o hoputara

¹ Ana m ekwu eziokwu n'ime Kraist. Anaghi m ekwu okwu ugha. Akonuche m nke Mmuo Nso na-achina na-agbakwara m ama. ² A no m n'onodu oke ihe mwute na ihe mgbu di ukwu n'obi m. ³ A si na o bu ihe ga-ekwe mee, ejikeere m ibu onye a buru onu na onye e wepuru site n'ebe Kraist no n'ihina umunna m na ndi ikwu m, ⁴ bu ndi Izrel. Ndi Chineke horo ka ha buru umu ya, ndi o nyere ebube ya na ogbugba ndu ya. O nyekwara ha iwu na ife ofufe n'ulonso ukwu ahụ na otutu nkwa di iche iche. ⁵ Ha si n'agburu nna nna anyi ochie ha. Kraist n'onwe ya, n'udidi mmadu, sikwa n'agburu ha puta, onye bu Chineke nke ihe niile, onye a na-eto ruo ebighi ebi. Amen.

Chineke adighi ala azu na nkwa ya

⁶ O bughu di ka a ga-asina okwu Chineke na-ala azu. N'ihina na o bughu onye obula a muru n'ezinaulo ndi Izrel bu onye Izrel. ⁷ Na ha sitere n'agburu Ebrahim puta emeghi ka ha buru umu Ebrahim n'ezie. Ma n'akuku nke ozo, "O bu site n'Aizik ka a ga-akpo mkpuru gi aha."* ⁸ Nke a na-egosi na o bughu ndi niile a muru na-anu ahụ bu umu Chineke, kama umu ndi ahụ e kwere na nkwa bu ndi a na-aganye di ka umu Ebrahim

† 8:36 8:36 Abu 44:22 * 9:7 9:7 Jen 21:12

site na nkwa ahụ. ⁹ Lee ka e si kwee nkwa ahụ, “Mgbe oge ahụ a kara aka ruru, aga m aloghachi, Sera ga-amukwa nwa nwoke.”†

¹⁰ O bughị naanị nke a. Ụmụ Ribeka si n’otu nna, ya bụ nna nna anyị Aizik. ¹¹ Ma tupu a muo umu ejima ndi a, ma o bukwanyu tupu ha emee ihe obula di mma maobu nke di njo, iji mee ka ochicho Chineke banyere nhoputa ha guzoro, ¹² o bughị site n’oru kama o bu site n’onye ahụ nke na-akpo, n’ihi na a gwara ya si, “Nke okenye ga-ejere nke nta ozi.”‡ ¹³ Dika e dere ya, “Jekob ka m huru n’anya ma Iso ka m kporo asi.”§

¹⁴ Gnikwa ka anyi ga-ekwu? Chineke o bu onye ajo omume? Mba!
¹⁵ N’ihi na o gwara Mosis,

“Onye m chorọ imere ebere ka m ga-emere ebere,

o bukwa onye m chorọ imere omiiko ka m ga-enwere omiiko.”*

¹⁶ Ya mere, o dabereghi n’ochicho nke mmadu maobu irusi oru ike ya kama o dabere n’ebere Chineke. ¹⁷ N’ihi n’akwukwo nsọ gwara Fero, “Emerere m ka i buru ihe i bu n’ihi nke a, ka m were gi ziputa ike m, ka e nwe ike kwusaa aha m n’uwa niile.”† ¹⁸ O putara ihe na o bu naanị ndi Chineke chorọ ka o na-emere ebere, ndi o chokwara ka o na-eme ka ha buru ndi obi ha kpochiri akpochi.

Iwe Chineke na ebere ya

¹⁹ Ma eleghi anya unu puru igwa m, “Gini kwanu mere o ji ata anyi uta? Onye kwanu puru iguzogide ihe o zubere ime?” ²⁰ Onye ka i bu gi mmadu efu, ijiaju Chineke ajuju? “Nkata mmadu na-akpa o ga-aju onye na-akpa ya ajuju, ‘Onye si gi kpa m otu a?’”‡ ²¹ Otu a kwa, onye okpu ite o nweghi ike isite n’otu uru ahụ o nwere kpuo udi ite obula masiri ya, ufodu ite puru iche na ufodu e ji eje ozi n’ulo?

²² O burukwanu na Chineke ekpebie igosi iwe ya na ime ka a mara ike ya site n’inwe oke ndidi banyere ndi oke iwe ya ga-adakwasị bu ndi a kwadoro maka mbibi? ²³ Ma o burukwanu na o mere nke a iji mee ka ndi ahụ o na-emere ebere mata iba uba nke ebube ya, bu ndi o bururi uzo kwadoo maka ebube a. ²⁴ O buladi anyi bu ndi o kpokwara, o bughị naanị site na ndi Juu kama site na ndi mba ozo? ²⁵ Dika o kwuru n’akwukwo Hosiya,

“Aga m akpo ha ‘ndi m,’ bu ndi na-abughị ndi m.

Aga m akpokwa ya ‘onye m huru n’anya’ bu onye m na-ahughị n’anya.”§

²⁶ Ma,

“N’otu ebe ahụ a no si ha,

‘Unu abughị ndi m,’

bukwa ebe a ga-anọ kpo ha, ‘Umụ* nke Chineke di ndu.’”†

²⁷ Aizaya bere akwa n’ihi umu Izrel,

“O bu ezie na onuogugu umu Izrel dika uzuzu di n’akuku osimiri, maobu naanị mmadu ole na ole ka a ga-azoputa.

²⁸ N’ihi na Onyenwe anyi na-aga ikpe uwa a ikpe.

O ga-eme osiso n’ikpe ahụ ma kpebie ya.”‡

²⁹ O bukwa dika Aizaya kwuru na mbu,

“O buru na Onyenwe anyi, Onye puru ime ihe niile ahapurughị anyi umu umu,

† 9:9 9:9 Jen 18:10,14 ‡ 9:12 9:12 Jen 25:23 § 9:13 9:13 Mal 1:2,3 * 9:15 9:15 Opu 33:19

† 9:17 9:17 Opu 9:16 ‡ 9:20 9:20 Aiz 29:16; 45:9 § 9:25 9:25 Hos 2:23 * 9:26 9:26 Ya bu, umu ndi ikom † 9:26 9:26 Hos 1:10 ‡ 9:28 9:28 Aiz 10:22,23

anyị gara adi ka Sodom,
anyị gaara adikwa ka Gomora.”§

The mere e ji ju ndi Izrel

³⁰ Gịnịkwa ka anyị ga-ekwu? Anyị ga-asị na o enyela ndi mba ozo na-enweghi oge ha gbasoro ezi omume, ma ha natara ya, bu ezi omume nke sitere n’okwukwe, ³¹ ma ndi Izrel na-agbaso iwu nke ezi omume, enwebeghi ike ime onwe ha ndi a ga-anabata. ³² Gini gbochiri ha? O bu n’ihi na ha agbasoghi ya site n’okwukwe. Kama ha chere na o bu site n’oru. Ha zohiere ukwu n’oke nkume iso ngongo ahụ. ³³ Dika e dere ya, “Lee, ana m atogbo na Zayon nkume nke na-eme ka ndi mmadu so ngongo,

oke nkume nke na-eme ka ha daa.

Ma onye nke kweere na ya, agaghi eme ka ihere mee ya.”*

10

¹ Umunna m, ihe na-agu nnoo obi m agu nke ukwu na ekpere m na-ekpe nye Chineke bu ihu na a zoputara ha. ² Ana m agba akaebe na ihe banyere Chineke na-anu ha oku n’obi nke ukwu. Kama inu oku n’obi ha abughi site na mmazu Chineke. ³ Ebe ha na-amaghi ezi omume nke si na Chineke bia kama ha chorochiwe nke onwe ha, ha ewedaghi onwe ha n’okpuru ezi omume nke Chineke. ⁴ Kraist bu ogwugwu iwu. Ya mere, ezi omume ga-adiri onye obula nke kwere.

Ama Mosis gbara banyere idebe iwu

⁵ Mosis si otu a dee banyere ezi omume nke sitere n’iwu, “Onye obula na-eme ihe ndi a ga-adi ndu site na ha.”* ⁶ Ma ezi omume ahụ nke sitere n’okwukwe na-asị, “Asila n’ime obi gi, ‘onye ga-arigo n’ime eluigwe?’”† (nke bu, ikudata Kraist) ⁷ “maobu, ‘Onye ga-arida n’ime ili?’”‡ (nke a bu, ikpolite Kraist site na ndi nwuru anwu). ⁸ Ma gini ka o na-ekwu? “Okwu ahụ no gi nso, o di n’onu gi dirikwa n’obi gi,”§ o bu ya, bu okwu okwukwe ahụ anyi na-ekwusa. ⁹ Ma o buru na i ga-eji onu gi kwuputa, na “Jisos bu Onyenwe anyi,” kwerekwa n’ime obi gi na Chineke kpolitere ya site n’onu, a ga-azoputa gi. ¹⁰ N’ihi na o bu obi gi ka i ga-eji kwere; a guo gi n’onye ezi omume, o bukwa onu gi ka i ga-eji kwuputa, a zoputa gi. ¹¹ Dika akwukwo nsọ kwuru, “Onye obula kweere na ya, agaghi eme ka ihere mee ya.”* ¹² N’ihi na o nweghi ihe di iche n’etiti onye Juu na onye mba ozo, otu Onyenwe anyi ahụ bu Onye nwe mmadu niile, o na-agozibigakwa ndi na-akpoku ya oke. ¹³ N’ihi na, “Onye obula nke na-akpoku aha Onyenwe anyi, ka a ga-azoputa.”†

¹⁴ Ma olee otu ha ga-esi kpokuo aha ya ma o buru na ha ekwereghị na ya? Olee otu ha ga-esikwa kwere n’onye ahụ ha anubeghi ihe gbasara ya? Olee otu ha ga-esi nukwa ma o buru na ndi nkwsa adighi? ¹⁵ Oleekwanu otu ha ga-esi puo gaa kwusaa, ma o buru na o nweghi ndi zipuru ha? Dika e dere ya n’akwukwo nsọ, si, “Lee, ka ha si maa mba bu ukwu ndi na-eweta ozioma.”‡

¹⁶ Ma o bughị mmadu niile nabatara ozioma ahụ. N’ihi na Aizaya kwuru, “Onyenwe anyi, onye kweere ozi anyi?”§ ¹⁷ Ma o bu ihe doru anya na o bu site n’ige nti n’ozioa a ka mmadu ji enweta okwukwe, ozioma

§ 9:29 9:29 Aiz 1:9 * 9:33 9:33 Aiz 8:14; 28:16 * 10:5 10:5 Lev 18:5 † 10:6 10:6 Dit 30:12
‡ 10:7 10:7 Dit 30:13 § 10:8 10:8 Dit 30:14 * 10:11 10:11 Aiz 28:16 † 10:13 10:13 Jul 2:32
‡ 10:15 10:15 Aiz 52:7 § 10:16 10:16 Aiz 53:1

ahụ a na-anụ bụ site n'okwu Kraịst. ¹⁸ Ma ana m ajụ, Ọ ga-abụ na ha anughị? Ha nūrụ ya n'ezie.

“N'ụwa niile ka olu ha pūrụ gazuo,

okwu ọnụ ha niile erukwaala n'ebe ụwa sọturu.”*

¹⁹ Ọzọkwa, ana m ajụ, ọ bụ na Izrel aghọtaghị? Na mbụ, Mosis siri,
“Aga m esite na ndị na-abughị mba kpalie mmụọ ekworo n'ime unu;
aga m esitekwa n'obodo na-enweghị nghota kpasuo unu iwe.”†

²⁰ Ma Aizaya jiri nkwwuwa okwu si,

“Ndi chotara m bụ ndi na-adighi ajụ ase m,

ekpugheere m onwe m nye ndi ahụ na-adighi ajụ ase m.”‡

²¹ O kwuru banyere ndi Izrel,

“Agbasara m aka m ogologo ubochi niile

nye ndi nnupu isi na ndi na-ekwesị olu ike.”§

11

A ga-azoputa ole na ole

¹ Mgbe ahụ a na m ajụ, ọ ga-abụ na Chineke ajula ndi ya? Mba, nke a apughị ime, n'ih i na mụ onwe m bukwa onye Izrel. Abụ m nwa nwa Ebrahim, onye si n'agburu Benjamin puta. ² Chineke ajubeghi ndi ya bụ ndi ọ hoptara site na mmalite ihe niile. Ọ bụ na unu amaghi ihe akwukwo nsọ na-ekwu banyere Ilaia, otu o siri rịo Chineke ariri megide umu Izrel?

³ “Onyenwe m, ha egbuchala ndi amuma gi niile, mebisiekwa ebe ichu aja gi niile, maobu naani m foduru. Ha na-achokwa uzọ igbu m.”* ⁴ Gini bụ osisa Chineke nyere ya? “E nwere m puku mmadu asaa ozọ ndi huru m n'anya, ndi na-egbubeghi ikpere ha n'ala nye Baal.”† ⁵ Otu a ka ọ dikwa n'oge di ugbo a, a horola mmadu ole na ole site n'amara ya. ⁶ Ọ buru na o sitere n'amara, o sighizikwa n'oru. N'ih i na ọ buru na o si n'oru, amara ya abughikwa amara n'ezikwu.

⁷ Gini kwa? Ihe ndi Izrel jiri ike ha niile na-achọ nke ha na-achotaghị ka ndi a hoptara chotara. Ndi nke ozọ mechiri obi ha. ⁸ Dika e dere ya,
“Chineke nyere ha mmuọ na-eme mmadu iberiibe.

O nyela ha anya nke ha na-ejighi ahụ uzọ,
nyekwa ha nti nke ha na-ejighi anu ihe;

o mere nke a ruo taa.”‡

⁹ Devid kwukwara,

“Ka tebul ha ghororo ha igbudu na onya,

ha burukwa ihe isọ ngongo na ntaramahuhu nye ha.

¹⁰ Ka anya ha gbaa ochichiri, ka ha gharakwa ihu uzọ.

Mee ka azu ha buru ihe arojiri aroji ruo mgbe ebighi ebi.”§

A ga-azoputa ndi Juu

¹¹ Ajuju ozọ m na-aju bụ nke a: Ọ ga-abụ na ha suru ngongo ka ha daa ma ghara ibilite ozọ? Ọ bughị otu a! Kama n'ih i mmehie ha, nzoputa rutere ndi mba ozọ ka e sitekwa na nke a kpalie ekworo n'ime umu Izrel.

¹² Ma ọ buru na mmehie ha wetara akunuba nye ụwa, ọ burukwa na ihu ogbenye ha wetara ngozi nye ndi mba ozọ, ọ bụ na ngozi babigara uba oke agaghị adi mgbe a ga-agukota onuogugu ha niile?

* **10:18** 10:18 Abụ 19:4 † **10:19** 10:19 Dit 32:21 ‡ **10:20** 10:20 Aiz 65:1 § **10:21** 10:21 Aiz 65:2 * **11:3** 11:3 1Ez 19:10,14 † **11:4** 11:4 1Ez 19:18 ‡ **11:8** 11:8 Dit 29:4; Aiz 29:10 § **11:10** 11:10 Abụ 69:22,23

¹³ Ugbu a, unu ndi mba ozo, ka m na-agwa okwu. O bu ezie na mu onwe m bu onyeozu nye ndi mba ozo, ana m enwe afo ojuju n'ihhi ije ozi m. ¹⁴ N'ihhi na enwere m olileanya na, ma eleghi anya, apuru m isite n'uzo a kpasuo ekworo n'ime ufodu umunna m, ka e site n'ekworo ha zoputa ufodu n'ime ha. ¹⁵ O buru na o bu site n'ojuju a juru ha ka e siri mee ka uwa diri na mma, gini ga-eme mgbe a nabatara ha? O ga-adi ka i si n'onwu bilie ozo, nwee ndu ozo. ¹⁶ Ebe o bukwa na iberibe achicha e jiri chuo aja bu ihe di nsu, mgbe ahụ, achicha ahụ niile bu ihe di nsu. N'ihhi na o buru na mgborogwu osisi di nsu, otu a kwa, alaka ya ga-adikwa nsu.

Ido aka na nti

¹⁷ Ma a nyakapuru ufodu alaka osisi a, werekwa unu bu alaka osisi oliv ohia nyapagide n'onodu ha. Ya mere, unu esorola keta oke na ngozi sitere na mgborogwu osisi oliv ahụ. ¹⁸ Ma unu ekwesighi inya isi na a dokapuru alaka ndi ozo were unu dochie n'onodu ha. Ihe unu na-aghaghị imata bu nke a: unu bu naani alaka di n'osisi. O bughị unu na-ebu mgborogwu osisi, kama o bu mgborogwu osisi na-ebu unu. ¹⁹ Ma eleghi anya unu nwere ike kwuo, "Ma a nyakapuru alaka ufodu e nwee ohere ebe a ga-anyapagide anyi." ²⁰ Nke ahụ bu eziokwu. Ma chetakwanu na a nyakapuru ha n'ihhi ekweghi ekwe ha, ma unu no naani site n'okwukwe. Ya mere anyala isi, kama na-atu egwu. ²¹ N'ihhi na o buru na Chineke emereghi alaka nke osisi ahụ waputara n'onwe ya ebere, o gaghị emekwara gi ebere.

²² Ya mere, tuele obioma na aka ike Chineke, aka ike n'ebe ndi dara ada no, ma obioma n'ebe unu no, naani mgbe unu na-anogideghi n'obi ebere ya, ma o bughị ya, o ga-anyakapukwa unu. ²³ Ma o buru na ha anogideghi na-ekweghi ekwe, a ga-anyapagidekwa ha n'ihhi na Chineke puru inyapagide ha ozo. ²⁴ N'ihhi na asi na e gbuputara unu site n'alaka osisi oliv ohia, nyapagide unu n'osisi oliv oma ahụ n'uzo na-abughị usoro ndu, gini kwanu ga-egbochi inabata alaka ndi ya, bu ndi si na ya, mee ka ha laghachi azu n'osisi oliv ahụ e si nyakapu ha.

Nzube Chineke banyere ndi Izrel

²⁵ Umunna m, achoro m ka unu mata ihe omimi a, ka unu ghara inya isi. Nnupu isi ufodu umu Izrel agaghị adigide kama o ga-adi ruo n'oge onuogugu ndi mba ozo a ga-anabata zuru. ²⁶ Mgbe ahụ, a ga-azoputa Izrel niile. Dika e dere ya,

"Onye nzoputa ga-esite na Zayon bia.

O ga-eme ka Jekob site na ndu asopurughị Chineke chigharia.

²⁷ Nke a bu ogbugba ndu m nke di n'etiti mu na ha, mgbe m wepuru mmehie ha niile."*

²⁸ N'ihhe banyere ozioma, ha bu ndi iro nke Chineke n'ihhi unu. Ma a bia n'ihhe gbasara nhoputa, ha bu ndi nke a huru n'anya n'ihhi ndi nna nna ha. ²⁹ N'ihhi na enye anarakwa adighi n'onnyinye nakwa okpukpo Chineke.

³⁰ Unu onwe unu ndi na-enupuru Chineke isi na mbu, anatala ebere ya ugbu a, n'ihhi nnupu isi ha. ³¹ Otu a ka o dikwa, ha bu ndi na-enupu isi ugbu a ka ha nwe ike soro unu keta oke site n'ebere Chineke meere unu.

³² N'ihhi na Chineke enyefeela onye obula n'aka nnupu isi, ka o si otu a gosi mmadu niile obi ebere ya.

Ekele diri Chineke

³³ Leenu ka o si di omimi bu aku ahụ Chineke nwere! Lee ka iba uba nke amamihe ya na ihe omuma ya siri di ukwu!

* **11:27** 11:27 Aiz 59:20,21; 27:9; Jer 31:33,34

Apughị ichọputa ikpe ya niile,
uzo ya niile bukwa ihe apughị ichọputa.

34 “Onye maara uche Onyenwe anyị?

Ma o bu onye bu onye ahụ na-enye ya ndumodu?”†

35 “Onye burula uzo nye Chineke ihe,

nke ga-eme ka Chineke kwughachi ya?”‡

36 N’ihi na ihe niile sitere n’ime ya, sitekwa n’aka ya, dikwara ya.

O bu ya ka otuto diri ruo mgbe niile ebighi ebi! Amen.

12

Aja di ndu

1 Ya mere, umunna m, eji m obi ebere Chineke na-arịo ka unu chee anụ ahụ unu dika aja di ndu, dikwa nsọ, ma burukwa nke na-atọ Chineke uto, nke bukwa ofufe nke ime mmuọ unu. 2 Unu eyila uwa nke a, kama burunụ ndi enwoghara site n’igbanwe uche unu. Mgbe ahụ, unu ga-enwe ike nwaputa ihe bu uche Chineke na ihe o na-achọ, nke bu ezi ihe, nke na-atọ ya uto na nke zukwara oke.

Oru obi umeala

3 Dika onyinye amara e nyere m siri di, ana m adọ onye obula n’ime unu aka na nti si, Unu atukwasila uche n’echiche banyere onwe unu karija ka o si kwesi. Kama, jirinụ obi di umeala lee onwe unu anya dika okwukwe Chineke nyere unu ha. 4 Dika anyi niile n’otu n’otu si nwe anụ ahụ nke nwere akuku di iche iche, bu akuku ndi na-arụ oru di iche iche, 5 n’otu aka ahụ, n’ime Kraist anyi bu otu, n’agbanyeghi na anyi bu akuku di iche iche nke otu anụ ahụ. E jikotara anyi niile n’otu n’otu nye ibe anyi. 6 Anyi nwere onyinye di iche iche nke e sitere n’amara nye anyi, o buru na onye obula nwere onyinye ibu amuma, ya buo ya dika okwukwe o nwere ha. 7 O buru ije ozi, ya jee ozi, ya burukwanu izi ihe, ya zie ihe. 8 Ka onye nwere onyinye igbaume, gbaa ndi ozo ume, ya burukwanu inyeaka, ka onye nwere onyinye a site n’afọ ofufu mee ya, o buru ibu onyendu, ka onye ahụ duo site n’ikpachapụ anya, ya burukwanu ime ebere, ka onye ahụ jiri obi uto na-eme ya.

Ihunanya

9 Ka ihunanya buru nke ihu abuo n’adighi na ya, kpoo ihe ojojo asi, jidesie ihe di mma ike. 10 Huritanu onwe unu n’anya, dika umu nke otu nna. Ka ihe ibe unu na-eme na-atọ unu uto. Na-asopukwaranu ibe unu karija otu ha si asopuru unu. 11 Unu abula ndi umengwu n’oru unu. Kama werenu mmuọ na obi na-anu oku na-ejere Onyenwe anyi ozi mgbe niile. 12 Nweenu obi anuri n’ime olileanya, nweenu ntachiobi n’ime nsogbu, na-ekpekwanu ekpere mgbe niile. 13 Na enyetunu ufodu ndi nsọ* ihe site n’ihe unu nwere iji gboo mkpa diri ha. Na-elekotakwanu ndi obia anya nke oma.

14 Gozienu ndi na-akpagbu unu, gozienu ha, unu abukwala ha onu. 15 Mgbe ndi ozo na-anuri onu, soronu ha nuria onu. Mgbe ha no n’iru uju, soronu ha ruo uju. 16 Na-ebinu n’udo. A bu la onye mpako, unu na ndi onodu ha di ala na-enwe mmekorita, echekwala na i maara ihe niile.

17 Ejikwala ihe ojojo akwughachi ihe ojojo e mere gi. Kama, na-echenu otu unu ga-esi mee ihe di mma n’anya mmadu niile. 18 Dika ike gi niile ha,

† 11:34 11:34 Ajz 40:13 ‡ 11:35 11:35 Job 41:11 * 12:13 12:13 Ndi nke Onyenwe anyi

mee ka gi na onye obula biri n'udo. ¹⁹ Ndi enyi m, unu abola obo, kama hapurunu Chineke oru ibotara unu obo. N'ih na e dere ya, "Ibo obo diri m, aga m akwughachi,"† ka Onyenwe anyi kwuru. ²⁰ Ma otu o di, "o buru na aguu na-agu onye iro gi, were nri zuo ya, o burukwa na akpiri na-akpo ya nku, nye ihe onunu ka o nuu, mgbe i na-eme nke a, i na-agukwasị icheku oku na-ere ere n'isi ya."‡
²¹ Unu ekwela ka ihe ojoo merie unu, kama werenu ezi ihe merie ihe ojoo.

13

Irubere ndi na-achi achị isi

¹ Ka onye obula doo onwe ya n'okpuru ndi na-achi achị, n'ih na ikike ochichi obula agaghi adi ma o buru na Chineke akwadoghi ya. O bukwa Chineke toro ntoala ikike ochichi niile e nwere. ² Ya mere, onye obula nanupu isi n'okpuru ochichi, na-emegide ihe Chineke hiwere, ndi na-eme nke a ga-ewetara onwe ha ikpe omuma. ³ Ndi na-eme ezi ihe anaghi atu egwu ndi no n'ochichi, kama ndi na-atu ha egwu bu ndi na-eme ihe ojoo, ya mere o buru na i choghi itu ndi na-achi achị egwu, mee ihe di mma, ha ga-etokwa gi. ⁴ N'ih na o bu onyeozu Chineke maka odimma nke gi, ma o buru na unu mere ihe na-adighi mma, tuonu egwu, n'ih na onye na-achi achị nwere ezi nkwado ita onye mere ihe ojoo ahuhu. O bu onyeozu Chineke burukwa onye na-eji onuma na-ata ndi mmebi iwu ahuhu. ⁵ Ya mere unu kwesiri irubere ndi na-achi achị isi, o bughị naani maka ahuhu diri ndi nnupu isi, kama n'ih akonuche.

⁶ O bukwa nke a kpatara unu ji na-atu utu isi nke taks, n'ih na ndi na-achi achị na-ejere Chineke ozi mgbe ha na-aga n'ihu n'ezichichi. ⁷ Kwughachinu onye obula ihe unu ji ha n'ugwo, o buru na unu ji ugwo utu taks, kwunu ya, o burukwa ugwo utu isi nke akunuba unu, ka unu ji, kwunu ya. O buru na onye obula kwesiri ka a sọpuru ya, sọpuru onye di otu a, o burukwa na onye obula kwesiri ka a kwanyere ya ugwu kwanyerenu ya ugwu.

Ihunanya n'ih na oge di nso

⁸ Kwunu ugwo niile unu ji. Ka ugwo unu ga-ejide ndi mmadu buru ugwo ihu ha n'anya. N'ih na mgbe i na-ahu ndi mmadu n'anya, i nemezu ihe niile iwu choro. ⁹ Iwu niile e nyere, "Gi akwala iko," "Egbula mmadu," "Ezula ohi," "Enwela anya ukwu n'ih mmadu ibe gi nwere,"* nakwa iwu ndi ozọ niile e nyere ka a chikotara n'otu nke a sirị: "Hu mmadu ibe gi n'anya dika onwe gi."† ¹⁰ Ihunanya adighi echere onye agbataobi ya echiche ojoo, ya mere ihunanya bu idebezu iwu niile.

Oge ahụ di nso

¹¹ Ihe ozọ mere o ji di mkpa ibi ezi ndu bu nke a. Unu maara na oge ahu anyi na-ele anya ya abiala nso. Ya mere, sitenu n'ura bilie, n'ih na nzoputa anyi adila nso ugbo a kari mgbe ahu anyi kweere na mbu. ¹² Abali ekeela abuo, o foduru ntakiri ugbo a, o buru ututu. Ka anyi yipu uwe oru nke ochichiri, ma yikwasị ngwa agha nke ihè. ¹³ Burunu ndi di ocha, dika ndi na-akpaghari n'ehihie. O bughị n'igba egwu ruru unyi, maobu n'inubiga mmanya oke, o bughị n'ikwa iko, na imefe ihe uwa oke. O bughị n'esemokwu, na ekworo. ¹⁴ Kama yirinu Onyenwe anyi

† 12:19 12:19 Dit 32:35 ‡ 12:20 12:20 Ilu 25:21,22 * 13:9 13:9 Opu 20:13-15,17; Dit 5:17-19,21
 † 13:9 13:9 Lev 19:18

Jisos Kraist dika uwe. Unu enyekwala ahụ unu ohere inweta ihe niile nke na-agụ ya.

14

Ndi di ike na ndi dara mba

¹ Nabatanu ndi okwukwe ha na-esighi ike n'etiti unu. Ma o bughi n'ihise okwu banyere ihe ntule nke obi. ² Otu onye nwere okwukwe iri ihe niile, ma onye na-adighi ike n'okwukwe, na-eri naani ahijia nri. ³ Onye ahụ na-eri ihe niile e kwesighi ileda onye juru iri ya anya. Otu a kwa, onye ahụ nke n'adighi eri ihe niile ekwesighi ima onye na-eri ihe ndi a ikpe. N'ihina Chineke anabatala onye ahụ. ⁴ Onye ka i bu i ji na-ekpe odibo onye ozo ikpe? Onye o diri ikpebi ma odibo ya o na-emezi emezi ma o dighi emezi bu nna ya ukwu. Ma odibo ahụ aghaghi iguzosi ike n'ihina Onyenwe anyi puru ime ka o guzosie ike.

⁵ Otu onye nwere ike na-eche na otu ubochi kacha ndi ozo na idi nso, onye nke ozo nwekwara ike na-eche na ubochi niile bu otu ihe, ma o kwesiri ka onye obula kpebiere onwe ya. ⁶ Onye obula na-eche n'otu ubochi bu nke puru iche, na-eme nke a nye Onyenwe anyi. Onye obula na-eri otu ihe na-eri ya n'ihina Onyenwe anyi. Ma onye na-adighi eri otu ihe ahụ na-eme kwa nke a nye Onyenwe anyi. Ma na-enyeka Chineke ekele. ⁷ N'ihina o nweghi onye n'ime anyi na-adiri naani onwe ya ndu, o nwekwaghi onye n'ime anyi na-anwuru naani onwe ya onwu. ⁸ O buru na anyi adiri ndu, anyi di ndu nye Onyenwe anyi; o burukwa na anyi anwu, anyi nwuru nye Onyenwe anyi; ya mere ma anyi di ndu ma anyi nwuru anwu, anyi bu nke Onyenwe anyi. ⁹ O bu n'ihina nke a ka Kraist ji nwuo, ma biliekwa, ka o buru Onyenwe nke ndi di ndu na nke ndi nwuru anwu.

¹⁰ Ma gi onwe gi, ginị mere i ji ekpe nwanna gi ikpe? Ginị mekwara i ji ileda ya anya? N'ihina anyi niile ga-eguzo n'otu n'otu n'ihu oche ikpe Chineke. ¹¹ E dere ya,

“N'ezie, dika m na-adi ndu,” ka Onyenwe anyi kwuru,
‘ikpere niile ga-egbu n'ihu m;

ire* niile ga-ekwuputakwa Chineke.’ ”†

¹² E, anyi niile n'otu n'otu ga-aza ajuju banyere ndu anyi n'ihu Chineke.

A kwadala nwa nna gi

¹³ Ya mere, ka anyi kwusi ikperita onwe anyi ikpe, kama kpebie n'ime obi gi na i gaghi edochiri nwanna gi ihe ga-eme ka o suo ngongo maobu ihe mgbochi n'uzo. ¹⁴ Dika onye no n'ime Onyenwe anyi Jisos, o doro m anya nke oma na o nweghi ihe obula na-adighi ocha na nke onwe ya. Ma o buru na onye obula na-ahuta ihe obula dika ihe na-adighi ocha, nye onye di otu a, ihe ahụ adighi ocha. ¹⁵ O burukwa na ihe i na-eri na-ewute nwanna gi, i naghị egosi na i huru ya n'anya. Ekwela ka nri i na-eri buru ihe ga-ewetara nwanna gi ila n'iyi, n'ihina cheta na o bukwa n'ihina ya ka Kraist jiri bia nwuo. ¹⁶ Ekwela ka ihe oma gi buru nke a ga-akpo ajo o ihe. ¹⁷ N'ihina alaeze Chineke abughi oriri na onunu kama o bu ezi omume, na udo na onu n'ime Mmuo Nso. ¹⁸ N'ihina onye obula na-eke Kraist n'uzo di otu a, na-eme ihe na-atu Chineke utu, umu mmadu na-anabatakwa ya.

¹⁹ Ka ihe na-agusi gi aguu ike buru ime ihe ga-eweta udo, ya na ime ihe n'uzo a ga-esi mee ka e wulie ndi ozo elu. ²⁰ Emebikwala oru Chineke n'ihina nri; nri niile di ocha, ma o kwesighi ka onye obula rie ihe ga-eme ka

* 14:11 14:11 Maobu, onu † 14:11 14:11 Ajz 45:23

onye ozo sọ ngongo. ²¹ O ga-akara gi mma ka i hapu iri anu maobu inu mmanya ma o bukwanu ime ihe obula ga-eme ka nwanna gi sọ ngongo.

²² Ya mere, ka okwukwe i nwere banyere ihe ndi a buru nke di n'etiti gi na Chineke. Ngozi na-adiri onye obula nke na-adighi ama onwe ya ikpe site n'ihe o nabatara. ²³ Ma onye obula na-eri ihe obula site n'obi abuo bu onye ikpe mara, n'ih na o jighi okwukwe rie ya, n'ih na ihe obula a na-esiteghi n'okwukwe mee bu mmehie.

15

Otu anyi kwesiri i si na-emeso ibe anyi

¹ Anyi onwe anyi bu ndi di ike kwesiri inagide mgbe ndi na-adighi ike mejoro anyi, o bughime ihe ga-atọ anyi uto. ² Ka onye obula n'ime anyi na-eme ihe ga-atọ onye agbataobi ya uto maka odimma ha, ka o wulie ha elu. ³ N'ih na Kraist n'onwe ya emeghi ihe toro ya uto, kama dika e dere ya n'akwukwo nsọ, "Mkpari niile nke ndi na-akpari gi dakwasiri m!"* ⁴ N'ih na ihe niile edere n'oge gara aga bu iji kuziere anyi ihe, ka anyi nwee ike isite na ntachiobi nakwa nkasiobi, nke di n'akwukwo nsọ nwee olileanya.

⁵ Ka Chineke ahụ na-enye agbamume na ntachiobi nye unu mmuo nke idi n'otu n'etiti onwe unu, dika Kraist Jisos nwere. ⁶ N'ih na nke a ga-eme ka unu niile jikotaa obi unu, na olu unu n'otu, inye Chineke na Nna Onyenwe anyi Jisos Kraist otuto.

Kraist bu Onye Nzoputa nke mmadu niile

⁷ N'ih ya, nabatanu onwe unu di ka Kraist nabatara unu, iji wetara Chineke otuto. ⁸ Ma ana m agwa unu na Kraist aghoola onye na-ejere ndi e biri ugwu ozi n'ih eziokwu nke Chineke, iji mee ka nkwa e kwere ndi bu nna nna anyi ochie guzozie. ⁹ Ka ndi mba ozo nwe ike inye Chineke otuto maka ebere ya, dika e dere ya,

"N'ih nke a, aga m eto gi n'etiti ndi mba ozo,
aga m abu abu nye aha gi."†

¹⁰ O kwukwara ozo si,
"Soronu ndi ya nuria onu unu ndi mba ozo."‡

¹¹ Ozokwa,
"Toonu Onyenwe anyi unu ndi mba ozo niile,
ka ndi niile di iche iche jaakwa ya mma."§

¹² Ozokwa, Aizaya na-asị,
"Mgborogwu Jesi ga-epulite ozo,
onye nke ga-ebili ichi mba niile,
ndi mba ozo ga-enwekwa olileanya n'ime ya."*

¹³ Ka Chineke onye bu isi olileanya mejuputa unu n'oke onu na udo dika unu na-atukwasị ya obi, ka unu si otu a buru ndi olileanya ha jubigara oke site n'ike nke Mmuo Nso.

Oru Pol ruru

¹⁴ Umunna m, o doro m anya na unu onwe unu juputara n'idi mma, burukwa ndi tozuru etozu n'ih omuma ruo na unu nwere ike izirita onwe unu ihe. ¹⁵ Ma otu o di, edeputala m ufodu isi okwu n'ebe o doro anya nye unu, iji chetara unu ha ozo, n'ih amara Chineke nyere m, ¹⁶ abu m onyeozu Kraist Jisos, ana m arukwa oru onye nchaja n'izisa ozioma Chineke, ka

* 15:3 15:3 Abu 69:9 † 15:9 15:9 2Sa 22:50; Abu 18:49 ‡ 15:10 15:10 Dit 32:43 § 15:11 15:11 Abu 117:1 * 15:12 15:12 Aiz 11:10

ofufe ndi mba ozo buru aja Chineke ga-anara nke oma, nke Mmuo Nso dokwara nso.

¹⁷ N'ihia ya, ana m anya isi n'ime Kraist Jisos banyere oru m na-aruru Chineke. ¹⁸ Agaghia m anwa anwa kwuo okwu banyere ihe ozo kariakwa ihe ndi ahia Kraist ruputara site n'aka m, bu idubata ndi mba ozo, ime ka ha rube isi nye Chineke, site n'okwu onu m na ihe m ruru, ¹⁹ nke putara ihe n'oru ebube na ihe iribama site n'ike nke Mmuo nke Chineke. Ya mere, site na Jerusalem ruo Ilirikom, ekwusaala m n'uzo zuru ezu, ozioma Kraist. ²⁰ Ochicho obi m mgbe niile bu ikwusa ozioma ahia n'ebe obula ndi mmadu na-anutubeghia ihe banyere Kraist, ka m ghara ibu onye na-ewukwasi ihe n'elu ntala nke onye ozo toro, ²¹ ma dika e dere ya, "Ndi a na-agwaghia ihe banyere ya ga-ahia,

ndi a ka anubeghia, ga-aghotakwa."†

²² N'ezie, nke a bu ihe mere m na-ejibeghia nwee ohere ibiakwute unu.

Nzube Pol

²³ N'ihia na o dila otutu afu kemgbe m bidoro na-enwe mmasi m ga-abia hu unu anya, ma ugbu a, oru m nwere n'akuku a agwula, oge eruola mgbe m ji ahapu ebe a. ²⁴ N'ihia na nzube m bu ijeru obodo Spen. Mgbe obula m ga-agakwa, aga m akwusi ihu unu na elekwa anya na unu ga-edupu m n'ije m, mgbe mu na unu jiri onu norotu nwa mgbe nta. ²⁵ Ma ugbu a, ana m aga Jerusalem ebe m na-ejere ndi nso ozi. ²⁶ N'ihia na o di ndi Masidonia na Akafia ezi mma iwere n'ufodu n'ihe ha nwere nyere ndi ogbenye no n'etiti ndi nso no na Jerusalem aka. ²⁷ Ha ji onu mee nke a, n'ezie ha ji ha ugwo i mere ha otu a. N'ihia na o buru na ndi mba ozo so ha keta oke na ngozi nke Mmuo Nso, ha ji ugwo isite n'akunuba ha nwere kenye ha. ²⁸ Ya mere, mgbe m mezuru nke a, hukwa na ha anatala onyinye ahia a tukotara ha, aga m abata ihu unu mgbe m na-aga Spen. ²⁹ Amaara m na mgbe m ga-abiakwute unu, aga m abia n'ime ozuzu oke ngozi nke Kraist.

³⁰ Esi m n'aka Onyenwe anyi Jisos Kraist na ihunanya anyi nwere n'ime Mmuo Nso na-ario unu, umunna m, ka unu soro m na-ekpe ekpere, na-echetanu m n'ekpere unu n'ihu Chineke. ³¹ Ka a doputa m n'aka ndi na-ekweghia ekwe no na Judia. Ka oru m maka Jerusalem buru ihe ndi nso no ebe ahia ga-anabata. ³² Ka o ga-abu site n'uche Chineke, aga m abiakwute unu n'onu kurukwa ume ndu na nnoko mu na unu. ³³ Ka Chineke ahia na-enye udo, nonyere unu niile. Amen.

16

Ozi ekele

¹ Ana m eme ka unu mata nwanna anyi nwanyi, Fibi, onye na-ejere nzuko ozi na choochi di n'obodo Senkria. ² Biko nabatanu ya n'ime Onyenwe anyi dika o kwesiri ndi ya. Nyekwaranu ya aka n'uzo niile unu nwere ike, n'ihia na o nyerela mu na otutu ndi ozo aka.

³ Keleerenu m Prisila na Akwila ndi mu na ha na-aruko oru Kraist Jisos.*
⁴ Ndi a atughia egwu onwu n'ihia ndu m. O bughia naani mu onwe m na ekele ha, kama nzuko Kraist ndi di na mba ozo niile na-ekelekwaha ha.

⁵ Biko kelekwaanu m ndi niile na-ezuko n'ulo ha.

† 15:21 15:21 Ajz 52:15 * 16:3 16:3 Oru 18:18 na 2Tm 4:19

Keleerenụ m ezi enyi m Epinetus. Nwoke a bụ onye buru ụzọ nabata Kraịst n'obi ya, n'akụkụ Eshia niile.

⁶ Keleerenụ m Meri, onye rụsiri ọrụ ike n'etiti unu.

⁷ Ana m ekelekwara Andronaikos na Juniya, ndi ikwu m, ndi e tinyekotara mu na ha n'ulo mkporo. Ndi ozi niile na-asopuru ha. Ha bukwa m uzo kwere na Kraist.

⁸ Kelekwaraanụ m Ampliatos onye m huru n'anya n'ime Onyenwe anyi.

⁹ Keleenu Obanos, onye anyi na ya na-aruko ọrụ Kraist, na Stakis ezi enyi m.

¹⁰ Otu a kwa, keleenu Apelis onye anwaputarala nguzosike ya n'ime Kraist.

Keleenu ndi ezinaulo Aristobulos.

¹¹ Keleerenụ m Herodian onye ikwu m.

Keleekwanu ndi bi n'ulo Nasisos. Ha bu ndi nke Chineke.

¹² Keleekwanu Traifina na Traifosa ndi a na-arusi ọrụ Onyenwe anyi ike.

Keleekwanu Pesis, onye m huru n'anya na onye na-arusi ọrụ Onyenwe anyi ike.

¹³ Keleere m Rufos onye Onyenwe anyi n'onwe ya hoputara, na nne ya, onye na-emekwara m ka nne.[†]

¹⁴ Ana m ekele unu Asinkritos, Flegon, Hamis, Patrobas, Hamis na umunna anyi niile ndi ha na ha no.

¹⁵ Keleerenụ m Filologos, Juliya, Nerus na nwanne ya nwanyi. Keleekwanu Olimpasi na ndi nsọ niile ha na ha no.

¹⁶ Werenu isurita onu di nsọ, kelerita onwe unu.

Nzuko Kraist niile no n'ebe a na-ekelekwara unu.

Ido aka na nti ikpeazu

¹⁷ Ugbu a, umunna m, ana m ario ka unu wezuganu onwe unu site n'ebe ndi ọrụ ha bu iweta nkewa, na-etinye ihe mgbochi n'uzo unu, na-eme ka okwukwe ndi ozo hapu iguzosi ike n'ih i ozizi ha na-ezi nke megidere ihe ahụ niile e ziri unu. ¹⁸ Ndi di otu a abughị ndi ozi nke Onyenwe anyi Jisos Kraist. Ha na-arụ naani n'ih akpa ha. Ha maara otu e si eji ire uto edufu ndi obi ha na-esighi ike. ¹⁹ Mmadu niile anula maka nrube isi unu na-erubere ozio ma ahụ. Ana m anuri onu n'ih unu. Achoro m ka unu buru ndi maara ihe banyere ezi ihe, ka unu buru ndi na-amaghi ihe n'ih banyere ihe ojoo.

²⁰ Mgbe na-adighi anya, Chineke nke udo ga-azopia ekwensu n'okpuru ukwu unu.

Ka amara Onyenwe anyi Jisos dinyere unu.

²¹ Timoti onye so m na-aruko ọrụ, na Lusios, na Jesin na Sosipata, ndi ikwu m na-ekele unu.[‡]

²² Mu onwe m bu Tatisos, onye dere akwukwo a, na-ekelekwara unu n'aha Onyenwe anyi.

²³ Gaios, onye na-ele mu na nzuko niile obia n'ebe a, na-ekelekwara unu. Otu a kwa, ndi niile na-ezuko n'ulo ya na-ekelekwara unu.

Erastos, onye na-elekota ihe ndi obodo a na nwanna anyi nwoke Kwatos, na-ekelekwara unu.

[†] 16:13 16:13 Mak 15:21 [‡] 16:21 16:21 Oru 13:1 na 16:1 nakwa Oru 17:15

²⁴ Ka amara Onyenwe anyi Jisos Kraist dinyeere unu niile. Amen. §

Ekpere mmechi

²⁵ Ana m enyefe unu n'aka onye ahụ puru ime ka unu guzosie ike site n'ozoma m kwusaara unu, nakwa nkwuputa nke Jisos Kraist, dika mkpughe nke ihe omimi ahụ e zoro ezo kemgbe otutu ogbo ndi gara aga siri di. ²⁶ Ma ugbu a, e kpugheela ya, mee ka o puta ihè site n'ihe ndi amuma dere n'akwukwo nsọ, ka ndi mba ozo niile maara ya dika ihe Chineke ebighi ebi nyere n'iwu ya si di, ka ha muta irube isi nke na-esite n'okwukwe. ²⁷ Ka otuto na nsopuru diri Chineke, onye naani ya bu onye amamihe, ruo mgbe ebighi ebi, site na Jisos Kraist. Amen.

§ **16:24** 16:24 Ufodu akwukwo na-edebanye n'amaokwu a Ka amara Onyenwe anyi Jisos Kraist dinyeere unu niile. Amen.

1 Ndị Kọrint

¹ Pọl, onye a kpọrọ ịbụ onyeozị Jisọs Kraịst site n'ọchịchọ Chineke, na nwanna anyị nwoke Sostenis,

² Ọ bụ unu nzukọ Chineke dị na Kọrint ka a na-edere akwukwọ a, ndị e doro nsọ n'ime Kraịst Jisọs, na ndị a kpọrọ ibi ndụ dị nsọ, tinyere ndị ahụ niile na-akpọku aha Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, onye bụ Onyenwe ha na Onyenwe anyị:

³ Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyị, na Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dịrị unu.

Inye Ekele

⁴ Ana m ekele Chineke ekele n'ihị onyinye amara niile o nyere unu site na Kraịst Jisọs. ⁵ N'ihị na e emeela ka unu baa ụba n'uzọ niile, n'ime ya, ma n'okwu unu ma na nghọta unu. O meekwala ka unu nwee nghọta zuru ezu banyere eziokwu niile. Ọ na-emekwa ka unu nwee ike na-ekwuputa okwu banyere ozioma ya. ⁶ N'ihị na ịgba akaebe banyere Kraịst putara ihe, guzosiekwa ike na ndụ unu. ⁷ Otu ihe si dị, ọ dighị onyinye mmụọ fọdurụ unu nke unu na-enweghị, ka unu nọrọ na-eche mgbe Chineke ga-egosiputa Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. ⁸ Ọ ga-eme ka unu dị ike ruo na mgbe ikpeazụ, meekwa ka unu buru ndị na-enweghị ịta ụta n'ubochi Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. ⁹ Chineke, onye kpọbatara unu ka unu na Ọkpara ya bụ Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, na-enwe mmekọrịta kwesiri ntụkwasi obi.

Ikpa iche iche dị na Chọọchị

¹⁰ Ụmụna m, eji m aha Onyenwe anyị Jisọs Kraịst na-ariọ unu, ka unu niile na-ekwekọrịta n'ihe ọbụla unu kwuru, ka nkewa ọbụla gharakwa ịbata n'etiti unu. Ana m ariọkwa unu ka unu dị n'otu, n'echiche obi unu na n'izu unu. ¹¹ N'ihị na ụmụna m, esi m n'ọnu ndị si n'ezinaụlọ Kloyi bjiara n'ebe a n'uta na esemokwu dị n'etiti unu. ¹² Anurụ m na ikpa iche iche abatala n'etiti unu. Na ụfọdụ n'ime unu na-asị, "Abụ m onye na-eso Pọl"; ndị ọzọ na-asịkwa, "Abụ m onye na-eso Apọlọs"; ndị ọzọkwa na-asị, "Ana m eso Sefas"; ma ndị ọzọ na-asịkwa, "Ọ bụ Kraịst ka m na-eso."

¹³ Kraịst, ọ dị abụọ? Ọ bụ Pọl ka a kpogidere n'obe n'ihị unu? Ọ dị onye e mere baptizim n'aha Pọl? ¹⁴ Ana m ekele Chineke ekele na ọ dighị onye ọbụla n'ime unu m mere baptizim, ewezugakwa Krispos na Gaios. ¹⁵ Ya mere, ọ dighị onye n'ime unu ga-asị na e mere ya baptizim n'aha m. ¹⁶ (Ahaa! Emekwara m Stefanos na ezinaụlọ ya baptizim. Ewezuga ndị a, amaghị m ma m ga-echetakwa onye ọzọ m mere baptizim n'onwe m.) ¹⁷ N'ihị na Kraịst ezighị m ime ndị mmadụ baptizim. O zitere m iji okwu dị mfe kwusaa ozioma ya. Ọ bughị iji okwu oke mmụta na amamihe nke mmadụ ka ike nke obe Kraịst ghara ịbụ ihe efu.

Ezi amamihe

¹⁸ N'ihị na okwu maka obe bụ ihe nzuzu nye ndị na-efu efu, ma nye anyị ndị a na-azọputa, ọ buru anyị ike nke Chineke. ¹⁹ E dere ya, "Aga m emebi amamihe ndị maara ihe.

Aga m emekwa ka oke nghọta nke ndị maara ihe buru ihe efu.”*

²⁰ Olee ebe ndị oke amamihe nọ? Olee ebe ndị ode akwukwo nọ? Olee ebe ndị oke iru uka nke oge a nọ? Chineke o mebeghi ka amamihe nke uwa a buru ihe efu? ²¹ Ma ebe o bu site n'amamihe nke Chineke, uwa enweghi ike imata Chineke site na amamihe nke ya, o di Chineke ezi mma isite n'ozoma nke a na-ekwusa nke ndi mmadu na-akpo ihe nzuzu zoputa ndi kweere. ²² Ndi Juu chorọ ihu ihe iribama, ndi Griik na-achokwa amamihe. ²³ Ma anyi onwe anyi na-ekwusa Kraist, onye a kpogburu n'obe, onye bu ihe mgbochi n'ebe ndi Juu nọ, ma na nti ndi mba ozo, o di ka okwu nzuzu. ²⁴ Ma nye ndi niile a kporo, ma ndi Juu ma ndi Griik, Kraist bu ike nke Chineke burukwa amamihe nke Chineke. ²⁵ N'ih i na nzuzu Chineke di mma karia amamihe niile nke mmadu, adighi ike Chineke dikwa ukwu karia ike niile nke mmadu.

²⁶ Umunna m, chetakwanu ihe unu bu mgbe a kporo unu. Chetanu na o bu ole na ole n'ime unu bu ndi maara ihe n'usoro ogugo mmadu, ndi di ike, na ndi a maara aha ha n'obodo. ²⁷ Ma lee na o bu ihe ahụ uwa guru dika ihe nzuzu, ka Chineke horo iji mee ka ihere mee ndi amamihe. O bukwa ihe ha guru dika ihe na-adighi ike ka Chineke horo iji mee ka ihere mee ndi di ike. ²⁸ N'ih i na Chineke horo ihe dikariri ala nke uwa, na ihe a juru aju, jiri ha mee ka ihe uwa chere na o baghi uru, buru ihe bara uru. ²⁹ Ka mmadu obula ghara inya isi n'ebe Chineke nọ. ³⁰ Ma o bu n'ih i ya ka unu ji noro n'ime Kraist Jisos, onye horo isi amamihe nye anyi site na Chineke, nke bu ezi omume anyi na nke ido anyi nsọ, na onye mgbaputa anyi. ³¹ Ya mere, dika e dere ya n'akwukwo nsọ, “Onye obula na-anya isi, ya nyaa n'ime Onyenwe anyi.”†

2

Ozioma banyere Kraist na obe ya

¹ Umunna m, mgbe m biakwutere unu na mbu, ejighi m mmuta m na oke okwu megharia unu anya banyere ihe omimi niile nke okwu Chineke. ² N'ih i na ekpebiri m na naani ihe m ga-ama n'etiti unu bu naani ihe banyere Jisos Kraist na mkpogbu a kpogburu ya n'elu obe. ³ Abiakwutere m unu n'onodu adighi ike, oke ujo na ahụ ima jijiji. ⁴ Okwu m na ihe m kwusara abiakwagh i dika okwu ire utọ na nke oke mmuta, ime ka ndi mmadu kwere, kama ha biara n'uzo igosi oru nke Mmuo Nso na ike ya. ⁵ Ka okwukwe unu ghara idabere n'amamihe mmadu, kama ka o dabere n'ike Chineke.

Amamihe Chineke

⁶ Ma otu o di, anyi na-ekwu okwu amamihe n'ebe ndi tozuru oke nọ. Ma o bugh i amamihe nke oge a, maobu nke ndi na-achi uwa taa, bu ndi na-aghagh i la n'iyi. ⁷ Kama anyi na-ekwu okwu amamihe nke Chineke n'uzo di omimi, bu amamihe Chineke zonariri umu mmadu site na mbu, nke Chineke kara aka tupu e kee uwa na a ga-ekpughe ya n'oge a maka iwetara anyi otuto. ⁸ O nweghi onye obula n'ime ndi ochichi nke ogbo a ghotara ihe banyere nzube a. N'ih i na o buru na ha maara ya, ha agaragh i akpogbu Onyenwe otuto ahụ n'obe. ⁹ Ma dika e dere ya, “The ahụ anya mmadu na-ahubeghi,
ihe ahụ nti mmadu na-anubeghi,
ihe ahụ mmadu na-echebeghi n'obi ya,
bu ihe Chineke kwadoro, debere ndi niile huru ya n'anya.”*

* 1:19 1:19 Ajz 29:14 † 1:31 1:31 Jer 9:24 * 2:9 2:9 Ajz 64:4

¹⁰ Ma Chineke e kpugherela anyị ihe omimi ndị a site na Mmụọ Nsọ ya.

Mmụọ Nsọ bụ onye na-enyochapụta ihe omimi na ihe nzuzo niile dị Chineke n'obi. ¹¹ O dighị onye ọbụla puru ịma ihe onye ọzọ na-eche n'obi ya. O bụ naanị mmụọ nọ n'ime onye ahụ bụ onye mara ihe niile banyere ya. O dīkwaghị onye puru ịmata ihe Chineke na-eche n'obi ya, ma o bughị naanị Mmụọ nke Chineke. ¹² Ma mmụọ nke anyị natara abughị mmụọ nke ụwa, kama o bụ Mmụọ nke sitere na Chineke, ka anyị nwee ike ighota onyinye amara niile Chineke nyere anyị. ¹³ Nke a bụ ihe anyị na-ekwu, o bughị n'okwu a kuziiri anyị site n'amamihe mmadụ, kama site n'okwu nke Mmụọ kuziri anyị; anyị ji okwu nke Mmụọ na-akọwa eziokwu nke mmụọ. ¹⁴ Ma mmadụ ahụ Mmụọ na-adighị n'ime ya adighị anabata ihe ndị ahụ si na Mmụọ nke Chineke bịa, n'ihị na ha bụ nzuzo n'ebe onye ahụ nọ. O naghị aghota ha, n'ihị na ha bụ ihe a na-aghota naanị site n'ike nke Mmụọ.† ¹⁵ Onye ahụ Mmụọ Nsọ na-achị achị na ndụ ya, nwere ike ighota ihe ọbụla ma ya onwe ya bụ onye mmadụ ọbụla na-enweghị ike ighota.

¹⁶ N'ihị na,

“Onye maara uche Onyenwe anyị

ruo na o ga-ezi ya ụzọ?”‡

Ma anyị onwe anyị nwere uche nke Kraịst.

3

Ndị ozi Chineke

¹ Ụmụnna m, o siiri m ike ịgwa unu okwu dika a ga-asị na unu bụ ndị tozuru etozu n'ime Mmụọ, kama agwara m unu okwu dika ndị anụ ahụ ha na-achị, ndị bụ ụmuntakiri n'ime Kraịst. ² Ejighị m nri siri ike na-azụ unu, kama eji m mmiri ara na-azụ unu, n'ihị na unu apughị iri nri di ike. N'ezie, o buladi ugbo a, unu erubeghi iri nri siri ike. ³ N'ihị na unu na-adị ndụ dika ndi bi n'ụwa, ebe o bụ na ekworo na esemokwu na-adị n'etiti unu, nke a o ziputaghị na unu na-eme dika ndi ụwa, dika ndi mmadụ efu nọ n'ụwa. ⁴ N'ihị na mgbe otu onye na-asị, “Abụ m nke Pọl,” onye ọzọ na-asikwa, “Abụ m nke Apọlos,” o gosighi na unu na-akpa agwa dika ndi bi n'ụwa?

⁵ Onye bụ Apọlos? Onye bụ Pọl? O bụ na anyị abughị ndi na-eje ozi, ndi wetaara unu ozioma unu kweere n'ime ya. Oru di iche iche anyi ruru bukwa nke anyi ruru dika Onyenwe anyi si kenye anyi oru ahụ. ⁶ O bụ m kuru mkpuru ahụ, Apọlos bukwa onye gbara mkpuru ahụ mmiri, maobu Chineke mere ka o too. ⁷ Onye kuru mkpuru ahụ na onye gbara mkpuru ahụ mmiri adighi mkpa. O bụ Chineke onye mere ka ha too di mkpa. ⁸ O nweghi ihe di iche n'etiti mu bụ onye kuru mkpuru ahụ na Apọlos onye gbara mkpuru ahụ mmiri. O bụ otu ihe ahụ ka anyi bu n'obi. Onye ọbụla ga-anata ugwo oru ya. ⁹ Anyi so Chineke na-aru oru. Unu onwe unu bukwanu ubi Chineke burukwa ulo ya a na-ewuli elu.

¹⁰ Eji m onyinye amara Chineke nyere m toọ ntọala oru a, dika ezi onye oka n'iwu ulo, onye ọzọ amalitela iwukwasị ulo n'elu ntọala ahụ. Ma ka onye ọbụla kpachapụ anya otu o si ewu. ¹¹ O nweghi onye ọzọ puru ito ntọala kariri ntọala ahụ e bururị ụzọ toọ. Jisọs Kraịst bukwa ntọala ahụ. ¹² Ma o buru na mmadụ ọbụla na-eji ọlaedo maobu ọlaocha, ma o bukwanu nkume di oke onuahia, osisi maobu okporo oka, ma o bukwanu ahijia na-ewukwasị n'elu ntọala ahụ, ¹³ oru onye ọbụla ga-egosiputa ihe

† **2:14** 2:14 Mmụọ n'ebe a, na-ekwu banyere Mmụọ nke si na Chineke. ‡ **2:16** 2:16 Aiz 40:13

o bụ, n'ihì na Ụbọchị ahụ ga-eme ka o pụta ihè. A ga-eji oku kpughee ya n'ihì na o bụ oku ka a ga-eji nwaputa ụdị oru o bụ mmadu obula ruru. ¹⁴ O buru na oku eruchapughì ihe obula mmadu ji wuo ulo ya n'elu ntala ahụ, onye ahụ ga-anata ugwo oru. ¹⁵ Ma o buru na oku erechapu ihe obula mmadu ji ruo oru ya, oru o ruru ga-ala n'iyi, ma a ga-azoputa onye ahụ, ma o ga-adị ka a ga-asị na e si n'ulo na-ere oku zoputa ya.

Ulonso Chineke

¹⁶ O bu na unu aghotaghì na unu bu ulonso na Mmuo Nso Chineke bi n'ime unu? ¹⁷ O buru na onye obula emebie ulonso Chineke, Chineke ga-emebikwa onye ahụ. N'ihì na ulo Chineke bu ulo di nso, unu bukwa ulo ahụ.

¹⁸ Ka onye o bua ghara ighogbu onwe ya, o buru na onye obula n'ime unu na-eche n'obi ya na ya bu onye maara ihe, dika ihe omuma nke uwa si di, o ga-akara onye ahụ mma ime onwe ya onye nzuzu, ka o nwe ike buru onye maara ihe. ¹⁹ N'ihì na ihe ahụ uwa na-eche na o bu ezi ima ihe bu nzuzu n'anya Chineke. N'ihì na e dere ya, "O na-ejide ndi oke amamihe n'aghugho ha niile."* ²⁰ Ozokwa, "Onyenwe anyi maara echiche obi mmadu, mara na amamihe ya bu ihe efu."† ²¹ N'ihì nke a, ka onye obula ghara inya isi banyere mmadu. Ihe niile bu nke gi. ²² Ma o bu Pol, maobu Apolos, maobu Sefas, maobu uwa a, maobu ndu, maobu onwu, maobu ihe di taa na ihe niile ga-adị n'oge di n'ihu, ha bu nke unu. ²³ Unu bukwa nke Kraist, Kraist bukwa nke Chineke.

4

Ezi ndi ozi Kraist

¹ Achoro m ka unu na-ele anyi anya dika ndi na-ejere Kraist ozi, ndi e nyefere ihe omimi Chineke n'aka. ² Ma ihe di mkpa bu na o kwesiri ka ndi na-elekota ihe obula buru ndi kwesiri ntukwasì obi. ³ Anaghì m echegbu onwe m banyere ihe unu na-eche gbasara m maobu ihe a na-ekpe n'ulokpe nke mmadu. N'ezie, anaghì m ekpekwa onwe m ikpe. ⁴ O doro m anya na akonuche m adighi ama m ikpe, ma nke a egosighi na m bu onye ikpe na-amaghì. O bu Onyenwe anyi naani ka o diri ikpe m ikpe. ⁵ Ya mere, unu ekpela ikpe tupu oge ya eruo, chere nu ruo mgbe Onyenwe anyi n'onwe ya ga-abia. O ga-eme ka ihe niile zoro ezo n'ochichiri puta ihè. O ga-agbakwa ochicho nzuzo niile nke di n'obi n'anwu. Mgbe ahù, onye obula n'otu n'otu ga-anatakwa otuto ruuru ya site n'aka Chineke.

⁶ Ugbu a umunna m ejiri m onwe m na Apolos mara unu atu maka odimma nke unu, ka unu nwee ike isite n'aka anyi muta ihe site n'ihè ahù e dere bu nke na-asì, "Unu agafekwala ihe e dere n'akwukwo nso." Ka onye obula n'ime unu hapu iji otu onye nyaa isi ma leda ndi ozò anya. ⁷ Onye gwara gi na i puru iche n'etiti mmadu ndi ozò? O di ihe obula i nwere nke abughì ihe i natara anata? O bu ginì ka i nwere nke i na-anataghì anata? Ma o buru na i natara ya, ginì mere i ji anya isi dika a ga-asì na i nataghì ya anata?

⁸ Ma ugbu a, ihe niile zuru unu oke. Ugbu a, unu aburukwala ndi ogaranya. Unu aburu eze ma anyi esoghì unu. N'ezie, o gaara ato m utò ma a si na unu anorola n'ocheeze unu, ka anyi nwe ike soro unu buru eze. ⁹ O na-adì m nnoo ka Chineke o weere anyi bu ndi ozi mee anyi ndi dikarisiri ala, ndi a na-echeta naani mgbe ihe niile na-agwusi agwusi, dika

* 3:19 3:19 Job 5:13 † 3:20 3:20 Abu 94:11

ndị a mara ikpe ọnwu. N'ihia na-akpọtara anyị n'ihu ọha mmadu mee anyị ihe nlere anya nye umu mmadu na ndi mmuo ozi. ¹⁰ Anyị aghoola ndi nzuzu n'ihia Kraist, ma unu onwe unu bu ndi maara ihe n'ime Kraist. Anyị bu ndi na-adighi ike ma unu di ike. Anyị bu ndi a juruaju na ndi a na-eleda anya, ma unu bu ndi a na-asopuru. ¹¹ Tutu ruo ugbu a, anyị na-ebu onu norokwa n'akpiri ikpo nku. Anyị enweghi ezigbo uwe anyị ji achu oyi. Ndi mmadu na-emeso anyị mmeso ojo, ma anyị enweghi ebe obibi nke aka anyị. ¹² Aka anyị ka anyị ji aruputara onwe anyị ihe anyị na-eri. Mgbe ndi mmadu na-abu anyị onu, anyị na-agosi ha. Mgbe ha na-ata anyị ahuhu, anyị no na-enwe ndidi. ¹³ Anyị na-eji okwu di nro na-azaghachi ndi na-ekwujo anyị. Tutu ruo ugbu a, a na-emeso anyị mmeso dika anyị bu unyi ndi uwa na-azachapu, dika ihe a juruaju n'anya ndi uwa.

Aririo

¹⁴ Anaghi m edere unu ihe ndi a ka ihere mee unu, kama ana m ede ya idu unu odu, na ido unu aka na nti, dika umu m huru n'anya. ¹⁵ O bu ezie na unu nwere otutu ndi nche, ma unu enweghi karia otu nna. N'ihia na o bu m bu nna unu n'ime Kraist Jisos, site n'ozioha ahu m wetaara unu. ¹⁶ Ya mere, ana ario m unu, ka unu na-enomi ndu m. ¹⁷ N'ihia nke a, ana m ezitere unu Timoti, bu ezi nwa m onye m huru n'anya, nke kwesiri ntukwasị obi n'ime Onyenwe anyị. O ga-echetara unu otu m si e bi ndu n'ime Onyenwe anyị Kraist Jisos, dika m na-akuzi ya n'ebe niile na nzuko niile.

¹⁸ Ufodu n'ime unu amalitela ifuli onwe ha elu, chee na mu enweghi ike ibiakwute unu ozo. ¹⁹ Ma site n'ike Onyenwe anyị, aga m abia ihu unu anya n'oge na-adighi anya. Mgbe m biara, aga m achoputa ihe ndi ahu na-akpa nganga puru ime, o bughị ihe ha nwere ike ikwu. ²⁰ N'ihia na alaeze Chineke abughị ihe okwu onu kama o bu ngosiputa idi ike. ²¹ Ya mere, unu ka o diri ihoro nke unu choro. Unu choro ka m jiri utari biakwute unu, ka o bu ka m jiri obi di umeala na mmuo nke ihunanya bia?

5

Mmehie ojo

¹ O bu akuko doro anya na-enwe ikwa iko n'etiti unu, udi nke ndi na-ekweghi ekwe na-apughị ime, ka unu na-eme. Otu onye n'ime ulo unu kporo nwunye nna ya, ha abuo e biri. ² Ma unu na-akpa nganga? Ihe unu kwesiri ime o bughị ikwa akwa na iruaju, na ime ka onye mere ihe di otu a si n'ogbakọ unu puo? ³ O bu ezie na mu na unu anoghi ugbu a, ma mu na unu nokwa n'ime mmuo. Amaala m rii onye ahu ikpe dika a ga-asị na mu na unu no. ⁴ Eji m aha Onyenwe anyị ma ya ikpe. Mgbe unu zoro, aga m anonyere unu na mmuo. N'oge ahu, site n'ike Onyenwe anyị Jisos, ⁵ werenu nwoke a nyefee n'aka ekwensu, ka o taa anu ahu ya ahuhu, ka e nwee ike izoputa mmuo ya, mgbe Onyenwe anyị lohachiri.

⁶ Inya isi unu ezighi ezi. O bu unu amaghi na nwantakiri yiist a gwakoro n'utu oka na-eme ka o koo? ⁷ Wepunu ihe n'eko achicha a no n'etiti unu, ka unu buru ndi di ohuru, na ndi di ocha. N'ihia na a chulari Kraist, bu aja nwa aturu, nke Ngabiga anyị. ⁸ N'ihia ya ka anyị mee memme a na-ejighi ihe na-eko achicha nke bu ihe ojo na obi ojo, kama ka anyị jiri achicha na-ekoghi eko nke bu obi ocha na eziokwu.

⁹ E dere m unu n'ime akwukwo ozi m, ka unu na ndi na-akwa iko ghara inwe mmeko obula. ¹⁰ O bughị ihe gbasara ndi nke uwa ndi na-akwa iko,

maọbụ ndị anya ukwu, na ndị na-apụnara mmadụ ihe, maọbụ ndị na-ekpere arụsị. Ọ bụrụ otu a, ọ pụtara na unu ga-esi n'ụwa pụọ. ¹¹ Ma ugbu a, a na m edere unu ka unu na onye ọbụla nke na-akpọ onwe ya nwanna nwoke maọbụ nwanna nwanyị ghara imekọ ihe, ma ọ bụrụ na ọ na-ebi ndụ ikwa iko, maọbụ nwee anya ukwu, maọbụ na-ekpere arụsị, onye na-ekwutọ ibe ya, onye na-añubiga mmanya oke, maọbụ onye na-apụnara mmadụ ihe. Unu na ndị dị otu a erikola nri.

¹² Kedụ nke gbasara m ikpe ndị na-esoghị na chọochị ikpe? Ọ bughị ndị nọ n'ime ka unu ga-ekpe ikpe. ¹³ Chineke ga-ekpe ndị nọ n'ezi ikpe. "Chụpụnụ onye ajọọ mmadụ ahụ site n'etiti unu."*

6

Ọ dị njoyị ịga n'ụlọikpe

¹ Mgbe onye ọbụla n'etiti unu nwere esemokwu megide ibe ya, unu ọ pụrụ i buru okwu ahụ gaa n'ụlọikpe ka ndị ajọ omume kpeere unu ikpe, karia ịga ya n'ihu ndị nsọ? ² Ọ bụ na unu amabeghị na ọ bụ ndị nsọ ga-ekpe ụwa ikpe? Ọ bụrụkwa na unu ga-ekpe ụwa ikpe, ọ pụtara na unu etozughị oke idozi okwu ntakiri daputara n'etiti unu? ³ Ọ bụ na unu amataghị na ọ bụ anyị ga-ekpe ndị mmụọ ozi ikpe? Gini ga-emekwa ka anyị ghara idozi okwu ụka dikarisiri nta nke ndụ a? ⁴ Ya mere, ọ bụrụ na esemokwu dị otu a adaputa n'etiti unu, unu ga-ewere okwu ahụ jekwuru ndị ibi ndụ ha na-akpọ nzukọ ihe efu ka ha kpee ya? ⁵ Ana m ekwu nke a ime ka ihere mee unu. Ọ ga-abụ na e nweghị ike ichota ọ buladi otu onye maara ihe n'etiti unu, onye ga na-ekpe ikpe di n'etiti nwanna na ibe ya? ⁶ Ma lee, nwanna na-akporo nwanna ya aga ulo ikpe, ka ndi na-ekweghi ekwe kpee ha ikpe!*

⁷ Ebe unu na-enwe esemokwu nke ikpe ikpe n'etiti unu, ọ pụtara na unu bụ ndị emeriri kpamkpam. N'ihị gini ka unu na-adighi ekwe ka emejo unu? N'ihị gini ka unu na-adighi ekwe ka a ghogbuo unu? ⁸ Ma unu onwe unu na-emejo, ma na-aghogbu, ọ buladi umunna unu n'ime Kraist. ⁹ Ọ bụ na unu amaghị na ndị na-eme ajọ omume di otu a enweghi oke obula n'alaeze Chineke? Unu ekwela ka eduhie unu. N'ihị na ọ dighi onye obula na-akwa iko, na ndi na-eke arusi, ndi ikom nwere nwunye na-akwa iko, na ndi ikom na-eji ndi ikom ibe ha akwa iko, ¹⁰ ndi niile na-ezu ohi, ndi anya ukwu, ndi na-anubiga mmanya oke, ndi nkwuto, maobu ndi na-apunara mmadu ihe ha nwere, agaghi eketa oke n'alaeze Chineke. ¹¹ Na mbu, ufodu n'ime unu na-ebi ndu di otu a. Ma ugbu a, a sachapula mmehie unu, doo unu nsọ nye Chineke. Ọ bụkwa site n'aha Onyenwe anyi Jisọs Kraist na n'ime Mmụọ nke Chineke anyi ka a gurụ unu ka ndi ezi omume.

Mmehie ikwa iko

¹² I na-asi, "Enwere m ike ime ihe niile m maara na m kwesiri ime," ma ọ bughị ihe niile ga-abara m uru. "Enwere m ike ime ihe niile m maara ziri ezi," ma a gaghị ekwe ka ihe ọbụla na-achị m. ¹³ Unu na-asi, "E mere ihe oriri maka afọ, meekwa afọ maka ihe oriri, ma Chineke ga-emebi ma afọ ma ihe oriri." Ekeghị ahụ anyi maka ikwa iko, kama o mere ya maka Onyenwe anyi, Onyenwe anyi dikwa maka ahụ anyi. ¹⁴ Chineke mere ka Onyenwe anyi site n'onwu bilie, ọ ga-ejikwa ike ya mee ka anyi si n'onwu bilie. ¹⁵ Ọ bụ na unu amataghị na ahụ unu bụ akukụ ahụ Kraist? Ọ di

* **5:13** 5:13 Dit 17:7; 19:19; 21:21; 22:21,24; 24:7 * **6:6** 6:6 Nke a bụkwa n'ihu ndi na-ekweghi ekwe.

mma na m ga-eji ahụ Kraịst mee ka e jikọtara ya na ahụ nwanyị akwụna? Tufiaa! ¹⁶ Ọ bụ na unu amataghị na onye ya na nwanyị akwụna na-enwe mmekọrịta, ya na nwanyị ahụ bụ otu ahụ? N'ihina e kwuru, "Ha abụọ ga-abụ otu anụ ahụ."† ¹⁷ Ma onye ọbụla e jikọtara ya na Onyenwe anyị, ya na onye ahụ ga-abụ otu n'ime mmụọ.

¹⁸ Gbaaranụ mmehie ikwa iko ọsọ. Ọ dighị mmehie ọzọ na-emetuta anụ ahụ mmadụ dika mmehie ikwa iko. Ọ bụ mmehie mmadụ na-eme megide anụ ahụ ya. ¹⁹ Ọ bụ na unu amataghị na ahụ unu bụ ụlonsọ nke Mmụọ Nsọ ahụ Chineke nyere unu, onye bi n'ime unu? Anụ ahụ unu abụkwaghị nke unu onwe unu, kama unu bụ nke Chineke. ²⁰ E jiri oke ọnụahịa zoputa unu. Ya mere jirinụ anụ ahụ unu nye Chineke otuto.

7

Ajuju banyere ọlulu di na nwunye

¹ Ugbu a, okwu banyere ihe unu dere n'akwukwọ: "Ọ di mma ka nwoke ghara imetu nwanyị aka." ² Ma n'ihina otutu ihe omume banyere ikwa iko, ka nwoke ọbụla nwee nwunye nke aka ya, nwanyị ọbụla di nke aka ya. ³ Ka nwoke ọbụla jisie ike na-akwu nwunye ya ugwo mmeko o ji ya. Nwanyị ọbụla ga-emekwara di ya otu aka ahụ. ⁴ N'ihina nwanyị ọbụla luru di adighikwa achị ahụ ya, kama ọ bụ di ya na-achị ya. Otu aka ahụ, di anakwaghị achị ahụ ya, kama ọ bụ nwunye ya na-achị ya. ⁵ Ka di na nwunye hapu igbochi ibe ha mmekọrịta nke anụ ahụ ruuru ha. Karịakwa maọbụ na mkpebi ha nwere n'etiti onwe ha inoro iche nwa oge nta n'ihina inyefe onwe ha ikpe ekpere. Mgbe oge a gasiri, ha ga-agakwa n'ihu na mmekọrịta ha, ka e site otu a hapu inye ekwensu ohere inwa ha onwunwa n'ihina enweghị ike ha ijide onwe ha aka. ⁶ Anaghị m enye nke a di ka iwu, kama ọ bụ alo ka m na-atunyere unu. ⁷ Asị m kwuo, aga m asị na ọ ga-aka mma ka mmadụ niile noro di ka m. Ma onye ọbụla nwere onyinye nke Chineke nyere ya. O nyere otu onye nke a, onye ọzọ nke ọzọ.

⁸ Ma ana m agwa ndi na-anoghi n'onodu di na nwunye na ndi di ha nwuru anwu, na ọ ka mma ka ha nodu na-alughi di maobu nwunye, dika m onwe m no. ⁹ Ma ọ buru na ha apughi ijide onwe ha, ha gaa chorọ di maobu nwunye luo. Ọ ka mma ilu di maobu nwunye, kari mmadụ igba ara site n'agu nke anụ ahụ.

¹⁰ Ugbu a, unu ndi nwere di na ndi nwere nwunye niile, enwere m iwu m na-enye unu. (O sghi n'aka m, kama o si n'aka Onyenwe anyi): O kwesighi ka nwanyị ọbụla hapu di ya. ¹¹ A sikwa na ọ hapu di ya, ya noro onwe ya, maobu ya laghachikwuru di ya. Ka nwoke ọbụla gharakwa igba nwunye ya alukwaghị m.

¹² Ma ana m agwa mmadụ ndi ọzọ (nke a abughi iwu nke Onyenwe anyi nyere). Ọ buru na nwanna aluo nwanyị nke na-ekweghi ekwe, ya achupula ya ma ọ buru na nwanyị ahụ achoo inogide dika nwunye ya.

¹³ Ọ burukwa na nwanyị kwere ekwe aluo di nke na-ekweghi ekwe, ya agbarala di ya alukwaghị m, ma ọ buru na di ya chorọ inogide dika di ya.

¹⁴ N'ihina edoola di ahụ na-ekweghi ekwe nsọ site na nwunye ya, otu a kwa a na-edokwa nwunye ahụ na-ekweghi ekwe nsọ site na di ya, bụ onye kwere ekwe. Ọ buru na ọ dighi otu a, umu unu ga-abu ndi na-adighi ocha. Ma otu ọ di, ha di nsọ.

¹⁵ Ma ọ buru na onye ahụ nke na-ekweghi ekwe ekwapu onwe ya, ya diri otu ahụ, nke a emeghi ka nwanna anyi nwoke maobu nwanna anyi

† 6:16 6:16 Jen 2:24

nwanyị buru ohu n'ọnọdu di otu a, n'ihhi na Chineke kpọrọ anyị ka anyị bie ndu udo. ¹⁶ Gị nwunye, i mara maobu gi ga-azoputa di gi? Ma, gi bu di, si ana mara maobu gi ga-azoputa nwunye gi?

Onodu mmadu

¹⁷ Ka onye obula bie ndu ya dika amara Onyenwe anyi nyere ya si di, nakwa n'ọnọdu nke Chineke kpọrọ ya. Nke a bu iwu m na-enye n'ulo choochi niile. ¹⁸ Akpọrọ onye obula mgbe e biri ya ugwu? Ya achola iwepu akara obibi ugwu ya. Ka onye a na-ebighi ugwu tupu okpukpo ya hapu inye onwe ya nsogbu icho uzọ a ga-esi bie ya ugwu. ¹⁹ N'ihhi na o dighi mkpa ma e biri gi ugwu ma e bighi gi ugwu. Ihe kachasi mkpa bu idebe iwu Chineke. ²⁰ Ka onye obula nogide dika o di mgbe a kpọrọ ya.

²¹ I bu ohu mgbe a kpọrọ gi? Echegbula onwe gi n'ihhi ya. Kama o buru na o di uzọ i puru isi nwere onwe gi, were ohere ahụ mee ihe ugwu a. ²² N'ihhi na onye obula Onyenwe anyi Chineke kpọrọ mgbe o bu ohu, aghoala onye nweere onwe ya n'ime Onyenwe anyi. Otu aka ahụ, onye nwerela onwe ya mgbe Onyenwe anyi kpọrọ ya aghoala ohu nke Kraist. ²³ Akwuola ugwo isi unu, unu abukwala ohu mmadu ozo. ²⁴ Umunna m, n'ọnọdu obula mmadu no mgbe a kpọrọ ya, ya nogidesie ike n'ime Chineke.

Ndi na-alubeghi di

²⁵ Ihe banyere umu agboghọ na-amaghi nwoke. Enweghi m iwu obula site n'aka Onyenwe anyi banyere ajuju a, ma aga m ekwu uche nke aka m dika onye sitere n'ebere nke Onyenwe anyi kwesiri ntukwasi obi. ²⁶ Echere m na o ka mma ugwu a, n'ihhi nsogbu nke na-abianu ka onye obula noduru onwe ya dika o siri noro ugwu a. ²⁷ I luola nwanyi? Achola nkewa. O bu na i lubeghi nwanyi? Ejela icho onye i ga-alu. ²⁸ Ma o buru na i kpebie n'obi gi ilu nwunye, i meghe mmehie obula; o burukwa na nwaagboghọ ekpebie na o ga-alu di, o meghe mmehie. Ndi luru di na nwunye ga-enwe otutu nsogbu n'ime uwa. O ga-amasi m igbochiri unu nsogbu ndi ahụ.

²⁹ Ihe unu kwesiri ima, umunna, bu na oge anyi nwere foduru naani ntakiri, site ugwu a gaa n'ihu ndi nwere nwunye ga-adi ndu ha dika ndi na-enweghi. ³⁰ Ka ndi na-akwa akwa bie ndu dika ndi ihe anaghi ewute, ka ndi na-achi ochi diri ka ndi obi na-adighi ato utu. Ka ndi na-azu ahia diri dika ndi na-enweghi ngwa ahia obula. ³¹ Ka ndi na-etinye oge n'ihe utu nke uwa hapu ibi ndu icho iritecha ihe niile di n'uwa n'uru. N'ihhi na uwa, otu o di ugwu a, bu ihe na-agabiga agabiga.

³² Unu emela ihe ga-ewetara unu oke echiche. Nwoke na-alubeghi nwanyi nwere ohere iji oge ya niile ruora Onyenwe anyi oru. O nwekwara ohere igbalisi ike ime ihe ga-atu Onyenwe anyi utu. ³³ Ma nwoke nwere nwunye na-echegbu onwe ya banyere ihe igbo mkpa nke uwa a, otu o ga-esi mee ihe ga-atu nwunye ya utu. ³⁴ O na-enwekwa obi abuo n'ihe obula o choro ime. Otu a ka o dikwa nye nwaagboghọ na-alubeghi di maobu onye nke na-amabeghi nwoke, nchegbu ya bu banyere ihe nke Onyenwe anyi. Ochicho ya bu ka o di nsu n'anu ahụ ya na n'ime mmuo ya. Ma nwanyi nwere di na-echegbu onwe ya banyere ihe nke uwa a, otu o ga-esi mee ihe ga-atu di ya utu. ³⁵ Ana m ekwu ihe ndi a maka o di mma nke unu onwe unu, o bughu igbali igbochi unu, kama o bu ka unu nwee ike bie ndu unu n'uzo kwesiri ekwesi, werekwa ihunanya zuruoke ruora Onyenwe anyi oru.

³⁶ O buru na nwoke obula enweghi ike ijide onwe ya n'ihhi aguu mmekorita nke nwoke na nwanyi na-agu ya n'ebe nwaagboghọ ya na ya kpebiri ilu no, ya mee ihe o na-acho, o meghe mmehie obula, ha luu di na

nwunye. ³⁷ Ma ọ buru na onye ọbụla ekpemie n'obi ya, ma nwee ike ijide onwe ya, ka o si n'enweghi mmanye ọbụla idebe nwaagboghọ e kwuru na ọ ga-alu na-enweghi mmekọ ọbụla, ọ bu ihe di mma ka o mere. ³⁸ Ya mere, onye ahụ luru nwaagboghọ o kwuru na ọ ga-alu mere nke oma, ma onye kpebikwara na ọ gaghị alu mekwara nke oma karịa.

³⁹ Njikota e jikotara nwunye na di ya na-adị ire naanị mgbe di nwanyị di ndu. Ọ buru na di ya anwuo o nwere ike ilu di ozo, ma ọ luo ya n'ime Onyenwe anyi. ⁴⁰ N'uche m, ọ ga-enwe onu n'obi ya karịa ma ọ buru na ọ lughị di ozo. Ana m echekwa na mu onwe m nwekwara Mmuo nke Chineke.*

8

Anu e ji churo arusi aja

¹ Ugbu a, n'okwu banyere nri a churu n'aja nye arusi, anyi ma na onye ọbụla nwere amamihe. Amamihe na-afuli mmadu elu mee ka ọ nyaa isi. Ma ihunanya na-ewuli elu. ² Ọ buru na ọ di onye si na ya maara ihe niile, onye ahụ amatabeghi ihe o kwesiri imata. ³ Ma onye ahụ huru Chineke n'anya bu onye ọ maara.

⁴ Ya mere, ihe banyere nri a churu n'aja nye arusi, anyi maara na "Arusi abughi ihe ọbụla n'ụwa", matakwa na "Chi ozo adighi ma ọ bughị otu Chineke." ⁵ A sika na arusi a na-akpo chi di, ma ha no n'eluigwe maobu n'ụwa (n'ezie otutu "chi" na "ndi nwe mmadu" di otu a di). ⁶ Ma n'ebe anyi no, anyi maara na ọ bu naanị otu Chineke di, onye bu Nna, onye kere ihe niile, na onye anyi na-adị ndu n'ihia ya. Ọ bukwa naanị otu Onyenwe anyi ka anyi nwere, onye bu Jisọs Kraist, onye e sitere n'aka ya kee ihe niile, onye na-enyekwa anyi ndu.

⁷ Ma otu ọ di, ọ bughị onye ọbụla nwere ihe omuma a. Ufodu n'ime ndu ha niile, ha na-ele arusi anya dika chi di ndu. Ha na-echekwa na ihe ọbụla e ji churo arusi aja, na ọ bu chi di ndu ka e ji ya churo aja. N'ihia nke a, mgbe ọbụla ha riri ihe e ji churo aja nye arusi, ọ na-ewute mmuo ha nke ukwu n'ihia na akonuche ha esighi ike, ọ na-emekwa ya. ⁸ Ma ọ bughị nri ga-eme ka anyi na Chineke di na mma. Ma anyi riri ma anyi erighi, ọ dighi ihe ọhuru anyi ga-enweta. Ọ dikwaghị ihe na-efunari anyi.

⁹ Ma lezienụ anya, otu o si di, ka ike unu nwere ime ihe ọbụla di unu mma, ghara igho ihe iso ngongo diri ndi na-adighi ike n'okwukwe ha. ¹⁰ N'ihia na ọ buru na ndi ozo ahụ gi, gi onye nwere akonuche, ka i no, na-eri nri n'ulo arusi, ọ bu na ha agaghị eche na ha bu ndi okwukwe ha na-esighi ike, ga-enwe obi ike soro gi rie nri a gorọ arusi? ¹¹ N'uzo di otu a, ndi kwere ekwe na-adighi ike, ndi Kraist nwuru n'ihia ha, na-esite n'ihe mmuta gi laa n'iyi. ¹² Cheta na ọ bu mmehie i mere megide Kraist, mgbe unu na-emegide mmuo nwanne gi n'ime Kraist, n'ihia n'akonuche ha esighi ike. ¹³ N'ihia nke a, ọ buru na ihe oriri ga-eme ka nwanna m mee mmehie, agaghị m eri anu ozo, ka m ghara ime ka nwanna m maa n'onya.

9

Pol mere onwe ya ihe imaatu

¹ Abughi m onye nwe onwe ya? Abughi m onyeozu Kraist? Ọ bu na m abughi Jisọs Onyenwe anyi? Unu abughi ihe ngosiputa oru m ruru n'ime Onyenwe anyi? ² Ọ buru na m abughi onyeozu n'ebe ndi ozo no, n'ebe

* **7:40** 7:40 Ndumodu ndi a m nyere unu si na Mmuo nke Chineke.

unu nọ, abụ m onyeozị n'eziokwu n'ihị na unu bụ akara nke ọrụ onyeozị m n'ime Onyenwe anyị.

³ Ihe ngọpụ m nye ndị ahụ na-enyocha m bụ nke a. ⁴ Ọ bụ na anyị enweghị ike iri ihe oriri na inu ihe onunụ? ⁵ Ọ bụ na anyị enweghị ike iduru nwunye onye bụ onye kwere ekwe gaa ebe ọbụla anyị na-aga dika ndị ozi ọzọ na-eme, na dika umunne Onyenwe anyị na Sefas na-emekwa? ⁶ Ọ ga-abụ naanị mụ na Banabas bụ ndị na-enweghị ike ihapụ iru ọrụ maka ihe anyị ga na-eri?

⁷ Olee onye agha unu maara nke na-esi n'akpa ya akwụ onwe ya ụgwọ ọnwá? Ka ọ dị onye ọrụ ubi vainị unu maara nke na-adighị eri mkpuru e si n'ubi ahụ weta? Olee onye ọzọ aturu unu maara nke na-adighị anu mmiri ara e si n'igwe aturu ọ na-azụ apiputa? ⁸ Anaghị m ekwu ihe a n'ihị na ha bụ ihe na-eme ubochi niile n'etiti ndị mmadu? Akwukwo iwu, o kwukwaghị otu ihe ahụ? ⁹ N'ihị na e dere ya n'iwu nke Mosis, "Ekechila ọnu ehi mgbe ọ na-azocha mkpuru oka."* Unu chere na ọ bụ naanị ehi ka Chineke bu n'obi kwuo okwu a? ¹⁰ E, n'ihị anyị ka eji dee ya n'akwukwo. N'ezie, e dere ihe ndị a n'ihị anyị, n'ihị na onye ruru ọrụ n'ubi na onye na-azocha mkpuru di n'ubi ahụ, na-eme nke a n'olileanya na o kwesiri iketa oke site na mkpuru e si n'ubi ahụ weta. ¹¹ Mkpuru anyị kuru n'ime obi unu bụ mkpuru nke mmu. Ọ ga-abụ ihe ọjọ ma anyị si unu nyetu anyị ufodu n'ime akunuba unu? ¹² Ọ buru na ndị ọzọ kwesiri iketa uru di otu a n'ahụ unu, ọ bụ na anyị ekwesighi iketa karịa?

Ma ọ dibeghi mgbe anyi rioro unu ihe obula, kama anyi na-agbalisi ike ihu na o dighi ihe ga-egbochi unu iji ezi obi na-ege nti n'ozio ma Kraist nke anyi wetara.

¹³ Ọ bụ na unu amataghị na ndị na-arụ ọrụ n'ulonso ukwu na-esi n'ulonso ahụ na-eweta ihe ha na-eri? Ndị na-agbakwa odibo n'ebe ichu aja na-eketakwa oke n'ihe eji chuo aja? ¹⁴ N'otu aka ahụ kwa, Onyenwe anyi ekwuola na ndi niile na-ekwusa ozio ma ya ga-esi n'ozio ma eweta nri ha ga-eri di ndu.

¹⁵ Ma o nweghi mgbe m jirila ike ndi a m nwere irite uru n'oru m nara ndi mmadu ihe. Anaghị m ede nke a n'akwukwo ka a na-ebutere m ihe onyinye. N'ihị na ọ kaara m mma ka m nwuo kama m ga-ekwe ka onye obula mee ka inya isi m buru ihe efu n'ihị ihe onyinye. ¹⁶ Anaghị anya isi n'ihị na ana m ezisa ozio ma, maka na nke ahụ bụ ọrụ e nyere m n'iwu ka m ruo. Ahuhu diiri m ma ọ buru na m ezisaghị ozio ma. ¹⁷ A si na m ji aka m hoputa onwe m iru ọrụ a, agaara m enwe ụgwọ ọrụ, ma na ọ buru na o sighi n'uche aka m, unu mara na-ahanyere m ya n'aka. ¹⁸ Gini bu ụgwọ ọrụ m? Ụgwọ ọrụ m bu onu m na-enwe site n'izisa ozio ma a, na-anaghị onye obula ụgwọ ọrụ obula, maobu ihe ruru m dika onye na-ezisa ozio ma ahụ.

Pol ji inwe onwe ya jee ozi

¹⁹ Ọ bụ ezie na-abughị m ohu onye obula, ma emeela m onwe m ohu nye mmadu niile ka m nwee ike site n'uzo di otu a rite otutu mkpuruobi n'uru nye Kraist. ²⁰ N'ebe ndi Juu nọ, ana m eme dika onye Juu, ka m nwee ike rite ndi Juu n'uru. N'etiti ndi no n'okpuru iwu, ana m emekwa dika otu n'ime ndi no n'okpuru iwu (n'agbanyeghi na mu onwe m anoghi n'okpuru iwu), ka m si otu a nwee ike rite ndi no n'okpuru iwu n'uru. ²¹ N'ebe ndi na-anoghi n'okpuru iwu no, emere m onwe m ka onye na-anoghi n'okpuru iwu (ma nke a aputaghị na m na-akwusi ime ihe iwu

* 9:9 9:9 Dit 25:4

Chineke na-achọ. Ana m emekwa dika onye nọ n'okpuru iwu Kraist), ka m nwee ike rite ndị na-anoghi n'okpuru iwu n'uru. ²² N'ebe ndi na-adighi ike nọ, ana m emekwa dika ha, ka m nwee ike rite ndi na-adighi ike n'uru. Otu obula mmadu si diri, ana m agbali choo uzọ m ga-esi mee ka o nabata m, ka m nwee ike site n'uzo niile obula zoputa ufodu. ²³ Ana m eme ihe ndi a niile n'ihiozioma, ma ka m nwekwa ike keta oke na ngozi ya.

Mkpa o di mmadu ikwanyere onwe ya ugwu

²⁴ Unu amataghi na mgbe otutu mmadu na-agba oso iso mpi, o bu naani otu onye na-enwe ihe onyinye nke mbu? Ya mere, gbasienu oso ike, ka unu nweta onyinye ahụ. ²⁵ Ndi na-ejikere igba oso maobu egwuregwu ozo na-enwe ntachiobi n'otutu ahuhu nke ya na ozuzu so. Ha na-azu onwe ha naani ka ha nweta okpueze okoko osisi na-emebi emebi. Ma oso anyi na-agba bu ka anyi nweta okpueze nke na-apughi imebi emebi. ²⁶ O bu nke a mere m ji na-agba oso a na-eleghi anya n'azu, maobu ku o kpọ dika m na-aku ifufe. ²⁷ Ma ana m azu ahụ m, na-enye ya ahuhu mee ya ka o buru ohu, ka mu onwe m ghara i bu onye a juruaju mgbe m kwusasiri ozioma nye ndi ozo.

10

Ido aka na nti banyere ime mmehie

¹ Umunna m, achoghi m ka unu chefu o ihe mere nna nna anyi ha mgbe ha jere ije n'ime ozara. O ji igwe ojii duo ha. O mekwara ka ha si n'etiti Osimiri Uhie gafee. ² N'ime igwe ojii ahụ, na n'ime osimiri ahụ e tinyere ha niile na baptizim, dika ndi na-eso uzọ Mosis. ³ Ha niile rikwara ihe oriri nke mmuo ahụ. ⁴ Ha nukwara mmiri mmuo ahụ, mmiri sitere n'oke nkume mmuo ahụ, nke na-eso ha. Oke nkume ahụ bu Kraist n'onwe ya. ⁵ N'ihe ndi a niile, omume ha amasighi Chineke. N'ihiozioma, o lara ha n'iyi n'ime ozara.

⁶ Ugbu a, ihe ndi a niile bukwa ihe ido aka na nti nye anyi, ka anyi hapu ibu ndi aguu ime ihe ojoo na-agu dika ha. ⁷ Unu abula ndi na-ekpere arusi dika ufodu ha mere. Dika e dere ya, "Ndi a noduru ala iri ihe na inu ihe onunu, biliekwa oto gwurie egwu ime onwe ha obi uzo."* ⁸ Ka anyi ghara ikwa iko dika ufodu n'ime ha mere, iri puku mmadu abuo na ato n'ime ha nwuo n'otu ubochi. ⁹ Ka anyi hapu inwa Kraist onwunwa dika ufodu n'ime ha si nwaa Chineke. E mere ka agwo tagbusie ha. ¹⁰ Ka anyi hapukwa itamu ntamu dika ufodu ha mere ma buru ndi Mmuo ozi onwu tigburu.

¹¹ Ihe ndi a niile dakwasiri ha ka o buru ihe ilere anya nye anyi. E dekwara ha n'akwukwo ka ha buru anyi ihe ido aka na nti n'ihiozioma na anyi bi n'oge a mgbe ogwugwu ihe niile di nso. ¹² Ya mere, o buru na i na-eche na i guzosiri ike, lezie anya ka i ghara ida. ¹³ O nweghi onwunwa obula nwara unu nke abiakwutebeghi mmadu. Chineke kwesiri ntukwasiri obi, o gaghie ekwe ka a nwaa unu kariya ike unu. Kama mgbe a na-anwa unu, o ga-enye unu ike imeri onwunwa ma gosikwa unu uzọ mgbapu n'ime ya.

Oriri arusi na Oriri nke Onyenwe anyi†

¹⁴ Ya mere, ndi enyi m huru n'anya, gbaaranu ikpere arusi oso. ¹⁵ Ana m agwa ndi nwere uche okwu, unu onwe unu tulenu ihe m na-ekwu. ¹⁶ Iko ngozi ahụ nke anyi na-agosi, o bughie iketa oke site n'obara Kraist?

* **10:7** 10:7 Opu 32:6 † **10:13** 10:14 Ufodu na-akpo ya Oriri nso.

Achicha nke anyị na-anyawa, ọ bughị iketa oke n'ahụ Kraịst? ¹⁷ N'ihị na otu achicha dị, ọ bụ ezie na anyị dị otutu, anyị bụ otu ahụ, n'ihị na anyị niile na-eketa oke n'otu ogbe achicha ahụ.

¹⁸ Chetanụ ka ndị Izrel siri mee: ọ bụ na ndị na-eri ihe eji chọọ aja abughị ndị nnwekọ n'ebe ichụ aja? ¹⁹ Gini ka okwu ndị a m na-ekwu putara? Na arụsị, maọbụ ihe a churụ n'aja nye arụsị bụ ihe ọbụla, maọbụ na ọ bughị ihe? ²⁰ Mba! Ihe m na-ekwu bụ na ndị niile na-achurụ arụsị aja jikọtara onwe ha n'otu obi ichurụ ekwensu aja ahụ. Ọ bughị Chineke. Achokwaghị m ka unu burụ ndị e jikọtara ha na ekwensu.† ²¹ Unu apughị inụ site n'iko Onyenwe anyị ma n'ụkwa site n'iko ekwensu; unu apughikwa inwe oke site na tebul Onyenwe anyị na tebul ekwensu. ²² Anyị na-achọ ime ka iwe wee Onyenwe anyị? Anyị dị ike karịa ya?

Inwe onwe nke ndị kwere ekwe

²³ I na-asị, "Enwere m ike ime ihe niile m maara na m kwesiri ime," ma ọ bughị ihe niile ga-abara m uru. "Enwere m ike ime ihe niile m maara ziri ezi," ma ọ bughị ihe niile nwere ike inyere anyị aka. ²⁴ Ka onye ọbụla hapụ ichọ ọdịmma nke onwe ya, kama ọdịmma nke ndị ọzọ.

²⁵ Rie ihe bụ anụ ọbụla e rere n'ahia na-ajughị ajujụ ọbụla n'ihị akonuche. ²⁶ N'ihị na, "Uwa na ihe niile dị n'ime ya bụ nke Onyenwe anyị."§

²⁷ Ọ burụ na onye na-ekweghị ekwe akpọọ unu oriri, unu kpebie ije, riekwanụ nri ọbụla e nyere unu na-ajughị ajujụ n'ihị akonuche. ²⁸ Ma ọ buru na e nwee onye gwara gi, "A churụ ihe a n'aja." Unu erila nri ahụ, maka onye ahụ mere ka unu mata, na n'ihị akonuche. ²⁹ Akonuche nke m na-ekwu maka ya abughị nke gi, kama ọ bụ maka nke onye ahụ. N'ihị gini ka mnwere onwe m ga-eji burụ ihe akonuche onye ọzọ ga-ekpe ikpe? ³⁰ Ọ burụ na m nwere ike inye ekele, were nri m rie, olee otu e si ekwuto m n'ihị ihe ahụ m nyere Chineke ekele banyere ya?

³¹ Ihe ọbụla i na-eme, ma unu na-eri ihe maọbụ na-anụ ihe, na-emenụ ha niile maka otuto nke Chineke. ³² Unu emejola ndị Juu maọbụ ndị Griik, ma ọ bukwanụ nzukọ Chineke. ³³ Na-agbalisinụ ike ime dika m si eme. N'ihē ọbụla m na-eme, ana m ejisi ike ime ihe ga-atọ onye ọbụla uto. Anaghị m achọ ọdịmma nke m naani, kama ọ bụ ọdịmma nke mmadụ ibe m, ime ka a zoputa ha.

11

¹ Unu burụ ndị na-enomi m, dika m si enomi Kraịst.

Omume kwesiri ekwesi n'oge ofufe

² Ana m aja unu n'ihị na unu na-echeta m n'ihị niile, nakwa n'ihị na unu na-ejisikwa ozizi ahụ enyere unu n'aka ike, dika m nyere ha n'aka unu idebe. ³ Ma achoro m ka unu mata na dika Kraịst bụ isi nwoke ọbụla, otu a ka nwoke ọbụla si burụ isi nwunye ya. Chineke bukwa isi Kraịst. ⁴ Nwoke ọbụla kpuchiri isi ya mgbe ọ na-ekpe ekpere maọbụ na-ebu amuma* na-emenye isi ya ihere. ⁵ Ma nwanyị ọbụla na-ekpe ekpere maọbụ na-ebu amuma, ma o kpuchighị isi ya, na-emenye isi ya ihe ihere, n'ihị na ọ dika nwanyị kpuchara isi ya. ⁶ Ọ burụ na nwanyị ọbụla achoghị ikechi isi ya, ya kpuchaa ya. A sịkwa na ọ bukwanụ ihe ihere na nwanyị kpuchara isi ya, ka nwanyị kechie isi ya.

† **10:20** 10:20 Maọbụ, mmụọ ojọọ § **10:26** 10:26 Abụ 24:1 * **11:4** 11:4 Maọbụ, na-akuzi ihe

⁷ Ma nwoke ekwesighị ikpuchi isi ya, n'ihị na nwoke bụ onyinyo na otuto nke Chineke, ebe nwanyị bụ otuto nke nwoke. ⁸ E si na nwoke kee nwanyị, ma e sighị na nwanyị kee nwoke. ⁹ E keghị nwoke maka nwanyị, ma e kere nwanyị maka nwoke. ¹⁰ N'ihị nke a, nwanyị kwesiri ikpuchi isi ya igosi na ọ nọ n'okpuru di ya, maka ndị mmụọ ozi. ¹¹ Ma otu ihe si di n'ime ndụ anyị na-adị n'ime Onyenwe anyị, nwoke adighị ma e wepụ nwanyị, nwanyị adighikwa ma e wepụ nwoke. ¹² N'ihị na dika nwanyị siri na nwoke pụta na mbụ, otu a ka a na-esitekwa n'ahụ nwanyị mụpụta nwoke. Ma ha niile si n'aka Chineke pụta.

¹³ Achọrọ m ka unu tule ihe a n'onwe unu, ọ di mma ka nwanyị ghebe isi ya oghe mgbe ọ na-ekpe ekpere nye Chineke? ¹⁴ Unu matakwarā nke ọma na ọ bụ ihe ihere na nwoke ga-ebu agiri isi di ogologo. ¹⁵ Ma ọ buru na nwanyị enwee agiri isi di ogologo ọ bụ ihe otuto nye ya n'ihị na e nyere ya agiri isi di ogologo ka ọ buru ihe mkpuchi. ¹⁶ Ọ buru na onye ọbụla na-arụ ụka banyere omenaala nke a, anyị onwe anyị na nzukọ Chineke niile enweghị omenaala ọzọ banyere nke a.

Omume kwesiri ekwesi n'oge Oriri Nso

¹⁷ N'ime ntuziaka ndi a, enweghị m otuto nye unu n'ihị na mgbe unu zukọtara omume unu na-eweta ihe ọjọọ karia ihe ọma. ¹⁸ Na mmalite, ihe m na-anụ bụ na mgbe niile unu zukorọ dika chọochi, iru ụka nke na-ebute nkewa na-adị n'etiti unu. E kwenyekwara m na ufodu ihe ndi a m nuru bụ eziokwu. ¹⁹ N'ezie udi nkewa di otu a aghaghị idi n'etiti unu ka e nwee ike mara ndi Chineke nabatara. ²⁰ Mgbe unu zukọtara, ọ bughị nri anyasi nke Onyenwe anyi ka unu na-eri. ²¹ N'ihị na mgbe unu na-eri nri, ufodu n'ime unu na-eri nri anyasi nke aka ha. Nke mere, n'otu onye na-anọ agu ebe onye ọzọ na-anubigakwa mmanya oke. ²² A ga-akpo nke a gini? Ọ bụ na unu enweghị ulọ ebe unu ga-anọ rijuo afo ma njuokwa afo? Ka ọ bụ na unu na-eleli nzukọ Chineke na emenye ndi na-enweghị ihe ihere? Gini ka m ga-agwa unu? Aga m eto unu maka nke a? Agaghị m eto unu maka nke a.

²³ N'ihị na ihe m ziri unu bụ ihe Onyenwe anyi ziri m. N'abali ubochi ahụ a rara ya nye, Onyenwe anyi Jisọs weere otu ogbe achicha. ²⁴ Mgbe o nyechara ekele, ọ nyawara ya si, **"Nke a bụ ahụ m nke a na-enye maka unu. Na-emenu nke a iji cheta m."** ²⁵ N'uzo di otu a kwa, o bulitere otu iko mmanya mgbe ha risiri nri si, **"Iko a bụ ogbugba ndu oheru n'obara m. Oge obula unu na-anu ya, na-emenu nke a iji na-echeta m."** ²⁶ N'ihị na mgbe obula unu na-eri achicha ahụ na-anukwa iko a, unu na-ekwusa onwu Onyenwe anyi ruo mgbe ọ ga-abia ọzọ.

²⁷ Ya mere, ọ buru na onye obula erie achicha Onyenwe anyi maobu nuo iko Onyenwe anyi n'uzo na-ekwesighi ekwesi, onye ahụ na-emehie megide anu ahụ Onyenwe anyi na obara Onyenwe anyi. ²⁸ Ọ bụ nke a mere o ji buru ihe di mkpa ka onye obula nyochaa onwe ya nke ọma tupu o rie achicha ahụ maobu nuo iko ahụ. ²⁹ N'ihị na onye obula na-eri achicha ahụ maobu nuo site n'iko ahụ na-echehgi echiche, ọ na-eri, na-anutakwara onwe ya ikpe omuma, ma ọ buru na ọ tuleghị uche banyere ahụ Kraist. ³⁰ Ọ bụ nke a mere otutu n'ime unu ji buru ndi ahụ na-esighi ike, ndi no n'oria na ndi dara n'ura onwu. ³¹ Ọ buru na anyi enyochaa onwe anyi nke ọma, anyi agaghị adaba n'ikpe. ³² Ma otu ọ di, mgbe Onyenwe anyi na-ama anyi ikpe n'uzo di otu a, a na-ezi anyi otu e si ebi ezi ndu n'ihị ka a ghara imakọ anyi na ndi uwa ikpe.

³³ Ya mere, ụmụna m, mgbe unu biakọtara iri nri, chere n'ibe unu. ³⁴ O buru na aguu aguo onye obula ya rie nri n'ulo ya, ka o hapu iwetara unu ikpe omuma.

Aga m enye ntuziaka banyere ihe niile ndi ozo mgbe m biara.

12

Onyinye Mmuo Nso na-enye

¹ Ugbu a umunna m, achoro m ka unu mata ihe gbasara onyinye nke Mmuo Nso na-enye. ² Unu matara na mgbe unu bu ndi na-amaghị Chineke, e duru unu n'otu uzo maobu nke ozo, duhie unu uzo iso arusi ndi ahụ dara ogbi. ³ Ya mere, achoro m ka unu ghota nke oma na o dighi onye obula na-ekwu okwu site n'odudu Mmuo nke Chineke, puru i si, "Ka Jisos buru onye a buru onu." O dikwaghị onye obula puru ikwu, na "Jisos bu Onyenwe anyi," ma o bughị site na Mmuo Nso.

⁴ Onyinye amara di iche iche di, ma otu Mmuo Nso ahụ na-enye ha niile. ⁵ E nwekwara udi ije ozi di iche iche, maobu otu Onyenwe anyi ahụ ka a na-ejere ozi. ⁶ Udi ike di iche iche nke eji aru oru dikwa, ma otu Chineke ahụ na-etinye ike ndi a n'ime onye obula iji jee ozi.

⁷ O na-enyekwa onye obula amara iziputa ike nke Mmuo Nso maka odimma mmadu niile. ⁸ Mmuo Nso na-enye otu onye onyinye ikwu okwu amamihe, na-enyekwa onye ozo onyinye ima ihe omuma, site n'otu Mmuo ahụ. ⁹ Otu Mmuo nso a na-enye onye ozo onyinye inwe okwukwe, na-enyekwa onye ozo onyinye inwe ike igwo oria. ¹⁰ Onye ozo ka o na-enye onyinye iru oru itunanya, onye ozo ike ibu amuma. Onye ozo ka o na-enye ike ikowa udi mmuo di iche iche, ma onye ozokwa ka o na-enye ike isu asusu di iche iche. Ma o na-enyekwa onye ozo ike ikowa ihe onye na-asu asusu ndi a na-ekwu. ¹¹ O bu otu Mmuo ahụ na-enye onyinye ndi a niile. O na-enye onye obula onyinye di iche iche dika Mmuo Nso si kpebie.

Otu ahụ ma otutu akuku

¹² Dika ahụ anyi si nwe akuku di iche iche, ma burukwa otu ahụ, n'agbanyeghi na o nwere otutu akuku, otu a ka anu ahụ Kraist dikwa. ¹³ Site n'otu Mmuo Nso ahụ ka e mere anyi niile baptizim n'otu n'otu, ma ndi Juu ma ndi Griik, ma ohu ma ndi nwe onwe ha. E meela ka anyi nuo obara ya, n'ime njiko nke otu Mmuo Nso ahụ. ¹⁴ Ahu mmadu abughị naani otu akuku, kama o nwere otutu akuku ahụ.

¹⁵ O buru na ukwu asi, "N'ihu na-abughị m aka, esoghi n'ahụ," nke a agaghị egbochi ya ka o gharakwa ibu otu n'akuku anu ahụ. ¹⁶ Otu a kwa, o buru na nti asi, "Ebe m na-abughị anya abughị m otu akuku anu ahụ." Okwu a kwa agaghị eme ka nti ghara ibu akuku anu ahụ. ¹⁷ O buru na ahụ niile bu anya, olee ka ahụ ga-esi nu ihe? O burukwa na ahụ mmadu bu naani nti o ga-esi aana nu isisi ihe obula? ¹⁸ Ma otu ihe si di, Chineke debere n'otu n'otu akuku niile di n'ahụ dika o si choo. ¹⁹ A si na akuku niile di n'ahụ bu otu ihe, kedu ebe ahụ ga-adi? ²⁰ Otu o di, o bu ezie na ihe di n'ahụ di otutu, ma ha niile bu otu ahụ.

²¹ N'ihu nke a, anya enweghi ike igwa aka si, "Achoghi m gi, n'ihu na i dighi m mkpa." Isi agakwaghị agwa ukwu si, "Achoghi m inyeaka gi."

²² Kama o bu akuku ahụ anyi ndi na-esighi ike bu ndi di anyi mkpa karia.

²³ E e, akuku ndi ahụ anyi na-eche na ha adighi mkpa ka anyi na-eji nsopuru na-elekota. Akuku ndi ahụ na-ekwesighi ile anya ka anyi na-enye ugwu, ma na-ekpuchi ha. ²⁴ Ma anyi adighi esi otu a elekota akuku ahụ ndi ahụ anya na-ahụ n'uzo puru iche, n'ihu na Chineke kpachapuru anya

mee ka akụkụ ndị ahụ dịkarịsiri nta buru nke anyị kwesiri inye nsopuru karia. ²⁵ N'uzo di otu a, nkewa obula adighi n'ahu mmadu. Akukụ obula maara mkpa ibe ya, ha na-egboritakwara onwe ha mkpa ha. ²⁶ O buru na otu akukụ enwe nsogbu, akukụ ndi ozo ga-eketa oke na nsogbu ahụ. O burukwa na otu akukụ emee ihe ga-eweta otuto o bu ahụ niile na-enwe otuto ahụ.

²⁷ Ugbu a, unu niile n'otu n'otu bu otu anu ahụ Kraist. Unu bukwa akukụ ahụ ya n'otu n'otu, burukwa ndi di mkpa n'ahu ahụ. ²⁸ Nke a bu ufodu n'ime akukụ di iche iche Chineke tinyere na choochi; nke mbu bu ndi ozi, ndi amuma, ndi nkuzi, ndi na-arụ oru itunanya, ndi na-agwo oria, ndi puru inyere mmadu ibe ha aka, ndi nwere onyinye ichikota ihe niile n'usoro, na ndi na-asu asusu di iche iche. ²⁹ Ha niile, ha bu ndi ozi? Ha niile ha bu ndi amuma? Ha niile ha bu ndi nkuzi? Ha niile ha bu ndi oru ebube? ³⁰ Ha niile ha nwere onyinye igwo oria? Ha niile ha na-asu n'olu di iche iche? Ha niile ha nwere onyinye nke ikowa asusu di iche iche? ³¹ Ugbu a, gbalisienu ike inweta onyinye kachasi di elu karia.

Ihunanya kachasi mkpa

Ma aga m ezi unu uzo nke kachasi ihe a niile mma.

13

Ihunanya

¹ A si na m na-asu asusu di iche iche nke ndi mmadu maobu nke ndi mmuo ozi, ma ahughi m mmadu ibe m n'anya, abu m naani ogene na-eme uzu maobu mbadamba efere na-ada uda. ² A sikwa na m nwere onyinye ibu amuma, buru onye puru ikwu ihe niile gaje ime n'oge di n'ihu, na onye maara ihe niile, a sikwa na m nwere okwukwe nke m puru isite na ya nye ugwu buru ibu iwu si ya site n'ebe o no gaa n'ebe ozo, ma ahughi m mmadu ibe m n'anya, ahughi m ihe obula. ³ A sikwa na m ewere ihe niile m nwere nye ndi ogbenye, werekwa anu ahụ m nye ka ere ya oku n'ihika m nyaa isi, ihe ndi a niile abaghi uru, ma m enweghi ihunanya.

⁴ Ihunanya na-enwe ogologo ntachiobi, na-enwekwa obi ebere. O dighi ekwo ekworo, o naghị enwe anya ukwu, o naghị anya isi. O nakwaghị ebuli onwe ya elu. ⁵ O naghị eme ihe na-akpasu iwe, o naghị acho ihe nke naani ya, o naghị ewe iwe osiso. O nakwaghị aguko ihe ojoo niile e mere ya. ⁶ O dighi anuri onu n'ihe ojoo, kama o na-anuri n'eziokwu. ⁷ O na-edi ihe niile, o na-ekwerekwa ihe niile, o na-enwekwa olileanya na-anagide ihe obula daputara.

⁸ Ihunanya adighi agwu agwu. Ma ibu amuma niile ga-emesia kwusi, onyinye isu asusu di iche iche ga-akwusikwa. Otu a, ihe omuma niile ga-agabiga. ⁹ N'ihika na omuma anyi ezughi oke, ibu amuma anyi ezukwaghị oke. ¹⁰ Ma mgbe anyi ruru n'izuoke, ezughi oke agaghị adikwa. ¹¹ Mgbe m bu nwata, ekwuru m okwu dika nwata, echiche m niile bu echiche nwata. Izuzu obi m niile bukwa nke nwata. Ma mgbe m toro gho dimkpa, adighikwa m akpa agwa dika nwata ozo. ¹² Ugbu a, anyi na-ahu inyogho inyogho dika anyi na-ele anya n'enyoma ma mgbe ahụ anyi ga-ahu ihu na ihu. Ugbu a, ihe m mara ezughi oke, ma mgbe ahụ aga m amazu, dika m bu onye a mazuru.

¹³ O di ihe ato na-adigide adigide. Ha bu okwukwe, olileanya, na ihunanya. Ma n'ime ha niile, ihe kachasi ha niile bu ihunanya.

14

Onyinye ndị ọzọ Mmuo Nso na-enye

¹ Ka ihunanya buru isi ihe unu na-achọ. Chosienụ onyinye nke Mmuo Nso ike, nke ka nke onyinye inwe ike ibu amuma. ² Onye obula na-asu asusu o na-amughị amu, bu Chineke ka o na-agwa okwu, o bughị mmadu. N'ezie, o dighi onye na-aghota ihe o na-ekwu; n'ihina na okwu o na-ekwu bu ihe omimi site n'ike Mmuo Nso. ³ Ma onye obula na-ebu amuma na-ezisa ozi na-enyere ndi mmadu aka ito eto. O na-agwakwa ha okwu nkasiobi na okwu na-ebuli mmuo ha elu. ⁴ Ya mere, onye ahụ na-ebu amuma na-enyere choochi aka, ma onye ahụ na-asu asusu ozo, na-enyere naani onwe ya aka. ⁵ O gaara ato m utoma a si na unu niile nwere onyinye isu asusu di iche iche; ma o ga-ato m karịa ma o buru na unu niile enwee onyinye ibu amuma. Nke a bu n'ihina na onye ahụ na-ebu amuma bara uru karịa onye na-asu asusu di iche iche. Isu asusu ya ga-aba uru ma o buru na o di onye na-aghota ihe o na-asu, ka e nwee ike wulie choochi.

⁶ Umunna m o buru na m biakwutere unu malite isu asusu unu na-adighi aghota, ole uru m baara unu, ma o bughị ma m na-ekwu okwu banyere ihe ekpughere gosi m, maobu ihe niile m maara, maobu ihe gaje ime, maobu ihe nkuzi? ⁷ O bukwa otu a ka o di n'etiti ihe niile na-enweghi ndu, nke na-ada uda, dika oja, maobu ubo akwara. O buru na ha enyeghi uda di iche site na nke ozo, olee uzo mmadu ga-eji mara maobu oja ka a na-afu, maobu ubo akwara ka a na-akpo. ⁸ O burukwa na opi ike e ji akpo ndi agha oku adaputaghi uda nke oma, onye ga-ejikere ije agha? ⁹ N'otu aka ahụ kwa, o buru na i na-agwa mmadu okwu n'asusu o na-adighi anu, olee otu o ga-esi ghota ihe i na-ekwu? N'oge ahụ, ifufe ka unu na-agwa okwu. ¹⁰ Asusu a na-asu n'uwa a di ukwu, ma ha niile bara uru nye ndi na-anu ha. ¹¹ O buru na m aghotaghi ihe onye na-asu otu n'ime asusu ndi a na-ekwu, aga m abu obia n'ebe onye na-asu asusu ahụ no, ya onwe ya ga-abukwa obia n'ebe m no. ¹² Ebe o na-agu unu agu inweta onyinye nke Mmuo Nso, choonu onyinye ndi ahụ ga-enyere unu aka iwuli nzuko elu.

¹³ Onye obula na-asu asusu n'olu di iche iche, ga-ekpe ekpere ka e nye ya onyinye ikowa olu di iche iche. ¹⁴ O buru na m ji asusu di iche na-ekpe ekpere, mmuo m ga-eso m na-ekpe ekpere ahụ, ma uche m agaghi aghota ekpere m na-ekpe. ¹⁵ O buru na o di otu a, olee ihe m ga-eme? Aga m eji mmuo m kpee ekpere, jirikwa uche kpee ekpere. Aga m ejikwa mmuo m buo abu, jirikwa uche m buo abu. ¹⁶ Ma o bughị otu a, mgbe i ji asusu ozo nke a na-amaghi na-eto Chineke n'ime mmuo, olee otu ndi niile no n'ulo nzuko ahụ na-aghotaghi ihe i na-ekwu ga-esi zaa Amen? ¹⁷ O bu ezie na i na-enye ekele nke oma, ma o naghị ewuli onye obula elu.

¹⁸ Ana m ekele Chineke n'ihina na ana m asu asusu di iche iche* karịa unu niile. ¹⁹ Ma mgbe obula a gbakoro na nzuko ife ofufe, o na-akara m mma ikwu naani mkpuru okwu ise nke mmadu niile ga-aghota na nke ga-abakwara ha uru, karịa na m kwuru puku mkpuru okwu iri n'asusu di iche iche nke onye obula na-apughị ighota.

²⁰ Umunna m, unu abula umuntakiri n'echiche unu. Burunu umuntakiri n'ihe gbasara ime ihe ojoo, ma burunu ndi nwere uche n'ihe gbasara udi okwu a. ²¹ E dere ya n'akwukwo iwu,
 "Site na egbugbere onu ndi mba ozo
 sitekwa n'ire ndi na-asu iche iche
 ka m ga-agwa ndi a okwu,

* 14:18 14:18 Nke bu isu n'ire

ma ọbụladị otu a, ha agaghị ege m nti,
ka Onyenwe anyị kwuru.”†

²² Ịsụ asụsụ dị iche iche abughị ihe nlere anya nye ndị kwere ekwe, kama ọ bụ ihe ama nye ndị na-ekweghị ekwe. Ma ibu amụma bụ maka ndị kwere ekwe, ọ bughị maka ndị na-ekweghị ekwe. ²³ Ọ bụrụ na nzuko niile ezukọọ n’ogbakọ ekpere, mmadụ niile a na-asụ n’olu dị iche iche n’otu mgbe, ọ bụrụkwa na ndị na-aghotaghị, maọbụ ndị na-ekweghị ekwe abata n’ebe ahụ, gini ka ha ga-ekwu? Ha ọ gaghị asị na isi emebiela ndị a? ²⁴ Ma ọ bụrụ na onye na-ekweghị ekwe maọbụ onye ọhụrụ abata mgbe onye ọbụla na-ebu amụma, ha ga-abụ ndị mmadụ niile ga-atụ mmehie ha n’anya maakwa ha ikpe mmehie. ²⁵ Mgbe a na-eme ka ihe nzuzo nke obi ha niile pụta ihè, onye dị otu a ga-egbu ikpere n’ala kpọọ isiala nye Chineke sị, “N’ezie, Chineke nọ n’etiti unu.”

Usoro Ofufe

²⁶ Ugbu a, ụmụna m, kedụ otu o kwesiri idị? Mgbe ọbụla unu zukoro, ụfọdụ kwesiri ibụ abụ, onye ọzọ ga-ezi unu ihe; maọbụ gwa unu ozi dị mkpa e gosiri ya, maọbụ jiri asụsụ nke ọ na-amughị gwa unu okwu, ka onye ọzọ kowaa ihe onye ji asụsụ a dị iche kwuo okwu kwuru. Ma ka ihe ọbụla e mere n’ime ụlọ chọọchị bụrụ ihe ga-ewuli onye ọbụla elu. ²⁷ A sịkwa na ọ dị ndị choro iji asụsụ dị iche kwuo okwu, ka mmadụ abụọ maọbụ atọ kwuo. Kama ka ha kwuo n’otu n’otu n’usoro. Ka onye ga-akọwa ihe ha kwuru nọrọkwa n’ebe ahụ. ²⁸ Ọ bụrụ na ọ dighị onye ga-akọwa ihe ha na-asụ, ka onye ahụ na-asụ asụsụ dị iche na chọọchị mechie ọnu ya. Ya na Chineke surita ya.

²⁹ Ka mmadụ abụọ maọbụ atọ nwere onyinye ibu amụma kwuo okwu n’otu n’otu, ka ndị ọzọ tulee ihe ha kwuru. ³⁰ Ọ bụrụ na-ekpughere onye ọzọ nọdụ n’akukụ ya ihe, ka onye mbụ mechie ọnu ya. ³¹ N’ihi na unu nwere ike ibu amụma n’otu n’otu, ka mmadụ niile nwee ike imuta ihe ma bụrụkwa ndị a gbara ume. ³² Mmụọ niile nke ndị amụma ka a na-edokwa n’okpuru ndị amụma. ³³ N’ihi na Chineke abughị Chineke nke aghara, kama ọ bụ nke udo. Otu a ka ọ dị n’ime ogbakọ niile nke ndị nsọ.

³⁴ Ụmụ nwanyị ekwesighị ikwu okwu n’ime chọọchị. Ha ekwesighị itinye ọnu na ntughacha ụka ọbụla, n’ihi na iwu kwuru ka ha debe onwe ha n’okpuru ndị ochichị. ³⁵ Ọ bụrụ na ọ dị ihe ha choro imata, ha juo di ha mgbe ha lara n’ulo. N’ihi na ọ bụ ihe ihere na nwanyị ga-ekwu okwu n’ime ogbakọ chọọchị.

³⁶ Unu chere na okwu Chineke malitere n’aka unu? Unu chekwara na ọ ga-akwusi n’aka unu? Ugha! ³⁷ Ọ bụrụ na ọ dị onye na-eche na ya bụ onye amụma, maọbụ na ya nwere onyinye nke Mmụọ Nso, naanị ihe m na-achọ ka ọ ghotā bụ na ihe m na-edere unu bụ iwu Onyenwe anyị n’onwe ya nyere m. ³⁸ Ọ bụrụ na ọ dị onye nọgidere jụ inabata ihe ndị a, unu ańala ya nti.

³⁹ Ya mere, ụmụna m, ka ibu amụma bụrụ ihe na-agụ unu agụ, unu egbochikwala onyinye nke ịsụ n’ire dị iche iche. ⁴⁰ Ma meenu ihe niile n’uzọ dị mma, ka ha dikwa n’usoro.

15

Mbilite n’onwu Kraist

¹ Ụmụna m, ugbu a achoro m ime ka unu cheta ozioma ahụ m ziri unu mgbe m buru ụzọ bjakwute unu, nke unu kweere na ya, na nke unu

† 14:21 14:21 Ajz 28:11,12

guzosikwara ike n'elu ya. ² E si n'ozio ma a zoputa unu, ma o buru na unu ejiri obi unu niile jidesie ihe unu kweere na ya ike. Inwe okwukwe n'ihe ozọ di iche agaghị enyere unu aka.

³ Ihe m nyefere unu n'aka na mbu bu ozi ahụ m natara i debe, nke di oke mkpa, na Kraist nwuru onwu n'ihie mmehie anyi, dika akwukwo nsọ kwuru na o ga-anwu. ⁴ Na e liri ya, ma e mere ka o si n'onwu bilie n'ubochi nke ato, dika akwukwo nsọ kwukwara na o ga-eme. ⁵ O gosiri Sefas* onwe ya, emesia, ndi ozi iri na abuo ahụ hukwara ya. ⁶ Emesiakwa, o gosiri ihe kariri nari mmadu ise n'ime umunna onwe ya, n'otu mgbe, otutu n'ime ndi ahụ ka no ndu taa, o bu ezie na ufodu n'ime ha adaala n'ura onwu. ⁷ Emesia, Jemis huru ya; o mekwara ka ndi ozi niile hu ya. ⁸ N'ikpeazu, mu onwe m hukwara ya, dika a ga-asị na m bu nwa a na-amughị n'oge.

⁹ N'ihie na o bu m kachasi nta n'ime ndi ozi. O kwesikwaghị ka a akpoo m onyeozu ya n'ihie na alusoro m nzuko Chineke ogo nke ukwu. ¹⁰ Ma site n'amara nke Chineke, abu m ihe m bu. O putakwara na amara ya n'ebe m no abughị ihe efu. Kama arushiri m oru ike karichasia ndi ozi niile. Ma n'ezie, o bughị m na-aru oru a, kama o bu Chineke n'onwe ya na-aru oru ya n'ime m. ¹¹ Ma o bu m, maobu ndi ozọ, otu a ka anyi siri kwusaa, otu a ka unu sikwa kwere.

Mbilite n'onwu nke ndi nwuru anwu

¹² Ma o buru na a na-ekwusa na Kraist si n'onwu bilie, gini mere ufodu unu ji na-ekwu na ndi nwuru anwu apughị isi n'onwu bilie ozọ. ¹³ O buru na ndi nwuru anwu a pughị i si n'onwu bilie, nke a putara na e meghi ka Kraist site n'onwu bilie. ¹⁴ O burukwa na e meghi ka Kraist si n'onwu bilie, ihe anyi na-ezisa bu ihe efu, okwukwe unu nwere bukwa ihe efu. ¹⁵ Ma karia nke a, a na-ahuta anyi ka ndi ama ugha nke Chineke, n'ihie na anyi gbara ama banyere Chineke, na-asị na o mere ka Kraist si n'onwu bilie, bu onye o na-emeghi ka o si n'onwu bilie ma o buru na-emeghi ka ndi nwuru anwu di ndu ozọ. ¹⁶ N'ihie na, o buru na a pughị ime ka ndi nwuru anwu bilie di ndu ozọ, emekwaghị ka Kraist si n'onwu bilie. ¹⁷ Ma o buru na-emeghi ka Kraist si n'onwu bilie, okwukwe unu bu ihe efu, unu ka ga-anwu na mmehie unu. ¹⁸ Mgbe ahụ ndi nwuru anwu n'ime Kraist lara n'iyi. ¹⁹ O burukwa na olileanya anyi n'ime Kraist gwuru naani na ndu anyi n'ime uwa a, anyi bu ndi e kwesiri ka e mere ebere.

²⁰ Ma e mere ka Kraist si n'onwu bilie n'ezie, onye mbu n'etiti ndi niile nwuru anwu. ²¹ N'ihie na dika onwu si site n'aka otu nwoke bia, otu a kwa ka mbilite n'onwu si site n'aka otu nwoke bia. ²² Dika mmadu niile si anwu site n'aka Adam, otu a kwa ka mmadu niile ga-esi dikwa ndu n'ime Kraist. ²³ Onye obula ga-ebili n'usoro nke ya, Kraist mkpuru mbu si n'onwu bilie. Mgbe o loghachiri, ndi niile bu ndi nke Kraist ga-esote. ²⁴ Mgbe nke a gasiri, ogwugwu ihe niile ga-abia, mgbe o ga-enyefe alaeze n'aka Chineke bu Nna, n'ihie na o meriela ichi isi niile, na ikike niile na ike niile. ²⁵ N'ihie na o ga-abu eze tutu ruo mgbe o lugburu ndi iro ya niile, doo ha n'okpuru ukwu ya. ²⁶ Onye iro ikpeazu a ga-meri bu onwu. ²⁷ N'ihie na "O doola ihe niile n'okpuru ukwu ya."† Ma mgbe obula asiri, "e doola ihe niile" n'okpuru ukwu ya, o doru anya na Chineke agunyeghi onwe ya, n'ihie na o bu ya tinyere ihe niile n'okpuru Kraist. ²⁸ Mgbe e merela ka ihe niile noro n'okpuru ya, mgbe ahụ, Okpara ya n'onwe ya, ga-edobe onwe ya n'okpuru onye ahụ dobere ihe niile n'okpuru ya, ka Chineke buru onye na-achị ihe niile.

* 15:5 15:5 Ya bu, Pita † 15:27 15:27 Abụ 8:6

²⁹ Ma ọ bughị otu a, gini mere ufodu ji eme ndi otu ha baptizim n'onodu ndi nwuru anwu? O buru na e meghi ka ndi nwuru anwu si n'onwu bilie ma oli, n'ih i gini ka a na-eme mmadu ndi a baptizim n'onodu ha? ³⁰ Gini mere anyi ji noro n'ize ndu n'oge awa obula? ³¹ N'igwa unu eziokwu, umunna m, ana m ezute onwu kwa ubochi. Ihe m ji kwuputa nke a bu n'ih i inya isi nke m ji unu anya n'ime Jisos Kraist, Onyenwe anyi. ³² O buru na ndu anyi na-agwu n'awa a, dika ndi mmadu na-ekwu, gini bukwanu uru m nwere n'ih i ogo m na-aluso anu ohia, bu ndi ikom Efesos? O buru na a gagh i eme ka ndi nwuru anwu bilie,

“Ka anyi rienu, nuokwanu,
n'ih i na echi anyi ga-anwu.” ‡

³³ Unu ekwela ka e duhie unu. N'ih i na mkparikota agwa ojo na-emebi ezi agwa. ³⁴ Sitenu na ndu enweghi nghota unu loghachita dika unu kwesiri, unu emehiekwala ozo. N'ih i na-enwere ufodu bu ndi na-amaghi Chineke. Ana m ekwu nke a ka ihere mee unu.

Mbilite n'onwu nke anu ah u

³⁵ Ma ufodu ga-aju, “Olee otu a ga-esi mee ka onye nwuru anwu bilie? Olee udi ah u ha ga-enwe mgbe ha ga-aputa?” ³⁶ Onye nzuzu! Mkpuru oka i tinyere n'ala agagh i epu ma o buru na o bugh i uzo nwuo. ³⁷ Mgbe i na-agma mkpuru, o bugh i anu ah u nke ga-aputa ka i na-agma, kama o bu naani mkpuru nkiti, eleghi anya mkpuru oka wiiti, maobu mkpuru ozo. ³⁸ Ma Chineke na-enye ya ah u dika o si choo. O na-enyekwa mkpuru obula n'ime mkpuru niile ah u nke kwesiri ya. ³⁹ Anu ah u niile abugh i otu, mmadu nwere anu ah u di iche, anu ohia nwere udi anu ah u nke ha. Anu ufe nwere anu ah u ha, azu nwekwara nke ha. ⁴⁰ Ah u nke eluigwe na ah u nke uwa dikwa. Ma ima mma na ebube nke ah u nke eluigwe bu otu, ima mma na ebube nke ah u nke uwa dikwa iche. ⁴¹ Anyanwu nwere ebube nke ya, onwa nwekwa nke ya, kpakpando nwekwara ebube nke ya. Kpakpando dikwa iche site n'ibe ya n'ima mma na ebube.

⁴² Otu a ka o di n'ebe mbilite n'onwu ndi nwuru anwu di. Mgbe e liri anu ah u anyi, ihe nwuru anwu na nke puru ire ure ka o bu, ma mgbe e mere ka o si n'onwu bilie, o gagh i anwukwa ozo. ⁴³ A na-eli ah u onye nwuru anwu dika ihe enweghi ugwu, ma a na-eme ka o si n'onwu bilie n'ebube. A na-eli onye nwuru anwu n'adigh i ike, ma a na-eme ka o si n'onwu bilie n'idi ike. ⁴⁴ A na-eli onye nwuru anwu dika anu ah u nkiti, ma a na-eme ka o jiri ah u nke mmuo kulite.

O buru na e nwere anu ah u nkiti, e nwekwara ah u nke mmuo. ⁴⁵ E dere ya, “Mmadu mbu, bu Adam, ghoro mkpuruobi di ndu, Adam nke ikpeazu bu mmuo na-enye ndu.” § ⁴⁶ Ma mmuo e bugh i uzo, kama o bu ah u nkiti, ma mmuo biara n'ikpeazu. ⁴⁷ Mmadu nke nwoke sitere n'ala, ejikwa aja kpuo ya; mmadu nke abuo si n'eluigwe bia. ⁴⁸ Di ka mmadu nke mbu ah u e jiri aja kpuo di, otu a ka ndi niile si n'aja puta dikwa. Ma di ka mmadu nke eluigwe ah u di, otu a ka ndi niile bu umu eluigwe dikwa. ⁴⁹ Dika anyi niile yikwasiri onyinyo nke nwoke e jiri aja kpuo, otu ahukwa ka anyi ga-esi yikwas i onyinyo nke nwoke nke eluigwe.

⁵⁰ Ihe m na-ekwu, umunna m, bu na anu ah u na obara enweghi ike iketa alaeze Chineke. Ihe na-ere ure agagh i kwa eketa eregh i ure. ⁵¹ Ma geenu nti ka m gwa unu ihe omimi a! O bugh i anyi niile na-aga inwu, kama, a ga-enye anyi anu ah u ohuru nke puru iche. ⁵² N'otu mgbe, n'otu ntabi anya, mgbe a ga-afu opi ike ikpeazu. N'ih i na opi ga-ada, a ga-eme ka ndi nwuru

‡ 15:32 15:32 Ajz 22:13 § 15:45 15:45 Jen 2:7

anwụ si n'ọnwụ bilite na-ereghị ure. A ga-agbanwekwa anyị. ⁵³ N'ihị na a ghaghị ịgbanwe anụ ahụ anyị a nke na-anwụ anwụ, nyekwa anyị ahụ nke na-agaghị anwụ ọzọ. ⁵⁴ Mgbe ahụ nke a pụrụ ire ure ga-eyikwasị ereghị ure, nke a pụrụ ịnwụ anwụ ga-eyikwasị anwụghị anwụ. Mgbe ahụ, okwu ahụ e dere n'akwụkwọ nsọ ga-emezu, okwu ahụ sịrị, "Elomiela ọnwụ, meriekwa ike ya niile."*

⁵⁵ "Ọnwụ, olee ebe mmeri gị dị?"

Ọnwụ, olee ebe ihe ụfọ gị dị?"†

⁵⁶ N'ihị na ihe ahụ ọnwụ ji agbata mmadụ bụ mmehie, ma ihe na-enye mmehie ike bụ iwu. ⁵⁷ Ka ekele dīrī Chineke onye na-enye anyị mmeri site n'Onyenwe anyị Jisọs Kraist.

⁵⁸ Ya mere, ụmụna m ndị m huru n'anya, kwusienụ ike, burunụ akwaa akwuru. Nọgidenu n'oru Onyenwe anyị mgbe niile, ebe unu maara na oru unu na-arụ n'ime Onyenwe anyị abughị ihe efu.

16

Onyinye n'ihị ndị nsọ nọ na mkpa

¹ N'ihie niile banyere utu ihe onyinye nke ndị nsọ, gbalianu mee dika m nyere ndi choochi di n'akuku Galeshia n'iwu. ² Ubochi uka niile, ka onye obula site n'ihie o kpatara n'izu uka ahụ weputa ufodu ihe nke o ga-eji nye onyinye a. Unu e cherekwala inakota ihe onyinye ndi a ruo mgbe m ga-abia. Ka a hapu iche tutu ruo mgbe m biara. ³ Mgbe m biara, aga m edenye ndi ahụ kwesiri ntukwasị obi, bu ndi unu hoputara akwukwo nkowa, ziga ha ibugara ndi no na Jerusalem onyinye obioma unu. ⁴ O burukwa na o di mkpa na m ga-eso ha gaa, mu na ha ga-esoro.

Nzube Pol

⁵ Aga m abia ileta unu mgbe m gasiri Masidonia. N'ihie na ana m ezube isi n'uzo Masidonia abia. ⁶ Mgbe m biara, o na-adi m ka mu na unu ga-anọ ogologo oge. Ma eleghị anya, anyị ga-anọ tutu oge oyi agwu. Mgbe ahụ site, n'inyeaka unu, aga m ahapu unu gaa ebe ọzọ. ⁷ N'ihie na-achoghị m ileta unu ugbo a m no n'ije ngafere. Kama ana m ezube ibia nonyere unu nwa oge, ma o buru na Onyenwe anyi e kwenye. ⁸ Ma aga m anọ n'Efesos tutu ruo oge Pentikosu, ⁹ n'ihie na-emegheela onu uzo di ukwu nke na-aruputa ezi oru nye m, ma ha di otutu bu ndi na-eguzogide m.

¹⁰ O buru na Timoti abia, lezienu anya mee ka o ghara inwe ihe o ga-atu egwu mgbe o no n'etiti unu, n'ihie na o bu onye na-aru oru Onyenwe anyi dika m si aru ya. ¹¹ Ka onye obula ghara ileda ya anya. Kama, dupunu ya n'ije ya n'udo ka o nwe ike loghachikwute m. Mu na umunna ndi ozo na-ele anya nlota ya.

¹² Aririo m nwanne anyi Apolos ka o soro umunna ndi ozo bia leta unu, ma o bughị uche ya ma oli ibiakwute unu ugbo a. O ga-abia mgbe obula ohere putara.

¹³ Na-echenu nche mgbe niile, guzosienu ike n'ime okwukwe unu. Dirinu ka ndi tozuru dimkpa, ndi di ike. ¹⁴ Werenu ihunanya na-aru oru obula unu na-aru.

¹⁵ Ugbo a, ario m unu umunna m, unu maara na ezinaulo Stefanas bu ndi mbu kwere ekwe n'ala Akaja.* Ha nyekwara onwe ha maka ijere ndi nsọ ozi. ¹⁶ Ana m ario unu ka unu na-asopuru ndi di otu a, nakwa onye obula bu onye otu anyi na onye oru anyi. ¹⁷ Obi toro m utu n'obibia nke

* **15:54** 15:54 Aiz 25:8 † **15:55** 15:55 Hos 13:14 * **16:15** 16:15 Akaja bukwa Griis.

Stefanas na Fọtunetus na Akaikọs. Ha emelara m ihe unu gaara emere m, ma a sị na unu nọ n'ebe a. ¹⁸ Ha kwalitere mmuọ m dika ha kwalitere nke unu. Nyenu ndi di otu a nsopuru.

Ekele ikpeazu

¹⁹ Ulo choochi niile di n'okpuru Eshia na-ezitere unu ozi ekele. Akwila na Prisila, na nzuko di n'ulo ha na-enye unu ekele obioma n'ime Onyenwe anyi.

²⁰ Umunna niile no n'ebe a na-ekele unu. Werenu isurita onu di nsokelerita onwe unu.

²¹ O bu mu onwe m bu Pol ji aka m na-edede ekele nke a.

²² O buru na onye obula ahughi Onyenwe anyi n'anya, ka o buru onye a buru onu. Onyenwe anyi bia!

²³ Ka amara Onyenwe anyi Jisos dinyere unu.

²⁴ Ka ihunanya m dinyere unu niile site n'Onyenwe anyi Jisos Kraist. Amen.

2 Ndi Kọrint

¹ Pọl, onyeozị nke Jisọs Kraịst dika ọchịchọ nke Chineke si di, na Timoti nwanne anyị nwoke,

Na-edegara chọchị Chineke nke di na Kọrint, na ndi nsọ niile ndi nọ n'ala Akaja akwukwọ:

² Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyị, na Onyenwe anyị Jisọs Kraịst diri unu.

Ekele diri Chineke onye nkasiobi

³ Otuto diri Chineke na Nna nke Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, bu Nna nke obi ebere, nakwa Chineke nke nkasiobi niile. ⁴ Onye na-akasi anyị obi n'ime nsogbu anyị niile, ka anyị site n'uzọ di otu a nwee ike ikasi ndi ozọ niile nọ na nsogbu di iche iche obi. Inyere ha aka dika anyị onwe anyị si nata inyeaka site n'aka Chineke. ⁵ N'ihị na dika anyị si eketa oke n'ime otutu ahuhụ nke Kraịst, otu a nkasiobi anyị na-ababiga uba site na Kraịst. ⁶ Ma o buru na anyị na-ahụ ahuhụ, o bu n'ihị na nkasiobi unu, nakwa nzoputa unu. O burukwa na a na-akasi anyị obi, o bukwa n'ihị nkasiobi unu, nke na-aruputa ike na ume iji ntachiobi die udi ahuhụ nke anyị onwe anyị na-edikwa. ⁷ Olileanya anyị nwere n'ebe unu nọ siri ike, ebe anyị maara na dika unu si eketa oke n'ita ahuhụ anyị, otu ahukwa ka unu ga-esi keta oke na nkasiobi ahụ anyị na-anata.

⁸ Anyị chorọ ka unu mara umunna m, ihe banyere nsogbu e sogburu anyị n'Eshia. N'ezie, nsogbu ahụ kariri anyị ike, mee ka anyị hapu inwekwa olileanya na anyị ga-emesi diri ndu. ⁹ N'ezie, o di nnoo n'oge ahụ, dika a ga-asị na a mara anyị ikpe onwu. Ma anyị maara na o si otu a mee ka anyị nwee ike imuta na o kwesighi ka anyị tukwasi obi n'ike nke aka anyị, kama ka anyị nwee olileanya n'ime Chineke, onye puru ime ka ndi nwuru anwu si n'onwu bilie. ¹⁰ O bu Chineke bu onye zoputara anyị site n'ime oke onwu di otu a. Anyị nwekwara ntukwasi obi na o ga-aga n'ihu na-zoputakwa anyị, ¹¹ dika unu ga-enyekwara anyị aka site n'ekpere unu, ka otutu nwere ike nye ekele n'ihị anyị maka onyinye amara anyị natara na nzaghachi ekpere otutu mmadu ndi a na-ekpere anyị.

Mgbanwe nzube Pọl

¹² Inya isi anyị bu nke a, na akonuche anyị na-agbara anyị akaebe na anyị kpara agwa oma n'üwa, karichasia n'ebe unu nọ, n'idi nsọ na izi ezi nke si n'aka Chineke. Nke a bu site n'amara o nyere anyị, o bughị site n'amamihe nke mmadu. ¹³ N'ihị na ihe anyị na-edere unu abughị ihe unu na agaghị aguta maobu ghotu. Enwere m nchekwube na unu ga-aghotu ya nke oma. ¹⁴ Dika unu ghotarala anyị nwa nke nta ugbu a, unu ga-eji anyị anya isi n'ubochi nke Onyenwe anyị Jisọs.

¹⁵ Ihe m na-ekwu were m anya, nke mere m ji choo ibu uzọ bia leta unu ka unu nwee uru abuo. ¹⁶ Ebu m ya n'obi na m ga-akwusi hu unu mgbe m na-agafe iga Masidonia. Ebukwa m ya n'obi m na mgbe m si Masidonia na-alaghachi na m ga-akwusikwa ileta unu, ka unu nweekwa ike inyere anyị aka mgbe anyị bidoro ilaghachi Judia. ¹⁷ E nwere m obi abuo mgbe

m choro ime nke a? Ana m ezube nzube m dika mmadu nkiti, onye di nkwadobe ikwu "E," na "E e," n'otu oge ahụ?

¹⁸ Ma dika Chineke si buru onye kwesiri ntukwasị obi, okwu anyị gwara unu abughị "E," na "E e." ¹⁹ N'ihị na Okpara Chineke, Jisọs Kraịst, onye e sitere n'onu Sailas na Timoti na mu onwe m kwusaa abughị "E" na "E e," kama n'ime ya o bu naani "E." ²⁰ N'ime Kraịst ka anyị huru "E" na nkwa niile nke Chineke kwere umu mmadu. Nke a mere anyị ji site na ya kwee "Amen" n'inye Chineke otuto. ²¹ O bu Chineke n'onwe ya mere ka anyị na unu guzosie ike n'ime Kraịst. O meela ka anyị buru ndi e tere mmanu. ²² O kara anyị akara n'ihu, nyekwa anyị Mmuo Nso ya ka o biri n'obi anyị, dika onye ga-ahụ na anyị ga-emezu nkwa ahụ niile.

²³ Ana m akpoku Chineke dika onye akaebe m, o bu n'ihị inaputa unu mere m ji hapu ibia Kọrint. ²⁴ O bughị na anyị bu ndi ochichi nke okwukwe unu, kama anyị so unu na-aruko oru ka unu nwe onu n'ihị na o bu site n'okwukwe ka unu ga-esi kwuru chim.

2

¹ Ekpebiri m n'ime obi m na-agaghị m abiakwute unu ozo, iwetara unu ihe mwute. ² N'ihị na o buru na m eme ka obi joo unu njo, onye kwanu ga-akasi m obi ma o bughị unu, unu onwe unu ndi m mere ka obi joo njo? ³ E deere unu akwukwo a dika m kwesiri ime ka m ghara inwe mwute mgbe m biara, site n'aka ndi kwesiri ime ka obi di m mma, n'ihị na o doro m anya na onu m ga-abu onu nke unu niile. ⁴ Eji m anya mmiri di ukwu na oke obi mgbu na obi mgbawa deere unu akwukwo, o bughị ka m kpasuo unu iwe kama ka unu nwee ike imata oke ihunanya m nwere n'ebe unu no.

Mgbaghara diri onye mmehie

⁵ O buru na onye obula mere ihe butere obi mgbu, ka a hapu ikwu ya karia ka o kwesiri, o bughị naani m ka o wetaara obi mgbu, o wetakwaara unu niile obi mgbu. ⁶ N'ihị na ntaramahuhu unu niile kpebiri nye ya ezuola. ⁷ Ugbu a, bikonu umunna m, o kwesiri ka unu gbaghara ya, ma kasie ya obi, ka o hapu inwe obi ilu maobu daa mba na mmuo ya, rubiga ujū oke. ⁸ Ya mere ana m ario unu, bikonu, gosinu ya na unu huru ya nnoo n'anya. ⁹ Ihe mere m ji dee ihe m dere n'akwukwo nke mbu bu ka m choputa ma unu jikekwara mgbe niile irube isi n'ihe niile. ¹⁰ O buru na unu agbaghara onye ahụ mu onwe m kwa agbagharala ya. Mgbaghara m, a sika na o nwere ihe m na-agbaghara, ana m eme ya n'ihị unu n'ihu Kraịst. ¹¹ Anyi na-eme nke a ka Ekwensu ghara ighogbu anyi. Anyi maara ihe niile o na-ezube.

Ndi ozi nke ogbugba ndu ohuru

¹² Mgbe m biarutere Troas ikwusa ozioma Kraịst, e megheere m uzo n'ime Onyenwe anyi. ¹³ Ma enweghi m izuike n'ime obi m, n'ihị na ahughi m Taitos ezi nwanna m n'ebe ahụ. Nke a mere m jiri kelee ha hapu ha gawa Masidonia.

Mmeri na-adị site na Kraịst

¹⁴ Ma ekele diri Chineke, onye na-edughari anyi na-enye anyi mmeri, n'ihị njiko e jikotara anyi na Kraịst, onye na-eji anyi aru oru, ime ka onye obula nuru isisi uto nke ozioma ya. ¹⁵ N'ihị na anyi bu mmanu isi uto nke Kraịst nye Chineke, n'etiti ndi o na-azoputa na n'etiti ndi na-ala n'iyi. ¹⁶ N'etiti ndi ahụ na-ala n'iyi, isisi uto a bu ihe na-ewetara ha onwu, ma

n'etiti ndị ahụ a na-azọputa, ọ bụ isisi uto a na-ewetara ha ndụ. Onye zuru ime ihe ndị a? ¹⁷ N'ihị na anyị adighi ka otutu mmadu ndi na-eji okwu Chineke azu ahia. Kama, n'ime Kraist anyi na-ekwu okwu anyi site n'obi di ocha, dika ndi ahụ Chineke zipuru iru oru a.

3

Ndi ozi ogbugba ndu ohuru

¹ Anyi na-ebido ito onwe anyi ozo? O di a mkpa anyi inye unu, maobu inata n'aka unu akwukwo nkowa iji too onwe anyi dika ufodu mmadu ndi ozo si eme? ² Unu onwe unu bu akwukwo ozi anyi nke e dere n'obi anyi nke mmadu niile maara ma guokwa. ³ Unu na-egosikwa na unu bu akwukwo ozi si n'ebe Kraist no, mputa ihe nke ozi anyi jere. O bughu ihe e ji inki* dee na mbadamba nkume, kama o bu mmuo Chineke na-adi ndu ka e ji dee ya na mbadamba obi mmadu.

⁴ Nke a bu ntukwasu obi anyi nwere site na Kraist n'ebe Chineke no. ⁵ O dikwaghị mgbe anyi ji chee n'ime onwe anyi, na anyi nwere ike ime ihe obula bara uru site n'ike aka anyi, kama ihe obula anyi nwere, ihe obula anyi ruputara, sitere n'aka Chineke. ⁶ Onye mere ka anyi zuo oke ibu ndi ozi ya nke ogbugba ndu ohuru, nke edeghi n'akwukwo iwu kama n'ime Mmuo. Ihe e dere n'akwukwo iwu na-eweta onwu, ma Mmuo na-enye ha ndu.

Ebube nke ogbugba ndu ohuru

⁷ Ma o buru n'ije ozi ahụ nke na-eweta onwu bu nke e gbunyere n'elu nkume ji ebube di ukwu bia, nke mere na umu Izrel apughu ilegide Mosis anya n'ihu mgbe o si n'elu ugwu Saina ridata n'ihı ebube nke ihu ya, bu ebube nke na-agabiga agabiga, ⁸ o bu n'ije ozi nke Mmuo nsọ agaghı adi ebube karıa? ⁹ O buru na-enwere ebube n'ime ije ozi nke amamikpe, ije ozi nke ezi omume ga-adi ebube karıa ya. ¹⁰ N'ezie, ihe juputara n'ebube mgbe ochie enwekwaghı ebube obula ugbu a, n'ihı na ebube nke ogbugba ndu ohuru ekpuchiela ya. ¹¹ O buru na ihe na-agafe agafe nwere ebube di otu a, ihe ga-anogide mgbe niile ga-enwe ebube karıa ya.

¹² Ya mere, ebe o bu na anyi nwere olileanya di otu a, anyi enweghi egwu obula. ¹³ Anyi agaghı adi ka Mosis onye weere akwa kpuchie ihu ya, n'ihı na o choghı ka umu Izrel hu ebube ahı na-agbanwe agbanwe. ¹⁴ Kama e mechiri obi ha ruo taa. N'ihı na mgbe obula ha guru akwukwo ogbugba ndu ochie ahı, akwa mkpuchi ahı na-anogidekwa apughı apu n'obi ha, n'ihı na o bu naani site n'ime Kraist ka o ga-eji puo. ¹⁵ Ee, tutu ruo taa, mgbe obula ha na-agu akwukwo iwu ahı Mosis dere, ihe mkpuchi na-adigide n'obi ha. ¹⁶ Ma mgbe onye obula tughariri n'ebe Onyenwe anyi no, a na-ewepu akwa mkpuchi ahı. ¹⁷ N'ihı na Onyenwe anyi bu Mmuo, ma ebe obula kwa Mmuo Onyenwe anyi no, n'ebe ahı ka mmadu puru inwere onwe ya. ¹⁸ Anyi niile bu ndi e wepurula akwa mkpuchi site n'ihu, na-egosi ebube nke Onyenwe anyi. A na-agbanwe anyi ibanye n'oyiyi ya site n'ebube ruo n'ebube, nke si n'aka Onyenwe anyi, onye bu Mmuo.

4

Aku ebube di n'ite aja

¹ Ya mere, ebe anyi natara ije ozi a site n'ebere Chineke, ike adighi agwu anyi n'obi. ² Anyi ahapula omume nzuzo niile na-eweta ihere. Anyi

* 3:3 3:3 Ya bu, mkpisi akwukwo

ahapụla ụzọ aghughọ niile, maọbụ iji okwu Chineke na-atụ asị. Kama site n'ikwuputa eziokwu ahụ ka ndị mmadụ were ezi akonuche ha mata ụdị mmadụ anyị bụ n'ihu Chineke. ³ Ma a sịkwa na ozioma nke anyị na-ekwusa dika ihe e zoro ezo, ọ bụ ihe e zoro ezo nye ndị ahụ na-ala n'iyi. ⁴ N'ebe ha nọ, chi nke ụwa a ekpuchiela uche ndị na-ekweghị ekwe iji gbochie ha ihu ihè nke ozioma ahụ na-eziputa ebube Kraịst, onye dī n'ụdị Chineke n'onwe ya. ⁵ N'ihī na ọ bughị anyị onwe anyị ka anyị na-ekwusa, kama anyị na-ekwusa na Kraịst Jisọs bụ Onyenwe anyị. Ma anyị onwe anyị bụ ụmụodibo unu n'ihī Jisọs. ⁶ N'ihī na ọ bụ Chineke ahụ siri, ka ihè si n'ochichiri chawaputa; * bụkwa onye mere ka ihè ya nwuwa n'ime obi anyị. Nke a ka o mere iji wetara anyị ihè amamihe nke ebube Chineke n'ihu Kraịst.

⁷ Anyị onwe anyị bụ ndị natara akụ nke dī oke ọnụahịa dī n'ime ite urọ, iji gosi na ike kacha elu si n'aka Chineke, ọ bughị n'aka anyị. ⁸ A na-akpagbu anyị n'akukụ niile, ma adighi emerī anyị. Mgbe ụfọdụ, anyị nọ na mgbagwoju anya ma anyị adighi ada mba. ⁹ A na-esogbu anyị, ma adighi ahapụ naanị anyị; mgbe ụfọdụ, a na-akutu anyị n'ala ma adighi ala anyị n'iyi. ¹⁰ Otutu mgbe, anyị na-ebughari n'ahụ anyị ọnwụ Jisọs, ka ndụ nke Jisọs nwekwa ike pụta ihè n'ahụ anyị. ¹¹ Mgbe ọbula anyị dī ndụ, anyị nọ n'ọnwụ n'ihī Jisọs, ka ndụ Jisọs nwee ike pụta ihè n'ahụ anyị puru inwụ anwụ. ¹² Nke a putara na ọnwụ na-arusi ọrụ ike n'ime anyị, ma na ndụ na-arụ ọrụ n'ime unu.

¹³ Ebe ọ bụ na anyị nwere otu mmụọ nke okwukwe ahụ, dika e si dee n'akwukwọ nsọ, "Ekweere m, ya mere m ji kwuo."† Anyị onwe anyị kwekwara, n'ihī nke a mere anyị ji na-ekwu, ¹⁴ ma anyị maara na onye mere ka Onyenwe anyị Jisọs si n'ọnwụ bilie, ga-emekwa ka anyị soro Jisọs si n'ọnwụ bilie, ma kpobatakwa anyị na unu n'ihu ya. ¹⁵ Ihe ndi a niile bụ maka n'ihī unu, ka ọ ga-abụ amara na-abawanye irute otutu mmadụ aka, ka o nwee ike na-abawanye inye ekele maka otuto nke Chineke.

¹⁶ Ọ bụ nke a mere ike adighi agwụ anyị n'obi. Ọ bụ ezie na anụ ahụ anyị na-anwụ anwụ, ma a na-agba mmụọ anyị ume kwa ụbọchi. ¹⁷ Nwantinti ahuhu nke anyị na-ata ugbo a, nke na-adị nwa oge, na-akwadoro anyị otuto ebighi ebi dī ukwu. ¹⁸ N'ihī na anyị adighi ele ihe anya nwere ike ihu, kama anyị na-ele anya n'ihe ahụ anya na-adighi ahụ. N'ihī na ihe ahụ anya na-ahụ na-adị naanị nwa oge, ma ihe ahụ anya na-adighi ahụ na-adī ruo mgbe ebighi ebi.

5

Ebe obibi anyi n'eluigwe

¹ N'ihī na anyị ma nke oma na mgbe e mebirī ụlọ ikwu nke anyị bi n'ime ya, bụ ụlọ nke ụwa a, anyị nwere ụlọ nke sitere na Chineke, ụlọ nke ejighi aka wuo, ga-adī ebighi ebi n'eluigwe. ² Ugbo a anyị nọ na-asu ude, na-enwe aguu inweta ebe obibi anyi dī n'eluigwe. ³ Ka ọ ga-abụ anyi yiri ya, ka anyi hapu idi ka ndi gba oto. ⁴ Mgbe ahụ niile anyi nọ n'ime ụlọ ikwu a, * anyi na-anogide n'isu ude nke ibu arọ. Ọ bughị n'ihī na anyi chorọ inwụ anwụ buru ndi na-enweghi anu ahụ, kama ọ bụ n'ihī na anyi chorọ ka e yikwasị anyi anu ahụ nke eluigwe ahụ, ka anu ahụ a puru inwụ anwụ yikwasị ndu ebighi ebi. ⁵ Chineke onye ya onwe ya, bụ onye kwadobere anyi maka

* 4:6 4:6 Jen 1:3 † 4:13 4:13 Abụ 116:10 * 5:4 5:4 Anụ ahụ nke ụwa

mgbanwo nke a, nyekwara anyị Mmuo Nso ka o buru onye ga-ahụ na anyị ga-enwetazu nkwa ahụ niile.

⁶ N'ihị nke a, anyị nwere obi ike mgbe niile, n'ihị na anyị maara na mgbe anyị na-aga n'ihu na-adị ndụ n'anụ ahụ a, anyị na Onyenwe anyị anoghị. ⁷ N'ihị o bu okwukwe ka anyị ji adị ndụ o bughị ihe anya huru. ⁸ Obi siri anyị ike. O gaara amasị anyị ihapụ ulo nke a anyị bi na ya, bu ahụ anyị ma lakwuru Onyenwe anyị n'ebe obibi ya. ⁹ Ya mere, ma anyị no n'ulo a maobu n'ozo, ihe anyị chorọ bu ka anyị mee ihe ga-atọ ya uto. ¹⁰ N'ihị na anyị niile ga-eguzo n'ihu oche ikpe Kraist, mgbe ahụ onye obula n'ime anyị, n'otu n'otu, ga-anata ugwo oru dika ihe o ruru na-anu ahụ ya mgbe o no n'ime uwa si di, maobu ezi ihe maobu ihe ojoo.

Ije ozi nke idi na mma

¹¹ O bu n'ihị na anyị maara nnoo ihe itu egwu Onyenwe anyị putara, ka anyị ji na-arusi oru ike ka ndi mmadu mata Chineke makwara udi mmadu anyi bu. Enwekwara m olileanya na nke a putara ihe nye akonuche unu.

¹² Anyi adighi agbali igwa unu na anyi di mma, kama anyi chorọ inye unu ihe unu ga-eji nyaa isi mgbe unu na-ekwu ihe banyere anyi, ka unu nwee ike imata ihe unu ga-azaghachi ndi ahụ na-anya isi banyere ihe ha ji anya ha hu, kama ihe di mmadu n'obi. ¹³ O buru na anyi amaghi onwe anyi, o bu n'ihị Chineke, o buru na anyi nwere uche zuruoke, o bu n'ihị unu. ¹⁴ O bu ihunanya Kraist na-akwagide anyi, n'ihị na anyi kwere na otu onye nwuru maka mmadu niile, nke putara na mmadu niile anwula. ¹⁵ O nwuru n'ihị mmadu niile, ka ndi di ndu gharakwa idiri onwe ha ndu ozo, kama maka onye ahụ nwuru n'ihị ha ma sikwa n'onwu kulie.

¹⁶ Bido ugbu a gawa, anyi adighi elekwa onye obula anya dika mmadu nkiti. N'ihị na anyi sitere n'uzo di otu a lee Kraist anya, chee na o bu mmadu efu. Ma ugbu a, anyi amakwaghi ya n'uzo di otu a. ¹⁷ Ya mere, o buru na onye obula amalite idi ndu n'ime Kraist, o ghoola onye e kere ohuru, ihe ochie agaala, nke ohuru anochie. ¹⁸ Ma o bu Chineke bu onye na-eme ihe ndi a. O bu ya onwe ya sitere n'aka Kraist mee ka anyi na ya diri n'udo. Ma ugbu a, o nyela anyi oru ije ozi, ikpo ndi ozo ka ha bia ka ya na ha dirikwa n'udo. ¹⁹ Ihe nke a putara bu na Chineke sitere na Kraist na-eme ka ya na uwa di na mma. O dighi agukoro umu mmadu mmehie niile, kama o tinyela n'aka anyi ozi banyere uzọ o si eme ka ya na umu mmadu dikwa na mma ozo. ²⁰ Ya mere, anyi bu ndi na-anochi anya Kraist ijere ya ozi n'uwa. Chineke ji anyi na-agwa unu okwu. Anyi na-ario unu dika o bu Kraist n'onwe ya na-ario unu. Biko, bianu ka unu na Chineke diri n'udo. ²¹ N'ihị na o mere ka onye ahụ na-amaghi mmehie buru mmehie n'onodu anyi, ka esi otu a mee ka anyi nwee oke n'ime ezi omume Chineke site na ya.

6

¹ Dika ndi ha na ya na-aruko oru n'otu, anyi na-ario aririo si unu ahapula inara amara a Chineke na-enye unu n'efu. ² N'ihị na o na-ekwu, "N'oge m na-anara mmadu nke oma anuru m olu unu.

O bukwa ubochi nzoputa ka m nyeere unu aka."*

Lee, ugbu a bu oge a na-anabata mmadu nke oma, ugbu a bu ubochi nzoputa.

Ahuhu Pol huru

* 6:2 6:2 Ajz 49:8

³ Anyị etinyeghị ihe isọ ngongo n'uzo onye obula ka o ghara iwetara oru anyi ihe ita uta. ⁴ Kama n'ime ihe niile, anyi na-agbalisi ike ime ka ndi mmadu mara na anyi bu ndi na-ejere Chineke ozi. Anyi ji ndidi na ntachiobi na-edi nsogbu niile na mkpagbu niile na ahuhu niile na-adakwasị anyi. ⁵ A na-eti anyi ihe otiti otutu mgbe. E tinyekwala anyi n'ime ulo mkporo di iche iche. Otutu mgbe ka igwe mmadu tikwara anyi ihe otiti. Anyi na-adogbu onwe anyi n'oru. Otutu abali anyi nokwara n'ime imu anya na-erighi nri, ⁶ n'ime idi ocha na ezi nghota na ntachiobi nke anyi nwere, n'inwe obioma na ezi ihunanya nke ihu abuo n'adighi na ya n'ime Mmuo Nso, ⁷ sitekwa n'ikwu eziokwu na site n'ike Chineke. Anyi buru ezi omume dika ngwa agha n'aka nri na n'aka ekpe. ⁸ Ufodu na-asopuru anyi ma ndi ozo na-eme anyi ihe ihere. Ufodu na-ata anyi uta, ma ufodu na-eto anyi. Ufodu mmadu na-agu anyi di ka ndi ugha, ma anyi nogidesiri ike na-ekwu eziokwu. ⁹ Uwa amaghi anyi, ma a maara anyi. O bu ezie na anyi na onwu na-anọ nso mgbe niile, ma lee anyi ka dikwa ndu. A na-ata anyi ahuhu, ma lee anyi anwughi. ¹⁰ Anyi na-anọ n'ihe mwute mgbe niile, ma lee onu juru anyi obi. Anyi bu ndi ogbenye, ma anyi na-eme ka otutu mmadu buru ndi ogaranya. Anyi enweghi ihe obula, ma lee anyi nwere ihe niile.

¹¹ Ndi enyi anyi no na Korint, anyi agwala unu ihe niile di anyi n'obi, anyi emeghepula obi anyi nye unu. ¹² Anyi ji obi anyi niile hu unu n'anya, ma unu mechiri obi unu n'ebe anyi no. ¹³ Ugbu a, ana m ekwu dika ana m agwa umuntakiri. Na-emesonu anyi dika anyi si emeso unu, meenu ka obi unu saa mbara n'ebe anyi no.

Ndi Kraist na ndi na-ekweghi ekwe

¹⁴ Unu ekwela ka unu na ndi na-ekweghi ekwe nwee nkeota obula. N'ihina na ginina ka ezi omume na ajo omume nwekoru? Olee udi mmeko ihena na ochichiri ga-enweko? ¹⁵ O bu nweko di anaa di na-agbata Kraist na ekwensu? Gini nke na onye kwere ekwe na onye na-ekweghi ekwe nwekoru? ¹⁶ Gini bu ihe jikotara ulonso Chineke na arusi? N'ihina na anyi onwe anyi bu ulonso Chineke di ndu. Dika Chineke kwuru,

"M ga-ebi n'ime ha.

Jeghariakwa n'ime ha.

M ga-abukwa Chineke ha,

ma ha onwe ha ga-abukwa ndi nke m."†

¹⁷ Ya mere,

"Sinu n'etiti ha puta.

Nopukwanu iche n'ebe ha no.

Otu a ka Onyenwe anyi kwuru.

Unu emetukwala ihe obula ruru aru aka.

Mu onwe m ga-akpobatakwa unu."‡

¹⁸ Ma,

"Aga m aburu unu Nna,

unu onwe unu ga-abukwara m umu m ndi ikom na ndi inyom.

Otu a ka Onyenwe anyi, Onye puru ime ihe niile kwuru."§

7

¹ Ya mere, ndi enyi m, ebe anyi nwere nkwa ndi a niile, ka anyi debe onwe anyi ocha n'ime ihe niile obula nke na-emeru ahụ anyi na mmuo anyi. Ka anyi mezuo idi nso n'itu egwu Chineke.

† 6:16 6:16 Lev 26:12; Jer 32:38; Izk 37:27 ‡ 6:17 6:17 Aiz 52:11; Izk 20:34,41 § 6:18 6:18 2Sa 7:14; 7:8

Ihe na-enye Pọl obi uto

² Megheenu obi unu nabata anyi, n'ihhi na o nweghi onye obula n'etiti unu anyi mere ihe ojoo. O nwekwaghi onye anyi duhiere. O dikwaghi onye obula anyi rigburu. ³ Anaghi m ekwu ihe ndi a ka m maa unu ikpe, dika m kwuburu na mbu, na anyi bu unu n'obi anyi, idiko ndu, maobu inwukokwa onwu n'otu. ⁴ Nkwuwa okwu m ji gwa unu okwu di ukwu; inya isi m n'ihhi unu dikwa ukwu. Abu m onye a gbara ume n'ebe o di ukwu, n'ime onodu ahuhu anyi niile, ana m anuribiga onu oke.

⁵ N'ihhi na mgbe anyi batara Masidonia, anyi enweghi izuika ma oli. Kama mkpagbu si n'aka nri na aka ekpe biakwute anyi, ogu n'ezi, egwu n'ime. ⁶ Ma otu o di, Chineke, onye na-agba ndi ike gwuru ume, gbara anyi ume site n'obibia Taitos. ⁷ O bukwaghi naani n'ihhi na obibia o biara nyere anyi obi uto, kama akuko o ji bia, gbasara otu unu si gbaa ya ume, gwakwa anyi otu unu si na-ele anya ihu m, na otu unu si na-eru uju n'ihhi ihe niile mere, na otu unu si guzosie ike n'ukwu m, na udi ihunanya unu nwere n'ebe m no, obi toro m uto nke ukwu.

⁸ O naghii ewutekwa m ugbu a na m deere unu akwukwo ahụ, o bu ezie na o wutere m mgbe ahụ m na-edede ya, n'ihhi na amaara m na o gawetara unu obi ojoo mgbe unu guru ya. Ma obi ojoo ahụ aburula naani nke nwa oge nta. ⁹ Ma ugbu a ana m anuri onu na m dere akwukwo ahụ. O bughii n'ihhi na ogugu ya wetaara unu obi ojoo, kama o bu n'ihhi na mwute o wutere unu emeela ka unu chegharia. Udi mwute unu nwere bu udi mwute Chineke chororo ka ndi nke ya nwee. Ya mere, o nweghi ihe ojoo biakwasiri unu n'ihhi akwukwo anyi deere unu. ¹⁰ N'ihhi na iru uju otu Chineke chororo na-eweta nchehari nke na-eduba mmadu na nzoputa, bu nchehari nke a na-apughii ikwa uta banyere ya. Ma iru uju dika uwa si eme na-eweta onwu. ¹¹ Leenu ihe Chineke rupertara site n'ihhi mwute dakwasiri unu. Ugbu a, unu aburula ndi o na-anu oku n'obi na ndi jikeere izi anyi na aka unu abuo di ocha. Lee otu unu si zi iwe unu, otu unu si zikwa na ihe ahụ wutere unu. Lee otu unu si tuo ujo ihe mmehie ahụ nwere ike iwetara unu. Leekwanu otu unu si mee ihe niile igosi na unu kwagidere m. Leekwanu otu unu si nye onye ahụ mere mmehie ahụ ntaramahuhu ngwangwa. Unu egosila na aka unu di ocha n'okwu ndi a niile. ¹² O bu ezie na m deere unu akwukwo ahụ, ma edeghi m ya n'ihhi onye ahụ mehiere, maobu n'ihhi onye ahụ e mehiere megide. Kama edere m ya ime ka Chineke gosi unu otu ihe gbasara anyi si na-anu unu oku n'obi. ¹³ N'uzo niile ndi a, anyi bu ndi a gbara ume site n'ihunanya unu nwere n'ebe anyi no.

A gbara anyi ume kari site na ihu onu Taitos n'ihhi nnabata unu nabatara, na otu unu si mee ka mmuo ya zuru ike mgbe o biakwutere unu. ¹⁴ N'ihhi na tupu o hapu anyi biakwute unu, anyara m isi n'ihu ya banyere unu; ugbu a, obi di m uto nke ukwu n'ihhi na unu emeghi ka ihere mee m. Anyi ekwuola eziokwu nye unu. Ugbu a, inya isi m n'ebe Taitos no egosila na anyi bu ndi eziokwu. ¹⁵ Ugbu a, ihunanya o nwere n'ebe unu no na-aba uba nke ukwu, n'ihhi ncheta o na-echeta otu unu niile si jiri onu gee ya nti na otu unu si jiri itu egwu na ahụ ima jijiji nabata ya. ¹⁶ Nke a na-enyekwa m obi uto n'ihhi na enwere m ntukwasii obi n'ebe unu no n'ime ihe niile.

8

Ihe onyinye maka ndi nsọ

¹ Anyị chọrọ ime ka unu mara, ụmụna m, ihe banyere ihe nke amara Chineke ruru na nzuko niile di na Masidonia. ² N'ime onodu oke mkpagbu na ihe mwute, ha nwere onu di nnoo ukwu ruo na ha gbasara aka ha nye ndi ozo ihe, wezugakwa na o bu ezie na ha bu ndi ogbenye onu ntụ. ³ Ana m agba ama na ha nyere dika ike ha, ha nyekwara o buladi karia otu a turu anya. Onyinye ha si n'obi ha puta. ⁴ N'ezie, ha riosiri anyi aririo ike ka anyi nara onyinye amara ha nyere n'ihu iso keta oke inyere ndi nsọ ndi ozo no na mkpa aka. ⁵ Nke ka nke, ha nyere karia ihe anyi lere anya na ha ga-enye. N'ihu na ha buru uzọ were onwe ha nye Onyenwe anyi. Ha sitekwara n'ochicho Chineke nyekwa anyi onwe ha. ⁶ Ya mere, anyi rioro Taitos, onye malitere oru ka o ruzuo oru amara ahụ ruo n'isi. ⁷ Ma ebe unu babigara uba oke n'ihe niile unu nwere, n'okwukwe, na okwu, n'ihe omuma, na inu oku n'obi, na ihunanya unu huru anyi, lezie unu anya hu na unu babigakwara uba oke n'amara nke inye ihe a.

⁸ Anaghi m enye unu iwu, kama site n'izi unu otu o si na-anu ndi ozo oku n'obi inyeaka, achoro m ichoputa ma ihunanya unu na inu oku n'obi unu o ga-adakotakwa. ⁹ N'ihu na unu maara udi amara nke Onyenwe anyi Jisos Kraist nwere. O bu ezie na o bu ogaranya, ma o horo ibu ogbenye n'ihu unu, ka unu onwe unu site n'ogbenye ya buru ogaranya.

¹⁰ Nke a bu ndumodu m na-enye unu n'okwu a. O baara unu uru ka unu ruzuo oru unu malitere iru n'afọ gara aga. Unu bu ndi mbu buru uzọ cheputa iru oru a, unu bukwu ndi mbu buru uzọ malite ime ihe banyere ya. ¹¹ Ma ugbu a mezuonu ihe unu cheputara ime. Ka inu oku n'obi unu nwere na mbu iru oru a burukwa ihe unu ga-eji mezu ya dika ihe unu nwere si di. ¹² N'ihu na o buru na inu oku n'obi di ebe ahụ, a na-anara ya dika ihe mmadu nwere ike inye, o bughị ihe o na-enweghi ike inye.

¹³ Nzube m abughị ka unu nye n'uzo ihe ga-esi siere unu ike n'ihu na unu nyere. Kama ka e nwe nhatanha. ¹⁴ Ugbu a, o bu ihe di mma ka unu nyere ndi ozo no na mkpa aka. Mgbe unu ga-anokwa na mkpa, ha ga-enyere unu aka ma ha nwee hie nne. N'uzo di otu a, a ga-enwe nhatanha. ¹⁵ Nke a bukwu ihe akwukwo nsọ kwuru, "Onye ahụ chikotara hie nne enweghi karia. Onye nke chikotara ihe di nta enweghi ihe foduru ya inweta ihe o choro."*

Nzipu Taitos ka o gaa Koint

¹⁶ Ekelere m Chineke onye tinyere n'obi Taitos otu inu oku ahụ banyere unu ekele, dika o si emetu m n'obi. ¹⁷ O bughị naani na o kweere ime dika anyi si rioro ya, kama n'ihu ihunanya o nwere n'ebe unu no, o kpebiri n'ime obi ya ibiakwute unu na inyere unu aka. ¹⁸ Anyi na-ezitekwa ya na nwanna anyi onye ahụ nzuko niile na-asopuru n'ihu oru ikwusa ozioma ahụ. ¹⁹ Ma o bughị naani nke a, kama nzuko hoputara ya iso anyi, na inyere anyi aka dika anyi na-ebu onyinye a, bu ije ozi anyi na-eje n'ihu iwetara Onyenwe anyi otuto, na iziputa njikere anyi inyere ibe anyi aka. ²⁰ Anyi na-eze ka onye obula ghara ita anyi uta n'ihe obula, n'ihu uzọ anyi si jee ozi gbasara onyinye mgbasapu aka a. ²¹ O bu ochicho anyi ime ihe oma, o bughị naani n'ihu Onyenwe anyi, kama n'ihu ndi mmadu kwa.

²² Ugbu a anyi na-ezitekwa unu nwanna anyi nwoke ozo ka o soro ha biakwute unu, nwanna anyi a bu onye anyi nwaputara, onye o na-anu oku n'obi inyeaka. Ugbu a, o nwekwara ntukwasị obi di ukwu n'ebe unu no. ²³ Ma banyere Taitos, o bu onye otu m n'oru a, burukwa onye mu na ya na-aruko oru n'etiti unu. Ma banyere ụmụna anyi ndi ozo a, ha bu

* 8:15 8:15 Opu 16:18

ndị na-anọchite anya nzuko, na ndị na-ewetara Kraịst otuto. ²⁴ Ya mere, gosinụ ha ihe ga-eme ka ha mata na unu huru ha n'anya. Meekwanu ka ha mata ihe bu inya isi anyi banyere unu, ka choochi niile hukwa ya.

9

Inyere ndi no na mkpa aka

¹ O dighi mkpa idere unu akwukwo banyere ozi nke ndi nsọ. ² Amaara m na unu jikeere inyere ha aka, dika m nyara isi nye ndi Masidonia banyere unu. N'ihia na agwara m ha na unu ndi bi na Akaja ejikerelari inyere ha aka kemgbe afọ gara aga. O bukwa inu oku n'obi unu kwaliri obi ha, ime ihe ha mere. ³ Ugbu a, ana m ezitere unu umunna anyi ndi a ka e mee ka inya isi nke m nyara banyere unu ghara ibu okwu efu. Ma dika m gwara ha na unu ejikerela, achoro m ka unu jikere nye ha ihe unu choro inye. ⁴ N'ihia na o buru na ndi Masidonia esoro m bia hu na unu ejikeghi ejike, ebe anyi na-anya isi na unu ejikerela, o ga-aburu m ihe ihere, bukwaru unu ihe ihere, ebe anyi nwere ntukwasị obi na unu ga-anọ na njikere. ⁵ O bu nke a mere m ji hu na o di mkpa irio umunna anyi ka ha buru uzo bia, tupu m bia. Ka unu nwee ike ikwado onyinye ahụ unu kwere na nkwa inye, jide ya na njikere ruo mgbe m biara. Ka unu si otu a gosi ndi mu na ha ga-eso na unu na-enye n'ihia na unu choro inye, o bukwaghi n'ihia na a gwara unu ka unu nye.

Ngozị dirị ndi gbasara aka nye onyinye

⁶ Isi okwu bu nke a, Onye obula na-aku mkpuru ntakiri, ga-aghotakwa nke nta, ma onye ahụ na-aku mkpuru buru ibu ga-aghotakwa mkpuru hiri nne. ⁷ Ka onye obula nye dika o buru uzo kpebie n'ime obi ya inye. Ka o ghara inye n'ihia na mmadu kwagidere ya, maobu inye n'ihia na ndi ozo na-enye, n'ihia na Chineke huru ndi ji obi utọ nye onyinye ha n'anya. ⁸ Chineke nwere ike inye unu kariha ihe na-akpa unu, ka unu na-enwezukwa ihe unu choro mgbe niile n'oge niile. Mgbe ahụ, unu ga-enwezukwa ihe niile unu ji aru oru oma. ⁹ Dika e dere ya,

“O gbasara onyinye ya ebe niile nye ndi ogbenye;

ezi omume ya na-adigidekwa ruo mgbe ebighi ebi.”*

¹⁰ Ma onye ahụ na-enye onye oru ubi mkpuru nke o na-agma n'ubi ya, na-enyekwa mmadu nri o ga-eri, o ga-enyekwa unu ihe niile di unu mkpa, meekwa ka ulokwu unu juputa na mkpuru. O ga-emekwa ka mkpuru ezi omume unu baa uba. ¹¹ O ga-emekwa ka unu buru ndi ogaranya n'uzo niile, ka unu nwee ihe ga-ezuru unu na nke unu ga-enye ndi ozo mgbe niile. Site n'aka anyi, afọ ofufu unu ga-enye Chineke ekele n'ihia inyeaka unu nyere ha.

¹² N'ihia na ije ozi nke ife ofufe a abughi naani nke igboro ndi nsọ mkpa ha, kama o bukwa nke na-eme ka ekele otutu ndi mmadu na-enye Chineke babiga uba oke. ¹³ N'ihia ije ozi a, nke unu sitere na ya gosi onwe unu dika ndi kwesiri, ndi ozo ga-eto Chineke n'ihia irube isi unu nke dakotara na nkwaputa unu banyere ozima nke Kraist, ya na onyinye afọ ofufu nke unu na-eme ka ha na ndi ozo niile soro unu nweko. ¹⁴ Nke a ga-eme n'ekpere ha maka unu, ha ga-eji obi ha niile rioro arioro, n'ihia idi ukwu nke amara Chineke di n'ime unu. ¹⁵ Ekele dirị Chineke n'ihia onyinye ya di ukwu nke onu na-apughi ikọ.

* 9:9 9:9 Abụ 112:9

10

Anyị bụ ndị Chineke hoputara

¹ Ma mụ onwe m bụ Pol, ji ịdị nwayọọ na obi umeala nke Kraịst na-ariọ unu. Mụ, onye na-adị umeala mgbe mụ na unu nọ n'ihu n'ihu, ma na-enwe mkwuwu okwu n'ebe unu nọ mgbe m na-anoghi n'etiti unu. ² Ariọ m unu, ka m ghara inwe obi ike mgbe m biarutere dika o kwesiri n'ebe ufodu ndi nọ, site na iguzogide ndi ahụ na-eche na anyị na-eme ihe di ka ndi uwa si eme ya. ³ O bụ ezie na anyị na-ebi dika mmadu, ma anyị adighi ebu agha dika usoro anu ahụ si di. ⁴ N'ihia na ngwa agha anyị ji ebu agha, abughi ngwa agha nke mmadu nkiti nke uwa, kama ha nwere ike nke mmuọ ila ebe niile e wusiri ike n'iyi. ⁵ Anyị na-ala iru uka niile na okwu ugha niile n'iyi, nke na-egbochiri umu mmadu uzọ e si amata Chineke, na-eme ka echiche niile hulata isi n'okpuru Kraịst. ⁶ Anyị nọ na njikere ita erubeghi isi niile ahuhu, mgbe irube isi gi zuruoke.

⁷ Unu na-ele anya n'ihe ndi di unu n'ihu. O buru na o bụ ihe doro anya nye onye obula na ha bụ nke Kraịst, ha matakwa na onwe ha, na otu ahụ ha bụ nke Kraịst na anyị onwe anyị bukwa nke ya. ⁸ Ugbu a, o buru na m anya isi banyere ikike ahụ Onyenwe anyị nyere m n'ebe unu nọ, ike ahụ o nyere m iji wulie unu elu, o bughị iji wedaa unu ala, ihere agaghị eme m n'ihia nke a. ⁹ Achoghi ka o dika m a ga-asị na m sitere n'akwukwo ozi m na-emenye unu egwu. ¹⁰ N'ihia na ha na-asị, "Akwukwo ozi ya di arọ dikwa ike, ma na mmadu, ma n'odidi ya na mmadu adighi ike, okwu onu ya bukwa ihe na-abaghi uru." ¹¹ Ma ana m eme ka ndi di otu a ghotu na ihe anyị na-ekwu site n'akwukwo ozi mgbe anyị na-anoghi n'etiti unu, ka anyị ga-eme ma anyị noro n'etiti unu.

¹² Anyị enweghi anya ike ihazi onodu maobu were onwe anyị tunyere ndi ufodu na ndi ahụ n'eto onwe ha. Ma mgbe ha na-eji onwe ha na-atu onwe ha, werekwa onwe ha na-atunyere onwe ha, ha adighi eziputa nghota. ¹³ Ma anyị onwe anyị, adighi anya isi banyere ihe obula anyị na-enweghi ike ime. Kama anyị ga-anya isi n'oke oru ahụ Chineke kenyere anyị, ka anyị ruru o buladi ruo n'ebe unu nọ. ¹⁴ N'ihia na anyị adighi ekwu okwu kariri onu anyị mgbe anyị na-etinye anya n'ihe gbasara unu, n'ihia na o bụ anyị buru uzọ biakwute unu, ikwusara unu ozioma gbasara Kraịst. ¹⁵ O bughị na anyị na-ekwu na o bụ anyị ruru oru niile, ya na oru nke ndi ozọ ruru n'etiti unu, kama olileanya anyị bụ na okwukwe unu ga na-eto eto mgbe niile, ka oru ya n'etiti unu buru nke ga-eto eto. ¹⁶ Nke a ga-eme ka anyị nwee ike zisaa ozioma ahụ na mba ndi ozọ ndi di n'ofe ala unu, ghara iji oru aruru n'ebe ndi ozọ na-aru oru na-etu onu. ¹⁷ Ma, "Onye obula na-anya isi, ya nyaa n'ime Onyenwe anyị."* ¹⁸ N'ihia na o bughị onye ji aka ya bulie onwe ya elu ka a na-anabata, kama o bụ onye Onyenwe anyị jiri aka ya bulie.

11

Pol na ndi ozizi ugha

¹ O ga-adị m mma ma o buru na unu ga-anagide m ka m kwuo okwu ndi a di ka onye nzuzu. Biko nagidenu m. ² Ekworo m nwere n'ebe unu nọ bụ ekworo nke Chineke. Ekwere m nkwa iwere unu nye otu di, ya bụ Kraịst, ka m nwe ike chee unu n'ihu ya dika nwaagboghọ di ocha nke na-amaghi nwoke. ³ Ma ana m atụ egwu, na dika agwo jiri aghugho

* 10:17 10:17 Jer 9:24

ghogbuo iiv, ndị nrafu ga-eji aghugho duhie unu, mee ka unu kwusi iji obi di ocha na uche ziri ezi jeere Kraist ozi. ⁴ N'ihu na unu gaara anara onye ozo biakwutere unu na-ekwusa Jisos ozo nke na-abughị nke anyi kwusara, unu gaara anarakwa ike nke mmuo ozo di iche na-abughị ike nke Mmuo Nso ahụ unu natara, unu gaara ekwenyekwa na nkuzi ozo di iche, na-abughị ozioma ahụ nke unu natara.

⁵ Ma echeghi m na o di uzọ obula ndi ozi a maara aha ha si kara m mma. ⁶ O buru na m abughị onye oka okwu, abụ m onye oka mmuta. Anyi akowarala unu nke a otutu mgbe n'uzo di iche iche n'ihe niile. ⁷ O ga-abu na-emere m ihe ojoo mgbe m wedara onwe m ala ka e welie unu elu, n'ihu n'anaghi m unu ihe obula mgbe m na-ekwusara unu ozioma Chineke? ⁸ O bu nzuko no n'ebe ozo nyeere m aka mgbe m na-arụ oru n'etiti unu. O bu site n'aka ha ka m ji nata nkwardo, dika ugwo oru m, ka m nwee ike inyere unu aka. ⁹ Ma mgbe m no n'etiti unu abughị m ibu arọ nye onye obula n'oge mkpa m. N'ihu na umunna si Masidonia wetaara m ihe niile na-akpa m mkpa. Ebe o bu na m gbaliri debe onwe m, ka m ghara ibu ibu arọ nye unu n'uzo obula n'oge gara aga, agaghi m abukwa ibu arọ nye unu n'oge di n'ihu. ¹⁰ Ebe eziokwu nke Kraist di n'ime m, inya isi m nke a agaghi akwusi na mpaghara Akaja* niile. ¹¹ N'ihu gini? O bu n'ihu na m ahughi unu n'anya? Chineke maara na m huru unu n'anya.

¹² Ma aga m aga n'ihu na-aru oru m na-achoghi ka unu nyere m aka n'uzo obula ka m si otu a mee ka ndi ahụ na-akpo onwe ha ndi ozi ghara inya isi kwuokwa na ha na-aru oru dika anyi si aru oru anyi n'etiti unu. ¹³ N'ihu na ndi di otu a bu ndi ozi ugha, ndi oru aghugho, ndi na-eme onwe ha ka ha bu ndi ozi Kraist. ¹⁴ Ma omume ha adighi eju m anya, n'ihu na ekwensu gbanwere onwe ya diri ka mmuo ozi na-enye ihè. ¹⁵ Ya mere, o bughị ihe iju anya ma o buru na ndi na-ejere ya ozi emee onwe ha dika ndi na-eje ozi uzọ ezi omume. Ma n'ogwugwu oge, ha ga-anata ugwo dika oru ha si di.

Inya isi Pol

¹⁶ Dika m kwuru na mbu, ka onye obula ghara iche na m bu onye na-enweghi uche. O burukwari na unu na-eche udi echiche a, biko naranu m dika onye na-enweghi uche, ka m nwee ike inya isi nke nta dika ndi ozo si eme. ¹⁷ Ma n'ihe m dabeere na-anya isi, adighi m ekwu okwu dika Onyenwe anyi ga-ekwu, maobu dika onye na-enweghi uche. ¹⁸ Ebe otutu mmadu na-anya isi banyere ihe ha bu n'uzo uwa si eme. Mu onwe m ga-anyakwa isi. ¹⁹ Unu were obi utọ na-anagide ndi na-enweghi uche, ebe unu onwe unu nwere uche. ²⁰ Unu na-anagide ya ma o buru na onye obula eme unu ndi ohu ha, maobu jiri anya ike nakoro unu ihe unu nwere, maobu ghogbuo unu, maobu bulie onwe ya elu dika ha kariri unu, maobu maa unu uraa n'ihu. ²¹ N'ezie, o bu ihere m, inabata na anyi bu ndi na-adighi ike n'ezie nye nke a.

O buru na onye obula anwaa anwaa nyaa isi n'ihe obula (ana m ekwu dika onye n'enweghi uche), mu onwe m ga-anyakwa isi. ²² Ha bu ndi Hibru? Mu onwe m bukwa ya. Ha bu ndi Izrel? Mu onwe m bukwa ya. Ha bu ndi agburu Ebrahim? Mu onwe m bukwa. ²³ Ha bu ndi na-ejere Kraist ozi? (Ana m ekwu dika onye anya na-adighi mma.) Ma mu onwe m ejela ozi kari. Adogbuola m onwe m n'oru kari ha niile. Etinyela m n'ulo mkporo otutu mgbe, tinyere otutu ihe otiti, mgbe mgbe anoola m n'onu onwu. ²⁴ Ugboro ise ka ndi Juu piara m onu utari iri ano e wepuru

* **11:10** 11:10 Akaja bukwa Griis.

otu. ²⁵ E jirila okporo igwe tie m ugboro atọ. Aturu m nkume otu ugboro. Ugboro atọ ka ugbo mmiri m no n'ime ya kpuru n'oke osimiri. Anọla m otu abali na ubochi so ya n'elu oke osimiri ebe mmiri na-ebughari m. ²⁶ Ejeela m otutu ogologo ije nke otutu ihe ize ndu di n'ime ya. N'ize ndu site n'osimiri, ize ndu site na ndi na-apunari mmadu ihe n'ike, ize ndu site n'aka ndi obodo nke aka m. Otutu mgbe ka m zere ndu site n'aka ndi mba ozọ, n'ime obodo ukwu, n'ozara ma n'oke osimiri; na n'aka ndi kporo onwe ha umunna m, ma ha bu ndi ugha. ²⁷ Adogbuola m onwe m n'oru, anọla m n'onodu ihuju anya na imu anya otutu abali. Otutu mgbe ana m anọ agu na-erighi ihe obula, maobu inu ihe obula. Anọla m otutu mgbe n'oge oyi na-ama jijiji n'ih i enweghi uwe di mma m ji achu oyi. ²⁸ Ma e wezuga ihe ndi a niile, ana m anọ n'echiche mgbe niile banyere otu ihe niile si aga n'ime nzuko. ²⁹ Onye bu onye ahụ na-adighi ike nke m na-adighi eso ya kere oke na-adighi ike ya? Onye ka e dubara na mmehie nke onodu ya na-adighi emetu m n'obi?

³⁰ Kama o buru na o kwesiri ka m nyaa isi aga m anya isi banyere ihe ndi ahụ na-egosi adighi ike m. ³¹ Chineke, na Nna nke Onyenwe anyi Jisọs, onye e kwesiri ito aha ya ruo mgbe ebighi ebi, maara na ihe ndi a niile m na-ekwu bu eziokwu. ³² N'obodo Damaskos, onye ochichi ala ahụ nke eze obodo ahụ a na-akpo Aretas hoputara, ndi na-eche obodo Damaskos nche ka ha jide m. ³³ Ma e tinyere m n'ime nkata, site n'oghere di na mgbidi gbara obodo ahụ gburugburu wedata m, m gbanari ya.

12

Ohu Pol huru

¹ Aghaghi m inya isi, o bu ezie na o baghi uru, ugbo a ka m gwa unu ihe banyere ohu m huru, na ihe niile Onyenwe anyi kpughere gosi m. ² Amaara m otu nwoke no n'ime Kraist, onye e duuru gaa n'eluigwe nke atọ ihe di ka afọ iri na anọ gara aga, maobu n'anụ ahụ, maobu n'ime mmuo amaghi m, ma Chineke ma. ³ Amatakwarara m nwoke di otu a, maobu n'anụ ahụ, maobu n'ime mmuo amaghi m, ma Chineke maara ⁴ onye a, nke a kporo banye na paradais, ebe o nuru ihe onu mmadu na-apughi ikowa, nke e nyeghikwa mmadu obula ike ikwu ihe banyere ya. ⁵ Ekwesiri m inya isi n'ih i nwoke di otu a ma agaghi m anya isi maka mu onwe m, ma o bughi maka adighi ike m. ⁶ A si na m chorọ inya isi, agaghi m abụ onye nzuzu, n'ih i na aga m ekwu naani eziokwu. Otu o di, agaghi m anya isi ka onye obula ghara igu onodu m kariya ihe o huru n'ime m, maobu kariya ihe o nuru n'onu m. ⁷ Ma n'ih i na otutu ihe ndi a m ji anya m hu bu ihe puru ime ka m bulie onwe m elu kariya ka o si kwesi. E tinyere ihe mgbu n'anụ ahụ m ka o na-adu m dika ogwu. Ihe mgbu a di n'anụ ahụ m na-eti m aka dika onyeoz i nke ekwensu, na-eme ka m ghara ifuli onwe m elu kariya. ⁸ Ekpeela m ekpere ugboro atọ riọ Onyenwe anyi ka o wepuru m ahụ mgbu a. ⁹ Ma o sir i m, **"Amara m ezuorola gi. N'ih i na ike m na-ezu oke n'ime adighi ike."** Ugbo a, obi di m utọ inya isi banyere adighi ike m. N'ih i na o bu site n'onodu adighi ike m ka ike ebube Kraist ga-esi nogide n'ahụ m. ¹⁰ O bu n'ih i Kraist ka m na-anogide n'adighi ike m niile, mkpari ndi mmadu, ihe isi ike niile, mkpagbu niile na ihe ndakwas i di iche iche. N'ih i na mgbe m na-adighi ike ka m na-enwe ike kariya.

Ndi Koint di Pol n'obi

¹¹ Emeela m onwe m onye nzuzu ma unu onwe unu rugidere m ime ya. O kwesiri ka unu buru ndi mbu ga-eto m. O bu ezie a na-abughi m

ihe ọbụla, ma o were m anya na ọ dịghị ụzọ ọbụla m si dị ala n'ebe ndị ahụ unu na-eche na ha kachasi elu n'etiti ndị ozi. ¹² Ejiri m ndidi ruo ọrụ n'etiti unu, ihe iyi gosi na abụ m nwaazu* n'eziokwu. Egosiri m unu ihe iribama, ọrụ ebube di iche iche, na otutu oke ọrụ. ¹³ Olee ụzọ unu si di ala n'ebe choochi ndi ozo di, ma o bughị na m abughị ibu arọ nye unu? Gbagharanụ m mmejo a.

¹⁴ Nke a bu ugboro ato m na-ejikere ibiakwute unu. Agaghị m aburu unu ibu arọ, ihe di m mkpa abughị akụ unu nwere, kama unu onwe unu. O bughị umuntakiri ka o diri ikpadoro nne na nna ha ihe, kama o bu ọrụ diri nne na nna ikpadoro umu ha ihe. ¹⁵ N'ezie, o na-atọ m utọ iwere onwe m na ihe niile m nwere nye unu, n'ihu na ahuru m unu n'anya. Ma o buru na m huru unu n'anya kari, o ga-adị mma ma unu hu m n'anya nke nta? ¹⁶ N'agbanyeghi na-aburu m unu ibu arọ, ufodu n'ime unu na-ekwu, o bu ezie na o dighi anara anyi ihe obula, maobu onye aghugho. Ma eleghi anya, o nwere uzọ aghugho di iche iche o si anara anyi ihe. ¹⁷ O di onye obula m ziteere unu, iyi si n'aka ya rigbuo unu? ¹⁸ Arioro m Taitos ka o biakwute unu, ya na nwanna anyi nwoke ozọ. Taitos o rigburu unu? O nwere ihe di iche n'uche na omume mu na ya?

¹⁹ Unu chere na ihe anyi na-eme oge niile ndi a bu igopu onwe anyi n'ihu unu? O bu n'ihu Chineke ka anyi na-ekwu nke a n'ime Kraist. Ndi m huru n'anya, ihe ndi a anyi na-ekwu bu maka odimma unu. ²⁰ N'ihu na ihe natu m egwu bu na mgbe m biara n'etiti unu, ihe m ga-ahu agaghị ato m utọ. Mgbe ahụ mmeso m ga-emeso unu agakwaghị ato unu ato. N'ihu na ana m atu egwu na mgbe m biakwutere unu ozọ, aga m ahụ otutu n'ime unu ka unu na-ese okwu, aga m ahụ ka unu na-ekwosa ibe unu ekworo, aga m ahụ unu ka unu na-akpasu ibe unu iwe. Aga m ahụ otutu ndi na-afuli onwe ha elu, ndi na-ekwu otutu ihe ojoo di iche iche megide ndi ozo; aga m ahụ otutu ndi juputara n'aghugho na ikpa iche iche. ²¹ Ana m atu egwu na mgbe m ga-abiakwute unu ozọ, Chineke m ga-eme ka m weda onwe m ala n'ihu unu, mee ka m kwa akwa n'ihu ufodu n'ime unu ndi mehiera na mbu, ma ha achoghị icheghari site n'ihe ojoo ha mere, na n'ihu otutu n'ime unu na-adị ndu rere ure, ndu na-adighi ocha, ndu ikwa iko, na ndu ojoo.

13

Ido aka na ntị ikpeazu

¹ Nke a ga-eme ya ugboro ato m na-abia ileta unu. O bu site n'ama mmadu abuo maobu ato gbara ka a ga-eme ka okwu niile guzoro.* ² Mgbe m biara leta unu nke ugboro abuo, abaara m ndi niile dara iwu n'oge gara aga na mmadu ndi ozo mba, dokwa ha aka na nti, ihu na ihu. Ugbu a m na-anoghi ya, ana m adokwa ha aka na nti ozo, o buru na m bia ozo hu na ndi mehiera na mbu echegharighi, aga m emesi ha ike. ³ Ebe unu chorọ ka e gosi na Kraist na-ekwu okwu n'ime m, o dighi egosi adighi ike mgbe o na-emeso unu omume, kama o na-eme ka ike ya puta ihè n'ebe unu no. ⁴ O bu ezie na a kpogidere ya na-adighi ike, ma ugbu a, o na-adị ndu site n'ike di ukwu nke Chineke. Anyi bukwa ndi na-adighi ike n'ime ya, ma ozi anyi na-ejere unu na mmekorita anyi na unu, anyi ga-eso ya di ndu site n'ike nke Chineke.

⁵ Ya mere, ka onye obula n'ime unu nyochaa onwe ya, tulekwa omume ya, mara ma o ka kwudosiri ike n'okwukwe ya. O bu na unu aghotaghị na

* **12:12** 12:12 Maobu, onyeozi * **13:1** 13:1 Dit 19:15

Jisọs Kraịst nọ n'ime unu? Ma ọ bughị na unu enyochaala onwe unu hụ na unu emeghị nke ọma. ⁶ Enwere m olileanya na unu niile ga-achọpụta na anyị adaghị ule ahụ. ⁷ Ma anyị na-ariọ Chineke ka unu ghara ime ihe ojọọ ọbụla. Anyị anaghị eme nke a iji gosi na anyị kwesiri ekwesi, kama ka unu nwee ike mee ihe dị mma, n'agbanyeghị na ọ ga-adị ka a ga-asị na anyị emeghị nke ọma n'ọrụ anyị. ⁸ N'ihị na anyị apughị ime ihe ọbụla megide eziokwu, kama anyị na-eme ihe niile n'ihị eziokwu. ⁹ Anyị na-anụrị ọñụ mgbe anyị na-adighị ike ma hụ na unu dị ike. Ihe anyị na-ariọ Chineke bụ ka unu tozuo oke. ¹⁰ Ana m edere unu akwụkwọ a ugbu a, n'ihị na-achoghị m ịbara unu mba na inye unu ntaramahụhụ mgbe m bịa. Achọkwaghị m iji ikike ahụ Onyenwe anyị nyere m nye unu ntaramahụhụ, kama achoro m iji ya wulie unu elu dika ulo.

Ekele mmechi

¹¹ N'ikpeazụ ụmụna m, na-anụrịhụ ọñụ. Gbaljanụ n'imezi ndụ unu ka o zuo oke, na-agbarịta onwe ume, werenụ otu obi na-eme ihe, na-ebikwanụ n'udo. Chineke nke udo na ịhụnanya ga-anonyekwara unu.

¹² Werenụ isurita ọñụ dị nsọ kelerịta onwe unu.

¹³ Ndi nsọ niile na-ekelekwara unu.

¹⁴ Ka amara Onyenwe anyị Jisọs Kraịst na ịhụnanya Chineke, na mmeko nke Mmụọ Nsọ dinyere unu niile.

Ndi Galeshja

¹ Pọl, onyeozị, na-abughị site na nhọputa nke mmadụ maọbụ site n'ike nke mmadụ, kama ọ bụ site n'aka Jisọs Kraịst na Chineke Nna, onye mere ka ọ site n'ọnwụ bilie. ² Ndi ụmụna niile ndi mụ na ha nọ n'ebe a,

Na-edegara* nzukọ niile di na Galeshja.

³ Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyi, na Onyenwe anyi Jisọs Kraịst diri unu. ⁴ Onye nyere onwe ya n'ihị mmehie anyi niile di ka nzube Chineke bu Nna anyi si di, izọputa anyi site n'oge ojọọ a nke anyi bi n'ime ya. ⁵ Onye otuto diri ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

Ozioma ozo adighi

⁶ O juru m anya, na unu esitela n'ebe onye ahụ kpọrọ unu site n'amara Kraịst wezuga onwe unu, na-agbaso ozioma ozo, ⁷ nke na-abughị ozioma. O doro anya na ufodu mmadụ na-etinye unu n'onodu mgbagwoju anya, mgbe ha na-agbalị igbanwe ozioma nke Kraịst. ⁸ A sikwa na ọ bụ anyi onwe anyi maobu mmuo ozi nke sitere n'eluigwe biara kwusaara unu ozioma ozo, nke di iche na nke anyi buru uzọ kwusaara unu, ka onye di otu a buru onye aburu onu. ⁹ Di ka anyi buru uzọ kwuo ya na mbu, ka m kwuokwa ya ozo: O buru na onye obula na-ekwusara unu ozioma di iche na nke ahụ unu nabatara, ka onye ahụ buru onye a buru onu.

¹⁰ Ugbu a, ana m agbalị ime ka m buru onye ndi mmadụ maobu Chineke ga-anabata? Ka m na-agbalị ime ihe ga-atọ ndi mmadụ uto? N'ihị na a si na m na-eme ihe na-atọ ndi mmadụ uto, agaraghị m abụ ohu Kraịst.

Pọl, onye Chineke kpọrọ oku

¹¹ Ụmụna m, achoro m ime ka unu mata, na ozioma ahụ m kwusaara unu abughị ihe mmadụ cheputara n'uche ya. ¹² N'ihị na anataghị m ya site n'aka mmadụ obula, ọ dikwaghị onye obula ziri m ya, kama ọ bụ Jisọs Kraịst n'onwe ya bụ onye kpughere ya nye m.

¹³ Amara m na unu anula ihe banyere ndu m n'oge gara aga, n'ofufe ndi Juu, na otu m si jiri ike kpagbuo nzukọ Chineke n'ebe niile, ma gbalisiekwa ike ibibi ya. ¹⁴ Abụ m otu n'ime ndi amaara aha ha n'etiti ndi ogbo m, n'ihe banyere ofufe ndi Juu. N'ihị oke inu oku n'obi nke m nwere igbaso na idebezu ukpuru omenaala na ofufe, nke nna nna m ha. ¹⁵ Ma mgbe ọ toro Chineke uto, bụ onye kewapuru m iche tupu amuo m, kpoo m site n'amara ya, ¹⁶ ikpughe Okpara ya n'ime m, ka m nwe ike kwusaa ihe banyere ya n'etiti ndi mba ozo, e jekwurughị m anu ahụ obula inuta ihe obula n'aka ya. ¹⁷ Ejekwaghị m Jerusalem ihu ndi ahụ bu m uzọ buru ndi ozi, kama a gara m Arebia, ma laghachikwa azu na Damaskos.

¹⁸ O bụ mgbe afọ atọ gasiri, ka m gara Jerusalem ihu Sefas. Anonyekwara m ya ubochi iri na ise. ¹⁹ Ma ọ dikwaghị onyeozị ozo m huru, ma ọ bughị naani Jemis, nwanne Onyenwe anyi. ²⁰ Ana m agwa unu okwu a n'ihu Chineke. Ihe ndi a m na-ekwu abughị okwu ugha.

²¹ Emesia, agara m Siria na Silisia. ²² Ma ndi Kraịst nọ na choochi niile di n'ala Judia amaghị onye m bu. ²³ Naani ihe ha na-ekwu bu, "Onye ahụ

* 1:2 1:2 Maobu, na-ekele

na-esogbu anyi na mbu na-ekwusazi ugbo a okwukwe ahụ ọ gbalisiri ike ibibi na mbu.”²⁴ Ha nyere Chineke otuto n’ihi m.

2

Nzuko e nwere na Jerusalem

¹ Mgbe afo iri na anọ gasiri, ejeghachiri m Jerusalem ozo. Mu na Banabas laghachiri Jerusalem, akpokwara m Taitos jee. ² Agara m n’ihi mkpughe m nwere. Na nzuko nzuzo nke m na ndi ndu nwere, akowaara m ha ihe banyere ozioma nke m na-ekwusa n’etiti ndi mba ozo. N’ihi na-achoghi m ka oru niile m ruru n’oge gara aga, na oru m na-arụ ugbo a, buru ihe efu. ³ O buladi Taitos onye mu na ya so, o nweghi onye manyere ya ka e bie ya ugwu n’agbanyeghi na o bu onye Griik. ⁴ Ndi ahụ na-abughị ndi kwere ekwe n’ezie e zobatara na nzuko inyochaputa otu anyi si nwere onwe anyi n’ime Kraist Jisos, ka ha nwee ike mee anyi ndi ohu. ⁵ Ma o nweghi oge anyi ji gee nti n’ihe ha kwuru, n’ihi na anyi chorọ ichedo eziokwu ahụ di n’ozoma ka a ghara igwa ya ihe obula n’etiti unu.

⁶ Banyere ndi a na-ewe ka ndi di ndu di mkpa, ihe obula onodu ha bu ewetaghị mgbanwe obula n’ebe m no, n’ihi na Chineke adighi ele mmadu anya n’ihu. Ndi ahụ atukwasighi ihe obula n’ozoma m na-ezisa. ⁷ Ma n’aka nke ozo, mgbe ha huru na e nyere m oru izisa ozioma n’etiti ndi e bighi ugwu, dika e nyere Pita izisa ozioma n’etiti ndi e biri ugwu. ⁸ N’ihi na Chineke onye si n’aka Pita na-arụ oru onyeozu ozioma n’etiti ndi e biri ugwu, sikwa n’ime m na-arụ oru onyeozu izisara ndi mba ozo ozioma. ⁹ Mgbe Jemis, Sefas na Jon ndi a maara di ka ide ji ulo n’etiti ndi ndu ahụ niile nara m na Banabas aka nnweko, nabatakwa amara e nyere m. Ha gbara anyi ume, si anyi gaa n’ihu n’oru anyi, ikwusa ozioma n’etiti ndi mba ozo, ka ha onwe ha kwa gaa n’ihu iru oru nke ha n’etiti ndi e biri ugwu. ¹⁰ O bu naani otu ihe ka ha rioro anyi, nke bu ka anyi cheta ndi ogbenye. Nke a bukwa ihe m na-achosi ike ime.

Pol abaara Pita mba

¹¹ Ma mgbe Sefas biaruru Antiok, eguzogidere m ya n’ihu ya, n’ihi na ihe o mere mara ya ikpe. ¹² Tupu ndi Jemis zitere abiaruo ebe ahụ, ya na ndi mba ozo na-eriko nri, ma mgbe ha rutere, o wepuru aka na nri laghachi azu n’ihi na egwu ndi e biri ugwu na-atu ya. ¹³ Ndi Juu ufodu sonyekwara ya inwe ihu abuo a, nke mere na e si otu a duhiekwa Banabas n’onwe ya.

¹⁴ Ma mgbe m huru na ha adighi eme ihe di ka eziokwu nke ozioma ahụ si di, agwara m Sefas okwu n’ihu ha niile, si, “O buru na gi nwa onye Juu na-ebi ndu dika onye mba ozo, na-abughị dika onye Juu, olee otu i ga-esi manye ndi mba ozo ka ha na-ebi ndu dika ndi Juu?”

A na-azoputa onye obula site n’okwukwe

¹⁵ Anyi onwe anyi bu ndi Juu site n’omumu a muru anyi, anyi abukwaghị ndi mba ozo ndi mmehie, ¹⁶ ma anyi maara na a dighi agu mmadu obula di ka onye ezi omume site n’oru nke iwu kama o bu naani site n’okwukwe na Jisos Kraist. O bu nke a mere anyi ji kwere na Jisos Kraist ka a guo anyi na ndi ezi omume, site n’okwukwe anyi kwere na Kraist, o bughị n’ihi na anyi ruru oru nke iwu. N’ihi na o nweghi onye obula a ga-agunye ka onye ezi omume n’ihi na o ruru oru nke iwu.

¹⁷ Ma o buru, na mgbe anyi na-achọ ka a guo anyi di ka ndi ezi omume n’ime Kraist, anyi onwe anyi a buru ndi achoputara dika ndi mmehie. Nke a, o putara na Kraist na-akwado mmehie? Mba! ¹⁸ Kama, o buru na

m ewugharia ihe ndi ahụ m buru ụzọ mebie, ana m egosi na m bụ onye na-emebi iwu.

¹⁹ N'ih i na-esitere m n'aka iwu nwuọ n'ebe iwu di, ka m nwee ike di ndu n'ebe Chineke no. Akpogidela mu na Kraist n'obe. ²⁰ O bukwaghi mu onwe m na-adi ndu ugbu a, kama o bu Kraist na-adi ndu ya n'ime m. Ndu ahụ nke m na-adi ugbu a n'anụ ahụ m bụ nke m na-adi n'ih i okwukwe m nwere n'ime Okpara Chineke, onye huru m n'anya, ma werekwa onwe ya nye n'ih i m. ²¹ Anaghi m akpo amara Chineke ihe na-enweghi isi. N'ih i na a si na a puru igu mmadu di ka onye ezi omume site n'idebe iwu, mgbe ahụ onwu Kraist nwuru abaghi uru.

3

Okwukwe ka o bu oru nke iwu?

¹ Ndi nzuzu a kporo onwe ha ndi Galeshja! Onye napuru unu akonuche unu? N'ihu unu ka a no kowaa n'uzo doro anya mkpogide n'obe a kpogidere Jisos Kraist. ² O bu naani otu ihe ka m chorọ imata n'aka unu. Unu natara Mmuo Nso site n'iru oru iwu chorọ, ka o bu site na nkuzi nke okwukwe? ³ O ga-abu na unu aghoala ndi na-enweghi uche? Unu malitere site n'ike Mmuo Nso, ma ugbu a unu na-akwusizi n'ike nke anu ahu? ⁴ Unu tara otutu ahuhu di otu a n'efu, o buru n'ezie na o bu n'efu? ⁵ Mmuo nso ahu Chineke nyere unu na oru ebube o ruru n'etiti unu, o mere ha n'ih i iwu unu debere, ka o bu n'ih i na unu nuru ma kwerekwa ozioma? ⁶ N'otu uzo ahu, Ebrahim kweere na Chineke, a guru nke a nye ya di ka ezi omume.*

⁷ Matanu nke a, na o bu ndi nwere okwukwe bu umu Ebrahim. ⁸ Di ka o di n'Akwukwo nso, n'oge ahu di n'ihu, nke bu ugbu a, Chineke ga-agu ndi mba ozo di ka ndi ezi omume, site n'okwukwe ha nwere n'ime ya. N'ih i nke a, o buru uzo zie Ebrahim ozioma ahu n'oge gara aga si, "A ga-agozikwa agburu niile no n'owa site na gi."† ⁹ Ya mere, ndi dabeere n'okwukwe bukwa ndi na-eso Ebrahim, nwoke okwukwe ahu eketa ngozi.

Obubu onu nke iwu na-eweta

¹⁰ Ma ndi niile na-ele anya na a ga-azoputa ha n'ih i na ha debere iwu niile, ka obubu onu na-adakwas i. N'ih i na e deela ya n'akwukwo nso si, "Onye a buru onu ka o bu, bu onye obula na-edebeghi o buladi otu n'ime iwu niile e dere n'akwukwo iwu."‡ ¹¹ Ugbu a, o bu ihe putara ih e na o dighi onye obula a na-agu n'onye ezi omume n'ihu Chineke, n'ih i na o debere iwu. N'ih i na, "Onye ezi omume ga-esite n'okwukwe di ndu."§ ¹² Ma iwu ahu adaberegh i n'okwukwe, kama, iwu kwuru si, "Mmadu ahu na-eme ihe iwu kwuru bu onye ga-enwe ndu site na ha."* ¹³ Ma Kraist agbaputala anyi site n'obubu onu ahu nke idebe iwu gaara ewetara anyi. O ghoro obubu onu n'ih i anyi. N'ih i na e deela ya n'akwukwo nso, "Onye a buru onu ka onye ahu bu nke a kwubara n'elu osisi."† ¹⁴ O di otu a ka ngozi ahu e nyere Ebrahim burukwa nke ndi mba ozo site na Kraist Jisos. Ka anyi niile site n'okwukwe nata nkwa ahu, bu Mmuo Nso.

Iwu na Nkwa

¹⁵ Umunna m, ka m were ihe nlere anya site na ndu a na-adi kwa ubochi kowaa okwu a: Di ka mmadu na-enweghi ike iwepu maobu itukwas i ihe n'ogbugba ndu e mere ka o guzosie ike, otu a ka o dikwa n'onodu a. ¹⁶ O

* 3:6 3:6 Jen 15:6 † 3:8 3:8 Jen 12:3; 18:18; 22:18 ‡ 3:10 3:10 Dit 27:26 § 3:11 3:11 Hab 2:4

* 3:12 3:12 Lev 18:5 † 3:13 3:13 Dit 21:23

bụ Ebrahim ka e kwere nkwa ya na mkpuru ya. Akwukwo nsọ asighi, “n’otutu mkpuru,”‡ kama, o siri, “ma nye mkpuru gi,” ya bu onye, onye bu Kraist. ¹⁷ Ihe m na-akowa bu nke a: Iwu ahụ e mere ka o malite idi nari afo anọ na iri ato (430) site na mgbe e kwere nkwa ahụ, emeghi ka ogbugba ndu ahụ Chineke mere ka o diri hapu iguzokwa, o mekwaghi ka nkwa ahụ buru ihe e wezugara ewezuga. ¹⁸ O buru na inweta ihe nketa nke ya na nkwa ahụ so dabeere n’iwu, mgbe ahụ, ihe nketa ahụ adabereghi na nkwa e kwere. Ma Chineke sitere n’amara nye Ebrahim ihe nketa ahụ site na nkwa o kwere ya.

¹⁹ Gini mere e ji nye iwu? E nyere iwu ndi a n’ihi njehie, mee ka iwu ndi a digide tutu ruo mgbe mkpuru ahụ biara, bu onye e kwere na nkwa. E sitere n’aka onye ogbugbo mee ka ndi mmuo ozi mee ka iwu ahụ di ire. ²⁰ Onye ogbugbo gosiri ihe kariri otu onye, ma Chineke bu otu.

²¹ Iwu ahụ o na-emegide nkwa nke Chineke? Mba. N’ezie o dighi. N’ihi na a si na e nwere iwu di nke puru inye mmadu ndu, mgbe ahụ, ezi omume gaara abiaara mmadu site n’iwu. ²² Ma akwukwo nsọ mechibidoro ihe niile n’okpuru mmehie ka e nwee ike nye ndi kwere ekwe nkwa ahụ e kwere ha site n’okwukwe n’ime Jisos Kraist.

Umụ Chineke

²³ Ma tupu okwukwe abia, e ji iwu na-eche anyi nche. Iwu no onodu di ka ulo mkporo ebe e tinyere anyi tutu ruo mgbe a ga-eme ka okwukwe puta ihè. ²⁴ Ya mere, iwu bu onye nlekota anyi, ruo mgbe Kraist biara, ka a guo anyi na ndi ezi omume site n’okwukwe. ²⁵ Ma ebe o bu na okwukwe abiala, anyi anokwaghi n’okpuru onye nlekota ozo.

²⁶ Unu niile bu umu Chineke site n’okwukwe n’ime Kraist Jisos. ²⁷ N’ihi na ka unu niile ha, bu ndi e mere baptizim n’ime Kraist, aburula ndi yikwasiri onwe ha Kraist. ²⁸ E nwekwaghi onye Juu, maobu onye Griik, maobu ohu maobu onye nwe onwe ya; nwoke maobu nwanyi, n’ihi na unu niile bu otu n’ime Kraist Jisos. ²⁹ O buru na unu bu ndi nke Kraist, mgbe ahụ unu bukwa mkpuru Ebrahim, ndi nketa di ka nkwa ahụ si di.

4

¹ Isiokwu m bu nke a, mgbe nwa bu onye ga-eketa ihe nna ya ka di na nwata, onodu ya akaghi mma kari nke ohu, o bu ezie na aku ahụ niile bu nke ya. ² Ma ha ka no n’okpuru ndi nlekota na ndi e tinyere ya n’aka ruo oge nna ya kwuru. ³ Otu a ka onodu anyi di, mgbe anyi bu umuntakiri. Anyi no di ka ohu n’okpuru mmuo nke uwa. ⁴ Ma mgbe oge a kara aka ruru, Chineke zitere Okpara ya, bu onye amuru site na nwanyi, onye amuru n’okpuru iwu, ⁵ ka o gbaputa ndi no n’okpuru iwu, ime anyi ndi a ga-agu di ka umu a hoputara. ⁶ Ebe unu bu umu, Chineke zitere Mmuo Okpara ya, ka o bia biri n’obi anyi, na-eti mkpu na-asi, “Abba, Nna.” ⁷ Ugbu a, i bukwaghi ohu, kama i bu nwa. Ebe i bu nwa, e meekwala ka i buru onye nketa site na Chineke.

Mmetuta obi Pol maka ndi Galeshja

⁸ N’oge gara aga, mgbe unu na-amaghi Chineke, unu bu ohu nye chi niile nke na-abughi dika ha si puta uwa. ⁹ Ma ugbu a, unu matarala Chineke, ka m ga-asi na Chineke amatala ndi unu bu, gini mere unu ji choo itughari azu laghachi n’okpukpe ndi ahụ na-enweghi isi, nke ike obula na-adighi n’ime ha? Unu chooro ka ha mee unu ndi ohu ha ozokwa? ¹⁰ Unu na-edebe

‡ 3:16 3:16 Jen 12:7; 13:15; 24:7

ubochi ufodu, na onwa ufodu, na oge ufodu, na afo ufodu. ¹¹ Egwu na-atu m na oru niile m ruru n'etiti unu aburula ihe efu.

¹² Ezi umunna m, arioo m unu, meenu onwe unu di ka mu onwe m, n'ih na mu onwe m emela onwe m ka m di ka unu. O nweghi ihe ojojo obula unu mere m. ¹³ Unu maara na o bu n'ime adighi ike nke anu ahụ ka m ji kwusaara unu ozioma a. ¹⁴ O bu ezie, onodu m n'oge ahụ bu onwunwa n'ebe unu no, unu eledaghi m anya, maobu ju ige m nti. Kama unu nabatara m, di ka mmuo ozi Chineke, maobu di ka a ga-asị na m bu Jisos Kraist n'onwe ya. ¹⁵ Ebee ka mmuo nke obi utu ahụ unu nwere no? N'ih na m na-agba ama, na-asị na o buru ihe a puru ime, unu gaara aghuputa anya unu nye m. ¹⁶ Ugbu a, aghoola m onye iro unu, n'ih na m na-agwa unu eziokwu?

¹⁷ Ha na-eziputa mmasi n'ebe unu no, ma o bughị maka odimma unu. Ha chororo ikewapu unu n'ebe m no, ka unu nwee mmasi n'ebe ha no. ¹⁸ Maka ebumnuche di mma, o di mma inwe mmasi mgbe niile. O bughị naani mgbe mu na unu no. ¹⁹ Umuntakiri m, ndi m kwe maka ha nodu n'onodu ihe mgbu nke omumu nwa ozo, na-eche ubochi ahụ a ga-eme ka udidi Kraist di n'ime unu. ²⁰ O gaara adi m mma ma a si na m no n'etiti unu ugbu a, nwee ike imata otu m ga-esi gbanwee olu okwu m, n'ih na-amaghi m ihe m kwesiri ime n'ih onodu unu.

Hega na Sera

²¹ Gwanu m, unu ndi na-eche na o di mkpa idebe iwu, unu agaghi ana nti na ihe iwu ahụ kwuru? ²² N'ih na e dere ya n'akwukwo nsọ na Ebrahim nwere umu nwoke abuo. Otu n'ime ha bu nwa nke ohu ya nwanyi muru, nke ozo bu nke nwunye ya na-abughị ohu mutara. ²³ Nwa ahụ nke ohu nwanyi ahụ muru bu onye amuru site na anu ahụ. Ma nwa ahụ nwunye ya na-abughị ohu mutara bu onye a muru site na nkwa.

²⁴ Anyi ga-ewere ihe ndi a di ka ihe imaatu, n'ih na umu nwanyi abuo ndi a nochiri anya ogbugba ndu abuo. Otu ogbugba ndu sitere n'Ugwu Sainai ma mukwa umu ndi bu ohu: nke a bu Hega. ²⁵ Hega bu Ugwu Sainai nke di n'Arebia. O dabara n'onodu Jerusalem nke ugbu a, n'ih na ya na umu ya no n'ohu. ²⁶ Ma nwanyi nke ozo no onodu Jerusalem nke di n'elu, nke nwe onwe ya. O bukwa ya bu nne anyi. ²⁷ N'ih na e dere ya,

“Nurja onu, gi nwanyi aga,
onye na-amutaghi nwa.
Tie mkpu onu, tisiekwa mkpu akwa ike
gi onye ime nwa na-emetubeghi,
n'ih na umu nwanyi ahụ a hapuru naani ya ga-adi otutu
karia umu nke nwanyi nwere di.”*

²⁸ Ugbu a, umunna m, unu bu umu ahụ nke e kwere na nkwa, di ka Aizik. ²⁹ N'oge ahụ, nwa ahụ a muru n'uzo anu ahụ kpagburu nwa ahụ a muru site n'ike nke Mmuo Nso. Otu a ka o dikwa n'oge a. ³⁰ Ma gini ka akwukwo nsọ kwuru? “Chupu ohu nwanyi a na nwa ya, n'ih na nwa nwoke ohu nwanyi a apughi isoro nwa nke nwanyi na-abughị ohu kerikota oke.”† ³¹ Ya mere, umunna m, anyi abughị umu nke nwanyi ohu, kama anyi bu umu nke nwanyi nwere onwe ya.

5

Inwe onwe anyi n'ime Kraist

* 4:27 4:27 Aiz 54:1 † 4:30 4:30 Jen 21:10

¹ Kraist emeela ka anyi puo n'ohu, n'ihhi anyi inwere onwe anyi. Ya mere, gbalianu ihu na unu e nyeghi onwe unu n'onodu ohu ozo.

² Geenu m nti, mu onwe m bu Pol na-agwa unu nke a. O buru na unu anabata obibi ugwu, Kraist agaghi abara unu uru obula. ³ Ka m kwuokwa ya ozo, onye obula kweere ka e bie ya ugwu ji ugwo idebezu iwu niile ahụ. ⁴ E kewapula unu n'ebe Kraist no, unu ndi a ga-agunye na ndi ezi omume site n'iwu. Unu adapula n'amara ya. ⁵ N'ihhi na anyi onwe anyi nwere olileanya na site n'ike nke Mmuo Nso, a ga-agu anyi na ndi ezi omume site n'okwukwe anyi. ⁶ N'ihhi n'ime Kraist Jisos, obibi ugwu maobu ebighi ugwu abaghi uru. Ihe di mkpa bu okwukwe nke na-egosi onwe ya site n'ihunanya.

⁷ Unu na-agbabu oso nke oma, onye gbochiri unu ikwenyere eziokwu ahụ? ⁸ Udi nkwardide ahụ esiteghi n'ebe Onye ahụ kporo unu bia. ⁹ Nwantinti ihe na-eko achicha na-eme ka ogbe utu oka a gworo agwo koo. ¹⁰ Enwere m ntukwasị obi n'ime Onyenwe anyi na unu agaghi eche echiche n'udi a ozo, ma ikpe omuma ga-adiri onye obula na-eduhie unu ozo. ¹¹ Umunna m, o buru n'ezie na m na-ekwusa mkpa obibi ugwu di, gini mere e ji nogide na-akpagbu m? O buru na m mee otu ahụ, ewepula m ihe odachi ahụ di n'obe. ¹² O gaara ato m utu ma o buru na ndi ahụ na-esogbu unu ga-eme onwe ha ndi onozu.

Ndu site na Mmuo Nso

¹³ N'ihhi na e meela ka unu nwere onwe unu, umunna m, ma unu ekwela ka mnwere onwe unu buru ohere nye anu ahụ unu, kama werenu ihunanya na-agbara ibe unu odibo. ¹⁴ N'ihhi na o buru na a chikota iwu niile n'otu, ihe iwu niile na-ekwu bu nke a, "Na-ahunu ndi ozo n'anya dika unu si hu onwe unu n'anya."* ¹⁵ O buru na unu na-akocha ibe unu, na-eji onu unu na-ekwuto ha, kpacharanu anya ka unu hapu ila onwe unu n'iyi.

¹⁶ Ana m agwa unu nke a: na-adinu ndu nke Mmuo Nso na-achi, unu anokwala n'ochicho nke anu ahụ. ¹⁷ N'ihhi na ihe anu ahụ choro di iche n'ihe Mmuo Nso choro. Ihe Mmuo Nso choro dikwa iche n'ihe anu ahụ choro. Igba mgba di n'etiti ha na-eme ka i hapu inwe ike mee ihe i choro ime. ¹⁸ Ma o buru na Mmuo Nso na-edu unu, unu anokwaghi n'okpuru iwu.

¹⁹ Ugbu a, oru nke anu ahụ putara ihe: ikwa iko, adighi ocha na agu ikwa iko. ²⁰ Ikpere arusi, iri amusu, ibu iro n'obi, na ilu ugu, ekworo na iwe, ikpa iche iche, nkewa, ihu otu. ²¹ Ikpo asi, igbu ochu, inubiga mmanya oke, oke oriri na ihe ndi ozo yiri ha. Ana m ado unu aka na nti dika m gwara unu n'oge gara aga, ndi na-eme ihe di otu a agaghi abanye n'alaeze Chineke.

²² Ma mkpuru nke Mmuo Nso bu, ndu ihunanya, na onu, na udo, na ogologo ntachiobi, na obioma, na idi mma, na ikwesi ntukwasị obi, ²³ idi nwayoo, na ijide onwe. O dikwaghi iwu na-emegide ihe ndi a. ²⁴ Ma ndi niile bu ndi Kraist Jisos akpogidela anu ahụ ha, ya na ochicho ha n'elu obe. ²⁵ O buru na anyi na-ebi ndu mmuo, ka nzo ukwu anyi buru nke mmuo na-eduzi. ²⁶ Ka anyi ghara ibu ndi mpako si otu a na-akpali iwe na ekworo n'etiti anyi.

6

Na-eburitanu ibu diri ibe unu

* 5:14 5:14 Lev 19:18

¹ Ụmụna m, ọ bụrụ na-anwude onye ọbụla dabara na mmehie, unu onwe unu bụ ndị Mmụọ na-achị kwesiri iji mmụọ nke ịdị nwayọọ na obi dī umeala nyere onye ahụ aka, ime ka ọ gazie n'ezi ụzọ. Ma lezienụ onwe unu anya, onye ọbụla n'ime unu, n'ihī na a pūrū ịnwakwa unu. ² Na-eburitanụ nsogbu dīrī ibe unu, ma site n'otu a ka unu nwee ike debezuo iwu Kraist. ³ Ọ bụrụ na onye ọbụla na-eche na o nwere ihe ya bụ mgbe o nweghī ihe ọ bụ, onye ahụ na-eduhie onwe ya ụzọ. ⁴ Ka onye ọbụla nyocha ọrụ ya, ma ọ bụrụ na ọrụ ya dī mma, mgbe ahụ ka ọ ga-enwe ihe ịnya isi n'ime onwe ya na-abughī n'ebe ọrụ onye ọzọ dī. ⁵ N'ihī na onye ọbụla ga-ebu ibu nke dīrī ya. ⁶ Ka onye a na-akuziri okwu ahụ jisie ike ka ya na onye nkuzi ya na-ekekọ ezi ihe niile.

⁷ Unu ekwela ka e duhie unu, n'ihī na mmadụ ọbụla apughī ịkwa Chineke emo. Mkpūrū ọbụla mmadụ kūrū ka ọ na-aghoro. ⁸ Ọ bụrụ na mmadụ akūọ mkpūrū nke anū ahụ, ọ ga-esikwa n'anū ahụ ghota mmebi, ma ọ bụrụ na mmadụ akūọ mkpūrū nke Mmụọ, ọ ga-esitekwa na Mmụọ ghota ndū ebighī ebi. ⁹ Ya mere, ka ike ghara ịgwū anyī ime ihe oma. N'ihī na mgbe e mesiri, mgbe oge ya ruru, anyī ga-eweta ngozī dī ukwuu dī ka ihe ubi, ma ọ bụrụ na anyī adaghī mba. ¹⁰ N'ihī nke a, mgbe anyī nwere oghere ka anyī na-emere mmadū niile ihe oma, ọkachasi n'ebe ndi ezinaulọ nke okwukwe anyī nọ.

Ọ bughī ibi ugwu kama ị bụ onye e kere ọhūrū

¹¹ Leenu otu mkpūrū akwukwọ m ji aka m dee n'akwukwọ ozi a si gbaa okpotokpo.

¹² Ọ bụ ndi na-achọ ka a hū ha n'anū ahū, bụ ndi ga-amanye unu ka e bie unu ugwu, naani ihe ha ji eme otu a bụ ka a ghara ịkpagbu ha n'ihī obe Kraist. ¹³ Ọ buladi ndi kwere ka e bie ha ugwu, anaghī edebe iwu, kama ha choro ka e bie unu ugwu ka ha nwee ike jiri ya nyaa isi n'anū ahū. ¹⁴ Ka m gharakwa ịnya isi n'ihe ọbụla kariakwa n'obe Onyenwe anyī Jisọs Kraist. Nke e sitere na ya kpogbuo ụwa n'ebe m nọ, ma kpogbukwaa mụ onwe m n'ebe ụwa nọ. ¹⁵ Obibi ugwu abughī ihe, ebighī ugwu abughikwa ihe, kama ị bụ onye e kere ọhūrū bụ ihe dī mkpa. ¹⁶ Ka udo na ebere dīnyere ndi niile na-ebi ndū ha n'usoro a, dakwasikwa unu Izrel nke Chineke.

¹⁷ Site ugbu a gaa n'ihu, achoghī m ka onye ọbụla nye ndū m nsogbu, n'ihī na-ebu m apa nke Jisọs n'ahū m.

¹⁸ Ụmụna m, ka amara Onyenwe anyī Jisọs Kraist dīnyere mmụọ unu. Amen.

Ndi Efesos

¹ Akwukwo ozi a sitere n'aka mu onwe m bu Pol, onye Chineke hoputara ibu onyeozi Jisos Kraist.

O bu unu ndi nsọ bi n'Efesos, unu bu ndi kwesiri ntukwasị obi n'ime Kraist Jisos, ka m na-edere ya:

² Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyi, na Onyenwe anyi Jisos Kraist diri unu.

Ngozi diri anyi n'ime Kraist

³ Ka otuto diri Chineke, na Nna Onyenwe anyi Jisos Kraist, bu onye goziri anyi site n'inye anyi ngozi niile nke ime mmuo nke si n'ebe niile nke eluigwe n'ime Kraist. ⁴ Dika o si hoputa anyi n'ime Kraist tupu a toọ ntoala uwa, ka anyi buru ndi di nsọ na ndi na-enweghi ita uta n'ihu ya n'ihunanya. ⁵ O kpebiri ime anyi umu ya site n'ihu Kraist Jisos. Ma o mekwara ihe ndi a niile n'ihu na o toro ya uto n'obi, burukwa ihe o zubere ime. ⁶ Ka e si otu a too idi ebube nke amara ya, nke o ji obi ya niile nye anyi n'ime Onye ahụ o huru n'anya. ⁷ N'ime ya, anyi nwere mgbaputa site n'obara ya, bu mgbaghara nke njehie niile anyi; di ka iba uba nke amara ya si di, ⁸ nke o mere ka o babigara anyi uba oke site n'amamihe na nghota niile. ⁹ O meela ka anyi mata ihe omimi nzube ya, di ka o si toọ ya uto, bu ihe omimi o zubere ime n'ime Kraist. ¹⁰ Nke o ga-eme ka o mezu mgbe oge ya niile zuru, nke bu ichikota ihe niile n'ime ya, bu ihe ndi di n'eluigwe na n'awa n'okpuru Kraist.

¹¹ N'ime Kraist ka e mere anyi ndi nketa, ndi e bururi uto hoputa na mbu, di ka atumatu onye ahụ na-aruputa ihe niile n'izuoke nke nzube na ebumnuche ya. ¹² Nke mere na anyi, ndi buuru uto nwee olileanya na Kraist, ga-ebi ndu n'otuto nke ebube ya. ¹³ Unu bukwa ndi a gunyere n'ime Kraist mgbe unu nuru ozi nke eziokwu ahụ bu ozioma nke nzoputa. Mgbe unu kwenyere, a kara unu akara n'ime ya bu akara nke nkwa ahụ bu Mmuo Nso. ¹⁴ Nke a bu ihe nketa anyi tutu ruo mgbe a ruzuru oru mgbaputa nke ndi ahụ niile bu ihe nweta Chineke. Ka e si otu a too ebube ya.

Ekele na ekpere

¹⁵ N'ihu nke a, ebe m nuru akuko banyere okwukwe unu n'ime Onyenwe anyi Jisos, nukwa maka ihunanya unu nwere n'ebe ndi nsọ niile no, ¹⁶ esepughi m aka ikele ekele n'ihu unu, mgbe niile m na-echeta unu n'ekpere m niile. ¹⁷ Ana m ario Chineke nke Onyenwe anyi Jisos Kraist bu Nna Onyenwe ebube niile, ka o nye unu Mmuo amamihe na ezi nghota ka unu nwee ike matazie nke oma onye o bu, ¹⁸ ka o meghee anya nke ime mmuo unu ka unu matakwa idi olileanya unu nwere n'ihu okpukpo o kporo unu, na aku, na ihe nketa di ebube o nwere n'ime ndi nsọ. ¹⁹ Na idi ukwu nke ike ya nke na-enweghi atu diri anyi, bu ndi kwere ekwe, dika irusi oru ike nke ike ya si di. ²⁰ Nke o ruru n'ime Kraist mgbe o si n'onwu kpote ya mee ya ka o nodu n'aka nri ya n'ebe niile nke eluigwe. ²¹ Onodu ya di elu kara ochichi niile, na ikike ochichi niile, na ike niile na ichi isi niile, na aha okwa ochichi nke e nwere ike inye mmadu, o bughị naani

n'ogbo a, kama ma n'ogbo ozo na-abia. ²² O mere ka ihe niile di n'okpuru ya, meekwa ya ka o buru onyeisi ihe niile nye nzuko ya bu choochi. ²³ Nke bu ahụ ya, ozuzu oke nke onye ahụ na-emejuputa ihe niile n'uzo niile.

2

E mere anyi ndi di ndu n'ime Kraist

¹ Ma unu onwe unu, unu nwuru anwu site na njehie uzo na mmehie unu. ² Nke unu biri ndu n'ime ha mgbe unu na-agbaso uzo niile nke uwa a, na uzo onye ochichi nke alaeze ikuku, bu mmuo ahụ na-arụ orụ ugbu a na ndu ndi ahụ na-enupu isi. ³ Anyi niile bikwara ndu anyi n'etiti ha, n'oge gara aga, na-emejuputa aguu nke anu ahụ mmehie, ma na-agbaso ochicho ya na ebumnuche ya. N'ihia na site n'odidi anyi, anyi na ndi ozo no n'omuma ikpe ya. ⁴ Chineke onye juputara n'obi ebere, maka oke ihunanya o nwere n'ebe anyi no, ⁵ mere ka anyi soro Kraist diri ndu ozo; o buladi mgbe anyi bu ndi nwuru anwu n'ime ajo omume. O bu site n'amara ya ka e ji zoputa unu. ⁶ O kpolitere anyi na ya, mee ka anyi nodu odu n'ebe niile nke eluigwe n'ime Kraist Jisos. ⁷ O mere nke a igosi ogbo nke na-abia, idi ukwu nke aku amara ya, nke o sitere n'obioma ya gosi anyi n'ime Kraist Jisos. ⁸ N'ihia na o bu site n'amara ka e ji zoputa unu site n'okwukwe. Nke a abughi ihe unu ruputara n'onwe unu, o bu onyinye nke Chineke. ⁹ O siteghi n'oru, ka onye obula ghara inya isi. ¹⁰ N'ihia na anyi bu akaoru ya, nke o kere n'ime Kraist Jisos n'ihia iru ezi oru. O bu otu a ka Chineke siri kwadoo na anyi kwesiri ibi ndu ubochi niile.

Ibu otu anyi n'ime Kraist

¹¹ Ya mere, chetanu na n'oge gara aga, unu bu ndi mba ozo site n'omumu nke a muru unu. Chetakwanu na "ndi e biri ugu" na-akpokwa unu "ndi a na-ebighi ugu" (n'ihia obibi ugu n'anu ahụ nke eji aka bie). ¹² N'oge ahụ, o dighi ihe jikotara unu na Kraist. E kewaputara unu site na mmekorita nke Izrel, burukwa ndi obia n'ogbugba ndu ahụ, na-enweghi olileanya na-enweghikwa Chineke n'ime uwa. ¹³ Ma ugbu a n'ime Kraist Jisos, unu bu ndi no n'ebe di anya n'oge gara aga, ka e mere ka unu biaruo nso site n'obara Kraist nke a wusiri.

¹⁴ N'ihia na ya onwe ya bu udo anyi, o mere ka uzo otu abuo buru otu ihe n'ime ahụ ya, site na ikwatu mgbidi kewara ha na mgbe ochie, bu mgbidi nke ikpo asi di n'etiti anyi. ¹⁵ O bu n'ime anu ahụ ya ka o mere ka iwu ahụ na ukpuru ya niile ghara idi ire. Ebumnobi ya bu i kee n'ime onwe ya otu onye ohuru site na mmadu abuo ahụ, si otu a mee ka udo diri. ¹⁶ N'uzo di otu a ka o ga-esi kpezire anyi na Chineke site n'obe ya, wetakwa n'isi ngwucha, iro di n'etiti ha abuo. ¹⁷ Ya mere, o biara kwusaa udo nye unu ndi no ebe di anya na unu ndi no nso, ¹⁸ N'ihia na anyi abuo sitere n'aka ya nweta nnabata anyi ibia n'ihu Nna site n'otu Mmuo ahụ.

¹⁹ Matakwanu ugbu a na unu abukwaghi ndi mba ozo na ndi obia. Unu esorola ndi nso buru diala na ndi so n'ezinaulo Chineke, ²⁰ nke a rukwasara n'elu ntola nke ndi ozi na ndi amuma, nke Kraist Jisos n'onwe ya bu nkume isi ntola ya. ²¹ O bukwa n'ime ya ka a na-ejikota ulo ahụ niile nke oma, na-aba uba, too buru ulonso, n'ime Onyenwe anyi. ²² Onye a na-ewukokwa unu onwe unu n'otu n'ime ya, ka unu niile buru ebe obibi Chineke n'ime Mmuo.

3

Pol onye nkwusa nye ndi mba ozọ

¹ Ọ bụ n'ihị nke a ka mụ onwe m bụ Pol bụ onye mkporo nke Jisọs Kraịst maka unu ndi mba ozọ.

² N'ihị n'ezie, unu anula banyere nlekota nke amara Chineke ahụ nke e nyere m maka odimma unu. ³ Otu e si kpughee nzube nzuzo ya niile nye m, di ka m gwara unu ihe banyere ya n'okwu di nta n'akwukwo ozi ahụ m detara unu. ⁴ Ọ burukwa na unu aguo akwukwo ahụ m deere, unu ga-aghota ihe m maara banyere ihe omimi Kraịst. ⁵ Nke a e meghi ka umu mmadu mara n'ogbo gara aga di ka Mmuo Nso siri kpugheere ya ndi ozi na ndi amuma ya di nso ugbo a. ⁶ Otu a ka ndi mba ozọ si soro buru ndi nketa, ndi ga-abu otu anu ahụ na ndi ga-eketa nkwa ahụ n'ime Jisọs Kraịst site n'ozoma.

⁷ E mere m ka m buru onyeozu nke ozoma a, dika onyinye amara nke Chineke si di, bu nke e nyere m site n'iru oru nke ike ya. ⁸ Ọ bụ ezie na mụ bụ onye dikarisiri nta n'etiti ndi nso niile, e nyere m amara nke a, ikwusara ndi mba ozọ ozoma banyere aku nke enweghi atu nke juru n'ime Kraịst, ⁹ meekwa ka mmadu niile hu ihe bu atumatu nke ihe omimi e zoro n'ime Chineke onye kere ihe niile, otutu afo. ¹⁰ Ka o ga-abu site na choochi, a ga-eme ka amamihe Chineke n'udi di iche iche buru ihe ochichi na ikike niile di n'elugwe ga-amata. ¹¹ Nke a bu n'usoro nke atumatu ya di ebighi ebi, nke e mezuru n'ime Jisọs Kraịst Onyenwe anyi, ¹² bu onye anyi nwere ntukwasị obi na obi siri ike ibiakwute site n'okwukwe anyi nwere na ya. ¹³ N'ihị nke a, ario m ka unu ghara ida mba maka mkpagbu m n'ihị unu, ha bu otuto nye unu.

Ekpere Pol maka ndi Efesqs

¹⁴ Ọ bụ n'ihị nke a ka m na-egbu ikpere m n'ala n'ihu Nna anyi, ¹⁵ onye ezinaulo niile di n'uwa a na nke di n'elugwe na-esite n'aka ya enwe aha. ¹⁶ Ekpere m bu ka o site n'iba uba nke otuto ya, nye unu ike na-esite na Mmuo ya, mee ka unu di ike n'ime mmuo unu; ¹⁷ ka Kraịst nwee ike biri n'obi unu site n'okwukwe, ka unu ndi gbanyere mgborogwu guzosiekwa ike n'ihunanya. ¹⁸ Ana m ario kwa, ka unu na ndi nso niile nwee ike ighota ihe bu obosara, ogologo, idi elu na idi omimi, ¹⁹ na imatakwa ihunanya nke Kraịst nke kariri amamihe, ka unu juputakwa n'izuoke niile nke Chineke.

²⁰ Ugbo a, nye onye ahụ puru imebiga ihe n'oke karia ihe niile nke anyi rioro, maobu karia ka anyi puru icheputa n'uche anyi, site n'ike ya nke naru oru n'ime anyi, ²¹ o bu ya ka otuto diri n'ime choochi na n'ime Kraịst Jisọs ruo ogbo niile nke mgbe niile, ebighi ebi ruo ebighi ebi. Amen.

4

Idi n'otu nke anu ahụ Kraịst

¹ Ya mere, mụ onwe m bụ onye mkporo nke Onyenwe anyi, na-ario unu ka unu bie ndu kwesiri okpukpo nke a kporo unu. ² Werekwanu obi di umeala niile na idi nwayoo, na ndidi na-anagide ibe unu n'ihunanya. ³ Noonu n'udo n'etiti onwe unu gbalakwanu ime ka idi n'otu unu digide n'ime Mmuo Nso. ⁴ E nwere otu ahụ na otu Mmuo, di ka e siri kpo unu n'otu olileanya nke diri okpukpo a kporo unu. ⁵ Otu Onyenwe anyi di, otu okwukwe na otu baptizim. ⁶ Ọ bukwa naani otu Chineke di onye bu Nna ihe niile na onye na-achi ihe niile, na onye na-aru oru ya n'ime ihe niile, na-ebikwa n'ime ihe niile.

⁷ Ma e nyere onye obula amara dika oke onyinye nke Kraist siri di. ⁸ N'ih nke a, e kwuru,

“Mgbe o rigoro gaa n'elu,

o duuru igwe ndi a dotara n'agha,

nyekwa umu mmadu onyinye di iche iche.”*

⁹ (E kwuru, “O rigoro,” gini ka o putara ma o bugh na o buru uzọ ridaa n'ime ala mmuo? ¹⁰ Onye ahụ si n'elu ridaa bukwa otu onye ahụ rigoro n'eluigwe, ka o nwee ike mejuo ihe niile.) ¹¹ O nyekwara ufođu onyinye i bu ndi ozi, ufođu ndi amuma, ufođu ndi nkwusa ozioma, ufođu ndi ukochukwu na ndi nkuzi. ¹² Nke a bu maka ikwadobe ndi nsọ maka oru nke ije ozi, iji wulite ahụ nke Kraist; ¹³ tutu anyi niile abia na nkwekota banyere okwukwe anyi, na omuma ihe banyere okpara Chineke, buru onye tozuru oke, ruo otutu nke ogogo na ozuzu oke nke Kraist.

¹⁴ Mgbe ahụ anyi agaghị abukwa umuntakiri, ndi ikuku ozizi oheru di iche iche na-ebughari ihu na azu di ka ebili mmiri, na igha ugha nke mmadu, bu ozizi na-esite n'ime aghugho nke ha ji echeputa nduhie.

¹⁵ Kama n'ikwu eziokwu site na mmuo ihunanya, anyi ga-eto buru ndi tozuru oke n'akuku niile n'ime ya, bu onye ahụ bu isi, nke bu Kraist.

¹⁶ Onye anu ahụ niile, jikotara onu ma buru otu, site na nkwonkwo niile nke na-enyezu ya nkwado, dika akuku niile obula na-aru oru ya nke oma, na-esite n'uzo ahụ enyere akuku ndi ozo aka, ime ka ha too, nakwa iwuli ha elu site n'ihunanya.

Ibi ndu di ka umu nke ihe

¹⁷ Ya mere, ana m ekwu nke a, ma na-eguzokwa na ya n'ime Onyenwe, ka unu hapu ibi ndu di ka ndi mba ozo si ebi, na echiche ha na-abaghị uru.

¹⁸ Ndi ochichiri gbachiri nghota ha. Ndi di otu a enweghi oke na ndu ahụ Chineke na-enye, n'ih na obi ha mechiri emechi, ha adighi aghotakwa.

¹⁹ Ha aburula ndi obi ha kporo nku, ndi were onwe ha nyefee ime ihe niile masiri ochicho ha, ka ha si otu a na-ebi ndu adighi ochi niile, ha bu ndi juputara n'anya ukwu.

²⁰ Ma nke a abughị otu unu siri muta Kraist, ²¹ ma o buru na unu anula ihe banyere ya, o burukwa na unu amutala ihe site n'aka ya banyere eziokwu ahụ di n'ime Jisos. ²² Yipunu mmadu ochie unu, nke mere ka unu na-ebi ndu ojoo na mbu, bu mmadu ochie ahụ nke juputara n'agu ime ihe ojoo niile, ²³ ka eme ka mmuo nke uche unu di oheru. ²⁴ Ma yikwasinu onwe unu mmadu oheru, nke e kere n'udidi Chineke n'ezie omume n'ezie nakwa n'idi nsọ.

²⁵ Ya mere, wezaganu igha ugha, ka anyi niile kwuo eziokwu nye ndi agbataobi anyi, n'ih na anyi niile bu ndi e jikotara n'otu anu ahụ. ²⁶ Mgbe i na-ewe iwe emehiekwala.† Ekwela ka anyanwu daa mgbe i ka no na-ewe iwe. ²⁷ Enyela ekwensu ohere. ²⁸ Ka onye na-ezu ohi kwusi izu ohi. Kama ya jiri aka ya abuo ruo ezi oru, ka o nwee ike inyere ndi ozo no na mkpa aka.

²⁹ Ka okwu rere ure obula hapu isite n'onu unu puta. Kama kwuonu naani ezi ihe nke ga-aba uru iwuli ndi ozo elu dika mkpa ha si di na iwetara ndi nuru ya ngozi. ³⁰ Unu akpasukwala Mmuo Nso nke Chineke iwe, onye a kara unu akara n'ime ya maka ubochi nke mgbaputa. ³¹ Wepunu obi ilu niile, na obi ojoo na iwe, ya na nkwalu na ibu iro niile n'etiti unu.

³² N'onodu ihe ndi a niile, nweenu obi ebere n'ebe ibe unu no. Gbagharanu

* 4:8 4:8 Abu 68:18 † 4:26 4:26 Abu 4:4

ibe unu dika Chineke sitere n'amara ya gbaghara unu n'ihhi na unu bu nke Kraist.

5

¹ Ya mere burunu ndi na-enomi Chineke, di ka umu a huru n'anya. ² Na-agakwanu n'ime ihunanya, dika Kraist siri hu anyi n'anya ma were ndu ya nye Chineke maka anyi dika aja na onyinye nke isi utu.

³ Ma n'etiti unu, ka a ghara ikpota mmehie ikwa iko, maobu nke adighi ocha, maobu nke inwe anya ukwu aha, n'ihhi na ihe ndi a ekwesighi n'etiti ndi nsu. ⁴ O dikwaghi mma ka unu na-ekwu okwu ruru aru maobu okwu nzuzu maobu njakiri, kama ka e nwee inye ekele. ⁵ Matanu nke oma na onye na-akwa iko, maobu onye ruru aru, maobu onye anya ukwu, n'ihhi na anya ukwu di ka ikpere arusi, enweghi ike ibata n'alaeze Kraist na Chineke. ⁶ Unu ekwela ka onye obula jiri okwu efu duhie unu. O bu n'ihhi omume ojoo ndi a ka iwe Chineke ji abiakwasu ndi na-anaghi erubere ya isi. ⁷ Unu na ndi di otu a enwela mmeko.

⁸ N'ihhi n'oge gara aga, unu bu ochichiri, ma ugbu a, unu bu ihu n'ime Onyenwe anyi. Na-ebinu ndu ka umu nke ihu ⁹ (n'ihhi na a na-ahu mkpuru nke ihu n'ihhe niile di mma, na ihe ziri ezi, na eziokwu). ¹⁰ Gbalianu ichoputa ihe na-amasu Onyenwe anyi. ¹¹ Unu etinyela aka n'oru ochichiri nke na-adighi amu mkpuru obula, kama gbaanu ha n'anwu. ¹² O bu ihe ihere ikwu okwu banyere ihe ndi a na-eme na nzuzo. ¹³ Mgbe a gbara ihe obula n'anwu, o na-aputa ihu nke oma. N'ihhi na ihe obula e mere ka o puta ihu nke oma bu ihu. ¹⁴ Nke a mere na e kwuru, "Bilie gi onye na-arahu ura.

Site n'onwu bilie.

Kraist ga-emekwa ka ihe ya mukwasu gi."

¹⁵ Kpachapunu anya otu unu si ebi ndu unu. Unu ebila ndu di ka ndi nzuzu, kama bienu ndu di ka ndi maara ihe. ¹⁶ Jirinu ohere niile unu nwere ruo ruo oma, n'ihhi na ubochi ndi a di njo. ¹⁷ Unu emela di ka ndi na-enweghi uche, kama gbalianu ichoputa ihe Onyenwe anyi choro ka unu mee, ¹⁸ Unu anubigala mmanya oke n'ihhi na o na-eduba na ndu ila n'iyi. Kama juputanu na Mmuo Nso, ¹⁹ werenu abu oma, na abu nke ime mmuo na-ekwe ukwe n'etiti onwe unu. Werekwanu obi unu niile na-aburu Onyenwe anyi abu di utu. ²⁰ Na-enyenu Chineke bu Nna ekele mgbe niile na n'ihhe niile, n'aha Onyenwe anyi Jisus Kraist.

Okwu diri ezinaulo ndi nke Kraist

²¹ Na-edonu onwe unu n'okpuru ibe unu site n'egwu Kraist.

²² Unu ndi bu nwunye, doonu onwe unu n'okpuru di unu di ka unu si doo onwe unu n'okpuru Onyenwe anyi. ²³ N'ihhi na di bu isi nwunye ya, di ka Kraist siri buru isi nzuko ya bu choochi, na Onye nzoputa ya nke bu anu ahụ ya. ²⁴ Ya mere, di ka nzuko si edo onwe ya n'okpuru Kraist, otu a ka ndi bu nwunye kwesiri ido onwe ha n'okpuru di ha n'ihhe niile.

²⁵ Ndi bu di, hunu nwunye unu n'anya di ka Kraist siri hu nzuko ya bu choochi n'anya nwuo n'ihhi ya. ²⁶ O mere nke a ka o nwee ike doo ya nsu, jirikwa okwu ya na isa mmiri nke baptizim mee ka o di ocha. ²⁷ Ka o chee nzuko n'ihu ya onwe ya di ka ihe juputara n'ebube, nke na-enweghi ntupo, maobu ihu mgbaru ma o bukwanu ihe obula di otu a. Kama nke di nsu na-enweghi ita uta. ²⁸ N'otu uzọ ahụ kwa, ndi bu di kwesiri ihu nwunye ha n'anya di ka ha si hu anu ahụ ha n'anya. N'ihhi na onye obula huru nwunye ya n'anya na-ahu onwe ya n'anya. ²⁹ O dighi onye obula

nke kporo anu ahụ ya asi. Kama, o na-azu ya na-edozikwa ya, di ka Kraist na-emere choochi. ³⁰ N'ih i na anyi niile bu akuku anu ahụ ya. ³¹ "N'ih i nke a ka nwoke ga-eji hapu nne na nna ya e jikota ya na nwunye ya. Ha abuo ga-abu otu anu ahụ."* ³² Nke a bu ihe omimi di ukwu ma eji m ya atunyere Kraist na choochi ya. ³³ Ma otu o di, onye obula n'ime unu aghaghi ihu nwunye ya n'anya di ka o huru onwe ya, nwunye obula aghakwaghi isopuru di ya.

6

Umuntakiri na ndi muru ha

¹ Umu, ruberenu ndi muru unu isi n'ih i na nke a ziri ezi n'ime Onyenwe anyi. ² "Sopuru nne gi na nna gi," n'ih i na nke a bu iwu mbu nke nwere nkwa so ya. ³ "Ka ihe nwe ike na-agara gi nke oma, ka i biekwa ogologo ndu n'elu uwa."*

⁴ Ndi bu nna, unu akpasukwala umu unu iwe kama zulitenu ha n'ozuzu na n'ozizi nke Onyenwe anyi.

Ndi ohu na ndi nwe ha

⁵ Ndi bu ohu ruberenu ndi nwee unu isi. Jirinu nsopuru na egwu na obi ocha jeere ha ozi di ka a ga-asi na o bu Kraist ka unu na-ejere ozi ahu. ⁶ Ruberenu ha isi, o bugh i naani ka unu nata ihuma ha mgbe ha no na-ele unu anya, kama di ka ndi ohu Kraist, ndi na-eme uche Chineke site n'obi ha. ⁷ Jirinu onu na ihuma ruo oru unu di ka o bu Onyenwe anyi ka unu na-aruru ya, o bugh i mmadu. ⁸ N'ih i na unu maara na Onyenwe anyi ga-akwughachi onye obula maka ihe oma obula ha mere, ma ha bu ohu maobu ndi nweere onwe ha.

⁹ Ndi a na-ejere ozi, mesonu ndi na-ejere unu ozi mmeso n'uzo di otu a. Abarala ha mba, n'ih i na i matara na unu nwere naani otu Nna ukwu no n'eluigwe. Ie mmadu anya n'ihu adighikwa n'ebe o no.

Ngwa agha Chineke

¹⁰ N'ikpezu, dinu ike n'ime Onyenwe anyi na n'ime ike ya di ukwu. ¹¹ Yikwasinu ngwa agha niile Chineke ka unu nwee ike iguzosi ike megide nzube ojo niile nke ekwensu. ¹² N'ih i na ndi anyi na-aluso ogo abughi ndi mmadu efu nwere anu ahu na obara, kama o bu megide ndisi ha niile, megide ichi isi niile, megide ike usuu mmuo ojo nke ike uwa ochichiri a, megidekwa mmuo ajo ihe niile no n'ebe di elu nke eluigwe. ¹³ Ya mere, yikwasinu ngwa agha niile nke Chineke ka unu nwee ike iguzosi ike mgbe onye iro ahu ga-aluso unu ogo. Ka unu nweekwa ike iguzo o buladi mgbe unu chughachiri ha azu. ¹⁴ Meenu ka eziokwu diri unu di ka eriri akwa nke a na-eji ekese akwa ike, ezi omume burukwa ihe di mkpa di ka ihe agha unu ji ekpuchi obi unu. ¹⁵ Werenu njikere nke ikwusa ozoma nke udo yikwas i di ka akpukpo n'ukwu unu. ¹⁶ Mgbe niile, unu echefula ijide okwukwe unu di ka ota nke unu ga-eji kuchapu aku niile na-enwu oku nke ajo onye ahu ga-agba n'ebe unu no. ¹⁷ Nabatanu nzoputa di ka okpu igwe, werekwanu okwu Chineke di ka mma agha nke Mmuo Nso na-enye unu.

¹⁸ Ma kpeenu ekpere n'ime Mmuo n'oge niile na udi ekpere na ariri niile. Nonu na njikere mgbe niile ma nogidekwanu na-ekpere ndi nso niile ekpere oge niile. ¹⁹ Na-echetakwanu m n'ekpere, ka e nye m ike nke mkwuwa okwu, m ga-eji na-ekwuputa ihe omimi nke ozoma na-atughi

* 5:31 5:31 Jen 2:24 * 6:3 6:3 Dit 5:16

egwu obula, ²⁰ nke m ji maka ya buru onye nnochite anya no na mkporo. Kperenu m ekpere ka m kwuputa ya n'atughi egwu obula di ka m kwesiri ikwu.

Okwu mmechi

²¹ Ugbu a, iji mee ka unu mara otu m di na ihe m na-eme, Taikikos, nwanna m huru n'anya na nwaodibo kwesiri ntukwaso obi n'ime Onyenwe anyi ga-akoro unu ihe niile. ²² Ana m ezitere ya unu n'ihi nke a, ka o mee ka unu mata onodu anyi nakwa ka o gbaa unu ume.

²³ Ka udo na ihunanya, tinyere okwukwe nke sitere na Chineke Nna na Onyenwe anyi Jisos Kraist diiri unu umunna.

²⁴ Ka amara dinyere ndi niile ji ihunanya na-adighi anwu anwu hu Onyenwe anyi Jisos Kraist n'anya.

Ndi Filipai

¹ Pọl na Timoti, ndi bu ohu Kraist Jisos,

Na-edegara unu ndi ukochukwu, ndi okenye* na ndi nsọ niile nọ n'ulo nzuko Kraist Jisos di n'obodo Filipai.

² Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyi, na Onyenwe anyi Jisos Kraist diri unu.

Inye ekele na ekpere

³ Ana m ekele Chineke m ekele mgbe obula m chetara unu. ⁴ N'ime aririọ niile m na-aririọ ya mgbe niile n'ekpere m n'ihu unu, obi m na-ejuputa n'onu. ⁵ N'ihu inyeaka niile unu na-enye, ime ka izisa ozioma na-aga n'ihu o buladi ruo ugbo a. ⁶ Amaara m n'ezie, na onye ahụ malitere oru oma n'ime unu, ga-aga n'ihu iruzu ya ruo ubochi Kraist Jisos.

⁷ O bu ihe ziri ezi n'ebe m no iche udi echiche di otu a banyere unu niile, n'ihu na unu di m n'obi. Ma m no n'agbu maobu na m na-echekwa ozioma, na mgbe m na-eme ka o guzosie ike, unu niile esorola m keta oke n'amara ahụ. ⁸ Chineke bu onye akaebe m, otu aguu unu niile si agusi m ike site n'ihunanya nke Kraist Jisos.

⁹ Nke a bukwa ekpere m, ka ihunanya unu na-ahurita onwe unu na-ababiga uba oke. Ka unu nwee ike ito eto, ruo n'inwe mmazu na nghota ihe niile. ¹⁰ Ka unu nwee ike nwaputa ihe nke kachasi mma. Mgbe ahụ, unu ga-adi ocha n'enweghi ita uta obula maka ubochi nke Kraist. ¹¹ Ebe e mejuputara unu na mkporo nke ezi omume nke sitere na Jisos Kraist iji bulie Chineke elu ma nyekwa ya otuto.

Idi ndu bu Kraist

¹² Ugbo a umunna m, nke a bu ihe m chorọ ime ka unu ghota, na nsogbu niile dakwasiri m emeela ka oru ikwusa ozioma na-aga n'ihu. ¹³ N'ihu na o putala ihe nye ndi nche nke uloze ahụ na onye obula ozo, na o bu naani n'ihu na m bu onye na-eso Kraist ka e ji tuo m mkporo. ¹⁴ Site na mkporo a a turu m, e meela ka otutu umunna anyi buru ndi nwere ezi ntukwasi obi n'ime Onyenwe anyi, nwekwa oke nkwuwa okwu, izisa ozioma ahụ na-atughi egwu obula.

¹⁵ O bu eziokwu na ufodu ji ekworo na anya ufu na-ekwusa Kraist, ma ufodu kwa na-ezisa ya site n'ochicho obi ziri ezi. ¹⁶ Ndi ahụ ji ochicho obi ziri ezi na-eme nke a n'ihunanya ebe ha matara na e tinyere m ebe a n'ihu izisa ozioma. ¹⁷ Ndi mbu ahụ na-ekwusa Kraist site n'ochicho obi nke onwe ha, o bughu site n'ezie obi, ebe ha na-eche na ha ga-akpali nsogbu nye m n'ime mkporo. ¹⁸ Gini kwa ka ogbochiri? Otu o di, maobu n'uzo aghughu maobu n'ezio kwu, ihe di mkpa bu n'uzo obula a na-ekwusa ozioma Kraist, n'ihu nke a ka m na-anuri onu.

E, m ga-anurikwa onu mgbe niile. ¹⁹ N'ihu na-amaara m na site n'ekpere unu, ya na igbaume nke Mmuo Jisos Kraist ihe ndi a niile dakwasiri m ga-emesi ghoro m nzoputa. ²⁰ N'ihu na olileanya m na ntukwasi obi m bu

* **1:1** 1:1 Ndi okenye ndi a na-ekwu n'ebe bu ndi ahoputara ka ha na-eje ozi n'okpuru ukochukwu maobu nye nlekota nzuko.

na ihere agaghị eme m n'uzo obula, kama, aga m enwe ezi agbamume nke ga-eme ka e bulie Kraist elu n'ahu m, ma ugbu a ma mgbe niile, maobu na ndu, ma o bukwanu n'onwu. ²¹ N'ihu na n'ebe m no, idi ndu bu Kraist, inwu onwu bukwa uru. ²² Ma o buru na idi ndu n'anu ahụ, nke a buuru m iruputa oru bara uru, enweghi m ike ikwu nke m ga-ahoro. ²³ Uzo ihe abuo a na-eche m ihu: Ma ochicho obi m bu ilakwuru Kraist, n'ihu na o bu nke kachasi mma. ²⁴ Ma o putara ihe na o di mkpa nye unu ma o buru na m adiri ndu n'anu ahụ. ²⁵ Ebe nke a doro m anya, amara m na mu na unu niile ga-aga n'ihu ino maka oganihu na onu nke unu n'ime okwukwe. ²⁶ Ka mgbe m ga-abiakwute unu ozo, unu ga-enwebiga onu oke n'ime Kraist Jisos n'ihu m.

Ibi ndu n'uzo kwesiri ozioma

²⁷ Ma n'onodu obula, na-ebinu ndu kwesiri ozioma nke Kraist, ma abiaara m leta unu maobu na abiaghi m, ka a mata na unu guzosiri ike n'otu mmuo, werekwa otu obi na-agba mgba n'okwukwe nke ikwusa ozioma, ²⁸ na-atughị ujo ihe ndi na-emegide unu ga-eme. Iguzosi ike unu ga-agbara ha ezi ama banyere ila n'iyi nke ga-abiakwasị ha. Ma n'ebe unu no, o gaburu unu nzoputa putara ihe nke sikwa n'ebe Chineke no bia. ²⁹ N'ihu na ohere ahụ e nyere unu, abughi naani ikwere na Kraist, kama o bukwa ihu ahuhu n'ihu ya. ³⁰ Unu no na-agabiga udi ibu agha ahụ unu huru na m gabigara, nke unu na-anukwa na m ka no n'ime ya ugbu a.

2

Inomi idi umeala nke Kraist

¹ Ya mere, o buru na e nwere nkasiobi obula diri anyi n'ihu njikota e jikotara anyi na Kraist, o burukwa na e nwere inyeaka obula site n'ihunanya ya, o burukwa na o di nnweko obula anyi na Mmuo na-enweko, o buru na unu nwere obi nro na omiiko, ² meenu ka onu m zuo oke, site n'inwe nkwekota n'ihe obula, site n'ihurita onwe unu n'anya, sitekwa n'inweko otu mmuo, na otu uche. ³ Emela ihe obula n'ihu naani odimma nke gi, maobu bie ndu n'uzo idotara onwe gi otuto efu. Kama buru onye wedara onwe ya ala, onye na-ahu ndi ozo di ka ndi ka ya mma. ⁴ Echela echiche banyere naani ihe metutara gi, kama, na-eleba anya n'ihe banyere ndi ozo.

⁵ Na mmekorita unu na ibe unu, nweenu udi uche ahụ nke di n'ime Jisos Kraist:

⁶ Onye o bu ezie na o nwere udidi Chineke site na mmalite

ma o gughị udidi ya di ka Chineke di ka ihe o ga-ejidesi aka ike.

⁷ Kama, o gurū onwe ya di ka ihe efu,
site na inara udidi nke onye bu ohu,
onye nke a muru di ka mmadu.

⁸ Ebe ahuru ya ka o dika mmadu n'oyiyi,
o wedakwara onwe ya ala,
site n'irube isi ruo onwu,
bu onwu nke obe.

⁹ O bu n'ihu nke a ka Chineke ji bulie ya elu n'ebe kachasi elu,
nyekwa ya aha kachasi aha niile elu.

¹⁰ Ka o ga-abu mgbe obula a kporo aha Jisos ka ikpere niile obula gbuo
n'ala,
ihe niile di n'eluigwe, ndi niile bi n'uwu, na ndi bi n'okpuru uwa.

¹¹ Ka ire niile ọbụla kwupụta na Jisọs Kraịst bụ Onyenwe anyị, maka inye Chineke bụ Nna, otuto.

Wezuganụ ntamu n'irụ ọrụ unu

¹² Ya mere, ezi ndị enyi m, dị ka unu na-erube isi mgbe niile, ọ bughị naanị mgbe m nọ, ma karịsịa ugbo a m na-anoghi unu nso, gaanụ n'ihu iruputa nzoputa unu site n'itụ egwu na ima jijiji. ¹³ N'ihị na ọ bụ Chineke n'onwe ya na-arụ ọrụ n'ime unu, inyere unu aka ichọ ime ihe ọ chọrọ ka unu mee, na inyere unu aka ime ihe ahụ ọ chọrọ.

¹⁴ N'ihe ọbụla unu na-eme, wezuganụ ntamu na irụ ụka n'etiti unu. ¹⁵ Bienụ ndụ unu dị ka ụmụ Chineke, ndị a na-apughị ita ụta, ndị dị ọcha na ndị a na-apughị ibo ebubo n'ime ụwa ojọọ a, n'etiti ọgbọ gbagoro agbago,* na n'etiti ndị nwere obi n'azụ. Mgbe ahụ, unu ga-enwuputa n'etiti ha dị ka kpakpando n'ime ụwa! ¹⁶ Na-echekwanụ n'ihu ha okwu ahụ na-enye ndụ. Ka ọ buru na mgbe Kraịst biara ọzọ, aga m anurị ọhụ, n'ihị na ọrụ m ruru n'etiti unu abughị ihe efu. ¹⁷ N'ezie, ọ buru na-awupu m dị ka aja ihe ọhụhụ n'elu aja n'ife ofufe nke sitere na Chineke n'ihị okwukwe unu. E, a si na e gbuo m n'ihị unu, aga m anurị ọhụ na-esorokwa unu niile nwe obi uto ¹⁸ otu aka ahụ, unu onwe unu kwesiri inwe obi uto ma sorokwa m n'urịa ọhụ.

Timoti na Epafroditos

¹⁹ Enwere m olileanya n'ime Onyenwe anyị Jisọs na m ga-ezitere unu Timoti n'oge na-adighi anya site ugbo a, ka m site n'ozị ọ ga-anata banyere unu nwee obi uto. ²⁰ Enweghi m onye ọzọ dị ka ya, onye ga-eche ezi echiche maka ọdịmma unu. ²¹ N'ihị na ndị ọzọ na-echegbu onwe ha maka ọdịmma nke ha, ma ọ bughị maka ọdịmma Jisọs Kraịst. ²² Ma unu niile maara otu Timoti si dị oke mkpa. Ọ dị nnoo dị ka nwa m, site n'inyeaka ọ na-enyere m n'orụ izisa ozioma. ²³ Enwere m olileanya n'ezie izitere unu ya. M ga-emekwa nke a ma ọ buru na m chọpụta ihe ọndu m n'ebe a ga-abu. ²⁴ N'ezie, enwere m olileanya na site n'inyeaka Onyenwe anyị, mụ onwe m ga-abiakwutekwa unu na mgbe na-adighi anya.

²⁵ Otu ọ dị, echere m na ọ dị mkpa ugbo a izighachiri unu Epafroditos, nwanna m na onye mụ na ya na-aruko ọrụ, onye mụ na ya na-ebuko agha, onyeozị nke unu zitere ka ọ bịa nyere m aka n'ọndu mkpa m. ²⁶ Ugbo a, ana m eziteghachiri unu ya, n'ihị na ọ na-agusi ya aguu ike ihu unu anya. O wutekwara ya nke ukwuu, na e mere ka unu mara na ọ dara ọrịa n'oge gara aga. ²⁷ N'ezie, ọ fodoru nnoo ntakiri ka o site n'orịa ahụ daa n'ura ọnwu. Ma Chineke meere ya ebere. Ọ bughị naanị ya, kama o mekwara m ebere, n'ihị na o kweghi ka a tukwasiri m ihe mwute n'elu ihe mwute. ²⁸ N'ihị nke a, ọ na-anu m oku n'obi izite ya n'ebe unu nọ. N'ihị na amaara m na ọbibia ọ ga-abiakwute unu ga-eme ka unu n'urịa ọhụ. Ọ ga-emekwa ka ọndu nchegbu m dị mfe. ²⁹ Ya mere, ariọ m unu, werenu ọhụ nabata ya nke oma n'ime Onyenwe anyị, na-asopukwaranụ ndị dị ka ya. ³⁰ N'ihị na ọ fodoru nwantiji ka o nwuo, n'ihị ọrụ nke Kraịst, tinye ndụ ya n'ihe egwu iji mezuo ọrụ unu n'ebe m nọ.

3

Atukwasila obi n'anụ ahụ

¹ Na nchikota okwu ndị a niile, ụmunnna m, na-anurinu ọhụ n'ime Onyenwe anyị. Ike adighi agwu m igwa unu ihe ndị a. Ọ bakwaara unu

* 2:15 2:15 Dit 32:5

uru inu udi okwu a mgbe niile. ² Kpachapurunu onwe unu anya n'ebe ndi mmadu ojojo ahụ yiri nkita no. Ndi ahụ na-eyiwasi ahụ ha. ³ N'ihina o bu anyi bu ndi ezi obibi ugwu ahụ, o bughị ha, n'ihina anyi bu ndi na-efe Chineke site na Mmuo ya. Anyi na-anuri onu n'ime Kraist Jisos. Anyi adighi atukwasi obi n'ihe e mere n'anụ ahụ. ⁴ Mu onwe m nwere ike nwee ntukwasi obi n'ihe ndi a.

N'ihina e nwee onye chere na o puru itukwasi obi ya n'anụ ahụ, mu onwe m nwere udi ntukwasi obi ahụ kariya onye ahụ: ⁵ e biri m ugwu n'abalị nke asato site na mgbe a muru m, abụ m onye Izrel, sitere n'agburu Benjamin; abụ m onye Hibru a muru n'etiti ndi Hibru; di ka o si metuta iwu abụ m onye Farisii; ⁶ igosi inu oku n'obi m, akpagburu m choochi, n'uzo ezi omume n'okpuru iwu, abụ m onye zuruoke.

⁷ Ma ihe ndi a niile m guru dika ihe bara uru n'oge gara aga, buuru m ugbu a, ihe na-abaghị uru n'ihina Kraist. ⁸ E, kariya nke a, akpoola m ihe ndi a niile ihe efu, n'ihina a pughị jiri ha tonyere idi oke onuahia nke imata Kraist Jisos, Onyenwe m. N'ihina ya, etufuola m ihe ndi a niile, guo ha di ka ihe na-abaghị uru, ka m nwee ike rite Kraist n'uru. ⁹ Ka e nwee ike hu m n'ime ya. Enweghi m ezi omume nke aka m, nke dabere n'iwu, kama o bu nke sitere n'okwukwe na Kraist, ezi omume si na Chineke nke dabere n'okwukwe. ¹⁰ Naani ihe m choro bu imara Kraist na ike di na mbilite n'onwu ya, na nnwoko nke isoro ya keta oke n'ahuhu ya, nakwa ka m yie ya n'onwu. ¹¹ Ka m si otu a, ruo n'ogo nke inweta mbilite site n'onwu.

Eleghi anya n'azu

¹² Anaghi m ekwu na m etozuola oke, maobu nwezuola ihe niile. Ma a na m agbalisi ike ka m jide ihe ahụ nke Kraist Jisos jidere m n'ihina ya. ¹³ Umunna m, n'ezie, abubeghi m ihe ahụ m kwesiri ibu. Ma ihe m ji ike m niile na-eme bu ichefu ihe niile ndi gara aga, na ilekwasi anya n'ihe ahụ m na-agbaso bu nke di m n'ihu. ¹⁴ Ana m agbasi oso ike jiri gbaruo n'isi, maka irite ihe ahụ a na-agbata n'oso, bu okpukpo ibanye na ndu eluigwe ahụ nke Chineke kporo m site na Jisos Kraist.

Inomi uzo Pol

¹⁵ Ka anyi niile, bu ndi tozuru oke n'ime mmuo nwee uche di otu a. O burukwa na ufodu n'ime unu nwere uche ozo di ichi, Chineke ga-ekpughere unu nke a. ¹⁶ Ka anyi jidesienu aka ike naani n'ihe ahụ anyi nweterela.

¹⁷ Umunna m, na-agbasonu udi ndu m na-ebi, choputakwanu ndi ozo na-adi ndu di ka anyi si adi, mee ha ihe ilere anya unu. ¹⁸ N'ihina agwala m unu nke a otutu mgbe, na-achokwa igwa unu ya ozo ugbu a. Lee, anya mmiri di m n'anya ugbu a m na-ekwu ya si na e nwere otutu ndi na-ebi ndu ha di ka ha bu ndi iro obe Kraist n'ezie. ¹⁹ Ogwugwu ndi di otu a ga-abu ila n'iyi. Afọ ha bu chi ha, ndi otuto ha dikwa n'ihere ha. Ha natukwasi uche naani n'ihe nke uwa. ²⁰ Ma ebe obibi anyi di n'eluigwe, ebe anyi na-atusi anya ike na Onye nzoputa bu Onyenwe anyi Jisos Kraist ga-esi bia. ²¹ Onye ga-agbanwe ahụ anyi di ala ka o di ka nke ya di ebube, site n'ike nke mere ka o debe ihe niile n'okpuru ya.

4

Aririo mmechi maka idi n'otu nakwa inogidesi ike

¹ Ya mere, umunna m, ndi m huru n'anya, na ndi ihe ha na-agusi m agu ike, unu ndi na-enye m onu, na ndi bu okpueze m n'ih i oru m naru, bikonu, guzosienu ike n'ime Onyenwe anyi.

² Aririo m na-ario Yodia na Sintiki bu, ha biko, nwe otu uche n'ime Onyenwe anyi. ³ E, ana m ario kwa gi, ezi onye mu na ya na-aruko oru, biko, nyere umu nwanyi ndi a aka n'ih i na ha abuo bu ndi so m ruo oru ikwusa ozioma nye ndi ozo. Ha sokwa Klement ruokwa oru, bu ndi ah u e dere aha ha n'akwukwo nke ndu ah u.

Ndumodu ikpeazu

⁴ Na-anurinu onu mgbe niile n'ime Onyenwe anyi. Ka m kwuokwa ya ozo, nurianu onu! ⁵ Meenu ka mmadu niile jiri anya ha hu na unu bu ndi obioma n'ih e niile unu na-eme. Chetanu na obibia Onyenwe anyi di nso. ⁶ Unu echegbula onwe unu banyere ihe obula. Kama n'ih e niile, sitenu n'ekpere na aririo, ya na ekele, chee ihe niile na-akpa unu n'ihu Chineke. ⁷ Udo Chineke, nke di ukwu karia ihe obula mmadu nwere ike ighota, ga-eche echiche uche unu na obi unu nche n'ime Kraist Jisos.

⁸ N'ikpeazu, umunna m, na-echenu echiche mgbe niile banyere ihe bu eziokwu, na ihe di mma, na ihe ziri ezi. Na-echekwanu echiche banyere ihe di ocha, ihe obula mabigara mma oke, ihe obula di mma na ndu onye obula nke e kwesiri inomi, na nke e kwesiri inwe otuto n'ih i ya. ⁹ Na-emenu ihe obula unu si n'aka m muta, maobu ihe unu nuru, ma o bukwanu ihe unu huru m ka m na-eme. Chineke onye na-enye udo ga-anonyekwara unu.

Ekele n'ih i Onyinye ha

¹⁰ Ana m anuri onu di ukwu n'ime Onyenwe anyi n'ih i na unu mechara malite iche echiche ozo banyere m. Unu bu m n'obi n'ezio kwu ma unu enwetaghi ohere iziputa ya. ¹¹ O bugh i na m no n'onodu oke mkpa na uko. N'ih i na amutala m otu m ga-esi jiri onu noro n'onodu obula. ¹² Amutala m otu m ga-esi noro mgbe ihe siri ike na mgbe ihe bara uba. Amutakwala m otu m ga-esi nwee afo ojuju n'onodu obula, maobu mgbe m na-anu agu, maobu mgbe m rijuru afo, maobu mgbe m nwere ihe di ukwu maobu n'oge uko. ¹³ N'ih i na apuru m ime ihe niile site n'inyeaka onye na-enye m ike.

¹⁴ Ma unu mere nno nke oma inyere m aka n'onodu nsogbu nke m no n'ime ya. ¹⁵ Unu onwe unu ndi Filipai maara na mbido nke ozioma, mgbe m hapuru Masidonia, na o nweghi nzuko ozo nyere m aka n'inye maobu inabata onyinye, ma e wezuga unu. ¹⁶ O buladi mgbe m no na Tesalonaika, unu ziteere m onyinye ihe kariri otu ugbo, inyere m aka na mkpa m. ¹⁷ O bughikwa na m chororo onyinye unu, kama ana m achu ka mkpuru unu ga-amita baa uba, bara unu uru. ¹⁸ Ugbu a, enweela m ihe niile na-akpa m mkpa, n'ezie, enweela m karia ihe na-akpa m. Onyinye unu nyere m, nke Epafroditos wetara, egboola mkpa m niile. Onyinye ndi a di ka aja na-esi isi utu a churu Chineke, nke o na-anabatakwa nke oma. ¹⁹ O bu Chineke m ga-egboro unu mkpa unu niile, site n'uloaku ebube ya nke eluigwe, n'ih i Kraist Jisos.

²⁰ Ka otuto diri Chineke anyi, bu Nna anyi, ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

Ekele ikpeazu

²¹ Keleere m ndi nsu niile n'ime Kraist Jisos.

Umunna ndi mụ na ha nọ na-ekekwa unu.

²² Ndi nsọ niile nọ n'ebe a na-ekele unu, karịsịa ndi nọ n'ụlọ Siza.

²³ Ka amara Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dinyere mmụọ unu. Amen.

Ndi Kọlọsị

¹ Pọl, onye e mere onyeozị Kraịst Jisọs, site n'ọchịchọ Chineke, ya na nwanna anyị Timoti,

² Na-edegara ndị Kraịst nọ na Kọlọsị, bụ ụmụna ndị dị nsọ na ndị kwesiri ntụkwasị obi.

Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyị dirị unu.

Ekele na ekpere

³ Mgbe ọbụla anyị na-ekpere unu ekpere anyị na-ekele Chineke onye bụ Nna Onyenwe anyị Jisọs Kraịst ekele. ⁴ N'ihị na anyị anụla ihe banyere okwukwe unu n'ime Kraịst Jisọs, na otu unu si hụ ndị nsọ niile n'anya. ⁵ Okwukwe na ihunanya nke na-esite n'olileanya nke a kwadobere unu n'eluigwe, nke unu nūrula n'okwu nke eziokwu ahụ, bụ ozioma, ⁶ nke bjaruterela unu. N'ezie, dị ka o si dị n'ụwa niile, ọ na-amị mkpuru na-etokwa, dị ka o si eme n'etiti unu, site n'ubochi unu nuru ma ghotakwa amara nke Chineke n'eziokwu. ⁷ Dị ka unu siri mụta n'aka Epafras, onye anyị huru n'anya na onye anyị na ya na-ejekọ ozi. Ọ bụ onye kwesiri ntụkwasị obi n'ijere Kraịst ozi n'aha unu. ⁸ O meela ka anyị mara ụdị ihunanya unu nwere n'ime Mmụọ.

⁹ N'ihị nke a, site n'ubochi anyị nuru ihe banyere ya, anyị esepughị aka ikpere unu ekpere. Anyị na-arịọ ka unu juputa n'amamihe nke uche ya, n'ime nghota ma amamihe nke mmụọ niile. ¹⁰ Ka unu si otu a bie ndụ dị ka Onyenwe anyị choro. Ka unu burukwa ndị na-eme ihe ọma mgbe niile, ndị na-eme ihe na-atọ ya uto n'uzọ ọbụla, na ndị na-eto eto n'ihe banyere ịma Chineke mgbe niile. ¹¹ Ebe a na-eme ka unu dị ike n'ime ike niile, dị ka ike nke ebube ya si dị. Ka unu nwee ndidi na ogologo ntachiobi, ¹² na-enyenu Nna ekele site n'onu, onye mere ka anyị kwesi iketa oke n'ihe nketa nke ndị nsọ n'ime alaeze nke ihè. ¹³ N'ihị na ọ naputara anyị site n'ike nke ọchịchiri, bịa kpofee anyị n'alaeze nke Okpara ya ọ huru n'anya. ¹⁴ Onye anyị si n'ime ya nwee nzọputa, nke bụ mgbaghara mmehie niile.

Onye Kraịst bụ, na ihe o mere

¹⁵ Ọ bụ nnọọ onyinyo Chineke onye anyị na-apughị ihu anya, burukwa onye mbụ a muru n'ihe niile e kere eke. ¹⁶ N'ihị na n'ime ya ka e ji kee ihe niile dị n'ụwa na nke dị n'eluigwe, na ndị anyị puru ihu anya na ndị anyị na-apughị ihu anya, ma ocheeze niile, ike niile, ichi isi niile na ike ọchịchị niile. E kere ihe niile site n'aka ya nakwa n'ihị ya. ¹⁷ Ya onwe ya nọ tupu ekee ihe niile, ọ bukwa n'ime ya ka ejikotara ihe niile n'otu. ¹⁸ Ọ bụ ya bụ isi nke anụ ahụ ahụ bụ choochi. Ọ bụ ya bụ mmalite, onye mbụ a muru n'etiti ndị niile ga-esi n'onwu bilie. Nke a mere ka ọ buru onyeisi mbụ n'ime ihe niile. ¹⁹ N'ihị na ọ bụ n'ime ya ka ọ masiri ozuzu oke ya ibi. ²⁰ Ọ bụ site na ya ka o ji mee ka ihe niile biaghachikwute ya. E mere ka udo dirị n'etiti ya na ihe niile, maobu ihe dị n'ụwa, maobu nke dị na n'eluigwe site na ọbara ọ wusiri n'elu obe.

²¹ Unu onwe unu bu ndị e mere ndị mba ọzọ site n'ebe Chineke nọ, na ndị iro n'uche unu n'ihị ajọ omume niile unu. ²² Ma ugbu a, o kpezierela

unu site na-anụ ahụ Kraịst, sitekwa n'ọnwụ ya, iji chee unu n'ihu ya dika ndi di nsọ, na ndi na-enweghi ita uto, na ihe ebubo obula megide ha. ²³ Ma o buru na unu anogide n'okwukwe unu, buru ndi gbara mgborogwu, ndi guzosiri ike, ndi na-ewezugaghi onwe ha site n'olileanya ahụ diri unu n'ozoma ahụ. Nke a bu ozoma ahụ unu nuru, nke ekwusakwara nye ihe niile e kere eke n'okpuru eluigwe, nke e mere mu onwe m bu Pol, onyeozi ya.

Oru Pol na-arụ n'ime chọochi

²⁴ Ugbo a, ana m anuri onu n'ihu ahuhu ndi a nke m na-ahụ n'ihu unu, ana m emezu ihe foduru n'ahuhu ahụ Kraịst tara n'ihu anu ahụ ya bu chọochi. ²⁵ Emeela ka m buru onyeozi chọochi ya site n'ikike Chineke nyere m, ikwusara unu okwu Chineke n'ozuzu oke ya. ²⁶ Nke bu ihe omimi ahụ, nke e zoro ezo site n'oge ahụ nakwa ogbo niile ndi a gara aga, ma ugbo a e mekwara ka o puta ihè nye ndi nsọ Chineke. ²⁷ O bu ha ka Chineke hoputara ime ka amata akụ nke ebube nke ihe omimi a n'etiti ndi mba ozo, nke bu Kraịst n'ime unu, onye bu olileanya nke ebube ahụ.

²⁸ O bu ya ka anyi na-ekwusa, na-adu onye obula odu, na-akuzikwara onye obula ihe site n'amamihe niile. N'ihu na anyi choro iche mmadu niile obula n'ihu ya di ka ndi zuruoke n'ime Kraịst. ²⁹ N'ihu nke a ka m na-adogbu onwe m n'oru, di ka ike ya di ukwu nke na-arụ oru si di m n'ime.

2

¹ O bu ochicho m ka unu ghotu otu m si na-agbasi mgba ike nke ukwu n'ihu unu, na n'ihu ndi no n'obodo Laodisia, na ndi niile na-enwebeghi ike ihu m ihu na ihu. ² Ebumnobi m bu ka a gbaa ha ume, jikookwa ha n'otu n'ihunanya, ka ha nweta uba niile nke nghota zuruoke na amamihe nke ihe omimi Chineke ahụ bu Kraịst n'onwe ya. ³ O bukwa n'ime ya ka ulokwu ihe zoro ezo niile nke amamihe na ihe omuma di. ⁴ Ana m ekwu nke a ka onye obula ghara iji ire uto duhie unu uzo. ⁵ O bu ezie na anoghi m n'etiti unu n'anụ ahụ, ma anọ m n'etiti unu n'ime mmuo. Ana m anuri onu ihu mkpebi unu na iguzosi ike n'okwukwe unu n'ime Kraịst.

Ndu juru afo di n'ime Kraịst

⁶ Ya mere, di ka unu si nabata Kraịst Jisos Onyenwe anyi, na-ebinu ndu unu n'ime ya. ⁷ Burunu ndi mgborogwu ha mibanyere n'ime ya, ndi a na-ewuli elu n'ime ya, ndi di ike n'ime okwukwe, di ka e si kuziere unu, ndi juputara na-inye ekele.

⁸ Lezienu anya ka onye obula ghara iji ozizi na amamihe efu niile nke na-achi uwa, na aghughu duhie unu n'okwukwe. Okwu amamihe ahụ nke ihe ozizi ya na osisa ya niile dabeere na mmuo nke uwa na ntuputa mmadu kama idabere n'ihe Kraịst kwuru.

⁹ N'ihu na n'ime Kraịst ka izuoke niile nke Chineke bi n'udidi mmadu. ¹⁰ Ya mere, unu nwere ihe niile n'ime ya, onye bu isi ndi niile na-achi achi, onye bukwa isi n'ebe ike na ichi isi niile di. ¹¹ N'ime ya, e biri unu ugu nke ejighi aka bie, site n'iwepu odidi anu ahụ n'obibi ugu nke Kraịst biri. ¹² Mgbe e likotara unu na ya na baptizim, e sitere n'onwu kpolite unu na ya site n'okwukwe ahụ di n'ike Chineke onye sitere n'onwu kpolite ya.

¹³ Mgbe unu bu ndi nwuru anwu n'ime mmehie unu, na n'ime ebighi ugu nke anu ahụ mmehie unu, Chineke mere ka unu soro Kraịst diri ndu ozo. O gbaghara anyi mmehie anyi niile, ¹⁴ kagbuo iwu niile e dere ede, ya na usoro ya niile nke guzoro imegide anyi. O wezugara ha, kpoide ha

n'obe. ¹⁵ Mgbe ọ napuru ike niile, na ichi isi niile, ngwa agha ha niile, ọ gbara ha otọ n'ihu ọha, igosi mmeri o meriri ha n'obe.

Inwere onwe puo n'iwu mmadu

¹⁶ N'ihia ya, unu ekwela ka onye ọbula kpee unu ikpe banyere ihe ọbula unu na-eri, maobu ihe unu na-anu, maobu ihe banyere ido ubochi nso, maobu ime mmemme onwa ohuru maobu mmemme ubochi izuika. ¹⁷ Ihe ndi a niile bu onyinyo nke ihe ga-abia n'odinihu ma nke putara ihe di n'ime Kraist. ¹⁸ Unu ekwela ka onye ọbula nke ọ na-amasi ife ndi mmuo ozi maobu ibi ndu umeala nke aghugho di n'ime ya, onye na-ekwu otutu okwu banyere obu ọ huru, si otu a na-afuli onwe ya elu n'efu n'ihia echiche nke onwe ya, maa unu ikpe ma napu unu ihe nrite unu. ¹⁹ Onye na-adighi ejidesikwa onye bu isi aka ike, onye a na-esite n'aka ya na-eme ka ahụ niile, nke nkwonkwo ha na akwara ha niile na-ejikota n'otu, too eto di ka Chineke si choo ka ha too.

Iso Kraist nwuo na iso ya di ndu

²⁰ Ebe ọ bu na unu esorola Kraist nwuo n'ebe ozizi na amamihe niile nke na-achia uwa no, gini mekwaranu unu ji ka na-ebi ndu di ka a ga-asia na unu bu nke uwa, gini mere unu ji na-edo onwe unu n'okpuru iwu ya di ichi? ²¹ "Ejidela nke a aka, edetula nke a ire, ebitukwala nke a aka"? ²² Iwu ndi a niile na-ekwu banyere ihe ndi ga-ala n'iyi mgbe a na-etinye ha n'oru, ha sitere n'iwu na ozizi nke mmadu. ²³ N'ezie, iwu ndi a yiri ihe e ji amamihe guzobe, n'ihia uzọ o si akwali mmuo mmadu n'ife ofufe di ka ọ choro, na iweda onwe n'ala, na ita anu ahụ ahụ. Ma ha abaghi uru o bula iji ha gbochie aguu ojo nke anu ahụ.

3

Ibi ndu obu site n'ike Kraist

¹ Ya mere, ebe e mere ka unu buru ndi so Kraist bilie n'onwu, tukwasinu obi unu n'ihia di n'elugwe ebe Kraist no n'akuku aka nri Chineke. ² Ka echiche gbasara elugwe ju unu obi. Unu atufukwala oge ichegbu onwe unu banyere ihe di n'uwa. ³ N'ihia na unu anwula. E zokwara ndu unu n'ime Chineke site na Kraist. ⁴ Mgbe Kraist onye bu ndu unu ga-aputa ihe, unu ga-esokwa ya puta ihè n'ebube ya.

⁵ Meenu ka ochicho ojo niile nke uwa di n'ime unu buru ihe nwuru anwu. Unu etinyekwala aka n'ikwa iko, adighi ocha, ochicho ojo, aguu ime ihe ojo, na anya ukwu (nke bukwa ikpere arusi). ⁶ O bukwa n'ihia ihe ndi a ka onuma Chineke na-abiakwasia ndi ahụ na-enupu isi. ⁷ Ihe ndi a bu ihe unu na-eme n'oge gara aga mgbe unu na-adi ndu n'ime ha. ⁸ Ma ugbu a bu oge iwezuga ihe ndi a niile na ndu unu: iwe, na onuma, na obi ojo, na nkwalu niile, ya na okwu ihere niile na-esi unu n'onu na-aputa. ⁹ Unu agwala ibe unu okwu ugha, n'ihia na unu eyipula mmadu ochie ahụ na-eme udi omume a. ¹⁰ Ugbu a, unu eyikwasila ndu ohuru ahụ, nke e ji amamihe na-eme ka ọ di ohuru n'oyiyi nke onye kere ya. ¹¹ Nkewa ọbula adighi n'ime ndu a. O dighi mkpa maobu onye Juu maobu onye mba ozo, maobu onye e biri ugwu, maobu onye a na-ebighi ugwu. O dikwaghị mkpa maobu onye na-asu asusu ozo, ma ọ bu onye ime oha, maobu onye Sitia, maobu ohu, ma ọ bukwanu onye nwe onwe ya. Ihe di mkpa bu na Kraist bu ihe niile, norokwa n'ime ihe niile.

Iputa ihe nke ndu ohuru ahụ

¹² Ya mere, di ka ndi Chineke hoputara, ndi di nsọ na ndi o huru n'anya, yikwasinu onwe unu obi omijiko, na obi ebere, na obi di umeala, na idi nwayo, na ntachiobi. ¹³ Na-anagidenu ibe unu, gbagharakwa mmejo obula ibe unu na-emejo unu. Gbagharanu di ka Onyenwe anyi si gbaghara unu. ¹⁴ Nke kachasi nke, kwerenu ka ihunanya na-achi achi na ndu unu, n'ihina na o bu nke a na-ejikota ihe niile n'otu.

¹⁵ Ka udo Kraist na-achi achi n'ime obi unu, ebe unu bu akuku nke otu anu ahụ ahụ, a kporo unu ka unu nodu n'udo. Mgbe niile, noonu na-ekele. ¹⁶ Ka okwu nke Kraist biri n'ime unu n'uju ya. Werenu amamihe niile na-akuzirita ibe unu ihe, ma na-adurita ibe unu odu. Werekwanu abụ oma na abụ nke ime mmuo buoro Chineke abụ ekele n'obi unu. ¹⁷ Ka ihe niile unu na-eme, n'okwu maobu n'omume buru nke e mere na nke e kwuru site n'aha Onyenwe anyi Jisos, na-enyekwanu Chineke Nna ekele site na ya.

Okwu diri ezinaulo ndi nke Kraist

¹⁸ Ndi bu nwunye, doonu onwe unu n'okpuru di unu, di ka o kwesiri ime n'ime Onyenwe anyi.

¹⁹ Unu ndi bu di, hunu nwunye unu n'anya, unu ejikwala obi ilu na-emeso ha omume.

²⁰ Umuntakiri, ruberenu nne na nna unu isi n'ihe niile, n'ihina na nke a na-amasi Onyenwe anyi.

²¹ Unu bu nna, unu emela ihe ga-akpasu umu unu iwe, ka ha ghara ida mba n'obi.

²² Ndi bu ohu, na-eruberenu ndi bu nna unu ukwu n'anu ahụ isi n'ihe niile, na-emenu nke a, o bughina naani mgbe ha no na-ele unu anya, maobu mgbe unu chorọ inata ihuoma, kama werenu obi unu niile, na itu egwu Onyenwe anyi rubere ha isi. ²³ Ihe obula unu na-eme, werenu obi unu niile mee ya. Ka o di ka o bu Onyenwe anyi ka unu na-aruru ya, o bughina di ka unu na-aruru ya mmadu. ²⁴ Chetanu nke oma na unu nwere ugwo oru nke Onyenwe anyi kwadobere inye unu, ndi ya. N'ihina na o bu Onyenwe anyi Kraist ka unu na-ejere ozi. ²⁵ Onye obula na-eme ihe ojo ga-anata ugwo oru n'ihina ihe ojo niile o mere. N'ihina na ile mmadu anya n'ihu adighi ya.

4

¹ Unu ndi nwe odibo, jirinu ikwuba aka oto na ikpe ziri ezi na-emeso ndi ohu unu omume, ebe unu maara na unu onwe unu nwere onyenwe unu n'eluigwe.

Ndumodu ndi foduru

² Na-anogidenu n'ekpere, nookwanu na nche na-enyekwanu ekele. ³ Na-echetakwanu anyi n'ekpere, ka Chineke meghere anyi uzo ikwusa ozioma, ka anyi nwee ike kwusaa ihe omimi Kraist, nke m ji maka ya noro n'ulo mkporo, ⁴ ka m nwee ike kwuo ya ka o doo anya otu m kwesiri. ⁵ Unu were amamihe na-achikota onwe unu n'ebe ndi no n'ezi no, jizienu ohere obula unu nwere nke oma. ⁶ Ka okwu unu na-ekwu buru nke juputara n'amara na-atoto, ka unu mutakwa otu e si enye mmadu osisa di mma.

Ekele ikpeazu

⁷ Taikikos, ezi nwanna anyi, onye kwesikwara ntukwasia obi, onye anyi na ya na-ejeko ozi n'oru Onyenwe anyi, ga-akororo unu ihe niile banyere m. ⁸ Ana m ezitere unu ya, ka unu mara ihe banyere onodu anyi nakwa ka o gbaa obi unu ume. ⁹ Ezi nwanna anyi nwoke bu Onisimos, onye kwesiri

ntụkwasi obi, onye bụkwa otu n'ime unu, so ya na-abia. Ha ga-agwa unu ihe niile na-eme n'ebe a.

¹⁰ Arịstakos, onye mụ na ya nọ n'ụlọ mkpọrọ, na-ekele unu. Mak nwanne Banabas na-ekele unu. (Onye unu natara ihe ntuziaka banyere ya, ọ bụrụ na ọ bjarute n'ebe unu nọ, unu nabata ya nke oma.)

¹¹ Jisọs, onye a na-akpọkwa Jostus, na-ekele unu. Ọ bụ naanị ndị a bụ ndị Juu* mụ na ha na-arụkọ ọrụ alaeze Chineke n'ebe a. Ha na-eme nnoọ nke oma, na-enye m obi uto.

¹² Epafra, odibo Kraist Jisọs na onye bụkwa otu onye n'ime ogbakọ unu na-ekele unu. Oge niile ka ọ na-ekpe ekpere n'ihị unu, na-ariọ ka unu guzosie ike bụrụ ndị tozuru etozu na ndị kwesiri ike n'ochicho niile nke Chineke. ¹³ Ana m agbara ya akaebe na ọ rụsiri ọrụ ike n'ihị unu na n'ihị ndị Laodisia na ndị Hierapolis.

¹⁴ Ezi enyi anyị Luk, onye dibia ukwu anyị na Dimas na-ekele unu.

¹⁵ Keleerenụ m ụmụna anyị bi na Laodisia na nwanna anyị Nimfas na chọochi na-ezukọ n'ụlọ ya.

¹⁶ Mgbe unu gụchara akwụkwọ a, hụnụ na a gụkwara ya na nzukọ di na Laodisia. Gụkwanyụ n'otu mgbe ahụ akwụkwọ nke si na Laodisia bia.

¹⁷ Gwanụ Akipos ka ọ kpachapụ anya rụchaa ọrụ Onyenwe anyị nyere ya iru.

¹⁸ Eji m aka m dee ekele nke a mụ onwe m bụ Pọl. Unu echefula na m nọ n'agbụ. Ka amara dinyere unu.

* **4:11** 4:11 Ha bụ ndị Juu site n'obibi ugwu.

1 Ndi Tesalonaika

¹ Akwukwo ozi a si n'aka Pol, Sailas* na Timoti.

Na-abjara nzuko di na Tesalonaika, ndi e jikotara ha na Chineke Nna, na Onyenwe anyi Jisos Kraist.

Ka amara na udo diri unu.

Inye ekele n'ih i okwukwe ndi Tesalonaika

² Anyi na-ekele Chineke ekele mgbe niile, na-echetakwa unu n'ekpere anyi. ³ Mgbe niile ka anyi na-echeta n'ekpere nye Chineke bu Nna, ihe gbasara oru unu nke sitere n'okwukwe, ya na irusi oru ike unu nke sitere n'ihunanya, na iguzosi ike unu nke sitere n'olileanya unu nwere n'Onyenwe anyi Jisos Kraist.

⁴ Umunna anyi, anyi maara na Chineke huru unu n'anya nke ukwu, hoputa unu. ⁵ N'ih i na obughi naani nke okwu onu ka ozioma anyi rutere unu, kama o bukwa n'ike, na n'ime Mmuo Nso nakwa mmetuta nke di omimi. Unu maara udi ndu† anyi biri n'etiti unu n'ih i unu. ⁶ Nke a mere unu ji buru ndi na-enomi anyi na Onyenwe anyi. N'ih i na unu jiri onu nke Mmuo Nso na-enye nabata ozioma ah u, n'agbanyeghi otutu ahuhu di ukwu nke o wetaara unu. ⁷ N'uzo di otu a, unu ghor o ihe ilere anya nye ndi niile kwere ekwe no na Masidonia na Akaja.‡ ⁸ Ugbu a, e sitela na ndu unu mee ka ozioma Onyenwe anyi gbasaa gabiga Masidonia na Akaja. N'ih i na a na-anu ihe banyere okwukwe unu nwere na Chineke n'ebe niile. Ya mere, o dikwaghi mkpa ka anyi kwuo ihe banyere ya. ⁹ N'ih i na ha onwe ha na-ebu uzo gwa anyi ihe banyere nnabata unu nabatara anyi, na otu unu si site n'ikpere arusi tugharia, bido ife Chineke di ndu, onye bukwa ezi Chineke, ¹⁰ na i chere Okpara ya onye ga-esi n'eluigwe, onye o sitere na ndi nwuru anwu kulite, Jisos, onye na-anaputa anyi n'iwe nke na-abia.

2

Oru Pol ruru na Tesalonaika

¹ Unu onwe unu maara, umunna, na obibia anyi biakwutere unu abughi ihe lara n'iyi. ² Anyi tara ahuhu na mbu e mekwara anyi ihe ihere na Filipai dika unu maara, ma site n'inyeaka Chineke anyi nwere obi ike igwa unu ozioma ya, o buladi mgbe a na-eguzogide anyi n'ebe o di ukwu. ³ N'ih i na aririo anyi na-ario unu esiteghi na njehie puta maobu n'ochicho nke na-adighi ocha ma o bukwanu n'aghugo. ⁴ N'aka nke ozo, anyi na-ekwu okwu di ka ndi ozi Chineke nwaputara, ndi o tinyere oru ozioma a n'aka na ntukwas i obi idebe. Anyi adighi agbali ime ihe ga-at o mmadu u to, kama anyi choro ime ihe ga-at o Chineke u to, bu onye na-enyocha echiche obi anyi. ⁵ O dighi mgbe obula, di ka unu maara, anyi kwuru okwu nrafu maobu were uzo aghugo zoo anya ukwu anyi nwere. Chineke bu onye akaebe anyi. ⁶ O dighi mgbe anyi choro ka ndi mmadu obula maobu unu, maobu ndi ozo, too anyi. ⁷ O bu ezie, di ka ndi ozi Kraist, anyi gara abu ibu aru nye unu.

* **1:1** 1:1 N'asusu Griik Silvenos bu otu ozo e si akpo Sailas. † **1:5** 1:5 Udi mmadu anyi bu n'etiti unu ‡ **1:7** 1:7 Akaja bukwa Griis.

Kama, anyị biri n'etiti unu site n'idi nwayoọ di ka ndi bu nne na-azu umuntakiri ha, na-elekota ha. ⁸ N'ihu na anyi huru unu n'anya nke ukwu ruo na o bughị naani na anyi kwusaara unu ozioma Chineke kama anyi nyekwara unu ndu anyi. N'ihu na unu di anyi n'obi nke ukwu. ⁹ N'ezie umunna m, amaara m na unu ga-echeta otu anyi si ruo oru hujokwa anya n'etiti unu. Anyi na-aru oru ehihie na abali ihu na anyi rutara ego ga-ezuru anyi, n'ihu na anyi achoghi ibu oke ibu nye onye obula mgbe anyi na-ezisara unu ozioma Chineke. ¹⁰ Unu onwe unu bukwa ndi akaebe di ka Chineke si buru onye akaebe, na mmekorita anyi na unu bu ndi kwere ekwe, bu nwekorita di ocha na nke ezi omume, na nke ita uta obula nadighi na ya. ¹¹ N'ihu na anyi mesoro onye obula n'ime unu di ka nna si emeso umu nke ya, ¹² na-agba unu ume, na-akasi unu obi, na-akwagidekwa unu na unu kwesiri ibi ndu kwesiri umu Chineke, onye kpobatara unu n'ime alaeze ya na ebube ya.

¹³ N'ihu nke a, anyi ga-aga n'ihu na-ekele Chineke na-esepughi aka, n'ihu na mgbe unu nabatara okwu Chineke, bu nke unu nuru n'onu anyi, unu anabataghi ya di ka okwu mmadu, kama otu o dikwa n'eziokwu, ya bu okwu Chineke, nke na-arusikwa* oru ike n'ime unu bu ndi kweere ya. ¹⁴ Unu onwe unu, umunna m, ghoonu ndi na-enomi nzuko nke Chineke n'ime Kraist Jisos, ndi no na Judia. N'ihu na unu onwe unu hukwara otu udi ahuhu ahu n'aka ndi ala unu, di ka ha onwe ha huru n'aka ndi Juu. ¹⁵ Ndi gburu ndi amuma, gbukwaa Onyenwe anyi Jisos. Ugbu a ha na-akpagbukwa anyi na-achupu anyi. Ha na-emegide Chineke na mmadu niile ¹⁶ site n'igbochi anyi izisara ndi mba ozo ozioma ka a ghara izoputa ha. Ha na-esite n'uzo di otu a na-eme ka iko mmehie ha na-eju. Ma ikpe Chineke adakwasilari ha.

Nzube Pol

¹⁷ Otu o di, umunna anyi, mgbe anyi si n'etiti unu puo, noo nwa oge nta, onodu a mere anyi ndi na-enweghi nne na nna (maobu na-anu ahu o bughị n'ime mmuo), n'ihu otu unu si guo anyi agu, anyi gbaliri ihu unu. ¹⁸ Anyi gbalisiri ike ibiakwute unu, karisia, mu onwe m bu Pol gbaliri, gbalia ibia, ma ekwensu gbochiri anyi. ¹⁹ N'ihu na olee ihe bu olileanya anyi, maobu onu anyi, maobu okpueze anyi, nke anyi ga-eji nyaa isi mgbe a ga-eme ka anyi niile guzo n'ihu Onyenwe anyi Jisos Kraist, mgbe o ga-abia? O bu na o bughị unu onwe unu? ²⁰ N'ezie, unu onwe unu bu onu na otuto anyi.

3

¹ Ya mere, mgbe anyi na-apughi inagide ya gaa n'ihu, anyi kpebiri ino naani anyi n'Atens. ² Anyi zipuru Timoti, onye bu nwanna anyi, onye anyi na ya so na-aruru Chineke oru site n'ikwusa ozioma Kraist, ka o biakwute unu, kasie unu obi, meekwa ka unu guzosie ike n'okwukwe unu. ³ Ka unu hapu ida mba n'ihu mkpagbu ndi a a na-akpagbu unu. Ma ana m eche na unu onwe unu maara na nke a ga-abu ihe nketa anyi. ⁴ N'ihu na mgbe anyi na unu no, anyi buru uzo gbaara unu ama na ihe ndi a aghaghi ibiakwasi unu. Ugbu a, ihe niile emezuola di ka unu matakware. ⁵ N'ihu nke a, mgbe m huru na m apughi inagide ihe ndi ahu, eziri m ozi, ka a choputa maka okwukwe unu. N'ihu na ujo m bu ma eleghi anya o nweela uzo onye onwunwa ojo ahu si nwaa unu onwunwa n'oge a, mee ka ndogbu niile anyi dogburu onwe anyi n'oru n'etiti unu buru ihe lara n'iyi.

* **2:13** 2:13 Okwu a na-arusi oru ike site n'igbanwe ndu ndi mmadu.

Ozi agbamume Timoti ji lota

⁶ Ma ugbu a, Timoti esitela n'ebe unu nọ loğhachikwute anyị. O wetara ozioma banyere okwukwe unu na ihunanya unu. O mekwara ka anyị mata na unu na-enwe ezi ncheta banyere anyị mgbe niile, na ọ na-agụsi unu agụụ ike ihu anyị anya, di ka o si agụkwa anyị ihu unu anya. ⁷ N'ihikwe a, umunna anyị, anyị aburula ndi a gbara ume nke ukwuu, ọ buladi n'ime mkpagbu niile nke anyị nọ n'ime ya, n'ihikwe iguzosi ike nke unu guzoro n'okwukwe unu. ⁸ Ugbu a anyị ga-adi ndu, ma ọ buru na unu eguzosie ike n'ime Onyenwe anyị. ⁹ Olee udi ekele anyị puru ikele Chineke n'ihikwe akuko nyere anyị onu n'ihu Chineke anyị n'ihikwe unu. ¹⁰ Ehihie na abali niile, anyị na-ario ka anyị hu unu ihu na ihu, ka anyị nwee ike tinyezuo ihe foduru n'okwukwe unu.

¹¹ Ugbu a, ka Chineke Nna anyị na Onyenwe anyị Jisos Kraist megheere anyi uzọ ibiakwute unu. ¹² Ka Onyenwe anyi meekwa ka unu baa uba, ka unu babiga uba oke n'ihunanya unu nwere nye ibe unu, na ndi ozokwa, di ka ihunanya anyi si di ukwuu n'ebe unu no. ¹³ Ka o mee ka obi unu guzosie ike n'idi nsọ, na-enweghi ita uta obula, n'ihu Chineke na Nna anyi, n'obibia nke Onyenwe anyi Jisos ya na ndi nsọ ya niile.

4

Ibi ndu na-atọ Chineke uto

¹ N'ikpeazu, umunna anyi, anyi na-ario ma na-akwagidekwa unu n'ime Onyenwe anyi Jisos, di ka unu mutara site n'aka anyi otu unu kwesiri isi bie ndu, nakwa ime ihe ga-atọ Chineke uto. Unu na-eme nke a karia. ² N'ihikwe na unu maara udi ndumodu ahụ si n'aka Onyenwe anyi Jisos nke anyi nyere unu.

³ N'ihikwe na nke a bu ochicho Chineke, bu i di nsọ unu. Ka unu wezuga onwe unu site na ikwa iko, ⁴ ka onye obula n'ime unu mata ido ahụ nke onwe ya n'ugwu na n'idi nsọ. ⁵ O bughị n'uzo imejuputa ochicho ojojo nke anu ahụ di ka ndi mba ozo na-amaghi Chineke. ⁶ Ka onye obula ghara imegbu maobu ihogbu nwanna ya n'okwu a. N'ihikwe na Onyenwe anyi ga-ata onye na-eme ihe di otu a ahuhu, di ka anyi gwara unu na mbu, na-adosikwa unu aka na nti ike. ⁷ N'ihikwe na okpukpo Chineke kporo anyi abughi ka anyi na-ebi ndu adighi ocha kama o chororo ka anyi diri nsọ. ⁸ Ya mere, onye obula nke juru inara ntuziaka a, o bughị mmadu ka o juru, kama o bu Chineke onye na-enye unu Mmuo Nso ya.

⁹ Ugbu a, ihe gbasara ihunanya nke kwesiri idi n'etiti umunna, o kwesighi ka anyi gwa unu ihe ozo banyere ya. N'ihikwe na unu onwe unu bu ndi Chineke kuziri ka unu nwee ihunanya n'ebe ibe unu no. ¹⁰ Ma n'ezie, unu na-ahu umunna anyi niile bi na Masidonia n'anya. Ma anyi na-ariosikwa unu aririo ike si unu na-ahukwa ha n'anya karia ka unu huru ha ugbu a. ¹¹ Nweenu aguu ibi ndu nwayoo, na-arukwanu oru diiri unu. Jirikwanu aka unu na-aru oru dika anyi gwara unu, ¹² nke a ga-eme ka ndu unu na-ebi kwa ubochi wetara unu nsopuru n'ebe ndi na-ekweghi ekwe no, meekwa ka unu ghara i dabere n'onye obula.

Obibia nke Onyenwe anyi

¹³ Umunna m, anyi chororo ka unu mata ihe banyere ndi otu anyi ndi dara n'ura onwu, ya ewutela unu dika o si ewute ndi ozo ndi na-enweghi olileanya. ¹⁴ N'ihikwe na ebe o bu na anyi kweere na Jisos nwuru ma sitekwa n'onwu bilie, n'otu aka ahụ, anyi kwenyekwara na site na Jisos, Chineke ga-akpolite ndi niile nwuru anwu. ¹⁵ N'ihikwe na okwu nke Onyenwe anyi nke

anyị na-akuziri unu bụ nke a, na anyị ndị dị ndụ ruo ọbibi Onyenwe anyị agaghị ebu ndị dara n'ura onwu ụzọ. ¹⁶ N'ihị na Onyenwe anyị n'onwe ya ga-esi n'eluigwe rịdata, ọ ga-ewere olu ike kpọọ oku, werekwa olu nke onyeisi ndị mmụọ ozi na ụda opi ike nke Chineke. Mgbe ahụ ndị niile nwurụ n'ime Kraịst ga-ebu ụzọ bilie. ¹⁷ Mgbe ahụ, anyị onwe anyị, ndị dị ndụ, ndị fọdurụ n'ụwa, ka a ga-eweli anyị na ha elu n'ime igwe ojii, ịga izute Onyenwe anyị na mbara eluigwe, ebe anyị na Onyenwe anyị ga-anọ ruo mgbe ebighị ebi. ¹⁸ Ya mere, werenu okwu ndị a, na-agba onwe unu ume mgbe niile.

5

Inọ na nche

¹ Ugbu a, ụmụnna, banyere oge na mgbe ihe ndị a ga-emezu. Echeghi m na ọ dị mkpa i degara unu akwukwọ. ² Dị ka unu maara nke oma na ụbọchị Onyenwe anyị ga-abia dị ka onye ohi si abia n'abalị. ³ Mgbe ha ga na-asị udo, na nchekwa dị, mgbe ahụ, na mberede, mbibi ga-abiakwasị ha dị ka ihe mgbu si adakwasị nwanyị ime na-eme, nke ga-eme ka onye ọbula ghara inwe ike ịgbapụ.

⁴ Ma unu onwe unu, ụmụnna, anoghi n'ochichiri, nke ụbọchị ahụ ga-abiakwasị unu na mberede dika onye ohi. ⁵ Unu niile bụ ụmụ nke ihè na ụmụ nke ehie, anyị abukwaghị nke ochichiri maobu nke abali. ⁶ N'ihị nke a, ka anyị ghara idi na-arahu ura di ka ndi ozo, kama ka anyi muru anya ka anya dokwaa anyi. ⁷ N'ihị na abali bu mgbe ndi na-arahu ura ji arahu ura. O bukwa n'abalị ka ndi mmanya na-egbu na-anubiga mmanya oke. ⁸ Ma ebe anyi niile bu ndi nke ihe, ka anyi buru ndi anya doro, ndi yi okwukwe na ihunanya dika ihe ikpuchi obi, yikwasikwa olileanya nke nzoputa di ka okpu igwe. ⁹ N'ihị na Chineke akwadebeghi ikpe omuma na egwu nye anyi. Kama ka anyi nweta nzoputa site n'okwukwe anyi nwere n'Onyenwe anyi Jisos Kraist. ¹⁰ O nwuru n'ihị anyi ka o buru, ma anyi di ndu ma anyi nwuru anwu, anyi ga-esoro ya diri ndu. ¹¹ Ya mere, na-akasiritanu onwe unu obi. Na-emekwanu ihe obula ga-ewuli ibe unu elu di ka unu si eme.

Ndumodu ikpeazu

¹² Anyi na-ariso unu ike, ụmụnna, ka unu na-asopuru ndi niile na-adogbu onwe ha n'oru n'ihị unu, ndi ahụ na-elekota unu n'ime oru Onyenwe anyi, na ndi ahụ na-adu unu odu. ¹³ Ka unu na-akwanyere ha uguwu site n'ihunanya n'ihị udi oru ha na-aru. Ka unu na mmadu ibe unu birikwa n'udo. ¹⁴ Ma ugbu a, anyi na-ariso unu, ụmụnna, na-adunu ndi na-anọ nkiti odu, na-agbanu ndi dara mba ume, nyerenu ndi na-adighi ike aka, nwekwanu ndidi n'ebe ha niile no. ¹⁵ Ka onye obula ghara inyeghachi mmadu ibe ya ihe ojojo n'onodu ihe ojojo. Kama gbalisienu ike ime ezi ihe n'ebe ibe unu no na n'ebe mmadu niile no.

¹⁶ Na-anurinu onu oge niile. ¹⁷ Na-ekpenu ekpere oge niile na-esepughị aka. ¹⁸ Na-enyenu ekele mgbe niile banyere ihe niile, n'ihị na nke a bu ochicho Chineke banyere unu ndi bu nke Kraist Jisos.

¹⁹ Unu emenyula oku Mmuo Nso. ²⁰ Ozo unu eledala okwu ndi amuma anya. ²¹ Kama na-anwalenu ihe niile ma na-ejidesikwanu ihe niile di mma aka ike. ²² Wezuganu onwe unu n'ihe ojojo niile.

²³ Ka Chineke ya onwe ya, bu Chineke nke udo, doo unu nso n'uzo niile. Ka e debezuo mmuọ unu na mkpuruobi unu na anu ahụ unu nso,

na-enweghị ntupọ ọbụla ruo ọbọchị ọbibi Onyenwe anyị Jisọs Kraịst.
²⁴ Onye ahụ kpọrọ unu ga-emezu ihe ndị a, n'ihu na ọ bụ onye kwesiri ntukwasị obi.

²⁵ Biko ụmụna, na-ekperenu anyị ekpere.

²⁶ Werenụ isurita ọnu dị nsọ na-ekele ụmụna anyị dum.

²⁷ Iwu m na-enye unu site n'aha Onyenwe anyị bụ ka unu guputa akwukwọ a n'ihu ụmụna niile.

²⁸ Ka amara Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dinyere unu niile.

2 Ndi Tesalonaika

¹ Pọl, na Sailas, na Timoti dere akwukwo a,

Na-edegara nzuko di n'obodo Tesalonaika n'ime Chineke Nna anyi, na n'ime Onyenwe anyi Jisos Kraist.

² Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyi, na Onyenwe anyi Jisos Kraist diri unu.

Inye ekele na ekpere

³ Umunna, anyi aghaghi ikele Chineke ekele mgbe niile banyere unu. O kwesiri ka anyi mee otu a, n'ihikwukwe unu na-abawanye. Itunanya onye obula n'ime unu nwere n'ebe ibe ya no na-abawanyekwa. ⁴ N'ihikwe a, anyi na-eji unu na-anya isi n'etiti nzuko Chineke niile. Anyi na-akoroha otu unu si jiri ntachiobi nogidesie ike n'ime nsogbu niile dakwasiri unu, na otu unu si nwee okwukwe di ukwuu, o buladi n'etiti oke mkpagbu a na-akpagbu unu.

⁵ Ihe ndi a niile na-egosi na ikpe Chineke bu nke ziri ezi, nke e ji eme unu ndi kwesiri alaeze Chineke, nke unu na-ata ahuhu n'ihikwe ya. ⁶ Chineke bu onye ezi omume n'ezie. O ga-eji mkpagbu kwughachi ndi na-akpagbu unu. ⁷ O ga-enyekwa unu bu ndi a na-akpagbu na anyi onwe anyi ezumike. O ga-eme nke a mgbe a ga-eme ka Onyenwe anyi Jisos ya na ndi mmuo ozi si n'eluigwe puta ihu. ⁸ O ga-abia n'udu ire oku taa ndi ahu na-amaghi Chineke ahuhu na ndi juru inabata ozioma nke Onyenwe anyi Jisos Kraist. ⁹ Ndi a ga-ata ahuhu mbibi ruo ebighi ebi, ebe ha na-agaghi ahu ihu Onyenwe anyi na ebube nke ike ya, ¹⁰ n'ubochi ahu o ga-abia inara ija mma na otuto, n'ime ndi nsu ya, ya na ka o buru ihe itunanya n'ebe ndi kweerenu no, n'ihikwe na unu kwenyere ama nke ozioma ahu anyi gbaara unu.

¹¹ N'ihikwe a, anyi na-anogide n'ekpere n'ihikwe unu, na-ario ka Chineke guo unu di ka ndi kwesiri okpukpo o kporo unu, na-arokwa ka o site n'ike ya mee ka unu mezu ebumnobi nke ihe di mma, na ezi oru niile nke okwukwe. ¹² Ka e nye aha Onyenwe anyi Jisos otuto n'ime unu, unu onwe unu n'ime ya kwa, di ka amara nke Chineke anyi na nke Onyenwe anyi Jisos Kraist si di.

2

Onye mmebi iwu ahu

¹ Ma ihe banyere obibia Onyenwe anyi Jisos Kraist, na nzuko anyi na ya ga-ezukota, anyi na-adusi unu odu ike umunna. ² Ka unu ghara ima jijiji maobu itu egwu n'uche unu n'ihikwe amuma, maobu okwu maobu akwukwo ozi e dere di ka o sitere n'aka anyi, nke na-asi n'ubochi Onyenwe anyi eruola. ³ Unu ekwela ka onye obula duhie unu n'uzo obula, n'ihikwe na ubochi ahu agaghi abia tutu ruo mgbe oke inupu isi ga-adi, na mgbe a ga-ekpughe onye mmebi iwu ahu nke a kara akara ila n'iyi. ⁴ Onye mmebi iwu ahu ga-ebuli onwe ya elu megide ihe niile a na-akpo chi maobu nke a na-efe ofufe, nke ga-eme ka o dozie onwe ya n'ulonso Chineke, na-ekwuputa na ya bu Chineke.

⁵ Unu echetaghị ihe m gwara unu n'oge mụ na unu nọ banyere ya? ⁶ Ma ugbu a, unu maara na o nwere onye na-egbochi ya ka ọ hapụ ipụta ihe. N'ihia na mgbe ọ ga-apụta bụ mgbe oge ya ruru. ⁷ Ma ọrụ nzuzo nke mmehi iwu ebidolara ugbu a, ma onye ahụ na-egbochi ya ibabiga ụba oke ga-anogide na-eme otu a tutu ruo mgbe oge e wezugara ya. ⁸ Mgbe ahụ, a ga-eme ka onye mmehi iwu ahụ pụta ihè, bụ onye Onyenwe anyị Jisọs ga-eji ume ọ ga-esi n'ọnyụ ya kupụta laa n'iyi, ma mee ka ọ ghara idikwa ọzọ site n'obibia ya. ⁹ Obibia onye mmehi iwu ahụ ga-abụ dị ka ọrụ ekwensu si dị, site n'ike iru ọrụ ebube aghugho na ihe iribama dị iche iche, na ọrụ itunanya aghugho dị iche iche nke ugha. ¹⁰ Ya na ụdị ọrụ ojojo dị iche iche nke ọ ga-eji duhie ndị ahụ na-ala n'iyi. Ha ga-ala n'iyi n'ihia na ha juru ihu eziokwu n'anya ma nwee nzoputa. ¹¹ N'ihia nke a, Chineke ga-ahapụ ha ka e duhie ha, ka ha jiri obi ha niile nabata okwu ugha ndị a. ¹² Ihe nke a pụtara bụ na ndị niile na-ekweghị n'eziokwu ahụ ma nwee mmasị n'ajo omume ka a ga-ama ikpe.

Guzoro chịm

¹³ Anyị kwesiri inye Chineke ekele mgbe niile n'ihia unu umunna ndi Onyenwe anyị huru n'anya. N'ihia na Chineke esitelari na mmalite hoputa unu ka unu buru ndi a zoputara site n'oru ido nsọ nke Mmuo Nso na site n'okwukwe unu n'eziokwu ahụ. ¹⁴ N'ihia nke a, ọ kporo unu site n'ozio ma anyị ka unu nweta otuto nke Onyenwe anyị Jisọs Kraist.

¹⁵ Ya mere, umunna, nogidenu n'ozizi ahụ anyị mere ka unu muta site n'ozizi anyị ziri unu, maobu na akwukwo anyị deere unu.

¹⁶ Ka Onyenwe anyị Jisọs Kraist n'onwe ya, na Chineke Nna anyị, onye huru anyị n'anya, site n'amara ya nye anyị agbamume di ebighi ebi na ezi olileanya, ¹⁷ gbaa obi unu ume, ma mee ka unu guzosie ike n'iru ọrụ na ikwukwa ihe niile di mma.

3

Aririo ekpere

¹ N'ikpeazu, umunna, na-ekperenu anyi ekpere ka ozi Onyenwe anyi gaa n'ihu na-agbasa ruo ebe niile ma buru ihe a na-asopuru, di ka o gbasara n'etiti unu. ² Ka e nwee ike naputa anyi n'aka ndi ajo mmadu, n'ihia na o bughị mmadu niile nwere okwukwe. ³ Ma Onyenwe anyi kwesiri ntukwasị obi, o ga-echebe unu ma gbaakwa unu ume ka unu hapu idaba n'aka ajo onye ahụ. ⁴ Anyi nwere nchekwube n'ime Onyenwe anyi na unu na-eme ma ga-anogidekwa na-eme ihe niile anyi nyere unu n'iwu. ⁵ Ka Onyenwe anyi duzie obi unu ighota ihunanya Chineke ya na udi ntachiobi Kraist nwere.

Ido aka na nti banyere ino nkiti

⁶ Umunna, nke a bu iwu anyi na-enye unu site n'aha Onyenwe anyi Jisọs Kraist. Ka unu zere onye obula kporo onwe ya onye kwere ekwe n'ime unu na-ebi ndu umengwu na onye na-adighi eso ozizi nke unu natara n'aka anyi. ⁷ N'ihia na unu maara nke oma n'ime onwe unu na unu kwesiri igbaso omume anyi. O nweghi mgbe obula unu huru anyi ka anyi na-agahari hapu ọrụ anyi kwesiri iru. ⁸ O nweghi onye obula anyi riri nri ya nke anyi na-ebughị uzọ kwuo ya ugwo. Kama anyi rusiri ọrụ ike, dogbukwaa onwe anyi n'oru ehie na abali, ka anyi ghara ibu ibu arọ nye onye obula. ⁹ O bughị na anyi enweghi ikike inara unu ihe oriri, kama o bu ka anyi kuziere unu site n'omume anyi ihe unu ga na-enomi.

¹⁰ O bụladị mgbe anyị na unu nọ, anyị nyere unu iwu a sị, “Onye ọbụla na-agaghị ọrụ ya erila nri.”

¹¹ Ma anyị anụla na ụfọdụ n’etiti unu na-anọ nkiti na-arughị ọrụ ọbụla, kama ndị dị otu a na-agaghari, na-etinye anya n’ihe na-agbasaghị ha. Ha anaghị arụ ọrụ ọbụla. ¹² Anyị na-enye ndị a iwu, na-adụsịkwa ha ọdụ ike site n’aha Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, si ha wetuo obi ha ala rusie ọrụ ha ike. Ka ha riekwa nri ha ji aka ha rụputa. ¹³ Otu ọ dị ụmụnna, unu ekwela ka ike iru ọrụ ọma gwụ unu.

¹⁴ Ma ọ bụrụ na ndị ọbụla adighị erube isi nye ihe anyị kwuru n’ime akwụkwọ ozi a, hụbanụ ndị dị otu a ama ma kwusịkwa iso ha nwekọ ihe ọbụla, ka ihere mekwa ha. ¹⁵ N’agbanyeghị nke a, unu agụkwala ha dị ka ndị iro unu, kama nyenu ha ndumọdụ dị ka ụmụnna.

Ekele ikpeazu

¹⁶ Ugbu a, ka Onyenwe anyị, onye udo na-esi n’aka ya abia tükwasiri unu udo ya mgbe niile, n’ime ọnọdụ ọbụla unu nọ n’ime ya. Onyenwe anyị nonyekwara unu.

¹⁷ Mụ onwe m bụ Pọl ji aka m deputa ekele a, nke m na-ekele unu niile. Nke a bụ ihe e ji arịba akwụkwọ niile m dere ama. Otu a ka m si ede ihe.

¹⁸ Ka amara Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dinyere unu niile.

1 Timoti

¹ Pọl, onyeozị Kraịst Jisọs site n'iwu Chineke Onye nzọpụta anyị, na nke Kraịst Jisọs, onye bụ olileanya anyị,

² Na-edegara gị bụ Timoti ezi nwa m n'ime okwukwe akwụkwọ a.

Ka amara, na ebere na udo nke sitere na Chineke bụ Nna, na Kraịst Jisọs Onyenwe anyị dịrị gị.

Idọ aka na ntị banyere ndị ozizi ụgha

³ Dị ka m gbara gị ume, mgbe m na-aga Masidonia, nọgide n'Efesọs ka i nwee ike nye mmadụ ụfọdụ iwu ka ha ghara ịga n'ihu n'izi ụkpụrụ dị iche. ⁴ Mee ka ha kwusị ịkọ ogologo akụkọ, na inyocha ihe gbasara usoro omumụ dị iche iche nke na-adighị agwụ agwụ. N'ihị na ihe ndị a na-eweta ajuju na iru ụka na-abaghị uru, kama inyere ndị mmadụ aka inabata ụzọ ahụ Chineke kwadoro site n'okwukwe. ⁵ Ihe anyị bu n'obi nye iwu a, bụ ka a kwalite ihunanya nke sitere n'obi ọcha na ezi akonuche, na okwukwe nke aghughọ na-adighị. ⁶ Ụfọdụ e sikwala n'ihe ndị a dapụ, jehie ụzọ, site n'oke iru ụka na-abaghị uru. ⁷ Ha choro ibu ndị ozizi iwu ma ha amaghị ihe ha na-ekwu maobu ihe ha na-akwadosi ike.

⁸ Ma anyị maara na iwu di mma, ma o buru na onye obula ewere ya mee ihe a choro ka e jiri ya mee. ⁹ Ma emeghi iwu n'ihị ndi ezi omume. Kama, e mere iwu n'ihị ndi ahụ na-emebi iwu na ndi na-enupu isi, ndi kporo Chineke asi na ndi mmehie, ndi ruru aru, ndi na-egbu nna ha na nne ha, na ndi na-egbu mmadu ibe ha, ¹⁰ na ndi na-akwa iko na ndi ikom na-emeru onwe ha n'ahu ndi ikom ibe ha, ndi na-azu ahia ndi ohu, na ndi ụgha niile, na ndi na-agba ama ụgha, tinyere ihe ndi ahụ niile megidere ezi ozizi ahụ, ¹¹ nke dabara n'ozio ma ahụ di ebube, nke Chineke di ngozi, nke o nyefere m n'aka na ntukwasị obi ichebe.

Amara Onyenwe anyi nye Pọl

¹² Ana m ekele Kraịst Jisọs Onyenwe anyị ekele, onye na-enye m ike, n'ihị na o gurụ m di ka onye e kwesiri itukwasị obi mgbe o hoputara m ijere ya ozi. ¹³ O bụ ezie na n'oge gara aga, abụ m onye na-ekwujo Chineke na onye na-akpagbu ndi ya, burukwa onye na-emegide emegide. Ma Chineke meere m ebere n'ihị na m mere ihe ndi ahụ n'onodu amaghị ihe, na enweghi okwukwe. ¹⁴ Ma Onyenwe anyi wukwasiri m amara ya, nke babigara uba oke, ya na okwukwe na ihunanya n'ime Kraịst Jisọs.

¹⁵ Okwu a kwesiri ntukwasị obi, kwesikwa ka anabata ya nke oma: Kraịst Jisọs biara n'ụwa izoputa ndi mmehie, nke mu onwe m bu onyeisi ha. ¹⁶ O bụ n'ihị nke a ka e ji gosi m ebere, ka Kraịst Jisọs site n'ime m, bu onye kachasi di njo, gosi enweghi ogwugwu nke ntachiobi ya, ka m buru ihe nlere anya nye ndi ahụ niile ga-ekwere na ya, ma nata ndu ebighi ebi. ¹⁷ Ugbu a, ka enye Eze ahụ na-adi ruo mgbe niile, Onye na-adighi anwu anwu, Onye a na-adighi ahụ anya, Onye naani ya bu Chineke, nsopuru na otuto ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

Imesi iwu e nyere Timoti ike

¹⁸ Ugbu a, Timoti nwa m, ana m enye gi ndumodu a di ka amuma ahụ e buru banyere gi n'oge gara aga si di. Ka i site n'igbaso ya nwe ike ihu ezi ogu ahụ. ¹⁹ Jidesie okwukwe i nwere ike, ya na ezi akonuche. N'ih na ufodu ajula ezi akonuche ma si otu a dapu n'okwukwe. ²⁰ Haimenios na Alegzanda so na ndi a. Ewerela m ha nyefee Ekwensu n'aka, ka o taa ha ahuhu tutu ruo mgbe ha mutara na ha ekwesighi ikwu okwu nkwulu megide Chineke.

2

Iwu banyere Ofufe na Ekpere

¹ Na mbu, ana m ario ka e kpee ekpere, kwuchite onu ndi ozo n'ekpere, ma nye ekele n'isi mmadu niile, ² kpee ekpere maka ndi eze niile, na ndi niile no n'onodu ochichi, ka anyi nwee ike bie ndu udo na nke nsogbu na-adighi, n'ime isopuru Chineke di ka o choro. ³ Nke a bukwa ihe di mma na ihe na-atọ Chineke Onye nzoputa anyi ezi utọ. ⁴ Onye choro ka a zoputa mmadu niile, ka ha niile biaruo na mmazu nke eziokwu. ⁵ N'ih na o bu naani otu Chineke di. O bukwa naani otu onye ogbugbo di n'etiti Chineke na mmadu. Kraist Jisos, onye ya onwe ya bu mmadu. ⁶ Onye weere onwe ya ka o buru ihe mgbaputa n'ih mmadu niile, nke bu igba ama a na-enye n'oge ya. ⁷ N'ih nke a, a hoputara m ka m buru onu na-ekwuru oha nakwa onyeozu, na onye nkuzi nye ndi mba ozo banyere ezi okwukwe ahụ. Eziokwu ka m na-ekwu, anaghi m agha ugha.

⁸ N'ih nke a, achoro m ka ndi ikom, n'ebe niile na-achili aka di nsọ elu n'ekpere, na-ebughi iwe n'obi, na-arukwaghi uka. ⁹ Achokwara m ka ndi inyom kwadoo onwe ha n'uzo kwesiri ekwesi, ka ha jiri nsopuru na uche zuruoke choro onwe ha mma. O bughi isi a kpara akpa, ma o bukwanu ngwa mma nke olaedo maobu pieal, maobu uwe di oke onuahia ha na-eyi. ¹⁰ Kama site n'ezi oru oma ha nke kwesiri ndi inyom na-ekwuputa na ha na-ekpere Chineke.

¹¹ Nwanyi kwesikwara iji obi di umeala na obi di nwayoo gee nti mutakwa ihe mgbe a na-ezi ihe. ¹² Ekwenyeghi m ka nwanyi zie ihe, maobu ka o buru onyeisi n'ebe ndi nwoke no. Ha kwesiri ino nwayoo mgbe obula unu zukoro. ¹³ O bu n'ih na e buru uzo kee Adam tupu e kee Iiv. ¹⁴ O bukweghi Adam ka a ghogburu, kama o bu nwanyi ka a ghogburu mee ka o buru onye mmebi iwu. ¹⁵ Ma a ga-azoputa ha site n'omumu nwa ma o buru na ha anogide na-ebi ndu okwukwe na ihunanya, na idi nsọ, na nke uche zuruoke.

3

Ndi ndu choochi

¹ Nke a bu okwu kwesiri ntukwasi obi ma burukwa eziokwu, bu nke na-asi, o buru na onye obula na-achọ onodu ibu ukochukwu, o na-achọ ezi oru kacha mma. ² Ya mere onye ukochukwu* kwesiri ibu onye a na-adighi ata uta, onye luru otu nwunye, onye obi umeala, onye na-achikota onwe ya nke oma, onye nwere nsopuru, onye na-anabata ndi obia n'ulo ya, nakwa onye nwere ike ikuzi ihe. ³ O gaghi abụ onye na-anubiga mmanya oke, o gaghi abụ onye na-alukari ogu, kama o ga-abu onye di nwayoo, onye na-ahughi okwu na uka n'anya, na onye na-adighi ahụ ego n'anya. ⁴ O ga-abu onye na-achizi ezinaulo ya nke oma, burukwa onye na-achikwa umu ya inwe nsopuru n'uzo obula. ⁵ (N'ih na o buru na mmadu enweghi ike

* 3:2 3:2 Maobu, Onye nlekota

chikọtazie ezinaulo ya, o ga-esi ańaa chizie choochi Chineke?) ⁶ O gaghi abu onye cheghariri oheru, ma o bughu ya, o ga-afuli onwe ya elu n'inya isi, ma si otu a daba n'omuma ikpe di ka ekwensu. ⁷ O ga-abukwa onye nwere ezi ama n'ebe ndi no n'ezi no, ka o ghara idaba n'onodu ihere nakwa n'onya ekwensu.

Ndi na-eje ozi

⁸ Otu ahụ kwa, ndi a hoputara ijere choochi ozi aghaghi ibu ndi kwesiri nsopuru, ndi na-enweghi ire abuo,† ndi kwesiri ntukwasu obi. Ha agaghi abu ndi na-anubiga mmanya oke na ndi akpiri ego na-agbaso uru n'ezighi ezi. ⁹ Ha ga-abu ndi ji akonuche di ocha na-ejidesi eziokwu nke okwukwe anyi ike. ¹⁰ Tupu a hoputa ha iru oru a, a ga-ebu uzọ nwalee ha. O buru na ha enweghi ebubo obula megide ha, mgbe ahụ, a ga-eme ha ndi na-eje ozi na choochi.

¹¹ Otu aka ahụ kwa, ndi nwanyi kwesikwara ibu ndi nwere nsopuru n'uzo obula, ndi na-adighi ebu iro n'obi, ndi na-adighi agba asiri, kama ndi nwere obi umeala, na ndi kwesiri ntukwasu obi n'ihe niile.

¹² Ndi niile a ga-hoputa ije ozi na choochi aghaghi ibu ndi nwere naani otu nwunye, ndi na-achizi umu ha na ezinaulo nke aka ha nke oma. ¹³ N'ih na ndi ahụ ruru oru ije ozi ha nke oma nwere ugwo oru. Ugwo oru ha bukwa nsopuru ahụ ndi ozọ ga-asopuru ha, na nkwuwa okwu ha nwere banyere okwukwe a n'ime Kraist Jisosh.

Ihe omimi

¹⁴ Enwere m olileanya na m ga-abia ileta gi na mgbe na-adighi anya, ma ana m edere gi ihe ndi a. ¹⁵ Asi na m enweghi ike bia osiso, i ga-amata otu ndi mmadu kwesiri isi bie obi n'ezinaulo Chineke, nke bu nzuko nke Chineke di ndu, ogidi na ntala nke eziokwu ahụ. ¹⁶ Karichasia nke a, o bu ihe omimi di ukwu, bu ntala ebe ezi idi nsọ si walite: O putara ihe n'udidi mmadu,

Mmuo Nso gosiri na o bu onye ezi omume,
ndi mmuo ozi heru ya,
e kwusara ihe banyere ya nye mba niile,
uwa niile kwenyeere na ya,
a nabatakwara ya n'ebube nke eluigwe.

4

Ndumodu e nyere Timoti

¹ Ma Mmuo Nso agwagheela anyi onu si, na n'oge ikpezazu ufodu mmadu n'ime choochi ga-esite n'okwukwe wezuga onwe ha, buru ndi na-agbaso mmuo nduhie nakwa ozizi ihe banyere mmuo ojoo. ² Ozizi di otu a na-esite n'ihu abuo nke ndi ugha, bu ndi eji igwe oku da nwuo akonuche ha. ³ Ndi di otu a na-egbochi ilu di na nwunye na iri ihe oriri ufodu. Ma o bu Chineke kere ihe oriri ndi a ka ndi kwere ekwe, ndi maara eziokwu ahụ jiri ekpere na ekele nara ha. ⁴ Ihe niile Chineke kere di mma, o dikwaghi ihe obula a ga-aju ma o buru na e jiri ekele nara ya, ⁵ n'ih na-esitere n'okwu Chineke na ekpere doo ya nsọ.

⁶ O buru na i mee ka umunna mara ihe ndi a, i ga-abu ezi onyeozi Kraist Jisosh, onye a zulitere nke oma site n'eziookwu nke okwukwe, na ezi ozizi nke i gbasoro. ⁷ Atufula oge gi n'iru uka ruru aru banyere akuko ifo nzuzu, na akuko na-abaghi uru nke ndi agadi nwanyi na-ako. Kama zuo onwe gi

† 3:8 3:8 Ndi na-adighi agha ugha maobu ekwu okwu aghughu.

ka i buru onye nke na-asopuru Chineke. ⁸ Igwuri egwu nke anu ahụ di mma kama ibu onye nke Chineke bara uru karịa n'uzo obula, n'ihu na nkwa di n'ime ya bu banyere ndu di ugbu a na ndu di n'ihu. ⁹ Okwu a kwesiri ntukwasị obi, kwesikwa ka a nara ya nke oma. ¹⁰ Anyi na-adogbu onwe anyi n'oru na-ahujukwa anya maka na anyi tukwasiri olileanya anyi na Chineke di ndu, onye bu Onye nzoputa mmadu niile, karichasia, nke ndi niile kwere ekwe.

Ndumodu

¹¹ Ndi a bu ihe ndi i ga-akuzi, kwudosie ike na-akuzi ha. ¹² Ekwela ka onye obula lelia gi anya n'ihu na ibu okorobia. Kama mee ka i buru ihe imaatu na ihe ilere anya oma nye ndi kwere ekwe, n'okwu, n'ibi obi, n'ihunanya, n'okwukwe nakwa n'idi ocha n'uche. ¹³ Tutu ruo mgbe m ga-abia n'ebe ahụ, na-aguputa ma na-akowakwara ndi choochi ihe e dere n'ime akwukwo nsọ. Na-ekwusakwa okwu Chineke. ¹⁴ Elelila onyinye ime mmuo nke i nwere anya, bu nke e nyere gi site n'ibu amuma putara ihe mgbe ndi okenye bikwasiri gi aka n'isi.

¹⁵ Jiri onyinye ndi a niile ruo oru, nogidesie ike n'oru gi, ka onye obula mata, hukwa na i na-eme nke oma. ¹⁶ Na-elezi anya na ndu gi, na ozizi gi. Nogidesie ike n'ihe ndi a n'ihu na site na ha, i ga-azoputa onwe gi, zoputakwa ndi na-ege gi nti.

5

Ndi nwanyi di ha nwuru, ndi okenye na ndi ohu

¹ Abarala okenye mba n'olu di ike, kama jiri ariri na nsopuru gwa ya okwu di ka o bu nna gi. Na-agwa umu okorobia okwu di ka i ga-esi gwa umunne gi i huru n'anya okwu. ² Na-emeso ndi inyom ndi bu okenye omume di ka ndi nne, ma na-emesokwa umu agboghọ omume di ka i ga-esi meso umunne gi nwanyi omume. Na-echekwa uche n'idi ocha n'ebe o zuruoke.

³ Sopurunu umu nwanyi di ha nwuru, ndi na-ebi ndu di ka ndi di ha nwuru anwu n'ezikwu. ⁴ Kama o buru na nwanyi obula di ya nwuru nwere umu, maobu umu umu, ndi a bu ndi kwesiri ibu mkpa ha. N'ihu na anyi kwesiri isite n'ulo anyi gosi obioma anyi inyere ndi muru anyi aka. N'ihu na omume di otu a na-atọ Chineke uto. ⁵ Nwanyi di ya nwuru n'ezie, nke na-enweghi onye na-elekota ya anya, atukwasila obi ya na olileanya na Chineke. O na-anogidekwa n'ekpere na ariri ehie na abali. ⁶ Ma nwanyi di ya nwuru nke weere onwe ya nyefee n'aka igbaso ihe na-eme ya obi uto burii onye nwuru anwu, o bu ezie na o ka di ndu. ⁷ Nye ha ihe ndi a dika iwu, ka ha ghara i bu ndi a na-ata uta. ⁸ Onye obula na-adighi egoro ndi ikwu ya, karichasia ndi ezinaulo nke aka ya ihe na-akpa ha mkpa, ajula okwukwe ahụ ma jokariakwa onye na-ekweghi ekwe na njọ.

⁹ Nwanyi obula di ya nwuru ga-aba n'otu ndi di ha nwuru ga-abu onye gbara iri afọ isii maobu karia. O ga-abukwa onye luru naani otu di. ¹⁰ O ga-abu onye mmadu niile na-agbara ezi ama, n'ihu ezi oru o ruru. O ga-abu onye zulitere umu ya n'uzo ziri ezi, onye na-elezi ndi obia anya, onye na-enyere ndi oria na ndi meruru ahụ aka, onye na-asa ukwu ndi nsọ na onye jikeere mgbe niile ime ihe oma.

¹¹ Ma o kwesighi ka e debanye aha umu agboghọ di ha nwuru n'otu umu nwanyi di ha nwuru anwu. N'ihu na mgbe ochicho anu ahụ jidesiri ha ike, ha ga-enupuru Kraist isi, chowa ilu di ozo. ¹² Udi omume a ga-ewetara ha ikpe omuma, n'ihu na ha emezughị nkwa ha kwere na mbu.

13 Wezugakwarị nke a, na ha amụta omume ịdị umengwu, n'aga n'ụlọ ịdị iche iche. Ọ bughị naanị na ha bụ ndị na-adighị arụ ọrụ, kama ha na-etinye anya n'ihe na-agbasaghị ha, na-akpa asiri, na-ekwu okwu nzuzu, na-ekwu ihe ha ekwesighị ikwu. 14 N'ihị nke a, ana m adụ ndị ụmụ agboghọ ndị a di ha nwurụ ọdụ ka ha lụrụ di ọzọ, muokwa ụmụ, ma na-elekotazikwa ezinaulọ ha anya nke oma. Ọ buru na ha mee nke a, ọ dighị onye iro ọbụla ga-ekwu okwu ọjọọ megide anyị. 15 Ụfọdụ ndị mmadụ adahielarị ụzọ, soro ekwensu.

16 Ya mere, nwanyị ọbụla kwere ekwe, nke nwere n'ezinaulọ ya ndị inyom di ha nwurụ anwụ, ya jisie ike gboro ha mkpa. Ọ dighị mma ibogbu chọchị n'ibu, ka o nwee ike iletazu ndị nọ n'ọnọdụ ụmụ nwanyị di ha nwurụ n'ezie.

17 Nye ndị okenye, ndị na-achị nke oma nsopuru kwesiri ekwesi na ugwo ọrụ okpukpu abuo, okachasi ndị na-adogbu onwe ha n'oru izi ozima na n'ikuzi ihe. 18 N'ihị na akwukwo nsọ kwuru, "Ekechila onu ehi mgbe o na-azocha mkpuru oka,"* hapu ya ka o na-eri nri mgbe o na-arụ ọrụ, ozokwa, "Onye na-arụ ọrụ kwesiri inata ugwo ọrụ ya."† 19 Egela ntị n'ebubo ọjọọ ọbụla a na-ebo onye okenye kariakwa maobu na ndị akaebe abuo maobu ato gbara ama megide ya. 20 Ma ndị okenye ahụ nogidere na-eme mmehie, kpopta ha baara ha mba n'ihu mmadu niile, ka ndị ozọ tuọ egwu gharakwa iso omume ha. 21 Ana m adọ unu aka na ntị n'ihu Chineke na n'ihu Onyenwe anyị Jisọs Kraist na n'ihu ndị mmuo ozi a hoputara, ka unu debe ukpuru ndị a niile, nye onye ọbụla ntaramahuhu nke ruru ya, elekwala onye ọbụla anya n'ihu.

22 Ebikwasikwala onye ọbụla aka n'isi osiiso ime ya okenye maobu onye na-eje ozi. Ekwela ka i keta oke na mmehie ndị ozọ. Debe onwe gi ocha.

23 Anukwala naanị mmiri ozọ, na-anu ntakiri mmanya maka afo gi na nri nri nke na-aria gi otutu mgbe.

24 Mmehie ufodu mmadu na-aputa ihe ma na-ebukwa ha uzọ ruo oche ikpe, ma ndị ozọ ka a na-ahuta mmehie ha n'oge ikpeazu. 25 Otu a kwa, ọrụ oma na-aputa ihe, ma o buladi ndị na-aputaghị ihe, apughị izo ha ezo.

6

1 Ndi niile bu ohu ga-ahu ndi nwe ha di ka ndi ekwesiri inye ugwu na nsopuru, ka a ghara ikwujọ aha Chineke na ozizi anyi. 2 Ndi nke nwere ndi kwere ekwe dika ndi nwe ha ekwesighi ileli ha anya n'ihị na ha bu umunna ha. Kama, ha kwesiri ijere ndi nwe ha ozi nke oma kari, n'ihị na ndi na-erite uru n'oru ha bu ndi kwere ekwe burukwa ndi anyi huru n'anya.

Ndi ozizi ugha na ihu ego n'anya

Ihe ndi a ka i ga-akuziri ha, dukwaa ha odu banyere ime nke a. 3 Onye obula na-ezi ihe ozọ nke na-adabaghị n'okwu ezi ntola na-enye ndu nke Onyenwe anyi Jisọs Kraist, ya na ozizi nke ibi ndu kwesiri onye nke Chineke, 4 bu onye nganga na-afuli elu, ma burukwa onye na-amaghị ihe. Ochicho obi ya bu nke na-ezighi ezi ma juputakwa n'iru uka na ekworo nke na-eweta ikpo asi na esemokwu, na nkwulu nakwa ajo echiche, 5 na isi iru uka niile nke na-esite n'aka umu mmadu ndi echiche ha na-enweghikwa eziokwu. Ha na-eche na ife Chineke bu uzọ e si aba ogaranya.

6 Ma ikpere Chineke bara uru nke ukwu nye onye nwere afo ojuju n'ihe obula o nwere. 7 N'ihị na o nweghi ihe anyi ji n'aka mgbe anyi biara

* 5:18 5:18 Dit 25:4 † 5:18 5:18 Luk 10:7

n'ụwa, otu a kwa, o nweghị ihe anyị ga-ewerekwa mgbe anyị ga-esi n'ụwa puo. ⁸ Ya mere, o buru na anyị enwe ihe oriri na uwe anyị ji ekpuchi oto anyị, afo kwesiri iju anyị n'ihe anyị nwere. ⁹ Ma ndi na-achọ iba ogaranya na-adaba n'onwunwa na n'ime onya na otutu ihe nzuzu na ochicho ojoo niile di iche iche nke na-enubanye ha n'ila n'iyi na mbibi. ¹⁰ N'ih i na ihu ego n'anya bu mgborogwu* nke ime ihe ojoo niile di iche iche. Ufodu ndi huru ego n'anya, ndi na-achosi ya ike, adapula n'okwukwe ha, si otu a tnye onwe ha n'otutu onodu na-ewetara ha obi ojoo na iru uju.

Ndumodu mmechi Pol duru Timoti

¹¹ Ma gi bu onye nke Chineke, gbaara ihe ndi a niile oso. Ma chuso ezi omume na iyi Chineke, na okwukwe, na ihunanya, na ntachiobi, na idi nwayo. ¹² Na-agbasi mgba oma nke okwukwe gi ike, jidesiekw ndu ebighi ebi ahụ aka ike bu nke a kporo gi oku maka ya mgbe i mere ezi nkwuputa gi n'ihu otutu ndi akaebe. ¹³ N'ihu Chineke, onye na-enye ihe niile ndu, na n'ihu Kraist Jisos onye gbara ama nkwuputa oma n'ihu Pontios Paillet. Ana m enye gi iwu ¹⁴ ka i debezuo ihe niile e nyere n'iwu na-enweghi ntupo obula maobu ita uta ruo mgbe Onyenwe anyi Jisos Kraist ga-aputa ihe. ¹⁵ Nke a ga-emezu mgbe oge zuru site n'ike ya, Chineke, onye di ngozi na onye naani ya na-achi, Eze kachasi eze niile, na Onyenwenu kachasi ndi nwenu niile. ¹⁶ Onye naani ya na-adighi anwu anwu. Onye na-ebikwa n'ime ihè nke mmadu obula na-apugh ijaru nso. Onye mmadu obula na-ahubeghi anya mgbe obula, onye a na-apughikwa ihu anya. O bu ya ka nsopuru na ike diri ruo mgbe ebighi ebi. Amen.

Ndi ogaranya

¹⁷ Nye ndi bu ogaranya n'oge ugbo a iwu ka ha ghara inya isi, maobu tukwasi obi ha n'akunuba, nke a na-ejighi aka. Kama ka ntukwasi obi ha diri na Chineke onye na-enyezu anyi ihe niile site n'aku ya n'ih i ime anyi obi ufo. ¹⁸ Gwa ha ka ha na-eme ezi ihe, ka ha buru ogaranya n'oru oma niile, ka ha nwee obioma na inyere ndi ozo aka, dikwa njikere ikenye ndi ozo ihe site n'ihe ha nwere. ¹⁹ N'uzo di otu a, ha na-akpadoro onwe ha aku nke ga-aburu ha ntala siri ike n'ogbo di n'ihu, nke a ga-eme ka ha rite ndu ahụ nke bu ezigbo ndu n'uru.

²⁰ Timoti chebekwa ihe ndi ahụ e nyefere gi n'aka, wezuga onwe gi site n'okwu nzuzu nke ruru aru, na iru uka nzuzu nke ha na-akpo ihe omuma, ²¹ bu nke ufodu kwuputara, ma na ime nke a, ha esitela n'uzo okwukwe kpafuo.

Ka amara dinyere gi. Amen.

* **6:10** 6:10 Ya bu nzo ukwu mbu

2 Timoti

¹ Pọl, onyeozị Kraịst Jisọs, dị ka uche Chineke si dị, na dị ka nkwa ndụ n'ime Kraịst Jisọs si dị,

² Nye gị Timoti, ezi nwa m.

Ka amara, na ebere na udo nke sitere na Chineke bụ Nna, na Kraịst Jisọs Onyenwe anyị dịrị gị.

Ekele

³ Ana m ekele Chineke, bụ onye m na-ejere ozi ekele, dị ka nna nna m ha mere site n'akọnuche dị ọcha, ọtụtụ mgbe ka m na-echeta gị n'ekpere m ehihie na abali. ⁴ Ka m na-echeta anya mmiri gị, ọ na-agụsi m agụụ ike ehihie na abali ihu gị, ka ọñụ m zuo oke. ⁵ Emere m ka m cheta okwukwe ihu abụọ n'adighi nke i nwere, bụ okwukwe nke burii ụzọ dirị n'ime nne nne gị Lọisi, bịa dikwa n'ime nne gị Yunaisi. Emere ka m kwenye na otu okwukwe ahụ dikwa n'ime gị.

Aririọ ikwesi ntukwasị obi nye Pọl na ozioma

⁶ N'ihị nke a, achoro m ichetara gị ka i mee ka onyinye Chineke ahụ i nwere na-enwu dị ka oku, bụ nke i natara mgbe m bikwasiri gị aka m abụọ n'isi. ⁷ N'ihị na Chineke enyeghi anyị mmuo itu ujo, kama o nyere anyị mmuo na-emejuputa anyị n'ike, na ihunanya, na uche zuruoke. ⁸ Ihere emela gị ikwuputa ama banyere Onyenwe anyị maobu banyere m bụ onye mkporo ya. Kama, site n'ike Chineke, soro m huọ ahuhụ n'ihị ozioma ahụ. ⁹ O zoputara anyị, kpobata anyị na ndu di nsọ. O bughị n'ihị na anyị kwesiri ka a kpoọ anyị, kama, ọ bụ n'ihị nzube ya na amara ya. E nyere anyị amara n'ime Kraịst Jisọs tupu a toọ ntoala uwa a. ¹⁰ Ugbu a, o meela ka ihe niile o zubere puta ihè site n'obibia Onye nzoputa anyị Jisọs Kraịst, onye lara ike onwu n'iyi, zi anyị uzọ anyị ga-esi nwee ndu ebighi ebi site n'ozoma ahụ. ¹¹ N'ihị ozioma a, ahoputara m ka m buru onye na-ekwusa ozioma a, na onyeozị, na onye nkuzi. ¹² O bukwa n'ihị nke a ka m ji na-ahụ ahuhụ ndi a n'ebe a, ma n'eziokwu, ihere adighi eme m, n'ihị na amaara m onye m na-atukwasị obi, amakwaara m nke oma, na o nwere ike ichebe ihe niile m nyere ya n'aka idebe tutu ruo ubochi ahụ.

¹³ Jidesie eziokwu ahụ aka ike, udi eziokwu ahụ mu onwe m ziri gị, eziokwu ahụ gbasara okwukwe ahụ, na ihunanya ahụ di n'ime Kraịst Jisọs. ¹⁴ Chezie onyinye oma ahụ e sitere n'aka Mmuo Nso bi n'ime gị nye gị idebe.

Ekwesighi ntukwasị obi na ikwesi ntukwasị obi

¹⁵ Di ka i maara, ndi niile si n'Eshia bia n'ebe a agbakutala m azu. O buladi Faigelos na Hamoginis ahapula m laa.

¹⁶ Ka Onyenwe anyị mere ezinaulo Onisiferos ebere, n'ihị ume o gbara m otutu mgbe. Ihere emeghi ya na-abu m onye mkporo. ¹⁷ Mgbe o bjaruru Rom, o choghariri m n'ebe niile, ma n'ikpeazu, o chotara m. ¹⁸ Ka Onyenwe anyị kwe ka o nata ebere n'aka Onyenwe anyị n'ubochi ahụ. I mara nke oma udi aka o nyere m n'Efesos.

2

Ezi onye agha nke Kraist

¹ Ya mere, nwa m, buru onye di ike site n'amara ahụ Kraist Jisọs na-
enye. ² Ihe niile nke i nuru n'onu m n'ihu otutu ndi ama ka i ga-enyefe
n'aka ndi kwesiri ntukwasị obi, bu ndi nwekwara ike izi ndi ozo ihe ndi a.
³ Soro m kere oke n'ahuhu di ka ezi onye agha Jisọs Kraist. ⁴ O dighi onye
agha obula na-ekekota onwe ya n'ihe nke uwa a, kama o na-achọ ime ihe
ga-atọ onye hoputara ya di ka onye agha uto. ⁵ Otu aka ahụ, onye na-agba
oso agaghị enweta okpu mmeri, ma o buru na o gbaghi oso ya dika usoro
iwu igba oso si di. ⁶ Onye oru ubi na-adogbu onwe ya n'oru kwesiri ibu
onye ga-ebu uzo rie mkpuru sitere n'ubi ya. ⁷ Na-atughari uche n'ihe m
kwuru, n'ih na Onyenwe anyi ga-enye gi nghota n'ime ha niile.

⁸ Echefula Jisọs Kraist, onye a kpolitere site n'onwu, onye sikwa
n'agburu Devid, nke a bu ozioma m. ⁹ O bu n'ih na m na-ekwu eziokwu
ndi a ka m ji noo na-ahụ ahuhu di otu a di ka onye ojoo, ma otu o di,
ekeghi okwu Chineke agbu. ¹⁰ Ya mere, ana m anagide ihe niile n'ih ndi a
hoputara, ka ha burukwa ndi ga-anata nzoputa di n'ime Kraist Jisọs, na
ebube ebighi ebi.

¹¹ Nke a bu okwu kwesiri ntukwasị obi:
O buru na anyi esoro ya nwuo,
anyi ga-esokwa ya di ndu.

¹² O buru na anyi anagide,
anyi ga-esokwa ya chia ochichi.

O buru na anyiaju ya,
o ga-ajukwa anyi.

¹³ O buru na anyi ekweghi ekwe,
o ga-anogide n'ikwesị ntukwasị obi,
n'ih na o nweghi ike iju onwe ya.

Onye oru nke Chineke na-anabata

¹⁴ Na-echetara ha nke a, na-agwasikwa ha ike n'aha Chineke ka ha ghara
iru uka banyere okwu efu. N'ih na okwu ndi a abaghi uru, ha na-ewetara
ndi na-anu ya ila n'iyi. ¹⁵ Gbalisie ike ka iche onwe gi n'ihu Chineke di
ka onye a nabatara. Onye oru nke ihere na-apughi ime, onye na-akowa
eziokwu ahụ nke oma. ¹⁶ Zere onwe gi n'okwu nzuzu nke ruru aru, n'ih na
o na-aga n'ihu iduba ndi mmadu n'onodu amaghi Chineke kari. ¹⁷ Ozizi
ha ga-agbasa di ka nsi, Haimenios na Filetus soo na ndi di otu a. ¹⁸ Ha
ahapula igbaso uzo eziokwu ahụ bido na-ekwusa okwu ugha, na-asị na
oge mbilite n'onwu agafeela. Site n'okwu ha, ha na-ekpu okwukwe mmadu
ufodu ihu n'ala. ¹⁹ Ma ntala Chineke hiwere na-eguzosi ike. N'elu ya ka
eji ihe e dere kaa akara: "Onyenwe anyi maara ndi bu ndi nke ya,"* ya na,
"Ka onye obula kporo onwe ya onye nke Kraist kwusi ibi ndu ajo omume."

²⁰ N'ime ulo ukwuu, otutu ngwa oru di ya, ndi e ji olaedo maobu
olaocha, maobu osisi maobu uru kpuo. Ufodu ka e ji eje ozi n'oge nkwanye
ugwu di mkpa, ndi ozo ka e ji eje ozi n'oge obula. ²¹ O buru na onye
obula edoo onwe ya ocha puo n'ihe ojoo niile, o ga-abu ngwa oru e mere
maka oru ndi kwesiri nkwanye ugwu, burukwa onye di nsọ, onye na-abara
Onyenwe ya uru, na onye di njikere mgbe obula iru ezi oru.

²² Gbanari ihe obula na-etinye udi echiche ojoo nke umu okorobia na-
enwe n'ime gi, kama, na-agbaso ezi omume na okwukwe, na ihunanya

* 2:19 2:19 Onu 16:5

na udo, ka gị na ndị na-akpọkukwa Onyenwe anyị site n'obi dī ọcha na-emekọrịta. ²³ Wezuga onwe gị n'irụ ụka nzuzu na nke amaghị ihe niile, n'ihị na ị maara na ha na-eweta ise okwu. ²⁴ O kwesikwaghị ka ohu Onyenwe anyị buru onye na-ese okwu, kama, ọ ga-abu onye obioma nye mmadu niile, na onye ma otu e si ezi ihe, onye dī njikere inagide ihe ojoo e mere ya. ²⁵ Ọ ga-ejiri obi dī nwayo mgbe ọ na-adu ndi iro ya odu. Eleghị anya Chineke nwere ike mee ka ha chegharia, bja mata eziokwu. ²⁶ Mgbe ahụ, ha nwere ike gbanahu onya ekwensu, ka o jidechara ha ka ha mee uche ya.

3

Oge ikpeazu

¹ Ma mara nke a, na n'oge dī oke egwu ga-adī mgbe ikpeazu. ² N'ihị na ndi mmadu ga-abu ndi na-ahu naani onwe ha n'anya, na ndi na-ahu ego n'anya. Ha ga-abu ndi mpako, na ndi na-anya isi, ndi na-ekwujo ibe ha, ndi na-adighi asopuru ndi muru ha, maobu ikele ha ekele, na ndi na-adighi ocha n'obi ha. ³ Ndi na-enweghi ihunanya n'obi ha, ndi na-enweghi obi mgbaghara, ndi na-agba asiri, ndi na-emebiga ihe ojoo oke, ndi na-eme dī ka anu ohia, na ndi ihe oma na-adighi ato utu. ⁴ Ndi na-arara ibe ha nye n'aka ndi iro ha, ndi isiike, ndi onwe ha juru afo; ndi na-ahu ihe utu nke uwa a n'anya, kama ihu Chineke n'anya. ⁵ Ha bu ndi na-ebi ndu ndi nke Chineke ma ha adighi egosiputa ike dī na ndu ahụ. Zere onwe gị n'ebe ndi dī otu a no.

⁶ Ufodu n'ime ha bu ndi na-abanye n'ime ulo ndi mmadu na-eduhiekwa umu nwanyi na-enweghi uche, ndi ibu mmehie ha na-anyigbu, na ndi a puru iduhie n'ihị otutu ihe ojoo na-agu mkpuruobi ha agu. ⁷ Ndi a na-akuziri ihe oge niile, ma ha apughị inweta amamihe nke eziokwu. ⁸ Dī ka Jenas na Jembaras si luso Mosis ogo, otu a ka ndi a na-alusokwa eziokwu ahụ ogo. Ha bu ndi nwere obi ruru aru, na ndi ndu ha mere ka ha buru ndi a juru aju n'ebe okwukwe anyi dī. ⁹ Ma ha agaghị aga n'ihu n'ihị na nzuzu ha ga-aputa ihe n'ihu mmadu niile, dika nke mmadu abuo ahụ.

Ndumodu ikpeazu

¹⁰ Ma ugbu a, ị maara ihe niile banyere ozizi m, na omume m, na ebumnuche m, na okwukwe m na ntachiobi m, na ihunanya m, na ndidi m, ¹¹ na mkgpagbu m na ahuhu niile nke dakwasiri m n'Antiok, na Aikoniom, na Listra. I maara udi mkgpagbu dī iche iche m gabigara. Ma Onyenwe anyi naputara m site n'ime ha niile. ¹² N'ezie, ndi niile choro ibi ndu isopuru Chineke n'ime Kraist Jisos ga-agabiga mkgpagbu. ¹³ Ma ndi mmadu ojoo na ndi na-ebi ndu aghugho ga-ajo njo karia ka ha dī. Ha ga-eduhie ndi ozo, ma burukwa ndi a ga-eduhie. ¹⁴ Ma gị onwe gị, nogidesie ike n'ihē imutara na ihe i kwenyesiri ike na ya, ebe ị maara onye i si n'aka ya muta ha. ¹⁵ I maara na o bu site n'oge ị bu nwantakiri ka ihe e dere n'akwukwo nsọ jiri doo gị anya, nke nwere ike ikuziri gị maka nzoputa site n'okwukwe i nwere n'ime Kraist Jisos. ¹⁶ Ihe niile dī n'akwukwo nsọ bu ihe si n'uche Chineke puta. Ha bara uru maka izi anyi ihe, igosi erughi eru anyi, ituziri anyi aka n'uzo dī mma, na izu anyi n'uzo ezi omume: ¹⁷ ka onye nke Chineke zuo oke, dikwa njikere maka iru ezi oru niile obula.

4

¹ Ya mere, ana m adusi gị odu ike n'ihu Chineke na n'ihu Kraist Jisos, onye ga-ekpe ndi dī ndu na ndi nwuru anwu ikpe. Ejikwa m obibia ya na

alaeze ya na-asị gị, ² kwusaa okwu ahụ mgbe niile; dika njikere, mgbe o kwesiri ekwesi na mgbe o na-ekwesighi, jiri ya nye ntuziaka, jiri ya baa mba, jirikwa ya gbaa ndi mmadu ume, site na ntachiobi na ilezi anya inye ezi ndumodu. ³ N'ih i na oge na-abia mgbe ufodu mmadu na-agaghi anagidekwa eziokwu ahụ, kama ha ga-agaghari icho ndi ozizi ha ga-eji gbaa onwe ha gburugburu, ndi ga-ezi ha ihe ha choro inu. ⁴ Ha agaghi ege nti n'ezio kwu ahụ, kama ha ga-ege nti n'akuko na-enweghi isi. ⁵ Ma guzosie ike, noo na nche mgbe niile, na-edi ahuhu, na-arukwa oru gi dika onye ozoma. Ruzukwaa ihe i kwesiri iru n'oru gi.

⁶ N'ih i na ugbo a, aburula m rii onye a na-awupu di ka aja ihe onunu, oge ula m eruokwala. ⁷ Alusiala m ogu oma ahụ, agbasiala m oso ahụ, edebezuokwala m okwukwe ahụ. ⁸ Ugbo a, e deberela m okpueze nke ezi omume, nke Onyenwe anyi, onye ikpe ezi omume ahụ, ga-enye m n'ubochi ahụ. Ma o bugh i naani m ka o ga-enye ya, kama o ga-enyekwa ya ndi ahụ niile o na-agusi agu ike ihu ya anya.

Okwu banyere ihe mere

⁹ Gbalisie ike ibiakwute m osiso, ¹⁰ n'ih i na Dimas onye huru ihe ndu a n'anya ahapula m gaa Tesalonaika. Kresens agaala Galeshia, Taitos agakwaala Dalmetia. ¹¹ O bu naani Luk nonyere m. Mgbe i na-abia, kpota Mak n'ih i na o ga-enyere m aka n'ije ozi m. ¹² Ezipula m Taikikos ka o gaa Efesos. ¹³ Mgbe i na-abia, wetara m uwe m ji achu oyi, bu nke m hapuru n'aka Kapos na Troas, wetakwara m akwukwo m niile ahụ di n'ebe ahụ, okachasi akwukwo akpukpo anu niile ahụ.

¹⁴ Alegzanda onye na-akpu ola emeela m otutu ihe ojo. Onyenwe anyi ga-akwughachi ya di ka ihe o mere m si di. ¹⁵ Kpachara anya n'ebe o no, n'ih i na o guzosiri ike megide ihe niile anyi kwuru.

¹⁶ Na mbu, mgbe m putara ikpere onu m, o dighi onye kwunyeere m. Ha niile gbahapuru m. Ka a hapu igunyere ha omume a di ka mmehie. ¹⁷ Ma Onyenwe anyi nonyeere m, nyekwa m ike ikwusa ozoma ka ndi mba ozu niile nuru ya. O zoputara m, site n'onu odum. ¹⁸ Onyenwe anyi ga-azoputakwa m site n'ih e ojo niile obula, kpobata m n'udo baa n'alaeze eluigwe ya. O bu ya ka otuto diri ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

Ekele ikpeazu

¹⁹ Keleere m Prisila na Akwila na ndi niile bi n'ulo Onisiferos.

²⁰ Erastos no na Korint, ma ahapuru m Trofimos na Melitos n'onodu ahụ esighi ike. ²¹ Jisie ike biarute n'ebe a tupu oge oyi eruo.

Yubulos na-ekele gi, ya na Pudins, na Lainos na Klodia na umunna anyi niile.

²² Ka Onyenwe anyi nonyere mmuo gi. Ka amara dinyere gi.

Taitos

¹ Akwukwo ozi a si n'aka m, Pol, odibo Chineke, na onyeozu Jisos Kraist, onye ahoputara ime ka okwukwe ndi Chineke, na nghota banyere imara eziokwu ahụ na-eduba na ndu isopuru Chineke gaa n'ihu, ² nke a dabere n'olileanya maka ndu ebighi ebi, nke Chineke onye na-adighi agha ugha kwereleari na nkwa tupu mmalite nke oge. ³ Mgbe oge imezu nkwa ahụ ruru, o mere ka okwu ya puta ihè site na nkwsa ozioma, nke e nyefere m n'aka idebe, di ka Chineke Onye nzoputa anyi si nye ya n'iwu.

⁴ O bu gi Taitos, ezi nwa m nwoke n'ime okwukwe nke anyi nwekoru.

Ka amara na udo nke sitere na Chineke bu Nna, na Kraist Jisos Onye nzoputa anyi diri gi.

Oru diri Taitos

⁵ Ahapuru m gi na Kriit ka i dozie ihe ufodu a na-edozibeghi, ka i hoputakwa ndi okenye n'obodo niile, di ka m siri nye gi n'iwu. ⁶ O ga-abu onye a na-enweghi ihe ita uta, o ga-abu onye na-alu otu nwanyi. Umu ya bu ndi kwere ekwe, ndi ama na ha anaghi ebi ndu ojoo, maabu na-eme isiike. ⁷ Ebe o bu na onye nlekota n'ahu ihe banyere choochi Chineke, o ga-abu onye na-enweghi ihe ita uta. O gaghị abu onye nganga, onye na-ewe iwe oku, onye na-anubiga mmanya oke, onye na-alu ogu mgbe niile, onye huru ego n'anya. ⁸ O ga-abu onye na-anabata ndi obia, na onye na-ahu ezi ihe n'anya. O ga-abu onye na-akwanyere onwe ya ugwu, ezi mmadu uzo ya kwu oto, onye di nsu, na onyeisi zuruoke. ⁹ O ga-abukwa onye jidesiri ozioma ahụ nke kwesiri ntukwasị obi aka ike dika eziri ya. Nke ga-eme ka o nwe ike gbaa ndi ozo ume site na ozizi ahụ nke zuruoke, nakwa itu ndi ahụ na-eguzogide ya mmehie ha n'ihu.

Igbochi ndi ozizi ugha

¹⁰ N'ihu na e nwere otutu mmadu ndi na-ekweghi, ndi na-ekwu okwu efu, na ndi aghughu, nke ka nke, ndi si n'otu ndi obibi ugwu puta. ¹¹ Aghaghi ikwusi ha maka na ha na-akuzi ihe ha ekwesighi ikuzi n'ihu ego, si otu ahụ na-eme ka otutu ezinaulo gbasaa. ¹² O bu otu onye n'ime ha, onye bukwa onye amuma ha kwuru okwu banyere ha si, "Ndi Kriit niile bu ndi ugha. Ha kwara obi n'azu di ka anu ohia joro njo. Ha bu ndi umengwu nwere akpiri ogologo." ¹³ N'ezie, okwu a bu eziokwu. N'ihu nke a, baara ha mba n'olu ike banyere mmehie ha ka ha nwee ike zuo oke n'okwukwe, ¹⁴ ka ha kwusi ige nti n'akuko ifo ndi juu na-ako, maabu iwu nke ndi juru inabata eziokwu nyere. ¹⁵ Ihe niile di ocha n'ebe ndi di ocha no, o nweghi ihe obula di ocha n'ebe ndi ruru aru na ndi na-ekweghi ekwe no. N'ihu na uche ha na akonuche ha ruru aru. ¹⁶ Ha na-ekwuputa na ha maara Chineke, ma ha ji omume ha na-agonari ya. Ha bukwa ndi na-akpo mmadu ibe ha asi, ndi isiike, na ndi na-adighi ike n'ezie oru obula.

2

Ezi ozizi na ezi agwa

¹ N'akukū nke gị, na-akūzi ihe kwesiri eziokwu nke okwukwe. ² Gwa ndi okenye nwoke ka ha nwee anya udo, ka ha nwee akonuche zuruoke, ka ha buru ndi kwesiri nsopuru, ndi okwukwe ha siri ike, ndi na-ahụ ibe ha n'anya, na ndi nwekwara ntachiobi.

³ N'otu aka ahụ, gwa ndi okenye nwanji ka ha na-eme omume di ka umu nwanji di nsọ. Ka ha ghara ibu ndi na-agba asiri maobu ohu nke inubiga mmanya oke. Kama ha na-akūzi ihe di mma. ⁴ Ha ga-esi otu a kuziere umu agboghọ ka ha ga-esi hu di ha na umu ha n'anya. ⁵ Ka ha burukwa ndi akonuche ha zuruoke, ndi di ocha n'obi, ndi na-edozi ezinaulo di ha, ndi na-eme ebere, ndi na-edo onwe ha n'okpuru di ha, ka onye obula ghara ikwulu okwu Chineke.

⁶ N'otu uzọ ahụ kwa, gbaakwa umu okorobia ume ka ha jide onwe ha. ⁷ N'ihe niile i na-eme, mee onwe gị ihe ima atụ ndi ozo ga na-enomi n'ime ezi omume. Na nkuzi gị niile, gosikwa izuoke na ikwesi ntukwasị obi. ⁸ Ka ozi gị buru nke kwu otọ mmadu apughị ima ikpe, ka ihere mee onye na-agbagha gị okwu, ebe o bu na onweghi ihe ozo o ga-ekwu gbasara anyi.

⁹ Gwa ndi ohu ka ha na-erubere ndi nwe ha isi, ka ha na-eme ihe ga-atọ onyenwe ha utọ mgbe niile. Ka ha hapu isa ndi nwe ha okwu, ¹⁰ ka ha ghara izu ohi, kama ka ha gosi na ha bu ndi kwesiri ntukwasị obi. N'uzo di otu a, ha ga-ewetara ihe anyi na-akūzi maka Chineke Onye nzoputa anyi otuto n'ihe niile ha na-eme.

¹¹ N'ihia na Chineke emela ka amara ya nke wetaara mmadu niile nzoputa puta ihè. ¹² O bukwa amara a na-akuziri anyi ka anyi ju ndu asopurughị Chineke na nke igbaso ochicho ozo di n'awa, kama ka anyi bie ndu di ka ndiisi zuruoke na ndu ezi omume, nakwa itu egwu Chineke n'ogbo nke oge a. ¹³ Otu a ka anyi ga-esi na-eche olileanya anyi di ngozi bu obibia nke otuto nke Chineke anyi di ukwu, na Onye nzoputa anyi bu Jisos Kraist. ¹⁴ O bu ya jiri onwe ya chuo aja n'ihia anyi, ka o gbaputa anyi site n'ajo omume anyi niile, na ido ndi ga-abu ndi nke ya ocha nye onwe ya, ndi o na-agu agu ime ihe di mma mgbe niile.

¹⁵ Na-akūzi ihe ndi a, werekwa ha na-adu ndi gi odu site n'ikike niile i nwere. Werekwa ha na-atu ha mmehie ha n'ihu. Ka mmadu obula ghara ileli gi anya.

3

Ime ihe di mma

¹ Chetara ndi nke gi ka ha doo onwe ha n'okpuru ndiisi na ndi ochichi, ka ha rubere ha isi, dikwa njikere iru oru oma obula. ² Gwa ha ka ha ghara ikwulu onye obula, ka ha gharakwa ilu ogu, kama, ka ha buru enyi mmadu niile, na-egosikwa idi nwayoo ha n'ebe mmadu niile no.

³ N'ihia na mbu, anyi onwe anyi bu ndi nzuzu, ndi na-enupu isi, na ndi na-enweghi uche. Anyi bu ohu agu ihe ozo, na ihe utọ di iche iche. Anyi biri ndu obi ozo na ekworo, na ikporita onwe anyi asi. ⁴ Ma mgbe obioma na ihunanya Chineke Onye nzoputa anyi putara ihe, ⁵ o zoputara anyi, ma o bughị n'ihia ezi ihe ndi anyi mere, kama o bu site n'ebere ya. O zoputara anyi site na nsacha nke imu ozo na nnwogharị nke Mmuo Nso, ⁶ onye o wusara anyi n'uju site n'Onye nzoputa anyi bu Jisos Kraist, ⁷ ka o buru na ebe e sitere n'amara guo anyi dika ndi ezi omume, anyi ga-abu ndi nketa, ndi nwere olileanya ndu ebighi ebi. ⁸ Okwu a kwesiri ntukwasị obi, o gamasi m ma i kwusie ihe ndi a ike, ka ndi kweere na Chineke, lezie anya n'iru ezi oru. Ihe ndi a di mma na-abakwara mmadu uru.

⁹ Ma zere iru uka nzuzu na igu agburu omumu, esemokwu niile, na ogu niile ndi mmadu na-alu banyere iwu. Ihe ndi a niile abaghi uru obula, ha bu ihe efu. ¹⁰ Gbasara onye na-akpa oke, i duchaa ya odu ihe dika otu ugboro maobu abuo, leghara ya anya. ¹¹ Ebe i ma na onye di otu a bu onye ndahie na onye ajoo omume, o jirila aka ya maa onwe ya ikpe.

Okwu mmechi

¹² Ana m akwado izitere gi Ateamas maobu Tajikios. Gbalia biakwute m na Nikopolis, maka n'ebe ahụ ka m kpebiri ino n'oge oyi. ¹³ Gbaa mbọ zipu Zenas bu onye okaikpe, na Apolos, ngwangwa n'ije ha. Hukwa na ha ji ihe niile di ha mkpa.

¹⁴ N'ih i na o di mkpa ka ndi anyi muta inyere ndi niile chorọ enyemaka ha aka. O bu nke a ga-eme ka ha buru ndi na-amị mkpuru.

¹⁵ Ndi niile mu na ha no n'ebe a na-ekele gi.
Kelekwara anyi ndi niile huru anyi n'anya n'ime okwukwe.

Ka amara dinyere unu niile.

Fịlịmọn

¹ Pọl, onye e tinyere n'ụlọ mkpọrọ n'ihị Kraịst Jisọs na site n'aka nwanna anyị Timoti,

Anyị na-edetara gị ya ezi enyi anyị na onye anyị na ya na-arụkọ ọrụ, Fịlịmọn. ² Anyị na-edetakwara ya nzukọ Kraịst dị n'ụlọ gị, na nwanna anyị nwanyị Afia, na Akipos onye anyị na ya so na-alụ agha a.

³ Ka amara na udo nke sitere na Chineke bụ Nna, na Kraịst Jisọs Onyenwe anyị dịrị unu.

Ekele na ekpere

⁴ Ana m ekele Chineke ekele mgbe ọbụla m na-echeta gị n'ekpere niile m na-ekpe. ⁵ N'ihị na ana m anụ ihe banyere okwukwe i nwere n'ime Onyenwe anyị Jisọs, na ihunanya i na-egosi ndị nsọ niile. ⁶ Ekpere m na-ekpe banyere gị bụ ka mmekọrịta anyị na gị dika ndị kwere ekwe, mee ka i matazuo ihe ọma niile anyị nwere n'ime Kraịst. ⁷ Ihunanya gị na-enye m oke ọñụ na igbaume, ezi nwanna m, n'ihị na emeela ka ndị nsọ nwee ume ọhụrụ site n'inyeaka gị.

Arịrịọ Pọl n'isi Onisimọs

⁸ Ọ bụ ezie na-enwere m ike n'ime Kraịst inye gị iwu banyere ihe kwesiri ka i mee, ma agaghị m eme otu a. ⁹ Kama, ọ kaara m mma site na ndabere nke ihunanya, iriọ gị ya dị ka arịrịọ. Ee, ọ bụ mụ Pọl, agadi nwoke ahụ na onye mkpọrọ n'ihị Kraịst Jisọs na-arịọ gị arịrịọ a. ¹⁰ Biko, arịọ m gị n'isi Onisimọs, onye e mere ka ọ buru nwa m oge m nọ n'ụlọ mkpọrọ. ¹¹ Na mbụ, o nweghị uru ọbụla ọ baara gị, ma ugbu a, ọ baara mụ na gị uru.

¹² Ana m ezighachiri gị ya ugbu a, ya bụ, onye bụ obi* m ka m na-ezitere gị. ¹³ Ọ gusiri m aguụ ike ime ka mụ na ya nọdu n'ebe a, ka o were ọnọdu gị na-ejere m ozi ọ bụladi dị ka m nọ na mkpọrọ n'ihị ozioma. ¹⁴ Ma, a chọghị m ime ihe ọbụla na-enwetaghị nkwenye gị, ka ọ ghara idị ka i mere obioma gị na mmanye. Kama, achọrọ m ka i mee ihe si gị n'obi pụta. ¹⁵ Ma eleghị anya, ọ bụ n'ihị nke a ka eji kewapụ ya nwa oge nta site n'ebe i nọ, bụ ka i mesia nweghachi ya ebighi ebi. ¹⁶ Ọ bughikwa ohu ọzọ, kama ọ kariri ohu, maka ọ dika nwanna a hụrụ n'anya, ọkachasi n'ebe mụ onwe m nọ, ma ọ ga-abukwara gị karichasia, ma n'anụ ahụ nakwa n'ime Onyenwe anyị.

¹⁷ N'ihị nke a, ọ buru na i gurụ m dị ka onye nnwekọ ihe, nabata ya dị ka i ga-esi nabata m. ¹⁸ Biko, ọ buru na o mejoro gị n'uzọ ọbụla, ọ burukwa na o ji ugwo ọbụla, guo ya dị ka ugwo m ji gị. ¹⁹ Mụ bụ Pọl ji aka m dee nke a; aga m akwughachi gị. Ọ bakwaghị uru ichetara gị ugwo i ji m. N'ihị na ugwo i ji m bụ gị onwe gị. ²⁰ Nwanna m, mere m ihe a m na-arịọ gị n'ihị Onyenwe anyị. Mekwa ka obi m dị ọhụrụ n'ime Kraịst. ²¹ Olileanya m siri m ike na i ga-ana m ntị, ana m edere gị akwukwo a, na i ga-eme, ma kariakwa ka m rioro.

* **1:12** 1:12 Maọbụ, onye m weere ka onwe m

²² Ihe ọzọkwa, bụ na m chọrọ ka ị kwadoro m ọnuụlọ ebe m ga-anọ dị ka ọbịa ma m bịa, maka enwere m olileanya na a ga-aza ekpere unu ime ka m si n'ebe a pụta bịakwute unu.

²³ Epafra, onye mụ na ya nọ n'ụlọ mkpọrọ n'ihị Kraịst Jisọs na-ekele ị.

²⁴ Mak, na Arịstakos, na Dimas, na Luk, ndị mụ na ha na-arụkọ ọrụ na-ekelekwara unu.

²⁵ Ka amara Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dinyere mmụọ unu.

Ndi Hibru

Okwu Chineke site n'Okpara ya

¹ Na mgbe ochie, Chineke gwara nna nna anyi ha okwu n'oge di iche iche site n'onu ndi amuma, na site n'uzo ndi ozo di iche iche. ² Ma n'oge ikpezu ndi a, o gwala anyi okwu site n'onu Okpara ya, onye o nyefere ihe niile n'aka. O bu site n'aka ya ka o siri kee uwa niile na ihe di n'ime ya. ³ O na-enwuputa ebube ya na-anochitekwa anya udidi ya, ebe o ji okwu ya di ike na-ejikota ihe niile. Mgbe o sachapuru ma hichapukwa mmehie niile, o noduru n'aka nri nke Onye di ukwu, di elu n'eluigwe. ⁴ Ya mere, o burula onye di ukwu kara ndi mmuo ozi di ka aha e nyere ya si di elu kara nke ha.

Idi ukwu nke Okpara Chineke

⁵ Onye n'etiti ndi mmuo ozi ka o gwarala si,
"I bu Okpara m.

Taa aburula m Nna gi"*

Maabu ozokwa,

"Aga m aburu ya Nna,

ya onwe ya ga-abukwara m Nwa"†?

⁶ Ozokwa, mgbe o mere ka nwa mbu ya bia n'uwa, o nyere iwu si,

"Ka ndi mmuo ozi Chineke niile fee ya ofufe."‡

⁷ O kwukwara banyere ndi mmuo ozi ya, o siri,

"O na-eme ndi mmuo ozi ya ka ha buru ikuku,

na-emekwa ndi na-ejere ya ozi ka ha buru ire oku."§

⁸ Ma banyere Okpara ahụ, o siri,

"Ocheeze gi, O Chineke, ga-adigide ruo mgbe ebighi ebi.

Mkpara omume ziri ezi ka mkpara alaeze gi ga-abu.

⁹ I huru ezi omume n'anya ma kpo o ihe ojo asi.

N'ih i nke a, Chineke, nke bu Chineke gi, emeela ka idi elu kara ndi ibe gi niile

site na ite gi mmanu nke onu."*

¹⁰ O sikwara,

"Na mmalite, Onyenwe anyi, o bu gi toro ntala uwa, eluigwe bukwara oru aka gi.

¹¹ Ha ga-ala n'iyi, ma gi onwe gi ga-anogide.

Ha niile ga-aka nka dika uwe.

¹² I ga-apiakota ha,

ghanwee ha di ka akwa.

Ma gi onwe gi enweghi mghanwe.

Onuogugu afu gi agaghi enwe ogwugwu ruo mgbe ebighi ebi."†

¹³ O nweela mmuo ozi obula o siri,

"Nodu ala n'aka nri m

ruo mgbe m ga-eme ndi iro gi

ihe mgbakwasu ukwu nye ukwu gi"‡?

¹⁴ Ndi mmuo ozi niile, ha abughi mmuo ndi na-ejere Chineke ozi, ndi a na-ezipu ka ha jee ozi n'ih i ndi ahụ ga-eketa nzoputa?

* 1:5 1:5 Abu 2:7 † 1:5 1:5 2Sa 7:14; 1Ih 17:13 ‡ 1:6 1:6 Dit 32:43 § 1:7 1:7 Abu 104:4

* 1:9 1:9 Abu 45:6,7 † 1:12 1:12 Abu 102:25-27 ‡ 1:13 1:13 Abu 110:1

2

Ido aka na nti banyere ige nti

¹ Ya mere, anyi aghaghi ilezi anya nke oma banyere ihe anyi nuru, ka anyi hapu isi na ha wezuga onwe anyi. ² N'ihi na o buru na ozi ahụ e ziri site na ndi mmuo ozi di ire, o burukwa na njehie maobu nnupu isi obula natara ahuhu kwesiri ya. ³ Anyi ga-esi ana gbanari ntaramahuhu ma o buru na anyi eleghara oke nzoputa ahụ anya? O bu Onyenwe anyi kwuputara ya, bukwa nke ndi nuru ya gbaara anyi ama banyere ya. ⁴ Chineke n'onwe ya tukwasiri igba ama nke ya, site n'iru oru ebube na oru iribama, na oru itunanya di iche iche, nakwa ikesa otutu onyinye nke Mmuo Nso, di ka ochicho ya siri di.

E mere ka Jisos diri ka umunna ya

⁵ O dighi mgbe Chineke nyere ndi mmuo ozi ike ichi elu uwa a. Anyi na-ekwu banyere uwa gaje ibia abia. ⁶ Otu onye agbaala akaebe n'ebe ozo, "Gini ka mmadu bu i ji na-eche banyere ha?

Gini ka nwa nke mmadu bu iji na-elekota ya?

⁷ N'ihi na i mere ka ha di ala nwantakiri n'ebe ndi mmuo ozi no; i jikwa ebube na nsopuru kpube ya n'isi dika okpueze,

⁸ dokwaa ihe niile n'okpuru ukwu ya."*

Mgbe o mere ka ihe niile diri n'okpuru ya, o nwekwaghi ihe obula o hapuru itinye n'okpuru ya. Ma otu o di, anyi ahubeghi ka e doro ihe niile n'okpuru ya. ⁹ Ma anyi na-ahụ Jisos bu onye e mere ka o di ala nwantakiri oge karja ndi mmuo ozi, ma ugbu a ejirila ebube na nsopuru kpukwasị ya n'isi, n'ihi ahuhu onwu nke o huru, ka o site n'amara Chineke detu onwu ire n'ihi mmadu niile.

¹⁰ Ebe e sitere na ya kpobata otutu umu n'ebube, o ziri ezi ka Chineke, onye ihe niile diri na onye kere ihe niile, mee ka onyeisi nzoputa ha buru onye zuruoke site n'ahuhu o huru. ¹¹ Onye ahụ na-eme mmadu ka o di nso, na ndi ahụ e mere ka ha di nso si n'otu ezinaulo. N'ihi ya, ihere adighi eme ya ikpo ha umunna ya. ¹² O siri,

"Aga m ekwuputa aha gi nye umunna m, n'etiti nzuko ka m ga-anọ buoro gi abu otuto."†

¹³ Ozokwa,

"Aga m atukwasị obi m na ya."‡

Ozokwa, o siri,

"Lee mu onwe m, na umu ndi Chineke nyere m."§

¹⁴ Ebe o bu na umu ndi ahụ ketara oke na anu ahụ na obara, ya onwe ya sooro ha keta oke n'udidi ahụ, ka o site n'onwu ya laa onye ahụ nwere ike onwu n'iyi, onye ahụ bu ekwensu. ¹⁵ Ma topu ndi ahụ niile egwu nke onwu mere ka ha buru ohu na ndu ha niile. ¹⁶ N'ihi na n'ezie, o bughị ndi mmuo ozi ka o na-enyere aka kama o bu umu umu Ebrahim. ¹⁷ N'ihi nke a, e mere ka o yie umunna ya n'ihe niile, ka o nwe ike ghoo onyeisi nchujaja kwesiri ntukwasị obi ma na nke nwere obi ebere n'ijere Chineke ozi, ka o nweekwa ike chuo aja ikpuchi mmehie mmadu niile. ¹⁸ Ebe o bu na ya onwe ya tara ahuhu mgbe a na-anwa ya onwunwa, o nwekwara ike inyere ndi a na-anwa onwunwa aka.

* 2:8 2:8 Abu 8:4-6 † 2:12 2:12 Abu 22:22 ‡ 2:13 2:13 Ajz 8:17 § 2:13 2:13 Ajz 8:18

3

Jisos di ukwuu karĩa Mosis

¹ Ya mere, umunna m di nsọ, ndi so keta oke n'okpukpo eluigwe ahụ, ka echiche unu digide naani na Jisos. Onyeisi ozi na onyeisi nchujaja nke okwukwe anyi. ² O kwesiri ntukwasị obi nye onye ahụ hoputara ya dika Mosis si buru onye kwesiri ntukwasị obi n'ije ozi ya n'ulo Chineke. ³ Ma Jisos nwere ugwu na nsopuru karĩa Mosis, dika onye na-ewu ulo si enwe ugwu na nsopuru karĩa ulo o wuru. ⁴ N'ih i na ulo obula nwere onye wuru ya, maobu Chineke na-ewu ihe niile. ⁵ Mosis kwesiri ntukwasị obi dika odibo n'ulo Chineke n'ihe niile,* sikwa otu a gbaa ama banyere ihe ndi a ga-ekwu n'odinihu. ⁶ Ma otu o di, Kraist kwesiri ntukwasị obi dika okpara nke na-elekota ulo ya. Anyi gabukwanu ulo ya ma o buru na anyi ejidesie okwukwe anyi ike ya na olileanya nke anyi ji anya isi.

Ido aka na nti banyere ekweghi ekwe

⁷ Ya mere, di ka Mmuo Nso na-asi,
 "O buru na unu anu olu ya taa,
⁸ unu emela ka obi unu sie ike,
 di ka unu mere n'oge nnupu isi
 mgbe oge onwunwa n'ime ozara,
⁹ ebe nna nna unu ha noro nwa m onwunwa.
 O bu ezie na ha huru akaoru m iri afo ano ndi a.
¹⁰ N'ih i nke a, ewere m iwe megide ogbo ahụ.
 Asiri m, 'Obi ha na-akpafu akpafu mgbe niile.
 Ha amatabeghi uzọ m niile.'
¹¹ Ya mere, anuru m iyi n'iwe m, si,
 'Ha agaghi abanye n'izuike m ma oli.' "†
¹² Lezienụ anya, umunna m, ka ajo omume niile na ekweghi ekwe niile nke obi ghara idi n'ime onye obula n'etiti unu, nke ga-eme ka unu site n'iso Chineke di ndu tugharia. ¹³ Kama, na-agbanu onwe unu ume kwa ubochi niile dika a kporo ubochi ahụ Taa. Ka a hapu inwekwa onye obula a ga-esite n'aghugho nke mmehie mee ka obi ya sie ike. ¹⁴ Anyi bu ndi anyi na Kraist ga-eso kekorita oke ma o buru na anyi ga-ejidesi ya ike bu ntukwasị obi ahụ anyi nwere site na mmalite ruo ogwugwu. ¹⁵ Di ka e kwuru ya,
 "Taa, o buru na unu anu olu ya.
 Unu emela ka obi unu sie ike,
 dika unu mere n'oge nnupu isi."‡
¹⁶ Olee ndi bu ndi ahụ nuru ma nupu isi? O bu na o bughị ndi niile ahụ Mosis duputara site n'ala Ijipt? ¹⁷ O bukwa olee ndi ka o wesoro iwe iri afo ano? O bu na o bughị ndi ahụ mehiere. Ndi ahụ ahụ ha dara n'ozara?
¹⁸ Olee ndi ahụ o nuru iyi na ha agaghi aba n'izuike ya? O bu na ha abughị ndi ahụ nupuuru ya isi? ¹⁹ Ugwu a, anyi maara na ha enweghi ike ibanye, n'ih i na ha bu ndi na-ekweghi ekwe.

4

Ubochi izuike nye ndi nke Chineke

¹ Ya mere, ebe o bu na nkwa nke iba n'izuike ya ka ghere oghe, ka anyi kpachapu anya hu na o nweghi onye obula a ga-ahuta dika onye etozughi ya. ² N'ih i na-eziela anyi ozioma ahụ, di ka ezikwara ha: ma ozioma ahụ

* 3:5 3:5 Onu 12:7 † 3:11 3:11 Abu 95:7-11 ‡ 3:15 3:15 Abu 95:7,8

ha nuru abaraghi ha uru n'ihhi na ha ejighi okwukwe nara ya. ³ Ma anyi bu ndi kweere na-abanye n'ebe izuike ahụ, di ka Chineke si kwuo,
 "Anuru m iyi n'iwe m,

'Ha agaghi abanye n'izuike m ma oli.' "§

O kwuru nke a n'agbanyeghi na o ruchaala oru ya site na ntala uwa. ⁴ N'ihhi n'otu ebe, o nweela ihe o kwuru banyere ubochi nke asaa site n'okwu ndi a: "Chineke zuru ike site n'oru ya niile, n'ubochi nke asaa."†

⁵ Ma n'ebe a kwa, e kwuru, "Ha agaghi abanye n'ebe izuike m ma oli."‡

⁶ Ebe o bu na ohere dijiri ufodu mmadu ibanye n'ime ya, ma ndi ahụ buru uzọ nata ozioma ahụ abanyeghi n'ihhi nnupu isi. ⁷ O weputara ubochi ozọ nke o kpọrọ Taa, o sitere n'onu Devid kwuo okwu ahụ e kwurula ihe banyere n'oge gara aga si,

"Taa, o buru na unu anu olu ya,

unu emela ka obi unu sie ike."§

⁸ N'ihhi na a si na Joshua nyere ha ezumike, o gaghi ekwu banyere ubochi ozọ. ⁹ Otu ubochi izuike foduru nye ndi nke Chineke. ¹⁰ N'ihhi na onye obula banyere n'ezumike ya esitela n'oru nke ya onwe ya nwee izuike di ka Chineke siri banye n'izuike nke ya. ¹¹ Ya mere, ka anyi mee ka ike anyi ha, ka anyi banye n'ebe izuike ahụ, ka o hapu idikwa onye obula nke na-agaghi aba n'ihhi inomi ekweghi ekwe ha.

¹² N'ihhi na okwu Chineke di ndu dikwa nkọ. O di nkọ kariya mma ihu abuo obula. O na-aduba ruo na-ikewa mkpuruobi na mmuo, ma rukwaa na ebe nkwonkwo na umi kewakwara onwe ha. O na-enyocha ochicho na echiche obi ndi mmadu. ¹³ O dighi ihe obula n'ime ihe niile e kere eke puru izo onwe ya site n'ebe Chineke no. Ihe niile ghere oghe, ma gbarakwa oto n'ihu anya ya. O bu n'ihu ya ka anyi niile ga-aza ajuju banyere ndu anyi niile.

Jisos onyeisi nchujaja anyi

¹⁴ Ebe o bu na anyi nwere onyeisi nchujaja di ukwuu, onye nke gaferela n'eluigwe, Jisos Okpara Chineke, ka anyi jidesienu okwukwe anyi ike. ¹⁵ N'ihhi na anyi nwere onyeisi nchujaja nke nwere ike ighota adighi ike anyi. A nwara ya onwunwa n'uzo niile di ka a na-anwa anyi taa. Ma, o meghe mmehie n'uzo obula mgbe a nwara ya. ¹⁶ Ya mere, ka anyi biaruo ocheeze amara ahụ nso na-atughị egwu, ka anyi si otu a nata ebere, ma chotakwa amara nke ga-enyere anyi aka n'oge mkpa.

5

¹ A na-esite n'etiti ndi mmadu horo onyeisi nchujaja obula, ka o nnochite anya ndi mmadu n'ihe banyere ife Chineke, ka o na-eche onyinye na-achukwa aja maka mmehie di iche iche. ² Ebe o bu na ya onwe ya bu onye na-adighi ike, o puru iji nwayoo na-emeso ndi na-amaghi ihe na ndi na-ejehie uzọ omume. ³ N'ihhi nke a, o ghaghi ichu aja maka mmehie nke onwe ya na nke ndi mmadu. ⁴ O nweghi onye na-ewere ugwu a n'onwe ya, kama o bu Chineke na-akpo dika o si kpo Eron.

⁵ N'otu aka ahụ kwa, Kraist enyeghi onwe ya ebube nke ibu onyeisi nchujaja, kama Chineke siri ya,
 "I bu Okpara m.

Taa aburula m Nna gi."*

⁶ N'ebe ozọ, o kwuru,

* 4:3 4:3 Abu 95:11 † 4:4 4:4 Jen 2:2 ‡ 4:5 4:5 Abu 95:11 § 4:7 4:7 Abu 95:7,8 * 5:5 5:5 Abu 2:7

“Dị ka usoro Melkizedek si dị,
 ị bụ onye nchụaja ruo mgbe ebighị ebi.”†

⁷ Mgbe ọ ka dị ndụ n’anụ ahụ, o ji oke olu na anya mmiri kpee ekpere riokwa aririọ nye onye ahụ puru izoputa ya site n’onwu. A nkwara olu ya n’ihi ndụ nrube isi na mweda n’ala ya. ⁸ Ọ bụ ezie na ọ bụ Okpara ma ọ mutara irube isi site n’ahụ ọ tara. ⁹ Ma mgbe e mere ka o zuo oke, ọ ghorọ isi nke nzoputa ebighị ebi nye ndị niile na-erubere ya isi. ¹⁰ Ebe Chineke mere ya onyeisi nchụaja n’usoro Melkizedek.

Ido aka na ntị banyere idapu n’okwukwe

¹¹ Ọ dị otutu ihe ozo anyi nwere ikwu banyere ya, ma o siri ike ikowa ya n’ihi na unu adighi amuta ihe osiso. ¹² N’ezie, ugbo a, unu kwesiri ibu ndi ozizi nye ndi ozo, ma unu ka no na-achọ onye ga-ezikwa unu ukpuru mbu nke okwu Chineke. Unu na-achọ mmiri ara kama nri siri ike. ¹³ Onye obula nke na-anu ara, ka bu nwantakiri, o matabeghi ozizi banyere ezi omume. ¹⁴ Nri di ike diri ndi tozuru oke, ndi siterela n’ihe ha na-eme zuo onwe ha ichoputa ihe di iche n’etiti ezi ihe na ajo ihe.

6

¹ Ya bu ka anyi na-aga n’ihu n’ihe mmuta zuru ezu, ka anyi gharakwa inogide n’ihe mmuta mbu ahụ nke anyi nwere banyere Kraist. Anyi agaghị alaghachi azu ito ntala ncheghari ozo site n’oru ndi nwuru anwu n’okwukwe n’ebe Chineke no, ² na-akuzi banyere ime baptizim na ibikwasị aka n’isi na onyinye nke Mmuo Nso, na mbilite n’onwu na ikpe ebighi ebi. ³ Anyi ga-eme nke a ma Chineke kwe.

⁴ Ma o dighi mfe ikpoghachi ndi dara ada ozo, bu ndi natarala ihe ahụ na mbu, ndi detukwara onyinye amara di iche iche nke si n’eluigwe bia ire, ndi ketakwara oke Mmuo Nso, ⁵ ndi detukwara idi mma nke okwu Chineke ahụ ire na ike nke uwa na-abia, ⁶ ma mesia dahie n’onwe ha, o bu ihe siri ike ikpoghachite ha ruo ncheghari. Ha na akpogidekwa Okpara Chineke n’obe ozo, na emenyekwa ya ihere n’ihu oha mmadu. ⁷ N’ihi na ala ahụ nke na-amị mmiri na-ezokwasị n’elu ya mgbe niile, na-amiputa mkpuru bara uba nye ndi e ji maka ha ko ya, na-enweta ngozi n’aka Chineke. ⁸ Ma o buru na o puo naani ogwu na ahia, o baghi uru obula. Kama, o ga-abu ihe a buru onu, nke ogwugwu ya ga-abu ikpo ya oku.

⁹ Ma o bu ezie na anyi na-ekwu otu a, ezi ndi enyi m, anyi nwere ntukwasị obi maka ihe di ezi mma banyere unu, bu ihe ndi ha na nzoputa so bia. ¹⁰ Chineke abughi onye na-ekpe ikpe n’ezighi ezi. O gaghị echefu oru niile unu ruru ya. O gaghị echefu ihunanya niile unu gosiri n’ihi ya site n’igara ndi nsọ ozi, dika unu na-aga n’ihu na-emekwa. ¹¹ Anyi chorọ ka onye obula n’ime unu nogidesie ike n’otu inu oku n’obi ahụ ruo ogwugwu ihe niile, ka unu nwee olileanya inwezu ihe niile unu na-atu anya ya mgbe oge ruru. ¹² Anyi achoghi ka unu buru ndi umengwu, kama ka unu buru ndi na-enomi ndu ahụ jiri okwukwe na ntachiobi nweta ihe ahụ e kwere na nkwa.

Chineke adighi agbanwe uche ya

¹³ Mgbe Chineke kwere Ebrahim nkwa, o ji onwe ya nuọ iyi, n’ihi na o dighi onye ozo di ukwu kariya ya, ¹⁴ na-asị, “N’ezie aga m agozi gi, nyekwa gi otutu umu umu.”* ¹⁵ Ebrahim nwere ndidi, natakwa ihe e kwere ya na nkwa.

† 5:6 5:6 Abu 110:4 * 6:14 6:14 Jen 22:17

¹⁶ Umụ mmadụ na-eji ndị ka ha ukwuu nūọ iyi, iyi anūru n'uzọ dī otu a na-eme ka ihe e kwuru guzosie ike ma wezugakwa iru ụka niile n'etiti mmadụ. ¹⁷ Ya mere, mgbe Chineke choro igosi ndi ahụ ga-eketa nkwa ahụ, ụdidi izuzu ya, o jiri inu iyi mee ka o doo ha anya na izuzu ya adighi agbanwe agbanwe. ¹⁸ Ka o ga-abu site n'ihe abuo na-enweghi mgbanwe, nke na-agaghi ekwe omume izi Chineke dika onye ugha, anyi bu ndi gbara oso ndu ga-enweta agbamume siri ike iji jide olileanya e dobere anyi. ¹⁹ Anyi nwere olileanya a di ka arilika nke mkpuruobi nke guzosiri ike ma burukwa nke e chekwara. O na-abanye n'ime ime ebe nchujaja ahụ n'azu akwa mgbochi ²⁰ ebe Jisos onye buru anyi uzo, abanyela n'ihini anyi; o gholarara anyi onyeisi nchujaja ruo mgbe ebighi ebi di ka usoro Melkizedek si di.

7

Melkizedek onye nchujaja

¹ Melkizedek a bu eze Salem, burukwa onye nchujaja Chineke Onye kachasi ihe niile elu. O zutere Ebrahim mgbe o si na mmeri o meriri otutu ndi eze ahụ na-aloghachi, goziekwa ya. ² Ebrahim nyekwara ya otu uzo n'ime uzo iri nke ihe niile. Ihe mbu aha ya putara bu, "eze ezi omume," ozokwa bu "eze nke Salem," nke putara, "eze udo." ³ O nweghi nna, o nwekwaghi nne, nke o na-enwe agburu. O nweghi mmalite nke ubochi a muru ya, maobu ogwugwu ndu, e mere ya di ka Okpara Chineke. O na-anogide buru onye nchujaja ruo mgbe ebighi ebi.

⁴ Leenu otu o siri buru onye di ukwuu, o buladi Ebrahim bu nna nna anyi nyere ya otu uzo n'ime uzo iri site n'ihe o kwatara n'agha! ⁵ Ma otu o di, iwu kwadoro ka umu Livayi bu ndi ghoru ndi nchujaja na-anakota otu uzo n'ime uzo iri site n'aka ndi ozo, ya bu, site n'aka ndi umunna ha ndi Izrel, n'agbanyeghi na umunna ha ndi ahụ bukwa umu umu Ebrahim. ⁶ Ma nwoke a bu onye na-esiteghi n'agburu naara otu uzo n'uzo iri site n'aka Ebrahim ma goziekwa ya bu onye ahụ nke natara nkwa ahụ. ⁷ O nweghi irurita uka obula di ya, na onye di ukwuu na-agosi onye di nta. ⁸ N'otu aka ahụ, ndi na-anata otu uzo n'uzo iri bu mmadu na-anwu anwu, ma n'aka nke ozo, onye na-anata ya bu onye ahụ e kwuputara na o na-adi ndu. ⁹ Mmadu puru isi na Livayi onye natara otu uzo n'uzo iri kwuru otu uzo n'uzo iri nke ya site n'aka Ebrahim. ¹⁰ N'ihini na mgbe Melkizedek zutere ya, o ka no n'afu nna nna ya.

Jisos di ka Melkizedek

¹¹ O buru na a puru ime ka mmadu zuo oke site n'onodu ndi nchujaja ndi Livayi, n'ihini na o bu site n'iwu e nyere ndi mmadu ka e ji hiwee onodu ndi nchujaja. Olee uru o bara ka onye nchujaja ozo bia, di ka usoro Melkizedek si di, na-abughi di ka usoro nke Eron? ¹² Ebe a gbanwere onodu ndi nchujaja, n'otu aka ahụ, a ghaghi igbanwekwa iwu. ¹³ N'ihini na onye ahụ e kwuru ihe ndi a banyere ya sitere n'agburu ozo, nke o dibeghi onye obula sitere na ya ruru oru di n'ebe ichu aja. ¹⁴ O bu ihe a mara nke oma na Onyenwe anyi si n'agburu Juda puta, Mosis n'onwe ya akpotughi agburu ahụ aha mgbe o na-ekwu banyere ndi nchujaja. ¹⁵ E meela ka a ghotu okwu anyi na-ekwu nke oma, mgbe onye nchujaja ozo yiri Melkizedek putara. ¹⁶ Onye ghoru onye nchujaja ma o bughi site n'usoro iwu nke omumu ndi nchujaja, kama site n'ike di na ndu nke na-apughi ila n'iyi. ¹⁷ N'ihini na-agbara akaebe banyere ya, si,

“Gị onwe gị, bụ onye nchụaja ruo mgbe ebighị ebi,
dị ka usoro Melkizedek si dị.”*

¹⁸ N’otu aka ahụ, e wezugala usoro iwu ochie ahụ n’ihi adighị ike ya na n’ihi abaghị uru ya ¹⁹ (n’ihi na iwu ahụ emeghị ka ihe ọbụla zuo oke), ma n’aka nke ọzọ, e webatala olileanya ka mma, bụ nke anyị na-esite na ya bjaruo Chineke nso.

²⁰ Ma e ji inụ iyi mee ka ọnọdụ onyeisi nchụaja a guzosie ike. O nweghị iyi a n’uru mgbe ndị ọzọ ghorọ ndị nchụaja. ²¹ Ma onye nke a ghorọ onye nchụaja site n’inụ iyi mgbe onye ahụ gwara ya,

“Onyenwe anyị ańuọla iyi,

ọ gaghị agbanwe obi ya,

‘I bụ onye nchụaja ruo mgbe ebighị ebi.’”†

²² N’ihi nke a, Jisọs aghọla onye na-akwagide ọgbugba ndụ ka mma.

²³ Ihe ọzọ, ndị nchụaja nke ochie ahụ dị ọtụtụ n’ọnuogugụ n’ihi na ọnwụ gbochiri ha iga n’ihu n’orụ ha. ²⁴ Ya mere, ebe ọ na-adị ndụ ruo mgbe ebighị ebi, ọ na-abukwa onyeisi nchụaja mgbe niile. ²⁵ Ya mere o nwere ike izọputa ruo mgbe niile ndị ahụ na-abiakwute Chineke site na ya, n’ihi na ọ na-adị ndụ ruo mgbe niile iriọ aririọ n’ihi ha.

²⁶ Ya mere, ọ dị mkpa na anyị ga-enwe onyeisi nchụaja dị otu a, bụ onye dị nsọ, na onye na-enweghị ntupọ, na onye dị ọcha, na onye e kewapuru site n’ebe ndị mmehie nọ, ma buliekwa ya elu karịa n’eluigwe. ²⁷ O dighị ka ndịisi nchụaja ndị ọzọ, n’ihi na ọ dighị mkpa na ọ ga-achụ aja kwa ubochi, n’ihi mmehie nke aka ya, na n’ihi mmehie nke ndị ọzọ. Naanị otu aja nke diri mgbe niile ka ọ churu maka mmehie mgbe o weere onwe ya nye dị ka aja. ²⁸ N’ihi na iwu na-ahọputa dị ka ndịisi nchụaja ndị mmadụ na-adighị ike. Ma okwu nke inụ iyi ahụ, nke na-eso iwu n’azu, họtara Okpara, onye e mere ka o zuo oke ruo mgbe ebighị ebi.

8

Onyeisi nchụaja nke ọgbugba ndụ ọhuru

¹ Isi okwu dị n’ihe niile anyị na-ekwu bụ nke a, na anyị nwere onyeisi nchụaja dị otu a, bụ onye na-anọdụ ala n’aka nri nke ocheeze onye ahụ kachasi ihe niile elu n’eluigwe. ² Onye na-eje ozi n’ebe nsọ ahụ, bụ ezi ulọ ikwu ahụ Onyenwe anyị ji aka ya wuo, ọ bughị mmadụ wuru ya.

³ A họtara onyeisi nchụaja ọbụla ka ọ na-achụ aja na-enyekwa onyinye. N’ihi nke a, o kwesikwara ka ọ nwee ihe ọ ga-eji na-achụ aja.

⁴ A sịkwari na ọ nọ n’uwa, o garaghị a bụ onye nchụaja n’ihi na e nwere ndị nchụaja na-achụ aja dị ka usoro iwu si dị. ⁵ Ha na-eje ozi n’ebe nsọ ahụ nke bụ oyiyi na onyinyo banyere ihe nke dị n’eluigwe. O bụ nke a mere e ji dọ Mosis aka na ntị mgbe ọ na-akwado iwu ulọ ikwu ahụ, “Lezie anya hụ na i mere ihe niile n’usoro dị ka e si gosiri gị n’elu ugwu.”* ⁶ Ma otu ọ dị, ọ natara orụ ije ozi kariri nke ha, dị ka onye ọgbugbo nke ọgbugba ndụ dị elu karịa nke ochie, ebe ọgbugba ndụ nke ọhuru a o mere ka ọ diri n’etiti ya na mmadụ dabeere na nkwa dị mma karịa.

⁷ O buru na ọgbugba ndụ ochie ahụ zuruoke, ọ garaghị aba uru ka achọwa ọgbugba ndụ ọzọ. ⁸ Ma Chineke chọtara ezughị oke ha mgbe ọ sirị,

“Lee, oge na-abia, ka Onyenwe anyị kwuputara,
mgbe m ga-eme ka ọgbugba ndụ ọhuru

* 7:17 7:17 Abụ 110:4 † 7:21 7:21 Abụ 110:4 * 8:5 8:5 Opu 25:40

- diri n'etiti mu na ulo Izrel,
nakwa ulo Juda.
- ⁹ O bughị udi ogbugba ndu
mu na nna nna ha gbara,
mgbe m jidere ha n'aka
site n'ala Ijipt duputa ha,
n'ihina ha anogideghi buru ndi kwesiri ntukwasị obi idebe ogbugba ndu
m.
N'ihina ya, echepuru ihu m n'ebe ha no,
ka Onyenwe anyi kwuputara.
- ¹⁰ Ma nke a bu ogbugba ndu m ga-eme ka o diri n'etiti mu onwe m na ulo
Izrel,
mgbe oge ndi ahụ gasiri, otu a ka Onyenwe anyi kwubiri.
Aga m etinye iwu m n'ime uche ha,
dekwasị ya n'obi ha.
Aga m abụ Chineke ha,
ha onwe ha ga-abukwa ndi m.
- ¹¹ O dighi onye obula n'etiti ha ga-akuziri onye agbataobi ya ihe,
maobu otu onye asi ibe ya, 'Mara Onyenwe anyi,'
n'ihina ha niile ga-ama onye m bu,
site n'onye dikarisiri nta ruo n'onye dikarisiri ukwu.
- ¹² N'ihina aga m agbaghara ajo omume ha,
agaghi m echetakwa mmehie ha niile ozọ."†
- ¹³ Mgbe o kwuru okwu banyere ogbugba ndu oheru, o putara na nke
ochie ahụ aburula ihe gabigara agabiga. Ihe di ochie nke gabigara ga-
emesia ghara idikwa.

9

Ebe ofufe nke uwa na nke eluigwe

¹ Ogbugba ndu nke mbu nwere usoro ofufe na ebe nsọ nke uwa nke a e
jiri aka wuo. ² E guzobere ulo ikwu. N'onuulo nke mbu n'ulo ikwu ahụ, e
nwere ihe idoba iheoku, na tebul, na achicha e doro nsọ. Aha onuulo nke
mbu a bu Ebe Nso. ³ N'azu akwa mgbochi nke abuo ka e nwere onuulo
a na-akpo Ebe Kachasi Nso, ⁴ nke nwere ebe ichu aja mgbaisioma* e ji
olaedo wuo, na igbe ogbugba ndu ahụ nke e jiri olaedo machie ahụ ya
niile. Ihe di n'ime ite ahụ bu manà na mkpanaka Eron nke ahụ puputara
ahijia, ya na mbadamba nkume e dekwasiri iwu ogbugba ndu. ⁵ Ihe di
n'elu igbe a bu cherubim nke ebube ya, na-ekpuchite oche amara ahụ. Ma
anyị enweghi ike ikowacha ihe niile ndi a n'ozuzu oke ugbo a.

⁶ Mgbe e doro ihe niile ndi a n'usoro, onye nchujaja na-abata mgbe obula
n'ime onuulo nke mbu nke ulo ikwu a. N'ebe a ka o na-arụ oru o ketara iru.
⁷ Ma o bu naani onyeisi nchujaja na-abanye n'ime onuulo nsọ nke abuo,
naani otu ugboro n'afọ. O na-ejikwa obara na-aba n'ebe ahụ, iji chuo aja
maka onwe ya na n'ihina mmehie ndi mmadu mere na-amaghi ama. ⁸ Site
na nke a, Mmuo Nso na-egosi na uzọ e si abanye n'Ebe Kachasi Nso ahụ
bu ihe na a ka aputabeghi ihe, ebe o bu na ulo ikwu nke mbu ahụ ka na-
eguzo. ⁹ Nke a bu ihe ilu banyere oge ugbo a. Site na nhazi nke a, onyinye
na aja niile a na-achu enweghi ike ime ka akonuche onye na-eke ofufe zuo
oke. ¹⁰ Kama ha bu naani usoro iwu metutara ihe oriri na ihe onunu na

† 8:12 8:12 Jer 31:31-34 * 9:4 9:4 Maobu, ihe ndi bekee na-akpo insensi

udi baptizim di iche iche nke anu ahụ, bu nke e nyere ka a na-eme ya ruo mgbe a ga-edozighari ihe niile.

Obara nke Kraist

¹¹ Mgbe Kraist biara di ka onyeisi nchujaja nke ezi ihe ahụ di ugbo a, site n'ulo ikwu di ukwu zuruoke nke a na-ejighi aka mee, nke na-esoghi n'ihe e kere eke, ¹² o jighi obara umu ewu na nke umu ehi banye n'ebe ahụ, kama o ji obara nke ya onwe ya banye n'Ebe ahụ Kachasi Nso naani otu mgbe, jiri ya wetara anyi niile mgbaputa ebighi ebi. ¹³ Ma o buru na obara ewu na nke oke ehi di iche iche, ya na ntu nwa agboghohi ehi, nke e fekwasiri ndi ruru aru, puru ido ha nso, meekwa ka ha di ocha n'elu ahụ. ¹⁴ Obara Kraist onye sitere na Mmuo di ebighi ebi were onwe ya churoo Chineke aja n'enweghi ntupo obula, o ga-esi anaa ghara isachapu omume ruru unyi nke akonuche anyi, ka anyi nwee ike ife Chineke di ndu.

¹⁵ N'ihia nke a, o bu onye ogbugbo nke ogbugba ndu ohuru, ka ndi a kporo site na ya nata ihe nketa ebighi ebi ahụ bu nke e kwere ha na nkwa. A puru ime nke a n'ihia o nwuola onwu gbaputa umu mmadu site n'ikpe omuma nke mmehie ha mere n'okpuru ogbugba ndu nke mbu ahụ.

¹⁶ O buru na mmadu ekee ekpe mgbe o no ndu, a na-ebu uzọ achoputa ma onye kere ekpe ahụ o nwuola. ¹⁷ Ekpe na-amalite idi ire mgbe onye kere ekpe ahụ nwuru, n'ihia na ihe mmadu kere n'ekpe anaghi adi ire mgbe onye kere ya ka di ndu. ¹⁸ O bu nke a mere o buladi ogbugba ndu ochie ahụ jiri buru ihe na-adighi ire ruokwa mgbe obara batara na ya. ¹⁹ Mgbe Mosis kwuputachara ndi mmadu iwu ahụ, o weere obara umu ehi na ewu, ya na mmiri, ogbo uhie na hisop fesaa n'akwukwo iwu ahụ nakwa n'elu mmadu niile. ²⁰ Na-ekwu, "Nke a bu obara ogbugba ndu ahụ nke Chineke nyere unu iwu."† ²¹ N'otu aka ahụ, o fesakwara obara ahụ n'elu ulo ikwu na n'elu ihe niile di n'ulo ikwu, bu ihe niile e ji efe ofufe. ²² N'ikwu eziokwu, dika iwu si di, o dighi ihe obula nke a na-adighi eji obara edo ocha. O buru na a wusighi obara, mgbaghara mmehie adighi.

Aja Kraist churu na-ewepu mmehie

²³ O kwesiri ka e si otu a mee ka ihe ndi a yiri ihe ndi di n'eluigwe di ocha, ma ihe ndi di n'eluigwe n'onwe ha kwesiri ka e nye ha aja di mma kari. ²⁴ N'ihia na o bughu n'ebe nso nke mmadu jiri aka wuo, nke yiri nke di n'eluigwe, ka Kraist banyere, kama o banyere n'ime eluigwe n'onwe ya, bu ebe o na-anochite anya anyi ugbo a n'ihu Chineke. ²⁵ O banyeghi na ya ka o were onwe ya chuo aja otutu ugboro, di ka onyeisi nchujaja na-eji obara na-abughu nke ya na-abanye n'Ebe ahụ Kachasi Nso kwa afo. ²⁶ O buru na o si otu a diri, o gaara abu onye na-ahu ahuhu mgbe kemgbe e kere uwa. Ma, di ka o si di, o biara naani otu ugboro n'ogwugwu oge ndi a, iwezuga mmehie site n'iji onwe ya chuo aja. ²⁷ Di ka o bu ihe a kwadooro mmadu obula inwu naani otu ugboro, ma e mesia ikpe esochie, ²⁸ otu a ka e si chuo Kraist di ka aja naani otu ugboro iwepu mmehie otutu mmadu. O ga-abighachi nke ugboro abuo, ma o bughu n'ihia ibu mmehie, kama o bu n'ihia iweta nzoputa nye ndi ahụ niile na-eche obibia ya.

10

Kraist churu aja naani otu ugboro

¹ Iwu ahụ bu naani onyinyo na-egosi ihe oma gaje ibia. N'ihia ya, o zughi oke n'onwe ya isite n'aja ndi ahụ a na-achu mgbe mgbe kwa afo, mee ka

† 9:20 9:20 Opu 24:8

ndi ahụ na-abiaru nso ife ofufe zuo oke. ² Ma ọ bughị otu a, ọ bụ na a gabeghị akwụsị ichụ aja ndị a? Ọ buru na a sachapụla njọ ndị na-efe ofufe na mbụ, akonuche ha agaghikwa ama ha ikpe mmehie ha. ³ Ma nke bụ eziokwu bụ na ihe aja ndị a na-eme bụ ichetara ha mmehie ha kwa afọ niile. ⁴ N'ihị na ọ bụ ihe na-apughị ime eme na ọbara oke ehi na nke ụmụ ewu dị iche iche ga-asachapụ mmehie.

⁵ Ya mere mgbe Kraịst biara n'ụwa, ọ siri,
“Aja na onyinye abughị ihe ị choro
kama ị kwadoro ahụ nye m.

⁶ Aja nsure oku na aja a churu maka mmehie,
ha abughị ihe di ezi mma nye gi.

⁷ Mgbe ahụ ka m siri, ‘Lee, abiala m Chineke m, ime ihe ị na-achọ.

Nke a bukwa ihe e dere banyere m n’ime akwukwo mpiakota.’”*

⁸ O kwuru na mbụ, “Aja di iche iche, na onyinye, na aja nsure oku na aja mmehie adighi ato gi uto, ha adighikwa amasi gi” (a churu aja ndi a dika iwu si di). ⁹ O kwukwara ozo, “Lee abiala m ime uche gi.” Ọ kagburu aja nke mbụ ahụ ma were aja nke abụọ dochie n’ọnọdụ ya. ¹⁰ Site n’ime uche Chineke, e mere ka anyi di nsọ site n’aja Jisọs Kraịst ji onwe ya chuo naani otu ugboro.

Aja Kraịst churu zubigara oke

¹¹ Onye nchujaja obula na-eguzo kwa ubochi na-efe ofufe, na-achukwa otu aja ahụ ugboro ugboro, bụ aja nke na-enweghị ike isachapụ mmehie.

¹² Ma mgbe Kraịst chuchara naani otu aja ahụ, otu ugboro n’ihị mmehie niile, ọ noduru ala n’aka nri Chineke. ¹³ Ebe ahụ ka ọ nọ ugbo a na-eche ka ndi iro ya niile buru ihe mgbakwasị ukwu ya. ¹⁴ N’ihị na o sitela n’otu aja mee ka ndi ahụ a na-eme ka ha diri nsọ zuo oke mgbe niile.

¹⁵ Mmụọ nsọ na-agbakwara anyi ama banyere ihe ndi a mgbe o buru uto kwuo:

¹⁶ “Nke a bụ ogbugba ndu ahụ mu na ha ga-agba
mgbe oge ndi ahụ gasiri, ka Onyenwe anyi kwuru.

Aga m etinye iwu m n’obi ha.

Aga m edekwasikwa ha n’uche ha.”†

¹⁷ O kwukwara si,

“Agaghị m echetakwa mmehie ha
na mmebi iwu ha niile ozo.”‡

¹⁸ Ya mere, ebe ọ bụ na a gbagharala mmehie ndi a, ọ dikwaghị mkpa ichu ajo ozo maka mgbaghara mmehie.

Okpukpo oku banyere inwe mkpebi

¹⁹ N’ihị nke a, umunna m, ebe anyi nwere nkquwa okwu ibanye n’Ebe Kachasi Nso site n’obara Jisọs, ²⁰ bụ uto ohuru nke o meghere nye anyi, nke di ohuru ma dikwa ndu site n’akwa mgbochi ahụ nke bụ ahụ ya, ²¹ ebe anyi nwekwara onye nchujaja di ukwu, nke na-elekota ulo Chineke, ²² ka anyi biaru nso site n’obi di ocha, na ntukwasị obi zuru ezu nke okwukwe, ka anyi buru ndi a sachara obi ha site n’akonuche ruru aru, ka anyi burukwa ndi e ji mmiri di ezigbo ocha sachaa ahụ anyi. ²³ Ya mere, ka anyi jidesie nkquputa nke olileanya anyi ike, n’ihị na onye ahụ kwere nkwa kwesiri ntukwasị obi. ²⁴ Ka anyi tugharịa uche otu anyi ga-esi kpalie ibe anyi n’ihunanya na ezi oru. ²⁵ Ka anyi gharakwa ichefu nzuko anyi di

* 10:7 10:7 Abụ 40:6-8 † 10:16 10:16 Jer 31:33 ‡ 10:17 10:17 Jer 31:34

ka ufodu na-eme, kama ka anyi na-agbarita onwe anyi ume, karisia, ugbu a ubochi ahụ na-abia nso.

Ido aka na nti banyere mmehie

²⁶ O buru na anyi akpachapu anya na-anogide na mmehie mgbe anyi matachara eziokwu ahụ, o nwekwaghị aja ozo foduru a ga-achu banyere mmehie niile. ²⁷ Kama naani ikpe di oke egwu, nke ga-adi ka oku na-ere ike ike, nke ga-erechapu ndi niile bu ndi iro. ²⁸ Onye obula dara iwu Mosis, na-anwu na-enweghi ebere, site n'akaebe mmadu abuo maobu ato gbara megide ya. ²⁹ O buru na o di otu a, olee udi ahuhu unu chere na a ga-onye onye leliri Okpara Chineke, gini ka a ga-eme onye meruru obara nke ogbugba ndu nke e ji doo ya nso, na onye kpasuru mmuo nke amara ahu iwe? ³⁰ N'ihu na anyi maa onye ahụ kwurunu, "Ibo obo diri m, aga m akwughachi," § ozokwa, "Onyenwe anyi ga-ekpe ndi ya ikpe."* ³¹ O bu ihe di oke egwu idaba n'aka Chineke di ndu.

³² Ma chetakwanu ubochi mbu ndi ahụ, mgbe unu natachara ihè, unu nogidesikwara ike n'agbanyeghi oke ahuhu niile unu tara. ³³ Mgbe ufodu, a kpariri unu n'ihu oha, unu natakwara mkpagbu. N'oge ozo, unu soro ndi e si otu a mesoo mmeso. ³⁴ Unu were obi ebere soro ndi no n'ulo mkporo taa ahuhu, unu jikwa onu nabata ya mgbe a nakorochara unu ihe niile unu nwere, n'ihu na unu onwe unu matara na unu nwere ihe ka mma, nke na-anogide. ³⁵ Ya mere, unu ahapukwala ntukwasị obi unu ahụ, n'ihu na o na-eweta ugwo oru di ukwu.

³⁶ N'ihu ya, unu kwesiri inwe ndidi ka o ga-abu na mgbe unu mere uche Chineke unu ga-anata ihe e kwere na nkwa. ³⁷ N'ihu, "Na oge na-adighi anya, onye ahụ nke na-abia ga-abia o gaghị anokwa odu."

³⁸ Ma,

"Onye ezi omume nkem ga-esite n'okwukwe di ndu.

Mkpuruobi m agaghị e nwee mmasi
n'ime onye obula na-alaghachi azu."†

³⁹ Ma anyi abughị ndi na-alaghachi azu si otu a laa n'iyi. Kama anyi dinyere ndi nwere okwukwe, burukwa ndi a zoputara.

11

Okwukwe

¹ Ugbu a, okwukwe bu inwe obi ike banyere ihe ndi a na-ele anya ha na inwe owuweanya banyere ihe a na-ahubeghi anya. ² N'ihu na o bu site n'okwukwe ka e ji gbaara ndi ochie ama.

³ O bu site n'okwukwe ka anyi ji ghotu na e mere uwa na ihe niile anyi na-ahu anya site n'okwu Chineke. N'ihu nke a, ihe anyi na-ahu anya ugbu a bu ihe e mere site n'ihe anyi na-adighi ahụ anya.

Ebel

⁴ Ebel sitere n'okwukwe chuo aja di mma nye Chineke karija aja nke Ken churu; nke e si na ya gunye ya n'onye ezi omume. Chineke kwuru okwu banyere onyinye ya. Ma ugbu a, o bu ezie na o nwuolari ma o ka na-ekwu okwu site n'okwukwe.

⁵ E sitere n'okwukwe kupu Enok nke putara na o nwughị anwu, a hukwaghị ya ozo n'ihu na Chineke akporola ya.* Ma tupu e kuru ya, e

§ 10:30 10:30 Dit 32:35 * 10:30 10:30 Dit 32:36; Abu 135:14 † 10:38 10:38 Hab 2:3,4 * 11:5 11:5 Jen 5:24

mere ka anyi mara na o mere ihe masiri Chineke. ⁶ O bu ihe siri ike mmadu ime ihe ga-atọ ya uto ma o buru na onye ahụ enweghi okwukwe. N'ih na onye na-abiakwute Chineke nso aghaghi ikwe na o di. Na o bukwa onye na-akwughachi onye obula na-achosi ya ike ugwo.

Noa

⁷ Site n'okwukwe, Noa, onye nke a doro aka na nti gbasara ihe ndi a nahubeghi anya, gere nti ma ruo ugbo mmiri maka nzoputa nke ezinaulo ya. Site na nke a, o mara uwa ikpe, ma buru onye nketa nke ezi omume sitere n'okwukwe.

Ebrahim na Sera

⁸ Site n'okwukwe, Ebrahim rubere isi mgbe a kporo ya ka o hapu, gaa n'ala ahụ nke o ga-enweta dika ihe nketa. O gawara n'amaghi ebe o na-aga. ⁹ Okwukwe ka o jiri biri dika obia n'ala ahụ e kwere ya na nkwa, na-ebi n'ulo ikwu, ya na Aizik na Jekob, bu ndi e kwere ya na ha otu nkwa ahụ. ¹⁰ N'ih na o na-ele anya ala ahụ nke nwere ntoala, nke onye turu atumatu ya ma wuokwa ya bu Chineke. ¹¹ Site n'okwukwe o natara ike omumu. O bu ezie na o gafeela oge imuta nwa, o buladi Sera n'onwe ya bu nwanyi aga, n'ih na o guru onye ahụ kwere ya nkwa di ka onye kwesiri ntukwasị obi. ¹² Ya mere site n'otu onye a, onye a guru di ka onye nwuru anwu ka e si nweta umu ndi onuogugu ha di ka kpakpando di na mbara eluigwe, di ka aja di n'akuku osimiri.

¹³ Ndi a niile nwere okwukwe nwuru na-anataghi nkwa ahụ, ma site n'ebe di anya ha huru ma nabatakwa nkwa ndi a. Ha kwuputakwara na ha bu ndi obia na ndi mba ozọ n'uwa. ¹⁴ Ndi na-ekwu otu a na-eziputa na ha na-ele anya obodo nke aka ha. ¹⁵ O buru na ha na-eche echiche banyere obodo nke ha hapuru, ha gaara enwe ohere ilaghachi azu. ¹⁶ Ma otu o di, ha na-elesi anya ike maka obodo ahụ ka mma, bu nke di n'eluigwe. Ya mere, o dighi eme Chineke ihere ka a kpo ya Chineke ha, n'ih na o dozielara ha ebe obibi.

¹⁷ Site n'okwukwe Ebrahim ji Aizik chuo aja mgbe a nwalere ya. Onye ahụ natara ihe ndi ahụ e kwere nkwa, di njikere iji otu nwa ahụ o nwere chuo aja, ¹⁸ o bu ezie na Chineke kwuru maka ya, "O bu site n'Aizik ka a ga-akpo mkpuru gi aha."† ¹⁹ Ebrahim chere na Chineke puru ime ka onye nwuru anwu site n'onwu bilie, dika ihe ima atu otu ahụ ka o mekwara, n'ih na o nataghachikwara ya.

²⁰ O bu okwukwe ka Aizik jiri nye Jekob na Iso ngozi banyere ihe di n'ihu.

Jekob na Josef

²¹ O bu okwukwe ka Jekob ji gozie umu Josef n'otu n'otu tupu o nwuo. O kporo isiala dika o dabere n'elu mkpanaka ya.

²² N'ogwugwu ndu ya, Josef sitere n'okwukwe kwuo banyere opupu umu Izrel ma nyekwa ntuziaka banyere olili okpukpu ya.

Mosis

²³ Okwukwe ka nne na nna Mosis ji zobe ya onwa ato mgbe a muru ya, n'ih na ha huru na o bu nwa mara mma. Ha atukwaghi egwu iwu eze ala Ijpt bu Fero nyere.

²⁴ Site n'okwukwe, Mosis e kweghi aza nwa ada Fero mgbe o tolitere. ²⁵ O horo isoro umu Chineke keta oke na mmegbu ha kari inwe anuri nke mmehie. ²⁶ O kpebiri na o bu ihe karichara mma ihu ahuhu n'ih

† 11:18 11:18 Jen 21:12

Kraist, kama inweju akụ niile nke Ijipt afo. N'ihhi na o nwere olileanya maka ugwo oru di n'ihu. ²⁷ Okwukwe ka o ji hapu Ijipt. O tughị egwu iwe eze, ma o tachiri obi ya dika o huru onye ahụ a na-apughị ihu anya. ²⁸ O sitekwara n'okwukwe debe Mmemme Ngabiga. O fesara obara ka onye mbibi nke umu nwoke mbu, hapu imetu umu nwoke mbu ndi Izrel aka.

²⁹ Ha gafere Osimiri Uhie site n'okwukwe di ka a ga-asị na o bu ala efu. Ma mgbe ndi Ijipt nwara ime nke a, mmiri lomiri ha niile.

Rehab

³⁰ Mgbidi Jeriko dara mgbe ha jiri okwukwe gaa ya gburugburu ubochi asaa.

³¹ Site n'okwukwe, Rehab nwanyị akwuna esoghi ndi nnupu isi laa n'iyi n'ihhi na o nabatara ndi biara inyochaputa obodo ahụ n'udo.

Otutu ndi okwukwe ozo

³² Olee ihe ozo m ga-ekwu? Oge ga-agwunahu m ikwu gbasara Gidion, na Barak, na Samsin, na Jefta, na Devid, na Samuel na ndi amuma, ³³ ndi sitere n'okwukwe merie otutu alaeze, kpeekwa ikpe nkumoto, natakwana nkwa e kwere, ndi mechiri onu odum. ³⁴ Ha menyuru oku di egwu, gbanari mma agha, nweta ike site n'adighi ike. Ha ghokwara ndi di ike n'agha, chulaa usuu ndi agha ndi mba ozo. ³⁵ Umụ nwanyị natara ndi ha nwuru anwu, site na mbilite n'onwu. Ndi ozo naara ntaramahuhu, ha juru inata mgbaputa ka ha nwee ike nata mbilite n'onwu ka mma. ³⁶ E ji ufodu mere ihe ochi, tiekwa ha ihe otiti, o buladi ike ha agbu na itu ha mkporo. ³⁷ A turu ufodu nkume, kwobie ufodu abuo. E ji mma agha gbuo ufodu. Ufodu yi akpukpo ewu na akpukpo aturu jeharia. Ufodu bukwa ndi dara ukpa. A kpagburu ufodu, ma mejokwa ndi ozo. ³⁸ Ha waghari n'ozara na n'ugwu, n'ogba nkume na n'onu ala. N'anya uwa, a guru ha n'ihhe efu.

³⁹ A gbaara ezigbo ama n'isi ndi a niile n'ihhi okwukwe ha, ma ha anataghi ihe ahụ e kwere ha na nkwa. ⁴⁰ Otu o di, Chineke akwadoberela anyi ihe kaara anyi mma, ka a ghara ime ka ha zuo oke ma e wepu anyi.

12

Kraist bu ihe nlere anya nye anyi

¹ Ya mere, anyi nwere oke igwe ndi ama di otu a gbara anyi gburugburu, n'ihhi nke a, ka anyi wepu ihe obula nke na-adoghachi anyi azu dika ibu aru, ya na mmehie niile nodebere anyi nsu kari. Ka anyi werekwa ntachiobi gbaa oso nke chere anyi n'ihu. ² Ka anyi na-elegide Jisos anya, onye mbu na onye na-eme ka okwukwe anyi zuo oke, onye jiri n'ihhi onu e debere n'ihu ya, die ahuhu na ihe ihere nke obe, o nodu n'aka nri nke ocheeze Chineke. ³ Tuleenu n'obi unu gbasara onye ahụ tachiri obi na nkwegide sitere n'aka ndi mmehie, ka ike ghara igwu unu maobu obi unu adaa mba.

Uzo Chineke si azu umu ya

⁴ N'ime ogu nke unu na-aluso mmehie, unu eguzogideghị ruo n'onodu nke iwufu obara unu. ⁵ Unu echefuola okwu nkasiobi ahụ, nke e jiri gbaa unu ume dika umu,

“Nwa m ewela ido aka na nti nke Onyenwe anyi dika ihe di mfe, mgbe o na-ata gi ahuhu

maobu daa mba mgbe o na-abara gi mba.

⁶ N'ihhi na onye Onyenwe anyi huru n'anya ka o na-abara mba.

O bukwa onye o nabatara di ka nwa ya, ka o na-apia utari.”*

⁷ Tachie obi, muta ihe site n'ahuhu. N'ih na Chineke na-emeso unu mmeso di ka nna obula huru umu ya n'anya si emeso ha mmeso. Nwata obula adighi nke nna ya na-adighi abara mba. ⁸ Ya mere o buru na a dighi abara unu mba dika esi bara ndi ozo, unu abughi umu kama unu bu ndi amutara n'ikwa iko. ⁹ Dika ima atu, ndi bu nna anyi site n'anu ahụ na-apia anyi utari mgbe obula anyi nupuru isi. Ma nke a adighi egbochi anyi isopuru ha. O kwesikwaghi ka anyi rubere Nna nke mmuo isi kari ma dikwa ndu? Anyi mee nke a, anyi ga-adi ndu. ¹⁰ Ha na-azu anyi nwa oge nta di ka ha si tuputa n'uche ha. Ma o na-azu anyi n'ih odimma anyi. O na-achọ ka anyi keta oke n'idi nsọ ya. ¹¹ Mgbe obula a na-ezi anyi ihe site n'inye anyi ahuhu, o na-aburu anyi ihe mwute n'oge ahụ, o bughikwa ihe onu. Ma e mesia, o na-eweta udo na ndu ezi omume nye ndu ahụ azuru n'ime ya.

¹² Ya mere, setipu aka gi ahụ ike gwuru. Guzodie ike n'ukwu gi ahụ na-ama jijiji. ¹³ Debenu ukwu unu n'uzo ziri ezi,† ka ukwu na-adighi ike ghara ida ngwuro, kama ka o nwe ogwugwo.

Ndumodu na ido aka na nti

¹⁴ Gbalisie ike mee ka gi na mmadu niile biri n'udo ya na ndu di nsọ, e wepu ya, o nweghi onye puru ihu Onyenwe anyi. ¹⁵ Hukwanu na o nweghi onye ga-ahapu inweta amara Chineke, na o nwekwaghi onye ga-epuputa dika mgborogwu ilu weta nsogbu a ga-esi n'ime ya meruo otutu mmadu. ¹⁶ Hunu na o nweghi onye na-ebi ndu ruru unyi maobu onye nke na-enweghi nsopuru dika Iso, onye nke rere onodu omumu ya n'ih otu efere nri. ¹⁷ Dika unu maara, o mechara choo ka o keta ngozi ahụ, ma a juru ya n'ih na o nweghi ohere ncheghari. O bu ezie na o jiri anya mmiri chosie ya ike.

Ugwu nke Ujo na Ugwu nke Onu

¹⁸ Unu abiarughi n'ugwu nke a puru imetu aka, nke na-ere oku, na ochichiri na itiri na oke ifufe, ¹⁹ na uda opi ike, maobu olu na-ekwu okwu, nke ndi nuru ya rioro ka o kwusi igwa ha. ²⁰ N'ih na ha enweghi ike inagide ihe e nyere n'iwu, “A sikwari na anumanu obula emetu ugwu ahụ ahụ, a ga-eji nkume tugbuo ya.”‡ ²¹ N'ezie, ihe ahụ anya huru di oke egwu na Mosis siri, “Ana m ama jijiji n'ih ujo.”§

²² Ma unu abiaruola n'ugwu Zayon, bu obodo Chineke di ndu, Jerusalem nke eluigwe ahụ. Unu abiakwutela puku kwuru puku ndi mmuo ozi a na-apughi iguta onu zokoro n'onu. ²³ Unu abiala n'ulo nzuko nke onye ahụ ebu uzo muputa bu ndi e dere aha ha n'eluigwe. Unu abiakwutela Chineke, onye ga-ekpe mmadu niile ikpe, unu abiakwutela mmuo ndi ezi omume e mere ka ha buru ndi zuruoke. ²⁴ Unu abiakwutela Jisos onye ogbugbo nke ogbugba ndu ohuru, biakwutekwa obara e fesara nke na-ekwu okwu di mma kari nke obara Ebel kwuru.

²⁵ Gbalisienu ike ihu na unu ajughi onye ahụ na-ekwu okwu. N'ih na o buru na ha agbanarighi ya, bu onye ahụ doro ha aka na nti n'elu uwa, anyi agaghi agbanari onye ahụ si n'eluigwe na-ado anyi aka na nti. ²⁶ N'oge ahụ, olu ya mere ka uwa ma jijiji, ma ugwu a, o kwela nkwa, si, “Otu mgbe ozo foduru, o bugh naani uwa ka m ga-eme ka o maa jijiji kama aga m emekwa ka eluigwe maa jijiji.”* ²⁷ Okwu a bu, “Otu mgbe ozo foduru,”

* 12:6 12:6 Ilu 3:11,12 † 12:13 12:13 Ilu 4:26 ‡ 12:20 12:20 Opu 19:12,13 § 12:21 12:21 Dit 9:19 * 12:26 12:26 Heg 2:6

na-egosi mwepụ nke ihe na-ama jijiji dika ihe e kere eke, iji hụ na nke na-anaghị ama jijiji ga-adi.

²⁸ Ya mere, ebe anyị na-anata alaeze nke na-apughị igbanwe, ka anyị jiri obi ekele, egwu na nsopurụ fee Chineke ofufe n'uzo o ga-anabata. ²⁹ N'ihi na Chineke anyị bu oku na-erepịa erepịa.†

13

Ihe ga-atọ Chineke uto

¹ Ka ihunanya unu nwere n'etiti unu na-adigide. ² Unu echefula inabata ndi obia, n'ihi na ufodu ndi mere nke a lekotara ndi mmuo ozi ma ha amataghi. ³ Chetanu ndi no n'ulo mkporo di ka a ga-asị na unu so ha nodu n'ulo mkporo. Chetakwanu ndi a na-ata ahuhu, dika a ga-asị na unu onwe unu so ha na-ahu ahuhu n'ahu unu.

⁴ Ka olulu di na nwunye buru ihe onye obula na-akwanyere ugwu, ka ihe ndina unu burukwa nke a na-emerughị emeru. N'ihi na Chineke ga-ekpe ndi na-akwa iko na ndi uru ikpe. ⁵ Debenu ndu unu puo n'ihunanya nke ego, ka afọ ju unu n'ihe unu nwere, n'ihi na o kwuola, "Agaghị m ahapu gi.

O nwekwaghị mgbe m ga-eji gbakuta gi azu."*

⁶ Ya mere anyi puru iji obi ike na-atughị egwu kwuo, "Onyenwe anyi bu onye na-enyere m aka. Agaghị m atụ egwu.

Gini ka mmadu puru ime m?"†

⁷ Chetanu ndisi unu, ndi gwara unu okwu Chineke. Tuleenu otu ndu siri di, na-enomikwanu okwukwe ha. ⁸ Otu Jisos Kraist di unyaahu, ka o di taa, otu a ka o ga-adigidekwa ruo mgbe ebighi ebi.

⁹ Unu ekwela ka e jiri ozizi ohuru nke dikwa iche duhie unu. N'ihi na o bu ihe di mma ka e were amara mee ka obi sie ike, o bughị site n'idebe iwu banyere nri nke na-enweghi uru o bara ndi na-edebe ya. ¹⁰ Anyi nwere ebe ichu aja, ebe ndi niile na-eje ozi ha n'ulo ikwu a enweghi ike iri aja a churu n'elu ya.

¹¹ Onyeisi nchujaja na-ewebata obara umu anu ndi ahụ n'Ebe Kachasi Nso dika aja maka mmehie, ma a na-erepịa anu ahụ ha oku na mpuga ulo ikwu. ¹² N'otu aka ahụ, Jisos n'onwe ya tara ahuhu na mpuga onu uzo ama obodo ka o jiri obara ya mee ka ndi nke ya di nso. ¹³ Ya mere, ka anyi gakwuru ya n'azu ulo ikwu soro ya die mkpari o diri. ¹⁴ N'ihi na uwa abughị ulo anyi, ma anyi na-ele anya obodo nke gaje ibia.

¹⁵ Site na ya, ka anyi na-achuru Chineke aja otuto mgbe niile, nke bu mkpuru egbugbere onu nke na-ekwuputa aha ya. ¹⁶ Unu echefula ime ihe oma, meekwanu ka ndi ozo soro unu kekoo ihe unu nwere. Nke a bu udi aja na-atọ Chineke uto.

¹⁷ Ka unu na-ekwenyere ndi ndu unu, dokwaanu onwe unu n'okpuru ha. N'ihi na oru ha bu ihu maka mkpuruobi unu dika ndi ga-aza aziza. Meenu nke a ka ha were onu na-eje ozi ha, ma o bughị site n'obi mwute n'ihi na nke a agaghị abara unu uru.

¹⁸ Na-ekperenu anyi ekpere, n'ihi na o doro anyi anya na anyi nwere akonuche di ocha na-achokwa ibi ndu nwere ugwu n'uzo niile. ¹⁹ Ana m ariso unu ya ike, ka unu mee nke a, ka m nwee ike iloghachikwute unu osiso.

Ekele na ekpere ikpeazu

† 12:29 12:29 Dit 4:24 * 13:5 13:5 Dit 31:6 † 13:6 13:6 Abu 118:6,7

²⁰ Ugbu a ka Chineke nke udo, onye ahụ sitere n'ọbara ogbugba ndụ ebighi ebi ahụ kpoghachite Onyenwe anyị Jisọs, Onye ọzuzu aturu ukwu ahụ, site n'onwu, ²¹ mee ka unu zuo oke n'ezị ihe ọma niile ọbula, nke ga-enyere unu aka ime ihe ọ na-achọ. Ka ọ rụpụta n'etiti anyị ihe ndi ahụ niile na-atọ ya uto site na Jisọs Kraist, onye otuto niile diri ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

²² Umunna m, ariọọ m unu, ka unu were ntachiobi nuru okwu agbamume m gwara unu n'ime akwukwo a na-etoghi ogologo.

²³ Ana m eme ka unu mata na nwanna anyi Timoti esitela n'ulo mkporo puta. Mu na ya ga-esoro bia leta unu ma ọ buru na ọ bia n'ebe a na mgbe na-adighi anya.

²⁴ Keleerenu m ndisi unu niile na ndi nsọ niile. Ndi si Itali na-ezitere unu ekele ha.

²⁵ Ka amara dinyere unu niile.

Jemis

¹ Jemis, nwaodibo Chineke na nke Onyenwe anyị Jisọs Kraịst,

Na-edegara agburu iri na abuo ndi gbasara n'elu uwa niile akwukwo ozi a:

Ndeewonu!

Onwunwa na nsogbu

² Umunna m, ka obi unu juputa n'onu mgbe obula onwunwa di iche iche gbara unu gburugburu. ³ N'ih na mgbe a na-anwa okwukwe unu onwunwa, ntachiobi unu na-enwe ohere ito eto. ⁴ Ka nguzosike unu puta ihè, ka unu zuo oke ma nwezuokwa ihe niile, na-adighi ihe obula nke ga-ako unu. ⁵ O buru na o di onye na-enweghi amamihe, ya rio Chineke, onye na-enye onye obula rioro ya amamihe n'afu ofufu na-ataghikwa onye obula uta, a ga-ewerekwa ya nye ya. ⁶ Ma rio n'okwukwe na-enweghi obi abuo, n'ih na onye na-enwe obi abuo di ka ebili mmiri oke osimiri mgbe ikuku na-ebughari ya. ⁷ Onye di otu ahụ ekwesighi ile anya na o ga-esite n'aka Onyenwe anyi nata ihe obula. ⁸ N'ih na mmadu di otu a bu onye ihu abuo, onye na-adighi eguzo n'otu ebe n'ih obula o na-eme.

⁹ Ka nwanna obula bu ogbenye nuri onu, mgbe obula e weliri ya elu. ¹⁰ Ka onye bu ogaranya mgbe a na-eme ka o nodu ya di ala, n'ih na ndi bara uba ga-akponwu di ka okoko osisi. ¹¹ N'ih na mgbe obula anwu waliri chasie ike, weputa okpomoku, o na-eme ka ahia kponwu, ka okoko osisi daa n'ala, mma ya agwusiakwa. N'otu aka ahụ, onye ahụ bara uba ga-akponwu o buladi mgbe o na-ejeghari n'ime ije ozi ya.

¹² Ngozi na-adiri onye ahụ nke na-anogide na-adighi ada mba n'oge onwunwa. N'ih na mgbe oge onwunwa ahụ gasiri, o ga-anata ugwo oru, nke bu okpueze ndu, nke Chineke kwere nkwa inye ndi niile huru ya n'anya.

¹³ Ka onye obula hapu i si, mgbe a na-anwa ya, "O bu Chineke na-anwa m onwunwa a." N'ih na o dighi mgbe a puru inwa Chineke ka o mee ihe ojo, o dikwaghi anwa mmadu obula ka o mee ihe ojo. ¹⁴ Kama onwunwa na-abara mmadu site n'ochicho nke obi ya. O bukwacha ochicho ojo nke mmadu na-arafu ya, dokpufuo ya. ¹⁵ Ochicho ahụ, mgbe ha bara uba n'ime obi, na-eduba mmadu na mmehie. Mgbe mmehie bara uba, o na-eduba n'onwu.

¹⁶ Ekwela ka onye obula duhie unu umunna m. ¹⁷ Onyinye obula di mma, na nke zuruoke na-esite n'eluigwe abia. O na-esite n'ebe Nna nke ihè niile onye na-adighi agbanwe agbanwe, o naghị ezonari umu mmadu ihu ya. ¹⁸ N'ih imezu nzube ya, o sitere n'okwu ya bu eziokwu muo anyi. O mekwara nke a ka anyi buru umu mbu nke ihe o kere eke.

Ina nti na ime ihe anyi nuru

¹⁹ Unu aghaghi icheta nke a umunna m ndi m huru n'anya. Ka onye obula nwee nti na-anu ihe osiso, na ire di aru ikwu okwu, ma burukwa onye iwe na-adighi ewe osiso. ²⁰ N'ih na iwe nke mmadu anaghi aruputa ezi omume nke Chineke. ²¹ Ya mere, wezuganu uzoro uru aru niile na ihe obula di njo nke foduru n'ime ndu unu. Ma jirinu obi umeala nabataranu

onwe unu okwu ndu ahụ nke a kuru n'obi unu, nke nwere ike izoputa mkpuruobi unu.

²² Unu abula ndi na-eji nti ha na-anu okwu ndu ahụ naani, na-arafu onwe ha, kama burunu ndi na-eme ihe okwu ahụ kwuru. ²³ N'ihu na onye obula na-ege nti n'okwu obula ma hapu iji ihe o nuru mee ihe, di ka nwoke na-ele ihu ya n'enyọ. ²⁴ O lesia onwe ya puo, o chefu ihe ihu ya yiri ma nwa oge nta gasia. ²⁵ Ma nwoke ahụ nogidesiri ike na-ele anya n'ime iwu ahụ zuruoke, nke na-eme ka mmadu nwere onwe ya, ee, nwoke ahụ na-aga n'ihu ile na ime ihe iwu ahụ kwuru, hapukwa ichefu ya, ka a ga-agosi n'ihe niile o na-eme.

²⁶ O buru na mmadu obula echee na ya bu onye na-ekpere Chineke ma hapu ijide ire ya aka maobu ikwa ire ya nga, onye di otu a na-arafu onwe ya, okpukpe Chineke ya bukwa ihe na-abaghi uru. ²⁷ Ezi okpukpe Chineke, nke Chineke Nna anyi na-anabata dika okpukpe di ocha, na nke na-enweghi mmeru, bu nke a, ilekota ndi na-enweghi nne na nna, na ndi di ha wuru n'ime nsogbu ha na idebe onwe anyi n'enweghi ntupo site n'aka ndi uwa.

2

Ile mmadu anya n'ihu

¹ Umunna m, dika ndi kweere n'Onyenwe anyi Jisos Kraist, onye di ebube, ka unu hapu ile mmadu anya n'ihu. ² O buru na onye ogaranya yi uwe mara mma, yikwara mgbaaka olaedo na mkpisiaka ya, abata n'ulo nzuko unu, o burukwa na nwa ogbenye abata nke yi uwe na-adighi ocha, ³ o buru na unu elee onye ogaranya ahụ yi uwe mara mma anya si ya, "Bia nodu n'otu oche a e debere ichi n'ihu gi," ma unu asi onye ogbenye ahụ, "Di anyi, guzo n'ebe ahụ," maobu "Bia nodu ala n'akuku ebe a ukwu m di," ⁴ o bu na unu akpabeghi oke n'etiti onwe unu, burukwa ndi ji ile anya n'ihu na obi ojoo na-ekpe ikpe?

⁵ Geenụ nti ka m gwa unu umunna m, o bu na unu amataghi na Chineke ahoputala ndi ahụ uwa guru dika ndi ogbenye, mee ka ha buru ogaranya site n'okwukwe ha, ka ha ketakwa alaeze ahụ o kwere nkwa inye ndi huru ya n'anya? ⁶ Ma gini ka unu na-eme? Unu na-akpari ndi ogbenye! O bughị ndi ogaranya na-emegbu unu? O bukweghi ha bu ndi na-adokpughari unu aga n'ulokpe? ⁷ O bughị ha bu ndi na-ekwulu aha oma ahụ nke a guru unu?

⁸ O buru na unu na-edebuzo iwu nke eze anyi dika e dere ya n'Akwukwo Nso, "Hunu ndi agbataobi unu n'anya dika unu onwe unu,"* unu na-eme ihe ziri ezi. ⁹ Ma o buru na unu ele mmadu anya n'ihu, unu na-eme mmehie. N'ebe iwu dikwa, unu bu ndi na-emebi iwu. ¹⁰ N'ihu na onye obula nke na-edebe iwu ahụ niile ma suo ngongo n'otu, a burula onye ikpe iwu ahụ niile maara. ¹¹ N'ihu na onye ahụ siri, "Akwala iko,"† bukwa onye siri, "Egbula mmadu."‡ Ya mere, o buru na i kwaghi iko ma i gburu mmadu, i bu onye na-emebi iwu.

¹² Ya mere, na-ekwunu okwu, ma na-ebikwanu ndu di ka ndi a ga-ekpe ikpe site n'iwu ahụ na-eme ka mmadu nwere onwe ha. ¹³ N'ihu na agaghi emere onye obula ebere nke na-adighi emere onye ozo ebere. N'ihu na ebere na-adi ukwu kari ikpe omuma ya.

Okwukwe na omume

* 2:8 2:8 Lev 19:18 † 2:11 2:11 Opu 20:14; Dit 5:18 ‡ 2:11 2:11 Opu 20:13; Dit 5:17

¹⁴ Olee uru ọ bara ụmụna m, na mmadu siri, enwere m okwukwe, ma okwukwe ahụ apụtaghi ihe n'ọrụ ya? Ụdị okwukwe ahụ ọ pụrụ izoputa ya? ¹⁵ O buru na otu nwanne anyi nwoke maobu nwanne anyi nwanyi yi nkiriinka akwa, ọ burukwa na o nweghi ihe oriri ga-ezuru ya n'ubochi, ¹⁶ ma otu onye n'ime unu asi ha, "Laa n'udo, kpuchiekwa onwe gi nke oma, rijuokwa afo," n'enyeghi ya ihe di mkpa maka ahụ ya, uru ginị ka ọ bara? ¹⁷ N'uzo di otu a, okwukwe naani ya bu ihe na-abaghi uru ma ọ buru na ọrụ esoghi ya.

¹⁸ Otu onye ga-asi, "I nwere okwukwe; e nwere m ọrụ."

Gosi m okwukwe gi ma e wepu ọrụ gi, aga m egosi gi okwukwe site n'ọrụ ¹⁹ I kweere na ọ bu naani otu Chineke, i mere nke oma, ọ buladi ndi mmuo ojojo kweere ma kuja.

²⁰ Gi onye nzuzu, i na-achọ ka e gosi gi na okwukwe bu ihe na-abaghi uru ma ọ buru na ọrụ e soghi ya? ²¹ O bu na nna anyi Ebrahim abughi onye a guru n'onye ezi omume site n'ọrụ ya, mgbe o jiri otu nwa ya bu Aizik chuo aja n'ebe ichu aja? ²² Unu ahughi na okwukwe ya na ọrụ soro ruko n'otu, e sitekwara n'ọrụ ya mee ka okwukwe ya zuo oke. ²³ O bu site na nke a ka ihe e dere n'akwukwo nsọ jiri mezuo, nke na asi, "Ebrahim kweere na Chineke, a guru nke a nye ya di ka ezi omume," § kpookwa ya enyi Chineke. ²⁴ Unu ahula na a na-esite n'ihe mmadu ruru guo ya n'onye ezi omume, ọ bukwaghi naani n'okwukwe.

²⁵ N'otu uzo ahụ, agunyeghi Rehab, nwanyi akwuna ahụ n'onye ezi omume n'ihu ọrụ ọ ruru, mgbe ọ kpobatarara ndi nnyoputa ahụ ma zipukwa ha site n'uzo di iche? ²⁶ Dika anu ahụ na-enweghi mmuo si buru ihe nwuru anwu, otu a ka ọ dikwa okwukwe na-enweghi ọrụ.

3

Izu ire anyi

¹ Ụmụna m, ka otutu n'ime unu hapu igbali ibu ndi ozizi, n'ihu na unu maara na anyi bu ndi ozizi ka a ga-ekpe ikpe n'onodu sikariri ike. ² N'ihu na anyi niile na-aso ngongoro site n'otutu uzo. Ma onye obula nke na-adighi emehie site n'ikwuhie onu bu onye tozuru oke na onye puru ijide anu ahụ ya niile aka.

³ O buru na anyi e tinye mkpumkpu igwe e ji ekechi onu inyinya ibu n'onu ya, ka o rubere anyi isi, anyi na-eduru ya gaa ebe anyi chorọ. ⁴ Otu a kwa, ọ buladi ugbo mmiri buru ibu nke ikuku di ike na-ebughari n'osimiri, ka onye na-anya ugbo mmiri puru ime ka ọ gaa ebe ọ chorọ site n'itugharia umara ntakiri e ji anya ugbo. ⁵ Otu a ka ọ dikwa ire anyi. O bu akuku anu ahụ anyi di nta, ma ọ na-anya isi banyere otutu ihe. Tulee otu oke ohia si di ukwuu, bu nke icheku oku dikarisi nta na-eme ka o nwuru oku. ⁶ Ire anyi bu oku. E debere ire n'etiti akuku anu ahụ ndi ozo dika uwa ajo omume. O na-emeru ahụ niile, na-amunye oku n'usoro ndu mmadu. Ya onwe ya bukwa ihe oku ala mmuo na-amunye oku.

⁷ Mmadu enweela ike zuo, na-agbalikwa izu anumanu di iche iche, na nnunu, na anu na-akpu akpu, na anu bi na mmiri; ⁸ ma mmadu obula adighi nke nwere ike izu ire. O bu ihe di oke njo na-adighi ekwe nchikota, ma juputakwa na nsi na-ebute onwu.

⁹ O bu ya ka anyi ji eto Onyenwe anyi na Nna anyi. O bukwa ya ka anyi ji abu mmadu ibe anyi onu, bu ndi Chineke mere n'oyiyi nke ya. ¹⁰ Site n'otu onu anyi ka ija mma na ibu onu na-esi aputa. Ụmụna m, nke a

abughị ihe ziri ezi. ¹¹ Ọ bụ ihe puru ime na mmiri di mma inu anu na mmiri nnu ga-esite n'otu isi iyi ahụ na-asoputa? ¹² Umunna m, osisi fiig o puru imi oliv, ka osisi grepu o puru imiputa fiig? N'uzo di otu a, anyi makwaara na mmiri nnu apughikwa isoputa mmiri di mma onunu.

Udi amamihe abuo di

¹³ Ọ di onye obula n'ime unu na-agu onwe ya di ka onye maara ihe na onye nwere nghota? Ya gosi amamihe ya na nghota ya site n'ibi ezi ndu na iru oru oma site n'obi di umeala. ¹⁴ Ma o buru na obi unu ejuputa n'ihe ilu na ekworo na icho naani ihe nke onwe unu, mgbe ahụ, unu ekwesighi inya isi si otu a na-agonari eziokwu. ¹⁵ Udi amamihe di otu ahụ esiteghi n'eluigwe bia. Ọ bụ amamihe nke uwa. Ọ bughị nke mmuo nsọ. Ọ bụ nke mmuo ojo. ¹⁶ N'ih i n'ebe obula obi ilu na ekworo di, ebe ahụ ka ogbaaghara na omume ojo niile di.

¹⁷ Ma amamihe na-esite n'eluigwe abia buru uzo di ocha, emesia, o huru udo n'anya, o na-eme obioma, o juputara n'ebere, na-eweputakwa oru oma. Ihu abuo na obi abuo adighikwa n'ime ya. ¹⁸ Ma ndi ahụ bu ndi na-eme udo bu ndi na-agma mkpuru udo. Ha ga-aghota mkpuru ezi omume.

4

Nyenu onwe unu n'aka Chineke

¹ Gini bu ihe na-ebute ogu na esemokwu n'etiti unu. Ebee ka ha siri bia? Ọ bughị ochicho ojo unu nwere n'ime onwe unu? ² Ọ buru na unu choo ma unu achotaghi ya, unu egbuo mmadu. Unu na-enwe anya ukwu n'ihe onye ozo nwere ma o buru na unu enwetaghi ya, unu amalite ilu ogu na ibu agha. Unu enweghi maka unu choo arioghi ya n'ekpere. ³ Unu na-ari o ma unu adighi anata, n'ih i na unu na-ari o n'ebumnobi ojo. Unu na-ari o ka unu mefuo ya n'ihe utu nke uwa.

⁴ Ndi na-ekwesighi ntukwasi obi! Ọ bụ na unu amaghi na unu na uwa buru enyi, unu ga-esi otu a buru ndi iro Chineke? Onye obula nke choo ibu enyi nke uwa, na-eme onwe ya onye iro nke Chineke. ⁵ Unu chere na ihe e dere n'akwukwo nsọ na-ekwu n'efu mgbe o na-asi, "Chineke na-ekwosi ekworo ike n'ih i Mmuo Nso ya nke o mere ka o biri n'ime anyi."

⁶ Ma o na-enye anyi amara kari. Ya mere, Akwukwo nsọ ji si, "Chineke na-eguzo imegide ndi na-ebuli onwe ha elu,

ma o na-enye ndi di umeala n'obi amara."*

⁷ Ya mere, nyenu Chineke onwe unu. Guzonu megide ekwensu, o ga-esi n'ebe unu no gbapu. ⁸ Biakwutenu Chineke nso, ya onwe ya ga-abiakwutekwa unu nso. Kwoonu aka unu, unu ndi mmehie, meekwanu ka obi unu di ocha, unu ndi obi abuo. ⁹ Ruonu uju, tienu aka n'obi n'onodu mwute, kwaakwanu akwa. Ka ochi unu ghoo ihu mgbaru, ka iru uju werekwa onodu inuri onu. ¹⁰ Wedanu onwe unu ala n'ihu Onyenwe anyi o ga-ebulikwa unu elu.

¹¹ Umunna m, unu ekwula okwu ojo megide ibe unu. N'ih i na onye na-ekwu okwu ojo megide nwanna ya, maabu onye na-ekpe nwanna ya ikpe, na-ekwu okwu megide iwu. Ọ na-ekpekwa iwu ahụ ikpe. Mgbe unu na-ekpe iwu ahụ ikpe, unu adighi edebe ya kama unu bu ndi na-ekpe ya ikpe. ¹² Ọ bụ naani otu onye o nye iwu. Ọ bukwa naani otu onye ikpe di. Ọ bụ naani ya nwere ike izoputa mmadu. O nwekwara ike ila onye obula n'iyi. Ma gi, onye ka i na-eche na i bu iji na-ekpe nwanna gi ikpe?

* 4:6 4:6 Ilu 3:34

Inya isi banyere ihe echi ga-abụ

¹³ Ugbu a geenu ntị unu bụ ndị na-asị, “Taa maobụ echi, anyị ga-aga ebe dị otu a, maobụ obodo dị otu a, ịzụ ahịa na ire ahịa, anyị ga-anokwa ebe ahụ otu afọ kpaa ego.” ¹⁴ Olee otu unu si mara ihe ga-eme echi? Gịnị ka unu na-eche na ndụ unu bụ? Mmadụ dị ka anwuru oku nke a na-ahụ anya nwa oge nta, nke ikuku na-emesia bufuo. ¹⁵ Kama ihe unu ga-ekwu bụ nke a, “O buru na Onyenwe anyị ekwe, anyị ga-adị ndụ, mee nke a maobụ nke ozo.” ¹⁶ Ma ihe unu na-eme bụ inya isi na ikpa nganga. Udi inya isi a bụ ihe ozo. ¹⁷ Ya mere, mmadụ obula maara ihe bụ ezi ihe ma ju ime ya na-emehie.

5

Ido aka na ntị nye ndi ogaranya

¹ Ugbu a geenu ntị unu ndi ogaranya, oge eruola mgbe unu kwesiri ikwa akwa na isu ude n'hi nsogbu na-akwado ibiakwasị unu. ² Akunuba unu ebidola ita nchara, mkpu eripiakwala uwe unu. ³ Olaocha na olaedo unu agbaala nchara. Nchara* a ga-abukwa ama megide unu, o ga-erepịa anụ ahụ unu dika oku. Unu akpakotala akụ n'ubochi ikpezụ ndi a. ⁴ Geenu ntị! Uzụ akwa ndi oru unu, ndi unu juru ikwu ugwo oru ha di ka o kwesiri na-agbago imegide unu. Uzụ akwa ndi oru unu, ndi unu ghogburu, eruola ntị Onyenwe anyi, Onye puru ime ihe niile. ⁵ Unu ebiela ndu nke oke oriri na oke onunu n'elu uwa, na ndu inye anu ahụ unu ihe obula na-akpa ya mkpa. Ma ugbu a, anu ahụ unu ahụ gbara abuba ejikerela na-eche ubochi mgburi ya. ⁶ Unu amala ndi aka ha di ocha ikpe, gbukwaa ha, o buladi mgbe ha na-egbochighi unu.

Ndidi n'ime ahuhu

⁷ Nweenu ntachiobi, umunna m, chere nu obibia Onyenwe anyi. Lee otu onye oru ubi si eji ndidi na-eche mkpuru o kuru n'ala ubi ka o mia. O ji ndidi na-eche ka mmiri ozuzo nke mbu na nke ikpezu zokwasị ubi ya. ⁸ Unu onwe unu kwesikwara inwe ndidi guzosiekwa ike n'hi na obibia Onyenwe anyi di nso. ⁹ Umunna m, unu atamula ntamu megide ibe unu, ka a hapu ikpe unu ikpe! Lee, onye ikpe ahụ guzo n'onu uzo.

¹⁰ Umunna m, di ka ihe ilere anya banyere inwe ndidi na ahuhu, mutanu ihe site n'aka ndi amuma bu ndi kwuru okwu n'aha Onyenwe anyi. ¹¹ Anyi na-agu ha ugbu a dika ndi a goziri agozi n'hi iguzosike ha. Unu anula maka ogologo ntachiobi nke Job nwere, unu ahukwala nzube Onyenwe anyi n'hi na Onyenwe anyi juputara n'ebere na omiko.

¹² Karisia umunna m, unu anula iyi. Unu anukwala iyi mgbe obula, o buladi iyi eluigwe maobu uwa, maobu ihe obula ozo nu iyi. Kama ka “E” unu buru “E.” Ka “E e,” unu burukwa “E e.” Ka unu hapu isite n'uzo di otu a mehie ma wetakwara onwe unu ikpe omuma.

Ekpere nke sitere n'okwukwe

¹³ O di onye obula n'etiti unu no na nsogbu? Ka onye di otu ahụ kpee ekpere. O di onye na-anuri onu? Ya buo abu otuto. ¹⁴ O di onye no n'etiti unu ahụ na-esighi ike? Ya kpo ndi okenye choochi ka ha kpeere ya ekpere, ka ha wukwasikwa ya mmanu otite n'isi kpo kuokwa aha Onyenwe anyi. ¹⁵ Ekpere nke okwukwe ga-azoputa onye oria ahụ. Onyenwe anyi ga-ekulite ya, o burukwa na o mehiere, a ga-agbaghara ya. ¹⁶ Ya mere

* 5:3 5:3 Maobu, ajari

kwuputaranụ ibe unu mmehie unu. Kpeekwaranụ ibe unu ekpere ka e nwe ike gwoọ unu. Ekpere onye ezi omume dị ike dikwa ire.

¹⁷ Ịlajja bụ mmadụ dị ka anyị, ma o kpere ekpere riọ ka mmiri hapu izo, mmiri ezokwaghị n'ala ahụ ruo afọ atọ na ọnwá isii. ¹⁸ Emesịa, o kpekwará ekpere ọzọ, eluigwe nyere mmiri ozuzo, meekwa ka ala puputa ihe oriri.

¹⁹ Ụmụnna m, ọ bụrụ na onye ọbụla n'etiti unu esite n'eziokwu ahụ jehie, ma otu onye n'ime unu akpoghachi ya azụ, ²⁰ chetanụ nke a na onye ọbụla kpoghachitere onye mmehie azụ site na njehie ya, ga-azoputa ha n'aka ọnwụ ma kpuchiekwá ọtụtụ mmehie.

1 Pita

¹ Pita, onyeozi Jisọs Kraịst,

Na-edegara unu ndi niile ndi a hoputara, ndi gbara oso ndu gaa biri na Pontos, na Galeshia, na Kapadosia, Eshia na Bitinia, akwukwo a. ² Unu ndi Chineke bu Nna hoputara di ka o bururi uzo mata na o ga-eme, jirikwa Mmuo Nso ya doo unu nso, ka unu na-erubere Jisọs Kraịst isi, ka ewerekwa obara ya sachaa unu:

Ka amara na udo baara unu uba.

Olileanya di ndu

³ Otuto diri Chineke Nna Onyenwe anyi Jisọs Kraịst! Site n'iba uba nke ebere ya, o nyela anyi ndu ohuru baa n'olileanya di ndu site na mbilite n'onwu Jisọs Kraịst. ⁴ Anyi nwekwara ihe nketa nke na-apughị imebi emebi, nke na-agaghị ere ure, maobu gbanwee udidi ya, nke e debeere anyi n'eluigwe. ⁵ Anyi bu ndi e sitere n'okwukwe na-ehekwa n'ike Chineke, tutu ruo obibia nzoputa ahụ, nke a na-ejikere ime ka o puta ihè n'ogwugwu oge. ⁶ N'ime ihe ndi a ka unu na-anuri oke onu, o bu ezie na n'oge ndi a di nta, unu agabigala otutu ihe mgbu n'ihì udi onwunwa di iche iche biakwasiri unu. ⁷ Onwunwa ndi a na-abia ime ka okwukwe unu, nke di oke onuahia karia olaedo na-ala n'iyi n'agbanyeghi na e ji oku nuchaa ya; buru nke ga-eweta otuto, na ebube, na nsopuru, mgbe e mere ka Jisọs Kraịst puta ihè. ⁸ O bu ezie na unu ejibeghi anya unu hu ya mgbe obula, ma unu huru ya n'anya, o bukwa ezie na unu adighi ahụ ya anya ugbu a, ma unu kwere na ya. Unu juputakwara n'onu ahụ di ebube nke onu na-apughị ikowa. ⁹ Ugwo oru ozo unu ga-enweta n'ihì okwukwe unu n'ime ya ga-abu nzoputa a ga-azoputa mkpuruobi unu.

¹⁰ Banyere nzoputa a, ndi amuma ahụ kwuru ihe banyere amara ahụ gaje ibiara unu jiri nnoo nwayoo nyochasia ¹¹ ma gbalisie ike ichoputa oge na onodu ahụ bu nke Mmuo Kraịst di n'ime ha kwuru banyere ya, mgbe o gbara ama maka ahuhu Kraịst na ebube nke ga-eso ya. ¹² E mere ka ha mata na oru ha na-aru abughi maka odimma nke ha onwe ha, kama o bu n'ihì odimma nke unu, mgbe ha kwuru okwu banyere ihe ndi a ahụ bu ndi a gwarala unu ugbu a site n'onu ndi ziri unu ozioma n'ike Mmuo Nso nke e si n'eluigwe zite. O buladi ndi mmuo ozi ka o guru aguu imata ihe ndi a.

Burunu ndi di nso

¹³ N'ihì ya, werenu uche unu niile jikere iru oru, anya dokwaa unu. Nweenu olileanya zuruoke n'amara nke a ga-ewetara unu mgbe a ga-ekpughe Jisọs Kraịst. ¹⁴ Di ka umu na-erube isi, unu ekwela ka ihe ojoo ndi ahụ na-agu unu aguu mgbe unu no n'ochichiri, na-achi ndu unu. ¹⁵ Kama burunu ndi di nso n'ihè niile unu na-eme, dika onye kporo unu si di nso.

¹⁶ N'ihì na e dere ya ede, "Dinu nso, n'ihì na adi m nso."*

¹⁷ Ebe unu na-akpoku Nna ahụ na-ekpe onye obula ikpe di ka oru ya siri di na-eleghi mmadu anya n'ihu, bienu ndu unu n'itu egwu Chineke, dika ndi mbiarambia n'ua a. ¹⁸ N'ihì na unu matara na-ejighi ihe puru imebi

* 1:16 1:16 Lev 11:44,45; 19:2

emebi, dika ọlaọcha na ọlaedo gbaputa unu site n'ibi ndu ojoọ ahụ nna nna unu ha nyefere unu n'aka ¹⁹ kama ọ bu ọbara di oke ọnuahia nke Kraist bu nwa aturu na-enweghi ntupo obula maobu orusi. ²⁰ A hoputara ya tupu e kee uwa. Kama, ọ bu n'ogwugwu oge ndi a ka e mere ka ọ puta ihè n'ihì unu. ²¹ Ọ bukwa site n'aka ya ka unu ji buru ndi kwere na Chineke, onye mere ka o si n'onwu bilie, na onye nyekwara ya ebube. Ya mere, okwukwe unu na olileanya unu di na Chineke.

²² Ugbu a, ebe unu sitere n'irubere eziokwu ahụ isi mee ka obi unu di ọcha, nke mere na unu nwere ihunanya nke ihu abuo n'adighi n'ebe umunna unu no, sitenu n'obi unu na-ahuritanu onwe unu n'anya n'ebe ọ di ukwu. ²³ N'ihì na amuola unu ozo ugbu a, ọ bughì site na mkpuru nke na-emebi emebi, kama site na nke na-apughì imebi emebi, site n'okwu Chineke nke di ndu ma na-adigidekwa. ²⁴ N'ihì na, "Mmadu niile di ka ahijia,

ma ebube ha niile di ka okoko osisi nke ohia,
ahijia na-akponwu, okoko osisi na-achanwu,

²⁵ ma okwu Onyenwe anyi na-anogide ruo mgbe ebighi ebi."†
Okwu ahụ bukwa ozioma ahụ e zisaara unu.

2

¹ Ya mere, weziganu n'ibu iro n'obi na aghugho niile unu, kwusinu igha ugha, ibu ndi ihu abuo, ndi na-ekwo ekworo, na ndi na-ekwuto mmadu ibe ha. ² Dika umu a muru oheru, burunu ndi aguu inu mmiri ara nke Mmuo Nso a na-agwaghi ihe obula na-agu, ka unu nwee ike site na ya na-eto eto n'ime nzoputa unu. ³ Ugbu a, unu deturu ya ire matakwa na Onyenwe anyi di mma.

Nkume di ndu na ndi a hoputara

⁴ Biakwutenu ya, Nkume ahụ di ndu, onye umu mmadu juru, maobu onye Chineke hoputara, onye di oke ọnuahia nye ya. ⁵ Unu onwe unu kwa di ka nkume di ndu ka a na-ewu ime ka unu ghoọ ulo ime mmuo, ka unu burukwa ndi nchujaja di nso, ndi na-achujaja ime mmuo nke Chineke na-anabata site na Jisos Kraist. ⁶ N'ihì n'akwukwo nso kwuru,

"Lee, ana m atogbo na Zayon otu nkume,

nke a hoputara, bukwa nkume isi ntola di oke ọnuahia.
Onye obula kweere na ya,

agaghì eme ka ihere mee ya."*

⁷ Ma nye unu ndi kwere ekwe nkume a di oke ọnuahia, ma n'ebe ndi ahụ na-ekweghi ekwe no,

"Ọ bu nkume nke ndi na-ewu ulo juru
nke ghoru nkume isi ntola ulo."†

⁸ Ọ bu kwa,

"Nkume nke na-eme ka ndi mmadu soọ ngongo,
oke nkume nke na-eme ka ha daa."‡

Ha na-asọ ngongo n'ihì na ha juru irube isi n'okwu ahụ. Nke a bukwa ihe a kara aka banyere ha.

⁹ Ma unu bu ndi a hoputara, otu ndi nchujaja eze, mba di nso, ndi nke Chineke n'onwe ya, ka unu buru ndi na-ekwusa otuto ya, bu onye ahụ si n'ochichiri kpobata unu n'ihè ya di ebube. ¹⁰ N'oge gara aga, unu abughì ndi Chineke, ma ugbu a, unu bu ndi ya. Na mbu, unu amaghì ihe obula banyere obi ebere ya, ma ugbu a, obi ebere ya erutela unu aka.

† 1:25 1:25 Ajz 40:6-8 * 2:6 2:6 Ajz 28:16 † 2:7 2:7 Abu 118:22 ‡ 2:8 2:8 Ajz 8:14

Mmeso onye Kraịst nye ndị uwa

¹¹ N'ihì ya, ndì enyì m, ana m ariọ unu, dika ndì bụ ọbia na ndì na-agba ọsọ ndụ n'ụwa a, nke unu bụ, na-asì unu, wezuganụ onwe unu site n'agụ mmehie nke na-ebuso mkpuruobi unu agha. ¹² Bienụ ezi ndụ n'etiti ndì mba ọzọ, ka ọ ga-abụ na a sị na ha ebo unu ebubo ime ihe ọjọọ, ha ga-ahụ ọrụ ọma unu, ma nye Chineke otuto n'ubochi ahụ ọ ga-abia.

¹³ Werenụ onwe unu nyefee, n'ihì Onyenwe anyị, n'okpuru ọchichì niile e guzobere n'etiti umu mmadụ, ma ọchichì ahụ ọ bụ nke eze, dika onye ike ya kacha nke ibe ya, ¹⁴ maọbụ nke ọchichì gọvanọ, onye e guzobere n'ihì ita ndì na-eme ihe ọjọọ ahụhụ, na ito ndì na-eme ezi ihe otuto. ¹⁵ N'ihì na ọ bụ uche Chineke na unu ga-esite n'ezì ọrụ unu kpuchie ọrụ ndì ahụ na-esite na-amaghì ihe ha, na-ekwu okwu nzuzu. ¹⁶ Na-ebinụ ndù dì ka ndì nwere onwe ha, ma unu ejikwala mnwere onwe unu mere ihe mkpuchi nke ajọ ihe. Bienụ dika umuodibo Chineke. ¹⁷ Sọpuru unu mmadụ niile dika o si kwesi. Gosi ndì niile kwere ekwe ihunanya. Tụọ Chineke egwu, ma na-asopuru eze.

Jisọs bụ ihe omumatu

¹⁸ Ndì ohu, ruberenụ ndì nwe unu isi, na-enyekwa ha nsopuru na ugwu ruuru ha. Unu emela nke a nye naanì ndì bụ ezi mmadụ, na ndì nwere obioma n'ebe unu nọ, kama meekwanụ ya ọ buladi nye ndì afo tara mmiri. ¹⁹ N'ihì na nke a bụ ihe inye ekele ma ọ buru na unu ejiri ntachiobi na-edi ahụhụ na-ezighi ezi na-adakwasì unu, n'ihì na unu na-eme ihe Chineke na-achọ. ²⁰ Ma o nweghi otuto ọbula diri unu mgbe a tara unu ahụhụ n'ihì na unu mejoro, unu na-edikwa ya? Ma ọ buru na unu enwee ntachiobi mgbe a na-ata unu ahụhụ n'ihì ihe ọma unu na-eme, nke a na-ewetara Chineke otuto. ²¹ Ọ bụ n'ihì ihe dì otu a, ka e jiri kpọ unu, n'ihì na Kraịst huru ahụhụ n'ihì unu. Ọ bukwa ihe imaatụ nye unu. Na-esonu nzo ukwu ya.

²² “O nweghi mgbe ọbula o mehiere,

o nwekwaghì mgbe onye ọbula nuru okwu aghughọ n'onu ya.”§

²³ O kwutoghì onye ọbula mgbe ha na-ekwuto ya. Ọ baghi mba ọbula mgbe ha na-ata ya ahụhụ, kama o were ya nyefee n'aka onye ahụ na-ekpe ikpe ziri ezi. ²⁴ N'elu obe ahụ, o buuru mmehie anyi niile bokwasì onwe ya mgbe ọ nwuru, ime ka anyi nwee ike ibu ndì nwuru anwu n'ebe mmehie di; ma diri ndù n'ebe ezi omume di. Ọ bukwa site n'apa onya di ya n'ahụ ka o ji gwọ unu.* ²⁵ Na mbu, unu di ka umu aturu na-awaghari na-achọ ụzọ,† ma ugbu a, e meela ka unu laghachikwute Onye ahụ na-azu unu di ka aturu, na Onye na-eleketakwa mkpuruobi unu anya.

3

Di na nwunye

¹ Unu ndì bụ nwunye na-eruberenụ di unu isi, ka ufodu n'ime ha na-ekweghi n'okwu Chineke, nwee ike isi n'ezì ndù unu na-ebi chegharia n'ekwughì okwu ọbula, ² mgbe ha na-ahụ ibi ndù unu nke di ọcha na nke inwe nsopuru. ³ Ichọ mma unu agaghì abụ ichọ mma nke anu ahụ, nke bụ ikpa isi, na iyikwasì ihe ọlaedo, maọbụ iyikwasì uwe mara mma. ⁴ Kama, ka ichọ mma unu buru mmadụ nke ime mmuọ, nke mma ya na-adighì anacha, nke bụ mmuọ idi nwayọ na idi juu. Nke di oke onuahia n'ihu Chineke. ⁵ Nke a bụ ụzọ ndì inyom mgbe ochie, bụ ndì di nsọ, ndì olileanya ha di n'ime Chineke siri chọ onwe ha mma. Ha debekwara onwe

§ 2:22 2:22 Ajz 53:9 * 2:24 2:24 Ajz 53:5 † 2:25 2:25 Ajz 53:6

ha n'okpuru di nke aka ha. ⁶ Dika Sera rubeere Ebrahim isi, na-akpọkwa ya onyenwe m. Unu bu umu Sera ma o buru na unu e mee ihe ziri ezi, na-ekweghi ka egwu tuo unu.

⁷ N'otu aka ahụ, ndi bu di na-echenu echiche di mma banyere nwunye unu, ma nyenu ha ugwu ruuru ha dika ndi na-adighi ike na dika ndi unu na ha ga-eso keta onyinye amara nke ndu ahụ. Nke a ga-eme ka ihe obula hapu igbochi ekpere unu.

Ihu ahuhu n'ihime ihe di mma

⁸ N'ikpeazu, nweenu otu mmuo, ka ihe na-ewute ibe unu na-ewute unu, na-ahuritanu onwe unu n'anya, nwekwanu obi omiko na obi di umeala.

⁹ Unu ejila ihe ojoo akwughachi ugwo ihe ojoo e mere unu, maobu nkwo n'onodu nkwo. Kama gozienu ha, n'ihime na o bu ngozi ka e kwere unu na nkwa iketa, mgbe a kporo unu. ¹⁰ N'ihime na,

"Onye obula nke na-achodun,

nke choro ihu ubochi ndi ahụ di mma,
ya mee ka ire ya ghara ikwu okwu ojoo

meekwa ka egbugbere onu ya ghara ikwu okwu aghugo.

¹¹ Ka ha tugharia site n'ajo ihe ma mee ezi ihe;

ka ha choro udo, ma na-agbasokwa ya.

¹² N'ihime na anya Onyenwe anyi di n'ahu ndi ezi omume,

nti ya gheekwa oghe nye ekpere ha,

ma ihu Onyenwe anyi na-emegide ndi na-eme ihe ojoo."*

Nogide na-eme ihe oma

¹³ Onye ga-emegide unu ma o buru na unu na-anu oku n'obi ime ezi ihe? ¹⁴ Ma a sikwari na unu ahụ ahuhu n'ihime na unu mere ihe ziri ezi, ngozi diri unu. "Unu atula egwu ihe ha na-atu egwu, ka obi gharakwa ilo unu mmiri."†

¹⁵ Na-edonu Kraist nso n'ime obi unu dika Onyenwe anyi. Nookwanu na njikere mgbe niile iguzo kowaara onye obula juru unu ajuju banyere olileanya ahụ unu nwere n'ime unu. Ma unu were obi di nwayoo

na nsopuru na-eme nke a. ¹⁶ Ma na-enwenu akonuche di ocha, ka ndi ahụ na-ekwulu ibi obi oma unu n'ime Kraist, buru ndi ihere ga-eme banyere nkwo ha na-ekwo unu. ¹⁷ N'ihime na o ka mma ita ahuhu n'ihime ezi ihe

ma o buru uche Chineke, kari ita ahuhu n'ihime ajo ihe. ¹⁸ N'ihime na Kraist n'onwe ya huru ahuhu nwuo n'ihime unu otu mgbe. Onye ezi omume nwuru

n'ihime ndi ajo omume, ka o kporo unu biakwute Chineke. N'ihime na e mere ka o nwuo n'anu ahụ ma e mekwara ka o di ndu na mmuo ya. ¹⁹ Mgbe emesiri ka o di ndu na mmuo ya, o gara kwusaa ozioma nye mmuo ndi ahụ

a kochiri n'ulo mkporo. ²⁰ Nke a bu mmuo ndi ahụ juru ime ihe Chineke choro mgbe ahụ o ji ntachiobi chere ha n'oge ahụ Noa no na-ewu ugbo

mmiri ya. O bu naani mmadu asato n'ime ndi bi n'oge ahụ ka a zoputara site na mmiri ahụ. ²¹ Mmiri a no onodu di ka baptizim nke na-azoputa unu

ugbu a. O anaghi asapu unyi site n'ahu mmadu, kama o bu ihe na-egosi ezi akonuche n'ebe Chineke no. O na-azoputa unu site na mbilite n'onwu

nke Jisos Kraist, ²² onye no n'elugwe, n'aka nri Chineke, ebe ndi mmuo ozi niile, na ichi isi niile, na ike niile na-erube isi nye ya.

4

Iso Kraist ga-eweta ihe mgbu

* 3:12 3:12 Abu 34:12-16 † 3:14 3:14 Ajz 8:12

¹ Ya mere, ebe ọ bụ na Kraịst hụrụ ahụhụ n'anụ ahụ, unu onwe unu kwesiri inwe ụdị obi ahụ o nwere. N'ihị na onye tara ahụhụ n'anụ ahụ akwụsila ime mmehie. ² N'ihị nke a, onye dị otu ahụ anaghị ebi ndụ fọdurụ ya n'ụwa n'ihị agụụ ojọọ nke ọchịchọ mmadụ, kama ọ na-ebi ya n'ihị imezu ọchịchọ Chineke. ³ N'oge gara aga unu tufuru ọtụtụ oge ime ihe ndị ahụ na-atọ ndị mba ọzọ uto. Ndụ unu juputara n'agụụ ikwa iko, na agụụ ime ihe ojọọ, na inubiga mmanya oke, na ikpọ oriri, na ikpere arusi niile, bụ ihe jọgburu onwe ya na njo. ⁴ Ma ndụ unu na-ebi ugbo a na-eju ha anya ebe ọ bụ na unu anaghị esokwa ha ebi ndụ ojọọ ndị ahụ ọzọ, n'ihị nke a ha na-ekwutokwa unu. ⁵ Ma ha ga-eji ọnụ ha kwuputa ihe ha mere n'ihu onye ahụ ga-ekpe ndị dị ndụ na ndị nwurụ anwụ ikpe. ⁶ Ọ bụ nke a mere e ji kwusaa ozioma ọ buladi nye ndị ahụ nwurụ anwụ bụ ndị e kperela ikpe mgbe ha dị ndụ, dika e si ekpe mmadụ niile ikpe, ka ha site na nke a bie ndụ di ka Chineke si chọọ site na mmuọ ahụ.

Ọgwugwu oge di nso

⁷ Ọgwugwu ihe niile adila nso. Burunụ ndị nwere akonuche zuruoke, ndi anya doro, ka unu nwee ike na-ekpekwa ekpere. ⁸ Nke kachasi nke, na-ahuritanu onwe unu n'anya nke ukwu n'ihị na ihunanya na-ekpuchi ọtụtụ mmehie. ⁹ Jirinụ obioma na-elerita ibe unu obia na-enweghi ntamu obula. ¹⁰ Onye obula n'ime unu dika ndi ozi natara onyinye amara nke Chineke, jirinụ onyinye obula unu natara na-ejeritara onwe unu ozi. ¹¹ Onye na-ekwu okwu ya kwuo ya di ka ọ bụ nnoo okwu Chineke ka ọ na-ekwu. Onye na-eje ozi ya jee ya site n'ike ahụ Chineke na-enye. N'ime ihe niile ka otuto diri Chineke site na Jisọs Kraịst. Ọ bụ ya ka otuto niile na ike niile diri ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

Ihu ahuhu di ka onye Kraist

¹² Umunna m, ka ọ hapu iju unu anya mgbe onwunwa di iche iche nabijara unu n'ihị na ihe di otu a abughi ihe oheru n'ebe unu no. ¹³ Kama nurianu onu n'ihị na unu so Kraist na-eketa oke n'ahuhu ya, ka e sikwa otu a mee ka obi unu juputa n'onu, unu ga-etikwa mkpu onu mgbe a ga-eme ka ebube ya puta ihè. ¹⁴ Ọ buru na a na-ekwuto unu n'ihị aha Kraist, unu bu ndi a goziri agozi. Nke a na-eziputa na mmuọ nke ebube ahụ bu mmuọ Chineke na-ebi n'ime unu. ¹⁵ Ka onye obula n'ime unu ghara ita ahuhu n'ihị na o gburu mmadu maobu di ka onye ohi, maobu di ka onye na-eme ihe ojoo, maobu di ka onye na-anara mmadu ihe n'aka ike. ¹⁶ Ma ihere ekwesighi ime unu mgbe unu na-ata ahuhu di ka ndi Kraist. Kama nyenu Chineke otuto na unu bu ndi a na-akpo aha ahụ. ¹⁷ N'ihị na oge eruola, mgbe a ga-amalite ikpe n'ezinaulo Chineke. Ọ buru na a ga-ebu uzọ kpee anyi ikpe, gini ga-abukwanu onodu ndi ahụ na-ekwenyeghi n'oziooma Chineke? ¹⁸ Ma,

“Ọ burukwa na ọ di ike izoputa onye ezi omume,

oleekwanu olileanya diri onye na-amaghi Chineke na onye mmehie?”*

¹⁹ Ya mere, ndi na-ata ahuhu di ka nzube Chineke si di, nyefeenu onwe unu n'aka onye okike, onye kwesiri ntukwasị obi, ma nogidenu na-eme ezi ihe.

5

Ndumodu di iche iche

* 4:18 4:18 Ilu 11:31

¹ Mụ onwe m, onye bụ okenye na onyeama banyere ahụhụ Kraịst, burukwa onye ga-eso keta oke n'ebube ya nke a gaje ikpughe, a na ariọ ndị okenye n'etiti unu aririọ a, ² na-azunụ igwe aturu ahụ Chineke nyefere unu n'aka. Ka unu na-elekota ha, o bughị n'ihị na unu agaghị ime otu a, kama o bụ ihe sitere n'ochicho obi unu, di ka Chineke choro ka unu mee. O bukwaghị n'ihị ego unu ga-enweta, kama o bụ inu oku unu n'ije ozi. ³ Unu abula okaaka n'ebe ndi e nyefere unu n'aka no. Kama burunụ ihe ima atụ nye igwe aturu ahụ. ⁴ Ma mgbe Onyeisi ndi ozuzu aturu ahụ ga-abia unu ga-anata okpueze ebube nke na-agaghị agbanwe agbanwe.

⁵ N'otu aka ahụ, unu umu okorobia, doonu onwe unu n'okpuru ndi bu okenye. Unu niile werenu obi umeala na-ejeritara onwe unu ozi, n'ihị na, "Chineke na-eguzo imegide ndi na-ebuli onwe ha elu, ma o na-enye ndi di umeala n'obi amara."*

⁶ Ya mere, wedanu onwe unu n'okpuru aka di ike nke Chineke, ka o bulie unu elu n'oge ya. ⁷ Hapurunụ ya nsogbu unu na nchegbu unu, n'ihị na ihe banyere unu na-emetu ya n'obi.

⁸ Nonu na njikere, na-echekwanu nche n'ihị na onye iro unu bu ekwensu ji oke igbo uja na-awaghari dika odum, na-achọ onye o ga-ala n'iyi. ⁹ Guzosienu ike n'okwukwe unu. Unu ekwela ka o merie unu, kama tukwasinu Onyenwe anyi obi. Chetanu na e nwere otutu ndi kwere ekwe di ka unu ndi nokwa n'udi ahuhu a unu na-ahu n'awa niile.

¹⁰ Chineke onye nwe amara niile, onye kpobataru unu na ebube ebighi ebi ya n'ime Kraist, mgbe unu huru ahuhu ndi a nwa oge, ya onwe ya ga-eweghachi unu n'onodu unu, mee ka unu di nnoo ike, ndi guzo chim ma kwesikwa ntukwasị obi. ¹¹ O bu ya nwe ike niile ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

Ekele ikpeazu

¹² O bu site n'inyeaka Sailas onye m hutara di ka nwanna kwesiri ntukwasị obi ka m ji deere unu mkpuru okwu ole na ole ndi a nke m ji agbaa unu ume na-ekwuputakwa na nke a bu eziokwu di n'amara Chineke. Guzosienu ike n'ime ya.

¹³ Nwanyi ahụ no na Babilon, nke a hoputara unu na ya, na-ekele unu. Mak, ezi nwa m nwoke na-ekeleka unu.

¹⁴ Jirinụ isurita onu ihunanya kelerita onwe unu.

Ka udo dinyere unu niile no n'ime Kraist.

* 5:5 5:5 Ilu 3:34

2 Pita

¹ O bụ Saimon Pita, odibo na onyeozu nke Jisọs Kraịst,

Na-edegara ndi niile anyi na ha ketara otu udi okwukwe a di oke onuahia, n'ime ezi omume nke Chineke na Onye nzoputa anyi Jisọs Kraịst akwukwo ozi a:

² Ka amara na udo bara unu uba, site na mmazu nke Chineke na nke Jisọs Onyenwe anyi.

Okpukpo na nhoputa Chineke

³ O sitela n'ike o ji buru Chi nye anyi ihe niile di anyi mkpa ibi ndu na asopuru ya, site n'omuma nke anyi mara ya, bu onye ahụ kporo anyi site n'ebube ya na idi mma ya. ⁴ O sitela n'ihe ndi a nye anyi nkwa di ukwu na nke di oke onuahia, ka anyi site na ha keta oke n'udidi nsọ ya, si otu a gbanari iru aru di n'owa, nke ochicho ojoo na-ebute.

⁵ N'ihia nke a, gbalisienu ike itukwasi idi mma n'elu okwukwe unu, ma na-atukwasikwanu ihe omuma n'elu idi mma, ⁶ tukwasikwanu imeru ihe n'oke n'elu ihe omuma, tukwasikwanu ntachiobi n'elu imeru ihe na oke, ma na-atukwasikwanu ibi ndu di ka ndi Chineke n'elu ntachiobi. ⁷ Tukwasikwanu obioma nye umunna n'elu ibi ndu di ka ndi Chineke, ma na-atukwasikwanu ihunanya n'elu obioma nye umunna. ⁸ O buru na unu enwe ihe ndi a n'uzo ha jubigakwara oke n'ime unu, mgbe ahụ ha game ka unu ndi na-adighi amị mkpuru, buru ndi na-amị mkpuru, na ndi bara uru n'ihe unu maara banyere Onyenwe anyi Jisọs Kraịst. ⁹ Ma onye obula na-atukwasighi ihe ndi a n'okwukwe ya no ochichiri. O naghị ahụ uzo. O bukwa onye na-echefu na a sachapula ya mmehie ya, ndi o mere n'oge gara aga.

¹⁰ N'ihia ya umunna m, gbalisienu ike iguzosike n'okpukpo na nhoputa unu. Nke a ga-eme ka unu hapu iso ngongo maobu daa. ¹¹ N'uzo di otu a, a ga-enye unu ohere di ukwu iji bata n'alaeze ebighi ebi nke Onyenwe anyi na Onye nzoputa anyi Jisọs Kraịst.

Okwu amuma nke Akwukwo nsọ

¹² Aga m na-aga n'ihu na-echetara unu ihe ndi a site n'oge ruo n'oge. O bu ezie na unu maara na ha na-eguzosikwa ike n'ezikwu ahụ unu natara. ¹³ Ana m agụ ya n'ihe ziri ezi ikpote mmuo unu na uche unu site n'ichetara unu ihe ndi a ugbu a m di ndu n'anụ ahụ a. ¹⁴ N'ihia na Onyenwe anyi Jisọs Kraịst agwala m hooaha, na m ga-eyipu* ya n'oge na-adighi anya. ¹⁵ Aga m agbalisi ike ihu na mgbe m hapuchara uwa nke a, unu ga na-echeta ihe ndi a mgbe niile.

Eso m jiri anya m hu Jisọs

¹⁶ Ihe niile anyi na-akoro unu abughị akuko ifo mmadu koro site n'amamihe ya. N'ihia na anyi kowaara unu ihe banyere ike Onyenwe anyi Jisọs Kraịst na obibia o ga-abia ozo. O bu anya anyi abuo ka anyi ji hu ebube nke ibu eze ya. ¹⁷ N'ihia na o natara nsopuru na ebube site n'aka Chineke bu Nna mgbe olu ahụ si n'ebube ahụ di ukwu daa si, "Onye a bu

* **1:14** 1:14 Maobu, a ga m anwu

Okpara m, onye m huru n'anya, onye ihe ya di m ezi mma."† 18 Anyi onwe anyi nuru olu ahụ si n'eluigwe daa mgbe anyi so ya nodu n'elu ugwu nsọ ahụ.

19 Anyi nwaputara na okwu ndi amuma ahụ bu ihe mezuru emezu. Unu onwe unu kwesikwara ilezi anya n'okwu ndi ahụ, dika a ga-asị na ha bu ihè na-enwu n'ebe ochichiri gbara nke na-adị ruo mgbe chi borọ, mgbe e mere ka kpakpando otutu walie n'obi unu. 20 Nke ka nke, ghotanu na okwu amuma obula di n'akwukwo nsọ abughi nke e dere dika akonuche mmadu si di. 21 N'ihia na o nweghi okwu amuma obula nke e cheputara di ka ochicho obi mmadu si di, kama mgbe ndi mmadu kwuru okwu n'aha Chineke, o bu Mmuo Nso duru ha.

2

Ila n'iyi nke ndi ozizi ugha

1 Ma na mgbe ochie ahụ kwa, e nwere otutu ndi amuma ugha n'etiti ha, dika a ga-esi nwee ndi ozizi ugha n'etiti unu. Ndi a ga-esite na nzuzo na-ewebata ozizi ojoo nke na-eweta ila n'iyi, ha ga-agonari o buladi onye kachasi ihe niile, bu Onyenwe, onye gbaputara ha. Ha na-eweta ila n'iyi na mberede, na-atukwasị onwe ha n'isi. 2 Ya mere, otutu mmadu ga-esoro ndu ruru aru ha na-ebi, n'ihia ha ga-ekwutokwa uzọ nke eziokwu ahụ. 3 N'anya ukwu ha, ndi nkuzi ugha ndi a ga-eji okwu nrafu rigbuo unu n'uru. Site na mgbe ochie, onye ga-ekpe ha ikpe di njikere. Onye ga-ala ha n'iyi anaghi arahụ ura.

4 O buru na Chineke ahapughi ndi mmuo ozi ahụ mgbe ha mehiere, kama o weere ha kpochie n'ime ala mmuo,* ebe e kere ha agbu na-eche ubochi ikpe ahụ. 5 O burukwa na o mereghị ndi uwa nke mbu ebere mgbe o mere ka uju mmiri biakwasị ndi bi na ya na-amaghi Chineke, kama o zoputara naani Noa bu onye kwusara ezi omume na mmadu asaa ndi ozo. 6 O buru na o mara obodo Sodom na Gomora ikpe site n'iwere oku rechapu ha, mee ha ihe imaatu banyere ihe gaje ibiakwasị ndi na-amaghi Chineke; 7 o burukwa na o naputara Lot bu onye ezi omume, onye ndu ojoo nke ndi na-emebi iwu wutere 8 (n'ihia na nwoke ezi omume ahụ nke na-ebi n'etiti ha ubochi niile, ehie na abali, bu onye eji oru mmebi iwu niile o na-anu, na nke o ji anya ya na-ahụ, mekpaa mkpuruobi ezi omume ya ahụ). 9 O buru na o di otu a, Onyenwe anyi maara otu o si anaputa ndi na-asopuru Chineke site n'onwunwa niile gbara ha gburugburu. O makwaara edebe ndi ajo omume n'ahuhu, tutu ruo ubochi ikpe ahụ.

Ahuhu nke na-abia

10 Nke a bu eziokwu banyere ndi ahụ na-agbaso ochicho emeruru emeru nke anu ahụ mmehie ha, na-eledakwa ike ochichi anya. Ndi nwere anya ike ma juputakwa na mpako. Ndi ahụ ujo na-adighi atu ikwuto o buladi mmuo ndi ahụ juputara n'ebube nke anya na-adighi ahụ. 11 Lee, o bu ezie na ndi mmuo ozi kariri ha n'idi ike, nweekwa ume kari, ma ha anaghi e kpegide ha ikpe nkwojo n'ihu Onyenwe anyi. 12 Lee ka ha si na-ekwulu ihe ndi ha aghotaghi. Ha di ka umu anu ohia, ndi nzuzu na-eme naani ihe obula ha kpebiri n'obi ha. Ndi a muru naani maka ijide ha ma bibiekwa ha. A ga-egbu ha otu e si egbu umu anu ohia ndi a.

13 A ga-eji ntaramahuhu kwughachi ha ugwo ihe ojoo ha mere. Ihe nato ha utu bu ikpo oriri na onunu n'etiti ehie. Ha bu ihe ihere, burukwa

† 1:17 1:17 Mat 17:5; Mak 9:7; Luk 9:35 * 2:4 2:4 Maobu, olulu ochichiri ma o bukwanu, Tataros n'asusu Griik

ndi na-ewetara unu ntupọ ma ọ buru na ha na-eso unu na-erikota oriri. ¹⁴ Anya ha juputara n'aguu ikwa iko, mmehie adighi ejukwa ha afọ. Ha na-arafu ndi okwukwe ha na-esighi ike. Ha bukwa ndi a maara aha ha n'ihhi oke ochicho. N'ezie ha bu umu a buru onu. ¹⁵ Ha esitela n'ezi uzọ ahụ jehie, soro omume Belam nwa Beoa, onye huru ugwo oru nke ajo omume n'anya. ¹⁶ Ma a baara ya mba maka ajo omume ya, mgbe e mere ka inyinya ibu ya jiri olu mmadu gwa ya okwu; gbochie oru onyeisi na-adighi mma nke onye amuma ahụ choro iru.

¹⁷ Ndi a dikwa ka iyi tara ata nke mmiri obula na-adighi n'ime ya. Ha dikwa ka igwe ojii nke oke ifufe na-efesasi, nke na-adighi ezo mmiri obula. Ndi a kwadobere ebe kachasi igba ochichiri. ¹⁸ Ha na-eji okwu efu na-enweghi isi, na aguu ihe ojo nke na-agu anu ahụ ha, na-arafu ndi sitere n'etiti ndi na-ebi ndu ojo na-ekewapu onwe ha. ¹⁹ Ha na-ekwe ha nkwa inwere onwe ha, ma ha onwe ha bu ohu nye ihe rere ure, n'ihhi na mmadu bu ohu nye ihe obula na-achi achi n'ime ya. ²⁰ Mgbe ha sitere n'ihe niile emeruru emeru nke uwa gbapu, site na mmazu nke Onyenwe anyi, na Onye nzoputa anyi Jisos Kraist, buru ndi atuhiri na mmehie ozo, burukwa ndi e meriri, ha ga-abu ndi onodu ha ga-ajo njo karja ka o di na mbu. ²¹ O gaara akara ha mma ma o buru na ha amataghi uzọ ezi omume, karja na ha matara ya, mesia gbakuta iwu ahụ di nsọ nyere ha azu. ²² Ilu ndi a bu eziokwu banyere ha si, "Nkita laghachiri ozo n'ihe o gboro,"† ya na, "Nne ezi a sachara ahụ laghachiri ozo ituru onwe ya n'apiti."

3

Ubochi nke Onyenwe anyi

¹ Ndi enyi m, nke a bu akwukwo nke abuo m na-edetara unu. N'ime ha abuo, ihe m mere bu ichetara unu ihe ndi ahụ niile unu maara na itute uche unu banyere echiche zuruoke. ² Achoro m ka unu cheta okwu ndi amuma di nsọ kwuru mgbe ochie na iwu nke Onyenwe anyi na Onye nzoputa anyi nyere site na ndi ozi ya.

³ Na mbu, unu ga-amata nke a, na n'oge ikpezu, ndi na-akwa emo ga-aputa, site n'ikwa emo gbaso agu ihe ojo niile nke anu ahụ ha choro ⁴ n'asi, "O kwere unu nkwa na o ga-abia, gini mere na o biabeghi? Kemgbe nna nna anyi ha nwuru, ihe niile ka di otu ha di na mbu, site n'okike uwa." ⁵ Ha kpachaara anya chefu na site n'ogologo oge gara aga, e sitere n'okwu onu Chineke kee eluigwe ma meekwa ka uwa diri site na mmiri nke gbara uwa gburugburu. ⁶ O bukwa site na mmiri ndi a ka e ji bibie ma laa n'iyi uwa nke di n'oge ahụ. ⁷ O bukwa otu okwu ahụ ka e ji nye iwu ka e chebe eluigwe na uwa tutu ruo ubochi ahụ, mgbe a ga-eji oku laa ha n'iyi n'ubochi ahụ a ga-ekpe ndi niile na-amaghi Chineke ikpe, laakwa ha n'iyi.

⁸ Ndi enyi m, unu echefula otu okwu a, n'anya Chineke, otu ubochi dika puku afọ, puku afọ dikwa ka otu ubochi. ⁹ Onyenwe anyi anaghi anọ odu n'imezu nkwa ya, dika ndi ufodu n'ahuta ya na o bu ino odu. Kama o nwere ntachiobi n'ebe unu no, n'ihhi na o choghi ka onye obula laa n'iyi, kama o choro ka onye obula biaruo na ncheghari.

¹⁰ Ma ubochi Onyenwe anyi ga-abia dika onye ohi. N'ubochi ahụ, eluigwe ga-eji oke uzu gafee. Ihe niile di n'eluigwe ga-agba oku, laa n'iyi. Uwa na oru niile a ruru n'ime ya ga-erepiakwa oku n'otu ntabi anya.

† 2:22 2:22 Ilu 26:11

¹¹ Ebe ọ bụ na ihe niile gbara anyị gburugburu ga-esi otu a laa n'iyi, ụdị ndị dị ańaa ka unu kwesiri ịbụ? Unu kwesiri ị na-ebi ndụ dị nsọ na nke isọpụrụ Chineke, ¹² dika unu na-ele anya ọbibia ụbọchị nke Chineke, na-echesikwa ya ike ka ọ bịa ngwangwa. N'ihia na ọ bụ ụbọchị a ga-amụnye eluigwe niile ọkụ, mee ka ihe niile dị na ya gbaze buru ihe na-agaghị adikwa. ¹³ Ma anyị na-ele anya mmezu nkwa ahụ o kwere, nkwa inye anyị eluigwe ọhuru na ụwa ọhuru ebe ezi omume naanị ga-adị.

¹⁴ Bikonu ndị m huru n'anya, mgbe unu nọ na-ele anya ihe ndị a, jisienụ ike hụ na aka unu dị ọcha, ndị na-enweghị ita uta na ndị ha na ya dị n'udo. ¹⁵ Chetakwanụ na ntachiobi Onyenwe anyị putara nzọputa, dika ezi nwanna anyị Pọl jiri amamihe Chineke nyere ya deere unu ihe banyere ya. ¹⁶ O na-edede otu ihe ahụ n'akwukwọ ozi ya niile, na-ekwu ihe banyere ihe ndị a n'ime ha. E nwere ụfọdụ ihe o kwuru nke siri ike ighota nke ndị nzuzu na ndị na-amaghị ihe na-akọwa dika ha si cheputa n'obi ha. Ha asugharịala ihe o dere dika ha na-emekwa mpaghara akwukwọ nsọ ụfọdụ, si otu a wetara onwe ha ịla n'iyi.

¹⁷ Ya mere, ezi ndị enyi m, ebe unu matara nke a, nọrọnụ na nche ka a ghara isite na njehie ndị na-emebi iwu duhie unu, ime ka unu si n'ọnọdụ unu daa. ¹⁸ Burunụ ndị na-eto eto n'ime amara. Burukwanụ ndị na-aga n'ihu imuta ihe banyere Onyenwe anyị na Onye nzọputa anyị Jisọs Kraịst nke ọma.

Ka otuto dirị ya ugbu a na mgbe niile ebighị ebi. Amen.

1 Jọn

Okwu nke ndụ

¹ Ihe anyị na-edere unu banyere ya bụ ihe ahụ na-adịrị site na mmalite, nke anyị nūrụ, nke anyị jikwa anya anyị hụ, nke anyị lekwasịrị anya, na nke aka anyị metūrū. Anyị na-ekwu ihe banyere Okwu nke ndụ ahụ. ² Ndụ ahụ pụtara ihe. Anyị ahụla ya ma gbaakwa ama banyere ya. Ya mere, ihe anyị na-ekwu okwu ya, na ihe anyị na-akọrọ unu bụ banyere ndụ ebighị ebi ahụ nke ya na Nna nọ na mbụ; nke e mere ka ọ pụta ihè nye anyị. ³ Anyị na-ekwusara unu ihe anyị hūrū na nke anyị nūrū, ka unu soro anyị nwee nnwekọ. N'ezie nnwekọ anyị bụ nke anyị na Nna na nke Okpara ya bụ Jisọs Kraịst, na-enwekọ. ⁴ Anyị na-edere unu ihe ndị a n'ihì ime ka ọñụ anyị zuo oke.

Ihè na Ochịchiri

⁵ Nke a bụ ozi ahụ anyị nūrū site n'aka ya, nke anyị na-ekwusakwara unu. Chineke bụ ihè, ochịchiri ọbụla adighikwa n'ime ya. ⁶ Ya mere ọ burū na anyị asị na anyị na ya nọ n'ezì nnwekọ ma na-ebi n'ime ochịchiri, ọ bụ okwu ugha ka anyị na-ekwu. Eziokwu ahụ adighikwa n'ime anyị. ⁷ Ma ọ burū na anyị na-ebi ndụ anyị n'ihè, dị ka ya onwe ya si nọọ n'ihè, mgbe ahụ anyị na ibe anyị na-enwe ezi nnwekọ. Obara Jisọs bụ Okpara ya na-asachapukwa anyị mmehie anyị niile.

⁸ Ma ọ burū na anyị asị na anyị adighi eme mmehie, anyị na-eduhie onwe anyị, na-ajukwa inabata eziokwu ahụ n'ime anyị. ⁹ Ma ọ burū na anyị ekwuputa mmehie anyị, onye ahụ kwesiri ntukwasị obi na onye ezi omume, ọ ga-agbaghara anyị mmehie anyị niile, sachapukwa anyị site n'ajọ omume anyị niile. ¹⁰ O burū na anyị asị na anyị emeghi mmehie ọbụla, anyị na-akpọ ya onye na-ekwu okwu ugha, okwu ya enwekwaghị ọñodụ n'ime anyị.

2

¹ Ezi ụmuntakiri m, ana m edere unu ihe ndị a ka unu ghara imehie. Ma ọ burū na onye ọbụla emehie, anyị nwere onye na-ekwuchite ọñụ anyị n'ihu Nna ahụ. O bụ Jisọs Kraịst, Onye ezi omume ahụ. ² O bụ onye jiri onwe ya chụọ aja n'ihì ikpuchiri anyị mmehie anyị, ma ọ bughị naanị n'ihì mmehie anyị, ọ bụkwa n'ihì mmehie ụwa niile.

Ihunanya na Ikpọ asị

³ Otu a ka anyị si amata na anyị maara onye ọ bụ, ma ọ burū na anyị erube isi nye iwu ya niile. ⁴ Onye ahụ na-ekwu si, "Amaara m ya," ma ọ dighi eme ihe o nyere n'iwu bụ onye okwu ugha, eziokwu ahụ adighikwa n'ime ya. ⁵ Ma ọ burū na onye ọbụla na-erube isi n'okwu ya, n'ezie, ihunanya Chineke bụ ihe emere ka o zuo oke n'ime ya. O bụ otu a ka anyị si amata na anyị nọ n'ime ya. ⁶ Onye ọbụla na-ekwu na ya bi n'ime ya kwesiri ibi ndụ dika ya.

⁷ Ndị enyi m hūrū n'anya, anaghi m edere unu ihe gbasara iwu ọhūrū, kama ọ bụ otu iwu ochie ahụ, nke na-adị site na mbụ. Iwu ochie a bụ nke e ziri unu ozi banyere ya. ⁸ Ma otu ọ dị, ana m edere unu iwu ọhūrū, nke bụ eziokwu n'ime ya na n'ime unu. N'ihì na ochịchiri na-agafe, ezi ihè ebidola ichawaputa.

⁹ Onye ọbụla na-asị na ya nọ n'ìhè ma na-akpọ nwanna ya asị, na-anọ n'ọchịchiri ruo ugbo a. ¹⁰ Onye ọbụla na-ahụ nwanna ya n'anya na-ebi n'ime ihe ahụ ọ dīkwaghị ìhè dī n'ime onye dī otu a bụ nke ga-eme ya ka ọ sụọ ngongọ. ¹¹ Ma onye ọbụla na-akpọ nwanna ya asị nọ n'ọchịchiri, na-ejegharikwa n'ime ọchịchiri; ọ maghị ebe ọ na-aga n'ìhi na ọchịchiri ahụ emeela ka o kpuo ìsì.

The mere e jiri dee ihe ndi a

¹² Ana m edere unu ihe ndi a ụmuntakiri m n'ìhi na a gbagharala unu mmehie niile site n'aha ya.

¹³ Ana m edere unu ndi bu nna ihe ndi a, n'ìhi na unu maara onye ahụ na-adị site na mbụ.

Ana m edere unu ụmụ okorobia, n'ìhi na unu emerielala ajọ onye ahụ.

¹⁴ Ana m edere unu ụmuntakiri, n'ìhi na unu maara nna ahụ.

Ana m edere unu ndi nna, n'ìhi na unu maara onye ahụ na-adị site na mbụ.

Ana m edere unu ụmụ okorobia, n'ìhi na unu siri ike, okwu Chineke na-ebikwa n'ime unu, unu emeriekwala ajọ onye ahụ.

Unu ahula uwa n'anya

¹⁵ Kwusịnu ihu uwa n'anya, ya na ihe niile dī n'ụwa. Ọ bụru na onye ọbụla ahụ uwa n'anya ihunanya nke Nna adighi n'ime ya. ¹⁶ N'ìhi na ihe niile dī n'ụwa, ihe ndi ahụ niile anụ ahụ anyi, na anya anyi na-achọ, ya na inya isi mmadu banyere ihe ọ bụ na ihe o nwere, esiteghị n'ebe Nna nọ, kama ha sitere n'ụwa. ¹⁷ Ụwa na ọchịchọ ọjọọ ya niile na-agafe agafe, ma onye ahụ na-eme uche Chineke ga-adị ndu ruo mgbe ebighi ebi.

Onye iro Kraist

¹⁸ Ụmụ m, nke a bụ oge awa nke ikpeazu. Dika unu nuru na otu onye na-emegide Kraist na-abia, ọ buladi ugbo a, otutu ndi na-emegide Kraist abiala. Otu a ka anyi si amata na ọ bụ oge awa nke ikpeazu. ¹⁹ Ha si n'etiti anyi puo, ma ha abughị ndi nke anyi n'ezie. N'ìhi na a si na anyi na ha bụ otu, ha gaara aga n'ihu soro anyi nodu. Ma opupu ha puru na-egosi na ọ dighi onye n'ime ha sonyere anyi.

²⁰ Ma unu nwere otite mmanu sitere n'Onye Nso ahụ, unu niile matakwarala ihe niile. ²¹ Ya mere, anaghị m edegara unu akwukwo a dika ndi na-amaghị eziokwu kama n'ìhi na unu maara ya na n'ìhi na ọ dighi okwu ugha ọbụla na-esi n'eziookwu ahụ aputa. ²² Onye bụ onye okwu ugha? Ọ bụ onye ahụ na-asị na Jisọs abughị Kraist ahụ. Onye dī otu a bụ onye na-emegide Kraist, n'ìhi na ọ nabataghị Nna ahụ na Okpara ya. ²³ Onye ọbụla juru Okpara ahụ enwekwaghị Nna ahụ; ma onye ọbụla nabatara Okpara ahụ nwekwara Nna ahụ.

²⁴ Hunu na ihe unu nuru site na mmalite na-anogide n'ime unu. Ọ bụru na ihe unu nuru na mbido ebiri n'ime unu, unu ga-anogide n'ime Okpara ahụ na n'ime Nna ahụ. ²⁵ Ihe o kwere anyi na nkwa bụ nke a, ndu ebighi ebi.

²⁶ Ana m edere unu ihe ndi a banyere ndi ahụ na-agbali iduhie unu. ²⁷ Ma unu onwe unu, otite mmanu ahụ unu natara n'aka ya na-anogide n'ime unu, n'ìhi nke a, onye ozizi ozo adighi unu mkpa. Dika otite mmanu ya

na-ezi unu ihe banyere ihe niile, burukwa eziokwu, o bughị okwu ugha. Ya mere, dika o zikwara unu, na-anogidenụ n'ime ya.

Umụ Chineke

²⁸ Ugbu a umuntakiri m, nogidesienụ ike n'ime ya, ka o ga-abụ mgbe e mere ka o pụta ihè, anyị ga-abụ ndị obi siri ike, ndị ihere na-agaghị eme, n'ihu ya mgbe o bịa.

²⁹ O buru na unu matara na o bu onye ezi omume, unu maara na onye obula nke na-eme ihe ziri ezi bu onye a muru site na ya.

3

Ibi ndu di ka umu Kraist

¹ Lee udi oke ihunanya nke Nna ahụ nwere n'ebe anyi no, na-aga akpo anyi umu Chineke. N'ezie, nke a bu ihe anyi bu. Ihe mere na uwa amaghi anyi bu n'ihu na o maghi ya. ² Ndi huru n'anya, ugbu a anyi aburula umu Chineke. O bu ezie na anyi enweghi ike ighota ihe onodu anyi ga-abu n'oge di n'ihu, ma anyi maara nke oma na mgbe a ga-eme ka o puta ihè, a ga-emekwa ka anyi buru ndi yiri ya, n'ihu na anyi ga-ahu ya dika o di. ³ Onye obula nwere olileanya di otu a kwesiri idebe onwe ya ocha, di ka ya onwe ya di ocha.

⁴ Onye obula na-eme mmehie na-emebi iwu. N'ezie mmehie bu mmebi iwu. ⁵ Unu maara na e mere ka o puta ihè iwepu mmehie. O dikwaghi mmehie obula di n'ime ya. ⁶ Onye obula na-anogide n'ime ya adighi ebi ndu ime mmehie, onye obula nke na-ebi ndu mmehie ahubeghi ya anya mgbe obula, o matabekwaghi ya.

⁷ Ezigbo umu m, unu ekwela ka onye obula duhie unu, onye obula na-eme ezi ihe bu onye ezi omume di ka ya onwe ya bu onye ezi omume. ⁸ Onye obula na-eme mmehie bu nwa ekwensu, n'ihu na ekwensu bu onye mmehie site na mmalite. Ihe mere Okpara Chineke jiri puta ihè bu ka o laa oru niile nke ekwensu n'iyi. ⁹ Onye a muru site na Chineke adighi anogide na-eme mmehie, n'ihu na mkpuru Chineke na-anogide n'ime ya, ha enweghi ike inogide na-eme mmehie, n'ihu na a muru ha site na Chineke. ¹⁰ Otu a ka anyi si amata ndi bu umu Chineke, na ndi bu umu ekwensu: Onye obula na-adighi eme ihe ziri ezi abughi nwa Chineke, otu a ka o dikwa onye na-adighi ahụ umunna ha n'anya.

Hu mmadu ibe gi n'anya

¹¹ N'ihu na nke a bu ozi ahụ unu nuru site na mmalite, ka anyi hurita onwe anyi n'anya. ¹² Ka anyi hapu idi ka Ken, onye bu nke ajo onye ahụ, na onye gburu nwanne ya. Gini mere o ji gbuo ya? O bu n'ihu na oru ya joro njọ, ma nke nwanne ya ziri ezi. ¹³ Ka o gharakwa iju unu anya umunna m, na uwa kporo unu asi. ¹⁴ Anyi matara na anyi esitela n'onwu baa na ndu n'ihu na anyi na-ahu umunna* anyi n'anya. Onye obula na-adighi ahụ ibe ya n'anya na-anogide n'onwu. ¹⁵ Onye obula na-akpo nwanna ya asi bu ogbu mmadu, unu matakwarana na o nweghi onye obula bu ogbu mmadu nwere ndu ebighi ebi n'ime ya.

¹⁶ O bu otu a ka anyi si mata ihe bu ihunanya, na Jisos togboro ndu ya n'ihu anyi. Anyi kwesikwara itogbo ndu anyi n'ihu umunna anyi. ¹⁷ O buru na onye obula nwere akụ nke uwa, ahụ nwanna ya ka o no na mkpa ma o nweghi obi ebere n'ebe o no, olee otu ihunanya Chineke si diri n'ime ya? ¹⁸ Umuntakiri m, ka ihunanya anyi ghara ibu naani n'egbugbere

* **3:14** 3:14 Maobu, anyi na-ahurita onwe anyi n'anya

onye maọbụ nke okwu efu, kama ka ọ bụrụ nke sitere n'eziokwu nakwa n'omume anyị.

¹⁹ Anyị ga-esitekwa na nke a mata na anyị bụ ndị nke eziokwu ahụ ma matakwa otu anyị ga-esi mee ka obi anyị kwenye n'ihu ya. ²⁰ N'ihị na ọ bụrụ na obi anyị amaa anyị ikpe, Chineke dị ukwu karịa obi anyị, ọ mazukwara ihe niile. ²¹ Ndị m huru n'anya, ọ bụrụ na obi anyị amaghị anyị ikpe, anyị nwere nkwa okwu n'ihu Chineke ²² na-anatakwa ya ihe ọbụla anyị rịrọ n'ihị na anyị na-erube isi n'iwu ya, na-emekwa ihe na-atọ ya uto. ²³ Nke a bụkwa iwu ya: ka anyị kwere n'aha Okpara ya Jisọs Kraịst, ya na ihurita ibe anyị n'anya dika o nyere anyị n'iwu. ²⁴ Ndị niile na-erube isi nye iwu ya na-anogidesikwa ike n'ime ya, ya onwe ya na-anogidesikwa ike n'ime ndị ahụ! Otu a ka anyị si mara na ọ na-anogidesike n'ime anyị: Ọ bụ site na Mmuo nke o nyere anyị.

4

Nwaputa mmuo niile

¹ Ndị enyi m huru n'anya, unu ekwenyela okwu mmuo niile, kama nwaleenu mmuo niile ahụ i mata ma ha si na Chineke, n'ihị na otutu ndị amuma ugha apuola baa n'ime uwa. ² Otu a ka unu ga-esi mata Mmuo nke Chineke: Mmuo ọbụla nke na-ekwuputa na Jisọs Kraịst abiala n'anụ ahụ sitere na Chineke. ³ Ma mmuo ọbụla nke na-adighi ekwuputa Jisọs esiteghị na Chineke, mmuo dị otu a bụ nke onye ahụ na-emegide Kraịst nke unu nuru na ọ ga-abia, ma ugbu a ọ biala n'ụwa.

⁴ Umuntakiri m, unu bụ ndị sitere na Chineke, unu emerikwala ha n'ihị na onye ahụ nke bi n'ime unu dị ukwu karịa onye ahụ nọ n'ime uwa. ⁵ N'ihị na ndị a si n'ime uwa pụta. Ya mere, ihe ha na-ekwu okwu ya bụ naanị ihe banyere uwa. Uwa na-anakwa ha ntị. ⁶ Anyị sitere na Chineke, onye ọbụla maara Chineke na-ege anyị ntị, ma onye ọbụla na-esiteghị na Chineke anaghị ege anyị ntị. Ọ bụ otu a ka anyị si amata mmuo eziokwu na mmuo nke okwu ugha.

Chineke bụ ihunanya

⁷ Ndị m huru n'anya, o kwesiri ka anyị huritaa onwe anyị n'anya, n'ihị na ihunanya na-esi n'ebe Chineke nọ abia. Onye ọbụla nwere ihunanya bụ onye amuru site na Chineke, ọ makwara Chineke. ⁸ Onye na-enweghị ihunanya amaghị Chineke, n'ihị na Chineke bụ ihunanya. ⁹ E siri otu a mee ka ihunanya Chineke n'ebe anyị nọ pụta ihè: Chineke zitere naanị otu Okpara ya n'ụwa ka anyị nwee ndụ site na ya. ¹⁰ Nke a bụ ihe a na-akpo ihunanya, ọ bughị na anyị huru Chineke n'anya kama na ọ huru anyị n'anya ma zite Okpara ya dika aja nke juru ya obi maka mmehie niile anyị. ¹¹ Ndị m huru n'anya, ebe ọ bụ na Chineke si otu a hụ anyị n'anya, anyị kwesiri ihurita onwe anyị n'anya. ¹² O nwebeghị mgbe ọbụla anyị ji anya anyị hụ Chineke anya, ma ọ bụrụ na anyị ahụ ibe anyị n'anya, Chineke na-ebi n'ime anyị. A na-emekwa ka ihunanya ya zuo oke n'ime anyị.

¹³ O tinyekwala Mmuo Nso ya n'ime anyị igosi anyị na o bi n'ime anyị, na anyị bikwa n'ime ya. ¹⁴ Ma anyị onwe anyị ahula ma na-agbakwa ama na Nna ahụ zitere Okpara ya ka ọ bụrụ Onye nzoputa nke uwa. ¹⁵ Chineke bi n'ime onye ọbụla nke na-ekwuputa na Jisọs bụ Okpara Chineke. Onye dị otu a bikwa n'ime Chineke. ¹⁶ Anyị maara ma kwerekwa n'ihunanya Chineke nwere n'ebe anyị nọ.

Chineke bụ ihunanya. Onye o bulakwa na-ebi ndụ ihunanya na-anogide n'ime Chineke. Chineke n'onwe ya na-ebinyekwara onye di otu a. ¹⁷ N'uzo di otu a, a na-eme ka ihunanya zuo oke n'etiti anyi, ka anyi nwee ike inwe nkwuwa okwu n'ubochi ikpe ahụ, n'ihina na dika ya onwe ya di, otu a ka anyi onwe anyi dikwa n'ụwa nke a. ¹⁸ Itụ egwu adighi n'ebe ihunanya di, kama ihunanya zuruoke na-achupu egwu n'ihina na egwu na ntaramahuhu na-aruko oru, onye obula nke na-atu egwu bu onye na- ezubeghi oke n'ihunanya.

¹⁹ Anyi huru ya n'anya n'ihina na o buru uzo hu anyi n'anya. ²⁰ Onye obula na-asị, "Ahuru m Chineke n'anya," ma nogide na-akpo nwanna ya asị, onye ahụ bu onye ugha. N'ihina na o buru na o hughu nwanna ya n'anya, bu onye o na-ahụ anya kwa ubochi, o pughi ihu Chineke n'anya bu onye o na-ahubeghi anya. ²¹ Iwu o nyere anyi bu, "Onye obula huru Chineke n'anya aghakwaghi ihu nwanna ya n'anya."

5

Okwukwe n'ime Okpara Chineke

¹ Onye obula kweere na Jisos bu Kraist bu onye amuru site na Chineke. Onye obula nke hukwara Nna n'anya na-ahukwa Okpara ya n'anya. ² O bu otu a ka anyi si amata na anyi huru umu Chineke n'anya, mgbe anyi na-ahụ Chineke n'anya, na-erubekwa isi n'iwu ya niile. ³ Nke a bu ihunanya Chineke, na anyi ga-edebe iwu ya. Iwu ya adighikwa aru. ⁴ N'ihina na onye obula amuru site na Chineke na-emeru uwa. Nke a bukwa mmeri ahụ na-emeru uwa, o buladi okwukwe anyi. ⁵ Onye puru imeri uwa, ma o bughi naani onye ahụ kweere na Jisos bu Okpara Chineke?

⁶ O bu onye ahụ bịa site na mmiri na obara, ya bu Jisos Kraist. O siteghi naani na mmiri bía, kama o sitere na mmiri na obara. O bukwa Mmuo Nso na-agba ama maka ya, n'ihina na Mmuo Nso bu eziokwu. ⁷ N'ihina na ha di atọ gbara akaebe: ⁸ Mmuo Nso,* na mmiri na obara, ha atọ kwekoritara. ⁹ O buru na anyi nabata akaebe nke mmadu gbara, akaebe nke Chineke gbara di ukwu karịa, n'ihina na o bu akaebe Chineke gbara banyere Okpara ya. ¹⁰ Onye obula kweere n'Okpara Chineke nwere ogbugba ama a n'obi ya. Ma onye obula na-ekwereghi na Chineke emeela ya ka o buru onye ugha, n'ihina na o kwereghi n'ama ahụ Chineke gbara banyere Okpara ya. ¹¹ Ama ahụ bukwa nke a, na Chineke enyela anyi ndu ebighi ebi, ndu a dikwa n'ime Okpara ya. ¹² Onye obula nwere Okpara ahụ nwere ndu ma onye obula na-enweghi Okpara Chineke enweghi ndu.

Ime okwu ka o wee anya

¹³ Ana m edere unu ihe ndi a unu ndi kweere n'aha Okpara Chineke, ime ka unu mata na unu nwere ndu ebighi ebi. ¹⁴ Nkwuwa okwu anyi nwere na ya bu, na o buru na anyi ario ihe obula dika ochicho obi ya siri di, o na-anu olu anyi. ¹⁵ O burukwanu na anyi matara na o na-anu olu anyi mgbe obula anyi rioro ya ihe, anyi na-amatakwa na anyi anatala ihe obula anyi rioro ya.

¹⁶ O buru na onye obula ahụ ka nwanna ya na-eme mmehie nke na-adighi eduba n'onwu, ya kpee ekpere, Chineke ga-enyekwa onye ahụ ndu. Nke a bu maka ndi ahụ mmehie ha na-abughi nke na-eduba n'onwu. E

* **5:8** 5:8 N'akwukwo ndi oheru nke Vulget na-agba akaebe n'eluigwe: Nna, Okwu ahụ na Mmuo Nso, ha atọ bu otu. 8 Ha dikwa atọ na-agba akaebe n'ụwa: (nke a adighi n'akwukwo Griik obula tupu senchuri nke iri na anọ)

nwere mmehie na-eduba n'ónwụ. Asighi m unu kpee ekpere maka nke ahụ. ¹⁷ Ajọ omume niile bụ mmehie, ma ọ dị mmehie nke na-adighi eduba n'ónwụ.

¹⁸ Anyị matara na onye ọbụla amuru site na Chineke anaghi aga n'ihu na-eme mmehie, kama onye ahụ nke amuru site na Chineke na-ehekwa ha, ajọ onye ahụ adighi emetukwa ha aka. ¹⁹ Anyị maara na anyi bu umu Chineke, uwa niile nokwa n'okpuru ike ajọ onye ahụ. ²⁰ Anyi matakware na Okpara Chineke abiala, nyekwa anyi nghota ka anyi mara ya, onye bu eziokwu. Anyi no n'ime onye ahụ bu eziokwu, o buladi n'ime Okpara ya, bu Jisọs Kraist. Ya onwe ya bu ezi Chineke burukwa ndu ebighi ebi.

²¹ Umụ m, wezuganụ onwe unu site n'arushi niile.

2 Jón

¹ Ọ bụ okenye ahụ,

Na-edegara nwanyị ahụ onye Chineke hoputara, na umu ya akwukwo a, bụ ndị m huru n'anya n'ime eziokwu. Ọ bughị naanị m kama ndị niile maara eziokwu ahụ. ² N'ihị eziokwu ahụ nke dī n'ime anyị, nke ga-adigidekwa n'ime anyị ruo mgbe ebighị ebi:

³ Amara, na ebere, na udo nke sitere na Chineke Nna na Jisọs Kraịst, bụ Ọkpara Nna ahụ dinyere anyị n'eziokwu n'ihunanya.

Eziokwu na ihunanya

⁴ Apughị m ikọ udi anurị m nwere mgbe m huru na ufodu umu gi na-ebi ndu igbaso eziokwu dika ihe Nna nyere anyị n'iwu. ⁵ Ma ugbu a, ezi nwanyị, ọ bughị iwu ohuru ka m na-edere gi kama nke ahụ e nyere anyị site na mmalite. Ana m ario ka anyị hurita ibe anyị n'anya. ⁶ Nke a bụ ihunanya ahụ: ka anyị na-ejeghari n'irube isi n'iwu ya niile. Dika unu si nu ya site na mmalite, unu ahapukwala ijeghari n'ime ya.

Ndi ozizi ugha

⁷ N'ihị na otutu ndi nduhie apula baa n'owa, bụ ndi na-adighi ekwenye na Jisọs Kraịst biara n'oyiyi mmadu. Onye obula di otu a bụ onye nduhie burukwa onye na-emegide Kraịst. ⁸ Lezienu anya, ka unu ghara itufu ugwo oru nke anyi dogburu onwe anyi n'oru maka ya, kama ka unu nata ugwo oru unu n'uju. ⁹ Onye obula na-adighi anogide n'ozizi Kraịst, nke na-esite na ya na ewezuga onwe ya, enweghi Chineke. Ma onye obula na-anogide n'ozizi ahụ nwere Nna na Ọkpara ya. ¹⁰ Ọ buru na onye obula abia izi unu ihe ozọ di iche site n'ozizi a, unu akpobatala ya n'ulo unu, maobu nabatakwa ya. ¹¹ N'ihị na onye nabatara ya ga-eso onye di otu a keta oke n'ajo omume ya.

¹² Ọ bụ ezie na enwere m otutu ihe m choro idere unu, ma achoghi m iji akwukwo na inki dee ha. Kama, ana m ele anya ibia leta unu ka mu na unu kwukorita okwu ihu n'ihu, ka e sikwa otu a mee ka onu anyi zuo oke.

¹³ Umu nwanne gi nwanyị, bụ onye a hoputara, na-ekele unu.

3 Jọn

¹ Ọ bụ okenye ahụ,

Na-edegara Gaiōs, onye ahurū n'anya akwụkwọ a, bụ onye m hurū n'anya n'eziokwu.

² Onye m hurū n'anya, ekpere m bụ na ahụ ga-esi gị ike, ka ihe na-agara gị nke ọma, dika ọ na-agara mkpuruobi gị nke ọma. ³ Anuriri m ọnu nke ukwu, mgbe ọfodu ọmuna biara gbaa ama banyere ikwesi ntukwasị obi gị nye eziokwu, na otu i si nọgide na-agbaso eziokwu ahụ. ⁴ O nweghị ihe na-enye m ọnu kariya inu na umu m na-agbaso eziokwu.

Gaiōs ruziri ọrụ ya

⁵ Onye m hurū n'anya, i kwesiri ntukwasị obi n'ihe ọbula nke i na-emere ọmuna, ọ bụ ezie na ha bụ ọbia nye gị. ⁶ Ha akọlara nzuko banyere ihunanya gị. Biko, mgbe ha na-apu, nyekwara ha aka n'ije ha n'uzo ga-enye Chineke otuto. ⁷ Ọ bụ n'ihia aha* ahụ ka ha biliri ije, na-anaraghi enyemaka ọbula site n'aka ndi na-ekweghi ekwe. ⁸ Nke a mere o ji kwesi ikwesi na anyi ga-elekota ndi di otu a anya ka anyi buru ndi so ha na-ejikota aka n'otu n'oru eziokwu ahụ.

Esokwala nzọ ukwu Diotrefis

⁹ Edere m akwụkwọ ozi zigara nzuko ahụ, ma Diotrefis onye ọ na-atọ uto ibu onye mbu, anabataghi anyi nke ọma. ¹⁰ Ya mere, ọ buru na m abia, aga m eme ka ihe niile ọ na-eme na otutu ihe niile ọ na-ekwu megide anyi puta ihè. Ọ bughị naani na afo ejughi ya n'ihia ihe ndi a niile, ọ juru inabata ndi ọmuna, ma na-egbochi ndi ozọ choro inabata ha ka ha ghara ime otu ahụ. Ọ na-achupukwa ha site n'ulo nzuko.

¹¹ Onye m hurū n'anya, enomila ihe di njo kama nomie ihe di mma. Onye ọbula na-eme ezi ihe na-egosi na o si na Chineke. Onye ọ bulakwa na-eme ajo ihe ahubeghi Chineke anya. ¹² Onye ọbula na-agba ezi ama banyere Dimitrios ọ buladi eziokwu ahụ n'onwe ya. Anyi na-ekwukwa ezi ihe banyere ya. I makwaara na ọ bụ ezi ama ka anyi na-agba.

¹³ Enwere m otutu ihe m choro idere gị n'akwụkwọ, ma achoghi m iji mkpisi odee na inki dee ha. ¹⁴ Ọ bụ olileanya m ibia ihu gị n'oge na-adighi anya. Mgbe ahụ anyi ga-anodu ala kwuo ihe niile n'ihu n'ihu.

¹⁵ Ka udo diri gị.

Ndi enyi niile no n'ebe a na-ekele gi. Kelekwa ndi enyi niile no n'ebe ahụ n'aha n'aha.

* 1:7 1:7 Aha a na-ekwu banyere ya bu Kraist.

Jud

¹ Jud, odibo Jisọs Kraịst, na nwanne Jemis,

Na-edegara ndi niile a kpọrọ, ndi ahuru n'anya n'ime Chineke, bu Nna, na ndi nọkwa n'okpuru nchebe Jisọs Kraịst akwukwo ozi a:

² Ka ebere na udo na ihunanya bara unu ụba.

Mmehie na ịla n'iyi nke ndi ajo omume

³ Ndi m huru n'anya, ebe o na-anu m oku n'obi idere unu akwukwo banyere nzoputa ahụ anyi nwekorọ n'otu, ma ahuru m mkpa o di idere unu akwukwo a, irio unu ka unu guzosie ike buo agha ichebe okwukwe ahụ, nke e nyefere ndi nsọ n'aka idebe. ⁴ N'ihia na ufodu mmadu, bu ndi e dere ihe banyere omuma ikpe diri ha, siteri n'oge gara aga, ezobatala n'etiti unu. Ha bu ndi na-adighi asopuru Chineke, ndi na-agbanwe amara Chineke anyi, mee ya ka o buru ohere ha nwere ibi ndu ikwa iko, na nke igonari Jisọs Kraịst, onye naani ya bu Onye kachasi ihe niile elu na Onyenwe.

⁵ O bu ezie na unu maa ihe ndi a niile, ma achoro m ichetara unu otu Onyenwe anyi si zoputa ndi ya site n'ala Ijipt, ma mesia laa ndi niile na-ekweghi ekwe n'iyi. ⁶ Ndi mmuo ozi nupuru isi, ndi na-anogideghi n'onodu e nyere ha, kama ha si n'ebe obibi ha gbapu. O jirila igwe kee ha agbu ebighi ebi, debe ha n'ochichiri n'ime ala, ebe ha ga-anọ ruo ubochi ikpe ahụ di egwu. ⁷ Otu a kwa, Sodom na Gomora na obodo niile gbara ha gburugburu, bu ndi nyefere onwe ha na ndu ikwa iko nakwa omume ibi ndu ojoo di iche iche nke anu ahụ, bu ihe ido aka na nti nye ndi mmadu site n'ahuhu ha tara n'ihia mmehie n'ime oku ebighi ebi.

⁸ N'uzo di otu a kwa, ndi a na-emeru anu ahụ ha n'iro nro ha, na-ajukwa ike ochichi niile, ma na-ekwulukwa ndi ahụ juputara n'ebube nke anya na-adighi ahụ. ⁹ Ma Maikel onyeisi ndi mmuo ozi, mgbe o guzogidere ekwensu na-aruritakwa uka banyere ozu Mosis, ya onwe ya enweghi anya ike ima ya ikpe n'ihia okwu nkwalu, kama o siri, "Ka Onyenwe anyi baara gi mba." ¹⁰ Ma ndi a na-ekwulu ihe niile obula ha na-aghotaghi. Dika umu anumanu a na-azughi azu, ha na-eme ihe obula di ha mma n'anya si otu a na-ala onwe ha n'iyi.

¹¹ Ahuhu ga-adiri ha, n'ihia na ha soro nzọ ukwu Ken, nyefee onwe ha na ndahie Belam n'ihia ihe nrite n'uru, ma laa n'iyi na nnupu isi Kora.

¹² Ndi a bu ihe ntupo n'etiti unu n'oge mmemme oriri ihunanya unu, ha na-eso unu na-eriko nri na-atughi egwu obula. Ha bu ndi na-elekota naani onwe ha. Ha di ka igwe ojii nke na-adighi ezo mmiri, nke ifufe na-ebughari. Ha bu osisi a na-ahu n'oge okochi nke na-adighi ami mkpuru, nke e si na mgborogwu ya hoputa, nke nwuru anwu ugboro abuo.* ¹³ Ha bu ebili mmiri na-amaghari n'osimiri, nke na-asoputa ihere ha dika ufufu, kpakpando na-awaghari awaghari, bu ndi nke a kwadooro ebe kachasi igba ochichiri ruo ebighi ebi.

¹⁴ O bu n'ihia ihe ndi a ka Enok, onye bu agburu nke asaa site n'Adam buru n'amuma banyere ha si, "Lee! Onyenwe anyi na-abia, ya na puku

* **1:12** 1:12 Maobu, ha nwuru anwu n'ezie

kwurū puku ndi nsọ ya. ¹⁵ O na-abia ikpe mmadu niile ikpe, na itu ha niile mmehie ajo omume niile ha n'anya, bu nke ha mere n'uzo na-ezighi ezi. Tinyere okwu ojo niile nke ndi mmehie ndi na-adighi asopuru Chineke kwuru megide ya." ¹⁶ Ndi a bu ndi na-atamu ntamu oge niile, ndi o nweghi ihe obula na-adi ha mma. Ndi na-agbaso agu ihe ojo niile nke anu ahụ ha choro. Ha na-anya isi banyere onwe ha, na-aja ndi ozo mma; ka ha nwee ike nweta ihe ha na-achọ n'aka ha.

Ido aka na nti na ndumodu

¹⁷ Ma unu, ndi m huru n'anya, chetanu ihe ndi ozi Onyenwe anyi Jisos Kraist kwuru na ha ga-emezu. ¹⁸ N'ihu na ha siru unu, "N'ogwugwu oge ahụ, ndi na-eji ihe niile na-emere ihe ochi ga-adi. Ndi na-agbaso agu ihe ojo niile nke anu ahụ ha choro. ¹⁹ O bu ndi anu ahụ ha na-achi, ndi na-enweghi Mmuo Nso n'ime ha, bu ndi na-eweta nkewa n'etiti unu."

²⁰ Ma unu, ndi m huru n'anya, nogidenu na-ewuli onwe unu elu na ntola okwukwe unu dikarisiri nsọ. Na-ekpekwanu ekpere n'ime Mmuo Nso. ²¹ Doonu onwe unu n'okpuru ihunanya Chineke, dika unu na-echere ebere Onyenwe anyi Jisos Kraist nke na-eduba na ndu ebighi ebi.

²² Gosinu ufodu ndi na-enwe obi abuo ebere. ²³ Zoputanu ndi ozo site n'iguputa ha n'oku. N'ebe ndi ozo no gosinu ha obi ebere, kama jirinu itu egwu mee nke a, kpouu o buladi uwe nke anu ahụ mmehie meruru asi.

Ekpere ito Chineke

²⁴ Ugbu a, nye onye ahụ puru ichebe unu, ka unu ghara ida, onye puru ikpobata unu n'ihu ya di ebube n'onodu enweghi ntupo obula n'oke onu ²⁵ ka otuto, na idi ukwu, na ike, na ikike ochichi; diri Onye naani ya bu Chineke, Onye nzoputa anyi, site na Jisos Kraist Onyenwe anyi, tupu n'ogbo niile ebido, ka o diri ya ugbu a, na mgbe niile ebighi ebi. Amen.

Mkpughe

Ihe e dere n'akwukwo a

¹ Mkpughe banyere Jisosh Kraist, nke Chineke nyere ya igosi ndi ohu ya, ime ka ha mata ihe ndi ahụ na-aga ime n'oge na-adighi anya. O mere ka amata nke a site na izite mmuọ ozi ya ka o biakwute ohu ya Jon, ² onye a gbara ama banyere ihe niile o huru, okwu Chineke, na ogbugba ama Jisosh Kraist. ³ Ngozi na-adiri onye ahụ na-aguputa okwu ndi a di n'amuma a. Ngozi na-adikwara ndi na-anu ya, ma nabata ihe e dere n'ime ya n'obi ha. N'ih i na oge mmezu ha di nso.

Ekele na otuto

⁴ O bu m Jon na-edede akwukwo a,

Na-edere ya nzuko asaa di na mpaghara Eshia:

Ka amara na udo nke sitere na Onye ahụ na-adi, Onye ahụ dikwaari, na Onye ahụ na-aga ibia diri unu, sitekwa n'ebe Mmuo asaa* ahụ na-eguzo n'ihu ocheeze ya, ⁵ sitekwa n'aka Jisosh Kraist, onye bu onyeama kwesiri ntukwasi obi, na onye mbu sitere na ndi nwuru anwu bilie, nakwa onye na-achidi ndi eze niile nke uwa.

Nye onye ahụ huru anyi n'anya ma meekwa ka anyi site n'obara ya nwere onwe anyi puo na mmehie. ⁶ O mere ka anyi buru alaeze, ndi nchujaja nye Nna ya bu Chineke. O bu ya ka otuto niile na ike niile diiri ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

⁷ "Lee, o na-abia ya na igwe ojii.†

Anyi niile ga-ahukwa ya,

o buladi ndi ahụ niile mapuru ya ahụ, ha ga-ahụ ya."‡

Mmadu niile no n'awa "ga-erukwa uju n'ih i ya."

Otu a ka o ga-adi! Amen.

⁸ Otu a ka Onyenwe anyi Chineke kwuru, "Abu m Alfa na Omega, onye na-adi, onye ahụ dikwaari, na onye ahụ na-aga ibia, bu onye puru ime ihe niile."

Ohu Jon huru banyere Kraist

⁹ Mu onwe m, Jon, nwanne unu nwoke, onye unu na ya na-enweko ahuhu na n'alaeze, na ntachiobi nke bu oke anyi n'ime Jisosh. Anu m n'ogbe ala ntakiri mmiri gbara gburugburu a na-akpo Patmos n'ih i okwu Chineke na-agba ama banyere Kraist. ¹⁰ N'ubochi Onyenwe anyi, anu m n'ime Mmuo ma nu otu oke olu dara uda di ka opi ike n'azu m, ¹¹ na-ekwu, "Dee ihe i na-ahụ ugbo a n'akwukwo zigara ya nzuko asaa di n'Efesosh na Smyrna na Pegamom na Tiatira na Sardis, na Filadelfia na Laodisia."

¹² Mgbe m chighariri, lee anya ihu onye na-agwa m okwu, ahuru m ihe idoba orioma asaa e ji olaedo kpuo. ¹³ N'etiti ihe idoba orioma ndi a, ahuru

* **1:4** 1:4 N'akwukwo Nso, asaa di ka onuogugu na-egosiputa izuoke. † **1:7** 1:7 Dan 7:13 ‡ **1:7** 1:7 Zek 12:10

m otu onye yiri nwa nke mmadu, § ka o guzo. O yikwasiri onwe ya uwe mwuda. Ma o nwere ihe okike na-acha olaedo e ji kee gburugburu obi ya. ¹⁴ Isi ya na agiri isi ya na-acha vaa dika ogho ocha, dika akummiri igwe.* Anya ya abuo yiri ire oku na-enwusi ike. ¹⁵ Ukwu ya abuo di ka bronza nuchasiri nnoo nke oma hichapukwa ya. Olu okwu ya na-ada di ka uzu mmiri na-achi achi. ¹⁶ O jidere kpakpando asaa n'aka nri ya, mma agha di nkọ nwere ihu abuo sikwa n'onu ya na-aputa. Ihu ya na-egbu maramara dika anyanwu na-acha n'ike ya niile.

¹⁷ Mgbe m huru ya, adara m n'ala n'ukwu ya dika onye nwuru anwu. Ma o weere aka nri ya metu m n'ahu na-ekwu si, "Atula egwu. Abụ m Mmalite na Ogwugwu. ¹⁸ Abụ m onye ahụ na-adi ndu. Anwuru m anwu, ma lee, ana m adi ndu ruo mgbe niile ebighi ebi. O bukwa m ji otughe igodo nke onwu na nke oku ala mmuo.

¹⁹ "Ya mere, detuo ihe niile i hurula, ihe di ugbo a na ihe gaje ime na mgbe na adighi anya. ²⁰ Nke a bu ihe omimi nke kpakpando asaa ahụ i huru n'aka nri m, na ihe idoba oriona asaa ndi ahụ putara. Kpakpando asaa ahụ bu ndi mmuo ozi ulo nzuko asaa ahụ. Osi oriona asaa ahụ bu ulo nzuko ndi ahụ n'onwe ha.

2

Nzuko di n'Efesos

¹ "Dee akwukwo nye mmuo ozi ulo nzuko di n'Efesos, si ya:

Ihe ndi a bu okwu si n'onu onye ahụ na-ejide kpakpando asaa n'aka ya, ma na-egharikwa n'etiti ihe idoba oriona olaedo asaa ndi ahụ.

² Amaara m ihe niile banyere oru gi niile. Ahukwala m irusi oru ike gi na ntachiobi gi. Amaara m na i dighi anagide ndi ajo omume, na i nwaleela ndi ahụ niile na-akpo onwe ha ndi ozi, ma ha abughu ndi ozi n'ezie, choputakwa na ha bu ndi ugha. ³ I jirila ntachiobi nagide nhuju anya n'ihia aha m, ma ike agwughu gi.

⁴ Ma enwere m ihe ndi a megide gi. I hapula ihunanya mbu ahụ i nwere. ⁵ Cheta onodu i si na ya daa. Chegharia, mekwa ihe ndi ahụ i na-eme na mbu. O buru na i meghi otu a, aga m abia wepu ihe idoba oriona gi site n'onodu ya. ⁶ O buladi otu a, o nwere ihe ufodu di mma banyere gi. I kporo oru ojo nke ndi Nikolaitan asi, dika mu onwe m si kpo ya asi.

⁷ Onye obula nwere nti, ya nuru ihe Mmuo Nso na-agwa nzuko. Onye ahụ na-emeru emeru ka m ga-enye ike iri mkpuru sitere n'osisi ndu ahụ nke di na paradais nke Chineke.

Nzuko di na Smyrna

⁸ "Dee akwukwo nye mmuo ozi ulo nzuko di na Smyrna, si ya:

Ihe ndi a bu okwu ahụ bu Mmalite na Ogwugwu ihe niile. Onye nwuru anwu ma dikwa ndu ozo.

⁹ Amaara m mkpagbu gi niile na ida ogbenye gi. Ma n'ezie, i bu ogaranya. Amaara m ihe banyere nkwo niile ndi ahụ na-akpo onwe ha ndi Juu na-ekwuto gi, ma ha abughu ndi Juu, n'ezie ha bu ulo nzuko

§ 1:13 1:13 Dan 7:13 * 1:14 1:14 Nke a ka ndi ocha na-akpo snoo.

ekwensu. ¹⁰ Atụkwala egwu n'ihie ihe ahụ gaje ibiakwasị gị. N'ihie na ekwensu n'onwe ya gaje ime ka a tũba ụfọdụ n'ime ndị gị n'ụlọ mkporo, ka o jiri ya nwalee gị. A ga-akpagbu unu abalị iri. Ma gosi onwe gị onye kwesiri ntụkwasi obi, ọ buladi ruo mgbe onwu ga-abiakwasị gị. Emesia, a ga m enye gị okpueze ahụ, bu ndu.

¹¹ Onye obula nwere nti ya nuru ihe Mmuo Nso na-agwa nzuko niile. Onye obula na-emeri emeri, onwu nke ugboro abuo agaghị emekpa ya ahụ.

Nzuko di n'obodo Pegamom

¹² "Dee akwukwo nye mmuo ozi ulo nzuko di Pegamom, si ya:

Ndi a bu okwu si n'onu onye ahụ ji mma agha ahụ di nko nke nwere ihu abuo n'aka ya.

¹³ Amaara m ebe i bi, bu obodo ebe ekwensu nwere ocheeze ya. Ma i na-anogidesi ike n'aha m. I juru igonari okwukwe gị n'ime m, ọ buladi n'oge Antipas onyeama m kwesiri ntụkwasi obi, bu onye e gburu n'obodo unu, ebe ekwensu bi.

¹⁴ Ma enwere m ihe ole ma ole megide gị. I nwere ụfọdụ mmadu ebe ahụ, ndi jidesiri nkuzi Belam ike, bu onye kuziiri Balak ka o raa umu Izrel ura nke mere ka ha mehie, rie ihe a churu n'aja nye arusi, kwaakwa iko.* ¹⁵ N'otu aka ahụ, i nwekwara ụfọdụ mmadu ndi jidesiri nkuzi Nikolaitan ike. ¹⁶ Ya mere, chegharia! Ma ọ bughị otu a, aga m abiakwute gị osiso jiri mma agha di m n'onu buso ha agha.

¹⁷ Onye obula nwere nti, ya nuru ihe Mmuo Nso na-agwa nzuko niile. O bu naani onye na-emeri emeri ka m ga-enye ụfọdụ n'ime achicha manà ahụ e zoro ezo. Aga m enyekwa onye ahụ ezi nkume ocha ahụ, nke edekwasiri aha oheru n'elu ya, nke onye obula ozọ na-agaghị amata, kariya onye ahụ natara ya.

Nzuko di n'obodo Tiatira

¹⁸ "Dee akwukwo nye mmuo ozi ulo nzuko di na Tiatira, si ya:

Ndi a bu okwu sitere n'aka Okpara Chineke, onye anya ya na-enwuba n'ebe niile di ka ire oku. Ukwu ya kwa na-egbu maramara di ka bronza a nuchara nke oma.

¹⁹ Amaara m oru gi niile, na ihunanya gi, na okwukwe gi. Amakwaara m ije ozi gi na ntachiobi gi, na-ahukwa na i na-aru oru ugbu a kariya ka i mere na mbu.

²⁰ Ma enwere m ihe ndi a megide gi. I na-anabata nwanyi ahụ a na-akpo Jezebel, onye na-ekwuputa na ya bu onye amuma nwanyi†nye ya ohere ka o were nkuzi asi na-eduhie ndi ohu m uzọ, ka ha kwaa iko, riekwa ihe e ji choro arusi aja. ²¹ Enyela m ya ohere ka o si na mmehie ya chegharia, ma ọ juru icheghari site na ndu ikwa iko. ²² Lee, aga m etinye ya n'ute ahuhu, meekwa ka ndi ya na ha na-akwa iko taa ahuhu di ukwu. O bu naani ma ha cheghariri ka ihe ndi a na-agaghị abiakwasị ha. ²³ Ma n'ebe umu ya no, aga m etigbu ha ka ha nwuo. Nzuko niile

* **2:14** 2:14 O bu Belam kuziri Balak uzọ ọ ga-esi rara ndi Izrel nye na nnupu isi megide iwu Chineke nyere ha banyere ife arusi, n'akwukwo Onu 31:15-16, ikwa iko na ilu di maobu nwunye site na mba ozọ. Iwu ndi a di n'akwukwo Dit 7:3-11. † **2:20** 2:20 Onye amuma nwanyi O bu onye amuma ugha n'ihie na ihe ọ na-akuzi megidere iwu Chineke.

ga-amata na abụ m onye na-enyocha mmụọ na mkpuruobi niile. Aga m akwughachikwa onye obula n'ime unu ugwo oru kwesiri oru ya.

²⁴ Ugbu a, ana m agwa unu ndi foduru na Tiatira, unu ndi na-agbasoghi ozizi ya, ndi na-amutabekwaghi ihe ndi ahụ ekwensu kporo ihe nzuzo di omimi, †'O nweghi ibu arọ ozo m ga-ebokwasị unu, ²⁵ ma o bughị, unu jidesienụ ihe unu nwere aka ike tutu ruo mgbe m ga-abia.'

²⁶ Ma onye obula na-emeri emeri, na-anogidekwa na-eme uche m ruo ogwugwu ihe niile, ka m ga-enye ikike n'ebe mba niile no. ²⁷ Onye ahụ, 'ga-eji mkpara igwe chia ha, dika mgbe a kwachara ite aja na mpekele na mpekele.' †Q buladi ka Nna m si nye m ike, ²⁸ a ga-enye onye nke meririnụ kpakpando ututu. ²⁹ Onye obula nwere nti, ya nuru ihe Mmụọ Nso na-agwa nzuko niile.

3

Nzukọ di n'obodo Sardis

¹ "Dee akwukwo nye mmụọ ozi ulo nzuko di na Sardis, si ya:

Ndi a bu okwu onye ahụ nwere mmụọ asaa nke Chineke na kpakpando asaa.

Amaara m oru gi niile, i nwere aha dika onye di ndu ma i bu onye nwuru anwu. ² Ugbu a, si n'ura bilite. Mee ka ihe ntakiri ahụ foduru na-achọ inwu anwu diri ike. N'ihu na o dighi oru gi m huru di ka ihe zuruoke n'anya Chineke m. ³ Ya mere, cheta ihe ndi ahụ i natara na nke i nuru; rube isi nye ya, cheghariakwa. Ma o buru na i tetaghi, aga m abiakwute gi di ka onye ohi, i gaghi amatakwa oge m ji biakwute gi.

⁴ Otu o di, i nwere ufodu mmadu na Sardis ndi na-emerubeghi uwe ha. Ha ga-eyiri uwe ocha ma soro m jee ije n'ihu na ha bu ndi kwesiri ekwesi. ⁵ Onye obula na-emeri emeri, ka a ga-eyikwasị uwe mwuda ocha dika ha. Agaghi m ehichapu aha ya site n'akwukwo nke ndu ahụ, kama aga m ekwuputakwa aha ahụ n'ihu Nna m na n'ihu ndi mmụọ ozi niile. ⁶ Onye obula nwere nti, ya nuru ihe Mmụọ nsọ na-agwa nzuko niile.

Nzukọ di n'obodo Filadelfia

⁷ "Dee akwukwo nye mmụọ ozi ulo nzuko di na Filadelfia, si ya:

Ndi a bu okwu onye di nsọ na onye eziokwu, onye ahụ ji otughe igodo Devid, nke o ji emeghepu ihe onye obula na-apughi imechi, na nke o ji imechi ihe onye obula na-apughi imeghe.

⁸ Amaara m oru gi niile. Lee, edebela m n'ihu gi onu uzọ nke e meghere emeghe, nke onye obula na-apughi imechi. Amaara m na i nwere ike di ntakiri, ma i debere okwu m, i gonarikwaghi aha m. ⁹ Aga m eme ka ndi ahụ so na nzuko ekwensu, bu ndi na-asị na ha bu ndi Juu ma ha abughi, kama ha bu ndi ugha, aga m eme ka ha bia kporo isiala nye gi, si otu a ghotu na ahuru m gi n'anya. ¹⁰ Ebe i sitere na ntachiobi sọpuru okwu m niile, aga m ekpuchi gi site n'oke mkpagbu ahụ, nke ga-abiakwasị uwa mgbe a ga-anwale ndi niile bi n'ime ya.

† **2:24** 2:24 Ihe nzuzo di omimi E nwere odi iche n'etiti ihe omimi Mmụọ Nso na-ekpughe di ka e dere n'akwukwo 1Kọ 2:10, site n'ihe omimi ndi ozo. Ya mere, o ji di mkpa na mmadu ga-akpachapu anya mgbe obula onye di otu na-achọ imata ufodu ihe omimi, ka o riu inyeaka mmụọ nsọ. **§ 2:27** 2:27 Abụ 2:9

¹¹ Ana m abịa ọsịsọ. Jidesienụ ihe unu nwere aka ike, ka onye ọbụla ghara inapụ gị okpueze gị. ¹² Ma onye ọbụla na-emeri emeri, ka m game ka ọ bụrụ ogidi n'ime ụlọnsọ Chineke m. Ọ gaghị esikwa n'ebe ahụ pụọ apụọ. Aga m edekwasikwa aha Chineke m n'ahụ, na aha obodo nsọ Chineke, nke bụ Jerusalem ọhụrụ ahụ si n'eluigwe, ebe Chineke nọ na-arịdata. Aha ọhụrụ m ka a ga-edekwasikwa n'ihu ya. ¹³ Onye ọbụla nwere ntị, ya nūrụ ihe Mmụọ Nsọ na-agwa nzukọ niile.

Nzukọ dị n'obodo Laodisia

¹⁴ “Dee akwụkwọ nye mmụọ ozi ụlọ nzukọ dị na Laodisia, sị ya:

Ndị a bụ okwu Amen, onye kwesiri ntụkwasi obi, na onye bụ ezi onyeama, bụrụkwa isi mmalite ihe niile Chineke kere.

¹⁵ Amaara m ọrụ gị niile, na i jughị oyi, i kpoghikwa ọkụ. Ọ gaara adi nnoọ mma ma asị na i na-ajụ oyi ma ọ bụkwanụ na-ekpo ọkụ. ¹⁶ N'ihị nke a, ebe i na-ajughị oyi, i kpoghikwa ọkụ, ihe i dị bụ narañara. N'ihị ya, aga m esi n'ọnụ m gbupụ gị. ¹⁷ N'ihị na i na-asị, 'abụ m ọgaranya, nwezuo ihe niile. Mkpa ihe ọbụla akpakwaghị m.' Ma i ghọtaghị na onye gba aka ka i bụ. I bụ onye e kwesiri imere ebere. I bụkwa ogbenye na onye kpuru isi na onye gba ọtọ. ¹⁸ Ana m adụ gị ọdụ ka izuta ezigbo ọlaedo n'aka m, bụ ọlaedo a nuchara anucha n'ime ọkụ. Mgbe ahụ, i ga-abukwa ọgaranya n'ezie. I gaara esitekwa n'aka m zuta akwa ọcha na-enweghị ntupọ ka i ghara igba ọtọ, ka ihere gharakwa ime gị. Ka i zurukwa ezigbo ọgwụ ọrịa anya tee, ka ibido ihu ụzọ nke ọma.

¹⁹ Ndị m hūrụ n'anya ka m na-abara mba na-enyekwa ha ahuhụ. Ya mere, nwee inu ọkụ n'obi, cheghariakwa. ²⁰ Lee, ana m eguzo n'ọnụ ụzọ na-akụ aka. Ọ bụrụ na onye ọbụla anụ olu m ma meghee ụzọ, aga m abata soro ya rikọọ ihe, ya onwe ya ga-esokwa m rie ihe.

²¹ Onye ọbụla na-emeri emeri, ka mụ ga-enye ikike ka o soro m nọdụ n'ocheeze m. Ọ buladi dika m meriri sorokwa Nna m nọdụ n'ocheeze ya. ²² Onye nwere ntị, ya nūrụ ihe Mmụọ Nsọ na-agwa nzukọ niile.”

4

Ocheeze dị n'eluigwe

¹ Mgbe ihe ndị a gasiri, eleliri m anya m hụ ọnụ ụzọ dị n'eluigwe ka e meghere ya. Ụda olu ahụ m nūrụ na mmalite dara ọzọ, dị ka ụda opi ike sị m, “**Bia, gbagota n'ebe a, ka m gosi gị ihe ga-emezuriri mgbe ihe ndị a gasiri.**” ² N'otu oge ahụ, e mere ka m nọọ n'ime mmụọ, ma lee, ahūrụ m onwe m n'eluigwe, hụkwa ka e debere otu ocheeze nke otu onye na-anọkwasi n'elu ya. ³ Ụdidi onye nọkwasi n'ocheeze ahụ na-egbu nweghenweghe dika nkume dị oke ọnụahia a na-akpo jaspera na kanelian. Eke na egwurugwu dika nkume oke ọnụahia. Emeraldudu gbara ocheeze ahụ gburugburu. ⁴ Iri ocheeze abụọ na anọ ọzọ, gbara ocheeze ukwu ahụ gburugburu. Ndị nọkwasi n'ocheeze ndị a bụ iri ndị okenye abụọ na anọ, ndị yi uwe ọcha. Ha kpukwa okpueze e ji ọlaedo kpuọ n'isi ha. ⁵ Mgbe ahụ, ụda dika ụda egbe eluigwe, ya na amuma na-egbuke sitere n'ocheeze ukwu ahụ na-ada na-achaputakwa. N'ihu ocheeze ukwu ahụ, e nwere oriona asaa na-enwu ọkụ. Oriona ndị a bụ mmụọ asaa nke Chineke. ⁶ N'ihu ocheeze ahụ e nwere ihe dika oke osimiri e ji enyo mee, nke na-enwu dika kristal.

N'etiti ihu ocheeze ahụ na gburugburu ya, e nwere anụ anọ dị ndụ nwere anya n'akụkụ ahụ ha niile, ihu na azụ. ⁷ Nke mbụ n'ime anụ ndị ahụ dị ndụ nwere oyiyi dika odum. Nke abụọ dika ehi. Nke atọ nwere ihu yiri nke mmadu. Nke anọ dika ugo gbasapuru nku ya na-eefe efe. ⁸ Nke obula n'ime ihe anọ ndi a di ndu nwere nku isii. Anya juputara n'ahu ha niile na n'ime ha, o buladi n'okpuru nku ha. Eihie na abali niile, oru ha bu iti mkpu na-asi,

“ Nso, Nso, Nso

ka Onyenwe anyi Chineke, Onye puru ime ihe niile di,*

bu onye ahụ dikwaari, onye ahụ na-adi, na onye ahụ na-aga ibia.”

⁹ Mgbe obula anu ndi ahụ di ndu na-enye onye ahụ na-anokwasị n'elu ocheeze ahụ na-adi ndu ruo mgbe niile ebighi ebi otuto na nsopuru na ekele, ¹⁰ iri ndi okenye abuo na anọ ahụ na-adakwa n'ala n'ihu onye ahụ nọ n'ocheeze na-eefe ya ofufe, bu onye ahụ na-adi ndu ruo mgbe niile ebighi ebi. Ha niile n'otu n'otu na-atuda okpueze ha n'ihu ya na-abu abu na-asi,

¹¹ “Gị, Onyenwe anyi na Chineke anyi,

kwesiri inara otuto, na nsopuru, na ike.

N'ihina gi onwe gi kere ihe niile,

o bukwa site n'ochicho gi ka e ji kee ha,

ma meekwa ka ha diri ndu.”

5

Akwukwo kowara ihe na-aga ime

¹ Mgbe ahụ, ahuru m akwukwo e dere ihe ihu na azu, nke a fukoro afuko, kakwasikwa ya akara asaa, ka o di n'aka nri onye ahụ nokwasiri n'elu ocheeze ahụ. ² Ahukwara m otu mmuo ozi di ukwu, ka o na-ekwusa okwu n'oke olu na-asi, “O bu onye kwesiri inyaka pu akara ndi a ma saghee akwukwo ahụ a fukoro afuko?” ³ Ma o dighi onye obula puru isaghe akwukwo ahụ maobu ilenye ya anya a huru n'eluigwe, maobu n'awa, maobu n'okpuru uwa. ⁴ Akwara m akwa n'obi ilu n'ihina o dighi onye obula a huru tozuru oke isaghe akwukwo ahụ maobu ileba anya n'ime ya. ⁵ Mgbe ahụ, otu onye n'ime ndi okenye ahụ gwara m si, “Akwala akwa. Lee, Odum ebo Juda, bu mgborogwu Devid, emeriela. O puru inyaka pu akara asaa ahụ ma saghekwa akwukwo ahụ.”

⁶ Mgbe ahụ, ahuru m Nwa Aturu na-eguzo n'etiti ocheeze ahụ dika e gburu ya egbu. Anu anọ ahụ di ndu na ndi okenye ahụ gbara ya gburugburu. O nwekwara mpi asaa na anya asaa, nke bu mmuo asaa nke Chineke, ndi e zipuru n'ime uwa niile. ⁷ O gara n'ihu were akwukwo ahụ site n'aka nri onye ahụ na-anokwasị n'elu ocheeze ahụ. ⁸ Mgbe o weere ya, anu anọ ahụ di ndu na iri ndi okenye abuo na anọ ndi ahụ dara n'ala n'ihu Nwa Aturu ahụ. Ha niile n'otu n'otu jikwa ubo akwara na efere e ji olaedo mee, nke ihe juputara n'ime ha bu uda na-esi isi utu, bu ekpere ndi nsọ. ⁹ Ha na-abu abu ohuru na-asi,

“I kwesiri inara akwukwo ahụ

na inyaka pu akara ya,

n'ihina e gburu gi,

ma site n'obara gi, i gbataara Chineke ndi mmadu,

ndi si n'ebo niile, na asusu niile, na ndi niile, na mba niile.

¹⁰ I chikotaa ha, mee ha otu alaeze na ndi nchaja na-ejere Chineke anyi ozi.

* 4:8 4:8 Ajz 6:3

Ha ga-achikwa achị n'ụwa."

¹¹ Mgbe ahụ, elere m anya, hụ ma n'ụkwá olu nke ọtutu ndi mmuo ozi, nke onuogugu ha ruru puku kwuru puku, na nde kwuru nde. Ha gbara ocheeze ahụ gburugburu, na anu anu ahụ di ndu na ndi okenye ahụ. ¹² Ha na-abu abu n'oke olu na-asi,

"O kwesiri bu Nwa Aturu ahụ e gburu egbu
inara ike na akunuba na amamihe na ike
na nsopuru na otuto na ngozi."

¹³ Mgbe ahụ, anuru m ka ihe niile no n'eluigwe na ndi no n'ụwa na ndi no n'okpuru ụwa, na ndi no n'okpuru oke osimiri na-eti mkpu abu na-asi, "Ka ngozi, na nsopuru niile, na otuto niile, na ike niile

diri onye ahụ na-anokwasị n'ocheeze ahụ, na Nwa Aturu ahụ
ruo mgbe niile ebighi ebi!"

¹⁴ Anu anu ahụ di ndu zakwara si, "Amen!" Ndi okenye ahụ dakwara n'ala n'ihu ya kpoo isiala nye ya.

6

Akara mechiri akwukwo ahụ

¹ Ahuru m mgbe Nwa aturu ahụ meghere otu n'ime akara asaa ahụ. Otu n'ime anu anu ahụ di ndu tiri mkpu dika a ga-asi na o bu egbe eluigwe si, "Bia!" ² Mgbe m lere anya, ahuru m inyinya di ocha. Onye na-anokwasị n'elu ya ji uta n'aka ya. A tukwasikwara okpueze n'isi ya dika onye agha na-emeri emeri mgbe niile.

³ Mgbe o meghere akara nke abuo, ngwangwa, anuru m ka anu nke abuo ahụ n'ime anu anu ndi ahụ di ndu tiri mkpu si, "Bia!" ⁴ Mgbe ahụ, inyinya ozo na-acha obara obara putara. E nyere onye nokwasiri n'elu ya ike iwepu udo n'ụwa nakwa ime ka umu mmadu na-egburita ibe ha. E nyekwara ya mma agha di ukwu.

⁵ Ma mgbe o meghere akara nke ato, anuru m ka anu nke ato ahụ di ndu kwuru, "Bia!" Ahuru m inyinya di ojii. Onye na-anokwasị n'elu ya ji ihe otutu abuo n'aka ya. ⁶ Anukwara m ihe di ka olu nke sitere n'etiti anu anu ahụ di ndu na-adaputa si, "Otu ihe otutu kilo*" nke oka wiiti bu ugwo oru otu ubochi,† ihe otutu kilo ato‡ nke oka bali bukwu ugwo oru otu ubochi. Ya mere, unu emebikwala mmanu oliv na mmanya."

⁷ Mgbe o meghere akara nke ano, anuru m ka anu nke ano di ndu siri, "Bia!" ⁸ Elere m anya ma hu inyinya na-acha ntuntu n'ihu m. Aha onye nokwasiri n'elu ya bu Onwu na Oku ala mmuo na-esokwa ya n'azu. E nyere ha ike n'ebe otu uzọ n'uzo anu nke ụwa di ka ha jiri mma agha na unwu, na oria ojo na anu ohia gbuchapu ndi bi n'ime ha.

⁹ Ma mgbe o meghere akara nke ise, ahuru m n'okpuru ebe ichu aja mkpurubi ndi niile e gburu egbu n'ihu okwu Chineke na n'ihu igba ama nke ha jidesiri ike. ¹⁰ Ha ji oke olu tie mkpu na-asi, "Gi, Onye kachasi ihe niile elu, bu Onyenwe anyi, onye di nsọ na onye eziokwu, ruo olee mgbe ka i na-eche ikpe ụwa na ndi bi n'ime ya ikpe ma boka obo n'isi ha maka obara anyi ha wufuru?" ¹¹ E nyere ha n'otu n'otu uwe ocha, a gwakwara ha ka ha zuru ike nwa oge nta, tutu ruo mgbe onuogugu ndi ozi ibe ha na umunna ha a ga-egbu dika e gburu ha ga-ezu.

¹² Anokwa m na-ele anya mgbe o meghere akara nke isii ahụ. Nke a mere ka oke ala oma jijiji diri. Anyanwu gbara ochichiri di ka akwa mkpe

* 6:6 6:6 Ihe otutu nta di otu kilo † 6:6 6:6 Ya bu, otu denari ‡ 6:6 6:6 Ihe otutu di kilo ato

e jiri aji mee. E mekwara ka onwa chaa uhie uhie dika obara. ¹³ Mgbe ahụ, kpakpando di na mbara eluigwe malitere idapu n'ala dika mkpuru osisi fiig na-achaghi acha si adapu mgbe oke ifufe na-efeghari ya. ¹⁴ Mbara eluigwe gabigara, dika akwukwo mgbe a na-apiakota ya. Ugwu niile na agwa etiti niile ka e wepukwara site n'onodu ha.

¹⁵ Ndi eze niile nke uwa na ndi no n'ochichi di iche iche, na ndi ogaranya, na ndi no n'onodu di elu, na ndi ochiagha, na ndi mmadu niile di iche iche, ndi ukwu ma ndi nta, ndi ohu na ndi nwe onwe ha, ha niile gara zoo onwe ha n'ime ogba nkume na n'okpuru ugwu, ¹⁶ ha na-eti mkpu na-ariog ugwu ndi ahụ na-asi, "Dakwasinu anyi zoo anyi ka onye ahụ nokwasiri n'elu ocheeze ahụ hapu ihu anyi, ka oke iwe nke Nwa Aturu ahụ hapu ibiakwasị anyi. ¹⁷ N'ihu na, lee oke ubochi iwe ha abiala, onye puru igbanari ya?"

7

Ndi ozi Chineke a kara akara

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, ahuru m ndi mmuo ozi anog ka ha guzo n'akuku anog nke uwa. Ha na-egbochikwa ka ifufe obula ghara ife n'elu ala, na n'elu osimiri, na n'elu osisi. ² Mgbe ahụ, ahukwara m mmuo ozi ozog ka o si n'owuwa anyanwu na-aputa, akara Chineke di ndu dikwa n'aka ya. O tikuru ndi mmuo ozi anog ahụ mkpu, bu ndi ahụ e nyere ike imekpa uwa ahụ, ya na oke osimiri, ³ na-asi, "Unu emebila uwa maobu oke osimiri maobu osisi obula tutu ruo mgbe anyi kachara ndi ohu niile nke Chineke anyi akara n'egedege ihu ha." ⁴ Mgbe ahụ anuru m onuogugu ndi a kara akara ahụ, ha di nari puku mmadu, na iri puku mmadu anog na anog, bu ndi sitere n'ebo niile nke Izrel.

⁵ Ndi a kara akara site n'ebo Juda di puku mmadu iri na abuo (12,000).

Ndi si n'ebo Ruben dikwa puku mmadu iri na abuo (12,000).

Ndi si n'ebo Gad di puku mmadu iri na abuo (12,000).

⁶ E sitere n'ebo Asha hoputa puku mmadu iri na abuo (12,000).

Ndi sitekwara n'ebo Naftali di puku mmadu iri na abuo (12,000).

E sitere n'ebo Manase* hoputa puku mmadu iri na abuo (12,000).

⁷ Ndi si n'ebo Simion di puku mmadu iri na abuo (12,000).

Ndi sitere n'ebo Livayi di puku mmadu iri na abuo (12,000).

Ndi si n'ebo Isaka di puku mmadu iri na abuo (12,000).

⁸ E sitere n'ebo Zebulon hoputa puku mmadu iri na abuo (12,000).

Ndi si n'ebo Josef di puku mmadu iri na abuo (12,000).

Ndi sikwa n'ebo Benjamin di puku mmadu iri na abuo (12,000).

Oke igwe ndi yi uwe ocha

⁹ Mgbe ihe ndi a gasiri, ahuru m oke igwe mmadu, ndi di otutu n'onuogugu nke onye obula na-apughu iguta onu. Ha sitere na mba di iche iche na ebo di iche iche na ndi niile na asusu di iche iche, na-eguzo n'ihu ocheeze ahụ na n'ihu Nwa Aturu ahụ. Ha yikwasiri onwe ha uwe ocha, jirikwa igu nkwa n'aka ha. ¹⁰ Ma ha ji oke olu na-eti mkpu na-asi, "Nzoputa diri Chineke anyi, onye na-anokwasị n'ocheeze ahụ, dikwara Nwa aturu ahụ."

* 7:6 7:6 N'ebe a Manase nwa Josef, weere onodu Dan.

11 Ndi mmuṣo ozi niile ahụ guzoro ocheeze ahụ gburugburu, ha na ndi okenye ahụ na anụ anọ ahụ di ndu. Ha dara, kpuo ihu ha n'ala n'ihu ocheeze ahụ feekwa Chineke ofufe, ¹² na-asị,

“Amen!

Ngozi niile na otuto niile,
na amamihe niile na ekele niile na nsopuru niile
na ike niile na ume niile,
diri Chineke anyi ruo mgbe niile ebighi ebi.

Amen.”

¹³ Mgbe ahụ, otu n'ime ndi okenye ahụ zara m si, “I maara ndi ahụ, ndi a e gbokwasiri uwe ocha ahụ, ebee ka ha siri puta?”

¹⁴ Asiri m, “Onyenwe m, o bu gi maara.”

O siri m, “Ndi a bu ndi sitere n'ime oke mkpagbu ahụ puta. Ha bu ndi sachara uwe ha, mee ha ka ha diri ocha site n'obara Nwa Aturu ahụ. ¹⁵ O bu nke a mere,

“ha ji guzoro n'ihu ocheeze Chineke
na-efe ya ofufe ehie na abali n'ime ulonso ya.

Onye ahụ na-anokwasị n'elu ocheeze ahụ
ga-ekpuchikwa ha.

¹⁶ ‘Aguu agaghi agukwa ha ozo.

Akpiri agaghi akpokwa ha nku mgbe obula.

Anyanwu agaghi achakwa ha ozo,†

okpomoku obula agaghi erute ebe ha no.

¹⁷ N'ihia na Nwa Aturu ahụ nke no n'etiti ocheeze ahụ

ga-abu onye ozuzu aturu ha;

‘o ga-edurukwa ha jee n'isi mmiri nke ndu ahụ.‡

‘Chineke ga-ehichapukwa anya mmiri obula site n'anya ha.’\$”

8

Nyakapu akara nke asaa

¹ Mgbe o meghere akara nke asaa, akuku niile nke eluigwe dara juu ruo ihe di ka iri nkeji ato.

² Ahuru m ndi mmuṣo ozi asaa, ndi na-eguzo n'ihu Chineke. E nyere ha opi ike n'otu n'otu.

³ Mmuṣo ozi ozo nke ji ite igwe ntakiri e ji olaedo kpuo biara guzo n'ihu ebe ichu aja. E nyere ya otutu uda na-esi isi utu ka o jiri chuaja, ya na ekpere ndi nsu niile, n'ebe ichu aja e jiri olaedo wuo, n'ihu ocheeze ahụ.

⁴ Anwuru oku nke ihe ahụ na-esi isi utu, ya na ekpere ndi nsu sitere n'aka mmuṣo ozi ahụ rigoo elu n'ihu Chineke. ⁵ Mgbe ahụ kwa, mmuṣo ozi ahụ weere oku sitere n'ebe ichu aja ahụ tinye ya n'ime ite igwe ntakiri ahụ, tuda ya, ka o danye n'ime uwa. Mgbe o mere nke a, uzu egbe eluigwe dara, amuma gbukwara n'uzo di oke egwu. Ala oma jijiji dakwasikwara ebe niile n'uwa.

Ndi mmuṣo ozi afuo opi ike

⁶ Mgbe ahụ, ndi mmuṣo ozi asaa ahụ ndi ji opi asaa ahụ jikeere onwe ha ifu opi ike ahụ.

⁷ Mgbe mmuṣo ozi nke mbu furu opi ike ya, a tudara mkpuru mmiri na oku a gwakotara ya na obara n'ime uwa. Nke a mere ka otu uzu n'ime uzu ato nke osisi rechapuru oku, e rechapukwara ahijia ndu niile oku.

⁸ Mgbe mmuọ ozi nke abụọ fukwara opi ike ya, a tudara ihe yiri ugwu dị ukwu na-enwu oku n'ime osimiri. Nke a mere ka otu ụzọ n'ime ụzọ atọ e kere osimiri niile chagharia ghoọ obara. ⁹ Otu ụzọ n'ime ụzọ atọ nke ihe niile dị ndu dị n'ime osimiri nwuru. Otu ụzọ n'ime ụzọ atọ e kere ụgbọ mmiri niile dị n'elu osimiri lara n'iyi.

¹⁰ Mgbe mmuọ ozi nke atọ furu opi ike ya, otu kpakpando dikarisiri ukwu nke na-enwu di ka owaoku sitere na mbara eluigwe danye n'ime otu ụzọ n'ime ụzọ atọ e kere iyi niile na isi iyi niile. ¹¹ Aha kpakpando ahụ bu Ilu ilu. Otu ụzọ n'ime ụzọ atọ nke mmiri malitere ilu ilu, otutu mmadu nwuru n'ihu mmiri a na-elu ilu.

¹² Mgbe mmuọ ozi nke anọ furu opi ike ya, e mere ka otu akuku n'ime akuku atọ e kere anyanwu gbaa ochichiri. Otu a kwa, otu akuku n'ime akuku atọ e kere onwa gbara ochichiri. Ya na otu akuku n'ime atọ e kere kpakpando niile. Nke a mere ka anyanwu hapu inekwa ihè ya n'uju dika o si eme na mbu. Otu ụzọ n'ime ụzọ atọ e kere ehie ghokwara oke ochichiri, o dikwa otu a n'oge anyasi.*

¹³ Elere m anya, hu ma nukwa otu ugo ka o na-efeghari n'etiti mbara eluigwe na-eti mkpu n'olu ike na-asi, "Ahuhu! Ahuhu! Ahuhu diri mmadu niile bi n'awa n'ihu uda opi ike nke ndi mmuọ ozi atọ ndi a ga-afu."

9

Opi ike nke ise

¹ Mgbe mmuọ ozi nke ise ahụ furu opi ike ya, ahuru m otu kpakpando si n'eluigwe daa n'ala. E nyere ya ihe otughe igodo nke e ji atughe olulu nke Abis* ahụ. ² Mgbe o meghere olulu Abis ahụ, anwuru oku di ukwu sitere n'ime ya puta dika anwuru oku si n'oku icheku oku ya di ukwu, mee ka oke ochichiri kpuchie ihu anyanwu na mbara eluigwe. ³ Igurube sitere n'anwuru oku ahụ puta fedakwasa uwa. E nyekwara ha ike ita mmadu obula dika akpi si agba mmadu. ⁴ E nyere ha iwu si ha emebila ahija ndu obula, maobu osisi na ihe obula a kuru n'ala. Kama oru ha bu ibiakwasị mmadu obula na-enweghi akara Chineke n'egedege ihu ya. ⁵ Iwu e nyere ha abughi ka ha gbuo ndi a, kama o bu ka ha mekpaa ha ahụ onwa ise. Mmekpa ahụ ha dika ahụ ufu na njuju anya nke akpi mgbe o gbara mmadu. ⁶ N'ime ubochi ndi ahụ, otutu mmadu ga-achọ iji aka ha gbuo onwe ha ma ha agaghi enwe ike mee ya. Aguu inwu onwu ga-agu ha, ma onwu ga-esi n'ebe ha no wezuga onwe ya.

⁷ Igurube ndi a nwere oiyi di ka inyinya a kwadebere maka ibu agha. Ha nwere ihe yiri okpueze e ji olaedo kpuo n'isi ha. Ihu ha dikwa ka ihu mmadu. ⁸ Agiri isi ha dika agiri isi umu nwanyi. Eze ha dikwa ka eze odum. ⁹ Ha yikwasiri onwe ha ihe ikpuchi obi dika nke e ji igwe kpuo. Nku ha na-eme mkpotu di ka uda nzo ukwu otutu inyinya nke ụgbọ agha na-esekpu na-abanye n'ogbo agha. ¹⁰ Ha nwere odudu dika akpi. Ma ike niile e nyere ha bu imeru ndi mmadu ahụ onwa ise site n'ike di n'odudu ha. ¹¹ Ha nwere mmuọ ozi nke Abis,† onye na-achikota ha dika eze. Aha ya n'asusu Hibru bu Abadon, ma n'asusu Griik o bu Apolion.‡

¹² Ahuhu nke mbu agafeela, ebe ahuhu abuo ozo na-abia n'ihu.

* **8:12** 8:12 Opi ike anọ mbu dara metutara ikpe Chineke n'ebe ihe e kere eke di. Ihe a bu ala, na osimiri, na iyi, na ihe ndi di na mbara n'elu, di ka kpakpando, na anyanwu na onwa. * **9:1** 9:1 E mere ka anyi mata na o bu olulu na-enweghi nsotu. † **9:11** 9:11 Olulu nke omimi ya na-enweghi nsotu. ‡ **9:11** 9:11 Ya bu Onye Mbibi

Opi ike nke isii

¹³ Mgbe mmuọ ozi nke isii furu opi ike ya, anuru m olu sitere na mpi anọ ahụ di n'ebe ichu aja ahụ e jiri olaedo wuo, nke di n'ihu ocheeze Chineke, ¹⁴ na-agwa mmuọ ozi nke isii ahụ, nke ji opi ike okwu, "Tọpu mmuọ ozi anọ ndi ahụ e kere agbu n'ebe osimiri Yufretis di." ¹⁵ A tohapuru ndi mmuọ ozi anọ ahụ, ndi e jibu eji na njikere maka oge awa ahụ, na ubochi ahụ, na onwa ahụ, na afo ahụ, iji gbuo otu uzọ n'ime uzọ atọ nke mmadu. ¹⁶ Ndi agha ahụ, onuogugu ha bu nari nde abuo. Anuru m mgbe e kwuru ole ha di.

¹⁷ N'ime ohu m, ahuru m inyinya ha, hukwa ndi nokwasiri ha n'elu. Ndi no n'elu inyinya ndi a yi ihe ikpuchi obi nke ufodu n'ime ha na-acha obara obara. Ufodu na-acha dika akpukpo eluigwe, ufodu na-acha odo odo. Ufodu na-acha dika anwuru oku. Isi inyinya ha dika isi odum, anwuru oku na oku na nkume oku si ha n'onu na-aputa. ¹⁸ E sitere n'ihe mmekpa ahụ ndi a, ire oku, anwuru oku na nkume oku na-adighi anyu anyu, ka ha ji gbuo otu uzọ n'ime uzọ atọ nke mmadu niile bi n'uwa. ¹⁹ Ike inyinya ndi a di n'onu ha, na odudu ha. Odudu ha di ka agwo, nwee isi agwo nke ha ji emeru mmadu ahụ.

²⁰ Ma ndi foduru n'etiti mmadu, bu ndi a na-egbughi site n'ihe ntaramahuhu oria ndi a, echegharighi site n'oru aka ha maobu ikwusi ife mmuọ ojoo ofufe. Ha jukwara ikwusi ife arusi ha niile nke ha ji olaedo na olocha na bronz na igwe na nkume na osisi kpuo. Chi ndi na-apughị ihu uzọ, maobu inu ihe, maobu ije ije. ²¹ Ha echegharighi site n'igbu mmadu ha, maobu uzọ mgbaasi ha, maobu ndu ikwa iko ha, na izu ohi ha puta.

10*Mmuọ ozi ji akwukwo ntakiri*

¹ Ahuru m mmuọ ozi ozọ di oke egwu ka o si n'eluigwe na-aridata. Igwe ojii gbara ya gburugburu. Eke na egwurugwu dikwa ya n'isi. Ihu ya na-egbukwa maramara dika anyanwu. Ukwu ya na-acha dika ogidi na-enwu oku. ² O ji akwukwo ntakiri a fukotara afukota n'aka ya. Otu ukwu ya, nke aka nri ya, ka o zonyere n'ime osimiri, ma ukwu nke aka ekpe ya ka o zokwasiri n'elu ala. ³ O ji oke olu, nke dara uda dika igbo uja odum, tie mkpu, egbe eluigwe asaa gbara otu mgbe ahụ. ⁴ Mgbe m chorọ idetu ihe egbe eluigwe ndi a kwuru, anuru m otu olu si n'eluigwe na-ekwu, "Edela ihe ahụ n'akwukwo, n'ih i na-achoghi ka ndi ozọ mata okwu ahụ egbe eluigwe ndi ahụ kwuru."

⁵ Mgbe ahụ, mmuọ ozi ahụ nke m huru zokwasiri ukwu ya n'elu osimiri, na n'ala akoro ahụ, chiri aka ya abuo elu, ⁶ were onye ahụ na-adi ndu mgbe niile ebighi ebi nuo iyi. Ya bu onye ahụ kere eluigwe na uwa, na ihe niile di n'ime ha, na oke osimiri, na ndi niile bi n'ime ha, si na oge ezuola. Na o kwesikwaghị ka a tufuo oge obula. ⁷ N'ubochi ahụ, mgbe ndi mmuọ ozi asaa ahụ ga-afu opi ike ha, ihe omimi niile nke Chineke ga-emezu, dika o gwara ndi ohu ya bu ndi amuma.

⁸ Olu nke ahụ m nuru mbu sitere n'eluigwe gwa m okwu ozọ, na-asị, "Gaa nara mmuọ ozi ahụ guzo n'elu oke osimiri na ala akoro, akwukwo ahụ aseghere aseghere nke o ji n'aka ya."

⁹ Ejekwuru m mmuọ ozi ahụ gwa ya ka o nye m akwukwo nta ahụ. O siri m, "Nara ya, taa ya. O ga-eme ka afo gi luo ilu, ma n'onu gi, o ga-atọ gi uto dika mmanu anu." ¹⁰ Ya mere, anaara m ya akwukwo nta ahụ

* 10:9 10:9 Izk 3:3

site n'aka mmuọ ozi ahụ taa ya. Ọ tọrọ ụtọ dika mmanụ anụ n'ọnu m, ma mgbe m lodara ya, afọ m bidoro ilu ilu. ¹¹ Mgbe ahụ ha siri m, "Ị ghaghị ibu amụma ọzọ banyere ọtụtụ mmadụ, na ọtụtụ mba, na ọtụtụ asụsụ na ọtụtụ ndị eze."

11

Ndị ama abuo

¹ Enyere m ihe ọtụtụ osisi achara e ji atụ ihe. Agwara m si m, "Gaa tuọ ụlọnsọ ukwu Chineke, ma tuokwa ebe ichu aja di n'ụlọnsọ ahụ, guo ọnuogugụ ndi niile na-akpo isiala n'ebe ahụ. ² Ma atukwala ogige nke di na mputa ụlọnsọ ahụ, n'ihi na ewerela ya nye ndi mba ọzọ. Ha gazotokwa obodo nsọ ahụ ukwu iri onwa anọ na abuo. ³ Aga m enye mmadu abuo ndi ga-agbara m ama ike ka ha buo amuma otu puku ubochi na nari ubochi abuo na iri ubochi isii (1,260), ha ga-eyi akwa mkpe." ⁴ Ndi a bu osisi oliv abuo ahụ na ihe idoba oriona abuo ahụ, ndi na-eguzo n'ihu Onye nwe uwa.* ⁵ Ọ buru na onye obula achoo imeru ha ahụ, oku ga-esi ha n'onu puta rechapu ndi iro ha. Ọ buru na onye obula achoo imeru ha ahụ, a ga-egbu ya n'uzo di otu a. ⁶ A ga-enyekwa ha ike imechi eluigwe ime ka mmiri ozuzo obula ghara izo n'uwa n'ime afọ atọ na okara ahụ ha ga-ebu amuma ha. A ga-enyekwa ha ike ime ka osimiri na mmiri nta niile ghoo obara. Ha ga-enwekwa ike ime ka udi oria di iche iche biakwasị uwa niile n'oge obula ha cheputara n'obi ha.

⁷ Mgbe ha gbazuru ama ha, anu ohia ahụ,† nke na-esite n'ime olulu Abis ahụ ga-ebuso ha agha merie ha, gbukwaa ha. ⁸ Mgbe ha nwuchara, ozu ha ga-atogboro n'okporoozo nke obodo ukwu ahụ nke a na-akpo na mmuọ Sodom na Ijipt, ebe a kpooburu Onyenwe ha n'obe. ⁹ A gaghị ekwenyekwa ka onye obula lie ozu ha. Ma ndi niile di iche iche n'uwa, n'ebo niile, na asusu niile, na mba niile ga-agba ozu ha gburugburu ubochi atọ na okara n'ebe a togboro ha na-ele ha anya. ¹⁰ Ndi niile bi n'uwa ga-anuri onu, nyerita ibe ha onyinye di iche iche, kpo oriri di iche iche iji nuria onu n'ihi ogbugbu e gburu ndi amuma abuo ahụ, ndi wetaara ha oke nhuju anya.

¹¹ Ma mgbe ubochi atọ na okara gafesiri, Chineke ga-eme ka Mmuọ ya na-enye ndu banyekwa n'ime ha, ha bilitere oto, oke egwu jidere ndi niile huru ha. ¹² Ha nuru oke olu si n'eluigwe daa na-asị, "rigotanụ n'elu." Ha siri n'igwe ojii, rigoro n'eluigwe ebe ndi iro ha ga-anọ na-ele ha anya.

¹³ Ma n'otu oge ahụ, n'otu awa ahụ, ala oma jijiji dikarisiri oke egwu mara nke mere ka otu akuku n'ime akuku iri nke obodo ahụ niile daa. Ndi nwuru n'oge ala oma jijiji a dikwa puku mmadu asaa. Ma ndi niile foduru sitere n'oke egwu nye Chineke nke eluigwe otuto.

¹⁴ Ugbu a ahuhu nke abuo ahụ agafeela. Ma mgbe na-adighi anya, ahuhu nke atọ na-abia.

Opi nke asaa

¹⁵ Ka mmuọ ozi nke asaa furu opi ike ya, oke olu di iche iche dara ike ike n'eluigwe, na-asị,

"Alaeze niile nke uwa

aburu alaeze Onyenwe anyi, na nke Kraist ya.

Ya onwe ya ga-achikwa ruo mgbe niile ebighi ebi."

* **11:4** 11:4 Abụ 52:8; Zek 4:3,11,14 † **11:7** 11:7 Anụ ohia a bu onye na-emegide Kraist.

¹⁶ Mgbe ahụ, iri ndị okenye abụọ na anọ ahụ nọ n'ocheeze ndị ahụ dị n'ihu ocheeze Chineke dara n'ala kpọọ isiala nye Chineke, ¹⁷ na-asị,

“Anyị na-enye gị otuto, gị Onyenwe anyị Chineke, Onye pụrụ ime ihe niile.

Onye na-adị, na onye dīkwaari,
n'ihī na i werela oke ike gị niile n'aka gị
malitekwa ichi ọchichi.

¹⁸ Mba niile were oke iwe megide gị,
ma ugbu a bụ oge gị iweso ha iwe dī ọkụ.

Ugbu a bụ oge ikpe ndị nwurū anwū ikpe
na ikwughachi ndi ohu gị bụ ndi amuma ugwo ọrụ ha,
na ndi nso na ndi gị niile, bụ ndi na-atụ egwu aha gị,
bụ ndi dī nta na ndi dī ukwuu.

Oge eruokwala mgbe ịla n'iyi ndi na-emebi uwa ga-adị.”

¹⁹ Mgbe ahụ kwa, e meghere ulonso Chineke nke dī n'eluigwe. A hukwara igbe ogbugba ndu n'ime ya. N'otu oge ahụ kwa, egbe eluigwe malitere igba, amuma gbukwara. Oke ifufe bidokwara ife. Oke ala ọma jijiji na akummiri igwe mere mkpotu nke ukwuu.

12

Nwanyị na agwọ ochie ahụ

¹ Oke ihe ịribama putara ihe n'eluigwe, otu nwanyị e yikwasiri anyanwū dika uwe. Onwa dikwa n'okpuru ukwu ya abuo. Okpueze nwee kpakpando iri na abuo dikwa ya n'isi. ² O dī ime, na-etikwa mkpu n'ihī ahuhū na ihe ufū nke omumu nwa. ³ Mgbe ahū, ihe ama ọzọ putara ihe n'eluigwe, agwọ ochie nke dī ukwuu na-acha uhie uhie a na-akpo dragon, nke nwere isi asaa na mpi iri. O kpukwasikwara okpueze asaa n'isi ya. ⁴ O nwere odudu nke o ji dokpuru otu uzọ n'ime uzọ atọ nke kpakpando niile dī n'eluigwe, tuda ha n'ala. O biara guzo n'ihu nwanyị ahū na-achọ imuputa nwa ahū o dī ime ya, nọọ na njikere iri nwantakiri ahū ma a muputa ya. ⁵ O muputara nwantakiri nwoke, “onye ga-ejikwa mkpara ochichi chia mba niile ochichi.”* N'otu oge ahū kwa, e si n'ebe ahū wepu nwata ahū were ya gaa n'ebe Chineke nọ n'eluigwe n'ocheeze ya. ⁶ Ma nwanyị ahū si n'ebe ahū gbapu gbalaa n'ozara ebe Chineke kwadebere na o ga-anọ. Ebe ahū ka a ga-elekota ya anya nke ọma otu puku ubochi na nari ubochi abuo na iri ubochi isii (1,260).

Agha a luru n'eluigwe

⁷ Mgbe ahū, agha daputara n'eluigwe. Maikel na ndi mmuo ozi ya buru agha megide agwọ ochie ahū (a na-akpo dragon). Dragon ahū na ndi mmuo ozi ya bukwara agha nke ha, ⁸ ma e meriri ha, ha enwekwaghi onodu obula n'eluigwe. ⁹ Dragon ukwu ahū, bụ agwọ ochie ahū a na-akpo ekwensu maobu Setan, nke na-eduhie ndi niile bi n'uwa. A tudara ya n'uwa, ya na ndi mmuo ozi ya niile.

¹⁰ Mgbe ahū, anuru m oke olu si n'eluigwe na-ada si,
“O mezuola n'ikpeazu, bụ nzoputa Chineke na ike
na alaeze Chineke anyi, na ikike ichi isi Kraist ya,
ha aburula ihe dī ire.

N'ihī na e sitela n'eluigwe chutuo
onye ahū na-ebo umunna anyi ebubo.

O na-ebo ha ebubo ehie na abali n'ihu Chineke.

¹¹ Ha lugburu ya n'agha

* 12:5 12:5 Abụ 2:9

site n'ọbara Nwa aturu ahụ
na site n'ama nke okwu ọnu ha,
n'ihhi na ha ahughị ndu ha n'anya kariya,
kama ha jikere inye ndu ha ọbuladi ruo n'onwu.

¹² Ya mere, nuriyanu ọnu eluigwe
ma unu ndi niile bi n'ime ya.

Ma ahuhu diri unu ndi bi n'ụwa na osimiri
n'ihhi na ekwensu abiakwutela unu.

O jirila oke onuma biakwute unu.

Ọ makwaara na oge a o nwere ehighi nne.”

¹³ Mgbe agwo ochie ahụ choputara na a chudala ya n'ụwa, ọ chusoro
nwanyi ahụ muru nwa nwoke ahụ oso. ¹⁴ Ma e nyere nwanyi ahụ nku
abuo, nke dika nku oke ugo, ka o jiri gbanari agwo ochie ahụ feba n'ime
ozara, ebe a kwadooro ya, na ebe a ga-anọ lezie ya anya afo ato na onwa
isii. ¹⁵ Ma agwo ahụ meghere ọnu ya mee ka mmiri si n'onu ya soputa
dika iyi nke ga-ebufu nwanyi ahụ. ¹⁶ Ma ala nyeere nwanyi ahụ aka. O
meghere ọnu ya loda idee mmiri a nke si n'onu agwo ahụ soputa. ¹⁷ Mgbe
ahụ, agwo ochie ahụ wesara nwanyi ahụ iwe, puo iga buo agha megide
umu ya bu ndi niile foduru, bu ndi niile na-edebe iwu Chineke na ndi
na-ekwuputa na ha bu ndi ama nke Jisos.

13

Anu si n'osimiri puta

¹ Agwo ochie ahụ guzoro n'akuku n'onu oke osimiri ahụ. Ma ahuru m
otu anu ohia ka o si n'ime oke osimiri na-ariputa. Anu ohia a nwere isi
asaa na mpi iri. Okpueze iri dikwa n'elu mpi ndi a. Aha e dekwasiri n'isi
asaa ahụ n'otu n'otu bu ikwuto na ikwuhie Chineke. ² Anu ohia a m huru
di ka agu, ma ukwu ya dika ukwu anu ohia bia. Onu ya dikwa ka nke
odum. Agwo ochie ahụ nyere ya ike ya, na ocheeze ya na ikike di ukwu.
³ Otu n'ime isi ya nwere onya buru ibu, nke puru iwetara ya onwu, e mere
ka onya ahụ laa. Uwa niile sobere anu ohia ahụ n'azu n'itunanya. ⁴ Ha
kporo isiala nye agwo ochie ahụ n'ihhi na o nyere anu ohia ahụ ikike di otu
a. Ha bidokwara ikpo isiala nye anu ohia ahụ, na-asi, “Ebee ka onye ahụ
no, nke di ukwu kariya ya, onye pukwara ibu agha megide ya?”

⁵ E nyekwara anu ohia ahụ onu na ike ikwu okwu mpako na ikike ikwulu
ekwulu onwa iri ano na abuo. ⁶ O meghere ọnu ya malite ikwulu Chineke,
na aha ya na ebe obibi ya, na ndu ahụ bu ndi bi n'eluigwe. ⁷ E nyere ya
ike ibuso ndi nsọ agha na imeri ha. E nyekwara ya ikike ichi agburu niile,
na ebo niile, na ndi niile, na mba niile na asusu niile. ⁸ Ndi niile bi n'elu
uwa ga-akpokwa isiala nye ya, bu onye obula a na-edeghi aha ya n'ime
akwukwo nke ndu nke Nwa aturu ahụ e gbururi, site n'oge e kere uwa.

⁹ Onye nwere nti ya nuru.

¹⁰ “O buru na o di onye obula a ga-adota n'agha,
o bu ha ka a ga-adotakwa n'agha.

O buru na o di onye obula ga-anwu site na mma agha,
aghaghi iji mma agha gbuo ha.”*

Ka nke a buru ihe igbaume na iguzosikwa ike n'okwukwe nke ndi Chineke.

Anu ojoo si n'ime ala puta

¹¹ Mgbe ahụ kwa, ahuru m anu ohia ozo di iche ka o si n'ala na-ariputa.
O nwere mpi nta abuo dika mpi Nwa aturu, kama o na-ekwu okwu dika

* 13:10 13:10 Jer 15:2

agwo ochie ahụ. ¹² O na-achị isi n'ọnọdu anụ ọhịa nke mbụ. O bukwa ike a ka o ji kwagide ụwa na ndị niile bi n'ime ya ka ha kpọọ isiala nye anụ ọhịa mbụ ahụ nke a gworo ọnya ya na-eweta ọnwụ. ¹³ O na-emekwa otutu oke ihe iribama di iche iche. O mere obuladi ka oku si na mbara eluigwe daa n'ụwa n'ihu mmadu niile. ¹⁴ O duhiekwara ndi mmadu bi n'ụwa site n'oru iribama ya niile nke e nyere ya ike iru n'ọnọdu anụ ọhịa ahụ. O gwakwara ndi niile bi n'ụwa ka ha kpuo ihe oyiyi nke anụ ọhịa ahụ nke e jiri mma agha meruchaa ahụ, ma mechaa di ndu. ¹⁵ E nyere ya ike ikunye ume ndu n'ime oyiyi nke anụ ọhịa mbụ ahụ, ime ka ihe a kpuru akpu kwuo okwu mekwa ka e gbuo ndi niile na-akpoghi isiala nye ya. ¹⁶ O nyere iwu ka onye obula, onye ukwu na onye nta, ogaranya na ogbenye, ohu na onye nwe onwe ya, nata akara n'aka nri maobu n'egedege ihu ha. ¹⁷ Ya mere, o dighi onye obula nwere ike izu ahia maobu ree ahia ma o buru na onye ahụ enweghi akara a, nke bu aha anụ ọhịa ahụ, maobu ihe e ji mara ya, maobu onuogugu nochiri aha ya.

¹⁸ Nke a ka choro amamihe maka ighota ya. Ka onye obula nwere oguguisi, guo onuogugu nke anụ ọhịa ahụ, n'ihi na o bu onuogugu mmadu.† Onuogugu ahụ bukwa nari isi na iri isi na isii, ya bu 666.

14

Nwa aturu ahụ na ndi a gbaputara

¹ Elere m anya hu Nwa Aturu ahụ ka o guzo n'ugwu Zayon. Ya na nari puku mmadu na iri puku mmadu anọ na anọ ahụ, bu ndi e dekwasiri aha ya na aha Nna ya n'egedege ihu ha. ² Anukwara m olu si n'eluigwe na-ada dika uda mmiri si n'ime nkume na-asoputa, maobu dika uda nke oke egbe eluigwe. Olu m nuru dika olu ndi na-abu abu, ndi ji ubo akwara na-abu abu. ³ Nari puku mmadu na iri puku mmadu anọ na anọ ndi ahụ guzo, chee ocheeze ahụ, anu anu ahụ di ndu, na ndi okenye ahụ ihu, na-abu abu, ha na-abu abu ohuru. Nke naani ha bu ndi a gbaputara n'ụwa puru imuta. ⁴ Ndi a bukwa ndi na-emerughi onwe ha n'ebe umu nwanyi di, n'ihi na ha di ocha ka umu agboghọ na-amaghi nwoke. Ha na-eso Nwa Aturu ahụ ebe obula o na-aga. Ha bu ndi a gbaputara n'etiti mmadu iburu Chineke na Nwa Aturu ahụ dika mkpuru mbu. ⁵ O dikwaghi okwu ugha obula a huru n'onu ha. Ha bukwa ndi na-enweghi ita uta.

Ndi mmuo ozi ato

⁶ Ahukwara m mmuo ozi ozo ka o na-efeghari n'etiti mbara eluigwe. O ji ozioma nke ebighi ebi ahụ n'aka, nke o na-aga ikwusara mba niile, na ebo niile, na asusu niile na mmadu niile no n'ụwa. ⁷ O jiri oke olu kwuo si, "Tunụ egwu Chineke, nyekwanu ya otuto, n'ihi na oge ikpe ya eruola. Kpookwanu isiala nye ya, bu onye kere eluigwe na ala, na oke osimiri na isi iyi mmiri niile."

⁸ Mgbe ahụ mmuo ozi nke abuo biara soro ya, na-efeghari na-asị, "O daala! O daala, bu Babilon obodo ukwu ahụ,* bu nke mere ka mba niile nuo mmanya onuma nke ikwa iko ya."

⁹ Mgbe ahụ, mmuo ozi nke ato biakwara soro ha na-eti mkpu na-asị, "Onye obula na-akpo isiala nye anụ ọhịa ahụ si n'ime mmiri riputa, na oyiyi ya ahụ a kpuru akpu, na onye na-anarakwa akara ahụ n'egedege ihu maobu n'aka ya, ¹⁰ ha onwe ha, aghaghi isoro nuo mmanya nke oke iwe Chineke, bu nke a na-agwaghi agwa† gbanye n'ime iko onuma ya. A ga-

† 13:18 13:18 Nke a bu akara onuogugu mmadu e kere eke. * 14:8 14:8 Ajiz 21:9 † 14:10 14:10 Nke a na-etinyeghi mmiri

ejikwa oku na nkume oku[‡] mekpaa ha ahụ n'ihu ndị mmụọ ozi dị nsọ na n'ihu Nwa Aturu ahụ. ¹¹ Anwuru oku si n'ebe a na-emekpa ha ahụ apụta na-arigo elu ruo mgbe niile ebighi ebi. Izuike agaghị adiri ha ehie na abali bu ndi ahụ kporo isiala nye anu ohia ahụ na oyiyi ya a kpuru akpu, kwerekwa ka a kakwasị ha akara nke aha ya. ¹² Ka nke a buru ihe igbaume nye ndi nsọ ya, bu ndi nke Chineke na-erubere iwu ya isi, na-eguzosikwa ike n'okwukwe ha n'ime Jisos."

¹³ Anukwara m olu nke si n'eluigwe daa na-asị, dee ihe a n'akwukwo, "Ndi a goziri agozi ka ha bu, bu ndi nwuru n'ime Onyenwe anyi site ugbu a gaa n'ihu."

"E, ha ga-ezu ike site na ndogbu niile nke ha dogburu onwe ha, n'ih na oru ha ruru ga-eso ha," ka Mmuo Nso na-ekwu.

Oge iwe ihe ubi

¹⁴ Elere m anya hu otu igwe ocha, nke onye noduru na ya dika nwa nke mmadu. § O kpu okpueze e jiri naani olaedo mee, jirikwa mma iwe ihe ubi di nko, n'aka ya. ¹⁵ Mgbe ahụ, otu mmuọ ozi sitere n'ulonso ukwu putu, tikuo onye ahụ nokwasiri n'igwe ocha si, "Ngwa, bido iji mma iwe ihe ubi gi ruo oru, n'ih na oge owuwe ihe ubi eruola. Ihe a ga-aghoghogh n'awa achala nke oma." ¹⁶ Ya mere, onye ahụ nokwasiri n'igwe ocha ahụ runyere mma owuwe ihe ubi ya n'ime uwa, ghota ihe di n'awa dika ihe ubi.

¹⁷ Mmuo ozi ozọ sitekwara n'ulonso ukwu di n'eluigwe putu. Ya onwe ya jikwa mma owuwe ihe ubi di nko. ¹⁸ Mmuo ozi ozọ, nke na-elekota oku sitekwara n'ebe ichu aja ahụ putu, were olu ike gwa mmuọ ozi ahụ ji mma di nko si, "Were mma owuwe ihe ubi gi di nko bipu osisi uyoko mkpuru grepu site na vaini niile di n'awa, n'ih na ha niile achala." ¹⁹ Ya mere, mmuọ ozi ahụ runyere mma owuwe ihe ubi ya n'awa, bipusia uyoko mkpuru vaini ahụ chikota ha, kpojuputa ha ebe Chineke ga-eji iwe zochaa ha. ²⁰ A zochakwara mkpuru vaini ahụ n'ebe a na-azocha mkpuru vaini nke di n'azu obodo. Obara si n'ebe ahụ gbaputa di elu ruo ihe dika eriri e ji ekegide inyinya n'isi ime ka o gaa ebe achoro, o bu ihe ruru nari kilomita ato n'ogologo.*

15

Ndi mmuọ ozi asaa ji ihe ntaramahuhu asaa

¹ Ahukwara m ihe iribama ozọ n'eluigwe. O di ebube dikwa oke egwu. Ndi mmuọ ozi asaa ji uzọ ahuhu asaa. Ha bu ahuhu nke ikpezu ndi gaweta iwe Chineke na ngwucha.

Abu ndi a gbaputara buru

² Ahuru m ihe dika oke osimiri enyo a gwakotara ya na oku, na ndi ahụ nweterala mmeri n'ebe anu ohia ahụ na oyiyi ya, na onuogugu aha ya. Ha guzo n'akuku oke osimiri enyo ahụ, jidekwa ubo akwara nke Chineke n'aka ha. ³ Ha na-abu abu Mosis ohu Chineke, na abu Nwa aturu ahụ.

"Oru gi niile di ukwu dikwa ebube,

Onyenwe anyi Chineke, Onye puru ime ihe niile.

Uzo gi niile ziri ezi, burukwa eziokwu,

Gi, Eze nke mba niile.

⁴ Onye ga-aghara itu gi egwu, Onyenwe anyi,

[‡] 14:10 14:10 Maobu, solfo § 14:14 14:14 Dan 7:13 * 14:20 14:20 Ihe ruru nari mailu na iri asato.

onye ga-agharakwa ito aha gi?
 N'ihì na ọ bụ naanị gi dị nsọ.
 Mba niile ga-abiakwa
 ikpọ isiala n'ihu gi,
 n'ihì na emeela ka ọrụ ezi omume gi pụta ihè.”

⁵ Mgbe nke a gasiri, elere m anya hụ, na e meghere, ulonso ukwu di n'eluigwe, ya bu, ulo ikwu nke iwu ogbugba ndu ahụ. ⁶ Mmuo ozi asaa ndi ahụ ji ihe ntaramahụhụ asaa si n'ulonso ahụ pụta. Ha yi uwe ogho ocha, akwa ocha na-enwu ezigbo ocha. E kekwasiri ihe okike olaedo gburugburu obi ha. ⁷ Otu n'ime anụ anọ ndi ahụ di ndu bunyere mmuo ozi asaa ndi ahụ efere olaedo asaa a gbajuru onuma Chineke, bu onye ahụ naadi ndu mgbe niile ebighi ebi. ⁸ Mgbe ahụ ulonso ahụ juputara n'anwuru oku si n'ebube na ike Chineke na-aputa. O nweghi onye obula nwere ike iba n'ulonso ahụ tutu ruo mgbe ntaramahụhụ asaa nke ndi mmuo ozi asaa ahụ gwuchara.

16

Efere asaa nke onuma Chineke

¹ Mgbe ahụ, anuru m oke olu si n'ulonso ahụ na-ada na-agwa ndi mmuo ozi asaa ahụ okwu, “Ngwanu, gaanu wusa ihe di n'efere onuma asaa Chineke ahụ n'elu uwa.”

² Mmuo ozi nke mbu puru gaa wusa ihe di n'efere nke ya n'elu uwa, onya ojo na-egbu oke mgbu biakwasiri mmadu niile nwere akara anu ohia ahụ, na ndi na-akporo oyiyi ya isiala.

³ Mmuo ozi nke abuo wusara ihe di n'ime efere nke ya n'elu osimiri niile. Otu mgbe ahụ, osimiri niile chaghariri gho obara dika nke onye nwuru anwu. Nke a mere ka ihe niile di ndu n'ime osimiri ahụ nwuo.

⁴ Mmuo ozi nke ato puru gaa wusa ihe di n'efere nke ya n'elu iyi na n'elu isi iyi niile. Nke a mere ka ha niile gho obara. ⁵ Anuru m ka mmuo ozi ahụ mmiri niile di n'aka ya kwuru okwu si,

“I kpere ikpe ziri ezi, Gi, Onye di Nso,
 na onye na-adi site na mmalite, na onye na-adikwa ugbu a.

⁶ N'ihì na ha wusara obara ndi nsọ gi na ndi amuma gi.

Ma ugbu a, i nyela ha obara ka ha nuo. Nke a bukwa ezi ugwo oru ha kwesiri inata.”

⁷ Mgbe ahụ kwa, anuru m ka mmuo ozi ahụ na-anọ n'ebe ichu aja siri,

“E, Onyenwe anyi Chineke, Onye puru ime ihe niile,
 ikpe gi niile bu nke ziri ezi, burukwa eziokwu.”

⁸ Mmuo ozi nke anọ puru wusa ihe di n'efere nke ya n'elu anyanwu si otu a mee ka anwu were okpomoku ya chagbuo ndi mmadu. ⁹ Okpomoku ahụ si n'anyanwu bia rere onye obula oku n'ahụ. Nke a mere ka ndi mmadu bido ikocha aha Chineke, onye nwere ike ichi ihe otiti ndi a, ma ha juru icheghari nye ya otuto.

¹⁰ Mmuo ozi nke ise puru wukwasị ihe di n'efere nke ya n'elu ocheeze anu ohia ahụ, mee ka alaeze ya juputa n'ochichiri. Ndi mmadu tabiri ire ha n'ihì oke ahụ ufu. ¹¹ Ha kochara Chineke nke eluigwe n'ihì ihe ufu na onya biakwasiri ha. Ma ha juru icheghari site n'ajo oru ha niile.

¹² Mmuo ozi nke isii pukwara wukwasị ihe di n'efere ya n'elu mmiri ukwu ahụ bu Yufretis si otu a mee ka mmiri di n'ime ya taa. Nke a mere ka o diri ndi eze ahụ si n'owuwa anyanwu mfe. ¹³ Ahuru mmuo ato ruru aru ndi putara ihe n'udidi awo, ha si n'onu agwo ochie ahụ na n'onu anu

ohia ahụ nwere ike iru oru itunanya puta, na n'onu onye amuma ugha ahụ. ¹⁴ Ha bu mmuo nke ajo mmuo ndi ahụ na-arụ oru iribama. O bu ha na-ejekwuru ndi eze uwa niile ichikota ha maka ibu agha n'ubochi ukwu ahụ bu ubochi Chineke Onye puru ime ihe niile.

¹⁵ “Lee! Ana m abia dika onye ohi. Ngozi na-adiri onye ahụ no na-eche nche, ndi yi uwe ha na njikere, ka o ghara ijeghari n'onodu igba oto, buru onye onodu ya na-eweta ihere.”

¹⁶ Ha kpokoro ndi eze ahụ n'otu ebe a na-akpo Amagidon n'asusu Hibru.

¹⁷ Mmuo ozi nke asaa wupuru ihe di n'efere nke ya n'ikuku, otu olu sitere n'ocheeze di n'ulonso ukwu ahụ daa uda si, “Emezuola ya!” ¹⁸ Mgbe ahụ egbe eluigwe bidoro na-agba na-eme mkpotu, amuma bidokwara na-egbu, oke ala oma jijiji dikwara n'uwa, udi nke na-adibeghi site na mgbe e kere uwa. O bu ala oma jijiji kachasi ala oma jijiji ndi ozo njo. ¹⁹ Obodo ukwu ahụ kewara uzọ ato. Obodo niile di na mba niile dakwara. Chineke chetara obodo ukwu ahụ bu Babilon. O nyere ya iko juputara na mmanya nke n'oke iwe nke onuma ya. ²⁰ Mgbe ahụ, agwa etiti niile mikpuru, ugwu niile ghorọ ala di larii. ²¹ Mkpuru mmiri nke idi arọ otu n'ime ha ruru kilogram iri anọ na okara, sitere n'eluigwe na-adakwasi ndi mmadu. Nke a mekwara ka ha kochaa Chineke n'ih ihe ntaramahuhu nke mkpuru mmiri ahụ, n'ih na ihe ntaramahuhu ahụ di nnoo njo nke ukwu.

17

Nwanyị akwuna na anụ ojoo ahụ

¹ Otu n'ime ndi mmuo ozi asaa ndi ahụ ji efere biara si m, “Bia, aga m egosi gi ahuhu ga-abiakwasi onye ahụ uwa niile maara dika akwuna, onye ahụ na-anokwasi n'elu otutu mmiri nke uwa. ² Ndi eze uwa esorola ya kwaa iko n'otu ihe ndina, emeekwara ka ndi niile bi n'uwa buru ndi mmanya ikwa iko ya na-egbu.”

³ O duuru m n'ime mmuo baa n'ozara. N'ebe ahụ ka m no hu otu nwanyị nokwasiri n'elu otu anu ohia na-acha obara obara. Anu ohia ahụ nwere isi asaa na mpi iri. Aha ndi e dere anu ohia ahụ n'ahụ bu naani okwu ikwulu Chineke. ⁴ Nwanyị ahụ yi akwa na-acha odo odo na nke na-achakwa obara obara, gbarakwa ihe icho mma e ji olaedo, nkume di oke onuahia na pieal kpuo. O jikwa iko olaedo n'aka ya nke juputara n'ih aru na ihe ure niile o ji na-akwa iko ya. ⁵ Aha e dekwasiri ya n'egedege ihu bu ihe omimi:

Obodo ukwu ahụ bu Babilon,
nne ndi na-akwa iko
na nke ihe aru niile nke uwa.

⁶ Ejikwa m anya m hu na nwanyị ahụ anujuola obara ndi nsọ afo, ya na obara ndi ama Jisos.

Mgbe m huru ya, o gbagwojuru m anya. ⁷ Ma mmuo ozi ahụ siri m, “Gini mere ihe i huru ji ju gi anya? Aga m akwara gi ihe omimi banyere nwanyị a na anu ohia ahụ nke na-ebughari ya, bu nke nwere isi asaa na mpi iri. ⁸ Anu ohia ahụ i huru, nwere mgbe o diiri, ma ugbu a, o dikwaghi. Ma o ga-esi n'olulu Abis ahụ puta banye na mbibi. Ma nloghachi ya ga-eju ndi ahụ a na-edeghi aha ha n'ime akwukwo ndu ahụ site n'oge e kere uwa anya. N'ih na e nwere mgbe o diiri, ma ugbu a, o dikwaghi, ma o ga-emesi bia.

⁹ “Nke a choro uche nke nwere amamihe. Isi asaa ahụ nochiri anya ugwu asaa ahụ nke nwanyị ahụ na-anọdu n’elu ha. Ha na-anochikwa anya ndi eze asaa. ¹⁰ Ise n’ime ha adaala, otu ka no, nke ozo abiabeghi. Mgbe o biara, o ga-anọ nwantakiri oge. ¹¹ Anụ ohia ahụ nke dirii ma o dikwaghi, bu onye nke asato, o bu onye otu ndi eze asaa ahụ ma a lakwara ya n’iyi.

¹² “Mpi iri ahụ i huru nochiri anya ndi eze iri na-anatabeghi alaeze. Ha na anụ ohia ahụ ga-anata ike ochichi dika eze sooso otu awa. ¹³ Ha ji otu obi na-enye anụ ohia ahụ ike ha na ichi isi ha. ¹⁴ Ha ga-ebu agha megide Nwa Aturu ahụ, ma Nwa Aturu ahụ ga-emeri ha n’ihi na o bu Onyenwe kachasi ndi nwenụ niile nakwa Eze kachasi ndi eze niile. Ndi so ya bukwa ndi a kporo, na ndi a hoputara, ndi ya kwesikwara ntukwasị obi.”

¹⁵ Mgbe ahụ o sirii m, “Mmiri ndi ahụ i huru, ebe nwanyị akwuna ahụ no, bu ndi mmadu di iche iche, igwe mmadu, na mba di iche iche na n’asusu di iche iche. ¹⁶ Anụ ohia ahụ na mpi iri ahụ i huru ga-akpo nwanyị akwuna ahụ asi. Ha ga-agba ya oto, laakwa ya n’iyi, ha ga-eri anụ ya, werekwa oku rechapu ya. ¹⁷ Chineke etinyela ya n’obi ha imejuputa nzube ya site n’inwe otu obi nakwa inyefe anụ ohia ahụ ikike ochichi alaeze ha, tutu ruo mgbe a ga-emezu okwu Chineke. ¹⁸ Ma nwanyị a i huru bu obodo ukwu ahụ na-achị ndi eze niile nke uwa.”

18

Nkwatu obodo Babilon

¹ Mgbe ihe ndi a niile gasiri, ahuru m mmuo ozi ozo ka o si n’elugwe na-aridata. E nyere ya ikike di ukwu, ebube ya mekwara ka ihe juputa n’uwa. ² O ji olu di ike tie mkpu,

“ ‘O daala! O daala! Babilon Obodo Ukwu ahụ adaala!’* ”

O ghokwala ogba obibi ndi mmuo ojoo
n’ebe nzuko mmuo ndi ahụ na-adighi ocha,
n’ebe nzuko umu nnunu ruru aru
n’ebe nzuko umu anumanu niile na-adighi ocha na ndi ruru aru.

³ N’ihi na mba niile anuola
site na mmanyanya onuma nke ikwa iko ya.

Ndi eze nke uwa sokwaara ya kwaa iko,
ndi na-azu ahia n’uwa aghokwala ndi ogaranya site n’oke iba uba
nke ya.”

Ido aka na nti

⁴ Mgbe ahụ, anukwara m olu ozo si n’elugwe na-akpo oku na-asi,
“ ‘Ndi m, sinu n’ime ya puta,’† ”

ka unu ghara iketa oke na mmehie ya,
ka unu gharakwa iketa oke ahuhu ya.

⁵ N’ihi na mmehie ya amubaala ruo elugwe.
Chineke echetakwala ajo omume ya niile.

⁶ Mesonu ya mmeso dika o si meso unu.
Kwughachinu ya ugwo mmaji abuo maka ihe o mere.

Gwakoronu ya mmaji abuo n’ime iko mmanyanya ahụ nke o gwakoro
ndi ozo.

⁷ Nye ya otutu mmekpa ahụ na obi ilu
dika ndu otuto, n’ime onwe ya obi utu nke o nyere onwe ya.

O na-ekwu n’obi ya na-asi,
‘Abu m eze nwanyị no n’elu ocheeze m.

* 18:2 18:2 Aiz 21:9 † 18:4 18:4 Jer 51:45

Abughị m nwanyị di ya nwurụ,
iru ụjụ ọbụla adighị nye m.’‡

⁸ N’ihi nke a, ihe ntaramahụhụ ya ga-abiakwasị ya n’otu ụbọchị,
onwụ na iru ụjụ nke onwụ na-eweta, na unwụ.

A ga-eji ọkụ rechapụ ya,
n’ihi na Onyenwe anyị Chineke onye na-ekpe ya ikpe, dị ike.

Ahụhụ atọ biakwasiri obodo Babilon

⁹ “Ndi eze nke ụwa, ndi soro ya kwaa iko, ma bie ndu ochicho ojojo ya, ga-akwa akwa, ruo ujụ n’ihi ya, mgbe ha ga-ahụ anwurụ ọkụ nke ikpo ọkụ ya.

¹⁰ Ha ga-eji oke egwu guzo n’ebe di anya, kwaa akwa n’ihi ntaramahụhụ ya si,

“ ‘Ahụhụ, Ahụhụ diri gi, Babilon, Obodo ukwu a maara aha ya
gi Babilon, obodo e ji idi ike maara.

N’otu ntabi anya, ikpe nke gi na-abia.’

¹¹ “Ndi ahia nke ụwa ga-akwa akwa ruokwa ujụ n’ihi ya, n’ihi na o dikwaghị onye na-azụ ihe ahia ha ozo. ¹² Ngwa ahia oiaedo gi, na oiaocha, na oia e ji achọ mma na nkume oke onuahia, ezi akwa ocha, na akwa uhie uhie, na akwa lorilori, na akwa odo odo, osisi niile na-esi isi oma, ihe niile e ji odu enyi mee, ngwa ahia niile e ji osisi niile di oke onuahia mee, bronz, igwe na nkume mabul. ¹³ Ha na uda sinamon na mmanu otite nke okpurukpu eso osisi na-esi isi utu, maá na frankisens, mmanya na mmanu oliv, utu oka na wiiti, ehi na aturu, inyinya na ugboala agha, na ndi na-ere mmadu ibe ha di ka ohu, na ahụ mmadu na mkpuruobi mmadu.

¹⁴ “Ha ga-asị, ‘Mkpuru ndi ahụ niile nke na-agu mkpuruobi agu e sitela n’ebe i no gabiga. Ihe oma niile i ji ebi ndu, na ihe oke onuahia niile i ji azu afo gi, efunarila gi. Apughị ichotakwa ha ozo mgbe obula.’ ¹⁵ Ndi ahia ahụ bara ogaranya site n’aka ya, ga-anọ n’ebe di anya, n’ihi oke egwu nke ntaramahụhụ ya, na-eru ujụ, na-ebesikwa akwa ike.

¹⁶ “ ‘Ahụhụ, Ahụhụ diri gi, obodo ukwu ahụ,
nke e yikwasiri ezi akwa ocha, nke na-acha odo odo na obara obara
nke nya ihe icho mma nke oiaedo, nkume di oke onuahia di iche iche
na nkume pieal di iche iche.

¹⁷ N’otu awa a ka a lara oke aku niile ndi a n’iyi.’

“Ndi niile nwee ugbo na-aga n’oke osimiri, na ndi na-akwo ugbo ndi ahia n’oke osimiri, na ndi niile na-eso ugbo mmiri ga-anọ n’ebe tere anya, ¹⁸ na-eti mkpu mgbe ha ga na-ele anya na-ahụ anwurụ ọkụ na-ala elu site n’ire ọkụ ya na-asị, ‘Olee obodo ozo di ka obodo ukwu a?’ ¹⁹ Ha ga-ekpokwasị aja n’isi igosi obi ojojo ha na-eti mkpu akwa na-asị,

“ ‘Ahụhụ, Ahụhụ diri gi, obodo ukwu a maara aha ya
ebe ndi niile nwere ugbo mmiri na-aga n’osimiri
ghoro ndi ogaranya site n’aku di n’ime ya.

Ma ugbo a, n’otu ntabi anya, ihe niile di n’ime ya bu ihe a laara n’iyi.’

²⁰ “Ma gi eluigwe, nuria onu n’ihi ihe a dakwasiri ya,

unu ndi nsọ, nuriakwanu onu,

unu ndi amuma na ndi ozi, nuriakwanu onu.

N’ihi na Chineke ekpeela ya ikpe
n’ihi mmeso ya megide unu.”

Ubochi mkpebi ikpe Babilon

‡ 18:7 18:7 Aiz 47:7,8

- 21 Mgbe ahụ, otu mmụọ ozi dị ukwu tụtulitere otu nkume nke dika nkume igwe nri, tūba ya n'ime oke osimiri, na-asị,
 "Otu a ka a ga-esi tufuo
 Babilon obodo ukwu ahụ,
 agaghị ahụkwa ya ọzọ.
- 22 O dighị mgbe ọzọ ụzụ egwu ga-adị n'ebe ahụ.
 Agaghị anụkwa olu oja na une na ụbọ akwara na nke ndị na-afu opi ike n'ime gị ọzọ.
 Aghaghị ahụ onye ọrụ ñka ọbụla
 n'ime gị ọzọ.
 Agaghị anụkwa ụzụ nkume igwe nri
 n'ime gị ọzọ.
- 23 Ìhè nke sitere n'oriona
 agaghị acha n'ime gị ọzọ.
 Olu obi uto nke nwoke na nwanyi
 na-alu di na nwunye agaghị adikwa.
 Ndị mgbereahia gị bụ ndị a ma ama n'elu ụwa,
 ọ bụkwa mgbaasi gị ka e ji duhie mba niile nke ụwa.
- 24 N'ime ya ka a hụrụ ọbara ndị amuma niile, na nke ndị nsọ niile,
 na nke ndị ọzọ ahụ niile e gburu n'ụwa."

19

Otuto diri Onyenwe anyi

- 1 Mgbe ihe ndi a gasiri, anuru m uzu nke otutu igwe mmadu n'eluigwe.
 Ha niile na-eti mkpu na-asị,
 "Halleluya!
 Nzoputa, na ebube na ike niile diri Chineke anyi.
- 2 N'ihu na ikpe ikpe ya niile ziri ezi, burukwa eziokwu.
 O kpeela nwanyi ahụ na-akwa iko ikpe,
 onye ji ikwa iko ya meruo ụwa.
 O boolara obo obara ndi ohu ya n'isi ya."
- 3 Ozokwa, ha tiri mkpu,
 "Halleluya!
 Anwuru oku si n'ime ya na-arigo elu ruo mgbe ebighi ebi."
- 4 Mgbe ahụ, iri ndi okenye abuo na anọ ahụ, ha na anọ anọ ahụ di ndu dara n'ala n'ihu Chineke onye nokwasiri n'elu ocheeze ukwu ahụ, fee ya ofufe na-asị,
 "Amen, Halleluya!"
- 5 Otu olu sitekwara n'ocheeze ahụ na-asị,
 "Toonu Chineke anyi,
 unu ndi ohu ya niile,
 ndi ukwu na ndi nta,
 unu ndi na-atu egwu ya."
- 6 Mgbe ahụ, anukwara m olu dara ka olu igwe mmadu dikwa ka uzu mmiri na-ekwo ekwo, dikwa ka uda egbe eluigwe dasiri ike na-asị,
 "Halleluya!
 N'ihu na Onyenwe anyi Chineke, Onye puru ime ihe niile na-achi.
- 7 Ka anyi nrianyo onu, ka obi tokwaa anyi uto.
 Ka anyi nye ya otuto.
 N'ihu na olulu di na nwunye nke Nwa Aturu ahụ eruola,
 nwunye ya edoziekwala onwe ya.

⁸ E nyela ya ezi akwa ọcha nke na-enweghị ntupọ ọbụla, na nke dị nnọọ ezi ọcha ka o yikwasị onwe ya.”
(Ezi akwa ọcha ahụ nọchiri anya ọrụ ezi omume nke ndị nsọ ruru.)

⁹ Mmụọ ozi ahụ gwara m sị, “Dee nke a: Ngozi dịrị ndị ahụ a kpọrọ ka ha bịa soro n’oriri ọlulu nwunye Nwa Aturu ahụ.” Ọ gwakwara m sị, “N’eziokwu, ndị a bụ okwu nke Chineke.”

¹⁰ Adara m n’ala n’ukwu ya ikpọ isiala nye ya, ma ọ gwara m sị, “O kwesighị ka i kpọọ isiala nye m n’ihi na abụ m naanị onyeozị ibe gị, na dika ọtutu umunna gị ndị na-agba ama banyere Jisọs. Ọ bụ naanị Chineke ka i kwesiri ikpọ isiala nye. N’ihi na ọ bụ Mmụọ nke amuma na-agba ama ihe banyere Jisọs.”

Onye nọkwasiri n’elu inyinya ọcha

¹¹ Mgbe ahụ kwa, elere m anya hụ ka eluigwe meghere. Ahukwara m otu inyinya di ọcha. Onye nọkwasiri n’elu ya bụ onye a na-akpọ Onye kwesiri ntukwasị obi na Onye eziokwu. Ọ bụ onye na-ekpe ikpe n’uzọ ziri ezi na-ebukwa agha. ¹² Anya ya na-acha dika ire oku. Ọtutu okpueze dikwa ya n’isi. Otu aha nke naanị ya maara omimi ya ka e dekwasiri ya n’egedege ihu. ¹³ E gbokwasiri ya uwe mwuda e denyere n’ọbara. Aha a na-akpọ ya bụ Okwu Chineke. ¹⁴ Usuu ndi agha nke eluigwe, ndi yi uwe ezi akwa ọcha, na-enweghị ntupọ, nọ n’elu inyinya ọcha na-eso ya. ¹⁵ Ọ kpụ mma agha di nkọ n’onu ya, nke o ji egbutu mba niile. “Ọ ga-eji mkpara igwe achi ha.”* Ọ na-azochakwa mkpuru vaini n’ebe inara mmanya nke iwe oku nke Chineke Onye puru ime ihe niile. ¹⁶ Otu aha ka e dere n’elu uwe ya na n’elu apata ya:

Eze kachasi ndi eze niile, na Onyenwe kachasi ndi nwenu niile.

¹⁷ Mgbe ahụ, ahuru m otu mmuọ ozi ka o guzo n’ime anyanwu na-eti mkpu n’oke olu, na-akpoku umu nnunu niile na-efe n’etiti mbara eluigwe, “Bianu! Zukoonu maka oke oriri nke Chineke. ¹⁸ Bianu soro rie anu ahụ ndi eze, na ndi ochiagha, na ndiisi agha. Sorokwanu rie anu ahụ inyinya na anu ahụ ndi nọkwasiri n’elu ha. Riekwanu anu ahụ ndi mmadu, ndi ukwu na ndi nta, ndi ohu na ndi nweere onwe ha.”

¹⁹ Mgbe ahụ, ahuru m anu ohia ojojo ahụ ya na ndi eze niile di n’uwa, na ndi agha ha, ka ha zukotara ibu agha megide onye ahụ nọkwasiri n’elu inyinya ahụ na ndi agha ya. ²⁰ Ma e jidere anu ohia ahụ, ya na onye amuma ugha ahụ onye nke nọrọ n’ihu ya gosi ihe iribama nke o jiri duhie ndi niile natara akara nke anu ohia ahụ, ya na ndi kpooro ihe oyiya ya isiala. A tonyere anu ohia ahụ na onye amuma ugha ya na ndu n’ime odo oku e ji nkume na-enwu oku kwanye. ²¹ Ndi agha ha foduru ka e jikwa mma agha di nkọ, nke di n’onu onye ahụ nọ n’elu inyinya ọcha ahụ gbuo. Umụ anu ufe niile nke eluigwe rikwara ozu ha.

20

Puku afo ahụ

¹ Mgbe ahụ kwa, ahuru m otu mmuọ ozi ka o si n’eluigwe na-aridata, o ji mkpisi igodo e ji atughe olulu Abis ahụ. O jikwa eriri igwe di ukwu n’aka ya. ² O jidere agwo ochie ahụ, bu agwo ochie ahụ, onye bu Ekwensu na Setan, kee ya agbu otu puku afo. ³ Emesia, a tonyere ya n’ime olulu Abis ahụ, tuchie uzọ ya. Ọ kakwara akara n’elu ya ka agwo ochie ahụ

* 19:15 19:15 Abụ 2:9

hapu inwekwa ike iduhie mba niile di n'ụwa ozo tutu ruo mgbe puku afo gasiri. Mgbe afo ndi a zuru, a ga-atoghepu ya ka o gagharĩa nwantinti oge.

Mbilite n'onwu nke mbu

⁴ Mgbe ahụ, ahụkwara m ocheeze, hụkwa ndi no n'elu ya. Ha bu ndi e nyere ike ikpe ikpe. Ahụkwara m mkpuruobi ndi ahụ e bepuru isi n'ihu na ha gbaara Jisos akaebe, kwusakwa okwu Chineke. Ha akpobeghi isiala nye anu ohia ahụ maobu ihe oyiyi ya. Ha enweghi akara anu ohia ahụ n'egedege ihu ha, maobu n'aka ha. Ha dikwa ndu ozo, sorokwa Kraist chia otu puku afo. ⁵ Nke a bu mbilite n'onwu nke mbu. Ndi foduru n'etiti ndi nwuru anwu esoghi bilite n'onwu tutu ruo mgbe puku afo gafesiri. ⁶ Ndi a goziri agozi na ndi di nsọ bu ndi ahụ ketara oke na mbilite n'onwu nke mbu ahụ. Onwu nke abuo enweghi ike n'ebe ha no, n'ihu na ha ga-abu ndi nchuaja Chineke na nke Kraist, sorokwa ya chia ochichi puku afo.

Ikpe e kpere Setan

⁷ Mgbe puku afo ahụ gafesiri, a ga-emekwa ka ekwensu si n'ulo mkporo ya puta. ⁸ O ga-apukwa jeharia iduhie mba niile no n'akuku ano nke uwa, ya bu Gog na Magog, o ga-akpokota ha maka agha. Onuogugu ha dika aja di n'ikpere osimiri. ⁹ Ha biliri agha guzo n'ụwa niile, gbaa ulo ikwu nke ndi nsọ Chineke huru n'anya gburugburu. Ma oku sitere n'eluigwe gbadata repia ha. ¹⁰ Mgbe ahụ, ekwensu ahụ dufuru ha ka a ga-atunye n'odo oku e ji nkume na-enwu oku kwanye. Ebe ahụ ka o ga-anọ, ya na anu ohia ojoo ahụ, na onye amuma ugha ya. Ha ga-anokwa n'onodu ahụ mgbu ehie na abali ruo mgbe ebighi ebi.

Ikpe Ikpeazu

¹¹ Ahụkwara m otu ocheeze ocha buru ibu, na onye nokwasiri n'elu ya. Uwa na mbara eluigwe si n'ihu ya gbapu, ahukwaghi ebe obula nye ha. ¹² Ahuru m ndi niile nwuru anwu, ndi ukwu na ndi nta, ka ha guzo n'ihu ocheeze ahụ. E meghere akwukwo di iche iche, meghekwa akwukwo ozo, nke bu akwukwo nke ndu. E sitekwara n'ihe niile e dere n'akwukwo ahụ kpee ndi a niile nwuru anwu ikpe dika oru ha ruru si di. ¹³ Oke osimiri niile nyeghachiri ndi niile nwuru no n'ime ha. Otu a kwa, onwu na ala mmuo nyeghachikwara ndi nwuru anwu di n'ime ha. E kpekware onye obula ikpe dika oru ya si di. ¹⁴ Emesia, a tunyere onwu na oku ala mmuo n'ime odo oku ahụ. Nke a bu onwu nke ugboro abuo nke bu odo oku. ¹⁵ Onye obula a na-achotaghi ebe e dere aha ya n'akwukwo nke ndu ahụ, ka a tunyere n'ime odo oku ahụ.

21

Eluigwe ohuru na uwa ohuru

¹ Mgbe ahụ, ahuru m eluigwe ohuru na uwa ohuru.* Eluigwe nke mbu na uwa nke mbu agabigala, osimiri adighikwa. ² Ahụkwara obodo nsọ ahụ bu Jerusalem ohuru ka o si n'eluigwe ebe Chineke no na-aridata. O mara mma dika nwaagboghọ ejikwara nke oma maka igakwuru di ya. ³ Anukwara m oke olu si n'ocheeze ahụ kwuo okwu si, "Leenu! Ebe obibi Chineke adila ugbo a n'etiti umu mmadu. O ga-ebinyere ha. Ha ga-abukwa ndi ya, n'ezie, Chineke n'onwe ya ga-anokwa n'etiti ha burukwa Chineke ha. ⁴ O ga-ehichapu anya mmiri niile di n'anya ha. Onwu agaghi adikwa

* 21:1 21:1 Aiz 65:17

ọzọ.† Ọ bụladị iru ụjọ na ikwa akwa na ahụhụ agaghị adikwa. Ihe ndi ochie niile agabigala.”

⁵ Onye ahụ nọ n’ocheeze ahụ kwuru si, “Lee, ana m eme ka ihe niile di ọhuru.” Mgbe ahụ, ọ sịkwara, “Detuo ihe ndi a, n’ihi na okwu ndi a bu ihe e kwesiri itukwasị obi, burukwa eziokwu.”

⁶ Ọ siri m, “E mezuola ihe niile. Abụ m Alfa na Omega, Mmalite na Ogwugwu. Aga m enye onye akpiri na-akpo nkụ mmiri nke si n’isi iyi mmiri nke ndu dika ihe onyinye. ⁷ Ndi ọbula na-emeri emeri ga-enweta ihe nketa ndi a. Aga m abukwa Chineke ha, ha onwe ha ga-abu umu m. ⁸ Ma ndi na-atu ujo, ndi na-ekweghi ekwe, na ndi na-emeto onwe ha, na ndi ogbu mmadu, na ndi na-akwa iko, na ndi ha na mmuo ojojo na-akparita uka, na ndi na-ekpere arusi, na ndi ugha niile, ihe ha ga-eketa bu ikpe omuma nke ibanye n’ime olulu ahụ e ji nkume na-enwu oku kwanye oku. Nke bu onwu nke ugboro abuo.”

Jerusalem ohuru

⁹ Otu n’ime ndi mmuo ozi asaa ahụ, nke ji efere asaa ahụ nke ihe ntaramahuru di n’ime ya biakwutere m si m, “Soro m, ka m gosi gi nwaagbogho ahụ bu nwunye Nwa Aturu ahụ.” ¹⁰ O buuru m n’ime Mmuo buga m n’otu ugwu buru ibu nke idi elu ya dikwa ukwu. O gosiri m obodo nso ahụ bu Jerusalem ka o si na mbara eluigwe ebe Chineke no na-aridata. ¹¹ O juputara n’ebube Chineke, na-enwu ma na-achakwa dika nkume dikarisiri oke onuahia, dika nkume jasper, na-enwu dika kristal. ¹² Mgbidi ya niile di obosara dikwa elu. O nwekwara onu uzo iri na abuo. O bukwa ndi mmuo ozi iri na abuo na-eche onu uzo ndi a nche. E dekwara aha ebo iri na abuo nke umu Izrel n’onu uzo ama ndi a n’otu n’otu. ¹³ Onu uzo ama ato di n’akuku owuwa anyanwu, ato di n’akuku ugwu, ato di n’akuku ndida, ebe ato di n’akuku odida anyanwu. ¹⁴ Mgbidi ahụ nwere nkume iri na abuo e ji toto ntoala ya. N’elu nkume ndi a n’otu n’otu ka e dere aha ndi ozi iri na abuo nke Nwa Aturu ahụ.

¹⁵ Onye ahụ na-agwa m okwu ji osisi e ji atu ihe, nke e ji olaedo mee, n’aka ya. O ji ya tuo obodo ahụ na onu uzo ama ya, na mgbidi ya. ¹⁶ N’obodo ahụ, enweghi otu akuku n’ime akuku anọ nke mgbidi ya kariri ibe ya. Ogologo ya na obodobo ya ha otu. O ji ihe otutu tuo ya, ogologo ya na obodobo nakwa idi elu ya ha, otutu ya di puku kilomita abuo na nari kilomita abuo.‡ ¹⁷ Ọ tukwara idi igbidi nke mgbidi ahụ choputa na o di nari nzo ukwu ato, dika ihe otutu nke mmuo ozi ahụ si guputa.

Ima mma nke obodo ahụ

¹⁸ Ihe e ji ruo mgbidi ya bu nkume di oke onuahia a na-akpo jasper, jiri ezi olaedo a nuchara anucha, nke na-enwu dika enyo di ocha ruo obodo ahụ. ¹⁹ E ji nkume niile di oke onuahia choo ntoala mgbidi obodo ahụ mma. Ntoala nke mbu, bu nkume a na-akpo jasper, ntoala nke abuo, nkume a na-akpo safaia, ntoala nke ato, nkume a na-akpo kaldoni, nke anọ, nkume a na-akpo emeraludu, ²⁰ nke ise, nkume a na-akpo oniks, nke isii, nkume a na-akpo kanelian, nke asaa, nkume a na-akpo krisolait, nke asato, nkume a na-akpo beril, nke itoolu, nkume a na-akpo topaazi, nke iri, nkume a na-akpo krisoprez, nke iri na otu, nkume a na-akpo jasint, nke iri na abuo, nkume a na-akpo ametisiti. ²¹ Onu uzo ama iri na abuo ahụ bu pieal iri na abuo, onu uzo ama ọbula ka e ji otu nkume pieal ruo n’otu

† 21:4 21:4 Aiz 25:8 ‡ 21:16 21:16 Ya bu otu puku na nari mailu anọ.

n'otu. Ihe e ji ruo okporouzo di n'obodo ahụ bu naani olaedo a nuchara anucha obula, nke di ocha dika enyo e hichaziri nke oma.

²² O nweghi ulonso ukwu obula m huru n'ime obodo ahụ n'ihu na Onyenwe anyi Chineke, Onye puru ime ihe niile na Nwa Aturu ahụ bu ulonso ukwu obodo ahụ nwere. ²³ O dikwaghi mkpa o diri obodo ahụ ka anwu maobu onwa mukwasị ya, n'ihu na ebube nke Chineke bu ihè ya, oriona ya bukwa Nwa aturu ahụ. ²⁴ Mba niile ga-eji ihè ya jegharịa. Ndi eze uwa niile ga-abiakwa webata ebube ha n'ime ya. ²⁵ A naghị emechi onu uzo ama obodo ahụ emechi. Ha na-eghe oghe ubochi niile n'ihu abali obula adighikwa n'ebe ahụ. ²⁶ Ebube na nsopuru nke mba niile ka a ga-ewebata n'ime ya. ²⁷ O dikwaghi ihe obula ruru aru ga-abata n'ime ya. Otu a kwa, o dikwaghi onye na-eme ihe aru, maobu onye ugha ga-abata n'ime ya, kama o bu naani ndi ahụ e dere aha ha n'akwukwo nke ndu Nwa Aturu ahụ.

22

Mmiri na-enye ndu

¹ Mmuo ozi ahụ gosiri m iyi ahụ e si ekute mmiri nke na-enye ndu nke na-enwu dika kristal. O sikwa n'okpuru ocheeze Chineke na Nwa aturu ahụ na-asoputa, ² n'etiti okporouzo ahụ di n'obodo ahụ. N'akuku aka nri na aka ekpe iyi ahụ, a ga-ahụ osisi ahụ na-enye ndu. Osisidi a na-amị uzo mkpuru iri na abuo di iche iche. Ha na-amiputa mkpuru ohuru kwa onwa obula. Akwukwo osisi ahụ waputara bu ogwu e ji agwo mba niile. ³ A gaghi ahụ ihe obula a buru onu n'ime obodo ahụ. Ocheeze Chineke na nke Nwa aturu ahụ ga-adi n'obodo ahụ. Ndi ohu ya ga-efekwa ya ofufe. ⁴ Ha ga-ahukwa ihu ya, a ga-edekwa aha ya n'egedege ihu ha. ⁵ Abali agaghi adikwa ozo, imunye oriona agaghi adikwa mkpa. Mkpa ihè anwu na-enye agaghi adikwa n'ihu na Onyenwe anyi Chineke ga-abu ihè ha, ha ga-achikwa achidi dika eze ruo mgbe ebighi ebi.

Obibia Jisos

⁶ Mmuo ozi ahụ gwara m, "Okwu ndi a bu ihe e kwesiri itukwasị obi, burukwa eziokwu. Onyenwe anyi, bu Chineke, onye na-enye ndi amuma Mmuo ya ezitela mmuo ozi ya igosi umuodibo ya ihe ndi ahụ ga-emezu n'oge na-adighi anya.

⁷ "Lee, ana m abia osiso. Ngozi na-adiri onye ahụ na-edebe okwu amuma ndi a di n'akwukwo a."

⁸ Mu onwe m bu Jon, huru ihe ndi a niile, nukwa ha. Mgbe m huru ma nuchaa ihe ndi a niile, adara m n'ukwu mmuo ozi a gosiri m ha ikpo isiala nye ya. ⁹ Ma o siri m, "Emela ihe di otu ahụ! Mu onwe m bukwa odibo Jisos dika gi onwe gi, na dika umunna gi ndi amuma, na dika ndi ahụ niile na-edebe okwu niile e dere n'akwukwo a. Kporo Chineke isiala."

¹⁰ Ma o siri, "Akachila okwu amuma ndi a di n'akwukwo akara, n'ihu na oge adila nso. ¹¹ Ka ndi niile na-eme ajo omume gaa n'ihu na-eme ajo omume, ka ndi na-adighi ocha gaa n'ihu buru ndi na-adighi ocha, ka ndi na-eme ezi ihe gaa n'ihu na-eme ezi ihe, ka ndi di nsọ gaa n'ihu buru ndi di nsọ."

Ido aka na nti nakwa okpukpo oku

¹² “Lee, ana m abịa ọsịisọ! Ụgwọ ọrụ m ga-enye onye ọbụla dika ọrụ ọ ruru si di dikwa m n’aka. ¹³ Abụ m Alfa na Omega. Onye mbụ na Onye ikpeazụ, Mmalite na Ọgwụgwụ.

¹⁴ “Ngọzi na-adiri ndi ahụ sara uwe ha mmiri, ka ha si otu a buru ndi na-enweta oke na mkpuru si n’osisi ahụ na-enye ndu, ndi ga-enwe ike isite n’onu uzọ ama ahụ baa n’ime obodo ahụ. ¹⁵ N’azu obodo ka ndi ahụ bu nkita nọ, ha na ndi niile na-agba afa, na ndi niile na-akwa iko, na ndi niile na-egbu mmadu, na ndi niile na-ekpere arusi, na ndi niile huru ugha n’anya ma na-emekwa ya.

¹⁶ “Mu onwe m, bu Jisọs ezitela mmuọ ozi m ka o gbara unu ama a nye nzuko m niile. O bu m bu Mgborogwu na Mkpuru Devid. Abukwa m Kpakpando ututu ahụ na-enwu enwu.”

¹⁷ Mmuọ Nso na nwanyi ahụ a na-alu oheru na-asi, “Bia!” Ka onye ọbụla nuru okwu a kwuo si, “Bia!” Onye akpiri na-akpo nku ya bia, onye ọbụla chorọ ya bia nuru mmiri na-enye ndu na-akwughị ugwọ ọbụla.

¹⁸ Ana m ado onye ọbụla nuru okwu amuma di n’akwukwo a aka na nti, si, o buru na onye ọbụla atukwasị ihe ọbụla n’elu ha, Chineke ga-atukwasiri onye ahụ ihe ntaramahuhu ahụ niile e kwuru maka ha n’akwukwo a. ¹⁹ O burukwa na onye ọbụla ewepu okwu ọbụla n’akwukwo amuma a, Chineke ga-ewepu oke o nwere n’osisi ahụ na-enye ndu, na oke o nwere n’obodo nso ahụ, nke e kwuru okwu ha n’akwukwo a.

²⁰ Onye ahụ gbara ama ihe ndi a niile na-asi, “N’ezie, ana m abịa ọsịisọ.” Amen. Bia, Onyenwe anyi Jisọs.

²¹ Ka amara Onyenwe anyi Jisọs dinyere ndi nso niile. Amen.